Huszonötödik évfolyam — Budapest, 1936 január 8. — 1. szám

Bp. 352/68

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI. ANDRÁSSY-ÚT 60
Telefon: 13-7-15 — Postacsekk: 40.424

ELTÁVOLÍTVA 1963

Az összeomlott vád

Irta: TÖRS TIBOR országgyűlési képviselő

A politikai élet legdivatosabb jelszava, amelyet hetek-hónapok óta hangoztat néhány ellenzéki vezérférfiú az országos politikában épúgy, mint a fővárosi politikában: a diktatura vádja. Diktaturára való törekvéssel vádolják a Gömbös-kormányzatot az országos politika minden olyan vonatkozásában, amely — mint például a szervezkedés — a kormány munkásságának erősebb megalapozását, a tervek keresztülvitelének nagyobb lehetőségét, s a jövő programok felállításának nagyobb stabilitását jelenti. Az országos politikában mindez meglehetős általánosságokban, bizonytalan keretek között mozog. A diktatura vádját konkretizálni alig tudják. Legfeljebb arról lehet szó, hogy választási, népgyűlési, vagy sajtóhadjárat során eseményeket úgy csoportositanak, tényeket úgy állítanak be, hogy azokból az ellenzék vezető politikusai a saját önkényes magyarázatukkal diktatórikus törekvéseket feltételezhessenek, holott hasonló kormányzati cselekvések a legalkotmányosabbnak nevezett időkben is ép úgy előfordultak.

De a diktatura vádját kovácsolják nemcsak a tények és események tendenciózus beállításával, hanem azzal is, hogy a kormány programatikus elgondolásainak ténybeli részleteitől ép úgy, mint szellemétől is megvonják az alkotmányosság jellegét. Hogy a gazdaadósság rendezése, a hitbizományi reform, a telepítési törvényjavaslat, a negyvennyolcórás munkahét, a minimális munkabér megállapítása, a közoktatási reform mennyiben alkotmányellenes, avagy mennyiben diktatórikus törekvés, azt soha nem fogjuk megtudni a sorozatos népgyűlési szónoklatokból avagy ujságnyilatkozatokból. S hogy a parlamenti rendszernek megfelelően mindeme javaslatok törvényerőre emeléséhez erős és egységes többséget teremt a kormányzat és e többség mögött a meggyőzés eszközeivel maga mögött felsorakoztatja a közvéleménynek mindama rétegét, amely a mi szervezetlen politikai életünkben felvilágosításra, tanításra és vezetésre szorul, — ebből se állapítható meg a diktatura szándéka.

Az általánosságban hangoztatott vádak, amelyek hol brutális támadásban, hol bölcs intelmekben jelennek meg, ilyenformán egyre jobban veszítik hitelüket. Mindenesetre alkotmányellenes, avagy diktátori gesztusokat legkevésbé lehet emlegetni abban a kérdésben, amely alkotmányos életünknek egyik legjellegzetesebb alkotója, s ez: az autonómiák kérdése. A rendcsinálás legalábbis semmiesetre sem nevezhető alkotmányellenes, avagy diktátori cselekvésnek, mert a visszásságok az autonómiák keretén belül jelentkeznek, úgy a törvényszabta rendelkezések segítségével ezeket megszüntetni, a kormányzat elsőrendű feladata. Akkor tehát, amikor egyesek az autonómiák védelmének örve alatt lépnek fel alkotmányvédőkként, avagy a diktatura elleni küzdelmek bajnokaiként, semmiesetre sem tehetik ezt joggal az autonómiákkal való súlyos és botrányos visszaélések esetében.

Az önkormányzati testületek kebelén belül itt-ott felvetődött szomorú jelenségeknél, mint például csak legutóbb is a szolnoki esetben, nem is állíthatja senki, hogy a felügyeleti hatóság nem járt el helyesen, amikor a legerélyesebb eszközökhöz nyult, hogy a kelevényt kiírtsa. Ott pedig, ahol a végső lépésre, az önkormányzat felfüggesztésére szükség nem mutatkozott, a felügyeleti hatóság nem is élt ezzel a jogával, sőt ellenkezőleg egyre jobban kidomborodik az a kormányzati szellem, amely az autonómiák jogainak tiszteletbentartásával kívánja a közigazgatás feladatait megoldani.

Ez a megállapítás legelsősorban vonatkozik Budapest székesfőváros autonómiájára. A szanálási törekvésekkel kapcsolatosan példátlan hevességgel keltek Budapest autonómiájának védelmére bizonyos oldalakról, ám rövidesen bebizonyosodott, hogy mi sem indokolta a nagy felzúdulást. Mindaz, ami idáig a főváros szanálásával kapcsolatosan történt, a pártok helyeslésével találkozott. Alapos megvitatás után mindig kiderült, hogy a tervbevett intézkedések helyénvalók, s a gyakoriati szükségességhez megfelelően idomulva mivel sem sértik a főváros önkormányzatának lefektetett jogait.

Elégtétellel állapítható meg, hogy a zajló hullámok e kérdés körül le is csillapodtak. A nyugalom, sőt megnyugvás még jobban biztositottnak látszik ama újévi megnyilatkozások által, amelyek a főváros legilletékesebb személyiségei részéről az újévi üdvözlések során elhangzottak. Kétségtelen, hogy Szendy Károly polgármester személye általános népszerűségnek és megbecsülésnek örvend. A bizalom benne osztatlanul nyilatkozik meg, s e bizalmat csak fokozza Szendy polgármesternek az a kijelentése, hogy az előkészítés és megalapozás ideje után a meglátható alkotások megépítése következik, s e munkájában a becsület, a tisztesség, a szakértelem és — hűség vezeti. Magától értetődik, hogy a polgármesternek ezek a szavai egyben az autonómia féltve őrzött tiszteletét is jelentik.

Ám az autonómia száz százalékos érvényesítésének gondolata ugyanazzal a határozottsággal csendül ki a főpolgármesteri válaszból, amelyet a pártok üdvözlésére adott. A kormány képviselője örömének adott kifejezést, hogy az önkormányzat hangja hallatszott feléje az üdvözlő szónoklatokból. Én testestől-lelkestől — mondotta *Sipőcz* Jenő dr. — az önkormányzat híve vagyok. S ezzel a főpolgármester megadta a teljes és tökéletes keretét annak, hogy, mint a kormány képviselője, miként értelmezi feladatát a főváros ügyeinek vezetésénél.

Ha a főpolgármester az 1936-ik esztendő nagy feladatait az önkormányzat jegyében akarja végezni, ezzel egyszersmindenkorra véget vetett a mende-mondáknak, amelyek kormányzati diktatórikus törekvések hiresztelésével akarják a székesfőváros önkormányzatának zavartalan tevékenységét meghiúsitani. Mert való igaz, hogy helyes, ha a kormány a nagy nemzeti célok szolgálatában az egész magyar társadalmat össze akarja fogni, s mint másutt szerte az országban, úgy a főváros életében is erős gyökeret akar verni.

Ám ez egyáltalán nem jelenti azt, hogy az ilyen elgondolás magában hordozná az önkormányzat csorbitását, ezen keresztül a diktatórikus cselekvések szándékát. Tény, hogy nem igy van s tény az is, hogy a Gömbös-politikának a főváros életében való megnyilvánulása első konkrétumaként megszületett az a közös elvi alap, amelyben az eddig egymással szemben állott felek egy táborba tömörülve, egy nagy eszme szolgálatában lendíthetik előre a főváros fejlődését. Örvendetesen biztató, hogy a főpolgármesteri beszéd milyen élénk visszhangra talált a pártoknál és az adminisztrációban egyaránt, s ezzel a kormány képviselője, mint „tiszteletbeli polgármester", a közbizalom letéteményeseként képességeit, tudását, jóhiszeműségét az autonómia helyes értelmezésével, annak tiszteletbentartásával, megőrzésével, s mindenekfelett a diktatura vádjától mentesen érvényesítheti a székesfőváros javára.

„Állásosztogatás"

Röviden, de a politika illatától terhesen „állásosztogatásnak" nevezték azt a tényt, hogy a Községi Takarékpénztár igazgatósága néhány intern állást betöltött. Az állások betöltése — mondanunk sem kell — kifogásolhatatlan korrektséggel ment végbe, megtámadni ezeket a befejezett tényeket csak politikai tendenciával lehet. Kétségtelen, hogy talán mindegyik új emberre „rá lehet bizonyitani" azt a tényt, hogy egyik vagy másik politikai párthoz tartoznak, aminthogy a multban is szokás volt az, hogy intelligens, képzett emberek politikai hitvallással rendelkeztek. Ma is igy van ez, sőt, ma sokkal inkább igy van, mert aki sehova sem tartozik, az bizony manapság nehezen boldogul, mert a mai idők megkívánják, hogy mindenki nyiltan színt valljon. Most már csak az a kérdés, hogy a baloldali ellenzék, amely most kétségbeejtő lármát próbál csapni, terrorisztikus handabandázás közben: büntetendő cselekménynek, vagy erkölcstelenségnek meri-e bélyegezni azt, ha valaki nem az ő idejét lejárt, elkopott világnézetét vallja magáénak, hanem keresztény és nemzeti meggyőződésű lévén, a NEP-hez, vagy a keresztény párthoz csatlakozott? Ebben a terror-hangulatban azt is követelhetnék, hogy a pártvezérek, miniszterek rokonainak nemcsak, hogy álláshoz nem szabad jutniok, de üzletet sem nyithatnak és mint feltalálók sem szerepelhetnek.

Ezt a kérdést különben tökéletesen megvilágitja *Zsitvay* Tibornak, a NEP fővárosi szervezete elnökének, egyenes, kertelést nem ismerő, férfias nyilatkozata.

— Én és pártom — mondotta — a leghatározottabban elítél minden olyan törekvést, amely az állások politikai szempontok szerint való odaajándékozását kívánja. Aki engem ismer, az tudja, hogy ez nem frázis, hanem amit mondok, azt a legkomolyabban átérzem. *Azoknak a táborába tartozom, akik a tehetség, a rátermettség és a munkaképesség érvényesülését kívánják látni közhivatalnokok és üzemi alkalmazottak előretörésében.* Ez érdeke a közösség intézményeinek és ezeket a szempontokat kell érvényesiteni a tisztviselők érdekében is.

— *Semmiféle osztozkodás nincs a két jobboldali párt között, nincs megállapodás a Keresztény Községi Párt és a NEP között az állások felosztása tekintetében.* Mivel ez igy van, tehát ebből következik az is, hogy közös kívánságokat nem terjesztettünk a főpolgármester vagy a polgármester elé. Egy év óta, amióta én és a pártom bent vagyunk a törvényhatóságban, nem merült fel ellenünk ilyen vád. Most is csak egyetlenegy párttagunkat emlegették az egyik kinevezéssel kapcsolatban. Mi csak a rátermettséget nézhetjük. Ha nem is részesítjük előnyben, de hátrány nem lehet senki számára az, hogy a NEP politikai szervezésében résztvett.

— Én mindig egyenes ember voltam. *A legélesebben elítélem a politikai szolgálatok jutalmazását.* Ezt megmondom nyiltan. Semmiféle ilyen törekvést nem fogok elősegiteni. Nálam az ellenzék nyitott ajtókat dönget.

Ime, ez az álláspontja *Zsitvay* Tibornak és ezt vallja minden józanul, objektíven gondolkodó ember. A baloldal rendkívüli közgyülés összehivását kérte. Ott sem tudnak mást mondani, mint azt, amiről a vak is látja már eddig is, hogy pártpolitikai manöver. De hallani sem fognak mást, mint amit *Zsitvay* Tibor nyilt szavakkal megmondott.

Hatalmas munkát végez a székesfőváros közegészségügyi és bakteriológiai intézete

A jövőben csak megnagyobított méretekben tudja szolgálni Budapest egészségvédelmét

A mindnyájunk körül leselkedő, láthatatlan ellenség, a betegség ellen vívja harcát a székesfőváros közegészségügyi és bakteriológiai intézete. Munkáját nem látja és alig ismeri a nyilvánosság, holott az egész nagy városra vigyáz: millió ember élete és egészsége van reá bízva a tudományos műhelyre, amelyre ehhez képest óriási felelősség hárul. Erről a munkáról, az intézmény tevékenységi köréről kérdezte meg

Salamon Géza dr.

közegészségügyi tanácsnokot,

aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondotta:

— A székesfőváros közegészségügyi és bakteriológiai intézetének a feladatkörébe tartozik: a aki a következő nagyértékű nyilatkozatot adta: *fertőzőbetegségek elleni védekezés, az ivóvíz és az élelmiszerek közegészségügyi ellenőrzése, továbbá a közegészségügynek önálló tudományos vizsgálatokkal való elmozdítása.* A közegészségügy szolgálata, a főváros közönségének egészségvédelme és a hevenyfertőző betegségek elleni védekezés egyre több feladatot ró az intézetre.

— A Székesfőváros Közegészségügyi és Bakteriológiai Intézetének a jelentősége, akár az általa végzett vizsgálatok számát, — akár pedig az Intézetnek úgyszólván évről-évre bővülő ügykörét tekintjük, az utolsó években igen nagymértékben emelkedett. Mert például amíg *1924-ben csak 29.310 vizsgálatot végzett az intézet, 1934-ben már 88.875-öt tett ki a végzett vizsgálatok száma.*

— *Az intézet bakteriológiai osztálya* az úgynevezett általános vizsgálatok lebonyolításán kívül különösen a *tifusz bakteriológiai vizsgálatának kimélyítésével foglalkozott.* Ezen a téren olyan *új módszereket is alkalmazott, melyekkel a tifusz bacillusa sokkal jobban és biztosabban mutatható ki, mint az eddigi módszerekkel.* De emellett állandó ellenőrzés alatt tartja a tifusz elszenvedése után a fertőző kórházból gyógyúltan hazatérő betegeket is, hogyha ezek netalán tifusz-bacillusgazdákká válnának, azonnal mód legyen az elkülönítés- és egyéb hatósági intézkedések foganatosítására.

— Az intézet a tisztiorvosok közbenjöttével a fővárosi élelmiszerüzemek személyzetének a vizsgálatát is végzi. Ennek kiterjesztése természetesen nagyobb személyzetet igényelne. Fontos feladatkör ez, mert a tifuszesetek nagyrészében — a székesfőváros kifogástalan vízellátása mellett — főként *a fel nem fedezett bacillusgazdák (szakácsnők, élelmiszerárusok, stb.) játszák a főszerepet,* akik fertőzött voltukról maguk sem tudnak s szennyezik az ételeket és az élelmiszereket.

— A difteria leküzdésében az iskolai difteriavizsgálatokon kívül ma a főhangsúly *a difteria védőoltásokon van.* Az intézet oltóorvosa idáig *40.000 ovodás és első elemista gyermeket oltott be* az Országos Közegészségügyi Intézet által készített oltóanyaggal. A forgalomba hozott kötszerek ellenőrzését is a bakteriológiai osztály végzi s az évről-évre végzett vizsgálataink mutatják, hogy az ellenőrzés szigorításával hogyan javul az elfogadható kötszerek százalékszáma.

— *Az intézet egészségügyi osztályának* a feladata a fővárosi *ivóvíz és élelmiszerek bakteriológiai ellenőrzése.* A nagyvárosi ivóvíz ellenőrzésére az osztály a főbb világvárosokban már jól bevált módszereket használja. A fővárosi vízművek nagyarányú beruházása kapcsán épült gyönyörű és modern szűrőberendezés bakteriológiai ellenőrzése a legszigorúbb módszerekkel szintén itt folyik. De a főváros ivóvizét naponta nemcsak a szűrőberendezésnél ellenőrzik, hanem a főnyomócsöveknél, a városi medencéknél és a házi vízvezetéki csapoknál is.

— Évek óta hangsúlyozott óhajunk teljesül *a tej bakteriológiai ellenőrzésének a kiszélesítésével.* Az intézet igazgatója a tej intenzív ellenőrzésére már évekkel ezelőtt bevezette a legmodernebb módszereket, ez azonban eddig — részben a tejkérdés rendezetlensége — részben pedig a személyzethiány miatt nem volt úgy keresztülvihető, mint azt mi elgondoltuk. Most a Fővárosi Vegyészeti és Élelmiszervizsgáló Intézettel karöltve megvalósul a tej kémiai ellenőrzése mellett a tej széleskörű bakteriológiai ellenőrzése is, nemcsak a tejüzemekben — hanem a székesfővárosba érkező valamennyi tejre is. S a tej ellenőrzésénél nem elégszünk meg az egyszerű tisztasági bakteriológiai (csiraszám, b. coli) vizsgálattal, hanem *vizsgálatainkat ki fogjuk terjeszteni a tehénállományunkban sajnos igen elterjedt tuberkolózis és járványos eletélés (Bang fertőzés) megállapítására is.*

— Az intézet a nyár folyamán intenzíven ellenőrzés alatt tartotta *a fagylaltgyárakat és a fagylalt elárusítóit is. Évek óta folyik a fővárosi levegő gáztartalmának, korom és portartalmának vizsgálata,* mely a füst és korom elleni küzdelem megindításához szolgáltat nélkülözhetetlen tudományos adatokat.

— Az a szándékunk, hogy az intézet munkásságát a tejellenőrzésen kívül *az általános élelmiszerellenőrzésre is kiterjesszük. A mészárszékek, hentes, füszeresboltok rendszeres bakteriológiai ellenőrzését is mulhatatlanul szükségesnek tartom,* s úgy látom, hogy ezeknek a nagyfontosságú egészségvédelmi feladatoknak a kifogástalan ellátása érdekében szükséges lesz *a főváros közegészségügyi és bakteriológiai intézetének a megnagyobbítása,* mert az intézet csak így tud majd megfelelni a jövőben a nagy tempóban fejlődő Budapest egészségvédelmének és azoknak a kötelezettségeknek, amelyeket az intézetnek a rendes napi munkáján kívül a tudományos kutatások terén is el kell látnia.

Hétemeletes palotát épít a Gáz- és Vízművek igazgatósága

A Kis Rókus helyén lesz a két nagyüzem központi adminisztrációja — Baleseti kórházat és kislakásos bérházakat létesít az OTI a Tisza Kálmán téren

Amint a *Fővárosi Hirlapban* többször is megírtuk, hogy az *OTI* megvásárolja a *Gázművek* Tisza Kálmán-téri objektumát és a telek egy részén baleseti kórházat, másik részén pedig *kislakásos bérházcsoportot építtet.* A főváros egész a legutóbbi időkig ellenezte a telek átengedését, *mert a kitünő helyen fekvő telket saját céljaira szerette volna felhasználni.* Ujabban azonban a főváros hajlandónak mutatkozik a kérdéses objektum eladására. Az *OTI* részletes beadványa már a polgármester előtt fekszik és

rövidesen az illetékes szakbizottságok elé terjesztik a telekeladásra vonatkozó javaslatot.

A telek átengedésének egyik előfeltétele azonban az, hogy *a Gázművek adminisztrációja számára megfelelő új elhelyezkedést teremtsenek.* Erre nézve is folynak a tárgyalások és a legkülönbözőbb megoldási módozatok kerülnek ezek során az intern megbeszélések központjába. Az egyik elgondolás szerint a felépítendő új központi városháza épületében helyeznék el a nagyüzemek vezetőségét és *idekerülne a Gázgyár adminisztrációja is.* Az volt ugyanis a terv, hogy az üzemek, az elhelyezkedés ellenében, hozzájárulnának az új városháza építési költségéhez és *a Gázgyár is odaadná e célra a Tisza Kálmán-téri komplexum eladásából befolyó, több mint 3.6 millió pengőt.* Ezt a gondolatot *elvetették,* mert

nem kívánatos, hogy a valamikor megvalósuló új városháza épületébe külső hivatalok kerüljenek.

Ilyen körülmények között ismét visszatértek a leghelyesebb és a legelsők között szerepelt megoldási tervezetek egyikéhez, ahhoz, hogy

a Rákóczi-út 27. szám alatti, úgynevezett Kis-Rókus helyén teremtsék meg a Gázművek központi székházát.

A Gázművek igazgatósága *kezdettől fogva ezt a tervet támogatta* és most is számtalan előnyt sorol fel annak dokumentálására, hogy minden szempontból ez az építkezés lenne a legmegfelelőbb.

Illetékes helyről

nyert információink szerint *a főváros vezetősége is végleg e megoldás mellé állott.* A világítási ügyosztály most dolgozik azon az előterjesztésen, amelyet a *Gázgyár* Tisza Kálmán-téri telkének eladásáról és a Kis-Rókus helyén létesítendő székház építéséről nyujtanak be. A Kis-Rókus telkén

a hétemeletes palota építése közel öt milliót igényel és ez az összeg minden nehézség nélkül előteremthető, miután a Gázgyár a telekeladásból befolyó 3.6 milliót azonnal e célra fordíthatja.

Tervbe vették ezenkívül, hogy *idehelyezik a Vízművek igazgatóságát* is, amely az építési költség hiányzó részét fogja viselni és folyósítani. A Vízművek igazgatósága most bérelt helyiségekben van és

a bérleti díjak megtakarításából majdnem fedezni tudja a befektetendő tőke amortizációját.

Azt tervezik, hogy a májusi bérnegyedben a *Kis-Rókus* összes bérlőinek *felmondanak* és

még ebben az évben az épület lebontását is elvégzik.

Természetesen tervpályázatot fognak hirdetni az exponált helyen létesítendő épület terveire, hogy *az külső képében is impozáns, középület-jellegü legyen.* Az új székház felépítése ilyen körülmények között csak a következő évben, 1937 végéig fejeződhetik be, az *OTI* viszont már az idén szeretne építkezni a Tisza Kálmán-téri telkeken. Szó van tehát arról, hogy

a megállapodás létrejötte esetén a Gázgyár a teleknek a Dologház-utca felé eső felerészét, amelyen csak raktárak és munkáslakások állanak, már most átadná az OTI-nak,

a telek másik felét pedig, amelyen az igazgatósági épületek vannak, csak az új székház elkészülése után adná át.

Közlekedési baleset a Margithidon, amikor még nem volt aluljáró

Néhány hét előtt nyitották meg a Margithid pesti oldalán a gyalogjárók részére az *aluljárót,* amely a közlekedés rendjét szabályozza. Rövidesen elkészül a budai hídfőnél is az aluljáró, amelyet szintén átadnak a forgalomnak. Hogy mennyire szükséges volt a gyalogközlekedők biztonsága szempontjából a Margithid közlekedésének lebonyolítására az aluljáróval rendet teremteni, azt egyebek között az a per is megvilágítja, amely most került a legfelsőbb bírói fórum, a Kuria elé s amely pernek szenvedő hősét a Margithid hídfőjénél érte a perre okot adó baleset.

Özv. *Molnár* Jánosnét tavaly nyáron a Margithid pesti oldalánál közlekedési baleset érte. *Egy 12-es jelzésü autóbusz elütötte, úgy hogy az özvegy súlyosabb sérüléseket szenvedett.* Kártérítési pert indított a BESZKART ellen és *életjáradékot követelt.* A bíróság széles keretekben bizonyítási eljárást folytatott le, amelynek során igen sok tanút hallgattak ki, akik valamennyien eskü alatt tettek vallomást, de szinte *valamennyien másképpen vallottak.* Az egyik szerint a közlekedést szabályozó lámpa a Margithid iránya felé piros jelzést adott, amikor a baleset történt, a másik viszont olyan vallomást tett, hogy a lámpa sárga színt jelzett, de akadt tanú arra is, hogy a baleset idején zöldet mutatott a közlekedési lámpa. Az egyik tanú úgy vallott, hogy nem a hídfőnél történt a baleset, hanem a Lipót-körút közelébe eső úttesten, a másik azt vallotta, hogy a Margithid tövében, az óraoszlop mellett ütötte el a felperesnöt az autóbusz, bizonyos tanúk pedig arra tettek esküt, hogy a villamossineken történt a baleset, mert ott haladt az autóbusz a sinek között.

A törvényszék és utóbb a kir. tábla is *özv. Molnár Jánosné keresetét elutasította,* azzal az indokolással, hogy a baleset az ő kizárólagos hibája folytán következett be. A táblai ítélet ellen a felperes felügyeleti kérelmet terjesztett elő és ennek folytán *a kir. Kuria a fellebbezési bíróság ítéletét feloldotta és a táblát újabb tárgyalásra utasította,* amelynek során bizonytiási eljárást is kell foganatosítani. A Kuria most meghozott végzésében akképpen rendelkezik, hogy a tábla előtt lefolytatandó eljárás során megfelelő módon tisztázni kell majd a tárgyalást abban a tekintetben is, hogy *a baleset idején milyen volt a közlekedési rend a Margithid pesti oldalán lévő hídfőjénél.* Meg kell állapitani azt is, hogy a hídfőnél *a gyalogosok átkelési helye meg volt-e jelölve maradandó jellegü határvonallal,* mint ahogyan azt a közlekedés rendjéről szóló belügyminiszteri rendelet előírja.

A Kuria az alsóbíróságok elutasító ítéletét azért oldotta fel, mert a tábla ítélete nem állapította meg, hogy *vajon a baleset a villamossineken olyan időpontban történt-e, amikor a közlekedési jelzőtábla a hídról jövő járműveknek szabad jelzést adott.*

TRAUB ÖDÖN
aszfalt, szigetelő, tetőfedő vállalata
Budapest, X., Rezső-tér 3. Telefon: 41-1-65

GROSZ FRIGYES
OKL. MÉRNÖK
ÉPITÉSI ÉS KÖVEZÉSI VÁLL.
Budapest, IX., Bakáts-u. 1. Telefon: 86-0-64.

Keisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. Telefon: 69-5-59.

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyag ipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám. Telefon: 23-0-71, 10-3-59, 14-1-53
Cementgyár: Lábatlanban ... évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban ... „ „ „ 5.000 „
Dorogon ..... „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya
Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8,000.000 drb.

Ba 352/68

Szendy Károly polgármester

elmondja a Fővárosi Hirlapnak

gazdag és bizakodó újévi munkatervét

„Mozgalmas, lüktető életet akarunk kialakítani elődeink nyomdokán, hogy a mi Budapestünk szebb, gazdagabb és boldogabb legyen"

A beköszöntött újesztendő küszöbén várakozással tekint az elkövetkező napok elé a székesfőváros egész közönsége és érdeklődéssel várja azokat az intézkedéseket, amelyek véghezvitelével az ország első városa egyrészt túljut a mostani nehéz időkön, másrészt rálép a megérdemelt fejlődés útjára. Ez a várakozás nem hiábavaló, hiszen a nagyszabású tervek egész sora áll a megvalósulás küszöbén.

Szendy Károly polgármester

szíves volt a *„Fővárosi Hirlap"* munkatársát az esztendő fordulásakor általánosságban tájékoztatni azokról a nagyvonalú és egyben szövevényes szociális, kulturális és gazdasági vonatkozású feladatokról, amelyek gerincét alkotják az újesztendő közigazgatási tevékenységének.

Fokozódnak a szociális kiadások

— A háború elején előtérbe nyomult szociális feladatok a trianoni nyomorúság idején sokszorosukra duzzadtak. Az ország megcsonkítását fokozatosan érezte meg a székesfőváros, mert mint az ország legnagyobb gócpontjának, olyan feladatok megoldásával is kellett foglalkoznia, amelyek a kisebb közületek életében nem okoztak jelentékenyebb gondokat. Később, amidőn a világválság nyomán mindjobban elmélyült a munkanélküliség és egyre fokozódott a nyomor,

a törvényhatóságnak úgyszólván legjelentékenyebb teendőjévé nőtte ki magát a szociális gondoskodás.

Évről-évre hatalmas mértékben vettük igénybe jövedelmeinket abból a célból, hogy a legkiáltóbb nyomorúságot enyhíteni tudjuk és e téren, sajnos, *még ezidőszerint is csak kisebb javulás mutatkozik.* Az utóbbi hónapok folyamán örvendetesen csökken ugyan a munkanélküliek száma, az általános elszegényedés azonban olyan nagymértékű, hogy párezer ember munkába állása csak csekély mértékben befolyásolta szociális helyzetünk javulását.

— Ebben az esztendőben

a mult évhez viszonyítva, fokozott kiadásokkal kell számolnunk,

s éppen ezért a szociális feladatok megoldására kerek számban 17 millió pengőt irányoztunk elő. Ebből a hatalmas összegből továbbfejlesztjük szeretetotthonainkat, kiépítjük a menedékhelyek hálózatát és újabb berendezkedésekkel sietünk a gyermekvédelem és a tanoncvédelem szolgálatára. Tervbevettük ezenkívül újabb szükséglakások építését és az erre vonatkozó terveink már közeli realizálás előtt állanak. Nagyobb létesítmény lesz a közeljövőben az az iparostanonc-otthon, mely a Marcibányi téren fog felépülni és amelynek fenntartását a törvényhatósági bizottság javaslatára egyesített alapítványok összege fogja biztosítani. Igen természetesen fenntartjuk a mindenkori szükség mértéke szerint az étkeztetési akciót, amellett azonban

gondoskodunk éspedig már a legközelebbi napokban, az utóbbi esztendőkben rendszeresített szellemi szükségmunka-akció újból való megindításáról.

Sajnos, megcsökkent bevételi lehetőségeink következtében ezuttal *csak három hónapon keresztül tudjuk foglalkoztatni a szükségmunkásokat.*

Munkaalkalmak teremtése

— Már ezekből is látható, hogy a főváros közönsége mindent megtesz az ínségesek megsegítésére, azt hiszem, felesleges azonban mondanom, hogy az igazi intézményes segítés nem a mostani módon, hanem minél nagyobbszámú munkaalkalom teremtésével történhetik. Ezen a téren is sokat tettünk. Hiszen

a főváros intézményei és üzemei annyi munkásnak adnak kenyeret, amennyinek anyagi helyzetük veszélyeztetése nélkül csak tudnak

és emellett továbbra is arra törekszünk, hogy lehetőségeket teremtsünk az állástalanok, vagy kenyértelenek újabb és újabb csoportjainak foglalkoztatására. Ezen a téren, sajnos, kevesen követnek bennünket, pedig a dolog természetéből következik, hogy csak akkor lehet a munkanélküliség rémét legyőzni, ha az ország első közületének példáját követve, a többi közület, de ezenkívül a magángazdaság is mindent elkövet munkaalkalmak teremtése érdekében.

Budapest kulturális feladatai

— Kulturális vonatkozásban nekünk, a székesfővárosnak egészen különleges szerep jut. Nemcsak arra kell ügyelnünk, hogy saját szempontjaink kielégüljenek, hanem egy pillanatra sem szabad elfelednünk, hogy mint az ország fővárosának, speciális kötelezettségeink vannak egyrészt a vidékkel szemben, másrészt idegenforgalmi érdekek folytán. Az tehát,

hogy Budapestnek kitűnő útjai, jó közlekedése, értékes képtárai, könyvtárai, hivatása magaslatán álló tanintézetei vannak: általános magyar érdek

és éppen ez okozza azt, hogy ezen a területen nekünk minden lehető áldozatot meg kell hozni. Kifejezésre jut ez az igyekezetünk már a költségvetésben is, mert hiszen a szorosan vett kulturális célokra 66 millió pengőt irányoztunk elő. Ide magától értetődően nemcsak a szorosan vett oktatási és művelődési ügyek tartoznak, hanem mindazok az intézkedések, amelyeknek célja a város városiasabbá való tétele. Első pillantásra nagyon tekintélyes összegnek látszik az a 66 millió pengő, amit kulturális vonatkozási célokra előirányoztunk, mert hiszen egész évi költségvetésünk végösszegének több mint harmadát teszi ki. Meg kell azonban mondanom, hogy

ennél az összegnél sokkal jelentékenyebbre lett volna szükség, ha azt gazdasági helyzetünk megengedte volna.

Most ugyanis csak azt tudjuk garantálni, hogy ennek a hitelösszegnek keretein belül a legszükségesebb feladatokat oldjuk meg és nagyobbszabású alkotásokat be nem állíthatunk. Tovább fogjuk ugyan fejleszteni útrendszerünket, közlekedésünk javításáért is hozunk áldozatokat, új iskolák is fognak épülni, de rendkívül nagyjelentőségű beruházásokat, az előirányzott összeg keretein belül, véghezvinni nem tudunk. Éppen ezért az én elképzelésem az és hiszem, hogy e felfogásomat a törvényhatósági bizottság is osztja, hogy

egy későbbi időpontban felveendő újabb beruházási kölcsön hitelösszegeinek igénybevételével kiegészíthetjük kulturális programunkat.

A kulturális kiadásokhoz kell számítanom a közegészségügyi kiadásokat is.

Az egészségügyi intézmények szaporítása

— Az esztendők folyamán közkórházaink és egyéb közegészségügyi intézményeink nagyon tekintélyes színvonalra emelkedtek, aminek konkrét bizonyítéka az a tény is, hogy a művelt nyugat nagy nemzeteinek ifjú orvosgenerációja jelentős számban keresi fel kórházainkat, hogy továbbképzését itt szerezze meg. Közel tizenkét millió pengős hitelkeretben gondoskodunk a közegészségügy szolgálatáról. Arra való tekintettel, hogy kórházaink egy része meglehetősen elavult, éppen az utóbbi hónapokban nagyarányú beruházási programot valósítottunk meg. Ez a program fedezetét a mult esztendő folyamán igénybevett 21 millió pengős OTI-kölcsönből nyerte. Nem akarunk azonban megállani ezen a téren sem és

különösen egy helyütt érezzük, hogy anyagi áldozatoktól sem szabad visszariadunk: az általános népegészségügy érdekében és ez a nemibetegrendelőhálózat intézményes kiépítése terén.

A szakemberek adatszolgáltatásából tudjuk, hogy a venereás betegségek rendkívül sok áldozatot szednek és azok a rendelőintézetek, amelyeket már eddig felállítottunk, állandóan túl vannak zsúfolva, *egyszóval bizonyos, hogy nem végzünk hiábavaló munkát* akkor, ha ezeknek az intézményeknek a létszámát szaporítani fogjuk.

A fejlődés útja

— Gazdasági vonatkozásban is megtesszük természetesen, ami tőlünk telik. Tízmillió pengő körül mozog az a költségvetési irányzat, amely kimondottan gazdasági célok megvalósítására szolgál. Ez azonban csak kisebb része annak az összegnek, amely különböző ügyosztályok, intézmények beruházása révén a főváros gazdasági boldogulását hivatott szolgálni. Amikor mi építeni akarunk, vagy gépeket állítunk fel, vagy csak papirost veszünk, egy ugyanannak a célnak szolgálatában tesszük:

mozgalmas, lüktető életet akarunk kialakítani elődeink nyomdokán és azzal a becsvággyal lelkünkben, hogy a mi Budapestünk szebb, gazdagabb, fejlődőképesebb és végeredményben boldogabb legyen.

Bennem és munkatársaimban is tervek élnek, amelyeket megvalósítani szeretnénk és ha a szűkreszabott lehetőségek, amelyek kényszerű következményei az elnehezült időknek, a megvalósításig csak kevés tervet engednek eljutni, ez nem kedvetlenít el bennünket. Bízunk abban, hogy a vitalitás, amely Budapest székesfővárost a nehéz napok dacára is megtartotta az ország legfejlődőképesebb és legjobban megalapozott közületének, le fogja győzni az akadályokat és az általános viszonyok javultával ismét olyan útja nyílik meg előttünk a fejlődésnek, amelyre lépve ki tudjuk egyensúlyozni azokat a hiányokat, amelyek pusztán azért állottak elő, mert a gazdasági válság beköszöntésével ugyanakkor, amidőn egyes feladatköreink költségvetése tetemesen megduzzadt, a másik oldalon bevételi lehetőségeink jelentős összezsugorodásával kellett számolnunk.

— Bizalommal kezdem az új esztendőt és azt várom tőle, hogy amíg polgármesterségem első éve alatt csak az alapokat rakhattam le, addig ebben az évben és az elkövetkezendőkben már építhetek és előbbrevihetem szülővárosom sorsát.

CELLO
RAGASZTÓ-SZALAG
sérült, szakadt rajzok kijavításához. • Nedvesítés nélkül azonnal tapad a papírhoz és arról — ha szükséges — könnyen lehúzható. • 10 m. hosszú tekercs ára 2·80 P. Az ULIPA fénymásolat percek alatt készül el.
Magyar Vegykészítményü Papirgyár, Oser Jakab Budapest, VI., Ó-utca 49. sz. Telefon: 23-8-90.

»HUNGÁRIA«
HŐSZIGETELŐ VÁLLALAT
Cégtulajdonos: Baka Ferenc
BUDAPEST II., OLASZFASOR 1
Telefonhívó 54-7-07. (Tamás)

ÉPÜLETFA, PARKETTA, BUTOR
szút, faromlást, gombásodást
megelőző, védekezési és javítási tanácsadás
LÉVAI ELEMÉR faipari szakértő
Budapest, VI., Szív-utca 11. Telefon: 282-57

Tisztítórongy és Textilhulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46.
Tisztítórongyok legjobb kivitelben!
Telefon: 96-1-75.

Weisz Fülöp
RÉZMŰVES
Budapest, VIII., Gólya-utca 13. T.: 460-36

HOFBAUER ÉS PIAZZA
ÉPITŐMESTEREK
TELEP VI., BÉKE-TÉR 5.
IRODA VI., SZONDY-U. 34,
TELEFON: 18-8-59.

NAGY SÁNDOR
CIPÉSZMESTER
úri-, női-, sport- és orthopädcipész
IV., Magyar-utca 52. Telefon 87-5-59

BUDAPEST UJÉVE HUSZ ESZTENDŐ ELŐTT

„Ó év, új év: ejnye, de hasonlítanak egymáshoz. Ne álljunk az új elé, ne háborgassuk kérdésekkel. Kiváltképpen ne arról, hogy van-e mondanivalója a mi fővárosunk számára. Hozta-e, amit elődei ígértek: *a város új szabályozását, a frissen épült Tabánt, az Erzsébet sugárutat, javult közlekedést, szapora autobuszt, a Hungária-úti és Boráros-téri hidakat, a jó kosztot, az olcsó lakást, a vámmentes hidakat, iparunk, kereskedelmünk lendületét,* s van-e annyija, amennyiből kitelik *esztendős kamata a tartozásnak* s van-e még hitele annyi, hogy *a sürgős, a halaszthatatlan munkák belekerülhetnek a megvalósulás érlelőjébe?*"

Ezt *húsz év előtt,* 1916 újesztendején írta vezércikkében a *Fővárosi Hirlap.* A kérdések jórésze az aktualitás friss erejével hat ma is, húsz év múltán, de *nem aktuális ma a pesszimizmus,* amely akkor, a világháború kellős közepén a kérdéseket diktálta. A világháború gazdasági téren még ma sem ért véget, a reánk erőszakolt béke ma sem jelent megnyugvást, de, ha kérdéseket adunk fel a fővárosnak, úgy érezzük, *nem háborgatjuk* vele s nem vitás, hogy vajjon lesz-e annyija Budapestnek, hogy az esztendős kamatokat ki tudja fizetni, s hogy a halaszthatatlan munkák belekerülhetnek-e a megvalósulás érlelőjébe. Kérdéseink ma is vannak és mindig lesznek, hiszen a fejlődés mindig újabb és újabb igényeket támaszt még az alkotásoknak azzal a hatalmas komplexumával szemben is, amit a nemrégen letárgyalt költségvetés valósít meg az 1936-ik esztendőben, de ezeket a kérdéseket nem a pesszimizmustól beárnyékoltan tesszük fel, hanem bizakodó optimizmussal s a válasz reá a friss élet, a munka, az alkotóerő és lehetőség dallamával van tele. Erős küzdelemben telnek ma is napjaink, de ezt a küzdelmet bizakodva vállalja a főváros, megacélozottan abban a harmónikus egységben, amelynek, mint *Gömbös* Gyula politikájának szószólója, *Zsitvay* Tibor adott kifejezést karácsonyi szózatában.

A mi mindennapi kenyerünk

A munka nehéz, de vigasztaló napjaiban mint rossz álomképek tünnek fel a húsz év előtti események, bár ezek között is felcsillog az akarat és haladásvágy, amely a háború idején sem szünetelt az elpusztíthatatlan életerejű Budapesten.

Mint a helyzetet szimbolizáló, uralkodó planéta jelentkezett ezen a húsz év előtti újév napján a *KENYÉRJEGY.*

> — *Kenyérjegy lesz és lisztjegy — írja a nap krónikása — és mi még sem lázadozunk és nem zúgolódunk, mert Budapesten ez a kenyér- és lisztjegy azt jelenti, hogy a rendszertelenségből igazságos, egyenlő rendszerre térnek át. Budapest némi kárörömmel mutathat rá arra, hogy ime végre a vidék is csak annyit kap, amennyit ő, bár ez ugyan nem a legtisztább öröm... Beosztani azonban csak azt lehet, ami van és nem lehet mással takarékoskodni, mint a meglévő készletekkel. Ha tehát sürgős gondoskodás nem történik arról, hogy Budapest megkapja a lisztjét, úgy Budapesten rendszerbe foglaltók a semmit.*

Amint tudjuk, nem ez történt, s a mindennapi kenyerünk, ha szükösen is, de megvolt. Persze, sok küzdelem és nehézség árán, ami nemcsak a kenyér, hanem mindjárt a kenyérjegyek papíranyaga körül jelentkezett. A kormány rendelete nehéz helyzet elé állította a fővárosi nyomdát, mert a *kenyérjegyek nyomására nem volt elég papírkészlete. Jauernik* nyomdaigazgató külföldre utazott, hogy papírt szerezzen be.

A liszt-, kenyér-, papír- és mindenféle hiányok idejére jellemző, hogy mekkora bonyodalmat csinált *két zsák liszt, amelyet egy budapesti cég a királyi udvarnak szállított.* Az udvar ugyanis nem adott kenyércédulát, s minthogy a cég cédula beszolgáltatása ellenében kapta a fővárostól a két zsák lisztet, jelentkezett *Illyefalvi* Lajos dr.-nál, a Liszthivatal akkori helyettes vezetőjénél az ügy rendezésére. Illyefalvi azonban szigorúan alkalmazkodott a szabályokhoz, úgyhogy végre *Bódy* alpolgármester és *Foïkusházy* tanácsnok rendezték el kivételesen az ügyet azzal, hogy a két zsák lisztet a főváros vállalta és ezután az élelmiszerárusító üzem gondoskodott arról, hogy az udvar lisztet, rizst, borsót, babot és szilvát kapjon. És megszületett a tréfa, hogy *Reich* Samuból, az élelmiszerüzem igazgatójából *Hofliferant* lett.

Rejtelmes határidő: „a háború után"

Az ezernyi élelmiszer- és szociális gond közepette *a nagy tervek* nem aludtak, habár sok közülök a tervek életét éli a mai napig.

A „béke-derengés" keltett reményeket újév táján, s ebben a hangulatban kérdezték meg *Harrer* Ferenc dr. akkori tanácsnokot, hogy *melyek az ő feladatai,* amelyeket a király előtti kihallgatáson úgy aposztrofált, hogy megoldásuk *„a háború után kezdődik."*

— A mi terveink — volt a válasz — tulajdonképpen nem újak és nem olyanok, amelyeket máról holnapra meg lehet valósítani. Itt van mindenekelőtt a Tabán szabályozása. A szabályozási, útépítési és csatornázási tervek már készen vannak. A kisajátítások is megtörténtek olyan mértékben, hogy a munkálatokat meg lehet kezdeni. Legközelebb összehívjuk az úgynevezett tabáni bizottságot a lakosság elhelyezésének kérdésében.

— Az Erzsébet-sugárút tervét a középítési bizottság már helybenhagyta. Itt most a feladat a pályázati program megállapítása során a városháza elhelyezése.

— A Kelenföld szabályozásának terve a Közmunkatanács döntését várja.

A VII. kerület szabályozásának terve szintén kidolgozás alatt van és az év első felében tárgyalás alá kerül. Ehhez a tervhez tartozik a Hungária-úti híd kérdése is.

— Ezeknek a nagyobb vidékeknek a szabályozását egységbe hozandó, mindenekelőtt foglalkozni kell a város jövő elrendezésének a kérdésével is, amely alapjában véve a pályaudvarok, a kikötők és a leendő gyárváros elhelyezésének problémáját öleli fel.

— Szükségesnek mutatkozik az építkezési szabályzat több irányban való reviziója és meg kell oldani a tűzrendészeti és színházi tűzbiztonsági szabályok revidiálását is.

A tervek közül sok még ma is probléma, de a kijelentés, hogy a „háború után" kerülnek megoldásra, még sem csalt, hiszen az egész világon elismerik, hogy a háborút tulajdonképpen ma sem likvidálták.

A *kereskedelmi kikötő,* amely húsz esztendő előtt ugyancsak a nagy problémák sorába tartozott, nem várta be a likvidálást. „A magyar hajózási körök türelmetlenül várják ennek a már munkában lévő tervnek megvalósulását" — írta a *Fővárosi Hirlap,* akinek munkatársa előtt *Vita* Emil tanácsnok kijelentette:

> — *Az elvi kérdések egész tömege kerül legközelebb eldöntésre. Mindenekelőtt az, hogy milyen általános és speciális célokra szükséges, hogyan legyen felhasználható a kikötő és hogyan rendeztessék be.*

A napirenden lévő kérdések között szerepelt *a megyeri vízművek nagyarányú kibővítése* 12 millió korona befektetéssel. A tervek elkészültek s mint a XII. ügyosztály kijelentette, a háború befejezése után sürgősen megvalósítandók.

A legközelebbi közgyülés napirendjére ismét kitűzték a *Népopera jövőjének* kérdését. Mintha csak a közelmultban járnánk, a terv az volt a már addig is sok vihart átélt színház szanálására (bár ezt a szót akkor még nem használták), hogy a főváros a színházat összes terheivel és várható jövedelmeivel átveszi a volt bérlőktől és addig is, amíg megfelelő bérlő akad, esetről esetre történt bérbeadás után igyekszik a terheket kifizetni.

Harc a fényűzés ellen

A gazdasági élet legjelentősebb eseménye volt *az új kényszeregyességi eljárás életbeléptetése.* Az első kényszeregyességet, amely a hivatalos lapban megjelent, az aradi törvényszék előtt kötötték.

Gazdasági téren egyébként a jelszó: *harc a fényüzés ellen.* A külföldi behozatalt ilyen értelemben kell elbírálni. Az összes tényezők megegyeztek abban, hogy *valutaközpontot* kell felállítani, amely rekvirálja az összes külföldi fizetőeszközöket és csak a jogos igényeket elégíti ki, a fényüzési cikkeket pedig számüzi.

Más vonatkozásban a fényüzés elleni harcot hirdette a *vigalmi adó* terve, különös tekintettel a *pezsgő* és *kártya* megadóztatására. Ez a terv különben azok között a mentőgondolatok között szerepelt, amellyel *a főváros húszmilliós deficitjét* akarták eltüntetni.

A szakkörök élénken tiltakoztak az éveleji meglepetés ellen, de még jobban azzal a javaslattal szemben, hogy *a villamos áramot adóztassák meg.* Szállóige lett akkor a *Fővárosi Hirlap* találó megjegyzése:

> — *Villamos árammal akarják a deficitet kivégezni!*

Föképpen a kereskedő világ, amely mindjobban átérezte a világítás nagy reklámerejét, tapsolt ehhez a harchoz. Ugyancsak népszerű volt a küzdelem, amelyet a *Fővárosi Hirlap a Községi Takarékpénztár felállítása* érdekében folytatott.

— A Községi Takarékpénztár dolga ezen a héten ismét aktuális lett — írta. — Nem azért, mintha az a közgyülési határozat, amely tizesztendővel ezelőtt született, testet öltene a közel jövőben. Sőt ellenkezőleg. Ezen a héten megszavazzák a parlamentben a Pénzintézeti Központ létesítéséről szóló törvényjavaslatot, amelynek egyik pontja szerint három éven belül Magyarországon nem lehet pénzintézetet felállítani. Ez pedig annyit jelent, hogy belátható időn belül még akkor sem létesülhetne a Községi Takarékpénztár, ha a kormány jóváhagyná, az ellenző befolyások elhárításával, a vonatkozó közgyülési határozatot. Talán akad a főváros országgyülési képviselői között valaki, aki szót emel a Házban a Községi Takarékpénztár megmentése érdekében...

Hét autobusz és millió plakát

Amint látszik az események forgatagából, a tervekből és vitákból, a főváros nem vesztette el a fejét a nehéz időkben, hanem ráért a jövendő alkotásaival is foglalkozni. Bár lépten-nyomon a háború kötötte le a közigazgatás tevékenységét. Az évfordulón jelent meg például kimutatás arról, hogy a *főváros fürdőit milyen mértékben használták ingyenesen a beteg és sebesült katonák.* A háború kitörésétől az 1915-iki szezon végéig a Rudas-fürdő népfürdőjében 322.545 osztrák-magyar katona és katonai munkás fürdött meg, 6517 orosz és szerb fogoly, 861 galiciai menekült, 501 internált. Az uszodában 26.864 osztrák-magyar katona, a gőzfürdőben 1319 német tiszt, a szalonfürdőben 865 német tiszt, a kád- és köfürdőben 3836 német katona, összesen 363.318 személy. A mérsékelt áru fürdőkkel ez a szám 411.863-ra emelkedett.

A horribilis számokkal szemben egy másik statisztika, amelyben a számok szerénysége függ össze a háborúval. *Négy új autobuszt* vásárolt a főváros Benz-gyártól egyenkint 28.000 koronáért. *Eddig három Marta-autobusz járt,* amelyet darabonkint 32.000 koronáért vettek. Egyenkint kénytelen a főváros az autobuszokat vásárolni, mert a gyárak a hadsereg számára dolgoznak és nagyon nehéz kocsihoz jutni. *Most hét kocsiból áll majd a főváros „autobusz parkja",* de hetekig nem lehet üzembe helyezni az újakat, mert *nincs gummi a kerekekre.* Az autobusz — ugyanúgy, mint az omnibusz — átalányösszeget fizet az államnak a Lánchídon.

A mai állapotokhoz képest a mai autobuszparkhoz mérten (amelyet még mindig keveslünk) mulatságos-szerényen hatnak ezek a számok, de annál impozánsabb volt számeredményével az a teljesítmény, melyet a főváros *a plakát-termelés* és *plakát-kiragasztás* terén végzett. Hatósági, hadi, jótékonysági és rendőri hirdetésekre, amelyek mind a háborút szolgálták, a mozgósítástól 1915 végéig 200.000 koronánál többet költött a főváros és óriási munkát végzett a *Székesfővárosi Házinyomda* és a *Székesfővárosi Hirdetővállalat.*

> — *Mint egy világvásár összevissza tarkasága, mint a rohanó események száguldó hírnökei: vonult fel ez a kifogyhatatlan plakáthadsereg,*

Így ír a *Fővárosi Hirlap* krónikása a húsz év előtti újévkor, elismeréssel adózva a két fővárosi intézménynek, amelynek lázas munkája attól a naptól kezdődött, amikor megjelent a hirdetőoszlopokon az emlékezetes manifesztum:

„Mindent meggondoltam, mindent megfontoltam..."

A hirdetőoszlop is megsokasodott, sokat változott azóta, már belevilágít az éjszakába is, de a manifesztum utóhatását mind máig nem lehetett levakarni az életről, mint a plakátot a hirdető oszlopról: húsz év multán is érezzük minden magyarok itthon és túl a szomorú határokon.

Losonczy Zoltán.

„DOLGOZZUNK"
IPARI, TERMELŐ, ÉRTÉKESÍTŐ ÉS FOGYASZTÁSI SZÖVETKEZET
Budapest, VIII., Gyulay Pál-u. 7. Tel: 35-5-63, 52-8-52

SCHÄFFER KÁROLY
OKLEVELES MÉRNÖK
Vasút-, út-, betonépítési vállalkozó, kövezőmester
Budapest, IV., Petőfi Sándor-u. 16. Tel.: 897—85

Mihálka és Társai
reszelő- és szerszámáru iparvállalat k. f. t.
Budapest, V., Zápolya-utca 34. Telefon: 92-4-98.

PAULHEIM LENÁRD
ÉPITŐMESTER
BUDAPEST, VII., ROTTENBILLER-U. 6/b. TEL.: 351—54.

A távozó és az új sajtófőnök

Az új esztendő nagyfontosságú változást hozott a magyar sajtó életében, de ez a változás egyben politikai jellegű is. A miniszterelnökségi sajtóosztály éléről ugyanis eltávozott *Antal* István dr. államtitkár, akit a kormányzó még a mult év április 18-án nevezett ki igazságügyi államtitkárrá. *Antal* István háromnegyed évig két hatalmas és felelősségteljes munkakörét együtt látta el, míg most megvált a sajtóosztálytól. Helyét *Mikecz* Ödön dr., Szabolcs- és Ungmegyék volt főispánja foglalta el, akit a kormányzó, a miniszterelnök előterjesztésére, a *miniszteri osztályfőnöki cím egyidejű alkalmazása mellett miniszteri tanácsossá nevezett ki.*

Antal Istvánnak a sajtóosztály éléről való távozását pártkülönbség nélkül az egész magyar sajtó mélyen fájlalja. Három esztendőnél hosszabb ideig állt ezen a nehéz, bravuros munkát, tökéletes politikai érzéket követelő poszton. *Antal* István a magyar politikai történet legkiválóbb, legemlékezetesebb sajtófőnökei közé emelkedett, mert tudással, lelkesedéssel, odaadással, politikai vezére iránt való tökéletes hűséggel, a sajtó iránt olthatatlan nagy szeretettel szolgálta hivatását. Szinte azt mondhatnánk, hogy teljesen szakismeretek nélkül foglalta el helyét, amelyet most mint a sajtó legkiválóbb ismerője hagyott el. Távozásakor el kell mondanunk, hogy több volt a sajtófőnöknél: politikai faktor volt. Biztosra lehet venni, hogy ez a jövőben sem változik, valamint azt is, hogy *Antal* István a jövőben is a régi szeretettel viseltetik majd a magyar sajtó iránt.

Utóda, *Mikecz* Ödön dr. miniszteri osztályfőnök, eddig mint közigazgatási szakember vívott ki magának előkelő és tisztelt nevet. Nagy, európai műveltsége, politikai tudása és elhivatottsága azonban garancia arra, hogy új és a legnagyobb fokú bizalmat feltételező poziciójában is nagy sikereket fog elérni. Széleskörű ismeretei, páratlanul előkelő, uri modora, nemes emberi tulajdonságai predesztinálják arra, hogy mint kiváló előde, ő is hamarosan olyan tökéletes hangszereléssel tudja majd a magyar sajtót kezelni, hogy a nemzetnek nagy kérdésekben való egységét mindenkor dokumentálni lehet a külföld előtt. Minden jel arra mutat, hogy az alkotmányos élet legkényesebb instrumentuma, a sajtó, ismét kiváló kezekbe került.

Álgyai-Hubert Pál — a Közmunkatanács új alelnöke

A kormányzó *Álgyai-Hubert* Pál dr. miniszteri osztálytanácsost, *a Fővárosi Közmunkák Tanácsa alelnökévé* nevezte ki. Ezzel a kinevezéssel a mérnöktársadalom régi kívánsága teljesült: a Közmunkatanács egyik vezető pozíciójába mérnökember került. Mindjárt hozzá tehetjük, hogy ezt a pozíciót a mérnöki kar egyik legkiválóbb tehetsége foglalta el, akinek nagy képességeit többek között a Boráros-téri híd tervei és a Margithíd átépítési munkálatai hirdetik. *Bessenyey* Zénó dr., a Közmunkatanács elnöke, bizonyára örömmel üdvözli az új alelnököt, akiben nagy kezdeményezései terén kitünő műszaki segítőtársat talál.

A közmunkatanács új alelnöke 1894-ben Szegeden született, mérnök családból. Atyja, mint miniszteri tanácsos, annak idején a földmivelésügyi minisztérium országos vízépítési munkáinak irányításában vett részt. Tudásával már ifjúságában magára vonta a figyelmet. A Müegyetemen adjunktus lett és megszerezte a műszaki doktorátust. 1926-ban meghívták a kereskedelemügyi minisztériumba és a *Boráros-téri Horthy Miklós-híd* építésének megkezdésekor a kereskedelemügyi minisztérium úgy döntött, hogy a hidat *Álgyai-Hubert* Pálnak, a hídépitési szakosztály akkori főmérnökének tervei szerint építsék meg. *Fabinyi* Tihamér, mint kereskedelemügyi miniszter, a fiatal mérnököt bizta meg a híd építésének vezetésével.

A *Margithid átépítési munkáinak* kiviteli terveit is az ő vezetésével dolgozta ki a hídépítési szakosztály. Résztvett *az óbudai híd tervpályázat elbirálásában* és a híddal összefüggő városrendezési tárgyalásokban is.

Évek óta behatóan foglalkozott a modern városrendezés és a világvárosok közlekedési ügyeinek tanulmányozásával. Mint előadó, résztvett a *vasbeton szabályzat* kidolgozásában, amelyért a Magyar Mérnök- és Épitész-Egylet *nagy ezüstéremmel jutalmazta,* tudományos és irodalmi munkásságáért pedig a *Hollán-pályadij I. dijával* tüntette ki. Nevét az európai szakirodalomban is igen jól ismerik. Uj pozíciójában, amelyre minden tekintetben rátermett, sok alkalma nyílik, hogy kiváló szaktudását és európai kultúráját érvényesíthesse.

ÜZEMPOLITIKA ÉS RACIONALIZÁLÁS

Zsitvay Tibor: Híve vagyok a legmodernebb racionalizálásnak, de csak akkor, ha az egyetlen egy embernek sem veszi el a kenyerét

Az *üzempolitikai bizottság,* amelyet legutóbb alakított meg a főváros közgyülése, s amelynek elnökévé *Zsitvay* Tibort választotta meg, január 8-án, szerdán délután 5 órakor tartja *első, érdemleges ülését.* A napirend első tárgya a bizottság feladatkörének és munkatervének részletes megállapítása. Ennek alapjául szolgál *Morvay* Endre tanácsnoknak, az üzemi ügyosztály vezetőjének *nagyszabású előterjesztése.*

Kiterjeszkedik ez a tanulmányszerü előterjesztés az üzempolitikai kérdés egész komplekszumára és az üzemek körül felmerült kérdések történetére 1925-től kezdve, amikor *Terstyánszky* Kálmán kormánybiztos kezdeményezésére, de már *Ripka* Ferenc kormánybiztosi működése idején *a belügyminiszter harminc tagból álló bizottságot küldött ki,* hogy a székesfőváros üzemeit minden vonatkozásban megvizsgálja és javaslatot terjesszen elő arról, hogy az egyes üzemek fenntartása kívánatos-e és hogy az egyes üzemek működésénél milyen irányelveket kellene szemelőtt tartani. *Ez volt az első rendszeres vizsgálat, amely a közüzemekkel behatóan foglalkozott.* A bizottság vizsgálatának eredményét és javaslatait nyomtatásban is közreadta. A javaslatok egyrésze megvalósításra került, másrészük azonban nem jutott érvényesülésre.

Ettől kezdve *a közüzemek kérdése állandóan foglalkoztatta a kormányt és a főváros vezetőségét,* úgyhogy 1926-ban a közgyülés az üzemek tanulmányozására és a szervezeti kérdések kidolgozására bizottságot küldött ki. Ez a bizottság azonban csak azokkal az üzemekkel foglalkozott behatóan, *amelyek az ipar és kereskedelem érdekei szempontjából mint versenyttámasztó vállalkozások voltak tekinthetők.* Ennek alapján a közgyülés *több üzemet beszüntetett, egyeseket korlátozott, többet pedig más üzemekbe beolvasztott.*

Igy szüntek meg az *Első Magyar Szállitási Vállalat r.-t.,* a *Fővárosi Faárugyár r.-t.,* a *ruha- és cipőüzem, a konyhakertgazdaság,* korlátozódott az *Élelmiszerüzem* tevékenysége, igy olvadt be a *Zöldségárusító Üzem* a *Községi Élelmiszerárusító Üzembe,* a *Szappanfőző Üzem* az *Állategészségügyi telepbe,* stb.

Az egyre nehezebb viszonyok közé került ipar és kereskedelem nyomására 1930-ban újabb bizottságot küldtek ki, amelynek javaslata alapján megszüntették a *Községi Müszerüzemet és Anyagraktárt,* a *Községi Gyógyszerüzemet,* a *Kátrányozó- és Bitumenező Telepet* és felszámolták a *Budapest—Gyöngyösvárosi Szénbánya Rt.-t.* Ezeknek az üzemeknek működése azonban nem szünt meg, hanem más, már meglevő intézményekbe olvadt be. Igy lett a *Müszerüzemből Kórházi Központi Müszer- és Anyagraktár,* a *Gyógyszerüzemből* pedig a *Kórházi Gyógyáruraktár,* végül a *Kátrányozó Telepből* az *Anyagvizsgáló Intézettel* való egyesítés után az *Útügyi Intézet.* Ezenkívül jelentékenyen korlátozta a törvényhatóság egyes üzemeknek, különösen a *Házinyomdának, Községi Elelmiszerárusító Üzemnek* a működési körét, több háziipari műhelyt megszüntetett, vagy tevékenységében nagyobb mértékbe korlátozott.

Amint megállapitható, egyedül az 1925-ben, a belügyminiszter által kiküldött bizottság foglalkozott minden vonatkozásban az üzemekkel, a későbbi bizottságok eljárásában azonban mindig az alkalmi szempontok, főképpen a kereskedelemnek és iparnak érdeke, jutottak érvényre.

A mai nehéz pénzügyi viszonyok között, amikor a főváros szanálásával kapcsolatban mindinkább az üzemekre terelődik a közérdeklődésnek súlypontja, — mondja előterjesztésében *Morvay* Endre tanácsnok — *az üzempolitikai bizottság működésének ki kell terjednie mindazokra a területekre, amelyeken megfelelő megoldások segitségével a mai helyzetnek javulása, a megtakarítás, a bevételek fokozása elérhetővé válik.* A bizottságnak mindenekelőtt meg kell állapitania azokat az intézményeket, amelyekre működését vonatkoztatja, vagyis meg kell állapitani, *melyek azok a vállalkozások, amelyek az üzem fogalma alá vonhatók.* Idetartoznak elsősorban az önálló vagyonkezelési intézmények: az *Elektromos Művek, Gázművek, Vízművek, a gyógyfürdők a Gellért-szállóval* és az *Asványvizüzemmel,* a községi élelmezési üzemek: az *Elelmiszer Arusitó Üzem, Kenyérgyár,* a *Lóhúsüzem,* ezenkívül a *Hirdetővállalat* és a *Községi Temetkezési Intézet.* Idetartoznak továbbá a részvénytársaságok: a *Budapest Székesfővárosi Közlekedési R.-T.* az *Autobuszüzemmel,* és a *Helyiérdekü Vasúttal,* a *Községi Takarékpénztár r.-t a Vásárpénztárral,* a *Kisipari Hitelintézet* és a tétényi *Magyar Sertéshizlaló és Húsipari r.-t.* Mindezekhez vonhatók még azok az intézmények, amelyek a községi háztartás keretében működnek, azonban tevékenységük jellegénél fogva üzemszerü kezelést igényelnek. Ilyen a *Házinyomda,* a *Köztisztasági Hivatal,* a *Csatornaüzem.* r

Mindenekelőtt megállapitandók *az általános kérdések, amelyek az üzemi gazdálkodás egész területére vonatkoznak.* A rendezésre váró kérdések között foglal helyet *az üzemi alkalmazottak illetményeinek a rendezése,* vagy legalább a rendezésnél irányadó főbb elveknek a megállapitása is. Tárgyalásra kell kerülnie *a rokontermészetü üzemek között belső szerves kapcsolatok létesítésének,* az esetleges *egységes vezetésnek* és az *üzemek esetleges egységes vezetési tervének* is. Tárgyalásra kerülnek továbbá egyes üzemek közötti kapcsolatok, mint amilyen például az *Elektromos Müveknek és BESZKART-nak közös kérdése az áramtermelésnek és áramszolgáltatásnak miként való megoldásáról.*

Végül vannak olyan kérdések, amelyek az egyes üzemeknek *különleges kérdései:* az üzem vagyoni és pénzügyi helyzete, a belső üzemviteinek racionalizálása és hasonlók. Ilyen különleges elbirálásra való kérdések az *Elektromos Müveknél* az egyenáramú hálózat fenntartása, újabb áramtermelőtelep megépítése, a tarifapolitika helyes alapelveinek a megállapítása; a *Gázmüveknél* főleg a mindinkább szélesebb keretben kifejlődő propagandatevékenységnek és az ezzel kapcsolatos beruházások rentabilitásának a megvizsgálása, a központi igazgatás elhelyezésének a kérdése; a *Vizmüveknél* a jövőre váró feladatok figyelembevételével a vízdíjaknak miként való megállapitása; a *BESZKART-nál* a tarifa megállapításával kapcsolatos kérdések, az immobilitás megszüntetésére adódó megoldások.

Mindezeknek és a bizottság működésének a megkezdése után a tárgyalások folyamán előrelátható megoldásoknak a keresése vezethetnek csak el olyan javaslatokhoz, amelyek megvalósitása esetén a *székesfőváros pénzügyi helyzetének nemcsak átmeneti, efemer jellegü megoldása várható, hanem amelyek révén sikerül eljutni a költségvetés egyensúlyának hosszabb időre szóló megalapozásához és biztositásához.*

Mint *Morvay* Endre tanácsnok előterjesztéséből is látszik, rendkívül fontos feladat vár az üzempolitikai bizottságra, amelynek első ülését nagy figyelem kiséri. *Zsitvay Tibor,* a bizottság elnöke ezt a működést igy aposztrofálta:

— A városháza közgyülési terme az élet találkozása a közigazgatással s az üzemi igazgatással, mert egy nagy főváros irányítása már nemcsak közigazgatási, hanem főleg üzemi munka is. Meg kell találnunk a módot, hogy az üzemek szerencsésebb kihasználásával *sokban hozzájáruljunk a főváros pénzügyi gondjainak megszűnéséhez* s egészen nyiltan megmondom, hogy híve vagyok *a legmodernebb racionalizálásnak. Nekem azonban nem kell semmiféle racionalizálási eredmény, ha az akár csak egy embernek is elvette a kenyerét vagy csökkentette a jövedelmét.*

A NEW-YORK
csak akkor fordul hirdetésével a közönséghez, ha érdemes és érdekes produkciót jelenthet. Most
PAUL GODWIN
és zenekara vendégjátékát adjuk hirül,
január 3-ikától
minden délután és este.
Godwin, Hubay Jenő tanitványa — mi ezt a Kegyelmes úr beleegyezésével közölhetjük

Pelikan
CARBONPAPIR
VEZÉRKÉPVISELET
Stalla Lajos Budapest, V., Vilmos császár-út 42.

LATHYRUS virágszalon
Budapest, IV., Veres Pálné-u. 10 — Tel.: 86-8-70
Koszoruk, cserépvirág, télikerti növény és kakiuszülönlegességek
Városi tisztviselőknek 10% engedmény

Az uj házbérrendelet

Irta: vágvecsei WELLISCH ANDOR,
törv. bizottsági tag, a Közmunkatanács tagja

Ha egy rendeletet évek hosszú sora óta tárgyalnak és hol a székesfővárosi közgyülés nem fogadja el, hol a kormány küldi vissza, hogy újból módosíttassék, ha már a rendeletnek csak a híre is ijedtséget kelt mindenütt és megelégedéssel nem találkozik sehol, az azt mutatja, hogy valahol valami hibának kell lennie.

Már előre hallatszanak a vádak, hol az ellen, hogy a lakóknak akarnak kedvezni, hol pedig azért, hogy a háztulajdonos érdekeket kívánják honorálni. Pedig elfelejtik azok, akik már előre kritikát gyakorolnak, hogy a közéletben szereplő férfiaknak soha nem szabad egyoldalú érdekeket nézni, de mindenkor az egyetemes érdeket, a közt kell szolgálniok.

A lakbérrendelet — sajnos — mint nálunk majd minden ügy, *a politika útjára siklott*, aminek a következménye, hogy hiányzik sok tekintetben a kívánt tárgyilagosság. A politikusok számítása egyszerű: *több a lakó, mint a háziúr, tehát opportunusabb a többség mellé állni.* Pedig a lakók jogos érdekeinek feltétlen védelme alatt sem szabad megfeledkezni arról, hogy a házbirtok a legnagyobb nemzeti vagyon, amelyet az elpusztulástól meg kell menteni. És szem előtt kell tartani azt is, hogy a házbérjövedelem mily nagy mértékben járul hozzá az állami háztartás egyensúlyban tartásához.

A mi fővárosunknak sohasem voltak mecenásai, akik nagy alkotásokkal gazdagították volna, de azok az úgynevezett „házbéruzsorások" építették fel Budapestet, tették naggyá, széppé és olyan hatalmassá, hogy ma a világvárosok között is első sorban van s akiket ma — talán nem is a legaktuálisabb időben — ilyen szigorúan kell megrendszabályozni.

Pedig ép most a magángazdaság megmozdulását várjuk, az építkezéseket, hogy meginduljanak a gyárakban a gépek kerekei és munkához jussanak a munkátlanoknak sajnos még mindig nagy tömegei. Ezt várja nagy felkészültséggel az egész mérnöki kar, nem kevésbé az a magyar ipar, amely elsőrendű munkájával már a külföldön is annyi elismerést és dicsőséget szerzett hazánknak.

Ezek az okok és indokok, melyek arra késztettek, hogy a rendelettervezet néhány intézkedésével szembeszálltam és rámutattam illetékes helyen azokra a veszélyekre, amelyeket a tervezet magában rejt, ha jogerőre emelkedik.

Ezekből a szempontokból elsőrendű közérdeknek vélem, hogy *ne lásson napvilágot az a pont*, mely úgy intézkedik, hogy ha a háztulajdonos tataroztat, javíttat, átalakíttat, vagy ráépít a házára és ezzel a lakót zavarja, annak *joga legyen az építkezés időtartama alatt a bérfizetést megtagadni, vagy a zavarás mértékéhez mérten, csökkenteni.*

Ettől a rendelkezéstől féltem az építőipart és elsősorban a kisiparosságot, amelynek az utóbbi években éppen a tatarozás és a renoválás volt a kenyere. Akkor, amidőn egyrészt tatarozási adókedvezménnyel akarjuk a háztulajdonosokat ilynemű munkákra serkenteni, föléjük függesztünk egy Damoklesz kardot, amely elrettenti attól, hogy házukat — a mai követelményeknek megfelelően — modernizálják. Félek, hogy a házbirtok lassan, de biztosan a pusztulásnak indul.

Az érdeklődés központjában a *liftkérdés* áll, amelynek megoldása nem elégíti azokat, akik a teljes ingyenességet követelik, viszont a megállapított díjak — személyenkint 6 fillér és az is csak bizonyos feltételek mellett — megközelítőleg sem fedik a karbantartási és üzemi költségeket, már annál inkább sem, mert a 6 fillér fele része a házmestert illeti meg. Hogy az ingyenesség mennyire tarthatatlan, azt élénken bizonyítják a fővárosi bérházak, amelyekben a liftmenetek az utóbbi évben — amióta az ingyenjáratokat divatba hozták — többszörösre emelkedtek, a karbantartási díjakat pedig 100 százalékkal kellett felemelni.

Súlyos rendelkezés a *rovarirtási kötelezettség* is, amely főként az egyszerűbb vidék kisebb és kevésbé tehetős háztulajdonosait sujtja. Fölötte drákói intézkedés abban az esetben, ha a lakásban rovar mutatkoznék, a bérlőnek azonnali hatállyal való felmondási joga, mert nehéz azt eldönteni, hogy a rovart a háztulajdonos plántálta-e be, vagy pedig a lakó importálta-e?

A rendelettervezet, amelynek 67 pontja van, tartalmaz kétségkívül helyes és méltányos intézkedéseket is, jóllehet *enyhíthető lett volna a szigor, mely a büntető szakciókat irja elő.*

A *Nemzeti Egység Pártja különbizottságot küldött ki a rendelet részletes tárgyalására* és mi, akik e bizottságban heteken át — a késő esti órákig — dolgoztunk, igyekeztünk minden szempont tekintetbevételével az igazságot elérni, vagy legalább is — amennyire emberileg lehetséges — megközelíteni.

A főváros közgyülése még január hónapban letárgyalja a rendeletet, a minisztérium is rövidesen helybenhagyja, hogy legkésőbb májusban már érvénybe léphessen.

Hogy jó lesz-e, ki fogja-e elégíteni az érdekelteket? — azt majd a jövő fogja megmutatni.

Váczy István
okleveles építészmérnök és építőmester
Budapest, VIII., Baross-utca 82. Telefon: 40-8-54

Új élelmiszerszállítási díjszabás lépett életbe: megdrágul a piac

A sujtó tarifális rendelkezés ellen a főváros előterjesztéssel fordult a kormányhoz

Winckhler István kereskedelemügyi miniszter újév napján rendeleti úton intézkedett, hogy a multban is érvényben volt vasúti fuvarkedvezmények hatályát *1936 december 31. napjáig meghosszabbítsák.* Ez a miniszteriális elhatározás tagadhatatlanul jelentékeny előnyökkel jár a különböző termelési ágakra, a mezőgazdaságra épúgy, mint az iparra és kereskedelemre, mert elsőízben történik az, *hogy nem egy-egy hónapra, hanem egy kerek esztendőre léptetik életbe a tarifális kedvezményeket.* Az a körülmény, hogy a kedvezményes szállítási díjtételekben csak azok részesülhetnek, akik kötelezettséget vállalnak arra, hogy termelvényeik vagy áruik egész mennyiségét a MÁV igénybevétele útján fogják szállíttatni, egyáltalán nem rontja le a kedvezmények jelentőségét, mert akkor, amidön a nemzeti vagyon jelentős tételét alkotó Államvasutak, a rajta kívül álló gazdasági körülmények következtében a legprecizebb munkateljesítmény ellenére is gondokkal küzködik, természetes állampolgári kötelesség, hogy a nehézségek lehető kiküszöbölése érdekében a közönség is összefogjon.

Van azonban a rendeletnek *két olyan tétele, amely a rossz termés káros befolyásait erősen érző fővárost súlyosan érinti, mert újabb alkalmat ad egyes élelmicikkek megdrágítására. A burgonyaszállítási kedvezmények megszükítése* az egyik rendelkezés, a másik pedig, amely még ennél is súlyosabb következményekkel jár: *a Nagyvásártelepre irányított egyes élelmiszerszállítmányok tizszázalékos fuvardíjkedvezményének visszavonása.*

A Nagyvásártelepre érkező élelmiszerek fuvardíjkedvezménye állandó problémája az érdekelt kereskedőknek, akiknek mozgalmát a kereskedelmi és gazdasági érdekképviseletek is támogatták, mint ezt a *Fővárosi Hirlap*, amely a budapesti piac szempontjából nagyfontosságú kérdést állandóan ébren tartva megírta. Ismertette azokat a lépéseket is, amelyeket a főváros a kereskedelemügyi miniszternél és a MÁV igazgatóságánál tett ebben az ügyben. A fuvardíjkedvezmények mostani megszüntetése nem érte váratlanul a fővárost, amelynek vezetősége nem is tartja ezzel a rendelkezéssel véglegesen befejezettnek a kérdést. Ennek a reménynek ad kifejezést

ROSTA JANOS DR.
tanácsnok,

a főváros közélelmezési ügyeinek vezetője is, aki az új rendelkezés részleteit és várható hatását illetőleg a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondta:

— A kereskedelemügyi miniszteri rendelet nagyon közelről érinti a székesfővárosba felhozott áruk áralakulását. Az egyik határozmány ugyanis arról szól, hogy

az 1936. esztendőre erősen megszűkítették a burgonyaszállítási kedvezményeket,

mert, míg a mult évben az ország bármely állomásáról, mérsékelt tarifák mellett lehetett ezt a rendkívül fontos tömegélelmezési cikket szállítani, addig most *mindössze hét olyan állomás van*, amelyen kedvezményes díjtételek alkalmazása mellett veszik fel a burgonyaszállítmányokat. Jól lehet, ezek az állomások a közismert burgonyatermelő vidékek gócpontjain vannak, mégis attól kell tartanunk, hogy a termelők és a kereskedők egyaránt igyekeznek majd kihasználni a helyzetet, s ennek a hátrányát a fővárosi fogyasztók fogják sínyleni, akik már most is alig bírják a túlhajtott burgonyaárakat.

— A burgonyaszállítás körül támadó nehézségeket azonban kihatásában jelentősen túlszárnyalja a másik rendelkezés, amely

intézményesen megszünteti az Élelmiszer-Nagyvásártelepre irányított szállítmányok eddig biztositott fuvardíjkedvezményét.

A mult esztendő folyamán *a hús-, tojás-, tejtermék-, gyümölcs- és baromfiszállítmányok a normáltarifánál tiz százalékkal* olcsóbb díjszabás mellett futottak be az Élelmiszer-Nagyvásártelepre, most azonban

Újév napjától kezdődő hatállyal ezekre a tömegcikkekre is a rendes díjszabást léptették életbe.

Ez az intézkedés még akkor is feltétlenül éreztetné hatását az árak kialakulásában, ha normális termésviszonyokkal számolhatnánk, de természetszerüen hatványozottabban veszélyes most, amikor a drágaság leküzdése céljából rendkívüli intézkedéseket kellett és kell foganatosítanunk.

— A kedvezményes díjszabások e hatálytalanításával szorosan összefüggenek bizonyos megelőző tárgyalások, amelyek

a székesfőváros és az Államvasutak igazgatósága között a következtavmok újabb szabályozását illetően folytak.

Bennünket meglepett a szállítási kedvezmények megvonása, mert hiszen a szóbanforgó tárgyalások még korántsem nyertek befejezést, de nem is nyerhettek, hiszen olyan jelentős anyagi érdekekről van szó, amelyeknek rendezésénél hatványozott óvatosságra van szükség. Mindenesetre mindent elkövetünk, hogy *a bennünket sujtó rendelkezéseket hatálytalanítsák, vagy egyelőre legalább felfüggesszék, s én bizom is abban, hogy a kormányhatóságok megértéssel fogadják előterjesztett közérdekü indokainkat,* s ezzel el tudjuk majd érni, hogy legalább erről az oldalról ne fenyegessen bennünket az árdrágulás veszedelme.

Kapcsolatosan a szanálással, napirendre kerül az állami tartozások elintézése is

A polgármester utasítására január 15-éig összeállítják az állami intézmények, üzemek és hatóságok mindennemü tartozását

A főváros vezetői a szanálást össze akarják kapcsolni a főváros és az állam között fennálló vitás pénzügyi próblémák gyökeres rendezésével. Ismeretes, hogy az elmúlt évek folyamán sorozatosan merültek fel olyan anyagi kérdések, amelyek egyrészt a főváros, másrészt az állam között mindvégig elintézetlenek maradtak és ennek következtében

sokmillióra szaporodtak fel azok a kétoldalról támasztott, de vitássá tett követelések, illetve tartozások, amelyek rendezése még ma is függőben van.

Legutóbb *Wolff* Károly tette szóvá ezt a súlyos problémát a főváros közigazgatási bizottságában és *közel 22 milliónyi követelést sorolt fel, amelyet a főváros különböző címeken igényel az állami hatóságoktól.* Ugyanekkor az államnak is vannak követelései a fővárossal szemben, többi között a rendőrségi hozzájárulás évi hárommilliópengős tétele, amelyet a főváros immár *évek óta visszatart,* hogy az egyszer mégis csak lebonyolításra kerülő elszámoláskor fedezete legyen követeléseire.

Most, hogy ezt a kérdést az autonómia részéről egyre türelmetlenebbül feszegetik, *a főváros vezetősége is elérkezettnek látja az időt arra, hogy a nehéz probléma rendezését végre komolyan napirendre tüzze.* A polgármester a napokban rendeletben utasította az összes üzemek és hivatalok vezetőit, hogy

január 15-ig állitsák össze a mult év végéig terjedően az állami intézmények, üzemek és hatóságok mindennemü tartozásait,

egyben mutassák ki azt is, *melyek a főváros ki nem egyenlitett állami tartozásai.* Nemcsak a különböző közszolgáltatásokért járó követeléseit irja össze a főváros, hanem az államtól igényelt különböző cimü hozzájárulásokat is, mint például az iskolafenntartási követeléseket, amelyeket egyideig az állam valorizálatlanul, fillérekkel egyenlített ki, évek óta azonban már a valorizálatlan összeget sem fizeti.

Napirendre tüzik a főváros másirányú anyagi követeléseit is, többi között a forgalmiadórészesedés felemelését, az állam által elvont jövedelmekért való kártalanitást és az újabban áthárított terhek alól való mentesitést. Hatalmas anyagkomplexumot jelent ezeknek az adatoknak összehordása, de

a főváros vezetősége mégis sietve fogja az adatokat feldolgozni, hogy még a szanálási idő lejárta előtt megoldhassa ezeket a függő anyagi problémákat.

A pénzügyi ügyosztály az adatok beérkezése után, *január második felében azonnal hozzákezd az előterjesztés elkészitéséhez.* Természetesen mindenekelőtt a belügyminiszterrel ismertetik a helyzetet, majd *a pénzügyminiszterrel folytatják le a tárgyalásokat az anyagi kérdések rendezése érdekében.* A városházán bizonyosra veszik, hogy a kormányhatóságok nem zárkóznak el e jogos kívánságok honorálása elől.

Mi fáj és mi kell a kerületeknek

Megoldásra váró tervek és gondolatok

II.

Karácsonyi számunk egyik kiemelkedő érdekessége volt az a nyilatkozatsorozat, amely a főváros kerületeinek életét tárta fel: a terveket, amelyek már a megvalósulás útján járnak, az elgondolásokat, amelyeket még érlelnie kell az időnek, a reménységeket, amelyek beteljesülését az új esztendő ígéri.

A tizennégy kerület Budapest életének tizennégy fejezete, amelyből hatot közöltünk az első sorozatban, semmiféle sorrendet nem tartva, hogy a kép minél tarkább változatú legyen. Az I. kerület *Tóth* Gábor, a Belváros *Gaár* Vilmos dr., a Terézváros *Sárkány* Ferenc, a Ferencváros *Kövesligethy* Miklós, a Szent Imreváros *Vályi* Lajos dr., a Hegyvidék *Hencz* Lajos dr. törvényhatósági bizottsági tagok érdekes és értékes nyilatkozatában került sorra.

Az alábbiakban újabb két kerület következik, két kerület kívánságai a leghivatottabb tolmácsolásban, hogy azután a *Fővárosi Hirlap* következő számaiban teljes legyen a főváros tizennégy fejezetre osztott körképe.

Dési Géza dr.: Itt az ideje, hogy a Lipótváros sérelmeit orvosolják

A *Lipótváros* érdekében, *legsürgősebben* megoldandó kérdésnek, a *közlekedés* helyes, célszerű és igazságos rendezését tartom. Ez egyrészt, a kerületek életkérdése, másrészt, egyetemes szempontból a fővárosnak nagyon komoly és fontos ügye, de általában az *idegenforgalom* tekintetei is megkövetelik, hogy a forgalom terén elkövetett hibákat jóvátegyék és a mulasztásokat pótolják. Amit a *Beszkárt a 61-es, 65-ös és 48-as viszonylatok megszüntetésével* elkövetett, példátlanul súlyos sérelem, s nemcsak forgalomtechnikai alapon káros és végzetes, de mérhetetlenül hátrányos a közönségre, mert egyszerűen *megakadályozza,* hogy *felkereshesse* azokat a *hivatalokat,* ahol mondhatni *mindennap dolga van.* A pénzügyigazgatóság, az adóhivatal, az elöljáróság, az igazságügyi, földmívelésügyi, vallás- és közoktatásügyi minisztériumok, a törvényszékek, a járásbíróság, az ítélőtábla, a kúria, a tőzsde, a nemzeti bank és még sok egyéb közérdekü hely mind a *Lipótváros* szívében csoportosulnak. Valóságos *ellen — Tell Vilmos* volt az, aki *célbalőtt és eltalálta, hogyan nem szabad* közlekedési politikát csinálni és a közönség életérdekeit hogyan nem szabad kezelni. Többször hangoztatott és ugyanyiszor megcáfolt védekezés, hogy az *autóbusz* pótolja az elvont villamos közlekedést. Még részben sem pótolja, drágább, ritkább, bizonyos útvonalakat nem is érint, különben is olyan hosszú időközökben jár, hogy a budapesti *City* modern igényeit megközelítőleg sem tudja kielégíteni.

— Most, amikor *Bessenyey* Zénó, a Közmunkatanács kitünő elnöke, nagyszabású munkatervében, első sorban, a *Dunapart rendezését* tűzte ki célul és a *forgalmat,* valamint az *idegenforgalmat,* bölcs, helyes és célravezető módon akarja szabályozni és fejleszteni, valóban *itt az ideje, hogy a Lipótvárost sérelmeit minél sürgősebben és mennél teljesebben orvosolják.* A *Lipótváros* a belőle természetes fejlődéssel sarjadzott *„Új Lipótvárossal”,* a fővárosnak nem csupán helyrajzilag, de gazdasági és kultúrális szempontból is igen fontos középpontjává emelkedett. Valóban megérdemli, hogy ügyeivel törődjenek, panaszait meghallgassák, s mindent megtegyenek, ami életérdekeinek javára válik, s mindent elkerüljenek és megszüntessenek, ami nem egyedül ennek a nagyszerű városrésznek, de magának a fővárosnak, helyrehozhatatlan károsodásával jár.

— Várjuk és óhajtjuk, hogy az illetékes helyeken, jogos érdekeinket méltányolják és igazainkat érvényesítsék.

Katona János: A dolgozó tömegek megmentése és nevelése a Józsefvárosban

— Nem tehetek róla, hogy az újévi bizakodás idején egy szomorú akkordot kell megütnöm. Fáj, hogy akkor, amikor pártom programja két szóba tömöritve az embermentés és embernevelés, ebben a vonatkozásban a székesfőváros és ilymódon az ország kulturális gócpontját jelentő Józsefvárosban nem történt semmi.

— Az általános adómentesség következményeképpen a székesfőváros távoli perifériáit teleépítették kisebb-nagyobb családi lakóházakkal, s ezzel szemben a Józsefváros alsó részében százezernél több ember lehetetlenül épített, napsugártól, levegőtől elzárt, szükudvaros lakásokban sínylődik. A szó teljes értelmében dolgozó lakosságról van itt szó, amelynek nincs módjában egészségének repalására nyaranta a fővárost elhagyni, amely tehát naphoz, levegőhöz, higiéniához, megfelelő pihenéshez nem jut sohasem. S mégis a városszabályozás alkalmával, amikor minden városrészre rátérült kisebb-nagyobb mértékben az illetékes ügyosztály figyelme, csak a Józsefváros maradt mostoha, holott egyrészről itt mutatkozott a legnagyobb tér az embermentésre (s mint a későbbiekben meglátjuk, az embernevelésre is), másrészről pedig nem lehet letagadni, hogy ugyanaz a Józsefváros, amelynek ez a „legsötétebb” része teljes átrendezésre szorul, egyúttal a magyar tudományos, irodalmi, művészeti kultúra gócpontja.

— Ha valahol, úgy ebben a városrészben, igazán szükséges volna nemcsak az embermentést, hanem az embernevelést illetőleg rendet teremteni. A körúttól kifelé nemcsak a lehetetlenül egészségtelen lakások, hanem az új generáció szempontjából erkölcsi kihatásában még mindig szégyenteljes állapotok vannak. Nem kívánunk itt ebbe a kérdésbe részletesen belemélyedni, csak rámutatunk arra az erkölcsi fertőre, amely a Körút közvetlen közelében lévő Népszínházutcát, a Konti-, Fecske-, Víg-, Kender- és Déryutcát, vagy a kissé távolabb eső Dankó Pista-, Karpfenstein-, Erdélyi-utcát és környékét ellepi.

— Véleményem szerint, ha helyes az az elgondolás, hogy az Új-Lipótvárosban kifogástalan polgári lakásokat épitenek, sokkalta szükségesebb azokat a munkásokat, akik reggeltől estig verítékes munkával keresik meg szerény kenyerüket, olyan lakásokhoz juttatni, amelyekben a nyugalomra szánt időt valóban nyugalomban tölthetik. Nem az egészséges polgári lakásokban van Budapesten hiány, hanem az egészséges munkáslakásokban. Munkáslakások épitésére pedig a Józsefvárosnak ez a része volna a legalkalmasabb, nem pedig azok a külső területek, amelyek villamoson is csak rengeteg időveszteséggel közelithetők meg s amelyek, távol esvén a munkahelyektől, a hajnali felkelés és a késői hazatérés révén olyan kevés időt engednek a pihenésre, hogy ez idő előtt elpusztítja a szervezetet.

— A Józsefvárosnak ez az egészséges és célszerű átrendezése természetszerűleg maga után vonná az említett utcák képének olyanmérvű megváltoztatását, amely méltó lenne a fürdővárosnak hiresztelt Budapesthez is. Hogy ebből a ma uralkodó fürdővárosi gondolatból is érvet szerezzek, arra is kell gondolni, hogy a hozzánk érkező idegenek között bizonyára nem egy akad, aki nemcsak a Gellért-szállóra és környékére kiváncsi, hanem ennél is jobban érdeklik a szociális viszonyok: arra is kiváncsiak, hogy miképpen élnek és laknak itt a kiválasztottaknál nagyobb tömeget képviselő dolgozó emberek.

— De akár törődünk az idegenek rólunk alkotott véleményével, akár nem, áll az igazság, hogy embert menteni és embert nevelni az új magyar életnek csak a nagy tömegek érdekei szem előtt tartásával lehetséges.

Preciziós gépalkatrészek minden célra
Földváry Ernő
okl. gépészmérnök preciziós mechanikai üzeme
Budapest, VII., Tábornok-utca 20. — Telefon: 97—1—65

HÍREK A PÁRTBÓL

A pártvezetőség üdvözlése. A NEP fővárosi szervezetének központját tömegesen keresték fel a párt tagjai az új év alkalmából, hogy a vezetőség előtt jókívánságaiknak kifejezést adjanak. *Zsitvay* Tibor elnököt, aki az ünnepeket Visegrádon, családi körben töltötte, a központban kitett íven üdvözölték. A sok-sok aláírás bizonyitéka annak a nagy tiszteletnek és szeretetnek, amellyel a párt tagjai elnökiket körülveszik. A központban megjelent *Terbócz* Imre országgyülési képviselőnek, *Zsitvay* Tibor helyettesének és *Kauser* István dr. pártigazgatónak személyesen fejezték ki a nagyszámban megjelent látogatók jókívánságaikat.

Szilveszter-est. Az év utolsó napját a NEP fővárosi szervezete is megünnepelte. A NEP Esterházy-utcai országos klubhelyiségében zártkörü Szilveszter-est volt, amelyen a párthoz tartozó fővárosi országgyülési képviselők, törvényhatósági bizottsági tagok és más meghivott vendégek családtagjaikkal együtt jelentek meg.

A fővárosi szervezet weekendje Balatonkenesén. A NEP fővárosi országgyülési képviselői és törvényhatósági bizottsági tagjai *Zsitvay* Tibor, a fővárosi szervezet elnökének vezetésével szombaton délután *Balatonkenesére* rándultak ki. A barátságos együttlétre elvitték családjuk tagjait is. Az üdülést, amely hétfőn este ért véget, felhasználták arra, hogy *pártértekezletet* tartsanak, amelyen a főváros aktuális kérdéseit beszélték meg. Ugyancsak Kenesén tartózkodott *Szendy* Károly polgármester is, aki néhánynapos szabadságot vett magának és azt a főváros üdülőtelepén töltötte.

Megkezdődött a munka a központban. A Nemzeti Egység Pártja székesfővárosi szervezete Esterházy-utcai központjában Vizkereszt napjával végetért a karácsonyi szünet. Kedden reggel újból megkezdődött az összes osztályokban a munka s ezzel megkezdődtek a szokásos fogadások is.

Fogadónapok az V. kerületben. A pártirodában (V., Hold-u. 9.) Bessenyei Zénó dr. 10-én d. u. 6—7-ig. Előzetes jelentkezés kivánatos. *Szurday* Róbert 20-án, d. u. 6—7-ig. *Krompaszky* Miksa ker. pártelnök minden szerdán d. u. 6—7-ig. *Fábián* László dr. alelnök minden csütörtökön d. u. 6—8-ig. *Varannay* István dr. alelnök minden hétfőn d. u. 6—8-ig. *Dési* Géza dr. minden hétfőn d. u. 6—8 óra között, az irodájában (V. Báthory-u. 5.). (Csak a pártirodából adott ajánlólevéllel.)

Előadások és gyülések az V. kerületben. 8-án, szerdán este fél 9 órakor *Ligeti* Pál épitész előadása „Az új Lipótváros kiépitésének reformálása”. Az előadáshoz *Harrer* Ferenc ny. miniszter szól hozzá. Lipótvárosi Polg. Kaszinó (Berlini-tér 5.). — 9-én: *Hevesi* Sándor dr. előadása fél 9 órakor a Lipótvárosi Társaskörben (Lipót-körút 1.). — 9-én, fél 7 órakor körzetvezetők bizalmas értekezlete (Hold-utca 9.). (Külön meghivóval.) — 10-én, este 7 órakor női csoport értekezlete (Hold-u. 9.). Minden hétfőn este 7 órakor női csoport összejövetele (Hold-u. 9.). — 11-én, szombaton este kabaré, utána tánc a Lipótvárosi Polg. Kaszinóban (Berlini-tér 5.). — 16-án: *Györgyi* Dénes előadása fél 9 órakor „Séta a brüsszeli világkiállításon” a Lipótvárosi Társaskörben (Lipót-körút 1.). — 18-án, este 9 órakor dísznagyverseny a Lipótvárosi Polg. Kaszinóban (Berlini-tér 5.). Közreműködik: Kuttner Mihály hegedűművész, a Reményi-díj nyertese és Deák László zongoraművész. Utána tánc. — 20-án, hétfőn este házi-bridge verseny a Polgári Kaszinóban (Berlini-tér 5.). — 22-én, szerdán este fél 9 órai kezdettel társasvacsora keretén belül *Tábory* Kornél idegenforgalmi sajtófőnök tart előadást: „Budapest idegenforgalmi érdekességei” címmel, a Polgári Kaszinóban (Berlini-tér 5.). — 25-én, szombaton este: *Alarcos-bál* a Polgári Kaszinóban (Berlini-tér 5.). — 17-én körzettitkári értekezlet (Hold-u. 9.). Körzeti értekezletek előzetes értesitések alapján.

Az V. kerületi hölgybizottság karácsonyi akciójával kapcsolatban *csecsemökelengye-alapot* létesitett. A legelső kelengyét a karácsony éjszakáján született csecsemőnek fogják kiadni. Az igényjogosultak — elsősorban V. kerületi anyák — közöljék címüket a hölgybizottsággal: V., Hold-utca 9.

Felavatták a kőbányai kaszinó verseny-tekepályáját. A kőbányai kaszinó aszfalt verseny-tekepályát készittetett, amelyet vitéz *Tóth* András dr. országgyülési képviselő, a tekéző-szövetség elnöke, avatott fel lendületes beszéd kiséretében. *Halter* Károly fővárosi törvényhatósági bizottsági tag, a kaszinó elnöke mondott ezután köszönetet a szövetség elnökének, majd két helyi csapat mérkőzött az új pályán. A nagyszámú közönség, amelynek soraiban ott volt *Vigyázó* Géza dr., a X. kerület elöljárója, *Meddig* Gábor rendőrfőtanácsos, a X. kerületi kapitányság vezetője, *Dongó* Orbán, a NEP kőbányai szervezetének elnöke, *Szalacsány* Béla, *Gessler* János kereskedelmi főtanácsos, *Vécsei* Béla dr. és sokan mások, a késő éjszakai órákig együttmaradt a kaszinóban.

A rákellenes egyesület közgyülése. A Rákellen Küzdő Társadalmi egyesület január 11-én délután 6 órakor a Nemzeti Egység Pártja helyiségében rendkivüli közgyülést tart. Határozatképtelenség esetén a közgyülés január 19-én lesz.

Beér Sándor
zománctáblái
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-utca 5. Telefon: 82-4-29.

A legjobb sokszorositó gép
Gestetner
D. GESTETNER
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 9
TELEFON: 19-2-20

Események

Huszonöt év
Budapest szolgálatában

Az 1936. esztendő nevezetes dátuma a FŐVÁROSI HIRLAP-nak, amely az idén

alapításának huszonötödik évét tölti be.

Ha elnézünk az immár multtá lett negyedszázad előző évei felett, úgy érezzük, hogy jogot szereztünk a pirosbetűs dátumhoz, az ünnepléshez. Munkával, tisztességgel és a közérdekért vívott önzetlen harcunkkal szereztük meg ezt a jogot, a jubileumi ajándékot pedig barátaink, előfizetőink, olvasóink megértése és megbecsülése jelenti számunkra a huszonötödik születésnapon.

Minden magyarok büszkesége, a mi nagy, szép, milliő szívtől dobogó Budapestünk szolgálatában töltöttük el ezt a negyedszázadot. Szent szolgálatnak tartottuk mindenkor, amelyért öröm életerőt, energiát, szivet és lelket áldozni. Büszkeség ráeszmélni, hogy a kövekhez, amelyekből a világváros feltornyosult, egyet-kettőt mi is odaraktunk, hogy a gondolatokhoz, amelyek a széthulló köveket összeragasztották, mi is hozzájárultunk. És jóleső érzés megállapitani, hogy egy percre sem hagytuk el az őrhelyet, ahonnan a millió magyar szív nyugodt álmára vigyáztunk.

Hogy ezt a feladatot betölthessük, súlyra, tekintélyre, a főváros vezető köreinek és a nagyközönségnek elismerő figyelmére volt szükségünk. Elégtétellel mondhatjuk el, hogy ezt a fegyverzetet már az első születésenapján megszerezte

a FŐVAROSI HIRLAP, az az első sajtóorgánum, amely a közönség figyelmét ráirányította a fővárosra, reflektor-fénybe állítva a Városházát, a nagy kohót, ahol mindnyájunk érdeke, sorsa, boldogulása forr ki az alkotás és adminisztárció tüzében.

Lélekben és formában új utakat keresett és talált a FŐVAROSI HIRLAP ennek a feladatnak betöltéséhez, amikor egyrészt a **várospolitika irányításában** kellő súllyal kért szót, másrészről pedig **úttörő munkát kezdett a fővárosi hírszolgálat terén** mindig kitünő értesültségével, élénk hangjával, friss színeivel és azzal a robogó ütemmel, ami mind ujdonság és meglepetés volt ezen az eddig kiaknázatlan területen. Ez szerezte meg a felfigyelő érdeklődést a FŐVAROSI HIRLAP számára alapitása kezdetén, s tette a legelterjedtebb várospolitikai orgánummá mind a mai napig.

A huszonöt év leperdült, de a FŐVAROSI HIRLAP nem fáradt el, mert mindig új lángra lobbantották energiáit a jelentkező feladatok és megacélozták erejét a küzdelmek, amelyeket a megnehezült idők hoztak azokra, akik a világváros gigantikus gépezetét igazgatják és azokra, akik a nagy víz két partján élnek.

Csak el nem fáradni és nem csüggedni; ez szította bennünk mindig a lelket, s ez a jelszó vezérel minket a negyedszázadra virradó jövőben is, amely felé

Gömbös Gyula mutatja a magyarok útját. Az ő politikájának követésében látjuk fővárosunk boldogulását is, hitvallásunknak vállaljuk a Nemzeti Egységet, amelynek letéteményese a főváros életében Zsitvay Tibor.

Bízó lélekkel indulunk tovább az ő útjukon, amely fővárost, országot a jobb jövő felé vezet. Megyünk előre az új ütem zenéjében régi jelszavunkkal: munka, tisztesség, közérdek.

Fővárosi Hirlap

Alapításának huszonötödik évfordulóját a FŐVAROSI HIRLAP

nagyszabású jubileumi szám

kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhivjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

félévre . . . . . 12 pengő.
egész évre . . . . . 24 pengő,

B. u. É. k.
Fővárosi Hirlap
szerkesztősége és kiadóhivatala

Három kitüntetés. A kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére *Antal* István dr. igazságügyi államtitkár, országgyűlési képviselőnek, a miniszterelnökségi sajtóosztály volt vezetőjének *buzgó és kiválóan értékes szolgálati elismeréséül a II. osztályú Magyar Érdemkeresztet a csillaggal együtt adományozta.* — *Antal* Istvánnal egyidejűleg a kormányzó kitüntette vitéz *Marton* Béla gazdasági főtanácsos, országgyűlési képviselőt, *a közélet terén szerzett érdemei* elismeréséül és *Traeger* Ernő dr. miniszterelnökségi miniszteri tanácsost *buzgó és eredményes szolgálatai elismeréséül. Mindkettőnek a II. osztályú Magyar Érdemkeresztet* adományozta. *Antal* István érdemeiről lapunk más helyén emlékezünk meg. *Marton* Béla, aki a NEP országos főtitkára, gazdag politikai és társadalmi tevékenységet fejt ki és előljár a magyar társadalom harmónikus együttműködésének előmozdításában. Fáradhatatlan, lelkes nép- és nemzetnevelő munkáját a politikai élet minden oldalán objektíven elismerik. *Traeger* Ernőben a miniszterelnökség egyik legmunkásabb, legtehetségesebb főtisztviselőjét érte a kormányzó kegye. Számos bizalmi munkát végzett az utolsó években a miniszterelnök oldalán, de egyébként is közbecsülésnek és köztiszteletnek örvend a magyar társadalom minden rétegében.

Cím- és jellegadományozás. A kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére a fővárosi közmunkák tanácsánál *Fodor* Sándor miniszteri tanácsosnak a miniszteri osztályfőnöki címet, *Szaplonczay* Ödön dr. miniszteri osztálytanácsosnak a miniszteri tanácsosi címet és jelleget, *Machula* Zoltán miniszteri főmérnöknek pedig a miniszteri műszaki tanácsosi címet és jelleget adományozta.

Illyefalvi I. Lajos kormányzói elismerése. A kormányzó a honvédelmi miniszter előterjesztésére megengedte, hogy *Illyefalvi* I. Lajos dr. magyar királyi kormányfőtanácsos, a székesfővárosi statisztikai hivatal igazgatójának, a honvédelmi igazgatás érdekében teljesített értékes szolgálataiért elismerését tudtul adják. Mondani sem kell talán, hogy városházi körökben osztatlan örömet keltett ez a legmagasabb kitüntetés, amely olyan férfiút ért, aki eddigi kiváló munkásságával és szeretetreméltó egyéniségével egyaránt kivívta mindenki megbecsülését és szeretetét.

Kormányzói elismerés. A kormányzó megengedte, hogy *Székelyhidy-Hammer* Dezső dr., m. kir. egészségügyi főtanácsos, egyetemi magántanár, székesfővárosi fertőtlenítő intézeti igazgatónak és *Hargitai* Elek dr. m. kir. egészségügyi tanácsos, székesfővárosi fertőtlenítő intézeti aligazgatónak a honvédegészségügyi szolgálat fejlesztése érdekében kifejtett értékes tevékenységükért *elismerését tudtul adják.*

Kolosváry-Borcsa Mihály miniszteri osztálytanácsos. A kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére vitéz *Kolosváry-Borcsa* Mihály miniszteri sajtóelőadónak *a miniszteri osztálytanácsosi címet adományozta.*

Kinevezés. *Karay-Krakker* Kálmán dr. főispán *Doby* Andor dr. budapesti gyakorló ügyvédet, az *Új Budapest* szerkesztő-tulajdonosát, Pest-Pilis-Solt Kiskunvármegye *tb. főügyészévé* nevezte ki. Ez a szép kitüntetés mind a városházi ujságírók közt, mind pedig jogászi körökben *örömet és megelégedést keltett.*

Ezüstmenyegző. *Katona* János mérnök, fővárosi törvényhatósági bizottsági tag, a NEP VIII. kerületi szervezetének ügyvezető alelnöke és felesége december 29-én tartották meg szük családi körben házasságuk huszonötödik évfordulóját. Katona János szülei ugyanekkor házasságuk ötvenegyedik évfordulóját ünnepelték. Akik a csendben megtartott családi ünnepről tudomást vehettek, bizonyára sok jókivánsággal keresték fel Katona Jánost, aki kerületében valóban missziós közérdekü munkásságot fejt ki, s ebben segíti a felesége is, aki legutóbb, a karácsonyi ünnepek alkalmával az inségesek segítésére alakult szeretetmunkát vezette nagyon szép eredménnyel.

Január 20-án publikálják a kinevezett tanerők névsorát. *Szendy* Károly polgármester, szabadságidejének letelte után nyomban áttanulmányozza az üresedésben levő tanügyi állások betöltésére vonatkozó ügyosztályi javaslatot. Értesülésünk szerint a kinevezendők névsorát január 20-ika körül terjeszti fel a közoktatásügyi miniszterhez a jóváhagyás kikérése céljából.

Január 9 és 12-én délután fél 3 órakor

Ügetőverseny

Teljes erővel folyik a választói névjegyzék összeállítása. A polgármester rendelete alapján január 2-án másfélszáz tisztviselő közreműködésével megkezdődött a törvényhatósági választók *új névjegyzékének összeállítási munkája.* Arra való tekintettel, hogy Budapest választói jogosultsággal rendelkezők lakóinak száma jóval több 300.000-nél, *a munka előreláthatóan hetekig tart, s befejezése a jövő hónap vége előtt nem várható.*

Mártonffy Máriuszt igazolta a vizsgálat. Mint ismeretes, *Mártonffy* Máriusz, az *Elektromosmüvek* helyettes igazgatója fegyelmi vizsgálatot kért maga ellen, hogy tisztázza magát az alól a vád alól, amely magánszemély részéről érte őt. A polgármesteri I. ügyosztály vizsgálata megállapította, hogy *Mártonffy nem igért senkinek ellenszolgáltatásért állást, igy tehát a vád alaptalan volt.*

Amit a villamoskalauznak tudnia kell. Most jelent meg a *BESZKART*-zsebkönyv második évfolyama. Az új kiadás kitünően megfelel rendeltetésének, mert benne van *a szolgálati beosztás,* a közérdekü tudnivalók felsorolása, a jegyelszámoláshoz szükséges szorzótáblázat, végül egy külön melléklet, amely közli *Budapest utcáinak és tereinek jegyzékét.* A kis könyvecske *feltétlenül megkönnyíti a kalauzok munkáját.*

Az utazás története, technikája és ismeretszerző hatása címmel január 17-én, pénteken este 7 órakor tíz részből álló érdekes előadássorozatot indít el *Szieberth* Imre kormánytanácsos, szakíró. A rendezés a Népmüvelési Bizottság érdeme.

Új város nőtt fel Budapest mellett. Budapest kisugárzó ereje saját határain túl is hatalmas kultúrát teremtett, amelynek a neve *Pestkörnyék.* Ez a mind nagyobb területet felölelő, mind több erőt jelentő fogalom: városok és községek komplexuma, amely körül a messzi távlatokban a *Nagy-Budapest* horizontja rajzolódik ki, az újév második napján egy *új várossal* gazdagodott. *Pestszentlőrinc nagyközségből város lett.* Szombaton az új város címért közgyülést tartott, amelyen első polgármesterévé *Balogh* Géza dr. volt kolozsvári tiszti főügyészt, az eddigi községi főjegyzőt választotta meg.

Vasutasbál. A Magyar Keresztényszociális Vasutasok Országos Gazdasági Egyesülete *(VOGE)* február 15-én, szombaton esti 9 órai kezdettel Segélyalapja javára a Vigadóban *Vasutasbált* rendez.

Új, modern gépekkel szerelték fel a Magyar Vegykészitményü Papirgyárat. A mostani borús időjárás a napfény melletti fénymásolatok gyors elkészítését akadályozza. A *Magyar Vegykészitményü Papirgyár,* mint velünk azt most közli, fénymásoló intézetét villamosfényü rotációs gépekkel szerelte fel, úgyhogy óránként kb. *50—100 négyzetméter fénymásolatot állithat elő bármely hosszban.* Vállalatok vagy magánosok olyan tömegmunkáit, amelyeket ők a fenti körülmények miatt jelenleg egyedül nem készithetik el, sürgős kivitelre elvállal a gyár. Kényes vagy bizalmas természetü fénymásolatok felügyelet mellett készülhetnek a *Magyar Vegykészitményü Papirgyárban* (Budapest, VI., ó-utca 49.).

Avenarius Művek
Különleges szigetelő anyagok, saválló és nedvességálló festékek gyára
Raktár és iroda: Budapest, VII., Almásy-tér 10.
Telefon: 431—38.

LUTZ LAKK- ÉS FESTÉKGYÁR RT.
BUDAPEST, VII., ŐRNAGY-UTCA 4. SZ.

Szép, olcsó, jó **KERET**
csak a **Pollák-féle lehet**
Üzlet: Budapest, VII., Király-utca 89. sz.
Gyár: VII., Almássy-tér 2. Telefonszám: 33—4—62

FREUD FRIGYES
VI., Teréz-körut 19. Telefon: 11—8—81.
Csavarok vas-, acél és sárgarézből, Witw és milliméter menettel raktáron. Saját gyártmányu präcziziós csavarok.

Gavora Zsigmond
okl. mérnök, épitőmester
Bpest, I., Enyedy-u. 12. Telefon 562-47

BALOGH GYÖRGY
Budapest, II., Olasz-fasor 31
Tel.: 55-6-86
vizsgázott tetőfedő mester

Gyári lerakat Telefon: 411-81
NYULASSY JÓZSEF
parkett és padozati vállalat
Bpest, IX., Dandár-u. 24. Vállal új és régi fektetést s mindenféle padozat munkát a legolcsóbban.

GAZDASÁGI ÉRTESITŐ

Megbélyegezte a törvényszék a pékkartel árdrágító mesterkedését

Miért kapták a ferencvárosi fogyasztók féléven át két filléres dömpingáron a péksüteményt

Most, hogy a folyvást növekvő élelmiszerdrágaság a főváros fogyasztópolgárságát mind nagyobb gondokba sodorja, amikor a megélhetés egyre nehezebbé válik, a budapesti sütők érdekképviselete elhatározta, hogy *a félbarna kenyér sütését beszünteti.* Az elhatározás után nyomban be is szüntették, azzal az indokolással, hogy a hatóság által előírt irányárakon ezt a szegényebb néposztályok által fogyasztott kenyérfajtát előállítani nem tudják. A pékek határozata és részleges produkció-szabotázsa azt is jelenti, hogy *jelentékenyen meydrágul a mindennapi kenyerünk.* És ha akadtak olyan sütőiparosok és élelmiszerkereskedők, akik a „nagy forgalom és kevés haszon" üzleti elv alapján tartózkodtak az árak emelésétől, akkor ezekre *a jószándékú üzletemberekre rátámadt a maga teljes hatalmi súlyával és erejével a pékkartel.* Nem is csináltak titkot abból, hogy az olcsón árusító pékeket és élelmiszerkereskedőket gyilkos konkurrenciával kipusztítják az üzleti világból.

Ennek a harcnak folyománya az a polgári per, amelyet

a pékkartel egyik tagja tisztességtelen verseny címén indított egy élelmiszerkereskedő ellen, mert olcsó áron hozta forgalomba a péksüteményt.

A per bizonyítási eljárása lerántotta a leplet a pékkartel mesterkedéseiről és rávilágított arra a tényre, hogy a kartelnek mennyi pénze van akkor, ha azt a célt kell szolgálni, hogy a főváros területén senki olcsó áron péksüteményt ne árusíthasson.

A pert *Stiller* Artur ferencvárosi sütőmester indította *Török* Dezső Mester-utcai élelmiszerárus ellen és keresetében arra kérte a bíróságot, hogy *állapítsa meg alperes rovására a tisztességtelen verseny fennforgását és annak folytatásától pénzbirság terhe mellett tiltsa el.* A tisztességtelen versenyt a kereset szerint azzal követte el az alperes, hogy a péksüteményeket a rendes napi áron alul, *darabonként három és fél fillérjével árusította. Kóczán* Ödön dr. kir. törvényszéki bíró széles keretekben bizonyítási eljárást folytatott le. Megállapította a törvényszék, hogy *Török* Dezső élelmiszerüzlete számára a *Favorit* sütőde szállította a péksüteményt, naponkint átlag kétezer darabot. Eleinte *három fillérért,* majd később *két egész háromnegyed fillérért,* legutóbb pedig *két és fél fillérért.* Amikor tudomást szerzett a pékkartel arról, hogy Török Dezső élelmiszerkereskedő olcsóbban árusítja a péksüteményt, mint amilyen árat a kartel előírt, felhatalmazást adott több pékmesternek arra, hogy

Török Dezső élelmiszerkereskedővel vegyék fel a versenyt és indítsanak ellene áralákínálás útján hadjáratot.

Azt az utasítást adta ki a pékkartel, hogy Török Dezső üzletének környékén lássák el péksüteményekkel a konkurrenseket, akik a kiflit és a zsemlyét *két filléres áron* hozzák forgalomba. Gondoskodott a kartel arról is, hogy a kétfilléres péksütemények árusításáról minél szélesebb körökben és minél gyorsabban szerezzenek tudomást és évégből Török Dezső üzletének környékén *röpcédulákat osztogattak.* A dömpingáron forgalombahozott árusítás több, mint egy félesztendőn át tartott. Megállapította a törvényszék azt is, hogy a felperesként szereplő *Stiller* Artur sütőmester ugyancsak tagja a pékkartelnek, amelynek hivatalos neve Sütők Iparvédő Egyezménye és mint ilyen, *a felperes is résztvett az áralákínálási akcióban.*

A bizonyítási eljárás lefolytatása után *a törvényszék Stiller Artur felperest keresetével elutasította és őt kötelezte a felmerült 400 pengő perköltség megfizetésére.* Ennek az ítéletnek az indokolása több igen érdekes megállapítást tartalmaz. Hangsúlyozza, hogy az alperes nem foglalkozik péksütemények előállításával, hanem más árucikkekkel együtt a péktermékek továbbadásával. Már ebből is következik — mondja az ítélet —, hogy a továbbárusító kereskedő árubeszerzésénél nem annak van jelentősége, hogy mi az áru önköltségi, illetve előállítási ára, hanem, hogy mi annak a beszerzési ára. Nagyon messzemenő és a rendes kereskedő köteles gondosságát meghaladó kötelezettséget róna a kereskedőre annak a megkívánása, hogy árubeszerzéseinél elsősorban az áru előállítási, önköltségi árára legyen figyelemmel. Ez azt jelentené, hogy a kereskedő köteles az áru önköltségi előállítási árát vizsgálat tárgyává tenni és csak olyan árut vásárolhatna meg, amelynek a beszerzési ára az önköltségi ár felett van. Az ilyen követelménynek az előtérbeállítása — folytatja az ítélet — a kereskedelem természetével ellenkezik, mert annak első és főhivatása **a legjobb és a legolcsóbb árubeszerzési források** felkutatása és ekként a jó és olcsó áru eladása. E jogi álláspontnál fogva a törvényszék nem is tette vizsgálat tárgyává, hogy a szóbanforgó időkben, akkor, amikor a kartel áralákínálási akciója folyt, mi volt a péksütemény önköltségi előállítási ára. E jogelvből kifolyólag utasította el a törvényszék a felperest arra irányuló keresetével, hogy az alperest attól is tiltsa el a bíróság, hogy önköltségi áron, vagy ezen alul hozza a portékáját forgalomba.

Megállapította a bíróság, hogy a tisztességtelen versenyről szóló törvény alapján kialakult bírói gyakorlat értelmében az áruknak rendszeresen és állandóan beszerzési áron, vagy ezen alul történő eladása az üzletvitel alapelveivel ellenkezik ugyan, de *tisztességtelen versenycselekménnyé csak akkor alakul, ha a kísérő körülmények, nevezetesen a versenyzés módja és célja a tisztességes üzleti felfogásba, a jóerkölcsökbe ütközik.* Ebből a szempontból vizsgálva az esetet, megállapítható, hogy Török Dezső a napi kétezer darab péksüteményt haszon mellett adta el. Üzleti tevékenysége tehát nem tekinthető olyannak, amely veszteséges üzleteredményt mutatna s így jogellenesnek és a versenytárs tönkretételére irányulónak nem tekinthető. Éppen fordítva,

jogellenesnek és a versenytárs tönkretételére irányulónak a pékkartel kiküldött csoportjának az akciója minősíthető, amelyben a felperes is részt vett,

mert ennek az üzletvitelnek az volt a célja, hogy az alperest is magasabb ár megszabására kényszerítsék. Török Dezső üzleti tevékenysége tisztességtelennek már azért sem minősíthető, mert még a legélesebb verseny idején is a beszerzési árnál magasabb áron adta tovább áruját.

Keresztes-Fischer Ferenc a Pénzintézeti Központ új elnöke. Mint ismeretes, a Kormányzó a pénzügyminiszter előterjesztésére vitéz *Keresztes-Fischer* Ferenc ny. magyar királyi belügyminisztert a *Pénzintézeti Központ* elnökévé az alapszabályszerű időtartamra kinevezte. Ezzel a kinevezéssel *ismét kitünő szakember került a P. K.* élére. Tudvalevő ugyanis, hogy mielőtt belügyminiszter lett, vitéz *Keresztes-Fischer* Ferenc dr., mint gyakorló ügyvéd igen élénk szerepet játszott a vidéki hitelélet mozgalmaiban, tekintve, hogy *pénzintézeti jogtanácsos volt.* Igen alaposan ismeri a magyar hitelszövetkezet valamennyi problémáját, már pedig *éppen ezeknek a gondozása és rendezése a P. K. feladata.* Figyelemreméltó egyébként, hogy amióta visszavonult az aktív politikai élettől, azóta ismét bekapcsolódott régi munkakörébe, mert a *Magyar Nemzeti Bank* vezetőségétől kapott külön megbízás alapján *a gazdatartozások ügyével és azoknak rendezésével foglalkozott a jegybank szempontjából.* A kinevezésről szóló hírt osztatlan örömmel fogadta a gazdasági körökön túlmenően *az egész magyar közvélemény.*

Pőzel István dr. a Községi Takarék jogtanácsosa. A *Székesfővárosi Községi Takarékpénztár R.-T.* nyugdíjazás folytán megüresedett jogtanácsosi székébe az igazgatóság javaslattétele alapján a polgármester *Pőzel* István dr. országgyülési képviselőt nevezte ki, az ugyancsak üresedésben lévő ügyészi állásba pedig *Nemes Nagy* Mihály dr. került. Pőzel István dr. állásának elfoglalása előtt *lemond képviselői és tvh. bizottsági tagsági mandátumáról.* Az országházában *Nagy* Antal, a törvényhatóságban *Dongó* Orbán kerül helyére. *Nemes Nagy* Mihály utóda a közgyülésen *Hegedüs* Armand dr. ciszterci-rendi áldozópap lesz.

Kinevezések a biztosítási szaktanácsba. A pénzügyminiszter a biztosítási szaktanácsba az 1938 év végéig terjedő megbízatással kinevezte a *biztosító vállalatok érdekképviseletének* kijelölése alapján: *Gergely* Tódor gazdasági főtanácsos, biztosítótársasági vezérigazgatót, *Janovitz* József biztosítóintézeti ügyvezető igazgatót, *Kende* Artúr dr. m. kir. gazdasági főtanácsos, biztosítótársasági vezérigazgatót, *Kutasi* Elemér dr.-t, a Biztosítóintézetek Országos Szövetségének igazgatóját, *Láng* József m. kir. gazdasági főtanácsos, biztosítószövetkezeti vezérigazgatót és *Lugos* János biztosítótársasági vezetőigazgatót; a *Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége* kijelölése alapján: *Knób* Sándor dr. országgyülési képviselő, szövetségi titkárt, baranyavári *Ullmann* István dr. nyugalmazott miniszteri tanácsos, részvénytársasági igazgatót és csepeli báró *Weiss* Alfonz részvénytársasági igazgatósági tagot; a *Takarékpénztárak és Bankok Egyesülete* kijelölése alapján: *Kresz* Károly m. kir. kincstári főtanácsost és *Nyulászi* János dr. kincstári főtanácsost. A felsoroltakon kívül a bizottságnak még számos tagja van, akiket a különböző érdekképviseletek jelöltek, továbbá más elismert biztosítási szakemberek. A bizottság elnöke *Pap* Elek nyug. államtitkár, alelnöke *Bercelly* Jenő dr. államtitkár.

A Baross Szövetség köszönete a Fővárosi Hirlapnak. A *Baross Szövetség* az alábbi levelet intézte lapunk szerkesztőségéhez: Mélyen tisztelt Szerkesztőség! Az év lejártával a Baross Szövetség szükségét érzi annak, hogy hálás köszönetet mondjon az igen tisztelt Szerkesztőségnek azért a megértő támogatásért, amellyel a magyar kereskedelem és ipar érdekeit mindenkor felkarolni és nagybecsü lapjának hasábjain hathatós védelemben részesíteni méltóztatott. Amidőn Szövetségünk nevében az újév alkalmából őszinte szerencsekívánataimat fejezem ki, arra kérem az igen tisztelt Szerkesztőséget, hogy a gazdasági élet mostani nehéz helyzetében a magyar kereskedelem és ipar nagy kérdéseit a jövőben is érdeklődéssel kísérni és Szövetségünk közérdekü törekvéseit támogatásban részesíteni méltóztassék. Budapest, 1935 december 30. Kiváló tisztelettel: **Ilovszky János,** m. kir. kormányfőtanácsos, elnök.

A Salgó-Tarjáni Kőszénbánya Részvény-Társulat igazgatóság legutóbbi ülésén *Stein* Sándor, *Ambrózy* Gusztáv, ifj. *Heinrich* Antal dr. cégvezetőket igazgatóhelyetteseké, *Neurohr* Béla dr., *Erdély* Sándor dr., *Márkus* György dr. főtisztviselőket cégvezetőkké nevezte ki.

Két fillérre szállították le a részvény névértékét. A *Borsod-Szendrődi Kőszénbánya Részvénytársaság* legutóbbi közgyülésén érdekes alaptőke leszállítást és felemelést határozott el. A közgyülésen az alaptőkét 49.900 pengővel leszállították akként, hogy a társaság a *részvények névértékét két fillérre szállította le,* majd 4.990 darab 10 pengős névértékü új részvény kibocsájtásával az alaptőkét újból felemelte. Amikor az igazgatóság a közgyülésre vonatkozó iratokat jóváhagyás és bevezetés végett beterjesztette a cégbírósághoz, az iratokkal egyidejüleg egy kérelem is futott be a törvényszékhez. Ezt egy másik kőszénbánya részvénytársaság adta be és arra kérte a törvényszéket, hogy hivatalból *semmisítse meg az alaptőke emelésre vonatkozó közgyülési határozatot.* A kérelmet azzal indokolta, hogy a két vállalat között a szénjogra vonatkozólag elintézetlen jogvita folyik és annak eldöltéig az alaptőkeemelés az elhatározott módon nem vihető keresztül. A cégbíróság azonban a *kérelmet elutasította,* mert a cégügyi perenkívüli eljárásban a szénjogokra vonatkozó jogvita nem bírálható és nem dönthető el.

A Gaedicke bank új alapszabályait megsemmisítette a törvényszék. A *Gaedicke* bank rt. legutóbb tartott közgyülésén alapszabálymódosításokat határozott el. Alapszabályainak egyik új pontja szerint az igazgatósági tagok szavazati jogukat más igazgatósági tag, mint meghatalmazott útján, vagy írásban is gyakorolhatják. Ugyanez az új alapszabálypont azt is tartalmazza, hogy az igazgatóságnak joga van a közvetlen vezetést egy kebeléből kiküldendő végrehajtóbizottságra átruházni, amelynek tagjai a közgyülés által az üzleti költségszámla terhére megállapított tiszteletdíjat élvezik. Az igazgatóság a kereskedelmi törvény előírásához képest a közgyülésre vonatkozó iratokat beterjesztette a törvényszékhez, amely az alapszabályt módosító közgyülési határozatot hivatalból megsemmisítette. A törvényszéknek végzése leszögezi, hogy az új alapszabályszöveg nem törvényszerü. Az igazgatósági tagság személyhez kötött természetével az igazgatósági tagok cselekményeikért és mulasztásaikért terhelő anyagi és büntető jogi felelősséggel nem egyeztethető össze az, hogy az igazgatóság bármelyik tagja helyett szavazati jogát egy másik igazgatósági tag, mint meghatalmazott gyakorolja.

Megindultak a jelentkezések az idei nemzetközi vásárra. Mint ismeretes, az 1936-ik évi nemzetközi vásárt *május 8—18-ig* rendezik meg. A 31-ik évfolyamába lépő vásár iránt — különösen a magyar nagyipar részéről — *igen erős érdeklődés nyilvánul meg.* Ez az érdeklődés részben a magyar gyáriparosok szervezetének a vásár rendezésébe való intenzív bekapcsolódásával függ egybe, részben pedig az 1935. évi vásár kedvező üzleti eredményeinek a következménye. A vásárra jelentkezni február közepéig lehet, de *a január 25-ig jelentkező cégek* a miniszterileg jóváhagyott szabályzat értelmében *10 százalékos helydíj-kedvezményben részesülnek.* A jelentkezéshez szükséges nyomtatványok szétküldés alatt állanak. Felvilágosítások a nemzetközi vásár irodájában (V., Alkotmány-utca 8, telefon: 196—49) nyerhetők.

Orenstein és Koppel

MAGYAR R.-T., BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.

Motorosmozdonyok — Útjavítógépek — Kisvasutak — Iparvágányok — Autobuszkarosszériák

VÁLLALKOZÁS

Rekordidő alatt teljesen elkészültek a Dunaalagutak. A Vízművek rekonstrukciós munkálataival kapcsolatban megépítésre került két járható Dunaalatti alagút *teljesen készen áll.* Az I. számú alagútban már javában folynak *a vízszállító vezetékek szerelési munkálatai,* a december legvégén megépült II. számú alagútban pedig a vállalkozó *Palatinus r.-t.* cég most végzi a szükséges simításokat. Ez a második alagút *úgyszólván rekordidő alatt épült meg,* s társával együtt ékes bizonyítéka a magyar mérnöki gárda tudományos felkészültségének.

Uj versenytárgyalási kiírások

Szappanfőzéshez szükséges **különböző olajok szállítására** a főváros üzemei részére. Pályázni lehet január 16-án d. e. 10 óráig a városgadasági ügyosztályon.

Csomagolópapir szállítására ugyanott. Pályázni lehet január 28-án d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

Az Uj Szent János-kórház szülészeti pavillonjának **vízvezeték, gázberendezési és csatornázási munkálataira.** Pályázni lehet január 24-én d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

Ugyanott **villanyszerelési munkára.** Pályázni lehet január 23-án d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

A szarvasmarhavágóhíd **hűtőcsőszigetelési munkálataira.** Pályázni lehet január 4-én d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

Papír- és rongylemez szállítására az üzemek részére. Pályázni lehet január 17-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

251.389/1935.—XIII. szám.

Versenytárgyalási hirdetmény

1. Utalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre, nyilvános versenytárgyalást hirdetek a IX., ker., Soroksári-út 58. sz. Szarvasmarha Közvágóhidon szükséges **hűtőcsőszigetelési** munkákra. A közszállítás költségei szabályszerűen biztosítva vannak.

2. A közszállítás megkezdésének és befejezésének időpontja, valamint a jótállás időtartama tekintetében a vonatkozó költségvetési kiírás feltételei az irányadók.

3. Az ajánlatot a rendelkezésre álló ajánlati minta felhasználásával és a jelen hirdetményben, valamint az ezt kiegészítő általános ajánlati feltételekben foglaltak értelmében olykép kell szövegezni, hogy az ajánlat és mellékletei a szerződés minden adatát és feltételét tartalmazzák.

4. Az aláírt és megfelelően előkészített ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva a megrendelő hivatalnál (Központi Városháza) IV. ker., Városház-utca 9. sz., III. emelet 350. ajtószám alatt

1936. évi január hó 4. napján délelőtt 9—10 óra közt

személyesen, vagy megbízott útján kell benyujtani. A benyujtott ajánlatok a benyujtási határidőt követő egy órán belül a megrendelő hivatalos helyiségében kerülnek nyilvános fölbontásra.

5. Azt az ajánlatot, amelyet az ajánlattevő nem a kijelölt helyen, a kijelölt időben nyujt be, vagy pedig nem a megállapított feltételek és előírások értelmében készít elő, a Közszállítási Szabályzat idevonatkozó rendelkezései szerint figyelembe venni nem lehet.

6. Műszaki kérdésekben szükséges felvilágosítások Lantos Géza műszaki tanácsosnál szerda és szombati napokon II. emelet 197. szám alatt nyerhetők, ahol a tervek és rajzok is megtekinthetők. Az ajánlati minta, a feltételek, költségvetési ürlapok pedig III. emelet 342. ajtószám alatt a hivatalos órák alatt 30 fillér áron megszerezhetők. Ha a közszállítás vállalati összege, vagy egy bizonyos munkanemre eső vállalati összeg a 15.000 pengő összeget nem haladja meg, kisiparosok e kiadványokat díjtalanul kapják meg.

7. Ugyanott nyerhetők a szükséges felvilágosítások is a közszállítással kapcsolatosan fölmerülhető kérdésekre.

8. A szerződési illetéket a vonatkozó pénzügyi szabályok szerint kell leróni.

Budapest, 1935. évi december hó 17. napján.

A székesfőváros polgármestere.

250.090/1935.—XIII. szám.

Versenytárgyalási hirdetmény

1. Utalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre, nyilvános versenytárgyalást hirdetek az Uj Szent János-kórházban építendő új szülészeti- és nőgyógyászati pavillon **vízvezetékszerelési, gázberendezési és csatornázási** munkáira. A közszállítás költségei szabályszerűen biztosítva vannak.

2. A közszállítás megkezdésének és befejezésének időpontja, valamint a jótállás időtartama tekintetében a vonatkozó költségvetési kiírás feltételei az irányadók.

3. Az ajánlatot a rendelkezésre álló ajánlati minta felhasználásával és a jelen hirdetményben, valamint az ezt kiegészítő általános ajánlati feltételekben foglaltak értelmében olykép kell szövegezni, hogy az ajánlat és mellékletei a szerződés minden adatát és feltételét tartalmazzák.

4. Az aláírt és megfelelően előkészített ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva a megrendelő hivatalnál (Polgármesteri XIII. ügyosztály, Központi városháza, IV. ker., Városház-utca) III. emelet 350. ajtószám alatt

1936. évi január hó 24 napján délelőtt 9—10 óra közt

személyesen, vagy megbízott útján kell benyujtani. A benyujtott ajánlatok a benyujtási határidőt követő egy órán belül a megrendelő hivatalos helyiségében kerülnek nyilvános fölbontásra.

5. Azt az ajánlatot, amelyet az ajánlattevő nem a kijelölt helyen, a kijelölt időben nyujt be, vagy pedig nem a megállapított feltételek és előírások értelmében készít elő, a Közszállítási Szabályzat idevonatkozó rendelkezései szerint figyelembe venni nem lehet.

6. Az ajánlati minta, a feltételek, költségvetési ürlapok a megrendelő helyiségében: Központi városháza, XIII. ü.-o., III. emelet 342. ajtó, a hivatalos órák alatt megtekinthetők és 2.40 P áron megszerezhetők, a műszaki kérdésekben szükséges felvilágosítások pedig vitéz Miklósfy Fedor és Sztankai Gyula mérnököknél, III. emelet 329. sz. alatt nyerhetők, ahol a tervek és rajzok is naponta, szombat és vasárnap kivételével 12 és 2 óra között megtekinthetők.

7. Ugyanott nyerhetők a szükséges felvilágosítások is a közszállítással kapcsolatosan fölmerülhető kérdésekre.

8. A szerződési illetéket a vonatkozó pénzügyi szabályok szerint kell leróni.

9. A munkálatokra előreláthatólag 1936. év tavaszán fog sor kerülni.

Budapest, 1935. évi december hó 17-én.

A székesfőváros polgármestere.

250.091/1935. szám.

Versenytárgyalási hirdetmény

1. Utalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre, nyilvános versenytárgyalást hirdetek az Uj Szent János-kórházban építendő új szülészeti- és nőgyógyászati pavillon **villanyszerelési** munkáira. A közszállítás költségei szabályszerűen biztosítva vannak.

2. A közszállítás megkezdésének és befejezésének időpontja, valamint a jótállás időtartama tekintetében a vonatkozó költségvetési kiírás feltételei az irányadók.

3. Az ajánlatot a rendelkezésre álló ajánlati minta felhasználásával és a jelen hirdetményben, valamint az ezt kiegészítő általános ajánlati feltételekben foglaltak értelmében olykép kell szövegezni, hogy az ajánlat és mellékletei a szerződés minden adatát és feltételét tartalmazzák.

4. Az aláírt és megfelelően előkészített ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva a megrendelő hivatalnál (Polgármesteri XIII. ügyosztály, Központi városháza, IV. ker., Városház-utca) III. emelet 350. ajtószám alatt

1936. évi január hó 23. napján délelőtt 9—10 óra közt

személyesen, vagy megbízott útján kell benyujtani. A benyujtott ajánlatok a benyujtási határidőt követő egy órán belül a megrendelő hivatalos helyiségében kerülnek nyilvánosan felbontásra.

5. Azt az ajánlatot, amelyet az ajánlattevő nem a kijelölt helyen, a kijelölt időben nyujt be, vagy pedig nem a megállapított feltételek és előírások értelmében készít elő, a Közszállítási Szabályzat idevonatkozó rendelkezései szerint figyelembe venni nem lehet.

6. Az ajánlati minta, a feltételek, költségvetési ürlapok a megrendelő helyiségében: Központi városháza, XIII. ü.-o., III. emelet 342. ajtó, a hivatalos órák alatt megtekinthetők és 2.10 P áron megszerezhetők, a műszaki kérdésekben szükséges felvilágosítások pedig vitéz Miklósfy Fedor és Sztankai Gyula mérnököknél, III. emelet 329. sz. alatt nyerhetők, ahol a tervek és rajzok is naponta, szombat és vasárnap kivételével 12 és 2 óra között megtekinthetők.

7. Ugyanott nyerhetők a szükséges felvilágosítások is a közszállítással kapcsolatosan fölmerülhető kérdésekre.

8. A szerződési illetéket a vonatkozó pénzügyi szabályok szerint kell leróni.

9. A munkálatokra előreláthatólag 1936. év tavaszán fog sor kerülni.

Budapest, 1935. évi december hó 17-én.

A székesfőváros polgármestere.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: DACSÓ EMIL

Kiadja: FŐVAROSI HIRLAP lapkiadóvállalat

Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában

Felelős vezető:

NEDECZKY LASZLÓ igazgató

10.905/1935. sz.

Telekeladási hirdetmény

A Fővárosi Közmunkák Tanácsa a kezelése alatt álló Fővárosi Pénzalap alább felsorolt építési telkeinek eladására versenytárgyalást hirdet.

25.337/10. hrsz. 149.0 négyszögöles
25.337/12. hrsz. 113.8 négyszögöles
25.337/14. hrsz. 169.6 négyszögöles
25.337/15. hrsz. 110.9 négyszögöles

Eladásra kerülnek az V. ker., Pozsonyi-út, Ipoly-utca és Ujpesti-rakpart között fekvő

telkek

Az írásbeli ajánlat 2 pengő okmánybélyeggel ellátva zárt borítékba helyezendő, a boríték a Fővárosi Közmunkák Tanácsának címezve, „Ajánlat telekvételre" felirással látandó el és az így kiállított ajánlat legkésőbb **1936. évi január hó 15-én, déli 12 óráig** a Fővárosi Közmunkák Tanácsa segédhivatalában **(I. ker., Döbrentei-tér 4. sz., I. em.)** hétköznapon a hivatalos órák alatt nyujtható be.

Az ajánlathoz ajánlattevő által aláírva csatolandó az eladási feltételek egy példánya, mely a fent megjelölt helyen hétköznapon a hivatalos órák alatt díjtalanul kapható; ugyanitt rendelkezésre bocsáttatnak a venni szándékozók részére az eladás alá kerülő telkeket feltüntető helyszinrajz és az azokra emelhető épületek homlokzati rajzai, amelyekért együttesen 10 pengő fizetendő.

Több telekre együtt, avagy minden egyes telekre külön-külön is tehető ajánlat. Az ajánlattevő minden egyes telekre tett ajánlata után az eladási feltételekben meghatározott bánatpénzt tartozik a fentebb megjelölt határidőig és helyen, a Tanács házipénztárába lefizetni.

Az eladásra kerülő telkek a pénzügyminiszter úr 65.500/1934. VII/a., illetve 58.181/1935. VIII/a. számú rendeletének megfelelően rendkivüli ideiglenes házadómentesség mellett építhetők be.

Az ajánlatok 1936. évi január hó 15-én, délután 1 órakor nyilvánosan fognak a Tanács elnöki osztályában (I. ker., Döbrentei-tér 4. sz. I. em.) felbontatni és felolvastatni.

Budapest, 1935 december 19-én.

Fővárosi Közmunkák Tanácsa.

SZILVESZTER LAJOS
Egészségügyi berendező, központi fütés, vizvezeték és csatornázási vállalata
Budapest, V., Báthory-utca 23. Telefon: 248-72.

MIKES és BRAUN OPTIKAI CIKKEK NAGYBANI RAKTÁRA
Magyar gyártmányú TITÁN hőmérők vezérképviselete
BUDAPEST, VI., PODMANICZKY-UTCA 27. SZÁM
(Teréz-körút sarok) Telefon 28-2-49

BECHT JÓZSEF
építészmérnök, építőmester
Budapest, IV., Kecskeméti-utca 4
Telefon: 84-1-97

FANCSALY FERENC
közp. fütés, vizvezeték, csatornázás és egészségügyi berendezési vállalkozó
Budapest, XI., Horthy Miklós-út 80
Telefon: 59—4—88

Betón, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest, XI., Szüret-utca 5/7. Telefon: 59—2—96

KARDOS JENŐ
EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZŐ, KÖZPONTI FŰTÉS, VIZVEZETÉK ÉS CSATORNÁZÁSI VÁLLALATA
Budapest, VI., Ó-u. 31. Tel.: 17-9-05

Macskásy Árpád
okl. gépészmérnök, műszaki vállalata, tervez, szerel és szállít vízvezetéki, csatornázási és gázberendezéseket, szivattyútelepeket, mindennemű központi fűtést, kazánházi- és szellőzőberendezéseket.
Budapest, VI., Dessewffy-utca 5. Telefon: 27-6-70.

HEGYI SÁNDOR
építőmester
Telefon: 54-6-60 — Budapest, II., Gyorskocsi-u. 10.

Krausz Ferenc
bronzöntő Budapest, VI., Babér-utca 80.
Telefon: 932—26

Baráth György
hat. eng. villanyfelszerelési vállalata
Budapest, I., Olasz-fasor 4
Telefon: 609-67

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, V., KLOTILD-UTCA 3.
Telefonszám: 25—5—54, 25—5—55 és 25—5—56

MAGYAR KIR. ÁLLAMI VAS-, ACÉL- ÉS GÉPGYÁRAK
Budapest, X., Kőbányai-út 21.
Lakóházak felszereléséhez a közismerten elsőrangú Teudloff-Dittrich-féle kivitelben gyártunk kézi- és erőhajtású
kútszivattyúkat
és kútfelszerelési alkatrészeket, házi vízellátóberendezéseket, bor- és savszivatyúkat stb.
Városok és egyéb közületek részére tűzoltósági, közegészségügyi és köztisztasági szereket, eszközöket és berendezéseket.
Lakóházak, középületek stb. részére a legalkalmasabbak a hazai barnaszéntüzelésre szerkesztett Jobbágy-féle folytonégőkályhák.

Huszonötödik évfolyam — Budapest, 1936 január 15. — 2. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI. ANDRÁSSY-ÚT 60
Telefon: 13-7-15 — Postacsekk: 40.424

Döntő lépések előtt

Nem fér kétség hozzá, hogy az újesztendő első hónapjai nehezek, gondterhesek, küzdelmesek lesznek. A város vezetőinek, a lakosság küldötteinek, ha nagy viták árán is, gondoskodni kell Budapest jövőjéről. Mert nevezhetjük szanálásnak, vagy elkerülhetjük ezt a kellemetlen emlékű szót, de bizonyos, hogy ezek a hetek azok, amelyekben megkezdődik a nagy operáció. Vagy adjunk igazat *Sipőcz* Jenő főpolgármesternek, aki a napokban adott egyik nyilatkozatában egyszerűen arra az álláspontra helyezkedett, hogy a szanálást nem kell megkezdeni, mert már régen megkezdtük, már régen benne vagyunk, bár a legnehezebb diókat most kell föltörni. A főpolgármester igen helyesen állapította meg, hogy a szanálást tulajdonképpen már akkor kezdték meg a Városházán az ő polgármestersége idején, amikor az úgynevezett zárolás eszközéhez folyamodtak és bármilyen kiadásról volt szó, azt tíz százalékkal csökkentették. Azóta is történtek intézkedések, mindezek azonban hála Istennek, csaknem fájdalommentes operációk voltak. Szeretnénk ez év közepén az úgynevezett szanálási törvény érvényének megszünésekor is ugyanezt mondani, hogy a nagy operáció is fájdalom és komolyabb vérveszteség nélkül történt.

Nem tartjuk lehetetlennek, hogy megrázkódtatások és a főváros lakosságának komolyabb megterheltetése nélkül megy majd végbe a szanálás. Maga az operatőr, a főpolgármester minden esetben olyan orvos, akiben valamennyien meg kell, hogy bízzunk. Tudjuk róla, hogy gyógyítani és nem fájdalmat okozni akar és tudjuk azt is, hogy nem rólunk, nélkülünk fog intézkedni, hanem, amint azt számtalanszor kijelentette, az autonómia bevonásával valósítja meg terveit. És itt van az a pont, ahol mérhetetlen önmegtagadásra, minden népszerűtlenség vállalására, Budapest iránt való szeretetre és lehiggadt bölcsességre van szükség.

A tizenhetes bizottság igen rövidesen összeül. Ebben a bizottságban nyilván képviselve van Budapest lakosságának minden rétege, úgy politikai, mint társadalmi szempontból. Ennek a bizottságnak nemcsak módjában lesz, de kötelessége is, hogy minden tervet, minden eszközt, minden kibontakozási lehetőséget alaposan tanulmányozzon, meghányjon, vessen és lelkiismerete szerint álljon oda amellé, amely legkevésbé sérti a főváros lakosságának egyetemes érdekeit. Valósággal bírói funkciót kell majd ennek a bizottságnak játszania, amikor döntőjelentőségű tanácsokkal látja el a szanáló főpolgármestert. Szeretet, igazságosság és méltányosság kell, hogy a lelkeken uralkodjék, egyben pedig menekülniök kell minden olyan hatástól, amelyet a demagógia majd ki akar rajtuk próbálni. Budapest lakossága bízik a sajtó higgadt bölcsességében is és mégis félő, hogy akadnak majd úgy a sajtóban, mint a kávéházi asztalok mellett, vagy a klubokban, vagy mindenhol, ahol pesti polgárok gyűlnek össze és a maguk sorsával foglalkoznak — akadnak majd, akik minden eszközt a lakosság iránt való merényletnek, minden operatív beavatkozást lelketlenségnek, kíméletlenségnek és minden megszorítást szükségtelen rossznak igyekeznek beállítani. A sajtó, a közéleti férfiak lelkiismereti kötelessége, hogy ezt a demagógiát bölcs érveléssel és a város iránt való szeretetük megnyilatkozásával verjék vissza.

Azokhoz az eseményekhez, amelyek most következnek, csönd, nyugalom, szeretet és mélységes igazságérzet szükséges. Ha a főpolgármester és az autonómia ilyen légkörben dolgozhatik, akkor Budapest-székesfőváros gazdasági helyzete, amely ma is jobb, mint a többi európai városoké, első helyre kerül és Budapest áldozatkész polgársága történelmet csinál.

ZSITVAY TIBOR

nyilatkozik a Fővárosi Hirlapnak

a fővárosi üzempolitika új útjairól, a tervszerű gazdálkodásról, a racionalizálás és a szociális szempontok összeegyeztetéséről

A főváros életének nagyjelentőségű eseménye volt *az üzempolitikai bizottság első ülése,* amelyet városházi körökben rendkívüli figyelem kísért. A munka, amelyet a bizottság vállalt, hatalmas méretű és az üzemeken keresztül mélyen belenyúl a városi gazdálkodásba, másrészről pedig a milliós főváros lakosságának érdekkörébe azon a ponton, ahol mindennapi életében az üzemekkel találkozik.

Az üzempolitikai bizottság munkaterületén nem olyan speciális szempontok érvényesülnek, mint aminők szerint eddig az üzemekkel foglalkoztak, s mint aminő leggyakrabban az ipar és kereskedelem, valamint egyes üzemek versenyének kérdése volt, a most munkában álló bizottság a nagy egészét nézi: *az üzemekben rejlő összes erők és lehetőségek egymásrahatását, beleállítva ezt a köz minél teljesebb szolgálatába. Üzemek egyéni versengése helyett harmónikus együttműködés, az ötletszerűség helyett a tervszerűség:* ez az irányelve annak az üzempolitikának, amelyet a bizottsággal *Zsitvay* Tibor hívott életre.

Ez vezet el az üzemek erőforrásainak teljes kihasználásához és az üzemvitel racionalizálásához, de ez az üzempolitika — mint éppen az elnöklő *Zsitvay* Tibor messzehangzó szavaiból örömmel megállapítottuk — nem áll meg ennél a pontnál és az üzemek egészén túl *a gazdasági és szociális élet egészével is számol és a nagyközönség érdekei mellett megóvja azok érdekeit is, akiknek az üzem a kenyerük,* vagyis nem úgy képzeli a racionalizálást, hogy életlehetőségeket dob oda ennek a gondolatnak áldozatul.

Ezekre az általános irányelvekre nézve *a legteljesebb megegyezésre jutott a különböző pártösszetételű üzempolitikai bizottság* első ülésén, csakúgy, mint *a munkaprogramra és a sorrendre* nézve is. A harmónia jegyében történt megnyitó ülés után teljes bizalommal nézhetünk a bizottság munkája elé. Hogy ez a széleskörű munka mit ölel fel, milyen alapelvekhez igazodik s miképpen kívánja szolgálni az autonómiát, arról plasztikus képet nyujt

Zsitvay Tibor dr.

itt következő nyilatkozata, melyet a *Fővárosi Hirlapnak* adott:

— A költségvetés tárgyalása során kifejezést adtam annak a felfogásomnak, hogy a székesfőváros pénzügyi helyzetében a józan, takarékos gazdálkodás szempontjából milyen fontos az a politika, amelyet a székesfőváros közönsége üzemeinél folytat. Ez a politika kihat nemcsak a községi háztartás vitelére, nemcsak a bevételek alakulását befolyásolja, hanem — miként az adóügyi politika — a kereskedelemnek, az iparnak az életét, fejlődését, virágzását fellendíti, vagy hátráltatja és a székesfőváros közönségének minden egyes tagját közelről érinti. A székesfőváros nagyüzemeinek olyan hatalmas erőforrások vannak a birtokában, amely erőforrások okos felhasználása, helyes érvényesítése az egész gazdasági életet is előnyösen érintheti.

— *Az üzempolitikai bizottság megalakításának kezdeményezésében két különösen fontos szempont vezérelt. Az egyik az a meggyőződés, hogy az eddig folytatott üzemvizsgálatok és beszerzett szakvélemények tanulmányozása, egyes kérdésekben új szakértők meghallgatása, a rendelkezésre álló adathalmaz rendszerbefoglalása és a tárgyi adatok gondos mérlegelése után*

maga az autonómia is képes lesz az üzemekben szükséges racionalizálást végrehajtani és az üzemek gestiójából minden ötletszerűséget kiküszöbölve, az egyes problémák eddig gyakori, de csak átmeneti eredményeket szülő kiszakítása helyett az összes kérdések összefüggő és tervszerű megoldását keresve, a valóban gazdaságos és egyúttal a közérdeket minden vonatkozásban is kielégítő üzempolitikai irányelvek rendszerét huzamos időre megállapítani.

— Az ekként körvonalozott feladatkörünkben lényegileg benne van az a másik szempont is, amely az üzempolitikai bizottság létrehívásában szerepet játszott és ami nem más, mint az a tárgyilag megalapozott feltevésünk, hogy

az üzemek gazdasági egyensúlyát és prosperitását megfelelően átgondolt és átfogó műszaki, gazdasági és szervezeti reformok útján eredményesebben, állandóbban és reálisan lehet és kell biztosítanunk és pedig a közönség és az alkalmazottak érdekeinek kímélete, sőt előmozdítása mellett — mint a problémák sorozatából kiragadott tarifa- és fizetésrevizióval.

— Az üzemi gazdálkodásnak a területe, amely természeténél fogva a tárgyilagos szempontoknak az érvényesítését kívánja, az a terület, amelyeken *a pártpolitikai szempontoknak háttérbe kell szorulniok.* Tehát az egyes pártok ezen a területen kell, hogy leghamarább megtalálják az ellentéteknek a kiegyenlítését, a tárgyilagos, szakszerű munkának az eredményeit.

— Bizton remélem, hogy az a tárgyilagos, a szakszerűség szempontjaitól vezetett munka, amely az üzempolitikai bizottság működésében kialakul, *az önkormányzat egyéb területein is elő fogja segíteni a tárgyilagos szempontoknak minél teljesebb érvényesítését és igen hatékonyan fog majd közreműködni az eredményes munkát biztosító légkörnek a kialakításában.*

Ötletszerűség helyett tervszerűség

— Az előadói tervezetben foglalt egyes kérdések az egyes tárgyak között vannak olyanok, amelyeknél inkább *az elvont, elméleti*

jelleg érvényesül, vannak viszont olyanok, amelyeknél *a gyakorlati vonatkozások* kerülnek inkább előtérbe. Az elvont kérdések az általánosabb jellegűek, a gyakorlati kérdések a szűkebb területre korlátozottak, az üzemeknek kisebb területeit érintik.

— Azok az üzemi bizottságok, amelyek az elmult években működtek, az üzemi gazdálkodásnak a területét eléggé meghatározták.

Az üzemi területnek rendezésére, egységes elveknek megállapítására és életbeléptetésére, valamint az üzemvitel egész területén a gazdaságosság követelményeinek okos érvényesítésére van szükség és főként arra, hogy az üzemi gazdálkodás terén minden ötletszerűség helyébe tervszerűség lépjen,

amely a gazdaságosság szempontjaival *a szociális szempontokat* és a *nagyközönség jogos érdekeit* mindenkor összeegyezteti.

— Hogy bizottságunk munkáját minél hasznosabbá tegyük, véleményem szerint, *először a konkrétabb, gyakorlatibb jellegű kérdéseket kell összefoglalni* és az egyes üzemekkel kapcsolatban ezekkel a kérdésekkel foglalkozni.

A nagyüzemek

— A székesfőváros üzemi gazdálkodásának a leglényegesebb részét a nagyüzemek alkotják.

— Munkánkat tehát elsősorban a nagyüzemeknek a tárgyalásával, tanulmányozásával kellene megkezdenünk.

Az *Elektromos Művek* egymaga is a kérdések egész sorozatára utal. Az üzemek számadásai alapján mindenekelőtt meg kellene állapitani annak pénzügyi helyzetét, bevételeinek és kiadásainak alakulását. Meg kellene állapítani, hogy milyen lehetőségek adódnak az üzemek műszaki, szervezeti és gazdasági vonatkozásban való racionalizálására, csak azután kerülne a sor *a tarifális* rendszer kialakítására, melyben a financiális szempontok érvényesülése a szükségszerű mértékét, közérdekű üzemnél túl nem lépheti, de azon alul sem maradhat. Vannak ezeken kívül *különleges, de nagyfontosságú kérdések,* amelyek szintén lényegesen kihatnak az üzem politikájának a megszabásánál. Állandóan halljuk, hogy a gazdasági helyzet alakulása hovatovább indokolttá teszi

újabb áramtermelő telepnek a létesítését.

Közhasználatú elektromos mű létesítésének, szűkreszabott határaikon belül, olyan fontos közgazdasági jelentősége van, hogy ennek a kérdésnek eldöntése a lokális szempontok figyelembevételén kívül,

országos érdekek mérlegelését is megkívánja.

A meglevő tartaléktelepeknek miként való hasznosítása, a *Révész-utcai telepnek* az áramtermelésbe való beiktatása, a *bánhidai áramfejlesztőteleppel való együttműködés,* mind olyan nagyfontosságú kérdések, amelyekkel behatóan foglalkoznunk és a közérdekre legmegfelelőbb álláspontok elfoglalására törekednünk kell. Tanulmányozást igényel *az üzem belső megszervezettsége,* okosan, észszerűen kiépített adminisztráció, amely egyrészt a közönség érdekeit is eredményesen szolgálja, kevesebb panaszra szolgáltat okot, az üzemvitelben is számottevőbb eredményekre vezethet, *anélkül, hogy alkalmazottakat kellene elbocsátani, életlehetőségeket kellene megvonni.*

— A *Gázműveknél* a pénzügyi helyzetnek az előbb vázolt módon való megállapítása után ugyancsak foglalkoznunk kellene

a jövő nagyobb kérdéseivel.

A gáztermelés és a gázhasználat a további evolució állapotát mutatja. *A barnaszénből való gázgyártás* gazdaságos megoldása új perspektivát tárhat fel, a gáz hasznosítására újabb területeket kell felkutatni, a fogyasztás újabb lehetőségeit kell megvalósítani, külföldön máris biztató eredményeket látunk a barnaszén elgázosításában, a sűrített gáznak a használatában. A Gázművek *bérleti akciója* a rentabilitás szempontjából ugyancsak beható tanulmányozást igényel.

Párhuzamos fejlődés és egységesítés

— Ezenkívül rendezésre váró kérdés

az Elektromos Műveknek és a Gázműveknek párhuzamos fejlődése.

— Ehhez kapcsolódik

a két üzem egyesítésének

már régen kisértő gondolata is. *Két ilyen nagyüzem egyesítésének a megvalósítása olyan tömeges és nagyhorderejű kérdéseknek az elintézését teszik szükségessé, amely kérdéseknek a letárgyalásához megfelelő előkészítés, mélyreható tanulmányozás kívánatos.*

— *De ebben a kérdésben, amint egyetlen kérdésben sem kötheti ezt a bizottságot semmilyen előzetes álláspont* és a bizottsági állásfoglalásnak az előtte lefolytatott szakértői meghallgatások és kifejezésre juttatott szakszerű és közérdekű észrevételek meggyőző erejének *közvetlen és pártszempontokból nem befolyásolt tárgyilagos hatása alatt kell kialakulnia.*

— A *Vízműveknél* a közelmultban befejezett rekonstrukciós munkálatok, folyamatban lévő beruházások és a jövőnek még megoldásra váró feladatai, az ezekkel járó kiadásokkal, terhekkel lényegesen befolyásolják az üzem pénzügyi helyzetének a kialakulását és szükségessé teszik annak tanulmányozását, hogy a növekedő kiadásoknak, terheknek a pénzügyi fedezetét az önkormányzat mi módon teremtse elő.

— *Mindezeknek a szempontoknak az érvényesítése után lehet csak állást foglalni abban a kérdésben, hogy a víz egységárát illetően az önkormányzat milyen álláspontot tegyen magáévá.*

A közlekedési politika

— A *BESZKART,* a *HÉV,* az *Autóbuszüzem, általában a székesfőváros egész közlekedési politikája* a maga kihatásaiban annyira szerteágazó s oly mértékben befolyásolja a székesfővárosnak és környékének kiépülését, hogy az idetartozó kérdéseknek részletesebb felsorolását most mellőzőm. Az idevágó kérdéseknek helyes összefoglalását a nagyüzemek tárgyalása alatt vélem kialakíthatóknak. *Ha a három nagyüzemmel — Elektromos-, Gáz- és Vízművekkel — kapcsolatos kérdéseket már letárgyaltuk, foglalkozhatunk mindazokkal a problémákkal, amelyek a BESZKÁRT-hoz, illetve általában a közlekedési vállalatainkhoz fűződnek.*

— Vannak és lesznek kérdések, amelyeket a bizottság csak akkor tudna kellő alapossággal letárgyalni és azokban megfelelő határozottsággal állást foglalni, ha munkájában *szakértők közreműködése* is támogatja. Ezért

helyesnek tartanám, ha a bizottság egyes, általunk közösen megállapítható kérdésekben szakértőket is meghallgatna,

őket a tárgyalásokba bevonná és az egyes üzemek vezetőségével közösen lefolytatott megbeszéléseken az előtérbe került szempontoknak és a kifejtett véleményeknek az egybevetésével kialakulna a leghelyesebb, legéletrevalóbb állásfoglalás.

— Nagy örömömre szolgált, hogy elgondolásaimat az üzempolitikai bizottság első ülésén teljes egészében magáévá tette.

Megelégedéssel állapítottam meg, hogy a bizottság minden egyes tagja, tekintet nélkül arra, hogy milyen párthoz tartozik, nemcsak a bizottság jogosultságát, missziós hivatását ismerte el, hanem ritkán látott lelkesedéssel vállalta a munkát s tette magáévá az egyelőre nagy kontúrokban előterjesztett, de mégis az egész bizottsági munka céljait kidomborító programot.

Hogy mindjárt az első ülésen *a sorrend kérdésében is sikerült megegyezésre jutnunk,* biztató jel arra, hogy munkánk üteme gyors lesz. És erre szükség is van, mert a feladat, amit vállaltunk s ha ezt lelkiismeretesen akarjuk megoldani, rendkívül nagy terjedelmű és ehhez képest rendkívüli munkát, kitartást és áldozatot ró mindenkire, aki ebben a munkában résztvesz.

— Bízom benne, hogy a bizottság lelkes munkakedve nem fog lankadni s mindenki jutalomnak tekinti majd az eredményeket, amelyeket fővárosunk javára el fogunk érni, különösen akkor, *ha az együttműködés harmóniáját sem párt, sem egyéb tekintetektől megzavarni nem engedjük.* Úgy látom, minden készség és jószándék megvan arra, hogy ez így is fog történni.

Tormay Géza államtitkár az Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal első elnöke

A *Fővárosi Hirlap* karácsonyi számában elsőnek közöltük *Winchkler* István dr. kereskedelmi miniszter nyilatkozatát az idegenforgalom *racionalizálásáról.* Mint emlékezetes, a miniszter megállapította a *Fővárosi Hirlapban* közölt nyilatkozatában, hogy a magyar idegenforgalom eddigi eredményei *a legnagyobb megelégedéssel töltik el,* sajnos azonban,

mindezideig nem volt központosítva az idegenforgalom irányítása;

és bár az egyes szervek, elsősorban a főváros idegenforgalmi szervezete, amelynek élén *Kovácsházy* Vilmos tanácsnok kiváló érdemeket szerzett, különösen a bécsi iroda megszervezésével, kitünően töltötték be hivatásukat, mindazáltal szükségesnek látszott olyan centrális szerv létesítése, amely *magában foglalja az eddig szétágazó intézmények és idegenforgalmi szervek működését.*

A hivatalos lap vasárnapi számában jelent meg a kormányrendelet, amely ennek az intézménynek,

az Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatalnak felállításáról intézkedik.

A legfőbb ügyelet természetesen *továbbra is a kereskedelmi és közlekedésügyi miniszter feladata lesz,* mert az új szabályozás célja: *az idegenforgalom igazgatásának racionalizálása.* Eddig tudvalevően a kormányakciókkal párhuzamosan kiváló és — mondhatnánk — úttörő munkát végeztek az *Országos Magyar Idegenforgalmi Tanács* mellett *a székesfőváros idegenforgalmi szervei* és a *Máv.* igazgatósága. Ehhez a munkához csatlakozott és pedig igen eredményesen, az elmúlt év elején a *Gyógyhelyi Bizottság,* amelynek igazgatója *Szviezsényi* Zoltán dr. miniszteri tanácsos. Nem szabad megfeledkeznünk a *Balatoni Intéző Bizottság,* a vidéki városok és vármegyék, a menetjegyirodák, az IBUSz, az érdekképviseletek, ezek közt a kamarák, végül, de nem utolsó sorban a *Baross Szövetség* idegenforgalmi szervezetének eredményes és minden elismerést megérdemlő nagyszerű munkájáról.

A fejlődés és az előtérbe nyomuló problémák sokasága tette szükségessé, hogy

a bürokratikus hosszadalmasságok elkerülésével a most felsorolt szervek működése összhangba legyen hozható,

ami által *lehetővé válik a szabadabb és szélesebbkörü mozgás.* Figyelemreméltó, hogy a rendelet eleve gondoskodik arról, hogy

az intézmény személyi organizációja az eddigi kereteket túl ne lépjék,

a központi létszám szaporításáról tehát szó sem lehet. Miután pedig a központi és a központenzek felhasználásával működő idegenforgalmi szervek központi ellenőrzés alá tartoznak, lehetővé válik az egyes átütő erejü propaganda-ötletek *gyors megvalósítása* és

megszűnnek az esetleg fölösleges kiadásokat okozó párhuzamos akciók.

A hivatal élén a minisztertanács hozzájárulásával *kinevezett elnök áll,* akit a vezetésben két alelnök támogat. Az új hivatal

első elnöke Tormay Géza államtitkár, aki hosszú idő óta vezeti már az idegenforgalmi ügyeket s akinek tapasztalatai, rátermettsége és az a lelkessége, amellyel a magyar idegenforgalom érdekeit eddig is szolgálta, garancia arra, hogy az új hivatal munkája a kormány elgondolásának teljes mértékben meg fog felelni.

A hivatal tisztikara az idegenforgalom terén már eddig is kiválóan bevált egyénekből fog állani, végül pedig az *Idegenforgalmi Tanács,* miként eddig, úgy a jövőben is, mint *értékes véleményező szaktestület fogja támogatni az idegenforgalom ügyét.*

Új tisztségében *Tormay* Géza államtitkár sajtónyilatkozatban kijelentette, hogy az *Idegenforgalmi Hivatal* a kereskedelmi minisztérium VIII. osztályává alakult meg:

ez az ügyosztály beolvadt az új intézménybe.

Az új hivatal elsőrendű feladata: *idegenforgalmunk gazdasági értékének növelése.* Minthogy pedig a társasutazásoknál sokkal jövedelmezőbb a kongresszusok résztvevőinek látogatása, továbbá a gazdag magánosok ittartózkodása, éppen ezért erre vetik a fősúlyt, tehát a kongresszusok rendezésén kívül a sportnak és a vadászatnak, mint idegenforgalmi attrakciónak kultiválására. Az új intézmény

szervezeti szabályzata már elkészült

és amint visszaérkezik Berlinből *Winchkler* István kereskedelmi miniszter, a szabályzat *meg is jelenik a hivatalos lapban.* Ugyanígy

a miniszter hazaérkezése után döntenek a két alelnök személyére vonatkozóan.

Az eddigi megállapodások szerint *Válkay* Bertalan dr. miniszteri tanácsos és *Bogsch* Aladár dr. helyettes *MÁV* igazgató lesznek az alelnökök.

Változatlan kitartással folytatja munkáját a NEP fővárosi szervezete

Gömbös Gyula miniszterelnök nyilatkozata végleg lezárta az ellenzéki kombinációk sorát

Az elmult héten ellenzéki oldalról koncentrikus támadás indult meg a *Nemzeti Egység Pártja* ellen. Ez a pergőtüz a párt egész felületére irányult, annak nem csupán valamennyi szervezete ellen, hanem célba vették a párt legtöbb vezető funkcionáriusát is. Ehelyütt nem kívánunk most foglalkozni az országos szervezetet ért támadásokkal, amelyek alaptalanságát és légből kapott mivoltát *végérvényesen leleplezte és tisztázta Gömbös Gyula miniszterelnök rövid, de minden félreértést kizáró nyilatkozata.*

A támadások azonban a nagy komplexus keretében nem kerülték ki természetesen a fővárosi szervezetet sem, amellyel kapcsolatban ugyancsak a legkülönbözőbb kombinációkat röpítették világgá. Annak ellenére, hogy a kormányzó párt kebelén belül ezeknek a támadásoknak és kombinációknak semmi jelentőséget nem tulajdonítanak, a *Fővárosi Hirlap* munkatársa jónak látta, hogy a

legautentikusabb helyeken

szerezze be információit a párt állásfoglalására vonatkozóan. A *Fővárosi Hirlap* munkatársa sok oldalról, de *kizárólag beavatott helyekről* származó értesülése alapján a következőkben számol be a politikai helyzetről.

A támadások egyik komplexuma a városházi kinevezésekkel kapcsolatban érte a *Nemzeti Egység Pártjának* fővárosi szervezetét. *Zsitvay* Tibor és *Wolff* Károly az aktualitás idején ujságnyilatkozatokban

már megadta ezekre a támadásokra a kellő választ.

Amikor *Gömbös* Gyula miniszterelnök nyilatkozata után végérvényesen lehetetlenné váltak az országos szervezettel kapcsolatos légből kapott kombinációk, az ellenzéki sajtó hirtelen fordulattal rávetette magát a *NEP* fővárosi szervezetére. A háttérben természetesen itt is ugyanaz az elkeseredés fütötte az ellenzéki kedélyeket, mint ami az országos szervezet elleni támadásokat irányította.

A fővárosi szervezet túlságosan jól végezte feladatát és a titkos választásoknál mutatkozott meg, hogy milyen hatalmas tömegeket hódított el

nemcsupán a különböző liberális polgári kottériáktól, hanem a szocialistáktól is.

Igy tehát az ellenzéki sajtóhadjárat most *a fővárosi szervezet felrobbantását tüzte ki céljául.* Az első rosszul elsült petárda az volt, hogy állítólag a szervezést illetően differenciák merültek fel *Ivády* Béla országos pártelnök és *Zsitvay* Tibor, a fővárosi szervezet elnöke között. *Gömbös* Gyula miniszterelnök nyilatkozata azonban *ezt a kérdést egészen frappánsan tisztázta,* amennyiben

a miniszterelnök erre a kombinációra, mint szóra sem érdemesre, nem is válaszolt.

Ezzel végeszakadt annak a kombinációnak is, amely az országos központ és a fővárosi szervezet közé vélt éket verni. Aki egyébként valamennyire is ismeri a *NEP* szervezkedésének céltudatos és rendszeres munkáját, amelynek *alaptétele a centrális irányitás,* nyomban tisztában volt azzal, hogy ez a kombináció *nem lehetett más, mint egy ellenzéki vágyálom.* A *Fővárosi Hirlap* munkatársa azonban

illetékes helyről

nyert információ alapján is közölheti, hogy

semmiféle szervezeti változásról szó nincs, a fővárosi frakció továbbra is a megkezdett úton folytatja tovább működését,

amelynek pompás eredményeit az elmult esztendő három választása dokumentálja a legjobban.

Megegyezés a lakbérszabályrendelet kérdésében

A liftpénz: szabad megállapodás tárgya — Még nincs döntés a Segítőalap új üdülőházának helyéről és építéséről

Liber Endre alpolgármester nyilatkozata

Az új esztendő eddig még nem vetett fel új problémákat, ezzel szemben folyamatban van az elintézetlen ügyek egész serege, amely *a legközelebbi jövőben egyrészt a törvényhatósági bizottságot, másrészt a közigazgatás szerveit foglalkoztatja.* Számos aktuális probléma közt is elsősorban érdekli a főváros közönségét *a lakbérszabályrendelet,* amely kerek nyolc esztendeje várja a végleges megoldást. Mint emlékezetes, a törvényhatósági bizottság decemberi közgyülésén újabb észrevételek merültek fel, emiatt aztán *a szabályrendelet tárgyalását akkor levették a napirendről.* Értesülésünk szerint *Liber* Endre alpolgármester a polgármester megbízása folytán tételről-tételről haladva, beható tárgyalásokat folytatott a pártok vezető tagjaival. A *Fővárosi Hirlap* munkatársa éppen ezért felkereste

Liber Endre

alpolgármestert,

aki a tárgyalások eredményéről a következőket mondotta:

— Az eddigi megbeszélések után *a liftpénz kérdésében már leszürt vélemény alakult ki.* Az új felfogás szerint

a szabályrendeletnek azt a kikötést kell tartalmaznia, hogy a lakó szabadon egyezhetik meg bérleménye elfoglalásakor a háziúrral a liftpénz kérdésében,

vagyis jelentős mértékben *enyhült az a feszültség,* amely eddig élesen szembeállította a bérlőt és a háziurat.

— Nekünk ebben az esetben is az arany középúton kell járnunk, — folytatta *Liber* alpolgármester —, mert nemcsak a bérlőközönséget kell a lehetőségig mentesítenünk minden túlzott és jogtalan követeléstől, hanem *ügyelnünk kell arra is, hogy a házbirtok, amely adózási rendszerünk jelentékeny komponense, megtalálja a maga számítását.* A törvényhatósági bizottsági pártok által kívánt módosítások, amelyek az utóbbi időben felmerültek, *nem is annyira lényegbevágó kérdésekre, mint inkább formai változtatásokra vonatkoznak.* Mivel ez a helyzet, készséggel teszünk eleget a javaslatoknak és én máris kijelenthetem, hogy azon a közgyűlésen, amelyet előreláthatóan még január utolsó hetében megtartunk és amelynek egyetlen tárgya a lakbérleti szabályrendelet végleges szövege tekintetében hozandó határozat lesz,

a beterjesztett javaslatokat a legnagyobb részükben elfogadom.

Most különben nem fontos az, hogy a szabályrendelet jóváhagyása februárban történik-e meg, vagy csak márciusban, mert *ma már nem a régi, évnegyedes állapot van, hanem a havi lakbérfizetési rendszer lépett életbe.* Nem kell tehát arra várnunk, hogy májusban, augusztusban vagy novemberben váljék joghatályossá az új szabályrendelet, mert

azt bármelyik hónap elején minden zökkenő nélkül életbeléptethetjük.

Kérdést intéztünk *Liber* Endre alpolgármesterhez arra vonatkozóan is, igazak-e a hirek, hogy *a szanálással összefüggő intézkedések életbeléptetésére rövidesen sor kerül.*

— Minthogy a szanálási intézkedések megtétele *kizárólag a főpolgármester úr feladata,* erről a kérdésről én semmiféle részletre vonatkozóan nem nyilatkozhatom. Csupán annyit állapítok meg, hogy

értesülésem szerint úgyszólván valamennyi tervbevett javaslat teljesen elkészült már és a főpolgármester úr rövidesen ülésre hívja össze a tizenhéttagú, úgynevezett szanálási bizottságot,

amely a törvény értelmében tanácsadó jelleggel bír.

Szóbahoztuk azokat a híreszteléseket is, amelyek arra vonatkoznak, hogy a *Székesfővárosi Alkalmazottak Segitő Alapja* által tervbevett új szanatórium-építkezés elé akadályok gördültek.

— Tény az, — mondotta az alpolgármester, — hogy az *újhutai építkezésről le kellett mondanunk.* Ennek oka kettős. Az egyik az, hogy ott

a vízellátás kérdései nem voltak megnyugtató módon rendezve, másrészt a kincstár nem bocsátotta rendelkezésünkre azt az erdős területet, amely feltétlenül szükséges lett volna számunkra.

Ezidőszerint több irányban tapogatódzunk. Egyrészt a *Dobogókő területén* keresünk helyet, másrészt *az ország egyéb hegyes vidékein.* A Dobogókő a székesfővároshoz való közelsége folytán *nagyon előnyös lenne számunkra,* itt azonban

ugyanaz a baj van, ami Ujhután lett volna: nincsen víz.

Időnk mindenesetre van, mert mindaddig, amíg a státusrendezés meg nem történik, *arra nem kerülhet a sor, hogy a székesfőváros üzemi alkalmazottai is bekapcsolódjanak a Segítőalapba.* Amíg erre sor kerül, hónapok telhetnek el, márpedig elhamarkodott lépés lenne részünkről addig dönteni új intézetünk felépítését és annak méreteit illetően, *amíg a gyakorlatból nem tudjuk megállapítani, hogy az üzemi alkalmazottak csatlakozása milyen méretü szükségletbővülést eredményez.* Érdekesnek tartom különben annak felemlítését, hogy

a vidék legkülönbözőbb helyein milyen nagy érdeklődéssel kísérik a Segítőalap építkezési szándékát.

Több város és község fordult hozzánk, azt kérve, hogy *szálljon ki területére az intézőbizottság és válasszon ki megfelelő területet, amelyet a közület teljesen díjmentesen, némely helyen közművekkel is ellátva, bocsát tulajdonunkba.* Az ajánlattevők között volt többek között a gyógyforrásáról híres *Hajdúszoboszló,* a Pilishegységben Budapesthez egész közel elterülő *Csobánka* község, *Sopron* városa és több más város és község.

Ajánlatokban tehát nincs hiány.

Mi azonban egyelőre várunk, éppen a fentebb elmondott okoknál fogva. Könnyen lehetséges, hogy mielőtt az új üdülőtelepet felépítenők, *előbb Balatonkenesén építkezünk.* Hovatovább ugyanis az a helyzet, hogy *a balatonkenesei fővárosi üdülőtelep nem képes befogadni a mind nagyobb számban jelentkező tagokat,* mivel pedig ottani területünk bőségesen elegendő még egy szállodaépület létesítésére, ezzel *a tervünkkell behatóan foglalkozunk és mihelyt csak lehet, ezt az elgondolásunkat meg is valósítjuk.*

ECKHARDT ISTVÁN
ácsmester, épitési vállalkozó
BUDAPEST, VII., NEFELEJTS-U. 38.
TELEFON: 32-3-87.

Tenczer József
elektrotechnikai vállalata
Budapest, VIII,
Horánszky-u. 2
Telefon: 433-61

„ESELGÉ" SZELLŐZŐ BERENDEZÉSEK
SCHUBAUER FERENC MAGANMÉRNÖK
BUDAPEST, III., FÖLD-U. 51. Telefon: 62-2-06.

LACZKÓ ISTVÁN SZERSZÁM ÉS GÉPKÉS ÜZEME
BUDAPEST, VI., HORN EDE-UTCA 12. SZ.
TELEFON: 10-5-23.
Mindennemü papir, tőr és falpari gépkések, lemezollók, szerszámok gyártása, köszörülése

Munkaalkalmak előkészítése a magasépítési ügyosztályban

Sorra kerülnek: a ceglédiúti szükséglakások megépítése, uj felépítmények a Szent László kórháznál, gyári épület készül a központi zsirfeldolgozó számára, tűzoltósági épületet emelnek a XIV. kerületben, a Haller-téri templom és a Rudasfürdő épitkezése

Szendy Károly polgármester visszatérve karácsonyi szabadságáról, hivatalbalépésének első napján magához kérette azokat a tanácsnokokat, akiknek hatáskörébe a közmukák tartoznak és megbeszélte velük, hogy ügyosztályuk személyzetével együtt a legsürgősebben készítsék elő mindazokat a fővárosi beruházási javaslatokat, amelyek révén az iparnak és a kereskedelemnek nagyobbarányú foglalkoztatást lehet már kora tavasztól kezdve biztosítani.

Legelsősorban természetesen a különböző építési ügyek kerültek sorra,

mert hiszen az építés az a munkaágazat, amely egyrészt legtöbb szakmát, másrészt számos munkást juttat kenyérhez. A *Fővárosi Hirlap* munkatársa a magasépítési ügyosztály vezetőjéhez,

WOSSALA SANDOR
tanácsnokhoz

fordult és tőle kért felvilágosítást arra vonatkozóan, melyek azok a fővárosi építkezések, amelyekkel a tavaszi szezón meg fog indulni. A tanácsnok ezeket mondotta:

— Elsősorban a költségvetésben biztosított építkezésekre kerül sor, amelyek közül

egyik legjelentékenyebb a Ceglédi-úti volt sertésszállásoknak szükséglakásokká való átalakítása.

Ezekre a szükséglakásokra azért van szükség, mert *a székesfőváros jelenlegi telepei kivétel nélkül túlzsúfoltak* és a kilakoltatásra kerülő családokat *már csak emberiességi szempontokból is feltétlenül állandó fedélhez kell juttatni.*

— A magasépítési ügyosztály mérnökeinek további munkája a Szent László közkórház új, *állandó jellegű pavillonjainak tervezésére vonatkozik.* A törvényhatósági bizottság határozata szerint ugyanis

a fertőző kórház területén lévő és teljesen elavult fabarakkokat lerombolják s helyükbe állandó jellegű épületeket emelnek,

amivel *a kórház összes felépítményei meg fognak felelni minden követelménynek.*

— Előreláthatóan ugyancsak kora tavasszal kerül sor *a sertésközvágóhíd területén létesítendő központi zsirfeldolgozó üzem elhelyezésére alkalmas épületek létesítésére.* Az Anglia felé irányuló zsírexport ugyanis hónapról-hónapra fejlődik és ez a gyarapodás még hatalmasabb méretekben folytatódik akkor, ha olyan minőségű zsírt tud a székesfőváros exportálni, *amilyenhez az angol fogyasztók szokva vannak.* A sertésvágóhíd

megnövekedett forgalma azonban arra is rászorította a fővárost, hogy a hatalmas méretű szúrócsarnokot megfelelő mértékben kibővítse.

— Egy további létesítményről is szó van, ez pedig az ujonnan szervezett *XIV. kerület tűzőrségi épületének megalkotása.* Ezt a középületet az eddigi tervek szerint az Egressy-téren építik fel és *figyelemmel lesznek a XIV. kerület várható további fejlődésére.*

— Már az összel megkezdett különböző építkezéseket is teljes erővel fogják folytatni a téli időszak elmultával. Ezek között *a legjelentősebb a Haller-téri római katolikus templom építkezése,* továbbá a Szilágyi Erzsébet leánygimnázium Koronaőr-utcai palotájának építkezése. A magasépítési ügyosztály véleménye szerint

kora tavasszal teljes befejezést nyernek a népligeti iskolai sporttelepen folyó berendezési munkálatok és alighanem sor kerül április folyamán arra, hogy a Rudas-fürdő épületének teljes átalakítása és a mellette létesítendő polgári gyógyszálló építkezése megkezdődjék.

Ezeken a munkákon kívül *még egész sereg kisebb létesítményre van fedezet a folyó esztendei költségvetésben:* igy többek között az Állatkert különböző csoportépületeinek fejlesztése, a Pillangó-utcai menhely továbbképzése, az Uj Szent János-kórház nőgyógyászati pavillonjának befejező munkálatai és igen nagyszámú régi iskolaépület kisebb mértékben való átalakítása. A munkálatok

oroszlánrészét természetszerűen a magánipar végzi és hogy milyen nagyjelentőségűek ezek a fővárosi beruházások, annak jellemzésére elég egyetlen adat felemlítése, ez pedig az, hogy az eddigi munkaelőkészítések során ezerötszáz ajánlat érkezett a vállalkozóktól a XIII. ügyosztályba,

amely ebben az esztendőben *máris közel kilencszázezer pengő értékű munkát adott vállalatba.*

— Az építkezések előkészítési ügyén kívül most hetek óta rendkívüli munkát is végez az ügyosztály személyzete. Minthogy ugyanis a polgármester rendelkezése következtében újból összeállítják a székesfőváros részletes vagyonleltárát, a köztulajdonban lévő összes épületeket *a legalaposabban fel kell mérni és meg kell becsülni.* Ez a munka pár nap alatt befejezést nyert.

Pártközi tanácskozás

a BESZKÁRT igazgatósági tagok létszámának emeléséről és az üzemi bizottság tagjainak fizetéséről

Sipőcz Jenő főpolgármester a pártok vezetőit a szanálás első intézkedéseinek megbeszélésére bizalmas tanácskozásra hívta össze. Hétfőn délben tartották meg a tanácskozást, amelynek első pontja *a BSZKRT igazgatósági tagok létszámának felemelése* volt. *Szendy* Károly polgármester azt javasolta, hogy a pártokkal való előzetes megállapodás alapján az igazgatósági tagok számát *tizenegyre* emeljék fel. *Láng* Lajos az ellenzék nevében *hozzájárult* a létszámemeléshez, de *tiltakozott az ellen, hogy az igazgatósági tagok fizetést kapjanak. Terbócz* Imre a NEP nevében *nem járult hozzá a létszámemeléshez.*

A következő kérdés az volt, hogy *az üzemi bizottságok tagjai kapjanak-e fizetést,* úgy, mint a részvénytársasági formában működő üzemek igazgatósági tagjai. A NEP és a kereszténypárt tagjai *hozzájárultak* a fizetés rendszeresítéséhez arra az esetre, ha ezt valamennyi párt kívánja. *Láng* Lajos és *Ripka* Ferenc tiltakoztak a terv ellen.

A BART szerződésének meghosszabbítása volt a következő kérdés. A NEP képviselője *ellenezte a meghoszabbítást,* azzal, hogy a főváros csak *saját kezelésében* járasson autóbuszokat. Határozatot ebben az ügyben egyelőre nem hoztak.

Terbócz Imre az értekezlet végén kérte a főpolgármestert, hogy *rendezzék a vállalatbaadási kiirások, telekbérletek és eladások ügyét.* Érdeke a fővárosnak is, — mondta — hogy ezekben a kérdésekben, amelyekben vagyoni ügyek játszanak nagy szerepet, *megnyugtató döntés történjék s hogy itt protekció ne érvényesülhessen.*

PESTI KIRAKAT

Négyszázhat piros sapka

A közigazgatási bizottságban napirendre kerültek a hordárok. A polgármesteri jelentés számolt be arról, hogy a fővárosban 406 hordár számára 116 állomás van kijelölve és ezeken a helyeken odaérkezésük sorrendjében vállalhatnak megbizást. Ma, amikor minden személyhez kötött kérdés problémává emelkedett, a hordárok dolga egyszerüen ügy, mely tudomásulvételül szolgál úgy, ahogyan van.

Ez ellen tisztelettel ellenvéleményt jelentünk be s a polgármester úrhoz, a törvényhatósági bizottsághoz, az idegenforgalommal és Budapesttel, mint fürdővárossal foglalkozó testületekhez címezzük inditványunkat, hogy vegyék fel a problémák sorába a hordárok dolgát is. Nem nehéz probléma, könnyen megoldható és olyan szerény eszközökkel, mint amilyen szerény tartozéka a budapesti utcának a hordár. De meg kell oldani, mert nem szabad tovább eltürni, hogy a piros sapka, amelynek égő szine arra való, hogy észrevegyük, a siró szegénységet vétesse észre velünk.

A hordárok régi konjunktúrája lejárt, a romantikát kivette kezükből a telefon, a kerékpáros bolti kifutó, mindjobban lankadó sikerrel a boj, a „helyi sürgös" levelezés, a motorizált élet s maga a romantika is, amely más alapokra helyeződött. Kimentek a divatból a hordárok, de azért megmaradtak, s ha csökkenő mértékben is, de szükség van rájuk, úgy, hogy ha nem volnának, mégis csak vissza kellene hozni őket. Ha egy évben csak egyszer vesszük igénybe is a hordárt, mégis méltatlankodunk, ha nem áll egy se a standon. De az idegenek, a pályaudvarra érkező utasok, a szállók vendégei, a kérdezősködő vidékiek számára egyenesen szükségszerű a hordár-intézmény.

Tehát közszükségletet látnak el azzal, hogy vannak, akkor is, ha nem használják őket olyan mértékben, hogy meg tudjanak belőle élni. Ezt a készenlétet valamivel meg kellene fizetni, ha másal nem, hát tisztességes egyenruhával és mindenekelőtt új, piros sapkával, mert a legtöbbjének kifakult, toldozott, foltozott sapkája olyan, mint a nyomorúság segélykiáltása. Ha már nem a hordárok jóvoltáért — pedig erre is rászolgáltak soha kifogás alá nem eső hüségükkel és becsületességükkel —, hanem az idegenek miatt, az utca esztétikájának kedvéért, vagyis — hogy divatos szóval éljünk — közérdekből gondoskodni kell arról, hogy a hordár, aki valamikor közszolgának is nevezte magát, a fővároshoz méltó mezben szolgálja a közt.

Vállalja valaki, vagy valamely hivatal, vagy intézmény a hordárok felügyeletét és gondozását. Alig kell más hozzá, mint egy kis jóakarat, hogy ne áljon rongyosan az utcán a 406 megfakult sapkás hordár. Könnyen megtörténhetik, hogy ha vidáman virit a piros sapkájuk, mégegyszer divatba jönnek.

I. z.

homoródszentpáli
SZENTPÁLY JÓZSEF
építési vállalkozó
Budapest, VIII., József-körút 68
TELEFON: 80-0-04

HOFFER JÓZSEF
OKL. GÉPÉSZMÉRNÖK, ÉPÍTÉSI VÁLLALKOZÓ, EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZŐ
BUDAPEST, V., GR. VIGYÁZÓ FERENC-U. 3. TEL.: 23-7-46.

CZUCZOR LÁSZLÓ
ÉPÍTŐMESTER
BUDAPEST II., Török-utca 4
Telefonszám 574-23

Központi fűtések
Egészségügyi berendezések
DOBRAY és SZÉKELY
okleveles mérnök
V., Katona József-utca 41. szám.
(Ujpesti rakpart sarok.) Telefon: 21-0-19.

SÓS és HAVAS épületbontási vállalkozók építési anyag kereskedők
Budapest, IX., Mester-utca 11.
Telefonszám: 87—0—64. — Anyagtelep:
XIV., Hungária közép körút 215
Az Angol-park mögött

Baráth György
hat. eng. villanyfelszerelési vállalata
Budapest, I., Olasz-fasor 4
Telefon: 609-67

Mihálka és Társai
reszelő- és szerszámáru iparvállalat k. f. t.
Budapest, V., Zápolya-utca 34. Telefon: 92-4-98.

Törv. védett K. H. lámpatestekkel
Nagy árammegtakarítás! Nagyobb fény!
KOMOR HENRIK-féle fénytechnikai-, villamossági- és műszaki vállalat K. F. T.
Budapest, VII., Wesselényi-utca 59. Telefon 41-4-76.

Dieza Ignácz
szobafestő és mázoló mester
BUDAPEST, V., CSÁKY-UTCA 49
Telefon: 91—7—42

MOLNÁR KALMÁN
DISZMŰ-BÁDOGOS, GÁZ- és VIZVEZETÉK SZERELÉSI VALLALKOZÓ
Budapest, VIII., József-körut 69. (Pál-utca 6—8.)
Telefon: 35-7-91. Speciális hőszigetelő lemezburkolatok készitője.

KVARCLÁMPÁK
MINDEN ÁRAMNEMRE
MIKRON, VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 6
TELEFONSZÁM: 80-1-48

TEISZLER GYULA
irógépkellékek, irodai szerek, papir- és grafikai cikkek készitési és szállitási vállalata
Budapest, VI., Aréna-út 140.
Telefon: 920-78.

SALAMON GÉZA TANÁCSNOK

nyilatkozik a Fővárosi Hirlapnak

a Rókus-kórház átépítési tervéről, valamint a közegészségügy és a köztisztaság megoldásra váró nagyfontosságú problémáiról

Salamon Géza dr. tanácsnoknak, a közegészségügyi ügyosztály vezetőjének megszaporodtak a restanciái. Három napon keresztül nem hagyták dolgozni: reggeltől délutánig szerették és ünnepelték. Egész búcsújáróhely volt a hivatala, ahová tisztviselőtársai, a törvényhatósági bizottság tagjai, orvosok, üzemek vezetői, előkelőségek, barátok és tisztelők seregestől jöttek el abból az alkalomból, hogy *közszolgálati működésének huszonötödik évfordulóját töltötte be.*

Az ünneplésnek komoly díszt és jelentőséget adott *a kormányzó legfelsőbb elismerése, Sipőcz* Jenő főpolgármester meleg, elismerő levele és a munkának és eredményeknek az a méltatása, amely az ünnepies tanácsi értekezleten *Szendy* Károly polgármester üdvözlő beszédében hangzott el, de külön tartalmat adott a jubileumnak az a rózsaszínű dekoráció, amelyet szeretetből szőttek a pályatársak és a barátok az embernek, aki huszonöt év alatt nemcsak a munkában nem fáradt el, hanem abban sem, hogy ezernyi kívánságra és bajra reagáló jó ember tudjon maradni.

A főváros ügyvezetésének éppen az a területe, amelynek *Salamon* Géza áll az élén, kívánja az akta mellé a legtöbb szívet. Ezt, mint kvalifikációt, nem írja elő semmiféle paragrafus, de — úgy látszik — *Salamon* Gézában felismerték már huszonnégy év előtt, amikor a közegészségügyi ügyosztályban dolgozni kezdett és honorálták akkor, amikor öt év előtt az ügyosztály élére állították.

Rostagni Achilles dr. főjegyző, az ügyosztály helyettes vezetője, az ügyosztály tisztviselői karának szószólója, meghatott, szép üdvözlő beszédben, ifj. *Wolff* Károly dr., a közkórházak központi igazgatója és *Parassin* József dr. igazgató-főorvos tűzték az ünnepelt mellére ezt a másik dekorációt, amely a hivatali tevékenység mellett a kiváló emberi tulajdonságoknak is szólt.

Az elismerést és ünneplést a jubileum napján jogos önérzettel fogadhatta *Salamon* Géza már csak a legutóbbi öt esztendőért is. A rövid idő alatt, amióta az ügyosztály élén áll, a nehéz viszonyok ellenére is, *nagyon jelentős eredményeket ért el.* A közkórházak modernizálása, a Horthy Miklós-kórház, az új Közegészségügyi és Bakteriológiai Intézet és az új Rádium-kórház, továbbá három tüdőgondozó intézet felállítása, négy új nemibetegrendelő intézet felállítása s még sok más egészségügyi intézmény létesítése fűződik Salamon Géza ötéves tanácsnoki működéséhez, amelyben lényegesen csökkentett költségvetéssel és a rossz viszonyok miatt megszaporodott igények kielégítésével kellett megküzdenie.

*

Az ünnepi hangulatban, az ovációknak egy kis szélcsendjében a *Fővárosi Hirlap* is üdvözölte régi barátját, *Salamon* Géza dr. tanácsnokot. Az ujságíró üdvözlésének azonban ára van, az ünnepeltnek egy kis vallomást kellett nyomban tenni arról, hogy milyen tervekkel megy neki az újabb esztendőknek.

— Még nem régen — mondtuk — az ilyen interjú mindig a *Rókussal* kezdődött. Az öreg kórház mindenkinek az útjában állott és valóságos vesszőparipa volt az eltávolítása. Talán nem is annyira az ormótlan külseje, hanem a rossz közérzés miatt, amelyet ez a szó jelentett: Rókus.

— Igen, a mi öreg Rókusunk — ismételte *Salamon* tanácsnok. — Kevesen tudják, hogy ennek a régi kórházunknak a megépülése is egy egész Odysszea. Az első építkezés a mai Gyulai Pál-utcai részen 55.072 forint költséggel 1781 májusában indult meg s bizonyos megszoritásokkal 1796-ig tartott. A kórház Rákóczi-úti szárnya 1837-ben épült s ez az építkezés 239.807 forint 55 krajcárba került. A mai Flór-utcai szárnyát pedig 1862-ben építették a kórházhoz 48.829 forint költséggel.

— Kétségtelen tehát, hogy ezek igen régi épületek, de meg kell azonban állapítani azt is, hogy *az utóbbi öt év alatt a Rókus-kórház osztályait a helyes betegellátás érdekeinek megfelelően teljesen átmodernizáltuk, úgy hogy a régi Rókus-kórház már megszünt közegészségi probléma lenni s az ma már kizárólag városrendezési kérdés.*

— De legyünk csak őszinték, úgyszólván minden nagy világvárosnak megvan a maga Rókusa. Ott van Bécsben az *Allegemeines Krankenhaus*, Rómában, a Tiberis partján az *Ospodale S. Spirito*, Párizsban a Notre Dame szomszédságában a *Hotel Dieu*, Berlinben a *Virchov-Spital*, sőt Londonban, a Themse partján, szemben a parlamenttel, a *Thomas Hospital*. A Rókusnál ezek mind sokkal régebbi kórházak és még egészen jól szolgálják városuk közegészségügyét.

— A Rókus problémája tehát nem olyan veszélyes. Ez azonban nem zárja azt ki, hogy a Rókus kérdésével azért ne foglalkozzunk. *Erre megfelelő terveink is vannak*, még pedig olyan megoldással, hogy *a kórházat Rákóczi-úti részének lebontása után a Stáhly-utcai fronton építsük ki.* Természetesen ehhez is *pénz, sok pénz* kell s ezért a főváros mai pénzügyi helyzetében ezidőszerint ezeknek a terveinknek a megvalósítására sem gondolhatunk.

A Rókus tehát egészen más probléma lett, mint valaha volt. *Salamon* Géza ötévi tanácsnoksága alatt a kívülről kietlen kórház a belsejében teljesen megváltozott, valósággal szanatóriumi stílus fogadja azt, aki beljebb kerül a régi falakon. Elég hivatalos bizonysága ennek, hogy *az állam két klinikai osztályt tart fenn benne.*

A régi Rókus-probléma megszünt, az új probléma pedig az anyagi nehézségek miatt még nem aktuális. De vannak Salamon tanácsnok fiókjában bizonyára tervek, amelyek megvalósítását megengedi a költségvetés. Ezekről is megkérdeztük.

— A vezetésem alatt álló közegészségügyi ügyosztály ezévi programja tekintetében — volt a válasz — elsősorban általánosságban utalok arra, hogy a költségvetés által megengedett keretek között minden törekvésünk arra fog irányulni, hogy *közegészségügyi intézményeinket nemcsak az eddigi színvonalon tartsuk meg, hanem azokat lehetőleg továbbfejlesszük.*

—A legpusztítóbb népbetegeség, a tüdővész elleni küzdelemben *a székesfőváros már teljesen kiépítette a tüdőgondozó intézetek hálózatát.* Jelenleg a főváros összes kerületeire kiterjedően *tíz tüdőbeteggondozó intézet* működik és ezek áldásos munkájának köszönhető nagyrészben, hogy a jelentkező betegek kezelésével, nyilvántartásával és a kifejtett felvilágositó propagandával *sikerült a halálozási arányszámot a fővárosban csökkenteni.*

— A nemi betegségek elleni küzdelem terén fontos szerepe van a székesfővárosi közkórházakban felállított *nemibetegrendelőknek.* A közelmultban a *Kún-utcai fiókkórházban*, a *Szent István-kórházban*, az *Új Szent János-kórházban* és a *Szent Margit-kórházzal* kapcsolatosan létesitettünk nemibetegrendelőket.

— Minthogy a székesfővárosi közkórházakat az orvosi tudomány haladásának megfelelő színvonalon kell tartani: *ebben az évben is folytatjuk a közkórházak modernizálását* és ezzel kapcsolatban a közkórházaknak a legtökéletesebb orvosi műszerekkel és berendezésekkel való felszerelését.

Végül az ügyosztály tevékenységi körének másik részéről, a köztisztasági szolgálat programjáról is megkérdeztük.

— A *köztisztasági szolgálat* kifogástalan és technikailag is tökéletes ellátása — felelte *Salamon* tanácsnok — igen fontos egyrészt a székesfőváros *világvárosi jellegének* kívánalmai, másrészt az *idegenforgalom fokozása* érdekében is. Ezért a köztisztasági követelményeknek megfelelő kielégítését a rendelkezésre álló anyagi eszközökhöz képest igyekezni fogunk a lehető legteljesebb mértékben elérni. Ennek az érdekében *most dolgozzuk át a már elavult köztisztasági szabályrendeletünket* s én remélem, hogy ennek során minden különösebb anyagi áldozat nélkül is sikerülni fog itt is újabb eredményeket elérni.

Csupor József ny. alpolgármester Bódy László tanácsnokról

Egy közszolgálati jubileum margójára

Jubileumok hete köszöntött a városházára. Csütörtökön *Salamon* Géza dr. tanácsnokot ünnepelték huszonötéves jubileuma alkalmából, szombaton pedig *Bódy* László dr. tanácsnok, a pénzügyi osztály vezetőjét vették körül meleg szeretettel abból az alkalomból, hogy *negyedszázada áll a székesfőváros szolgálatában. Sipőcz* Jenő főpolgármester, *Szendy* Károly polgármester, az alpolgármesterek, a tanácsnoki kar köszöntötték a jubileum alkalmából, a pénzügyi osztály tisztviselői kara pedig *Beliczay* Imre dr. főjegyző vezetésével testületileg jelent meg előtte. A Községi Takarékpénztár, az ügyosztály alá tartozó összes hivatalok és intézmények vezetői, a törvényhatósági bizottság tagjai és a tisztviselők nagy számban vettek részt az ünneplésben.

A huszonöt év, amelyet a városháza megünnepelt, *a tehetségnek, a példaadó szorgalomnak és egy egészen különleges munkabirásnak a története.* Ezt a történetet — az elöljárósági gyakornok első sikereitől az elökelő tanácsnoki pozicióig — helyettünk hivatottabb historikusra bíztuk. *Csupor* József dr. nyugalmazott alpolgármestert kerestük fel, aki 1921-től, hét éven át, mint a pénzügyi osztály élén álló tanácsnok, a közvetlen főnöke volt *Bódy* Lászlónak, s aki az egykori elöljárósági gyakornokot a központba „telepítette", hogy ott bontsa ki tehetsége szárnyait. A jubiláló tanácsnok munkájának eredményeit valamennyien ismerjük, de azt hisszük, a leghivatottabb értékelő és az ünnepi alkalom legstílusosabb szószólója mégis csak *Csupor* József dr. lehet. Kérésünkre ennek a huszonöt évnek történetét

Csupor József dr.
nyugalmazott alpolgármester

a következőkben foglalta össze:

— A külföldi kölcsönöknek tőketörlesztése és kamatszolgáltatása a háború alatt szünetelt. *A háború befejezésével külföldi hitelezőink az elmaradt szolgáltatásokat mind erösebben sürgették*, nemcsak irásban, hanem személyes látogatásokkal is, úgyhogy ezeknek a tárgyalásoknak a komoly előkészítésével kellett foglalkoznom és így rájöttem arra, hogy ezt az ügyet egy külön referens nélkül helyesen és jól elintézni nem lehet. Ezért *Sipőcz* Jenő akkori polgármester úrhoz fordultam, hogy *ennek az ügykörnek ellátására Bódy László dr. fogalmazót ossza be a pénzügyi osztályba.* Bódy László ekkor néhai *Sallay* Árpád alatt teljesített szolgálatot a középítési ügyosztályban. Oda pedig úgy került, — néhai *Rózsavölgyi* Antal VIII. kerületi elöljárótól hallottam, — hogy a háború előtt egy fiatal gyakornok működött mellette, aki kiváló képességei révén neki jobbkeze volt és már csak azért is várta a háború végét, hogy a harctéri szolgálatra bevonult gyakornokot végre visszakaphassa. Visszakapta, de én a nagy elismerés hatása alatt elintéztem, hogy a városházára, Sallay mellé kerüljön.

— A beosztás 1921-ben meg is történt, de *néhány hét mulva a fiatal Bódy már a kölcsönügyi bizottság előadója volt.* Ez a bizottság, amelynek ebben az időben „a fővárosi kölcsönök okmánytára" címmel egy vaskos kötetet kézbesítettünk, készítette elő az anyagot a külföldi tárgyalásokhoz. *Bódy* László új működési körében kitünően bevált, sokat dolgozott és rövid idő alatt *megtanulta a francia és az angol nyelvet*, ami az anyag megismeréséhez elengedhetetlenül szükséges volt. Nagy munkásságának elismeréséül *a közgyülés 1923-ban már tanácsjegyzővé választotta.*

— *Ács* Ferenc főszámvevő betegeskedésével kapcsolatban már ekkor előtérbe került a főszámvevői állásra *Sebő* Bélának a személye, aki akkor, mint a központi hivatalnak igazgatója, a költségvetési ügyeknek volt az előadója. Az ő pótlása lebegett szemeim előtt, amikor a költségvetési munkálatokhoz Bódy Lászlót beosztottam s amikor 1926-ban *Sebő* Bélát főszámvevő választották, *a külföldi kölcsönök mellett a költségvetési ügyek intézését is Bódyra bíztam.* Az ő költségvetése volt az első, amelyet nem számvevőségi ember, hanem a fogalmazási szakba tartozó Bódy László tanácsjegyző készített, még pedig az illetékesek véleménye szerint úgy, hogy ezzel a munkájával is a legteljesebb elismerést érdemelte ki.

— Időközben a polgármester hozzájárulásával *a pénzügyi bizottság előadói és jegyzői tisztével is őt bíztam meg*, úgy, hogy Bódy László a napnak minden percét kénytelen volt hivatalának szentelni, amiről viszont lehetetlen volt nem tudomást szerezniök azoknak, akiktől a hivatali előlépés függött. És *Bódy László tényleg 1931-ben, soron kivül, a főváros tanácsának tagja lett*, s mint ilyen, a közoktatási ügyosztályba nyert beosztást.

— A közoktatásügyi ügyosztályból a különösen nehéz ügyek, a BSZKRT-ügyek intézésére, rövid idő mulva *a közlekedési ügyosztály élére került és a szanálási bizottságban most tárgyalás alá kerülő kérdések komoly és megfontolt alakban tulajdonképpen az ő közlekedésügyi működése alatt nyertek izmos alátámasztást. Lamotte* Károly tanácsnoknak alpolgármesterré választásával *Szendy* Károly polgármester úr bizalma *Bódyt régi szerelmének, a pénzügyi ügyosztálynak élére állította.*

— *Bódy* László a legtehetségesebb tisztviselőgárdának egy kimagasló alakja, aki amellett nagy munkaerővel rendelkezik. Végtelenül szorgalmas és a felekkel való érintkezésben kifogástalanul előzékeny. *A régi tanácsban kollégáim nagyon irigyeltek érte és sokszor volt nyilt ülésben szó arról, hogyha egyik vagy másik ügyosztályban erős támasztó pillérre volna szükség, arra Bódy László a legalkalmasabb.* Erre a célra gyakran el is kérték és ha nem ő lett volna a külföldi kölcsönök előadója *és a költségvetésnek mesteri készitője*, nem is tudtam volna osztályomban megtartani.

— *Boldog vagyok, hogy a Fővárosi Hirlap útján Bódy Lászlónak utólag is elismerésemet és egyidejüleg nagy köszönetemet itt kifejezhetem.*

Események

Huszonöt év
Budapest szolgálatában

Az 1936. esztendő nevezetes dátuma a FŐVÁROSI HIRLAP-nak, amely az idén

alapításának huszonötödik évét tölti be.

Ha elnézünk az immár multtá lett negyedszázad előző évei felett, úgy érezzük, hogy jogot szereztünk a pirosbetűs dátumhoz, az ünnepléshez. Munkával, tisztességgel és a közérdekért vívott önzetlen harcunkkal szereztük meg ezt a jogot, a jubileumi ajándékot pedig barátaink, előfizetőink, olvasóink megértése és megbecsülése jelenti számunkra a huszonötödik születésnapon.

Minden magyarok büszkesége, a mi nagy, szép, millió szívtől dobogó Budapestünk szolgálatában töltöttük el ezt a negyedszázadot. Szent szolgálatnak tartottuk mindenkor, amelyért öröm életerőt, energiát, szívet és lelket áldozni. Büszkeség ráeszmélni, hogy a kövekhez, amelyekből a világváros feltornyosult, egyet-kettőt mi is odaraktunk, hogy a gondolatokhoz, amelyek a széthulló köveket összeragasztották, mi is hozzájárultunk. És jóleső érzés megállapítani, hogy egy percre sem hagytuk el az őrhelyet, ahonnan a millió magyar szív nyugodt álmára vigyáztunk.

Hogy ezt a feladatot betölthessük, súlyra, tekintélyre, a főváros vezető köreinek és a nagyközönségnek elismerő figyelmére volt szükségünk. Elégtétellel mondhatjuk el, hogy ezt a fegyverzetet már az első születésenapján megszerezte

a FŐVÁROSI HIRLAP, az az első sajtóorgánum, amely a közönség figyelmét ráirányította a fővárosra, reflektor-fénybe állítva a Városházát, a nagy kohót, ahol mindnyájunk érdeke, sorsa, boldogulása forr ki az

alkotás és adminisztráció tüzében.

Lélekben és formában új utakat keresett és talált a FŐVÁROSI HIRLAP ennek a feladatnak betöltéséhez, amikor egyrészt a várospolitika irányításában kellő súllyal kért szót, másrészről pedig úttörő munkát kezdett a fővárosi hírszolgálat terén mindig kitünő értesültségével, élénk hangjával, friss színeivel és azzal a robogó ütemmel, ami mind ujdonság és meglepetés volt ezen az eddig kiaknázatlan területen. Ez szerezte meg a felfigyelő érdeklődést a FŐVÁROSI HIRLAP számára alapítása kezdetén, s tette a legelterjedtebb várospolitikai orgánummá mind a mai napig.

A huszonöt év leperdült, de a FŐVÁROSI HIRLAP nem fáradt el, mert mindig új lángra lobbantották energiáit a jelentkező feladatok és megacélozták erejét a küzdelmek, amelyeket a megnehezült idők hoztak azokra, akik a világváros gigantikus gépezetét igazgatják és azokra, akik a nagy víz két partján élnek.

Csak el nem fáradni és nem csüggedni; ez szította bennünk mindig a lelket, s ez a jelszó vezérel minket a negyedszázadra virradó jövőben is, amely felé

Gömbös Gyula mutatja a magyarok útját.

Az ő politikájának követésében látjuk fővárosunk boldogulását is, hitvallásunknak vállaljuk a Nemzeti Egységet, amelynek letéteményese a főváros életében Zsitvay Tibor.

Bízó lélekkel indulunk tovább az ő útjukon, amely fővárost, országot a jobb jövő felé vezet. Megyünk előre az új ütem zenéjében régi jelszavunkkal: munka, tisztesség, közérdek.

Fővárosi Hirlap

Alapításának huszonötödik évfordulóját a FŐVÁROSI HIRLAP

nagyszabású jubileumi szám

kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

félévre . . . . . 12 pengő.
egész évre . . . . . 24 pengő,

Látogatások a polgármesternél. *Stójay* Döme nyugalmazott altábornagy, meghatalmazott miniszter, Magyarország új berlini követe, úgyszintén *Algyay* Huber Pál dr., a Közmunkák Tanácsának újonnan kinevezett alelnöke, csütörtökön délelőtt látogatást tettek *Szendy* Károly polgármesternél.

Az új városatyák. Mint ismeretes, *Pőzel* István dr. és *Nemes-Nagy* Mihály dr. törvényhatósági bizottsági tag lemondott mandátumáról, mert mindkettő tisztséget kapott a *Községi Takarékpénztárnál.* Ilymódon helyüket a listán sorban utánuk következő tag tölti be: *Dongó* Orbán, a X. kerületi Állami Reálgimnázium igazgatója és *Hegedüs* Amand dr. cisztercitarendi áldozó pap.

Vitéz Babarczy Gábor ünneplése. Abból az alkalomból, hogy vitéz *Babarczy* Gábor báró, kormányfőtanácsos, az Országos Vitézi Szék Társadalmi Bizottságának elnöke a székesfőváros képviseletében a felsőház tagja lett, a budapesti vitézek az üllői úti Vitéz Székház dísztermében nagyszabású vitézi áldomást rendeztek. Vitéz *Horváth* Gyula tábornok, a fővárosi Vitézi Társadalmi Bizottság elnöke és vitéz *Garamszeghy* Sándor, a Nemzeti Színház örökös tagja köszöntötte vitéz *Babarczy* Gábort, aki meghatottan mondott köszönetet és fogadalmat tett, hogy új méltóságában mindenkor a Vitézi Rend és annak tagjai érdekében fog dolgozni.

Mi fáj és mi kell a kerületeknek című cikksorozatunk III. folytatása helyszüke miatt e számunkból kimaradt.

Dénesfay-Dinich Vidor ünneplése. A Terézvárosi Kaszinó január 11-én este nagy politikai vacsora keretében ünnepelte díszelnökének, *Dénesfay-Dinich* Vidornak névnapját. Az ünnepi lakomán *Payr* Hugó, *Dénesfay-Dinich* Ödön orsz. képviselők és *Wlassich* Géza tábori esperes köszöntötték az ünnepeltet, aki válaszában azt hangoztatta, hogy mindig hű volt az esküjéhez és továbbra is szilárdan kitart elvei mellett.

Házasság. *Baitz* József, a Községi Élelmiszerüzem vezérigazgatója leányát: *Lucyt,* eljegyezte *Stipsics* István báró huszárhadnagy. — *Gerlóczy* Endre dr., az Ügyvédi Kamara alelnökének leányát: *Évit,* eljegyezte *Králik* Ákos mérnök. — *Péterffy* Józsefnek, a Községi Takarék ügyvezető-igazgatójának *Judit* leányát eljegyezte vitéz *Vázsony* István huszárhadnagy.

Egymillióhatvanezer lakosa van Budapestnek. Mint ismeretes, Budapesten a választók összeírásával kapcsolatban népszámlálást is végeztek. December 20-án járt le a számlálóívek beadásának határideje. A statisztikák tudvalevően hosszadalmasan készülnek, éppen azért valósággal rekordszámba megy, ha a főváros statisztikai hivatala, élén *Illyefalvy* I. Lajos dr.-ral, a hivatal kiváló igazgatójával, máris elvégezte ezt a hatalmas munkát. *Illyefalvy* I. Lajos *alig egy héttel az anyag begyüjtése után már nyilvánosságra is hozta az eredményt.* Az 1935. évi népszámlálás azt az örvendetes eredményt hozta, hogy Budapest lakosságának száma ismét jelentősen emelkedett. Hivatalos adatok szerint Budapesten *1,060.720 ember lakik.* 1930-ban 1,004.772 volt a lakosság száma. A szaporodás *5.6 százalékot tett ki.* Közigazgatási kerületek szerint a lakosok száma a következő: I. kerület: 22.307, II.: 57.366, III.: 62.051, IV.: 25.146, V.: 71.525, VI.: 101.779, VII.: 137.521, VIII.: 144.538, IX.: 100.497, X.: 70.451, XI.: 58.400, XII.: 47.968, XIII.: 82.374, XIV.: 78.797. A Duna balpartján 812.628, a jobbparton pedig 248.092 ember lakik. *A budai kerületekben az elmúlt öt év alatt 9 százalékos a gyarapodás, a pesti oldalon a népesség csak 4.6 százalékkal gyarapodott.* Ennek oka nyilván abban van, hogy a budai hegyvidék egészségesebb fekvése, tisztább hegyi levegője nagyobb vonzóerőt gyakorol a főváros lakosságára, mint a pesti oldal. Legerősebben a XI. kerület népessége szaporodott, 21.3 százalékkal. Ezzel szemben Óbuda lélekszáma csak 2.6 százalékkal növekedett. *Kerek 12 százalékkal apadt az I. kerület népessége.* A Belvárosban 0.1 százalékos a csökkenés. Budapest lakossága tizenöt év előtt 929.000 volt, öt évvel később 3.4 százalékos gyarapodással 961.000-re emelkedett s 1930-ban haladta túl az egymilliót. Az utóbbi tizenöt év együttes gyarapodása 131.724 (14.17 százalék).

Budapest Székesfőváros Jogszabályainak tartalomjegyzéke most jelent meg *Wildner* Ödön dr. ny. tanácsnok szerkesztésében, *Szendy* Károly polgármester kiadásában. A székesfőváros szabályrendeleteinek, szabályzatainak, szolgálati utasításainak és elvi határozatainak ez a rendszeres évi gyüjteménye ötletesen és áttekinthetően tartalmazza az összes hatályos jogszabályok címét, számát és jogforrásait betü- és számsoros rendben az ár feltüntetése mellett. A jegyzék 1.60 P áron kapható a Jogszabályok kiadóhivatalában. (Városháza, I. pavillon I. 42.)

Dési Géza és ifj. Balázs Dezső előadása a bűnözésről. A MIEFHOE orvos- és jogászszakosztályának ankétjén *Dési* Géza dr. volt országgyülési képviselő, fővárosi bizottsági tag és ifj. *Balázs* Dezső dr. ügyvéd adtak elő a testileg és lelkileg determinált bünözésről. Ifj. *Balázs* Dezső dr. ismertette a konzervatív és modern állásfoglalást. A bűnözés etimológiájának felvázolása után a célszerű igazságszolgáltatásról beszélt. *Dési* Géza dr. elismeréssel fogadta az elméleti és a tapasztalati megállapításokban bővelkedő előadást. Kifejtette, hogy a büntetőjog közjog és az államnak és a társadalomnak egyaránt érdeke, hogy a köznek és az egyénnek szempontjai bölcs és igazságos kiegyenlítést találjanak.

Hírek a pártból

ELŐADÁSOK ÉS GYÜLÉSEK A KERÜLETEKBEN JANUÁR 14—21-IG.

IV. kerület. Jan. 16., este fél 8. Szvoboda: „A magyar dal multja és jelene". Felolvasás dalbetéttel. — Az Egység dalárda minden kedden és szombaton este fél 8-kor énekórát tart.

V. kerület. Jan. 16., este fél 9, a Lipótvárosi Társaskörben. Györgyi Dénes: „Séta a brüsszeli világkiállításon". — 18-án este 9 órakor a Lipótvárosi Polgári Kaszinóban díszhangverseny. Közreműködik Kuttner Mihály hegedűművész, a Reményi-díj nyertese és Deák László zongoraművész. Hangverseny után tánc. — 20-án este házi brigde-verseny a Lipótvárosi Polgári Kaszinóban.

VI. kerület. Január 14., este 7 órakor. Faragó Ede: „A magyar faj és a magyar jövő". — Január 21., este 7 órakor. Szentirmay Ödön: Róma és az olasz művészet. Vetitettképes előadás.

VIII. kerület. Január 16., este 8-kor a Vasuti Segédtisztek Orsz. Otthonában (Festetich-u. 8.) a 189., 190., 191., 192. körzetek csoportgyülése. Wágner Gyula dr. máv. tanácsos népszerű földrajzi ismertetése az Amazon vidékéről. Az ülést vezeti Vasskó József. — Január 16., este 8-kor a Pamácz-vendéglőben (Koszorú-u. 24.) a 197., 198., 199., 200., 201., 202., 204., 205. körzetek csoportgyülése. Pozsgai Imre: „Az egyke-kérdés nemzetvédelmi és népegészségügyi vonatkozásai". Az ülést vezeti v. Mátyássy Brunó. — Január 18., este 8-kor a József-körút 70. sz. alatt Raith Tivadar: „Az üzleti siker titka". — Január 21-én este 8-kor a 202., 203., 206., 210., 212. körzetek csoportgyülése a Leimetter-vendéglőben (Kálvária-u. 14.). v. Faragó Ede: „A magyar faj és a magyar jövő". Az ülést vezeti ifj. Horváth Jenő. — A 179., 180., 181., 183., 184. körzetek csoportgyülése a Szentkirályi-u. 29—31. sz. alatti Bognár-vendéglőben. Károlyi Ferenc: „Mit vett el tőlünk Trianon". — Az ülést vezeti Bolyos István.

IX. kerület. Január 16-án este 8 órakor pártest. — Január 20-án, este 6-kor szakszerű előadás a gázvédelemről. Tartja a Vöröskereszt kiküldöttje.

X. kerület. Január 16., este fél 8. Szabó Aladár ref. lelkész: „Madách és Az ember tragédiája". — Január 16-án mesedélután.

XIII. kerület. Január 15-én a Váci-út 165. sz. alatti Vankai-vendéglőben munkásgyülés. — Január 21. Bikhal Dénes dr.: „Érdekképviseleti rendszerek külföldön".

Hogyan éljünk idősebb korban? Ezen a címen tartott előadást a rádióban *Szabó* István dr. Előadása során megállapította, hogy az erek elváltozásai következtében a szív már 45—50 éves korban kíméletet igényel, tehát helyes lenne már ebben a korban, a legnagyobb munkabirás idején, megosztani a munkát az ifjúsággal. Az általános sorvadással kapcsolatban a szív 70—80 éves korban szintén sorvadni kezd, ami azonban folytonos munkával megakadályozható, ezért viszont a magas korúakat az ifjúságnak kell megtürni a munkaasztaloknál.

A Magyar Iparművészet. Gazdag tartalmú, kettős számmal örökiti meg az *Iparművészeti Társulat* jubiláris kiállítását. A *Szablya Frischauf* Ferenc szerkesztésében megjelent legutóbbi száma túlhaladja a megszokott ünnepi számok értékét. Vezető helyen *Czakó* Elemér dr. adja a kiállítás tárgyilagos kritikáját. A *Spolarich* László szerkesztésében mellékletként megjelenő *Muskátli* emeli a lap értékét.

A Kommer—Székely-gyár bálja. A *Kommer* és *Székely* fém- és bronzárugyár rt. alkalmazottai január 25-én a köbányai kaszinó helyiségeiben Kommer-bált rendeznek. A bál fővédnöke *Halter* Károly kormányfőtanácsos, a Köbányai Takarékpénztár vezérigazgatója, fővárosi bizottsági tag. Az estély sikere érdekében az agilis rendezőség és a háziasszonyok egész légiója buzgólkodik.

ÉPÜLETFA, PARKETTA, BUTOR
szút, faromlást, gombásodást
megelőző, védekezési és javítási tanácsadás
LÉVAI ELEMÉR faipari szakértő
Budapest, VI., Szív-utca 11. Telefon: 282-57

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
építőanyag ipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám.
Telefon: 23-0-71, 10-3-59, 14-1-52
Cementgyár: Lábatlanban . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Köbánya
Nyergesujfalu évi telj. kép. 60.000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8.000.000 drb.

CELLO
RAGASZTÓ-SZALAG
sérült, szakadt rajzok kijavításához. • Nedvesítés nélkül azonnal tapad a papirhoz és arról — ha szükséges — könnyen lehúzható. • 10 m. hosszú tekercs ára 2·80 P.
Az ULIPA fénymásolat percek alatt készül el.
Magyar Vegykészítményü Papirgyár, Oser Jakab
Budapest, VI., Ó-utca 49. sz. Telefon: 23-8-90.

Január 16 és 19-én
délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

Gazdasági Értesítő

Érdekes intimitások egy sokoldalú ügyosztály munkaprogramjából

Meg kell segíteni a kisipart — Sok a kávéház — Elszaporodtak a menetjegyirodák — A hadirokkantak foglalkoztatása — Kedvezményes tüzelőszerszállítás — Az új repülőtér területének megszerzése

Amióta a polgármester rendelkezése egyesítette az ipari, kereskedelmi és közlekedési ügyeket, az V. ügyosztály a központi adminisztráció egyik legnagyobb jelentőségű közigazgatási szervévé nőtte ki magát. Rendkívül szerteágazó tevékenységet folytat ez az ügyosztály, amelynek működéséről vezetője,

BARÓ BABARCZY ISTVÁN DR.
tanácsnok

a következőkben tájékoztatta a *Fővárosi Hirlap* munkatársát:

— Mindenkor

különös gondot fordítunk a kisiparosság és a kiskereskedelem érdekeinek hatványozott védelmére.

A mi ügyosztályunk valóban az a szerv, amely előtt a mindennapi élet apróbb és nagyobb jelentőségű ügyes-bajos dolgai *tömegesen fordulnak meg,* mert hiszen

a kisipar és kiskereskedelem mai elesettségében joggal várhatja el a közhatóságoktól, hogy a lehetőség mérvéig segítségére siessenek.

— Legutóbb *Bornemisza* Géza iparügyi miniszter is kiadott hozzánk egy tervezetet, amelynek értelmében a közszállítási munkálatokra vonatkozó vállalkozási szerződések általános feltételeit *egységes alapelvek figyelembevételével kívánja megállapítani.* Ezt az elgondolást a magunk részéről is *rendkívül időszerűnek tartjuk,* mert

az iparnak sokszor hangoztatott régi sérelmei vannak e téren és ezeket kikuszöbölni másként, mint általános erejű kormányrendelkezéssel, majdnem teljes lehetetlenség.

Manapság valóban nyugodtan el lehet mondani, hogy *a kisipar megélhetésének alapját a közmunkák és a közszállítások alkotják,* mert hiszen a nehéz gazdasági viszonyok folyományaként a magánvállalkozás, ha ezen a téren mutatkozik is ugyan az utóbbi hónapokban eléggé észrevehető javulás, *még mindig messze áll a normálisnak mondható színvonaltól.*

— Szorosan összefügg ezekkel a kérdésekkel *az a hitelakció is,* amelyet az állam és a székesfőváros éppen a legutóbbi hónapokban szervezett meg a kisipar és a kiskereskedelem érdekében:

bankszerű fedezettel nem rendelkező iparosoknak és kereskedőknek nyujtottunk kölcsönöket

és hogy e téren milyen sok a tennivaló, élénken bizonyítja az a körülmény, hogy *az akció céljaira rendelkezésre állott 120 ezer pengőből pár hét alatt mindössze 1200 pengő maradt meg.* Különböző oldalakról fel is merült már az az óhaj, hogy az ilyen rendszerű hitelakciót a mostaninál jelentékenyen tágabb keretek között *folytassuk.* Bennünk erre természetesen meg is van a hajlandóság, számolni kell azonban azzal, hogy *nagyobb összegek előteremtése egyformán súlyos problémát jelent az államra és a székesfővárosra.* Intézkedéseink sok más térre is kiterjednek természetesen. Éppen ezekben a napokban készítjük elő a menetjegyirodai üzletkörbe tartozó tevékenység alapos felülvizsgálatát. A helyzet ugyanis az, hogy az utóbbi időben egyre-másra alakultak olyan vállalatok, amelyek a menetjegyirodák üzletkörét részben vagy egészben kisajátítani igyekeztek, viszont az új alakulatok közül *számos egyáltalán nem rendelkezik az előírt iparűzési jogosítvánnyal.* Minthogy az idegenforgalom érdekében mulhatatlanul szükséges, hogy ezen a téren tökéletes rend uralkodjék,

a kereskedelemügyi miniszter kívánságának megfelelően különböző szakértő közegek bevonásával felül fogjuk vizsgálni valamennyi menetjegyiroda működését.

A szakértőket a *Nemzeti Bank,* az Országos Idegenforgalmi Tanács és a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara küldi ki és azok, munkájukat *ad hoc* tömörülve, *az ipari ügyosztály tisztviselőivel együtt végzik el.*

— Hogy ma az ipar terén milyen öldöklő verseny folyik, erre nézve érdekes példát hozhatok fel. Budapestet általában *a kávéházak városának* szokták nevezni, s ahány idegen a magyar fővárosba érkezik, — jöjjön bár a világ akármelyik tájáról, — meglepetve állapítja meg, hogy nálunk a város belterületén *alig van jelentékenyebb utca, amelyben egy-két fényüző, vagy kevésbé fényüző kávéházi üzem ne lenne.* Valamennyien tudjuk pedig, hogy ez a szakma éppen úgy érzi a nehéz időket, mint az ipar bármely más ágazata. Most legutóbb az történt, hogy a VI. kerületben az elsőfokú iparhatóság elutasított egy újabb kávéház létesítésére irányuló kérelmet, s *ezt a véghatározatot a polgármester úr is jóváhagyta.* Így kellett határozni, mert a legalaposabb mérlegelés útján megállapítottuk, hogy

a VI. kerületben minden újabb kávéházi üzem felállítása veszélyezteti a meglévő vállalkozások megélhetését.

Ezzel a polgármesteri határozattal most az a furcsa helyzet állott elő, hogy Terézvárosban *mindaddig nem adhat ki az elsőfokú iparhatóság kávéházi nyitási engedélyt, amíg a meglévő jogosítványok közül valamelyiket vissza nem adják.* Hogy az intézkedés mennyire helyes volt, mi sem bizonyítja jobban, minthogy a kerületbeli kávéháztulajdonosok közül *már többen elismerésüket fejezték ki az eljárás gondos, körültekintő munkájáért.*

— A hadigondozottak érdekeire is nagy figyelmet fordítunk, Espedig nemcsak az utcai árusításnál, hanem *arra is törekszünk, hogy újabb elhelyezkedési lehetőséget biztosítsunk számukra.* Ez az akciónk most jelentős lépéssel haladt előbbre. A törvényhatósági bizottság ugyanis az utolsó decemberi közgyülésen hozzájárult a polgármester úr ama előterjesztéséhez, hogy az automobilközlekedés nagymérvű fejlődésére és a kerékpárok tetemes megszaporodására való tekintettel

a külföldi nagyvárosok mintájára mi is rendszeresítsük a járműművek közterületeken való őrzését.

A polgármesteri javaslat teljesen a mi elképzelésünk alapján született meg és ennek értelmében a járműörzessel kizárólag hadirokkantak, illetőleg hadigondozottak foglalkoztathatók. Egyelőre *1938 végéig állapítottuk meg a közterületi járműőrzésre adható helyfoglalási engedélyek feltételeit* és magától értődően vigyáztunk arra, hogy csak olyan helyeken lehessen a kocsikat parkolni, ahol közlekedési, városrendészeti és szépészeti szempontok ezt megengedik.

— Hozzánk tartoznak a *kéményseprő* ügyek is. A szakmabeli érdekeltség, elsősorban pedig a kéményseprősegédek már hónapokkal ezelőtt kérték, hogy *új kéményszámlálást tartsunk Budapesten,* mert felfogásuk szerint

a székesfőváros területén az utóbbi években bekövetkezett nagyobbmérvű építkezés megbontotta a különböző kéményseprőkerületek arányosságát.

Ezt a kéményszámlálást *el is rendeltük,* a munkával nemsokára elkészülünk és már az eddigi adatok alapján is valószínűnek látszik, hogy

egyes régi kéményseprőkerületeket meg fogunk osztani.

Ez a megosztás azt eredményezi majd, hogy *a kéményseprőiparban uralkodó munkanélküliséget jelentős mértékben enyhíteni lehet.*

— Pár héttel ezelőtt egyébként a tüzelőszerellátás ügyeivel is részletesen foglalkoztunk. Felterjesztéssel fordultunk a kereskedelemügyi miniszterhez, s azt kértük tőle, hogy

a mult esztendőben engedélyezett fuvardíjkedvezményeket a folyó fűtési évadra is terjesszék ki a tüzelőanyagokra vonatkozóan,

mert ha az Államvasutak biztosítják a kedvezményes tarifákat, akkor egyrészt kedvezőbbé válik a tüzelőszerek áralakulása, másrészt pedig éppen az előrehaladt időnyre való tekintettel *magát a vasutat sem érinti súlyosan a díjszabási tételek redukálása,* mert a tavalyinál jóval kisebb kvantumok szállításáról van szó, az előhaladt idény miatt.

— Közlekedési ügykörünkbe vágó problémáink közül a jövő szempontjából az egyik legfontosabb ezidőszerint *az új repülőtér területének megszerzése.* A belügyminisztériumhoz fordultunk nemrégiben, azt kérve, hogy a Kőérbereki dülőben kiépíteni szándékolt repülőtér területének megszerzésével kapcsolatban *mentesítse a székesfővárost a vagyonátruházási illetékek alól.* Kértük azt is, eszközölje ki a Budaörs község határában lévő területrésznek a székesfőváros közigazgatási területéhez való átcsatolását.

Beszámoló a BNV háromévtizedes eredményéről

Most, amikor már teljes erővel megindultak a *Budapesti Nemzetközi Vásár* előkészítő munkálatai, jelent meg a beszámoló az 1935. évi vásár eredményeiről. *Hallóssy* István dr., a vásár igazgatója, szerkesztette ezt a zárójelentést, amely bevezetésében megemlékezik arról, hogy *a mult esztendőben rendezték a harmincadik Nemzetközi Vásárt.* A bevezető jelentés rövid visszapillantást vet erre a háromévtizedes multra, amely így egybefoglalva, a szerény beszámoló keretében is imponálóan hat és tükrét adja annak a rendkívüli szolgálatnak, amelyet a vásárok a magyar iparnak, kereskedelemnek, idegenforgalomnak és általában Magyarország és Budapest gazdasági és kulturális értékelésének az egész világ közvéleménye előtt tettek.

A szerény kezdettől, amely a harminc év előtti vigadóbeli mintavásártól a gigantikus vásárvárosig évről-évre emelte a Nemzetközi Vásár terjedelmét, jelentőségét és forgalmát, hatalmas fejlődési fokozatot látunk. Ebből részt kérhet magának *Hallóssy* István igazgató is, aki évek hosszú sora óta áll ennek a hatalmas szervezet adminisztrációjának az élén.

A vásár az utolsó tíz évben *100 millió pengőt meghaladó forgalomhoz juttatta a magyar gazdasági életet* s ebből 75 millió pengő a vásáron kötött üzletekre esett, 25 millió pengő pedig az idegenforgalom javára jutott. Ezenkívül az utolsó tíz évben mintegy két és fél millió munkanapot teremtett a vásár, ami 10 millió pengő munkabérnek felel meg.

Érdekes adatokat tartalmaz a zárójelentés azokról az akciókról, amelyeket eredeti feladatán túlmenőleg valósított meg a vásár. Különösen az utolsó öt évre esnek ezek a közhasznú kezdeményezések, amelyek között szerepel a *viziforgalmi csoport* és *Duna-konferencia,* az első *Gömbös*-kormány gazdasági programját felölelő *„Magyar jövő"-csoport,* a magyar folkloret ismertető *„Magyar udvar",* a valutánk védelmében rendezett *„Nyaraljunk itthon"* akció és a lényegileg ugyanezt a célt szolgáló *magyar fürdők és gyógyvizek* csoportja, nemkülönben *a vidéki városok propagandája* a belföldi forgalom fejlesztése céljából, a családvédelem céljait szolgáló *racionális családi ház* építkezése, a *magyar utépítés* kérdéseinek ismertetése, kiállítása és kongresszusa. De rendezett a vásár *gyáriátogatásokat,* kiváló előadókkal *népszerű közgazdasági előadásokat* a közérdeklődés előterében álló kérdésekről.

A vásár szolgálta *Budapest fürdőváros* gondolatának propagandáját, épúgy, mint *Budapest divatvárosét.* Ott találjuk a válságban lévő borvidékek megsegítése érdekében rendezett *„Bornap"*-ot. Iskolát teremtett a vásár a *reklám* kérdésében is. Kezdeményezője volt az új piacokat meghódító *export mintacsomag-akcionak,* munkatársa két *„Magyar Hét"*-nek, két *„Nemzeti Munkahét"*-nek és az 1934. évi őszi *terménybemutatónak.* A vásár adta ki 12 évvel ezelőtt az egyik első szakszerű idegenforgalmi prospektust Magyarországról és elsőnek valósította meg a nemzetközi vonatkozásban is rendkívüli népszerű *rádióüzenetközvetítést.* A vásár emellett a *nemzetközi gazdasági érintkezésnek* is egyik legfontosabb eszköze volt.

Az új tőzsdetanácsban a székesfőváros is képviselve lesz. Arra való tekintettel, hogy a székesfőváros közönségének tulajdonában több részvénytársasági formában működő intézmény van, de általános gazdasági okoknál fogva is kívánatos, hogy a tőzsdetanácsban minden jelentős gazdasági tényező helyet foglaljon az Áru- és Értéktőzsde elnöksége elhatározta, hogy alapszabálymódosítással lehetővé teszi a hivatalos főváros két képviselőjének beválasztását a tanácsba.

Szegő Ernő jubileuma. Most töltötte be 25 éves szolgálati jubileumát *Szegő* Ernő dr. titkár, a *Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara* pénzügyi osztályának kitünő vezetője, akit ez alkalomból *Gyulay* Tibor főtitkár üdvözölt a tisztviselők nevében.

Elvi döntés a margarinról és a vagdalthúsról. A Kihágási Tanács az élelmiszeripar és kereskedelme érdekében két elvi jelentőségű ítéletet hozott. Az egyik, amely a *margarinról* szól, úgy került a tanács elé, hogy egy fővárosi cukrász süteményeit részben vajjal, részben margarinnal készítette és hozta forgalomba, a margarint azonban készítményein nem tüntette fel. A cukrászmestert ezért legfelsőbb fokon megbüntette a Kihágási Tanács, amely az ítélet indokolásában kimondta, hogy a főváros szabályrendelete értelmében *a cukrász köteles készítményein megjelölni, hogy azok tiszta vajjal, művajjal, margarinnal vagy más mesterséges anyaggal készültek-e el.* Másik ítéletében kimondta a Kihágási Tanács, hogy hentesiparosnak *sült vagdalthúst, akár hideg, akár meleg állapotban, árusítania nem szabad.* Ez az ítélet, értesülésünk szerint, a hentesipar körében mozgalmat fog kiváltani.

A Krausz—Moskovits Egyesült Ipartelepek Rt. 1935. évi december hó 31-én megtartott rendes közgyülésén az 1934/35. üzletévre 5.50 P (öt és fél pengő) osztalék fizetését határozta el. A vonatkozó (18. számú) szelvények 1936. évi február hó 1-től fogva a *Pesti Magyar Kereskedelmi Bank főpénztáránál* (V., Gróf Tisza István-utca 2.) és a részvénytársaságnál (VIII., Örömvölgy-utca 8.) kerülnek beváltásra.

Jogellenes volt a dobozkartel feloszlatása. A *Magyar Dobozgyárosok Országos Szövetsége* felszámolás alatt lévő budapesti bejegyzett cég 5000 pengős pert indított a *Sandicz Dobozgyár* budapesti bejegyzett cég és annak tulajdonosai ellen. A követelés abból származott, hogy *a dobozkartelt feloszlatták* és ennek megtörténte után a kartel tagjai kötelesek voltak a likvidáció folytán felmerült költségeket a szövetségnek megfizetni. Az *alperesek a rájuk eső 5000 pengő kifizetését megtagadták* és ezért indult meg ellenük a per. A *Sandicz Dobozgyár,* illetve annak tulajdonosai azzal védekeztek, hogy a kartel azonnali hatályú feloszlatása jogellenesen, az ő ellenzésük, sőt tiltakozásuk ellenére történt, tehát a likvidációs költségekért őket felelősség nem terheli. Ebben a perben a lefolytatott bizonyítási eljárás után minden bírói fórum az alperesek álláspontjára helyezkedett és *a felperest keresetével elutasította.* A Kúria végítélete, amelyet *Szobonya* Béla dr. elnöklete mellett hoztak, megállapítja, hogy a kartel-szerződés szövege helyes értelmezés szerint akként szól, hogy *a kartel az azt létesítő tagok akarata szerint egy évig nem volt felbontható.* A kartelmegállapodás szerint az egy év elteltével a szövetség csak abban az esetben oszlik fel, ha megelőzően annyi tag jelenti be kilépését, amennyinek kontingense a 15 százalékot meghaladja. Ebből a szerződési pontból nyilvánvaló, hogy a tagok a kartelből csak egy év eltelte után léphettek ki. Egy másik szerződési pont szerint, ha ilyen mértékű kilépés nem következik be, a szövetség működésének tartama három évre automatikusan meghosszabbodik. Megállapítja e szerződési pontok alapján a Kúria, hogy *a feloszlatási jog az első esztendőben egyáltalában nem érvényesíthető, hanem csak a meghosszabbított időtartam alatt volt gyakorolható.* A plénumnak tehát az a határozata — mondja a Kúria végítélete — amellyel feloszlatta a kartelt az első év eltelte előtt, *jogellenes volt.* Jogellenes volt főként az alperesekkel szemben, akik a feloszlatáshoz hozzá nem járultak, sőt az ellen tiltakoztak. Helyes tehát az az ítéleti rendelkezés, amely elutasította a felperest azoknak a költségeknek megtérítésére irányuló keresetével, amelyek a feloszlatás után a szövetség következtében merültek fel.

VÁLLALKOZÁS

Harmincéves jubileum. Harminc éve annak, hogy a *Lutz Ede és Társa* lakk- és festékgyár r.-t. kötelékébe belépett *Lusztig* Jenő mint ügyvezető igazgató. Sokat és nagy eredménnyel dolgozott a gyár felvirágoztatása érdekében s nagy érdeme van abban is, hogy a különleges festékáruk gyártását a magyar iparban is bevezette. A harmincéves jubileumot, miután a jubiláns minden szélesebbkörű ünneplést elhárított magától, csak házi keretekben ülték meg, de minden ünneplésnél többet ért Lusztig Jenő számára a szakma körében feléje forduló elismerés.

Az árrombolások megakadályozása. *Müller* Antal országgyülési képviselő beadvánnyal fordult a polgármesterhez, amelyben a közmunkák vállalatbaadásának kérdéseivel foglalkozva, a kisipar érdekében azt a javaslatot teszi, hogy az irreális árak kialakulásának megakadályozása céljából utasíttassanak a versenytárgyalási ajánlatok felett döntő hatósági szervek, hogy a megbízásokat ne okvetlen a legolcsóbb, hanem *a legreálisabb árakat közlő pályázók között osszák szét.*

Versenytárgyalási megbízások

A Vörösvári-uti iskola **bádogos munkálatait** Aumon Ákos kapta 1247 pengőért.

A Műszerüzem átalakításával kapcsolatos **ácsmunkálatokat** Szász Imre kapta 1018 pengőért.

A vásárcsarnokok villámhárítóinak **javítási munkálatait** Drechsler Rezső kapta 1171 pengőért.

A Reáltanoda-utcai főreáliskola **mázoló munkálatait** Kiszely Géza kapta 1687 pengőért.

A Pillangó-utcai menhely motorszivattyújának **javítási munkálatait** Novák Pál kapta 1920 pengőért.

A Janicsár-utcai óvóda **padlóburkoló munkálatait** Gosztonyi és Társa kapta 1750 pengőért.

A Váci-uti iskola **mázoló munkálatait** Vajay Ferenc kapta 1620 pengőért.

A Küküllő-utcai menhely **kőmíves munkálatait** Kanyó István kapta 1269 pengőért.

A Csalogány-utcai iskola **linoleumburkolási munkálatait** Rácz József kapta 1800 pengőért.

Uj versenytárgyalási kiírások

A Szent László-kórház megfigyelő pavillonjának **központi melegvízfütési munkálataira.** Pályázni lehet február 7-én d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

Az angyalföldi szennyvízszivattyútelepnél szükséges **5 darab kovácsoltvas zsilipberendezés szállítására.** Pályázni lehet február 4-én d. e. 10 óráig az út- és csatornaépítési ügyosztályon.

41.753/1935—II. szám.

Versenytárgyalási hirdetmény

Utalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre, nyilvános versenytárgyalást hirdetek az V. ker., Vízafogó-gát 25.884. hrsz. alatt létesítendő angyalföldi szennyvízátemelőtelep homokfogójába és szabadkiömlőjébe beépítendő **5 darab kovácsoltvas zsilipberendezés szállítási és szerelési** munkálataira.

Az aláírt és megfelelően előkészített ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva a polgármesteri II. ügyosztályban, IV. ker., Központi városháza, II. emelet 284. ajtószám alatt

1936. évi február hó 4. napján délelőtt 10 óráig

személyesen vagy megbízott útján kell benyujtani.

Az ajánlat benyujtásához szükséges nyomtatványok a IV. ker., Központi városháza, II. emelet 289. szám alatti helyiségben — a hivatalos órák alatt — az előírt díjazás ellenében kaphatók.

A közszállítással kapcsolatban felmerülő kérdésekre a szükséges felvilágosítások a hivatalos órák alatt a Központi Csatornaszivattyútelepen (IX. ker., Soroksári-út 31.) nyerhetők, ahol a tervek is megtekinthetők.

A nyertes ajánlattevő a vállalati összeg 5 (öt) %-át kitevő biztosítékot köteles a hozzáintézett felhívás kézhezvételétől számított 8 nap alatt letenni. Jogában áll a bánatpénzt, ha ez kiegészíthető biztosítékul, a vállalati összeg 5%-ára kiegészíteni. Ha a vállalkozó a biztosíték letevését elmulasztja, a közszállításra való minden igényét és bánatpénzét elveszti.

A vállalkozó köteles az alkalmazott segédmunkásoknak legalább 36 fillér, azaz Harminchat fillér órabért fizetni még akkor is, ha akkordban végzett munka esetén a kiszámított heti keresetből 1 munkaórára 36 fillérnél kevesebb esik.

A vállalkozó cég köteles munkadíjkimutatásaiban és számlájában külön feltüntetni, hogy a közszállításnál felhasznált főanyagok mind forgalmiadóváltság alá esnek-e és hogy a váltságkulcs valamelyik főanyagra nézve nem 0%-e?

A főváros a közszállítást esetleg megosztva fogja kiadni.

Ajánlatokat csak az egész mennyiség szállítására, vagy csak az egész munkálatokra lehet tenni.

A munkálatokat elnyerő vállalkozó köteles a polgármesteri II. ügyosztály vezetője által kijelölt, a budapesti Magyar Királyi József Műegyetemet (Magyar Királyi József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi egyetem) végzett okleveles mérnököt az odaítélés időpontjától a munka befejezéséig legalább heti 30 pengő kezdőfizetés mellett a meglevő alkalmazottakon kívül foglalkoztatni.

Budapest, 1936. évi január hó 7-én.

A székesfőváros polgármestere.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: DACSÓ EMIL
Kiadja: **FŐVÁROSI HIRLAP** lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető:
NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

CARBONPAPIR
„TITÁN"
„TITÁN" STENCILPAPIR

Lantos Mihály
építőmester
V., Váczi-út 34. — Telefon: 93-6-52

„DOLGOZZUNK"
IPARI, TERMELŐ, ÉRTÉKESÍTŐ ÉS FOGYASZTÁSI SZÖVETKEZET
Budapest, VIII., Gyulay Pál-u. 7. Tel: 35-5-63, 52-8-52

Krausz Ferenc
bronzöntő Budapest, VI., Babér-utca 80. Telefon: 933—26

HOFBAUER ÉS PIAZZA
ÉPITOMESTEREK
TELEP VI., BÉKE-TÉR 5. IRODA VI., SZONDY-U. 34,
TELEFON: 18-8-59.

GROSZ FRIGYES
OKL. MÉRNÖK
ÉPITÉSI ÉS KÖVEZÉSI VÁLL.
Budapest, IX., Bakáts-u. 1. Telefon: 86-0-64.

„IDEAL" ACÉLCSŐ BÚTOROK
kombinált szobák, hall, úri- és előszobák, ülőbútorok, zsúrkocsik állandó nagy választékban
„IDEAL" MODERN CSŐBÚTORÜZEM
Budapest, V., Sziget-utca 5-7. — Telefon: 99—2—54

RÉVÉSZ ÉS HUSZÁR
autótechnikai cikkek és láncok. Durex-dugattyú vezérképviselet
Budapest, VI., Jókai-tér 7. Tel.: 18-9-54

SCHÄFFER KÁROLY
OKLEVELES MÉRNÖK
Vasút-, út-, betonépítési vállalkozó, kövezőmester
Budapest, IV., Petőfi Sándor-u. 16. Tel.: 897—85

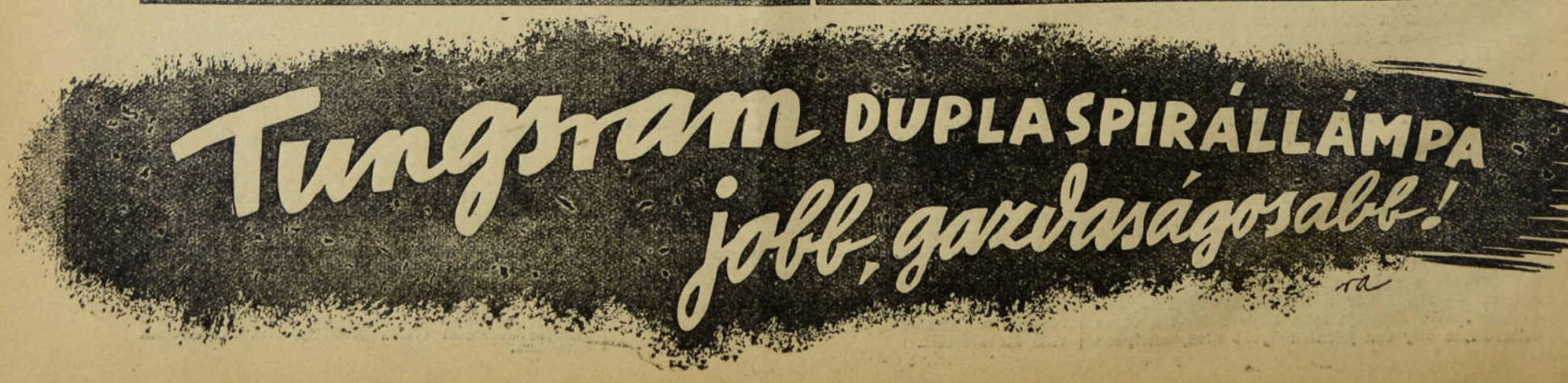
ERMÉNYI ANTAL
bádogos és szerelő mester
BUDAPEST, IX., TŰZOLTÓ-U. 33/B
Telefonszám: 31—2—38

SZILÁGYI ELEK késáru-üzeme
Gyártja az összes hentes, mészáros és bélipar-ban használatos késeket, viszonteladók részére
Budapest, VIII., Gólya-u. 41. Tel.: 34-8-93

Konrád Pál
PARKETTGYÁR
KÖZPONTI IRODA: Budapest, VI., Andrássy-út 6.
Telefonszám: 16-5-58

NAGY SÁNDOR
CIPÉSZMESTER
úri-, női-, sport- és orthopädcipész
IV., Magyar-utca 52. Telefon 87-5-59

LIEBHARD BÉLA
ÉPÍTŐMESTER
BUDAPEST, ÜLLŐI-ÚT 64
TELEFON: 32-8-06

Huszonötödik évfolyam Budapest, 1936 január 22. 3. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE . . . . . 24 PENGŐ
FÉLÉVRE . . . . . 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI. ANDRÁSSY-ÚT 60
Telefon: 13-7-15 — Postacsekk: 40.424

Protekció nélkül

Irta: POGÁNY BÉLA

Kalapot kell emelni *Senn* Ottó államtitkár, a MAV elnökigazgatója előtt, aki csodálatos bátorsággal hadat üzent a protekciónak. Várjuk, hogy a közélet minden terén érvényesülni fog ez a rendkívül magas, — bevalljuk — *elérhetetlenül* magas erkölcsi törvény, amelyet a MAV elnökigazgatója a vasúti szolgálati pragmatikára hivatkozva mondott ki. Mert ha ez megtörténik, akkor talán nem lesz bűn miniszter fiának, politikai pártvezér hozzátartozójának, vagy akár a MAV elnökigazgató rokonának lenni sem. Mindig kétségbe voltam esve, ha arra gondoltam, hogy mi lesz a szegény, szerencsétlen miniszterivadékokból, akik apjuk tehetséget örököltek, vagy talán még zseniálisabbak is azoknál, mert lesz, aki botrányt csap abból is, ha MAV-díjnokká, vagy közigazgatási gyakornokká nevezik ki őket. Igenis, szent hitem, hogy meg kell nyílniok azoknak a nagy népi tehetségrezervoároknak, de meg kell becsülni tehetséges és munkás gyermekeit azoknak a családoknak is, amelyek talán évszázadokon át látták el a magyar közéletet teremtő, alkotó szellemekkel, lelkes, törekvő egyéniségekkel. Igenis áll a tétel, hogy ezek számára nem kell protekció és főleg ne kelljen a jövőben protekció, de a magyar társadalom mai mentalitása az, hogy mihelyt egy ismert nevet lát a kinevezettek, vagy előléptetettek listáján, akkor rögtön politikai erkölcstelenségről, vagy tobzódó protekcióról beszél a sajtó, a politikus és a kávéházi asztal.

Csak tegnap vagy tegnapelőtt ültek el egy politikai „botrány" hullámai, amelyek *Pőzel* Istvánnak a Községi Takarék ügyészévé történt kinevezése körül keletkeztek. Nem kételkedem benne, hogy Pőzel István sokkal tehetségesebb ember, semhogy kétségbe lehetne vonni, hogy ezt az állást kiválóan fogja betölteni. De tudom, hogy családjának tagjai régi szolgái a fővárosnak, akik között talán legelső volt az a Pőzl József, aki 1790 körül volt kapitányi kancellista; atyja is, maga is fővárosi tisztviselő. Nincs az a magáncég, amely ne szívesebben alkalmazná régi, megbízható emberének fiát, mint a legjobb bizonyítványokkal rendelkező idegent, akinek azonban hajlamait, erkölcseit nem ismeri. Vajjon igazuk volt-e azoknak, akik a fiatal *Wolff* Károly kinevezését ostorozták. Ma mindenki elismeri, hogy tehetségben, tudásban, munkabírásban, szervezőerőben fölülmulhatatlan kiváló orvos, nagy nyeresége Budapest közegészségügyének. Mert Wolff Károly fia, ki kellett volna tenni előtte a Rókus-kórház kapujára a *Tilos* táblát?

Bizonyára azt fogják válaszolni erre, hogy ha Pőzel és Wolff olyan tehetséges emberek (hiszen százával tudtunk volna példát mondani ellenzéki vezérek rokonairól is), akkor protekció nélkül is érvényesültek volna. De ki meri mondani, hogy protekcióval jutottak el mai helyükre? Lehet beszélni az apák érdemeinek megbecsüléséről, lehet szó a család nemes multjába vetett hitről, de hogy lehet itt a protekció vádját emelni? Csak Pőzel Istvánt említem, aki — ha mint elkezdte, fővárosi tisztviselő *marad* — ma talán sokkal messzebb jutott volna.

De ne tegyen szemrehányást senki, aki az úgynevezett „politikai osztozkodások"-ban résztvett. Pedig a közelmultban erre is bőven volt példa. A szélsőjobbtól a szélsőbalig mindenki protezsált tanerőket, tisztviselőket, sőt szellemi szükségmunkásokat is. Ez az, amiről jobb hallgatni, de fölösleges is róla beszélni, mert még a polgármesterválasztás is politikai tény, a polgármesteri székbe is csak a közgyűlés többségének „protekció"-jával lehet jutni. Bármily fájdalmas is, de el kell mondani, hogy volt idő, amikor Sebestyén Géza, a Városi Színház bérlő-igazgatója így sóhajtott föl: „Hála Istennek a színházamban most már minden *párt* képviselve van, szeretnék végre *színészeket* is szerződtetni." Szegénynek nem igen sikerült.

Nem ezt a protekciót akarom védeni, csak annak kelek védelmére, hogy nem szabad mindenkit átok alá vetni, akinek nagynevű rokonai, vagy jóakaratú barátai vannak. Mert végre is a protekcióval is úgy állunk, mint a tyúk és a tojás problémájával. Melyik volt előbb, a tyúk-e, vagy a tojás? A protezsált-e vagy a protektor? Ha ugyanis valakit tömlöcbe kell vetni, akit bitófa alá kell cipelni, akkor az nem a szegény protezsált, aki talán éhezik, nyomorog, talán odatartozik ahhoz az ifjúsághoz, amelynek ma olyan nekihevülten követelünk helyet. Ha van bűnös a protekció körül, akkor a protezsált bűnét meg lehet bocsátani, de „súlyosabb beszámítás alá esik" annak a cselekménye, aki protezsál és akit tetten is lehet érni. De erre is az a kérdés a válaszom, hogy bűn-e az, ha én arról, akit tehetségesnek, becsületesnek, jónak, megbízhatónak tartok, arról elmondom a barátomnak, aki történetesen miniszter, hogy tehetséges, becsületes, jó és megbízható?

Minden tisztelet és hála azé a Senn Ottóé, aki a legmagasabb erkölcsöt hirdeti és áldásos harcot hirdet minden gazság ellen; de engedje meg, hogy tovább is higyjek a nagyszerű magyar tehetségekben, akiket igenis fel kell fedezni, hónuk alá kell nyúlni, mert méltatlan hozzájuk a szamárlétra.

Igyekszünk az élet kérdéseivel minél szorosabb kapcsolatot teremteni, — mondja Vályi Lajos

A NEP fővárosi szervezetében történt változások okai és céljai

A *Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezetének* legutóbbi pártértekezletén *Zsitvay* Tibor dr. pártelnök bejelentette, hogy a pártszervezet elnöki tanácsába *Bényi* Károly dr. bizottsági tagot, *Terbócz* Imre főtitkár állandó helyettesévé pedig *Vályi* Lajos dr. bizottsági tagot kérte fel. Az elnöknek ezt a bejelentését a pártértekezlet egyhangulag tudomásul vette.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa e szervezeti változások okai és céljai tekintetében megkérdezte

Vályi Lajos dr.,

a NEP fővárosi szervezetének helyettes főtitkárát,

aki kérdéseinkre a következőket felelte:

— A fővárosi pártszervezet azokat a kötelezettségeit kívánja teljesíteni, amelyeket a választókkal szemben vállalt: *az önzetlen, alapos és szakszerű, a fáradhatatlan szolgálat megvalósítását a nemzeti, keresztény gondolat jegyében.* Magyar egységre törekedvén így minden pártegyoldalúság fölött. Ennek a törekvésnek felel meg az, hogy

a pártszervezet irányításával kapcsolatosan felmerülő jelentékeny munkát is természetesen teljesen önzetlenül a párt törvényhatósági bizottsági tagjai vállalják magukra.

Ennek csupán az egyik, első mozzanata a pártelnök urnak *Bényi* Károly bizottsági tagtársam és a reszemre adott kitüntető megbízatása, kétségtelen azonban, hogy a párt munkájában, amely egyre intenzivebbé válik, *egy sorban lesz szükség minden bizottsági tag odaadó, állandó, aktiv munkájára.*

— Az élet kérdéseivel igyekszünk a minél szorosabb kapcsolatot megteremteni. Az elmult tervben a pártszervezet figyelmét nagy mértékben lekötötte *az üzempolitikai probléma,* — amelyben a párt elgondolásai maris testet öltöttek, — továbbá a *zárszámadás, a költségvetés és a lakbérleti szabályzat előkészítése.* Ezekből a munkákból elsősorban a párt pénzügyi szakbizottsága és közjótékonysági és szociálpolitikai szakbizottsága vette ki a részét a plenáris pártértekezletek támogatásával. Az élet azonban egyre új és új problémákat és feladatokat vet fel. A kerületek élő szervezetei új gondolatokkal, igényekkel és indítványokkal keresik fel a pártközpontot, a székesfőváros kitűnő adminisztrációja ugyancsak sorozatosan veti fel a megoldásra váró feladatokat, s kétségtelenül a fővárosi politikának sok nagy kérdése vár még megfontolásra és tisztázásra.

— Ezeknek a feladatoknak a megoldására

a párelnök úr eredeti elgondolása szerint most már a legaktivabb, legalaposabb s legszakszerűbb munkára kell megszervezni a párt szakbizottságait.

Tudvalévő, hogy a párt minden városházi ügyosztály ügykörére egy-egy pártszakbizottságot szervezett, amely szakbizottságnak az a feladata, hogy szoros kapcsolatot tartva mindazokkal az időszerű kérdésekkel, amelyek az illető ügyosztály körében akár az adminisztráció részéről, akár a kerületek részéről iniciálva felmerülnek, a legbehatóbban foglalkozzék és a párt állásfoglalását előkészítse.

— *Ez a feladat a párt bizottsági tagjaitól nagy és önfeláldozó munkát követel* és kétségtelen, hogy ebből a munkából ki is fogja venni a párt minden bizottsági tagja a részét, mert kétségtelen, hogy ennek a munkának a keretében kell megvalósítani azokat az eszmei célkitűzéseket, amelyeknek megvalósításáért a párt a választókkal szemben kötelezettséget vállal.

— Természetesen komoly feladat lesz ezenfelül

a párt kerületi szerveinek egyöntetű és eredményes irányítása.

Teljesen tévesek azok az ellenzéki sajtóértesülések, amelyek a kerületi szervezetek feladásáról beszélnek.

Megkérdeztük ezekután *Vályi* Lajost, hogy mi lehet az oka annak, hogy az ellenzéki sajtó sokszor önmagának is ellentmondó állításaira *a pártszervezet semmiféle választ nem ad?* Kérdésünkre a következőket felelte:

— Erre a kérdésre aktuális vonatkozásokban egyáltalában nem kívánok válaszolni, mert a válaszadás nem rám tartozik. Annyit azonban mondhatok, hogy a mi válaszunk:

Munka, munka, munka!

Mert a mi pártunk feladata semmiképpen sem lehet az ellentétek élezése és elmélyítése. A mi hitünk az, hogyha csendben és becsületesen dolgozunk és megmutatjuk azt, hogy *minden egyoldalú szempont fölött a magyar és keresztény Budapest javát szolgáljuk, akkor szolgáljuk egyben a megbékélésnek a mai nehéz életviszonyok helyes és megoldásához feltétlenül szükséges, higgadt, tisztult és harmonikus légkörét,* ami pedig a mi nagy célkitűzésünknek, *a magyar egységnek, a magyar szolidaritásnak* nélkülözhetetlen tárgyi alapja.

Magyarország az utóbbi években divatos lett a nyugati országok közönsége előtt

Strafella Ferenc dr., az osztrák idegenforgalmi hivatal vezetője nyilatkozik a Fővárosi Hírlapnak Ausztria és Magyarország idegenforgalmi fejlődéséről

Néhány napig Budapesten tartózkodott most az osztrák idegenforgalom legfőbb vezetője, dr. *Strafella* Ferenc, akinek neve nemcsak hazájában cseng nagyon jól, hanem úgyszólván az egész világon ismeretes, ahol az idegenforgalomnak bármilyen jelentősége van. *Strafella* dr. budapesti látogatása során tárgyalásokat folytatott *Tormay* Géza dr. államtitkárral, az *Országos Idegenforgalmi Hivatal* elnökével, továbbá *Szviezsényi* Zoltán dr.-ral, a *Gyógyhelyi Bizottság* igazgatójával azoknak az idegenforgalmi alapelveknek megbeszélése céljából, amelyek Ausztria és Magyarország lakosságát egyformán érdeklik. A *Fővárosi Hirlap* munkatársának alkalma nyílott

dr. Strafella Ferenccel

budapesti látogatásának céljáról és Ausztria következő idegenforgalmi programjáról beszélgetést folytatnia.

— Azért jötem a magyar fővárosba, — mondta *Strafella* dr., — hogy egyrészt hivatalos minőségben bemutatkozó látogatást tegyek az újonnan életrehívott központi idegenforgalmi szervnél, másrészt, hogy

megvitassam magyar kollégáimmal azokat a legközelebbi teendőket, amelyek az Ausztriából Magyarország felé irányuló és a Magyarországról Ausztriába vezető idegenforgalom további fejlődése érdekében szükségesek.

A legteljesebb megértést és az együttműködésre való készséget tapasztaltam és éppen ezért úgy érzem, hogy mostani látogatásom nagyon eredményes volt. Ami a mi országunk idegenforgalmi törekvéseit illeti, erre nézve kijelentem, hogy

nagyjából ugyanazok szerint az alapelvek szerint haladunk, mint a kitünően irányított magyar idegenforgalom.

Arra való tekintettel azonban, hogy Ausztria természeti alakulása egészen más, mint Magyarországé, bizonyos adottságok vannak, amelyekkel nekünk különlegesen számolnunk kell. Az osztrák idegenforgalom két főirányban fejlődik. Az egyik irány *Bécset* állítja az érdeklődés középpontjába, a másik *alpesi vidékeink szépségeire* igyekszik felhívni a külföldi vendégek figyelmét. Az utóbbi években meglehetős nehéz időket éltünk át, de *1935-ben ismét elkövetkezett a javulás*, 1935-ben ugyanis a fő utazási idényben, tehát júniustól szeptemberig *50 százalékkal több külföldi vendég érkezett Ausztria területére, mint 1934 év ugyanezen időszakában.* Elsősorban az angol és francia vendégek szaporodtak meg és

amint az utolsó három-négy évben Magyarország divatossá vált, ugyanígy elkövetkezett ez a helyzet a mult esztendőben nálunk.

Legtöbb külföldi vendégünk ma és mindig Magyarországból és Csehszlovákiából került ki. A téli hónapokban a sporteseményekkel igyekszünk látogatóink számát gyarapítani.

— Ennek az esztendőnek májusában egyébként *újabb alpesi utat nyitunk meg*, amely méltó párja lesz a Grossglockner-útnak. Május 29-én kerül sor a *Packer-Pass* út ünnepélyes felavatására. A nyár folyamán különböző kongresszusokat rendeznek Bécsben, ezek közül a legkiemelkedőbb a 28-ik eszperantó világkongresszus. Törekvéseink másrésze arra irányul, hogy különleges kedvezmények életbeléptetésével *megismertessük külföldi vendégeinkkel országunknak azokat a helyeit is, amelyekre eddig vagy egyáltalán nem, vagy csak szórványosan kerültek el idegenek.*

— Természetesen nekünk is, akár csak önöknek, magyaroknak, óriási gondot kell fordítanunk *külföldi propagandánk kiépítésére.* Európa igen sok államában rendelkezünk már képviselettel és megbizottakkal, hálózatunkat azonban tovább fejlesztjük. Többi közt elhatároztuk, hogy *lényegesen fejlesztjük newyorki idegenforgalmi szervezetünket.*

— A Gellérthegy oldalán már évekkel ezelőtt belefogtunk az úgynevezett *Nemzeti Park kialakításába.* Ezen a területen

minden olyan növénynek, fának, virágnak és bokornak egyaránt helyet akarunk juttatni, amely Nagymagyarország területén nőtt

és amely az itteni klimatikus viszonyokhoz alkalmazkodni tud. A munkával szépen haladunk, de bele telik még nyolc-tíz esztendő, amíg ez teljesen elkészül. A Gellérthegyen egyébként más munkánk is van és pedig a nyugati lejtőn, ahol a régi kőporbánya elcsúfított vidékét igyezsünk rendbehozni. Ez egyelőre csak parkirozás útján történhetik.

— Pár hónap mulva a Lehel-téri templom környékének kertészeti rendezésére kerül a sor, itt hatalmas méretű modern kertet létesítünk és a lehetőség szerint vizinövényeket és sziklanövényeket is telepítünk.

— Voltaképpen ezek az új létesítmények. Munkánk javarészét a most folyó esztendőben *a már meglévő létesítményeink fenntartása fogja jelenteni*, ami nemcsak igen tekintélyes terjedelmű feladat, hanem anyagilag is sok áldozatot kiván. A kertészeti

munkások és segédmunkások egész seregét kell foglalkoztatnunk, úgy, hogy egy-egy egészen kisméretű park évi fenntartása ezer pengő körül mozog.

Ebben az összegben azonban semmi más nincsen, *csak a munkabér*, ha tehát növénypótlásra van szükség, *ennek értékét külön hozzá kell számítani.* Végtelen örömömre szolgál, hogy

a Budapestre érkező külföldi vendégek meg vannak elégedve a székesfőváros külső képével és természetes, hogy minden erőmmel arra törekszem, hogy ezt a megelégedést csak fokozzam.

— A virágpompás kertek, az üde pázsitok általában kellemes érzést szoktak kiváltani az emberekből, nekünk kertészeknek azonban a gyönyörködésen túl gondjaink is vannak és be kell vallanom, hogy

különösen akkor félek, amikor arról van szó, hogy esztendőről-esztendőre éppen legnagyobb méretű kertterületeinken egy-egy kiállítást rendezzünk.

Elsősorban a *Nemzetközi Vásárra* gondolok, amely az idén, értesülésem szerint, tovább kívánja bővíteni az általa elfoglalandó területeket. Bármennyire örvendetes is ez a gazdasági élet szempontjából, *nekünk súlyos problémákat okoz.* Egyrészt a sok létesítmény, másrészt a tízezerszámra özönlő közönség akaratlanul is *veszélyezteti a mi munkánk eredményét.* Az idén ezen a téren dupla gondok várnak reám, mert hiszen

nemcsak a Városligetben kell majd jelentős helyreállítási munkálatokat végeznünk, hanem a Népiget területén is, ahol ebben az esztendőben Európa egyik legnagyobb autóversenyét rendezik meg,

minden bizonnyal a közönség osztatlan érdeklődése mellett. Az persze természetes, hogy saját érdekeinket kötelességszerűen alárendeljük a gazdasági és idegenforgalmi szempontoknak és készséggel vállaljuk a munkát, ha azonban egy-egy ilyen kiállítás, vagy verseny után megállapítjuk, mit és milyen mértékben kell helyreállítani, *mindig bizonyos rezignáció fog el.*

TABÁNI RÓZSAKERT, PARK A LEHEL-TÉREN:

A FŐVÁROSI KERTÉSZET LEGKÖZELEBB MEGVALÓSÍTANDÓ TERVEI

Közeledik a tavasz és ez időszerűvé teszi a kérdést: mire készül 1936-ban a székesfővárosi kertészet, amelynek kitünő vezető tagjai, *Morbitzer* Dezső gazdasági tanácsos, igazgató, *Szilágyi* József főfelügyelő és *Csákváry* János felügyelő éppen a napokban kaptak a földmüvelésügyi minisztérium részéről a kertkultúra körül kifejtett érdemeik honorálásaként elismerő leiratot. A *Fővárosi Hirlap* munkatársa beszélt

Morbitzer Dezső

kertészeti igazgatóval, aki *nagy vonásokban vázolta azokat a feladatokat, amelyek a tavasz beköszöntésével megvalósításra kerülnek.*

— A gazdasági helyzet elnehezülését a költségvetési tételek megszűkítésén keresztül bizony *a székesfővárosi kertészet is megérzi.* Azoknak a terveknek, amelyeket már ebben az esztendőben szerettünk volna megvalósitani, csak egy részét tudjuk tető alá hozni, mert *nem áll rendelkezésünkre nagyobb hitel.* Kora tavasszal

tovább folytatjuk a Tabán parkosítását, emllett pedig megkezdjük a régi temető helyén létesülő tabáni rózsakert beültetését.

Ez a munka nem egy esztendőre szól, hiszen majd hetvenezer pengőre lenne szükség csupán a rendezéshez és a beültetéshez. De ez nem is baj, mert ha több esztendőn keresztül tudjuk csak megvalósítani kitűzött terveinket, legalább bizonyos, hogy az elgondolások kifogástalanul sikerülnek.

SCHIFFER ARMIN
KERETLÉC ÉS FAÁRUGYÁR
BUDAPEST, VII., KIRÁLY-U. 79. TEL.: 44—4—85.

»HUNGÁRIA«
HŐSZIGETELŐ VÁLLALAT
Cégtulajdonos: Baka Ferenc
BUDAPEST II., OLASZFASOR 1
Telefonhívó 54-7-07. (Tamás)

LATHYRUS virágszalon
Budapest, IV., Veres Pálné-u. 10 — Tel.: 86-8-70
Koszoruk, cserépvirág, télihérti növény és fahruszkülönlegességek
Városi tisztviselőknek 10% engedmény

ÉPÜLETFA, PARKETTA, BUTOR
szút, faromlást, gombásodást
megelőző, védekezési és javítási tanácsadás
LÉVAI ELEMÉR faipari szakértő
Budapest, VI., Szív-utca 11. Telefon: 282-57

Érdekes tervek szerint a régi várfalak stilusában építik fel a Horthy Miklós-bástyát

Szépséges Budánk, amelynek klasszikus tökéletességű építményeit s százados multba visszaintő emlékeit sohasem tudják feledni külföldi vendégeink, reneszánsz előtt áll. Néhány hét mulva kubikostalicskák százai, kopácsoló kőművesek népesítik be a Halász-bástyától a Bécsi kapu-térig terjedő hegyoldalt: *megkezdődik a régóta tervezett körbástya egy újabb részének kiépítése.*

Kempelen Ágoston

a városrendezési ügyosztály vezetője, az új bástyának építéséről, amelyet a törvényhozás határozata szerint *Horthy Miklós-bástyának* neveznek el, a következőket mondotta a *Fővárosi Hirlap* munkatársának:

— Komoly akadály most már tulajdonképpen nincs, mert *az építéshez szükséges területek 99 százaléka a főváros tulajdona.* Van ugyan egy pár telektulajdonos, akivel még nem tudtunk megállapodásra jutni, mivel azonban a vitás telkek részben kicsinyek, másrészt a telekkönyvi adatokból, illetve a rendelkezésünkre álló térképek alapján kiderült, hogy sok esetben a főváros rovására elbirtoklás, igaz, hogy jóhiszemű elbirtoklás történt, kölcsönös méltányossággal bizonyára tisztázni fogjuk a helyzetet.

— A vezetésem alatt működő ügyosztály által elkészített terveket egyébként most küldötte hozzánk vissza a *Fővárosi Közmunkák Tanácsa.*

A kivitelre vonatkozó terveket a Közmunkatanács jóváhagyta,

a kisajátítást illetően azonban jóval túlment az általunk javasoltakon. Biztosította a Közmunkatanács ezzel a döntésével, hogy *az új bástyáról zavartalan kilátás nyílik* s minthogy *a kisajátítást kiterjesztette a keleti hegyoldalra is, egészen a Hunyady János-útig el fognak tünni mindazok az épületek, amelyek zavaróan bontották meg a városkép nyugodt harmóniáját.*

— A Horthy Miklós-bástya csak egy része a további építkezésnek, mert későbbi időpontban *a Halász-bástya déli végétől hosszabbítjuk meg az árkádot.* A munka legközelebbi etappja a *miniszterelnökségi palotáig* húzódó területen fog lezajlani, de szó van arról is, hogy a királyi várkert egy sávjának kihasításával *a Várhegy déli csücskéig folytatjuk az építkezést.*

A Horthy-bástya *archaikus kiképzésű építmény lesz*, hasonló a *Primás-bástyához*, s voltaképpen nem egyéb, mint

a hajdani várfalak életrekeltése.

Az egyhangúság elkerülése céljából azokon a pontokon, amelyekről a legszebb kilátás nyílik Pestre, *mellvédszerű kiugrókat építünk*, amelyeken a panorámában gyönyörködni óhajtók számára bőségesen helyezünk el padokat.

Pesti kirakat

Gyógyító autóbusz

Keserű forrásainknak, sós vizeinknek, hírneves gyógyfürdőinknek veszedelmes konkurense támadt, amely előreláthatólag nagy idegen tömegeket fog a fővárosba vonzani. Már látjuk is képzeletünkben a plakátokat és prospektusokat, amelyek a Duna látképe, a Várhegyről nyiló kilátás, a Margitsziget és reflektorral megvilágított vonzóerőink mellé odaállítja a legújabbat és legspeciálisabbat: a gyógyító autóbuszt.

Egy neves belgyógyászunké a dicsőség, hogy ezt a gyógymódot felfedezte, még pedig a vesebaj gyógyítására.

Hosszú ideig bajlódott egy veseköves paciensével s mikor az olajkúrát befejeztette vele, a következő utasítást adta neki:

— Most pedig naponta kétszer, reggeli előtt és este vacsora előtt szálljon fel az autóbuszra. De ne üljön le, hanem lehetőleg a hátulsó perronon maradjon állva. A dolog nem lesz nehéz, mert ülőhelyhez úgy sem jut.

— És hova menjek az autóbusszal? — kérdezte a beteg.

— Ahova akar.

— És ha odamentem?

— Akkor jöjjön vissza.

— És?...

— Mit: és... A többit elvégzi az autóbusz. Biztositom, hogy egyetlen veseköve se marad még mutatóban sem. Az autóbusz mind kirázza.

Búcsúzáskor egy kis mentegetőzéssel mondta az orvos betegének:

— Igaz, egy kicsit drága a kúra, de vigasztalódjék, a villamos is felemeli a tarifáját, holott az távolról sem olyan hatékony vesekövek ellen, mint az autóbusz.

— Igaz, drága kúra, kedves doktor úr, — hálálkodott a beteg, de még többet is áldoznék, csakhogy ezektől a kínzó vesekövektől megszabaduljak már egyszer.

Az orvos egyet gondolt.

— Tudna valamivel többet is áldozni?

— Valamicskével többet is. Egy távoli néném meghalt és örököltem néhány pengőt.

— Akkor tudja mit? Vegyen átszállót a BART-ra. Az drága ugyan, de még radikálisabb kúra lesz. Úgy kirázza a köveit, hogy nem győzi összeszedni.

— Hálásan köszönöm, doktor úr — mondta a beteg és köveivel távozott.

— Megálljon csak! — kiáltott utána az orvos. — Ha a BART-kúrát használja, ne álljon mindjárt a perronra. Nem lehet a dolgot a teljes dózissal kezdeni. Elég lesz ülve is. Majd csak a második, harmadik napon, ha már megszokta egy kicsit.

CZUCZOR LÁSZLÓ
ÉPÍTŐMESTER
BUDAPEST
II., Török-utca 4
Telefonszám 574-23

SCHÄFFER KÁROLY
OKLEVELES MÉRNÖK
Vasút-, út-, betonépítési vállalkozó, kövezőmester
Budapest, IV., Petőfi Sándor-u. 16. Tel.: 897—85

Krausz Ferenc
bronzöntő Budapest, VI., Babér-utca 80.
Telefon: 939—26

Macskásy Arpád
okl. gépészmérnök, műszaki vállalata, tervez, szerel és szállít vízvezetéki, csatornázási és gázberendezéseket, szivattyútelepeket, mindennemű központi fűtést, kazánházi- és szellőzőberendezéseket.
Budapest, VI., Dessewffy-utca 5. Telefon: 27-6-70.

Gyári lerakat Telefon: 411-81
NYULASSY JÓZSEF
parkett és padozati vállalat
Bpest, IX., Dandár-u. 24. Vállal új és régi fektetést s mindenféle padozat munkát a legolcsóbban.

BECHT JÓZSEF
építészmérnök, építőmester
Budapest, IV., Kecskeméti-utca 4
Telefon: 84-1-97

Nagyfontosságú javaslatok

a székesfővárosnál alkalmazott munkásság szociális érdekeinek védelmére

A munkaügyi bizottság legközelebbi ülésén foglalkozik a kérdéssel

A törvényhatósági bizottság már 1934-ben foglalkozott azzal, miképpen lehetne a székesfőváros üzemeinél és intézményeinél foglalkoztatott munkásság érdekeit a legszélsőbb lehetőségek határáig előmozdítani. Ennek a problémának megoldására és kidolgozására alakította meg a közgyülés a *munkásügyi bizottságot*, amely elé már több javaslat került ebben a tárgyban. Most *Szendy* Károly polgármester utasítására a székesfőváros üzemi ügyosztályában fokozott tempójú munka indult meg abból a célból, hogy a munkásügyi bizottság közeljövőben megtartandó ülésére *konkretizálják mindazokat a nagyfontosságú javaslatokat, amelyeknek keresztülvitele a székesfővárosi munkásság szociális érdekeinek jelentős előmozdítására alkalmas.* Ezekkel a javaslatokkal kapcsolatban az üzemi ügyosztály vezetője,

Morvay Endre
tanácsnok

a következőkben tájékoztatta a *Fővárosi Hirlap* munkatársát:

— *Intézményesen óhajtjuk szabályozni a fővárosi hivatalok, intézmények, intézetek és üzemek munkásfelvételeit és munkáselbocsátásait.* Ennek az előterjesztésnek megtételére az a körülmény adta az impulzust, hogy a *Vízműveknél hét esztendővel ezelőtt megkezdett rekonstrukciós munkálatok javarésze az elmult esztendő végén teljes befejezést nyert* és a Vízművek igazgatósága a munkaalkalmak megszünése miatt kénytelen volt az ujjáépitési munkálatoknál alkalmazott valamennyi munkását elbocsátani, holott közöttük számos olyan, az esztendők során át kitünően bevált munkás volt, akinél figyelmet érdemlő körülmények fennforgása teljesen megindokolta volna a szolgálatban való visszatartásukat. Elsősorban a többgyermekes, hadviselt munkásokra gondolok itt, akik az elmult hét esztendő alatt százszor is bebizonyították, hogy értékes szolgálatokat tudnak tenni a közületnek.

— *Szendy* Károly polgármester úr álláspontja abban a gondolatban csúcsosodott ki, hogy *a székesfővárosnak magának is érdeke, hogy az esztendők során át alkalmazott és kifogástalanul bevált munkások a szolgálatban megmaradjanak.* A polgármester úr éppen ezért úgy intézkedett, hogy a vezetésem alatt álló ügyosztály dolgozzon ki olyan irányú *rendelettervezetet*, amely

a székesfőváros valamennyi hivatalát, intézményét és üzemét arra kötelezi, hogy a nála hosszabb időn át jól bevált munkásokat a munkaalkalmak megszünése esetén, amennyiben saját hatáskörében őket másutt foglalkoztatni nem tudja, sürgősen jelentse be az üzemi ügyosztálynál.

Ugyanebben a rendelettervezetben gondoskodás történik arranézve, hogy a fővárosi hatóságok a rendelet megjelenésétől kezdődőleg a náluk *üresedésbe jövő munkahelyeket*, — úgy, amint annakidején egyes fővárosi üzemek megszüntetése alkalmával, vagy tevékenységüknek korlátozásakor, illetőleg a műhelyek hatáskörének megszüntetésekor feleslegessé vált mintegy hatszáz munkás elhelyezése érdekében történt, — *szintén jelentsék be a polgármesteri XII. ügyosztályhoz.* Mi ezeket a részadatokat kartotékrendszer alapján központi nyilvántartásba foglaljuk és *ezeknek az adatoknak ismerete révén történik meg majd*

az elkészült munkáknál felszabadult, hosszabb időn keresztül dolgozó, jól bevált, családos, vagy katonaviselt munkásoknak más székesfővárosi hivatalnál, vagy intézménynél való elhelyezése.

— Ezen az intézkedésen kívül *további téren is újításokra készülünk.* A polgármester úr elhatározása folytán tárgyalásokat kezdtünk az *Országos Társadalombiztosító Intézettel*, abból a célból, hogy

a székesfővárostól rokkantsági, özvegyi és árvasági járadékot élvezőknek betegség esetére való intézményes biztositása megtörténjék.

Ennek a szociális jellegű gondoskodásnak kiegészítéseül szolgál az a polgármesteri rendelet, amely szerint a munkások, akik az 1931. évben hozott szabályrendelet alapján *tíz évnél huzamosabb szolgálat után kapnak a székesfővárostól rokkantsági járulékot*, tekintet nélkül vagyoni viszonyaikra, *minden esetben járadékot kiegészítő segélyhez is juthassanak.*

Erre a rendelkezésre azért volt szükség, mert igen gyakran előfordult, hogy azok a rokkantsági járadékkal ellátott volt munkásaink, akiknek valahol a perifériákon, vagy a főváros közelében lévő községekben valamilyen, leggyakrabban párszáz pengő értékű ingatlanuk volt, ennél a kölrülménynél fogva nem jutottak szegénységi bizonyítványhoz és gyógykezeltetésük lehetőségei úgyszólván a semmivel voltak egyenértékűek. A csekélyösszegű rokkantsági járadékból csak úgy, ahogy tudták fentartani exisztenciájukat, de arra már képtelenek voltak, hogy egy-egy betegséggel járó többletköltségeket is elbírjanak.

— Jelentőségében nem marad el a két előbbi intézkedésnél az az előterjesztés, amely az úgynevezett *családbérrel* függ össze. A családbér a székesfőváros közüzemi munkásságánál *a családi pótlékot helyettesítené.* A polgármester úrnak ennél az ügynél az az álláspontja, hogy addig is, amíg a székesfőváros költségvetése a remélhetőleg mihamarabb következő gazdasági javulás után szabályszerű fedezetet nyújthat erre,

a székesfőváros munkásügyi bizottsága javasolja a családbérnek, illetőleg a családi pótléknak bevezetését

azzal, hogy a családi állapotot a közüzemi munkások szokásos karácsonyi jutalmazásakor vegyék tekintetbe a székesfővárosi munkaadók. Amennyiben ez a javaslat a munkásügyi bizottság helyeslésével találkozik, és későbbi időben a törvényhatósági bizottság is hozzájárul ahhoz, úgy *a családbér rendszerét már a legközelebb adandó alkalommal bevezetjük.*

— Hónapok óta foglalkozunk az *Elektromos-, Gáz- és Vízművekkel* kapcsolatban

a negyvenórás munkahét bevezetésével.

A három nagyüzem vezetősége rendelkezésünkre bocsátotta a szükséges adatokat és az ügyosztály ezek alapján a legapróbb részletekbe menő pontos számításokat végzett. Ezek eredménye az, hogy amennyiben a negyvenórás munkahét megvalósítására úgy kerülne a sor, hogy *ezáltal a már alkalmazásban álló munkások ne szenvedjenek munkabérveszteséget, akkor a székesfővárosnak egyedül a három nagyüzemnél évente 1.800.000 pengőnél nagyobb összeget kellene munkabérek címén kifizetni.* Ha viszont a munkásoknak csak a tényleges munkával eltöltött munkaórák után fizetnék az ezidőszerint érvényben lévő munkabéreket, ez annyit jelentene, hogy *közüzemi mukásaink jelenlegi keresetüknek átlagosan 28 százalékát veszítenék el*, mi azonban sem szociális szempontból, sem a munka jósága és megbízhatósága szempontjából *meg nem engedhető.* A negyvenórás munkahétre vonatkozó tervezgetések egyébként éppen az említett kettős nehézség miatt ma még csak kezdeti stádiumban vannak, mert jól tudjuk, hogy ugyanakkor, amidőn a munkaalkalmak számának gyarapítására gondolunk, a legkövetkezetesebben ügyelnünk kell a jelenlegi gazdasági helyzetre és amit lehetetlen, hogy a székesfőváros költségvetése többmillió pengőre rugó összegekkel terheltessék meg, éppen úgy tisztában vagyunk azzal is, hogy *a negyvenórás munkahét életrehívása nem lehet okozója a közüzemi munkásság nagyméretű keresetcsökkenésének.* Természetes, hogy mindent igyekszünk megtenni abban az irányban, hogy a középutat megtaláljuk ebben a kérdésben, *belátható időn belül azonban aligha lesz alkalmunk arra, hogy a negyvenórás munkahét ideális elgondolása valósággá váljék.*

— Egyelőre sokkal intenzívebben foglalkozunk ennél a kérdésnél

negyvennyolcórás munkahétre

vonatkozó észrevételeink kidolgozásával. Az iparügyi minisztérium tudvalevőleg leküldötte hozzánk azt a *törvénytervezetet*, amely a negyvennyolcórás munkahét általános érvényű behozatalára irányul és mi most állítjuk össze azokat az észrevételeinket, amelyek a székesfőváros üzemei szempontjából fontosak. Ezeket az észrevételeket ugyancsak a közeljövőben összeülő munkásügyi bizottság bírálata alá fogjuk bocsátani és csak akkor terjesztjük fel azokat a miniszteriumhoz, hogyha a munkásügyi bizottság már állást foglalt azokat illetően.

Beér Sándor VÉSNÖK MESTER
V., Gr. Tisza István-út 5. sz. • Telefon: 82-4-29
szivacsalátétes BÉLYEGZŐJE
tartós, szép és tiszta

Pelikan
CARBONPAPIR
VEZÉRKÉPVISELET
Stalla Lajos Budapest, V.,
Vilmos császár-út 42.

ITT AZ ÚJ FŐVÁROSI VÁMTARIFA

A Fővárosi Hirlap elsőnek ismerteti a városi vámokról szóló szabályrendelet tervezetét

Az egész ország gazdasági életének érdeklődésére tart számot az a munkálat, amelyet most készített el a főváros pénzügyi osztálya. Összeállította *a városi vámokról szóló új szabályrendelet tervezetét*, amelyet testes kötet formájában kinyomatva megküldött az érdekelt gazdasági képviseleteknek. A szabályrendelettel, amelynek végleges megalkotását előreláthatólag még az érdekeltségekkel folytatandó tárgyalások előzik meg, lezáródnak azok a viták, amelyek évek óta folynak a főváros és az érdekképviseletek, másrészről a főváros és Pestvármegye között. A „kerekasztal konferenciák" és legutóbb *Karay Krakker* Kálmán dr. főispán és *Erdélyi* Lóránt dr. alispán megbízásából eljáró *Helle* László dr. pestszenterzsébeti h. polgármester vezetése alatt tartott ankétek szorgalmazták a városok revizióját, ami most az új szabályrendelettel majd megtörténik.

A hatalmas munkát, amely a szabályrendelettervezetet magában foglalja, a *Fővárosi Hirlap*-nak módjában van a következőkben ismertetni:

Az általános rendelkezések

szerint a székesfőváros, a területére bármilyen módon érkezett minden ingójószág (áru vagy szállítmány) után az 1930. évi XVIII. t.-c. 73. §. 1. bekezdésének *c)* pontja alapján városi vámot szed. A székesfőváros a városi vámot saját közegei és a szükséghez képest a polgármester által megbízott közlekedési vagy szállítási vállalatok útján veti ki és szedi be. *A befizetett városi vámot visszatéríteni általában még azon a címen sem lehet, hogy az árut a főváros területéről elszállították.* Ez alól a szabály alól csak egyes meghatározott esetekben van kivételnek helye. A kellő határidő alatt le nem rótt városi vám és bírság behajtása tekintetében a közadók kezelésére vonatkozó törvényes rendelkezések az irányadók.

A vasúton, hajón, repülőgépen és a kocsin szállított áruk

A vámok *két díjszabási kategóriára* oszlanak. Az *I. díjszabás* a székesfőváros területére *vasúton, úszóműveken és légi járműveken* behozott szállítmányokra, a *II. díjszabás* pedig *a tengelyen (a vasút, úszójárművek és légi járművek kivételével) bármilyen más úton-módon* behozott szállítmányokra vonatkozik.

A vámdíjjegyzék mind a két kategóriánál *19 tételbe* sorozza a vámtárgyakat. Ebből az 1—14. tétel a *súly szerint*, a 15—19. tétel a *darab szerint* megállapított vámdíjakat tartalmazza.

Az I. díjszabás alá eső, vasúton, úszó- és légijárműveken való szállításnál a bruttósúly után *métermázsánként* történik a vám kivetése. Az 50 kilogramm és ezen aluli mennyiség után az egy métermázsára megállapított felcsösszeget kell kivetni, az 50 kilogrammon felüli mennyiségnél pedig az egész métermázsa után járó összeget.

A *II. díjszabás alá eső, egyéb úton-módon behozott áruknál* a szállítmány bruttósúlya után kocsinként *5, illetve 10 métermázsás súlykategóriánkint* történik a vám kivetése.

A *darabonkinti* fizetendő vámoknál úgy az első, mint a második kategóriában egyforma díjtételek vannak megállapítva.

Az árúk besorozása 14 díjtételbe

Úgy az I., mint a II. díjszabás vámdíjjegyzékében egyformán megkülönböztetett *14 díjtételbe* sorolt vámtárgyak száma több ezerre rúg. Minden elképzelhető mezőgazdasági, bányászati és ipari cikk előfordul benne. Ebből a hatalmas anyagból csak a típusokat és az általános forgalomban szereplő cikkeket soroljuk fel a következőkben:

1. *díjtétel:* építkezéshez és útépítéshez használt nyers kőanyagok és törmelékek.

2. Hasonló célra használt, durván faragott vagy fűrészelt kövek.

3. Építési és gazdasági célokra szolgáló anyag és földnemüek, hintőkavics, mészkő, úsztatott szálfák.

4. Közönséges, nem tűzálló téglák, szénfélék.

5. Fa és fahulladékok tüzelési célokra (aprított tüzifa kivételével).

6. Gabonanemüek, keményítőgyártási, erjedési és egyéb moslékok, használatra kész tüzifa.

7. Nyers kőzetek ipari célokra, enyvgyártási, papíranyaggyártási hulladékok, salakok, nyers üveg és cserép, trágyák, nyersvasak, vasércek és vashulladékok, mázolatlan festékcserepek, megmunkálatlan faanyagok, burgonya, cukorrépa, folyóvíz, ivóvíz, jég, gazdasági szerszámok, teknők, üstök, vaskályhák.

8. Konyhakerti növények, főzelékfélék (nem szárítva), pékáruk, szálas és lisztes takarmányok, nyers- és aszaltszíva, fémgyártási ércek, nyers vegyi termékek, ipari célokra szolgáló kő- és föld, festékföld (nem idegen), nyers ásványok, tűzálló téglák.

9. Hüvelyesek, emberi táplálkozásra való, leölt állatok (baromfi és vad kivételével), élőponty, zsigerek, pacal, máj (libamáj kivételével), hántolt rizs, olajmagvak, takarmánypogácsák, göngyöletek (palack, hordó, láda, zsák, ketrec, doboz), nagyipari nyersfémek, nagyipari nyersvas és acélgyártmányok, kén, klórmész.

10. Friss gyümölcsök, dísznövények, virágok, magvak, élő és leölt baromfiak, lőtt vadak, húsáruk, haláruk, állati, növényi, ásványi olajok és zsírok, közönséges kőáruk, közönségesebb ipari vegyi anyagok, tejtermékek, cukrok, szörpök, borok, pálinkák, must hordóban, malomtermékek, kávék, pótkávék, nyers- és szárított tészták, növényrészek és növényi festőanyagok, növényi nyers fonóanyagok, közönséges gyalult, simított faáruk európai műfából, nem európai műfák nyersen, nyers, sózott, szárított, kikészítetlen állati termékek, fémötvözetek (nem nemes fémből), fémlemezek és rudak, élőállatok, állatseregletek, akváriumok számára, erdei állatok, madarak, ebek, macskák, aranyhalak, méhek, rovarok.

11. Közönséges acél- és vasáruk, vas és fém nyersöntvények, drótok, üvegek és közönséges üvegáruk (csiszolás, metszés nélkül).

12. Tápszerek, főzelékkonzervek, szeszek, fűszerek és gyarmatáruk, ételcsetek, viaszkok, ásványi, állati és növényi megmunkálatlan faragó anyagok (agancs, szarú, alabástrom, stb.), pálcák, nyers kaucsuk, kefekötő áruk, közönséges textiláruk, vászonáruk, papír, papíráruk (nyomtatás nélkül), író- és rajzszerek, acél-, vas-, fém-, kő-, agyag- és porcellánáruk (díszműáruk kivételével), gáz-, villamosberendezési cikkek, gépek, tudományos készülékek, gyógyszerek, vegyszerek, illatosított szappanok, festékek, lakkok, kencék, járóművek és szállító eszközök.

13. Tollak, pelyhek, gyertyák, ásványvizek, dohány, sör, csiszolt, metszett üvegáruk, nyomdacikkek, könyvek, cserzett, félig cserzett és kikészített bőrök, prémek.

14. Cukorkák, csokoládé, kakaó, fagylalt, kekszfinom sütemények, piskóták, kétszersültek, cukrozott gyümölcsök, mustár, libamáj, finom konzervek, ehető kagylósállatok, pástétomok, ízek, befőttek, palackozott borok, aromatizált és édesített szeszek, essenciák, illatszerek, kozmetikai cikkek, bőráruk, prémáruk, fegyverek, díszműáruk, műtárgyak, bazáráruk, rövidáruk, játékok, optikai és fényképészeti cikkek, gumi és impregnált cikkek, divatáruk, kész ruházati cikkek, órák, nemesfémek, drágakövek, bútorok és berendezési tárgyak, finoman csiszolt és díszített üvegáruk, fényűzési cikkek, gázálarcok, hajáruk, konfetti, lampionok, lőszeráruk, sportcikkek, tornaszerek, tűzijátékok, virágutánzatok, dísztollak, cigaretta- és pipadohányok, szivarok, szivarkák, burnótok.

A darab szerinti elvámolás kategóriájába tartoznak:

15. díjtétel: állati vagy géperővel vont kocsik, teherszállító kerékpárok, traktorok, bútorszállító kocsik s külön mindezek pótkocsijai.

16. Emberi erővel vont kézikocsik.

17. Nagyobb élőállatok (ló, szarvasmarha, szamár, öszvér).

18. Kisebb élőállatok (borjú, birka, kecske, sertés).

19. Postacsomagok.

Az új vámtarifa

I. DÍJSZABÁS:

vasúton, úszóműveken és légijárműveken való beszállítás esetén fizetendő vám.

	Métermázsánkint
1. díjtételbe tartozó áruk után	0.6 fillér
2. „ „ „ „	1.3 „
3. „ „ „ „	2.7 „
4. „ „ „ „	3.8 „
5. „ „ „ „	5.4 „
6. „ „ „ „	6.8 „
7. „ „ „ „	8.0 „
8. „ „ „ „	10.8 „
9. „ „ „ „	16.3 „
10. „ „ „ „	27.0 „
11. „ „ „ „	32.0 „
12. „ „ „ „	48.0 „
13. „ „ „ „	72.0 „
14. „ „ „ „	130.0 „

II. DÍJSZABÁS:

tengelyen és (vasút, úszóművek, légijárművek kivételével) bármilyen más úton-módon való beszállítás esetén súlykategóriánként minden egyes jármű után fizetendő vám.

Díjtétel	Métermázsa 1-ig	1—5	5—10	10—20	20—30	30 mm.-án felül 10 mm.-ként
1.	—.62	—.64	—.66	—.70	—.76	—.06
2.	—.62	—.66	—.70	—.82	—.92	—.13
3.	—.62	—.70	—.80	1.—	1.28	—.27
4.	—.64	—.70	—.88	1.18	1.56	—.38
5.	—.66	—.76	1.—	1.42	1.96	—.54
6.	—.68	—.80	1.10	1.62	2.30	—.68
7.	—.68	—.84	1.20	1.80	2.60	—.80
8.	—.70	—.94	1.40	2.20	3.30	1.08
9.	—.80	1.10	1.82	3.04	4.68	1.63
10.	—.88	1.40	2.62	4.66	7.36	2.70
11.	—.92	1.56	3.02	5.40	8.60	3.20
12.	1.08	2.04	4.20	7.80	12.60	4.80
13.	1.32	2.76	6.—	11.40	18.60	7.20
14.	1.90	4.50	10.36	20.10	33.10	13.—

DARABONKINT FIZETENDŐ VÁMDÍJAK:

15. díjtétel,	**járóművek . . . . . .**	**54 fillér**
16. „	**üres kézikocsi . . . .**	**12** „
17. „	**nagyobb élőállatok . . .**	**23** „
18. „	**kisebb élőállatok . . .**	**10** „
19. „	**postacsomag . . . . .**	**10** „

Huszonnégy pontban sorolja fel a tervezet azokat a cikkeket, amelyek *a vám fizetésétől mentesek*. Ezek sorában a helybeli és környékbeli iparosok, kereskedők, gazdálkodók, tehenészek és tejárusok érdekében is vannak könnyítő intézkedések.

PAULHEIM LÉNÁRD
ÉPITŐMESTER
BUDAPEST, VII., ROTTENBILLER-U. 6/b. TEL.: 351—54.

Gyökeresen megjavítja a BESZKÁRT a Lipótváros közlekedését

A NEP V. kerületi pártelnöksége a reformokért

A Nemzeti Egység Pártja székesfővárosi szervezetének ötödik kerületi elnökségéből alakult közlekedési ötösbizottság eredményes munkájáról számolt be a hétfői szakértekezlet, amelyet a Lipótvárosi Társaskör elnöki tanácstermében tartott a bizottság *Krompaszky* Miksa tankerületi kir. főigazgató, kerületi pártelnök vezetésével. Az ülésen a BSZKRT igazgatóságát *Scherfel* Mihály műszaki-főtanácsos a NEP-et az elnökön kívül *Fábián* László dr. ügyvezető alelnök, *Dunay* Béla körzeti elnök és *Baranszky* Sándor főmérnök képviselték. *Dési* Géza dr. fővárosi bizottsági tag, aki legutóbb a *Fővárosi Hirlapban* sürgette a Lipótváros közlekedésének megjavítását, betegsége miatt maradt távol.

Dunay Béla, mint a közlekedési bizottság és a nagygyülés előadója részletesen ismertette a kerület közúti közlekedésének megjavítását célzó és sürgősen megoldandó problémákat, amelyeket az általa kidolgozott és a nagygyülésen elfogadott határozati javaslat alapján a BSZKRT elé terjesztettek.

Scherfel Mihály műszaki főtanácsos bejelentette, hogy a kiváló hozzáértéssel kidolgozott javaslatokat a BSZKRT igazgatósága magáévá tette. Ezután az igazgatóság nevében a következőket közölte:

A Pozsonyi-úton közlekedő *15-ös villamos-ingajáratot süríteni fogják*. Meg kell azonban valósítani *Bessenyey* Zénónak a Közmunkatanács elnökének a kerületi nagygyülésen tett igéretét, hogy a Pozsonyi-útra vezető keresztuteák sürgősen megnyittassanak, ami által megnövekednék a villamos forgalma. A Lipót-körúttól a Harmincad-utcáig még ez év tavaszán *16 filléres autóbuszjáratot* állít be a BSZKRT a 15-ös autóbuszreláció mellett. A Berlini-tér és Deák Ferenc-tér között a Vilmos császár-úton *gyorsítja a közlekedést*, egyrészt ingajárattal, másrészt az első kocsiknak a kisszakasz részére való rendelkezésre bocsátásával. A Vilmos császár-útnak Andrássy-úti és Gróf Tisza István-utcai megállóhelyeit, a forgalom gyorsabb lebonyolítása érdekében, az előterjesztésnek megfelelően *kettős megállóhelyekkel látta el*. A *nyílt, fedett várócsarnokoknak* az egyes forgalmi gócpontokon történő megépítését tavaszra kívánja végrehajtani a BSZKRT. A Margithídfőnél lévő 16-os végállomást megfelelő *járdaszigettel* az úttest közepén képezi ki.

Fábián László dr. ügyvezető alelnök rámutatott ezután az autóbuszjáratok sürítésének elmaradhatatlan szükségességére. A kívánság teljesítéséhez *Scherfel* Mihály műszaki főtanácsos szerint a már megrendelt 50 új autóbusz üzembehelyezését kell bevárni.

Baránszky Sándor főmérnök a Margithídfőtől elhelyezett villamos megállóhelyek visszahelyezésének szükségességére hívta fel a figyelmet.

Krompaszky Mihály elnök a kerületi polgárság nevében őszinte köszönetét nyilvánította a BSZKRT igazgatóságának közérdekü kívánságok teljesítéséért.

A részletkérdéseket helyszini szemlék megtartásával fogják *Krompszky* kerületi elnökkel, *Scherfel* főtanácsossal és *Dunay* körzeti elnök-előadóval megtárgyalni.

Nyolc kérdésre felelnek az üzempolitikai bizottság szakértői az Elektromos Művek racionalizálásáról

Nagy buzgalommal és a célhoz méltó összhangban látott a reábízott hatalmas feladat megoldásához az *üzempolitikai bizottság.* A megnyitó ülés után szerdán és szombaton, *Zsitvay* Tibor elnöklésével zárt ülésen tartotta meg tanácskozását, amelyet január 22-én, szerdán tartandó ülésén folytat. Ahhoz a tervhez alkalmazkodva, amelyet *Zsitvay* Tibor a megnyitó ülésen elmondott nagyszabású programbeszédében lefektetett, az általános célkitűzések megállapítása után, a bizottság által felkért *tizenegy szakértőnek* adták ki azokat a kérdéseket, amelyekre a tárgyalási rend értelmében elsőnek sorra vett *Székesfővárosi Elektromos Művek* gazdálkodásának recionalizálása céljából szakszerű választ kell adni. A tizenegy szakértő mindegyike a gazdasági vagy műszaki élet elismert kiválósága. A szakértők: *Borus* Ferenc, *Binzinger* Ferenc, *Finály* István, *Haidegger* Ernő, *Hoór-Tempis* Mór, *Jánosy* Béla, *Knob* Sándor, *Nyári* Jenő, vitéz *Pétery* István, *Szilas* Oszkár és vitéz *Verebély* László készséggel és teljesen díjmentesen vállalták a rendkívüli munkát igénylő kérdéskomplexum feldolgozását.

A bizottság szombati ülésén szövegezték meg véglegesen azokat a kérdéseket, amelyekre az *Elektromos Művekkel* kapcsolatban a szakértőknek elsősorban válaszolniok kell.

Beavatott helyről

nyert értesülésünk szerint ezek a kérdések a következők:

1. Miként kellene a leghelyesebb módon megszervezni az üzem anyagbeszerzését, anyagkezelését és anyagellenőrzését?

2. Mondassék bírálat ugyanezekben a kérdésekben a jelenleg alkalmazott rendszerről.

3. Mi az elektromos üzem tarifapolitikájában a megváltoztatandó, illetőleg mi a szakértő véleménye a háztartási fogyasztást illető tarifatervezetről?

4. Az áramtermelés jelenlegi módozatai helyesek-e, s ha nem, milyen irányban kell változtatásokat eszközölni?

5. Van-e szükség új áramfejlesztő telep létesítésére, illetve ha nincs, miképpen lenne felhasználható a rendelkezésre álló tartaléktelep?

6. Szükségesnek tartja-e a szakértő a bánhidai erőmű és a budapesti áramfejlesztő telep között az együttműködést?

7. Mi a véleménye a szakértőnek a székesfővárosi Elektromos Művek jelenlegi gazdasági és pénzügyi helyzetéről?

8. Milyen megoldási módot javasol a szakértő az Elektromos Művek és a Gázművek üzleti működésének elhatárolására, illetőleg milyen mértékben tartja megengedhetőnek a két nagyüzem között a versenyt?

A feladott kérdésekre természetesen csak úgy történhetnek a válaszadások, *ha a szakértők a legteljesebb betekintést nyerik az Elektromos Művek üzemvitelébe, gazdaságpolitikájába, anyagbeszerzési ügyeibe, kalkulációiba, egyszóval mindazokba a feladatkörökbe,* melyeknek megoldásából az üzem élete összetevődik.

A kérdéskomplexum rendkívül szétágazó voltára való tekintettel voltaképpen szükség van arra, hogy a gyors megoldás érdekében a szakértők egész sorát kérjék fel közreműködésre, de természetesen indokolta ezt az a körülmény is, hogy így a szakkérdéseket a legapróbb részletekig meg lehet világítani, mert a feltett kérdőpontokra mindenkor az a szakértő fog válaszolni, aki tapasztalatait ezen a téren egy egész élet alatt szerezte.

A kérdések átvétele után egyrészt *Günther* Ferenc dr., az Elektromos Művek jogtanácsosa ismertette a legapróbb részletekbemenően a vállalat helyzetét jogi vonatkozásokban, másrészt *Tuboly* János, az Elektromos Művek igazgatója adott felvilágosításokat közel egy órán keresztül a szakértők által hozzá intézett kiegészítő kérdésekre. A szakértők a szombati ülésen, miután a kellő felvilágosításokat megkapták, egybehangzóan kijelentették, hogy *a hatáskörükbe utalt kérdésekre a legsürgősebben elkészítik szakvéleményeiket,* de közölték azt is, hogy azok beterjesztésére *nyolc-tíz napra feltétlenül szükségük van.*

Az üzempolitikai bizottság szerdai újabb ülésén tehát még nem foglalkozhatik a szakértői véleményekkel, munkaanyaga azonban enélkül is bőven akad, mert mielőtt a részletkérdések vizsgálatába belemenne, *generálisan kívánja tisztázni azokat az alapfeltételeket, amelyek az Elektromos Művek jövő fejlődését biztosítani fogják.*

A bizottság tagjai egyébként úgy vélik, hogy *február folyamán már rátérhetnek a Gázművek helyzetének vizsgálatára, márciusban pedig a Vízművek kérdéskomplexumát vehetik elő.*

Valamennyi tag nagy ambícióval és kölcsönös egyetértésben munkálkodik, úgy hogy már az eddig megtartott három ülés is bebizonyította, *milyen nagy szükség volt ennek az ad hoc bizottságnak kiküldésére.* Az egyes üzemek mellett működő bizottságok ugyanis sohasem kerülhetnek abba a helyzetbe, hogy a legapróbb részletekbe menően tudjanak foglalkozni a felügyeletükre bízott üzem kérdéseivel és működésük voltaképpen csak az általános ellenőrzésre szorítkozik. Amidőn tehát *Zsitvay* Tibor megtette a törvényhatósági bizottságnak azt a javaslatát, hogy az üzempolitikai bizottságot életrehívják, hézagpótló szerv beállítását kívánta s hogy mennyire igaza volt, ennek legjobb bizonyítéka, hogy a pártok, politikai felfogásukra való tekintet nélkül, valósággal vetélkednek egymással abban, hogy minél alaposabb és az üzem érdekét minél jobban szolgáló munkát végezzenek a bizottságba delegált tagjaik útján.

Bevonják az üzemi alkalmazottakat is a Segítőalap kötelékébe

10.000 taggal szaporodik az intézmény, amely központi rendelőintézetet és kórházat is állíthat

A Székesfővárosi Segítőalapnak, ennek a kiváló szociális missziót betöltő intézménynek kifejlesztésével és az intézmény keretében új alkotások létesítésével foglalkozik a főváros vezetősége. Ehhez az akcióhoz ösztönzést adtak azok a javaslatok, amelyeket *Gazdy* Jenő dr. a költségvetés tárgyalása alkalmából terjesztett elő. Gazdy Jenő ny. postaigazgató a postások jóléti intézményének élén a tisztviselők betegsegélyezése és szociális gondozása terén bőséges tapasztalatokra tett szert és áldásos eredményeket ért el. Így nemcsak a jóindulat, hanem a hozzáértés is megnyilatkozott javaslataiban, amikor figyelme a Segítőalap kifejlesztése felé fordult.

Most, amikor ezen a téren megindultak a tanácskozások és tervezések, felkerestük

Gazdy Jenő

kormányfőtanácsos, törvényhatósági bizottsági tagot,

aki úgy a maga elgondolásairól, mint a Segítőalap kifejlesztése körül napirendre került érdekes tervekről a következőket mondta:

— A Segítőalap kérdésében a költségvetés tárgyalása alkalmával felszólaltam. Azt kívántam, hogy *a Segítőalap működési köre terjesztessék ki* abban az irányban, hogy *központi rendelő intézet és központi kórház* felállításával szolgálhassa fokozottabb mértékben tagjainak érdekét. Egyúttal kifejeztem azt a kívánságomat is, hogy a Segítőalap üdülőhelyeinek igénybevételét *tegyék hozzáférhetővé a kisebb tisztviselők számára is:* alkalmazzanak degressziv kulcsot a szolgáltatások igénybevételénél, vagyis a kisebb fizetésű alkalmazottak kevesebbet fizessenek, mint a tehetősebbek. Végül kértem, hogy *a tagok számára folyósított kölcsönöket lehetőleg kamatmentesen adják,* vagy legfeljebb *három százalék kamat* mellett, mint amennyit pénze kihelyezésénél egyébként kap a Segítőalap.

— Úgy látom, *Szendy* Károly polgármester úr, valamint *Liber* Endre alpolgármester úr elnöklete alatt működő intéző-bizottság megértéssel fogadta a felszólalásomban kifejtett gondolatokat s a tervek megvalósítása érdekében *a Segítőalap anyagi erejének fejlesztésével foglalkoznak is.* Nagymértékben elősegítené ezt

az üzemi tisztviselőknek és alkalmazottaknak a Segítőalap kötelékébe való felvétele.

Úgy tudom, ebben az irányban *már meg is indultak a tanácskozások* s a polgármester úr hozzájárulásával megkezdett akció bizonyára mihamarabb eredményre vezet és az üzemi alkalmazottak is részesülni fognak mindazokban a kedvezményekben, amelyeket eddig a többi alkalmazottaknak juttatott a Segítőalap.

— Ma 25.000-nél több emberről gondoskodik a Segítőalap és ez a szám az üzemi tisztviselők és alkalmazottak bekapcsolása révén a családtagokkal együtt mintegy

10.000-rel emelkednék.

Ennek megfelelően *a Segítőalap bevételei is jelentékenyen emelkednének,* anélkül, hogy az adminisztráció költségének számottevő gyarapodásával kellene számolni. Legfeljebb az orvosellátás révén emelkednének a kiadások, ami viszont a jobb orvosellátásban találná meg indokolását.

— Az üzemi alkalmazottak bekapcsolása és az ezzel együttjáró jövedelemszaporulat lehetővé fogja tenni, hogy a Segítőalap azokat a terveket, amelyeket a közgyűlésen felvetettem, fokozatosan meg is valósíthassa. Így szó van már *a balatonkenesei telep kibővítéséről, magaslati üdülőhely berendezéséről,* amelyre nézve szóbajöhet Budapest környéke, a Mátra, avagy a Bükk. És fokozatosan megvalósításhoz juthat *a központi rendelőintézet* és a *kórház* terve is.

— Az üzemi alkalmazottak bekapcsolásával szemben az orvosi körök részéről bizonyos ellenhangulat mutatkozik, mert ebben a magánpraxisnak újabb korlátozását látják. Azt hiszem azonban, hogy a kérdést, amely a székesfőváros alkalmazottainak egyenlő elbánását teszi lehetővé, nehézségek nélkül meg fogjuk oldani, már csak azért is, mert a betegsegélyezést a Segítőalap most is és a jövőben is

a szabad orvosválasztás

elve alapján kívánja kielégíteni.

Betón, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest, XI., Szüret-utca 5/7. Telefon: 59—2—96

HOFBAUER ÉS PIAZZA
ÉPITŐMESTEREK
TELEP VI., BÉKE-TÉR 5. — IRODA VI., SZONDY-U. 34.
TELEFON: 18-8-59.

Avenarius Művek
Különleges szigetelő anyagok, saválló és nedvességálló festékek gyára
Raktár és iroda: Budapest, VII., Almásy-tér 10.
Telefon: 431—38.

KARDOS JENŐ
EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZŐ, KÖZPONTI FŰTÉS, VÍZVEZETÉK ÉS CSATORNÁZÁSI VÁLLALATA
Budapest, VI., Ó-u. 31. Tel.: 17-9-05

Mihálka és Társai
reszelő- és szerszámáru iparvállalat k. f. t.
Budapest, V., Zápolya-utca 34. Telefon: 92-4-98.

Weisz Fülöp
RÉZMŰVES
Budapest, VIII., Gólya-utca 13. T.: 460-36

SZILVESZTER LAJOS
Egészségügyi berendező, központi fűtés, vízvezeték és csatornázási vállalata
Budapest, V., Báthory-utca 23. Telefon: 248-72.

Tisztítórongy és Textilhulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46.
Tisztítórongyok legjobb kivitelben!
Telefon: 96-1-75.

CELLO RAGASZTÓ-SZALAG
sérült, szakadt rajzok kijavításához. • Nedvesítés nélkül azonnal tapad a papírhoz és arról — ha szükséges — könnyen lehúzható. • 10 m. hosszú tekercs ára 2·80 P. Az ULIPA fénymásolat percek alatt készül el.
Magyar Vegykészítmények Papirgyár, Oser Jakab
Budapest, VI., Ó-utca 49. sz. Telefon: 23-8-90.

„DOLGOZZUNK"
IPARI, TERMELŐ, ÉRTÉKESÍTŐ ÉS FOGYASZTÁSI SZÖVETKEZET
Budapest, VIII., Gyulay Pál-u. 7. Tel: 35-5-63, 52-8-52

A legjobb sokszorosító gép
a
Gestetner
D. GESTETNER
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 9
TELEFON: 19-2-20

Nem a titokzatos földalatti erők, hanem egy egyszerű házlebontás miatt csuszik le a Várhegy oldala

A Várhegy oldalán történt földcsuszamlásról itt következő cikket a „Fővárosi Hirlap" számára az építőszakma egyik kiválósága írta, aki élénk részt vesz a főváros közügyeinek intézésében is s nagyérdekű írásában nemcsak a földcsuszamlás igazi okát fedi fel, hanem már eleve megvédi a főváros érdekeit a Várhegy oldalán támadt károkkal kapcsolatos eshetőségekkel szemben.

Ma már nemcsak a közvetlenül érdekelteket és az illetékes hatóságokat, hanem az egész székesfőváros közönségét is foglalkoztatják a Várhegy nyugati oldalán észlelt földcsuszamlás és főként annak következményei. Hatóságok, mérnöki körök a legkülönfélébb okokat sorakoztatták fel e nem mindennapi jelenségre vonatkozólag. A közvetlen valódi okot azonban — figyelemmel a sok különféle kisérő körülményre — senki sem meri teljes határozottsággal megnevezni. Pedig ennek a kérdésnek az elbírálásánál egyszer mégis meg kell találni: mi idézte elő e következményeiben jelentős károkat okozó földcsuszamlást? Ma, amikor közvetlenül szemeink előtt állnak s ilymódon érzékeltethetők az elváltozások, *sokkal objektivebben lehet megállapítani az okokat, mint majd akkor, amikor az okozatokként jelentkező deformációk már csak végső kifejlődésükben észlelhetők.* A kérdést véglegesen lezárni ebben a vonatkozásban is minden érdekeltnek egyformán kötelessége.

Próbáljuk hát az eddigelé észlelt elmozdulásokból és azok világosan látható következményeiből keresni a csuszamlás közvetlen, valamint kisérő okait. E végből, nagyjából állapítsuk meg a ma észlelhető elmozdulásokat. Nyilvánvaló, hogy a kérdéses földtömeg legnagyobb elmozdulása az Attila-utca 87. és 85. számú házak ama *tűzfalainál* jelentkezett, amelyek egyszersmind a földtömeg *támfalaként* is szerepeltek. Az is bizonyos, hogy a csúszó földréteg — agyag, amely a tartós és szokatlan kiadós havazás, illetőleg esőzés folytán teljes egészében átázott és ebben egyes, az átlagnál sokkal plasztikusabbá vált vékony rétegek is mutatkoznak. Tény az is, hogy az ilyen módon átázott agyagtalaj előtt épített Attila-utca 87. számú házat, kivévén a tűzfalát, lebontották és *az ekképpen egymagában maradt tűzfalat sem bontás közben, sem a bontás bevégzése után az elmúlt hét hétfőig éppen úgy nem dúcolták meg, mint az Attila-utca 85. számú rozoga épület szabadonálló és ugyancsak támfalként is szereplő tűzfalait,* annak ellenére, hogy úgy az Attila-utca 87., mint az Attila-utca 85. szám alatti kérdéses tűzfalak nemcsak hogy nagy elmozdulást, hanem aggasztóan súlyos repedéseket is mutattak.

Magam, aki egy ezzel teljesen azonos esetnek szinte közvetlen szemlélője és szenvedője voltam, azt hiszem, hogy egészen közel járok az igazsághoz akkor, amikor azt állítom, hogy a sok kísérő és egyéb súlyosbító körülmények közepette *a földcsuszamlás legközelebbi, mondjuk úgy, a csuszamlások elindító oka az Attila-utca 87. számú régi ház lebontása volt.* Miért? *Mert ennek a háznak a hosszirányú határfalakkal, valamint a födémmel és a födélszerkezettel kitámasztott tűzfala egyben a kérdéses földréteg támfalaként is szerepelt.*

A ház lebontásával egyidejűleg felszabadultak azok a vízszintes erők, amelyeknek nagyságát az esőzés okozta átázás csak növelte és az ilymódon felszabadult erők gyorsan végeztek az Attila-utca 87. számú ház immáron lényegtelen belső erőket jelentő tűzfalával, és amikor ez megtörtént, ebből kifolyólag sokszorta nagyobb erők szabadultak az Attila-utca 85. számú, habár rozoga, de addig stabilan álló épület hasonló tűzfalaira. Ilyen módon úgyszólván összeroppantották ennek a háznak nemcsak a tűzfalait, hanem az udvart lezáró támfalat is, annyival is inkább, mert az első elmozdulás észlelése alkalmával *senkinek sem jutott eszébe sem a tűzfalakat, sem pedig az Attila-utca 85. számú ház udvarán lévő támfalat megdúcolni s így a föld további csuszamlását megakadályozni.*

Az erőknek helytelen ismeretére enged következtetni ez a körülmény, de még inkább az a néhány kis dúcocska, amelyet az Attila-utca 85. szám alatt az udvarból a hegyoldalra felvezető lépcső két oldalfala közé bevágtak, noha erre is feltétlen szükség volt. Ugyanitt az erőknek teljes félreismerését bizonyítja az a körülmény, hogy az Attila-utca 85. számú ház tűzfalainak és a támfalnak repedése ellen úgy próbáltak védekezni, hogy e falak mögötti földet kiásták, ami pedig nyilvánvalóan az ehelyütt keletkezett horizontális erők felszabadulására vezetett, avagy még egyszerűbben meghatározva, egészen helytelenül *utat csináltak a felsőbb földréteg könnyebb lecsúszásának.*

A hegy lábán történt tekintélyes vízszintes erők eltávolítása, nem vitásan, egyet jelentett a sorrendben alulról fölfelé *a második támfal túlterhelésével és ennek következményeképpen a második támfal elmozdulásával, ami a Lógodi-utcai rész megmozdulását eredményezte, viszont a Lógodi-utcai rész megmozdulása sorrendben a harmadik támfal túlterhelését és ezzel a Lovas-úti rész elmozdulását eredményezte.* Egészen természetes ez a feltevés, mert hiszen a legalsó támfal elmozdulása után a második, majd a harmadik sor támfalra lényegesen nagyobb erők szabadultak, mint amilyenekre azok korábban, talán egészen helyesen, méretezve voltak. Még pedig azért nagyobb erők, mert a támfalak előtt lévő földréteg a csúszás által elválván a támfaltól, megszűnt a támfal mögötti föld nyomásával a korábbi számítások alkalmával neki szánt szerepet betölteni, helyesebben a föld nyomásából származó vízszintes erők egy részét felfogni.

Eme egészen valószínű és indokolt elgondolás értelmében e kérdésben elhangzott különféle vélemények között ok és okozati felcserélés van. Némelyek véleményéből ugyanis az tűnik ki, hogy azért mozdultak el az Attila-utca 85. és 87. számú házak támfalaként is szereplő tűzfalai, mert megmozdult a Lovas-úti, illetőleg Lógodi-utcai rész, ezzel szemben az én véleményem szerint *azért mozdult el a Lógodi-utcai rész, mert megmozdult a földtömeg legalsó részen az Attila-utca 85. és 87. számú házak támfala és azért mozdult el a Lovas-út, mert elmozdult korábban a Lógodi-utca.* Ezt a körülményt látszanak egészen világosan igazolni az elmozdulások mérve és az azóta nap-nap után észlelt elmozdulások, amelyek szerint a legkisebb az elmozdulás a Lovas-úton, nagyobb a Lógodi-utcában és szemmel is érzékelhetően a legnagyobb az Attila-utcai házak tűzfalainál.

Az a körülmény, hogy az agyagréteg a normális viszonyokhoz képest tagadhatatlanul lényegesen jobban ázott át, még nem lehet ok arra, hogy ilyen mérvű földcsuszamlás bekövetkezzék. Mindenesetre azonban olyan súlyosbító mellékkörülményként szerepelt, amellyel az Attila-utca 87. számú épület lebontásánál számolni kellett volna és nem lett volna szabad, mint ahogy egyes helyeken olvassuk, az ehelyütt korábban épített házak építési módja szerint eljárni és az *Attila-utca 85. számú házak tűzfalait sorsukra bízva, megdúcolatlan állapotban nap-nap után csak szemlélni, hogy hogyan s miképpen repedeznek össze és mozdulnak el és várni arra, amíg a székesfőváros és a Közmunkatanács illetékes közegei ebben a tekintetben nem intézkedtek. Ezt meglátni és gyors intézkedéseket foganatosítani nem a hatóság feladata.*

Szükségesnek tartom ezeket a körülményeket megállapítani kellő időben, még akkor, mikor az itt felsorolt tények pontosan észlelhetők. Szükségesnek pedig azért, mert *amikor a földcsuszamlással kapcsolatos és első tekintetre is komoly összegű kárigények érvényesítéséről lesz szó, nem szeretném, ha a székesfőváros közönségét állítanák oda bűnbakként,* már csak azért sem, mert *nyilvánvaló, hogy sem a székesfőváros, sem a Közmunkák Tanácsa, nem kevésbbé a Közművek ebben a kérdésben nem követtek el olyan mulasztást, amelynek következményeképpen ez a földcsuszamlás bekövetkezhetett volna.*

Egyeseknek az a föltevése, hogy *e helyütt eddig nem ismert források vize okozta a földcsuszamlást, megdőlt.* Éppen úgy nem állja meg a helyét az a másik vélemény sem, hogy az egyemeletes házak helyett a Közmunkatanács több emeletes építését is megengedte s így a talaj nagyobb terhelése volt a földcsuszamlás oka. Nem áll meg ez a vélemény azért, mert ha ezek az épületek sziklára alapoztattak, — mint ahogyan, nem kétlem, így is történt — *minél magasabbak és így minél súlyosabbak az épületek, annál inkább ellenállnak a vízszintes erőknek. Tehát nemcsak hogy nem mozdítják elő a földcsuszamlást, hanem egyenesen mérsékelik.*

Nincs igazuk tehát azoknak, akik aggályoskodnak az ezen a részen való építkezések iránt, mert ez a terrénum igenis alkalmas építkezési célokra, mint ahogyan ezt az eddigi épületek stabilitása is igazolja. Felesleges a székesfőváros közönségét és még inkább az itteni telektulajdonosokat azzal rémítgetni, hogy erre a területre építeni nem szabad, csak felette nagy óvatossággal és mamutméretű előzetes támfal építésekkel.

Az ok, ami miatt a földcsuszamlás bekövetkezett, olyan csekély, hogy annak kellő időben való felismerése révén egészen lényegtelen összeggel elhárítható lett volna a baj és amit elmulasztottak, nem más, mint *az Attila-utca 87. számú lebontott ház tűzfala helyett egy maximum 15.000 pengő körüli költséget jelentő támfal építése.*

Itélet a Pátria-kávéház 450.000 pengős eladási perében

A székesfőváros árvaszékének jóváhagyó határozata döntötte el a pert

Egy régi nagy per, amely a maga idejében oly sok izgalmat váltott ki és amelynek keretében annyi szenvedés és ádáz gyűlölködés ütközött ki, most újra fellángolt. A pereskedés annakidején a körúti *Pátria*-kávéház eladása körül keletkezett. Tizenhárom esztendővel ezelőtt történt, hogy *Várady* Lajos eladta a tulajdonában lévő, a Király-utca és a körút sarkán lévő Pátria-kávéházat. Várady Lajos családja nagy megütközéssel értesült erről az eladásról, amely a legközelebbi hozzátartozók tudtán kívül történt és miután az adás-vételi feltételeket lehetetlenül kedvezőtleneknek tartották, megindították az eljárást Várady Lajos gondnokság alá helyezése iránt. A bíróság Várady Lajost még 1922-ben csakugyan gondnokság alá helyezte és gondnokául feleségét rendelte ki. Váradyné a vevők ellen pert indított az eladási ügylet hatálytalanítása iránt, amellyel Várady a kávéházat *Majtényi* István és *Klein* Béni budapesti lakosoknak eladta. Három esztendőn át folyt ez a per és akkor az egymással szembenálló felek egyességet kötöttek. Az egyesség értelmében az alperesek 50.000 pengőt fizettek készpénzben a gondnoknak.

Váradyné utóbb arra a meggyőződésre jutott, hogy ez az 50.000 pengős egyesség is hátrányos, *Budapest székesfőváros árvaszékéhez* azt a kérelmet terjesztette, hogy *az egyesség árvaszéki jóváhagyását tagadja meg.* Egyidejűleg külön pert indított a törvényszéken a bírói egyesség hatálytalanítása iránt. Az árvaszék az egyesség jóváhagyását megtagadta, mire a másik oldalon érdekelt felek fellebbezéssel támadták meg az árvaszék döntését és *a közigazgatási bizottság az árvaszék határozatát feloldotta és utasította a gyámhatóságot újabb egyességi tárgyalások lefolytatására.*

Meg is indultak ezek az egyességi tárgyalások és olyan eredménnyel végződtek, hogy *a vevők a gondnok részére már kifizetett 50.000 pengőn felül Váradyék gyermekei számára fizetnek még 5.000 pengőt.* Ezt az újabb egyességet aztán az árvaszék jogerősen jóváhagyta. Ezzel a törvényszék előtt megindult per megszünt, mert azt a gondnok visszavonta.

Nemrégiben történt, hogy *a bíróság a Várady Lajos ellen 1922. év folyamán elrendelt gondnokságot megszüntette.* Várady, visszanyerve önállóságát, feleségét, mint gondnokát, perrel támadta meg, azzal, hogy a Pátria-kávéház körüli eljárása és gondnoki tevékenysége révén *400.000 pengő kárt érte,* de panaszolta azt is, hogy a vevők által pótlólag fizetett *50.000 pengővel sem számolt el a felesége.* Váradyné a törvényszéki tárgyaláson azzal védekezett, hogy *a gyámhatóság úgy az általa megkötött egyességet, mint a számadásait is jogerősen jóváhagyta.*

A bíróság megállapította, hogy Várady Lajosné mint gondnok a kezelhez lefizetett 50.000 pengőről a gyámi törvényben előírt módon a gyámhatóságnak nem számolt el, hanem a gyámhatósághoz kérvényt adott be, amelyben kijelentette, hogy az 50.000 pengő elment adósságra, valamint a gyermekek és a férj gyógykezelésére. Bejelentette az asszony az árvaszéknek azt is, hogy *férje két izben erőszakkal vett el tőle nagyobb pénzösszegeket,* először 250.000 koronát, majd később 500 millió koronát és ezeket az összegeket néhány nap alatt elpocsékolta.

Barabás Ernő dr. budapesti kir. törvényszéki tanácselnök *Várady Lajosnak a felesége ellen indított 450.000 pengő keresetét elutasította.* Az ítélet indokolása hangsúlyozza, hogy alaptalan a férj keresete a 400.000 pengő megfizetésére irányuló részében, mert *a kávéházra vonatkozó vételügylet hatálytalanítása iránti perben kötött egyességet Budapest székesfőváros árvaszéke jóváhagyta.* De alaptalannak mondja a törvényszék ítélete a keresetnek a további 50.000 pengő megfizetésére irányuló részét is. A férj csak aziránt indíthatott volna a felsége iránt keresetet, hogy számoljon el az 50.000 pengővel.

GROSZ FRIGYES
OKL. MÉRNÖK
ÉPITÉSI ÉS KÖVEZÉSI VÁLL.
Budapest, IX., Bakáts-u. 1. Telefon: 86-0-64.

BALOGH GYÖRGY
vizsgázott tetőfedő mester
Budapest, II., Olasz-fasor 31
Tel.: 55-6-86

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
építőanyag ipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám.
Telefon: 23-0-71, 10-3-59, 14-1-52
Cementgyár: Lábatlanban ... évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban ... „ „ „ 5.000 „
Dorogon ..... „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya
Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8,000.000 drb.

Mi fáj és mi kell a kerületeknek

Megoldásra váró tervek és gondolatok

III.

A kerületek életéről karácsonyi számunkban nyilatkozat-sorozatot indítottunk meg, amelyben a törvényhatósági bizottság tagjai adtak hangot azoknak a terveknek és kívánságoknak, amelyek megvalósítását kerületük érdekében kívánatosnak tartják. Akadtak ezek között az elgondolások között olyanok, amelyeket csak a távolabbi jövő válthat valóra, s felsorakoztak tervek, amelyek megvalósulását előrelátható meghozza a most kezdődő esztendő.

Most közöljük ezeknek a nagy figyelmet keltő nyilatkozatoknak *harmadik* sorozatát, amelyben a Zuglóból és a környező részekből alakult *Rákosváros* és az *Angyalföld* jobb jövőjéért szállnak síkra azok a hivatott férfiak, akik kerületük gondját a szívükön viselik. Az illetékes körök számára figyelmeztetés a tervek és kívánságok felsorakoztatása, a lakósság számára pedig megnyugvás, hogy íme a jóvoltukért agitálnak, dolgoznak azok, akiket bizalmukkal maguk fölé emeltek.

A legújabb értékes megnyilatkozások, amelyeket következő számunkban a negyedik sorozat követ, a következők:

Bényi Károly dr.: Rákosvárosból legyen csakugyan város

— Ha Budapest XIV. kerületét alkotó Rákosvárossal kapcsolatban városfejlesztési teendőkről beszélünk, tulajdonképpen arról a feladatról van szó, hogy meglehetősen gyors ütemben fejlődő telepeknek a városi jelleget megadjuk.

— Hála a polgármester és a közgyülés jóakaratának, hogy a kerületi elöljáróság felállításával a várossá fejlesztés első lépése megtörténhetett. Ezt a lépést a városiasodás felé vezető további lépéseknek kell követni.

— A Rákosvárosban letelepültek nagy része azért vonult ki a városból és épített magának családi otthont, hogy napsugárban, tiszta levegőben legyen része. Természetesen emellett igényt tart mindazokra a kultúrberendezésekre, amelyek városi polgárt joggal megilletnek. Az utcák nagy részének közvetlensége folytán nyári hónapokban a levegő tele van porral, csatornák és egyes helyeken vízvezeték hiányában, a talaj és így a kútvizek fertőzöttek, ami betegségek csiráját hordozza magában. Ez azonban nemcsak az illető lakósokra, hanem a személyes érintkezés folytán a város többi lakóira is veszélyes.

— Ezeken a bajokon egyszerre segíteni igen nehéz, már csak azért is, mert a lakók nagy része kispénzű emberekből állván, csak nagy nélkülözések árán, vagy egyáltalában nem tudja előteremteni a közművek létesítéséhez szükséges összegeket, amelyek sokszor a telek árát is lényegesen felülmulják.

— Remélem, hogy ha megjön a belügyminiszter úrnak jóváhagyása a közművek létesítésére vonatkozó szabályok életbeléptetésére és a háztulajdonosokra kivethető hozzájárulást csökkentik, mód kínálkozik majd arra, hogy a közművek létesítésének ütemét meggyorsíthatjuk és hosszú évek meddőségét rövid idő alatt pótolhatjuk.

Nagy probléma Rákosváros közlekedési viszonyainak megjavítása. A városrész keleti részén nélkülözi a sűrűbb közlekedési hálózatot, tranzverzális irányban pedig egyáltalában nélkülözi a közlekedési eszközöket, aminek következtében csak hosszas, úttalan utakon való gyaloglás után lehet elérni a sugár alakban haladó villamosokat és a kerületi elöljáróságot.

— Szerencsésebb megoldást kell keresni a 24-es és 25-ös autóbuszok vonalvezetésének, mert most az Erzsébet királyné-úton haladva, a villamosoktól veszik el a forgalmat, viszont az Erzsébet királyné-út és Thököly-út, illetve Csömöri-út közötti rész a közlekedési eszközöket nélkülözi. Helyesebb lenne ezt a két autóbuszt a Gyarmat-utcán át és folytatásképpen a körvasút alatt vagy fölött elhaladva Pestujhely szívén keresztül vezetni. Kívánatos volna a 68-as villamost a Vezér-úton meghosszabbítani és a 68-as vonalon a pótdíjakat — miután ez a vonal már valószínűleg kifizette magát — megszüntetni.

— A Kőbánya és Angyalföld közötti közlekedés elősegítésére a Hajtsár- és Fehér-úton át autóbuszjáratot kellene olcsó viteldíjjal berendezni.

— Az egész XIV. kerületben nincsen középiskola, pedig ezt a városrésszt a középosztálynak sok tagja lakja, akiknek gyermekei csak hosszú villamosozás után érik el a város belső részében lévő középiskolákat. A középiskolák létesítése tulajdonképpen állami feladat, tehát a kultuszminiszternél kell majd eljárni ennek a kérdésnek a megoldása ügyében.

— Hiány van óvodák, elemi iskolák és polgári iskolákban is. Ezek felállítása már városi feladat és remélem, hogy a városi hatóságok jóakaratú támogatása mellett ezt az ügyet is pár éven belül sikerül megoldani.

— A közbiztonság fokozása érdekében sürgetnünk kell a VII. kerületi elöljáróság mellé önálló kerületi kapitányság felállítását, valamint Rákosváros területén a rendőrőrszobák és rendőrőrszemélyzet szaporítását.

— Gondoskodni kell a városrész világításának fejlesztéséről is. A főbb útvonalakon a világításnak az utca közepére való helyezése, mellékutcákban pedig a lámpák szaporítása, egyes utcákban pedig az eddig nélkülözött lámpasoroknak felállítása a legsürgősebb feladat.

— Mindezek olyan nagy feladatok, hogy azokat természetesen egy év alatt megoldani nem lehet. Állandó és rendszeres munkára van azonban szükség, hogy ezeket a feladatokat, egyiket a másik után, megoldjuk és Rákosvárosból tényleg várost csináljunk.

Hegedüs Bertalan dr.: Angyalföld legnagyobb problémájáról és fejlesztési terveiről

— A problémák egész sora vár kerületünkben sürgős megoldásra. Kultúrát, haladást, a lakosság régi kívánságának teljesülését jelenti valamennyi. Minden erőnkkel azon is dolgozunk, hogy ezek a tervek valóra váljanak, de a legfőbb gondunk, a városfejlesztési tevékenységet is megelőzve, elmondhatom: mindent megelőzve, még a legégetőbb kérdéseket is háttérbe szorítva, az, hogy *segíteni tudjunk azokon az embertársainkon, akik a mi kerületünkben összetömörülve, a mai rossz gazdasági helyzet legsötétebb képét mutatják.* Az angyalföldi ínségeseken segíteni, őket egyszer az emberhez méltó sorba visszaállítani: ez a gondolat kísért, nyugtot nem hagyva, s csak kevés enyhülést szerez számunkra az a segítés, amelyet a főváros jóvoltából juttathatunk nekik, napról-napra való tengődés lehetőségét megszerezve. Boldog vagyok, amikor a segély helyett munkát is tudunk adni, s az volna az igazi boldog új esztendő, amikor *a hosszú nélkülözéstől és reménytelenségtől letargikus arcokban egyszer a munka öröme éledne fel.*

— Ez az én legfőbb kívánságom az újév küszöbén s a haladás minden vágya mellett is, csak ezután tudok gondolni a többire, s akkor is mindig különös figyelemmel arra, hogy a problémák megoldása egyúttal munkaalkalmakat is teremt. Ilyen sürgősen megoldható terv *a XIII. kerületi elöljáróság felépítése.* Az új elöljáróságnak, amelynek költsége az idei költségvetésbe fel van van véve, a *Béke-téren*, Angyalföld centrumában kell felépülnie. Úgy a mindenfelől való megközelíthetőség, mint a miliő szempontjából az egyetlen helyes megoldás. Az új elöljáróság megszabadítja a lakosságot attól, hogy rengeteg ügyes-bajos dolgával a rendkivül távol eső VI. kerületi elöljáróságra, az Aradi-utcába legyen kénytelen járni.

A közlekedés megjavítására szorgalmazzuk *az autobusz-közlekedést végig a Hungária-út egész vonalán.* Ezzel a vonallal a XIII., XIV., VIII. és IX. kerületek közvetlen kapcsolata teremtődnék meg. Még csak a sötét *Lehel-utcának középvilágítással való ellátására* akarok kitérni. A Váci-út mellett ennek az útvonalnak is hatalmasan megnövekedett úgy a belterületi, mint a fővároson túlra irányuló forgalma, úgy, hogy nem nélkülözheti tovább a jobb világítást.

— Sok kisebb-nagyobb kérdés várna még megoldásra, de a nagy szociális probléma mellett csak a legfőbb tennivalókat ragadtam ki.

Hivatalos magyarázat az élelmiszerszállítási kedvezmények korlátozásáról

Az Államvasutak igazgatóságának levele a Fővárosi Hirlaphoz

A *Fővárosi Hirlap* január 8-iki számában „Uj élelmiszerállítási díjszabás lépett életbe; megdrágul a piac" cimmel cikket közölt, melyben a kedvezményes fuvardíj mellett a burgonyát szállító állomások számának korlátozásával és a Nagyvásártelepre irányított élelmiszer-szállítmányok tarifakedvezményével kapcsolatos változásokkal foglalkozott. A közleményre a *Magy. Kir. Államvasutak igazgatósága* a következő felvilágosító és részben helyreigazító nyilatkozatot küldte a *Fővárosi Hirlap*-nak:

125/1936. k. eln. szám.

A Fővárosi Hirlap tekintetes Szerkesztőségének, Budapest.

A *Fővárosi Hirlap* január 8-iki számában *„Uj élelmiszerszállítási díjszabás lépett életbe: megdrágul a piac"* című közleményére kérjük az alábbi helyreigazítás közzétételét:

A Budapestre szállított *burgonyaküldemények fuvardíjában* 1936. évi január 1-ével *semmiféle változás nem állott be,* az államvasutak most is ugyanazt a fuvardíjat szedik, mint a mult évben. Mindazok a kedvezmények, amelyek a burgonyaküldeményekre a mult esztendőben fennállottak, ma is változatlanul rendelkezésre állanak, az eltérés mindössze az, hogy egyes kedvezményeket, amelyek a mult évben a Díjkedvezményi jegyzékben voltak érvényesítve, a folyó évben a Helyi árudíjszabáshoz (II. rész) tartozó „Függelék"-be helyeztük át.

A *Budapest-Nagyvásártelepre* szállított küldeményekre fennállott kedvezményt illetőleg pedig a helyzet az, hogy *ennek fokozatos megszüntetését* még 1934-ben, az 1935. évi kedvezmények tárgyalása alkalmával a Kereskedelemügyi Minisztériumban tartott értekezlet határozta el. Ennek a határozatnak értelmében *a korábbi 15%-os kedvezmény 1935 március 1-től 10%-ra, június 1-től 5%-ra csökkentetett, 1935. évi szeptember 1-ével pedig teljesen megszünt.*

Ez a kedvezmény tehát már *1935 szeptember 1-től kezdve érvényét vesztette* s azóta nem áll senkinek rendelkezésére, de *a megszüntetés kihatásait a piac is már leszámolta, ezen a címen tehát semmiféle esetleges áremelkedés nem indokolható.*

Budapest, 1936. évi január hó 15-én.

Az igazgatóság elnöke:
Senn Ottó dr.
államtitkár.

Midőn készséggel adunk helyet a MÁV igazgatósága helyreigazításának, örömmel állapítjuk meg, hogy a legfontosabb népélelmezési tömegeikk: *a burgonya áralakulását a fuvardíjak emelése címén nem terhelheti semmiféle többlet.* Meg kell azonban jegyeznünk azt is, hogy a szóbanforgó cikkünkben azon volt a hangsúly, hogy *a MÁV igazgatóságának rendelkezése mindössze hét olyan állomást hagyott meg, amelyekről kedvezményes díjszabások mellett lehet az ország egyéb helyeire burgonyaküldeményeket feladni.*

Ami a *Budapest-Nagyvásártelepre* szállított küldemények kedvezményes tarifáit illeti, mi az igazgatóság által említett korábbi határozatokat nem ismertettük, csupán arról számoltunk be *a Vásárcsarnokok igazgatóságától nyert értesülés alapján,* hogy *a budapesti élelmiszernagyvásártelepre irányított különböző küldemények korábban érvényben volt kedvezményes tarifájánál változás történt.* Mindenesetre megnyugtatónak tartjuk az Államvasutak igazgatóságának hivatalos kijelentését, hogy a tarifakedvezmények megszüntetésének kihatásait *az élelmiszerpiac már korábban leszámolta és ezen a címen semmiféle esetleges áremelkedés nem indokolható,* főként azért, mert a helyzet ilyetén tisztázása után *a székesfőváros vásárellenőrző és az áralakulást vizsgáló hatósági közegeinek is könnyebb dolga lesz.*

Szép, olcsó, jó **KERET** csak a **Pollák-féle lehet**
Üzlet: Budapest, VII., Király-u ca 89. sz.
Gyár: VII., Almássy-tér 2. Telefonszám 33—4—62

MIKES és BRAUN OPTIKAI CIKKEK NAGYBANI RAKTÁRA
Magyar gyártmányú TITÁN hőmérők vezérképviselete
BUDAPEST, VI., PODMANICZKY-UTCA 27. SZÁM
(Teréz-körút sarok) Telefon 23-2-49

Január 23 és 26-án délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

Események

25 éves a Fővárosi Hirlap

Budapest szolgálatára szentelt munkásságának ebben az évben tölti be

huszonötödik évfordulóját a Fővárosi Hirlap,

amely születésétől mind máig jelentős szerepet visz a várospolitika irányításában. Súlyra, tekintélyre, a főváros vezető köreinek és a nagyközönségnek elismerő figyelmére volt szükségünk, hogy ezt a feladatot betölthessük. Elégtétellel mondhatjuk el, hogy ezt a fegyverzetet már az első születésnapján megszerezte

a FŐVÁROSI HIRLAP, az az első sajtóorgánum, amely a közönség figyelmét ráirányította a fővárosra, reflektor-fénybe állítva a Városházát, a nagy kohót, ahol mindnyájunk érdeke, sorsa, boldogulása forr ki az alkotás és adminisztráció tüzében.

Lélekben és formában új utakat keresett és talált a FŐVÁROSI HIRLAP ennek a feladatnak betöltéséhez, amikor egyrészt a várospolitika irányításában kellő súllyal kért szót, másrészről pedig úttörő munkát kezdett a főv'árosi hírszolgálat terén mindig kitünő értesültségével, élénk hangjával, friss színeivel és azzal a robogó ütemmel, ami mind ujdonság és meglepetés volt ezen az eddig kiaknázatlan területen. Ez szerezte meg a felfigyelő érdeklődést a FŐVÁROSI HIRLAP számára alapítása kezdetén, s tette a legelterjedtebb várospolitikai orgánummá mind a mai napig.

Most, a negyedszázad elteltével friss erőben és munkakészséggel indulunk előre azon az úton, amelyet

Gömbös Gyula mutatott meg a nemzet számára. Az ő politikájának követésében látjuk fővárosunk boldogulását is, hitvallásunknak vállaljuk a Nemzeti Egységet, amelynek letéteményese a főváros életében Zsitvay Tibor.

Bízó lélekkel indulunk tovább az ő útjukon, régi lobogónkkal, amelyre a munka, tisztesség, közérdek jelszava van irva.

Fővárosi Hirlap

Alapításának huszonötödik évfordulóját a FŐVÁROSI HIRLAP

nagyszabású jubileumi szám

kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

BSzKRT értekezlet a főpolgármesternél. Dr. *Sipőcz* Jenő főpolgármester kedden délelőtt 11 órára értekezletet hívott össze, amelyen megjelent *Szendy* Károly polgármester, *Lamotte* Károly alpolgármester, br. *Babarczy* István és dr. *Morvay* Endre tanácsnok, a villamosvasút képviseletében pedig dr. *Perczell* György vezérigazgató, dr. *Patz* Sándor forgalmi igazgató kíséretében. Az értekezlet tárgya a BSzKRT tarifák tervbevett módosításának megvitatása volt. — Itt említjük meg, hogy a törvényhatósági bizottság negyvennél több ellenzéki tagja rendkívüli közgyűlés összehívására kérte fel *Sipőcz* Jenő főpolgármestert a Beszkárt-tarifa módosításának ügyében. A főpolgármester — értesülésünk szerint — *a rendkívüli közgyűlést nem fogja összehívni,* mert az 1934. évi XII. t.-c. értelmében szanálással összefüggő kérdésekről közgyűlésen tárgyalni nem lehet, a tarifális kérdések pedig szanálási hatáskörbe tartoznak.

A belügyminisztérium most foglalkozik a fővárosi költségvetéssel. A székesfőváros 1936. évi költségvetésének felülvizsgálata teljes erővel folyik a Belügyminisztérium városi főosztályában. Kedden délben *Preszly* Elemér államtitkár kérette magához a polgármestert, aki *Lamotte* Károly alpolgármester és *Bódy* László pénzügyi tanácsnok társaságában jelent meg a minisztériumban, hogy egyes részletkérdéseket illetően felvilágosításokat adjon.

NAGY SÁNDOR
CIPÉSZMESTER
úri-, női-, sport- és orthopädcipész
IV., Magyar-utca 52. Telefon 87-5-59

Január 29-én közgyűlés lesz. *Sipőcz* Jenő dr. főpolgármester az eddigi elhatározások szerint a törvényhatósági bizottságot január 29-én, *szerdán délután 5 órára rendkívüli közgyűlésre hívja össze.* A rendkívüli közgyűlés egyetlen tárgya *a lakbérleti szabályrendelet módosítása lesz.*

Kormányzói elismerés. A kormányzó a honvédelmi miniszter előterjesztésére megengedte, hogy a honvédelmi érdekek támogatásáért, *Salamon* Géza dr. székesfővárosi tanácsnoknak és vitéz *Bárány* László dr. székesfővárosi tanácsjegyzőnek a hősi temetők létesítése és karbantartása körül kifejtett eredményes *munkásságukért elismerését tudtul adják.*

A kórházak és szeretetotthonok tejszükségletének biztosítása. A közelmultban lejárt versenytárgyalás alapján a napokban döntöttek a székesfővárosi közkórházak és szeretetotthonok tejszükségletének biztosításáról. A szállítást tizenkét vállalat között osztották meg. Legnagyobb mennyiséget, napi 1068 litert szállít a *Pannónia Tejipari és Kereskedelmi R. T.*, 671 liter a *Központi Tejcsarnoknak*, 726 liter az *OMTK-nak*, 627 liter a *Magyar Tej- és Tejtermékforgalmi R. T.*-nak, 632 liter a *Tejértékesítő és Tejgazdasági R. T.*-nak jutott, míg a többi vállalat kisebb kvantumok szállítására kapott megbízást. Szakmai körökben meglepetéssel fogadták e döntést, mert a két vezető vállalat kisebb mennyiségekhez jutott, mint az súlyuknál fogva remélhető volt. A szállítóknak egyébként már sérelmeik is vannak amiatt, hogy a kórházak és szeretetotthonok nem hívják le a teljes napi mennyiséget azzal az indokolással, hogy a csempésztej nekik való átengedése miatt azt felhasználni nem tudják.

Wildner Ödön Budapest fejlődésének tényezőiről. *Wildner* Ödön dr. ny. székesfővárosi tanácsnok Budapest fejlődésének tényezőiről tartott érdekes és nagy figyelemmel kísért előadást. Várostudományi alapon vizsgálta, mennyiben felel meg Budapest a nagyváros fogalmának. Bő statisztikai anyaggal és számokkal vázolta Budapestnek magyar és európai nagyvárossá való fejlődését. Végigment haladásának úgyszólván összes tárgyi és személyi tényezőin. Végül rámutatott a továbbfejlődés reményére, lehetőségeire, s ezek feltételeire; mindenekfölött pedig a továbbépítés nemzeti létalapjának s a békés atmoszférának szükségére.

Rövidesen befejezik az állami tartozások jegyzékének összeállítását. A pénzügyi osztály rendelkezése alapján a székesfőváros különböző intézményei és hatóságai — mint a *Fővárosi Hirlapban* jelentettük — *pár héttel ezelőtt megkezdték azoknak az összegeknek az összeállítását, amelyekkel az állam a székesfővárosnak ezidőszerint tartozik.* A kimutatásnak január 15-ére kellett volna elkészülnie, arra való tekintettel azonban, hogy a szükséges adatok némi késedelemmel futottak be a városházára, *az összeállítás munkájával még nem készültek el.* A pénzügyi osztály véleménye szerint azonban az összesítő kimutatást már e héten a polgármester elé terjeszthetik.

Újból leszállították a tejtarifákat. A *Tejtermelők Országos Szövetsége* felterjesztést intézett a földmívelésügyi minisztériumhoz és azt kérte, hogy *a január elsejétől kezdődően felemelt tejszállítási tarifákat csökkentsék. Marschall* Ferenc államtitkár az ügy nagy horderejére való tekintettel nyomban megkezdte a kérelem teljesítésére vonatkozó tárgyalásokat és *azok már eredményre is vezettek.* A *MÁV* igazgatósága ugyanis a fővárostól 150—200 kilométer távolságban lévő állomásokról feladásra kerülő tejküldemények díjtételeit *lényegesen mérsékelte,* sőt a kiadott rendelkezésnek *visszaható ereje is van,* úgyhogy a *MÁV* a díjtétel-differenciákat *január elsejéig visszatéríti.*

Csak két hónapig tart a szellemi szükségmunka. *Szendy* Károly polgármester rendelkezése folytán hétfőn, január 20-án, munkába állították a székesfőváros különböző hivatalaiban és intézményeinél a felvett *ezer szellemi szükségmunkást.* Eredetileg mindössze hétszázötven ember alkalmazását tervezték, minthogy azonban rendkívül nagy számban érkeztek be felvétel iránti kérvények, a város vezetősége úgy döntött, hogy *a behívandók létszámát ezerre emeli fel.* Miután azonban a szellemi szükségmunka költségvetésileg biztosított keretét emelni nem lehet, a létszám megszaporításával az a kényszerű következmény állott elő, hogy *a szükségmunkásokat három hónap helyett csak két hónapig tudják foglalkoztatni.* A szellemi szükségmunkások egyrészét a *Statisztikai Hivatal* munkálatainak elvégzésénél, másrészüket a szociális ügykörben foglalkoztatják.

Bokrétaünnep az Endre-udvarban. A *FANSz* hathatós erkölcsi támogatásával a fővárosi tisztviselők hatodik társasháza, amelyet Liber alpolgármester után *Endre-udvarnak* neveztek el, eljutott a bokrétaünnepségig. A XI. kerületi Edömér-utcában épülő új társasháznál a háziünnepségen megjelent az épület névadója, *Liber* Endre alpolgármester, továbbá *Duday* Alajos, a XI. kerület előljárója, *Kempelen* Ágoston műszaki főtanácsos, ügyosztályvezető, *Bärtl* Tivadar tanácsi főjegyző, végül a törvényhatósági bizottság nevében *Katona* János mérnök.

Nikelszky Zoltán temetése. Nagy részvét mellett temették el *Nikelszky* Zoltánt, a Protestáns Országos Árvaház igazgatóját, a NEP XIV. kerületének ügyvezető elnökét, aki a protestáns társadalom és közélet gyászára 53 éves korában hunyt el. A temetésen megjelent *Raffay* Sándor dr. evangélikus püspök, *Pesthy* Pál dr. ny. miniszter, a Protestáns Árvaegylet elnöke, *Felkay* Ferenc dr. tanügyi tanácsnok. *Kemény* Lajos evangélikus esperes végezte a búcsúztató szertartást, majd B. *Papp* István református theológiai tanár, az Árvaegylet részéről vett búcsút az elhunyttól. *Katona* János törvényhatósági bizottsági tag a NEP fővárosi szervezete nevében helyezett beszéd kíséretében koszorút a koporsóra s megemlékezett arról az önzetlen munkásságról, amelyet Nikelszky Zoltán, aki a XIV. kerületben a Nemzeti Egység Pártját megalapította, a közélet érdekében kifejtett.

Hírek a pártból

Gömbös Gyula miniszterelnök a klubvacsorán. Csütörtökön tartja a NEP fővárosi szervezete a karácsonyi szünet után első klubvacsoráját s a mult évi szerda esték helyett ezután mindig csütörtökön gyűlnek össze találkozóra az Esterházy-utcai központban. Nagy örömet keltett a párt tagjai körében a hír, amely szerint *Gömbös* Gyula miniszterelnök kilátásba helyezte, hogy *egyik legközelebbi klubvacsorán megjelenik hívei között.*

A zuglói NEP-kaszinó felavatása. Szombaton avatták fel a XIV. kerületi NEP-kaszinót ünnepies keretek között. Az avatáson megjelent *Usetty* Béla dr. országgyűlési képviselő, *Bényi* Károly dr. postafőigazgató, fővárosi bizottsági tag, *Schmarterer* Oszkár dr. kerületi előljáró és számos más előkelőség.

Folytatják a városrendezési előadásokat. Azokat az előadásokat, amelyeket az Esterházy-utcai központban a városrendezés problémáiról tartottak, a nagy érdeklődésre való tekintettel folytatni fogják. Egyik alkalommal *Bessenyey* Zénó dr., a közmunkatanács elnöke lesz az előadó.

A NEP új otthona Budán. A Déli Vasút pályaudvarának épületében közös párthelyiséget és otthont rendezett be a NEP I. és XII. kerületi szervezete. A hivatalos helyiségeket már megnyitották, de az ünnepies felavatás akkorára marad, amikor a gyülések és a társadalmi összejövetelek céljaira szolgáló nagyterem átalakítási munkálatait befejezték.

Magyar est. A VIII. kerületi pártszervezet József-körút 65. számú helyiségében január 25-én, szombaton magyar estet rendeznek, amely iránt a kerületben és a kerületen túl is nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Szviczsényi Zoltán előadása. A *Balneológiai Egyesület* a Gellért-szállóban tartott ülésén, *Bánlaky* Géza, a székesfővárosi fürdők központi igazgatójának megnyitója után érdekes előadást tartott *Szviczsényi* Zoltán dr. igazgató a *Gyógyhelyi Bizottság egyéves működéséről és terveiről.* Hangsúlyozta az orvosi körök bevonását a fürdővárosi terv kiépítésére. Megemlékezett arról, hogy a múlt évben itt járt 29 külföldi ujságíró, 75 dicsérő cikket irt Budapest gyógytényezőiről, nagy szolgálatot téve ezzel idegenforgalmunknak. Ismertette a két londoni legnagyobb utazási iroda: a *Cook*, valamint a *Dean & Davson* cégek eredményes propagandáját, valamint az Amsterdamban, Hágában, Rotterdamban, Brüsszelben, Kairóban, Varsóban, Krakkóban, Stockholmban és Helsinkiben székelő kirendeltségeink és képviseleteink működését. *Helsinkiben az elmult évben 560 Magyarországra szóló útlevelet állítottak ki.* A jövő terveit illetően kiemelte a *reumakutató intézet* jelentőségét. Örvendetes eredmény az egyetemen a *balneológiai tanszék* felállítása. Végül bejelentette, hogy *a fürdők és fürdőhelyek részére illeték- és adó kedvezmény-tervezet készül.* A nagy tetszéssel fogadott beszámolóhoz *Reiner* Ede dr., *Jakab* László dr. és *Válkay* Bertalan szólott hozzá.

A Lipótvárosi Társaskör jubileumi ünnepségei. A Lipótvárosi Társaskör január 23-án este 9 órakor jubileumi díszvacsorát rendez, amelyen *Ádám* Lajost, *Bessenyey* Zénót, dr. *Budai-Goldberger* Leót, *Bun* Józsefet, *Chorin* Ferencet, *Herczeg* Ferencet, *Légrády* Ottót, *Sipőcz* Jenőt, *Szendy* Károlyt, szurdai *Szurday* Róbertet és *Vida* Jenőt fogják díszelnöki, illetve tiszteletbeli tagságukba beiktatni. Február 1-én este fél 10 órai kezdettel jubileumi díszhangverseny lesz, amelyen *Ottrubay* Melinda, *Relle* Gabriella, *Székely* Mihály, *Kenessy* Jenő és *Sándor* György fog közreműködni. Február 20-án este fél 9 órakor *Herczeg* Ferenc tart előadást.

Magyar népművészeti és iparművészeti kiállítás Rigában. Az Iparművészeti Társulat, amely a mult évben nagy sikerrel rendezett kiállításokat több külföldi állam fővárosában, munkáját ez évben is a legnagyobb erővel folytatja. Az idei program első állomása a Rigában rendezendő nagy népművészeti és iparművészeti kiállítás lesz, amelyet ünnepélyes keretek között január 19-én nyitottak meg.

Kreisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. Telefon: 69-5-59.

FANCSALY FERENC
közp. fütés, vízvezeték, csatornázás és egészségügyi berendezési vállalkozó
Budapest, XI., Horthy Miklós-út 80
Telefon: 59—4—88

Gazdasági Értesítő

Zsarolnak, vesztegetnek és verekednek a pékkartel emberei

A bíróság megállapította a tisztességtelen versenyt a pékkartel egyik igazgatósági tagja rovására

Nem múlik el hét, hogy a pékkartel valamilyen újabb ügye ne foglalkoztatná a felháborodott budapesti polgárság közvéleményét. Hol a rendőrség előtt, hol a bíróság előtt zajlanak ezek a botrányok, amelyek a magyar kereskedelem és ipar tisztes történetében teljesen szokatlanok. Amiközben ezek a botrányok foglalkoztatják a közvéleményt, ugyanakkor a pékek minduntalan erőszakosan keresztülvitt áremelésekkel is meg-meglepik a közönséget. Éppen

a napokban emelték fel újra a kenyér árát

és természetesen világgá kürtölték, hogyha a drágítást nem vihetik keresztül, akkor *tönkre mennek, elárverezik őket és kénytelenek lesznek szélnek ereszteni munkásaikat.* Állandóan a péknyomor riasztó veszélyével «félemlítik» meg a fogyasztókat, holott a fővárosi *Statisztikai Hivatal* adataiból közismert, hogy

húszmillió ingatlan vagyonuk van a „nyomorgó" pesti pékeknek, 800.000 pengő pengő házbérjövedelme van 89 péknek és a kartelvezérek három- és ötemeletes bérpaloták tulajdonosai.

De függetlenül ettől a ténytől, amely legfeljebb a pékek siránkozásainak indokolatlanságára mutat rá,

az elmult hétnek éppen azon a napján, amikor a pékkartel elhatározta a kenyér árának megdrágítását, egy konkrét per kapcsán a budapesti királyi törvényszéken Czermann András dr. törvényszéki bíró ítéleti tényállásként állapította meg a pékkartel vakmerő és a fogyasztóközönség rovására elkövetett újabb cselekményeit.

A bírósági ítélet részletei a következők.

A *Székesfővárosi Sütők Ipartestülete* — mint ismeretes — kartelegyezményt létesített, amely szerint a kartelben tömörült sütőipari cégek 1934 nyarán elhatározták, hogy a *péksüteményeket a fogyasztóközönségnek darabonkint 5 filléres áron fogják árusítani.* Igen sok kereskedő, ezek közt a felperesként szereplő *Balássy* Gyuláné is, nem fogadta el a pékkartel által diktált magas árakat. Ezek a kereskedők, hogy nagyobb vevőközönségre tegyenek szert, a kartelen kívül álló pékektől igyekeztek süteményeket szerezni. Tették ezt azért is, hogy a fogyasztóközönséget olcsóbb péksüteménnyel láthassák el. Már-már úgy látszott, hogy a kartelen kívül álló pékek letörik a kartel által diktált magas árakat,

de a pékkartel tovább folytatta a küzdelmet és céljának elérése érdekében minden eszközt megragadott.

Beigazolást nyert a bíróság előtt, hogy a pékkartel az egyik tagját utasította, hogy keresse fel *Balássy* Gyulánét és minden módon próbálja őt az olcsó áron való süteményárusítástól eltéríteni. *Kertész* Dezső karteltag először *Vály* József pékmestert küldte el, aki előbb szépszóval igyekezett az asszonyt az olcsó árusítástól eltéríteni. De amikor a szépszó nem használt,

600 pengőt kínáltak a felperesnek, ha kötelezi magát, hogy a kartelárnál olcsóbban nem árusít péksüteményt.

A felperes ezt az ajánlatot is gondolkodás nélkül elutasította. Most aztán

akcióba lépett Kertész Dezső karteltag személyesen is.

A kartel emberei *a fenyegetés területére léptek.* Azzal ijesztgették a felperest, hogy most már

50.000 pengőt is áldozni fognak arra, hogy Balássyné üzletét tönkre tegyék.

Balássyné elzavarta a fenyegetőket. Ezek után más oldalról folytatták támadásukat. Mindenekelőtt kinyomozták, hogy a felperes kiktől vásárolja az olcsó süteményeket. Ezeket *a kartelen kívül álló pékeket próbálták meggyőrni, hogy Balássynénak ne szállítsanak árut.* Amikor ez sem sikerült,

a kertel emberei meglesték a süteménykihordókat, azokat elfogták és megverték.

Az egyik ilyen süteménykihordó, *Magyar* Imre súlyos sérüléseket szenvedett a kartelemberek ütlegeléseitől. Attól féltek, hogy a brutális támadásnak komoly következményei lesznek, úgyhogy

most már az volt a főfeladat, hogy ezt a süteménykihordót valamikép leszereljék.

Ez sikerült is a kartelnek. Fájdalomdíjul *50 pengőt adtak készpénzben,* de kikötötték, hogy a jutalom ellenében *beszünteti a szállítást a felperesnek,* sőt arra is kötelezték, hogy kiszolgáltatja azoknak a vevőknek a névsorát, akiket gazdája olcsó süteménnyel lát el. Megígérték *Magyar* Imrének, hogy ha *«megtér»,* igen előnyös feltételek mellett állást is adnak neki. *Adtak is, mert a kartel ellenőrként alkalmazta.*

A bíróság további ténymegállapításai során azt a cselekményt taglalta, amit a kartel emberei 1934 augusztus 27-én Kispesten követtek el. Itt *Károlyi* József üzlete előtt reggel lesbe álltak és

az olcsó süteményt szállító Kolozsi Sándor kezéből erőszakkal kiragadták a nagykosár péksüteményt, a kiflikkel és zsemlyékkel telerakott kosarakat a kartel emberei autójura tették és a portékát elszállították az ugyancsak jelenlévő Kleisz János üzletébe.

Tudnivaló, hogy ez a *Kleisz* János a pékkartel igazgatósági tagja, akit a *Fővárosi Hirlapban* is ismertetett kispesti ügye miatt s *a törvényszék és a tábla zsarolás miatt kéthónapi fogházra ítélt el.* Ez alkalommal Kleiszék azt adták elő, hogy megjelenésüknek célja csupán az, hogy ellenőrizzék, vajjon reggel 7 óra előtt szállítanak-e péksüteményt.

A tisztességtelen versenyperben *Kleisz* Jánosról tényként állapította meg a bíróság, hogy ez az alperes több mint 10 esztendő óta igazgatója és igazgatósági tagja a nefelejcsutcai *Sütő- és Cukrászipari Részvénytársaságnak,* amelynek a főváros területén *12 fióküzlete van.* A részvénytársaság felelős üzletvezetője *Kleisz* János. A törvényszék előtt ez az alperes ugyancsak azzal védekezett, hogy ő mint a pékipartársulat rendőrségi igazolvánnyal ellátott megbízottja jelent meg a kispesti péküzletben, hogy ellenőrizze, vajjon a törvényben előírt 3/4 7 órás szállítási időt betartják-e vagy sem. Azt vitatta, hogy e cselekményével tisztességtelen versenyt nem követett el. A törvényszék a per adatai alapján

tényként leszögezte, hogy a kartelegyezmény olyan határozatot hozott, amely szerint azokat a viszonteladókat, akik a kartelárakat be nem tartják, mindenképpen meg kell akadályozni az áru beszerzésében és árusításában.

Mivel *Kleisz* János a kartelegyezménynek igazgatósági tagja volt, a törvényszék a perbeli adatok alapján úgy találta, hogy

az alperes e kartelhatározat alapján a pékkartel érdekében járt el a kispesti eset alkalmával és Balássyné üzletében is nyilvánvaló, hogy az alperesnek az volt a célja, hogy mindenkép megakadályozza az olcsó péksütemény árusítását.

Ezért vették el az emberei erőszakkal a kereskedő által megvett és bepakolt péksüteményt. Igaz ugyan, — mondja a törvényszék — hogy a pékkartel emberei karhatalmat is igénybe vehetnek, ha észlelik, hogy valamelyik süteményárus megszegi a 7 óra előtti árusításra vonatkozó tilalmat. De a törvényszék megítélése szerint

az alperesnek nem ez volt a célja

és nem is vett igénybe karhatalmat, hanem megjelenésekor mindjárt, amikor belépett a kispesti üzletbe,

belerugott a süteménnyel megrakott kosárba és kiadta az utasítást annak elhurcolására.

Kleisz Jánosnak ez a ténye is arra mutat, hogy a *célja semmi egyéb sem volt, mint az olcsó sütemény szállításának és árusításának megakadályozása.* Mivel ez a cselekmény a *tisztességtelen versenyről szóló törvény 1. §-ba ütközik,*

a törvényszék megállapította az alperes terhére a tisztességtelen verseny elkövetését,

attól esetről-esetre kiszabandó pénzbírság terhével eltiltotta és *ezenfelül kötelezte arra is, hogy 725 pengőt végrehajtás terhe mellett fizessen a felperesi ügyvédnek.*

Ujabb erőteljes fejlődés a Községi Takarékpénztár életében

Emelkedett a váltótárca, 15 százalékkal növekedett a betétállomány

Mint minden esztendőben, úgy az idén is a *Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár Részvénytársaság* igazgatósága hozta elsőnek nyilvánosságra évi mérlegét. A zárszámadásokat most először írta alá *Lipthay* Lajos, az új vezérigazgató akit ugyan a legutóbbi hetekben neveztek csak ki legfőbb vezető poziciójába, de aki *tudvalevően már közel egy esztendeje vezette a főváros bankjának ügyeit.* Ez az

első bemutatkozása rendkívül szerencsésnek mondható, mert a közönség bizalma az elmult év során még inkább növekedett a főváros bankja iránt

és a gondos vezetésnek szembeszökő eredménye *a betétállomány újabb nagymérvű emelkedése.* Az emelkedés tizenöt százalékos, amennyiben a betétek *68.3 millióról, tíz millió pengővel, 78.2 millióra növekedtek.*

*

A székesfőváros községi folyópénzei és betétei az előző évi 12.9 millióról 6.9 millióra csökkentek. Ennek az oka az, hogy *a főváros felszámolta a Vásárpénztár hitelét,* ami 6 milliós betételvonást jelentett. Ha ezt a tényt is figyelembe vesszük, úgy az összes betétek főösszegeinek összehasonlításából *még élesebben domborodik ki a betétemelkedés jelentősége.* Amíg ugyanis 1934-ben a főváros betétjével együtt a betétek főösszege 81.2 millió volt, addig 1935 végén *a 6 milliós betételvonás dacára, a betétek főösszege 85.1 millióra ugrott fel.*

A takarékpénztár az eddigi mobilitását jelentősen fokozta, ami óvatos üzletpolitikájának és a helyes vezetésnek számszerűen is igazolt eredménye. Hitelezési tevékenysége terén a takarékpénztár szintén emelkedő irányt kezdett. *Váltótárcája 49 millióról 51.2 millióra emelkedett, rövidlejáratú jelzálogos kölcsönei, az értékpapírokra nyujtott kölcsönök összege és egyéb fedezett hitelei is emelkedtek.* Az utóbbi kihelyezések több mint kétmilliópengős emelkedése az intézetnek az exporthitelek nyujtása terén való fokozottabb tevékenységét igazolja.

A Községi Takarékpénztár a mult év végén megalapította a *Budapest Székesfővárosi Állatvásár Pénzforgalmi Rt.*-ot, amely a fővárossal kötött harmincéves szerződése alapján már meg is kezdte működését. A takarékpénztár tehát *egy jelentős üzletággal gyarapodott.*

A takarékpénztár hosszúlejáratú kölcsöneinek állománya már 20 és félmilliót tesz ki. A hátralékos annuitások összege ez évben sem haladja túl a normális mértéket és ezzel is igazolják a kihelyezések bonitását. *A parcellázási tevékenységét nagy sikerrel tovább folytatta a takarékpénztár.*

Aktiváit a leggondosabb értékeléssel szerepelteti mérlegében, nem vette igénybe azt a kedvezményt, amely szerint az értékpapírok értékelésénél a tényleges forgalmi árnál is magasabban lehet értékelni, sőt *igen jelentős tartalékjai is vannak a kimutatott értékeknek.* Nagymérvű tartalékai vannak a takarékpénztárnak az érdekkörébe tartozó vállalatainál, 3½ millió pengőt tesz ki ez az összeg.

A személyzeti kiadásoknál további megtakarításokat vittek keresztül, leírásokra az előző évi 120.000 pengővel szemben 176.000 pengőt fordítottak és ezzel a gazdavédelmi rendeletek következtében szükséges összes leírásokat keresztülvitték.

*

A bevételeknek emelkedése természetszerüen lehetővé tette *a nagyobb nyereség kimutatását,* az igazgatóság mindezáltal

nem javasolta az osztalék fizetését,

mert *inkább nagyobbították a tartalékalapot, hogy fokozhassák a belső erőket.*

TRAUB ÖDÖN
aszfalt, szigetelő, tetőfedő vállalata
Budapest, X., Rezső-tér 3. Telefon: 41-1-65

KŐSZÉNBANYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, V., KLOTILD-UTCA 3.
Telefonszám: 25—5—54, 25—5—55 és 25—5—56

Ötven éves a Postatakarék

Február elsején *félszázados jubileumához érkezik el a Postatakarékpénztár. Tisza* Kálmán kormánya valósította meg a régi tervet, amikor az 1885:LX. törvénycikk megalkotásával *lefektette a Postatakarékpénztár intézményének alapelveit,* úgy hogy

1886 február 1-én meg is kezdte működését a Postatakarék.

Széleskörű működését az 1889-i törvény alapján terjesztette ki *a csekk- és kliring-forgalomra,* tíz év óta pedig *zálogkölcsönüzlettel is foglalkozik.* A pénzügyi válság nem kímélte meg a *Postatakarékot* sem, de *a népszerű és kitünően vezetett intézmény olyan mintaszerüen dolgozik, hivatását oly tökéletesen látja el,* hogy

a közönség bizalma folytán betétei állandóan emelkednek,

sőt az 1931 decemberi betétállománnyal szemben megduplázódtak. A félszázados jubileummal

egybeesik nádudvari Tormay Béla miniszteri tanácsos vezérigazgatói jubileuma,

amelynek legszebb eredménye az a tény, hogy *a Postatakarék a magyar közgazdasági élet egyik legnépszerűbb intézménye.*

Megsemmisített a Kúria egy közgyűlési határozatot, mely a főrészvényes-igazgató illetményeit feltűnően emelte

A közgazdasági életet élénken foglalkoztatta az a probléma, hogy a részvénytársaságok vezetői megszavazhatnak-e az igazgatósági üléseken önmaguknak különböző illetményeket. A konkrét perekben a Kúria tanácsai egymással ellentétes végítéleteket hoztak, néhány héttel ezelőtt azután a Kúria jogegységi tanácsa foglalkozott ezzel a kérdéssel és bizonyos feltételekhez, megfelelő ellenszolgáltatásokhoz kötötte a részvénytársasági igazgatók fizetésjellegű illetményeit. Egy ilyen konkrét esetben a Kúria IV. polgári tanácsa *Ternovszky* Béla tanácselnök elnöklésével most igen érdekes indokolással hozott végítéletet.

A *Délmagyar Ipar és Kereskedelmi rt.* pécsi bejegyzett cég *Darvas* Andor helyettes igazgatói címmel felruházott tisztviselőjének *240 pengős fizetését havi 600 pengőre emelte fel és természetbeni lakást is adott neki.* Ezt a határozatot a közgyűlés is megszavazta. *Richter* József részvényes perrel támadta meg az intézkedést. Ebben az ügyben a Kúria a felperes álláspontjára helyezkedett és a közgyűlési határozatot megsemmisítette.

A Kúria ítéletének indokolása megállapította, hogy *Darvas* Andor a Délmagyar Ipar ügyvezető igazgatójának, *Darvas* Adolfnak fia. Ez az ügyvezető igazgató az igazgatósági ülésen bejelentette, hogy a részvénytársaság részvényeinek 60 százalékát a fia, Darvas Andor tulajdonul megszerezte. E bejelentés után egyhangúlag hozták meg a fizetésemelésről szóló határozatot. Ez a közgyülési határozat — így szól a Kúria indokolása — *törvénybe ütközik, mert a részvényesek egy részét jogellenesen és vétkesen, sőt jóerkölcsökbe ütköző módon szándékosan megkárosítja.* A tényállás szerint az igazgatóság a feltűnő mértékű fizetésemelésben azt részesítette, aki a részvények többségét megszerezte és ezt a közgyűlési határozatot az a közgyülés hozta, amelyen a részvényesi többséget a fizetés felemelésében részesült Darvas Andor, illetve ennek a felesége képviselte. Kétségtelen tehát, hogy e közgyűlési határozattal a fizetésfelemelést a részvénytársaság többségének birtokosa önmagának juttatta. Tényként állapította meg a Kúria azt is, hogy a vállalat üzleti menete éveken át állandóan és aggasztó mértékben romlott, úgy, hogy a *részvénytársaság üzleti forgalma 135 ezer pengőről állandó eséssel 55 ezer pengőre csökkent.* A részvénytöbbség birtokosának társasági szolgálata után járó fizetését, amikor feltűnő mértékben, elfogadható gazdasági indok vagy egyéb különösebb méltánylást érdemlő okok nélkül fölemelte a közgyűlés, *figyelmen kívül hagyta a vállalat gazdasági helyzetét és állandó, nagymérvű romlását.* Ezért a részvénytársaság közgyűlésének határozatát meg kellett semmisíteni.

Keresztes-Fischer Ferenc dr. lett a Külföldi Hitelek Országos Bizottságának elnöke. A magyar királyi minisztérium a néhai *Korányi* Frigyes báró dr. nyugalmazott pénzügyminiszternek, a *Pénzintézeti Központ* volt elnökének elhalálozása folytán a külföldi hitelezőkkel szemben fennálló tartozások tárgyában kiadott rendelettel tervezett *Külföldi Hitelek Országos Bizottságának elnökévé vitéz Keresztes-Fischer* Ferenc dr. nyugalmazott belügyminisztert, a *Pénzintézeti Központ elnökét nevezte ki.*

Felemelik a Községi Takarékpénztár igazgatósági tagjainak számát. *Szendy* Károly polgármester előterjesztést tett *Sipőcz* Jenő főpolgármesternek, hogy a *Községi Takarékpénztár* küszöbön álló közgyűlése alkalmával a pénzintézethez és a hatáskörébe utalt *új Vásárpénztárhoz egy-egy új igazgatósági tagot delegáljanak.* A törzsigazgatóság továbbra is hét tagból fog állani, a Községi Takarékpénztárnál azonban az angol hitelezők képviseletére, a Vásárpénztárnál pedig a mezőgazdasági érdekeltségek képviseletére létesítenek egy-egy új igazgatósági tagsági helyet. A Községi Takarék érdekkörébe tartozó *Parkváros Rt.* vezetését továbbra is a héttagú törzsigazgatóság fogja ellátni. Hír szerint a tantiém összege változatlan marad, de megoszlik a felemelt létszámú igazgatósági tagok között.

A Pesti Hazai mérlegülése: január 25., közgyülése: február 10. A *Pesti Hazai Takarékpénztár* igazgatósága *január 25-re* hívja össze mérlegülését. A közgyűlést úgy, mint az előző években, *február 8-a és 10-ike között tartja meg az intézet,* amely az elmúlt évben is *kedvező* üzleteredményt ért el. Az igazgatóságban több tisztség üresedett meg, azonban *még nem történt döntés a betöltésre vonatkozólag.*

Új zsírolvasztót rendeznek be a sertésközvágóhidon. A főváros közélelmezési szakbizottságában amelyet péntekre hívott össze *Lamotte* Károly alpolgármester, a sertésközvágóhidon berendezendő új zsírfeldolgozó kerül javaslatra. *Rosta* János tanácsnok legutóbbi külföldi útjának tapasztalatai alapján érlelődött meg az elhatározás, hogy a magyar zsírnak külföldön, főleg Angliában való elhelyezését nagymértékben elősegítené *a zsírfehérítő* berendezés, miután a közönség a sárgásbarna magyar zsírt nem kedveli, hanem szívesebben vásárolja a fehérített zsírt. Az új zsírfeldolgozó, valamint a meglevő zsírolvasztók modernizálása *6—700.000 pengőbe* kerülne.

Hetvenéves a Párisi Nagyáruház vezérigazgatója. A fővárosi kereskedők világa meleg ünneplésben részesítette *Goldberger* S. G.-t, a *Párisi Nagyáruház* megalapítóját és vezérigazgatóját hetvenedik születésnapja alkalmából. Ő volt az első, aki a modern világvárosi áruház tipusát megteremtette Budapesten és ezzel a munkásságával úttörő volt a későbben megalakult nagyáruházak számára. Goldberger S. G. 43 év óta vezeti a *Párisi Nagyáruházat,* ma is éppen olyan frissen és nagy munkakedvvel, mint bármikor.

Rekordidő alatt építették a Duna alatti alagutat. A *Magánmérnökök Országos Szövetsége Schiffer* Miksa elnöklésével előadó ülést tartott, amelyen *Erdélyi* Náthán mérnök, aki a Duna alatt most befejezett második nagy alagút építési munkálatait vezette, előadást tartott a műszaki társadalom nagy érdeklődése mellett. Rámutatott, hogy *a munka gyors befejezése világviszonylatban is rekordot jelent,* mert hiszen az egyik hatszáz méter hosszú alagutat *három hónap alatt fúrták keresztül.*

Versenytárgyalási megbízások

A mult héten tartott nyilvános és szükkörű versenytárgyalások alapján a különböző közmunkákat és közszállításokat a következő cégek kapták:

Benzin szállítására kapott megbízást a Magyar Petróleumipar Rt. 39.452 pengőért.

Műnyomópapir szállítására kapott megbízást Hartmann Vilmos Rt. 5320 pengőért.

A szeretetotthonok részére szükséges 500 vaságy szállítására kaptak megbízást: Hutter és Schrantz 1710, Buchwald Sándor 1854, Novotni Vilmos 1677, Bruck J. Henrik 1860, Soor Sándor és Társa 1720, Babirák József 810, Hicker Gyula 1872, Haidekker Sándor 1570, Madarász László 1680 pengőért.

Ugyanott textilanyagok szállítására megbízást kaptak: Csipak Sándor és Fia 5200, Storer Viktor 10.500, Freudiger Mózes és Fia 2313 pengőért.

Ugyanott fa-ruhaszekrények szállítására megbízást kaptak: Brichta Henrik 3200, Dören Henrik és Társa 2200, Gera Lajos Fiai 3400, Göschy Miklós 3500 pengőért.

Uj versenytárgyalási kiírások

A polgármester versenytárgyalást hirdet:

A Koronaőr-utca sarkán épülő leánygimnázium **központi fütőberendezési munkálataira.** Pályázni lehet február 7-én d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

A kertészetnél szükséges **fuvarozási munkákra.** Pályázni lehet február 4-én d. e. 10 óráig az út- és csatornaépítési ügyosztályon.

A kerületi **kövezetjavitási és kisebb új kövezőmunkákra.** Pályázni lehet február 4-én d. e. 10 óráig az út- és csatornaépítési ügyosztályon.

A kerületi **aszfaltjavitási és kisebb aszfaltozási munkákra.** Pályázni lehet február 4-én d. e. 10 óráig az út- és csatornaépítési ügyosztályon.

A hivatalok és üzemek részére szükséges **irógépszalagok, indigópapirok és sokszorositópapirok** szállítására. Pályázni lehet január 30-án d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

Csomagolópapirok szállítására. Ajánlat tehető január 28-án d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

A BSzKRt-alkalmazottak **ruházatának varrartási munkálataira.** Pályázni lehet február 4-én d. e. 9 óráig, Akácfa-utca 15. IV. em. 439.

A BSzKRt részére szükséges **irodapapirok és irószerek** szállítására. Ajánlat tehető január 28-án d. e. 9 óráig, Akácfa-u. 15. IV. 439.

A BSzKRt részére szükséges **2300 négyzetméter kocsitető vászon** szállítására. Pályázni lehet február 28-án d. e. negyed 10 óráig, Akácfa-utca 15. IV. 429.

A BSzKRt részére szükséges **24.000 kg féktuskó telitőanyag** szállítására. Pályázni lehet január 28-án d. e. fél 10 óráig, Akácfa-utca 15. IV. 429.

30.002/1936—II. szám.

Versenytárgyalási hirdetmény

A székesfőváros törvényhatósági bizottsága közgyülésének hozzájárulásától függően a székesfővárosi útfenntartás keretébe tartozó, az összes közigazgatási kerületekben végrehajtásra kerülő **aszfaltjavitási és kisebb új aszfaltozó munkákra** nyilvános versenytárgyalást hirdetek.

A munkálatokra letéthe helyezendő bánatpénzek összege az I., II., III., IV. kerületi munkákra egyenként, továbbá a IX., X., XIV. kerületi munkákra együtt pedig egyenként 600—600 pengő.

Joga van a fővárosnak a szállított építőanyagokból annyiszor, amennyiszer szükséget látja, a munka helyszínén mintát venni és a Székesfővárosi Útügyi Intézetnél megvizsgáltatni. Az előirásnak meg nem felelő anyagok vizsgálati költségei a vállalkozót terhelik.

Fenntartom magamnak azt a jogot, hogy ha valamely kerületben a végrehajtott munkálatok mennyisége az előirányzott vállalati összeget elérné, a további munkálatok kiadását, ugyanazon feltételek mellett — a munkamegosztás érdekében — elsősorban azon kerületi szerződött vállalkozók részére biztositthassam, akiknek megbizásai az előirányzatot nem érik el.

Az ajánlat benyujtásához szükséges nyomtatványok a Központi Városháza II. emelet 289. ajtószám alatt 3 pengő (Három pengő) ellenében kaphatók.

Az ajánlatokat az egyes kerületekre, illetve összevont kerületekre külön-külön kell megtenni.

A kellően felbélyegzett és lepecsételt borítékban elhelyezett ajánlatokat

1936. évi február hó 4-én délelőtt 10 óráig

kell a Központi Városháza II. emelet 284. ajtószám alatt benyujtani.

Az ajánlatok felbontása ugyanaznap délelőtt 11 órakor lesz a Központi Városháza II. emelet 285. számu helyiségében, ahol a vállalkozók, vagy megbizottaik jelen lehetnek.

Fenntartom magamnak a jogot, hogy az ajánlatok közül, az ajánlott árakra való tekintet nélkül, szabadon választhassak, illetve, hogy azokat teljesen mellőzhessem.

Budapest, 1936. évi január hó 9.

A székesfőváros polgármestere.

41.704/1935.—II. szám.

Versenytárgyalási hirdetmény

Utalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos Hirdetések" rovatának élén közölt ajánlati feltételekre, nyilvános versenytárgyalást hirdetek a székesfővárosi kertészet alább felsorolt csoportjai részére az 1936. évben szükséges **napszám- és kordélyfuvarozási** munkákra.

A munkálatokra az 50.000/1934. K. M. számú közszállitási szabályzat, a jelen versenytárgyalási hirdetmény alábbi feltételei és az ajánlati ürlapon közölt kikötések érvényesek.

A letétbe helyezendő bánatpénzek összege csoportonként a következő:

1. Városligeti csoport	60 P
2. Népligeti csoport és a hozzátartozó iskolák	110 „
3. I. és XI. kerületi sétányok, valamint a jobbparti fasorok csoportja	110 „
4. A II—III. kerületi sétányok csoportja és a városmajori faiskola	80 „
5. Honvéd-utcai csoport	60 „
6. Balparti fasorok csoportja	130 „
7. Központi telep és Tisza Kálmán-téri csoport	50 „

A kellően felülbélyegzett (ajánlatkénti 2 pengő, azaz kettő pengő) és lepecsételt borítékban elhelyezett ajánlatokat

1936. évi február hó 4-én délelőtt 10 óráig

kell a Központi városházán, II. emelet 284. ajtószám alatt benyujtani.

Az ajánlatok felbontása ugyanaznap délelőtt 11 órakor történik a II. emelet 281. sz. helyiségben, ahol az ajánlattevők, vagy azok igazolt megbizottaik is jelen lehetnek.

Fenntartom magamnak a jogot, hogy az ajánlatok közül az ajánlott árakra való tekintet nélkül, szabadon választhassak, illetve, hogy azokat teljesen mellőzhessem, továbbá, hogy az egyes csoportok fuvarozási munkáit esetleg több ajánlattevő, illetve vállalkozó között megoszthassam, a megajánlott egységárakra való tekintet nélkül.

Budapest, 1936. évi január hó 10-én.

A székesfőváros polgármestere.

30.001/1936—II. szám.

Versenytárgyalási hirdetmény

A székesfőváros törvényhatósági bizottsága közgyülésének hozzájárulásától függően, a székesfővárosi útfenntartás keretébe tartozó, az összes közigazgatási kerületekben az 1936. évben végrehajtásra kerülő **kövezetjavitási és kisebb új kövezőmunkákra** nyilvános versenytárgyalást hirdetek.

A munkálatokra letétbe helyezendő bánatpénzek összege az I—XI. és XIV. kerületi munkákra egyenként 800—800 P.

Joga van a fővárosnak a szállított építőanyagokból annyiszor, amennyiszer szükségét látja, a munka helyszínén mintát venni és a Székesfővárosi Útügyi Intézetnél megvizsgáltatni. Az előirásnak meg nem felelő anyagok vizsgálati költségei vállalkozót terhelik.

Fenntartom magamnak azt a jogot, hogy ha valamely kerületben a végrehajtott munkálatok mennyisége az előirányzott vállalati összeget elérné, a további munkálatok kiadását, ugyanazon feltételek mellett — a munkamegosztás érdekében — elsősorban azon kerületi szerződött vállalkozók részére biztositthassam, akiknek megbizásai az előirányzatot nem érik el.

Az ajánlat benyujtásához szükséges nyomtatványok a Központi Városháza II. emelet 289. ajtószám alatt 2.40 P, azaz Kettő pengő 40 fillér ellenében kaphatók.

Az ajánlatokat az egyes kerületekre külön-külön kell megtenni.

A kellően felbélyegzett és lepecsételt borítékban elhelyezett ajánlatokat

1936. évi február hó 4-én délelőtt 10 óráig

kell a Központi Városháza II. emelet 284. ajtószám alatt benyujtani.

Az ajánlatok felbontása ugyanaznap délelőtt 11 órakor lesz a Központi Városháza II. emelet 285. számú helyiségében, ahol a vállalkozók, vagy megbizottaik jelen lehetnek.

Fenntartom magamnak a jogot, hogy az ajánlatok közül az ajánlott árakra való tekintet nélkül, szabadon választhassak, illetve, hogy azokat teljesen mellőzhessem.

Budapest, 1936. évi január hó 9.

A székesfőváros polgármestere.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető:
NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

Huszonötödik évfolyam Budapest, 1936 január 29. 4. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavilonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI. ANDRÁSSY-ÚT 60
Telefon: 13-7-15 — Postacsekk: 40.424

Dömping és demagógia

A községi üzemek problémája talán még soha olyan élesen ki nem bontakozott a nagyközönség előtt, mint manapság, amikor Budapest Székesfőváros üzemei elkeseredett, hősi küzdelem után — nem bírván tovább anyagilag az évek óta tartó kemény ellenállást — kapitulálni kénytelenek az élet megdrágulása előtt. Kitetszik ez *Szendy* Károly polgármesternek a *Fővárosi Hirlap* mai számában megjelent nyilatkozatából, de különben is mindenki már régen tisztában van ezzel. Csak éppen a demagógiának nincs igaza. A méregfogát elveszteni a legnehezebb időben sem tudó demagógia ugyanis mérhetetlen lelkiismeretlenséggel és tudatlansággal máris azt harsogja, hogy megindul — most indul meg? — a drágulási folyamat, mert a főváros beáll a pékek közé és emeli a kenyér árát, megdrágítja a vizet, a villamost és az elektromos áramot. Ezzel szemben az a színigazság, hogy miután minden megdrágult, a főváros üzemeinek vizsgálatot kell tartaniok a maguk portáján, hogy a főváros kára nélkül az üzemek reális gazdálkodásának megvédésével hol, milyen mértékben és milyen módon kell és lehet élni bizonyos tarifa-revizióval.

A fővárcs üzemei közül azoknak, amelyek nem monopolisztikus természetűek, főként árszabályozó hivatásuk van. Iskolapéldája ennek a kenyérgyár, amely a legszegényebb néposztályok legeminensebb érdekeit védi: a betevő falat védelmében állít barrikádot a pékrohamok ellen. Kötelessége ez akkor is, ha dömpingárut ad. Meg is cselekedte eddig, mert százezer pengőt fizetett rá az árak tartására. A főváros azonban nem csinálhat dömping-politikát és a polgármester — bármily súlyos feladat is lehet ez — polgármestere még a pékeknek is.

De ha a vízműveknek, az elektromos műveknek és a BSzKRT-nak nem kell is olyan véres küzdelmet folytatnia, mint a Községi kenyérgyárnak a pékekkel: ezek a nagy monopolisztikus üzemek is komoly helyzetbe jutottak. Vagy nem votl-e kénytelen a főváros lakossága érdekében dömping-politikát folytatni az a BSzKRT, amely Európa legolcsóbb villamosjegyét árusítja, amely megvalósította a kisszakaszt, s amely ma már nem bírhatja tovább az általános drágulás közepette a mai példátlanul olcsó tarifát. Vagy inkább szabadítsuk rá a vízhiánnyal erre a világvárosra a nyáron a legképtelenebb és legpusztítóbb betegségeket, mintsem hogy rendbehozván óriási költséggel a vízszolgáltatást, aprópénzben fizessük is ki a számlát?

Ám az is lehetséges volna, hogy győz a demagógia, vagyis győz a dömping-politika. Ez azonban azt jelentené, hogy a főváros anyagi erői kimerülnének és elkerülhetetlenül, kivédhetetlenül működésbe kezdene az adósróf. Vajjon ezt kívánja-e Budapest Székesfőváros józan, okos és megfontolt közönsége?

Nem, ez a közönség meg fogja érteni polgármesterének bölcs és becsületes álláspontját, amely szerint, ha a főváros egyszer már az emelés fegyveréhez nyul, akkor azt megelőzően minden más kísérlet kudarccal végződött. Eddig a főváros minden megokolatlan áremelési kísérletet kivédett, ma azonban eljutottunk odáig, ahol többé nem népszerűségre kell pályázni, hanem dönteni kell a gyors és minél kevesebb vért kívánó operáció mellett.

A szanáló főpolgármester, akit másfél évtizede zárt szívébe a főváros lakossága, a mindnyájunk bizalmát viselő polgármester, a nép minden rétegét képviselő autonómia bizonyára érzi már, hogy elérkezett a cselekvés ideje. Kisebb áldozatok árán meg kell menteniök bennünket a nagyobb veszedelemtől. Nem profitéhes igazgatókkal állunk szemben, akik vérrel és vassal ki akarnak bennünket uzsorázni, hanem férfiakkal, akik szeretettel védik a főváros és a polgárság érdekeit.

Ha az üzemeknél nincs haszon, az még nem baj, de feltétlenül ki kell küszöbölni a deficitet

Beszélgetés Szendy Károly polgármesterrel az időszerű tarifamódosításokról

A *Fővárosi Hirlapban* több ízben beszámoltunk azokról a tárgyalásokról, amelyek részint az üzemek vezetőségét, részint a főváros vezetőségét, ugyanakkor azonban az egyes szakbizottságokat is foglalkoztatták. Ezek legfőbb tárgya az úgynevezett *tarifarevizó* volt. Tekintve, hogy a főváros polgárságát közvetlen közelről érdeklik ezek a kérdések, a napilapok is alaposan kivették részüket a tarifaprobléma megtárgyalásából. Autentikus és nem autentikus nyilatkozatok egész serege hangzott el és látott napvilágot, amiközben *ugyanannyi magyarázat és félremagyarázás izgatta fel a közönséget.* Általában

a drágasági hullám fenyegető réme volt az utóbbi hetek mumusa.

Kétségtelen, hogy ezzel a kérdéssel foglalkozni kell, tény azonban az is, hogy

tárgyilagos bírálatról csak az esetben lehet szó, ha távol minden pártpolitikai szempontból, kizárólag a tényeket tartjuk szem előtt

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa éppen ezért felkereste

Szendy Károly
polgármestert,

aki a következőkben világította meg ezt a problémát:

— Nincs a székesfővárosnak olyan lakosa, aki ne lenne tisztában azzal, hogy Budapest nem maradhatott a világ elszigetelt pontja, amelyre az utóbbi esztendők gazdasági krízise ki ne terjedt volna. Azt is tudja mindenki, hogy *az ország fővárosának igen sok olyan speciális kötelezettsége van, amely egyetlen más közületet sem terhel,* s amelyek kielégítése igen jelentékeny összegeket emészt fel. A legutóbb lefolyt népszámlálás adatai bizonyítják, hogy *a népesség egyre gyarapodóban van,* a statisztika számoszlopaiból viszont az derül ki, hogy

a kereseti viszonyoknál, ha bizonyos javulás észlelhető is, ez egyelőre inkább csak biztató reménység, semmint olyan alap, amelyre támaszkodva csökkenteni lehetne a szociális kiadások hallatlan mérvben megduzzadt összegét.

— Ezek előrebocsátása után fontosnak tartom annak hangsúlyozását, hogy *a székesfőváros különböző intézményeinél és üzemeinél sem mellőzhetők a szociális szempontok* és a törvényhatósági bizottság szinte egyhangúan megnyilatkozó véleménye az, hogy

egyetlen munkást, egyetlen tisztviselőt nem szabad elbocsátani még akkor sem, ha a szóbanforgó intézmény vagy üzem azokat a többiek munkateljesítményének felfokozása által, nélkülözni tudná.

Amíg az egyik oldalon ez a helyzet, a másikon úgy fest, hogy részben a szolgáltatások kisebbmérvű igénybevétele, részben az előállítási költségek megnövekedése, illetőleg az elvégzett, vagy elvégzendő beruházások amortizációs költségei *kedvezőtlen irányba befolyásolják az üzem belső gazdasági helyzetét.* Az azonos szinten maradt kiadások és a megcsappant bevételek aránya *egyre kellemetlenebbé válik,* mivel pedig azzal *nem lehet számolni, hogy a községi pótadó esetleges felemelése összeegyeztethető a lakosság teherbíró képességével,*

más módokat kell keresni a helyzet kiegyensúlyozására.

— Haladjunk tételről-tételre a legfontosabb közüzemek helyzetének vizsgálatával. Vegyük talán legelsőként a *Községi Kenyérgyárat.* Ez az üzem azzal a kifejezett rendeltetéssel létesült, hogy *kenyérdrágaság idején árcsökkentő befolyást tudjon gyakorolni termelvényeinek piacra hozásával.* Rentabilitási okok folytán különbözőféle kenyeret gyárt, a legnagyobb mennyiséget azonban *a 20 filléres barnakenyérből.* A pénzért értékesített kenyéren kívül

300.000 pengő értékű árut bocsát a hatósági inségenyhítő akció rendelkezésére.

Az üzemi szakmunkások megélhetését

tisztességes munkabérek biztosítják, amelyek sok esetben meghaladják a magánipar által fizetett bérek duplájáť.

A lisztárak jelentős emelkedése azt eredményezte, hogy az üzem, amely komoly tényezője A budapesti piac ellátásának, *deficitessé vált.* Közüzemről lévén szó, természetesen *sokkal fontosabb szempont az olcsó szolgáltatás biztosítása,* mint az üzleti haszon, ennek ellenére sem lehet azonban közömbös, hogy *deficites-e az üzem vagy sem.* A zsinórmérték egyedül az, hogy ráfizetés nem lehet, a haszon viszont nem feltétlenül szükséges. Pár napja az üzemi választmány javaslatot tett a drágább típusú kenyerek kilogrammonkinti árának *két fillérrel való emelésére, de maga is hangsúlyozta hogy*

a legolcsóbb típusú kenyér 20 filléres árát változatlanul fenntartandónak véleményezi.

Nem borította tehát fel az árnivelláló tevékenységet, mégis az történt, hogy *koncentrikus sajtótámadások középpontjába került egyoldalú beállítások alapján.*

— De itt van *a közlekedés kérdése* is. A *BSzKRT* állítólagos tarifaemelési tervei miatt *valóságos pergőtűz folyik.* Az egyik részen azt kívánják, hogy több kocsi, nagyobb beruházások álljanak rendelkezésre, a másikon a *HÉV*-tarifák csökkentését kívánják, de ha arról van szó, hogy mindezt csak úgy lehet elérni, hogy a jegyárakat, amelyek a világ minden hasonló városában számottevően magasabbak, mint Budapesten, felemelják, akkor kijelentik, hogy *erről pedig szó se lehet.*

— Úgyszólván ugyanez a helyzet a *Vízműveknél.* Súlyos milliókra rúgó befektetések árán modernizálta Budapest ezt a rendkívüli horderejű üzemet, *a város külterjes irányú fejlődése folytán enormális kiadásokba verte magát,* s ez a két körülmény logikusan magával hozta a víz termelési árának megnövekedését, amivel a beruházások elrendelésekor egyébként *a közgyűlés is számolt.* Itt is rentábilisen kell termelni, de *hogyan lehetséges ez, ha a tarifákat tabunak minősítik?*

— *A gáznál és villanynál* sem más a helyzet, mert *az itt eszközölt befektetéseket sem végezték ingyen,* viszont a közület a fentebb már hangoztatott okok következtében

képtelen arra, hogy amúgy is redukálódott jövedelmeiből még ezeket a végeredményben igen tekintélyes összegekre rúgó többletkiadásokat is saját maga, egyedül tudja elviselni.

— A főváros vezetősége nagyon jól tudja, hogy a polgárság helyzete is nagyon messze van manapság attól, amit rózsásnak nevezneknek s éppen, mert tudja, *nem nyúlt az adóemelés eszközéhez.* A tények minden körülményének ismeretében azonban *mégsem helyezkedhetik arra az álláspontra, hogy valahogy majd csak lesz.* Csodák nem történhetnek, a kátyubajutást mindenképen el kell kerülni, még áldozatok árán is, s

ezeket az áldozatokat egyedül a közület meghozni képtelen.

Senki nem gondol arra gyönyörűséggel, ha tarifát kell emelni, de ha más mód nem található, mégis igénybe kell ezt venni, *legalább addig a mérvig, amíg az önköltségi árakat elérik az üzemek.*

Eddig szól a polgármester nyilatkozata, amelyből világosan kitűnik, hogy *a főváros vezetősége a legteljesebb gondossággal és a legnagyobb jóindulattal igyekszik eliminálni a bajokat* és a revizió valójában nem kifejezetten drágítást, hanem *árnyosítást* jelent, amelybe annál inkább bele kell törődnie a polgárságnak, mert hiszen végre is *a folytonos fejlődésnek megfelelő egészségesebb szabályozásról van csupán szó.*

ne luxuscélokat, hanem a középosztály tagjainak gyógykezelését szolgálja.

Hatvan szobát fognak elhelyezni az épületben és minden két szoba között egy-egy fürdőszobát, amelyben természetesen a fürdő forrásai által szolgáltatott gyógyvíz áll a szálloda vendégeinek rendelkezésére. Az új Rudasfürdő kiépítésével teljesen megváltozik az Erzsébethid budai fejének mostani képe, mert nemcsak a teljesen elavult fürdőépület tűnik el, hanem *gyökeresen átrendezik azt a területet is, amely jelenleg az ivókúrák céljaira szolgál.* Arról is történt gondoskodás, hogy a nagyvárosi élet zaja a lehető legkisebb mértékben zavarja a gyógyfürdőt és a gyógyszállót igénybevevő betegek nyugalmát, habár a Rudasfürdő a fővárosnak meglehetősen forgalmas pontján áll is. A villamosforgalmat nem lehet ugyan elterelni a Gellérthegy lábától, *a közúti járművek azonban nem a jelenlegi úttesten fognak közlekedni, hanem, amint azt a Közmunkatanács tervezi, a Duna alsó rakpartján.* Ez a kérdés egyébként nem könnyen oldható meg, mert számolni kell azzal az eshetőséggel, hogy a tavaszi áradások idején elkövetkező magas vízállás ellepi az alsó rakpartot. Ennek a nehézségnek kiküszöbölése érdekében már különböző javaslatok készültek a Fővárosi Közmunkák Tanácsánál, amely azokat, értesülésünk szerint, a legközelebbi napok egyikén a székesfőváros szakértőivel közösen vitatja meg.

ZSITVAY TIBOR:

A MAGYAR JOGALKOTÓ GÉNIUSZ ÖRÖKÉRTÉKŰ MEGNYILATKOZÁSAI MELLETT NEM ÉRVÉNYESÜLHETNEK IDŐLEGESEN FELKAPOTT JELSZAVAK

Most érkezett el negyedszázados jubileumához a *Lipótvárosi Társaskör*, amelynek története szorosan összefügg a Lipótváros huszonöt éves fejlődésének történetével. A kör vezetősége és tagjai mindenkor a közélet és a társadalmi élet prominens tagjai voltak, ilymódon *az ő tevékenységük a legnagyobb mértékben hozzájárult e gazdag és előkelő kerület életének alakulásához.* Merő véletlen, hogy a Lipótvárosnak volt lakója huszonöt esztendőn keresztül *Zsitvay* Tibor dr. nyugalmazott igazságügyminiszter, a *Nemzeti Egység Pártja székesfővárosi szervezetének* elnöke. Ez a véletlen azonban minden esetre hozzájárult ahhoz, hogy *közvetlen közelből figyelhesse a kerület fejlődését és megállapíthassa, hogy ebben mekkora szerepe volt annak a hazafias szellemnek, amely a Lipótvárosi Társaskör tagjait mindenkor áthatotta.* Ennek tulajdoníthatók azok az elismerő szavak, amelyeket

ZSITVAY TIBOR DR.

mondott és amelyeket az alábbiakban közöl a *Fővárosi Hirlap* munkatársa:

— Mint a Lipótvárosnak egy negyedszázadon át volt lakója, meleg érzelmekkel viseltetem a kerület iránt.

Ismerem azt a megbecsülést érdemlő szociális és kulturális munkát, amelyet a Lipótváros hazafias polgársága az évtizedek során kifejtett.

A magyar jogalkotó géniusz örök értékű megnyilatkozásai mellett *nem érvényesülhetnek időlegesen felkapott jelszavak.* Ma, amikor a reformok korát éljük, kijelenthetem, hogy *Gömbös* Gyula miniszterelnök úr legutóbbi nagy beszédéből

legjobban az a rész ragadott meg, amelyben a miniszterelnök úr hangoztatta, hogy a szükséges reformokat a fokozatos fejlődés útján kívánja megvalósítani, úgy, amint azt a magyar élet, a magyar viszonyok és a magyar történelmi fejlődés megköveteli.

Ennek a haladó szellemnek a képviselőit *látom és üdvözlöm a Lipótvárosi Társaskör vezetőségében és tagjaiban* és ezért kívánom az ötkerületi polgárság e számottevő tömörülésének további felvirágzását.

*

Negyedszázados fennállása alkalmából a *Lipótvárosi Társaskör* több közéleti előkelőséget díszelnökké és tiszteletbeli taggá választott, akiket ünnepi vacsora keretében iktatott be tisztségébe. *Dési* Géza v. országgyűlési képviselő, törvényhatósági bizottsági tag, a Kör elnöke, köszöntötte a megjelent előkelőségeket, köztük *Zsitvay* Tibort, *Sipőcz* Jenőt, *Szendy* Károlyt, *Chorin* Ferencet, *Szurday* Róbertet, *Bartha* Lajos ny. altábornagyot, *Ádám* Lajos dr. professzort, *Lukács* Ödönt, *Bun* Józsefet és a *Herczeg* Ferenc képviseletében megjelent *Fall* Endre dr.-t, majd a vacsora többszáz főnyi közönségének élénk tetszése mellett vázolta a jubiláló körnek *a Lipótváros társadalmi, kulturális és közjótékonysági mozgalmaiban kifejtett széleskörű működését.* Az elmult negyedszázad a boldog Magyarország fénykora és a trianoni csonkaország legsúlyosabb időszaka volt, amely alatt a Kör tagjai

mindig ápolták a szentistváni birodalom nemes hagyományait és eszményeit.

Dési Géza nagyhatású beszéde után elmondották a Magyar Hiszekegyet, majd *Chorin* Ferenc felsőházi tag *a megválasztotta nevében megköszönte a megtisztelést és mint a Lipótvárosi Társaskör egyik alapítója,* érdekes visszaemlékezéseket mondott el az alapítás nehézségeiről és a Kör első küzdelmes éveiről. Már ezek alatt is sikerült neki és társainak, az akkori „reformfjaknak", — hiszen minden kornak megvan a maga reformnemzedéke — *bizottsági tagokat megválasztatni Budapest törvényhatóságába.*

Krompaszky Miksa főigazgató hálával emlékezett meg a Körnek ma is aktív alapító tagjairól.

A társasvacsora közönsége ezután *lelkes éljenzéssel fogadta Zsitvay Tibort,* amikor szólásra emelkedett, hogy a maga és a *Nemzeti Egység Pártja* üdvözletét tolmácsolja *Dési* Gézának — mint mondotta — *az ország egyik legragyogóbb és legklasszikusabb szónokának,* továbbá a jubiláló körnek.

Szendy Károly polgármester *Sipőcz főpolgármester nevében is megköszönte a díszelnöki megválasztást,* amelyet cselekedeteik és személyiségük értékelésének, a polgárság részéről ért jóleső kitüntetésnek tekintenek.

Végül *Szurday* Róbert, mint a kerület országgyűlési képviselője, üdvözölte a *Lipótvárosi Társaskört* és kérte a Kör tagjait, hogy *továbbra is ápolják a polgári és a nemzeti egység gondolatát.*

Februárban kiírják a versenytárgyalást a Rudasfürdő építkezésére

A magasépítési ügyosztály hetek óta foglalkozik a Rudasfürdő modernizálásával kapcsolatos tervek kérdéseivel. Mint ismeretes, a tervező műépítész, *Hültl* Dezső műegyetemi professzor kalkulációi és a XIII. ügyosztály számításai között jelentékeny differenciák merültek fel, ezek azonban az utánszámítások nyomán teljesen természeteseknek bizonyultak, mert Hültl professzor elképzelései nem fedik teljes mértékben a magasépítési ügyosztály által tett javaslatokat. Most már komoly lépések történnek arra nézve, hogy a Rudasfürdő, amely különösen két új forrása révén nagyon előkelő szerephez jutott a budapesti fürdők között, minél előbb átvehesse azt a feladatot, amelynek megoldását tőle idegenforgalmi intézőink joggal várhatnak.

Wossala Sándor tanácsnok, a polgármesteri XIII. ügyosztály vezetője hétfőn referálta *Szendy* Károly polgármesternek a Rudasfürdő modernizálására és a fürdővel kapcsolatos gyógyszálloda építésére vonatkozó újabb megállapításokat, amelyek alapján a polgármester annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy *a tavaszi időjárás beálltával feltétlenül meg kell kezdeni az átalakítási és modernizálási munkálatokat.* A polgármesteri döntés értelmében

a székesfőváros már február hónapban kiírja a versenytárgyalást a fürdő körüli teendők elvégzésére,

minthogy pedig a pályázati határidő meglehetősen rövid lesz, minden remény meg van arra, hogy a székesfővárosnak ez az új létesítménye *kora ősszel már teljesen elkészül.*

A főváros vezetősége egyébként minden változtatás nélkül ragaszkodik ahhoz az elhatározásához, hgy ugyanakkor, midőn a felépítésre kerülő gyógyszálloda minden vonatkozásban modern legyen,

Nem felelős a főváros azért, ha a kincstári barakban rossz a csatorna

Sziszel Ferencné magánzónő, aki a székesfőváros Auguszta baraktelepének a lakója, kártérítési pert indított a főváros ellen. A kereset szerint a baraklakást a rosszul megépített csatorna eldugulása folytán az esővíz elöntötte és ezáltal a lakásában lévő ingó értékei elpusztultak .Az így keletkezett kárát a fővároson követeli azért, mert a főváros a kincstár által létesített csatornahálózatba rosszul kapcsoltatta bele a maga saját hálózatát.

A törvényszék előtt kitűzött tárgyaláson a tiszti ügyészség a baraklakó keresetének elutasítást kérte, mert a felperessel a főváros egyáltalán nincs jogviszonyban. Igaz ugyan, — mondta védekezését a tiszti ügyész, — hogy az a telek, amelyen a baraklakások épültek, a főváros tulajdona amelyet 1896-ban mint puszta területet a kincstárnak engedett át használatra. Itt létesítette a kincstár a háború első éveiben a baraképületeket és a hozzátartozó csatornahálózatot. Később az épületeket kórház céljaira használták, majd a háború megszűnése után a barakokat a kincstár mint lakásokat értékesítette. A felperes a kincstárral áll bérleti viszonyban, mert a baraklakásért a bért a kincstárnak fizeti.

A járásbíróság nem fogadta el a tiszti ügyészség jogi okfejtését és *megállapította a székesfőváros kártérítési kötelezettségét.* Fellebbezés folytán azonban *a törvényszék az első bíróság ítéletét megváltoztatta és felperest keresetével elutasította.* A törvényszék álláspontja szerint az első bírósággal ellentétben a felperes jogviszonyban nem a fővárossal, hanem a kincstárral áll. Ép ezért, mert a kára a bérleti viszony köréből merült fel, a kártérítést is csak a kincstártól követelheti. Közömbösnek nyilvánította a törvényszék a felperes által előadott azt a körülményt, hogy a csatornának az a része, amelyből a víz kiömlött, a fővárosé-e vagy sem.

ERMÉNYI ANTAL
bádogos és szerelő mester
BUDAPEST, IX., TŰZOLTÓ-U. 33/B
Telefonszám: 31—2—38

Diera Ignácz
szobafestő és mázoló mester
BUDAPEST, V., CSÁKY-UTCA 48
Telefon: 91—7—42

ECKHARDT ISTVÁN
ácsmester, építési vállalkozó
BUDAPEST, VII., NEFELEJTS-U. 38.
TELEFON: 32-3-87.

„HUNGÁRIA"
HŐSZIGETELŐ VÁLLALAT
Cégtulajdonos: BAKA FERENC
BUDAPEST, II., OLASZFASOR 1. SZ.
Telefonkiyó: 54—7—07. (Tamás)

„ESELGÉ" SZELLŐZŐ BERENDEZÉSEK
SCHUBAUER FERENC MAGÁNMÉRNÖK
BUDAPEST, III., FÖLD-U. 51. TEL.: 62-2-06.

„DOLGOZZUNK"
IPARI, TERMELŐ, ÉRTÉKESÍTŐ ÉS FOGYASZTÁSI SZÖVETKEZET
Budapest, VIII., Gyulay Pál-u. 7. Tel: 35-5-63, 52-8-52

GODRA SÁNDOR ÉS FIA
RÉZMŰVES ÜZEME, SZESZ-ÉS VEGYÉSZETI GYÁRBERENDEZŐ VÁLLALAT
Budapest, IX., Gróf Haller-u. 3.
TELEFON: 37—8—43.

Nem csökkentik Budapest vagyoni állapotát a tervbevett telekértékesítések

A költségvetés jóváhagyása februárban leérkezik a fővároshoz

Szendy Károly polgármester a folyó évi költségvetés megállapítása előtt tartott expozéjában a törvényhatósági bizottság tudomására hozta azt az elhatározását, hogy egyrészt városfejlesztési szempontok miatt, másrészt a munkanélküliség lehető csökkentése céljából a székesfőváros tulajdonában lévő közműves telkek egyrészét értékesíteni óhajtaná, hogy ott a magánfelek építkezhessenek. A közgyűlés tagjai helyesléssel vették tudomásul ezt a tervet, ugyanakkor kifejezést adtak azonban ama felfogásuknak, hogy az 1936. esztendő folyamán értékesítésre kerülő telkek helyett a befolyó vételárakból újabb ingatlanokat szerezzen a közület, végeredményben tehát a székesfőváros vagyonállaga ne változzék meg. A városrendezési ügyosztály január első napjaiban hozzáfogott az eladható telkek jegyzékének összeállításához, s a nagy körültekintést igénylő munkával most készült el. Az ügyosztály mellett működő szakbizottság a telekértékesítések rendjét és annak módozatait már meg is vitatta.

Erről az érdekes városfejlesztési tervről

Lamotte Károly dr.
alpolgármester.

a következő felvilágosításokat adta a *Fővárosi Hirlap* munkatársának:

— Eredetileg arról volt szó, hogy mintegy 1.200.000 pengő becsértékű fővárosi ingatlant értékesítünk, később azonban telkeink számbavétele alkalmával megállapítottuk, hogy azoknak az objektumoknak értéke, melyeknek városrendezési szemszögből jelentősége nincs, ennél jóval tekintélyesebb, mintegy 2—2½ *millió pengő összegre rúg.* Javaslatunkat tehát most arra nézve tettük meg, hogy ezeket a kiszemelt telkeket, amelyeknek

javarésze a város fejlődőképes, sőt már ütemes fejlődésnek indult részein terülnek el,

nyilvános árlejtés útján értékesítsük. Kikiáltási árul a forgalmi értékhez igazodó limitárakat állapítjuk meg és bízunk abban, hogy az építtetni szándékozó magánosok érdeklődést fognak tanusítani. Változatlanul fenntartjuk természetesen a vevőkkel szemben azt a kikötésünket, hogy

a megvásárlásra kerülő ingatlanokon egy esztendőn belül építeni kötelesek.

— A telekeladások révén befolyó összegek felét a folyó évi költségvetésben előirányzott *„telekértékesítési bevételek" címén fogjuk elszámolni,* másik felét pedig arra használjuk fel, hogy

olyan újabb ingatlanokat vásároljunk, amelyekre városrendezési vagy városszabályozási okoknál fogva szükségünk van.

Természetes dolog, hogy elsősorban a város ama részein fogunk ingatlanokat szerezni, amelyeken az előre kidolgozott tervek szerint halaszthatatlan jellegű munkák várnak elvégzésre. A folyó esztendő költségvetésében egyébként *400.000 pengő előirányzatunk van telekvásárlásokra, 200.000 pengőt pedig bizonyára beveszünk a telekrendezések kapcsán előálló úgynevezett terjedékek értékesítéséből,* így tehát mindenképen biztosítva van az, hogy

a főváros ingatlanvagyon-állagának értékét telekértékesítések egyáltalán nem fogják befolyásolni.

Azt reméljük, hogy a telekeladások ügyét rövidesen konkretizálhatjuk, mert a polgármester úr elhatározása szerint az erre vonatkozó előterjesztés mihamarább a pénzügyi bizottság, majd a közgyűlés elé fog kerülni.

Munkatársunk ezután kérdést intézett *Lamotte* alpolgármesterhez: *milyen időpontra várható a felügyeleti hatósághoz felterjesztett idei költségvetés jóváhagyása?*

— Értesülésem szerint a belügyminisztérium ezekben a napokban kezdi meg Budapest folyó esztendei budgetjének részletes felülvizsgálását, ennélfogva minden valószínűség amellett szól, hogy *a döntés pár hét leforgása alatt megtörténik.*

*

A főváros városrendészeti és magánépítési bizottsága hétfőn este *Lamotte* Károly alpolgármester elnöklésével ülést tartott, ahol megállapították az eladásra szánt telkeket és a versenytárgyalási irányárakat.

Pesti kirakat

Zsitvay, a költő

Ha jól tudjuk, az első nemzetgyülésben elmondott szűzbeszéde volt az Zsitvay Tibornak, amely szónoklat hallatán összenéztünk mi ujságírók és azt mondtuk, hogy:

— Hiszen ez az ember költő...

Kicsit meg voltunk lepve, mi, régebbi nemzedék, mert nagynevű atyjára, Zsitvay Leóra gondoltunk, aki az élet legnagyobb szépségének: az igazságnak volt rajongója, a vértanuságig hű katonája. Az ő igazságossága legendás volt közöttünk, mert keménysége és szigorúsága mindenkién felülállott, nyugodtan hajtottuk volna fejünket a hóhér-bárd alá, mert az ártatlanra soha sem hullott volna le, amíg Zsitvay Leó viselte a bírói talárt.

A fiú bölcs volt. Ilyen nagy apa után nem szabad a bírói székbe ülni. De az élet szépségeiért való rajongás a fiú szívében is tanyát ütött. Az apa az igazság lovagja és alázatos szolgája volt, a fiú a természetet választotta ideáljának. Számtalanszor elnéztem már a közgyülési terem pipázójában, hogy egész emberi megjelenésén a természet iránt való rajongás ütközik ki. Nem neheztelhet érte, ha elmondjuk, hogy az erdők vademberét érezzük még szmókingos alakján is. Az erdők hosszúakat lépő, szabadjára engedett bajusza alatt pipát harapó vademberét, akinek lábához simul az őzike, aki elől nem futamodik meg a nyúl, és az ordas farkas is meggondolná, hogy megtámadja-e.

Zsitvay Tibor aztán igazán az, akit, ha egyszer egy napra, vagy egy hétre kiszabadul hivatalos agendái, közéleti ténykedése közül, detektívek sem tudják kinyomozni, ha ugyan nincsenek jóban a visegrádi erdő pletykás mókuskáival, akik némi mogyorókkal való megvesztegetés után talán elárulnák, merre kóborol excellenciás barátjuk De ez azután megint hiábavaló lenne, mert nincs olyan fürgelábú detektív, aki hajnaltól késő estig beérné Zsitvay Tibor öles lépéseit.

Most mint költőt sikerül őt leleplezni. Mély gondolatok, tökéletes átérzés, valami a Berzsenyi Dániel nemes pátoszából, forró magyar szív, sőt pompás formaérzék is jellemzi a verset, amelyre egy decemberi mecseki kirándulása alkalmával, Pécs szépségei ihlették meg. Zsitvay Tibor a verset, — amelyet itt közlünk, — kedves levél kíséretében küldte el Pécs város idegenforgalmi hivatalának:

Pécs — dali végvár, kultúra fészke,
Honnét napfénybe', viharba', vészbe',
A magyar lélek szárnyat bontva kél...
Ringva Mecseknek ormai felett,
Sasszeme kémli, mit forral Kelet
S Balkán hullámit mint ontja a Dél...
Ám sohase' fél!

Száll!... Magabiztos, büszke a röpte,
Szent erejét úgy kapta örökbe, —
Mennybéli kovács edzette acél...
Lent: századoknak kél a vetése.
Benne: viharzik ős küldetése.
Fent: biztat az ég, előtte: a cél!
Szárnyal és — remél!

Szeretettel várjuk az újabb költői alkotást, amelyben Zsitvay Tibor most már nyilván Budapestet fogja megénekelni.

— ny.

NÉGY TERV A TISZTA ÉS EGÉSZSÉGES BUDAPEST PROBLÉMÁJÁHOZ

AZ UTCÁK MOSÁSA, A JÁRDÁK TISZTÁNTARTÁSA, A PORMENTES SZEMÉTGYÜJTÉS ÉS A SZEMÉTKREMATÓRIUM

A tiszta, a higiénikusabb, a pormentesebb utca felé mind több figyelem fordul mostanában. Nem mintha a Köztisztasági Hivatal nem teljesítené mintaszerűen hivatását. Nem ellene van panasz, hanem a kultúrigényeink növekednek meg örvendetesen, s a haladás, a minden vonatkozásban életerőre kapó városfejlesztési szellem terjed ki az utca fokozottabb gondozása felé, csakúgy, mint a levegőre is, amelyet nem csak a portól, hanem a gyárak füstjétől is meg szeretnénk tisztítani.

A teljes portalanítás, az utcák mosása, a modern szemétgyüjtés és a járdák tisztántartása kerültek napirendre a közegészségügyi és köztisztasági tanácskozásokon, az ügyosztályban, a bizottságokban s a törvényhatósági bizottság tagjai is nagy ügyszeretettel fordultak a szép és egészséges Budapestnek nem utolsó problémája, az utcaszemét felé. Különösen figyelemreméltó gondolatok voltak azok, amelyeket *Egerváry* Tibor dr., a NEP közegészségügyi bizottságának elnöke vetett fel a *Fővárosi Hirlap* hasábjain, felkeltve érdeklődésünket, hogy a köztisztasági kérdésekről magában a „műhelyben", a *Köztisztasági Hivatalban* szerezzünk információkat. A nagyközönség előtt ismeretlen, hatalmas szervezettel, kocsik, gépjárművek, lovak, mindenrendű eszközök tömegével, a munkások ezreivel, hétmilliós költségvetéssel dolgozó hivatal vezetője,

Balló Alfréd
igazgató

a közelebbi és későbbi időkben megoldandó tervekről a következő felvilágositást adta nekünk:

— A közelebbi időben előreláthatólag megoldható terv

a főútvonalak mosása.

A belső aszfaltutakat most is mossuk, de kívánatos volna az ideális tisztántartás és a por tökéletes eltávolítása szempontjából a nem aszfaltos szurokkal kötött, kővel burkolt utak mosása is.

Ez pénzkérdés és vízkérdés.

A kilátások megvannak arra, hogy a vízművek a közelebbi időben olyan mennyiségű vizet fognak szolgáltatni, hogy ez a kérdés megoldható lesz.

— Második tervünk

a házak előtti járdák tisztántartása és mosása.

— A közegészségügy követelményei mellett az esztétika, az idegenforgalmi érdek is megköveteli, hogy a tisztaság tekintetében a kocsiutak és járdák közötti kiáltó ellentét eltűnjék, vagyis, hogy a járdák tisztántartását is hatáskörünkbe vonjuk. A járdatisztogatás, a kocsiút és a járda szemetének különbözősége révén más eljárás szerint történnék, mint az utak tisztántartása. Erre nézve a tervünk meglenne, de a pénz hiányzik a keresztülvitelhez. Körülbelül

évi egymillió pengőbe kerülne a járdák tisztítása és mosása.

Merültek fel gondolatok, hogy a háztulajdonosokra lehetne hárítani ezt a költséget, ez azonban a mai viszonyok között nem igen lehetséges.

— Meg kell említenem, hogy a járdáknak a hótól való megtisztítására nem gondoltunk. Ez olyan gyorsan elvégzendő, óriási munka lenne, hogy erre a főváros nem vállalkozhatik. Ha új alapokra helyeződnék a járdatakarítás, a hó eltisztítása továbbra is a házmesterek dolga maradna. Így van ez a külföldnek azokban a városaiban is, ahol a város végzi a járdák tisztogatását.

— Harmadik megoldásra váró problémánk

a háziszemétnek autókkal való pormentes gyüjtése.

Jelenleg három, erre a célra berendezett autónk van, amellyel mintaszerűen végezzük a szemétgyüjtést. Ha ezt a rendszert általánossá tennénk,

ötmillió pengő befektetést igényelne.

— Végül a negyedik, legnagyobb problémánk, *a fővárosi szeméttelepnek Pestszentlőrincről való elhelyezése,* vagy — a legszebb megoldás — a *szemét megsemmisítése.* Ehhez

szemétégetőkre lenne szükség, amelyeknek a berendezése azonban tizenkétmillió pengőt igényelne.

Mondanom sem kell, hogy egyelőre erre gondolni sem lehet. A szeméttelepet azonban előbb-utóbb el kell helyezni Pestszentlőrincről, mert ennek az új városnak közönsége, de különösen a szomszédos *Pestszentimre* lakossága mind türelmetlenül sürgeti a szeméttelep elhelyezését. Ezzel a kérdéssel komolyan foglalkozunk és előbb-utóbb meg is fogjuk oldani.

— Ha már a szemétégetésről van szó, el kell mondanom, hogy annak a nagy költségen kívül Budapesten egy egészen speciális nehézsége is van. A nyári időszakban, különösen két hónapon keresztül

fővárosunkban olyan vizes a háziszemét, hogy egyszerűen csak elégetni nem lehet.

Oka ennek *az óriási arányú dinnye- és kukoricafogyasztás,* amelynek révén a szemét telve van vizet tartalmazó dinnyehéjjal és kukoricacsutkával. *Sehol a világon ennek mása nincsen.* Legfeljebb az olaszországi nagy zöldségfogyasztás közelíti meg ezt a mértéket, igen ám, de minálunk éppen a dinnye- és kukoricafogyasztás hónapjaiban éppen eléggé bő a zöldségfogyasztás is és ehhez képest nagy bőséggel jut a háziszemétbe a dinnyehéj és kukoricacsutka mellé a zöldséghulladék is.

— De majd csak leküzdenénk valahogy a vizes szeméttel járó nehézségeket, a pénzügyi nehézségeket azonban, amelyek jelenleg csak ábrándképpé teszik a szemétégetéshez szükséges tizenkét milliót, egyelőre nem tudjuk semmiféle tervvel és módszerrel leküzdeni.

Nagy Pál
egészségügyi berendezési vállalkozó
Budapest, II., Fő-utca 20.
TELEFON: 52-0-93.

Kelta város a Gellérthegyen

Óriási gótikus templom a Dohánygyár pincéje alatt — Cápafogakat találtak az óbudai ásatásoknál

Óbuda városszabályozási terveinek elkészülte nemcsak a III. kerület legközvetlenebbül érdekelt polgárságát örvendeztette meg, hanem *óriási lehetőségek reményét ébresztette fel a főváros archeológusaiban is.* Minthogy éppen arról a városrészről van szó, amelynek földje *már eddig is hallatlanul nagybecsű emlékek lelőhelye volt,* régészeink, éppen a szinte napról-napra mutatkozó eredmények alapján *fanatikusan bizakodnak abban, hogy amikor a városrendezés* alkalmából egész utcasorok fognak eltünni, *az ő munkájuk nyomán sok-sok újabb feltárással gazdagodik a székesfőváros.*

A mai Óbuda ősrégi településhely. A rómaiaknak *hatalmas, mintegy 60.000 lelket számláló városa volt Aquincum,* de már őelőttük is itt húzódott a népek országútja, s a kelták éppenúgy lakóhelyül választották a Duna jobbpartját, mint más, a történelem színpadáról régen letünt nemzetek. Ezeknek a régmult időknek legalaposabb tudós ismerője a magyar fővárosban

Nagy Lajos dr.,

az aquincumi múzeum igazgatója,

akit a most is javában folyó amfiteátrum-feltárási munkák színhelyén, a Nagyszombat-utca, Viador-utca, Pacsirtamező-utca által határolt területen kérdezett meg a *Fővárosi Hirlap* munkatársa legközelebbi programjára és reménységeire vonatkozóan.

— Velem együtt valamennyi archeológus bízik abban, — mondta *Nagy* Lajos dr., — hogy a főváros területén folyó eredményes ásatásoknál *még csak a kezdet kezdetén vagyunk.*

Buda földjében felbecsülhetetlen régészeti kincsek rejtőznek,

de a székesfőváros anyagi erői, jóllehet az áldozatkészség megvan, *csak arra adnak egyelőre módot, hogy lassan-lassan haladjunk előre.* Igaz viszont, hogy

önkéntes munkatársaink is vannak, akik nem a régiségek iránti szeretetből ugyan, hanem útépítő, közműfektető tevékenységük végzése folytán juttatnak bennünket hallatlanul érdekes leletek birtokába.

Most pár napja is ez történt. Az óbudai Flórián-téren vizesöveket fektettek, *s egyszerre csak alig két méteres mélységben hatalmas falakra bukkantak.* Én természetesen percek alatt ott voltam, s

némi vizsgálódás után megállapítottam, hogy valamilyen templom maradványai vannak előttem.

Embereimmel kiszabadítottam a falazat további részeit, s ekkor kiderült, hogy *háromhajós, gótikus székesegyház romjaira találtunk,* amelynek méreteire jellemző, hogy *főhajója hatvan méter hosszú volt, vagyis kétszer akkora, mint a terézvárosi, vagy óbudai plébániatemplomé.* De persze az archeológus élete se csupa öröm s kiderült az is, hogy

a templom apsisa a dohánygyár pincéje alatt van, ennélfogva feltárása ezidőszerint leküzdhetetlen akadályokba ütközik.

Amint már ilyenkor szokásos, természetesen fényképfelvételeket csinálunk, leirjuk a lelet hitelesen megállapított méreteit, s az így összeszedett adatokat elhelyezzük a fővárosi levéltárban, *számítva arra, hogy egy későbbi kor archeológusainak majd meglesz az alkalmuk arra, hogy egyszer teljesen napfényre hozhassák az emléket.*

— De persze az ilyen lelet *csak epizód a mi munkánkban.* Mi nem a véletlenre alapozunk, hanem *a régi idők régi irásainak tanulmányozása útján tervszerüen próbálunk előhaladni.* Irásos feljegyzések természetesen csak néhány századra visszamenően maradtak fenn, *az eddigi római leletek azonban szintén jelentős mértékben viszik előbbre kutatásaink irányát.* Én, aki szakember vagyok, túlzás nélkül állapithatom meg, hogy

Buda számos helyén világviszonylatban is páratlan becsü leletek valószinüek.

Ha csak arról beszélek, hogy a hajdani tengernek mennyi jellegzetes maradványa került máris kezünkbe egy- és másfélméteres cápaagyarak, továbbá megkövesült tengeri állatok képében, akkor is sokat mondtam. Pedig *ez a leleteknek csak egy kicsiny töredéke.*

— Vajjon ki sejtette volna például azt, hogy a Gellérthegy nyugati lejtőjén, amelyről a história csak annyit jegyzett fel, hogy ott a török uralom idején szépséges kertek voltak, *hajdanában egy kelta város volt.* Nem olyan közönséges kis település, hanem *város!* Eddig csak pár kémlőárkot húztunk, de már *ezekből is rendkivül becses kerámiák kerültek elő,* s ez a kezdeti siker arra ösztönzött bennünket, hogy *a tavaszi idők beköszöntésével komoly ásatásokba fogjunk itt is.*

— Nekünk, az ásatások alkalmával, — akármennyire különösen hangzik is, — *legnagyobb ellenségünk a föld.* A föld, amely óriási tömegeivel elzárja előlünk amit keresünk, s amelynek *elfuvarozása felemészti a rendelkezésre álló hitelösszegek tetemes részét.* Dehát ez már így van, nem is vonzana bennünket talán annyira a munka, *ha nem találkoznánk egyszer ezzel, máskor azzal a nehézséggel!*

— Most különben, az ásatások folytán felszínre került leletek nagy tömege következtében már azzal a kérdéssel is foglalkoznunk kell, *hová helyezzük az egyre szaporodó gyüjteményeket.* Az aquincumi múzeum máris túlzsúfolt, *múzeumból pedig sohase nem szabad raktárt csinálni.* Abban bizom, hogy a székesfőváros vezetősége, amely éppen mostanában határozta el, hogy elfogadja a Schmidt Miksa-féle kastély-örökséget, *ebben a hatalmas épületben az újabb archelógiai gyüjteményeknek is biztosit helyet,* s ezzel lehetővé teszi, hogy a feltárt emlékek voltaképpen lelőhelyük közvetlen közelében maradjanak.

Nem szabad a mozgó villamosra felugrani

A törvényszék itélete egy „lógó utas" kártérítési perében

Havas Miksa ügynök a Nagymező-utca és Podmaniczky-utca kereszteződésénél a lassan mozgó 2-es villamos első perronjára akart felszállni. Kezében készen tartotta a tantuszt. Talán ez volt az oka, hogy a perron ajtaját nem tudta kinyitni és a lépcsőn maradt lógva. A villamos mind gyorsabban haladt és csakhamar a sinek mellett álló teherautó közelébe ért, amely Havast lesodorta.

Az ügynök sulyosan megsérült és ezért gyógykezeltetési költségének megtérítéséért

1930 pengős keresetet indított a BSzKRT ellen, ezenfelül munkaképességének nagymérvü csökkenése címén még külön havi 200 pengő járadék megitélését kérte.

Most került az ügy a budapesti törvényszék, mint fellebbviteli bíróság elé. A tárgyalás során a BSzKRT jogi képviselője a kártérítési kereset elutasítását kérte azzal, hogy a felperes olyan helyen ugrott fel a villamos lépcsőjére, ahol megállóhely nincsen, de különben is menetközben a mozgó villamosra felugrani tilos.

Ezzel szemben a felperes arra hivatkozott, hogy a Nagymező-utca sarkán a villamos olyan mértékben lassított, hogy csaknem teljesen megállt. Egyébként is abban a hitben volt, hogy ezen a helyen megállóhely van, mert hiszen régebben csakugyan volt is itt megálló. Hivatkozott végre arra is, hogy a kocsivezetőt haugosan felszólította, hogy az ajtót nyissa ki, de az kérését nem teljesitette.

Ádám András dr. kir. törvényszéki bíró *a felperest keresetével elutasította* és őt marasztalta el a felmerült költségek megfizetésben. Az ítélet indokolása szerint

a mozgásban lévő villamos lépcsőjére történt felugrás a forgalmi utasítás rendelkezéseibe ütközik.

és még a lassan haladó villamos lépcsőjére való felugrás is veszélyes. Nem menti a felperesnek a hibáját az a feltevés sem, hogy a felugrás helyén villamosmegálló van, mert *ebben az esetben is köteles az utas a villamos teljes megállását bevárni.* Megállapította a bíróság azt is, hogy a kocsivezetőt nem terheli semmiféle mulasztás, vagy gondatlanság amiatt, hogy a lépcső ajtaját felperes felszólítására nem nyitotta ki, mert a kocsi vezetésével és fékezésével volt elfgolalva.

HÍREK A PÁRTBÓL

A lakbérleti szabályrendelet a szerdai közgyülésen került volna tárgyalásra, de *Liber* Endre alpolgármester betegsége miatt a rendkívüli közgyülés elmarad. A szabályrendelet-tervezet az alpolgármester remélhetőleg mielőbbi felgyógyulása után kerül a közgyülés elé, előreláthatóan *február 5-én.* A nagy érdeklődéssel várt vitában az összes pártok szónokai résztvesznek. A NEP vezérszónoka *Vályi* Lajos dr., a szabályrendelet-tervezetnek a párt részéről megbízott előadója lesz.

A NEP közegészségügyi szakbizottsága hétfőn este *Egerváry* Tibor dr törvényhatósági bizottsági tag elnöklésével ülést tartott, amelyen az egészségügyi kérdések egész komplexumával foglalkozott. A nagy érdeklődéssel lefolyt, népes ülésen beható vita közben foglalkoztak a főváros közegészségügyi bizottságának ülésére kitüzött gazdag tárgysorozattal.

Bizottsági ülések. A NEP fővárosi szervezetének személyi ügyeket és kérvényeket intéző bizottsága hétfőn délben ülést tartott. Pénteken a magasépitési szakbizottság ülésezik

Klubvacsora. A NEP fővárosi szervezete csütörtökön klubvacsorát tart az Esterházy-utcai központban.

Anyagi támogatásban részesíti a főváros a szabadtéri színpad megvalósítását

A szabadtéri színjátszás mindjobban hódít nálunk is, de se irodalmi, se színpadi tekintetben eddig nem intézményesitették, úgy, hogy a szabadtéri játékok az ötletszerüség jegyében folytak le és nagyobbára egyéb ünnepi eseményekhez kapcsolódtak, mint azok tartozékai. Most változtat ezen a helyzeten a nemrég megalakult *Budapesti Szabadtéri Színház Barátainak Egyesülete,* amelynek elnöke *Tormay* Géza, az Országos Idegenforgalmi Hivatal elnöke lett, társelnöke pedig *Márkus* László, az Operaház és *Németh* Antal, a Nemzeti Színház igazgatója.

Az egyesület mindenekelőtt a *budapesti állandó szabadtéri színház* megvalósitását tűzte ki feladatául s a mozgalom eredményeképpen a Közmunkatanács már foglalkozott is az érdekes kérdéssel, másrészről pedig *Kaffka* Péter épitészmérnököt, a Közmunkatanács főmérnökét a szabadtéri színpad tervének kidolgozására kérte fel az egyesület.

A szabadtéri színpad számára az egyesület *a gellérthegyi Sánc-utca, Orom-utca és Hegyaljai-út között lévő, egykori fővárosi kőporbánya területét szemelte ki* s ehhez a területhez alkalmazkodnak *Kaffka* Péter tervei is, amelyekkel legutóbbi ülésén foglalkozott a Közmunkatanács.

A tervező számításai szerint *280.000 pengőbe kerülne* a szabad színpad s ebből az összegből 80.000 pengőt a főváros magára vállalt arra való tekintettel, hogy a szóbanforgó terület rendezésére ezt az összeget irányozták elő a folyó esztendei költségvetésben. Arra való tekintettel, hogy a szabadtéri színpad létesítése elsőrendű idegenforgalmi érdek, *Tormay* Géza államtitkár bízik abban, hogy a felépítéséhez szükségelt további 200.000 pengő különböző közhatóságoktól sikerül biztosítani.

Az első állandó szabadtéri színház megalapításának történetéhez meg kell említenünk, hogy a régi kőporbánya területének ilyen célra való felhasználását még a nyár folyamán vetette fel *Vályi* Lajos dr. fővárosi törvényhatósági bizottsági tag a *Fővárosi Hirlapnak* városrendezési kérdésekről adott érdekes nyilatkozatában.

„IDEÁL" ACÉLCSŐ BÚTOROK
kombinált szobák, hall, úri- és előszobák, ülőbútorok, zsúrkocsik állandó nagy választékban
„IDEÁL" MODERN CSOBÚTORUZEM
Budapest, V., Sziget-utca 5-7. — Telefon: 99—2—54

Kreisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. Telefon: 69-5-59.

Konrád Pál
PARKETTGYÁR
KÖZPONTI IRODA: Budapest, VI., Andrássy-út 6.
Telefonszám: 16-5-58

SÓS és HAVAS épületbontási vállalkozók építési anyag kereskedők
Budapest, IX., Mester-utca 11.
Telefonszám: 87—0—64. — Anyagtelep: XIV., Hungária közép körút 215
Az Angol-park mögött

homoródszentpáli
SZENTPÁLY JÓZSEF
építési vállalkozó
Budapest, VIII., József-körút 68
TELEFON: 80—0—04.

TEISZLER GYULA
írógépkellékek, irodai szerek, papír- és grafikai cikkek készitési és szállitási vállalata
Budapest, VI., Aréna-út 140.
Telefon: 920-78.

Orenstein és Koppel
MAGYAR R.-T., BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
Motorosmozdonyok — Útjavítógépek — Kisvasutak — Iparvágányok — Autobuszkarosszériák

KŐSZÉNBANYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, V., KLOTILD-UTCA 3.
Telefonszám: 25—5—54, 25—5—55 és 25—5—56

Győztek a kövezőiparosok a nagyvállalkozókkal szemben

Hitelezési alapon utakat és csatornákat ezentúl nem épít a főváros

A székesfőváros a legutóbbi három-négy évben, amidőn a költségvetési keretek megszűkülése következtében egyre kevesebb mód nyílott arra, hogy a budgetben minden beruházásnak meglegyen a fedezete, ahhoz a megoldáshoz folyamodott, hogy *vállalkozói hitelek igénybevételével, több esztendőre felosztott törlesztés útján adott vállalatba különböző megbízásokat.* Ezzel a rendszerrel az autonómia a munkanélküliség elleni küzdelmet és az ipar lehető foglalkoztatását kívánta szolgálni, a tények azonban nem feleltek meg az elképzeléseknek. Az történt ugyanis, hogy a kisiparosság — megfelő tőkék hiánya folytán, — a megbízás elnyerésének minden reménye nélkül tudott csak résztvenni az ilyen, áruhitelezéses alapon meghirdetett versenytárgyalásokon, mert a közmunkák csak azoknak a cégeknek jutottak, amelyek hatalmas anyagi erőkre támaszkodhattak. Különösen az útépítési munkáknál hangzott el sok panasz a szakmabeli kis- és középiparosság részéről.

Pár nappal ezelőtt azután gyökeres változás történt ezen a téren, és pedig az, hogy *a polgármester döntése értelmében a jövőben kerülni kell az áruhitelezéses megbízásokat.*

Az út- és csatornaépítési ügyosztály vezetője,

Király Kálmán
tanácsnok

erről a rendelkezésről a következőket mondta a *Fővárosi Hirlap* munkatársának:

— Az áruhitelezéses munkakiadásokat mindig csak *kényszer-megoldásnak* tekintettük, de mi magunk is éreztük, hogy ezen az alapon sokáig haladni több oknál fogva nem lehetséges. Az egyik ok az volt, hogy *a kisiparosság,* tehát éppen az a kategória, amely financiális szempontból a leginkább szorul rá a közmunkákra, szinte következetesen kimaradt a munkából, mert hiába próbáltuk azt, hogy szakmabeli csoportosulások formájában egyesüljenek, kellő anyagi erőt így se tudtak felmutatni. Igy tehát a kisemberek úgyszólván állandóan zúgolódtak. A másik ok is komoly természetű volt. Éppen, mert hitelnyujtással volt egybekötve a vállalkozás,

kisebb számú ajánlat érkezett, az árak viszont ugyanennél az oknál fogva magasabbak voltak a normálisnál.

Ez a körülmény arra késztetett tehát bennünket, hogy szakítsunk az áruhitelezéses rendszerrel, de erre igen természetesen, mindaddig nem nyílt alkalom, amíg a költségvetésben fedezetet nem találó építkezések anyagi lehetőségeit más oldalon nem biztosíthattuk. Ezek a lehetőségek az által következtek be, hogy *a törvényhatósági bizottság a mult évben hozzájárult az OTI-kölcsön felvételéhez, s engedélyezte azt is, hogy annak keretébe néhány nagyobbszabású útépítési munka is bevétessék.*

— A polgármester úr, mint ismeretes, azon az igen helyes álláspontón van, hogy *a több generáció érdekét szolgáló új létesítményeket nem lehet százszázalékosan a folyó költségvetések kereteiből megoldani, hanem fedezetül helyesebb kölcsönösszegeket igénybevenni.* Ez a felfogás győzedelmeskedett most is, amidőn

szakítottunk az áruhitelezéses rendszerrel,

amely az én meggyőződésem szerint sem járt annyi előnnyel, mint amennyi idegességet — jogosan — kiváltott.

Emelkedik az építkezési kedv: drágítanak a kartelek

A mult évi élénk építkezési tevékenységnél is erősebb lesz az idei, ha az árdrágítás nem riasztja el a magántőkét

Az időjárás már most is a tavasz hangulatát kelti, nemsokára azonban beköszönt a jogerős és hivatalos tavasz, s „elültethetik" a lomb nélkül is virágzást jelentő fákat, az épületállványokat. Most van az építkezési tervek kialakulásának legfőbb ideje és sokféle szempont teszi kívánatossá, hogy a mult évi építőkedv az új esztendőben se lankadjon el. A városfejlődéstől a munkaalkalomig sok minden benne van ebben az életet jelentő szóban: *építkezés.* Hogy miképpen indul meg, milyen erővel fogja az idén a főváros vérkeringését táplálni, abba ma még csak a szakemberek látnak bele, de különböző vonatkozásukban mindnyájunkat érdekelnek a várható lehetőségek. Hogy erről a nagy problémáról tájékozódást szerezzünk, felkerestük

Katona János
mérnök, fővárosi törvényhatósági bizottsági tagot,

aki ugyis, mint ismert szakember és mint a főváros érdekeinek képviselője, teljes hivatottsággal nyilatkozhatik ebben a kérdésben. Kérdésünkre az idei év várható építkezési tevékenységéről a következő érdekes nyilatkozatot kaptuk tőle:

— Egyes hiresztelések arról szólnak, hogy az épülő Uj-Lipótvárosban sok gondot okoz a háztulajdonosoknak még a kisebb polgári lakások kiadása is, s ezzel szemben azt látjuk, hogy

a magántőke ebben az évben is a régi házaknál sokszorta nagyobb jövedelmet biztosító új épületekbe kívánja pénzét befektetni.

Nemcsak azokban a városrészekben, ahol a különleges adókedvezmény a többi városrészekkel szemben lényeges előnyt nyujt, de a város egyéb helyein is nagy számban foglalkoznak bérházépítési tervekkel, főképen olyanokkal, amelyek az egy-, kétszobás, legfeljebb háromszobás lakásokat szaporítják.

— Annak a körülménynek pedig, hogy a különleges adókedvezményben nem részesülő telkeken is van bizonyos mozgolódás, abban keresendő az oka, hogy az adókedvezményben részesülő telkek beépítésére — a fővárosi építésügyi szabályzattal szemben — *a pénzügyigazgatóság még külön megszorításokat is követel azáltal, hogy a beépítés mélységét fix 13 méterben határozza meg* és az egészségtelen udvari szárnyak építését tiltja.

— A jelek szerint a magánépítkezési tevékenység felül fogja múlni a mult évit is.

Az érdeklődés továbbra is az Új-Lipótváros és a budai részek felé irányul. Az építtetők *napfényt* és *levegőt* akarnak, mert az újabb idők tapasztalatai mutatják, hogy legkönnyebben és legjobb áron a világos, levegős, egészséges lakásokat lehet kiadni. A közönség otthagyja a régi, sötét, rosszul épített lakásokat s inkább megelégszik kevesebb szobával, csakhogy modern kényelemhez s nem kevésbé, hogy napfényhez és levegőhöz jusson. Ez az oka, hogy az Új-Lipótvárosban üresen állnak egyes lakások, amelyek azonban az új, modern bérházak szomszédságában álló régi házakban találhatók.

— Miután az építési tevékenység lebonyolítására *hosszabb lejáratú kölcsönök nem állanak rendelkezésre* és így az építtetők *készpénztőkével* kénytelenek építeni, természetes következményként az épülő házak — egyes nagyobb intézmények által tervezett nagyarányú objektumoktól eltekintve, — *csaknem kizárólag 150—200.000 pengő körüli összegeket igénylő tervek körül mozognak.* A leggyakoribb tipus a 20—25 méteres fronttal 13 méter mélységben, 260—300 négyzetméteren épülő, 6000 köbméteres, 5 emeletes ház, emeletenkint 3—5 utca felé néző szobával. A domináló stílus a blokkház, teljesen modern kivitelben, gőzfűtéssel felszerelve, belső berendezésében luxuriőz kivitellel, hogy a lakó minden igényét száz százalékig kielégítse. A lakások, mint említettem, egy-, két-, legfeljebb háromszobásak, s a bérük elég magas. De számításba kell venni, hogy egy kétszobásnak nevezett lakás gyakran tíz helyiségből áll. Ez a bérház-tipus teszi ki a tervben levő építkezések legnagyobb tömegét, a bérkaszárnyák a magánépítés körében teljesen hiányzanak s erősen megcsappan a kis családi otthonok építése is és ezzel a perifériák felkeresése. Ennek egyik oka, hogy az új, modern bérházak, egyéb csábító kényelmükkel most már a napfényt és a levegőt is adják, s nem kell miattuk nagy távolságokba vándorolni.

— Az építési kedv és lehetőség tehát biztató az idei évre, s ha *túlszárnyalja a lakásépítés a mult esztendeit,* nem kis eredményt jelent, mert hiszen *1935-ben — az 1910—11-iki építkezési láztól eltekintve, — több új lakás készült Budapesten, mint a béke legjobb éveiben.* Ezzel a biztató kilátással szemben azonban *fenyegetőleg jelentkeznek a kartelek.* Félő, hogy a magántőkének az egész gazdasági élet szempontjából dícsérendő törekvését megnehezítik az építőanyag-kartelek, amelyek az *anyagok árát, a mult évihez képest, máris tetemesen felemelték.*

A tégla ára, a tavalyihoz viszonyítva, közel 50 százalékkal emelkedett.

Az elmult évben a közönséges falazó téglát 22—22.50 pengőért lehetett kapni, ma ugyanennek a téglának az ára 35—38 pengő.

Az épületfa árát 15 százalékkal emelték, míg az ólomáruknál 100 százalékos áremelkedés mutatkozik.

— Ha tehát a magántőkének a székesfőváros közönségére számos vonatkozásban jótékonyan kiható elhatározását az illetékes körök nem fogják támogatni azzal, hogy az építőanyagok indokolatlan drágításának útját szabják, attól kell tartani, hogy a *biztatóan mutatkozó építőkészség csak az elhatározásnál fog maradni.*

PeliKan
IRÓGÉPSZALAG
VEZÉRKÉPVISELET
Stalla Lajos Budapest, V., Vilmos császár-út 42.

Tenczer József elektrotechnikai vállalata — Budapest, VIII., Horánszky-u. 2 Telefon: 433-61

FÉNYMÁSOLÓ-INTEZET
fénymásoló és másolópapirok
MAGYAR VEGYKÉSZITMÉNYÜ PAPIRGYÁR
OSER JAKAB
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 49. SZ.
TELEFON: 23—8—90. Alapittatott. 1893.

LACZKÓ ISTVÁN SZERSZÁM ÉS GÉPKÉS ÜZEME
BUDAPEST, VI., HORN EDE-UTCA 12. SZ.
TELEFON: 10-5-23.
Mindennemü papir, fém és faipari gépkések, lemezollók, szerszámok gyártása, köszörülése

KVARCLÁMPÁK
MINDEN ÁRAMNEMRE
MIKRON, VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 6
TELEFONSZÁM: 80-1-48

NAGY SÁNDOR
CIPÉSZMESTER
úri-, női-, sport- és orthopädcipész
IV., Magyar-utca 52. Telefon 87-5-59

Tungsram duplaspirállámpa jobb is — gazdaságosabb is!

Események

25 éves a Fővárosi Hirlap

Budapest szolgálatára szentelt munkásságának ebben az évben tölti be

huszonötödik évfordulóját a Fővárosi Hirlap,

amely születésétől mind máig jelentős szerepet visz a várospolitika irányításában. Súlyra, tekintélyre, a főváros vezető köreinek és a nagyközönségnek elismerő figyelmére volt szükségünk, hogy ezt a feladatot betölthessük. Elégtétellel mondhatjuk el, hogy ezt a fegyverzetet már az első születésnapján megszerezte

a FŐVÁROSI HIRLAP, az az első sajtóorgánum, amely a közönség figyelmét ráirányította a fővárosra, reflektor-fénybe állítva a Városházát, a nagy kohót, ahol mindnyájunk érdeke, sorsa, boldogulása forr ki az alkotás és adminisztráció tüzében.

Lélekben és formában új utakat keresett és talált a FŐVÁROSI HIRLAP ennek a feladatnak betöltéséhez, amikor egyrészt a várospolitika irányításában kellő súllyal kért szót, másrészről pedig úttörő munkát kezdett a fővárosi hirszolgálat terén mindig kitünő értesültségével, élénk hangjával, friss színeivel és azzal a robogó ütemmel, ami mind ujdonság és meglepetés volt ezen az eddig kiaknázatlan területen. Ez szerezte meg a felfigyelő érdeklődést a FŐVÁROSI HIRLAP számára alapítása kezdetén, s tette a legelterjedtebb várospolitikai orgánummá mind a mai napig.

Most, a negyedszázad elteltével friss erőben és munkakészséggel indulunk előre azon az úton, amelyet

Gömbös Gyula mutatott meg a nemzet számára. Az ő politikájának követésében látjuk fővárosunk boldogulását is, hitvallásunknak vállaljuk a Nemzeti Egységet, amelynek letéteményese a főváros életében Zsitvay Tibor.

Bízó lélekkel indulunk tovább az ő útjukon, régi lobogónkkal, amelyre a munka, tisztesség, közérdek jelszava van írva.

Fővárosi Hirlap

Alapításának huszonötödik évfordulóját a FŐVÁROSI HIRLAP

nagyszabású jubileumi szám

kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Sipőcz főpolgármester serlegbeszéde Wekerléről. Az Országos Kaszinó vasárnapi közgyűlését követő emléklakomán *Sipőcz* Jenő főpolgármester mondott serlegbeszédet idősebb *Wekerle* Sándorról.

— Boldog-Magyarország utolsó korszakát és pedig fénylő korszakát testesíti meg Wekerle Sándor. — mondotta. — Zsenije éppen abban mutatkozott meg, hogy amidőn pénzügyi kérdésekben a legnagyobb szakszerűséget képviselte, ebbe a szellemi ágazatba szívet, lelket és erkölcsi elveket akart bevinni. Wekerle aranyalapra helyezte a magyar pénzrendszert, hogy megszüntesse a pénz hullámzásával járó pusztító spekulációt és helyreállítsa a tisztességes munka értékét. Wekerle nagy társadalmi politikus is volt, Széchenyi óta a legnagyobb társadalmi szervező. A szétzilált magyar társadalom egységét akarta megteremteni, hogy a különböző társadalmi osztályokat hazaszeretetben és történelmi öntudatban egyesítse.

Budapestre látogat a frankfurti főpolgármester. Friedrich *Kreps* dr. államtanácsos, Frankfurt város főpolgármestere levelet intézett a főváros *Idegenforgalmi Hivatalához* és közölte, hogy február 4-én Budapestre jön *Magerer* dr., a frankfurti idegenforgalmi egyesület igazgatójának kíséretében. A frankfurti főpolgármester Budapesten *a főváros közigazgatási adminisztrációját, idegenforgalmi és kulturális, valamint szociális intézményeit akarja tanulmányozni.* Kérte ezért az *Idegenforgalmi Hivatal* vezetőségét, látogatását megfelelően készítse elő. A frankfurti főpolgármester egy hétig lesz Budapest vendége.

Vacsora Zsitvay Tibor tiszteletére. A *Belvárosi Nemzeti Club* január 28-án, kedden este a *Bristolban* vacsorát rendezett *Zsitvay* Tibor tiszteletére. A vacsorán a belvárosi társadalom előkelőségei és számos politikus vett részt. A nagysikerű vacsorán többen felszólaltak.

Rostagni Achilles főjegyző jubileuma. A minap megünnepelt két tanácsnoki jubileum után most egy újabb negyedszázados évfordulóról emlékeztek meg a városházán. *Rostagni* Achilles dr. tanácsi főjegyző töltötte be fővárosi szolgálatának huszonötödik évét. Nagyon melegen és sok szeretettel ünnepeltek, ami csak ünnepi viszonzás volt azért a melegségért és szeretetért, amely a munkás hétköznapokon a főjegyzői szobából áradt mindazokra, akik Rostagni Achillessel érintkeznek: hivatalbeli kollégákra és az ügyesbajos közönségre egyformán. A kötelességteljesítés, a kitünő tisztviselői erények mellett a szív embere Rostagni, aki éppen ennek a tulajdonságának megfelelő területen, a közegészségügyi ügyosztályban dolgozik, mint *Salamon* Géza dr. tanácsnok első munkatársa. S a régi munkaterülete, a közművelődési, majd az ezzel egyesített közjótékonysági és szociálpolitikai ügyosztályban is olyan volt, hogy az akta intézés mellé meleg érzést is kívánt. Öt év előtt lett főjegyző, s akkor választotta helyetteséül Salamon tanácsnok. A jubileum alkalmából testületileg járultak Rostogni Achilles elé az ügyosztály tisztviselői, akiknek élén *Salamon* Géza dr. tanácsnok üdvözölte meleg szeretettel a jubilánst és méltatta a főváros szolgálatában végzett értékes munkásságát, amelyet kiváló hozzáértés, lelkiismeretesség és ezekkel párosult meleg emberszeretet jellemez.

Ugron Gábor fiának esküvője. Ábránfalvi *Ugron* Gábor nyug. belügyminiszter és felesége, kéméndi *Szalay* Lívia bárónő fia, ifj. ábránfalvi *Ugron* Gábor légügyi ellenőr, gépészmérnök, *szerdán*, e hónap 29-én délután fél 7 órakor a budavári *Koronázó (Mátyás) főtemplomban* tartja esküvőjét *Dobroszláv* Erzsébettel, *Dobroszláv* Péter dr. és felesége, *Holcz* Flóra leányával.

Dingha Árpád nyugalomba vonulása. *Dingha* Árpád pénztári igazgató negyvenévi érdemes szolgálat után nyugalomba vonult. *Szendy* Károly polgármester meleghangú levelet intézett hozzá, a központi és kerületi pénztárak tisztviselőinek jelenlétében pedig *Bódy* László tanácsnok méltatta érdemeit. Meghatott hangú válaszában *Dingha* Árpád hálával emlékezett meg volt fellebbvalóiról és munkatársairól, akik hosszú közpályáján mindig megértő támogatással állottak mellette. Ezután *Kosztolányi* Sándor h. pénztári igazgató vett búcsút a nyugalomba vonuló igazgatótól.

A magyar közigazgatást megvédte Preszly államtitkár. Most jelent meg a *Városok Lapjá*-nak legújabb száma *Lukács* Ödön fő- és *Baján* Gyula felelősszerkesztésében. A vezércikket *Preszly* Elemér belügyi államtitkár írta aki *óva inti az ország, főleg a városok közönségét attól, hogy néhány megtévedt ember cselekedetéből általános következtetést vonjon le.* Az államtitkár a legnagyobb nyomatékkal tiltakozik a tényeknek meg nem felelő általánosítások ellen, egyszersmind megállapítja, hogy *a magyar közigazgatás általában tiszta és jó s a megtévedt bűnöst kiveti magából.* És bár a felsőbb hatóságok kíméletlenül üldözik a bűnt, *a törvényhozásnak sürgősen gondoskodnia kell az önkormányzatok állami ellenőrzésének kiépítéséről. Algyay Hubert* Pál dr., a Közmunkatanács aelnöke az új budapesti Dunahidak jelentőségét fejtegeti és cikkének egyik legfigyelemreméltó megállapítása az, hogy *földalatt, vagy magasban vezetett gyorsvasútról Budapesten belátható időn belül nem lehet szó.* Számos kitünő cikk és hírrovat teszi változatossá a gazdag tartalmú lapot.

Külföldi utazási irodák vezetői Budapesten. A napokban Budapestre érkezett *Harrimann*, az American Express Co. európai vezérigazgatója és *Mars*, a *Dean és Dawson* londoni utazási iroda igazgatója, akik fontos tárgyalásokat folytattak *Szviezsényi* Zoltán miniszteri tanácsossal, a gyógyhelyi bizottság ügyvezető-igazgatójával, a budapesti gyógyfürdők 1936. évi külföldi propagandája tárgyában.

Usetty Béla — a Magyar-Lengyel Egyesület elnöke. Most tartotta közgyűlését a lengyel ügy támogatására 1910-ben alakult *Magyar Lengyel Egyesület.* A közgyűlés dr. *Usetty* Béla országgyűlési képviselő, örökös fővárosi bizottsági tagot választotta meg elnökül. *Usetty* előzően a budapesti lengyel emlékbizottság *egyik elnökeként működött és tevékenyen vett részt a legionista szobor akciójában.* Ugyancsak nagy munkásságot fejt ki a *Lukács* György ny. miniszter elnöklete alatt működő *Báthory István-emlékbizottságban, melynek elnöke.*

A Kassai-téren lesz a XIV. kerület új plébániatemploma. A városrendezési szakbizottság döntése folytán a Rákosváros új plébániatemplomát az Andrássy-út meghosszabbításába eső hatalmas Kassai-téren építik fel. Minthogy a *Közmunkatanács* az összes telkeket kisajátította már a kijelölt útvonal mentén, az Andrássy-út meghosszabbítási munkálatait kora tavasszal megkezdik, s az új templom alapkőletételére is sor kerül az ősz beköszöntésekor.

Egyre fokozódik a Gellért-fürdő reumaosztályának forgalma. A *Szent Gellért-Gyógyfürdő* keretében létesített *reumaosztály* látogatottsága *az utóbbi hetekben ismét erősen megnövekedett. Bilkei-Papp Lajos* dr. egyetemi magántanárhoz, a székesfővárosi fürdők központi igazgató főorvosához Angliából, Svédországból, Dániából és Hollandiából olyan nagyszámú jelentkezés érkezett, hogy *a gyógyfürdőt igénybe venni szándékozó betegek elhelyezése komoly nehézségeket jelent.* Ebben az ügyben az igazgató-főorvos egyébként jelentést tett *Szendy* Károly polgármesternek, aki *javaslatokat kért tőle arra nézve, miképpen lehetne a rendelkezésre álló kereteket bővíteni.*

Rövidesen megkezdik az Andrássy-út meghosszabbítási munkáit. A *Fővárosi Közmunkák Tanácsa* a múlt héten teljesen befejezte az Andrássy-út meghosszabbítási tengelyébe eső telkek *kisajátítását,* ennélfogva *a leglényegesebb akadályok elhárultak az útvonal megnyítása elől.* Értesülésünk szerint *már a legközelebbi hetekben konkrét lépéseket tesznek a korábban kidolgozott tervek alapján az Andrássy-út folytatólagos megnyitására vonatkozóan.*

Két plébánosbeiktatás a fővárosban. A főváros két új parochiája kapott vasárnap új plébánost. A tisztviselőtelepi Magyarok Nagyasszonya plébániatemplomban *Légrády* Jánost iktatta be *Uhldr* Béla esperes. Az óbudai Szent Péterről és Pálról nevezett plébániatemplomban pedig *Leiner* Mihály plébánost iktatta be *Molnár* László pápai kamarás, esperes-plébános.

Szentimre város tűzoltósági épületet kér. A magasépítési szakbizottság legutóbbi ülésén *hozzájárult a XIV. kerületi tűzőrségi épület létesítéséhez.* E határozat meghozatala után nyomban jelentkezett *a XI. kerület is* és rámutatott arra, hogy *a hatalmas gyártelepekkel rendelkező városrészben a legsürgősebben segíteni kell a most uralkodó állapotokon.* Ha ugyanis a XI. kerület valamely nagyobbszabású gyártelepén tűzvész keletkeznék, az a veszedelem forog fenn, hogy a messze eső Koronaőr-utcai tűzőrség, illetőleg a még nagyobb távolságról érkező IX. kerületi tűzoltóság *csak jelentős késedelemmel kezdheti meg az oltási munkálatokat.* A XI. kerület közönsége azt kívánja, hogy *a legsürgősebben intézkedjenek a kerület új tűzoltószékházának felépítése iránt.*

A Szabadegyetem második félévének munkaterve. A *Szabadegyetem* tanácsa most is a legnagyobb gonddal állította össze az új félév munkatervét, hogy *a közönség minden irányú érdeklődését kielégíthesse.* A legkiválóbb szakemberek tartanak előadásokat a filozófia, a neveléstan, a magyarságtudomány, történelem, földrajz, közgazdaság, irodalom, művészet, zene és természettudomány *aktuális kérdéseiről.* A szabadegyetemi előadásokra már most be lehet iratkozni a fővárosi Népművelési Bizottságnál, (IV., Szép-utca 5., félemelet 2.), ahol részletes felvilágosítással szolgál a *Szabadegyetem* vezetősége. Telefon: 84—5—29.

Huszonegynapos társasutazás a bűnök óceánján. *Zsembery* A. György könyvének a címe ez s a bizarr cím alatt az író huszonegynapos fogházbüntetésének történetét kell érteni. Éles meglátás, sok szín és érdekes egyéni íz jellemzik ezeket a naplójegyzeteket, a fogházról szólókat éppen úgy, mint azokat, amelyek Budapest tivornyás májuséjszakáiról szólnak. A jegyzetek felérnek egy érdekes regénnyel, amelyben a körülöttünk zajló életre ismerünk.

Altisztek bálja. A fővárosi altisztek közművelődési és nyugdíjpótló egyesülete február 1-én, szombaton este 8 órai kezdettel a *Budai Vigadóban* jótékonycélú táncestélyt rendez. Az estélyt az altisztek dalárdája nyitja meg *Ujj* József dr. zenetanár, egyesületi karnagy vezényletével. A tánczenét *Berky* Jancsi cigányzenekara szolgáltatja.

Budapest idegenforgalmi érdekességei. A *Lipótvárosi Polgári Kaszinóban* január 29-én, szerdán este 9 órakor *Tábori* Kornél előadást tart *Budapest idegenforgalmi érdekességei* címmel. Bevezetőt mond *Bessenyey* Zénó, az előadáshoz hozzászól *Kelemen* Aurél.

Január 30 és február 2-án délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

Tetőszerkezetek, textiliák lángmentesitését vállalja „LION BRAND“ lángmentesitőve!
EISNER GYULA drogeria laboratoriuma
Budapest, VI., Andrássy-út 37. Telefon: 28—5—24.

Lantos Mihály
építőmester
V., Váczi-út 34. — Telefon: 93-6-52

Központi fűtések
Egészségügyi berendezések
DOBRAY és SZÉKELY
okleveles mérnök
V., Katona József-utca 41. szám.
Ujdesti rakpart sarok.) Telefon: 21-0-19.

Beér Sándor
zománctáblái
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-utca 5. Telefon: 82-4-29.

SZILÁGYI ELEK késáru-üzeme
Gyártja az összes hentes, mészáros és bélipar-ban használatos késeket, viszonteladók részére
Budapest, VIII., Gólya-u. 41. Tel.: 34-8-93

Gazdasági Értesítő

Bonyodalmas tűzkárigénylési per az Adriai biztosító ellen

A bíróság a biztosító társulatot a kár megfizetésére kötelezte

Az előzékenység, a kár esetén a féllel szemben való gyors és kuláns eljárás a biztosítási üzlet etikájához tartozik. A nagy biztosítótársaságok általában nemcsak vallják, hanem gyakorolják is ezt az üzletelvet, amely végeredményben gazdaságos befektetés is, mert erősíti az intézet jóhirnevét és növeli a közönség bizalmát. Nem mutatja ezeket az erényeket az az eljárás, amely az *Adriai Biztosító Társasággal* szemben a bíróság elé kényszerített egy ügyfelet, aki bonyodalmas szakbizottsági procedúra, majd pereskedés és ennek keretében ismételt szakértői eljárás után, hosszú idő elmultával jutott csak pénzéhez. A „leégett" félnek ez a küszködése a jogos pénzéért nem emeli a bizalmat a biztosítási üzlet iránt, s ez az irányzat, amely az *Adriai Biztosító* új vezetését általában jellemzi, nem válhat használa sem a biztosító szakmának, sem a közönségnek.

Még 1928. év tavaszán történt, hogy tűzbiztosítási ügyletet kötött *Stark* József kecskeméti fakereskedő az *Adriai Biztosító Társulattal:* 109.000 pengőre biztosította egész fatelepét, az abban felhalmozott minden ingóságot, irodai berendezését és a lakásán lévő ingóságokat. Stark éveken át pontosan fizette a meglehetősen magas biztosítási díjakat. 1933 tavaszán tűz ütött ki Stark fatelepén és leégett az egyik emeletes szín a benne felhalmozott faárukkal és egyéb ingóságokkal. A tűz átharapódzott az irodaépületre és a nádraktárra is és ezeken a helyeken is jelentős kár keletkezett.

Strak *35.000 pengős tűzkárszámlát* nyujtott be az Adriai Biztosítónak, amely azonban hallani sem akart a kárigény kifizetéséről. Azt állította, hogy a kár még megközelítőleg sem éri el a 35.000 pengőt és a maga szakértői becslése szerint *a tűz által elpusztított druraktár értékét mindössze 13.000 pengőre becsülte.* Miután Stark ezt az ajánlatot visszautasította, abban állapodtak meg, hogy a biztosítási szerződés értelmében *a kár megállapítását szakbizottsági eljárás elé utalják.* Megindult a becslés, de a biztosított fél és az *Adriai* által benevezett bizottsági tag a kár összege tekintetében nem tudott megegyezni. Abban egyetértettek, hogy a leégett szín maga 4000 pengőt ért, az irodaépületben esett kárt mindkét szakértő 620 pengőre taksálta, az egyéb ingóságok tűzkárát ugyancsak egyöntetűen 660 pengőben állapították meg, de a színben elégett faárú értékét Stark szakértője *33.000 pengőre becsülte,* ezzel szemben az *Adriai* szakbecslője ezt a kárt *mindössze 13.000 pengőre értékelte.*

Miután nem tudtak megegyezni, a döntést mint elnökre, *Németh* Ferencre, az Una Faértékesítő RT. igazgatójára bízták.

Az elnöki döntés az Adriai Biztosító számára kedvezőtlen volt,

mert Németh úgy döntött, hogy *a színben elégett faáruk után 25.300 pengőt állapított meg károsszegül,* az egyéb kártételek épségben hagyása mellett.

Az elnöki döntés után az Adriai már tovább nem halogathatta a károsszeg kifizetését és az elnök által megállapított 25.300 pengős károsszeget kifizette Stark Józsefnek. A biztosított azonban csak *jogfenntartással* vette fel ezt az összeget, azzal, hogy *a színben elégett faáruk értéke az elnöki becslésben* megállapított összegnél is nagyobb volt és a különbözetre vonatkozólag *követelési jogigényét fenntartotta.*

Az Adriai újra arra az álláspontra helyezkedett, hogy többet nem fizet,

úgy, hogy *Stark József kénytelen volt a budapesti kir. törvényszéknél beperelni az Adriai Biztosítót.* Keresetében azt adta elő, hogy a Németh-féle *elnöki döntés súlyos tévedéseket tartalmaz.*

Magyar Béla dr. kir. törvényszéki bíró elé kitűzött tárgyaláson az Adriai a kereset elutasítását kérte és tagadta, hogy az elnöki döntésben tévedések lennének. Vitatta azt is, hogy bírói eljárásnak helye van, mert a kármegállapítás módját kölcsönösen kötelező hatállyal állapították meg a felek, ennélfogva Stark köteles az abban hozott döntést magára nézve is kötelezőnek elfogadni.

A törvényszék azonban az Adriai Biztosítónak a védekezését nem tette magáévá

és kimondotta, hogy a szakbizottság kármegállapítása megtámadható abban az esetben, ha a szakértők jobb tudomásuk ellenére, vagy tévedésből, illetve megtévesztésből, esetleg helytelen eljárás alapján, avagy kellő tárgyi adatok nélkül állapították meg a kárt. Megállapította a törvényszék, hogy a *szakbizottsági elnöki döntésben két nyilvánvaló tévedés is van.* A törvényszék ugyanis *külön bírósági szakértői eljárást rendelt el* annak megállapítása végett, hogy valójában mennyi értéket képvisel az elégett faáru. Ezek a bírósági hites szakértők kimutatták, hogy az elnöki döntésben lényeges tévedések vannak és ennek folyományaként a bíróság kimondotta, hogy az elnöki döntés a kár megállapítására nem alkalmas. A törvényszék a bírósági szakértők részletes, szakszerű, tüzetesen megokolt szakvéleményét vette alapul. E szerint

a felperes tűzkára faanyagokban 2300 pengővel nagyobb, mint amennyit az elnöki döntés megállapított.

Ehhez hozzávették a nád és cementlapok tűzkára fejében megillető többletet is, úgyhogy a bírósági szakértők megállapítása szerint *az Adriai 2696 pengővel fizetett kevesebbet a felperesnek, mint amennyi a tűzkár folytán bekövetkezett tényleges kár gyanánt mutatkozik.* Ennek alapján a budapesti kir. törvényszék most kihirdetett ítélettel *arra kötelezte az Adriai Biztosító Társulatot, hogy 15 nap alatt, végrehajtás terhe mellett, fizessen a felperesnek 2696 pengő tőkét, ennek a kamatait, 830 pengő szakértői költséget.*

Tavaly 6 millió pengővel gyarapodott a Kereskedelmi Bank betétállománya

Most hozták nyilvánosságra a *Kereskedelmi Bank* mérlegét, amelynek az üzleti eredményre vonatkozó adatai nem mutatnak lényeges változást a mult évinez képest. Tavaly *3.2 millió* volt a tiszta nyereség, az idén *3.3 millió,* ennek megfelelően az *osztalék is azonos a tavalyival: 3 pengő.* A zárszámadás részletei ezzel szemben

élenken bizonyítják azt a hatalmas anyagi és erkölcsi erőt, amelyet a Kereskedelmi Bank jelent a magyar pénzügyi- és hitelélethen.

Jellemző az egész magyar gazdasági élet részéről megnyilvánult bizalomra, hogy

a belső tőkeképződés mai nehéz esztendőjében is sikerült 6 millió pengővel gyarapítania betétállományát, amely tudvalevően a legnagyobb a magyar pénzintézetek közt.

Nem kétséges, hogy *a szolidság és az üzleti tisztesség* a bank kivételes pozíciójának tulajdonképpeni alapja és ennek a két üzleti elvnek egyik legnagyvonalubb képviselője a magyar gazdasági életben *Weiss* Fülöp, a *Kereskedelmi Bank elnöke.* Bár a közvetlen üzletvitteltől visszavonult, az általa meghonosított szellemtől *ma sem tér el a legfőbb üzletvezetés,* amelynek szálai *Stein* Emil dr. vezérigazgató kezében futnak össze. *Stein* Emil dr. tudása, agilitása, hozzáértése és a *Kereskedelmi Bank* nemes tradicióihoz való törhetetlen ragaszkodása viszont garanciája a nem lankadó bizalomnak, amelyet *az alább részletesen ismertetett mérlegjelentés bizonyit a számok erejével.*

*

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank igazgatósága Weiss Fülöp elnöklete alatt e hó 21-én ülést tartott, amelyben megállapította, hogy az 1935. üzletév 3,201.098.23 P tiszta nyereséggel zárult az előző évi 3,284.589.96 P-vel szemben. Az eddigi gyakorlatnak megfelelően több, már lebonyolított üzlet nyereségének elszámolása ezúttal is későbbi időpontra tartatott fenn.

Elhatározta egyben az igazgatóság, hogy a folyó év február hó 4-én, délután fél 5 órakor megtartandó 94-ik rendes évi közgyülésnek javasolni fogja, hogy az 1935. évi osztalék kifizetésére ugyanúgy, mint tavaly, 1,500.000 P, vagyis részvényenként 3 P fordittassék, továbbá, hogy a rendes tartalékalap 1,000.000 P-vel, az intézeti épületek értékcsökkenési alapja 200.000 P-vel, az alkalmazottak jóléti intézményei pedig 60.000 P-vel javadalmaztassanak, míg az 1936. üzletévre 1,257.793.12 P nyereség vitessék elő.

A bank 1935. évi zárszámadásai, szembeállitva az 1934. évi zárszámadásokkal, a következő jelentősebb változásokat mutatják:

Az 1935. év tiszta nyeresége a tavalyit mintegy 17.000 P-vel haladja meg. A kamat- és szelvényjövedelem, dacára annak, hogy a kihelyezések állománya évi átlagban a tavalyihoz képest magasabb volt, a kamattételek csökkentése folytán kerek összegben, 185.000 P-vel visszaesett. Az ingatlanok hozadéka 22.000 P-vel, a jutalékok címén, valamint az értékpapír- és devizaüzletnél elért nyereség és a különféle egyéb nyereség pedig 160.000 P-vel csökkent. Leírásokra az előző esztendővel szemben 937.000 P-vel kevesebb fordíttatott. A jelzálogüzlet 1934. évi különleges nyereségeinek felhasználása mellett ugyanis már tavaly — várható gazdavédelmi rendeletek kihatására való tekintettel — olymérvű leírások eszközöltettek, hogy a folyó évben e címen az előző évinél kisebb leírások szüksége merült fel.

Ami a mérlegszámlát illeti, a könyvecskékben elhelyezett takarékbetétek kerek összegben, 2,261.000 P-vel, a folyószámlabetétek pedig 3,868.000 P-vel emelkedtek, úgyhogy az összbetétállomány 293,873.758 P-ös összege 6,128.973 P-vel nagyobb a tavalyinál. A kezességi üzlet állománya 23,906.565 P-ről 26,121.795 P-re emelkedett.

Az aktívák között a pénztárkészletek, valamint a pénzintézeteknél és bankcégeknél elhelyezett tőkék állománya 34,113.303 P-ről 40,106.222 P-re, az adósok állománya 107,163.604 P-ről 108,644.901 P-re, a váltótárca pedig 144,531.769 P-ről 145,098.014 P-re emelkedett.

Az értékpapirok értékelése ez alkalommal is az eddigi konzervatív elvek figyelembevételével történt. Az államadósságok, közkölcsönök és egyéb értékpapirok állománya 24,132.915 P-ről 23,953.967 P-re, a pénzintézeteknél és egyéb vállalatoknál fennálló érdekeltségek állománya 23,231.640 P-ről 22,784.756 P-re csökkent.

A forgalmi adatok az egész vonalon említésreméltó emelkedést mutatnak.

Gazdasági helyzetünk javulását tükrözi a Pesti Hazai mérlege

Az ország legrégibb és legnagyobb takarékpénztára, a *Pesti Hazai,* most közzétett mérlegének tanusága szerint, tevékenységét *az elmult esztendőben is az ország egyetemes gazdasági érdekeinek szolgálatába állította.* Tradicióihoz híven, *szolid és előrelátó* politikájával ezuttal is

összhangba hozta a gondjaira bízott tőkék biztonságos kihelyezését, valamint az intézet mobilitási szempontjait az egész magyar gazdasági élet jogos hiteligényeinek kielégítésével.

Uzletmenete ennek megfelelően most is *párhuzamosan fejlődött az ország általános gazdasági fejlődésével.* Ez megnyilatkozik

az emelkedő betétállományban és ennek megfelelően a váltótárca megnövekedésében.

A mérleg analizise azt az előrelátást és óvatosságot bizonyitja, amely az intézet élén álló kiváló pénzügyi szakembereknek, *Erney* Károly elnöknek és *Milos* György vezérigazgatónak közismert jellemző tulajdonsága. A mult évi üzleteredményről egyébként az alább következő részletes jelentés ad számot:

A Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület igazgatósága folyó hó 25-én tartott ülésében megállapította az 1935. üzletévi mérleget, nyereség- és veszteségszámlát és elhatározta, hogy a február 10-ére egybehivandó 96. rendes közgyülésnek az 1,220.294.76 P-t tevő nyereség felosztására nézve a következő javaslatot fogja előterjeszteni:

Fizettessék osztalékra minden egyes részvény után 3.— P, 200.000 drb részvény után tehát 600.000 P, fordíttassék a rendes tartalékalapra 100.000 P, az ingatlan értékcsökkenési tartalékalapra 100.000 P, jótékony- és alapítványi célokra a fővárosi intézetekkel együtt adott összegeken felül 32.000 P, a felügyelőbizottság és a választmány tagjainak tiszteletdíjára 18.280 P, a tisztviselők külön jutalmazására 70.000 P és az alapszabályszerű jutalékok levonása után fennmaradó 244.386.05 P az 1936. évi nyereség- és veszteségszámlára irassék át.

A már az előző évben észlelt élénkebb üzleti tevékenység és az ennek következményeként az egyes álladékokban beállott emelkedés a lefolyt évben is folytatódott. Ez az emelkedés, néhány üzletág kivételével, az 1935. évben már fokozott mértékben jelentkezett és kiterjedt mind a megnövekedett ügyfélforgalomra, mind az intézet jelentősebb üzletágainak további fejlődésére. Ennek megfelelően a betéti könyvecskékre elhelyezett betétek állaga az 1934. évi 72,453.021.59 P-ről 74,972.144.63 P-re, a folyó- és csekkszámlára elhelyezett betétek álladéka pedig 40,496.065.67 P-ről 41,498.415.18 P-re emelkedett. A betétálladékok emelkedése örvendetes tanubizonysága az újraéledt takarékossági tevékenységnek, amely az intézetnél is az említett további betétemelkedésben jutott kifejezésre. Az egyesületnél elhelyezett összes betétek álladéka, az évenként fogyó átmeneti hitelezőket beleszámítva, 120,984.457.53 P-ről 124,809.819.25 P-re nőtt.

Az említett élénkebb üzletmenet és egyes álladékok-

ÉPÜLETFA, PARKETTA, BUTOR
szút, faromlást, gombásodást
megelőző, védekezési és javitási tanácsadás
LÉVAI ELEMÉR falpari szakértő
Budapest, VI., Szív-utca 11. Telefon: 282-57

Törv. védett K. H. lámpatestekkel
Nagy árammegtakaritás! Nagyobb fény!
KOMOR HENRIK-féle fénytechnikai-, villamossági- és műszaki vállalat K. F. T.
Budapest, VII., Wesselényi-utca 59. Telefon: 41—4—76.

Kereskedők országos tiltakozása az áruházak konkurrenciája ellen

Izgalmas hangulatban folyt le a *Cukorkakereskedők Országos Egyesületének* nagygyűlése, amelyet *Usetty* Béla dr., a *KÉKOSz* elnöke és *Schück* István a cukorkakereskedők elnöke hívott össze. Az iparügyi minisztérium részéről jelen volt *Egry* István miniszteri tanácsos, a kamara részéről *Varró* István dr. titkár, valamint az összes rokon- és társszakmák elnökei. A termet zsufolásig megtöltő kereskedők zajos helyeslésssel fogadták az egyesület ügyészének, *Ligeti* Miklós dr.-nak előterjesztését, amely szerint beadványban

kérik a kormányt, hogy a gyárak ne létesíthessenek több fiókot, magánfeleket közvetlenül ne szolgálhassanak ki, végül az áruházakat osztrák példára tiltsák el a cukorkaárusítástól.

Schück István elnök több mint egy órás beszédben mutatott rá arra a mindent legázoló és kérlelhetetlen versenyre, amellyel

a gyárak és a nagyáruházak lehengerlik a napi 18 órát dolgozó cukorkakereskedőket,

akik *úttörő munkát végeztek, amikor ezzel a keserves munkával bevezették a különböző cikkeket.* A gyárak és az áruházak forgalma, amelytől ily módon elesik a fővárosi kereskedelem,

egymaga 400.000 pengőnél nagyobb összeget tesz ki évente.

Végül a társszakmák képviselőinek felszólalása után *elhatározták, hogy országos tiltakozó nagygyűlést rendeznek a mindent lehengerlő áruházi verseny ellen.*

A postatakarék jubileuma. A postatakarékpénztár február 1-én ünnepli meg 50 éves jubileumát. Ebből az alkalomból díszülést fognak tartani, amelyen *Fabinyi* Tihamér pénzügyminiszter elnököl, s mond megnyitóbeszédet. Az intézmény történetét *Tormay* Béla vezérigazgató ismerteti, aki után még felszólalnak: *Imrédy* Béla, a Jegybank elnöke, *Chorin* Ferenc, *Hegedüs* Loránt és *Szendy* Károly polgármester.

Új kormányfőtanácsos. A kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére *Vámossy* Károly okleveles gépészmérnöknek, a *Ganz és Társa Villamossági, Gép-, Vagón- és Hajógyár Részvénytársaság* igazgatójának három évtizeden át a hazai gépgyártás terén kifejtett értékes tevékenysége elismeréséül *a kormányfőtanácsosi címet adományozta.*

Kovácsy Dénes és számos kiváló tisztviselő előléptetése a Kereskedelmi Bankban. A *Pesti Magyar Kereskedelmi Bank* igazgatósága *Weiss* Fülöp elnöklésével ülést tartott, amelyen *az előléptetésekkel is foglalkoztak.* Az előléptetett tisztviselők élén *Kovácsy* Dénes szerepel, akit *aligazgatóvá neveztek ki.* Az új aligazgató 1911-ben lépett a *Kereskedelmi Bank* szolgálatába, *hősiesen végigküzdötte a világháborút,* amiután *tüzérfőhadnagyi rangban tért vissza íróasztalához.* Hamarosan elismerték nagyszerű képzettségét, feltétlen megbizhatóságát és nem utolsó sorban *törhetetlen munkabírását.* Kezdettől fogva *a legfontosabb munkakörökben foglalkoztatták,* majd *a sajtóügyek ellátásával is őt bizták meg. Kovácsy* Dénes most már évek óta végzi ezt az egész kivételes tehetséget, emberi tapintatot, sok finom megérzést igénylő feladatot, még pedig *nem csupán feljebbvalóinak legteljesebb megelégedésére, hanem olymódon is, hogy megszerezte magának az egész magyar sajtó osztatlan barátságát,* amelynek rokonszenve üdvözli őt felfelé ívelő pályájának ezen az új állomásán. — Az említett igazgatósági ülésen egyébként *Kovácsy* Dénesen kívül *Podvszky* József dr. és *Vetsey* Géza cégvezetőket *aligazgatókká, Braun* Imre fiókfőnököt *fiókigazgatóvá, Bodnár* Pál, *Bródy* Tibor, *Csegő* János, *Lord Pál, Milos* Endre dr., *Rammacher* János, *Révai* Sándor dr., *Sebő* István és *Tabakovich* Pál főtisztviselőket *cégvezetőkké, Ghillány* Árpád dr.-t és *Mezei* Tamás dr.-t *jogügyi titkárokká* nevezte ki.

Balassa József a Pénzvilág új szerkesztője. Az egyik kitűnő régi gazdaságpolitikai lap gazdát cserélt: *Balassa* József átvette a *Pénzvilág* szerkesztését. *Balassa* Józsefet nem kell külön bemutatnunk ezeken a hasábokon, mert hiszen a magyar ujságolvasó közönségről nem is beszélve, *nincs az a novicius ujságíró, aki ne lenne tisztában ennek az egészen kivételes tehetségű és amellett szinte páratlanul nagyműveltségű ujságírónak értékeivel.* A *Pénzvilág* legújabb száma már *Balassa* József szerkesztésében jelent meg és tartalma gazdagságában változatosságában, érdekességében már is magán viseli a kiváló ujságíró és lapszerkesztő közismert zsurnaliszta erényeit. A *Pénzvilág* ezentúl hetenként, minden szombaton megjelenik

Átszervezték a B. N. V.-t. A Kamara legutóbbi ülésén *Gyulay* Tibor főtitkár előterjesztésére egyhangú helyesléssel tudomásul vették a megállapodást, amely szerint a jövőben a *Budapesti Nemzetközi Vásárt* — egyelőre három éven keresztül — *a Kamara a GyOSz-szal közös számlára rendezi.* A vásár ügyeinek intézésében azonban *a GyOSz mellett intézményes befolyást biztosítanak a fővárosnak is.* A vásár elnöke *Szendy* Károly polgármester lett, elnöktársai pedig a *GyOSz* részéről *Chorin* Ferenc felsőházi tag, a Kamara részéről *Éber* Antal. A vásár vezetésében továbbra is a régi bevált munkaerők vesznek részt: *Vértes* Emil kamarai tag ügyvezető elnök marad, *Lengyel* Géza, mint a *GyOSz.* megbizottja vesz részt a munkában, *Hallósy* István dr. pedig változatlanul *a vásár ügyvezető igazgatója lesz.* A körülbelül 800.000 pengős budgethez a Kamara *300.000 pengő forgótőkét bocsát az intézmény rendelkezésére ötszázalékos kamat mellett.*

Koltai Mátyás előadása. A Magyar Tőzsede Club 1935—36. évi szemináriuma tizenegyedik előadása január 30-án, csütörtökön este 7 órakor lesz, amikor is *Koltai* Mátyás, a Magyar Asphalt rt. vezérigazgatója beszél *„Az útépítés gazdasági jelentősége"* címmel.

Knapp Miksa lemondott az Élelmiszerszállító igazgatói tisztségéről. A *Magyar Élelmiszerszállító és Árukereskedelmi R.-t.* igazgatója, *Knapp* Miksa benyujtotta a társaságnál viselt igazgatói tisztségéről történt lemondását, amelyet a társaság igazgatósága elfogadott. Úgy látszik, hogy *Knapp* Miksának ez az elhatározása összefüggésben áll azzal a hamistanuzási bűnpörrel, amelyben a törvényszék bünösnek mondotta ki és őt *félévi börtönre ítélte.* A bűnösség megállapítása miatt Knapp Miksa az ítélőtáblához fellebbezett.

Az útépítési és csatornázási illetékek kedvezményes fizetése. A budapesti ingatlantulajdonosok, de közülük is elsősorban a családi házak építtetői, esztendők sora óta sérelmezték, hogy a reájuk kirótt útépítési és csatornázási illetékeket azok magas összege miatt és a túlzott kamatfeltételek következtében csak a legnagyobb nehézségek árán képesek kiegyenlíteni. A székesfőváros vezetősége most úgy intézkedett, hogy a *hátralékos járulékok befizetésére messzemenő részletfizetési és kamatkedvezményeket ad.* Ha a tartozás az esedékességtől számított *egy év alatt* egészében fizettetik ki, akkor a hátralék után évi *6% a kamat.* Ha a kifizetés az esedékességtől számított *egy év után történik,* azon az alapon, hogy az adós részletfizetési vagy halasztási engedélyt kapott, *ugyancsak 6% a kamat,* még akkor is, ha az adós nem pontosan fizette a részleteket, de az engedélyezett határidőn belül mégis kifizeti tartozását. Egyéb esetekben 9% kamat jár. Ha a tartozás több mint egy éve áll fenn és ezt egy összegben akarja az adós megfizetni, a főváros pénzügyi osztálya *leszállíthatja a 9%-os kamatot 6%-ra, a 6%-os kamatot pedig még alacsonyabbra.* Különös kedvezményként azoknak, akik egy évnél régebbi illetéktartozásukat március 1-e előtt egy összegben fizetik ki, *az összes kamatok töröltetnek.*

Megalakult a posztókartel. A posztókartel megalakítására vonatkozó tárgyalások *a minap eredményesen befejeződtek.* Az új megállapodáshoz csatlakozott a *Moktár* érdekköréhez tartozó *Bajai Posztógyár,* a *Budavidéki Posztógyár Rt.,* továbbá a *Löden Posztógyár Rt.* Szabályozták az eladási árakat és a piac javítását, de még nem tudni, hogy csatlakozik-e a kartelhez a posztógyártás terén igen nagy szerepet betöltő *Weiss Manfréd-féle nemezposztógyár.* A kartel közös eladási szervezete *Posztóárusító Rt.* cégjelzéssel most alakul meg.

Kecskemét megvédi barackpálinkáját. A Hirös Város barackpálinkáját annyira szárnyára vette a népszerűség, hogy mindenfelé hamisítványokkal próbálják kihasználni a nagy konjunkturát. Kecskemét város vezetősége a visszaélések megakadályozására lépéseket tett az illetékes hatóságoknál, hogy a „kecskeméti barackpálinka" megjelölést csak a valóban kecskeméti barackból párolt és ellenőrzés mellett készült szeszre lehessen alkalmazni. Annál is inkább kéri a város a hamisítványok üldözését, mert a kecskeméti barackpálinka kivitele örvendetesen fellendült s nagy érdek fűződik a pálinka presztizsének megóvásához.

Vállalkozás

Versenytárgyalási megbízások

A mult héten tartott nyilvános és szükkörű versenytárgyalások alapján a különböző közmunkákat és közszállításokat a következő cégek kapták:

Az augyalföldi szennyvízátemelőtelep szűrőrácsainak szállítására a Farkasvölgyi Villamossági Rt. kapott megbízást 92.788 pengőért.

Ugyanott a zsilipek szállítására az Állami Vas-, Gép- és Acélgyár kapott megbízást 43.738 pengőért.

Ugyanott a daruk szállítására Márkus Lajos cég kapott megbízást 74.380 pengőért.

Papírneműek szállítására megbízást kaptak: Neményi Testvérek 31.000, Diósgyőri Papírgyár 8747, Hazai Papírgyár 37.811, Leschitz Ferenc 30.000 pengőért.

Uj versenytárgyalási kiírások

A polgármester versenytárgyalást hirdet:

A hivatali épületekben, kórházakban, stb. lévő liftek karbantartási munkálataira. Ajánlat tehető február 14-én d. e. 10 óráig a magasépitési ügyosztályon.

A Szent László-kórház megfigyelő pavillonjának vízvezeték-, csatornázási, gáz- és melegvízberendezési munkálataira. Ajánlat tehető február 7-én d. e. 10 óráig a magasépitési ügyosztályon.

A Koronaőr-utcai iskola központi fütésberendezési munkálataira. Ajánlat tehető február 7-én d. e. 10 óráig a magasépitési ügyosztályon.

A szeretetotthonok és árvaházak részére szükséges tésztanemüek szállitására. Ajánlat tehető február 4-én d. e. 10 óráig a szociálpolitikai ügyosztályon.

Beérkezett ajánlatok

A mult háten tartott versenytárgyalásokon a különböző nagyobbszabású közmunkákra és közszállításokra a következő cégek pályáztak:

A főváros területén végzendő gázcsőfektetési és gázcsőfenntartási munkák során szükséges útburkolatok bontási, csőárokásási és útburkolat helyreállitási munkákra pályáztak: Obendorfer Rudolf, Schäffer György, Gravieser Albin, Hirsch László, Obendorfer József, Reinisch Tivadar, Heverdle Károly, König József, Grosz Frigyes, Krausz Ferenc, Schaffer Antal, Rajk Sándor, Vadas Mihály, Hollós Ferenc, Handl István, Hirsch Mihály, Borlay Károly, Szegedy Béla, Barta József, Schäffer Károly, Klauber és Vajda, Spányi Ernő.

A főváros közigazgatási területein végzendő gázcsőfektetési és gázcsőfenntartási munkák során szükséges járda- és úttest aszfalthelyreállitási munkákra pályáztak: Gosztonyi és Társa, Korek E., Murt Rt., Hirsch Mihály, Útépítő és Aszfaltozó Vállalat, Danubia műszaki vállalat, Bitumenipar, Magyar Asphalt, Helvey Tivadar, The Neuchatel Asphalt Comp., Asphalt Építőipar Rt., Neophalt Építőipari Rt.

A HEV vonalain lévő emésztőgödrök, szemétvermek, aknák és csatornatisztitási munkákra pályáztak: Gutwillig E. 3937, Sellei Gábor 4921, Moczár Gábor 6783, Hipszki István 9091, Unrein Károly 4366 pengővel.

A székesfőváros intézetei és üzemei részére szükséges különféle papir és rongylemez szállitására pályáztak: Hazai Papirárugyár Rt., Diósgyőri Papírgyár Rt., Neményi Testvérek, Hungária Papirlemez- és Papiriparárugyár Rt., Posner.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető:
NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

GROSZ FRIGYES
OKL. MÉRNÖK ÉPITÉSI ÉS KÖVEZÉSI VÁLL.
Budapest, IX., Bakáts-u. 1. Telefon: 86-0-64.

CZUCZOR LÁSZLÓ
ÉPÍTŐMESTER
BUDAPEST II., Török-utca 4
Telefonszám 574-23

SCHÄFFER KÁROLY
OKLEVELES MÉRNÖK
Vasút-, út-, betonépítési vállalkozó, kövezőmester
Budapest, IV., Petőfi Sándor-u. 16. Tel.: 897—85

Baráth György
hat. eng. villanyfelszerelési vállalata
Budapest, I., Olasz-fasor 4
Telefon: 609-67

RÉVÉSZ ÉS HUSZÁR
autótechnikai cikkek és láncok. Durex-dugattyú vezérképviselet
Budapest, VI., Jókai-tér 7. Tel.: 18-9-54

HOFFER JÓZSEF
OKL. GÉPÉSZMÉRNÖK, ÉPÍTÉSI VÁLLALKOZÓ, EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZŐ
BUDAPEST, V., GR. VIGYÁZÓ FERENC-U. 3. TEL.: 23-7-46.

Krausz Ferenc
bronzöntő Budapest, VI., Babér-utca 80. Telefon: 932—26

LIEBHARD BÉLA
ÉPÍTŐMESTER
BUDAPEST, ÜLLŐI-ÚT 64
TELEFON: 32-8-06

Mihálka és Társai
reszelő- és szerszámáru iparvállalat k. f. t.
Budapest, V., Zápolya-utca 34. Telefon: 92-4-98.

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyag ipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám. Telefon: 23-0-71, 10-3-59, 14-1-52
Cementgyár: Lábatlanban ... évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban ... „ „ „ 5.000 „
Dorogon ..... „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya
Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8,000.000 drb.

Huszonötödik évfolyam Budapest, 1936 február 5. 5. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI. ANDRÁSSY-ÚT 60
Telefon: 13-7-15 — Postacsekk: 40.424

A besúgók

A Magyar Országgyűlés Képviselőháza a napokban behatóan foglalkozott társadalmi életünk sebeivel. Akarmennyire igyekszünk is arra, hogy a magunk becsületét megóvjuk, súlyos gyengeség volna az, ha strucepolitikát űznénk és nem vennénk észre a magunk hibáit. Végre is a hibák észrevétele a kiindulási pont, hogy eljuthassunk a szükséges és elengedhetetlen orvosláshoz. Igenis, a magyar közéletnek az utóbbi időkben sok kínos, sok fájdalmas jelensége volt, amelyeket ki kell irtani. Ezek között szerepelt a *besúgások és a névtelen levelek* valósággal rendszerré váló gyakorlása. Külön kiemeljük a magyar közéletnek ezt a fájó sebét, mert a budapesti városházán sok, feltűnően sok és feltűnően elkeserítő esetben találkoztunk vele.

Besúgás, névtelen levél? Ki kételkedhetik benne, hogy ezek az eszközök nem méltók jellemszilárd, komoly emberekhez, nem férfias eszközök, de még akkor sem engedhetők meg, ha a női hisztéria szülöttei. Mégis, megtorpanunk egy pillanatra, amikor minden néven nevezendő névtelen levelet elítélünk. *Gömbös* Gyula miniszterelnök ugyan kijelentette parlamenti beszédében, hogy besúgást és névtelen levelet csak gyáva emberek alkalmaznak és felhívott mindenkit, hogy dobja a névtelen leveleket a papírkosárba és hivatalból ne reagáljanak ezekre a névtelen levelekre. Kétségtelenül igaza van a miniszterelnöknek abban, hogy a figyelembe nem vett névtelen levél hatását veszti, jelentéktelenné és nevetségessé válik. Még sem szabad megfeledkeznünk arról, hogy éppen az utóbbi időben volt néhány igen eklatáns eset, amikor emberek ellen, akik hatalmukkal visszaéltek, csak névtelen levél útján sikerült a megtorlást kivívni. Szegény, megtiport alkalmazottak, kis igazságkereső pontocskák nem találtak más eszközt, anélkül, hogy magukat az eltiportatás veszedelmétől megóvják, mint a névtelen levelet.

És mégis azt kell mondanunk, hogy a miniszterelnöknek van igaza. A jellemtelen eszközök nem avatják az embert hőssé. A vértanúk hősök, de a névtelen levélírók gyáva fickók. Aki annyira biztos a maga igazában, mint lehettek azok, akik a közelmultban egy-egy város életének katasztrofális bűneit névtelen levéllel leplezték le, azok álljanak ki nyíltan a porondra és igyekezzenek bizonyítani a maguk igazát. Ha ezt cselekedték volna, a magyar közélet hőseivé avatták volna magukat és ha elbuktak volna, vértanúnak lenni sem szégyen.

Amikor azonban éppen a budapesti városházán az utóbbi időben tapasztalt ilyen aljas eszközökkel dolgozó haramiákra gondolunk, fokozottan érezzük, hogy meg kell valósítani a miniszterelnök utasításait: *papírkosárba a névtelen levelekkel.* Aki vádol, vádoljon álarc nélkül, aki hősi cselekedetre vállakozik, álljon ki egész mellel, győzzön, vagy hulljon el, de a mind szélesebb mederben hömpölygő rágalom-folyónak útját kell végre állni. *Az utolsó hetekben a főváros két igen érdemes főtisztviselőjét vádolták meg és mind a két esetben megdőltek a vádak.* De hol keresse két kiváló főtisztviselő azt a balzsamot, amely örökre megóvja őket a sanda szemek tekintetétől. Mert ne felejtsük el, hogy a névtelen levelekben napvilágot látott vádak megsemmisültek ugyan, de az ujságok ökölnyi címekkel közölték a rágalmakat, amelyeket fönntartással írtak ugyan körül, de amelynek cáfolatát nem tudjuk, olvasta-e mindaz, aki a vádakat biztosan olvasta. Egy-egy életen át tiszteletben tartott névhez tapadt szégyenletes mocsok, amelyet csak azok számára sikerült letörölni, akik véletlenül a vádak cáfolatát is olvasták.

Ennek a rágalomhadjáratnak végének kell lennie, mindenki érdekében, mert a névtelen levél olyan gyilkos eszköz, amelynél senki sem tudhatja, hogy mikor röpítik a szívébe.

Sipőcz Jenő főpolgármester szerint a szociális tevékenység tervszerű irányítása nélkül nincs egészséges nemzeti élet

Szociális feladatok, amelyek a gazdasági viszonyok javulása után is a főváros kötelességei maradnak — A főváros szociális politikájának vezéreszméi országos viszonylatban is megvalósulnak — A főpolgármester a tisztviselők továbbképzésére létesítendő szervezetről

Ahányszor fölcsillan a reménység, hogy a gazdasági viszonyok hosszú és keserves kinlódás után mégis csak megjavulnak, mindannyiszor fölmerül az a kérdés is, hogy azok a rendkívüli terhekkel járó szociális feladatok, amelyeket a nehéz időkben Budapest székesfőváros önfeláldozó emberszeretettel vállal, továbbra is a fővár[illegible]polgárságának feladatai maradnak-e, vagy a gazdasági viszonyok javulásával milyen arányban csökkennek a főváros szociális terhei. Ezeknek a kérdéseknek a megvilágítását kérte a *Fővárosi Hirlap* Sipőcz Jenő főpolgármestertől, aki másfél évtizeden keresztül volt a főváros szociális politikájának legfőbb irányítója és ma is, mint főpolgármester, éber gondoskodással vigyáz arra, hogy a főváros az anyagi lehetőségek adta keretek között hiven és áldozatkészen teljesítse szociális feladatait. Megkérdeztük a főpolgármestert, hogy az eddig szerzett tapasztalatok alapján mi a véleménye arról, hogy a nagyarányú szociálpolitikai tevékenység átmeneti szükségletet elégít-e ki, vagy pedig állandó feladata marad-e az Budapest székesfőváros közigazgatásának.

A főpolgármester rendkívüli tapasztalatokról tanuskodó és mély szociális érzését tükröző válaszából megérthetjük azt, hogy a főváros szociális tevékenységének szinte túlduzzadt kereteit csak addig tarthatjuk fenn, amíg a kereseti lehetőségek nem változnak. A szociális megsegítés mai mértéke nem állandósulhat, ezzel szemben — mint a főpolgármester mondja, — a jövő, a normális életviszonyok jövője legfőként azt a feladatot rója a fővárosra, hogy *olyan szociális intézményeket létesítsen és tartson fenn, amelyek Budapest társadalmát támogatják és erősítik.* Kiérzik azonban a főpolgármester nyilatkozatából az a becsületes, jóleső és jogos megelégedés is, amelyet ma a főváros minden polgára érezhet, amikor arra gondol, hogy azt a szociális gondoskodást, amelyet ez a polgárság a maga portáján megvalósított, országos vonatkozásban is sikerül kiterjeszteni.

Sipőcz Jenő dr., főpolgármester

nagyjelentőségű nyilatkozata, amelyet a *Fővárosi Hirlap* részére tett, a következő:

— A mai válságos idők, a rendkívül nehéz megélhetési viszonyok sok olyan szociális terhet hárítanak a fővárosra, amely terhek majd a *gazdasági viszonyok javulásával elmaradnak.* A főváros anyagi ereje megfeszítésével igyekszik a köznyomort enyhíteni és a szűkölködőknek segítséget nyujtani. Ez azonban nem lehet állandó feladat, különösen abban a keretben, amelyben most történik a segélynyujtás és az étkeztetés,

ezt csak addig tarthatjuk fenn, míg a kereseti lehetőségek nem változnak.

Ez a tevékenység a *mai idők szükséglete*, a főváros általános szociális kötelezettségeiből folyik, de nem ez a súlypontja állandó szociálpolitikájának. A legfőbb feladatot abban látjuk, hogy a főváros szociális intézményeket létesítsen és tartson fenn, amelyek segítségével a táradalmat támogassa és erősítse a maga munkájában. Talán az árvaházak és a szeretet-otthonok fejezik ki legjobban ezt a gondolatot, de alig van olyan intézménye a fővárosnak, amelynek működésében nem játszana szerepet a szociális szempont. A közigazgatás és városvezetés egész vonalán szociális elgondolásokat érvényesítünk. A modern időkben a szociálpolitika úgyszólván éltető levegője és világító horizontja a közület tevékenységének. A jövőben

a főváros munkaprogrammja csak akkor lehet üdvös és eredményes, ha szervesen építi bele a kitűzött feladatokba a szociális szempontokat.

— Egyszóval Méltóságod szerint *szervezett* szociális tevékenységre van szükség úgy a közületek, mint az állam életében?

— Igen. Eddig a szociális kérdés inkább munkáskérdésnek látszott, de a fejlődés eredményei, a társadalmi élet különböző jelenségei megmutatták, hogy *szociális gondoskodás és tervszerű irányítás nélkül nem lehet egészséges nemzeti életet szervezni.* Az állami közigazgatás a közönséggel, a társadalommal való érintkezésben

mindenütt a szociális feladatokba ütközik, amelyeknek felismerése és megoldása nélkül sok tekintetben meddő lesz a tevékenysége.

Világszerte olyan jelenségek és mozgalmak ütköztek ki a népek életében, amelyek messzeható szociális változásokat jelezuek. A politikai rendszerek átalakulását, az új életberendezkedések megszületését szociális eszmék mozdították elő. Az állami élet telitve van szociális gonddal és nyugtalansággal. Az idők új feladatait mi is felismertük, sok üdvös kezdeményezés történt ezen a téren. A falvak közegészségügyének megszervezése szociális szempontból is nagy jelentőségü dolog, a nyomorenyhítő akció is szervezett keretben történik, mely később alapja lehet a falvakra kiterjeszkedő állandó szociális gondoskodásnak. A főváros ebben a tekintetben úttörő munkát végzett és

örömmel tölti el, hogy szociálpolitikájának vezéreszméi megvalósulnak országos viszonylatban is.

— Ezek kapcsán mi a véleménye Méltóságodnak a belügyminiszter ama rendelkezéséről, hogy a tisztviselők tovább képzésére szervezetet létesít?

— Ezt nagy örömmel üdvözlöm. Elméleti és gyakorlati szempontból egyaránt fontos, hogy a tisztviselők lépést tartsanak a világ

haladásával. Az élet napról-napra új kérdéseket vet fel, új ismeretekre és tájékozódásokra van szükség, hogy a közigazgatás kielégítse a várakozásokat és a kor szinvonalán álljon. Ebből a szempontból nézve a továbbképzést, azt hézagpótlónak és elengedhetetlen szükségnek mondhatjuk. Az előbb vázolt szociális feladatokat tekintve,

nagyon üdvös volna, ha a továbbképzés megfelelő mértékben felvenné programmjába a szociálpolitikára vonatkozó tanulmányokat is.

A tisztviselői munka és feladat nagyon megkívánja a szociális érzéket s a mai időkhöz mért szociális ismereteket.

*

Sipőcz Jenő főpolgármesternek ez a nagyfontosságú nyilatkozata már a jövőbe világít be, amint hogy mindaz, ami most következik, nem a mának szól, hanem sok mindennél, így elsősorban az üzemek átcsoportosításával is a jövő számára dolgozik a főváros. *Ennek a gondolatnak kell áthatnia a szerdára összehívott tizenhatos bizottság tagjait is,* akik, ha félreteszik pártpolitikai érdekeiket és csak a főváros üdvét nézik, gyorsan és igen eredményes munkát végezhetnek.

Ennek a tizenhatos bizottságnak a tagjai maguk is nagyon jól tudják, hogy a főváros tulajdonképpen nem szorul arra a beavatkozásra, amelyet a szanálás általában jelent. Valamennyien tudjuk, hogy a főváros gazdasági helyzete sohasem rendült meg, itt csak a deficitet kell eltüntetni, ami sohasem tartozott a rendkívüli feladatok közé. Ebbe kapcsolódik azután az üzemek ügye, a tarifák rendezésének kérdése, *amit nem a főváros gazdasági helyzete, hanem maguknak az üzemeknek léte és fenntartásának lehetősége követel parancsoló módon.*

Ha mindezekhez hozzávesszük, amit a főpolgármester több alkalommal, így a *Fővárosi Hirlap* útján is hangoztatott már, hogy tudniillik a „szanálás"-nak gyorsan végbe kell mennie, hiszen *a szanálás nem ma kezdődik, hanem csak most ért el a befejezés stádiumába,* akkor mindnyájan azzal a biztos reménységgel nézhetünk a közeli hetek elé, hogy az alól a lidércnyomás alól hamarosan felszabadulunk, amit a „szanálás" jelentett, s amely korántsem bizonyult olyan veszedelmesnek, mint azt eleinte hittük.

ÉPÜLETFA, PARKETTA, BUTOR
szút, faromlást, gombásodást
megelőző, védekezési és javítási tanácsadás
LÉVAI ELEMÉR falipari szakértő
Budapest, VI., Szív-utca 11. Telefon: 282-57

Mihálka és Társai
reszelő- és szerszámáru iparvállalat k. f. t.
Budapest, V., Zápolya-utca 34. Telefon: 92-4-98.

PAULHEIM LÉNÁRD
ÉPITŐMESTER
BUDAPEST, VII., ROTTENBILLER-U. 6/b. TEL.: 351—54.

Gyári lerakat Telefon: 411-31
NYULASSY JÓZSEF
parkett és padozati vállalat
Bpest, IX., Dandár-u. 24. Vállal új és régi fektetést s mindenféle padozat munkát a legolcsóbban.

Szép, olcsó, jó KERET csak a Pollák-féle lehet
Üzlet: Budapest, VII., Király-utca 89. sz.
Gyár: VII., Almássy-tér 2. Telefonszám: 33—4—62

NAGY SÁNDOR
CIPÉSZMESTER
úri-, női-, sport- és orthopädcipész
IV., Magyar-utca 52. Telefon 87-5-59

Orenstein és Koppel
MAGYAR R.-T., BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
Motorosmozdonyok — Útjavítógépek — Kisvasutak — Iparvágányok — Autobuszkarosszériák

Tavalyi rekordidegenforgalmunkat túlszárnyalják a várható események

Több osztrák vendégünk volt az elmult esztendőben, mint a millenáris évben — Az idegenforgalmi naptár nemzetközi sikere

A *Fővárosi Hirlap* elsőnek közölte, néhány héttel ezelőtt az elmúlt év idegenforgalmi mérlegét, amely azt mutatta, hogy *1935-ben Budapest a világ egyik legdivatosabb idegenforgalmi attrakciója lett,* ennek megfelelően az előző esztendők egyre emelkedő számadataihoz képest is *rekordidegenforgalmunk volt.* A bejelentések, a külföldi érdeklődések, a különböző már lekötött, vagy tervbe vett ünnepségek és kongresszusok azonban azt mutatják, hogy

ebben az esztendőben a tavalyi rekordot is túlszárnyaljuk.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa éppen ezért felkereste

Kovácsházy Vilmos

tanácsnokot,

aki a közelmúlt eredményeit és a legközelebbi jövő reménységeit a következőkben körvonalazta:

— Most látjuk csak igazán, — mondotta *Kovácsházy* tanácsnok, — *milyen szerencsés intézkedés volt bécsi idegenforgalmi irodánk felállítása.* Voltaképpen azzal az elképzeléssel indítottuk meg ennek a szervnek a működését, hogy a Bécsben megforduló idegeneket Budapestre is el tudjuk terelni, szóval, hogy az elzáró gátat, amelyet az elmúlt esztendőkben Bécs jelentett, Magyarország felé megnyissuk. Ebben a gondolatkörben indult meg a bécsi iroda munkája, *rövidesen azonban egészen más teendők felé terelődött munkájának súlypontja.* Ma már az a helyzet ugyanis, hogy

bécsi irodánk működése folytán egyre nagyobb mértékben irányul Budapestre a belső osztrák idegenforgalom, aminek fellődéséhez természetesen az is hozzájárult, hogy a két főváros aránylag nincs messze egymáshoz.

Statisztikai adatok bizonyítják, hogy *soha olyan hatalmas osztrák tömegek nem kerültek Magyarországra, mint az elmúlt esztendőben.* Nem kivétel ez alól a megállapítás alól az 1896. évi millenáris esztendő sem, holott akkor valóban világraszóló bemutatások voltak fővárosunkban, miután pedig a két ország között sokkal szorosabb kapcsolatok voltak, mint manapság, természetesnek látszott, ha az osztrákok óriási érdeklődést tanusítottak a magyar fővárosban lezajlő ünnepségek iránt. Az akkori Ausztria területre nézve a mainak többszöröse volt, viszont

a jelenlegi osztrák állam nemcsak relative, hanem abszolute is sokkal nagyobb idegenforgalmat jelent számunkra, mint ezelőtt negyven évvel.

Bécsi irodánk vezetője minden elismerést megérdemlő ügybuzgalommal és a modern propaganda eszközeivel működik közre azon, hogy *az Ausztriából Budapestre irányuló idegenforgalom még jobban elmélyüljön.* Korábban csak Bécsben tartottak Budapestet ismertető előadásokat, most azonban

idegenforgalmi irodánk már kiterjesztette szervező és felvilágosító munkásságát Ausztria jelentékenyebb városaira és vidékeire is.

Igy legutóbb *Grázban* és *Salzburgban* voltak vetitettképes előadások, majd a *Semmeringen* ismertettük meg Budapestet az ott tartózkodókkal, hogy azután később *Badenben* és *több Bécs melletti kisebb városkákban* jelenjenek meg propagandistáink.

— Hogy a székesfőváros áldozatkészsége, amelyet az idegenforgalom fellendítése érdekében hozott milyen nagyjelentőségű, annak legékesebb bizonyítéka talán *a Nemzeti Bank egyik legutóbbi jelentése.* Ebben a jelentésben megállapítja, hogy

az elmult esztendőben az augusztus hónap volt a legerősebb a valutabevételek szempontjából.

Tehát *a főváros által rendezett Szent István-heti ünnepségek nagyobb vonzóerőnek bizonyultak még a Nemzetközi Vásárnál is.* Nemzetgazdasági vonatkozásokban és a főváros gazdasági helyzete szempontjából egyaránt óriási hordereje van az idegenforgalom kimélyülésének, de, *természetesen, nem szabad megmaradnunk az eddigi keretek között.* Pár évvel ezelőtt Csehországban mutatkozott jelentős érdeklődés a magyar idegenforgalmi kapcsolatok kiépítésére nézve, folytak is bizonyos előzetes tárgyalások, *megállapodásra azonban nem kerülhetett sor.* Én meg vagyok arról győződve, hogy minden politika kikapcsolásával tovább kell fejlesztenünk, elsősorban a tőlünk északra elterülő államokkal az idegenforgalmi kapcsolatok intézményes kiépítését, mert az eddig mutatkozó érdeklődés is azt bizonyítja, hogy *külföldi vendégeink javarészét ezekről a területekről várhatjuk.* Igaz az is, hogy a Budapestre érkező külföldiek sorában úgyszólván a világ minden nemzete képviselve van, viszont a tömeges érkezések mégis csak a területileg nem messze fekvő országok polgárainak sorából adódnak. Arra, komoly formák között, nem lehet számítanunk, hogy Amerikából, vagy pláne Délamerikából jelentősebb számban jöjjenek Budapestre vendégek, így tehát nem fizetődnék ki, ha ezeken a más földrészeken fekvő államokban nagy befektetést igénylő idegenforgalmi szervezeteket állítanánk fel. Ennél sokszorta fonosabb

a bécsi idegenforgalmi iroda mintájára a közeli államokban megfelelő propagandaszerveket beállítani,

mert manapság, amikor a turizmus elsősorban a kisemberek kedvenc sportja,

arra kell figyelmet fordítani, hogy a kispolgári társadalomhoz tartozó egyedeknek is megkönnyítsük az utazást.

Sajnos, még most is vannak nehézségeink, mert egyes országokkal való viszonylatunkban *továbbra is fennállanak a vizumkényszer nehézségei.*

Ha intézményesen megszüntetnék a vizumkényszert, ezzel jelentős lépéssel jutnánk előbbre,

ami felfogásom szerint, feltétlenül több haszonnal járna gazdasági szempontból, mint a jelenlegi megkötöttség.

— A karácsony előtt szétküldött idegennyelvű képes propagandanaptáraink *rendkivüli elismerést arattak úgyszólván a világ minden táján.* Elragadtatott levelek százai érkeztek *Idegenforgalmi Hivatalunkhoz* Németországbó', Franciaországból, Olaszországból, Hollandiából és sok más államból. A levelek írói úgyszólván valamennyien azt az igéretüket jelentik be, hogy

a legközelebbi jövendőben személyesen kívánják megismerni a magyar főváros szépségeit és az ország népi sajátságait.

Ezeket a naptárakat, mint ismeretes, *egyéni címekre küldöttük szét,* éppen azzal a rendeltetéssel, hogy minden hivatalos utazási szerv befolyásától mentesen *maguk a külföldi polgárok formálhassanak véleményt arra nézve, érdemesnek tartják-e a mi szép fővárosunknak megismerését.* Hogy helyesen cselekedtünk, azt ezek a levelek bizonyítják a legjobban és én meg vagyok győződve arról, hogy *ha az idei idegenforgalmi szezon az 1935. évi rekordforgalmat is túlszárnyalja, ebben nagy része lesz a művészi ízléssel kiállított idegenforgalmi naptárnak is.* Egyébként az idén össze szeretnénk kapcsolni *a Szent István hét eseményeit* a tavaly nagy sikert aratott *Juniusi Héttel és Budavár felszabadításának 250-ik évfordulója alkalmából rendezendő ünnepségeinkkel.* A felszabadítási ünnepséget, mint ismeretes, szeptember első napjaiban tartjuk meg és *arra már eddig is nagyon jelentős számú érdeklődés érkezett.* Valóban minden erőnket össze kell majd szedni, hogy a sokezerszámra ideözönlő külföldi vendéget a legmegfelelőbben elhelyezni tudjuk, mert ettől függ az, hogy ezek az idegenek *a következő évben is visszatérjenek hozzánk,* illetőleg, hogy ha nekik erre módjuk nem kinálkozik, *ismerőseik és barátaik figyelmét felhívják a dunaparti fővárosra.*

Szanálási megbeszélések a belügyminiszternél

Szerdán összeül a 17-es bizottság

Szombaton délelőtt nagyfontosságú tanácskozás volt a belügyminisztériumban, amelyen résztvett *Kozma* Miklós belügyminiszter, *Preszly* Elemér államtitkár, *Sipőcz* Jenő főpolgármester, *Szendy* Károly polgármester, *Janda* Károly és *Sass* Elemér miniszteri tanácsos, *Perczel* György vezérigazgatóval az élén a *BSzKRt* szakemberei, végül a fővárosi közgyülés többségi pártjai részéről *Wolff* Károly és *Terbócz* Imre. A tanácskozáson

megvitatták a fővárosi szanálással összefüggő kérdéseket, elsősorban a BSzKRt-tarifa reformjára vonatkozó tervezetet.

A tanácskozásokat ezen a héten folytatják, amikor elsősorban *a főváros közigazgatási és üzemi státusának rendezésére vonatkozó javaslatot vitatják meg,* majd pedig a többi kisebb jelentőségű szanálási előterjesztés kerül sorra.

Sipőcz Jenő dr. főpolgármester e hó 5-ére, szerdára összehívta a 17-es bizottságot. Ezen az ülésen jelentősebb tárgysorozat nem szerepel, csupán csak ujraalakítják a bizottságot, illetve *elnököt és alelnököt választanak.* Ez azért szükséges, mert a jelenlegi 17-es bizottság még *Borvendég* Ferenc főpolgármester idejében alakult meg és akkor a NEP fővárosi szervezete még nem szerepelt. Most természetesen az elnöki és alelnöki tisztségek egyikét a NEP képviselőjével fogják betölteni.

Az alakulás megtörténtével az új elnök rövidesen érdemleges tárgyalásra fogja a bizottságot összehívni, amelyen *Sipőcz* Jenő főpolgármester hozzászólás végett már bemutatja szanálási javaslatait.

Kreisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. Telefon: 69-5-59.

Pesti kirakat

Félév az iskolában

Az ember átél egy életet és még mindig ugyanazelőtt a probléma előtt áll, amellyel kisdiák-korában vesződött. Évtizedek múlnak el és az ember még mindig azt kérdi, miért tanulunk az iskolának és miért nem az életnek? Pedig az utóbbi időben láttunk komoly törekvéseket abban az irányban, hogy ezt a keserves problémát végre megoldják. Pedagógusok és a pedagógiai irányító hivatalos tényezők lassan kezdenek arra az álláspontra helyezkedni, hogy az iskola van az életért és nem az élet az iskoláért. És mégis. Megint meg volt a félévi bizonyítványok kiosztása és megint tömegével tüntek el a diákok, mert féltek a szüleiktől. Ha az ember nem a tanári katedra elé néz, hanem az élet gigantikus horizontját szemléli, nem tudja megérteni, miért kell a diáknak az iskolától, a diáknak a tanártól, a diáknak a szülőtől félni? Elhanyagolta a tanumányait? Hát majd összeszedi magát. Nem kell hozzá egyéb, csak egy kis jóindulatú rábeszélés. Ha ez nem elég, Istenem, mennyi más területe van az életnek ahol magolás nélkül is lehet érvényesülni. Nincs tehetsége a tanuláshoz a gyermeknek? Miért kell ezért elbujdosnia, Dunának mennie, emeletről leugrani? Miért kell ezért a szülőtől félnie? Hát kitől örökölte a tehetségét, vagy a tehetetlenségét, ha nem azoktol a szülőktől, akik most lángpalossal állnak előtte.

Majdnem azt mondanánk, hogy ma már nem a gyermekeket kell nevelni, hanem a szülőket. A nagy, a jó pedagógusnak ma már inkább a szülőt kell oktatni, a szülőt kell felvilágositani és nem a gyermeket. A mostani bizonyítványkiosztás után újabb kisérletezések történtek. Ennek a kisérletezésnek az alapelve az, hogy nem adják a diák kezébe a bizonyítványt hanem egyenest a szülőkhöz juttatják. Ennek az eljrásnak hamarosan három módját eszelték ki. Az egyik szerint a diákkal küldik haza zárt borítékban a bizonyítványt. Első pillanatra is azt kell mondani, hogy ez a módszer egészen rossz. De hasonlóképpen eredménytelen módszer a második is, amely azzal kisérletezik, hogy postán küldi haza a szülőknek a diák bizonyítványát. Sokkal megfontolandóbb azonban az a rendszer, amellyel a Markó-utcai állami főgimnáziumban kisérleteztek, ahol szülői értekezletet hívtak össze és a hatodfélszáz szülő közül, négy kivételével, mindenki meg is jelent. Itt a szülői értekezleten nyujtották át a bizonyítványokat, természetesen megfelelő kommentárok kiséretében.

Ez a Markó-utcai módszer talán kezd egészségesen tapogatódzni, de még mindig a sötétben. A hiba — kereken mondjuk — ott van, hogy a tanár, a notesz, a tanári konferencia, a diákkal való egész elbánás mind, mind félelmetes és misztikus játék még mindig. A notesz, a kalkulus még mindig Gessler-kalapja a diák előtt. Tanár és növendék még mindig álarc alatt érintkezik egymással, a tudást még mindig nem mint áldásos jót, hanem mint korbácsot kézbesítik a gyermekeknek. Ennek kell már egyszer végének lenni, nem tanítani, nem klasszifikálni, nem buktatni és nem kiemelni kell a diákokat, hanem nevelni. Bölcsességgel, szeretettel, jósággal. És nevelni a szülőket is. Nemcsak szülői konferenciára kell a szülőket összehivni, hanem állandó érintkezést kell velük fenntartani. Ne legyen a diák és ne legyen a szülő előtt misztikum a kalkulus, hanem a tanár mondja meg természetesen, fiam tudtál, fiam nem tudtál. Uram, asszonyom, az ön fia tehetséges, vagy tehetségtelen, uram, asszonyom, az ön fia ma jól felelt, vagy rosszul felelt, ha egy kicsit buzgólkodik, lehet belőle kvalifikált ember, vagy — és ezt is meg kell mondani, — tessék más pályára vinni.

Ha a szülő és a tanár, ha a tanár és a gyermek, ha a szülő és a gyermek megismerik és megtalálják egymást, ha őszintén beszélnek egymással és nyilt szívvel tárják föl érzelmi világukat egymás előtt, akkor többé soha nem lesz rettegett fekete napja az esztendőnek a félévi bizonyítványkiosztás. A félévi bizonyítvány: amelyre talán nem is olyan sokára egyáltalán nem is lesz szükség.

Deutsch Herman
építőmester
Budapest, V., Váci-út 8. • Telefon: 21-1-60.

YELLOW
szivacsbehozatali áruház, Budapest, VI., Andrássy-út 32.
Telefon: 11-3-36. — Modern háztartási és testápolási cikkek, kefe- és seprőáruk, szarvasbőrök.

Weisz Fülöp
RÉZMŰVES
Budapest. VIII., Gólya-utca 13. T.: 460-36

SZÉKELY KÁROLY
OKL. MÉRNÖK, ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
Budapest, XI., Budafoki-ut 41/b. Tel.: 59-6-73

KOZMA MIKLÓS

belügyminiszter nyilatkozik

a nyomorenyhitő tevékenység módszereiről és tervszerű kiszélesítéséről

A főváros már szinte túlment a szociális kötelezettség határain

Az idei enyhe tél minden bizonnyal hozzájárult ahhoz, hogy a tavalyi kivételesen nehéz esztendő következtében előállott inség ne éreztesse oly ridegen hatását, mint ahogy az várható volt. Hacsak valami váratlan időjárási fordulat nem jön közbe, azt lehet mondani, megúsztuk a telet, természetesen csak Budapest szempontjából. Vidéken a februártól májusig terjedő hónapok a legnehezebbek az inség-enyhítés szempontjából, mert hiszen most már nemcsak a nincsteleneknek, hanem még a rossz terméssel sujtott gazdáknak is elfogytak a tartalékjaik. Ezzel szemben Budapesten túl vagyunk a legnehezebbjén és amint legutóbbi számunkban jelentettük, igen erősen fellendült az építkezési kedv, lapunk jelen számának más helyén pedig ismertetjük azokat a körülbelül tizmillió pengőt kitevő közmunkákat, amelyeket csupán egy ügyosztály adott részint már vállalatba, részint pedig ad a legközelebbi jövőben vállalatba. A főváros vezetőségének nagyszerű szociális érzékét és az autonómia egész példátlan áldozatkészségét dicsérik ezek a körülmények, de nem tekintve az általánosságokat, ez a dicséret hangzik ki *Kozma* Miklós belügyminiszter nyilatkozatából is, amelyben ismertette az elmúlt esztendő nyomorenyhítő tevékenységét. *Kozma* Miklós belügyminiszter sajtófogadáson egyrészt hatalmas képet rajzolt az országos szociális munkákról, másrészt pedig felhívást intézett a társadalom tehetősebb rétegeihez, hogy tegyenek eleget humanitárius és szociális kötelezettségüknek. *Kozma* Miklós belügyminiszter nyilatkozatának a fővárost érintő fontos és tanulságos részleteit az alábbiakban közli a *Fővárosi Hirlap* munkatársa:

— Először is meg kell állapítanom, — kezdte nyilatkozatát a belügyminiszter, — hogy *Magyarországon nem nagyobb, sőt aránylag kisebb a munkanélküliek száma, mint a nyugati államokban.* A számszerű adatok egyébként a következők: Budapesten a családtagokkal együtt nyolcvanezer munkanélküli van, az összes törvényhatósági városokban kilencvenezer, a megyei városokban száznegyvenezer, a községekben négyszázhatvanezer, ami tehát azt jelenti, hogy

az országban a családtagokkal együttvéve összesen hétszázhetvenezer munkanélkülit tartanak számon.

— Hozzá kell tennem, hogy ez nem jelenti azt, mintha ezek valamennyien teljesen ellátatlanok volnának, tekintve, hogy jelentékeny számú közöttük az alkalmi munkás, továbbá számosan vannak úgynevezett félellátottak.

A belügyminiszter ez utóbbi megállapítása természetesen

elsősorban vonatkozik Budapestre, ahol tudvalevően étkeztetési akciókkal, felruházási akciókkal, melegedő szobákkal, szellemi szükségmunkával és különböző alkalmi munkákkal leginkább tudják megélhetéshez juttatni a munkanélkülieket.

A nyilatkozat kezdetén ismertetett számadatok pedig azt bizonyítják, hogy *az ország lakosságához képest relative is Budapesten kevesebb a munkanélküli, mint a vidéken.*

Rendkívül érdekes a belügyminiszter kritikája a szociális segítés módszereiről, főleg pedig arról, hogy az inségenyhítő mozgalom milyen módon nyer fedezetet.

Ebből kitünik, hogy etekintetben is Budapest vezet.

A belügyminiszter erre vonatkozó nyilatkozata ugyanis a következő:

— Konstatálnom kell, hogy az eddigi gyakorlat kitűnően bevált, és mielőtt a gyakorlati keresztülvitel eredményeit ismertetném, rámutatok azokra az egészen jelentékeny összegekre, amelyeket a különböző közületek fordítottak legutóbb és kontempláltak a legközelebbi jövőre az inségenyhítés céljára. Igy például egyedül

a székesfőváros hét és fél millió pengőt irányzott elő az inségenyhítésre a jövő esztendőre,

a megyei és törvényhatósági városok pedig 6.9 milliót. Budapesten az inségjárulékokból megvan ennek a hét és fél milliónak a fedezete, a vidéken viszont az inségjárulékokból származó fedezet csak két és fél millió pengőt tesz ki, ily módon visszamarad a 4.4 millió pengős különbözet, amelynek felét az állam, felét pedig a városok viselik.

A belügyminiszternek ezek a beszédes számadatai:

Budapest székesfőváros szociális áldozatkészségének legékesebb bizonyítéka és dicsérete.

A főváros 80.000 munkanélküli támogatására hét és félmilliót áldoz és az inség-járulékokból, tehát a polgárság áldozatkészségéből, teljes egészében megvan erre a teljes fedezet. Ha ezt összehasonlítjuk a törvényhatósági városok és a megyei városok kétszázharmincezer főnyi munkanélkülijével, továbbá a segélyezésükre fordított 6.9 millióval, végül azzal a körülménnyel, hogy még ennek a 6.9 milliónak sincs meg a fedezete, akkor világosan látjuk, hogy

a főváros százszázalékig eleget tesz erkölcsi kötelezettségének,

amikor gazdagabb lévén a vidéknél és több pénzt kell itt fordítani az élelmiszerek drágaságánál fogva az inségesek támogatására, mint vidéken, — valóban meg is teszi mindezt és

áldozatkészségével példát mutat országszerte.

Azt lehet mondani, hogy

a főváros szinte már tulment a szociális kötelezettség határain,

ennek tulajdonítható a belügyminiszter akciója azirányt, hogy *a kormányzóné nyomorenyhítő akcióját decentralizálják.* Erre vonatkozóan a következőket mondotta a belügyminiszter:

— A kormányakciókon tulmenően állandóan és *egyre szélesebb keretek közt érezteti áldásos hatását a Főméltóságú Asszony nyomorenyhítő akciója.* Amint azt már a parlamentben is kifejtettem, helyes lenne, ha

mindenki a saját lakóhelyén róná le a Horthy Miklósné nyomorenyhítő akcióra szánt adományát.

— Igy például, ha egy budapesti nagybanknak vidéki fiókjai vannak, akkor ezek a vidéki fiókok ne a budapesti központ útján szolgaltassák be adományukat, hanem saját hivataluk városában. Ezzel elérhetjük, az adományok szétosztásának azt az arányosítását, amelyre feltétlenül szükség van. Közölhetem egyébként, hogy már meg is indítottuk az akciót, amely végső eredményében ezt a decentralizációt célozza.

A budapesti nyomorenyhítő tevékenység módszereit tudvalevően átvették a nagyobb vidéki közületek is. Ezeknek

a módszereknek kitűnőségét igazolja Kozma Miklós belügyminiszternek az az elgondolása, hogy a budapesti minta után kell egységesitni az egész országban a nyomorenyhítést.

Erre vonatkozóan a belügyminiszter a következőket mondotta:

— A legutóbbi főispáni értekezlet főtémája az volt, hogyan lehetne a városokban már jól bevált inségenyhítő rendszert egységesen kiterjeszteni és átplántálni a falvakba, ahol bizony némileg primitívek az állapotok.

*

Kozma Miklós belügyminiszter nyilatkozatának fentebb ismertetett részletei megelégedéssel tölthetik el Budapest székesfőváros vezetőségét és adófizető polgárságát, mert minden lírai megnyilatkozás nélkül tisztán a számok és a tények pozitív ismertetésével elnyerte a legnagyobb elismerést, amely érhette az elmúlt kivételesen nehéz esztendő sorscsapásai után.

Németh Károly.

Pelikan
CARBONPAPIR
VEZÉRKÉPVISELET
Stalla Lajos Budapest, V.,
Vilmos császár-út 42.

Hatalmas közmunkákkal indul a főváros a gazdasági élet fellendítésére és a munkanélküliség enyhítésére

Ötmillió a szivattyútelepre, hárommilló csatornarendezésre, kétmillió utak építésére

Mint ismeretes, a főváros út- és csatornaépítő ügyosztálya egyike azoknak a legfontosabb szerveknek, amelyek működése hatalmas befektetésekkel egyrészt *elsősorban hivatott fellendíteni a gazdasági élet vérkeringését*, másrészt leginkább van módjában közmunkák kiadásával *csökkenteni a szociális nyomort, a munkanélküliséget.* Tudvalevő ugyancsak, hogy az ügyosztály kiváló vezetője, *Király* Kálmán tanácsnok épp az elmúlt napokban iratta alá a polgármesterrel azt az ügyiratot, amely *a folyó esztendei költségvetésben biztosított út- és csatornaépítkezések megindítását rendeli el.* Ebből az alkalomból a *Fővárosi Hirlap* munkatársa arra kérte fel

Király Kálmán

tanácsnokot,

adjon összefoglaló képet azokról a keretekről, amelyek között ezeket a munkálatokat lefogják bonyolítani.

— Tulajdonképpen *kettős irányu tevékenységet folytatunk* — kezdte nyilatkozatát. — Nemcsak a folyó esztendei költségvetésben fedezettel bíró munkálatok lefolytatásáról lesz szó, hanem a székesfőváros által legutóbb igénybe vett *OTI*-kölcsön egyes részeinek felhasználásával is megvalósítunk egész sor nagyjelentőségű építkezést. Ebből a kölcsönből nyerfedezetet a *Hungária-körúti főgyüjtőcsatorna,* amelynek létesítése

óriási mértékkel viszi elő ennek a környéknek városias jellegű fejlődését.

Jelentőségében nem kisebb ennél a munkánál *az Angyaföldön felépítésre kerülő szivattyú-telep sem.* Régóta érezzük ennek a hiányát, mert

a VI. kerület külső részein a csatornázás nem tudott lépést tartani a város fejlődésével és nagyon gyakran előfordult az, hogy egy-egy nagyobb nyári zivatar valóságos árvízzel borította el az angyalföldi házak pincéit,

miután pedig ezeknek az épületeknek javarésze *régi és csekély ellenállóképességű,* nem egy esetben komoly veszedelmekkel kellett megbirkóznunk. Most, ha a Hungária-körúti főgyüjtőcsatorna megépül, *a Rákospatak egész környékének csatornavizét ebben gyüjtjük össze és az Angyalföldön létesülő szivattyútelep gépi berendezkedésének segítségével juttatjuk a vizeket a Duna medrébe.* Ez a két építkezés hosszú évtizedekre meg fogja oldani a vidék csatornázási szükségleteit, éppen ezért — jóllehet igen tetemes beruházásokra van szükség, mert hiszen a két létesítmény együttes költsége *meghaladja az ötmillió pengőt* —

nem riadunk vissza a tekintélyes áldozatok meghozatalától.

— A közcsatornák költségvetési előirányzata 2,867.302 pengő összeget tesz ki. Ebben az összegben természetesen nemcsak a csatornahálózat további fejlesztése van benne, hanem mindazok a teendők is megoldást nyernek, amelyek a csatornázással *szoros összefüggésben vannak.* Az előirányzatból

közel egymillió pengőt a központi és körzeti csatornatelepeknél használtunk fel,

hasonló összeget irányoztunk elő a székesfővárosban levő csatornák tisztítására és javítási munkálataira, *új építkezésekre pedig 410.000 pengőt fordítunk.* Az új építkezések

legjelentősebb tétele a Horthy Miklós-híd budai fejéhez vezető utak csatornázása lesz,

tekintélyes költséggel arról is gondoskodunk azonban, hogy megfelelő átépítés révén *a város különböző részeiben mindenütt a legmodernebb szinvonalra emeljük csatornaberendezésünket.* Régi kívánságot elégítünk ki akkor, amikor az óbudai hegyvidékről a Bécsi-út felé irányuló *hegyvizlevezető árkokat rendezzük.* A Rákospatak völgyében levő gyüjtőcsatornák hálózatát is bővíteni kívánjuk és ez a munkálat szervesen kapcsolódik a Hungária-körúti főgyüjtőcsatorna munkálataihoz.

— Sok teendő vár reánk *útépítési téren is.* Már

hónapok óta folyamatban van a Balatonhoz vezető nemzetközi út új fővárosi szakaszának megépítése egymilliónál nagyobb költségelőirányzattal.

Szakértői megállapítások szerint 1936 június havában, tehát *a nagy idegenforgalmi szezon megindulása előtt már teljesen készen adhatjuk át rendeltetésének ezt az öt és fél kilométer hosszúságú útszakaszt, amely minden bizonnyal jelentős mértékben hozzájárul a magyar tengerhez vezető autóforgalom fellendüléséhez.* Ezt az új útvonalat a Budaörsi-útból leágaztatva, *a Kamaraerdőn keresztül vezetjük Érd község határáig,* ahol betorkollik a már meglevő útvonalba. A vasúti keresztezések kérdését úgy oldottuk meg, hogy

felüljárókon vezetjük át az úttestet.

— Számszerint *három ilyen felüljáró épül* és már mindegyik munkálatai folyamatban vannak. Az új repülőtér terveivel van összefüggésben a Kőérbereki-út egy szakaszának áthelyezése is, a munkákat már itt is megkezdték.

— A közönséget talán legjobban az a tervünk érdekli, amely a Kőbányai-uti aluljáró megépítésére vonatkozik. Egyelőre nem tudtunk véglegesen dönteni ennek az épitkezésnek ügyében, annál az oknál fogva, mert

az Államvasutak ezidőszerint is foglalkoznak a budapesti pályaudvarok új rendezésének kérdésével és van valami valószínűség, hogy a jelenlegi Budapest—Cegléd-i vasútvonal vezetési irányát megváltoztatják, ez pedig azt jelenti, hogy akkor nincs szükség az aluljáró felépítésére.

— A mi terveink szerint a Kőbányai-ut közuti forgalmát az államvasuti pálya *alatt* vezetnénk át körülbelül *600.000 pengő költséggel* és így

egyszersmindenkorra megszabadulnánk a sokat kárhoztatott halálsorompóktól.

— Az idén elvégzendő új útépítéseink között a legjelentősebbek a Csend-utca 60.000 pengős hitelösszeg keretében való kiszélesítése, a Hegyalja-út végleges burkolattal való ellátása, továbbá az óbudai Pacsirtamező- és Nagyszombat-utcának 35.000 pengős összeg keretében való kiépítése. Mindezeknél nagyobb jelentőségű azonban a Horthy Miklós-hid környékén végzendő útépítési tevékenység, amelynek lebonyolítására 150.000 pengőt irányoztunk elő.

— Az én ügyosztályom körébe tartozik még a székesfővárosi kertészet is. Sajnos, itt az a helyzet, hogy *az elképzeléseknek csak kis részét tudjuk megvalósítani,* mert a költségvetési keret alaposan *összezsugorodott.* A Tabánhoz csatlakozó gellérthegyi lejtőn korábban megkezdett területrendezési munkákat *külön hitel igénybevételével fogjuk folytatni.* Erre előreláthatóan mintegy 160.000 pengős összegre lesz szükségünk. Nagyvonalakban *ezek azok a munlatok, amelyeket 1936. évi út- és csatornaépítkezési tevékenységünk során végrehajtunk.*

Sorsdöntően kapcsolódik a Horthy Miklós-híd a Nemzetközi Vásár problémájába

Irta: BECSEY ANTAL,

a törvényhatósági bizottság örökös tagja

A Közmunkák Tanácsa pályázatot hirdetett a Horthy Miklós-híd budai hídfőjének eszmei megoldására, ami kétségtelenül helyeselhető eljárás nemcsak a pályázattal járó objektív eredmények szemszögéből, hanem azért is, mert a tétlenségre kárhoztatott építészet életébe mozgást, felfrissülést hoz majd a verseny is. Őszintén sajnálom, hogy nem követtünk hasonló eljárást *a pesti hídfő* megoldása körül. Itt ugyanis befejezett tények elé állította a közvéleményt a hivatalos felfogás, amely körül most *utólagosan kezdenek újabb megfontolások és gondolatok kavarogni.* És ez előreláthatő is volt; az ilyen problémák ugyanis városépitési, közforgalmi, közlekedési és egyéb szempontokból annyira sokoldalúak, hogy a hozzájuk kapcsolódó gondolatok kitermelése és elbirálása nemcsak hasznos, de szükséges is.

Aki a boráros-téri megoldást ismeri, az igazat fog adni nekem abban, hogy — bár egyfelől valóban körültekintően számolt a terv a számbaveendő kérdésekkel — *végeredményben nem hat megnyugtatóan.* A feladat sokfélesége széjjeltépte a vezető gondolat egységességét; a lokális megoldásokban felaprózódtak a hídfő monumentális hatásának s a modern közlekedés fontos követelményeinek alapvető feladatai. Azzal az érzéssel távozott az ebben az ügyben megtartott értekezletről a legtöbb résztvevő, hogy helyes és szükséges volt a problémának ilyen érzékelése, de a megoldást nem lehet még véglegesnek tekinteni. *Foglalkozni kell az arra hivatott szakkörök nyilvánossága előtt is a kérdéssel.* Közmegnyugvást keltene, ha például a Magyar Mérnök- és Építészegylet foglalkoznék vele; csak hasznára válhatnék egy ilyen vita, amelyben az Egylet építészművészi, városrendezési, útépítési stb. osztályai vennének aktív részt.

A budai hídfőhöz kapcsolódó feladatok még sokoldalúbbak. A pesti hídfőnél a nehézségek főleg az *adottságokon* múltak; a budai hídfő problémáinak súlypontja a jövő megítélésében, *a jövőbetekintésen* nyugszik. Ez a megoldás is monumentalitást követel, ám nem csupán a környezet szempontjából, hanem szélesebb látókörből, mondhatnám *országos távlatokból* és nem csupán architektónikus szempontból, hanem a környezetéhez fűződő közlekedésügyi, forgalmi, közgazdasági szempontokból is. Mert tudni és látni kell minden tervezőnek, aki a feladathoz lát, hogy a pályázatra kiírt *hídfő kulcsa egy olyan feladatkomplexumnak, amely nemcsak a hídfőnek, hanem a székesfővárosnak, a Dunántúlról erre terelődő nagyarányú forgalomnak megoldásához vezet.* De szeretném a feladatok közé bekapcsolni azt a gondolatot is, amely meggyőződésem szerint a hídfő problémájával nyert aktualitást.

Ez a *Nemzetközi Vásár* ügye.

A Budapesti Nemzetközi Vásár az elmult évben töltötte be fennállásának 30-ik évfordulóját. Kezdetben *„Márciusi"*, majd *„Tavaszi"* vásár név alatt ismerték; csak 1925 óta jelentkezett mai nevén. Első megnyilatkozása az 1906-iki tulipán-mozgalom fellángolásának idejére, a Monarkia közös vámterületének korszakára esik; arra az időre, amikor a *Leipziger Messe* és a *párisi Fiore* is csak alig néhány évvel volt idősebb a fiatal magyar testvérnél. Azután jöttek a súlyos megpróbáltatások évtizedei; a magyar életképesség megbirkózva velük 1930-ban a vásár 25 éves jubileumát „Ezüst könyv"-ben ünnepelte meg, ország-világ színe előtt felemelt fővel hirdetve a magyar ipar és kereskedelem hivatottságát.

A magyar közgazdaságnak ez a nagy jövőjü intézménye azonban ma már *revízióra tart igényt,* mégpedig elhelyezkedése, formai és tartalmi felépítése szempontjából egyaránt. A vásár túlnőtt a kereteken, amelyekbe a városliget hivatása, a régi idők már elavult épületei, a modern kiállítások új célkitűzései összhangba nem hozhatók. Állítom tehát, hogy nem lehet és nem szabad már elodáznunk a magyar közgazdaság egy nagyra hivatott intézményének ügyét; meg kell vizsgálnunk, *hová, mily módon, az új időknek megfelelő milyen tartalommal és célkitűzésekkel kell a Vásár-intézményt elhelyezni?* Sürgeti az intézmény megoldását az is, hogy a kebelében felmerült ellentétek belső szervezeti átalakulásokat is tettek szükségessé; és aktuálissá teszi a kérdést, hogy a *Horthy Miklós-híd budai hídfőjének megoldása sorsdöntően kapcsolódik a helyzet kialakulásába.*

Emlékezetébe hozom mindenkinek, aki nem emlékeznék reá, hogy *a székesfőváros törvényhatósága már egy negyedszázaddal ezelőtt gondolt erre.* Abban az időben sokat foglalkoztatta a közvéleményt a *Duna,* mint a tengerek felé vezető vizi útnak problémája, *a csepeli kikötő, a vasutak és vízi utak kapcsolatai,* satöbbi. Ebbe a közgazdasági miliőbe szervesen kapcsolódott bele az áruforgalomnak az a szerve is, amely a Vásár intézményében jutott kifejezésre. Érthető, ha már akkor kijelölték azt a helyet, amely az európai nivójú vásári forgalom részére legalkalmasabb lehetne; *közel a vasúti és vízi forgalom központjaihoz, oly területen, amelyen sem a művészi fantáziának, sem az alkotó építő gondolatnak, sem a messzelátó közgazdasági szemhatárnak nem állja útját lehetőleg semmi sem.*

Ezért esett a választás arra a területre, amely *az összekötő vasúti híd s a műegyetem környékén terül el;* ott körülbelül, ahol most a hídfő környékét kell a tervezésnek kialakítania. Erre hívom én fel most az érdekelt közhatóságok és tervezők figyelmét. Szívesen vállalkozom arra is, hogy a kérdés szorosan vett műszaki elgondolásaiba folytatólag a közgazdaság — véleményem szerint — nagy horderejü szempontjait is odavetítsem.

MIKES és BRAUN OPTIKAI CIKKEK NAGYBANI RAKTÁRA
Magyar gyártmányú TITÁN hőmérők vezérképviselete
BUDAPEST, VI., PODMANICZKY-UTCA 27. SZÁM
(Teréz-körút sarok) Telefon 28-2-49

SZINES VITRIN

AZ ÖRÖMÜNKET, hogy a világ legkedvesebb hercegéből a világ leghatalmasabb uralkodója lett, egy kis szomorúsággal vonja be a gondolat, hogy nem jön többé el hozzánk felüdülni a budapesti charme-ba, amelybe olyan pompásan tudott beleilleszkedni a „charming prince".

De talán mégis... Budapest nem az a város, amely egykönnyen le tudna mondani arról, akit megszeretett. El kell jönnie, hiszen uralkodásának első programja, hogy nekivág a nagyvilágnak és meglátogatja a brit világbirodalomhoz tartozó országokat és dominiumokat. Elmegy mindenhová, ahol az angol koronának valami vagyona van.

India, Kanada, Ausztrália, a Polinéziai szigetek, Egyiptom, Gibraltar, Malta és a dominiumok hosszú sora ez a vagyon — és Budapesten egy fekete úszónadrág és egy fehér fürdőköpeny.

Mikor először járt Budapesten, ellátogatott a Gellért-fürdőbe is. A búcsúzáskor félretették az úszónadrágját és a fürdőköpenyét s amikor másodszor is eljött hozzánk, a fürdőtrikó és a köpeny mint saját vagyona várt reá.

— Legközelebb visszajövök — mondta a második búcsúzásnál s természetesen újból eltették a fürdőkellékeket.

Közben a világbirodalom ura lett VIII. Edvárd s a trikó és a köpeny pedig királyi vagyon, amelyet megillető tisztelettel egy kis szekrénybe helyezett a Gellért igazgatósága, a szekrény kulcsát pedig megőrzésre átadta Szendy Károly polgármesternek.

Az országok és dominiumok mellett Budapesten is vagyona van VIII. Edvárdnak: a fekete trikó és a fehér köpeny a Gellértben. De mellé a kis szekrénybe annyi magyar szeretet van bezárva, hogy felér egy dominiummal.

Csak ötlet, csak álom. De a budapesti szív miért ne álmodná végig a szép álmot, amelyben Szendy polgármester előveszi a kulcsot, mert VIII. Edvárd eljön a vagyonáért és magára ölti, hogy megfürödjön a Gellértben.

•

BUDAPEST nagyon nehezen tud lemondani arról, amit megszokott. Néha azonban későn eszmél rá arra, hogy szeretett valamit, néha csak akkor, amikor már késő.

Itt van most a József-téren a régi, híres vendéglő, a „Blumenstöckl". Valaha nagy divatban volt, el se tudtuk képzelni, hogy Budapest megtudna lenni nélküle. Azután más vendéglők felé fordult a szerelem s a Blumenstöckl — anélkül, hogy megérdemelte volna — kiment a divatból. Kiment annyira, hogy Posch Károly, a vendéglős, bezárta.

Valóságos méltatlankodás fogadta a hírt. Micsoda kegyeletlen üzletember ez a Pósch: megszünteti a Blumenstöcklt, amely tulajdonképpen nem is az övé, hanem mindannyiunkké, a főváros tartozéka 1640. óta. Micsoda multja van, milyen nevezetes emberek itták az igazi bajor sörét és ették a pörköltjét.

A régi emlékek muzeuma volt ez a vendéglő, amelyet meg kellett volna őrizni. És ez a Posch most egyszerűen lehúzza a rollót. Ez a Posch . . . Maga is élő leltári tárgy egy régi vendéglős dinasztia családi muzeumából. Nálánál senki se tudja jobban, hogy mi volt a Blumenstöckl a fővárosnak is, de meg neki is. Miközben lehúzta a rollót, bizonyosan könnybe lábadt a szeme: siratta a letűnő régi életet és — az eltünt ezreseket, amelyeket a Blumenstöcklre utóbb ráfizetett.

*

AZ ÉLET pedig rohan tovább. Új kocsmák, új divatok hódítanak. Hogy mivel, az az üzletnek olyan titka, amelyet szabályokba foglalni nem lehet. Néha a patina vonz, néha az ultramodern beállítás. Az ötlet, amely megállít.

A minap az Andrássy-úton állított meg ez a titokzatos valami, amiből az üzlet lesz. A Körút tájékán — a régi, elfáradt bolt helyén — új helyiséget csinosítanak. Az ajtó felett ideiglenes cégtábla ezzel a felírással:

ÁLLATORVOSI RENDELŐ.
Kutyafürdő — Fogászat — Kozmetika.

Hát nem kell megállni? Mulatni és elcsodálkozni egyszerre? A kutyafürdő is kuriozum volt valaha, ma már sokkal természetesebb, mintha például az Angyalföldön emberfürdőt állítana valaki. Azon sokkal jobban csodálkoznánk. De a fogászat! Hozzáképzelve a pacienst a támlás székben, amint vicsorit a doktorra, ha nem elég jól érzéstelenít, mint ahogy olyan esetekben mi is vicsorítani szoktunk. És hozzáképzelve egy találkozást, amikor gyanutlanul nyitunk be egy előszobába és a lábunkszárába kap a házi kedvenc.

— Fáj a plomba a Mukinak. A csunya doktor az oka — vigasztal a ház asszonya s úgy érezzük, mintha a fogorvos harapott volna meg.

De mindezek tetejébe a kozmetika! Bobi megyszínre rúzsozott szájjal, Zsuzsa kihúzott szemöldökkel, Foxi négusbarna arccal, Csibi kisütött szempillával! . . .

Kinek gratuláljunk modern női pompájához? Zsuzsinak, a daxlinak, vagy Csibinek, a ház úrnőjének?

Hát nem kell megállni az Andrássy-úti üzlet előtt?

Zárt ülésen tárgyalják a kórbonctani intézet és a közkorházak együttműködését

Egerváry Tibor megokolja: miért vették le a közegészségügyi bizottság napirendjéről a kérdést

A közegészségügyi bizottság legutóbbi ülésének tárgysorozatában a többi között a következő pont szerepelt:

A székesfővárosi közkórházakból hullák oktatás céljaira leendő átengedése az egyetemi kórbonctani intézet számára.

A sajtóban és a hivatalos tényezők előtt feltünést keltett, hogy az előterjesztést *Egerváry* Tibor dr., a bizottság tagjának indítványára levették a napirendről.

A napirendről való levétel nem jelenti azonban az ügy pihentetését, mert — mint értesülünk, — már *a legközelebbi napokban a kérdés egy zártkörű bizottság elé kerül, amelyben az illetékes fővárosi tényezők mellett a kultuszminisztérium, a belügyminisztérium és az egyetem képviselői is résztvesznek.*

Kérdést intéztünk

Egerváry Tibor dr.

orvoshoz, a NEP közegészségügyi bizottságának elnökéhez, hogy mi késztette indítványának megtételére. A következő érdekes és az egész nagyfontosságú kérdést átvilágító magyarázatot kaptuk tőle:

— A szóbanforgó előterjesztésnek napirendről való levételével több fontos érdeket kívántam szolgálni. Elsősorbna *a szakszerű orvosi szempontot* tartottam szem előtt, minthogy az egyetemi oktatással összefüggő, legsúlyosabb alapkérdésről, a *kórbonctanról* van szó.

— Évtizedek óta az orvosképzés alapja a kórbonctan tudományos és gyakorlati tanítása, illetve elsajátítása. *Semmelweiss* Ignác doktori értekezésében megállapítja, hogy a modern orvostudomány sohasem várt nagy fellendülésének alapja a kórbonctan. Magyar viszonylatban elegendő rámutatni arra, a kórbonctan jelentőségét igazoló tényre, hogy például *Scheithauer* Gusztáv professzor kórbonctani tanársegédei közül többen kerültek egyetemi tanszékre, mint világviszonylatban is kiváló professzorok: *Dollinger* Gyula, *Preisz* Hugó, *Buday* Kálmán, *Schaffer* Károly, *Hutyra* Ferenc stb. Jelen klinikus professzoraink egész sora sok éven át működött kórbonctani intézetekben: *Nékám* Lajos, *Verebélyi* Tibor, *Bakay* Lajos és mások.

— Nemcsak elméleti, de a klinikai orvosmunkának is eredményt igérő sikere a kórbonctan tudása, miért is kiváló orvosprofesszoraink klinikai alkalmazásnál helyesen részesítik előnyben azokat a fiatal orvosokat, akik kórbonctani intézetekben éveken át működtek. „A kórbonctan az a lépcső az orvostudományok templomához, — mondta *Scheithauer* professzor, — amelyet nem lehet a megbotlás veszélye nélkül átugrani."

— A székesfőváros közönségének egészségét szolgáló és védő orvosok kevés kivétellel a budapesti egyetem kitűnő kórbonctani kiképzésével nyerték el diplomájukat. A székesfőváros közkórházi prosecturáinak főorvosai egytől egyig az egyetemi kórbonctani intézetek neveltjei és itt szereztek egyetemi magántanári képesítést. A Pázmány-egyetemen tanuló orvosnövendékek közül kerülnek ki a székesfőváros közkórházainak gyakornokai, egész orvosi személyzete és kiváló főorvosai.

Nem közömbös tehát, sőt elengedhetetlen szükségesség, éppen a főváros közönségének érdekében, hogy a legalaposabb kórbonctani kiképzésben részesüljenek.

Ezért *változatos boncolási anyagra* van szüksége az egyetemnek. Ezt a kisebb ágyszámmal bíró klinikák nem biztosíthatják, mert a tanítási érdekek szempontjából egyoldalúbban megválasztott beteganyag felett rendelkeznek. Tehát

a közkórházak boncoló anyagát az orvosi egyetemi oktatás nem nélkülözheti.

— Másodsorban említem azokat a szempontokat, amelyek *a közönség érdekeit* szolgálják. Nem ismétlem, hogy az orvosok ismereteinek, vizsgálatainak és gyógyító módjának gazdag alapját a kórbonctan nyujtja. Az orvos többek között a boncolások alkalmával retrospektív alapon állítja össze kritikáját gyógyító tevékenysége, esetleg tévedése felett

s az ebből nyert tanulság főleg a közönség érdekét szolgálja.

— A laikus közönség emberileg érthetően idegenkedik a boncolástól, az átlagon felül emelkedő gondolkozásu emberek azonban tudják, hogy a mai boncolás a balzsamozásnak megfelelő, avagy sokszor egy hasmetszés beavatkozásánál többet nem jelentő orvosi tényked*és. Az intelligens közönségnek tudnia kell, hogy a boncolás alkalmával számtalan esetben szerezhet az illető család hasznos felvilágosítást, útbaigazítást arra nézve, hogy milyen esetleges betegségektől, avagy az elhunyttal közös alkati rendellenességektől eredő betegségektől kell a család hátramaradott tagjait védeni és óvni.* Balogh Ernő, a Pázmány-egyetem kórbonctani intézetének kitűnő igazgatója figyelmeztet: *„Mortui vivos docent."* Csakugyan: a halottak tanítják az élőket. Egy kórboncnok a kórház, illetve a klinika ellenőre.

— A bizottsági ülés elé terjesztett rendelet-tervezet a fenti intenciókat honorálja ugyan, de

a keresztülvitelét nehezíti meg, illetve teszi lehetetlenné.

A hulla, vagy részeinek szállítási költségeit a csekély dotációval rendelkező kórbonctani intézet nem tudja fedezni. Esetenkint hét pengő szállítási költséget megfizetni képtelen. Azonkívül a tervezet figyelmen kívül hagyja azt a körülményt, hogy eddig a vezető kórboncnokok személyes ismerettsége és barátsága volt alapja a multban és alapja ma is a boncolási anyag beszolgáltatásának.

— Mindenki, — szakemberek és nagyközönség, — számára megnyugtató, hogy a közegészségügyi bizottság egyhangulag hozzájárult e fontos kérdés szakszerű és teljes megoldását célzó indítványomhoz, nevezetesen: *hogy a bizottsági orvos-tagok és az egyház képviselője mellé, Salamon tanácsnok elnöklésével zártkörű ülésre meghívja az egyetem kórbonctan professzorát, a kultusz- és a belügyminisztérium kiküldöttjét, akik a főváros kórház-igazgató főorvosának, tiszti főorvosának és főügyészének bevonásával tárgyalják meg a rendelet-tervezetet.* Igy a kérdés elintézése úgy jogi, mint kegyeleti és egyházi, közegészségügyi, közoktatásügyi, közrendészeti, de mindenekelőtt orvostudományi szempontból teljesen kielégítő megoldásra tarthat számot. Nagy garanciája ennek *Balogh* Ernő professzornak és ifj. *Wolff* Károly, a székesfővárosi közkórházak igazgató-főorvosának, a kérdés leghivatottabb elméleti és gyakorlati művelőinek részvétele a szakbizottság munkájában.

Avenarius Művek
Különleges szigetelő anyagok, saválló és nedvességálló festékek gyára
Raktár és iroda: Budapest, VII., Almásy-tér 10.
Telefon: 431—38.

Lantos Mihály
építőmester
V., Váczi-út 34. — Telefon: 93-6-52

„ESELGÉ" SZELLŐZŐ BERENDEZÉSEK
SCHUBAUER FERENC MAGÁNMÉRNÖK
BUDAPEST, III., FÖLD-U. 51. TEL.: 62-2-06.

Tisztítórongy és Textilhulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46.
Tisztítórongyok legjobb kivitelben!
Telefon: 96-1-75.

SCHIFFER ARMIN
KERETLÉC ÉS FAÁRUGYÁR
BUDAPEST, VII., KIRÁLY-U. 79. TEL.: 44—4—85.

FANCSALY FERENC
közp. fütés, vízvezeték, csatornázás és egészségügyi berendezési vállalkozó
Budapest, XI., Horthy Miklós-út 80
Telefon: 59—4—88

Tetőszerkezetek, textiliák lángmentesítését vállalja
„LION BRAND" lángmentesítővel
EISNER GYULA drogeria laboratoriuma
Budapest, VI., Andrássy-út 37. Telefon: 28—5—24.

Tenczer József
elektrotechnikai vállalata
Budapest, VIII, Horánszky-u. 2
Telefon: 433-61

Háromszáz angol diáklány jön áprilisban Budapestre

Az osztrák-magyar kulturcsereegyezmény diákakcióját kiterjesztik Európa valamennyi baráti országára

Mint ismeretes, a székesfőváros és Bécs között a mult esztendőben az osztrák-magyar kulturcsere-egyezmény alapján jelentős közeledés történt. 1935 tavaszán az osztrák szövetségi főváros 500 középiskolás tanulója látogatta meg Budapestet és többnapon keresztül tanulmányozta a főváros nevezetességeit. Ezt a látogatást a mult év őszén a székesfővárosi iskolák viszonozták és *Felkay* Ferenc dr. tanácsnok vezetésével hasonló számu diák és diákleány utazott Bécsbe. A két ország ifjusága közötti kapcsolatokat *a jövőben is ápolni fogja Wien és Budapest*, nem elégszik meg azonban azzal, hogy csak Ausztriát illetően legyenek ilyen kapcsolatok, hanem

kialakult elhatározása szerint más kulturnemzetek meglátogatására is igyekszik módot biztosítani a diákságnak.

Ennek az elhatározásnak konkrét megvalósulása következik be április elején. Londonban máris megtörténtek azok a megbeszélések, amelyek célja, hogy *az ottani tanulóifjuság párszáz tagja középeurópai utazás során a magyar székesfővárost is meglátogassa.* A *Fővárosi Hirlap* munkatársa ezzel kapcsolatban beszélgetést folytatott

Felkay Ferenc dr.

tanácsnokkal,

aki a következőket mondotta:

— Az eddigi tervek szerint április 7-én körülbelül

300 felsőbb leányiskolai növendék érkezik az angol fővárosból Budapestre, hogy négynapon keresztül megismerje Budapest nevezetességeit.

A diáklányok tanáraik vezetésével különvonattal jönnek, amely a budapesti látogatás befejezése után *Wienen és Münchenen keresztül viszi őket vissza hazájukba.* A polgármester ezt az alkalmat egyébként felhasználta arra, hogy

a diáklányok budapesti látogatása alkalmából meghivja a londoni iskolaügyi hatóság, a Board of Education képviselőit is.

Értesülésünk szerint az iskolaügyi hatóság *szimpátiával fogadta a székesfőváros előzékenységét és elhatározta, hogy a különvonaton három-négy vezető tagját elküldi Budapestre.* Az angol diálányok kirándulását tizenkét napra tervezték és annak közvetlen célja *a magyar főváros megismerése és tanulmányozása*, de természetesen ki fogják használni az alkalmat arra is, hogy a négynapos budapesti tartózkodás után Bécs legkiemelkedőbb látnivalóit és a bajor főváros világhirességeit is tanulmányozzák. A tanulmányi kirándulás összköltségei *tizenkét font tizenkét shillinget fognak kitenni, ami magyar pénzben mintegy 250 pengőnek felel meg* és figyelembe véve az óriási távolságot, továbbá azt, hogy ebben a költségben minden néven nevezendő kiadás bentfoglaltatik, nagyon méltányosnak mondható.

— A székesfőváros természetesen *mindent el fog követni arranézve, hogy az angol tanulók jól érezzék magukat Budapesten* és alkalmuk nyiljék arra, hogy a rendelkezésükre álló napokban a legalaposabban tanulmányozhassák szakszerü vezetés és tolmácsolás mellett intézményeinket. Valamennyien érezzük, hogy

nemcsak idegenforgalmi, hanem elsősorban kulturális szempontból milyen nagyjelentősége van ezeknek a tanulmányi kirándulásoknak, éppen ezért arra törekszünk, hogy más országokkal is létesitsünk hasonló irányú összeköttetést.

A dolog természetéből következik, hogy *elsősorban a hozzánk közelebb fekvő államokra gondolunk*, mert a mi pénzügyi helyzetünk nem is igen engedi meg még ezidőszerint azt, hogy *nagyobb áldozatokat követelő tanulmányi kirándulásokat bonyolitsunk le.*

— Az elmúlt esztendőben az olasz miniszterelnök úr kitüntető jóvoltából a gyermeknyaraltatási akció keretében alkalmunk nyilt arra, hogy *középiskolai tanulóink nagyobb csoportját az olasz főváros mellett, Ostiában nyaraltassuk.* Azok a tapasztaltok, amelyeket a tanulók ez alkalomból is szereztek, csak egyre jobban megerősíti bennünk azt a meggyőződést, hogy

a velünk baráti viszonyban lévő államokkal a jövő érdekében határozott szükség van az ilyen tanulmányutakra,

amelyek révén *az ifjuság közvetlen benyomások alapján ismerheti meg* azokat a helyeket, amelyekről eddig csak tanulmánya során szerzett tudomást.

— *Ausztriából ebben az esztendőben is nagyobb számú diák fog hozzánk érkezni és e látogatást mi is viszonozni fogjuk, előreláthatóan a nyári nagy szünidőben.*

Megkezdték a Józsefvárosban a sikátor-dzsungel kiirtását

A legújabb rendszerű parkváros tizenhat bérház tömbjében

Az új beépítési módok során érdekes tervet állapitott meg a főváros a Józsefváros egy tizenhat épületből álló, elhanyagolt tömbjének ujjáépítésére. A *Mátyás-tér, Erdélyi-utca, Teleki-tér és Szerdahelyi-utca* határolja ezt a tömböt, amelyen most *egy ház építésére kaptak engedélyt.*

Az egyetlen ház apropójából a főváros városrendezési és magasépitési ügyosztálya elkészitette az egész tömb beépitési tervezetét,

amely a lebontásra érett ingatlankomplexum közepére *parkos csatlakozó udvart* ir elő *gyerekjátszótérrel*, olyanformán, hogy a parkra *mind a tizenhat épületből út vezet*, viszont — s ez az *újitás* az eddigi csatlakozó udvarok rendszerében —

a park nem lesz közterület, hanem az ingatlantulajdonosok birtoka marad

és ahhoz az uteáról közlekedni nem lehet.

Ennek az érdekes rendezési tervnek alkalmából érdemes belenézni abba a munkába, amelyet ezen a téren, egy új egészséges és modern Budapest felépítése terén a főváros folytat s amely akkor jár majd teljes sikerrel, ha a belső, elavult városrészek ujjáépítésére fogja ösztönözni az építtető tőkét.

A régi építkezési mód a minél több lakás építésében kereste a jövedelmezőséget, a telkekre mélyen benyúló, szük udvarokat épített, a maihoz képest kezdetleges igényeknek megfelelő higiéniával. S ezek a sötét, udvari lakások kielégitették a középosztályt is. Az idők folyamán azután ezeket a lakásokat mind alacsonyabbrendü közönség vette át, amelynek számára a háztulajdonosok a nagyobb lakásokat feldarabolva adták ki, másrészről a lakó zsufolta tele a lakáshoz mérten nagyszámú családtagjaival, vagy albérlőkkel és ágyrajárókkal. A régi, rossz építkezéshez tehát még hozzájárult az eredetinél jóval sürübb lakottság.

Miután a házak jövedelmezősége ebben a helyzetben is még mindig megfelelő volt, bár a lakások egyre romlottak, a lakók egyre sürüsödtek,

a túlzsufolt, öreg épületek lebontására és helyettük uj, modern bérházak épitésére nem került sor, hanem az új, modern települések ezeken a városrészeken kivül keletkeztek.

A régi házak lebontásának *akadálya* volt az is, hogy a legutóbbi esztendőkig *a lebontott épületek helyére emelt új épületek adómentesség szempontjából hátrányosabb helyzetbe kerültek a beépitetlen telkeken emelt épületeknél.*

Ezek a külsőbb részeken épült házak, amelyek a háború után keletkeztek, már a modern városrendezési elveknek megfelelően készült beépitési tervek szerint létesültek:

a telektömböket csupán szegélyesen (Randbebauung) lehetett beépiteni, egyes mély telkeken udvarszárnyas nyulvánnyal.

A főváros minden alkalommal szigorúan résen volt, hogy *városrendezési, egészségügyi és szépészeti szempontból modernül épitett új Budapestet* formáljon s beépitésre kerülő tömbökön. Az új beépitési mód előkészitésére hatalmas munkálatok folytak, amit a legapróbb részletére menő tervezetek összes térképek és számitások igazolnak. A levegőt és világosságot adó új beépitési mód szerint épült fel a *Külső-lipótváros* és a *Lágymányosnak a háború után beépült, hatalmas területe.*

Ez a szegélyesen történő építkezés úgynevezett *csatlakozó udvarok* körül történik. Az épitésügyi szabályzat előirása szerint az épülettömbök középrészén fennmaradó csatlakozó udvarok a telekhatáron csupán áttört kerítések állithatók s ez az előirás lehetővé teszi, hogy az egyes tulajdonosok által létesitett udvarkertek *egységes zöld felületté olvadjanak össze.*

A legújabb adómentességi rendelet az udvarszárnyak létesitését lehetetlenné teszi s ennek következtében a csatlakozó udvarok belső képe még előnyösebben megváltozott, úgy, hogy a belső udvar területét nem bontják meg többé az egyes benyúló udvari szárnyépületek.

Mindezideig megoldatlan és elhanyagolt kérdés volt a belső, elavult városrészek szanálása.

Az építkezésben elhelyezkedni kívánó tőke csupán a már egészségesebb beépithető telkek iránt érdeklődött és figyelmen kivül hagyta a város belterületén kinálkozó építési lehetőségeket.

Az egész főváros területére kiterjedő, általános adómentesség jelentős korlátozása a belső területek fokozottabb átépitését célozza ugyan, azonban az *érdeklődések elriasztják a körúton belül fekvő területen lévő állapotot, vagyis a kietlen környezetet.* Jogos a feltevés, hogy a környezet miatt egy-egy új épület hozama alatta marad a kijebb fekvő, de modernebb környezetben épült házakénál.

Ezeknek a belső területeknek a szanálása csak lassú fejlődés révén várható. Nem kétséges, hogy a csatlakozó udvaros beépitésnek ezeken a területek való alkalmazása egészségügyi szempontból — a pénzügyi szempontok háttérbe szorítása révén is — kivánatos. Köztudomású, hogy *a belső területek parkokban és nyilvános közterekben igen szegények.* Önként kinálkozik tehát, hogy a többnyire nagykiterjedésü épülettömbök belső területén a *csatlakozó udvarok kötelező parkozása által ezek a hiányok némileg pótoltatnának.*

Ezek a szempontok vezették a fővárost, amikor a Mátyás-tér, Erdélyi-utca, Teleky-tér és Szerdahelyi-utca által határolt telektömb beépitésénél belső parkterület létesitését javasolja,

ami lehetővé teszi, hogy a telektulajdonosok közös megegyezéssel, az egyes telkeken külön létesitett, azonban kötelezően egységes nivón tartott parkterületeiket, *tulajdonjoguk teljes fenntartásával, a kerítések eltávolitása által egyesitsék.* Ennek a telektömbnek beépitése

úttörő terv szerint készül.

Eddig ugyanis a nagy épülettömbök csatlakozó udvarai *közterületekként* szerepeltek, amelyekhez az utcáról közlekedést szolgáló köz vezetett, vagyis a telektömbök közepét elfoglaló parkos udvarokat a szegélyező épületekben nem lakó közönség is felkereshette. *Ez a józsefvárosi parkudvar azonban zárt terület lesz a telektömb lakóinak használatára.* Eggyel több ok arra, hogy az első érdekes kísérlet követésre találjon. Amennyiben az építési tömbök belsejében parkok létesülnek, a létesitendő lakások értéke jelentősen emelkedni fog. Ez mindenesetre ellensúlyozza majd az építtető tőkének a környezet ellen támasztott aggályait, a belső avult modorban, elavult városrészekben.

Kívánatosnak látjuk, hogy a főváros mindtöbb helyen létesitsen a belterületen ilyen belső parkokat, mert csak ezek révén remélhető, az egyes telektömbök szanálása a gyorsabb ütemü építkezés során.

A legjobb sokszorositó gép

Gestetner

D. GESTETNER

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 9

TELEFON: 19-2-20

KARDOS JENŐ

EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZŐ, KÖZPONTI FŰTÉS, VIZVEZETÉK ÉS CSATORNÁZÁSI VÁLLALATA

Budapest, VI., Ó-u. 31. Tel.: 17-9-05

Betón, makadám, aszfalt felvágásához vegyen

BÉRKOMPRESSORT

LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó Budapest. XI., Szüret-utca 5/7. Telefon: 59—2—96

MAGYAR KIR. ÁLLAMI VAS-, ACÉL- ÉS GÉPGYÁRAK

Budapest, X., Kőbányai-út 21.

Lakóházak felszereléséhez a közismerten elsőrangú Teudloff-Dittrich-féle kivitelben gyártunk kézi- és erőhajtású

kútszivattyúkat

és kútfelszerelési alkatrészeket, házi vízellátóberendezéseket, bor- és savszivatyúkat stb.

Városok és egyéb közületek részére tüzoltósági, közegészségügyi és köztisztasági szereket, eszközöket és berendezéseket.

Lakóházak, középületek stb. részére a legalkalmasabbak a hazai barnaszéntüzelésre szerkesztett Jobbágy-féle folytonégőkályhák.

Székesfővárosi tanerők további nyugdíjazása a láthatáron

Elhelyezkedési lehetőséget kell nyujtani a fiatal diplomásoknak — Elemi iskolát sürget a belső Józsefváros

A *Fővárosi Hírlap* hasábjain minden alkalommal részletesen beszámoltunk azokról az eseményekről, amelyek a legujabb *tanügyi kinevezéseket* megelőzték és az egész rendkívüli érdeklődést kiváltott ügynek egy-egy újabb állomását jelentették. Amint legutóbb jelentettük, a tanügyi kinevezések végre közmegelégedésre megtörténtek, ezeket a kinevezéseket a belügyminiszter az elmult héten jóváhagyta és lapunk más helyén megemlékezünk az eskütétel ünnepélyes aktusáról, amely péntek délelőtt történt meg a központi városháza tanácstermében. Miután pedig ez a kérdés a főváros egyik jelentékenyebb társadalmi rétegének létérdekeit érinti, a *Fővárosi Hírlap* munkatársa felkereste *Gazdy* Jenő fővárosi bizottsági tagot, aki hosszabb ideig a belső Józsefváros iskolaszéki elnöke volt és nagy szeretettel foglalkozik a közoktatásügyi kérdésekkel úgy pedagógiai, mint szociális szempontból. Elárulta ezt a költségvetés tárgyalása alkalmával mondott egyik beszédében is, amelyben a székesfőváros tantestületének érdekeiért szállt sikra, másrészről kifejezésre juttatja érdeklődését az a lankadatlan agatációja, amelyet *a belső Józsefvárosban felállitandó elemi iskola* körül folytat és amely kérdésben a közgyülésen indítványt is terjesztett elő. A legaktuálisabb tanügyi eseményről, a kinevezésekről és azok hatásáról

Gazdy Jenő

ny. postafőigazgató, törvényhatósági bizottsági tag a következőket mondotta:

— Amint azt már a székesfőváros közoktatási tárcájánál tartott közgyülési beszédemben is mondottam, a székesfőváros tantestülete olyan, európai viszonylatban is elsőrendű felkészültséggel, áldozatos munkával és mélységes emberszeretettel végzi a feladatait, hogy minden elismerést és támogatást megérdemel a főváros közönsége részéről. De a legkitünőbb hadsereggel sem lehet csatát nyerni, ha a felsőbb vezetésben nincs meg az az invencio és céltudatos cselekvési készség, amely ezt a hadsereget azoknak a magasabbrendű célkitüzéseknek szolgálatában, amelyekre hivatott, nem tudja úgy beállítani és előrevinni, hogy ezzel a sikert biztosítsa.

— A székesfőváros ebben a tekintetben is szerencsés, mert évtizedek óta olyan férfiak kezében volt a közoktatásügy vezetése, akiknek képességei és eredményes működése előtt a székesfőváros törvényhatósága nem egyszer hajtotta meg az elismerés lobogóját. Most is igy van, mert *Felkay* Ferenc dr. tanácsnokban a közoktatásügy vezetése olyan széleslátókörü, nagyvonalú, cselekvésre kész és cselekvésre képes kiváló szakember kezében van, akinek a vezetésre hivatott elsőrendű erőforrásainál csak a megértő és a tantestülettel együtt dobogó szíve nagyobb és erősebb.

— Láttuk ezt a most megjelent tanügyi kinevezések előkészítő munkálatainál is, amikor a nap-nap mellett megújuló ostrommal küzködve és keresve az igazságos megoldások kulcsát, csak az fájt neki, hogy az emberileg elképzelhető legjobb akarattal sem sikerülhetett neki minden jogos igényt kielégíteni. Mert a most kinevezett 206 ovónő, tanítónő, tanító, tanár és igazgató boldog csoportja mögött el kellett képzelnie a csalódottak hatalmas táborát is.

— Nem kell azonban figyelmen kívül hagyni, hogy a végleges kinevezéseken kívül, illetve felül

igen sok úgynevezett ideiglenesítés is történt ezúttal, ami a fiatalabb generáció tekintetében szintén jelentős esemény,

mert az ideiglenesítés már azzal a megnyugtató érzéssel töltheti el az illetőket, hogy pályafutásuk a főváros szolgálatában biztosítva van.

— De nem szabad mellőzni azt a körülményt sem, hogy

a folyó évben még nagyobbarányú nyugdíjazások is következnek.

Egyrészt azért, mert az 1895/96. tanévben nagyszámban alkalmazott tanerők ideje ebben az évben lejár, másrészt, mert azt hiszem, hogy el kell következnie olyan szempontból való felülvizsgálatnak is, hogy a magas állású tisztviselők vagy a szabad keresetü pályákon jól kereső családfők feleségei

helyet adjanak a diplomájukat hasztalan szorongató fiatalságnak

és pedig elsősorban azoknak, akik önmagukat vagy ezenkívül még hozzátartozóikat is el kellene, hogy tartsák. Sokan vannak ilyenek és mindenkinek be kell látni, hogy a szociális kiegyensúlyozottság fenntartásáról csak úgy lehet gondoskodni, ha

a rendelkezésre álló kenyeret igyekszünk igazságosan elosztani

és megszünik az a helyzet, hogy az egyik családba két-három részről is ömlik a bőség, a másik családban pedig senki sem tud megfelelő keresethez jutni. Szociális igazság nélkül vezsélybe kerülhetnek az előbbiek is. Ezt meg kell érteni.

— Szükséges a kiegyensúlyozott hangulat megteremtése és fenntartása *annak a közoktatási reformoknak eredményes keresztülvitele érdekében is, amelyeket részben a kormány, részben a polgármester elgondolásai szerint a közel jövőben végre kell hajtani.* Az élet megy előre a maga útján dübörgő léptekkel és újra meg újra problémákat sodor elénk, amelyeket meg kell oldanunk, ha a megújuló élet szekeréről lemaradni nem akarunk.

— Az elemi iskolák uj, modern tanterve elkészült és rövidesen életbelép. A polgári iskolák új tipusa,

a modern haladó polgári iskolai tanterv, amelyet az élet a fővárostól jogosan megkíván, kialakulóban van. *Az irányító iskolák* főleg ebből a célból létesültek.

— Ezek és sok más probléma, ami a közoktatásügy keretében megoldásra vár, nyugodt atmoszférát kíván a tantestületben és a vezetésben egyaránt. Meg vagyok győződve, hogy *Szendy* Károly polgármester úr és *Felkay* Ferenc tanácsnok úr, akik ezt éppen oly mértékben átérzik, meg is tesznek minden lehetőt a maguk részéről, hogy a tantestület érdekei abban az elismerésben részesüljenek, amelyet megérdemelnek.

Ezután *a belső Józsefváros elemi iskolájának* problémájáról kérdeztük meg *Gazdy* Jenő *főigazgatót.*

— *Ami a belső Józsefvárosban igényelt elemi iskolát illeti* — bevallom — nagy meglepetéssel láttam azt, hogy a közgyülésen ebben az irányban előterjesztett indítványom a polgármester úr részéről nem talált elfogadásra. Azzal indokolta ezt a polgármesteri jelentés, hogy a *Szentkirályi-utcai elemi* iskolát nem látogatták elegendő számmal, az *elnéptelenedett*, ezért kellett beszüntetni és az épületet más célra igénybevenni. Meglepett ez az érvelés azért, mert mégis csak gondolkodóba kellett volna esni azon, miként lehetséges az, hogy

egy városrészben, amely nagyobb, mint az egész Belváros, csak egyetlen elemi iskola van és az is elnéptelenedik.

Hiszen éppen azért kívánt már régen a belső Józsefváros új elemi iskolát, mert a Szentkirály-utcai ósdi iskolaépület nem felel meg céljának és előrelátható volt, hogy ha igy marad, elnéptelenedik. A belső Józsefvárosban lakó szülők nem kedvtelésből irányították lassanként gyermekeiket a belvárosi Cukor-utcai iskolába, ahová csak a körutat keresztezve tudnak eljutni és a Rökk Szilárd-utcai elemi iskolába, amely a belső Józsefvárostól jórészt idegen elemekkel van tele, hanem azért, mert belátták, hogy a Szentkirály-utcai ósdi iskolaépületben a gyermekeik sem a pedagógia, sem a higiénia tekintetében megfelelően el nem láthatók. Ez a természetes oka annak, hogy az a 350—380 gyermek, aki azelőtt a Szentkirály-utcai elemi iskolába járt, lassanként kénytelen volt azt otthagyni és szétszóródni, illetve a szülők a jelzett okoknál fogva nem iratták oda gyermekeiket.

— Az elnéptelenedésnek tehát maga az iskolaépület volt az oka

és most nem lehet a kérdést visszafordítva azzal megoldani, hogy a belső Józsefvárosban azért nem épitünk elemi iskolát, mert a régi elnéptelenedett.

A belső Józsefvárosban igenis sürgős szükség van modern elemi iskolaépületre,

ahol a belső Józsefváros homogén elemekből álló társadalmának gyermekei, úgy mint régen, a maguk között találhassák meg a megfelelő intézetet.

Rajta leszünk, hogy a jövő évi költségvetésbe az erre szükséges fedezet felvétessék

és bizunk benne, hogy *Szendy* Károly polgármester úr, az ő megértő szeretetével a belső Józsefváros polgárságának ezt a jogos kívánságát is meg fogja valósitani, amivel eliminálható lesz úgy a cukorutcai, mint a Rökk Szilárd-utcai iskolákban is a jelenlegi túlterheltség folytán meglévő és a polgármester úr által is perhorreszkált vátakozó tanitási rendszer szüksége.

HÍREK A PÁRTBÓL

Megalakult a Belvárosi Nemzeti Klub

A *Nemzeti Egység Pártjának* új klubja alakult: a *Belvárosi Nemzeti Klub*, amelynek tagjai elsősorban a régi egységespárti klubból, a *Belvárosi Körből* kivált tagokból gyültek egybe. A Bristol különtermében volt a klubavató vacsora, amelyen elnökké választották *Simon* Béla dr.-t, alelnökké pedig ifj. *Sándor* László dr.-t. A klubavató vacsorán rengetegen jelentek meg, melegen ünnepelték *Zsitvay* Tibort, a *Nep* székesfővárosi szervezetének elnökét, akinek társaságában megjelent a körzet valamennyi képviselője, *Terbócz* Imre, *Usetty* Béla, vitéz *Tóth* András, *Pőzel* István, valamint a bizottsági tagok, *Deményi* Aladár, *Nagy* Ferenc, *Gaár* Vilmos, *Kállay* Tamás és még számosan. A főváros tanácsnokai közül *Király* Kálmán volt jelen a vacsorán. *Simon* Béla üdvözölte *Zsitvay* Tibort, aki nagyobb beszédben válaszolt és többi közt

hangsúlyozta a nemzeti egység gondolatának igazi, belső jelentőségét.

Az estén felszólalt még *Usetty* Béla, *Pőzel* István és vitéz *Tóth* András. Valamennyi szónok beszédéből kiviláglott, hogy

a Belvárosi Nemzeti Klub nem óhajt országos politikai problémákkal foglalkozni,

hanem vissza akar térni a régi rendszerre, amikor *a fővárosi klubok elsősorban a községi politika kérdéseit vitatták meg és irányították*

Titkári értekezlet. A NEP fővárosi szervezetének kerületi titkárai hétfőn este értekezletet tartottak az Esterházy-utcai központban. *Terbócz* Imre országgyülési képviselő, a fővárosi szervezet főtitkára elnökölt az értekezleten és közölte a titkárokkal a munkaprogrammra vonatkozó utasitásokat.

NEP-bál Kőbányán. A Nemzeti Egység Pártja X. kerületi köre február 8-án, szombaton a kör összes helyiségeiben táncestét rendez, amelyre nagyon sokan készülnek a kerületen kivül, a főváros minden részéből. A bál legfőbb védnöke *Zsitvay* Tibor dr., a NEP fővárosi szervezetének elnöke lesz, fővédnökei *Usetty* Béla dr., *Terbócz* Imre, *Pőzel* István dr., vitéz *Tóth* András dr. országgyülési képviselők, *Vigyázó* Géza dr. X. kerületi előljáró, *Halter* Károly és *Dongó* Orbán törvényhatósági bizottsági tagok és id. *Sorg* Antal vezérigazgató. A hölgybizottság ügyvezetője *Mátyássy* Antalné. A rendezőség élén *Helfenberger* Ferenc vigalmi elnök, *Király* Dezső kerületi titkár és *Füzesséry* Tibor dr. háznagy állanak.

Táncestély a XIII. kerületben. A XIII. kerület külső váci-uti körzete február 8-án a Palotai-út 65. szám alatti Erdőssétteremben táncestét rendez a körzet szegényeit segélyező alapja javára. A bál fővédnökei: *Bessenyey* Zénó dr., a Közmunkatanács elnöke, *Szurday* Róbert országgyülési képviselő, *Schara* Béla kerületi előljáró, *Hegedüs* Bertalan dr. törvényhatósági bizottsági tag és *Kauser* István dr. A vigalmi bizottság élén *Remete* Imre elnök áll. Az est iránt széleskörü érdeklődés nyilvánul meg.

Előadás keleti kapcsolatainkról. A Nemzeti Egység Pártja VIII. kerületi szervezetének előadássorozatában Mezey István dr. tartott érdekes előadást Magyarország keleti kapcsolatairól. Az előadáshoz, melyet Gazdy Jenő dr. törvényhatósági bizottsági tag megnyitó beszéde vezetett be, Usetty Béla dr. országgyülési képviselő szólott hozzá.

CZUCZOR LÁSZLÓ
ÉPÍTŐMESTER
BUDAPEST
II., Török-utca 4
Telefonszám 574-23

BALOGH GYÖRGY
vizsgázott tetőfedő mester
Budapest, II., Olasz-fasor 31
Tel.: 55-6-86

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
építőanyag ipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám.
Telefon: 23-0-71, 10-3-59, 14-1-52
Cementgyár: Lábatlanban . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya
Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8,000.000 drb.

SZILVESZTER LAJOS
Egészségügyi berendező, központi fűtés, vizvezeték és csatornázási vállalata
Budapest, V., Báthory-utca 23. Telefon: 248-72.

„HUNGÁRIA"
HŐSZIGETELŐ VÁLLALAT
Cégtulajdonos: BAKA FERENC
BUDAPEST, II., OLASZFASOR 1. SZ.
Telefonhívó: 54—7—07. (Tamás)

SCHÄFFER KÁROLY
OKLEVELES MÉRNÖK
Vasút-, út-, betonépítési vállalkozó, kövezőmester
Budapest, IV., Petőfi Sandor-u. 16. Tel.: 897—85

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, V., KLOTILD-UTCA 3.
Telefonszám: 25—5—54, 25—5—55 és 25—5—56

Események

FŐVÁROSI HIRLAP

Alapításának huszonötödik évfordulóját a FŐVÁROSI HIRLAP szeptember havában

nagyszabású jubileumi szám

kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek

Hírek a polgármesteri hivatalból

GRANDE OFFICIALE

Budapest első polgárán, *Szendy* Károly polgármesteren keresztül *nagy megbecsülés érte a fővárost. Mussolini* előterjesztésére az olasz király *az olasz koronarend I. osztályú tisztikeresztjét a csillaggal adományozta Szendy Károly polgármesternek.* Az olaszok ezzel az értékes érdemrenddel kifejezésre óhajtották juttatni elismerésüket a főváros vezetőjének az olasz-magyar kulturális kapcsolatok kimélyítésében végzett *hervadhatatlan értékű munkásságáért.* Pénteken délben volt az olasz királyi követségen az ünnepi aktus, amelynek során Don Ascanio dei Principi *Colonna* miniszter, az olasz királyi követ ünnepies külsőségek közepette nyujtotta át *Szendy* Károlynak az olasz király magas kitüntetését.

BÉCSI UTAZÁS

Szendy Károly polgármester február 4-én, kedden, titkára *Keil* Tibor dr. tanácsjegyző kíséretében Bécsbe utazott. A polgármester *Schmitz* Richárd bécsi polgármester korábbi meghívása alapján látogatja meg az osztrák fővárost és ez alkalommal *résztvesz a Bécs város által rendezendő nagy jótékonysági bálon is.* Bécsi tartózkodása idején *Szendy* Károly a szövetségi főváros több intézményét kívánja tanulmányozni. Igy megtekinti az újonnan épült osztrák hegyi gépkocsi utat, tanulmányozza a közmunkák során megindított útrendezéseket és megnézi az építkezés alatt álló családi menhelyeket, majd február 9-én megjelenik a bécsi operaház díszelőadásán, amelyen *Hubay* Jenő *Karenina Anna* című operája kerül bemutatásra.

TANERŐK ESKÜTÉTELE

A városháza tanácstermében pénteken délelőtt egybegyülekeztek az újonnan kinevezett székesfővárosi tanárok, tanítók. *Felkay* Ferenc dr. tanácsnok vette ki az esküt a kinevezettektől, akiket arra kért, hogy *a jövőben még fokozottabb kötelességtudással lássák el a feladatukat,* mert a mai nehéz időkben a legszélsőbb munkateljesítményekre van szükség. *Ősz* Béla dr. királyi tanfelügyelő beszélt ezután a magyar kultúrfölény biztosításáról, végül a kinevezettek nevében *Bényi* András tanító mondott köszönetet.

SZOCIALISTA KÜLDÖTTSÉG

Állítólagos hírek szerint a közüzemi munkásság bérét csökkenteni kívánják a szanálás során. Ebben a pillanatban nem lehet tudni, hogy ez a hír megfelel-e a valóságnak, vagy sem, a szociáldemokrata párt községi frakciója mindazonáltal *már eleve tiltakozott minden ilyenfajta elgondolás ellen.* A szocialisták bizottsági tagjai szombaton felkeresték hivatalában *Szendy* Károly polgármestert, akinek figyelmét felhívták arra, hogy az utóbbi hónapokban *megnehezült a megélhetés,* következésképp a leghatározottabban *tiltakoznak mindenféle bércsökkentés ellen.* A polgármester közölte, hogy a közüzemi kérdésekkel a közeljövőben *a 17-es szanálási bizottság foglalkozik,* a szanálási kérdések viszont *a főpolgármester hatáskörébe tartoznak,* akivel — úgymond — *közölni fogja a szociáldemokrata párt kívánságait.*

A közérdekeltségekre felügyelő hatóság üzemvizsgálói. *Sztamoray* János, a közérdekeltségekre felügyelő hatóság elnöke a napokban alakította meg azokat a bizottságokat, amelyeknek feladata a székesfőváros tulajdonában lévő közüzemek pénzügyi, gazdasági és műszaki felülvizsgálata. Az egyes bizottságokban a *Pénzintézeti Központ* könyvvizsgálóin kívül műszaki szakértők foglalnak helyet, akik munkájukat *Sztamoray* János irányításával fogják végezni. A *Gázművek* vizsgálóbiztosául *Vargha* József műegyetemi tanárt. A *BESzKART* vizsgálóbiztosául *Jáky* József műegyetemi magántanárt nevezték ki, a *Vízműveknél Zarka* Elemér műszaki főtanácsos, az *Elektromosműveknél Haidegger* Ernő, az Elektromos Üzemek Országos Szövetkezetének igazgatója fogja vezetni a műszaki természetű vizsgálatot. Az üzemellenőrzési teendőket korábban kibocsátott kormányrendelet alapján folytatják le és céljuk az, hogy *a tényleges helyzet feltárásával a székesfőváros tulajdonában lévő üzemek belső megerősödését szolgálják.* Az üzemvizsgáló bizottságok működésüket az eddigi tervek szerint február első napjaiban kezdik meg és *tevékenységük párhuzamosan fog haladni az autonómia által delegált üzemi bizottság működésével.*

Doby Andor ünneplése. Abból az alkalomból, hogy *Doby* Andor dr.-t, az *Uj Budapest* főszerkesztőjét pestvármegye tb. tiszti főügyészévé nevezték ki, barátai és tisztelői meleg ünneplésben részesítették. A Kárpáthia vendéglő különtermében rendezett vacsora keretében folyt le az ünneplés, amelyen a városházi ujságírókon kívül megjelentek: *Kovácsházy* Vilmos és *Rosta* János tanácsnokok, *Illyefalvy* I. Lajos, a Statisztikai Hivatal igazgatója, *Csorna* Kálmán árvaszéki elnök, *Szécsi* Ernő h. tiszti főorvos, *Bärtl* Tivadar főjegyző, *Budó* Jusztin főlevéltáros, *Kurfürst* István, a Házinyomda vezérigazgatója és még sokan mások. A városházi ujságírók nevében *Rátkai* Károly dr., a Fővárosi Rovatvezetők Testületének elnöke üdvözölte meleg szeretettel *Doby* Andort, aki megköszönte a kollegiális ragaszkodás kifejezését. Még *Kovácsházy* Vilmos tanácsnok, *Illyefalvy* I. Lajos és *Budó* Jusztin szólaltak fel. *Farkas* Ákos és *Morvay* Endre tanácsnokok az ünnepeltet táviratilag üdvözölték.

A tanerők ideiglenesítése. A mult héten megtörtént az üresedésben lévő végleges jellegű tanügyi állások betöltése, nem érkezett azonban vissza a közoktatásügyi miniszteriumtól az a másik felterjesztés, amelyben a főváros mintegy 150 tanító és tanár ideiglenesítését kérte. A Városházán most olyan értesülést szereztek, hogy az elintézés e hét végére várható.

Uj tervek a gyermeknyaraltatási akcióval kapcsolatban. A szociálpolitikai ügyosztályban, mint jól informált helyről értesülünk, a gyermeknyaraltatási akcióval kapcsolatosan olyan irányú előterjesztés készül, hogy a folyó esztendőtől kezdődően a résztvevő gyermekek legnagyobb részét a főváros saját tulajdonát képező üdülőházakban helyezi el. Az előterjesztés egyik főindoka az, hogy a főváros meglehetősen rossz tapasztalatokat szerzett az idegen testületektől bérelt üdülőknél, arról nem is szólva, hogy ezeken a telepeken nagyobb kiadásokkal is kellett számolni. 1936-ban egyébként, a tavalyi keretekhez viszonyítva, jelentős méretekben bővíteni kívánják az akciót, s nagyon szeretnék, ha nemcsak iskolás gyermekek, hanem óvodai növendékek is részesülhetnének a nyaraltatási akció áldásaiban.

Budapest idegenforgalmi érdekességei. Ezzel a címmel tartott előadást *Tábori* Kornél a Lipótvárosi Polgári Kaszinóban, amelynek elnöke *Bessenyei* Zénó dr., a Fővárosi Közmunkatanács elnöke bevezető előadásban nagy érdeklődés mellett fejtette ki, hogy a Közmunkatanácsnak milyen új tervei fogják Budapest idegenforgalmi fejlődését elősegíteni. *Tábori* Kornél vázolta a főváros idegenforgalmának kialakulását attól az időtől kezdve, amikor a Berlini-tér sarkán az Unio-malom, s a Lipót-körúton, amely félszázaddal ezelőtt Fegyvergyár-utca volt, a Hengermalom, odább a Haggenmacher-malom és több gyár ontotta a füstöt és port. Százötven külföldi író, művész és más prominens látogatónak általa összegyüjtött nyilatkozata is számos idegenforgalmi nevezetességet tár föl, amelyekre nálunk részben nem gondoltak. Elmondta a gellérthegyi építkezések kudarcának meglepő részleteit, a várhegyi katakombák intimitásait és Budapestnek egyes, eddig nem méltatott történelmi és művészeti értékeire is utalt. *Kiemelte a főváros nagy érdemeit egyes fürdők és gyógyitóberendezések modernizálása körül,* valamint az új Országos Idegenforgalmi Hivatal, hazai és külföldi terveit. Végül öt konkrét indítványt tett arról, hogy a külföldre utazó magyarok hogyan segítsék elő Budapest propagandáját és hogy idehaza mi történjék elsősorban a modern, ízléses messzelátó propaganda érdekében. *Bessenyey* elnök az előadás után hangoztatta, hogy mennyi új és tanulságos részletet hallottak. Utána *Szurday* Róbert társelnök beszélt az idegenforgalom jelentőségéről, *Kelemen* Aurél dr. pedig egyes panszokat és segítő módszereket hangoztatott, amelyek az immár csaknem 26 millió pengőt jövedelmező idegenforgalmi munkásságra nézve fontosak.

Tovább parkosítják a Fiumei-utat. A főváros vezetősége, mint a Magyar Tudósító jelenti, a belügyminiszter határozata alapján most véglegesíti az OTI-val a Tisza Kálmán-téri balesetkórház céljaira megvett 2900 négyszögöl telek eladására vonatkozó szerződését. A főváros vezetősége részéről *Kempelen* Ágoston műszaki főtanácsos értesítette az OTI elnökségét, hogy a kórház Fiumei-úti frontja előtt *új utcát nyit,* az utca előtt pedig *hat méter szélességben parkosítja az utat.* Ezzel végrehajtják azt a már régebben elhatározott városrendészeti tervet, hogy a Fiumei-útat a Baross-tértől a Teleki-térig parkosítani rendelte el.

február 6 és 9-én délután fél 3 órakor

Ügetőverseny

Értékmegállapító helyszíni szemle a XIII. kerületi elöljáróság telkén

A főváros és a belügyminisztérium telekcseréje

A centrális elhelyezés, a közlekedés, de meg a megfelelő miliő szempontjai eldöntötték, hogy a XIII. kerületi elöljáróság a Béke-téren épül fel. Erre a célra a római katolikus templom és plébániaépület szomszédságában lévő saroktelket szemelték ki, amely a belügyminisztérium tulajdona.

Kedden délelőtt 11 órakor ezen a telken *hivatalos szemlét tartottak, amelyben a belügyminisztérium és a főváros képviselői vettek részt.* A szemle feladata a telek értékének megállapitása volt, abból a célból, hogy *a főváros egy hasonló értékű saját telkének átadásával kárpótolja a belügyminisztériumot a béketéri területért.*

A telekcsere elintézésével most már semmi sem áll útjában az építkezésnek. Az új elöljáróság építéséhez előreláthatólag *április elején kezdenek hozzá* s úgy tervezik, hogy a munkával *októberben elkészülnek.* November elején Angyalföld már megünnepelheti az elöljáróság megnyitását. Budapest legújabb elöljárósága teljesen modern, lifttel és minden higiénikus felszereléssel berendezett, négyemeletes épület lesz.

Nem tudott elszámolni az ügynök, kártérítési pert indított az Ásványvízüzem ellen

Budapest Székesfőváros Ásványvízüzemének vezetősége esztendőkkel ezelőtt rögtöni hatállyal elbocsátotta kötelékéből *Bartha* István ügynökét, mert 360 pengővel nem tudott elszámolni. Két esztendővel később Bartha beperelte az Ásványvízüzemet a járásbiróságnál *4500 pengő kártérítésért,* mert azt vitatta, hogy jogtalanul bocsátották el rögtöni hatállyal állásából. Amikor a per során kihallgatták, azt állította, hogy a 360 pengős hiány nem az ő vétkessége folytán keletkezett, hanem azért, mert az Ásványvízüzem a termékeit különböző árakon hozta forgalomba, sok vevő számára olcsóbb árat szabott meg és a 360 pengős hiány tehát úgy állott elő, hogy az üzem érdekében ő is olcsóbban adta egyes feleknek a Harmat-vizet, némelyeknek pedig a rossz gazdasági viszonyok miatt hitelt és nyújtott. Önmagának jogtalanul egy fillért sem tartott meg.

A bíróság megállapitotta, hogy csakugyan vannak olyan vevők, akik az ásványvizet az egységárnál olcsóbban kapják, de beigazolást nyert azt is, hogy *ilyen olcsó áron csak az üzem igazgatójának engedélye mellett volt szabad az ügynököknek az árut kiszolgáltatni.* Voltak csakugyan olyan vevők is, akiknek *Bartha* István az igazgatóság engedélyével olcsóbb áron szállította a Harmat-vizet de ebből hiány nem származhatott, mert ezekután a *vételárat az olcsóbb árnak megfelelően számolták el Barthával.* Mável beigazolást nyert az is, hogy a felperes által említett *sok vevő számára az igazgatóság az olcsóbb árat nem engedélyezte,* igy a megállapított 360 pengős hiány az üzem árpolitikájával nem indokolható. *A bíróság a rögtöni hatályú elbocsátást tehet jogosultnak nyilvánította és az alperest keresetével elutasította.*

ZOLLER FERENC szobafestő és mázoló
Budapest, II., Margit-körút 2. Telefon: 55-2-47

FÉNYMÁSOLÓ-INTÉZET
Fénymásoló és másolópapirok
MAGYAR VEGYKÉSZITMÉNYŰ PAPIRGYÁR
OSER JAKAB
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 49. SZ.
TELEFON: 23—8—90. Alapittatott. 1898.

LATHYRUS virágszalon
Budapest, IV., Veres Pálné-u. 10 — Tel.: 86-8-70
Koszoruk, cserépvirág, télikerti növény és kakiuszkülönlegességek
Városi tisztviselőknek 10% engedmény

Beér Sándor
zománctáblái
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-utca 5. Telefon: 82-4-29.

LUTZ LAKK- ÉS FESTÉKGYÁR RT.
BUDAPEST, VII., ÖRNAGY-UTCA 4. SZ.

Gazdasági Értesítő

Jegybankpolitikánk átütőerejű sikere

Imrédy Béla bankelnök nagyszabású beszéde a Magyar Nemzeti Bank közgyűlésén

Több, mint egy évtizede, minden esztendő jelentős közgazdasági eseménye a Nemzeti Bank közgyűlése. Az idén azonban különös súlyt és nyomatékot, nemzetközi szempontból is figyelemreméltó jelentőséget adott ennek az eseménynek *Imrédy* Béla dr. volt pénzügyminiszter, a Nemzeti Bank kiváló elnökének nagyszabású beszéde, amelyben megvilágította az egész magyar pénzügyi gazdálkodás irányelveit, egyben pedig ismertette a jegybank tevékenységét.

Mint mondottuk, *Imrédy* Béla beszéde nemzetközi gazdasági szempontból is fontos esemény volt, mert hiszen ez a vaslogikával felépített beszámoló rámutatott arra a szisztematikus és rendületlenül folytatott munkára, amelynek eredménye: *a magyar pengő egyre erősbödő szilárdulása*, vagyis a keleteurópai valutáris zűrzavarok tengerében egy megbízható és állandó értékmérőnek számító bázis kialakulása. Ennek a — most már eredményes — törekvésnek jegyében *Imrédy* Béla ismételten leszögezte, hogy *inflációról szó sem lehet*, az úgynevezett „felár-rendszer" előnyeinek ismertetésével pedig kimutatta, hogy egészséges és a gazdasági élet lüktetését csak elősegítő intézkedésekkel hogyan *emelhetjük devizakészleteinket*. Az egészséges pénz- és az egészséges bankpolitika: ez lehetne a címe Imrédy Béla beszédének, amely a szempontok nagyvonalúságánál fogva iránytmutató hatalmas gazdasági tanulmánynak tekinthető.

*

A közgyűlés *tudomásul vette a főtanács évi jelentését*, jóváhagyta az 1935. évi zárszámadást, megadta a főtanácsülésre a felmentvényt és *Lenk* Adolf vezérigazgatóhelyettes előterjesztése alapján elfogadta a főtanácsnak az 1935. évi nyereség felosztására vonatkozó javaslatát. A közgyűlés e határozta szerint a nyereségnek a nyugdíjalap és tartalékalap öt-ötszázalékos javadalmzása után fennmaradó részéből a részvényesek számára *hétszázalékos*, tehát *részvényenként hét aranykoronának* a törvényes értékarány (1 aranykorona = 1.1585 pengő) alapulvételével megfelelő *8 pengő 11 fillér osztalék kifizetése válik lehetővé*. A bank az osztalékot a 12. számú részvényszelvény beszolgáltatása ellenében *február 4-től kezdve összes intézeteinél pengőértékben fizeti ki*.

A közgyűlés ezután megtartotta a választásokat. A főtanács tagjai sorából kilépő *Erney* Károly és *Jankovich* Béla dr. főtanácsosokat az alapszabályszerű működési tartamra ismét *a főtanács tagjaivá választották*. A közgyűlés a lemondás folytán megüresedett főtanácsosi tisztségre *Láng* Gusztávot, a Láng L. gépgyár részvénytársaság alelnök-vezérigazgatóját, az ugyancsak lemondás folytán megüresedett főtanácsosi póttagsági helyre *Haggenmacher* Henriket, a *Dréher—Haggenmacher* Első Magyar Részvény Serfőzde Rt. helyettes vezérigazgatóját választotta meg. Számvizsgálókul *Gregersen* Nils, *Adler* Szigfrid, *Szunnyogh* Szabolcs, *Nilsen* Rudo fldr. és *Pucher* István, számvizsgáló póttagokul pedig *Márffy* Albin dr. és *Stromszky* Sándor választattak meg.

Félszázados jubileumát ünnepelte a Postatakarék

Ötvenéves jubileumát ünnepelte szombaton délelőtt a *Postatakarékpénztár*, amelynek díszgyűlésén részt vett *Fabinyi* Tihamér dr. pénzügyminiszter is, aki hatalmas megnyitó beszédében elsősorban rámutatott a bölcs alapítók szociális és nemzetgazdasági gondolatára, amelynek magva az, hogy

a nép legszélesebb rétegeinek legparányibb megtakarításai széles hálózat segítségével összegyüjtve, kiapadhatatlan gazdasági erőforrássá válhatnak.

Az organikus fejlődés *a csekk- és kliring-rendszer bekapcsolásával* megteremtette a készpénzkimélő-forgalmat, amely *az okszerű pénzgazdálkodás előnyeinek felismerésére vezetett*. Mindezek az útravalóul adott eszmék akkor teljesedtek ki, amikor a Postatakarék átvette a zálogházak kezelését, hogy *ezzel megmentse százezrek utolsó kis vagyontárgyait*.

A pénzügyminiszter beszédét nagy tapssal fogadta a díszgyűlés közönsége, majd az intézmény félszázados jubileumán tízéves vezérigazgatói működését jubiláló *Tormay* Béla dr. vezérigazgató szólalt fel. Köszönetet mondott a pénzügyminiszter elismerő és meleg szavaiért, majd pedig *rövid ismertetést adott a Postatakarékpénztár történetéről*. Megemlítette, hogy a postatakarék *betétállománya az inflációs időkben csaknem teljesen elfűnt, ma azonban ismét 108 millió pengőre rúg, csekkforgalma pedig 28 millióra emelkedett*.

Imrédy Béla dr., a *Nemzeti Bank* elnöke köszöntötte ezután a jubiláló intézményt, hangsúlyozva, hogy

a Magyar Nemzeti Bank korántsem tudná feladatait olyan teljes hatékonysággal ellátni, ha nem számíthatna két kipróbált és hűséges szövetséges támogatására: a Pénzintézeti Központra és a Postatakarékpénztárra.

A gyűlés további során *Keresztes-Fischer* Ferenc a Pénzintézeti Központ, *Lamotte* Károly dr. Budapest székesfőváros, *Hegedüs* Lóránt dr. a TÉBE, *Schandl* Károly dr. az OKH, *Mutschenbacher* Emil az OMGE és az Országos Mezőgazdasági Kamara, *Éber* Antal dr. a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara, *Chorin* Ferenc dr. a GyOSz és végül *Fleissig* Sándor a Budapesti Áru- és Értéktőzsde jókívánságait tolmácsolta. A díszgyűlés *Fabinyi* Tihamér dr. pénzügyminiszter zárószavaival ért véget.

*

A jubileum alkalmából a kormányzó *Tormay* Bélának, a postatakarék vezérigazgatójának *a magyar érdemrend középkeresztjét a csillaggal adományozta, Miskolczy* Gusztáv helyettes vezérigazgatónak pedig *elismerését fejezte ki*. Ezenkívül kitüntetéseket kapott az intézet több főtisztviselője is.

Bajorországban 800%-os pótadóval sujtják a nagyáruházakat

A magyar kereskedelem türelmetlenül várja az áruházi rendelet kibocsátását

A *Fővárosi Hírlapban* évek óta harcolunk a nagyáruházak mindent legázoló konkurrenciája ellen, amely *tönkreteszi a kiskereskedőket, az adófizető polgárságnak ezt a tisztes és jelentős rétegét*. Ennek a közéleti harcunknak eredményei több formában is mutatkoznak. Az első és legfontosabb az, amiről már *illetékes miniszteri nyilatkozatokat is közöltünk:* hogy tudniillik

útban van az áruházi rendelet,

amely *a kinövések lenyesegetésére hivatott*. Ettől függetlenül azonban a közönség maga is kezdi belátni, hogy *az áruházakban való vásárlás nem is olyan jó üzlet, mint ahogyan az a nagy garral közzétett hirdetések után látszik*. A szezonvégi kiárusítások legújabb eredménye azt mutatja, hogy

a végeladási kampány meglehetősen gyengén sikerült.

Ennek egyik legfőbb oka abban keresendő, hogy

az áruházak élelmiszer-osztályai, ugy látszik, nem győzik már a dömping árakat

és az elmult napokban nemcsak olyan árakat hirdettek, amelyekért az egészen megbizható, régi, márkás élelmiszerkereskedők is tudják adni a *megbízható* élelmiszerárut, hanem gyakran még drágábban is hirdettek. Mindezen kívül kiskereskedői egyesülések részéről

az utóbbi napokban számos tisztességtelenverseny pert tettek folyamatba, amelyek egytől-egyig az áruházak megbélyegzésével fejeződtek be.

Az ilyen guerilla-harcnak és az ilyen szimptomatikus jelenségnek természetesen *nincs döntő jelentősége*, éppen ezért a magyar kereskedelem *a legtürelmetlenebbül várja már az áruházi rendelet tető alá hozását*. Etekintetben mértékadónak és *irányítónak lehet tekinteni a németországi viszonyokat*. A németek az áruházi adók szabályozásával igyekeztek gátatvetni *a nagyáruházak féktelen terjeszkedésének*. Részint az évi forgalom limitálásával, részint pedig a fióküzemek számának tekintetbevételével állapították meg *azokat az adótöbbleteket, amelyek az áruházakat sujtják*. Figyelemreméltó, hogy *Bajorország küzd a legerélyesebben* az áruházak féktelen konkurrenciája ellen, amennyiben ott

az áruházak kereseti adójának pótlékolása elérte a nyolcszáz százalékot, ami tehát azt jelenti, hogy Bajorországban az áruházak a kereseti adó nyolcszorosát fizetik pótadó címén.

A magyar kereskedelem mindenesetre nagy érdeklődéssel várja *az áruházi rendelet megjelenését, amely bizonyára megszünteti a most fennforgó anomáliákat*.

Nagy Pál
egészségügyi berendezési vállalkozó
Budapest, II., Fő-utca 20.
TELEFON: 52-0-93.

FREUD FRIGYES
VI., Teréz-körut 19. Telefon: 11-2-01.
Csavarok vas-, acél és sárgarézből, Witw és milliméter menettel raktáron. Saját gyártmányu präcziziós csavarok.

Rendszeresíti a polgármester az ipari és kereskedelmi értekezleteket

Szendy Károly polgármester az elmult esztendőben kísérletképpen megbeszélésre hívta össze a budapesti kisipar és kiskereskedelem képviselőit, hogy velük közvetlen érintkezés kapcsán eszmecserét folytasson az óhajokról és sérelmekről, amelyek a két társadalmi réteg részéről megnyilvánulnak. Most a polgármester arra az elhatározásra jutott, hogy a folyó évben átlag *kéthónaponként rendszeresíti ezeket az ankétokat* s azokra meghívják a budapesti kiskereskedelem és kisipar legális szervezeteinek vezetőtagjait. A főváros részéről a polgármesteren kívül résztvesznek az értekezleten azok a tanácsnokok is, akiknek ügyosztályaiban vagy közmunkák vállalatbaadásával foglalkoznak, vagy akiknek hatásköre olyan ügyeket ölel fel, amelyek közvetlenül érdeklik a kereskedő- és iparostársadalmat. Fokozott jelentőséget ad ezeknek az ankéteknek az a körülmény, hogy a közüzemi szolgáltatások tarifareviziójára a szanálás kapcsán már rövidesen sor kerül, kívánatos ennélfogva, hogy az érdekelt nagyobb fogyasztók kivánságaikat idejekorán tolmácsolni tudják.

MEGBUKTATTÁK A PÉKEK IPARTESTÜLETÜK ELNÖKSÉGÉT

A pékkartel ellen folytatott közérdekű harcában a *Fővárosi Hirlap* most maga mellett találja a legkompetensebb tábort: *a sütőmesterek többségét*. A budapesti sütők ipartestületének most tartott rendkívüli közgyűlésén a mi igazunkat támogatta az az állásfoglalás, amellyel *bizalmatlanságot szavaztak az ipartestület vezetőségének, amely a sütőipari egyezménnyel kapcsolatban történt támadások miatt vetette fel a bizalmi kérdést*.

Ruzicska Ede elnököl a közgyűlésen, amelyen résztvett *Bártl* Tivadar székesfővárosi tanácsi fő-

jegyző, iparhatósági biztos is. *Putsay* István és *Lőrincz* István okolták meg, hogy azért bizalmatlanok az elnökség iránt, mert *tagjai nagyobbrészt irányitói a sütőipari egyezménynek is és nem tudtak a kenyér- és süteményárak rendezésénél a nyersanyagárak emelkedésével arányban való eredményeket elérni.*

Czettler Gyula, *Monath* Dezső és *Ferencz* József igyekeztek a vezetőség álláspontját megvédelmezni, majd *Moór* Jenő kamarai titkár ismertette az Árelemző Bizottság előtt lefolyt tárgyalásokat.

Viharos jelenetektől zajlott a közgyűlés, amelynek végén *Bärtl* Tivadar főjegyző, iparhatósági biztos vezetésével megtörtént a szavazás a bizalmi kérdésben. *A közgyűlés 26 szavazattal bizalmatlanságot szavazott az ipartestület vezetőségének.* Ennek következtében az elnökség lemond és a legközelebbi tisztujitó közgyűlés új vezetőséget választ.

Keresztes-Fischer Ferenc felsőházi tag. A kormányzó *Keresztes-Fischer* Ferencet, a Pénzintézeti Központ elnökét *örökös felsőházi taggá* nevezte ki. Annakidején *Korányi* Frigyes báró is kormányzói kinevezés alapján foglalt helyet a felsőházban.

Lugos János — kormányfőtanácsos. A miniszterelnök előterjesztésére a kormányzó *Lugos* Jánosnak, a Trieszti Általános Biztosító-Társulat magyrarországi vezető igazgatójának közhasznú érdemes tevékenysége elismeréséül a *kormányfőtanácsosi* címet adományozta. *Lugos* János a biztosító szakmának évtizedek óta elismert kiváló tényezője és méltán rászolgált a magas kitüntetésre, amely különösen szakkörökben általános örömet szerzett.

Ötnapos munkahéttel kísérleteznek a Kisipari Hitelintézetben. A *Kisipari Hitelintézet* vezérigazgatója, *Szél* Jenő dr. érdekes kísérleteket folytat a vezetése alatt álló intézetben arra nézve, miként lehetne az alkalmazottak munkateljesítményét maradéktalanul és emellett úgy kihasználni, hogy azok több pihenőhöz jussanak. A vezérigazgató próbákat tett arra nézve, hogy ha az intézet alkalmazottai az eddigi hat munkanap helyett csak öt napon keresztül dolgoznának, ez mennyiben befolyásolná az elvégzett munka mennyiségét és annak kvalitását. A tapasztalatok azzal az érdekes megállapítással végződtek, hogy az ötnapos munkahéten, mikor tehát a tisztviselők szombat reggeltől hétfő reggelig szabadok, semmivel sem csökken az elvégzett munka mennyisége és minősége, mert az alaposabban kipihent munkaerők fokozott teljesítményekre képesek.

Schultheisz Miksa a BSzKRT igazgatója. Amikor a HÉV-et beolvasztották a BSzKRT-ba, a régi vállalat több tisztviselőjét elbocsátották, vagy szabadságolták. Most a BSzKRT igazgatósága *Schultheiss* Miksát, aki a HÉV-nél az egyik igazgatói hatáskört látta el, *reaktiválta.*

Az útépítés gazdasági jelentősége. Ezzel a címmel a Magyar Tőzsde Klubnak szemináriumában *Koltai* Mátyás, a Magyar Aszfalt Részvénytársaság vezérigazgatója érdekes előadást tartott. Meggyőzően sorolta fel azokat a szempontokat, amelyek az úthálózat kifejlesztését szükségessé teszi, bőséges statisztikai adatokkal és külföldi példákkal bizonyítva, hogy az útépítére fordított költségek milyen bőségesen térülnek vissza üzemanyagok megtakarításában, a forgalmi eszközök kímélésében, időnyerésben és számos iparágat érintő munkaalkalmakban. Felsorakoztatta azokat az állami bevételeket, amelyek benzin, olaj és egyéb adóval terhelt cikkek fogyasztásából állanak elő. Érdekesen mutatta be térképeken, hogy *miképen fog beleilleszkedni Magyarország a london—kalkutta—cepetoioni transzkontinentális útvonalba.* Erősen hangsúlyozta azokat a politikai és gazdasági kihatásokat, amelyeket szerencsés földrajzi helyzetünk kihasználásával elérhetnénk, ha utainkat megfelelően átalakítanánk. Magyarország idegenforgalma — úgymond — jórészt a határok felé már kiépült utak révén exportjövedelmi statisztikánkban már most is *a negyedik helyet foglalja el Európában.* Csupán *Horvátjárfalunál* — tehát a bécs—budapesti autóút határállomásánál — *1935 első nyolc hónapjában 7214 külföldi kocsi lépte át a határt,* ezzel szemben az 1933. évben csupán *2413 külföldi gépkocsi* jött be.

A bankok és a házbirtok. *Szende* Péter Pál dr. ezzel a címmel tanulmányt irt, amely a *Magyar Takarékpénztárak és Bankok Évkönyvében* jelent meg s most mint különlenyomat hagyta el a sajtót. Nem volt hiábavaló gondolat a tanulmányt külön füzet alakjában kiadni, megérdemli, hogy minél szélesebb körökben ismerjék meg a munkát, amely érdekesen világit rá arra a kapcsolatra, amely a házbirtok és a bankok között fennáll. Bevezetőjében maga a szerző csodálkozik rajta, hogy *ezt a kérdést még sohasem dolgozta fel senki,* s igy úttörő munkát végzett. Alapos tanulmányai nyomán érdekesen mutat rá arra, hogy a bérházkultúra pontosan együtt fejlődött ki a hitelszervezettel a külföldön is és nálunk is. A pesti pénzintézetek, amelyek előbb csak az ipartelepeket, főképpen a malomipart finanszirozták, a hatvanas években fordultak a bérházépités felé. *„Pest sohasem lett volna vidéki városból nagyváros és Budapest sohasem lett volna metropolis, ha a bankok hitelpolitikája nem támogatta volna a házbirtokosokat",* — mondja a tanulmány, mely érdekes adatokat sorol fel Budapest épitkezéséről és a banktőkének ebben való szerepéről s mindezekből figyelemreméltó következtetéseket von le. Csattanóul megállapitja, hogy „a bankot és a házbirtokot erejükön felül nyomja részrehajlóan terhes adórendszerünk és a publikumban a bankokkal és a házbirtokkal szemben egyaránt demagóg eszközökkel, mesterségesen szitott animózitás".

VÁLLALKOZÁS

Előkészületek az új beruházásokra

Szendy Károly polgármester már a költségvetési vita során bejelentette a törvényhatósági bizottságnak, hogy pár hónap mulva *újabb beruházási programot állit össze* és ennek keretében tesz javaslatot azoknak a közmunkáknak elvégzésére, amelyek költségvetési fedezetét biztositani nem sikerült. A polgármester, értesülésünk szerint, *nagy vonalaiban már elkészült ennek az összeállításnak tartalmával* és bécsi utazása után nyomban összeállitja azokat *a konkrét javaslatokat is,* amelyek a beruházási program gerincét fogják alkotni. Hir szerint *több közélelmezési és tanügyi vonatkozású intézmény létesitését fogja majd javasolni a polgármester,* emellett azonban a közlekedés kifejlesztése érdekében is készit nagyobb összegeket igénylő beruházási előterjesztéseket.

Mit kiván az épitőipar. Vasárnap délelőtt az épitőipari érdekképviseletek mintegy 15 szakma bevonásával *nagygyűlést* tartottak, amelyen több mint 500 épitőiparos vett részt. *Münnich* Aladár müépitész, országos középitési tanácsos nyitotta meg a nagygyűlést, amelynek első előadója vitéz *Kapuváry* Gusztáv épitészmérnök, épitőmester volt. Felszólalásában az épitőipar számára *munkaalkalmakat követelt* és gondoskodást arról, hogy a szakma már tavasszal hozzáláthasson a munkához. A kőművesmesterek megbizottjai kifogásolták, hogy a Közszállitási Szabályzatot nem szakmájuk érdekeinek megfelelően alkalmazzák. Hangoztatták, hogy az adókedvezmények megadásánál és a Társadalombiztositási befektetések felhasználásánál fokozott figyelemben kell részesiteni a kisipart. Rövid, *4—5 évi lejáratú kiegészitő hitelekkel* kell a *családiház* épitkezés céljára gyüjtött és ma otthon őrzött kispolgári tőkéket elővarázsolni. *Müller* Antal országgyűlési képviselő a közszállitások körüli panaszokat ismertette. *Tóth* József az adóterhek elosztásáról, *Kovács* Ferenc az *árrombolások megszüntetéséről, Schlésinger* József a *kontárkérdésről* beszélt. A nagygyűlés végül táviratilag üdvözölte a kormányzót. Az elfogadott határozati javaslatokat az épitőiparosság *küldöttség útján fogja e hét folyamán a szakminiszterecknek átadni.*

Márciusban megkezdik a városligeti új artézi kút fúrását. A Széchenyi-fürdő vízszolgáltatásának kibővitésére már a mult évben meg akarta fúratni a székesfőváros a Városligetben az új artézi-kutat. Eredetileg 300.000 pengős hitelkeretet irányoztak elő, később azonban kiderült, hogy *ennél jelentősebb összegre, még pedig legkevesebb 350.000 pengőre van szükség.* Az első versenytárgyalás nem volt eredményes, ezért *új hirdetményt irtak ki.* Közben az is szóbakerült, miután az ajánlatok kivétel nélkül magas árakat tartalmaztak, hogy *a székesfőváros saját rezsijében fogja elkészittetni az új kutat.* Ez ellen a gondolat ellen élénken tiltakoztak azonban a szakértők és végre is az a felfogás alakult ki, hogy *a város magánvállalkozóval végezteti el a munkálatokat.* Értesülésünk szerint a második versenytárgyalás alkalmával a legolcsóbb ajánlatot tévő *Zsigmondy* Béla és *Lapp* Henrik mélyfúró vállalatnak adják közös vállalatba a kútfúrás munkáját. A polgármester már február folyamán felhatalmazást kér a törvényhatósági bizottságtól, hogy *március első napjaiban folyamatba legyen tehető a munka.*

Útépítés címmel tartalmas illusztrált folyóirat jelent meg, amely a szakembereket érdeklő cikkeken kívül a nagyközönség figyelmét lekötő kérdéseket is tárgyal. Igy érdekes, helyszini fényképfelvételekkel tarkított cikket közöl *Abesszinia útviszonyairól* is. A lapot *Virág* Imre dr. sok hozzáértéssel szerkeszti.

177.377/1936.—X. szám.

Versenytárgyalási hirdetmény

Utalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre, nyilvános versenytárgyalást hirdetek 2650 tucat robbanásmentes **kék röntgenfilm** szállitására,

2000 darab **steril katgut** (felhasználás előtt utósterilizálandó) szállitására,

3200 **kg vatta** és 8000 **kg papirvatta** szállitására,

42.000 darab különféle méretü, szegett szélü **mullpólya** szállitására.

A bánatpénz tekintetében is a fentebb emlitett „Hivatalos hirdetések" rendelkezései irányadók.

A vonatkozó költségvetési kiirás nyomtatványai a Székesfővárosi Kórházi Központi Müszer- és Anyagraktártól, VII., Nagydiófa-utca 14. sz. alatt hétköznap 8—3 óráig szerezhetők be, az esetleg szükséges felvilágositásokkal együtt.

Az ajánlatok **1936. évi február hó 17-én d. e. 10 óráig** a Székesfővárosi Kórházi Központi Müszer- és Anyagraktár, VII., Nagydiófa-utca 14. sz. I. em., Anyagbeszerzési osztályhoz adandók be; az ajánlatok a beadás helyén ugyanaznap d. e. 11 órakor nyilvánosan fognak felbontatni, amikor is az ajánlattevők vagy megbizottaik megjelenhetnek.

Budapest, 1936. évi január hó 30-án.

A székesfőváros polgármestere.

Uj versenytárgyalási kiirások

A polgármester versenytárgyalást hirdet:

A Házinyomda részére szükséges **különleges könyomdai anyagok szállitására.** Ajánlat tehető február 20-án d. e. 10 óráig az elnöki ügyosztályban.

A Házinyomda részére szükséges **kő- és könyvnyomdai festékek szállitására.** Ajánlat tehető február 20-án d. e. 9 óráig az elnöki ügyosztályban.

A kórházak részére szükséges **2650 tucat robbanásmentes kék röntgenfilm szállitására.** Ajánlat tehető február 17-én d. e. 10 óráig, Nagydiófa-u. 14. I. em.

A kórházak részére szükséges **42.000 drb mullpólya szállitására.** Ajánlat tehető február 17-én d. e. 10 óráig, Nagydiófa-u. 14. I. em.

A kórházak részére szükséges **vatta szállitására.** Ajánlat tehető február 17-én d. e. 10 óráig, Nagydiófa-u. 14. I. em.

A kórházak részére szükséges **textilanyagok szállitására.** Ajánlat tehető február 14-én d. e. 10 óráig, Nagydiófa-u. 14. I. em.

A kórházak részére szükséges **2100 drb katgut szállitására.** Ajánlat tehető február 17-én d. e. 10 óráig, Nagydiófa-u. 14. I. em.

Az üzemek részére szükséges **papiráruk szállitására.** Ajánlat tehető február 20-án d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

Az üzemek részére szükséges **20.000 kg. benzin szállitására.** Ajánlat tehető február 14-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

Az üzemek részére szükséges **50.000 kg, szesszel kevert benzin szállitására.** Ajánlat tehető február 14-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

A hivatalok részére szükséges **seprő- és kefeáruk** szállitására. Ajánlat tehető február 14-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

60.000 kg nyirfavesszőseprő szállitására. Ajánlat tehető február 14-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

A folyó évi útépitésekhez szükséges **kőanyagok szállitására.** Ajánlat tehető február 21-én d. e. 10 óráig az út- és csatornaépitési ügyosztályon.

Versenytárgyalási hirdetmény

A székesfőváros törvényhatósági bizottsága közgyűlésének hozzájárulásától függően nyilvános versenytárgyalást hirdetek a főváros 1936. évi útépitő és útkarbantartási munkáihoz szükséges, alább felsorolt **kőanyagok** szállitására:

I. 80.000 drb 18/18/18 cm bazalt kockakő,
II. 60.000 drb 18/18/14 cm bazalt ¾-es kockakő,
III. 120.000 drb 18/18/13-14 cm bazalt fejkő,
IV. 2000 tonna 16-18/16-18/12-14 cm bazalt nyers fejkő,
V. 1900 tonna 8-10 cm bazalt kiskő,
VI. 100.00 drb 18/18/13-14 cm trahit (andezit) fejkő,
VII. 6000 fm 14-15/24-25 cm trahit (andezit) hasitott szegélykő,
VIII. 35.000 drb 26/26/13 cm trahit (andezit) gyalogútkő,
IX. 2100 m³ bazalt zúzottkő,
X. 9300 m³ trahit (andezit) zúzottkő,
XI. 1950 m³ zúzott mészkő,
XII. 1100 m³ 0-15 mm trahit (andezit) zuzalék,
XIII. 400 tonna 0-2 mm andezit zuzalék,
XIV. 200 tonna 2-5 mm andezit zuzalék,
XV. 700 tonna 5-10 mm andezit zuzalék,
XVI. 700 tonna 10-15 mm andezit zuzalék,
XVII. 6600 m³ trahit vagy mészkő alapzati kő,
XVIII. 15.000 m³ dunakavics.

Bánatpénzül az ajánlati összeg 2 (kettő) %-át, a szállitás elnyerése esetén biztositékul a vállalati összeg 5 (öt) %-át kell letétbe helyezni.

A vállalkozó tartozik 50.000 pengőtől 100.000 pengőig terjedő rendelés esetén egy, 100.000 pengőn felüli rendelés esetén két, a polgármesteri II. ügyosztály által kijelölt, a budapesti kir. József Műegyetemet (M. kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemet) végzett **okleveles mérnököt** április hó 1-től a szállitás befejezéséig, de legalább augusztus hó végéig, legalább heti 30 pengő fizetés mellett a meglévő alkalmazottain kívül alkalmazni.

Ajánlatot lehet tenni akár az egész kőszükségletre, akár a felsorolt tételek bármelyikére, esetleg a megemlitetteknél kisebb mennyiségekre is.

Iparigazolvány (telepengedély), illetőleg ennek másolata feltétlenül csatolandó az ajánlathoz.

A kellően felbélyegzett, lepecsételt borítékban elhelyezett ajánlatokat **1936. évi február hó 21-én (pénteken) délelőtt 10 óráig** kell a Központi városháza II. emelet 284. ajtószám alatt benyujtani.

Budapesten, 1936. évi január hó 25-én.

A székesfőváros polgármestere.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető:
NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

TRAUB ÖDÖN
aszfalt, szigetelő, tetőfedő vállalata
Budapest, X., Rezső-tér 3. Telefon: 41-1-65

BECHT JÓZSEF
épitészmérnök, épitőmester
Budapest, IV., Kecskeméti-utca 4
Telefon: 84-1-97

„DOLGOZZUNK"
IPARI, TERMELŐ, ÉRTÉKESITŐ ÉS FOGYASZTÁSI SZÖVETKEZET
Budapest, VIII., Gyulay Pál-u. 7. Tel: 35-5-63, 52-8 52

GROSZ FRIGYES
OKL. MÉRNÖK
ÉPITÉSI ÉS KÖVEZÉSI VÁLL.
Budapest, IX., Bakáts-u. 1. Telefon: 86-0-64.

Huszonötödik évfolyam Budapest, 1936 február 12. 6. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI. ANDRÁSSY-ÚT 60
Telefon: 13-7-15 — Postacsekk: 40.424

Szanálás — vér nélkül

Ha az embernek eszébe jut, hogy mennyi üres fecsegést és üres vádat hallottunk arról, hogy a szanálással vérét akarják venni a polgárságnak, megindítják a drágulási folyamatot, amely senkinek sem irgalmaz, — akkor bizony ma, amikor derült az égbolt, mosolyognunk kell ezen a kishitüségen és ezen a mesterségesen szitott demagógián. Mert egyszerre optimisztikus hangulat lett úrrá mindenütt, ott is, ahol eddig legkevésbbé hittek abban, hogy vér nélkül is lehet szanálni, exisztenciák tönkretétele nélkül is meg lehet oldani azokat a problémákat, amelyeknek megoldása igenis, megoldatlan.

És mennyi gúnyos mosolyt láttunk, amikor az emberek az úgynevezett üzempolitikai bizottság nevét hallották, vagy olvasták. Most minden szem reménykedve tekint az autonómiát a legnagyobb tiszteletben részesítő főpolgármesteren kívül az eddig sohivatalnak tartott üzempolitikai bizottság felé. Hát ezekben, a reménykedés mézes óráiban emlékezetébe kell idéznünk mindenkinek, hogy ezt az üzempolitikai bizottságot a NEP fővárosi szervezete és annak éleseszű, nagybuzgalmú elnöke, *Zsitvay* Tibor hívta életre. A lekicsinyelt bizottság most egyszerre mint tényező szerepel az egész város közvéleményében és mindenki ettől várja, hogy az üzemi reformok nem fognak tarifaemelessel végződni, sőt a vérmesebben reménykedők már arra is gondolnak, hogy az egyes tarifákat le is lehet majd szállítani. Valóban, tervek vannak arról, hogy a március 1-ére tervezett üzemi tarifareformokat elhalasztják. A főpolgármester ugyan esetleg meghozza a döntést a tarifák ügyében, de kimondja, hogy az új tarifák csak június elején lépnek életbe. Ez a halasztás pedig arra való, hogy időt nyerjen az üzempolitikai bizottság, amely nagy és értékes munkájával eddig is érezteti már azt, hogy más módon is lehet segíteni, nemcsak olyan tarifareformmal, amely megterheli a nagyközönséget.

Akik pár héttel ezelőtt még tamáskodva látták azt a buzgalmat, amellyel az üzempolitikai bizottság megkezdi nagyszabású tanulmányait, most nyugodt lélekkel vezekelhetnek. Pedig *Zsitvay* Tibor munkája, tervei tökéletesen céltudatosak voltak. Két héttel ezelőtt ezeken a hasábokon olvashatta a publikum *Zsitvay* Tibornak azt az elgondolását, amelyet akkor talán félvállról vettek, ma azonban reménykedve tekintenek feléje. A NEP fővárosi szervezetének elnöke kifejtette akkor, hogy az üzempolitikai bizottság megalakításának kezdeményezésében az a meggyőződés vezette, hogy az eddig folytatott üzemvizsgálatok és beszerzett szakvélemények tanulmányozása, egyes kérdésekben új szakértők meghallgatása, a rendelkezésre álló adathalmaz rendszerbe foglalása és a tárgyi adatok gondos mérlegelése után maga az autonómia is végre tudja hajtani az üzemekben szükséges racionalizálást. *Zsitvay* Tibor érezte, tudta, hogy az üzemek gesztiójából minden ötletszerűséget kiküszöbölve, az összes kérdések összefüggő és tervszerű megoldását keresve, valóban gazdasági és egyuttal a közérdeket minden vonatkozásban kielégítő üzempolitikai irányelvek rendszerét huzamosabb időre meg lehet állapítani.

Íme, ismét győzött a tervszerűség. A kapkodó és ötletszerű üzempolitika, amely vagy pesszimizmuson, vagy optimizmuson alapszik, a mai modern időben többé nem állhat meg. Ma olyan eszközök állnak már az autonómia rendelkezésére, amelyek szinte csalhatatlanok. A szakértő vizsgálatai, a szakértő vélemények összehasonlítása fölfrissítve a józan- és természetes ész termékeny gondolataival, biztos eredményeket hoznak. Ez az, amiben Budapest polgársága most reménykedik és ez ez az, amiben ez a polgárság tökéletesen meg is fog bízni, mert látni fogja, hogy az ötletszerűség helyét a tervszerűség foglalta el. A tervszerűség, amely a polgárság jólétéért való küzdelmet tekinti munkája fundamentumának.

Szendy Károly polgármester

részletesen beszámol a Fővárosi Hirlapban háromnapos bécsi látogatásáról, tanulmányairól és tárgyalásairól

Júniusban Bécsi Hetet rendeznek a magyar fővárosban

Szendy Károly polgármester háromnapos bécsi tartózkodása után rövid nyilatkozatban számol be útjának céljairól és eredményéről. Első nagy, minden részletet felölelő beszamolója a *Fővárosi Hirlap* számára maradt. Az alabbiakban a polgármester egész részletességgel mondja el ennek az eseményekben, látnivalókban, tanulságos járás-kelésben, tárgyalásokban és megtisztelő látogatásokban gazdag három napnak a történetét. A napilapokból ismeretes, milyen meleg ünneplésben részesítették Budapest első polgárát az osztrák szövetséges városban és ismeretes az is, hogy a polgármester meglátogatta *Innitzer* dr. bíboros hercegérseket, aki másnap viszonozta a polgármester látogatását. A *Schmitz* polgármesterrel való többszöri tárgyaláson kívül kihallgatáson jelent meg a polgármester *Miklas* szövetségi elnöknél, valamint *Schuschnigg* szövetségi kancellárnál is. Bécs város bálján pedig az a megtiszteltetés érte a polgármestert, hogy *Schmitz bécsi polgármesterrel együtt kisérte be a bálterembe a szövetségi elnököt.*

Ezek azonban inkább külsőségek, amelyek nyiltan mutatják azt a rokonszenvet, amelyet a magyar főváros polgármestere iránt Bécs és Ausztria vezető körei tanusítanak. Éppen ilyen nagyfontosságú azonban az is, hogy Budapest polgármestere megtekintette mindazokat a városi intézményeket, amelyek Budapest számára is példaadók lehetnek. Az alábbiakban *Szendy* Károly polgármester nagy elismeréssel beszélt a Kahlenbergbe vezető gyönyörű hegyi útról, amely most készült el és amely a technika vívmányai közé tartozik, valamint azokról a családi otthon-telepekről, ahol a lakásnélkülieket családostól telepítik le és nem választják külön a család férfitagjait a nő-tagoktól. Erős benyomást gyakorolt *Szendy* Károlyra az a látogatás, amelyet a városszéli telepen tett és ahol, bár közművek nincsenek, viszont a lakók négyszögméterenkint egy, vagy két garas bért fizetnek. A legteljesebb elismerést érdemli meg az a csodálatos megfiatalítás, amelyet Bécs város az utóbbi időben önmagán végzett. Mérnökeik páratlan leleményességével megmentettek minden műemléket és mégis megfiatalították a várost. Ódon homlokzatok mögött modern lakások épültek, bár az is igaz, hogy — amint a polgármester mondja, — *hogyha Bécsben egy házat modernizálni akarnak, akkor a tulajdonosnak az elhatározáson túl egyetlen fillér fedezetről sem kell gondoskodnia, mert a város és a kormányzat gondoskodik a szükséges anyagi fedezet előteremtéséről.* Így azután természetes, hogy egy évtized alatt hatvanezer új lakás épült az osztrák fővárosban.

A sok értékes tapasztalaton, az őszinte lelki közlekedésen kívül van a bécsi útnak egy nagyon érdekes konkrét eredménye is. Ez pedig az, hogy Bécs és Budapest polgármestere elhatározták, hogy a nyáron, valószínűleg a júliusi hónapban *Bécsi Hetet rendeznek Budapesten.* Egyelőre csak ennyi ismeretes a tervből, de maga a gondolat is megragadja az embert, mert szinte torlódnak az ötletek, amelyekkel jó rendezés mellett, valósággal fél Bécset várhatjuk vendégül.

Szendy Károly polgármesternek a *Fővárosi Hirlap* számára adott nagyértékű nyilatkozata itt következik:

Tanácskozás Schmitz polgármesterrel

— Megérkezésünk első pillanatától kezdve elutazásunk percéig valósággal tenyerükön hordtak bennünket osztrák barátaink és a vendégszeretetnek olyan példáját mutatták, amely még nálunk, Magyarországon, amely pedig a világ előtt köztudomás szerint egyike a legvendégszeretőbb helyeknek, — párját ritkitja. Amikor a mult szerdán délelőtt kiszállottunk a bécsi keleti pályaudvaron, az Árpád-sínautóból, *Schmitz* Richárd polgármester, Fritz *Lahr* és *Kresse* alpolgármester urak, a városi tanácsnokok, a magyar követség képviselője és *Klieber* udvari tanácsos, az Osztrák-Magyar Társaság vezetőtagja mondottak istenhozottat. Vendéglátó házigazdánk kíséretében az *Imperiál Hotelba* hajtattunk, s innen titkárom kíséretében a *Rathausba* mentem, hogy bécsi kollégámmal baráti beszélgetést folytathassak. A pompázatos fogadótermeken keresztülhaladva,

Schmitz dolgozószobájába ültünk le és ezúttal alkalmunk volt közel egy órán keresztül foglalkozni azokkal a kérdésekkel, amelyek a gondjainkra bizott két fővárost kölcsönösen érdeklik.

A Kahlenbergen

— A városházán tett látogatásom után *Rudnay* Lajos követünknél tisztelegtem, majd *Schmitz* polgármester társaságában az osztrák főváros legujabb büszkeségét, a *Kahlenbergre* vezető hegyi utat tekintettük meg. Ennek az útnak első elgondolója az osztrák főváros hajdani nagy polgármestere, *Lueger* Károly dr. volt, aki már 1905-ben hangsulyozta, hogy a város e szép pontjának megismertetése céljából modern útberendezésekre van szükség. A Kahlenberg egyik legszebb része a hatalmas fővárosnak és éppen ezért volt kivánatos, hogy a nagyszámban Bécsbe özönlő idegenek figyelmét erre is felhívják. Harminc esztendő telt el *Lueger* gondolata keletkezése óta, amíg a múlt esztendő október 16. napján megnyitásra kerülhetett a hatalmas technikai alkotás. Építésében

sokezer munkanélküli vett részt és ezen a réven joggal lehet ezt az alkotást szociális alkotásnak nevezni.

Az útvonal különböző pontjairól pompás kilátás nyílik egyrészt a magyar határhegységre és a Dunára, másrészt a városra, illetőleg a Schneeberg havas csúcsaira. Végpontjától egész Klosterneuburgig és Korneuburgig lehet ellátni. Maga az út klasszikus remeke a modern építési tecnikának. Építése közel másfél esztendeig tartott és az első kapavágást a mártirhalált halt *Dollfuss* kancellár tette 1934. május 18-án. A mérnökök figyelemmel voltak arra, hogy túlontúl nagy emelkedések ne legyenek és ez teljes mértékben sikerült is, mert a legmagasabb emelkedése sem halad meg 6%-ot. Az egész útvonal hossza 12 km., átlagos szélessége pedig 8 m. körül mozog. Figyelemmel voltak az építők arra is, hogy a nagyobb számban érkező autók részére parkoló helyet létesítsenek. Ezt a Kahlenberg északi lejtőjén alkották meg, 50 m. szélességben és 170 m. hosszúságban, tehát

mintegy 10.000 m²-nyi területen és itt közel 400 gépkocsi helyezkedhetik el nyugodtan anélkül, hogy a legcsekélyebb mértékben is zavarná az úton lebonyolódó közlekedést.

Figyelemmel voltak a sétáló közönségre is, amelynek számára az úttal párhuzamosan

építettek külön gyalogjárókat. Ezidőszerint az útnak csak egyik szakasza készült még el, teljes üzemben van azonban a további munka is, s az építési vezetőség reméli, hogy 1936-ban teljesen befejezheti tevékenységét.

— Teljes elismeréssel és csodálattal szemléltem a hatalmas munkát, ugyanekkor megállapítottam azonban azt is, hogy

a mi fővárosunk is jó utakon járt, amikor arra törekedett, hogy a város idegenforgalmi szempontból jelentős részeihez megfelelő közlekedést tudjon biztosítani.

— Arra való tekintettel, hogy a Höhenstrasse megtekintése hosszabb időt vett igénybe, Bécs város vezetősége a közelben lévő Kahlenberg Hotelben látott bennünket ebéden vendégül. Az ebéden *Rudnay* Lajos magyar követen kívül a szövetségi főváros hivatalos notabilitásai, továbbá báró *Hennet* Lipót, a közelmultban Budapestről eltávozott osztrák követ is jelen volt.

Családi otthontelepek

— Ebéd után tovább folytattuk Bécs város berendezéseinek megtekintését. Először is a XX. kerületben lévő Szent Brigitta családi otthontelepet tekintettük meg. Az osztrák főváros inséges polgárai részére öt ilyen családi otthontelepet létesített, amelyekben hétszáznál több lakás van. Az otthonok közül legnagyobb a Szent Brigitta-otthon, ebben a lakások száma 217. *Schmitz* kollegám elmondotta, hogy statisztikai megállapítások szerint Bécsben kerek számmal ezer család van átmenetileg lakás nélkül, minthogy pedig az a megoldás, hogy a férfiakat a nőktől elkülönítsék, illetőleg a gyermekeket külön gyermekotthonokba szállítsák, egyrészt költségesnek bizonyult, másrészt pedig feldulta a családi életet,

a város vezetősége arra a gondolatra jött, hogy a családi otthonok rendszerére kell áttérni.

Ügyeltek természetesen arra, hogy a hajléktalanoknak ne luxuslakásokat adjanak, hanem olyan otthont, amely eredeti körülményeiknek megfelel. Az építkezéseknél takarékosan jártak el, nem spóroltak azonban olyan mértékben, amely rideggé, vagy az egészségügyi követelményeknek meg nem felelővé tette volna az épületeket. Átlagosan egy-egy lakás építése 6000 schillingjébe került a szövetségi fővárosnak. Az általunk megtekintett Szent Brigitta-menhelyen lévő lakások szoba-konyhából állanak s egy-egy lakásban kényelmesen elhelyezhető öt ágy. Minden lakásnak külön előszobája és szeparált WC-je van. A legkisebb méretű lakás területe is meghaladja a 35 m²-t. Külön mosókonyhák állanak rendelkezésére, de arra is ügyeltek, hogy a konyhákban fával és szénnel egyaránt lehessen tüzelni. Minden egyes menhelyen külön központi fürdőberendezés áll rendelkezésre. A testi szükségleten kívül gondoskodás történt a lelki foglalkoztatásról is. A város ezzel

az öt otthonnal még nem fejezte be építő tevékenységét, hanem arra törekszik, hogy a folyó esztendő végére további háromszáz lakás készüljön el.

Ezek a menhelytelepek nagyjából azonos beosztásúak, mint a budapesti újtípusú szükséglakás-telepek, el kell azonban ismernem, hogy a bécsiek sokkal kényelmesebben tudták megoldani a kérdést, mint mi.

Látogatás a garasos városszéli telepen

— Tanulmányútunk ezután a XXI. kerületben lévő városszéli telepre vezetett. Az osztrák főváros szinte velünk egyidőben határozta el, hogy a munkanélküliek számára olyan telepet létesít, amelyen azok a viszonyok megjavultáig tervgazdasági termelés útján tudnak sanyarú sorsukon segíteni. A telep létesítéséhez szükséges anyagi erőket részben a társadalom áldozatkész egyedei, részben maga a szövetségi főváros bocsátotta rendelkezésre és az áldozatkészség olyan nagyfokú volt, hogy

mintegy húsz hektárnyi terület állott rövidesen rendelkezésre. Ezen a területen nyolcvan parcellát hasítottak ki

és gondoskodtak arról, hogy az egyes épületek mellett minden családnak közel egy kataszteri hold megművelhető terület álljon rendelkezésre. Kicsiny, de tartós téglaházakat építettek, amelyekben lakószoba, hálófülke, konyha és megfelelő nagyságú padlás, továbbá különböző higiéniai berendezések állnak a lakók rendelkezésére. Arra való tekintettel, hogy ezek a telepek messze feküsznek a közművektől, eltekintettek attól, hogy a vízvezetéki hálózatot kibővítsék, különösebb szükség nem is volt azonban erre, mert a Duna közelsége folytán csekély mélységben kitűnő minőségű vizet nyertek az ott ásott kutakból. *Ezeken a telepeken nincsen se gáz-, se villany-vezeték, aminek az a magyarázata, hogy a városra elviselhetetlen terheket rótt volna e berendezések létesítése.* Előre megállapított tervek szerint történik a városszéli telep lakóinak tervgazdálkodása. Egyrészt nagyszámú gyümölcsfát ültettek, másrészt zöldség- és főzelékféléket termesztenek, amelyek biztos felvevő piacot találnak a közeli fővárosban. A lakókat úgy válogatták össze, hogy

csak családos emberek kerülhetttek ki, ezeknek is érteniök kellett azonban vagy a kertészkedéshez, vagy a mezőgazdasághoz.

Eleinte csak a családfők laktak a telepen, később azonban, amikor látták, hogy a kísérlet teljes sikerrel jár, egymásután hozták ki családtagjaikat is. A város vezetősége a telep megnyitása óta állandóan előadásokat tartat, amelyeken a kertészeti és mezőgazdasági kiképzés gyakorlati része folyik, de emellett természetesen arra is ügyelnek, hogy a telepesek gyermekei megfelelő iskoláztatáshoz jussanak. A lakók

az első két esztendőben négyszögméterenként egy garast fizettek bér gyanánt, a következő esztendőkben pedig két garast.

Ez az összeg összesen évi 25, illetőleg 50 schillinget jelent, ami természetesen nevetségesen csekély összeg. Állandóan figyelemmel kísérte ezt a települést a fővároson kívül az állam is, és látva a szép eredményeket, intézkedéseket tett arra nézve, hogy további városszéli települések létesüljenek. A mult esztendőben

a szövetségi kormány tízmillió schilling összeget bocsátott rendelkezésre,

amelyből az egész országban kétezernél több hasonló telepeknek nyújtanak elhelyezkedést, illetőleg Bécs városában ötszáznál többnek.

A megfiatalított Bécs

— Tanulmányutunk végső célja a városszabályozási eredmények tanulmányozása volt. Ez a kérdés az osztrák fővárosban egészen rendkívüli körültekintést igényelt, ami természetes következménye annak, hogy a nagymultú városban a szűk utcácskak százai vannak. Minthogy idegenforgalmi szempontok a hajdankor emlékeinek megőrzését parancsolóan írják elő, a városszabályozó mérnökök igen nehéz feladat elé kerültek, mert ugyanakkor, amikor a kétmillió lélekszámú főváros nagyméretű, széles útvonalait kellett megalkotniok, egyetlen olyan régi épületet sem lehetett lebontásra ítélni, amelynek valamely históriai becse volt.

Az osztrák főváros 1923—1933-ig szinte hihetetlen mértékben fejlődött, mert ebben az évtizedben hatvanezernél több új lakás épült.

Ezek az építkezések azonban csak kismértékben befolyásolták a város külső képét, mert javarészük a periferiákon folyt le. Először 1934-ben jelentkezett a nehézség, ekkor ugyanis *Schmitz* Richárd elérkezettnek látta az időt arra, hogy sor kerüljön a belső városrészek megfelelő modernizálására és átépítésére is. Az ő javaslatára teremtették meg a bécsi városszabályozási alapot, amelynek felhasználásával sikerült is keresztülvinni a rendkívül nagymértékű átalakításokat. Ez az alap 25 millió schillinget tett ki, 1934-ben és 1935-ben azonban újabb 15 millió schillinggel dotálták. Schmitz polgármester nagy barátja a sajátotthon mozgalomnak és hogy elképzelései valóra váltak, azt misem bizonyítja jobban, mint a város külsőbb kerületeiben épült rengeteg családi ház. A város rendkívüli áldozatkészséget tanusít a régi épületek átalakításánál, mert egyrészt a költségek 45%-át olcsó hitellel biztosítja, másrészt hasonló módon gondoskodik a háztatarozásról is. Szinte azt is mondhatnám, hogy

ha Bécsben egy házat modernizálni akarnak, akkor a tulajdonosnak az elhatározáson túl egyetlen fillér fedezetről sem kell gondoskodnia, mert a város és a kormányzat gondoskodik a szükséges anyagi fedezet előteremtéséről.

A városszabályozás során három-négyszázesztendős házakat alakítottak át, a legvakmerőbb mérnöki tervek alapján. Így például előfordult az, hogy egy öreg háromemeletes ház terjengő alsó részét levágták, helyébe a városszabályozás vonalának megfelelő támfalakat húztak, teljesen sértetlenül hagyták azonban az épület emeleti részeit, amelyeken régi domborművek, vagy építészeti különlegességek huzódtak meg. Legkevesebb ilyen átépítés az I. kerületben történt, legtöbb a III., VI. és VII. kerületben.

Tisztelgő látogatások és baráti lakomák

— A városszabályozási munkák megtekintésével le is zárult az első nap hivatalos programja. Este a bécsi Opera előadásán vettünk részt, utána pedig baráti körben egy közkedvelt bécsi kisvendéglőben töltöttük időnket.

— A csütörtöki napon legelőször is *kötelességemnek tartottam a bécsi hősi emlékmű megkoszorúzását,* majd annak a szívből jövő kedves kötelességemnek tettem eleget, hogy

Innitzer dr. bíboros hercegérsek úr őeminenciájánál tisztelegjek.

A kardinális a legnagyobb szeretetreméltósággal fogadott és hosszasan elbeszélgetett velem. Beszélgetésünkben szóbakerült a budapesti Emericana is, amely mint ismeretes, legutóbb fő protektorává választotta az osztrák hercegérseket.

— A bécsi követünk társaságában

a szövetségi elnök urat kerestem ezután fel, majd Schuschnigg kancellár úr volt kegyes kihallgatáson fogadni.

A látogatások befejezése után az *Imperiál Hotel* kék szalonjában szűkkörű ebédet rendeztek, amelyre mindenkor szívesen fogok visszagondolni. Itt láttam meg igazán, hogy az ősi fővárosnak milyen hallatlanul nagy kulturális kincsei vannak és milyen óriási jelentősége van a hajdani császárvárosnak.

Bécs város bálja

— Ebéd után

a hercegérsek úr őeminenciája tisztelt meg látogatásával,

este félkilenckor pedig a Rathausban rendezett bálon vettünk részt. Ennek a bálnak hagyományai vannak. Huszonöt esztendővel ezelőtt Bécs nagy embere, *Lueger* Károly polgármester kezdeményezte, abból a célból, hogy a bál jövedelméből olyan jótékonysági szükségletek találjanak fedezetet, amelyek a városi költségvetésben nem fedezhetők. Ezen az estélyen ötezernél több ember vett részt és valóban ott volt mindenki, aki a főváros társadalmi életében valamit számít. Tündéri kép volt a hatalmas márvány lépcsőház, az öblös folyosók valóságos télikertté voltak átvarázsolva és az óriási tömeg dacára semmiféle torlódás, semmiféle zavar nem mutatkozott. A bálra érkező hölgyeket *Schmitz* Richárd polgármester felesége fogadta, az urakat pedig maga a polgármester. Az estélyen résztvett természetesen a szövetségi elnök is és a bevonulás alkalmával

nekem az a tisztesség jutott osztályrészemül, hogy az elnököt kísérő Schmitz polgármesterrel együtt léphettem a terembe.

A városháza ünnepi termében zajlott le a bál és a 170 m. hosszú terem a legkivételesebb események képét mutatta. Az államfő bevonulásakor az elsőbálos fiatal leányok sorfala szegélyezte a menetet, valamennyien az osztrák nemzeti színekbe öltöztek, fehér ruhán piros díszítés volt. A szuppé alatt bécsi barátaink társaságában végignéztük a Rathaus összes termeit.

Bécsi Hét Budapesten

— A péntek délelőtt szabad rendelkezésünkre állott és ezt az alkalmat arra használtam fel, hogy újból meglátogassam bécsi kollégámat.

Alaposan és részletesen tárgyaltam vele a Bécset és Budapestet közösen érdeklő problémákról

és azzal a meggyőződéssel utaztam vissza Budapestre, hogy az osztrák fővárosban őszinte, igazi barátokat hagytam hátra.

— Ha most visszagondolok a Bécsben töltött három napra, őszinte csodálattal kell adóznom a város vezetőségének, amely a nehéz gazdasági viszonyok ellenére meg tudta mutatni, hogy az osztrák főváros fejlődését és jobb életét minden áldozatkészséggel hajlandó biztosítani. Biztosra veszem, hogy

az én mostani látogatásomnak következményeként legközelebb bécsi barátainkat újból köszönthetjük Budapest falai között

és a hivatalos funkcionáriusok e baráti közeledését nyomon fogja követni a két főváros lakossá ának őszinte, testvéri együttműködése is. Felmerült az az ötlet mostani tartózkodásom során, hogy

júniusban „Bécsi Hetet" rendezünk a magyar fővárosban

és én természetesen szívvel-lélekkel támogatom ezt a tervet, mert meggyőződésem, hogy minden alkalom, amely egymásnak kölcsönös megismerésére vezet, üdvére válik Budapestnek is, Bécsnek is.

„IDEAL" ACÉLCSŐ BÚTOROK
kombinált szobák, hall, úri- és előszobák, ülőbútorok, zsúrkocsik állandó nagy választékban
„IDEAL" MODERN CSOBÚTORUZEM
Budapest, V., Sziget-utca 5-7. — Telefon: 99—2—54

Tetőszerkezetek, textiliák lángmentesítését vállalja
„LION BRAND" lángmentesítővel
EISNER GYULA drogeria laboratoriuma
Budapest, VI., Andrássy-út 37. Telefon: 28—5—24.

Lantos Mihály
építőmester
V., Váczi-út 34. — Telefon: 93-6-52

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
építőanyag ipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám. Telefon: 23-0-71, 10-3-59, 14-1-53
Cementgyár: Lábatlanban ... évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban ... „ „ „ 5.000 „
Dorogon ..... „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya
Nyergesujfalu évi telj. kép. 60.000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8.000.000 drb.

Törv. védett K. H. lámpatestekkel
Nagy árammegtakarítás! Nagyobb fény!
KOMOR HENRIK-féle fénytechnikai-, villamossági- és műszaki vállalat K. F. T.
Budapest, VII., Wesselényi-utca 59. Telefon: 41—4—76.

Beszélgetés Karay-Krakker főispánnal Pestkörnyék és a főváros közös érdekeinek megnyugtató megoldásáról

Bessenyei Zénó szerepe az ellentétek kiegyenlítése körül

Pestkörnyék és a főváros közös kérdései mind élénkebben jelentkeznek, ami együtt jár a környező városok és községek fejlődésével, a közlekedés szorosabb kapcsolatával, az új települések igényeinek növekedésével. Mind erősebbé válik az egymásrautaltság, a kultrúközösség, mind nagyobb az erő, amelyet az előre rohanó főváros kisugároz, és természetszerüleg sürübben adódnak ellentétes érdekek is, amelyeket felszinre hoz a haladó élet. A kultúráról, a fény és erő forrásairól, amelyet a világváros a környezetének is juttat, kevesebb szó esik, ezt valahogy természetesen adottságként fogadja a környék, a sérelmekről azonban több és hangosabb szó hallatszik.

Igy történik ez most a fővárosi vámok kérdésében abból az alkalomból, hogy *elkészült az egyelőre tárgyalási alapnak szánt szabályrendelet-tervezet a vámtarifáról.* A pestkörnyéki érdekeltségek a tervezet megjelenése után nyomban sorompóba léptek érdekeik védelmére, s — mint ismeretes — *Karay-Krakker* Kálmán főispánt és *Erdélyi* Loránt alispánt kérték fel, hogy küldöttséget vezessenek a belügyminiszter elé.

A pestkörnyéki problémák ügyében felkerestük

Karay-Krakker Kálmán

főispánt,

aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondotta:

— A pestkörnyéki érdekeltségek kérésének, hogy küldöttségüket a belügyminiszter elé vezessem, *természetesen eleget teszek.* Ebben a kérdésben a megelőző tárgyalások folyamán kifejtettem véleményemet, a jelen helyzet nem alkalmas arra, hogy az üggyel a nyilvánosság előtt foglalkozzam, hiszen ezúttal arról van szó, hogy a belügyminiszter úr foglaljon állást a kérdésben.

— Hogy a probléma megoldását szükségesnek tartom, azt felesleges hangsúlyoznom, éppen úgy, ahogy ezen az aktuálissá lett kérdésen túlmenőleg a pestkörnyéki problémának egész komplexuma minden vonatkozásban nagyon érdekel. Éppen ezért őszinte

örömmel üdvözölhetem Bessenyey Zénónak, a Közmunkatanács elnökének programmját, amelybe felvette a Pestkörkörnyék kérdéseit is városrendezési és közlekedési vonatkozásokban.

— *Ez az elhatározás nem jelenti a Közmunkatanács hatáskörének kiterjesztését,* hiszen a törvény, amelynek alapján a Közmunkatanács létesült, feladatává tette nem csak az akkor még különálló Pest, Buda és Óbuda egyesítésének előkészítését, hanem a környező vidék városrendezési kérdéseinek gondozását is. Nagyon helyes, hogy a Közmunkatanács új, agilis elnökének figyelme nyomban ráterelődött erre a nagyfontosságú kérdésre.

— Bízom benne, hogy az ő ügyszeretete és koncepciója sok mindent meg fog oldani a főváros és a környék közös érdekének szolgálatában. És ez a munka arra is alkalmas lesz, hogy a hol kívánt, hol ellenzett, de tagadhatatlanul meglevő *Nagy-Budapest* problémát megvilágítsa és valamilyen megoldás irányában előkészítse.

— *Ebben a pillanatban a vámkérdés van előtérben* s ha a hangulat ebben a kérdésben nem éppen nyugodalmas, nem ok arra, hogy a jövő szép látképét elénk vetítő nagy koncepciókban ne bízzunk.

Megegyezés az egyetem és a közkórházak között a boncolási eljárásról

Bizalmas tanácskozáson tárgyalták a közkórházak és a kórbonctani inztézet vitás problémáját

Széles körben, de különösen az orvostársadalomban rendkívüli érdeklődést keltett az a nyilatkozat, amelyet *Egerváry* Tibor dr. egyetemi tanársegéd, székesfővárosi törvényhatósági bizottsági tagtól közölt legutóbbi számában a *Fővárosi Hirlap.* A nyilatkozat abból az alkalomból jelent meg, hogy a közegészségügyi bizottság multheti ülésének napirendjéről *Egerváry* Tibor indítványára levették azt a pontot, amely a székesfővárosi közkórházakból egyetemi oktatás céljaira a kórbonctani intézetnek átengedendő hullák ügyéről szólott. Ebben a közegészségügyi ügyosztály, a régebbi gyakorlathoz képest bizonyos megszorító rendelkezéseket hozott javaslatba, amellyel szemben *Egerváry* dr. azt kívánta, hogy a *kérdést az orvostudományos érdek, a főváros, a közrendészet és kegyelet szempontjainak összeegyeztetése céljából a közegésgségügyi bizottság tagjaiból, a főváros más illetékes tényezőiből és az egyetem képviselőiből alakított értekezleten tárgyalják le* és csak azután foglalkozzék az ügygyel a közegészségügyi bizottság.

Az indítvány *Salamon* Béla dr. tanácsnoknál, a közegészségügyi ügyosztály vezetőjénél méltánylásra talált és az orvostudományos oktatásnak ezt a nagyfontosságú kérdését *az értekezlet már meg is vitatta,* még pedig a legjobb eredménnyel, amennyiben *egyöntetü álláspontra* sikerült jutnia. Az érdekes tanácskozáson *Salamon* Géza dr tanácsnok elnöklésével résztvett *Balogh* Ernő dr. orvostanár, a kórbonctani intézet igazgatója, ifj. *Wolff* Károly dr. a székesfővárosi közkórházak igazgatója, a tisztifőorvos képviseletében *Engel* Antal dr., az egyház részéről *Krizs* Árpád dr. plébános, törvényhatósági bizottsági tag, a közegészségügyi bizottság tagjai közül *Vályi* Lajos dr., mint jogász, továbbá *Berkes* Jenő dr, *Egerváry* Tibor dr., *Szabó* Géza dr. és *Pollatschek* Elemér dr. orvosok.

A kérdéshez ifj. *Wolff* Károly igazgató-főorvos bevezetője után *Pollatschek* Elemér dr., *Berkes* Jenő dr. szóltak hozzá az orvostudományos szempontokat támogatva, majd *Vályi* Lajos dr. a kérdés jogi oldalát fejtegette. Az egyetemi oktatás célját szolgáló boncolásra — ugymond — *törvényes rendelkezés nincsen,* ezért kívánatos hogy *a közegészségügyi törvény módosítása alkalmából ez a kérdés is rendeztessék.* A gyakorlatot azonban addig is fenn kell tartani, mert ennek alapján kell majd a kérdést a törvény szankciójával megoldani.

Krizs Árpád plébános azt ajánlotta, hogy *csupán egész hullák szolgáltassanak ki az egyetemnek,* a szervek átadását be kell szüntetni. *Engel* Antal dr. a tiszti főorvos képviseletében a kórház kapujától az egyetem kapujáig vállalta a felelősséget szigoru szállítási módozatok betartásával. *Egerváry* Tibor dr. szállott síkra ezután az orvostudományos oktatás érdekeiért, ifj. *Wolff* Károly dr. pedig a jogi okfejtésbe kapcsolódva azt kívánta, hogy a jelenlegi gyakorlat maradjon érvényben.

Nagy érdeklődés közben szólalt fel *Balogh* Ernő dr. orvostanár. Kifejtette, hogy mint a kórbonctani intézet igazgatója, *az orvosi szempontok mellett mindig szem előtt tartotta a legszentebb vallási szempontokat.* Az ő személye biztosíték arra, hogy a hulláknak és hullarészeknek kezelésénél, illetve eltemetésénél a legnagyobb szigorúság és gond érvényesül. A világháború alatt különböző országoknak ötvenkét prosecturáját járta végig s a világon mindenütt azokat a hullaboncolási viszonyokat állapította meg, amelyeket most itt az egyetemi oktatás érdekében kívánnak. Köszönetet mondott a fővárosnak megértő magatartásáért és azért, hogy alkalmat adtak neki, hogy itt felszólalhasson. Hangsulyozta, hogy az egyetem az egész fővárost szolgálja és kérte, hogy a boncolási gyakorlatok lehetőleg a kórbonctani intézetben, *a szigorlatok azonban kórházak prosecturáiban legyenek megtarthatók.*

Az értekezlet ezután magáévá tette Egerváry Tibor dr. és Pollatschek Elemér dr. indítványát, amely a fővárosi érdekek sérelme nélkül a kívánt orvostudományos szempontokat juttatja érvényre.

Az indítvány értelmében a főváros kórházainak prosecturái *a boncolás anyagát a tudományegyetemnek átadják.*

Az egyetem gondoskodik teljes felelősségvállalás mellett a hullák és hullarészek elszállításáról és a megszabott időn belül való visszaszállításáról. Az egész hullák szállítása a temetkezési vállalat igénybevételével történik, *a mainál olcsóbb szállítási díj mellett* és olyanformán, hogy ez a díj ne hullánként, hanem szállítmányonként szabassék ki. A kisebb hullákat az egyetem *furgonon maga szállítja.* A hullarészek szállítását alkalmas *triciklin,* a legszigorúbb egészségügyi szabályok betartásával *ugyancsak az egyetem maga végzi.*

Az egyetem — a közkórházak igazgatójának előzetes engedélyével — *szigorlatokat és boncolási gykorlatokat a közkórházak prosecturáin is végezhet.*

Az értekezlet egyöntetü megállapodása után *Salamon* Géza dr. tanácsnok megállapította, hogy a tanácskozás a problémát az értékes felszólalásokkal minden szempontból megvilágította, amiért köszönetét fejezte ki. Kijelentette, hogy *Egerváry* Tibor dr. és *Pollatschek* Elemér dr. indtíványát, mint az értekezlet álláspontját *a közegészségügyi bizottság elé terjeszti.*

Nagyértékü képeket és szobrokat vásárolt a főváros

Január az a hónap, amikor az új költségvetés módot ad a fővárosnak arra, hogy képzőművészeti gyüjteményét az átlagosnál nagyobb arányban szaporithassa. Most is egy sereg, jól megválogatott, komoly értéket sikerült vásárolni s az új mütárgyak beszerzésénél érvényesült az a gondolat, hogy a főváros, amikor a művészetért áldoz, ezt ne csak segélyezés formájában tegye — bár a mai viszonyok között a fiatal művészgeneráció támogatására ezt is kötelességének tartja — hanem, hogy gyüjteményét valódi értékekkel is gyarapitsa.

A *Székesfővárosi Képtár* január havi vásárlásainak nagy része annak a törekvésnek jegyében történt, hogy ezek a vételek a Kaplony-utcai szárny átépitésével kapcsolatos kibővitéskor a ma még mutatkozó hiányokat pótolják. Mult századi művészetünk minél teljesebb bemutathatása érdekében vásárolta meg a főváros *Alconiere* Tivadarnak Károlyi grófot ábrázoló, *Marastoni* Jakabnak „Anya gyermekeivel" című képét, *Hóra* Alajos „Női arckép"-ét, *Munkácsy Mihály vázlatát, amelyet a „Zálogház" című nagy munkájához készített és amely a nagy kép egyik alakjának előtanulmánya.* Továbbá *Ferenczy* Károly Ferenczy Ferencet ábrázoló és *Bihari* Sándornak „Vasárnap délután" című, *Greguss* Imrének „Tájkép lovakkal" című olajfestményeit, *Vajda* Zsigmond egy freskóvázlatát és egy rajztanulmányát.

A kiállító művészektől — itt is elsősorban a képtár igényeit tartva szem előtt — a következő műveket vásárolták meg: *Mendlik* Oszkár: „Esti hangulat a Földközi tengeren", *Medveczky* Jenő: „Menyasszony", *Farkas* István: „Virágcsendélet", *Rauscher* György: Szomory Dezső képmása, *Gál* Ferenc: „Bontják a Kolozsvári nemzeti szinházat" című képeket, *Boldogfai Farkas* Sándor: „Demagóg" című szoborcsoportját és *Kobor* Elek: „Zsuzsanna" és „Fésülködő nő" című szobrait.

A dán reprezentatív kiállítással kapcsolatban a székesfőváros megvásárolta *Eickhoff* Gottfred: „Vetkező nő" című szobrát, amelynek a székesfőváros *bronzérmét* is adományozta.

Ezenkívül tizenhárom festményt, illetve szobrot vásárolt meg a főváros különböző fiatal művészektől.

GERŐ LÁSZLÓ
III., Columbus-u. 14.
TELEFON: 97-5-29.
vízvezeték, központi fütés, egészségügyi berendezések és épület-bádogos munkák vállalata.

FORRÓ ÉS EPPSTEIN
BŐRKÜLÖNLEGESSÉGEK ÉS TENGERI SZIVACSOK
VII., DOHÁNY-UTCA 22/24. SZ.
TELEFON: 40—5—61.

TENCZER JÓZSEF
elektrotechnikai vállalata
Budapest, VIII., Horánszky-u. 2.
TEL.: 43-3-61.

KORÁN VÁSÁROLJON IDEJÉBEN
VESSEN ... TERMÉSZETESEN:
MAUTHNER MAGOT
ÁRJEGYZÉK DIJTALAN
MAUTHNER ÖDÖN R.-T.
BUDAPEST, VII., ROTTENBILLER-UTCA 33

Elhalasztják a tarifamódosítások életbeléptetésének határidejét

Közös célt szolgál a szanálási és az üzempolitikai bizottság

Az üzempolitikai bizottság rendkivül lelkiismeretesen végzi munkáját, amelynek első fejezetével, az Elektromosművek kérdésével sokféle vonatkozásban foglalkozott már. A *Zsitvay* Tibor elnöklésével tartott pénteki ülésen *az Elektromosművek tartaléktelepei* kerültek tárgyalásra. Vitéz *Verebély* László az elektromos tartaléktelepek és a centrálék együttműködésének szükséges voltát fejtegetve, javasolta, hogy a váci-uti tartaléktelepet le kell állítani és a gépeket el kell adni. A Berzencei-utcai áramfejlesztő üzembentartása pedig csak addig van szükség, amig a bánhidai centráléval való teljes együttműködéshez szükséges berendezkedések elkészülnek.

Plósz Sándor, az Elektromosművek vezérigazgatója a szakértői véleménnyel szemben *az üzembiztonság* kérdését hangsúlyozta. A jelenlegi tartaléktelepekre — mondta — mindaddig szükség van, amig az új centrálé megépül, mert nem szabad a fővárost üzemzavarok eshetőségének kitenni.

Nyári Jenő és *Hoór-Tempis* Mór is Verebély felfogásához csatlakoztak, *Szilas* Oszkár a gazdasági és biztonsági szempontok összeegyeztetése érdekében azt ajánlotta, hogy a jelenlegi tartaléktelepeket csak ujabb, megfelelő tartaléktelepek felállítása után szüntessék meg. *Finály* István dr. az energiatárolást hidraulikus berendezéssel ajánlotta megoldani.

A szakértők még folytatják előadásaikat, s az üzempolitikai bizottság majd csak ezután alkotja meg véleményét ebben a fontos kérdésben.

*

Amig az üzempolitikai bizottság hasznos tevékenységét tovább folytatja, *megalakult a szanálási bizottság*, amelynek tizenhét tagját a közgyülés már régebben megválasztotta. A bizottság összehívása azért vált szükségessé, mert néhány hónap mulva lejár a két év előtt életbeléptetett szanálási törvény hatálya.

A csütörtöki ülésen, amelyet *Sipőcz* Jenő főpolgármester nyitott meg, mindenekelőtt eldöntötték azt a kérdést, hogy *a Pözel István lemondásával tizenhat tagra apadt bizottság csonkán is működhet*, azután elnökké *Wolff* Károlyt választották meg.

Zsitvay Tibor felszólalásában rámutatott azokra az eredményekre, amelyeket az üzempolitikai bizottság munkája jelent s *felajánlotta a bizottság tevékenységét az autonómia összes szerveinek.*

Sipőcz Jenő főpolgármester megvonta a határvonalat a szanálási és az üzempolitikai bizottság hatásköre között. A 17-es bizottság működése — úgymond — három-négy hónapra terjed, az autonómia azonban nem határidőre dolgozik. A „szanálás" szót különben szeretné a főváros szótárából kitörülni. Addig azonban, amíg szanálásra szükség van, az önkormányzattal együtt akar dolgozni és minden kérdést a polgármesterrel egyetértésben hoz a bizottság elé.

A szanálási bizottság alakuló ülésén újólag kidomborodott az a nagyfontosságú miszszió, amelyet a *Zsitvay* Tibor által életrehívott üzempolitikai bizottság végez és megállapítást nyert a lehetősége annak a harmonikus működésnek, amelyet a maga hatáskörében és a maga feladatai megoldásában a két bizottság végezhet.

Wolf Károly az elhangzott aggályokra vonatkozóan, amelyek arról szólnak, hogy a szanálás határidejét kitolják, kijelentette, hogy ilyen szándékról nem tud, legfeljebb arról a logikus következtetésről lehet szó, hogy a szanálást esetleg meghatározott időre befejezni nem lehet.

Végül megválasztották a szanálási bizottság alelnökét. *Zsitvay* Tibor nem volt hajlandó az alelnökséget vállalni, mire *Gaár* Vilmost választották meg.

*

A főváros egész polgársága bizalommal tekint erre a mindenben harmóniát kereső munkára, amelyet egyrészről *Zsitvay* Tibor végez, amelyhez a nyugalmat és az eredményhez vezető lehetőséget *Sipőcz* Jenő főpolgármester adja meg azzal, hogy törvényadta jogát maradék nélkül az automómia szolgálatába állítja.

De teljes diadalát jelenti az üzempolitikai bizottság eddigi munkájának és *Zsitvay* Tibor irányelveinek az a megállapítás, amelyet minden illetékes tényező oszt, hogy *a szanálás alatt ma már egészen mást kell érteni, mint amit ennek az akciónak előlegeztek.* Az üzempolitikai bizottság eddigi eredményei máris azzal biztatnak, hogy a főváros üzemei az okszerű takarékosság és *az elérhető többletjövedelmek egymásrahatása révén nem a tarifaemelésben fogják megtalálni a mentőhorgonyt, sőt kecsegtet az a lehetőség is, hogy a tarifák emelése el is maradhat.* A március elsejére tervezett tarifaemeléseket éppen ezért elhalasztják és *a főpolgármester, ha esetleg dönt is a tarifaemelésről, ennek hatályát július elsejére tolja ki*, hogy addig az üzempolitikai bizottságnak ideje és módja legyen azokat a rendszabályokat megállapítani, amelyek révén *a magasabb tarifák nélkül is megtörténhetik a szanálás.*

Igazi győzelem lesz, ha a szanálás nehéz feladata nem tarifaemeléssel, hanem azzal a plusszal végződik, amelyet az üzemekből kihozni lehet. Nem tarifaemeléssel és nem leépítéssel, hanem *„alkotó takarékossággal"*, ahogyan ezt *Terbócz* Imre a *Fővárosi Hirlapban* hónapokkal ezelőtt irott cikkében, akkor még szinte jóslatszerűen, kifejtette.

Három százalékos bevételi többlet a Beszkártnál, négy %-os a Hévnél

Kibővítik az autobuszvonalak hálózatát

Amióta a fővárosnál folyamatba tett úgynevezett szanálás a megvalósítás stádiumába jutott, a sajó hasábjain napról-napra valamilyen hír lát napvilágot a BESzKÁRt-ról. Ezeknek a hireknek nagyrésze mindezideig meglehetősen riasztó volt, mert tarifarevizióról, vagy inkább tarifaemelésről szóltak. A hiradások megokolásánál viszont elég gyakran hivatkoztak a forgalom, illetőleg a bevételek csökkenésére. Ezzel szemben az elmult hónapban *a főváros tulajdonában levő közlekedési vállalatok bevételeiben örvendetes emelkedés mutatkozott.* A *Fővárosi Hirlap* munkatársa éppen ezért felkereste

báró Babarczy István dr.

tanácsnokot,

a közlekedési ügyosztály vezetőjét, aki a következőkben mutatott rá az örvendetes változás hátterére, jelentőségére és általában a közlekedési tarifa ügyével kapcsolatos problémákra:

— *A Beszkárt és a Hév személyszállitási bevételeinek növekedése szinte természetes következménye volt annak az időjárásnak, amely a legutóbbi hónapokban uralkodott.* Az obnormálisan meleg, szinte tavaszias időjárás és a rengeteg eső szükségszerűen fokozta a kocsik igénybevételét és igy történt az, hogy

a Beszkártnál közel 3 százalékos, a HÉV-nél pedig 4 százalékos bevételi többlet mutatkozott.

Sajnos az *Autóbuszüzemnél* ezidőszerint is *kisebb visszaeséssel* kellett számolnunk, ami azonban egyáltalán nem lesujtó, mert hiszen megállapithatjuk, hogy *ennél az üzemnél a január sohasem volt forgalmi szempontból kiváló.*

— *A Beszkárt egyébként most jelentős beruházásokra készül*, amire egyrészt azért van szükség, mert belátjuk, hogy a közlekedés gyorsitása szempontjából a *jelenlegi hosszú relációk fenn nem tarthatók*, másrészt a vasút gazdasági érdekei mindig azt kivánják meg, hogy a *kocsikilométereket jobban kihasználják.* A város különböző pontjain *új hurokvágánybefrendezéseket* létesitünk, az épülőfélben lévő *Boráros-téri híd környékén pedig sokszázezer pengőre rugó befektetéseket kell tenni.*

— A tarifaemeléssel kapcsolatban meglehetősen riasztó hirek terjedtek el és éppen ezért, úgy érzem, hogy nekem, mint a közlekedési ügyosztály főnökének, kötelességem azt hangsúlyozni, hogy

a Beszkárt teljes tudatában van a közönség teherbiró képességének és éppen ezért egyáltalán nem akar olyan javaslatokat valóra váltani, amelyek egyrészt súlyosan érintik a főváros polgárságát, másrészt ahelyett, hogy hasznára lennének a vállalatnak, elriasztják tőle a közönséget.

A Beszkárt vezetősége által megtett javaslatok pusztán arra irányulnak, hogy a *vállalat pénzügyi egyensúlyát biztositani lehessen*, emellett pedig el lehessen érni azt, hogy a vasút a korszerű fejlődési igényeket kielégithesse.

— Az *Autóbuszüzemnél* ezidőszerint az a helyzet, hogy *a régóta futó kocsik egy részét generáljavitásnak vettük alá*, hogy akkor, amidőn a megrendelt és munkában levő *ötven új autóbuszkocsi* üzembehelyezhető lesz, kocsiparkunk kifogástalan üzembiztonságú járművekből álljon. *Az első tíz új kocsit, a gyár igérete szerint, március első napjaiban vehetjük használatba* és remény van arra is, hogy a többi jármü szintén elkészül őszre.

Az autóbuszvonalak hálózatának kibővitését is tervezzük,

az erre vonatkozó konkrét tervek azonban még nem forrottak teljesen ki, de megvalósításukra különben is csak akkor kerülhet sor, ha a szakbizottság már letárgyalta ebben az irányban megteendő javaslatainkat. Terveink kialakulásánál azok a szempontok vezetnek bennünket, hogy *új autóbuszvonalakat a városnak azokon a részein létesitsünk, ahol az utóbbi idők nagyméretű városfejlődése indokolttá teszik azok beállitását*, amellett azonban biztositékot is szolgáltatnak arra, hogy a kocsik igénybevétele megfelelő lesz.

— A törvényhatósági bizottság tagjai részéről rendkívüli érdeklődés mutatkozik az autóbuszhálózat fejlesztése iránt és mi valamennyien arra törekszünk, hogy a javaslatok alapos mérlegelése után a forgalomba bekapcsolódó új ötven kocsi segitségével valóban a közszükségletet elégitsük ki.

Budapest Székesfőváros Elektromos Müvei állandó kiállitása
V., Honvéd-u. 22.

TUDNI AKARJA,
hogy milyen munkát végeztethet a háztartásban villamos készülékkel?
TEKINTSE MEG
a kiállitott villamos készülékeket, mégpedig villamostűzhelyet, forróviztárolót, vasalót tea-, kávéfőzőt, hajszárítót, hősugárzót, padlókefélőt, kenyérpirítót, hűtőszekrényt, szellőzőt stb.

Villamostűzhelyek és forróviztárolók havi részletfizetésre vásárolhatók.

A kiállitás előadótermében minden szerdán d. u. 1/2 6 órakor, villamos konyhájában pedig minden hétfőn, csütörtökön és pénteken d. e. 1/2 10 órakor főzőelőadást tartanak.

Belépés, ruhatár díjtalan.

A kiállitás nyitva: d. e. 8—2 és d. u. 4—7 óráig.
Részletes felvilágositásért forduljon a kiállitás irodájához.
Telefon: 90-4-00, 92-2-50.

Keisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. Telefon: 69-5-59.

Nagy Pál
egészségügyi berendezési vállalkozó
Budapest, II., Fő-utca 20.
TELEFON: 52-0-93.

Krausz Ferenc
bronzöntő Budapest, VI., Babér-utca 80. Telefon: 933—26

„ESELGÉ" SZELLŐZŐ BERENDEZÉSEK
SCHUBAUER FERENC MAGÁNMÉRNÖK
BUDAPEST, III., FÖLD-U. 51. TEL.: 62-2-06.

SÓS és HAVAS épületbontási vállalkozók építési anyag kereskedők
Budapest, IX., Mester-utca 11.
Telefonszám: 37—0—64. — Anyagtelep:
XIV., Hungária közép körút 215
Az Angol-park mögött

„DOLGOZZUNK"
IPARI, TERMELŐ, ÉRTÉKESITŐ ÉS FOGYASZTÁSI SZÖVETKEZET
Budapest, VIII., Gyulay Pál-u. 7. Tel: 35-5-63, 52-8 52

NAGY SÁNDOR
CIPÉSZMESTER
úri-, női-, sport- és orthopédcipész
IV., Magyar-utca 52. Telefon 87-5-59

ÜZEMEK A MÉRLEGEN

ÍRTA: SZENTESI JÓZSEF, TÖRVÉNYHATÓSÁGI BIZOTTSÁGI TAG

Nem véletlenség, hogy a szanálással kapcsolatban elsősorban az üzemek kérdése foglalkoztatja az érdekelteket. A községi háztartás költségvetési kerete 150 millió pengő körül mozog, a községi üzemek költségvetési kerete pedig meghaladja a 176 milliót. *A bevételeknek és kiadásoknak több, mint a fele az üzemekre esik és csak a kisebbik rész jut a közigazgatásra.*

A szanálás tulajdonképpen nem mai keletű dolog. Az évek óta beterjesztett, egyre zsugorodó költségvetés, a fizetések ismételt redukciója, a dologi kiadások zárolása: mi egyéb volt, mint szanálás? A nehezén talán már túl is vagyunk és ami most szanálás elnevezés alatt napirendre kerül, az csak betetőzése azoknak a sorozatos pénzügyi és gazdasági intézkedéseknek, melyeknek a pénzügyi és gazdasági viszonyok romlása óta állandóan tanui vagyunk.

Az üzemekkel már évek óta sokkal több gondja volt a fővárosnak, mint a közigazgatással. Ez elsősorban azért volt így, mert az üzemek, melyek maguk is gazdasági tevékenységet fejtenek ki, a gazdasági élet jelentőségeire sokkal intenzívebben reagálnak, mint a közigazgatás. A sok bajnak azonban nemcsak ez volt az egyedüli oka.

A közigazgatás valahogyan inkább állott mindig a törvényhatóság nyilvánosságának ellenőrzése alatt, mint az üzemek. Úgy tudom, a közgyűlés a költségvetés tárgyalásánál éveken át ritkán jutott túl a VIII., IX. fejezeten, mire az üzemek tárgyalására került volna a sor, elfogyott az idő. A gazdasági viszonyok romlásán kívül talán ez a körülmény is hozzájárult ahhoz, hogy annyi üzem betegedett meg a válság ideje alatt. *Az annakidején kiküldött üzemvizsgáló bizottság bizonyára nemcsak azért szüntetett meg több fővárosi műhelyt és üzemet, mert indokolatlan versenyt támasztott a magánvállalatnak, hanem azért is, mert a meg nem felelő üzemvitel és gazdálkodás indokolatlan veszteségeket rótt évről évre a községi háztartás terhére.*

A protekció mindig sokkal jobban érvényesült az üzemeknél, mint a közigazgatásban. Itt a status pontosan megszabta az állások számát, ott a jóindulatú támogatás könnyen tett valakit szükségessé. Az is köztudomású, hogy *a főváros az üzemeiben sokkal gavallérosabb volt, mint a közigazgatási hivatalaiban.* Egyik fővárosi részvénytársaság ötszáz igazgatási alkalmazottja 1930-ban fejenként és évenként átlag 9000 pengőt kapott, ugyanakkor, amikor az ötszáz legnagyobb fizetéssel biró közigazgatási tisztviselő fejenkénti átlagos illetménye nem érte el a 7000 pengőt sem. Joggal jegyezte meg akkoriban egyik városházi ismerősöm, hogy *ennél az egy fővárosi részvénytársaságnál háromszor annyi „tanácsnok" van, mint a főváros egész közigazgatásában.*

Ezeknek az időknek azóta vége! Az üzemeknél ma már éppen olyan nehéz valakit elhelyezni, mint a közigazgatásban. Az illetmények lefaragása is sokkal erélyesebb volt a vállalatoknál, mint a városházán. Őszintén meg kell azonban mondanunk, hogy a fellendülés idején folytatott gazdálkodás esetleges kinövéseit nem lehetett a szűk esztendők során nyomtalanul eltüntetni. Akadhat üzem, ahol a személyzet létszáma, vagy illetménye túlméretezettnek látszik a katasztrófálisan elapadt bevételekhez képest. Nem lehet azonban elfelejtenünk, hogy az üzemi forgalom visszafejlődésének következményeit nem szabad egyedül az üzemi alkalmazottak vállára hárítani. *A magánvállalat elintézheti a kérdést radikális létszámapasztással és fizetéscsökkentéssel, közület azonban nem tekinthet azt egyszerű számani műveletnek.*

A főváros üzemei nem is két, hanem három malomkő között őrlődnek. Emberséges megélhetést kell biztosítaniok az alkalmazottaiknak, olcsón kell kiszolgálniok a közönséget és végül a beruházott vagyonnak megfelelő jövedelmet kell nyujtaniok a községi háztartásnak. Ezt a három szempontot méltányosan összeegyeztetni: ez a szanálás legnehezebb feladata.

Az üzemi alkalmazottak körében nagy a nyugtalanság, mert különböző hirek keltek szárnyra arról, hogy a szanálás során megvonják tőlük a természetben élvezett járandóságokat, a kedvezményes gázt, villanyt, sőt esetleg sor kerül még a fizetések redukálására is.

A közönség körében az okoz izgalmat, hogy felemelik a tarifákat, megdrágul az utazás, a villany, a gáz és a víz, ami újabb lendületet ad majd egy általános áremelkedésnek és a megélhetést még jobban megnehezíti.

A harmadik oldalon pedig fenyeget a veszély, hogy ha a főváros nem tudja fokozni az üzemek jövedelmét, megmarad, sőt megnő a községi háztartás hiánya s a pénzügyi helyzet további romlása megbénítja a fővárost építő, kulturális és szociális tevékenységében.

Nem könnyű dolog ilyen körülmények között az üzemek szanálása, ennek a három ellentétes érdeknek az összeegyeztetése. Szerencse, hogy a szanálás *Sipőcz* Jenő főpolgármester feladata, mert az ő másfélévtizedes polgármesteri multja garantálja, hogy a főváros érdekeit a közönség és az alkalmazottak érdekeinek legkisebb sérelme nélkül fogja tudni megvédeni.

Fritz Krebs frankfurti főpolgármester

amerikai méretü fejlődést jósol Budapestnek

Elragadtatással nyilatkozik a fővárosról és a hagyományos magyar vendégszeretetről

Előkelő külföldi vendége volt közel egy héten át a fővárosnak. Fritz *Krebs* dr. államtanácsos, a Majna melletti Frankfurt főpolgármestere érkezett ide *Mangerrel*, a frankfurti idegenforgalmi hivatal vezetőjével, hogy elmélyítse a két nagyváros sokat ígérő kultúrkapcsolatait. Frankfurt főpolgármestere ezt az alkalmat felhasználta arra, hogy a főváros vezetőivel őszinte baráti érintkezésbe lépjen, de másrészről egyes üzemeinket is megszemlélte és tanulmányozta. Látogatást tett *Sipőcz* Jenő főpolgármesternél és *Szendy* Károly polgármesternél, akikkel hosszasan elbeszélgetett a két várost érdeklő ügyekről, majd megtekintette a Vízművek káposztásmegyeri főtelepét, a Duna alatti alagutat, az Elektromos Műveket és az Élelmiszerüzemet. Az Országos Kaszinóban tiszteletére díszebédet rendeztek, amelyen *Sipőcz* Jenő főpolgármester és *Szendy* Károly polgármester is megjelent.

Elutazása előtt

Fritz Krebs dr. főpolgármester

fogadta a *Fővárosi Hirlap* munkatársát, aki előtt látogatásának céljáról és budapesti tapasztalatairól a következő érdekes nyilatkozatot tette:

— Nagy örömmel jöttem a szép magyar fővárosba, mert már korábban eltökéltem magamban, hogy közelebbről megismerem azt a Budapestet, amelynek jóhíre, természeti fekvésének páratlan volta, s modern nagyvárosias fejlődése közelről kell, hogy érdekelje egy másik nagyváros vezető tisztviselőjét. Közel egyhetes tanulmányutam során nagyon érdekes benyomásokat szereztem, s ezúttal se mulaszthatom el, hogy hálával ne emlékezzem meg azokról a kitüntető kedvességekről, amelyekkel egyrészt *Sipőcz* főpolgármester úr, másrészt *Szendy* polgármester úr, de a főváros és az állam többi kiváló funkcionáriusa is valósággal elhalmozott.

— Budapesti látogatásom során főként arra törekedtem, hogy *elmélyítsem a Frankfurt és Budapest közötti kultúrkapcsolatokat.* A mi városunk egyik ősrégi fészke *a dalkultúrának*, minthogy pedig *a budapesti egyetemi énekkaroknak kitűnő híre van, arra törekedtem, hogy ezt az együttest hozzánk meghívjam.* A nyert ígéret szerint erre biztos számíthatunk is, még pedig valószínűen a nyár előtt. Egyéb vonatkozásokban is folytattam tárgyalásokat, minthogy azonban nem szeretek még csak a tervezgetések stádiumában lévő ügyekről nyilatkozni, ehhez az elvemhez most is tartom magamat. Inkább arról beszélek, hogy milyen értékes tapasztalatokat szereztem a szép Budapesten.

— Mint városi embert, *rendkívül kellemesen lepett meg az a mozgalmas élet*, amely az Önök fővárosában uralkodik. Annál inkább tudom ezt értékelni, mert *teljes mértékben tudatában vagyok annak, hogy mit vesztett Magyarország a békeszerződés következtében.* Nagy érdeklődéssel tanulmányoztam a székesfőváros különböző berendezkedéseit és üzemeit, s be kell vallanom, hogy *rendkívüli hatást váltott ki bennem az a nagyszabású technikai mű, amely most készült el vízszolgáltató telepükön. A legkiválóbb német mérnök se csinálta volna meg különben azokat a hatalmas alagutakat.* Különös figyelemmel fordultam a *Sertésvágóhíd*, illetve a *Községi Élelmiszerüzem* felé, ahonnan — mint mondották — *az én hazám felé irányuló hús- és zsírexport jelentős részét bonyolítják le.* Örömmel vettem tudomásul, hogy a gazdasági kapcsolataink további kifejlesztése érdekében éppen mostanában foglalkoznak olyan technikai berendezések építésével, amelyek a *standard-zsír* előállítását fogják biztosítani.

— *Szendy* Károly polgármester úrral megtárgyaltuk azokat a lehetőségeket, hogy már a nyáron megindítjuk a cserevonatokat, különösen a budapesti *Júniusi Hetekre* és a frankfurti *Sporthétre* fektetve a főslyt. A technikai lebonyolítás módozatait egyébként megbeszéltem *Zilahi* Dezsővel, az *Idegenforgalmi Hivatal* vezetőjével.

— A látottak alapján általánosságban épúgy, mint részleteiben azt a benyomást szereztem, hogy *a magyar főváros rendkívüli mértékben fejlődésképes*, s ha ezidőszerint a gazdasági válság utórezgéseinek következménye gyanánt nem is lehet egy nagyvonalúan átfogó, s éppen ezért rendkívüli összegekbe kerülő beruházási program azonnali megkezdésére gondolni, egészen bizonyos, hogy *ebben a jól fundált metropólisban a legközelebbi évek ujabb amerikai méretű fejlődést fognak hozni.* Ehhez nem kis mértékben fog hozzájárulni a sok természeti kincs ügyes kiaknázása. Az ehhez való ügyesség adva van, aminek egyik *legjobb bizonyítéka gyönyörű fővárosuknak nagy mértékben kifejlődött idegenforgalma.*

— Ami Budapesten különösképpen megragadott, az *a hallatlan előzékenység és kedvesség volt*, amellyel hivatalos és nemhivatalos emberek egyformán rendelkezésemre állottak. Nekem, a németnek, kétszeresen jól esik az, hogy a magyar fővárosban szinte minden ember beszéli a mi nyelvünket, amellett pedig *szeretettel emlékszik meg azokról a régi időkről, amikor vállvetve állottunk egymás mellett.* Az önök polgársága, jól látom, hűséges maradt a multakhoz, s bebizonyítja azt a régi igazságot, hogy a vér nem válik vízzé.

FÉNYMÁSOLÓ-INTÉZET
Fénymásoló és másolópapirok
MAGYAR VEGYKÉSZITMÉNYÜ PAPIRGYÁR
OSER JAKAB
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 49. SZ.
TELEFON: 23—8—90. Alapittatott. 1893.

KVARCLÁMPÁK
MINDEN ÁRAMNEMRE
MIKRON, VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 6
TELEFONSZÁM: 80-1-48

GODRA SÁNDOR ÉS FIA
RÉZMŰVES ÜZEME, SZESZ-ÉS VEGYÉSZETI GYÁRBERENDEZŐ VÁLLALAT
Budapest, IX., Gróf Haller-u. 3.
TELEFON: 37—8—43.

SZÉKELY KÁROLY
OKL. MÉRNÖK, ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
Budapest, XI., Budafoki-ut 41/b. Tel.: 59-6-73

LIEBHARD BÉLA
ÉPITŐMESTER
BUDAPEST, ÜLLŐI-ÚT 64
TELEFON: 82-8-06

Pelikan
IRÓGÉPSZALAG
VEZÉRKÉPVISELET
Stalla Lajos Budapest, V.,
Vilmos császár-út 42.

Polgármesteri döntéssel jutnak piachoz a pestkörnyéki őstermelők

A fővárosnak nincs szándékában új vásárcsarnokokat építeni

A Budapestet környező városoknak és községeknek a fővárossal szemben támasztott kívánságai, amelyek a Pestkörnyék vitás ügyei néven ismeretesek, sűrűn szerepelnek mostanában. A kérdések három csoportra oszlanak: a fővárosi vámhoz, a közlekedéshez és a piachoz fűződő kívánságok csoportjára. A vámokról a főváros új szabályrendeletet készít, amelynek tervezetét legelsőnek a *Fővárosi Hirlap* ismertette. A tervezetet a főváros megküldte az illetékes érdekképviseleteknek s ezen az alapon tartották a vármegyeházán a pestkörnyéki érdekeltségek gyűlésüket, amelynek határozataként a sérelmesnek tartott kérdések elintézésére a belügyminisztert kérik fel. A közlekedési kérdések elintézése a Beszkárt szanálásával kapcsolatban történik meg.

A piac kérdésében, amelyet a pestkörnyéki őstermelők sürgetnek, mint a megyeházi gyűlés egyik szónoka,

Baross Endre országgyűlési képviselő kijelentette, a főváros komoly kedvezéseket tett a gazdaközönségnek

mint a vámtervezet, mint egyéb rendszabályok révén is. Szóba került az ügy a legutóbbi vármegyei kisgyűlésen is, ahol

Viczián István hangsúlyozta, hogy a főváros vámtervezete jelentős könnyítéseket tartalmaz a mezőgazdaság számára.

Ezzel a felszólalással kapcsolatban hírlapi közlések jelentek meg arról, hogy a főváros *négy újabb vásárcsarnokot* fog felállítani. A hír meglepően hatott, mert új vásárcsarnokok felállításáról senkinek tudomása nincsen.

Kérdéssel fordultunk ebben az ügyben s általában a pestkörnyéki gazdasérelmek dolgában

Rosta János dr.

tanácsnokhoz,

a közélelmezési ügyosztály vezetőjéhez, akitől a következő felvilágosítást kaptunk:

— Hosszantartó munka, sok-sok tárgyalás, a túlzott gazdakövetelésekkel, másrészről a merev, ellenlábas kívánságokkal szemben folytatott küzdelem után tettem meg előterjejsztésemet a közélelmezési bizottságban. E szerint a pestkörnyéki őstermelők, akik az új rend szerint csak a Nagyvásártelepre állhatnak be kocsival, de akik viszont ezt a jogot valamennyi piacra kiakarták terjeszteni minden korlátozás nélkül,

négy piacot kapnak: a Lehel-téren, a Martinovich-téren, a Kórház-utcában és a Budagyöngye melletti piacon.

— *Erre a négy piacra, bizonyos kontingentálás szerint, kocsival szállíthatják árukat.* A piacok kiválasztásánál figyelemmel voltam arra, hogy *a fővárost környező termelői vidékekről legközelebbről elérhetők legyenek* és így elessék az a panasz, hogy a kocsikkal végig legyenek kénytelenek vonulni az egész városon, amig a piacot elérik.

Erről a négy piacról van szó, nem pedig négy új vásárcsarnokról,

amely *tévedésből* jelent meg a vármegyei kisgyülésről szóló tudósítás kapcsán a lapokban.

— A négy piac ügye most a polgármester úr előtt van, akire az új piaci rend elrendelése előtt még *döntés is vár.* A közélelmezési bizottság ugyanis nem tudott a piacok dolgában megegyezni, *ugyanannyian szavaztak a gazdakívánságot honoráló előterjesztés mellett, mint ellene.* Remélhetőleg a polgármester úr az ügyosztály előterjesztése mellett dönt és ebben az esetben

lecsendesülnek a hangosan jelentkező pestkörnyéki gazdasérelmek.

— Az őstermelők előreláthatólag *május elsejétől* a Nagyvásártelep mellett a négy kijelölt piacra is bevonulhatnak.

ITT A DÖNTÉS:

kikre bízza a főváros az utak karbantartását?

Ügyosztályi előterjesztés az egyes kerületek útjavítási munkáinak vállalatbaadásáról — Az aszfaltozásra új versenytárgyalást hirdetnek

Most zárult a *kerületi kövezet- és aszfaltkarbantartás és részben új útburkolási munkákra* kiírt, szokásos évi *versenytárgyalás* és a vállalatba adás felől *szerdai ülésén határoz az út- és csatornaépítési bizottság.* A kövezőmunkákra 43, az aszfaltmunkákra 17 vállalkozó pályázott. A versenytárgyalás az út- és csatornaépítési ügyosztály jól bevált *tabellarendszere* alapján történt, amelynek értelmében minden egyes munkanemre meg vannak állapítva az egységárak és azok a megszorító kikötések is, amelyek megakadályozzák az árrombolást célzó, valószínűtlen ajánlatok benyujtását.

A kövezetjavítási és kisebb, új kövező munkákra beérkezett 43 ajánlatból az út- és csatornaépítési ügyosztály megállapította, hogy azok *a hivatalosan előírt székesfővárosi útépítő és kövező egységárakhoz képest nagyobb eltéréseket nem mutatnak.* Az ügyosztály az odaítélésre vonatkozó javaslat megítélésénél a következő három szempontra volt figyelemmel: a vállalkozó megbízhatóságára, a megbízások olyképen való elosztására, hogy egy-egy vállalkozó csak egy kerületet kapjon, végül a kisipari kedvezményekre.

Ezen az alapon az ügyosztály a munkák kiadását *a következő vállalkozóknak javasolja:*

I. kerület *Szegedy* Béla Jenő,
II. kerület *Schaffer* György,
III. kerület *Handl* István,
IV. kerület *Klauber* és *Vajda*,
V. kerület *Obendorfer* József,
VI. kerület *Helfenstein* Károly,
VII. kerület *Reinsich* Tivadar,
VIII. kerület *Schäffer* Károly,
IX. kerület *Heverdle* István,
X. kerület *Erős* Sándor,
XI. kerület *Schaffer* Antal,
XIV. kerület *Hoffer* és *Preisich*,

akik valamennyien *3 százalék felárral* adták be ajánlatukat.

A legtöbben: 22-en a IV. kerületi munkákra pályáztak, utána 20-an a XIV. kerületire, míg az V. kerületire csupán 6-an. Az egyetlen pályázó, aki valamennyi kerületbeli munkára ajánlatot adott be, *Helfenstein* Károly, míg két kerület kivételével minden kerületet *Helfenstein* Ferenc és *Krausz* Ferenc pályázott meg.

*

Az aszfaltjavítási és kisebb új aszfaltozó munkákra, amelyek az I—VIII., egyesítetten a IX., V. és XIV., valamint a XI. kerületre vonatkoznak, *17 ajánlattevő* jelentkezett.

Az út- és csatornaépítési ügyosztály *az V. és VIII. kerületi munkák vállalatba adását a The Neuchatel Asphalte Company Ltd.-nek javasolja,* arra való tekintettel, hogy a cég megbízható, ajánlata pedig, amelyben ¼—¼ *százalékos engedményt* tesz, csak igen kis eltérést mutat a székesfőváros hivatalos egységáraival szemben.

A többi ajánlat — mint az ügyosztály megállapítja — *feltűnően drága.* Ezért *az ajánlatok elutasítását,* reájuk vonatkozóan a versenytárgyalás eredménytelennek nyilvánítását és *az I—IV., VI., VII., IX—XI., valamint a XIV. kerületi munkákra újabb nyilvános versenytárgyalás kiírását javasolja.*

Az elutasított ajánlattevők közül az *Aszfalt- és Építőipar Rt.* 18—20 százalékos, *Biehn* János 17—20, a *Bitumen Útépítő Rt.* 18—19, *Czikó* István 15—15, a *Danubia* (minden kerületre pályázott) 11, 13, 14, 16—18, az *Építőipar Rt.* 18—19, *Gosztonyi és Társa* 16—17, *Grozit* 24—24, *Helvey Tivadar* dr. (minden kerületre pályázott) 18—21, *Hirsch* Mihály RT. 17—20, *Korek* E. 18—21, *Magyar Asphalt Rt.* (minden kerületre) 18—22, *Murt* (minden kerületre) 17—22, *Neophalt* 12—15, *Posnanszky és Sterlitz* 17—22, *Útépítő és Aszfalt Rt.* (minden kerületre) 18—21 százalékos felárat számított. Az V. kerületi munkákra érkezett a legtöbb ajánlat: 14, a VII. kerületre 13, míg az I. és III. kerületre a legkevesebb, mindössze 6 ajánlat.

Betón, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest, XI., Szüret-utca 5/7. Telefon: 59—2—96

Baráth György
hat. eng. villanyfelszerelési vállalata
Budapest, I., Olasz-lasor 4
Telefon: 669-67

SCHÄFFER KÁROLY
OKLEVELES MÉRNÖK
Vasút-, út-, betonépítési vállalkozó, kövezőmester
Budapest, IV., Petőfi Sándor-u. 16. Tel.: 897—85

homoródszentpáli
SZENTPÁLY JÓZSEF
építési vállalkozó
Budapest, VIII., József-körút 68
TELEFON: 80—0—04.

SZILÁGYI ELEK késáru-üzeme
Gyártja az összes hentes, mészáros és bélipar-ban használatos késeket, viszonteladók részére
Budapest, VIII., Gólya-u. 41. Tel.: 34-6-93

ERMÉNYI ANTAL
bádogos és szerelő mester
BUDAPEST, IX., TÜZOLTÓ-U. 33/B
Telefonszám: 31—2—38

GROSZ FRIGYES
OKL. MÉRNÖK
ÉPITÉSI ÉS KÖVEZÉSI VÁLL.
Budapest, IX., Bakáts-u. 1. Telefon: 86-0-64.

Központi fűtések
Egészségügyi berendezések
DOBRAY és SZÉKELY
okleveles mérnök
V., Katona József-utca 41. szám.
Ujdonti rakpart sarok.) Telefon: 21-0-19.

LACZKÓ ISTVÁN SZERSZÁM ÉS GÉPKÉS ÜZEME
BUDAPEST, VI., HORN EDE-UTCA 12. SZ.
TELEFON: 10-5-23.
Mindennemü papir, bőr és faipari gépkések, lemezollók, szerszámok gyártása, köszörülése

HOFFER JÓZSEF
OKL. GÉPÉSZMÉRNÖK, ÉPÍTÉSI VÁLLALKOZÓ, EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZŐ
BUDAPEST,
V., GR. VIGYÁZÓ FERENC-U. 3. TEL.: 23-7-46.

RÉVÉSZ ÉS HUSZÁR
autótechnikai cikkek és láncok. Durex-dugattyú vezérképviselet
Budapest, VI., Jókai-tér 7. Tel.: 18-9-54

Tungsram duplaspirállámpa az egész világon világít

Egységesen megszervezik a szegényvédelmet a fővárosban

A NEP szociálpolitikai szakbizottságának terve

A közjótékonysági és szociálpolitikai ügyosztály a mellé rendelt szakbizottság napirendjére tűzte ki a *szegények községi tanácsadó és pártoló irodái felállítása* ügyében készült előterjesztést. A szóban lévő kérdést a Nemzet Egység Pártja fővárosi szervezetének közjótékonysági és szociálpolitikai szakbizottsága is tárgyalásra tűzte. Ebben a tárgyban megkérdeztük

Vályi Lajos dr.
törvényhatósági bizottsági tagot,

aki tudomásunk szerint a pártszakbizottság vonatkozó vitájában résztvett, a pártszakbizottságnak kialakult álláspontjáról. Kérdésünkre a következő érdekes felvilágosítást kaptuk:

— A párt szociálpolitikai szakbizottsága február 10-iki ülésén tényleg tárgyalta a szegények községi tanácsadó és pártoló irodái felállítására vonatkozó IX. ügyosztályi előterjesztést, annál is inkább, mert a szóban lévő kérdés az ügyosztály mellé rendelt szakbizottság legközelebbi ülésének napirendjére is kitüzetett. Az előterjesztés szerint a kerületi elöljáróságok népjóléti osztályaival kapcsolatban tett tapasztalatok arra utalnak, hogy *a kisebb tanultsággal rendelkező szegénysorsú, vagy inséges polgároknak egy olyan ingyenes hatósági tanácsadó és ügyintéző szervre volna szükségük*, amely ügyes-bajos dolgaik elintézésében megfelelő útbaigazítással, szakszerű tanáccsal, közbenjárással, *esetleg személyes utánjárással*, hathatósan segítségükre lenne. Ezért *Szegények Községi Tanácsadó és Pártoló Irodája* elnevezés alatt próbaképen két iroda felállítását tartaná szükségesnek az ügyosztály; egyet a pesti oldalon, egyet a budai oldalon, amely

március 18-tól kezdve hetenként két hétköznapon délután 5 és 7 óra között a szegénységi bizonyítványra jogosult vagy községileg polgároknak az említett célból rendelkezésére állna.

— A szegényvédelem nálunk, Magyarországon és főképpen a fővárosban már eddig is jelentékeny eredményekre támaszkodik. Köztudomású, hogy

igen jelentékeny terhet vállal ebben a részben az ügyvédség,

amely az arra rászoruló jogkereső közönség részére teljesen megbízható és kielégítő jogi védelmet biztosít. *A mult év folyamán a Budapesti Ügyvédi Kamara területén polgári ügyben 2335 és bűnvádi ügyben 2125 szegényvédő ügyvéd rendeltetett ki.* Ebben a számban még nem is foglaltatnak benn azok a kirendelések, amelyeket a bíróságok sürgős esetekben közvetlenül eszközölnek. Jellemző a gazdasági viszonyok romlására, hogy *1914-ben a Budapesti Ügyvédi Kamaránál még csak 674 volt a polgári ügyben kirendelt pártfogó ügyvédek száma.*

— Ámde ezenfelül a *társadalmi egyesületek és pártok* jóformán állandóan gyakorolják a szegényvédelmet. A székesfővárosnak is megvan a jogvédő irodája. De külön jogvédő iroda működik *az árvaszék* kebelén belül. Jogvédő irodája van a Stefánia Gyermek- és Anyavédő Szövetségnek, az Egyetemi Szociálpolitikai Intézetnek, a Magyarországi Szocialista Pártnak, a különféle patronage egyeleteknek, a Szociális Missziónak, Faluszövetségnek, vallásfelekezeteknek és ugyanide tartozik a földmívelésügyi kormányzat által létesített Mezőgazdasági Munkás Jogvédő Központi Iroda is, az egész országra kiterjedő szervezettel és különítménnyel stb. stb.

A szegényvédelemnek ilyen elforgácsolása, amelyet a tárgyalt javaslat csak még fokozna, egyáltalában nem felel meg a közérdeknek.

A szóban lévő jogvédő irodák rendszerint nem állnak felelősség és szakképzettség szempontjából azon a magaslaton, amelyeket minden jogi védelem feltétlenül megkíván. A Budapesti Ügyvédi Kamara felfogása szerint ezenfelül a különböző jogvédő irodák mintájára ingyenes tanácsadás ürügye alatt létesülő különböző szervezetek *igen sokszor a zugírászat felburjánoztatására és klienshajhászásra vezetnek.* Természetesen nem áll ez a fentebb felsorolt quasi legitimált jogvédelmi szervekre, hanem azokra, amelyek egy szép gondolat kihasználásával társadalmi szervezetünkben egyre beláthatatlanabb szükségben burjánoznak fel.

— A szakbizottsági ülés során ismertettem a szakbizottság tagjai előtt a budapesti ügyvédségnek azt a régi törekvését, hogy

a szegényvédelem az Ügyvédi Kamara kezében összpontosíttassék.

Ugy, ahogy az Ügyvédi Kamara megfelelt egy fél évszázadon keresztül annak a kötelezettségének, hogy a szegények perbeli képviseletét a legnagyobb önzetlenséggel, felelősséggel és szakszerüséggel lássa el, *most is hajlandó a szegényvédelem egységes megszervezését is kézbevenni és megvalósítani*, ami pedig kétségtelenül a leghelyesebb irányba terelné a mai zürzavaros szegényvédelmi rendszert.

— Ezt a felfogást helyeselte a szakbizottság minden tagja azzal a hozzáadással, hogy semmi nehézséget sem látna abban, ha a Budapesti Ügyvédi Kamara központi szegényvédelmi szerve bizonyos vonatkozásban *a közigazgatás képviselőivel karöltve* végezné egységesen a szegényvédelem szép és nemes s a mai nyomorúságos viszonyok között annyira szükséges hivatását.

— A pártszakbizottságnak az volt a véleménye, hogy *a szegényvédelem ilyen átfogó és organikus megoldásának a kezdeményezésére fog javaslatot tenni.* Természetesen más kérdés azonban az, hogy a pártszakbizottságnak ezt az álláspontját, menynyiben fogja magáévá tenni a párt állásfoglalásra hivatott szerve, a plenáris pártértekezlet.

Megszűnik a Dunaalagútak szulfátos vízbeszüremlése

Hosszú időre biztosítva van a székesfőváros zavartalan vízellátása

Közel két esztendeje folynak a székesfővárosi vízművek megújítási és bővítési munkálatai, amelyek leglényegesebb technikai részét, a *Duna alatti alagutak* építését befejezték. Amióta ez megtörtént, *nem csupán belföldi, de külföldi szakemberek egész sora is megtekintette az egészen kiváló és elsőrangú technikai alkotásokat* és minden oldalról csak *a legteljesebb elismerés hangján nyilatkoztak* mind a kivitel minőségéről, mind pedig a rekordszámba menő gyorsaságról, ami különösképp a második alagút létesítésénél mutatkozott. Ezek az elismerések egyrészt a magyar mérnöki tudomány előrehaladottságát dicsérik, másrészt pedig a főváros páratlan áldozatkészségét. Most, az összes munkálatok közeli befejezése előtt a *Fővárosi Hirlap* munkatársa felkereste

Morvay Endre dr.
tanácsnokot,

az üzemi ügyosztály vezetőjét, aki a rekonstrukciós munkálatok folytatásáról és befejezéséről a következőket mondta:

— Teljesen programmszerüen halad előre munkánk, amelynek javarészén most már, hogy úgy a két Duna alatti alagút, mint a bujtató építkezések befejeződtek, voltaképpen túl is vagyunk. Az utóbbi hetekben hírek terjedtek el arról, hogy *a bujtatónál szulfáttartalmú víz szivárog be*, amely olyan vegyi hatásokat idézhet elő, hogy a nagy áldozatot megkövetelő építkezés, ha nem is semmisül meg, de mindenesetre majd további anyagi befektetéseket követel. A kiküldött szakértők állandóan figyelemmel kísérték ezt a beszivárgást és megállapították, hogy

a bujtató 70 méteres szakaszánál beszüremlő vízmennyiség szulfáttartalma fokozatosan csökken és minden reménység megvan arra, hogy rövidesen teljesen megszűnik.

E szakvélemény alapján tehát nyugodtan állíthatom, hogy semmiféle jelentősebb komplikációtól tartanunk nem kell.

— Ezidőszerint *nagyobbszabású munkák folynak a békásmegyeri kőgépház építésénél*, amellett azonban *teljesen elkészült a szentendrei sziget keleti oldalán épülő egy kilométernél hosszabb szifoncsőcsatorna is* és vele együtt befejeződött *a gyüjtőakna süyesztése.* Mérnökeink most azzal foglalatoskodnak, hogy *a szifoncsővezetéket elhelyezzék.* Hosszas küzdelem után eljutottunk addig is, hogy a *Szigetmonostor község határában kisajátított ingatlanaink birtokbavétele fokozatosan és békés úton előrehalad.* Azoknak a gazdálkodóknak, akiknek területeit itt kisajátítottuk, természetbeni kártalanítást nyujtunk, mégpedig az általuk megvásárolt koronauradalmi terület víznyerés céljára nem alkalmas részeinek átengedésével.

— *A Vízművek multesztendei termelési és pénzügyi adatait* egyébként most terjesztette be az igazgatóság. E szerint *1935-ben mintegy ötszázezer köbméterrel kevesebb vizet termeltünk, mint a megelőző esztendőben* és ennek megfelelően *bevételeink is alább szállottak. Az összes üzemi bevétel 12,287.000 pengőt tett ki, a kiadások végösszege pedig 11,566.000* pengőre rugott.

— A rekonstrukciós munkák során most már rövidesen eljutunk addig, hogy

a szigetmonostori partokon egymásután tudják megnyitni az új kutakat,

amelyek mindegyike hozzá fog járulni ahhoz, hogy *a székesfőváros vízszükséglete teljesen megfelelő mértékben legyen biztosítható.* Ezeknek az átalakítási munkálatoknak természetesen legfőbb célja az, hogy végül is felépítésre kerüljön a budai vízmű, amely ha elkészül,

Budapest vízellátása a legközelebbi ötven—hatvan esztendőre hiánytalanul biztosítva lesz,

amellett azonban arra is lehet majd gondolni, hogy *azoknak a környező városoknak és községeknek, amelyek a székesfővárosi vízhálózatba kívánnak bekapcsolódni, megfelelő vízmennyiséget lehessen rendelkezésükre bocsátani.*

HÍREK A PÁRTBÓL

A munkahiány esetére szóló biztositás és a szegények tanácsadója.

A Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének közjótékonysági és szociálpolitikai szakbizottsága február 10-én *Gaár* Vilmos dr. elnöklete alatt ülést tartott, amelyen tárgyalta a *munkahiány esetére szóló biztosítás* tárgyában napirenden lévő és *a szegények községi tanácsadó és pártoló irodáinak felállításról* szóló javaslatokat.

A szakbizottság élesen kifogásolta azt, hogy a városházi ügyosztályok mellett működő szakbizottságok üléseinek a meghívói mindig elkésve érkeznek meg és így a párt szakbizottság előadói állandóan arra kénytelenek hivatkozni, hogy a felmerülő kérdések megvizsgálására nem áll elegendő idő rendelkezésre. Többen utaltak a szakbizottságban arra, hogy az ezúttal napirenden lévő kérdések is sokkal alaposabb megfontolást igényelnének, mint amennyit erre a rendelkezésre álló idő enged, holott semmiféle olyan sürgető szempont nincs, hogy az évek óta húzódó kérdés megfelelő előkészítésére ne adhatott volna az illetékes ügyosztály megfelelő időt. Éppen ezért a szakbizottság úgy határozott, hogy felkéri a párt elnökségét, hogy a legnyomatékosabban kívánja meg az ügyek előkészítéséhez szükséges idő biztosítását, mert az az állandóan kifogásolt eljárás, hogy a párt a szakbizottsági meghivókat és előterjesztéseket későn kapja meg, az autonómia szellemének a sérelmére van.

A munkahiány esetére szóló biztosítás megoldását a szakbizottság egyhangulag szükségesnek és időszerünek tartja, azonban a szociáldemokrata párt részéről beadott e tárgyú indítványokat nem fogadta el. Élénk vita után, amelyben a párt jelenlévő törvényhatósági bizottsági tagjain, *Hegedüs* Bertalan dr.-on, *Dongó* Orbánon és *Vályi* Lajos dr.-on kívül még sokan, így *Ilovay* Sándor dr., *Sárközy* Béla dr., *Gábor-Szabó* József dr. stb. vettek részt, a szakbizottság arra az álláspontra helyezkedett, hogy *a munkahiány esetére szóló biztosítás megoldása meghaladja a székesfővárosi törvényhatóság hatáskörét* és ezért úgy határozott, hogy a szakbizottság ahhoz a javaslathoz csatlakozik, amely *a kormányzathoz intézendő felirat alakjában* sürgeti ennek a kérdésnek a sürgős és alapos megoldását.

Foglalkozott még a szakbizottság *a szegények közötti tanácsadó és pártoló irodák felállítására* vonatkozó javaslattal, amellyel lapunk más helyén részletesebben foglalkozunk.

A szanálás kérdése az elnöki tanácsban. A 17-es szanálási bizottság összehívásával kapcsolatban a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének elnöki tanácsa február 6-án és 7-én, mondhatni, megszakítás nélkül ülésezett és a legbehatóbban vizsgálta meg a párt állásfoglalására irányadó tényezőket. Mint köztudomásuvá vált, a párt elnöki tanácsa *a főváros közönségének a valódi érdekeit* kívánja álláspontja legfontosabb szempontjává tenni.

A státusrendezés műszaki vonatkozása. A Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének út- és csatornaépítési, valamint magasépítési, továbbá városrendezési és magánépítési szakbizottsága február 6-án egyesített ülést tartott, amelyben a műszaki szervezet kérdéseit vitatta meg a státusrendezéssel kapcsolatban. A szakbizottság teljesen egyhangú álláspontra jutott és így a tárgyban elfoglalt indítványai a pártértekezlet döntése alá kerülnek.

A tanügyi szakbizottság február 7-én ülést tartott és ennek során a napirenden lévő tanügyi kinevezések kérdésével foglalkozott.

Előadás a kormányzati nehézségekről. A VIII. kerületi pártszervezet József-körút 70. számú helyiségében 17-én este fél 8 órai kezdettel *Katona* János mérnök, törvényhatósági bizottsági tag „Kormányzati nehézségek" címmel előadást tart.

Események

FŐVÁROSI HIRLAP

Alapításának huszonötödik évfordulóját a FŐVÁROSI HIRLAP szeptember havában

nagyszabású jubileumi szám

kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek

Liber Endre alpolgármester üdülése. Mint ismeretes, *Liber* Endre alpolgármester kisebb influenzán esett át, ami után rövidebb üdülő szabadságra Balatonfüredre utazott. Az alpolgármester, aki egész a legutóbbi napokig *Hóman* Bálint kultuszminiszter társaságában töltötte üdülő szabadságát, már teljesen felépült, *kitünően érzi magát, jó szinben van* és előreláthatóan *legkésőbb február 20-ig átveszi hivatala vezetését.*

Beliczay Imre főjegyző jubileuma. A városháza egyik legképzettebb és legrokonszenvesebb főtisztviselője, a pénzügyi ügyosztály kitünő helyettes vezetője, *Beliczay* Imre dr. tanácsi főjegyző, *most töltötte be közszolgálatának 25-ik évét. Body* László dr. tanácsnok üdvözölte meleg szavakkal az ünnepeltet, rámutatva annak *kiváló érdemeire, amelyeket különböző szolgálati helyein szerzett a huszonöt év alatt.* Kétségtelen azonban, hogy *legnagyobb érdemei a pénzügyi ügyosztályhoz fűzik,* ahol *közel* egy évtized óta *az ő szakavatott kezében futnak össze a fővárosi pénzügyi igazgatás legfontosabb szálai,* és mint a külföldi kölcsönök referense, *egész elsőrangú poziciót biztosított magának a fővárosi pénzügyek legfőbb vezetésében.*

Budapestre készül a bukaresti főpolgármester. Bukarestben európai méretű és mintájú vásárcsarnokot akarnak létesíteni, éppen ezért *Donescu* bukaresti főpolgármester, értesülésünk szerint, *még ebben a hónapban Budapestre utazik, hogy tanulmányozza a nagy vásárcsarnokot és közélelmezési rendszerünket.*

A fővárosi tanácsnokok is tartanak előadást a városok nemzetközi kongresszusán. A *Városok Nemzetközi Szövetsége* júniusban rendezi meg VI. kongresszusát Berlinben és Münchenben. Az összes magyar városok megkapták már a kongresszusra szóló meghívót. A főváros vezetősége elhatározta, hogy *a kongresszuson több taggal képviseltetni magát és a kiküldött tanácsnokok közül többen előadásokat is fognak tartani úgy Berlinben, mint Münchenben.*

A fegyelmi választmány felmentette Mártonffy Máriuszt. A közigazgatási bizottság fegyelmi választmánya hétfőn délelőtt *Sipőcz* Jenő dr. főpolgármester elnökletével megtartott ülésén *Mártonffy* Máriuszt az 1929. évi XXX. t.-c. 76. szakaszának 1—2. pontjaiba ütköző fegyelmi vétség alól *egyhangú határozattal felmentette.* Hátra van még a bíróságnál folyamatban levő eljárás jogerős befejezése, amelynél, mint ismeretes, az ügyészség a vádat Mártonffy ellen elejtette. Addig is, míg Mártonffy ismét átveheti igazgatói hatáskörét az Elektromosműveknél, a polgármester intézkedése folytán ezt a munkakört ideiglenesen *Halász* Dezső műszaki főtanácsos látja el.

Ujabb ötszáz szellemi szükségmunkást vesz fel a főváros. Január 15-én ötszáz szellemi szükségmunkást alkalmazott a főváros. Most elhatározták, hogy *február 15-én további ötszáz szellemi szükségmunkást vesznek fel.* A költségvetésben *580.000 pengő szerepel* a szellemi szükségmunka fedezetére, azonban ezt az összeget *túl fogják lépni,* hogy esetleg *újabb csoportokat is be lehessen vonni a szociális akcióba.*

Rudasfürdő vagy Szent Imre-fürdő? Még mindig nincs végleges döntés abban az irányban, hogy felépítteti-e a főváros a legközelebbi jövőben az *új Rudasürdőt* és a melléje tervezett polgári szállodát, vagy pedig egyelőre eltekint ettől a beruházástól és a nemrégiben megváltott *Szent Imre-fürdőt* modernizáltatja. Véglegesen csak akkor döntenek erről, ha a két fürdő átalakítására vonatkozó költségvetések elkészülnek s a szakbizottság, utána pedig a pénzügyi bizottság véleményt nyilvánít. *A valószínűség a Szent Imre-fürdő átépítése mellett szól.*

február 13 és 16-án délután fél 3 órakor

Ügetőverseny

Csak júniusban nyílik meg a rádium-kórház. A Bakáts-téri rádiumkórház belső átalakítási munkálatai folyamatban vannak és *a legközelebbi napokban már megérkeznek a különböző gépek is.* Arra való tekintettel azonban, hogy a főváros meg akarja várni, amíg a rádiumkészletek is rendelkezésre állanak, *Wolff* Károly dr., a fővárosi közkórházak központi igazgatófőorvosa olyan javaslattal fordult a polgármesterhez, hogy *a kórház megnyitása csak junius közepén legyen. Szendy* Károly hozzájárult ehhez az előterjesztéshez és *Salamon* Géza tanácsnokkal egyetértésben *az új közegészségügyi intézet megnyitási napjául junius 15-t jelölte ki.*

Sándor Pál halála. A magyar közélet régi, kiváló harcosát, a kereskedelmi világ vezérét, *Sándor* Pált kísérték vasárnap örök nyugovóra. Halálával a régi Magyarország tiszteletreméltó, markáns alakja szállt sírba, aki mindenekelőtt a merkantil érdekek képviselője volt, de a politikai, társadalmi és hitélet terén is maradandó nyomokat hagyott hátra. Pályáját mint gyakorlati kereskedő kezdte, tanulmányai és külföldi útjai után apjának tulajdonában levő Schlesinger és Pollakovics céget szervező erejével az ország első gabonakereskedő cégévé emelte. A tőzsdén, majd a politikai életben is előkelő szerephez jutott. 1901-ben választották meg először országgyülési képviselőnek s most is képviselője volt a főváros északi kerületének. Haláláig a szabadkereskedelem híve volt s úgy eszményi, mint egyéb gazdasági érdekek szolgálatában sok nevezetes felszólalását örökítette meg az országgyülés naplója. Ő alapította meg 1905-ben az OMKE-t, amelynek élete végéig elnöke volt. Nagy képességeit 1912-től 1920-ig a Budapesti Közúti Villamosvasut Rt. igazgatói állásában érvényesítette. Szilárd jellem, tántoríthatatlan harcos volt és ezzel szerezte meg ellenfelei becsülését is. Halála alkalmából impozáns módon nyilatkozott meg a részvét. *Horthy* Miklós kormányzó, a kormány nevében *Gömbös* Gyula miniszterelnök fejezték ki részvétüket, a képviselőházban pedig *Sztranyavszky* Sándor elnök kegyeletes beszédben búcsúztatta el. A Kereskedelmi és Iparkamara, az OMKE, a Kereskedelmi Csarnok gyászülésen juttatta kifejésre a kereskedelmi élet mély gyászát.

A külvárosi pályaudvarok környékének rendezése. A közigazgatási bizottságban többizben szóvátették azt, hogy a külvárosokban fekvő vasúti pályaudvarok környéke meglehetősen elhanyagolt. Mint értesülünk, a tavasz beállával a *kelenföldi, lipótvárosi és a két kőbányai pályaudvar, valamint Rákosrendező állomás előtt teljesen karbahozzák az úttesteket, gyalogjárdákat és gondoskodnak az előterek közvilágításának megjavításáról.* Nagyobb munkát ez csupán a Kelenföldi pályaudvarnál igényel, minthogy azonban ebben a körületben a híd-építés kapcsán amúgy is nagyszabásu városrendezésre kerül a sor, a szükséges fedezet teljes mértékben biztosítva van.

Lukács Ödön a várospolitika irányelveiről. A *Lipótvárosi Társaskör* előadássorozatának keretében *Lukács* Ödön dr., ny. miniszteri osztályfőnök, a Magyar Városok Országos Szövetségének ügyvezető alelnöke tartotta meg előadását „A várospolitika irányelvei" címmel. Az előadó rámutatott arra, hogy az ellentétek a közkérdések megoldását nagyon megnehezítik és a várospolitika feladata, hogy biztosítsa a haladást, de útját állja az öncélú, vagy oktalan újításnak. Beszélt a munkanélküliségről, a gazdasági válságról, a javadalmi túlzásokról a városoknak az állammal szemben való viszonyáról és a városi közüzemek kérdéséről. Az értékes előadásért *Dési* Géza dr., a Társaskör elnöke mondott köszönetet.

Tervpályázatot írnak ki a XIII. kerületi előljáróság épületére. *Szendy* Károly polgármester rendeletileg intézkedett arról, hogy a Béke-téren felépítésre kerülő *XIII. kerületi előljáróság tervpályázati biráló bizottságát megalakítsák.* A polgármester a biráló bizottságba a *Magyar Mérnök- és Építész-Egylet,* a *Magyar Mérnökök és Építészek Nemzeti Szövetsége,* az *iparügyi minisztérium* egy-egy tagját, továbbá a magasépítési ügyosztály mellé rendelt bizottság *két* tagját kérte fel, hozzájuk viszont kirendelte a főváros elnöki, városrendezési idegenforgalmi, magasépítési és közmüvelődési ügyosztályának vezetőjét, továbbá *Friedrich* Lajos és *Szinte* László műszaki főtanácsosokat. A bírálóbizottság elnöki tisztét *maga a polgármester tölti be,* a jegyzői teendők ellátáát pedig *Szerényi* Ödön dr. főmérnökre bízták.

A HÉV-végállomásnak elhelyezése a Gellért-térről. A Szent Imre-városi polgárság küldöttsége kereste fel *Szendy* polgármestert, akit arra kértek, hogy a HÉV végállomását a Gellért-térről mielőbb telepítsék ki. Kérték továbbá a 4-es autobusz-viszonylat útvonalának a Szent Imre herceg-úton át a Fehérvári-útig való meghosszabbítását. A polgármester megigérte, hogy mindkét kérést tanulmányozni fogja.

Ujabb egy évvel elhalasztották a fővárosi gyorsvasúti hálózat megépítését. A kereskedelemügyi miniszter még 1926-ban engedélyt adott a *Beszkárt*-nak, hogy Budapest területén és közvetlen környékén *gyorsvasúti hálózatot építsen.* A *Beszkárt* a közbejött nehéz viszonyok folytán ezt az építkezést *mindmáig nem kezdhette meg* és most is további egy évre halasztást kért a kereskedelemügyi minisztertől az építkezés megkezdésére. A miniszter a *kérelmet teljesítette* és az előmunkálati engedély érvényességét a lejárattól számított *további egy év tartamára meghosszabbította.*

Vállalkozás

Az ötvenezer pengőn aluli közmunkák vállalatbaadása. A magasépítési szakbizottság egyik legutóbbi ülésén a bizottság két tagja azt a kívánságát terjesztette elő, hogy *az olyan közmunkákat is bocsássák a szakbizottság döntése alá, amelyeknek részvállalati összegei együttesen meghaladják az ötvenezer pengőt.* Ezzel az óhajjal most foglalkozott a XIII ügyosztály vezetősége, és, mint értesülünk, olyan véleményt terjesztett a polgármester elé, hogy *a kívánságnak ne tegyen eleget.* Az ügyosztályi döntés indoka az, hogy amennyiben az egypár ezer pengőket kitevő részvállalkozások munkába való adásáról is a szakbizottságnak kellene döntenie, *hihetetlen mértékben elodázódnék a munkák kivitelezése,* ami végeredményben azzal a következménnyel járna, hogy *a székesfővárosnak ráfizetésekkel kellene számolnia.*

Pályázati hirdetmény két kéményseprői koncesszióra. Egymásután két kéményseprői állás üresedett meg a fővárosban. Az egyik az V. kerület második körzetében özv. *Marzell* Rezsőné elhalálozása folytán, a másik a VII. kerület negyedik körzetében *Farkas* Antal nagykorúvá válása révén. Az illetékes kerületi előljárók a két kéményseprői koncesszióra meghirdették a pályázatot. Az V. kerületben március 3-áig, a VII. kerületben pedig február 27-ig kell *az előljáróságon benyujtani a pályázatokat.* — Itt említjük meg, hogy a budapesti kéményseprőket mostanában megint nagyon izgatják a kéményseprő kerületek *újabb arányosításáról elterjedt hírek.* Értesülésünk szerint a *Baross Szövetség* kongresszusa foglalkozni fog ezzel a kérdéssel és rámutat arra, hogy *nem szabad elsietni a megoldást, hanem hosszabb időn át kell tanulmányozni a már meglévő kódex végrehajtását és csak azután következhetik a döntés.*

Uj versenytárgyalási kiírások

A Házinyomda részére szükséges **egy drb új vagy használt aluminium- és horganylemez szemcsézőgép szállítására.** Ajánlat tehető február 24-én d. e. 9 óráig az elnöki ügyosztályon.

Az üzemek részére szükséges **pergamentpótló papir szállítására.** Ajánlat tehető február 25-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

A BSzKRt részére szükséges **8500 drb reszelő újravágási munkálataira.** Ajánlat tehető február 21-én d. e. 9 óráig. Akácfa-utca 15., IV. em. 440.

A Vízművek békásmegyeri főtelepén szükséges **200 m. vasbeton szívócsatorna építésére.** Ajánlat tehető február 17-én d. e. 10 óráig, Egyetem-utca 2., II. 25

Az óbudai gázgyár anyagraktározó fészerének építésével kapcsolatos **föld-, kőmives-, beton-, bádogos-, ács- és tetőfedő-munkálataira.** Ajánlat tehető február 25-én d. e. 10 óráig, Tisza Kálmán-tér 20.

Beérkezett ajánlatok

Az Uj Szent János-kórház kőfaragómunkáira pályáztak: Haltenberger Vilmos 4479, Kiss József 4876, Dunántúli Kőipari Rt. 5298, Kozma András 5526, Fabró József 5776, Schmidt Gyula 6226, Mülperz János 6293, Weisinger György 6572, Müller Rezső 6682 pengővel.

A Vizafogógát alatt létesítendő angyalföldi szennyvíztelep homokfogójának és szabadkiömlőjének zsilipberendezési munkáira pályáztak: Wertheimer és Társa 95.090, Orenstein és Koppel 107.806, Magyar Vagon és Gépgyár Rt. 107.860, Fodor Béla 114.646, Oetl Antal 114.530, Schubauer Ferenc 119.168, Márkus Lajos 119.780, Bedő Ottó 123.210, Röck István 125.680, Kőbányai Gép- és Vasszerkezeti Műhely 132.226, Magyar Radiator-gyár 134.890, Ganz és Társa 134.930, Állami Vas-, Acél- és Gépgyár Rt. 143.880, Magyar Vegyipari Gépgyár 146.765, Farkasvölgyi Villamossági Rt. 147.220, Láng gépgyár 149.050, Prister György Rt. 159.068 pengővel. Elsősorban természetesen a budapesti gyárak ajánlatai jöhetnek számításba, ilyen körülmények között *a Győri vagongyár nem sok eséllyel pályázik.*

Konrád Pál
PARKETTGYÁR
KÖZPONTI IRODA: Budapest, VI., Andrássy-út 6. Telefonszám: 16-5-58

Mihálka és Társai
reszelő- és szerszámáru iparvállalat k. f. t.
Budapest, V., Zápolya-utca 34. Telefon: 92-4-98.

Diesz Ignácz
szobafestő és mázoló mester
BUDAPEST, V., CSÁKY-UTCA 43
Telefon: 91—7—41

ECKHARDT ISTVÁN
ácsmester, építési vállalkozó
BUDAPEST, VII., NEFELEJTS-U. 38.
TELEFON: 32-3-87.

Gazdasági Értesítő

Évekig tartó huza-vona és bírói ítélet után sem fizet az Adriai Biztosító

Néhány héttel ezelőtt konkrét tűzbiztosítási per kapcsán arról számoltunk be, hogy *a biztosított félnek milyen szívós küzdelmet kell folytatnia azért, hogy a fatelepén keletkezett tűzkárt az Adria Biztosítóval szemben érvényesíthesse.* Másik konkrét per adatai — amelyet az alábbiakban ismertetünk — azt tanusítják, hogy nemcsak a tűzbiztosítási ügyek lebonyolításánál, hanem a *betöréses lopásos ügyeknél kelekezett károsszegek megtérítésénél is szokatlanul hosszú időre van szükség ahhoz,* hogy a biztosított kárigényéhez bírói oltalom igénybevétele mellett hozzájuthasson.

Még 1933 augusztus 13-ára forduló éjszaka történt, hogy a Newyork palotában betörők jártak. Kibontották a mennyezet falát és így hatoltak be *Stadler* Tivadar divatáru kereskedő üzletébe. A betörők alapos munkát végeztek. A kereskedő

megállapította, hogy a betörők által okozott kár végösszege 16.000 pengő, elkészítette a kárszámlát és benyujtotta az Adriai Biztosító Társulathoz, ahol még 1929 tavaszán 10 évi időtartamra 70.000 pengőre biztosította áruraktárát betöréses lopás ellen.

Abban a hitben volt, hogy mint régi biztosító fél, minden komolyabb akadékosság nélkül megkaphatja a biztosítás révén a kárát. E feltevésében azonban *alaposan csalódott.* A biztosító tüzetes vizsgálat nélkül arra az álláspontra helyezkedett, hogy *Stadler* Tivadar kárszámláját nem fogadta el és hivatkozással a biztosítási kötvény feltételeire, *a károsszeg megállapítását szakbizotsági eljárásra kívánta bizni. Stadler* ehhez minden további nélkül hozzájárult. E szakbizottsági eljárás kezdetén már súlyos komplikációk keletkeztek:

az Adriai nem volt megelégedve a saját szakértőjének becslésével és mindjárt az eljárás elején visszavonta a maga szakértőjének a megbizatását.

Némi huzavona után *az Adriai újabb szakértőt delegált,* de ennek a működése is komplikációkat eredményezett. Úgylátszik, hogy ennek a működését is kifogásolta a biztosító, úgyhogy az új szakértő lemondott megbizatásáról.

Ilyen körülmények között a biztosított fél a maga külön szakértőjével *egyoldalúlag állapította meg* a betörés révén keletkezett kárát. Ez a szakvélemény úgy szólt, hogy

a betörők Stadler Viktor áruházából 16.192 pengő értékű árut vittek el.

Az Adriai ezt a becslést sem fogadta el, így hát nem aradt mmás hátra, minthogy *Stadler* Tivadar a budapesti kir. törvényszék előtt

beperelte az Adriai biztosítót károsszegének megtérítése és járulékai iránt.

A per során az Adriai mint alperes a kifogásoknak egész sokaságát érvényesítette. *Magyar* Béla dr. kir. törvényszéki bíró, aki előtt tárgyalták ezt az ügyet, bírósági szakértői eljárást rendelt el a károsszeg helyes megállapítása érdekében. *Stadler* a bíróság által kiküldött szakértőnek rendelkezésre bocsátotta összes üzleti könyveit, az eredeti számlákat és az eredeti pénztárjegyeket is. *Az Adriai a bírósági szakértő munkáját és szakvéleményét is többféle kifogással támadta meg,* de

a törvényszék e kifogásokat sorra elutasította és a törvényszék szakértőjének szakszerűen megokolt véleményét a kár mennyiségének megállapításánál — egypár apróbb tétel figyelmenkívül hagyásával — mindenben elfogadta.

A bírósági szakvélemény szerint *a felperes kára a betörésből kifolyólag 13.760 pengőt tesz ki.* Ezt a megállapítást *a bíróság magáévá tette.* Most aztán annak az alperesi kifogásnak a bizonyítására került volna a sor, hogy a bűnügyi eljárás révén milyen ingóságok és milyen értékben kerültek vissza Stadler *tulajdonába.* A felperes azt állította, hogy semmit sem kapott vissza és ilyen körülmények között *ennek az igazolása az Adriai Biztosító Társulatot terhelte.*

A bíróság felhívta az alperest, hogy erre irányuló bizonyítékait terjessze elő, de

az Adriai végeredményben semmiféle bizonyítékokkal nem rendelkezett, úgyhogy ezt a kifogást a per további során beigazolni meg sem kísérelte.

Kísérletet tett az Adriai még többféle módon arra, hogy a pert tovább húzza-halassza. Újabb szakértői szemle elrendelését kérte, de *a bíróság ezt az indítványát is, valamint a többit is elutasította.* A betöréses lopás után

harmadfél esztendő mulva csak most jutott a felperes abba a helyzetbe, hogy elsőfokú bírói ítéletet kapott.

A törvényszék most kihirdetett ítélete arra kötelezi az Adriai Biztosító alperest, hogy 13.760 pengő tőkét, ennek a kamatait és 2685 pengő perköltséget 15 nap alatt végrehajtás terhe mellett fizessen meg.

Ez még csak az első bírói fórum és az eset előzményei valószínűvé teszik, hogy *az Adriai Biztosító fellebbezéssel támadja meg a ránézve hátrányos ítéletet.* Amíg a második bírói fórum dönt, addig kénytelen továbbra is várni a károsult és nélkülözni a károsszeg megtérítését.

Tiltakozó gyűlés a Vigadóban az áruházak és a gyárak gyilkos versenye ellen

Megdöbbentő kereskedőellenes háborúságra készülődnek a cukorkagyárak és a kávéimportőrök

A *Fővárosi Hirlap* legutóbbi számában ismertettük azokat az adóügyi intézkedéseket, amelyekkel *Németország különböző helyein igyekeznek megvédeni a kereskedőket a nagyáruházak mindent legázoló konkurrenciája ellen.* Figyelemreméltó, hogy amíg külföldön már meglehetősen jól bevált és szisztematikus állami beavatkozással próbálják megmenteni a kisegzisztenciákat, addig nálunk egyelőre maguk a veszélyeztetett egzisztenciák harcolnak tiltakozó gyűlések keretében *a nagyáruházak, a sokfiókos nagykereskedő cégek és a gyárak mindinkább elfajuló versenye ellen.* Igy legutóbb a magyar fűszerkereskedők léptek akcióba, hogy ne kelljen tisztes pozíciójuk védelmében *egyszerre három fronton is harcolni.* E három front:

a szövetkezeti detail-árusitás, az áruházi fűszerosztályok, végül a sokfiókos nagykereskedővállalatok konkurrenciája.

A szövetkezetek ellen való küzdelem *valamennyire megnyugodott,* mert hiszen ezek *elsősorban tagjaikat látják el.* Annál erőteljesebb az áruházi fűszerosztályok egyre nagyobbmérvű terjeszkedése, főleg pedig azoknak a nagykereskedelmi vállalatoknak versenye, amelyek nemcsak a fővárosban, de országszerte sok *fióküzlettel dolgoznak.* A fűszerkereskedők érdekét elsősorban érinti ezen a téren a *Meinl Gyula* cég, a *Fiumei Kávébehozatali* és a *Fratelli Deisinger* cég konkurrenciája. Ez a három nagyvállalat tudvalevően főleg olyan cikkeket árusít, amelyek a fűszerszakma körébe tartoznak, de

amiközben portékáikat igyekeznek a fűszerkereskedőkön keresztül népszerűsiteni, ugyanakkor rengeteg fióküzletet létesitettek, amiáltal saját viszonteladóiknak csináltak lehetetlen konkurrenciát.

A fűszerkereskedők egyelőre olymódon védekeznek ez ellen a furcsa verseny ellen, hogy *ők maguk nem vásárolnak az emlitett három nagykereskedőtől.*

Ugyanígy kereskedelmi szempontból

egész tűrhetetlen a cukorkagyárak konkurrenciája.

Épp a napokban folyt le az áruházak és gyárak egészségtelen versenye ellen irányuló második tiltakozó nagygyűlés a *Budapest Székesfővárosi Cukrászok és Mézeskalácsosok Ipartestületében,* ahol megjelent *Unkelhäuser* Ferenc dr. kamarai titkár, *Schück* István, a *KÉKOSz-Cukorkakereskedők* elnöke, *Marschallik* Ferenc, a Baross Szövetség társelnöke és az érdekelt szakmabeli kiküldöttek, *mintegy százhuszan. Spelter* Henrik elnök megnyitó beszédében *élesen kikelt a gyárak és áruházak mindjobban elfajuló versenye ellen, amely a tönk szélére juttatta az egész édesipart. Marschallik* Ferenc

minden érdekeltet meghivott a Baross Szövetség február 16-án tartandó nagygyűlésére, amely a Vigadóban élő tiltakozás lesz az áruházak és gyárak versenye ellen.

Schück István bejelentése szerint *egyes nagyáruházak már hajlandónak mutatkoznak méltányosabb álláspontra,*

a cukorkagyárak azonban, ezek élén első helyen a Stühmer cukorkagyár, állitólag 150 fiókat akarnak a közeljövőben Budapesten felállítani.

Az érdekelt kereskedők bíznak a kormány jóindulatában, amely

aligha engedi, hogy három-négy áruház és ugyanannyi gyár kedvéért tönkremenjen 30—40 ezer adófizető polgár megélhetése és jövője.

*

Mint már említettük, legutóbbi számunkban ismertettük *a németországi intézkedéseket.* De nemcsak Németországban és nálunk, hanem

az egész világon gondot okoz a kormányzatoknak az áruházak versenye.

Igy például *Svájcban már közel három esztendeje*

tilos ujabb áruházak létesítése, de tilos a meglévők kibővítése is.

Ez a kétirányú tilalom *fennáll természetesen az egységár- és a fióküzletekre is.* Ilymódon tehát *a svájci törvény a detail-kereskedelmet magához ragadó nagy tőkét igen erőteljesen korlátozza tevékenységében.* Remélhető, hogy *a mihamarabb tető alá kerülő magyar áruházi törvény megalkotói szem előtt fogják tartani ezeket a hasznosan bevált külföldi intézkedéseket.*

Kenyeret ott vásárol a viszontelárusító, ahol neki tetszik

A törvényszék érdekes ítélete a pékkartel ellen

Érdekes kártérítési per indult meg néhány hónappal ezelőtt a központi járásbíróság előtt. *Haffner* Andrásné volt a felperes, aki *Stern* József pékmestertől követelt kártérítést. Kérelmében azt adta elő, hogy a Király-utcában volt neki pék- és élelmiszerüzlete, amelynek kenyérszükségletét, mint viszonteladó, *Stern* József pékmestertől szerezte be. A pékkartel jelölte ki számára ezt az üzletet, úgy hogy *kénytelen volt ennél a péknél vásárolni,* noha a *Stern* által szállított kenyér *élvezhetetlenül rossz volt.* Ez okozta, hogy a Király-utcai üzlete teljesen tönkre ment s ezért *az alperes a kár megtérítésére kötelezendő.* Az alperes pék egyik védekezése az volt, hogy a felperest semmiféle kötelezettség nem terhelte abban az irányban, hogy tőle vásárolja a kenyeret. *Ha nem volt megelégedve a szállított áruval, kimaradhatott volna tőle.*

— Ez a védekezés nem fedi a valóságot — replikázott a felperesnő — mert közismert tény, hogy *a budapesti pékek között kartelszerű megállapodás van,* úgy hogy a viszonteladók mindegyike csak a részére kijelölt pékmestertől vásárolhat. Nekem *Stern* Józsefet utalták ki, tehát mástól nem vásárolhattam.

A járásbíróság a bizonyítási eljárás befejezése után helyet adott a felperes keresetének és *megállapította az alperes kártérítési kötelezettségét.* Fellebbezés folytán a törvényszék elé került az ügy, ahol azonban az első bíróság ítéletét *megváltoztatták* és *Haffner* Andrásnét keresetével *elutasították.* A törvényszék elsősorban annak vizsgálatát rendelte el, vajjon a felperes vállalt-e kötelezettséget arra, hogy csak az alperesnél vásárolja a kenyeret. A bizonyítási anyag felvétele után kimondotta a törvényszék, hogy

minden viszonteladónak módjában áll a számára kiutalt sütömestert mellőzni és ott vásárolhatja az áruját, ahol akarja. Arra sem kötelezhető, hogy a kartelben lévő péktől vásárolja a viszonteladásra szánt kenyeret.

Igaz ugyan — mondja az ítélet — hogy a sütők kartelszerződésének 77-ik szakasza azt mondja, hogy indokolatlan kimaradás esetén *az utóbb szállító cég terhére a kartel megtérítést állapit meg,* azonban, ha a vevő kimaradása indokoltnak mutatkozik, akkor a *kartel-bizottság a megtérítési kötelezettségtől el is tekinthet.* Hangsúlyozza a bíróság, hogy

minden viszonteladónak jogában áll panasszal fordulni az ipartestülethez,

de a felperes e panaszjogával nem élt.

*

A *Fővárosi Hirlap* legutóbbi számában jelentettük, hogy a pékek bizalmatlanok a Sütőipartestület elnökségével szemben azért, mert a kartel intézőségének is tagjai. Ennek következményeképen *Ruzicska Ede elnök bejelentette lemondását* az előző rendkívüli közgyűlésen történt leszavaztatás miatt. *Az ipartestület két alelnöke, valamint az egész elöljáróság ugyancsak lemondott.*

Több százezer pengőre rúgó értéktelen részvények a Wagner-féle szénsav részvénytársaság mérlegében

Esztendők során át mindig március utolsó napján tartotta évi rendes közgyűlését a *dr. Wagner Jenő és Emil Szénsav és Oxigéngyár Részvénytársaság*. Ezek a közgyülések rendszerint sima lefolyásúak voltak. A legutóbb tartott közgyűlés után a részvénytársaságot az a meglepetés érte, hogy az egyik részvényes, *Kandó Gyula mérnök megtámadta a budapesti kir. törvényszék előtt a társaságnak visszamenőleg négy évre szóló közgyűlési határozatait.* Keresetében azt adta elő, hogy *a közgyűlés elé terjesztett mérlegek nem felelnek meg a valóságos, ténybeli helyzetnek*, mert az igazgatóság a tulajdonában lévő idegen részvényeket olyan értékben állította be a mérlegekbe, amelynél azok *jóval kevesebbet érnek, így tehát megsértette a részvénytársaság a mérleg valódiság elvét.*

Czermann András dr. kir. törvényszéki bíró előtt megtartott tárgyaláson megállapította a törvényszék, hogy az alperes tulajdonában *Üvegipari Részvénytársasági* elsőbbségi kötvények voltak, amelyeket 1930-tól kezdődőleg a mérlegben 80.000 pengő névértékben szerepeltettek. Ezenkívül ugyancsak tulajdonosa volt a társaság 1100 darab. *Petrolignum Részvénytársaság* részvénynek is, amelyeket 137.500 pengő névértékben szerepeltettek a mérlegekben. *Kandó* Gyula mérnök azt állította a bíróság előtt, hogy *ezeknek a részvényeknek ilyen értékben való szerepeltetése indokolatlan volt*, mert azok nem érnek annyit, mint ahogyan a mérlegben szerepelnek.

A bíróság e tárgyban szakértői bizonyítást rendelt el. Ennek során kiderült, hogy az *Üvegipari Rt. ellen esztendőkkel korábban kényszerfelszámolást folytattak le és a Pénzintézeti Központ megállapította*, hogy *még a kényszerfelszámolás költségei sem nyertek kiegyenlítést.*

A szakértők véleménye után megállapította a bíróság, hogy a *80.000 pengő névértékű elsőbbségi kötvények 1930. év végén már csak 40.000 pengőt értek, a következő esztendő végén leolvadt az értékük 24.000 pengőre, 1932. év végén már csak 8000 pengőre lehetett azokat taksálni és 1933 december 31-én az elsőbbségi kötvényeknek már semmi értékük sem volt.* Ugyancsak megállapították a szakértők, hogy a *Petrolignum Rt. igen nagy veszteséggel dolgozott.* 1932. év végén ennek a részvénytársaságnak a *vesztesége 224.000 pengőre rugott*, amelyet a 300.000 pengős alaptőkének a részvények lebélyegzése útján 75.000 pengőre történt leszállításából eredő leírással fedezte. A *Wagner-féle rt. pedig 137.500 pengőért vásárolta a Petrolignum-részvényeket*, amelyeknek értéke a szakértők megállapítása szerint 1933. év december havában *mindössze csak 18.700 pengő volt.*

Ilyen körülmények között a törvényszék most kihirdetett ítéletével *a felperes keresetének helyt adott és a Wagner-féle részvénytársaság közgyűlési határozatait négy évre visszamenőleg megsemmisítette.*

Emelkedett a Leszámítolóbank betétállománya, váltótárcája és nyeresége

A Magyar Leszámítoló és Pénzváltóbank zárószámadásai azt tanusítják, hogy ez a több, mint 100 esztendős intézet *az elmúlt üzletévben is hű maradt a bankvezetés régi hagyományaihoz.* A közönség bizalma révén *újabb 5 millióval emelkedett betétállománya*, ennek megfelelően mobil kihelyezéseivel *fokozottabb mértékben állt a közgazdasági élet hitelellátásának rendelkezésére.* Jellemző az üzletvitel körültekintő voltára, hogy *a kimutatott tiszta nyereségnek nem is egész egyharmadát használják fel osztalék fizetésére*, kétharmadrészét pedig tartalékolják. Az igazgatóság változatlan osztalék kifizetését javasolta, amivel kifejezésre juttatta *ragaszkodását a belső pénzügyi megerősítés bevált politikájához.* A mérleg bármely részén felismerhetők a tradicionális óvatos üzleti politika vonásai, amelyek *Madarassy-Beck* Marcell báró elnök, *Bun* József vezérigazgató és az ügyvezetésben résztvevő munkatársaik szellemét tükrözik.

A *Magyar Leszámítoló- és Pénzváltóbank* igazgatósága február 7-én dr. báró *Madarassy-Beck* Marcel elnöklete alatt megtartott ülésen megállapította az 1935. üzletév mérlegét és zárszámadásait, amelyek szerint a *tiszta nyereség 1,172.959.87 pengő* az előző évi 1,162.278.29 pengővel szemben. Elhatározta az igazgatóság, hogy a február 20-án megtartandó 66. rendes közgyűlésen *1.50 pengő osztalék kifizetését* (tavaly szintén 1.50 pengő) fogja javasolni, továbbá, hogy az elmult évivel egyenlő összegek, vagyis 200.000 pengő a tartalékalap növelésére, 400.000 pengő a nyugdíjtartalék javára, 50.000 pengő pedig a báró Madarassy-Beck segélyalap javára fordittassék és az 1936. év számlájára 129.667.59 pengő (tavaly 119.370.75 pengő) vitessék elő.

Az 1935. év zárszámadásai az 1934. év adataival összevetve, a következő eltéréseket tüntetik fel:

A könyvecskékre elhelyezett betétek összege 61,660.425.47 pengő, míg az előző évben 60,492 174.17 volt, a folyó- és csekkszámlán elhelyezett betétek összege pedig 60,107.938.73 a tavalyi 56,094.418.56 pengővel szemben. Ilyképpen *az intézetre bizott betétek az idén 121,768.364.20 pengő összeget tüntetnek fel.* Az egyéb hitelezők tétele, amely az 1934. évben 4,134.132.13 pengő volt, az 1935. év végén 5,663.875.63 pengővel jelentkezik; a különbözet ügyfelek részére átmenetileg kezelt tételekkel áll összefüggésben.

A betétek gyarapodásának megfelelően *emelkedett a váltótárca*, még pedig 74,199.673.85 P-re, az előző évi 68,454.079.24 pengőről.

Az adósok tétele 35,746.501.55 pengő, az előző évi 38,500.132.73 pengővel szemben, amely csökkenés magyarázata, hogy a magyar Gabonakereskedelmi R.-t. megalapítása folytán a gabonaosztály működése megszűnvén, az árufedezettel nyujtott hiteltételek tunyomó része lebonyolítást nyert.

Az államadósságok, közkölcsönök és egyéb értékpapirok, továbbá a vállalati érdekeltségek összege 15,800.366.68 pengő, — az 1934. évben 14,564.279.53, — amely eltérés egyes vállalati érdekeltségeknél keresztülvitt tőkeemelésekre vezethető vissza.

A jelzálogkölcsönök állománya 21,173.418.48 fillér, míg tavaly 21,818.515.67 volt, a községi kölcsönök állománya változatlanul 18,849.478.02 pengő maradt. Az engedményezett jelzálogkölcsönök összege a tavalyi 4,168.696.44 pengőről 3,412.183.63 pengőre csökkent.

A kamatok összege 2,669.483.47 pengőről 2,728 903.55 pengőre emelkedett, ami a megnagyobbodott forgalomra vezethető vissza, bár ez utóbbi körülmény a kamatszámlán nem juthatott teljes mértékben kifejezésre. A jutalékok és különféle nyereségek tételénél *szintén némi többlet jelentkezik.*

A Kereskedelmi Bank osztaléka

A *Pesti Magyar Kereskedelmi Bank Weiss* Fülöp elnöklete alatt tartotta meg 94-ik rendes évi közgyülését. A közgyülés az igazgatóság összes javaslatait elfogadta és így a *részvényenkénti 3 pengő osztalék* február 5-től kezdve kerül kifizetésre.

A Pesti Hazai Takarék közgyűlése

A *Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület* február 10-én tartotta meg *Erney* Károly alelnök-vezérigazgató elnöklete alatt és tekintélyes számú részvényes részvételével 96. rendes közgyülését, amely az igazgatóságnak minden javaslatát elfogadta és elhatározta, hogy *az 1,220.294.76 pengőt tevő kimutatott tiszta nyereségből 3 pengő osztalék kerüljön a közgyülést követő naptól kifizetésre*, a rendes tartalékalaphoz további 100.000 pengő, az ingatlanértékcsökkenési tartalékalaphoz további 100.000 pengő csatoltassék, a felügyelőbizottság és a választmány tagjainak dijazására 18.280 pengő, a tisztviselők külön jutalmazására 70.000 pengő fordittassék és az alapszabályszerű járulékok levonása után megmaradó 244,386.05 pengő az 1936. évi nyereség- és veszteségszámlára vitessék át. Az igazgatóságnak a közgyülés elé terjesztett részletes jelentése minden vonatkozásban feltárja azt a képet, amelyet az 1935. év nemzetközi és honi viszonylatban mutat, mely főleg magyar vonatkozásban mindenképpen megnyugtató és a javulás tartósságára enged következtetést.

A közgyülés 6 igazgatósági tagot, akiknek mandátuma a jelen közgyüléssel lejárt, névszerint: *Milos* György, herceg *Montenuovo* Nándor, báró *Radvánszky* Albert, *Szécsi* Pál, *Tasnády-Szüts* Andor és gróf *Teleki* Pál, az igazgatóság tagjaiul újra egyhangulag megválasztotta, úgyszintén közfelkiáltással megválasztotta a felügyelőbizottság új tagjaiul dr. *Kövess* Bélát, az Ügyvédi Kamara elnökét és az intézet nyugalombavonuló igazgatóját, *Titsch* Gyulát, a választmányba pedig új tagként gróf *Andrássy* Mihályt. A nagy számmal összegyült részvényesek nevében dr. *Debreczeni* Sándor mondott lelkes szavakkal köszönetet az igazgatóságnak, az alelnök-vezérigazgatónak, az ügyvezető-igazgatóknak és a tisztikarnak azért az odaadó tevékenységért, amelyet az intézet érdekében a lefolyt évben is kifejtettek, amely köszönethez a közgyülés általános helyesléssel csatlakozott.

OETL ANTAL
vasöntöde és gépgyár részvénytársaság
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. szám
Telefon: 46—1—09.

YELLOW
szivacsbehozatali áruház, Budapest, VI., Andrássy-út 32.
Telefon: 11-3-36. — Modern hástartási és testápolási cikkek, kefe- és seprőárak, szarvasbőrök.

TEISZLER GYULA
irógépkellékek, irodai szerek, papír- és grafikai cikkek készítési és szállítási vállalata
Budapest, VI., Aréna-út 140.
Telefon: 920-78.

ÉPÜLETFA, PARKETTA, BUTOR
szút, faromlást, gombásodást
megelőző, védekezési és javitási tanácsadás
LÉVAI ELEMÉR faipari szakértő
Budapest, VI., Szív-utca 11. Telefon: 282-57

Szél Jenő dr. 30 éves jubileuma a Kisipari Hitelintézetnél. A minap csendes házi ünnepség színhelye volt a *Budapesti Kisipari Hitelintézet*, ahol most ünnepelték harmincadik évfordulóját annak, hogy *Szél* Jenő dr., az intézet vezérigazgatója, a *főváros szolgálatába lépett.* Ez a jubileum alkalmat ad arra hogy az illetékes tényezők egy pillantást vessenek arra a rendkívüli értékes és nagyvonalú munkásságra, amellyel *Szél* Jenő dr., a *magyar kisipar legfontosabb és legáldásosabb szervévé fejlesztette a vezetése alatt álló intézetet.* Az ő munkássága egyben a *tudományos és szociális elgondolások diadala is*, mert hiszen tudvalevően kevés olyan nagyvonalúan képzett és tudományosan megalapozott szakértője van Magyarországon a bankvezetésnek, mint *Szél* Jenő dr., aki emellett soha nem tévesztette szem elől a *legtiszteletreméltóbb szociális szempontokat.* Az intézet egyébként vele együtt ünnepelte igazgatóját, *Paulovits* Gézát is, aki ugyancsak 30 éve teljesít *nagyon értékes és érdemes működést* a főváros intézeténél.

Ágoston Manó magas kormányzói kitüntetése. A kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére *Ágoston* Manónak, a *Kispesti Textilgyár Rt.* elnök-vezérigazgatójának a *közgazdasági élet terén szerzett érdemei* elismeréséül a *magyar érdemrend középkeresztjét adományozta.* Tudvalevő, hogy a virágzó magyar textilipar, amely ma már a legkiválóbb külföldi márkákkal is felveszi a versenyt, *csak egészen rövid múltra tekint vissza.* Ez a rövid múlt azonban a *legdicsőségesebb fejlődés rohanó korszaka*, amikor is évtizedek, sőt évszázadok külföldi tapasztalatait és eredményeit hasznosította s plántálta át magyar földbe a hazai textilipar. Ebben a rohamos fejlődésben viszont *elévülhetetlen érdemei vannak Ágoston Manónak, akinek magas kormányzói kitüntetését éppen ezért nem csupán szakmai körökben, de az egész magyar közgazdasági életben a legnagyobb örömmel és megelégedéssel vették tudomásul.*

A TÉBE évkönyve. A *Magyar Takarékpénztárak és Bankok Évkönyve* most hagyta el a sajtót. Szerkesztését és összeállítását *Makai* Ernő dr. végezte. Munkatársai között a leghivatottabb belföldi és külföldi közgazdászok neveivel találkozunk. Az időszerű bankproblémák feldolgozását az évkönyv a következő tanulmányokban tárja az olvasó elé: *Hegedüs* Lóránt dr.: Sorsközösség és szolidaritás. *Káddr* Gusztáv: Az ipar és bankok viszonya egymáshoz. *Kelemen* Ferenc: A vidéki hitelélet kényszerű metamorfózisa. *Makai* Ödön dr.: Deflácio és gazdavédelem. *Nyári* Pál dr.: A pénzintézetek elismert vállalati nyugdíjpénztárai. *Posch* Gyula dr.: A Pénzintézeti Központ és a hitelélet. *Rapoch* Jenő dr.: A budapesti bankok a bankzárlat óta. *Schóber* Béla dr.: A pénzintézeteink szerepe a közgazdasági életben *Szende* Péter Pál dr.: A bankok és a házbirtok, *Székely* Ferenc: A belső kölcsön. *Szivessy* Lehel dr.: A fővárosi pénzintézetek és a magyar vidék hitelellátása. A valutakérdésekkel *Beck* Róbert, *Domány* Gyula dr., *Hantos* Elemér dr. és *Makai* Ernő dr. foglalkozik; a magyar hitelszervezet jogi kérdéseit *Görög* Frigyes dr., *Kohner* Artur dr., *Nyári* Jenő és *Vajda* Ákos dr. tárgyalja. A hitelélet minden ágazatát alapos szaktudással megvilágító munka minden irányban tájékozást nyújt az érdeklődők számára.

Húszéves a Magyar-Hollandi Biztosító. Húsz esztendeje vette át a *Hollandi Életbiztosító rt.* üzleteit és feladatkörét a *Magyar-Hollandi Bizosító rt.* Nagyot fejlődött és sokat is alkotott a húsz év alatt a kitünő intézmény, *hivatást teljesített és eredményeket ért el.* Eleven propagandája, sok jó ötlete, üzletvitelének gondossága érte el a sikert, amely *Halász* Miklós, az intézet kitünő vezérigazgatója *tehetségének és irányításának is tanusága.* Jeles tisztviselő kar, pontos szervezet és a közönség jogos bizalma egyesülnek a *Magyar-Hollandi* szép jövőjének további érvényesülésében.

A Baross Szövetség közgyűlése. Országos esemény lesz a *Baross Szövetség* eheti közgyűlése, amely a kereskedelmi és ipari kongresszussal van egybekötve. A magyar közgazdasági életnek ez a rendkívül agilis érdekképviseleti szerve az idén is az aktuális gazdasági kérdések egész sorát fogja tárgyalni. A közgyűlés hivatalos része február 12-én este fog lezajlani a Szövetség székházában (IV., Bástya-u. 5.). Február 13-án ipari és 14-én kereskedelmi kongresszusok tartatnak az ország minden részéből megérkező Baross-tagok és érdekképviseleti résztvevők jelenlétében. A kongresszusok határozatait a február 16-án a Pesti Vigadóban tartandó ünnepélyes záróülésen fogják nyilvánosságra hozni. Ez alkalommal hirdeti ki a Szövetség érdemláncbizottsága azt az egyelőre még bizalmasan kezelt határozatát, hogy az idén kiknek fogják a Baross-láncokat kiadni. A láncok ünnepélyes átadását *Fabinyi* Tihamér dr. pénzügyminiszter végzi, aki, *Gömbös* Gyula miniszterelnökkel együtt a mult évben nyerte el a Baross-érdemláncot. Ezenkívül díszes levelezőtagsági okmányokat fognak kézbesíteni gróf *Takách-Tolvaj* József és *Müller* Antal országgyülési képviselőnek, *Sonn* Ottó dr. államtitkárnak, a MÁV elnökének, továbbá *Lamotte* Károly dr. alpolgármesternek és *Farkas* Ákos dr. fővárosi tanácsnoknak. A Szövetség elnöksége *Ilovszky* Jánossal az élén órási munkát végez a közgyülés előkészítésével. Vasárnap este a Vigadóban 1500 terítékes társasvacsara fejezi be az ünnepséget.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető:
NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

Huszonötödik évfolyam Budapest, 1936 február 19. 7. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI. ANDRÁSSY-ÚT 60
Telefon: 13-7-15 — Postacsekk: 40.424

2x2=4

Ellenzéki berkekben, ha nagy felzúdulás nincs is, de a sajtó útján minden esetre közhírré teszik, hogy izmaik erőtől duzzadnak, agyvelejük szétpattan a tudással és gondolatokkal való telítettségtől. Egyszóval ők dolgozni akarnak. Közgyűlésen és bizottságokban akarnak dolgozni. Szolavinával akarják elborítani ezt a szegény, sokat szenvedett várost. Mert ők — mint egyik legnagyobb szónagyirtokosuk mondotta, — nem fejbolintó Jánosok. Mert azt mondja, micsoda visszaélés az, hogy a zárszámadást, amelyet április 15-ig kell felterjeszteni a belügyminisztériumhoz, ők még mindig nem tárgyalhatják.

Szerencsére mi őszintébb emberek vagyunk, mint ők és mi nyíltan meg merjük mondani, hogy a sorozatos közgyűlésre nem is ezért van nekik szükségük. Nem zárszámadásról, nem a Községi Takarékpénztár mérlegéről és nem a BSZKRT zárszámadásáról van itt szó. Nem erről, hanem igenis, a szanálásról, igenis, számok helyett demagógiával akarnak az üzemi reformok ellen hadakozni és a szavak erejével akarják megdönteni a matematika örök igazságait. Tudják nagyon jól, hogy a szanálás, ami természetszerűen az üzemek reformterveit foglalja magában, nem tartozik a közgyűlés hatáskörébe, hanem az autonómia szerveinek meghallgatása után ebben a kérdésben teljhatalmúlag a szanáló főpolgármester dönt. A szanáló rendelkezések után leggel belelt ujságcikkeket írni: ez nem elégíti ki a demagógia bajnokait. Ők igenis, szeretnének kiabálni a porondra és izgatni a csalhatatlan matematika ellen.

Nem hisszük, hogy az ellenzék komoly elemei egyetértenének ezzel a komolytalan taktikával, inkább az a véleményünk, hogy ezek a komoly elemek, amelyek tudják, hogy vannak elkerülhetetlen dolgok, szívesen hárítják át másokra a felelősséget. Kétségtelen, hogy nagy felelősséget feltételező dolgokról van szó, de ezt a felelősséget egész férfiak fogják vállalni, akik nem szakértelem nélkül való felszólalások alapján ítélik meg a helyzetet, hanem mély felelősségérzettel rendelkező szakértők számadatai szerint. A retorika művészetének is megvan a maga ideje, a szónok uraknak bőven áll tér és idő rendelkezésre, hogy kifuthassák a formájukat, most azonban nem szónoklásról, nem retorikáról, nem szóvirágokról, nem a szívek megbódításáról van szó, hanem egyszerűen és röviden arról, hogy kétszer kettő négy.

A kétszer kettő négy birodalma pedig már tökéletesen üzemben van. Szakértők itt, szakértők ott, patikamérlegen mérik az adatokat és mindent kikutatnak, hogy milyen úton, milyen módon lehetne Budapest polgárságának zsebét, ha kell, két fillér többkiadástól is megkímélni. Itt nem arról van ma szó, hogy Budapest fejlődését nagyobb tempóban vigyük tovább, hogy az ívlámpákat szaporítsuk, hogy a főváros szépségét emeljük — ami pedig szintén nem luxuskiadás — hanem arról, hogy a főváros mérhetetlen vagyonokat reprezentáló üzemeit megmentsük, a főváros lakosságának kényelmét, egészségét, nyugalmát biztosítsuk azzal, hogy jó közlekedést kapjon, jó világítással lássuk el, tiszta és bőséges vizet kapjon. Nem játék ez, nem olyan kérdések, amelyeket a demagógia szélmalomharcaira lehet bízni. Ezt csak a matematika döntheti el és itt a matematika nem csak az egyszerű fővárosi polgárnak, de a polgármesternek, a főpolgármesternek, de magának a belügyminiszternek is parancsolni fog. *A Fővárosi Hirlap szomszédos hasábján olvasható Kozma Miklós belügyminiszter nyiltszívű, egyenes, férfias, őszinte nyilatkozata.* Mindenki érezheti belőle — és pedig a legtökéletesebb megnyugvással érezheti, — hogy ha a főváros polgárságának egyes üzemi szolgáltatásokért talán valami csekélységgel többet is kell fizetni, azt nem a Fejbólintó Jánosok, nem a szanáló főpolgármester, nem a polgármester, nem a belügyminiszter, hanem maga a legnagyobb úr: *a kétszer kettő négy parancsolja.*

KOZMA MIKLÓS

belügyminiszter nyilatkozik a Fővárosi Hirlapnak

a szanálásról,

amely szerinte folyik a maga meghatározott sorrendjében

„Vannak dolgok, amelyek senkinek sem kellemesek, az elkerülhetetlen intézkedésekért azonban vállalni kell a felelősséget"

A *Fővárosi Hirlap* legutóbbi számában a sajtóban elsőnek már beszámoltunk arról, hogy a szanálási rendeleteket megelőzően az üzempolitikai bizottság adatait fogják az illetékesek, elsősorban a főpolgármester és az autonómia szervei megvizsgálni, hogy az üzemek kérdésében a végső szót még egy szakértő vizsgálat után mondják ki. Szerdán azután magához kérette a sajtó képviselőit *Sipőcz* Jenő dr. főpolgármester, aki a *Fővárosi Hirlapnak* ezt az értesülését tökéletesen megerősítette, annak hozzátételével, hogy még egy szakértői vizsgálat van folyamatban, amelyet kormányintézkedés folytán a Közérdekeltségek Felügyelő Hatósága tart meg.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa előtt *Sipőcz* Jenő főpolgármester a következő nagyfontosságú kijelentést tette ezzel kapcsolatban:

— Én az autonómiából nőttem ki, bár a törvény messzemenő rendelkezési joggal ruház föl, én az autonómia nélkül semmit sem csinálok.

Ez a kijelentés tökéletesen megnyugtató lehet Budapest egész polgársága számára, bár nem lehet belemagyarázni azt, amit egyes baloldali elemek kívánnak, hogy a szanálási kérdéseket az autonómia legfőbb szerve, a közgyűlés tárgyalja le. Ez annál is inkább lehetetlenség, mert hiszen a szanálási törvény ezeket a kérdéseket határozottan kivonja a közgyűlés hatásköréből és úgy intézkedik, hogy a döntésre csak a főpolgármester hivatott. Ez az oka annak, hogy nemrégiben, amikor a baloldali ellenzék az üzemi tarifák reformja kérdésében a közgyűlés összehívását kérte, a főpolgármester ezt a törvényre való hivatkozással kénytelen volt megtagadni.

Kétségtelen, hogy a főpolgármester precizen megszövegezett nyilatkozatát egyes helyeken, nyilván tudatosan, félremagyarázták és úgy kezelték, mintha a főpolgármester a szanálás elhalasztását jelentette volna be. A *Fővárosi Hirlap* munkatársának alkalma volt ebben a kérdésben magával

Kozma Miklós belügyminiszterrel

beszélgetést folytatni, aki kereken kijelentette, hogy halasztásról szó sincs, mert minden folyik a maga meghatározott sorrendjében és abban az időrendben, amint azt előbb megállapították. A belügyminiszter rendkívül érdekes és minden félreértést eloszlató nyilatkozata itt következik:

— Annakidején, amikor a főváros fölterjesztette költségvetését, megbeszélést folytattam a főváros főtisztviselőivel és a pártok vezetőivel. A költségvetést, amint a belügyminisztériumba érkezett, rögtön munkába vettük és a felülvizsgálás folyik. Ebben a pillanatban nem tudnék pontos dátumot mondani abban a tekintetben, hogy ez a felülvizsgálás melyik napra készül el, csak annyit mondhatok, hogy a felülvizsgálást a legnagyobb gondossággal végzi el a belügyminisztérium.

Megkérdeztük ezután *Kozma* Miklós belügyminisztert a fővárosi szanálás ügyéről. A belügyminiszter a következőket mondotta:

— Ami a szanálást illeti, úgy látom, egyesek félreértették Sipőcz Jenő főpolgármester nyilatkozatát, amelynek olyan magyarázatot akarnak adni, minthogyha a szanálás tekintetében halasztás történt volna. Ez tévedés, nincs szó halasztásról, minden folyik a maga meghatározott sorrendjében, és abban az időrendben, amint az meg volt állapítva.

— Nézzük először a BSZKRT-ot, amelyről a legtöbbet beszélnek. Itt is előre megállapított módon, tervszerűen haladnak a dolgok. Folyamatban van a Közérdekeltségekre Felügyelő Hatóságok vizsgálata és ugyanekkor folyik az üzempolitikai bizottság vizsgáló munkája is. Először a Közérdekeltségekre Felügyelő Hatóság vizsgálata szolgáltatja be adatait, majd később kerül nyilvánosságra az üzempolitikai bizottságnak a szakértők bevonásával megejtett vizsgálatának eredménye. Az eredmények megállapítása után pedig jön az, — amit már mindenki tud.

— Sajnos, — folytatta a belügyminiszter — régi igazság, hogy ahol deficit van és vizsgálatba kezdenek, ott rendszerint az derül ki, hogy a deficit nem kisebb, mint amennyire számítottak és nincs más mód a deficit eltüntetésére, mint a bevételek emelése. Én boldog volnék, ha meglepetésszerűen az derülne ki, hogy a deficit sokkal kisebb, mint amennyire ebben a pillanatban az illetékesek számítanak és boldog volnék, ha a deficit eltüntetésére bárki valami más módot tudna kitalálni, mint amilyenről most szó van. Őszintén szólva azonban, erre valamennyiünknek kevés reménye lehet. Márpedig, ha valahol deficit van és nincs más mód ennek eltüntetésére, mint az, amelyről ezidőszerint tárgyalnak, akkor ezt az egyetlen módot kell igénybe venni és ez — éppen a főváros polgárságának érdekében — elkerülhetetlen.

— Vannak bizonyos dolgok, amelyek senkinek sem kellemesek, az igazsággal azonban szembe kell nézni és az elkerülhetetlen intézkedésekért vállalni kell a felelősséget.

Kozma Miklós belügyminiszternek ez a nyilatkozata méltán sorakozik a magyar közélet e kiválóságának eddig mindenkor tapasztalt egyszerű, természetes és fölényesen őszinte gesztusaihoz. A belügyminiszter nemcsak azt mondja meg, amit mindnyájan tudunk, hogy a szanálás nem szenvedett halasztást, hanem egyszersmind lehűti azokat a csalóka reménységeket, hogy a most folyó szakértő vizsgálatok csodákat művelhetnének. *Kozma* Miklós belügyminiszter nyilatkozatából világosan kiderül, hogy a szakértői vizsgálatok arra valók, hogy mindenki tökéletesen meggyőződjék arról, hogy bizonyos tarifareformok nélkül a kérdéseket megoldani nem lehet. Hitelt érdemlő szakértői nyilatkozatok fogják megvilágítani az egyes üzemek helyzetét és ezek a szakértők becsületükkel és tudásukkal nyugtatják meg majd a főváros lakosságát, hogy meg kell tenni az elkerülhetetlent és az elkerülhetetlennél tovább senki nem akar menni. Budapest közönsége minden esetre hálával fogadja az őszinte szót, a férfias nyiltságot, amellyel *Kozma* Miklós belügyminiszter ebben a kérdésben a *Fővárosi Hirlap* hasábjain megszólalt.

Budapest modern repülőtere a megvalósítás utján

Meghirdették a tervpályázatot — Budaörs határában még az idén átadják a forgalomnak

A főváros és Budaörs határába tervezett repülőtér ügye jelentős lépést tett a közeli megvalósulás felé, amennyiben remélhetően *még az idei ősz folyamán át fogják adni a forgalomnak,* s ezzel Budapest a nemzetközi repülőutak jelentős gócpontjává válik.

Az iparügyi miniszter a repülőtér épületeinek általános elhelyezésére és a felvételi épület megoldására *kiírta az országos, névaláírásos tervpályázatot,* amelyben a mérnöki cím használatára képzettségük, vagy kamarai tagságuk révén jogosított pályázók vehetnek részt. *A pályázati határidő március 31, délután 2 óra.* A pályázatok az iparügyi minisztérium XIV. magasépítési osztályánál nyujtandók be. A pályázat jutalmazására a következő díjakat tűzték ki: I. díj 1400 pengő, II. díj 1000 pengő, III. díj 600 pengő. Ezenkívül a bírálóbizottság négy, arra érdemes terv 400—400 pengővel való megvásárlására tehet javaslatot.

A tizenegytagú bírálóbizottságnak *Kováts* Gyula államtitkár elnöklésével tagjai: a kereskedelem- és közlekedésügyi minisztérium légügyi szakosztályának két tagja, egy pilótaszakértő, a honvédelmi minisztérium építési osztályának egy tagja, az iparügyi minisztérium magasépítési szakosztályának egy tagja, a fővárosi közmunkák tanácsának egy kiküldöttje, Budapest polgármesterének egy kiküldöttje, a budapesti mérnöki kamara egy kiküldöttje, a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet egy kiküldöttje, a Magyar Mérnökök és Építészek Nemzeti Szövetségének egy kiküldöttje.

A repülőtér telkét, mint ismeretes, a főváros bocsátja rendelkezésre és az előirányzat szerint 600.000 pengőt fordít a telek megszerzésére. A kisajátítási eljárás egyes telekrészeken még folyamatban van, de gyors tempóban lebonyolításra kerül.

A tervpályázat kiírása alkalmából kérdést intéztünk *Katona* János mérnök, törvényhatósági bizottsági taghoz, aki a repülőtér kérdésével már az előzetes viták során behatóan foglalkozott s mint kiváló építészeti szakértő a *Fővárosi Hirlap* hasábjain is nagy érdeklődést keltett városépítő kérdéseket felölelő cikkeivel. Kérdésünkre

Katona János
törvényhatósági bizottsági tag

a következőket mondta:

— Sok vita előzte meg a zuglói, úgynevezett halálsorompó megszüntetésére megszavazott 600.000 pengőnek az új repülőtér céljaira szükséges terület megszerzésére való fordítását. A halálsorompó megszüntetése több mint egy évtized óta felszínen levő probléma, de azzal, hogy a törvényhatóság az erre a célra korábban megszavazott összeget a repülőtér megvalósítására fordította, tulajdonképen több problémát oldott meg. *Kikapcsolta az egyetlen halálsorompó rendezésének ügyét és ezzel sietteti a zuglóin kívül az összes halálsorompók végleges rendezésének kérdését s ugyanakkor*

megadta a lehetőséget egy olyan nagyszabású repülőtér létesítésére,

amely az eddigi kicsinek és alkalmatlannak bizonyult repülőtérrel szemben *világviszonylatban is meg fog felelni a mai kor igényeinek* úgy alkalmas fekvésénél. mint korszerű kiépítésénél fogva.

— Csak helyeselni lehet a hely kiválasztását a megfelelő terepviszonyok mellett azért is, mert

ez a terület mentes a fel- és leszállást akadályozó kellemetlen légáramlatoktól.

— Hiszem, hogy a kétségkívül nagy beruházást igénylő repülőtér bőségesen *meg fogja hozni kamatait azáltal, hogy éppen azt az idegenforgalmat fogja növelni, amely a székesfővárosnak közvetlenül és közvetve dús hasznot biztosit.*

— A nyilvános tervpályázat, előreláthatólag a legkiválóbb magyar mérnökök részvételével nyilván olyan megoldást fog eredményezni, amely a legkényesebb igényeket is kielégíti és emellett biztosra vehető, hogy a pályázók a gazdaságosság elvét sem fogják szem elől téveszteni.

Abban az időben, amikor még vitás volt, hogy a főváros 600.000 pengőjét a repülőtér telkének megvételére fogja-e fordítani, *Kertész* Elemér törvényhatósági bizottsági tag az elsők között állott a terv mellé a NEP fővárosi szervezete értekezletén. Most, hogy a nagy terv valóra válik, megkérdeztük

Kertész Elemér
törvényhatósági bizottsági tagot

a repülőtér jelentőségéről és a következő nyilatkozatot kaptuk tőle:

— Minden magyar őszinte örömmel üdvözölheti azt, hogy Budaörs mellett a korszerű követelményeknek teljesen megfelelő közforgalmu repülőtérhez jutunk.

A mátyásföldi repülőtér sem talajalakulásánál, sem mereteinél, sem pedig a környék beépitett voltánál nem felel meg a modern kivanalmaknak.

A főváros a maga jelentős pénzügyi hozzájárulásával nemcsak budapesti, de országos vonatkozásban is igen jelentős terv megvalósitását tette lehetővé, amikor szivvel-lélekkel odaállott az ügy támogatására. Hogy ez igy van, azt majd különösen a jövő fogja megmutatni.

— A főváros áldozatának meghozatala: a telek megszerzésére szükséges 600.000 pengő rendelkezésre bocsátása nem ment éppen vita nélkül. Annakidején a *Nemzeti Egység Párja* fővárosi szervezetének értekezletén is élénk vita folyt s akkor *Veress Gáborral együtt ketten szálltunk sikra annak az álláspontnak védelmében, hogy az összeget a repülőtér céljaira fordítsák a halálsorompó probléma részleges megoldása helyett.* Mind *Veress Gábor,* — aki egyuttal az Államvasutak igazgatója is és igy a vasútnak a sorompókra vonatkozó terveit is ismerhette, — mind magam azt hangoztattuk, hogy

a régóta kísértő sorompó-problémát generálisan kell megoldani.

A részleges megoldás helyett, amely esetleg a generális megoldást késlelteti, mind nemzetközi sulyunk, mind gazdasági, idegenforgalmi és sok más szempontból sokkal

célszerűbb a modern repülőtér berendezését lehetővé tenni.

Az iparügyi miniszter megjelent tervpályázata mutatja, hogy a megvalósulás programszerüleg meg is történik.

Az országos érdeklődés mellett, amely az új repülőtér felé fordul, külön, nagy figyelemmel kíséri a tervet a XI. kerület lakossága. Ennek a kerületi közhangulatnak igy adott előttünk kifejezést

Vályi Lajos dr.
törvényhatósági bizottsági tag,

akit a főváros parlamentjébe ez a kerület küldött:

— A XI. kerület képviselői örömmel fogadunk minden olyan jelenséget, amely kerületünk előrehaladását jelenti. A XI. kerület hatalmas fejlődés előtt áll, s most a kerületre újból ráirányítja a figyelmet az új repülőtér, amely jelentős tényezője lesz a forgalomnak és a fejlődésnek. Ugyanezt a célt szolgálja — az általános érdekek mellett — a mi szemünkben a kerületünkön keresztülvonuló balatoni müút és a Boráros-téri híd bekapcsolása.

— Amikor a mi külön örömünknek kifejezést adok, egyúttal a legközvetlenebb érdek is a szemem előtt lebeg. Kívánatos volna, hogy *a repülőtérrel kapcsolatos munkákból a kerület munkanélküli lakossága részesüljön.*

Amíg a szakértők és más illetékesek az új repülőtér jelentőségét méltatják, a főváros vezetősége máris hozzálátott a munkához, hogy a nagy terv minél előbb megvalósuljon. A telekkel való hozzájárulás mellett a főváros a repülőtérrel kapcsolatos útépítési munkálatokat vállalta, amelyekről

Király Kálmán
tanácsnok,

az út- és csatornaépítési ügyosztály vezetője, a következőket mondta:

— Az új repülőtér számára kijelölt területet a *Kőérbercki-út* szeli át. Ez a repülőtérhez hozzávezető út, de természetesen biztosítani kell a közlekedést a repülőtér mögötti területre. Ezért *a főváros a repülőtér mellett új utat épit,* s ezzel teszi lehetővé a mögöttes útvonal megközelítését.

— *A munkálatok már folynak. 60.000 pengőbe kerül az útépítés,* amelyet a *Spányi* Ernő cég végez.

Amint értesülünk, a tereprendezést és a terület füvesítését az állam végzi.

Előljáróság, jobb vízellátás, strandfürdő a Hegyvidék megoldásra váró kérdései

Abban a pompásan ujjáépített otthonban, amelyben a NEP XII. és I. kerületi szervezete rendezkedett be, a délivasút egykori Ripka-parti helyiségében szombaton estélyt rendezett a hegyvidéki ifjúsági csoport. Érdekes műsor után reggelig tartó tánc volt. Ez az ifjúsági est tulajdonképpen *a felavatója volt az új NEP-otthonnak* a hegyvidéki kerület részéről, mert az I. kerület külön felavató ünnepséget rendez. A szombati szép ünnepség rendezőségének élén *Lévai Szabó* János, az ifjúsági csoport elnöke és *Mersey* László állottak. Megjelent az estén *Hencz* Lajos dr. postaigazgató és *Juhász* Jenő dr. gazdasági főtanácsos törvényhatósági bizottsági tag is.

Most már az új otthonban fognak kiforrni a hegyvidék fejlődésének és jövőjének kérdései, amelyeket a NEP kerületi szervezete annyi sok szeretettel gondoz.

Hencz Lajos dr.
törvényhatósági bizottsági tag

nyilatkozott a megnyitó ünnepségen a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a Hegyvidéknek néhány sürgős megoldásra váró kérdéséről.

— **Az előljáróság felállitása**

egyik legfőbb gondunk — mondta. — A XIII. kerületi előljáróság építkezése a Béke-téren legközelebb megindul s most már csak mi, hegyvidékiek vagyunk előljáróság nélkül. Ugylátszik *az előljáróság helye a Fery Oszkár-utca és Böszörményi-út sarkán már meg van állapitva.* A költségvetésbe nincsen ugyan felvéve az építéshez szükséges összeg, azonban megvan rá a kilátás, hogy *hitel igénybevételével mégis felépülhet előljáróságunk.*

— Szeretnők biztositani

a Hegyvidék jobb vízellátását.

Aggodalomra ad okot, hogy *a rezervoár kicsi,* naponta négyszer ürül ki. Ha üzemzavar állana elő, a Hegyvidék víz nélkül maradna. Ezen feltétlenül segíteni kell.

— Ha már a víznél tartunk, bár most télen nem aktuális,

beszélni kell a strandfürdőről,

amely a Hegyvidéken hiányzik. Az Angol kisasszonyok nyári otthonával szemben pompás forrás kínálkozik erre a célra. S mindjárt ott van mellette egy vendéglő, amely hoszabb idő óta nincs üzemben. Ez alkalmas volna a strandfürdő céljait szolgáló helyiségek számára. Már többször megpróbálkoztunk azzal, hogy itt strandfürdőt létesítsünk. A tulajdonos, egy magasrangú nyugalmazott állami főtisztviselő azonban érthetetlen módon nem akar hallani arról, hogy ezt a területet eladja. Semmire sem használja és mégis kitart álláspontja mellett. Nagyobbarányú mozgalom van készülőben, hogy ezt a területet strandfürdő céljaira megkaphassuk. Helyénvaló lenne, ha kisajátítás útján jutna a hegyvidék strandfürdőjéhez.

A nyilatkozathoz még hozzátehetjük, hogy a XII. kerületi Keresztény Párt is mozgalmat indított, sőt gyűlést is tartott a strandfürdő ügyében. Hogy a mozgalom a probléma körül az elsőséget akarja magának vindikálni a NEP előtt, nem baj, csak hozzájusson a strandhoz a Hegyvidék.

Nagy Pál
egészségügyi berendezési vállalkozó
Budapest, II., Fő-utca 20.
TELEFON: 52-0-93.

NAGY SÁNDOR
CIPÉSZMESTER
úri-, női-, sport- és orthopädcipész
IV., Magyar-utca 52. Telefon 87-5-59

SCHIFFER ARMIN
KERETLÉC ÉS FAÁRUGYÁR
BUDAPEST, VII., KIRÁLY-U. 79. TEL.: 44—4—85.

„HUNGÁRIA"
HŐSZIGETELŐ VÁLLALAT
Cégtulajdonos: BAKA FERENC
BUDAPEST, II., OLASZFASOR 1. SZ.
Telefonhívó: 54—7—07. (Tamás)

LATHYRUS virágszalon
Budapest, IV., Veres Pálné-u. 10 — Tel.: 86-8-70
Koszoruk, cserépvirág, télikerti növény és kaktuszkülönlegességek
Városi tisztviselőknek 10% engedmény

SZÉKELY KÁROLY
OKL. MÉRNÖK, ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
Budapest, XI., Budafoki-ut 41/b. Tel.: 59-6-73

ÉPÜLETFA, PARKETTA, BUTOR
szút, faromlást, gombásodást
megelőző, védekezési és javitási tanácsadás
LÉVAI ELEMÉR falipari szakértő
Budapest, VI., Szív-utca 11. Telefon: 282-57

Bessenyey Zénó

a Közmunkatanács elnöke nyilatkozik a Fővárosi Hirlapnak

Nagy-Budapest szellemi megvalósításáról, a fővárosi vámokról, az Andrássy-út meghosszabbításáról és a Közmunkatanács új feladatainak törvényhozási rendezéséről

Budapest és a környező városok közös és vitás problémái napirendre kerültek a fővárosi vámtervezettel, de a vitaanyag mögött, amely csak egy részletkérdésre terjed ki, ott van az állandó, immár változatlanul napirenden levő nagy kérdés: az egész Pestkörnyék problémája, vagy — ha úgy tetszik — Nagy-Budapest kérdése. Erről nyilatkozott rendkívül érdekes formában legutóbb a *Fővárosi Hirlap* hasábjain *Karay-Krakker* Kálmán, Pest vármegye főispánja, a napirenden levő vámkérdés apropójából ugyan, de nagyobb távlatokba nézve, amelyek középpontjába a Közmunkatanácsot, illetve annak elnökét, *Bessenyey* Zénót állította, aki ebbe a nagy problémába a maga hatáskörén belül máris belenyúlt.

Amikor a főispán ezt teljes mértékben helyeselli, a *Fővárosi Hirlap* hasábjairól küld biztatást *Bessenyey* Zénónak arra, hogy ezt a nagy kérdést egész terjedelmében bogozza ki. Erre, mint az alábbiakból látjuk, legközelebb törvényes mód és alkalom is nyílik a Közmunkatanács hatáskörének kiterjesztésével. Ezt maga

Bessenyey Zénó dr.

a Közmunkatanács elnöke

jelentette ki nyilatkozatában a *Fővárosi Hirlap* munkatársának, röviddel azután, hogy *Sipőcz* Jenő főpolgármesterrel és *Szendy* Károly polgármesterrel együttes kihallgatásán a kormányzó előtt számolhatott be Budapest rendezési terveiről. A *Fővárosi Hirlap* munkatársának adott nagyjelentőségű nyilatkozat a következő:

— Örömmel olvastam *Karay-Krakker* Kálmán főispán úrnak a *Fővárosi Hirlap* február 12-iki számában megjelent nyilatkozatát. Ez a nyilatkozat is bizonysága annak, hogy *a vezető férfiak jóindulatával és megértésével sok nehéz és nagy ellentéteket magában foglaló kérdés is megoldható.*

— A nyilatkozatnak a *vámkérdéssel* foglalkozó részével nem akarok ezidőszerint foglalkozni, mivel hivatalos minőségemben elsősorban városrendezési szempontok érdekelnek. De leszögezhetem a vámkérdésben is álláspontomat, mint fővárosi bizottsági tag és országgyűlési képviselő, s ez az álláspontom teljesen egyezik azokkal a nyilatkozatokkal, amelyeket már a választások alatt tettem. Ez pedig az, hogy

a vámkérdésben is meg kell kötni a békét Budapestnek és a budapestkörnyéki városoknak és falvaknak.

Tudom, hogy ez a kérdés nem könnyű, tudom, hogy mindkét odalról túlzó kívánságok merülnek fel. Egy kedvező atmoszféra és nyugodt gazdasági munka kedvéért azonban közelebb kell hozni a szélső álláspontokat és ezt a kérdést végleg nyugvópontra juttatni.

— Sokkal könnyebb a helyzet a *városrendészeti, építészeti és közlekedési problémáknál.* Elnökségem elfoglalásának első percétől örömmel állapítottam meg, hogy a Közmunkatanács működésének kiterjesztését a Pestkörnyékre, nemcsak a kormány nézi szívesen, de az összes érdekeltek kedvvel és lelkesedéssel tekintenek ennek a tervnek a megvalósítása elé. Ha ez a terv valósággá válik, akkor nézetem szerint nemcsak városrendészeti és közlekedési szempontból nyerhetünk sokkal egységesebb megoldási lehetőségeket, hanem

első lépés lehet Nagy-Budapestnek, ha nem is közigazgatási, hanem szellemi megvalósítása felé.

Bár abban igaza van a főispán úrnak, hogy *egyes speciális megoldások a mai törvény alapján is kezdeményezhetők,* amire a legjobb példa

az Andrássy-útnak tervezett meghosszabbítása,

melynél Rákospalota megyei várossal és annak érdemes polgármesterével, *Cserba* Elemérrel a legteljesebb megértésben jártunk el. Ennek az *Andrássy-uti meghosszabbításnak már a helyszíni szemléje is megtörtént a mult héten,* s bízva a MÁV. elnökigazgatójának, *Senn* Ottó őméltóságának megértő és előzékeny magatartásában, remélem, hogy *az Andrássy-útnak Rákospalota határáig való megnyitása még a folyó évben megtörténhetik.*

A meghosszabbított Andrássy-útnak Rákospalotán való keresztülhuzása és a fóti- és gödöllői-útba való bekapcsolása is teljesen elő van készítve, a kisajátítási jog az érdekelt telkekre fel van jegyezve, s most már csak azon múlik az útnak ezen további meghosszabbítása, mennyivel tud a kisajátítás költségeihez Rákospalota hozzájárulni.

— Sajnos, hogy ez a gyönyörű útvonal Rákospalota egy részén kissé meg fog szűkülni és meg fog törni, de ettől eltekintve

Budapestnek egyik legfőbb és legfontosabb útvonala lesz.

Ezt az útvonalat nagyon meg fogja szépíteni Rákospalota város által tervezett park és új városháza is.

— Ismétlem, ez a példa is mutatja, hogy addig is, *míg a Közmunkatanács hatáskörének kiterjesztéséről törvény fog intézkedni,* egyes kérdéseket kölcsönös jóindulattal meg lehet oldani. Nem vitás azonban, hogy *végleges és gyökeres megoldást csak egy új törvény nyujthat,* amire talán azért is szükség lehet, mert a Közmunkatanácsról szóló törvény már hatvanhat éves és így egyes intézkedései meglehetősen elavultak. Az erre vonatkozó előmunkálatok a kormánynál folyamatban vannak.

Reményem van arra, hogy a törvényjavaslat az ősszel a képviselőház elé kerülhet.

— Meg kell nyugtatnom a pestkörnyéki városokat, hogy ez az intézkedés semmiféle, vagy csak lényegtelen adminisztrációs kiadástöbbletet jelent, mert a mai hivatalos létszámot alig kell valamivel felemelnem, hogy ezzel a pestkörnyéki teendőket is ellássa.

Tanulmányozzák az üzempolitikai bizottság szakértői

a BESZKRT közlekedés-politikájának, racionalizálásának és tarifamódosításának kérdését

Amióta *Sipőcz* Jenő dr. főpolgármester nyilvánosságra hozta azt az elhatározását, hogy a közüzemi tarifák esetleges módosítására vonatkozó javaslatait csak akkor teszi meg, amidőn egyrészt a Közérdekű Intézmények Felügyelő Hatóságának, másrészt az üzempolitikai bizottságnak szakértői már teljesen elkészültek javaslataikkal, az eddiginél is fokozottabb jelentőséget nyert az üzempolitikai bizottság működése és a legteljesebb mértékben igazolást nyernek azok a várakozások, amelyeket *Zsitvay* Tibornak a megnyitó ülésen előterjesztett, mindent átfogó programmjához fűztek. A bizottság rendkívüli alapossággal és körültekintéssel dolgozik és minden kérdésnél, a szakértők meghallgatása nyomán, az összes számbajöhető szempontok egymásrahatását mérlegeli. Ehhez az alapos munkájához képest a tempója mégis gyors: az *Elektromosművek* után immár *a BESZKRT került sorra és vele együtt egész Budapest és a Pestkörnyék közlekedési komplexuma,* vagyis az üzempolitikai bizottság egy csapásra közlekedési vonatkozásban a *Nagy-Budapest problémáit* is előkészíti.

Ezeket a nagyfontosságú, a jelen szanálásán kívül a jövőt előkészítő tárgyalásokat és azok széles körben mozgó irányelveit a következőkben van módjában ismertetni.

A három főkérdés-csoport

A bizottság legutóbbi ülésén rátért *a BESZKÁRT ügyeivel kapcsolatos kérdéskomplexum megállapítására. Három főkérdés-csoportot* állítottak össze és pedig *ezek egyike a közlekedési politikánál követendő elveket, másika a racionalizálás problémáit, illetve az utolsó főcsoport a tarifális kérdéseket* öleli fel.

Mielőtt részleteiben ismertetnők az egyes kérdéscsoportokat, megnyugvással állapítjuk meg, hogy miután a vizsgálat lefolytatására felkért tizenöt szakértő mindegyike elismert kitünőség, véleményüknél alaposabbat senki se mondhatna. *Haág* Dezső gépészmérnök, a MATEOSz főmérnöke, *Héder* László gépészmérnök, *Hoór-Tempis* Mór műegyetemi tanár, *Madarász* Viktor gépészmérnök, Máv. igazgatóhelyettes, *Nyáry* Jenő igazgató-mérnök, *Ratkovszky* Ferenc gépészmérnök, Ganz-gyári igazgató, *Tóth* László gépészmérnök, *Szikszay* Gerő, a kereskedelemügyi minisztérium vasúti ügyosztályának vezetője, *Urbanovich* Zoltán fuvarintézeti igazgató, *Vázsonyi* Jenő volt Máv. elnökigazgató, *Verebély* László műegyetemi tanár, *Veress* Gábor dr., Máv. igazgató, *Hoch* József, a Hazai Bank ügyvezető igazgatója, *Haick* Károly vasútvezérigazgató, *Kelemen* Móric gépészmérnök, a magyar racionalizáló bizottság igazgatója vállalták a nagy körültekintést igénylő munka elvégzését, s miután pénteken külön értekezletre gyültek össze, azon felosztották maguk között a kérdéscsoportokat.

Az egyes kérdés-főcsoportok egész sereg alkérdést foglalnak össze. Igy

a közlekedéspolitikai

csoportnál a következőkre kell válaszolni:

1. Milyen közlekedéspolitikai alapelvnek kell dominálni a Nagy-Budapestre — aminek megvalósítása kormányzati program — vonatkozó elképzeléseknél?

2. Hogyan lehet összhangba hozni a meglévő települések igényeit a közlekedéssel, illetőleg milyen módok kínálkoznak új közlekedési vonalak létesítésével a későbbi települések irányítására?

3. Minő lehetőségek adódnak környéki vonatkozásokban a városi vasút — tehát a BESZKÁRT és a HÉV — meg a MÁV együttműködésére nézve?

4. Elképzelhető és megoldható-e az, hogy a MÁV, mint távolsági vasút ellássa a városi vasút helyett a környéki közlekedést is?

5. Elérkezett-e már annak az ideje, hogy behatóan kell foglalkozni a gyorsvasúti rendszerrel, akár külön pályás, akár földalatti vasúti megoldással?

6. Van-e szükség a környékkel való forgalom különleges közlekedési rendszerrel való lebonyolítására, s ha igen, alkalmas-e erre a közben meg nem álló vonatok járatása?

7. Melyek azok az elrendezési elvek, amelyek a pályaudvarok elhelyezésének figyelembevételével a közúti forgalom gyakorlati elhelyezését indokolják?

8. A hosszú viszonylat, vagy a rövid reláció-e a jobb? Milyen befolyása van a rövid relációnak a járatok gyorsaságára?

9. Megfelel-e a kisszakasz-rendszer a gyorsaság szempontjából a közlekedési igényeknek?

10. Milyen és mekkora szerepet kell biztosítani a közlekedésnél az autóbusznak, illetőleg a trolleybusznak?

11. Milyen mérvü együttműködésre van szükség a villamos, a HÉV, az autóbusz és a troleybusz között?

12. Hogyan lenne legmegfelelőbb a Belváros tömegforgalmi kérdésének megoldása?

A racionalizálásra

vonatkozó kérdéscsoport alkérdései a következők:

1. Megfelel-e a gazdaságosság követelményeinek az áramtermelés és az áramvétel jelen rendszere?

2. Mi a teendő az alállomások körül?

3. Található-e a távvezetékeket illetően a jelenleginél praktikusabb megoldás? Kielégítők-e a mostani munkavezetékek?

4. Milyen eszközök alkalmazása útján lehetséges az áramszolgáltatás biztonságának fokozása, különös figyelemmel az ú. n. Talbot-távvezetékekre?

5. Milyen kooperációs intézkedések kívánatosak a centrálék között a szükséges biztonság szempontjából?

6. Milyen kívánnivalók vannak a BESZKÁRT alépítményi, felépítményi, pályaudvari berendezéseinél a lehető biztonság érdekében?

7. Mondassék részletesen megindokolt bírálat a közlekedési vállalat különböző járműveinek műszaki állapotáról és tétessenek meg azok a javaslatok, amelyek életrehívásával a jelenlegi helyzet javítható.

8. Milyen intézkedések keresztülvitele útján lehet a műhelyeket, kocsiszíneket az eddiginél gazdaságosabb módon kihasználni és vezetni?

9. Az anyagbeszerzésnél, anyagkezelésnél és felhasználásnál milyen racionalizáló intézkedések lehetségesek?

10. A forgalom mai rendszerének vizsgálata.

11. A menetrendi kérdések.

12. Mi a javaslat az általános vasútigazgatást illetően?

13. A műszaki, forgalmi, gazdasági és pénzügyi igazgatást illetően minő javaslatok keresztülvitele kívánatos?

14. Állapittassék meg a közlekedési vállalat jelenlegi pénzügyi helyzete és mondassék szakvélemény arra, megfelelő-e a részvénytársasági forma, vagy helyesebb lenne az üzemi formában való gazdálkodás?

A harmadik kérdéscsoport, mint említettük,

a tarifaügyekre

vonatkozik. A szakértőknek feladott részletkérdések itt annyira aprólékosak, hogy azoknak csupán legfontosabbikát emeljük ki. Ez a következő:

Mondassék részletesen indokolt bírálat a BESZKÁRT, a HÉV és az Autóbuszüzem jelenleg érvényben lévő tarifáiról, a tarifapolitika alapelveiről és készüljön javaslat a racionalizálási kérdéscsoportra adandó feleletek figyelembevételével egy újabb tarifarendszer megállapításra vonatkozóan.

A legközelebbi ülésen a BESZKÁRT vezérigazgatója, *Perczell* György dr. tárja a bizottsági tagok és a szakértők elé azokat a kérdéseket, amelyek a vállalatot a legközelebbről érdeklik.

PESTI KIRAKAT

Az elnémult ellenfél

Az elnémult ellenfél? Nem is ellenfél. Ellenség. Mi, akik Budapest szeretetében kezdünk megöregedni, akik évtizedeken át nézzük és néző szemmel látjuk azt, ami a budapesti városházán történik, tudjuk, szentül hisszük, hogy nem ellenfél, hanem ellenség volt.

Nem szeretnénk, ha félreértenének bennünket. Mi nem kételkedtünk soha Gáspárdy Elemér képviselő úr jóhiszeműségében, aki a Bethlen-rezsim alatt — nyilván nem Bethlen István, vagy Keresztes-Fischer belügyminiszter tudtával és kívánságára — a legkíméletlenebb és legigazságtalanabb, a legtapasztalatlanabb, a legvalószínűtlenebb és pillanatok alatt agyoncáfolható módon támadta Budapest székesfőváros adminisztrációját és autonomiáját. Sorozatosan, mindig, ahányszor alkalma kínálkozott rá. Aki az ő beszédeit hallotta, vagy olvasta, meg lehetett róla győződve, hogy a budapesti városházán a tanácsjegyzőktől kezdve a polgármesterig, mindenki éjjel-nappal csak tékozol. Aki Gáspárdy Elemér adatain indult el, nyugodtan megeskődhetett, hogy a budapesti városháza heteken belül csődbe megy, a polgárság pedig koldustarisznyát köthet a nyakában, annak ellenére, hogy ez az elvetemült, aljas, szemérmetlen Budapest földönfutóvá tette a magyar vidéket, Budapest és a vidék egymástól való elidegenítésén senki olyan lelkesedéssel és — sajnos — eredményesen nem dolgozott, mint Gáspárdy Elemér. Hogyne, amikor a közönség olyan könnyen és szívesen hisz, ha valakiről rosszat mondanak.

A képviselő úr azonban mindezt könnyen és nyugodtan tehette, mert támadásait tökéletesen a tények ismerete és figyelembevétele nélkül konstruálta meg. Mi régi újságírók vagyunk, sok vihart láttunk. Mi hallottuk még Polónyi Gézát is vádaskodni és dörögni Bárczy István Budapestje ellen, amelyet ma mindnyájan — talán még Gáspárdy Elemér is — Budapest virágkorának tartunk és amelyet valamennyien utánozni szeretnénk. De Polónyi Géza ismerte a főváros ügyeit, csak a kritikája volt torzított és méltánytalan. Ezzel szemben Gáspárdy Elemér közismert volt arról, hogy informátorai nevetségesen rosszul informálták, amit ő naiv, de elkeseredetlen gyűlölködő lélekkel nyugodtan magáévá tett. Így volt Polónyi Géza a Közmunkatanáccsal is, amelyet évtizedeken át fulminánsan támadott a képviselőházban csak úgy, mint a főváros közgyűlési termében. A legfőbb argumentuma az volt, hogy a Közmunkatanács, amely ma is él, fölösleges intézmény. Az élet szatirája, hogy „Géza bácsi" élete alkonyán boldogan, mosolyogva, ambíciókkal fűtve ült be a Közmunkatanács elnöki székébe.

Az élet ezt a tréfát nem csinálta meg Gáspárdy Elemérrel: belőle nem lett se főpolgármester, se polgármester, de még csak alpolgármester se. Ezzel szemben nem lett többé képviselő se, kiesett alóla a pódium, ahol igaztalan és méltatlan támadásait tovább folytathatta volna Budapest ellen. Ellenben most MÁV igazgatóhelyettes lett: nyilván a vasút igazgatáshoz sokkal, de igen sokkal többet ért, mint a város igazgatáshoz. Ebbe bele is nyugszunk, annál inkább, mert a MÁV igazgatóhelyettesi székéből Budapestnek nem ártani csak használni szabad.

Mi régen tudtuk, hogy ezt a tüneményes várost nem szabad bántani: de szeretnénk, ha az ellenségekből is barátok lennének. Ha Gáspárdy Elemér ezt nem hiszi, ajánljuk neki: győződjék meg a mi igazunkról a helyszínen, látogasson el egyszer Budapestre.

(p. b.)

FÉNYMÁSOLÓ-INTÉZET
Fénymásoló és másolópapirok
MAGYAR VEGYKÉSZITMÉNYÜ PAPIRGYÁR
OSER JAKAB
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 49. SZ.
TELEFON: 23—8—90. Alapíttatott. 1893.

Szép, olcsó, jó KERET
csak a Polák-féle lehet
Üzlet: Budapest, VII., Király-utca 89. sz.
Gyár: VII., Almássy-tér 2. Telefonszám 33—4—62

Beér Sándor VÉSNÖK MESTER
V., Gr. Tisza István-út 5. sz. • Telefon: 83-4-29
szivacsalátétes BÉLYEGZŐJE
tartós, szép és tiszta

„DOLGOZZUNK"
IPARI, TERMELŐ, ÉRTÉKESÍTŐ
ÉS FOGYASZTÁSI SZÖVETKEZET
Budapest, VIII., Gyulay Pál-u. 7. Tel: 35-5-63, 52-8-52

Olcsóbbá akarják tenni a szegények temetését

A Székesfőváros Temetkezési Intézetének üzemi választmánya *Kertész* Elemér elnöklésével ülést tartott, amelyen tudomásul vette, hogy *az Intézet évi forgalma három millió pengő volt*, a mérlegében pedig *48.000 pengő bevételi többlet* mutatkozik. Ez a 48.000 pengő nagyon szép elhatározásra késztette az üzemi választmányt. Megérdemli, hogy széles körben tudomást vegyenek róla abban a formában, ahogyan ezt nekünk

Kertész Elemér
törvényhatósági bizottsági tag, az üzem választmányi elnöke

a következőkben elmondotta:

— A Székesfővárosi Temetkezési Intézet az elmult esztendőt 48.000 pengő plusszal zárta. Az üzemi választmány a vezetőségnek elismeréssel adózva vette tudomásul ezt az eredményt s csatlakoztam ehhez magam is, de közben megragadott egy gondolat, amelynek sikerült a választmány tagjait megnyerni. Ezt a 48.000 pengő nyereséget az eddigi gyakorlat értelmében

a főváros háztartási alapjának dotálására kellene befizetni.

A szabályoknak ez megfelel, de az én etikai érzésemet és emberi kegyeletemet megüti a gondolat, hogy *a temetésnek nyeresége van* s hogy a temetés a háztartási-alap számára jövedelem.

Az emberek gyászán, könnyén, szenvedésén ne keressen senki:

ez a gondolat vezetett, amikor a választmány elé javaslatot terjesztettem, hogy a 48.000 pengőnek, a háztartási-alapra való befizetése helyett *valami más, valami kiengesztelően szép helyet találjunk.* Igyekezzünk megnyerni a polgármester urat is ennek a gondolatnak, ami bizonyára sikerülni is fog és akkor a pénzt fordítsuk olyan célra, amellyel kegyeletet tudunk szolgálni.

A választmány előtt a tervem megértésre talált, csakúgy, mint az a javaslat, hogy a jövőben a Temetkezési Intézet igyekezzen elkerülni a pluszt. Amennyiben a jó gazdálkodással ismét anyagi eredményeket érne el, ezzel *ne a bevételi tételt emelje, hanem tegye lehetővé a temetések olcsóbbá tételét.* Mindenekelőtt

a szegények egyszerű temetésének árát szállítsa le,

ezzel szolgálja legméltóbban hivatását. Azt hiszem, ezt így látja helyesnek maga a Temetkezési Intézet vezetősége is.

Nagyszabású közmunkákat indít el a főváros

Fontos kérdések megoldása a szakbizottságok előtt

Az építő és alkotó Budapest jegyében a főváros legközelebbi közgyülése elé a közmunkák impozáns sorozata kerül. A közeledő tavasz életrehivja a munkát, amely Budapest fejlődése mellett a munkanélküliség jelentős enyhítését is szolgálja. Az ügyosztályok műhelyében már elkészültek az előterjesztések s most sorra munkába állanak a szakbizottságok, majd a gazdag anyag a közgyülés elé kerül.

Hétfőn a városrendezési és magánépítési bizottság tartott ülést. A *Hermes Váltóüzlet nagykiterjedésü telekkomplexumot* ajánlott fel Budán a fővárosnak. Miután városrendezési célokra erre szükség van, a főváros 70.000 pengőért a területet megvásárolja. A Boráros-téri híd budai hídfőjéhez vezető utak kialakítására szintén több telket vásárolnak. A budai izraelita hitközségnek az Alma-utcában szeretetházépítés céljaira telket enged át a főváros.

Kedden a magasépitési szakbizottság ülésezett. Előterjesztették *a Széchenyi-fürdő mellett fúrandó második artézi-kút ügyét.* A jövő hónapban akarják megkezdeni a kútfúrást, amelynek révén olyan magas hőfokú vízre számítanak, amellyel úgy a Széchenyi-fürdőt, mint az Állatkert épületeit fűthetik.

Csütörtökre az út- és csatornaépítési szakbizottságot hivták össze a gazdag tárgysorozat letárgyalására. A bizottság ülésén bemutatják *a főváros idei útépítési munkaprogramját*, amely *közel két és félmillió pengő értékü munkákat foglal magában.* Ezenkívül még több rendkívüli útépítésre is kerül sor. A legértékesebb ezek közül *az óbudai új kivezető út építése*, amely 770.000 pengőbe kerül. Ebben az évben végrehajtják *a Kálvin-tér átrendezését, újra burkolják a villamosvágányok átfektetése miatt a Lipót-körútat és a Berlini-teret.* Magáravállalta a főváros a vitézek részére adományozott terület úthálózatának megépítését is.

Tárgyalja a bizottság a Közmunkatanács átiratát is, amelyben a főváros tudomására adja az *Ujlipótvárosi park átengedését.* A park 1,600.000 pengő értéket reprezentál, a főváros 25.000 pengőt irányoz elő évente a park fenntartására.

Pénteken tart *ülést a pénzügyi bizottság*, amelynek napirendjét a jövőheti közgyülés elé kerülő tárgyakból állítják össze.

Napirendre kerülnek: az Andrássy-út meghosszabbítása, a Madách Imre-sugárút, a hegyvidéki körút és Óbuda modern kiépítésének tervei is

A sürgősen megoldásra kerülő munkák mellett készen állnak a *Madách Imre-sugár-út*, továbbá az *Andrássy-út meghosszabbításának* tervei. A *hegyvidéki körút* létesítéséhez vonatkozó munkálatok csatlakoznak ezekhez a tervekhez, valamint a *Tabán kiépítési terve*, végül *Óbuda*, illetőleg a *Vizisváros modernizálására* készített tervezetek. Mindezek keresztülvitele azonban rendkívüli áldozatokat kíván, úgy, hogy a megoldásuk előreláthatóan a távolabbi jövőre marad.

A kérdések közül aránylag *legidőszerűbb az*

Andrássy-út meghosszabbításának ügye.

A Közmunkatanács már teljesen befejezte a szükséges *kisajátításokat*, úgy *Budapest*, mint *Pestújhely* és *Rákospalota* területén. Most már nincs akadálya annak, hogy a főváros szívéből induló Andrássy-út új közlekedési ütőeréül váljék a fővárostól északkeletre elterülő vidéknek, sőt ezentul *összeköttetést teremtsem Vác, illetve Gödöllő felé is.*

A magántőke örvendetesen érdeklődik az Andrássy-út folytatólagos megnyitása iránt s már a főváros vezetőségéhez olyan ajánlatok is érkeztek, amelyek a Városligetet, főképen pedig a Széchenyi-fürdő környékén az idegenforgalom ügyét is szolgálná. *Szállodák építéséről van szó*, még pedig persió jellegű, villaszerű, kertes szállodákról.

A Madách Imre-sugárut

megnyitása nehezebb probléma, mert az útbaeső komplexumok kisajátítása hatalmas tőkét igényel. A megoldást azonban előbbrevihetí a magántőke kellő bekapcsolódása. Mint értesülünk, erre nézve biztató jelenségek vannak *s a hazai tőkén kívül élénk érdeklődés mutatkozik külföldi pénzcsoportok részéről is.* Az utóbbi időben *több külföldi pénzcsoport megbizottjai jártak Budapesten*, hogy a helyszínen végezzenek tanulmányozást. Most konkrét ajánlatokat várnak, amely után kialakulhat az új sugárutat illető végső elhatározás.

Sokkal könnyebben realizálható

a hegyvidéki körut

terve. Itt ugyanis a területek tekintélyes része már régen ki van sajátítva, részben pedig eredetileg is a főváros tulajdonában volt. A hegyvidéki körút a Kelenföld-pályaudvar mögül a Budaörsi útból indulna ki és a farkasréti-temető hátterében húzódnék el. Egyes tervek szerint a Déli-vasut környékén torkolna be a jelenlegi Krisztina-körutba, más elképzelések értelmében azonban későbbi időben tovább építenék a *Guggerhegyen át egészen az óbudai hegyvidékig.* Ez az utóbbi elképzelés azonban a szakemberek szerint csak akkor célravezető, *ha időközben már megtörtént*

Óbuda modernizálása,

ami viszont a legközelebbi egy-két esztendőben kivolyan még csak szóba sem kerülhet.

Az óbudai városrendezési tervek elkészülésének jelentősége nem is abban áll, hogy ott máról-holnapra le lehet rombolni az elavult, ósdi házacskák százait és százait, hanem sokkal inkább abban, hogy *végre a szabályozási vonalak ismeretében megindulhatnak a III. kerületben a magánépítkezések*, amelyek egyrészt az Óbuda-Hungária-úti híd budai fejének környékén alakíthatják ki a szükséges előfeltételeket, másrészt pedig biztos támpontul szolgálnak a később elkövetkező generális városrendezésnél.

Arra való tekintettel, hogy a dolog természeténél fogva a székesfőváros folyó évi budgetjében nincsen fedezet a városrendezés e nagy kérdéseinek gyakorlati megvalósítására, *a tervek csak újabb beruházó kölcsön igénybevételével, vagy pedig a magántőke nagymérvű bekapcsolódásával oldhatók meg.*

Szanálási tervek

egész sorát tárgyalja a 17-es bizottság

Előreláthatóan pénteken összeül a szanálási bizottság, amely nagyjelentőségű problémákkal foglalkozik

A *Fővárosi Hirlap* legutóbbi számában jelentettük, hogy *az úgynevezett tarifarevizió egyelőre elmarad*, még pedig azért, mert a szanálás végrehajtásával megbízott *Sipőcz* Jenő főpolgármester az autonómia szerveinek tanulmányai után hajlandó csak a kérdéssel foglalkozni. Azóta, mint ismeretes, *Sipőcz* Jenő főpolgármester magához kérette a városházi sajtó képviselőit, akikkel közölte azt az elhatározását, hogy a tarifamódosítás ügyével csak akkor kívánja foglalkoztatni *a 17-es, vagyis a szanálási bizottságot*, amikor az üzempolitikai bizottság tagjai, továbbá az üzemek pénzügyi és gazdasági helyzetének megvizsgálására kiküldött szakértők már *elkészültek számításaikkal*. Tekintve, hogy ezek a munkálatok feltétlenül igénybevesznek hat-nyolc hetet, nyilvánvaló, hogy *a tarifa-módosításra vonatkozó tárgyalások husvét előtt nem igen kezdődhetnek el.*

Beavatott helyről

származó értesülésünk szerint, a főpolgármester a 17-es bizottság legközelebbi ülésének végleges terminusát nem határozta ugyan még el, de minden valószínűség szerint *február 22-én, pénteken hívja össze a bizottság tagjait.* Ennek az ülésnek napirendjén fog szerepelni *a közigazgatási eljárási díjak megváltoztatására irányuló előterjesztésen kívül a tisztviselői és alkalmazotti üzemi tarifakedvezmények megszűkítése, az üzemi alkalmazottak nyugbérszabályzatának és családbér kérdésének ügye, az üzemi alkalmazottaknak és családtagjaiknak fővárosi alkalmazottak Segítőalapjába való bekapcsolódása, a közeljövőben megvalósításra kerülő közigazgatási és üzemi státusrendezés általános alapelvei, végül a kényszernyugdíjazások problémája.*

A közigazgatási eljárási díjak módosítására azért van szükség, mert a közönség részéről az utóbbi időben

igen sok kifogás és panasz hangzott el, hogy ezek az illetmények ötletszerüen vannak megállapítva.

A szanálási bizottság elé kerülő javaslatok *egységes rendszer szerint kívánják megállapítani a jövőben szedendő díjakat* és ha ez végeredményben nem is jelent jelentős bevételi többletet a székesfőváros számára, mégis azzal jár, hogy *rendkívül sok idegességet és indokolt, vagy kevésbbé indokolt panaszt lehet eliminálni.*

A székesfővárosi alkalmazottaknak eddig a gáz- és villanytarifákból *50% kedvezményt juttattak.* Bizonyos megszorítások eddig is voltak ugyan, nevezetesen a kedvezmények csak azokat illették, akik önálló háztartást vezettek és abban, mint családfők, saját legközvetlenebb hozzátartozóikat látták el. Arra való tekintettel, hogy a székesfőváros közigazgatási és tanügyi alkalmazottainak száma rendkívül nagy, *ezek a kedvezmények évente százezrekre rúgó bevételi összeg elmaradását jelentették.* Ezeken a kedvezményeken kívül, illetőleg rajtuk túlmenően

ingyen gáz-, illetőleg villanyszolgáltatásban részesültek az Elektromos Művek, a Gázművek alkalmazottai.

A főváros vezetősége most elérkezettnek látta az időt arra, hogy a községi háztartás és az üzemi gazdálkodás szűkösebbé vált körülményeire való tekintettel

az eddig fennállott kedvezményeket jelentősen megszűkítse.

Ez úgy fog történni, hogy azok az alkalmazottak, akik eddig 50%-os tarifakedvezményt élveztek,

a jövőben mindössze 33% ármérséklésben fognak részesülni, az üzemi alkalmazottak ingyen villanyáramát és gázjárandóságát pedig sokkal szűkebb keretek között bocsátják az érdekelt tisztviselők rendelkezésére.

Ehhez a kérdéscsoporthoz tartozik a tanügyi alkalmazottak nagy kategóriájára érvényben volt *külteli pótlékok újból való szabályozása is.* A 17-es bizottság elé kerülő javaslat *ezeknek a külteli pótlékoknak intézményes eltörlését javasolja.*

Kizárólag az üzmi alkalmazottakat érdekli az a harmadik kérdés, amely a *nyugbérszabályzatról*, illetőleg a *családbérről* szól. Arra való tekintettel, hogy a székesfőváros jelenlegi anyagi helyzete nem engedi meg *a sokmillióba kerülő nyugbérszabályok életrehívását*, egyelőre csak a családbér megállapításáról lehet szó, viszont, hogy az alkalmazottak szociális helyzetén mégis *enyhíthessenek*, rendszeresen kötelezni kívánják az üzemi alkalmazottakat, hogy a *Fővárosi Alkalmazottak Segítő Alapjába* bekapcsolódva megfelelő orvosi ellátáshoz és gyógykezeléshez juthassanak.

A státusrendezési javaslatok *szintén a 17-es bizottság elé* kerülnek. A most következő legközelebbi üléseken azonban nem foglalkoznak még velük részletesen, *csupán azokat az általános alapelveket tisztázzák, amelyek figyelembevételével az új kategorizálást elintézni kívánják.*

A fővárosi alkalmazottak szempontjából

legfájdalmasabb a kényszernyugdíjazások ügye.

Az erre vonatkozó adatokat *szigorú lakat alatt őrzik a városházán*, ennélfogva *teljesen biztos számokat mondani nem lehet.* Bizonyos csupán annyi, hogy

a vallás- és közoktatásügyi minisztérium a tanügyi alkalmazottak soráből 252 tanerő nyugdíjazását kívánja, a közigazgatási alkalmazottaknál viszont a szálldosó hírek szerint 346 azoknak a száma, akiket rövidesen végelbánás alá fognak vonni.

A kényszernyugdíjazások ügyét egyébként *első fokon külön bizottság intézi*, amelyet a törvényhatósági bizottság küldött ki saját kebeléből. Ennek a bizottságnak elképzelése az, hogy *a legalaposabban mérlegeli a kényszernyugdíjazásra ítélt munkaerők személyi és dologi körülményeit és kizárólag abban az esetben tesz javaslatot az egyes tisztviselők vagy tanerők nyugalomba helyezésére, ha a fennforgó körülmények ezt minden vonalon indokolttá teszik.*

A február 22-én összeülő szanálási ügyet arra való tekintettel, hogy a napirenden szereplő kérdések megvitatása hosszabb időt igényel, *előreláthatólag még négy-öt folytatólagos értekezlet követi.*

HÍREK A PÁRTBÓL

Kormányzati nehézségek

A *Nemzeti Egység Pártja VIII. kerületi szervezetének* körhelyiségében hétfőn este rendkívül érdekes előadást tartott *Katona* János törvényhatósági bizottsági tag, a kerület ügyvezető alelnöke. *„Kormányzati nehézségek"*: így hirdette a program az előadást, amelynek meghallgatására nagyon sokan jöttek el. Vonzotta a hallgatóságot az érdekességeket kináló téma s az a körülmény is, hogy Katona János mérnök, a műszaki ember ilyen kérdést boncolgat.

Az emberek elégedetlensége volt a kiindulási pontja. Nem csak évenkint alig egypár csizmáért és néhány fillérért szolgáló és idegenek vagyonát őrző birkapásztorok, hanem talán még fokozottabb mértékben a töménytelen kincseket érő földi javak dollármilliomosai is elégedetlenek — mondta. — Mert az ember, a szinte ösztönösen örökké felfelé törekvő lélekkel a ma sikerét holnap már sikertelenségnek véli, a ma vágyainak teljesülése törekvéseiben nem megállást jelent, hanem izgága lelkületébe az újabb vágyak egész sorozatának csíráját ülteti el. Az örökké tennivágyó és sohasem nyugvó lélek a benne szinte gombamódra növekvő és szaporodó szükségérzetnek életfogytiglani fogságra ítélt rabja és mert vágyait kielégíteni sohasem tudja, örökké elégedetlen marad.

Miután a szó teljes értelmében vett megelégedett ember nincsen és az elégedetlenek között mindig akad többé-kevésbé lázongó és talán egy-két forradalmár is és mert a kultúra természetes következményeképen a ma embere bizonyos közösségben él, *a közösség irányítónak, legyenek bár viszonylagosan a legigazabbak, a legbölcsebbek és talán legnépszerűbbek is, munkája örökös küzdelem a minden időben a társadalom minden részéből koncentrikusan jelentkező akadályok végnélküli sorozatával szemben.*

Ezek a fejezetek arra mutatnak, hogy az előadás a legáltalánosabb keretek között mozgott. holott tulajdonképpen sok mindenben *a mi magyar viszonyaink jellemzését* is meg lehetett találni benne és nem egy vonatkozásban *a fővárosra is rá lehetett húzni Katona János megállapításait.* Nagyon érdekes volt a konklúziója, hogy tulajdonképpen milyen tényezők okozzák a kormányzat nehézségeit. A következő három tényezőt állapította meg: 1. *A feltörő lélek természetes becsvágya.* 2. *A beteg agyvelő és lelketlen lélek romboló munkája.* 3. *Az adottságok*, még pedig a *belső politikai s gazdasági, valamint a külső adottságok.* Mindezeknek összeütközésével és egymásrahatásával kell a kormányzásnak megküzdenie. És a dolgokat azon az egyetemes szemüvegen keresztül kell néznie, hogy ne abszolut elégedetlenségek leszerelésével, hanem *a lehetőségek összeegyeztetésével érjen célt.* Azt már nem tette hozzá, hogy országunk, vagy fővárosunk javára, de — aki akarta — a sorok között ezt is kiérthette ebből a nagyon érdekes előadásból.

Pártértekezlet. Kedden délután 6 órakor az Esterházy-utcai központban *Zsitvay* Tibor dr. elnöklésével pártértekezlet volt, amelyen a párt szakbizottságainak jelentéseit és más folyóügyeket tárgyaltak.

Tizennégyes személyi ügyi bizottságot alakított a NEP fővárosi szervezete. A bizottságnak, amely a kerületi kérelmeket tárgyalja és amelyben minden kerületből egy-egy törvényhatósági bizottsági tag vesz részt, következők a tagjai: I. kerület *Tóth* Gábor, II. *Terbócz* Imre, III. *Orova* Zsigmond, IV. *Nagy* Ferenc, V. *Dési* Géza dr., VI. *Veress* Gábor dr., VII. *Pesthy Müller* József Leó, VIII. *Katona* János, IX. *Usetty* Béla, X. *Halter* Károly, XI. *Szántay* István, XII. *Hencz* Lajos dr., XIII. *Hegedüs* Bertalan dr., XIV. *Kertész* Elemér.

A munkahiány esetére szóló biztosítás és a szegényvédelem. A közjótékonysági és szociálpolitikai ügyosztály mellett működő szakbizottság legutóbbi ülésén *Hegedüs* Bertalan dr. képviselte a NEP álláspontját, amely általános rokonszenves fogadtatásra talált. *Gál* Benő bizottsági tagnak a *munkahiány esetére szóló biztosítás* megvalósítására vonatkozó indítványát elvetették, de hozzájárultak ahhoz, hogy a munkahiány esetére szolgáló biztosítás általános megoldása érdekében írjon fel a főváros a kormányhoz. *A szegényvédelem kiterjesztése* érdekében, amelyet a *Fővárosi Hirlapban* ismertetett javaslattal támogatott a NEP, kompromisszumos megoldás jött létre. olyan értelemben, hogy a szakbizottság albizottságot küldött ki annak megvizsgálására, hogy a szegényvédelem és szegénypártfogás a fővárosban milyen feltételek mellett volna megoldható.

A 33 milliós rekonstrukciós kölcsön és a vízszolgáltatás reformja. A *NEP vízvezetéki és világítási szakbizottsága* csütörtökön ülésezett *Becsey* Antal elnöklésével. *Hencz* Lajos, *Hoór-Tempis* Mór és *Vályi* Lajos törvényhatósági bizottsági tagok voltak jelen az ülésen. A szakbizottság kifogásolta, hogy akkor, amikor vízdíjemelésről van szó és az érdekeltek már nyugtalankodnak, a szakbizottságnak nem állanak rendelkezésére olyan objektív adatok, amelyek alapján eleget tudna tenni annak a kötelezettségének, hogy a párt álláspontjának kialakításához megfelelő szakvéleményt mondhasson. Kívánatosnak tartaná mindenekelőtt a bizottság, hogy *tisztáztassék a rekonstrukciós beruházásokra felvett 33 milliós pengős kölcsön felhasználásának miként je. Elvileg ellenzi a szakbizottság a víz árának emelését*, mert a víz olyan közszükségleti cikk, amelynek árát nem szabad emelni. *Vályi* Lajos dr. *sürgette a vízszolgáltatási szabályrendelet reformját*, 1870-ből való szabályrendelet alapján szolgáltatják a vizet s így az érthetőleg más viszonyok közepette hozott rendelkezések sértik a mai fogyasztókat. Annál inkább sürgeti a reformot, mert *a szabályrendelet-tervezet már készen van.*

Érdekes városgazdasági kérdések. A NEP fővárosi szervezetének városgazdasági szakbizottsága pénteken este ülést tartott, amelyen *Juhász* Jenő elnök, *Becsey* Antal és *Vályi* Lajos székesfővárosi bizottsági tagokon kívül számos szakember vett részt. A szakbizottság részletesen foglalkozott *a főváros önbiztosításának* kérdésével és arra az eredményre jutott, hogy ágazatonként pontos számításokat fog végeztetni. Ezeknek és a biztosító társaságok gazdasági helyzetének mérlegelése után fogja a párt álláspontját leszögezni. *A székesfővárosi alkalmazottak ruházati ellátása* ügyében, csekély módosításokkal elfogadta a szakbizottság az ügyosztály előterjesztését. Magáévá tette a szakbizottság a *Fővárosi Cirkusz* bérletére vonatkozó javaslatot is. Igen erős állásfoglalás alakult ki *az Erzsébet-téri kioszk bérleti ügyében* kiadott ügyosztályi javaslattal szemben. A tárgysorozat keretén kívül *Becsey* Antal ismertette a hét éve húzódó *városligeti mélyfúrás* ügyét. A bizottság egyébként kívánatosnak tartja, hogy a főváros, amelynek annyi gyógyforrása van, *alkalmazzon állandó geológust.*

A NEP munkaügyi szakbizottsága csütörtökön este 7 órakor ülést tart.

A VIII. ker. NEP dalkörének évzáró közgyűlése. A NEP székesfővárosi szervezetének VIII. ker. Munkás dal- és önképző köre *Katona* János tv. bizottsági tag elnöklésével február 2-án tartotta évzáró közgyűlését. *Hodermarsky* Gyula főtitkár beszámolt a dalkör multévi eredményes működéséről, amelyért *Katona* János elismerő szavakkal mondott köszönetet. Utána *Bátai* László titkár, sajtó- és propagandavezető hangoztatta, hogy a nemzeti egység magasztos gondolatától áthatva, mindnyájan a magyar feltámadásért harcolnak, amit a magyar dallal és művészettel is szolgálni kívánnak. Bátai indítványára a közgyűlés jegyzőkönyvi köszönetet szavazott a *Fővárosi Hirlapnak* a megértő támogatásért. Végül az elnök megköszönte *Vidor* József karnagynak az elért eredményt és méltatta *Takács* Géza ügyvezető elnök fáradhatatlan buzgalmát.

A házvagyon aktuális kérdései címmel tart szerdán este 9 órakor előadást a Lipótvárosi Polgári Kaszinóban (V., Berlini-tér 5) Szombathy Kálmán. Bevezetőt mond a kaszinó elnöke, Bessenyey Zénó dr.

LAPOSA ANDRÁS kádármester
VIII., KÁLVÁRIA-TÉR 13.
TELEFON: 37-4-37.
Mosókonyha berendezések, hordók nagy választékban. Javítások olcsón.

MAY IMRE építőmester
BUDAPEST, V., LIPÓT-KÖRÚT 29. SZ.
TELEFON: 22-1-55.

ZOLLER FERENC szobafestő és mázoló
Budapest, II., Margit-körút 2. Telefon: 55-2-47

Pelikan
CARBONPAPIR
VEZÉRKÉPVISELET
Stalla Lajos Budapest, V.,
Vilmos császár-út 42.

Események

FŐVÁROSI HIRLAP

Alapításának huszonötödik évfordulóját a FŐVÁROSI HIRLAP szeptember havában

nagyszabású jubileumi szám

kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek

Hírek a polgármesteri hivatalból

ANGLIA KÖSZÖNETE

A külügyminisztérium a szombati napon leiratban értesítette *Szendy* Károly polgármestert, hogy Sir Geoffrey *Knox* angol követ igen meleghangú jegyzékben köszönte meg azt az őszinte részvétet, amely *V. György* király elhunyta alkalmából városszerte megnyilvánult. *Különösen is köszönetet mondott a követ a gyászlobogók kitűzéséért.*

LIBER ALPOLGÁRMESTER HIVATALÁBAN.

Liber Endre alpolgármester hétfőn reggel újból átvette hivatala vezetését. Az alpolgármesternek szemmel láthatóan jót tett a pihenő, úgyhogy most már teljes munkakészséggel intézheti tovább a reszortjába vágó ügyeket. Hazatérése után Liber alpolgármester nyomban megbeszélést folytatott *Szendy* Károly polgármesterrel, akivel úgy állapodott meg, hogy a lakbérleti szabályrendelettel foglalkozó közgyűlés összehívását február 26-án kérik a főpolgármestertől.

RENDKÍVÜLI TANÁCSNOKI ÉRTEKEZLET.

Hétfőn délelőtt a polgármester elnöklésével rendkívüli értekezletre gyültek össze a tanácsnokok, hogy megvitassák a tizenhetes bizottság és a legközelebbi közgyűlés napirendjét. Arra való tekintettel, hogy igen nagyszámú folyó ügy halmozódott fel, az a vélemény alakult ki, hogy a február 26-ára összehivandó rendkívüli közgyülésen kívül, melynek napirendjén csak a lakbérleti szabályrendelet megvitatása szerepel, február 28-án, pénteken is tanácskozik a törvényhatósági bizottság s ez alkalommal sorra veszi a szakbizottságok által már letárgyalt összes ügyeket.

AZ ADÓÜGYKEZELÉS ÚJ RENDJE.

A pénzügyminiszter és a polgármester között a napokban megbeszélések kezdődtek, amelyek arra irányúlnak, hogy a jövőben a fővárosi adóügyek kezelését más rendszer szerint bonyolítsák le.

KOLDUSOK A CSARNOKOKBAN

A főváros vásárcsarnokaiban és nyilt piacain a gazdasági helyzet romlása folytán oly tömegesen káregetnek az állástalan koldulók, hogy *a kereskedők állandóan panaszkodnak.* Amiatt is kifogást tettek a csarnoki kereskedők, hogy a kéregetők a csarnokban vásárolni óhajtó vevőközönséget is *állandóan ostromolják adományokért,* úgy, hogy igen sok vásárló emiatt nem jár a csarnokba vásárolni. A csarnoki kereskedők most memorandumban magához *Szendy* Károly polgármesterhez fordultak és őt kérték fel, hogy *a csarnoki állapotokon segítsen és tiltsa ki a koldulóknak tömegét a csarnokok és piacok területéről.*

Bárány László jubileuma. Most töltötte be közszolgálatának 25-ik esztendejét vitéz *Bárány* László tanácsjegyző, a főváros *közegészségügyi* osztályának előadója. Ebből az alkalomból meleg ünneplésben részesítették tisztviselőtársai és *Salamon* Géza tanácsnok, az ügyosztály vezetője, elismerő beszéddel fejezte ki nagyrabecsülését, egyben pedig *hangsúlyozta vitéz Bárány László érdemeit, amelyeket a negyedszázad alatt különböző posztjain, főleg azonban a közegészségügyi osztályban szerzett.*

Preszly államtitkár gyásza. Idősebb *Preszly* Gyula, a Dunagőzhajózási Társaság ny. főtisztviselője, Vácott életének 89-ik évében rövid szenvedés után elhunyt. Temetése szerdán délután lesz a váci alsóvárosi temetőben. Halálát gyermekei, köztük *Preszly* Elemér belügyi államtitkár, unokái, dédunokája és kiterjedt rokonság gyászolja.

Június utolsó hetére tervezik a budapesti Osztrák Hetet. A polgármester legutóbbi bécsi tartózkodása idején osztrák részről azt a gondolatot vetették fel, hogy az Ausztria és Magyarország közötti idegenforgalmi kapcsolatok elmélyítése céljából a nyár elején a magyar fővárosban *Osztrák Hetet* rendezzenek. A polgármester örömmel fogadta ezt a tervet és *elvileg készséggel hozzájárult ahhoz.* Értesülésünk szerint az *Osztrák Hetet* június utolsó napjaiban rendezi meg Budapest és ebből az alkalomból *Bécsből és Ausztria más vidékeiről több különvonat érkezik Budapestre.* Az *Osztrák Hét* elsősorban kulturális események jegyében zajlik majd le, nagyszabású Liszt-hangversenyt szándékoznak rendezni, ügyelnek azonban arra is, hogy Budapest tanulmányozásán kívül bőséges alkalmuk legyen osztrák vendégeinknek a magyar vidék megismerésére is.

„Margit-hét" a Margitsziget forgalmának fokozására. A polgármesterhez az elmult napok egyikén érdekes előterjesztés érkezett, amelynek szerzője azt a javaslatot tette, hogy a Szent Margitsziget népszerűségének fokozása céljából június 8-a és 15-e között úgynevezett *„Margit-hetet"* rendezzenek. Ebből az alkalomból a sziget névadójának, Szent Margit Árpád-házi királyleánynak emlékezetére népi bemutatót rendeznének, amelyre a magyar vidék minden olyan községe, amely népviselet és népszokás szempontjából kiemelkedő jelentőséggel bír, elküldené a falu legszebb leányát és vele együtt egy-egy olyan csoportot, amely a Budapestre sereglő külföldieknek az illető vidék népi sajátosságait bemutatná. A polgármester, arra való tekintettel, hogy a Szent Margit-sziget nem a székesfőváros tulajdona, a hozzá érkezett előterjesztést a *Fővárosi Közmunkák Tanácsának* küldötte meg.

A Gázművek forgalmát csökkentette az enyhe január. A rendellenes enyhe januári időjárás folytán január folyamán *csökkent a gáz- és kokszeladás,* viszont a kátrányeladás emelkedett. A január hóban eladott *gázmennyiség (8.2 millió köbméter) 4 százalékkal kevesebb,* mint a decemberi s több mint *6 százalékkal kevesebb, mint az egy év előtti.* A kokszeladás (128.6 ezer q) apadása egy hó alatt 2.5 százalék, egy év alatt 26.3 százalék volt.

Kiírták a főváros új idegenforgalmi fényképpályázatát. Az előző évek sikerein felbuzdulva, a főváros most ismét kiírta a pályázatot idegenforgalmi propaganda céljaira alkalmas fényképekre. A pályázton bárki részt vehet és pályázni lehet akár budapesti, akár az általános magyar idegenforgalmi propaganda céljára alkalmas bármilyen fényképpel. A pályázók fényképeik tárgyát az idegenforgalmi propagandában még föl nem használt tárgykörből merítsék. A pályázat jeligés. Június 30-áig lehet beküldeni a fölvételeket a főváros Idegenforgalmi Hivatalához. Az I. díj 400, a II. 250, a III. 150 pengő.

Háziipari tanácsadó. A földmívelésügyi miniszter népszerű kiadmányainak sorozatában most jelent meg *Benkő* Sándor gazdasági tanácsos, háziipari főfelügyelő kitűnő kis kézikönyve: a *Háziipari Tanácsadó.* A tartalmas könyv úgyszólván elengedhetetlen azoknak, akik a háziipar bármelyik ágában s az ország bármely részén kívánnak azzal foglalkozni.

Nikopáll óvja az egészségét! Régi óhaja volt már a dohányzóknak, hogy az egészségre annyira ártalmas *nikotin, pyridin, kátrány, ammoniák, gyanta* stb. származékokat valamilyen úton el lehessen a dohányfüstből távolítani anélkül, hogy ezzel a *dohány zamatjának* ártanának. A *Nikopáll* társaságnak, hosszas kísérlet után, sikerült ezt megoldani, mert patronjai használatával nemcsak magát a nikotint távolítja el a füstből, hanem minden más, a szervezetre káros anyagot is, amelyek egészségünkre éppen olyan ártalmasak, mint a nikotin. *Nikopáll használatánál a fogak megtartják eredeti, ragyogó fehér színüket. Az erős dohányosoknál oly gyakori szájbűz megszűnik.* Használjon tehát állandóan *Nikopáll* szipkában *Nikopáll* betétet, mert *Nikopáll* óvja az egészségét! Gyártja és forgalomba hozza: *Nikopáll kft.* Budapest, IV., Gerlóczy-utca 11. *Nikopáll férfi vagy női szipka ára 5 patronnal 1.50 P, 10 darab Nikopáll patron ára 1.60 pengő.*

A/3043. sz.

Versenytárgyalási hirdetmény

Budapest Székesfőváros Gázművei 1936. évi április hó 15-ig terjedő időben óbudai gyártelepén végzendő különféle **rakodó munkálatokra** nyilvános versenytárgyalást hirdet.

Az ajánlattételhez szükséges nyomtatványok a Gázművek Anyagbeszerzési osztályánál (VIII., Tisza Kálmán-tér 20) P 1.50 lefizetése ellenében szerezhetők be.

Bánatpénzül P 600.—, azaz Hatszáz pengőt kell az ajánlat benyujtásának időpontjáig, 1936 március 6-ig készpénzben (bankgarancialevél vagy takarékbetétkönyv alakjában) a Gázművek főpénztáránál (VIII., Tisza Kálmán-tér 20) letenni.

A szabályszerűen kiállított és felülbélyegzett ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva, a Gázművek Anyagbeszerzési osztályánál (VIII., Tisza Kálmán-tér 20) **1936 március 6-án délelőtt 10 óráig** kell személyesen, megbízott vagy posta útján benyujtani.

Az ajánlatok felbontása *1936. március 6-án délelőtt 11 órakor* a Gázművek Igazgatóságánál (VIII., Tisza Kálmán-tér 20) fog megtörténni, mikor is az ajánlattevők, illetve azok igazolt képviselői jelen lehetnek.

Budapest, 1936 február hó 14.

Budapest Székesfőváros Gázművei.

február 20, 23 és 25-én délután fél 3 órakor

Ügetőverseny

Aki negyven évig állt a főpolgármesterek szolgálatában

A kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére Vass István nyugalmazott székesfővárosi altisztnek a magyar ezüst érdemérmet adományozta negyvenévi szorgalommal és megbízhatósággal teljesített szolgálata elismeréséül.

Ezt a hirt közölte legutóbb a hivatalos lap. Nyugalomba került hát *Vass bácsi,* aki kerek négy évtizeden át *kilenc főpolgármestert és kormánybiztost szolgált.* Egyáltalán nem tetszik neki a nyugalmi állapot, mert mozgékonysága, fürgesége ma is ugyanaz, mint amilyen harmincéves korában volt. A nagy urak előszobájában megszokta a diszkréciót s csak nehezen szánja rá magát nyilatkozatra, amikor kérdezgetjük, hogy volt, mint volt a kilenc gazdával.

Hajszálpontosan emlékszik vissza a legkisebb eseményre is és közvetlen, őszinte portrét fest egy pár jóizű magyaros szóval a régi nagy nevek viselőiről.

Márkus József főpolgármester volt az 1900-as években az első parancsolója. Nagyon hasonlított mai polgármesterünkhöz. Minden reggel nyolc órakor pontosan megérkezett hivatalába. Délelőtt 11 óráig hivatalos ügyeit intézte, akkor kocsiba ült, bejárta a minisztériumokat, hogy egy óra mulva újra visszatérjen. Nagy vadász volt. Igazi régivágású magyar úr, aki a jó mulatságért, nótázásért a hetedik határba is kész volt elmenni.

Hasonlított hozzá utódja, *Fülepp* Kálmán is, de békésebb, nyugodtabb természetű ember volt. Nagy vadász volt ő is és imádta a vadászkutyákat. Szájában örökké ott füstölgött az öblös tajtékpipa, ami egyúttal magával hozta azt, hogy nem volt sokbeszédű ember.

Fülepet *Heltay* Ferenc váltotta fel. Vasszigorúságú ember volt, akinek arcán soha még csak egy mosoly sem jelent meg. Reszkettek tőle a tisztviselők és az altisztek egyaránt.

Ezután szomorú idők következtek. Detektivek sorfala között rendőrök és szuronyos katonák kíséretében vonult be a közgyűlési terembe *Rudnay* Béla főkapitány, a darabont-idők királyi biztosa. Falrengető botrányok, fütyülés, abcugolás fogadta a törvényhatósági bizottságban és a pár hónap alatt, amíg hivatalában volt, nem jártak a városnak hozzá.

Az ő helyébe *Bárczy* István lépett. Ő a nép főpolgármestere volt, ajtaja tárva-nyitva mindenki előtt. Soha annyi szegényember nem járt az Ujvárosházán, mondja Vass bácsi, mint amikor Bárczy méltóságos úr volt a gazda. Őt nemcsak szerettük, hanem valósággal imádtuk, mi altisztek különösen, mert ő volt az, aki nekünk intézményesen biztosította az előlépési lehetőségeket. Nagyon szerette a gyermekeket és amikor egyre-másra épültek fel a főváros kislakásos bérházai, mindig azoknak adta az elsőséget a lakásoknál, akiknek sok gyermekük volt.

Utána egy ideig nem volt gazda az Ujvárosházán, mert hiszen akkor a kommunisták bitorolták az Ujvárosháza hivatalait. Alighogy eltakarodtak, megérkezett a kormánybiztos *Sipőcz* Jenő személyében. Csendes, közvetlen, nagyon jó ember, aki éppen úgy megértette a kisembernek ki nem mondott bánatát, mint az előkelő urak hozzá intézett kéréseit.

Terstyánszky Kálmán mint kormánybiztos csak pár hónapig működött, azután *Ripka* Ferenc főpolgármester következett és közel nyolc esztendeig volt ura az Ujvárosházának. Különösen az első időben rengeteg munka torlódott fel, ő azonban értette a módját, hogy a hatalmas restanciákat a tisztviselők rövid idő alatt feldolgozzák. Kedvet, lelkesedést tudott önteni az emberekbe. A szeretet melegítette be hivatalát.

Utódja *Huszár* Aladár lett. A vidéki, kedves magyar szellemet hozta az épület falai közé. Nem volt olyan nap, hogy vidéki urak egyenként, vagy csoportosan ne jöttek volna baráti látogatásra. Emellett azonban elég időt talált arra, hogy hivatali kötelességeit ellássa.

Nyomában *Borvendég* Ferenc következett, aki elzárkózottságában talán leginkább Heltay Ferenchez hasonlított. Mindössze pár hónapig viselhette magas méltóságát, amelyet halála után, most már főpolgármesteri minőségben, újból *Sipőcz* Jenő vett át.

Egyre tallózgat Vass bácsi emlékeiben és amikor megérdezzük, mi volt élete legemlékezetesebb eseménye, kijelenti, bevallja, hogy az az út volt, *amidőn az akkori főpolgármesterrel Rodostóba ment,* ahonnan a nemzet II. *Rákóczi* Ferenc és *Thököly* Imre hamvait hozta haza, a magyar földre.

Arra a kérdésre pedig, hogy mikor volt a legboldogabb, azt válaszolja:

— Akkor, amidőn elesett szegény asszonyokat sikerült egy-egy kicsi kenyérhez juttatnom. Mindig a gyermekek voltak az én gyengéim is, talán azért, mert magamnak is öt van és most, amikor nyugdíjba kerültem, tudom, hogy nem fogok unatkozni, mert Angyalföld szegény maszatos gyermekeinek igyekszem a sorsát a magam csekély erőivel is előbbrevinni.

YELLOW

szivacsbehozatali áruház, Budapest, VI., Andrássy-út 32. Telefon: 11-3-36. — Modern háztartási és testápolási cikkek, kefe- és seprőárak, szarvasbőrük.

Gazdasági Értesítő

WINCHKLER ISTVÁN

KERESKEDELMI MINISZTER KIJELENTETTE, HOGY A LEGSÜRGŐSEBBEN KIBOCSÁTJA AZ ÁRUHÁZI RENDELETET

AZ IPARTÖRVÉNY NOVELLÁJA FELHATALMAZÁST AD AZ ÁRUHÁZKÉRDÉS RENDEZÉSÉRE

Az áruházak túltengése immár a forrpontig juttatta a kereskedő világ elkeseredését, amelyhez a vendéglátó és kézművesipar is csatlakozik, mert az áruházak mohósága mind nagyobb területet sajátít ki. Erre a mohó terjeszkedésre, amely mind súlyosabban nehezedik a kereskedelemre, évek hosszú sora óta hívja fel az illetékes körök figyelmét a *Fővárosi Hirlap*, erélyesen sürgetve *az áruházi rendeletet*, amely a lehetetlen állapotnak gátat szab.

Fabinyi Tihamér volt kereskedelemügyi miniszter már elő is készítette a rendelettervezetét, amely szerint két éven keresztül új áruházat nem lehetett volna alapítani, a meglevők pedig nem terjeszkedhettek volna. A továbbiakban az élelmiszerárusítást és a vendéglátó iparűzést, az utcán át való árusítást és az ipari üzem folytatását tiltotta a tervezet. Végül pedig az áruházi adó behozatalairól intézkedett. Fabinyi Tihamér azonban közben a pénzügyi tárcát vette át s így a rendelet kiadása elmaradt. *Fabinyi* utódja, *Bornemisza* Géza, mint annak idejében a *Fővárosi Hirlapnak* adott nyilatkozatában kijelentette, teljes egészében hozzájárult a rendelet-tervezet intencióihoz. A megvalósítás azonban ezúttal sem történhetett meg, mert közben Bornemisza Géza is tárcát cserélt.

Most azonban, mint a legbiztatóbb jelek mutatják, végre siker koronázza küzdelmünket: *az áruházi rendelet kiadása, mint az alábbiak mutatják küszöbön van,* s ebben az eredményben méltó részt követelhet magának a *Baross Szövetség,* amely nagy erővel állott az áruházakat megszabályozó mozgalom szolgálatára.

Éppen idejében jön a kérdés rendezése, mert — az áruházi rendelet megjelenésének hírére —, hogy a kiadandó rendszabályokat megelőzzék — *újabb áruházak alakulásának tervéről hallunk.* Az egyik áruház vezérigazgatója külföldi tőke igénybevételével akar a *Belvárosban új áruházat alapítani* s ugyanakkor az a hír járja, hogy a Berlini-téren bezárt *London-szálló* épületét a szomszédos *Ilkovics* nagybüffé tulajdonosa *áruház-étteremmé* akarja átalakítani.

Más alapítási és terjeszkedési tervek is nyugtalanítják a kereskedelmet, amelynek érdekét nagy súllyal képviselte most lefolyt közgyűlésén a *Baross Szövetség.* Megnyitó beszédében *Ilovszky* **János elnök, aki az áruházak megrendszabályozásáért évek óta lelkes munkát fejt ki,** nagy erővel szállt síkra a kereskedői álláspont mellett s mind a jelenlevő *Winchkler* István kereskedelemügyi minisztert, mind a zajosan helyeslő hallgatóságot meggyőzte a küzdelem igazságáról.

A gyűlés folyamán *Purébl* Győző nyug. fővárosi tanácsnok, a Baross Szövetség alelnöke *határozati javaslatot* terjesztett elő, amelynek értelmében a Baross Szövetség *felkéri a kereskedelemügyi minisztert, hogy a detailkereskedelmet az áruházak versenyével szemben védje meg.* Erre nézve a következő három pontba csoportosítja kívánságait:

1. Bocsásson ki a miniszter rendeleti tilalmat arra nézve, hogy további intézkedésig áruházi üzem létesítésére iparengedély ne adassék ki, a meglevő áruházaknak pedig akár új cikkek bevezetése, akár pedig üzletük térfogatának nagyobbítása útján való terjeszkedése függesztessék fel.

2. Adjon ki a miniszter rendeletet arra nézve, hogy az áruházaknak élelmiszereket és élvezeti cikkeket közvetlen forgalomba hozni tilos; azok az áruházak pedig, amelyek élelmiszerkereskedelmi osztályokat, vendéglői üzemeket, büfféket tartanak fenn, köteleztessenek, hogy ebbeli tevékenységüket záros határidőn belül hagyják fel.

3. Terjesztessék a törvényhozás elé törvényjavaslat, amely az áruházi üzemeket kapacitásuknak és nagyobb ellenálló és teljesítő képességüknek megfelelően az egyéni kereskedelemmel szemben felmutatott sokkal nagyobb forgalmukat külön adózás alá vonja és ezáltal a jelenlegi méltánytalan helyzetet, amely akár az általános kereseti, akár pedig a társulati adó kulcsának azonosságából kifolyólag fennáll, megszünteti.

A közgyűlés egyhangú helyesléssel elfogadta a határozati javaslatot, *amelyet végighallgatott Winchkler* István kereskedelemügyi minszter is.

Gyorsabb eredményt javaslat nem érhetett el, mint ez. Értesülésünk szerint

Winchkler István kereskedelemügyi miniszter még ott, a gyűlés folyamán nyilatkozott az áruház-kérdésről a Baross-Szövetség vezetőségének és kijelentette, hogy az áruházi rendeletet a legsürgősebben kiadja.

A nyilatkozat nagy örömet keltett a Baross-Szövetség vezetői körében s bizonyára teljes megnyugvással vesz tudomást a miniszter igéretéről a felzaklatott kereskedő és iparos társadalom, amelynek most a régen várt áruházi rendelet közeli megjelenését a *Fővárosi Hirlap elsőnek hirül adja azzal a jóleső érzéssel, hogy hosszú, lankadatlan küzdelmének eredményét és jutalmát látja a rendeletben.*

*

Winchkler István kereskedelemügyi miniszter az áruházakra vonatkozó álláspontját az iparügyi novella bizottsági tárgyalása során is leszögezte.

Az új iparügyi novella, amelynek rendelkezései már közismertek, hétfőn került a képviselőház egyesített bizottsága elé és azt egész napon át a késő éjszakai órákig tárgyalták. *Az egyes felszólalók valósággal rohamot indítottak az áruházkérdésben és annak rendezését sürgették,* ugyanazokból az intenciókból kiindulva, mint amelyeket a *Fővárosi Hirlap* kezdettől fogva hangoztatott, hogy tudniillik nem lehet megengedni a nagyáruházak további terjeszkedését, mert ez az önálló kereskedők és kisiparosok létét alapjában támadja meg és veszélyezteti.

Müller Antal kereszténypárti képviselő a kézműiparosság nevében azt hangoztatta, hogy úgy, amint az ipart megvédik egyes kereskedők kontárkodásától, ugyanúgy *meg kell védeni a kereskedelmet a gyárak közvetlen árusításától és nagyáruházak kíméletlen versenyétől.*

Az általános vita végén *Winchkler* István kereskedelemügyi miniszter válaszolt a szónokoknak a nagyáruház kérdésben is. Bejelentette, hogy mivel a felszólalások során felmerült az áruházak kérdése is, *a részleges tárgyalás során olyan módosítást fog javasolni, amely felhatalmazza őt az áruház-kérdés rendezésére.*

Kilenc és félmillióval növekedett a betét az Angol Magyar Bankban

Tiszta nyereség: 1,178.000 pengő
Az intézet üzleteinek fejlődése

Az *Angol-Magyar Bank* zárószámadásai az intézet üzleteinek *az egész vonalon való fejlődéséről tanuskodnak.* Leginkább figyelemreméltó *a bank iránt megnyilvánuló bizalomnak az a jele,* hogy

a betétállomány közel tíz millió pengővel, tehát tizenkét és fél százalékkal emelkedett.

Ez lehetővé tette, hogy a bank *további hitelnyujtással álljon a gazdasági élet rendelkezésére* és ezt igazolja is a váltótárca *több mint 5 millió pengővel való emelkedése.* A bank vezetősége természetesen nem tévesztette szem elől *a mobilitás* követelményeit sem.

A megnyilvánuló bizalomnak eléggé beszédes megokolása az a *három* kiváló közgazdasági név, amely a mérleg alatt olvasható: *Schober* Béla, *Fleissig* Sándor és *Kálmán* Henrik neve.

Amiközben a gazdaadós-védelmi rendeletek a kamathozamot *lényegesen csökkentették,* a bank érdekkörébe tartozó *ipari és kereskedelmi vállalatok javuló üzleteredményei mégis lehetővé tették a nyereség növelését.*

A kimutatott tiszta nyereség mellett lehetett volna osztalékot fizetni, a vezetőség gondos előrelátására mutat azonban az, hogy *a belső energiák, a tartalékok megerősítésére fordították* — a nagy részvényesekkel egyetértésben — *az intézet egész nyereségét.*

*

Az *Angol-Magyar Bank R.-T.* igazgatósága február 15-én tartott ülésében megállapította az 1935. üzletév mérlegét, mely az előző évről áthozott 242.425 P betudásával *1,178.378 pengő tiszta nyereséget* mutat.

A lefolyt évben a gazdasági válság enyhülésének újabb jelei mutatkoztak és az intézet alanti mérlegadatai is számottevő *további fejlődéséről* s az üzletmenet általános élénküléséről tesznek tanuságot. Ennek megfelelően az *eredményszámla* szerint a brutto nyereség — — a kamatjövedelemnek a gazda-adósvédelmi rendelkezések következtében beállott hanyatlása, valamint az áruüzlet hozamának csökkenése ellenére — 5.1 millió pengőre emlkedett. Az eredményt azonban csökkentette az a körülmény, hogy a leírások tétele az előző évi 539.000 pengővel szemben 651.000 pengőre emelkedett, minthogy — a mérlegen belül keresztülvitt jelentékeny rendkívüli tartalékolásokon felül — leírásra kerültek a legújabb *gazda-adósvédelmi rendeletek folytán* az intézetet terhelő engedmények is. Ezenkívül befolyásolja a végeredményt *a személyi és dologi költségek némi emelkedése,* amely főként a kisebb javadalmazású tisztviselőknek juttatott *fizetésjavítások* és a *nyugdíjpénztári tagfelvételek* újbóli megindításával kapcsolatban a bankot terhelő nyugdíjjárulékok növekedése miatt állt elő.

A fenti nyereségegyenleg *lehetővé tenné ugyan osztalék fizetését, azonban a még mindig nem konszolidált általános gazdasági helyzetre való tekintettel az igazgatóság a nagyrészvényesekkel egyetértően ezidén is fenntartja azt az álláspontját, hogy az elért tiszta nyereség az intézet erejének növelésére használtassék fel* és ezért azt az inditványt fogja a március 2-ára egybehivandó 45. évi rendes közgyülés elé terjeszteni, hogy a rendelkezésre álló összegből *600.000 P a tartalékolt, 350.000 pengő a nyug- és kegydíjalapok dotálására fordittassék, míg a fennmaradó 228.378 P az 1936. üzletév számlájára vitessék át.*

A bank *mobilitásának* kedvező alakulását jellemzi, hogy a takarék- és folyószámlabetétként elhelyezett összegnek túlnyomó részét tartotta *készpénzben,* bankári követelésekben és váltókban; *a pénztári készletek és bankári követelések* összege az előző évi 13.1 millió pengőről 13.6 millió pengőre, a *váltótárca* pedig az 1934. évi 48.1 mengőről 53.2 millió pengőre emelkedett. A *váltóleszámitolási forgalom* az előző évi 329 millióról 338 millió pengőre emelkedett.

A *bank érdekkörébe tartozó,* úgyszólván valamenynyi *ipari és kereskedelmi vállalatnál* már az 1934. évben észlelt javulás a lefolyt esztendőben fokozódott; a forgalom emelkedésével a legtöbb vállalat üzleteredménye is megjavult, ami legközelebbi közgyüléseik határozatában is kifejezésre fog jutni *osztalékfizetés formájában,* olyan vállalatoknál is, amelyek az elmúlt években *nem fizettek* oszalékot.

Általános gazdasági javulásról számol be a MOKTÁR

A *Magyar Országos Központi Takarékpénztár* most közzétett mérlege azt mutatja, hogy *a polgári középosztálynál ismét megindult erősebb ütemben a tőkegyüjtés,* ugyanekkor azonban az üzleti élet menete új hiteligényeket és új hitelellátási feladatokat támasztott. Az intézet, amely 65 esztendeje a középosztály bankja,

az elmult év végén közel 70 millió pengővel állt a hitelélet rendelkezésére.

Jellemző a gazdasági viszonyok *általános javulására, hogy amiközben a kamatláb csökkent, az intézet kamatjövedelme emelkedett.*

Az ügyvezetés gondosságát, egyben pedig széleskörü tevékenységét tanusítja egyfelől *az intézet nyereségének további növekedése,* másfelől az, hogy

a mérleg különböző adataiból kitünik az erős tartalékolás.

Egész bizonyos, hogy erős látens tartalékok vannak az intézet érdekeltségeinek értékelésében, miután köztudomású, hogy a *MOKTÁR* éredekeltségeihez tartozó nagyipari vállalatok *egyre fejlettebb és lüktetőbb üzletmenetről tanuskodhatnak,* ugyanekkor ezek a vállalatok *már ingatlanaikban is hatalmas értéket reprezentálnak.* A jelentés egyébként így hangzik:

*

A *Magyar Országos Központi Takarékpénztár* igazgatósága február 11-én tartott ülésében állapította meg a mult év mérlegét. A zárszámadások *823.344.90 P nyereséget mutatnak,* ami *36.362.32* pengővel haladja meg az 1934. év végén jelentkező eredményt.

Minthogy a konjunktura javulása, melynek jelei 1934-ben már feltünedeztek, 1935 folyamán határozott irányban folytatódott, az intézet üzletmenete ennek megfelelően ez évben is haladást mutat. Az intézet összforgalma 3 milliárd 742 millióra rugott s a tavalyit 188.5 millióval haladta meg.

Élénkebb üzletmenet és kedvezőbb eredmény volt tapasztalható az intézet érdekkörébe tartozó vállalatoknál is. A kisemberek anyagi erősödése mellett bizonyit *a könyvecskékre elhelyezett betéteknek 1,893.000 pengőnyi emelkedése 22,095.000 pengőre,* ami többszörösen meghaladta a betéteknek a kamatok hozzáírása által előálló

NIKOPÁLL szipkában
NIKOPÁLL betéttel
dohányozzon.

mert az egészségére ártalmas nikotin, pyridin, kátrány, gyanta stb. származékok ezáltal nem jutnak a szájba és a tüdőbe.

Minden dohánytőzsdében kapható!

1 elegáns bakelit szipka és 5 betét ára 1.50 pengő
1 betét — mely 40 cigarettára elég — 16 fillér

Gyártja és forgalomba hozza: „Nikopáll" kft., Budapest, IV., Gerlóczy-u. 11. T. 89-2-30

automatikus gyarapodását. A folyószámlabetétek végösszege 1,024.000 P csökkenést mutat, noha az üzletfelek száma szaporodott és sok új betétet hoztak. A csökkenést főleg az a körülmény okozta, hogy az intézetnek sikerült legnagyobb külföldi hitelezőjével általános gazdasági szempontból is előnyös, *olyan transakció lebonyolítására megállapodást kötni, mely az intézet külföldi obligójának jelentékeny csökkentése mellett, módot ad arra, hogy a szóbajövő tőkék továbbra is a magyar közgazdaság, nevezetesen az útépítés rendelkezésére álljanak.*

Az igazgatóság a február 24-ére összehívott közgyűlésnek javasolni fogja *a kimutatott 823.344.90 pengő nyereségből változatlanul részvényenkint 1 pengő osztalékot*, vagyis 200.000 pengőnek kifizetését, a külön tartalék 100.000 pengővel való dotálását, 70.000 pengőnek a takarékpénztár nyugdíjpénztárába való átutalását, végül 30.000 pengőnek a hivatalnokok külön jutalmazására való fordítását, a fennmaradó 389.687 pengőnek pedig az 1936-i üzletév számlájára való elővitelét.

A Baross Szövetség nagy napjai

Négynapos konferencia után vasárnap tartotta a Baross Szövetség 17-ik közgyűlésének ünnepélyes záróülését.

A Vigadó zsúfolásig megtelt nagytermében folyt le a rendkívüli érdeklődéssel kísért közgyűlés, amelyen megjelentek: *Fabinyi* Tihamér, *Bornemisza* Géza, *Winchkler* István miniszterek, *Sztranyavszky* Sándor képviselőházi elnök, *Antal* István államtitkár, *Sipőcz* Jenő főpolgármester, *Szendy* Károly polgármester, *Lamotte* Károly alpolgármester, *Senn* Ottó, a Máv. elnöke, *Serbán* Iván, a Külkereskedelmi Hivatal elnöke, *Karay-Krakker* Kálmán főispán, sok képviselő, fővárosi tanácsnokok és magas miniszteriális tisztviselők.

Hovszky János gazdag tartalmú elnöki megnyitója után, amely a magyar ipari és kereskedelmi élet számos aktuális kérdését tárta fel, *Purébl* Győző alelnök ismertette a kongresszus határozatait és javaslatait, köztük az *árúház-kérdésre* vonatkozó határozati javaslatot, mellyel lapunk más helyén részletesen foglalkozunk. Ezután átadta *Spelter* Henriknek, a cukrásziparlestület elnökének és *Scharle* Ferenc kéményseprőmesternek az iparügyi miniszter elismerését.

Antal István államtitkár iktatta be ezután levelezőtagságába *Takách-Tolvay* Józsefet, a frontharcosok elnökét és *Senn* Ottó Máv.-elnököt. *Bednárz* Róbert pápai prelátus átadta a levelelőtagsági okmányt *Lamotte* Károly alpolgármesternek, *Farkas* Ákos tanácsnoknak és *Müller* Antal képviselőnek.

Majd *Fabinyi* pénzügyminiszter méltató beszéd kíséretében átnyujtotta *a Baross Szövetség aranyláncát Szinanyavszky* Sándornak, *Bornemisza* Gézának és *Sipőcz* Jenőnek és a szövetség ezüstláncát *Zimmer* Ferenc kormányfőtanácsosnak. A pénzügyminiszter a továbbiakban a szövetség célkitüzéseiről beszélt és a kereskedő- és iparoserényeket méltatta. *Sztranyavszky* Sándor válaszában az összefogás szükségességét hangoztatta.

Az ülés után *1300 terítékes bankett* volt, amelyen *Sipőcz* Jenő főpolgármester a kormányzót, *Ilovszky* János elnök a vendégeket köszöntötte. *Bornemisza* Géza iparügyi miniszter pedig a kisipar fontosságáról beszélt és azokról az eszközökről, amelyekkel a kormány a kisipart támogatni kívánja.

Kovacsek Ferenc a kőművesek ipartestületének új elnöke. Vasárnap gyülést tartott a *Kőművesek és Kőfaragók Ipartestülete* németutcai székházukban. *Stulcz* Ferenc elnöki megnyitója után előterjesztették a zárszámadást és a jövő évi költségvetést, amit a közgyülés vita nélkül elfogadott. Ezután *Schubert* János és *Vedres* Károly szólaltak fel. Erőteljesebb, tevékenyebb vezetést követeltek az ipartestületben és több munkaalkalmat. *Stulcz* elnök bejelentette, hogy eljártak már *Bornemisza* miniszternél, aki megigérte, hogy *még ebben az évben elkészül a kőműves-ipartörvény.* Ezután megejtették a tisztujítást és az egyesület tíz éven át volt elnöke helyett *Kovacsek* Ferencet választották meg nagy szótöbbséggel elnökké. Alelnökök *Niessner* Ferenc és *Weisinger* György lettek.

A Magyar Tisztviselők Takarékpénztára Rt. báró *Perényi* Zsigmond elnöklete alatt tartott közgyülése egyhangúlag tudomásul vette az igazgatóság jelentését és jóváhagyta az előterjesztett mérleg- és eredményszámlákat. A tiszta nyereség *35.662.94 pengő*, amelyből a takarékpénztár *2% osztalékot fizet.* A közgyülés az igazgatóság tagjává választotta dr. *Wünscher* Frigyest, a *Hangya* vezérigazgatóját.

VÁLLALKOZÁS

Nem ítélte meg a bíróság a fővárosi vállalkozó pótmunkadíjait

A közmunkák lebonyolitása során sok komplikációt okoztak már a vállalkozók által utólagosan végzett ügynevezett *pótmunkák.* Ilyen ügyből keletkezett perben igen érdekes és elvi fontosságú ítéletet hozott most a bíróság. A tényállás szerint esztendőkkel ezelőtt *Koszoru* Imre János asztalosmestert megbizta a főváros *a Hernád-utcai iskola bútorzatának javításával. Koszoru* Imre János a munka befejezése után a benyujtott számlán a jelentékeny mennyiségü pótmunkák árát is felszámitotta. Az asztalosmester később szorgalmazni kezdte a pótmunkák díjainak kifizetését, de, mert ezzel, a lefolytatott vizsgálat eredményeként, *elutasitották,* pert indított *Budapest székesfőváros ellen, 4500 pengő tőke és járulékai iránt.* A tiszti ügyészség a felperes keresetének *elutasitását kérte.* Azzal védekezett, hogy a felperes, amikor felvette a végszámlájának kiegyenlitésére kiutalt összegeket, olyan nyugtát adott, amelyben

kijelentette, hogy az általa felvett összeggel a bútorjavitási munkából kifolyólag támasztható mindennemü követelése teljes kiegyenlitést nyert,

tehát a fővárossal szemben ebből kifolyólag *semminemü további igényt nem támaszthat.* További védekezése során azt is előadta a tiszti ügyészség, hogy

a pótmunkákra vonatkozó vizsgálat során megállapitotta a főváros, hogy a felperes az általa jelzett pótmunkálatokat az épitési naplóban sehol sem jegyezte fel, noha ez a pályázati „Általános Feltételek" értelmében kötelessége lett volna.

Csaba Ágoston dr., kir. törvényszéki bíró most hirdette ki ebben a perben az ítéletet, mely szerint

a törvényszék a felperest keresetével elutasitja.

Az ítélet megokolása hivatkozik a pályázati *Általános Feltételek* több paragrafusára, amelyek szerint abban az esetben, ha a munka folyamán olyan teljesitmények szükségessége merül fel, amelyek később nem lennének megállapithatók, *köteles a vállalkozó ezeknek a munkálatoknak a megállapitását az épitésvezető mérnöktől, az épitési napló útján, vagy pedig külön irással kérelmezni.* Ezt

a kérelmet a vállalkozó olyan időben tartozik előterjeszteni, amikor a szóbanforgó munkálatok még megállapithatók.

Ha az éptésvezető mérnök az ilyen pótmunkák ellen kifogást emel, *módja van a vállalkozónak 48 óra alatt felszólalással élni,* mert ellenkező esetben a végelszámoláskor az ilyen munkálatokért felszámitott díjait *egyáltalán nem igényelheti.* Hivatkozik az ítélet még arra a paragrafusra is, amely kimondja, hogy

a végszámlában a vállalkozó számitsa fel minden járandóságát, mert a fel nem számitott teljesitményeket a székesfőváros olyba veszi, mintha azok díjazásáról a vállalkozó lemondott volna.

Ugyanez a paragrafus kimondja azt is, hogy utólagos felszámitásnak helye nincsen. Megállapitotta a törvényszék, hogy *a 4500 pengős pótmunkálatok ilyen összeggel nem szerepeltek a végszámlában,* tehát ezt a felperes utólagosan már *nem érvényesitheti.*

Uj versenytárgyalási kirások

A polgármester versenytárgyalást hirdet:

A Köztisztasági Hivatal részére szükséges **2300 drb tölgyfatalp szállitására.** Pályázni lehet február 28-án d. e. 10 óráig, Kun-utca 8.

A BSzKRt részére szükséges **andesit szegélykövek szállitására.** Pályázni lehet március 3-án d. e. 9 óráig, Akácfa-utca 15. IV. em. 435.

Ugyanott **25.620 drb anyácscsavar, 37.490 drb Tyrefondcsavar, 20.500 drb sinszeg szállitására.** Pályázni lehet február 28-án d. e. 9 óráig, Akácfa-utca 15. IV. em. 435.

A Gázművek óbudai telepén szükséges **rakodómunkákra.** Pályázni lehet március 6-án d. e. 10 óráig, Tisza Kálmán-tér 20.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető:
NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

Tisztítórongy és Textilhulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46. Telefon: 96-1-75.
Tisztítórongyok legjobb kivitelben!

Avenarius Művek
Különleges szigetelő anyagok, saválló és nedvességálló festékek gyára
Raktár és iroda: Budapest, VII., Almásy-tér 10.
Telefon: 431—38.

FANCSALY FERENC
közp. fütés, vízvezeték, csatornázás és egészségügyi berendezési vállalkozó
Budapest, XI., Horthy Miklós-út 80
Telefon: 59—4—88

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. Telefon: 69-5-59.

Weisz Fülöp RÉZMŰVES
Budapest, VIII., Gólya-utca 13. T.: 460-36

KARDOS JENŐ
EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZŐ, KÖZPONTI FŰTÉS, VÍZVEZETÉK ÉS CSATORNÁZÁSI VÁLLALATA
Budapest, VI., Ó-u. 31. Tel.: 17-9-05

MIKES és BRAUN OPTIKAI CIKKEK NAGYBANI RAKTÁRA
Magyar gyártmányú TITÁN hőmérők vezérképviselete
BUDAPEST, VI., PODMANICZKY-UTCA 27. SZÁM
(Teréz-körút sarok) Telefon 28-2-49

Mihálka és Társai
reszelő- és szerszámáru iparvállalat k. f. t.
Budapest, V., Zápolya-utca 34. Telefon: 92-4-98.

SCHÄFFER KÁROLY
OKLEVELES MÉRNÖK
Vasút-, út-, betonépitési vállalkozó, kövezőmester
Budapest, IV., Petőfi Sándor-u. 16. Tel.: 897—85

GROSZ FRIGYES
OKL. MÉRNÖK ÉPITÉSI ÉS KÖVEZÉSI VÁLL.
Budapest, IX., Bakáts-u. 1. Telefon: 86-0-64.

PAULHEIM LÉNÁRD
ÉPITŐMESTER
BUDAPEST, VII., ROTTENBILLER-U. 6/b. TEL.: 351—54.

BECHT JÓZSEF
építészmérnök, építőmester
Budapest, IV., Kecskeméti-utca 4
Telefon: 84-1-97

CZUCZOR LÁSZLÓ
ÉPITŐMESTER
BUDAPEST
II., Török-utca 4
Telefonszám 574-23

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
építőanyag ipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám. Telefon: 23-0-71, 10-3-59, 14-1-52
Cementgyár: Lábatlanban . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8,000.000 drb.

SZILVESZTER LAJOS
Egészségügyi berendező, központi fütés, vízvezeték és csatornázási vállalata
Budapest, V., Báthory-utca 23. Telefon: 246-72.

TRAUB ÖDÖN
aszfalt, szigetelő, tetőfedő vállalata
Budapest, X., Rezső-tér 3. Telefon: 41-1-65

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, V., KLOTILD-UTCA 3.
Telefonszám: 25—5—54, 25—5—55 és 25—5—56

IBAG-1931
A legjobb sokszorositó gép
Gestetner
D. GESTETNER
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 9
TELEFON: 10-2-20

Huszonötödik évfolyam Budapest, 1936 február 26. 8. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI. ANDRÁSSY-ÚT 60
Telefon: 13-7-15 — Postacsekk: 40.424

A kultúra határállomása

Irta: TÖRS TIBOR országgyűlési képviselő

Soha még szemérmetlenebb és méltatlanabb támadás nem hangzott el egy nemzet, s egy nemzet kultúrája ellen, mint legutóbb a román sajtó egyik sovén orgánumában. A támadás annál perfidebb, mert a lap élén véletlenül — vagy talán nem is egészen véletlenül — egy olyan politikai személyiség áll, akiről nemcsak hivatása folytán lehetett volna több tárgyilagosságot feltételeznünk, de azért is, mert ez a politikus, mint kulturpolitikus évtizedeken át Szent István birodalmának emlőin szívta magába a kulturát. *Goga* Octavián, mert ő a „Tzara Noastra" című bukaresti lap főszerkesztője, a költő, a tudós, az író, eltűrte, hogy lapja hasábjain velünk kapcsolatban nyereg alatt puhított emberhúsfogyasztásról, vérrel telt koponyaserlegekről írjanak, s azt a következtetést vonják le, hogy turáni fajtánk e fantasztikus kulturelőéletéből még ma se tudott kivetkőzni, hanem az európai nemzetek sorában szégyenteljesen kullog a sor végén.

A napi sajtóban ez a brutalitásában minősíthetetlen, aljas hangú támadás megfelelő visszautasításban részesült. A kulturájában megtámadott magyarság e támadást kultúrájának valódi foka szerint méltóságteljesen verte vissza, mindenesetre nem úgy, mint ahogy hasonló — bár részünkről elképzelhetetlen — helyzetben Goga úr és társai tették volna. Igaz, hogy a lelki emelkedettségnek és előkelőségnek ezt a gesztusát megengedhettük magunknak, hiszen az igazság a mi oldalunkon van, s a mosdatlan hang csak azok számára szükséges fegyver, akik tényállításaik gyengeségét a hanggal akarják alátámasztani. Nekünk nincs arra szükségünk, hogy ezeréves történelmünknek mindazokra a fejezeteire hivatkozzunk, amelyekben valóban vér- és emberáldozatról van szó, amikor is vért és embert áldoztunk, de nem azért, hogy a vért koponyából igyuk és az emberhúst fogyasztási célból nyereg alatt puhítsuk, hanem azért, hogy védőbástya szerepünket betölthessük a barbár kelet támadásaival szemben, s a nyugati keresztény kultura védelmében. Nekünk nincs erre a hivatkozásra szükségünk, mert ezt elvégzik helyettünk nemcsak az európai szellemi világ legkiválóbb reprezentánsai, de elvégzik magának Goga Octavian úrnak a saját honfitársai is!

Micsoda vakmerőség kell ahhoz, hogy akár a régi Nagymagyarország kulturfokát, akár a trianoni csonkaországét Bukarestből kritikával illessék akkor, amikor valóságos búcsújárás van minálunk úgyszólván az összes európai államok legjelentősebb kultúrférfiai és hivatalos személyiségei részéről. Kézről-kézre adják a kilincset a nagy metropolisok polgármesterei, küldöttei, a külföldi országok kormányainak kultúrképviselői, akik eddigi ismeretlenségünkből, vagy félreismertségünkből álmélkodva emelnek ki bennünket, mint egy letiportságában, szegénységében is erős, tisztalelkű és kulturált nemzetet. Nem múlik el hét, hogy *Budapest pompásan fejlődött idegenforgalmának programmjában* ne szerepelne valamilyen hivatalos látogatás, ami mind egy-egy jelentős határköve idegenforgalmunk további kibontakozásának s ezzel a nemzetek társadalmában kultúrális térhódításunknak.

Miután Gogáék támadása a Balkánról jött, nem akarunk a balkáni országok részéről megnyilvánult érdeklődésre hivatkozni, bár említhetnők épen a bukaresti hivatalos körök budapesti látogatását is, ami pedig valószínűleg nem a Duna—Tisza-köze „mongol hordái"-nak szólt, tekintve hogy orvosaik, balneológusaik száza, városaik főtisztviselői élükön a bukaresti főpolgármesterrel kifejezetten *tanulni jöttek hozzánk*. Nem hivatkozunk tehát — bármilyen szeretettel és magyaros szívvel fogadjuk ezeket a látogatásokat — a nálunk vitathatatlanul kezdetlegesebb kultúrállapotú országok érdeklődésére. De annál inkább hivatkozunk arra, hogy a történelem kedvezése folytán a miénknél sokkal fejlettebb kultúrájú országok és nemzetek is elküldik reprezentánsaikat a kultúrális és idegenforgalmi kapcsolatok felvételére, vagy szorosabbra fűzésére, elsősorban pedig a maguk nemében *páratlan kultúrintézményeink tanulmányozására*. Vajjon van-e nagyobb bizonyság arra, hogy méltó helyet foglal el Magyarország, s az ország szíve, Budapest, a nyugati kultúréletben, mint az, hogy Európa eddig legkeletibb kultúrállomása, Bécs felénk is megnyitotta kapuit, s az eddig a császárvárosnál megrekedt idegenforgalom kitolódott — és pedig egy-két év alatt nem várt eredménnyel — Budapestig. A Bécscsel való szoros kapcsolat záloga egyébként Strafella volt miniszternek, az osztrák idegenforgalom legfőbb intézőjének legutóbbi látogatása is, amelyhez mindkét részről sok reményt fűzhetünk. De mindennél ékesebb bizonyság az a tény, hogy *bejelentett látogatását várjuk Brüsszel, Varsó, Milano, Hamburg, Koppenhága és még számos német és olasz város polgármesterének, vezetőférfiának, akik a bécsi csereforgalom nyomán mind hasonlóképen hajlandók megteremteni a kapcsolatot Kelet-Európa egyetlen nyugati színvonalú centrumával és akik rövidesen eljönnek hozzánk, hogy itt a helyszínen tanulmányozzák világhíres kultúrintézményeinket, szociális működésünket és Budapest egyéb városi berendezkedését.*

Ilyen körülmények közt, amikor az elfogulatlan külföld figyelme ekkora mértékben fordul felénk, nem okozhat gondot nekünk, ha a Goga-féle renegát kultúrpolitikusok sovén elvakultságukban tajtékot szórnak ellenünk. A magyar kultúrális élet irányítói, s kombattáns elemei: az idegenforgalmi tényezők csak folytassák felvilágosító munkájukat, s tovább haladva a megkezdett úton törjenek lankadatlan erővel és kitartással a kitűzött cél, a szellemi egyenjogosítás felé.

SZENDY KÁROLY

polgármester nyilatkozik a Fővárosi Hirlapnak

a főváros nagy építkezési kilátásairól, a munkanélküliség enyhüléséről és más időszerű városházi kérdésekről

Az inségenyhítő akció kereteinek megszűkítéséről nyugtalanító hírek kerültek az utóbbi napokban forgalomba, úgyhogy *Szendy* Károly polgármester szükségesnek látta hivatalos nyilatkozatban megvilágítani a való helyzetet, leszögezve a tényt, hogy *nem a szociális segítés mérvének korlátozásával, hanem csak a fentartott akció adminisztrációjának gazdaságosabbá tételéről van szó.* Ennek a hivatalos nyilatkozatnak van egy tétele, amely szerint a szociálpolitikai ügyosztály megállapítása szerint *az utóbbi időben csökkent az inségesek létszáma.* Nagyon érdekes ez a megállapítás, amely Budapest legsúlyosabb problémájára, a munkanélküliségre és az ebből fakadó inségre vet biztató fénysugarat. Nem lehet közömbösen elmenni mellette, mert mindennél figyelemreméltóbb jelenség az inségsek számának apadása. A *Fővárosi Hirlap* épen ezért *Szendy* Károly polgármesterhez fordult, hogy erről a vigasztaló jelenségről felvilágosítást kérjen.

Szendy Károly
polgármester

a következő nagyérdekű kijelentéseket tette:

— Huzamosabb idő óta figyeljük Budapest népességének szociális helyzetét és az abban mutatkozó változásokat. A magam részéről mindig bizonyos optimizmussal figyeltem a gazdasági élet jelenségeit és hogy optimizmusom alapos volt, bizonyítják azok az adatok, amelyek az ipar különböző ágaiban mutatkozó kedvező változásokról szólnak. A munkanélkülieink legnagyobb százaléka az ipari munkásság soraiból kerül ki, most azonban

hónapok óta megállapítható a munkanélküliség lassú, de mindinkább térthódító csökkenése.

A nehéz iparnál éppen úgy észlelhetők ezek a kedvező jelenségek, mint más szakmánál és amilyen örvendetes ez a székesfőváros háztartása szempontjából, annyira jelentőségteljes az ország regenerálódását illetőleg is. Aki csak kissé is tisztában van Budapest általános gazdasági helyzetével, jóleső megnyugvással tapasztalja *az ég derülését* és fokozott reménységekkel tekint a nemsokára bekövetkező tavasz felé, mert ez az évszak főként az *építkezések megindulása révén újabb nagyarányú munkaalkalmakat tud biztosítani az inséges tömegeknek.* Városunk fejlődése a lepergett tizenöt esztendőben szinte amerikai méreteket öltött, a gazdasági válság beköszöntésével azonban ez a lendület megtorpant. A mult évben javult valamit a helyzet, most pedig a *fővároshoz beérkező nagyszámú építési engedély-kérelmekből úgy látjuk, hogy*

építési szempontból kitűnő esztendőre számíthatunk.

Ami a legörvendetesebb, s most első izben tapasztaljuk hosszú idő óta, hogy a perifériákon való fejlődés helyett

a város belterületein lévő üres telkekre, vagy az ugyancsak itt álló, elavult ódon házak helyébe kerülnek a modern, új bérházak.

Ez a körülmény, a kereslet megnövekedése folytán, a telekáraknál tetemes értékemelkedésben mutatkozik és az értékemelkedés nemcsak a város legbelsőbb területeire terjed ki, hanem olyan részekre is, amelyeken a centrumhoz való aránylag nem nagy távolság következtében már korábban is kívánatos lett volna az építkezés. *Divatossá vált, például a legutóbbi hónapokban a Margit-körút, a Főutca és általában a Viziváros.* A magántőke egyre erőteljesebben kíván elhelyezkedni a bérházvagyonban, nagyon érdekes azonban, hogy

városszerte egyre kevesebb bérkaszárnya épül és ezek helyét inkább a kisebb méretű épületek vették át.

Értesülésünk szerint

igen sok külföldi állampolár is itt, építkezésben helyezi el pénzét,

emellett azonban *a különböző vállalatok és intézmények is szinte rendszert csináltak abból, hogy nyugdíjalapjuk értékeit ingatlanban, elsősorban házakban konvertálják.*

— Alkalmam volt beszélni szakértőkkel, akik szinte kivétel nélkül azt mondották, hogy *az idei tavasz és nyár az eddigi észleletek szerint meg fogja duplázni a mult évhez viszonyítva az építési tevékenységet.* Már most arra való tekintettel, hogy az építkezéseknél foglalkoztatott munkásság száma tavaly is közel járt a nyolcezerhez, ha ezek az elképzelések valósággá válnak, akkor

a foglalkoztatott munkáslétszám is meg fog kétszereződni.

— A mi építésügyi hatóságaink természetesen minden úton-módon igyekeznek megkönnyíteni az építkezéseket és attól eltekintve, hogy illetékes műszaki ügyosztályunk a legnagyobb előzékenységgel jár az építtetők kezére, olyan irányban is eljárunk, hogy az ezidőszerint fennálló

adómentességi kedvezményeket az állam olyan területekre is kiterjessze,

amelyek eddig nem részesültek azokban.

— Azok a telkek, amelyek a törvényhatósági bizottság elhatározása folytán *a legközelebbi jövőben a főváros részéről eladásra kerülnek, szintén hozzá fognak járulni ahhoz, hogy a város belterületi képe szinesebbé változzék.*

Nagy érdeklődés nyilvánul meg eladásra kerülő telkeink iránt,

jelentős magánajánlatokat is kaptunk már, de mi igen természetesen ragaszkodunk azoknak *nyilvános árlejtés* útján való eladásához.

— Alapjában és egészben az a meggyőződésem, hogy ha a tavaszi és nyári építkezéshez fűzött remények beteljesednek, akkor

ősztől kezdve szociálpolitikai akcióink kereitei maguktól zsugorodnak össze.

Minthogy azonban mi reménységekre nem építhetünk, ezúttal mégsem marad egyéb hátra, mint *az inségjárulék kulcsának 3 százalékra való felemelését kérni a hormányzattól.* Erre főként azért van szükségünk, mivel *az elsőrendű élelmiszerek árában bekövetkezett áremelkedések az előirányzatnál nagyobb mértékben vették igénybe a rendelkezésre álló hitelösszegeket.* Nem szívesen nyúlunk ehhez az eszközhöz, más megoldás azonban nincsen, ennélfogva mihelyt megismerjük a törvényhatósági pártok véleményét, nyomban intézkedni fogunk az autonómia véleményével egyező előterjesztés megtételére nézve.

— Ha már a szociálpolitikai tevékenység kérdéseinél tartunk, talán időszerű lesz rámutatni *annak a vádnak tarthatatlanságára is, hogy nem igyekszünk a kilakoltatottak segítségére sietni.* Köztudomás szerint éppen a legutóbbi hetekben adtuk át rendeltetésének a magános hajléktalanok elhelyzési céljait szolgáló *Pillangó-utcai menhelyet,* amely

a Kerepesi-úti otthonnal együtt többszáz hajléktalannak biztosít fedelet.

Tavasszal megindulnak *a kőbányai sertésszállások területén az újabb szükséglakások építkezési munkálatai is.* Nyugodtan állíthatom ennélfogva, hogy anyagi erőinkhez mérten mindent megteszünk ezen a téren. Ha szórványosan mégis előfordul, hogy egyes kilakoltatott családok elhelyezése pár napig várat magára, erről sajnos, mi nem tehetünk. Olyan megoldást kellene ebben a kérdésben találni, hogy a székesfőváros idejekorán értesülést szerezzen a kilakoltatások bekövetkezéséről, mert így sokkal könnyebben és hamarább nyílnék alkalmunk az elhelyezésre. Szociálpolitikai akcióink egyébként mintaszerűen működnek s hamarosan talán arra is mód nyílik majd, hogy

a szeretetházaknak férőhelyeit tovább szaporíthassuk.

— Azzal fejezem be, amivel kezdtem: *erősen hiszem, hogy a gazdasági viszonyok állandó jellegünek látszó javulása nemsokára a most még hatósági támogatásra szoruló szegényemberek újabb ezreit indítja el a régóta nélkülözött boldogulás útján.*

— A középiskolás tanulók részére ebben az esztendőben *szintén rendezünk külföldi nyaralást.* Eddigi nyaralásaink eredménye az, hogy Olaszország és Ausztria *kétszáz—kétszáz,* Bulgária pedig *száz* budapesti középiskolás tanuló több héten keresztül való nyaraltatását vállalja. Külön fiu- és külön leánycsoportokat fogunk majd összeállítani, amelyeket az iskolaorvosi vélemények alapján *szintén az egészségileg rászorultak közül választunk ki.* Itália földjén az idén is valószínüleg csak fiúk fognak nyaralni, Ausztriában egy később meghatározandó magaslati helyen azonban *mindkét nemhez tartozó tanulók csoportjai nyernek elhelyezést.* A Bulgáriába utazó tanulók nyaralási helye a Feketetenger melletti Várna közelében lesz.

— A külföldi nyaralásban résztvevő tanulók hozzátartozói

kisebb összegü megtérítést lesznek kötelesek vállalni, az elemi iskolai tanulók és óvodások nyaraltatása azonban, miként a multban is, teljesen díjmentesen történik.

— A gyermeknyaraltatási akció nagy jelentőségére egyébként az ország különböző városai és falvai is *felfigyeltek* és ehelyütt is meg kell állapítanom, hogy

bármerre menjünk hazánk területén, a közigazgatási és tanügyi hatóságok legmesszebbmenő megértésével találkozunk.

Ez a megértés nem kis mértékben járult hozzá, ahhoz, hogy a székesfőváros gyermeknyaraltatási akcióját *mai mértékére tudtuk fejleszteni és természetesen igyekszünk is hálánkat kifejezni.* Ez a hála nemcsak szavakban, hanem cselekedetekben is megnyilvánul, a székesfőváros vezetősége ugyanis mindent megtesz arra, hogy amennyiben vidéki iskolásgyermekek csoportjai érkeznek Budapestre, *ezeket saját intézményeiben helyezze el* és teljes mértékben hozzájáruljon ahhoz, hogy *minimális költséggel tanulmányozhassák a székesfőváros nevezetességeit.*

— Akciónkat egyébként *szeretnők továbbfejleszteni,* a jelenlegi pénzszüke ezidőszerint *nem teszi azonban még lehetővé, hogy a nyaraltasában részesülő gyermekek létszámát jelentékenyen fel tudjuk emelni.* Egyik

akadálya az akciókeret bővítésének az időközben beállott drágaság is,

bizunk azonban abban, hogy a gazdasági viszonyok enyhülésével az akció működési körének kiszélesítésére irányuló törekvéseinket siker koronázzal

— Ebben az esztendőben fokozottabban ügyel a főváros arra, hogy

a nyaralatási akció áldásaiban a legszegényebb gyermekek részesüljenek.

— Éppen ezért olyan intézkedés készül, hogy a díjmentes üdültetést *csak azok a tanulók igényelhetik, akiknek szüleit a hatósági inségenyhítő akcióknál nyilvántartják,* illetőleg *nevük a szegénykataszterben szerepel.* Azok a gyermekek, akiknek szülei keresettel rendelkeznek, a három hétre terjedő nyaralásért *kisebb összegü anyagi ellenszolgáltatást kötelesek fizetni.* Az összeg nagysága még nincs meghatározva, valószínü azonban, hogy

husz, legfeljebb harminc pengő hozzájárulást fognak előírni.

— Nemrégiben hírek terjedtek el arról, hogy az idei gyermeküdültetésből, kizárják azokat a gyermekeket, akik az iskolaorvosok, vagy iskolaszakorvosok megállapítása szerint *szervi bajokban* szenvednek. *Ez a hir ilyen formájában alaptalan.* Csupán arról van szó, hogy

a beteg gyermekek üdültetésénél különös figyelmet fordítanak arra, hogy olyan telepekre kerüljenek, amelyek bajuk gyógykezelésére alkalmasak,

— Ha tehát a sorozás alkalmával nagyobb számban találnak ilyen beteg gyermekeket, akkor ezekből *külön nyaralócsoportot formálnak,* hogy egészségük helyreállítására nagyobb gondot fordíthassanak.

Kísérletként az óvodásokat is nyaraltatja az idén a főváros

Gyógyhelyekre viszik a szervi betegségben szenvedő gyermekeket — Csak a szegénykataszterben nyilvántartott szülők gyermekeit nyaraltatják ingyen

A tavasz közeledésével évről-évre időszerüvé válik a székesfőváros által nagy áldozatkészséggel életrehivott *gyermeknyaraltatási tevékenység* lebonyolítása. Az elmúlt esztendők tapasztalatai napnál világosabban bebizonyították, hogy a szegénysorsú és kedvezőtlen körülmények között élő gyenge egészségü budapesti iskolásgyermekek szervezetének megerősítése, testi és lelki nevelése érdekében egyaránt *alig kihangsulyozható jelentősége van a nyaraltatásnak.* A *Fővárosi Hirlap* munkatársa

Petik Kálmán

igazgatóhoz,

a gyermeknyaraltatási akció érdemdús vezetőjéhez fordult és felkérte őt arra, hogy nagy vonalaiban *ismertesse az idén lebonyolításra kerülő akció kereteit.*

— Ebben az esztendőben — mondta *Petik* Kálmán — az elmúlt évhez hasonlóan,

tizezer rászorult gyermek nyári üdültetését tervezzük.

— Ezt a számot jelentősen növeli azonban azoknak a gyermekeknek létszáma, akiket a nyári időszak alatt *a székesfőváros területén lévő üdülőhelyeken veszünk gondozás alá.* Az idén is fenntartjuk *a gyakorlatban oly jól bevált* eddigi üdülőtelepeink üzemét, csupán

a Balatonberényben lévő telep kapcsolódik ki az akcióból.

— Mint ismeretes, ez a telep nem volt a mi tulajdonunkban, csupán bérleti alapon használtuk fel céljainkra, mínthogy azonban

a rajta lévő épületek és berendezkedések egyrészt primitivek, másrészt elavultak,

a székesfőváros vezetősége úgy intézkedett, hogy a gyermeknyanaltatást *ezen a helyen ne folytassuk.* A balatonberényi üdülő

pótlására azonban bőségesen történt gondoskodás, megpedig elsősorban Zamárdin és Bicskén.

A Balatonzamárdiban fennálló székesfővárosi iskolai üdülőtelepet

a Főméltóságú Asszony páratlan áldozatkészségének eredményeként olymértékben sikerült kibővítenünk, hogy ennek az évnek nyarától kezdve már kétszázas gyerekcsoportok részesülhetnek ott a Balaton és a nyár áldásaiban.

A törvényhatósági bizottság határozata folytán tetemesen kibővítettük *a bicskei szeretetotthon férőhelyeit is,* nagyméretü gyermeklubickolót építettünk és ezek az intézkedések lehetővé teszik azt, hogy

1936-tól kezdődően Bicskének is jelentős szerepe lehessen a gyermeknyaraltatásban.

— Az idei nyáron egyébként első ízben teszünk kísérletet arra nézve, hogy *az iskolaköteles koron alul levő kisebb gyermekek nyaraltatása milyen eredményeket fog hozni.* Arra gondolunk, hogy többszáz *3—6 esztendős apróságot* viszünk ki különböző állandó jellegü nyaralótelepeinkre, de természetesen ezeknek a gyermekeknek felügyeletét és gondozását nem ugyanazzal a személyzettel láttatjuk el, amely az iskolásgyermekek mellé van beosztva. *Óvónőket és gondozónővéreket fogunk a kicsinyek mellé rendelni* és bízunk abban, hogy a kísérlet eredményesnek bizonyul, ami *ha bekövetkezik,* akkor

természetesen intézményessé tesszük ezeknek a kicsiny gyermekeknek nyaraltatását is.

RÉVÉSZ ÉS HUSZÁR
autótechnikai cikkek és láncok. Durex-dugattyú vezérképviselet
Budapest, VI., Jókai-tér 7. Tel.: 18-9-54

LIEBHARD BÉLA
ÉPÍTŐMESTER
BUDAPEST, ÜLLŐI-ÚT 64
TELEFON: 52-8-06

Mély fájdalommal jelentjük, hogy

Dr. Berliner Vilmos úr
társaságunk igazgatója

1936 február 17-én elhunyt.

Intézetünk, melynél példátlan odaadással egy emberöltő óta működött és mindazok, akik intézetünkhöz tartoznak, mondhatatlanul sokat köszönnek neki! Nagy munkáját, melyben a végtelen áldozatkészség szelleme vezette, dacolva a hosszantartó nehéz betegséggel, haláláig pihenés nélkül végezte.

Elhunytával tehetségben, erőben és jóságban messze kimagasló egyéniség hagyott el bennünket. Aki ismerte, tudja, hogy mit vesztettünk és nem fogja emlékét elfeledni.

Drága halottunkat csütörtökön, február hó 20-án, déli 12 órakor temettük a wieni Zentralfriedhofban, a IV. kapunál.

Phönix Életbiztosító Társaság
magyarországi igazgatósága

Három módosítást kér a főváros az energiatörvényen

A javaslat igen sikerült alkotás és mind az ország, mind a főváros gazdasági boldogulását jelentősen elősegíti

A kormány nagyjelentőségű törvényjavaslatai közül különös figyelem illeti meg *az energiagazdálkodásról* szóló intézkedéseket. Ez a törvény a modern idők szellemének megfelelően *egy csapásra eloszlatja mindazokat a kétségeket és jogbizonytalanságokat, amelyek az államélet szempontjából olyannyira fontos energiák birtoklása és felhasználása körül mutatkoztak.* A közelmultban nyilvánosságra került, hogy a székesfőváros vezetősége a szóbanforgó törvény egyes intézkedései ellen felterjesztéssel fordult a kormányhoz és a székesfővárosi *Elektromos Művekre* való tekintettel *bizonyos kiigazításokat kért.* A *Fővárosi Hirlap* munkatársa ezzel a kérdéssel kapcsolatban felkereste

Günther Ferenc dr.-t

az *Elektromos Művek* jogtanácsosát, aki a szóbanforgó felterjesztést összeállította. *Günther* dr. a következőket mondta:

— Az iparügyi minisztériumhoz intézett felterjesztésünk *három nagyjelentőségű kérdés tisztázását célozta.* Az egyik *a transzformátor-állomások felállítására vonatkozó rendelkezések* módosítására irányult. Ezidőszerint ugyanis az a helyzet, hogy

az energia-törvény 23. §-a értelmében az új transzformátor-állomások létesítéséhez mulhatatlanul szükséges öt-hathónapi időtartam,

ami bennünket igen súlyosan érint, tekintve, hogy *az ország egyik legnagyobb elektromos vállalata vagyunk.* A felterjesztésben előadtuk a minisztériumnak *aggályainkat és indokainkat* s azt kértük:

a jövőben is tegye lehetővé, hogy az új transzformátor-állomásokat legkésőbb harminc napon belül átadhassuk az üzemnek.

— Ez persze csak úgy lehetséges, ha *eltekintenek a különböző telekkönyvi bekebelezésektől és más jogi vonatkozású előírásoktól.* A rendezést olyan formában kívántuk, mint ahogy *a mezőgazdasági ingatlanok tulajdonosai számára biztosították a vezetékjogot.*

— Előterjesztésünk második pontjában *a saját telepeknek közterületen nyujtott vezeték* jogával foglalkoztunk. A törvény ugyanis úgy intézkedik, hogy a magánvállalatok, vagy egyéb magánosok kezében levő telepek *is szabadon építhetik* fel vezetékeiket közterületeken, ami

nekünk, a Székesfővárosi Elektromos Műveknek rendkívül súlyos konkurrenciát jelentene,

mert azzal egyértelmű, hogy *az üzem fejlődésének útjába szinte elháríthatatlan akadályok jutnak.*

Részletes indokokkal alátámasztott kérésünkben azt javasoltuk, hogy

magánvállalkozások a közterületeken való vezetékjogot csak abban az esetben nyerhessék el, ha megnyugtató módon beigazolódik, hogy a kérelem teljesítéséhez közérdek fűződik.

— Harmadsorban sérelmeztük a törvénynek azt a megállapítását, hogy minden vonatkozásban érvényesüljön *az egyenlő elbánás elve. Lehetetlennek tartjuk ugyanis azt,* hogy amennyiben bizonyos fogyasztói kategóriáknak nyomatékos indokok alapján áramkedvezményeket adunk, *akkor arra kényszerüljünk, hogy ezeket a tarifamérséklési kedvezményeket másoknak is feltétlenül biztosítsuk,* illetve, ha ezt nem tesszük, akkor *ki legyünk téve örökös pereskedés valószínűségének,* vagy lehetőségének. Egész

üzletpolitikánkat felborítaná ennek a rendelkezésnek érvényesítése,

emellett azonban *gyakorlatilag keresztülvihetetlen is.*

— Felterjesztésünk végül számos kisebb jelentőségű kérdésre is kiterjed, amelyek részletezése azonban a nagyközönséget aligha érdekli. Csak a villamos üzletvitelben járatos szakértők bírálhatják el azt, hogy az energia-törvénynek egyes kisebb kérdésekre nézve megállapított rendelkezései milyen behatást gyakorolnak az *Elektromos Művek* fejlődésére, üzemvezetésére és üzempolitikájára.

— Arra való tekintettel, hogy felterjesztésünkben

semmi olyant nem kértünk az iparügyi minisztériumtól, ami megfelelő mérlegelés és kellő megfontolás után a javaslat lényegének sérelme nélkül teljesíthető ne lenne,

nyugodtan nézünk a felettes hatóság döntése elé, mert megvagyunk arról győződve, hogy *a határozat reánk nézve csak kedvező lehet.*

— Egyébként nagy örömel üdvözölték a *Székesfővárosi Elektromos Művek* az energia-törvényt, amelyről a technikusok és a jogászok egyaránt teljes joggal elmondhatják, hogy

igen sikerült alkotás és nagy mértékben fog hozzájárulni ahhoz, hogy az energiagazdálkodás terén mutatkozó és megfelelő törvényes rendelkezések hijján eddig ki nem küszöbölhető anomáliák egyszersmindenkorra megszűnjenek.

Az energia-törvény elkészítése igen nagyjelentőségű cselekedet és *nem kis mértékben viszi előbbre az országot és vele együtt a székesfővárost a gazdasági boldogulás útján.*

A berlini nemzetközi autókiállítás **szenzációja az új áramvonalas**

Mercedes-Benz

1.7 literes typusa

Magas teljesítményű és jutányos árú kiskocsi.

A budapesti gyári fióknál már látható

Eladási központ:
VI., Csata-utca 29. Telefon: 90-8-90

Városi lerakat:
IV., Mária Valéria-utca 10. Tel.: 82-7-32

Negyvenkét ipartestület székháza állandó kiállítási csarnokkal a Kis-Rókus helyén

Életrevaló gondolat a Magyar Ipar Háza megvalósításáról — A gázművek és vízművek igazgatósági épületének elhelyezése

A Székesfővárosi Gázművek Tisza Kálmán-téri igazgatósági telepének eladásáról régebb idő óta tárgyalások folynak az OTI-val. Mint a *Fővárosi Hirlap* illetékes helyről értesül, ezek a tárgyalások már csak kisebb részletkérdések körül folynak és néhány nap alatt befejezést nyernek. Ekkor az ügy a közgyűlés elé kerül, amely dönt a telekeladás dolgában. Értesülésünk szerint az eladásra vonatkozó javaslat az lesz, hogy

a főváros négyzetölenkint 410 pengős egységáron, vagyis 1,500.000 pengőért adja el a telket az OTI-nak.

Az eladással aktuálissá válik

a Gázművek igazgatóságának új elhelyezése.

Errenézve többféle elgondolás van, de végleges elhatározás még nem történt. *A tervek között ezuttal is szerepel a Rákóczi-úti Kis Rókus helyén új igazgatósági épület emelése,* de ennél a régebbi tervnél jobban

előtérbe került a Központi Városháza Károly-körúti egyemeletes szárnya is.

A Gázművek igazgatóságának elhelyezésével

Becsey Antal,

a Gázművek üzemi bizottságának elnöke

nagyon érdekes és figyelemreméltó gondolatot vetett fel a *Fővárosi Hirlap* munkatársa előtt.

— A tervet, hogy a Gázművek igazgatósága és vele együtt a Vízművek igazgatósága a Kis Rókus helyébe emelendő hétemeletes felhőkarcolóba kerüljön, *nem helyeslem.*

A legideálisabb hely lenne a tervezett Madách Imre-sugárút kiindulási pontjánál nyitandó tér,

szemben a Központi Városházával. Ez a város centrumában feküdne, közvetlen közelében lenne a városházának és az építkezés mindjárt monumentális palotához juttatná az új teret.

Ezután *Becsey* Antal, aki az üzemi kérdések, a műszaki tudományok, az egész világot mozgató energia-problémák, városrendezési, idegenforgalmi kérdések mellett az ipar érdekeit is éber figyelemmel kíséri, rendkivül érdekes tervet vetett fel arra nézve, hogy a Kis-Rókus öreg épületét milyen új alkotással kellene felcserélni.

— A Magyar Ipar Házát kell a Kis-Rókus helyén felépíteni.

Negyvenkét ipartestület működik ma Budapesten, kis részben saját székházában, de nagyobbrészt bérházakban szétszórva. Ezeket

az ipartestületeket egy otthonba kell összehozni

és erre a célra kinálkozik a Kis-Rókus épülete.

— Tessék csak elgondolni: — mondja a nagyszerű gondolat ihletében *Becsey* Antal — mit jelentene ez az ipartestületeknek, mit jelentene az egész magyar ipar presztizsének és mit a fővárosnak? A Rákóczi-úti palotában minden egyes ipartestület megkapná a maga helyiségét, de közösen használhatna hatalmas gyűléstermet és nagyszerű könyvtárat, kaszinót s berendezhetne mindenrendű gyüjteményeket.

— Az ipartestületek között állandó érintkezés áll fenn, ami ideálisan meg lenne könnyítve, ha valamennyien egy épületbe kerülnek. Ide lehetne telepíteni az országos ipari érdekképviseleteket és a *Kisipari Hitelintézetet* is, amely ma bérhelyiségekben működik.

A Magyar Ipar Háza egyúttal a magyar ipar állandó reprezentatív kiállítását is szolgálná.

Az udvaron, a folyosóban, előcsarnokokban legkiválóbb ipari termékeink lennének közszemlére téve, tanulságul az iparosságnak és vonzó látványosságul az idegeneknek.

— Minduntalan racionalizálásról hallunk. Hát kell-e ennél jobb racionalizálás a magyar ipar érdekképviseletei számára. S mindezek tetejében

az egyes ipartestületek kevesebb bért fizetnének, mint eddigi különálló otthonukban.

Azt hiszem valamennyien szívesen üdvözölnének egy ilyen tervet, amelynek valóraváltása a magyar iparnak, a fővárosnak, az államnak egyformán érdeke.

Becsey Antal nagyszerű elgondolását a *Fővárosi Hirlap* íme átadja a nyilvánosságnak, azzal a kívánsággal, hogy az érdekelt ipartestületek, a főváros és a kormány karolják fel azzal a komolysággal, aminőt ez a gondolat megérdemel.

Racionalizálási problémák után a Beszkárt tarifális kérdéseivel foglalkozik az üzempolitikai bizottság

Az az idegesség, amely a fővárosi közüzemek állitólagosan tervbevett tarifaemeléseinek hírével kapcsolatban heteken keresztül megülte a polgárság kedélyét *Sipőcz* Jenő dr. főpolgármester ismeretes sajtónyilatkozata óta megszünt. A közönség megkönnyebbüléssel vette tudomásul, hogy a főpolgármester csak abban az esetben hajlandó a tarifák módosításának a legszükségesebb mérvig való megváltoztatására, ha a munkába állított szakértők véleménye szerint az üzemek gazdálkodásának egyensúlyban tartására semmiféle más lehetőség nem kinálkozik.

Az üzempolitikai bizottság ebben az irányban haladó, felelősséggel teljes tevékenysége ütemesen folyik s miután az *Elektromosműveket* illetően a szakértő vélemények már majdnem hiánytalanul elkészültek, most a *BSzKRt problémáinak tisztázása* van soron. A felkért tizenöt szakértő legtöbbje még nem készült el a neki kiadott kérdéscsoportra adandó válaszokkal, *egypár műszaki természetű ügyben azonban már kialakultak a javaslatok.* Ezek *a racionalizálási kérdések* körébe vágnak, s értesülésünk szerint *a vasút felszereléseinek modernizálására, a sinhálózat átalakitására, a villanymotorok üzemének gazdaságossabbá tételére vonatkoznak.*

Az átfogó jelentőségü racionalizálási javaslatok megtételére a szakértők kijelentései szerint mindeu valószínüséggel a jövő héten kerülhet a sor, ezután nyomban megvitatásra kerülnek a *tarifális módositásokra* vonatkozó javaslatok is.

A BSZKRT-ot illető vizsgálat befejezése után az üzempolitikai bizottság a *Vízműveket veszi tárgyalás alá* s ha ezzel az anyaggal is elkészült, akkor következik a *Gázműveket* illető javaslatok megtétele.

Április 15. napjáig — ezt a terminust adta az üzempolitikai bizottság a főpolgármesternek — *a több hónapra kiterjedő vizsgálati és javaslattételi munka egész anyaga átkerül az Újvárosházára,* ahol *Sipőcz* Jenő főpolgármester annak áttanulmányozása után nyomban a *tizenhetes bizottság elé viszi az összes szakértői megállapításokat és az üzempolitikai bizottság által megtett javaslatokat.* Ezt a tárgyalást azután *nyomon fogják követni a főpolgármester által teendő konkrét intézkedések.*

Arra való tekintettel, hogy az üzempolitikai bizottságban eddig még egyetlen konkrét javaslatot sem szövegeztek meg, *minden hiresztelés, amely a tarifaemelésekre, vagy azok mérvére vonatkozik, üres találgatásnál nem egyéb.*

Miért tartja időszerűtlennek az inségjárulékok felemelését a NEP fővárosi szervezete

A Nep pénzügyi szakbizottsága, mint arról a párt hírei között beszámoltunk, az inségjárulékok felemelésével szemben foglalt állást s nyilván ennek az állásfoglalásnak volt az eredménye, hogy a polgármesteri VI. ügyosztály mellett működő állandó szakbizottság ülésén *Zsitvay* Tibor indítványára a szóban lévő ügyosztályi indítványt a napirendről levették.

A párt szakbizottságának álláspontját illetőleg kérdésünkre

Vályi Lajos dr.
törvényhatósági bizottsági tag,

a párt szakbizottsági munkájának a vezetője a következőket mondta:

— Az 1922. évi I. t.-c. felhatalmazta a törvényhatóságokat arra, hogy a nyomor enyhítésére inségjárulékot vethetnek ki. A székesfőváros 1924-től 1932-ig élt is ezzel a jogával. A 185.400/1932. B. M. számu rendelet óta a járulék alapját és mértékét nem a törvényhatósági bizottság, hanem az idézett miniszteri rendelet állapította meg és pedig olyan módon, hogy a jövedelemadónak 20%-át, a társulati adónak 20%-át és az általános kereseti adóalapnak 2%-át kellett inségjárulékként kivetni. Az inségenyhítő kiadások 1925-ben is meghaladták a költségvetési előirányzatot s az 1935—36. évre kivetett és az 1936—37. évre kivetendő inségjárulék ugyancsak nem fog elegendő fedezetet nyujtani a felmerülő szükséglet részére. Éppen ezért a pénzügyi ügyosztály azt a javaslatot kívánta a belügyminiszter úrhoz felterjeszteni, hogy a jövőben a kereseti adó alapjául vett kereset után *az eddigi 2% helyett 3% inségjárulékot vessen ki*, ami pedig azt jelentette volna, hogy az általános kereseti adó fizetésére kötelezett adófizetők az általános kereseti adó és az ahhoz kapcsolódó inségjárulék címén az *adóalapnak szolgáló kereset 8%-át tartoztak volna fizetni.*

— Pártunk meg van győződve arról, hogy *az inségakcióra változatlanul szükség van.* Annak lebontására az idő nem érkezett el, sőt *az inségenyhítő tevékenység okos és célszerű további kiterjesztésére van szükség. Még sem tartja megengedhetőnek, hogy a mutatkozó fedezethiány ismét a legegyszerűbb és legkényelmesebb módon, az adócsavar beállításával egyenlíttessék ki.*

A főváros adófizető közönsége már túl van a teherviselési képesség határán. A lineáris adóemeléseket immár feltétlenül ki kell hagyni a finánczsenialitás fegyvertárából. Mert az adóterhek növelését az adózók még a legszebb, legszívhezszólóbb elnevezés alatt sem bírják el.

— Általános kereseti adó alá esnek az ipari és a kereskedelmi üzletből, szellemi és más hasznothajtó foglalkozásból származó jövedelmek. Ami azt jelenti, hogy ez az adó nem a szellemi munkából élő középosztályt és az ugyancsak a saját munkájából élő kispolgárságot sujtja elsősorban és pedig 500 pengő évi keresetminimumig, tehát egy igen alacsony alsó határig. Ennek a társadalmi rétegnek a továbbadóztatása már nemcsak méltánytalanság, de egyenesen képtelenség volna.

— *Az inségenyhítő tevékenység céljára szükséges fedezetet elő kell teremteni, de pártunk megítélése szerint ennek igen sok más módja van, mint az adóteher újból való emelése.* Inkább olyan kiadásokat kell háttérbe szorítani, amelyek, ha szép, jó és hasznos célt szolgálnak is, de még sem olyan elsőrangú igényűek, mint az inségenyhítő tevékenység és a keresetéből élő polgári társadalom ügyis leszorított megélhetési egyensúlya.

— Köztudomásúlag most áll megoldás alatt a *szanálás kérdése.* És ennek keretében a *Nep kezdeményezésére most állnak tárgyilagos megvizsgálás alatt azok a kérdések, amelyek a főváros háztartási egyensúlyára vonatkoznak. Tehát a munkálatok befejezése és tiszta kép kialakítása előtt időszerűtlennek is kellett tartanunk az ilyen kiragadott részleges intézkedéseket.* Ezek és ehhez hasonló megfontolások késztették pártunkat arra, hogy az inségjárulék felemelésére vonatkozó indítvány újabb előkészítését és megoldását kívánja meg.

HÍREK A PÁRTBÓL

A Női Tábor végleges megszervezéséig szüneteinek az ideiglenes vezetői megbizások

A mult héten különböző tendenciózus hírek jelentek meg a Nep fővárosi szervezetének *Női Táborával* kapcsolatosan. Illetékes helyen ebben a tárgyban a következő felvilágositást adták a *Fővárosi Hirlap*nak:

— A mult évben lefolyt választások idején nagyszerű munkát végzett a fővárosi szervezet mellett működő *Női Tábor*, amelynek elnöke *Zsitvay* Tibor, a fővárosi szervezet elnöke, ügyvezető társelnökei egyenlő hatáskörrel *Kovács* Istvánné dr.-né és *Damokos* Tiborné voltak. A Női Tábor azonban a választásokkal kapcsolatban csak *ideiglenes szervezetet* nyert és *Zsitvay* Tibor, a fővárosi párt elnöke *ideiglenes megbizatásokat* adott a párt női vezetői részére is. *Ezek az ideiglenes megbizatások a mult évben megszűntek* s mindaddig, amíg a Női Tábor *végleges szervezetet* nyer, a Női Tábor vezetését illetőleg csak magának Zsitvay Tibornak van joga a fővárosi szervezést illetőleg intézkedni.

— Nyilván félreértés következtében az elmult napokban a Női Tábor *Zsitvay* Tibor előzetes tudta nélkül *pártgyülést hivott össze*, amelyet azonban az előbb említett okokból nem tartottak meg.

— A karácsonyi ünnepekkel kapcsolatban a Nep fővárosi szervezete *akciót indított a párt kerületi szegényeinek megsegítésére* és ezt az akciót a fővárosi szervezet felkérésére *kiváló sikerrel Kovács Istvánné dr.-né bonyolította* le, aki egész természetesen ügyködéséről a legpontosabban jelentést tett és elszámolt. Tekintettel a teljesen kielégitő eredményre, csak természetes, hogy a Párt karitatív tevékenysége körében *Kovács* Istvánné dr.-né közreműködésére továbbra is számit.

— Viszont az is természetes, hogy a Női Tábor végleges szervezetének kialakítása után az egységes munkában számit a Párt mindazoknak a lelkes hölgyeknek a támogatására, akik önzetlen odaadással végezték a Női Tábor ideiglenes szervezetének a vezetését és minden illetékes tényező által elismert munkáját.

Az Élelmiszerüzem mérlege. A *Községi Élelmiszerüzem* üzemi választmánya *Juhász* Jenő dr. törvényhatósági bizottsági tag elnöklésével ülést tartott, amelyen *Baitz* vezérigazgató előterjesztette az Élelmiszerüzem mérlegét. A választmány a mérleget tudomásul vette. A zárt ülés ezután folyóügyekkel foglalkozott. Az utóbbi időben különböző vonatkozásokban szóba került az Élelmiszerüzem feladatkörének kiterjesztése és esetleges új üzletágak bekapcsolása. A hírekre különböző kereskedelmi és ipari érdekeltségek meg is mozdultak és tiltakoztak az Élelmiszerüzem versenye ellen. Mint értesülünk, *az üzemi választmány az Élelmiszerüzem tevékenységének kiterjesztésével egyáltalában nem foglalkozott* és ilyen irányú javaslatok sem kerültek tárgyalásra.

Sárkány Ferenc székesfővárosi bizottsági tag, a HONSz országos társelnöke, immár két hónap óta tartó súlyos betegségéből teljesen felépült és pár heti üdülésre elutazott a fővárosból. Reméljük, hogy teljes, friss egészségben mihamarabb látni fogjuk őt a közügyek terén ismert agilis és hasznos munkájában.

A főváros műszaki adminisztrációja és a státusrendezés. A NEP út- és csatornaépítési, városrendezési és magánépítési, valamint magasépítési szakbizottsága csütörtökön ülést tartott *Dorner* Gyula, a törvényhatósági bizottság örökös tagjának elnökletével. Tárgyalásra kerültek *a főváros műszaki adminisztrációjának szervezetére és a műszaki ügyosztály státusrendezésére* vonatkozó indítványok. Kívánatosnak tartotta a szakbizottság, hogy *mérnökök és szakemberek jussanak a műszaki osztály élére* és hogy *műszaki alpolgármesteri szakhivatal* döntsön üzemi és szakkérdésekben. A most aktuális státusrendezés nyujtana erre a változtatásra a legjobb alkalmat. *Katona* János, vágvecsei *Wellisch* Andor és *Dorner* Gyula törvényhatósági bizottsági tagok, továbbá *Führer* Miklós, *Rados* Jenő dr. és még többen szólottak a tárgyhoz, amelyet az egyesített szakbizottság javaslatára a pártelnök és a pártszervezet elé terjesztenek.

A tervszerű fásítás és a Bibic-telep kivánságai. A NEP fővárosi szervezetének út- és csatornaépítési szakbizottsága az elmult szerdán ülésezett és letárgyalta a törvényhatóság szerdai közgyülésén szereplő szakbeli kérdéseket. Az angyalföldi szennyvízátemelő telepen szükséges öt zsilip vállalatbaadása kérdésével *Dorner* Béla szakbizottsági elnök inditványára egyhanguan kifogás tárgyává tették a többször sürgetett egységes kiirási rendszer hiányát, ami miatt a pályázatok megfelelő összehasonlítása lehetetlen. A szakbizottság felkérte *Dorner* Gyula elnököt, hogy a kiirás rendszerének helyesebbé tételét ismét sürgesse meg. *Vályi* Lajos dr. bizottsági tag az idei útépítési tervvel kapcsolatban kifogásolta, hogy a *Bibic-telep lehetetlen állapotaival szemben semmiféle lényeges javulást nem jelent a folyó évi útépítési program.* A Bibic-telep lakóinak legelemibb kívánságát sem honorálják. Nagy hiánya a telepnek, hogy *utcái nincsenek fásítva*, ilyen formán az év egyik részében minden vízben úszik, az év másik részében pedig a hőség és por gyötri a lakókat. A Bibic-telep lakossága évek óta kéri, hogy szegélyezzék az utcákat akácfákkal, ami a telepen lakó sok méhész számára is kedvező volna. Sürgősnek tartja a *Sasadi-út szegélyének fásítását is.* Úgy látja, általában nem fordítanak elég gondot a főváros utcáinak fokozatos és tervszerű fásítására. A szakbizottság *Vályi* Lajos dr. javaslatára elhatározta, hogy elnöke útján felszólítja a II. ügyosztályt az említett hiányok pótlására és *az utcák fásításának évenkinti fokozatos keresztülvitelére.*

A NEP fővárosi szervezetének pénzügyi szakbizottsága csütörtökön Glücksthal Samu dr. elnöklésével ülést tartott, amelyen letárgyalták a pénzügyi ügyosztály mellett működő szakbizottság pénteki ülésének napirendjét. A bizottság kivánatosnak tartotta, hogy az idei évre vonatkozó inségenyhítő tevékenységre és annak költségeire szolgáló fedezet biztosítására vonatkozó ügyosztályi előterjesztés vétessék le a napirendről. A pártszakbizottság a mai helyzetben nem tart megengedhetőnek semmiféle adóemelést, egyébként az inségenyhítő tevékenység céljaira szükséges fedezet másirányú biztosítása tekintetében nem látja kimeritve az egyéb lehetőségeket. A szakbizottság megállapítása szerint az ügyosztályi előterjesztés részleges megoldást tartalmaz, amelyet most a szanálási tervek kiforrása idején nem tart időszerűnek. Erre való tekintettel a pártszakbizottság felkérte a párt elnökét és a törvényhatósági bizottság tagjait, akik a városházi szakbizottságban is résztvesznek, hogy a tervezett adóemelés ellen mindent kövessenek el. (Az előterjesztés, mint ismeretes, lekerült a városházi szakbizottság napirendjéről.) A beépítésre szánt fővárosi telkek árverési eladása alól kivenni kívánta a bizottság a Szemere-utca 8. számú, valamint a nagyfuvaros-utcai telket, miután előbbire országos ügyvédi jóléti célt szolgáló terv ügyében érkezett be kérvény, a nagyfuvaros-utcai telket pedig továbbra fent kell tartani a józsefvárosi népfürdő céljára.

LACZKÓ ISTVÁN SZERSZÁM ÉS GÉPKÉS ÜZEME
BUDAPEST, VI., HORN EDE-UTCA 12. SZ.
TELEFON: 10-5-23.
Mindennemű papir, bőr és falpari gépkések, lemezollók, szerszámok gyártása, köszörülése

Lantos Mihály
építőmester
V., Váczi-út 34. — Telefon: 93-6-52

Baráth György
hat. eng. villanyfelszerelési vállalata
Budapest, I., Clasz-fasor 4
Telefon: 609-67

SZÉKELY KÁROLY
OKL. MÉRNÖK, ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
Budapest, XI., Budafoki-ut 41/b. Tel.: 59-6-73

GERŐ LÁSZLÓ vízvezeték, központi fütés, egészségügyi berendezések és épület-bádogos munkák vállalata.
XIV., Columbus-u. 14. TELEFON: 97-5-29.

TENCZER JÓZSEF elektrotechnikai vállalata
Budapest, VIII., Horánszky-u. 2. TEL.: 43-3-61.

„DOLGOZZUNK"
IPARI, TERMELŐ, ÉRTÉKESITŐ ÉS FOGYASZTÁSI SZÖVETKEZET
Budapest, VIII., Gyulay Pál-u. 7. Tel: 35-5-63. 52-8 52

GROSZ FRIGYES
OKL. MÉRNÖK ÉPITÉSI ÉS KÖVEZÉSI VÁLL.
Budapest, IX., Bakáts-u. 1. Telefon: 86-0-64.

Nagy Pál
egészségügyi berendezési vállalkozó
Budapest, II., Fő-utca 20.
TELEFON: 52-0-93.

ECKHARDT ISTVÁN
ácsmester, épitési vállalkozó
BUDAPEST, VII., NEFELEJTS-U. 38.
TELEFON: 32-3-87.

„IDEAL" ACÉLCSŐ BÚTOROK
kombinált szobák, hall, úri- és előszobák, ülőbútorok, zsúrkocsik állandó nagy választékban
„IDEAL" MODERN CSOBÚTORUZEM
Budapest, V., Sziget-utca 5-7. — Telefon: 99—2—54

A főváros tulajdona — Saját kezelésben

Budapest Székesfőváros Községi Élelmiszerárusító Üzeme
IX., Soroksári-út 58.
Interurbán telefon: 31-8-41 és 37-2-75
Sürgönycim: Közélelmezés

Foglalkozik: friss marha-, sertés-, borjú- és juhhús zsiradék, kolbászárú, tejtermék, baromfi, vadhús, tojás, gyümölcs- és zöldségneműeknek forgalombahozatalával. — Az árusitás a főváros fogyasztóközönsége részére 52 saját elárusító helyén történik

Széljegyzet egy kinevezésről

Nem szoktunk tömjénezni senkinek, aki új pozícióba kerül, legyen az a pozíció bármilyen előkelő és szép is. Minden új embernek kijár az előlegezett bizalom, ami azonban sohasem tévesztendő össze az előlegezett dícsérettel. Nem az ember lénye, nem egyénisége az, amely determinálja helyét a társadalomban, hanem legalább ugyanilyen mértékben a kifejtett munkássága is, amelyet természetszerűen előre nem lehet meghatározni és felmérni. A tehetség és a jellem predesztinálhat valakit valamely állás betöltésére, de az eredmények azok, amelyek a választás helyességét, az ember igazi értékét megadják. Most azonban mégis hozzá kell szólnunk a kinevezéshez, amely mellett — bármely kiváló egyéniségről van is szó — hangtalanul siklottunk volna el mindaddig, amíg az új ember munkájának kritikáját, vagy méltatását nem adhattuk volna. Itt azonban különös körülmények játszottak közre, amelyek — fájdalom — igen kóros jelenségekre mutatnak.

Mindössze az történt különben, hogy *Szendy* Károly polgármester *Mártonffy* Máriuszt, akit igazán nem kell itt sem bemutatnunk, sem dicsérnünk, igazgatóvá nevezte ki az Elektromos Művekhez. Ennek mindenki örül, ehhez mindenki gratulál. De főként az váltja ki ezt az örömöt, hogy *Szendy* Károly polgármester a lehető leggyorsabban, a lehető legtökéletesebb elégtételt adta ennek a puritán, köztiszteletreméltó, kiváló főtisztviselőnek, akit hetek előtt alávaló módon silány panamistaként igyekeztek beállítani a főváros közvéleménye előtt. Olyan hadjárat indult meg Mártonffy Máriusz ellen, amely hadjáratot nem lehetett lezárni azzal a méla akkorddal, hogy a sajtó konstatálta ártatlanságát, büntelenségét. Itt arra volt szükség, hogy a polgármester egészen kivételes bizalma nyilatkozzék meg a kiváló főtisztviselővel szemben, akit valakik, valamiért el akartak gáncsolni, el akartak távolítani az útból. A polgármester nemes gesztussal százszázalékig eleget tett ennek a kötelességének, aminthogy senki nem is várt tőle mást. Mártonffy Máriuszról ma mindenkinek tudnia kell, hogy visszapattantak szilárd jelleméről a méltatlan vádak, amelyekkel szemben a polgármester tökéletes bizalmának biztosításával védte meg őt. Nem álmos és konvencionális bizalomnyilvánítással, hanem azzal a ténnyel, hogy elokelő és nyilván fölfelé törő pozíciót biztosított Mártonffy Máriusznak.

Ez eddig rendben is van. De most a probléma másik felét is tisztázni kell. Azokra a különös körülményekre gondolunk, amelyek bizonyos kóros jelenségek közreműködésére vallanak. Mi azt szeretnénk, ha a polgármester erélyes eljárása azt tudná bebizonyítani, hogy csak jellemtelen, gonosz emberek manőveréről volt szó és a sebnek mélyebben nincsenek gyökerei. De ha vannak, ki kell irtani, bár az is valószínű, hogy annak a nemes és szép elégtételnek napfényében, amelyet Mártonffy Máriusz kapott, megsemmisülnek az átkozott sötétség szellemei. De mégis tudni kell, kik indították és miért a Mártonffy Máriusz ellen való hadjáratot, voltak-e olyan célok a háttérben, amilyenekről beszélnek és amelyek a polgármester és az autonómia tekintélye és hatalma ellen irányultak volna. Mi nem hiszünk benne, mi csak az emberi gonoszság rovására írjuk a Mártonffy Máriusz meghurcoltatásának ocsmány manőverét: de mégis a polgármestertől szeretnénk erre is olyan kerek, határozott és nemes választ kapni, mint amilyen az Elektromos művek új igazgatójának kinevezése volt.

Tetőszerkezetek, textiliák lángmentesítését vállalja
„LION BRAND“ lángmentesítővel
EISNER GYULA drogeria laboratoriuma
Budapest, VI., Andrássy-út 37. Telefon: 28—5—24.

OETL ANTAL
vasöntőde és gépgyár részvénytársaság
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. szám
Telefon: 46—1—09.

Padozati munkák elsőrangú kivitelben
szlavóniai tölgy- és bükkparkét, táblaparkét, egyszerű és díszes kivitelben, aszfaltparkét és hajópadlók
Pestszentlőrinci Parkettgyár és Gőzfűrész Részvénytársaság.
Budapest, V., Rudolf-tér 1. Tel.: 21-2-44.

Gömbös Gyula, Zsitvay Tibor és Szendy Károly ünneplése a NEP tanügyi vacsoráján

Az autonómia politikai életében a kormánynak is közvetlen szerepet és felelősséget kell vállalnia

(Saját tudósítónktól.) A Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének Esterházy-utcai termeiben nagy társaság gyülekezett össze szerdán este. Röviden *tanügyi vacsorának nevezték* ezt a találkozót, amely vacsora keretében nagyjelentőségű demonstráció volt a nemzeti egység gondolata és az új korszak mellett, amelyet ennek a gondolatnak diadalmas térhódítása jelent a városházán.

A vacsorát a főváros tanügyi személyzetének most kinevezett hetvenhat tagja rendezte

és azért választotta erre a célra a NEP otthonát, hogy hálájának adjon kifejezést az igazságosság érvényesüléséért a kinevezésekben. *Zsitvay* Tibornak és az ő táborába tartozó törvényhatósági bizottsági tagoknak és ugyanekkor *Szendy* Károly polgármesternek és *Felkay* Ferenc tanácsnoknak szólott a meleg elismerés és köszönet, amelyet a kultúra munkásai hoztak el az ünnepi vacsorára, de szólott a hódolat az egész új irányzatnak, amely

Gömbös Gyula eszméinek érvényrejutását jelenti a fővárosi autonómiában,

s amely a tanügyi kinevezések terén a munka és közérdek megbecsülését jelentette.

Az ünnepi vacsorán megjelent *Usetty* Béla dr. országgyűlési képviselő, aki *Zsitvay* Tibort is képviselte, továbbá a törvényhatósági bizottsági tagok sorából *Bényi* Károly dr., *Dongó* Orbán, *Gazdy* Jenő, *Hegedüs* Bertalan dr., *Hencz* Lajos dr., *Juhász* Jenő dr., *Kertész* Elemér, *Orova* Zsigmond dr., *Tóth* Gábor, *Vályi* Lajos dr., ott volt *Pintér* Jenő dr. tankerületi főigazgató, *vitéz Komárnoky* Gyula dr. tanítóképző intézeti igazgató, *Bolyos* István polgári iskolai igazgató, *vitéz Sághelyi* Lajos polgári iskolai és *Albrecht* István elemi iskolai szakfelügyelő, továbbá *Dávid* Antal dr. egyetemi tanár elnökkel az élén a NEP Országos Tanügyi Szövetsége fővárosi szervezetének számos tagja és teljes számban az ujonnan kinevezett tanárok, tanárnők, tanítók, tanítónők, óvónők és sok vendég, akik az ünnepi hangulatú, barátságos együttlétért *Miklós* Béla tanárnak, a tanügyi szervezet titkárának voltak hálásak.

A vacsora során *Dávid* Antal dr. egyetemi tanár, elnök meleg hangon mondott köszönetet *Szendy* Károly polgármesternek, *Felkay* Ferenc tanácsnoknak, valamint *Zsitvay* Tibornak és a NEP fővárosi szervezete tagjainak azért, hogy a tanügyi kérdéseknél úgy személyi, mint tárgyi vonatkozásban az igazságosság érvényesülését keresik, s hogy ez a mostani kinevezéseknél is érvényesült. Kijelentette, hogy, úgy mint eddig, továbbra is a nemzeti egység jegyében kívánnak dolgozni.

Mohácsy Lajos tanár a kinevezettek nevében mondott köszönetet a NEP fővárosi szervezetének támogatásáért, amely a kinevezések terén a szolgálati érdemek érvényesülését biztosította.

Usetty Béla dr. országgyűlési képviselő beszélt ezután nagy figyelem közepette. Mindenekelőtt a megjelenésében akadályozott *Zsitvay* Tibor üdvözletét tolmácsolta, majd örömét fejezte ki azért, hogy a kinevezésekkel megelégedést tudtak nyujtani. A mai nehéz időkben legfőbb kötelessége ez mindenkinek, aki közérdekű munkát végez. Beszélt azután az együttes munkáról, amely egyedül alkalmas arra, hogy az ország jobb jövőjét biztosítsa. Nagy elismeréssel méltatta végül azt a feladatot, amelyet a pedagógusok betöltenek, amikor az ifjúság nevelésével az ország jövendőjét készítik elő. A kinevezések csak csekély mértékben jelentik az elismerést ezért a munkáért, s akik ebben közreműködtek, csak

kötelességüket teljesítették élükön Zsitvay Tiborral, aki minden erejét latbavetve küzdött azért, hogy minél több érdemet méltányoljanak.

De teljesítette kötelességét a tanügyi szervezet vezetősége is, amely az igazságosság érvényrejutását tartotta szem előtt előterjesztésében és ehhez alkalmazkodott a NEP fővárosi szervezete is támogató munkájában. Kéri, hogy továbbra is a haza üdvére és a főváros polgárságának javára dolgozzanak.

Ezután szólásra emelkedett *Juhász* Jenő dr. törvényhatósági bizottsági tag, aki a NEP fővárosi szervezetének a kinevezések kérdésében előadója volt. Beszédében elsősorban arra mutatott rá, hogy a méltányosságnak és az igazságnak a tanügyi kinevezések során tapasztalt érvényesülése főképen annak az utolsó évben fordulatot jelentő ténynek tulajdonítható, hogy

Gömbös Gyula miniszterelnök maga is felelősséget vállalt a főváros politikai életéért.

Az a párt, amely a miniszterelnököt vallja vezérének, természetesen *a városi politikában sem szolgálhat sem frakció-érdekeket, sem személyi szempontokat, hanem mindenkor a magasabb kormányzati morál álláspontján kell állania.* Ezen az elvi alapon *szerencsésen találkozni kellett Szendy Károly polgármesternek alkotmányos felfogásával* és ennek a két tényezőnek morális együttműködése eredményezte azt, hogy a kinevezésre került tanügyi személyzet hozzájutott szolgálati érdemei és értékei elismeréséhez és *megkapta igazságát.*

— Talán ez az első tömeges kinevezés, amelyben nem adakozók és megajándékozottak állanak egymással szemben és a kinevezettek azzal az önérzettel fogadhatják kinevezésüket, hogy *azt saját hivatásukban kifejtett szolgálatukkal érdemelték ki.*

Zajos éljenzés fogadta a beszédet, amely után *Juhász* Jenőt, mint a kinevezések előadóját, egész este ünnepelték a pedagógusok.

Nagy hatást keltő, mély értelmű megnyilatkozása, valamint a tanügyi személyzet szokatlan demonstrációja alkalmából felkerestük

Juhász Jenő dr.

törvényhatósági bizottsági tagot,

aki a Nemzeti Egység gondolatának és az autonómiának kapcsolatáról a következő figyelemre méltó kijelentéseket tette:

— A Községi Polgári Pártból 1939-ban léptem ki. Kilépésem elvi oka az volt, hogy véleményem szerint, a Községi Polgári Párt nem valósított meg általános kormányzati szempontokat, akciója részben a párt öncélúságának, részben a párt vezető tagjai személyes érdekeinek személyes kiszolgálásában merült ki. Már ekkor érlelődött meg bennem az a meggyőződés, hogy

Budapestnek mint autonómiának politikai vezetése és politikai élete mindaddig nem terelhető egészséges irányba, amíg az autonómia politikai életében maga a kormány is nem vállal közvetlen szerepet és közvetlen felelősséget.

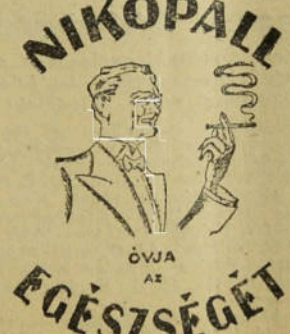
— Természetszerű ilyen körülmények között, hogy amikor *Gömbös* Gyula a fővárosban zászlót bontott, az elsők között csatlakoztam a Nemzeti Egység Pártjához és azóta nem csak a mostani tanügyi kinevezésekkel kapcsolatban, de a törvényhatóság egész működésében örömmel látom

fokozottabb mértékben érvényesülni a magasabb kormányzati szempontokat

és amit ez megkövetel: *az ügyek intézésében való tárgyilagosságot, a személyi ügyeknél pedig a szolgálati idő, a szolgálati érdem, a szolgálat érdekének, valamint a szociális szempontoknak fokozottabb érvényesítését.*

— *Szendy polgármester úr alkotmányos érzékével megtalálta a megfelelő formát arra, hogy a pártoknak a személyi kérdésekben elfoglalt elvi álláspontjával is megismerkedjék, akkor, amikor az igazgatói kinevezések kérdését a tanügyi bizottság által is letárgyaltatta.* A tanügyi bizottságban minden párt részéről az említett elvi álláspontok nyertek kifejezést és ezeket érvényesítette a polgármester azoknál a kinevezéseknél is, amelyek nem kerültek szakbizottsági előkészítés elé.

Ebből a kijelentésből plasztikusan domborodik ki ennek a „tanügyi vacsorának“ jelentősége és érthetővé válik az a demonstráció, amelyet a pedagógusok a Nemzeti Egység gondolatának rendeztek.

Nikopáll szipkában
Nikopáll betéttel
dohányozzon,
mert az egészségére ártalmas nikotin, pyridin, kátrány, gyanta stb. származékok ezáltal nem jutnak a szájba és a tüdőbe.
Minden dohánytőzsdében kapható!
1 elegáns bakelit szipka és 5 betét ára — — 1.50 P.
1 betét — mely 40 cigarettára elég — — — 15 fillér.
Gyártja és forgalomba hozza:
„Nikopáll“ k. f. t., Budapest, IV., Gerlóczy-u. 11. Tel. 89-2-30

Vállalkozási Hirlap

Zürzavar az angyalföldi szivattyútelep vállalatbaadása körül

Felebbezések a versenytárgyalási döntés ellen

Az *angyalföldi szivattyútelep* építkezésének és berendezésének munkábaadása körül sokféle hir került forgalomba a megsemisített és megfellebbezett versenytárgyalások kapcsán, úgyhogy a bonyodalomból immár nem lehet tiszta képet nyerni arról, hogy tulajdonképpen hogyan áll ez az elakadt versenytárgyalási komplexum és mi akasztja meg a szivattyútelep munkáját.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa ezért a legilletékesebb fórumhoz,

Király Kálmán

tanácsnokhoz, az út- és csatornaépítési ügyosztály vezetőjéhez

fordult, akitől a következő felvilágosításokat kapta:

— A szivattyútelep alépítményeire hirdetett versenytárgyaláson a munkát, az ügyosztály javaslata alapján, a *Fejér és Dános* cég kapta meg. A versenytárgyalás eredménye ellen *fellebbezést adtak be*. Az ügy a belügyminiszter előtt van, akitől még *nem érkezett meg a fővároshoz a döntés*.

— A szivattyútelep *négy darab külső zsilipjének* szállítására 44.000 pengő vállalati összeggel az *Állami Gépgyár* kapott megbízást. Ez az odaítélés *jogerős*. A munka folyamatban van. A *daruk* szállítását 74.000 pengő vállalati összeggel *Márkus* Lajos cég nyerte el. A döntés ellen az *Állami Gépgyár*, a *győri Magyar Waggon- és Gépgyár* és a *Roessemann és Kühnemann* cég *fellebbezést* adott be.

— *Két szűrőrács és szállítószalag* munkálatait a főváros a *Farkasvölgyi-féle Villamossági és Gépgyárnak* ítélte oda 92.000 pengő vállalati összeggel. Ezt a *Magyar Vegyipari Gépgyár megfellebbezte*.

— Ugyancsak a szivattyútelep építkezésénél *öt zsilipberendezés* szállítására is versenytárgyalást hirdetett a főváros. Indokolatlanul magas árajánlatokat nyujtottak be a versenytárgyalásra, amelyet a polgármester *eredménytelennek nyilvánított*. Az *újabb versenytárgyalás* alkalmával tizenhét cég pályázott. Az ügyosztály a *Magyar Waggon- és Gépgyár ajánlatát hozta javaslatba* 107.000 pengő vállalati összeggel. Az út- és csatornaépítési ügyosztály is *elfogadta* az ajánlatot, amely legközelebb az ügyosztályközi közszállítási bizottság, majd a polgármester döntése elé kerül.

Megelítésre érdemes, hogy a Győri Waggongyár kötelezettséget vállalt arra, hogy *a munka 70 százalékát Budapesten, helybeli szakmunkásokkal készitteti*. Ezt a kikötést az ügyosztály természetesen szigoruan ellenőrizni fogja, mert elsőrendű érdek, hogy a főváros elsősorban a budapesti munkanélkülieknek nyujtson kenyérkereseti lehetőséget és evvel is apassza a szociális terhelt.

Elítéltek egy vállalkozót, aki részrehajlással vádolta a Vízművek vezérigazgatóját

Amikor a Vízművek igazgatósága a mult év elején a Duna-alagút megépítésére pályázatot hirdetett, e munkálatra többen pályáztak. A legolcsóbb, sőt *feltünően olcsó* árajánlatot a *Rényi és Bottenstein* cég adta be, amely 169.000 pengőért vállalta az alagút megépítését, sőt arra is kötelezte magát, hogy *az alagutat 130 nap alatt elkészíti*. A főváros üzemi választmánya, amikor átvizsgálta a beérkezett pályázatokat, azt ajánlotta a polgármesternek, hogy a *Palatinus* cég 210.000 pengős ajánlatát fogadják el.

A *Rényi és Bottenstein* cég egyik társtulajdonosa, *Bottenstein* Gyula vállalkozó mérnök fellebbezéssel támadta meg az üzemi választmány döntését és ebben a polgármester előtt megvádolta *Pap* Ferencet, a *Székesfővárosi Vízművek* vezérigazgatóját azzal, hogy *a pályázat elbirálásánál részrehajló volt*. Emiatt a kir. ügyészség

felhatalmazásra hivatalból üldözendő rágalmazás vétsége címén bünügyi eljárást indított Bottenstein Gyula mérnök ellen.

A büntető törvényszék *Várady-Brenner*-tanácsa most tárgyalta a rágalmazási pert. A vádlott mérnök azzal védekezett, hogy a beadványában igazat írt és *kérte a valóság bizonyítását*. A törvényszék ezt el is rendelte és ennek során kihallgatta *Pap* Ferenc vezérigazgatót, valamint a szakbizottság tagjait, *Breitenbach* Vilmos és *Joó* István mérnököket. Mindhárman azt vallották, hogy a *Rényi és Bottenstein* cég ajánlatát *irreálisnak* tartották. Ennek ellenére az ajánlatok elbírálása előtt szóbeli tárgyalást folytattak *Bottenstein* Gyula mérnökkel már cégének jó hírnevére való figyelemből is, de

megnyugtató felvilágositást nem kaptak.

Épp ezért azt a javaslatot terjesztették a polgármester elé, hogy *a drágább Palatinus-féle ajánlatot fogadják el*.

A bizonyítási eljárás befejezése és a perbeszédek elhangzása után a büntetőtörvényszék bünösnek mondotta ki *Bottenstein* Gyulát a rágalmazás vétségében és *ezért 300 pengő pénzbüntetésre ítélte el*.

Az ítélet hangsúlyozza, hogy a vádlott cselekményét csak egyszerű rágalmazásnak és nem hivatalból üldözendő rágalmazásnak minősítette, mert *Pap* Ferenc a Székesfőváros Vízműveinek szerződéses vezérigazgatója és mint ilyen, *nem tekinthető közhivatalnoknak*. Megállapitotta a törvényszék, hogy

a vádlottnak a valóság bizonyítása nem sikerült,

mert *Pap* Ferenc vezérigazgató a pályázat elbírálásánál *részrehajlást nem tanusitott*. A bíróság enyhítő körülményül mérlegelte a vádlott javára azt, hogy felindult hangulatában irta az inkriminált fellebbezést és ez a felindultsága abból keletkezett, hogy a Duna-alagút megépítésének lehetőségétől *elesett*.

Versenytárgyalási megbízások

A mult héten tartott nyilvános és szükkörü versenytárgyalások alapján a különböző közmunkákat és közszállításokat a következő cégek kapták:

Utcai gázlámpák szállitására megbizást kapott a Gázmüveknél: Kroluper József Rt. 15.342 pengőért.

Ugyanott öntöttvasidomok szállitására megbizást kaptak: Friedrich-Siemens Művek 24.864, Allami Gépgyár 1152, Hanák Miksa 2311, Weiss Manfréd Rt. 3106, Fémáru, Fegyver- és Gépgyár Rt. 1198 pengőért.

Fémfürészlapok szállitására megbizást kaptak: Budapesti Szerszámgyár Rt. 4660 pengőért.

Szén szállitására megbizást kaptak a Vízművek részére: 11.100 q-t Zacskó és Társa, 30.850 q-t Budapestvidéki Kőszénbánya Rt., 2900 q-t Mátravidéki Szénbánya Rt.

30.000 kg gázolaj szállitására megbizást kapott: Magyar Petróleumipar 9270 pengőért.

Uj versenytárgyalási kiirások

A polgármester versenytárgyalást hirdet:

Ötütttvas csatornázási vaszerelvény szállitására. Pályázni lehet március 6-án délelőt 9—10 óra között az út- és csatornaépitési (polgármesteri II-ik) ügyosztályon (Központi városháza, II. em. 284. ajtó.)

Hengeranyag és hengeröntési munkák szállitására a Házinyomda részére. Pályázni lehet március 19-én d. e. 9 óráig, az elnöki ügyosztályon.

Hűtőcsőszigetelési munkákra a sertésközvágóhidi hűtőnél. Pályázni lehet március 12-én d. e. 10 óráig, a magasépitési ügyosztályon.

Melegvizfűtési berendezési munkákra a Szent János-kórház nőgyógyászati pavillonjánál. Pályázni lehet március 6-án d. e. 10 óráig, a magasépitési ügyosztályon.

Asztalos-, lakatos- és üvegezőmunkákra ugyanott. Pályázni lehet március 6-án d. e. 10 óráig, a magasépitési ügyosztályon.

1000 q csatornázási öntöttvasszerelvény szállitására. Pályázni lehet március 6-án d. e. 10 óráig, az út- és csatornaépitési ügyosztályon.

Üvegezés javitási és karbantartási munkákra az iskoláknál. Pályázni lehet február 27-én d. e. 10 óráig, a magasépitési ügyosztályon.

A Branyiszkó-út útrendezési munkálataira. Pályázni lehet március 17-én d. e. 10 óráig, az út- és csatornaépitési ügyosztályon.

A Simor-utca útrendezési munkálataira. Pályázni lehet március 24-én d. e. 10 óráig, az út- és csatornaépitési ügyosztályon.

Kőanyag szállitására a BSzKRt részére. Pályázni lehet március 10-én d. e. fél 11 óráig, Akácfa-u. 15. IV. emelet, 435.

6000 kg motorkenőcs szállitására ugyanott. Pályázni lehet március 3-án d. e. negyed 10 óráig, Akácfa-u. 15. IV. emelet, 435.

Andesit szegélykövek szállitására ugyanott. Pályázni lehet március 3-án d. e. 9 óráig, Akácfa-u. 15. IV. emelet, 435.

Koporsók és szemfedelek szállitására a Községi Temetkezési Intézet részére. Pályázni lehet március 7-én d. e. 10 óráig, Kígyó-u. 5.

Beérkezett ajánlatok

A mult héten tartott versenytárgyalásokon a különböző nagyobbszabású közmunkákra és közszállitásokra a következő cégek pályáztak:

A Békásmegyer község határában, a Dunaparton létesitendő főtelepen mintegy 200 m. vasbeton szivócsatorna épitési munkáira pályáztak: Rajk Sándor és Braus Károly 28.995, Bozó Gyula és Grátzl Lajos 30.370, Barta Károly és Bleyer Sándor 33.244, Koch Károly 34.326, Skuteczky és Bóray 34.992, Klauber és Vajda 35.993, Biró László 36.977, Teleki és Katona 36.979, Márton József 37.100, Fábián, Somogyi és György 39.263, Csengeri és Pallay 39.414, Varjas Tivadar 39.773, Benedikt Marcel 40.260, Hirsch Mihály 42.265, Hacker Emil 42.991, Palatinus Rt. 45.037 pengővel.

A székesfőváros különböző bérházaiban, hivatali épületeiben, iskoláiban lévő felvonók karbantartási munkáira pályáztak: Berger Nándor 35.328, Juhász József 35.325, Essö és Társai 78.907, Haverdlens Antal 80.787, Handlovits és Horváth 81.034, Sere és Társa 81.243, Freissler Antal 87.135, Wertheim és Társa 91.950, Rotor Felvonó 93.654 pengővel.

2000 drb steril katgut szállitására pályáztak: Egger Leó 28.851, Hóman Gyógyszerüzem 41.175, Országos Anyagraktár 24.648, Gröger József 14.376, Weszely István 18.807, M. Katgutüzem 31.393 pengővel.

42.000 drb különféle méretü, szegettszélü mullpólya szállitására pályáztak: Orsz. Egészségügyi Anyagraktár 10.377 pengővel.

32.000 kg vatta és 8000 kg papirvatta szállitására pályáztak: Miskolczi és Társa 9600, Orsz. Egészségügyi Anyagraktár, Magyar Pamutipar 10.190 pengővel.

2650 tucat robbanásmentes kék röntgenfilm szállitására pályáztak: Metalix 55.135, Fehér és Társa 55.098, Kodak Gyár 55.095, Kanis István 52.955 pengővel.

12.000 m nyers molino, 500 m batiszt, 500 méter paplanlepedő, 2000 zsinórbarched, 200 m ápolónői kelme szállitására pályáztak: Kiss és Machunka, Magyar Pamutipar, Goldberger, Freudiger Mózes, Mechanikai Szövőgyár, Győri Textil.

Versenytárgyalási hirdetmény

A X. ker., Simor-utca, Orczy-út és Delej-utca között lévő szakaszának **útrendezési** munkáira nyilvános versenytárgyalást hirdetek.

A kellően felbélyegzett és aláirt ajánlatokat sértetlen borítékba elhelyezve, pecséttel lezárva **1936. évi március hó 24. napján, délelőtt 10 óráig** kell a Központi városháza, II. emelet 284. ajtószám alatt benyujtani.

Az ajánlatok felbontása ugyanaznap délelőtt 11 órakor lesz a Központi városháza II. emelet 285. ajtószámú helyiségében, ahol a magukat igazoló ajánlattevők, vagy azok meghatalmazással ellátott képviselői jelen lehetnek.

Budapest, 1936 február hó 15-én.

A székesfőváros polgármestere.

Versenytárgyalási hirdetmény

Budapest Székesfőváros Gázművei 1936. évi április hó 16-tól 1937. évi április hó 15-ig terjedő időben óbudai gyártelepén végzendő különféle *rakodó munkálatokra nyilvános versenytárgyalást hirdet.*

A szabályszerűen kiállított és felülbélyegzett ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva a Gázművek Anyagbeszerzési osztályánál (VIII., Tisza Kálmán-tér 20) **1936 március 6-án, délelőtt 10 óráig** kell személyesen, megbizott vagy posta útján benyujtani. Az ajánlatok *felbonása 1936. március 6-án, délelőtt 11 órakor* a Gázművek Igazgatóságánál (VIII., Tisza Kálmán-tér 20.) fog megtörténni, mikor is az ajánlattevők, illetve azok igazolt kéviselői jelen lehetnek.

Budapest, 1936 február hó 14.

Budapest Székesfőváros Gázművei.

Versenytárgyalási hirdetmény

A II. ker. Branyiszkó-út, Pasaréti-út és Virágárok között lévő szakaszának **útrendezési** munkáira nyilvános versenytárgyalást hirdetek.

A kellően felbélyegzett és aláirt ajánlatokat sértetlen borítékba elhelyezve, pecséttel lezárva **1936. évi március hó 17. napján, délelőtt 10 óráig** kell a Központi városháza II. emelet 284. ajtószám alatt benyujtani.

Az ajánlatok felbontása ugyanaz nap délelőtt 11 órakor lesz a Központi városháza II. emlet 285. ajtószámú helyiségében, ahol a magukat igazoló ajánlattevők, vagy azok meghatalmazással ellátott képviselői jelen lehetnek.

Budapest, 1936 február hó 15-én.

A székesfőváros polgármestere.

Versenytárgyalási hirdetmény

A Budapest Székesfővárosi Községi Temetkezési Intézet (Budapest, IV., Kigyó-utca 5.) a Fővárosi Közlönyben a „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre való utalással nyilvános versenytárgyalást hirdet: 600 drb. 200 cm-es VII. o. fenyőfa-, 300 drb. 180 cm-es VII. o. fenyőfa-, 900 drb. különféle méretü gyermek VII. o. fenyőfa-, 750 drb. 200 cm-es VI. o. fenyőfa-, 250 drb. 180 cm-es VI. o. fenyőfa-, 250 drb. különféle méretü gyermek VI. o. fenyőfa-, 650 drb. 200 cm-es V. o. fenyőfa-, 250 drb. 180 cm-es V. o. fenyőfa-, 250 drb. különféle méretü gyermek V. o. fenyőfa-, 800 drb. 200 cm-es IV. o. fenyőfa-, 200 drb. 180 cm-es IV. o. fenyőfa-, 150 drb. különféle méretü gyermek IV. o. fenyőfa-, 600 drb. 200 cm-es III. o. fenyőfa-, 200 drb. 180 cm-es III. o. fenyőfa-, 60 drb. különféle méretü III. o. **fenyőfakoporsóra**, 500 drb. 200 cm-es II. o. keményfa-, 150 drb. 180 cm-es II. o. keményfa-, 20 drb. különféle méretü gyermek II. o. keményfa-, 250 drb. 200 cm-es I. o. érdéjszes keményfa-, 20 drb. 180 cm-es I. o. érdéjszes **keményfakoporsóra**, 15 drb. 210 cm-es francia formájú ú. n. torpedó diófa **sarkophagra**, 85 drb. 200 cm-es I. o. magasállású, babérlevél-disszel és 6 fogantyúval ellátott ú. n. V. 36-os, 15 drb. 200 cm-es oroszlánfejes, 6 fogantyús, ú. n. O. B. 60-as iv **érckoporsóra** és 60 drb. hozzávaló fejüveges **érchetétre**, 550 drb. 200 cm-es V. o. kivert organtin, egyszerű nyomással, 150 drb. 180 cm-es V. o. kivert organtin, egyszerű nyomással, 100 drb. különféle méretü gyermek V. o. kivert organtin, egyszerű nyomással, 650 drb. 200 cm-es IV. o. síma lusztrin, arany vagy ezüst nyomott, 150 drb. 180 cm-es IV. o. síma lusztrin, arany vagy ezüst nyomott, 100 drb. különféle méretü gyermek IV. o. síma lusztrin, arany vagy ezüst nyomott, 500 drb. 200 cm-es III. o. kétfordos lusztrin, hímzett, 150 drb. 180 cm-es III. o. kétfodros lusztrin, hímzett, 50 drb. különféle méretü gyermek III. o. kétfodros lusztrin, hímzett, 450 drb. 200 cm-es II. o. kétfodros tulomine, selyem, hímzett s aplikált, 100 drb. 180 cm-es II. o. kétfodros tulomine, selyem, hímzett s aplikált, 15 drb. különféle méretü gyermek II. o. kétfodros tulomine selyem, hímzett s aplikált, 250 drb. 200 cm-es I. o. kétfodros Chrystalin, selyembrokát, 20 drb. 180 cm-es I. o. kétfodros Chrystalin, selyembrokát **szemfedélre**, 1500 drb. normál fenyőfa, 2500 drb. normál keményfa, 1000 drb. 100-as jelzésü keményfa, 200 drb. 300-as jelzésü keményfa **sirkeresztre**, 40 drb. „A" jelzésü öntött horgany, 50 drb. „B" jelzésü öntött horgany, 50 drb „C" jelzésü öntött horgany, 230 drb. „D" jelzésü öntött horgany, 20 drb. „F" jelzésü öntött horgany, 1000 drb. „G" jelzésü öntött horgany **sirfelirati táblára.**

Úgy a keményfa- és fenyőfakoporsóknál, mint a szemfedőknél az árat csakis a 200 cm-es nagyságra kell megadni, de az ajánlat valamennyi nagyságra vonatkozik, az árnak nagyság szerinti arányalagos meghatározása mellett.

Ajánlatokat részmennyiség szállitására is lehet tenni.

A munkafeltételek teljes szövege, a koporsók, keresztek és öntött táblák müszaki leirása, a szemfedelek méretei és minőségbeli leirása, valamint az ajánlat benyujtásához szükséges nyomtatványok intézetünk főpénztáránál (IV., Kigyó-u. 5) kaphatók s a bánatpénz is az általános ajánlati feltételektől eltérően ott teendő le.

A cégnélküli boritékba zárt és lepecsételt boritékba elhelyezett ajánlatokat külön-külön a faárú, ércárú és kézműárúra (szemfedelek) **f. évi március hó 7-én d. e. 10 óráig** intézetünk főpénztáránál kell benyujtani. Az ajánlatok a polgármesteri X. ügyosztály hivatalos helyiségében (Központi városháza, I. em. 80) ugyanaznap 10 óra 30 perckor kerülnek felbontásra, ahol az ajánlattevők, vagy azok igazolt képviselői jelen lehetnek.

Budapest, 1936 február hó 17-én.

Budapest Székesfővárosi Temetkezési Intézet.

Egyedülálló balneológiai és ivókúra-kincset igér a Városliget második artézi kútja

Pávai Vajna Ferenc dr. főgeológus a fúrás várható nagy eredményeiről és Budapestnek az egész világon páratlan egyéb gyógyvízeiről

A Széchenyi-fürdő mellett tervezett második artézi kút régen húzódó kérdése most már végre megoldáshoz jut. A városgazdasági bizottság után a pénzügyi bizottság foglalkozott legutóbbi ülésén a kérdéssel s foglalt állást a fúrás mielőbbi megkezdése mellett, úgyhogy előreláthatólag a szerdai közgyűlés ki is mondja ebben az ügyben a döntő szót.

A tárgyalások során bizonyos aggodalmak merültek fel arra nézve, hogy az új kút esetleg elapasztja a már meglévő kút vizét, másrészről viszont megcsillogtattak olyan kilátásokat, hogy a fúrás nagy gyógyértékű, jódtartalmú, konyhasós vízhez juttatja Budapestet.

Ezt a kút-problémát, most, hogy a megvalósulás küszöbéhez jutott, úgy a szakkörök, mint a közönség széles rétegei részéről nagy érdeklődés kiséri, ezért a *Fővárosi Hirlap* a magyar geológiai kutatás európai hirű tekintélyéhez,

Pávai Vajna Ferenc dr.
m. kir. főbányatanácsos, főgeologushoz

fordult, aki a Városliget második artézi kútja körül már tüzetes tanulmányokat folytatott és a kút helyére, valamint a várható eredményekre nézve irányadó megállapításokat tett.

— *Mi a véleménye főgeológus úrnak a tervezett városligeti fúrásról?* — volt az első kérdésünk.

— A második városligeti kút megfúrásának terve már régi keletű, mert hiszen először 1928-ban kértek fel a székesfőváros illetékes tényezői: hogy adjak szakvéleményt arra vonatkozólag, vajjon a városligeti ártézi kút környékén lehetne-e újabb termális vízű kútat fúrni és az nem veszélyeztetné-e a megelőző kút vízhozamát? Akkoriban már tudatában voltam az általam telepített *hajduszoboszlói* és *karcagi*, azóta híressé vált földigázas, gyógyítóerejű hévvízü kútak adatainak és így a székesfővárosnak adott szakvéleményem oda konkludált, hogy *a Városligetben egy második termális vizű kút fúrása a geológiai viszonyok tüzetesebb tanulmányozása után megvalósítható és az megfelelő távolságban valószínüleg lényegesen nem fogja befolyásolni a régi kútat*. 1929-ben a m. kir. Földtani Intézet — tudomásom szerint — ugyancsak a létesitendő második városligeti kút mellett foglalt állást.

— 1930 elején a székesfőváros jóformán az összes érdekelt tényezők bevonásával hívott össze népes értekezletet a Széchenyi-fürdőbe, amely végeredményében *Vendl* Aladár műegyetemi professzor elnöklete alatt egy *ötös szakértő bizottságot* küldött ki a geológiai és hidrológiai viszonyok tanulmányozására. Ebben a szakértő bizottságban még az év folyamán a fúrások és leásások egész sorával megállapitottuk, hogy *a mai millenáris emlékműnél levő ártézi kút helyéhez hasonló viszonyok között, az Állatkert egyik exponált részén lehetne a tervezett második fúrást megejteni*. A következő évek gazdasági viszonyai, úgy látszik, nem kedveztek a második kút megfúrásának, így csak négy évvel később került megint ez a kérdés szőnyegre; és pedig most már abban a formában, hogy *nem lehetne-e a tervezett fúrást a Széchenyi-fürdőhöz közelebb telepiteni?* Mivel időközben a székesfőváros költségén, de a Földtani Intézet keretében munkatársaimmal *részletes geológiai felvételeket végeztünk Budapest környékén*, éppen a gyógyvizek és földigáz kutatások szempontjából, újabb ismereteink alapján a problémának ilyenirányú megoldása is lehetségesnek látszik. A mult évben *Vendl* professzorral együtt végzett további tanulmányi fúrásaink eredményeként *a régebbi kőzetekben olyan földalatti szerkezeti viszonyokat sikerült kinyomoznunk, amelyek összevágtak a felszín alatt néhány méteres leásásokban észlelt tapasztalataimmal, igy a tervezett második városligeti kút helyét a Széchenyi-fürdő keleti sarka közelében tűztük ki.*

— Röviden ez vonla az immár elég régen vajúdó városligeti második fúrás eddigi története. Remélhetőleg most már a megvalósításra is sor kerül, amikor a magam részéről a műszakilag is minden tekintetben helyesen lefolytatott kutató forrásban

ezer méter körüli mélységben nemcsak az első kút termális gyógyvizéhez hasonló forró vizet, hanem a magasabb rétegekben olyan földgázas, konyhasós, jód- és brómtartalmú gyógyvizet is várok, mint amilyent eddig budapestkörnyéki geologiai kutatásaim alkalmával már ugyanolyan földrétegekből ujabban több helyen sikerült megismernünk.

Ezeknek a konyhasós, jódos vizeknek a feltárása különösen fontos volna a Széchenyi-fürdő szempontjából, mert hiszen ezek *egészen új hézagpótló, balneológiai jelentőséget adnának annak*, ami feltétlenül nagymértékben lendítené fel nemcsak a Széchenyi-fürdő, hanem az egész Budapest-fürdőváros idegenforgalmát.

— Külön súlyt kell helyeznünk azokra a hidrológiai vizsgálatokra, amelyek azt hivatottak eldönteni, hogy vajjon már a pár száz méter mélyen várható földrétegekből nem kaphatunk-e olyan *langyos vizeket, amelyek melegítés nélkül is alkalmasak lehetnek a Széchenyi-fürdő vízszükségletének ellátására, vagy legalább annak kiegészítésére?* Mindenesetre már az eddig elmondottakból is kitűnik, hogy a lefolytatandó második városligeti mélyfúrásnál még a megindulása után sem lehet csak a jó szerencsében bízni, hanem a technikai kivitel közben sok olyan geológiai és hidrológiai problémát kell figyelemmel kísérni és megoldani, amelyek jóformán oroszlánrészét képezik a további munkálatoknak.

— *Mi a véleménye főgeológus úrnak azt az aggályt illetőleg, hogy a tervezett második kút károsan befolyásolhatja az első kutat* — kérdeztük ezután.

— Aki már ennyi eredményes kút helyét jelölte meg egymás közelében, mint én azt megtettem *Hajduszoboszlón, Karcagon, Debrecenben, a Rudas-fürdőnél* és más helyeken, sokszor alig 200 méterre egymástól, de néha 30—40 méter távolságra s évekre visszamenőleg ismeri azoknak a kutaknak működését, mint azt szerénytelenség nélkül magamról is elmondhatom, nem lehetnek ilyen aggályai. Lássunk csak néhány példát, éppen a fővárosban. 79 éve fúrta a gyógyforráskutatás atyamestere, *Zsigmondy* Vilmos, a *margitszigeti* kutat, s enek azóta elfolyó rengetek vize

nem apasztotta meg a szomszédságában levő Császár- és Lukácsfürdőknek egyetlen hőforrását sem.

A Rudas-fürdőnek 1932-ben megfúrt, immár hírneves *Attila-* és *Juventus-forrása* nemcsak hogy egymáshoz képest is különböző gyógyhatású, hanem bár az egészen közelükben levő csörgedező *Hungária-forráshoz* képest óriási vízmennyiséget hoznak felszínre, *mai napig sem befolyásolták még ezt a kis vízhozamú forrást sem.* Az elmult nyáron *Tabánban* megfúrt két felszálló vizű gyógyforrás *sem apasztotta el a közelükben levő Szent Imre-fürdő forrásait*, amint hogy a magasan felszínre ömlő források nem is csapolhatják meg a mélyebb térszínen fakadó vizeket, hiszen ez a farkas és bárány közismert meséje lenne, s nyilvánvaló, hogyha közvetlen összeköttetésben volnának a régi és újonnan fúrt források, akkor *azok vizei nem lennének különböző összetételűek és hőmérsékletűek s különösen nem apaszthatja el a felszínre ömlő forrás a mellette felszín alatt fakadót*, hiszen az is nyilvánvaló, hogyha a vizvezeték vize a pincében folyhatik el, nem sétál fel az emeletre. Egyszóval ezek után

az lenne a csoda, ha az elsőtől több száz méterre telepített második városligeti fúrás károsan befolyásolná az elsőt,

de még akkor is ez közelebb lesz a Széchenyi-fürdőhöz s új, jobb kutat kapunk, mint az immár elöregedő hatvan éves régi.

— *Ezek után főgeológus úr nem tartja valószínűnek azt sem,* — volt a további kérdésünk — *hogy az alsómargitszigeti kút károsan befolyásolhatja a felső kutat vagy a Császár- és Lukácsfürdők forrásait?*

— Éppen ezért szakvéleményeztem a Közmunkatanács felkérésére ezt a fúrást, mert tudtam azt, amit az előbb elmondottam, sőt azt is tudom, hogy a Lukács-fürdő parkjában, tehát már megint egészen az ottani források szomszédságában van egy olyan forrás, amelyik ennek a fürdőnek legforróbb vizű kútja s ez több, mint egy évtizede nem apasztotta el a többi forrást.

Miért higyjem azt, hogy a sokkal messzebb, már a Dunaágon túl telepitett alsómargitszigeti fúrás fog kárt tenni a tulsó parton levő forrásokban?

De tudom azt is, hogy az a budai márga, amelyik az Alsómargitsziget fúrásának 70 fokos vizét adja a feltárt repedésekből, megvan a Duna-ág Lukács- és Császár-fürdő felőli medre alatt is s azok a kőzetrepedések, amelyek a Lukács-fürdő parkjában adnak 64 fokos vizet, a Duna fenekén is ú. n. *szökevény forrásokat* táplálnak. Ezek a kőzetrepedések a fürdők melletti hosszú Dunamederben nyilván sokkal többen lehetnek, mint az aránylag még nem is araszos átmérőjü alsómargitszigeti fúrásban. Már megint azt kell mondanom, mint az előbb: vajjon milyen fizikai törvény kényszeritheti még az ugyanazon hőmérsékletü és összetételü termális vizet is, hogy ne mélyen a közeli Duna fenekén ömöljék ki, hanem 9—10 méter magasra szökjön fel a Margitsziget felszine fölé?

— A tények felsorakoztatott példái, azt hiszem, megnyugtatják a szkeptikusokat és az üzletileg érdekelteknek el kell ismerni, hogy

a konkurrencia az egészséges fejlődés útja

és *Budapest-fürdővárosnak éppen a fürdőlehetőségek terén kell haladást és fejlődést felmutatnia.* Ismerem Budapest altalajának felépitését s az abban levő balneologiai kincseket s ezek alapján bátran merem állitani, hogy a balneologiai irányban való egészséges fejlődés *fővárosunkat rövidesen a világ betegeinek legnagyobb patikájává teheti, mert nincsen a világon még egy olyan hely, ahol a hévvizek, keserűsós és konyhasós, jódos-brómos vizeknek, a rádiumos, toriumos, kénes, lithiumos, kalciumos stb. termális forrásoknak olyan gyüjteménye, mint itt, együtt volna.*

Haladéktalanul kell, hogy ezt az egyedülálló balneológiai és ivókúra kincset — mint kétségtelenül gyümölcsözőt — még a legnagyobb áldozatok árán is idegenforgalmunkba és gazdasági életünkbe beállitani.

Az Attila- és Juventus-forrás egyetlen év alatt behozták a rájuk fordított összes költségeket. Hajduszoboszló, Debrecen fúrásai évente százezreket jövedelmeznek. Jobb üzleti befektetésekben ma nem nagyon dúskálunk!

PeliKan
IRÓGÉPSZALAG
VEZÉRKÉPVISELET
Stalla Lajos Budapest, V.,
Vilmos császár-út 42.

GODRA SÁNDOR ÉS FIA
RÉZMŰVES ÜZEME, SZESZ-ÉS VEGYÉSZETI GYÁRBERENDEZŐ VÁLLALAT
Budapest, IX., Gróf Haller-u. 3.
TELEFON: 37—8—43.

KVARCLÁMPÁK
MINDEN ÁRAMNEMRE
MIKRON, VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 6
TELEFONSZÁM: 80-1-48

FORRÓ ÉS EPPSTEIN
BŐRKÜLÖNLEGESSÉGEK
ÉS TENGERI SZIVACSOK
VII., DOHÁNY-UTCA 22/24. SZ.
TELEFON: 40—5—61.

FÉNYMÁSOLÓ-INTÉZET
Fénymásoló és másolópapirok
MAGYAR VEGYKÉSZITMÉNYÜ PAPIRGYÁR
OSER JAKAB
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 49. SZ.
TELEFON: 23—8—90. Alapittatott. 1893.

NAGY SÁNDOR
CIPÉSZMESTER
úri-, női-, sport- és orthopädcipész
IV., Magyar-utca 52. Telefon 87-5-59

ÉPÜLETFA, PARKETTA, BUTOR
szút, faromlást, gombásodást
megelőző, védekezési és javitási tanácsadás
LÉVAI ELEMÉR faipari szakértő
Budapest, VI., Szív-utca 11. Telefon: 282-57

PESTI KIRAKAT

Mindenki ebédlője az Almássy-téren

A téli szürkeségbe déli harangszó zendül bele. Mintha kiderülne tőle kissé a lelkellen ború, amelynek olyan a színe, mint a szegénységé. De lám, csakugyan derül is: a szomorú embereknek, akik itt az Almássy-téren hosszú-hosszú sorban állnak, felderül az arcuk, mintha a nap sütne rájuk. A száraz fák alatt kondérok csörrennek, melléjük fehérbe öltözött szakácsok sorakoznak, s a levegőben már nemcsak a harangszó rezeg, hanem száll, terjed a kondérokból a jó ételszag, ebédhangulat a szabad téren.

Kisütött a nap a hosszú embersorra, amelynek az Almássy-tér az ebédlője. Öt év óta minden nap, amióta Magyar Miklós, a főváros törvényhatósági bizottságának tagja berendezkedett itt arra, hogy ebédet ad mindenkinek, aki éhes. Nem kell hozzá elöljárósági utalvány, sem szegénységi bizonyítvány, sőt protekció sem. Aki ide áll a csajkájával, annak belemérik az ebédet. Nem kérdeznek tőle semmit, hiszen megmond mindent, hogy ideállt a sorba és bevallja, hogy éhes.

Elkezdeni egy ilyen „akciót", szép és példaadó cselekedet, de öt évig meg nem únni a téli hónapok minden napján ebédet adni mindenkinek, aki idejön: nem akarjuk mondani, hogy hősi cselekedet, nem akarunk mondani semmit, de valahogyan elérzékenyülünk és szeretettel simogatjuk végig a szürke társaságot, amelyre ime, ma is kisütött a nap. Boldogok vagyunk, hogy van ilyen ember is ezen a Pesten, aki meg tud vigasztalni engem, a nézőt azzal, hogy ötszáz ember ebédjét látom és megnyugszom ennek az ötszáz embernek a mai napján, mely nem múlott el ebéd nélkül.

A mai nap burgonyafőzelék napja volt, tetézve ízes kolbásszal, van borsónap és lencsenap is, kétszer egy héten hústalanul, de egyébként „feltéttel". Vasárnap pedig .... Az Almássy-tér környékén messzire érzik, hogy gulyás-nap van. Magyargulyás: így nevezik az ebédeltetési akció megteremtőjének tiszteletére.

Négyszázötven—ötszáz az Almássy-téri ebédlő napi vendégeinek száma. Ennyi adag ebédet és annyi darab szép, félbarna kenyeret osztanak ki öt esztendő óta a szakácsok az inspekciós urak felügyelete alatt. Az ebédnek mindig van közönsége is és gyakran előfordul, hogy valaki pénzadományt akar átnyujtani az ügyeleteseknek. De nem lehet. Magyar Miklós egyedül akarja fedezni az ebéd költségét. Az idén történt meg először, hogy egy megtisztelő gesztust nem tudott visszautasítani. Wolff Jenő kormányfőtanácsos, a Nova elnöke tízezer adaggal járult hozzá az Almássy-téri ebédekhez.

A példa talán vonz. Nem abban az értelemben, hogy Magyar Miklós ebédgondján könnyítsenek, hanem úgy, hogy mások is vegyék észre, hogy a fővárosban éhes emberek is vannak, akiknek ebédet kell adni. Budapesten, ahol mindent utánoznak, ahol minden új ötletnek konkurrenciája nő, öt év alatt senki sem másolta le az Almássy-téri ebédlőt. Pedig ha megtennék többen, itt is, ott is, minden körzetben: nem kellene azzal küszködni, hogy az inségadójárulék felemelését levegye-e a napirendről a főváros vagy sem.

BUDAPESTI GÁZ-

KOKSZ

YELLOW

szivacsbehozatali áruház, Budapest, VI., Andrássy-út 32. Telefon: 11-3-36. — Modern háztartási és testápolási cikkek, kefe- és seprőáruk, szarvasbőrük.

Események

FŐVÁROSI HIRLAP

Alapításának huszonötödik évfordulóját a FŐVÁROSI HIRLAP szeptember havában

nagyszabású jubileumi szám

kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek

Közgyülés: szerdán. A székesfőváros törvényhatósági bizottsága szerdán délután 5 órakor rendes közgyülést tart. A napirend meglehetősen szürke, mert a fontosabb tárgyakat a pénzügyi bizottság pénteki ülésének határozata értelmében levették a tárgysorozatról. Ezek között szerepelnek a herminamezői és a kelenföldi két templom építésének terve, az inségadójáruléknak 2 százalékról 3 százalékra való felemelésének kérelmezése a kormánytól és területeladás az Országos Katolikus Kórház-szanatórium részére. A továbbiakban szavazással döntenek a kerületi adófelszólamlási bizottságokban üresedésben levő tagsági helyek betöltéséről és a különböző bizottságokban üresedésben levő más tagsági helyekről. Tárgyalás alá kerülnek az útburkulatok karbantartása és csatornázási ügyek, a székesfővárosi telkek egy részének nyilvános árverésen való eladása, új gyógyszertárak létesítése, a fővárosi cirkusz bérbeadása és a Széchényi-gyógyfürdő második artézi kútja fúrásának költségfedezete. Azonkívül különféle nyugdíjazások, kegydíj engedélyezések, indítványok és interpellációk szerepelnek még a napirenden.

Holtzspach Ödön tanácsnok nyugdíjazása. *Ujlaki Holtzspach* Ödön tanácsnokot, aki legutóbb az V. kerület vezetője volt, a főváros közgyülése *április 1-i hatállyal nyugdíjazza.* A nyugdíjaztatás ügyét a jövő hét keddjén az elnöki szakbizottság, szerdán pedig a közgyülés fogja tárgyalni. A hadiévek beszámításával a nyugdíjba vonuló tanácsnok *negyven évet meghaladó közszolgálattal rendelkezik, úgy, hogy teljes százszázalékos illetményt kap nyugdíj fejében.* A polgármester javasolja, hogy *Ujlaki Holtzspach* Ödönnek a főváros szolgálatában eltöltött négy évtizeden át kifejtett buzgó, lelkiismeretes és önzetlen munkásságáért a *közgyülés teljes elismerését és köszönetét fejezze ki.*

Budavár visszafoglalása negyedévezredes évfordulójának megünneplése. A közművelődési szakbizottság hétfőn *Liber* Endre alpolgármester elnöklésével ülést tartott, amelyen *Pacher* dr. tanácsjegyző a *Budavár visszafoglalásának 250-ik évfordulója* alkalmából tartandó ünnepségek terveit ismertette. A terv szerint emlékmüvet állítanak fel mindazoknak a nemzeteknek emlékezetére, amelyek a visszafoglalásban résztvettek és *megörökítik azokat a helyeket, ahol a keresztények először hatoltak a várba.* Az ünnepségek szeptemberben lesznek, amikor az Iparmüvészeti Muzeumban *nagy történelmi kiállítást is rendeznek.* Ezután az *írók támogatásának kérdésével* foglalkoztak. *Némethy* Károly dr. tanácsnok bejelentette, hogy nehéz az írók és kiadók érdekeit elválasztani, de *a főváros elsősorban az írók mellé áll.* A kultuszminisztériumhoz felterjesztést intéznek, amelyben kérik, hogy a *kormány eszközölje ki, hogy a magyar írók könyveit az utódállamok akadálytalanul beengedjék* és ezúttal tiltakozzék a *csonkított fordítások* ellen. Elismeréssel emlékezett meg a tanácsnok a *rádiónak a magyar irodalom terjesztése körül tanusított munkásságáról.*

A **Várhegy ujabb csuszamlása és a felelősség kérdése.** *A Várhegyen ismét megindult a csuszamlás,* amely kisebb méretü ugyan, úgy, hogy naponta átlag *két milliméteres eltolódást* állapítanak meg a kritikus területen, de azért a főváros és a Közmunkatanács komoly aggodalommal és éber figyelemmel kíséri a talajnak minden megmozdulását. A veszélyeztetett területen lévő házak közül szombaton *elrendelték a Lovas-út 26 számú bérház lakóinak kilakoltatását.* Ez a sors érte a házban lakó *Bornemisza* Géza iparügyi minisztert is. A megrongálódott házak tulajdonosai körében megindult a mozgalom *a felelősség megállapításának* kérdésében, amire mindjárt az első csuszamlás után felhívta a figyelmet a *Fővárosi Hirlap.* Kiváló szakértő helyről kapott cikke már *előre óvta a főváros érdekeit esetleg kártérítési igényekkel szemben.*

február 27-én délután fél 3 órakor

Ügetőverseny

rámutatva arra, hogy egyetlen elővigyázat nélküli házlebontás okozta a talaj süllyedését és ennek következménye a fokozatosan tovább terjedő csuszamlás.

Magánépítkezések hatósági ellenőrzése nálunk és külföldön címmel érdekes tanulmányt irt *Méhes* Emil dr. okl. mérnök. A külön füzetben megjelent munkában tizenegy európai ország huszonhárom legnagyobb városából összegyüjtött adatok mutatják be, számos ábrával és táblázattal tarkítva, hogy a külföld nagyvárosaiban mindenütt milyen sülyt helyeznek ma az építkezések végrehajtásának hatósági ellenőrzésére, milyen gondot fordítanak a bajok és balesetek megelőzésére. A tanulságos felsorolás mellett kimerítően tárgyalja a tanulmány Budapest érvényben levő jogszabályait és ellenőrzési rendszerét. Rámutat arra, hogy a rendkívül fontos hatósági feladatot nálunk teljesen elavult rendeletek szabályozzák, holott a főváros egész lakosságának, de az építőiparnak szempontjából is halaszthatatlanul sürgős a korszerü új rendszabályok kibocsátása. Nem a külföldi városok bemutatott példáinak utánzása gyanánt, hanem azért, mert saját szükségleteink megkívánják — mondja a szerző, aki kitünő felkészültséggel megirt munkájával bizonyára rátéríti a figyelmet az ellenőrzési problémára.

Átjáró közlekedési rend a központi városháza udvarán. Néhány évvel ezelőtt a főváros vezetősége megszigorította a városházi átjárást, mert a városháza épületében napirenden voltak a lopások. Rovottmultu egyének lopóztak be délután a néptelen folyosókra, feltörték a hivatali szobák ajtajait és irógépeket, berendezési tárgyakat, sőt a fiókokból pénzt is loptak el. Később azonban enyhült az átjárási tilalom, ami azonban ismét a lopások elszaporodására vezetett. *Szendy* Károly polgármester most aztán újabb rendeletben véglegesen szabályozta az átjárást a városházán. A rendelkezés szerint hétköznapokon *az összes városházi kapubejáratok csak reggel hattól délután háromig tarthatók nyitva.* A melléklépcsők bejáratait pedig már délután fél háromkor lezárják. Délután háromtól este nyolcig csak a Városház-utcai I. számú kapú marad nyitva.

Negyvenéves ujságírói jubileum. *Lukács* Gusztáv Jenő dr. a napokban ünnepli *negyvenéves ujságírói jubileumát.* Az ujságírótársadalom a kiváló hírlapíró jubileuma alkalmából *március 8-án, vasárnap este a Pátria- klubban ünnepi vacsorát rendez.* Lukács Gusztáv Jenő ujságírói pályáját 1896. februárjában kezdte meg az *Egyetértésnél.* 1909-ben a Budapesti Tudományegyetemen avatták jogi doktorrá, a koalició idején az *Ország* parlamenti tudósítója volt, 1914 elején pedig a *Pesti Napló* helyettes szerkesztője. A háború kitörésekor mint népfelkelő hadnagy vonult be a 29. honvédgyalogezredhez s *évekig több ezred keretében küzdött az első arcvonalban.* A Brusszilov-offenzíva alkalmával *súlyosan megsebesült* és a háború végén *mint 50 százalékos rokkant főhadnagyot nyugállományba helyezték.* Több vitézségi kitüntetés tulajdonosa, 1921 óta a *Nemzeti Ujság* és az *Uj Nemzedék* szerkesztőségének tagja és a *Pesti Tőzsde* belső munkatársa.

Diesel-motoros személyautó. A *Mercedes—Benz gyár,* amely köztudomás szerint az egyik legelső helyet foglalja el az automobilgyártásban, miként ötven évvel előtt a benzinüzemü automobil feltalálásával lepte meg a világot, úgy az *ezévi jubiláris berlini nemzetközi automobilkiállításon ismét egy korszakalkotó találmánnyal lépett az automobilista közönség elé.* Most mutatta be először a 2.6 liter hengerürtartalmú, nyersolajüzemü motorral ellátott személyautomobilját, amely iránt a legnagyobb érdeklődés mutatkozik. *Az autó üzeme teljesen zajmentes és szagtalan.* Részletes felvilágosítással szolgál a gyár budapesti fiókjának eladási központja, Budapest, VI., Csata-utca.

Kreisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. Telefon: 69-5-59.

SÓS és HAVAS épületbontási vállalkozók építési anyag kereskedők
Budapest, IX., Mester-utca 11.
Telefonszám: 37—0—64. — Anyagtelep:
XIV., Hungária közép körút 215
Az Angol-park mögött

„ESELGÉ" SZELLŐZŐ BERENDEZÉSEK
SCHUBAUER FERENC MAGÁNMÉRNÖK
BUDAPEST, III., FÖLD-U. 51. TEL.: 62-2-06.

Betón, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest, XI., Szüret-utca 5/7. Telefon: 59—2—96

Központi fütések
Egészségügyi berendezések
DOBRAY és SZÉKELY
okleveles mérnök
V., Katona József-utca 41. szám.
Ujdesti rakpart sarok.) Telefon: 21-0-19.

SZILÁGYI ELEK késáru-üzeme
Gyártja az összes hentes, mészáros és bőliparban használatos késeket, viszonteladók részére
Budapest, VIII., Gólya-u. 41. Tel.: 34-8-93

Gazdasági Értesítő

Parlamenti harc az áruház-rendeletért az ipartörvény novellájának vitájában

Az áruházak megrendszabályozása most már küszöbön van. *Winchkler* István kereskedelemügyi miniszter, mint a *Fővárosi Hirlap* elsőnek közölte, határozott kijelentést tett arra, hogy *rendeleti úton gátat szab az áruházak túltengésének* és az ipartörvény novellájával kapcsolatban immár módot is talált arra, hogy a kérdést rendezze. A *Fővárosi Hirlap* hosszú, lankadatlan küzdelmének diadalát látja ebben az intézkedésben, amely védelmet nyújt a kereskedelemnek és iparnak az áruházak mind fenyegetőbb elterjeszkedése és mohósága ellen.

Winchkler István kereskedelmi miniszter az ipartörvény novellájának képviselőházi bizottsági ülésén módosítást fogadott el, amely felhatalmazza a kereskedelmi minisztert arra, hogy *az áruházkérdést rendeleti úton szabályozza.* Ezt a módosítást a *17. szakasz* utolsó bekezdéseként javasolja a bizottság és az a következőképen hangzik:

> **„A kereskedelem és közlekedésügyi miniszter rendelettel meghatározhatja az áruházak fogalmát, üzletkörét és üzletvitelének módját, továbbá engedélyhez kötheti az áruházak kibővítését és felállítását."**

A rendelkezésnek indokolása az — mint a bizottsági jelentés mondja —, hogy a *„kiskereskedelem méltányos érdekeinek megóvása céljából az áruházi kérdés megoldására jogalapot teremtsünk."*

Az ipartörvény novellájának vitája csütörtökön indult meg a Ház plénuma előtt. A vita legtöbb szónoka érintette az áruházkérdést, annak *káros hatásait, megállapította és helyeslésével fogadta az áruházak megrendszabályozására vonatkozó intézkedések tervbevételét.* Maga az előadó, *Ronkay* Ferenc is rámutatott arra, hogy *a törvényjavaslat 800.000 ember érdekét érinti* és ezek a kisemberek joggal kiáltanak a képviselőházhoz akkor, amikor segítséget, alátámasztást és mindennapi kenyerük biztosítását kérik.

Az alábbiakban ismertetjük az egyes szónokoknak az áruházkérdésben tett kijelentéseit annak igazolására, hogy

> **A képviselőház minden politikai árnyalata úgyszólván kivétel nélkül az áruházak sürgős, radikális megrendszabályozása mellett foglalt állást.**

A kereszténypárt egyik legexponáltabb iparos képviselője, aki minden esetben a kézműves- és kisiparosság érdekeit hathatósan tette szóvá,

Müller Antal,

a következőket mondja beszédében:

> *„A kereskedők érdekeit is meg akarom védeni a nagy áruházak túlzott konkurrenciájával szemben. Ma már ugyanis a szakkereskedelem, — mert itt is disztingválnunk kell — úgyszólván nem tud megélni, mert a nagy áruházak minden lehetőséget megragadnak, (Festetich Domokos gróf: Úgy van! Ez igaz! Agyonnyomják!) mindent elkövetnek a szakkereskedelem ellen és olyan konkurrenciát csinálnak, amivel nem tud megbirkózni a kereskedelem, amely tisztességesen fizeti alkalmazottait, adóját, boltbérét és egyebeket. Amint a hatáskörét körülírjuk, megvédjük, ugyanúgy védjük meg a kereskedelmet is."*

Igen érdekesek

Éber Antalnak

a Kereskedelmi és Iparkamara elnökének a nagyáruházakról elmondott alábbi szavai:

> „Nagyon szívesen járulok hozzá ahhoz is, hogy ez az áruházszakasz beiktattassék, hogy az *áruházak létesítése és kibővítése megakadályoztassék.* Őszintén bevallom, én az engedélyezési eljárásnak elvi ellensége vagyok, *de egész nyugodtan merném mindenféle engedély nélkül az új áruházak létesítését és az áruházak bővítését,* — rebus sic stantibus, — *egyáltalán megtiltani.* Semmiféle nagy közérdek ezzel nem szenvedhetne s ha a helyzet megváltozik, akkor meg lehet ezt a törvényt változtatni, de hogy a miniszter urakat és az összes érdekképviseleteket állandóan runnek kelljen kitenni s hogy protekciós áramlatokon keresztül kelljen ezekben a kérdésekben dönteni, *ezt én nem tartom helyesnek."*

Majd később ezt mondja:

> *„Azt látjuk tehát, hogy a kisszabó sokkal súlyosabb adót fizet, mint az áruház,* stb. stb."

És végül idézzük a független kisgazdapárt vezérének,

Eckhardt Tibornak

az áruházkérdésben tett alábbi, igen szakszerű fejtegetéseit, megemlítve azt, hogy *Eckhardt* Tibor ez alkalommal nagy elismeréssel szólt a törvényjavaslatról és azt meg is szavazta.

Eckhardt felállítja azt a szabályt, hogy *az egyik foglalkozási ág se fejtsen ki olyan tevékenységet, amely más foglalkozási ág boldogulását lehetetlenné teszi.* Ezt az elvet alkalmazza a kereskedelemre is s egyben a törvényjavaslat 17. szakaszához a már fentebb említett módosításon kívül, annak folytatásaképen, a következő további módosítást javasolja:

> **„Meglevő áruházak kibővítése és új áruházak felállítása a kiskereskedelem jogos érdekeinek teljes megóvása mellett a kereskedelemügyi és közlekedésügyi miniszter által egyetértőleg kiadandó külön engedély alapján történhetik csupán. Ugyanilyen elbírálás és eljárás alá tartozik a gyáriparnak mindennemű kiskereskedelmi tevékenysége is."**

Eckhardt Tibor ehhez a módosításhoz az alábbi kommentárt fűzte:

> „Beszélnem kell, főleg külföldi tapasztalataim alapján az áruházproblémáról, amely előtérbe fog kerülni, ha egyszer a pénzpiac helyzete könnyebb lesz, mert hiszen egész bizonyos, hogy a nagytőke legközelebbi elhelyezkedési területe a kereskedelem irányában lesz keresendő és az *áruházak Magyarországon is meg fogják teremteni azt a szörnyű problémát, amelyet közelről Amerikában két ízben is szemlélhettem.*
>
> Amerikában 1928-ban, a prosperitás korszakának tetőpontján, azt láttam, hogy minden városnak nevezhető helységben, minden utcasarkon ott volt az öt centes, vagy ötven centes áruház, amely olcsó termékekkel elárasztotta a fogyasztást és *úgyszólván kivétel nélkül tönkretette az amerikai kiskereskedelmet.* Ez már magában véve súlyos csapás egy országra, mert a kiskereskedelem a nevelőiskolája a magasabbrendű kereskedelmi tevékenységnek, de nemcsak az iskola, hanem egyúttal a vállalkozó szellemnek, az önálló polgári gondolatnak is olyan nélkülözhetetlen és pótolhatatlan hordozója, *amelyet a száz, vagy ezer kulival dolgozó nagyáruház tevékenysége már nemzetnevelési szempontból sem tud semmiképen pótolni.* Ugyanez áll a kiskereskedelemnek a kispolgári egzisztenciákat fenntartó és a nemzet szempontjából értéket jelentő tevékenységre.

Elmondta ezután *Eckhardt* Tibor, hogy az amerikai áruházrendszernek további konzekvenciája a *részletfizetésre való vásárlás* volt, s amikor másodízben járt Amerikában, az amerikai gazdasági élet vezetői és legalaposabb ismerői az *áruházrendszert jelölték meg az amerikai gazdasági és pénzügyi válság legsúlyosabb és legszörnyűbb kimélyítőjének.* Az történt ugyanis, hogy amikor a kispolgár elvesztette kenyerét, az áruházban szüntette meg először a fizetéseket s ennek következményeképen *az áruházrendszer sem a bankok, sem a gyáripar felé nem tudott fizetni és végeredményben megindult az összeomlásnak a lavinája.* (Közbeszólás: *Egyes áruházak már nálunk is operálnak fizetésképtelenségekkel!)*

Így folytatta ezután *Eckhardt:*

> Nagyon kérem a miniszter urat, méltóztassék az *áruházak részleteladási lehetőségeit megszüntetni.* Az áruházak részletfizetésre való eladását egyszersmindenkorra lehetetlenné kell tenni, mert a könnyelmű emberrel szemben az *áruházak ezt a lehetőséget hallatlan mértékben használhatják ki és óva intem az igen tisztelt kormányt attól, hogy újabb áruházak engedélyezésébe belemenjen, mert újabb áruházak kreálása ebben az országban katasztrófális konzekvenciákkal járhat, mind a kiskereskedelem, mind általában a kereskedelem egészséges és organikus fejlődése szempontjából.* Nem akarok szerzett jogokat érinteni: akinek van áruháza, tartsa fenn, legyen vele boldog, *de további áruházakat ne méltóztassék engedélyezni. Az áruházak működése a minimumra korlátozandó és az áruházak túltengését tolerálni nem szabad.* Nem tartom megengedhetőnek, ha például a *Hangya* Budapesten nagyáruházat próbálna nyitni. Nem ez a *Hangya* szerepe és ha a *Hangyának* szabad, — nem tudom tervbe van-e véve, de ilyen híreket hallottam — ilyen terrénumra elkalandozni, akkor valóban mindenkinek legalább ugyanennyi joga lesz erre. *Így olyan hibás és beteg irányzat fejlődnék ki, amellyel szemben határozottan állást kell foglalnunk.* (*Baross* Gábor: Ez vonatkozik az Általános Fogyasztási Szövetkezetre is? *Müller* Antal: Arra is.) *Mindenre.* Én nem teszek kivételt, elvi álláspontom állok és az *áruházrendszer további fejlesztését tőlem telhetőleg minden erőmmel ellenzem,* sőt egy pontot, — ha vannak szerzett jogok — még ezeket is korlátozandóknak tartom és *ez a részletfizetésre való vásárlás. (Egy hang a középen:* Ugy van! *Uzsorarészletre dolgoznak.)*

Igy folyt le a parlamentben az áruházi vita, amelynek nyilvánosságra hozatalát az érdekelt áruházi körök meg akarták akadályozni, *de az a szándékuk, hogy a lapokat hallgatásra bírják, nem járt sikerrel.*

Károsult üzletfeleit perekkel zaklatja az Adriai Biztosító

Elöregedett vezetés, bürokratikus szervezet — Hogyan került Erdős Aladár Budapestre?

A *Fővárosi Hirlapban* több ízben rámutattunk azokra a peres bonyodalmakra, amelyek gyakran érik az *Adriai Biztosító* üzletfeleit olyankor, amikor valamilyen károsodás sújtja őket és szeretnének *időben hozzájutni a biztosítási összeghez.* Ezeknek a pereknek kiindulási pontja *rendesen a társaság nehézkes adminisztrációjára vezethető vissza* és sajnos, a biztosított felek kénytelenek aztán *évekig is elhúzódó pereskedéssel biztosítani jogos igényeiket.*

Fellebbezés folytán a budapesti királyi törvényszék mostanában tárgyalt hasonló ügyet, amelynek lényege az volt, hogy egy *Wohl* Ármin nevü egyén tűzkárt szenvedett, az *Adriai Biztosító* azonban nem folyósította a saját maga által megállapított 5978 pengős károsszeget, hanem bizonyos követelései biztosítására *2100 pengőt visszatartott.* Mindez nem volt elég, hanem *Wohl* Ármin ellen még külön pert is indított, hogy *ezt a követelését a bíróság megítélje,* végül

> **a megindítandó per során felmerülhető költségel biztosítására is visszatartott 509 pengőt.**

A per során kiderült, hogy *az Adriai követelése mindössze 1256 pengő volt,*

> **a pert azonban feleslegesen indította az intézet, mert hiszen a visszatartott pénzből nyugodtan levonhatta volna jogos követelését.**

Felesleges lévén a per, a fellebbviteli bíróság ítélete szerint

> **a perköltségekre szánt 509 pengő visszatartása jogosulatlanul történt,**

ennélfogva az *Adriai Biztosítót* kötelezte a törvényszék ennek az összegnek visszaadására.

Ez az ügy méreteiben egészen jelentéktelen és nem is foglalkoznánk vele ilyen részletességgel, ha nem ismétlődnének minduntalan a hasonló jelenségek, amelyek

> **tönkretehetik azt a kisexisztenciát, akinek pár ezer pengős kárát éveken át nem térítik meg.**

Ismételjük: ezek a felesleges és haszontalan perek *az elavult és bürokratikussá öregedett vezetésben és szervezetben találják magyarázatukat.* Nem mondunk valami feltünő újdonságot, ha emlékeztetünk arra a históriára, amelyet a jelenlegi vezérigazgató, *Erdős* Aladár budapesti karrierjének indulásával kapcsolatban szoktak elmesélni. A miskolci ügynökség vezetője volt *Erdős* Aladár, amikor egy *szép napon a szomszédos Füzesabony házainak fele leégett. Erdős* hirtelen Budapestre utazott és örömmel jelentette, az akkori vezérigazgatónak, az öreg *Frigyesinek,* hogy *ebből a tűzkatasztrófából az intézetet egy fillér károsodás sem érte.* És önérzetesen kidüllesztett mellel az elismerő szavakat várta, ehelyett azonban a vezérigazgató a méregtől pulykavörös arccal rárivalt:

— És maga evvel henceg, ahelyett, hogy szégyenében a föld alá bujna? Szép üzletvezetés az, ha a főügynökség területén leég egy község és bennünket nem ér károsodás, mert ott nekünk egyetlen biztosított felünk sincs. Ezennel felmentem a főügynökség vezetésétől és berendelem a központba.

Igy került Erdős Aladár Budapestre.

Se non è vero, è ben trovato, — mondaná Arnoldo Frigesi di Ratalma, akit valójában rácalmási *Frigyesi* Arnoldnak hívnak, a római anyaintézet jelenlegi vezérigazgatója és akinek *Erdős* Aladár díjmentesen adományozta a hangzatos Arnoldo, stb nevet az olasz predikátummal.

A Leszámítoló Bank közgyűlése

Bún József — vezérigazgató

A *Magyar Leszámítoló és Pénztváltóbank* február 20-án tartotta *Madarassy-Beck* Marcel báró dr. elnöklete alatt 66-ik rendes évi közgyűlését, amely elfogadta a 1935-ik üzletévre vonatkozó mérleget és zárszámadásokat és egyhangúlag hozzájárult az igazgatóság által előterjesztett javaslatokhoz, amelyek alapján az *1,172.925.87 pengőt kitevő tiszta nyereségből* a tartalékalap növelésére 200.000 pengő, a nyugdíjtartalékra 400.000 pengő, a báró *Madarassy-Beck* Miksa-alap javára pedig 50.000 pengő, azaz a tavalyival azonos összegek fordíttassanak és a 66. sz. részvényszelvény *osztalék fejében 1.50 pengővel* kerüljön folyó hó 21-től kezdődőleg beváltásra. Az igazgatóság mandátuma lejárván, a közgyűlés *5 évi időtartamra az igazgatóság eddigi tagjait újból megválasztotta.* A felmentvény megadása után dr. *Vadász* Sándor részvényes szólalt fel, aki az igazgatóságnak, a vezetőségnek, valamint a tisztviselői karnak a részvényesek nevében elismerését és köszönetét fejezte ki.

Az igazgatóság a közgyűlés kapcsán megtartott ülésén elnök javaslatára *Bún József eddigi helyettes vezérigazgatót vezérigazgatóvá nevezte ki.* Báró *Madarassy-Beck* Marcel elnöki minőségben *változatlanul megmarad az intézet ügyvitelének élén.*

Hazai Bank mérlege

Most publikálták a *Hazai Bank* mérlegét, amelynek tételei rámutatnak a vezető szellem kettős célkitűzésére: *a multbanéző hagyományos óvatosságra és a jövőt tekintő friss elevenségre.* A tradició méltó képviselője *Szécsi* Pál elnök, a friss kezdeményezésé pedig *Rapoch* Jenő dr. vezérigazgató. Az ő együttes munkájuk eredménye a kedvező mérleg, amelyből azt látjuk, hogy miközben a betétállomány *további kétmillió pengővel szaporodott,* ezt az összeget *majdnem teljes egészében a piac hiteligényeinek kielégítésére fordíthatták.* Az intézet zárszámadásairól a következő jelentést adta ki:

A *Hazai Bank Részvénytársaság* igazgatósága *Szécsi* Pál kincstári főtanácsos, elnök vezetésével tartott ülésében megállapította az 1935. üzletév zárószámadásait. A mérleg 363.765.58 P (az előző évben 344.126.95 P) leírás után az előző évi 378.448.43 P-vel szemben 408.746.18 P nyereséggel zárult. Az igazgatóság elhatározta, hogy a február 29-én tartandó közgyűlés elé oly javaslatot fog terjeszteni, mely szerint a nyereségből az alapszabályszerű levonások, a tartalékalap, az intézeti nyugdíjpénztár és az ingatlanok értékcsökkenési tartalékának javadalmazása után részvényenként a tavalyival azonos összegű, *1 pengő osztalék* fizettessék.

Noha leírásokra a tavalyit meghaladó összeg fordíttatott, a mérleg az előző évinél nagyobb nyereséget tüntet fel, a bank üzleti terjedelme újabb növekedésének és tevékenységi köre további fejlődésének eredményeként. E körülményeknek tudható be, hogy az előző évi 1,340.328.26 P-vel szemben az 1,345.045.85 P-t tevő kamat- és szelvényjövedelem, dacára a kamatláb csökkenésének, nem hanyatlott; a jutalékok és egyéb jövedelmek 563.893 P 92 fillért kitevő tétele pedig az előző évi 515.755.17 P-vel szemben számottevő emelkedést tüntet fel. A tisztviselői illetmények 491.722.79 P-t és a dologi kiadások 289.337.03 P-t tevő tétele az előző év színvonalán (492.470.01 P, illetve 292.942.93 P) mozog. Az adó és illetékterhek összege 356.235.94 P (az előző évben 347.869.95 P).

A Belvárosi Takarékpénztár beszámolója

A *Belvárosi Takarékpénztár Rt.* igazgatósága *Székely* Ferenc m. kir. udvari tanácsos elnökletével legutóbb tartott ülésén megállapította a takarékpénztár 1935 évi mérlegét, amely szerint az intézet *mult évi nyeresége 315.269.95 P* az előző évi 308.870.45 P-vel szemben. A takarékpénztár mérlege a gazdasági viszonyok javulásának megfelelően az intézet *további fejlődéséről és fokozatos megerősödéséről* tanuskodik. Ez kifejezésre jut abban, hogy a betétek összege több mint 2.5 millió pengővel emelkedett, viszont a hitelezők összege 1.7 millió pengővel csökkent; ugyancsak csökkentek és pedig mintegy 60.000 pengővel a kiadások is. Megemlítjük még, hogy a takarékpénztár nyilt leírásokra közel 300.000 pengőt fordít.

*

A kimutatott 315.269.95 P tiszta nyereség tekintetében az igazgatóság azt a javaslatot terjeszti az 1936 március 7-re egybehivott közgyűlés elé, hogy *a nyereség osztalékfizetés mellőzésével ezúttal is az intézet belső erőinek gyarapítására használtassék fel;* a javaslat szerint a nyereségből a rendes tartalék javára 100.000 P, az újonnan létesítendő ingatlanértékcsökkenési tartalékalap javára 50.000 P, a nyugdíjpénztár javára 25.000 P, a tisztviselői jóléti alapok javára 5000 P lesz fordítandó, míg a fennmaradó 135.269.95 P-re nézve az igazgatóság indítványozza, hogy az 1936. üzletév számlájára vitessék át.

A Baross Szövetség köszönete a Fővárosi Hirlapnak. *(Levél a szerkesztőséghez.)* Az egész magyar ipari és kereskedelmi élet bevonásával megtartott Baross Szövetségi kongresszus és közgyülés az igen tisztel Szerkesztőség közérdekű munkássága révén nagybecsü lapjában olyan kiváló méltatást nyert, hogy indíttatva érezzük magunkat a Baross Szövetség elnöke nevében őszinte és mélyen átérzett köszönetünket kifejezni. A magyar gazdasági élet nehéz éveiben a magyar sajtónak hivatása magaslatán álló kötelességteljesítése mindenkor leghatékonyabb tényező volt abban, hogy az illetékes hatóságok figyelme a közérdekü és megoldásra váró gazdasági feladatokra terelődött, miért is mély tisztelettel kérjük az igen tisztelt Szerkesztőséget, méltóztassék a Szövetségünk nemzeti törkevései iránt tanúsított nagybecsü jóindulatát és érdeklődését a jövőben is megtartani. Budapest, 1936 február 20-án. Kiváló tisztelettel: *Ilovszky* János, m. kir. kormányfőtanácsos, országos elnök, dr. *Domonkos* ny. min. osztálytanácsos, titkár.

Berliner Vilmos dr. halála. Nemzetközi viszonylatban is nagyvonalú és kiválónak ismert pénzember költözött el az élők sorából *Berliner* Vilmos dr. személyében. Mint a *Phönix* életbiztosító intézet vezérigazgatója *élete utolsó 20 esztendejének munkásságával működésének emlékét tökéletesen egybefüzte intézet felfelé ivelő pályájával.* A biztosítási piacon a *Phönix* Középeurópa leghatalmasabb intézményévé fejlődött. Ami nem utolsó sorban azoknak a hatalmas tranzakcióknak tulajdonítható, amelyeket *Berliner* Vilmos dr. kezdeményezett és hajtott végre. Leghíresebb tranzakciója az *Universale* megszerzése volt 17 bécsi bérházzal és az angol *Consolidated* egész európai életstokkjának átvétele. Ez a páratlan szakember avatott kézzel vezette hatalmas intézetét, amely *sokszázmilliós saját vagyont és milliárdos technikai tartalék vagyont kezelt.* 57 esztendős korában, nem törődve súlyos betegségével, *hivatásának esett áldozatul Berliner* Vilmos, akinek halálával valósággal *pótolhatatlan veszteség érte nem csupán intézetét, de az egész nemzetközi piacot.*

A Hitelbank mérlegmegállapító ülése. A *Magyar Általános Hitelbank* tradiciójához híven az idén is *József* napján, azaz *március 19-én tartja évi rendes közgyülését.* Amint értesülünk, az intézetnél már elkészültek a mérlegmunkálatokkal, ennek megfelelően az igazgatóság *február 25-én tartotta meg az úgynevezett mérlegmegállapító ülését.* Az intézet további igen jelentékeny fejlődését igazolja a mostani mérleg, amelynek tanúsága szerint *jelentékenyen emelkedtek a bevételek, fokozódott a kihelyezés, főleg azonban örvendetesen megerősödött az intézet nobilitása.*

A Salgótarjáni kőszén osztaléka. *A Salgó-Tarjáni Kőszénbánya R.-T.* igazgatósága legutóbb tartott ülésében megállapította az 1935. évi zárszámadásokat és elhatározta, hogy a *március hó 2-ára egybehivandó rendes évi közgyülésnek részvényenként 1.25 pengő osztalék kifizetését fogja indítványozni.*

A MOKTÁR közgyülése. A *Magyar Országos Központi Takarékpénztár Metzler* Jenő dr. vezérigazgató elnöklete alatt tartotta meg 64. évi rendes közgyülését, amely az igazgatóság összes javaslatait változatlanul elfogadta. Elhatározták, hogy a kimutatott 823.344.90 pengő nyereségből az osztalékszelvényeknek e hó 25-étől történő beváltására az előző évhez hasonlóan darabonként *egy pengő,* vagyis összesen 200.000 pengőt fordítanak. A külön tartalékba 100.000 pengőt helyeznek, 70.000 pengőt a takarékpénztár nyugdíjpénztárába utalnak át és 30.000 pengőt a hivatalnokok külön jutalmazására fordítanak. A fennmaradó 389.686.68 pengőt mint nyereségmaradványt az 1936. év számlájára viszik át. A választások folyamán az igazgatóságba egyhangulag *Hodossy* Sándor dr.-t, *Metzler* Jenő dr.-t, *Pucher* Istvánt és *Surányi* Miklós dr.-t választották meg újra. A felügyelőbizottságba pedig *Beck* Lajost, *Gregersen* Bélát, *Steffanovics* István dr. eddigi tagokat újra, *Czabalay* Kálmán dr.-t és *Appael* Aurélt pedig újonnan megválasztották. A közgyülés végül a választmányba 36 tagot választott meg egyhangúan.

A Nemzeti Takarékpénztár és Bank Rt. igazgatósága legutóbb tartott ülésében megállapította a folyó évi *március hó 3-án* megtartandó közgyülés elé terjesztendő 1935. üzletévi mérlegét. Egyúttal elhatározta az igazgatóság, hogy belső tartalékolások, valamint a tartalék- és nyugdíjalapnak megfelelő javadalmazása után részvényenként — úgy mint mult évben — *50 fillér osztalék* kifizetését fogja a közgyülésnek indítványozni.

A Nova nagyszabású idegenforgalmi vállalatot alapított. Az idegenforgalomba jelentős tényező kapcsolódik be *Szállodaüzemi, Ipari és Közlekedési Rt.* néven, amelyet most vezettek be a budapesti cégjegyzékbe. Az új részvénytársaság alapítója a *Nova Közlekedési és Ipari Rt.*, amelynek az idegenforgalomba és az ezzel kapcsolatos üzemekbe és iparágakba való bekapcsolási terve szakkörökben már ismeretes. Mint az új vállalkozás programja mutatja, a Szállodai, Ipari és Közlekedési Rt. lesz a Novának az a szerve, amellyel *nagyszabású idegenforgalmi terveit lebonyolítja.* Most, amikor az ország és a főváros ráeszmélt az idegenforgalom rendkívüli fontosságára, rokonszenves várakozás kíséri ezt az új vállalkozást, amely — ismerve a Nova koncepcióját és rugalmasságát — jelentős mértékben hozzá fog járulni az idegenforgalomnak, ennek a mind jelentősebb nemzetgazdasági erőforrásnak elősegítéséhez. Az új részvénytársaság *300.000 pengős alaptőkéjéből a Nova egymaga 270.000 pengőt* jegyzett, míg mellette *Wolff* Jenő, a Nova elnöke és *Wolff* Jenőné 10—10.000 pengős, *Magyar* Miklós, a Nova igazgatósági tagja 5000 pengős, *Schmidt* Dávid dr. ügyvéd 2000, *Schwartz* László dr. ügyvédjelölt, *Schwartz* Manfréd tisztviselő és *Hirchler* Izidor 1000—1000 pengős jegyzéssel szerepel. A részvénytőke 30 százalékát, 90.000 pengőt, a részvényjegyzők a *Magyar Általános Hitelbanknál* nyitott folyószámlára készpénzben befizették. Az első három évre kinevezett igazgatóság tagjai: *Wolff* Jenőné, *Wolff* Jenő, *Ugron* Gábor és *Magyar* Miklós. A belügyelő-bizottság tagjai: *Glaser* Géza igazgató, *Frank* Viktor dr. és *Lányi* Géza dr. ügyvédek.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető:
NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

ERMÉNYI ANTAL
bádogos és szerelő mester
BUDAPEST, IX., TŰZOLTÓ-U. 33/B
Telefonszám: 31—2—38

homoródszentpáli
SZENTPÁLY JÓZSEF
épitési vállalkozó
Budapest, VIII., József-körút 68
TELEFON: 80—0—04.

Krausz Ferenc
bronzöntő *Budapest, VI., Bajor-utca 80.*
Telefon: 932—26

TEISZLER GYULA
irógépkellékek, irodai szerek, papír- és grafikai cikkek készitési és szállitási vállalata
Budapest, VI., Aréna-út 140.
Telefon: 920-78.

Törv. védett **K. H.** lámpatestekkel
Nagy árammegtakarítás! Nagyobb fény!
KOMOR HENRIK-féle fénytechnikai-, villamossági- és műszaki vállalat K. F. T.
Budapest, VII., Wesselényi-utca 59. Telefon: 41—4—76.

Konrád Pál
PARKETTGYÁR
KÖZPONTI IRODA:
Budapest, VI., Andrássy-út 6.
Telefonszám: 16-5-58

HOFFER JÓZSEF
OKL. GÉPÉSZMÉRNÖK, ÉPÍTÉSI VÁLLALKOZÓ, EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZŐ
BUDAPEST,
V., GR. VIGYÁZÓ FERENC-U. 3. TEL.: 23-7-46.

SCHÄFFER KÁROLY
OKLEVELES MÉRNÖK
Vasút-, út-, betonépitési vállalkozó, kövezőmester
Budapest, IV., Petőfi Sándor-u. 16. Tel.: 897—85

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
építőanyag ipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám.
Telefon: 23-0-71, 10-3-59, 14-1-52

Cementgyár:	Lábatlanban	évi telj. kép.	12.000 v.
Mészgyárak:	Lábatlanban	„ „ „	5.000 „
	Dorogon	„ „ „	3.000 „
Téglagyárak:	Buda-Ujlak, Kőbánya Nyergesujfalu	évi telj. kép.	60,000.000 drb.
Cserépgyár:	Buda-Ujlak	„ „ „	8,000.000 drb.

Huszonötödik évfolyam Budapest, 1936 március 4. 9. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI. ANDRÁSSY-ÚT 60
Telefon: 13-7-15 — Postacsekk: 40.424

Az inas

Nem az urasági inasról, nem a lakájról beszélünk, akire nem kell nagy gondjának lenni a társadalomnak, aki nem szorul szociális gyámolitásra, mert többé-kevésbbé az a híre, hogy segiteni tud magán. Az inasról, a tanoncról van szó, akiből majd idővel a jövő iparosa válik. Aki előtt szinte beláthatatlanul nagyszerű és szép pálya áll, akiből Thék Endrék lehetnek, méltóságos asztalosok, vagy ha kell méltóságos haragöntők, méltóságos szürszabók, vagy méltóságos bőrdíszmű-készitők. Ha van a nemzetnek reménye, akkor ezekben a fiúkban remélhet leginkább, akikre, — valljuk be, — a multban nem igen sokat gondoltunk. Szinte még tegnap is a kedélyes szuszterinasnál tartottunk, aki a legéktelenebbet tudja rikkantani a pesti utcán és aki fütyürészve rugdalta az orrunk előtt a papucsát. Pedig ezek azok a fiúk, akik a nemzet reményei lehetnek, de akik, ha nem részesülnek kellő gondozásban, menthetetlenül elvesznek.

Csodálatosképpen a multnak ezekkel a fiúkkal szemben mérhetetlen bünei vannak. Amikor Kossuth Lajos fogságából kiszabadult, mondta el egyik nagyhatású beszédében, hogy fogsága magányában meggyőződött, hogy a nemzet, amely csupán földmüvelést üz, amolyan félkezü teremtés. „Esengve szeretném — mondotta, — kérni nemzetemet siessen, siessen, siessen meghódítani a magyar iparnak a magyar piacot.“ És akkor vetette föl az Iparegyesület nagy eszméjét, amelyet előbb Széchenyivel, majd Batthyány Lajossal tárgyalt meg. Az Iparegyesület programjának szinte első pontja volt, amint Kossuth előírta, hogy inasiskolákat állit föl, majd azután az iparosoknak technológiai oktatást ad, szerszám- és gépmintagyüjteményt rendez be, felolvasásokban ismertet uj találmányokat, kiállításokat rendez, tehetséges iparosokat támogat, a közönséget pedig a hazai ipar pártolására buzdítja. Csaknem azt mondhatnánk, hogy valamennyi irányban történtek lépések, csak éppen az iparosinasokat, a tanoncokat hanyagolták el, szinte Kossuth Lajostól máig.

Éppen ezért tartjuk rendkivüli nagyfontosságúnak azokat a tapasztalatokat, amelyeket *Szendy* Károly polgármester bécsi útja alkalmával szerzett. Bécsben a polgármester látta minden kerületben a tanoncotthonokat, ahol a jövendő iparosai lakást, ételt, ellátást és szakkiképzést kapnak. Ezzel szemben nálunk, az elmult esztendőben egyetlenegy leánytanoncotthon és egy fiútanoncotthon müködött, a kettőben mindössze száznegyven növendékkel. A polgármester előtt ma kevés olyan feladat áll tehát, minthogy bécsi mintára tovább folytassuk a tanoncellátás tökéletes kiépitését. És itt elsősorban azokra a speciális magyar iparágakra kell gondolnunk, amelyekből, — mint például a bőrdíszmüből és az asztalosipar termékeiből jelentős kivitelünk is van, amelyet még fokozni is lehet. A polgármester első lépése, éspedig tegyük hozzá nagyon dicséretreméltó lépés ezen a téren *az orvosi ellátásnak az iparostanoncokra való kiterjesztése.* Ezután kell következnie annak, hogy *minél több tanonc számára teremtsünk otthont,* elsősorban azoknak, akik nem lakhatnak szüleiknél. Ugyanakkor pedig a polgármester szándéka, hogy *keresztülvigye a kormánynál a tanoncok munkaidejének törvényes szabályozását, kiterjessze minél nagyobb mértékben rájuk a főváros szociális gondoskodását és minél nagyobb mértékben részesitse őket a nemzeti irányú nevelésben.*

Hogy milyen jelentősége van ennek, azt látnunk kell akkor, amikor a tengődő kisiparosok tömegére nézünk és látjuk azt, hogy egyszerü iparosinasból milyen társadalmi kiválóságokat termelt ki már a magyar közélet. De ennek a kérdésnek sürgős elintézését követeli a visszaélések tömege is, hiszen mindnyájan tudjuk és a hatóságok is csak kényszerüen nézik el, hogy *fejletlen gyermekeket tömegesen fognak be éjszakai munkára.* Hogy pedig egy igen komoly terjedelmü társadalmi rétegről van szó, azt bizonyitja az, hogy *16.000 iparostanonc szorul szociális gondoskodásra.* Másrészt pedig nem szabad szemet hunynunk azelőtt sem, hogy a négy középiskolát elvégzett fiúk közül az iparosok mind kevesebbet és kevesebbet vesznek föl tanoncnak, mert inkább munkanélküli segédekkel dolgoznak, akiken át az ipar tökéletesedését tovább vinni nem lehet. Olyan szempontok ezek, amelyek a kérdés sürgősségét a legtökéletesebben megmagyarázzák és amely ezt a problémát nemzeti jelentőségüvé avatják.

Liber Endre alpolgármester

felvilágositása szerint

az inségakciónál hiányzó egymillió fedezésére nem terveznek rendkívüli lépést

A főváros három adónemnek eddigi két százalékos pótlékolása helyett törvényszerű felhatalmazása alapján háromszázalékos pótlékolást akar igénybe venni

Síma lefolyásúnak igérkezik a lakbérszabályrendelet közgyűlési tárgyalása

Az elmúlt héten meglehetős izgalmat keltett várospolitikai körökben, hogy az inségakciók lebonyolitására körülbelül egymilliós összeg hiányzik. A valóság az, hogy úgynevezett „hurcolt deficitről“ van szó, ami azt jelenti, hogy az inségadó terhére már a multban előlegeztek bizonyos tételeket és ez a hiány jelentkezik most. A kérdés azonban nem lehet vitás, az inségadókat megszüntetni vagy lecsökkenteni nem szabad, mert ezek a társadalmi rend fenntartását és Budapest békéjét biztositják. Az elterjedt hirekkel szemben azonban nagyon fontos az, hogy leszögezzük az igazságot. Az utóbbi időben ugyanis meglehetősen sok riasztó hir terjedt el, amelyek egyrésze arról szólott, hogy a székesfőváros jelentős mértékben megszünteti az inségesek segélyezésének mértékét, másrészt arról számoltak be, hogy az adózó polgárság terheit növelik meg. Az alábbiakban *Liber* Endre alpolgármester nyilatkozatát közöljük, amely kimutatja azt, hogy *tulajdonképpen nem adóemelésről van szó,* hanem mindössze arról, hogy a főváros most élni kiván egy olyan jogával, amellyel a multban, vagy helyesebben eddig nem élt. A kormány ugyanis esztendőkkel ezelőtt azt a felhatalmazást adta a fővárosnak, hogy a jövedelmiadót, a vagyonadót és az általános kereseti adót legfeljebb három százalékkal pótlékolhatja. Eddig a főváros ezzel a jogával csak annyiban élt, hogy két százalékkal pótlékolta ezt a három adónemet, most azonban az egymillió előteremtésére a főváros adminisztrációja azt a módot látja legcélravezetőbbnek, hogy *törvényes jogával élve, ezt a három adónemet három százalékkal pótlékolja.*

Az autonómia pártjai egyelőre szembehelyezkednek az adminisztrációnak ezzel a felfogásával, az adminisztráció azonban reméli, hogy a pártokat sikerül meggyőzni álláspontjának helyességéről. Maga *Zsitvay* Tibor, a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének vezetője tudatában van annak, hogy az új emelésre ugyan meg van a törvényes alap, de az a véleménye, hogy takarékosság, vagy más úton kell a szükséges egymilliót előteremteni. Abban az egy kérdésben, hogy az inségakció mértékét megszükíteni nem szabad, az autonómia minden pártja és az adminisztráció is tökéletesen egyetért. A közeli napok, esetleg órák feladata lesz ebben a föltétlenül fogas kérdésben dönteni, addig is a *Fővárosi Hirlap* munkatársa ezzel az üggyel kapcsolatban

Liber Endre alpolgármesterhez

fordult felvilágositásért, aki a következőkben mutatott rá a tényleges helyzetre:

— Egészen ferde beállításban szerepel a közönség előtt az az előterjesztés, amelyet a szociálpolitikai ügyosztály készitett és amelyet legközelebb a törvényhatósági bizottság közgyülése elé kívánunk vinni. Tagadhatatlanul nagy riadalom támadt a közönség legszélesebb rétegeiben és egyre-másra hangzanak el az olyan vélemények, amelyek megállapitják, hogy *a székesfőváros adóemelésre készül.* Örülök annak, hogy

most alkalmam kinálkozik ezeknek a téves értesüléseknek határozott megcáfolására.

— Szó sincsen arról, hogy a székesfőváros adminisztrációja „merényletet“ tervezne a közönség ellen, mert nekünk

eszünk ágában sincs az inségenyhitő tevékenység fedezetének megteremtése céljából olyan rendkivüli kormányhatósági intézkedéseket kérni, amelyek végeredményként jelentős mértékben fokoznák a székesfőváros polgárságának terheit.

— A kormány a hatósági inségenyhitő tevékenység megindulásakor, tehát esztendőkkel ezelőtt előterjesztésünkre olyanirányú felhatalmazást adott, hogy *a jövedelmi adót, a vagyonadót és az általános kereseti adót legfeljebb három százalékkal pótlékolhatjuk. Eddig a határig azonban sohasem mentünk el,* annál az igen egyszerü oknál fogva, mert teljes mértékben tudatában voltunk annak, hogy meddig terjed a székesfővárosi lakosság teherbiróképessége, másrészt pedig

a hatósági inségenyhitési akciók fedezeti összegét meg tudtuk teremteni a fentnevezett adónemek kétszázalékos pótlékolásából is.

— Ezúttal, sajnos, a szóbanforgó adónemek hozama jelentékenyen megcsökkent, viszont a másik oldalon előállott az a helyzet, hogy az elsőrendü közszükségleti cikkek árában előállott emelkedés sokkal hamarabb kimerítette az akciók lebonyolitására rendelkezésre álló fedezeti összegeket, semmint azt reméltük. Amikor mi most olyanirányú előterjesztést készitettünk, hogy *a korábban kapott törvényszerű felhatalmazás alapján engedélyezett háromszázalékos pótlékolást igénybevehessük, egyáltalán nem arra törekedtünk, hogy az adózók teherbirási képességét túlzott mértékben vegyük igénybe.*

Semmi egyéb nem történt, mint az, hogy miután a körülmények ebben az esztendőben úgy alakultak, hogy a három adónem kettő százalékos pótlékolásából eredő bevételeink elégtelennek bizonyultak a szinte változatlan mértékben fentartott különböző szociálpolitikai akciók költségeinek fedezésére, kénytelenek voltunk, ezuttal elsőizben, a számunkra biztositott háromszázalékos pótlékoláshoz a törvényhatósági bizottság hozzájárulását kérni.

— Én nem tagadom, hogy a mai szükös időkben *ez az egyszázalékos differencia is észrevehető különbséget jelent,* viszont köztudomású, hogy mindaddig, amíg a gazdasági viszonyokban jelentékenyebb könnyülés nem mutatkozik, elsőrendü érdekünk az inségenyhitő tevékenységnek a megszabott keretek között való fentartása, mert

ezen a réven le tudjuk vezetni a szegényebb néposztályok körében megnyilvánuló elkeseredést, vagyis közvetve módunk nyilik arra, hogy biztosithassuk a székesfőváros olyannyira kívánt nyugalmát.

— Arra való tekintettel, hogy a pénzügyi bizottság legutóbbi ülésén határozatot hoztak abban az irányban, hogy a törvényhatósági életben résztvevő különböző pártok véleménye-

nek kialakulása után lehet csak az inségjárulékok felemelésére irányuló előterjesztésünket napirendre hozni, természetszerűen ebben az irányban határoztunk, de éppen azért, mert

semmiféle rendkívüli lépést nem tervezünk,

nyugodtan járultunk hozzá ahhoz, hogy az autonómia pártjai ezt a kérdést a legnyugodtabban megvitathassák. Az ügy tárgyilagos megvizsgálása után feltétlenül kiderül ugyanis, hogy *a székesfővárosi adminisztráció a legtávolabbról sem kíván indokolatlan mértékben és módon terheket rakni az adózó polgárság vállára*, hanem akkor, amidőn ezzel a javaslattal előállni kénytelen, csupán a ténylegesen fenforgó viszonyokhoz alkalmazkodik.

— Meg vagyok arról győződve, hogy a közgyülési pártok a tények ismeretében teljes mértékben honorálni fogják álláspontunkat, annál inkább is, mert

az inségenyhítő akciók fedezeti összegéből hiányzó körülbelül egymillió pengőt ezen az úton lehet a legkönnyebben előteremteni.

A szerdai közgyülésen kerül tárgyalásra a lakbérleti szabályrendelet. Erre vonatkozólag *Liber* Endre alpolgármester a következőket mondta a *Fővárosi Hirlap* munkatársának:

— A lakbérleti szabályrendelet tárgyalását szerdán kezdi meg a törvényhatósági bizottság. Tekintettel arra, hogy a törvényhatósági bizottságban helyet foglaló pártok vezető tagjai a szakreferensekkel a szabályrendelet-tervezetet sorozatosan egymásután következő bizalmas üléseken tételről-tételre átvették,

reménység van arra, hogy ez a kilenc esztendeje húzódó ügy a legközelebbi órákban végső nyugvópontra jut.

— A pártok megegyeztek egymással a legfontosabb határozmányokra vonatkozóan és ha az anyag nagyságára való tekintettel a szabályrendelet letárgyalása nem is fejezhető be egy napon, egészen bizonyos, hogy még egy ülésnap beiktatásával sor kerül a szabályrendelet-tervezet teljes megvitatására. Amennyiben a törvényhatósági bizottság hozzájárulását adja a szabályrendelethez, akkor azt a polgármester haladéktalanul felterjeszti a belügyminiszterhez, mert célja az, hogy *legkésőbb 1936 május elsején életbeléptessék az új szabályrendeletet.*

Munkásairól páratlan szociális érzékkel és áldozatkészséggel gondoskodik a főváros

Kilenc közüzemnél megközelítőleg 16.000 pengő járadékot és kiegészítősegélyt fizet havonta

A székesfőváros sokezerfőnyi üzemi munkásságának érdekképviseleti szervei esztendők sora óta sürgetik az üzemi munkások nyugdíjszabályzatának életbeléptetését. Arra való tekintettel azonban, hogy az általános gazdasági válság kihatásai az ország fővárosának gazdálkodásában is jelentkeztek, bár a nyugdíjszabályrendelet huzamosabb idő előtt teljesen elkészült, annak gyakorlati alkalmazására mindezideig sor nem kerülhetett, mert hiszen nagyon tekintélyes összegekre lenne szükség, amelyeket az adózó polgárság újabb megterhelése nélkül a székesfőváros előteremteni képtelen.

A székesfőváros igyekezett azonban az üzemi alkalmazottak, legelsősorban pedig a kisebb keresettel rendelkező üzemi munkások érdekében anyagi erejéhez képest a legmesszebbmenő áldozatokat meghozni.

Ennek gyakorlati bizonyitéka az, hogy a székesfőváros autonómiája az öregségi és rokkantsági biztosítás intézményes bevezetése után saját pénztárának terhére

jelentékeny kiegészítéseket juttat az üzemi munkásoknak.

Az öregség és rokkantság, özvegység és árvaság esetére az 1928. évi XL. törvénycikk rendelte el a kötelező biztosítást és a törvényes intézkedést a székesfőváros alkalmazottaira vonatkozóan az 1931-ben meghozott szabályrendelet léptette érvénybe. Gyakorlatilag 1932 október havában kezdődött meg a biztosítás életbeléptetése, ekkor telt ugyanis le az a kétszáz munkahét, amelynek betöltése alapfeltétele a rokkantsági, illetőleg az alkalmazott elhalálozása esetében az özvegy és a kiskorú gyermek özvegységi, illetőleg árvasági járadéka. Ezeket a járadékokat természetszerűen minden indokolt esetben folyósította a székesfőváros, amidőn azonban nyilvánvalóvá vált, hogy az üzemi munkásság nyugdíjszabályzatát belátható időn belül életrehívni nem lehet, *újabb nagyjelentőségű intézkedéseket tett a munkásság szociális helyzetének javítása érdekében.*

Ez az intézkedés az volt, hogy

a székesfőváros vezetősége a rokkantsági, özvegységi és árvasági járadékokat kiegészíti és pedig abban az esetben, ha a megrokkant munkás járadéka nem éri el a 30 pengőt, emellett azonban a járadékban részesülő volt alkalmazott teljesen szegény.

Ilyen esetekben a kiegészítés, arra való tekintet nélkül, hogy az alkalmazott hány évig szolgált a székesfővárosnál, olyan összeget tesz ki, amellyel együtt az alkalmazott *legkevesebb havi 30 pengőhöz jut.*

Ennek a megállapításnak továbbvitele az az intézkedés, amely szerint ha egy-egy alkalmazott *tiz esztendőnél tovább* állott a székesfőváros szolgálatában, akkor anyagi viszonyaira való tekintet nélkül, *havi járadékát ugyancsak 30 pengőre egészíti ki a székesfőváros.*

Ennél a határozmánynál sokkal jelentősebb azonban az a másik, amely szerint a székesfőváros azoknak az üzemi alkalmazottaknak illetményeit, akik a székesfővárosnál már 1928 január elseje előtt is alkalmazásban állottak, úgy állapítja meg, *mintha a kötelező biztosításról szóló törvény már abban az időben életbelépett volna, amidőn az alkalmazott a székesfőváros valamely üzeménél szolgálatát megkezdette.*

A székesfőváros kilenc üzeménél, illetőleg intézményénél vannak czidőszerint járadékosok, még pedig szám szerint összesen 182-en. Az Elektromos Műveknél 58, a Gázműveknél 11, a Vízműveknél 35, a Lóhúsüzemnél 16, a Hirdetővállalatnál 4, a Temetkezési Intézetnél 29, a gyógyfürdőknél 11, a Kenyérgyárnál 4, az Élelmiszerüzemnél 14. Ezen a 182 emberen kívül *a községi alaphoz tartozó intézményeknél 335 a járadékosok száma,* végeredményben

ezidőszerint tehát 517 megrokkant munkásról, vagy elhalálozott üzemi alkalmazottak családtagjairól kell gondoskodni.

Az Elektromos Müveknél a törvényben biztosított járadékok összege egy-egy hónapban 1064, a Gázmüveknél 239, a Vízmüveknél 600, a Lóhúsüzemnél 311, a Hirdetővállalatnál 81, a Temetkezési Intézetnél 574, a gyógyfürdőknél 244, a Kenyérgyárnál 45, az Élelmiszerüzemnél 264 pengőt tesz ki, a kiegészítő segélyek összege pedig az Elektromos Müvek járadékosainál havi 755, a Gázmüveknél 389, a Vízmüveknél 647, a Lóhúsüzemnél 326, a Hirdetővállalatnál 75, a Temetkezési Intézetnél 328, a gyógyfürdőknél 132, a Kenyérgyárnál 75, az Élelmiszerüzemnél 171 pengő. Igy tehát

a kilenc üzemnél havonta 3.422 pengő járadékot és 2.898 pengő kiegészítő segélyt fizetnek ki, a községi alaphoz tartozó 335 járadékos pedig havonta 5.516 pengő járadékot és 4.483 pengő kiegészítő segélyt vesz fel a székesfővárostól.

A járadékokat kiegészítő segélyek mérvének megállapításánál

a székesfőváros a legnagyobb körültekintéssel és szinte páratlan szociális érzékkel jár el.

Amennyiben ugyanis megállapítható az, hogy a megrokkant munkásnak körülményei folytán a törvényben biztosított járadék távolról sem elegendő ahhoz, hogy magát és családtagjait fenntarthassa, ilyen esetben a helyzet alapos kivizsgálása után *a székesfőváros olyan összegre egészíti ki a törvényesen biztosított járadékot, amelyből az életfenntartás lehetségessé válik.* Hogy ezt konkrét számadatokkal bizonyítsuk, felemlítünk egy esetet, amidőn a rokkant munkásnak a törvény és a fővárosi szabályrendelet értelmében mindössze havi *23 pengő járandósága* van, viszont a székesfőváros ezt az összeget *havi 50 pengő kiegészítő segély folyósításával 73 pengőre,* vagyis olyan összegre, egészítette ki, amelyből a keresetképtelenné vált alkalmazott szerényen ugyan, de meg tud élni. A felhozott eseten kívül egész sereg hasonló van és ezek valamennyije élénken világít rá arra a megértő és emberbaráti elbánásra, amelyben a székesfőváros üzemi munkásságát mindenkor részesíti.

Voltaképpen ennek a kiegészítő segélynek a folyósítása az egyik ok, amiért a *munkástársadalom tagjai minden áron a székesfővárosi üzemek szolgálatába kívánnak kerülni.*

Hasonló szociális gondoskodás ugyanis a székesfővárosi üzemeken kívül semmiféle más közüzemnél, vagy magánvállalatnál ninesen,

arról nem is beszélve, hogy a magángazdaságban a *munkás-nyugbérszabályzat* tervével komolyan még csak nem is foglalkoztak.

A kiegészítő segélyek rendszerét a polgármester utasítására a főváros üzemi ügyosztálya állitotta össze és minden olyan esetben, amidőn egy-egy újabb járadékos bekapcsolódásáról van szó, *most is az üzemi ügyosztály teszi meg a szükséges intézkedéseket,* de természetesen annak az üzemnek bevonásával, amelynél a járadékhoz jutó alkalmazott szolgálati idejét eltöltötte.

LUTZ LAKK- ÉS FESTÉKGYÁR RT.
BUDAPEST, VII., ŐRNAGY-UTCA 4. SZ.

Nyílt pályán villamosra,

öngyilkossági szándékból autobusz elé ugrani: nem kártérítési ok

A közlekedési rend szempontjából érdekes megállapításokat tartalmaz az az itélet, amelyet *Varga* László fiatal autószerelő által a *BESZKART* ellen megindított baleseti kártérítési perben most hirdetett ki *Horváth* Andor dr. kir. törvényszéki bíró.

A keresetet azért indította a felperes, mert a Fiumei-úton, az *OTI* palotájával szemközt levő villamos megállóhely közelében fel akart szállni a pótkocsi első perronjára és amikor felért, a villamos hirtelen rándítással elindult, úgyhogy *ő kivágódott a perron ajtaján és súlyos sérüléseket szenvedett.* A ballába a villamos kerekei alá került, úgyhogy *térden felül amputálni kellett a lábát.* A *BSZKRT* a kártérítési kereset elutasítását kérte azon az alapon, hogy

a baleset kizárólag a felperes vigyázatlanságának a következménye, mert olyan helyen akart felszállni a villamosra, amely felszállóhelyül kijelölve nem volt.

A villamoskocsi kényszerűségből állt meg ezen a rendkívüli helyen, mert az előtte áthaladó két társzekér kényszerítette erre.

A törvényszék a bizonyítási eljárás befejezése után *elfogadta* a *BSZKRT* jogi álláspontját és

a felperest keresetével elutasította.

Az ítélet indokolása hivatkozik a minisztérium által is jóváhagyott forgalmi utasításra, amely kötelességévé teszi az utasok számára, hogy

a villamosra csak a kijelölt megállóhelyeken szállhatnak fel.

A forgalmi utasítások egyébként *kifejezetten is tiltják a villamosra való felszállást nem megállóhelynél, még akkor is, ha a villamos állóhelyzetben van.* Mivel

a felperes ezt a ránézve is kötelező szabályt megszegte, a bíróság megállapítása szerint a balesetet a saját kizárólagos vigyázatlansága eredményezte.

A forgalmi szabályok határozottan előírják, hogy a leszállásra készülő utasok a vonat indulására figyelemmel legyenek. Ez az óvatosság intézkedés azonban csak a leszálló utasok testi épségének megvédésére vonatkozik, tehát erre a tilos helyen felszálló utas eredményesen akkor sem hivatkozhat, ha a meg nem engedett felszállás miatt baleset érte.

*

Ugyanígy elutasította a *BSZKRT* ellen indított 3000 pengős kártérítési keresetével *Timár* Erzsébet takarítónőt *Hankovszky* Dezső dr. budapesti törvényszéki bíró. *Timár* Erzsébet ugyanis azt állította, hogy a 14-es autobusz elütötte őt a Váci-utcában. Ezzel szemben a *BSZKRT* által megidézett tanuk eskü alatt vallották, hogy *Timár* Erzsébet a kérdéses időben

hevesen vitatkozott az utcán egy féltékeny fiatalemberrel, aki őt kétszer arculütötte.

A felindult nő ezután *az éppen befordulo autóbusz elé vetette magát* és a soffőr lélekjelenlétének tulajdonítható csupán, hogy nem történt nagyobb baj: *az autóbusz mindössze feldöntötte a takarítónőt.*

Az öngyilkossági szándék nem kártérítési ok: állapította meg a törvényszék és *ezzel el is utasította Timár Erzsébetet keresetével.*

Remélhetően sikerülni fog

a polgárság lényeges megterhelése nélkül a költségvetés egyensúlyát biztosítani

Terbócz Imre országgyűlési képviselő, a NEP fővárosi szervezete főtitkárának nyilatkozata az autonómia érvényesüléséről

Az üzempolitikai bizottság munkáját, amint arról a meglehetősen szerényre szabott híradások megjelennek, immár nem csak a szakemberek figyelik nagy érdeklődéssel, hanem a közönség széles rétegei is. Budapest polgársága, amely nyugtalan érzésekkel vett tudomást a szanálási tervről, az üzempolitikai bizottság működéséhez mind több reményt fűz abban az irányban, hogy a főváros mérlegét nem egyedül az ő újabb megterhelésével fogják helyrebillenteni.

Az üzempolitikai bizottság, amelynek működését a közérdeklődés mellett egyre több rokonszenv is kíséri, azzal az elgondolással indult el munkás útján, hogy egy mindent átfogó célszerűségi program érvényesítésével, egyrészt az okszerű takarékosság révén, másrészt a kínálkozó erőforrások jobb felhasználásával, minél jobban mentesítse a polgárságot a terhektől. Hogy megalakulása óta nem töltötte tétlenül a napokat, azt mindnyájan tudjuk, de hogy lehet-e munkája eddigi eredménye alapján biztató reménységet táplálni, hogy eljut-e a kitűzött célhoz, erre szeretnénk megnyugtató választ kapni s hogy ezt elérjük, *Terbócz* Imréhez, az „alkotó szanálás" leglelkesebb hívéhez és mozgatójához fordultunk. Kérdésünkre

Terbócz Imre

országgyűlési képviselő, a NEP fővárosi szervezetének főtitkára

a következő, nagy figyelmet érdemlő választ adta:

— A városházán nagy munka folyik a főváros pénzügyeinek rendbehozatala, gazdasági és pénzügyi helyzetének megjavítása érdekében. Pártunk elnöke az üzempolitikai bizottságot azzal az elgondolással hívta életre, hogy a főváros pénzügyi viszonyainak végleges rendezése céljából, az organikus intézkedések keresztülvitelével olyan helyzetet teremtsen, amely a főváros pénzügyi és gazdasági helyzetét hosszú időre biztos alapokra fektesse. Az üzempolitikai bizottság eddigi működése, munkájának eddigi eredményei máris garanciát nyujtanak arra, hogy ezt a mindenki által óhajtott célt el is fogja érni.

Eddig a válasz, amelyben megtaláltuk mindazt, ami minket érdekelt: a bizalmat az áldozatos és komoly munka sikerében és a jogos reménységet arra, hogy azok a célok, amelyeket *Zsitvay* Tibor az üzempolitikai bizottság életrekeltésekor kitűzött, mindnyájunk javára be is fognak teljesülni. Ezek a kijelentések ma már nem csak elgondolásokon alapulnak, hanem eredményeken, amelyeket az eddigi munka kitermelt.

— Ebben a terhes és odaadó munkában igen nagy elismerés illeti a főváros illetékes vezető tisztviselőit és a külső szakértőket, akik áldozatot nem kímélve, rendkívüli munkát fejtenek ki teljesen önzetlenül.

— Ennek a vállvetett munkának eredményeképen remélni lehet, hogy a költségvetés egyensúlyba hozatala végeredményben az autonómia útján fog sikerülni és pedig, az organikus hibák sikeres kiküszöbölése után, a főváros polgárságának lényeges megterhelése nélkül.

KOZMA MIKLÓS

belügyminiszter

rendeletileg biztosította a főváros pénzügyi gazdálkodásának hatályosabb ellenőrzését

A székesfővárosi számszéknek joga van betekinteni minden üzleti könyvbe, iratba és okmányba, továbbá felvilágosítást és adatokat kívánhat a vizsgált szerv vezetőjétől

Hat esztendeje, hogy megjelent az új fővárosi törvény, amely a többi közt természetszerűen szabályozta *a székesfővárosi számszék problémáit is.* A végrehajtási utasítás, amely meghatározza a feladatkört, *mindezideig késett.* Hosszas előkészítő munka után és az elért tapasztalatok eredményeként

a pénzügyminiszterrel egyetértésben most adta ki Kozma Miklós belügyminiszter ezt a végrehajtási utasítást, amelynek fontos intézkedései valósággal fordulót jelentenek a főváros gazdálkodásának ügymenetében és annak ellenőrzésében.

A hivatalos lapban szombaton jelentek meg *Kozma* Miklós belügyminiszter erre vonatkozó rendeleti, amelyek *rendkívüli fontosságát és az újítások révén várható következményeit elsőnek közli a Fővárosi Hirlap.*

Mint ismeretes, az 1930:XVIII. t.-c. 51 §-ának megfelelő pontjai és bekezdései szerint a székesfőváros vagyonának, gazdálkodásának és számvitelének ellenőrzését a székesfővárosi számszék teljesíti, amelynek élén a számszéki igazgató áll, ezidőszerint *Veres* Imre dr., akinek helyettesítésére *Szmolenszky* József dr.-t igazgatóhelyettesi ranggal épp a napokban nevezték ki.

Az idézett törvénycikk meghatározza, hogy milyen problémák tartoznak a szávevőség ügykörébe. A most megjelent belügyminiszteri rendelet viszont végrehajtásként megállapítja, hogy a székesfővárosi számszék *tartozik állandóan figyelemmel kísérni mind a főváros, mind pedig a hozzátartozó gazdasági komplexumok számvitelét és kezelését* és

észleleteiről — esetleges javaslataival együtt — köteles a főpolgármesternek jelentést tenni.

Figyelemre méltó a rendelet második paragrafusa, amelynek értelmében a megszabott feladat körébe tartozó vizsgálatokon kívül

„a számszék köteles a vizsgálatokat évközben sokszor váratlanul, az önkormányzat ellenőrző szerveinek előírt szabályszerű ellenőrzési tevékenységeitől függetlenül teljesíteni."

A rendelet következő paragrafusa *a városi hatóságok és a számszék részéről teljesített vizsgálatok nyilvántartásáról intézkedik,* ezután pedig rendkívül érdekes intézkedést olvasunk a rendeletben. A számszéknek vizsgálatai megtartásánál főleg arra kell figyelmet fordítani, hogy *a pénz- és a vagyonkezelés nemcsupán szabályosan, hanem, egyben gazdaságosan történik-e,* de mindezen túlmenően

„a szabályzatok, utasítások a székesfőváros vagyoni érdekei szempontjából megfelelőek-e, vagy esetleg nem szorulnak-e megváltoztatásra, vagy kiegészítésre . . ."

A szolgálati pragmatikának megfelelő útmutatások után a belügyminiszteri rendelet a számvevőség feladatkörébe utalja annak megállapítását, hogy „a székesfőváros pénztárai

a pénztári forgalom zavartalan lebonyolításához szükséges pénzkészleten felül jelentkező összegeket a polgármester utasításához képest gyümölcsözően helyezik-e el . . ."

Ugyanebben a pontban kötelességévé teszik a számvevőségnek, hogy ellenőrizze: *„a törvényhatósági bizottság a pénzek elhelyezésére alkalmas pénzintézeteket, valamint azt, hogy a pénzkészleteket az egyes pénzintézeteknél milyen összeg erejéig lehet elhelyezni, kijelöli-e; és hogy az elhelyezés a törvények és a törvényhatósági bizottság rendelkezéseinek megfelel-e?..."*

Szigorúan kell ellenőrizni a számvevőségnek azt, hogy *az üzemek megfelelően gondoskodtak-e a tartalékok erősítéséről, a nyereséget beszolgáltatják-e a községi háztartás javára.* Az alapok, alapítványok, továbbá a házi kezelésben levő és az önálló vagyonkezelésű legkülönfélébb intézmények számláját *nem terhelik-e olyan kiadások és terhek, amelyek céljukkal és rendeltetésükkel szerves összefüggésben nincsenek.* Milyenek a jövedelmek és milyen az eljárás az adósokkal szemben. *Nincsenek-e meg nem engedett hitelátruházások.*

A zárszámadásnál a számszéknek *főleg arra kell figyelmet fordítani,* hogy a kiadásokat és bevételeket a rendeltetésüknek megfelelő költségvetési hitel terhére számolták-e el és

a budget-tervezettel szemben mutatkozó eltéréseket valódi okaikkal és kimerítően indokolták-e.

Figyelemreméltó intézkedés van a hetedik paragrafusban: „Ha a számszéki vizsgálat olyan mulasztást vagy szabálytalanságot állapít meg, amely azonnali intézkedést igényel, mert a rendes úton teendő rendelkezés bevárása esetleg kárral vagy veszéllyel járna, *erről a számszék a főpolgármesternek haladéktalanul jelentést tenni köteles.*"

„Ha a vizsgálatok eredményéről szóló jelentésben foglalt számszéki észrevételekkel szemben a polgármester eltérő véleményen van, a számszék erről a főpolgármesternek véleménye kíséretében jelentést tesz."

Végül szószerint idézzük a rendelet nyolcadik pontjának első bekezdését:

„A számszéknek joga van a vizsgált hivatal, alap, alapítvány, intézet, intézmény, közmű, továbbá úgy a házikezelésben levő, mint az önálló vagyonkezelésű és a kereskedelmi társaság alakjában vezetett üzem összes könyveibe, irataiba, levelezésébe, okmányaiba betekinteni, a vizsgált szerv vezetőitől felvilágosításokat és adatokat kívánni, az egyes ügyekre vonatkozó eredeti iratokat, vagy azok hiteles másolatait a vizsgálat érdekében beszerezni."

Ez az utolsó, vagyis nyolcadik paragrafus ezekután *taxative felsorolja* a most idézett bekezdés *valamennyi lehetőségét,* tekintettel az egyes intézmények, vagy szervek alapszabályaira és külön tekintettel *a beszerzendő vizsgálati anyag megszerzésének módozataira.*

*

Itt említjük meg, hogy ugyancsak a hivatalos lapnak ebben a számában jelent meg egy rendelet, amely *végrehajtási utasításként szabályozza a székesfővárosi számszék szervezetét, szolgálati eljárását és a számszéki tisztviselők szolgálati viszonyát.*

A két végrehajtási utasítás mindenesetre *a legnagyobb figyelmet érdemli meg* és a rendelkezések részletei minden bizonnyal *egészen új fordulatot jelentenek a főváros gazdálkodásának ellenőrzésében, ebből kifolyólag pedig — elsősorban ügymenetében.*

KVARCLÁMPÁK
MINDEN ÁRAMNEMRE
MIKRON, VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 6
TELEFONSZÁM: 80-1-48

CSIPAK SÁNDOR ÉS FIA
közszállítási vállalkozók
PESTUJHELY — Neptun-utca 24
BUDAPEST — XIV., Telep-u. 96
TELEFON: 97-5-62
M. kir. Postatakarékpénztári csekkszámla 57.837

HÍREK A PÁRTBÓL

Miért vétette le a napirendről a NEP a két templomépítési javaslatot

Feltünést keltett, hogy a NEP fővárosi szervezete a polgármesteri VI. ügyosztály mellett működő pénzügyi szakbizottság legutóbbi ülésén *levétette a napirendről a kelenföldi és herminamezői római katolikus templomok építésére vonatkozó javaslatot,* mert az azokra vonatkozó ügyosztályi előterjesztéseket a döntés szempontjából kiegészítésre szorulóknak tartotta.

Régóta hangoztatott elve a Nemzeti Egység Pártjának, hogy az ügyeknek kellő előkészítésére igen nagy súlyt helyez és *csak azokban az ügyekben foglal állást, amelyek mindenféle szempontból elő vannak készítve és annyira meg vannak világítva, hogy aggodalom nélkül lehet felelősség mellett állást foglalni bennük.*

A mostani határozatban sem lehet más tendenciát keresni, mint a pártnak ezt a felfogását, amit legjobban igazol az, hogy a Nemzeti Egység Pártjának álláspontja az összes pártok helyeslésére talált és a pénzügyi bizottság egyhangulag szavazta meg az ügynek a napirendről való levételét. *Minden egyéb tendencia amit ehhez az ügyhöz fűznek, téves és semmiféle alappal sem bír.* A Nemzeti Egység Pártja, mint ezt már sokszor deklarálta és minden adott esetben tanusította is, *keresztény nemzeti alapon áll* és így egészen természetes, hogy *örömmel támogat olyan törekvéseket, amelyek azt célozzák, hogy a közönségnek szükséges számban álljanak a templomok rendelkezésére.*

Várospolitikai vitaest. A Nemzeti Egység Pártja Székesfővárosi Szervezetének V. ker. központja március 4-én este a Lipótvárosi Polgári Kaszinóban várospolitikai vitaestét tart, melynek keretében felszólal *Bessenyey* Zénó, *Szurday* Róbert, *Lajkó* Pál, *Szombathy* Kálmán, *Fodor* Lajos, *Kossányi* Dezső, *Fényes* László és *Dunay* Béla.

A lakbérleti szabályrendelet a közgyűlés előtt. A lakbérleti szabályrendeletet szerdán tárgyalja a közgyűlés. A tárgyalást a pártok előzetes információs tanácskozásai előzték meg és így kilátás van arra, hogy a nagy terjedelmű anyag *a pártok egyetértése mellett kerül letárgyalásra a közgyűlésen.* Szerdán előreláthatólag befejeződik az általános vita, amelynek során a Nemzeti Egység Pártja részéről *Vályi* Lajos dr. és *Németh* Béla dr. fognak felszólalni. A részletes vita valószínűleg két, esetleg három napig is eltarthat.

A NEP tanügyi szervezete újjáalakítja intéző bizottságát, hogy abban az egyes kerületi csoportok is képviselethez jussanak. Az ujjáalakulás a március második hetében tartandó gyülésen fog megtörténni. A tanügyi szervezet a kerületekben állandóan folytatja társadalmi munkáját a nemzeti egység gondolatának jegyében. Élénk klubéletet folytat, kulturális összejöveteleket és mesedélutánokat rendez. A II. kerületbeli NEP körhelyiségében kedden családi estét rendezett, amelyen nagy közönség vett részt.

Árvíz a Bibic-telepen. A *Fővárosi Hirlap* legutóbbi számában megemlékezett a Szent Imre városban elterülő *Bibic-telep* lakosságának városrendezési kívánságairól és ezek kapcsán arról, hogy az idei rendkívüli esőzések miatt *víz alá került a telep.* A Nemzeti Egység Pártjának megbízásából *Vályi* Lajos dr. törvényhatósági bizottsági tag a székesfőváros vezetőségéhez fordul, hogy a Bibic-telepiek baján sürgősen segítsen. A kérés eredményeképpen szerdán *Király* Kálmán tanácsnok vezetésével a telepen helyszini szemle volt, amelyen résztvett a NEP törvényhatósági bizottságának több tagja is. *Király Kálmán tanácsnok még a helyszinén intézkedett a bajok sürgős megszüntetése érdekében.* Megállapítást nyert, hogy *a Bibic-telepnek végleges csatornázással való ellátása a legégetőbb csatornázási kérdések egyike.* A mostanihoz hasonló és közegészségügyi szempontból is tűrhetetlen állapotoknak majd csak a főgyüjtőcsatorna elkészítése fogja végét vetni.

A NEP elnöki pártszakbizottsága február 24-én *Gazdy* Jenő törvényhatósági bizottsági tag elnöklésével ülést tartott, amelyen résztvettek *Hencz* Lajos dr., *Vályi* Lajos dr. törvényhatósági bizottsági tagok és a szakbizottság külső szakértői. A Szent Gellért helyi lelkészség külső *kelenföldi templomának* helyéül szolgáló telekvétel körül élénk vita volt, mert a szakbizottság az ügyosztályi előterjesztésből nem tudta megállapítani, hogy a terület hol fekszik s mekkora annak terjedelme. Miután a pénzügyi szakbizottság előtt tárgyalt előterjesztésből is hiányoztak ezek az adatok, arra kérte fel a párt a maga bizottsági tagjait, hogy kérje be a megfelelő adatokat és szorgalmazza az ügy megfelelő előkészítését. Nem tette továbbá magáévá a szakbizottság a polgármesternek a *Magyar Városok Országos Szövetsége* segélyezése tárgyában tett javaslatának azt a részét, amely szerint a Szövetség a *Városok Lapját* a székesfővárosi házinyomda terhére állítja elő havonta kétszer 32 oldal terjedelemben és 2000 példányban. A szakbizottság kimondta, hogy a Városok Szövetségében nem látja a fővárosnak olyan érdekeltségét, amely ezt az áldozatot indokolná, ezért a javaslatot nem fogadja el.

Nagysikerű magyar-est. A NEP VIII. kerületi szervezete szombaton este a Józsefvárosi Polgári Kaszinóban tartotta meg *Magyar Estjét* amelyen az előkelő közönség zsúfolásig megtöltötte a kaszinó összes termeit. *Katona* János törvényhatósági bizottsági tag elnöki megnyitója után *Dobos* András fővárosi tanító a *„Magyar népdal és a magyar zene"* címmel előadást tartott, amelynek külön, vonzó érdekessége volt, hogy a szerző feleségével, *Micsey* Józsával együtt, tárgya illusztrálására népdalokat énekelt. Az előadás, valamint a dalbetétek a magyar népdal-kultúra gazdagságát és változatosságát bizonyították. A közönség nagy figyelemmel kísérte az értékes előadást és szünni nem akaró tapsokkal jutalmazta a két kiváló énekest: Dobos Andrást és a feleségét művészi értékű produkciójáért.

Kiküszöböli az új jégrendelet az élelmiszeripar területéről a természetes jeget

Elviselhetők az élelmiszerárak, egyelőre nincs szükség hatósági beavatkozásra

A *Fővárosi Hirlapban* évek óta foglalkozunk a természetes és a műjég használatának problémájával. Rámutattunk mindazokra a közegészségügyi és szociális szempontokra, amelyek egyrészt kívánatossá teszik a műjég alkalmazását, másrészt viszont számításba veszik a pestkörnyéki falvak lakosságának gazdasági lehetőségeit, ahol is a befagyott Duna felületéről hasított természetes jég eladása az egyik legjelentősebb kereseti forrás. Rámutattunk arra a körülményre is, hogy amennyiben kötelezővé teszik a műjég használatát,

hatóságilag kell gondoskodni arról, hogy a műjéggyárak ne használják ki a törvényadta konjunktúrát arra, hogy indokolatlanul megdrágítják a jeget.

Most, hogy nyilvánosságra jutott az a kormányelhatározás, amely szerint *április elsején életbelép az uj jégrendelet,* a *Fővárosi Hirlap* munkatársa felkereste

Rosta János dr.

tanácsnokot,

a közélelmezési ügyosztály vezetőjét, aki a rendelet *fővárosi vonatkozásait az alábbiakban ismertette:*

— Rendkívül fontos közélelmezési és közegészségügyi szempontok húzódnak meg a jégellátás mögött. Itt nálunk a nagyvárosban, ahol az élelmiszerrendészetre indokoltan különös gondot fordítunk, *egészen különös jelentősége van a hűtés problémájának,* tisztában vagyunk azonban azzal, hogy amint esztendők hosszú sora óta még mindig nem sikerült tökéletesen megoldani a mesterséges jég alkalmazását, *úgy a kiadandó rendelet ellenére a folyó évben sem kerülhet erre a sor.* Budapest jégfogyasztása esztendőnkint *mintegy másfélmillió métermázsát tesz ki.* Ennek

a hatalmas kvantumnak körülbelül egyötöd-része természetes jég, amelyet elsősorban a Duna melletti községek lakossága szállít be Budapest területére.

— A készülő kormányrendelet szerint a jövőben a természtes, tehát *nem higiénikus jéggel csak ott szabad dolgozni, ahol a jég nem kerül közvetlen összeköttetésbe a felhasználásra kerülő élelmiszerekkel.* Arra való tekintettel, hogy az idei rendkívüli enyhe tél meghiúsította a folyómenti lakosok jéggyüjtését, *a mi szempontunkból meglehetősen kedvező helyzet állott elő, mert*

minden valószínűség szerint a nyári hónapokban a megszokottnál sokkal kisebb mennyiségü természetes jég kerül forgalomba.

— Ez a fővárosi lakosság szempontjából nagyon örvendetesnek mondható, mert a *Bakteriológiai Intézet* megállapításai szerint az utóbbi esztendőkben, amikor egy-egy járványszerű fertőzés végső okait kutatták,

majdnem mindig arra a megállapításra jutottak, hogy a járványt természetes jég okozta.

— Az április havában életbeléptetni szándékolt rendelettervezet egyik legjelentősebb intézkedése az, hogy

a háztartások, kávéházak, tejcsarnokok, cukrászdák, fagylaltüzemek, vendéglők, büffék, kocsmák és panziók csak mesterséges jeget használhatnak fel,

a természetes jeget tehát kiküszöbölik az élelmiszeripar legfontosabb területeiről. Azt továbbra is meg fogják engedni, hogy a *húsiparosok azokat az áruikat, amelyeket nyersen elfogyasztani nem lehet, esetleg természetes jéggel hűtsék* és hozzá fognak járulni ahhoz is, hogy a *zárt edényekben lévő italok épségben tartásánál szintén a természetes jeget használják fel.*

— A környékbeli lakosság természetesen élénken tiltakozik a mesterséges jég egyre nagyobb mértékben való alkalmazása ellen, *ez a tiltakozás azonban ebben az esztendőben éppen az időjárási viszonyok következtében valószínüleg nem indokolt,* mert a gazdasági okokat, többek között jelentékeny anyagi veszteségek elszenvedését, *nem lehet komoly ok gyanánt felhozni akkor, amikor a pestkörnyéki jégvermek legnagyobb része üresen maradt.*

— A székesfőváros közönsége szempontjából természetesen egyáltalán nem közömbös, hogy a kötelező használatra előírt mesterséges jég ára megnövekszik-e. A főváros hatóságai bíznak abban, hogy *erre vagy egyáltalán nem kerül sor, vagy*

ha mégis bekövetkezik a jégárak bizonyos emelkedése, ez csak kisebb jelentőségü lesz.

A jéggyártóknak ugyanis saját üzleti érdekükből kifolyóan *nem a magas árak elérésére kell törekedniök, hanem inkább arra, hogy minél nagyobb készleteket tudjanak értékesiteni,* ami viszont *csak normális szinten mozgó jégárak* mellett lehetséges. *Bízunk abban, hogy a jéggyártók maguk is ezt az álláspontot foglalják el* és a most reánk következő tavaszi és nyári szezónban a *rendelkezésre bocsátandó műjég árát olyan szinten szabják meg, amelyet a közönség széles rétegei meg tudnak fizetni.* Erre csak azért is szükség van, mert a székesfőváros ház tartásaiban *a jég használata még korántsem érte el azt a fokot mint a külföld hasonló nagyvárosaiban,* holott

a meleg időben való hűtés kifejlesztése közélelmezési és közegészségügyi szempontokból egyaránt rendkívül kivánatos.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa ezután a székesfőváros általános közélelmezési helyzete iránt érdeklődött *Rosta* tanácsnoknál.

— Most, amikor lassan tavasz felé fordul az idő, megnyugvással állapithatom meg, hogy azok a rémhirek, amelyek az elviselhetetlen drágulás bekövetkeztéről szóltak, *nem váltak valóra.* Történt ugyan, szinte a legtöbb közszügségleti cikknél *bizonyos áremelkedés,*

a tömegélelmezési cikkeknél azonban ez a drágulás egyáltalán nem volt elviselhetetlen.

— Örömmel állapithatom meg, hogy bár a székesfőváros a kisfogyasztók százezreinek érdekében *felkészült a spekuláció mohósága folytán esetleg bekövetkező drágulásokra* és raktárait nagymennyiségü burgonya- és zsírkészletekkel töltötte meg,

hatósági beavatkozásra, tehát az árak mesterséges úton való leszorítására nem volt szükség.

A tömegélelmezési célokat szolgáló élelmiszerek eladási ára semmivel sem növekedett nagyobb mértékben, mint a korábbi esztendőkben *és a zsírellátás terén sem mutatkoztak olyan jelenségek, amelyek magukkal hozták volna a hatósági beavatkozást.* Sokan kifogásolják, hogy a zsírárak az elmult néhány esztendőhöz viszonyítva, *magas nivón mozognak,* ez a vád azonban nem állja meg helyét, mert a helyes felfogás az, hogy *például tavaly abnormálisan alacsony zsírárak voltak és a mai értékelés sokkal inkább megfelel e cikk normális áralakulásának.* Ha pár fillérrel talán magasabbak is az elsőrendű közszükségleti cikkek árai, mint normális időkben, ennek megvan az a természetes magyarázata, hogy *egy rossz mezőgazdasági termés konzekvenciái állottak be.* A tavalyi abnormis időjárás következtében a gabona-, burgonya- és tengeritermés *jelentékenyen kisebb volt a megszokottnál,* aminek szükségszerű következménye az lett, hogy

a termelők önköltségeik biztosítása érdekében kénytelenek voltak az árak felemelésére.

A zsírnál még az is megváltoztatta a helyzetet, hogy amint az köztudomású, *a kivitel máglehetősen jelentős méreteket öltött,* aminek következményeként

az ország belterületén maradó készletekért is a világviszonylatoknak megfelelő árakat kell fizetni.

A városok lakossága szempontjából természetesen nem mondható örvendetesnek a legcsekélyebb mértékü áremelkedés sem,

ha azonban bekövetkezett volna a kereseti viszonyok megfelelő mértékü javulása, akkor valószínüleg senki sem tiltakozna amiatt, hogy a mezőgazdaság is megtalálja számitását.

A kereseti viszonyoknál azonban, sajnos, *csak kisebbmérvü javulás volt észlelhető* és ez is csak egyes társadalmi osztályokra terjed ki, ennek viszont egyenes konzekvenciája az volt, hogy *a többiek a legerőteljesebb tiltakozással fogadták a csekély összegekre rúgó árszintváltozásokat is.* Fenntartom — fejezte be nyilatkozatát a tanácsnok — azt az álláspontomat, hogy

a melegebb idő beálltával az elsőrendü élelmicikkeknél bekövetkezik az árcsökkenés,

s ha ez megtörténik, *akkor nyugodtan nézhetünk a legközelebbi hónapok elé*

„HUNGÁRIA"
HŐSZIGETELŐ VÁLLALAT
Cégtulajdonos: BAKA FERENC
BUDAPEST, II., OLASZFASOR 1. SZ.
Telefonhívó: 54—7—07. (Tamás)

FÉNYMÁSOLÓ-INTÉZET
Fénymásoló és másolópapirok
MAGYAR VEGYKÉSZITMÉNYÜ PAPIRGYÁR
OSER JAKAB
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 49. SZ.
TELEFON: 23—8—90. Alapittatott. 1893.

Csábító problémák a Józsefvárosi személypályaudvar megnyitása körül

Irta: GAZDY JENŐ törvényhatósági bizottsági tag

Bessenyey Zénó dr. figyelmébe!

Idegenforgalom és városrendezés most divatos problémák. Sok bába sürög-forog e kérdések körül. Csak el ne vesszen — a sok bába között a gyerek. Az idegenforgalomnál már is bizonyos zavaros momentumok jelentkeznek, amelyeknek eliminálása, amint arra egyik nemrégen megjelent cikkemben már rámutattam, nagyon is kivánatos volna. Ha egy cél felé is tartanak a különböző faktorok, mégis könnyen megtörténhetik, hogy vagy eliramodik egyik a másiktól, vagy keresztezik egymás útját.

A városgazdasági bizottságban nem hiába nyilvánult meg bizonyos aggodalom. Jobb szerettük volna ezt az egész akciót úgy, ahogy eddig eredményesen működött, *a főváros szakembereinek kezében meghagyni.*

— Végre is, akármerre megyünk Európában, az idegenforgalom szempontjaiból a főváros dominál, még akkor is, ha egyébként a tengerparti vagy magaslati helyek felé irányul az érdeklődés. Legalább is igyekeznek a fővárost is belevonni az idegenforgalom útirányaiba. A fővárosnak idegenforgalmi szempontból való fejlesztése pedig *elsőrendű várospolitikai feladat, amely mélyen belenyúl a főváros polgárságának vitális érdekeibe és azonos kapcsolatba kerül a városrendezési problémákkal is.*

Összeegyeztetni a városi polgárságnak a városrendezéssel kapcsolatos érdekeit az idegenforgalom érdekeivel, ott, ahol találkoznak, vagy találkozniok kellene, megállapítani az elsőbbségnek egyik vagy másik irányban való fontosságát, nem csekély, állandó és körültekintő megfigyelést igényel. Ezt csak olyan helyről lehet biztonsággal végezni, ahová a különböző érdekeltségek szálai mind összefutnak. Ahonnan egy gombnyomással lehet minden irányban intézkedni.

Ezt tapasztaltam, amikor Bécs, Berlin, Páris, London, Róma vagy Varsó idegenforgalmába sodródva, figyeltem az eseményeket és ennek a hiányát éreztem, amikor kelet felé menve, eltávolodtam az európai civilizációtól. Igaz viszont, hogy a legnagyobb élményeket mégis a Kelet exotikus világában éreztem. Kétségtelenül azért, mert egészen más, különleges benyomások hatottak rám, mint a félig-meddig uniformizált nyugati nagyvárosok világában.

De amit az egyik kultúrában és civilizációban nagyszerűt, a másik eredetiségben érdekeset produkál, össze is lehet egyeztetni, sőt összefogni, ahol erre megvannak az adottságok. És ebben a tekintetben Budapest párját ritkítja. Mindig ez volt a meggyőződésem, amikor külföldi utaimról visszatértem. Különösen a háborúelőtti időkben, amikor Budapestről még a tenger és a magas hegyvidék is könnyen elérhető volt.

Nem szabad azonban az idegenforgalommal kapcsolatos városrendezési terveknek egyoldalúan a Duna partjára szorítkozni. Az idegent nemcsak a Duna partjain — főleg esti kivilágításban — mutatkozó páratlan szépségű panoráma érdekli. Hanem érdekli őt a város lüktető életforgása is és kétségtelen, hogy ennek is megvan — főleg Nyugat felé — a maga hatalmas propagandisztikus ereje. Az élniakarás, az élnitudás lüktető ritmusa mindenkinek imponál, mindenkit gondolkodóba ejt, összehasonlításokra szuggerál és ezek az összehasonlítások csak előnyünkre szolgálhatnak.

Ezért szükséges az egyes elhanyagolt városrészek fejlesztésére is gondolni. Különösen ott, ahol erre minden alkalom megvan. Nemcsak a lokálpatrióta beszél belőlem, amikor itt a *Józsefvárosra gondolok*, ahol több mint 40 éve kísérem figyelemmel ennek a nagyszerű és legnagyobb városrésznek emelkedését és sajnos, egy idő óta stagnálását, de általános érdeket is szolgálok, amikor az elmondottakkal kapcsolatban a józsefvárosi problémák megoldását sürgetem.

— Sokáig, éveken keresztül taglalták a *halálsorompók* kérdését és keresték a megoldást. Végre valamennyi fórum megállapodott a keresztülvitel módjára nézve és ezzel kapcsolatban, ami a Józsefvárost elsősorban érdekli, megállapodtak, hogy *a régi Józsefvárosi személypályaudvart újból be kell rendezni és megnyitni*, elsősorban a kelet és délkelet felé irányuló forgalom részére. Nagyon jó gondolat, mert egyrészt a *Keleti pályaudvart a nemzetközi és gyorsforgalom részére tehermentesíteni alkalmas*, másrészt kitűnő alkalmat nyujt arra, hogy *a túlontúl megterhelt Rákóczi-út forgalmát is csökkentse és a forgalom egyrészét az erre kiválóan alkalmas Baross-utcán végig vigye le a Kálvin-téri elágazó ponthoz*, ahol azután eloszlik. De közben is keletkeznék bizonyára elágazó forgalom a Baross-utca és a Nagykörút sarkánál, különösen a *Horthy Miklós-híd* felé.

A Józsefvárosi személypályaudvar restaurálása és megnyitása nagyszerű perspektivát nyujt az Orczy-tértől a Kálvin-térig terjedő útvonal fejlődésére. Ha az Orczy-teret és a közbeeső Kálvária-teret, Mária Terézia-teret, 32-esek terét, a körúti keresztezést és az út végén a Kálvin-teret megfelelően rendezik, ez az utvonal szebb lesz, mint a Rákóczi-úti, mert a pályaudvarról és a pályaudvar felé irányuló forgalom természetszerűleg magával fogja hozni az útmenti városrészek további fejlődését, a kereskedelem és egyes iparágak jelentékeny fellendülését.

A 32-esek terén lévő csúf dohányraktár telkén *hatalmas szállodának kellene épülnie*, amire amúgy is nagy szükség van idegenforgalmi szempontokból. Az útvonal körúti keresztezésének környékén található nagyszerű kávéházak és a József-körúton máris meglevő kitűnő üzletek készen várják a forgalom fejlődését, a Józsefváros stagnáló életének felpezsdülését.

A Kálvin-térnek már ma is igen nagy, talán legnagyobb forgalma természetesen megkövetelné, hogy egyidejűleg *a Kálvin-tér közlekedésének rendezése is megtörténjék*, figyelemmel az új pályaudvarról a Belváros felé és azon túl terjedőleg irányuló forgalomra is.

Régi meggyőződésem, hogy *a Kálvin-tér és a Vörösmarty-tér közötti földalatti vasutat meg kell csinálni.* Enélkül sem a Kálvin-tér, sem a Belváros forgalmi kérdéseit helyesen és véglegesen megoldani nem lehet. Ha az *üzempolitikai bizottság* megállapítását elfogadjuk, ennek az egy kilométernyi távolságnak földalatti áthidalása nem kerülne többe *6 milliónál.* Két évre elosztva, ez az összeg nem olyan jelentékeny, hogy még a mai időkben is ne lehetne rá fedezetet találni. Kapcsolatban egyrészt a Józsefvárosi pályaudvarral, másrészt a Kálvin-tér elosztó forgalmával és bekapcsolva a Vörösmarty-téri földalatti és autobuszállomással, ez a vonal igen nagy jelentőségű és kétségtelenül rentábilis lenne.

— És megoldaná a Dunaparti korzó kérdését is, mert ebben az esetben nem lehetne kifogás a Belvároson átfutó és a Dunaparti korzón folytatódó villamos vonalak kikapcsolása ellen. Enélkül azonban — a Józsefváros szempontjából — nem szívesen látnánk, a Baross-utcán közlekedő és a korzón áthaladó, villamos vonalnak az Eskü-téren való megszakítását, amely az egyetlen átszállás nélküli lehetőséget adja a Dunapart és a Margithíd felé.

A Józsefvárosnak ilymódon remélt fellendülésével kapcsolatban újabb momentumok jelentkeznek, amelyek a *Nagyfuvaros-utcában annakidején népfürdő céljára vásárolt városi telkeknek eladása ellen szólnak.* Az a körülmény, hogy a IX. kerületi Dandár-utcában létesített népfürdő nem prosperál, nem elegendő érv ahhoz, hogy *a főváros legnagyobb és legnépesebb kerületében már régen sürgetett népfürdőt meg ne csináljuk.* A Dandár-utcai eset legfeljebb tanulságul szolgálhat arra, hogy ezt a fürdőt nem úgy kell megcsinálni és adminisztrálni, hanem a számbajövő közönség igényeinek megfelelőbben. A népszerűsítés szempontjából pedig hatékonyabb eszközökkel és hozzáértéssel.

Ugyanígy vagyunk *a belső Józsefvárosban megszüntetett elemi iskolával is*, amelynek *visszaállítása, illetve megfelelő felépítése* érdekében már indítványt is tettem a közgyűlésen. Erről a kérdésről egyébként már bővebben nyilatkoztam a *Fővárosi Hirlap*-nak.

Rendkívül érdekel bennünket az *OTBA-kórház építésének* a kérdése is, mert erre a célra *a legmegfelelőbb hely a Józsefváros volna*, tekintve a klinikák közelségét és azt az előnyt, ami ebből a betegekre hárulhat. A Józsefváros igen jó levegőjű városrész és itt igazán nem volna nehéz a kórház részére szükséges telket megszerezni.

Ha ezekkel a tervekkel együtt megvalósulna a Józsefváros közönségének az a kívánsága is, hogy *a túlsűrűn lakott városrészek több levegőhöz juthassanak* (ez is elsőrendű városrendezési szempont) és amihez *Kozma* miniszter úr legutóbbi nyilatkozata szerint remény van, hogy *a Józsefváros utcáit megtisztítják az erkölcsi szempontokból botrányos elemektől*, akkor megvalósulhat, amit szeretnénk. A Józsefvárosra szebb napok virradnak majd és a nyomasztó szegénység sötét árnyéka el fog tűnni a napsugaras jövendőben.

Alapdíjas villanytarifa mellett foglalt állást az üzempolitikai bizottság

Az üzempolitikai bizottság *Zsitvay* Tibor dr. elnöklésével a múlt héten szinte permanenciában volt. *A szakértők párhuzamosan terjesztették be véleményüket egyrészt az elektromos áramtarifákról, másrészt a BSZKRT technikai berendezéseinél szükségelt változtatásokról. Hoór-Tempis Mór villanytarifa terve nagy vonalaiban egyezik az Elektromos Művek igazgatósága által már korábban beterjesztett alapdíjas tervezettel*, a részleteknél azonban eltérések vannak. A professzor felfogása szerint ugyanis *rendkívüli figyelmet kell arra fordítani, hogy a tarifamódosítás után se következzék be az a helyzet, hogy a kisfogyasztók egyrésze visszatérjen a petroleum, vagy petroleum-gázlámpák használatára.* Ezt megakadályozandó arra törekszik, hogy *az alapdíjas rendszernél teljes mértékben érvényesüljenek a szociális szempontok.*

Nagy vita fejlődött a bizottságban *az árammérő berendezések díjai* körül is. Az Elektromos Művek ugyanis a jövőben mindenütt az önkikapcsolós árammérőket akarják alkalmazni, viszont azoknak beszerzési költségeit önerejükből viselni képtelenek. Végleges határozat ugyan még nincs, a bizottsági tagok eddigi felszólalásaiból megállapítható azonban, hogy *a kisebb kapacitású árammérőkért a felszerelés esztendejében 8, a nagyobbakért 20 pengőt kell a fogyasztóknak fizetniök.* A 8 pengős árammérők hozzájárulási díjait havi *50 filléres részlettel* törleszthetik a fogyasztók.

Sorra került a bizottságban *a dunaparti villamosvonal kitelepítési kérdése* is. Az előterjesztett szakértői vélemények szerint *ma még korai lenne a Belváros dunaparti villamosforgalmának megszüntetése*, annál inkább, mert a kereskedelemügyi miniszter véleménye szerint *a pesti Dunaparton új főútvonalat kell létesíteni*, amely a Boráros-tértől az ujpesti hidig terjedne. A szakértők elvileg nem ellenezték ugyan a korzó kiszélesítését és ezzel együtt az ott lévő villamosvonal áttelepítését, határozottan hangsúlyozták azonban azt a felfogásukat, hogy addig, amíg megfelelő pótlásról nem gondoskodtak, az áttelepítésre gondolni nem szabad. Felvetődött az az ötlet, hogy *a villamosvonalat a Duna alsó rakpartján helyezzék el*, ez a kérdés azonban részben csak nagy költséggel, részben pedig nagy technikai nehézségekkel oldható meg. Számolni kell ugyanis azzal az eshetőséggel, hogy a magasabb vízállás bekövetkeztekor az alsó rakpartra felcsapnak a hullámok, ennélfogva a villamosvonalat nem lehet az alsó rakpart mai szintjén vezetni, hanem sulyos pénzösszegekbe kerülő vastraverzó-pályát kellene alépítményként alkalmazni. A szakértői megállapítások szerint *ennek a pályának elkészítése legalább másfélmillió pengő költséget igényel.*

Felesleges izgalmak

és elhamarkodott vélemények a székesfőváros vámtarifa-tervezete ellen

A székesfőváros óriási munkával és nagy körültekintéssel elkészítette a tervezetet és hozzászólás végett küldte el az összes érdekelteknek

Közös tanácskozás lesz hivatott az ellentéteket kiegyenlíteni

Napirenden van a fővárosi vámok kérdése, abból az alkalomból, hogy a főváros pénzügyi ügyosztálya elkészítette a városi vámok szabályrendeletének tervezetét és ezt megküldte a fővárosi és pestkörnyéki gazdasági érdekképviseleteknek, mint alapot a további tárgyalásokra. *A Fővárosi Hirlap ismertette az egész sajtóban elsőnek azt a tervezetet,* amely megjelenése óta szinte naprólnapra foglalkoztatja az érdekeltségeket, sőt magukat a pestkörnyéki városokat és községeket is. A fogadtatás, amelyben a tervezet részesül, — be kell vallani, — nem kedvező, amiben az érdekeltségek sok félreértésének, nem egyszer felületességének is bőven van része. Mindenekelőtt *úgy foglalkoznak a tervezettel, mint valami befejezett ténnyel,* holott a főváros egyelőre csak alkalmat akart nyujtani a hatalmas méretű, rengeteg fáradság és gondosság árán készült munkával arra, hogy szétfolyó és egyoldalú kívánságokra támaszkodó ankétezés helyett a további tárgyalásokra megfogható alapot adjon és ezzel megkönnyítse a vitás kérdés megoldásának lehetőségét.

Kifogások hangzottak el abban az értelemben, hogy a főváros az új tervezet szerint vámjövedelmét emelni akarja és egyes érdekeltségek, amikor a maguk, külön érdekeinek védelmére léptek sorompóba, az egész tervezetről mondtak illetéktelen bírálatot, anélkül, hogy az intenciókról, amelyek a tervezet elkészítésénél a fővárost vezették, tudomást szereztek volna. És ezekkel a meglehetősen hangosan jelentkező kifakadásokkal és téves elbírálásokkal szemben a főváros nobilisan hallgatott, a komolyan végzett munka tudatában nyugodtan várva az időt, amikor az igazán szakszerűen jelentkező kívánságokat majd letárgyalja és a jogos kifogásoknak helyt adva, a maga válaszát mindenhez hozzáfűzheti.

Addig is, amíg ez megtörténik, a *Fővárosi Hirlap* a pestkörnyéki háborgással szemben le akarja szögezni a fővárosi álláspontot és rá akar világítani azokra az alapelvekre, amelyek szerint ez a tervezet készült. Ezért

Bódy László dr.

tanácsnokhoz,

a pénzügyi ügyosztály vezetőjéhez fordult a legilletékesebb magyarázatért, amelyet a következőkbn foglalunk össze:

— A viták központjába került munkálat még

csupán előadói-tervezet, amelynek az a célja, hogy az érdekeltek kívánságait és panaszait megismerjük s azokat egyetemesen összhangba hozzuk a főváros érdekeivel.

— *A végleges álláspont csak akkor fog kialakulni, ha majd minden érdekelt megtette észrevételeit.*

— A vámokat szabályozó, jelenleg érvényben lévő szabályrendelet 1899-ben készült és a vámtárgyakat vasuton és másféle tengelyen szállított áruk csoportjára osztja, előbbinél métermázsánkint, utóbbinál kocsirakományonkint 10 métermázsás súlykategóriákba sorolva állapítja meg a díjtételeket, úgy, hogy az áruk minémisége szerint a vasuti szállításnál 7 díjtételt különböztet meg.

— A harminchét év előtt életbelépett szabályrendelet idején az utak a mai állapothoz képest, rendezetlenek voltak, a járművek lényegesen kevesebb megterhelést birtak el, mint manapság, a vámkirendeltségek pedig nem voltak hídmérleggel ellátva. *Vagyis egészen más körülmények között kellett ugy a vámkategóriákat, mint a díjtételeket megállapítani, mint most.* Egy nagy szekérre akkor legfeljebb 10 métermázsát lehetett felrakni, gyengébb szekérre még ennél is jóval kevesebbet, míg ma a Budapesten és Pestkörnyéken számontartott 1800 teherautó közül 1600 autó 30 métermázsán aluli, 200 autó 30 métermázsán felüli terhet visz s vannak teherautók, amelyek 100 métermázsa terherrel is futnak. A 37 év előtti súlykategóriák — 10 kilogramon alul vámmentes szállítás, azután 1 métermázsáig, 1—10, 10—20, 20—30 métermázsáig megállapított díjtételek és 30 métermázsán felül bármilyen súlyra egyenlő díjtétel — tulajdonképen csak a 10 métermázsáig voltak reálisak s igazán felesleges lett volna megállapítani 30 métermázsán felül is kategóriákat. *Az utak és a közlekedési technika fejlődése ezt a helyzetet lényegesen megváltoztatta:* jobb utakon a szekerek nagyobb súlyt szállítanak, a teherautókra pedig akkor még el sem képzelt súlyokat lehet felrakni.

Ez a fejlődés teljesen igazságtalan előnyöket nyujt azoknak, akik nagy raksúlyú teherautót tudnak használni, vagyis a kisüzemmel, a kisgazdával szemben a nagy vállalatnak.

— Igy például — a legmagasabb vámtétel felhasználásával véve a példát — egy 6 tonnás szállítmány után, ha egy teherautón bonyolítják le, *34 pengő vámot* kell fizetni, míg abban az esetben, ha ez a szállítás 3 tonnás raksúlyú autóval, vagyis két részben történik, a vám kétszer 27.20, azaz *54.40 pengőre emelkedik. Vagyis a kisember több vámot fizet, mint a nagyvállalat.*

— Másrészről

a vasúti szállítás a kocsin való szállítással szemben vám tekintetében aránytalanul drágább.

Ismét a legmagasabb díjtételt használva fel példának, a vasuton történő szállítás esetében, — melynél métermázsánkint van megállapítva a vám, — *egy métermázsa után 2.31 pengő vám fizetendő,* vagyis a példaként említett 6 tonnás szállítmány után *138.60 pengő, amely összeg szembeállítva a kocsin érkező 6 tonnás szállítmány vámjával, (egy teherautón 34, két teherautón 54.40 pengő) nagyon jelentős különbözetet mutat.*

Mind a vasuton és kocsin történő szállításoknak érvényben levő vámja közötti aránytalanság, mind a kocsin való szállításra megállapított kategóriáknak a fejlődés folytán keletkezett s éppen a kisemberekre kedvezőtlen aránytalansága

arra késztette a fővárost, hogy a fennálló vámok rendszerén változtasson és ezt igazságosabbá tegye, anélkül, hogy ebből az arányosításból a fővárosnak bevételi többlete legyen.

— Ennek az elvnek alapján az új tervezet **a vasúti szállítmányok vámtételét lényegesen leszállította,**

úgy, hogy a példaképen említett métermázsánkénti *2.31 pengő helyett 1.30 pengő lenne az új vám.* A kocsin való szállítás csoportjában — mindenekelőtt a kisemberek érdekét szem előtt tartva —

az egy métermázsán aluli szállítmányok vámját nagy mértékben csökkentette a tervezet.

Igy például — ismét a legmagasabb díjtételt használva fel példaképen — ott, *ahol 2.80 pengő jelenleg a vám, a tervezet 1.90 pengőt állapít meg.*

— A tervezet az arányosítás szolgálatában *a kocsin való szállításnál*

új súlykategóriát

állított fel. Az 1—10 métermázsás kategória közé beiktatta az *5 métermázsát* is. *Ezzel főképen a kistermelők érdekeit akarja védeni.*

— A példa ezt a tervezett új beosztást így világítja meg. Azért az áruért, amelyért *jelenleg 1—10 métermázsa után 6.80 pengőt fizetnek, a tervezet szerint 1—5 métermázsáig 4.50 pengő, 5—10 métermázsáig 10.36 pengő lenne a vám.* Egészen pontos összehasonlításra a példák nem alkalmasak, mert jelenleg 7, a tervezet szerint pedig 14 a díjtételek száma.

— Az arányosítás a kocsin való szállításnál, amikor egyfelől a kisebb súlykategóriáknál lényeges leszállítást vitt keresztül, másfelől természetesen nem tekinthetett el attól, hogy *a 30 métermázsán felüli raksúlyra,* amely az utak és közlekedési eszközök első említett fejlődése révén, immár régen nem irreális többé, hanem ugyancsak erősen szerepel a gyakorlatban és az elavult szabályrendelet kedvezményét jogtalanul élvezi, *továbbá 10 métermázsánkénti súlykategóriákat és ezekhez képest emelkedő vámtételeket állapítson meg a tervezet.*

— Az arányosítás, annak az elvnek szigorú betartásával, hogy a főváros nem akar ezen a réven bevételi többlethez jutni, nem képzelhető el merő vámcsökkentéssel, s éppen az arányosítás értelmében kellett a díjtételeket a kocsirakományoknál is a régi hét osztály helyett tizennégy osztályban megállapítani, ami egyúttal alkalmazkodik a vasúti szállítás díjtételeinek beosztásához és kellett az árucikkek régi besorolását is, az értékek pontosabb megállapítása, esetleg az idők folyamán beállott viszonylagos értékváltozások figyelembevételével, módosítani.

— Végül változást mutat a tervezet a *kézikocsin* szállított áruk díjtételénél. Jelenleg, tekintet nélkül a súlyra, 40 fillér egy-egy kézikocsi rakomány után a vám. A tervezet nem nézi, hogy milyen úton-módon jut a szállítmány a főváros területére, a *súly szerint állapítja meg a vámot.* Az igazságosság elvén kívül itt

visszaélések megszüntetéséről

is van szó. Gyakran előfordul, hogy a vámhatárig kocsin szállított árut kézikocsikon tolják át és megrekják velük a főváros területén várakozó másik kocsit, hogy ezzel a vámkiadást csökkentsék.

— A szempontok egész tömegének figyelembevételével történt az arányosítás és készült a tervezet, amelyhez csak az egésznek alapos ismeretével lehet komolyan hozzászólni. A kiragadott példák pedig gyakran nem alkalmasak erre. A legtöbb kifogás a textil-érdekeltség részéről hangzott el, s mint ilyen alkalmakkor szokás, mint fenyegető momentum jelentkezett a *közönségre való áthárítás veszedelme.* Ezt a vitát, azt hisszük, eldönti ez a kis számítás. Egy métermázsa műselyem harisnyának, amelyet, mint főargumentumként emlegetik, a szegény néposztály visel — a vámja ma 2.30 fillér, a tervezet szerinti vám 1.30 fillér. Egy métermázsában 2000 pár műselyem harisnya van.

egy pár műselyem harisnyára tehát 0.325 fillér vám esik. Vajjon hogyan lehet ezt a fillér-töredéket a közönségre áthárítani?

*

A tervezet, amellyel, mint a későbbiek fogják megmutatni, rendívüli szolgálatot tett a további tárgyalásoknak és az egész probléma kialakításának a főváros pénzügyi osztálya, négyhónapi szakadatlan munka eredménye, amelyet *Bódy* László dr. tanmácsnok irányitása mellett *Zobor* Miklós dr. tanácsjegyző négy szakember bevonásával végzett. Az érvényben lévő szabályrendelet mellett az Államvasutak vámtarifáját s a hat év előtt készült fővárosi vámtervezet nomenklatúráját alapul véve, rengeteg tanulmány után szinte éjjel-nappal dolgoztak a tervezeten, amíg mindenre kiterjedő gonddal a régi tarifa óta történt technikai fejlődésre való figyelemmel, összeállították ezt a nagy munkát, amely a vámtárgyaknak valóságos kolosszusa. Tiszteletet és elismerést érdemel a munka és megértést a főváros törekvése, amellyel az arányosítás útján az igazságosságot kereste, lemondva arról, hogy a készülő vámtarifa a maga számára bevételi többletet jelentsen.

SZILVESZTER LAJOS
Egészségügyi berendező, központi fűtés, vízvezeték és csatornázási vállalata
Budapest, V., Báthory-utca 23. Telefon: 248-72.

MIKES és BRAUN OPTIKAI CIKKEK NAGYBANI RAKTÁRA
Magyar gyártmányú TITÁN hőmérők vezérképviselete
BUDAPEST, VI., PODMANICZKY-UTCA 27. SZÁM
(Teréz-körút sarok) Telefon 28-2-49

PAULHEIM LÉNÁRD
ÉPITŐMESTER
BUDAPEST, VII., ROTTENBILLER-U. 6/b. TEL.: 351—54.

BECHT JÓZSEF
építészmérnök, építőmester
Budapest, IV., Kecskeméti-utca 4
Telefon: 84-1-97

CZUCZOR LÁSZLÓ
ÉPÍTŐMESTER
BUDAPEST
II., Török-utca 4
Telefonszám 574-23

NAGY SÁNDOR
CIPÉSZMESTER
úri-, női-, sport- és orthopädcipész
IV., Magyar-utca 52. Telefon 87-5-59

FANCSALY FERENC
közp. fűtés, vízvezeték, csatornázás és egészségügyi berendezési vállalkozó
Budapest, XI., Horthy Miklós-út 80
Telefon: 59—4—88

Pelikan
CARBONPAPIR
VEZÉRKÉPVISELET
Stalla Lajos Budapest, V.,
Vilmos császár-út 42.

Budapest kenyérkereső női a statisztika tükrében

„A női munkaerők számának alakulása a székesfővárosban" cimmel impozáns méretű munkát írt *Molnár* Olga dr. statisztikai felügyelő, *Illyefalvi* J. Lajos dr., a Székesfőváros Statisztikai Hivatala igazgatójának szerkesztésében megjelenő *Statisztikai Közlemények* sorozatát gyarapítja a kitűnő szerző munkájával. Mélyen belenyúl Budapest szociális életébe, valóságos korrajzott fest, amelyben a statisztika nem rideg felsorolása a számoknak, hanem beszédes magyarázata a mai életnek és ebben a kereső nő életének. Az egyes fejezetekhez, táblázatokhoz, amelyek ügyes csoportosítása maga is teljes bepillantást nyujt a széles tárgykörbe, *Molnár* Olga dr. terjedelmes magyarázatokat füz, amelyek érdekes olvasmányul szolgálnak annak, aki ebbe a nagy problémába el akar mélyedni.

Az 1900. évtől 1930-ig terjedő időszakot öleli fel a munka, amely szerint Budapest népességének száma 1900-ban 733.358 volt. Ez a szám 1930-ban 1,006.184-re szaporodott. Harminc év előtt a férfiak száma 360.000 volt és ez a szám 459.624-re, a nők száma pedig 372.657-ről harminc év alatt 546.560-ra emelkedett. *Az összes szaporodás 272.826, ebből a férfiakra 98.941 esik, míg a nőkre 173.885.* A nagy nőtöbbletet, amely nagyobb részében a bevándorlások révén állott elő, nem annyira a növekvő nőnépesség, mint inkább a férfinépesség negatív szaporodása okozta. A vándorlások okozta többlet különösen a háborús évtizedben jelentkezik a nők javára. Ekkor ugyanis a férfinépesség félszázalékos csökkenésével szemben 11.4 százalékkal emelkedett a női lakosság arányszáma. Ennek magyarázatát elsősorban a háborúokozta férfihiányban lehet keresni, de a rendes körülmények között felszivárgó háztartási és ipari munkásnőkön kívül, a vidéki polgári osztály leánygyermekei is igen nagy számban törekedtek a fővárosban, hogy megélhetést teremtsenek maguknak, gyakran a családfenntartóját elvesztett hozzátartozói részére is. *A nők számának nagy emelkedése mély nyomokat hagyott a nők gazdasági életének kialakulásában és súlyos problémát teremtett az ellátatlan nők tömegében, annál inkább, mert a családi élet keretein belül való elhelyezkedés igen sok nő részére lehetetlenné vált.*

A munka tulajdonképpeni tárgya annak kimutatása, hogy *hogyan veszik ki a részüket a nők a kereső munkából.* A kereső férfiak számának emelkedése az utolsó harminc esztendő alatt 99.578, a kereső nőké ezzel szemben csak 87.242. A fennálló arány szerint *a kereső népesség 61.3 százaléka a férfiakra, 38.7 százaléka a nőkre esik.* Az eltartott népességet vizsgálva, döbbenetes eredmény tűnik elénk. *Az eltartott férfinépesség 30 év alatt több mint 10.000 fővel csökkent, ezzel szemben az eltartott nők száma 75.000-rel emelkedett.*

A kereső nők közül 1930-ban önálló foglalkozást üzött 47.320, tisztviselő volt 36.615, foglalkozásban segítő családtag 1107, művezető, előmunkás 652, mint soffőr, szolga vagy inas szolgálatban állott 29.461, segédmunkás és napszámos volt 44.270, az összes kereső nők száma 112.922, a háztartási alkalmazottak száma 61.632 volt, az eltartott nők száma pedig 311.717.

A kereső nők sorában őstermeléssel foglalkozott 874, bányászattal 90, iparral 66.142, kereskedelemmel és hitellel 23.994, közlekedéssel 2882 foglalkozott, közszolgálatban állott 23.458, nyugdíjából és vagyonából 20.037 élt.

A munka végén azzal foglalkozik, hogy *milyen csapást jelentene világgazdasági szempontból, ha arról a rendkívüli erő- és vagyontömegről, amit a nőmunka képvisel, le akarnánk mondani?* Egyedül csak Budapestet véve alapul, megállapítható, hogy *a főváros területén befolyt összes adók negyedrészét, az alkalmazottak kereseti adójának nyolcadrészét nők fizetik.* „Lehet-e realitás abban az elgondolásban, amely ezt a nagy értéket egyszerűen meg akarja semmisíteni?" — kérdezi a szerző a kereső nők elleni áramlatra célozva.

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyag ipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám.
Telefon: 23-0-71, 10-3-59, 14-1-52
Cementgyár: Lábatlanban . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya
Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8,000.000 drb.

Uj kultúrközpontot jelent Angyalföldnek az uj elöljáróság

Jobb világítás — Erdősítés a Krausz-Mayer telken — Uj polgári iskola — Épül a főgyüjtőcsatorna — Javul a közlekedés

Angyalföld, amely főképpen a nehéz szociális kérdések kapcsán szokott a napirenden szerepelni, ezen a tavaszon más, derűsebb oldalával jelentkezik. Felépül az új elöljáróság és egyidőben több irányban indul meg a fejlődés az új XIII. kerületben, amely most kezdi majd meg valójában önálló életét és szakad el teljesen a VI. kerülettől, amelylyel együtt monstruózus és egy központból nem kormányozható közigazgatási egység volt.

Az új elöljáróság felépítésének, miután *Szendy* Károly polgármester is a Béke-tér mellett döntött, legutolsó előfeltételét is nyélbeütötték a belügyminiszter telkének a minap történt megszerzésével a *Fővárosi Hirlapban* ismeretett telekcsere útján. Ennek a kedvező tranzakciónak létrejötte körül sokat és eredményesen fáradozott *Hegedüs* Bertalan dr. törvényhatósági bizottsági tag, aki a kerületben folytatott nehéz szociális munkája mellett jelentős szerepet vitt abban, hogy az új elöljáróságot az idén felállítják.

Most, az építkezés küszöbén, kérdéssel fordultunk

Hegedüs Bertalan dr.

törvényhatósági bizottsági taghoz,

aki kerületének nagy eseményéről és az Angyalföld új fejlődési folyamatáról a következőket mondta:

— Nagy megnyugvást keltett Angyalföldön úgy polgári, mint munkáskörökben a polgármester döntése, amely szerint véglegesen eldőlt, hogy a XIII. kerületi elöljáróságot a *Béke-téren* építik fel. A tér a nagy terjedelmű és nagy lakosságú Angyalföld elméleti centrumában fekszik, a betűs villamosok szelik át és minden irányból könnyen megközelíthető. Külön előnye lesz az elöljáróságnak, hogy kiszemelt helye *a római katolikus és református egyházközségek szomszédságában fekszik.*

— *Az építkezés előreláthatólag április közepén megkezdődik és novemberre elkészül a négyemeletes elöljárósági épület,* amely a legmodernebbül, a célját legjobban szolgáló berendezéssel épül, különös figyelemmel az angyalföldi lakosságra, amely szociális ügyekben állandóan tömegesen keresi fel az elöljáróságot.

— Az elöljáróságnak a Béke-téren való felépítésével a környéken és a kerületben *új fejlődési lehetőség nyilik meg.*

Kulturális központ lesz itt az elöljáróság, amelynek szomszédságába a két egyházközség mellé még egy kultúrintézmény kerül: az új polgári fiúiskola,

amely eddig a váciúti elemi iskola épületében nyert meg nem felelő elhelyezést.

— Nagyon fontos volna most már

az államrendőrségi kerületi székház felépítése,

mert Angyalföld a maga nagy perifériájával a további fejlődés érdekében megkívánja, hogy centrumában rendőrkapitányi székhely legyen.

— A fejlődéshez különben több irányban járul hozzá az idei tavasz.

Megkezdődik az angyalföldi főgyüjtőcsatorna építése,

amely egyúttal a szomszédos Ujpestet is élénken érdekli. A trianoni gát felépítése óta eliszaposodott és szinte állóvízzé lett Kis-Dunaág nem tudja levezetni az újpesti gyárak szennyvizét többé, ami az egész környék levegőjét és talaját megfertőzi, úgyhogy Ujpest kénytelen nagy költséggel szennyvíziátemelőtelepet építeni, amely a szennyvizet az angyalföldi főgyüjtőcsatorna útján vezeti majd le.

— Tavasszal megkezdődnek — a polgármester nagyon helyes elgondolása szerint —

a Krausz Mayer-telkeken az erdősítési munkálatok.

A százholdas erdő nagyon jótékony hatású lesz Angyalföld poros levegőjének felfrissítésére s emellett pompás üdülést biztosit annak a lakosságnak, amely igazán nem keresheti fel a fürdőhelyeket.

— Megoldást nyer ebben az évben a nagyforgalmú közlekedési vonallá lett *Lehel-útnak felső világítása* s talán elérjük a közlekedés megjavítását is, ha sürgetésünkre sűrűbben járatják a villamosokat és *meghosszabbítják a 15-ös autobusz vonalát a Szent László-út elejéig,* ami által a vonal belekapcsolódik a BART 20-as autobusz-járatába.

— Mindezek a fejlődési eredmények bizonyára *ösztönzőleg hatnak a magánépítkezésre is,* ami nemcsak az Angyalföld további kiépülése, hanem a munkanélküli lakosság foglalkoztatása szempontjából is nagyon kívánatos.

Nagyobb mélységekben is folytatják a Széchenyi-fürdő mellett a fúrást,

ha földgáz és új gyógyértékű víz kerül felszínre

A törvényhatósági bizottság egyhanguan megszavazta a *Széchenyi-gyógyfürdő* közvetlen közelében létesítendő új ártézi kút fúrásához szükséges összeget. Ezzel a határozattal mód nyilik arra, hogy a régóta óhajtott mélyfúrás, amelynek eredményétől a most deficites Széchenyi-fürdő anyagi helyzetének jobbrafordulását várja a főváros, haladéktalanul megkezdődhessék.

A küszöbön lévő munkálatokról a *Fővárosi Hirlap* munkatársa kérdést intézett

Wossala Sándor

tanácsnokhoz,

a magasépítési ügyosztály vezetőjéhez, aki egyrészt erre a fúrásra vonatkozóan, másrészt a főváros területén folyamatban levő többi forráskutató munkára nézve a következőket mondta:

— A geológiai szakértők felfogása szerint a Széchenyi-fürdő vízhozamának fokozására és a fürdő hőszükségletének ellátásának biztosítására szolgáló fúrás *minden valószínűség szerint eredményes lesz.* Az eddigi tervek szerint körülbelül ugyanolyan mélységre akarunk lemenni, mint a régi ártézi kútnál,

abban az esetben azonban, ha a szakértői megállapítások kedvezőek lesznek és valószínüsítik azt a feltevést, hogy ennek a fúrásnak révén egyrészt földgáz, másrészt konyhasó kerül felszínre, a fúrást nagyobb mélységekben is hajlandók vagyunk folytatni.

— Ez a fúrás különben nem az egyetlen, amely Budapest területén ezidőszerint folyamatban van, mert hiszen a *Szent Imre-fürdő környékén már hónapok óta folynak a kutató munkálatok.* Több próbafúrás után a fürdő épületétől néhány méterre állapodtak meg és pár száz méter mélységben máris megállapították, hogy

a Szent Imre-fürdő forrásaival azonos összetételű és hőfokú gyógyvíz nyerhető.

— Sokan attól féltek, hogy az új fúrás veszélyeztetni fogja vagy a Szent Imre-fürdő, vagy a Rudasfürdő üzemben lévő forrásainak vízhozamát ez az aggodalom azonban alaptalannak bizonyult. A geológusok most mindenesetre azt javasolják, hogy

a fúrást nagyobb mélységekbn is folytassuk, mert véleményük szerint mélyebb rétegekben esetleg különleges összetételü gyógyvíz feltörésére számíthatunk.

— Arra való tekintettel, hogy *az idei év költségvetése meglehetősen szükre szabta az anyagi lehetőségeket,* ezek a feltárási munkálatok nem folyhatnak teljes szabadsággal, azonban így is arra törekszünk, hogy *az engedélyezett hitelösszegek felhasználásával a legalaposabb munkát végezzük,* mert a mai időkben, amidőn idegenforgalmunk fellendülése bizonyítja páratlan természeti kincseink értékelését, valamennyien átérezzük, hogy a hasonló természetű munkálatok szinte páratlan jelentőségű eredményeket biztosíthatnak.

*

Wossala Sándor tanácsnok felvilágosításai kiegészítik *Pávai Vajna* Ferenc főgeológusnak nagyértékű nyilatkozatát, amelyet legutóbbi számában közölt a *Fővárosi Hirlap.* A kiváló tudós szakvéleménye mindenben igazolja azokat a várakozásokat, amelyeket a főváros a további fúrásokhoz fűz és elejét veszi azoknak az aggodalmaknak, amelyeket egyesek az új fúrások révén a közelben lévő kutak vizének elapadása körül táplálnak.

Események

Fővárosi Hirlap

Alapításának huszonötödik évfordulóját a FŐVÁROSI HIRLAP szeptember havában nagyszabású jubileumi szám kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek

Szendy Károly polgármester pénteken előadást tart a közigazgatási továbbképző tanfolyamon. Az ünnepélyes keretek között hétfőn megnyílt *Közigazgatási továbbképző tanfolyam* hallgatói előtt *Szendy* Károly polgármester március 6-án „Budapest közigazgatásának irányelvei" címmel előadást tart. A polgármester előadása során részletesen kiterjeszkedik a székesfőváros adminisztrációjának felépítésére és a főváros által megvalósított gyakorlati közigazgatási elvek alkalmazására.

Az Országos Ügyvéd Otthon díjmentes ingatlant kér a fővárostól. *Zsitvay* Tibor dr. vezetésével az Országos Ügyvéd Otthon Egyesület küldöttsége jelent meg pénteken délelőtt *Szendy* Károly polgármesternél. A küldöttségben *Medvigy* Gábor dr. elnökön, *Kadosa* Marcel ügyvezetőelnökön és *Nyári* Miklós előadón kívül a törvényhatósági bizottság ügyvédtagjai is résztvettek, politikai pártállásukra való tekintet nélkül. *Zsitvay* Tibor arra kérte a polgármestert, hogy az Országos Ügyvéd Otthon Egyesület székházának felépíthetése céljából a Szemere-utca 8. számú székesfővárosi tulajdonú ingatlant, amely az Ügyvédi Kamara székházával tőszomszédos, *díjmentesen adományozza a székesfőváros az egyesület részére.* Amennyiben az autonómia hozzájárulna ehhez a kívánsághoz, az egyesület mintegy negyedmillió pengő értékű vagyona felhasználásával öt-hatemeletes székházat építene fel, amelynek révén meg lehetne oldani a magyar ügyvédi rend eddig szétszórt karitatív tevékenységének szükséges egyesítését. *Szendy* polgármester megértéssel hallgatta az egyesület küldöttségének kérését és kijelentette, hogy az ügyet megfontolás tárgyává téve, mielőbb az autonómia szervei elé bocsátja.

Összeül a 17-es bizottság. Bizalmas értekezlet volt a minap a főpolgármesteri hivatalban, ahol *Sipőcz* Jenő dr. főpolgármesteren és *Szendy* Károly polgármesteren kívül *Wolff* Károly, a *17-es* ellenőrző bizottság elnöke is részt vett. Az értekezleten a *17-es* bizottság összehívásának kérdésével foglalkoztak és értesülésünk szerint arra a megállapodásra jutottak, hogy a szanálás komplexumához tartozó kisebb jelentőségű ügyeket *már a legközelebbi napokban a bizottság elé bocsátják.*

A kegyúri bizottság ülése. *Sipőcz* Jenő dr. főpolgármester március 5-ére, csütörtökre ülésre hívta össze a kegyúri bizottság tagjait. Ezúttal két fővárosi stallum betöltéséről dönt a bizottság és pedig a *Nemes* Antal dr. címzetes püspök nyugalombavonulásával megüresedett várplébániai javadalomról és a *Hunkár* Géza apátplébános távozásával megüresedett Bakáts-téri plébánosi állásról.

A székesfővárosi tisztviselők és a tanszemélyzet hozzájárultak a belügyminiszter inségakciójához. A Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége *Liber* Endre alpolgármester elnöklésével ülést tartott, amelyen megjelent a polgármester képviseletében *Farkas* Ákos dr. tanácsnok, továbbá ott voltak: *Csorna* Kálmán dr. árvaszéki elnök, *Wossala* Sándor, *Duday* Alajos dr. és *Bódy* László dr. tanácsnokok, *Budó* Jusztin dr. főlevéltáros, *Szokola* Leó dr. árvaszéki ülnök, *Blazsek* Gyula dr. állategészségügyi főtanácsos, *Honffy* Lajos adóhivatali főigazgató, *Kosztolányi* Sándor megbízott pénztári igazgató és még sokan mások. *Liber* Endre megnyitó beszéde után *Fazekas* Béla dr. főtitkár előterjesztése alapján az ülésen megjelentek leszögezték, hogy mélyen átérzik *Kozma* Miklós belügyminiszternek az inségsujtotta vidékek felsegélyezése iránt megindított akcióját s elhatározták, hogy annak ellenére, hogy az utóbbi években a tisztviselői illetményeket többször csökkentették s így a megélhetés gondjai megnövekedtek, *a belügyminiszter akcióját nemes célkitűzéseire való tekintettel támogatják s a fizetési osztályok szerint levonásba helyezett összeget márciusi illetményeikből felajánlják.* Elhatározták azt is, hogy *a belügyminiszter akcióját ugyanilyen mértékben a szövetség oktató-szakosztályai is támogatják.* A továbbiakban az ülés *Fazekas* Béla főtitkár előadásában folyóügyeket tárgyalt, majd elhatározták, hogy *március 14-én, szombaton este nyolc órakor a Budai Vigadóban nagyszabású márciusi ünnepséget rendeznek.*

Befejezéséhez közeledik Liber Endre könyve Budapest-fürdőváros kialakulásáról. A betegszabadságáról friss egészségben visszatért *Liber* Endre alpolgármester a tőle megszokott fiatalos hévvel folytatja tovább annak a hatalmas munkának megírását, amely *Budapest-fürdőváros kialakulásáról* szól. Ennek a kérdésnek *Liber* Endre a legalaposabb ismerője, ennél fogva, ha a mű elkészül, olyan forrásmunkává válik, amelyet évtizedek mulva is használni fognak azok, akik Budapest természeti adottságaival kívánnak foglalkozni. *Közel ezer oldalas lesz* Liber Endre könyve, amely rövidesen megjelenik és a kiváló szerző által összeállított történelmi, városfejlődési és tudományos adatokon kívül illusztrációt is fog tartalmazni.

Rövidesen megkezdik az iparostanonctovábbképző intézet építését. A törvényhatósági bizottság hónapokkal ezelőtt határozatot hozott arra nézve, hogy *a főváros szociális jellegű alapítványait egyesítsék.* Az egyesítésre vonatkozó előterjesztés most készült el a szociálpolitikai ügyosztályban, ennélfogva minden valószínűség megvan arra nézve, hogy *az egyesített alapítványi vagyonból felépülő iparostanonctovábbképző intézet építési munkálatait már a tavasz folyamán megkezdhetik.*

Pompéry Elemér gyásza. A törvényhatósági bizottság egyik legrégibb, köztiszteletben álló tagját, *Pompéry* Elemért súlyos csapás érte. Felesége, *Pompéry* Elemérné, szül. *Mezey* Jolán, hosszas betegség után kedden délután meghalt. A nagyasszony temetése csütörtökön délután folyt le óriási részvét mellett a Kerepesi-úti temetőben.

Megjelent az új Fővárosi Évkönyv. A *Fővárosi Évkönyv* 1936. évfolyama, Budapest székesfőváros hivatalos címtárával most hagyta el a sajtót. Az Évkönyv hivatalos részét, amely a székesfőváros hatalmas adminisztrációjának mindenre kiterjedő, praktikus és könnyen áttekinthető útmutatója, nagy gonddal szerkesztette *Horony Pálffy* Aurél dr. tanácsi főjegyző, *Végh* Lajos dr. tanácsi fogalmazó közreműködésével. Leírja az Évkönyv a főváros 1935. évének főbb eseményeit, majd a törvényhatósági bizottsági tagok névjegyzékét, valamint a bizottságok és választmányok összeállítását közli. Második részében állások szerint csoportosítva sorolja fel a tisztviselők névjegyzékét. Ezután a közigazgatási, üzemi és intézeti személyzet felsorolása következik hivatalok, intézetek és üzemek szerint csoportosítva. Ezt követően a főpolgármesteri és polgármesteri hivatalok, az ügyosztályok, a kerületi előljáróságok személyzete, valamint az ügyosztályokhoz tartozó külső hivatalok, intézmények, üzemek következnek áttekinthető beosztásban. Kiegészíti az évkönyvet a tisztviselők, nyugdíjasok, altisztek, a tűzoltóság, a javadalmi őrség betűsoros névjegyzéke és nem feledkezik meg a kitűnően összeállított könyv a városházi ujságírók címjegyzékéről sem. A könyen kezelhető, szép kiállítású évkönyv előállítása a *Székesfőváros Házinyomdáját* dicséri. Egyes példányok beszerezhetők a *Fővárosi Közlöny* kiadóhivatalában és a *Fővárosi Hirlap* kiadóhivatala útján is.

Igazolványt kaptak a kerületi választmányi tagok. Az elnöki szakbizottság legutóbbi ülésén az a kívánság hangzott el, hogy *a kerületi választmányi tagokat igazolvánnyal lássák el.* A polgármester honorálta ezt az óhajtást és rövid úton rendeletet bocsátott ki a kerületi előljárókhoz, utasította őket, hogy *a kerületi választmányi tagok legitimálását végezzék el.* Ezidőszerint ugyan még nem fejtenek ki aktív szerepet a kerületi választmányok, minthogy azonban a közeljövőben sor kerül működésükre, a polgármester elérkezettnek látta az időt a kívánság teljesítésére.

A Beszkárt Közművelődési Egyesülete Értesítőjének legújabb száma gazdag tartalommal jelent meg. A változatos és nivós szépirodalmi lapot *Márkus* Jenő dr., a Beszkárt vezérigazgatóhelyettesének irányítása mellett *Horváth* Zoltán dr. szerkeszti. A képekkel díszített folyóirat a főváros egyesítéséről, a budapesti villamosvasútak történetéről közöl érdekes cikkeket, amelyek mellett figyelemreméltó rovatok, aktualitások és egyesületi közlemények tarkítják.

LAPOSA ANDRÁS kádármester
VIII., KÁLVÁRIA-TÉR 13.
TELEFON: 37—4—37.
Mosókonyha berendezések, hordók nagy választékban. Javítások olcsón.

MAY IMRE építőmester
BUDAPEST, V., LIPÓT-KÖRÚT 19. SZ.
TELEFON: 22-1-55.

ZOLLER FERENC szobafestő és mázoló
Budapest, II., Margit-körút 2. Telefon: 55-2-47

Nagy Pál
egészségügyi berendezési vállalkozó,
Budapest, II., Fő-utca 20.
TELEFON: 52-0-93.

Beér Sándor
zománctáblái
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-utca 5. Telefon: 82-4-29.

YELLOW
szivacsbehozatali áruház, Budapest, VI., Andrássy-út 82.
Telefon: 11-3-36. — Modern hástartási és testápolási cikkek, kefe- és seprőáruk, szarvasbőrök.

március 5 és 8-án
délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

SZÉKELY KÁROLY
OKL. MÉRNÖK, ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
Budapest, XI., Budafoki-ut 41/b. Tel.: 59-6-73

TRAUB ÖDÖN
aszfalt, szigetelő, tetőfedő vállalata
Budapest, X., Rezső-tér 8. Telefon: 41-1-65

Keisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. Telefon: 69-5-59.

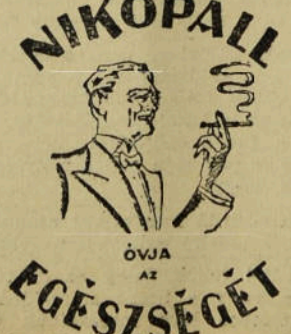
SCHÄFFER KÁROLY
OKLEVELES MÉRNÖK
Vasút-, út-, betonépítési vállalkozó, kövezőmester
Budapest, IV., Petőfi Sándor-u. 16. Tel.: 897—85

LATHYRUS virágszalon
Budapest, IV., Veres Pálné-u. 10 — Tel.: 86-8-70
Koszoruk, cserépvirág, téltkerti növény és hajtuszülönlegességek
Városi tisztviselőknek 10% engedmény

LIEBHARD BÉLA
ÉPÍTŐMESTER
BUDAPEST, ÜLLŐI-ÚT 64
TELEFON: 52-8-06

FREUD FRIGYES
VI., Teréz-körut 19. Telefon: 11-2-01.
Csavarok vas-, acél és sárgarézből, Witw és milliméter menettel raktáron. Saját gyártmányu präcizlós csavarok.

Orenstein és Koppel
MAGYAR R.-T., BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
Motorosmozdonyok — Útjavítógépek — Kisvasutak — Iparvágányok — Autobuszkarosszériák

Nikopáll szipkában
Nikopáll betéttel
dohányozzon,
mert az egészségére ártalmas nikotin, pyridin, kátrány, gyanta stb. származékok ezáltal nem jutnak a szájba és a tüdőbe.
Minden dohánytőzsdében kapható!
1 elegáns bakelit szipka és 5 betét ára — — 1.50 P.
1 betét — mely 40 cigarettára elég — — — 16 fillér.
Gyártja és forgalomba hozza:
„Nikopáll" k. f. t., Budapest, IV., Gerlóczy-u. 11. Tel. 89-2-30

Gazdasági Értesítő

Gyors iramú terjeszkedéssel akarják egyes áruházak megelőzni a korlátozó rendelkezést

Meg kell fékezni a gyárak kicsinybeni árusítását is

Általános megnyugvást keltett a kereskedőtársadalomban *Winchkler* István kereskedelemügyi miniszter kijelentése, amelyet a *Fővárosi Hirlap* elsőnek adott hírül, hogy *az áruházi törvény úton van* és véget vet annak a versenynek, amelyben a mindjobban terjeszkedő áruházak a kereskedelmet veszélyeztetik. Örömmel látja a *Fővárosi Hirlap*, amely évek hosszú sora óta harcol az áruházi törvényért, hogy mindjobban mellé áll ebben a küzdelemben az egész sajtó és most már lankadatlanul folytatják a harcot a kereskedelmi érdekképviseletek is, így különösen a *Baross Szövetség*, az *OMKE*, a *Fővárosi Kereskedők Egyesülete* és a *Fűszerkereskedők Országos Egyesülete*.

A *Baross Szövetség*, mely legutóbbi közgyűlésén nagy súllyal foglalt állást az áruházi verseny ellen és az áruházi törvény sürgetésére feliratot intézett a kereskedelemügyi miniszterhez, érdekes kimutatást közölt arról, hogy

a külföldön milyen mértékben szabályozzák az áruházak versenyét.

Igy többek között *Ausztriában, Németországban, Svájcban, Franciaországban, Lengyelországban, Jugoszláviában* törvényben, vagy rendeleti úton intézkedtek arról, hogy

új áruházak nem nyithatók, a meglévők forgalmuk nem növelhető.

Több államban tiltják a rendelkezések az élelmiszerek forgalombahozatalát és

külön áruházi adók védik a kereskedelem érdeket.

A *Fűszerkereskedők Országos Egyesülete* külön akciót is indított egyik budapesti nagy áruház ellen. *Megvizsgáltatta az áruház iz-készítményeit az Országos Kémiai Intézet vegykisérleti állomásával* és a vizsgálat eredményét, amely

az egyes ízekben a megnevezett anyagok hiányát, másrészről tisztátalan anyagok jelenlétét állapította meg,

a Budapesti Kereskedelmi Iparkamara választott bírósága elé terjesztette tisztességtelen verseny címén.

A budapesti áruházak elhatalmasodó versenyét szemléltetően mutatja ki *a karácsonyi szaloncukor forgalom. A budapesti nagy áruházak egyenként 3—4 vagón szaloncukrot adtak el, míg a fővárosi és pestkörnyéki 3000 fűszerkereskedőnek és cukorkaüzletnek összes forgalma 3 vagón volt.*

Az ország egész területén a fűszerkereskedők és cukorkaüzletek összesen 17 vagón szaloncukrot adtak el, vagyis nem sokkal többet, mint a budapesti áruházak.

Már ez az egy példa is igazolja a mozgalmat, amely az áruházak túltengése ellen irányul. Reméllhetőleg rövidesen gátat szab a törvényes intézkedés az áruházak korlátlan uralmának. Ennek az intézkedésnek azonban haladéktalanul meg kellene történnie, mert

az áruházak most a leggyorsabb tempóban igyekeznek terjeszkedni, hogy kész helyzetet teremtsenek arra az időre, amikor a törvény életbelép.

A terjeszkedés mellett

új áruházak alapításával

is foglalkoznak, hogy megelőzzék az új rendet, amelynek értelmében majd *új áruházakat nyitni egyelőre nem lehet.*

Az áruházi mozgalommal egyidejűleg akció indult

a gyári detailárusítás ellen is.

Az OMKE legutóbbi ülésén határozati javaslatot fogadott el, amely *a gyári detailárusítás intézményes megszüntetésére kéri fel a kereskedelemügyi minisztert.*

Egészséges továbbfejlődésről tanuskodik a Magyar Általános Takarékpénztár beszámolója

A magyar bankélet egyik régi és komoly eszközökkel megalapozott hitelszervezete, a *Magyar Általános Takarékpénztár Rt.* most hozta nyilvánosságra az elmult üzletévről szóló mérlegét, amely *az intézet egészséges továbbfejlődését bizonyitja.* Figyelemreméltó, *hogy a betétállomány a mult évben újabb ötmillió pengővel, vagyis 10½%-kal növekedett.* A betétek egészséges rétegeződését mutatja az a körülmény, hogy az 53 millióra növekedett betétállománynak 61.4%-a, vagyis *32½ millió pengő esik az állandóbb természetű betétkönyvekre.* A betétkönyvecskékre elhelyezett összegek kedvező megosztottságát tanusítja viszont az a tény, hogy *ez 20.573 tételből áll, ami azt jelenti, hogy az átlagos kisbetét: 1585 pengő.* Az intézet vállalatainak üzletmenete a tavalyival szemben *az idén még kedvezőbben alakult,* ezenkívül sikerült a költségeket újabb 92.000 pengővel apasztani, ami 1931 óta *összesen 36%-nak felel meg.* A kitünő mérlegeredményért elsősorban *Horváth* Lipót dr. alelnök-vezérigazgatót és *Halász* Manó helyettes vezérigazgatót illeti elismerés. A jelentés egyébként így hangzik:

A *Magyar Általános Takarékpénztár Részvénytársaság* igazgatósága február 28-án tartott ülésében megállapította az 1935. üzletév mérlegét. A nyereség tulaj donképpen *1,133.496.45 P* (tavaly 1,210.234.22), amelyből a nyugdijpénztárnak mérlegen belül *160.000.— pengőt* utaltak át (tavaly 250.000 P), *471.368.29 pengőt* leirásokra és tartalékolásokra fordítottak (tavaly 453.331.74 P), úgy, hogy a közgyülés rendelkezésére *502.128.16 P tiszta nyereség* (tavaly 506.902.48 P) áll. Azonkivül igen jelentékeny belső tartalékolásokat eszközöltek, az értékpapirállománynál pedig a 100/1936. M. E. számu rendelet intézkedéseinél több esetben túlmenő mértékben történtek leirások. Az igazgatóság a *március 4-re* egybehivandó 54. rendes közgyülésnek javasolni fogja, hogy a kimutatott tiszta nyereségből a *tartalékalap* növelésére, — úgy, mint tavaly, — *100.000.— P* fordittassék, a vállalati *nyugdijpénztár* erősitésére további *65.000.— P* (tavaly 60.000.— P) utaltassék át, *osztalék* fejében pedig részvényenként, — úgy, mint tavaly, — *75 filler — 300.000 pengő* fizettessék ki március 16-tol kezdve. A *tartalékalap* ezen dotációja után *13,950.000— pengőre*, az *összes saját tőkék pedig 33,390.000.— pengőre emelkednek.*

A mérleg adatai a következő kedvező képet mutatják: A *betétállomány 53,120.390.— P-t* tesz ki (tavaly 48,094.650.— P, 1933-ban 43,464.669 P), amely összegből a *betétkönyvecskékre 32,617.500.— P*, azaz 61.4% esik. Ugy a *takarékkönyvecskékre, mint a folyószámlán és csekkszámlán elhelyezett betéteknél örvendetes emelkedés mutatkozik* és pedig úgy a fővárosban, mint az összes vidéki fiókoknál. *A betétszaporulat 5,025.740.— P*, amely összegből 2,620.000.— P az állandóbb természetü betétkönyvecskék, 2,406.000.— P pedig a folyó- és csekkszámlák állományát növelte. A betétemelkedés az 1936. év első hónapjaiban örvendetesen tovább folytatódik. A *hitelezők* tétele 8,873.897.— P (1933-ban 9,133.639.— P, 1930-ban 13,427.454.— P). Az intézet a betétek emelkedése, valamint az adósok visszafizetései folytán, *jelentékeny összegü uj, rövidlejáratu hiteleket* bocsátott ugy a fővárosban, mint a vidéken a piac rendelkezésére. A *váltótárca* és az *adósok tétele 55,831.000.— P.* Az intézet *mobilitását* és *likvidálását* igazolja, hogy a betétállománnyal szemben a *készpénzállomány* és a *bankári követelések 5,945.301.— P-t* (tavaly *5,906.647.— P*) tesznek ki, ami a *váltótárca 29,566.051.— P* (tavaly 28,512.662.— P) tételével együtt egymagában is a betétállomány *67%*-ának felel meg.

A takarékpénztár *10 budapesti és 21 vidéki fiókja*, valamint *8 affiliált intézete* az elmult évben is megfelelő eredménnyel zárta le mérlegét. Külön említést érdemel, hogy a vidéki fiókok és affiliációk kihelyezései megosztott anyagot képviselnek, túlnyomórészt kis összegü hitelekből állanak és jelzálogilag is fedezve vannak.

A takarékpénztár csaknem összes érdekelt vállalata az elmult üzletévben belső gesztióját az előző évinél kedvezőbb eredménnyel végezte.

A pékkartel alkonya

Uj vezetőség kerül a sütők ipartestülete élére

A pékkartel, mint a *Fővárosi Hirlap* megírta, a sütők ipartestületében megbukott akkor, amikor legutóbb bizalmatlanságot szavaztak az ipartestület elnökségének azért, mert a kartel vezetőségében is résztvesz. A kényszerü lemondás óta az elnökség mindent elkövetett, hogy pozicióját visszaszerezze, de ez az igyekezete csődöt mondott s a *tisztujító közgyülés*, amelynek napját *március 9-re* tüzték ki, előreláthatólag uj vezetőséget választ.

A kartel-párttal szembenálló pékpárt súlyos érvvel vette fel a küzdelmet. Kimutatta, hogy a sütőipartestület adminisztrációja évente 54.000 pengőbe került, ezenkívül — megállapitása szerint — eddigi működése alatt a kartel körülbelül egymillió pengőt emésztett fel, aminek a sütők nem látták megfelelő hasznát.

A pékek küzdelme élénken érdekli az egész közvéleményt, mert ha a pékpárt győz a közgyülésen, *ez a kartel végleges bukását és az olcsóbb kenyér győzelmét jelenti.*

Gazdasági helyzetünk javulása tükröződik vissza a Hitelbank beszámolójában

A betétállomány 17.7 millióval növekedett, a külföldi kötelezettség 11.4 millióval csökkent

Tudvalevő, hogy a pénzügyi válság öt esztendő óta fokozott óvatosságra késztette a pénzintézeteket. A *Hitelbank* volt az első, amely ennek megfelelően *felfüggesztette az osztalékok fizetését, hogy tartalékolásra fordithassa a nyereséget.* A válság enyhülése ellenére *most is ezt ajánlja részvényeseinek a Hitelbank*, bár az ipari vonatkozásban jelentkező javulás folytán *a tiszta nyereség 5%-kal nagyobb a tavalyinál azonkivül jelentékenyen növekedtek az intézetre bizott tőkék, de jelentékenyen csökkentek ugyanekkor a külföldi kötelezettségek is.* Figyelemreméltó egyébként, hogy a *Hitelbank* mérlege tökéletesen visszatükrözi azt az általános fejlődést, amely az ország gazdasági helyzetében mutatkozott, ez viszont annak tulajdonitható, hogy *a magyar gazdasági életnek ügyszólván nincs olyan ágazata, amelyből a Hitelbank ne venné ki a maga szolgálni kész tevékenységét.*

A bank mérlegjelentése a következő:

Az intézet zárszámadása kétmillió pengőt meghaladó leirások keresztülvitele után *a tavalyi 2,891.648 pengővel szemben 3,406.217 pengő tiszta nyereséget tüntet fel,* melyből az igazgatóság javaslata szerint 700.000 pengő a tartalékalapok, 900.000 pengő a nyugdijalapok javadalmazására fordittatik, *a fennmaradó 1,806.217 pengő pedig az 1936-os üzletévre vitetik elő.* Osztalék *az idén sem fizettetik*, úgyszintén *tantieme folyósitására sem kerül sor*, mert a fennforgó viszonyok között az üzletvitel számára az intézet belső erősbitésének szempontjai voltak irányadók. A tavalyi mérlegadatokkal összehasonlitva, a takarék- és folyószámlabetétek állománya *181.5 milliót 199.2 millió pengőre emelkedett.* Az egyéb hitelezők tétete 7.2 millióval, a külföldi kezességek összege *11.4 millió pengővel csökkent.* A pénztári készletek és girókövetelések 1.2 millióval, az adósok és a váltótárca 216.1 millió pengővel kimutatott együttes összege *3.4 millió pengővel növekedett.* Az intézet élénk tevékenysége a folyó banküzlet terén nemcsak az ügyfelek számláinak megnövekedett számában, hanem *a forgalom emelkedésében is kifejezésre jut.* Az üzleti terjedelem növekedése azon sokoldalú kapcsolatok gondos ápolásának eredményeként értékelhető, amelyek az intézetet *a mezőgazdasághoz, a kereskedelemhez és az iparhoz fűzik.*

A Magyar-Olasz Bank zárszámadása

A *Magyar-Olasz Bank* mérleg- és eredményszámlája az intézet üzletágainak *kedvező fejlődéséről tanuskodik.* A szorosan vett banküzletek istápolásával foglalkozó intézet 1935-ben is *a multhoz hasonló előkelő szerepet töltötte be a magyar hitelélet*ben. Betétállománya *emelkedett*, az egyéb fontosabb tételek pedig körülbelül *a tavalyi nivón mozognak*, úgy hogy az idén is az *1.50 pengős osztalék kerül kifizetésre.* Az igazgatósági gyülésről szóló jelentés egyébként a következő:

A *Magyar-Olasz Bank Részvénytársaság* igazgatósága a folyó évi február 29-én megtartott ülésén előterjesztette az 1935. üzletévi mérleget, amely 990.254.10 P leirás után *1,003.501.07 pengő nyereséggel zárult.* A mérlegszámlából kitünőleg *a takarékbetétek összege 37,198.067.71 pengő* (1931-ben 36,731.589.15 P), a folyószámlán elhelyezett betétek összege 41,523.922.55 pengő (1934-ben 40,940.150.44 P), a betétállomány tehát összesen 78,721.990.26 pengő (az előző évi 77,671.739.59 pengővel szemben), míg a nem betétjellegü kötelezettségek 7,392.590.22 pengőről 6,133.351 pengőre apadtak, a készpénzkészletek, valamint a zsiro számlákon és bankoknál fennálló készpénzjellegü követelések összege 9,227.225.50 pengőben szerepel. — A *váltótárca* összege 57,584.945.76 pengő, ami némileg meghaladja az elmult üzletévben kimutatott összeget. — Az értékpapirok és érdekeltségek 3,365.352.46 pengővel szerepelnek (az előző évi 3,492.486.42 pengővel szemben.) — A jelzálogkölcsönök összege 27,219.322.68 pengőre csökkent (az előző évi 28,501.981.15 pengővel szemben), míg a forgalomban levő záloglevelek összege 17.939.574.54 pengőre apadt, az 5 éves kötvényekből pedig mindössze 331.620.80 pengőnek megfelelő névértékü cimlet van forgalomban.

Az igazgatóság a folyó évi március 16-ára egybehivandó közgyülésnek javasolni fogja, hogy *osztalék fejében részvényenként 1.50 pengő*, összesen 600.000 pengő fizettessék ki, míg az alapszabályszerü levonások s a tartalékalap és a nyugdijasok tartalékának megfelelő dotálása után fennmaradó nyereségtöbbletnek az 1936. üzletév számlájára való átvitelezését hozza javaslatba.

GRUBER JÁNOS festékgyár és ásványőrlőmüvek, épitési anyagok és vegyészeti termékek raktára
Központi iroda: Budapest, V., Kálmán-utca 22. sz.
Telefonszám: 23—0—33. ● Alapittatott: 1842

SCHIFFER ÁRMIN
KERETLÉC ÉS FAÁRUGYÁR
BUDAPEST, VII., KIRÁLY-U. 79. TEL.: 44—4—85.

SINGER PÁL
Iroda tel.: 11—0—04, 11—0—02.
„PALSING" GYÁRTMÁNYOK IRODÁJA
BUDAPEST, V., TÁTRA-UTCA 20/B.
Irodai cikkek ● Carbonpapir ● IRÓGÉPSZALAG

PETIK JÁNOS
épületbádogos munkák vállalata
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 14. SZ.
Telefonszám: 18-8-81 és 92-0-75.

Az Angol-Magyar Bank közgyűlése

Az *Angol-Magyar Bank Rt.* részvényeseinek március 2-án *Schóber* Béla dr. elnöklésével tartott 45. évi rendes közgyűlése jóváhagyta az 1935. üzletév mérlegét, mely a már közölt leírások és tartalékolások után 1,178.378 pengő *tiszta nyereséggel* zárul. E nyereségre nézve a közgyűlés helyeslően magáévé tette az igazgatóság ama javaslatát, mely szerint — a még mindig nem eléggé áttekinthető általános gazdasági helyzetre való tekintettel — a fenti nyereség *teljes összege* az előző évhez hasonlóan *az intézet belső erejének növelésére* fordíttassék. Ennek megfelelően a közgyűlés elhatározta, hogy a fenti összegből a *rendes tartalékalap* gyarapítására 100.000 pengő *különféle tartalékolásokra* 500.000 pengő és a *nyug- és kegydíjalapok* dotálására 350.000 pengő fordíttassék, a fennmaradó 228.378 pengő pedig az 1936. üzletév számlájára vitessék át.

A közgyűlésen felszólalt *Dálnoki-Kováts* Jenő részvényes, aki méltatta az intézet betétállománya emelkedésének és a hiteligények a tavalyinál nagyobb mérvű kielégítésének jelentőségét, majd a mai nehéz viszonyok között elért eredményekért a részvényesek elismerését fejezte ki az igazgatóság, az ügyvezetőség és a tisztviselői kar iránt.

A közgyűlés a felügyelőbizottság új tagjául *Tatits* Árkád dr. ny. államtitkárt választotta meg.

Még mindig kísért a Tabán bankja. Eltartott vagy tíz esztendeig, amíg lassú haldoklás után *végleg kimult* Budapest életéből egy romantikus színfolt: *a Tabán*. Agóniájának kezdetén ment csődbe gazdasági életének egyik kicsinyke szimbóluma: a *Tabáni Polgári Bank*. Azóta az egykori Tabánnak már csak az emléke él, viszont a Tabáni Bank ügyei még ma is foglalkoztatják — *a bíróságot*. Alig néhány napja tárgyalta dr. *Kőházy* Endre budapesti királyi törvényszéki bíró azt a polgári pert, amelyet dr. *Jeszenszky* Istvánné indított a bank tizenegy igazgatósági tagja ellen. A felperes előadta, hogy még 1925-ben betétként helyezett el 337 millió koronát, vagyis 26.960 pengőt a *Tabáni Polgári Banknál*, ez az összeg azonban *odaveszett*. Tekintve, hogy *ebben az időben a bank tartozásai meghaladták annak vagyonát, az igazgatósági tagok mulasztást követtek el akkor, amikor elfogadták ezt a betétet, ahelyett, hogy bejelentették volna a csődöt*. A tizenegy igazgatósági tag közül *tíz egyetemlegesen védekezik*, a tizenegyedik, dabasi *Halász* Zsigmond azonban *külön védekezett*, azt állítva, hogy ő csak 1925 október 31-én lett igazgatósági tag, ezzel szemben *Jeszenszkyné* utoljára 1925 augusztus 25-én *helyezett el betétet a banknál*. A törvényszék *a védekezést honorálta, ennélfogva Jeszenszkyné keresete ezekután már csak a többi tíz igazgatósági tagra vonatkozik*.

Kertész Imre kereskedelmi tanácsos ünneplése. Az egész kereskedelmi világ őszinte örömmel fogadta azt a kitüntetést, amely *Kertész* Imrét, a Kertész Pál cs. és kir. udvari szállító cég beltagját érte, amikor a kereskedelemügyi miniszter a kereskedelem érdekében kifejtett lelkes és eredményes munkásságának elismeréséül *kereskedelmi tanácsossá nevezte ki*. Ezt a megérdemelt kitüntetést megünneplik kartársai is, akik *Kertész* Imre tiszteletére szombaton este 8 órakor a Nemzeti Kaszinó nyilvános éttermében vacsorát rendeznek.

A P. K. április elején tartja közgyűlését. A *Pénzintézeti Központ* pénteken délben igazgatósági ülést tartott. A vezetőség bejelentette, hogy a P. K. idei közgyűlését *április első napjaiban szándékozik megtartani*. A közgyűlésen *Keresztes-Fischer* Ferenc elnök mond beszédet a magyar pénzpiac fontosabb eseményeiről.

Kinevezések a Hazai Takarékpénztárnál. A *Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület igazgatósága* legutóbbi igazgatósági ülésében *Prileszky* Kálmánt és *Carandini* Guidót igazgató-helyettessé, *Such* Józsefet cégvezetővé, dr. *Lukács* Tihamért főügyészhelyettessé, dr. *Scheidl* Miklóst ügyésszé, *Guttosch* Edét és *Miltényi* Miklóst fiókpénztári igazgatóvá, *Balla* Lajos főtitkárrá, *Kullmann* Vilmost gazdasági aligazgatóvá, *Devecis* Jenőt pénztári aligazgatóvá, *Török* Zoltánt és *Póka* Kálmánt fiókpénztári aligazgatóvá, *Pogány* Ödönt és *Dezsényi* Sándort fiókfőnökké és ifj. dr. *Erney* Károlyt főtitkárhelyettessé nevezte ki.

A Hazai Bank megkezdte az osztalék kifizetését. A *Hazai Bank Rt. Szécsi* Pál m. kir. kincstári főtanácsos elnöklete alatt tegnap tartott XLI. üzletévi rendes közgyűlése az igazgatóság jelentését egyhangúlag tudomásul vette, az 1935. üzletévre vonatkozó mérlegét, elfogadta az igazgatóság összes javaslatait és elhatározta, hogy a kimutatott 408.746.18 pengő tiszta nyereségből — az alapszabályszerű levonás, a tartalékalap, az Elismert Vállalati Nyugdíjpénztár és az ingatlanok értékcsökkentési tartalékának javadalmazása után — *osztalékra részvényenként 1 pengő*, vagyis összesen 250.000 pengő fordíttassék, 60.603.28 pengő pedig az 1936. üzletév számlájára vitessék át. Az osztalékszelvény beszolgáltatása ellenében a társaság pénztáránál *március 2-től kezdődőleg* kerül kifizetésre s ugyanakkor a szelvényutalvány átadása ellenében az új szelvényív is ki fog szolgáltatni. A közgyűlés a felügyelőbizottságba új tagként *Válkay* Kálmán részvényest beválasztotta. A részvényesek nevében dr. dabasi *Halász* Bálint az elért eredményért úgy az igazgatóságnak, mint a tisztviselőkarnak meleg szavakkal fejezte ki köszönetét és elismerését.

A Salgó-Tarjáni Kőszénbánya R. T. *Chorin* Ferenc dr. felsőházi tag elnöklete alatt hétfőn tartott 68-ik rendes évi közgyűlése az 1935. évi zárszámadásokat megállapította és a lefolyt üzletévre *részvényenkint 1.25 pengő osztalék fizetését határozta el*. A szelvény március hó 7-től kezdve kerül beváltásra.

Előléptetések a MOKTÁR.nál. A *Magyar Országos Központi Takarékpénztár* igazgatósága folyó évi február 24-én tartott ülésében *Holtay* Péter, *Kalliwoda* Ferenc, *Kalmár* Iván és dr. *Mikecz* Károly helyettes igazgatókat *igazgatókká*, *Debreczeni* István helyettes igazgatót *műszaki igazgatóvá*, dr. *Schöffer* Aladár ügyészt főügyésszé, dr. *Petrányi* Rezső és dr. *van Royen* Gyula tisztviselőket *ügyészekké* nevezte ki.

A Mateosz közgyűlése. A *Mateosz* (Magyar Teherautófuvarozók Országos Központi Szövetkezete) a mult hét elején tartotta közgyűlését. *Teleki* János gróf elnök javaslatára elhatározta, hogy az 1464 jegyzett részjegy után 2928, vagyis minden 100 pengő névértékű részjegy után 2 pengő osztalékot fizetnek. Mivel eddig az alaptőkének csupán a felét hívták le, ez a befizetett üzletrésztőkék négy százalékos kamatozásának felel meg.

A Gschwindt-féle szesz-, élesztő-, likőr- és rumgyár rt. március 7-én tartja ezévi közgyűlését. *Az idei mérleg 971.443.28 pengő nyereséggel zárult*, ami a vállalatnak változatlanul kedvező üzletmenetéről tesz bizonyságot.

A Magyar Tógazdaságok Rt. most közzétett mérlegében 332.372 pengő üzemi bevételt mutat ki, amelyből az üzemi kiadások, adók és illetékek fedezése után, igen tekintélyes összeget, *179.977 pengőt leírásokra fordít*.

A Hungária Egyesült Gőzmalmok Rt. március 7-én tartja idei közgyűlését. A vállalat mérlege közel *5 millió pengős saját tőke mellett az 1935. évre 146.138 pengő tiszta nyereséget mutat ki*.

VÁLLALKOZÁS

Márciusban írják ki az olajozási versenytárgyalást

Az út- és csatornaépítési ügyosztályban most állítják össze azoknak a makadám burkolattal ellátott utaknak és tereknek jegyzékét, amelyeknek pormentesítése céljából az idei tavasszal olajozást fognak végezni. Értesülésünk szerint *az olajozásra kijelölendő területek mennyisége valamivel alatta fog maradni az 1935-ben kijelölt területeknek*, aminek az a magyarázata, hogy az elmúlt hónapokban lefolytatott útépítési tevékenység során nagyobb számú makadám burkolatú úttestet cseréltek fel végleges jellegű burkolattal. *A versenytárgyalást* az idén is a közegészségügyi ügyosztály írja ki, még pedig valószínűen *március utolsó hetében*.

Versenytárgyalási megbízások

A mult héten tartott nyilvános és szűkkörű versenytárgyalások alapján a különböző közmunkákat és közszállításokat a következő cégek kapták:

A sertésvágóhidi hűtőház teherfelvonóinak szállítását Roessemann és Kühnemann Rt. kapta 15.300 pengőért.

Ugyanott az üvegesmunkákat Bukova Lajos kapta 3997 pengőért.

Ugyanott az előtető üvegesmunkákat Székelyhidy és Horváth kapta 3872 pengőért.

Ugyanott az előtetőüvegezési munkát Bukova Lajos kapta 3996 pengőért.

A Szent László-kórház szigetelő munkálatait Gruber János kapta 4216 pengőért.

Ugyanott a lakatosmunkát Nagy Gyula kapta 3411 pengőért.

Ugyanott a bádogosmunkát Moharos János kapta 3312 pengőért.

Ugyanott az üvegesmunkát Székelyhidi és Horváth kapta 3895 pengőért.

A Szent János-kórház nőgyógyászati pavillonjának kőfaragómunkáit Kiss József kapta 4878 pengőért.

A Szent László-uti elemi iskolában a linoleummunkát Császár Imre kapta 4730 pengőért.

Uj versenytárgyalási kiírások

A polgármester versenytárgyalást hirdet:

A hivatalok részére szükséges 16.000 kg törlőrongy szállítására. Pályázni lehet március 13-án d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

Papíráruk szállítására a hivatalok részére. Pályázni lehet március 17-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

Mukö-, lakatos-, különleges lakatos- és asztalosmunkálatokra a Mészáros-utcai leánygimnáziumnál. Pályázni lehet március 10-én d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

2500 fm. szegélykő szállítására a BSzKRt részére. Pályázni lehet március 17-én d. e. negyed 10 óráig, Akácfa-utca 15. IV. 435.

30.000 kg csavartvas és lemezanyag szállítására ugyanott. Pályázni lehet március 13-án d. e. negyed 10 óráig, Akácfa-u. 15. IV. 424.

Pamut- és lenáruk szállítására ugyanott. Pályázni lehet március 17-én d. e. negyed 10 óráig, Akácfa-u. 15. IV. 439.

Ruhaanyag szállítására ugyanott. Pályázni lehet március 17-én d. e. 9 óráig, Akácfa-u. 15. IV. 439.

3500 q portlandcement szállítására ugyanott. Pályázni lehet március 17-én d. e. 10 óráig, Akácfa-u. 15. IV. 435.

5000 kg csapágyfém szállítására ugyanott. Pályázni lehet március 10-én d. e. fél 10 óráig, Akácfa-u. 15. IV. emelet, 427.

Öcska vasanyagok eladására a Vízművek káposztásmegyeri telepén. Pályázni lehet március 5-én d. e. 11 óráig, Reáltanoda-u. 1—3. I. em. 14.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető:
NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

Weisz Fülöp RÉZMŰVES
Budapest, VIII., Gólya-utca 13. T.: 460-36

KARDOS JENŐ
EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZŐ, KÖZPONTI FŰTÉS, VIZVEZETÉK ÉS CSATORNÁZÁSI VÁLLALATA
Budapest, VI., Ó-u. 31. Tel.: 17-9-05

Tisztítórongy és Textilhulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46.
Tisztítórongyok legjobb kivitelben!
Telefon: 96-1-75.

GROSZ FRIGYES
OKL. MÉRNÖK
ÉPÍTÉSI ÉS KÖVEZÉSI VÁLL.
Budapest, IX., Bakáts-u. 1. Telefon: 86-0-64.

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, V., KLOTILD-UTCA 3.
Telefonszám: 25—5—54, 25—5—55 és 25—5—56

A legjobb sokszorosító gép
a
Gestetner
D. GESTETNER
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 9
TELEFON: 19-2-20

Avenarius Művek
Különleges szigetelő anyagok, saválló és nedvességálló festékek gyára
Raktár és iroda: Budapest, VII., Almásy-tér 10.
Telefon: 431—38.

„DOLGOZZUNK"
IPARI, TERMELŐ, ÉRTÉKESÍTŐ ÉS FOGYASZTÁSI SZÖVETKEZET
Budapest, VIII., Gyulay Pál-u. 7. Tel: 35-5-63, 52-8-52

Mihálka és Társai
reszelő- és szerszámáru iparvállalat k. f. t.
Budapest, V., Zápolya-utca 34. Telefon: 92-4-98.

MAGYAR KIR. ÁLLAMI VAS-, ACÉL- ÉS GÉPGYÁRAK
Budapest, X., Kőbányai-út 21.
Lakóházak felszereléséhez a **közismerten elsőrangú Teudloff-Dittrich-féle** kivitelben gyártunk kézi- és erőhajtású
kútszivattyúkat
és kútfelszerelési alkatrészeket, **házi vízellátóberendezéseket,** bor- és savszivatyúkat stb.
Városok és egyéb közületek részére tűzoltósági, közegészségügyi és köztisztasági szereket, eszközöket és berendezéseket.
Lakóházak, középületek stb. részére a legalkalmasabbak a hazai barnaszéntüzelésre szerkesztett **Jobbágy**-féle folytonégőkályhák.

Huszonötödik évfolyam — Budapest, 1936 március 11. — 10. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI. ANDRÁSSY-ÚT 60
Telefon: 13-7-15 — Postacsekk: 40.424

A gáncsoskodók

Budapest minden polgára a legnagyobb lelkiörömmel és reménykedéssel olvashatja azt a nyilatkozatot, amelyet a *Fővárosi Hirlap* mai számában *Szendy* Károly polgármester tett. Ma már a budapesti polgár törődik a városával és igenis, számon tartja, hogy hol, mit kellene még alkotni, de viszont tudatában van annak is, hogy a nehéz időkben nem lehet mindent egyszerre megvalósítani. Alkotni és teremteni azonban kell és hogy a főváros adminisztrációjában meg is van erre a vágy, semmi sem bizonyítja jobban, mint éppen a polgármester mai nyilatkozata. Ebből a nyilatkozatból kitetszik először is az, hogy a leromlott közúti közlekedést látja a polgármester elsősorban megjavítandónak. Tökéletesen igaza van, mert a polgárság nem lát ennél sürgősebben megvalósítandó teendőt. Ugyanakkor ott van a kilencmilliós új beruházási programban a Széchényi-fürdő megmentése mellett az a szándék is, hogy az elaggott Rudas-fürdő helyére valami szépet, valami modernet, valami olyat kell alkotni, amely a közönség egészségügyét szolgálja és Budapest fürdővárosnak is komoly tényezője lesz. Minden polgár tisztában van azzal, hogy a budai Dunaparton éktelenkedő Rudas-fürdő helyét valami szép alkotásnak kell elfoglalnia és ugyanakkor azt is tudja ez a polgárság, hogy a mérhetetlen pénzen fölépített nagyszerű Széchényi-fürdőnek komoly életlehetőséget kell adni, mert lehetetlenség, hogy ezt a nagyszerű intézményt csak súlyos ráfizetésekkel lehessen fenntartani.

Ezekre a beruházásokra és még egynémely nagyon fontos és nagyon sürgős probléma megoldására úgylátszik, most lesz pénze a fővárosnak. Ezekben az órákban azonban, amikor új beruházásokról van szó, amikor valósággal rajzanak a tervek, meg kell emlékeznünk azokról a mindenáron való gáncsoskodókról, akik folyton követelődznek és bármilyen konkrét, bármilyen okos, bármilyen szükséges terv kerül elébük, belekötnek és mindent elkövetnek, hogy a legszükségesebb alkotások se valósulhassanak meg. Nemcsak a törvényhatósági bizottság közgyűlési termében ülnek ilyen, talán jószándékú, de semmiesetre sem a való életben kapcsolatokat kereső „negatív magyarok". Vannak hivatali szobák is, vannak igen előkelő fórumok, ahol szintén jelentkeznek ezek a gáncsvetők, akiknek talán lehet néha igazuk is, de hogy mindig igazuk legyen, az kizárt dolog, pedig ők mindig és minden alkalommal jelentkeznek. Ma igazán nem ezekre a negatív magyarokra van szüksége Budapestnek, amely fejlődni, szépülni akar, hogy vonzó legyen a külföldi számára, hogy világvárossá fejlődjék, hogy polgársága kényelmét, nyugalmát és szépérzékét szolgálja. Jelentkeztek ezek a negatív magyarok akkor is, amikor a virágos Dunapart, a dunaparti korzó kiépítéséről volt szó és csak a gúny fegyvertárát tudták használni, jelentkeztek akkor, amikor az Alagút kicsempézéséről volt szó, de mindig jelentkeznek, mihelyt valaki az Andrássy-út meghosszabbítását, az új városháza megépítését, vagy a Madách-út megvalósítását említi. Ezeknek minden drága, ezeknek minden luxus, pedig végre megtanulhatták volna, hogy a városszépítés a legjövedelmezőbb beruházások közé tartozik.

Ezt ma már a budapesti gáncsoskodókon és negatív magyarokon kívül Európa minden városában tudják. Vagy ki ne emlékeznék a párizsi Boulevard Haussmann történetére, amelyet egy egész palotatömb lebontásával lehetett csak belekapcsolni a később épült nagy Boulevardba, amely művelet maga sok-sok millió frankba került. Vagy ezek a gáncsoskodók nem tudnák, hogy Londonban új városrészek épültek, hogy Bécset megfiatalították, hogy Berlin ma is rohanó iramban fejlődik, hogy ne is beszéljünk a kisantant államainak fővárosairól, amelyekkel nekünk elsőrendű, nemzeti kötelességünk nem a versenyt kiállani, hanem azokat toronymagasságban túlhaladni.

Ma csak kilencmillió újabb tőke áll rendelkezésre, hogy Budapesten ismét egy kicsit segítsünk. De a feladata magaslatán álló adminisztráció majd meg fogja találni a módokat, hogy a többi tervek is megvalósuljanak még akkor is, ha ezek a gáncsoskodók, ezek a negatív magyarok nem szüntetik be áldatlan tevékenységüket.

SZENDY KÁROLY a főváros nagyarányú új beruházásairól

A beruházások céljaira a főváros a huszonegy milliós MABI-kölcsönt harminc millióra egészíti ki — Hatmillió pengővel kielégítik a BSzKRT szükségleteit — Uj létesítmények a kivénült Rudas-fürdő helyén — Tervek a Széchenyi-fürdő fellendítésére — A Tabánban egyelőre nem lesznek beruházások, mert ezt a gyönyörű városrészt a magánvállalkozásnak kell a fürdőváros központjává kiépíteni

A polgármester a vidéki városoknak az idegenforgalmi akcióba való bekapcsolódásáról

Hosszabb idő óta van már szó arról, hogy a főváros legsürgősebb beruházási kérdéseinek megvalósítására újabb kölcsönt kell kezdeményezni. Ez a kérdés ma már körülbelül dűlőre jutott, amennyiben a MABI-val történt tárgyalások lezárultak. Ezek eredményeképpen a főváros a huszonegymilliós MABI-kölcsönt harminc millióra kerekíti ki. Egyelőre ennek a belföldi kölcsön-ügyletnek lebonyolításához még hiányzik a kormányhatóság jóváhagyása, szóbelileg azonban *Szendy* Károly polgármester már ezen a téren is komoly biztatásokat kapott.

A főváros újabb kölcsönét legelsősorban azok a beruházások tették szükségessé, amelyekkel a BSzKRT, ha üzemét fenn akarja tartani és ha a közlekedést újból európai nivóra akarja emelni, egyáltalában nem várhat tovább. A BSzKRT maga kölcsönhöz jutni nem tud és így a főváros veszi föl a kölcsönt, bocsátja a vállalat rendelkezésére, de amint *Szendy* Károly polgármesternek a *Fővárosi Hirlap* számára adott alábbi nyilatkozatából kiderül, a BSzKRT pár esztendő alatt abban a helyzetben lesz, hogy a kölcsön kamatait és törlesztő szolgálatait a maga erejéből tudja eszközölni.

Szendy Károly polgármester az alábbiakban még igen nagyfontosságu nyilatkozatokat tesz a Rudas-fürdőnél eszközlendő építkezésekről, amelyek között ott van a jobb polgári közönség érdekeit szolgáló új gyógyszálloda, valamint az Erzsébet-híd budai lábánál elterülő gyógyforrásoknak megfelelő keretekbe való foglalása és a Hungária-forrás ivóhelyiségeinek modernizálása. A fürdők közül új jövőjét látja a polgármester a Széchényi-fürdőnek azon a réven, hogy magas hőfokú és bőséges forrást remélnek a fürdő környékén. Ez a forrás lehetővé teszi, hogy a Széchényi-fürdőben, a Szent Gellért-fürdő mintájára szanatóriumszerű fürdőorvosi kezelést fognak biztosítani. A Szent Imre-fürdő kisebbarányú modernizálását is tervbe vették, itt azonban mindaddig, amíg a Tabán körül teljesen kialakult tervek nincsenek, nagyobb mértékű beruházásokról szó sem lehet. A Tabán fölépítését viszont a polgármester magánvállalkozási feladatnak tartja és egészen bizonyos, hogy ezen a téren rövidesen beteljesednek a várakozások. Akkor pedig — ahogy a polgármester mondja, — sok levegőt és napfényt akarnak erre a területre beengedni, amely predesztinálva van arra, hogy itt legyen a fürdőváros igazi központja.

Szendy Károly polgármester

ezeken kívül nagyfontosságú nyilatkozatokat tett a *Fővárosi Hirlap* munkatársának, részben a Budapest környékén való földgázkutatások lehetőségeiről és reménységéről, valamint azokról a feladatokról, amelyek a magyarországi idegenforgalom fejlesztése körül a vidéki városokra várnak. A polgármester nyilatkozata itt következik:

A BSzKRT megsegítése

— Az új MABI kölcsönből a BSzKRT-nak hatmilió pengőt engedünk át, mert a gyorsabb és gazdaságosabb közlekedés érdekében feltétlenül ki kell cserélni a villamoskocsik meglehetősen elavult motorjait, másrészt, mert egy esztendőn belül jelentős vágányépítkezésekre kerül a sor. 1937-ben ugyanis

nemcsak a Margithid kiszélesítési munkálatait fejezik be teljesen, hanem átadják rendeltetésének a Boráros-teret és a Lágymányost összekötő Horthy Miklós-hidat is.

Mihelyt a két híd munkálatai befejezésükhöz közelednek, nyomban be kell rendezni a feljárókat. A Horthy Miklós-hídon át akarjuk vezetni Budára a körúti villamosvonalat és be akarjuk azt kapcsolni körforgalomszerűen a XI. kerület közlekedésébe. A *Margit-hídon* a sineket át kell helyeznünk a híd közepére és ezek a vágányfektetési munkálatok nagyon hatalmas összegeket emésztenek majd fel.

— A Beszkárt által felveendő kölcsön kérdése egyébként a vállalat meglehetősen nehéz anyagi helyzete miatt *nem tartozik a legegyszerűbb kérdések közé.* Manapság hosszú amortizációs kölcsönhöz jutni a pénzviszonyok alakulása miatt szinte lehetetlen, inkább csak átmeneti jellegű kölcsönökről lehet szó. Én most, amidőn

a törvényhatósági bizottságnak majd a mult esztendőben engedélyezett huszonegymilliós kölcsön harmincmillió pengőre való kiegészítését illetően teszek javaslatot,

természetesen alkalmazkodni vagyok kényteten a pénzügyi lehetőségekhez. A tárgyalások eddigi eredménye szerint *az újabb beruházó kölcsönt húsz esztendő alatt kell a székesfővárosnak visszafizetnie,* ami a viszonyok figyelembevételével elég jelentős eredménynek mondható. *A kölcsönt a Bszkrt részére maga a székesfőváros veszi igénybe, de a visszafizetés természetesen majd a vállalat által történik.* Én bízom abban, hogy a közlekedési üzemeknél a gazdasági helyzet javulásával és a közlekedési igények maradéktalanabb kielégítése révén jelentős anyagi fellendülés fog mutatkozni, ennélfogva *a Bszkrt pár esztendő alatt abba a helyzetbe kerül, hogy a most rendelkezésére bocsátandó kölcsönkamat és törlesztő szolgálatát önerejéből maradéktalanul le tudja bonyolítani.*

— A kilencmillió pengős beruházó kölcsönt azonos feltételek mellett kapjuk, mint a tavalyi

huszonötmillió pengőt, vagyis kamatozó kötvénykölcsön alakjában vesszük azt fel.

A kilencmillió pengőt nem egyszerre vesszük fel, hanem három év alatt hívjuk le, gondoskodunk azonban arról, hogy a harmincmillió pengő részeinek lehívása úgy történjék, hogy a szükségesnek mutatkozó beruházásokat sürgősségi foka szerint ütemes tempóban bonyolítsuk le.

— Ebben a pillanatban még nem kaptuk meg felügyeleti hatóságunk végleges jóváhagyását a kölcsönt illetően, azonban úgy a pénzügyminiszter úr, mint a belügyminiszter úr nagy súlyt helyez arra, hogy a székesfőváros a reá háruló feladatoknak minden vonatkozásban meg tudjon felelni és mivel *a MABI vezetőségével a szükséges tárgyalások már lefolytak*, minden reményünk meg lehet arra nézve, hogy a miniszterium jóváhagyólag veszi tudomásul a közöttünk és a MABI között létesülő kölcsönügylet tervét.

— Természetesen nagy megelégedéssel veszem tudomásul azt, hogy beruházó kölcsönünket a belföldi piacon vehetjük fel, mert a külföldi kölcsönöknél bizony a megváltozott gazdasági viszonyok következtében az utóbbi esztendők egész sereg olyan nehézséget vetettek fel, amelyekre a kölcsönök felvételi időpontjában még csak gondolni sem lehetett. Örvendetes a belföldi kölcsön lehetősége ebből a szempontból, de nem kevésbbé örvendetes abból a szemszögből is, hogy

a tőkeképződés az országban mind erőteljesebbé válik, ami közvetlen bizonyítéka a gazdasági helyzet javuló tendenciájának.

A Rudas jövője

Munkatársunk ezután felvilágosítást kért a polgármester úrtól a *Rudas-fürdőnél tervbevett építkezés* ügyére vonatkozóan.

— Megmaradtunk eredeti elhatározásunknál, amely arról szólt, hogy

a Rudas-fürdő teljesen elavult épületét modern, a belső és külső idegenforgalom szempontjából egyaránt megfelelő új létesítménnyel cseréljük fel.

Valahány külföldi jön Budapestre, mindegyik megdöbben ugyanis amiatt, hogy az Erzsébet-híd budai fejénél ez az öreg épület milyen előnytelenül illeszkedik bele az egyébként kifogástalanul szép városképbe. A felépítésre kerülő gyógyszálloda, mint ismeretes, nem luxuscélokat szolgál, hanem arra lesz hivatott, hogy a jobb polgári közönség gyógyulást kereső betegeit fogadja magába. Abban a pillanatban, mikor a mostani épület eltűnik, egészen más benyomást fog kelteni az Erzsébet-híd budai környéke a szemlélőben,

megfelelő keretbe foglalhatjuk a híd lábánál fakadó gyógyforrásokat és modernizálni tudjuk a Hungária-forrás ivóhelyiségeit is.

Mai állapotában a Rudas-fürdő, — hiába vannak területén a legkitűnőbb gyógyhatású források — nem is lehet jövedelmező, mert a százados épületben mindenféle javítás és tatarozás dacára sem lehet kielégíteni a fürdővendégek jogos igényeit.

A levegős, napfényes Tabán a fürdőváros központja

— A *Szent Imre-gyógyfürdőnél* is tervezünk bizonyos átalakításokat, ezek azonban egyelőre csak kisebbméretűek lesznek, egyrészt azért, mert nem rendelkezünk megfelelő hitelösszegekkel, másrészt mindaddig, amíg a Tabán új megoldására végleges elhatározás nem történik, ezt a fürdőt százszázalékosan kihasználni amúgysem lehet.

A Tabánnál egyelőre nem szándékozunk nagyobb beruházásokat eszközölni, mert ma is azon az álláspontom vagyok, amelyet eredettől fogva képviseltem: ennek az új városrésznek kialakítása nem a közület, hanem a magánvállalkozás feladata.

Mihelyt a gazdasági viszonyok javulnak, úgyis nyomban sor kerül arra, hogy a most parkszerűen kiképzett területen, illetőleg annak egy részén *felépüljön a gyógyhelyi, illetőleg fürdőkultúra szolgálatában álló modern városrész.* Eddig is érkeztek ugyan már hozzánk bizonyos érdeklődések és ajánlatok belföldi és külföldi tőkecsoportoktól, ezek az ajánlatok azonban elfogadhatók már csak azért sem voltak, mert a *Tabán területe városrendezési szempontból még nincs is teljesen kialakítva.* Arra minden körülmények között

a leggondosabban fogunk természetesen ügyelni, hogy a Tabán helyén, amely egyik legszebb része a városnak, csakis előre megállapított és szigorúan keresztülvitt építési elvek alapján alakuljanak ki az új utcák.

Sok levegőt, napfényt akarunk beengedni erre a területre, amely a gyógyforrásokhoz és a gyógyfürdőkhöz való közelsége folytán szinte predesztinálva van arra, hogy itt legyen a fürdőváros igazi központja.

Hőforrás a ligetben és az egyfilléres földgáz

— A ráfizetésekkel küzködő *Széchenyi-fürdőnél* mutatkozó bajok közeli megszűnésével is számolhatunk még. A geológiai szakértők véleménye szerint nyugodtan bízhatunk abban, hogy a fürdőépület közvetlen közelében lebonyolítandó fúrás magas hőfokú és bőséges forrást hoz felszínre, amelynek segítségével nemcsak a hatalmasméretű fürdő üzemi kiadásait tudjuk a jelenlegi kiadásoknak egy töredékére leszorítani, hanem

a forrás esetleges gyógyhatásainál fogva arra is alkalmassá válik, hogy a Szent Gellért-fürdő mintájára szanatóriumszerű fürdőorvosi kezelést tudjunk biztosítani az intézményt igénybevenni kívánó betegek részére.

— Ha már itt tartunk, azt hiszem, nem időszerűtlen azokkal a tervekkel is foglalkoznom, amelyek a *földgázkutatásra* vonatkoznak. A legközelebbi hetekben már megindítjuk a főváros közvetlen környékén a fúrógépeket és bízunk abban, hogy a befektetendő hitelösszeg a főváros jövő fejlődése szempontjából nagy eredményeket biztosít majd. Itt természetesen nem lehet jóslásokba bocsátkozni, az azonban bizonyos, hogy az állami hatóságok nagy előzékenységet tanusítanak ennél a kérdésnél a székesfővárossal szemben. Illusztrálja ezt az előzékenységet az az igéret is, amely szerint

ha a főváros környékén földgázra bukkannak, — amennyiben magunkra vállaljuk a szükséges vezetékek és berendezések építését és létesítését, — az állam egészen minimális áron, valószínűleg egy fillérért bocsátja rendelkezésünkre a földgáz köbméterét.

Ezek azonban természetesen még csak a tervek és ha az őriszentpéteri fúrás bebizonyította is, hogy Budapest környékén van földgáz, a dologgal csak akkor lehet komoly formában foglalkozni, ha majd a mi hozzájárulásunkkal végzett fúrások nyomán is felszínre kerül a gáz.

A vidék segítsen az idegenforgalom fejlesztésében

Az *idegenforgalom* terén várható reménységeket illetően is megkérdeztük *Szendy* Károly polgármester véleményét.

— Arra való tekintettel, hogy Budapest az utóbbi esztendők során egyre inkább divatba jött a külföldiek előtt, az a meggyőződésem, hogy *az idegenforgalomban a most folyó évben is újabb gyarapodásra számíthatunk.* Természetesen arra kell törekednünk, hogy ugyanakkor, mikor a külföldi vendégek száma megnövekszik, maradéktalanul ki tudjuk elégíteni az ideérkező vendégek minden igényét. Bizonyos *aggodalommal látom azt, hogy a szállodai férőhelyek száma nem gyarapszik abban az arányban, mint ahogyan az idegenforgalom méretei nőnek*, hiszem azonban, éppen azért, mert az utóbbi hetekben már történtek bizonyos tapogatódzások, hogy

a magántőke készséggel vállalkozik újabb hotelek, vagy kisebbméretű panziók létesítésére.

Budapesten általában minden megfelelő az idegenforgalmi berendezkedéseket illetően, sajnos azonban *a vidékről ez már nem minden vonatkozásban mondható el.* A közelmultban éppen arra hívtam fel vidéki polgármesterkollegáim figyelmét, hogy mielőtt közületei felé akarnák irányitani a külföldiek érdeklődését, teremtsenek rendet abból a szempontból, hogy egyrészt *megfelelő szállodák álljanak rendelkezésre, másrészt az odaérkező külföldieket ne riasszák el túlzott árakkal.* Éppen ilyen fontos azonban az is, hogy

ha a külföldiek egy-egy vidéki városba, vagy környékre ellátogatnak, ott megfelelő vezetők álljanak rendelkezésre és általában meg legyenek mindazok a feltételek, amelyek alkalmasak arra, hogy az idegen jól érezze magát.

Egyes vidéki városainkban jelentős előhaladás mutatkozik ezen a téren, sokhelyütt azonban még ma is az a helyzet, hogy egyelőre oda idegent beengedni nem tanácsos.

— A május elején megnyíló *Nemzetközi Vásár*, továbbá az idei *Liszt-esztendő*, amelynek eseményei a *Júniusi Hetek*-ben fognak kicsúcsosodni, nemkülönben a *Szent István-hét*, valamint *Budavár visszafoglalásának kétszázötvenedik évfordulója* alkalmából rendezendő ünnepségek, minden bizonnyal nagy vonzóerőt jelentenek a külföldi vendégekre nézve és idegenforgalmi hivatalunk jelentése szerint ennek az érdeklődésnek máris jelentős mértéke mutatkozik. Amenyiben az időjárás is kedvez, joggal elkészülhetünk arra, hogy az 1936. esztendő nemcsak nem marad a mult év eredményei mögött, hanem messze túlszárnyalja azokat.

*

A polgármester nyilatkozatából kitetszik, hogy a főváros és elsősorban a BSzKRT ismét nagyarányú beruházásokba kezd, ami természetszerűen Budapest gazdasági életének új felfrissítését jelenti. A beruházások — terv szerint — csak három esztendőn belül kerülnek megvalósulásra, a sürgősség szempontjai szerint nyitva meg az egyes beruházások útját. A kilencmilliós kölcsönösszegből, mint említettük, a legnagyobb részt, hatmilliót, a BSzKRT beruházásai emésztenek föl. A Széchényi-fürdő melletti kútfúrás költségtöbbletét és a balatoni országút fővárosi szakaszának építési költségeit szintén a MABI-kölcsönből fizetik ki. A Rudas-fürdő építésére már a tavalyi huszonegymilliós MABI-kölcsönből 1,325.000 pengőt hasítottak ki, amelyhez most az újabb kölcsönből 275.000 pengőt pótolnak. Szükséglakások építési céljaira a MABI-kölcsönből 1.2 millió pengőt szánnak, hatszázezer pengőt pedig az OTI-kölcsönből. Félmillió pengőbe kerül a XII. kerületi elöljáróság fölépítése és 200.000 pengőbe a Horthy Miklós-úti iskola emeletráépítése.

Bessenyey Zénó üzenete

Gazdy Jenőnek a Fővárosi Hirlapban közölt városrendezési cikkére

Nagy figyelemre méltó, érdekes cikket írt a *Fővárosi Hirlap* legutóbbi számába *Gazdy* Jenő ny. p. főigazgató, törvényhatósági bizottsági tag. A városrendezéssel foglalkozott és azzal a művészettel, amely ezt a kérdést a polgárság és az idegenforgalom érdekeivel össze tudja egyeztetni. Ebbe a keretbe állította be a Józsefvárost, amelyben egy idő óta stagnál a fejlődés. De új szárnyakat adna neki, ha az illetékes fórumok legújabb megállapítása szerint, *a régi józsefvárosi személypályaudvart ismét megnyitnák.* Ebből a magból kiindulva, végigvezetett a városfejlesztés kínálkozó lehetőségein, ezek központjába állítva a hatalmas forgalmú Kálvin-teret és ezen át megtalálva a kapcsolatot a Belvárossal és az aktuális dunaparti korzó rendezésével.

A Józsefvárosban természetszerűleg általános helyeslés fogadta ezeket a szép és gyakorlatilag is helytálló elgondolásokat, de élénk érdeklődésre találtak azok minden körben, ahol a városrendezés kérdéseivel foglalkoznak. De kitüntető érdeklődéssel fogadta *Gazdy* Jenő értékes írását a legilletékesebb fórum,

Bessenyey Zénó dr.,

a Közmunkatanács elnöke

is, aki a *Fővárosi Hirlap* útján a következő üzenetet küldi:

— Nagy figyelemmel olvastam a *Fővárosi Hirlapban Gazdy* Jenő törvényhatósági bizottsági tag, igen tisztelt barátom cikkét és az abban foglalt értékes gondolatokat a magam részéről megfontolás tárgyává teszem.

Örömmel közvetítjük a Közmunkatanács elnökének kitüntető üzenetét, amelyet *Gazdy* Jenővel együtt nagy megelégedéssel vesznek tudomásul a józsefvárosiak, akik az utóbbi években mind sűrűbben hangoztatják, hogy a főváros minden részében jelentkező városrendezésből az ő városrészük mostohán kimaradt.

Tavaszi kabátok, kosztümök, öltönyök, polgári és egyenruha szövetek és mindennemű egyéb ruházati cikkeket vásároljunk a megbízhatóságáról közismert

TRIBON RUHÁZATI RT.-nál

Budapest, VIII., Üllői-út 14.

Telefon: 59—2—85, 51—2—97.

Csak jó minőségű áru!
Mérsékelt árak!
A legkedvezőbb fizetési feltételek!
Előleg nincs; vásárlásnál az arcképes igazolvány felmutatása elegendő

Mintákkal szívesen szolgálunk!

Alapítva: 1864 ÉPÜLETÜVEGES GLATZ ANDRÁS Telefon: 32—4—87.
Budapest, VIII., Baross-utca 66—68 sz. Uzlet: Német-utca 59.

PeliKan IRÓGÉPSZALAG
VEZÉRKÉPVISELET
Stalla Lajos Budapest, V., Vilmos császár-út 42.

Öt bizottság végzi a kényszernyugdíjazások előkészítését

Sipőcz Jenő főpolgármester kinevezte a bizottságok elnökeit, a tagokat a közgyűlés választja

A kényszernyugdíjazásokat státusrendezés követi

A szanálási akció kereteiben a főváros tisztviselői és tanügyi alkalmazottai körében nagyobb számban fognak nyugdíjaztatások történni. Ez a terv megtehetős nyugtalanságot keltett, annál is inkább, mert olyan hírek keltek szárnyra, hogy ezeket a nyugdíjazásokat feltűnően nagy számban fogják végrehajtani.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa az egymást kergető, nyugtalanító hírek hatása alatt, a való tényállás megállapítása céljából

dorogi Farkas Ákos dr.

tanácsnokhoz,

az elnöki ügyosztály vezetőjéhez fordult, aki a következőket mondta:

— Olyan hatalmas testületnél, mint amilyen a székesfőváros alkalmazotti kara, folytonosan tart az alkalmazottak természetes kicserélődése, de a nyugdíjazások megtörténtéről rendesen csak a magasabb pozíciókat betöltő személyeknél értesül a közönség.

Ezuttal tényleg szó van arról, hogy a nyugdíjazások a megszokott méreteknél szélesebb keretekben fognak történni, minden alapot nélkülöznek azonban azok a hiresztelések, amelyek szerint a végelbánás alá kerülő közigazgatási tisztviselők és tanügyi alkalmazottak együttes száma közel jár az ezerhez.

Az utóbbi hónapok folyamán azok közül az alkalmazottak közül, akik különböző okoknál fogva nyugdíjazás előtt állottak, sokan saját elhatározásukból kérték nyugállományba való helyezésüket és ez meg is történt, ami már magában véve is kizárja azt, hogy a legközelebbi időben bekövetkező további nyugdíjazások száma tulontúl nagy lehet.

— A *napokban egyébként leérkezett hozzánk felügyeleti hatóságunktól, a belügyminisztertől az a leirat, amely a kényszernyugdíjazási bizottságok megszervezésére hivta fel a székesfővárost. Sipőcz* Jenő dr. főpolgármester a leirat vétele után nyomban intézkedett arra vonatkozóan, hogy *a bizottságok összeállítására tegyék meg az előkészületeket.*

— A főpolgármester úr döntése szerint öt bizottság fog működni,

ezek közül három vegyesen foglalkozik a közigazgatási és a közoktatási státusban álló alkalmazottak nyugdíjazási kérdéseivel, két bizottság pedig kizárólag a tanügyi státus keretében történő kényszernyugdíjazási ügyek megvitatására lesz hivatott. A főpolgármester úr rendelkezése szerint az *egyik bizottság elnöki tisztét ő maga tölti be*, a másik bizottság elnöke *Liber* Endre alpolgármester úr, a harmadiké *Babarczy* István báró tanácsnok, a negyediké *Felkay* Ferenc dr. tanácsnok lesz, az ötödik bizottság elnöki tisztét pedig *én magam töltöm be.* A legközelebb összeülő törvényhatósági bizottsági rendes közgyűlés fogja ezután megválasztani a bizottsági tagok közül a kényszernyugdíjazási bizottságok tagjait éspedig a közigazgatási állások nyugdíjkérdéseivel foglalkozó bizottságokhoz két-két tagot, a tanügyi bizottságokhoz pedig egy-egy tagot. Az utóbbi bizottságoknak másik tagját a vallás- és közoktatási miniszter úr delegálja. *A nyugdíjazás okául szolgálhat, többek között a megfelelő képzettség hiánya, az alkalmazott egészségi állapota, vagy egyébb olyan körülmény, amely szolgálatképtelenséget vagy korlátozott munkakihasználási lehetőséget jelent.*

— A kényszernyugdíjazási akció befejezte után

nyomban sor fog kerülni a székesfővárosi alkalmazottak státusrendezésének keresztülvitelére.

— Az ebben az irányban készült javaslatok már huzamosabb idő óta a főpolgármester úr előtt fekszenek és ezidőszerint az a helyzet, hogy mielőtt a 17-es ellenőrző bizottság megkezdené az előterjesztések megvitatását, tisztázni kívánunk minden olyan eltérést, amely a különböző tényezők felfogása között mutatkozik. Annyi máris megállapítható, hogy az itélkezésre hivatott tényezők között csak egyes lényegtelennek mondható pontokban van véleményeltérés. A státusrendezésnél *különös súlyt kívánunk helyezni arra a körülményre, hogy a székesfővárosi állásoknak ezidőszerint majdnem ötven százaléka ideiglenes jellegü alkalmazás.* A főpolgármester úrnak és a polgármester úrnak egyaránt az a szándéka, hogy

elsősorban a végleges jellegű állások számát szaporítsák és így a tisztviselők és egyéb alkalmazottak előmenetelének lehetőségeit megjavítsák.

— A dolog természetéből következik, hogy a státusrendezési javaslatukat elfogadásuk után *csak fokozatosan fogjuk életbeléptetni,* mert a jelenlegi pénzügyi helyzetben gondosan kell ügyelnünk arra, hogy az átmeneti kiadási többletek előállása meg ne rázkódtassa a főváros anyagi teherbiróképességét.

— Bizonyosnak látszik, hogy *a státusrendezési javaslatokkal is már a közeljövőben foglalkozni fog a főpolgármester úr mellé rendelt 17-es bizottság, ennél fogva*

megdőlnek azok a hiresztelések is, mintha a székesfőváros az alkalmazottak által hosszú idő óta olyannyira várt előlépési lehetőségeket a bizonytalan jövőbe kivánná elodázni.

— A státusrendezési javaslatokat rendkívül nagy gonddal állitottuk össze és különösen vigyáztunk arra, hogy a különböző alkalmazotti kategóriák által több-kevesebb joggal hangoztatott sérelmek kiküszöböltessenek, más szóval a javaslat olyan határozmányokat léptessen életbe, amelyeknek alkalmazásával *a lehetőség szélső határáig kimunkálható legyen a fővárosi alkalmazotti és tisztviselői kar jogos boldogulása.*

Munkatársunk arra vonatkozólag felvilágosítást kért *Farkas* Ákos dr. tanácsnoktól, vajjon a *Székesfővárosi Alkalmazottak Segitő alapja döntött-e már a felépiteni szándékolt új üdülőtelep elhelyezésére nézve.*

— A Segitőalap intézőbizottsága egyik legközelebbi ülésén a legbehatóbban foglalkozik majd azokkal a lehetőségekkel, amelyek

a Segitőalap üdülőhelyeinek bővitésére és gyarapitására

vonatkoznak. Annak ellenére, hogy huzamosabb idő óta foglalkozunk a kérdéssel, az még ezidőszerint is csak az előkészités stádiumában van, mert nagyon alaposan akarjuk megfontolni, melyik lesz az a megoldás, amelynek révén a legkedvezőbben biztosithatjuk a tagok részéről felmerülő kivánságokat. *Változatlanul a magaslati helyen épülő üdülőtelep terve áll előtérben.* Tervünk az, hogy ötven-hatvan szobás magaslati üdülőtelepet létesitünk, azt a helyet azonban, ahol ennek a felépitésére kerül a sor, ezideig még nem választottuk ki. Amennyiben az uj üdülőtelep megépül, joggal mondhatjuk majd el, hogy a fővárosi alkalmazottak szempontjából annyira fontos jóléti intézmény minden irányban korszerű berendezkedésekkel siet tagjainak szolgálatára.

Azt hisszük, ez a nyilatkozat a kellő értékére szállitja le a nyugdíjazásról elterjedt híreket és mindenkit meggyőz arról, hogy a szanálás kényszerü parancsán belül a tisztviselői kar és a tanügyi személyzet érdekeinek teljes megóvása a legfőbb gondja a polgármesternek és az autonómiának egyaránt.

Negyedszázados jubileumát üli a főváros Hirdetővállalata

Jubilál a *Székesfőváros Hirdetővállalata.* Március 11-én, szerdán díszgyűlésen emlékeznek meg a vállalat üzemesitésének *huszonötödik évfordulójáról* és ez a jubileum egyúttal ünnepe lesz a gazdasági és kulturális élet erőforrásának és mozgatásának, a reklámnak, amelyet a legújabb nagyhatalomnak neveztek el.

A lepergett huszonöt esztendő alkalmából a *Fővárosi Hirlap* munkatársa

Liber Endre

alpolgármesterhez

fordult, aki a Hirdetővállalat multjáról és ezzel kapcsolatban a régi és mai Budapest rekláméletéről a következőket mondta:

— Az elmult negyedszázad alatt a *Hirdetővállalat* modern, fejlődőképes intézménnyé alakult. Amidőn 1909-ben házikezelésbe vettük a vállalatot, még egészen mások voltak a viszonyok Budapesten, mint ma. Akkoriban nem fektettek olyan súlyt a reklámra a kereskedők és az iparosok, mint manapság, úgy, hogy az intézmény működése sokkal szükebb keretek között történt.

— Eredetileg *Emmerling* Vilmos Károly bérelte tőlünk a hirdetési monopóliumot, később azonban úgy láttuk, hogy jelentékenyebb anyagi eredményeket tudunk produkálni a székesfővárosnak, ha a vállalatot saját kezelésünkbe vesszük. 1909-ben hozta meg a törvényhatósági bizottság az 1537. számú szabályrendeletet, amely megszüntette az Emmerlinggel szemben fennálló bérletet és részletesen körvonalozta az üzemesített hirdetővállalat működését. Az első igazgató *Szántó* István volt, őt *Hevesi* Sándor, a neves iró váltotta fel, majd *Lamotte* Ernő került a vezérigazgatói székbe. *A tulajdonképpeni nagy fejlődés Lamotte idejében kezdődött és azóta egyre jobban bővül a működési kör.*

— A vállalat vagyona a megindulásakor mindössze 36.000 koronát tett ki, ma pedig 908.000 pengő. *Az elmult huszonöt esztendő alatt mintegy öt és félmillió pengő készpénzzel járult hozzá a vállalat a székesfőváros háztartásához, ami ilyen kicsiny létszámmal dolgozó üzem részéről minden elismerést megérdemlő teljesitmény.* A kezdet kezdetén csak a *plakáthirdetések* tartoztak a vállalat ügykörébe, később azonban más ágazatok is kiépültek és amidőn a *fényreklámok lettek divatossá, a vállalat alig győzte kielégiteni a jelentkező igényeket.* A kitűnő vezetőség és tisztviselői kar páratlan önzetlenséggel és lelkiismeretességgel folytatta mindig munkáját és ez szintén nagymértékben járult hozzá a vállalat jövedelmezőségéhez.

— Természetesen, mint mindenütt, itt is számolni kell a megváltozott idők megváltozott követelményeivel és valamennyien tudjuk, hogy *a jelenleg érvényben lévő hirdetési szabályrendelet korszerű módositására nagyon hamarosan sort kell kerítenünk.* A vállalat élén jelenleg helyettes vezérigazgatói minőségben *Pogány* Zsigmond áll, aki ugyanazzal az ügybuzgalommal és hozzáértéssel végzi fontos teendőit, mint nagynevű elődje.

— A mai idők nem alkalmasak arra, hogy az egyébként nevezetes dátumot széles keretek között ünnepelje meg a vállalat, éppen ezért *csupán háziünnepséget rendezünk.*

*

A vállalat jubileuma alkalmából a központi városháza tanácstermében szerdán délelőtt 11 órakor *jubiláris diszgyülést* tart az üzem választmánya. A diszgyülésen a választmányi tagokon kivül *Szendy* Károly polgármester vezetésével résztvesznek a főtisztviselők, továbbá a budapesti kereskedelem és ipar meghivott képviselői is. *Szakál* Antal dr., az üzemi választmány elnöke fogja megnyitni a diszülést, ezután *Liber* Endre alpolgármester méltatja az üzem jelentőségét, végül *Pogány* Zsigmond helyettes vezérigazgató tart előadást a lepergett huszonöt esztendő tevékenységéről és az üzem fejlődéséről.

Itt az idő! Ültessen!

Unghváry László R.T.

faiskolájánál, Cegléd—Budapest, Veres Pálné-utca 8. Telefon: 88-3-31. Árjegyzék ingyen

Nasici tanningyár és gőzfürész r.-t.

BUDAPEST, V., Nádor-u. 21. Tel.: 27-2-58

Szlavon tölgy- és bükk-parkettája világmárka!

HÍREK A PÁRTBÓL

Az új plébánosok ünneplése

A főváros kegyúri bizottsága legutóbbi ülésén választotta meg a Vár és a Ferencváros plébánosait. A várbeli plébános *Kátay* Béla eddigi terézvárosi segédlelkész lett, akit tíz szótöbbséggel választottak meg, a ferencvárosi plébános pedig *Ferenczy* Géza belvárosi segédlelkész, aki egyhangulag nyerte el a plébániát.

Az új plébánosok megjelentek a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének csütörtöki klubvacsoráján, melyen résztvett *Balogh* Bálint budai görög katolikus esperes is. A vacsorán *Zsitvay* Tiborral élén ott volt a pártszervezet egész vezetősége, teljes számban a törvényhatósági bizottsági tagok és igen sok kültag is.

Az ünnepies hangulatú vacsorán *Zsitvay* Tibor elnök üdvözölte a megjelent egyházi férfiakat. Mély hatást keltő beszédében *Balogh* Bálint görög katolikus esperest, mint a már Rákóczi Ferenc által leghűségesebbnek nevezett egyház papját köszöntötte. Megválasztása alkalmából meleg köszöntéssel fordult *Ferenczy* Géza ferencvárosi plébános felé, majd *Kátay* Bélában ünnepelte a kiváló pap mellett az igaz embert és az izzólelkű magyart, aki eddig ezreknek osztotta kincseit a nyomorúságban és aki most majd azoknak fogja a Mátyás-templom szószékéről kincseit osztani, akik az ország sorsát intézik.

Balogh Béla esperes meghatottan mondott köszönetet az üdvözlésért és azt kívánta, hogy egyszer majd olyan meleg szeretettel fogadhassa a Felvidék és Erdély elszakadt magyar hívőit, ahogyan most őt Zsitvay Tibor fogadta.

Tóth András dr. és *Pözel* István dr. országgyűlési képviselők, *Birkmayer* emelkedett szellemű beszédei után *Kátay* Béla köszönte meg *Zsitvay* Tibornak és pártjának a személye iránt megnyilvánult rokonszenvet és támogatást. Nagy hatást keltett, amikor *Zsitvay* Tibornak arra a kijelentésére utalt, amely szerint *tőle a támogatásért soha semmifele szolgálatot nem kíván. „Így beszél egy igazi úr"* — mondta a plébános a jelenlevők zúgó éljenzése közben.

A lelkes hangulatban lefolyt vacsora után a társaság még sokáig együtt maradt a klub termeiben.

Előadások és fogadó órák a kerületekben

II. kerület (Lövőház-utca 24). Március 11-én, szerdán este 7 órakor Tichy Kálmán min. osztálytanácsos előadása az új ipari törvényről.

III. kerület. Március 14-én, este 8 órakor, a II. ker. Egyesült Polgári Társaskörrel együttesen rendezendő magyar nótaest a Korona Vigadóban. — Március 30-án a III. ker. Egyesült Polgári Társaskörrel és a III. ker. Frontharcos főcsoporttal együttes márciusi ünnep a Kisfaludy-színházban Gyóni Géza hamvainak hazahozatala javára. Előadásra kerül Boldogh Lajos MÁV titkár „Misztérium"-a. — Fogadó órák minden hétfőn este 6—8-ig, Andréka Károly ker. elnök és Orova Zsigmond dr.

V. kerület (Hold-utca 9). Március 16-án, este 8 órakor márciusi ünnep és társasvacsora. Ünnepi beszédet mond Kemény Tibor. — Fogadó órák a pártkörben (Hold-utca 9): 26-án este fél 7—fél 8-ig Bessenyey Zénó dr., 12-én fél 7—fél 8-ig Szurday Róbert, minden hétfőn este 6—8-ig irodájában (Báthory-utca 5) Dési Géza dr., a pártkörben: minden szerdán este 6—7-ig Krompaszky Miksa ker. elnök, minden pénteken 6—8-ig Fábián László alelnök, minden hétfőn 6—8 ig Varannai István dr. alelnök.

A VIII. kerület központjában hétfőn v. Hajnóczy Béla dr. „A szociáldemokrácia bukása" címmel tartott előadást. — Március 14-én, este fél 9 órakor a Józsefvárosi Polgári Kaszinóban (József-körút 65) magyar zenest lesz. Ünnepi beszédet mond Dobos Árpád. Közreműködik a NEP VIII. kerületi zenekara. — 16-án, este fél 8 órakor Gazdy Jenő, Katona János és v. Hajnóczy Béla dr. törvényhatósági bizottsági tagok beszámolót tartanak. — 19-én, este 8 órakor a Józsefvárosi Polgári Kaszinóban elnöki tanácsülést tartanak. — 23-án, este fél 8 órakor Vaszary István dr. „Szociális biztosítás és embervédelem" címmel előadást tart. — 24-én délután 6 órakor a tanügyi csoport gyűlésén Raith Tivadar dr. „Az oktatói kar munkája a Nemzeti Egységben" címmel ad elő. — 26-án, este fél 8 órakor olasz-est lesz Károlyi Ferenc dr. vetítettképes előadásával. — 30-án, este fél 8 órakor Bojos I. igazgató „Az új magyar lélek kiformálása" címmel előadást tart.

XI. kerület (Verpeléti-út 4). Március 17-én, este fél 8 órakor Becsey Antal örökös th. biz. tag előadása: „Időszaki gazdasági problémák." — 24-én, este fél 8 órakor Oláh György hírlapíró: „Az új Lengyelország küzdelmei."

XIII. kerület (Mohács-utca 6). Március 14-én, este 8 órakor márciusi ünnep. — 21-én, este 8 órakor a 129. körzet ismerkedési estélye. — Fogadó órák este 7 órakor: 19-én és 26-án Hegedüs Bertalan dr., 18-án és 25-én Fülöp Endre ker. elnök, 17-én és 24-én Babicz Gyula.

XIV. kerület (Bosnyák-utca 1/a). 17-én este fél 8 órakor Katona Bálint orvos előadása: „Orvosi divatok" — 24-én, este fél 8 órakor Sőregi Rezső ny. főhadnagy: „Budapest gáztámadás esetén."

A NEP fővárosi szervezetének munkája. A Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetét az elmult héten mindenekfelett *a lakbérleti szabályrendelet* kérdése foglalkoztatta. A közgyűlés lakbérleti vitájának előkészítésére a párt szociálpolitikai szakbizottságának kiküldött albizottsága *kedden* a késő esti órákba nyúló ülést tartott. A *szerdai* közgyűlésen volt a lakbérleti szabályrendelet általános vitája, amelyen a pártot sorozatos javaslataival *Vályi* Lajos dr. képviselte. *Csütörtökön* tartotta meg heti *klubvacsoráját* a párt, majd pénteken a lakbérleti szabályrendelet részletes vitája kezdődött a közgyűlésen. A március 10-iki, keddi közgyűlésen szavaztak a lakbérleti szabályrendelet módosítása tárgyában benyujtott javaslatok felett. A közgyűlés után a párt *elnöki és pénzügyi bizottsága* tartotta együttes ülését. Értesülésünk szerint 11-én, szerdán délután 6 órakor a párt *személyügyi 14-es bizottsága* ül össze a folyó ügyek elintézése céljából.

Tichy Kálmán előadása az új ipari törvényről. Március 11-én, szerdán este 7 órai kezdettel a NEP II. kerületi szervezetének Lövőház-utca 24. számú helyiségében *Tichy* Kálmán miniszteri osztálytanácsos, mint az iparügyi miniszter által kijelölt előadó, az új ipari törvényről előadást tart, amelyet vita követ. A II. kerületi szervezet vezetősége az előadásra meghívja az iparosokat, akik a vita során előadhatják észrevételeiket.

Pártvacsora a VI. kerületben. Rendkívül látogatott pártvacsorát rendezett a NEP VI. kerületi szervezete kedden a MOVE székházában. A párt országgyűlési képviselő és törvényhatósági bizottsági tagjai nagy számban vettek részt a vacsorán, amelyen *Zsitvay* Tibor dr. pártelnököt *Bessenyey* Zenó dr., a Közmunkatanács elnöke képviselte, mint északi kerületi képviselő.

A Nemzeti Egység Budapest Déli Munkás Dal- és Önképző Egyesülete megalakult. Az alakuló közgyűlésen az egyesület alapszabálytervezetét egyhangulag elfogadták és a tisztikart megválasztották. A több mint 100 tagú egyesület díszelnöke: Usetty Béla dr. orsz. képv., elnöke: vitéz Tóth András dr. orsz. képv., társelnöke: Katona János és Nagy Antal törv. hat. biz. tagok; ügyvezető elnöke: Takács Géza; karnagya: Vidor József; ügyésze: Kövesligety Miklós dr. törv. hat. biz. tag; orvosa: Pozsgai Imre dr.; sajtóvezetője: Bátai László. A megválasztott tisztikar nevében az alakuló közgyülés elnöke, Katona János mondott köszönetet és a megjelenteket további munkára buzdította.

Ki a felelős?

Most már kétségtelen, hogy az Attila-utca 87. számú ház lebontása körüli mulasztás okozta a katasztrofális csúszamlást a Várhegyen

A Várhegy mind nagyobb terjedelmüvé lett földcsuszamlásával kapcsolatban mind jobban előtérbe kerül a felelősség kérdése. Amikor, az első napokban még bizonytalanul kutattak az okok után, a Fővárosi Hirlapban feltűnést keltő cikk mutatott rá az igazi okra. A törvényhatósági bizottság egyik legkiválóbb építőszakértője állapította meg elsőnek a földcsuszamlás okát és nyilatkozatát tartalmazó cikkünkben már akkor felhívta a figyelmet a felelősség kérdésére, előrelátóan védve a főváros érdekeit a később bizonyára jelentkező vádaskodásokkal szemben. Az azóta eltelt idő igazolta szakértőnknek úgy a földcsuszamlás okát illető megállapítását, mint mindazt, amit a felelősség keresése körül előre megjósolt. Most már ugyanesak napirendre került a felelősség kérdése, amelyet, azt hisszük, teljesen eldönt a Fővárosi Hirlap kiváló szakértője, aki helyszini tapasztalatai alapján a következő, újabb nyilatkozatot adta nekünk:

— Néhány hét előtt mutattunk rá a *Fővárosi Hirlapban*, hogy a Várhegy nyugati lejtőjén a földcsuszamlást *nem valamely földalatti, titokzatos erők, hanem szemmel látható és teljes bizonyossággal észlelhető körülmények okozták* és ha akkor még egyesek előtt nem látszott egészen világosnak a földcsuszamlás oka, azt hisszük, ma már, amikor a nem létező titkos erőkkel szemben két-három, nem annyira titkos, mint inkább eltitkolt (épület-törmelékkel kitöltött) pincét is feltárták a Közmunkák Tanácsa kiváló alelnökének, *Algyai Hubert* Palnak utasítására, *nem vitás többé, hogy hol keresendő a földcsuszamlés igazi oka és ennek következtében, kit terhel a felelősség.*

— Még tisztábban és világosabban látjuk a ma már rendkívüli károkat okozó földcsuszamlás okait, ha bepillantunk

az Attila-utca 87. számú, régi épület helyén épülő új ház pincéjébe

és megtekintjük a földfeletti szerkezetet, amelynek további építését időközben az illetékes hatóságok kénytelenek voltak beszüntetni.

— Az újonnan épült alapok, falak, pillérek összevissza repedezve, mint összenyomott skatulya, a legszomorúbb képet mutatják, jeléül annak, hogy *az újonnan emelt épület szerkezeti elemei korántsem felelnek meg azoknak az erőknek, amelyek a pincetömb kemeleésekor puszta szemmel is megláthatók voltak.* Annak ellenére, hogy a pincetömb kiemelésénél a *csúszófelület tisztán látszott, mégis az épület falai és alapja semmivel sem erősebbek, mint egy normális terepen épített hasonló bérház azonos szerkezetei.* Nyilvánvaló tehát, hogy

nemcsak a felső földtömeg csúszásának megátlása, hanem az újonnan épülő bérház állékonysága miatt is szükséges lett volna — mint annak idején cikkünkben már előre jeleztük — a védőtámfalak kellő időben való megépítése.

— Mindez *nem történt meg és ezért innen indult el a földcsuszamlás,* amely további következménye a fokozatosan, mint feljebb és tölcsérszerűen kiszélesedő csuszamlása a talajnak, fel egészen a most már repedező várfalig.

— Habár előttünk, már a korábbi tünetek révén világos volt a földcsuszamlás oka, amint ezt a *Fővárosi Hirlapban* elsőnek le is szegeztük, az újabb tüneteknek meg kell győzniök az eddig kétkedőket is az igazi okról. Ez most

a felelősség keresésénél is megszabja az eddig bizonytalanság helyett a helyes irányt és kizárja a lehetőségét annak, hogy a főváros illetékes közegeit vagy üzemeit kellő alappal mulasztásokkal vádolhassák meg.

— A kár ma már hatalmas, amellyel szemben fenntartjuk a földcsuszamlás első napjaiban hangoztatott állításunkat, hogy *az immár katasztrofális kárnak kellő időben mintegy 15.000 pengő költséggel elejét lehetett volna venni* az említett védekező rendszabályok alkalmazásával.

Rendezési problémák a Vérmező körül

A Nemzeti Egység Pártja I. és XII. kerületi közös új otthonát, melyet a Délivasút mellett rendeztek be, március 14-én este nyitják meg közös márciusi ünnepséggel. Utána 15-én a XII. kerület ifjúsági csoportja rendez családi összejövetelt az új otthonban.

A NEP hivatalos élete is megindult az új körhelyiséggen. Itt tartja a XII. kerület részére minden csütörtökön este 6—8 óráig fogadóóráját *Hencz* Lajos dr., hétfőn este 6 és 8 óra között pedig *Juhász* Jenő dr. törvényhatósági bizottsági tag és itt fogad v. *Rátvay* Imre tábornok, kerületi elnök is. Az I. kerület ügyes-bajos dolgait *Tóth* Gábor törvényhatósági bizottsági tag intézi el.

A NEP I. kerületi szervezete egyébként a *Vérmező több megoldatlan kérdésének rendezését* vette programjába.

Erről

Tóth Gábor
törvényhatósági bizottsági tag

a következőkben nyilatkozott:

— A vérmező átjáró útján — mondja — végül gyökeresen segíteni kell. A katonai kincstár feladata volna az út rendbentartása, de a helyzet az, hogy *sárba süppedve lehet csak a Vérmezőn átmenni.*

— Lehetetlen helyzet áll fenn *az Attila-körút tisztántartása körül is.* A körút egyik oldala a fővárosé, de a szemben fekvő oldal, amely a Vérmező mellett vonul el, a kincstáré, amely a gondozásáról megfeledkezik. Ha a szemét nagyon elszaporodik, végül mégis csak a főváros tisztogatja.

— Kietlen látványt nyujtanak *a Vérmezőt szegélyező silány bokrok is,* amelyek helyett egészen más foglalatról kellene gondoskodni. Valamilyen megoldást kell találni a Vérmező rendezése körül, mert tűrhetetlen, hogy ezen a szép vidéken, ahol egész sora emelkedik az új palotáknak, a főváros ilyen elhanyagolt állapotot mutasson, amikor másfelé minden kínálkozó kis területet gondozásba vesz a fővárosi kertészet.

„DOLGOZZUNK"
IPARI, TERMELŐ, ÉRTÉKESÍTŐ ÉS FOGYASZTÁSI SZÖVETKEZET
Budapest, VIII., Gyulay Pál-u. 7. Tel: 35-5-63, 52-8-52

GODRA SÁNDOR ÉS FIA
RÉZMŰVES ÜZEME, SZESZ-ÉS VEGYÉSZETI GYÁRBERENDEZŐ VÁLLALAT
Budapest, IX., Gróf Haller-u. 3.
TELEFON: 37—8—43.

Üzempolitika és szanálás

Az üzempolitikai bizottság folytatja a BESZKÁRT-kezelés tárgyalását — A tisztviselői kedvezmények revíziója a 17-es bizottság előtt

Az üzempolitikai bizottság *Zsitvay* Tibor elnöklésével az elmult héten több napon át folytatta a BESzKÁRT-ra vonatkozó kérdések tárgyalását. Az előző ülésen feltett kérdések alapján arról nyilatkoztak a szakértők, hogy

a világitógázt lehetne-e az autobuszok hajtására gazdaságosan felhasználni.

Megállapították, hogy ez a kérdés műszakilag megoldható ugyan, de különleges épitésű motorokat igényel, ami nagy költségbe kerülne. A BESzKÁRT a Gázművekkel együttesen tanulmányozza ebben a kérdésben a külföldön elért eredményeket.

Foglalkozott ezután a bizottság

a BESzKÁRt főmühelyi szolgálatának bírálatával, továbbá az anyaggazdálkodás kérdésével.

A BESzKÁRT legutóbb az egységes, központosított anyagbeszerzésre, anyagkezelésre és elszámolásra tért át, aminek eredményei ma még pontosan nem állapithatók meg. Megállapították, hogy a bevezetett új rendszer céltudatos továbbfejlesztése a BESzKÁRT anyaggazdálkozását mintaszerűvé teheti. Tárgyalták ezután *a BESzKÁRT általános igazgatásának* helyzetét, amellyel kapcsolatban a szakértők kifejtették azokat az elveket, amelyeknek érvényesitését a személyzet státus- és illetményszabályozásánál helyesnek tartják. Megállapították, hogy

a BESzKÁRT az adminisztráció egyszerűsítése terén számottevő eredményt ért el.

Az üzempolitikai bizottság legközelebb szerdán tart ülést, amikor a BESzKÁRT ügyeinek tárgyalását folytatják.

Csütörtökön ülést tart a tizenhetes szanálási bizottság, amelyet *Wolff* Károly elnök hivott össze. A napirend első pontja

a gáz és elektromos áram egységáraínál a fővárosi alkalmazottaknak nyujtott kedvezmények újabb szabályozása.

Ezek a kedvezmények a gázfogyasztásnál az 1930. évben adott engedély alapján 412.452 pengőt tesznek ki, az elektromos áramnál pedig 244.649 pengőt, vagyis összesen 657.101 pengőt. Ezeket a kedvezményeket annakidején *Borvendég* Ferenc néhai főpolgármester teljesen meg akarta szüntetni, mig most arról van szó, hogy az egységárból *a tisztviselők az eddig élvezett 50 százalékos kedvezmény helyett 33 százalék kedvezményt kapjanak*. Ebben az esetben a Gázműveknél 136.800, az Elektromos Műveknél 71.000 pengő, a két üzemnél *összesen 207.800 pengő bevételi többlet jelentkezne*.

Az ülés napirendjének második pontja

a kültelken lévő iskolákhoz beosztott közoktatási alkalmazottak működési pótlékának nagyrészben való beszüntetése,

ami *200.000 pengő megtakarítást* jelentene.

A harmadik napirendi pont *az üzemi tényleges és nyugdijas alkalmazottak természetbeni járandóságainak és illetményüket terhelő adók viselésének újabb szabályozása*, ami *543.165 pengő megtakarítást* jelentene a főváros számára.

Ezeknek a javaslatoknak kapcsán

összesen 1,596.354 pengőt takarítana meg a főváros.

Tárgyalásra kerül a szanálási bizottságban *a csatornázási szabályrendelet* egyes rendelkezéseinek módositása, illetve kiegészitése is.

A belügyminiszter a mult évben elkészült és jóváhagyásra felterjeszett szabályrendeletben módositásokat kiván,

abban az értelemben, hogy *az ingatlantulajdonosok terheit csökkentő rendelkezések ne csak 1933 május 1-től, hanem korábbi időre visszamenő hatállyal lépjenek életbe*. Ezenkívül a járadékkulcsok és egyéb kedvezmények tekintetében is *továbbmenő engedményeket kiván*. Ezen az alapon foglalkozik a kérdéssel a 17-es bizottság, még pedig azzal az elgondolással, hogy *az ingatlanra kivetett járulékok összege az ingatlan forgalmi értékének ötven százalékát nem haladhatja meg*.

A tarifareformmal nem foglalkozik a szanálási bizottság,

mivel *Sipőcz* Jenő főpolgármester, mint ismeretes, ezt a kérdést majd csak az üzempolitikai bizottság tárgyalásainak eredménye után tűzi napirendre.

Háború és béke a Garay-téri piacon

Deményi Aladár békeközvetítése a háborgó zöldségárusok között

Deményi Aladár dr. törvényhatósági bizottsági tagot, a Nemzeti Egység Pártja VII. kerületi körhelyiségében *a piaci zöldség- és gyümölcsárusok nagy küldöttsége kereste fel, azzal a panasszal, hogy a Garaytéri piacon rossz elhelyezésük válságos helyzetbe juttatta őket*. Arra kérték a törvényhatósági bizottsági tagot, hogy lépjen közbe a főváros vezetőségénél ügyükben, mert helyzetüket tovább elviselni nem tudják.

Másnap reggel *Deményi* Aladár dr., *Juhász* Jenő dr. törvényhatósági bizottsági tag társaságában kiment a Garay-térre, hogy közvetlenül állapitsa meg a panaszok jogosságát. A piacon nagy megmozdulást okozott a látogatás. Hatalmas csoportba verődve, zajos jelenetek között sorolták fel sérelmeiket a zöldségárusok, akiknek seregébe ellentétes érdekü, másféle árusok is belekeveredtek, úgy, hogy csak hosszabb vizsgálat és terepszemle alapján lehetett ebben a kavarodásban igazságot tenni és megállapitani a bajt.

A zöldség- és gyümölcsárusok — amint kiderült — a piac hosszan benyúló útjainak *fülkéiben vannak elhelyezve, mig az őstermelők egy külön, karzatszerű helyen árulnak*. A közönség, amely először-retettel keresi fel az őstermelőket, a *fülkékbe rejtett zöldség- és gyümölcsárusokat teljesen elkerüli, úgy, hogy a hosszú, fülkékkel szegélyezett utak szinte meghaltak a forgalom számára*. Ezen a beosztáson óhajtanak az árusok, akik a legszegényebb piaci réteget képviselik, változtatni, úgy, hogy *az őstermelőket is osszák be a fülkékbe*, s csak akkor bocsássák őket a külön kijelölt helyre, ha a fülkék megteltek. Ezzel semmi hátrányt sem szenvednek az őstermelők, de a forgalom *a fülkék felé is megindul* és a zöldségárusok kikerülnek az elhagyatottságukból. A fülkékben bőven jut hely az őstermelőknek, mert ma az a helyzet, hogy *167 fülkéből 100 üresen áll*.

Erre nézve kérték ***Deményi Aladár*** **dr. segitségét,** közben igazán szivreható érveket emlegetve.

— *Ma összes bevételem 61 fillér volt* — panaszolta az egyik árus, abban a hitben, hogy ő az üzletlenség rekordere, de nyomban jelentkezett egy másik, aki könnyezve mondta:

— *Mindössze 16 fillért vettem be*. Lehetetlen igy megélni.

Végül memorandumot nyujtottak át, amelyben a kedvezőbb beosztás mellett még azt kérték, hogy *tisztitsák meg az őstermelőket az álőstermelőktől*, akik visszaélve a kedvezményekkel, félrevezetik a közönséget és tönkreteszik a piaci árusokat.

Deményi Aladár dr. megigérte közbenjárását a jogos panaszok ügyében és *a memorandumot azonnal Rosta János tanácsnokhoz, a közélelmezési ügyosztály vezetőjéhez juttatta, kellő intézkedést kérve*.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa beszélt ebben a ügyben

Rosta János dr.

tanácsnokkal,

aki a következő kijelentést tette:

— Köszönettel fogadtam *Deményi* Aladár dr. törvényhatósági bizottsági tag intervencióját. A helyzetet a Garay-téren pontosan megállapitom és a méltányosság szemmel tartásával *sürgősen orvosolom a zöldségárusoknak jobb beosztásra vonatkozó panaszukat*. Ennek semmi akadálya sem lesz.

— A panasznak az a másik része, amely az *őstermelőknek az álőstermelőktől való megtisztitását* illeti, nem igen teljesithető, egyszerűen azért, mert *már megtörtént. 37.000 őstermelő helyett csak 14.000 kap már igazolványt* és ez a tisztogatás a legpontosabb munka alapján történt. Ha még mindig vannak álőstermelők, az csak abban az értelemben áll fenn, hogy kisebb földterületek gazdái több árut hoznak a piacra, mint ami az ő földjükön termett. Nagyobbára a rokonságuk terményeinek a továbbitói ezek az őstermelők, akik körében teljes igazságot tenni nem lehet semmiféle ellenőrzéssel. Ez a verseny különben nemcsak a piaci árusokat, hanem magukat az őstermelőket is érinti és ők maguk volnának hivatva arra, hogy úgy ebben a kérdésben, mint sok más dologban, mint amiről például a termények felhozatalának szabályozása és ezzel kapcsolatban az áralakulásnak egészségtelen hullámzása, *maguk között való szövetkezéssel rendet teremtsenek*.

A Garay-piac vitája, amely a *Deményi* Aladár dr.-nál megjelent küldöttséggel indult meg, rövidesen nyugvópontra fog jutni, de kiszélesült az őstermelő-problémával, amely a legnehezebben megoldható kérdések egyike s csakugyan akkor oldható meg gyökeresen, ha ezt maguk az őstermelők is elősegitik.

Gázzal hajtott autóbuszok bevezetésére folytat kísérleteket a Gázművek

Az üzempolitikai bizottság legutóbb ülésén szóba került *az autóbuszok gázzal való meghajtásának a kérdése*. Ebben az ügyben a *Fővárosi Hirlap* munkatársa

Véssei Ede dr.-hoz,

a Gázművek vezérigazgatójához

fordult, aki a következő érdekes felvilágositást adta:

— A tehergépkocsiknak és autóbuszoknak sürített városi gázzal való hajtása az utóbbi években igen behatóan foglalkoztatja a külföldi gázműveket. Különösen *Németországban* foglalkoznak ezzel a kérdéssel. Ott néhány városban kisérleteket is végeztek és azok eredményeképpen

már járnak is ilyen járművek városi gázzal hajtva.

— A königsbergi gázkongresszusra a *Ruhrvidékről jött fel egy gázzal hajtott autóbusz. Hannoverben már gáztankállomásokat is létesitettek*. Legutóbb pedig *Wienben a szemétgyüjtő gépkocsiknak gázüzemre való átalakitásával kisérleteznek*.

— A városi gázt nagy nyomás mellett *keskeny és hosszú acélpalackokba préselik és az acélpalackokat szerelik fel a teherkocsikra*, illetve autóbuszokra és ezekből megfelelő szabályozó csapokon át a gáz a motor dugatytyúiba jut, ahol ugyanazt a munkát végzi, mint a benzin- vagy motalkógázok.

— A németországi kisérletek eredménye szerint a városi gázzal hajtott kocsiknál

30 százalékos megtakarítást

értek el.

— Mi is tanulmányoztuk ezt a kérdést a külföldön és most *idehaza fogjuk a kísérleteket megkezdeni. Erre a célra*

már be is szereztünk egy kisérleti kompresszort és megfelelő számú acélpalackot.

Vizsgálat alá vesszük, hogy a mi viszonyaink között milyen eredményeket tudunk elérni. A kísérleteket az Autóbuszüzemmel együtt fogjuk végezni.

YELLOW
szivacsbehozatali áruház, Budapest, VI., Andrássy-út 32.
Telefon: 11-3-36. — Modern háztartási és testápolási cikkek, kefe- és seprőáruk, szarvasbőrök.

HOFER műszaki, olaj és villamossági k. f. t.
Budapest, VII., Király-utca 55. sz.
Szállít I-a minőségben előnyösen: gép- és hengerolajat, gépzsirt, asbest- és gumiárut, tömitéseket, szerszámokat és az összes műszaki cikkeket. Tel.: 45-3-15.

Központi fűtések, egészségügyi berendezések
DOBRAY KÁLMÁN okl. mérnök Budapest, V, Katona József-u. 41
(Ujpesti rakpart sarok.) Telefon: 21—0—19

Eszményi terv
a Dunakorzó végleges szabályozására
A közlekedési problémák megoldása — A dunaparti villamost le kell süllyeszteni a mai viadukt alá — Csatlakozás a Kálvin-térig húzódó földalatti vasúttal és pályaudvar a Vigadó-tér alatt
Pénzügyi akadály a megvalósítás útjában

Mint ismeretes, *Bessenyei* Zénó, a *Közmunkatanács* elnöke elhatározta, hogy *feltétlenül eltávolítja a Dunakorzóról a villamossíneket.* A megoldásra vonatkozóan kétféle terv merült fel. Az egyik, *a nagyszabású* terv szerint *véglegesen megszüntetik a Dunapartján a villamosforgalmat*, a másik, az ideiglenes megoldás,, amelyre az idén már sor kerül, *mindössze kasírozza a villamosvasúti pályát*, még pedig — amint azt a *Fővárosi Hirlapban* is ismertettük — aszfaltlemezekkel, amelyek biztosítják egyrészt a sétány felületének egyszintjét, másrészt módot adnak arra, hogy azokat eltávolítva, *bármikor ismét megindulhasson a villamosforgalom*, amennyiben ennek szüksége mutatkoznék. Ez utóbbi, tehát az ideiglenes tervhez sok hozzáfűzni valónk nincs, tekintve, hogy a megvalósítás előtt álló eljárás *nem csak helyesen, de igen szellemesen hidalja át a megoldásra váró kérdés anyagi és technikai nehézségeit.* Annál inkább figyelemreméltó a végleges megoldás, amelynek különös időszerűséget ad az a körülmény, hogy

Szendy Károly polgármester épp a napokban utasította a BESZKÁRT vezetőségét, hogy dolgozza ki az erre vonatkozó terveket.

Ebből az alkalomból emlékeztetünk a *Fővárosi Hírlap* egyik tavaly tavasszal megjelent figyelmreméltó riportjára, amelyben jelentettük, hogy a *Magyar Mérnök- és Építészegylet* eszmei pályázatot hirdetett a Vigató-tér és ezzel kapcsolatban a korzó rendezésére. Ennek az eszmei pályázatnak első díját *Ághy-Benkhard* Ágost és *Cserba* Dezső építészmérnökök nyerték el. A szellemes és kézenfekvő terv részleteit

Ághy-Benkhard Ágost

a következőkben ismertette a *Fővárosi Hírlap* munkatársa előtt:

— Budapest Európa egyik legszebb városa, a legszebb dunamenti város. Szerencsés településénél fogva *egy helyen van itt összpontosítva mindaz, ami egy várost széppé, kellemessé, vonzóvá tesz.* Elvárhatjuk, hogy Magyarország idegenforgalma ne elsősorban a hortobágyi csikósoktól és népies specialitásoktól függjön, mert ezek csak ideig-óráig, vagy csak egyetlen alkalommal bírják a külföldiek érdeklődését lekötni. Joggal kívánhatja mindenki, aki ezt a várost szereti, hogy Budapest fejlődésének iránya úgy alakuljon, hogy *egységes szépségével és hibátlanságával az idegenek ittartózkodása minden alkalommal a legkellemesebbé váljon.*

— Vitathatatlan, hogy a főváros egyik legszebb pontja a korzó és a Vigadó-tér:

idegenforgalmi jelentőségük óriási.

A nálunk megforduló külföldiek idejük *számottevő részét a korzón, vagy a korzó környékén töltik el.* Itt vannak a nagy, előkelő hotelek, innen élvezhető legzavartalanabbul az egész budai panoráma, s a korzónak szánt ajándék:

az esti kivilágítás és minden, ami szép, a tüzijáték, a virágos csónakkorzó, a sétahajók stb.

Ezzel szemben mi ma a helyzet? A páratlanul szép kilátást füstölgő hajókémények és percenként csörömpölő villamosok zavarják. A Vigadó-tér, a Hanglit körülvevő kis kert fái pedig Európa egyik legnevesebb, legszebb épületét, a magyar architektúra büszkeségét, *a Vigadót takarják el a szemlélő elől.* Az úttest olyan szűk és annyira felaprózott, hogy

nemcsak a kávéházak áhítoznak több hely után, hanem a sétálók is.

A korzó közönsége egymás hegyén-hátán szorongva szívhatja nyári időben a forróra tüzesedett úttesten a hajófüstös levegőt. Ezért tűzte ki a *Mérnök- és Építészegylet* tavaly az eszmei tervpályázat tárgyául a korzó és a Vigadó-tér rendezésével kapcsolatos városrendezési és közlekedési problémákat. Régóta

szükségét érzik annak is, hogy a korzót, különösen a Vigadó-teret a város többi részeivel közlekedésileg is szorosabb kapcsolatba hozzák.

A szűk mellékutcák miatt azonban *sem autobuszjáratokat, sem villamosvonalakat létesíteni nem lehetett.* Csak egy teljesértékű megoldás kínálkozott volna: a földalatti villamos meghosszabbítása olymódon, hogy a dunaparti villamoshoz csatlakozzék. Ennek pedig

legfőbb akadálya az, hogy a Dunapart mentén, a földalatti vasút pályamagasságában húzódik végig Budapest egyik főgyűjtőcsatornája, amelynek áthelyezésére gondolni sem lehet.

A pályázat éppen azt tűzte ki célul, hogyan lehetne mindezekre a problémákra megoldást találni. Az elgondolás a következő:

a dunaparti villamost le kell süllyeszteni a mai viadukt alatti raktárházak helyére egy ablaksorral ellátott fal mögé,

amely védené a pályát *az igen gyakori áradásoktól.* A csatlakozást a földalatti vasúttal földalatti megállóhely segítségével lehet megoldani, amely a Vigadó-tér szintje alatt épülne meg. A Vigadó-tér alatt kisebbméretű földalatti pályaudvar létesülne, ahonnan *a különböző irányba haladó villamosokat közös perronról lehetne elérni.* A korzó a villamos eltávolítása révén *a mainak kétszeresével lenne szélesebb*, amelyet a sivár aszfalt helyett parkiroznának. A Vigadó-tér és a Vigadó épületének hatásosabb kihangsúlyozása kedvéért a terv megbontja a korzó egyenes vonalát és a Vigadó-térnél egy erkélyszerű árkádsorra állított kiugrással a korzón túl, további tíz méterrel bővítené a teret. Ez a kiugrás, amely az egyetlen lenne az egész Dunapart mentén, *szükségképpen magára vonja a szemlélő figyelmét és innen lenne legjobban élvezhető az egész Dunavonal és a budai panoráma.* A terv gondoskodik arról is, hogy az alsó rakparton vezetett autóút és autóbuszmegállóhely a korzóról könnyen megközelíthető legyen. A hajóállomások természetesen megszűnnének, ezek helyett motoroshajó-állomások létesülnének. A terv egyik érdekes előnye az is, hogy

nemcsak gyalog, vagy autóról volna zavartalanul élvezhető az egész dunaparti panoráma, hanem még a lesüllyesztett villamosból is.

*

Eddig szól a nyilatkozat, amelynek helyességét senki nem vonja kétségbe, sőt — értesülésünk szerint — *Szendy* Károly polgármester *ebben az értelemben* utasította a *BSZKRT* vezetőségét a részletek kidolgozására. Az első kalkulációnál kitűnt azonban, hogy e pillanatban

nemigen lehet gondolni erre a megoldásra, miután ez körülbelül két és fél millió pengőbe kerülne.

Szinte hihetetlenül hangzik ez a hatalmas összeg, amelyet azonban magyaráz a *BSZKRT*-nak az a véleménye, hogy

a villamos síneket nem lehet egyszerűen a viadukt alatt vezetni, hanem előzőleg jó mélyre kell leásni, víztelenníteni kell a dunaparti talajt, majd pedig gondoskodni kell a kellő szigetelésről.

Függetlenül azonban ettől az anyagi nehézségtől, vannak olyan kifogások is, hogy a Dunapartot *egységesen kell rendezni*, nem szabad tehát a rendezésből egyetlen szakaszt kiragadni, bármilyen fontos lenne is *ez idegenforgalmi*, tehát *speciális* szempontból. A helyzet ugyanis az, hogy a parton levő közraktárak engedélye csak *1942 nyarán jár le, következésképp 1943 előtt az általános rendezésről szó sem lehet.*

Előre lefoglalt szobák várják a külföldieket
Reumakórház helyett: fürdőkórház — Világhírű külföldi utazási irodák Budapest szolgálatában

Nincs még egy esztendeje, hogy megkezdte működését a *Budapesti Központi Gyógy- és Üdülőhelyi Bizottság*, népszerű nevén a *Kurkommissió*, amelynek igazgatója, *Szviczsényi* Zoltán dr. most állította össze a *Budapest-Fürdőváros* életére vonatkozó multévi adatokat, valamint az 1936. év idegenforgalmi programját, balneológiai szempontból. Ebből az alkalomból a *Fővárosi Hírlap* munkatársa felkereste

Szviczsényi Zoltán dr.

igazgatót, aki a következőket mondotta:

— Az idegenforgalom hatalmas arányú emelkedésével kapcsolatban és erre az örvendetes tényre rámutatva, legelső sorban *számokat közlök.* A legimponálóbb eredmény az, hogy

az elmúlt évben 18,000-rel több idegen járt Budapesten, mint 1934-ben,

viszont *az itt töltött éjszakák száma 132.000-rel növekedett.* Ebből folyólag pedig bizonyos mértékben már az a helyzet állt elő, hogy

propagandánk szinte túlhaladt azon a vonalon, amelyen belül még eleget tudunk tenni az idegenek részéről felmerülő kívánalmaknak.

— *Sok minden fejlesztésre vár.* Nálunk

az ilyen irányú fejlődés majd a fokozódó érdeklődés nyomán fog kialakulni.

— Egyike az elsősorban megoldandó feladatoknak: *a tudományos fürdőkutatás megszervezése.* Budapesten *a gyógyvizeket minden különösebb instrukciók nélkül isszák*, de ugyancsak

megoldásra vár a gyümölcskúra megszervezése,

amelynek segítségével hazai viszonyaink mellett *szeptemberben, vagy októberben is itt tarthatjuk vendégeinket, amivel lényegesen meghosszabbíthatnók a szezónt.*

— A tudományos fürdőkutatás hiánya következtében most az a helyzet, hogy *a gyógyfürdőkben a szegény, ingyenes betegek gyógyítása ezidőszerint lehetetlen:*

nincs tehát kísérleti hely,

következésképp orvosaink *szalicillal* kúrálják azokat a betegeket is, *akiknek gyógyulását a gyógyfürdők jobban elősegíthetnék. Kozma* Miklós belügyminiszter épp a napokban jelentette ki, hogy *egyedül a reuma-kórház építését tartja indokoltnak.* Valóban

égetően sürgős probléma a fürdőkórház megépítése.

Tudatosan használtam ezt a kifejezést, mert hosszas megfontolás után rájöttünk, hogy

kár lenne a reumabetegségre specializálni Budapest gyógyvízkultúráját,

amely *a legkülönbözőbb betegségek gyógyítására alkalmas.* Éppen ezért

a fürdőkórház elnevezést alkalmazzuk, amely hozzá simul Budapest-Fürdőváros jellegéhez.

Még nem történt döntés: *hol legyen a fürdőkórház.* Szó van a Császár-fürdőről, ahol az irgalmas-rend építené meg, de szó van a Gellért-szállóhoz tartozó körülbelül 1400 négyszögöles telekről is.

— Meg kellene javítani Budapest levegőjét is, azonkívül *számos modernizálásra lenne szükség*, de, mint mondottam, mindezek *önmaguktól megvalósulnak, ha idegenforgalmunk az utóbbi idők arányában növekedik.* Erre pedig *megvan minden kilátásunk*, mert

ma már a leghíresebb külföldi utazási irodák jó üzletnek tartják Budapestet bekapcsolni idegenforgalmi propagandájukba

és tevékenységükbe. Hogy egyebet ne említsek, a *Kurkomissiónak* a mult esztendőben sikerült értékes külföldi nexusokat teremtenie, így többek között megállapodást kötött a *Dean & Davson* és a *Cook* utazási irodákkal.

— Végül, de nem utolsó sorban, megemlítem azt a kedvező jelenséget, hogy július és augusztus hónapra *nagyjában már le vannak foglalva a szállodai szobák*, sőt szeptemberre is nagyszabású előjegyzés történt. Felesleges talán mondanom, hogy *az illetékes tényezők máris gondoskodtak az idegeneknek minden igényt kielégítő elhelyezéséről.*

Tetőszerkezetek, textiliák lángmentesítését vállalja „LION BRAND“ lángmentesítővel EISNER GYULA drogeria laboratoriuma
Budapest, VI., Andrássy-út 37. Telefon: 28—5—24.

GERŐ LÁSZLÓ XII., Columbus-u. 14. TELEFON: 97-5-29. vízvezeték, központi fűtés, egészségügyi berendezések és épület-bádogos munkák vállalata.

CSIPAK SÁNDOR ÉS FIA
közszállítási vállalkozók
PESTUJHELY Neptun-utca 24 BUDAPEST XIV., Telep-u. 98
TELEFON: 97-5-62
M. kir. Postatakarékpénztári csekkszámla 57.837

Budapest területén kell felépíteni a harmadik villamos erőműtelepet

Így követelik a szociális és biztonsági szempontok

Az üzempolitikai bizottság sorozatos tárgyalásai folyamán mindegyre jobban előtérbe nyomult az a kérdés, hogy a székesfőváros villanyáramellátásának későbbi időpontban való megnyugtató biztosítása céljából *a jelenlegi áramfejlesztő telepek mellett új elektromos erőművet kell létesíteni.* A dolog természetéből következik, hogy a centrálé tervei ma még csak az elképzelés formájában élnek, ennélfogva *nincsen eldöntve az sem, hogy az állam, a székesfőváros, vagy esetleg a magánvállalkozás építse-e meg a 35—40 millió pengőbe kerülő berendezkedést.*

Annak ellenére azonban, hogy véglegesen kialakult álláspontról még nincsen szó, az illetékes közegek a legkomolyabban számolnak azzal az eshetőséggel, hogy az *elektromos erőmű felépítésére egy-két esztendőn belül meg kell tenni a konkrét intézkedéseket.*

Az üzempolitikai bizottság mellé rendelt szakértők egyrésze amellett kardoskodik, hogy nemzetgazdasági szempontból *kívánatosabb lenne az elektromos erőműtelepnek olyan vidéken való elhelyezése, ahol selejtes minőségű barnaszén áll rendelkezésre.* Ebben az esetben ugyanis a centrálé teljesen ki tudná használni a szállításra egyébként nem alkalmas lignitben rejlő kalóriákat és ha a bányateleptől a székesfőváros területéig vezető áramszállító berendezés tetemes összegeket emésztene is fel, ezek a költségek megtérülnének, mivel teljesen elesik az üzemanyagnak a főváros területére való beszállítása.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársának ezzel az üggyel kapcsolatban alkalma nyílott

a várospolitika egyik legjobban informált vezetőtagjaval

beszélgetést folytatni s a következő nagyérdekű felvilágosításokat kapta:

— Bizonyos aggodalommal figyelünk azokra az elképzelésekre, amelyek a tervbevett erőmű vidéken való elhelyezésére vonatkoznak.

Nem tudjuk helyeselni azt a felfogást, amely a székesfőváros áramszolgáltatásában a jövőre olyan fontos szerepet játszó nagyüzemet Budapest területétől jelentékeny távolságban szeretné megvalósítani.

Abban az esetben, ha az erőmű felépítése nem fővárosi feladatnak jelöltetnék meg, természetesen nehezebb egy olyan irányú döntés létrehozatala, hogy a centrálé a saját területünkön épüljön fel. *Ha azonban arról lesz szó, hogy magának a székesfővárosnak kell a nagyon tekintélyes anyagi áldozatot meghozni, akkor nem tartanám helyesnek azt a megoldást, amely az erőműtelepet a székesfőváros határain kívül igyekeznék megvalósítani.*

— Ennek a felfogásnak *nagyon komoly pénzügyi indokai vannak.* Ha ugyanis emlékezetünkbe idézzük azt a tényt, hogy a *Székesfővárosi Elektromos Művek* összes személyzeti kiadása, — mint az a költségvetési előirányzat adataiból megállapítható, — közel jár évente a 11 millió pengőhöz, akkor ebből önként következik, hogy

a munkanélküliség megszüntetésénél az új erőműtelep Budapesten való felépítése is rendkívül nagy szerepet fog játszani.

— Bizonyos ugyanis az, hogy egyrészt az építkezések, felszerelések, másrészt az elektromos centrálé üzembentartása igen tekintélyes létszámú alkalmazotti kart tud foglalkoztatni. *Legalább kétezer ember juthat huzamos időn keresztül munkához,* de ezenkívül az erőmű adminisztrációs és műszaki gépezeténél *állandó jelleggel is nagyszámú munkanélküli helyezhető el,* a fizikai munkások sorából épp úgy, mint az intelligens munkanélküliek közül. Ez az építkezés rendkívüli méreteinél fogva *a kisipar nagyarányú foglalkoztatását is magával hozná,* az építkezési szakma különböző ágazatainál éppen úgy, mint más ipari ágazatokban. Azok az aggodalmak, amelyeket egyes szakértők hangoztatnak és amelyek szerint biztonsági és gazdaságossági szempontok feltétlenül a vidéki megoldás mellett szólnak, csak részben állják meg helyüket, mert

a távvezetékek építkezési és karbantartási költsége körülbelül egyenértékű az üzem folytatásához szükséges szénmennyiségek szállítási költségeivel.

— Már most számolni kell azzal az eshetőséggel, hogy amennyiben nem a székesfőváros területén kerül felépítésre az erőmű, akkor

rendkívül súlyosan károsodunk, mert hiszen az üzemnél alkalmazandó munkások és tisztviselők nem Budapesten fognak lakni, nem itt fognak adózni, nem itt fogyasztanak,

ezenfelül arra is sor kerülhet, hogy

igen sok szakmunkás költözik el majd Budapestről,

hogy a vidéken működő centrálénál elhelyezkedést találjon. Ha tehát arról van szó, hogy ezt az elektromos centrálét belátható időn belül fel kell építenünk, akkor a budapesti ember számára szinte parancsoló szükségesség írja elő, hogy *állást foglaljon a vidéket előtérbe helyező minden megoldás ellen* és ezzel szemben azt hangsúlyozza, hogy

a székesfőváros közönségének pénzén felépülő erőmű közvetett és közvetlen hasznát legelsősorban maga a székesfőváros lássa.

— Egyelőre, persze nem kell attól tartanunk, hogy elhamarkodott intézkedések történnek, mert hiszen a szakértők maguk is azt hangoztatják, hogy *1942 előtt nem indokolt az új erőmű üzembehelyezése.* A kérdéssel mégis már most kell behatóan foglalkozni, mert hisz *a centrálé gépezetének elkészítése és az építkezés több év munkáját fogja felölelni.*

Új rend a Községi Temetkezési Intézet szükségleteinek beszerzésénél

A beérkezett versenytárgyalási árajánlatok a multévi színvonalon mozognak

A *Községi Temetkezési Intézet* szükségleteinek biztosítására kiírt versenytárgyalásra beérkezett ajánlatokat szombaton délelőtt 10 órakor bontották fel a résztvevő pályázók jelenlétében a közegészségügyi ügyosztályban. Az idén bizonyos újítások történtek a versenytárgyalás körül. Ezúttal az összes szükségletek szállítására nyilvános pályázatot hirdettek, a döntésben pedig szerepet juttatttak az árelemező bizottságnak is. Az új rendre vonatkozólag

Kertész Elemér

törvényhatósági bizottsági tag,

a Temetkezési Intézet üzemi választmányának elnöke a következő nyilatkozatot tette:

— A *Községi Temetkezési Intézet* üzemi választmánya még február elején tartott ülésén elhatározta, hogy ezentúl nemcsak a főbb szükségleteket, hanem *mindent nyilvános versenytárgyalás alapján szerez be.* Eddig csak a koporsók és szemfödelek szállítása történt versenytárgyalás útján, míg most a ravatalokra, keresztekre, fejfákra, gyermekkoporsókra is versenytárgyalást írnak ki.

— Elhatározta továbbá az üzemi választmány, hogy a tiszti ügyészségnek a pályázatokat alakiság szempontjából illető felülvizsgálata után, *az árelemző bizottság elé terjesztik a versenytárgyalás eredményét,* annak megállapítására, hogy a pályázatban szereplő árak mennyiben reálisak. Csak ennek megtörténte után hozza meg az üzemi választmány véleményező határozatát, amelynek alapján **azután a polgármester dönt a versenytárgyalásról.**

Az árelemző bizottság közbejöttét azért tartotta szükségesnek az üzemi választmány, hogy *minden kifogásnak elejét vegye és megakadályozza az esetleges árrombolást.*

— A mult esztendőben is bevonta már a pályázat elbírálásába az üzemi választmány az árelemző bizottságot, de csak elvi vélemény adása céljából, most azonban minden tételre nézve részletes számításokat fog szolgáltatni.

— Az új rendet az üzemi választmány azért kívánta, hogy a versenytárgyalás eldöntése *a legteljesebb tárgyilagosság mellett történhessék meg,* másrészről, hogy a *pályázók minél nagyobb számát részesítse a szállításokban,* abból az elvből kiindulva, hogy az a kenyérkereső lehetőség, ami Csonka-Magyarországon kínálkozik, minél igazságosabban legyen szétosztva.

A versenytárgyalás eredménye

A pályázatok szombaton délelőtt történt felbontása alkalmával megállapították, hogy a négy csoportba osztott szükségleti cikkekre a következő ajánlatok érkeztek be:

Fakoporsóra ajánlatot tettek: *Kovács* Sámuel, *Varga* Zoltán, *Czéh* Nándor, *Marx és Grossmann, Pályi* Zoltán, *Benisch* József, *Hencz* Ferenc, *Sarkophag Faipar, Horváth* Péter, *Friss* Zsigmond és dr. *Doctor* Guidó, *Molitorisz* Antal, *May* József, *Műbútortermelő Szövetkezet, Palágyi és Társa;*

érckoporsóra: Sámuel György, *Kovács* Oszkár, *Marx és Grossmann, Benisch* József, *Horváth* Péter, *Friss* Zsigmond és dr. *Doctor* Guidó, *Schreil* János, *Gebauer* Károly;

szemfedélre: Tóth Tivadar, *Lusztig* Zoltán, *Winter* I.-né, *Schnabel* A. József, *Oblath* Sándor, *Marx és Grossmann, Benisch* József, *Friss* Zsigmond és dr. *Doctor* Guidó;

sírfelirati táblára: Liptay István, *Guiszt* Endre és *Florkievitz* Lajos.

Az ajánlatok — mint illetékes helyen a *Fővárosi Hirlappal* közölték — körülbelül a mult évi árnívón mozognak, így a versenytárgyalás reálisnak tekinthető. Az ajánlatokat most dolgozza fel a közegészségügyi ügyosztály.

Tíz körmével akarta kártérítési igényét a fővárostól kikaparni

A bíróság elutasította és elmarasztalta a perköltségekben

Tóth Béláné háztartásbeli asszony tavaly nyáron *a székesfőváros tulajdonában levő egyik népfürdőben* rendbe akarta hozatni a körmeit. Bement a manikürös fülkébe, ahol a kézápolásra rendelt kisasszony munkába vette. Az asszony azt panaszolja, hogy *még ugyanaznap este mind a tíz ujja a köröm tájékán gyulladást kapott* és emiatt több helyen és hosszabb időn át orvosi kezelésben részesült. Állítása szerint a főváros fürdőjében végzett manikürözés okozta a sérüléseit és *ezért 1270 pengő kártérítési összeget követelt Budapest székesfőváros közönségén.*

A bíróság széles keretekben folytatta le a bizonyítási eljárást. A főváros védekezése ugyanis az volt, hogy a felperesnő nem a manikürözés következtében sérült meg az ujjain, úgy, hogy *e tagadás folytán a törvényszék orvosszakértők meghallgatását is elrendelte.* A kihallgatott

orvosok egyike sem állította teljes határozottsággal, hogy a felperesnő fertőzése a a manikürözéstől származott.

Az egyik szerint *ennek a lehetősége is fennáll,* a másik pedig olyan véleményt adott, hogy a manikürözésnél a baktériumok könnyebben kerülhetnek a körömágyhoz, de

azt kétségtelen bizonyossággal nem állíthatja, hogy a körömápolás idézte elő a felperes megbetegedését.

A törvényszék a felek által bejelentett orvosszakértők véleménye után szükségesnek látta *a törvényszéki orvosszakértő meghallgatását is.* De e harmadik szakvélemény sem döntötte el minden kétséget kizáró módon azt a vitás kérdést, hogy *a felperesnő tíz ujja mitől vált gyulladásossá.* A törvényszéki orvosszakértő ugyanis úgy nyilatkozott, hogy az előzőleg végzett manikürözésnek a gyulladás kifejlesztésében *valószínűleg* szerepe lehet. De hangsúlyozta, hogy a gyulladás oka az is lehetett, hogy *a felperesnő mindkét keze a fürdőzés ellenére fertőző anyaggal szennyezett volt* és a manikürözés következtében keletkező hámrepedéseken át a fertőző anyag az irha rétegbe jutott.

A felperesnő ügyvédje előterjesztette azt a kérelmet, hogy a bíróság kérje ki a legfelsőbb igazságügyi orvosi fórum, az igazságügyi orvosi tanács szakvéleményét is ebben a perben, mert szerinte az eddig meghallgatott orvosszakértők véleménye *a köztapasztalattal és az okszerűséggel is ellenkezik.* A törvényszék azonban ezt az indítványt *elutasította* és ítéletet hozott, amely úgy szól, hogy

a bíróság a felperest keresetével elutasítja és őt kötelezi 240 pengő perköltség megfizetésére.

Az elutasító ítélet megokolásának lényege az, hogy

a felperes maga sem állította a per során, hogy kézápolás közben a manikürös kisasszony az ujjaiba belevágott volna

és ilyen körülmények között az orvosszakértők véleményére való tekintettel *a bíróság nem észlelt olyan kétségtelen és döntő bizonyítékot, amely igazolta volna, hogy a felperesnő ujjainak megbetegedése csakugyan a manikürözés következménye lett volna.*

Események

FŐVÁROSI HIRLAP

Alapításának huszonötödik évfordulóját a FŐVÁROSI HIRLAP szeptember havában

nagyszabású jubileumi szám

kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek

Szendy polgármester előadása a közigazgatási továbbképző tanfolyamon Budapest háztartásáról és a főváros és a vidék egymásrautaltságáról. A belügyminisztérium közigazgatási továbbképző tanfolyamán pénteken *Szendy* Károly polgármester tartott előadást Budapest háztartásáról. A polgármester a milliós főváros kifejlődésére való történeti visszapillantás után négy részben ismertette a főváros gazdálkodásának szerveit. Az első részben foglalkozott a főváros kezelése alatt álló vagyon kezelésére és nyilvántartására vonatkozó szabályokkal. A második részben a háztartási alap, valamint az üzemek költségvetéseivel és zárszámadásaival foglalkozott. A harmadik részben a főváros hitelműveleteit és beruházó programját, a negyedik részben pedig az ellenőrzésre vonatkozó szabályokat ismertette. Előadása végén kiemelte, hogy a főváros a maga gazdasági hatalmából sokat köszönhet az országnak, de viszont a főváros gazdasági erőforrásait és lakosságának fogyasztóképességét adja az országnak. Ebben a kölcsönhatásban az ország és a főváros olyan gazdasági javak kitermelését teszik lehetővé, amelyek alapját képezhetik egy jobb korszaknak, egy boldogabb jövőnek.

Zichy Gyula érsek a mohácsi emléktemplomért. Ebben az évben lesz 410-ik évfordulója a mohácsi csatának. Azóta minden magyarnak zarándokhelye a gyászos csatatér, nincs azonban a gyászos harcmezőn, sem pedig Mohács térségein olyan emlékmű, amely méltó lenne Mohács hőseihez. *Zichy* Gyula gróf kalocsai érsek most, mint Tomori Pál utóda fordul Magyarország minden rendű és rangú népéhez, hogy a II. Lajos király emlékére *a mohácsi csatamezőn emelendő templom* megvalósításához adományaikkal járuljanak hozzá. Adományok a postatakarékpénztár 58.357. számú csekkszámláján küldendők az emléktemplomra.

Szép a fénye. gazdaságos az áramfogyasztása.

Tungram duplaspirállámpa!

Salamon Géza tanácsnok a tüdőgondozó intézetekről. A szakemberek és a közönség figyelmét egyaránt kiérdemli *Salamon* Géza dr. tanácsnoknak, a közegészségügyi ügyosztály vezetőjének rendkívül érdekes tanulmánya, melyet a Városok Lapja legutóbbi számába írt *a főváros tüdőbeteggondozó intézeteinek működéséről.* Ismerteti azt a nagy eredményt, melyet a főváros elért azóta, hogy a Dévai-uteában 1917-ben megnyílt első tüdőbeteggondozó mellé 15 év alatt még kilencet állított fel és ezeket az intézeteket kiegészítette a központban épült fekvőcsarnokkal. Beszédesen illusztrálják a hatalmas fejlődést az értékes tanulmány keretébe illesztett kimutatások. Az egyikből megtudjuk, hogy a tüdőbeteggondozók sokágú működési keretében 1930-ban az összes rendelések, kezelések, vizsgálatok és látogatások száma 189.880 volt. Ez a szám 1935-ben *403.429-re emelkedett, míg a tizenöt év alatti időben megközelíti a kétmilliót.* A másik kimutatás az intézetek betegsegélyzésének fejlődéséről számol be és itt látni kell, hogy a tüdőgondozók nemcsak a prevenció és gyógykezelés munkáját végzik, hanem — bár nehézségekkel küzdve — *szociális tevékenységet* is fejtenek ki gyógyszer, élelmiszer és betegsegélyezés formájában. *Ez a segélyezési szám 1930-ban 6525 volt, az elmult évben pedig 38.560.* Mindez a munkát és az áldozatokat jelenti, *az eredményről* pedig az a plasztikusan összeállított grafikon számol be, amely szerint *a tbc.-s halálozási arányszám a fővárosban 1918-ban 4.23 volt és 1934-ben 1.03-ra zsugorodott össze,* jóval lejebb szállva az országos arányszámon, amely pedig 1918-ban sokkal kedvezőbb volt, mint a fővárosé. Nagyon figyelemreméltók azok a megállapítások, amelyeket a vidéken megalkotott tüdőgondozásról tesz *Salamon* Béla dr., aki lelkes ügyszeretetét és gondosságát a vidék felé is fordítja, mert *a tudövész elleni küzdelem igazi eredményét csak az országos együttműködéstől várja.*

Várospolitikai vitaülés. A Nemzeti Egység Pártjának V. kerületi szervezete a *Lipótvárosi Polgári Kaszinó* disztermében társasvacsora keretében folytatta közérdekű kerületi várospolitikai vitaülését. Az ülésen megjelentek *Bessenyey* Zénó, a Közmunkák Tanácsának elnöke, a tanács több tagjának élén, *Vadon* Géza kerületi h. elöljáró, valamint számos közéleti előkelőség. *Krompaszky* Miksa kerületi pártelnök megnyitója után *Varannai* István alelnök vezetésével indult meg a vita, amelynek során felszólaltak: *Lajkó* Pál, *Fodor* Lajos, *Kossányi* Dezső, *Fényes* László, *Szombathy* Kálmán és *Dunay* Béla, akik mindnyájan a kerület aktuális problémáit tették szóvá és sürgős lépéseket kértek az idegenforgalom fellendítése érdekében. A felszólalások után *Bessenyey* Zénó, aki a kerületnek országgyűlési képviselője, ismertette a NEP várospolitikai programját.

Negyvenéves hirlapíró jubileum. Vasárnap este a Központi Sajtóvállalat lapjainak munkatársai összegyültek a Pátria-klubban, hogy köszöntsék *Lukács* Gusztáv Jenő dr.-t *negyvenéves ujságírói jubileuma alkalmából.* Az ünnepségen résztvettek az ujságíró-intézmények vezetői, a közgazdasági élet kiválóságai és nagyszámban az ünnepelt jóbarátai és tisztelői. *Baranyay* Lajos, a KSV vezérigazgatója, majd *Tóth* László dr., a Nemzeti Ujság főszerkesztője, *Márkus* Miksa udvari tanácsos, *Berkes* Róbert dr. kormányfőtanácsos, a Központi Sajtóvállalat igazgatója és *Kallós* János, a Pesti Tőzsde főszerkesztője üdvözölte Lukács Gusztáv Jenőt, aki meghatottan mondott köszönetet a szerencsekívánatokért.

Keszthelyi problémák. *Lendl* Adolf dr., a Székesfővárosi Állatkert volt tudós igazgatója, aki néhány év óta Keszthelyen lakik, *„Keszthelyi problémák"* címmel érdekes könyvet irt, amelyben Keszthely városrendezési, idegenforgalmi, múzeumi, iskolai és gazdasági kérdéseivel foglalkozik. Tudományos alapon, de egyúttal vonzó és színes modorban ir Keszthely és a Balaton nagy kérdéseiről, foglalkozik Keszthely vízművével és ezzel kapcsolatban a szennyvíz mezőgazdasági hasznosításával. Az építendő nagyszálló, az idegenvonzó látványosságok sorában a Balatoni Múzeum állandósítása, balatoni aquárium létesítése, kilátótorony és sok más érdekes ötlet szerepel a könyvben. A múzeum kertjének és a városligetnek kialakítása, állami polgári fiúiskola, kereskedelmi iskola, gyakorlati kertésziskola kérdései következnek ezután, majd városrendezési tervekkel foglalkozik, amelyeket *a jövő zenéjének* nevez ugyan, de amelyek *mindenképpen méltóak a figyelemre és a megvalósításra. Hévízfürdő* fejlesztése érdekében is vet fel terveket s végül utal arra a *lidércnyomásra,* amely a város jelene fölött lebeg. „Ennek a magva — mondja — a szűk látókörben mozgó helyi gondolás, amely *Keszthely fellendülésétől félti Hévíz boldogulását.* Pedig Keszthely városát fejleszteni kell és emelni, hogy vele együtt Hévíz-fürdő gazdagodjék. A lidércnyomást és a benne rejlő balhiedelmet kell elűzni és a helytelen üzletpolitikát megszüntetni. Ez volna a megoldásra váró első problémája Keszthelynek."

A vizum-rendszer reformja és más idegenforgalmi problémák. Nagy érdeklődés mellett tartotta meg a *Magyar Idegenforgalmi Érdekeltségek Szövetsége* gyülését, amelyen a kormány és főváros képviselői is megjelentek. *Tasnády-Szüts* András elnök a megnyitó beszéde után báró *Madarassy-Beck* Gyula dr. előadó megállapította, hogy *az idegenforgalom nagy konjukturában van,* úgy, hogy *27—30 millió pengőt hoz évente az országnak. Helyteleníti a vizum körüli rendszert.* A mult évben 40 százalékkal emelkedett az angol vendégek száma, de mégis csak próbaképpen szüntették meg a vizumot. Az amerikaikkal szemben is bürokrata játék folyik ezen a téren. Mindössze *1,700.000 folyik be a vizumokból* és ennek az összegnek háromötödét az utódállamok fizetik, vagyis főképpen magyar véreinket adóztatjuk meg. A Nemzeti Bank egyes intézkedései is reformokra szorulnak. *Bársony* Oszkár *olcsó tranzitó-vizum* tervét veti fel. *Gyömrey* Sándor dr. tulzottnak tartja azt a számítást, hogy nálunk az idegen napi 40 pengőt költ. *Válkay* Bertalan dr., a kereskedelemügyi minisztérium osztályfőnöke kijelenti, hogy *a hatóságok is meg akarják szüntetni a vizumot. Balkányi* Kálmán dr. felszólalása után *Gundel* Károly tartott előadást a vendéglátó ipar nehéz helyzetéről. *Tüske* Jenő dr. a Máv. kedvezményeiről, *Németh* Aladár a szállók helyzetéről, *Tausz* Béla dr. egyes külföldi államok ellenünk irányuló intézkedéseiről emlékezett meg.

Március 12 és 15-én délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

Nem felelős a főváros a járdára festett hirdetésekért

Néhány esztendeje divatba jött, hogy különböző cégek áruikat a járdákra, *főként az aszfaltra festett hirdetéssel propagálják.* A nyáron történt, hogy özv. *Antal* Pálné takarítónő ilyen aszfaltra festett hirdetésen *elcsúszott.* Tönkrement a ruhája, de ezenfelül komolyabb sérüléseket is szenvedett, úgy hogy *kártérítést követelt Budapest székesfőváros közönségétől.* Mivel a főváros követelésének jogosságát nem ismerte el, az asszony pert indított, amelynek során *1000 pengő kártérítésen felül lecsökkent munkaképessége folytán még havi 80 P baleseti járadékot is követelt.* A tárgyaláson a főváros képviseletében eljáró tiszti ügyészség a kereset elutasítását kérte és védekezésül előadta, hogy

a járdára festett hirdetések nem a főváros üzleti vállalkozásának keretébe tartoznak.

A fővárosnak az ilyen hirdetéseknél csak az a szerepe, hogy hirdetővállalata útján *engedélyt ad* különböző vállalkozóknak, hogy a gyalogjárókra hirdetéseket fessenek és *az engedély után közterületi használati díjat szed a főváros.*

Mészáros Béla dr. kir. törvényszéki bíró bizonyítási eljárást rendelt el ebben az ügyben, amelynek során beigazolást nyert, hogy

a felperesnő akkor esett el, amikor egy ilyen hirdetést eltávolitani akartak.

Ez az eltávolítás úgy történik, hogy valami maró folyadékkal leöntik a hirdetés szövegét, mire az rövid idő mulva *nyomtalanul lekopik az aszfaltról.* Minden valószínűség amellett szól, hogy a felperesnő a frissen felöntött maró folyadékon csúszott el és így szenvedte a panaszolt sérüléseit.

A bizonyítási eljárás befejezése után a törvényszék elfogadta a tiszti ügyészség jogi érvelését és

az asszonyt kárigényével elutasitotta.

Az ítélet indokolása szerint *a járdahirdetések nem a főváros üzleti vállalkozása, azok nem is a főváros érdekeit szolgálják* és e hirdetések elhelyezése és azok eltávolítása *egyáltalán nem tartozik a főváros, sem pedig hirdető vállalatának ügykörébe.* Ilyen körülmények között *a főváros kártérítési felelősségét megállapitani nem lehet.*

FORRÓ és EPPSTEIN
BŐRKÜLÖNLEGESSÉGEK ÉS TENGERI SZIVACSOK
VII., DOHÁNY-UTCA 22/24. SZ.
TELEFON: 40—5—61.

MAY IMRE építőmester
BUDAPEST, V., LIPÓT-KÖRÚT 29. SZ.
TELEFON: 22-1-55.

GRUBER JÁNOS festékgyár és ásványőrlőművek, építési anyagok és vegyészeti termékek raktára
Központi iroda:
Budapest, V., Kálmán-utca 22. sz.
Telefonszám: 23—0—83. ● Alapíttatott: 1842

Lantos Mihály
építőmester
V., Váczi-út 34. — Telefon: 93-6-52

FÉNYMÁSOLÓ-INTÉZET
fénymásoló és másolópapirok
MAGYAR VEGYKÉSZITMÉNYÜ PAPIRGYÁR
OSER JAKAB
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 49. SZ.
TELEFON: 23—8—90. Alapíttatott. 1893.

Gazdasági Értesítő

Kamarai nap a városházán

Irta: vágvecsei WELLISCH ANDOR műépítész, törvényhatósági bizottsági tag

Régi jó időkben, amikor még lüktetett az élet, amikor a magángazdaság mindenkit ellátott munkával, — aki csak dolgozni akart, — az iparosok nem igen törődtek a közületekkel, sőt nagy részük nem is szívesen vállalt közmunkákat, mert ezek lebonyolítása nehézkesebb volt, mint a magánmegbízásoké. De megváltoztak az idők. A magángazdaság — ha pillanatnyilag mutatkozik is némi javulás — nem képes gondoskodni a fejlődő iparról, ezért mindenki szeme a közületek felé tekint, *onnan várják mindtöbben a megélhetést, a kenyeret.* Közületeken pedig *nem az államot, hanem majdnem kizárólag a fővárost értik,* amely a legsúlyosabb időkben is nehéz hivatása magaslatán áll: épít, alkot és teljesíteni igyekszik mindenkivel szemben és minden tekintetben szociális és kulturális kötelezettségeit.

A főváros azonban, nehéz anyagi helyzetében, a szűkre szabott költségvetési keretek között, a szanálás időszakában szintén nem képes teljes mértékben kielégíteni minden követelményt, ezért hallatszanak azután elkeseredett panaszok a nagy- és kisipar köréből egyaránt.

Ezért honosította meg kiváló polgármesterünk — immár második éve — az ú. n. *kamarai napokat,* hogy összeülve az ipar hivatott képviselőivel, meghallgassa a panaszokat és amennyiben méltányosak azok, *segítsen,* vagy legalább is — a lehetőség szerint — *enyhítsen rajtuk.* Helyesen jegyezte meg *Szendy* Károly a mult héten megtartott kamarai napon, hogy százszázalékos elintézést minden felmerült kérdésben nem igérhet, de *bizonyos eredményt mégis hoz minden ilyen értekezlet, és a bajok fokozatosan enyhülni fognak.* És tényleg, az értekezlet nem mult el *eredménytelenül, mert a kisiparnak sok jogos kívánsága meghallgatásra talált.*

A harc a nagyipar és a kisipar között — folyik és nem könnyű feladat igazságot szolgáltatni akkor, amikor átérezzük, hogy *egyik helyzete sem mondható rózsásnak.* Mindegyiknek megvannak a súlyos gondjai, az élettel való nehéz küzdelmei. A nagyipar — néhány kiváltságos szakmát nem tekintve — azért küzd, hogy fedezze felnövekedett nagy rezsijét és eleget tudjon tenni a fokozódó igényeknek, amelyeket vele szemben a köz támaszt. A kisipar pedig *félti a kis pinceműhelyét* és azt a néhány szerény bútordarabját, amelyet *állandóan a transzferálás veszélye fenyeget,* mert képtelen eleget tenni a mind súlyosbodó közterheknek.

De hol van a pontosan megállapítható határ a kettő között? A közszállítási szabályzat értelmében az építőiparban kisiparos az, aki az elmult két éven át 30.000 pengőnél nagyobb munkát nem végzett. Ha azonban a kisiparos egyszer elvégzett egy 35.000 pengős munkát, akkor mindjárt nagyiparosnak minősíthető és képes már teljesíteni azokat a feladatokat, amelyeket a nagyipartól várunk? Vagy pedig a nagyiparos, ha esetleg teljesen munkanélkül áll, ne ambicionálhasson a szerényebb viszonyok között egy-egy kisebb munkát is? Ez az a nehéz kérdés, amelyet *közmegelégedésre megoldani nem lehet.*

Tudatában vagyunk annak, hogy a nagyipar milyen nehéz helyzetben van és azt is tudjuk, hogy a fővárosnak és mindnyájunknak szükségünk van rá. Mert nagy feladatok előtt állunk, amelyeket megoldani csak a jól berendezett nagyipar képes, ezért gondoskodnunk is kell a megsegítéséről.

De a helyzet ez esetben mégis *a — gyöngébb — kisipar mellé parancsolt* és arra az álláspontra kellett helyezkednünk, hogy bizonyos határig a közmunkákat kizárólag a kisiparnak tartsuk fenn. A főváros megértő polgármestere e kérést száz százalékig honorálta is és kimondotta, hogy a jövőben a 20.000 pengőig tejedő új munkákat és az 5000 pengőig terjedő átalakításokat kizárólag kisiparosoknak adják ki, még pedig építőmesterek és kőművesmesterek között egyenlő arányban.

Kértük azt is, hogy a közmunkák kiadásánál — minden befolyástól mentesen, — *a váltógazdasági rendszer érvényesüljön,* vagyis, hogy a kiosztásra kerülő nem épen zsíros kenyérből minél több adófizető polgárnak jusson legalább egy-egy morzsa. Meghallgatásra talált az a kérésünk is, hogy *a csak néhány száz pengőt kitevő munkák közvetlen megbízás útján kerüljenek az iparosok közé,* hogy *ne kelljen* ily számot nem tevő, apró ügyekben *árlejtéseket* hirdetni, ami csak feleslegesen terheli az adminisztrációt, hiábavaló munkát ad és költséget okoz számos iparosnak is.

E kérdések kedvező megoldása *nagy eredményként regisztrálható és megelégedést keltett a kisiparosok körében is.*

A vita másik nagy csoportja a magánipar és közüzemek között kiélesedett harc volt.

Mi, akik évek óta harcolunk a közüzemek ellen és nem szívesen látjuk *az illegális konkurrenciát, amelyet a köz a magángazdasággal szemben folytat,* mégis úgy érezzük, hogy bizonyos objektivitást kell vinni e kérdésbe. Igen helyesen beszüntetett a főváros már eddig is több üzemet és főképen örvendetes az, hogy *az üzemek mellett fennállott háziműhelyek nagyrészt teljesen megszüntek már:* a még csekély számban meglévők feloszlatását is örömmel üdvözölnők. De vannak a fővárosnak olyan nagy üzemei, amelyekbe hatalmas összegeket invesztált és amelyek racionális vezetés és helyes gazdálkodás mellett *a főváros költségvetéséhez évente tekintélyes összeggel tudnának hozzájárulni.* Ezek feloszlatását, vagy értéken aluli árubabocsátását — a mai viszonyok között — a fővárostól kívánni és *ezért felelősséget vállalni, nem lehet.* Értjük ezen, a monopolisztikus jellegű üzemeken kívül, *elsősorban a Községi Élelmiszerüzemet.* E mintaképen berendezett üzem hivatása magaslatán áll és *a multban nagy szolgálatot tett a köznek, de a jövőben sem nélkülözhetjük.*

Idéznem kell ismét *Szendy* Károlynak e sorok bevezetésében immár említett szavait, hogy *teljes mértékben minden érdeket kielégíteni nem lehet.* Erre sem polgármester, sem miniszter, *nem képes.* Az általános megelégedést *egyedül a világkrízis megszűnése,* az idők jobbrafordulása hozhatja meg, amelynek eljövetelében *mindig és változatlanul reménykedünk.*

Nagygyűlést tartanak a fűszerkereskedők

az áruházak egyre mohóbb terjeszkedése ellen

A *Fűszerkereskedők Országos Egyesülete* március 22-én nagygyűlést tart, amelyen az áruházak túltengése ellen emeli fel tiltakozó szavát. A gyűlésen résztvesznek a *fűszer- és gyarmatáru-nagykereskedők, festékkereskedők, cukrászok, cukorkakereskedők, hentesek és mészárosok is.* Képviselőket küld a kereskedelemügyi minisztérium, a főváros, több más hatóság, a Kereskedelmi és Iparkamara, az OMKE és több érdekképviselet.

A gyűlésen határozati javaslatot terjesztenek elő, amelynek célja, hogy a *kormány tiltsa be az áruházak élelmiszerosztályainak működését.* Ezenkívül *a meglévő áruházak terjeszkedése és új áruházak létesítése* ellen kér a nagygyűlés sürgős törvényes rendelkezéseket.

A kereskedelemügyi miniszter, mint a *Fővárosi Hirlap,* az áruházak túltengése elleni mozgalomnak előharcosa megírta, kilátásba helyezte az áruházakat megrendszabályozó törvény életbeléptetését, de a fűszerkereskedők és a hozzájuk csatlakozó szakmák tiltakozása azért nem hiábavaló, mert a törvényes intézkedések életbeléptetéséig rendelkezésre álló időt *fokozott mohósággal igyekeznek kihasználni az elhatalmasodott áruházak.*

Tovább tart a kartel-uralom a pékek ipartestületében

A Budapesti Sütőipartestület legutóbbi közgyűlésén viharos jelenetek között szavazott bizalmatlanságot vezetőségének, azért, mert a pékkartel vezetőségében is résztvesz. A pékek szabadságharca indult meg ezzel a kartel ellen és a többség mozgalma akkor célt is ért: *az elnökség lemondott*

Hétfőn az ipartestület *rendkívüli tisztújító közgyűlést* tartott, amelyet *Bártl* Tivadar tanácsi főjegyző, iparhatósági biztos vezetett. A kartel minden erejét latbavetve szervezkedett a közgyűlésre és nagy küzdelem árán *sikerült újból behoznia a lemondott vezetőséget.* Elnök lett *Ruzicska* Ede, alelnökök: *Trutzl* Adolf és *Gross* Jenő, pénztáros *Gross* Menyhért, az iparosszék elnöke *Pécsi* Miklós, alelnök *Neumann* Béla.

A pékpárt nagy elégedetlenséggel vette tudomásul, hogy tovább tart az ipartestületben a kartel-uralom, amelyet már nemcsak a fogyasztó közönség, hanem a pékek meg nem szervezett, nagy többsége is megelégelt.

A főváros képviselői a Bécsi Nemzetközi Vásáron. A Budapesti Nemzetközi Vásár vezetőségének kezdeményezésére március 8-án, vasárnap, mintegy háromszáz budapesti kereskedő és iparos látogatott el az osztrák fővárosba, hogy résztvegyen a Wiener Messe megnyitásán. Eredetileg *Szendy* Károly polgármester, a budapesti vásár elnöke is csatlakozni kívánt a budapesti küldöttséghez, minthogy azonban másirányú elfoglaltsága megakadályozta az utazásban, megbízásából báró *Babarczy* István dr., iparügyi tanácsnok utazott Bécsbe gróf *Lázár* Imre tanácsi fogalmazó társaságában. A Bécsi Vásár vezetősége ünnepélyes fogadtatásban részesítette a budapesti vendégeket, akiknek tiszteletére vasárnap este díszvacsorát is rendeztek. Báró *Babarczy* tanácsnok kedden reggel számolt be a polgármesternek bécsi tapasztalatairól.

Törs Tibor — a Filmbank elnöke. A cégbíróság folyó évi február 29-iki bejegyzése szerint *Filmbank Rt.* néven új hitelszerv létesült, amely magyar filmek gyártásának finanszirozásával a mozi és filmszakma körébe vágó hitelügyletekkel kíván foglalkozni. A *Filmbank Rt.* elnöke *Törs* Tibor országgyülési képviselő, a kitünő ujságiró és ügyvezető igazgatója *Geiger* Richárd, a filmszakma ismert nevü reprezentánsa.

Közgyülés és az igazgatóság kiegészitése a Belvárosi Takaréknál. A *Belvárosi Takarékpénztár rt.* 1936 március 7-én tartotta *Székely* Ferenc elnökletével 42. évi rendes közgyülését, mely az igazgatóság valamennyi javaslatát egyhangúlag elfogadta és határozatilag kimondta, hogy az elmult évben elért *315.269.95 pengő tiszta nyereségből* 100.000 pengőt a rendes tartalék javára, 50.000 pengőt az ingatlanértékcsökkenési tartalékalap javára, 25.000 pengőt a nyugdijpénztár javára, 5000 pengőt a tisztviselői jóléti alapok javára, 135.269.95 pengőt pedig elővitelre fordít. A közgyülés magáévá tette az igazgatóság azon megokolt álláspontját, hogy a gazdasagi helyzetre való tekintettel ezidén sem fizet osztalékot, hanem *az elért teljes nyereséget a takarékpénztár belső megerősítésére használja fel.* A választások során a közgyülés az igazgatóságba a lelépő tagokat, továbbá új tagokul dr. *Petri* Pál ny. államtitkárt, a választmányba pedig *Borlay* Károlyt, *Erős* Nándort, dr. *Halápi* Jánost, ifj. dr. *Héder* Lajost, *Hess* Ervint, dr. báró *Kéthly* Károlyt, *Lazeski* Árpádot, dr. *Ofner* Alfrédot, *Pálos* Ernőt és *Somló* Dezsőt választotta meg. A közgyülést követő igazgatósági ülésen dr. *Héder* Lajost és *Halápi* Oszkárt az igazgatóság *alelnökeivé* választották.

A Nemzeti Takarékpénztár és Bank Rt. e hó 3-án tartotta 42. rendes közgyülését, báró tornyai *Tornyay* Rezső elnöklete alatt. A közgyülés az igazgatóság összes előterjesztéseit egyhangúlag tudomásul vette és elhatározta, hogy a belső tartalékolások után kimutatott *47.589.79 pengő tiszta nyereségből* — a tartalék- és nyugdijalap megfelelő javadalmazása mellett részvényenként *50 fillér osztalék* fizettessék. A 42. számú szelvény március 4-től kezdődőleg az intézet pénztáránál, valamint a *Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál* kerül kifizetésre.

Elhatározták a Hungária műtrágyagyár üzembővítésének megkezdését. A *Hungária Műtrágya, Kénsav és Vegyiipar Részvénytársaság* igazgatósága március 6-án megtartott ülésén megállapította az 1935. üzletév mérlegét és oly javaslatot tesz a folyó évi április 22-ére egybehivandó közgyülésnek, hogy az értékcsökkenési *tartalékalapnak* 750.000 pengővel való javadalmazása és az érdekeltségeinél való nagyobb leirás után fennmaradó 53.636.04 pengő nyereség *az 1936. üzletév számlájára vitessék át.* Egyben, miután az üzembővítésre vonatkozó összes részletkérdések letárgyaltattak, *elhatározta az igazgatóság az építkezés és berendezés mielőbbi megkezdését.*

A Gschwindt-féle szesz-, élesztő-, likör- és rumgyár részvénytársaság március 7-én megtartott rendes évi közgyülése az 1935. évre *részvényenkint 35 pengő, hányadrészvényenkint 7 pengő osztalék kifizetését határozta el.* A szelvények folyó évi március hó 9-től kezdve kerülnek beváltásra a részvénytársaság központi irodájában (IX., Ipar-utca 17) és a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál.

A fővárosi pénzintézetek és a kormány inségakciója. A *Takarékpénztárak és Bankok Egyesülete* március 6-án *Weiss* Fülöp elnöklete alatt ülést tartott és egyhangúlag azt a határozatot hozta, hogy a budapesti bankok és takarékpénztárak a maguk részéről *50.000 pengőt ajánlanak fel a Kozma Miklós pénzügyminiszter által megindított inségakcióra szánt segélyösszeg gyanánt.* A fővárosi pénzintézetek tisztviselői karukat arra szólítják fel, hogy *havi fizetésük egy százalékát* ajánlják fel erre a célra. A TÉBE hét vidéki körzete a vidéki pénzintézetek körében vezeti a segélyakció céljaira szolgáló gyüjtést.

Előléptetések az Angol-Magyar Bankban. Az *Angol-Magyar Bank* igazgatósága az életbeléptetett új intézkedések révén az első kategóriákban lévő tisztviselők fizetését *lényegesen felemelte.* Ezenkívül igen sok előléptetés is történt az intézetnél. Igy *László* Mór és *Stricker* Ferenc aligazgatókat *igazgatókká,* dr. *Szűcs* József ügyészt *főügyésszé,* dr. *Frankl* Kálmán h. ügyészt *ügyésszé* nevezték ki. *Erdősi* Antal, *Kadosa* Géza, dr. *Karg* Frigyes báró és *Vadász* Emil cégvezetőket *aligazgatókká,* dr. *Moess* Károly fiókigazgatót *aligazgatóvá* és *Biró* Jenő h. fiókigazgatót *fiókigazgatóvá* nevezték ki.

VÁLLALKOZÁS

Komoly lépések a XII. és XIII. kerületi elöljáróságok létesítésére

Három új tervpályázat meghirdetése

A Fővárosi Hirlap mai számának más helyén közöljük *Szendy* Károly polgármester nyilatkozatát, amelyből kitűnik, hogy a kilenc milliós *MABI* kölcsönt *perfektuálták*, amiből az következik, hogy *semmi akadálya nincs ezekután a szándékolt jelentős beruházások megvalósításának*. Ennek megfelelően a városháza magasépítési ügyosztálya máris pályázatot hirdetett a VI. ker. Béke-tér, Szegedi-út, Jász- és Országbíró-utcák által határolt területen építendő

elöljárósági épület terveire,

amelyeket *április hó 16-án déli 12 óráig* a polgármesteri XIII. (magasépítési) ügyosztályban (IV., Központi városháza, III. em. 322. sz.) kell beadni. A XIII. kerületi elöljáróság építésének költségei még a mult esztendőben felvett 21 milliós beruházási kölcsönből nyernek fedezetet.

A birálóbizottság elnöke Budapest székesfőváros polgármestere, illetőleg hivatali helyettese, dr. Lamotte Károly alpolgármester.

A kitűzött pályadíjak a következők:

I. díj	— — — —	2000 pengő
II. „	— — — —	1500 „
III. „	— — — —	1000 „

öt megvétel á 200 pengő — — 1000 „

amennyiben a birálóbizottság erre érdemes terveket javaslatba hoz.

Ugyancsak előterjesztést tett a magasépítési ügyosztály a *Ferry Oszkár*-utcában felépítendő

hegyvidéki elöljáróság épületének megépítésére,

amelyre *a tervpályázatot a legrövidebb időn belül kiírja a polgármester.*

Egyébként más érdekes probléma is foglalkoztatja a közeljövőben a tervező építészeket, amennyiben a kerepesi-úti temetőben, a bejárat mellett

új központi ravatalozót építenek,

amelyre még ebben a hónapban pályázatot hirdet a főváros.

Kik kapják meg az idei útmunkák kőanyagszállítását. Az út- és csatornaépítési szakbizottság pénteken délelőtt 11 órakor ülést tart, amelynek napirendjén *az idei útkarbantartási és útépítőmunkákhoz szükséges kőanyagok szállításának vállalatbaadása* szerepel, továbbá a Horthy Miklós-híd építésével kapcsolatban *a Boráros-tér csatornázásának kiegészítésére vonatkozó terv* és 8000 pengőt kitevő költségvetés bemutatása. A kőanyagok beszerzése céljából február 21-én tartotta meg a polgármesteri II. ügyosztály a versenytárgyalást, amelynek keretében *18 kőanyagfajtára* kért és kapott ajánlatot. *Az összes tételek ajánlati összege 705.038 pengő.* Az átlagos egységárak a mult évihez képest *a tételek nagyobb részénél emelkednek, kisebb részénél csökkennek.* Az ügyosztály a szállításokra *a következő ajánlattevőket hozza javaslatba:*

I. Bazalt kockakő: Badacsony—Somoskő 83.720 pengő vállalati összeggel. — II. ¾-es bazalt kockakő: Badacsony—Somoskő 67.977 pengő. — III. Bazalt feikő: Badacsony—Somoskő 62.244. — IV. Bazalt nyers fejkő: Dunántúli mész 2850, Sághegyi b. b. rt. 5800, Fábián és Katanics 1800, Badacsony—Somoskő 64.740 pengő. — V. Bazalt kiskő: Dunántúli mész 6300, Sághegyi b. b. rt. 4800, Fábián és Katanics 8125, Badacsony—Somoskő 5089 pengő. — VI. Trahit fejkő: Spáth János 9600, Zinner Manó 15.000 pengő. — VII. Trahit hasított szegély: Solymosi és Farkasmályi rt. 2080, Magy. Gazd. és Kisvasút 4200, Zinner Manó 6360 pengő. — VIII. Trahit gyalogútkő: Solymosi és Farkasmályi rt. 1740, Magy. gazd. és kisvasút 14.750. Zinner Manó 4200 pengő. — IX. Bazalt zúzottkő: Csúcshegyi bazaltbánya 4450, Badacsony—Somoskő 31.864 pengő. — X. Trahit zúzottkő: Szobi kőbánya 38.386, Ignóczi kőbánya 13.120, Frank István dr. 47.625, Gyöngyös—Sárhegyi kőbánya 4520 pengő. — XI. Zúzott mészkő: Ifi. Ritter Antal 7355, Schiffer Andor 4064. Klauber és Vajda 4002, Schaffer Antal 1660 pengő. — XII. 0—15 mm.-es trahit zuzalék: Szobi kőbánya 6829, Ignóczi kőbánya 6382 pengő. — XIII—XVI. Osztályozott andezit zuzalék: Szobi kőbánya és Ignóczi kőbánya egyforma, 7975 pengős ajánlattal. — XVII. Mészkő vagy trahit alapzati kő: Klauber és Vajda 10.279, Spáth János 3820, Schiffer Andor 15.445, ifj. Ritter Antal 16.215, Schaffer Antal 2125, Inóczi kőbánya 6696 pengő. — Dunakavics: Fleischmann Antal (egyetlen ajánlat) 52.500 pengő.

Versenytárgyalási megbízások

A mult héten tartott nyilvános és szükkörű versenytárgyalások alapján a különböző közmunkákat és közszállításokat a következő cégek kapták:

Papírszállítást kapott Neményi Testvérek 15.350, Első Magyar Papírgyár 11.000 pengőért.

Benzinszállítást: Oleum Műszaki kereskedés 2500, Magyar Petroleumipar 2500 pengőért.

Szivacsszállítást a hivatalok részére: Váci Testvérek 6300, Yellow szivacsbehozatali r.-t. 360 pengőért.

Kocsimosóbőrszállítást: Rózsa Imre 3045 pengőért.

Lakkszállítást a Gázművek részére: Litschauer és Götz 3000 pengőért.

Festékszállítást ugyanott: Lutz Ede és Társa 5760 pengőért.

A Szent László-úti iskola **linolcumburkolási munkálatait** Császár Imre kapta 4730 pengőért.

Az állatkerti majomház **vasajtó munkálatait** Polgár Ignác kapta 1015 pengőért.

A Toldy Ferenc-utcai **diákszálló vízvezetéki munkálatait** Killmayer Lajos kapta 1405 pengőért.

A vágóhídi **új hűtőház lakatosmunkálatait** Csörgey Gábor kapta 1153 pengőért.

Az Egressy-uti iskola **kőművesmunkálatait** Reischig Béla kapta 1531 pengőért.

A Bakáts-téri kórház **üvegtető- és lakatosmunkálatait** Marossi F. Lajos kapta 1445 pengőért.

Uj versenytárgyalási kiírások

A polgármester versenytárgyalást hirdet:

A kerületi aszfaltjavítási munkákra. Pályázni lehet március 20-án d. e. 10 óráig az út- és csatornaépítési ügyosztályon.

Az állatkerti majomház **melegvízfűtő-berendezési munkálataira.** Pályázni lehet március 20-án d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

Beérkezett ajánlatok

A mult héten tartott versenytárgyalásokon a különböző nagyobbszabású közmunkákra és közszállításokra a következő cégek pályáztak:

A főváros közoktatási épületének üvegezési, javítási és karbantartási munkáira pályáztak: Flósz Lajos, Reinhardt Jenő, Kis János, Fischer Jenő, Silmann Béla, Melczer Jakab, Simkó Antal, Bukova Lajos, Molnár Mihály, Hochhauser István, Braun Sándor, Glatz András, Schäffer László, Ranyák György.

Andezit szegélykövek szállítására pályáztak: Frank István, Zinner Manó, Hubertus, Szentgyörgyi Dénes, Rózsa Ernő, Sobi kőbánya, Haltenberger Vilmos.

Csavarok szállítására: Fodor Béla, Állami Vas- és Gépgyár, Magyar Acélárugyár, Fuchs és Schliter, Magyar Vagon- és Gépgyár, Brevillier és társa, Ipper és Fürst.

7380 kg különböző méretű ólomcső szállítására pályáztak: Ulrich B. J. 4793, Ankerművek Rt. 4870, Mannesmannccső 5313, Hasenörl Ede 5313, Böhm Gyula 5113, Hubert és Társa 5535 pengővel.

Talpfa és bognárfa szállítására pályáztak: Marer Benő, Pollacsek J. és fia, Polgár Testvérek, Kostolitz László, Matzer Ottó, Cilcer András, Bipner és Tausz, Havas Béla, Fischer Henrik, M. Faárugyár és Fakereskedelmi Rt., Gábor Antal, Strausz Jenő.

6000 kg téli, nyári motorkenőcs szállítására pályáztak: Schwartz Rudolf, Nyirbogdányi, Gróf Sándor, Hegedüs és Társa, Láng és Lovas, Fantó.

Versenytárgyalási hirdetmény

A székesfővárosi útfenntartás keretébe tartozó, az I—IV., VI—XI. és XIV. közigazgatási kerületekben végrehajtásra kerülő **aszfaltjavítási és kisebb új aszfaltozómunkákra** február hó 4-ére hirdetett versenytárgyalást 30.001/1936.—II. számú határozatommal eredménytelennek nyilvánítottam. Fentjelzett munkálatokra ezúttal ismét **nyilvános versenytárgyalást hirdetek.**

A munkálatokra letétbe helyezendő bánatpénzek összege az I., II., III., IV. kerületi munkákra egyenként, továbbá a IX., X. és XIV. kerületi munkákra együtt 400—400, a VI., VII., VIII. és XI. kerületi munkákra pedig egyenként 600—600 pengő. Az ajánlatokat az egyes kerületekre, illetve összevont kerületekre külön-külön kell megtenni.

A kellően felbélyegzett és lepecsételt borítékban elhelyezett ajánlatokat **1936. évi március hó 20-án délelőtt 10 óráig** kell a Központi városháza II. emelet 284. ajtószám alatt benyujtani.

Az ajánlatok felbontása ugyanaznap délelőtt 11 órakor lesz a Központi városháza II. emelet 285 számú helyiségében, ahol a vállalkozók, vagy megbizottaik jelen lehetnek.

Budapest, 1936. évi március hó 2.

A székesfőváros polgármestere.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető:
NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

Betón, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest, XI., Szüret-utca 5/7. Telefon: 59—2—96

OETL ANTAL
vasöntöde és gépgyár részvénytársaság
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. szám
Telefon: 46—1—09.

Nagy Pál
egészségügyi berendezési vállalkozó
Budapest, II., Fő-utca 20.
TELEFON: 52-0-93.

ECKHARDT ISTVÁN
ácsmester, építési vállalkozó
BUDAPEST, VII., NEFELEJTS-U. 38.
TELEFON: 32-3-87.

RÉVÉSZ ÉS HUSZÁR
autótechnikai cikkek és láncok. Durex-dugattyú vezérképviselet
Budapest, VI., Jókai-tér 7. Tel.: 18-9-54

TENCZER JÓZSEF
elektrotechnikai vállalata
Budapest, VIII., Horánszky-u. 2.
TEL.: 43-3-61.

SZILÁGYI ELEK késáru-üzeme
Gyártja az összes hentes, mészáros és bélipar-ban használatos késeket, viszonteladók részére
Budapest, VIII., Gólya-u. 41. Tel.: 34-8-93

LACZKÓ ISTVÁN SZERSZÁM ÉS GÉPKÉS ÜZEME
BUDAPEST, VI., HORN EDE-UTCA 12. SZ.
TELEFON: 10-5-23.
Mindennemű papír, bőr és falpapi gépkések, lemezollók, szerszámok gyártása, köszörülése

ERMÉNYI ANTAL
bádogos és szerelő mester
BUDAPEST, IX., TŰZOLTÓ-U. 33/B
Telefonszám: 81—2—38

homoródszentpáli
SZENTPÁLY JÓZSEF
építési vállalkozó
Budapest, VIII., József-körút 68
TELEFON: 80—0—04.

HOFFER JÓZSEF
OKL. GÉPÉSZMÉRNÖK, ÉPÍTÉSI VÁLLALKOZÓ, EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZŐ
BUDAPEST, V., GR. VIGYÁZÓ FERENC-U. 3. TEL.: 23-7-46.

Törv. védett **K. H.** lámpatestekkel
Nagy árammegtakarítás! Nagyobb fény!
KOMOR HENRIK-féle fénytechnikai-, villamossági- és műszaki vállalat K. F. T.
Budapest, VII., Wesselényi-utca 59. Telefon: 41—4—76.

TEISZLER GYULA
írógépkellékek, irodai szerek, papír- és grafikai cikkek készítési és szállítási vállalata
Budapest, VI., Aréna-út 140.
Telefon: 920-78.

Krausz Ferenc
bronzöntő Budapest, VI., Babér-utca 80.
Telefon: 932—28

„ESELGÉ" SZELLŐZŐ BERENDEZÉSEK
SCHUBAUER FERENC MAGÁNMÉRNÖK
BUDAPEST, III., FÖLD-U. 51. TEL.: 62-2-06.

SZÉKELY KÁROLY
OKL. MÉRNÖK, ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
Budapest, XI., Budafoki-ut 41/b. Tel.: 59-6-73

Baráth György
hat. eng. villanyfelszerelési vállalata
Budapest, I., Olasz-fasor 4
Telefon: 609-67

SCHÄFFER KÁROLY
OKLEVELES MÉRNÖK
Vasút-, út-, betonépítési vállalkozó, kövezőmester
Budapest, IV., Petőfi Sándor-u. 16. Tel.: 897—85

Kreisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. Telefon: 69-5-59.

GROSZ FRIGYES
OKL. MÉRNÖK ÉPÍTÉSI ÉS KÖVEZÉSI VALL.
Budapest, IX., Bakáts-u. 1. Telefon: 86-0-64.

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyag ipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám. Telefon: 23-0-71, 10-3-59, 14-1-52
Cementgyár: Lábatlanban . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8,000.000 drb.

Huszonötödik évfolyam Budapest, 1936 március 18. 11. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI. ANDRÁSSY-ÚT 60
Telefon: 13-7-15 — Postacsekk: 40.424

A munka városa

Az egész világ forr, nyugtalankodik és valami kimondhatatlanul súlyos válság lázában vergődik. A világ egyik sarkában fegyverrel ölik egymást az emberek, a másikban templomokat gyujtanak föl, közben pedig a világ diplomáciájának legexponáltabb egyéniségei, nagytekintélyű államférfiak izgalmas harcban küzdenek egymás és mindenki ellen. Olyan kaotikus képet mutat ma az egész világ, hogy szinte fekete ólmos fellegek mögé rejtőzik a jövendő. Vajjon mi lesz ezekből a fellegekből? Termékeny eső, vagy mindent elsodró zivatar? A termést elverő jégeső, vagy rózsaszínű hó esik belőlük? Vagy talán lángtengert és vérzivatart hoznak-e az emberiség fejére?

Senki sem tud semmit, mindenki reménykedik, de mindenki fél is. És ebben a borzalmas kataklizmát sejtető ideges atmoszférában csodálkozással kell néznünk Budapest népére, amely a legtökéletesebb lelki fegyelmezéssel, méltóságos és idegtelen nyugalommal tekint a jövő elé, mert bízik abban, hogy a kétségbejtő mult után, amelynek minden kínját elszenvedtük, már csak jobb idők jöhetnek. Amikor az egész világ lázban rángatódzik, Budapest arculata síma és üde, a nyugalomnak és a békének, meg a munkának Istenáldott városának látszik. Itt nincs hisztéria, de még idegesség sem, itt mindenki dolgozik és teljesíti a kötelességét. Az utóbbi esztendőben kialakult tiszta és erőteljes közszellem az, amelynek ezt a nyugalmat, ezt a bizakodást köszönhetjük. Ha igaz az, amint hogy igaz, hogy az egész világot úgynevezett bizalmi válság emésztette éveken át, akkor az is igaz, hogy Magyarországot és Magyarország fővárosát éppen a jövőbe, vezetőibe és önmagába vetett bizalma emelte arra a lelki magaslatra, amelyet nem ér föl a világ hisztériájának hullámtengere.

Budapest népe mindent átszenvedett. A világ más városainak is kijutott bőségesen a történelmi betegségekből és járványokból. De Budapest minden járványt és minden katasztrófát átélt és csodálatos lelkierővel, testének, életének tökéletes regenerálódásával került ki a világégés szörnyűségeiből. Ez a város megértette és követte, amit *Gömbös* Gyula kormányralépésekor mondott. Ez a város megérezte, hogy a „mai nyomorúságos időkben a jövőbe belenézni csak történelmi és elhivatott faj mer, mert tudja, hogy elhivatott és tudja, hogy elérkezik ahhoz a célhoz, amit maga elé tűzött." Érezte ez a város, hogy negációkba merülve tépelődni a ma keserűségein, nehézségein és fájdalmain, ez nem a nagy nemzetek stílusa. Ugyanekkor mondta a történelmet ismerő és a harcteret is megjárt miniszterelnök, hogy hiába tűz ki az ember messze, távoli célokat, ha a legközelebb eső hegycsúcsot el nem érte a gyalogszázad. Ennek a városnak immár több, mint két évtizede menetelő gyalogszázada, ha szakadozott bakancsban, ha tépett kabátban, de megedzett lélekkel elérte már az első hegycsúcsokat. És ezeknek az első hegycsúcsoknak az elérése, ami a békés munka, a nyugodt fejlődés lehetőségeit jelenti, adja meg Budapest lakosságának azt a bizalmat, azt a nyugodt világszemléletet, amellyel talán ma a világ egyetlen városának lakossága sem rendelkezik.

Budapest ma a munka városa, s amikor talán a láz heve és az idegek játéka sehol se engedi nyugodni az emberiséget, a magyar főváros polgársága végtelen nyugalommal, tökéletes idegállapotban, a jövőnek minden reményével, őszinte biztonságérzéssel éli napjait. Hosszú és nehéz volt a szenvedés, amelyet a polgárság kiállott, de bizonyos, hogy a lázak, amelyek átgázoltak rajtunk, megedzettek bennünket a jövő számára, amely csak szebb és jobb lehet.

Lamotte Károly alpolgármester

elmondja a Fővárosi Hirlapnak,

Budapest fürdőváros megvalósításának menetrendjét

Bánlaky igazgató készíti a statisztikát Budapest természeti kincseiről — Balneológus orvosok nagyfontosságu ankétje ül össze Budapest természeti kincseinek, gyógyitási és üdülési szempontjaiból való értékének meghatározására

Nem a főváros feladata, hogy közpénzek felhasználásával óriási méretü fürdőüzemet létesitsen

Budapest idegenforgalmának fellendülése egyre tart és olyan eredményeket látszik produkálni, amelyek nemcsak megnyugtatóak, de határozottan reményt keltőek a jövőre nézve is. Az idén volt az első esztendő, amikor télen sem szünetelt az idegenforgalom, nem is szólva arról a gyönyörű őszről, amely valósággal csodát hozó idegenforgalmi attrakciónak bizonyult. A közeljövő szintén csupa biztatás, mindamellett azonban végre a legkomolyabban foglalkozni kell azzal, hogy Budapest idegenforgalmának emelését intézményesen biztositsuk. Ehhez pedig nem elég az, hogy nemzeti és kulturális ünnepségeket rendezzünk, amelyeknek természetesen csak rövid időhöz kötött idegenforgalomemelő hatásai vannak. Kétségtelen az is, hogy a magyar kultúra és a magyar gazdasági élet is minden erejével igyekszik az idegenforgalmi lehetőségeket kiépiteni.

Ez sem minden azonban akkor, amikor valamennyiünk szivében él a vágy, hogy Budapest csodás természeti kincseit, forrásainak gyógyitó erejét, hegyvidékének levegőjét is felhasználjuk arra, hogy állandó, szilárd bázisokon nyugvó idegenforgalmat biztositsunk a magyar fővárosnak. Nagyon helyesen dobták bele esztendőkkel ezelőtt a köztudatba a Budapest fürdőváros jelszavát. Tény azonban az, amit itt, alább következő nyilatkozatában *Lamotte* Károly alpolgármester fejt ki kemény őszinteséggel és férfias nyiltsággal, hogy Budapest fürdővárosból mindezideig csak egy jelszavunk van, de tovább még nem jutottunk el. Az üres jelszó pedig különösen akkor, ha ez a külföld elé jut, súlyos károkat is okozhat. Éppen ezért az alpolgármester véleménye szerint is sürgősen meg kell indulnia annak a tevékenységnek, amely a jó jelszavat becsületes tartalommal tölti meg. Örömmel kell megállapitani, hogy ezt az akciót újból a székesfőváros vezetősége kezdi meg, amely eddig is mindenkor tökéletes odaadással, gondossággal, lelkesedéssel és szakavatottsággal kezdeményezett minden idegenforgalmi akciót. *Lamotte* Károly alpolgármester máris megkezdte az alapvető munkálatokat, amennyiben az ő irányitása mellett *Bánlaky* Géza, a Szent Gellért-fürdő és a gyógyfürdők központi igazgatója javában készíti azt a nagyfontosságú statisztikát, amely papiron is bemutatja Budapest egészséget és üdülést biztositó rengeteg kincsét. Ez a hatalmas adattár azután a balneológia területén tekintélyekként elismert orvosok ankétje elé kerül, ahol azután az igazi lehetőségeket állapitják meg, majd az orvosok és az idegenforgami szakértők együttesen készitik el Budapest-fürdőváros megteremtésének menetrendjét.

Ezekről a rendkivüli fontosságú kérdésekről

Lamotte Károly dr. alpolgármester

a következőkben nyilatkozott a *Fővárosi Hirlap* számára:

— Bizonyos mértékig — mondotta az alpolgármester — meglehetősen félszeg helyzet állott elő, mert ugyanakkor, amikor *Budapest fürdővárosról* mind gyakrabban esik szó, voltaképpen senkisem tudja megmondani, hogy mik azok a konkrét célkitüzések, amelyeknek életrehivásával a voltaképpeni fürdővárost meg lehet teremteni. Szembe kell nézzünk a kérdéssel és

őszintén meg kell mondanunk, hogy a „Budapest fürdőváros" ezidőszerint még inkább csak jelszó, mint konkrétum.

Ezen az állapoton kell intézményesen segitenünk, mert mindaddig, amig voltaképpen magunk sem vagyunk tisztában azzal, hogy mit akarunk, nagyon megfontolandó, hogy a fürdőváros jelszavának emlegetésével az üdülésre és gyógyulásra váró külföldiek nagyobb tömegeit csalogassuk ide.

— A székesfőváros vezetősége, amelynél jobban senki sem érzi át a budapesti gyógyforrások és gyógyfürdők megfelelő kiaknázásában rejlő anyagi lehetőségeket, már huzamosabb idő óta foglalkozik azzal a gondolattal, hogy

minden olyan intézkedést megtegyen, amelyeknek révén a világviszonylatban is nagyjelentőségü fürdőváros voltaképpeni alapjait le lehet rakni.

— Én éppen a legutóbbi napokban adtam megbizást *Bánlaky* Gézának, a Szent Gellért-gyógyfürdő központi igazgatójának, hogy *a legpontosabban foglaltassa össze valamennyi Budapesten lévő gyógyfürdő és gyógyforrás összes adatait.* Nemcsak a székesfőváros tulajdonát képező fürdőkről és forrásokról van szó, hanem minden olyan gyógyforrásról, amely a székesfőváros területén fakad.

Ez a statisztika nagyjából már el is készült és magában foglalja a különböző források vizének vegyelemzési adatait, a vizhozamot, a hőfokot, a különböző orvosi javallatokat, egyszóval minden olyan momentumot, amely a gyakorlati alkalmazásnál szerepet játszhatik.

Mihelyt a statisztika teljesen elkészül, *értekezletre kivánom összehivni a magyar orvostársadalomnak azokat a kiemelkedő tagjait, akikről köztudomású, hogy világviszonylatban is elismert értékei a balneológiának.* Úgy érzem ugyanis, hogy Budapest-fürdőváros életrehivása csak akkor történhetik meg a helyes alapokon, ha legelsősorban a szakértők, tehát ebben az esetben az orvosok véleményét kérjük ki és hallgatjuk meg.

— Az orvosok egészen bizonyosan tudnak majd olyan javaslatokkal szolgálni, amelyekkel a legkitünőbb idegenforgalmi szakértők sem állhatnak rendelkezésünkre és ha ők majd megjelölték a követendő irányelveket, akkor következik csak a többi gazdasági, vagy idegenforgalmi szakértő tevékenysége. A *Bánlaky* Géza által készitett statisztika adatait természetesen kiegészitjük a most folyamatban lévő forráskutatási munkálatok során felszinre bukkanó vizek megfelelő adataival, tehát

mindenképpen áttekinthető és összefoglaló képet fogjuk kapni annak, hogy voltaképpen milyen természeti kincsekkel rendelkezünk és azoknak mi az értékük gyógyitási, vagy üdülési szempontból.

A balneológus-orvosok összehivására már a legközelebbi hetekben sort akarok keriteni és a velük való tanácskozás után további ankétet hi-

vok majd össze, amelyen azonban az orvosokon kívül már részt fognak venni az idegenforgalom irányítására hivatott különböző tényezők is.

— Meg vagyok győződve, hogy ha ezen az úton indulunk el, Budapest fürdőváros valósággá válik, de természetes dolog, hogy ez nem következhetik be máról-holnapra már csak azért sem, mert

előbb ki kell építenünk a nagyobb számban idecérkező idegenek elhelyezésére alkalmas új gyógyintézeteket és szállodákat.

Voltaképpen csak ezen a réven oldható meg a Tabán újjáépítésének kérdése is, mert hiszen, mint ismeretes, a székesfőváros legutóbb azt a hivatalos álláspontot foglalta el, hogy *a Tabán felépítése csak a fürdőváros kiképzésével egyidejüen, illetőleg a fürdőváros céljainak megfelelően történhetik.*

— Azt hiszem, hogy abban az esetben, ha mi a fürdőváros-propagandánál az orvosi szakvéleményeket fogadjuk el kiinduló alapnak, akkor a leghelyesebb utat követjük. Ma ugyanis akármennyire különösnek hangzik is, Budapesten alig van olyan ember, aki teljesen tisztában lenne azzal, hogy a rendelkezésünkre álló gyógyvizek milyen értéket és milyen lehetőségeket reprezentálnak. Csak azt tudjuk, hogy sok és értékes gyógyvízzel rendelkezünk, valamennyien érezzük azonban, hogy *azoknak megfelelő kiaknázása korántsem történt még meg.*

— Fürdővárosról beszélni lehet, de csak akkor, ha megvannak a szükséges előfeltételek, és pedig nemcsak a természeti kincseket illetően, hanem a gyógykezelési lehetőségek szempontjából is.

Elvileg magam is nagyon helyesnek tartom, ha fürdőkórházról, vagy reumakórházról beszélnek, ennek az egyetlen intézménynek felépítése nem oldja meg azonban a kérdést, mert *a fürdőváros csak akkor alakulhat ki, ha egységes komplekszumba foglaljuk valamennyi forrásterületünket, pontosan és szakszerüen megállapítjuk a gyógykezelési lehetőségeket, emellett pedig nagy pénzügyi áldozatok meghozatalával ki is építjük azt a grandiózus méretű üdülő, vagy gyógyhelytelepet,* amilyennel ezidőszerint például Karlsbad dicsekedhetik.

— Önként értetődően gondolni sem akarok arra, hogy a fürdőváros megteremtésénél a közületé legyen minden vonatkozásban a vezető szerep. Nekünk, Budapest hatóságainak meg kell őriznünk a szakszerű kezdeményezés és a megfelelő irányítás jogát,

nem lehet azonban feladatunk, hogy közpénzek felhasználásával alapítsunk egy óriási méretű fürdőüzemet. Ez a magántőke feladata,

amely sokkal mozgékonyabban és éppen ezért a célnak is megfelelőbben tudja életrehívni a létesítményeket és egészen bizonyos, hogy abban az esetben, ha mi a fürdőváros életrehívásához szükséges előfeltételeket megteremtjük, akkor *nemcsak a belföldi pénzpiac, hanem a külföld hatalmas tőkecsoportjai is jelentős érdeklődést fognak tanusítani az üzletnek is kitűnő befektetések iránt.*

— Nem akarok kitérni most a részletkérdésekre, azt hiszem, elég, ha annyit mondok, hogy a Margitszigeten, a Császárfürdőnél, a Tabán területén, a Széchenyi-fürdőnél éppen úgy van tennivaló, mint akármelyik más forráscsoportunknál, mert ha tiszta fejjel, elfogulatlanul nézzük a helyzetet, kénytelenek vagyunk megállapítani, hogy

ha rendelkezünk is európai viszonylatban ismert, még hozzá kedvezően ismert gyógyintézményekkel, ezeknek száma és befogadóképessége oly csekély, hogy ezen az alapon egyedül fürdővárosról beszélni alig lehet.

— Jóslásokba egyáltalán nem kívánok bocsátkozni, annyit azonban nyugodtan leszögezhetek, hogy komoly és céltudatos munkával, *több cselekedettel, mint beszéddel,* pár esztendő leforgása alatt valóban meg tudjuk vetni annak a fürdővárosnak alapjait, amely lassanlassan a világ egyik legnagyobb jelentőségű gyógyközpontjává nőheti ki magát.

— Idegenforgalmunk, amely az utóbbi időben olyan örvendetes mértékben meggyarapodott, fogja ennek természetesen legelsősorban a hasznát látni, de általa tetemes fejlődéshez, állandó jóléthez fog jutni az ipar, a kereskedelem, a vállalkozás is.

Magyarország minden orvosát be kell kapcsolni a budapesti gyógyfürdőkultúra fejlesztésébe

Tudvalevő, hogy a balneológiával foglalkozó orvosok, tudósok, hatóságok, intézmények és adminisztratív közegek *minden hónapban összejönnek, hogy megbeszéljék Budapest-Fürdőváros fejlődésének jövő lehetőségeit.* A legutóbbi összejövetelen igen figyelemreméltó és a publikumot is közelről érdeklő felszólalás hangzott el *Benczur* Gyula dr. egyetemi tanár részéről, aki fejtegetései során csaknem teljesen ugyanazt az álláspontot foglalja el, amelyet e számunk hasábjain *Lamotte* Károly alpolgármester hangoztat. A *Fővárosi Hirlap* munkatársa említett előadása alkalmából felkereste.

Benczur Gyula dr.

rk. egyetemi tanárt,

aki a következőkben ismertette szempontjait:

— Budapest hév-gyógyvizei kétségtelenül *megérdemlik, hogy bel- és külföldi gyógyvendégektől látogatott fürdőhellyé avassák fővárosunkat.* Természetesen egy komoly gyógyfürdő ismertté és kedveltté vállásához idő kell. Egyik fürdő sem virágzott föl évek, *mindegyik csak évtizedek alatt.* De

ezt az időt megrövidítheti az orvosi kar komoly pártfogása.

Hogy hazai orvosaink Budapest hév-vizein felépült gyógyfürdőit még kellőkép nem pártolják, annak oka egyrészt *bizonyos indolencia,* a gyógyfürdők vizeinek, azok hatásainak *nemismerése,* másrészt és talán főkép az, hogy

a gyakorló orvosok érdekellentétet látnak saját gyakorlatuk és a fürdők mai orvosi ellátása között.

Ezen *segíteni kell.* Budapest helyzete *nem hasonlítható össze egyszerüen más neves fürdők* (Gastein, Nauheim, Karlsbad, Wiesbaden, Pöstyén, stb.) helyzetével, *hiszen milliós világváros, főváros, amelyben fürdők is vannak.* De nem tekinthető oly nagy városnak sem, amelyben csak egyes fürdőszigetek vannak, amelyeket a felsorolt gyógyfürdőkkel összehasonlíthatnánk. A budapesti gyógyfürdők helyzete *különleges.* Nagy városban lévő fürdők, amelyek orvosi ellátás és számos más szempontból *egész különleges megítélést tesznek szükségessé.* A ténynek eddig kellőkép való tekintetbe nem vétele egyik oka annak, hogy fővárosi és hazai orvosaink e gyógyfürdőket nem pártolják eléggé.

— Ma a világ minden gyógyfürdője kihangsúlyozza *speciális gyógytényezőit. Nauheimba* az a beteg megy, akinek o hely hires *szénsavas* vizére van szüksége, *Karlsbadba* első sorban olyan beteg jár, aki e gyógyhely *vizét* akarja *a helyszinén* használni, Pöstyénbe az megyen, aki az ottani *iszapkúrát,* Baden bei Wienba pedig az, ki az ottani *meleg-kénes* fürdőket akarja gyógyitás céljából használni. *Igy kell tenni Budapesten is.*

— Bármennyire értékesek a gyógyfürdőknek *bizonyos konkurrenciát okozó modern elektromos kezelések,* nem szabad ezekre vetni a súlyt, mert hiszen

ezek a kezelések mindenütt, az orvosi rendelőkben is elvégezhetők.

— Ezek a modern fizikoterápiás eljárások kitünően kisegíthetik fürdőinket, mégis

elsősorban a hév-vizeinkben való fürdőzésre, iszapolásra, az ezekkel kapcsolatos gyógymasszázsokra, szénsavas kurára és ivó gyógyászatra kell irányitanunk a hazai és külföldi betegek figyelmét.

— A budapesti gyógyfürdőknek csak akkor lesz *jó hire* külföldön,

ha gyógyeredményeinket speciális, helyhez kötött természetes gyógykincseinkkel tudjuk elérni,

nem pedig mindenütt elvégezhető eljárásokkal.

— Tervszerüen kell eljárnunk. A mai orvosi generációt, de elsősorban a leendő orvosokat (orvostanhallgatókat) kell oktatnunk *balneologiára* és ezzel kapcsolatosan a *budapesti gyógyvizek értékelésére, használatára.* Ezt egyetemi előadásokon, kurzusokon, továbbképző előadásokon kell tennünk és pedig *lehetőség szerint már most is.* Gyógyvizeinknek, különösen külföldön való megismertetése érdekében, tudományosan kell foglalkoznunk az ezeket a vizeket igénylő betegségekkel és e gyógyvizek hatásaival. E célból is

égetően sürgősen szükségünk van a „Fürdőkórház"-ra (nem reuma-kórházra) és egy magyar „Ásványvizkutató Intézet"-re.

— A budapesti gyógyfürdőket *meg kell nyitni* az egész magyar, első sorban *a közel 4000 budapesti orvos betegei számára,*

olykép, hogy még a halvány lehetősége se legyen annak, hogy a betegét a fürdőbe küldő orvos e páciensét más orvos javára elveszitse.

E félelem tartja ma vissza a legtöbb orvost a budapesti gyógyfürdők igénybevételétől. Célszerű, ha megteremtünk egy nagyobb, speciálisan fizikoterápiához és balneológiához értő *„balneológusgárdát"*, akik aztán minden budapesti, sőt minden magyar orvossal együtt kezelhessék betegeiket, saját előírásuk szerint a *budapesti gyógyfürdőkben.* A budapesti gyógyfürdőt igénylő beteg, a vidékről vagy külföldről gyógyszállóinkba jövő vendég kereshesse ki a portásoknál felfektetett orvosi névsor alapján azt az orvost, *azt a specialistát* (belgyógyászt, nőgyógyászt, idegorvost, rheumatologust, stb), *akit akar,* keresse föl annak rendelőjét vagy hívja szállóhelyére, kúrája előírására. A gyógyfürdőkben

önálló rendelés pedig ne történjék,

mert ez mindig és minden körülmények között az orvosok ezreit arra fogja birni, hogy betegeit féltve, ezeket távol tartja a budapesti gyógyfürdőktől. A gyógyfürdők főorvosai legyenek *jól fizetett (nyugdijjogosultsággal bíró)* orvosok, akik minden, a fürdőben gyógyuló beteg kúráját ellenőrzik, annak helyes vitelét *garantálják.* Esetleg konziliárusai lehetnek kúra szempontjából a beküldő orvosnak és annak kívánsága esetén alorvosuk segítségével esetleg még kisegítő gyógyeljárást (villam-, diatermia, rövidhullámkezelést, stb.) is végeztethetnek, *de csak mellékesen,* csak *ha* a beküldő orvos *ezt a kezelést is a fürdőben akarja végeztetni.* A fősúly mindig és minden esetben a természetadta gyógytényezőinken (fürdő- és ivókúráinkon) kell, hogy feküdjön. Ilyen rendszer mellett, *Budapest-gyógyfürdő* a mostani lehetőségek mellett előreláthatóan *sokkal gyorsabban fog fejlődni, mint a mai viszonyok között.*

— Szükséges, hogy minden hatóságnál, magasabb fórumon, ahol gyógyfürdőink fejlesztéséről, mikép való kiépítéséről, ellátásáról, stb.-ről döntenek, olyan orvos is foglaljon helyet, *akinek szava súlyosan latba esik.* Természetes, hogy czeknek az orvosoknak *teljesen tárgyilagosaknak kell lenniök és a budapesti gyógyfürdők egyikénél sem szabad érdekeltséggel birniok.*

•

Ugyancsak a minap tartotta vitaülését *József Ferenc* dr. királyi herceg elnöklésével a Budapest-Fürdőváros Egyesület. Az egyesület alelnöke, *Szviezsényi* Zoltán dr. min. tan., a gyógyhelyi bizottság igazgatója ismertette az ankétsorozat célját, aztán *Frank* Miklós dr. főorvos, a Balneologiai Egyesület főtitkára külföldi tanulmányokra épített nagyszabású előadást tartott *„A tudományos fürdőkutatás"* címmel. A vitaülést két hét mulva folytatják.

Pár nap mulva leérkezik a fővároshoz a belügyminiszter leirata a költségvetés jóváhagyásáról

A fővárosi törvény értelmében a belügyminisztériumnak minden év március 31. napjáig kell nyilatkoznia a székesfőváros költségvetését illetően. A *Fővárosi Hirlap* értesülése szerint az elmult napokban

a belügyminisztériumban több bizalmas értekezlet volt,

amelyen a székesfőváros vezetősége is résztvett és amelyek azt célozták, hogy a költségvetésre vonatkozóan részletes és kimerítő felvilágosításokat kapjon a belügyminisztérium. *Ezeken az értekezleteken Szendy Károly polgármester és Lamotte Károly alpolgármester, továbbá Bódy László tanácsnok képviselték a székesfővárost.*

A kiszivárgott hírek szerint a *belügyminisztérium fővárosi főosztálya már*

a legközelebbi napokban végez a költségvetés felülvizsgálati munkájával

és az arra vonatkozó jóváhagyást, illetőleg a jóváhagyással kapcsolatos rendelkezéseket március utolsó hetében küldi meg a polgármesternek.

Pelikan
CARBONPAPIR
VEZÉRKÉPVISELET
Stalla Lajos Budapest, V.,
Vilmos császár-út 42.

YELLOW
szivacsbehozatali áruház, Budapest, VI., Andrássy-út 32.
Telefon: 11-3-36. — Modern háztartási és testápolási cikkek, kefe- és seprőáruk, szarvasbőrök.

SCHIFFER ÁRMIN
KERETLÉC ÉS FAÁRUGYÁR
BUDAPEST, VII., KIRÁLY-U. 79. TEL.: 44—4—85.

SINGER PÁL
„PALSING" GYÁRTMÁNYOK IRODÁJA
Iroda tel.: 11—0—04, 11—0—02.
BUDAPEST, V., TÁTRA-UTCA 20/B.
Irodai cikkek • Carbonpapír • ÍRÓGÉPSZALAG

Racionalizál az üzempolitikai bizottság, de az elektromosáram tarifaemelését nem javasolja

Soron van a Beszkárt-tarifarevizió, utána a Gázművek és Vízművek vizsgálata következik

A 17-es ellenőrzőbizottság is átvizsgálja az üzempolitikai bizottság javaslatait

Az üzempolitikai bizottság hetek óta tartó komoly munkájának, annak ellenére, hogy az autonómia elé terjesztendő javaslatok végleges megszövegezésére csak április elején kerül sor, máris komoly eredményei mutatkoznak.

Illetékes helyről

szerzett információnk szerint az előterjesztett szakértői vélemények alapján *nagyjából már kialakultak az elektromos áramszolgáltatás új áraira vonatkozó tervek.* A szakértők, elsősorban pedig vitéz *Verebély* László, azt a felfogást képviselték a bizottságban, hogy *az új áramtarifának minden tekintetben honorálnia kell a fogyasztóközönség érdekeit.* Hangsúlyozta, hogy fentarthatatlan a többfogyasztásnál megállapított, emelkedő kulcsú díjszabás, mert ezzel nem bevételei gyarapodását éri el a főváros, hanem számolnia kell a fogyasztás visszaesésével. A kereskedőknek és iparosoknak régi sérelmeit oszlatja el annak a rendszernek a bevezetése, amely megszünteti a nagyfogyasztók részére megállapított drágább tarifákat és a nagyobb mennyiségű áramot igénybe vevő fogyasztóknak biztosít árengedményeket.

Áremelésről az új villanytarifában nem lesz szó, csupán racionalizálási intézkedések történnek,

amelyeknek életbeléptetésétől a fogyasztás jelentős mérvben való megnövekedését lehet remélni.

Különös súlyt helyez a szakértők jóváhagyásával megállapított legújabb tarifatervezet a kisemberekre. Az alapelv ugyanis az, hogy a nehéz körülmények között élő szegényebb néposztály érdekében továbbra is érvényben tartják az eddigi tarifákat, a nagyobb lakásokban azonban már kötelezően írják elő az alapdíjas díjszabásokat.

A két szobánál több helyiségből álló lakásokban *a szobák száma szerint emelkedik az alapdíj,* amelyet *egy-egy szoba után ötven fillérre* terveznek. A tervezet szerint általános vonatkozásokban

érvényben marad a kilowatt óránként ezidőszerint is felszámított 35 filléres tarifa,

a fogyasztás fokozatos emelkedésével egyidejűleg azonban ebből a ma érvényes tarifából *árengedményeket adnak.* Ezek az árengedmények abban az esetben, ha az Elektromos Művek a leszállítást a fokozott fogyasztás esetében 35 fillérről 30 fillérig mérséklik, a kezdeti időkben

egy-két éven keresztül évi 5—600.000 pengő bevételcsökkenést fognak eredményezni.

Ha a mai időkben minden áldozat meghozatala kétszer is megfontolandó, az üzempolitikai bizottság tagjainak az a meggyőződése, hogy

a bevételek átmeneti visszaesése hamarosan kiegyenlítődik, sőt bevételi többletekkel is lehet számolni,

mert a fogyasztóközönség az olcsóbb villanyt nagyobb mértékben fogja igénybe venni, emellett pedig ügyes üzleti politikával és modern propagandával a fővárosi házakban lévő lakások ezreit lehet még felszerelni villanyvilágítással. A kérdéssel szorosan összefügg persze, hogy a tatarozási kedvezményeket meghosszabbítják, mert a háztulajdonosok könnyebben határozzák el magukat a tulajdonukban lévő bérházak modernizálására és a fővárosi közművek szolgáltatásának igénybevételére.

Szóbakerült az üzempolitikai bizottság szakértőinél az a kérdés is, *nem lenne-e kívánatos az áramszolgáltatási tarifákat az egészen nagy fogyasztóknál, tehát üzlettulajdonosoknál, vállalkozóknál, nagyobb hivatalokban a 30 filléres díjszabás alá mérsékelni.* Értesülésünk szerint ennek a tervnek is voltak hívei az üzempolitikai bizottság tagjai között, *Plósz* Pál, az Elektromos Művek vezérigazgatója azonban arra az álláspontra helyezkedett, hogy mindaddig, amíg a gyakorlatban nem látják a tarifamódosítás eredményeit, *túlzott dolog lenne a nagyobbmérvű tarifacsökkentésbe belemenni.* Álláspontját a szakértők is honorálták, ennélfogva az a felfogás alakult ki, hogy

a nagyfogyasztóknál sem javasolnak 30 filléresnél olcsóbb áramot.

Ha meggondoljuk, hogy a nagyfogyasztók a multban is, jelenleg is 54 fillért térítenek meg az elektromos áram kilowattjáért, akkor megállapíthatjuk, hogy már a 30 fillérre leszálló díjszabás is nagyon jelentős mértékű árengedménnyel egyenértékű.

*

Az üzempolitikai bizottság egyébként a mult szombaton *a BSzKRT igazgatósági épületében tartotta meg szakértői értekezletét,* mert a villamosvasút ügyeinek vizsgálatával kapcsolatban felmerült annak a szükségessége, hogy a szakértők az adminisztráció központjában végezhessenek el bizonyos ellenőrző teendőket. A BSzKRT reformjaira vonatkozó tárgyalások is jelentős mértékben előrehaladtak már és az üzempolitikai kérdések egész seregét tisztázták.

A BSzKRT tarifamódosításához még nem nyult hozzá a bizottság,

mert erre a szakértők felfogása szerint csak akkor kerülhet a sor, amidőn *az üzemi adatok és javaslatok teljes birtokában a legbehatóbban foglalkozhatnak a kérdéssel.*

A BSzKRT tarifaemelése, ha kisebb mérvben is, de feltétlenül be fog következni,

— mondja beavatott informátorunk, — mert a vasút jelenlegi anyagi helyzete egyáltalán nem mondható rózsásnak, viszont az is kétségtelen, hogy a világvárosias forgalom nagyobbmérvű kifejlesztése érdekében több, *nagy költséget igénylő, sürgős beruházást kell elvégezni.* Ezek a beruházások szoros összefüggésben vannak a BSzKRT műszaki vezetősége által már régebben kivánt *vonalmegrövidítési tervekkel,* továbbá *a villamoskocsik gépi berendezésének felújításával. Uj vágányfektetésre is többhelyütt sor fog kerülni,* mert a BSzKRT nem térhet ki egyes vidékek jogos óhajai elől, amelyek arra vonatkoznak, hogy a jelentékenyebb településeket a város szívéhez közlekedési szempontból közelebb hozzák. Az utolsó tizenöt esztendő külterjes fejlődése szükségszerűen hozta magával ezeknek a kívánságoknak létrejöttét és mivel a város periferiális részein egész sereg olyan villamosvonal fut, amelyhez szárnyvonalat kapcsolni aránylag nem nagy költséggel lehetséges, a szakértők azt javasolják, hogy *ezeket a bekapcsoló vonalakat, amelyek egyébként legtöbbször csak párszáz méter hosszúak, késedelem nélkül építsék ki.*

A szakértők egyrésze ellenezte ezt a tervet, mert a kérdéses forgalom megjavítására *az autóbuszt tartja alkalmasabbnak.* A forgalom meggyorsítása szempontjából ez a terv tetszetős ugyan, de hiányzanak a megfelelő anyagi lehetőségek, mert a szóbanforgó új településeknél egyrészt nem megfelelőek még a közúti viszonyok, másrészt *a székesfőváros néhány esztendeig aligha kerül abba a helyzetbe, hogy normális bevételeinek felhasználásával újabb ötven, vagy száz autóbuszkocsit helyezhessen forgalomba.* Az az ötven új autóbusz ugyanis, amelynek szállítása április első napjaiban kezdődik meg, már nem vehető igénybe, mert korábbi tervek végrehajtása gyanánt azoknak beosztása elvben már megtörtént.

*

Az üzempolitikai bizottság mellé rendelt szakértők egyébként már megtették az előkészületeket arra, hogy

két héten belül megkezdik a Gázművek és Vízművek vizsgálatát is.

Ennél a két üzemnél a reviziós munka sokkal könnyebb és rövidebb lesz, mint akár az Elektromos Műveknél, akár a BSzKRT-nál, minélfogva *egészen bizonyos, hogy az üzempolitikai bizottság arra a határidőre, amelyet Sipőcz Jenő dr. főpolgármesternek adott, tehát április 15-ére összes javaslatait elébe terjesztheti.*

Státusrendezés és tarifaarányosítás a 17-es bizottság előtt

A tizenhéttagú ellenőrző bizottság a jövő héten tovább folytatja a szanálással kapcsolatos kérdések megvitatását. A bizottság legközelebbi ülésén a *státusrendezésre tett javaslatokat terjeszti a főpolgármester a tagok elé,* egyidejűleg pedig megindul a *kényszernyugdíjazási ügyek* lebonyolítására hivatott öt bizottság párhuzamos működése is, amelyről a *Fővárosi Hirlap* múltheti számában *Liber* alpolgármester részletesen tájékoztatta az érdekelteket. A főpolgármester bízik abban, hogy, jóllehet a státusrendezési javaslatok óriási anyagkomplexumot foglalnak magukban, legalábbis az azokban lefektetett alapelvekre vonatkozóan még Husvét előtt, megkapja az ellenőrző bizottság tagjainak jóváhagyását. Mint a *Fővárosi Hirlap* megírta,

az új státus életrehivása, pénzügyi okokra való figyelemmel, nem egyszerre, hanem csak fokozatosan történik meg.

A Húsvét után következő héten azután már *permanens ülésekbe kezd a 17-es bizottság.* Ekkor ugyanis

eléje kerülnek az üzempolitikai bizottság javaslatai,

amelyeknek keresztülvitele fogja voltaképpen megszabni a szükségesnek mutatkozó szanálás kereteit. Az eddigi megállapítások szerint az a helyzet, hogy ha a jövő fejlődés érdekében szükség van bizonyos áldozathozatalokra, ezek nem lesznek olyan nagymérvűek, amelyek elviselhetetlenül nehezednének a székesfőváros közönségére.

Nem annyira tarifaemelésekre, mint inkább tarifaarányosításokra gondolnak a szakértők,

akik bíznak abban, hogy a székesfővárosi üzemekben rejlő hatalmas erőket racionálisabb gazdálkodás mellett az eddiginél sokkal jelentékenyebb mértékben lehet kihasználni.

Egyszerű, de modern szükséglakásokat épít a főváros

A székesfőváros kislakásépítő tevékenysége április folyamán újult erővel megindul. *Szendy* Károly polgármester ugyanis, mint azt a *Fővárosi Hirlap* hasábjain már hetekkel ezelőtt kijelentette, a legsürgősebben meg akarja kezdetni a tervbevett *ezer* szükséglakás első csoportjának, *hétszáz egyszoba-konyhás helyiségnek építési munkálatait.* A szükséglakásépítési akciónál a magasépítési ügyosztály, amelynek mérnökei a tervek elkészítésével foglalkoznak,

felhasználja azokat a tapasztalatokat is, amelyek az osztrák fővárosban épült inséglakástelepeknél szűrődtek le.

Nem létesítenek külön konyhát az egyes lakásokban, hanem főzőfülkéket építenek, amelyekben azonban *gázüzemre* rendezkednek be. Az eddigi szükséglakásokból hiányzott a gáztüzelés és a villanyáramot is csak az újabb típusú házakba vezették be. A most megvalósulásra kerülő tervek azonban *súlyt helyeznek arra,* hogy

a lakások ebből a szempontból is modernekké váljanak.

A polgármester elhatározása az, hogy

a szükséglakásépítési akciót a lehetőségig a kisiparral kívánja lebonyolíttatni.

A magasépítési ügyosztály elgondolása értelmében az új szükséglakástelep házait *nem azonos tervek szerint építik fel,* hanem egyes épületeknél *különböző stílust alkalmaznak.* Természetesen kerülik a fényűző berendezkedést, emellett azonban

különös gondot fordítanak arra, hogy a bérkaszárnyarendszer ridegsége ne legyen szembeszökő, hanem valamennyi épület megfeleljen a modern építészeti követelményeknek.

A hétszáz új szükséglakásból kétszáznegyvenet *a hajdani kőbányai sertésszállások területén épí e nek fel,* a további négyszázhatvan lakást pedig a *Kén-utca* és a *Gubacsi-út* által határolt székesfővárosi telken. Amennyiben a hétszáz új kislakás sem lenne elegendő a jelentkező igények teljes kielégítésére, *abban az esetben a polgármester újabb javaslattal fordul az autonómia szerveihez,* hogy

még további háromszáz lakást létesíthessen, ugyancsak Kőbánya területén.

A XIII. ügyosztály mérnökeinek véleménye szerint, amennyiben a szükséglakásos bérházak építkezése május folyamán megkezdődhetik, úgy *az új telepeket kora ősszel már át is adhatják rendeltetésüknek.* Gondoskodni kíván a főváros természetesen arról is, hogy az új telepek körül *városias viszonyok uralkodjanak,* ezért elhatározta, hogy

egyrészt megfelelő útépítéssel, másrészt területrendezéssel igyekszik az új telepek környékét szebbé tenni.

Szó van arról is, hogy kisebb típusú iskolát építenek *a Gubacsi-úti telep közvellen környékén,* emellett pedig

magában az épülettömbben gondoskodnak fürdőhelyiségek és olvasószobák létesítéséről.

Közlekedési szempontból egyik helyen sincs különösebb intézkedésre szükség, mert a Gubacsi-úthoz is, a kőbányai telephez is *egészen közel húzódik el a Beszkárt villamosvonala.*

Élénk építkezési kedv mellett elmaradnak a tatarozások

Miért nem tudják igénybevenni a még leromlottan álló házak tulajdonosai a tatarozási kedvezményt

Az építkezések megindulása előtt állunk. A mai viszonyok között fokozott jelentősége van annak, hogy az építkezési kedv és lehetőség beváltsa azokat a reményeket, amelyeket a mult évi eredmények után ehhez az esztendőhöz fűznek. Mint a jelek mutatják, ezek a reménységek nem hiábavalók. A *Fővárosi Hirlap* még hónapokkal ezelőtt megállapította és ma csak megerősítheti, hogy *a mult évihez hasonló tempóban, de talán még fokozottabban épülni fog Budapest*, de számítani kell az idei építő kampánynak egy nagy szépséghibájára is: *a tatarozási kedvezmények igénybevételével várt renoválások és korszerű átépítések csak gyéren fognak munkaalkalmat adni*, annak ellenére, hogy az adókedvezményt erre az évre is meghosszabbították és hogy a Pénzintézeti Központnál és a hitelt nyujtó intézeteknél nagyon jelentős összegek állnak az igénylők rendelkezésére.

Ennek a nyugtalanító jelenségnek okát minden vonatkozásában fejti ki a következőkben *Katona* János mérnök, akihez, mint már nevezetes építésügyi szakkérdésekben más alkalommal is, felvilágosításért fordult a *Fővárosi Hirlap* munkatársa. Nagyon időszerű kérdésünkre

Katona János

törvényhatósági bizottsági tag

a következőket mondta:

— *Az építkezési tevékenység ebben az esztendőben igen élénknek igérkezik, hacsak az építőanyagkartellek nem rontanak túlságosan a tagadhatatlanul nagy építő kedven.* Fontos volna azonban, hogy *a munkában megfelelő mértékben részesüljön a kisiparosság is*, de, fájdalom, ezen a téren *alapos aggodalmakat* kell táplálnunk.

— Amilyen örömmel vette tudomásul az építőiparosság és különösen a kisipar *a tatarozási adókedvezményeknek* az idei év végéig való kiterjesztését, éppen olyan *aggodalommal látja a helyzet kialakulását*. De nem kevesebb aggodalom tölti el azokat a háztulajdonosokat, akik házaikat a súlyos gazdasági viszonyok folytán kénytelenek voltak kölcsönökkel megterhelni.

Nem tudják megszerezni a tatarozáshoz szükséges hitelt, mert ez csak tehermentes házakra, vagy csak első helyi betáblázásra vehető igénybe,

ezzel elesnek azután a tatarozási kedvezménytől, aminek következményeként *a meghosszabbítás ellenére sem fogja beváltani a tatarozási kedvezmény a hozzáfűzött reményeket.*

— *Ezt a helyzetet feltétlenül orvosolni kellene*, annál inkább, mert

a gyengébb kezekben lévő ingatlanok azok, amelyek legjobban rászorulnak a tatarozásra és a modern átépítésre,

amit az *egészségügyi követelmények mellett a városkép kedvezőbb kialakulása* is megkíván és ennek keretében az a szempont, hogy az elavult és vedlett épületek ne rontsák a közelükben lévő, már rendbehozott házak esztetikai hatását. Hiszen a tatarozási és modernizálási adókedvezményeknek nyilvánvalóan az volt a kettős célja, hogy a lerongyolódott házakat az egészségügyi követelményeknek és a mai lakásigényeknek megfelelően átalakítsák, másrészről, hogy külső hatásukkal a városképet emeljék. Ezeknek a céloknak elérése érdekében

lehetővé kellene tenni, hogy a tatarozási kedvezményben részesülhessenek a gyengébb kezekben lévő ingatlanok is,

amelyek több-kevesebb mértékig bekebelezett kölcsönnel vannak megterhelve. Megfelelő körültekintéssel feltétlenül módot lehetne találni erre, esetleg olyan formában, hogy *az állam és a kölcsönt nyujtó intézetek garanciát nyerjenek a tatarozáshoz igénybevett összeg visszafizetésére.* Ez a garancia különben önként adódik, mert a közelmult példái azt mutatják, hogy a tatarozott és modernizált házak lakásai sokkal könnyebben kapnak lakót, amellett is, hogy ezeknek a lakásoknak bérhozama a tatarozás után, tetemesen emelkedett. Igy egyfelől az a körülmény, hogy a modernizált házak lakásai biztosabban bérbeadhatók, másfelől a bérösszegeknek a tatarozás utáni emelkedése *a korábbi kölcsönadókat is csak előnyösebb helyzetbe juttatja*, még akor is, ha

a tatarozáshoz szükséges összeget plusz kölcsönként az ingatlantulajdonos rendelkezésére bocsátják vagy pedig elsőbbségi engedélyt adnak a tatarozási kölcsönt nyujtó intézetnek.

Hiszen a kölcsönnek mintegy fele az elengedett adóból, a másik fele a korábban üresen álló lakások béréből, illetőleg a tatarozás révén keletkező magasabb bérösszegből körülbelül megtérül.

— De mindezeken felül a méltányosság parancsa az, hogy ebből az adókedvezményből ne rekesztessenek ki éppen azok a nehezebb helyzetben levő háztulajdonosok, akik a korábbi évek súlyos gazdasági viszonyai miatt kénytelenek voltak ingatlanaikat kölcsönnel megterhelni.

— És nem utolsó sorban áll itt

az építőipar és a tatarozásnál főképen számításba jövő kisipar érdeke:

a munkalehetőség teremtése, amelyet a munkanélküli iparos és a munkanélküli munkás annyira vár és amelynek reménységét most, ezek a nehézségek lelohasztják. Már ez a nagy érdek egymagában szükségessé teszi *az idevonatkozó rendeletnek az élettel számoló módosítását.*

KŐBÁNYA FEJLESZTÉSÉNEK ÉS VÁROSRENDEZÉSI KÉRDÉSEINEK SORSA

TANÁCSKOZÁS A BELÜGYMINISZTÉRIUMBAN

Janda Károly dr. miniszteri tanácsos, a belügyminisztérium városi főosztályának vezetője hétfőre a belügyminisztériumban értekezletet hivott össze, amelyen résztvettek a X. kerület országgyűlési képviselői, törvényhatósági bizottsági tagjai és Kőbánya gazdasági életének vezető férfiai. *Kőbánya városrendezési kérdései és általában jövendő fejlődésének problémái* kerültek megvitatásra ezen az értekezleten, amelynek céljáról

beavatott helyen

a következő felvilágosítást adták a *Fővárosi Hirlapnak:*

— Az értekezleten elsősorban

a sertésszállások területének rendezési problémáival

foglalkoztak, különös tekintettel a legközelebbi jövőben felépítésre kerülő szükséglakásokra. E mellett azonban tájékozódni kívánt a minisztérium a közvetlenül érdekeltektől arra vonatkozóan is, hogy *a fővárosi életből meglehetős mértékben kikapcsolódott Kőbánya városiasabb jellegüvé tételére milyen intézkedések megtétele a legsürgősebb*, illetőleg milyen anyagi hitelkeretek között lehet a halaszthatatlannak ítélt munkálatokat elvégeztetni.

— Az értekezlet összehívására a sertésszállások időszerű kérdése mellett azért került a sor, mert

egyrészt a polgármesternek, másrészt a Fővárosi Közmunkák tanácsának nagyszabású tervei vannak a X. kerület jövő fejlődését illetően.

Még mindig az a helyzet, hogy Kőbánya, amelynek tengerszint feletti magassága a Gellért hegyével vetekszik, voltaképpen nem egyéb, mint egy nagykiterjedésű mezőváros, illetőleg gyárváros. A főváros legutóbbi nagyarányú fejlődésének hulámai nem hatottak ki a X. kerületig, jóllehet rengeteg beépítésre váró telek áll rendelkezésre. Minthogy a külterjes fejlődés hihetetlenül nagy áldozatokat kívánt meg az utolsó tizenöt évben a székesfővárostól a közművek és a közlekedésügy terén, amióta intenzívebben foglalkoznak a fővárosi telekpolitika irányításával, egyre sürgetőbben merül fel az az óhajtás, hogy

a periferiális építkezések helyett Kőbánya kiépítésére kerüljön sor,

Ennek a városrésznek ugyanis a közlekedése megfelelően biztosítva van, másrészt pedig rendelkezésre állanak a közműhálózatok és nem hiányoznak az utak sem.

— A főváros intéző köreinek konkrét elhatározása az, hogy

a legsürgősebben el kell készíteni a X. kerületre vonatkozó új városrendezési terveket,

és azok életrehívásával éppen olyan szerves részévé kell tenni ezt a kerületét a fővárosnak, mint amilyenek a belterületen fekvő többi közigazgatási kerületek.

Rövidesen vállalatbaadják a Rudas modernizálási munkálatait

A tervező műépítész 2,200.000 pengős előirányzata elegendő és az OTI kölcsönből megvan rá a fedezet — A Szent Imre fürdő, mint a Rudas kiegészítője

A Rudas-fürdő újjáépítésének régóta húzódó ügye most *a legközelebbi megvalósulás stádiumába került.* A polgármesternél pár nappal ezelőtt megjent a *Közmunkatanács* vezetősége, továbbá *Hültl* Dezső müegyetemi professzor, aki mint ismeretes, az új fürdőépület és a vele kapcsolatos szálloda tervező műépítésze. *A bizalmas értekezleten* tövéről-hegyére megbeszélték azokat a kívánságokat, amelyeket a székesfőváros, illetőleg a *Közmunkatanács* az új Rudasfürdőt illetően támaszt. Mint a *Fővárosi Hírlap*

beavatott helyről

értesült, a vita ezen az értekezleten főként akörül folyt, hogy az a 2,200.000 pengő, amelyre a tervező-műépítész számításai alapján szükség van a nagyszabású építkezés lebonyolítására, hiánytalanul elég lesz-e tervek életrehívására. Az értekezleten résztvevő *Wossala* Sándor tanácsnok, a magasépítési ügyosztály vezetője, aki mint ismeretes, a polgármester utasítására *mérnökeivel tételről-tételre felülvizsgálta a számításokat,*

a műépítésszel egybehangzóan megnyugtató kijelentéseket tett, mire az értekezleten résztvevők hozzájárultak ahhoz, hogy az új építkezést már a legközelebbi hetekben vállalatba adják.

Informátorunk szerint *a magasépítési szakbizottságot a jövő hét közepére hívják össze*, abból a célból, hogy a Rudas-fürdő építkezésére vonatkozóan megtegye észrevételeit. A polgármester szeretné, ha a kérdés még húsvét előtt a törvényhatósági bizottság elé kerülne, mert

amennyiben, a közgyülés is honorálja az építkezés sürgős jellegét, úgy a munka további elhalasztására semmi ok nincs,

ellenkezőleg: az építésre alkalmas jó időt, a tavasz és a nyár tartamát ki lehetne használni, hogy 1937-ben az új gyógyintézet *teljes üzemmel megkezdhesse működését.* Az értekezleten a polgármester a *Közmunkatanács* megbízottaival *együtt* fenntartotta azt az eredeti véleményét, hogy

a Rudas-fürdő helyén a polgári középosztály igényeinek megfelelő, emellett azonban modern gyógyintézménynek kell létesülnie.

Szóbakerült az ankéton a *Szent Imre*-fürdő átalakítása is, minthogy azonban a munkálatokra a fővárosnak ezidőszerint még nincs fedezete, az erre vonatkozó tárgyalás *csak akadémikus jellegünek tekinthető.* Annyit mindenesetre megállapítottak, hogy

a Szent Imre-gyógyfürdőnek már csak a források nagyjából azonos összetételére való tekintettel is, kiegészítő szerepet kell játszania a Rudas-fürdőnél.

Ha tehát későbbi időpontban bekövetkeznék ez az eset, hogy a Rudas területén épülő gyógyszálló nem elégíti a jelentkező igényeket, *akkor a Szent Imre-fürdő közvetlen közelében hasonló berendezkedést kell létesíteni.* Foglalkoztak a Szent Imre-fürdő előtt folyamatban lévő forráskutatási munkálatok eddigi eredményeivel is és megállapították, hogy miután *a próbafúrások a régi forrásokkal azonos összetételü hévvizet hoztak eddig felszínre, ott különleges természetü intézkedésekre szükség nincs.* Az új források feladata legelsősorban az lesz, hogy vízhozamukat részben a Szent Imre-fürdőben, részben a Rudas-fürdőben használják fel.

A Rudas-fürdő modernizálására szánt összeget, mint ismeretes, a polgármester az 1935. évi beruházási programban a főváros által felvett *OTI*-kölcsön keretében biztositotta, *ennélfogva az itteni építkezések késedelem nélkül való lebonyolításának semmi sem áll útjában.*

LATHYRUS virágszalon
Budapest, IV., Veres Pálné-u. 10 — Tel.: 86-8-70
Koszoruk, csokrok, télikerti növény és hajtuszhüllönlegességek
Városi tisztviselőknek 10% engedmény

Avenarius Művek
Különleges szigetelő anyagok, saválló és nedvességálló festékek gyára
Raktár és iroda: Budapest, VII., Almásy-tér 10.
Telefon: 431—38.

Nem lesz többé hajléktalan és segélyreszoruló ellátatlan a székesfővárosban

Áprilisban megnyílik a hajléktalanokat nyilvántartó központi iroda

A fővárosnak régi és állandó szociális problémája a magános hajléktalanok elhelyezésének és ellátásának kérdése. Sokat tett ezen a téren a főváros és segítette munkájában a Magyar Vöröskereszt Egylet, több más karitativ intézmény és az államrendőrség is, de a hajléktalanok száma az évek óta tartó gazdasági válság következtében egyre növekedett, a régi munkaképtelen, nagyobbára öreg hajléktalanok számát ezrekkel szaporították a munkanélkülivé lett fiatalok és számukkal együtt növekedett a nehéz probléma jelentősége is.

A főváros a mult évben igyekezett a szétszórt menhelyeket megszüntetni, ami a Pillangó-utcában megnyílt új menhellyel sikerült is, úgyhogy a fővárosi menhelyek fekvőhelyeinek száma megközelítőleg másfélezerre emelkedett. Ehhez járulnak még a Vöröskereszt, az V. kerületi Népház, az Üdvhadsereg menedékhelyei és az államrendőrség melegedőszobái. Összevéve mintegy 4600 hajléktalan számára van ezzel biztosítva a fedél. A főváros menhelyein elhelyezett hajléktalanok ingyenebéd és lóhús-utalvány formájában élelmezésben is részesülnek, de a többi menhely lakói és a hajléknélküliek csak napi lóhús-utalványt kapnak. Ez a gondoskodás természetesen nem kielégítő, de még ezenfelül megnehezíti a hajléktalanok szomorú helyzetét az a körülmény, hogy — a fővárosi menhelyeken elhelyezetteket kivéve — senki gondjukat nem viseli és akik teljesen hajlék nélkül vannak, éppen a legnehezebb helyzetben, nincsenek nyílvántartva és mint lakásnélküliek, elesnek olyan lehetőségektől, amelyekre a legjobban rászorulnának.

Ezen a helyzeten segít most a főváros legújabb intézménye, *a hajléktalanok központi irodája, amely április közepén nyílik meg a Pillangó-utcában*, a fővárosi menhelyek irodája mellett. A magános hajléktalanokról való gondoskodás terén nagyjelentőségű ez az új intézmény, amelynek céljáról és szervezetéről

Schuler Dezső dr.

tanácsnok,

a közjótékonysági és szociálpolitikai ügyosztály vezetője a következőket mondta:

— A fővárosi menedékhelyeken elhelyezett hajléktalanokat kivéve, a többi hajléktalanról eddig kielégítő gondoskodás nem történt. Miután azonban ezeknek az ellátatlan és a munkanélküliség következtében kereset és minden támasz nélkül úgyszólván a társadalmon kívül álló hajléktalan ínségeseknek a támogatására feltétlenül szükség van, a polgármester úr elhatározta, hogy *olyan központi irodát létesít*, amelynek működési köre kiterjed a magános hajléktalanok kéréseinek átvevésére, állandó, nyilvántartásukra, segélyezésükre és ügyeiknek intézésére, illetőleg tanácsadásra.

Az iroda a VI. ker. Pillangó-utca 13. szám alatt levő menhelyen létesül és április közepén nyílik meg.

— A hajléktalanok nyilvántartásba vétele részben a fővárosi éjjeli menedékhelyek, a m. kir. rendőrségi melegedők, a Magyar Vöröskereszt Egylet menhelyei és az V. ker. Népház nyilvántartása, illetve adatszolgáltatása, részben pedig a hajléktalanok személyes jelentkezése alapján történik.

A hajléktalanokról kartoték-nyilvántartás készül,

amely a legszükségesebb személyazonossági adatok felvételére terjed ki. A nyilvántartási adatok helyességének ellenőrzése végett az iroda állandó összeköttetést tart fenn a hajléktalanok elhelyezésére szolgáló intézményekkel, továbbá a kerületi előljárók népjóléti osztályaival, a Központi Szegénynyilvántartó és Inségmunkáselosztó Hivatallal és végül a m. kir. rendőrség bejelentőhivatalával. A hajléktalanok nyilvántartásával kapcsolatos egyéb tennivalók ellátására vonatkozóan a ker. előljárók szegénynyilvántartásának kezelésére megállapított szabályok irányadók.

— A központi iroda a hajléktalanokat a nyilvántartásba vétel után, a szükséghez mérten, hosszabbrövidebb ideig szóló érvénnyel kiállított és a kerületi előljárók által kibocsátott ellenőrző igazolványtól csak színben elétrő ellenőrző igazolvánnyal látja el. A hajléktalanok csak ennek az igazolványnak birtokában részesülhetnek segélyben és vehetik igénybe azokat a kedvezményeket, amelyeket a közsegélyre utaltak általában igénybevehetnek.

Az ellenőrző igazolvány alapján a jövőben a hajléktalan ínségesek is kaphatnak szegénységi bizonyítványt,

amit eddig csupán azért nem adtak ki részükre, mert nem volt bejelentett lakásuk. Szegénységi bizonyítvány hiányában pedig *sem ingyenes orvosi kezelésben nem részesülhettek, sem ingyen gyógyszert nem kaphattak, kórházi felvételük is a legnagyobb nehézségbe ütközött, okmányokat ingyenesen nem szerezhettek be.*

— A központi iroda felállítása után a magános hajléktalanok csakis a központi iroda útján részesülhetnek támogatásban, amely főleg természetbeni élelmiszer és ruhasegélyek, továbbá ingyenes éjjeli szállás kiutalására szorítkozik. A központi iroda személyzete egyben minden egyes hozzáforduló hajléktalant kihallgat, részére tanáccsal szolgál és ügyeinek intézését is végzi.

— A hajléktalanok segélyezése a kerületi előljáróságokon bevált rendszer szerint történik. A kerületi orvos által munkaképesnek minősített hajléktalanok — ép úgy, mint a fővárosi menedékhelyek munkaképes lakói — *kötelesek lesznek a kapott segélyek értékét ledolgozni.* A segélyezett hajléktalanok 2 pengőre értékelt napi 6 órai munkaszolgáltatásukat a kerületi mérnöki osztályok és a székesfővárosi kertészet által kijelölt munkahelyeken róhatják le.

Abban az esetben, ha valamelyik magános hajléktalan egyén a főváros területén lakáshoz jutna, de segélyre szorultsága továbbra is fennáll, a kerületi előljáró részéről csak abban az esetben lesz segélyezhető, ha a hajléktalanok központi irodája részéről való segélyezés beszüntetését igazolta.

Ujjáalakult a NEP tanügyi szervezetének intézőbizottsága

A tanügyi szervezet társadalmi tevékenysége a kerületekben

Kedden ülést tartott a Nemzeti Egység Pártja fővárosi tanügyi szervezetének intézőbizottsága, amely valójában *alakuló ülés* volt. *Az intézőbizottságba ezúttal kapcsolódtak bele közvetlenül a kerületi szervezetek*, amelyek képviselői ezentúl helyet nyernek a 79-ről 105 taglétszámra emelkedő bizottságban.

Az intézőbizottságnak ez a kiterebélyesedése bizonyára csak fokozni fogja azt a lelkes és értékes munkát, amelyet a szervezet, mind pedagógiai és szociális téren, mind pedig a NEP pártéletében *Dávid* Antal dr. egyetemi tanár, elnök, *Bernáth* István dr. állami gyógypedagógiai tanár, ügyvezető igazgató és *Miklós* Béla polgári iskolai tanár, főtitkár vezetésével kifejtett.

A tanügyi szervezet munkájának eredményeiről és céljairól az új alakulás alkalmából kérdést intéztünk

az elnökséghez,

ahol a következő felvilágosítást kaptuk:

— Az új fővárosi törvény, mint ismeretes, elvette a szolgálatot teljesítő fővárosi alkalmazottaktól a passziv választási jogot. Ez a körülmény hívta életre a két többségi párttal kapcsolatban a tanügyi szervezkedést, azzal a gondolattal, hogy a pártok célkitüzéseivel a tanügyi érdekek összeegyeztessenek. Ez igen könnyü feladat volt, mert hiszen minden pedagógusnak meggyőződése, hogy az *oktató rend érdekei azonosak a nemzet egyetemes érdekeivel és az oktató rend célja nem lehet más, mint a nemzeti jövő megmunkálásának szolgálata.*

— *A Nemzeti Egység Pártja tanügyi szervezete Gömbös Gyula miniszterelnök úrnak egyenes óhajára 1933 októberében alakult meg* és azóta a nemzeti egység eszméit szolgálja gyakorlati értelemben is, úgyhogy az egyes közigazgatási kerületekben felállított tanügyi szervezetek nemcsak a kartársakat tömörítik, de foglalkozásra való tekintet nélkül, minden körben folytatják a szervező tevékenységet. Hogy milyen eredménnyel, arra vonatkozólag elég talán felemliteni azt az egyetlen adatot, hogy az *országgyülési képviselői választások alkalmával tizenegyezernél több aláirást szerzett a tanügyi szervezet.* Ugyanekkor a szervezet központi elnöksége és az egyes iskolatipusok kiküldötteiből álló intézőbizottság, mint kezdeményező és véleményező-szerv állott és áll a NEP rendelkezésére. Igy például a mult év novemberében kiirt 216 rendes tanügyi állás betöltésénél, valamint az ezt követő ideiglenesitésnél igyekezett *a szolgálati idő alapján álló hivatalos rangsort érvényre juttatni.* Ez annál is inkább sikerülhetett, mert *Zsitvay* Tibor Ónagyméltósága módot adott arra, hogy a tanügyi szervezet képviseletet nyerjen a NEP személyiügyi bizottságában is.

— Az egész tanügyi társadalmat érintő kérdéseket és törekvéseket a szervezet *harminc programpontban* állította össze és minden iskolatípusnak és kategóriának törekvéseit igyekszik megvalósitani. Nagy segitségére van a szervezetnek mnukájában és céljai elérésében *Zsitvay* Tibor, a NEP fővárosi szervezetének elnöke, *Terbócz* Imre főtitkár, *Vályi* Lajos helyettes főtitkár, *Juhász* Jenő, *Dongó* Orbán, *Gazdy* Jenő, *Nagy* Ferenc és *Kertész* Elemér törvényhatósági bizottsági tagok.

— A tanügyi szervezet szép tevékenységet fejtett ki a *kerületek társadalmi életében*, hazafias ünnepségek, hangversenyek, müsoros esték, tudományos előadások rendezésével. Ez a munka a választások, majd a kinevezések mozgalmas napjainak elmultával élénken gyarapodott és most majd a kerületeknek az intézőbizottságba történt közvetlen bekapcsolódása után fog teljes mértékben virágzásnak indulni.

— Tovább folytatja missziós munkáját a szervezet a pedagógus közszellem, az együvétartozás ébrentartásában is, amiben máris nagy sikert ért el magával a megalakulással. Egyetemi tanárok, tanítók, tanítónők, óvónők, középiskolai és szakiskolai tanárok egyesültek itt az oktató rendben, a legteljesebb demokratikus alapon, amelyet a testvéri érzés a nagy nemzeti célok felé való törekvés forraszt egységbe.

Ebben a plasztikus körvonalozásban kaptuk az ismertetését és jellemzését a fővárosi tanügyi szervezetnek, amely egyik tagozata a *NEP országos tanügyi szervezetének.* Hatalmas testület ez. *Tagjainak száma 22.000 és az élén Csik* József ujpesti apátplébános, országgyülési képviselő áll.

Bíróság előtt a „nap-olajozó“

A nyáron újszerű permetező készüléket állítottak fel a *Széchenyi*-fürdő strandján és a *Hullám-fürdő* két oldalán. Ezeknek az istrumentumoknak az volt a rendeltetése, hogy 20 filléres díj ellenében *speciális nap-olajjal futtassák be a fürdőzők testét tetőtől-talpig.* A fürdővendégek nem lelkesedtek ezért az újításért, sőt sokan *hangosan tiltakoztak is ellene*, főként azért, mert *az olaj a fürdővizet tisztátlanná tette. A sajtó is kifogásolta az újitást*, úgyhogy

néhány napi működés után eltüntek a fürdőből ezek az olajozó masinák.

De ezzel még korántsem záródott le az olajozóaffér, mert *a vállalkozó az elmaradt haszon miatt* kártérítési pert indított *Budapest Székesfőváros* közönsége ellen.

Kalmár Nándor felperes a budapesti törvényszékhez benyujtott keresetében azt állította, hogy *Bánlaky* Géza igazgató, a vele kötött szóbeli megállapodás alapján *három évre szóló engedélyt adott neki.*

Friedrich Péter dr. törvényszéki bíró a tisztiügyészség védekezése alapján széleskörü bizonyítást rendelt el, aminek alapján a bíróság megállapította, hogy

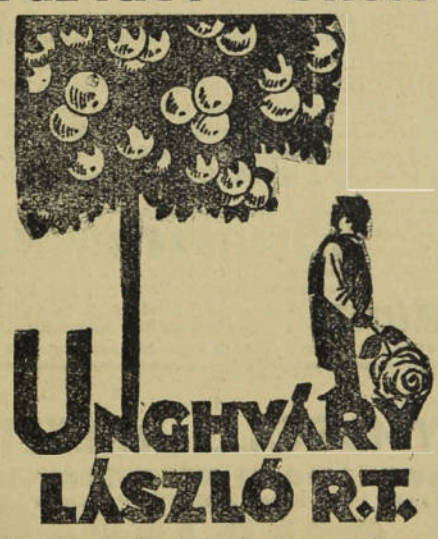
az üzemi szabály értelmében ilyen engedélyt végiegesen csak az üzemi választmány adhat.

Ezt kellett tudnia *a felperesnek is*, következésképp *Bánlaky* Géza igazgató, amint vallomásában előadta, tényleg

csak ideiglenes engedélyt adhatott.

Ilymódon a törvényszék *a felperest kártérítési keresetével elutasította* és kötelezte a 800 pengős perköltség megfizetésére.

Itt az idő! Ültessen!

UNGHVÁRY LÁSZLÓ R.T.

faiskolájánál, Cegléd—Budapest, Veres Pálné-utca 8. Telefon: 88-3-31. Árjegyzék ingyen

Események

FŐVÁROSI HIRLAP

Alapításának huszonötödik évfordulóját a FŐVÁROSI HIRLAP szeptember havában nagyszabású jubileumi szám

kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek

A HONSz küldöttsége Szendy Károly polgármesternél. A Hadirokkantak, Hadiözvegyek és Hadiárvák Országos Nemzeti Szövetségének igazgatósága és fővárosi csoportvezetőségi tagjainak száztagú küldöttsége az elmult héten tisztelgett *Szendy* Károly polgármesternél. A küldöttséget vitéz *Átvátfalvy Nagy* István dr. vezette, aki a fővárosi hadigondozottak nevében meleg szavakkal köszönte meg a polgármester atyai pártfogását.

A főváros és a vidék közös problémái. A miniszterelnök kívánságára a Nemzeti Egység Pártja elhatározta, hogy a főváros és a vidék között felmerült vitás kérdések letárgyalására *Ivády* Béla pártelnök vezetésével bizottságot alapít. Ebből a célból Ivády Béla értekezletet hivott össze, amelyen megjelent *Preszly* Elemér államtitkár, *Karay-Krakker* Kálmán főispán, *Sipőcz* Jenő főpolgármester, *Zsitvay* Tibor, a NEP fővárosi szervezetének elnöke, *Bessenyey* Zénó, a Közmunkatanács elnöke, a pestkörnyéki és a többi érdekelt országgyülési képviselő, köztük *Terbócz* Imre és *Usetty* Béla. Megalakították a bizottságot, mely megállapította, hogy a vitás kérdések az összes foglalkozási ágak érdekeinek szemelőtt tartásával oldhatók meg. Elhatározták, hogy folytatólagos ülések keretében részletesen letárgyalják az egyes kérdéseket. Remény van arra, hogy *kölcsönös megértés alapján a vitás ügyek mind a főváros, mind a vidék érdekeinek megóvására megoldhatók lesznek.*

Tisztújító közgyűlést tartott a Sas-kör. A Sas-kör most tartotta tisztújító ünnepi közgyülését *Nagy* Ferenc ügyvezető-elnök vezetésével. A *Sipőcz* Jenő főpolgármester lemondásával megüresedett *elnöki állást egyelőre nem töltötték be.* Egyhangúlag megválasztották a következő tisztikart: elnökhelyettes *Pete* Csongor, főtitkár, *Benesch* Nándor dr., főjegyző *Unghvári* Géza dr. Az igazgatóság tagjai közé többek között megválasztották *Usetty* Béla, *Pőzel* István és vitéz *Tóth* András országgyülési képviselőket is. A tisztújítás után *Usetty* Béla és *Pőzel* István országgyülési képviselők köszöntötték a Sas-kört, amely hivatva van a Belváros régi nemes hagyományait őrizni. A közgyülés után társasvacsora volt, amelyen *Nagy* Ferenc ügyvezető-elnök a kör jövő programját fejtegette, *Szende* Dezső dr., a szabadság ünnepéről emlékezett meg, majd *vitéz Tóth András felavatta a Sas-kör serlegét*, végül *Terbócz* Imre országgyülési képviselő felszólalásával ért véget az ünnepi vacsora.

Viraág Béla félszázados írói jubileuma. Most ünnepelte a budai ígók, művészek és tudósok *Hollós Mátyás Társasága Viraág* Bélát, a *Budai Napló* szerkesztőjét, a *Budapest Fürdőváros* mozgalom egyik lelkes harcosát, abból az alkalomból, hogy *elérkezett írói és ujságírói működésének félszázados fordulójához.* A Gellért-szállóban rendezett hangversenyen *Hennyey* Vilmos elnök, továbbá *Ripka* Ferenc méltatta a jubiláns érdemeit. Az ünnepelt író és lapszerkesztő leánya, *Viraág* Ilona édesapjának költeményeiből adott elő. A hangversenyt követő társasvacsorán számos meleg felköszöntő hangzott el.

Dósa Ottó — Bereg vármegye tiszteletbeli főügyésze. *Dósa* Ottó dr. budapesti gyakorló ügyvédet *Thuránszky* Pál főispán Bereg vármegye tb. főügyészévé nevezte ki. A szép kitüntetés a ferencvárosi társadalmi és városi politikai körökben, ahol *Dósa* Ottó előkelő szerepet játszik, általános örömet keltett.

A főváros szoborállítási programmja. A közmüvelődési ügyosztály szerdán délelőttre teljes ülésre hívta össze a főváros huszonhat tagú művészeti szaktestületét, amely a képzőművészet különböző ágait reprezentáló művészekből és a törvényhatósági bizottság tagjaiból van összeállítva. Ebben az évben a művészeti szaktestületnek alakuló ülése lesz ez a tanácskozás, amelyen *a főváros szoborállítási programmját állapítják meg.* A szoborállítási programm napirendjére kerül a közművelődési szakbizottság pénteken tartandó ülésének is, amelyen ezenkívül a *Pedagógiai Filmgyár* értékesítése és ezzel kapcsolatban a Hungária alsókörút 15/a. számú telek eladása, továbbá *Vastagh*-család által felajánlott képzőművészeti tárgyak átvétele kerül tárgyalásra.

A főváros segít a Garay-piac zöldségárusainak helyzetén. Megemlékeztünk arról az akcióról, amelyet a Garay-téri piac zöldség- és gyümölcskereskedőinek felkérésére *Deményi* Aladár dr. törvényhatósági bizottsági tag indított, abból a célból, hogy a külön elhelyezett őstermelőknek az árusító fülkékbe, a zöldségkereskedők közé terelésével megszünjön a mai sérelmes helyzet, vagyis hogy a közönség ne kerülje el az őstermelők favorizálása miatt az árusító fülkék környékét. A helyszíni látogatás és a panaszok meghallgatása után *Deményi* Aladár dr. átadta a zöldségkereskedők memorandumát *Rosta* János tanácsnoknak és személyes tapasztalatai alapján maga is kérte, hogy a sérelmes helyzeten változtasson. Néhány nap előtt *Deményi* Aladár dr., aki tovább is gondozza ezt a kérdést, újból eljárt *Rosta* János tanácsnoknál, akitől azt a megnyugtató választ kapta, hogy a Garay-piac zöldség- és gyümölcsárusainak kétségtelenül fennálló sérelmes helyzetén a legközelebbi napokban segít és a kívánt áthelyezést a közérdek szemmeltartásával, az érdekeltek javára keresztülviszi.

Az M. F. I. megvette a Pedagógiai Filmgyárat. Mint ismeretes, a főváros tulajdonában levő *Pedagógiai Filmgyár rt.* 1931 január 1-én megszünt. Azóta *a gyár nem fejtett ki üzleti tevékenységet*, ellenben, mint ugyanesak ismeretes, a *Magyar Filmiroda* évi 11.000 pengőért bérli a Hungária-körúti épületeket és *az ott levő berendezést.* Amint erről *beszámoltunk*, a *Magyar Filmiroda* nemrégiben ajánlatot tett a fővárosnak a *Pedagógiai Filmgyár* megvásárlására. Tekintve, hogy *az ajánlat előnyösnek mutatkozott*, *Némethy* Károly dr. közoktatásügyi tanácsnok elnöklésével a *Pedagógiai Filmgyár Rt.* közgyülése *az ajánlat elfogadása mellett döntött.* Ennek megfelelően *pénteken a közművelődési*, később a pénzügyi bizottság, végül *a főváros közgyülése elé kerül a tranzakció ügye.*

Az ipariskolák nagyarányú fejlesztése. A székesfőváros, amely az utóbbi évek folyamán jelentőe áldozatokat hozott az iparostanoncoktatás kifejlesztése érdekében, tovább akarja folytatni ezen a téren kifejtett tevékenységét. A polgármester arra törekszik, hogy *inasok szociális helyzetében is javulás következzék el* és ebből a célból a jövő tanévtől kezdve *újabb iparostanoncotthont* szeretne üzembe helyezni. Emellett azonban arra vonatkozóan is készültek tervek, hogy a tanonciskolai oktatás keretében *fokozott módon érvényesüljenek a legmodernebb pedagógiai elvek.*

A fővárosi altisztek márciusi ünnepe. A Fővárosi Altisztek Közművelődési és Nyugdíjpótló Egyesülete saját helyiségében szép, hazafias ünnepséget rendezett március 15-én. Az egyesület nagyterme zsúfolásig megtelt ünneplő közönséggel, amely lelkes hangulatban hallgatta végig a nivós műsort. Az egyesületi dalárda *Ujj* József dr. karnagy vezetésével elénekelte a Himnuszt, majd *Viasz* Gyula elnök lendületes beszédben méltatta a nap jelentőségét. Szavalatok, zene és énekszámok következtek ezután, végül a dalárda a Nemzeti Hiszekeggyel zárta be az altisztek nagysikerű ünnepét.

Kétszáz előadás Magyarországról Ausztriában. *Dérföldy-Lux* Vilmos, a Budapest székesfővárosnak Bécsben működő „Budapesti Idegenforgalmi Iroda" igazgatója, a napokban tartotta *200-ik előadását vetített képekkel Budapestről és Magyarországról.* Az összes előadásokon körülbelül 26.000 hallgató vett részt. A következő hat hétre további tizenöt előadást fog tartani Bécsben és Ausztriában *Dérföldy-Lux* igazgató. A 200-dik előadás alkalmából a bécsi magyar kolónia lelkes ünneplésben részesítette az Idegenforgalmi Iroda kitűnő vezetőjét.

Nyugalomba vonult iskolaigazgató. *Lathwesen* Gyula, a szék. főv. dobutcai elemi leányiskola igazgatójának nyugalomba vonulása alkalmából *Bay* József szakfelügyelő-igazgató a tantestület előtt ünnepélyesen megemlékezett az igazgató 40 évi tanító, nevelői munkásságáról és meleghangú szavakkal átadta a szék. főv. kir. tanfelügyelőjétől a lelkiismeretes szolgálatot elismerő, megköszönő iratot.

Legújabb praktikus találmány: a gömbantenna. A Molnár és Mózes szabadalmazott modern antennák gyártási központja rendkívül praktikus, szellemes és egyszerű antenna-típust hozott forgalomba: a gömbantennát, amelynek felszerelése a lehető legegyszerűbb, bármilyen tetőn alkalmazott rúdra egyszerűen ráhúzható és emellett minden irányból egyformán tiszta, szelektiv vételt biztosit. A nagykapacitású, vegyi eljárással bevont, az időjárás viszontagságainak megfelelően ellentálló gombantenna darabonként csak 6 pengő 50 fillérbe kerül. A Molnár és Mózes cégnél (Budapest VI., Eötvös-utca 37. Telefon: 23—6—47) rendelhető meg. Viszonteladók nagy árengedményt kapnak.

HÍREK A PÁRTBÓL

Március 15-ike a kerületekben

A szabadság születésnapját ünnepelte az egész ország, a tavaszi megújhodásban jobb jövő reménységével eltelt szívvel. Az ünneplésből méltóan vette ki részét a Nemzeti Egység Pártja is, amelynek minden kerületi szervezete március ünnepséget rendezett. Lelkes hangulatban gyülekezett össze mind a tizennégy kerületben a közönség, amelyet szónoklatokkal, zene- és énekszámokkal tarkított műsor fogadott.

A szónokok az 1848-iki nagy március vigasztaló képet elevenítették fel, ezt az örök erőforrást, amely megteremtette a magyar szabadságot. A múltba néztek vissza, hogy vigaszt és reménységet adjanak a jelennek. De nem álltak meg a történelem lapjainak visszafelé való forgatásánál, hanem joggal mutattak rá azokra a felemelő momentumokra, amelyek a jelenben is bizodalmat adnak.

A *Nemzeti Egység* gondolata ez: a magyar nemzetnek ez a nagy egymásratalálása, amely *Gömbös* Gyula kibontott lobogója nyomán támadt, s amely mind az országban, mind a fővárosban, ahol *Zsitvay* Tibor, az egység gondolatának letéteményese, megteremtette a *harmóniát.* Mai megcsonkítottságunkban ez a mi nagy kincsünk, amely azzal biztat mindnyájunkat, hogy virrad még reánk boldogabb március tizenötödike is.

Az idei szabadság-ünnepnek ez volt a legszebb és legértékesebb tartalma, amelyet lelkesen értett meg a kerületek ünneplő népe.

A NEP fővárosi szervezetének X. ker. központja Jászberényi-út 2. sz. alatt levő párthelyiségben az elmult héten tartotta meg rendes havi elnöki bizottsági ülését Dongó Orbán kerületi elnök, törvényhatósági bizottsági tag elnöklésével. A gyülés Király Dezső kerületi titkár beszámolója után áttért az aktuális problémák megvitatására. Köszönettel vette tudomásul a gyülés, hogy Dongó Orbán és Halter Károly bizottsági tagok több általános érdekü ügyben sikerrel jártak el. Több felszólaló sürgetően kérte a napirenden levő közérdekü ügyek (sertésszállítások, aluljáró, stb.) állandó sürgetését.

Magyar-est a III. kerületben. A NEP III. kerületi szervezete az Egyeslület Polgári Társaskörrel együttesen március idusának alkalmával a Korona Vigadóban magyar-estét rendezett, amelyen előkelő nagy közönség jelent meg. Andréka Károly, a törvényhatósági bizottság örökös tagja, a pártszervezet és a társaskör elnöke nagyhatású ünnepi beszédet tartott, majd hangverseny következett, amelynek keretében Csiszár Lajos operaénekes, Lovassy Edit, Korányi Mária, K. Volisky Alice és Bálint Árpád szerepeltek. Nagy sikere volt Huszthy Róbert magyar dalénekesnek, aki Kövér Imre pompás szerzeményeiből énekelt. A zárszót Orova Zsigmond dr. törvényhatósági bizottsági tag, társelnök mondta.

Tavaszi kabátok, kosztümök, öltönyök, polgári és egyenruha szövetek és minden nemű egyéb ruházati cikkeket vásároljunk a megbízhatóságáról közismert

TRIBON RUHÁZATI RT.-nál

Budapest, VIII., Üllői-út 14.

Telefon: 39—2—85, 31—2—97.

Csak jó minőségű áru! Mérsékelt árak!

A legkedvezőbb fizetési feltételek!

Előleg nincs; vásárlásnál az arcképes igazolvány felmutatása elegendő

Mintákkal szívesen szolgálunk!

Zörejmentes a szab. **GÖMBANTENNA**
Tetőantenna . . . . . P 6·50
Szabadantenna talpazattal . . . . . P 10·50
MOLNÁR és MÓZES Budapest, VI. Eötvös-u. 37. Tel.: 23-6-47 **Viszonteladókat keresünk**
vidékre utánvét mellett csomagolásért nem számítunk

FÉNYMÁSOLÓ-INTÉZET
Fénymásoló és másolópapirok
MAGYAR VEGYKÉSZITMÉNYÜ PAPIRGYÁR
OSER JAKAB
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 49. SZ.
TELEFON: 23—8—90. Alapittatott. 1893.

Március 19 és 22-én délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

Gazdasági Értesítő

Kész az áruházi rendelet

Öt pontba foglalta a kereskedelemügyi miniszter a meglévő áruházakra és az új áruházak engedélyezésére vonatkozó rendszabályokat

Törvénytervezet készül az áruházi adóról

Az áruházak mindent felölelő elhatalmasodása ellen folyó védekező harc a legközelebbi időben nyúgvópontra jut. Mint a *Fővárosi Hirlap*, a kereskedői érdekeknek ebben a küzdelmében legrégibb, önzetlen támogatója beavatott helyről értesül, *Winchkler* István *kereskedelemügyi miniszter már elkészítette az áruházi rendelet tervezetét*, amelyet, eddigi terve szerint megismertet az illetékes érdekképviseletekkel: a *Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarával*, valamint a *Baross Szövetséggel*, az *OMKE*-val, a *Fűszerkereskedők Országos Egyesületével* és a *Fővárosi Kereskedők Egyesületével*, hogy *módot adjon a jogos érdek megnyilatkozására.*

A tervezet öt pontból áll. Magában foglalja az áruház fogalmának meghatározását, alapul véve az üzlet terjedelmét és az alkalmazottak számát, olyanformán, hogy a 2000 négyzetmétert elfoglaló terület és az 50-nél több alkalmazott dönti el a kérdést.

A továbbiakban rendelkezés történik arról, hogy áruház csak bizonyos megszorítással nyitható, amennyiben az élelmiszer árusítást nem vonhatja üzleti tevékenysége köréből. A meglévő áruházak nem terjeszkedhetnek. Amennyiben élelmiszerek forgalomba hozatalával eddig is foglalkoztak, ezt tovább is gyakorolhatják, de az utcán át való árusítás tilos. A meglévő áruházaknak ezenkívül be kell szüntetniök a vendéglátó ipar gyakorlását, végül nem foglalkozhatnak jogosítványhoz kötött iparüzéssel. Az áruházak túltengésének fontos megszorítása lesz az is, hogy az áruházak csak engedélyezéssel nyithatók.

Ezeken a rendelkezéseken kívül, értesülésünk szerint, későbbiekben tárgyalásra kerül *az áruházi adó* bevezetésének kérdése is, amihez bőséges példát szolgáltat a külföldi gyakorlat.

Amilyen jó fogadtatásra talál a tervezet kereskedelmi és ipari körökben, olyan aggodalmasan várják *a rendeletnek minél előbb való életbeléptetését*. Az aggodalmakra azok a tervek adnak okot, amelyeket a törvényes rendszabályok megelőzésével, sietve meg akarnak valósítani. Igy komoly formában támadt fel ismét a már többször kísérő *belvárosi áruház* terve. Ezúttal arról van szó, hogy a *Kossuth Lajos-utcában, a volt Holzer-áruház helyiségeiben német iparcikkek terjesztésére rendeznek be nagy tőkével áruházat.* Nem aludt el, sőt újabb változattal erősödött meg *a London-szállónak áruházzá való átalakítási terve.* A szomszédos *Ilkovics* nagybüffé tulajdonosával hozták kapcsolatba legutóbb ezt az új áruházalapítást, míg most arról van szó, hogy egy pénzcsoport, amelynek élén egy ismert földbirtokos áll, pályázik hasonló célból a London szálló épületére. A hír szerint a *Hangyával óhajt ez a pénzcsoport kooperálni*, már csak azért is, mert arra számít, hogy a Hangyával együttesen könnyebben jut majd áruháznyitási engedélyhez. A társulást egyébként arra alapítják, hogy a Hangya a tervtől függetlenül is foglalkozik nagyobbszabású áruház alapításának gondolatával. Kereskedői körökben élénk figyelem kíséri ezt a tervet és általános a felfogás, hogy a Hangyának amúgy is rendkívül széles üzletkörébe nem szabad beillesztenie a versenynek ezt a kereskedelemre amúgy is nagy súllyal nehezedő formáját.

Textilre korlátozva ugyancsak új áruház nyílik meg legközelebb. A *Beszkárt beszerzési csoportja*, amelynek alakulási tervét már részletesen ismertette a *Fővárosi Hirlap* átveszi a *Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezetének* textilosztályát és azt a Rákóczi-út egyik bérházában nyitja meg.

Az új alakulási tervek mellett a fennálló áruházi túltengéssel foglalkozott legutóbbi ülésen ennek a kérdésnek lelkes harcosa, a *Baross Szövetség*, amely megállapította a vendéglátó ipar súlyos panaszainak jogosultságát. A panaszok sorában szerepel, hogy a *Corvin Áruház* például 3—400 ebédet, 2—300 uzsonnát és 300 reggelit szolgáltat ki. Ez az áruház különben — mint megállapították — *az egyedüli jogi személy, amely korlátolt és korlátlan italmérési jogot gyakorol.*

A *Fűszerkereskedők Országos Egyesülete* is folytatja küzdelmét a detailkereskedelem érdekében az áruházak túlhajtott versenye ellen. Az Egyesület más élelmiszer-szakmák bevonásával *nagygyűlést tart*, amelynek idejét az eredetileg tervezett március 22-ike helyett a *Nemzetközi Vásár megnyitását követő egyik napra halasztotta.* Az eredeti terv ezzel együtt ki is szélesül, mert *a tiltakozó gyűlés országos jellegű lesz*, arra való tekintettel, hogy a budapesti áruházak versenyét az egész ország kereskedelme érzi.

A tiltakozó nagygyűlés alkalmából *Éber* Antal kamarai elnök érdekesen nyilatkozik az áruházak megrendszabályozásáról.

— Olyan rendeletet tartok szükségesnek, — mondja, — amely az önálló kereskedők és iparosok érdekében *lokalizálja ezt a súlyos konkurrenciát. Új áruház alapítását, továbbá a meglevő áruházak kibővítését megengedhetetlennek tartom.* A legfényegesebb ebben a kérdésben *az áruházak adózásának rendezése.* Az adózás mai rendszere jelenti az áruházak legfőbb támasztékát.

Ezek a kívánságok, mint megnyugodva látjuk, teljesedésbe fognak menni a legközelebb megjelenő áruházi rendelettel és az azt bizonyára nyomon követő áruházi adórendezéssel.

A Takarékpénztárak és Bankok Egyesülete közgyűlése. A *Takarékpénztárak és Bankok Egyesülete* március 28-án délelőtt 11 órára a Gyáriparosok Országos Szövetsége székháza nagytermébe hívta össze ezidei közgyűlését, melyet elsősorban a Pénzintézeti Központ elhúnyt elnökének, *Korányi* Frigyes báró emlékének szentel. *Hegedüs* Lóránt dr. elnöki megnyitója után *Egry* Aurél dr., a felsőház tagja tart emlékbeszédet Korányi Frigyesről. A napirend további során szerepel *Metzler* Jenőnek, a Magyar Országos Központi Takarékpénztár elnök-helyettes-vezérigazgatójának a pénzvilágban nagy érdeklődéssel várt előadása: *A pénzintézetek jövőjéről.*

A MÁT közgyűlése. A *Magyar Általános Takarékpénztár Részvénytársaság Horváth* Lipót dr. elnök-vezérigazgató elnöklete alatt március 14-én tartotta meg 54. rendes közgyűlését. Miután már mérlegen belül a *nyugdíjalapot 160.000.— pengővel* (tavaly P 250.000.—) dotálták és *leírásokra P 471.368.29-t* (tavaly P 453.331.74) fordítottak, valamint ugyancsak mérlegen belül a 100/1936. M. E. számú rendeletnek megfelelő leírásokat több esetben a rendelkezéseken túlmenő mértékben eszközölték, a közgyűlés megállapította, hogy az 1935. üzletév *tiszta nyeresége P 502.128.16* (tavaly P 506.902.48). A közgyűlés elhatározta, hogy a tiszta nyereségből — úgy, mint tavaly — P 100.000.— az intézet *tartalékalapjának* növelésére fordíttassék, miáltal, az 13.950.000.— pengőre, az *intézet összes saját tőkéi pedig 33.950.000.— pengőre emelkednek*, továbbá P 65.000.— (tavaly P 60.000.—) a *nyugdíjalap* dotálására P 22.128.16.— pedig *átvitelre* használtassék fel és *osztalék* címén — úgy, mint tavaly — részvényenként **E5** fillér — 300.000.— pengő fizettessék március 16-tól kezdődőleg.

A Magyar—Olasz Bank Részvénytársaság folyó hó 16-án tartott XVI. évi rendes közgyűlése az igazgatóság valamennyi javaslatát egyhangúlag elfogadta és ennek alapján elhatározta, hogy *osztalék fejében március 17-től* kezdődőleg részvényenkint *1.50 pengő* fizetessék ki. A közgyűlés ezután öt év tartamára megválasztotta az igazgatósági tagokat, közöttük *Comm. Ernesto Krausz Castelli* urat, aki eddig a helyettes vezérigazgatói tisztet is betöltötte. Végül a közgyűlés a felügyelőbizottság új tagjául *Bartha* István kormányfőtanácsos urat, a Molnár és Moser-cég főnökét választotta meg.

A sajt-vajkereskedők a záróra rendezéséért. A *Budapesti Sajt- és Vajnagykereskedők Egyesülete Rottersmann* Leó kereskedelmi tanácsos elnöklete mellett választmányi ülést tartott, amelyen állást foglaltak az üzletek zárórája kérdésében. *Fendrich* Jenő, *Schagrin* Bertalan, *Garai* Pál. *Somogyi* Mihály felszólalásai alapján elhatározták, hogy a főváros közélelmezési ügyosztályához az egyesület átiratot fog intézni, amelyben aktuális problémák megoldását kérik.

Bécr Sándor VÉSNÖK MESTER
V., Gr. Tisza István-út 5. sz. ● Telefon: 82-4-89
szivacsalátétes **BÉLYEGZŐJE**
tartós, szép és tiszta

ZOLLER FERENC szobafestő és mázoló
Budapest, II., Margit-körút 2. Telefon: 55-2-47

Vállalkozás

Nem hajlandó a főváros fölemelni az utportalanítási olajozás alapárát

A Székesfőváros Köztisztasági Hivatala most írta ki a versenytárgyalást a makadám utak olajjal való portalanítási munkálataira. *Április 15-én délelőtt 10 óráig* kell a Köztisztasági Hivatal igazgatóságához benyujtani az ajánlatokat, amelyek felbontása ugyanazon a napon délelőtt 11 órakor történik.

A portalanításra szoruló utak területe ebben az évben is csökken. Az idén *580.000 négyzetméter* útterület portalanítására hirdetik a versenytárgyalást, míg tavaly 600.000, tavaly előtt 700.000 négyzetméter volt a terület, öt év előtt pedig 1,200.000 négyzetméter. A csökkenést a költségvetési fedezet megszűkítése mellett az a körülmény okozza, hogy egyre több úttesten cserélik fel a makadámot olajozásra nem szoruló burkolattal.

Értesülésünk szerint a közegészségügyi ügyosztály a legszigorúbban ragaszkodik ahhoz az elvhez, hogy *az olajozás négyzetméterenkinti költségét a tavalyi árakhoz képest a legcsekélyebb összeggel sem hajlandó felemelni.* Az érdekeltségek ugyan máris magasabb árak hangoztatásával próbálkoznak és különböző indokokat sorolnak fel, de ezzel szemben az ügyosztály pontosan tudatában van annak, hogy *a portalanításra szolgáló hulladék-olaj semmi egyébre nem használható* és valójában minden fillér, amit érte kapnak, tiszta nyereséget jelent.

A múltak tapasztalatai késztetik a fővárost erre a védekezésre, nemkülönben az elővigyázatosságra abban az irányban is, *nehogy a versenytárgyaláson kartelszerű összebeszéléssel próbálkozzanak a pályázók.* Ennek megállapítása ismét csak a versenytárgyalás megsemmisítését eredményezné, mint ahogy már a multban is nem egyszer ehhez a rendszabályhoz kellett nyúlni.

Rövidesen felépítik a XII. kerület székházát

A magasépítési bizottság pénteki ülésén több közmunkát adnak vállalatba

Budapest tizennégy kerületéből még két önálló kerület felállítása van hátra: *a XII. és XIII. kerület.* A *Fővárosi Hirlap* multheti számában beszámolt róla, hogy a törvényhatóság a XIII. kerület berendezéséhez már hozzájárult és a polgármester, az épület tervpályázatára a versenytárgyalást ki is hirdette, míg a XII. kerületi elöljárósági székház felépítésére a magasépítési szakbizottság pénteki ülésén tesz javaslatot a polgármester. A hegyvidék elöljárósága a Böszörményi-út és Fery Oszkár-utca sarkán épül meg 450.000 pengő költséggel. Az új elöljáróságok fenntartása évente 400.000 pengőbe fog kerülni.

A XII. elöljáróság melletti telken 370.000 pengő előirányzattal *polgári iskolát szándékoznak építeni.* Az elöljáróság és az iskola megtervezésére a közeli jövőben pályázatot ír ki a főváros.

A magasépítési szakbizottság más építkezési előterjesztésekkel is foglalkozik pénteki ülésén. *Vállalatba adják az épülő Szilágyi Erzsébet leánygimnázium központi fűtőberendezésének munkálatait, az új artézikút fúrását, a balatonzamárdii gyermeknyaralótelep kibővítési munkálatait.* A főváros bérházaiban levő 120 felvonó karbantartását is vállalatba adják. Három évre 81.000 pengőt fizet a főváros a liftek karbantartásáért.

Megkezdték az út- és csatornaépítési munkákat

A *Fővárosi Hirlapban* jelentettük, hogy az út- és csatornaépítési ügyosztály előterjesztésére *egész sereg közmunka végrehajtását rendelte el a polgármester.* Már *a versenytárgyalási hirdetményeket* is közöljük, ilymódon tehát mintegy

öt és félmillió pengő értékű közműépítkezés a legrövidebb időn belül megindulhat.

Egyelőre a következő helyeken épülnek új utak: A *Gubacsi*-útnak az *Illatos*-út és *Szekerész*-utca közötti szakaszán, a *Tömös*-utcának a *Süveg*-utca és *Sasadi*-út közötti szakaszán, az *Orsó*-utcának a *Sövény*-utca és *Csévi*-utca közötti szakaszán, a *Bakáts*-tér déli oldalán a *Kápi*-utcának, a *Csalán*-utca és *Csévi*-utca, a *Hegyalja*-útnak *Csend*-utca és *Nagyboldogasszony-útja* közti szakaszán.

Új csatornák épülnek: Az *Orsó*-utcának a *Csévi*-utca és *Sövény*-utca közötti részén, a *Tömös*-utcának a *Sasadi*-út és *Érdi*-út közti részén.

Egyidejűleg megindul *az angyalföldi új csatornaszivattyú-telep* építkezése: a fellebbezések következtében megsemmisített pályázatok után *Király* Kálmán tanácsnok most adta ki az új pályázati hirdetményt *a szivattyútelep alapépítményi munkálataira.*

Nagyszerű eredményt igér a Horthy Miklós-híd budai hídfőjének rendezésére hirdetett pályázat. Március 31-én járt le a Horthy Miklós-híd budai hídfőjét környező terület rendezésére hirdetett szabad pályázat. A nagyszerű feladat és a jelentős pályadíjak rendkívüli érdeklődést keltettek az építészvilágban. Mint értesülünk, a főváros magánépítési és városrendezési ügyosztályától közel *hatvanan kérték ki a pályázati feltételeket,* jeléül annak, hogy sokan kívánnak résztvenni a pályázaton. A tervezéssel most az építész-irodák egész sorában foglalkoznak. Előrelátható nagyon szép eredménye lesz a pályázatnak, melyen *a legnevesebb építészek is résztvesznek.*

Uj versenytárgyalási kiírások

A polgármester versenytárgyalást hirdet:

A Tömő-utca csatornaépítési munkálataira. Pályázni lehet március 31-én d. e. 10 óráig az út- és csatornaépítési ügyosztályon.

A Gubacsi-út útrendezési munkálataira. Pályázni lehet március 31-én d. e. 10 óráig az út- és csatornaépítési ügyosztályon.

A Tömös-utca útrendezési munkálataira. Pályázni lehet április 7-én d. e. 10 óráig az út- és csatornaépítési ügyosztályon.

Az Orsó-utca útrendezési munkálataira. Pályázni lehet április 14-én d. e. 10 óráig az út- és csatornaépítési ügyosztályon.

A Gubacsi-út csatornaépítési munkálataira. Pályázni lehet március 31-én d. e. 10 óráig az út- és csatornaépítési ügyosztályon.

Az angyalföldi szivattyútelep alapépítményi munkálataira. Pályázni lehet április 7-én d. e. 10 óráig az út- és csatornaépítési ügyosztályban.

A Bakáts-tér útrendezési munkálataira. Pályázni lehet március 31-én d. e. 10 óráig az út- és csatornaépítési ügyosztályon.

A Kapy-utca útrendezési munkálataira. Pályázni lehet április 18-án d. e. 10 óráig az út- és csatornaépítési ügyosztályon.

Az Orsó-utca csatornaépítési munkálataira. Pályázni lehet március 31-én d. e. 10 óráig az út- és csatornaépítési ügyosztályon.

A Hegyalja-út útrendezési munkálataira. Pályázni lehet április 14-én d. e. 10 óráig az út- és csatornaépítési ügyosztályon.

Az üzemek részére szükséges papírszállításra. Pályázni lehet március 31-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

A Mészáros-utcai leánygimnázium kőfaragómunkálataira. Pályázni lehet március 27-én d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

580.000 négyzetméternyi makadámúttest olajjal való portalanitására. Pályázni lehet április 15-én d. e. 10 óráig, Kun-utca 8.

1600 q szörnlé szállítására a Köztisztasági Hivatal részére. Pályázni lehet március 20-án d. e. 10 óráig, Kun-utca 8.

2200 q széna és 3300 q szalma szállítására a Köztisztasági Hivatal részére. Pályázni lehet március 30-án d. e. 12 óráig, Kun-utca 8.

Az egyenruházott alkalmazottak lábbelijének javítására. Pályázni lehet március 30-án d. e. 10 óráig, Gyáli-út 3/b.

A hivatalok és iskolák részére szükséges irodai és iskolai cikkek szállítására. Pályázni lehet március 30-án d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

A kerületi aszfaltjavítási és karbantartási munkákra. Pályázni lehet március 20-án d. e. 10 óráig az út- és csatornaépítési ügyosztályon.

30.000 kg gépkenőolaj szállítására a BSzKRt részére. Pályázni lehet március 24-én d. e. negyed 10 óráig, Akácfa-utca 15. IV. 429.

70.000 kg autobusz motorkenőolaj szállítására a BSzKRt részére. Pályázni lehet március 24-én d. e. 9 óráig, Akácfa-utca 15. IV. 429.

Beérkezett ajánlatok

A mult héten tartott versenytárgyalásokon a különböző nagyobbszabású közmunkákra és közszállításokra a következő cégek pályáztak:

A Hieronymi-uton lévő Uj Szent János-kórház pavillonjainak melegvízfűtőberendezési munkáira pályáztak: Eeser és Vaska 58.539, Harsányi Dezső 60.240, Kovács Ödön 62.255, Janisch János 62.757, Csépai Jenő 64.526, Lendvay Sándor 64.588, Halász Ernő 64.609, Farkas Izor 64.708, Szentgyörgyi és Társa 65.225, Ilkovits Gyula 65.612, Rietschel és Henneberg 66.402, Egri és Fia 67.543, Gerő László 67.718, Tollár Lajos 67.925, Keszler Jenő 68.872 pengővel.

A Kútvölgyi-uti Szent János-kórházi pavillon asztalosmunkáira pályáztak: Petrics Gábor 8125, Kertész Dezső 8128, Brichta József 8393, Fischer András 8508, Palágyi és Társa 8549, Ilyés Sándor 9285, Strifler József 8766, Hufnágel Imre 9505, Vrabely András 9590, Dören Henrik 9703, Polacsek Imre 9841, Hencz Ferenc 9703, Gera Lajos 10.512 Várady József 10.502, Eclesia Rt. 10.883, Madary Gyula 11.283, Havas Sándor 11.374, Rázsó Jenő 11.408, Tuhay Mihály 11.888, Schneider János 12.187, Ribárszky György 13.239 pengővel.

Ugyanitt lakatosmunkára: Watterich József 9380, Forsner Lajos 9962, Wagner Géza 9994, Sóthy Zoltán 10.710, Dencs János 12.453, Beke Lajos 11.671, Pick Ede 12.542, Knausz Gyula 12.650, Keller és Sándor 12.766, Skolkay Mátyás 13.765, Hodos Andor 13.804, Jonász és Weiner 14.385, Vörös Lajos 14.855, Surányi István 14.923, Galambos Jenő 19.945 pengővel.

Ugyanitt üvegesmunkára: Klein Dávid 10.298 Droppa Sándor 13.634, Bukova Lajos 16.919, Bielek Károly 17.212, Szittner Ferenc 17.631, Bitter István 17.712, Jauernik Nándor 17.870, Glatz András 18.385, Silmann Béla 18.403, Mayer Gáspár 19.544, Simkó Antal 19.629, Braun Sándor 19.724, Melczer J. 20.415 pengővel.

Csavarok szállítására pályáztak: Fodor Béla, Állami Vas-, Acél- és Gépgyár, Magyar Acélárugyár Rt., Fuchs és Schlichter Rt., Weiss Manfréd, Magyar Vagon- és Gépgyár, Brevillier és Társa, Ipper és Fürst.

7380 kg különböző méretű ólomcső szállítására pályáztak: Ulrich B. J., Ankerművek, Mannesmann Rt. Hasenörl Ede, Böhm Gyula, Hubert és Társa.

6000 kg különleges téli-nyári motorkenőcs szállítására pályáztak: Schwartz Rudolf, Nyirbogdányi, Gróf Sándor, Hegedüs és Társa, Láng és Lovas, Fantó.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában

Felelős vezető:
NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

CSIPAK SÁNDOR ÉS FIA
közszállítási vállalkozók
PESTUJHELY Neptun-utca 24 — BUDAPEST XIV., Telep-u. 98
TELEFON: 97-5-62
M. kir. Postatakarékpénztári csekkszámla 57.837

Nagy Pál
egészségügyi berendezési vállalkozó
Budapest, II., Fő-utca 20.
TELEFON: 52-0-93.

Baráth György
hat. eng. villanyfelszerelési vállalata
Budapest, I., Olasz-fasor 4
Telefon: 609-67

SCHÄFFER KÁROLY
OKLEVELES MÉRNÖK
Vasút-, út-, betonépítési vállalkozó, kövezőmester
Budapest, IV., Petőfi Sándor-u. 16. Tel.: 897—85

BECHT JÓZSEF
építészmérnök, építőmester
Budapest, IV., Kecskeméti-utca 4
Telefon: 84-1-97

LIEBHARD BÉLA
ÉPÍTŐMESTER
BUDAPEST, ÜLLŐI-ÚT 64
TELEFON: 82-8-06

SZÉKELY KÁROLY
OKL. MÉRNÖK, ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
Budapest, XI., Budafoki-ut 41/b. Tel.: 59-6-73

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
építőanyag ipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám. Telefon: 23-0-71, 10-3-59, 14-1-53

Cementgyár:	Lábatlanban	évi telj. kép.	12.000 v.
Mészgyárak:	Lábatlanban	„ „ „	5.000 „
	Dorogon	„ „ „	3.000 „
Téglagyárak:	Buda-Ujlak, Kőbánya		
	Nyergesujfalu évi telj. kép.		60,000.000 drb.
Cserépgyár:	Buda-Ujlak „ „ „		8,000.000 drb.

MAY IMRE építőmester
BUDAPEST, V., LIPÓT-KÖRÚT 29. SZ.
TELEFON: 22-1-55.

PETIK JÁNOS
épületbádogos munkák vállalata
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 14. SZ.
Telefonszám: 18-8-81 és 92-0-75.

KARDOS JENŐ
EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZŐ, KÖZPONTI FŰTÉS, VIZVEZETÉK ÉS CSATORNÁZÁSI VÁLLALATA
Budapest, VI., Ó-u. 31. Tel.: 17-9-05

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, V., KLOTILD-UTCA 3.
Telefonszám: 25—5—54, 25—5—55 és 25—5—56

PAULHEIM LENÁRD
ÉPITŐMESTER
BUDAPEST, VII., ROTTENBILLER-U. 6/b. TEL.: 351—54.

GRUBER JÁNOS festékgyár és ásványőrlőművek, építési anyagok és vegyészeti termékek raktára
Központi iroda:
Budapest, V., Kálmán-utca 22. sz.
Telefonszám: 23—0—33. ● Alapíttatott: 1842

„HUNGÁRIA"
HŐSZIGETELŐ VÁLLALAT
Cégtulajdonos: BAKA FERENC
BUDAPEST, II., OLASZFASOR 1. SZ.
Telefonhívó: 54—7—07. (Tamás)

Tisztítórongy és Textilhulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46.
Tisztítórongyok legjobb kivitelben!
Telefon: 96-1-75.

SZILVESZTER LAJOS
Egészségügyi berendező, központi fűtés, vízvezeték és csatornázási vállalata
Budapest, V., Báthory-utca 23. Telefon: 248-72.

TRAUB ÖDÖN
aszfalt, szigetelő, tetőfedő vállalata
Budapest, X., Rezső-tér 3. Telefon: 41-1-65

Weisz Fülöp
RÉZMŰVES
Budapest, VIII., Gólya-utca 13. T.: 460-36

CZUCZOR LÁSZLÓ
ÉPÍTŐMESTER
BUDAPEST
II., Török-utca 4
Telefonszám 574-23

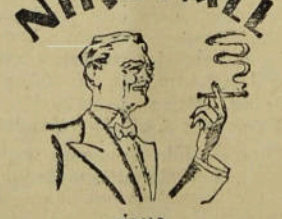
Mihálka és Társai
reszelő- és szerszámáru iparvállalat k. f. t.
Budapest, V., Zápolya-utca 34. Telefon: 92-4-98.

Kaisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. Telefon: 69-5-59.

GROSZ FRIGYES
OKL. MÉRNÖK ÉPITÉSI ÉS KÖVEZÉSI VÁLL.
Budapest, IX., Bakáts-u. 1. Telefon: 86-0-64.

MIKES és BRAUN OPTIKAI CIKKEK NAGYBANI RAKTÁRA
Magyar gyártmányú TITÁN hőmérők vezérképviselete
BUDAPEST, VI., PODMANICZKY-UTCA 27. SZÁM
(Teréz-körút sarok) Telefon 28-2-49

„DOLGOZZUNK"
IPARI, TERMELŐ, ÉRTÉKESITŐ ÉS FOGYASZTÁSI SZÖVETKEZET
Budapest, VIII., Gyulay Pál-u. 7. Tel: 35-5-63, 52-8-52

Nikopáll szipkában
Nikopáll betéttel
dohányozzon,
mert az egészségére ártalmas nikotin, pyridin, kátrány, gyanta stb. származékok ezáltal nem jutnak a szájba és a tüdőbe.
Minden dohánytőzsdében kapható!
1 elegáns bakelit szipka és 5 betét ára — — 1.50 P.
1 betét — mely 40 cigarettára elég — — — 16 fillér.
Gyártja és forgalomba hozza:
„Nikopáll" k. f. t., Budapest, IV., Gerlóczy-u. 11. Tel. 89-2-30

Huszonötödik évfolyam Budapest, 1936 március 25. 12. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI. ANDRÁSSY-ÚT 60
Telefon: 13-7-15 — Postacsekk: 40.424

A kultúra útja

Mint minden a világon, a kultúra útjai is kiszámíthatatlanok. Ezer tényező adja meg a fejlődés lehetőségeit és a fejlődés irányát, akár egy egész nemzet, akár egy nagyváros életében. Nem egyszer történik meg, hogy a kultúra ott bokrosodik ki, ahol senki sem várta, a nemzeti művelődés ott borul virágba, ahol szinte rügyek is alig látszottak. Természetes azonban, hogy a kultúra kertészeinek kezét a fejlődés mindig megérzi, ha van valahol szükség a bölcs, komoly, megfontolt és céltudatos irányításra, akkor az a kultúra fejlesztésénél szükséges. Budapest székesfőváros büszke és jogosan büszke a maga nagy kultúrájára, a népnevelés óriási fejlettségére. A háborúelőtti városkormányzás egyik legfőbb gondja volt a népkultúra fejlesztése. Iskola iskola hátán épült, a legremekebb tanerők a főváros szolgálatába állottak és büszkén, diadalmasan hirdethette ez a város azt a tökéletes haladást, amely a népművelődés terén tevékenységének jutalmaként kifejlődött.

És nem szünetelt egy pillanatig sem Budapesten a háború alatt sem, a háború után sem a művelődés fejlesztése és fokozása. Ennek a városnak a vezetősége mindig abból a gondolatból indult ki, hogy az emberi műveltség az alapja minden emberi boldogulásnak, minden további fejlődésnek. Éppen ezért boldog örömmel látjuk azt, amikor legelsősorban a nép szegényebb rétegei jutnak nagyobb és nagyobb kultúrához. A multban a népkultúra fejlesztése szinte kizárólag a népiskolára hárult. Nem volt panaszunk, mert a korszerű nevelés a budapesti népiskolákban szinte a legtökéletesebb volt. Nemzeti és vallásos irányban fejlődött ez a népi kultúra, amely már az elemi iskolában megtalálta azt a talajt, ahonnan tovább emelkedhetett. Ma Budapest székesfőváros polgármesterének egy nyilatkozatát közli a *Fővárosi Hirlap* és ez a nyilatkozat egészen új és hatalmas perspektivát nyit meg Budapest népművelődésének jövendő fejlődése irányában. Kiderül, hogy a főváros nagyszerű tanerői a népművelődés új grádusát, új területét, új eszközét ismerték meg. Mérhetetlenül örvendetes eredmény ez, mert megtudjuk azt, hogy a népiskola, elemi iskola többé már Budapest lakossága legalsóbb, legszegényebb rétegeinek igényét sem elégíti ki teljesen. A munkás, az altiszt nem áll meg többé ott, hogy gyermeke elvégezze az elemi iskolát, hanem vágyik arra, hogy a kultúra magasabb fokát tegye magáévá. Valaha a kereskedő és iparosvilág gyermekeinek iskolája volt a polgáriiskola, amely — és ez a mérhetetlenül örvendetes jelenség — ma a legszegényebb néprétegek iskolájává lett. A stílusfordulat azt mondaná, hogy úgy írjuk, hogy leszállt a polgári iskola a legszegényebb néprétegekhez: nem így van, nem igaz, mert fölemelkedett ezekhez a széles, nagy, de szegény néprétegekhez. Ez azt jelenti, hogy a középosztály, a kereskedő és iparososztály gyermekének ma már kevés a polgári iskola, ezeknek a fiatal életeknek tömege ma már a középiskola felé tódul. Míg a polgári iskolát birtokba vette a legszegényebb, a legalsóbb néposztály. És itt nemcsak arról van szó, hogy ennek az alsó néprétegnek a gyermekei lesznek műveltek a jövőben, hanem azt az örvendetes jelenséget is meg kell állapítanunk, hogy már a szülők lelkében is egy magasabb, egy tisztultabb kultúra honosodott meg akkor, amikor gyermekét a magasabb kultúra útjára vezeti és nemzetének, városának érdekeit azzal szolgálja, hogy talán súlyos áldozatokat hozva is, egy fokozott műveltségű generáció részesévé teszi a maga utódjait.

Azt kell éreznünk, hogy Budapest kultúrájának útja ismét merészen emelkedik. Egy nagyváros szellemi fejlődése valóságos szerpentínút a kultúra csúcsa felé. Amit ma a polgári iskola új feladatainál látunk, az azt jelenti, hogy Budapest kultúrájának csodálatos szépen emelkedő szerpentin-útján magának a népnek nagy tömegei indultak meg egy dicsőséges jövendő érdekében.

Budapest új, nagy kultúrális tényezőjévé lett a polgári iskola

A főváros népének legszélesebb rétegei érezték meg a gyermeknevelés páratlan fontosságát

Szendy Károly polgármester nyilatkozata a Fővárosi Hirlap számára

A székesfőváros úgyszólván megalakulásától kezdve különös figyelemre méltatta a tanügyi oktatás kifejlesztését. Az évek mulásával a legkülönbözőbb iskolatípusok alakultak ki és lassan-lassan nemcsak a törvényes kötelezettség alapján tartotta fenn Budapest a különböző tanintézeteket, hanem e kötelezettségén kivül egész sereg középfokú iskolát létesített, valamennyit azzal a célzattal, hogy az ország fővárosának tanulni vágyó ifjúsága minden alkalmat megtaláljon arra, hogy magát az életre hajlamainak megfelelően előkészíthesse.

1833-ban alakult Pesten az első polgári irányú iskola, amely három tagozatban működött, éspedig a kereskedőtanoncok részére fenntartotta a vasárnapi iskolát, ezenkívül a kereskedelmi ismeretek elsajátítására a három fokozatú kereskedelmi iskolát bocsátotta a növendékek rendelkezésére, végül az úgynevezett nevelőintézetben általános képzést nyujtott.

A polgári iskolákkal szemben az intellígens közönség meglehetősen különös és megokolatlan előítélettel viseltetett és a multban alig tudta megérteni, hogy ennek az iskolatípusnak komoly jelentősége van. *Szendy* Károly polgármester, akinek szívéhez mindig legközelebb állottak a főváros tanügyi vonatkozású kérdései, az utóbbi évek folyamán egyre fokozottabb munkával törekedett arra, hogy a polgári iskolai hálózatot és ennek az iskolai tipusnak jelentőségét kihangsúlyozza.

A legutóbbi időkben *a polgári iskolai fejlődésben már rendkívül nagy jelentőségű előhaladás történt.* Nemcsak számszerüleg gyarapodtak meg ezek a tanintézetek, hanem a közoktatásügy terén jelentőségük is nagy mértékben fokozódott.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársának most alkalma nyilott arra, hogy

Szendy Károly polgármesterrel

hosszasabb beszélgetést folytasson a polgári irányú oktatás kérdéseiről. A polgármester a következő nyilatkozatot tette:

— A polgári iskolát a mult század közepén mindinkább erőre kapó *polgári és nemzeti gondolat hozta létre.* Eredeti feladata az volt, hogy az ifjúságnak azt a rétegét, amely az ipari, kereskedelmi és gazdasági pályákra akar menni, olyképpen készítse elő élethivatására, hogy választott szakmájában haladhasson, szívvel-lélekkel csatlakozhassék a nemzeti közművelődéshez és értékes elemévé váljék a nemzetnek. Már a kezdet-kezdetén hangsúlyozták azt, hogy ennek az iskolatípusnak a valláserkölcsös, nemzeti szellemű gyakorlati irányú műveltséget kell szolgálnia, emellett azonban tanulóit a gyakorlati életre, vagy a szakiskolákra kell alaposan előkészítenie. Valahány pedagógiai szakértő volt, az mind hangsúlyozta, hogy

a polgári iskoláknak középfokú nemzeti és gyakorlati irányú tanintézeteknek kell lenniök.

— Eleinte a közvélemény a polgári iskolát középiskolapótlónak tekintette. Ennek a felfogásnak következményeként a polgári iskolai tanulók nagyon tekintélyes része a középiskolákban folytatta tanulmányait, sőt maguk a polgári iskolák is támogatták ezt a folyamatot azzal, hogy a középiskolákba átlépő tanulók érdekében latin és francia tanfolyamot tartottak fenn.

— A 80-as évek elején azután kereskedelmi irányú fejlődés következett el a székesfővárosi polgári iskoláknál. Ez a megoldás sok zavart okozott és azzal a tanulsággal járt, hogy általános és szakirányú képzést egymás mellett, vagy egymásra épitetten egy ugyanazon iskolanemben nem lehet megoldani.

— Pár évvel később polgári iskoláink ipari irányú fejlődést mutattak fel, ezeket a törekvéseket azonban a világháború derékban törte ketté,

a legutóbbi években bevezetett új tanterv pedig még fokozottabban elítélte a szakoktatásnak az általános oktatással való összekeverését.

— Budapest életében arra való tekintettel, hogy a székesfőváros fejlődésében mindig domináló szerepe volt a multban az iparnak és kereskedelemnek, egészen különleges szerep jut a polgári iskoláknak. Lehetőségeink nem engedték azt meg, hogy szakirányú ipariskolákat kellő számban létesítsünk, viszont az iparos és kereskedőtársadalom egyedeitől nagy általánosságban nem lehetett azt remélni, hogy gyermekeik középiskolai tanulmányainak költségeit fedezni tudják. Ezek a körülmények nem kis mértékben járultak ahhoz, hogy

a polgári iskolai típus nagyarányú kifejlesztése elsőrendű közfeladattá vált. Ma már az a helyzet, hogy a polgári iskola olyan középfokú tanintézetté vált, amely az ipari és kereskedelmi pályára induló fiatalságnak a mindenképpen szükséges általános műveltséget biztosítja.

Maga *az ipar szinte elengedhetetlen feltételként kéri a tanoncoktól a polgári iskola elvégzését igazoló végbizonyitványt,* amellett azonban az ipar folytonos fejlődése is megkívánja az új nemzedék alapos kiképzését, nemkülönben a technikai, esztétikai, izlésbeli és manuális készségek hathatósabb nevelését.

— Teljes helyeslésemmel találkozott az a gondolat, amelyet Loschdorfer János tanulmányi felügyelő, a Mester-utcai irányító polgári iskola igazgatója vetett fel abban az irányban, hogy

polgári fiúiskoláinkban az ipari irányú nevelés és tanítás jelentékenyebb szerephez jusson.

Loschdorfer tervezete számol azzal, hogy az

ipari szakmák sokfélesége mellett a város belső területén fekvő székesfővárosi polgári fiúiskolák feladata nem lehet egyéb, csak az, hogy *a tanuló szeresse meg a munkát, becsülje meg az ipari foglalkozást, fejlessze esztétikai, gyakorlati és gazdasági érzékét, ismerje meg a felületes munka eredménytelenségét,* — legyen tehát lelkiismeretes, pontos, önálló és ötletes, saját munkájából merítsen bátorságot a kezdeményezésre, ne becsülje túl saját képességeit, de legyen tájékozott az ipari foglalkozások sokaságában. Az óhajtás ennélfogva az, hogy

a polgári iskolai tanulók szerezzék meg azt a műveltséget, amelyet a gyakorlati élet tőlük megkíván és amelyet tőlük életük folyamán a magyar nemzeti közösség jogosan elvár.

— Polgári fiúiskoláink ipari irányú munkája sok-sok esztendő meddő kísérletezése után komoly eredményekkel biztat. Az ipari irányú törekvések a polgári leányiskoláknál egészen másként fejlődtek. A sajátosan női jellegű ipari ágazatok ugyanis szakszerűség szempontjából könnyebben hozhatók közös nevezőre, mint azok az ipari ágazatok, amelyeknek aktiv résztvevői elsősorban a férfiak. Errevaló tekintettel előírtuk azt, hogy községi nőipariskoláinkba azokat a növendékeket lehet felvenni, akik a polgári leányiskola, vagy más középiskola négy osztályát sikerrel elvégezték. A polgári iskolai tipusból kifejlesztett nőipariskolák még ezidőszerint is legtöbbnyire kapcsolatosak a polgári leányiskolával. Szervezetileg önállóak ugyan, a közös igazgatás, a közös testület azonban a polgári és nőipariskolák kölcsönhatásaiban komoly értékek kialakítására nyujt módot.

— Természetes, hogy a polgári iskolák nemcsak az elmondott irányokban fejlődtek, hanem gazdasági és háztartási irányt is felvettek. Felső mezőgazdasági iskolánk polgári fiúiskolából fejlődött ki és a polgári iskolákban ma is tanítják a mezőgazdasági és ipari ismereteket. Be kell azonban vallani, hogy ezek a tanulmányok rendkívül nehezek, mert a jobbára merkantil környezetből származó és ipari, kereskedői foglalkozásokba lépő tanulók gyakorlati nevelésében nem lehet szem elől téveszteni a helyi adottságokat és igényeket. Az a felfogás alakult bennünk ki, hogy

a jövőben csak a városszéli iskolákban tartjuk meg a mezőgazdasági jelleget, mert ott az ilyenirányú oktatás sokkal könnyebb.

— Mindezek a fejlődési irányok eltérelték a polgári iskola-típust eredeti hivatásától. Hatvan esztendő tapasztalata bizonyította be, hogy *a polgári iskolát nem szabad középiskolapótló intézménynek tekinteni, hanem ennek az iskolatípusnak minden vonatkozásában a gyakorlati életet kell szolgálnia.* Most már eljutottunk odáig, hogy polgári iskoláink megtalálják helyüket a magyar iskolaszervezetben és be tudják tölteni azt a hivatást, amelyet megalkotóik nekik eredetileg szántak.

— Tanácsnok koromban sokat és alaposan foglalkoztam a polgári iskolák kérdéseivel és már akkor hangsúlyoztam, hogy ezeknek az iskoláknak tanulóit főképpen gyakorlati vonatkozású tudnivalókkal kell felvértezni az életre. Budapesten ma is az a helyzet, hogy ámbátor több elemi iskolánkban nyolcosztályú tagozat van, a tanulók nagyrésze a negyedik osztály elvégzése után mégis csak átmegy a polgári iskolákba és csak kisebb részük jut el a közép- és szakiskolákba. A főváros által fenntartott 54 polgári iskolát mintegy huszonnégyezer tanuló látogatja. Ez a tekintélyes szám okos felhasználással döntő tényező lehet egy világváros fejlődésében. A tíz-tizennégyéves kor a tanulónál a legfontosabb, mert az ekkor szerzett benyomások és tanulmányok döntő hatással vannak az egyén későbbi érzelmi világára és erkölcsi felfogására.

A modern pedagógia a polgári iskolai oktatásban is új módszereket követel, amelyeknek alapgondolata az, hogy a polgári iskolások számára tartós hatású, az egész embert mélyebben átalakító foglalkozást biztosíthassunk.

Ebben a gondolatban létesítettem a *Mesterutcai irányító polgári iskolát,* amelynek feladata az, hogy tanulóit a jelenkori pedagógiai és didaktikai eljárással a székesfővárosi lakosság értékes tagjává nevelje, az iskolán kívül álló tanárságnak pedig módot nyujtson arra, hogy az intézet munkáját figyelve, tapasztalait saját iskoláin belül megfelelően alkalmazhassa.

— Rendkívül érdekes az a statisztika, amelyet a közelmúltban készített el az irányító polgári iskola igazgatósága. Ebből az összeállításból kiderült az, hogy

a székesfőváros lakossága egyre jobban felismeri a polgári iskola általános jelentőségét, de még inkább az a tény, hogy a polgári iskolai tanulók tekintélyes hányada nem is a középosztályhoz tartozó társadalmi rétegek gyermekeiből kerül ki, hanem a legalsóbb néposztálybeli rétegekből.

1899-ben a polgári fiúiskolák növendékeinek száma 2668 volt, 1935-ben már 10.610. A leányiskolák látogatottsága 1899-ben 4344-et, 1935-ben 11.979-et tett ki. Az összeállított statisztikai kimutatás ötévenkénti beosztásokban figyelte meg a fejlődést és általánosságban elmondható, hogy az egy-egy ilyen periódusban 25—50 százalékkal emelkedett. A fiúiskolák növendékei 1899-ben 60 százalékban az értelmiség, az önálló iparosság és kereskedőtársadalom, továbbá a jobb körülmények között élő társadalmi rétegek gyermekeiből kerültek ki, ezidőszerint azonban az arány megváltozott, mert a polgári fiúiskolák növendékeinek 72 százaléka az alsóbb néposztályokból jut el a tanintézetekbe. A tanulók szülei közül 30 százalék ipari és kereskedelmi alkalmazott, 24 százalék altiszt, 18 százaléknál több pedig szolga, cseléd, házmester, hordár, napszámos, stb. A leányiskolák statisztikájánál majdnem azonos a helyzet, mert amíg 36 évvel ezelőtt 71 százalék származott a jobb néposztályokból, addig most 67 százalék kerül ki az alsóbb néprétegek gyermekeiből. Ezek a számok minden szónál ékesebben bizonyítják azt a törekvést, hogy

manapság már a nehezebb körülmények között, egyszerű sorsban élő fővárosi lakosok is felismerik a gyermeknevelés páratlan fontosságát és arra törekszenek, hogy a fiatalságot anyagi áldozatok meghozatala árán is felvértezzék jövendő életére.

Nekünk, a székesfőváros hatóságának rendkívül örvendetes jelenség, mert belőle *egyenes következtetéseket vonhatunk le Budapest kulturális fejlődésére.* Ezek a számok arra sarkallanak bennünket, hogy speciális viszonyainknak megfelelően mindaddig, amíg intézményesen nem tudjuk biztosítani az ipari szakoktatást minden téren, a legerőteljesebb módon fejlesszük a polgári iskolákat, mint olyan intézeteket, amelyeknek tanulóifjúsága *meg tudja ezekben szerezni a gyakorlati életben való szükséges felkészültséget.* Az a körülmény, hogy az értelmiségi osztályok gyermekei közül ma sokkal kevesebb jár a polgári iskolába, nem aggasztó jelenség, ellenkezőleg, örvendetes tény, mert azt bizonyítja, hogy

azok, akiknek anyagi ereje engedi, gyermekeiket ma már nem a polgári iskola útján képeztetik, hanem a középiskolák igénybevételével indítják el életük folyamán.

Rendkívül érdekes a statisztikának az a megállapítása, hogy az altisztek milyen nagy súlyt helyeznek gyermekeiknek továbbképzésére. Ez azt bizonyítja, hogy az altiszti társadalom átérzi az iskolai műveltség fokozott jelentőségét, de bizonyítja azt is, hogy a székesfővárosban egyre kevesebb olyan szülő él, aki be ne látná, hogy gyermekének boldogulása nagymértékben függ az általa elsajátított műveltségtől és képzettségtől.

Ültetik a Gellérthegyen

Nagy-Magyarország tündérkertjét

Lótuszok, nimpheák és más exotikus növények a termálvizű tóban

Uj csodája készül Budapestnek. A Gellérthegy oldalán a facsemeték, amelyeket a fővárosi kertészet elültet, Nagy-Magyarország élő múzeumát varázsolják Budapest közepébe. Készül a Nemzeti Park, amelyet majd esztendők munkája tesz teljessé, hogy ne hiányozzék belőle egyetlen fa, vagy virág, amely jellemzője a szűkebb és a szétdaraboltan is egy Nagy-Magyarország minden vidékének. *Juhász* Jenő dr. törvényhatósági bizottsági tag indítványozta a költségvetés tárgyalása alkalmával ennek a parknak megteremtését és a beköszöntött tavasszal az ültetés munkája már meg is kezdődött. Ebből az alkalomból a *Fővárosi Hirlap* munkatársa felkereste

Juhász Jenő dr

gazdasági főtanácsos, törvényhatósági bizottsági tagot,

aki a szép tervről és annak további kiépítéséről a következőket mondta:

— Az elgondolásom az volt, hogy a Tabánt, a hozzácsatlakozó Gellérthegyet és egyéb parkterületeket olyan módon fásítsák be, hogy azt *fokozatosan egy közép-dunavölgyi (nagymagyarországi) fa- és növénykertté fejlesszék ki,* amelyben a régi Nagy-Magyarország területén levő összes vadon termő fa- és növényféleségek a lehetőséghez képest meghonosíttassanak.

— Egy ilyen, a város szívében lévő fa- és növénykert rendkívül tanulságos lenne magának az ország lakosságának és a fővárosiaknak is, akik közül nagyon sokan vannak olyanok, akik nem láttak még például vörös fenyőt, amely a Kárpátokban díszlik, vagy szelid gesztenyét, a Dél-Dunántúl és Délmagyarország fáját és sok más, egyes tájakat jellemző fajféleségeket. A külföldi számára egészen különös érdekességet jelentene egy ilyen módon kialakított gyüjtemény, amely alkalmas lenne arra is, hogy demonstrálja minden külföldi előtt a Közép-Dunavölgyének, a Kárpátok medencéjének, illetőleg

a régi Nagy-Magyarországnak természeti egységét.

E mellett egy ilyen park mint látványosság is nagyszerű volna, őszi képe pedig egyenesen tündéri szépséget tárna fel a néző előtt a különböző fajtájú fáknak a legkülönbözőbb sárga, barna és piros színekben tündöklő pompájával.

— Rendkívüli örömmel láttam azt, hogy ezt a gondolatot a közgyűlésnek minden pártja és minden tagja megértéssel fogadta, úgyszintén a főváros vezetősége is és megelégedéssel állapíthatom meg, hogy

ezen a tavaszon a fásitás az említett területen már ezeknek az elveknek alapján történik.

— Az elgondolást *az állami erdészet is megértéssel és örömmel fogadta* és kilátás van arra, hogy azokat a csemetéket, amelyekkel a főváros kertészete nem rendelkezik, *az állami erdészet ingyenesen fogja a szép cél megvalósítása érdekében rendelkezésre bocsátani.* Ebben a tekintetben számítok különben *a magán erdőbirtokosok megértésére és támogatására is,* akik bizonyára szintén szívesen fognak hozzájárulni ahhoz, hogy Nagy-Magyarországnak ez az ország szívében létesülő fa- és növénykertje minél tökéletesebb és gazdagabb legyen.

— Rendkívül fokozható volna ennek a fa- és növénykertnek érdekessége és a külföldiek előtt való attraktív ereje azzal, ha

a Szent Imre-fürdő meleg forrásai ez idő szerint elfolyó vizének felhasználásával a Tabán egyik mélyedésében — a pénzügyi lehetőségek keretében — melegvizű tavat tudnánk létesíteni,

amelyben meghonosíthatók a rózsaszín virágú hévizi lótuszok, a Püspök-fürdő nympheái és a Császár-fürdő hévvizű tó Nymphea thermálisai.

— Meg vagyok róla győződve, hogy a fővárosi kertészet, amely eddig is kivívta a belföld elismerését, valamint az itt járt külföld őszinte csodálatát, ezt a tervet rendkívüli ízlésével és szakértelmével a legtökéletesebben fogja megoldani, ha munkájában segítségére lesz a főváros és az ország közönségének megértése, érdeklődése s áldozatkészsége.

Szép a fénye, gazdaságos az áramfogyasztása.
Tungram duplaspirállámpa!

Pelikan
IRÓGÉPSZALAG
VEZÉRKÉPVISELET
Stalla Lajos Budapest, V.,
Vilmos császár-út 42.

Sürgős reformra szorul Budapest egész közlekedési rendszere

Az üzempolitikai bizottság szakértőinek kritikája a rendszertelen le- és felszállásról, a kisszakasz és a távolsági jegy együttes használatáról, valamint a vágányok mai elhelyezéséről

Elismerés az üzempolitikai bizottság önzetlen munkájáért

Az üzempolitikai bizottság tárgyalásainak homlokterében néhány hét óta a *BESzKART* ügyei, illetőleg *a székesfővárosi közlekedés megjavításának kérdései* állanak. Mint a *Fővárosi Hirlap* munkatársa

beavatott helyről

értesült, e tárgyalásoknak a közönséget leginkább érdeklő része az volt, amely egyrészt *a villamos- és autóbuszkocsik átalakítására, a kisszakasz-rendszer problémáira, továbbá a villamosvasút vágányáthelyezési és műhelykérdéseire vonatkozik.* A szakértők egymásután hangoztatták azt a meggyőződésüket, hogy

a budapesti közlekedés jósága elsősorban a gyorsaságtól függ.

Ahhoz azonban, hogy a kívánatos gyorsaságot ki lehessen fejteni, ezidőszerint *egész sereg kellék hiányzik.* Lassúvá, sőt gyakran csigalassúságúvá válik a közlekedés, különösen a főbb útvonalakon amiatt, hogy

sem a villamoskocsikon, sem az autóbuszokon nincs kellőképpen megoldva a le- és felszállás.

A külföldi nagyvárosok közlekedési járműveinél ilyen problémák nem merülnek fel, mert ott *gyakorlati intézkedésekkel biztosították azt, hogy a felszállás és a leszállás egy időpontban történhessék meg,* tehát a kocsik gyors indítását semmi ne késleltesse. Budapesten ez a megoldás teljesen hiányzik. Ha valaki a villamosra fel akar szállni, előbb meg kell várnia, amíg a kocsi belsejéből, amely gyakran túlzsúfolt, az utolsó utas is leszállott és *csak ezután tud a járműre feljutni.* Ez gyakorlatilag egy-egy megállónál párperces időveszteséggel jár,

a hosszabb relációknál tehát azt eredményezi, hogy negyedórás, sőt félórás késések is bekövetkeznek.

A szakértők egybehangzó véleménye szerint a *BESzKART*-nak minden erejével arra kell törekednie, hogy

még akkor is átalakítsa a villamos- és autóbuszkocsikat, ha ez jelentős költséggel jár.

Egyes autóbuszkocsik már fel vannak szerelve a soffőrülés mögött elhelyezett bejárattal is, az ajtókat azonban lezárták, valószínűleg azért, mert *a közlekedési vállalat vezetősége nem kíván felemás rendszert bevezetni.* Amennyiben biztosítani lehetne az egyidőben történő leszállást és felszállást, a közlekedés lassúsága ellen hangoztatott panaszok tekintélyes része *máris kiküszöbölődnék.*

Hosszasan foglalkozott az üzempolitikai bizottság azzal a kérdéssel is,

nem lehetne-e módot találni a villamosvágányoknak legalább a főútvonalakon az úttest közepére való áttelepítésére.

Ennek a tervnek azért van nagy jelentősége, mert egyrészt megszűnnének a közúti közlekedési nehézségek, tekintve, hogy *a középen elhelyezett villamossínekre természetesen nem lenne szabad felhajtaniok a kocsiknak és az autóknak,* másrészt számos balesetet el lehetne kerülni, ha a közönség a kiépített járdaszigeteken várakozhatnék a közeledő villamosokra. Egyelőre, sajnos, ennek a tervnek megvalósításáról *a Beszkárt pénzügyi helyzete miatt általánosságban beszélni nem lehet.* A hatalmas méretű vágányáthelyezések ugyanis óriási összegeket emésztenének fel, viszont

a BESzKART nincs abban a helyzetben, hogy a fedezetet máról-holnapra előteremthesse.

A közönség által annyira megkedvelt kisszakaszrendszer elítélő bírálatát adták közlekedési szempontból a szakértők. Megállapították, hogy amióta a kisszakasz-utazásokat bevezették, *a villamosforgalom tetemes mértékben romlott.* Azelőtt ugyanis néha-néha mégiscsak előfordult, hogy az utasok egyrésze a leszállás alkalmából nemcsak a hátsó perront vette igénybe, hanem *az első peronnál is leszállt,* amióta azonban a kocsikat a kisszakasz szíjhevedere kétfelé osztja, erre lehetőség nincs, ellenkezőleg, amidőn a hátulsó perronon már megtörtént a le- és felszállás, akkor *gyakran még újabb percekig kell várakozni a kisszakasszal utazó közönség elhelyezkedésére.* A szakértők ennélfogva egyértelműen azt hangoztatják, hogy ha kisszakaszrendszert pénzügyi okoknál fogva fenn kívánja tartani a Beszkárt, erre csak úgy kerülhet sor, hogy

külön kisszakaszos kocsikat járatnak, amelyekre a távolsági jeggyel utazó közönség egyáltalán nem szállhat fel.

Hosszas megfontolás és tárgyalásanyag volt az üzempolitikai bizottságban *a Beszkárt javítóműhelyeinek problémája is.* A gépészeti szakértők többszöri helyszíni szemle után arra a meggyőződésre jutottak, hogy a jelenleg rendelkezésre álló Szép Ilona és kelenföldi főműhely túlzsúfoltsága egyrészt nagymértékben *hátráltatja a kocsik alapos karbantartását,* másrészt *szűk voltuk miatt túlzott anyagi áldozatokat követel.* A két főműhely ugyanis egyáltalán nem képes befogadni a javításra szoruló járműveket, aminek az a következménye, hogy szinte állandóan éjjeli munkát is kell folytatni, ami viszont *munkabérekben tetemes többletkiadásokat okoz.* A szakértők

elkerülhetetlennek tartják egy új főműhely sürgős felállítását

és kifejezetten aláhuzzák, hogy *az üzem racionalizálása szempontjából e téren minden haladék olyan veszedelmet jelent, amelyet kiegyensúlyozni lehetetlen.*

A főműhelyek kérdéseinek megvitatása után rátért az üzempolitikai bizottság *az autóbuszgarázs* ügyeire is. Az elhangzott vélemények *egyenesen lesujtóak voltak.* A szakértők mindegyike arról beszélt, hogy a Szabó József-utcai autóbuszgarázs építése meglehetősen elhibázott intézkedés volt, mert

semmi szükség arra, hogy ilyen túlzottan magas helyiség álljon rendelkezésre.

Ezidőszerint még üggyel-bajjal be tudja fogadni az autóbuszgarázs az üzemhez tartozó kocsiparkot, a legközelebbi időben leszállításra kerülő ötven autóbusz beállítása után azonban *már nem lesz benne elegendő férőhely.* A székesfőváros anyagi helyzete ezidőszerint

nem engedheti meg azt, hogy többmillió pengő költséggel a város valamely más részén újabb garázsépület létesüljön.

Éppen ezért felmerült az az ötlet, nem lehetne-e a jelenlegi garázst olyképpen megosztani, hogy figyelemmel az épület aránytalanul magas voltára — *emeletet húznak annak belsejében.* Egyes szakértők elfogadták a megoldásnak ezt a lehetőségét, mások azonban ellenezték, arra való tekintettel, hogy ezen a réven többszázezerpengős befektetés lenne szükséges, viszont valószínű, hogy szinte teljesen azonos összegből a város valamely más részén mód nyílnék egy szerényebb berendezéssel ellátott kocsiszín létesítésére.

A *BESzKART* ügyeinek vizsgálata egyébként tovább folyik az üzempolitikai bizottság előtt. Legközelebb már

a tarifarevizió kérdéseire kerül a sor.

A tarifamódosításnál változatlanul azt az álláspontot képviseli a bizottság, hogy *annak egyetlen tizedfillérrel sem szabad magasabbnak lennie, mint amennyire a BESzKART pénzügyi egyensúlyának helyreállítása érdekében feltétlenül szükség van.*

*

A most ismertetett szempontokat a szakértők nevében *Urbanovich* G. Zoltán terjesztette a bizottság elé, de *Vázsonyi* Jenő és *Hoch* József szakértők *hasonló értelemben szólaltak fel.* A nyilatkozatokra *Perczel* György vezérigazgató válaszolt és *megigérte a közönség közlekedési igényeinek megnyugtató kielégítését.*

A polgárság hálás elismerése Zsitvay Tibornak

Azt az áldozatos, nagy munkát, amelyet *Zsitvay* Tibor, az üzempolitikai bizottság életrehívója ennek a bizottságnak élén hónapok óta kifejt, élénk figyelemmel és hálás megilletődéssel kíséri a főváros polgársága. Mindenki tudatában van annak, hogy ez a munka a polgárság jóvoltáért folyik olyan értelemben, hogy az üzemek racionalizálása és gazdaságosabbá tétele enyhítse a főváros terheit és lehetőleg mentesítse a közönséget attól, hogy a maga anyagi áldozatával járuljon hozzá a végső cél, a szanálás keresztülviteléhez.

A polgárság hálás, meleg érzésének egyik megnyilatkozása az a levél is, amelyet a *Sasadi Ingatlantulajdonosok Egyesülete* intézett most *Zsitvay* Tiborhoz és amelyet egyidejűleg megküldött a *Fővárosi Hirlap*-nak is, hogy tárja a nyilvánosság elé, mint a polgárság hálás elismerésének dokumentumát. A levél, amelyet az egyesület nevében *Pap* Géza dr., ny. belügyminiszteri államtitkár, társelnök és *Ágh* Róbert postaszámvevőségi tanácsos, titkár írt alá, a következő:

Kegyelmes Urunk!

Engedje meg, hogy a közszolgáltatások árszabásának felülvizsgálatáról megjelent nyilatkozatai alkalmából, mint az üzempolitikai bizottság elnökét a legmélyebb tisztelettel üdvözöljük.

Egyesületünk, amely főképen a Sasadon betelepült közép- és kisexisztenciák tömegét foglalja magában, legutóbbi választmányi ülésén foglalkozott a nyilvánosság előtt tárgyalt, árszabást emelő kísérletekkel. E hírek sivár kietlenségében üdítő oázisként hatott az egyesületre Nagyméltóságodnak az a nyilatkozata, hogy: *„az üzemek belső életét megvizsgálva, belső erejükből akarja a több hasznot elérni és így a közönséget a fölösleges többmegterheléstől megóvni".*

Excellenciád e fellépésével csak növelte az egész polgárság tiszteletét és bizalmát maga iránt, mert *tárgyilagosságáról* és egyben jóságos szívéről és *szociális megértéséről tett bizonyságot.*

Tisztában vagyunk azzal, hogy a fővárosnak, mint az ország legnagyobb közületének költségvetési egyensúlya nem szolgálhat kipróbálatlan kísérletek tárgyául és ennélfogva *Nagyméltóságodnak segítési vágyát a való helyzet és a lehetőségek határai kell,* hogy *korlátozzák.* Mégis abból az alkalomból, hogy Kegyelmes Urunk határozott állásfoglalásával kétségkívül *a főváros lakossága széles rétegei vágyakozásának adott kifejezést,* arra kérjük, hogy ezt a gondolatot fáradhatatlan munkája tengelyéül mindaddig megtartani méltóztassék, amíg a mindannyiunk által annyira óhajtott cél: a jelenlegi s egyes vonatkozásban még mérsékeltebb árszabással a költségvetési egyensúly meg nem valósul.

Tudjuk, hogy ennek a közérdekű célnak érdekében még nehéz küzdelmek következnek, de hisszük, hogy ez a küzdelem csak győzelemmel végződhetik, mert Nagyméltóságod tanácsadója: saját lelkiismerete.

A napi politikától távolálló egyesületünk megbízásából Nagyméltóságod további munkájához szerencsét és legjobb sikert kívánva, kérjük, engedje meg, hogy az egyesületünkben tömörült sasadi polgárság szeretetteljes hálájáról biztosítsunk.

Feszitsd meg! — mert dolgozik

Amíg a főváros közönsége a legnagyobb rokonszenvvel és a legteljesebb elismeréssel tekint az üzempolitikai bizottság munkája és ennek a munkának már eddig is biztató eredményei felé, a sajtó egy részében gáncsoskodó kritika kíséri ezt a munkát, sőt az egyik délutáni lap kifogásolta többek között azt, hogy a bizottság tulságos mértékben veszi igénybe az adminisztrációt és felhányta azt is, hogy a szakértők díjazása révén súlyos anyagi áldozatába kerül az üzempolitikai bizottság működése a főváros közönségének. Ezekről az állításokról megkérdeztük

Vályi Lajos dr.

törvényhatósági bizottsági tagot, a NEP fővárosi szervezete helyettes főtitkárát,

aki a következő rövid válaszban intézte el ezt a kritikai módszert:

– Az üzempolitikai bizottság nagyszabású működése még azokban a körökben is megbecsülést és elismerést vált ki, amelyek egyébként nem állanak a kormányzati politika mögött. Mindenki elismeri, hogy a Nemzeti Egység Pártja az üzempolitikai bizottság életrehívásával a szakszerű és komoly munka alapján akarja megteremteni az üzempolitika helyes irányát és mindenki elismeri azt is, hogy *Zsitvay* Tibor, az üzempolitikai bizottság elnöke valóságos önfeláldozással igyekszik az óriási anyagot tisztázni és az üzempolitika szerteágazó problémáit helyes, közös nevezőre hozni.

— Ezzel szemben a politikai kritikának is igen messzire való eltévelyedése az, amely a kormány pártjának jóakaratú törekvéseit és alapos nagy munkáját lépésről-lépésre elgáncsolni akarja és *valósággal bűnnek rójja fel, hogy Zsitvay Tibor s vele együtt az üzempolitikai bizottság minden tagja önfeláldozóan dolgozik és tárgyilagos szakvéleményekkel elhatározásaihoz alapot teremteni.*

— Egyrészről örökké az autonómia sérelmét jajgatni, másrészről bűnül róni fel, hogy az autonómia tagjai magukat szakszerű adatokkal és objektiv szakértői véleményekkel szerelik fel, hogy kötelességüket becsületesen teljesítsék, olyan eltántorodás, amelyet csak a vakok nem vesznek észre, amelyet csak a rég letünt politikai taktika és a politikai élet porondjáról egy régóta eltünt nemzedék volt hajlandó tudomásul venni. *A mai politikai iskolázottságú választóközönség nagyon jól átlát a szitán,* nagyon jól tudja értékelni az olyan kritikát, amely azt rójja fel bűnül, hogy valamelyik párt reprezentánsai dolgozni akarnak és hasból való elhatározások helyett világos és szakszerű alapot akarnak elhatározásukhoz teremteni, az olyan kritikát, amely először beigéri az ötletszerű tarifaemelést, azután bepanaszolja annak elmaradását, feszítsdmeget kiált olyan lázálmok miatt, amelyek soha meg nem valósulnak, de akkor már nem ismeri el értéknek, hogy meg nem valósultak, amely drága mulatságnak mondja *az üzempolitikai bizottság szakértőinek teljesen önzetlen, nagy és önfeláldozó szolgálatát,* amely gyanusít, hogy minden tisztességes szándék mögött végeredményben tisztességtelenséget kell keresni, hogy azután huszonnégy órán belül hangtalannul térjen napirendre a kiáltó betükkel kikiabált gyanusításoknak légbuborékká változása után.

Megállapította a Közmunkatanács kedden tartott bizottsági ülésén az új Építésügyi Szabályzat irányelveit

Kedden nevezetes eseménye volt a Fővárosi Közmunkák Tanácsának. Együttes ülést tartott *Bessenyey* Zénó elnök vezetésével az a bizottság, amely a Közmunkatanács tagjaiból és külső szakértőkből alakítva az *új Építésügyi Szabályzatot* szerkeszti meg.

Kertész K. Róbert államtitkár, *Harrer* Ferenc, *Algyai Hubert* Pál, a Közmunkatanács alelnöke, *Zubriczky* József, a Közmunkatanács ny. alelnöke, *Kempelen* Ágoston tanácsnok, *Forster* Gyula és még sokan voltak jelen az ülésen.

A szakemberek a külön-külön reájuk bízott feladatokon már régen dolgoznak, de a mostani ülés új fejezetét jelentette a nagy munkának *az általános irányelvek megállapítása* szempontjából. Ezen az alapon folyik majd tovább a munka, amely rendkívüli terjedelmű, de azért *ebben az évben elkészül az új Építésügyi Szabályzat.*

Az új Építésügyi Szabályzat megalkotásával már évek óta foglalkozik a Közmunkatanács. Közben megszakították a munkát, mert a kormány részéről felmerült az *országos építésügyi szabályzat* terve olyan formában, hogy annak keretébe legyen beilleszthető a fővárosi szabályzat. Utóbb azután az az álláspont győzött, hogy mégis előbb a főváros új Építésügyi Szabályzatát kell elkészíteni, amely azután mintául szolgál az egész ország építésügyét magában foglaló rendszabályoknak. Lehetséges azonban, hogy a kérdés országos rendezését a megalkotandó *építésügyi törvénnyel oldják meg*, amelyet már akkor tervbe vettek, amikor 1870-ben a törvényhozás megalkotta a Fővárosi Közmunkák Tanácsát.

A Szépítményi Bizottmánytól a robogó technika koráig

A készülő Építésügyi Szabályzat a különböző címek alatt kiadott hasonló célú rendelkezések sorában a *hetedik*. A legelső írott rendelkezés, amely Pest városának építkezését szabályozta, az 1838-ban kelt *Építésügyi Rendszabás* volt. Az akkori nagy árvíz pusztítása után nagy építkezések indultak meg és hogy az építések a modern követelményeknek megfeleljenek, kiadták a rendszabást, amelynek ellenőrzését a József nádor által alapított *Szépítményi Bizottmányra* bízták. Ezt megelőzőleg már úgyis ez a testület intézkedett városszépészeti és építkezési ügyekben és mintegy elődje volt a jóval később megalakított Közmunkák Tanácsának.

1867-ben, az alkotmányos élet helyreállítása után Pest város elérkezettnek látta az időt, hogy a viszonyok változásához mérten új építésügyi rendszabást alkosson. El is készült az új tervezet, de amikor az 1870. évi X. törvénycikk megalakította a *Fővárosi Közmunkák Tanácsát*, amelynek Pest, Buda és Óbuda építésügyi szabályozása lett a feladata mindaddig, amíg építésügyi törvény nem készül, ez az új testület adta ki az építési szabályokat *Utasítás* címmel, rövidre fogott formában. Ehhez alapul vette a Pesten már érvényben lévő építési szabályokat. *Budának a régi időkből semmiféle hasonló célú szabályzata nem maradt fenn.* Az *Utasítást* bővített formában 1886-ban ismételten kiadta a Közmunkák Tanácsa.

Az első Építésügyi Szabályzatot, amely már mindenre kiterjedő, rendszeres munka volt, 1893-ban alkotta meg a Közmunkák Tanácsa. Ezt követte *az 1914-ben megjelent, ma is érvényben lévő Építésügyi Szabályzat*, amelynek kiadását a város fejlődése, a technika haladása és az életviszonyok változása tette szükségessé. Ezt a szabályzatot a rohamosan változó viszonyok miatt *1926-ban bővített és átdolgozott formában* adta ki a Közmunkák Tanácsa.

Miután az építésügyi törvény, amelyről már 1870-ben szó volt, nem jelent meg, a Közmunkák Tanácsának joga és kötelessége maradt a főváros építésügyének szabályozása, a megfelelő szabályzatok kiadása, ami azonban mindig a főváros vezetőségével összhangban történt meg, már csak azért is, mert a Közmunkatanácsban a főváros hivatalosan is képviselve van és a Közmunkatanács tagjai mindig túlnyomó részben a főváros törvényhatósági bizottsági tagjai közül neveztettek ki.

Az új Építésügyi Szabályzat irányelvei

Arra nézve, hogy az új Építésügyi Szabályzat kiadására miért van szükség, gyakran és felelőtlenül hangoztatják, hogy azért, mert a régi rossz és elavult. A városrendezésnek egyik régi, kiváló szakembere, aki a ma érvényben levő szabályzat készítésében jelentős részt vett, erre azt mondta most nekünk:

— Tessék Budapesten szétnézni, a hatalmas építési fejlődésen végigtekinteni, megállni a legmodernebb külső és belső házépítési technika előtt és akkor meg kell állapítani, hogy *a régi Építésügyi Szabályzat nem volt rossz, sőt nagyon is ruganlmas volt*, arra nézve, hogy az új idők rohamos haladásához, a technika hatalmas fejlődéséhez, az életviszonyokhoz, az új igényekhez és divatokhoz alkalmazkodni tudjon. Persze, ehhez szükséges volt az is, hogy a Közmunkatanács és a főváros vezetősége megértse a haladó kor követelményeit és esetenkint kivételesen bírálja el azt, ami a szabályzat betűiben nem található, de amire a szabályzat alapelvei mégis módot nyujtanak.

Az új Építésügyi Szabályzat most majd intézményesen szabályozza mindazt, ami eddig sokszor a méltányosságra és a belátásra volt bízva, hogy a haladó élet új helyzeteivel számoljon. *Ez a megállást nem ismerő élet, a technika robogó üteme hívja életre az új szabályzatot* és itt nemcsak az építőtechnikát kell érteni, hanem azt az új fejlődést, amelyet a technika a gyárakban és üzemekben elő idézett.

Ehhez az új élethez fog alkalmazkodni az új modern Építésügyi Szabályzat. Ez lesz a megszerkesztésének egyik alapelve, amely mellett számolni fog a *városrendezés új gondolataival*, amelyben az artisztikum mellett *a több napfény és a több levegő* gondolata dominál. Ehhez képest *a város belső részein is a teres, párkos építkezésre fog esni a hangsúly*, amely szűk udvarok helyett a közös udvaros, úgynevezett keretépítkezést favorizálja és alkalmazkodik ahhoz, a külföldön és különösen legújabban Németországban meghonosodott elvhez, hogy *lehetőleg mérsékelni kell az épületek magasságát. Igy az öt emeletnél* — egyes kivételes eseteknek helyt hagyva — *előreláthatólag nem enged magasabb építkezést az új szabályzat sem.*

Építkezés a perifériákon, a kilátás védelme, a gyárak

Amíg a belső városrészekbe több napot és több levegőt akar hozni az új építési rend, ugyanakkor *gátat kíván állítani annak, hogy a város a perifériákon szétszóródjon* és ne legyen kényszeritve a főváros közművekről gondoskodni óriási területeken, ahol szórványosan felépített, emeletes bérházak szántóföldekkel váltakoznak.

Különös gondoskodás történik a *kilátás védelméről* is és *az egészség védelméről is*, amely ellen az utóbbi időkben sokat vétettek. Mentségül szolgálnak azonban ezen a téren a nehéz viszonyok, amelyek hatása alatt gyakran azért adtak ki építési engedélyeket, hogy ne akadályozzanak meg munkalehetőségeket, amelyekre az építési pangás idején annyira szükség volt.

Rendkívül fontos intézkedések azok, amelyek *a gyári övezetek megállapítására* vonatkoznak és itt figyelembe kerül *a szél járása*, amellyel valaha egyáltalán nem foglalkoztak és így történt meg, hogy a váci-úti gyárak füstje felhőzi be a főváros levegőjét. A *Soroksári-út és környéke, valamint a csepeli részek felé tereli az új építési rend a főváros gyártelepeit.*

Nagy súllyal esik a mérlegbe *a közlekedés fejlődése* is és sok olyan momentum, amely a multban nem lehetett irányadó, de amellyel most viszont számolnia kell a Közmunkatanácsnak ebben a főváros új látképét megalapozó munkában.

LAPOSA ANDRÁS
KÁDÁRMESTER
VIII., Kálvária-tér 13. Telefon: 37-4-37.
Mosókonyha berendezések, hordók nagy választékban. Javítások olcsón.

Nagy Pál
egészségügyi berendezési vállalkozó
Budapest, II., Fő-utca 20.
TELEFON: 52-0-93.

GROSZ FRIGYES
OKL. MÉRNÖK
ÉPITÉSI ÉS KÖVEZÉSI VÁLL.
Budapest, IX., Bakáts-u. 1. Telefon: 86-0-64.

SZÉKELY KÁROLY
OKL. MÉRNÖK, ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
Budapest, XI., Budafoki-ut 41/b. Tel.: 59-6-73

Megvalósulás előtt az Eskü-tér és a Szent István-tér rendezése

Kész tervek várják a Horthy Miklós-híd két végének térszerű kialakítását

Az anyagi lehetőségek szükreszabott volta ezidőszerint még nem engedi meg a székesfővárosnak, hogy valóraválthatók legyenek azok az elképzelések, amelyek a Madách Imre-sugárút megnyitása révén *új fejlődést hozhatnak Budapest meglehetősen elavult belterületeinél.* A *Fővárosi Közmunkák Tanácsa* egyik legutóbbi ülésén foglalkozott az új főútvonalak kiképzésére vonatkozó tervekkel, kénytelen volt azonban megállapitani, hogy

mivel a magántőke megfelelő arányú bekapcsolódására biztos számitani ezidőszerint még nem lehet, jobb időket kell megvárni,

amíg konkrét intézkedéseket lehet tenni a város képét átalakító nagyszabású útvonalnyitásokkal kapcsolatban.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa most beszélgetést folytatott

Kempelen Ágoston

műszaki főtanácsossal,

a városrendezési és magánépítési ügyosztály vezetőjével és aziránt érdeklődött, milyen munkálatok lebonyolítása időszerű városrendezési célra.

— Legközelebb érint bennünket ezidőszerint, — mondotta *Kempelen* főtanácsos — *a belvárosi főplébániatemplom körüli terület rendezése.* Régi panasz az, hogy az Erzsébet-híd felé irányuló forgalom az Eskü-tér szük volta miatt *csak nagy nehézségek árán bonyolítható le.* Korábban azok a tervek voltak előtérben, hogy a műemlék jellegü plébániatemplomot a legmodernebb építészeti vívmányok alkalmazásával pár méterrel eltolják jelenlegi helyéről és ezzel lehetővé válik az úttest nyolc—tíz méterrel való kibővítése. *Ezeket a terveket nem ejtették ugyan el,*

az utóbbi időben azonban inkább afelé a megoldás felé hajlik a szakértők véleménye, hogy a nagy költséget igénylő munkálat helyett más módot kell találni az úttest kiszélesítésére.

Ez a megoldás nem lehet egyéb, mint hogy *megszüntetik a templom déli fala mellett húzódó gyalogjárót és annak területét is a kocsiforgalom céljaira biztosítják.* Ezen a réven mintegy *négyméteres sávval szélesedik* a közúti közlekedést szolgáló terület. A híd felé irányuló gyalogforgalmat ennek a tervnek megvalósítása esetén az Eskü-tér *déli részén húzódó járdán bonyolítanák le*, viszont, hogy a híd mindkát oldala egyformán legyen igénybevehető,

a Margit-híd pesti fejénél a közelmultban megépített aluljáró mintájára alagutat építenének.

— A közeljövőben egyébként a *Szent István-tér szabályosabb kialakítására is sor kerülne.* Ennek a térnek, amelyen a Bazilika épülete áll, szabálytalan alakja van, mert a *Sas-utca sarkán álló emeletes ház mélyen benyúlik a tér területébe.* Ezt a házat a székesfőváros már évekkel ezelőtt kisajátította, mindaddig azonban, amíg a szomszédos telek tulajdonosa nem mutatkozott hajlandónak egy, a városképbe beilleszkedő modern ház felépítésére, *sem annak lebontására, sem helyébe új épület létesítésére, javaslatot nem tettünk.* Most bekövetkezett az az időpont, amikor a szomszéd birtokos házat akar építeni. Erre való tekintettel

már a legközelebbi jövőben lebontatjuk az elavultsága miatt különben sem túlságosan használható épületet

és azt a területet, amelyen állt, *a legnagyobb részében a Szent István-tér négyszögü formájának kijavítására használjuk fel.* Ez a ház elég nagy telken áll, úgy hogy ha lebontására sor kerül, akkor a Szent István-tér hosszát tizenkilenc méterrel tudjuk növelni.

— Teljes felkészültséggel várjuk egyébként azt az időpontot, amikor az épülőfélben lévő Horthy Miklós-híd munkálatai annyira előrehaladnak, hogy *a két hídfő körüli terület kiképzésére kell gondolni.* Az erre vonatkozó terveket a legapróbb részletekig már korábban elkészítettük, vagyis

munkánk abban a pillanatban kezdetét veheti, mihelyt a hídépítő hatóságok arról értesítenek bennünket, hogy ennek ideje elérkezett.

A város belterületén nagyobbszabásu intézkedéseket egyelőre nem tervezünk. Elképzeléseink vannak ugyan, a székesfőváros leredukált költségvetése azonban *semmi különleges természetű munka elvégzésére nem nyujt alkalmat.*

Betón, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest, XI., Szüret-utca 5/7. Telefon: 59—2—96

Városrendezési problémák

a repülőtér, a balatoni műút és a „magyar Karlsbad" kiépítése körül

Az új repülőtér és a balatoni műút, a XI. kerület sok természeti szépsége és gyógykincse, de ugyanakkor sok rendezésre szoruló problémája felé terelik a figyelmet. Más formában ugyanezt a célt szolgálta a legutóbbi sajnálatos esemény: a Bibic-telepen történt áradás és azok a kalamitások, amelyeket az útépítkezés okozott a lakosságnak. A nagyobb problémák mellett a sürgősen megoldandó kérdések egész sora vár ezen a területen megoldásra, aminek érdekében *Szántay* István MÁV felügyelő, törvényhatósági bizottsági tag helyszini szemle megtartására kérte fel *Király* Kálmán tanácsnokot, az út- és csatornaügyi ügyosztály vezetőjét. Az elmult héten megtörtént a szemle, amelynek alkalmából ennek a szép, de sok panasszal teli vidéknek rendezésre váró problémáiról megkérdeztük

Szántay István

törvényhatósági bizottsági tagot

aki a helyzetet és a segítés módjait a következőkben ismertette:

— A tizenegyedik kerületben fekvő lágymányosi *Bibic-telep vízáradása* az elmult hetekben ráirányította a figyelmet a városnak erre az elhanyagolt területére. Hiába intézkedett *Király* Kálmán tanácsnok amerikai gyorsasággal a mindent elárasztó víz levezetése iránt, a probléma koránt sincs megoldva, mert ha a felületekről le is szaladhat a víz a szélesebb nyitott csatornákon, de megmarad a közlekedést teljesen és tökéletesen megbénító sártenger, az utak, utcák járhatatlansága és a pincékben poshadó víz.

A végleges rendezéssel, értem a főgyüjtőcsatorna és kapcsolatainak megépítését, várni tehát nem lehet, de nem lehet ennek költségeit teljes egészében az ott lakókra hárítani,

mert nem tehetnek róla, hogy a félkörben elhelyezkedő hegyekről minden víz a természetes gyüjtőhelyre szalad, amelynek levezetéséről gondoskodás megnyugtató módon eddig nem történt. Reméljük, hogy ilyen irányban döntő lépések fognak e nyáron történni, mert még egy ilyen árvízért, azt hiszem, senki sem vállalná a felelősséget. Mi mindenesetre választóink érdekében ezt a kérdést nyitva tartjuk és nem nyugszunk, míg megnyugtató megoldást nem találunk.

— Ha nem is áll annyira az érdeklődés középpontjában a kerület másik, külső része, itt sem rózsásak az állapotok.

— A Sashegy, Sasad, Gazdagrét, Kamaraerdő, Péterhegy közé eső területek útviszonyai, közművekkel való ellátása évtizedek óta várják megoldásukat. Az Ormező és a keserűvizes területek rendezése,

közbiztonsági viszonyainak megjavítása, köztelefonokkal való felszerelése állandó kérelmezések tárgyai. E városrész lakóinak, akik kivétel nélkül egyszerű kisemberek, *a balatoni műút és a repülőtérhez vezető út megépítése reménységül szolgál, hogy sokféle kérelmük megoldást nyer.* Egyelőre azonban például

az új balatoni út földmunkája csak újabb problémákat vethet fel.

Igy a bevágások új utak és utcák nyitását szükségeltetik és még most sem tudják, hogyan fogják a hatalmas bevágások szélein fekvő birtokosok útnélküli földdarabkáikat megmunkálni. A nagy földfuvarozással pedig a meg nem épített dülőútszerű utcái a kerületrésznek szinte járhatatlanná váltak.

— Az elmult héten *Király Kálmán tanácsnok vezetése alatt kiszállt bizottság, amelynek kiszállását és kezdeményeztem, sok függő kérdésre tett pontot.* Utszintben való keresztezéseket, talajvízelvezetéseket, a Mikes Kelemen-utca folytatásának megnyitását, az új vasúti felüljáró menti hozzávezető utak kérdését jórészt sikerült dülőre juttatni. Még komolyabbá tette ezeket a kérdéseket az a tény, hogy *Szendy Károly polgármester is megtekintette a munkálatokat* s tájékozódott az ezekkel kapcsolatos teendőkről.

— Önkénytelenül felvetődik az említett medencének a repülőtérrel kapcsolatos egész kérdéstömege. A személyközlekedési eszközök fejlődése éppen a repülőtérre mutat, mint

a jövő Budapestjének legfontosabb belépő küszöbére.

Nem szabad tehát álomszerűen kezelni azokat a terveket, amelyek e küszöb környékét érintik. A repülőtéren át érkező és induló ideédesgetett idegennek nem szabadna látni a rendezetlen dobogói dülőutakat, az egész völgyre ráásító Sashegy-oldalt, amire igazán más feladat várna, minthogy kopár, szakadékos oldalain néha katonai gyakorlat tere legyen. Azt sem volna szabad tapasztalnia, hogy a gyönyörű fekvésű Sasadra nem tud felmenni, mert évtizedek szükkeblüsége minden közlekedési eszközt megtagadott e nagyszerű helytől.

— A magyar Karlsbad pedig igazán nem mutatkozhatik be fabódékkal és vizenyős rétekkel, hanem modern ivócsarnokok és gyógyszálló kellene,

hogy adjon kóstolót a magyar metropolis nagyszerű kincseiből. Aláhúzom: nem álomként kell ezeket a kérdéseket kezelni, ellenkezően *már most, a közműveknek a repülőtérre vezetésével kapcsolatban nagy konturokban meg kell indítani a megoldásokat.* A tőkehiány ennek akadálya nem lehet, mert egyrészük tőke nélkül megoldható, másrészük pedig hasznos és dúsan kamatozó befektetést jelent, amire mindig lehet financiálót találni.

HÍREK A PÁRTBÓL

Az elnöki tanács ülése. A NEP fővárosi szervezetének elnöki tanácsa hétfőn este 6 órakor ülést tartott. *Zsitvay* Tibor helyett, aki *Ember* Sándor, a Nemzeti Egység Pártja jelöltjének programbeszéde alkalmából a pomázi választókerületben tartózkodott, *Harrer* Ferenc dr. törvényhatósági bizottsági tag elnökölt. Az előadó *Vályi* Lajos dr., a pártszervezet helyettes főtitkára volt.

A tanügyi szervezet előadásai. A Nemzeti Egység Pártja fővárosi tanügyi szervezete, amely az elmúlt héten intézőbizottságát a kerületek képviselőivel egészítette ki, a közelebbi napokban a kerületekben a következő előadásokat rendezi. A VIII. kerületi központban március 24-én délután 6 órakor *Raith* Tivadar dr. felsőkereskedelmi iskolai tanár „A nemzeti egység és az oktatók" címmel, 30-án este fél 8 órakor *Bolyos* István polgári iskolai tanár „Az új embertípus kialakítása" címmel tart előadást. Április 2-án este a VII. kerületi tanügyi szervezet ismerkedési vacsorája lesz a Metropolban, április 4-én délután 6 órakor pedig a II. kerületi szervezet teadélutánt rendez a kerületi központban.

Az új autóbuszvonalak. A NEP fővárosi szervezete ipari, kereskedelmi és közlekedésügyi szakbizottsága *Andréka* Károly örökös törvényhatósági bizottsági tag elnöklésével csütörtökön ülést tartott, amelyen *Dongó* Orbán, *Gazdy* Jenő, *Hajnóczy* Béla, *Usetty* Béla törvényhatósági bizottsági tagok és a külső szakértők vettek részt. A bizottság a Rákóczi-úti autóbuszjáratokra vonatkozó javaslatot magáévá tette és ezzel kapcsolatban megsürgette a kőbányai új autóbuszvonalat, valamint a 12-es autóbuszvonalnak a Déli pályaudvarig való meghosszabbítását. Foglalkozott a bizottság még az őszeres- és zsibárusiparnak gyakorlásáról szóló szabályrendeletre vonatkozó módosító javaslatokkal, amelyeket kisebb változtatásokkal magáévá tett.

A NEP fővárosi szervezetének magasépítési szakbizottsága csütörtökön ülést tartott *Wellisch* Andor törvényhatósági bizottsági tag elnöklésével. Az ülésen *Katona* János törvényhatósági bizottsági tag és több külső szakértő vett részt. A bizottságban felmerült az a kívánság, hogy a főváros házaiban üzemben lévő 110 lift jókarban tartását nem egy, hanem több cégnek kellene kiadni. Helyeslőleg vették tudomásul *Wellisch* Andor bejelentését, amely szerint közrejárt abban, hogy a *20.000 pengőig terjedő építési munkák kizárólag a kisipar számára tartassanak fenn.*

Március idusa az V. kerületben. A NEP V. ker. szervezete hétfőn este társasvacsora keretében ünnepelte meg március idusát. A hold-utcai párthelyiség szorongásig telt meg s az ünnepségen Krompaszky Miksa ker. pártelnök vezetésével az összes körzet- és csoportvezetők is megjelentek. Fábián László dr. alelnök rövid üdvözlő szavai után Kemény Tibor mondotta el nagyhatású ünnepi beszédét, mely történeti távlatban úgy állította be a magyar márciust, mint a magyar és magyar között minden válaszfalat leomlasztó bajtársiasság és a nemzeti egység gondolatának első és mindig aktuális megnyilvánulását. A kerületi pártvezetőség nevében Varannai István dr. alelnök mondott köszönetet Kemény Tibornak és Wottitz Pál körzeti elnöknek.

Kerületek heti programmja

I. kerület. Március 24. és 27-én 7—8 óráig Tóth Gábor th. biz. tag fogad. — Március 27-én este társasvacsora.

II. kerület. 27-én 7 órakor Zoltay János előadása „Gázvédelem" címmel. — 29-én 5 órakor táncos teadélután.

III. kerület. 30-án a NEP III. kerülete a III. ker. Egys. Polg. Társaskörrel és a III. ker. Frontharcos főcsoporttal egyetemben a Kisfaludy-színházban márciusi ünnepélyt tart Gyóni Géza hamvainak behozatala javára.

IV. kerület. 28-án 7—8 óráig ládori Kéler Bertalan dr. jogügyi tanácsadó órája. — 29-én d. e. 10 órakor a szén- és fakereskedők összejövetele.

V. kerület. 25-én 6—7 óráig Zoltay Krompaszky Miksa ker. elnök fogad. — 24-én 4 órakor gyermekdélután. — 30-án 6—7 óráig 83-as körzetelnöki fogadó-óra.

VI. kerület. 27-én 8 órától a VII. körzetcsoport összejövetele a Fried-vendéglőben (Vörösmarty-u. 64). — 28-án fél 4 órakor gyermekdélután. — 25-én és 27-én fél 8 órakor gyorsírótanfolyam.

VIII. kerület. 25-én fél 8 órakor csoportértekezlet és a NEP VIII. kerületi Munkás- és Önképzőkörének dalpróbája. — 27-én és 30-án 7—8 óráig népjóléti ügyek, tartja: Stadler Jenő, jogügyi tanácsadó, tartja: Ságvári Sándor ügyvéd. — 30-án fél 8 órakor Bojos I. igazgató előadása: „Az új magyar lélek kiformálása" címmel.

IX. kerület. 28-án 2—3 óráig Usetty Béla dr. országgyülési képviselő fogad. — 30-án 7 órakor iparosösszejövetel.

X. kerület. 26-án 6 órától mozielőadás. — 29-én fél 6 órától mozielőadás. — 24-én és 27-én 8 órától torna- és játékóra a Szt. László-gimnáziumban. — 29-én 8 órától táncos családi est.

XI. kerület. 25-én 6 órakor sakk-kör. — 29-én fél 5 órakor a munkáscsoport teadélutánja.

XII. kerület. 28-án fél 7 órakor Javorniczky Jenő dr. előadása: „II. Rákóczi Ferenc" címmel. — 30-án 6—7 óráig Juhász Jenő dr. th. biz. tag fogad.

XIII. kerület. 27-én a 124-es körzet napja (Szent László-u. 73). — 30-án 4 órakor gyermekdélután.

Kártérítési per a mentőautó és autóbusz összeütközése miatt

Ahhoz a tragikusvégű szerencsétlenséghez, amely legutóbb a Podmaniczky-utcában történt a villamos és tűzoltóautó összeütközése folytán, egészen hasonló karamból játszódott le a József-körút és Üllői-út kereszteződésénél, ahol azonban emberéletben szerencsére nem esett kár. Mindössze annyi baj történt, hogy a *mentőautó erősen megrongálódott, amiért a Vármegyék és Városok Országos Mentőegyesülete 3350 pengős kártérítési pert indított a Beszkárt ellen.*

A kártérítési per során a peres felek között arról folyt a jogvita, hogy a karambol kinek a hibájából következett be. A törvényszék a széles keretekben folytatott bizonyítási eljárás során a következő tényállást állapította meg. *A mentőautó az Üllői-úton körülbelül 35 kilométeres sebességgel haladt a város felé* és amikor a Mária Terézia-laktanya elé ért, a közlekedési rendőr a közlekedést irányító *jelzőlámpa zöld színét sárgára változtatta.* A mentőautó soffőrje a háromhangú kürt szirénjelzését erősen hangoztatta és menetsebességét megtartva, folytatta az útját. Ugyanakkor *ugyancsak 35 kilométeres sebességgel a József-körúton futott a 12-es jelzésű autobusz* és mert ennek a soffőrje csak az utolsó pillanatokban kezdett fékezni, *a két jármű iszonyú robbajjal összeütközött.* A mentőkocsiban csak a mentőorvos és egy ápoló tartózkodott, de sem ezeknek, sem pedig az autobusz utasai közül senkinek sem történt különösebb sérülése.

A ténymegállapítások után a törvényszék utalt a közlekedési rendeletre, amelynek egyik paragrafusa kimondja, hogy *a mentők szolgálatban lévő járműveinek minden körülmények között szabad utat kell biztosítani.* A bíróság nem fogadta el a Beszkárt javára azt a kifogást, hogy a *mentőautó nem szállított beteget, tehát a menetsebességét az út keresztezésénél csökkenthette volna.* Kimondotta a bíróság, hogy a mentőautókra nézve kivételes rendszabály áll fenn és a *gyors iramot akkor sem kell csökkenteniök, ha nem visznek beteget.*

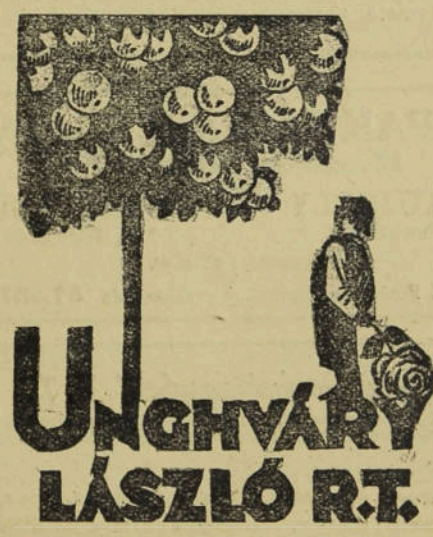
Ezzel szemben megállapította a bíróság, hogy az *autobusz vezetője volt vigyázatlan és gondatlan,* mert az út kereszteződésénél nem lassított, bár látnia kellett, hogy az előző pillanatokban a *közlekedési rendőr a jelzőlámpa zöld színét sárgára váltotta át.* De hibázott az autobusz-soffőr azzal is, hogy csak közvetlen az összeütközés bekövetkezte előtt, az utolsó pillanatokban és már elkésetten fékezett.

Ezen az alapon a törvényszék megállapította a Beszkárt kártérítési kötelezettségét, kötelezte, hogy a *Vármegyék és Városok Mentőegyesületének fizesse meg a 3350 pengő kárösszeget, valamint 460 pengő perköltséget.*

Tetőszerkezetek, textiliák lángmentesítését vállalja
„LION BRAND" lángmentesítővel
EISNER GYULA drogeria laboratoriuma
Budapest, VI., Andrássy-út 37. Telefon: 28—5—24.

YELLOW
szivacsbehozatali áruház, Budapest, VI., Andrássy-út 32.
Telefon: 11-3-36. — Modern háztartási és testápolási cikkek,
kefe- és seprőáruk, szarvasbőrök.

Itt az idő! Ültessen!

UNGHVÁRY LÁSZLÓ R.T.
falskolájánál, Cegléd—Budapest, Veres Pálné-utca 8. Telefon: 88-3-31. Árjegyzék ingyen

Események

Fővárosi Hirlap

Alapításának huszonötödik évfordulóját a FŐVÁROSI HIRLAP szeptember havában

nagyszabású jubileumi szám

kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek

Budapestre készül a bécsi polgármester. *Schmitz* Richárd, Bécs város polgármestere *Szendy* Károly legutóbbi bécsi tartózkodása alkalmával kilátásba helyezte magyar kollégájának, hogy a szövetségi főváros több vezető tisztviselőjének társaságában a *nyár elején újabb látogatást tesz Budapesten.* Eredetileg arról volt szó, hogy Bécs város vezetői a Budapesten megrendezni szándékolt magyar-osztrák bál alkalmából látogatnak meg bennünket, minthogy azonban ezt a bált technikai okokból nem rendezték meg, a *látogatás időpontja eltolódott.* Ezidőszerint az a helyzet, hogy *Schmitz* polgármester és társasága előreláthatóan a *Júniusi Hetek* kultúreseményei alkalmából keresi fel a magyar fővárost. A bécsi vendégek előreláthatóan több napig tartózkodnak majd Budapesten és *ez alatt az idő alatt behatóan fogják tanulmányozni a székesfőváros különböző intézményeit és létesítményeit.*

Építőipari küldöttségek a polgármesternél. *Szendy* Károly polgármester a minap fogadta a különböző építőipari küldöttségeket. *Münnich* Aladár műépítész vezetésével a *Kőművesmesterek Országos Szövetsége* és tizenhat más építőszakma megbizottai tisztelegtek küldöttségileg, az építőipari munkások százfőnyi küldöttségét pedig *Bechtler* Péter törvényhatósági bizottsági tag vezette. Több más fontos probléma mellett arra kérik a főváros vezetőségét, hogy *valamennyi építőipari szakmában intézményesen biztosítsák a minimális munkabéreket. Szendy* Károly polgármester kijelentette, hogy *maga is nagy súlyt helyez az építkezések minél intenzivebb megindulására,* éppen ezért készséggel vállalkozik arra, hogy az elébe terjesztett kérdéseket, amelyek javarésze a kormány intézkedési körébe tartozik, *az illetékes állami hatóságok tudomására hozza.*

Közgyűlés lesz április 1-én. A törvényhatósági bizottság Husvét előtt és pedig valószínűleg április első napján, *még egy közgyűlést tart.* Ezt megelőzően az eddigi tervek szerint vagy március 27-én, vagy március 30-án *a pénzügyi bizottság fog ülésezni,* hogy a közgyűlés elé kerülő kérdésekben állást foglaljon. A közgyűlési napirendre felveendő tárgyak közül a legjelentősebbek *a Pedagógiai Filmgyár értékesítése, az ipari nevelőotthonok létesítése, a főváros tulajdonában lévő házak új kezelési rendszerének megállapítása,* továbbá a székesfőváros által felépítendő *hétszáz szükséglakás ügyében való határozathozatal.*

Kezdődik a gyermeknyaraltatási akció. A főváros az idén már április elsején megkezdi az iskolás- és óvodás gyermekek nyaraltatását. Pár nap mulva három heti üdülésre ötven gyermeket indítanak útnak a Balaton mellé. Ebben a csoportban azok a tanulók foglalnak helyet, akiknél az orvosi szakvélemény szerint mulhatatlanul szükség van a levegőváltozásra. Májusban újabb csoportokat állítanak össze és ekkor már óvodaköteles korban lévő gyermekeket is üdültetnek. Nagy súlyt helyeznek arra, hogy a nyaraltatási akcióban résztvevő gyermekek felügyelete a legjobb kezekben legyen s ezért a csoportvezető tisztet kizárólag tanerőkre bízzák.

Jövőre marad az óbudai ipari nevelőotthon felépítése. A szociálpolitikai bizottság csütörtöki ülésének napirendjén szerepel az a javaslat, hogy a főváros által egyesítendő alapítványok vagyona egy részének felhasználása útján az óbudai Széll-utcában *120 személyes ipari nevelőotthont építsenek,* amely az ugyancsak tervbevett Marcibányi-téri intézettel együtt *legalább egy évtizeden át biztosítani tudja a gyakorlati iparoktatás lehetőségeit.* Értesülésünk szerint annak ellenére, hogy a szociálpolitikai szakbizottság helyeslésével fogadja a tervet, *az új intézet felépítésére csak 1937-ben fog sor kerülni.* A pénzügyi osztály ugyanis bejelentette a polgármesternek, hogy a folyó évi költségvetés keretein belül *nem tudja azt a pótfedezetet biztosítani, mely az új intézmény létesítéséhez múlhatatlanul szükséges.*

Májusban tárgyalják a törvényhatósági választások ellen benyújtott peticiókat. A közigazgatási bíróság május legelején kezdi meg a legutóbbi törvényhatósági választások ellen benyujtott peticiók tárgyalását. A késedelem onnan származik, hogy a bíróság előbb teljesen be akarja fejezni az országgyülési képviselőválasztások ellen folyamatban levő felszólamlások tárgyában az eljárást és csak ezután kíván foglalkozni a többi panasszal.

Öblítik a főnyomócsövet, nem lehet locsolni. A Köztisztasági Hivatalt egyre-másra ostromolja a közönség, hogy haladéktalanul kezdje meg az utcák locsolását, mert a tartós szárazság következtében a forgalmasabb útvonalakon valóságos porfelhők fertőzik meg a levegőt. *Balló* Ede, a Köztisztasági Hivatal igazgatója összeköttetésbe is lépett a Vízművek vezetőségével, ott azonban azt a választ kapta, hogy mivel most van folyamatban a főnyomócsövek szokásos tavaszi öblítése, ami a közfogyasztástól nagymennyiségű vizet von el, az utcalocsolást intenzívebben csak a hét végén kezdhetik meg.

Előadás a gázfogyasztás gyakorlati és gazdasági előnyeiről a mérnökegyletben. *Streck* Ede, a főváros gázgyárának igazgatója, szombaton este előadást tartott a Magyar Mérnök- és Építészegyletben az energiaszolgáltató közüzemek racionális célkitűzéseiről. Arra mutatott rá, hogy a gáz manapság úgyszólván kizárólag csak melegszolgáltatásra szorítkozik, de ebben határozott előnyben van az elektromos árammal szemben. Gazdasági szempontból mindkét energiaforma: *elektromos áram és gáz nélkülözhetetlen, nem megsemmisítik, hanem kiegészítik egymást.* Nem szabad külkereskedelmi mérlegünket félteni a külföldi eredetű széntől, mert mezőgazdasági és ipari kivitelünk a viszonosságon alapszik. A kivitel biztosítására pedig alig kínálkozik alkalmasabb behozatali nyersanyag, mint a szén, amelyből magyar munkával olyan értékes vegyi termékeket nyerünk, amelyeket különben feldolgozott állapotban kellene az országba behozni. Miután a gáz melegellátásra a legalkalmasabb, a Gázművek a melegszolgáltatás minél teljesebb fokozását tűzte ki maga elé. Az előadást vita követte, amelyben számosan vettek részt.

Husvét után tartják meg a közigazgatási bizottság áprilisi ülését. A közigazgatási bizottság ülését minden hó második hétfőjén szokták megtartani. Az idén április második hétfője husvét második napjára esik, ennélfogva a közigazgatási bizottság csak április 14-én, kedden tartja meg ülését.

Repülőgépen megérkezett Londonból a Wells—Korda film. A leghatalmasabb téma a leggrandiózusabb feldolgozásban az új *Wells-Korda* film, amelynek tekercsei repülőgépen érkeztek meg Budapestre, hogy néhány nap mulva a magyar közönség is megcsodálhassa. *Mi lesz holnap* a magyar címe az első Wells-filmnek, amely a legnagyobb, de egyúttal a legrettentőbb eseményt mutatja be: *a jövő világháborúját,* amelynek borzalmai a *Mindenki Városában* 1945 karácsonyán kezdődnek, hogy azután romba dőljön az egész művelt világ. Húsz évig tart a bombák, gázok, gyilkos gépek szörnyű pusztítása, amelyek végén egy új betegség tör ki a megmaradt emberek között: *a vándorlási láz.* De megmentik az emberiség maradványát a tudósok és visszaadják a földnek az igazi embert. *Egy millió dollárba került ez a film,* amelyben a nagy gondolat a csodálatos technikával kelt versenyre, hogy a legnagyobbat alkossa.

Az Országos vendégforgalmi Szövetség, amely a hazai nyaralás és hétvégi üdülés országos mozgalmát — mint kezdeményező első intézmény — eddig is látható szép eredménnyel szolgálta, március 14-én *Praznovszky* Iván rendkívüli követ, meghatalmazott miniszter elnöklése mellett tartott díszközgyülésén országos elnökké: *Széchenyi* Károly grófot választotta. Ügyvezető-alelnök: *Kaffka* Károly ny. őrnagy lett. Az elnöki nagytanácsba többek között beválasztották *Bessenyeny* Zénó dr., *Törs* Tibor és vitéz *Tóth* András dr. országgyülési képviselőket, továbbá *Dunay* Béla körzeti elnököt, közlekedési előadót. A szövetség legfőbb intézőszervét alkotó 12 tagú elnökségi végrehajtóbizottságban ugyancsak helyet kapott *Dunay* Béla. A kulturális, nemzetgazdasági és szociális szempontból is jelentős tevékenységet kifejtő, hazafias szellemben működő szövetség értékes munkáját az illetékes kormánytényezők is elismerték és *a díszközgyülésen ezt kifejezésre is juttatták.*

Ötödik emeletet építenek a Gellért-szállóra

A *Fővárosi Hirlap*-ban annakidején ismertettük azt a figyelemreméltó beadványt, amelyet *Hegedüs* Ármin építész, nyug. fővárosi műszaki tanácsos, a Gellért-szálló tervezője, nyujtott be a fővároshoz. Eszerint

az idegenforgalom örvendetes fejlődése szükségessé teszi a Gellért-szálló kibővítését, ami legcélszerűbben egy új, ötödik emelet ráhúzásával lenne keresztülvihető.

A javaslatot letárgyalta *a fürdőüzemi választmány,* amely végül is *megbízta* a tervező *Hegedüs* Ármint, hogy készítse el *a részletes terveket és a lehető legpontosabb költségvetést. Hegedüs* Ármin közel négy hónapon át dolgozott ezen a munkán, amely most *elkészült* és már ott is van az illetékes tényezők előtt. A költségvetés lényege az, hogy *négy-öt téli hónap alatt,* a szálló forgalmának *legcsekélyebb megzavarása nélkül* meg lehet építeni az ötödik emeletet, ami által

350.000 pengős építkezési költség és 100.000 pengős berendezési költség révén 14 kétágyas, 36 egyágyas, tehát összesen 50 lakosztállyal és 24 fürdőszobával bővül a Gellért-szálló befogadóképessége.

Nem beszélve *a gyógytényezők és az étterem használatának bevételi többletéről,* az ötven szoba pusztán, mint szállodai helység, *a legpesszimisztikusabb számítással* évi 85.000 pengő jövedelmet biztosít, ha tehát 20 esztendős amortizációval számolunk, akkor

az építkezés révén már az első esztendőtől kezdve 55—60.000 pengős nyereségtöbblete lesz a Gellértnek.

Az anyagi hasznon kívül, természetesen, nem szabad figyelmen kívül hagyni *azt a jelentős erkölcsi momentumot sem,* amit az jelent, hogy a legfrekventáltabb idegenforgalmi szezonban *nem kell a Gellértnek elutasítania azokat az idegeneket,* akik — miután épp a *Gellértben kívánnak megszállni, — a legelőkelőbb külföldiek,* tehát

legbefolyásosabb ingyen-propagátorai Budapest-Fürdővárosnak.

Az illetékes tényezők döntése elé *igen nagy érdeklődéssel tekintenek idegenforgalmi intézményeink vezetői.*

HOFER műszaki, olaj és villamossági k. f. t.
Budapest, VII., Király-utca 55. sz.
Szállít I-a minőségben előnyösen: gép- és hengerolajat, gépszíjat, asbest- és gumiárut, tömítéseket, szerszámokat és az összes **műszaki cikkeket.** Tel.: 45-3-15.

GRUBER JÁNOS festékgyár és ásványőrlőművek, építési anyagok és vegyészeti termékek raktára
Központi iroda:
Budapest, V., Kálmán-utca 22. sz.
Telefonszám: 23—0—33. ● Alapíttatott: 1842

Alapítva: 1864. **ÉPÜLETÜVEGES GLATZ ANDRÁS** Telefon: 33—4—87.
Budapest, VIII., Baross-utca 66—68 sz. Uzlet: Német-utca 59.

MIKES és BRAUN OPTIKAI CIKKEK NAGYBANI RAKTÁRA
Magyar gyártmányú TITÁN hőmérők vezérképviselete
BUDAPEST, VI., PODMANICZKY-UTCA 37. SZÁM
(Teréz-körút sarok) Telefon 28-2-49

MAY IMRE építőmester
BUDAPEST, V., LIPÓT-KÖRÚT 29. SZ.
TELEFON: 22-1-55.

TENCZER JÓZSEF elektrotechnikai vállalata
Budapest, VIII., Horánszky-u. 2.
TEL.: 43-3-61.

GERŐ LÁSZLÓ vízvezeték, központi fűtés, egészségügyi berendezések és épület-bádogos munkák vállalata.
III., Columbus-u. 14.
TELEFON: 97-5-29.

„DOLGOZZUNK"
IPARI, TERMELŐ, ÉRTÉKESÍTŐ ÉS FOGYASZTÁSI SZÖVETKEZET
Budapest, VIII., Gyulay Pál-u. 7. Tel: 35-5-63, 52-8-52

OETL ANTAL
vasöntöde és gépgyár részvénytársaság
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. szám
Telefon: 46—1—09.

CSIPAK SÁNDOR ÉS FIA
közszállítási vállalkozók
PESTUJHELY, Neptun-utca 24 — BUDAPEST, XIV., Telep-u. 98
TELEFON: 97-5-62
M. kir. Postatakarékpénztári csekkszámla 57.837

Gyöngyösi Parkettagyár K. F. T.
●
Központi iroda: BUDAPEST, V., JÓZSEF-TÉR 1.
Telefon: 83—3—97. — Sürgönycím: EGERFA BUDAPEST
●
Parkettagyár: Gyöngyös. - Telefonszám: 221

Március 25, 28 és 31-én délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

Gazdasági Értesítő

Bonyodalmak a Vásárpénztár és Móhr Béla dr. váltóelszámolásai körül

Százezres perek rengetegében most 10.000 pengő megfizetésére kötelezték az ügyvédet

Ismeretes, hogy *Móhr* Béla dr. budapesti gyakorlóügyvéd úgy is, mint az *„Apis" Állattenyésztő és Értékesítő Szövetkezet* igazgatója, igen élénk üzleti összeköttetésben állt a *Vásárpénztárral*. Az adatok szerint még 1925. év tavaszán a Vásárpénztár *700 millió koronás folyószámlahitelt nyujtott a szövetkezetnek*, a következő évben *300 millió korona váltóhitelt folyósított*, 1927. év tavaszán *320.000 pengős váltókölcsönt adott* és 1927. év végén újabb *160.000 pengő váltóhitelt engedélyezett*. Az 1930. év február havában a felek összeegyeztették üzleti összeköttetésük eredményét és ez alkalommal *Móhr* Béla dr. elismerte, hogy

a Vásárpénztárral szemben fennálló tartozásának végösszege 672.000 pengőre rúg.

Ugyanez alkalommal a következő módon rendezte *Móhr* Béla ezt az adósságát. Mindenekelőtt *574.000 pengő értékben átadta győrmegyei birtokát*, majd más ingatlant is átengedett a *Vásárpénztár* javára, úgy hogy ennek a követelése *135.000 pengőre csökkent*. Kötelezettséget vállalt *Móhr* Béla dr. arra, hogy ezt a tartozását *két év alatt letörleszti*. Tartozásának biztosítására *különböző címletü váltóelfogadványokat is adott*.

Nemrégiben történt, hogy a *Vásárpénztár* e váltók közül egy 10.000 pengő értékűt peresített. *Móhr* Béla dr. a váltókövetelással szemben kifogásokkal élt és azt állította, hogy *a kereseti váltót annakidején teljes összegében már kifizette a Vásárpénztárnak*. De, mert a Vásárpénztár sem a peresített váltót, sem pedig egyéb más váltóelfogadványt a kifizetés ellenére sem adta ki, kénytelen volt a váltók kiadása iránt pert indítani. *Móhr* Béla ügyvéd szerint az előző üzleti összeköttetések folyományaként

278.000 pengő értékű olyan váltó maradt a Vásárpénztár birtokában, amelyeknek ellenértékét mind kifizette, úgyhogy ilyen értékű váltók kiadása iránt indította meg a Vásárpénztár elleni pert.

A bizonyítási eljárás során kiderült, hogy a *Móhr*-féle váltókiadási perben a törvényszék arra

kötelezte a Vásárpénztárt, hogy 83.000 pengőről szóló váltót adjon ki a felperesnek,

de a többi váltó kiadása iránti keresetével a törvényszék *Móhr* Bélát elutasította. A tábla ezt az ítéletet úgy változtatta meg, hogy *a Vásárpénzárt csupán 10.704 pengő értékü váltó kiadására kötelezte* és *Móhr* Béla keresetét 267.296 pengő értékű váltók kiadása iránti keresetével *elutasította*. Ez az ügy felülvizsgálati kérelem folytán *a Kúriánál elintézés előtt áll*. Megállapította most a törvényszék, hogy

a Vásárpénztár által legutóbb peresített 10.000 pengő értékű váltó is azok közé tartozik, amelyeknek kiadását sem a törvényszék, sem pedig a tábla nem ítélte meg,

ennélfogva a törvényszék ítélettel arra kötelezte *Móhr* Béla dr.-t, mint a kereseti váltó elfogadóját, hogy *10.000 pengő tőkét, ennek 1932. év július 1-től járó 6 százalékos kamatait, továbbá 780 pengő perköltséget három nap alatt végrehajtás terhe mellett fizessen meg*.

Az ítélet indokolása megmlíti azt is, hogy *Móhr* Béla dr. a Vásárpénztár ellen egy másik pert is indított, amelyben 220.000 pengő követelés megítélését szorgalmazza a Vásárpénztár ellen. A törvényszék azonban *Móhr* Bélát ezzel a keresetével *elutasította* és ezt az ítéletet *a tábla is helybenhagyta*. Ez az ügy is felkerült a Kúriához, ahol az alsóbíróságok ítéletét feloldották, *még pedig annak 120.000 pengőre vonatkozó részében és a legfelsőbb bíróság e tekintetben további eljárást rendelt el*, amely még most is folyamatban van. Ez alapon *Móhr* Béla azzal is védekezett, hogy

a Kúria feloldó határozata alapján neki a Vásárpénztárral szemben nyilvánvalóan 120.000 pengő értékü ellenkövetelése van, tehát a peresített 10.000 pengő váltó ellenértékében nem marasztalható.

Ezt a védekezést azonban *a bíróság nem fogadta el*, mert vannak okiratok, amelyekben *Móhr* Béla dr. kifejezetten

elismerte, hogy a Vásárpénztárnak 135.000 pengő készpénzzel és ennek járulékaival tartozik.

Ha a 120.000 pengő ellenkövetelés csakugyan fennállna *Móhr* Béla javára, akkor *még mindig 15.000 pengő mutatkozik az ügyvéd terhére* és a Vásárpénztár javára, tehát jogosult a Vásárpénztár a 10.000 pengő peresített váltó ellenértékét mindenkép követelni.

A Hitelbank közgyűlése

A *Magyar Általános Hitelbank* részvényeseinek folyó hó 19-én báró *Harkányi* János b. t. t. elnöklete alatt tartott LXVIII. rendes közgyülése jóváhagyta az elmult üzletév mérlegét, mely 2,076.378 P 71 fill. összegü leirások foganatosítása után *3,406.217 P 90 fill. tiszta nyereséggel zárul*. A közgyülés magáévá tette az igazgatóság amaz álláspontját, mely szerint a jelenlegi viszonyok mellett üzleti politikájában ezúttal is az intézet belső erősítésének szempontját kell irányadó elvként érvényre juttatnia és az igazgatóság javaslatának megfelelően elhatározta, hogy *700.000 pengővel a tartalékalapok, 900.000 pengővel az alkalmazottak nyugdíjalapjai javadalmaztatnak, a fennmaradó 1,806.217 P 90 fill. pedig az 1936-os üzletévre vitetik elő.*

Új kincstári főtanácsos. A kormányzó a pénzügyminiszter előterjesztésére *Rösler* Nándornak, a Pénzintézeti Központ igazgatójának pénzügyi téren szerzett érdemei elismeréséül a magyar királyi *kincstári főtanácsosi* címet adományozta.

Április 2-án lesz a Pénzintézeti Központ közgyülése. A *Pénzintézeti Központ* április 2-án tartja közgyülését. A mérlegben a váltótárca 168, a hitelezők tétele 131.5 millió pengővel szerepel. *A tiszta nyereség 1,559.024 pengő volt.*

A Magyar Kereskedelmi Hitelbank—Schopper J. G. Részvénytársaság igazgatósága az 1936 március 31-én tartandó közgyülésnek javasolni fogja, hogy az 1935. évi 41.349.85 pengő tiszta nyereség új számlára vitessék át.

Shell-kőolaj a tenyészállatvásáron. A világnak ez a nagyszerű kőolajhatalma a tenyészállatvásáron rendkívül gazdag kiállítással vonult fel. Különösen az állat- és növényvédelem legfontosabb védőszerei keltenek feltünést a gazdaközönség körében. A szép pavillonnak megérdemelt nagy sikere van.

Előkészületek a májusi vásárra. A *Kamara* és a *GyOSz* között létrejött megállapodás értelmében most tartotta meg alakuló gyülését, *Szendy* Károly polgármester elnöklésével a *Budapesti Nemzetközi Vásár* végrehajtó bizottsága. *Éber* Antal megnyitó szavai után *Szendy* Károly polgármester hangoztatta, hogy a vásár elnöki tisztségének betöltésében nem új *nobile officiumot* lát, hanem *kötelességet*. Örömmel vállalt munkásságához kérte elnöktársai, *Éber* Antal és *Chorin* Ferenc, valamint a végrehajtó bizottsági tagok támogatását. *Hallóssy* István, a vásár ügyvezető igazgatója ezután részletesen ismertette az előkészítő munkálatokat. A májusi vásárra máris *1400 kiállító jelentkezett*. A magyar ipar a maga teljességében vonul fel, a külföldről eddig *Olaszország, Délafrika, Egyiptom és Kongó* jelentkezett, de tárgyalnak *Ausztria, Németország, Románia és Lengyelország* részvételéről is. Külön érdekességei lesznek a vásárnak: *a százméteres textilutca, divatrevü forgószínpadon, a százéves vasút jubileumát ünneplő mintapályaudvar*, végül az iparügyi miniszter által megszervezett *kisipari remekek pavillonja*.

HENCZ FERENC ASZTALOSÁRU TELEPE
Épület asztalos munkák: ajtók, ablakok, kapuk, kirakatok, üzletberendezések, lakás- és irodaberendezések gyártása.
BUDAPEST, IX., KÖZTELEK-UTCA 2. TELEFON: 86—0—02.

FÉNYMÁSOLÓ-INTÉZET
Fénymásoló és másolópapirok
MAGYAR VEGYKÉSZITMÉNYÜ PAPIRGYÁR
OSER JAKAB
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 49. SZ.
TELEFON: 23—8—90. Alapittatott. 1893.

A kereskedelem tiltakozása az új áruház-alakulások ellen

Amióta biztató kilátás van arra, hogy a kereskedelemügyi miniszter a közeljövőben kiadja a régen sürgetett áruházi rendeletet, a *Fővárosi Hirlap* állandóan felhívja a figyelmet azokra a törekvésekre, amelyek a rendelet megjelenéséig rendelkezésre álló idő kihasználásával kész helyzetet akarnak teremteni és *Budapestet újabb áruházak felállításával kívánják „megajándékozni"*. A többi között beszámoltunk arról az értesülésünkről is, hogy *a Hangya a Rákóczi-úton áruház létesítésére készül*. Ez a hir nagy izgalmat keltett az áruházi verseny miatt amúgy is súlyosan szenvedő kereskedők körében és ennek hatása alatt a *Fővárosi Kereskedők Egyesülete* legutóbbi ülésén *elkeseredett hangon tiltakoztak a legújabb áruházi terv ellen*. Állást foglalt ebben az ügyben az *OMKE is, amely erélyes rendszabályokat sürget*. Állandóan ébren tartja a kérdést a *Baross Szövetség* is, amely nem tartja kielégítőnek a még csak tervezet formájában elkészült áruházi rendeletnek azt az intézkedését, *amely a meglévő áruházak élemiszerüzletének csupán a terjeszkedését tiltja meg*. Ezzel szemben az a Szövetség kívánsága, hogy *az áruházakat el kell tiltani az élelmiszer-árusitástól*, úgy, amint az Ausztriában történt. A kereskedelemügyi miniszter, aki — mint a *Fővárosi Hirlap* megírta — a kereskedelmi és ipari érdekképviseletek elé terjeszti rendelet-tervezetét, bizonyára módot ad arra, hogy az érdekeltek meghallgatása után, minél hatályosabban álljon a rendelet a detailkereskedelem és az egyes érdekelt kisipari szakmák védelmére. A rendelet kiadása most már rövid idő alatt biztosítottnak vehető, de nyomon követik a rendeletet *az áruházak adójára* vonatkozó intézkedések is. Régen hangoztatott elveinket osztják ezen a téren a kereskedelmi érdekeltségek is, megállapítva, hogy az igazságos és célravezető rendelkezés ezen a téren csak az lehet, ha nem pótlékolás formájában adóztatják meg az áruházakat, hanem *éppen úgy kivetik rájuk a forgalom alapján az adót, mint a detailkereskedőkre* és nem élvezik azt az előnyt, amelyet a nagyobbára részvénytársasági alapon álló áruházaknak a könyv alapján való megadóztatása nyujt.

H. G. WELLS írói és KORDA SÁNDOR rendezői
zsenialitásának együttes alkotása
MI LESZ HOLNAP?
A jövő század regénye — századunk filmcsodája!
A Tricolor London filmje Jön a RADIUSBAN

Vállalkozás

Kedvező eredménnyel járt az aszfaltozási munkákra kiírt második versenytárgyalás

A kerületi asztfaltjavítási és kisebb aszfaltozási munkálatokra a polgármester nyilvános versenytárgyalást hirdetett, amelyet február 4-én tartottak meg. Mivel a beérkezett ajánlatok közül csak a *The Neuchatel Asphalte Co. Ltd.*-nek az V. kerületi munkára adott ajánlata volt elfogdható, míg a többi ajánlatot az út- és csatornaépítési ügyosztály drágának találta, azt javasolta, hogy a *versenytárgyalás eredménytelennek nyilvánittassék.* Az út- és csatornaügyi szakbizottság ehhez a javaslathoz hozzájárult, a polgármester ennek alapján *újabb versenytárgyalást tartott,* amelynek határideje március 20-án járt le. *A beérkezett ajánlatok átlag 8%-kal kedvezőbbek és az új versenytárgyalás a fővárosra nézve kielégítő eredménnyel járt.*

Az ügyosztály a következő ajánlattevőknek javasolja a munkálatok kiadását:

I. kerület *Magyar asphalt r. t.* 12% felárral;
II. kerület *Danubia műszaki vállalat* 6% felárral;
III. kerület *Magyar Útépítési r. t.* 12% felárral;
IV. kerület *The Neuchatel Asphalte Co. Ltd.* 2% felárral;
VI. kerület *Hirsch Mihály r. t.* 10% felárral;
VII. kerület *Neophalt iparvállalat kft.* 5% felárral;
VIII. kerület *Korek* E. 11% felárral;
IX., X., XIV. kerület *Biehn János* 10% felárral és végül
XI. kerület *Építőipari r. t.* 10% felárral.

Az egyes kerületi munkákra pályáztak még: *Aszfaltépítőipar, Bitumen* útépítő r.-t., *Czikó* István, *Grozit, Helvey* Tivadar dr., *Murt, Posnansky és Strelitz, Útépítő és Aszfalt r.-t.*

Feltűnő árrombolási kísérlet a Branyiszkói-út rendezésénél

Mint ismeretes, a polgármester nemrégiben pályázatot hirdetett a *Branyiszkó-út* egyik szakaszának rendezési munkálataira. A megtartott versenytárgyaláson kiderült, hogy *a legolcsóbb ajánlattevő* a 12,597 pengős pályázati összegével

kereken 20%-kal olcsóbban akarja vállalni a munkát, mint amekkora összeget maga a főváros irányzott elő ártabellái alapján.

Kétségtelen, hogy ez a kísérlet *feltűnő és kirivó példája az árrombolásnak,* amely mögött minden esetben

megbízhatatlan munka, továbbá a munkások és fuvarosok kiuzsorázása húzódik meg.

Szerencsére azonban éppen most szavazta meg az országgyülés *az új ipartörvény-javaslatot,* amely a többi közt

szigorú kautélákkal gondoskodik a tisztes ipar védelméről hasonló esetekkel kapcsolatban.

Remélhetőleg *az út- és csatornaépítési ügyosztály* tekintettel lesz ezekre a szempontokra, tehát *vagy a reális ajánlattevők valamelyikének ítéli oda a munkát, vagy pedig megsemmisíti a versenytárgyalást.*

A főváros megkönnyíti a vállalkozói követelések kifizetését. *Szendy* Károly polgármester rendeletben intézkedett arra vonatkozóan, hogy a vállalkozók és szállítók számlajárandóságának kifizetésére vonatkozó *úgynevezett kiutalási értesítéseket az érdekelteknek ne kézbesítő útján, hanem a posta igénybevételével küldjék meg* és amennyiben a vállalkozó vagy szállító öt napon belül a pénz felvételére a főváros központi pénztáránál nem jelentkeznék, akkor *a 2000 pengőn aluli követeléseket postatakarékpénztár útján küldjék meg.* A számlákra és keresetkimutatásokra megállapított harminc, illetve nyolc napos kifizetési határidő *ezentúl csak a 2000 pengőn felüli számlákra és keresetkimutatásokra vonatkozik.* Ezek a könnyítések *április elsején lépnek életbe.*

Új versenytárgyalás az angyalföldi szivattyútelep alépítményi munkálatára. Az Angyalföldön tervezett szivattyútelep alépítményére hirdetett versenytárgyaláson a munkát a *Fejér és Dános* cég kapta meg. A versenytárgyalás eredménye ellen, mint a *Fővárosi Hirlap* megírta, két cég felebbezést adott be a belügyminiszterhez, aki most *a versenytárgyalás eredményét megsemmisítette* és a fővárost új versenytárgyalás megtartására utasította. Az új versenytárgyalást a polgármester *április 7-re* tűzte ki.

Új versenytárgyalási kiírások

A polgármester versenytárgyalást hirdet:

A csatornafenntartási és építési munkákhoz szükséges betonáruk szállítására. Pályázni lehet április 7-én d. e. 10 óráig az út- és csatornaépítési ügyosztályon.

A népligeti iskolai sporttelep tribünépületével kapcsolatos vízvezetéki és csatornázási munkálatokra. Pályázni lehet április 3-án d. e. 10 óráig, a magasépítési ügyosztályon.

Az üzemek részére szükséges 10.000 kg. bleibergi lágy hutaólom szállítására. Pályázni lehet április 3-án d. e. 10 óráig, a városgazdasági ügyosztályon.

Az üzemek részére szükséges vasanyagok szállítására. Pályázni lehet április 8-án d. e. 10 óráig, a városgazdasági ügyosztályon.

A Gázművek Tisza Kálmán-téri telepén szükséges autógarage- és raktárépítkezés föld-, kőműves-, beton-, vas-, elhelyező-, szigetelő-, ács-, tetőfedő-, bádogos-, központi fűtési, csatornázási és vízvezetéki munkálatokra. Pályázni lehet április 6-án d. e. 10 óráig, Tisza Kálmán-tér 20.

A Vízművek káposztásmegyeri telepén leszerelt 2 drb gőzkazán megvételére. Pályázni lehet március 31-én d. e. 11 óráig, Reáltanoda-utca 1—3. I. em. 14.

8000 köbméter dunakavics szállítására a BSzKRt részére. Pályázni lehet április 7-én d. e. negyed 10 óráig, Akácfa-u. 15. IV. 437.

25.000 kg. rafinált kőolaj szállítására ugyanott. Pályázni lehet április 7-én d. e. 9 óráig, Akácfa-u. 15. IV. em. 429.

47.000 drb kockakő szállítására ugyanott. Pályázni lehet április 7-én d. e. negyed 10 óráig, Akácfa-u. 15. IV. em. 437.

A Pesti Vigadó terítési jogának bérletére. Pályázni lehet április 1-én d. e. 11 óráig, a városgazdasági ügyosztályban.

Versenytárgyalási megbízások

A mult héten tartott nyilvános és szükkörű versenytárgyalások alapján a különböző közmunkákat és közszállításokat a következő cégek kapták:

Facsavarok szállítására megbízást kaptak: Brevillier és Társa 2962. Budapesti Facsavargyár 1644 pengőért.

Gazdasági szerszámok szállítására megbízást kaptak: Schopper J. G. Rt. és Heinrich A. és Fiai Rt.

15.000 kg. motalkó szállítására megbízást kapott a Magyar Petróleumipar Rt.

A Gázműveknél szükséges föld-, kőműves- és betonmunkát Demény Lajos kapta 3549 pengőért.

Ugyanott az ácsmunkát Horváth Árpád kapta 2277 pengőért.

Ugyanott a tetőfedőmunkát Krisch Fekete Nándor kapta 1920 pengőért.

Ugyanott a bádogosmunkát Oláh József kapta 472 pengőért.

Új Szent János-kórház szülészeti és nőgyógyászati pavillon, **burkolómunka,** vitéz Zilahi Balogh Gyula és Nagy Imre (XI., Bártfai-u. 32) 54.669.60 P. — IX., Szent László-kórház megfigyelő pavillon, **asztalosmunka,** Brichta József (VII., Erzsébet kir.-út 104) 7732 P.

Versenytárgyalási hirdetmény

Budapest Székesfőváros Gázművei a VIII., Tisza Kálmán-tér 20. szám alatti telepén **autogarage** és **raktárhelyiség** építésével kapcsolatos

1. föld-, kőműves-, beton-, vas-, elhelyező-, szigetelő-,
2. ács-,
3. tetőfedő-,
4. bádogos-,
5. központi fűtés-,
6. csatornázási és vízvezeték bevezetési munkái

külön-külön való vállalatbaadására egységáras nyilvános írásbeli versenytárgyalást hirdet.

A szabályszerűen kiállított, pecséttel lezárt, sértetlen borítékban elhelyezett ajánlatok Budapest Székesfőváros Gázműveinél (VIII., Tisza Kálmán-tér 20., Anyagbeszerző osztály) legkésőbb **április 6-án délelőtt 10 óráig** „A/3063." számra való hivatkozással, közvetlenül nyujtandók be.

Az ajánlatok nem bélyegkötelesek.

A hirdetett munka (szállítás) teljesítéséhez iparjogosítvány (iparengedély, iparigazolvány) szükséges, illetőleg ennek nem létében az ipartörvény szerint jogosított megbízottat kell az ajánlatban bejelenteni.

Pályázni csak a Gázműveknél beszerezhető nyomtatványokon lehet és pedig az egyes munkákra külön-külön.

A kiírt határidőre beérkezett összes ajánlatok ugyanazon napon délelőtt 11 órakor Budapest Székesfőváros Gázművei Igazgatóságánál (VIII., Tisza Kálmán-tér 20) fognak hivatalosan felbontatni, amely eljárásnál az ajánlattevők vagy azok igazolt képviselői jelen lehetnek. Az ajánlattevőnek az ajánlati végösszeg 2%-ának megfelelő bánatpénzt kell a versenytárgyalási hirdetmény ügyszámára hivatkozva, a Gázművek Főpénztáránál (VIII., Tisza Kálmán-tér 20) letenni.

Bánatpénzt nem köteles letenni a saját szakmájában vállalkozó kisiparos, ha az ajánlatban foglalt végösszeg a 15.000 P-t meg nem haladja.

Budapest, 1936 március hó 20-án.

Budapest Székesfőváros Gázművei.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: DACSÓ EMIL

Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat

Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában

Felelős vezető:
NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

Krausz Ferenc
bronzöntő *Budapest, VI., Bajér-utca 80. Telefon: 932—26*

ERMÉNYI ANTAL
bádogos és szerelő mester
BUDAPEST, IX., TŰZOLTÓ-U. 33/B
Telefonszám: 31—2—38

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. Telefon: 69-5-59.

LACZKÓ ISTVÁN SZERSZÁM ÉS GÉPKÉS ÜZEME
BUDAPEST, VI., HORN EDE-UTCA 12. SZ.
TELEFON: 10-5-23.
Mindennemű papír, bőr és falpari gépkések, lemezollók, szerszámok gyártása, köszörülése

Lantos Mihály
építőmester
V., Váczi-út 34. — Telefon: 93-6-52

HOFFER JÓZSEF
OKL. GÉPÉSZMÉRNÖK, ÉPÍTÉSI VÁLLALKOZÓ, EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZŐ
BUDAPEST,
V., GR. VIGYÁZÓ FERENC-U. 3. TEL.: 23-7-46.

Központi fűtések, egészségügyi berendezések
DOBRAY KÁLMÁN okl. mérnök. Budapest, V. Katona József-u. 41
(Ujpesti rakpart sarok.) Telefon: 21—0—19

ECKHARDT ISTVÁN
ácsmester, építési vállalkozó
BUDAPEST, VII., NEFELEJTS-U. 38.
TELEFON: 32-3-87.

SCHÄFFER KÁROLY
OKLEVELES MÉRNÖK
Vasút-, út-, betonépítési vállalkozó, kövezőmester
Budapest, IV., Petőfi Sándor-u. 16. Tel.: 897—85

„ESELGÉ" SZELLŐZŐ BERENDEZÉSEK
SCHUBAUER FERENC MAGÁNMÉRNÖK
BUDAPEST, III., FÖLD-U. 51. TEL.: 62-2-06.

SZILÁGYI ELEK késáru-üzeme
Gyártja az összes hentes, mészáros és bélipar-ban használatos késeket, viszonteladók részére
Budapest, VIII., Gólya-u. 41. Tel.: 34-8-93

homoródszentpáli
SZENTPÁLY JÓZSEF
építési vállalkozó
Budapest, VIII., József-körút 68
TELEFON: 80—0—04.

Törv. védett **K. H.** lámpatestekkel
Nagy árammegtakarítás! Nagyobb fény!
KOMOR HENRIK-féle fénytechnikai-, villamossági- és műszaki vállalat K. F. T.
Budapest, VII., Wesselényi-utca 59. Telefon: 41—4—76.

FORRÓ és EPPSTEIN
BŐRKÜLÖNLEGESSÉGEK
ÉS TENGERI SZIVACSOK
VII., DOHÁNY-UTCA 22/24. SZ.
TELEFON: 40—5—61.

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
építőanyag ipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám.
Telefon: 23-0-71, 10-3-59, 14-1-53
Cementgyár: Lábatlanban . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya
Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8,000.000 drb.

TEISZLER GYULA
irógépkellékek, irodai szerek, papír- és grafikai cikkek készítési és szállítási vállalata
Budapest, VI., Aréna-út 140.
Telefon: 920-78.

GODRA SÁNDOR ÉS FIA
RÉZMŰVES ÜZEME, SZESZ- ÉS VEGYÉSZETI GYÁRBERENDEZŐ VÁLLALAT
Budapest, IX., Gróf Haller-u. 3.
TELEFON: 87—8—43.

ALAPÍTTATOTT 1865. ÉVBEN.
LITSCHAUER és GÖTZ
LAKKGYÁR
BUDAPEST, II., MARGIT-KÖRÚT 42. SZÁM
Telefon: 529—52.

Huszonötödik évfolyam Budapest, 1936 április 1. 13. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI. ANDRÁSSY-ÚT 60
Telefon: 13-7-15 — Postacsekk: 40.424

Jóreménység

A tavaszi zsendüléssel csodálatos módon, de örvendetesen ránk köszöntött a jóreménység is. Napnap után látjuk az ujságcikkeket, amelyek az életörömtől sugárzanak, imitt-amott talán tovább mennek a kelleténél és ragyogóbb optimizmussal nézik a világot, mint amennyire szabad volna. A tavaszi napfény, az életöröm sokban megmagyarázza ezt a némileg túlzó optimizmust, amelyről azonban el kell ismerni, hogy nem teljesen alaptalan. Ha nincs is módunkban, ha nem szabad is azt mondanunk, hogy most már rendbe jött az ország szénája, hogy most már minden paraszt fazekában vasárnaponként egész tyúk fő, ha nem igaz is, hogy a budapesti polgár gondjai most már szétfoszlottak, mint napsütésre a köd; de bizonyos az, hogy jóreménységre igenis, jogunk van. Hinni, bízni és tovább dolgozni, ennek kell a jövő jelszavának lenni, amely máris szebb és boldogabb színben kezd feltünedezni.

Az a jókedvű reménykedés, amely Magyarország miniszterelnökét hatotta át, amikor hazaérkezett olaszországi, történelmi fontosságú útjáról, töltse el valamennyiünk szívét. Mert hiszen az emberek életerejéből táplálkozó optimizmuson túl, igenis, ezeken a pontokon kell keresnünk a realitásokat. Ott kell várnunk a javulást, ahol azt látjuk, hogy Magyarország nemzetközi súlya mennyire megnövekedett, ahol azt látjuk, hogy nagyhatalmak állnak szóba velünk gazdasági kérdésekről és ahol azt látjuk, hogy a magyar erő valóban tud olyan dolgokat produkálni, amelyekre nálunknál nagyobb nemzeteknek is szükségük van. Mintha csak ennek ékes bizonyítékaként láttuk volna a magyar mezőgazdaság tavaszi nagy ünnepét, a mezőgazdasági kiállítást, amelynek forgalma az idén rendkívüli módon emelkedett és amelynek nagyszerű sikere egyszersmind bizonyítvány arra, hogy a magyar mezőgazdaság óriási produktivitást tanusít. Nem kell sokat magyarázni, mert valamennyien tisztában vagyunk azzal, hogy agrárország vagyunk és minden reménységünk ott gyökeredzik a magyar földben. A mezőgazdaság fejlődése, nagyszerű aktivitása nyujtsa tehát a legelső reményt számunkra, amely mellett azonban minden erőnket ki kell használnunk más téren is. Egészen bizonyosak vagyunk benne, hogy amint a magyar mezőgazdaság az idei kiállításon rendkívülit produkált, éppen olyan hatalmas erővel készül a magyar ipar és magyar kereskedelem is a most elkövetkező Nemzetközi Vásárra.

Ezek a nagy vizsgák már nemcsak magunknak, hanem a külföldnek is szólnak. És itt játszódik bele a harmadik nagy tényező, az idegenforgalom a magyar gazdasági élet föllendülésébe. A magyarság külpolitikai sikerei és teremtő erőinek összefogása mellett ez a harmadik tényező csak a lehető legnagyobb mértékben növekedhetik. Gyönyörű az az út, amelyet a magyarországi idegenforgalom megtett eddig, de az igazi reménységek csak most élednek. Az idegenforgalom fejlődése pedig nemcsak anyagiakban járul hozzá a magyar gazdasági élet fejlődéséhez, az optimista hangulat kifejlődéséhez, a világválságnak Magyarországra hárult részének eliminálásához, de egyben hatalmas erkölcsi erőt is ad arra, hogy tovább dolgozzunk, ösztökél, hogy minden eddiginél szebbet, nagyobbat alkossunk.

A gazdasági fejlődés, a depressziók enyhülése tény és valóság. Szinte kézzelfogható és szemmel látható. Talán legelőször a színházak és szórakozóhelyek táján tapasztaltuk, mert hiszen az utolsó esztendők kétségbeejtő pangásával szemben ma rendkívüli szériákat élnek át egyes színdarabok és a színházak vetekszenek egymással, hogy melyiknek van zsúfolt háza. Azután megérződik ez a fejlődés a kereskedelemben és az iparban is. De talán legelőször a mezőgazdaságban, amely, igenis, erőteljes tápot kapott a magyar törvényhozás hatalmas alkotásaiban. És mi ebben a pillanatban úgy érezzük, hogy Budapest székesfővárosra is nagy feladatok hárulnak. Ez az a pillanat, amikor az emelkedés útján indul el a magyar gazdasági élet, tehát ez az a pillanat, amikor a főváros egész erejével köteles nyomni, támogatni ezt a nagyszerű megmozdulást.

A városházán ki kell nyílnia minden flóknak, ahol csak a város építésére a legkisebb terv is fekszik. Ami pénz mozgósítható, azzal neki kell állni a munka felvételének. Hiszünk benne, hogy ez meg is történik és bízunk abban, hogy a fővárosnak ez a nagy nekifeszülése végleg kibillenti a magyar gazdasági életet abból a kátyuból, amelybe a maga hibáján kívül a világválság során jutott.

Városrendezési törvényen dolgoznak az iparügyi minisztériumban

Kisajátítási eljárás helyett hatósági intézkedéssel tüntetik el a városképet csúfító épület-kiugrásokat — Gátat vetnek az egészségtelen városfejlődésnek

Novelláris úton módosíttatni akarják a kisajátítási törvényt

A városrendezési ügyosztályt napok óta *nagy szenzáció tartja izgalomban.* Bár senki nem hajlandó nyilatkozni az izgalom okáról, a *Fővárosi Hirlap* munkatársának mégis sikerült megállapítania, hogy

valójában az iparügyi minisztériumban megkezdődött törvényelőkészítési munka izgatja a fantáziákat.

Ez a törvényelőkészítés pedig nem kisebb problémára vonatkozik, mint arra, hogy

a jövőben törvényes keretek közé kívánják szoritani Budapest székesfőváros városrendezési kérdéseit.

Felesleges külön hangsúlyozni, hogy ennek a

a készülő törvénynek minden bizonnyal döntő befolyása lesz Budapest városképének és egész fejlődésének jövő kialakulására.

Több beavatott oldalról szerzett információink szerint az iparügyi minisztérium *elsősorban* azért határozta el a törvényjavaslat megalkotását, mert *éppen a székesfőváros példája bizonyította be,* hogy a háború utáni esztendőkben *a városfejlődés meglehetősen egészségtelen irányban történt,* a belterületi fejlődés helyett teleépítették, még pedig elég rendszertelenül *a perifériákat,* ami óriási, *gyakran megoldhatatlan feladatok elé állította a közületeket.* Budapesten az utolsó 15 esztendőben az építési tevékenység háromnegyedrésze a külső területekre jutott és amint

illetékes helyen,

az iparügyi minisztériumban mondják,

ez is egyik oka annak, hogy a székesfőváros szilárd anyagi helyzete az utóbbi időben kedvezőtlenebbé alakult.

Tudni kell ugyanis, hogy az újabb településeknél a lakosság *ép úgy ragaszkodik a városias berendezésekhez, tehát vízvezetékhez, gáz- és villanyfelszereléshez, továbbá jó utakhoz, mint a belső területeken,* ezzel szemben mindezeknek

a berendezéseknek létesitése hihetetlenül nagy összegeket emészt fel,

amelyek amortizálására túlzottan hosszú időre van szükség.

Az új városrendezési törvényjavaslat a *legapróbb kérdésekre vonatkozóan is intézkedéseket fog tartalmazni.* Legelsősorban

a telekparcellázási lehetőségeket fogja szabályozni,

ezt követően azonban *építésügyi megkötéseket is tesz.* A városkép általános kialakítása szempontjából a tervek szerint

megszüntetik az egyes épületek kiálló részeinél az eddig érvényben volt kisajátítási eljárást és helyébe egyszerű hatósági intézkedési jogkört biztositanak,

még pedig olyat, amelynek alkalmazása esetén *az eljáró hatóság kártérítési kötelezettsége megszűnik.* Az ilyen eljárás főként akkor fog bekövetkezni, ha egyes épületek *tornyai,* vagy *loggiái,* esetleg *oromfalai* zavarják a városkép kedvező kialakítását.

Közegészségügyi vonatkozású intézkedések is lesznek a törvényjavaslatban, amelyektől azt várja a minisztérium, hogy különösen a kislakásokban, meg tudja szüntetni a sötét, levegőtlen helyiségeket. A

két szobáig terjedő lakásoknál ugyanis kötelezőleg fogják előírni, hogy a helyiségeknek nappali világitással kell birniok.

A nagy lakásokat illetően is tesznek hasonló megkötéseket, itt azonban már nem minden egyes helyiségre vonatkoznak az ilyen természetű előírások, hanem *a lakrészeknek csak kétharmadára.* A

pincelakásokat teljesen eltörli az új törvényjavaslat,

amely emellett arra is ügyel, hogy az egyes házak *tűzbiztonsága és a szükséges hő- és hangszigetelés* maradéktalanul biztosítva legyen. Lakóházakat *csak tűzálló anyagokból szabad majd épiteni,* emellett azonban, mint erről egyébként a *Közmunkatanácsnál készülőfélben lévő építésügyi szabályrendelettervezet is intézkedik,*

a légvédelem szempontjából szükséges intézkedésekre tekintettel kell lennie az építtetőknek.

Miután a külterjes fejlődést *mindenáron meg akarja szüntetni a törvényjavaslat,* szigorú előírásokat szab, amelyek azt célozzák, hogy

a városi közületek legalább olyan mértékben végeztessék el a közmű-beruházásokat, mint amilyen mértékben közművelődési célokra áldoznak.

Számol azzal a törvényjavaslat, hogy a nagyszabású városrendezéssel kapcsolatban felmerülő költségeket *maguk a közületek, önerejükből viselni képtelenek lesznek,* éppen ezért olyan irányban is intézkedik, hogy

az érdekelt telektulajdonosokat a terhek vállalásában való részvételnél az eddiginél nagyobb mértékben lehessen igénybevenni.

A törvényjavaslat részletesen kiterjeszkedik azokra az elvi jelentőségű megállapításokra is, amelyeknek a jövőben a városszabályozásokat irányitaniok kell. A telekrendezési ügyeken messze túlmenően arra vonatkozóan ad előírásokat,

milyen eljárások igényvebétele útján valósitandók meg az egész városrészeket átalakító rendezési munkálatok.

Alapelvnek tekinti azt, hogy a jogos közérdekek előtt meg kell hajolniok a magánérdekeknek, ennélfogva abban az esetben, ha egy-egy elavult háztömböt magában foglaló nagyobb terület rendezéséről van szó, akkor az autonómia hivatalos testületeinek és az építésügyi hatóságoknak egybehangzó véleménye alapján *minden felesleges bürokratizmus mellőzésével meg lehet kezdeni az előmunkálatokat. A kisajátítási eljárás jelenlegi rendszerének egyszerűsítése* itt természetesen mellőzhetetlen feltétel, éppen ezért

az iparügyi minisztérium hivatalos lépéseket szándékozik tenni a kisajátítási törvénynek megfelelő novelláris módosítása érdekében.

Különös érdeklődésre tarthat számot a törvénytervezetnek az a része, amely körvonalozza,

hogy a városok milyen mértékig kötelezhetők centrumuktól nagyobb távolságra fekvő, vagy különleges fekvésű települések területén a közmű-építésre.

Az eddigi irányelvek azt hangoztatják, hogy egy-egy új település csak akkor tarthat igényt a közművekre, ha a települést alkotó birtokosok, tehát a ház- és telektulajdonosok együttesen, kétséget kizáró módon, hatósági okirattal kifejezik abbeli készségüket, hogy a közművezetékek elágazási pontjától saját ingatlanukig kiépítendő *közművek költségeinek ötven százalékát fedezik.* Ha ezt a kötelezettségvállalást a közület rendes közműelőirányzatának lehetőségei kiegészíthetik, abban az esetben az építkezés megindulhat. Vannak persze kivételek is, amelyek arra az esetre vonatkoznak, ha általános városfejlesztési, vagy városrendezési szempontok kívánják a közműhálózat folytatólagos kiépítését. A kivételes elbánásra azonban kizárólag akkor kerülhet sor, ha a megvalósítani szándékolt tervek kellő okadatolással jóelőre felvétettek az egy vagy több esztendőre megállapított városrendezési programmba.

Az iparügyi minisztériumban készülő javaslat ideiglenes szövegét annak elkészítése után meg fogják küldeni a székesfővárosnak, hogy *észrevételeit arra megtehesse.*

Erélyes miniszteri intézkedés
a temetkezési magánvállalkozók ellen
Bornemisza miniszter esetleg visszavonja az iparengedélyeket

Mint ismeretes, a *Községi Temetkezési Intézet* és egyes magántemetkezési vállalkozók között esztendők hosszú sora óta áldz harc folyik. Kezdetben a székesfőváros temetkezési vállalata monopolisztikus alapon intézte a temetések ügyét, négy esztendővel ezelőtt azonban a kereskedelemügyi miniszter eleget tett több kereskedő régi kívánságának és iparjogositványt adott nekik.

A törvényhatósági bizottság és a székesfőváros adminisztrációjának vezetője mindig bizonyos aggodalommal szemlélte a magántemetkezési ipar működését, mert annak ellenére, hogy Budapest területén csak kisebb mértékben folytatták tevékenységüket, *a panaszok mégis napirenden voltak.* Ezek

a panaszok eljutottak az iparügyi miniszterhez is, aki most energikus rendeletben értesítette a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara vezetőségét arról, hogy a magánvállalkozók meg nem engedett működését türni nem hajlandó.

A miniszteri leirat visszaélésnek minősítette azt, hogy egyesek annak ellenére, hogy Budapest területén a temetkezési vállalkozás gyakorlására kizárólag a *Temetkezési Intézet* jogosult,

temetkezési vállalkozói tevékenységet folytatnak és ennek kiterjesztése érdekében cégtáblákon, üzleti levelezésben, napilapokban stb. a közönséget megtévesztő hirdetéseket alkalmaznak, továbbá az elhunytak hátramaradottainak szolgálataikat zaklató és a kegyeleti érzést mélyen sértő módon kínálják fel, a megengedettnél magasabb díjakat számítanak fel, megsértik a vasárnapi munkaszüneti rendelkezéseket, stb.

Bornemisza Géza iparügyi miniszter felhívta a kamarát, hogy *a székesfőváros területén működő temetkezési kegyszerkereskedéseket nyomtékosan figyelmeztesse a fennálló rendelkezések szigorú betartására,* különösen pedig arra, hogy

temetkezési vállalkozással ne foglalkozzanak, mert ellenkező esetben a legszigorúbb megtorló lépéseket teszi meg és szükség esetén a korábbi időben kiadott iparjogositványokat is bevonja.

A *Községi Temetkezési Intézet* igazgatósága *megnyugvással fogadta a miniszteri rendelkezést,* mert a magánvállalatok működése az utóbbi időben *mind érezhetőbb károsodásokat okozott az intézetnek, nem is annyira anyagi, mint inkább erkölcsi téren.* A halottak hozzátartozóinak egyrésze ugyanis gyakran sérelmezte, hogy

a temetéseket nem az árszabásban előírt árakon bonyolítják le, aminek egyetlen magyarázata az volt, hogy ilyen esetekben egy-egy magánvállalkozó kapcsolódott bele,

aki nem elégedett meg azzal, hogy az általa szállított temetési kegyszereknél találja meg üzleti hasznát, hanem *a temetkezési intézet árszabásaival nem ismerős hozzátartozóknak a normálisnál lényegesen magasabb díjakat számított fel,* a temetkezési intézetnek azonban igen természetesen csak a díjszabásban előírt összegeket fizette le.

Értesülésünk szerint

a *Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara* elnöksége a miniszteri leiratot máris közölte az érdekelt kegyszerkereskedőkkel, ennélfogva

megvan a valószínűség arra, hogy az eddig tapasztalt visszaélések legnagyobb részükben már csak azért is megszűnnek, mert a vállalkozók belátják, hogy amennyiben a miniszter elvonja iparjogosítványukat, akkor márholnapra mindennemű kereset nélkül maradnak,

emellett azonban kiteszik magukat még olyan hatósági eljárásnak is, amelynek végső következményeként *jelentékeny bírságokkal fogják sujtani őket.*

Közszemlére kifüggesztik az ujonnan elkészült választási névjegyzéket
A közigazgatási bíróság májusban tárgyalja a törvényhatósági választások ellen benyujtott peticiókat

A törvényhatósági bizottság az elmult esztendő utolsó negyedében hozzájárult ahhoz, hogy *a törvényhatósági választások lebonyolításához szükséges névjegyzékeket újból összeállítsák.* Ez a munka a decemberben lefolytatott népszámlálással kapcsolatosan többszáz székesfővárosi tanerő és közigazgatási alkalmazott részvételével meg is kezdődött és hónapokon keresztül folyt. *Most pár nappal ezelőtt fejeződött be teljesen az új névjegyzék összeállítása.*

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa

Szepesváry Pál dr.

közjogi tanácsnoknál

érdeklődött arra vonatkozóan, *milyen változásokat tartalmaz az új névjegyzék a régihez képest.*

— A most összeállításra került törvényhatósági ideigleues névjegyzék elkészítésére voltaképpen azért volt szükség, mert *a város életében bekövetkezett újabb fejlődés folytán az elmult esztendőkben nagyarányú elköltözések voltak.* A mult esztendő júniusában lefolytatott törvényhatósági bizottsági választások alkalmából rendkívüli nehézségekkel kellett megbírkóznunk, mert

a régi névjegyzék alapján a választásra jogosultak ezreit nem lehetett felkutatni.

Nagyon sokan voltak olyanok is, akiknek a választói jogosultsághoz való összes törvényes kellékeik megvoltak, de, mert akkor, amikor a korábbi névjegyzéket elkészítettük, *ezekkel a feltételekkel még nem rendelkeztek, nevüket a névjegyzékbe nem vehettük fel.* A jelenlegi névjegyzék a legalaposabb felvétel szerint történt és

az összeirást végző valamenyi fővárosi alkalmazott munkateljesitményének legjavát adta.

Egyelőre igen természetesen *csak ideiglenes jellegűnek tekintjük a most elkészült névjegyzéket,* és törvényes kötelesség szerint éppen azért helyezzük közszemlére a városházán, a kerületi elöljáróságokon, illetőleg *a rész-névjegyzékeket az egyes lakóházak kapualjaiban, hogy mindenki megtehesse reá vonatkozó észrevételeit, akár a törlést, akár az újabb felvételt illetően.* A névjegyzék-példányok április 1-től 15-ig lesznek kifüggesztve és

tizenöt nap alatt minden érdekeltnek jogában áll felszólamlását irásban a székesfővárosi igazolóválasztmányhoz beterjeszteni.

A beérkező helyesbítési kérelmek felett az igazolóválasztmánynak május 31-ig kell dönteni, s ennek megtörténte után az így kiigazított névjegyzéket újból közszemlére tesszük ki. A választójogi törvény értelmében az igazolóválasztmány meghozandó döntése ellen *panasszal lehet élni a közigazgatási bíróságnál.*

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa megkérdezte *Szepesváry* tanácsnokot arra vonatkozóan is, hogyan áll az 1935. évi június 1. és 2. napján lefolytatott törvényhatósági választások ellen beadott peticiók ügye.

— A választások ellen benyujtott panaszíratokat *a törvényes határidőben felterjesztettük a közigazgatási bírósághoz.* Tudtuk azt, hogy mindaddig, amíg az országgyülési képviselőválasztások ellen beadott peticiók letárgyalásával nem végez a bíróság, *nem kerülhet sor a törvényhatósági felszólamlások tárgyalására.* Mint ismeretes, legtöbb petició a XII. választókerület eredményei ellen érkezett, itt ugyanis *négy párt nyujtott be panaszíratott amiatt, hogy őket a választásban résztvenni nem engedték.* A VI. kerületben, továbbá a VIII. kerületben két-két párt jelentett be panaszt, a X. kerületben a *Keresztény Ellenzék* terjesztett elő peticiót, a XIII. választókerületben pedig az *Angyalföldi Egység Párt* nyujtott be panaszt. Hogy ezeknek a panaszoknak mi lesz a sorsa, arra vonatkozóan természetesen semmiféle véleményt sem mondhatok, merthiszen *teljesen a közigazgatási bíróság mérlegelésétől és döntésétől függ,* jóváhagyja-e a választások jelenlegi eredményét, vagy pedig egyes kerületekben a választási eljárás megismétlésére utasít bennünket. A kiszivárgott hirek szerint

május folyamán valamennyi peticiót tárgyalni fogja a közigazgatási bíróság,

ennélfogva rövidesen ismeretessé válnak az ezekre az ügyekre vonatkozó döntések.

Kúriai döntés az ideiglenes alkalmazásról
Mit mond a BESzKART nyugdijszabályzata

Havi 145 pengős nyugdíjat és ugyancsak havi 30 pengős lakbért követelt a munkaügyi bíróság előtt a *BESzKART*-tól *Weiss* József villamoskalauz. Ezt a peresített igényét *hármas alapon* érvényesítette.

Mindenekelőtt bejelentette, hogy még a BESzKART jogelődénél, az *Egyesített Városi Villamos Vasutaknál* kezdte a szolgálatát 1900 március 1-én. Húsz év mulva téves és a valóságnak meg nem felelő orvosi vélemény alapján *szolgálatképtelennek* nyilvánították és nyugdíjazták. Nem igaz, hogy szolgálatképtelen voltam — így érvelt a kalauz, — mert hiszen *három évvel később, 1923-ban, újra alkalmaztak, ugyanolyan munkakörrel, mint amilyenben korábban dolgoztam.*

Második panasza az volt a kalauznak, hogy *a nyugdíját rosszul számították ki, mert a harctéren töltött háromévi szolgálatát nem számították kétszeresen a várakozási idejébe.* Ezért történt, hogy

mindössze csak 67 pengő nyugdíjat és öt pengő kegydíjat állapitottak meg számára.

Harmadik panasza az volt, hogy 1923-tól 1934-ig, amely idő alatt a BESzKART-nál teljesített szolgálatot, ezt a tizenegyesztendős újabb alkalmaztatási időt *egyáltalán nem vették figyelembe a nyugdíj másodszori megállapításánál.* A felperes szerint neki voltaképpen 32 évi szolgálati ideje van és ennek megfelelően 1935 január 1-étől kezdve *havi 145 pengő nyugdíj és 30 pengő lakbér járna.*

Az első két panaszt a munkaügyi bíróság *érdemileg nem bírálta el,* mert ezeknek a követeléseknek érvényesítése *elévült.* A harmadik követelés tekintetében a bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy

a felperest a Beszkárt a szolgálati szabályzat értelmében külön szerződéssel csak ideiglenes minőségben alkalmazta.

Arról is intézkedik a szolgálati szabályzat, hogy az ilyen ideiglenes alkalmazottak *14 napi felmondási határidő mellett bármikor elbocsáthatók* és mert az ilyen ideiglenes alkalmazottak *nem lehetnek a nyugdíjalap tagjai,*

az ideiglenes szolgálat után nyugdíjra igényt nem tarthatnak.

Ezen alapon a munkaügyi bíróság és fellebbezés folytán a törvényszék is *elutasította Weiss Józsefet a keresetével.* Az ítélet indokolása kiterjeszkedik arra is, hogy

a felperes az 1920 március havában történt nyugdíjazását abban az időben ellenvetés nélkül tudomásul vette.

Ha csakugyan szabálytalanul történt volna nyugállományba való helyezése, a rendelkezésre álló záros határidőn belül *kötelessége lett volna Weiss Józsefnek a szerinte helytelen orvosi bizonyítvány felülvizsgálatát kérelmezni.* A felperes a törvényszék ítélete ellen felülvizsgálati kérelemmel élt és így végső fokon *a Kúria is foglalkozott ezzel az üggyel.* A legfelsőbb bíróság azonban a felülvizsgálati kérelmet *alaptalannak minősítette* és ezzel *az elutasító ítélet jogerőssé vált.*

„DOLGOZZUNK"
IPARI, TERMELŐ, ÉRTÉKESÍTŐ ÉS FOGYASZTÁSI SZÖVETKEZET
Budapest, VIII., Gyulay Pál-u. 7. Tel: 35-5-63, 52-8 52

GROSZ FRIGYES
OKL. MÉRNÖK
ÉPITÉSI ÉS KÖVEZÉSI VALL.
Budapest, IX., Bakáts-u. 1. Telefon: 86-0-64.

Baráth György
hat. eng. villanyfelszerelési vállalata
Budapest, I., Olasz-fasor 4
Telefon: 609-67

CZUCZOR LÁSZLÓ
ÉPÍTŐMESTER
BUDAPEST
II., Török-utca 4
Telefonszám 574-23

ZSITVAY TIBOR

a „mostoha városrész" halálsorompójáról és megvalósítást sürgető egyéb problémáiról

nyilatkozik a Fővárosi Hirlapnak

Elkészült a Máv hatalmas terve a pályaudvar és a vasutvonalak rendezésére

A városrendezésnek hosszú idő óta állandóan sürgetett problémáját, a *halálsorompók* kérdését fokozottabban aktuálissá tette az a hír, hogy *az Államvasutak immár komolyan foglalkozik a pályaudvaroknak és azoknak a vasútvonalaknak a rendezésével, amelyek a fővárosnak mindinkább beépülő részeit átszelik.* Ennek a tervnek megvalósulása a főváros új fejlődési lehetőségének adna hatalmas lökést, nagy ívezetben valósággal megváltoztatná a városképet és egy csapásra megoldaná a halálsorompók problémáját. A nagyszabású terv megvalósulását mindenki a legnagyobb örömmel fogadná és hogy mégis aggodalmas formában tette aktuálissá a halálsorompó-problémát, annak az oka nem más, minthogy az Államvasutak hatalmas pénzáldozatot kívánó rendezési programjának gyors keresztülvitelét a mai viszonyok között a közvélemény nem tudja kellő bizalommal honorálni és attól tart, hogy *a generális megoldás helyett kikapcsolódik a fővárosi programból a halálsorompó-kérdés,* holott ennek rendezésére az OTI-kölcsön keretében megfelelő összegek vannak előirányozva.

Ilyen értelemben tette aktuálissá a halálsorompó-kérdést a Máv. nagy megoldási terve, úgy, hogy Kőbánya közönsége a Nemzeti Egység Pártja X. kerületi szervezetének hathatós támogatásával a minap már *nagygyűlést is tartott ebben az ügyben és Zsitvay Tibort kérte fel, több más nagyfontosságú kérdés mellett, támogató közbelépésre.* A pártelnök intervencióját sürgőssé tették azok az elterjedt hírek, hogy a főváros vezetősége, a Máv. nagyszabású megoldási tervének hatása alatt, azzal a gondolattal foglalkozik, hogy *a kőbányai halálsorompó rendezésére megszavazott 600.000 pengőt más célra, szükséglakások építésére használja fel.*

Miközben a kérdést ez az aggodalom napirendre tűzte, megjelent a főváros halálsorompói felett szinte a végzet ijesztő erejével a vészjel a legszomorúbb napi aktualitás képében. *Az éjszaka sötétjében a leeresztett halálsorompónak nekirohant egy autó, négy utas megsérült, kettő közülük életveszélyesen és megsérült a kötelességét derekasan teljesítő rendőr is,* aki a sínek közé rohant, hogy a pályatestre tört autó felé indulásra kész vonatot megállítsa. A Kerepesi-út és Pongrác-út sarkán történt az eset, vér festette pirosra a sorompót, amely körül ott ólálkodott ezen az éjszakán a halál. És ott ólálkodik Kőbányán, Zuglóban és mindenfelé, ahonnan az idő, a haladás, a köröskörül kiépült és benépesedett város, a megsokasodott forgalom minden sürgető parancsa nem tudta eltávolítani a halálsorompót és ahol nemcsak a veszedelem kinyíló kapuját jelenti, hanem bezárja a kapuját egy-egy városrész fejlődésének.

A Máv. nagy rendezési terve

Esztendők hosszú sora óta napirenden van ez a kérdés, amelyben már több ízben biztattak különböző megoldási lehetőségek, de a halálsorompók még mindig a helyükön vannak. A főváros vezetősége, a Közmunkatanács és az Államvasutak legutóbbi közös tanácskozásának eredményeképpen tervek születtek, amelyek között szerepel *a vasúti vonalak kihelyezése a város határain túlra,* amihez azonban horribilis költségekre volna szükség. Egy másik elgondolás *a vasúti vágányokat viaduktra helyezi,* végül a harmadik, legolcsóbb terv *a vágányokat keresztező utak lemélyítésével, vagyis aluljárók építésével* akarja megoldani a kérdést. *Szendy* Károly polgármesternek a fokozatos megoldásra műszaki és pénzügyi szempontból *részletesen kidolgozott terve fekszik a kereskedelemügyi minisztériumban,* amelytől sürgős döntést kért a halálsorompók ügyében.

Bizonyára ennek hatása alatt közölte az Államvasutak igazgatósága a főváros vezetőségével háromféle programját, amely szerint többek között *megszűnik a ceglédi vasútvonalnak az a szakasza, amely a kőbányai sertéshízlaló és a Nyugati pályaudvar közé esik,* a ceglédi vonal vonatai pedig az átépítendő és a személyforgalom számára ismét megnyíló Józsefvárosi pályaudvarra futnának be. *Ezzel egycsapásra három halálsorompó tűnne el* és felszabadulna a Kőbánya és a Nyugati pályaudvar közötti terület, amely a főváros tulajdonába menne át cserébe azokért a területekért, amelyekre a vasútnak rendezési tervéhez másfelé szüksége van.

Megmozdult a kőbányai polgárság

Kőbánya közönsége azonban attól tart, hogy ez a sok millióba kerülő vasúti terv ismételten halasztást szenved és ezzel *újból elodázzák a halálsorompó rendezését is.* Ezért mozdult meg most a kőbányai polgárság, élén a NEP X. kerületi szervezetével és fordult *Zsitvay* Tiborhoz, akitől a halálsorompó problémáin kívül egy másik, régi kőbányai kérdés, *a sertésszállások kitelepítésének* megsürgetését is kérte és ugyanakkor közbenjárását az *autobuszforgalom megjavítása* és a nagyon nélkülözött *leánygimnázium felállítása* érdekében. *Zsitvay* Tibor dr., akinek legtöbb idejét most az üzempolitikai bizottság munkatömege köti le, a kőbányai pártszervezet kérésére, amely a X. kerület egész lakosságának kívánságát tolmácsolta, mégis időt szakított és eljárt ezekben az ügyekben. Közbelépésének eredményéről a *Fővárosi Hirlap* munkatársa megkérdezte

ZSITVAY TIBORT,

a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének elnökét,

aki a következőkben ismertette ezeket a fontos városrendezési kérdéseket:

— **Kőbánya közvéleménye egyre fokozódó nyugtalansággal sürgeti a halálsorompó ügyének tényleges elintézését. A 21 milliós OTI-kölcsönből 600.000 pengő van előirányozva a kőbányai aluljáró felépítésére. Egyizben már közbe kellett lépnem, hogy ez az összeg ne használtassék fel más célra. Ez a közbelépésem sikerrel járt. Most Kőbánya közönsége körében az kelt aggodalmat, hogy az Államvasutak nagyszabású rendezési tervének felvetésével ismét elhalasztódik az aluljáró építése. Ez az aggodalom annál jogosabb, mert felmerült a terv, hogy a 600.000 pengőt a Máv. rendezési programjára való tekintettel szükséglakások építésére fordítják. Felkerestem ebben az ügyben Szendy Károly polgármester urat és közöltem vele, hogy én és pártom, bár a legteljesebb mértékben méltányoljuk a szükséglakások építését, ragaszkodunk ahhoz, hogy a 600.000 pengő eredeti céljának megfelelően, a kőbányai aluljáró építésére használtassék fel. A polgármester úrtól ebben a tekintetben megnyugtató választ kaptam és respektálom azt a felfogást, hogy rövid időt szánjunk annak a megállapítására, vajjon a Máv. rövidesen keresztülviszi-e nagy rendezési tervét, amelynek keretében a kőbányai halálsorompó megszűnik.**

— Kőbánya közönségének másik, izgalomra okot adó ügye az a hír, hogy a főváros vezetőségének a sertés-szállások kitelepítését kilátásba helyező ígérete ellenére, *a szállásokon a Mezőgazdák Szövetkezete újból nagyobb sertéshízlalást akar beállítani.* Amikor a kitelepítést sürgetjük, ez a terv mindenesetre jogosan készteti aggodalomra Kőbánya polgárságát, amely végre már meg akar szabadulni a városfejlesztési és közegészségügyi szempontból egyaránt tarthatatlan sertés-szállásoktól, amelyek helye Nagytétényben van. Ezt a kérdést is szorgalmaztam a polgármester úrnál és *bizom benne, hogy Kőbánya közönségének régi kívánsága teljesülni fog.*

— Felhívtam a figyelmet arra is, hogy az ötven új autobusz beállításával alkalom kínálkozik *egy olyan új autobuszjárat indítására, amely Kőbányát a főváros központjával köti össze,* akár a 9-es számú járatnak a Kőbányai-úton való meghosszabbításával, akár a Kőbánya főteréről a szentlőrinci határig közlekedő 17-es autobusznak a Kőbányai-úton való járatásával. Ebben az ügyben történt eljárásomra nézve még nem kaptam választ.

— Végül magamévá tettem a X. kerület mozgalmát, amely a *leánygimnázium felállítása* érdekében indult meg. A 70.000 lakosú, óriási kiterjedésű kerületnek *semmiféle leánygimnáziuma nincsen,* a leánynövendékek nagy távolságokat kénytelenek naponta megtenni, hogy iskolába jussanak. A leánygimnázium céljára már ki is szemelte a kőbányai pártszervezet, amely ezt a kérdést lelkes buzgalommal sietteti megoldáshoz, a Kőbányai-úton levő volt vámházat. Remélem, hogy ezt az iskolaügyet is közmegelégedésre meg fogjuk oldani.

Kőbánya közönsége bizonyára nagy örömmel és megnyugvással veszi tudomásul, hogy *Zsitvay* Tibor nemcsak melegen érdeklődik a problémák megoldása iránt, hanem aktív támogatásával is elősegíti azokat. Ez a támogatás rá is fér a X. kerületre amely, — mit tagadjuk, — a legmostohábban kezelt része a fővárosnak.

6 hengeres
BMW
KISAUTÓ
folytatja díjadalmas előretörését
Eladás 1935-ben 110 darab
Eladás 1936 jan.-febr. 20 drb
BÁRDI
V., Ügynök-utca 5
Nyugati p. u.-nál
Telefon: 19—6—43*

NYILT-TÉR

(E rovatban közöltekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség)

Válasz dr. Szőke Gyulának

Az egyik várospolitikai hetilapban dr. *Szőke* Gyula törvh. bizottsági tag, *„A Saskör válsága"* címen cikket írt. Közismert jelszavak és hangzatos szóvirágok elhintésével igyekszik egy válságot elhitetni, — ami nincsen. Nem szállunk vitába a sok tévedésen és hamis információkon alapuló „megállapításaival", de az alábbiakat meg kell írnunk.

Valótlan, hogy a Saskör „titokban tartott" közgyűlést. A közgyűlés helye, ideje, tárgysorozata — alapszabályszerűen — a *Magyarság* f. é. február hó 24-i és az *Uj Magyarság* f. é. február hó 26-i számában közzé volt téve.

A m. kir. posta által igazolt feladóvevény szerint 787 darab közgyűlési meghívót küldtek el a tagoknak.

A megjelent tagok, akik között több országgyűlési képviselőt is láttunk, zsúfolásig megtöltötték a közgyűlési termet, úgy, hogy a legrosszabb indulattól fűtve, sem lehet ezt „titokban tartott"-nak nevezni.

Valótlan, hogy „erőszakosan" változtatták meg az alapszabályokat, amilyen valótlan, hogy „terrorisztikusan" választották meg az ügyvezető elnököt. Dr. *Szőke* Gyula ezt öt esztendő után állapítja meg, valószínűleg elfelejtvén, hogy ezeken a közgyűléseken ő elnökölt, s az akkor felvett jegyzőkönyvek szerint, úgy az alapszabálymódosítás, mint az ügyvezetői tisztség betöltése egyhangú felkiáltással történt.

Végül még csak annyit, hogy a Saskörben sikerült megszüntetni, — éppen az ügyvezető-elnöki tisztség betöltése óta, — a multban annyira meghonosított első-, másod- és harmadrendű tagok mérlegelését. Ma már a fehér asztalnál nagyon jól érzi magát és el is fér a kisiparos a nagytekintélyű törvényhozó mellett, a kiskereskedő a magasrangú köztisztviselő mellett, sőt a fiatal, egyeseknek idegen arcú fiatal sas a többévtizedes öreg sastag mellett.

Egyet azonban mérlegel a Saskör tagjainál: *aki zászlója alá áll, rajongó harcosa legyen keresztény és nemzeti ideáljának.*

Nagy Ferenc

FÉNYMÁSOLÓ-INTÉZET
fénymásoló és másolópapirok
MAGYAR VEGYKÉSZÍTMÉNYŰ PAPIRGYÁR
OSER JAKAB
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 49. SZ.
TELEFON: 23—8—90. Alapíttatott. 1893.

SCHIFFER ÁRMIN
KERETLÉC ÉS FAÁRUGYÁR
BUDAPEST, VII., KIRÁLY-U. 79. TEL.: 44—4—85.

Hogyan egészítse ki az autobusz a villamos forgalmát

A közlekedésügyi szakbizottságban *Hajnóczy* Béla, a NEP pártszakbizottságában pedig *Gazdy* Jenő törvényhatósági bizottsági tagok az autobuszjáratok új beosztása miatt felszólaltak és a Józsefváros polgársága érdekében az új irányvonal helyett a régi vonal visszaállítását kérték. Ebben az ügyben kérdéssel fordultunk

Gazdy Jenő

törvényhatósági bizottsági taghoz,

aki az aktuális eset köré az autobusz-forgalom feladatáról érdekes megjegyzéseket fűzve, a következőket mondta:

— Valóban igaz, hogy a 14-es autobuszjárat irányvonalának megváltoztatására vonatkozó terv kellemetlen visszhangot keltett a Józsefvárosban. Amint *Hajnóczy* Béla bizottsági tagtársam a közlekedési szakbizottság ülésén, úgy magam is a párt szakbizottságában hangoztattuk *ennek a tervnek indokolatlan és a Józsefváros lakosságára sérelmes voltát.* Általán véve nem vagyok elragadtatva attól a közlekedési politikától, amely *a villamossal paralel járatok útján arra használja fel az autobuszokat, hogy a villamosról szedje le az utasokat* és így a villamos kontójára igyekszik az Autobuszüzem költségvetését egyensúlyban tartani. Sokkal inkább szeretném az új autobuszokat arra felhasználni, hogy az egymástól távoleső villamosvonalak közötti útvonalakon és a sűrűbben lakott városrészeken *transzverzális irányban nyissanak új közlekedési lehetőségeket.* Mint gyüjtőjáratok, keresztül-kasul hatolva a városon, szedjék fel azt a publikumot, amely szívesen fizeti meg az autobusz magasabb tarifáját is, csakhogy ne legyen kénytelen a távolabb eső villamos megállókhoz gyalogolni. Így szaporíthatjuk az utazó közönség számát.

— De megértem azt is, ha olyan útvonalakon, amelyek már annyira forgalmasak, hogy a villamos csak nehézkesen és így lassan tudja a forgalmat lebonyolítani, parallel autóbuszjáratokat indítanak, mint a Nagykörúton és most a Rákóczi-úton. *A Baross-utcának a Nagykörút és a Kálvin-tér közötti részén azonban erre igazán nincsen szükség.* Most mégis azt akarják, hogy a 14-es autóbusz, amely eddig helyesen a Práter-utcán és innen, csak éppen érintve a Nagykörutat, a József-utca sarkától a Rákóczi-út végéig transzverzális irányban vonult át a belső Józsefvároson, ezt az irányt elhagyva, a Körút érintése után, a Baross-utcán át a Kálvin-térre menjen és onnan a Kecskeméti-utcán át tovább. Így az a helyzet áll elő, hogy a Körút sarkától a Baross-utcán a *meglévő négy villamosjárat mellett teljesen feleslegesen autóbusz is fog járni, a Józsefvárosnak a József-utca és Rákóczi-út közötti hatalmas területe pedig elveszti a transzverzális autóbusz járatát.* Eltekintve attól, hogy az ilyen már megszokott járatoknak pótlás nélküli elvétele mindenkor kellemetlen panaszokra és jogos elégületlenségre ad okot, ebben az esetben tényleg semmiféle elfogadható indokát sem látom ennek az irányváltoztatásnak. Csak mosolyra késztetheti az embert az az indok, hogy ekként a *14-es autóbuszjárat mintegy 500 méterrel megrövidül,* mert hiszen ha egyáltalán megszüntetnék, akkor még több nyereség volna ebben az irányban elérhető. De nem indok az sem, hogy a Rákóczi-úton meginduló 7-es autóbusz mellett felesleges még egy autóbuszjárat, mert a 14-es autóbusz csak a Rákóczi-út végén szükségből kanyarodik ki a Józsefvárosból és a Rákóczi-út bizonyára sokkal könnyebben felveszi ezentúl is, mint a Kecskeméti- és Egyetem-utca, amelyen a 15-ös és 9-es autóbuszjáratok is közlekednek.

Egyáltalában csodálatos dolog a Rákóczi-úton meginduló autóbuszjárat ügyét összefüggésbe hozni a 14-es autóbuszjárat kérdésével, amelyhez semmi kapcsolat sem fűzi. *A Józsefváros közönsége azt kívánja, hogy a 14-es autóbuszjárat maradjon úgy, ahogy van* és reméljük, hogy a polgármester úr ennek a kívánságnak indokolt és jogos voltát be fogja látni.

HÍREK A PÁRTBÓL

Gömbös Gyula jó magyarjai

A Nemzeti Egység Pártja fővárosi tanügyi szervezete nagy buzgalommal folytatja mindenfelé kultúrmunkáját. Legutóbb a VIII. kerületi szervezet tartott érdekes előadó ülést. *Bolyos* István elnök ismertette a kerületi szervezetek szerepét a párt szempontjából, majd a szervezet kultúrmunkájáról szóló *Gazdy* Jenő törvényhatósági bizottsági tag emelte ki az oktatóknak a nemzetnevelésben való nagy szerepét és hangsúlyozta szeretetét, amellyel mindig az oktatók mellé állt.

Raith Tivadar nagyérdekű előadása következett ezután. Az előadó *Mária Terézia* ismert mondásából indult ki: *„Az iskola politikum"*. Mária Terézia ezalatt azt értette, hogy az iskola célja állampolgárok nevelése és így az iskola nem magánügy, hanem közügy. Az oktatói rend az iskola feladatát mindig így is fogta fel, arra törekedett, hogy az ifjúságot a nemzet egységének a szellemében nevelje. Idézte *Gömbös* Gyula miniszterelnök emlékezetes mondását: *„Azt akarom, hogy az iskola jó magyarokat neveljen."* Ez a meghatározása az iskolának ugyanabból a gondolatkörből származik, mint Mária Teréziáé, mert az iskola célját a jó magyar állampolgár nevelésében látja. A magyar oktató rend örömmel fogadta vezérének, Gömbös Gyulának útmutató szavait, mert ezek megerősítették abban a felfogásában, amelyet eddig is vallott, hogy *az oktató működésében ne parciális részérdekeket szolgáljon, hanem a nemzet egységének gondolatát, amely az egyedüli méltó program arra, hogy az iskola célját el is érhesse.* Előadása végén annak a reményének adott kifejezést, hogy azok az oktatók, akik eddig a nemzeti gondolatot kifejező nemzeti egység zászlója alá nem tömörültek, rövidesen csatlakozni fognak és a tanítói rend nagy teljességében szolgálhatja a nemzeti egység magasztos gondolatait.

Szabó Imre igazgató tolmácsolta a jelenlevők teljes egyetértését és hűségét a nemzeti gondolattal szemben. *Károly* Ferenc dr. tanár, a VIII. kerület tanügyi szervezetének titkára beszámolt a kerületben folyó munka eredményéről. *Miklós* Béla központi titkár ismertette ezután a fővárosi tanügyi szervezet munkáját és a következőkben megoldandó feladatait. *Dávid* Antal dr. egyetemi tanár, a fővárosi tanügyi szervezet elnöke hosszabb beszédben vázolta a szervezet feladatait a nemzeti egység keretében, majd rámutatott arra, hogy milyen fontos az oktatók munkája az *új embertípus kialakulásában.*

Kőbánya nagy kérdései. A *Kőbányai Iparosok Köre* a Kőbányai Kaszinóban nagygyűlést tartott, amelyen résztvettek a déli kerület országgyűlési képviselői, bizottsági tagjai, politikusai, társadalmi vezetői pártkülönbség nélkül. A gyűlést, amelynek tárgya Kőbánya több közérdekű sérelme volt, *Reithauser* Róbert iparosköri elnök vezette. A NEP fővárosi szervezete részéről *Usetty* Béla, *Pösel* István országgyűlési képviselők, *Halter* Károly, *Dongó* Orbán bizottsági tagok voltak jelen. Előadók az elnökön kívül *Kutasy* Jenő kereskedő és *Pleschner* József építész voltak. A napirenden szerepeltek: *a sertésszállások kitelepítése, a halálsorompó kérdése, az óhegyi és a Horthy Miklós-kertváros építése, leánygimnázium létesítése.* A közlekedés javítására *autóbuszjárat megindítását* sürgették a város központjáig. *Usetty* Béla beszédében hivatkozott arra, hogy napokkal azelőtt ankét volt a belügyminisztériumban a sertésszállások ügyében. A kormányzatnak, a város vezetőségével együtt, komoly törekvése az ügy rendezése, mert városfejlesztés szempontjából is fontos a minélelőbb való megoldás. *Halter* Károly beszámolt arról, hogy az autóbuszjárat megoldására, a villamos közlekedés megjavítására biztos igéretet kapott. Többek felszólalása után a gyűlés javaslatot fogadott el, hogy ezeknek a kérdéseknek állandó napirenden tartása céljából *pártközi szervezetet* létesít a különböző politikai pártok, társadalmi egyesületek bevonásával, hogy várospolitikai kérdésekben egyöntetű kőbányai frontot képviselhessenek.

A tanügyi szervezet megalakulása az Erzsébetvárosban. Népes gyűlés keretében, ünnepies formák között alakult meg a NEP tanügyi szervezetének VII. kerületi csoportja. Az alakulógyűlésen megjelent a fővárosi szervezet részéről vitéz *Juhász* Jenő gazdasági főtanácsos, törvényhatósági bizottsági tag, *Dávid* Antal dr. egyet. m. tanár, *Bernáth* István dr., az országos tanügyi szervezet ügyvezető igazgatója, *Hell* Ferenc dr., kerületi elnök. *Bernáth* István dr. ügyvezető igazgató elnöki megnyitója után megválasztották a tisztikart. Elnök lett: *Bernáth* István dr., ügyvezető elnök: *Arany* Sándor, polg. isk. tanár, alelnökök: *Vásáry* Dániel dr., áll. reálgimn. tanár, *Heigl* László dr., ker. isk. tanár, *Kégl* György, főv. el. isk. igazgató, főtitkár: *Ónody* József polg. isk. tanár, titkárok: *Römer* Camillo, áll. gimn. tanár, *Serényi* Andor és *Szalóky* Dezső, polg. isk. tanárok, jegyző: *Kocsárd* Mária főv. tanítónő. *Bernáth* István dr. elnök székfoglalójában hangsúlyozta, hogy a pedagógusok a párt keretében az összetartó erő szerepét vigyák és hűen tartsanak ki a nemzeti egység történelmi gondolatának megvalósítása mellett. Kiemelte a pedagógusok régi kívánságát, mely szerint ők is a többi társadalmi rétegekhez hasonlóan, képviseletet kívánnak. Utána vitéz *Juhász* Jenő törvényhatósági bizottsági tag tolmácsolta a párt központjának jókivánságait, majd *Hell* Ferenc dr. a VII. kerület elnöke üdvözölte a megalakulást. Ezután *Dávid* Antal dr., mint a fővárosi tanügyi szervezet elnöke, jóváhagyta a tisztikar megválasztását. Végül *Bernáth* István elnök javaslatára elhatározták, hogy április 2-án a Metropol éttermében nagyobbszabású vacsorát rendeznek, amelyre *Zsitvay* Tibort, a kerület országgyűlési képviselőit és bizottsági tagjait is meghívják.

Pártélet a X. kerületben. A *Kada-utcai* körzet elnöki értekezletet tartott, amelyen jelen volt vitéz *Tóth* András országgyűlési képviselő, *Dongó* Orbán kerületi elnök, *Halter* Károly bizottsági tagok. *Tóth* András beszédében összefogásra kérte a megjelenteket. *Dongó* Orbán bizottsági tag beszámolt a környék részéről szorgalmazott ügyek állásáról. Eljárt egy újabb rendőrőrszoba felállítása, valamint a *Petrőczy-* és *Alkér-utcák* kinyitása ügyében illetékes tényezőknél. A gyűlésen felszólalt még *Halter* Károly bizottsági tag és *Bognár* János dr. körzeti elnök is.

Tanügyi tea. A tanügyi szervezet II. kerületi csoportja tanügyi teáját, amelyet a pártközpontban tart meg, április 16-ára halasztotta. Az összejövetelen az oktatók körében meg fog jelenni *Felkay* Ferenc dr. tanácsnok, a közoktatásügyi ügyosztály vezetője is.

Teljes harmónia a Saskör igazgatósági ülésén

A Saskör igazgatósága március 28-án igazgatósági ülést tartott a kör különhelyiségében. A nagyszámban megjelent igazgatósági és választmányi tagok között ott volt *Usetty* Béla dr., *Terbócz* Imre, *Pözel* István dr. és a belvárosi polgárok színe-java.

Nagy Ferenc ügyvezető-elnök megnyitó szavai után, a Saskör tagjainak egy töredéke megbízásából 84 aláírással ívet nyujtottak be, melyben különböző „szabálytalanságokra" hivatkozva, bejelentik, hogy *a kör tagjai közül kilépnek.*

Tekintve, hogy a Saskör 700-nál több tagot magában foglaló egyesület, minden különösebb megrázkódtatás nélkül vette tudomásul az igazgatóság a kilépéseket, sőt bizonyos meglepetéssel fogadta, hogy a hetek óta tartó nagy agitációnak ilyen csekély eredménye van. Érdekes, hogy *a kilépettek közül számosan jelen voltak az ülést követő vacsorán,* sőt olyan nyilatkozatok is hangzottak el, hogy többen rövidesen visszatérnek a kör kebelébe.

Az igazgatóság és választmány ülésén erélyesen visszautasították a minden komoly alapot nélkülöző vádakat. Tiltakoztak a kijelentések ellen, hogy az igazgatóság az alapszabályokat nem tartja be és megállapították a rendelkezésre álló postai feladóvevényekből, hogy hány darab meghívó ment ki mindenkor a tagokhoz.

„A kör vagyonának megmentésére" vonatkozó vádat illetőleg nagy megelégedéssel állapították meg, hogy a javarészt kispolgárokból álló tagok tagdíjfizetéséből nemcsak hogy a kör vagyona megvan, hanem a mai nehéz viszonyok között még hasznot is mutatott ki a legutóbbi közgyűlés.

A gyűlésen megjelent ellenzéki töredék kiküldöttei megállapíthatták, hogy lelkes és egységes front nyilatkozik meg az elnökség munkája mellett és hogy a vádak önmagukban összeomlottak.

Soós professzor a víznélküli gyümölcsfürdőről

A *Budapest Fürdőváros Egyesület* József Ferenc királyi herceg elnöklésével tovább folytatta ankétsorozatát, aminek során *Soós* Aladár dr. professzor *a gyümölcskúrák és a nyerskoszt értékéről* tartott figyelemreméltó előadást. Rámutatva a kérdés történeti távlatára, megállapította, hogy *már a görögök is tudták, hogy mindennap megbetegszünk és mindennap meggyógyulunk.*

Ismertette a dietikus gyógymódokat, majd beszélt *Lahmann* professzor *diagnózis nélküli betegeiről:* a kultúra betegeiről, akik többnyire ötvenéves koruk után álmatlanságban, fáradtságban szenvednek. Ezek *főleg szellemi foglalkozású emberek,* akiknél *Lahmann* professzor *bámulatos eredményeket ért el a miliővváltozással.*

Soós professzor meglepő megállapítása szerint

a fürdő elképzelhető víz nélkül is.

Ilyen a *gyümölcsfürdő* a Mátrában, kúra a gyöngyösi görögdinnyével, szőlővel, stb. Végül annak a véleményének adott kifejezést, hogy

a diétás gyógyítást a tudomány szintjére kell emelni,

mert ez a gyógymód éppen olyan gyógytényező, *mint bármely elismert gyógyító eljárás.*

Az előadáshoz *Szviezsényi* Zoltán dr., *Szabó* Arthur, *Nékám* Lajos és *Benczur* Gyula professzor szólt hozzá.

LIEBHARD BÉLA
ÉPÍTŐMESTER
BUDAPEST, ÜLLŐI-ÚT 64
TELEFON: 82-8-06

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, V., KLOTILD-UTCA 3.
Telefonszám: 25—5—54, 25—5—55 és 25—5—56

ZOLLER FERENC szobafestő és mázoló
Budapest, II., Margit-körút 2. Telefon: 55-2-47

BECHT JÓZSEF
építészmérnök, építőmester
Budapest, IV., Kecskeméti-utca 4
Telefon: 84-1-97

Elkerülhetetlen a BESzKRt tarifamódosítása

Az üzempolitikai bizottság szakértőinek véleménye

Az üzempolitikai bizottság elérkezett vizsgálati anyagának a közönséget legközelebbről érintő részéhez: a legutóbbi napokban áttért *a BSzKRt tarifakérdéseinek megvitatására.* Mint a *Fővárosi Hirlap*

illetékes helyről

értesül, a szakértők javarésze előterjesztette már a díjszabásokkal kapcsolatos észrevételeit és ezek általánosságban megegyeznek abból a szempontból, hogy *a most érvényes tarifarendszert a BSzKRt szempontjából károsnak tartják.* Azt hangoztatják, hogy *a mai jegytípusok nem megfelelőek,* mert az önköltség sem térül vissza általuk, ennek viszont az a szükségszerű következménye, hogy a vasút állandóan visszatérő deficitekkel kénytelen számolni. Ha a BSzKRt több külföldi nagyváros példája szerint

teherszállítási forgalomra is be lenne rendezkedve, nem jelentenének az alacsony személyszállítási tarifák kiegyensúlyozhatatlan veszteséget,

de mivel ez nálunk nincs bevezetve, a megoldást másképp elképzelni nem lehet, csak úgy, hogy a helytelen és üzleti szempontból egyenesen káros tarifarendszert olyannal cserélik fel, amelynek alkalmazása egyrészt a vállalat anyagi helyzetét kiegyensúlyozza, másrészt lehetőséget nyujt arra, hogy a bevételek fokozása útján önerejéből el tudja végeztetni üzemének gazdaságosabbá való tételére feltétlenül szükséges sürgős beruházásokat. Kétségtelen ugyan, hogy a sokmillió pengős összegekbe kerülő beszerzéseket bizonyos hitelműveletek igénybevételével lehet csak lebonyolítani, viszont *a vállalat pénzügyi helyzetének stabilizálásához mulhatatlanul szükséges a jövedelmek állandó jellegű fokozása.*

A szakértők abban is megegyeznek, hogy mivel a BSzKRt közérdekű vállalat,

bizonyos szociális szempontokat szem elől tévesztenie nem szabad,

túlzásokba azonban nem bocsátkozhatik, mert a székesfővárostól senki meg nem kívánhatja, hogy állandó ráfizetésekkel tartsa üzemben a villamosvasutat.

Tarifamódosításra tehát elkerülhetetlenül szükség van,

az esetleges kisebbmérvű emelést nem szabad azonban úgy felfogni, hogy a BSzKRt-nak árdrágító törekvései vannak, mert a helyzet ennek éppen az ellenkezője: *a vasút meg akar felelni azoknak a jogos kívánalmaknak, amelyeket vele szemben az utazóközönség támaszt* és amelyek a jobb, gyorsabb, megfelelőbb közlekedés megteremtésére vonatkoznak. A közönség természetszerűen megkívánja ezt, viszont éppen azért, mert megkívánja, szükség van arra is, hogy *bizonyos kisebb áldozatok meghozatala útján lehetőséget adjon kívánalmainak megoldhatására.*

A tarifaemelés mérvéről ezidőszerint még nincs döntés,

bizonyos csupán annyi, hogy az üzempolitikai bizottság a legalaposabban kíván mérlegelni minden körülményt, amely összetevőjét adja a tarifarendszernek. Önként értetődőnek tartja a bizottság minden egyes tagja, hogy *a székesfőváros közönségének lehető megvédelmezése a legelső feladat* és nem vitás az sem, hogy *az eddig is érvényben lévő kedvezményes viteldíjak lehetőségét fenntartják az új viteldíjszabási rendszerben is.* Az alapelv az, hogy

a tarifamódosítás csak a legalaposabban megindokolt szükség erejéig történhetik,

mert ha sikerül elérni azt, hogy az utazási bevételek fedezik a kiadásokat, akkor racionális ügykezeléssel és üzemvitellel máris *biztosítva van a BSzKRt helyzete és fejlődőképessége.* Ez végtelenül fontos szempont, mivel nálunk *belátható időn belül még csak gondolni se lehet arra, hogy a sínhez kötött közúti közlekedést teljes egészében az autobuszforgalom váltsa fel.* Az autobuszközlekedés hosszú esztendőkön keresztül még csak *kiegészítője lesz a villamosforgalomnak* és a két közlekedési eszköz harmonikus együttműködése azt fogja eredményezni, hogy mindegyikük hathatósan szolgálja a legfőbb célt, az utazóközönség kielégítését.

Új leánygimnázium a Várban és egyéb iskolák az épülő városrészekben

Júniusban teljesen kész lesz a népligeti ifjúsági Stadion

A várbeli leánygimnázium építkezésével kapcsolatban érdekes iskolatervekkel foglalkozik a főváros közoktatásügyi ügyosztálya. A tervek önmagukban nem nagyszabásúak, de mint részei egy irányelvnek, amely a mindenféle kulturában egyelőre mostohán részesülő külső részeknek akar adni iskolát, mégis jelentősek. Ezeket az új iskolaterveket.

Felkay Ferenc dr.

tanácsnok,

a közoktatásügyi ügyosztály vezetője a következőkben ismertette a *Fővárosi Hirlap* munkatársa előtt:

— Régi kívánsága a budai lakosságnak, hogy a leánygimnáziumot a Várból levigyék a Krisztinavárosba. Ezt a tervet most megvalósítja a főváros,

a Mészáros- és Koronaőr-utca sarkán épülő leánygimnáziummal, amelyet a szeptemberben megnyíló tanév elején átad hivatásának.

Az új iskola a modern pedagógia és higiéna elveinek megfelelően készül, de különösn abból a szempontból jelentős, hogy azon a vidéken állítják fel, ahonnan a legtöbb tanuló rekrutálódik. Ezután majd nem kell felmenni a gyermekseregnek a Várba, ahol nem annyira családi otthonok, hanem inkább közhivatalok vannak.

— Az új leánygimnázium felépítésével lehetővé válik

a Mátyás-templom közvetlen szomszédságában levő és jelenleg barakkokban elhelyezett elemi iskolának eltávolítása,

mert az iskola a felszabaduló régi leánygimnázium épületében kap helyet. Ugyancsak ebbe az épületbe kerül *a római katolikus egyházközség* is, amely jelenleg a plébánia épületében jutott ideiglenesen meg nem felelő helyhez.

— Szó van arról is, hogy

a várbeli elemi iskolát a főváros teljesen felosztalja,

mert a Várban, ahol felekezti iskola is van, nemigen mutatkozik szükség erre az iskolára. A Vár két oldalán az Attila- és az Ilona-utcában különben is van elemi iskola.

— A várbeli elemi iskola, akár feloszlik, akár megmarad, a barak mindenesetre felszabadul és mai helyéről elvándorol, hogy *mint iskola teljesítsen hivatást a perifériákon,* ahol iskolahiány van. A fővárosnak az az elve, hogy

az épülő városrészeket el kell látni iskolákkal,

ha egyelőre ideiglenes jellegű baraképületek formájában is, azzal az elhatározással, hogy, amennyiben később a szükség úgy kívánja, ezek a barakiskolák állandó épületekkel cseréltessenk ki. Igy elsősorban a X. és XIV. kerület külső részeiről kell ebben a formában gondoskodni.

— Legutóbb ilyen barakiskolákból *tornaterem épült.* A Horthy Miklós-úton és a Sopron—Bánát-utcában felszabadult barakokból állítottuk fel a Közép-Hungária-körúti polgári leányiskolában tornatermet, amely ott eddig hiányzott.

Ezeket a felvilágosításokat *Felkay* Ferenc tanácsnok még egy érdekes kijelentéssel toldotta meg:

— Most már bizonyos, — mondta, — hogy

a népligeti ifjusági stadion építkezése júniusban befejezést nyer.

Szeptemberben, az új tanévvel együtt meg lehet nyitni.

Elég a betyár-romantikából!

A levegő tele van idegenforgalmi eszmékkel, különösen most, tavasz évadján, amikor lassanként már megindul az idegenjárás. Illetékesek és illetéktelenek termelik az ötleteket, aminek végeredményben örülnünk kell, mert látjuk, hogy végre mi magyarok is, akik mindig hatalmas idegenforgalmat csináltunk — másoknak, komolyan berendezkedünk az idegenek számára.

A tavaszi ötletek során született meg az a terv is, amely szerint a kondorosi csárdából attrakciót készülnek csinálni. Restaurálják, hogy mint régészeti emlék megmaradjon, de ugyanakkor arra gondolnak, hogy látnivaló nevezetességgé emelik az idegenek számára. És mindezt főképen azért, mert valamikor Rózsa Sándor, a betyár lakozott benne.

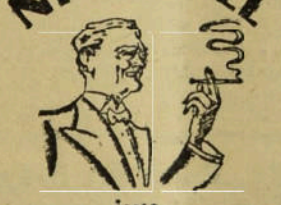
Ha a kondorosi csárda, mint régi csárda-tipus csakugyan megérdemli a régészeti szempontból való megőrzést, ez ellen nem lehet kifogás, de hogy idegenforgalmi csáberővé léptessék elő, ezt semmiképen sem tudjuk helyeselni. Tagadhatatlan, hogy Rózsa Sándorhoz a betyárromantika sok valóságos, de még több költött emléke fűződik és az Alföld egykori haramiája belovagolt a népszerűségbe. Hát jól van, ezen változtatni nem lehet, maradjon hőse ennek a romantikának. Még veszedelem sincs benne, mert a mai kor rossz hajlamú gyermekei nem a puszták területén vállalkoznak, hanem a szabadságtéri bankot rabolják ki. De hogy az idegeneknek az „egy hét Magyarországon" keretében a Margitsziget, Lillafüred és a matyó-hímzés mellé Rózsa Sándort tálaljuk fel, — ez határozottan veszedelmes. Nem úgy gondoljuk, hogy angol vagy hollandus vendégeinket lóháta és haramiapályára csábítjuk, hanem a veszedelmet a rólunk való megállapítások csorbájában látjuk. Annak az időnek vége van ugyan, hogy az egész világ csak a betyáron, gulyáson, cigányon keresztül ismert minket Szomorú megcsonkítottságunk, de ugyanakkor önálló nemzeti életünk többé-kevésbbé a valóság színeibe öltözötten állított a kultúrvilág egy részének szeme elé. A nem kívánatos romantika azonban általában még nem foszlott le rólunk. De gondoskodnak barátságos szomszédaink is arról, hogy a romantikus fátyol takarjon le minket a külföld szeme elől. Gyöngéd kézzel igyekezett hírnevünket emelni nemrégiben az a román barátunk is, aki Goga Oktávián lapjában a nyereg alatt puhított emberhúst emlitette fel, mint a magyar mult egyik kedves színfoltját.

Még mindig nem engedhetjük meg magunknak a luxust, — ha ugyan annak nevezhető —, hogy Rózsa Sándorral dicsekedjünk. Az nem elég ellenérv, hogy Budapest meglátása után, nem veszedelmes ez a kis romantika sem. Hiszen vannak exotikus országok, ahol hatalmas, nemzetközi életű kikötővárosok és metropólisok állanak, de az expresszvonatot a lakatlan mezőkön és bozótvilágban mégis megállítják. Hiába járt a Váci-utcában vagy a Hullámfürdőben a külföldi vendég, mégis ijedten néz majd hátra, ha a kondorosi határban jámbor parasztal találkozik, aki a kocsiból kifogott lova hátán itatni megy.

Nem jó gondolat ez, de az idegenforgalomtól eltekintve nem szerencsés ötlet táblát tenni egy házra, amelyben Rózsa Sándor, Sóbri Jóska, Palca Pepi szórakozott, vagy akár Endesz, a betörőkirály a századik jubiláris betörése előtt reszelte a kulcsot. Hiszen, ha tovább megyünk, a Bogár Imre-utca, Savanyú Jóska-köz, vagy Al Capone-tér is alkalmas volna a romantika restaurálására, de ne menjünk tovább, sőt ne menjünk el odáig sem, hogy Rózsa Sándor emlékét ilyen kegyelettel és szemléltető módon megőrizzük. Foglalkozzunk inkább azokkal a megszívlelésre méltó gondolatokkal, amelyeket néhány hét előtt a Fővárosi Hirlapban Szendy Károly polgármester hangoztatott, amikor rámutatott arra, hogy a vidék nagy részében nem találja meg az idegen vendég azokat a feltételeket, amelyek kényelmét és jóérzését volnának hivatva szolgálni. Vezetőkre, idegenváró berendezkedésekre, higiénikus szállodákra van szükség, nem pedig annak a pusztai hotelnek a glorifikálására, amelyben Rózsa Sándor volt a vendég.

VAJDA LAJOS
mű- és érceöntő
PESTSZENTERZSÉBET, FRANGEPÁN-UTCA 113. TELEFON: 47—5—69.

Pelikan
CARBONPAPIR
VEZÉRKÉPVISELET
Stalla Lajos Budapest, V., Vilmos császár-út 42.

Nikopáll szipkában
Nikopáll betéttel
dohányozzon,
mert az egészségére ártalmas nikotin, pyridin, kátrány, gyanta stb. származékok ezáltal nem jutnak a szájba és a tüdőbe.
Minden dohánytőzsdében kapható!
1 elegáns bakelit szipka és 5 betét ára — — 1.50 P.
1 betét — mely 40 cigarettára elég — — — 16 fillér.
Gyártja és forgalomba hozza:
„Nikopáll" k. f. t., Budapest, IV., Gerlóczy-u. 11. Tel. 89-2-30

Események

Fővárosi Hirlap

Alapításának huszonötödik évfordulóját a FŐVÁROSI HIRLAP szeptember havában

nagyszabású jubileumi szám

kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek

Szendy Károly polgármester idegenforgalmi előadása. *Szendy* Károly polgármester a Piarista Diákszövetség felkérésére csütörtökön este előadást tart Budapest idegenforgalmának fejlődéséről és jelentőségéről. Az előadás iránt széleskörű érdeklődés nyilvánul meg, főként azért, mert a polgármester nem fog megelégedni azzal, hogy bemutassa az eddigi eredményeket, hanem rámutat arra is, *milyen eszközöket tart alkalmasnak az idegenforgalom további fejlesztésére.*

Klebelsberg szobra az Eskü-térre kerül. A napokban a Klebelsberg-szoborbizottság tagjai *Némethy* Károly dr. tanácsnok és a Közmunkatanács képviselőinek bevonásával helyszíni szemlét tartottak az Eskü-téren, ahol a nagy államférfiú emlékművét elhelyezni szeretnék. Végleges döntés ugyan nem történt még, ennek ellenére bizonyosnak látszik azonban, hogy *Klebelsberg Kunó gróf szobrát az Eskü-tér déli felén állítják fel.* A tér közepén levő kis parkot pár méterrel közelebb viszik a Duna vonalához és a szobrot annak centrumában állítják fel arccal az Eskü-út felé.

A polgári iskolák Liszt-ünnepe. *Loschdorfer* János polgári iskolai szakfelügyelő kezdeményezésére Liszt Ferenc emlékére monstre-hangversenyt rendeztek a székesfővárosi polgári iskolák. A Zeneakadémiában lezajló ünnepségen *Liber* Endre alpolgármester is megjelent *Felkay* Ferenc dr. közoktatásügyi tanácsnok kíséretében. A szereplő iskolák valósággal vetélkedtek abban, melyikük tud jobbat, művészibbet produkálni és ennek a versengésnek eredményeképpen a hangverseny olyan nívós volt, hogy hivatásos művészeknek is becsületére vált volna.

Eötvös Lorándról nevezik el a budapesti rádiumkórházat. *Szendy* Károly polgármester rendeletet bocsátott ki, amelyben közli a törvényhatósági bizottság közgyűlésének azt az elhatározását, hogy a Bakáts-téri rádiumkórházat *Eötvös Lóránd* nevéről nevezzék el. A rádiumkórház hivatalos elnevezése *Budapest Székesfőváros Eötvös Lóránd rádium- és röntgenintézete* lesz. Ugyanebben a rendeletben intézkedett a polgármester, hogy a kunutcai fiókkórház szétválasztása folytán a kórház alföldiutcai részén elhelyezett nyolcvannyolc ágyas osztályt *Alföldi-utcai szülő- és nőbetegosztálynak* hívják.

Nagyszerű középülettel gazdagodik a főváros. A Nyugalmazott Postások Országos Egyesülete *Gazdy* Jenő ny. postafőigazgató, székesfővárosi törvényhatósági tag elnöklésével most tartotta rendes közgyűlését. A nagyszámban megjelent tagok lelkes örömmel vették tudomásul, hogy a *nyugdíjjárulékalap, mintegy 400.000 pengő költséggel Nyugdíjas Postás Otthont létesít a* Szent Domonkos-utcában *és azt szanatóriumszerűleg* a legmodernebb felszereléssel látja el. Ebben az otthonban 80 nyugdíjas postás tisztviselő és 20 altiszt nyer elhelyezést, igen méltányos ellátási díjért. A kivitelre elfogadott terveket *Rimanóczy* Gyula műépítész, a pasaréti katolikus templom építője készítette, pompás és célszerű kivitelben. Az alapítvány *a föld-, kőműves és ácsmunkákra már nyilvános pályázatot írt ki, amely április 9-én lejár.* Így remélhető, hogy ez a rendkívüli szociális melegséggel kigondolt intézmény, amely a fővárosnak is díszére fog válni a *jövő év nyarán már üzembe helyezhető lesz.* A közgyűlés meleg elismerését és köszönetét fejezte ki *Gazdy* Jenő ny. postafőigazgató, szőv. th. b.z. tagnak, az egyesület elnökének azért a fáradhatatlan és lelkes tevékenységért, amellyel ezt az ügyet a sikerhez vezette.

Huszonnyolcan pályáztak a Horthy Miklós-híd budai hídfőjének rendezési tervére. Annak a pályázatnak, amelyet a Közmunkatanács hirdetett a Horthy Miklós-híd budai hídfőjének rendezési tervére, kedden délben járt le a határideje. A Közmunkatanácshoz *huszonnyolcan* adták be pályázatukat, amelyek között több neves építész munkája is van.

A városgazdasági szakbizottság ülése. *Lamotte* Károly alpolgármester április 2-án, csütörtökön déli 12 órára ülésre hívta össze a városgazdasági szakbizottság tagjait. Az ülés napirendjén a városligeti mutatványostelepen lévő fővárosi nagyvendéglő megszüntetési ügye szerepel. Foglalkozik a szakbizottság a városligeti mutatványostelepi parcellák bérleti szerződéseinek megújításával is, továbbá a Népligetben június 21-én megrendezésre kerülő automobilversennyel kapcsolatos intézkedésekkel.

Nem ejtették el a Segítő Alap üdülőházának felépítését. A legutóbbi napokban olyan hiradasok láttak napvilágot, hogy a Székesfővárosi Alkalmazottak Segítő Alapjának intézőbizottsága lemondott a korábban tervbevett magaslati üdülőtelep felépítéséről. A hír ilyen formájában téves, mert csupán annyi történt, hogy az intézőbizottság arra az álláspontra helyezkedett, hogy az alapos megoldás biztosítása érdekében nem sürgeti az építkezést, hanem azt csupán akkor indítja meg, ha megnyugtató megoldást talál. A különböző vélemények egyszintre hozásán fáradoznak most, amire azért van szükség, mivel egyesek Budapesttől távol szeretnék felépíttetni az új üdülőt, mások viszont a főváros közvetlen közelében kívánják felállítani.

Megegyezés a főváros és az egyetem között. A főváros közegészségügyi szakbizottsága hétfői ülésén tárgyalta *Egerváry* Tibor dr., törvényhatósági bizottsági tagnak a főváros kórházaiban boncolt hullák szerveinek egyetemi oktatás céljaira az egyetem kórbonctani intézete számára leendő átadásáról szóló indítványát, amelyet részletesen ismertetett a *Fővárosi Hirlap.* Az indítványt, amely ebben a kérdésben teljes harmóniát teremt a főváros és az egyetem között, a szakbizottság egyhangúlag elfogadta.

A főváros átveszi a Lipótvárosi Parkot. A Közmunkatanács vezetősége szerdán délelőtt adja át a székesfőváros közönségének az új Lipótvárosi Parkot. Az átadás háziünnepség keretében történik. *Bessenyey* Zénó, a Közmunkatanács elnöke ajánlja fel a parkot a fővárosnak, amelynek részéről *Liber* Endre alpolgármester beszéd kíséretében azt a főváros tulajdonába átveszi.

Hétfilléres tantusz, 30 filléres átszállójegy. Mint ismeretes, az üzempolitikai bizottság egyik legfontosabb problémája a *BSzKRTt* tarifa reviziója. Ezzel kapcsolatban a *BSzKRt* igazgatóságához egész sereg ötlet és terv érkezett be, amelyek közül különösképp figyelmet érdemel *Grátzer* Antal terve, amelynek lényege az, hogy *az átszálló-jegy árát egyöntetüen felemeljék 30 fillérre, a kisszakaszét 7 fillérre.* Megállapítja a tervező, hogy ha a személyi kilométereket vesszük figyelembe, akkor *aránylag a kisszakaszjegy ára még a jelenlegi 6 filléres alapon is drága, viszont a 24 filléres átszállójegy olcsó.* Igazságtalannak tartja *Grátzer* Antal — még pedig helyesen, — hogy *24 fillérért lehessen Kispestről Ujpestre utazni és ugyanezért a 24 fillérért a keleti pályaudvartól a Vigadóig.* Gyakorlati táblázatban mutatja be a jelenlegi rendszer mellett felmerülő tökéletlenségeket, szembeállítva a *BSzKRt*-terv és az ő általa proponált hosszúszakaszos reformalap díjszabásait. A figyelemreméltó terv minden bizonnyal élénk vitára fog alkalmat adni, aminek során kialakul a helyes megoldás lehetősége.

Beszámoló a II. kerület alamizsnamegváltásáról. *Thordai* Lajos dr. tanácsnok, II. kerületi elöljáró most számol be arról, hogy miképpen gazdálkodott az elmult esztendőben a polgárság adományaiból alamizsnamegváltás címén befolyt összegekkel. *Összesen 28.360 pengőt juttattak az elöljárósághoz.* Ebből az összegből állandó segélyben részesült 85 koldus család, lakbérre és rögtöni segélyre az elöljáró 19.958 pengőt utalt ki, kiosztott 38.000 hentes- és tejutalványt 5827 pengő értékben, cipőjavitásra kifizetett 1338 pengőt, egyéb természetbeni segélyek címén 365 pengőt. Erről a sikeres szegénysegélyezésről, amelyet az elöljáróság végzett és amelyhez a polgárság nemes szívre valló támogatását sikerült megnyerni, *Thordai* Lajos dr. tanácsnok-elöljáró beszámolójában bejelenti, hogy nem volt felesleges a polgárság áldozata. A feladat nehéz — mondja — és sok akadállyal kell megküzdeni, de ez nem riaszt el attól, hogy a polgárságot a koldusok zaklatásától lehetőleg megóvjuk. *A kerület koldusait ellátjuk, azok adományokra nem szorulnak,* a más kerületben lakó és főleg vidékről beözönlő koldusok zaklatásait pedig koldus ellenőrök igyekeznek az államrendőrség segítségével megakadályozni. Ilyen címen az elmult évben mintegy *ezer előállítás történt tiltott koldulás miatt.* Remélhető, hogy a tiltott kéregetők teljesen eltünnek a II. kerületből.

A főváros ösztöndíjai. A *Rökk Szilárd*-féle alapítványból évenként 180 pengőt fordítanak *erkölcsös cselédek megjutalmazására. Liber* Endre alpolgármester most írta ki a pályázatot, amelynek felét *cselédek nevelésével és oktatásával foglalkozó intézetek kapják,* másik felét pedig *férfi- vagy nőcselédek,* akik Budapesten hosszabb időt töltöttek *hűséges és szorgalmas* szolgálatban. Május 15-ig lehet benyujtani a pályázatokat. Elszegényedett özvegyek és árvák kapják viszont azt a három, *egyenként 80 pengős segélyt,* amelyre a Dankó-féle alapítvány határozatainak megfelelően *május 1-ig lehet benyujtani a pályázatokat.*

Már locsolják az utcákat. A Köztisztasági Hivatal a mult hét végén üzembe állította a locsolókocsikat. Ezzel megszüntek a panaszok, amelyekkel, különösen a makadám-utak mentén lakó polgárság az utóbbi időben a főváros vezetőségéhez fordult.

Kelenföldi tea-délután. A *Kelenföldi Társaskör* női választmánya, amelynek vezetője *Becsey* Antalné, április 1-én, szerdán délután 5 órakor teadélutánt rendez a Horthy Miklós-út 15/d. alatti helységében. Vendégeket szivesen látnak.

Idegenforgalmi fényképpályázat. A székesfőváros az elmult három esztendőben rendezett idegenforgalmi fényképpályázatok sikerének hatása alatt az idén is idegenforgalmi fényképpályázatot hirdet. A pályázók bármilyen témát felhasználhatnak, ajánlatos azonban az idegenforgalmi propagandában még fel nem használt tárgykörből meríteni a fénykép témáját. Az első pályadíj 400 pengő, a második 250 pengő, a harmadik pedig 150 pengő. Ezenkívül kisebb-nagyobb összegekben több tucat pályadíj kerül kiosztásra. A pályázati felhívás irányításul és útbaigazításul felsorol néhány témakört. Ezek a következők: Opera az Andrássy-úttal, állatkerti részletek, kirándulóhajó érkezése, dunai strandélet, őrségváltás, Széchenyi-strand, képek a Nemzetközi Vásárról, szentistvánnapi felvételek, lóversenypálya, úszóverseny, sportpályák, lovassportképek, falusi lakodalom, aratás, szüreti felvételek, vadászat, halászat stb. A pályázatokat jeligés borítékban a *Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatalába* (Deák Ferenc-utca 2) kell beküldeni június 30-ig.

Sokan panaszkodtak az osztálysorsjáték főhuzásainak utolsó napjaiban, hogy nem kaptak pótsorsjegyet, mert a főárusítók az összes sorsjegyeket eladták. Miután az új megreformált sorsjátékra a kereslet még nagyobb, ajánlatos, hogy mindenki most, az első osztály húzása előtt vegye vagy rendelje meg sorsjegyét, mert később előreláthatólag ismét nem lesz sorsjegy kapható.

Általános feltünést kelt

és kellemes meglepetést szerez az

UJ 36. M. KIR. OSZTÁLYSORSJÁTÉK JÁTÉKTERVE.

Lényegesen emelték a 20.000 pengős és 10.000 pengős

középnyereményeket.

A jutalom ezentúl **400.000** pengő,

a főnyeremény **300.000** pengő,

tehát szerencsés esetben egyetlenegy sorsjeggyel **700.000** pengő nyerhető.

Rendkivül kedvező, hogy **az első 4 osztály főnyereményeit majdnem az eddigi összeg DUPLÁJÁRA EMELTÉK.**

A nyerési esélyek tehát óriási módon növekedtek.

Előrelátható és érthető, hogy a szabad sorsjegyek gyorsan el fognak kelni.

Az **UJ** érdekes **JÁTÉKTERVET** készséggel megküldik mindenkinek a hivatalos főárusitók.

OLCSÓ CSALÁDI HAZHELYEK BUDAPESTEN

a Piarista Rend zuglói parcellázásán közcsatornával ellátva, már 2000 pengőtől kedvező fizetési feltételek mellett vehetők, a 68-as villamos végállomásától 1 percre.

Érdeklődni lehet **BIKFALVY BÉLA** okl. mérnöknél

Budapest, X., Simor-utca 7. — Telefonszám: 36—8—94.

Április 2-án és 5-én délután fél 3 órakor

Ügetőverseny

„SANIT F“ habarcs- és beton vízhatlanító

Gyártja **Posnansky és Strelitz R. T.**

aszfalt-, fedéllemez- és kátrányvegyitermék-gyár

Központi iroda **Budapest, V., Sólyom-utca 13.**

Telefon: 22 8-29, 78 2-80

YELLOW

szivacsbehozatali áruház, Budapest, VI., Andrássy-út 32. Telefon: 11-3-36. — Modern háztartási és testápolási cikkek, kefe- és seprőáruk, **szarvasbőrök.**

LATHYRUS virágszalon

Budapest, IV., Veres Pálné-u. 10 — Tel.: 86-8-70

Koszorúk, cserépvirág, télikerti növény és hahuszkülönlegességek

Városi tisztviselőknek 10% engedmeny

Beér Sándor

zománctáblái

a legszebbek

Budapest, V., Gr. Tisza István-utca 5. Telefon: 82-4-29.

Mihálka és Társai

reszelő- és szerszámáru iparvállalat k. f. t.

Budapest, V., Zápolya-utca 34. Telefon: 92-4-98.

CUSTODIS ALPHONS

MÉRNÖKI IRODA ÉS ÉPÍTÉSI VÁLLALAT IPARI BERENDEZÉS RÉSZÉRE

ALAPÍTÁSI ÉV 1876

BUDAPEST, V. KER., NADOR-UTCA 19. SZ. TELEFON: 12—0—07

Gyárkéményépítés, Gőzkazánbefalazás, Ipari kemencék épitése és tervezése

Gazdasági Értesítő

Huszonöt százalékkal több építkezés indul, mint az elmult esztendőben

200 nagy bérház és 400 családi ház építésére kértek eddig engedélyt

Mind nagyobb lendülettel indul meg a főváros területén az építkezés. Még nem nagyon rógen mindenfelől aggodalmaskodó hírek hallatszottak arról, hogy az idei esztendő építkezéseihez fűzött várakozások nem teljesednek be és jóval kevesebb építésre lehet számítani, mint amennyit a mult év erőre kapott építési kedvének eredménye mutatott. A *Fővárosi Hirlap* ezekkel az aggodalmakkal szemben már hónapokkal ezlőtt megállapította az építő szakemberek köréből vett közvetlen, biztató információi alapján, hogy *ebben az évben nem hogy csökkenni fognak az építkezések, hanem jóval nagyobb lesz az eredmény a tavalyinál is.* Most már pozitív adatok igazolják ezt a megállapításunkat. Mint

a székesfőváros magánépítési és városrendezési ügyosztályában

a *Fővárosi Hirlap* munkatársát informálták, rendkívül örvendetes jelenség mutatkozik az idei magánépítések terén.

— A mult évihez képest — mondták — mintegy 25 százalékkal többen kértek építési engedélyt,

ebben közrejátszott a fellendült építési kedv mellett az építési rendkívüli adókedvezmény kedvezőbb kihasználásának lehetősége is. 1933-ban járt le a 30 éves építési adókedvezmények határideje. Tavaly előtt meghosszabbították ugyan az adókedvezményt, azonban bizonyos megszorításokkal, amelyek a beépítendő főbb útvanalakra és a háztípusokra vonatkoztak. Később a feltételeken tágítottak, úgy az útvonalakat illetőleg, valamint abban a tekintetben is, hogy az adókedvezményt több épülettípusra, így családi házakra is kiterjesztették. A rendelet a mult évben áprilisig késett, most azonban, miután 1937-ig szól, nem kellett a kiadására várni és az építkezések így akadálytalanul megindulhatnak. De ezen a változott helyzeten kívül legfőbb ösztönző mégis az építkezési kedv, amelynek eredményeként

eddig 200 nagyobbarányú bérház és 400 családi ház építésére kértek engedélyt.

— Ezzel azonban még nem merült ki az építkezési tevékenység, mert *szakadatlanul érkeznek az engedélyért az újabb kérelmek, amelyek nem fognak szünetelni előreláthatólag egész nyár folyamán sem.*

A mult esztendőben az építkezések súlypontja az *új Lipótvárosra* esett, itt az idén már csak *szórványosan építkeznek* és főképen

a II. kerület jutott az építkezéseknél előtérbe.

Sok építkezés indult a *Margit-körúton*, a *Vizi-város* régi épületei helyén, a *Pasaréten*. Két hatalmas bérházzal szerepel az I. kerületben a *Krisztina-körút. Kelenföldön*, főképen a *Sashegyen* és *Sasadon* is sok új ház fog kinőni az idén a földből, nemkülönben a szépen fejlődő *Zuglóban* is, ahol főképpen családi otthonokat építenek.

Ehhez a kedvező híradásunkhoz ezúttal is hozzá kell tennünk már több ízben hangoztatott aggodalmunkat, hogy az építőanyag-kartelek, ha nem is tudják lerontani az építési kedvet, mindenesetre megakadályozzák a tempó teljes kifejlődését.

Nem érinti a bécsi Phönix válsága a magyar biztosítási piacot

Megalakul a magyar Biztosítóintézeti Központ

A *bécsi Phönix* szanálása és az osztrák kormánynak ezzel kapcsolatos négy rendelete, amelyet a biztosító intézet tartalékainak kezelésével felmerült jelenségekkel szemben a biztosítottak megóvása érdekében adott ki, élénken foglalkoztatja a magyar biztosítási piacot, a tőzsdét és az egész pénzvilágot. Az osztrák kormány erélyes intézkedését a magyar közgazdasági élet helyeslésssel fogadta, de egyúttal megállapította azt a tényt is, hogy *a rendeletekkel csupán a bécsi Phönix központjának rendezéséről van szó és azok egyáltalában nem befolyásolják a magyarországi Phönix tevékenységét.* Hiszen azok a rendszabályok, amelyeket az osztrák kormány most életbeléptetett, *Magyarországon a törvény erejével már 1923 óta érvényben vannak.* A jól bevált, előrelátó törvényes felügyelet a magyar biztosítási piacot megóvja minden rendellenességtől és teljességgel megvédi a biztosítottak érdekeit. Minden vitán felül áll, hogy *a bécsi Phönix ügye lokalizáltnak* tekinthető és nem hat ki a magyar biztosítási piacra és ennek keretében *a budapesti Phönix* üzleti tevékenységére. Ez a felfogás megmutatkozott a mindenre legérzékenyebben reagáló fórumon, a budapesti tőzsdén is, amely a leghiggadtabban ítéli meg a bécsi eseményeket.

*

Függetlenül a bécsi Phönix válságától, a magyar biztosítási piacon is nagyjelentőségű esemény van kialakulóban. Már régebben felmerült ugyanis a gondolat, hogy a Pénzintézeti Központ mintájára meg kell szervezni a *Biztosítóintézeti Központot.*

Ezzel az egészséges és minden körben jó fogadtatásra talált tervvel *már komolyan foglalkozik a kormány.* Beható tárgyalások indultak meg a terv keresztülvitelére nézve, amelyek során *Rihmer* László, az *Astra* vezérigazgatója, akit ez -a biztosító intézet egy év előtt hívott meg vezető pozíciójába a *Községi Takarékpénztár* biztosító osztályának éléről, tanácskozást folytatott *Fabinyi* Tihamér pénzügyminiszterrel és kihallgatáson jelent meg *Gömbös* Gyula miniszterelnök előtt is.

Az eddigi tanácskozások eredményeképen az a terv alakult ki, hogy *a Biztosítási Központ megalapításánál részvényérdekeltséget vállalna a kincstár, valamint a hazai és a Budapesten megtelepedett biztosító intézetek összessége.* Az új szerv megalakítása, amelyben a végleges döntés legközelebb megtörténik, mint ellenőrző szerv a biztosítottak szempontjából is rendkívül előnyös lenne.

Megemlítjük még, hogy a *Biztosító Intézetek Felügyelő Hatóságát is átszervezni készülnek.* Az intézet vezetőjévé legutóbb *Koller* Oszkár helyébe *Lechner* József dr.-t nevezték ki. Ezt a hatósági szervet, amely eddig a pénzügyminisztérium keretében működött, *függetleníteni fogják* és a jövőben tevékenységét mint önálló szerv fogja kifejteni.

Tiltakozik a kereskedelem az új áruház-alapítások ellen

Az áruházak szervezetbe tömörülve vár ák az áruházi rendeletet

Az áruházak megrendszabályozása a kereskedelemügyi miniszter határozott ígérete alapján, nem késhetik sokáig, a főváros kereskedővilága mégis aggodalmasan figyeli azokat a terveket, amelyek az áruházi verseny újabb veszedelmével fenyegetik megnehezült sorsában a detailkereskedelmet. A *Hangya* Rákóczi-úti áruházának megnyitásával immár, mint pozitivummal számolnak, de amellett *újabb és újabb áruházalapítások* híre növeli az izgalmat.

Mint a *Fővárosi Hirlap* már akkor hangoztatta, amikor elsőnek adta hirül az áruházi rendelet kiadásának tervét, ezekkel az áruházalapításokkal meg akarják előzni a szigorító rendelkezéseket és most osztja ezt a felfogásunkat az egész kereskedelem, amely újabb védelmi harcra kel az áruházi verseny ellen. Ennek a küzdelemnek szolgálatában tartotta meg legutóbb az OMKE érdekképviseletközi ülését, amelyen a *Baross Szövetség*, a *Kereskedelmi Csarnok*, a *Fővárosi Kereskedők Egyesülete*, a *Füszerkereskedők Országos Egyesülete*, az *OKISz*, a vas-, festék-, női konfekció-, illatszer-, háztartási, üveg- és porcellán-, a sportáru- és rádiókereskedők érdekképviseletei gyülekeztek össze.

Magyar Bertalan, az OMKE h. elnöke vezette a gyűlést, amelyen *Balkányi* Kálmán és *Molnár* Imre javaslatai alapján elhatározta, hogy *erélyes tiltakozását jelenti be a kereskedelemügyi miniszternél a tervezett új áruházak ellen*, mert *a detailkereskedelem a meglevő áruházak versenyét nem bírja el.*

Nagy figyelmet keltett *Ilovszky* Jánosnak, a Baross Szövetség elnökének indítványa, amelynek értelmében az OMKE, a Baross Szövetség, a FŐVKE, az OKISz és Fűszerkereskedők Egyesülete megbízottaiból *ötös bizottságot* neveztek ki abból a célból, hogy a kereskedelem kívánságait dolgozza ki és juttassa el a kereskedelemügyi miniszterhez.

Tóth Gábor, fővárosi törvényhatósági bizottsági tag, a Fűszerkereskedők Országos Egyesületének ügyvezető elnöke hangoztatta, hogy az *áruházak éppen úgy viseljék elért forgalmuk után az adóterhet, mint a detailkereskedők.*

A *Fővárosi Hirlap* értesülése szerint az új áruházi rendelet részben honorálja a kereskedelem kívánságait. Nem szünteti be a meglevő áruházak élelmiszer-árusítását, *de gátat szab a áruházak további terjeszkedésének.* Intézkedik arra vonatkozólag is, hogy *nem lehet ezután egyes üzleteket ötletszerüleg áruháznak nevezni.* Felöleli továbbá a rendelet a *tömegboltos üzleteket* is és ezekre nézve is körülbelül azokat a szabályokat alkalmazza, mint az áruházakra. Intézkedés történik *az adózásra* nézve is, úgy hogy *a részvénytársasági formában működő áruházak ugyanolyan adóügyi elbánásban részesülnek, mint a magáncégek.*

Az áruházak a rendszabályok ellen máris védekezni próbálnak és erre a célra a Kereskedelmi Csarnok kebelében *megalakították az áruházak és tömegboltok egyesületét.* Kereskedői körökben meglehetős visszatetszést keltett, hogy ehez az alakuláshoz a Kereskedelmi Csarnok odaadta a maga presztizsét.

A TÉBE közgyűlése

Most tartotta *Hegedüs* Loránt elnöklésével a TÉBE közgyűlését, amelyen megjelent *Fabinyi* Tihamér pénzügyminiszter, *Imrédy* Béla, a Nemzeti Bank elnöke, *Keresztes-Fischer* Ferenc, a PK elnöke, *Bruce* a népszövetségi megbízott, továbbá *Korányi* Frigyes báró családja.

Az elnöki megnyitó után *Egry* Aurél *Korányi* Frigyes báróról emlékbeszédet mondott, amelyet áhitatos figyelemmel hallgatott végig a közgyűlés közönsége. Az évi zárszámadás és költségvetés elfogadása után *Metzler* Jenő dr., a MOKTÁR vezérigazgatója tartotta meg „A pénzintézetek jövője" címmel előadását, amelyet nagy tetszéssel fogadtak. Az elnök javaslatára a közgyűlés elismerését és köszönetét nyilvánította a TÉBE végrehajtóbizottságának értékes támogatásáért, valamint *Kresz* Károly dr. és *Nyulászi* János igazgatónak, *Nyári* Pál dr. igazgatóhelyettesnek, *Görög* Frigyes dr. előadónak, *Jármay* Pál dr. főtitkárnak és *Némethy* Kálmánnak munkásságukért.

A napirend utolsó pontja az *elnökválasztás* volt, amely alatt *Scitovszky* Tibor, a Hitelbank vezérigazgatója vette át az elnöklést és méltatva *Hegedüs* Loránt nagy érdemeit, továbbra is őt javasolta az elnöki székbe. A közgyűlés egyhangú lelkesedéssel tette magáévá az indítványt és *Hegedüs Lorántot választotta újra elnökévé.*

A főváros képviselete a Nemzetközi Vásár végrehajtóbizottságában. *Szendy* Károly polgármester rendeleti úton intézkedett arról, hogy a *Budapesti Nemzetközi Vásár* végrehajtóbizottságában a székesfővárost *Liber* Endre alpolgármester, *Babarczy* István báró tanácsnok és *Kállay* Albert tanácsjegyző képviselik.

A Községi Takarékpénztár akarja a jövőben kezelni a főváros bérházait. A *Községi Takarékpénztár* igazgatósága néhány héttel ezelőtt javaslattal fordult a polgármesterhez, hogy 1936 augusztus elsejétől kezdve *bocsássa az intézet kezelésébe a székesfőváros közönségének tulajdonában levő valamennyi kislakásos bérháztelepet.* A *Községi Takarékpénztár*, az előterjesztés szerint, a házikezeléssel kapcsolatos összes teendők végzéséért *a mindenkori házbérjövedelem két százalékát igényli a fővárostól.* Ez az ajánlat az érdekeltek körében meglehetős izgalmat keltett, tekintve, hogy jelenleg a bérházaknál a gondnoki teendőket *fővárosi tisztviselők*, a házfelügyelői teendőket pedig *fővárosi altisztek* látják el. Izgatja az ajánlat a lakókat is, akik attól tartanak, hogy a bankszerű kezelés *elhomályosítja majd azokat a szociális szempontokat, amelyekre ezideig a főváros mindig súlyt vetett.* Értesülésünk szerint a szociálpolitikai ügyosztály a tisztiügyészség bevonásával *a legközelebbi napokban foglalkozik az ajánlattal.*

ROSENTHAL MÓR
ÉPÜLETÜVEGEZÉSI VÁLLALATA
BUDAPEST, V., TÁTRA-U. 26
Alapítva 1908-ban

LIFT
HANDLOVITS és HORVÁTH
BUDAPEST, VIII., FUTÓ-U. 8/B. TEL: 40-9-92.
FELVONÓ-IPAR
Mindennemű felvonót gyárt, javít és karbantart

Vállalkozás

Bemutatták a balatoni új műutat

Budapest most készülő szép alkotását, a balatoni műutat mutatta be szombaton délben *Király* Kálmán tanácsnok, az út- és csatornaügyi ügyosztály vezetője a törvényhatósági bizottság tagjaiból, műszaki férfiakból és a városházi ujságírókból álló társaságnak. A központi városházától két külön autobusz vitte a helyszínre az érdeklődőket, akiknek sorában ott volt *Lamotte* Károly alpolgármester, a törvényhatósági bizottsági tagok közül *Bényi* Károly, *Bechtler* Péter, *Császár* Ferenc, *Gyurkovich* Henrik, *Kunze* Lajos, *Millok* Sándor, *Müller* Antal, *Pályi* Gyula, továbbá az útépítési osztály mérnöki karának élén *Viola* Rezső, *Zaitz* László műszaki főtanácsosok, *Cziprián* Gyula és *Thirring* Gusztáv műszaki tanácsosok.

Az autóbuszok a Rózsavölgyben, a Péterhegyi-út végén állottak meg, ahonnan a társaság a hegyoldalon felkapaszkodott *az épülő út legmagasabb pontjára, amely 96 méter magasságban van a Duna színe fölött.* Innen bejárták az út egy jó darabját, keresztül a kamaraerdői pompás részleten, majd tovább mély bevágásokon és töltéseken, amíg a Hév. felüljárójánál az úttal kapcsolatban épülő nagyobb hídig jutottak el.

Mindenütt élénk tempóban folyt a munka, amelynek állásáról *Wohl* György fővárosi mérnök, az útépítés vezetője tett *Lamotte* Károly alpolgármesternek és *Király* Kálmán tanácsnoknak jelentést. Egymásután siettek a társaság üdvözlésére az útépítés vállalkozói: az első útszakasznál, amely betónkocsiburkolattal készül, a *König, Román* és *Stein* cég, az ugyancsak betónkocsiburkolatos második szakasznál az *Építőipar Rt.*, a bazalt kiskőburkolatos harmadik szakasznál az *Ámon Antal és Fiai* cég képviselői, az épülő hidaknál pedig a *König, Román* és *Stein* cég képviselője, továbbá *Szász* Albert és *Nagy* Jenő vállalkozó mérnökök.

A hídnál táblára kifeszített térképek, grafikonok előtt *Viola* Rezső dr. műszaki főtanácsos, aki az ügyosztály részéről a munkálatokat ellenőrzi, érdekes ismertető magyarázatot tartott az 5.4 kilométer hosszú útvonalról, amely Érd előtt a balatoni állami műútba kapcsolódik. Elmondta, hogy az útépítés kereken *100.000 köbméter föld mozgósítását* teszi szükségessé, a többféle típusú burkolat 6 méter széles lesz, amely mellett kétoldalt másfél méter széles padka fut végig, úgy, hogy együtt az összszélesség 9 méter. Forgalmasabb utak az útvonalat azonos színtben nem keresztezik, ezért *három nagyobbszabású híd épült*, továbbá a Saxlehner-féle iparvágány lesüllyesztése következtében a *negyedik híd*. Az útvonal emelkedése maximálisan 4.5 százalék.

Az út építése 1935 október közepén kezdődött, egész télen át folyt és a földmozgósítás alkalmával naponta átlag 400 ember dolgozott. A közben felmerült 98.000 pengőt kitevő pótmunkákkal együtt az út összköltsége 1,198.000 pengő.

A társaság tagjai, élükön *Lamotte* Károly alpolgármesterrel köszönetüket fejezték ki az előadásért *Viola* Rezső főtanácsosnak és köszönettel és elismeréssel fordultak *Király* Kálmán tanácsnok felé, aki ennek az útnak a főváros forgalmára jelentős ügyét sok szeretettel és buzgalommal gondozza.

Megszünik a szivárgás a Duna-alagútban. A Vízművek káposztásmegyeri főtelepén épült Duna alatti járható alagutaknál meglehetős izgalmat váltott ki az a hír, hogy az alagút egyik szakaszán keserüsótartalmú beszivárgást észleltek. A szakértők, mint annak idején a *Fővárosi Hirlap* megírta, már a jelenség első észlelése alkalmával a legalaposabb vizsgálatot ejtették meg és ennek alapján megállapították, hogy aggodalomra nincsen semmi ok, mivel a szivárgás csak kisebbmérvű és előreláthatóan rövidesen meg fog szünni. A megállapítás helyesnek bizonyult, mert, mint illetékes helyről értesülünk, *a szivárgás ügyszólván máris teljesen megszünt.*

MAY IMRE építőmester
BUDAPEST, V., LIPÓT-KÖRÚT 29. SZ.
TELEFON: 22-1-55.

Nagy Pál
egészségügyi berendezési vállalkozó
Budapest, II., Fő-utca 20.
TELEFON: 52-0-93.

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
építőanyag ipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám.
Telefon: 23-0-71, 10-3-59, 14-1-53
Cementgyár: Lábatlanban ... évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban ... „ „ „ 5.000 „
Dorogon ..... „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya
Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8,000.000 drb.

Versenytárgyalási megbízások

A mult héten tartott nyilvános és szükkörű versenytárgyalások alapján a különböző közmunkákat és közszállításokat a következő cégek kapták:

A kórházak fehérnemű szükségleteinek szállítására megbizást kaptak: Minerva textilipar r. t. 32.600, Salzmann-féle magyar textilipar 21.660, Ungár Miklós, Alba mechanikai szövőüzeme 7260, Ganz György, Győr 8930, Budakalászi textilművek 4760, Linum Taussig és Fiai 6506, Wein és Társa 4105, Magyar Kender, len- és jutaipar 11.840 pengőért.

A kórházak részére szükséges röntgenfilmek szállítására megbizást kaptak: Kánis István 20.500, Metalix Röntgen r. t. 18.500, Fehér és Társa 18.500 pengőért.

A BSzKRt-nál szükséges vágányátépítési és pályafentartási munkálatokat a következő cégek kapták: Skuteczky és Boray, Just Kornél, Bakáts Gyula, Szász Albert.

Uj versenytárgyalási kiírások

A polgármester versenytárgyalást hirdet:

Benzinszállítást az üzemek részére. Pályázni lehet április 6-án d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

Sagars másolóvászon szállítására a hivatalok és üzemek részére. Pályázni lehet április 15.-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

75.000 kg motalkó szállítására. Pályázni lehet április 9.-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

A népligeti iskolai sporttelep központi gőzfűtőberendezésének létesítésére. Pályázni lehet április 17.-én d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

Fémhulladékok eladására a Vízművek Váci-uti telepén. Pályázni lehet április 2-án d. e. 11 óráig. Váci-út 23.

Beérkezett ajánlatok

A mult héten tartott versenytárgyalásokon a különböző nagyobbszabású közmunkákra és közszállításokra a következő cégek pályáztak:

Az állatkerti majomház bővítésével kapcsolatos szivattyús melegvízfűtő berendezési munkáira pályáztak: Schvann Testvérek 18.152, Gerő László 18.439, Fancsaly Ferenc 18.688, Farkas Izor 18.718, Harsányi Rezső 18.800, Tóth Imre 19.599, Róth Vilmos 19.691, Tolla Lajos, 20.334, Wolff Ödön 20.778, Bogdány és Társa 20.814, Egri és Fia 20.988, Szentgyörgyi és Társa 21.248, Lakos Jenő 21.758, Lammel Kálmán 23.702 pengővel.

A Helyiérdekü Vasutak vasvázas, üvegezett várócsarnok építésére pályáztak: Korányi és Fröhlich 2500, Arvai Sándor 2667, Márkus Lajos 2850, Jungfer Gyula 2850, Skolkay Mátyás 2868 pengővel.

A zamárdi-i gyermeknyaralóhely-telepen szükséges asztalosmunkára pályáztak: Gogola György 2583, Nyitray Károly 2686, Busák Sándor 2952, Dékány Gyula 3074, Fehér Péter 3240, Ocsenás Jánosné 3366 pengővel.

A Boráros-téren és annak környékén létesitendő vágányátépítési munkákra pályáztak: Csengery és Pallay 79.944, Barta József 84.094, Hirsch Mihály 86.115, Benedikt Marcel 88.955, Bakács Gyula 90.147, Rajk Sándor 93.081, Klauber és Vajda 96.469, Fábián, Somogyi és György 96.598, Barmann Miksa 96.973, Hajnal Imre 98.063, Skuteczky és Boray 100.423, Hirsch László 100.423, Kiss Jenő 100.888, Schäffer Károly 103.423, Szász Albert 103.737, Just Kornél 104.660, Simon László 106.958, Pataki Ferenc 108.602, Hoffer és Preisich 110.048, Reinisch és Wohl 112.076, Magyar Gazdasági és Kisvasuti Rt. 114.456, Borlay Károly 115.337 pengővel.

A Simor-u., Orczy-út és Delej-u. között lévő szakaszának útrendezési munkáira pályáztak: Vértes Albert 17.441, Székely Károly 18.602, Hollós Ferenc 18.808, Korda István 18.924, Krausz Ferenc 19.000, Gravieser Albin 19.475, Barta József 19.882, Rajk Sándor 19.979, Neumann Ferenc 22.702, Handl Gyula 22.900, Barta Károly 22.951, Simon László 23.052, Helfenstein Károly 23.191, Proceller Bálint 23.310, Kiss Jenő 23.686, König József 23.673 pengővel.

A Teleki-téri zsibáruvásáron szükséges trachit kőkocka és fejkő szállítására pályáztak: Frank István 7211, Zinner Manó 7599, Szobi kőbánya 7412, Solymosi és Farkasmályi 4600 pengővel.

A sertésvágóhidon szükséges szénszállitómű és tartozékai szállítására pályáztak: Roessemann és Kühnemann 6623, Egyesült Gép- és Fémárugyár 7434, Ganz és Társa 8822, Láng Gépgyár 9299 pengővel.

A rádiumkórház részére szükséges gázkemencék és gázkészülékek szállítására pályáztak: Molnár József 4240, Molnár Lajos 4265, Sperling Jenő 4320, Edinger A. 4520, Lakos és Székely 7190 pengővel.

A fővárosi Házinyomda részére szükséges hengeranyag és hengeröntési munkákra pályáztak: Gödinger Béla 1870, Corvin nyomdafesték 2062 pengővel.

Versenytárgyalási hirdetmény

Utalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre, nyilvános versenytárgyalást hirdetek az 1936. évi csatornafenntartási és építési munkálatokhoz szükséges **betonáru** szállításokra.

Az aláirt és megfelelően előkészített ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva a polgármesteri II. ügyosztályban, IV. ker., Központi Városház, II. emelet 284. ajtószám alatt **1936. évi április hó 7. napján délelőtt 10 óráig** személyesen vagy megbizott útján kell benyujtani.

A benyujtott ajánlatok a IV. ker., Központi Városház, II. emelet 281. szám alatti helyiségben a benyujtás napján délelőtt 11 órakor kerülnek felbontásra, amikor a magukat igazoló ajánlattevők vagy azok meghatalmazással ellátott képviselői jelen lehetnek.

Budapest, 1936 március 19-én.

A székesfőváros polgármestere.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető:
NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

CSIPAK SÁNDOR ÉS FIA
közszállítási vállalkozók
PESTUJHELY, Neptun-utca 24 — BUDAPEST, XIV., Telep-u. 98
TELEFON: 97-5-62
M. kir. Postatakarékpénztári csekkszámla 57.837

PETIK JÁNOS
épületbádogos munkák vállalata
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 14. SZ.
Telefonszám: 18-8-81 és 92-0-75.

Kreisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. Telefon: 69-5-59.

PAULHEIM LENÁRD
ÉPITŐMESTER
BUDAPEST, VII., ROTTENBILLER-U. 6/b. TEL.: 381—54.

GRUBER JÁNOS festékgyár és ásványörlőművek, építési anyagok és vegyészeti termékek raktára
Központi iroda:
Budapest, V., Kálmán-utca 22. sz.
Telefonszám: 23—0—33. ● Alapíttatott: 1842

Zörejmentes a szab. **GÖMBANTENNA**
Tetőantenna . . . . . P 6·50
Szabadantenna talpazattal . . . . . P 10·50
MOLNÁR és MÓZES Budapest, VI, Eötvös-u. 37. Tel.: 23-6-47 Viszonteladókat keresünk ●
vidékre utánvét mellett csomagolásért nem számítunk

SZILVESZTER LAJOS
Egészségügyi berendező, központi fütés, vízvezeték és csatornázási vállalata
Budapest, V., Báthory-utca 23. Telefon: 248-72.

MOLNAR KALMAN
DISZMŰ-BÁDOGOS, GÁZ- és VIZVEZETÉK SZERELÉSI VÁLLALKOZÓ
Budapest, VIII., József-körut 69. (Pál-utca 6—8.)
Telefon: 35-7-91. Speciális hőszigetelő lemezburkolatok készitője.

Weisz Fülöp RÉZMŰVES
Budapest, VIII., Gólya-utca 13. T.: 460-36

Macskásy Árpád
okl. gépészmérnök, műszaki vállalata, tervez, szerel és szállit vízvezetéki, csatornázási és gázberendezéseket, szivattyútelepeket, mindennemű központi fütést, kazánházi- és szellőzőberendezéseket.
Budapest, VI., Dessewffy-utca 5. Telefon: 27-6-70.

„HUNGÁRIA"
HŐSZIGETELŐ VÁLLALAT
Cégtulajdonos: BAKA FERENC
BUDAPEST, II., OLASZFASOR 1. SZ.
Telefonhívó: 54—7—07. (Tamás)

Tisztítórongy és Textilhulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46. Telefon: 96-1-75.
Tisztítórongyok legjobb kivitelben!

TRAUB ÖDÖN
aszfalt, szigetelő, tetőfedő vállalata
Budapest, X., Rezső-tér 3. Telefon: 41-1-65

SCHÄFFER KÁROLY
OKLEVELES MÉRNÖK
Vasút-, út-, betonépítési vállalkozó, kövezőmester
Budapest, IV., Petőfi Sándor-u. 16. Tel.: 897—85

Avenarius Művek
Különleges szigetelő anyagok, saválló és nedvességálló festékek gyára
Raktár és iroda: Budapest, VII., Almásy-tér 10.
Telefon: 431—38.

SZÉKELY KÁROLY
OKL. MÉRNÖK, ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
Budapest, XI., Budafoki-ut 41/b. Tel.: 59-6-73

SINGER PÁL Iroda tel.: 11—0—04, 11—0—02.
„PALSING" GYÁRTMÁNYOK IRODÁJA
BUDAPEST, V., TÁTRA-UTCA 20/B.
Irodai cikkek ● Carbonpapír ● ÍRÓGÉPSZALAG

Huszonötödik évfolyam Budapest, 1936 április 8. 14—15. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE . . . . . 24 PENGŐ
FÉLÉVRE . . . . . 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI. ANDRÁSSY-ÚT 60
Telefon: 13-7-15 — Postacsekk: 40.424

A FELTÁMADOTT ESZME

Irta **Sipőcz Jenő dr.**
Budapest székesfőváros főpolgármestere

A tanítványok húsvéti örömét fogja érezni az idők végéig minden ember, ki lelkében az eszmék hitét, a szellem örök reménységét melengeti. Húsvét hajnalán feltámadt sírjából az Istenember alakjában az az eszme, amelyet emberi hatalommal, a földi erőszak eszközeivel akartak elnyomni és megsemmisíteni. Húsvét fenséges ünnepe és örök bizonysága annak, hogy a szellemi erők, a lelki hatalmak fölötte állnak minden anyagi erőnek. A lélek vezeti és élteti a világot, az ő kapcsolatai a síron túlra, az örökkévalóság magasságába nyulnak.

Húsvétkor megtellünk a hit és bizalom erejével, boldogan érezzük, hogy a világnál erősebb, az anyagnál hatalmasabb erők laknak bennünk. A mai élet tele van megpróbáltatásokkal, a népek és az egyének súlyos gondok között élnek, nagy bajokkal birkóznak, de a lelkek mélyén ott él a remény, hogy elmúlik egyszer a balsors ideje és jobb jövő virrad a világra. Az ember a maga életküzdelmeiben olyan erők re támaszkodik, olyan forrásokból merít, amelyek megfoghatatlan és megmérhetetlen világokat jelentenek.

A magyar nemzet is lelke mélyén húsvét reményét, az eszme diadalának bizonyosságát melengeti. A századok folyamán, súlyos válságok idején a szellemi és erkölcsi erők forrásaiból merített, a lélek hatalmával küzdötte le a csapásokat és veszedelmeket. Ma is az eszme erejéből táplálkozik, az ősi hit rendületlen bizalmával dolgozik és küzd, hogy biztosítsa a létét és megalapozza a jobb jövőt. Az élet és fennmaradás nehéz gondját, súlyos keresztjét hordozza, de a feltámadás halhatatlan reménye lángol a lelkében.

Ezt a reményt ébressze föl önmagában minden küzdő és szenvedő ember, ha élni és boldogulni akar. Mikor a lélekben kigyullad a hit és a reménység, akkor husvéti fény int feléje. A feltámadást, a lélek megújulását jelenti minden remény és bizalom, az eszme erejét és fenségét leheli szívünkbe minden jó szándék és nemes gondolat. A mindennapi életben, a kenyérért folytatott küzdelemben is husvéti erőre van szükségünk, hogy keresztül törjük magunkat a nehézségeken és akadályokon. Az eszményiségnek legyünk hívei és hirdetői, mert eszményiség nélkül nem lehetséges sem nemzeti, sem emberi élet.

A magyar főváros a maga életében mindenkor az eszményiség útján haladt. Nagy gondolatok irányították munkásságában, az anyagi kultúrán kívül híven ápolta a szellemi és erkölcsi érdekeket is. Emelkedett szellemű közéletével nemcsak a nemzet közszellemét, történelmi rendeltetését szolgálta, hanem előmozdította a polgárság erősödését, lelki megújulását is. A nemzet és a főváros élete a kálvárián keresztül a husvéti hajnal felé halad, a feltámadott eszme erejét és fenségét hirdeti.

Bornemisza Géza

iparügyi miniszter nyilatkozik a Fővárosi Hirlapnak

az új villamossági és városrendezési törvényről

Elkészült az új energiatörvény-tervezet, amelynél az iparügyi minisztérium figyelemmel volt a főváros kívánságára is — A miniszter az eredeti törvénynek csak azokat a szakaszait kívánja módosítani, amelyek a régi törvény végrehajtása során nem váltak be

A városfejlesztést a modern kor igényeinek megfelelően kell irányítani

Öt esztendővel ezelőtt készült el a villamosenergia fejlesztéséről és felhasználásáról szóló törvény. Már akkor érezte mindenki, hogy ez a törvény olyan problémát hivatott megoldani, amely valóban az ország lakosságának nagy részét érdekli. A villany, az elektromos energia azonban valóságos szimbóluma a rohanó időknek. Szinte természetes tehát, hogy a reávonatkozó törvény nem maradhat örökéletű, hiszen a technika percenként való fejlődésének korszakában öt esztendő is örökkévalóság és a villamosenergiával való gazdálkodás kérdése ma már az öt esztendővel előbbi helyzettel szemben óriásit haladt. Természetes volt tehát, hogy *Bornemisza* Géza iparügyi miniszter, aki ennek a kérdésnek valósággal legelső szakértője, sietni fog az öt esztendő előtti tervet módosítani. Ez most megtörtént és a miniszter kétségkívül fölhasználta mindazokat a hasznos tapasztalatokat, amelyeket az energiatörvénnyel kapcsolatban egyrészt ő maga, másrészt ennek a kérdésnek kiváló szakértői az idők folyamán szereztek.

Bornemisza miniszter ennél a nagyfontosságú lépésénél és munkájánál azon az alapon kezdett munkához, hogy olyan világot élünk, amikor a villamosítást a lehető legnagyobb lépésekkel kell előbbre vinni és az új kor szellemének megfelelően mindent meg kell tenni, hogy minél többen és minél gazdaságosabban juthassanak a modern idők egyik legnagyobb áldásához, a villamosenergiához. Ennek a kérdésnek megoldása szorosan kapcsolódik bele a Gömbös-kormány reformpolitikájába, hiszen az a legfőbb törekvés, hogy az elektromosságot a lakosság minél szélesebb rétegeiben tegyék hasznossá.

A *Fővárosi Hirlap* már hírt adott arról, hogy a villamosítási novella elkészült és a főváros a tervezet birtokában felterjesztést intézett az iparügyi miniszterhez, akitől több, a főváros részéről szükségesnek és hasznosnak mutatkozó kívánság teljesítését kérte.

Másik nagyszabású terve a miniszternek *a városrendezésről* szóló új törvényjavaslat, amelyről szintén hírt adott a *Fővárosi Hirlap* és amely a modern kornak megfelelően lesz hivatott irányítani Budapest fejlődését a közegészség, a kényelem és az esztétika szempontjainak érvényesítésével.

Magának az új villamossági novellának és az új városrendezési javaslatnak nagyjelentőségű volta, de egyben a főváros fontos érdekei is arra késztettek bennünket, hogy magához

Bornemisza Géza iparügyi miniszterhez

forduljunk, aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának kérdésére a következő nagyjelentőségű választ adta:

— **Valóban a villamosenergia fejlesztéséről, vezetéséről és elosztásáról szóló, 1931. XIV. t. c. egyes szakaszainak módostiására vonatkozó novella tervezete elkészült és most van tárgyalás alatt a vezetésem alatt álló minisztériumban. A tervezet elkészítésénél előre meghatározott szempontok szerint jártunk el.**

— **Általában az volt a felfogásunk, hogy az új törvénynek a villamosítás fejlődését elő kell mozdítania. A régi villamossági törvényben sok olyan intézkedés volt, amelyik sem a magángazdaságnak, sem pedig az ellenőrző hatóságoknak nem biztosított elég mozgási lehetőséget. Ezeken éppen a fejlődés megkönnyítése céljából enyhíteni akarok és adminisztrativ vonatkozásban csökkenteni akarom úgy a vállalatok, mint a hatóságok munkáját.**

— **Voltak ezenkívül a törvénynek egyes pontjai, amelyek teljességgel hibásak voltak. Ilyen volt például a Budapest Székesfőváros részére kiadandó engedélyokirat kérdése. Az idevonatkozó szakaszt egyáltalában nem lehetett végrehajtani, tehát ezen is változtatni kell.**

— **Az eredeti törvénynek hibája volt az is, hogy túlságosan részletes volt, holott egy olyan iparágat, amely már közel ötven év óta különböző, nem a villamosítás céljaira alkotott jogszabályok között fejlődött ki, nehéz egy részletes törvény keretei közé szorítani. Éppen ezért én ennek az új novellának inkább kerettörvény jelleget kívánok adni.**

— **Egyébként az egész novellával kapcsolatban az az elvi felfogásom, hogy az eredeti törvénynek csak azokat a szakaszait kívánom módosítani, amelyek tekintetében a régi törvény végrehajtása során tapasztalatokat szereztem. Előre tudom és meg is mondom, hogy a villamosságügyi törvény tekintetében idővel majd még további novellákra lesz szükség, egyrészt, mert egyes kérdések tekintetében ma még nincs meg a kellő tapasztalat, másrészt pedig azért, mert a villamosítás folyton fejlődik és a jogszabályoknak mindig alkalmazkodniok kell a fejlődéssel kapcsolatos igényekhez.**

— **Különben is ha külföldön körülnézünk, azt tapasztaljuk, hogy a villamosságügyi törvényekkel kapcsolatban ott is ugyanezt az eljárást követik, ami természetes is, mert az élet, a fejlődés, a haladás diktálja a jogszabályokat.**

Megkérdeztük ezután *Bornemisza* Géza

iparügyi minisztert, hogy a főváros felterjesztésére vonatkozólag mi a véleménye. A miniszter a következőkben válaszolt:

— **A főváros részéről több kívánság érkezett hozzám és ezeket a novella készítése alkalmából figyelembe vettem. Meg vagyok győződve, hogy úgy a fogyasztóközönség, mint az érdekeltség is kedvezően fogadja az új törvény tervezetét, amely teljes tárgyilagossággal a villamosítás fejlesztését és a közérdek kielégítését célozza.**

Kérdést intéztünk még *Bornemisza* Géza miniszterhez a készülő városrendezési törvényről. A válasz a következő volt:

— **A városrendezésről az iparügyi minisztériumban törvényjavaslattervezet készül, amely az illetékes miniszterekkel most van tárgyalás alatt. A városrendezés szabályozását modern állam nem nélkülözheti. A világháború után sokszor minden irányítás nélkül egész új városrészek keletkeztek, a városok fejlődését nem lehet tehát szabadjára hagyni. A kifelé való terjeszkedés csak akkor megokolt, ha a belső, már települt részek népessége bizonyos határt elért. A messze fekvő területek közműveinek sokszor nagy összeget kitevő költségeit nem lehet mindig a belső terület lakosságára hárítani. A városfejlesztést és telekalakítást a modern kor igényeinek megfelelően kell irányítani, hogy a közegészség, a kényelem, az esztétika érvényesítésével a gazdasági szempont is minél tökéletesebben legyen keresztülvihető.**

— **A városokat és a városias jellegű községeket kötelezni kell részletes városrendezési, szabályozási és fejlesztési tervek elkészítésére. Szabályozásra szorul a telekátalakítási és határkiigazítási eljárás s az új rendezés maga után vonja a kisajátítások megkönnyítését is.**

Megszűnnek a mizériák: május közepére elkészül a budai vízmű

A Dunaalatti alagutaknál minden rendben van — A kisebb perifeális telepek egyelőre nem részesülnek vízszolgáltatásban

A székesfőváros nagy beruházási programmjának egyik legjelentékenyebb alkotása közeledik a teljes befejezéshez. A *Székesfővárosi Vízművek* esztendők kitartó munkája árán eljutottak odáig, hogy a *legközelebbi hónapokban átadhatják rendeltetésének az új budai vízműtelepet.* Minthogy Budapest lakosságának szempontjából egészen különleges jelentősége van az új közmű életrehivásának, a *Fővárosi Hirlap* munkatársa *Morvay* Endre dr. tanácsnokhoz, a vízvezetéki és világítási ügyosztály vezetőjéhez fordult, kérve, hogy nyujtson részletes tájékoztatást az új alkotásról.

Morvay Endre dr.
tanácsnok

válasza a következő:

— *Május közepére fogják befejezni az új budai vízmű építési és szerelési munkálatait* és ezzel elérkezünk ahhoz az örvendetes időhöz, amidőn

a jobbpart évről-évre visszatérő vízszolgáltatási nehézségei megszünnek.

Az új vízműtelep Békásmegyer község határában épül fel és a szükséges vízmennyiség a legutóbbi időben elkészült bujtatókon át jut a telepről kiinduló csőhálózatba. Az üzembehelyezés pillanatától kezdődően *napi 30.000 köbméterrel több vizet fogunk termelni, mint eddig,* ami budai vonatkozásban azt jelenti, hogy

a rendelkezésre álló vízkészletek kereken 50 százalékkal gyarapodnak.

A Duna jobbpartján levő városrésznek eddigi napi vízfogyasztása ugyanis átlagban meg*közelítette a 60.000 köbmétert,* de ennél nagyobb mennyiségű vízre lett volna szükség, mert, mint ismeretes, a budai részeken az utolsó másfél évtizedben rendkívül hatalmas méretekben haladt előre a városfejlődés. Megfelelő lehetőségek hiánya miatt mindeddig nem volt módunkban a joggal megkívánt vízmennyiségek szállítása. Most azonban, amidőn teljes befejezésre kerül a modern technika minden vívmányával felszerelt, új vízszolgáltató telep, *teljesen fogjuk kielégíteni tudni az összes jelentkező szükségletet.*

— Bevallom, hogy nagy kő esik le a szívemről, amidőn beszámolhatok a vízműfejlesztési program e legjelentékenyebb etappjáról, mert

az építkezésnek és az új telep üzembehelyezésének az elmult esztendő folyamán rendkívül sok akadálya volt.

Azt hiszem, elég, ha emlékeztetek, hogy *áldatlan és hosszú ideig tartó huza-vona fejlődött ki a víznyerő területek birtoka körül,* mivel az a falusi lakosság, amelynek dunaparti területeit igénybe kellett vennünk, eleinte teljesíthetetlen követeléseket támasztott, később pedig, amikor a minisztérium már hozzájárult a kisajátítási eljárás megindításához, ismét újabb és újabb kifogásokkal kerültünk szembe.

— Az új telepnek a békásmegyeri határban való felépítését célszerűségi szempontok tették indokolttá, éppen ezért foglaltunk amellett állást. Igen sokan arra is gondoltak természetesen, — és ezt a felfogást nem is lehet rossznéven venni a mai nehéz időkben, — hogy abban a pillanatban, amidőn az új vízszolgáltató telep megkezdi működését, az üzem vezetősége *nagyobbarányú létszámszaporítást* fog elrendelni. Sajnos, erről nem lehet szó, annál az egyszerű oknál fogva, mert mint nagy közüzemeinknél általában, a vízműveknél is az a helyzet, hogy *a feltétlenül szükséges munkás- és szakmunkás-létszámon felül vannak alkalmazottaink,* akiknek munkateljesítményeit ezideig nem tudtuk teljes egészében igénybe venni. Az új létesítménynél felmerülő tevékenységet tehát nem új emberek felvétele, hanem *a régieknek ide való beosztása útján fogjuk elvégeztetni,* vagyis akármennyire kívánatos lenne is, a meglehetősen nagymérvű munkanélküliség csökkentésének szempontjából, komolyan még csak szóba sem kerülhet az a megoldás, hogy a budai vízműtelep üzembehelyezésekor, vagy azt követően újabb alkalmazotti felvételekre kerülhessen a sor.

— *A Vízművek telepein folyó rekonstrukciós munkálatokkal általában meg lehetünk elégedve.* A káposztásmegyeri főtelep és a víznyerő sziget között létesült járható

Dunaalatti alagutak körül felmerült zavaró híresztelléseket most már véglegesen megcáfolhatom,

mert a helyzet az, hogy az a *kisebbmérvű beszivárgás,* amely az egyik alagútnál hosszú heteken keresztül jelentkezett, *teljes mértékben megszünt,* ennélfogva megkezdődhettek a Duna alatti alagutak szerelési munkálatai. Az egyik alagútban már javában folynak a csőszerelések, a másik alagútban pedig éppen a napokban kezdték meg a szakmunkások a csőtartó bakók beállítását. *Pár hét még, s ezt a két új létesítményt is teljes mértékben be tudják kapcsolni a székesfőváros vízellátásának szolgálatába.*

— **Túl vagyunk tehát a legnagyobb körültekintést és óvatosságot igénylő munkák zömén,**

ami még hátra van, az az eddiginél sokkal kisebb jelentőségű és semmiféle rizikóval nem jár. A Vízművek igazgatósága természetesen a befejező munkálatokat éppen olyan alapos körültekintéssel és komoly ellenőrzéssel végezteti, mint a műszakilag sokkal kényesebb természetű teendőket bonyolította le, ennélfogva egyáltalán nem kell tartani attól, hogy bármilyen vonatkozásban is zavaró körülmények hátráltassák a folyamatban levő munkák menetét.

— Arról, hogy milyen nagy jelentősége van a főváros fejlődése szempontjából és tűzbiztonsága szempontjából a bőséges vízellátásnak, beszélnem valóban felesleges. Valamennyien tudjuk, hogy a *víz olyan szükséglet, amelyet nélkülözni nem lehet és amelynek kellő mennyiségben való rendelkezésre állása nagymértékben járul hozzá a város egyes részeinek további kifejlődéséhez.* A dolog természetéből következik azonban az is, hogy a meglehetősen nehéz gazdasági helyzet eredményeként

egypár esztendeig még nem lesz módunk arra, hogy a kisebb településeket is felszerelhessük vízcsőhálózattal.

Nekünk féltő gonddal kell őrködnünk azon, hogy az üzem bevételei arányban álljanak a kiadásokkal, mivel pedig átérezzük, hogy a víz árának nagyobbmérvű megdrágítása rendkívül károsan befolyásolná a vízfogyasztást, arra az álláspontra kell helyezkednünk, hogy *a vízcsőhálózatot csak a legszükségesebb mértékben fejlesszük egyelőre és csak olyan esetekben, amidőn elkerülhetetlen szüksége mutatkozik egy-egy terület bekapcsolásának.*

— Azt senki sem veheti rossznéven a fővárostól, ha arra törekszik, hogy vízművei éppen úgy, mint a többi üzem legalábbis *az önköltségi ár megtérítésére törekszenek.* Joggal azt vehetné zokon a főváros vezetőségétől az adófizető polgárság, ha túlzottan alacsony árak fenntartásával, akarva, nem akarva, előidézné az üzem helyzetének rosszabbodását, mert ebben az esetben a hiányokat magának a közületnek kellene pótolnia, végeredményben tehát a közönség terheit kellene felemelni, nem is a legigazságosabb módon.

Uj parkok, új szépségek a Tabánban és mindenfelé Pesten és Budán

A Tabán kertészeti rendezésének újabb lehetőséget adott a közgyűlés azzal, hogy hetvenezer pengőt szavazott meg az Attila-körúttól a Keresztútig és a tranzverzális útig terjedő rész kiképzésére. Nagyszabású kertészeti munkát kezdett meg a székesfőváros kertészete ezzel, de ugyanakkor tovább folyik az új életre varázsolt Tabán területén a fenyők kiültetése, aminek során *700 újabb fenyő dekorálja a tabáni parkot,* nagymértékben emelve ennek szépségét. A fenyőkön kívül árnyékadó fák és évelő növénycsoportok kerültek kiültetésre.

A Gellért-hegy északi oldalának kertészeti rendezése, amely a mult ősszel kezdődött, most folytatódik. Egyelőre folyik a még ősszel megkezdett nagy földmunka is. Ez a terület a nyárra reménylhetőleg füvesítve lesz és a beültetés is befejeződik. A Gellért-hegy déli részén az eredeti program szerint fokozatosan tovább folyik *a magyar flóra megtelepítése,* amelyből majd *a régi Nagy-Magyarország fáit és virágait reprezentáló nemzeti park fog kialakulni.*

A *Döbrentey-téren* is jelentős parkozási munka folyik, miután innen a piac elkerült. A piac helyének beültetése stílusban a már meglévő parkhoz idomul, annál is inkább, mert ez a legkedveltebb kertek egyike a fővárosban.

A budai oldalon még a *Horthy Miklós-körtéren* folyik kertészeti munka. Itt még a tavasz folyamán elkészül a *gyermekjátszótér.* Ugyancsak befejeződik a tavasszal a *Lenke-tér* parkozása is.

Nagyobb feladatot ró a kertészetre *a tabáni temető rendezése,* amelyet, miután fedezet erre nincsen, a fővárosi kertészet *részletekben* végez. A parkot ligetszerűleg alakítja ki, épségben hagyva minden pompás régi fát. A Csend-utcai részen, ahol még a régi időben nem kegyelmeztek meg a fáknak, hanem kivágták, *rózsakert* hoz változatot a tájképbe. Lesz a parkban *gyermekjátszóhely* is, lubickolóval, homoktérrel és tornaeszközökkel.

A pesti oldalon éppen ilyen serényen folytatja a kertészet a munkát. Kitűnő elgondolással alakul át a *Szabadság-térnek* az országzászló körüli része olyanformán, hogy *az országzászló közeléből elkerül a gyermekjátszótér, amelynek helyét nagy* gyeptábla váltja fel, megfelelő komoly környezetet adva ezzel a Trianonra emlékeztető szomorú szimbólumnak. A környékbeli gyermekekről azért gondoskodás történik, amennyiben a tér egy más helyén kapnak játszóteret.

Egészen új munka kínálkozik a kertészet számára a *Ferdinánd-téren,* az új templom előtt elterülő hatalmas háromszög kertészeti kiképzésével, amely az épület stílusához fog alkalmazkodni.

Újítással lepi meg a közönséget az *Erzsébet-, Ferenc József- és József-tér,* ahonnan *elkerülnek a kerítések.* Ezáltal a park megnövekedik és levegősebb lesz. Még a tavasz folyamán elkészül ez az érdekes, újító munka.

Egyebekben a napsugaras tavaszt a virágok kiültetésével üdvözlik a főváros ligeteiben és parkjaiban. A tulipánok és jácintok már kihajtottak és a legközelebbi napokban, mint *Morbitzer* Dezső, a fővárosi kertészet igazgatója találóan mondja, már színes mosolyukkal enyhítik az adófizetők gondját. Kiültették már a tavasz tiszteletére az árvácskákat és nefelejcseket is mindenfelé. Sok szép gondolatot valósít meg a kertészet, amely nem szükölködne még szebb és még nagyobbszabású tervekben sem, ha volna rá elég pénz. De így, a szükreszabott költségvetés keretében is igyekszik megadni Budapestnek színeivel és poézisével mindazt, ami a világvárost megilleti és teszi teljessé a városrendezést a maga munkájával kertészetünk, amelyről nemrégen annyi elismeréssel nyilatkozott a *Fővárosi Hirlapban* a városrendezés legfőbb őre, *Bessenyey* Zénó, a Közmunkatanács elnöke.

ZSITVAY TIBOR

nyilatkozik a Fővárosi Hirlapnak

új akciójáról, mellyel az idegenforgalmat akarja szolgálni

Hatalmas nemzeti vagyont képviseltek természeti kincseink, amikor még nem tépték meg az országot az új határok. Büszkék voltunk rá, de nem tudtuk ezt a vagyont gyümölcsöztetni. Most, megfogyatkozottan ébredtünk rá erre a gazdagságunkra, melynek megmaradt része is elég arra, hogy az egész világ megcsodálja. Felébredésünket örvendetes tettek követték, amelyek eredménye nagyszerűen mutatkozik meg egyre lendülő idegenforgalmunkban.

Sok minden történt az utóbbi esztendők folyamán ezen a téren, de még mindig nem elég ahhoz, hogy teljes mértékben kihasználjuk mindazt, amit természeti szépségekben, gyógyító lehetőségekben és kultúrában az idegenek itt feltalálhatnak. Bár a kultúrához még sok szó is férhet abban az értelemben, ahogyan ez az idegenforgalomra berendezkedett országokban, a vendéglátás alátámasztására feltalálható.

Sok a tennivaló és nem alakult ki még az a céltudatosság, amely minden tényezőt egységesen ennek a nagy feladatnak szolgálatába állít. Mindenek felett nem alakult ki az a közvélemény, amely minden vonatkozásban átérzi az idegenforgalom nagy fontosságát és mai szegénységünkben fokozott jelentőségét. Kétségtelenül ez a gondolat vezérli most *Zsitvay* Tibort, a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének elnökét, aki egy áldozatos, nagy munka, az ugyancsak egységet és céltudatosságot kereső üzempolitikai akció kellős közepéről egyszerre új feladat vállalásával akarja a főváros és ugyanakkor az ország érdekét előmozdítani. A hónapok óta tartó nagy munka még nincs befejezve, de közeledik az idő, amikor az idegenjárás megindul. A legalkalmasabb időszakot kihasználva, erre a nagy kérdésre óhajtja tehát terelni a közfigyelmet és úgy, ahogy legutóbb a városrendezés problémájával tette, megnyitja az arénát a szakembereknek, hogy a pártszervezet központjában termékenyítsék meg a várospolitika munkásait, de az egész közvéleményt az idegenforgalom széles tárgykörébe vágó tervekkel és gondolatokkal. A jól bevált minta alapján ezuttal is előadássorozatot rendez, amely nyomban a husvéti ünnepek után megkezdődik a pártközpontban.

Örömünkre szolgál, hogy mi adhatjuk ezt elsőnek hírül és közölhetjük

Zsitvay Tibor dr.

itt következő nyilatkozatát, amelyet az idegenforgalom céljait szolgáló új akciójának megindítása alkalmából adott a *Fővárosi Hirlapnak:*

— A Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének központi köre feladatául tűzte ki, hogy a várospolitika legnagyobb, legátfogóbb kérdéseiről időnkint előadásokat rendezzen és a leghivatottabb tolmácsolók, az előadókul meghivott legelső szakemberek útján tájékoztassa tagjait ezeknek a kérdéseknek állásáról és azokról a lehetőségekről, amelyek a problémák közül a főváros javára kifejleszthetők.

— Ezzel a célzattal tartottuk meg november és december havában a városrendezés problémájáról előadás-sorozatunkat, amelynek keretében az értékes tervek és termékeny gondolatok egész fegyvertárával vonultak fel a kiváló előadók, majd pedig tanulságos vitákban tisztázódtak a kérdések. A karácsony és húsvét közötti időszakban a párt vezetőségét az üzempolitikai bizottság munkája foglalta le, most húsvét után azonban egy új, nagyszabású előadás-sorozat rendezésére készülünk. Az előadások célja az idegenforgalom problémájának megvilágítása és megvizsgálása.

— Mindenki tudja azt, hogy Budapest idegenforgalmához milyen nagy és sokrétű érdek fűződik. Az utóbbi esztendők folyamán szép eredményeket értünk el ezen a téren, de kétségtelen, hogy még mindig nagyon sok a tennivaló. A pártszervezet vezetősége nemcsak a pártközvélemény kialakulásának kíván szolgálatot tenni, hanem a székesfőváros egész közönségének is, amikor az idegenforgalomnak sokfelé ágazó kérdéseit világíttatja meg a legkiválóbb szakemberekkel előadás keretébe tömörítve és alkalmat ad arra, hogy ezek a kérdések a nyilvánosság előtt megvitatásra kerüljenek.

Az idegenforgalmi előadás-sorozatnak, amint azt a városrendezési ankét alkalmával is láttuk, kétségtelenül nagy sikere lesz és nem kevesebb hatása a probléma szétágazó kérdéseinek tisztázására és a célravezető eszmék kitermelésére nézve.

Mivel lepi meg

sok szerelmesét a Margitsziget

Bessenyey Zénó a Fővárosi Hirlapban ismerteti Budapest tündérkertjének fejlesztési programját

A Margitsziget tavaszi pompája most bontakozik ki. Budapestnek ez az ékessége, amely csodálatba ejti az idegent, de amelyet mi magunk is minden alkalommal külön kiélvezünk, egyre szépül és a nélkül, hogy a stilusához és hagyományaihoz hűtlen lenne, az igényes modern kultúrával is számol. Most is, ennek a célnak szolgálatában *egész sereg új alkotással fejleszti a szigetet a Közmunkatanács,* amelynek szép programjából több részlet már ebben a szezónban megvalósul, több pedig az ősszel kerül munkába, amikor majd elcsendesedik a most zajlásnak induló szigeti élet.

Bessenyey Zénó dr.

a Közmunkatanács elnöke

a *Fővárosi Hirlap* útján a következőkben tájékoztatja a Margitszigetre mindig éberen figyelő közvéleményt a folyamatban lévő és legközelebb megvalósulásra kerülő fejlesztési munkákról:

Az utóbbi időben a Margitsziget nagy változáson ment keresztül. A forgalom főtényezője, a kocsiút teljesen kiépült, a sziget felső részén úgy a Nagyszálló, mint az összes épületek a legkényesebb ízlésnek is megfelelően átalakíttattak, a parkozás befejezést nyert, pompás sziklakert létesült.

— A felső részen készülőfélben van a zenélőkút.

Hű másolata lesz ez a *Marosvásárhely* főterén állott *Bodor-kútnak,* amelynek vízvezetéki szerkezete messze elhallatszó orgonaszerkezetet hajtott. A Bodor-kutat még a háború előtt lebontották és ezzel régi műemlék semmisült meg. A Margitsziget kútja is orgonaszerkezettel fog működni és a nap bizonyos óráiban *régi magyar melódiákat hallhat majd a közönség.* A kút május elsejére teljesen elkészül.

— Rendkívül sok a tennivaló a sziget alsó részén. Már évek óta kifogásolták, hogy a *faszerkezetű, fedett sétány éppen a hídbejárónál elcsúfítja a sziget képét.* Ennek eltávolítása most már annál is inkább időszerű, mert ez az alkotmány meglehetősen rozoga állapotban van. A Közmunkatanács elhatározta, hogy

ezt a disztelen és a szigethez nem méltó fedett sétányt sürgősen lebontatja.

Miután azonban a szigetnek ezen a helyén fedett sétányra, főleg esős idő alkalmával szükség van, a mai igényeknek és az esztetikai követelményeknek megfelelően, de más elhelyezéssel

újabb fedett sétányt

fog építtetni. Az új fedett sétánynak elhelyezése összefüggésben áll a Közmunkatanácsnak azokkal a távolabbi, nagy terveivel, amelyeket a sziget alsó részén megvalósítani akar.

— Az alsószigeti vendéglői épületet és a hozzátartozó parkot ugyanis a kor igényeinek megfelelően át kell alakítani.

Remélhető, hogy a Margitszigetre *a hajójáratok ismét meg fognak indulni és a fedett sétányt úgy a hajóállomásokkal, valamint a vendéglővel szoros kapcsolatba kell hozni.* A vendéglő újjáalakításánál az a cél vezeti a Közmunkatanácsot, hogy nagy befogadóképességű, minden választékossága mellett is polgári jellegű vendéglőt teremtsen.

— A legnagyobb változást az alsószigeten a strandfürdőnek ide tervezett áttelepítése fogja létrehozni.

A szigeti strandfürdő talán a legrégibb strandfürdője Budapestnek. Közvetlenül a háború után, a legsúlyosabb gazdasági viszonyok között létesült és kiképzése, berendezése az időközben a strandfürdőkkel szemben rendkívül megváltozott követelményeknek nem felelt meg. Az épületek legnagyobbrészt csupán ideigleneseknek tekinthetők, fából készültek és így az eltelt tizenöt esztendő alatt romlásnak és pusztulásnak indultak. A strandfürdőt a jelenlegi helyén már közlekedési szempontból sem kívánatos meghagyni, mert nagy távolságra esik a sziget bejáratától, már pedig a strandfürdő-közönségnek túlnyomó része sem fürdés előtt, sem fürdés után nem tartózkodik a szigeten és így teljesen felesleges, hogy hiába olyan hosszú utat tegyen meg. Ebből az okból a Közmunkatanács elhatározta, hogy *az új strandfürdőt a sziget alsó részén, közvetlenül a fedett uszoda mellett rendelkezésre álló területen fogja felépíteni.*

— A sziget felső részén levő hőforrás vize már sok mindenféle célra igénybe van véve és ezért annak vízmennyisége az új strandfürdő céljára már nem volna elegendő. Ezért a Közmunkatanács a sziget alsó részén, közvetlenül a MAC pályája közelében *új forrást furatott.* A fúrás meglepően kedvező eredménnyel járt, mert 70 fokos meleg és ásványi oldatokban gazdag hővizet sikerült feltárni. Emellett az *új forrásnak vízmennyisége olyan gazdag, hogy azzal az új strandfürdő összes vízszükséglete kielégíthető.*

— Az új strandfürdőt a Közmunkatanács a legtökéletesebb módon akarja felépíteni

és ezért a strandfürdő kiképzésének megoldására nyilvános tervpályázatot hirdetett. A tervpályázat eredményéhez képest fogja ezután a Közmunkatanács a végleges terveket elkészíttetni és nem kétséges, hogy az új strandfürdő megvalósítására, amely központi fekvésénél és tökéletes berendezésénél fogva nagy vonzóerőt fog gyakorolni a közönségre, a pénzügyi megoldást is meg fogja találni. Az új strandfürdő mindenesetre méltóképen fog beilleszkedni a Margitsziget természeti szépségeibe és eggyel szaporítani fogja Budapest vonzó értékességeinek számát.

— A tervezett létesítményeknek magától értetődő következménye az lesz, hogy

az alsó szigeten a parkozás is megfelelő módon átalakítást nyer,

megtartva az *Ybl*-féle épületeket eredeti jellegükben. A kertészeti rendezés és a mindenben harmóniát kereső építkezések a hídbejáró elé egészen új látképet fognak varázsolni.

— Miután a sziget látogatottsága évről-évre igen kedvező mértékben fokozódik, az időnkint beáramló kocsisor és gyalogos közönség forgalmához a szigeti hídbejárónál gyakran torlódás állott elő. Ennek a hátránynak kiküszöbölésére tervbevette a Közmunkatanács, hogy a hídlejáró útnak a kezdeténél *a kocsiutat megfelelő módon ki fogja szélesíttetni,* olyan módon, hogy a jegykezelés gyorsabban és könnyebben történhessék és a forgalom minden akadályozás nélkül lebonyolítható legyen.

Halaszthatatlan a Józsefvárosi személypályaudvar megnyítása

Írta: **GAZDY JENŐ** törvényhatósági bizottsági tag

Alig néhány hete írtam a *Fővárosi Hírlap* hasábjain arról, hogy

a Józsefvárosi személypályaudvar újból való megnyitása az egyedüli posszibilis terv a halálsorompók régóta vajudó kérdésének megoldására.

Rámutattam az ügy nagy jelentőségére úgy a közlekedés általános szempontjaiból, mint a Józsefváros elhanyagolt fejlődésének érdekéből. Rámutattam különösen a cselekvés sürgősségére, amelynek elmulasztása állandó életveszélyt jelent a főváros közönségére és gátlásokat a jövő fejlődés szempontjaiból.

Alig néhány hete. És íme végzetszerű tanuságtételül megtörtént közben az újabb katasztrófa a Kerepesi-úti átjárónál. Félelmetes újabb mementó a csigalassúsággal járó bürokrácia felé, amely sokszor azt hiszi, hogy kint az életben is mély fenekű fiókokba lehet helyezni a problémákat, mint azokat az aktákat, amelyek azután maguktól intéződnek el.

Az élet problémáinak feszítő hatása azonban rombol ott, ahol idejében el nem készítjük a levezetőcsatornákat és mint a gleccserek vizének lezuhanó árja, utat tör magának hegyeken és völgyeken át.

Sokszor halljuk, hogy a mai idők nem alkalmasak jelentősebb problémáknak a megoldására. Ez azonban nagy tévedés. Minden idő alkalmas a maga problémáinak megoldására és minden idő meg is kell hogy oldja a maga problémáit. A különbség csak az, hogy boldogabb időkben játszi könnyüséggel végezhető el az, amihez máskor megfeszített erő és tudás szükséges.

Jártam Németországban, amikor a legnagyobb gazdasági és politikai nyomás alatt vérzett. A hatalmas alkotások azonban egy pillanatra sem szüneteltek. A német nép dolgozott, mint a hangya, amely a saját súlyánál nagyobb terhet cipel árkonbokron, minden akadályon át.

Helyesen mondta *Gömbös* Gyula miniszterelnök úr egyik beszédében: „nincs megállás". Nem szabad tehát megtorpannunk egy olyan feladat előtt, amely immár évek óta bebizonyítottan előtérben áll, melynek megoldását úgyszólván az egész főváros közönsége egyértelmüleg kívánja és szükségesnek tartja.

A Máv. most nem helyezkedhetik a *quiete non movere* álláspontjára, amikor *kész tervek állnak rendelkezésre és ezek között a legjobbnak azt a tervet találták, amely a Józsefvárosi személypályaudvar újból való megnyitásával kapcsolatos.*

Tudomásom szerint ez a terv

be is van állítva a Máv. hároméves beruházási programmjába

és így csak arról lehet szó, hogy más programmal szemben előnyben részesitessék. Ezt az elsőbbséget pedig az eddig történtek mindenképpen indokolják.

Örömmel állapíthatom meg, hogy ebben az ügyben a *Fővárosi Hirlap* hasábjain megindított akcióm a legszélesebb körökben talált visszhangra, úgy a Józsefváros, mint a szintén igen érdekelt Kőbánya polgársága körében is.

A Józsefvárosi személypályaudvar megnyitása nemcsak a halálsorompók kérdését oldja meg, nemcsak a Máv.-ra jelent közlekedési szempontból is előnyöket, de a *Józsefváros és Kőbánya gazdasági fejlődésére is olyan kilátást nyujt, amely méltán keltette fel a tőkeerős gazdasági körök érdeklődését is.* Bizonyíték ez arra, hogy azok a gondolatok, amelyeket ezzel a problémával kapcsolatban megelőző cikkeimben kifejtettem, nem járnak sztratoszferikus magasságokban, mint ahogy a bátortalan gondolkozók képzelik, hanem igenis fogható realitások, amelyeknek előbb-utóbb meg kell valósulniok.

Jó jelnek veszem azt is, hogy a polgármester úr — a kőbányai szükséglakások kérdésével kapcsolatban — újból foglalkozott ezzel a kérdéssel és éppen ezért a *Józsefvárosban máris mozgalom indult* meg, hogy az ünnepek után

a Józsefváros minden rétegéből alakult küldöttség útján kérjük ennek az ügynek sürgős napirendre tűzését és a polgármesternek erélyes közbelépését az illetékes tényezőknél.

Bizton reménylem, hogy a Józsefváros és Kőbánya polgárságának erőteljes összefogása végre eredményesen fogja elintézéshez juttatni ezt a kérdést, amely egyéb közlekedési problémákkal való összefüggésénél fogva is, immár halaszthatatlan megoldást kíván.

HÍREK A PÁRTBÓL

Pedagógusok estéje

Nagyszabású találkozót tartottak csütörtökön este a főváros pedagógusai. A Nemzeti Egység Pártja VII. kerületi tanügyi szervezete a Metropol külön termében vacsorát rendezett, amely a nagy számban megjelent pedagógusok és előkelő vendégek révén jelentős eseménnyé szélesült és amelynek nemes tartalmat adtak az értékes felszólalások.

Zsitvay Tibor dr.-t, a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének elnökét *Ősz* Béla székesfővárosi szakfelügyelő képviselte a vacsorán, amelyre üdvözlő sürgönyt küldött *Bessenyei* Zénó dr., a Közmunkatanács elnöke és *Szurday* Róbert törvényhatósági bizottsági tag. A résztvevők között volt *Usetty* Béla dr. országgyűlési képviselő, *Deményi* Aladár dr., *Juhász* Jenő dr., *Hegedüs* Bertalan dr., *Kertész* Elemér, *Vályi* Lajos dr. törvényhatósági bizottsági tagok, a tanügyi szervezet vezetősége részéről *Dávid* Antal dr. elnök, *Bernáth* István ügyvezető igazgató, aki egyúttal a VII. kerületi tanügyi szervezet elnöke és *Miklós* Béla főtitkár. Megjelent *De Sgardelli* Cézár a VII. kerületi pártszervezet elnöke, *Hell* Ferenc dr alelnök, *Szende* Dezső kormányfőtanácsos és még sok vendég.

Bernáth István üdvözölte a megjelenteket és a pedagógusok feladatáról, valamint sérelméről beszélt.

Arany Sándor a VII. ker tanügyi szervezetének ügyvezető elnöke, a szervezetnek a jövőben kifejtendő munkásságát vázolta.

De Sgardelli Cézár kerületi pártelnök annak a megbecsülésnek volt tolmácsolója, amely a VII. kerület pártszervezeti életében a pedagógusok munkáját kíséri.

Usetty Béla országgyűlési képviselő lelkes beszédében a pedagógusok nemzetnevelő munkájáról szólott.

Deményi Aladár dr. törvényhatósági bizottsági tag mondott ezután mély hatású beszédet a pedagógusok belső felkészültségének szükségességéről a jövő munkájára vonatkozólag.

Juhász Jenő dr. törvényhatósági bizottsági tag arra a kérdésre adott nagy figyelem közepette választ, hogy mit kell kifejteni a tanügyi szervezetnek, hogy kivánságai teljesüljenek, valamint hogy mi a szerepe a tanügyi szervezetnek a kerületben és a fővárosban.

Fogadóórák és előadások a kerületekben

II. kerület. Fogadónapok: 19-én d. e. 11—12 óráig Terbócz Imre országgyülési képviselő, minden szerdán d. u. 6 órakor Hivert Dezső dr. üv. alelnök. — 15-én este háromnegyed 7-kor Glazowsky Alán előadása a botanikáról. — 16-án d. u. 6 órakor Felkay Ferenc dr. tanácsnok előadása a tanügyi közigazgatásról.

IV. kerület. Fogadónapok: 15-én este 7—8-ig Nagy Ferenc bizottsági tag. — 29-én Sándor László dr. ker. alelnök. — 18-án este 8 órakor vacsora a Sas-körben.

V. kerület. Fogadónapok a pártirodában (Hold utca 9): 28-án d. u. fél 6-tól fél 8-ig Bessenyey Zenó dr., a Közmunkatanács elnöke, minden szerdán d. u. 6—7-ig Krompaszky Miksa ker. pártelnök, minden pénteken d. u. 6—8-ig Fábián dr. alelnök, minden hétfőn d.u. 6—8-ig Varannai István dr. alelnök, továbbá minden hétfőn d. u. 6—8-ig Báthory-utca 5. sz. irodájában Désy Géza törvényhatósági bizottsági tag. — 17-én este fél 7 órakor a tisztviselői szakcsoport értekezlete. — 21-én este 7 órakor az iparos szakcsoport értekezlete.

VI. kerület. Fogadóórák: minden kedden d. u. 6 órától Schoopflin Lajos ker. elnök, 15-én este 5 órától és 28-án este 7 órától Sárkány Ferenc th. biz. tag, 26-án d .e. 11 órától Veress Gábor th. biz. tag. — 21-én Tarján Nándor előadása: A mai magyar irodalom.

VIII. kerület. Fogadóórák: Minden pénteken este 7—8 óráig Usetty Béla dr. és v. Tóth András dr. országgyülési képviselők, Gazdy Jenő, Hajnóczy Béla dr., Katona János th. biz. tagok. — Minden vasárnap este 7 órakor a dalárda előadása és táncestje. — 16-án este háromnegyed 8 órakor Károlyi Ferenc dr. vetített képes előadása: Az osztrák Alpok. — 18-án este fél 9 órakor Magyar Est a Józsefvárosi Kaszinóban (József-körut 65.) Kállay János előadásával Ady Endréről. — 20-án este fél 8 órakor Mérey István előadása: Valutakérdések és a NEP programja.

Húsvéti szünet a központban. A Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének központjában április 7-én husvéti szünet kezdődött, amely április 14-ig tart.

Idegenforgalmi előadás-sorozat. A mult év végén tartott városrendezési előadások mintájára a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének központjában husvét után előadás-sorozatot tartanak az idegenforgalomról. Az előadások április 16-án, 23-án és 30-án lesznek a csütörtöki klubvacsorák előtt.

Pártélet Kőbányán. A Nemzeti Egység Pártja X. kerületi szervezete népes körzeti gyülést tartott *Kőszeghy* István elnöklésével. Jelen voltak a gyülésen *Halter* Károly, *Dongó* Orbán körzeti elnök, törvényhatósági bizottsági tagok, a társaskörzetek képviseletében *Vida* Jenő, továbbá a MÁV északi főmühely és Nemzeti Munkaközpont kiküldöttei. Az elnöki megnyitó után *Halter* Károly beszámolt arról, hogy a *sertésszállások ügyében a közeljövőben kedvező döntés várható,* amennyiben *a belügyminisztérium elhatározta a sertésszállások kitelepítését. Dongó* Orbán bejelentette, hogy a népligeti mutatványosok adójának méltányos megállapítása céljából bizottság kiküldetését sikerült kieszközölnie. *Lengyel* József, a Nemzeti Munkaközpont képviselője, a magyar munkásság nemzeti alapra való helyezkedésének szükségeségét hangoztatta. Felhivta a munkásság figyelmét *Gömbös* Gyula ismételten hangoztatott kijelentésére, amely szerint *a magyar munkásság helye a Nemzeti Egység Pártjában van.* A gyülést vacsora követte, amelyen lelkes hangulatban sokáig együtt maradtak az egybegyültek.

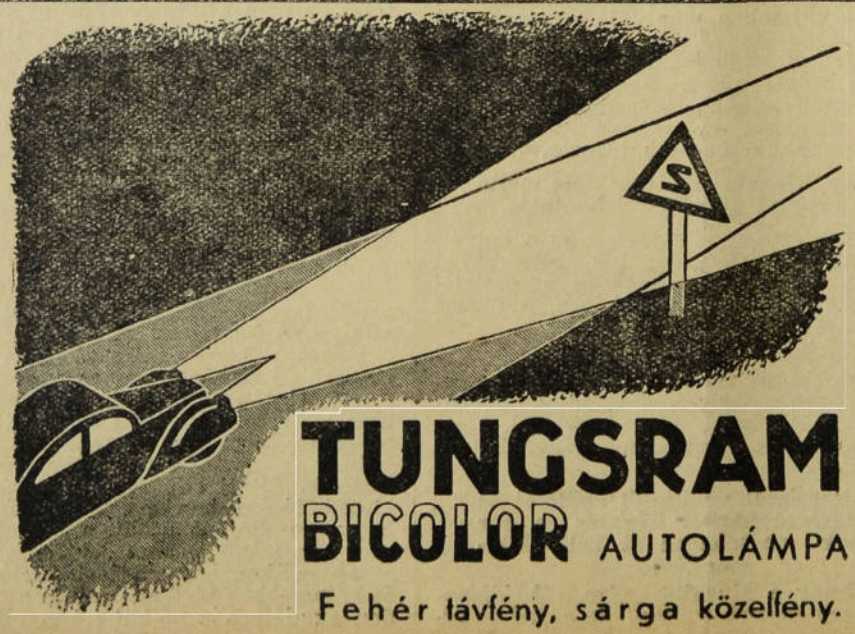
Macskásy Árpád
okl. gépészmérnök, műszaki vállalata, tervez, szerel és szállít vízvezetéki, csatornázási és gázberendezéseket, szivattyútelepeket, mindennemű központi fütést, kazánházi- és szellőzőberendezéseket.
Budapest, VI., Dessewffy-utca 5. Telefon: 27-6-70.

MAY IMRE építőmester
BUDAPEST, V., LIPÓT-KÖRÚT 29. SZ.
TELEFON: 22-1-55.

Mihálka és Társai
reszelő- és szerszámáru iparvállalat k. f. t.
Budapest, V., Zápolya-utca 34. Telefon: 92-4-98.

Betón, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest. XI., Szüret-utca 5/7. Telefon: 59—2—96

OETL ANTAL
vasöntöde és gépgyár részvénytársaság
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. szám
Telefon: 46—1—09.

SZENDY KÁROLY
polgármester

husvéti üzenetképen a Fővárosi Hirlap útján részletesen beszámol

azokról az időszerű körülményekről, amelyek a városigazgatás területén a boldogulás útját kiegyensulyozzák

Túljutottunk a gazdasági válság mélypontján, állapítja meg megnyugtatásul a polgármester

A főváros felügyeleti hatósága, a belügyminisztérium az elmult hónap utolsó napján küldötte le a városházára a főváros 1936. évi költségvetésének jóváhagyására vonatkozó rendeletet. A leirat megérkezésével nyomban megszünt az a bizonytalanság, amely egészen a legutóbbi időkig megülte a városházát és az elfogadott budget alapján most már megindulhatnak azok a nagyjelentőségü beruházási munkálatok, amelyeknek fedezetéről a törvényhatósági bizottság a folyó bevételek terhére gondoskodott.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársának alkalma nyilott arra, hogy egyrészt a költségvetési jóváhagyást tartalmazó belügyminiszteri leiratról, másrészt a városháza legidőszerübb ügyeiről beszélgetést folytasson

Szendy Károly polgármesterrel,

aki a következő nyilatkozatot tette:

— A belügyminiszter úr már a költségvetés jóváhagyását megelőző tárgyalásaink alkalmával is a legnagyobbfokú megértést tanusította a székesfőváros közönsége iránt és *ha bizonyos kisebb módosításokra sor került is a beterjesztett tervezeten, ezek nem a székesfőváros érdekei ellen valók.* Az a körülmény, hogy költségvetésünket *a miniszter úr végeredményben 1.683.000 pengős deficittel hagyta jóvá, semmiféle zavaró jelenséget nem okoz.* En, mint azt már a mult év őszén megtartott pénzügyi expozémben is hangoztattam,

a deficitet a gazdasági válság szükségszerü következményének tartom

és ha visszatekintek a város történelmének elmult időszakaira, megállapithatom, hogy *a gazdasági válságokat 1872 óta a főváros háztartásában mindig deficit követte.* Az 1870-es évek utolján, majd 1897-ben és 1898-ban, azután az annexio idején, végül a háború alatt, 1915-től egészen 1919-ig, *mindig deficites költségvetést voltunk kénytelenek összeállitani, katasztrófa azonban ebből sohasem származott.* Költségvetésünk többszázmilliós tételei mellett *a másfélmillió pengőt meghaladó hiány szinte jelentéktelennek mondható* és az, hogy ennél nagyobb deficittel számolnunk nem kell,

természetes következménye annak a gondos gazdálkodásnak, amelyet a polgármesteri székben hivatali elődöm, Sipőcz Jenő dr. főpolgármester úr inaugurált.

— Most már a legközelebbi hetekben *nagyarányú munkálatokat indítunk meg,* amelyeknek mindegyike kettős célt szolgál. Az egyik az, hogy a

a székesfőváros fejlődésében stagnálás be ne következzék, a másik pedig az, hogy a még mindig jelentős mértékben fennálló munkanélküliség áldozatainak számát csökkenteni tudjuk.

Az OTI-kölcsön terhére elvégzendő beruházások ütemes lebonyolítása most van folyamatban. A legutóbbi napokban már be tudtuk mutatni a sajtó képviselőinek a *Balatonhoz vezető új út* fővárosi szakaszának építkezését, *megindultak az előmunkálatok a VI. és a XIII. kerület csatornázási hálózatának elkészitésére* nézve is, ezenkivül azonban folyamatban vannak egyéb, jelentőségükben szintén nem lebecsülendő közmunkák. *A fővárosi kertészet munkás-hadserege az idő megenyhülte óta a Gellérthegy északi lejtőjét lepi el,* mert mindaddig, amig a Tabán felépitésére sor nem kerülhet, s hogy ez mikor következik el, ezidőszerint meg nem állapitható, a hatalmas területet legalább kertészetileg kivánjuk elfogadhatóvá tenni. A törvényhatósági bizottság legutóbbi közgyülésén adta meg nekem a felhatalmazást *az új szükséglakás-telepek* felépitésére. Ezer hajléktalan családnak fogunk fedelet biztositani és én bizom abban, hogy

valamennyi szükséglakás elkészül az ősz elejére.

Teljes üzemben vannak az évről-évre visszatérő, költségvetési fedezettel biró munkálatok is, elsősorban *az útépitések, a csatornázások,* valamint a meglévő út- és csatornahálózat karbantartási munkálatai. Hosszas megfontolás után

a legrövidesebben sor kerül ezenkivül a Rudas-gyógyfürdő mellett létesülő polgári gyógyszálló felépitésére, valamint a fürdő öreg épületének felfrissitésére.

— Idegenforgalmi szempontból páratlan jelentősége van annak, hogy a Szent Gellért-fürdő mellett és annak szinte közvetlen közelségében a polgári igényű közönségnek is rendelkezésére álljon egy olyan intézmény, amelynek igénybevétle útján a fővárosi gyógyforrások áldásait biztosithatja a maga számára. Az idegenforgalom páratlan gazdasági jelentősége ma már mindenki előtt ismeretes és én egyik legfőbb kötelességemnek tartom, hogy

necsak az eddigi keretek között folytassam tovább a Budapestet felkereső idegen vendégek létszámának szaporitására irányuló törekvéseket, hanem utakat és módokat keressek arra nézve is, hogy az eddigi tekintélyes eredményeket ujabbakkal gyarapithassuk.

Nemcsak mi, budapestiek, hanem a külföld idegenforgalmi gócpontjaiban működő szakemberek állapitják meg, hogy *a magyar főváros előtt még széleskörü lehetőségek állanak idegenforgalmi téren.* Ebben az esztendőben világjelentőségü esemény emlékezetének megünneplésére ezer és ezerszámra fognak fővárosunkba seregleni a külföld fiai. Eddigi megállapitásaink szerint

az 1936. esztendőben minden eddigi eredményt felülmuló rekordforgalomra számithatunk

és májustól, a *Nemzetközi Vásár* megnyitásának időpontjától kezdve késő őszig nem fogunk kifogyni az idegenforgalmi eseményekből. A Vásár vezetőségéhez az onnan nyert információk szerint *óriási számú érdeklődés érkezett,* júniusban a *Kultúrhét* megrendezése fog vonzani nagyobbszámú látogatót, augusztusban a *Szent István-hét,* majd szeptember legelején *Budavár felszabadításának emlékünnepe.* Csak a legfőbb mozzanatokat ragadtam most ki, mert hiszen ezeken kívül *egész sereg nemzetközi kongresszus, nagygyülés, társasutazás* megrendezésére is sor kerül.

— Amilyen örvendetes gazdasági szempontból és nemzeti szemszögből a külföld irántunk tanusitott érdeklődése, annyi gondot is okoz ez nekünk. Nem szabad ugyanis elfelednünk, hogy

Budapesten az utóbbi évtizedekben egyetlen egy modern szálloda sem épült

és ha rendelkezünk is egypár nagy befogadóképességü és elsőrendü színvonalon álló hotellel, azon is kell gondolkodnunk, hogy a *kisebb igényü és kevesebb anyagi lehetőséggel rendelkező turistáskodó vendégeket megfelelően tudjuk elhelyezni.* Ez nem hatósági feladat, hanem a vendéglátó ipar teendője. Mi nem csinálhatunk konkurrenciát szállodák épitésével a magániparnak, ezt még akkor sem tehetnők meg, ha anyagi eszközeink megengednék. Férőhely meglehetősen sok van Budapesten. A baj azonban csak az, hogy ezek javarésze *nem felel meg azoknak az igényeknek, amelyeket a világot járó túristák még a legszerényebb társadalmi osztályok részéről is támasztanak* és amelyeket más országokban, természetszerűen, ki is tudnak elégiteni. A mi teendőnk elsősorban az lenne, hogy azokat

a kisebb hoteleket és panziókat, amelyekben külföldi vendégek helyezhetők el, a tulajdonosaik sürgősen modernizálják, esetleg bővitik,

mindenekfelett pedig gondoskodjanak arról, hogy *az árak sehol túlzottak ne legyenek.* Nem az a fontos, hogy egy-egy angol, francia, vagy más nemzet fia egyszer jöjjön el Budapestre, hanem az, hogy aki először fordult meg nálunk, annak búcsúszava ez legyen: *a viszontlátásra!* Tudom jól, hogy a szállodák nagyobbmértékü bővitésének legfőbb akadálya a pénzhiány, egészen bizonyos azonban, hogy *kellő megszervezéssel lehetne hatalmas magántőkéket mobilizálni erre a célra.*

— Ezekután azt hiszem, nem lesz érdektelen, ha rátérek

a szanálással összefüggő problémák

egynémelyikére is. Minthogy a szanálási feladatok megoldása nem az én hatáskörömbe tartozik, senki se várja tőlem természetesen, hogy részletekre adjak felvilágositásokat. Amit én mondani kivánok ezzel az üggyel kapcsolatban, csupán annyi, hogy

a székesfőváros közönségének nem szabad az egyre-másra felröppentett, beavatottnak látszó információknak felülnie.

A szanáló főpolgármester úr és a szanálási munkáknál neki segédkező üzempolitikai bizottság egyetlen tagja sem arra törekszik, hogy méltánytalanul újabb terhekkel halmozza el a székesfőváros közönségét, hanem fáradságot nem ismerő munkájuknak egyetlen célja az, hogy *éppen a polgárság érdekében egyensúlyozzák ki a székesfővárosi közigazgatást, az üzemek és általában a város helyzetét.* Lehetséges, hogy *bizonyos tarifamódositások szükségessé válnak.* Sor fog kerülni arra is, hogy *egyes alkalmazottakat kényszernyugdijazni kell,* a megteendő intézkedések között azonban egyetlen egy sincs olyan, amely ne lenne kellőképpen megindokolva és ne lenne a jobb boldogulás szempontjából szükségszerű.

A kényszernyugdijazásokról rémhirek terjedtek el, holott a valóságban nincs másról szó, csupán arról, hogy mintegy ötven közigazgatási alkalmazott és kétszázötven tanerő kerül nyugállományba,

vagy azért, mert szolgálatképtelen, vagy annál az oknál fogva, mivel megfelelően nem használhatók. A közgyülés által kiküldött bizottságok egyébként a legalaposabban mérlegelni fognak minden olyan körülményt, amely a kényszernyugdijazások elrendelésének szükségességét indokolttá teszi. *A főváros egyetlen olyan alkalmazottját sem fogja elküldeni, aki munkaképességével és munkaképességével hasznos alkotórésze a város életének.*

— Mielőtt befejezném mondanivalómat, még egyetlen egy körülményre akarom a figyelmet felhivni. Ez az, hogy

a gazdasági javulás észrevehető jeleit tapasztaljuk.

A munkanélküliek száma az utóbbi év folyamán nagyon jelentékenyen csökkent és ennek hatásaként szociálpoplitikai akciónk keretei is megszükültek. A most folyó év első három hónapjában *15.000 ebéddel kevesebbet kellett elkészittetnünk,* mint a mult esztendő hasonló időszakában. A polgárság egyedei még csak alig észrevehetően tapasztalják a gazdasági regenerálódás hatásait, én azonban, akit polgártársaim bizalma a főváros kormányrúdja mellé állitott, egyre növekvő bizakodással és megnyugvással tapasztalom, hogy

túljutottunk a gazdasági válság mélypontján.

A hullámvölgyből lassan-lassan felfelé halad hajónk és ha továbbra is folytatjuk azt az óvatos gazdasági politikát, amely gesztióinkat a legutóbbi évek során át mindekor jellemezte, *nem sok idő elteltével újból deficitmentes költségvetést adhatunk az új fejlődésnek lendülő székesfőváros közönségének.*

Első Magyar Beépithető kismotor üzem
KOVÁCS JÁNOS
Budapest, XI., Fadrusz-utca 2. Telefon: 69—3—16.

MIKA TIVADAR
fémöntőde és rézárugyár
Budapest, VII., Kazinczy-utca 47. Telefon: 42-8-27.

THERMOLUX VILLAMOSSÁGI VÁLLALAT Kft.
Felvonók készitése, javitása és karbantartása. Mindennemü elektromos világitási és erőátviteli berendezés tervezése és készitése.
Budapest, VIII., Práter-utca 8. Telefon: 38—3—38.

FÉNYMÁSOLÓ-INTÉZET
fénymásoló és másolópapirok
MAGYAR VEGYKÉSZITMÉNYÜ PAPIRGYÁR
OSER JAKAB
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 49. SZ.
TELEFON: 22—8—90. Alapittatott. 1893.

„Eternit"
FAL- ÉS BÚTORBURKOLÁSOK
BEMUTATÓHELYISÉGE
VI., Ó-UTCA 4.

ÁPRILIS 15-ÉN PUBLIKÁLJÁK A MÓDOSÍTOTT BESZKÁRT-TARIFÁT

AZ EGÉSZ NAGYHÉTEN ÜLÉSEZIK AZ ÜZEMPOLITIKAI BIZOTTSÁG

Az üzempolitikai bizottság úgyszólván teljesen elkészült már az *Elektromos Műveknél* és a *Beszkártnál* javaslatba hozandó tarifák alapelveinek megvitatásával. *Drágításra* csak a *Beszkártnál* kerül a sor, annak mérve sem lesz azonban olyan, hogy az a villamosvasutat igénybevevő közönséget sulyosan érintse. A szakértők által beterjesztett tervek nagyjából megegyeznek ugyanis abban, hogy

az emelés mérvének egytized fillérrel sem szabad nagyobbnak lennie, mint amennyire a Beszkárt nyugodt üzemvitele szempontjából feltétlenül szükség van.

Döntés nem történt ugyan még, valószinü azonban, hogy a *Veress* Gábor törvényhatósági bizottsági tag, *MAV* igazgató által kidolgozott tarifaterv *legfőbb alapelveinek figyelembevétele mellett születik meg az új viteldíjszabályzat*, beledolgozák azonban abba azokat a kívánságokat is, amelyeket maga a *Beszkárt* vezetősége terjesztett az üzempolitikai bizottság elé. *Veress* Gábor elképzelése szerint

minden vonatkozásban a távolsági tarifa alkalmazása lenne kívánatos.

Tervezetének kiinduló pontja a kisszakasz-rendszeren nyugszik. *A jelenlegi 6 fillérs tantusz árát 5 fillérre javasolja leszállítani*, minden 1100 méteren túl újabb kisszakaszt kell váltani, viszont 7 kilométernél hosszabb távolság esetén a legmagasabb árú átszállójegyet, *a 36 filléres jegytipust kellene megfizetnie.* Ezzel a tervvel ellentétes bizonyos vonatkozásban a *Beszkárt* igazgatóságának eredeti elképzelése, amely a kisszakaszrendszer épségben tartása mellett *a legmagasabb tarifát a 30 filléres jegytipusban jelöli meg.* Az üzempolitikai bizottság tagjainak nagyrésze a 30 filléres tarifa bevezetését tartja kívánatosnak,

hozzájárul azonban ahhoz is, hogy a Budapest közigazgatási határain túl elterülő közületekbe történő utazásnál a Veres Gábor-féle elképzelés szerinti 36 filléres jegyek legyenek érvényben.

Az üzempolitikai bizottság a beállott Nagyhétre való tekintettel üléseit szünetelteti és a bizottság plénuma *legközelebb április 15-én, szerdán ül össze*, ez alkalommal azonban már *végleges döntést kívánnak hozni a főpolgármester elé terjesztendő javaslatokat illetően.* Minthogy a megvalósitandó tarifa legfőbb alapelvei még nem voltak összeegyeztethetők, a bizottság mellé rendelt szakértők önként felajánlották, hogy *a Nagyhét folyamán is tartanak üléseket*, amelyen a *Beszkárt* vezetőségével együttesen igyekeznek tisztázni az ellentéteket. Mindkét tervezet elgondolója *egységes abban a felfogásban*, hogy

a jelenleg is érvényre juttatott szociális vonatkozású tarifális megszorításokat az új díjszabály bevezetése esetén is érvényben kell tartani,

ennélfogva *elesik minden olyan híresztelés, amely arra vonatkozik, hogy a közlekedési vállalat beszünteti a jótékonysági jegyek, a tanuló-jegyek, a kedvezményes áru hetikártyák és a munkás tértijegyek érvényességét.* Mindezek a jegytipusok *megmaradnak* és természetesen továbbra fenntartják a legutóbbi időben bevezetett napijegytipust, amely üzemkezdettől üzemzárlatig *a főváros valamennyi közlekedési eszközén egyaránt érvényes.* A kedvezmények terén változás csupán annyi lesz, hogy *a kedvezmények mérve igazodni fog az új megállapítási tarifákhoz.* Állitólag többen kifogásolták az üzempolitikai bizottság tagjai közül azt, hogy a *Beszkárt* vezetősége meglehetősen bőkezűen bánik a szabadjegyekkel. Értesülésünk szerint ezen a téren is változtatások készülnek, amelyek arra irányulnak, hogy *az önköltségi áron alul való utazás lehetőségeit a legszükebb keretek közé szorítsák.*

Nyolc régi alapítvány kétmilliós vagyonából nagyszabású gyermekmentőintézményt állít fel a főváros

A főváros a közel jövőben egy nagyszabású humánus intézménnyel lesz gazdagabb: az *Alapítványi Fiúotthonnal* és az ezzel kapcsolatos *Alapítványi Ipari Nevelőotthonnal.* A 120 gyereket magába foglaló intézet felépítésére, berendezésére és fenntartására *2,277.825 pengő tőke* áll készpénz, értékpapírok és ingatlanok formájában rendelkezésre. Ez a hatalmas vagyon a főváros kezelésében lévő *nyolc régi alapítványból* származik, amelyet most egyesitenek, hogy az otthonok céljára felhasználják és az elhagyott gyermekek mentését szolgálják vele.

Az intézet számára a III. kerületi Szél-utcában jelöltek ki 2150 négyzetöles telket. Az otthonok tervezetét most készítette el a közjótékonysági és szociálpolitikai ügyosztály, amelynek vezetője:

Schuler Dezső dr.

a következőkben ismerteti ezt a kettős, gyermekmentő intézményt:

— Az Alapítványi Fiúotthon célja, hogy elhagyott gyermekeknek 14 éves korig otthont nyujtson. Az elhagyott gyermekek között elsőbbségben részesülnek *a talált gyermekek* és ha van még hely, bármilyen más gyermek felvehető, tehát az erkölcsileg veszélyeztetett gyermekek is, felekezeti különbség nélkül.

— A gyermekek legkésőbb 14 éves koruk betöltése után az intézetből kihelyeztetnek, még pedig egy részük a szoros összefüggésben lévő Alapítványi Ipari Nevelőotthonba, amelynek célja a Vécsey—Szathmáry-alapítvány rendelkezéseinek megfelelően, kizárólag katolikus vallású, elhagyott árva fiúk ipari és kereskedelmi pályára való kiképzése. Ide 14 éves koruktól kezdve kerülnek a gyermekek és mindaddig ott maradnak, amíg ipari, illetve kereskedelmi szakmájukban teljes kiképzést nem nyernek. Azokat a növendékeket, akik feltűnő szellemi képességeket mutatnak, más fővárosi árvaházba utalják át, ahol megfelelő továbbképzésben részesülnek. Viszont a fővárosi árvaházak (elsősorban a *Mayer Ferenc Fiúárvaház)* olyan növendékeit, akik alkalmasabbak az ipari pályára, ide helyezik. A gyermekek nem az intézetben nyernének ipari kiképzést, hanem külső mestereknél vagy gyári üzemekben. *Mind a két intézetben 60—60 gyermek nyer elhelyezést teljesen ingyenesen.*

A két intézet létesítésénél felhasználásra kerülne a *Vécsey* János és neje *Szathmáry* Borbála, *Vrányi* Gábor, *Frum* István, *I. Ferenc József — Erzsébet, Rökk* Szilárd, *Jakabfalvy* Gyula, *Zichy* Antal gróf és *Szelényi* Lajos alapítvány vagyona, illetve jövedelme.

A nyolc alapítvány készpénzvagyona 439.154 pengő, az értékpapírok névértéke 617.341 pengő, az alapítványok tulajdonában lévő ingatlanok becsértéke 1,221.330 pengő, *az összes vagyon tehát 2,277.825 pengő.* Ebből a vagyonból az intézet felépítésére és berendezésére csak a készpénz kerülne felhasználásra, míg a többi vagyontárgyat tovább is gyümölcsözőleg kezeli a főváros. Az alapítványok évi jövedelme, abban az esetben, ha a készpénzvagyont az intézet felépítésére és berendezésére használják fel, 46.420 pengő, vagyis ennyivel járulhat hozzá az alapítvány az intézet évi fenntartási költségeihez. A 120 növendék befogadására alkalmas intézet építési költsége, a már elkészített tervek szerint 400.000 pengő, a berendezés és felszerelés 60.000 pengő. Az évi fenntartási kiadás 83.837 pengő. Az alapítvány 46.420 pengős évi jövedelmével, valamint a *Maresch Manó Fiúotthon Alapítvány* évi 10.000 pengős jövedelmével, amennyiben a polgármester javaslatára a közgyűlés hozzájárul az alapítvány életbeléptetéséhez, az összes évi bevétel 58.860 pengő. *A mutatkozó 24.977 pengő hiány fedezéséről a fővárosnak kellene gondoskodni*, amely ezzel 120 gyermek felnevelését és kiképzését biztosítaná.

— A polgármester úr előterjesztésére *a belügyminiszter úr elvileg már hozzájárult a nyolc alapítványnak felhasználásához*, így semmi akadálya sincs annak, hogy az alapítványokat, *az alapító okleveleken foglalt, elavult és megvalósíthatatlan kikötések mellőzésével*, erre a nemes célra fordíthassa a közgyűlés.

Mágy. Kir. Osztálysorsjáték
játéktervét előnyösen megjavították
Az első 4 osztály főnyereményeit majdnem a
duplájára emelték.
Jelentős: 32 drb 10.000 pengős,
21 drb 20.000 pengős nyeremény.
Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben
700.000
Jutalom és nyeremények készpénzben
400.000 | 60.000 | 45.000
300.000 | 55.000 | 35.000
100.000 | 50.000 | 25.000
stb. összesen több mint 9 millió pengő.
HUZÁS ÁPRILIS 17-ÉN KEZDŐDIK!
Az I. oszt. sorsjegyek ára mindenütt
Nyolcad 3½ pengő | Fél . . . 14 pengő
Negyed . . 7 pengő | Egész . . 28 pengő

VAJDA LAJOS
mű- és érceöntő
PESTSZENTERZSÉBET, FRANGEPÁN-UTCA 113. TELEFON: 47—5—69.

Padozati munkák elsőrangú kivitelben
szlavóniai tölgy- és bükkparkét, táblaparkét, egyszerű és díszes kivitelben, aszfaltparkét és hajópadlók
Pestszentlőrinci Parkétgyár és Gőzfürész Részvénytársaság.
Budapest, V., Rudolf-tér 1. Tel.: 21-2-44.

YELLOW
szivacsbehozatali áruház, Budapest, VI., Andrássy-út 32.
Telefon: 11-3-36. — Modern háztartási és testápolási cikkek, kefe- és seprőáruk, szarvasbőrök.

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

FREUD FRIGYES
VI., Teréz-körut 19. Telefon: 11-2-01.
Csavarok vas-, acél és sárgarézből, Witw és milliméter menettel raktáron. Saját gyártmányu präcizió csavarok.

Orenstein és Koppel
MAGYAR R.-T., BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
Motorosmozdonyok — Útjavítógépek — Kisvasutak — Iparvágányok — Autobuszkarosszériák

ROSENTHAL MÓR
ÉPÜLETÜVEGEZÉSI VÁLLALATA
BUDAPEST, V., TÁTRA-U. 26
Alapítva 1908-ban

MAGYAR KIR. ÁLLAMI VAS-, ACÉL- ÉS GÉPGYÁRAK
Budapest, X., Kőbányai-út 21.
Lakóházak felszereléséhez a közismerten elsőrangú Teudloff-Dittrich-féle kivitelben gyártunk kézi- és erőhajtású
kútszivattyúkat
és kútfelszerelési alkatrészeket, házi vízellátóberendezéseket, bor- és savszivatyúkat stb.
Városok és egyéb közületek részére tűzoltósági, közegészségügyi és köztisztasági szereket, eszközöket és berendezéseket.
Lakóházak, középületek stb. részére a legalkalmasabbak a hazai barnaszéntüzelésre szerkesztett Jobbágy-féle folytonégőkályhák.

Szanálás és demagógia

Irta: SZENTESI JÓZSEF
törvényhatósági bizottsági tag

A városházán jóval kevesebb a politika, mint a képviselőházban. A közgyűlés valahogyan alkalmatlanabb terep politikai küzdelmek megvívására, mint a parlament. A törvényalkotás közben a világnézeti és politikai felfogások különbsége mindig jobban kiütközik, mint köznapi gazdasági kérdések tárgyalásánál. Hitbizományi reform, telepítési törvényjavaslat könnyen lángra lobbantja a politikai ellentéteket, de hogy egy hasznot nem hozó telket eladjunk-e és a befolyó vételárból ezt vagy azt a szükséges beruházást megcsináljuk-e, ezeknek a kérdéseknek az eldöntésénél vajmi keveset számít, hogy van-e közöttünk világnézeti vagy politikai felfogásbeli különbség, mert ezeket a kérdéseket nem az érzelmek, hanem az értelem, a tények józan mérlegelése dönti el. A törvényhatósági életben összehasonlíthatatlanul kevesebb a líra, mint az országos politikában. A városi politika igazi reálpolitika.

Ne gondoljuk azonban, hogy a törvényhatóság politikai életében nem akad líra. Láttuk ezt a költségvetési vita során, de látjuk minden olyan kérdés tárgyalásánál, amely a politika érvényesülésére lehetőséget nyujt. *Ha a költségvetési vita során felmerült sok szép és életrevaló gondolatot, a közgyűlés mind elfogadta volna, nem 5.7, hanem legalább 57 millió pengő lett volna a deficit.* Nehéz dolga lett volna akkor a belügyminiszternek, de még nehezebb a szanáló főpolgármesternek. Pedig nehéz dolga van így is, hogy csak kétmillió eltüntetéséről kell gondoskodnia és vele együtt nehéz dolga van az üzempolitikai és a tizenhetes bizottságnak is, bár a felelősség tekintetében ezek a bizottságok úgy vannak, hogy annyi hárul reájuk, amennyit belőle magukra vállalnak. A törvény a főpolgármesternek módot nyujt arra, hogy akaratát a bizottságok egyhangú tiltakozása ellenére is érvényesíthesse és a bizottság tagjai ennek tudatában nyugodtan megellenezhetnek minden főpolgármesteri javaslatot.

A költségvetési vita egyik szónoka *az autonómia sérelmét látta abban, hogy a szanálást a kormány nem a törvényhatósági bizottságra, hanem a kivételes hatalommal felruházott főpolgármesterre bízta.* Ez a szónok azt vitatta, hogy a szanálást a közgyűlés is egészen jól elvégezte volna. Ebben Tamás vagyok. Először, mert tudom, hogy a közgyűlés többsége a szanálást egyáltalában nem tartja szükségesnek és másodszor, mert tudom, hogy *a népszerűtlen intézkedések megtételére sokkal inkább alkalmas a kormánynak felelős főpolgármester, mint a választóknak felelős törvényhatósági bizottság.* Hálás és népszerű dolog a bőség idején az alkalmazottak létszámának szaporítása, javadalmazásának felemelése és a közszolgáltatások tarifáinak leszállítása, de népszerűtlen feladat a szűk esztendők idején a költségvetési hiány eltüntetése, a tarifák felemelése, akár a javasdalmazások csökkentése árán.

A magam részéről szívesen vagyok hajlandó elfogadni azt az álláspontot, hogy a gazdasági válság mélypontján már túljutottunk, hogy a helyzet fokozatos javulásával a községi háztartás hiánya apadni fog: várjunk tehát mindazokkal az intézkedésekkel, amelyek a bevételek fokozását és a kiadások csökkentését célozzák, bár meggyőződésem, hogy a státusrendezésre és egyes intézmények szanálására éppen a főváros közönségének és alkalmazottainak érdekében szükség van. A városatyai felelősséggel azonban sehogysem tartom összeegyeztethetőnek, hogy amikor a főváros vezetősége az érdekelt bizottságokkal állandóan arról tárgyal, hogy milyen takarékossági rendszabályokkal lehetne a kiadásokat valamennyire lefaragni és a bevételeket tarifamódosításokkal valamivel fokozni, *akkor törvényhatósági bizottsági tagok fizetésemelést követelnek az alkalmazottaknak, vagy tarifaleszállítást a fogyasztóknak. Ez már tisztára líra, hangulatkeltés, aminek egyetlen célja a népszerűség hajhászása, annak dokumentálása, hogy az illető bizottsági tag úr milyen jó fiú.*

Valamelyik farsangi estén a rádióban volt egy tréfás jelenet. A színház igazgatója panaszkodott egyik maró humoráról híres írónknak, hogy színháza állandóan üres és tanácsot kért tőle, hogy milyen módon lehetne a nézőteret állandóan megtölteni? Az író aztán bőven ellátta tanácsal. Felsorolta, micsoda pompás kényelemmel kell berendeznie színházát, milyen világhírű művészekkel kell kicserélnie színészgárdáját, hogyan kell a közönséget azonfelül, hogy belépti díjat nem szed, apró figyelmességekkel, értékes ajándékokkal magához vonzania. A zsúfolt nézőteret ezek után garantálta. A színigazgató kérdésére, hogy *miből fogja mindezt fedezni*, az író azt felelte: *erre nézve nem tudok tanácsot adni.*

Önkéntelenül ez a farsangi tréfa jut eszembe, mikor a fizetésemelést, vagy a tarifaleszállítást hallom követelni egyik, vagy másik bizottsági tagtársam részéről. A főpolgármester úr nem azon töri a fejét, hogyan lehet a deficitet megnövelni, hanem azon, hogy hogyan lehet eltüntetni. *Az ilyen kijelentések csak arra jók, hogy a kedélyeket még jobban nyugtalanítsák.* Pedig erre aztán igazán semmi szükség nincs.

A *szanálással kapcsolatban a legvadabb rémhírek keringenek a fővárosban.* Különösen alkalmazotti körökben nagy a nyugtalanság. A természetbeni járandóságok, az illetmények kérdése állandóan napirenden szerepel. Emellett azonban beható megvitatás tárgyát képezi a státusrendezés és a kényszernyugdíjazás kérdése is. Szó van talán *háromszáz fővárosi alkalmazott nyugdíjazásáról*, ami magában véve nem rettenetes nagy szám, *de rettenetes, hogy legalább háromezer fővárosi alkalmazott retteg attól, hogy ő lesz egyike a háromszáznak, akit nyugdíjba küldenek.*

A tervezett intézkedések megközelítőleg sem olyan veszedelmesek, mint amilyen veszedelmes az a nyugtalanság, amit a végrehajtás késedelme okoz. Ilyen körülmények között *nem az izgalmak fokozása, hanem a kedélyek megnyugtatása a kötelességünk.* A főváros egyetemes érdekei előbbrevalók a népszerűségnél, fölötte állnak minden pártérdeknek.

Templomépítések a székesfővárosban

Irta: Dr. VÁLYI LAJOS törvényhatósági bizottsági tag

A székesfőváros törvényhatósági bizottságának közgyűlése éppen a legutóbb szavazta meg azokat a hozzájárulási összegeket, amelyek a Hermina-mezőn és a Szent Imre herceg-útján két új plébániatemplom felépítésének biztosítják a pénzügyi fedezetét. Akadhatna-e a fővárosban egyetlen keresztény magyar, aki nem örömmel és megnyugvással látná, hogy itt is, ott is új keresztény templomok tornyai emelkednek ki a lakóháztömbök egykedvű szürkeségéből, hirdetvén az ezeréves keresztény magyar gondolat izmosodását? Akadhatna-e, aki nem örvend azon, hogy egyre több és több keresztény magyarnak képezi vágyát és szükségletét a lelki otthon megteremtése? Akadhat-e vallás-különbség nélkül bárki, akiben a keresztény szeretet gondolatának megerősödése nem a biztonság, a megnyugvás érzését növelné? Hiszem, hogy különbség nélkül örül ebben a fővárosban minden polgár, amikor egy új templom égbetörő szilüettje dicséri a világ minden vallások fölött álló mindenható urát, az Istent!

Néhány héttel ezelőtt a most említet templomok építésének terveivel kapcsolatban mégis méltatlan és érthetetlen békétlenség mutatkozott akkor, amikor a Nemzeti Egység Pártja, *amelynek keresztény nemzeti jellegét kétségbevonni senkinek sem lehet, de senkinek nincs is joga,* a két templomra vonatkozó polgármesteri előterjesztést levétette a napirendről, mert nem tartotta ezeket az előterjesztéseket kellőleg előkészítetteknek.

Ma, amikor e vitán már túl vagyunk s mindkét templom felépítésének adva vannak a pénzügyi alapjai, a felmerült félreértések teljes eloszlatása céljából, de a jövővel szemben támasztandó igények szempontjából is, nem lesz felesleges közelebbről foglalkozni ezzel a kérdéssel, hogy egyszersmindenkorra világosan állapíttassanak meg azok a szempontok, amelyek a párt fentebb ismertetett magatartását indokolták és amelyek éppen az egység, igazság, az elkülönítő tényezők kiküszöbölése, a tiszta közéleti erkölcs és okos takarékosság, valamint a nemzeti géniusz érvényesítésének elérése céljából hasonló esetekben a Nemzeti Egység Pártjának Fővárosi Szervezetét feltételei megállapításánál a jövőben is vezetni fogják.

Mindenekelőtt lehetetlen állapot volt, hogy akkor, amikor a főváros közönsége nevében az autonómia szerveinek határoznia és kötelezettséget vállalnia kellett volna, nem álltak rendelkezésre a templom tervei. Már pedig a főváros autonómiája számára egyáltalában nem közömbös az, hogy a fővárosi közpénzekből milyen templomokat építenek. Reprezentálják-e azok a magyar lelket, a magyar művészetet, a magyar ízlést, a magyar géniuszt, nem képviselnek-e valami ellenszenves idegen szellemiséget, értéket jelentenek-e a városkép szempontjából, vagy pedig diszharmóniát! Gondoljunk csak a városmajorban épített csodálatos toronyra, a pasaréti templomra stb.! Az egyik követelmény tehát, amit a székesfőváros autonómiája hasonló esetekben feltétlenül megkövetelhet, bárha csak részben járul is hozzá a templomépítés költségeihez, az, hogy az építendő templom tervei a döntés előtt rendelkezésére álljanak.

A másik szempont pedig az, hogy akkor, amikor kielégíthetetlen szociális igények nyomása közben von el a székesfőváros jelentékeny összegeket a középítkezésekre, akkor alkotásaiban a legjobban, a legművészibben, a legkarakterisztikusabban érvényesíthesse az alkotó magyar zsenit és ne egy és ugyanaz a templomtervező szellem variálja önmagát a kimerülésig, hanem nyilvános tervpályázat rendjén érvényesülhessen a tervezésben az egész magyar építészmérnöki kar alkotóereje.

Pártunk hirdeti és követeli, hogy a főváros közéletében a legteljesebb puritánizmus és önzetlenség érvényesüljön. Aki a törvényhatósági bizottsági tagság dekorumát elfogadta, még a látszatát is elhárítani köteles magától annak, hogy részére ez a bizalom, ez a megbecsülés materiális előnyöket jelenthet. A törvényhatósági bizottsági tagsággal tehát inkompatibilisnek kell tartanunk, hogy akár csak a részben is közpénzekből épülő középületek: akár templomok, akár más épületek tervezését, kivitelezését a jövőben törvényhatósági bizottsági tagok vállalhassák. Anélkül, hogy mi az adott esetben kétségeket táplálnánk, vagy gyanusítani akarnánk, követelnünk kell ezt a fővárosi közélet presztizse szempontjából. S ha valakinek kétségei vannak, tessék csak elolvasni a Pesti Napló f. évi március 29-i számában e tárgyban megjelent cikket, annak a bizonyságául, hogy milyen módon lehet felfogni az általunk most kifogásolt jelenségeket.

Mindezeken felül az ilyen problémák eldöntésekor vizsgálni és tisztán látni kell további két kérdést. Először azt, hogy ma, amikor az adófizető polgár a terhei alatt már roskadozik és mégis százával járnak étlen, szomjan és rongyosan a munkakeresők, vajjon tényleg elkerülhetetlen szükség van-e még a legmagasabb célra történő építkezésre is? Az adott esetben ehhez kétség nem fért. A jövőre mégis elvileg meg kell kívánni, hogy ebben a vonatkozásban is a legaggályosabb előzetes vizsgálódások történjenek és a döntésre hivatott autonómia a legpontosabb adatokat kapja meg az előkészítést végző adminisztrációtól. A másik kérdés pedig az, hogy az adott esetben szüksége van-e az érdekelt egyházi közületnek a székesfőváros támogatására, vagy hívei erejéből a templom felépítésére önállóan is képes volna. Kétségtelenül ez egy nehéz és kényes kérdés. Mert, míg egyik oldalról jogos az a kívánság, hogy különösen ott, ahol a hívek száma nagy, maguk a hívek teremtsék meg a templomépítés anyagi feltételeit — és áll ez természetesen egyformán minden felekezetre! — a másik részről azonban végtelen nehéz megtalálni a probléma megfelelő mértékét és módját. E kívánalom megoldása éppen ezért még a jövő problémája. Megfejtése körében olyan gondolatok is merülnek fel, hogy már eleve határozzon a székesfőváros a tekintetben, hogy milyen fix százalékban hajlandó a jövőben hozzájárulni valamely templom építési költségeihez, ami egyben azt is meghatározná, hogy milyen mértékben kell a templomépítés költségeit előteremteniök maguknak az érdekelt híveknek, illetve egyházi közületeknek.

A Nemzeti Egység Pártja minden tekintetben a tárgyilagos igazságra, a különbözőségek kiegyenlítésére törekszik s minden felmerülő problémánál ezt a törekvését akarja a gyakorlati életben megvalósítani. Azért kell tehát a felületes látszatokat így analizálni, hogy mindenki megláthassa, miszerint pártunk minden kérdésben a méltányos kiegyenlítésre, az igazság és a tiszta erkölcs követelményeinek az érvényesítésére törekszik.

Pelikan
IRÓGÉPSZALAG
VEZÉRKÉPVISELET
Stalla Lajos Budapest, V.,
Vilmos császár-út 42.

LIFT
HANDLOVITS és HORVÁTH
BUDAPEST, VIII., FUTÓ-U. 8/B. TEL: 40-9-92.
FELVONÓ-IPAR
Mindennemű felvonót gyárt, javít és karbantart

Miért kellene emelni és miért nem szabad emelni a vízdíjakat

A közvélemény a vízdíjak emelésének kérdésével foglalkozik nem csekély aggodalommal. Sőt a háztulajdonosok egyesülete a polgármesterhez fordult azzal, hogy amennyiben tarifaemelés történne, annak terhét a háztulajdonosok kénytelenek lennének a lakóra áthárítani. Hogy miképpen áll ezekkel az aggodalmakkal szemben a vízdíjak emelési tervének kérdése, erre nézve megkérdeztük

Hencz Lajos dr.

törvényhatósági bizottsági tagot, a Vízművek üzemi választmányának alelnökét,

aki a következőket mondta:

— A legutóbbi törvényhatósági bizottság annak idején elhatározta, hogy a Vízműveket rekonstruálja, új, modern gépekkel szereli fel. A sok milliós beruházások megtörténtek, azonban a tőketörlesztésről és a kamatok fedezéséről gondoskodás nem történt. Ezt a volt törvényhatósági bizottság a jelenleginek hagyta örökségül. Ennek következtében a *Vízművek költségvetése körül meglehetősen nehéz helyzet állott elő*, különös tekintettel arra, hogy a szanálási törvény kimondja, hogy a közüzemek, bár másodsorban, de hozzájárulni tartoznak a főváros háztartásának fenntartásához. Ebben a helyzetben, mint segítő mód, merült fel

a vízdíjak emelésének kérdése.

miután a felvett kölcsönök amortizációját valamilyen bevételi forrásból mégis csak fedezni kell. A vízdíjak emelésével szemben egy másik kisegítő mód is előtérbe lépett, az tudniillik, hogy *a fedezet nem a vízművek jövedelméből, hanem*

közadókból történjék.

— Az én álláspontom, mint ezt már a pártkonferencián kifejtettem, az, hogy

a víz elsőrangú elemi szükséglet kielégítésére szolgál és így a vízdíjak emelésével feltétlenül súlyos problémát vetünk fel.

A Vízművek és az egyéb közüzemek más-más elbírálás alá esnek ebben a tekintetben. Aki drágának találja az autóbuszt, villamoson jár, vagy ha ez is drága neki, gyalog is közlekedhetik. Aki nem akar gázzal fűteni, használhat szenet, fát vagy egyéb anyagot, aki sokalja a villany tarifáját, visszatérhet a petróleumhoz, vagy a faggyúgyertyához. A vízzel azonban nem így vagyunk Budapesten, ahol kutak nincsenek és így nem kínálkozik alkalom a válogatásra, hogy, aki sokalja a vízvezetéki tarifát, az a kútból is meríthet.

A vízdíjak emelésével szemben nem áll rendelkezésre más takarékossági mód, mint a vízfogyasztás korlátozása, aminek azonban feltétlenül a közegészség szenvedi beláthatatlan kárát.

Mert hiszen egészen természetes, hogy ha a szegény embernek a mosását, a mosakodását bármilyen tekintetben korlátozzák, *a betegségek elleni védekezését teszik szinte lehetetlenné.*

— Vannak, akik azt az álláspontot vallják, hogy azokon a területeken, amelyek *magasabb részeken feküsznek* és ahol a vízellátás sokkal nagyobb önköltségi árba kerül, mint más helyeken, *fizessenek magasabb vízdíjat.* Ennek a kérdésnek érintését városfejlesztési politikai kérdésnek tekintem. Az egységes vízdíjak mellett éppen úgy lehet érveket felsorolni, mint a magaslati övezetek emelkedő vízdíjai mellett. Ebben a tekintetben sem a főváros, sem a pártok, — éppen a városfejlesztési program bizonytalan volta miatt, — nem állanak határozott alapon.

— Az üzempolitikai bizottság még nem foglalkozott a Vízművek kérdésével. A bizottság programja az adminisztráció egyszerűsítése, esetleg több üzem vezetésének, a számvitelnek, vagy tovább menve a különböző díjak behajtásának egységesítése és úgy ezek révén, valamint egyéb takarékossági szempontok figyelembevételével a kiadások csökkentésének elérésére.

Az így előálló megtakarítások mindenesetre lényegesen befolyásolhatják a Vízművek költségvetési egyensulyának helyreállítását, esetleg anélkül is, hogy a tarifaemelés aktuálissá válna.

— A mai gazdasági viszonyok, természetszerűen a tarifaemelés elkerülését teszik kívánatossá, aminek sikerét pártom minden körülmények között előmozdítani igyekszik úgy, amint azt az üzempolitikai bizottság életrekeltője, *Zsitvay* Tibor, a párt elnöke propagálta.

Túlbiztosításokat állapítottak meg a fővárosi vagyontárgyak új felértékesítésénél

A törvényhatósági bizottság az idei költségvetés közgyűlési vitája alkalmából foglalkozott a székesfőváros tulajdonában lévő ingó és ingatlan vagyon biztosítási ügyeivel is. Akkoriban olyan értelmű határozatot hoztak, hogy *az 1935 december 31-én lejáró biztosítási szerződéseket egyelőre csak egy esztendő tartamára kötik meg,* mivel tisztázni akarják azt, vajjon anyagi szempontokból *nem lenne-e kívánatosabb az önbiztosítási rendszert bevezetni.* Régebben tíz-tíz esztendőre kötötték meg a különböző biztosítóintézetekkel a biztosítási szerződéseket, ezúttal azonban a megállapodás csak ideiglenes jelleggel történt. Formailag most is a tízéves időtartam szerepel a szerződésekben, kifejezetten elismertetett azonban a székesfővárosnak az a joga, hogy *a megkötött megállapodásokat félesztendős felmondás alapján, bármikor és bármilyen biztosítóintézettel felbontathatja, illetve megfelelően módosíthatja.*

A biztosítási szerződések aláírása után *Szendy* Károly polgármester nyomban rendeleti úton intézkedett arra vonatkozóan, hogy *a székesfőváros összes hivatalai, intézményei és üzemei részletes kimutatásokba foglalják tizenkét esztendőre, tehát 1924-ig visszamenően a biztosításokra vonatkozó összes adatokat.* A kimutatások megalkotása főként azt a szempontot tartja szemelőtt, hogy az elmult tizenkét esztendő folyamán milyen összegekbe kerültek a biztosítások, illetőleg mennyi kártérítést fizettek a különböző intézetek. Ez a munka december óta folyamatban van. Arra való tekintettel azonban, hogy rendkívül szövevényes ügyek megvizsgálásáról van szó, a legtöbb intézmény, vagy üzem nem tudta befejezni a kimutatás összeállítását.

Kovácsházy Vilmos tanácsnok eredetileg március 15-ére ígérte a polgármesternek az egyesített kimutatások beterjesztését, a dátum elérkezése előtt pár nappal azonban arra kért felhatalmazást, hogy *a munka eredményét május 15-én mutathassa be az autonómiának.* Az utóbbi napokban már sok különböző fővárosi hivatal és üzem beterejsztette saját kimutatását és remény van arra is, hogy a jövő hét folyamán minden, még hiányzó összeállítás a városgazdasági ügyosztály birtokába kerül. Mihelyt ez megtörtént, a XI. ügyosztály nyomban hozzáfog az egyes részletkimutatások egyesítéséhez, ennélfogva semmi akadálya sem lesz annak, hogy a május 15-éig kitolt határidőre a jelentés a polgármester kezébe jusson.

Ezekkel a kimutatásokkal *egyidejűen megtörtént a biztosított vagyontárgyak újból való felértékelése* és olyan irányban való kategorizálása is, amilyen mértékben tűzveszélyesek a biztosításra kerülő objektumok. A kategorizálást és a felértékelést biztosítási szakemberek közbenjöttével végezték abból a célból, hogy a főváros, alapos mérlegelés után, megállapíthassa, *nem lenne-e kívánatos az ezidőszerint érvényben lévő biztosítási szerződéseket revizió alá venni, még pedig úgy, hogy a túlzott értékeléseket leszállítsák, illetőleg sok esetben egyes tárgyakat teljesen kivonjanak a biztosítások köréből.*

Az eddigi megállapítások szerint az a jelenség észlelhető, hogy *sok esetben jelentékeny mértékű túlbiztosítás történt,* de, természetesen, csak akkor lehet a kérdésben majd teljesen tisztánlátni, ha nem részadatok, hanem az egész anyag ismeretessé válik. A törvényhatósági bizottságnak mindenesetre még a nyári szünet előtt módjában lesz azzal a kérdéssel foglalkozni, *kívánja-e a legutóbb megkötött biztosítási szerződések eredeti formában való fenntartását, vagy pedig részben, vagy egészben rá akar térni a városi önbiztosítás rendszerére.*

SZILÁGYI ELEK késáru-üzeme
Gyártja az összes hentes, mészáros és bélipar-ban használatos késeket, viszonteladók részére
Budapest, VIII., Gólya-u. 41. Tel.: 34-8-93

Lantos Mihály
építőmester
V., Váczi-út 34. — Telefon: 93-6-52

GERŐ LÁSZLÓ
XIV., Columbus-u. 14.
TELEFON: 97-5-29.
vízvezeték, központi fűtés, egészségügyi berendezések és épület-bádogos munkák vállalata.

Zörejmentes a szab. GÖMBANTENNA
Tetőantenna . . . . . P 6·50
Szabadantenna talpazattal . . . . . P 10·50
MOLNÁR és MÓZES Budapest, VI., Eötvös-u. 37. Tel.: 23-6-47
Viszonteladókat keresünk
Vidékre utánvét mellett csomagolásért nem számítunk

CUSTODIS ALPHONS
MÉRNÖKI IRODA ÉS ÉPÍTÉSI VÁLLALAT IPARI BERENDEZÉS RÉSZÉRE
ALAPÍTÁSI ÉV 1876
BUDAPEST, V. KER., NADOR-UTCA 19. SZ.
TELEFON: 12—0—07
Gyárkéményépítés, Gőzkazánbefalazás, Ipari kemencék építése és tervezése

„SANIT F" habarcs- és beton vízhatlanító
Gyártja Posnansky és Strelitz R. T.
aszfalt-, fedéllemez- és kátrányvegyitermék-gyár
Központi iroda Budapest, V., Sólyom-utca 13.
Telefon: 22 8-29, 28-2-85

SCHÄFFER KÁROLY
OKLEVELES MÉRNÖK
Vasút-, út-, betonépítési vállalkozó, kövezőmester
Budapest, IV., Petőfi Sándor-u. 16. Tel.: 897—85

SZÉKELY KÁROLY
OKL. MÉRNÖK, ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
Budapest, XI., Budafoki-út 41/b. Tel.: 59-6-73

TENCZER JÓZSEF elektrotechnikai vállalata
Budapest, VIII., Horánszky-u. 2.
TEL.: 43-3-61.

MIKES és BRAUN OPTIKAI CIKKEK NAGYBANI RAKTÁRA
Magyar gyártmányú TITÁN hőmérők vezérképviselete
BUDAPEST, VI., PODMANICZKY-UTCA 27. SZÁM
(Teréz-körút sarok) Telefon 23-2-49

MOLNAR KALMAN
DISZMŰ-BÁDOGOS, GÁZ- és VIZVEZETÉK SZERELÉSI VALLALKOZÓ
Budapest, VIII., József-körut 69. (Pál-utca 6—8.)
Telefon: 35-7-91. Speciális hőszigetelő lemezburkolatok készitője.

Tisztítórongy és Textilhulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46.
Tisztítórongyok legjobb kivitelben!
Telefon: 96-1-75.

TEISZLER GYULA
írógépkellékek, irodai szerek, papír- és grafikai cikkek készitési és szállitási vállalata
Budapest, VI., Aréna-út 140.
Telefon: 920-78.

TRAUB ÖDÖN
aszfalt, szigetelő, tetőfedő vállalata
Budapest, X., Rezső-tér 3. Telefon: 41-1-65

PETIK JÁNOS
épületbádogos munkák vállalata
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 14. SZ.
Telefonszám: 18-8-81 és 92-0-75.

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
építőanyag ipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám.
Telefon: 23-0-71, 10-3-59, 14-1-53
Cementgyár: Lábatlanban . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8.000.000 drb.

Liber Endre alpolgármester

nyilatkozik a Fővárosi Hirlapnak

a végleges állások jelentékeny szaporításáról és a létszámcsökkentés túlzott rémhíreiről

Kultúrpolitika és művészpártolás

A státusrendezéssel kapcsolatban, annak ellenére, hogy a fővárosnak ezzel a kérdéssel foglalkozó felelős tényezői ismételten kijelentették, hogy a főpolgármester elé kerülő javaslat egyáltalán nem tartalmaz a tisztviselőtársadalomra vonatkozóan aggodalmat keltő megállapításokat, *újra meg újra felütik fejüket a rémhírek.* A legutóbbi napokban például *arról beszéltek, hogy a székesfőváros vezetősége a státus-javaslat életbeléptetésével egyidejűleg elbocsátja mindazokat az alkalmazottakat, akik sem a végleges tisztviselői státusban, sem az ideiglenes hivatalnokok létszámában nem foglaltatnak.* Ez a megállapítás egyértelmű lenne azzal, hogy a székesfővárosnak nélkülöznie kellene az igen nagyszámú havidíjas, hetijegyzékes és napibéres munkaerők tevékenységét, de jelentené azt is, hogy például kenyér nélkül maradnának azok a gyakornokok is, akiket a diplomás ifjúság soraiból 1934 folyamán felvettek.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa annak ellenére, hogy egy pillanatig sem adtunk hitelt ezeknek a koholmányoknak,

Liber Endre

alpolgármesterhez

fordult, aki az üggyel kapcsolatban a következőket jelentette ki:

— A státusrendezési javaslat során

egyáltalában nincs tervbevéve a havi-, heti- és napijegyzékes alkalmazottak létszámának jelentékenyebb mérvű csökkentése.

Ellenkezőleg: a státusjavaslat azt a célt szolgálja, hogy ugyanakkor, amikor a székesfőváros közületének érdekeit tartja szem előtt,

figyelemmel legyen az alkalmazottak helyzetének állandósítására is.

Minden olyan értesülés, amely arról szól, hogy a főváros a státusrendezés kapcsán alkalmazottainak tekintélyes részét elbocsátani szándékozik, *teljesen légbőlkapott,* amellett azonban észszerűtlen is, mert aki csak kissé is járatos Budapest adminisztrációjában, jól tudja, hogy ha az alkalmazások terén a kényszerítő körülmények következtében mutatkozik is bizonyos kisebbmérvű létszámfelettiség, ez egyáltalán nem jelenti azt, hogy valamennyi munkaerőnk munkabírását ki ne használnók.

— Ma egészen más ugyanis a helyzet, mint például húsz esztendővel ezelőtt volt, mert részben a háború folyamán, részben a háborút követő időkben az ellátásra váló feladatkörök igen jelentékeny mérben szaporodtak meg és a megfelelő tevékenység ellátása egyáltalán nem lett volna lehetséges, ha a székesfőváros nem bővíti a státusba sorolt alkalmazottak létszámát. Hogy csak a legfontosabbat említsem, az elmult időkben jóformán ismeretlen fogalom volt a szociálpolitikai tevénységnek az a mérve, amelyre bennünket az elnehezülő viszonyok kényszerítettek. A IX. ügyosztály régi tevékenysége kimerült a közjótékonysági ügyek intézésében, *ma azonban a szociálpolitikai természetű feladatok megoldásán van a hangsúly,* ami egészen természetes is.

— Egyetlen tisztviselőnknek sem kell tartani attól, ha munkáját komolyan és képességeihez mérten elvégzi, hogy a státusrendezési javaslat életbeléptetése miatt jelenlegi helyzetéhez viszonyítva előnytelenebb sorsba jut.

Ellenkezőleg, a helyzet az, hogy a státusrendezést éppen azért csináljuk meg, mert meg akarjuk szüntetni a tisztviselők és egyéb alkalmazottak életére gyakran ránehezedő bizonytalanságot, ezt pedig elsősorban úgy lehet elérni, hogy

az eddiginél jelentékenyen több végleges állást szervezünk.

A státusrendezési javaslatokat már hetekkel ezelőtt teljesen elkészítettük és a közigazgatási alkalmazottakra vonatkozó státuson kívül a főpolgármester úr elé kerültek *az üzemi alkalmazottak státusának megteremtésére vonatkozó elgondolások is.* Arra való tekintettel, hogy a székesfőváros szanálására kijelölt két esztendős határidő június végével letelik,

a státusrendezési előterjesztések megvitatása és életbeléptetése sem fog június végén túl húzódni.

Az természetesen lehetséges és valószínű, hogy Budapest ezidőszerinti anyagi helyzetére való tekintettel *a státusrendezést nem fogjuk egyszerre keresztülvinni,* a vonatkozó alapelveket azonban ebben az esetben is végleges hatállyal fogja megállapítani a főpolgármester.

Munkatársunk ezután az iránt érdeklődött *Liber* alpolgármesternél, hogy *közművelődési és kultúrális vontakozásokban milyen programot tart a legközelebbi jövendőben megvalósítandónak a székesfőváros. Liber* Endre erre a kérdésünkre a következő választ adta:

— Kultúrpolitikánk megszokott keretekben való folytatása elé súlyos akadályokat gördített a beállott gazdasági válság.

Ebben az esztendőben fordul elő hosszú idő óta először az, hogy nem tudunk komolyabb összegeket áldozni a művészetek pártolására.

Természetesen nagyon fájlaljuk, hogy ebbe a helyzetbe kerültünk és ha arra nincs is módunk, hogy a költségvetés kellő körültekintéssel összeállított keretein ezekben a vonatkozásokban jelentékenyen tágíthassunk, mégis *arra törekszünk, hogy a képzőművészet a kellő pártolás hiánya miatt további vérveszteségeket ne szenvedjen.* A székesfőváros közönsége az 1936. esztendőben nem képes arra, hogy tetemes összegekért vásároljon akár a legkiválóbb művészektől is,

minden alkalmat megragad azonban arra, hogy a társadalom különböző köreiben felmerülő olyan akciókat, amelyek végeredményben a művészek sorsának előbbrejutását célozzák, a maga részéről is támogasson.

Arra gondolunk, hogy *a különböző egyesületek, bajtársi alakulatok manapság is foglalkoznak emlékművek létesítésével,* amelyeket azonban anyagi erőik elégtelensége miatt *önmaguk megvalósítani nem tudnak.* Ilyen esetekben *a székesfőváros a legritkábban zárkózik el a hozzá intézett kérelmek elől,* ami viszont egyértelmű azzal, hogy ha közvetlenül nem is képes az esztendők hosszú sora óta megszokott keretek között a művészek segítségére sietni, *közvetett formában mégis szolgálni tudja érdekeiket.*

— Az ország fővárosa teljes mértékben tudatában van annak, hogy a sokat emlegetett kultúrszínvonal maradéktalan fenntartása és továbbfejlesztése nemcsak budapesti, hanem országos viszonylatban is páratlan jelentőségű. Ezt az elvet szem elől sohasem tévesztjük és éppen ennek szolgálatában igyekszünk mindent megtenni arra vonatkozóan, hogy a különböző művészeti ágak támogatása meg ne szűnjék, illetőleg, hogy a kulturális vonatkozású kérdésekben mindenkor segítő közreműködést tudjunk tanusítani.

MODERNIZÁLJÁK A KÖZKÓRHÁZAKAT

A főváros 700.000 pengőt fordít az idén a kórházak időszerű átépítésére és karbantartására

Elkészült a legszebb munkaprogram: a székesfőváros közkórházaiban elvégzendő átépítési, bővítési és karbantartási munkálatok terve. A közegészségügyi ügyosztálynak a költségvetés keretében sikerült *700.000 pengőt megszerezni idei építési programjának keresztülvitelére.* Bizonyára nem könnyen, de ellenállhatatlan érvekkel az egészségügy, az embermentés jegyében, hogy ebben az évben is tovább haladjon felfelé ívelve az a vonal, amely Budapest egészségügyi kulturájának hatalmas fejlődését mutatja.

Az idei program fedezetére szolgáló 700.000 pengőből a jelentős tatarozási munkák mellett sok olyan építkezés és átalakítás is történik, ami a közkórházak további modern fejlődését biztosítja.

Ezekről a munkálatokról megkérdeztük

Salamon Géza dr.

tanácsnokot,

a közegészségügyi ügyosztály vezetőjét, aki, végigvezetve a közkórházak egész során, a következőket mondta:

— A közkórházak 1936. évi költségelőirányzatának bemutatása kapcsán már bejelentettem, hogy *kórházi osztályaink modernizálási és jókarbahelyezési munkálatait ebben az évben is folytatni fogjuk.* Kórházaink a folyó évre előirányzott modernizálási és tatarozási programját a műszaki osztály bevonásával most elkészítettük. Ezek szerint *ezekre a munkákra a folyó évben összesen közel 700.000 pengőt fogunk fordítani.* Az egyes kórházainknál a következő munkák elvégzését vettük tervbe:

A SZENT RÓKUS KÓRHÁZBAN:

— Megkezdjük a *különszobáknak egy épületrészben történő összevonását.* Ennek első részleteként az eddigi orvosi szobákat, amelyek egy önálló folyosórészt foglalnak el, különszobákká alakítjuk át 14.000 pengő költséggel. Folytatjuk a kórház W. C.-inek modernizálását 8500 pengő költséggel. *Teljesen tatarozzuk és átépítjük a II. sebészeti osztályt* 20.000 pengő költséggel. Ezeken a munkálatokon kívül végezzük el a szokásos karbantartási és felszerelési munkákat, esőcsatornáknak a javítását, tetőzet kicserélését, a folyosóknak burkolását, az ablakkereteknek kicserélését, meszelését, mázolást, stb. A munkálatok összköltsége a Szent Rókus kórháznál 70.000 pengőt tesz ki, amihez még hozzájárul a gépészeti munkák költsége, kb. 35.000 pengő. *Az összköltség tehát ennél a kórháznál 105.000 pengő lesz.*

— *A Szent Rókus kórház fiókkórházainál* a szokásos karbantartási munkálatokra összesen 28.000 pengőt fordítunk.

A SZENT ISTVÁN KÓRHÁZBAN:

— *Teljesen átmodernizáljuk a sebészeti osztályt 55.000 pengő költségen.* Folytatjuk a pavillonoknak átfedését, az idén a gyermekosztályt fogjuk új tetővel ellátni 6000 pengőért, kitatarozzuk a gépházat, számos kórtermet meszelünk és mázolunk. A kórházhoz csatolt új területet csatornázzuk és közművekkel látjuk el. Ennek kapcsán kitelepítjük a kórház belső területéről a növényházakat és a tennispályát s mindezeket a most említett új területre visszük át. A kórháznál az építészeti munkákra 72.000 pengőt, a gépészeti munkákra 46.000 pengőt, *összesen tehát 118.000* pengőt fogunk fordtiani.

A HORTHY MIKLÓS KÓRHÁZBAN:

— A fertőtlenítő berendezést, amely eddig a tüdőbetegosztály alatt volt s felszálló gőzével a betegeket zavarta, 35.000 pengős költségen külön épületben helyezzük el. A tüdőbetegek napozó terraszait védő ponyvával szereljük fel. Az orvosi ebédlőt kiemeljük a kórtermek közül, a kórház röntgenhelyiségét pedig kibővítjük. A kórház összes munkái *83.000 pengőbe kerülnek.*

AZ UJ SZENT JÁNOS KÓRHÁZBAN:

— A súlyos sebészeti betegek elkülöníthetése céljából külön helyiségeket létesítünk, modernizáljuk az I. belosztályt és itt több új különszobát is létesítünk. A tüdőbetegpavillonoknak szigetelési munkálatait folytatjuk és az A-pavillon 6 napozó terraszát átépítjük. A főzőkonyha sütőit és a kazánház berendezését felújítjuk, stb. Az építészeti munkákra 82.000 pengőt, a gépészetire 55.000 pengőt, *összesen tehát 137.000 pengőt* fordítunk.

A SZENT MARGIT FIÓKKÓRHÁZBAN:

— Tatarozásra *12.000 pengőt* költünk.

A SZENT LÁSZLÓ KÓRHÁZBAN:

— Folytatjuk az ideiglenes fabarakkok átépítését és a folyó évben, minden valószínűség szerint, *az utolsó barakk is el fog tűnni.* Az OTI-kölcsönből épülő új elkülönítő-pavillon folyosóinak és kórtermeinek csempézésére további 15.000 pengőt fordítunk. Folytatjuk az utak, betegpavillonok javítását és az esőcsatornák, stb. pótlását. Ezekre a munkákra összesen *160.000 pengőt* fordítunk.

— Amint ebből a munkaprogrammunkból is kitűnik, minden erőnkkel azon vagyunk, hogy közkórházainkat, a székesfőváros mai nehéz pénzügyi helyzete ellenére is, *nívón tartsuk, sőt azokat az orvostudomány fejlődésével párhuzamosan tovább is fejlesszük.* Minthogy továbbá ebben a munkaprogrammunkban igen sok kisebb munka is van, ezeknek a munkáknak a megindulása *a kisiparnak is jelentős munkaalkalmakat* nyujt.

LUTZ TOPÁNKON-PESTEN LAKHON ELISMERT ÁRGJOBB MINŐSÉGBEN
TELEFON JÓZSEF: 93-46
Lutz Ede és társa
LAKK- ÉS FESTÉKGYÁR R.T.
BUDAPEST VIII. ÖNÁCSY-UTCA 4. SZÁM.

LAPOSA ANDRÁS
KÁDÁRMESTER
VIII., Kálvária-tér 13. Telefon: 37-4-57.
Mosókonyha berendezések, hordók nagy választékban. Javítások olcsón.

LATHYRUS virágszalon
Budapest, IV., Veres Pálné-u. 10 — Tel.: 86-8-70
Koszoruk, cserépvirág, télikerti növény és kaktuszkülönlegességek
Városi tisztviselőknek 10% engedmény

Tetőszerkezetek, textiliák lángmentesítését vállalja „LION BRAND“ lángmentesítővel
EISNER GYULA drogeria laboratoriuma
Budapest, VI., Andrássy-út 37. Telefon: 28—5—34.

Események

Fővárosi Hirlap

Alapításának huszonötödik évfordulóját a FŐVÁROSI HIRLAP szeptember havában

nagyszabású jubileumi szám

kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek

A FŐVÁROSI HIRLAP legközelebbi száma, a várospolitika húsvéti szünetére való tekintettel, e hó 22-én, szerdán jelenik meg.

Harc a Budai Szinkörért

Még ki sem hült szegény Sebestyén Géza holttestе és máris megindult a kombinációk áradata arról, hogy kié lesz az egykor nagy színházigazgató csekélyke kis öröke: a Budai Szinkör bérlete. Bizony, szomorú körülmények között pusztult el ez a zseniális színházi ember, aki maga is ragyogó színész volt és akinek társulatai ezelőtt egy évtizeddel még négy színházban játszottak: a Városi Színházban, a Fővárosi Operettszínházban, a miskolci színházban és a Budai Színkörben. Most, hogy örök álomra hunyta le szemét, egyévi bérlete maradt örökségképpen a Budai Színkörben, ahol egyébként zárgondnok ül és amelynek kapuit talán még télen is ostromolják szegény Sebestyén Géza hitelezői, közöttük elsősorban egy csomó szegény színész-pária.

Erre a szomorú kis örökségre indult meg a kombinációk áradata, pedig egy teljes esztendő még elvitathatatlanul Sebestyén Géza özvegyéé és természetesen a Sebestyén Géza hitelezőié. De már hangos nyilatkozatok jelennek meg arról, hogy mi lesz egy esztendő mulva. A nyilatkozók között a legenergikusabb a különben tiszteletreméltó Színész Szövetség, amely miután néhány rosszul sikerült színész-sztrájkot hallgatólagosan támogatott, most úgylátszik, már a városházán is dirigálni szeretne. Általában a Budai Színkör kérdésében úgy beszélnek érdekeltek és érdeklődésre jogosulatlanok, mintha a városháza nem is volna a világon, mintha a Budai Színkör nem is volna Budapest székesfőváros közönségének a tulajdona, hanem annak sorsát a Színész Szövetség döntené el.

Idejekorán fel kell szólalni ez ellen, annyival is inkább, mert a főváros színházai körül már éppen elég baj volt ahhoz, hogy a mostani esetben aztán a legnagyobb óvatossággal járjon el. A Színész Szövetség konkrét követelése egyébként az, hogy a Budai Színkört a nyomorgó színészet megsegítésére kell felhasználni. Mielőtt a részletekbe belemennénk, ez ellen az elv ellen maga ellen is tiltakoznunk kell. Budapest éppen eleget tesz a magyar színészekért, számos tanujelét adja testvéri szeretetének, de a Színész Szövetségnek nagyon jól tudnia kell, hogy a főváros közművelődési ügyosztályának ajtaján milyen tömegben kopogtatnak nyomorgó, állásnélküli, szegény színészek, akik egész életüket, egész pályájukat Budapesten töltötték el, öt és tizpengős segélyekért. Ha vannak színészek Magyarországon, akikért a fővárosnak áldoznia kell, akiknek nyomorát elsősorban kell enyhíteni, akkor ezek azok a színészek, akik egy életen át Budapest polgárságát mulattatták és Budapest polgárságának szereztek kultúrális élvezetet.

Most jön azután a Színész Szövetségnek, vagy annak egyik vezetőjének propoziciója, hogy úgy akarja megsegíteni a nyomorgó és nyilván állásnélküli vidéki színészetet, hogy az ország leggazdagabb városának legjobban kereső direktorát, a szegedi Sziklai Jenőt akarja beültetni a Budai Színkörbe. Úgy érezzük, hogy a színésznyomor enyhítésének sokkal hatásosabb eszközei is vannak, mint hogy a jól kereső szegedi direktor még többet keressen. Végeredményben pedig, ha a szegedi direktor Pestre hozza társulatát, akkor az igazán kultúrmagaslatán álló pesti közönség mégis csak vidéki színházba fog járni. De erről nem is beszélünk, csak egyszerűen konstatáljuk, hogy a kitűnő Sziklai Jenő nem képviselheti sem önmagában, sem társulatában a nyomorgó vidéki színészetet.

Végeredményben pedig a Színész Szövetség mint erkölcsi testület, természetszerűen fölemelheti szavát és föl is kell emelnie a nyomorgó vidéki színészek érdekében. Budapest székesfőváros polgármesterének azonban a mai nehéz viszonyok között az a kötelessége, hogy minden egyes intézményét a főváros számára jövedelmezővé tegye és a bérletet tökéletesen megbízható kezekbe juttassa. A Budai Színkör tehát nem lehet szamaritánus intézmény, hanem annak elsőrendű színháznak kell maradnia, úgy, ahogy azt az utolsó esztendőkben Sebestyén Géza vezette, aki a legnagyobb áldozatok árán, az ország határain túl is ismert nevű színészekkel játszott egész nyáron a budai közönség előtt. Ebből a nivóból a fővárosnak engednie nem szabad. Ha a kolduszszegény Sebestyén Géza a legnehezebb eszközökkel tudott elsőrendű színházat adni a budai közönségnek, akkor az új direktort úgy kell megválasztani, hogy azokból a tradiciókból, amelyeket valaha a nagynevű Kreesányi Ignác, majd legutóbb a derék Sebestyén Géza megalapítottak, egy hajszálnyit sem engedjen. A fővárosnál többet szociális segítésre a viszonyokhoz mérten, még a magyar állam sem áldoz. A szegény, nyomorgó színész sem idegen a főváros portáján, de a szociális nyomor enyhítését egy pillanatig sem szabad összetéveszteni egy kultúrális intézmény nivójának megtartásával, vagy eldobásával.

A főpolgármester meggyógyult és újra elfoglalta hivatalát. *Sipőcz* Jenő dr. főpolgármester az elmúlt héten hülés következtében gyengélkedett és emiatt kénytelen volt néhány napig a lakásán tartózkodni, ahol azonban *Csanády* Gusztáv dr, a főpolgármesteri hivatal vezetője állandóan tájékoztatta a városháza aktuális eseményeiről. A főpolgármester közben teljesen felgyógyult és hétfőn már ismét megjelent hivatalában.

Husvéti szünet a városházán. Szombaton délben megkezdődött a városházán a szokásos húsvéti szünet. *Szendy* Károly polgármester néhány napos szabadságát részben a Dunántúlon, részben Ausztriában tölti. *Lamotte* Károly alpolgármester külföldre utazott pihenőre. A tanácsnokok közül is többen a fővárostól távol töltik a húsvéti szabadságidőt. A városháza ügyeit most *Liber* Endre helyettes polgármester vezeti. Szünetel az önkormányzat minden szerve is. Egyetlen szakbizottsági ülést sem tűztek ki, úgyhogy a városháza munkás élete csak a húsvét utáni nopokban indul meg.

Varsó polgármestere meghivta Szendy Károlyt. Jan *Starzinsky* varsói polgármester, aki 1935-ben a *Nemzetközi Vásár* idején feleségével együtt több napon keresztül tartózkodott a magyar fővárosban, rendkivül meleghangú levelet küldött *Szendy* Károly polgármesternek, ebben megismételte budapesti tartókodása alkalmával tett meghivását és arra kérte a polgármestert, hogy *hitvese társaságában május második felében tisztelje meg látogatásával Varsót.* A polgármester még nem döntött a meghivás elfogadásáról, valószínűen azonban eleget tesz annak és május utolsó hetében többnapos tartózkodásra Varsóba utazik.

Némethy Károly tanácsnok az európai városok zürichi kerekasztal-konferenciáján. Az európai városok junius 8- és 13-ika között Berlinben és Münchenben kongresszust tartanak. A kongresszusra *Némethy* Károly dr. tanácsnok két előterjesztést küldött be, amely rendkívüli figyelmet keltett a kongresszusnak Brüsszelben székelő állandó bizottságánál. Most, hogy a nyári kongresszus előkészítésére a vezetőség *Zürichbe* kerekasztal-konferenciát hívott össze, az értékes előterjesztések hatása alatt meghívták *Némethy* Károly tanácsnokot is, hogy vegyen részt az előkészítő tanácskozásokon. Némethy Károly, aki a fővárost és a *Magyar Városok Szövetségét* is képviseli, a kongresszus elé indítványt terjesztett, hogy a közigazgatási tisztviselők látókörének tágítása céljából intézményesen vezessék be az egyes államok között a tisztviselői csereakciót. A városok nemzetközi kongresszusa nagy szimpátiával fogadta az indítványt és elhatározta, hogy az eszmét meg is valósítja. A zürichi konferencián, ahova Némethy Károly elutazott, a csereakció terve is tárgyalásra került.

Felkay Ferenc tanácsnok előadása a bécsi rádióban. A budapesti pedagógusok kétszázötven tagú csoportja utazott az elmúlt hét végén Bécsbe, az ottani tanügyi intézmények és iskolák tanulmányozására. A pedagógusokkal együtt utazott *Felkay* Ferenc dr. tanácsnok is, aki szombaton este a bécsi rádióban előadást tartott a székesfőváros iskoláiról.

Házasság. *Szviezsényi* Zoltán dr. miniszteri tanácsos, a Gyógyhelyi bizottság igazgatója és neje leánya, *Etelka*, április 4-én házasságot kötött *Preitensteiner* Ottó, a Henger Antal ezüstárugyár beltagjával a Thököly-uti Szent Domonkos templomban.

Közeli döntés előtt a nemzeti stadion ügye. A nemzeti stadion megvalósításának fontosságát a magyar sport vezető férfiai már körülbelül két esztendő óta hangoztatják. 1935-ben a vélemények alapján valóságos *stadion-láz* vett erőt az embereken és úgyszólván nem múlt el hét, hogy ne jött volna egy-egy kerület lakossága azzal az ötlettel, hogy *a nagyszabású sportintézmény legalkalmasabban saját területén lenne elhelyezhető.* Később elaludt a kérdés, a legközelebbi multban azonban egyrészt *Kelemen* Kornél, az *OTT* elnöke, másrészt *Szendy* Károly polgármester *ismételten az érdeklődés homlokterébe állította az ügyet.* Értesülésünk szerint a stadion felépítése most már rövidesen nyugvópontra jut, mert a beérkezett szakértői vélemények szerint voltaképpen három terület közül lehet kiválasztani a legmegfelelőbbet. Az egyik elképzelés szerint Angyalföldre, a *Krausz-Mayer*-féle telkek helyére kerülne a stadion, a másik felfogás *a régi lóversenytér területét* tartja a legalkalmasabbnak, a harmadik viszont a Rómaifürdő területén levő *aranyhegyi megoldás* mellett kardoskodik. Az *Országos Testnevelési Tanács* május folyamán kíván ebben az ügyben végleges döntést hozatni.

Idegenforgalmi események. Az Idegenforgalmi Érdekeltségek Szövetsége legutóbbi ülésén két olyan előadás hangzott el, amely fontos és érdekes új adatokat tartalmazott a magyar idegenforgalomról. *Tasnády-Szücs* András dr. elnöki beszéde után *Markos* Béla dr. a székesfővárosi Idegenforgalmi Hivatal h. igazgatója tartotta „Idegenforgalmi eredmények és tanulságok" címmel az előadást, amelynek adatai szerint Budapest szállodáiban és penzióiban 1935-ben 220.265 bel- és külföldi idegen 741.512 napot töltött. Magyar vendégeink száma 87.176 volt, akik 234.356 napot töltöttek itt, külföldi vendégeink 133.089-en érkeztek 507.159 napra. Az 1934. évi eredménnyel szemben *az összes érkezők száma 9 százalék, az összes tartózkodási napok száma 23 százalék emelkedést mutatott, a belföldi érkezők száma 5 százalékkal csökkent, külföldi vendégeink száma azonban 20 százalékkal, tartózkodási napjaik száma pedig 32 százalékkal emelkedett.* Ezzel a 32 százalékkal szemben *Bécsben* csak 3, *Prágában* 9, *Karlsbadban* 4, *Svájcban* 0.5, *Jugoszláviában* 2 százalék emelkedés mutatkozott és *Anglia* is csak 10 százalék emelkedésről számolt be az ezüstjubileum esztendejében. A Magyarországot meglátogató külföldiek forgalmából *32,543.338 pengő jutott bevételként fizetési mérlegünk aktiv oldalára,* mig a hivatalos becslés szerint a külföldet látogató magyarok által elköltött összeg 30,600.000 pengőre becsülhető. Igy *elérkeztünk idegenforgalmunk ahhoz a pillanatához, amikor a magyar idegenforgalom közel 2,000.000 pengő aktiv szaldot tud felmutatni.* Az örvendetes eredményeket feltáró előadás után *Mészáros* Győző, a budapesti kávés ipartestület elnöke, *a kávés ipar válságos helyzetéről* beszélt és *új kávésipari szabályrendeletet* sürgetett. 1914-ben 400 volt a kávéházak száma, ma pedig 180. Budapestet valamikor *a kávéházak városának* nevezték, most a *kifőzések városává* süllyed, ha kellő reformok nem jönnek. — A magyar kormány a Nagybritannia és Északirország Egyesült Királyság, az Ir Szabadállam, valamint Kanada, Ausztrália és Ujzeeland dominiumok állampolgáraival szemben a vizumkényszert április 30-ig felfüggesztette. A kormány a vizumkényszer felfüggesztésének hatályát most további hat hónappal, *október 31-ig meghosszabbította.* — A főváros Idegenforgalmi Hivatala nagyarányú előkészületeket tett a várható husvéti idegenforgalom lebonyolítására. Bécsből érkezett jelentés szerint *Ausztriából többezer főnyi husvéti vendégre van kilátás.* Az IBUSz társasutazásai és cserevonatai *Olaszországból* és *Németországból hoznak sok turistát,* úgy, hogy *husvétra rekord-idegenforgalom várható.*

A Községi Lóhusüzem uj igazgatója. Mint ismeretes, *Járitz* Gyula, a *Községi Lóhúsüzem* hosszú esztendőkön át volt igazgatója június 1-én nyugalomba vonult. Értesülésünk szerint már intézkedés történt utódjáról, amennyiben *Mosch* Béla királyutcai élelmiszer nagykereskedőt nevezték ki erre a pozicióra. Emlékezetes még, hogy amikor a *Reich* Samu, a *Községi Élelmiszerüzem* vezérigazgatója megvált állásától, egy ideig *Mosch Béla* is szerepelt a vezérigazgató utódáról szóló kombinációkban.

Dunafüred—Százhalombatta állomás megnyitása. A M. kir. Folyam- és Tengerhajózási Rt. közli, hogy Dunafüred—Százhalombatta állomást folyó évi április hó 5-étől kezdve az összforgalom számára megnyitja. Nevezett állomást a Budapest és Mohács között naponkint közlekedő személyhajók a már korábban kiadott menetrend szerint fenti naptól kezdve érinteni fogják.

Jobb későn, mint soha! Kedvező sorsfordulat nem maradhat el annak az életében, ki megérti az idők szavát, fokozott munka mellett kiküszöböli az előítéletet, a bizalmatlanságot és hoz egy kis áldozatot, vesz még ma egy osztálysorsjegyet, miáltal megszerzi a reménységet, mely buzdit, serkent egy jobb jövő és boldogság iránt. Köztudomásu, hogy milyen sokan lettek gazdagok az utóbbi hetekben, mert nyertek az osztálysorsjátékon. Ezentul még nagyobb a lehetőség! Április 17-én kezdődik az uj szenzációsan megjavitott osztálysorsjáték, tehát ne szalassza el az alkalmat!

Április 9-én és 16-án délután fél 3 órakor

Ügetőverseny

Becér Sándor VÉSNÖK MESTER
V., Gr. Tisza István-út 5. sz. ● Telefon: 83-4-89
szivacsalátétes **BÉLYEGZŐJE**
tartós, szép és tiszta

CZUCZOR LÁSZLÓ
ÉPÍTŐMESTER
BUDAPEST
II., Török-utca 4
Telefonszám 574-23

HOFER műszaki, olaj és villamossági k. f. t.
Budapest, VII., Király-utca 55. sz.
Szállít 1-a minőségben előnyösen: gép- és hengerolajat, gépszíjat, astbest- és gumiárut, tömítéseket, szerszámokat és az összes **műszaki cikkeket.** Tel.: 45-3-15.

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, V., KLOTILD-UTCA 3.
Telefonszám: 25—5—54, 25—5—55 és 25—5—56

Gazdasági Értesítő

Két kivételes jubileum

Halász Manó és Gergely Tódor ötven esztendeje a magyar gazdasági élet szolgálatában

Munkában, még hozzá vezető helyen végzett munkában eltöltött félévszázad olyan hosszú időnek tűnik, hogy szinte azt érezzük: itt már nem érvényes a számok logikája. Az ilyen félévszázad *több mint ötven esztendő*. A sorsnak, az életnek egész rendkívüli adománya a munkakészség, a testi és szellemi frisseség, a fürgeség, az agilitás akkor, amikor napjaink már átvezettek a tiszteletreméltó férfikorba. A krónikás most egyszerre a sorsnak két ilyen ritka kegyeltjéről emlékezhetik meg: mind a kettő a magyar közgazdasági életnek közismert és mindenféle módon elismert kiválósága. Mindkettő most érkezett el *nem az életének, hanem munkásságának ötven esztendős fordulójához.* Olyan ritka és imponáló találkozása ez kivételes életsorsoknak, hogy pillanatra meg kell állnunk az érdekes dátum mellett.

*

Szombaton töltötte be pénzintézeti tevékenységének, megszakítás nélkül ugyanannál a vállalatnál való működésének félszázados évfordulóját *Halász* Manó kormányfőtanácsos. Ötven esztendővel ezelőtt, 1886-ban lépett *Halász* Manó a *Magyar Általános Takarékpénztár* kötelékébe, mint tisztviselő, *jelenleg pedig ugyanennek az intézetnek helyettes vezérigazgatója.* Ez a munkásság, ez a karrier, ez a pozíció önmagában érthetővé teszi, hogy ünneplésében *résztvett az egész magyar gazdasági élet. Halász* Manó jubileuma azonban nem olyan esemény, amely egyedül a gazdasági élet benfenteseit érdekli. Amilyen ritka a jubileum, olyan *ritka és példát mutató a jubiláns egyénisége.* A köztudatban a bankigazgató tipusa együtt jár valahogy bizonyos kíméletlen, rideg hozzágondolással és éppen ez az a pont, ahol *Halász* Manó tudásán és gazdasági érdemein *túl* mutatott fel *tiszteletreméltó és nagyvonalú belső emberi értékeket.* Mesterségébe bele tudta vinni a *nobilitás szellemét, a közérdek és a jó erköles szolgálatát, ugyanekkor pedig a gazdasági etika mindenekfölött való tiszteletét és érvényesítését.* Tudva, hogy a magafajta embernek külön kötelezettségei vannak a közzel szemben, egész rendkívüli elfoglaltsága és munkássága mellett *25 esztendőn át vállalta Budapest polgárságának képviseletét a város parlamentjében, mint törvényhatósági bizottsági tag.*

Vállalatának úgyszólván valamennyi osztályában működött. Tehetsége, szorgalma és szervező ereje csakhamar előre vitte pályafutásán: 1903-ban *cégvezető*, 1906-ban *aligazgató*, 1908-ban *igazgató*, majd 1911-ben *ügyvezető igazgató* lett. A háború után, 1927-ben került *az intézet igazgatóságába*, mígnem *a múlt esztendőben érdemeinek elismeréséül helyettes vezérigazgatóvá nevezték ki.*

A *Magyar Általános Takarékpénztár* igazgatósága, felügyelőbizottsága és tisztikara szombaton este ünnepelte *Halász* Manót a Gellért-szállóban. Az ünnepeltet először *Horváth* Lipót dr., a *Magyar Általános Takarékpénztár* elnöke üdvözölte, majd *Beöthy* László a felsőház alelnöke, *Ripka* Ferenc dr. ny. főpolgármester és *Teleki* János gróf orsz. képviselő. A tisztikar nevében *Gergely* Gyula igazgató és *Turmayer* Gyula igazgató, a vidéki fiókok és affiliációk nevében *Meskó* Béla igazgató, a takarékpénztár érdekkörébe tartozó vállalatok nevében pedig *Szende* Péter Pál dr., a *Magyar Általános Ingatlanbank Rt.* ügyvezető igazgatója üdvözölte a jubilánst.

*

A magyar gazdasági élet első soraiban végzett munka másik kiválósága, aki ugyancsak ötven esztendeje kezdte el a komoly alkotó munkát: *Gergely* Tódor kormányfőtanácsos, az *Első Magyar Általános Biztosító Társaság* vezérigazgatója. Nála még nem egészen aktuális a jubileum, mert csak novemberben érkezik el az ötvenesztendős fordulóhoz, amelyet *azonban sajnálatosan előre tudott meg a magyar gazdasági élet;* amennyiben *Gergely Tódor váratlanul, meglepetésszerűen bejelentette vállalata igazgatóságának, hogy nyugalomba kíván vonulni.*

Amennyire érthető emberileg, hogy félszázados munka után a jubiláns számot tart a pihenésre, annyira fájdalmasan érintette ez az elhatározás a vezetése alatt álló intézetet, amelynek *hatalmas fejlődése, virágzása elválaszthatatlanul összeforrott Gergely Tódor egyéniségével és munkásságával.* Bár az igazgatóság minden lehetőt elkövetett, hogy szándékától eltérítse, egyelőre csak annyit sikerült elérni, hogy *Gergely* Tódor *továbbra is megtartja igazgatósági tagságát*, mind a Magyar Általános Biztosító Intézetnél, mind pedig a konszernhez tartozó intézeteknél, hogy ilymódon *irányító tekintélye tovább szolgálja a vállalatok fejlődését.* Tényleges nyugdíjbavonulása egyébként január 1-én történik csak meg, amikor is utódja *Balabán* Imre, az intézet jelenlegi ügyvezető igazgatója lesz.

Ötven esztendeig dolgozott *Gergely* Tódor a biztosítási szakmában és ebből *harmincnyolc esztendőt súlyosan felelősségteljes vezető helyen;* szinte emberfeletti feladatot töltött be. Nem szabad elfelejtenünk, hogy ebbe az időbe esnek *a biztosítási ügy legkritikusabb évei:* háború, forradalmak, infláció, tehát *az egykori építés* után még *az újjáépítés* százszor nehezebb gondját is vállalnia kellett. Ezenkívül mint a *Biztosító Intézetek Országos Szövetségének* elnöke, *Gergely* Tódor még külön hatalmas munkát végzett azáltal, hogy intézetének problémáit messze túlhaladó kérdésekben exponálta magát akkor, amikor *erélyes, szókimondó agilitásával úgyszólván megteremtője volt a biztosító intézetek tisztes magyar szellemének.* Nyugalombavonulása remélhetőleg nem jelenti azt, hogy *ez az örökké frissen lobogó agilitása és példamutatása megszűnik a magyar gazdasági élet eleven kovásza lenni.*

Április 21-én lesz a Községi Takarékpénztár közgyűlése

A főváros közgyűlése megválasztotta az igazgatósági helyek hivatalos jelöltjeit

A *Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár Rt.* április 21-én tartja évi rendes közgyűlését, amelyen az igazgatóság működési idejét *két évről háromra emeli fel.* A napirenden szerepel még *nyolc igazgatósági tag* választása, amely mindössze annyi változást hoz, hogy *Fáber* Fülöp helyére *Szentgyörgyi* Elemér dr.-t fogják új tagnak megválasztani. A felügyelőbizottsági tagoknál pedig *Erődy* Sándor helyére *De Sgardelli* Cézár kerül. A helyzet ugyanis az, hogy a főváros szerdai közgyűlésén megválasztották a hivatalos jelölteket. Igazgatósági tagok lesznek: *Mónus* Illés, *Morvay* Zsigmond dr., *Szakáll* Géza, *Szentgáli* Antal, *Szentgyörgyi* Elemér dr. és *Várkonyi* Kálmán dr. A felügyelőbizottság jelöltjei: *Ascher* István, dabasi *Halász* Lajos, *Pető* Ernő dr. és *De Sgardelli* Cézár. A választás tudvalevően azt jelenti, hogy *a törvényhatóság által beküldött jelölő listát a főváros közönségének kiküldöttei megszavazzák.*

Az angol hitelezők képviseletében az igazgatóság tagja lesz *Picker* Frigyes; az *Állatvásár* igazgatóságába pedig a hivatalos mezőgazdasági érdekeltség képviselőinek fenntartott egy igazgatósági helyre *Ébner* Jenő dr. kerül.

A mérleg egyébként *10,800,000* pengő alaptőke mellett *200,811* pengő nyereséget mutat ki. A *Községi Takarék* minden tétele *egészséges fejlődésről tanuskodik.*

Reményi-Schneller Lajos a fuzionált altruista bankok: az Országos Földhitelintézet vezérigazgatója

A parlament husvéti szünetét megelőző legutolsó ülésén *Fabinyi* Tihamér pénzügyminiszter benyujtotta

az altruista intézetek fuzójára vonatkozó javaslatot.

A javaslat lényege az, hogy kimondja az *Altruista Bank* és a *Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetének* egyesülését, amely új intézmény neve *Országos Földhitelintézet* lesz. Az új intézet vezérigazgatója *Reményi-Schneller* Lajos, aki *rendkívüli óvatossággal oldotta meg a pénzügyminiszter földhitelintézeti reformját* azzal a 20 millió pengős tőkével, amelyből *17 millió* üzletrész, *3 millió* pedig *tartalék.*

Ami a fuzió technikai lebonyolítását illeti, az új *Országos Földhitelintézet* megköti az üzletátvételi szerződést a jogilag és cégileg egyelőre különmaradó *Magyar Földhitelintézettel.* Ez a szerződés

átveszi a régi földhitelintézet összes aktiváit és garanciát vállal a passzivákért.

Ilymódon tehát *összesen három intézet fuzionál,* ezek tisztviselői kara teljesen összeolvad és *közös vezetés alá kerül.* Vezérigazgatója *Reményi-Schneller* Lajos országgyűlési képviselő lesz. A régi földhitelintézet eddigi vezérigazgatója, *Koós* Zoltán, az új nagyintézmény *egyik alelnöki* tisztségét tölti be, a *másik alelnökséget* pedig *Hunyady* Ferenc, aki eddig a KOF vezérigazgatója volt. Az *Országos Földhitelintézet* elnöke előreláthatóan *Pesthy* Pál, a *LEBOSz* jelenlegi elnöke lesz.

Küzdelem az áruházak és a gyári detailüzletek megrendszabályozásáért

A *Füszerkereskedők Egyesülete* május 10-re *naggyülésre hivta meg az ország összes füszerkereskedőit Budapestre,* hogy az áruházak túltengése ellen és az áruházi rendelet sürgetése érdekében felemeljék szavukat. *A gyülésen számos érdekképviselet és érdekelt kereskedői és ipari szakma vesz részt.*

Az áruházi küzdelemhez csatlakozik most *a gyárak detailüzletei ellen megindult mozgalom,* amelyben jelentős részt vesz a *Baross Szövetség.* Legutóbb feliratban fordult *Winchkler* István kereskedelemügyi miniszterhez, aki a Baross Szövetséghez intézett átiratában most bejelentette, hogy *„elkerülhetetlennek látszik, hogy a kereskedői panaszok orvoslásául a detailüzlettel is foglalkozó gyári vállalatok ellen hatósági rendszabályok lépjenek életbe."* Ilyen értelemben *hivta fel az iparügyi minisztert, hogy ezen a téren tegye meg a hatáskörébe eső intézkedéseket.*

Kereskedői körökben legutóbb különösen a *Stühmer*-gyár cukorkaüzletei, a *Pók* áruházak és az *Izsák rt.* festéküzletei ellen hangzottak panaszok. Az *Izsák rt.* ellen különben per is van folyamatban, amelyet egy festékkereskedő indított azon a címen, hogy a nagy fiókhálózattal dolgozó Izsák rt. reklámjaiban *a legnagyobb magyar festékkereskedelmi cégnek* tünteti fel magát. *Zsentkó* Gyula törvényszéki bíró elrendelte a bizonyítást a perben, amelynek az a pikantériája, hogy *Izsák József a festékkereskedők egyesületének az elnöke,* akinek feladata a festékkereskedők érdekeinek védelme lenne.

Közgyűlés a Pénzintézeti Központban. A *Pénzintézeti Központ* április 2-án tartotta dr. vitéz *Keresztes-Fischer* Ferenc ny. m. kir. belügyminiszter elnöklete alatt XIX. rendes évi közgyűlését. A közgyűlésen, amelyen a m. kir. pénzügyminisztert dr. *Iklódy Szabó* Andor miniszteri osztályfőnök képviselte, a budapesti és vidéki pénzintézetek kiküldöttei nagy számban jelentek meg. Dr. vitéz *Keresztes-Fischer* Ferenc elnök megnyitó beszédében kegyeletes szavakkal emlékezett meg dr. báró *Korányi* Frigyesről, a Pénzintézeti Központ elhúnyt elnökéről. Az igazgatóság jelentését, amelyet dr. *Pósch* Gyula vezérigazgató terjesztett elő és amelyhez dr. *Sárközy* Jenő, a Kecskeméti Kereskedelmi Iparhitelintézet és Népbank elnöke szólt hozzá, a közgyűlés tudomásul vette és megállapította az 1935. évi december hó 31-i mérleget, *amely 1,559.024.41 pengő tiszta nyereséget eredményezett.* A közgyülés *a pénzintézeti üzletrészek után* az alapszabályszerű *maximális 6 százalékos osztalékot*, a kincstári üzletrészek után pedig 4 százalékos osztalékot állapított meg. A közgyülés újra megválasztotta igazgatósági tagokká *Tormay* Bélát, a Postatakarékpénztár vezérigazgatóját és dr. *Kégl* Jánost, a Monorkerületi Takarékpénztár elnökét — akiknek megbizatása lejárt — megválasztotta a megüresedett választmányi tagsági helyekre dr. *Szende* Péter Pált, az Ingatlanbank Rt. igazgatóját és *Engel* Jánost, a Magyar-Cseh Iparbank Rt. vezérigazgatóját, a felügyelőbizottságba pedig új tagokként dr. *Löwe* Károly kincstári főtanácsost, a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete ügyvezető-igazgatóját, *Kovács* János kincstári főtanácsost, az Országos Központi Hitelszövetkezet ügyvezető-igazgatóját és dr. *Ferenczi* Lajost, a Magyar Jelzálog-Hitelbank ügyvezető-igazgatóját. A közgyűlés után *a Pénzintézeti Központ választmánya ülést tartott*, amelyen főként a pénzintézeteket érdeklő azokkal a kérdésekkel foglalkozott, amelyeket a gazdavédelmi rendeletek hoztak felszínre.

Nikopáll szipkában
Nikopáll betéttel
dohányozzon,

mert az egészségére ártalmas nikotin, pyridin, kátrány, gyanta stb. származékok ezáltal nem jutnak a szájba és a tüdőbe.

Minden dohánytőzsdében kapható!

1 elegáns bakelit szipka és 5 betét ára _ _ 1.50 P.
1 betét — mely 40 cigarettára elég _ _ _ 16 fillér.

Gyártja és forgalomba hozza:
„Nikopáll" k. f. t., Budapest, IV., Gerlóczy-u. 11. Tel. 89-2-30

VÁLLALKOZÁS

Június 15-ig kiírják a versenytárgyalást a Horthy Miklós-híd budai hídfőjének munkáira

A Közmunkatanács a Horthy Miklós-híd budai hídfőjének kialakítására pályázatot hirdetett, amelynek eredményeként, mint a *Fővárosi Hirlap* elsőnek közölte, *huszonkilenc pályaterv érkezett be*, közöttük sok nívós munka. A névaláírásos pályázaton a következők vettek részt: *Laurenzky* Gusztáv, *Puskás* Károly, *Sztojka* József, *Schömer* Ervin és *Horváth* Szabolcs, *Heim* Ernő, *Tóth* Kálmán, *Kronpecher* György, *Nagy* István és *Gyenes* János, *Schwitz* Lajos, *Lavotta* Gyula, *Bierbauer* Virgil, *Heischa* Károly és *Kommer* József, *Szijhegyi* László, *Lux* Géza, *Czinner* László dr., *Székely-Kovács* Ferenc, ifj. *Dávid* Károly, *Weichinger* Károly, *Sebestyén* Artur és Loránd, *Misley* Sándor, *Lichtmann* Győző, *Rottmann* Elemér, *Molnár* Farkas, *Kotsis* Endre dr., *Riedl* Béla, *Méhes* Emil, *Szabó* József, *Deli* és *Faragó*, *Lakatos* Kálmán.

A pályázatok felbontása után a zsűri négytagú szűkebb bizottságot küldött ki a pályatervek tanulmányozására és javaslattételre. *A döntés és a pályadíjak odaítélése előreláthatólag húsvét után megtörténik.*

A Horthy Miklós-híd építkezését a téli szünetelés után ismét megkezdték. A pesti hídfővel kapcsolatos építési munkákra, mint ismeretes, tizenhat ajánlat érkezett be. A budai oldal hídfőjének munkálataira majd *csak a most lejárt tervpályázat eldöntése után hirdetnek versenytárgyalást.* Mint a *Fővárosi Hirlap* illetékes helyen értesült, *ezt a versenytárgyalást június 15-ig ki fogják írni.* Az egész munka programszerűleg a jövő évben befejezést nyer, úgy hogy *az új híd 1937 szeptemberében átadható lesz a forgalomnak.*

Április 20-án foglalkozik a Közmunkatanács a Madách Imre-sugárút megnyitásának kérdésével. A belső Erzsébetvárosi ingatlantulajdonosok küldöttsége kereste fel *Bessenyey* Zénót, a Közmunkatanács elnökét, hogy a Madách-sugárút megnyitását megsürgesse. Kifejtették, hogy a mostani bizonytalan helyzetben sem építeni, sem tatarozni nem tudnak, nem jutnak hitelhez és az ingatlanok eladása sem lehetséges. *Bessenyey* Zénó kijelentette, hogy a Madách Imre-sugárút megnyitásának ügyét minden erejével dülőre igyekszik vinni. *A Közmunkatanács április 20-án ülést tart, amelyen ebben a kérdésben végérvényes elhatározás történik.* Tudatta a küldöttség tagjaival, hogy a *rendkívüli házadómentesség*, amely minden építési tevékenység rugója, *közvetlen rendezés előtt áll*, amire a pénzügyminiszterben meg van a kézség. Ezzel a Madách Imre-sugárút megnyitása elől a legnehezebb akadály hárul el.

Uj versenytárgyalási kiírások

A polgármester versenytárgyalást hirdet:

A Mátyás-templom tornyának folytatólagos újjáépítésével kapcsolatos kőfaragómunkákra. Pályázni lehet április 21-én d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

Ugyanott a kőanyag szállítására. Pályázni lehet április 21-én d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

Ugyanott a kőszobrász és szobrászmintázási munkákra. Pályázni lehet április 21-én d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

A Mészáros-utcai új leánygimnázium vízvezetékl, csatornázási és gázberendezési munkákra. Pályázni lehet április 17-én d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

25.000 kg. géptörlőrongy szállítására az üzemek részére. Pályázni lehet április 17-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

Papir szállítására az üzemek részére. Pályázni lehet április 21-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

A Csend-utca útrendezési munkálataira. Pályázni lehet április 21-én d. e. 10 óráig az út- és csatornaépítési ügyosztályon.

3200 q zab szállítására a Köztisztasági Hivatal részére. Pályázni lehet április 15-én d. e. 10 óráig, Kun-utca 8.

Versenytárgyalási megbízások

A mult héten tartott nyilvános és szükkörű versenytárgyalások alapján a különböző közmunkákat és közszállításokat a következő cégek kapták:

Ruhaanyagok szállítására az egyenruházott alkalmazottak részére: Goldberger Textilművek 82.560, Linum Taussig S. és Fiai 6680, Budakalászi Textilművek 9275, Kiss Endre és Machunka Ferenc 4712, Ungár Vilmos Alba Mechanikai Szövőüzeme 4000, Soproni Szőnyeg- és Textilművek 6446 pengőért.

Pergamenpapírszállítást a Községi Élelmiszerárusító Üzem részére: Loschitz Ferenc 2200 pengőért.

Irószerek szállítására a hivatalok és üzemek részére: Schuler József Rt. 39.000, Budapesti Krétagyár 3079, Körös Dezső 2700, Stalla Márton 1440 pengőért, továbbá Vajna és Társa, Centrum Fogyasztási Szövetkezet, Dona Dóme és Társa.

Papírszállítást a hivatalok és üzemek részére: Hazai Papírgyár 18.159, Diósgyőri Papírgyár 3087, Neményi Testvérek 6517 pengőért.

Chiffonszállítást a Községi Temetkezési Intézet részére: Freudiger Mózes és Fiai 5600 pengőért.

150.000 drb lópatkószállítást: Magyar Acélárugyár 4500 pengőért.

60.000 köteg nyírfavesszőszállítást a Köztisztasági Hivatal részére: Supotik György 5100 pengőért.

Lábtörlők, seprők és kefeáruk szállítását: Vakokat Gyámolító Orsz. Egyesület 13.420, Weiszmann D. 195, Havas Gyula 1927, Braun Illés 1364, Schwartz Adolf 8630, Belgrader Lajos 1180, Krausz János 479 pengőért, továbbá Kosár- és Fonottbútoripar, Virág József, Löwy Testvérek.

225.000 drb üveg szállítására az Ásványvízüzem részére: Salgótarjáni Üveggyár Rt.

Csiszolópapír szállítására: Naxos csiszolóárugyár 1892, Szües Géza 832 pengőért.

8000 kg csontenyv szállítására: Hungária műtrágyagyár 5130 pengőért.

A Mészáros-utcai leánygimnázium hőszigetelőmunkáit: Grozit Aszfalt Vállalat 6061 pengőért.

A Bakács-téri kórház pinceátalakítási munkálatait: Pruscha József 2184 pengőért.

A Szt. László-kórház villanyszerelési munkálatait: Drechsler Rezső 5272 pengőért.

Az Uj Szt. János-kórház villanyszerelési munkálatait: Thermolux cég 18.873 pengőért.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető:
NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

Nagy Pál
egészségügyi berendezési vállalkozó
Budapest, II., Fő-utca 20.
TELEFON: 52-0-93.

OLCSÓ CSALÁDI HÁZHELYEK BUDAPESTEN
a Piarista Rend zugligeti parcellázásán közcsatornával ellátva, már 2000 pengőtől kedvező fizetési feltételek mellett vehetők, a 68-as villamos végállomásától 1 percre.
Érdeklődni lehet BIKFALVY BÉLA okl. mérnöknél
Budapest, X., Simor-utca 7. — Telefonszám: 36—8—94.

„ESELGÉ" SZELLŐZŐ BERENDEZÉSEK
SCHUBAUER FERENC MAGÁNMÉRNÖK
BUDAPEST, III., FÖLD-U. 51. TEL.: 62-2-06.

ECKHARDT ISTVÁN
ácsmester, építési vállalkozó
BUDAPEST, VII., NEFELEJTS-U. 38.
TELEFON: 32-3-87.

ERMÉNYI ANTAL
bádogos és szerelő mester
BUDAPEST, IX., TŰZOLTÓ-U. 33/B
Telefonszám: 31—2—88

FORRÓ ÉS EPPSTEIN
BŐRKÜLÖNLEGESSÉGEK
ÉS TENGERI SZIVACSOK
VII., DOHÁNY-UTCA 22/24. SZ.
TELEFON: 40—5—61.

Központi fűtések, egészségügyi berendezések
DOBRAY KÁLMÁN okl. mérnök **Budapest, V, Katona József-u. 41**
(Ujpesti rakpart sarok.) Telefon: 21—0—19

„DOLGOZZUNK"
IPARI, TERMELŐ, ÉRTÉKESÍTŐ ÉS FOGYASZTÁSI SZÖVETKEZET
Budapest, VIII., Gyulay Pál-u. 7. Tel: 35-5-63, 52-8-52

LIEBHARD BÉLA
ÉPÍTŐMESTER
BUDAPEST, ÜLLŐI-ÚT 64
TELEFON: 82-8-06

LACZKÓ ISTVÁN SZERSZÁM ÉS GÉPKÉS ÜZEME
BUDAPEST, VI., HORN EDE-UTCA 12. SZ.
TELEFON: 10-5-23.
Mindennemű papír, bőr és falpari gépkések, lemezollók, szerszámok gyártása, köszörülése

Weisz Fülöp RÉZMŰVES
Budapest, VIII., Gólya-utca 13. T.: 460-36

Baráth György
hat. eng. villanyfelszerelési vállalata
Budapest, I., Olasz-fasor 4
Telefon: 609-67

PAULHEIM LEONÁRD
ÉPITŐMESTER
BUDAPEST, VII., ROTTENBILLER-U. 6/b. TEL.: 351—54.

Avenarius Művek
Különleges szigetelő anyagok, saválló és nedvességálló festékek gyára
Raktár és iroda: Budapest, VII., Almásy-tér 10.
Telefon: 431—38.

ALAPÍTTATOTT 1865. ÉVBEN.
LITSCHAUER ÉS GÖTZ
LAKKGYÁR
BUDAPEST, II., MARGIT-KÖRÚT 42. SZÁM
Telefon: 529—52.

GODRA SÁNDOR ÉS FIA
RÉZMŰVES ÜZEME, SZESZ- ÉS VEGYÉSZETI GYÁRBERENDEZŐ VÁLLALAT
Budapest, IX., Gróf Haller-u. 3.
TELEFON: 37—8—43.

Alapítva: 1864. **ÉPÜLETÜVEGES** Telefon: 32—4—87.
GLATZ ANDRÁS
Budapest, VIII., Baross-utca 66—68 sz. Uzlet: Német-utca 59.

GROSZ FRIGYES
OKL. MÉRNÖK ÉPITÉSI ÉS KÖVEZÉSI VÁLL.
Budapest, IX., Bakáts-u. 1. Telefon: 86-0-64.

GRUBER JÁNOS festékgyár és ásványőrlőművek, építési anyagok és vegyészeti termékek raktára
Központi iroda:
Budapest, V., Kálmán-utca 22. sz.
Telefonszám: 23—0—33. ● Alapíttatott: 1842

HENCZ FERENC ASZTALOSÁRU TELEPE
Épület asztalos munkák: ajtók, ablakok, kapuk, kirakatok, üzletberendezések, lakás- és irodaberendezések gyártása.
BUDAPEST, IX., KÖZTELEK-UTCA 2. TELEFON: 86—0—02.

HOFFER JÓZSEF
OKL. GÉPÉSZMÉRNÖK, ÉPÍTÉSI VÁLLALKOZÓ, EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZŐ
BUDAPEST,
V., GR. VIGYÁZÓ FERENC-U. 3. TEL.: 23-7-46.

„HUNGÁRIA"
HŐSZIGETELŐ VÁLLALAT
Cégtulajdonos: BAKA FERENC
BUDAPEST, II., OLASZFASOR 1. SZ.
Telefonhívó: 54—7—07. (Tamás)

Törv. védett **K. H.** lámpatestekkel
Nagy árammegtakarítás! Nagyobb fény!
KOMOR HENRIK-féle fénytechnikai-, villamossági- és műszaki vállalat K. F. T.
Budapest, VII., Wesselényi-utca 59. Telefon: 41—4—76.

Krausz Ferenc
bronzöntő *Budapest, VI., Bajer-utca 80.*
Telefon: 932—26

Kreisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. Telefon: 69-5-59.

SCHIFFER ÁRMIN
KERETLÉC ÉS FAÁRUGYÁR
BUDAPEST, VII., KIRÁLY-U. 79. TEL.: 44—4—85.

CSIPAK SÁNDOR ÉS FIA
közszállítási vállalkozók
PESTUJHELY, Neptun-utca 24 — BUDAPEST, XIV., Telep-u. 93
TELEFON: 97-5-62
M. kir. Postatakarékpénztári csekkszámla 57.837

ZOLLER FERENC szobafestő és mázoló
Budapest, II., Margit-körút 2. Telefon: 55-2-47

SINGER PÁL Iroda tel.: 11—0—04, 11—0—02.
„PALSING" GYÁRTMÁNYOK IRODÁJA
BUDAPEST, V., TÁTRA-UTCA 20/B.
Irodai cikkek ● Carbonpapír ● ÍRÓGÉPSZALAG

Huszonötödik évfolyam Budapest, 1936 április 22. 16. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE . . . . . 24 PENGŐ
FÉLÉVRE . . . . . 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI. ANDRÁSSY-ÚT 60
Telefon: 13-7-15 — Postacsekk: 40.424

A kiirtott bozót

A magyar idegenforgalom útjából, úgylátszik, ismét sikerülni fog egy félelmetes bozótot kiirtani. Ez volt az a bozót, amelybe a külföldi kultúrember, aki gyönyörködni, szórakozni, élvezni akart a magyar fővárosban és a magyar vidéken, mindig beleakadt. *Kozma* Miklós belügyminiszteré az érdem, hogy fölismerte az idegenforgalomnak ezt a súlyos és veszedelmes akadályát. Azután pedig bátor kézzel nyúlt a kérdés megoldásához és remélni lehet, hogy hamarosan tökéletes sikert is ér el. A belügyminiszter gondolkozása tökéletesen helyes úton jár, mert az, hogy egy országban szociális bajok vannak, — aminthogy minden országban vannak — nem tartozik idegenre. Hogy mi idehaza, magunk között gyüjtünk, akár a Gyermekvédő Liga, akár más célra, nem háboríthatja az idegent élvezeteiben és szórakozásaiban. Ezek az utcai gyüjtések, tányérozások és perselyezések, amelyek mindinkább kezdtek már elburjánzani, teljes joggal kelthettek ellenszenvet a külföldi látogatóban, aki nem tagja ennek a mi kis magyar családunknak, hanem csak látogatója, vendége és pedig mindinkább olyan vendége, aki komoly pénzt hoz az országba. Gazdasági életünk föllendülése, szociális bajaink megszűnése, mind nagyban függ attól, hogy sikerül-e komoly, nagy, számottevő, magyarán szólva pénzt hozó idegenforgalmat teremteni. A külföldi tehát már lerótta azt az adót, amellyel a mi szociális helyzetünket és gazdasági föllendülésünket szolgálja.

Még ennél a perselyes gyüjtésnél is sokkal visszataszítóbb a külföldi számára az a sok koldus, amely eddig Magyarországon léptennyomon a látogató szeme elé kerül. Aki szórakozni jön, az azt várja, hogy erős baráti kezet nyujtsunk feléje és bármilyen szánalom él is szívében a nyomorultak és elesettek iránt, nem szabad reszkető, kéregetően kinyujtott, nyomorék kezekkel elijeszteni. Az idegen tudja, hogy mindenhol a világon van nyomor, hogy mindenhol vannak szegények, akik az emberi társadalom támogatására szorulnak, de ennek a támogatásnak, ennek az istápolásnak nem szabad kikerülnie az utcára. Ez a mi magánügyünk, a mi belügyünk, amelyet magunk között kell elintéznünk és amelynek az idegent egy pillanatig sem szabad háborítania, vagy esztetikai gyönyöreiben megriasztania. A külföldi lássa ennek a városnak vidám arcát. Lássa tündöklését, tisztaságát, jókedvét, mulatozását, de ne lásson olyat, amin sírni, vagy szomorkodni kell. Minden náció flainak meg van a maga fájdalma, de amikor útra kel, hogy szép városokat, fölemelő kultúrát, csodálatos vidékeket lásson, akkor ezt a gondját-baját odahaza hagyja, hogy akkor foglalkozzék ismét vele, amikor a pihenés és szórakozás után újra hazamegy és újra megkezdi mindennapi munkáját. Lehetetlen dolog tehát az, hogy amikor a maga bajait elfelejti, akkor a mi nyomorúságunk, a mi szegénységünk álljon útjába.

De nemcsak a külföldiekről és az idegenforgalomról van szó, hanem önmagunkról is. Mi akkor is tudni fogjuk a kötelességünket, akkor sem felejtjük el, hogy vannak szegény, nyomorgó, néha éhező embertársaink, magyar testvéreink, ha ezeket a szenvedőket és nyomorgókat nem látjuk az utcán és ha érdekükben nem az utcasarkon pumpolnak meg bennünket. Budapest polgársága van már olyan emelkedett lelkű, hogy akkor is testvéri segítségére siet, ha a nyomor kiáltó jeleivel nem találkozik lépten-nyomon. A nyomor nem látványosság, a szegénység nem lehet attrakció, az emberi fájdalom nem cirkusz. Ezt ma már valamennyien tudjuk és persely vagy kéregető tányér nélkül is adni fogunk minden nemes célra. Ha pedig *Kozma* Miklós belügyminiszter megszünteti azokat a kétségbeejtő állapotokat, amelyek a budapesti utcán eddig halmozva voltak, akkor nagy jót tesz ezzel a várossal.

KOZMA MIKLÓS

belügyminiszter nyilatkozik a Fővárosi Hirlapnak a szanálás végrehajtásáról, valamint az idegenforgalmi érdekek szem előtt tartásával a kolduskérdés és az urnagyüjtés rendezéséről

A főváros vezetőségét, de magát Budapest közönségét is, *két időszerű probléma foglalkoztatja most leginkább: az idegenforgalom és a szanálás.* Az egyre növekvő idegenforgalmi eredmények azt mutatják, hogy

Budapest az európai érdeklődés homlokterébe került,

ami nem csupán erkölcsi sikert jelent, hanem mint azt jól tudjuk, az ennek folytán külkereskedelmi mérlegünkben szereplő úgynevezett *láthatatlan export* összegei hova tovább a nagyon is komoly tételek rovataiba fognak kerülni. A szanálás viszont, amilyen nagy probléma az annak végrehajtásával megbizott tisztviselőknek és várospolitikusoknak, *ugyanannyira érdekli a nagyközönséget,* tekintve, ohgy *a szanálás minden elképzelhető rendelkezése közvetlenül érinti a zsebét.*

A *Fővárosi Hirlapban* állandóan számon tartjuk ezeket a problémákat és valahányszor foglalkoztunk az idegenforgalommal vagy szanálással, *igyekeztünk rámutatni a helyes megoldás lehetőségeire.* Igy a *többi közt*

évek óta harcolunk a Fővárosi Hirlap hasábjain a kolduskérdés megoldása érdekében,

mert hiszen lehetetlen állapotnak minősítettük azt, hogy a Budapestre érkező külföldit a legfrekventáltabb luxushelyeken *balkáni módszerrel megrohanják a baksist követelő valódi- és álkoldusok.* Ugyancsak helytelenítettük a karitatív jellegű gyüjtések mértéktelen elszaporodását.

Mindezek után nagy örömmel és megelégedéssel értesültünk arról, hogy *Kozma Miklós belügyminiszter annak a kimerítő előkészítő munkának során,* amelynek egyes etapjairól minden egyes alkalommal beszámoltunk, *dűlőre vitte mindezeknek a kérdéseknek a megoldását.* A *Fővárosi Hirlap* munkatársa ebből az alkalomból felkereste a belügyminisztert, hogy megtudakolja *a megoldás részleteit.* A koldusokkal kapcsolatban

Kozma Miklós belügyminiszter

a következőket mondotta a *Fővárosi Hirlap* munkatársának:

— Az idegenforgalom magasabb érdekeire való tekintettel intézkedtem aziránt, hogy a gyógy- és üdülőhelyeken, vagyis az idegenforgalmi gócpontokon a hatóságok egyáltalán ne adjanak ki koldulási engedélyt. Utasítottam a rendőrséget, a csendőrséget és az illetékes hatóságokat arról, hogy különösen a kóborló és sokszor erőszakosan is fellépő olyan egyénekre legyenek tekintettel, akik szálláskeresés s mindenféle egyéb ürügygyel tartják fenn magukat. Az ilyen egyéneknek a jövőben még szállást sem szabad adni.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa ezután kérdést intézett *Kozma* Miklós belügyminiszterhez arra vonatkozóan, hogy *általában miképp kívánja rendezni a kolduskérdést.* A belügyminiszter erre vonatkozóan a következő nyilatkozatot adta:

— Most dolgozzuk fel annak az általános és elvi jelentőségű bevezető értekezletnek eredményeit, amelyet a koldulás és a szegényügy rendezéséről a társadalmi tényezők és az egyházak bevonásával tartottunk. Megállapitást nyert, hogy a segélyezésre szorulókat két csoportra lehet osztani. Az egyikbe azok a koldusok tartoznak, akik akkor sem tudnak dolgozni, ha van munkaalkalom. Ezeket mindig el kell tartani, mégpedig lehetőleg az egri norma bevált metódusa alapján. A második csoportba tartoznak azok, akiknek a rossz gazdasági helyzet következtében nincs munkaalkalmuk. Ezeken inségmunkával kívánunk segiteni, megjegyzem azonban, hogy az inségmunkák bérét nem lehet a normálnivón tartani, mert ez esetben az állam maga hatalmas, országos apparátusával hova-tovább elviselhetetlen konkurrenciát jelentene a magángazdaságnak.

Az utcai gyüjtések szabályozásának szükségességéről a következőket mondotta a belügyminiszter:

— Az egyre ismétlődő nyilvános utcai gyüjtések nemcsak a közönségnek vannak terhére, hanem idegenforgalmi szempontból sem kívánatosak. Amikor átvettem a belügyi tárcát, összesen 14 úgynevezett urnás gyüjtés volt a fővárosban, ezeknek a számát nyomban redukáltam nyolcra, most pedig további korlátozásokat rendeltem el. E rendelkezésből a budapesti közönséget főleg az érdekli, hogy ezután évenkint mindössze háromszor két napon szabad csak a fővárosban gyüjteni. Az első ilyen kettős gyüjtési nap májusban lesz, amikor a gyermekvédő liga gyüjt. Júniusban lesz még két nap, végül novemberben, halottak napján. Egy bizottság alakul, amelynek feladata, hogy a gyüjtések anyagi eredményét megfelelő kulcs szerint szétossza a gyüjtési joggal biró jótékonysági egyesületek között.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa ezután a Budapest közönségét legközelebbről érdeklő problémáról, *a szanálás* végrehajtásáról kérdezte meg a belügyminisztert, aki a következő választ adta:

— Tudvalevő, hogy a szanálás alapját képező vizsgálatokat és véleményezéseket részben a főváros üzempolitikai bizottsága, részben pedig a közérdekeltségekre felügyelő hatóság végezte el. Az adatok beszolgáltatásának terminusa a napokban lejárt és ennek megfelelően most kaptam kézhez azt az anyagot, amelyből a szanálás szükségesnek látszó rendelkezései ki fognak alakulni. A szanálás munkája ilymódon tehát eljutott a végső megoldáshoz, a főpolgármester úr egymásután sorra veszi a kérdéseket és természetesen most már sor kerül az intézkedések megtételére is.

*

Eddig szól a belügyminiszter nyilatkozata, amely a bejelentett új intézkedések *sokaságával és az intézkedések mélységes szociális tartalmával, valamint a magasabb közérdek szem előtt tartásával nagy megnyugvást kelt Budapest polgársága körében.*

Hatalmas programmot állít össze a főváros az idei Szent István-hétre

A polgármester az ünnepi terveket nagy társadalmi bizottság közreműködésével állítja össze

A törvényhatósági bizottság a mult esztendő folyamán, a Szent István-napi ünnepségek lezajlása után olyan értelmű határozatot hozott, hogy a jövőben a magyar nemzeti ünnep idegenforgalmi jelentőségének nagyobbmérvű kidomborítása érdekében *az eddig megszokott programnál sokkal nagyobb és átütőbb jelentőségű ünnepi tervezetet állít be.* Ennek a határozatnak végrehajtására a legutóbbi napokban került a sor. *Kovácsházy* Vilmos tanácsnok, mint a székesfőváros idegenforgalmi ügyeinek legfőbb intézője, előterjesztéssel fordult a polgármesterhez abban az irányban, hogy a *legközelebb összehivandó széleskörü ankét útján állapitsa meg azokat a tennivalókat, amelyek a folyó esztendő Szent István-hetének kereteit kitölteni fogják. Szendy* Károly polgármester, aki, mint ismeretes, az idegenforgalmat a székesfőváros felvirágoztatása egyik legjelentősebb eszközének tekinti, helyeslésssel fogadta a tanácsnoki előterjesztést és a törvényhatósági bizottsági határozathoz mérten kiadta az utasitást arra, hogy a Szent István-hetet előkészítő tárgyalások bevezetésére mielőbb megtegyék az intézkedéseket.

Uj magyar látványosságok és a gazdasági élet bemutatása

Az előterjesztés szerint a székesfőváros hivatalos vezetősége *a magyar művészek, hirlapirók, a társadalmi szervezetek és az idegenforgalom irányitására hivatott érdekképviseletek tagjainak bevonása útján igyekszik olyan programmot összeállitani, amely alkalmasnak bizonyul arra, hogy az idegen vendégeket minél nagyobb számban vonzza Budapestre.* Az elgondolás szerint az összeülő ad hoc bizottság tagjai ötleteket fognak adni az idegenforgalom hivatott vezetőinek és amennyiben ezeknek az ötleteknek megvalósítása arányban áll a rendelkezésre álló anyagi lehetőségekkel, azok megvalósításra is fognak kerülni. A főváros elsősorban arra gondol, hogy a *Gyöngyösbokréta* már megszokott szerepeltetésén kívül a Szent István-hét ünnepségei keretében *népies bemutatókat, felvonulásokat* és a magyar életet jellemző látványosságokat rendezzen. Nemcsak az lenne kívánatos, hogy az ünnepi hét tartama alatt *az Operaház és a Nemzeti Színház tartson előadásokat,* hanem ezeket a napokat arra is fel kellene használni, hogy a *magyar képzőművészet legújabb alkotásait reprezentativ kiállitás keretében mutassák be.* Felmerült az a gondolat is, hogy ugyanebben az időpontban a székesfőváros bemutatná vendégeinek a *magyar ipar, elsősorban a kisipar produktumait,* hogy azonban ez a terv megvalósítható-e, egyelőre bizonytalan.

Az intéző körökben az a felfogás alakult ki, hogy Magyarországnak a Nemzetközi Vásár nagyjelentőségű megrendezésétől eltekintve, éppen a *Szent István-hetet kellene felhasználnia arra, hogy keresztmetszetét tudja nyujtani az ország közgazdaságának,* mert a tapasztalatok esztendők sora óta azt bizonyítják, hogy az idegenforgalom kulminálása augusztus 12-ike és augusztus 22-ike között következik be.

A főváros vezetősége akkor, amidőn a budapesti ünnepi hét megrendezéséről gondolkodik, figyelemmel van arra is, hogy az idegenforgalom gazdasági jelentőségét *a vidékre* vonatkozóan is érvényesithesse. A *Városok Szövetsége* útján máris történtek lépések, amelyek azt célozzák, hogy a budapesti ünnepi programm kiegészítése gyanánt *az idegenforgalmi szempontból szóbajöhető vidéki gócpontok kellő felkészültséggel várják a külföldi látogatókat.*

A vidék bekapcsolása az ünnepi hétbe

Arra gondolnak, hogy monstre-kirándulások keretében bemutatják a Balatont, Bugaci-pusztát, a Hortobágyot és azokat a községeket, amelyekben a magyar népviselet ősi formájában ma is csorbittatlanul él. A terv megvalósítása nem könnyű. Be kell ugyanis vallanunk, hogy hazánkban kevés hely található, ahol a szállodai viszonyok megfelelnek az internacionalis követelményeknek, arra viszont gondolni sem lehet a jelenlegi gazdasági helyzetben, hogy nagyarányú tőkebefektetések árán modern szállodákat építsenek. Ezért az idegeneket csak reggeltől estig tartó kirándulásokon vinnék a vidéki empóriumokba, az éjjelezés pedig a fővárosban történnék.

Vita a tüzijáték körül

A társadalmi ankét vizsgálat tárgyává teszi azt is, vajjon az eddig nyujtott rendezések megfelelnek-e a követelményeknek. A sajtó különböző orgánumai részéről az utóbbi évek folyamán ismételt kifogások hangzottak el amiatt, hogy a Szent István-napi *tüzijáték nem üti meg a kivánt mértéket.* Az ellenzéki pártok egyes tényezői a mellett kardoskodnak, hogy a tüzijátékra semmi szükség sincs és az a 18.000 pengő, amibe a rakéták kerülnek, kidobott pénz. Ezzel a felfogással szemben az idegenforgalmi ügyek intézői azzal érvelnek, hogy a magyar vidék népe annyira megszokta már a Szent István-napi tüzijátékot, hogy annak beszüntetése káros befolyást gyakorolna a látogatottságra. A város vezetősége a pénzügyi lehetőségek szigorú mérlegelésével megállapitja, hogy ezidőszerint még képtelen 80, vagy 100.000 pengőt befektetni a tüzijáték nagyobbarányú kifejlesztése érdekében, ragaszkodik azonban ahhoz, hogy ez a produkció a megszokott keretek között az idén is lebonyolíttassék. Abban az esetben azonban, ha olyan javaslatok merülnek fel, amelyek alkalmasaknak bizonyulnak az eddig bevezetett attrakciók pótlására, a főváros vezetősége nem ragaszkodik a tüzijátékhoz.

A polgármester abban a meghivóban, amelyet egy pár napon belül szétküld a különböző érdekképviseleti és társadalmi szervekhez, külön is nyomatékosan hangsúlyozza, hogy *a Szent István-hetet a magyar idegenforgalom legnagyobb jelentőségü eseményének tekinti, éppen ezért készséggel fogad minden olyan javaslatot, amely alkalmasnak bizonyul a vonzóerő kimélyitésére*

Vita a színházi szabályrendelet elkészítése körül

A közművelődési ügyosztály ankét elé terjeszti a tervezetet

A főváros közművelődési ügyosztálya, mint ismeretes, elhatározta, hogy *szinházi szabályrendeletet* készit. Amikor ennek e tervnek híre kelt, mindenki meglepődve eszmélt rá, hogy a fővárosnak nincsen szinházi szabályrendelete. Az egyetlen törvényes intézkedés, amely a szinházak nyitását szabályozza, az 1848:XXXI. tc. egyik paragrafusa, amely mindössze a következőket mondja:

„A szinházak ezután az illető törvényhatóság engedelme nélkül nem nyittathatnak."

Semmivel sem mond többet a törvény és mindez, ami ezen a téren azóta történt, a gyakorlat alapján alakult ki.

Ezen a hiányon óhajt most segíteni a közművelődési ügyosztály, amely a szabályrendelet tervezetét össze is állította és azt hozzászólás céljából a szinigazgatói, színészi, szinműírói érdekeltségeknek, valamint a szinházakban foglalkoztatott munkásságnak megküldte. A válaszok minden érdekeltség részéről pontosan beérkeztek, úgy hogy a legközelebbi napokban az ügyosztály *ankétre hivja meg az érdekelt testületeket,* hogy ott azután kiformálódjék a szinházi szabályrendelet.

Mint a beérkezett válaszokból megállapithatók, az érdekeltségek körében szabályrendelettel szemben kétféle felfogás dominál. Meglepetéssel kellett tudomásul venni, hogy *a szinigazgatók és a szinműírók egyáltalában nem kivánják a szabályrendelet megalkotását.* Arra az álláspontra helyezkednek, hogy nincs semmi szükség a szinházny itási engedélyek szabályozására, maradjon minden úgy, ahogyan ez eddigi gyakorlat szerint bevált. Ezzel szemben *a szinészek és a szinházi munkások élénken kivánják a szabályrendeletet, amelyben szociális helyzetük nagyobb biztositását látják.*

Az ankéten ilyenformán nagyon érdekes, ellentétes szempontok megütközése várható.

Döntött

az üzempolitikai bizottság a villanytarifák módosításáról

Az üzempolitikai bizottság kedden délelőtt *Zsitvay* Tibor elnöklésével ülést tartott, amelyen pontról-pontra letárgyalta az *Elektromos Művekre vonatkozó 108 oldalas jelentést.* Általában csak stiláris módosítások történtek.

Az üzempolitikai bizottság jelentésében a következő javaslatot teszi a főpolgármesternek:

Az egész vonalon bevezetendőnek tartja az alapdijas tarifát azzal, hogy az 1 és 2 szobás lakások halasztást kapnak.

Ha azonban valaki új lakásba költözik, a szobák számára való tekintet nélkül életbelép az alapdíjas tarifa.

A halasztási kedvezmény értelmében egyébként az 1 szobás lakásoknál 3 év mulva, a 2 szobás lakásoknál 2 év mulva kell áttérni az alapdijas tarifára. A 3 szobás lakásoknál a tarifa azonnal életbelép.

Az alapdíjakat a következőkben állapította meg az üzempolitikai bizottság:

1 és 2 szobás lakásoknál az alapdij 50 fillér, 3 szobás és nagyobb lakásoknál 60 fillér. A tarifa az első kötelező tömbfogyasztásig 30 fillér, azonfelül 20 fillér. Maga a tömbfogyasztás időszakonkint és a lakások nagysága szerint külön-külön van megállapitva.

Lapunk zártakor, kedden délután az üzempolitikai bizottság *a Beszkárt-tarifák módosítását tartalmazó javaslat tárgyalására tért át.*

SZÉKELY KÁROLY
OKL. MÉRNÖK, ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
Budapest, XI., Budafoki-ut 41/b. Tel.: 59-6-73

TENCZER JÓZSEF elektrotechnikai vállalata
Budapest, VIII., Horánszky-u. 2. TEL.: 43-3-61.

Kcisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. Telefon: 69-5-59.

LACZKÓ ISTVÁN SZERSZÁM ÉS GÉPKÉS ÜZEME
BUDAPEST, VI., HORN EDE-UTCA 12. SZ.
TELEFON: 10-5-23.
Mindennemű papir, bőr és falpari gépkések, lemezollók, szerszámok gyártása, köszörülése

LAPOSA ANDRÁS
KÁDÁRMESTER
VIII., Kálvária-tér 13. Telefon: 37-4-57.
Mosókonyha berendezések, hordók nagy választékban. Javítások olcsón.

GERŐ LÁSZLÓ
III., Columbus-u. 14.
TELEFON: 97-5-29.
vízvezeték, központi fütés, egészségügyi berendezések és épület-bádogos munkák vállalata.

Tetőszerkezetek, textiliák lángmentesitését vállalja
„LION BRAND" lángmentesitővel
EISNER GYULA drogeria laboratoriuma
Budapest, VI., Andrássy-út 37. Telefon: 28—5—24.

Nasici
tanningyár és gőzfürész r.-t.
BUDAPEST, V., Nádor-u. 21. Tel.: 27-2-58
Szlavon tölgy- és bükk-parkettája világmárka!

ÚTHENGERLÉST VÁLLAL WOLFF ERNŐ
TELEFON: 59—9—68 BPEST, I., KELENFÖLDI-ÚT 1

GYŐRFI JENŐ épületfa és asztalosfa-telep
Budapest, XIV., Vezér-utca 125. (63-as villamos végállomásnál)
Telefon: 96-6-83. Postatakarékpénztári csekkszámla: 5906.

Alapitva: 1864. ÉPÜLETÜVEGES GLATZ ANDRÁS Telefon: 82—4—67.
Budapest, VIII., Baross-utca 66—68 sz. Uzlet: Német-utca 59.

Gazdasági életünk fellendüléséről, szállodaiparunk szükséges fejlesztéséről

ad optimista nyilatkozatot a Fővárosi Hirlapban

Szendy Károly polgármester

Néhány nappal ezelőtt jelent meg a fővárosi statisztikai hivatal hatalmas kötetet kitevő beszámolója, amely hosszú idők után először közöl a nyilvánossággal *szinte minden tekintetben örvendetes adatokat, tényeket és eredményeket.* A gazdasági fellendülés, amely oly régóta váratott magára, úgylátszik, *kétségbevonhatatlanul megindult,* ennélfogva az egyes közületek közönsége újult bizalommal tekinthet a jobb jövő elé. Függetlenül a statisztikai feldolgozástól, tudvalevően *a székesfőváros polgármesterének havi jelentése is a prosperitás képét tükrözi vissza.* A *Fővárosi Hirlap* munkatársa éppen ezért felkereste *Szendy* Károly polgármestert, arra kérve őt, adjon általános tájékoztatót Budapest hivatalos életének *legközelebbi irányító törekvéseiről.*

Szendy Károly polgármester

a Fővárosi Hirlapnak adott alábbi figyelemreméltó nyilatkozatában olyan optimista képet rajzol életünk várható gazdasági fejlődéséről, hogy *bizonyára a legszélesebb körökben fognak visszhangra találni szavai:*

— Amikor a polgármesteri széket elfoglaltam, — kezdte nyilatkozatát, — bizonyos optimizmussal fogtam munkámhoz, mert már akkor az volt a meggyőződésem, hogy *a gazdasági válság hullámvölgyéből a nemzeti és társadalmi erők céltudatos összefogásával lassan-lassan kievickélünk. Optimizmusom,* mint a most már szélesebb körben észlelhető jelenségek mutatják, *nem volt alaptalan* és

ha ma széjjelnézünk az élet különböző ágazatain, megállapíthatjuk, hogy a legnehezebb időkön végre túljutottunk.

Talán klönösnek hangzik, ha azt mondom, hogy a székesfőváros folyó esztendejét irányító költségvetés *az optimizmus jegyében készült,* mert erre az lehet a válasz, hogy hiszen a budget *deficites.* Még sincs ellentmondás.

Köztudomásu ugyanis, hogy bár költségvetési hiánnyal tudtuk csak összeállitani a gazdálkodásunkat megszabó kereteket, ezek a hiányok egyáltalán nem a székesfőváros hibájából állottak elő, hanem természetes következményei voltak egyrészt a jövedelmek megszükülésének, másrészt a feladatkörök megnövekedésének.

Ilyen körülmények között természetesen a budget nem ad módot arra, hogy a székesfőváros jövő fejlődéséhez mulhatatlanul szükséges minden teendőt elvégezhessünk, ezért tértünk át arra a módszerre, hogy a költségvetés keretein tul

kölcsönösszegek igénybevételével végzünk el olyan beruházásokat, amelyek legelsősorban nem a mi generációnkat, hanem az utánunk következő nemzedékeket szolgálják.

Legelsősorban *a városrendezési és városfejlesztési kérdésekre gondolunk.* Budapest, amely rövid pár évtized alatt fejlődött egy nagykiterjedésü mezővárosból modern világvárossá, *a haladással nem tudott lépést tartani,* legfőként a közbejött háború miatt. Ma már ott tartunk, hogy

a székesfőváros belső kerületeiben az elavult és lebontásra megérett házak egész tömegei vannak,

amelyek éppen amiatt, mivel nem rendelkeznek a modern élet által megkívánt higiénikus és kényelmi berendezkedésekkel, tulajdonosaiknak *nem biztositják a beléjük fektetett pénzösszeg megfelelő kamatozását.* Valamennyien tudjuk, hogy a Belvárosban, az Erzsébetvárosban és Terézvárosban, de ugyanigy a VIII. és IX. kerület régibb negyedeiben *nagyszabású városrendezési munkálatokra lenne szükség.* Tervekben nincs hiány, ezidőszerint azonban még képtelenek vagyunk arra, hogy amint az egyes külföldi nagyvárosokban, így ahogy Rómában és Wienben történt, hatósági támogatassal siethessünk a városrészek újjaalakítását szolgáló magántörekvések segítségére. Várnunk kell, amíg az a gazdasági javulás, amelynek éppen most érezzük áldásos jelenségeit, *olyan méreteket ölt, hogy a polgárság könnyebben tud mozogni.* Addig

főként arra törekszünk, hogy a korábbi idők folyamán már kisajátított ingatlanok területén végezzük el városrendezési feladatainkat.

Ebből a szempontból *leginkább Óbuda egyes részein haladhatunk előre,* de vannak lehetőségeink a Vizivárosban és a VI. kerületben is. Városrendezőink nagy általánosságban elsősorban arra törekednek, hogy

a régi időkből visszamaradt szük utcácskák helyére a megnövekedett közlekedés lebonyolitására alkalmas széles, levegős útvonalak kerüljenek.

— Igy merült fel *a különböző sugárutak építésének terve* és ezt a célt szolgálják a perifériákon megalkotott *külső körutak is.* Természetesen nem tudjuk a magántőkét abban az irányban befolyásolni, hogy az új épitkezéseket a város mely részén bonyolitsa le, ha azonban közmühálózatunk kiépítésénél szem előtt tartjuk a kivánt városfejlesztési elveket, *ezzel mégis tudunk valami irányitást adni.* Egészen bizonyos, hogy hosszú idő fog eltelni addig, amíg a milliós Budapest mai roskatag utcácskáit szép egyenes utak váltják fel, de hogy belátható időn belül meg fog történni, *az bizonyos.* A főváros telekpolitikájával éppenúgy ezt a célt szolgálja, mint *közlekedéspolitikájával.* A közlekedéspolitika terén arra törekszünk, hogy *ütemes és gyors* közlekedéssel biztositsuk a közönség érdekeinek a szolgálatát. Hatalmas kérdéskomplexumok tornyosulnak itt előttünk s hogy milyen bonyolult problémákkal kell megbirkóznunk, azt bizonyítják például azok a tárgyalások, amelyeket a most működő üzempolitikai bizottság hosszú hetek óta folytat a legkitűnőbb szakemberek bevonásával. Közlekedési üzemünknek lehetőségeket kell nyujtanunk, mert

csak akkor léphet a fejlődés útjára, ha mentesül a deficit rémétől.

Ezt szolgálja *a tarifamódositási tervezet.* Viszont

mivel mindennemü áremelés a közlekedési eszközöket igénybevevő közönség husába vág, óriási körültekintéssel, alapos megfontoltsággal szabad csak a jelenlegi rendszert újabbal, egyszerűbbel és jobbal felcserélni.

A fennforgó nehézségek ellenére bizonyosnak látom, hogy *a legközelebbi jövendőben ezen a téren is jelentős javulás fog mutatkozni,* mert meggyőződésem az, hogy a villamosvasút forgalmában tapasztalt visszaeséseket *legelsősorban a közönség anyagi helyzetének leromlása okozta.* 1929-ben, amikor még a prosperitás napjait éltük, *a Beszkárt rekordbevételeket ért el* és a bevételi visszaesésekre csak akkor került a sor, amikor a kereseti lehetőségek a magánembereknél is mindinkább összezsugorodtak. A munkanélküliség elterjedése nagyon jelentékenyen éreztette hatását a közlekedési eszközök igénybevételénél is, mert

akkor, amikor sokezer exisztencia ölbetett kézzel kénytelen ülni, természetes következmény, hogy az utasok létszáma megcsappant.

A *Beszkárt* bevételeinek a múlt hónapban bekövetkezett 11 százalékos emelkedése bizonyítja, hogy *ha több a munkaalkalom, jobb a kereset, akkor több az utas is.* Vonatkozik ez a megállapítás természetesen *többi üzemünkre is.* Megint csak

arra hivatkozom, hogy a legutóbbi időkben bekövetkezett javulás a bevételek összegének emelkedésében mutatja hatását a fürdőknél épp úgy, akár az Elektromos Müveknél, vagy a Gázmüveknél.

Kereső emberek már nem kénytelenek lemondani az élet legegyszerűbb szükségleteiről, hanem *keresetük egyrészét fel tudják használni arra, hogy létüket kellemesebbé, jobbá tegyék.* Különösen örvendetes jelenségnek tartom a *munkanélküliek létszámának jelentékeny apadását,* mert

ez a legalaposabb bizonyitéka az általános javulásnak.

Az új fejlődésnek lendülő ipar egyre több és több munkáskezet tud foglalkoztatni, ennek hatását viszont az általános közgazdasági életben éppen úgy megérzi a közület, mint a hatósági inségenyhítő akcióknál. Ezeknek az akcióknak kereteit csak most, a legutóbbi időkben tudtuk szükíteni, ez azonban *a legnagyobb óvatossággal történik,* mert

továbbra is zsinórmértéknek tekintjük a törvényhatósági bizottságnak azt az egyhangú felfogását, hogy a magyar fővárosban éhező, vagy rongyosan öltözött embernek lennie nem szabad.

— Hogy a gazdasági válság nehéz napjaiból kivergődtünk, abban *nem csekély része van idegenforgalmunk fellendülésének is.* Ezen a téren az utóbbi esztendő egészen rendkívüli sikereket hozott és *bebizonyosodott az, hogy a székesfőváros úttörő munkája elengedhetetlenül szükséges volt.* Annak ellenére, hogy a körülöttünk lévő országok idegenforgalmi gócpontjainak látogatottsági statisztikája a külpolitikai viszonyok egyenes következményeként leromlott,

a mi idegenforgalmi eredményeink állandóan felfelé iveltek.

A legutóbbi napokban, a húsvéti ünnepek alkalmából, annak ellenére, hogy a hüvös időjárás nem nagyon kedvezett, *soha nem látott külföldi tömegek lepték el Budapestet.* Szállodaiparunk képviselői azt hangoztatják, hogy egyelőre nincsen még szükség arra, hogy új hotelek épitésével bővítsük a főváros férőhelyeinek számát. A szakemberek e felfogásával nem akarok szembeszállni, ismételten leszögezem azonban, hogy

a szállodahálózat mielőbbi fejlesztése nagyon kivánatos.

legfőképpen azért, mert *nálunk vagy csak luxushotelek, vagy egészen szerény kisebb szállodák és panziók állanak rendelkezésre,*

alig van azonban olyan hotel, amely az idegenforgalmi tömegek legnagyobb részét kitevő turisták igényeinek megfelelne.

Azok a globetrotterek, akik Európa nagyvárosait járják, a külföld idegenforgalmi gócpontjaiban *mindenütt megtalálják a szerényebb árú, de a modern követelményeknek mindenben megfelelő szállókat.* Ezt keresik tehát nálunk is és ha nem találják, annak egyenes következménye az, hogy tartózkodásukat megrövidítik, ami viszont beláthatatlan károkat jelent gazdasági szempontból. Fokozottabban áll a szállodaépítés szükségessége *a magyar vidékre vonatkozóan.* Egy-két városunkban van csupán olyan szálloda, amely ezt a nevet megérdemli, viszont

a folklorisztikus szempontból jelentékeny helyeken éjjeli szállást vagy egyáltalán nem lehet kapni, vagy ha igen, akkor csak öreg vendégfogadók nedves, büzös helyiségeiben.

Ezen feltétlenül segíteni kell, mert a vidéki idegenforgalom kifejlődésének legfőbb akadálya éppen itt van.

— Ha már idegenforgalmi ügyekről beszélek, nem mulaszthatom el, hogy *a Tabán helyzetéről párszavas képet adjak.* A lebontott városrész helyén kertészetünk parkszerű kiképzést alkotott, ez azonban *csak ideiglenes megoldásnak tekintendő.* Jelenleg *nincsen még arra lehetőség, hogy a Tabánt,* amely a kialakuló fürdőváros gócpontjává kell, hogy legyen, *felépithessük.* A magántőke részéről mutatkoznak ugyan bizonyos érdeklődések, telekvásárlási szándékokat jelentenek be, *ez azonban még csak szórványos jelenség.* Addig, amíg a pénzpiac jelenlegi nehézségei meg vannak, nem is számíthatunk arra, hogy az új városrész is kialakuljon, *de erősen bizunk abban, hogy itt sem kell soká várni.* Az építkezési kedv a fővárosban egyre általánosabbá válik, s ennek

jellemzésére elég, ha annyit mondok, hogy például a Vizivárosban a legutóbbi hónapokban egészen új palotasorok emelkednek ki a földből.

— Végeredményben azzal fejezem be, amivel kezdtem: *a jövendő fejlődés küszöbére érkeztünk el* és a javuló viszonyok a nehéz idők után elhozzák Budapestnek a megérdemelt fejlődést.

*

Szendy Károly polgármesternek ezt az optimista nyilatkozatát a számok, tények és a gazdasági eredmények támasztják alá, éppen ezért *mondanivalóinak jelentősége fokozottan fontos.* Reméljük, hogy az események alakulása lehetővé teszi, hogy ez az örvendetes kezdet valóban kezdetnek bizonyuljon: hatalmas, virágzó fejlődés kezdetének.

SYSTEM ÁTÍRÓ ÉS KÖNVELÉSI RENDSZER
ORMIG átnyomó könyvelőgépek, sokszorosítógép,
Stencil és festék nélkül sokszorosít
Budapest, V., Falk Miksa-u. 13. Telefon: 16-5-98.
Bemutatás díjtalan!

Törv. védett K. H. lámpatestekkel
Nagy árammegtakaritás! Nagyobb fény!
Résztveszünk a Budapesti Nemzetközi Vásáron
KOMOR HENRIK-féle fénytechnikai-, villamossági- és műszaki vállalat K. F. T.
Budapest, VII., Wesselényi-utca 59. Telefon: 41—4—76.

Pelikan
IRÓGÉPSZALAG
VEZÉRKÉPVISELET
Stalla Lajos Budapest, V.,
Vilmos császár-út 42.

Jelentékeny üzleti eredményeket ért el a Községi Élelmiszerüzem az ipar és kereskedelem sérelme nélkül

A Svájcba irányuló szalámikivitel megszervezése — Közegészségügyi szempontból megvizsgálják az üzem összes alkalmazottait

A székesfőváros egyik legjelentékenyebb intézménye, a *Községi Élelmiszerárusítóüzem* néhány hónappal ezelőtt új vezetés alá került. A polgármester *Baitz* József vezérigazgató legfőbb vezetése alá helyezte a nagyjelentőségű intézményt, amelynek a főváros közélelmezésében domináló szerepe van. Az új vezérigazgató állásának elfoglalása után programot csak szűkebb körben, az élelmiszerüzemi bizottság ülésén adott és így szélesebbkörű nyilvánosság mindezideig csupán azt vette tudomásul, hogy az Élelmiszerüzemnek új vezetője van, aki fontos poziciójában nagy lendülettel dolgozik. Azóta hónapok teltek el, a vezérigazgató új szerepkörében értékes tapasztalatokra tett szert és ezért a *Fővárosi Hirlap* munkatársa most már időszerűnek látta, hogy ennek a nagyfontosságú intézménynek életéről, az újabb eredményekről és tervekről tájékoztassa a nyilvánosságot. Felkereste ezért

Baitz József
vezérigazgatót,

aki a következő érdekes nyilatkozatot tette:

— Ennek az üzemnek nagyon jelentős szerepe van a székesfőváros közélelmezése terén. Alapítása a háborus időkre esik, amidőn az ellátás nehézségei egyre jobban tornyosultak a közönség elé. Akkoriban az üzem sokkal szélesebbkörű tevékenységet folytatott, mint manapság. A feladatkörnek ez a megszűkülése viszont egyáltalán nem jelenti azt, mintha ma már nem lenne az Élelmiszerüzemre szükség. Nyugodtan elmondhatjuk, hogy a Községi Élelmiszerárusító Üzem gyártmányainak kiválósága folytán olyan népszerűséget élvez a fogyasztóközönség körében, amilyennel más vállalat nem dicsekedhetik. Mi a magunk részéről arra törekszünk, hogy az üzembe helyezett bizalmat a legmesszebbmenően kiérdemeljük. Készséggel belátjuk, hogy

a magánkereskedelem és magánipar érdekkörébe vágó feladatok lebonyolítására hivatottak nem vagyunk,

de sohasem tévesztjük szem elől *hivatásunkat*

az árszabályozás és az ármérséklés

terén. Mind magam, mind munkatársaim azon dolgozunk, hogy ugyanakkor, amidőn a fogyasztóközönség érdekét szolgáljuk, hathatósan támogassuk a fővárosi közületnek szempontjait is. *Igyekszünk minden vonatkozásban modernek lenni.* Ennek a szempontnak érdekében rendeltem el éppen a legutóbbi napokban azt, hogy

az üzem valamennyi olyan alkalmazottját, aki akár a gyártásnál, akár az árusításnál közvetlen összeköttetésben van az árukkal, közegészségügyi szempontból szakszerű vizsgálatnak vessük alá.

Elsősorban a tuberkulózis és a tifusz az a betegségfaj, amely a fertőzés lehetőségét rejti magában, ennél az oknál fogva tehát a polgármester úr jóváhagyó intézkedése alapján hivatalosan is felkértem a tisztifőorvosi hivatalt, hogy az *üzem alkalmazottait a főváros tüdőgondozó intézeteiben, illetőleg a bakteriológiai intézet közbenjöttével megvizsgálják, vajjon nem szenvednek tbc-ben, vagy nem tifuszbacillus hordozók-e?* Ezek a vizsgálatok már folyamatban vannak és amennyiben bebizonyosodik, hogy egyes alkalmazottak a betegség szempontjából gyanusak, nyomban intézkedni fogok arra nézve, hogy ezeket más beosztásba juttatva, az árú-elosztásból kikapcsoljam.

— Üzemünk, hála annak a komoly tevékenységnek, amelyet vezetésem alatt valamennyi alkalmazott kifejt, *bebizonyítja fejlődőképességét.*

Üzleti eredményeink az év első negyedében minden várakozást kielégítenek és ezen az alapon bizom abban, hogy az esztendő leteltével jelentékeny gyarapodásról

számolhatok majd be. A mi működésünk természetesen sokirányú. Annak ellenére, hogy legfőbb feladatunknak ma is a hüsellátás tekintendő, tevékenységi körünkbe egyéb üzletágak is tartoznak. Az elmult télen is folytattuk a hivatali elődöm által bevezetett *vadhúsárusítási* akciót, ezúttal azonban más megoldást választottunk, és pedig azt, hogy a vadat nem fix, hanem bizományi számlára vettük át a *Vadértékesítő Részvénytársaságtól* és ezen a réven egyrészt olcsó árakat tudtunk biztosítani a fogyasztóközönségnek, másrészt az alacsony árak mellett is meg tudtuk találni üzleti számításainkat.

— A *szalámigyárakkal* is szoros együttműködésben dolgozunk és éppen a legközelebbi multban hajtottunk végre egy nagyjelentőségű akciót. *A svájci szalámikivitel megszervezéséről* volt szó, amely a multban részünkre ismeretlen terület volt. Svájcban ugyanis az olasz szalámi közkedvelt, ennélfogva most

mi is rátérünk arra a gyártási rendszerre, amely a szalámit az olasz ízlés szerint állítja elő.

A közelmultban egy pár vagont így gyártottunk és ezt próbaképen kiküldöttük Svájcba. A kísérlet eredményes volt, a mintaárut egykettőre felvásárolták és *az érdeklődés nagy mértékben fordult a magyar piac felé,* minélfogva *remélhető, hogy annak a kétszázhetven vagon évi szükségletnek, amelyet Svájc importálni szokott, tetemes részét meg fogjuk kapni.*

— Arra, hogy üzletkörünket kiterjesszük, nem törekszünk.

Tudatában vagyunk annak, hogy *a Községi Élelmiszerárusító Üzemnek nem az a feladata, hogy konkurrenciát támasszon a különböző magánvállalatoknak,* úgy érezzük azonban, hogy jó munkát végzünk, amidőn becsületes tevékenységünk latbavetésével kifejtjük a tőlünk joggal megkívánt árszabályozó hatást. Az bizonyos, hogy a vezetésem alatt álló üzemben *még sok kiaknázhatatlan lehetőség rejlik* és ha működési körünk bizonyos megkötöttségektől függ is, ezeket a lehetőségeket igyekszünk kihasználni, ami másszóval azt jelenti, hogy *a községi Élelmiszerárusító Üzem a székesfőváros számottevő aktív vállalatává fejlődik.*

Megkezdődtek az előmunkálatok Budapest történetének megírására

A hatalmas mű 5-6 vaskos kötetre fog kiterjedni

A *Fővárosi Könyvtár* kulturtevékenységének eredményei egyre erőteljesebben bontakoznak ki a főváros legegyszerűbb társadalmi rétegei között. A könyvtári fiókok látogatottsága és forgalma annak ellenére, hogy ezekben az intézetekben csak komoly irodalmi értékű munkákat lehet olvasni, egyre nő és igen gyakran kerülnek a fiókvezetők abba a helyzetbe, hogy a jelentkező igényeket nem egyszerre, hanemcsak egymásutáni sorrendben tudják kielégíteni. Hasonló mozgalmas élet uralkodik a könyvtár központi épületében, ahol az olvasótermek valamennyi helye, úgyszólván mindig el van foglalva. A könyvtár központjában komoly tudományos búvárkodó munkát folytatnak a különböző szakemberek és írók és soraikban nem egyszer található külföldi nevezetesség is.

Hogy ebbe az erős fejlődési folyamatba betekinthessünk, megkérdeztük

Enyvváry Jenő dr.-t,
a Fővárosi Könyvtár igazgatóját

abban irányban, hogy milyennek látja a vezetése alatt álló intézmény jelenlegi helyzetét és jövő fejlődésének lehetőségeit. Ime a válasz:

— Amióta a székesfőváros költségvetését a gazdasági helyzet elnehezedése következtében tekintélyes összegekkel kellett megnyírbálnia az autonómiának,

a Fővárosi Könyvtár úgyszólván megakadt annak a nagyvonalú fejlődésnek az útján, amely a megelőző esztendőkben tapasztalható volt.

Költségvetésünket egyre inkább megszűkítették és ennek következtében *nem állott módunkban a fejlesztéshez szükséges könyvek nagyobb példányszámban való beszerzése.* Ez a megállapítás vonatkozik a tudományos művekre éppen úgy, mint a szépirodalmi termékekre. Meg kell állapítanom azonban azt is, hogy a hitelösszegek csökkentése ellenére a könyvtár belső ügyvitelében alkalmazott nagyfokú takarékosság révén annyit mégis sikerült elérnünk, hogy nem kerültünk a teljes stagnálás helyzetébe. A baj főként abban rejlik, hogy *a külföldi irodalmi termékeket csak a legszükségesebb keretek között tudjuk megszerezni,* de el kell tekintenünk egyelőre attól, hogy több példányban vásárolhassuk meg a könyveket. Ez viszont azt jelenti, hogy fiókjainkat nem tudjuk az újabb termékekből kellő pótlással ellátni, ami meglehetősen súlyosan érinti a könyvtárpolitikát, amelynek végső célja a székesfőváros közönségének irodalmi irányú nevelése.

— Azt hiszem, a fővárosban alig van valaki, aki nálunk nagyobb érdeklődéssel olvasná azokat a híreket, amelyek arról szólanak, hogy a gazdasági válság már szünőfélben van és rövidesen számíthatunk a viszonyok jelentékeny javulására. Ez az érdeklődés azért ilyen nagyfokú, mert abban az esetben, ha a költségvetési kereteket tágítani lehet, a polgármester úr kijelentései szerint a Fővárosi Könyvtár is biztosan számíthat arra, hogy hitelkeretein tágítsanak és ezzel pár esztendő alatt módunkban lesz nemcsak kipótolni a kényszerű körülmények miatt elmulasztottakat, hanem ismételten a fejlődés medrébe terelhetjük ezt a nagyfontosságú intézményt.

— Terveink és elgondolásaink természetesen most is vannak. Ezek közül a legjelentékenyebbnek azt tartom, amely *a székesfőváros történelmének megírására* vonatkozik. Akármennyire hihetetlen is, a helyzet ugyanis ma az, hogy *Budapest történetét összefoglalóan soha meg nem írták,* legfeljebb monográfiák jelentek meg, amelyek azonban csak egyes rövidebb korok leírását tartalmazzák. A polgármester úr helyesléssel fogadta a Fővárosi Könyvtárnak azt az elgondolását, hogy

Budapest összefoglaló történetét mielőbb meg kell írni, éppen ezért az erre vonatkozó előmunkálatait máris megindítottuk.

Az eddigi elképzelések szerint a megjelenésre kerülő történelmi mű, amelynek megírására a magyar történelemtudomány legkimagaslóbb alakjait szándékozunk felkérni,

öt-hat vaskos kötetre

fog kiterjedni. Visszapillanást vet a mű a székesfőváros jelenlegi területén lévő legelső települések idejére és felhasznál valamennyi olyan kútforrást, amelyben a rég letünt időkre történelmi értékű megállapodások találhatók. A világnak úgyszólván valamennyi fővárosa megíratta már történelmét, hogy nálunk erre eddig nem került a sor, annak oka különleges helyzetünkben rejlik. Valamennyien tudjuk, hogy a magyar székesfőváros nagyarányú városias fejlődése csak a legutóbbi negyven esztendőben következett be, mert a három város egyesítése voltaképpen csak közigazgatási fuziót jelentett és csak az elmúlt esztendők kovácsolták lelki közösségbe Pestet, Budát és Óbudát.

— Már már lépten-nyomon érezzük hiányát annak, hogy nem rendelkezünk egy összefoglaló történelmi munkával és éppen ezért törekszünk arra, hogy ez a mű mielőbb megszülessék. Szükség van reá azért is, minthogy amióta a külföld érdeklődése nagyobb mértékben fordult Budapest felé,

egyre-másra érkeznek hozzánk megkeresések a külföld egészen távoli országaiból is, amelyekben a főváros multját illetően kérnek szakszerű felvilágosításokat.

Ezeket a megkereséseket természetesn igyekszünk mindenkor a legalaposabban elintézni, bár az a helyzet, hogy amidőn nem áll rendelkezésünkre összefoglaló adatgyüjtemény, a kívánt felvilágosítások nem terjeszkedhetnek ki teljes részletességgel minden szempontra. Elképzelésünk szerint a megjelenésre kerülő fővárosi történelmet nemcsak magyar nyelven jelentetjük meg, hanem kisebb példányszámban *néhány idegen nyelven is.*

GODRA SÁNDOR ÉS FIA
RÉZMŰVES ÜZEME, SZESZ-ÉS VEGYÉSZETI GYÁRBERENDEZŐ VÁLLALAT
Budapest, IX., Gróf Haller-u. 3.
TELEFON: 87—8—48.

Betón, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest, XI., Szüret-utca 5/7. Telefon: 59—2—96

Krausz Ferenc
bronzöntő Budapest, VI., Babér-utca 80.
Telefon: 932—26

Nagy Pál
egészségügyi berendezési vállalkozó
Budapest, II., Fő-utca 20.
TELEFON: 52-0-93.

Lantos Mihály
építőmester
V., Váczi-út 34. — Telefon: 93-6-52

Rivális nagyüzemek

Irta: BECSEY ANTAL

a törvényhatósági bizottság örökös tagja

Az üzempolitikai bizottság működésével kapcsolatban többször merültek fel olyan megjegyzések, amelyek *két legnagyobb és legjövedelmezőbb üzemünk versengésére* mutattak és ennek az áldatlan helyzetnek megszüntetését kívánták. Felmerültek ezzel kapcsolatban állítólag olyan gondolatok is, amelyek a versengés megszüntetését intézményesen, nevezetesen az egyik nélkülözhető, vagy pláne felesleges üzemnek megszüntetésével kívánták biztosítani. Ezeknek a többé-kevésbbé nyilt, vagy rejtett gondolatoknak hullámai utóbbi időkben már szélesebb területekre is átcsaptak; előadások és viták zajlottak le szakkörökben is, komoly felkészültséggel védelmezve, vagy támadva a szembenálló felfogásokat.

Nyiltan megvallom, hogy a nagyüzemek feletti ilyirányú vitákat nem tartom jogosultaknak, sem a tudomány, még kevésbbé a közérdek szempontjából. Helytelenitem magát az alaptónust is. Tudományos szempontból nem lehet arról szó és nem a mi helyi érdekeink nézőpontján fog eldőlni a kérdés, hogy melyik energiaforma van hivatva az emberiség érdekeit szolgálni, melyik a nélkülözhetőbb és melyik a felesleges; a főváros érdekei és a köz szempontjából pedig nem az a probléma vár eldöntésre, hogy melyik energiaformát, illetve üzemet kell a másikkal kivégezni. Tudományosság és közületi érdekek szempontjából csak egy kérdés vár megvilágitásra: miképpen lehet a technikai és közgazdasági tudományok módszereivel a rendelkezésre álló energiaformákat akként fejleszteni, hogy azok áldásaiban minél több ember, minél könnyebben részesülhessen. *Nem egymással szemben, hanem egymással párhuzamosan!*

Nemrégen *Streck* Ede gázgyári h. vezérigazgató tartott előadást a Magyar Mérnök és Építész Egyletben az energia-szolgáltató közüzemek racionális célkitűzéseiről. Előadásában részletesen és szakszerüen ismertette az elektromosságnak és gáznak egymáshoz való viszonyát és üzempolitikai szempontból való jelentőségét, megvilágitva a kérdésnek összes technikai, közgazdasági és üzemgazdasági vonatkozásait. Konkluzióit abban foglalta össze, hogy *a Gázművek feladata a melegszolgáltatás*, annak minél szélesebb körben való elterjesztése, *az Elektromos Művek pedig a világítás és erőszolgáltatás területén* vannak hivatva fejlődésre. Valahányszor akár az egyik, akár a másik energianem szorosan vett hivatása területéről más területre kalandozik, kárára van a tudományos szempontoknak és az üzem gazdaságos célkitűzéseinek, tehát végeredményben a köznek is.

Ilyen megállapítások után kétségtelenül zavarólag hat a közönség körében a gáz- és elektromos-üzemek versenye, amely a háztartások ellátásának propagandájában jelentkezik.

Joggal merül fel a kérdés: *racionális és jogosult-e a törekvés a melegellátás bizonyos területein az elektromos áramot propagálni.* Annyi bizonyos, hogy a háztartásokban, a főzési melegszükségletek ellátásában és a vízmelegítés készülékeinél bizonyos népszerüségre tett már eddig is szert az elektromosság, kedvezések még jobban előmozdíthatják ezeket a sikereket. És ha ez így van, miért ne lehetne a melegellátás egyéb területein is tovább fejleszteni ezt a törekvést: gáz- és széntüzelés helyett a feltétlenül kényelmesebb és higiénikusabb elektromos áramszolgáltatás segélyével általánosítani a melegellátást. És joggal merülhet fel mindezekután az a kérdés is, hogy ilyen körülmények között nem kell-e az üzemi politikának minden eszközével arra törekednie, hogy ez az alkalmasabb energiaforma fejlesztessék a másiknak elsorvasztásával párhuzamosan.

Szemébe kell nézni ennek a minduntalan fel-felbukkanó kérdésnek és rá kell terelni a figyelmet a problémák lényegének megismerésére.

Mindenekelőtt lássuk technikai vonatkozásban, hogy mit jelent a feladat: elektromosságból meleget fejleszteni? Az elektromos energiát gőzkazánokban fejlesztett gőzzel hajtott gőzturbinák és elektromos generátorok állítják elő, amely transzformátorokon át jut a hálózatba, illetve fogyasztókhoz, olymódon, hogy a mai magas technikai fejlettség idejében is a szén energiájának 80 százaléka elvész, amig mint elektromos energia rendeltetési helyére jut. Ezt a fennmaradó 20 százaléknyi energia-hányadot kellene melegenergiává előállitani. Hogy már most ez az eljárás, mint az energia-átalakulásnak minden módja, szintén bizonyos százaléknyi veszteséggel jár, az természetes. Végeredményben tehát *elektromosságból meleget előálliani annyit jelent, mint a sorozatos energia-átalakulásokban a kiindulás alapjául szolgáló szénenergiának 85—90 százalékát elpocsékolni.* Ez bizony sem technikai, sem gazdasági, sem üzemi szempontokból észszerűnek nem mondható.

Felmerül tehát ezekután az a kérdés, hogy ha ez így van, hogy lehet az, hogy az elektromos árammal előállított melegenergia mégis versenyképes akár a közvetlenül szénből, vagy gázból előállított melegenergiával?

A felelet itt sem nehéz. Az elektromos energia a jelenlegi budapesti tarifák mellett kilowattonként átlagosan 17 fillérbe kerül. Ebből mintegy 2 fillér esik a szorosan vett termelésre, mert a termelt áram minden kilowattórája 2 fillér értékü szenet igényel. A 2 fillértől 17 fillérig terjedő különbözetben benne vannak az összes személyi és dologi költségek (tőketörlesztés, adminisztráció, veszteségek, községi hozzájárulások, stb.). Az évi termelés kereken 300 millió kwóra. Ha 70,000 kwatt csúcsterhelésnek megfelelő fogyasztást a nap 24 órája alatt folyamatosan lehetne biztosítani, úgy a termelést a jelenleginek háromszorosára lehetne emelni, anélkül, hogy az árképzést befolyásoló állandó tényezők (amortizáció, adminisztráció) módosulnának. Hogy a termelési kapacitásnak lehető fokozása a termelés költségeire, így a fajlagos kilowattóra-egységárra kedvező befolyással van, az bizonyitásra nem szorul. A fogyasztás növelése kedvezményes árpolitika segélyével tehát *nemcsak magának a műnek, hanem végeredményben a fogyasztásnak is eminens érdeke.* Ez a törekvés nyilatkozok meg abban az árpolitikában is, amely az áramfogyasztást elsősorban azokban a napszakokban kívánja fokozni, amikor (pl. éjféltől reggel 7 óráig) a fogyasztás minimumra csökken. Analog a helyzet a déli órák áramfogyasztása tekintetében is. Érdeke az üzemnek ezeket a fogyasztásban jelentkező hézagokat kitölteni, mert minden fillér, amely a 2 fillér termelési önköltség felett elérhető, hozzájárul az üzemi eredmények feljavításához.

Az elmondottakból azonban nyilvánvaló, hogy *ennek az árpolitikának csak bizonyos határokon belül van értelme és jogosultsága*, addig a határig, ameddig az új fogyasztók a napi, vagy időszaki fogyasztásban mutatkozó ingadozások észszerű kitöltésére alkalmasak. Hogy tehát a fogyasztó bizonyos melegtermelési célokra (pl. melegvíz tárolásra) meghatározott időre korlátozva 8 fillér kilowattárban, vagy ennél még olcsóbban is kaphatja az áramot, ez nem azt jelenti, hogy az áramtermelés olcsóbbá lett, hanem csak azt, hogy az üzem a kihasználatlan órákat kedvezményes árpolitika útján óhajtja hasznositani. Tájékozásul megjegyzem, hogy *amennyiben ezzel az eljárással az Elektromos Művek termelését 100 százalékkal, vagyis évi 300 millió kilowattórával sikerülne felfokozni, úgy a bruttó bevételi többlet a jelenlegi tarifák mellett* (átlagos 17 fillér kilowattóránként) *50 millió pengőt jelentene*, amiből 6 millió többlet szénre, 4 millió a fenntartás és személyzeti költségek további dotációira jut, a fennmaradó 40 millió pengőből pedig a községi háztartást megillető részesedésen felül bőven maradna még *tarifamérséklésre* is.

Hasonló a helyzet a *Gázműveknél* is. A Gázművek 90 millió köbméter évi termeléséből 80 millió köbméter kerül értékesitésre, ennek 70 százaléka a háztartási fogyasztásra esik. Teljesen azonosítom magam a Gázművek igazgatójának azzal a konkluziójával, hogy *a Gázművek hivatása a melegszolgáltatásnak minél szélesebb körben való biztosítása.* De szeretném ennek a megállapításnak az összes konkluzióit levonni. A melegellátás problémájának nálunk egész különleges szempontokkal kell még számolnia. *A Gázművek évi 17,000 vagón külföldi szenet használnak fel.* Bár tisztában vagyok a külföldi szén bekapcsolásának ipari, közgazdasági és kereskedelmpolitikai érdekeivel, mégis állítom, hogy *legfontosabb érdekünk a magyar termelést elősegiteni, elodázhatatlan feladat tehát a melegellátás körébe a magyar szenet bekapcsolni.* A melegellátás feladatkörébe tartozik a *háztartási fütések* (központi és kályha-fütések, stb.) ellátása és *az ipar melegenergia-szükséglete is.* Mindezek *együttesen évi 2 milliárd köbméter gázfogyasztást jelentenek.*

Számolni kell Budapest-fürdőváros idegenforgalmi érdekeivel is és ebből a szempontból döntő fontosságú, hogy a város levegőjét füst, korom, kénes gázok ne rontsák. Ezek a követelmények imperative utalnak a gázzal való melegellátás szükségességére. A Gázművek ezirányú feladatainak felismerésére vall az a vaskos *„Ismertetés“* is, amelyet *Véssei* Ede, a Gázművek vezérigazgatója nemrégen állitott össze. „Jövő terveink“ cimmel külön fejezetben foglalkozik *a hazai szénből való gázgyártás, magas fütőértékü gázok és a gáz-távfütés*, stb. kérdéseivel, jelezve azt az utat, amely a gázgyár hivatását a melegenergia-ellátás területén messzelátó perspektivában jelöli meg.

A „rivális nagyüzemek“ hivatását *nem az öncélúság* és az abból eredő *egyéni versengés* szempontjai határolják körül. A közüzemek hivatását és tevékenységük irányát az individuális szempontokon felülemelkedő, *egyetemes érdekek* szabják meg és létjogosultságuk a technikai és közgazdasági érdekek harmónikus szolgálatán alapszik.

Hajdúszoboszlón épitik fel a Segítőalap második üdülőházát

A *Fővárosi Hirlap* néhány héttel ezelőtt *Dorogi Farkas* Ákos dr., tanácsnoknak, az elnöki ügyosztály vezetőjének nyilatkozatát közölte a *Székesfővárosi Alkalmazottak Segitő Alapjának üdülőhelyépitési terveivel* kapcsolatban. Hangsúlyozta akkor Farkas Ákos, hogy a Segitőalap minden erejével arra törekszik, hogy a *balatonkenesei üdülőtelep mellé a fővárosi alkalmazottak részére még egy üdülő jellegü intézmény létesüljön.* A *mátrai megoldás* a vízellátás nehézségei miatt *meghiusult*, hasonló okok hátráltatták a *pestkörnyéki épitkezés* megindítását is, a Segitőalap intézőbizottsága azonban tagjainak sürgető kivánságára *nem ejtette el az újabb üdülőház felépitési tervét*, hanem azóta is, szinte szakadatlan tárgyalásokat folytatott abban az irányban, hol lenne a legmegfelelőbb módon megvalósitható ez az intézmény. *Sopron, Kőszeg, Zalaegerszeg* és az országnak még számos más városa és községe vetélkedett egymással abban, hogy a Segitőalap üdülőházát területén épitsék fel, a beérkezett ajánlatokat azonban, kellő megfontolás után, az intézőbizottság kénytelen volt elvetni.

Az utóbbi napokban azonban *a konkrét megvalósulás stádiumába jutott az ügy*, mégpedig úgy, hogy az intézőbizottság egyre erőteljesebben fejezi ki azt a véleményét, hogy a Fővárosi Alkalmazottak Segitő Alapjának üdülőházát *Hajduszoboszló város területén, a gyógyfürdő közvetlen közelében kellene felépiteni.* Hajduszoboszló városa azzal az ajánlattal fordult a fővároshoz, hogy a *Segitőalap részére díjmentesen ajánl fel a város tulajdonában lévő hévforrás mellett jelentékeny területet.* Az ajánlat megtétele után az intézőbizottság több tagja hivatalos szemlét tartott a gyógyfürdő környékén és megállapitotta, hogy *az üdülőház felépitése a kijelölt területen a legkedvezőbb körülmények között biztositható lenne.* Bár eredetileg arról volt szó, hogy a Segitő Alap legközelebbi üdülőházát magaslati vidéken épiti fel, ezzel a gondolattal szakitottak, mert a Segitőalap orvosainak kezelése alatt álló tisztviselők és alkalmazottak betegstatisztikája bebizonyitotta, hogy votlaképpen *nagyobb szükség van a reumatikus betegségek orvoslására alkalmas üdülőhelyre.*

A Segitőalap intézőbizottsága április utolsó hetében *végleges döntésre fog összeülni az új üdülőtelep ügyében.* A szakemberek azt hangoztatják, hogy a Segitőalap pénzügyileg is a legmegfelelőbben jár el akkor, ha a legközelebbi jövőben a hajduszoboszlói üdülőtelepet épiti fel, viszont fenntartja a tervet, hogy a következő esztendőben magaslati vidéken létesit újabb üdülőházat.

YELLOW
szivacsbehozatali áruház, Budapest, VI., Andrássy-út 82.
Telefon: 11-3-36. — Modern hástartási és testápolási cikkek, kefe- és seprőáruk, szarvasbőrök.

ALAPITTATOTT 1865. ÉVBEN.
LITSCHAUER ÉS GÖTZ
LAKKGYÁR
BUDAPEST, II., MARGIT-KÖRÚT 42. SZÁM
Telefon: 529—52.

HENCZ FERENC ASZTALOSÁRU TELEPE
Épület asztalos munkák: ajtók, ablakok, kapuk, kirakatok, üzletberendezések, lakás- és irodaberendezések gyártása.
BUDAPEST, IX., KÖZTELEK-UTCA 2. TELEFON: 86—0—02.

MIKA TIVADAR
féműntőde és rézárugyár
Budapest, VII., Kazinczy-utca 47. Telefon: 42-8-27.

OETL ANTAL
vasöntőde és gépgyár részvénytársaság
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. szám
Telefon: 46—1—09.

THERMOLUX VILLAMOSSÁGI VÁLLALAT Kft.
Felvonók készitése, javitása és karbantartása. Mindennemű elektromos világitási és erőátviteli berendezés tervezése és készitése.
Budapest, VIII., Práter-utca 8. Telefon: 38—3—38.

VAJDA LAJOS
mű- és ércöntő
PESTSZENTERZSÉBET, FRANGEPÁN-UTCA 113. TELEFON: 47—5—69.

HÍREK A PÁRTBÓL

Melegen ünnepelték Zsitvay Tibort névnapja alkalmából

A családias klubvacsorák sorából, amely csütörtökönkint egybegyűjti a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének tagjait, kiemelkedik a legutóbbi csütörtöki összejövetel. Ez is családias volt, de a család megnövekedett a távolabbi rokonsággal, hozzátartozókkal, vendégekkel és nem csak a jelenlevők száma növekedett meg, hanem az est ünnepi hangulata is. A családfőt, *Zsitvay* Tibor dr.-t, a pártszervezet elnökét ünnepelték névnapja alkalmából ezen a vacsorán, amelyen imponáló számban vettek részt a főváros vezető tisztviselői is.

Hangos és meleg ováció köszöntötte *Zsitvay* Tibort, amikor a teremben megjelent. Mellette *Liber* Endre alpolgármester és *Bessenyey* Zénó, a Közmunkatanács elnöke foglaltak helyet. Az asztalfőn ültek még: *Harrer* Ferenc, *Becsey* Antal, *Gaár* Vilmos, *Andréka* Károly törvényhatósági bizottsági tagok és ott voltak *Usetty* Béla, *Pözel* István, *Terbócz* Imre, *Tóth* András országgyülési képviselők, *Vályi* Lajos, a szervezet helyettes főtitkára, *Body* László, *Farkas* Ákos, *Király* Kálmán, *Rosta* János, *Salamon* Géza, *Szepesváry* Pál, *Wossala* Sándor tanácsnokok, a pártszervezet törvényhatósági bizottsági tagjai teljes számban, a tizennégy kerület küldöttségei és még számos vendég, közöttük sok hölgy is.

Liber Endre alpolgármester emelkedett először szólásra. Köszönetet mondott azért, hogy a főváros vezetőségét erre a családi összejövetelekre meghivták. Örömmel jöttek el, mert hiszen a közös célért dolgozó munkatársak közé jöttek. Melegen méltatta *Zsitvay* Tibornak a közért kifejtett önzetlen tevékenységét és különösen kiemelte azt a hatalmas munkát, amelyet az üzempolitikai bizottság élén végez.

Utána *Kátay* Béla, az uj budavári plébános köszöntötte lendületesen szép beszédben az ünnepeltet.

Zsitvay Tibor emelkedett most szólásra, örömteljes meglepetésének adva kifejezést azon, hogy az ő tiszteletére ilyen sokan összejöttek. Ebben azonban — jegyezte meg tréfásan — a pártfegyelem megsértését is látja, mert ezt az ünneplést a távollétében kitört palotaforradalom szervezte meg. Komolyra fordítva szavait, meghatottan köszönte meg azt a szeretetet, amely ebben az ünneplésben megnyilvánul. Ez a melegség csak megacélozza a munkában és megerősiti a bizalomban, amellyel a pártra tekint. Nagy örömmel látja, hogy a párt, amelyet kezdetben a jószándék mellett is különböző szempontok igazgattak, ma már teljesen egybeforrva halad egyenes útján a kitüzött cél felé. A szeretet hozta létre azt az egységet és tette naggyá a pártot, amely soha sem fitogtatja hatalmát, hanem állásfoglalásának tárgyilagosságát mutatja mindenkor. Rákóczi esztendejében indult el utján a párt, Rákóczi jelszavával: *Nihil privatum*. Ennek az eszménynek szolgálatában indult el és ebben kell diadalt aratnia a főváros javára és a magyar haza üdvére.

Lelkes éljenzéssel és tapssal ünnepelték percekig *Zsitvay* Tibort, amikor beszédét befejezte, majd *Balogh* Bálint görög katolikus esperes, *Okolicsányi Kuthy* Dezső egészségügyi főtanácsos és *Sövényházy* Ágoston nyug. államtitkár köszöntötték lelkes beszédben.

Felkay Ferenc előadása a tanügyi szervezetben

A NEP fővárosi tanügyi szervezetének II. kerületi csoportja a kerületi központban előadó estet rendezett, amelynek érdekes eseménye *Felkay* Ferenc dr. tanácsnok előadása volt. A kerületi központban ebből az alkalomból nagy hallgatóság gyülekezett össze, amelynek soraiban megjelent *Dongó* Orbán törvényhatósági bizottsági tag, *Hivert* Rezső dr., a II. kerületi pártszervezet alelnöke, *Bolyos* István polgári iskolai igazgató, a fővárosi tanügyi szervezet képviseletében, *Dávid* Antal dr. egyetemi tanár, elnök és *Miklós* Béla főtitkár.

Felkay Ferenc dr. tanácsnok nagy figyelemmel kisért előadásában *a tanügyi közigazgatást* ismertette az új tanügy-közigazgatási törvénnyel kapcsolatban. Részletesen kitért *a nyugdijmódositásról szóló törvény és a végrehajtási utasitás* méltatására. Hangsúlyozta, hogy *a tisztviselői függetlenséget*, amelynek megóvása mindenekfelett fontos, a törvény megvédi, amennyiben objektiv alkalmazásban kizárólag a szolgálati érdeket tartja szem előtt. Ebben az irányban megnyugtatta az oktatótársadalmat az előadó, akit a hallgatóság meleg ovációban részesitett.

Ádám Jenő zeneakadémiai tanár tartott ezután érdekes előadást a gyermekek énekre való oktatásáról. A müsort több sikerült ének- és zeneszám tarkította.

Megkezdődik az idegenforgalmi előadás-sorozat. A *Fővárosi Hirlap* husvéti számában közölte *Zsitvay* Tibor nyilatkozatát arról az akcióról, amelyet kezdeményezésére a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezete indit az idegenforgalom támogatására. Úgy, mint az elmult év végén a városrendezési problémák tisztázására, czúttal is sorozatos előadások tartását vette programba *Zsitvay Tibor*, hogy meghivott, kiváló szakemberek tájékoztassák a párt tagjait erről a nagyfontosságú kérdésről. Az eddigi tervek szerint az első előadás április 30-án, csütörtökön este lesz a pártszervezet központjában, ahol *Szviezsényi* Zoltán, a gyógyhelyi bizottság igazgatója, az idegenforgalom kiváló szakembere tart az egész idegenforgalmi kérdést átfogó előadást.

A köz- és magánalkalmazottak problémái. A Nemzeti Egység Pártja V. kerületi szervezetében működő köz- és magánalkalmazottak szakcsoportja pénteken este rendkivül népes szakértekezletet tartott. *Fábián* László dr. kerületi alelnök nyitotta meg az együttes értekezletet. A közalkalmazott csoport elnöke, *Koncz* Endre dr. miniszteri tanácsos az ötös bizottság által elfogadott memorandumtervezetet ismertette, melyet a NEP központi pártszervezetéhez terjesztenek fel. A memorandumban a köztisztviselői csoport többek között kéri az ideiglenesnek jelzett fizetés- és nyugdíjcsökkentések megszüntetését és fedezetül megjelöli az állami takarékosság racionalizálását a m. kir. központi anyagbeszerző hivatal felállításával. Kéri ezután az automatikus előlépés rendszerének azonnali bevezetését olyan értelemben, hogy a soron lévő tisztviselők kapják meg a cimet és jelleget. Az automatikus előléptetéssel kapcsolatban kéri a memorandum a tehetséges és vezetésre alkalmas tisztviselők kiválasztásának intézményes biztosítását, továbbá új alkalmazásoknál és első kinevezéseknél a tehetség és intelligenciaverseny intézményesítését, az ajánlási rendszer kiirtásával *Kempszky* Lénárd lovag és *Márk* Lajos hozzászólása után végetért a köztisztviselői csoport értekezlete. — A magánalkalmazottak szakcsoportja részéről *Gerő* Zoltán elnök ismertette az ötös-bizottsághoz érkezett indítványokat. Ezek között szerepelt a 200.000 magánalkalmazott számára felállítandó munkaidő meghatározása, valamint a tisztviselői kamara kérdése és a minimális munkabér meghatározása. *Dunay* Béla felszólalásában ismertette azt a kívánságot, hogy a munkanélküliek munkábahelyezése a magánalkalmazotti kamara hivatása legyen. Ezután *Lándori* György közgazdasági iró a magánalkalmazotti jogviszony szabályozásáról tartott magasnivójú, érdekes előadást.

Magyar est a hegyvidéki kerületben. A XII. kerületi pártszervezet ifjúsági csoportja az új kerületi otthonban sorozatosan rendezi kulturális és szórakoztató estéit. Szombaton magyar est volt soron, amelyen nagy, előkelő közönség vett részt. Az értékes és gazdag müsor nyomán elismeréssel állapitotta meg a hallgatóság a hegyvidéki ifjúság komoly kulturtörekvéseit. Az előadások után táncmulatság zárta be a sikerült estét.

A főváros új flűotthonai. Legutóbbi számában részletesen ismertette a *Fővárosi Hirlap* a közjótékonysági és szociálpolitikai ügyosztály előterjesztését, amely szerint több régi alapítvány egyesitéséből Alapítványi Fiúotthon és Alapitványi Ipari Nevelőotthon felállítására tesz javaslatot. A NEP szociálpolitikai bizottsága hétfő esti ülésén foglalkozott ezzel a szép tervvel és mindenben magáévá tette.

Kőbánya közérdekü kérdései. A X. kerületi pártszervezet elnöki tanácsülésén *Dongó* Orbán elnöki megnyitója után *Király* Dezső titkár terjesztette elő jelentését. Figyelmeztette a megjelenteket arra, hogy a választói névjegyzékből való kimaradás esetén a pártszervezet útján is intézhetők felszólamlások. *Dongó* Orbán elnöki előterjesztésében hálásan emlékezett meg *Zsitvay* Tiborról, aki Kőbánya jogos kivánságait és sérelmeit magáévá téve, teljes erejét veti latba a közérdekü kérdések igazságos és kedvező elintézéséért. Igy hatékonyan szorgalmazza, hogy a *halálsorompó ügye végre megoldást nyerjen*, vigyázva arra, hogy az aluljáró céljára megszavazott 600.000 pengőt az eredeti rendeletetésére használják fel és ne fordítsák újabb elgondolások alapján szükséglakások épitésére. Ebben a kérdésben *Zsitvay* Tibor és *Szendy* Károly polgármester szorgalmazására a MÁV. döntő jelentőségü értekezletet tart. Pártkérdéssé tette *Zsitvay* Tibor a kőbányai *leánygimnázium* ügyét is. *Bodnár* József dr. arra kérte az elnökséget, hogy járjon közbe a Kada-, Alkér-, Petrőczy- és Gergely-utcák szükséglakásai túlzsufoltságának megszüntetése ügyében. *Halter* Károly törvényhatósági bizottsági tag igéretet tett, hogy a tisztifőorvosnál és az előljáróságon lépéseket tesz ebben az ügyben. *Szieberth* Imre a müemléknek nyilvánitott kápolnatéri Kiskápolna restaurálására és a környék rendezésére hivta fel a figyelmet. Kivánatosnak tartotta, hogy a Szent László-térre szobrot, lehetőleg Szent László-szobrot állitsanak fel. Az ülésen szóbakerült *a 9-es, illetve 17-es autobuszjárat meghosszabbitása*, valamint a megépitésre kerülő *1000 kislakás* kérdése is. Ezekből a kislakásokból Kőbányára mintegy 250 jut és előreláthatólag a jelenlegi sertésszállások területén kerülnek ezek a szükséglakások felépitésre. *Reithauser* Róbert, *Vida* Jenő, *Szabadkai* Simon köszönetüket fejezték ki Kőbánya polgársága nevében az elnökségnek közérdekü buzgó munkásságáért.

Városbíráskodás és ügyvédnyomor

Irta Kövesligethy Miklós dr., ügyvéd, szkfőv. törvényhatósági bizottsági tag

Budapest székesfőváros polgármestere 1936. április 8-án kelt 5948/I.—1936. számú rendeletével életbeléptette a székesfőváros törvényhatósági bizottságának 1935. évi október 23-án tartott rendes közgyülésében a kerületi városbirókról megszavazott szabályrendeletet, miután azt úgy a belügy-, mint az igazságügyminiszter urak helybenhagyták.

A kerületi városbirói intézményt két cél szolgálatában szervezték ujjá. Egyrészt *emelkedettebb színvonalúvá akarták tenni a kerületi városbiráskodást*, bírói képzettségü jogászok bekapcsolásával, másrészt, — lehetővé tévén ügyvédeknek az itt való elhelyezkedést, — az ügyvédnyomort akarták enyhiteni. A rendelet, — immár végleges alakjában, — *az egyik célt sem szolgálja*.

A városbiró nem folytathat ügyvédi gyakorlatot, közjegyző, vagy helyettes közjegyző nem lehet, ügyvéd alkalmazásában nem állhat és, minthogy köztisztviselő sem lehet, egyáltalában el van zárva az elől, hogy szabad idejében szakmájában jövedelemhez, vagy keresethez juthasson.

Rá van szorulva tehát teljes mértékben arra *a havi 120 pengős fizetésére*, amelyre kinevezésétől számitott hat esztendőn keresztül kifogástalan szolgálata esetén igénye van, mert hiszen az, hogy állásában hat esztendőn túl is megmaradhat-e, kizárólag attól függ, hogy új pályázat kiirása alkalmával fennforognak-e majd ismét azok a körülmények, amelyek első alkalmaztatásánál közrehatottak?

Hat évre biztosított *napi 4 pengős létminimum ellenében* komoly jogászi munkát végezni nem lehet és vajjon melyik ügyvéd lesz hajlandó pillanatnyilag talán mit sem jelentő klientélájáit is feladni hat esztendei biztos nyomorgásért és az azután bekövetkező teljes bizonytalanság ellenében?

Ha nem is becsüljük túl a városbiró jogi munkáját, talán több figyelem esnék jelentőségére, ha komolyan gondolunk arra, hogy ma igenis, nagy szükség volna olyanokra, akik *hivatásszerüleg* foglalkoznak az egész kis emberek pereivel, a százpengőn aluli ügyekkel. A járásbiró, aki elé 3000 pengőig tartoznak a mindenféle vagyonjogi perek, az esetek nagy részében pedig ennél magasabb szubsztrátumokról is dönt, tudat alatt is feltétlenül idegenkedik a 4 pengős ügy részletes kibogozásától, attól, hogy egy ilyen ügyben komplikált bizonyitást folytasson le, tanukat hallgasson ki, stb. Pedig az ilyen perek teszik ki ezidőszerint az ügyek többségét.

Feltétlenül szükség van tehát egy olyan szervre amely, hogy úgy mondjam, a kicsiny szubsztrátumu perekre van „beállítva" és feladatát lelkiismeretesen teljesitve, szociális szempontból is helyrehozza a kisember bizalmát az igazságszolgáltatásban.

Az ilyen munkát azonban meg kell fizetni. Igy érhetnők csak egyedül el, hogy úgy a tárgyalás módjával, mint az itélkezéssel megkedveltetjük az uj intézményt, amelynek nem lehet egyedüli célja, hogy olyan egyének legyenek elhelyezhetők, akiknek számára a 120 pengős havi jövedelem a szabad életben elérhetetlen vagy olyanok, akik egyéb jövedelmük kiegészitéséül pályáznak ezekre a városbirói állásokra.

Mostohán megszervezett állásokkal eredményt elérni lehetetlen, amint lehetetlen, — legalább etikailag, — éhbérért kitűnőt követelni, amint ezt a rendelet teszi. Mert a városbiró a rendelet szerint, szükség esetén, kartársát is köteles helyettesiteni, mondjuk annak hónapokig tartó felfüggesztésének tartama alatt: perekben, amelyekben az itélkezésért az anyagi felelősség ipso jure fennáll.

Minthogy a rendelet már életbelépett: tudom, hogy szavamnak sok jelentősége nincs, de le kell szögeznem, hogy megfelelő szervezéssel, akár mondjuk *300 pengős létminimum mellett*, a hosszabb időn keresztül kifogástalanul teljesitett szolgálat esetére biztositott akármily csekély *nyugdijösszeg ellenében*, ennek az intézménynek kiválóan képzett, agilis egyéneket nyerhetnénk. Lehetett volna a városbiróvá való alkalmaztatást speciális képesitő vizsgától függővé tenni, korhatárhoz kötni, de mindez csak teória ott, ahol minden áron, még az ügy jó elintézésének árán is, a takarékossági szempont az egyedül érvényesülő.

A régi liberális szellemmel szemben az uj szellemnek abban kellene megnyilvánulnia, hogy a jó munkát könyörtelenül követeljük és arra, aki azt szolgáltatni nem tudja, a legerélyesebben csapunk le, de ennek ellenében gondoskodunk a dolgozóról amely gondoskodás, az anyagi fedezet előteremtése, a vezetőség feladata és kötelessége.

Végül a városbirói intézmény megfelelő kiépitésével még egy nagy célt lehetne elérni és ez az, hogy *a községi bíráskodás hatáskörébe utalt ügyek értékhatárának megfelelő, — mondjuk 300 pengőre való — felemelésével a járásbiróságokat tehermentesithetnők és ezzel, közvetve, az egész birósági ügyvitel színvonalának emelkedését is munkálnók.*

Nem meddő kritikát akartam irni, hanem a jövő fejlődéshez útmutatást nyujtani, amelynek megvalósitása nem nehéz.

Nagy lendülettel Budapest egész területén megindult az építkezés

Többnyire túlzott luxussal berendezett bérpaloták épülnek, amelyekben a szerényebb igényű kispolgárok és munkások képtelenek lesznek a magas házbéreket megfizetni

A Kisrókus telkén bérpaloták épülnek

A tavaszi napokban mindenfelé kinőttek a földből az életet jelentő fák: az épület-állványok magasba nyíló póznái. Hatalmas lendülettel indult meg az építkezés, most már teljesen eloszlatva az aggodalmakat, amelyek a tél végén megülték a lelkeket. A *Fővárosi Hirlap* már hónapokkal ezelőtt megállapította, hogy az idei építési kampány nemhogy mögötte marad a mult évinek, hanem jóval felül fogja azt múlni. Örülünk neki és velünk együtt a fejlődésnek és a munkának minden barátja örül annak, hogy ez a megállapításunk bevált. *Sok száz ház alapját ásták már meg és még mindig tömegesen kérik az engedélyeket újabb építkezésekre,* köztük sok *nagyarányú bérpalota* építésére is.

Ebben a biztató építési konjunkturában kérdéssel fordult a *Fővárosi Hirlap* munkatársa

Katona János

mérnök, törvényhatósági bizottsági taghoz,

aki az aggodalmas télvégi időszakban elsőnek vigasztalta meg lapunk hasábjain a deprimált közvéleményt a nagy építési lendület reményességével. Kérdésünkre az építési kedvről, de egyúttal az abban jelentkező hibás irányzatról a következőket mondta:

— Nagyon örvendetes jelenség, hogy a magántőke, mint azt még a tél folyamán a *Fővárosi Hírlapban* előre jeleztem, a bérházépítkezésben látja pénzének nemcsak legbiztosabb, hanem leggyümölcsözőbb elhelyezését. Nagy erővel indult meg az építkezés a fővárosban, még pedig jórészt arra a mintára, ahogyan azt a mult években az Új-Lipótvárosban megkezdették. *Csupa modern, sőt legnagyobbrészt luxuskivitelű bérház épül,* amiben nem lenne hiba, ha módjával történnék. Sajnálattal tapasztaljuk azonban, hogy az építkezési kedv szinte kizárólag ezen a téren keres kielégülést és ezzel szemben

az utánpótlás éppen azokban a lakástipusokban hiányzik, amelyekre a kispolgárságnak és a munkásságnak szüksége lenne

és amelyet ez a réteg meg tudna fizetni. Az új építkezések, szemben a békeidőben épült bérháztipusokkal, a legmodernebb, a túlhajtott igényeknek és legmesszebbmenő luxusnak kielégítésére folynak és ennek megfelelően az anyagiakban tehetős polgárság részére lesznek hozzáférhetők. Vagyis *a szerényebb igényű polgárság és a munkásság megmaradhat továbbra is a rosszul épített, higiéniát, kényelmet és ízlést nélkülöző lakásokban.* Éppen ezért a legkomolyabb szociális feladat volna az illetékes hatóságok részéről a magántőkét *az építkezésben jelentkező egyoldalúság helytelen voltára figyelmeztetni és ha kell, bizonyos kedvezményekkel rávenni arra, hogy a kistisztviselő, az iparos, a munkás számára is építsenek.*

— Nem korszerűtlen, hanem egészségügyi és ízlésbeli követelményeknek megfelelő lakásokra gondolok, de gátat kellene szabni a túlzott luxusnak, az ultramodern stilusnak, a márványlépcsőnek, csempének, a 3000 pengős, látványos fürdőszobának és annak az építési rendszernek, amely az egyszobás, modern lakást nem kevesebb, mint kilenc helyiségből állítja ki, holott a besületes, pogári kényelmet nyujtó kétszobás lakás tartozékául elégséges, ha előszobát, konyhát, W. C.-vel felszerelt fürdőszobát, esetleg cselédszobát építenek hozzá, és mindezt szolid, tetszetős, polgáriasan ízléses és ultramodernél mindenesetre otthonosabb kivitelben.

— Ezzel az építtető háztulajdonos is megtalálná számítását, mert

ugyanabban a bérházban, amelybe ma húsz lakást lehet elhelyezni, harminc számára jutna hely.

— A házbérjövedelemben tehát nem volna hiba, viszont elérhető lenne, hogy a szerényebb tehetősségü polgárság és munkásság is a mai haladott korhoz méltó otthonokhoz jutna, a sok-sok egészségtelen, minden higiéniával hadilábon álló lakás helyett, amelyek levegőtlen sötétségében éppen azok az osztályok élnek, amelyeknek nem telik nyári üdülésre és a főváros rossz levegőjéből való időszaki szabadulásra.

— De figyelmeztetni kell az építő tőkét a maga érdekében is

az egyoldalúság káros voltára, sőt egyenesen veszedelmére, amely előbb-utóbb bekövekezik, ha a luxuslakásokban túltermelés fog mutatkozni.

— Ezzel szemben az egészséges, szolid, módjával modern polgári lakásokból, addig, amig a szerényebb igényü emberek tömegei elavult zugolyokban laknak, túltermeléstől tartani igazán nem lehet.

Kilenc bérpalota a Kisrókus helyén

A magánépítési tevékenység mellett a középítkezésekről is kaptunk érdekes kijelentéseket *Katona* Jánostól.

— A főváros vezetősége az építkezés terén minden lehetőséget kimerít, ami a mai viszonyok között számára kínálkozik és ebben a munkaalkalmak teremtése is vezeti. Csak a legnagyobb elismeréssel fogadhatjuk *Szendy* Károly polgármester legutóbb is megismételt kijelentését, hogy amikor a milliókat mozgósítani igyekszik az építkezésekre, az a cél lebeg a szeme előtt, hogy *a főváros minden munkát kereső polgárának munkát tudjon adni,* ennek megvalósításában látva a kriteriumát annak, hogy vajjon jó és megelégedett állapotot jelent-e az, ha valaki Budapest polgármestere.

— Ezzel a kijelentésével kapcsolatban napirendre hozta a polgármester úr

a Városháza Károly-körúti frontjának nagyarányú, hét emeletre terjedő felépítését,

ami természetesen nem az öreg épületre való ráépítést, hanem új front emelését jelenti. Nem csak a világvároshoz méltó, monumentális városháza megalkotását jelenti ez a terv, hanem a legszerencsésebb megoldást az *Elektromos Művek, a Gázművek, a Vízművek és az összes fővárosi üzemi és vállalati központok elhelyezésére.* Az adminisztráció egyszerűsítése, az igazi racionalizálás szempontjából rendkívüli jelentőségü lenne ez a megoldás, amely nagy mértékben szolgálná a közönséget is, amely ügyes-bajos dolgát egy helyen intézhetné el. Emellett az értékesíthető ingatlanok egész sora szabadulna fel és mérsékelné az új városházi front költségeit.

— Hozzájárul ehhez az építési alaphoz az a terv is, amely legközelebb megoldásra kerül:

a Rákóczi-úti Kis-Rókus épülettömbjének értékesítése.

A városrendezési és magánépítési ügyosztály a legközelebbi napokban foglalkozik a terület parcellázásának kérdésével, miután az értékesítés parcellákban történne. A már elkészült terv szerint

kilenc bérpalota számára osztják fel a Kis-Rókus telektömbjét,

amelyre *közös, parkos udvart körülölelő keretépítkezés* rendszere szerint lehet majd építkezni. Kétségtelen, hogy a fővárosnak ezen a forgalmas helyén könnyü szerrel el lehet adni a telekrészeket, amelyek beépítése városszépítési szempontból is nagyjelentőségü.

A Kisrókus értékesítése már régebben foglalkoztatja a fővárost. Ez a terv, mely kilenc új bérpalota emelésére ad lehetőséget, egészen új és amikor a *Fővárosi Hirlap* elsőnek közli, hozzátehetjük, hogy nem csak új, hanem minden eddiginél a legszerencsésebb megoldás is.

„Eternit"
FAL- ÉS BÚTORBURKOLÁSOK
BEMUTATÓHELYISÉGE
VI., Ó-UTCA 4.

OLAJOZÁS HELYETT VÍZZEL LOCSOLJÁK A MAKADÁM-UTAKAT, HA A VÁLLALATOK NEM SZÁLLÍTJÁK LE ÁRAJÁNLATUKAT

A hadakozás, amelyet évről-évre kénytelen a főváros a portalanítási munkálatok körül az olajvállalatokkal végigcsinálni, az idén is megismétlődik. *A vállalatok ismét felemelték az árakat* és bármennyire igyekezzenek is leplezni a dolgot, az árajánlatok elárulják, hogy valójában *kartellben próbálják rádiktálni a fővárosra indokolatlanul magas áraikat.*

A mult évi 600.000 négyzetméternyi területtel szemben 580.000 négyzetméternyi makadámút portalanítására április 15-én járt le a versenytárgyalási határidő, amelyet a Köztisztasági Hivatal írt ki. Kilenc cég tett ajánlatot. Ezek közül az egész terület olajozására pályázott a *Schwartz Rudolf és Társa* cég 26.2 filléres, a *Vacuum Oil,* a *Shell* kőolaj és a *Hegedüs és Társa* cég 26.5 filléres azonos árral. 250.000 négyzetméternyi területre tett ajánlatot a *Magyar Fantomüvek* 25.9 fillérrel, 200.000 négyzetméterre a *Nyírbogdányi Petróleumipar* 25.8 fillérrel, 100.000 négyzetméterre a *Magyar Petróleumipar* 24.5, a *Szőregi Petróleumipar* 26.6, a *Steaua* 26.6 fillérrel.

A vállalatok már előzetesen hangulatot igyekeztek csinálni arra, hogy a mult évi 20.5 filléres árat valutáris okokra és a világpiaci áremelkedésre hivatkozva emelni „kénytelenek", mégis meglepetést keltett a Köztisztasági Hivatalban és az ügyosztályban, amikor az ajánlatok felbontása után kiderült, hogy *az olajvállalatok huszonöt százalékkal emelték a mult évi árakat.* Az ajánlatok, miután 150.000 pengőt meghaladó összegről van szó, *az ügyosztályközi bizottság elé kerülnek,* sőt előreláthatólag igénybeveszik *az árelemző bizottság* véleményezését is, de

illetékes helyen

a *Fővárosi Hirlap* munkatársának kijelentették, máris kialakult az a felfogás, hogy *a versenytárgyalást eredménytelennek kell minősíteni.* Az árajánlatok *elfogadhatatlanul magasak* és emellett nyilvánvaló *a vállalatok kartelszerű fellépése,* amin nem változtat az az átlátszó fogás sem, hogy *van az ajánlatok között egyetlen, valamivel alacsonyobb szinten mozgó is, amely azonban csupán 100.000 négyzetméter portalanítására vállalkozik,* a munkálatok zömét a drágább ajánlattevők zsákmányául hagyva.

— Minden évben megismétlődik ez a játék, — mondták nekünk, — úgy, hogy évről-évre méltatlan alkudozásra kényszerítik a vállalatok a fővárost, miután előbb magas árakkal kisérleteznek egy olyan anyagért, amely csak *salakjául tekinthető az olajnak és amelyet a portalanításon kívül semmi egyébre nem lehet használni.* Ha világpiaci drágulásra és valutáris nehézségekre hivatkoznak és ha ebben csakugyan igazuk is lenne, sőt ha az abesszin háborut is el lehetne fogadni drágító körülménynek, mindez akkor sem vonatkozhatik az olaj-salakra, amelyért *minden fillér, amit kapnak, tiszta haszonnak számit.*

— Nagyon könnyen megtörténhetik, hogy a taktika az idén rosszul sül el, mert a szanálás korszakában a főváros egyszerűen kimondja, hogy ha ilyen sokba kerül az olajozás, hát *nem fog többé olajozni.* Az úttestek 2 millió négyzetmétert kitevő makadámterületének mintegy háromnegyed részét amúgy is vízzel portalanítják, *nem származhatnék különösebb hátrány abból, ha az olajozásra szánt 580.000 négyzetméternyi területen is vízzel kötné le a főváros a port.*

Megerősíti ezt a felfogást

Egerváry Tibor dr.

orvos, a NEP közegészségügyi és köztisztasági bizottságának elnöke,

aki egyik leglelkesebb propagálója az utak és utcák tisztántartásának. És bár ezen a téren a legmesszebbmenő igényei és modern elgondolásai vannak, *állást foglal az ellen, hogy a főváros túlfizesse a vállalatoknak az olajozást.* Vitán felül áll, mondja, hogy az utak olajozása hatékony eszköze a por lekötésének, azonban éppen azok a makadámutak, melyeknek olajozása körül folyik az alku, a fővárosnak olyan területein fekszenek, ahol nincs erős forgalom, ahol nem közlekednek tömegek és ehhez képest, ha az öntözés felszáradása alkalmával időnkint kissé porosak is, *ez a por nem jelent veszedelmet, mert nem fertőzött por,* mint a város belsejében. Ezért, ha a mai nehéz viszonyok között túl kellene fizetni az olajozást, *megoldás az öntözés is,* ha másképpen nem, erre az évre szóló kísérletképen.

FÉNYMÁSOLÓ-INTÉZET
Fénymásoló és másolópapirok
MAGYAR VEGYKÉSZITMÉNYÜ PAPIRGYÁR
OSER JAKAB
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 49. SZ.
TELEFON: 23—8—90. Alapittatott. 1893.

Események

FŐVÁROSI HIRLAP

Alapításának huszonötödik évfordulóját a FŐVÁROSI HIRLAP szeptember havában

nagyszabású jubileumi szám

kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek

Kozma Miklós belügyminiszter magas kitüntetése. A kormányzó vitéz leveldi *Kozma* Miklós belügyminiszternek kiváló odaadással és fáradhatatlan ügybuzgalommal a hazának tett értékes szolgálatai elismeréséül *az első osztályú magyar érdemkeresztet* adományozta. A legmagasabb kormányzói elismerés, amely a belügyminiszter személyében *Gömbös* Gyula miniszterelnök legközvetlenebb munkatársát és kabinetjének erősségét érte, az egész közvéleményben őszinte örömet kelt.

Május 8-án utazik a polgármester Rómába. *Serédi* Jusztinián hercegprimás vezetésével május 5-én és május 8-án indul a magyar nemzeti zarándoklat Rómába. A hercegprimás felkérésére a zarándoklatban résztvesz *Szendy* Károly polgármester is, aki az eddigi tervek szerint május 8-án indul el Olaszországba. A polgármester közvetlenül elutazása előtt résztvesz a *Budapesti Nemzetközi Vásár* megnyitó ünnepségén.

Szendy polgármester a magyar leánycserkészek díszelnöke. A *Magyar Cserkészleány Szövetség* vasárnap délelőtt tartotta az Akadémia nagytermében évi díszközgyülését, amelyen ünnepélyes keretek között díszelnökké választották *Szendy* Károlyt, Budapest székesfőváros polgármesterét. Az elnöki megnyitót a gyengélkedő *Anna királyi hercegasszony*, a szövetség védnöke helyett *Lindenmayer* Antónia országos elnök olvasta fel.

Közgyülés: május 5-én. *Sipőcz* Jenő dr. főpolgármester, aki husvét óta gyengélkedett, de úgyszólván teljesen felépült betegségéből és kedden már hivatalában is megjelent, megbeszélést folytatott *Szendy* Károly polgármesterrel abban az irányban, hogy a törvényhatósági bizottság közgyülését *május 5. napjára* összehívják. A napirend terjedelmes lesz, mert már eddig is bizonyos, hogy számos személyi természetű ügyön kívül megvitatásra kerül a *Rudas-fürdő modernizálási terve*, nemkülönben a *BSZKRT zárószámadása és mérlege*. Ugyszólván valamennyi ügyosztályt foglalkoztatja a közgyülés, mert a polgármesternek az a szándéka, hogy minden előkészítés alatt lévő kérdés sürgősen a törvényhatósági bizottság színe elé kerüljön. A közgyülési tárgyak előkészítésére hivatott pénzügyi bizottsági ülést május 4. napján szándékoznak megtartani.

Csorna Kálmán ujabb magántanári kinevezése. A kultuszminiszter jóváhagyólag *tudomásul vette és megerősítette* a budapesti egyetem képesítését, amelynek során *Csorna* Kálmán dr. székesfővárosi árvaszéki elnököt. *magántanárrá* nevezték ki a következő tárgykörből: *A szülők és gyermekek közötti jogviszony; gyámság és gondnokság.* A főváros hivatalaiban, továbbá ismerőseinek és barátainak kiterjedt körében *osztatlan örömet keltett ez a tudományos kitüntetés*, amely azonban tudvalevően nem az első ilyen *Csorna* Kálmán életében. A kiváló főtisztviselő ugyanis eddig is, mint magántanár *a gyámsági jogot adta elő* a közgazdasági egyetemen. A *Pázmány Péter Tudományegyetem* habilitációja tehát csak újabb elismerése *Csorna* Kálmán kiváló és nagyvonalú képességeinek.

Dorner Gyula ünneplése. A *Kelenföldi Társaskör* folyó hó 15-én társas vacsorán ünnepelte ügyvezető elnöke, *Dorner* Gyula ny. min. tan., székesfővárosi törvényhatósági biz. tag névünnepét. Az üdvözlő beszédet *Székely* Vladimir ny. főkapitányhelyettes mondotta. Felszólaltak még *Szántay* István törvényhatósági bizottsági tag és *Szigeti* Lajos. Az ünnepelt meghatottan mondott köszönetet. Külön fényt adott a vacsorának a 60 éves írói jubileumát ünnepelt *Sziklay* János dr. megjelenése és az őt méltató *Kovács* József tábornok beszédére adott válasza.

Horony-Pálffy Aurél jubileuma. Most ünnepelte közszolgálatának 25 éves jubileumát *Horony-Pálffy* Aurél dr. tanácsi főjegyző, a közélelmezési ügyosztály *helyettes vezetője*. Az ügyosztály személyzete nevében *Rosta* János dr., közélelmezési tanácsnok köszöntötte a kiváló főtisztviselőt, de az ünnepségen *képviseltette magát az egész városháza*. Az ünnepelt főjegyző a főváros egyik legkiválóbb tisztviselője, aki *tudásával, rendkívüli munkaképességével és nemes úri modorával mindenkit átfogó szeretetet és megbecsülést biztosított a maga számára*. Elvitathatatlanul mintaképe azoknak a tisztviselőknek, akiknek gárdájára joggal büszke a főváros. *Horony-Pálffy* Aurél hosszabb ideig volt az elnöki ügyosztályon dorogi *Farkass* Ákos tanácsnok helyettese. Tudvalevő, hogy ez az a poszt, amely a tudáson, tapasztalaton, lelkes munkakészségen kívül a jómodornak és az igazságérzetnek azokra a tüzpróbáira ad alkalmat, amely *a budapesti városházán szinte tradicionális előfeltétele a tiszteletreméltón magasbaívelő karrierek megfutásához.*

Uj kormányfőtanácsos. A kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére *Lauber* Dezső építész, nyugalmazott székesfővárosi tanácsosnak a magyar golfsport fejlesztése terén sok éven át kifejtett eredményes és érdemes tevékenysége elismeréséül *a magyar királyi kormányfőtanácsosi címet adományozta.* A legmagasabb kitüntetés társadalmi és sportkörökben osztatlan örömet és megelégedést váltott ki.

Weltner Jakab halála. A mérsékelt magyar szociáldemokrata mozgalom egyik nemzetközileg jól ismert alakja dőlt ki az élők sorából: *Weltner Jakab országgyülési képviselőnek, a Népszava főszerkesztőjének halálával. Weltner* Jakab 1873-ban született Budapesten, korán árvaságra jutott, kitanulta az asztalosmesterséget és *mint fizikai munkás kapcsolódott be a magyarországi szociáldemokrata mozgalomba*, amelynek mindvégig kimagasló reprezentánsa maradt. Amiközben állandóan harcolt a szakszervezeti mozgalom kiépítéséért, *a legerőteljesebben elítélte a bolsevisták harcmodorát.* Erre annál inkább meg volt a lehetősége, mert népszerűsége a proletárdiktatura napjaiban is töretlen volt a munkásság előtt. A kommün bukása után Bécsbe költözött, majd 1924-ben visszajött Magyarországra, ami által *lehetővé tette, hogy törvényesen vizsgálják meg működését.* Hazajövetele után ismét átvette a *Népszava* szerkesztését, amelyet *eredményesen látott el egészen haláláig.* Széleskörű irodalmi munkásságot fejtett ki, amelynek eredményeit jól ismerik azok, akik szociálista problémákkal foglalkoznak. Derűs és szeretetreméltó egyénisége *kedveltté tette személyét politikai ellenfeleinek körében is* és mert a szociáldemokrata párt mérsékelt irányzatához tartozott mindig, *politikai harcai sohsem ragadták őt túlzásokra.* A magyar szociáldemokrata munkásmozgalmat *szinte pótolhatatlan csapás érte halálával.*

Eltemették Székely Ferencet. A magyar közgazdasági világot és közéletet gyász érte. *Székely* Ferenc, a Belvárosi Takarékpénztár elnöke és egyik alapítója hunyt el 87 éves korában. A magyar hitelélet nagytekintélyű, vezető tagja volt Székely Ferenc, aki társadalmi téren és a szakirodalomban is előkelő szerepet foglalt el. Hosszú működése alatt, mint igazi tanitómester egész sereg kiváló szakembert nevelt és élete végéig fáradhatatlanul irányította intézetének ügyeit. A politikai, társadalmi élet és a pénzvilág számos előkelősége jelent meg a Belvárosi Takarékpénztár palotájában felállított ravatalánál. *Hevesi* Simon főrabbi gyászbeszéde után *Dési* Géza bucsuztatta hitközsége egykori elnökét, majd *Szántó* Jenő, *Petri* Pál ny. államtitkár, *Vészi* József, *Gaár* Vilmos, a temetőben pedig *Guttmann* Mihály, *Kammer* Vilmos és *Makai* Ernő vezérigazgató bucsuztatták.

A Népszinházi Nyugdíjintézet közgyülése. A Budapesti Népszinházi Nyugdíjintézet hétfőn délután tartotta 1936. évi rendes közgyülését a Központi Városházán. Az ülésen a tagokon kivül megjelent *Bárczy* István ny. főpolgármester és *Bánóczy* László dr. alelnök. *Ilovszky* János kormányfőtanácsos, elnök megnyitó szavai után *Dingha* Árpád igazgató beterjesztette az évi jelentést. Eszerint az intézet 44.585 P-t fizetett ki a mult esztendőben nyugdíjasainak és kegydíjasainak. A 3000 békekoronás osztályba sorozott legnagyobb illetményü tagnak évi 2840 P, a legalacsonyabb osztályra jogosult tagnak pedig évi 364 pengő jutott nyugdíjként. A közgyülés elhatározta, hogy többnyire 57—80 év közötti nyugdíjasok számának elkerülhetetlen csökkenése folytán felszabaduló összegekből *a nyugdíjasok járandósága a jelenlegi 75—90%-ról most már a békebeli 100%-ra fog emelkedni.* Az évi jelentés után a tagok meg-megujuló éljenzése közepette *Szirmay* Imre mondott köszönetet a Nyugdíjintézet vezetőségének atyai gondoskodásáért. „Minél jobban halad az idő — mondotta — minél jobban megöregszünk, annál jobban emelkedik a mi tiszteletünk, szeretetünk és hálánk, *Ilovszky* János és az elnökség iránt azért a megértő és szeretetteljes támogatásért, amivel sorsunkat intézi." *Szirmay* szavaira *Ilovszky* János válaszolt: „Mi a művészet barátai és megbecsülői vagyunk. Önök részt vettek színpadi munkásságukkal, a magyar kultúra szolgálatával Budapest megmagyarosításában és ezért van az, hogy a Népszinházi Bizottmány Önökről úgy gondoskodik, mint ahogy azt munkájuk után megérdemlik."

Markos Béla dr. idegenforgalmi propagandaelőadásai külföldön. *Krebs* dr., Frankfurt város főpolgármesterének meghívására Markos Béla dr., Budapest Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatalának helyettes igazgatója, április hó 17-én vetített-képes előadást tartott „Ungarn, Land und Leute, Leben und Kultur" címmel Frankfurtban. Előadása során *Markos* dr. rövid visszapillantást nyujtott Magyarország történelmére, ismertette az ország gazdasági és kulturális életét és felhivta a hallgatóság figyelmét Magyarország és Budapest szépségeire, kiemelve Budapestnek az utóbbi években oly nagy mértékben fellendült idegenforgalmát. A hallgatóság, melynek soraiban *Krebs* dr. Frankfurt főpolgármestere és a frankfurti magyar kolónia is nagy számmal megjelent, igen nagy tetszéssel fogadta az előadást. Markos dr. sikeres előadásán felbuzdulva, Frankfurtból Budapestre a nyár folyamán több különvonat indításának gondolatát vetették fel. Markos Béla dr. ezenkívül a frankfurti rádióban is előadást tartott Budapestről. Április 24-én pedig délután a lipcsei rádión keresztül fog beszélni Budavára visszafoglalásának 250 éves jubileumáról „A százok Buda kapuja alatt 1686-ban" címmel. Felolvasó körútját április hó 28-án az innsbrucki Urániában tartandó vetítettképes felolvasással s április 30-án délután 5.15 órakor a bécsi Studióban tartandó rádióelőadásával fogja továbbfolytatni.

Érdemes-e hirdetni? Ezt fényesen tudja bizonyítani *Leopold* Gyula hirdető vállalata, Budapest, Erzsébet-körút 39. Telefon: 42-1-55, hol elsőrendű nagy cégek összpontosítják összes reklámjaikat. E megbízható, modern hirdető iroda nem sablonosan, hanem individuálisan, ötletesen, 40 év alatt szerzett nagyszerű tapasztalatokkal és kiváló tanulságok célszerű felhasználásával irányítja, intézi a propagandát. Odaadó lelkiismeretességgel és felülmúlhatatlan pontossággal teljesíti a rendeléseket és főtörekvése, hogy a reklámozás minél jobban sikerüljön és az eredmény biztos legyen.

A gáz a háztartásban. Általános örömet keltett az a hivatalos kijelentés, hogy *a gáztarifát nem fenyegeti az emelés veszélye* és a gáz ára a régi marad. Ez azért fontos a mai nehéz gazdasági helyzetben, mert a gáz a legtisztább, a leghigiénikusabb és legolcsóbb tüzelőanyag. A székesfőváros Gázművei minden eszközzel arra törekszik, hogy a főváros lakossága minél könnyebben megszerezhesse a gáztüzelés adta előnyöket. Ezért *rendkívül csekély havi díjért bocsát modern háztartási készülékeket a gázt fogyasztani kívánó közönség rendelkezésére.* A készülékek felszerelése darabonként mindössze 1 pengő költséggel jár, ahol pedig a lakásban még nincs gázvezeték, ott kedvezményeket nyujtanak a Gázművek a készítendő gázvezeték árából. Gázfőző felszerelése esetén 10 pengő, gáztűzhely, nagy vízmelegítő (fürdőkályha), kis vízmelegítő és fali fűtőkályha felszerelésénél, darabonként 40 pengő értékben. Ha tehát valaki, akinek a lakásában nincsen megfelelő gázvezeték és konyhájába gáztűzhelyet, fürdőszobájába pedig nagy vízmelegítőt (fürdőkályha) és fűtőkályhát kíván felszereltetni, a szükséges gázvezetéket 120 pengő erejéig díjtalanul kaphatja meg. A gázmérő felszerelési díja háztartások részére — tekintet nélkül a gázmérő nagyságára — 5 pengő. Ha a lakásban a gázmérő és a készülékek már ott vannak, akkor csak 1 pengő átírási illetéket kell fizetni. A háztartásban nélkülözhetetlen *kis vízmelegítő*, amely közönséges vízcsap helyébe szerelve használható, egy hónapra mindössze 60 fillérbe kerül. A fali gázfűtőkályha egy hónapra 40 fillér, *a kisebb háztartások gázfőzőért havi 24 fillért fizetnek.* Ezek olyan filléres árak, amelyek beleilleszkednek a mai gazdasági helyzet szük kereteibe. A gázcsövek hálózata évről-évre nagyobb, mert a külterületeken, ahol a nyomor a legnagyobb, a Gázművek vezetősége igyekszik olcsó konyhához juttatni a szegényeket.

A Nikopáll-betétek absorbeálóképességének kémiai vizsgálata a következő adatokat eredményezte: nikotint 64 százalékban, kátrányszerű anyagokat 54 százalékban, ammoniát 60 százalékban, szénmonoxidot 80 százalékban, pyridint és methylalkoholt 100 százalékban távolit el. A dohány izén semmit sem változtat, s igy a jelenkor legtökéletesebb füstszűrője.

Április 23-án és 30-án délután fél 3 órakor

Ügetőverseny

„ESELGÉ" SZELLŐZŐ BERENDEZÉSEK
SCHUBAUER FERENC MAGÁNMÉRNÖK
BUDAPEST, III., FÖLD-U. 51. TEL.: 62-2-06.

MIKES és BRAUN OPTIKAI CIKKEK NAGYBANI RAKTÁRA
Magyar gyártmányú TITÁN hőmérők vezérképviselete
BUDAPEST, VI., PODMANICZKY-UTCA 27. SZÁM
(Teréz-körút sarok) Telefon 28-3-49

Központi fütések, egészségügyi berendezések
DOBRAY KÁLMÁN okl. mérnök. Budapest, V., Katona József-u. 41
(Ujpesti rakpart sarok.) Telefon: 21—0—19

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Gazdasági Értesítő

Winckhler István
kereskedelmi miniszter
hatósági rendszabályokkal kívánja megakadályozni a gyári detail-üzletek túltengő elszaporodását

Az áruházaknak egyre elszántabban fokozódó versenye ellen folyó védelmi harccal párhuzamosan küzködik a kereskedelem, a másik, nem kevesebb veszedelmet jelentő versenytárssal, *a gyárak detailárusításával.* Az áruházak megrendszabályozása *Winchkler* István kereskedelemügyi miniszter jóvoltából küszöbön van: rövid idő kérdése immár az áruházi rendelet kiadása, amelyet — *a biztató jelek szerint — nyomon fog követni a kereskedelem megvédése is a gyárak megengedhetetlen detailüzleti tevékenységével szemben.* Erre nyujt kilátást az az intézkedés, amellyel ugyancsak *Winchkler* István kereskedelemügyi miniszter siet a kereskedelem veszélyeztetett érdekeinek megvédésére. Intézkedéséről a *Baross Szövetséget* értesitette a miniszter válaszképen arra a memorandumra, amelyet a Szövetség a gyári detailüzletek ügyében hozzá felterjesztett. A memorandum a következőkben tárta fel a miniszter előtt ezt a sérelmes kérdést:

— A magyar kereskedelem küzdelmes életében nem utolsó szerepet játszik az a tény, hogy a *nagy kedvezményekben részesülő egyes gyárak detailkereskedelmet folytatnak és ezzel a maguk ipari tevékenységén kívül a kereskedők osztályának* üzleti lehetőségeit csorbitják.

Vannak *textilapri gyárak, amelyek a főváros legforgalmasabb helyein állitanak fel közvetlen árusitással berendezett üzleteket.* Más gyárak a saját üzemükben készített iparcikkeket házilag dolgozzák fel és *nyilvános versenytárgyaláson berendezési munkálatokat vállalnak.* Vannak olyan ipartelepek, amelyeknek *gyári portásánál lehet cikkeket vásárolni,* másoknál pedig *az egyes tisztviselők foglalkoznak a gyári áron történő forgalombahozatal közvetitésével*

— Ilyen tevékenység mellett *a szolid kereskedelem rendkivüli hátrányokat szenved* azáltal, hogy a nagykereskedő által közvetített iparcikkekhez kénytelenek hozzátenni a maguk üzleti rezsijének terheit és a gyári árakon szállító nagy iparvállalatokkal szemben versenyképességük csökken. Ilyen módon az egyik hasznothatjó foglalkozás a másik foglalkozásnak üzleti lehetőségeit csökkenti.

— A kereskedelem nem nézheti összetett kezekkel üzleti forgalmának ilyen irányú kártékony befolyásolását. Ezért mély tisztelettel kérjük Nagyméltóságodat, kegyeskedjék *intézményesen gátat vetni a gyárak azon tevékenységének, hogy saját gyártmányaikat detailban árusithassák és hogy készitményeikkel a kereskedelemnek és a kisiparnak konkurrenciát támaszthassanak.* Nagyméltóságod bizonyára meg fogja találni azokat az eszközöket, amelyek a fennálló visszás állapot megszüntetésére alkalmasak és mi teljes bizalommal kérjük és várjuk e tekintetben Nagyméltóságod bölcs intézkedését.

Winchkler István kereskedelemügyi miniszter a minap értesitette a *Baross Szövetséget,* hogy a gyári detailüzletek kérdésének elintézésére az ehhez illetékes *iparügyi minisztert kérte fel,* akihez a következő átiratot intézte:

— Az utóbbi években mind sürűbben hangzottak el panaszok a kereskedelem köréből egyes gyári vállalatok detailárusitási tevékenysége miatt. *A gyárak detailárusitási tevékenysége különösen sulyosan érinti a kereskedelmet a jelenleg fennálló kötött gazdálkodási rendszer következtében,* mert a kereskedelemnek nem áll módjában a detailban árusitó gyárak versenye ellen külföldi beszerzés útján védekezni.

— A gyárak detailárusításának kérdésében ezideig az volt a kormányzat álláspontja, hogy a megoldás rendeleti vagy törvényhozási intézkedés mellőzésével a gyáripari és kereskedői érdekeltségek megegyezése útján keresendő. Az elmult években lefolytatott sikertelen tárgyalások azonban megmutatták, hogy *a gyáripar elzárkózó magatartása folytán ezen az úton nem remélhető megnyugtató eredmény.*

— Elkerülhetetlennek látszik ennek folytán, hogy a kereskedői panaszok orvoslásául a detailüzlettel is foglalkozó gyáripari vállalatok ellen *hatósági rendszabályok (például különbözeti adóteher) foganatositassanak.*

A memorandum, amely ezt a bizonyára hatékony miniszteri intézkedést eredményezte, hüségesen tárja fel a kereskedelem veszélyeztetett helyzetét. Bár gyári cégeket nem nevez meg, de pontosan rá lehet ismerni a felemlitett textilipari gyár detailkereskedéseiben az elszaporodott *Pók-üzletekre,* amelyek ellen az érdekelt kereskedői körökben sok panasz hangzott már el. És amíg a kereskedelem balra is meg jobbra harcolni kénytelen, egyik oldalról az áruházak, másik oldalról a gyári detailüzletek ellen, kuriózumként hat, hogy maga ez a két sulyos versenytárs is megütközött egy fronton. *A Pók-gyártmányokat* egyideig a *Magyar Divatcsarnok* is árusította, míg egy napon megtörtént a meglepetés: *a Divatcsarnok több házba nyúló áruházkomplexumának közepébtn új Pók-fiók nyilt meg.*

Pókéknál is szaporábbak a *Stühmer-fiókok,* amelyek Budapesten és a Pestkörnyéken már valósággal hemzsegnek. És amint szaporodnak a gyár dedail üzletei, *úgy nő a gyár dübörgése és zakatolása amely az előkelő Szentkirályi-utca csendjét veri fel.* Háromemeletes paloták közé ékelve dolgozik a nem odavaló cukorkagyár, amely egyre növeli üzemét. Négyemeletes épületét, udvarának minden beépített zugát betölti az üzem, de a gépek zúgása nem fér el a négy emeleten sem, hanem *áthallatszik és átreszket a szomszéd palotába is,* amelyek lakói nem azért választották a finom és csendes Szentkirályi-utcát, hogy ott a Soroksári-út gyári negyedében képzeljék magukat. Ugyanakkor, amikor a kereskedők a gyári detail megrendszabályozását követelik, a gyár szomszédai joggal hívják segítségül a csendrendeletet, illetve a gyártelep kitelepitését.

Elkészült a fővárosi közlekedési vállalatok mérlege. Most készült el a főváros közlekedési vállalatainak: *BESZKÁRT*-nak, a *HÉV*-nek, az *Autóbusz Üzemnek,* a *Földalatti Vasútnak,* a *Szentlőrinci Vasútnak,* a *Haraszti—Ráckevei HÉV*-nek és a *BUR Vasutnak* mérlege, amelyet a legközelebbi közgyülés elé terjesztenek. A *BESZKÁRT* összes bevétele 48.770.109 pengő, ami az 1934-iki bevétellel szemben 1.409,916 pengővel több. A kiadási többlet az előző évihez képest 1,493,537 pengő. Az utasok száma az 1934. évi 324 millióról 334 millióra emelkedett. A személyi kiadások összege 2.291,127 pengő, a dologi kiadásoké 7.564 322 pengő. A kocsikilométer teljesitmény 80.4 milliról 78.9 millióra csökkent, egyedül a Nagykörúton, ahol augusztus közepén lépett életbe a rövid viszonylatú járat, 218.000 kilométer a megtakarítás. Értékemelő beruházásokra 216.747 pengőt fordítottak.— A *HÉV* bevétele az előző évihez képest 15.823 pengővel, a kiadása 440.852 pengővel emelkedett. Az 1934-ben kimutatott veszteség 580.424 pengő, 1935-ben 770.265 pengő. — *Az Autóbusz Üzem* bevétele 6.350,502 pengő volt, az utasok száma 26.610,600. — *A HÉV autóbuszüzemének* deficitje az 1934 évi 19.679 pengővel szemben 21.727 pengő. — *Földalatti Vasút* 38.99 pengő felesleget, a *Szentlőrinci Vasút* 316 pengő, a *Bur Vasút* 308.46 pengő felesleget, a *Haraszti—Ráckevei HÉV* 66.74 pengő veszteséget mutat.

A magyar ipar csodái a Vásárvárosban. Lázas tempóban épül a Városligetben a *Budapesti Nemzetközi Vásár* mintavárosa, amely egyre fejlődő méreteiben másfél évtized alatt odáig jutott el, hogy — mint *Bornemisza* Géza iparügyi miniszter rádióelőadásában hallottuk — *eredeti területének ma már hatvanszorosát foglalja el.* A nagy érdeklődésre való tekintettel a kiállító cégek és intézmények a legkiválóbb magyar épitő és tervező művészekkel készittették el, nem egy esetben pályázat alapján, az egyes pavillonokat, vagy egész utcasorokat. *Kozma* Lajos, *Faluss* Elek, *Krompecher* Lajos, *Münnich* Aladár, *Lakatos* Arthur, *Menyhért* Miklós, *Koródy* György, *Ribáry* Alajos és *Major* Máthé az ismertebb művészek és tudósok, akik a *Vásárváros* terveit készitették. A *Budapesti Nemzetközi Vásárnak* a közönség egyik legnagyobb érdeklődésére számottartó csoportja lesz a *Tudomány a magyar ipar szolgálatában* cimü pavillon. A vásár Hermina-úti frontján fogja elhelyezni a magyar ipar legnagyobb vállalatainak kiállításából álló ezt a csoportot és pedig azért, mert a rendezőség rendkivül nagy súlyt helyez arra, hogy a magyar müszaki kar nagyértékü munkáját tökéletesen illusztráló ezt a kiállitását a magyar királyi Államvasútak tulajdonát képező *Lél vezér* nevü motoros szalonkocsival *együttesen helyezzék el.* A *Lél,* mint ismeretes, *ezidőszerint Milánóban van kiállitva.* Ebben a csoportban fog kiállitani az *Egyesült Izzó, Budapest Székesfőváros Gázművei,* a *M. Kir. Állami Vas-, Acél- és Gépgyárak,* a *Weiss Manfréd Gyár, a Marx és Mérei,* a *Philips Rádió,* a *Láng-gépgyár,* a *Rimamurány-Salgótarjáni Vasmü,* a *Magyar Ruggyantaárugyár,* a *Standard,* a *Haag-kávé,* a *Magyar Asphalt Rt.,* a *m. kir. Dohány- és Sójövedék* és még számos nagy magyar vállalat és közüzem.

A Magyar Általános Kőszénbánya Részvénytársulat igazgatósága folyó hó 4-én tartott ülésében megállapitotta az 1935-iki üzletév mérlegét, amely a szokásos leirások után 4,444.609,99 pengő tiszta nyereséggel zárul. Az igazgatóság április 25-ére hivja egybe a rendes évi közgyülést, amelynek indítványozni fogja, hogy az 1935-iki üzletévre — a tartalékok és alapok dotálása után — részvényenként *tizenhárom pengő osztalék* állapittassék meg.

A Magyar-Cseh Iparbank Rt. e hónap 7-én megtartott ülésén megállapította az 1935. üzletév mérlegét, mely megfelelő tartalékolások után *31,205,27 pengő tiszta nyereséggel zárul.* Az igazgatóság az e hó 21-re összehivott közgyülésnek javasolni fogja, hogy ez az összeg új számlára vitessék elő.

A Kőbányai Polgári Serfőző és Szent István Tápszerművek bruttó bevétele a tavalyi 3.64 millió P-ről közel 4.25 millió P-re emelkedett, tiszta nyeresége a tavalyi 131.805 pengővel szemben 166.202 pengő. A vállalat részvényeseinek 25%-kal magasabb osztalékot = *2.50 P-t fizet.*

Zagyvapálfalvai Üveggyár Rt. április 20-án tartotta rendes közgyülését. A tiszta nyereség 314.049 pengő, amelyből ez évben *1 pengő osztalékot* fizet a vállalat.

A Kammer Testvérek Textilipar Rt. 1935. október 31-én zárta mérlegét, amelynek *tiszta nyeresége a 3,200.000 pengő részvénytőke után 208.562 pengő volt.* Ez az eredmény még a textilvállalatok között is kivételesen kedvező és a Kammer-gyár nagy teljesitőképességéről és kitünő megszervezettségéről tanuskodik.

MELEG NYÁRI NAPOKON

valóságos áldás a villamos ventilátor, a villamos hütőszekrény és a villamos tüzhely

VILLAMOS KÉSZÜLÉKEK VÁSÁRLÁSA ELŐTT

hasznos tanáccsal szolgál az

ELEKTROMOS KIÁLLITÁS

Az elromlott villamos háztartási készülékeket díjtalanul megvizsgálja

AZ

ELEKTROMOS KIÁLLITÁS

A villamos készülékek használatáról, a villamos sütés-főzésről bemutató és ismertető előadásokat tart az

ELEKTROMOS KIÁLLITÁS

A KIÁLLÍTÁS: V., HONVÉD-UTCA 22 SZ.

Nyitva: hétköznapokon d. e. 8—2 és d. u. 4—7 óráig.

MAY IMRE építőmester

BUDAPEST, V., LIPÓT-KÖRÚT 29. SZ.

TELEFON: 22-1-55.

A **Belvárosi Takarékpénztár Részvénytársaság** igazgatósága, felügyelőbizottsága, választmánya és tisztviselői kara a nagy csapástól megrendült lélekkel és mérhetetlen fájdalommal jelenti, a magyar közgazdasági élet, az intézet és a maga szomorú gyászát, amely

Székely Ferenc

m. kir. udvari tanácsos, a Ferenc József-rend csillaggal ékesített középkeresztjének tulajdonosa, az intézet elnökének

Abbáziában, 1936 április hó 11-én, 78 éves korában bekövetkezett elhúnytával érte.

Elvesztettük emelkedett szellemü, kivételes tudású és jóságos szivü vezetőnket, emberi példaképünket.

Takarékpénztárunk az ő nagy tudásának és szervezőképességének köszönheti fejlődését.

Polgári erényeit a királyi kegy elismerése koszorúzta, szivének melegét intézete minden tagjának hálás szeretete viszonozta.

Szelleme és nemes lelke a földi enyészeten túl is példánk lesz a jövőben.

Vállalkozás

Az újból megsemmisített versenytárgyalás után szabadkézből adják ki a kerületi aszfaltozási munkákat. Az idei aszfaltozási munkálatokra kiírt versenytárgyalást, mint a *Fővárosi Hírlap* megírta, a polgármester megsemmisítette, egyedül a The Neuchatel Aspalt Co.-nak az V. kerületre vonatkozó ajánlatát fogadta el. Az újabb versenytárgyalás lényegesen olcsóbb árajánlatokhoz juttatta a fővárost, mint ezt az eredmény közlése alkalmával már kimutattuk. Az út- és csatornaügyi ügyosztály és a mellérendelt szakbizottság minden kerületre nézve megállapította a legkedvezőbb ajánlatot és a munkák kiadását javasolta, a polgármester azonban — a VI. és VIII. kerületi munkák kivételével, amelyek a *The Neuchatel Asphalt Co.*-nak jutottak egynyolcad százalékos árengedménnyel — *a második versenytárgyalás eredményét sem találta reálisnak*, mert a körülbelül egyforma árakból *összebeszélésre* következtetett, de emellett *drágáknak* találta az árajánlatokat. Újabb versenytárgyalást most már nem tartanak, hanem a még esedékes munkáltokat *szabad kézből* adja a főváros vállalatba. Az ügyosztály a vállalatokkal már meg is kezdte a tárgyalásokat, amelyek befejeztével a munkák kiadásáról a polgármester fog dönteni.

Május 2-án életbelép az új csatornaszabályrendelet. A belügyminszter a közelmultban jóváhagyta a főváros új csatornaszabályrendeletét, amely a *tulajdonosok által fizetendő hozzájárulásokat jelentékenyen leszállítja.* Sipőcz Jenő dr. főpolgármester a jóváhagyó leirat tudomásul vétele után nyomban intézkedett, hogy *május 2. napjával hatályba lépjen az új rendelkezés*, amelynek azonban 1932. november 1-től kezdődő visszaható ereje is van, tehát megszünik azoknak a polgároknak is a panasza, akik az utóbbi években a *túlzott összegű hozzájárulási díjakat megfizetni nem tudták.*

Uj versenytárgyalási kiirások

A polgármester versenytárgyalást hirdet:

A Károlyi-palota Kaplony-utcai tűzfalának átépítésével kapcsolatos bontási-, föld-, kőmives-, elhelyező- és vasbetonmunkákra. Pályázni lehet április 28-án d. e. 10 óráig a magasépitési ügyosztályon.

Az Elelmiszernagyvásártelepen létesitendő vas- és mangántalanitó berendezés szállitására. Pályázni lehet május 5-én d. e. 10 óráig a magasépitési ügyosztályban.

Az Utügyi Intézet részére szükséges 1000 q bitumen szállitására. Pályázni lehet április 24-én d. e. 10 óráig az út- és csatornaépitési ügyosztályon.

Ugyanott 4100 tonna andezit zuzalék szállitására. Pályázni lehet április 24-én d. e. 10 óráig az út- és csatornaépitési ügyosztályon.

A Hajtsár-út melletti vitézi telkek útrendezési munkálataira. Pályázni lehet április 21-én d. e. 10 óráig az út- és csatornaépitési ügyosztályon.

A BSzKRt alkalmazottai részére szükséges egyenruhák varratási munkálataira. Pályázni lehet május 12-én d. e. 9 óráig, Akácfa-utca 15. IV. em. 439.

Az Elektromos Művek kelenföldi telepén szükséges útépitési és tereprendezési munkákra. Pályázni lehet április 27-én d. e. 9 óráig, Váci-út 74. I. em. 114.

A Gázművek részére szükséges 260.000 q tüzifa szállitására. Pályázni lehet április 27-én d. e. 10 óráig, Tisza Kálmán-tér 20.

A Gázművek Tisza Kálmán-téri telkén levő műszaki igazgatósági épület emeletráépitésével kapcsolatos **bontási, föld-, kőmives-, vasbeton-, vas-, elhelyező- és szigetelő-munkákra.** Pályázni lehet május 5-én d. e. 10 óráig, Tisza Kálmán-tér 20.

A BSZKRT részére szükséges **200 q towotte-kenőcs szállitására.** Pályázni lehet április 28-án d. e. 9 óráig, Akácfa-utca 15. IV. em. 429.

Az egyenruházott alkalmazottak részére szükséges **sapkák és kalapok beszerzésére.** Pályázni lehet május 2-án d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

Versenytárgyalási megbizások

A mult héten tartott nyilvános és szükkörű versenytárgyalások alapján a különböző közmunkákat és közszállitásokat a következő cégek kapták:

A Boráros-téri **vágányépitési munkát** a BSZKRT a Csengery és Pallay cégnek juttatta 79.944 pengőért.

A marhavágóhidon szükséges **500 drb jégcella szállitására** Röthmüller S. cég kapott megbizást 4362 pengőért.

A Duna-uszodák felállításához szükséges **faanyag szállitására** a Danubia fakereskedelmi rt. kapott megbizást 3244 pengőért.

A népligeti iskolai sporttelep lakatosmunkálatait Nagy Gyula kapta 6413 pengőért.

Ugyanott az ácsmunkát Marinka Imre kapta 10.340 pengőért.

Ugyanott az asztalosmunkát Hencz Ferenc kapta 7880 pengőért.

A Toldi Ferenc-utcai diákszálló kőmivesmunkálatait Kovács Nándor kapta 3644 pengőért.

A Mészáros-utcai leánygimnázium műkőmunkálatait Bánki Sándor kapta 11.642 pengőért.

Ugyanott az asztalosmunkát Tomancsi György kapta 9412 és ifj. Hufnagel Imre 9738 pengőért.

A Szent László-kórház burkolómunkálatait Pregitzer Ferenc kapta 10.285 pengőért.

Ugyanott a központi melegvizfütési munkálatokat Rietschel és Henneberg kapták 22.498 pengőért.

A fővárosi épületekben lévő liftek karbantartását Handlovits és Horváth kapta évi 27.057 pengőért.

Az Uj Szent János-kórház műkőmunkálatait Maurer Ferenc kapta 3225 pengőért.

Ugyanott az asztalosmunkát Petrics Gábor kapta 8125 pengőért.

Ugyanott a lakatosmunkát Sóti Zoltán kapta 10.660 pengőért.

Ugyanott az üvegtetőmunkát Bielek Károly kapta 16.212 pengőért.

Ugyanott a viz- gáz- és csatornaberendezési munkát Móczár Gábor kapta 42.365 pengőért.

Ugyanott a mázolómunkát Kiszely Géza kapta 9070 pengőért.

Fővárosi Közmunkák Tanácsa
89/6/1936. M. sz.

Tervpályázati hirdetés

A Fővárosi Közmunkák Tanácsa a Szent Margitsziget déli részén — azon a területen, amelyet a Nemzeti Sportuszoda, az ahhoz vezető út, a kövezett kocsiút, a pólópálya déli oldala mellet elhaladó út, valamint a Dunapart határol — új strandfürdő (fövenyfürdő) megtervezésére nyilvános tervpályázatot hirdet.

A tervpályázat névaláirásos és azon résztvehet minden magyar honos épitész és mérnök, aki a Mérnöki Kamara tagja, vagy aki a kir. József Nádor Müszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen, illetőleg a Királyi József Müegyetemen oklevelet szerzett.

A pályázatra vonatkozó hirdetés, tervezési program, helyszínrajz és a keresztszelvények a Fővárosi Közmunkák Tanácsa segédhivatalában (I. ker., Döbrentei-tér 4. sz. I. em.) hétköznapokon 9—2 órák között 4 pengő lefizetése ellenében átvehetők. A pályázaton tényleg résztvevő pályázók részére a pályaterv benyujtása után a 4 pengő visszatéritteik.

A pályamunkák kiállitása (keretezés, üvegezés stb. mellőzésével) a lehető legegyszerübb legyen, azonban a lapokat kemény papirra kell ragasztani, minden lapot, illetve darabot névaláirással ellátva, összecsomagolva és lepecsételve, „Tervpályázat a Szent Margitszigeti új fövenyfürdőre" felirattal, legkésőbb 1936. évi május hó 26-án (kedden) déli 12 óráig elismervény ellenében a Fővárosi Közmunkák Tanácsa segédhivatalában kell benyujtani. Postán küldött terveknél a postai feladási bélyegzőre vonatkozik a határidő.

Az elkésett, a nem kivánt rajzokat tartalmazó, vagy hiányos pályaműveket a birálóbizottság a birálatból kizárja.

A birálóbizottság elnöke a Fővárosi Közmunkák Tanácsának elnöke, tagjai a Fővárosi Közmunkák Tanácsa részéről a tanács alelnöke úgyis, mint az elnök helyettese, a mérnöki osztály főnöke, valamint a tanács mérnöki és szépészeti bizottságának 7 (hét) tagja, a Magyar Mérnökök és Építészek Nemzeti Szövetsége egy kiküldöttje, a Magyar Országos Irodalmi és Müvészeti Tanács egy kiküldöttje, az Országos Magyar Vándorforgalmi Szövetség egy kiküldöttje és a Magyar Idegenforgalmi Hivatal kiküldöttje.

A kitűzött pályadijak a következők:

I. dij	4000 P
II. dij	3000 P
III. dij	2000 P
IV. dij	1000 P

Tiz pályamű megvétele egyenkint 500 pengőösszeggel, amennyiben a birálóbizottság erre érdemes terveket hoz javaslatba.

A birálóbizottság, amelynek határozata végérvényes, a beérkezett pályaművek elbirálását azonnal megkezdi és a lehető legrövidebb idő alatt befejezi s az eredményt a döntés után azonnal kihirdeti.

A tanács a pályaműveket a birálat befejezésével a birálati jegyzőkönyv másolatával együtt a Magyar Mérnök és Epitész Egylet helyiségében (IV., Reáltanoda-utca 13.) 10 napig nyilvánosan kiállitja. A kiállitás alól tervét egy pályázó nem vonhatja ki. A nem dijazott pályaterveket a pályázók a tanács segédhivatalában a kiállitás után 30 napon belül igazolvány ellenében átvehetik. Ezen az időponton túl a tanács a tervek megőrzésére nem vállalkozik.

A kiviteli tervek elkészitésének megbizására vonatkozólag a Fővárosi Közmunkák Tanácsa a szabad elhatározás jogát minden tekintetben fenntartja. A dijazott és megvett tervek a Fővárosi Közmunkák Tanácsa korlátlan tulajdonába mennek át és a tanács azokat részben vagy egészben felhasználhatja. Ebből kifolyólag a pályázók a tanáccsal szemben semmiféle kártalanitási igényt nem támaszthatnak.

A tervezés közben felmerülő kédéseket irásban 1936. évi április hó 30-ig a tanácshoz lehet benyujtani s a kérdésekre adandó válaszokat a tanács irásban megküldi mindazoknak a pályázóknak, akik a tervezési programot nevüknek és cimüknek közlésével veszik ki.

Jelen pályázattal járó kötelezettségén túl a tanács a pályázókkal szemben semmiféle kötelezettséget nem vállal.

Pályatervek beadásával a pályázó e hirdetés pontjait magára nézve mindenben kötelezőnek ismeri el.

Egyéb fel nem sorolt vonatkozásban e pályázatra nézve a M. kir. Kereskedelemügyi miniszter 79049/1908. sz. a. kiadott tervpályázati szabályzata érvényes.

Kelt Budapesten 1936. évi április hó 2.-án.

A Fővárosi Közmunkák Tanácsa.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető:
NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

HOFER műszaki, olaj és villamossági k. f. t.
Budapest, VII., Király-utca 55. sz.
Szállít I-a minőségben előnyösen: gép- és hengerolajat, gépzsirt, astbest- és gumiárut, tömitéseket, szerszámokat és az összes **műszaki cikkeket.** Tel.: 45-3-15.

SZILÁGYI ELEK késáru-üzeme
Gyártja az összes hentes, mészáros és bélipar-ban használatos késeket, viszonteladók részére
Budapest, VIII., Gólya-u. 41. Tel.: 34-8-93

TEISZLER GYULA
irógépkellékek, irodai szerek, papir- és grafikai cikkek készitési és szállitási vállalata
Budapest, VI., Aréna-út 140.
Telefon: 920-78.

„DOLGOZZUNK"
IPARI, TERMELŐ, ÉRTÉKESITŐ ÉS FOGYASZTÁSI SZÖVETKEZET
Budapest, VIII., Gyulay Pál-u. 7. Tel: 35-5-63, 52-8-52

ECKHARDT ISTVÁN
ácsmester, épitési vállalkozó
BUDAPEST, VIII., NEFELEJTS-U. 38.
TELEFON: 32-3-87.

ERMÉNYI ANTAL
bádogos és szerelő mester
BUDAPEST, IX., TŰZOLTÓ-U. 33/B
Telefonszám: 81—2—38

FORRÓ ÉS EPPSTEIN
BŐRKÜLÖNLEGESSÉGEK ÉS TENGERI SZIVACSOK
VII., DOHÁNY-UTCA 22/24. SZ.
TELEFON: 40—5—61.

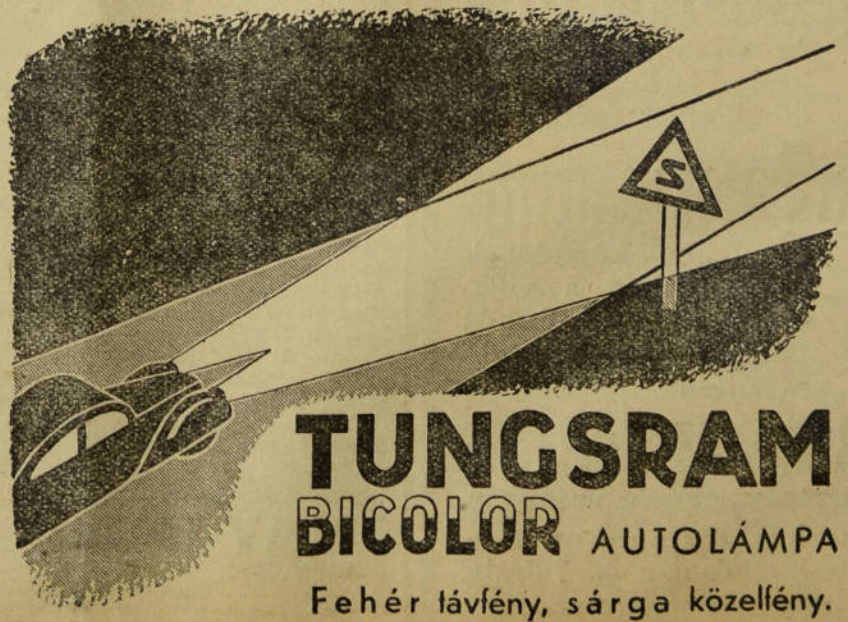
SCHÄFFER KÁROLY
OKLEVELES MÉRNÖK
Vasút-, út-, betonépitési vállalkozó, kövezőmester
Budapest, IV., Petőfi Sándor-u. 16. Tel.: 897—85

GROSZ FRIGYES
OKL. MÉRNÖK ÉPITÉSI ÉS KÖVEZÉSI VÁLL.
Budapest, IX., Bakáts-u. 1. **Telefon: 86-0-64.**

GRUBER JÁNOS festékgyár és ásványőrlőművek, épitési anyagok és vegyészeti termékek raktára
Központi iroda:
Budapest, V., Kálmán-utca 22. sz.
Telefonszám: 23—0—33. ● Alapittatott: 1842

CSIPAK SÁNDOR ÉS FIA
közszállitási vállalkozók
PESTUJHELY, Neptun-utca 24 — BUDAPEST, XIV., Telep-u. 98
TELEFON: 97-5-62
M. kir. Postatakarékpénztári csekkszámla **57.837**

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyag ipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám.
Telefon: 23-0-71, 10-3-59, 14-1-52
Cementgyár: Lábatlanban . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya
Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8,000.000 drb.

Huszonötödik évfolyam — Budapest, 1936 április 29. — 17. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI. ANDRÁSSY-ÚT 60
Telefon: 13-7-15 — Postacsekk: 40.424

Vizum és borravaló

A magyar kormány bölcs belátással egyik gátat a másik után takarítja el az újjáéledő idegenforgalom elől. Itt a tavasz. Ez az az időpont, amikor már a magyar idegenforgalom fejlesztése körül való friss terveknek tökéletesen ki kell forrniok és amikor minden akadályt, amivel eddig találkoztunk, lehetőleg el kell hárítani. Csak a múlt héten emlékeztünk meg a belügyminiszter terveiről, amelyek egy ilyen súlyos akadályt küszöbölnek ki. *Kozma* Miklós belügyminiszter megszüntetti a persalyes gyüjtéseket és megoldja a kolduskérdést. Ahogy ezt a kemény elhatározású államférfiút ismerjük, nála a tervek már szinte megoldást is jelentenek. Megtisztul tehát a pesti utca a selyemruhás és a rongyos kéregetők hadától egyaránt.

Idegenforgalmi szempontból tökéletesen egyenlő értékű ezzel az elhatározással az a másik tény, amellyel *Winchkler* István kereskedelemügyi miniszter ajándékozta meg a magyar idegenforgalmat. Ez pedig a borravalókérdésnek radikális, rajtaütésszerű megoldása. Magyarországon ezentúl nincs borravaló és életbelép a százalékos rendszer, amely Európa minden kulturvárosában bevált. Amíg tanácskozások és ankétek folytak, bizonyos jogos magánérdekek mindig elgáncsolták azt a nagyobbik érdeket, amely a magyar idegenforgalom szempontjaiban csúcsosodik ki. Most, ez a rajtaütésszerű megoldás befejezett tények elé állította azokat, akik fáztak a borravaló eltörlésétől, amelyet pedig kulturszempontból is, az emberi méltóság szempontjából is szorgalmazni kellett volna. Mi tudjuk nagyon jól, hogy még a miniszteri rendelet megjelenése után is sok ellenvetés nyilatkozik meg, de ezekkel többé nem szabad törődni. Hogy a borravaló eltörlése után újjászületik a borravaló, igazán nem nagyon hinnénk, mert hiszen a magyar közönség ma nincsen olyan dús körülmények között, hogy azt is fizesse, amit nem kell fizetnie. A pincérek, tehát a munkásosztály szempontjából — nem is említve, hogy emberi méltóságukban emelkednek — de a progresszió is nagyon kedvező nekik. Hiszen eddig a vendég, aki száz pengőt pezsgőzött el, odadobott egy nyomorult pengőt, míg a jövőben tíz, vagy tizenöt pengőt *kell* fizetnie. Egyetlen valamirevaló ellenvetés, amely már eddig is felmerült, hogy a százalékos rendszer megdrágítja a szállodát, vendéglőt és kávéházat. Ettől mi is tartunk, de itt következik a végrehajtásnál azután a hatóságok igazi feladata: az, hogy vigyázzanak, a tulajdonosok részéről ne történjék jogosulatlan árdrágítás. Minden ellenvetés azonban élettelenül hullik le a legnagyobb érdekkel, a magyar idegenforgalom fejlődésével szemben. Itt ugyanis azután nincs helye vitának, mert mi már azt régen tudjuk, hogy a külföldi vendég mindig csodálkozott Magyarországon, amikor borravalót kellett adni.

A harmadik kormányintézkedés, amelyre elengedhetetlenül szükség van, az idegenforgalom érdekében, még nem született meg. *Ez a vízum eltörlése.* A főváros közigazgatási bizottsága és ott maga *Szendy* Károly polgármester leszögezte magát amellett, hogy minden erővel rábírja a kormányzatot a vízum eltörlésére. Ez a harmadik feladat, ahol a kormánynak az idegenforgalom érdekében cselekednie kell. Cselekednie és pedig minden viszonosság követelése nélkül. Legyünk mi a magunk érdekében előkelőbbek és gyorsabbak más országoknál. Mert megér minden áldozatot a vízum eltörlése. Hiszen tudni kell azt is, hogy a kérdés megoldásának nem politikai, nem rendőri akadályai vannak, hanem csak pénzügyiek. Tisztában vagyunk vele, hogy bizonyos valutáris előnyöket nyujt a magyar államnak a vízum, de ezeknek az előnyöknek az elvesztése sokszorosan megtérül, amikor az idegen nagyobb tömegben jön Magyarországra és itt dúsan költi el valutáját. A vízum elriaszthat külföldi vendéget, de a külföldi vendég, aki a vízum eltörlése után Magyarországra jön, sokszorosan fogja elkölteni a vízum árát.

Fabinyi pénzügyminiszter, aki kereskedelmi miniszter korában bőséges betekintést kapott a magyar idegenforgalom ügyébe, ezekkel a szempontokkal tökéletesen tisztában van. Budapest székesfőváros lakossága, amely gazdasági helyzetének megjavulását igen nagyrészben az idegenforgalom emelkedésétől várja, bízik a pénzügyminiszterben, hogy ezt a harmadik kormnyzati segítséget ő fogja nyujtani.

Letárgyalták a belügyminisztériumban a kényszernyugdíjazások és a státusrendezés irányelveit

Anyagi okok miatt csak fokozatosan lehet megvalósítani a státusrendezést - Ideiglenes munkaerőkből végleges alkalmazottak lesznek, új munkaalkalmakra azonban nincs kilátás

Sipőcz Jenő főpolgármester május 19-ig befejezi a szanálást

A közel két esztendővel ezelőtt életbeléptetett szanálási törvény joghatálya június 2-án lejár, következésképp a szanálási ügyeket vezető főpolgármester most már a leggyorsabb ütemben igyekszik realizálni azokat az elgondolásokat, amelyek *életbeléptetésétől a főváros gazdálkodásának rendbehozatala joggal várható.* Általánosan ismeretesek a javaslatok, amelyeket az üzempolitikai bizottság egyrészt az elektromos áramszolgáltatás *alapdíjas rendszerének bevezetésére*, másrészt a *Beszkárt* közlekedési díjrendszerének megváltoztatására éppen a közelmult napokban tett, sokkal

kevésbbé ismeretesek azonban azok az intézkedések, amelyek az üzemi gazdálkodás és az adminisztráció egyéb ágazataira vonatkoznak.

A mult csütörtök óta *egyik bizalmas értekezlet a másikat követi* a belügyminisztériumban. Ezeket

az értekezleteket a városi főosztály vezetőjénél, Janda Károly dr. miniszteri tanácsosnál tartják

és azokon szinte minden esetben megjelenik *Sipőcz* Jenő dr. főpolgármesteren kívül *Szendy* Károly polgármester, nemkülönben azok a tanácsnokok, akiknek a hatáskörébe tartozó ügyek megvitatása napirenden van. Az elmult pénteken *Farkas* Ákos dr., az elnöki ügyosztályt vezető tanácsnok és *Felkay* Ferenc dr. közoktatásügyi tanácsnok jelent meg a belügyminisztériumban tartott ankéton, mert az ülésen egyrészt a kultuszminisztérium által kívánt *kényszernyugdíjazási* ügyekről, másrészt a *státusrendezéssel* kapcsolatos javaslatokról van szó.

Bizalmas értesülésünk

szerint a belügyminisztérium nagy megértéssel viseltetik a székesfőváros ügyei iránt és a főváros vezetőivel együtt

arra törekszik, hogy a szanálási jogkörben keresztülviendő intézkedések minden megrázkódtatás nélkül életbeléptethetők legyenek, még pedig úgy, hogy egyrészt az alkalmazotti kar, másrészt a székesfőváros közönsége méltánytalan helyzetbe ne kerüljön.

Az értekezlet *bizalmas jellegéből* következik, hogy annak résztvevői a nyilvánosság számára *semmiféle közlést tenni nem hajlandók.* Ez a titokzatosság azonban *korántsem jelenti azt,* mintha a minisztérium, illetőleg a szanálási törvényt végrehajtó *Sipőcz* Jenő dr. főpolgármester olyan intézkedések megtételére készülne, amelyek az adózók amugyis nehéz helyzetét *még súlyosbítani kívánnák.*

Szanálási menetrend

Sipőcz Jenő dr. főpolgármester, akit az utóbbi hetekben betegsége megakadályozott abban, hogy hivatalába bejárhasson, szobafogsága idején is szinte állandó érintkezést tartott fenn a városháza szakreferenseivel és a tőle megszokott ügybuzgó kitartással a legbehatóbb részletekig áttanulmányozta mindazokat az ügyeket, amelyek a szanálási jogkörbe tartoznak. Orvosi tanácsra a főpolgármester a legközelebbi napokban rövid tartózkodásra valószínűleg külföldre utazik, elhatározta azonban, hogy

mindaddig nem hagyja el Budapestet, amíg az összes intézkedések megtételére sor nem került.

A főpolgármester *május 19. napjáig feltétlenül végezni akar a szanálás munkájával,* minthogy pedig ettől a terminustól mindössze három hét választ el bennünket, önként következik, hogy

a szanálási javaslatoknak most már késedelem nélkül a 17 tagú ellenőrző bizottság elé kell kerülniök.

Az eddigi elképzelések szerint a tárgyalás menetrendje a következő lesz:

Legelsősorban *a Beszkárt-tarifák ügye* kerül az ellenőrző bizottság elé, ezt követően *az elektromos tarifák* megváltoztatására tett javaslatot tárgyalják, közben pedig

megkezdődik a kényszernyugdíjazások előkészítésére hivatott hét bizottság permanens ülésezése.

A nyugdíjazási ügyek befejezését nyomon követi *a státusrendezési javaslatok* előterjesztése és pedig a közigazgatási státusnál éppúgy, mint az üzemi státusnál. Arra való tekintettel, hogy a státusrendezések első következménye a jelenleg túlnagy számban szereplő *ideiglenes* jellegű alkalmazások *végleges jellegű alkalmazására való átszervezése lesz, egyik státusjavaslatot sem léptetik minden vonalon egyszerre érvénybe.* Erre annál kevésbé kerülhet sor, miután a jelenlegi deficites költségvetés idején a székesfőváros vezetőségének fokozottabb gonddal kell ügyelnie a pénzügyi helyzet kiegyensúlyozására, mint máskor, már pedig *az új, végleges állások megszervezése jelentékeny többletkiadásokkal jár.* Az egyes alkalmazotti kategóriáknál ennélfogva

csak fokozatosan léptetik életbe az új határozmányokat, még pedig úgy, hogy a státusrendezés első etappjának gyakorlati megvalósítására ez év július elsejével kerül sor.

Üzemi gyakornoki állásokat szerveznek

A státusrendezést nemcsak a főváros jelenlegi alkalmazottai várják rendkívüli érdeklődéssel, hanem *azok is, akik mint állástalanok, abban a hitben élnek, hogy a státusrendezés révén új munkaalkalmak fognak megnyílni a székesfővárosnál.* Mint

Illetékes helyen

értesültünk, *erről, sajnos, nincs szó.* A fővá-

ros a státusrendezési javaslat életbeléptetése után

sem lesz abban a helyzetben, hogy nagyobbszámú új munkaerőt állítson szolgálatába.

A rendezés *kizárólagosan a már alkalmazásban lévőket érdekelheti,* ezeket is főként akkor, ha a kisebb rangosztályokba sorolt fizetési

kategóriák tagjai. *A közigazgatási státusnál* **főként a segédfogalmazói és fogalmazói állások szervezésénél lesz jelentékenyebb változás, mert a főváros vezetősége a túlburjánzott ideiglenes hivatalnoki rendszeren kíván változtatni és régóta szolgáló, kiváló minősítéssel rendelkező és teljes képesítés birtokában lévő alkalmazottai előtt akarja megnyitni a jogos érvényesülés útját.**

Nehéz problémája a közigazgatási státusrendezésnek az a rész, amely a különböző havidíjas, hetijegyzékes és napijegyzékes alkalmazottak helyzetének megváltoztatására vonatkozik. Egyrészt az ilyen alkalmazottak nagy létszámánál fogva, másrészt abból a gondolatkörből kiindulva, hogy a normális gazdasági viszonyok helyreálltával a főváros egyes ügyágazatai, amelyek a háborús idők következményeként nőttek naggyá, leépíthetők lesznek,

a státusrendezési javaslat összeállításánál figyelembe kellett venni a normálstátus követelményeit.

E kategóriák legalacsonyabb fokozatainál a rendezés *éppen ezért nem lesz, legalábbis ezidőszerint, végleges jellegű.*

A város vezetősége a státusrendezési javaslatokkal egyidejűleg foglalkozott azzal a gondolattal is, hogy *az ifjabb generációkhoz tartozó diplomás ifjúság elhelyezkedési lehetőségeinek útat nyisson.* Hosszas megfontolás után arra az elhatározásra jutottak, hogy

a közigazgatási gyakornoki intézmény mintájára üzemi gyakornokokat fognak alkalmazni és ezeket a már kipróbált hetijegyzékes és napibéres alkalmazottak sorából léptetik elő.

Az erre vonatkozó javaslatot a polgármester abban az időben terjeszti majd a törvényhatósági bizottság közgyűlése elé, *amikor a szanálási javaslatok már elintézést nyertek,* amikor tehát a főváros autonómiájának hatáskörét szűkítő rendelkezések *már nem akadályozzák.* Az üzemi gyakornokok intézményének bevezetésére irányuló elképzeléseket egyébként maga *Sipőcz* Jenő dr. főpolgármester is *szimpátiával fogadta* és készséggel járult hozzá, hogy ezt a pontot *a státusrendezési javaslatba belevegyék.*

Figyelemreméltó egyébként, hogy az új üzemi státusban *tizenkét fizetési osztály,* ezeken belül pedig *egész sereg alosztály* lesz, úgy, hogy végeredményben

a vezérigazgatótól kezdve lefelé a legkisebb kategóriáig összesen nem kevesebb, mint harminchat fizetési fokozatot állapítottak meg.

A státusrendezés végeredményben nagy előnyöket rejt magában a fővárosi alkalmazottak tömegeire nézve. És egészen bizonyos, hogy ha a fentebb elmondott okok miatt nem is kerülhet sor a státusrendezési határozmányok egyszerre való életbeléptetésére, a javaslat elfogadása *megnyugtató módon befolyásolja majd a tisztviselői kar működését,* mert meggyőződést szerez arról, hogy az *adminisztráció legfőbb irányítói teljes megértéssel és szociális érzékkel igyekeznek érdekeikről gondoskodni.*

Szigorú feltételeket szab a főváros a betonból, vagy műkőből készült síremlékek alkalmazásánál

Be kell tartani a köztemetők művészi követelményeit

A köztemetők síremlékeinek felállítása körül új rend életbeléptetését határozta el keddi ülésén a közegészségügyi és köztisztasági bizottság. Az új rend *a műkő síremlékekre* vonatkozik, amelyek felállítását a mult év szeptemberében *a polgármester megszorította, részben pedig betiltotta.* A polgármestert ennél a rendelkezésnél az a szempont vezette, hogy *az óriási mértékben elszaporodott, műkőből készült síremlékek egyrészt a temetők művészi követelményeinek ártanak, másrészt hatalmas terhet jelentenek a főváros számára* akkor, amikor majd a semmire sem használható műkőtömegek elszállításáról kell gondoskodni.

A közegészségügyi és köztisztasági ügyosztálynak most sikerült olyan megoldást találni, hogy a műkő síremlékek felállítása tovább is engedélyezhető legyen. A bizottság ezt a megoldási javaslatot magáévá is tette.

Ebből az alkalomból kérdést intéztünk

Salamon Géza dr.
tanácsnokhoz,

hogy mi késztette az ügyosztályt ennek a közönség legszélesebb rétegeit és a műkőipart érdeklő javaslatnak megtételére. Kérdésünkre a következő érdekes magyarázatot kaptuk:

— A mai gazdasági helyzetben, a közönség teherbíró képességére való tekintettel behatóan foglalkozott az ügyosztály ezzel a kérdéssel. Amellett, hogy természetesen a nemes kőanyagból való síremlékek felállítását tartjuk kívánatosnak, megoldást kellett találni arra, hogy *a lényegesen olcsóbb műkő síremlékek megrendelésétől ne zárjuk el a közönséget.* A megoldásnál tekintettel kellett lennünk a *köztemetők rendészeti és művészeti szempontjára, a közönség teherbíró képességére, az érdekelt ipar kereseti lehetőségére és a főváros anyagi érdekére.*

— A világháború alatt és után bekövetkezett nehéz gazdasági viszonyok következtében mind többen és többen fordultak a volt tanácshoz, hogy halottaik sírján a köztemetőkben műkőből, sőt betonból készült síremlékeket állíttathassanak fel. A régi tanács, a nehéz viszonyokra való tekintettel, nem tudott a kérelmek elől elzárkózni, de 1921-ben már az volt a helyzet, hogy a műkőből készült síremlékek felállítását bizonyos megkötésekkel szabályozni kellett, mindamellett, ha művészi és temetőrendészeti szempontból nem estek kifogás alá az emlékek, azok engedélyezését nem tagadták meg.

— Ettől az időtől fogva *a köztemetők műkő síremlékei még inkább megszaporodtak.* A utóbbi időben pedig

a műkő-síremlékek olyan tömegének felállítására kértek engedélyt, hogy gondolkoznunk kell azon, miképen és milyen anyagi eszközökkel fogja a főváros ezeket a síremlékeket a sírhasználati idő lejárta után a köztemetőkből eltávolítani,

hol helyezi el és miképen a használhatatlanná vált síremlékeket, amelyek *kőanyaga semmiféle célra már fel nem használható.* Ezért a polgármester a mult év szeptemberében ugy határozott, hogy *betonból készült sírmelékeket egyáltalában nem szabad felállítani, tömör műkőből készült síremlékeket pedig csak a farkasréti, óbudai és X. kerületi köztemetők dísztábláinak csupán belső-soros sírjain és az alacsonyabbrendű, olcsóbb sirokon.*

— A polgármester úr határozata mélyen érintette a budapesti vegyes ipartestület kebelébe tömörült *műkőkészítő iparosok érdekeit.* Ezek az iparosok ezért azt kérték, hogy a műkősíremlékek felállítása *ismét engedélyeztessék,* aminek fejében ők hajlandók az engedélyért való folyamodás alkalmával a műkősíremlékeknek a sírhasználati idő lejárta után való *összezuzatás és elfuvarozatási költségeit előzetesen letétbe helyezni.* Egyben figyelembe ajánlották, hogy célszerűbb lenne a tömör műkő helyett belül *üres öntvények* felállítását előírni, mert ezek nemkevésbé maradandók, mint a tömörek, az eltávolításuk pedig könnyebb.

— *Az eltávolítási díjakra nézve létre is jött a megállapodás,* amelynek értelmében a X. kerületi új köztemető és a III. kerületi új köztemető 3-dik osztályú sírtábláin a 10 pengős és olcsóbb sírokon felállítandó emlékek után egy méter magasságig 8 pengőt, ennél magasabb síremlékekért 10 pengőt, kettős siroknál ehez az alapdíjakat és annak 50 százalékát, kiváltságos táblák, továbbá az I. osztályú dísztáblák első soraiban, kettős sírhelyeken és sírboltokon rendkivüli méltánylást igénylő esetekre való figyelemmel adott kivételes engedélyek alapján felállított sírkövek eltávolítási díja fejében 25 pengő fizetendő.

— A pénzügyi ügyosztály és a főszámvevő is hozzájárult a díjtételekhez, amelyek, ha alapszerűleg kezeltetnek, harminc év alatt, amíg felhasználásukra kerül a sor, *megnégyszereződnek.* Gondoskodtunk arról is, hogy amennyiben a műkősíremlék *ötéves jótállási időn belül válik használhatatlanná,*

a felállító vállalkozó tartozik kijavíttatni vagy újjal pótolni.

Ha öt éven túl jutna a síremlék düledező állapotba,

a hátramaradottak kötelesek a jókarbahelyezésről gondoskodni,

ha tartózkodási helyük ismeretlen, a polgármester úr intézkedik a síremlék eltávolításáról, amire a letétbe helyezett eltávolítási költség nyujt fedezetet. Iyen esetekben a temetőigazgatóság fakereszttel vagy fejfával jelöli meg a sírt.

— Minthogy panaszok hangzottak el a multban a síremlékek felállításának engedélyezésével szemben, ezután a temetőigazgatóság, a X., XIII. és XIV. ügyosztályok bizottsága esetről-esetre együttesen vizsgálja felül a síremlékek terveit és a felállítás tekintetében a polgármester úrhoz javaslatot tesz. A bizottság hatásköre *a művészi szempontok* mellett kiterjed *a műkő-síremlékek elkészítési módjának próbák útján való felülvizsgálatára is,* ami a közönség megnyugvására is szolgál és védi a tisztes ipar érdekeit is.

— Tapasztaltuk a multban, főleg az alsóbb sírhelyeken felállított síremlékeknél azt is, hogy

a síremlékek rövid időn belül, néha egy év alatt is megdőlnek

és kitünt a vizsgálatnál, hogy a síremlékek *megfelelő téglaépítménnyel alátámasztva nem voltak.* Ezért az érdekképviselet kérelmére *az alapozás módja is elő lesz ezután irva.*

Beér Sándor
zománctáblái
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-utca 5. Telefon: 82-4-29.

LATHYRUS virágszalon
Budapest, IV., Veres Pálné-u. 10 — Tel.: 86-8-70
Koszorúk, cserépvirág, télikerti növény és kaktuszkülönlegességek
Városi tisztviselőknek 10% engedmény

THERMOLUX VILLAMOSSÁGI VÁLLALAT Kft.
Felvonók készítése, javítása és karbantartása. Mindennemű elektromos világítási és erőátviteli berendezés tervezése és készítése.
Budapest, VIII., Práter-utca 8. Telefon: 38—3—38.

VAJDA LAJOS
mű- és ércöntő
PESTSZENTERZSÉBET, FRANGEPÁN-UTCA 113. TELEFON: 47—5—69.

Macskásy Árpád
okl. gépészmérnök, műszaki vállalata, tervez, szerel és szállit vizvezetéki, csatornázási és gázberendezéseket, szivattyútelepeket, mindennemű központi fűtést, kazánházi- és szellőzőberendezéseket.
Budapest, VI., Dessewffy-utca 5. Telefon: 27-6-70.

GRUBER JÁNOS festékgyár és ásványőrlőművek, építési anyagok és vegyészeti termékek raktára
Központi iroda:
Budapest, V., Kálmán-utca 22. sz.
Telefonszám: 23—0—33. ● Alapíttatott: 1842

LIEBHARD BÉLA
ÉPÍTŐMESTER
BUDAPEST, ÜLLŐI-ÚT 64
TELEFON: 82-8-06

MOLNAR KALMAN
DISZMŰ-BÁDOGOS, GÁZ- és VIZVEZETÉK SZERELÉSI VÁLLALKOZÓ
Budapest, VIII., József-körut 69. (Pál-utca 6—8.)
Telefon: 35-7-91. Speciális hőszigetelő lemezburkolatok készitője.

PAULHEIM LENÁRD
ÉPITŐMESTER
BUDAPEST, VII., ROTTENBILLER-U. 6/b. TEL.: 351—54.

Tisztítórongy és Textilhulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46.
Tisztítórongyok legjobb kivitelben!
Telefon: 96-1-75.

TRAUB ÖDÖN
aszfalt, szigetelő, tetőfedő vállalata
Budapest, X., Rezső-tér 3. Telefon: 41-1-65

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, V., KLOTILD-UTCA 3.
Telefonszám: 25—5—54, 25—5—55 és 25—5—56

LIFT HANDLOVITS és HORVÁTH
BUDAPEST, VIII., FUTÓ-U. 8/B. TEL: 40-9-92.
FELVONÓ-IPAR
Mindennemű felvonót gyárt, javit és karbantart

CSIPAK SÁNDOR ÉS FIA
közszállítási vállalkozók
PESTUJHELY Neptun-utca 24
BUDAPEST XIV., Telep-u. 98
TELEFON: 97-5-62
M. kir. Postatakarékpénztári csekkszámla 57.837

Választói névjegyzék és kritika, amely közönségsikerre számít

Megkezdték működésüket a választói névjegyzékek felülvizsgálására kiküldött bizottságok

A központi választmány, a választókerületek beosztása értelmében, ezúttal is három osztályt küldött ki tagjai sorából az ideiglenesen összeállított választói névjegyzékek felülvizsgálására. 354.000 szavazó nevét tartalmazzák a statisztikai hivatal által, a tanítók hatalmas segítő légiójának igénybevételével elkészült névjegyzékek, amelyek ellen 12.000 észrevételt adtak be. Ezt a névtömeget vizsgálják felül most a kiküldött osztályok, amelyek közül a budai *Cselényi* Pál dr., az északi *Vályi* Lajos dr., a déli *Usetty* Béla dr. törvényhatósági bizottsági tagok elnöklete alatt alakult meg. Ezeknek a nehéz feladat előtt álló osztályoknak működési tervét illetőleg kérdést intéztünk

Vályi Lajos dr.

törvényhatósági bizottsági taghoz,

akitől a következő felvilágosítást kaptuk:

— Az összes pártoknak, így a *Nemzeti Egység Pártjának* is az az álláspontja, hogy minél tökéletesebben meg kell közelíteni a névjegyzékek összeállításánál a törvényes szempontokat. Egyáltalában *tévesnek minősíthető az a beállítás, hogy pártunk, vagy általában a jobboldali pártok arra törekednek, hogy a választói névjegyzékből egyesek kimaradjanak.* Minden pártnak érdeke, hogy azok, akiket választási jog megillet, a névjegyzékben benne legyenek, mert soha sem lehet előre tudni, hogy a választáskor miképen alakul a helyzet és kiknek meggyőződését akarja a párt saját zászlója alatt felsorakoztatni.

— Pártunk meg van győződve róla, hogy a most tárgyalás alá kerülő tervezet becsületes, komoly munka eredménye és ha a 354.000 szavazó összeírásánál hibák mégis előfordultak, ezen megütközni nem lehet: ez kikerülhetetlen és természetes. Olyan csalhatatlan embereket, akik agyonhajszolt munka közben hiba nélkül dolgoznak, még nem láttunk és aki fennakad azon, hogy hibák is vannak, az nem ismeri az ilyen tömegmunkákat.

— A névjegyzék-tervezetet a törvény értelmében a központi választmány felülvizsgálja. Joga van ezt felülvizsgálatot osztályülésekbe utalni. Egészen nyilvánvaló, hogy az osztályok telve lesznek jóakarattal, abban a tekintetben, hogy felülvizsgáló tevékenységüket minél tökéletesebben teljesítsék. Azzal azonban tisztában kell lenni, hogy a névjegyzékek felülvizsgálatára kiküldött bizottságok *nem ismételhetik meg azt a munkát néhány napon belül, amelyet egy hatalmas szervezet hónapokon át végzett.*

— A legkényelmesebb természetesen arra az ellenzéki álláspontra helyezkedni, hogy az osztály kötelessége minden egyes összeírottat újra felülvizsgálni. Ez azonban teljes képtelenség. Az ilyen követeléseket maguk a követelődzők sem gondolják komolyan és *az ilyen természetű követelések hangulatkeltés céljából inkább a közönségnek szólnak.* Mert, ha az osztályok a maguk kis létszámával megszakítás nélkül, éjjel és nappal együtt üléseznének, még akkor sem intézhetnék el az összes összeírottak felülvizsgálatát ilyen alapon *május 10-ig,* amikorra az osztályok munkáját be kell fejezni.

— Az első feladat mindenesetre az, hogy *a megtörtént felszólalásokkal, észrevételekkel foglalkozzanak az osztályok* és azok elintézése után, megengedem, sor kerülhet arra is, hogy *ellenőrzésképen egyik vagy másik körzet adatai között kémpróbákat végezzenek.* Ez az álláspont általában *nem a jobboldali pártok érdekeinek kedvez,* mert köztudomásúlag éppen a jobboldali pártokhoz tartozó polgárság az, amelyik választójogának érvényesítésével kevesebbet törődik, míg ezzel szemben a szociáldemokrata munkásság vigyáz a legjobban a saját közjogaira. Viszont azonban *ezen az álláspontot túlterjeszkedni teljes lehetetlenség, de ez nem is célja a törvénynek,* mert hiszen végeredményben mindenki egyénileg is köteles a saját érdekét megvédeni. Egyébként a névjegyzékek elleni jogorvoslat még csak a központi választmány munkájának befejezése után válik aktuálissá.

Döntés előtt a BSZKRT tarifamódosításának reformja

Csütörtökön pártközi értekezlet elé kerül az üzempolitikai bizottság javaslata — Előtérben a Veress Gábor-féle tervezet áll

A közvéleményt leginkább izgató villamostarifák kérdése most már rövidesen eldől. Az üzempolitikai bizottság, amely a főváros történetében páratlan ügybuzgalommal *Zsitvay* Tibor elnöklete alatt mintegy negyven ülésen boncolgatta a legkiválóbb szakértők közreműködésével azokat az okokat, amelyek a közlekedési mammut-vállalat jövedelmeinek megcsappanására vezettek, tanulmányozásával elkészült és ennek alapján javaslatát megszövegezte. Ez a javaslat feltünteti, hogy az esetben,

ha elkerülhetetlen is a csekélymérvű tarifaemelés, az semmiesetre sem lehet még csak egytized fillérrel sem több, mint amennyire a vállalat pénzügyi helyzetének kiegyensúlyozása érdekében mulhatatlanul szükség van.

A *Veress* Gábor által nagy szakértelemmel és körültekintéssel összeállított javaslat különös súlyt helyez arra, hogy a BESZKART sok százmilliós utastömegének ama részénél, amely gazdaságilag gyengébb,

a szociális szempontok érvényre jussanak.

Ennek az elvnek gyakorlati kifejezője a javaslat ama része, amely *változatlanul meghagyni kívánja a munkás-tértijegyek mai, 40 filléres árát és ugyanily szempontoknak a figyelembevételével leszállítja a kisszakaszjegy árát az eddigi 6 fillérről 5 fillérre, ezért csökkenti a gyermekjegyet 12 fillérről 10 fillérre és 1.68 áron változatlanul megtartja a tanuló-hetijegyeket.* Drágítás tehát voltaképpen csak az egységes távolsági átszállójegyeknél van, ez viszont természetes érvényesítése annak az elvnek, hogy nagyobb teljesítményért a szolgáltatás is nagyobb legyen. A *Veress-féle javaslat, a szakértői megállapítás szerint, a tarifaváltoztatás nagyon nehéz kérdését a legegyszerűbben oldja meg,* ugyanekkor azonban arra is alkalmas, hogy gyakorlati életrehívása tartósan kiegyensúlyozza a vállalatnál mutatkozó hiányokat.

A javaslat elfogadása felett való döntés joga természetesen a szanáló főpolgármester, *Sipőcz* Jenő dr. kezében van, minthogy azonban az üzempolitikai bizottság a közgyűlés szerve, igen természetes, hogy az ügy a törvényhatósági bizottságot is foglalkoztatni fogja. *A főpolgármester szimpátiával fogadta a Veress-féle javaslatot,* amely a legkitünőbb szakértők alapos vizsgálódásainak figyelembevételével született meg. Döntés előtt a főpolgármester eredetileg hangoztatott álláspontjának megfelelően,

ki fogja kérni a 17-es ellenőrző bizottság véleményét,

s bízik abban, hogy ez a testület, amelyben a törvényhatósági pártok vezető egyéniségei foglalnak helyet, mindennemű politikai szempont teljes figyelmen kívül hagyásával, egyedül a szakszerüség szellemében bírálja felül a javaslatot. Az üzempolitikai bizottság tervezetét egyébként

megvitatja az a pártközi értekezlet is, amelyet a főpolgármester e hó 30-ára, csütörtökre összehivott.

Értesülésünk szerint olyan felfogás van kialakulóban, hogy *a Veress-féle javaslat egyes rendelkezéseinek módosítása esetén azt a nagy pártok reprezentánsai hajlandók elfogadni.* A közlekedési ügyekben járatos városatyák egyrésze azt hangoztatja, hogy amennyiben az átszállójegy árát a tervbevett 32 fillér helyett 30 fillérben szabnák meg, s az így elmaradó haszon fedezetéül viszont fenntartanák a tantusz jelenlegi, 6 filléres díját, akkor az így átdolgozott javaslat révén ugyanazok az eredmények lennének elérhetők, amelyeket az alapjavaslattól remélnek.

Az ügyben való végleges döntés már rövidesen, május első felében megtörténik. *Az új tarifák életbeléptetésének lehetőségét június 1-re várja a BSZKRT,* amely reméli, hogy erre az időpontra már régebben elkészített beruházási programjára nézve is végleges határozatot hoznak.

Megismerteti a főváros a tanulóifjúsággal az országot

A tavaszi kirándulások programja

Április 29-én megkezdődnek azok az iskolai kirándulások, amelyeket a főváros közoktatásügyi ügyosztálya szervez a tanuló ifjúság számára, hogy megismertesse vele az országot. Gondos munkával készíti elő az ügyosztály ezeket a társas utazásokat, amelyekbe a főváros összes közép- és kereskedelmi iskolái bekapcsolódnak. Ebben az érdekes módszerrel nevelő ügyben kérdést intéztünk

Felkay Ferenc dr.

tanácsnokhoz,

a közoktatásügyi ügyosztály vezetőjéhez, aki a következőket mondta:

— A kirándulások megszervezésénél az a gondolat lebegett szemem előtt, hogy az ifjúságot kivigyem Budapest kőfalai közül és megismertessem vele a magyar városokat, a magyar vidéket, annak sok érdekes történelmi, kultúrális és gazdasági szempontokból tanuságos látnivalóit. A kirándulások ideje az őszi és tavaszi időszak. Egyelőre a tavaszi programot állítottuk össze, amelynek első állomása *Pécs.* Ide április 29-én visszük az ifjúságot. Május 1-től megkezdődnek a *vác—visegrádi* kirándulások, amelyek a tavasz folyamán többször megismétlődnek, aszerint, amint ezt a tanuló ifjúság jelentkezése szükségessé teszi. Május 6-án *Esztergom* következik. Május 8—9-én a *Balaton körüli út* van tervbe véve, május 27-én pedig az ifjúság *Kaposvárt* keresi fel, ahol *Berzsenyi* Dániel szobrát leplezik le. Több kirándulást vezetünk *Egerbe* a tavasz folyamán. Június 13., 14. és 15-én *Bécset* ismertetjük meg a tanulósereggel. Ez a bécsi út tulajdonképpen *cserekirándulás, viszonzása a bécsi diákok május 19., 20. és 21-iki budapesti látogatásának.*

A kirándulások vezetője *Bodnár* Gyula dr. reáliskolai tanár, aki nagy gondossággal készíti elő az utakat. Előre felkeresi a kiszemelt városokat, ahol programmról, élelmezésről és elszállásolásról gondoskodik. Minden kirándulás alkalmával Bodnár dr. *külön illusztrált, ismertető füzetet szerkeszt* a felkeresendő városról. Ezt az ismertetést minden kiránduló diák megkapja és nagy haszonnal forgatja. A kirándulók számára *érdekes ujitást* tartalmaz az egyik ilyen füzet, amely hosszabb útra készült. A füzethez hosszú térkép van mellékelve, *a beutazandó vasúti vonalnak rajza, amelytől balra-jobbra plasztikus formában láthatók a közbeeső vidék nevezetességei,* úgy, hogy ha az utas a térképet kezében tartja és kinéz a vonat ablakán, az elsuhanó vidéknek minden érdekességéről magyarázatot kap.

— *A kirándulások költségeit nagyon olcsón szabtuk meg,* hogy a szerényebb tehetősségű szülők is elküldhessék gyermekeiket az útra. Így például az egynapos vác—visegrádi kirándulás utiköltséggel és teljes ellátással együtt 2.60 fillérbe kerül, a háromnapos bécsi út költsége 23.50 fillér.

— Három év óta rendezzük ezeket a kirándulásokat, amelyeken nagy tömegekben vesz részt a tanuló ifjúság. Mult év őszén a székesfehérvári kiránduláson 592 tanuló vett részt, a szombathelyin 668, a kecskemét—bugacin 843, a bécsin 580, a három váci hajókiránduláson pedig 2100. Ezek az eredmények azt mutatják, hogy ezeket a kirándulásokat szeretettel karolják fel a szülők és a diákok egyaránt. Hogy a nevelő hatásuk milyen eredményes, arra bőséges tapasztalataink vannak.

Travertin kőutánzat burkolati lapok minden színben és strukturával, valamint szobrászmunkák
RÁKOS szobrász, VII., Szent Domonkos-u. 5. TELEFON: 38—0—37.

Pelikan
CARBONPAPIR
VEZÉRKÉPVISELET
Stalla Lajos Budapest, V.,
Vilmos császár-út 42.

Bessenyey Zénó fogadóórája Angyalföld szegényei között

Felvonul a nyomor, amely gyors intézkedést vár a kerület képviselőjétől

Az angyalföldi Mohács-utca, amint leszállt az alkonyat, benépesedett. Férfiak, nők siettek egy irányba, a 6-ik számú ház felé, ahol már egész embertábor várakozott. Az egyenkint érkezőket szinte katonás rendben léptető csoportok váltották fel, kiöltözötten, ünnepies arccal, már a külsőségükben elárulva, hogy küldöttségek vonultak fel. A ház környékét, az udvart megszállották az emberek, akik el sem fértek volna benn a házban, ahol *a Nemzeti Egység Pártja XIII. kerületi pártszervezetének irodája* van.

Lassan besötétedett. Hét óra. A kapu elől végigtekintettek az emberek a Mohács-utcán, a Váci-út irányába.

— Mindjárt itt lesz a méltóságos úr, — mondták.

— Vajjon csakugyan eljön? — kérdezte egy kis öregasszony.

— Mindig el szokott jönni, ha az ő napja van, — biztatták.

És csakugyan, befordult az utcába egy tormetes autó.

— Itt van! Jön a méltóságos úr! — hangzott mindenfelé és az autóból kiszállt *Bessenyey* Zénó dr., a Közmunkatanács elnöke.

Most már sodródtak be az emberek az utcáról, be az udvarba és aki tehette, be a pártirodába, ahol Bessenyey Zénó, a kerület törvényhatósági bizottsági tagja megkezdte szokásos fogadó óráját.

Angyalföldön fogadó óra. Nem könnyű feladat. Különösen akkor, ha az embert olyan szeretettel és annyi bizalommal várják, ha a szemek úgy felragyognak, amikor csakugyan megérkezik. Itt szinte fáj a népszerűség és a bizalom, mert akit körülvesz, arra kénytelen gondolni, mivel tudja honorálni a nagy várakozást, a sok szegény ember várakozását Budapest legszegényebb kerületében. Mert itt mindenki vár valamit: ügyes-bajos dolga elintézését, lakást, segélyt, átsegítést valami akadályon, de főképen állást, munkát és munkát

Már kezdődik is a fogadtatás az irodában, ahol *Bessenyey* Zenó az asztalhoz ülve várja a jelentkezőket. Vele van *Hegedüs* Bertalan dr. törvényhatósági bizottsági tag, aki itt is lakik, angyalföldi választói között, mint ő r a végeken és jelen van *Fülöp* Endre kerületi elnök is.

Jótékony meglepetés. Nem kérvényezőkkel kezdődik a fogadó óra. Küldöttség vonul be. *Az angyalföldi diplomás ifjúság küldöttsége.* Szónokuk hálás, meleg szavakkal mond köszönetet Bessenyey Zénónak, amiért eddig pártfogásába vette az ifjúságot és kéri továbbra is támogatását, amit a Közmunkatanács elnöke szíves szóval, meleg kézszorítással igér meg.

Ujabb küldöttség nyit be. A kerületi szervezet *tripoliszi csoportja* meghívja Bessenyey Zénót, hogy látogasson el legközelebb körükbe is. Mosolyogva távoznak, mert a látogatás mihamarabb megtörténik.

De most már változik a helyzetkép. Kérelmekkel, panaszokkal jönnek hosszú sorban. A legtöbbje munkát kér, vagy megsürgetését a kérvénynek, amelyet „elfogadtak", de „még mindig nem intéztek el". Bessenyey Zénó figyelmesen meghallgatja a kérvényezőket, már adja is az utasitást titkárának, aki pontosan feljegyez mindent, amire az ügyben szükség van.

A kérelmezők között *sok a földmunkás.* A legtöbbje vidékről beszivárgott ember, akit a jóreménység hozott el ide, de megfeneklett a reménység. *Feltünően sok közöttük a hajdumegyei.*

— Miért hagyták el otthonukat? — kérdezi Bessenyey Zénó. — Odahaza mégis csak megéltek valahogy.

— *A Kun Jóska is eljött,* — felelt egy vedlett legényke — és kapott munkát. *Akkor nekem több jogom van, mert én tudniillik itt születtem Angyalföldön*

— Jól van fiam, megpróbáljuk, — biztatja Bessenyey. — Pár nap mulva jöjjön el ide a titkár úrhoz. Addig én csinálok valamit, ha lehet.

A munkaeresők, mintha csak összebeszéltek volna, a *köztisztasági hivataltól* várják a munkát. Oda irányul a legtöbb kérelem. Azután a *köztemetők* és a *Margitsziget* a kiszemelt területek.

Vannak, akik már nem hiába jönnek. Az ügyük biztatóan áll, csak még egy kicsit várni kell. Öröm is, meg gond is. Hogyan és miből várjon az, aki már régen vár itt az Angyalföldön?

A munkásokat, falusi legényeket diplomások váltják fel. Nem akarnak mindjárt főügyészek vagy tanácsnokok lenni, „minden munkát elvállalnak".

Most érdekes jelenet következik. Egy hölgy áll az asztal előtt. Ideiglenes postakezelőnő volt a váciutcai postánál. Akkor teljesitett szolgálatot, amikor *az emlékezetes rablás történt a postán. Megtámadták, tintatartót vágtak a fejéhez, de nem hagyta ott a posztját.* Olyan bátran viselkedett, hogy *Szalay* Gábor báró, az akkori postavezérigazgató *kitüntette.* A kitüntetés megmaradt, az ideiglenes állás azonban elfogyott. A bátor postáskisasszony állás nélkül van már régen.

Bessenyey Zenó érdeklődve hallgatja, elkomolyodik és diktál a titkárának. A postáskisasszony távozik, látszik rajta, hogy a sok csalódás után már nem tud bízni. Pedig ezúttal téved. Azt hiszsük, nagyon hamar meggyőződik róla.

Utána tovább folyik a fogadtatás. Senki sem távozik üres kézzel. A szive mindenkinek melegséggel telik meg, mert érzi, hogy amikor búcsúzáskor Bessenyey Zénó megszorítja a kezét, abban komoly igéret van. Ami emberileg lehetséges, meg fog történni. Ez van a kézfogásban.

A szomorú Angyalföldön, a sok baj és szomorúság között mégis felemelő ez a szerdai fogadóóra.

HÍREK A PÁRTBÓL

Pártértekezlet. A Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezete kedden este 6 órakor *Zsitvay* Tibor elnöklésével elnöki tanácsülést, majd pártértekezletet tartott. Az értekezlet után a pártközponban a NEP budapesti országgyülési képviselői és a pártszervezet fővárosi törvényhatósági bizottsági tagjai vacsorára gyültek össze.

Szakbizottsági ülések. A NEP fővárosi szervezetének egészségügyi szakbizottsága hétfőn *Egerváry* Tibor dr. elnöklésével ülést tartott, kedden pedig a közlekedésügyi szakbizottság ülésezett. Mind a két ülés a megfelelő városházi szakbizottságok napirendjét tárgyalta le.

Hatszáz terítékes vacsorán ünnepelték Sárkány Ferencet. Meleg hangulatú és méretében impozáns ünneplésben részesítette a NEP külső terézvárosi szervezete *Sárkány* Ferenc törvényhatósági bizottsági tagot hosszú és súlyos betegségéből történt felgyógyulása alkalmából. Tiszteletére a polgárság *Papp* Gyula elnök vezetésével vacsorát rendezett, amelyen hatszázan vettek részt. A vacsorán megjelent *Szurday* Róbert országgyülési képviselő, *Gaár* Vilmos felsőházi tag, *Tóth* Gábor törvényhatósági bizottsági tag, *Rosta* János tanácsnok, *Schára* Béla tanácsnok-előljáró, *Horony Pálffy* Aurél főjegyző, *Resch* Aurél tanügyi főtanácsos, *Schoepflin* Lajos kerületi elnök, *Loskay* István, *Bende* János, *Magyar* Lajos és sokan mások a hivatalos és társadalmi élet képviselői közül. A szónokok melegen ünnepelték Sárkány Ferenc törvényhatósági bizottsági tagot, méltatták a főváros érdekében, társadalmi és szociális téren kifejtett tevékenységét és örömüknek adtak kifejezést, hogy most, felgyógyulva ismét a közügyek szolgálatára tud állni. A vacsora résztvevői táviratilag üdvözölték *Gömbös* Gyula miniszterelnököt, *Zsitvay* Tibor pártelnököt és *Bessenyey* Zénót, a Közmunkatanács elnökét.

Tanügyi intézőbizottsági ülés. A NEP tanügyi szervezete április 22-én tartotta intézőbizottsági ülését *Dávid* Antal dr. egyetemi m. tanár elnöklésével. Az elnöki megnyitó után *Miklós* Béla főtitkár mondotta el mindvégig nagy érdeklődéssel kísért beszámolóját a legutóbbi eseményekről. Bejelentette, hogy végre teljesült a pedagógusoknak az a régi óhaja, *hogy az ipariskolai szakfelügyelet mentesitessék az elemi iskolai szakfelügyelettől.* Ipariskolai szakfelügyelőkké *Lengyel* Gyula és *Riesz* József iparostanonciskolai igazgatókat nevezték k.i Bejelentette ezután, hogy az elnöki tanács a tanügyi szervezet sajtótitkári teendőinek ellátásával *Römer* Camillo áll, gimnáziumi tanárt bízta meg. Megemlékezett a Dalos Szövetség ügyeiről, a nyaraltatási akcióról, a nyári napközi otthon ellátásáról, végül a gazdasági ügyek tárgyalására tért át. Ismertette annak a memorandumnak kerettervezetét, mellyel az illetékesek figyelmét kívánják a pedagógus társadalom szomorú anyagi helyzetére felhívni. Pontos adatokkal igazolta az árak fokozatos emelkedésével szemben a javadalmak állandó csökkenő tendenciáját. Vitéz *Komárnoky* Gyula tanítóképző intézeti igazgató és *Cservenkai* Károly felsőkereskedelmi iskolai tanár üdvözölték az elnökséget abból az alkalomból, hogy a pedogógusok régi óhajának illetékes helyeken memorandum formájában történő előterjesztését vállalja. *Varsányi* Endre, *Onody* József felszólalása után *Dávid* Antal dr. elnök zárószavaival ért végett a mozgalmas és érdekes ülés.

Fogadóórák és előadások a kerületekben

II. kerület. Április 29-én d. u. 6 óra: Hiwert Dezső üv. alelnök fogadóórája. — 29-én háromnegyed 7 óra: Györgyi Dénes Iparművészeti Főiskolai tanár vetitettképes előadása.

IV. kerület. 29-én 7—8-ig: Sándor László dr. ker. alelnök fogadóórája.

V. kerület. 29-én 6—7-ig: Krompaszky Miksa ker. pártelnök fogadóórája.

VI. kerület. 29-én 7 óra: Wittenberg István, Raffay István eln. tanácstagok fogadóórája. — 30-án 7 óra: Laubál István dr., Aczél Ernő dr. fogadóórája.

VIII. kerület. 29-én 4—6-ig: Altorjay adó- és illetékügyi tanácsadója.

IX. kerület. 29-én 1—3-ig: Usetty Béla dr. fogad. — 30-án 8—9-ig: Pavlik Ferenc ker. elnök fogad. — 30-án 9—10-ig: Usetty Béla dr. fogad. — 30-án 8—12-ig: Párt-est.

XII. kerület. 30-án 6—8-ig: Henczi Lajos dr. p. igazgató, biz. tag, ker. ügyv. alelnök fogadóórája.

XIII. kerület. 30-án 6 órától: Hegedüs Bertalan dr. biz. tag fogadóórája. — 29-én 6 órától: Fülöp Endre ker. elnök fogadóórája.

XIV. kerület. 30-án 7—8-ig: Verebély Hugó dr. ügyvéd, a párt tagjainak jogi tanácsokat ad.

Nem tartozik kártérítéssel a főváros, ha a kórházi orvos hibát követ el

A főváros ellen, mint a *Fővárosi Hirlap* megírta, az utóbbi időkben igen sok kártérítési pert indítottak olyanok, akik *nem voltak megelégedve azzal a gyógykezeléssel, amelyben őket a székesfőváros közkórházaiban részesitették.* A bizonyítási eljárások ezekben a kártérítési perekben megállapították, hogy *a székesfőváros közkórházaiban alkalmazott orvosok lelkiismeretesen, az orvosi tudomány mai állásának mindenben megfelelő módon és orvosi mühiba nélkül végezték hivatásszerű kötelességeiket* és jóformán minden kártérítési igényt a bírói fórumok a fővárossal szemben *elutasitottak.*

Ezen a héten két ilyen jellegű, érdekes kártérítési perben hozott ítéletet a budapesti kir. törvényszéken *Toth* László dr. bíró. Az egyik pert *Szőcs* János irodaszolga indította a főváros ellen és *3000 pengő kártérítést követelt azért, mert kiskorú fiát a főváros egyik kórházában,* állítása szerint, *gondatlanul kezelték* és az orvos által elkövetett mühiba következménye az lett, hogy a *fiú karját amputálni kellett.*

A másik kártérítési pert *Szalai* József MÁV segédtiszt indította ugyancsak a főváros ellen és 7000 pengős kártérítés megitélését kérte, mert *az Uj Szent János-kórházban a leányát helytelenül kezelték,* amennyiben a leánynak az injekciókat nem megfelelő helyen és nem megfelelő anyaggal alkalmazták. Emiatt *a leány elvesztette munkaképességét, bizonyos mértékig elitorzult* és ez alapon követel a koskorú leány számra *7000 pengő kártérítést.*

A budapesti kir. törvényszék mind a két keresetet a bizonyítási eljárás teljes mellőzésével, *jogi okokból elutasította.* Megállapította a törvényszék, hogy *a székesfőváros a kórházak fennartásával közfeladatot lát el.* Ennek a feladatnak elvégzésére rendelt kórházi orvos tehát a székesfőváros kártérítési felelőssége szempontjából *a székesfővárosi tisztviselőkkel egy tekintet alá esik.* A törvény szerint a kötelességének vétkes megsértésével másnak kárt okozó tisztviselő *maga tartozik kártérítéssel.* A főváros az okozott kárért csak akkor felelős, ha a kárt okozó tisztviselőn a megitélt kártérítési összeget a károsult behajtani nem tudja. *A székesfőváros tehát csak másodlagos módon tartozik kártérítési felelősséggel.* A szóbanforgó konkrét perekben a felperesek egyike sem állította, hogy a szerintük kártokozó orvos ellen pert indított volna, ilyen körülmények között kétségtelen, hogy a bíróság ezeket az orvosokat kártérítés fizetésében nem marasztalta el, ezekkel szemben a felperesek követelésük behajtását meg sem kísérelhették, minélfogva a bíróság *mindkét felperes kárigényét érdemi vizsgálat nélkül elutasította.*

ZOLLER FERENC szobafestő és mázoló
Budapest, II., Margit-körút 2. Telefon: 55-2-47

Nagy Pál
egészségügyi berendezési vállalkozó
Budapest, II., Fő-utca 20.
TELEFON: 52-0-93.

„SANIT F" habarcs- és beton vízhatlanító
Gyártja Posnansky és Strelitz R. T.
aszfalt-, fedéllemez- és kátrányvegyitermék-gyár
Központi iroda: Budapest, V., Sólyom-utca 13.
Telefon: 22-8-20, 28-2-85

ROSENTHAL MÓR
ÉPÜLETÜVEGEZÉSI VÁLLALATA
BUDAPEST, V., TÁTRA-U. 26
Alapitva 1908-ban

SCHIFFER ÁRMIN
KERETLÉC ÉS FAÁRUGYÁR
BUDAPEST, VII., KIRÁLY-U. 79. TEL.: 44—4—85.

Hcisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. Telefon: 69-5-58.

SZÉKELY KÁROLY
OKL. MÉRNÖK, ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
Budapest, XI., Budafoki-ut 41/b. Tel.: 59-6-73

Módosítják a vízfogyasztási szabályrendeletet

Enélkül nem végezhet eredményes munkát az üzempolitikai bizottság

Az Elektromos Művek, a Gázművek és a Beszkárt letárgyalása után az üzempolitikai bizottság a *Vízműveket* veszi sorra. Ebből az alkalomból, mint a *Fővárosi Hirlap* értesül, esetleg még az üzempolitikai bizottság tárgyalása előtt, napirendre kerül *a vízfogyasztási szabályrendelet módosítása.* Kérdést intéztünk ebben az ügyben

Hencz Lajos dr.

törvényhatósági bizottsági taghoz, a Vízművek üzemi választmányának alelnökéhez,

hogy milyen problémák rendezését látja a Vízművek körül szükségszerűnek. Kérdésünkre a következő felvilágosítást kaptuk:

— Az üzempolitikai bizottság munkáját örömmel kell fogadni már csak azért is, mert ez kétségen kívül

siettetni fogja a vízhasználatra vonatkozó szabályrendelet módosítását.

Enélkül ugyanis teljes eredmény az üzempolitikai bizottság munkájától nem várható.

— Immár elodázhatatlanná vált, hogy a vízhasználatra vonatkozó szabályrendelet módosításra kerüljön. Sürgeti ezt a főváros érdekén kívül a közönség érdeke is, egyebek között az a régi sérelem, amely miatt a főváros külsőbb területein lakó háztulajdonosok teljes joggal panaszkodnak. Ezeknek a háztulajdonosoknak a vízvezeték bevezetése alkalmával magánjogi szerződés alakjában biztosítaniok kellett a befektetések évi *8 százalékos kamatát* jövedelmezőség gyanánt a Vízművek részére. Ezzel szemben *ennek a kamatfizetésnek kötelezettsége nem terheli azokat a háztulajdonosokat, akik ugyanazokba a vízvezetéki csövekbe későbbi időben közbeesőleg kapcsolódtak bele* és ezért csak a saját fogyasztásuk ellenértékének megfizetésére köteleztettek. Vagyis gyakran hosszú vonalon végigfutó berendezkedés kamathozzájárulását az egyetlen háztulajdonos fizeti meg, anélkül, hogy a közben bekapcsolódott házak tulajdonosai megosztanák vele a terhet.

— Az új szabályrendeletnek segítenie kell ezen az igazságtalanságon úgy, hogy az eddigi jövedelmezőségi biztosítás helyett

a bevezetési díjak olyan módon állapíttassanak meg, hogy azok a háztulajdonosokat arányosan terheljék.

Ne legyen kénytelen egy-egy háztulajdonos a városfejlesztés szolgálatában olyan terheket is viselni, amelyek a közbeeső háztulajdonosok érdekét is szolgálják minden ellenérték nélkül.

— A másik súlyos probléma annak a mai rendszernek a kiküszöbölése, hogy

a vízdíjak nemfizetése esetén a vízszolgáltatás beszüntethető,

mert ilyen esetekben *a bérházaknak a mulasztásban nem vétkes lakói szenvednek.* A kérdés megoldása olyan módon biztosítható, hogy

a víztartozásokat közadók módjára kell behajtani.

Ebben az esetben az ingatlant elsőbbségi joggal terhelő tartozások módot adnak a fővárosnak arra, hogy a lakók által fizetett házbérek letiltásával biztosítsa a vízdíjak fejében járó követeléseinek behajtását.

— A Vízműveknek foglalkoznia kell ezekkel a kérdésekkel, mielőtt még az üzempolitikai bizottság ezt a közüzemet sorra veszi.

Szent István hetében: vonatkiállítás Szeptemberben: Magyar Föld Hete

A Földmívelésügyi Minisztérium, a Mezőgazdasági Kamara és a Turul Szövetség kiállítási és idegenforgalmi tervei

A székesfőváros örvendetesen fejlődő idegenforgalmának tényezői között komoly szerepet töltenek be a vásárok és kiállítások, amelyeknek nívója és jelentősége mindenkor élénk tanubizonyság a magyar kultúra, művészet, földmívelés, ipar és kereskedelem fejlettségére. A *Budapesti Nemzetközi Vásár* hatalmas arányaival most épül kint a ligetben, hogy immár *harmincötödször* mutassa meg az egész világnak, hogy ez a kis ország felveheti a versenyt a legfejlettebb államokkal is. A nemrég lezajlott *Tenyészállatvásár* csodálatos állattenyésztésünk remek példányaival ejtette bámulatba Európát. Jelentős sikere volt az *iparművészeti kiállításnak* és azoknak a kisebb kiállításoknak is, amelyek már ebben az évben is művészetünk és kultúránk fokozatos fejlődéséről tanuskodtak.

A két nagy tavaszi vásár mellé sorakozik minden tekintetben és komoly jelentőségében az *két kiállítás,* melynek megrendezését már az ősszel elhatározta a magyar ifjúság agilis és komoly munkát teljesítő szövetsége, a *Turul Szövetség.* Ma már mind a két terv a szükséges jóváhagyások és engedélyek után a megvalósulás stádiumába lép.

Az egyik egy egészen újszerű, külföldön már bevált mintára készült, de tökéletes magyar jellegű

vonatkiállítás, amely ez év őszén Budapestről kiindulva 30 dunántúli várost látogat meg.

A székesfővárosban a Szent István-heti látványosságok sorában lesz látható. A másik a Turul Szövetség mult évi nagysikerű egészségügyi kiállításának folytatásaképpen az őszi mezőgazdasági termény bemutatóval kapcsolatos

szociális népegészségügyi kiállítás lesz, melyet szeptember 26-án fognak ünnepélyes keretek között megnyitni.

A polgármesteri hivatalhoz most érkeztek be az erre vonatkozó tervezetek. A *Fővárosi Hirlap* a rendező testületektől a két nagyszabású és a székesfőváros ipari, kereskedelmi és idegenforgalmára nagy jelentőségű tervről a következő részleteket tudta meg.

A vonatkiállítás

A kereskedelemügyi miniszter és a Máv támogatása lehetővé tette, hogy a *Turul Szövetség* augusztus 15-én, már a szent István-heti ünnepek keretében, a Nyugati pályaudvaron *bemutathatja az ország első vonatkiállítását.* Külföldön, Berlinben, Hollandiában, Angliában, Franciaországban számos ilyen vonat szolgálja a kultúrát, ipart, kereskedelmet, művészetet teljes eredménnyel. A Turul Szövetség propaganda, műszaki és művészi osztálya a mult évi egészségügyi kiállítás nagyszerű anyagát dolgozza át és viszi le közvetlenül a népegészségügy nagy problémáiban érdekelt vidéki lakosság körébe.

A vonatkiállítás külsőleg is impozáns lesz. *Huszonhárom, egyenként 15 méter hosszú, termekké átalakított személykocsiban foglal helyet a kiállítás anyaga.* Ezek szerint

a Turul Szövetség Magyar Egészség Vonata körülbelül olyan hosszú lesz, mint a Kossuth Lajos-utca.

Belsejében a 23 terem riportszerűen tárgyalja le a múlt évi kiállítás óta valósággal divatbajött összes egészségügyi problémákat és azok ezidőszerinti megoldási lehetőségeit. A modern kiállítási technika, építészet és díszítőművészet minden eszközét felhasználják arra a tehetséges magyar ifjak, hogy ismét európai sikert arassanak a kiállítás újszerűségével, nívójával és látványos felépítésével.

A vonatkiállítás *teljesen mesterséges világítással, reflektorokkal, szűrt és rejtett lámpafényekkel oldja meg a kisterület perspektivájának nehézségeit.* Már maga ez *felejthetetlen színes látványt* fog nyujtani mindazoknak, akik a méreteiben is hatalmas kiállításon végiggyönyörködnek.

Nagyon helyesnek tartjuk azt, hogy ezt a Magyarországon először rendezett, újszerű, modern kiállítást először Budapesten mutatják be. Az idegenforgalmi hivatal örömmel üdvözölte azt a tervet, hogy *ezzel a komoly és tartalmas látványossággal a Szent Istvánhét programját bővítik ki.* Igy a Szent Istvánheti rendkívül hatalmasnak igérkező idegenforgalom egy *olyan atrakcióhoz jut, amely a német, olasz, osztrák, lengyel vendégeknek épp úgy újdonság lesz, mint az utódállamoknak és az egész Balkánnak.* Bizonyára hatalmas látogatottsága lesz a párfilléres beléptidíj mellett ennek a pompás kezdeményezésnek.

A kiállítási vonat Budapestről indul vidéki körútjára, melybe

ez év őszén 30 dunántúli, jövő év tavaszán ugyancsak 30 alföldi és felvidéki várost és nagyközséget kapcsolnak be.

Budapest székesfőváros magas kulturnívója, fejlett egészségügyi intézményei, példaadó kezdeményezései viszik szét a magyar vidéknek a tanulságos és szép látnivalókat. Innen indul ki a magyar nép egészségének feljavítására irányuló hatalmas propaganda, melyet a Turul Szövetség ifjai nagy tetterővel, komoly munkával, tudományos és művészi felkészültséggel építenek fel és indítanak diadalmas útjára.

ANGOL PARK és ALPESI FALU megnyilt

A Magyar Föld Hete

A Turul Szövetség másik terve a székesfőváros forgalmára és idegenforgalmára még jelentősebb.

A két évvel ezelőtt rendezett és igazán komoly jelentőségű terménykiállítás, mely a földmivelésügyi minisztérium munkájának eredményeit foglalja gyönyörű keretbe, ezúttal kibővül a *Turul Szövetség szociális és népegészségügyi kiállításával. A „Magyar Föld Hete"* lesz a szeptember 26. és október 5-ike között lezajló és méreteiben is hatalmas propagandaciklus összefoglaló neve, amelynek keretében úgy a népegészségügy, mint a földmivelés munkásainak szociális egészségügye kapcsolódik bele a mezőgazdasági termelés eredményeibe és továbbbi feladataiba. Ez utóbbiak az *őszi Mezőgazdasági Termény- és Exportkiállításban,* az előbbiek pedig az ezzel kapcsolatos *„Föld és Népe" kiállítás* keretében kerülnek bemutatásra.

A magyar föld csodálatos terményeinek színpompás bemutatóit ismerjük. Ezúttal éppen a leggyönyörűbb őszi időben lesz alkalmunk ezekben gyönyörködni és azokat a külföldnek is bemutatni. A kiállításnak ezt a részét a földmívelésügyi minisztérium *Barcza* Ernő dr. államtitkár irányításával, az Országos Mezőgazdasági Kamara rendezi, ami garancia arra, hogy a magyar termények nemcsak a székesfőváros és a vidék lakossága előtt, hanem a külföldi exportközönség előtt is a legteljesebb sikert fogják aratni.

Hogy ez Budapest Székesfőváros idegenforgalmára milyen nagy jelentőségű, annak jellemzésére felemlítjük, hogy

a kereskedelemügyi miniszter erre az alkalomra félárú jegyet engedélyezett, amely előreláthatóan tömeges látogatást tesz lehetővé, annyival is inkább, mert a rendező testületek külföldre százezer személyszerinti meghívót küldenek szét.

Már maga a mezőgazdasági kiállítás, de annak népegészségügyi és szociális része különösen a mult évben, a népegészségügyi kiállításon nagy sikert aratott technikai, művészeti és propaganda eszközök igénybevételével épül fel. Minden izében magyar, de emellett művészi és magas tudományos nivójú lesz, anélkül, hogy az egyszerűbb látogató előtt épp úgy érthető és tanulságos ne legyen, mint a szakember számára.

Az őszi nagy propaganda ciklust a rendező testületek teljesen az idegenforgalom szolgálatába akarják állítani és ezzel nagyban szolgálják a székesfőváros érdekeit is. A földmivelésügyi minisztérium részéről *Barcza* Ernő dr. államtitkár, a Mezőgazdasági Kamara részéről *Koós* Mihály dr. igazgató működnek együtt a Turul Szövetség vezetőivel: *Végváry* József dr. országgyülési képviselő fővezérrel és *Dérczy* Ferenccel, a gazdasági osztály vezetőjével, akik a Turul Szövetség eredményes propaganda, műszaki és művészeti osztályát máris teljes üzembe állították ennek az ügynek szolgálatában, amely minden tekintetben méltó arra, hogy azzal a székesfőváros mint a maga ügyével foglalkozzék. Annyival is inkább, mert értesülésünk szerint komoly tervek vannak — melyeket a *Fővárosi Hirlap* ismét elsőnek fog közölni — arra, hogy

az ezideig kihasználatlan, de az eddigi példák után eredményesnek mutatkozó őszi kiállítási szezont megfelelő formák között a főváros idegenforgalmának szolgálatába állítsák.

A székesfőváros idegenforgalmának erre nagy szüksége van, mert éppen ez az időszak idegenforgalmi tekintetben még nincsen kihasználva és az eredményre igen szép perspektivákat nyujt.

Értesülésünk szerint az ez évi rendezések sikerét a kormány és a székesfőváros is teljes mértékben elősegíti és így minden remény megvan arra, hogy ezek a nagyjelentőségű tervek minden tekintetben öregbítsék a székesfőváros és az ország jóhírnevét a külföld előtt is.

FÉNYMÁSOLÓ-INTÉZET
fénymásoló és másolópapirok
MAGYAR VEGYKÉSZITMÉNYÜ PAPIRGYÁR
OSER JAKAB
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 49. SZ.
TELEFON: 23—8—90. Alapíttatott. 1893.

Nagyhorderejű rendelkezések a rádium-kórház szervezeti és működési szabályzatában

Anyagi felelősséget is vállal a vezető-főorvos a rádiumért - Különleges gondoskodás a személyzetről - Ötven százalékkal magasabb ápolási díjak, mint a közkórházakban

A közegészségügyi szakbizottság most foglalkozott az *Eötvös Lóránt rádium- és röntgen-intézet* szervezeti és működési szabályzatával. Arra való tekintettel, hogy a polgármester elhatározása szerint az új gyógyintézet megnyitására májusban feltétlenül sor kerül, a közegészségügyi ügyosztály ifj. *Wolff* Károly dr., a székesfővárosi közkórházak központi igazgató-főorvosával együttesen a legapróbb részletekig kidolgozta az új kórház működési programmját. Miután a rádium-kezelésnek bizonyos *speciális feltételei vannak,*

szükségesnek mutatkozott a közkórházi szabályrendelet általános határozmányainak némely vonatkozásokban való módosítása.

Ezek a módosítások elsősorban az intézetben való *gyógykezelésre,* másrészt a kórházi orvosi és segédszemélyzetére tartalmaznak rendelkezéseket. Az új kórházban *kizárólag rádium- és röntgen-kezelést igénylő betegeket lehet elhelyezni* és

ez lesz a főváros egyetlen olyan egészségügyi intézete, amely közvetlenül egyetlen beteget sem vehet fel,

hanem *csak azok kerülhetnek ápolás alá, akikről a főváros valamely más kórháza, illetőleg idegen gyógyintézetek kétséget kizáró módon megállapították a rádiummal való kezelés szükségességét.* Amennyiben ilyen orvosi vélemény érkezik az intézet vezetőségéhez, úgy a fővárosi tanács dönt a felvételről, viszont ha megállapítják, hogy a beteg átvétele nem indokolt, *akkor a beteget átküldő kórház, klinika, gyógyintézet, stb. a beteget haladéktalanul köteles visszaszállítani.* A rádiumintézet ápolása alá kerülő betegek

felvételük alkalmával az ápolási díjat 25 napra kötelesek előre lefizetni.

Különös gondot fordít a központi kórházigazgató arra, hogy az új gyógyintézet orvosi kara a legkiválóbb legyen. Alorvosokul és segédorvosokul *csakis olyan orvosokat lehet kinevezni, akik a főváros más közkórházainál segédorvosi, alorvosi, vagy adjunktusi minőségben megelőzőleg már legalább hat esztendőt eltöltöttek.* E megszorításokra való figyelemmel azonban

az alkalmazott orvosok szociális helyzetéről is messzemenően gondoskodik a főváros.

A rádiumintézetben is *csak egy évre* történnek ugyan az alorvosi és segédorvosi kinevezések, ez a kinevezési tartam azonban *ötizben meghosszabbítható.* Mármost a főváros közkórházaiban ekként *összesen tizenkét évet eltöltött segédorvosok*

automatikusan végleges alorvosokká válnak, ugyanazokkal a jogokkal, amelyek a többi végleges alorvosra irányadók.

Érdekes megállapítása a szervezeti szabályzatnak az, amely szerint

az ápolószemélyzet az intézetben egyhuzamban legfeljebb hat hónapon keresztül teljesíthet szolgálatot.

Hathónapi rádiumintézeti működés után *legalább két hónapot más fővárosi kórházban kell eltölteniök, mielőtt a rádium-intézetbe újra visszakerülhetnének.* Ez a megkötöttség azt a célt szolgálja, hogy

a segédszemélyzet lehetőleg mentesüljön a rádiummal való foglalkozás káros mellékhatásaitól.

Ugyanennek a gondolatnak jegyében történik az az intézkedés, hogy *minden alkalmazottat kéthavonkint vérvizsgálatnak kell alávetni* és ha ennek eredménye kedvezőtlen, akkor *az illető alkalmazottat azonnal más osztályra helyezik át.*

Minthogy az intézetben levő rádium óriási értéket képvisel,

a főváros a vezetőfőorvossal fegyelmi és anyagi felelősséget vállaltat a rádiummennyiség épségéért.

A gyógyszert tartalmazó páncélszekrényt *kettős zárral látják el* és mindegyik zárnak *két-két kulcsa van,* amelyek *egyikét a vezetőfőorvos, a másikat annak helyettese tartja magánál.* A rádiumfoglalatokat, vagy tűket a páncélszekrényből *mindig csak a vezetőfőorvos közreműködésével szabad kivenni,* ezenkívül

az esztendő minden napján pontosan jegyzőkönyvbe kell foglalni, hogy az intézet rádiumkészlete hol található.

Ennek a jegyzőkönyvnek arról is be kell számolnia, hogy milyen mennyiség melyik kórteremben, melyik betegnél van. Önként értetődik, hogy *az intézet tulajdonában levő rádiumot az intézet területéről kivinni semmi körülmények között sem szabad.* A rádiumkezelés rendkívül költséges voltára való tekintettel az Eötvös Lóránt-intézetben

az ápolási díjak ötven százalékkal magasabbak, mint a székesfőváros többi kórházában.

A működési szabályzat indokolásában rendkívül érdekes megállapításokat tesz a központi kórházigazgató. Rámutat arra, hogy éppen, mert a rádiummal gyógyító intézetek száma Európában meglehetősen csekély, *feltétlenül szükséges, hogy rövid időn belül a rádiumos kezelésben tökéletes jártassággal rendelkező kiváló orvosi gárda álljon a gyógyulást keresők rendelkezésére.* Ennek a gárdának színvonalát igyekszik biztosítani a központi kórházigazgató azzal a rendelkezéssel, hogy *az egy-egy évre szóló kinevezést fenntartja,* mert így biztosítékot kap arra, hogy *a rádiumintézeti orvos mindenkor megfeleljen a vele szemben támasztott követelményeknek.* Az automatikus véglegesítés viszont biztosítékot nyújt a fővárosnak arra, hogy aki az intézet céljainak megfelelő képzettséget és gyakorlatot már megszerezte, *az feltétlenül ott is maradjon.*

A rádiumkészletek rendkívül nagy értéke indokolja meg a legszigorúbb ellenőrzés bevezetését, amelyet a székesfőváros még azzal is kiegészít, hogy *a belga társaság által leszállított rádiummennyiségeket külön is biztosíttatja.*

Uj autobuszok sajtóbemutatója

Szombaton volt az autobuszüzem Szabó József-utcai garázsában az új 7-es autobuszok sajtóbemutatója, amelyek május 1-től kezdve a Keleti pályaudvartól a Rákóczi-uton és a Kossuth Lajos-utcán át az Eskü-térig fognak közlekedni Egyelőre *csak az a hét autobusz készült el,* amelyek ennek a relációnak szükségleteit elégítik ki, de január 1-ig, amikor lejár a *Bart* szerződése, *elkészül az újabb 43 autobusz is,* amelyek a perifériák közlekedését bonyolítják majd le. A sajtóbemutatón, amelynek közönsége megállapíthatta, hogy milyen praktikus újításokkal tökéletesítették az új autobuszokat, megjelent a *Beszkárt* igazgatósága, *Usetty* Béla elnök és *Márkus* Jenő helyettes vezérigazgató vezetésével. Ott volt *Babarczy* István báró tanácsnok, *Tóbiás* Károly, *Patz* Sándor és *Kőhalmy* József *Beszkárt*-igazgatók, valamint számos fővárosi bizottsági tag. Az új autobuszokról

Tóbiás Károly
igazgató

a következőket mondotta a *Fővárosi Hirlap* munkatársának:

— Miután az autobuszüzem tapasztalatai szerint a budapesti forgalmi viszonyoknak legjobban a középnagyságú járművek feleltek meg, *az 50 új autobuszt czéknek a kocsiknak nagyságára és befogadóképességére* méreteztettük. Az új kocsiknak tehát két tengelye van, az elsőn két, a hátsón 2—2 gumipárnás kerékkel. *Befogadóképességük 28 ülő és 21 álló utas.*

— A kocsiszekrények összes rajzait az autobuszüzemben, az üzem és a gyárosok mérnökeiből szervezett tervező-iroda készítette. Ez az együttműködés biztosította mind az üzemi, mind pedig az előállításnál felmerülő követelmények összeegyeztetését.

— A *Beszkárt* az utolsó években beszerzett négy autobusznál kísérletképen *acélvázas szekrényeket* csináltatott, amelyek a régi, favázas szekrényekkel szemben mind forma-állékonyság, mind karbantartási költségek tekintetében *előnyösebbeknek mutatkoztak.* Az 50 új kocsit tehát

szintén acélvázas szekrényekkel terveztettük és készíttettük.

Az üléseknél is *elhagytuk a feszerkezetet* és *azokat is acélcsőből csináltattuk.* A bőrülések párnázása részben *laticelből,* részben *epedából készült.* A bőrülések sötétzöld színe a belső burkolat sötét dióbarna színével *kellemes harmóniában van.*

— Az új kocsiknál különös gondot fordítottunk *a szellőzésre.* A

homlok- és tetőszellőzésen kívül hét ablakot leereszthetőre készíttettünk.

A régi ugyanilyen nagyságú kocsiknál *csak 3 leereszthető ablak van.*

— A perronok és a kocsi belsejében a közlekedési sáv padlózatát *vastag, rovátkás gumiszőnyeggel boríttattuk,* csak az ülések alatt borítja a padlót linoleum. A járművek külső méreteit és alakját

a korszerű ízlésnek megfelelően állapítottuk meg, anélkül, hogy áramvonalas túlzásokat alkalmaztunk volna.

Az áramvonalas külsőnek a járművek kb. *45 km óránkénti legnagyobb sebességére való tekintettel különben sem volna jelentősége és létjogosultsága.* A Beszkárt

néhány kocsit világos-szürkés és kékes-zöld színűre fényeztetett, hogy ezek és a régi kék szín tartóssága közti különbséget megállapíthassa.

A régi kék szín ugyanis *nem állandó, megfakul, miáltal elveszti eredeti, élénk szépségét.* A Beszkárt tehát színálló, nem fakuló új színt keres.

— Az új kocsikon a golyós csapágyakon, a linoleumon és a *Bosch*-szerelvényen kívül *nincs külföldi alkatrész,* a kocsik tehát *a magyar mérnökök és munkások alkotóképességét dícsérik.*

Osztozik a gondatlanságban a Beszkárt és az elgázolt varrónő

A Podmaniczky-utca és Teréz-körút sarkán, ahol a 8-as és a 46-os villamosjáratok találkoznak, egy esztendő előtt *Pinke* Irma varrónő szerencsétlenül járt. A keleti pályaudvar felől érkezett a 46-oson és a végállomásra érve, át akart szállni a Podmaniczky-utca másik oldalán közlekedő és a Lipótváros felé tartó 8-as számú villamosra. A varrónő a 46-osról a hátsó perronnál szállt le és a villamoskocsi mögött akart átjutni a Podmaniczky-utca másik oldalára. Amikor a 46-os mögül minden körültekintés nélkül előre lépett, abban a pillanatban robogott a Teréz-körút irányából a Városliget felé a 8-as villamos, amelynek a sínpárja közvetlenül a 46-os villamoskocsi sínpárja mellett halad el. Sötét este volt, az eső is esett, a varrónő nem figyelt eléggé, egy pillanat alatt *a 8-as villamos alá került, amely 42 méter távolságra tolta maga előtt. A leány agyrázkódást, fejsérüléseket szenvedett és a jobb kezefeje is eltörött.*

Megindult a Beszkárt ellen a kártérítési per. A törvényszék előtt lefolytatott tárgyaláson a Beszkárt álláspontja szerint a baleset oka egyedül a varrónő volt. Ezzel szemben a felperesi ügyvéd szerint a Beszkárt, mint veszélyes üzem, a tárgyi felelősség alapján *okvetlenül kártérítéssel tartozik.*

Balogh Árpád budapesti kir. törvényszéki bíró most hirdetett ítéletet ebben az ügyben. Megállapította, hogy *mind a felperest, mind az alperest egyenlő arányban gondatlanság terheli és a baleset következtében felmerült felperesi károkat a peres felek feles arányban kötelesek viselni.*

OLCSÓ CSALÁDI HÁZHELYEK BUDAPESTEN
a Piarista Rend zugligeti parcellázásán közcsatornával ellátva, már 2000 pengőtől kedvező fizetési feltételek mellett vehetők, a 68-as villamos végállomásától 1 percre.
Érdeklődni lehet BIKFALVY BÉLA okl. mérnöknél
Budapest, X., Simor-utca 7. — Telefonszám: 86—8—94.

SCHÄFFER KÁROLY
OKLEVELES MÉRNÖK
Vasút-, út-, betonépítési vállalkozó, kövezőmester
Budapest, IV., Petőfi Sándor-u. 16. Tel.: 897—85

Weisz Fülöp
RÉZMŰVES
Budapest, VIII., Gólya-utca 13. T.: 460-36

Mihálka és Társai
reszelő- és szerszámáru iparvállalat k. f. t.
Budapest, V., Zápolya-utca 34. Telefon: 92-4-98.

SINGER PÁL
Iroda tel.: 11—0—04, 11—0—02.
„PALSING" GYÁRTMÁNYOK IRODÁJA
BUDAPEST, V., TÁTRA-UTCA 20/B.
Irodai cikkek • Carbonpapír • ÍRÓGÉPSZALAG

„HUNGÁRIA"
HŐSZIGETELŐ VÁLLALAT
Cégtulajdonos: BAKA FERENC
BUDAPEST, II., OLASZFASOR 1. SZ.
Telefonhívó: 54—7—07. (Tamás)

Ifj. MÜLLER REZSŐ
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, IX., Ráday-utca 34.
TELEFON: 82—6—82.

Baráth György
hat. eng. villanyfelszerelési vállalata
Budapest, I., Olasz-fasor 4
Telefon: 609-67

YELLOW
szivacsbehozatali áruház, Budapest, VI., Andrássy-út 22.
Telefon: 11-3-36. — Modern háztartási és testápolási cikkek, kefe- és seprőárak, szarvasbőrök.

Április 30-án
délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

Események

FŐVÁROSI HIRLAP

Alapításának huszonötödik évfordulóját a FŐVÁROSI HIRLAP szeptember havában

nagyszabású jubileumi szám

kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek

Pártközi konferencia a főpolgármesternél. *Sipőcz* Jenő dr. csütörtökön déli 12 órára értekezletre kérette magához a városházi pártok vezetőit. A pártközi konferencián a május 6-iki közgyűlés napirendjét vitatják meg. Ugyanakkor foglalkozik az értekezlet — mint ezt lapunk más helyén szóvátettük — a Bszkrt tarifamódosítása kérdésben az üzempolitikai bizottság javaslatával.

Budapest díszalbumát viszi a polgármester Rómába. *Szendy* Károly polgármester — aki *Serédi* Jusztinián biboros hercegprimás felkérésére hivatalosan képviseli a székesfőváros közönségét a Budavár felszabadítási évfordulója alkalmából *Rómába induló zarándoklaton*, — a főváros díszalbumának három pompás bőrkötésű példányát viszi magával Olaszországba. A polgármester a mű egyik példányát a *pápának*, a másik példányt *Mussolini* olasz miniszterelnöknek, a harmadikat pedig *Róma város polgármesterének* fogja átnyujtani.

A pénzügyi bizottság pénteken ülést tart. A pénzügyi bizottság *Lamotte* Károly alpolgármester elnöklete alatt május 1-én, pénteken délelőtt ülést tart. A *Fővárosi Hirlapban* már ismertetett tárgysorozat napirendjére pótlólag felvették *a Kisipari Kiviteli Intézet létesítésére vonatkozó előterjesztést.*

A segítőalap építkezési tervei. *Liber* Endre alpolgármester és dorogi *Farkas* Ákos tanácsnok társaságában vasárnap a Segítőalap intéző bizottságának tagjai Hajduszoboszlóra és Debrecenbe rándultak ki. Hajduszoboszlón a város vezetőinek kalauzolásával megtekintették azt a területet, amelyet a gyógyforrás közvetlen közelében a Segítőalap üdülőházának felépítésére felajánlottak, Debrecenben pedig a Nagyerdőt tanulmányozták abból a szempontból: célszerű volna-e ott is üdülőtelepet építeni? Az eddigi elképzelés az, hogy Hajduszoboszlón egyelőre kisebbméretű, 30—40 ágyas üdülőházat építenek, később azonban sor kerülhet a nagyobb befogadóképességű üdülőtelep létesítésére is. Az Intézőbizottság tagjai egyébként május 15-én a Magas-Tátrába utaznak, ahol előzetes tárgyalásokat folytatnak arra nézve: lehet-e és milyen körülmények között segítőalapi tagokat ott üdülésben részesíteni?

Tormay Géza államtitkár az idegenforgalom fejlesztéséről. A *Baross Szövetség* idegenforgalmi és fürdőügyi csoportjának idegenforgalmi előadás sorozatában *Tormay* Géza államtitkár, az *Országos Idegenforgalmi Hivatal* elnöke tartott rendkívül érdekes előadást *Idegenforgalmunk fejlesztésének irányai* címmel. Elsőrendű feladatnak tekintem — ugymond — idegenforgalmunk gazdasági értékének növelését, *fokoznunk kell azt a 32.5 milliós összeget, amit az idegenek itthagynak.* A nagy tetszéssel fogadott előadás egyes részleteire *József Ferenc* királyi herceg reflektált.

Írók, művészek a Szent István Hetet előkészítő társadalmi bizottságban. A *Fővárosi Hirlap* legutóbbi számában tudósítást közöltünk arról, hogy a polgármester a Szent István heti ünnepségek előkészítése céljából a törvényhatósági bizottságban korábban elhangzott javaslat életrehívásának következményeként *társadalmi bizottságot alakit.* A városgazdasági ügyosztály mellé rendelt szakbizottság a mult hét végén foglalkozott ezzel a kérdéssel és egyhangúan elhatározta, hogy önmagát, mint az idegenforgalmi ügyek intézésére hivatott autonóm szervet, *a magyar írók, színházi szakemberek, zenei szakértők képviselőivel, illetőleg a törvényhatósági bizottság olyan más tagjaival egészíti ki, akikről köztudomású, hogy az idegenforgalmi ügyek iránt állandó érdeklődést tanusítanak.* Az írók közül *Herczeg* Ferenc, *Zilahy* Lajos és *Porzsolt* Kálmán, a színházi szakemberek sorából *Márkus* László, *Németh* Antal dr., *Voinovich* Géza dr., *Hevesi* Sándor és *Lakner* Artur, a zenei szakértők közül *Hubay* Jenő dr., *Dohnányi* Ernő dr. és *Koudela* Géza dr. behívására került sor, a törvényhatósági bizottsági tagok sorából pedig *Csilléry* András dr.-t, *Terbócz* Imrét, *Petzrik* Jenő dr.-t, *Bánóczy* László dr.-t, *Rassay* Károly dr.-t és *Gidró* László dr.-t kérték fel a részvételre. A Szent István-heti ünnepségek programjának összeállítása, értesülésünk szerint, már *május első felében megkezdődik.* Az eddigi tervek szerint május 8-án fogja az előkészítő bizottság első értekezletét tartani.

Készül a zárszámadás. A székesfőváros központi számvevősége *Sebő* **Béla számvevő vezetésével hónapok óta szorgos munkát fejt ki** *az 1935. évi zárszámadás összeállítására.* A zárószámadás munkálatai már annyira előrehaladtak, hogy minden valószínűség szerint *Sebő* Béla főszámvevőnek *a jövő hét folyamán alkalma nyílik arra, hogy a kimutatást előbb Szendy Károly polgármester elé terjeszthesse,* majd annak kinyamtatása után azt nyilvánosságra is hozhassa.

A FANSz közgyűlése. A *FANSz* tisztviselő-osztálya *Liber* Endre alpolgármester elnöklésével kedden délután tartotta az Ujvárosháza közgyülési termében rendes évi közgyülését. Az elnöki megnyitó után *Fazekas* Béla dr. főtitkár tette meg évi jelentését, amelyben kitért a székesfőváros közigazgatási tisztviselőinek valamennyi problémájára és beszámolt azokról az intézkedésekről, amelyeket *Liber* Endre alpolgármester és *Szendy* Károly polgármester megértő segítségével a tisztviselőtársadalom érdekében tettek. A közgyülést a szövetség Mária-utcai székházában népes társasvacsora követte, amelyen a Fansz elnökén, *Liber* Endre alpolgármesteren kívül *Sipőcz* Jenő dr. főpolgármester és *Szendy* Károly polgármester is megjelent.

Osztrák vendéggyerekek magyar úriházaknál. A bécsi *Magyarbarátok Egyesülete*, amelynek *Innitzer* Tivadar dr. biboros, hercegérsek a díszelnöke, nagyon figyelemreméltó mozgalmat indított meg. Utalva az egyesület multévi gyermeknyaraltatási akciójának sikerére, azt az ajánlatot teszi a magyar szülőknek, hogy gyermekeik mellé a nyári időre pajtásként fogadjanak be egy-egy osztrák diákot vagy diákleányt. Csupán úri családból származó vendégekről van szó, akik saját költségükön jönnének Magyarországba, itt is úri házakhoz, hogy a szünidő alatt magyar társaikat német nyelvre tanítsák. A körlevél, amelyet ebben az ügyben magyar szülőkhöz intéz az egyesület erősen hangsúlyozza ennek az akciónak kultúrális előnyeit és azt a szolgálatot, amelyet a magyar és osztrák gyermekek barátkozása a két nemzetnek tesz. A nyári vendégeskedést a bécsi magyarbarátok a magyar tanügyi hatóságok közbejöttével kívánják lebonyolitani.

A Rudas átépítése és a Hangli-kioszk bérlete. A városgazdasági bizottság legutóbbi ülésén *hozzájárultak* a Rudas átépítéséhez, ami is azt jelenti, hogy *66 szobás gyógyszállót létesitenek.* Bérbeadták a Széchenyi-fürdő vendéglőjét, végül elhatározták, hogy a Vigadó előtti *Hangli-kioszk* bérletét, amely két év mulva járna le, *meghosszabbítják tíz évvel, vagyis 1948-as lejárattal.*

Előadások a BSE fotószakosztályán. A BSE fotószakosztálya május hó 4-től újabb előadássorozatot indít. Az előadásokat a FANSz Mária-utca 10. szám alatti helyiségében fogja megtartani minden hétfő délután pontosan 6 órai kezdettel. *Az előadások sorrendje:* Május hó 4-én: *Dr. Havlin* Károly tanácsjegyző: A fényképkiállításokról. (Vetített képekkel.) Május hó 11-én: *Dr. Heltai* László szőv. vegyész: Fotochemia, finom szemcsehívók. (Vetített képekkel.) Május hó 18-án *Schuszter* Ferenc főmérnök: Hogyan fotografáljunk éjjel? (Vetített képekkel.) A magasérzékenységű negativ anyagok ismertetése. Május 25-én: *Papp* László mérnök: Az utazó fotografus. (Vetített képekkel.) Június hó 1-én: Ünnep miatt nem tartanak előadást. Június hó 8-án: *Dr. Pénzes* József árvaszéki jegyző: Nagyitásról és képkivágásról. (Vetített képekkel.) Június hó 15-én: *Simonffy* János szőv. tanár: Praktikus tanácsok a kiállításra. (Vetített képekkel. A szakosztály ez évben is rendez kiállítást. A kiállítás a szőv. képtár helyiségében augusztus hó 14-től szeptember 20-ig lesz nyitva. A kiállitandó képeket június 1—20-ig és július 28-tól augusztus 3-ig kell benyujtani. A kiállitással kapcsolatban felvilágositást ad *dr. Havlin* Károly tanácsjegyző (Telefon: 898-50, mell. állomás 122.) és *Reminiczky* Lajos tanácsjegyző (Telefon: 898-50, melékállomás 445).

Tiszta és egészséges a pesti levegő. *Budapest Fürdőváros Egyesület* vitéz *József Ferenc* kir. herceg elnökletével folytatta Budapestnek, mint fürdővárosnak, aktuális és közérdekü problémáival foglalkozó ankétját. A csütörtöki ülésen *Scheff (Dabis)* László főorvos, a Bakteriológiai és Közegészségügyi Intézet h. igazgatója tartott érdekes előadást *Budapest levegőjének higiéniájáról.* A Bakteriológiai és Közegészségügyi Intézet — mondotta — 1931 óta több mint *háromezer* vizsgálatot végzett *Budapest levegőjének gáz, korom, por- és baktérium-tartalmáról.* A minden nagyváros levegőjében kimutatható és elfütött szén kéntartalmával arányos *kénes sav* Budapesten az 1931/32-es fütési évadban *elég magas volt, köbméterenként átlag 5 milligram.* A kénes savtartalom azonban ezidő óta *lényegesen csökkent* és az elmult fütési szezonban **már csak** *2—3 milligram* volt köbméterenként, Budapest levegőjének szénoxid értékei *lényegesen alacsonyabbak*, mint a többi világváros levegőjében, mert itt aránylag *kisebb az autóforgalom.* A levegő koromtartalma az elmult évekhez képest szintén *csökkent.* A por és a porhoz kötött baktérium-tartalom *lényegesen kisebb a budai, mint a pesti részeken*, lényegesen kisebb ugyancsak az *olajozott utakon, mint a kockaköveken.* A főváros levegőjének higiéniája egyáltalában *nem ad aggodalomra okot*, de azt *még mindig lehet javítani*, hogy elérjük azt az optimumot, amelyet egy fürdőváros szempontjából kívánunk.

A városháza kapualjában felállítják Széchenyi György emlékművét. A főváros már régebben elhatározta, hogy emléket állít *Széchenyi* Györgynek, a mecénás főpapnak, akinek adományából épült meg az invalidusok kórháza, amelyből a pesti városháza lett. *Moiret* Ödön, Bécsben élő magyar szobrászművész több tervet készített és ezek közül a Képzőművészeti bizottság most egy modellt kiválasztott. *Az emlékmű páncélos Szent György lovagot ábrázol*, egyrészt azért, mert az épület alapítójának neve György volt, másrészt pedig az invalidusoknak is Szent György volt a védszentjük. A Széchenyi György emlékművet a központi városháza kapualjában helyezik el és kora ősszel avatják fel.

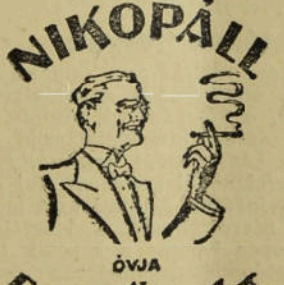
Ünnepnapokon is őrzik a járműveket. A kereskedelemügyi miniszter leiratban értesítette a polgármestert, hogy hozzájárul a főváros ama előterjesztéséhez, amelyben *a járműveknek közterületen való őrzésére javaslatot tett.* A főváros a szóbanforgó felterjesztésben azt kivánta tisztázni, vajjon *a munkaszüneti napokon nem emel-e a felettes hatóság kifogást a közterületi járműőrzés foganatosítása ellen.* A miniszter megállapitja a városházára küldött leiratában, hogy az őrzési tevékenység olyan ipari munka, amely *a nyilvános közlekedés és közbiztonság érdekében halasztást nem szenvedhet*, ennélfogva *minden ünnepnapon, még Szent István-napján is egész napon át végezhető.*

Legolcsóbb az élet Magyarországon. A genfi nemzetközi munkahivatal 35 államban és vagy kétszáz városban megvizsgáltatta a *detailárakat* és az egyes néprétegek életfentartási feltételeit. A munkahivatal által összeállitott *ártáblázat szerint a legolcsóbb európai állam Magyarország*, továbbá Észtország és Jugoszlávia. *A fehérkenyér Ausztriában legdrágább*, átlagban 93 cent kilogramonkint és *legolcsóbb Magyarországon*, ahol egy kilogram fehérkenyér *csak 23 centbe kerül.* Európában *42 cent a fehérkenyér* kilogramjának átlagos ára.

Az ötödik finn-ugor kulturkongresszus. Most állapitották meg az ötödik finn-ugor kongresszus dátumát: június 25—28-ika között tartják meg Észtország fővárosában, *Tallinban.* Erről értesit a *Tallinban* nyomtatott és nyilván észt ember által megfogalmazott *elegáns, magyar nyelvü meghivó.* Mint ismeretes, 1928-ban a harmadik finn-ugor kongresszust *Budapesten tartották meg.* Az idei kongresszuson két magyar előadó szerepel: *Bán* Aladár dr. *a finn-ugor népszellem teremtő erejéről, Hankiss* János pedig a magyar irodalom *világhelyzetéről* ad elő.

A MFTR újabb személyjáratai. A folyó hajózási idényben: 1. a Budapest Eötvös-térről reggel 8 óra 30 perckor Esztergomba és Esztergomból 17 órakor Budapestre induló személyhajó május 2-ától, 2. a Budapestről 14 óra 30 perckor induló és eddig Dömösig közlekedő hajó május 1-étől Esztergomig, 3. a turistahajó vasárnaponként május 3-tól fog közlekedni. 4. Uj személyhajójáratként május 2-től kezdve Budapestről Nagymarosra oda és vissza a Nagydunán át naponként két hajó fog indulni és pedig Budapestről 7.30 és 14.20 órakor, Nagymarosról vissza 5.15 és 18.40 órakor. Az 5.15-ös hajó először május 3-án közlekedik. Ezeknek a járatoknak csatlakozásuk van Nagymaroson a Budapest—Esztergom közötti kisdunai hajójáratokhoz. 5. A Tiszán az idén a személyhajók Szolnokról Csongrádra és Szegedről Csongrádra május 2-ától, Csongrádról Szolnokra és Csongrádról Szegedre május 3-tól kezdve, a motoros személyhajó pedig Szolnok és Tiszasüly között május 2-től kezdve fog közlekedni.

„Eternit"
FAL- ÉS BÚTORBURKOLÁSOK
BEMUTATÓHELYISÉGE
VI., Ó-UTCA 4.

NIKOPÁLL

ÓVJA AZ EGÉSZSÉGÉT

Nikopáll szipkában
Nikopáll betéttel
dohányozzon,

mert az egészségére ártalmas nikotin, pyridin, kátrány, gyanta stb. származékok ezáltal nem jutnak a szájba és a tüdőbe.

Minden dohánytőzsdében kapható!

1 elegáns bakelit szipka és 5 betét ára . . 1.50 P.
1 betét — mely 40 cigarettára elég . . . 16 fillér.

Gyártja és forgalomba hozza:
„Nikopáll" k. f. t., Budapest, IV., Gerlóczy-u. 11. Tel. 89-2-30

Vállalkozási Hirlap

Dolgozunk! Építünk!

Nagyarányú út- és csatornaépítési munkák a fővárosban

Nagy erővel indultak meg a főváros minden részében az útépítési, csatornázási, vízépítési és kertészeti munkák, amelyeket a II. ügyosztály bonyolít le az 1936. évi költségvetés keretében, valamint a 21 milliós beruházó kölcsönből rendelkezésére bocsátott hitelösszegből. A városrendezési szempontokon kívül rendkívüli jelentőségűek ezek a munkák az építőipar életének felpezsdítése és a munkanélküliek foglalkoztatása szempontjából is.

Ezekről a nagyarányú munkálatokról

Király Kálmán
tanácsnok,

az út- és csatornaügyi osztály vezetője a következőkben tájékoztatta a *Fővárosi Hirlapot:*

A II. ügyosztálynak a folyó évben utak építésére és karbantartására, közcsatornákra, valamint kertészeti kiadásokra

16,861.345 pengő áll rendelkezésére.

Ebből a már eddig befejezett munkákra felhasznált 2,047.385 pengőt, *a megindított munkák értéke pedig 2,960.352 pengő.*

— A folyamatban lévő nagyobb útépítési munkák

a következők: a IX. ker., Kőérbereki-út makadámburkolata, a XI., Balatoni-út I. és II. szakaszának beton-, III. szakaszának bazalt kiskő-burkolata. Ezeknek a munkáknak *összköltsége 1,386.452 pengő.*

— Csatornázási, híd- és vízépítési munkák

1,273.900 pengő költséggel folynak. A VI. Figyelő-utcában, a IX. Boráros-téren, a XI. Muskotály-utcában csatorna épül, az új angyalföldi szivattyútelepen a külső és a homokfogó zsilipek készülnek. Az I. Logodi-utcában támfal, a IX. Soroksári-úti központi csatorna szivattyútelepén nyomócső épül. A XI. Balatoni-út építésével kapcsolatban négy felüljáró építkezése folyik, még pedig a BHÉV keresztezésnél, a Dobogó-úti, a MÁV és a Saxlehner iparvágány keresztezésénél. Az I., Logodi-utcában támfalon, a Logodi- és Attila-utca között pedig szivárgó aknán dolgoznak.

— Kertészeti munkák 300.000 pengő költséggel

vannak folyamatban. Ezek sorába tartozik a Tabán és Gellérthegy északi lejtőjének kertészeti rendezése 160.000 pengő költséggel, a Ferdinánd-, Kálvária-, Lenke-téren, Thököly-utca és Mexikói-út sarkán parkozás, ezenkívül a XI. és XIV. kerületben 8 utca fásítása. A kertészeti munkák zöme 1,202.000 pengő költséggel még ezután vár megkezdésre.

— Az útépítéseknél 808, a csatornázásnál és vízépítési munkáknál 786, a kertészetnél 973, *összesen 2567 munkás dolgozik.*

Terraszkutakkal tehermentesítik a vízművek vízszolgáltatását

Magánvállalkozók száz kútra kértek engedélyt — Az első kísérleti kút a Rákóczi-téren lesz

Érdekes kísérlet színhelye lesz előreláthatólag rövid idő mulva a Rákóczi-tér. A *Hofbauer és Piazza* építővállalkozó cég terrasz-kút fúrásába kezd, amelyre *az engedély megadását csütörtökre helyezte kilátásba a főváros.*

Ez a kútfúrás tulajdonképen az első fejezete és próbája annak az ajánlatnak, amelyet a cég a fővároshoz nyujtott be. A főváros belterületén

100 terrasz-kút fúrására adott be ajánlatot

azzal, hogy a Vízművek tehermentesítése céljából *a kutak vizéből a parkok és az utcák öntözését végezné,* köbméterenkint 6—8 filléres árban.

Erről az ajánlatról

szakértő helyen

a következőket mondták a *Fővárosi Hirlapnak:*

— Az ajánlat mindenesetre megérdemli, hogy komolyan foglalkozzék vele a főváros, ami már meg is történt azzal, amikor a próbakút fúrására megadja az engedélyt. A terrasz-kutak, amelyek a talajvizet hozzák felszínre,

tagadhatatlanul olcsóbb vizet produkálnak, mint a Vízművek,

kérdés azonban, hogy amikor a 100 kútból, amely a főváros hatalmas területén oszlana meg, a vizet a locsolás színhelyére szállítják, nem *kerül-e nagy költségbe ez a szállítás.* Másrészről megfontolást érdemel, hogy

a terrasz-kutak vize nem ártalmas-e a parkok növényzetének öntözésére?

A talajvíz ugyanis, mint a Népligetben már működő kút példája mutatja: *erősen meszes tartalmú.* Már pedig a meszes üledék elzárja a növényzet pórusait és ezzel kártékony a hatása.

— Mint jelentős körülmény jön azonban számításba az, hogy olyan *előre nem látott* esetekben, *amikor a vízműveket valamely kalamitás érné, ezek*

a kutak az esetleg szünetelő vízszolgáltatást pótolnák.

— Beszéltünk ebben az ügyben *a Hofbauer és Piazza* céggel is, amelytől azt az információt kaptuk, hogy a kutakat 12—20 méter mélységre kell fúrni és

egy-egy kútnak a költsége 12.000 pengőt emésztene fel.

A kutak vizét könnyen kezelhető villamos nyomókészülék hozná felszínre és juttatná az öntözőkocsikba. A cég bizakodik abban, hogy ajánlatát kedvezően dönti el a főváros.

Letöri a főváros a porolajozó vállalatok évenkint visszatérő diktatúráját

Az 580.000 négyzetméter területű makadán-útnak olajozással való portalanítására beérkezett ajánlatok, mint a *Fővárosi Hirlap* közölte, nagyon kedvezőtlen fogadtatásra találtak a közegészségügyi és köztisztasági ügyosztálynál és a Köztisztasági Hivatalnál. Már az első percben eldöntötték, hogy a mult évihez képest lényegesen felemelt árakat, amelyek ezenfelül elárulják a kartellszerű összebeszélést is, nem fogadhatja el a főváros. De kimondták azt is, hogy nem kívánnak sokat vesződni a mohó olajozó vállalatokkal, hanem *inkább rátérnek a vízzel való öntözés rendszerére.*

A versenytárgyalásra beérkezett ajánlatok ügyében, mint a *Fővárosi Hirlap*

illetékes helyen

értesült, most három eljárás van folyamatban. A főváros felkérésére megvizsgálja az ajánlatokat *az árelemző bizottság,* a vámkérdések elbírálásával *a kereskedelemügyi minisztérium* foglalkozik, végül a *közegészségügyi és köztisztasági ügyosztály vizsgálatot folytat a portalanítási probléma elvi eldöntésére.* Miután az olajgyárak ajánlati árai most már ismeretesek, arra nézve folynak a vizsgálatok és számítások: miképpen lehetne a kijelölt területet legcélravezetőbb módon és legolcsóbban portalanítani. A magas olajozási árak mellett

előreláthatólag a locsolás lesz az a megoldási mód, amellyel a makadám-utakat portalanítani fogják.

Miközben ezek a vizsgálatok folynak, mint lapunk más helyén megemlítjük, *az út- és csatornaügyi osztály 200.000 négyzetméter területű makadámútnak kátránnyal való portalanítására hirdet versenytárgyalást.* Ugy látszik ebből, hogy *az olajozás egyeduralmának erősen bealkonyodott.*

Végre kiadták a kerületi aszfaltozási munkákat. A kerületi aszfaltjavítási és kisebb aszfaltozási munkákra hirdetett versenytárgyalást, mint megírtuk, a polgármester másodszor is megsemmisítette, mert drágának találta az árajánlatokat. Csupán **a** *Neuchatel Asphalt Co.*-nak a VI. és VII. kerületre vonatkozó árajánlata talált elfogadásra a második versenytárgyalás alkalmával, úgy, miként az első versenytárgyaláson is egyedül ez a vállalat kapta meg az V. kerületi munkát. A többi kerületre nézve a polgármester szabadkézből való tárgyalásra utasította az út- és csatornaügyi ügyosztályt. Ezen az alapon most a munkákra a következő vállalatok kaptak megbízást: I. és II. kerület *Neophalt kft.* 2—2% engedménnyel, III. kerület *Biehn János rt.* engedmény nélkül, IV. kerület *Magyar Asphalt Rt.* 3% felárral, VIII. kerület *Korek E.* 4% felárral, egyesített IX., X. és XIV. kerület *Hirsch Mihály rt.* 2% felárral, XI. kerület *Építőipar rt.* 1% felárral. A *Neuchatel Asphalt Co.* az V. és VI. kerületi munkát ¼%, a VII. kerületit ⅛% engedménnyel kapta meg.

Uj versenytárgyalási kiirások

A polgármester versenytárgyalást hirdet:

20.000 négyzetméter makadámút kátránnyal való portalanitására. Pályázni lehet május 5-én d. e. 10 óráig az út- és csatornaépitési ügyosztályon.

A Horthy Miklós-kórház terraszaira szükséges napellenző ponyvák szállitására. Pályázni lehet május 15-én d. e. 10 óráig a magasépitési ügyosztályon.

A sertésvágóhidon szükséges aknakút épitésére. Pályázni lehet május 15-én d. e. 10 óráig a magasépitési ügyosztályon.

A Mészáros-utcai leánygimnáziumi villanyszerelési munkálataira. Pályázni lehet május 8-án d. e. 10 óráig a magasépitési ügyosztályon.

A Szt. László-kórház burkoló munkálataira. Pályázni lehet május 8-án d. e. 10 óráig a magasépitési ügyosztályon.

Versenytárgyalási megbizások

A mult héten tartott nyilvános és szükkörű versenytárgyalások alapján a különböző közmunkákat és közszállításokat a következő cégek kapták:

VI., terézvárosi r. k. plébániatemplom **bádogos m.** Petik János, VI., Ó-u. 14., 2492 P. — VIII., Teleki-téri piac részére **faragott kőanyag szállitása,** dr. Frank István, II., Trombitás-u. 26. 7024.50 P. — IX., Sertésvágóhidi új hűtőház részére **lámpatestek szállitása.** Alexy György, V., Falk Miksa-u. 26/28. 1180 P. — V., Bodor-u. ingyenes Duna-uszoda felállításának **ácsmunkái.** Erdei Lajos, IX., Telepi-u. 22/a. 2979.50 P.

Villamosvezetékek szállitására megbizást kaptak Back Testvérek. 2500 pengőért.

Az állatkert részére szükséges takarmánynemüek szállitására megbizást kapott: Schreier Béla rt. 8943 pengőért.

Izzólámpák szállitására megbizást kapott: Engel Károly 5720 pengőért.

Irónok szállitására megbizást kapott: Schuler József rt. 4920 pengőért.

Kőolaj szállitására megbizást kapott: Magyar Petroleumipar 3100 pengőért.

A Muskotály-utcai csatornaépitési munkálatokat Szendrő Zsigmond kapta 2760 pengőért.

A Boráros-téri csatornaépitési munkát Béky Barna kapta 5297 pengőért.

Az Uj Szt. János kórház melegvizfütőberendezési munkálatait Ecser és Vaska kapták 60.202 pengőért.

A Hegyalja-út rendezési munkálatait Borlay Károly kapta 92.077 pengőért.

Az angyalföldi szivattyútelep alapépitményi munkálatait Szentgáli Antal kapta 713.996 pengőért.

A sertésvágóhidon szükséges izzólámpák szállitására megbizást kapott: Alexy György 1180 pengőért.

A Gázmüveknél szükséges gázcsőfektetési munkát Reinisch Tivadar, Schaffer György, Szegedy Béla Jenő kapták.

Ugyanott járdaburkoló munkát kapott: Plazzeriáno Tamás.

A Telekl-téri plac részére szükséges köszállitást Frank István kapta 7024 pengőért.

Az Uj Szt. János-kórház kőfaragó munkálatait Kiss József kapta 4878 pengőért.

A Szt. László-kórház szigetelő munkálatalt Gruber János kapta 4215 pengőért.

A Szt. László-uti iskola linoleumburkolási munkálatalt Császár Imre kapta 4730 pengőért.

A Bakáts-téri kórház viz-, ház- és csatornázási többletmunkálatalt Móczár Gábor kapta.

A Nagyvásártelepi csarnok hűtőcső szigetelési munkálatalt Helvey Tivadar kapta 1827 pengőért.

A terézvárosi-templom bádogos munkálatalt Petik János kapta 2492 pengőért.

A Duna-uszoda ácsmunkálatalt Erdei Lajos kapta 2979 pengőért.

PETIK JÁNOS
épületbádogos munkák vállalata
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 14. SZ.
Telefonszám: 18-8-81 és 92-0-75.

CZUCZOR LÁSZLÓ
ÉPÍTŐMESTER
BUDAPEST II., Török-utca 4
telefonszám 574-23

MAY IMRE építőmester
BUDAPEST, V., LIPÓT-KÖRÚT 29. SZ.
TELEFON: 22-1-55.

GROSZ FRIGYES
OKL. MÉRNÖK ÉPITÉSI ÉS KÖVEZÉSI VÁLL.
Budapest, IX., Bakáts-u. 1. Telefon: 86-0-64.

Avenarius Művek
Különleges szigetelő anyagok, saválló és nedvességálló festékek gyára
Raktár és iroda: Budapest, VII., Almásy-tér 10.
Telefon: 431—38.

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyag ipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám. Telefon: 23-0-71, 10-3-59, 14-1-33
Cementgyár: Lábatlanban évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban „ „ „ 5.000 „
Dorogon „ „ „ 2.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8,000.000 drb.

GAZDASÁGI ÉRTESÍTŐ

Kisipari Kiviteli Intézet létesítését javasolja a polgármester

Nagyarányú akció indul az állam, a főváros és a kamara részéről a kiváló magyar kézművesipar felvirágoztatására

Aki Budapest történetét valamennyire ismeri, teljes mértékben tisztában van azzal, hogy *a mai hatalmas metropolis fejlődésének voltaképpeni alapjait a kisipar vetette meg.* Az elmúlt évtizedek során az adózó polgárság zöme a kisiparostársadalom sorából került ki és az iparosságnak volt köszönhető az, hogy a *hajdani mezőváros talaján felvirágzott a mai nagy Budapest.* A kisipar felvirágzása az utóbbi tízesztendőben derékban tört ketté, aminek egyrészt az volt az oka, hogy az ipari technika megnyitotta a tömegtermelést, másrészt a háború után bekövetkezett depresszió folytán a kisebb vagyoni felkészültséggel rendelkező iparostársadalom egyre kevésbé tudott megbirkózni a mind élesebb versennyel. A közterhek emelkedése nagymértékben hozzájárult, hogy *a hajdan gazdag iparosdinasztiák az anyagi tönk szélére jutottak* és azokban a családokban, ahol négy-öt generáció vette át egymástól az ősi üzletet, a sarjadékok már nem láttak megélhetési lehetőséget apáik örökében, ezért más pályára mentek, aminek egyenes következménye az lett, hogy *Budapest hajdan virágzó kisipara jelentőségében lényegesen csökkent.*

Kisipar és idegenforgalom

Ezt a hanyatlást növekvő aggodalommal figyelte az állam és a székesfőváros, mint olyan közület, amely életében

budget-szempontok figyelembevételével is jelentős szerep jutott az iparnak.

A gazdasági válság idején is történtek ugyan már lépések arra, hogy a kisipar lélegzethez jusson, a közszállítási szabályrendelet igyekezett megfelelő módon gondoskodni a kézműiparosság előnyben részesítéséről, be kell azonban vallani, hogy ez a törekvés inkább csak jószándék maradt, mert sem az államhatalomnak, sem a székesfővárosnak *nem volt arra módja, hogy a kisiparosság helyzetének feljavítására nagyobbmérvű hitelakciót indíthasson.* Valamikor a kisipar fogyasztóközönségét szinte teljes mértékben *a belföldi piacon* találta meg. Ebben az időben azonban szó sem volt még idegenforgalomról, vagyis *arról, hogy a külföld érdeklődése is a magyar kisiparosság próduktumai felé forduljon.* Ez a helyzet *a közelmultban örvendetesen megváltozott,* Magyarország és különösen a székesfőváros a nemzetközi idegenforgalom valóságos gócpontja lett és a hazánkba ellátogató külföldiek nagy érdeklődéssel szemlélték a kiváló produktumokat előállító egyes ipari ágazatok mintaszerű készítményeit. A kormány az utóbbi esztendőkben súlyt vetett arra, hogy

a mezőgazdasági termények exportjának megszervezésén kívül kiemelkedőbb ipari termékeink kivitelét is megszervezze,

s ez a törekvése *sok tekintetben jelentős eredményekkel is járt.* Eleddig azonban az volt a helyzet, hogy a kivitelre kerülő ipari termékek *túlnyomó részét a gyáripar állította elő,* a kisiparnak csak csekély rész jutott, annak ellenére, hogy a magyar ipari termelésben egyébként igen fontos szerepet tölt be a kisipar, *különösen azokban az iparágakban, amelyeknél az egyéni ízlés és tudás, valamint a kézművesügyesség érvényesülésének lehetősége fennáll.* Főként

asztalos-, cipész- és ötvösipar azok az ágazatok, amelyeknek termékei nemcsak versenyképesek az Európa más államaiban előállított produktumokkal, hanem azokat minőségileg messze tulhaladják.

Ez a körülmény arra késztette a *Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarát,* mint a kisipar hivatott érdekképviseleti szervét, hogy felvesse a gondolatot:

miként lehetne a kisipar nemzetközi exportpiacait az eddiginél jelentékenyebb keretek között megszervezni.

A kamara elnöksége hosszas megfontolás után arra az elhatározásra jutott, hogy a kisipari kivitel fokozására és előmozdítására *külön szerv létesítését javasolja,* amelynek neve *Kisipari Kiviteli Intézet* lesz.

Szendy Károly polgármester páratlan megértéssel karolta fel ezt a tervet

és ennek következményeként a május 6-án összeülő törvényhatósági bizottsági közgyűlés elé *javaslatot terjeszt,* amelyben azt kéri, hogy

a főváros közönsége vegye tudomásul a Kisipari Kiviteli Intézet felállítását, egyben pedig céljainak előmozdítása érdekében egyelőre öt esztendőn keresztül évenként tizenötezer pengővel támogassa az új intézményt.

Az intézet feladatai

A *Kisipari Kiviteli Intézet* működési köre a tervezet szerint *három ágazatra* oszlik, éspedig *belföldi, külföldi,* továbbá *a külföldi és belföldi* intézményekkel való együttműködési feladatokra. A belföldi feladatkör magában foglalja a felvilágosítást és tanácsadást, a kivitellel kapcsolatos adminisztráció ellátását, a devizanehézségek elhárítását, az exportra alkalmas áruk jegyzékének összeállítását, *az exportképes kisiparosok nyilvántartását,* a kiviteli hitelkérdések megoldását, *a kisipari exportcikkek részére való kontingensek biztosítását,* a különböző prémiumok, fuvarkedvezmények, adó- és vámvisszatérítések kieszközlését.

Az intézet külföldi feladatkörébe tartozik *a piackutatás,* a külföldi városokan való résztvétel, tanulmányutak és a propaganda, a külföldi és belföldi intézmények közül pedig szoros összeköttetést kell fenntartania a kereskedelmi és iparkamarákkal, a vámpolitikai központtal, a kisipari hitelnyujtó szervekkel, a szakmai kereskedelemmel, a kisipari szövetkezetekkel, a szakminisztériumokkal, az idegenforgalmi érdekeltségekkel, az ipartestületekkel és szakmai érdekképviseletekkel.

A *Kisipari Kiviteli Intézet* tagadhatatlanul nagy szükség van már csak azért is, mivel *a kisiparosság tagjaitól nem lehet megkívánni, hogy mindenkinek teljes jártassága legyen* a különböző külkereskedelempolitikai kérdések terén.

A hitelnyujtás megoldása

Az exportképes áruk nyilvántartásán kívül nagyon nehéz feladata lesz az intézetnek az, amely *a kivitelre képes kisiparosok kiválogatására irányul.* Manapság a magyar kisiparosok az exporttal kapcsolatban *még meglehetős közönyt tanusítanak* és ha ez a közöny nem is indolenciából fakad, hanem azért, mert az iparostársadalomra nehezendő gondok fásulttá és közönyössé teszik, ez végeredményben mindegy. Az intézetnek itt

az a feladata, hogy megtörje az iparosság közönyét és rámutasson arra, hogy a megfogyatkozott belföldi elhelyezési lehetőségek pótlása gyanánt a külföldön jelentékeny kereseti lehetőségek biztosíthatók.

Nemzeti szempontból óriási jelentősége van annak, hogy a külföldi vevőket olyan kisiparosokkal hozzák összeköttetésbe, akiknek munkájával a külföld meg lesz elégedve, tehát *mindennemű kellemetlen tapasztalat, vagy következmény elkerülhető.* Önként értetődik, hogy

a kivitelbe csak akkor tud hatékonyan bekapcsolódni a kisipar, ha a hitel kérdését egyidejűleg megoldják.

Ezen a téren egészen rosszak az állapotok, mert *a kézműiparosság alig rendelkezik anyagi erővel* s a termelés belföldi viszonylatban is nehézségekbe ütközik amiatt, mert a nyersanyagbeszerzésre nincsen pénze. A *Kisipari Kiviteli Intézet* a hitelkérdést úgy véli megoldhatónak, hogy

az exportáló kisiparosnak részben nyersanyagbeszerzés céljaira adjanak hitelt, részben pedig az exportált készárura adjanak előleget,

hogy ilymódon hamarabb kerüljön vissza hozzá az exportált cikkekbe fektetett tőkéje és *ne kelljen bevárnia, amíg a külföldről való átutalás megtörténik, ami gyakran hónapokig is eltarthat.*

Állami támogatás

A kisiparosok és kiskereskedők hitelellátása terén a székesfőváros tulajdonában lévő *Kisipari Hitelintézet Rt.* nagy érdemeket szerzett, amelyeket a *Kisipari Kiviteli Intézet* is teljes mértékben elismer és

arra törekszik, hogy a kiviteli és a termelési hitel kérdését ennek az intézetnek bevonásával oldja meg

annál inkább, mert az exportnál számbajöhető kisiparosság *javarésze vagy magában a székesfővárosban, vagy annak környékén lakik:*

a Kisipari Hitelintézet hitelnyujtási kereteit ennélfogva tekintélyes mértékben bővíteni kell.

A kisiparnak az exportba való bekapcsolására *máris történtek konkrét lépések.* Az iparügyi minisztérium épp a legutóbbi hetekben határozta el, hogy az idei *Nemzetközi Vásáron* kisipari remekműcsarnokot állit fel, amelyben bemutatja az egész magyar kisipar, háziipar és iparművészet *kimagasló alkotásait.* Ezt a lépést újabbak fogják követni és a minisztérium a kamara vezetőségével, továbbá a polgármesterrel való teljes egyetértésben olyan értelmű határozatot hozott, hogy

a magyar kisiparosság produktumait a jövőben megrendezésre kerülő valamennyi ipari vásáron bemutatja.

Az eddigi tervek szerint a *Kisipari Kiviteli Intézet* fenntartásához egyenlő arányban járul hozzá az iparügyi minisztérium, a székesfőváros és a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara. Az új intézet elnöke a kereskedelmi kamara mindenkori elnöke lesz, *a végrehajtóbizottságban pedig kilenc tag foglal helyet,* akik közül hármat-hármat az iparügyi miniszter, a polgármester és kamara delegál. A végrehajtóbizottságon kívül fontos szerve lesz az új intézménynek *a szakértői nagybizottság,* amelyben a fentebb említett hatóságok képviselőin kívül helyet foglalnak mindazoknak a szerveknek megbizottai, amelyek *a külkereskedelem irányításában bármilyen vonatkozásban is közreműködnek.* Az intézet irodáját a *Kereskedelmi Kamara* székházában fogják elhelyezni és annak megszervezéséről, továbbá a szükséges tisztviselők alkalmazásáról az intézet végrehajtóbizottsága gondoskodik.

Tiltakozó nagygyűlés

az áruházak, gyári detailüzletek és a tömegfiókok gyilkos versenye ellen

Május 10-én, a Nemzetközi Vásár idején tartják meg Budapesten a kereskedelmi és ipari érdekeltségek *országos tiltakozó nagygyűlésüket* az áruházak túlhajtott versenye és a gyári detailüzletek elburjánzása ellen. A *Fűszerkereskedők Országos Egyesülete* szervezi meg a nagygyűlést, amelyben az összes kereskedői érdekképviseletek, számos kereskedői és ipari szakma képviselői vesznek részt az ország minden részéből, hogy ezzel a nagyarányú demonstrációval figyelmeztessék egyrészt a kormányt, másrészt a Vásár alkalmából a fővárosba özönlő közönséget a kereskedelem és a kézműipar életérdekére.

A mostre-gyűlés *állást készül foglalni a kiadásra kerülő áruházi rendelet ügyében,* de a programba belekapcsolják a *tömegfióküzletek versenye elleni tiltakozást is.*

— *Ezek a tömegfiókok* — mondták nekünk a nagygyűlés szervezői — *hallatlan mértékben elszaporodtak* és tovább meg nem engedhető módon veszélyeztetik a kiskereskedelmet. Szinte kizárólag részvénytársasági alapon állanak és mint ilyenek alaposan kihasználják előnyös helyzetüket az adózás terén, amennyiben *nem a fiókok forgalma, hanem a részvénytársasági vállalat kimutatott jövedelme után fizetik az adót.* Ezek a formaszerinti részvénytársaságok hatalmas vezérigazgatói és igazgatói fizetéseket, alkalmazotti javadalmazásokat könyvelnek el, gyakran tudajdonképpen ebben találják meg üzleti hasznukat, míg a kimutatott jövedelem nem egyszer aránytalanul csekély. Ezzel szemben a kiskereskedő a forgalom után fizet adót, és akkor is fizet, ha nem keres, mert elég az adózáshoz annyi, hogy él. Külön fel kell hívni a figyelmet arra, hogy *egyes tömegfiókvállalatok külföldi tőkeérdekeltség tulajdonában vannak.* Vajjon valutáris szempontból miképpen bírálandók el ezek?

— Amikor a kiskereskedelem és a kézműipar a magyar életérdekéért küzd, *egyúttal az államkincstár érdekeit is védi.* Mert ha ezek a tömegfiókvállalatok, csak úgy, mint a gyári detailüzletek és áruházak, nem használhatják ki versenyük céljaira az adózás terén kedvezőbb helyzetüket, a kincstár számára szolgáltatnak be több jövedelmet. Reméljük, hogy ez a nyomós körülmény megszívlelésre talál az illetékes, felsőbb hatóságoknál.

— Annyi azonban bizonyos, — folytatja informátorunk — hogy a mai helyzetet és az egyre nagyobb irammal növekvő versenyt tovább tűrni nem kívánjuk. Nézzünk csak körül, mi történt az utóbbi években csupán Budapesten. Hány *szövetkezeti fiók* van, hány *sajt- és vajvállalati* fiók, amely tejtermékeken kívül minden mást is árul, 53-ra szaporodott a *Meinl-fiókok* száma és nyomában tör elő a *Fiumei kávébehozatali vállalat,* amelynek rövid idő alatt 14 fiókja van már. És ezek az utóbbi fiókok valamennyien *italmérőengedéllyel* dolgoznak, holott, ha kiskereskedő fiókot nyit, be kell érni egy italmérési engedéllyel és csak a legritkább esetben jut még egyhez. Szaporítják a számot a *csokoládé- és cukorkavállalatok* fióküzletei, amelyek kenyéren és sütéményen kívül minden mást is árusítanak. Az ötszáz tejcsarnok ellen nem lehetne kifogás, ha a fióküzletek vezetői nem versenyeznének *szatócsengedéllyel.*

— Az utóbbi években mintegy *kétezerre szaporodott Budapesten a tömegfiókok és gyári detailüzletek száma* és amikor egyik oldalról ezek versenyével kell a kiskereskedelemnek küzködnie, a másik oldalon elnyeléssel fenyegetik az élelmiszerrel, itallal kereskedő vendéglátásra berendezett áruházak. Igazán érthető az az elkeseredés, amely a május 10-ki gyűlésen előreláthatólag viharosan fog jelentkezni.

Másfélévi bonyodalmas pereskedés után fizette ki az Adriai biztosító a betöréses kár összegét

Több peres esetet ismertetett már a *Fővárosi Hirlap* annak illusztrálására, hogy *az Adriai biztosító társulat ügyfeleinek milyen hosszú és kemény küzdelmet kellett folytatniok azért, hogy a biztosítási összeghez hozzájuthassanak.* Azok a bírói ítéletek, amelyekről tudósítást adtunk, jobbára életbiztosítási ügyekre vonatkoztak és arról szóltak, hogy a bíróság hosszú pereskedés és széles keretekben folyó bizonyítási eljárás után végrehajtás terhe mellett a biztosítási összeg megfizetésére kötelezte az Adriai biztosítót. A budapesti kir. törvényszék ezen a héten az Adriai biztosító ellen olyan marasztaló ítéletet hirdetett ki, amely nem életbiztosítási ügyletből származott, hanem betöréses lopás révén keletkező kárbiztosításról szólt, de ezúttal is azt bizonyította, hogy a biztosított félnek milyen kálváriát kell megjárnia, amíg a biztosítási összeghez hozzájut. Ennek a pernek a tényállása a bírói megállapítás szerint a következő:

A *Belvárosi Szűcsáruház* tulajdonosa, *Bunsel* Márkné, 1934 nyarán tíz évi időtartamra az Adriai biztosítónál betöréses lopásból eredő kár ellen 30 ezer pengő erejéig biztosította üzleti telepét, annak áruraktárát, a kirakatokban és a műhelyhelyiségben levő mindennemű szőrme- és szűcsárukat. Tavaly február közepén a *biztosított üzletbe betörtek és a tolvajok onnan különféle árukat loptak el.* A szűcsáruház tulajdonosa összeállította a kárszámlát és ennek alapján *24.600 pengő kárösszeget követelt az Adriai biztosítótól.*

De az Adriai hallani sem akart a kárösszeg kiegyenlítéséről, úgy, hogy Bunsel Márkné kénytelen volt kárkövetelését peres úton szorgalmazni.

A budapesti kir. törvényszék előtt beperelte az Adria biztosító társulatot. Mikor a bíróság tárgyalást tűzött ki ebben az ügyben, *az Adriai egész sereg kifogást támasztott* és ezek alapján a felperes keresetének elutasítását szorgalmazta. Mindenekelőtt *tagadásba vette a kárszámla helyességét és kifogásolta a felperes által érvényesített kárösszeget.* A tagadás révén a felperes kénytelen volt komplikált bizonyítási indítványt előterjeszteni, hogy bizonyítékokat szolgáltasson a kárösszeg helyességéről.

Egész sereg tanu vonult fel, akik arról tettek vallomást, hogy a felperes üzlete közvetlenül a betörést megelőző időben *nagyon szépen fel volt szerelve áruval, az üzleti szekrények tele voltak bundákkal és egyéb drága szőrmeáruval.* A tanuk másik csoportja viszont arról tett eskü alatt vallomást, hogy a *betörés után nyomban pontos leltárt vettek fel* és ennek alapján állapították meg, hogy a tolvajok mit vittek el az üzletből. A bíróság a biztosító tagadásával szemben *szakértői bizonyítást is rendelt el.* A szakértők üzetesen átvizsgálták a felperes üzleti könyveit, levelezéseit, megrendeléseit, pénztárblokkjait és egyéb írásbeli dokumentumait, hogy ezekből pontos képet tárjanak a bíróság elé arról, hogy milyen kár érte a felperest a betörés révén. A komplikált bizonyítási eljárás végső eredménye az volt, hogy

a törvényszék megállapította, hogy a betöréses lopás révén a felperes kára 19,100 pengőre rug.

Amikor ideig ért a per bizonyítási anyaga, az Adriai biztosító társulat

újabb kifogásokat

terjesztett a törvényszék elé. *Azt állította, hogy a felperes követelése időelőtti, mert nem csatolta be a rendőrség által folyamatba tett bűnügyi eljárásból kifolyólag szokásos „ártatlansági" bizonyítványt.* Kérte, hogy a törvényszék függessze fel a peres eljárást mindaddig, amíg ez az ártatlansági bizonyítvány a periratokhoz nem kerül.

A törvényszék az Adriainak ezt az indítványát elutasította,

mert nem volt vitás a betörés ténye és ilyen körülmények között a polgári perben *ártatlansági bizonyítványra szükség nem volt.* Ugyancsak *mellőzte* a törvényszék az Adriai biztosítónak azt az indítványát, hogy a polgár bíróság szerezze be a betöréses lopás révén a tolvajok ellen megindított bűnper iratait. Kimondotta a törvényszék, hogy a *bűnügy irataink beszerzése felesleges, mert ezzel a polgári per ítéleti elbírálása módfelett elhúzódna.*

Az Adriai különböző perjogi kifogásokkal kísérletezett még, de ezeket ugyancsak sorra elutasította a bíróság

és a bizonyítási eljárást befejezettnek nyilvánítva, kihirdette az *ítéletet.*

Eszerint a törvényszék arra kötelezte az Adriai Biztosító társulat alperest, hogy 15 nap alatt végrehajtás terhe mellett *fizessen a felperesnek 19.100 pengő tőkét, 5 százalékos kamatot,* továbbá 1000 pengő szakértői költség beszámításával *2900 pengő perköltséget.*

Az *Adriai biztosítónak* ezek a folyton megismétlődő peres ügyei az egész magyar biztosítási piacra kellemetlen kihatással vannak, különösen most, amikor a *Phönix-ügy amúgyis kedvezőtlenül hangolja a közönséget.*

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

A MÁK KÖZGYŰLÉSE
ELNÖK: VIDA JENŐ

A Magyar Általános Kőszénbánya R. T. folyó hó 25-én tartotta negyvenegyedik rendes évi közgyülését, amelyen hatvanöt részvényes jelent meg százhatezerhatszázhuszonnyolc részvény képviseletében. A közgyűlés elnöke, *Vida* Jenő felsőházi tag meleg szavakban adott kifejezést annak a gyásznak, amelybe az igazgatóság elnökének, *Berzeviczy* Albert dr. őnagyméltóságának elhunyta a vállalatot borította. Bejelentette az elnök-igazgató a közgyűlésnek az igazgatóság abbeli határozatát, hogy *Berzeviczy* Albert nevére a Magyar Tudományos Akadémián *százezer pengő összegű alapítványt létesít.*

Ugyancsak elparentálta elnök-vezérigazgató *Korányi* Frigyes báró dr. igazgatósági tagot és *Tolnay* Kornél felügyelő-bizottsági tagot, akiknek emlékét a közgyűlés szintén jegyzőkönyvileg örökíti meg.

Az igazgatóságnak a közgyűlés elé terjesztett évi jelentése szerint a vállalat széntermelése 1935-ben, a vezetése alatt álló Borsodi Szénbányák Részvénytársasága széntermelésével együtt 18,497.663 métermázsa volt, az előző évben termelt 16,983.963 métermázsával szemben. A vállalat nagyobb szénmennyiségre szerzett megrendelést Olaszországból, azonban az üzlet a kompenzáció körüli nehézségek miatt csak kis részben volt lebonyolítható.

A jelentés rámutat arra, hogy a szénadó annakidején a mezőgazdaság megsegítését célzó boletta anyagi fedezete céljából, ideiglenesen és átmeneti intézkedésként lépett életbe, tehát a boletta megszűnése folytán ezen adónem lefaragása időszerű volna.

A központi fűtéseknél a hazai szenek térhódítása tovább folytatódott, a brikettgyár termelése emelkedett.

A felsőgallai és beremendi portland cementgyárak termelése némi emelkedést ért el, a bauxitcementgyár forgalma pedig az előző évi szinten maradt.

A felsőgallai szénlepárló telep egész éven át teljes üzemben dolgozott, a felsőgallai és hejőcsabai mészüzemek forgalma emelkedett. A karbidgyár forgalma az előző évhez képest csökkent.

A tatabányai bányászatról beszámolva, megemlékezik a jelentés a július 14-i bányatűzről és arról, hogy a kár nagy része biztosítás útján megtérült.

A társulat érdekeltségébe tartozó elektromos energiaszolgáltató vállalatok üzletköre tovább bővült és az értékesítésben fokozatos növekedés mutatkozott.

Érdekeltségi vállalatainak körét a Magyar Általános Kőszénbánya Részvénytársulat a Magyar Radiátorgyár R. T. részvényei többségének megszerzésével bővítette.

A társulat szociális célokra 1935-ben 2,778.824.20 pengőt fordított és munkásjóléti, valamint kulturális intézményeit jelentős áldozatokkal fenntartotta. A vállalati nyugdíjpénztár járuléktartalékának gyümölcsöztetése végett Budapesten három bérázat vásárolt és további bérházakat épít.

A közgyűlés megállapította az igazgatóság által előterjesztett zárószámadásokat és jóváhagyta a nyereség felosztására vonatkozó javaslatot, amely szerint az értékcsökkenési tartalékra fordított 3,200.000 P, az ipari üzemek értékcsökkenési tartalékára fordított 1,400.000 P és az igazgatóság, valamint a tisztviselők jutalékára fordított 220.445 P levonása után a múlt évi nyereségáthozattal együtt elért 4,312.710 P tiszta nyereségből az általános tartalékra 450.000 P, az alkalmazottak nyugdíjalapjára 400.000 P, munkásüdülési célokra 100.000 P, Vida Jenő Jubileumi Alapra 50.000 P, kulturális célokra 50.000 P, *osztalékul pedig részvényenként tizenhárom pengő fordíttassék* és a fennmaradó 116.710 P 09 fillér új számlára vitessék át. Az 1935. évi osztalékszelvények május 1-től kezdődően kerülnek beváltásra.

A közgyűlés *Monod* René genfi bankárt és *Scitovszky* Tibor dr.-t (új) az igazgatóság tagjaivá, *Davidsohn* Horace-t, *Kürthy* Istvánt, *Krausz* Frigyest (új) és *Szalay* Gábor bárót (új) pedig a felügyelőbizottság tagaivá választotta.

A közgyűlést követő igazgatósági ülés *elnökké Vida* Jenő felsőházi tag vezérigazgatót, alelnökökké pedig *Monod* Renét és *Scitovszky* Tibor dr.-t választotta meg.

Milos György legmagasabb kitüntetése. A kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére *Milos* György m. kir. kormányfőtanácsosnak, a *Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület* vezérigazgató helyettesének, közgazdasági és pénzügyi téren szerzett érdemei elismeréséül *a magyar érdemrend középkeresztjét a csillaggal adományozta.* Ez a legmagasabb kitüntetés nem csupán pénzügyi körökben, hanem a társadalom legszélsőbb rétegeiben is *őszinte örömet okozott. Milos* György, a magyar hitelszervezet kiépítése körül *elévülhetetlen érdemeket szerzett,* ezen túlmenően pedig konciliáns úri gondolkodása, mindig a közérdeket szemelőtt tartó munkássága *intézete falain kivül is a legteljesebb elismerést érdemelte ki.*

A Nemzetközi Vásár előkészületei a Városházán. A *Nemzetközi Vásár* vezetősége hétfőn *Szendy* Károly polgármester elnöklésével értekezletet tartott a városháza tanácstermében. Ezen beszámoltak a május 8-i megnyitás előkészületeiről és kereteiről. Az értekezleten megállapították, hogy *a Vásár iránt a külföld legkülönbözőbb államaiban olyan nagyarányú érdeklődés mutatkozik, amilyenre eddig még nem volt példa.*

A tőzsde közgyülése. A tőzsdetanács minap tartott ülésén sajnálkozással vette tudomásul *Végh* Károlynak, a tőzsde volt elnökének *tőzsdetanácsosi tisztségéről való lemondását,* egyben pedig nagy elismeréssel méltatta *Végh* Károly *közel négy évtizedes munkásságát.* Elhatározta a tanács, hogy a *tőzsde május 5-én tartja rendes évi közgyülését.* A tárgysorozaton szerepel a tőzsdetanács *hetven tagjának megválasztása.* Ezek közül *hatvanat* a tőzsdetagok soraiból, tizet pedig az *OMGE* és *OMKE* tagjainak soraiból jelöltek.

Liptay vezérigazgató érdemeinek méltatása a Községi Takarékpénztár közgyülésén. A *Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár Részvénytársaság* folyó hó 21-én tartotta meg *Buzáth* János dr. nyugalmazott alpolgármester elnöklete alatt 1935. üzletévi rendes közgyülését, amely egyhangúlag elfogadta az igazgatóság összes javaslatait. A közgyűlés ezután a választásokat ejtette meg és az igazgatóságba *Buzáth* János dr.-t, *Mónus* Illést, *Morvay* Zsigmond dr.-t, *Picker* Frigyest, *Szakál* Gézát, *Szentgáli* Antalt, *Szentgyörgyi* Elemér dr.-t és *Várkonyi* Kálmán dr.-t, a felügyelőbizottságba pedig *Ascher* Istvánt, dabasi *Halász* Lajos dr.-t, *Pető* Ernő dr.-t, *Sebő* Bélát és *De Sgardelli* Caesart választotta meg. A napirend során *Lamotte* Károly dr. alpolgármester, mint a részvénytőbbségnek Budapest székesfőváros törvényhatósági bizottságának közgyűlése részéről kiküldött megbízottja, meleg elismerő szavakkal emlékezett meg *Liptay* Lajos dr. vezérigazgató érdemeiről, biztositván őt a Székesfőváros mindenre kiterjedő támogatásáról. Végül a a közgyűlés az igazgatóságnak és a felügyelőbizottságnak, valamint a takarékpénztár ügyvezetőségének és tisztviselői karának legteljesebb elismerését és köszönetét fejezte ki. A közgyűlést követő igazgatósági ülésen az igazgatóság egyhangú határozattal *Buzáth* János dr. ny. alpolgármestert elnökké, *Morvay* Zsigmond dr. ny. főispánt pedig alelnökké választotta meg.

Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság április hó 25-én tartotta 1935. évi rendes közgyülését, amely az 1935. évi nyereséget *325.123.43 pengőben, az osztalékot pedig 8 pengőben állapította meg.*

Az Österreichische Creditanstalt — Wiener Bankverein igazgatótanácsa április 24-én *Weidenhoffer* Emánuel dr. elnök, nyug. miniszter elnöklete alatt ülést tartott. Egyes folyó ügyek elintézése után előterjesztették az 1935. üzletév mérlege, mely 1,282,859.85 schilling nyereséggel zárul. Az igazgatótanács elhatározta, hogy e mérleget az 1936 május 22-re összehivni szándékolt rendes közgyülésnek jóváhagyás végett bemutatja. A közgyülésnek azon javaslat fog előterjesztetni, hogy a kimutatott nyereségből 1,110.000 schilling az általános tartalékalap javára fordíttassék, míg a fennmaradó 182.859.85 schilling uj számlára vitessék elő.

A „Szikra" Magyar Gyujtógyárak Rt. igazgatósága a társaság ezévi rendes közgyülését folyó évi május 7-re hívta egybe. A mérleg 354.375.41 pengő tiszta nyereséggel zárult, amely összegből az „A" sorozatú részvények után *11 pengő osztalék* kerül kifizetésre. Ugyanaznap tartja rendes közgyülését a *Magyar Általános Gyapjuipari Rt.* is. E társaság tiszta nyeresége 103.203.34 pengő, melyből részvényenként *9 P osztalék* fizettetik.

A Hungária Műtrágya Rt. közgyülése. A *Hungária-, Kénsav- és Vegyiipar Rt.* április 22-én tartotta meg évi rendes közgyülését. A műtrágyagyár *forgalma mintegy 12 százalékkal haladta meg az előző évit.* A vállalat az értékcsökkenési számlának 750.000 pengővel való dotálása után *53.636 pengő tiszta nyereséget ért.* A közgyülés megelégedéssel vette tudomásul az igazgatóság kedvező üzletjelentését és *a vállalat vezetőségének elismerését nyilvánította mult esztendei eredményes működéséért.*

A „Nagybátony-Ujlaki" Egyesült Iparművek Rt. igazgatósága megállapította az 1935. évre vonatkozó számadásokat, amelyek az értékcsökkenési tartalékalapnak *225.000 pengővel való dotálása után 342.778.47 pengő nyerséget eredményeztek* és az 1936. május 2-ára összehivandó közgyülés elé azt a javaslatot terjeszti, hogy osztalékul a multévi 75 fillérrel szemben *részvényenként 1 pengő* (névérték 6.67 százaléka) *fizettessék ki.*

Az Anker Általános Biztosító rt. bécsi főintézete 1934. évi mérlegében 3 millió schilling részvénytőke mellett 189.395 schilling nyereségről számol be. Az Anker magyarországi igazgatóságának mérlege 50.000 pengő üzleti tőke mellett 6306 pengő számadási feleslegről számol be. A budapesti leányintézet mérlegszerű főbb vagyontételei: bankbetétek 334.659, értékpapírok 965.591, ingatlanok 2,376.815, jelzálogkölcsönök 458.183, kötvényekre adott kölcsönök 971.143 pengő.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető:
NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

CUSTODIS ALPHONS
MÉRNÖKI IRODA ÉS ÉPÍTÉSI VÁLLALAT IPARI BERENDEZÉS RÉSZÉRE
ALAPÍTÁSI ÉV 1876
BUDAPEST, V. KER., NADOR-UTCA 19. SZ.
TELEFON: 12—0—07
Gyárkéményépítés, Gőzkazánbefalazás, Ipari komencék építése és tervezése

Huszonötödik évfolyam Budapest, 1936 május 6. 18. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI. ANDRÁSSY-ÚT 60
Telefon: 13-7-15 — Postatakarékpénztár: 40.424

Világbemutató

Ma Budapest minden polgárának emelkedett lélekkel dobogó szívvel kell az elkövetkező napok elé tekinteni. Eddig is minden esztendőben az év egyik legnagyobb gazdasági és határozottan egyik legnagyobb idegenforgalmi eseménye a *Nemzetközi Vásár volt.* Az idén azonban sokszorosan megnövekedik ennek a mi nagyszerűen bevált, hihetetlen módon fejlődött vásárunknak a jelentősége. A legnagyobb cél a magyar termelési ágakat egybeölelő klasszikus gazdasági emelkedés bemutatása, emellett azonban egy méterrel sem marad el a másik nagy cél: idegenforgalmunk emelkedése, amely ezúttal igazán a legszebb reményekkel tölt el bennünket.

Tekintsük meg azonban, hogy tulajdonképpen mi az oka a fokozott érdeklődésnek, amely ezzel a vásárral szemben tapasztalható. Miért lett az idei vásár nagyobb nemzetközi esemény, valóságos világbemutató, mint amilyen eddig volt. A válasz igen könnyű. Elsősorban azért növekedett meg a vásár jelentősége, mert ezen az attrakciónkon kívül is az utóbbi évek alatt csodálatosan fejlődött az idegenforgalmunk, a külföld szeme mind nagyobb érdeklődéssel s bizalommal tekint felénk, a külföldi vendégek mind nagyobb kedvvel, mindig komolyabb és mélyebb rokonérzéssel látogatnak el hozzánk. Hogy csak mást ne említsünk, *vasárnap érkezett meg húsz állam hetven nagytekintélyű ujságirója, köztük világlapok főszerkesztői,* akiknek számos millió és millió emberre van igen komoly befolyásuk. Hetven nagy világorgánum adhat majd hírt Budapest szépségeiről, magas szinvonalon álló kultúrájáról, páratlan gyógyvizeiről és a Nemzetközi Vásárról, amelyet a vásár vezetősége az idén még az eddiginél is nagyobb szeretettel készített elő: *arról a magyar vásárról, amelyhez a magyar teremtő erő és magyar akarat az alkotások, ujdonságok, szépségek és praktikumok óriási tömegét vonultatta föl.* De még ennél is sokkal fontosabb, hogy akkor mutatjuk be erőnket, tudásunkat, munkánkat, amikor a magyar kormányzat mindenfelé gazdasági összeköttetések kiépítésén és fölemelésén fáradozik. Ha van ennél még jelentősebb valami, akkor ez az, hogy történelmi időpontban mutatjuk meg alkotó erőnket. Ez a történelmi időpont pedig azért köszöntött ránk, mert amikor az egész világ forr, amikor örökéletűnek mondott szerződések papirosát a világon átszáguldó vihar elsöpréssel fenyegeti, amikor az új Középeurópa kialakítása nemcsak divatos jelszóvá, de történelmi témává is lett, akkor módunk van az egész világ szeme előtt a csodával határos élniakarásunk jeleit és teljesítményeit bemutatni.

Ebben a történelmi időpontban tiszta a lelkiismeretünk, mert minden megtörtént, aminek meg kellett történnie. Aki még emlékszik rá, hogy harmine esztendővel ezelőtt a Vigadó ruhatárában húzódott meg a Nemzetközi Vásár és aki tudja, hogy ma százharmincezer négyzetméter területen épül a hatalmas vásár-város, amelynek ezernyolcszáz cég a kiállítója, úgy érzi ma, hogy ez a mi budapesti vásárunk Ikarustól az Oceánrepülésig fejlődött. Ilyen körülmények között ez a vásár méltó arra, hogy Budapest székesfőváros polgármestere foglalja el az elnöki széket és ma már világra szóló tekintélyével álljon oda a magyar tehetség és a magyar munka nagy világbemutatójának kapujához. De megteszünk egyébként is mindent. Hosszúhosszú esztendők becsületes akarásával a nyugalom és béke szigetévé lett a magyar főváros, ahova boldogan jön pihenni, gyönyörködni, idegeit megnyugtatni a külföldi vendég. Most már csak Budapest mindenrendű rangú polgárán van a sor. Mert mindenkinek a helyén kell lennie, mindenkinek becsülettel és szeretettel kell fogadnia a vendégeket, hogy hírünk, nevünk erősödjék. A külföldi menjen haza azzal a tudattal, hogy a világ legbékésebb, legbarátságosabb és legolcsóbb városában járt, ahova nyugodt lélekkel küldi el azt a honfitársát is, aki élvezni, vagy gyógyulni akar és azt is, aki a magyar munka gyümölcséből vásárolni kíván.

Budapest nagy küzdelme a népbetegségek ellen

Szendy Károly polgármester nyilatkozik a Fővárosi Hirlapnak

a tuberkulotikus és venereás betegségek leküzdéséről

Budapest székesfőváros legközelebbi és távolabbi multjának legfényesebb történelmi lapjai azok, amelyek a kultúra és közegészségügy szolgálatában hozott áldozatokat örökitik meg. Az emberszeretet és embervédelem fejlődése azonban a háború utáni időkben olyan lelkiismereti kötelességévé vált az egész emberiségnek, hogy Budapest székesfővárosnak a nagyszerű és áldozatos mult után a legnagyobb erőfeszítéssel kell hozzálátnia újra a népegészség védelméhez és a népbetegségek ellen való küzdelemhez.

Kétségtelen, hogy a székesfőváros közönségét nagyon meglephette *Salamon* Géza tanácsnoknak a közegészségügyi szakbizottság egyik ülésén tett bejelentése, hogy a székesfőváros területén levő közkórházakban és klinikákon a rendelkezésre álló ágyak tekintélyes száma szinte állandóan üresen áll. Ennek a meglepő jelenségnek azonban megtaláljuk a magyarázatát akkor, ha arra gondolunk, hogy a magyar közegészségügy, mint minden más kultúrállamé, ma egészen más alapokon szerveződik, mint valaha. Ma igazán csak a legszabadabb pályán működők azok, akik maguk gondoskodnak egészségük ápolásáról és betegségük gyógyításáról. A magyar társadalom óriási közegeit szervezték már meg közegészségügyi szempontból és szinte azt lehet mondani, hogy a magyar társadalom legnagyobb része valahova tartozik, valamelyik betegbiztositó, vagy betegsegélyző intézet gondoskodik róluk. Ezek körül az intézmények körül azonban még mindig sok a panasz, ami egészen természetes is, hiszen nem érhették még el azt a fejlődési fokot, amelyet egy kultúrtársadalom igényei megkövetelnek. Az igyekezet azonban mindenhol meg van bennük és valószínű, hogy ezeknek az intézményeknek igen nagy része örömmel fogadja majd a főváros segitő kezét, amint azt már az OTI megcselekedte, hogy a kórházi férőhelyek megfelelő kihasználása érdekében szorosabb együttműködésre lépjenek a fővárossal.

Az alábbiakban *Szendy* Károly polgármester részletes információt ad a *Fővárosi Hirlap* olvasóközönségének a főváros eme törekvéseiről. Egyben azonban hangoztatja azt is, hogy az egész közkórházi kérdés ezzel még nincs megoldva. Preventiv intézkedésekre van szükség és ezen a téren a főváros mindent meg fog tenni úgy a tuberkulótikus, mint a venereás betegségek megelőzésére, vagy legalábbis csirájukban való elfojtására.

Szendy Károly polgármesternek

a *Fővárosi Hirlap* számára adott nagyjelentőségü intervjuja itt következik:

— Nagy örömömre szolgált, hogy a *Társadalombiztositó Intézet* vezetőségével kórházi ágyaink jobb kihasználására nézve egyezményt sikerült létesítenünk, jól tudom azonban, hogy ezzel *az egész közkórházi kérdés még nincs megoldva.* Már pedig a székesfőváros közönsége szempontjából rendkívül nagy jelentősége van annak, hogy valamennyi közegészségügyi intézmény kifejthesse teljesítőképességét. Közegészségügyi szerveink többször megismételt hivatalos jelentéseiből megállapíthatjuk, hogy

Budapesten éppen a legtöbb áldozatot szedő, úgynevezett népbetegségekben szenvedők gyógykezeltetési lehetőségei nincsenek teljesen megnyugtató módon megoldva.

A székesfőváros közönsége például óriási áldozatok árán *kiépítette a tüdőbetegdiszpanzerek hálózatát* és ezek az intézetek tagadhatatlanul óriási érdemeket szereztek a tbc. ellen való küzdelem során, viszont még ma is az a helyzet, hogy bár a székesfőváros területén, vagy közvetlen környékén közel háromezer ágy áll a különböző intézetekben a tuberkulótikusak rendelkezésére, *ezeknek ötödrésze, sőt néha negyedrésze szinte állandóan üresen áll.* Az okokat a lakosság vagyoni viszonyainak leromlásában kell keresni. A csekély keresettel rendelkező szegényebb néposztály, amelynek sorában a legtöbb áldozatot követeli a tuberkulózis, képtelen arra, hogy önerejéből megfizesse a kórházi ápolási költséget, a különböző betegbiztositó intézetek pedig gyakran meglehetősen ridegen kezelik ezt a kérdést és a beutalások számát nem annyira a tényleges szükség mértéke, mint inkább az egyes intézeteknek pusztán anyagi szempontjai szabják meg. Igy áll elő azután az a helyzet, hogy ugyanakkor,

amikor a mi diszpanzerjeink szinte hősies küzdelmet folytatnak az évről-évre annyi áldozatot követelő tuberkulózis elterjedésének meggátlása érdekében, az általunk elért kezdeti eredményeket nem tudjuk tovább fokozni, mert a kórházi ápolásra szorulóknak csak töredéke jut el az intézeti kezeléshez.

A székesfőváros az utolsó évtizedben egyedül közel ezer tüdőbeteg számára biztosított különböző közegészségügyi intézeteiben férőhelyet, ugyanekkor felépült a pestújhelyi és a törökbálinti kórház is, ennélfogva *ezidőszerint mintegy háromezer ágy van részben a székesfővárosban, részben annak közvetlen környékén,* ide nem számítva a korábbi időpontban létesült nagyobb szanatóriumokat. Az ágyaknak ez a létszáma az egészségügyi szakemberek véleménye szerint teljesen elegendő lenne és

semmi szükség arra, hogy új kórházépítkezésekkel bővítsük a férőhelyeket,

ehelyett azonban inkább arra kell törekednünk, hogy a tbc-sek gyógykezeltetésére alkalmas férőhelyeket a beutalások és a felvételek megkönnyítésével maradék nélkül elfoglaltassuk.

— Ezen a téren általában sok anomália uralkodik. Jóllehet én ebben a kérdésben nem vagyok szakember, mégis meg kell állapitanom, hogy tarthatatlan az a helyzet, hogy ugyanakkor, amikor tisztiorvosainknak módjukban áll egy-egy könnyebb lefolyású kanyaró- vagy bárányhimlő eset előfordulásakor

a betegeket a Szent László-kórházba beszállíttatni,

egyáltalán nincs meg az a lehetőségük, hogy a város különböző részein lévő tömeglakásokban szenvedő súlyosan tuberkulotikus, tehát gyakran fertőző gyermekeket kiemelhessék a környezetből és kórházi kezelésbe utalhassák.

— Mi, természetesen, mindent megteszünk abban az irányban, hogy a tuberkulózis terjedését már a serdülő kornál megfogjuk és *ezért létesítettük például az erdei iskolákat.* Elismerem, hogy ami eddig ezen a téren történt, az csak csepp a tengerben, merthiszen a rendelkezésre álló

két szabadlevegős iskolánk férőhelyeinek száma mindössze száz.

Anyagi helyzetünk elnehezülése ezidőszerint nem alkalmas még arra, hogy a szabadlevegős iskolák számát rendszeresen szaporíthassuk, ennek ellenére tervbevettük azonban, hogy egyrészt a budai hegyvidéken, másrészt a város külső szélein lévő több iskolánkban megtesszük a lépéseket ebben az irányban.

A szabadlevegős iskolák tulajdonképpen a prevenció szolgálatában állanak,

mert azokba olyan gyermekeket, akiken a tuberkulózis már kitört, el nem helyezhetünk, hanem a növendékek azoknak az apróságoknak sorából kerülnek ki, akikről az iskolaorvosok megállapították, hogy olyan kezdődő stádiumban lévő tüdőcsúcshurutjuk van, amely megfelelő gondozással és ellátással könnyen gyógyítható.

— Szociálpolitikai tevékenységünk keretében is folytatjuk a tbc-s megbetegedések elterjedése elleni harcot. A gyermeknyaraltatási akciót, amely évről-évre visszatérően, a szegénysorsú gyermekek ezreinek ellenállóképességét fokozza, ezért tartjuk fenn, abban a gondolatban, hogy a jó levegő és a jó ellátás mellett az üdültetésben részesülő gyermekek olyan erőtartalékot tudnak maguknak gyűjteni, amely ellenállóvá teszi őket a közvetlen környezetükben gyakran mutatkozó fertőzéssel szemben.

— Közegészségügyünknek

másik fájdalmas része a nemibetegségeknek az utolsó esztendők folyamán rendkívül nagy mértékben való elszaporodása.

Hivatali elődöm idejében már szóbakerült a törvényhatósági bizottságban az a kérdés, hogy *a tüdődiszpanzerek mintájára építik ki a venereás diszpanzerek hálózatát is*, a közbejött gazdasági válság azonban megakadályozta a főváros vezetőségét ennek a tervnek valóra váltásában. Nem jutottunk el addig, hogy a venereás betegek számára felépíthessük a gondozóintézeteket, átmenetileg gondoskodtunk azonban arról, hogy amig anyagi helyzetünk megengedi a diszpanzerek felépítését, addig nagyobbszámú ambulatórium álljon rendelkezésre. Az ambulatórium, igen természetesen, nem pótolja a diszpanzert, mert nincsen módja arra, hogy a kezelésbe vett betegeket saját szervezete útján továbbra is nyilvántartsa és arra ösztökélje, hogy a betegségből való kigyógyulásukig állandóan igénybevegyék az intézetet,

— E két fájó seben kivül az egészségi viszonyok általában megfelelőeknek mondhatók, hála annak a lelkiismeretes tevékenységnek, amellyel a tisztifőorvos úr irányítása mellett a tisztiorvosi kar éberen őrködik. Felesleges beszámolnom

arról a hatalmas munkáról, amely az iskolaorvosi intézménynél folyik, mert ennek áldásait úgyszólván minden budapesti polgár ismeri, nem kell arról sem beszélnem, hogy közkórházaink, fertőtlenítő intézetünk, közegészségügyi intézetünk hivatása magaslatán áll.

Igy tavasszal természetesen vannak évről-évre visszatérő problémák, amelyek közé tartozik a *jégellátás* kérdése is. Az idén ezen a téren rendkívül örvendetes helyzetben vagyunk, ami annak az eredménye, hogy az enyhe tél következményeként úgyszólván sehol sem sikerült Budapest környékén megfelelő mennyiségű természetes jég elvermelése. Talán ez a körülmény módot ad most arra, hogy

intézményesen kiküszöbölhessük a fertőzési lehetőségek miatt annyira perhorreszkált természetes jeget.

Ehhez az alapfeltételek az elmúlt hónapok időjárási viszonyainak következményeként most adva vannak, szükséges azonban az is, hogy *a budapesti jéggyárosok ne emeljék fel a mesterséges jég árát*, hanem gondoljanak arra, hogy amennyiben normális árakon bocsátják a fogyasztóközönség rendelkezésére árujukat, akkor az a jövőben *sajátmaga fogja visszautasítani a közegészségügyi szempontból olyannyira káros természetes jeget.* A mesterséges jég használatának egy nagyváros életében páratlan jelentősége van és én bizom abban, hogy amint az utolsó évek folyamán már örömmel tapasztalhattuk, az idén is egyre többen és többen fognak rátérni nemcsak az üzletemberek, hanem a nagyközönség köréből is a bakteriológiai szempontból kifogástalan és éppen ezért az egészséget szolgáló mesterséges jég használatára.

Páratlan előzékenységgel rendezik a németek a városok kongresszusát

Minden eddiginél nagyobbarányú összejövetelen találkoznak az európai városok delegátusai — Szendy Károly a legközelebbi öt héten belül három külföldi fővárosba utazik

A legközelebbi öt hét folyamán *három külföldi állam fővárosát keresi fel a polgármester.* Május 8-án a Budavár felszabadítási jubileuma alkalmából *Rómába* induló nemzeti zarándoklatban vesz részt, *Serédi* Jusztinián dr. biboros hercegprimás felkérésére. Az olasz fővárosba a polgármester ajándékokat visz magával, még pedig egyrészt a székesfőváros díszalbumát, másrészt a *Budapest területén folytatott ásatások eredményeként előkerült római-korbeli leletek legnevezetesebbjeinek másolati példányait.* A díszalbumokat a pápa, *Mussolini* olasz királyi miniszterelnök kapja, a történelmi leletekről készült kópiákat pedig *az örök város kormányzójának adja át a polgármester*, azzal a kéréssel, hogy *azokat a város múzeumában helyezzék el.* Olaszországi útjáról május 16-án érkezik vissza Budapestre *Szendy* Károly,

tizennyolc nappal később pedig Varsóba utazik,

hogy elget tegyen *Starzinsky* varsói főpolgármester korábbi meghívásának. Erre az útjára a főpolgármestert *felesége is elkíséri.* A lengyel fővárosban három napig fog tartózkodni a polgármester,

június 8-án pedig továbbutazik Berlinbe,

ahol csatlakozik a *Magyar Városok Országos Szövetségét* a *Városok Nemzetközi Szövetségének* kongresszusán képviselő küldöttséghez.

Ezt az utóbbi kirándulást

Némethy Károly dr.
közművelődési tanácsnok

szervezte meg, aki a németországi nagygyüléssel kapcsolatban a következőkben tájékoztatta a *Fővárosi Hirlap* munkatársát:

— Husvét előtt a polgármester úr, mint a *Magyar Városok Országos Szövetségének* elnöke, azzal bizott meg, hogy Svájcban résztvegyek a *Városok Nemzetközi Szövetségének* berlini és müncheni kongresszus-előkészítő bizottságában. Ottani tartózkodásom ideje alatt a nemzetközi szerv intézőségével együtt a legbehatóbban megvitattuk nemcsak a kongresszus teljes programját, hanem *azokat a lehetőségeke tis, amelyek a kongresszus résztvevői számára a jelentékenyebb német városok tanulmányozását illetően kínálkoznak.*

— A *Magyar Városok Országos Szövetségét* a választmány határozata értelmében négyen fogjuk képviselni a nemzetközi kongresszuson, éspedig *Szendy* Károly polgármester úron kívül Budapestet én, a vidéki városokat pedig *Sopronyi-Thurner* Mihály soproni polgármester és *Esztergár* Lajos, Pécs városi tanácsnok. Mi hárman május 31-én együttesen indulunk útnak és Berlinben csatlakozik majd hozzánk *Szendy* polgármester úr, aki *varsói látogatásának befejeztével közvetlenül jön a német fővárosba.* Berlinben öt napra terjed a nemzetközi kongresszus tagjainak programja. Június hó 7-én délelőtt résztveszünk a birodalmi fiókszövetség által rendezett *német városi kiállítás megnyitásán*, a délután folyamán pedig a város megtekintésére kerül sor. Német vendéglátóink ez alkalommal be fogják mutatni a kongresszusi tagoknak az *auguszus elsején megkezdődő olimpiai játékok színhelyét is.*

— A kongresszus ünnepélyes megnyitására június hó 8-án, hétfőn délelőtt kerül sor, a *Reichstag nagy tanáskozótermében.* Megnyitóbeszédet a nemzetközi szövetség elnöke, *Wibaut* és a német birodalmi belügyminiszter, dr. *Frick* fog mondani. A délelőtt folyamán már meg is kezdődnek az előadások, hétfőn este pedig a berlini nagyoperában, a *Fidélio* díszelőadásán jelenünk meg, ezt követően pedig a német városok szövetsége látja vendégül a társaságot. A következő napon *tovább folytatódnak a szakelőadások*, este pedig

a német birodalmi kormány rendez fogadóestélyt a berlini császári kastély fehértermében.

Június hó 10-én befejeződnek a hivatalos tanácskozások, csütörtökön, a következő napon a *német főváros üzemeit tekintjük meg és Potsdamban* tesszünk látogatást, este pedig *különvonattal Münchenbe utazunk.* Münchenben június hó 12-én, pénteken folytatódik a hivatalos program, amely június hó 14-én, *vasárnap ér véget.* A német városok szövetségének vezetősége a legkörültekintőbb alapossággal dolgozta ki a nemzetközi kongresszus programjának minden pontját *és nemcsak arról gondoskodott, hogy magának a kongresszusnak tanácskozásai a legidőszerűbb és legnagyobb jelentőségű kérdéseket öleljék fel,* hanem

figyelme kiterjedt abban az irányban is, hogy a kongresszus résztvevőinek mód adassék az ipari, vagy kulturális szempontból legjelentékenyebb német közületek megtekintésére és tanulmányozására.

A birodalmi kormány nagy megértéssel sietett a német szövetség vezetőségének segítségére. Gondoskodás történt abban az irányban is, hogy a kongresszusi tagoknak az ülések színhelyén

külön postahivatal álljon rendelkezésére,

megtették az intézkedést abban az irányban is, hogy a résztvevők a helyszínen *minden akadály nélkül tudják a szükséges német márkamennyiséget beváltani*, emellett pedig a vasúti utazásnál olyan messzemenő engedményeket tettek, amilyenre példa eddig alig volt. Nemcsak a nemzetközi kongresszusok idején szokásos hatvanszázalékos utazási kedvezményt engedélyezte a kormány, hanem az ármérséklést abban az irányban is kiterjesztette, hogy

a kongresszus külföldi résztvevői ötnapos tanulmányutat tehessenek ugyanazért az árért, mintha jegyükkel közvetlenül utaztak volna Berlinbe.

Öt tanulmányutat szerveztek meg, amelyek egyrésze *a legnevezetesebb ipari vidékekre vezeti el a kongresszus érdeklődő tagjait*, másrészt pedig a *kulturszempontból* kiemelkedőbb nagymultú német városok meglátogatására nyujt módot. Ezeket az utazásokat június 1-e és 6-a között, tehát *a kongresszus tanácskozásainak megkezdése előtti időpontban lehet lebonyolítani.*

— Az engedélyezett kedvezmények sora még ezzel sem zárult azonban le. A berlini szövetség ugyanis abban az irányban is eljárt, hogy

a berlini hotelekben a szobaárakat tekintélyes módon mérsékeljék a kongresszusi résztvevők számára.

— Az árengedmények *éppúgy vonatkoznak a luxusszállodákra, mint a másod- és harmadrendü hotelekre.*

— A nemzetközi szövetséghez befutott jelentkezések számából megállapítható, hogy ez a kongresszus, amely sorrendben a hatodik, *minden korábbi kongresszus méreteit túl fogja szárnyalni.* Legutóbb 1932-ben, Londonban rendezték meg a kongresszust, amelyen akkor *negyvennégy* államnak *252* városa *924* taggal képviseltette magát, most azonban a jelentkezések száma *már is messze túlhaladja az ezret.* Valószínű, hogy a knogresszuson nemcsak európai kiküldöttek fognak megjelenni, hanem *egyes amerikai államok reprezentánsai is Berlinbe érkeznek*, annak ellenére, hogy a nemzetközi szövetség tagjai *csak az európai kontinens államaiban lévő városok szövetségéből tevődnek össze.* Az Amerikából érkező küldöttek nem is egyes városokat fognak reprezentálni, hanem *a különböző tudományos intézeteket, amelyek hivatásszerüen foglalkoznak a közigazgatási tudománnyal.*

Első Magyar Beépíthető kismotor üzem
KOVÁCS JÁNOS
Budapest, XI., Fadrusz-utca 2. Telefon: 69—3—16.

MÓCZÁR GÁBOR
egészségügyi berendezést tervező és kivitelező mérnöki irodája
Budapest, VIII., Magdolna-u. 4. Telefon: 43-5-47

SYSTEM ÁTÍRÓ ÉS KÖNVELÉSI RENDSZER
ORMIG átnyomó könyvelőgépek, sokszorosítógép,
Stencil és festék nélkül sokszorosít
Budapest, V., Falk Miksa-u. 13. Telefon: 16-5-98.
Bemutatás díjtalan!

SPIEGEL MENYHÉRT
asztalosáru és épületfa raktára
Budapest, XIV., Thököly-út 150. Telefon: 96—5—03.

GYŐRFI JENŐ épületfa és asztalosfa-telep
Budapest, XIV., Vezér-utca 125. (58-as villamos végállomásnál)
Telefon: 96-6-83. Postatakarékpénztári csekkszámla: 5906.

FÉNYMÁSOLÓ-INTÉZET
Fénymásoló és másolópapirok
MAGYAR VEGYKÉSZITMÉNYÜ PAPIRGYÁR
OSER JAKAB
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 49. SZ.
TELEFON: 23—8—90. Alapittatott. 1893.

Nagyfontosságú és időszerű kérdések a NEP fővárosi szervezete előtt

A műszaki közigazgatás és státusrendezés az elnöki tanácsban — A plébánosok nyugdíjszerű ellátása — A Rudas építésének elhalasztása — Állásfoglalás az új beruházási kölcsön ügyében — A városi bérházak kezelésének reformja — A fővárosi ingatlanok biztosítása

Az elmult héten rendkívül élénk élet folyt a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetében, amelynek nemcsak a különböző szakbizottságai tartottak üléseket nagy érdeklődés mellett, hanem két ízben ült együtt a párt elnöki tanácsa és ugyancsak két ízben tartott késő éjjelig nyúló ülést a párt törvényhatósági csoportja.

Ezeknek az üléseknek keretében a párt azokat a fontos, időszerű kérdéseket tárgyalta meg, amelyek a szerdai közgyűlés döntése elé kerülnek.

A pártértekezlet és az elnöki tanács határozatairól megkérdeztük

Vályi Lajos dr.

törvényhatósági bizottsági tagot, a pártszervezet helyettes főtitkárát,

aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársát a következőkben tájékoztatta:

— A párt elnöki tanácsa

elsősorban a műszaki pártszakbizottságok közös indítványával foglalkozott *a műszaki közigazgatás reformjának és a műszaki státusrendezés* problémájának ügyével kapcsolatban. Megelégedéssel vette az elnöki tanács tudomásul, hogy a párt szakbizottsága nagykoncepciójú indítványokat terjesztett elő

a székesfőváros műszaki közigazgatásának feltétlenül szükséges megreformálására,

továbbá egészen határozottan állást foglalt abban az irányban, hogy

a műszaki képesítés a székesfővárosnál teljesen egyazon elbánásban részesüljön minden más ugyanazon rangú képesítéssel.

— Foglalkozott még az elnöki tanács a székesfőváros kegyuraságához tartozó plébánosok nyugdíjszerű ellátásáról szóló szabályrendelet módosításával abban az értelemben, hogy *a görög szertartású katolikus plébánosok özvegyei és ellátatlan árvái részére is biztosíttassanak a nyugdíj és nevelési ellátások*, amelyek a székesfőváros közigazgatási alkalmazottainak özvegyeit és árváit általában megilletik.

— A pártértekezlet

azokkal a kérdésekkel foglalkozott, amelyek a törvényhatósági bizottság közgyűlése elé kerülnek.

— Mint ismeretes, pártunk álláspontja döntötte el, hogy

a Rudas-fürdő

elhamarkodott építése most sorra kerüljön. Az erre vonatkozó tervek megalapozása óta megvette a székesfőváros a *Rác-fürdőt* és feltárta a világhírű *Juventus-forrást*, amely két fontos körülménynek *az egész terv elgondolására kell alkalmat nyujtania.*

Toldozás-foldozás helyett nagystilű gyógyfürdő felépítése volna a helyesebb,

amely *a kiváló rádiumos víz kihasználására* rendezkednék be és olyan méretek között tud megvalósulni, hogy már eleve *ne deficitre legyen predesztinálva.* Egyébként is *a Ferenc József-híd és az Erzsébet-híd közötti szűk partszakasz beépítése a fejlődő Szent Imre-város forgalmát bénithatná meg.* Megtörténhetnék, hogy új *„Császár-szorost"* tenyésztenénk ki a most rendelkezésre álló tervek megvalósításával és lehet, hogy húsz év mulva utódaink emiatt az építkezés miatt ugyanolyan előrelátás-hiánnyal illetnének bennünket, mint aminővel ma a *Bethlen-udvar* építőit vádolják.

— Egyébként a pártnak ez az első pillanatban szenzációt keltő állásfoglalása, úgy látjuk, *ma már mindenfelől méltánylással találkozik.*

— Az új beruházási kölcsön

ügyében a párt állásfoglalását a párt elnöke már nyilvánosan leszögezte, ennélfogva ez a kérdés, valamint

a költségvetés módosítására

vonatkozó polgármesteri előterjesztés, amelyet a párt elvben támogat, különösebb megbeszélést itt nem igényel.

— A költségvetési belügyminiszteri leirattal kapcsolatban szóbakerült

a székesfővárosi bérházak kedvezőtlen kezelési eredménye.

Éppen ezért a párt alkalmas időben *a városi bérházak kezelésének átszervezését* fogja kivánni.

— Több pénzügyi természetű szabályrendelet minden észrevétel nélkül ment keresztül és ugyanígy egyes székesfővárosi alapítványok felhasználásáról szóló és több közegészségügyi javaslat.

— Aggodalmát fejezte ki a párt amiatt, hogy a nemsokára döntés alá kerülő

biztosítási ügyben

még mindig nem állnak rendelkezésére azok az adatok, amelyek alapján ebben a rendkívül fontos kérdésben állást foglalhat. Köztudomásúlag a mult év december havában heves vita közben sok oldalról nyilvánult meg a közgyűlésnek az a felfogása, hogy a székesfőváros ingó és ingatlan javainak ezidőszerinti biztosítási rendszere megfontolást igényel. *A párt ezzel a kérdéssel a legnagyobb tárgyilagossággal, a legnagyobb alapossággal kíván foglalkozni*, ahhoz azonban, hogy felkért szakértői ebből a célból véleményt nyilvánítsanak, *szükség volna az adatok ismeretére.* A pártértekezlet már eleve *tiltakozott az ellen, hogy ez a nagyfontosságú kérdés néhány nap alatt eldöntésre kerüljön* és az autonómia belesodortassék abba a kényszerűségbe, hogy kellő megfontolás nélkül határozzon. Ezért elhatároztatott, hogy a legerélyesebben fogja követelni a párt az álláspontja kialakulásához szükséges adatok mielőbb történő rendelkezésre bocsátását.

Súlyosan érinti a tanítók egész tömegét a külterlki pótlék megvonása

A tanítók külterlki pótlékának a szanálási program keretében történt megvonása az érdekelteken kívül élénken foglalkoztatja a tanügyi köröket és a törvényhatósági bizottságnak különösen az iskolaügy iránt érdeklődő tagjait. Ezek sorában *Kertész* Elemér, mint a tanügyi bizottság tagja intenziven foglalkozik ezzel a kérdéssel, amelynek tanulmányozása céljából több külterlki iskolát meg is látogatott. Ebből az alkalomból, az ügyben való álláspontját illetőleg, kérdést intéztünk

Kertész Elemér

törvényhatósági bizottsági taghoz,

aki a következőket mondta:

— A tanügyi pótlék megvonásával kapcsolatban javaslatot terjesztettem elő a pártértekezlet ülésén és ezt a javaslatot a közgyülés elé viszem. A szanáló főpolgármester a szanálási terv egyik pantjának megvalósításaként a tanítók külterlki pótlékát eltörölte, amivel mintegy 200.000 pengő megtakarítást ér el.

A külterlki pótléknak ilyen generális formában történő megoldása nem szerencsés és nem méltányos.

Nézetem szerint, ha személyi járandóságokhoz nyúlnak, csak olyan megoldás felel meg a méltányosság elvének, amely *mindenkit aránylagosan érint.* De ha kikapunk egy kasztot és annak életstandardját megnyírbáljuk, feltétlenül elkeseredést szül. Az általános jövedelemcsökkentést nem üdvözli egy érdekelt sem örömmel, de a közös sors elviselhetőbbé teszi a helyzetet. De ettől az általános emberi alapelvtől eltekintve se méltányos a külterlki pótlék eltörlése, mert

nem helytálló az a felfogás, hogy Budapestnek nincsenek külterlkei.

— *Ma is vannak olyan, szinte megközelíthetetlen, semmiféle közlekedési eszközzel hozzá nem férhető iskolák*, amelyekre minden vonatkozásban ráillik a külterlki név. De erősen a latbaesik ennél a kérdésnél *a szociális szempont is.* A tanítók egész tömegei azért költöztek ki a külterlekre, hogy olcsób lakáshoz jussanak és a külterlki pótlék révén megélhetési viszonyaikon javítsanak. Ezt a kedvezőbb és immár megszokott helyzetet, amelyen szerény háztartások számításai épültek fel, most az új rend megszünteti. A következménye ennek az lesz, hogy a külterlken lakó tanító, nem találván semmi előnyt abban, hogy a külterlken tanít, visszavándorol a belterületre és

belső iskolákban igyekszik elhelyezkedni.

— Egész invázió fog megindulni ebben az irányban, másrészről mindenki majd arra törekszik és minden összeköttetését abban az irányban fogja mozgósítani, nehogy külterlki iskolába kerüljön. Aki pedig mégis ott rekedt, vagy pedig odajut,

örök elégedetlenséget hordoz magában,

ami nem válik a pedagógia hasznára.

— Javaslatom ebben a kérdésben a következő. Ha már megvan ez a rendelet, legalább ne tekintsék olyan generális rendeletnek, amelynek merevsége minden méltánylandó körülmény érvényesülését kizárja. *Esetről-esetre felül kell vizsgálni a külterlki pótlék elvonásában érdekeltek helyzetét és ott, ahol a méltányosság indokolttá teszi, a pótlékot tovább kell folyósitani.* Méltányossági okok többféle vonatkozásban állhatnak fenn, amint erről személyesen meggyőződtem, amikor most, javaslatom megtétele előtt több külterlki iskolát felkerestem. Csupán egyetlen példát említek fel. Vannak iskolák, ahová *a tanítónak a Hév-vel kell eljutnia.* Hogy ez magában jelentős költséget jelent, azt mindenki tudja.

— Bízom benne, hogy a rendelet nem maradt meg teljes merevségében, hanem alkalmazkodni fog a méltánylást érdemlő körülményekhez, vagyis az élethez, amelyhez mindennek a legridegebb paragrafusnak is alkalmazkodni kell akkor, amikor végrehajtják.

HENCZ FERENC ASZTALOSÁRU TELEPE
Épület asztalos munkák: ajtók, ablakok, kapuk, kirakatok, üzletberendezések, lakás- és irodaberendezések gyártása.
BUDAPEST, IX., KÖZTELEK-UTCA 8. TELEFON: 86—0—02.

SZÉKELY KÁROLY
OKL. MÉRNÖK, ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
Budapest, XI., Budafoki-ut 41/b. Tel.: 59-6-73

ANGOL PARK
ÉS
ALPESI FALU
megnyilt

TAVASZI KIRÁNDULÁS A NÉPLIGETI STADIONBA

A HATALMAS ALKOTÁS, AMELYET A SPORTOLÓ IFJÚSÁG SZÁMÁRA EMELT A FŐVÁROS, AZ IDÉN KITÁRJA KAPUIT

A tavasz hatalmas ereje túláradva tombol a Népliget zöld tengerében. A napsütésben az ifjú élet himnusza zeng fel a bokrokból és fákból és amint a magasból széttekintünk, már be is népesítjük képzeletben a tájképet az ifjúsággal, amely nemsokára fel fog vonulni ide, hogy birtokba vegye a főváros jóvoltából új birodalmát.

A magasság, honnan széttekintünk, az épülő *ifjúsági stadion* tribünjének harmadik emelete. Lenn óriás méretű szürke keret, oválisan futó amfiteátrumszerű lépcsőkkel betonból, ezen belül a futópályák sötét salak paszpartúja és a közepén ágó zöld akvarell, a gyepes futballmező. Elragadóan szép kép, hatalmas méreteivel pedig olyan imponáló, hogy percekig szótlanul, megfeledkezve kell nézni. Pedig ez még nem minden. A tribün másik oldala előtt az edzőpályák, a szabadtéri tornaterület parcellái sorakoznak és köröskörül a fásított és gyepes térség, az egész stadion, amely innen a magasból változatos látványosság, prózában és számokban kifejezve pedig *73.000 négyzetméternyi terület*, amely mind fővárosi iskolák ifjúságáé lesz.

Felkay Ferenc dr. közoktatásügyi tanácsnok mutatta be ma az erőnek, egészségnek és kulturának ezt a készülő alkotását a *Fővárosi Hirlap* munkatársának és a tájképhez magyarázóul adta *Bárány* István dr. fogalmazót, a hírneves sportembert. Részt vett a kedves tavaszi szemlén *Schuszter* Ferenc főmérnök is, aki a magasépítési ügyosztályt képviselte, amely *Wossala Sándor* tanácsnok vezetésével a stadion tervezését és az építés vezetését végezte.

Budapestnek ezt a legnagyobb és legmodernebb sportpályáját, amely elgondolásban, tervben és elindulásában még tanácsnok korából *Szendy* Károly polgármester nevéhez fűződik, három év előtt kezdték építeni és évről-évre folytatták, úgy, ahogyan ezt a költségvetés megengedte. Legelőször a földmunkával, a fásítással és füvesítéssel végeztek, úgy hogy most, amikor a munka közel áll a befejezéshez, nemcsak a futballpálya zöld szőnyege dús már, hanem méltó lombmilliőben várja a megnyitást az egész terület.

Az olimpiai méreteknek megfelelő 67 × 115 méteres futballpályát kettős futópálya övezi körül: az egyik 400, a másik 500 méteres, amivel a nagy tömegek tréning-lehetőségét oldották meg és ezzel a kettős futópályával *egyedül áll az ifjúsági stadion egész Európában.* A futballkapuk mögött *dobókörök, magasugró helyek*, a tribün előtt a két futópálya között *távolugró hely* biztosítják az atlétika minden ágának gyakorlását.

A nagypályán kívül, a tribün másik oldala előtt van a *szabadtéri torna területe*, balról-jobbról és mögötte *három edzőpálya* és tovább, a szűkülő terület csúcsában egy térség, amely valószínűleg *táncter* lesz.

A háromemeletes, *fedett tribünön* 18 sorban húzódnak egymás fölött az ülőhelyek, alul a díszpáholyal és páholysorokkal. A fedett tribünön *700 néző számára van ülőhely.* A tribün alatt, a 100 méteres „célegyenes" hosszában 6 sor ülőhely van, amelyhez csatlakozik az egész pályán körülfutó 12 lépcső az állóhelyek számára. *Az összes helyeken 15.000 néző fér el, ebből 2500 az ülőhelyeken.*

A tribün, amelyhez a főkapun vezet az út, előcsarnokkal fogadja előkelő vendégeit. A nagyméretű csarnok ünnepségek, díjkiosztások sokadalmát is befogadja és esős időben menedéket nyujt. Az előcsarnokból az út a fogadóterembe vezet, innen pedig a díszpáholyba.

A tribünépület két földszintes szárnyépülete az ifjúsági öltöző, egyik a *fiúk*, a másik a *lányok* számára, akik a bevonulásnál, benntartózkodásnál *teljesen el vannak választva egymástól.* Az emeleteken további öltözők, hivatalos helyiségek, zuhanyfürdők vannak elhelyezve, az alagsorban pedig a gépház, mert a helyiségeket a hűvösebb időben fűteni fogják. Mindezekhez a helyiségekhez két, a harmadik emeletig felnyúló lépcsőház vezet.

A közönség a kerítés főkapuján és négy kapuján léphet a stadion területére és a vasbetón támfalak közötti, széles, gyengén lejtő rámpákon át jut a nézőtéri töltésre. Ezt a közlekedési megoldást a lépcsőfeljáratok kikerülése céljából csinálták a mindenre figyelemmel lévő, gondos tervezésnél.

Hasonló, kitűnő megoldást választottak az ifjúság tömeges bevonulására, amivel itt tornaünnepélyekre, egyéb ünnepi alkalmakra való tekintettel ugyancsak számolni kellett. Az ifjúság a tribün mögötti tréningpályákon gyülekezik és innen *széles alagúton át*, ha kell, nyolcas sorokban, vonul a küzdőtérre. A kettősségre itt is figyelemmel voltak: a lányok oldalán építették a lányok, a másik oldalon a fiúk alagútját.

Az egész telep elrendezésével elkészültek és a nyár folyamán teljesen felépül az előrehaladott stádiumban levő tribün is. Az őszre már benépesülhet a stadion, bár az ünnepélyes megnyítás csak tavasszal lesz, mert a szünidő után az iskolák ifjúsága nem áll készen arra, hogy a nyilvánosság előtt bemutatkozhasson.

Jóleső érzés volt elmerülni ebbe a nagyszerű tavaszi képbe, amelyre még a palettáról csak a zöld színt rakták fel, de majd kivirágzik a zöld alapon a sok szín, káprázatos-tarkán: az ifjúság színe, amely diadalmas és életet jelentő, mint itt a Népligetben ma a szép tavasz.

HÍREK A PÁRTBÓL

Megkezdődik az idegenforgalmi ankét. A NEP fővárosi szervezetének idegenforgalmi ankétje csütörtökön este 8 órakor kezdődik. *Zsitvay* Tibor elnöki megnyitója és üdvözlő szavai után *Szviezsényi* Zoltán tart bevezető előadást az idegenforgalom jelentőségéről. A május 7-iki, 14-iki és 28-iki ankétek további előadói: *Harrer* Ferenc, *Pávai-Vajnai* Ferenc, *Usetty* Béla, *Massányi* Ernő, *Márkus* László, *Marencsich* Ottó, *Markos* Béla *Bilkei-Papp* Lajos, *Soós* Aladár és *Egerváry* Tibor, aki az előadás-sorozatot rendezi.

Megalakult a sajtóbizottság. A Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezete sajtóbizottságot alakított, amelynek tagjai: *Terbócz* Imre országgyűlési képviselő, a szervezet főtitkára, *Vályi* Lajos dr. helyettes főtitkár, *Kertész* Elemér és *Szentesi* József törvényhatósági bizottsági tagok.

Szól a kakas már . . . *Gazdy* Jenő törvényhatósági bizottsági tag „*Szól a kakas már*" címmel érdekes előadást tartott nagy közönség előtt a Nemzeti Egység Pártja józsefvárosi pártkörében. Előljáróban azokról a nagy nemzeti katasztrófákról szólott, amelyek egy ezredév során a magyar nemzetet ismételten érték. A nemzet történelmi elhivatottságából, és kiváló faji tulajdonságaiból származó ereje ezeket a katasztrófákat mindenkor szívós kitartással győzte le és új virágzáshoz segítette. Meggyőző erővel és számadatok tömegével illusztrálta ezután az előadó, hogy a világháborút követő újabb katasztrófa után milyen szédítő szakadékok szélén vezetett az új és rettenetes megpróbáltatások alá vetett nemzet útja. És akkor, amikor már egészen kivételes elmék is az európai civilizáció menthetetlen pusztulásáról beszéltek, a magyar nemzet élni akarása, minden poklokon keresztül megőrzött hazaszerető szelleme és minden nélkülözést panasz nélkül elviselő erőfeszítései ismét fel tudták emelni a nemzetet, úgy, hogy 1929-ben már a viszonylagos békebeli színvonalon állott. Ami ezután következett, a világgazdasági krizis következménye volt. *A kormány céltudatos intézkedései ezt a krizist kitartó munkával legyőzték és az elmúlt félesztendő már a gazdasági felfelé ivelés jegyében telt el.* Igen érdekesen fejtegette ezután az előadó a nemzetközi politikai fejlődés körülményeit és logikus okfejtéssel mutatott rá arra, hogy a Páris körüli békék áttörhetetlennek hitt falain milyen rések támadtak az utóbbi időkben. *Ezeken a réseken keresztül egész bizonyossággal utat fog törni magának rövidesen a magyar igazság is* és minden jel arra mutat, hogy „*szól a kakas már*", vagyis virrad. A nagy tetszéssel fogadott előadásért *Katona* János törvényhatósági tag, a pártszervezet ügyvezető alelnöke mondott köszönetet az előadónak.

A NEP V. kerületi szervezete folytatja közérdekű előadássorozatát. Legutóbb előkelő és nagyszámú közönség előtt megtartott ankétjén *Krompaszky* Miksa tankerületi főigazgató, kerületi pártelnök vezetése mellett *a nők politikai szerepével* foglalkozott. *Kovács* Lya előadó nagy gonddal készült tanulmányát ismertette a női mozgalmak történetéről. Pontos történeti adatok közlése mellett rámutatott a modern nőmozgalmak lelki, fizikai, gazdasági és társadalmi rugóira is. A rendkívül tanulságos előadás jelentőségét *Ertl* Jánosné dr.-né és *Tábori* Kornél szakszerű és értékes hozzászólásai és a kerület népszerű képviselőjének, *Bessenyei* Zénó dr.-nak, a Közmunkatanács elnöke és *Krompaszky* Miksa kerületi pártelnöknek elismerő szavai húzták alá.

A magántisztviselők problémái. A NEP V. kerületi szervezetének magántisztviselői szakcsoportja május 1-én elnöki értekezletet tartott, amelyen *Gerő* Zoltán elnök beszámolt arról, hogy felvették az érintkezést a többi kerületekkel és a jövőben azokkal karöltve fogják tárgyalni a beérkezett indítványokat. Köszönetét fejezi ki *Dunay* Béla társelnöknek és *Fehér* László revizor-igazgatónak eddigi nagy munkásságukért és részletesen kidolgozott javaslataikért, amelyeket az ülésen beható tárgyalás alá vettek. *Fehér* László javaslatai közül tárgyalás alá került *az állástalanok kataszterének felfektetése, a létminimum szabályozásának és az állástalanoknak közmunkában való részleltetésének*, továbbá a *túladóztatás* kérdésének sürgős elintézése. Egyhangú határozattal megállapította a szakcsoport legközelebbi programját, amely szerint május 12-én este 7 órakor *Lándori* György közgazdasági iró, a fővárosi szervezet VI. kerület központjában előadást tart és az V. kerületi csoport június 5-én vitaestét rendez.

Fogadó órák és előadások a kerületekben

— Május 6—13-ig —

I. kerület. Fogadóórák: Hoór-Tempis Mór dr. elnök 7-én este 7—8 ó. — Nyulászi Alajos dr. üv. alelnök 8-án este 6—8 ó.

II. kerület Fogadóóra: Hivert Rezső dr. üv. alelnök 13-án este 6 ó. — 13-án este háromn. 7 ó. mozgóképes előadás.

VI. kerület. Fogadóórák: Schoepflin Lajos dr. ker. elnök minden kedden este 6 ó., a ker. tanács tagjai minden kedden este 7 ó. — Bessenyey Zenó dr. országgyűlési képviselő 12-én este 7 ó. — Veress Gábor dr. biz. tag 10-én d. e. 11 ó. — A tanügyi szervezet összejövetele minden kedden 6—7 ó. A tanügyi szervezet elnöksége fogad minden kedden este 6—7 ó.

VII. kerület. Fogadóórák: Deményi Aladár dr. biz tag minden csütörtökön este 7—8 ó. — Pesthy Müller József Leó biz. tag minden csütörtökön d. e. 10—11 ó. — De Sgardelli Cézár ker. elnök mindennap d. e. 11—12 ó. — Hell Ferenc dr. üv. alelnök hétfőn, szerdán, csütörtökön és szombaton este fél 8 ó. — A tanügyi szervezet hivatalos óráján Bernáth István dr. elnök és Arany Sándor üv. elnök fogad minden hétfőn este 6—8 ó.

XIII. kerület Fogadóórák: Hegedüs Bertalan dr. főv. biz. tag május 12-én este 6 ó. — Fülöp Endre ker. elnök 7-én este 6 ó. — Babicz Gyula biz. póttag 12-én este 7 ó. — 12-én vetítettképes előadás: Ausztria.

Gyöngyösi Parkettagyár K. F. T.
Központi iroda: BUDAPEST, V., JÓZSEF-TÉR 1.
Telefon: 83—3—97. — Sürgönycím: EGERFA BUDAPEST
Parkettagyár: Gyöngyös. - Telefonszám: 221

CSIPAK SÁNDOR ÉS FIA
közszállítási vállalkozók
PESTUJHELY Neptun-utca 24 — BUDAPEST XIV., Telep-u. 98
TELEFON: 97-5-62
M. kir. Postatakarékpénztári csekkszámla 57.837

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

LACZKÓ ISTVÁN SZERSZÁM ÉS GÉPKÉS ÜZEME
BUDAPEST, VI., HORN EDE-UTCA 12. SZ.
TELEFON: 10-5-23.
Mindennemű papír, bőr és falpari gépkések, lemezollók, szerszámok gyártása, köszörülése

Lantos Mihály
építőmester
V., Váczi-út 34. — Telefon: 93-6-52

TENCZER JÓZSEF elektrotechnikai vállalata
Budapest, VIII., Horánszky-u. 2.
TEL.: 43-3-61.

Alapítva: 1864. ÉPÜLETÜVEGES Telefon: 32—4—87.
GLATZ ANDRÁS
Budapest, VIII., Baross-utca 66—68 ss. Uzlet: Német-utca 59.

SCHÄFFER KÁROLY
OKLEVELES MÉRNÖK
Vasút-, út-, betonépítési vállalkozó, kövezőmester
Budapest, IV., Petőfi Sándor-u. 16. Tel.: 897—85

Kreisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. Telefon: 69-5-59.

GODRA SÁNDOR ÉS FIA
RÉZMŰVES ÜZEME, SZESZ-ÉS VEGYÉSZETI GYÁRBERENDEZŐ VÁLLALAT
Budapest, IX., Gróf Haller-u. 3.
TELEFON: 37—8—43.

Kiváló szakértők közreműködésével az üzempolitikai bizottság a Vízművek rentabilitását tanulmányozza

Elkerülhetetlen a víz egységárának mérsékelt felemelése — A Vízművek fejlesztésének befejezése után feleslegessé válik az olajjal történő útportalanítás — Kiterjesztik a szakszerű vizsgálatot a többi székesfővárosi közüzemre is

Az üzempolitikai bizottság, *Zsitvay* Tibor elnöklete alatt, az elmúlt héten ismét többízben ülésezett, hogy az *Elektromos Művek* és a *Beszkárt* ügyeinek befejezése után most már a *Vízművek* üzletmenetének ellenőrzését tanulmányozza. Az első ülésen azokat az alapelveket állapították meg, amelyek figyelembevételével ennek a fontos üzemnek üzleti gesztitóit és tarifapolitikáját kell elbírálni. Egyben döntött a bizottság arról is, hogy *a szakkérdések kellő megvilágítása céljából a legkiválóbb szakértők álljanak rendelkezésre.* Az újabb ülésen már a meghívott szakemberek is résztvettek és előttük *Pap* Ferenc, a *Vízművek* vezérigazgatója hosszabb előadásban vázolta a *Vízművek* jelenlegi helyzetét és azokat a kívánalmakat, amelyek végrehajtásával a fővárosnak ezt a rendkívül fontos üzemét *a maindl előnyösebb helyzetbe lehetne juttatni.* Az üzempolitikai bizottság ülésén természetszerűen

már a kezdet kezdetén szóbakerült az a kérdés: szükség van-e a jelenleg érvényben lévő tarifák módosítására?

A Vízművek vezetősége a *Morvay* Endre dr. tanácsnok vezetése alatt álló üzemi ügyosztállyal összhangban azon az állásponton van, hogy mint általában minden üzemnek, a Vízműveknek is *rentábilis termelésre kell törekednie, ennélfogva*

intézményesen ki kell küszöbölni az olyan tarifát, amely nem arányos sem a kiadásokkal, sem az üzem fejlesztése céljából elvégzett beruházásokkal.

Ezidőszerint Budapest területén a vízvezetéki víz *köbméterenkint 18 fillérbe kerül, viszont* a legnagyob gondossággal megejtett számítások szerint *ez a tarifa lényegesen alul marad a termelés tényleges költségein,* aminek az a szükségszerű következménye, hogy *a Vízművek jövedelmezősége a minimumra zsugorodik össze.*

Pap Ferenc vezérigazgató szerint, aki köztudomásúan az ország legkiválóbb hidrológusai sorában foglal helyet, *feltétlenül és mielőbb szükség van arra, hogy a Vízművek által szolgáltatott víz egységárát felemeljék.* Az első elképzelések szerint arról volt szó, hogy a *18 filléres* egységár helyébe *30 filléres* tarifa lépjen, alaposabb vizsgálódás után megállapították azonban azt, hogy

teljesen elegendő, ha a jelenleg érvényben lévő tarifát csak 6 fillérrel, tehát 18 fillérről 24 fillérre emelik fel.

Amennyiben az üzempolitikai bizottság szakértőinek véleménye megerősíti az üzem igazgatóságának adatait, úgy a javaslat abban az értelemben fog szólani, hogy

a víz köbméterének árát 24 fillérre emeljék fel.

Az emelésnek ez a foka elegendő lenne nemcsak arra, hogy a Vízművek rentábilis termelése biztosítható legyen, hanem

módot nyujtana a Vízművek különböző telepein még elvégzésre váró beruházási munkálatok akadálytalan elvégzésére is.

Jóllehet, a székesfővárosi *Vízművek* május végével már az eddigi szolgáltatásnál *ötven százalékkal többet tudnak produkálni,* tekintve, hogy — mint azt pár héttel ezelőtt *Morvay* Endre dr. tanácsnik nyilatkozata alapján a *Fővárosi Hirlap* megírta — *rövidesen megkezdi működését az új budai vízmű,*

korántsem tekinthető befejezettnek az üzem fejlesztési munkálatainak sorozata.

A Budán létesülő új vízszolgáltatóberendezés ugyanis csak abban az esetben képes a termelt vízmennyiség racionális leszállítására, ha *a jobbparton lévő vizcsőhálózatot nagyobbméretű berendezéssel cserélik ki.* A sok külterjes település is kívánatossá teszi, hogy a főváros területén *a vízcsövek mindenhova eljussanak,* jelenlegi helyzetében azonban képtelen a Vízművek vezetősége arra, hogy a nagy költséget igénylő csőfektetési munkálatokat egyszerre több helyen megkezdhesse. Fokozott kiadásokat jelent az a körülmény, hogy az új fejlődés küszöbére elérkezett *Vízműveknél* még különleges műszaki berendezésket is kell alkotni. Elsősorban arra gondolnak, hogy

a város különböző pontjain nagy befogadóképességű vízgyüjtőmedencéket építsenek, amelyek a fölösleges vízmennyiségek tárolására alkalmasak és a szükség mérvéhez képest akkor bocsátják tartalmukat a közfogyasztás rendelkezésére, amikor arra szükség van.

Tagadhatatlan, hogy a vízvezetéki víz elkerülhetetlennek mondott tarifaemelése terhet jelent a főváros lakossága számára, megnyugtató azonban az, hogy *a tarifa módosítására kizárólag abban az esetben és olyan mértékig kerül a sor, ameddig a szakértők egybehangzó véleménye alapján arra feltétlenül szükség van.* A közületnek egyébként az a körülmény, hogy a Vízművek szolgáltatóképessége a legközelebbi hetekben már jelentékeny mértékben megnövekedik, nemcsak nagy megnyugvást, hanem

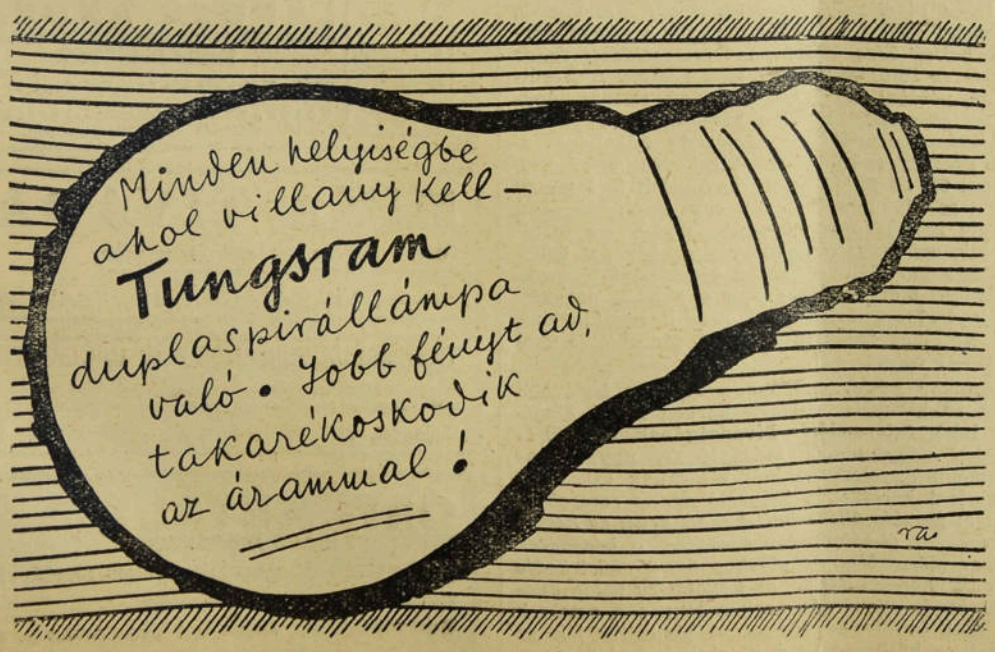
jelentékeny költségmegtakarításokat is jelent.

Abban az esetben ugyanis, ha a Vízművek a magánfogyasztás kielégítésén kívül közcélokra is elegendő mennyiségű vizet tudnak termelni,

önként elesik a makadám-utak olajjal való portalanításának szükségessége is.

Ez annál inkább kívánatos, mert — mint köztudomású — *az olajvállalatok évről évre magasabb egységárai* egyre elviselhetetlenebb kiadásokkal sujtják a főváros adófizető közönségét.

Az üzempolitikai bizottság, arra való tekintettel, hogy a főváros szanálására vonatkozó törvényes felhatalmazás időpontja június 2-án már megszűnik, fokozott tempóban kívánja végrehajtani a Vízművekre vonatkozó vizsgálatot és az eddigi elképzelések szerint minden remény megvan arra, hogy *május közepére már teljesen kész, megokolt javaslattal fordulhat a szükségesnek látszó intézkedések megtétele érdekében a törvényhatósági bizottsághoz.* Az üzempolitikai bizottság azonban még a Vízművek vizsgálatával sem fogja befejezni tevékenységét, hanem egyrészt *visszatér a BSzKRT tervbevett beruházásainak kérdésére,* másrészt kiterjeszti vizsgálatát a *Gázművek,* a *Községi Élelmiszerüzem,* a *Községi Temetkezési Intézet* és a *Községi Lóhúsüzem* munkájának ellenőrzésére is. Mindezeket a vizsgálatokat záros határidőn belül, *legkésőbb azonban június elsejéig lebonyolítja a bizottság.*

Május 15-én megnyílik a Józsefvárosi személypályaudvar

Gazdy Jenő bizottsági tag és a Fővárosi Hirlap akciójának sikere Uj fejlődés előtt áll a Józsefváros

Gazdy Jenő törvényhatósági bizottsági tag, aki lankadatlan buzgalommal fáradozik a Józsefváros polgárságának képviseletében, legutóbb *nagyarányú propagandát indított a Fővárosi Hirlap hasábjain a Józsefvárosi személypályaudvar megnyitása érdekében.* Több cikkben mutatott rá ennek a kérdésnek rendkívüli fontosságára a halálsorompók megszüntetésének régen vajudó ügyével kapcsolatban, főleg pedig a Józsefváros meeglehetősen elhanyagolt ipari, kereskedelmi és forgalmi érdekeinek szempontjaiból. „Halaszthatatlan a Józsefvárosi személypályaudvar megnyitása" című, április 8-án, lapunk hasábjain megjelent cikkében pedig széles látókörü okfejtéssel hangoztatta ez ügy megoldásának sürgős és elódázhatatlan voltát, nemcsak a már említett fontos és jelentős szempontokból, de a MÁV közlekedési reformterveivel kapcsolatban is.

A Józsefváros polgárságának széles rétegeiben élénk visszhangra talált ez az akció. Tervben volt, hogy a polgárság köréből mostre küldöttség jelenjék meg *Gazdy* biz. tag vezetésével a szőváros polgármesterénél, akit felkérni akartak a Józsefvárosra annyira fontos ügy pártfogására és a főváros részéről szükséges intézkedések megtételére.

Közben azonban a MÁV igazgatósága nem várt gyorsasággal intézkedett. Pónteken átirat érkezett a polgármesterhez, amely közölte, hogy

május 15-től kezdődőleg a józsefvárosi teherpályaudvart személypályaudvarnak rendezik be.

Az új személypályaudvar forgalma *egyelőre* a következőképen alakul:

Induló vonatok: 13.05 órakor Székesfehérvárra, 14.34 órakor Pusztaszabolcsra, 16.37 órakor Kunszentmiklós—Tasra, 18.35 órakor Nagykátára, 19.25 órakor Gödöllőre. **Érkező vonatok:** 5.57 órakor Kunszentmiklós—Tasról, 6.11 órakor Nagykátáról, 6.25 órakor Gödöllőről, 10.30 órakor Székesfehérvárról.

A Máv. igazgatósága felkérte egyben a polgármestert arra,

gondoskodjék az új személypályaudvar körül elterülő terek és utak megfelelő jókarba helyezéséről, világításáról, csinosításáról

és arról, hogy *a Beszkárt a pályaudvari személyforgalom lebonyolítása céljából megfelelő sűrüségü járatokat tartson fenn.*

Gazdy Jenő bizottsági taggal kintjártunk az új személypályaudvaron és meggyőződtünk arról, hogy a pályaudvar helyiségeinek átalakítása és berendezése serényen folyik és a megnyitás napjára minden a legnagyobb rendben lesz. Szükséges azonban, hogy a pályaudvar környékének rendezése érdekében is sürgős intézkedések történjenek.

Az Orczy-tér jelenlegi állapota sok kívánnivalót hagy maga után.

Szükségesnek látszik mindenekelőtt a tér Baross-utca sarkán levő óceska Beszkárt épületnek, amelyben jelenleg a főorvosi hivatal van, sürgős lebontása, mert egyrészt eltakarja a pályaudvar csinos és szép fekvésű épületét, másrészt az előrelátható nagyobb forgalom a sínhálózat rendezését kívánja azon a helyen. Ehhez az épülethez ragasztott

izléstelen trafik-épület és mocskos váróhelyiség is sürgősen eltávolítandó,

mert az esztétikai érzéket bántja. A tér kialakítása érdekében meg kellene szerezni — esetleg telekcsere útján — a másik sarkon levő Hüvös Marcell-féle telket, amelyen jelenleg fuvartelep van és a tér hatását rendkivül rontja. A beruházási kölcsön terhére most már

végre kell hajtani a Baross-utcában, az Orczy-tértől a Nagykörútig a villamos sineknek a középre helyezését,

hogy a forgalom akadálytalanul lebonyolítható legyen.

A forgalom megindulása után kerülhetnek sora azok a tervek, amelyek ezzel kapcsolatban *Gazdy* bizottsági tag elgondolásában szerepelnek és hivatva vannak arra, hogy a forgalom és a gazdasági élet fellendítése útján a Józsefvárost új renaissancehoz segítsék.

Két zsírolvasztót rendeznek be magánvállalkozók a sertésközvágóhídon

Monopóliumot senki sem kap — 170 vagon hús tárolására még ebben a hónapban elkészül a hűtő — A vágóhidat kibővítik napi 3000 sertés vágására

Az őstermelők megjelenésének hatása a piacokra

Az aktuális élelmezési és piaci problémák egész sora kerül a legközelebbi időben elintézésre a fővárosnál. A nemzetgazdasági szempontból nagyjelentőségű kérdésektől a piaci érdekeltségeket foglalkoztató vitákig mindenrendű ügyekben sikerült kedvező megoldást találni, amelyekről

Rosta János dr.
tanácsnok,

a közélelmezési ügyosztály vezetője a következő kijelentéseket tette:

— A közélelmezési kérdések sorában a hús- és zsirexport, a zsírolvasztó és az őstermelők piaci igényei kerültek legsürübben napirendre az utóbbi időben. Ezek a kérdések most sorra nyugvóponthoz és egyúttal eredményhez jutnak. A közélelmezési szakbizottság legutóbbi ülésén elfogadásra talált az ügyosztály előterjesztése a *zsírolvasztó üzem felállítása* ügyében. A *Zsír- és Húsfeldolgozó Ipar kft.* azzal a kérelemmel fordult a fővároshoz, hogy a sertésvágóhídon modern zsírolvasztó telep felállítására területet nyerjen. A szakbizottság a kérelmet pártoló javaslattal terjeszti a polgármester úr döntése elé. A modern rendszerű zsírolvasztó felállítása, amelyre az ajánlatot tevő vállalat kellő garanciát nyujt, *nemzetgazdasági érdek* és így a kérelmet teljesíthetőnek találtuk.

A társaság monopóliumot nem kért,

sőt kötelezte magát arra is, hogy bér ellenében bárki számára hajlandó zsírt olvasztani. A társaságnak 300 négyzetméternyi területen telepítendő zsírolvasztó gyára a város tulajdonába megy át. A területért, két évi szabad használat után, a vállalat évi 14.000 pengő bért fizet.

Hasonló feltételek mellett meg fogja hapni zsírolvasztó felállítására az engedélyt a Magyar Húsiparosok Szövetkezete is.

— A két, magántőkéből folyó építkezés mellett a sertésvágóhídon nagy beruházások történnek.

Még ebben a hónapban elkészül az új, nagy hűtő, amely 170 vagon befogadására alkalmas.

Az év végéig befejeződnek *a vágóhíd nagyarányú kibővítési munkálatai*, amelyek révén

a vágóhíd napi 3000 sertés vágatására is alkalmas lesz.

— Ezzel majd teljesen megszűnnek a vágóhíd zsúfoltsága ellen felhozott panaszok, amelyek az exportvágatások óta különösen a pestkörnyéki húsiparosok részéről többször felmerültek. Tagadhatatlanul, az utóbbi években erősen igénybevették a vágóhidat, de azért a forgalmat a napi négy órás vágatási idő felemelésével le tudtuk bonyolítani. Igy majd teljesen megszűnik az a kívánság is, hogy a Pestkörnyék számára *Ujpesten export-vágóhíd létesüljön*, ami

az egész export-rendszer szempontjából különben is lehetetlen kívánság

és ezt a földmívelésügyi miniszter nem is teljesítette.

— Pestkörnyék egy másik probléma kapcsán is szerepelt a legutóbbi szakbizottsági ülésen. Az ügyosztály előterjesztésére a bizottság javaslatba hozta

a pestkörnyéki őstermelők számára négy piac megnyitását.

A polgármester úr ebben a kérdésben *a kontingens megállapítása céljából a földmívelésügyi miniszteriummal közösen határoz*, azután dönt a piacok engedélyezése dolgában.

— Az őstermlőkkel kapcsolatos sérelem, amely miatt a *Garay-tér* zöldség- és gyümölcskereskedői *Deményi* Aladár dr. bizottsági tag úr intervencióját kérték, békésen elintéződött, úgy, hogy nem békétlenkedik ma már senki a Garay-téren az őstermelők versenye ellen.

Az őstermelők és a piaci árusítás

A közélelmezési szakbizottság határozata, amely kísérletképpen az őstremelőknek a Ferdinánd-téri, Martinovics-téri, kórház-utcai és a budagyöngyei piacokon kocsikról való árusítását hozza javaslatba, feltétlenül nagy kihatással lesz ezeknek a piacoknak forgalmára. Erre való tekintettel megkérdeztük

Sárkány Ferenc
törvényhatósági bizottsági tagot, a közélelmezési szakbizottság tagját,

akí az új helyzetről a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondta:

— Az őstermelői kérdést az ügyosztálynak kellőképpen alátámasztott véleménye alapján a kölcsönös engedékenység szellemében meg kellett oldani. A megoldásnak azonban egyidejűleg azon az igazságon kell alapulnia, amely

egyformán szem előtt tartja a gazdák, a piaci kereskedők és a főváros közönségének anyagi érdekeit.

— Le kell szögeznem, hogy *a közönség szereti az őstermelőket*, mert főképpen a piacra járó nők psziháje olyan, hogy inkább vásárol a falusi, vagy falusinak látszó kocsiról, avagy vidéki árustól, mint a bódés kiskereskedőtől. Ennek okát egyrészt abban vélem megtalálni, hogy a közönség hite szerint az áru a gazdánál olcsóbb, másrészt pedig az asszonyok szeretnek alkudni és ez az egyszerűbb falusi emberekkel könnyebben megy, mint a piaci árusokkal.

— Ha az árú az őstermelőnél szebb, jobb, vagy olcsóbb, úgy a közönségnek igaza is van, viszont

ellenkező esetben a vidéki árusoknak favorizálása súlyosan sérelmes a piaci kereskedőkre,

akik ezért állandóan panaszkodnak is és minden alkalmat felhasználnak arra, hogy az őstermelők piaci árusítása ellen tiltakozzanak. A piaci árusok indokolásukban felhozzák, hogy budapesti adófizető polgárok, egész nap a közönség rendelkezésére állanak, mert bódéjukat reggeltől estig nyitva tartják, állandó bérlői a fővárosnak, miután a bérletet havonkint fizetik. Ezzel szemben panaszolják, hogy nekik nemcsak az őstermelők, hanem az utcai élelmiszerárusok és a kereskedők is konkurrenciát csinálnak.

— A piaci kereskedők panaszával szemben áll a szintén adófizető polgárságnak az a törekvése és követelménye, hogy *minél olcsóbban vásároljon és az a véleménye, hogy az őstermelők megjelenése a piacokon árnivelláló hatású* és így arra szükségük is van. Ha a polgárságnak ez a véleménye helytálló is, mégis az őstermelőknek a piacon való megjelenési lehetőségével szemben

bizonyos előnyöket kell biztosítani a piaci kereskedőknek,

akiknek egzisztenciális érdeke egyúttal a főváros érdeke is. *A piaci helypénz például ma sem kisebb, mint évekkel ezelőtt volt, holott azóta a piacot környékező boltok bére alaposan lemorzsolódott és az élelmiszer- és zöldségüzletek elszaporodtak.* A Ferdinánd-téren például egy középnagyságú, tizenöt négyzetméteres alapterületü fülke bére havi 36 pengő, ehhez hozzászámítandó a vásárlókedv felkeltése érdekében szükséges kényszerű kirakódás után fizetendő napi 20—30 fillér, amely havonkint 6—9 pengő összeget tesz ki, minél fogva egy középnagyságú fülke havi üzletbére 42—45 pengőre rúg. Ha összehasonlítjuk ezt egy váci-úti városi bérház üzletbérével, úgy azt látjuk, hogy a piaci bódé lényegesen drágább, mert a bérházban egy húsz négyzetméter alapterületü üzlet havi bére a hozzátartozó, üzletből nyíló és raktárul szolgáló pincehelyiséggel együtt 42—47 pengő.

— Amikor tehát, engedve a főváros határától számított 30 kilométer sugarú körben fekvő községekben lakó őstermelők kívánságának, részükre próbaképen négy piacot megnyitunk, ugyanakkor a legnagyobb figyelemmel kell kisérnünk azt, hogy a derék piaci kereskedők helyzetében *ne rosszabbodás, hanem javulás álljon be. A piaci árusítás helyes elrendezése, az ál-őstermelők üldözése, a bódébérek lehetőleges mérséklése, a piachoz vezető közlekedés minél kényelmesebbé tétele, az ügyosztály útján gyakorolt hathatós ellenőrzés*, azok a tényezők, amelyek a forgalmat és megelégedettséget biztosíthatják az őstermelők, a közönség és a piaci kereskedők szempontjából egyaránt.

FREUD FRIGYES
VI., Teréz-körut 19. Telefon: 11-2-01.
Csavarok vas-, acél és sárgarézből, Witw és milliméter menettel raktáron. Saját gyártmányu präciziós csavarok.

YELLOW
szivacsbehozatali áruház, Budapest, VI., Andrássy-út 82. Telefon: 11-3-36. — Modern háztartási és testápolási cikkek, kefe- és seprőáruk, szarvasbőrük.

Orenstein és Koppel
MAGYAR R.-T., BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
Motorosmozdonyok — Újjavítógépek — Kisvasutak — Iparvágányok — Autobuszkarosszériák

VÁLLALKOZÁS

Miért késik a temetkezési szükségletek vállalatbaadása. A Székesfőváros Temetkezési Intézete szükségleteinek biztosítására hirdetett versenytárgyalás eldöntését mintegy két hónap óta várják az érdekelt pályázók. Mint értesülünk, a döntést az *árelemző bizottság* késlelteti. Minden utólagos vitát kizáró gondosságból, az üzemi választmány kívánságára a közegészségügyi ügyosztály a versenytárgyalási anyagot az árelemző bizottság elé terjesztette, amely még nem készült el munkájával. A vélemény hiányában nem történhetik meg a döntés és addig a mult évi alapon történik a szállítás. Egyébként a temetkezési szükségletek közül *a sírfelirati táblák szállítására újabb versenytárgyalás lesz*, mert a tisztiügyészség az ajánlatokat alaki okokból kifogásolta.

Uj versenytárgyalási kiírások

A polgármester versenytárgyalást hirdet:

110.000 kg **gázolaj szállítására** az üzemek részére. Pályázni lehet május 12-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

Az Andor-utcai csatorna építéséhez szükséges **kőagyagcső szállítására.** Pályázni lehet május 12-én d. e. 10 óráig az út- és csatornaépítési ügyosztályon.

Papíráruk szállítására az üzemek részére. Pályázni lehet május 19-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

A Vörösvári-út **útrendezési munkálataira.** Pályázni lehet május 22-én d. e. 10 óráig az út- és csatornaépítési ügyosztályon.

Az Elektromosműveknél kiselejtezett különböző **szerelési anyagok, motorok** stb. eladására. Pályázni lehet május 22-én d. e. 10 óráig. Váci-út 74. IV. em. 404.

A BSzKRT és a HÉV üzemi és lakóépületeinek **clánozási és féregmentesítési munkálataira.** Pályázni lehet május 15-én d. e. 9 óráig. Kertész-u. 10. III. em. 345.

Versenytárgyalási megbízások

A mult héten tartott nyilvános és szükkörű versenytárgyalások alapján a különböző közmunkákat és közszállításokat a következő cégek kapták:

I. ker. Mészáros-utcai leánygimnázium, **lakatosmunka:** Kajtár Lajos (IX., Liliom-utca 26) 8590.— pengő. — Ugyanott **különleges lakatosmunka:** Jungfer Gyula (VIII., Berzsenyi-u. 6) 20.384 P, Sóti Zoltán (VIII., Prátor-utca 64) 6025.80 P. — IX. Sertésközvágóhíd **gőzkazánjainak kicserélése;** vitéz Csongor Ernő (VI., Berlini-tér 2) 85.500.— P, 6000.— P. — II., Fenyves-utcai elemi iskolában **kertészeti és udvarrendezési munka:** Müller Ferenc (VII., Angol-utca 1/b) 4240.65 P.

A sertésvágóhídi **gőzkazán kicserélésére** vitéz Csongor Ernő kapott megbízást 91.50 pengőért.

A Branyiszkói-út útrendezési munkálatait Gravieser Albin kapta 12.522 pengőért.

A Simor-utca útrendezési munkálatait Hollós Ferenc kapta 18.708 pengőért.

A Hegyalja-út útrendezési munkálatait Borlay Károly kapta 92.077 pengőért.

A Fenyves-úti iskola alépítményi munkálatait Müller Ferenc kapta 4240 pengőért.

A Mészáros-utcai leánygimnázium lakatosmunkálatait Kajtár Lajos 8590, Jungfer Gyula 20.384, Sóti Zoltán 6025 pengőért kapták.

Versenytárgyalási hirdetmény

Nyilvános veresnytárgyalást hirdetek az Andor-utcai közcsatorna építéséhez szükséges 60/90 cm belméretü **kőagyagcső** szállításokra.

Az aláírt és megfelelően előkészített ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva a polgármesteri II. ügyosztályban, IV. ker., Központi városház II. emelet, 284. ajtószám alatt

1936. évi május hó 12. napján délelőtt 10 óráig

személyesen, vagy megbizott útján kell benyujtani.

A benyujtott ajánlatok a IV. ker., Központi városház II. emelet 281. szám alatti helyiségben a benyujtás napján délelőtt 11 órakor kerülnek felbontásra, amikor a magukat igazoló ajánlattevők, vagy azok meghatalmazással ellátott képviselői jelen lehetnek.

Budapest, 1936. évi április hó 27-én.

A székesfőváros polgármestere.

LAPOSA ANDRÁS
KÁDÁRMESTER
VIII., Kálvária-tér 13. Telefon: 37-4-57.
Mosókonyha berendezések, hordók nagy választékban. Javítások olcsón.

MIKA TIVADAR
fémöntőde és rézárugyár
Budapest, VII., Kazinczy-utca 47. Telefon: 42-8-27.

THERMOLUX VILLAMOSSÁGI VÁLLALAT Kft.
Folvonók készítése, javítása és karbantartása. Mindennemü elektromos világítási és erőátviteli berendezés tervezése és készítése.
Budapest, VIII., Práter-utca 8. Telefon: 38—3—38.

OETL ANTAL
vasöntöde és gépgyár részvénytársaság
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. szám
Telefon: 46—1—09.

Utat nyit az ideiglenes alkalmazottaknak és az ifjúságnak a státusrendezés

Gondoskodni kell a kisebb javadalmazású alkalmazottak üdülési lehetőségéről

A székesfőváros tisztviselőkarát és a tantestületet már hosszabb idő óta izgalomban tartják azok az időnként felmerülő hírek, amelyek a *státusrendezéssel* és a *kényszernyugdíjazásokkal* kapcsolatban napvilágot látnak. De nagy az érdeklődés a székesfőváros *Segítőalapjának* tervei iránt is, mert az üzemek személyzetének bekapcsolódása előrelátható bizonyos változásokat hoz magával.

Érdeklődésünkre a széles rétegeket érdeklő problémákról

Gazdy Jenő

törvényhatósági bizottsági tag, az elnöki szakbizottság tagja,

aki ezekkel a kérdésekkel a költségvetés tárgyalása során foglalkozott és azóta is behatóan foglalkozik, a következőket mondta:

— Tekintve a statusrendezés problémája iránt megnyilvánuló nagy és állandó érdeklődést, az elnöki szakbizottságban majdnem minden alkalommal kérdést intéztünk az elnöklő alpolgármester úrhoz. Egyben rámutattunk arra, hogy ennek a problémának mielőbbi megoldása kívánatos, mert a halogatás, okkal vagy ok nélkül, nagyon alkalmas arra, hogy a tisztviselői kar és a tantestület nyugodt munkálkodását zavarja. Így a halogatás a közérdeket is sérti.

— A stereotip válasz mindig az volt, hogy

a státusrendezési javaslat teljesen készen áll és csak a szanáló főpolgármester intézkedését várja.

Ebbe természetesen nem nyugodtunk bele. Végeredményben azonban máig sem láttunk konkrét javaslatokat és így érdemben nem is lehet ezzel a kérdéssel foglalkozni. Annyi bizonyos, hogy *most már nem késhet soká, mert az 1936. évi költségvetés jóváhagyása ügyében leérkezett belügyminiszteri leirat is nyomatékosan hangsúlyozza a személyi kiadások bizonyos mértékű reviziójának szükségességét és különösen a mellékilletmények kérdésének tisztázottabb alakban való és gazdaságosabb rendezését.* A személyi kérdéseket tehát, bármennyire terhes is, elő kell venni. A státusrendezésnek azonban meg lesznek a kellemes eredményei is, mert

kétségtelen, hogy az ideiglenesen alkalmazottak sorsát előnyösen fogja rendezni és útat fog nyitni a fiatalság jogos igényeinek is.

Ez pedig rendkívül fontos.

— *A kényszernyugdíjazási ügy sem látszik olyan veszedelmesnek, mint ahogyan azt a falra festették.* Kétségtelen, hogy az olyan tisztviselők valószínűleg *nagyon kis számmal lesznek, akik a mai viszonyok között sem látják be azt, hogy a munkakészség száz százalékát kell adniok annak az intézménynek, amelyet szolgálnak* és ezek alig érdemelnek kiméletet. És szükséges az is, hogy *ahol a családfő keresete a család eltartására elegendő, sőt bőséges alapot nyujt, ott a további jövedelemhalmozás útját elzárják.* Mert

nem volna szabad azt elnézni, hogy egyes családokban a közpénzekből származó jövedelmek torlódjanak, míg a másikban a legelemibb életfentartáshoz való szükségletet sem képesek megteremteni.

— A méltányosság is, de az igazságosság is kell, hogy érvényesüljön, mindegyik a maga helyén. Meg vagyok győződve arról, hogy így is fog történni, úgy a státusrendezésnél, mint a nyugdíjazásoknál.

— Ami a Segítőalap kérdését illeti, — tudomásom szerint — az üzemi személyzetnek tervbe vett bekapcsolódása júniusra várható

és így talán már a *május hó folyamán megtörténnek az erre vonatkozó intézkedések.*

— Úgy magam, aki évtizedek óta foglalkozom jóléti intézmények ügyeivel, mint általában az érdekeltek nagy tömege is örömmel fogadja a Segítőalapnak ezen az úton várható fejlődését. *Az a stagnáció, amely az illetmények csökkenésével járó jövedelemkiesésből származott, meg fog szünni* és remélhetőleg *gyors tempóban fognak megvalósulni azok a szép tervek, amelyek már elő vannak készítve.*

— Megnyugvással vettem és azt hiszem, sokan mások is, azt a hírt, hogy a *balatonkenesei üdülőtelep vezetősége a régi marad,* mert, azt hizem, az érdekelt tisztviselői kar többségének nézetét tolmácsoltam akkor, amikor a *kenesei üdülőtelepnek luxus-szállóvá való átfejlesztését és az idegenforgalom szolgálatába való állítását elleneztem.*

— Az idegenforgalom ügyét el kell választani a tisztviselők üdültetési részétől. Mind a kettő igen nagy fontosságú dolog, de arra, hogy kapcsolatba hozzák egymással, semmi szükség sincs. Ellenben igenis szükség van arra, amint azt már ismételten hangoztattam, hogy *a kenesei és egyéb üdülőtelepek gazdaságos ügyvitelével*

lehetővé tétessék az üdülési tarifák lényeges olcsóbbá tétele.

Ha másként nem lehet, erre a célra külön költségvetési tétellel kell gondokodni. Mert nem megfelelő helyzet az, hogy *a kistisztviselők, akik az ő nehezen nélkülözött garasaikkal szintén hozzájárulnak a Segítőalap fenntartásához, az üdülőtelepeket ne tudják igénybevenni,* mert nekik drága. Nagyon sokszor ezek a szűkös viszonyok között élő kisztisztviselők és családjuk sokszorosan inkább rá vannak szorulva az üdülésre, mint az egyébként is megfelelő életnívón élők.

— Elsősorban az előbbiek érdekében örülök annak is, hogy *az üzemi személyzet csatlakozása lehetővé fogja tenni a betegsegélyezés mérvének a kiterjesztését is.* Tudjuk nagyon jól, hogy a leggondosabb beosztással élő kisemberek egész életboldogságát képes tönkretenni egy-egy betegséggel kapcsolatos kiadás.

— Aki ezen a téren nagyot és szépet tud alkotni, valóban megérdemli a tömegek háláját és elismerését. Hiszem és remélem, hogy a Segítőalap intőzéségében meg lesz az erre való készség és tetterő.

Missziós szerepet vállalt a főváros a kisipari kivitel megszervezésében

Írta KÖVESLIGETHY MIKLÓS dr.

ügyvéd, törvényhatósági bizottsági tag

Budapest székesfőváros polgármestere most terjeszti a törvényhatósági közgyülés elé javaslatát *kisipari kiviteli intézet* létesítése tárgyában. A javasalt alapja *a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara emlékirata,* amely az intézményt életre hívja. Az emlékirat az intézménynek csupán kereteit jelöli ki: azt megfelelőleg kiépíteni és a gazdasági élet egyik tengelyévé tenni az intézet szervei és az érdekelt iparosok lesznek hivatottak.

A kisipari kiviteli intézet létesítése megint olyan alkotás, amely pártszempontok szolgálatától mentesen, párterdekek fölé emelekdve, a nemzet egyetemes érdekét szolgálja. Noha az előző kormányzatok is érezték, hogy állami érdek a kisipar támogatása: az 1931. évi XXI. tc. mégis csak morzsákat juttatott a kisiparnak, amikor arról gondoskodott, hogy a kereskedelemügyi miniszter a kisiparnak és az ipari szövetkezeteknek hitelnyujtással, közvetlen anyagi, vagy gépi segéllyel való ellátására és általában a kisipar fejlesztésére, termelésének előmozdítására irányuló állami támogatást az *Iparosok Országos Központi Szövetkezete* közreműködésével nyujtsa és a kivitel előmozdítására irányuló állami támogatásban a kisipart és az ipari szövetkezeteket megfelelően részesítse.

Ez a törvény az ipar irányítását inkább csak közvetve valósítja meg: annyiban, hogy a kedvezményeket a kisipari *szövetkezeteknek* nyujtja, feltételezvén, hogy ezek majd gondoskodnak tagjaik ellenőrzéséről és a kedvezmények, valamint a hitel tényleg olyanoknak fognak jutni, akik erre érdemesek és, akik működésükkel nemcsak a saját érdeküket, hanem a közjóét is szolgálják.

Az iparfejlesztési törvényben csirájában megvan az egészséges gondolat, de csodálatos módon csak egész kezdetleges alakjában, ami nem is lehetett másképp, mert a tisztán liberális-kapitalista társadalmi felfogás csak a profitot nézte és hagyta sinylődni tájékoztatás nélkül az „embert", a „népet". Nemzetmentő összefogásnak kell tehát ismét a Csonkaország fővárosából kiindulnia, hogy a nemzet oly fontos és bajba jutott rétegén annak megszervezésével segítsen. Hiszen ha a békében a kisipar összefogásának jelentőségére rájöttek volna és azt megszervezték volna, máskép állna ma a kisipar, de máskép állnának vérei is az elszakított részeken: egységes vértezetben tömörülve a megfelelő érdekközösségekben.

Nagy örömmel kell fogadni tehát a polgármester úr elhatározását, mert noha szűk a keret, pislákoló mécses-lángnyi az elindulás, mégis *országos jelentőségű az érdek, amelyet szolgál és amellyel a keresztény magyar társadalomnak olyan nemzetfenntartó elemeit, mint a kisiparosság, felöleli.*

A kisiparunkat versenyképessé tudjuk tenni a külföld felé is, ha a kisiparosságnak hitellel, új piacok szerzésével, rendelkezésére állunk, hogy minél több önálló gazdasági alanyt létesítsünk közgazdaságunk számára. Távolabbi feladat pedig, hogy a *felesleges mezőgazdasági munkásságot a kisipar üzésére kell ránevelni,* mert ezt falun lehet elvégezni s a mezőgazdasági tevékenységből kiszoruló földnélküli, vagy földhöz nem juttatható mezőgazdasági munkásság juthat általa elfoglaltsághoz és kereshez. A falura való koncentrálás által elkerüljük a nagyipari tömörülés óriási etikai, szociális és politikai szempontból jelentkező hátrányait.

Hiszen már ma is óriási a presztizse a magyar kerámiának, bőriparnak, asztalosiparnak Európában, holott ezeket az iparágakat a falu házilag üzte, anélkül, hogy szervezetekben tömörültek volna, anélkül, hogy megfelelő propagandával a külföldet népi értékeinkről és kinceseinkről megfelelően tájékoztathattuk volna. Mit tehet itt a szervezett propaganda, mit tehet a falu irányítása, azt meglátjuk, ha a kisipari kiviteli intézet szakemberei egész erejükkel és képességükkel fognak az ügy szolgálatába állani!

A háború előtt a kisipari termékeinket inkább csak azért juttattuk el a külföldi piacokra, hogy nemzeti és faji sajátosságainkra hívjuk fel a külföld figyelmét, *ma Csonkamagyarországunkban nemzeti szempontból kétszeresen fontos, hogy a veszni induló kisipari iparágakat felkaroljuk* és mivel a magyar középosztály nem felvevőképes vásárlója cikkeinknek: annál inkább feléje tereljük a külföld érdeklődését, nemcsak sporadikusan, hanem komoly munkával és céltudatos tevékenységgel, amely külföld úgyis olcsón jut kiváló áruinkhoz.

A gyáripar egymagában nem képes betölteni azt a szerepet, hogy foglalkozást és megélhetést nyujtson azoknak a néptömegeknek, amelyeket a mezőgazdaság a nem szaporítható földterület és munkaalkalmak miatt már ellátni nem tud. Ezt ugyanis csak olyan mértékben vállalja — a mai felfogás mellett, — amely mértékben az üzleti kalkulációnak megfelel. A nagyipar sohasem hajlandó több munkást foglalkoztatni, mint amennyire okvetlenül szüksége van, a géptechnika minden fejlődését azonnal hasznosítja, minek következtében például ma annak ellenére, hogy ipari termelésünk volumenje már 15 százalékkal haladja meg a krizis előtti 1929. esztendő rekordmennyiségét, az iparban foglalkoztatott munkások száma 20 százalékkal kevesebb, az átlagos munkabér pedig szemben az 1930. évi 1.497 pengővel, 1934-ben mindössze 1.125 pengő volt.

De, hogy a kisipart okszerűen úgy lehet fejleszteni, hogy az rövid időn belül a mai viszonyok között is komoly gazdasági tényezővé küzdje fel magát: azt megmutatta Németország 1935-ben, amikor ipari kivitelével egy milliárdnyi márka tiszta nyereséget ért el, amelynek 30 százalékát a kisipar nyujtotta és idézte elő!

És mutassunk rá *fejlődő háziiparunkra, amely egy-két esztendő alatt milliós tételekkel növelte exportmérlegünket,* pedig a háziiparnál csak alkalmi munkásokkal, szervezetlen, szórványos női munkákkal kellett számolni és íme a komoly célkitűzés, mily dicséretes eredményről tehet tanuságot.

Mi nem vagyunk olyan előnyös helyzetben, mint Németország, amely iparcikkein nyersanyagot vásárol, de a nehézségek talán áthidalhatók, kivált, ha a kivitel is olyan alapos lesz, mint a bátor kezdeményezés. *Hadd lássa a nép, hogy a kamarák és szaktestületek nem a nagy- és nehézipar és a nagykereskedelem kizárólagos uszályhordozói, hanem a kisiparosok érdekeinek is fellegvárai.* Bátor kezdeményezéssel, erélyes, akadályokat nem ismerő, de egyszersmind céltudatos kivitellel lehet előbbre vinni a mai kor szociális követelményeinek megfelelő szervezést, hogy ne mindig néhány kivételes egyénnek jusson újabb és újabb előny, hanem a gyengébbek és tehetetlenek karoltassanak fel és velük együtt szolgáltassék az egyetemes érdek.

A látszólag kisszerű indulás, ilyen felfogás mellett, komollyá nőheti ki magát és jól tette a polgármester úr, amikor az eszme szolgálatába szegő-

PeliKan
IRÓGÉPSZALAG
VEZÉRKÉPVISELET
Stalla Lajos Budapest, V.,
Vilmos császár-út 42.

dött és az iparügyi miniszterrel és a kereskedelmi és iparkamarával együtt, noha egyelőre csak 15.000 pengővel, módot nyujt a kisiparosság megszervezésére és a Kisipari Hitelintézetet is bekapcsolja akciójába.

Úgy a fővárosi kisiparosság, de a falu és a falusi kisipar még inkább szétszórtságában is fel fog lélegzeni, ha érzi a gondoskodást és azt, hogy népi értékeit megbecsülvén, hozzásegítik, hogy azok elismerték, — amelyet a külföld a mai valutáris viszonyok mellett készségesen fog megadni, — megkaphassa és idővel tevékenysége egész fennmaradásának alapjává legyen.

A mai gazdasági rendben tervszerű irányítás nélkül eredményeket elérni nem lehet. Hogy kalkuláljon és érjen el megfelelő eredményt az a városi, de méginkább falusi kisiparos, aki a devizarendelkezéseket, a piacokat és exportlehetőségeket nem ismeri és fogalma sincs róla, hogy munkájának eredményeit hogy és miképp tudná a legcélszerűbben hasznosítani.

Aki tehát a kisiparost terméke értékesítésében segíti, a belföldi termelést a külföld szükségletéhez képest irányítja, *nemzetgazdasági szempontból pótolhatatlant teljesít* és minthogy a kiviteli intézet ezt a célt szolgálja: *azt a legnagyobb elismeréssel kell fogadnunk és mindent megtennünk, hogy áldásos működését mielőbb megkezdhesse!*

A gyáriparnak engedélyezett monopóliumok mellett így jut megsegítéshez majd a kisipar, amely a tőkehiányt is ellensúlyozván, komoly és reális eredményeket kell, hogy megvalósulása után a legrövidebb időn belül felmutasson. *A főváros pedig ismét elüljár nemzetvédő feladatának teljesítésében*, amikor nemcsak a saját lakosságának és kisiparosainak siet segítségére, hanem az összességet nézi, úgy mint évszázadokon át, mint az egész, összes magyarságnak fővárosa!

Székesfővárosi Pavillon
WEINGRUBER
Városligeti
MEGNYILT

Tetőszerkezetek, textiliák lángmentesítését vállalja „LION BRAND" lángmentesítővel EISNER GYULA drogeria laboratoriuma
Budapest, VI., Andrássy-út 37. Telefon: 28—5—24.

LUTZ Telefon József 93-46 **Lutz Ede és társa**
Lakhon elismert jó minőségben
Lakk- és festékgyár R.-T. Budapest, VIII., Orczy-utca 4. szám.

HOFBAUER ÉS PIAZZA
ÉPITŐMESTEREK
TELEP VI., BÉKE-TÉR 5. IRODA VI., SZONDY-U. 34,
TELEFON: 18-8-59.

MAY IMRE építőmester
BUDAPEST, V., LIPÓT-KÖRÚT 29. SZ.
TELEFON: 22-1-55.

GROSZ FRIGYES
OKL. MÉRNÖK ÉPITÉSI ÉS KÖVEZÉSI VÁLL.
Budapest, IX., Bakáts-u. 1. Telefon: 86-0-64.

Nagy Pál
egészségügyi berendezési vállalkozó
Budapest, II., Fő-utca 20.
TELEFON: 52-0-93.

Krausz Ferenc
bronzöntő *Budapest, VI., Babér-utca 80.*
Telefon: 932—26

MIKES és BRAUN OPTIKAI CIKKEK NAGYBANI RAKTÁRA
Magyar gyártmányú TITÁN hőmérők vezérképviselete
BUDAPEST, VI., PODMANICZKY-UTCA 27. SZÁM
(Teréz-körút sarok) Telefon 23-2-49

Betón, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest, XI., Szűret-utca 5/7. Telefon: 59—2—96

ÚTHENGERLÉST
VÁLLAL **WOLFF ERNŐ**
TELEFON: 59—9—66 BPEST, XI., HORTHY MIKLÓS-ÚT 149

Események

Fővárosi Hirlap

Alapításának huszonötödik évfordulóját a FŐVÁROSI HIRLAP szeptember havában

nagyszabású jubileumi szám

kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek

Bornemisza iparügyi miniszter magas kormányzói kitüntetése. Magyarország kormányzója a miniszterelnök előterjesztésére *Bornemisza* Géza iparügyi minisztert kiváló odaadással és fáradhatatlan ügybuzgalommal a Hazának tett értékes szolgálatai elismeréséül az I. osztályú magyar érdemrendet adományozta. Ez a magas kormányzói kitüntetés pártkülönbség nélkül minden oldalon a legteljesebb megelégedést és örömöt váltotta ki. *Bornemisza* Géza a fiatal politikai nemzedék egyik legkiválóbb egyénisége, akinek *Gömbös* Gyula második kormányába való meghivatása egyszersmind ennek a kabinetnek jellegét és színét is erőteljesen megadta. A keresztény és nemzeti irányzathoz való hűsége, a szociális és haladó gondolattal való politikai eljegyzettsége, az igazi mélyreható reformokért való harckészsége mellett általános megbecsülést és tiszteletet szerzett nevének az a mélyreható tevékenység, az a nagyarányú alkotó tevékenység, amelyet miniszterségé alatt kifejtett. *Bornemisza* Géza alkotásainak egész sora olyan volt, amelyeket nemcsak a kor szelleme hívott életre, hanem az egész ország közvéleménye is örömmel és egyhangú elismeréssel fogadott. Ezek körül az alkotások körül nem voltak politikai harcok, ezek az alkotások annyira korszerűek, hogy a parlament minden pártja, ha nem is kritika nélkül, de örömmel szavazta meg azokat.

Nemzeti Gyermekhét. A *Főváros Népművelési Bizottságának* rendezésében vasárnap kezdődött a *„Nemzeti Gyermekhét"*, amelynek célja *a gyermekek szórakoztatásán kívül a gyermek sorsával, nevelésével kapcsolatos kérdéseknek minél szélesebb körben való ismertetése.* A Zeneakadémián tartott díszülésen résztvett *Horthy* Miklósné is. *Sipőcz* főpolgármester elnöki megnyitója után *Csatáry* Béla belügyminiszteri osztályfőnök tartott előadást a társadalom feladatairól a gyermekvédelem terén, majd a Vöröskereszt részéről vitéz *Simon* Elemér, a Stefánia Szövetség nevében *Pettkó-Szandtner* Aladár, a Magyar Cserkészszövetség megbízásából *Papp* Antal üdvözölték a 25 esztendős Gyermekvédő Ligát. Az üdvözléseket *Albrecht* királyi herceg, a Liga kormányzó elnöke köszönte meg. Ezután *Szendy* Károly polgármester, a *Nemzeti Gyermekhét* elnöke méltatta a mozgalom jelentőségét és ismertette az ezidei programot. A megnyitás alkalmából *Liber* Endre alpolgármester vasárnap előadást tartott a *rádióban.* Rámutatott arra, hogy *az anyai szeretet a családi élet alapja és ezen keresztül a társadalmi és a nemzeti életnek is.* A *Nemzeti Gyermekhét* során Budapest húsz játszóterén tevékenykednek a játékvezetőnők, akik játék után gondoskodnak valami kellemes meglepetésről. E meglepetések közt elsősorban szerepel a főváros tekintélyes ajándéka: *tízezer adag kakaó és ugyanannyi perec.* A mesélő nénik azonban elmennek a gyermekkórházakba is, hogy *a beteg gyerekek se maradjanak ki a gyermekhét örömeiből.* Kőbányán a gyerekek és a leventék szerdán este tábortüzet gyujtanak, amikor is rövid műsorral kívánják meghálálni a társadalom áldozatkészségét. Ugyancsak a héten érkezik Budapestre Olaszország egyik leghíresebb pedagógusa, *Monetssori* Mária dr., a róla elnevezett nevelési módszer megalapítója, aki előadást tart a *szabadságról és a fegyelemről* a neveléssel kapcsolatban. *Montessori* asszony egyébként résztvesz magyar tanítványának, *Bélaváry* Erzsébetnek bemutatóján, amelyen a *Népművelési Bizottság hathónapos tanfolyamának növendékei vizsgáznak.* Különös figyelmet érdemel a hercegprímás legújabb pásztorlevele, amelyben felhívja a vidéki papságot, tegye lehetővé, hogy — mint tavaly — *az idén is legalább kétezer szegény fővárosi gyermek vidéken élvezhesse a nyaralás örömeit.*

A főváros közgyűlése. Szerdán délután 5 órakor tartja a főváros törvényhatósági bizottsága rendkívüli közgyűlését, amelynek napirendjéről *levették a Bszkrt beruházó* szükségletének megállapítására vonatkozó előterjesztést, de ugyancsak levették a *Rudas átalakítására* vonatkozó előterjesztést is. Ilymódon tehát a napirend letárgyalandó pontjai a következők: A főváros 1936. évi költségvetésének a belügyminiszter utasításának megfelelő módosítása; a községi házbérfillérről, a községi szemétfuvarozási illetékről, a városi ingatlanvagyonátruházási illetékről, a községi tűzoltási járulékról, a községi idegenforgalmi járulékról, a közlekedési adóról, végül az úthasználati díjról szóló *szabályrendelet módosítása, illetőleg alkotása.* Tárgyalja a közgyűlés a *Kisipari Kiviteli Intézet* létesítése, az alapítványok felhasználása, az *OTI*-val kötött betegápolási megállapodás, a Rádiumkórház és a Tüdőbeteggondozó orvosi pragmatikája ügyében tett előterjesztéseket. A napirend pontjaihoz semmi hozáfűzni valónk nincs, tekintve, hogy azok meritumát a *Fővárosi Hirlap* legutóbbi számaiban *az illetékes tanácsnokok nyilatkozataival ismertettük.*

Eljegyzés. Dr. *Boda Novy* Béla min. fogalmazó, a NEP fővárosi szervezetének titkára eljegyezte *Gombos* Mártát.

Munkában a kényszernyugdíjazási bizottságok. *Tomcsányi* Kálmán dr., miniszteri osztályfőnök elnöklésével a mult hét végén értekezlet volt a belügyminisztériumban, amelyen — mint jelentettük — megjelent a főpolgármesteren és a polgármesteren kívül *Dorogi Farkas* Ákos és *Felkay* Ferenc tanácsnok is. A bizalmas jellegű megbeszélésen a szanálási intézkedésekkel összefüggő *kényszernyugdíjazási kérdéseket vitatták meg.* Annak ellenére, hogy a bizalmas megbeszélésről hivatalos közleményt nem adtak ki, a *Fővárosi Hirlap* miniszteriális körökből azt az értesülést szerezte, hogy *teljesen alaptalanok az olyan híresztelések, mintha öt-hatszáz fővárosi közigazgatási és tanügyi alkalmazott kényszernyugdíjazására kerülne sor a közeljövőben.* Informátorunk szerint *a maximális szám, amely a kényszernyugdíjazásoknál szóba jöhet, 310.* Ebből mintegy 60 közigazgatási, 250 pedig tanügyi alkalmazott. A törvényhatósági bizottság által a legutóbb kiküldött hét bizottság, amelynek feladata a végelbánási eljárást megelőző vizsgálat lefolytatása, *a legközelebbi napok egyikén már megkezdi működését és egyéni mérlegelés alapján fogja eldöntését meghozni.* A bizottságok határozata ellen az érdekelt alkalmazottak *felszólamlással élhetnek*, és pedig a közigazgatási alkalmazottak a *belügyminiszterhez*, a közoktatási alkalmazottak pedig *a kultuszminiszterhez.* A bizottságok a legalaposabban kívánják mérlegelni a végelbánás alá vonandók összes körülményeit és minden olyan esetben, amikor úgy találják, hogy a kényszernyugdíjazás elkerülhető, *annak megtételére nem fognak javaslatot tenni.*

Verebély Jenő mandátuma. A székesfővárosi igazolóválasztmány legutóbbi ülésén foglalkozott azzal a kérdéssel, megsemmisítendő-e *Verebély* Jenő törvényhatósági bizottsági tagsága. A választmány többsége arra az álláspontra helyezkedett, hogy a közigazgatási bíróság ismeretes ítélete *nem intézkedik kifejezetten abban az irányban, hogy a déli kerület volt választási elnökének törvényhatósági bizottsági mandátuma megszűnjék*, ennélfogva nincsen ok arra, hogy kimondják annak érvénytelenségét. A baloldal nem osztotta ezt a felfogást és ennek megfelelően a választmány idevonatkozó határozata ellen a szociáldemokrata pártállású *Farkas* Zoltán dr. panaszt terjesztett be a közigazgatási bírósághoz. A törvény értelmében *a bíróság a panasz fölött harminc nap alatt köteles dönteni*, ennélfogva május közepére tisztázódik, vajjon *városatya* marad-e *Verebély* Jenő, vagy sem?

A fővárosi altisztek díszhangversenye. A Fővárosi Altisztek Közművelődési és Nyugdíjpótló Egyesületének dalárdája május 10-én, vasárnap este 8 órakor a Zeneművészeti Főiskola nagytermében nagyszabású díszhangversenyt rendez. Közreműködnek a gazdag programban: *Kereszthy* Jenő orgonaművész, *Olah* Ferenc, az Operaház tagja, az 1. honvéd gyalogezred zenekara, *Figedy* Sándor, a Fővárosi Altisztek Dalkara *Ujj* József dr. zenetanár, karnagy vezényletével.

Fürdővizsga a Gellértben. Az elmúlt vasárnap volt a Gellért-szálló zenetermében a fürdősök továbbképző tanfolyamának vizsgája. *Mednyánszky* Jenő dr. belügyminiszteri vizsgabiztos mellett a vizsgabizottság tagjai a következők voltak: *Bilkei Pap* Lajos dr., *Benczur* Gyula dr. egyetemi tanárok, *Groó* Béla dr., *Dányi* Mihály dr., *Kunszt* János dr., *Weber* János dr. főorvosok, *Lanbál* István dr. tanárségéd, *Dacsó* Mihály dr. adjunktus és *Angyal* Márton igazgató. A tanfolyamon résztvett 146 hallgató közül *140 sikeresen tette le a meglehetősen komplikált egészségügyi szakértelmet megkövetelő vizsgát*, amely nagyban hozzájárul ahhoz, hogy *képzett fürdőseink emeljék a magyar fürdők jó hírnevét.*

Premier a cirkuszban. A májusi ligetnek eseménye volt péntek este a *Fényes-Cirkusz-varieté*, a régi *Néparéna* megnyitotta kapuit és bemutatta műsorát, amelyen váltakoztak érdekesebbnél érdekesebb külföldi és magyar attraciók. A műsor főattrakciója a négy *Berosini* mutatványa, akik a cirkusz kupolájában *halált megvető bátorsággal háló nélkül mutatták be fantasztikus egyensúlyozási produkcióikat.* Nagy sikere volt hat fiatal leánynak, akik csodálatos görkorcsolyatáncokat és mutatványokat adtak elő, valamint sikere volt az iskolalovaglásnak is, amelynél szereplő paripa *az 1930-as tenyészállatvásárnak díjnyertes állata volt.* A közönség jól mulatott, a rossz idő ellenére is megtelt az aréna, ami nem csodálható, mert *a legdrágább hely 1.60 pengőbe kerül.*

Május 7-én délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

Gazdasági Értesítő

Elindítják világhódító útjára a magyar kisipart

A jogos panasszal teli magyar kisiparra is napfény süt: megalakul a *Kisipari Kiviteli Intézet*, amely, amikor új feladatkörhöz és új életlehetőséghez juttatja a kézműipart, egyúttal nemzetgazdasági mérlegünk szempontjából is nagyon jelentős tényezővé válhatik. A *Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara* kezdeményezésére indult meg ennek a szervnek életrehívása érdekében a mozgalom, amellyel szerdai közgyűlésén foglalkozik a székesfőváros törvényhatósági bizottsága. *Szendy* Károly polgármester a legnagyobb örömmel fogadta a tervet, amelynek kért támogatását javasolja a közgyűlésnek és hathatósan állott a nagy gondolat mellé a *Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezete* is. A nagyjövőjű tervvel részletesen foglalkozik a *Fővárosi Hirlap* más helyén *Kövesligethy* Miklós dr., törvényhatósági bizottsági tag nagyértékű cikkében, az alábbiakban pedig, mintegy a közvetlen érdekeltség nevében, a kezdeményező Kamara egyik vezető tagja,

Nagy Antal

törvényhatósági bizottsági tag, a Kereskedelmi és Iparkamara alelnöke

nyilatkozik, ebben a kettős minőségben méltatva a kérdést:

— A *Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara*, élén *Éber* Antal elnökkel, intézményesen akarja bekapcsolni a kisipart a kivitelbe. Vitán felül áll, hogy

a fejlett és több ágazatában világviszonylatban is a legelső sorban álló magyar kisipar a maga termelő kapacitásával többre hivatott annál, hogy csupán helyi szükségleteket elégítsen ki

és javítási munkákra szorítkozzék. *Minden joga megvan ahhoz, hogy résztvegyen a világpiaci versenyben, azonban erre önerejével nem képes.* Nem tudja legyőzni azokat az akadályokat, amelyek az export elé tornyosulnak és nem tud eligazodni abban a szövevényben, amelyen keresztül meg lehet közelíteni a külföldi piacokat. Hogy a kivitelben részt vehessen, ahhoz *külön szervre van szüksége, amely útmutatással, az export előkészítésével és lebonyolításával támogatására áll.*

— Ennek a helyzetnek felismerése vitte a *Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarát* arra, hogy a Kisipari Kiviteli Intézet megszervezésének tervét felvesse és jó példával elöljárva, az intézmény létesítéséhez *15.000 pengő hozzájárulást* szavazzon meg. Úgy a terv támogatása, mint a még szükséges további hozzájárulás céljából a

Kamara a kormányhoz fordult, amelynél a kezdeményezés kedvező fogadtatásra talált, ugyancsak 15.000 pengő hozzájárulás kilátásba helyezésével.

Egyidejűleg *megkereste a Kamara a székesfővárost is, amelynek polgármestere örömmel karolta fel az eszmét* és minden bizonnyal meg fogja adni a kellő erkölcsi és anyagi támogatást az intézmény életrekeltéséhez a törvényhatósági bizottság is. Erre máris örvendetesen biztató jel *az a lelkesedés, amelylyel a kezdeményezés a Nemzeti Egység Pártjának fővárosi szervezetében találkozott.*

— Amint megelégedéssel látom,

a Kisipari Kiviteli Intézet mihamarabb megalakulhat és megkezdheti működését,

amellyel egyrészről hóna alá nyul a nehéz helyzetben lévő kisiparnak, másrészről pedig kulturális nívónkat egy új fronton emeli a külföld előtt és nem utolsó sorban nemzetgazdasági mérlegünk javításához is hozzájárul.

— A Kamara nemcsak az eszmét vetette fel, de ezen túlmenőleg már tervezetet is dolgozott ki, amelyen el lehet indulni az intézet megalapozása felé. Általánosságban már ismertetésre került ennek a tervezett szervnek jelentősége és működési területe, itt csak arra a feladatkörre akarok utalni, amellyel az intézet a kisipar segítségére áll és amely jogosultságát igazolja.

— A ma még magára hagyott kisipar számára a kivitel szempontjából felvilágosító, tanácsadó fórum lesz, tájékoztat a devizakérdésekről, jegyzéket vezet az exportra alkalmas árukról, nyilvántartja az exportképes kisiparosokat, megoldja a kivitelt hitelt, kereskedelmi szerződések kötésénél kontingenst biztosít, kedvezményeket eszközöl ki, rendszeresen foglalkozik piacok felkutatásával, lehetővé teszi a külföldi vásárokon való részvételt, belföldi tanulmányutakat végez és megindítja a belföldi és külföldi propagandát. Ezenkívül együttműködést biztosít az arra hivatott szervekkel: a kereskedelmi és iparkamarákkal, a Kisipari Hitelintézettel, IOKSzszal, IPOK-kal és az ipartestületekkel, ipari szövetkezetekkel, a Külkereskedelmi Hivatallal, szakminiszteriumokkal, a Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatalával, a Nemzetközi Vásár vezetőségével és a külföldi hasonló intézményekkel.

— Mint ez a felsorolás is mutatja, van elég tere a munkának, de egyúttal az is megállapítható, hogy ezt a munkát, amely nélkül a kivitel nem indulhat meg, a kisipar maga elintézni képtelen.

Közös fronton harcol a kereskedelem és kézműipar az áruházi verseny ellen

Országos demonstráció a május 10-i nagygyűlésen

Május 10-én, vasárnap délután 4 órakor, az egész ország kereskedelmi érdekeltségeinek és számos ipari szakma képviseletének részvételével tartja a *Fűszerkereskedők Országos Egyesülete nagygyűlését* az áruházaknak a kereskedelmet és ipart mind elviselhetetlenebbül bénító versenye ellen. Az országos demonstrációt azért tűzték ki a *Nemzetközi Vásár* idejére, hogy a *mindenfelől a fővárosba özönlő közönség figyelmét felhivják arra a veszedelemre, amely a magyar detailkereskedelmet és egyes, érdekelt kézműipari szakmákat létalapjában fenyegeti,* ha a kormányzat nem szab gátat az áruházaknak mind több területre kiáradó, szinte fékezhetetlen túltengése ellen. Ugyanakkor, amikor a kereskedelem és ipar a közönség figyelmét magára vonja, a maga igazságának meggyőző szavával fordul a kormányhoz segítségért.

Ebben az országos tüntetésben is, mint az áruházi verseny ellen folyó nehéz küzdelem minden mozzanatában, maga mellett találja a kereskedelem és ipar a *Fővárosi Hírlapot* is, amely immár több, mint segítőtárs, hiszen még akkor, amikor az érdekeltségek rá sem ismertek a veszedelemre, amely ma már a kereskedelem és ipar minden rétege előtt nyilvánvalóvá lett, mint *kezdeményező és előharcos emelte fel szavát az áruházi verseny ellen.* Akkor még nem állott a csatasorban az egész kereskedői és az érdekelt kézműipari társadalom, még világosságot kellett deríteni arra az egyre szövevényesebb hálóra, amelyet lépésről-lépésre szőttek az áruházak, hogy azután mind több területről kifogják a maguk bőséges zsákmányát és sorvadásba vigyék a szerényen horgászó kiskereskedelmet és kisipart.

Nagy elégtételünk ez a mostani országos megmozdulás és velünk együtt a *Fűszerkereskedők Országos Egyesületének is,* amely ugyancsak legelől állott a küzdő sorban, amely most akkora táborrá duzzadt, hogy az egész ország kereskedelme és sok, veszélyeztetett iparága benne van.

Az egész ország csatlakozik a mozgalomhoz

A május hó 10-iki nagygyűlésen, amelyet *Hoffmann* Mihály kir. tanácsos, az Egyesület elnökének vezetésével a Fűszerkereskedők Székházában tartanak meg, felvonul az ország egész fűszeres szakmája, amelyet a *Fűszerkereskedők Országos Egyesülete vidéki körzetei* képviselnek és melyek közeli és távoli vidékekről bejelentették részvételüket. Rajtuk kívül csatlakoztak a mozgalomhoz és résztvesznek a nagygyűlésen a következő érdekképviseletek:

Baross Szövetség.
Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés.
Fővárosi Kereskedők Egyesülete.
Budapesti Szállodások és Vendéglősök Ipartársulata.
Budapesti Kávések Ipartestülete.
Magyar Vaskereskedők Egyesülete.
Magyar Cipőkereskedők Országos Egyesülete.
Budapesti Hentes Ipartestület.
Sajt- és Vajnagykereskedők Országos Egyesülete.
Festékkereskedők Országos Egyesülete.
Magyar Illatszer- és Hátzartási Cikk-kereskedők Országos Egyesülete.
Budapesti Sütő Ipartestület.

„Eternit"
FAL- ÉS BÚTORBURKOLÁSOK
BEMUTATÓHELYISÉGE
VI., Ó-UTCA 4.

Budapesti Székesfővárosi Cukrászok és Mézeskalácsosok Ipartestülete.
KEKOSz cukorkakereskedők szakosztálya.
Vásárcsarnoki és Piaci Kereskedők Egyesülete.
Kávémérők és Kifőzők Ipartársulata.

A vidékről csatlakozásukat és részvételüket bejelentették:

Ceglédi Kereskedelmi Egyesülés.
Csepeli Kereskedők Egyesülete.
Debreceni Kereskedelmi Társulat.
Győri és Győrvidéki Fűszerkereskedők és Vegyeskereskedők Egyesülete.
Kecskeméti Fűszer- és Vegyeskereskedők Egyesülete.
Nagykanizsai OMKE-kerület.
Pestszenterzsébeti Fűszerkereskedők Egyesülete.
Szentendrei Kiváltságos Kereskedelmi Testület.
Szombathelyi Kereskedelmi Kör.
Ujpesti Fűszer- és Vegyeskereskedők Egyesülete.
Váci Kereskedők Egyesülete.

A Fűszerkereskedők Országos Egyesületéhez, amely nagy munkával készíti elő a gyűlést, még most is egymásután érkeznek a további jelentkezések.

Együtt a közös érdekekért

Az országos nagygyűlésen, mint a Fűszerkereskedők Országos Egyesületének vezetősége a *Fővárosi Hirlap* munkatársával közölte, mindenekelőtt meg fogják intézményesen szervezni a további küzdelmet.

— Eddig is különböző akciókat indítottak az egyes érdekeltségek — mondották nekünk —, számos gyűlést tartottak és ezek határozataképen felterjesztéseket intéztek a kormányhoz, de *a mozgalom nem volt egységes* és ezért nem is tudta kellőképen szolgálni a célt. *Most meg fogjuk alakítani az összes érdekeltségek közös bizottságát,* amely azután az összesség nevében állapítja meg a sérelmeket és lép fel orvoslásért a kormánynál. A mostani nagygyűlés hozandó határozatait is ez a közös bizottság fogja majd végrehajtani.

— A program szerint megsürgetjük *az áruházi rendeletnek minél rövidebb idő alatt való életbeléptetését.* Kérni fogjuk, hogy ez a rendelet felölelje azokat a korlátozásokat, amelyek a kereskedelmet és az érdekelt kisipart az áruházak versenyével szemben megóvják. Kérjük, hogy *újabb áruházak nyitása ne engedélyeztessék, a meglevők tovább ne terjeszkedhessenek, az élelmiszerkereskedelem és vendéglátó ipar és az utcán át való árusítás gyakorlását pedig rendeleti úton szüntessék meg.* Nyomatékosan kérjük, hogy *az adózás terén szűnjön meg az az igazságtalan helyzet,* amelynek értelmében a részvénytársasági alapon álló áruházak mérlegükben kimutatott *tiszta nyereségük* után adóznak, a kiskereskedőt pedig *üzleti forgalma* után adóztatják meg.

— Ezek a kívánságaink nem új keletüek. A *Fűszerkereskedők Országos Egyesülete* évek hosszú sora óta felvette már a küzdelmet az áruházak versenye ellen, de ebben a küzdelemben *sokáig egyedül állott.* Különösen az ipari szakmák mutattak kevés érdeklődést és nem ismerték fel, hogy a verseny az ő létérdeküket is veszélyezteti. Igy történt meg azután, hogy az áruházak, amelyek előbb csak az élelmiszerszakmának állítottak megengedhetetlen versenyt, *egymásután minden szakmával szemben romboló hatással léptek fel. Időszaki kampányuk,* amely ősszel az iskolára, karácsony előtt az élelmiszerekre és a cukorkára és minden szezon alkalmával más-más cikkre veti rá magát, *sorra minden szakma szájából kiveszi a kenyeret.* És ez a folyamat nem áll meg, az étvágyuk mind mohóbb, ugy, hogy ha nem szállunk egységesen sikra, *az egyre nagyobb területeket felölelő verseny mindenkit tönkretesz.* Reméljük, hogy a mostani országos és egységes állásfoglalás meggyőzi a kormányt arról, hogy a mai helyzetet tovább tűrnie nem szabad.

— Most már nem küzdünk egyedül, az egész magyar kereskedelem sorompóba lépett és ott áll mögöttünk a *Kereskedelmi és Iparkamara* is, élén elnökével, *Éber* Antallal, aki többször rámutatott már az áruházi verseny veszedelmére és legutóbb is, az ipari novella tárgyalása alkalmával a parlamentben is megsürgette az áruházi rendelet kiadását.

Visszaható erejű lesz a rendelet

A Fűszerkereskedők Országos Egyesületének az áruházi kérdés törvényes rendezésébe vetett bizalmát alátámasztja *Winchkler* István kereskedelemügyi miniszternek nagy megértése, amellyel ezt az ügyet magáévá tette. Mint ismeretes, küszöbön van az áruházi rendelet kiadása. A rendeletet azonban, mint erre a *Fővárosi Hírlap* már többízben rámutatott, *meg akarják előzni azok az érdekcsoportok, amelyek az új áruházak alapítására egyesültek,*

Törv. védett **K. H.** lámpatestekkel
Nagy árammegtakarítás! **Nagyobb fény!**
Résztveszünk a Budapesti Nemzetközi Vásáron
KOMOR HENRIK-féle fénytechnikai-, villamossági- és műszaki vállalat K. F. T.
Budapest, VII., Wesselényi-utca 59. Telefon: 41—4—76.

másrészről a meglévő áruházak is folytatják terjeszkedésüket, hogy a rendelet kész helyzetet találjon.

Legutóbb *Usetty* Béla országgyűlési képviselő vezetésével megjelent *Winchkler* István kereskedelemügyi miniszter előtt *Tóth* Gábor, a Fűszerkereskedők Országos Egyesületének társelnöke és *Prósz* István alelnök, akik előtt a miniszter kijelentette, hogy a szerzett jogokat nem hajlandó ugyan kommunizálni, azonban *azt sem tűri el, hogy a rendelet megjelenése előtti időben új áruházak alakuljanak és a meglévők új üzletágakat vezessenek be.* A rendeletet, mint a miniszter mondta, *visszaható hatállyal adja ki*, olyan módon, hogy *az 1935 január elseje után keletkezett áruházakra, valamint a meglévő áruházak kibővítésére is vonatkozni fog.*

A Corvin nyeresége egyenlő hét szatócs jövedelmével

Most, amikor a kereskedelem az áruházak új adózási rendszerének behozatalát sürgeti, egy nappal a nagygyűlés előtt, május hó 9-én tartja közgyűlését a *Corvin Áruház Rt.* A közgyűlésen napirendre kerül az áruház mérlege, amely 1925. évben *14,406.09 pengő nyereséget* mutat ki, ami azt jelenti, hogy a *Corvin Áruház naponkint tisztán 36 pengőt keresett.* Ezzel szemben más érdekessége is van a mérlegnek, amely szerint a Corvin Áruház *egész tőkéjét 1,000,000 pengőben mutatja ki, de tíz esztendős fennállása alatt palotájának értékcsökkentésében 704.000 pengőt, a berendezések értékcsökkenésében pedig 884.650 pengőt írt le.* Az így tartalékolt nyereség természetesen mentesül az adó alól.

Ehhez a nyereség-kimutatáshoz *szakértő helyen* a következő megállapításokat fűzték a *Fővárosi Hirlap* munkatársa előtt:

— A kiskereskedő adózás tekintetében rendkívül hátrányos helyzetben van a részvénytársasági alapon működő áruházzal szemben, amely mérlegében kimutatott *tiszta nyereség* után fizet adót. A kiskereskedő *üzleti forgalma* alapján adózik, amely forgalmat, ha nem vezet könyvet, becslés útján állapítják meg. Egy olyan élelmiszerkereskedő például, aki egy segéddel dolgozik és a becslés szerint napi 100 pengős forgalmat bonyolít le, évi 36.000 pengő forgalom tiszta jövedelme után fizet adót. A pénzügyi hatóság a forgalom 6 százalékát veszi tiszta jövedelemnek, vagy a például felhozott esetben *2160 pengőt.*

— Tehát ennek *az egész kis üzletet vezető kereskedőnek évi tiszta jövedelmét 2160 pengőben állapítják meg, ezzel szemben a Corvin Áruház évi tiszta nyereségét a mérleg 14.000 pengőben tünteti fel.* Vagyis tiszta nyereség tekintetében *hét ilyen kis élelmiszerüzlettel áll szemben a Corvin Áruház*, holott valójában például csak szaloncukorból többet ad el karácsony előtt egy-két nap alatt az áruház, mint amennyi forgalmat egy ilyen kis élelmiszerkereskedő az egész év alatt csinál.

Ez az egyetlen példa magában is élesen rávilágít arra, hogy mire utalnak a kiskereskedők akkor, amikor az áruházakkal szemben egyenlőtlen adózási helyzetüket emlegetik kétségbeesett küzdelmükben.

Családi részvénytársaság, amely megakarja adóztatni az utazóközönséget.

Az elmult év decemberében a *Fővárosi Hirlap*ban panaszos levelet közöltünk, amelyben rámutattunk, hogy a vonatjegyváltásnál a MÁV pénztárosai *gyakran az utazó fél megkérdezése nélkül biztosítási bélyeget ragasztanak a menetjegyre.* Mondani sem kell talán, hogy egyrészt a félénk emberek úgyis biztosítják magukat *általában* baleset ellen, másrészt az utasok túlnyomó többsége megbizik a MÁV biztonságában és

tudatalatti szorongásokért nem hajlandó megadóztatni magát a vasúton.

Ennek az utazási adónak a szedője *egy családi részvénytársaság*, az úgynevezett *Európai Áru- és Podgyászbiztosító Rt.*, amely nagyon ügyesen sáfárkodik az utazók félénkségével, de még inkább a legtöbb ember tapintatával, amely *akadékoskodik avval, hogy a pénztároskisasszony nyakán hagyja a vasúti jegyet azért, mert arra már ráragasztották a biztosítási bélyeget.* Ez az ügyes sáfárkodás kitűnik az *Áru- és podgyászbiztosító* most közzétett mérlegéből, amely 400.000 pengő alaptőke után, *a horribilis igazgatói és a túldimenzionált személyzeti fizetések mellett* még mindig

kereken ötvenezer pengős nyereséget mutat ki, miközben díjtartaléka mindössze 173 ezer pengő.

Ezt úgy éri el, hogy *legtöbb biztosítását viszontbiztosítja*, így tehát úgyszólván

minden rizikó nélkül élvezi a monopóliumot, amelyet a MÁV-val való szerződése biztosit számára.

Most járt le ez a szerződés, de a társaság *nem elégedett meg azzal*, hogy monopóliumának meghosszabbítását kérje, hanem egyszersmind *azt a kívánságát terjesztette elő, hogy a kereskedelmi kormány tegye kötelezővé az útipoggyász biztosítását.* A kereskedelmi kormány három évre meghosszabbította ugyan a MÁV-val eddig is fennállott szerződést,

kereken elutasította azonban a kötelező poggyászbiztosítás méltánytalan gondolatát,

amely azt jelentette volna, hogy *minden vasúton utazót akarata ellenére megadóztat ez a családi kézen lévő részvénytársaság.* De tovább ment a kereskedelemügyi miniszter, amikor, tekintettel ép a *Fővárosi Hirlap*-ban fentebb közölt anomáliára,

elrendelte, hogy a vasúti pénztárak minden ajánlás mellőzésével, kizárólag az utazó fél egyenes és határozott kérésére adhatnak csupán ki balesetbiztosító bélyeget.

A kereskedelmi miniszternek ez az intézkedése, amellyel *gátat vetett a részvénytársaság kissé mohó étvágyának*, a közönség körében *általános megnyugvást keltett.*

A polgármester rádióelőadása a B. N. V.-ről. *Szendy* Károly polgármester minap tartott rádióelőadásában *a főváros és a Nemzetközi Vásár egymásrahatásával foglalkozott.* A főváros a vásárban nemcsak elsőrendű gazdasági eseményt, hanem nagy, szociális jelentőségű, munkateremtő alkalmat és *a főváros életében elsőhelyen álló idegenforgalmi eseményt is lát*, amelynek hatása olyan átfogó, hogy — amint *Szendy* Károly mondotta, — *Budapesten ma mindenki a vásárra készül és mindenki azon dolgozik, hogy a vásár sikerét fokozza.* Mondani sem kell talán, hogy *ezek közt első helyen áll maga Szendy Károly, aki a vásár iránti érdeklődését első sorban azzal juttatta kifejezésre, hogy elvállalta a vásár elnöki tisztét.*

Héder Lajost választották meg a Belvárosi Takarék elnökévé. A *Belvárosi Takarékpénztár Rt.* igazgatósága foglalkozott a *Székely* Ferenc elhúnyta folytán megüresedett elnöki tisztség *betöltésének* kérdésével és az igazgatóság elnökévé *Héder* Lajos dr. kormányfőtanácsost, a takarékpénztár eddigi alelnökét választotta meg. Az igazgatóság egyúttal elhatározta, hogy elhúnyt elnökének emlékére a takarékpénztár tisztviselőinek segélyalapját *20.000 pengő rendkivüli hozzájárulással gyarapítja és közjótékonysági célokra 5000 pengőt adományoz.* — *Héder* Lajos dr., mint ismeretes, egyike a legkiválóbb, legképzettebb magyar kereskedelmi jogászoknak, aki számos értékes művel gazdagította a magyar jogi irodalmat. Két ízben is tagja volt a fővárosi törvényhatósági bizottságának, jelenleg pedig a Kúria ügyvédvizsgálóbizottságának tagja. Kinevezése jól megszolgált érdemeinek bölcs és intézetére hasznos elismerése.

A Dunántúli villamossági rt. közgyűlése. A *Magyar Dunántúli Villamossági Rt.* mult esztendőben energiaszolgáltatásból 7,422.018 pengőt vett be, a tiszta nyereség az előző évről áthozott 100.824 pengővelegyütt 241.693 P volt. Az április 24-én tartott közgyűlésen új tagként *László* Géza dr. min. tanácsost, a felügyelőbizottságba pedig *Dobrovits* Károly dr. miniszteri osztálytanácsost és *Weber* Mátyás miniszteri számvevőségi tanácsost választották meg. Alelnökké ez évre is *Tormay* Géza államtitkárt választották meg.

Magyar Királyi Selyemfonódák Haszonbérlete Rt. *781.250 P alaptőke* mellett *101.409 P tiszta nyereséggel zárta a mérlegét*, amely 292.705 P tartozást tüntet fel, amivel szemben az aktivák értéke 1,275.000 P. Ebből az anyag- és árukészlet 565.000 P, a kintlévőség 490.000 P.

A Kammer textilipar és a Győri finomposztógyár beszámolója. A *Kammer Testvérek Textilipar Rt.* most közzétett mérlegében *209 ezer pengő tiszta nyereséget* mutatnak ki. A Kammer Rt. érdekeltségéhez tartozó *Richards Richard Győri Finomposztógyár Rt.* évi rendes közgyűlését április 18-án tartotta meg, amelyen az igazgatóság valamennyi javaslatát egyhangúlag elfogadták. A zárószámadás *173 ezer pengő tiszta nyereséggel zárult.* A tartalékalapok a szóbanlévő gyárnál több mint 2 és félmillió pengőt tesznek ki. Úgy a *Kammer Rt.*, mint pedig a *Richards Richard Győri Finomposztógyár Rt.* az elmúlt üzletévben is számottevő fejlődést értek el.

Az Óbudai Fehérítő közgyűlése. Az *Óbudai Fehérítő-, Festő- és Impregnálógyár Részvénytársaság* április 29-én tartotta meg ez évi rendes közgyűlését. *Finály* Ernő vezérigazgató és *Fischer* Pál igazgató irányítása mellett a vállalat idén is kitünő mérleget produkált, bőségesen dotálta a tartalékalapjait és 64.069 pengő nyereséget ért el, ami körülbelül ugyanannyi, mint tavaly. A vállalat, amely körülbelül 300 munkást foglalkoztat, tavaly óta is jelentősen kiterjesztette üzemét. A vállalat *változatlanul 0,60 pengő osztalékot fizet.*

A Pesti Hazai új fiókja. A *Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesüle* Krisztina-téri fiókját május 4-től, hétfőtől kezdve az Alagút-utca 3. szám alatti saját házába helyezte át, ahol a régi Philadelphia-kávéház helyén *Krisztinavárosi fiók* elnevezés alatt fog működni.

A Magyar Kereskedelmi Hitelbank—Schopper J. G. Részvénytársaság közgyűlése elhatározta, hogy az 1935. évi *41.349.85 pengő tiszta nyereséget új számlára viszi át.*

A Zagyvapálfalvai Üveggyár Rt. április hó 20-án tartotta közgyűlését, mely az 1935. üzletévre részvényenként *1 pengő osztalék* kifizetését határozta el és az igazgatóság új tagjául ifj. *Károlyi* Gyula grófot választotta meg. Az igazgatóság a közgyűlést követő ülésén *Fleissig* Sándort, az *Angol-Magyar Bank Rt.* ügyv. alelnök-vezérigazgatóját, a budapesti *Áru- és Értéktőzsde* elnökét, a vállalat *alelnökévé* választotta.

A Budapesti Sajt- és Vajnagykereskedők Egyesülete vasárnap tartotta 37-ik évi rendes közgyűlését. *Rottersmann* Leó elnök, kereskedelmi tanácsos, megnyitójában a kötött kereskedelem hátrányaira, a közüzemek és áruházak káros konkurrenciájára mutatott rá. *Laczkó* Sándor főtitkár ismertette az évi jelentést. Számos hozzászólás után az egyesület megválasztotta új tisztikarát, mely szerint elnök lett: *Rottersmann* Leó kereskedelmi tanácsos, alelnökök: *Garai* Pál és *Hegedüs* Artur, főtitkár: *Laczkó* Sándor, pénztáros: *Schagrin* Gyula, háznagy: *Gottdiener* József.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető:
NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

GRUBER JÁNOS festékgyár és ásványőrlőművek, építési anyagok és vegyészeti termékek raktára
Központi iroda:
Budapest, V., Kálmán-utca 22. sz.
Telefonszám: 23—0—33. ● Alapíttatott: 1842

ECKHARDT ISTVÁN
ácsmester, építési vállalkozó
BUDAPEST, VII., NEFELEJTS-U. 38.
TELEFON: 32-3-87.

Központi fűtések, egészségügyi berendezések
DOBRAY KÁLMÁN okl. mérnök ● Budapest, V., Katona József-u. 41
(Ujpesti rakpart sarok.) Telefon: 21—0—19

VAJDA LAJOS
mű- és ércöntő
PESTSZENTERZSÉBET, FRANGEPÁN-UTCA 113. TELEFON: 47—5—69.

GERŐ LÁSZLÓ III., Columbus-u. 14. TELEFON: 97-5-29.
vízvezeték, központi fütés, egészségügyi berendezések és épület-bádogos munkák vállalata.

„ESELGÉ“ SZELLŐZŐ BERENDEZÉSEK
SCHUBAUER FERENC MAGÁNMÉRNÖK
BUDAPEST, III., FÖLD-U. 51. TEL.: 62-2-06.

FORRÓ és EPPSTEIN
BŐRKÜLÖNLEGESSÉGEK
ÉS TENGERI SZIVACSOK
VII., DOHÁNY-UTCA 22/24. SZ.
TELEFON: 40—5—61.

HOFER műszaki, olaj és villamossági k. f. t.
Budapest, VII., Király-utca 55. sz.
Szállít I-a minőségben elönyösen: gép- és hengerolajat, gépzsírt, astbest- és gumiárut, tömítéseket, szerszámokat és az összes műszaki cikkeket. Tel.: 45-3-15.

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyag ipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám.
Telefon: 23-0-71, 10-3-59, 14-1-52
Cementgyár: Lábatlanban ... évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban ... „ „ „ 5.000 „
Dorogon ..... „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya
Nyergesujfalu évi telj. kép. 60.000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8,000.000 drb.

SZILÁGYI ELEK késáru-üzeme
Gyártja az összes hentes, mészáros és bélipar-ban használatos késeket, viszonteladók részére
Budapest, VIII., Gólya-u. 41. Tel.: 34-8-93

ALAPÍTTATOTT 1865. ÉVBEN.
LITSCHAUER és GÖTZ
LAKKGYÁR
BUDAPEST, II., MARGIT-KÖRÚT 42. SZÁM
Telefon: 529—52.

MAGYAR KIR. ÁLLAMI VAS-, ACÉL- ÉS GÉPGYÁRAK
Budapest, X., Kőbányai-út 21.
Lakóházak felszereléséhez a közismerten elsőrangú Teudloff-Dittrich-féle kivitelben gyártunk kézi- és erőhajtású
kútszivattyúkat
és kútfelszerelési alkatrészeket, házi vízellátóberendezéseket, bor- és savszivatyúkat stb.
Városok és egyéb közületek részére tűzoltósági, közegészségügyi és köztisztasági szereket, eszközöket és berendezéseket.
Lakóházak, középületek stb. részére a legalkalmasabbak a hazai barnaszéntüzelésre szerkesztett Jobbágy-féle folytonégőkályhák.

Huszonötödik évfolyam Budapest, 1936 május 13. 19. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavilonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI. ANDRÁSSY-ÚT 60
Telefon: 13-7-15 — Postacsekk: 40.424

Eredményes munka

Dolgozni lehet úgy is, hogy nincs látszatja. De dolgozni úgy kell, hogy eredménye legyen a munkának. Ennek pedig igen egyszerű feltételei vannak. Minden munkát észszerűen, céltudatosan kell elkezdeni, folytatni és befejezni. Ezek jutnak eszünkbe, amikor egy, a politika ingoványából kilőtt riportot olvasunk arról, hogy a NEP fővárosi szervezetében milyen „palotaforradalmak" vannak és hogy milyen buzgalommal igyekszenek a friss városatyák elsajátítani a városkormányzás tudományát. Ami a palotaforradalmat illeti, arról kár beszélni, mert ez a jámbor és a politikai élet csatározásaiban mindig visszatérő híg kitalálás talán sohasem volt annyira alaptalan, mint ezidőszerint. Annál inkább szólni kell azonban a másik megrovásról, amelyet Budapest közönsége kétségkívül és jogosan dícséretnek vesz.

Nem célunk a feleselgetés, de örülünk, hogy ez a riport alkalmat ad arra, hogy egy kicsit igen röviden és igen szerényen beszéljünk a NEP fővárosi szervezetének igazán komoly és igazán jelentős munkájáról. Itt talán a kiváló és nagyon eredményes, különböző és a továbbiakban is állandóan folytatandó vitaesték mellett a NEP legkitűnőbb és leginkább eredményekethozó szervét abban az üzempolitikai bizottságban találjuk meg, amelyet talán fogadhattak az ellenzéken gúnyosan. Fogadhattak kételkedve, de ma mindenkinek be kell látnia, hogy csak az olyan szisztematikus, a dolgok lényegébe belemélyedő munkával lehet komoly sikereket elérni, mint amilyen munkával igyekszik a főváros ügyeit rendbehozni ez az üzempolitikai bizottság. Azt a gúnyos megjegyzést olvassuk erről az üzempolitikai bizottságról, hogy „tulajdonképpen csak arra jó, hogy üzemvezetők és szakértők előadásai nyomán, mint valami gyorstalpaló tanfolyamon, a városházi hatalomba mostanában becsöppent tájékozatlan urak gyorsan és olcsón, vagyis éveken át folytatott fáradságos tanulmányozás nélkül bizonyos ismeretekre tegyenek szert". Milyen jó, hogy ez így van. Milyen jó, hogy ezek a „hatalomba becsöppent" urak komolyan veszik a hivatásukat, komolyan veszik azt a nagyfontosságú megbízatást, amelyet Budapest választóközönsége rájuk ruházott. Mi akkor rónánk meg a törvényhatósági bizottság bármely pártját, vagy bármely tagját, ha nem foglalkoznék azzal a lendülettel, amely ennek a nagyfontosságú feladatnak a vállalásával vele jár és amely kötelesség alól semmiféle fölmentés nincs. A városkormányzás egyetemét még nem találták ki, aminthogy fölösleges is az, ha a polgárság legintelligensebb, legmunkakészebb, a város ügyeit bár távolról, de legjobban ismerő egyénekből válogatjuk ki a törvényhatósági bizottság tagjait. Ezeknek természetesen szükségük van arra, hogy betekintést nyerjenek a város ügyeibe, amihez — valljuk be — ezelőtt egy-két esztendővel még maguknak a törvényhatósági bizottsági tagoknak sem volt módjuk.

Bármilyen gúnyosan hangozzék is a „gyorstalpalás" vádja, ezt is a legnagyobb örömmel kell fogadni. Igenis: ma a budapesti városházán gyorstalpalás folyik, de a lehető legnemesebb értelemben. Ma amerikázni, késlekedni, piszmogni egy világváros kormányzatának nincsen módjában és ha mégis megteszi, akkor városa és városának lakossága ellen megbocsáthatatlanul vétkezik. Az új NEP-bizottsági tagok a legdícséretreméltóbb módon, páratlan energiával, frisseséggel, lelkesedéssel és odaadással tanulták meg a városkormányzás legfontosabb problémáit. Tegye a szívére a kezét bármelyik városházi párt vezére és nyilatkozzék úgy, arról, hogy hoztak-e friss szellemet, ötleteket, ideákat, hoztak-e lelkiismeretes munkát, hoztak-e igaz, mélyreható érdeklődést a város ügyei iránt azok az urak, akik a NEP zászlaja alatt a főváros polgárságának bizalmából a törvényhatósági bizottságba a legutóbbi választáson bevonultak.

KOZMA MIKLÓS:

Néhány napot várni kell, amíg elkezdődik és érezteti hatását a szanálás

A szanálás keretén belül nem emelik sem a víz, sem a gáz, sem a villany árát — „A BSzKRt ügyeiért az autonómia felelős"

Pártállásra való tekintet nélkül, *mindenütt az egész vonalon elismerik, hogy a fővárosnál szükség van a szanálásra.* A szanálás végrehajtását illetőleg azonban *a vélemények annyira eltérők, hogy egységes képről beszélni sem lehet.* Mondani sem kell talán, hogy a szanálás — mint minden kérdés —

az ellenzéknek kitűnő alkalmat szolgáltat arra, hogy a legképtelenebb oldalról, a legellentétesebb szempontokból igyekezzék támadni

a szanálást végrehajtó, illetőleg az azt előkészítő *hatóságokat és szerveket.* Az elmult héten egyrészt támadások jelentek meg, hogy bár a szanálás két éves terminusa a közeljövőben lejár, *a szanáló tizenhetes bizottság alig tartott ülést* és megjósolták, hogy *el is fog késni a törvényben megszabott munkájáról. Ugyanerről az oldalról azonban a*

parlamentben felszólalás hangzott el, hogy a belügyminiszter minden erejével akadályozza meg az autonómia szerveinek olyanirányú követeléseit, amelyek a szanálással kapcsolatban bármiféle tarifarevizióra konkludálnak.

Ebben a zürzavaros ellenzéki taktikázásban *politikai manővereken kívül* egyebet látni nem lehet és természetesen *a logika szabályai szerint nem is lehet az ellenzéki fogások közt eligazodni:*

egyrészt keveslik a szanálás munkatempóját, másrészt ha felmerül valami konkrétum, nyomban igyekeznek azt elgáncsolni.

Vonatkozik ez még olyan intézkedésekre is, amelyek *egyáltalán nem mennek az adófizető közönség zsebére,* tisztán megtakarítás-jellegűek és a megtakarítás által *semmiféle hátrány nem származik a fővárosra.* Utalunk itt a főváros pénzügyi bizottságában a mult héten elhangzott azokra az aggályokra, amelyek szerint *Kozma* Miklós belügyminiszter redukálta a főváros kertészetének költségvetését és ezáltal *állítólag* Budapest világszerte megbámult szépítésének *rovására* történtek volna restringciók. Mindezekre a kombinációkra, találgatásokra, taktikázásokra *a legilletékesebb tényező,* maga

Kozma Miklós belügyminiszter

adja meg a választ a következőkben:

— Amennyiben a főváros pénzügyi bizottságának üléséről megjelent lapjelentések fedik az ott elhangzottakat, ezek *alkalmasak volnának Budapest közönségének megtévesztésére* olyan értelemben, amely *idegenforgalmi szempontból, de mindenkinek jóízlése szerint is a főváros egyik legkedvesebb és legjobban vezetett* — nem azt mondom, hogy üzeme — hanem *munkája.* Ez pedig Budapest *parkosítása, virágkérdése: kertészete.* A pénzügyi bizottságban felhozták azt, hogy a belügyminiszter, illetve a belügyminisztérium *bizonyára valami számszéki ember* kitalálása alapján *csökkenteni akarja* azokat a költségeket és azt a munkát, amelyet *a főváros nagy szeretettel virágosításra és parkosításra költ.* Ezzel szemben *a valóság* a következő:

— A főváros költségvetésének 1.5 százalékát költi erre a célra, ami

egészen hatalmas összeg: 2,215.000 pengő és én a költségvetésben ebből az összegből egy fillért sem töröltem.

— Való ellenben, hogy költségvetési leiratomban *kitértem egy újonnan beállított 170.000 pengős tételre,* amely *a köztemetőkkel kapcsolatban szerepel,* úgy látszik, szintén parkosításra, virágosításra. A több mint 2 milliós kertészeti büdzséhez képest

elenyésző 170.000 pengős tételnél én, mint felügyeleti hatóság, megengedtem magamnak azt a kolosszális bátorságot, hogy a következőt vettem be leiratomba:

„A köztemetők fenntartásával kapcsolatos kiadások a mult évekhez képest kereken 170.000 pengővel emelkedtek. Minthogy az emelkedés indokai tekintetében *a költségvetéshez fűzött megokolás nem adott tiszta képet* a szóban levő nagyösszegű kiadási emelkedésre nézve, *tüzetes indokolást kérek.*"

— Engedelmet kérek, — folytatta belügyminiszter, — ez még csak *nem is elhatározás,* ez

egyszerűen egy udvarias kérés,

hogy magyarázzák meg nekem, miért szerepel *újonnan* ez a tétel a főváros költségvetésében. Ebből az következik, hogy *sem a belügyminisztérium állítólagos számviteli embere, sem pedig én* — azt hiszem, — *nemcsak hogy nem követtem el hibát ebben a kérdésben, hanem teljesen méltányoltam a fővárosnak igen dicséretreméltó törekvését.*

Más a felügyeleti jog és más a szanálás

A belügyminiszter ezután áttért *a főváros üzemeivel* kapcsolatban elfoglalt álláspontjára, még pedig abból az alkalomszerűségből, hogy *ellenzéki oldalról felszólították őt, hogy mint felügyeleti hatóság ne járuljon hozzá semmiféle tarifadrágító törekvéshez.* Ezzel kapcsolatban a belügyminiszter a következőket mondotta:

— Elsősorban meg kell állapítanom, hogy ez az egész kérdés

nem a felügyeleti jog alapján, hanem a szanálásból kifolyólag került hozzám.

Ilymódon tehát az első kérdés az: *szükség volt-e a szanálásra vagy sem?* Tapasztalataim alapján

azt mondhatom, hogy, igenis, szükség volt.

Hogy mennyire ez a helyzet, azt *mindjárt kifejtem a BESZKART-üggyel kapcsolatban,* Mindenesetre

néhány napot várni kell, amíg elkezdődik és érezhetővé válik a szanálás eredménye.

— A szanálásból kifolyólag a közérdekeltségek felügyelő hatósága *tüzetesen megvizsgálta a főváros üzemeit.* Ennek alapján már is kijelenthetem, hogy

a gázműveknél nincs tervbevéve semmiféle tarifaemelés.

A fővárosi vízműveknél viszont *nagymértékű beruházások* történtek, amelynek költségeit a székesfőváros illetékes tényezői *a vízdíj némi emelésével óhajtják* előteremteni. Ezzel a kérdéssel tehát *a szanálás keretén belül nem kívánok foglalkozni,* mert

itt nem arról van szó, hogy az üzem eladósodott, hanem egy befektetésről,

amely *az autonómia ügye és dolga, következésként rátartozik annak megoldása.*

— Ami már most az *Elektromos Műveket* illeti, *itt sem emelésről van szó,* hanem

tarifamódosításról, olyan értelemben, hogy véget vessünk annak a minden üzleti elvvel szemben álló gyakorlatnak, amivel nálunk a nagyobb fogyasztást büntetik.

— Tudvalevő, hogy a jelenlegi tarifa *bünteti a nagyfogyasztót,* ez pedig *üzleti szempontból nagyon is érezhető bajt és kellemetlenséget okoz ennek a vállalatnak.* Ismétlem tehát: *a villanyárak megállapításánál nem emelésre, hanem a legkézenfekvőbb üzleti elveknek megfelelő tarifamódosításra kerül sor.*

Egységesítés — 30 fillér körül

— Most jön végül — *nunc venio ad fortissimum — a BESZKÁRT-ügy.* Nem akarok kitérni azokra az előzményekre, amelyek a *BESZKÁRT* jelenlegi szituációját eredményezték :

a BESZKÁRT ügyeiért az autonómia felelős.

— Nekem azonban a *kétszerkettőnégy* elve alapján kell az ügyet néznem és *ezért kellett elsősorban megállapíttatnom azt, hogy van-e deficit,* illetőleg olyan helyzetben van-e a BESZKÁRT, amely szükségessé teszi, hogy *a szanálási felhatalmazással kapcsolatban ennél az üzemnél kivételes intézkedések történjenek.* Mindegyik tényező — és pedig sok volt, — amelyik a *BESZKÁRT* ügyeit megvizsgálta, tett bizonyos megállapításokat, de *még véletlenül sem fedte egyik megállapítás a másikat.* Kétségtelen azonban, hogy

a szanálással kapcsolatos kivételes intézkedések nélkül a BESZKÁRT-ot rendbehozni nem lehet.

Ezt az ódiumot vállalni kell, mert ez közérdek.

*

A belügyminiszter ezután vázolta, hogy melyek azok a tervbe vett intézkedések és elvek, *amelyekkel és amelyek alapján végre lehet hajtani a szanálást,* amelyet nagyrészben az tett szükségessé, hogy az autonómia területhasználati díj címén *egyösszegben elvont a vállalattól 11,000.000 pengőt.* Ezután

a nagy érvágás után bekövetkezett a vérszegénység, amelyet a BESZKÁRT többet már nem tudott a maga hozamából pótolni.

Ezek szerint tehát *a fővárosnak valami módon részt kell vennie abban, hogy a BESZKÁRT-ot szanálják.* Figyelemreméltó, hogy

a megegyezés a dologi kiadások tekintetében az összes illetékes szervek egybehangzó véleménye alapján már megtörtént.

Ugyancsak megállapodtak a személyi pótlékokra, az egyéb személyes természetű juttatásokra és az illetményekre vonatkozó *bizonyos redukció* tekintetében is. Ez azonban *még mindig nem elegendő a szanálásra,* éppen ezért

szükség van bizonyos tarifa-módosításra.

Ennek természetére vonatkozólag pedig *világos útmutatást ad az az anomália,* hogy ugyanannak a vállalatnak vonalain ugyanazt a távolságot az *egyik oldalon 24 fillérért,* a másik oldalon — a régi *HÉV* vonalain — *36 fillérért* lehet végigutazni.

— Ezt az anomáliát — állapította meg a belügyminiszter — *meg kell szüntetni,* mert

nem lehet ilyen tarifális különbséget tenni csak azért, mert az utasok a főváros különböző égtájai felé haladnak.

Az én álláspontom szerint *az egész reviziót meg lehetett volna oldani* azáltal, hogy *érvénytelenítjük az évekkel ezelőtt eszközölt tarifaredukciót,* vagyis

minden maradt volna a régiben, mindössze felemeltük volna a 24 filléres jegy árát 28 fillérre.

Ezt az egyszerű elgondolást azonban *lehetetlenné teszi az a körülmény,* hogy a jegyáraknak *azonosaknak* kell lenni, ennek következtében

30 fillér körül fog kialakulni a jegy ára.

A *HÉV*-nél tehát körülbelül *6 filléres leszállítást* várhatunk, a *BESZKÁRT*-nál viszont mintegy *6 filléres emelést.*

A nyugdíjpénztár szanálása

Bár nem tartozik szorosan a szanáláshoz, a belügyminiszter kitért még a *BESZKÁRT nyugdíjintézetének megerősítésére is.* Eddig az volt a gyakorlat, hogy az alkalmazottak is, meg a vállalat is az illetménynek *3—3 százalékát fizették be havonta a pénztárba.* Megállapították, hogy

ez az összesen hat százalék pontosan a fele annak az összegnek, amelyet egy biztosítási szakértő bármely vállalattól megkívánna.

Ilymódon a *BESZKÁRT nyugdíjintézete szükségszerűen eladósodott* és mert a belügyminiszter nem akarta, hogy egy *látszat-szanálás* öt vagy tíz év múlva a *mainál is súlyosabb helyzetbe* sodorja a nyugdíjpénztárt,

máról-holnapra rendelték el a nyugdíjjárulékoknak bizonyos normálisabb színvonalra való felemelését.

Ezzel a *szükséges és böles intézkedéssel pedig az alkalmazottak biztositottnak láthatják öregségüket.*

Megkezdődött a NEP idegenforgalmi ankétje

A gyógyfürdők problémájával indultak meg az előadások — Zsitvay Tibor időszerű kérdése a forrástól elvezetett gyógyvizek értékcsökkenéséről

A Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének az idegenforgalmi és fürdőügyek megvitatására rendezett ankétja csütörtökön kezdődött. Az Esterházy-utcai központ termeit ebből az alkalomból a pártszervezet tagjai és nagy számban egybesereglett érdeklődő vendégek töltötték meg. *Zsitvay* Tibor dr., a pártszervezet elnöke vezette az ankétot, amelyen a többi között megjelentek: *Bényi* Károly dr., *Deményi* Aladár dr., *Dongó* Orbán, *Egerváry* Tibor dr., *Gazdy* Jenő, *Hajnóczy* József dr., *Harrer* Ferenc dr., *Hegedüs* Bertalan dr., *Hencz* Lajos dr., *Hoor-Tempis* Mór, *Juhász* Jenő dr., *Katona* János, *Kertész* Elemér, *Ledermann* Mór, *Orova* Zsigmond, *Pesthy-Müller* Leó József, *Pőzel* István dr. országgyűlési képviselő, *Sárkány* Ferenc, *Somogyi* Béla dr., *Szentesi* József, *Usetty* Béla dr. országgyűlési képviselő, *Vályi* Lajos dr., *Wellisch* Andor, *Veress* Gábor dr. törvényhatósági bizottsági tagok, *Véssei* Ede dr., a Gázművek vezérigazgatója, *Pávay-Vajna* Ferenc dr. bányafőtanácsos, *Szviczsényi* Zoltán dr., a Gyógyhelyi Bizottság igazgatója, *Dávid* Antal dr., egyetemi m. tanár, *Markos* Béla dr., a Székesfővárosi Idegenforgalmi Hivatal h. igazgatója, *Raith* Tivadar dr., *Miklós* Béla, *Komáromy* Gyula dr. tanárok, *Szilágyi* Ferenc főtanácsos és még sokan mások.

Zsitvay Tibor dr.

a fővárosi szervezet elnöke nyitotta meg az első vitaestét. Hangsúlyozta, hogy ma, amikor az idegenforgalmi és fürdőügyi kérdések mind időszerűbbekké válnak, szükséges, hogy a főváros polgársága teljesen tájékozott legyen ezekben a kérdésekben. Ebből a célból rendezik az ankétot, amelynek kiváló szakemberek lesznek az előadói. A hallgatóságnak módjában áll kérdéseket feladni, amelyeket sorra megvitatnak.

Szviczsényi Zoltán dr.

a Gyógyhelyi és Üdülőbizottság igazgatója volt az első előadó. Az ide tartozó problémák közül elsősorban *a fürdők helyzetével* foglalkozott. A multban fürdőpolitikai szempontok nem játszottak szerepet, a fürdők építésekor nem voltak tisztában a szükséges célkitüzésekkel, ezért

feltétlenül szükséges, hogy a gyógyfürdőket bizonyos irányban specializáljuk.

Ezután *a szállodák viszonyaira* térve, kifogásolta, hogy a nagy szállodák, amelyek mind 1914 előtt épültek nagy appartement-rendszerekkel, ma nem felelnek meg az igényeknek. Az idegenek elhelyezése tekintetében egyébként csak a legnagyobb idegenforgalmi időkben vannak nehézségek, de *mivel feltétlenül számolni kell idegenforgalmunk növekedésével,*

modern szállók építéséről kell gondoskodni.

Ezután ismertette a Gyógyhelyi Bizottság propaganda eszközeit, végül annak szükségességét hangoztatta, hogy

fel kell Budapesten állítani a tudományos fürdőkutatás központját.

A nagy tetszéssel fogadott fejtegetések után

Pávay-Vajna Ferenc dr.

bányafőtanácsos, főgeológus tartott előtadást *Budapest természeti kincseiről.* Ismertette Budapest geológiai viszonyait és hangsúlyozta, hogy *a világon nincsen még egy hely, ahol annyiféle gyógyerejű forrás lenne együtt, mint Budapesten.* A legutóbb feltárt *Juventus-* és *Attila*-források szinrádiumban, illetve rádiumemanációban gazdagok, az Attila-forrás jódot és brómot is tartalmaz. Szólott ezután *Pestszenterzsébetnek* a köztudatban nem is ismert kiváló konyhasós vizéről és a többi gyógyforrásról.

Feltétlenül szükséges a Tabánban és másfelé is további fúrások végzése,

mert ezek révén talán el sem képzelt, újabb kincsekhez juthat a főváros. Meggyőzően mutatta ki ezután, hogy az

új fúrások a meglevő forrásokat nem veszélyeztetik,

majd *a feltárt melegvíznek fütés terén való hasznosítása érdekében érvelt,* példának hozva fel, hogy az idegenek számára milyen döntő fontosságú vonzóerő lenne, ha például egy szállóban fütésre, mosakodásra, fürdésre meleg gyógyvizet használnának.

Rendkívüli figyelem kisérte a tudós előadását, akihez előadása végén

Zsitvay Tibor azt a kérdést intézte, hogy vajjon a gyógyfürdőnek közvetlenül a forrás mellett kell-e létesülnie és vajjon nem vész-e el a gyógyvíz értékéből, ha 200—500 méternyire viszik csővezetékben, vagy csak az csökkenti-e az értékét, ha szabad levegőre hozzák?

A Rudas-fürdővel kapcsolatban — úgymond, — *városrendezési szempontból aktuális ez a kérdés.*

Pávay-Vajna Ferenc válaszában kijelentette, hogy például *a Juventus-forrás vize, ha elvezetik, veszit értékéből.* Most a forrás helyén embermagasságra szökik fel, ha el elvezetik, majd nem tud a maga erejéből felszökni és külső beavatkozásra lesz szükség, ami csökkenti értékét. Ezért

nem tartja helyesnek, ha a Juventus-forrást a Tabán területére akarják átplántálni,

viszont az meg nem bizonyos, hogy a Tabánban találnak-e hasonló összetételű vizet.

Medriczky Andor dr. tanácsosi fogalmazó fejtegette ezután nagyon érdekesen ezt a kérdést és amellett érvelt, hogy *a Juventus-forrás fürdőzési lehetőségét, az ivókura mellett a Rudasban kell biztosítani, mert csak így használható ki teljes mértékben a szinrádium és a rádiumemanáció.*

Harrer Ferenc dr.

a következő előadó fejtegette ezután *a fürdőtörvény által kijelölt gyógyhelyek városrendezési problémáit.* Ismertette az 1929-iki fürdőtörvényt, amely a gyógyhelyek körzetét a *Gellért-* és *Naphegy,* a *Margitsziget, Lukács-* és *Császár-fürdő,* végül a *Széchenyi-fürdő* körzetében állapította meg. Ide kell sorolni még a *Sósfürdő* és a *Sashegy* alatti keserűvizek körzetét is. Városrendezési probléma ezek közül jelenleg csak a Gellérthegy körzetében adódik. A városrendezés szempontjából az első feladat a balneológiai adottságok megállapítása, úgy a budai mint a pesti oldalon, amit a fürdőpolitikai tervezetnek kell követnie és azután kell bekapcsolni a kérdésbe a városrendezés szempontjait, amelyekben nagy szerepe van a forgalmi kérdések megoldásának. A legsürgősebb a Tabán balneológiai helyzetének megállapítása, mert Budapest-fürdőváros centruma ezen a helyen fog kialakulni.

Harrer Ferenc értékes előadásáért, valamint a másik két előadó fejtegetéseiért *Zsitvay* Tibor mondott köszönetet.

A nagy sikerrel megindult ankétet *Egerváry* Tibor dr. törvényhatósági bizottsági tag, a NEP közegészségügyi bizottságának elnöke rendezi. *A legközelebbi vitaest május 14-én, csütörtökön este fél 7 órakor lesz,* amikor *Márkus* László, az Operaház igazgatója, *Marencsics* Ottó kormányfőtanácsos, a Szállodások Ipartestületének elnöke, *Markos* Béla dr., a Székesfővárosi Idegenforgalmi Hivatal h. igazgatója és *Usetty* Béla dr. országgyűlési képviselő, mint a Magyar Labdarugó Szövetség elnöke tartanak előadást.

Schmoll és **Kallós r.-t.** igazgatósága, felügyelőbizottsága, tisztviselői és munkásai mélyen megrendülve jelentik, hogy a vállalat alapító-elnöke

eisenwerthi

Schmoll Károly

kereskedelmi tanácsos úr,

munkás és teremtő életének 85-ik évében, rövid szenvedés után, május 7-én elhúnyt.

Alapító elnökünk, pátriarkális kora ellenére, úgyszólván az utolsó óráig személyesen vett részt vállalatunk vezetésében és munkabírásával, szorgalmával és kereskedői lelkiismeretességével mindnyájunk örök mintaképéül fog szolgálni.

Atyai főnökünk áldásos emlékét kegyelettel fogjuk megőrizni.

PESTI KIRAKAT

A nagy kirakat

A pesti kirakat szinte óráról-órára kaleidoszkópszerűen változik. Ahogy az ember végigmegy az utcán, ahogy kinéz az ablakon, ahogy az újságot olvassa, az a kirakat mindig más. Hol szépet, hol szomorút, hol rútat, hol fölemelőt, hol magasztost, de sajnos ugyanakkor akárhányszor undorítót és kétségbeejtőt is látunk benne. Ez a kirakat nem egyedül itt, a mi újságunk hasábjain él, hanem ennek ott kell lennie minden pesti polgár lelkiszemei előtt, hogy amikor az utcán jár, amikor a polgártársak beszélgetését hallja, amikor a klubban, vagy a kávéházi törzsasztalnál megszólal, mindig belenézhessen ebbe a kirakatba. Csak így lehet az, hogy a mi és mindnyájunk fölszólalásával szaporítsuk a szépet és irtsuk a csúnyát. Budapest kirakatrendezésébe minden pesti polgárnak nemcsak joga, de kötelessége is beleszólni. Egy világváros egészséges fejlődésének csak így vannak meg a lehetőségei.

Most azonban itt áll előttünk az a nagy kirakat, amely a világ szeme elé tárja mindazt, amit ennek a városnak a polgársága és országunk népessége egyik évről a másikra jobbat, szebbet, sikeresebbet alkotott. Ez a vásár, amely harminc esztendő alatt mérhetetlen módon fejlődött, ma már teljes joggal nevezhető vásárvárosnak, amelynek gazdag látnivalója nemcsak bennünket, akik életünk munkáját, egész nemzeti energiánkat vittük bele ezekbe az alkotásokba, elégít ki, hanem a legkényesebb igényű külföldiek számára is tud mutatni újat, szebbet és jobbat, mint amilyenekkel más országokban találkozhattak.

A magunk számára ennek a vásárnak az a tanulsága, hogy főváros és vidék, földmivelés, ipar, őstermelés és kereskedelem nem élhetnek meg egymás nélkül. Ez a vásár, ez a nagy kirakat bemutatja mindazt, ami a magyarság életének fundamentumát adja. Amit a föld termett, amit a bánya kiadott méhéből, azt az ipar, az iparos és gyáros szép, tetszetős, drága, akárhányszor mély kultúráról tanuskodó módon dolgozott föl olyan áruvá, amely a kereskedelem útján a messze idegenbe jut ki. Ez a nagy kirakat a magyarság számára a legtökéletesebb, a legigazibb buzdítást kell, hogy jelentse. Itt látjuk azt, hogy nem volt hiábavaló életrekelteni a bennünk bizony hosszú ideig szunnyadott életenergiákat. Itt látjuk, hogy nem hiábavaló a magyar munka, amely a földet és a gépet egyaránt páratlan teljesítményekre tudja bírni. És itt látjuk végül, hogy a magyar kultúrának nemcsak könyvekben, nemcsak művészetekben van útja és multja a megnyilatkozásra, hanem abban is, amit a munkás, a mérnök, a gyáros előállit. Büszkeségünk az is, hogy ebben a vásárban nem idegen holmik leutánzásával találkozunk. A magyar agy, a magyar ötletesség, a magyar szellem nyilatkozik meg az utolsó szegben is, amelyet ezen a vásáron kiállitottak. Amit pedig produkáltunk, kiállja a versenyt minden nép és minden ország hasonló természetű munkájával.

Úgy véljük, hogy nem véletlen a polgármester elhatározása, amikor először állott Budapest nagy kirakatának rendezőbizottsága élére. Ebben a kirakatban már a kiteljesedett világváros mutatja szépségeit, erejét, fényét, szellemi nagyságát a külföldi vendégek előtt, akik mind sűrűbben és sűrűbben látogatják a vásárt. De új lendületet is adott a polgármester elhatározása és Budapest székesfőváros érdeke az, hogy ez a lendület a jövőben is tovább éljen, sőt tovább fejlődjék. Láttunk nemzetközi vásárokat, amelyeket igazán nagy városok igazán nagy sikerrel rendeztek és amelyek bizony az idők során megszürkültek, lehanyatlottak. Mi azt érezzük, hogy a mi vásárunk, a mi nagy nemzeti kirakatunk az idén van igazán virágjában. Az ifjúság, a tetterő, a szépség iránt való vágyakozás sugárzik ennek a kirakatnak minden legkisebb pontjából. Ezt a fiatalságot, frisseséget és lendületet kell megrögzítenünk a jövő számára is, hogy a mi vásárunk ki ne öregedjék, hanem a jövőben még nagyobb vonzóerővel legyen mindenki számára, mint eddig volt.

Pelikan
CARBONPAPIR
VEZÉRKÉPVISELET
Stalla Lajos Budapest, V.,
Vilmos császár-út 42.

Lamotte Károly

nyilatkozik a Fővárosi Hirlapnak

Budapest világvárossá fejlesztésének időszerű problémáiról

Úthálózatunk karbantartása és modernizálása — A közművek kiterjesztése a perifériákra — Tervszerűen haladnak a hídépítési munkák — Új szállodák a láthatáron

Pár hete annak, hogy a székesfőváros vezetősége nyilvánosságra hozta azoknak az út- és csatornaépítési munkálatoknak jegyzékét, amelyeket a tavasz beálltával folyamatba tettek. A *Fővárosi Hirlap* munkatársának most alkalma nyílott arra, hogy egyrészt ezeknek az építkezéseknek jelentőségéről, másrészt azokról a közmunkákról, amelyek már hosszabb ideje folyamatban vannak, beszélgetést folytasson

Lamotte Károly dr.

alpolgármesterrel,

aki hivatali beosztása, illetve csoport-felügyeleti hatáskörénél fogva a legfőbb intézője ezeknek az ügyeknek a Városházán.

— Belső és külső szempontok irányítják a város fejlesztését célzó közmunkáinkat — mondotta az alpolgármester. A világvárosias fejlődés, amelynek az utolsó másfél évtizedben osztályosai lettünk, eredményezte, hogy bár többszáz kilométer hosszúságú új utakat építettünk,

minden lehető anyagi áldozat meghozatala dacára sem voltunk képesek lépést tartani a folyton növekvő igényekkel.

Budapest fejlődése külterjes irányban haladt és alig van a városnak olyan része, — a perifériális területeket értem — ahol egy vagy több új település ne alakult volna ki. A nagy távolságok a város vezetőségét óriási feladatok elé állították, mert hiszen a város belterületével minden irányban meg kellett teremteni a közvetlen összeköttetés lehetőségét és a főútvonalak mellett azt sem hagyhattuk figyelmen kívül, hogy az egyes új települések belső forgalma is kielégítő módon lebonyolítható legyen. Útépítési tevékenységünk igen természetesen azonban még ezzel nem zárult le: a meglévő régi úthálózatot a megnövekedett forgalom igényeinek megfelelően karban tartani kell, továbbá

a kifejlődött idegenforgalom érdekeire való tekintettel gondoskodni kellett arról, hogy a városból kiinduló országutak fővárosi szakaszai a legmodernebb rendszerek szerint épüljenek ki.

Ezek közül jelenleg a balatoni műút van építés alatt. Mérnökeink bravurosan tervezték meg az új utat, amelynek munkálatai már ősz óta folynak. Az enyhe tél lehetővé tette a munka folyamatosságát, viszont a mostani tavasz sok esőzése meglehetősen feltartóztatta az előrehaladást. Ennek ellenére bízunk abban, hogy az új létesítmény az idegenforgalmi főszezónra, júliusra átadható lesz rendeltetésének.

— E nagyarányú munkák mellett természetesen a kisebb építkezések egész során dolgoznak. A Népligetben most végzik azokat az útmodernizálásokat, amelyek már régebben esedékesek voltak, most azonban főleg azért váltak szükségessé, mert a

nemzetközi autóversenyt ezen a területen fogják megrendezni, gondoskodnunk kellett tehát a zavartalan lebonyolítás módjáról.

Általában arra törekszünk, hogy *a használat folytán tönkrement, vagy rossz állapotban lévő régi utakat új, végleges jellegű burkolattal láttassuk el* és a város belterületei után sorra kerüljenek a külsőbb városrészek meglehetősen elhanyagolt utcái is.

— Csatornaépítési téren nagy beruházások folynak.

A munkások százai foglalatoskodnak ezidő szerint a Soroksári-út mellett, ahol az új, *modern szennyvíznyomócső építkezésére került a sor* s rövidesen megkezdhető lesz majd az *angyalföldi szivattyútelep* munkája is. Ha ez a telep megépül, akkor az egész városrész egyszersmindenkorra megszabadul azoktól a hátrányoktól, amelyek most még, kellő csatornázás hiánya miatt, egyes részeken nagyobb esőzések alkalmával bekövetkeznek.

— Örömmel számolhatok be arról is, hogy

a folyamatos hídépítési munkák tervszerűen haladnak.

A *Horthy Miklós-híd* egyik íve már a meder fölött van, a *Margithíd* kiszélesítése pedig annyira jutott, hogy már a szigeti aluljáró kialakítása folyik.

Szóbahoztuk *Lamotte* Károly alpolgármester előtt a *Dunapart korzó-részének* átalakításával kapcsolatos szándékokat is.

— Tagadhatatlan, hogy idegenforgalmi szempontok kellőkép megindokolják, hogy

a Dunapartnak ama részén, ahol a legtöbb és legigényesebb idegen befogadására alkalmas luxusszállodák vannak, a külföldiek tartózkodását minél kellemesebbé kell tenni.

A villamoskocsik morajlása, csengetése zavarja a hotelek lakóinak nyugalmát és a sétány meglehetősen szűkre szabott terjedelme is zavarólag hat. Kívánatosnak mondható tehát az, ha a jelenlegi állapoton segítenek, viszont az idegenforgalmi szempontok miatt nem mellőzhetők a székesfőváros közönségének érdekei sem.

A közúti forgalmat teljesen beszüntetni itt nem lehet,

ezt különben a Közmunkatanács sem akarja és legfeljebb csak az áthelyezés jöhet szóba. Tudomásom szerint a jelenlegi elképzelés az, hogy a villamossínek az alsó rakparton helyeztessenek el, úgy azonban, hogy a folyam esetleges bekövetkező magas vízállása zavarokat ne okozhasson. Az új pályatest megfelelő felemelésével ez műszakilag könnyen megoldható, viszont figyelemmel kell lenni azokra a korábbi elképzelésekre is, amelyek szerint későbbi időpontban meg kell teremteni a Belvárost átszelő balparti főútvonalat. Meg vagyok arról győződve, hogy a Közmunkatanács es a többi illetékes hatóság, amely a vonatkozó tervek készítésével foglalkozik, meg fogja találni ebben az ügyben is a legkielégítőbb megoldást.

— Ezekután még csak a *szállodaproblémáról* akarok nehány szót mondani. Minthogy a *Rudas gyógyszállójának felépítési terve* egyelőre lekerült a napirendről, sokan azt hiszik, hogy ezen a területen most már minden a régiben marad. Erről szó sincs!

Nemsokára eltűnik a fürdő elavult és már régebben leszerelt kazánháza

s a fürdő fütését gázzal fogjuk végezni. A kazánépület lebontásával egyidejüleg átrendezzük a forrásterületet és a jelenlegi sétányt alaposan kibővítjük. Mostanában szó van arról is, hogy a főváros a kialakulóban levő tabáni fürdővárosban,

a Szent Imre-fürdő közelében gyógyszállót létesítsen.

még pedig a rentabilitás kedvéért sokkal nagyobb keretek között, mint azt eredetileg a Rudasnál terveztük. A terv realizálása persze nem fog máról-holnapra bekövetkezni. Most különben

egyre időszerűbbé válik egy új, nagy szálloda létesítése.

A Közmunkatanács előtt fekszik e pillanatban egy angol tőkecsoportra támaszkodó építési érdekeltség kérelme, amely a Petőfi-téren létesítendő luxusszálló terveinek jóváhagyását várja. Mint hallom, a kezdetben fennforgó akadályok javarészét sikerült eliminálni és így a felépítésre valószinűleg sor kerül.

TARJÁN
ÉTTERME
(Lukácsfürdő)
Naponta
JÁVOR
zenekara játszik
Ebéd, ötórai tea tánccal, souper dansant.
Tea, kávé, csokoládé vagy fagylalt P 1.20
A BÁRBAN
WALTER BEHR
gramofon meglepetése!
Richard Taubert, Al Jolsont, Chevaliert,
Willy Forstot parodizálja.
Szőnyi Lenke, Szabó Ilona, Inez Andria, Kapossy Kató jazz-énekesnők:
Zene: Beppo (harmonika), Allan (dobos), Urbach (zongora), Rácz (hegedű).

HÍREK A PÁRTBÓL

A fővárosi bérházak kezelése és a vagyontárgyak biztosítása

A főváros május 6-iki közgyülésén a székesfőváros tulajdonában lévő bérházak kezelésére vonatkozólag a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének álláspontját indítvány formájában szögezte le *Vályi* Lajos dr. Ugyancsak a pártot képviselte interpellációjában *Juhász* Jenő dr., aki a fővárosi vagyontárgyak biztosításával kapcsolatban intézett kérdést a polgármesterhez.

Vályi Lajos dr.

indítványozta, hogy a Budapest székesfőváros tulajdonát képező azok a bérházak, amelyek nem szükséglakás céljára szolgálnak, *a Székesfővárosi Községi Takarék kezelésébe adassanak át* a törvényhatósági bizottság által megállapítandó közelebbi feltételek mellett. Hívja fel a közgyülés a polgármester urat, hogy az erre vonatkozó javaslatát ezévi június hó végéig terjessze a törvényhatósági bizottság közgyülése elé.

Juhász Jenő dr.

a következő interpellációval fordult a polgármesterhez:

— Tud-e nyilatkozni a polgármester úr arra vonatkozólag, hogy a székesfőváros ingó és ingatlan biztosításának elbirálásához szükséges adatok és kimutatások mikor fognak a törvényhatósági bizottsági tagok rendelkezésére állni?

Zsitvay Tibor levele a kőbányai pártszervezethez. A *NEP X. kerületi szervezete* 7-én tartotta havi elnöki bizottsági ülését, *Dongó* Orbán törvényhatósági bizottsági tag, kerületi elnök vezetése mellett. Az ülésen résztvett *Halter* Károly törvényhatósági bizottsági tag is. *Dongó* Orbán elnöki jelentésének bevezetéséül felolvassa *Zsitvay* Tibor pártelnök köszönő levelét, mely *Kőbánya* érdekében kifejtett munkásságáért, névünnepe alkalmából a hozzáintézett elnöki bizottsági köszöntésre válaszképpen érkezett. „Bízom abban — szól többek közt a levél —, hogy a székesfőváros közönsége megérti munkámat, törekvésemet és megérti pártom küzdelmét és ha ragaszdással, meggyőződéssel áll a hátunk mögött, az eddiginél nagyobb és egyre nagyobb eredménnyel fogjuk tudni beváltani azokat a reményeket, amelyeket Budapest közönsége a mi munkánkhoz fűzött." Bejelentette az elnök ezután, hogy a kőbányai szervezet keretén belül tudományos és közérdekű előadások lesznek. Az első ilyen előadás „Az OTI szanálása" címmel *Morvay* Zsigmond dr. előadásában el is hangzott, nagy érdeklődés mellett. A kerületi munka megerősítésére két új alelnököt választottak: *Gáspár* Béla hittanárt és *Reithauser* Róbert gyáros, iparosköri elnököt. Számvizsgáló bizottság is alakult, amelynek elnöke *Vajner* Gusztáv, tagjai: *Losonczy* Andor és *Ajkay* József dr. *Maurer* Nándor a MÁV-gépgyár körzeti elnöke az állami munkásság panaszait tette szóvá. *Bodnár* Zoltán dr., *Csapody* István, *Gáspár* Béla az oktatók kültelki pótléka ügyében szólaltak fel. *Halter* Károly bizottsági tag igéretet tett, hogy a szanálási idő letelte után a pártvezetőséggel együtt vissza fogják harcolni a pótlékot.

Pártvacsora az Erzsébetvárosban. A Nemzeti Egység Pártja VII. kerületi szervezete a Debrecenszálló nagy dísztermében 12-én, kedden este 8 órakor kerületi pártvacsorát rendez. *Zsitvay* Tibor, a fővárosi pártszervezet elnöke, valamint a kerület képviselői és fővárosi bizottsági tagjai a vacsorán meg fognak jelenni. Ez lesz *az ujonnan átszervezett VII. kerület első nagyobbszabásu pártvacsorája.*

A III. kerület tanügyi szervezete szombaton vacsorát rendezett az újonnan kinevezett és beosztott pedagógusok tiszteletére. A népes vacsorán résztvettek *Andréka* Károly, *Hencz* Lajos, *Juhász* Jenő és *Orova* Zsigmond törvényhatósági bizottsági tagok. A tanügyi szervezet központját *Miklós* Béla főtitkár képviselte. Vitéz *Komárnoky* Gyula üdvözölte a kinevezetteket, akiknek nevében *Pekrényi* Emil mondott köszönetet. A megjelent bizottsági tagok is felszólaltak a meleg hangulatu vacsorán.

A Rákosi MÁV. Mozdonyvezetők Otthonában társasvacsora keretében bucsúztatták tizenegy nyugalomba vonuló mozdonyvezető társukat. A NEP X. kerületi szervezete részéről megjelent Dongó Orbán kerületi elnök, a MÁV. üzletvezetőség részéről Horváth István osztályfőnök, Sebestyén József jelenlegi és Ladányi János nyug. fűtőházfőnök. Mendo Alajos háznagy megható szavakkal bucsúztatta az ünnepelteket: Kosztoláji Lajost, Szőnyi Jánost, Kozma Józsefet, Apai Józsefet, Kalocsai Gyulát, Zsobók Józsefet, Solymosi Dezsőt, Abonyi Antalt, Korompataki Mihályt, Gyopárosi Istvánt és Üstökös Lajost. Horváth István a központ részéről méltatta a nyugalombavonulók érdemeit. Felszólalt még Dongó Orbán is. A bucsuzók részéről Kosztoláji Lajos mondott köszönetet.

A tanügyi szervezet hajókirándulása. A Nemzeti Egység Pártja tanügyi szervezete hajókirándulását Leányfalura június 6-ika helyett június 20-án rendezi. Hajójegyek csak elővételben 1 pengő 20 fillérért a Nemzeti Egység központi tanügyi szervezeténél (VIII., Esterházy-utca 30.) és a kerületi tanügyi szervezeteknél már csak korlátolt számban kaphatók.

Tovább kell fejleszteni a 7-es autóbusz-relációt

Így lehetne segíteni a Zugló forgalmi hiányosságain

Rövid ideje van üzemben az Eskü-tér és a Keleti pályaudvar között a Rákóczi-úton végigfutó 7-es autobusz-reláció, amelynek kifejlesztése és ezzel együtt a zuglói forgalom megjavítása érdekében *Kertész* Elemér javaslatot terjesztett be a Beszkárt igazgatóságához. A széles köröket érdeklő javaslatról megkérdeztük

Kertész Elemér
törvényhatósági bizottsági tagot,

aki a maga és a Nemzeti Egység Pártja álláspontját a következőkben fejtette ki:

— Az új 7-es autobusz-relációra vonatkozólag pártommal egyetértőleg javaslatot tettem, amellyel

egyrészt ennek az új járatnak rentabilitását, másrészt a zuglói forgalom érdekét kívánom szolgálni.

— Zuglót elszakították a VII. kerülettől, új előljárósággal látták el, ami a lakosság körében osztatlan örömet és lelkesedést keltett. Az új kerületet elnevezték *Rákosvárosnak*, de a várossá történt átkeresztelése *nem jutott még kifejezésre a tényleges városiasítás terén, igy elsősorban a közlekedés megjavításában.* A hangzatos városelnevezés mellett változatlanul megmaradtak azok a közlekedési nehézségek, amelyek az utak és utcák rendezetlenségében mutatkoznak és amely a 69-es villamosvonalba kapcsolódó *68-as járat külön tarifapolitikájában* csúcsosodik ki. Ez az újonnan kiépített vonal szinte önálló üzem hatását teszi, amennyiben az utasnak, ha a 68-as kocsira száll, külön kisszakaszt kell váltania, az átszállójegyét erre a vonalra nem használhatja. Az egész fővárosi villamos forgalomnak ezzel specialitásává lett a zuglói 68-as, nem nagy örömére a közönségnek.

— De ennél a különlegességnél sokkalta nagyobb baj, hogy

az új előljáróságot a kerület egyes részein lakó közönség csak egész körutazásokkal tudja megközelíteni,

és ezzel szemben a Beszkárt sem új villamos vonalak kiépítésével, sem új autobuszjáratok beállításával nem foglalkozik, hogy ezt a problémát megoldja.

— *Az új 7-es autobuszreláció hivatott lenne arra, hogy segítsen a zuglói forgalom hiányosságán* és ezt a gondolatot nemcsak zuglói nézőpontból vetem fel, hanem azért is, mert ez az aránylag rövid 7-es reláció, *üzleti rentabilitás szempontjából, mai formájában még nem tekinthető elintézettnek.* Véleményem szerint mind a közönséget szolgáló forgalmi, mind üzleti tekintetben is előnyös megoldást jelentene,

ha a 7-es autobusz vonalnak a Keleti pályaudvar indulási oldalánál lévő végállomását legalább a Thököly-utat metsző Máv.-keresztezésig tolnák ki,

amely esetben a Thököly-út és annak két oldalán elterülő villanegyedek lakossága gyors és a vasútkeresztezés sorompója által nem zavart, közvetlen összeköttetéshez jutna a Rákóczi-úttal és ezen keresztül a város centrumával.

— Pártommal egyetértőleg be is nyujtottam ilyen irányú javaslatot a Beszkárthoz és remélem, hogy ezt a teljesen tárgyilagos és reális javaslatomat a főváros közlekedési szakbizottsága és a Beszkárt igazgatósága magáévá is fogja tenni.

— Természetes, hogy mint a XIV. kerületet képviselő törvényhatósági bizottsági tagnak, az volna a legnagyobb örömöm, *ha a 7-es autobuszjáratnak a végállomását a kerület központját jelentő Bosnyák-téren látnám.* Azonban a realitások embere óhajtok lenni és így el kell fogadnom a szakértőknek azt a megállapítását, hogy a Thököly-úti vasúti keresztezésen keresztül haladó autobuszvonal magában hordaná mindazokat a közlekedési nehézségeket, amelyek — sajnos — a Thököly-úti villamos forgalmat olyan károsan befolyásolják.

— Maradjunk meg tehát egyelőre a Máv-keresztezésig való meghosszabbításnál. Remélem, hogy a *7-es autobuszreláció kifejlesztése érdekében pártom által megindított mozgalomnak meg lesz az eredménye* és talán már június havában jelentős mértékben fog javulni a XIV. kerület közlekedése.

SZÉKELY KÁROLY
OKL. MÉRNÖK, ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
Budapest, XI., Budafoki-ut 41/b. Tel.: 59-6-73

„SANIT F" habarcs- és beton vízhatlanító
Gyártja: Posnansky és Strelitz R. T.
aszfalt-, fedéllemez- és kátrányvegyitermék-gyár
Központi iroda: Budapest, V., Sólyom-utca 13.
Telefon: 22-8-29, 28-2-85

LIEBHARD BÉLA
ÉPITŐMESTER
BUDAPEST, ÜLLŐI-ÚT 64
TELEFON: 82-8-06

GROSZ FRIGYES
OKL. MÉRNÖK
ÉPITÉSI ÉS KÖVEZÉSI VÁLL.
Budapest, IX., Bakáts-u. 1. Telefon: 86-0-64.

MOLNAR KALMAN
DISZMŰ-BÁDOGOS, GÁZ- és VIZVEZETÉK SZERELÉSI VÁLLALKOZÓ
Budapest, VIII., József-körut 69. (Pál-utca 6—8.)
Telefon: 35-7-91. Speciális hőszigetelő lemezburkolatok készitője.

Avenarius Művek
Különleges szigetelő anyagok, saválló és nedvességálló festékek gyára
Raktár és iroda: Budapest, VII., Almásy-tér 10.
Telefon: 431—38.

ROSENTHAL MÓR
ÉPÜLETÜVEGEZÉSI VÁLLALATA
BUDAPEST, V., TÁTRA-U. 26
Alapitva 1908-ban

Tisztítórongy és Textilhulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46.
Tisztítórongyok legjobb kivitelben!
Telefon: 96-1-75.

ZOLLER FERENC szobafestő és mázoló
Budapest, II., Margit-körút 2. Telefon: 55-2-47

CSIPAK SÁNDOR ÉS FIA
közszállitási vállalkozók
PESTUJHELY, Neptun-utca 24
BUDAPEST, XIV., Telep-u. 98
TELEFON: 97-5-62
M. kir. Postatakarékpénztári csekkszámla 57.887

Nagy Pál
egészségügyi berendezési vállalkozó
Budapest, II., Fő-utca 20.
TELEFON: 52-0-93.

TRAUB ÖDÖN
aszfalt, szigetelő, tetőfedő vállalata
Budapest, X., Rezső-tér 3. Telefon: 41-1-65

Weisz Fülöp
RÉZMŰVES
Budapest, VIII., Gólya-utca 13. T.: 460-36

PETIK JÁNOS
épületbádogos munkák vállalata
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 14. SZ.
Telefonszám: 18-8-81 és 92-0-75.

TEISZLER GYULA
irógépkellékek, irodai szerek, papír- és grafikai cikkek készitési és szállitási vállalata
Budapest, VI., Aréna-út 140.
Telefon: 920-78.

SCHIFFER ÁRMIN
KERETLÉC ÉS FAÁRUGYÁR
BUDAPEST, VII., KIRÁLY-U. 79. TEL.: 44—4—85.

SCHÄFFER KÁROLY
OKLEVELES MÉRNÖK
Vasút-, út-, betonépitési vállalkozó, kövezőmester
Budapest, IV., Petőfi Sándor-u. 16. Tel.: 897—85

YELLOW
szivacsbehozatali áruház, Budapest, VI., Andrássy-út 22.
Telefon: 11-3-36. — Modern háztartási és testápolási cikkek, kefe- és seprőáruk, szarvasbőrök.

LIFT
HANDLOVITS és HORVÁTH
BUDAPEST, VIII., FUTÓ-U. 8/B. TEL.: 40-9-92.
FELVONÓ-IPAR
Mindennemű felvonót gyárt, javit és karbantart

Budapest életereje a zárszámadás tükrében

Az új vagyonbecslés eredményei: másfél milliárdnál nagyobb a főváros vagyona — Kölcsönterhek 700 millió pengő

A székesfővárosnak a közelmult napokban elkészült zárószámadása hűséges képét adja annak a rendkívül *óvatos és bölcs körültekintéssel irányított gazdálkodásnak*, amelyet a gazdasági válság előszeleinek mutatkozása alkalmával már *Sipőcz* Jenő dr. főpolgármester, — az akkori polgármester — alapozott meg. Annak ellenére, hogy 1935-ben a bevételek meglehetősen kedvezőtlenül alakultak, a kiadások terén megnyilvánuló legteljesebb ellenőrzéssel párosult takarékoskodás folytán a székesfőváros mult esztendei deficitje 1,305.075 pengőre apadt le, ami *700.000 pengős javulásnak felel meg.* Ez a kedvező jelenség már *Szendy* Károly polgármester gazdálkodásának idejére esik.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa a zárószámadással kapcsolatban egyrészt

Bódy László dr.

pénzügyi tanácsnokhoz, másrészt

Sebő Béla

főszámvevőhöz fordult felvilágosításért. Köztudomás szerint *Bódy* tanácsnok és *Sebő* főszámvevő azok a férfiak, akik

közvetlen munkájuk eredményeként nagymértékben járultak ahhoz, hogy a székesfőváros közönsége a költségvetési egyensúlyt a lehetőség mérvéig meg tudja tartani.

Bódy László dr. tanácsnok kifejtette, hogy *a zárószámadás kitünő eredménye elsősorban azoknak a polgármesteri intézkedéseknek köszönhető, amelyek részben a takarékosság elvének intézményes érvényesítésre juttatására vonatkoztak, részben pedig olyan megkötéseket tartalmaztak, hogy a hiteleket csak a pénzügyi ügyosztály előzetes hozzájárulásával szabad felhasználni.*

— A polgármester úr — mondotta *Bódy* tanácsnok — előterjesztésemre abban az irányban is intézkedett, hogy

hitelátruházásokat csak az elkerülhetetlen szükség esetében szabad kérni,

továbbá, hogy a költségvetési fedezettel nem bíró kiadások, vagy póthitelek szüksége esetén *még a tárgyalások megkezdése előtt ki kell kérni a pénzügyi osztály véleményét* és

csak abban az esetben szabad a tárgyalásokat megindítani, ha ahhoz az én ügyosztályom előzetesen hozzájárul.

A budget stabilitásának érdekében kellett kiadni azt a rendelkezést is, hogy minden olyan előterjesztést, amelynek a jövő gazdálkodás szempontjából pénzügyi kihatása van, ha tehát a tervezett intézkedés a következő esztendő költségvetését is terheli, *csak a pénzügyi osztály előzetes hozzájárulásával szabad bizottsági és közgyűlési tárgyalás alá bocsátani.* Ezekhez a rendelkezésekhez csatlakozott az is, hogy a költségvetési fedezet nélkül kiadott rendeletre szóló utalványokat a polgármester úr által történő aláírás előtt *hozzájárulás és feljegyzés céljából a VI. ügyosztálynak kell minden esetben kiadni* és

ha ez a hozzájárulás elmarad, akkor az utalványt nem szabad számfejteni.

— A zárószámadás eredményei — folytatta *Bódy* tanácsnok — világosan mutatják, hogy a polgármester úr fenti rendelkezéseit a hivatalok általában megtartották és szükségleteiket minden irányban megszorították, *ideértve a személyi kiadásokat épp úgy, mint a dologi, sőt a rendkívüli kiadásokat is.* Ennek a takarékos gazdálkodásnak volt a következménye, hogy

a dologi kiadásoknál közel három és félmillió pengőt, a személyi kiadásoknál mintegy hatszázezer pengőt, a rendkívüli kiadásoknál pedig tizenkétezer pengőt tudtunk megtakarítani.

Nagy általánosságban meg lehetünk elégedve a zárószámadás eredményeivel, mert ugyanakkor, amikor költségvetésünket hét esztendő alatt, tehát 1928-tól 1935-ig a kiadási oldalon *227 millió pengőről 149 millió pengőre, a bevételi oldalon pedig 229 millió pengőről 150 millió pengőre* kényszerültünk leszorítani, mégis

meg tudtunk felelni mindazoknak a követelményeknek, amelyeket a székesfőváros mindennapi élete tőlünk megkíván.

Nyugodtan elmondhatom, hogy *sem kultúrális, sem szociális téren nem kellett igényeinket túlontúl leszállítani* és a felmerülő szükségletek kielégítése méltányos módon megtörtént. Ez természetesen nem volt könnyű, mert hiszen az elmúlt esztendők folyamán *a bevételek általában összezsugorodó tendenciát mutattak*, egyes kiadási tételek viszont jelentékenyen *megnövekedtek.* Jellemzésül, azt hiszem, elég annak felemlítése, hogy

amíg az inségakció költségei 1928-ban csak 2,400.000 pengőnyi összeget tettek ki, addig azok 1935-re már 10,800.000 pengőre emelkedtek,

a kölcsöntőkék törlesztése és kamatszolgálata pedig, amely *1928-ban 14 milliót igényelt, a mult esztendőben már 18 millió pengőre rugott.* A költségvetés szerint 3,600.000 pengő deficitünk lett volna, ennélfogva nagyon jelentősnek mondható az az eredmény, hogy *a zárószámadás végeredményben csak 1,305.000 pengő hiányt mutat fel.*

A jövő rendkívüli szempontjai

Sebő Béla főszámvevő mindenben megerősítette a pénzügyi tanácsnok kijelentéseit, rámutatott azonban arra is, hogy az elkövetkezendő évek költségvetéseinek összeállításánál *rendkívüli szempontokra is figyelemmel kell majd lenni.* Elsősorban arról van szó, — mondotta, — hogy *a megszüntetett közkórházi alap 17 millió pengőnél nagyobb hiányát a lehetőség szerint minél rövidebb idő alatt teljesen kiegyenlítsük.* 1931-ben, amikor a zárószámadást megállapította a törvényhatósági bizottság közgyűlése, már hoztak is határozatot abban az értelemben, hogy *a közkórházi alap hiányát évente 3—4 millió pengővel kell kell törleszteni.* Az 1937. évi költségvetés összeállításánál erre a szempontra feltétlenül figyelemmel kell lenni és véleményem szerint

legalább 3—4 millió pengőt ténylegesen be is kell állítani a budgetba az alap hiánya egy részének fedezetére.

— Üzemi gazdálkodásunkban *igen örvendetes jelenségeket tapasztalhattunk* az elmúlt év folyamán, — mondotta *Sebő* főszámvevő. — Annak ellenére, hogy a gyógyfürdők és gyógyforrások, továbbá a községi kenyérgyár és a községi lóhúsüzem együttesen egymillió pengőnél nagyobb veszteséget voltak kénytelenek elkönyvelni,

az üzemek hozzájárulása a községi háztartáshoz 23 millió pengőnél nagyobb összeget tett ki, ami 600.000 pengővel több a költségvetési előirányzatnál.

A költségvetéssel szemben jelentékeny többlet mutatkozott a *Községi Élelmiszerárusító Üzemnél*, az *Elektromos Műveknél*, a *Gázműveknél*, továbbá a *gyógyfürdőknél és gyógyforrásoknál.* Ebben az esztendőben egyébként elsőízben szerepel *az új vagyonbecslés*, amely

a székesfőváros összes vagyonát az üzemekben fekvő értékekkel együtt 1.527,035.000 pengőre értékeli.

Óvatosan és reálisan végeztük el a becslést, ennélfogva *a vagyon értékének megállapítására ezt a számot feltétlenül hitelesnek lehet elfogadni*, mert

az érték inkább nagyobb, semmint kisebb.

Terheink *709 millió pengő körül vannak*, ehhez képest tehát

Budapest székesfőváros tiszta vagyona valamivel felette van a 818 millió pengőnek.

Ezek a számok *világosan bizonyítják azt a hatalmas életerőt és fejlődő képességet, amely a székesfővárosban van* és én éppen ezen az alapon bízom abban, hogy most, amikor az általános gazdasági helyzet mindenütt javuló tendenciát mutat, rövidesen ismét el fogunk érkezni ahhoz, hogy *a bevételek gyarapodása következtében deficitmentes költségvetést produkálhatunk.*

120.000 pengős megtakarítás a Várhegy földcsuszamlásával kapcsolatos rendezési munkálatoknál

A főváros legutóbbi közgyűlésén a Várhegy földcsuszamlása miatt szükségessé vált rendezési munkálatok ügyében felszólalt *Katona* János törvényhatósági bizottsági tag, ennek a kérdésnek egyik legalaposabb ismerője és úgy a maga, mint a Nemzeti Egység Pártja nevében azt javasolta, hogy a 270,000 pengős költséggel tervezett rendezési munkálatokat ne hajtsa végre teljes egészében a főváros, mert *mód nyilik 120.000 pengős megtakarításra.* A közgyűlés ugyan a polgármester eredeti előterjesztését fogadta el, de *Szendy* Károly polgármester kijelentette, hogy *Katona* János javaslata értelmében még egyszer meg fogják hallgatni az összes irányadó tényezőket és szakértőket és ezeknek a javaslatait egybevetve, fogják eldönteni és elintézni a kérdést azzal, hogy feleslegesen egyetlen fillért sem fog a főváros elkölteni.

A *Fővárosi Hírlap* munkatársa kérdést intézett ebben az ügyben

Katona József

mérnök, törvényhatósági bizottsági taghoz,

aki a várhegyi rendezési munkálatokra vonatkozó álláspontjáról a következőket mondta:

— A Várhegy földcsuszamlásával kapcsolatos 270,000 pengős fedezetet ugy magam, mint pártom nevében, mint keretet, elfogadtam. Fel kellett azonban hívnom a polgármester úr figyelmét arra, hogy nem volna-e megtakarítható ebből a 270,000 pengőből az a 120,000 pengőt kitevő összeg, amely a szivárgókra és ezek tartozékaira, a gyüjtőaknák megépítésére van előirányozva. Ugyanis az a véleményem, amelyet ma is fenntartok, hogy *egy olyan gondosan megméretezett és kivitelezett vasbeton támfal-rendszer esetén, mint amelyet 110,000 pengő költséggel itt a II. ügyosztály építtetett, a szivárgók megépítésére nincsen szükség.*

— Ninesen pedig szükség két okból. Először azért, mert a hegyoldalnak ezen a részén feltárt kutató aknák nyilvánvalóan igazolják, hogy *az ezekben jelentkező vízmennyiség olyan csekély, hogy semmiesetre sem kívánja meg szivárgók építését*, főképen olyanokét, amelyek egymástól való távolságuk révén úgysem fogják a talaj kiszárítását eredményezni. Feleslegesnek tartom másodsorban azért, mert ha sok évtized óta komoly támfal és szivárgó nélkül is mozdulatlanul állt a hegyoldal, még inkább meg fog állani most, amikor a régi, rozoga házak támfalként szereplő hitvány falai helyett *egy folyóméterenként 70—90 tonna földnyomásra méretezett vasbeton-támfal áll.*

— Ma is úgy vélem, hogy a székesfőváros közönségének az érdekét kívánta pártom védeni akkor, amikor arra hívtam fel a polgármester úr figyelmét, hogy *tegye ezt a kérdést újabb megfontolás tárgyává*, hátha megtakarítható és így más célra fordítható volna ez a 120,000 pengős összeg. Erre való tekintettel kértem a szakértői bizottság kiegészítését. Mert ahogyan a cementinjektálás sikerében is tévedett a szakértői bizottság, megtörténhetett, — bár nem állítom, — hogy *tévedett akkor is, amikor a szivárgók megépítése mellett döntött.*

— Nem nehézségeket kívántam és kívánok ezúttal sem ennek a problémának megoldása elé gördíteni, azonban nem volnék hajlandó az esetleges szükségtelen biztonsági létesítmények szaporítására további 120,000 pengővel növelni a székesfőváros terheit akkor, amikor, — mint a közgyűlésen is mondottam, — a szociális nyomor enyhítésére a polgármester úrnak úgyszólván egy fillér sem áll rendelkezésére.

Székesfővárosi Pavillon
WEINGRUBER
Városligeti
MEGNYILT

Dr. GERŐ IMRE
PARKETTVÁLLALATA
A Szék- és Faárugyár rt. parkettgyártmányainak egyedárusítója.
Budapest, IV., Veres Pálné-utca 33. Telefon: 83-5-20.

„Eternit"
FAL- ÉS BÚTORBURKOLÁSOK
BEMUTATÓHELYISÉGE
VI., Ó-UTCA 4.

SPIEGEL MENYHÉRT
asztalosáru és épületfa raktára
Budapest, XIV., Thököly-út 150. Telefon: 96—5—03.

THERMOLUX
Felvonók, elektr. tűzhelyek, világítás
VIII., Práter-utca 6. Telefon: 38—3—38.

Vályi Lajos, Dorner Gyula és Szántay István beszámolója a NEP fővárosi szervezetének munkájáról

A XI. kerületnek ünnepi estéje volt szombaton. A Sósfürdő vendéglőjének termeiben vacsora keretében ünnepelte a Nemzeti Egység Pártja kerületi szervezete, hatalmas vendégsereg jelenlétében *Dorner* Gyulát, *Szántay* Istvánt és *Vályi* Lajos dr.-t, a kerület törvényhatósági bizottság tagjai, akik ebből az alkalomból beszámolót tartottak a pártnak a főváros érdekében kifejtett munkásságáról.

Az ünnepies hangulatú vacsorán a főhelyet *Csiky* János gyárigazgató, körzeti elnök foglalta el, aki mellett, az ünnepelteken kívül *Hegedüs* Bertalan és *Tóth* Gábor törvényhatósági bizottsági tagok, valamint *Somody* Pál központi kerületi titkár, az ünnepi est rendezője ültek.

Elsőnek *Csiky* János körzeti elnök szólalt fel és üdvözölte a kerület törvényhatósági bizottsági tagjait és a vendégeket..

Valyi Lajos dr.

emelkedett most a jelenlevők meleg óvációja közben szólásra. Tolmácsolta *Zsitvay* Tibornak, a pártszervezet elnökének üdvözletét, majd kimentette távolmaradásáért a másfelé elfoglalt *Terbócz* Imre országgyülési képviselőt. A meghatottság és hála hangján köszönte meg a kerület polgárságának a nagyszabású összejövetelben is megnyilvánult támogatását, majd *beszámolt a pártszervezet munkásságáról, amelyet a köz érdekében végzett.* Nyugodt lelkiismerettel jelentheti ki, hogy *nagyon sokat és önzetlenül dolgoztak és minden melléktekintetet félretéve, haladnak azon az úton, amelyen meg akarják váltani Budapestnek sok teher alatt nyögő polgárságát.* Olaszországnak — mondta zajos tapsok között — előbb el kellett foglalnia Abesszíniát és csak azután csinál rendet. Igy tesz a Nemzeti Egység Pártja is a fővárosban. Az igazi eredményekért meg kell küzdeni, amíg megteremtődik az egységnek, testvériségnek és az önzetlenségnek az a Budapestje, amelyről a párt álmodik.

Plasztikusan bírálta a kormány politikáját és rámutatott az eddig elért nagy eredményekre, majd azt fejtegette, hogy a fővárosi politikában, a dolog természete szerint, a pártnak több szabadságot kell élveznie, mint az országos pártnak. *Nem akarnak a főváros vezetőségével szemben ellenzéket csinálni, de nem akarnak fejbólintó Jánosok sem lenni, hanem szabadon gyakorolják a kritika jogát a köz érdekében.* Megkapóan szólott ezután arról, hogy a párt új korszakot jelentő szelleme behatolt már a közgyűlési terembe is, ahol minden párt megállapíthatta, hogy *a tárgyilagosság, a becsületes jóakarat és a meggyőződés tisztasága vezeti a Nemzeti Egység táborát.*

Részletesen felsorolta ezután az eredményeket, amelyeket a párt a városházán elért a polgárság javára és különösen a *Zsitvay* Tibor vezetése alatt álló *üzempolitikai bizottság* hatalmas munkájának méltatása után, a *lakbérleti szabályrendelet, a Rudas-fürdő, a bérházak jövedelmezősége és a fővárosi vagyontárgyak biztosításnak* kérdése körüli tevékenységét emelte ki, majd, a *szanálás és a kényszernyugdíjazás* körül fejtette ki a párt álláspontját, amely *a becsületesen dolgozó fővárosi alkalmazottak jogainak megvédésében csúcsosodik ki.* Végül a *XI. kerület érdekében kifejtett munkásságot és annak eredményeit* ismertette a hallgatóság lelkes tapsai és éljenzése közben.

Dorner Gyula

törvényhatósági bizottsági tag tartott azután *a városrendezés kérdéséről* komoly tanulmánynak beillő, érdekes előadást, különösen nagy hatást keltve ott, ahol a város vezetőségének, a törvényhatósági bizottságnak összefogásáról és a polgárság támogatásáról szólott a közért való nehéz küzdelemben.

Szántay István

a XI. kerület szervezetéről beszélt, hangoztatva, hogy *nem csak a választás idején van szükség szervezkedésre, hanem akkor is, amikor a béke napjaiban dolgozni kell.* Meleg ováció közben szólott a *szívbeli egységről,* amely a választók és az élre állított bizottsági tagok között ebben a kerületben fennáll és amelyet a pártszervezet ápol és erősít. Több aktuális kerületi probléma kapcsán, mint erkölcsi alapot emlegette a pártszervezetnek azt a törekvését, hogy *a külső perifériák rendezésével a kisembereken akar segíteni.*

Hegedüs Bertalan dr. törvényhatósági bizottsági tag mint más kerületből jött vendég ünnepelte lelkes beszédben *Vályi* Lajost, *Dorner* Gyulát és *Szántay* Istvánt, majd *Csányi* Antal és *Cserniczky* Ödön a kerület polgársága nevében mondott köszönetet az ünnepelteknek odaadó és eredményes munkásságukért.

tozik. Sok elismerés jár a férfias utakon haladó kisasszonynak.

Halmi Hartmann Ferenc festőművész az eddig hiányzó tökéletes magyar pasztellkrétát csinálta meg és a saját képein mutatja be. Nagy közönsége van *Szolnoki* Imrének, aki *a búzából izt, krémet, fagylaltot és süteményhez való tölteléket készít* és egyúttal új vitamin-forrást kínál. *Fábián* Kálmán gyermekmentő ágya, a ceglédi *Sepsy* Lajos reuma-kenőcse, a fürdőszezón közeledtével aktuális kuli fakalap, *Borbély* Antal mümárványos koporsója, *Klein* Miklós praktikus írás-sokszorosítása, *Laskay* László műasztalos összecsukható és hordozható árusító házikója és a *titkos tinta,* melynek írását csak a beavatott tudja elolvasni, sorakoznak tarka változatban a teremben.

Külön, válogatott kiállítással szerepel *Korda* mérnök, aki a szabadalmak egész sorát mutatja be. Saját, fantasztikus gyorsszorzókészüléke. *Gellér* Jenő új rádiója, *Raffay* Jánosnak *a háziúr jogait védő* liftperselye mellett, *Fekete* Antalnénak a ruházat terén forradalmat jelentő reform alsónadrágját látjuk. Mellette egy nagy koncepciót: *Brenner* Sándornak *útkereszteződéseknél alkalmazható karambólelhárító-szerkezetét* és sok más érdekességet.

Akad természetesen játékos kuriózum is a kiállításon, de az anyagban sok az érték, úgyhogy a főváros támogatását nem hiába szerezte meg a magyar feltalálóknak *Hegedüs* Bertalan dr. bizottsági tag. Jó szolgálatot tett vele.

Magyar feltalálók csodaházában

Meglepő és érdekes találmányok kiállítása

A Városligetből kinőtt tarka vásárosváros káprázatában, az ezernyi látnivaló között is megállít egy pavillon: *a magyar feltalálók kiállítása.* Külön varázsa van, az ember azzal az érzéssel lépi át küszöbét, hogy meglepetések várakoznak rá, amelyeket a magyar tehetség hozott el ide. És az érzésünk nem csal, mert ez a kiállítás gazdagon szolgál meglepő látnivalókkal és a maga értékeivel igazolja azt a jóakaratú támogatást, amelyben a székesfőváros vezetősége részesítette.

A kiállítást a *Magyar Feltalálók Szövetsége* rendezte, élén *Hegedüs* Bertalan dr. székesfővárosi törvényhatósági bizottsági tag, díszelnökkel, míg a fővédnökséget *Bornemisza* Géza iparügyi miniszter, *Sipőcz* Jenő dr. főpolgármester, *Szendy* Károly dr. polgármester és *Szurday* Róbert országgyűlési képviselő vállalta el. Mint az egyesület vezetője *Bálint* István elnök buzgólkodott a siker érdekében.

A megnyitás napján felkereste a kiállítást *Bornemisza* Géza iparügyi miniszter és *Szendy* Károly polgármester és meleg elismerésüknek adtak kifejezést az értékes anyagért a vezetőségnek. Azóta is állandó érdeklődés központja ez az érdekes pavillon, amelynek művészi tervezője és rendezője *László* Sándor festőművész, aki maga is mint feltaláló szerepel a mai ultradivathoz alkalmazkodó cső-dísztárgyaival.

Irinyi Jánosnak, a gyufa feltalálójának *Horvay* János által mintázott szobra fogadja a belépőt a gazdag látnivalók között, amelyek sorából csak tipusokat tudunk kiragadni, hiszen *500 feltalálónak mintegy 700 kiállított tárgya* van itt felhalmozva. A *Szalay*-féle ejtőernyőt, *Mayer* János, az Elektromos Művek tisztviselője légcsavart helyettesítő zajtalan légturbináját vagy *Pogány* József helyből felszálló repülőgépének modelljét nézzük meg először, mert azok a magasban lebegve hívják fel figyelmünket. De azután meg kell állnunk *Pazonyi Paszijka* Ferenc hadirokkant százados páncélszekrényénél, amely a legcsekélyebb érintésre megrettenti a betörőt, mert két kilométerre elhangzó szirénaüvöltést hallat és kiabál:

— *Segítség, segítség! Fúrják az Unió Bank páncélszekrényét.*

Az ijesztő szerkezet mellett, amely itt csak mérsékelt hangerővel működik, látjuk *Kellermann* Lajos és *Palánky* Béla nagykőrösi elektrotechnikusok transzformátorát, amely azzal lepi meg a műszaki világot, hogy egyetlen százalék áramvesztesége sincsen. *Hallgatóba szerelt rádió,* majd *Szabó* József igazgató celluloidból készült mértani testei folytatják a sort. *Bacsa* Pál a *központból kezelhető, elektromos zárt* találta ki, úgy, hogy egy egész bérházat biztonságba lehet helyezni vele.

Különös érzéssel szemléljük *Pálmai* János találmányát: a *tetszhalált jelző készüléket,* mely tíz napig működik és nem csak *a tetszhalott ébredéséről ad messze hangzó jelt, hanem a koporsóba friss levegőt is áraszt. Édes* Ödön budapesti műszerész rúgóval működő rádiójához nem kell se akkumulátor, se anódtelep, se villany. *Szabó* József berettyóujfalusi gépész biztonsági zárja durran, ha el akarják lopni a kerékpárt és le is fékezi a gépet. Szellemes *Ledofsky* Ernő és *Bogdányi* Béla budapesti feltalálók szipkája, amelyből *cigarettapapír nélkül lehet elszívni a cigarettát*

Külön tiszteletteI kell megállni egyik kollekció előtt. Egy fiatal hölgy, *Weitzenhoffer* Olga, versenyez műszaki téren a férfiakkal. Vízvezetéki és egészségügyi berendezéseket, melyeket atyja kreált, tökéletesített. Okosak és praktikusak ezek a találmányok: nem kell többé elbontani a vízvezetéket, ha eldugul a lefolyó, nincs többé csatornabűz a lakásban és szinte művészi hatású minden, ami a higiéniára tar-

Ifj. MŰLLER REZSŐ
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, IX., Ráday-utca 34.
TELEFON: 82—6—82.

GRUBER JÁNOS festékgyár és ásványőrlőművek, építési anyagok és vegyészeti termékek raktára
Központi iroda: Budapest, V., Kálmán-utca 22. sz.
Telefonszám: 23—0—33. ● Alapíttatott: 1842

Mihálka és Társai
reszelő- és szerszámáru iparvállalat k. f. t.
Budapest, V., Zápolya-utca 34. Telefon: 92-4-98.

„HUNGÁRIA"
HŐSZIGETELŐ VÁLLALAT
Cégtulajdonos: BAKA FERENC
BUDAPEST, II., OLASZFASOR 1. SZ.
Telefonhívó: 54—7—07. (Tamás)

CZUCZOR LÁSZLÓ
ÉPÍTŐMESTER
BUDAPEST
II., Török-utca 4
telefonszám 574-23

Kreisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. Telefon: 69-5-59.

Macskásy Arpád
okl. gépészmérnök, műszaki vállalata, tervez, szerel és szállít vízvezetéki, csatornázási és gázberendezéseket, szivattyútelepeket, mindennemű központi fűtést, kazánházi- és szellőzőberendezéseket.
Budapest, VI., Dessewffy-utca 5. Telefon: 27-6-70.

Baráth György
hat. eng. villanyfelszerelési vállalata
Budapest, I., Olasz-fasor 4
Telefon: 609-67

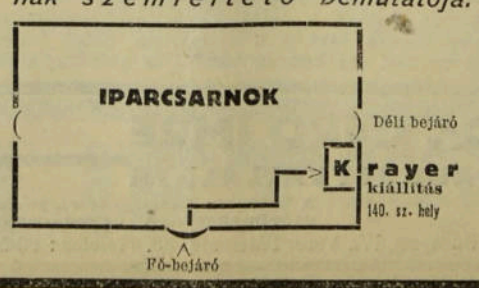
SINGER PÁL
„PALSING" GYÁRTMÁNYOK IRODÁJA
Iroda tel.: 11—0—04, 11—0—02.
BUDAPEST, V., TÁTRA-UTCA 20/B.
Irodai cikkek ● Carbonpapír ● ÍRÓGÉPSZALAG

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyag ipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám. Telefon: 23-0-71, 10-3-59, 14-1-52
Cementgyár: Lábatlanban . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya Nyergesujfalu évi telj. kép. 60.000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8.000.000 drb.

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, V., KLOTILD-UTCA 3.
Telefonszám: 25—5—54, 25—5—55 és 25—5—56

Látogassa meg KRAYER lakk és festékgyár kiállítását A NEMZETKÖZI VÁSÁRON.

A lakkipar legujabb vivmányainak szemléltető bemutatója.

FELFEDEZŐ ÚTON

az üzempolitikai bizottság tagjaival a Vízművek földalatti birodalmában

Egyedül a Fővárosi Hirlap munkatársa vehetett részt az izgalmas tanulmányúton — Részletes beszámoló a tiszta víz titkairól

Az üzempolitikai bizottság, amely néhány nappal ezelőtt kezdte meg a székesfővárosi Vízművek gazdálkodásának vizsgálatát, a meghivott szakértők társaságában *a szombati napon a Duna balpartján lévő vizszolgáltatóberendezéseket tanulmányozta.* A társaság *Pap* Ferenc vezérigazgató, *Mihálkovits* Vilmos helyettes vezérigazgató, *Molnár* Aladár főtanácsos, *D'Ouvenou* Roland főtanácsos, *Papp* István, *Máttyus* Sándor és *Zimmer* Péter főmérnökök kíséretében indult el útjára, amelyre a bizottságot *Lamotte* Károly dr. alpolgármester és *Morvay* Endre tanácsnok is elkísérte.

A Fővárosi Hirlap munkatársának az a kitüntető szerep jutott osztályrészül, hogy a sajtó képviseletében egyedül csatlakozhatott a tanulmányútra induló üzempolitikai bizottsághoz.

A bizottság először a Szentendrei-szigeten lévő legújabb létesítményt, a C_2 jelzésű horányi gépházat kereste fel. Ez a telep már teljesen *elkészült,* az általa produkált vizet azonban ezideig még nem kapcsolták be a hálózatba, mert *előzőleg megvárják a bakteriológiai vizsgálatok eredményét.* A Szentendrei-sziget e részén, amely a koronauradalom közvetlen közelében van, 52 csőkút szolgáltatja két kilométer hosszúságú és 165 cm átmérőjü *gravitációs* csatornán keresztül a vizet. Az itt nyert

új vízhozam naponta mintegy 24.000 köbméterre tehető

és az egész vízmennyiség a második átemelőtelepre kerül *a szigeti aknán keresztül.* Az 52 új csőúton kivül a közelben lévő régi aknautak közé, amelyek vízhozama meglehetősen alább szállott, *53 interpolált új csőkutat iktattak be.* Ebben a gépházban földalatti elhelyezésben *két* darab, egyenként *12.000* köbméter napi teljesítményü és *egy* darab *18.000* köbméter napi teljesítményü *centrifugális szivattyút* állitottak üzembe, amelyeket két *36* és egy *54* lóerős elektromotor hajt. A gépház táplálásához szükséges áramot *a káposztásmegyeri főtelep szolgáltatja* és az az I. számú átemelőn keresztül

a tartalékalagúton át fektetett 5000 voltos kábel útján jut felhasználási helyére,

ahol az áramot 380 voltra transzformálják le.

Az üzempolitikai bizottság erről a vízszolgáltató telepről dereglyével *a II. számú átemelőtelep megtekintésére indult.* Ez az átemelőtelep *Dunakeszi község határában van* és vizét részben az 1901—2. évben épült régi bujtatón keresztül a C_2 telepről, illetőleg a Szentendrei-szigeten levő *huszonkét régi aknakútból nyeri.* Bekapcsolták a *második átemelőtelep működésébe a 23 balparti aknakút vizét is,* amely a régi ikercsatornán át folyik le a főtelepre. A második átemelőtelepen *6 darab vertikális tengelyű szivattyú van felszerelve* elektromotoros hajtásra, minden egyes szivattyú azonban vízszintes tengelyű, *egyenkint 150 lóerős Diesel-motorral is járatható.* A Diesel-motorok beszerelése azért történt, hogy *áramkimaradás, vagy egyéb elektromos üzemzavar esetén se legyen akár csak pillanatnyi fennakadás is a vízszolgáltatásban.*

Az első számú átemelőtelepen *a szigeti tíz aknakút vize gyűlik össze,* amely az 1896-ban épült régi bujtatón keresztül jut a telepre, ezenkívül *ide folyik a balparton levő hét aknakút vize is.* Az első és második átemelőtelep közötti úgynevezett *harmadik csőkútcsoport* vize az ikercsatornába torkollik.

A második számú átemelőtelep napi 120.000 köbméter, az első számú napi 60.000 köbméter, a hármas számú csőkútcsoport pedig 6000 köbméter vizet szolgáltat maximálisan.

Az 1. számú átemelőtelepen 4 darab vertikális tengelyű centrifugál szivattyú dolgozik elektromotoros meghajtással, tartalékban azonban itt is ugyanarra a tengelyre szerelt *négy Diesel-motor áll rendelkezésre.* A motorok teljesítménye egyenkint 80 lóerő, a főtelepről nyert 5.000 volt feszültségü forgóáramot pedig konverterekkel alakítják át 500 volt feszültségü egyenárammá.

A klóros víztisztító

A Vízművek káposztásmegyeri főtelepének gépi berendezése a gőzüzemü gépek kicserélése óta hat darab, egyenként *45.000* köbméter napi teljesítményü, két darab *30.000* köbméter és két darab *15.000* köbméter napi kapacitású centrifugális szivattyú, megfelelő erejü elektromotorokkal meghajtva. A tartalékgépek itt is *Diesel*-motorok. A palotai szigeten lévő tíz aknaút vize a bujtatón keresztül jut a balpartra. Ezenkívül a balparton épített négy aknaút és a főtelepi I—II. csőkútcsoport vizét a szürőházban mechanikailag és kémiailag tisztítva befolyatják a hatalmas méretü befogadómedencébe, ahol azt az I. és II. átemelőtelepről jövő vízzel keveredik össze és *onnan közvetlenül jut a főnyomócsőbe.* A főtelep üzembentartásához szükséges árammennyiséget az *Elektromosművek* szolgáltatják. 30.000 volt feszültségü áram jut a vezetékeken át a főtelep transzformátoraiba, amelyek azt 5000 voltra alakítják át. A transzformátorok teljesen modern berendezésüek és a rendelkezésre álló három áramátalakitógép egyenkint *2500 kilovoltamperes.*

A bizottság részletesen tanulmányozta a két átemelőtelep és a főtelep működését és az utóbbi helyen

megtekintette a vízszürőberendezést is, amelyet a főváros 1933-ban létesített abból a célból, hogy a palotai szigeten lévő aknakutak vasas és mangános vizét kellőképen megtisztítsa.

A víztisztítás mechanikai és kémiai szüréssel történik, *klórgázok* felhasználásával. A klórgázokat porlasztással juttatják a víztisztítóberendezésen keresztül áramló vízmennyiségbe, de *természetesen arról is gondoskodnak, hogy megfelelő mennyiségü oxigén adagolásával a víz minősége teljesen kifogástalanná váljék.* Egy-egy köbméter nyersvízhez *8—9 milligramm elgázositott klórt adagolnak.*

A tiszta víz legtitkosabb szentélyében

Rendkívül érdekes része a káposztásmegyeri főtelepnek *a vizgyüjtőmedence.* Külön épületben van ez elhelyezve, amely a legszigorúbb zár alatt van és mint *Pap* Ferenc vezérigazgató megjegyezte,

csak egészen kivételes esetekben nyilik meg idegenek előtt,

legfőképpen azért, mert a medencében áramló víz már közvetlenül a csővezetékekbe jut, ennélfogva *még a lehetőségét is kerülni kell annak, hogy a legcsekélyebb mértékü fertőzés bekövetkezhessék.*

Az első, ami az épületbe való belépéskor szembetünik, az, hogy

az összes ablakok sötétzöld üveggel vannak ellátva.

Ez azt a célozza, hogy *a vízben az emberi egészségre ártalmas baktériumok ki ne termelődjenek és meg ne élhessenek.* Kétemberderék-vastagságú csöveken ömlik be a két részre osztott medencébe a tajtékzó és szinte örökösen habzó víz. Ez a viz már keresztülnyomódott a tisztító berendezésen, ennélfogva *minőségileg teljesen kifogástalannak mondható.* A víztisztító berendezés egyébként nem a Vízművek egész produktumát dolgozza át, *hanem csupán azoknak a kutaknak a hozamát, amelyeknél a bakteriológusok esztendőkkel ezelőtt nagyobbmérvü vas- és mangántartalmat állapitottak meg.* A vízszürő berendezést magában foglaló épületben *meglehetősen átható klórszag terjeng,* amint azonban a víz már tisztított állapotban elhagyja a szürőberendezést, *ez a kellemetlen szag teljesen megszünik.*

A két átemelőtelepen épp úgy, mint a káposztásmegyeri főtelepen,

a legmesszebbmenő követelményeket is kielégitő szociális és higiénikus berendezések állanak az üzemben alkalmazott személyzet rendelkezésére.

Minden egyes munkásnak külön ruhafülkéje van, de gondoskodott a székesfőváros vezetősége arról is, hogy *a telepeken zuhanyozó berendezések álljanak rendelkezésre.* Az átemelőtelepek épp úgy, mint a főtelep, *gyönyörü park közepén emelkednek* és ha az ember nem látná a lépten-nyomon emelkedő kútdombokat, *valóban azt hinné, hogy valamilyen üdülőhelyen van.*

Az aknák története

Az üzempolitikai bizottság a Vízművek vezetőségének kíséretében a telepek tanulmányozásán kívül megtekintette az I. számú tartalékalagutat is. *Pap* Ferenc vezérigazgató szakszerü magyarázatot tartott, amelyben

méltatta azt a rendkívül nagyjelentőségü müszaki teljesitményt, amellyel a magyar mérnökök a Duna alatti járható tartalékalagutakat úgyszólván rekordidő alatt építették meg.

A vezérigazgató előadásából kiderült, hogy *egész Európában elsőizben alkalmazták a Duna alatt létesült tartalékalagutak építésénél a német Hanninger mérnök ama rendszerét, amely a speciális acélmarópajzs útján törte át a Duna medre alatti földrétegeket. Pap* Ferenc vezérigazgató érdekes előadásában megvilágította azt is, *miért nem sikerült az első vállalkozóknak a Duna alatti alagutak megépítése.* Ezek a vállalkozók abból a feltevésből indultak ki, hogy ha ezelőtt 35—36 esztendeje mindenféle különösebb berendezkedés nélkül sikerült a jelenleg is üzemben lévő bujtatók megépítése, akkor nekik sincsen különlegesebb müszaki berendezkedésekre szükségük. Tervük sajnos nem sikerült, mert miután a levezetőaknát elkészitették, rá kellet jönniök arra, hogy a meder alatti fúrás a rendelkezésükre álló kezdetleges módszerekkel keresztül nem vihető. Az ujonnan bekapcsolt két vállalkozó azután

a legmodernebb technikai felkészültséggel fogott bele az alagút fúrásába, és mint az eredmények mutatják, teljes sikerrel.

A pár hónappal ezelőtt teljesen elkészült két járható tartalék alagútban azóta *megépitették a csőtartó bakokat is.* A beszivárgások *úgyszólván teljesen megszünték,* ennélfogva

egy-két hét mulva meg fogják kezdeni a vízszállító csövek beszerelési munkáját.

Baleset a kagylótemetőben

Papp Ferenc vezérigazgató a tartalékalagutak építése során felmerült nehézségekről is beszámolt, többek között felemlítette azt a rendkívül érdekes esetet, amikor

fúrás közben egy ősrégi kagylótemetőre bukkantak.

Valamilyen, a történelemelőtti időkben előállott vulkanikus kitörés eredményeként *a hamu és a láva egész sereg kagylót zárt el hermetikus burkolattal a külvilágtól és most a fúrás közben ezt a burkolatot áttörték.* Ebben a kagylótemetőben ezer és ezer ősrégi kagyló volt, amely, *amikor a levegő hozzáfért, erjedni kezdett és rendkívül erős kénhidrogént terjesztett.* A magyarázat arra is kiterjeszkedett, hogyan jött létre egyes kutakban a nagyobbmérvü vas- és mangántartalom. Szakértői megállapitások szerint ennek

közvetlen oka az úgynevezett trianoni gát volt.

Ezt a gátat a nemzetközi Duna-bizottság intézkedése folytán azért kellett építeni, mert a Duna e része meglehetősen *eliszaposodott és veszélyessé vált a hajózás számára.* A gát megépülése viszont azt eredményezte, hogy

a mögötte elterülő Dunarész még fokozottabb mértékben iszaposodott, s azok a kutak, amelyek vízhozamukat ennek a Dunaágnak szürőrétegein keresztül nyerik, eldugultak, ami a vas- és mangántartalom kifejlődését nagymértékben siettette.

A bizottság tagjainak a tartalékalagútban való tartózkodásakor egyébként kisebb baleset is történt. Rövidzárlat következett be és teljesen sötét lett az alagútban, aminek következményeként

Molnár Aladár főtanácsos véletlenül lelépett az alagút fenekén elhelyezett deszkáról és lezuhant a járda alá.

Esése közben *felsértette állát,* úgyhogy a sebet a *közeli Károlyi kórházban három öltéssel kellett bevarrni.*

Látogatás a legrégibb vízszolgáltató telepen

A bizottság szemleútja *az Országház-téren lévő földalatti gépházban fejeződött be.* A gróf Tisza István-szobor közvetlen közelében van ez a telep, mélyen a föld alá süllyesztve. *Ez a székesfőváros legrégibb vizszolgáltató berendezése,* amely egy 1067 méter hosszú vízszintesen fektetett cső, úgynevezett *galéria* segítségével *naponta 18.000 köbméter vizet termel és azt közvetlenül juttatja Budapest vízhálózatába.* Nemrégiben ezt a gépházat is villamosüzemre szerelték át, *ezidőszerint két darab 375 lóerős elektrómotor szolgáltatja az energiát.*

A Vízművek jelenlegi produktuma napi 170—243.000 köbméter között ingadozik. Ebből *a főtelep 190.000, a budaújlaki vízmü 35.000, az Országház-téri telep 18.000 köbméter vizet képes szállitani,* ha azonban a közeljövőben bekapcsolódik a már közvetlen befejezés előtt álló békásmegyeri vízmütelep a maga napi 60.000 köbméteres produktumával, továbbá a már készenálló horányi telep saját 24.000 köbméteres termelésével, akkor ez

a vízhozam 84—90.000 köbméterrel fog gyarapodni.

Ez már olyan vízmennyiség, amellyel *nemcsak a jelenlegi Budapest vízszükségletét lehet hiánytalanul kielégiteni, hanem pár évtizeden át a várható fejlődést is belekalkulálva, kellő mennyiségü vizet tud a székesfőváros szolgáltatni.*

Az üzempolitikai bizottság egyébként *Pap* Ferenc vezérigazgató javaslatára elhatározta, hogy a közeljövőben *tovább folytatja az üzem berendezéseinek tanulmányozását,* mégpedig elsősorban a jobbparti létesitményeknél.

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Események

FŐVÁROSI HÍRLAP

ELŐFIZETÉSI ÁR:

félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Budavára visszafoglalásának ünnepe Rómában. Buda visszafoglalásának 250-ik évfordulója alkalmából az Actio Catholica nemzeti zarándoklást rendezett Rómába. *Seredi* Jusztinián hercegprimás vezeti a zarándokokat, akik sorában résztvesz *Szendy* Károly polgármester is. Hétfőn reggel a hercegprimás a Szent Péter bazilikában *XI. Incze pápának*, Budavár visszafoglalása kezdeményezőjének emlékére szentmisét mutatott be. Hétfőn délben *XI. Pius* pápa kihallgatáson fogadta a 600 zarándokot. A terembe lépő pápát a *Budai Dalarda* a pápai himnusszal fogadta. A hercegprimás üdvözlő beszéde után *Szendy Károly polgármester jelent meg a pápa előtt, akit a főváros nevében üdvözölt a negyedszázados évforduló alkalmából.* A pápa meleg szavakkal emlékezett meg Budapestről, amelyet ismer és szeret. A zarándokokat *Mussolini* is fogadta, akinek *Szendy* Károly polgármester üdvözlő szavak kíséretében *Budapest történetet ismertető könyveket és albumokat adott át. Villani* Frigyes báró kvirináli magyar követ kíséretében *Szendy* Károly polgármester megkoszorúzta a Névtelen Katona sírját.

A főpolgármester vacsorájával befejeződött a külföldi ujságirók budapesti kirandulása. A Magyarországon tartózkodó külföldi ujságirók tiszteletre *Sipőcz* Jenő főpolgármester szombat este a Hungária-szállóban 120 terítékes vacsorát adott. A vacsora során a főpolgármester köszöntötte a világsajtó képviselőit s annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy nemcsak a palotákat és a természeti szépségeket nézték meg, hanem *megláttak a magyar nép szivét és lelkét is.* Az üdvözlésre H. *Southerland*, a *News Chronicle* szerkesztője válaszolt. *Kühn*, a *Deutsche Arbeitsfront* szerkesztője ígéretet tett, hogy *a békerevizióért síkraszállnak. Thérive*, a *Temps* szerkesztője a magyar nép elpusztíthatatlan erejéről beszélt, a lengyelek nevében *Flach* dr. tett hitet a magyar barátság mellett. A brüsszeli *Le Soir* főszerkesztője, majd Felix *Salten*, a finn *Viherjunri* és az egyiptomi Mark *Naghman* mondottak még pohárköszöntőt. A vendégeket a vacsora során *Magyari* Imre cigányzenekara és *Nagy* Izabella magyar nótákkal szórakoztatta.

Amszterdamban tárgyalnak a Budapesten felállítandó nemzetközi reumakutató intézetről. Bilkei *Pap* Lajos dr., Budapest gyógyfürdőinek igazgatóorvosa és a Gyógyhelyi Bizottság orvosi szakelőadója Amszterdamba utazott, ahol J. van *Brehmen*, a Ligua Internationale contre le Rheumatisme főtitkára meghívására a Budapesten felállítandó nemzetközi reumakutató intézetről kívánnak vele tárgyalásokat folytatni. Utána résztvesz az igazgató-főorvos a Londonban tartandó nemzetközi physicotherapiás kongresszuson, ahol a reumás megbetegedések modern kezeléséről tart előadást. Egy másik előadásban a reumás betegségek fürdőkezelését ismerteti, különös tekintettel a budapesti hévvizekre.

Virágkiállítás a Városligetben. Mint minden esztendőben, az idén is megrendezték a *Tavaszi virágkiállítást*, amely az idén szokatlanul fényesen sikerült, valóságos Paradicsom. A színek és illatok orgiájában a világnak majdnem minden nevezetes virága szerephez jut abban a művészi elrendezésben, amely *Varga* Mártonnak, a *Kertészeti Egyesület* elnökének avatott kezére, hozzáértésére és kitünő ízlésére vall. A nagyszerű munkában *Morbitzer* Dezső, a *Fővárosi Kertészet* igazgatója és *Szilágyi* József kertészeti felügyelő voltak segítőtársai. A leggyakorlatibb összeállítását a virágoknak, a *Virágos Budapest — Virágos Magyarország* csoportja nyujtja. Sok bámulója akad *Gundel* Károly cserépben nevelt szamócáinak is.

A fővárosi altisztek nagysikerü diszhangversenye. A Fővárosi Altisztek Közművelődési és Nyugdíjpótló Egyesületének dalárdája vasárnap este diszhangversenyt rendezett a Zeneművészeti Főiskola nagytermében. Nagy közönség gyülekezett össze a hangversenyre, amely magas nivójával és változatosságával sok élvezetet szerzett a hallgatóságnak. Az *1. honvéd gyalogezred zenekara* vezette be *Figedy* Sándor vezényletével a müsort, majd az *altisztek dalárdája* énekelt *Ujj* József dr. zenetanár, karnagy vezetésével több énekszámot pompás összetanultsággal. A közönség zajosan tapsolta a dalárdát, amelynek a Huszárindulót meg kellett ismételnie. *Keresztby* Jenő orgonaművész és *Oláh* Ferenc, az Operaház tagja szerepeltek még előkelő művészetükkel a nagysikerü hangversenyen.

Schmoll Károly meghalt. Eisenwerthi *Schmoll* Károly kereskedelmi tanácsos, a budapesti Schmoll-Pasta-gyár alapító-elnöke, május 7-én, rövid szenvedés után, 85 éves korában elhunyt. Patriarchális kora ellenére úgyszólván az utolsó percig tevékenyen résztvett a vállalat vezetésében. Halála, az általa alapított gyár közgazdasági jelentőségének megfelelően, széles ipari és kereskedői körökben osztatlan részvétet keltett.

„Ulipa" fénymásolópapir és „Cello" üvegátlátszó ragasztópapir. Az építkezési tevékenység megindulával a *Magyar Vegykészitményü Papirgyár, Oser Jakab, VI., Ó-utca 49.* cég fénymásoló-intézetét a várható erős foglalkoztatásnak megfelelően újabb fénymásoló-gépekkel bővítette ki, úgyhogy óránként kb. 50—100 négyzetméter fénymásolatot állíthat elő. A saját üzemében gyártott újfajtájú *Ulipa-fénymásolópapirján* mindennemü építészi, mérnöki és müszaki tervet félnedves úton percek alatt fénymásol. Ez a papir egyébként — egyszerü kezelésénél fogva — *a fénymásolatoknak házilag való előállítására is alkalmas, amennyiben használatához, egy fénymásolókereten kivül, semmiféle berendezés nem szükséges.* Ismertetőt erről a széles körökben elterjedt fénymásolópapírról, valamint csekély súlyú és könnyen kezelhető másoló-keretekről a cég érdeklődőknek szívesen küld. Szívesen fogadott ujdonsága a cégnek *a „Cello" elnevezéssel forgalomba hozott üvegátlátszó ragasztó-szalag* is, melyet szakadt, elrongyolódott tervek, iratok kijavításához használnak müszaki és üzemi irodák.

3.— pengőért 40.000.— pengőt nyerhet, ha részt vesz a 66-ik jótékonycélú államsorsjáték húzásán. A sorsjegyek kaphatók minden dohánytőzsdében, a pénz előzetes beküldése ellenében a Székesfővárosi m. kir. Pénzügyigazgatóságnál, Budapest, V., Szalay-u. 10, továbbá az osztálysorsjegy főárusitóknál.

VÁLLALKOZÁS

Döntés a XIII. kerületi elöljárósági épület tervpályázatában. A polgármester a Béke-téren felépítendő *XIII. kerületi elöljárósági épület terveire nyilvános tervpályázatot hirdetett.* A pályázatra ötvennégy pályaterv érkezett, amelyek közül az *első, 2000 pengős, díjat Kovács Ferenc* nyerte meg. A másodikat, *ezerötszáz pengős díjat ifj. Paulheim Ferenc*, az ezerpengős *harmadik díjat pedig Henny Ferenc* építész nyerte meg. A bírálóbizottság még öt pályatervet hozott javaslatba, egyenkint száz pengővel való megvételre. több pályaművet dicséretben részesített és javasolta a polgármesternek, hogy ezeket egyenként száz pengővel jutalmazza.

Versenytárgyalási megbízások

Balatonzamárdii gyermeküdülőn **asztalosmunka** Gogolya György (XIV., Telep-u. 72) 2583.— P. IX., Mester-utca és gróf Haller-utca sarkán épülő r. kat. plébánia-templom **bádogosmunkái** Schreil János (IX., Gróf Haller-utca 40) 4290.— P. Ugyanott **föld, kőmüves, elhelyező, szigetelő, vasbeton és kőfaragó munka:** vitéz Kapuváry Gusztáv (VIII., Kisstáció-utca 3) 15.643.61 P. III. ker. ingyenes Duna-uszoda felállításának **ácsmunkái** Töke György (V., Ujpesti rakpart 5) 2438.83 P. Bicskei gyermeknyaraló fürdő építéséhez **kőmüvesmunka:** Klopfer Antal (Bicske) 4475.— P. X., Népligeti iskolai sporttelep tribünépület **mázolómunkái:** Kovács István (IX., Viola-utca 18) 5692.10 P. Ugyanott **vízvezeték- és csatornázási munka:** vitéz Rozs és Társa (VIII., Nagytemplom-u. 28) 10.652.70 P. IX., Sertésvágóhídi új hűtőben **hűtőcső szigetelési munka:** Parafakőgyár rt., (X., Noszlopy-u. 2) 17 815.50 P. Állatkerti majomházban **melegvízhűtőberendezési munka:** Fancsaly Ferenc (XI., Horthy M.-út 80) 18.703.16 P. Balatonzamárdii gyermeknyaralóban **ácsmunka:** Martsik Ferenc (III., Berend-u. 33) 5306.35 P. Ugyanott **vízvezeték és csatornázási munka:** Halász Ernő és Társa (V., Falk Miksa-utca 26—28) 3676.50 P. IX., Mester-utca és Gróf Haller-utca sarkán épülő római katholikus plébánia templom folytatólagos **kőfaragómunkái:** Wiesinger György (IX., Vágóhíd-utca 19) 25.047.85 P. I., Szilágyi Erzsébet leánygimnázium **központi fűtőberendezési munka:** Rietschel és Henneberg (VIII., Práter-utca 12) 65.385.46 P.

Versenytárgyalási hirdetmény

Budapest Székesfőváros Gázművei az óbudai gyárában levő **utak és járdák javitási, átkövezési, illetve kiegészitési munkái** vállalatbaadására nyilvános irásbeli versenytárgyalást hirdet. A munkálat költségei szabályszerüen biztosítva vannak.

A szabályszerüen kiállított, pecséttel lezárt, sértetlen borítékban elhelyezett ajánlatok Budapest Székesfőváros Gázműveinél (VIII. Tisza Kálmán-tér 20., Anyagbeszerző osztály) **legkésőbb 1936. május 22-én délelőtt 10 óráig** „A/3110." számra való hivatkozással közvetlenül nyujtandók be.

A kiirt határidőre beérkezett összes ajánlatok ugyanazon napon délelőtt 11 órakor Budapest Székesfőváros Gázművei Igazgatóságánál (VIII. Tisza Kálmán-tér 20.) fognak hivatalosan felbontatni, amely eljárásnál az ajánlattevők vagy azok igazolt képviselői jelen lehetnek. Az ajánlattevőnek az ajánlati végösszeg 2%-ának megfelelő bánatpénzt kell a versenytárgyalási hirdetmény ügyszámára hivatkozva, a Gázművek Főpénztáránál (VIII. Tisza Kálmán-tér 20.) letenni.

Az ajánlattevő ajánlatát vissza nem vonhatja és az ajánlattevőt 45 (negyvenöt) napig a Gázművekkel szemben feltétlenül kötelezi.

A Gázművek Igazgatósága fenntartja jogát arra, hogy az ajánlatok közül az ajánlati árakra való tekintet nélkül szabadon választhasson, a munkát esetleg több vállalkozó közt megoszthassa, vagy amennyiben a versenytárgyalás eredményét kielégítőnek nem találná, az összes ajánlatokat visszautasíthassa.

Budapest, 1936. május 8.

Budapest Székesfőváros Gázművei.

MAY IMRE építőmester
BUDAPEST, V., LIPÓT-KÖRÚT 29. SZ.
TELEFON: 22-1-55.

Telekárverési hirdetmény

Budapest székesfőváros polgármestere a Budapest székesfőváros közönsége tulajdonát képező, alább felsorolt telkek eladására nyilvános szóbeli árverést hirdet.

Eladásra kerülnek:

Az I. kerületben.

1. Attila-utca 6776/2. hrsz. 108.20 négyszögöl kiterjedésü telek, kikiáltási ára négyszögölenként 450 pengő;
2. Attila-utca 6776/5. hrsz. 108.20 négyszögöl kiterjedésü telek, kikiáltási ára négyszögölenként 380 pengő;
3. Attila-utca 6776/6. hrsz. 108.20 négyszögöl kiterjedésü telek, kikiáltási ára négyszögölenként 380 pengő;
4. Logodi-utca 6776/3. hrsz. 107.90 négyszögöl kiterjedésü telek, kikiáltási ára négyszögölenként 260 pengő;
5. Logodi-utca 6776/7. hrsz. 107.90 négyszögöl kiterjedésü telek, kikiáltási ára négyszögölenként 260 pengő.

A III. kerületben.

7. Pajzs-utca 15029/7. hrsz. 335.30 négyszögöl kiterjedésü telek, kikiáltási ára négyszögölenként 42 pengő;
8. Berkenye-utca 15029/8. hrsz. 312.10 négyszögöl kiterjedésü telek, kikiáltási ára négyszögölenként 40 pengő;
9. Pajzs-utca és Berkenye-utca 15020/9. hrsz. 329.20 négyszögöl kiterjedésü telek, kikiáltási ára négyszögölenként 50 pengő.

Az V. kerületben.

10. Honvéd-utca 13 sor-, 24902. hrsz. 202.94 négyszögöl kiterjedésü telek, kikiáltási ára négyszögölenként 500 pengő;
11. Honvéd-utca 15 sor-, 24903. hrsz. 215.20 négyszögöl kiterjedésü telek, kikiáltási ára négyszögölenként 500 P;
12. Zsitvay Leó-utca 5 sor-, 24944. hrsz. 340.79 négyszögöl kiterjedésü telek, kikiáltási ára négyszögölenként 500 pengő.

A VIII. kerületben.

13. Szövetség-utca 29 sor-, 33745. hrsz. 208.79 négyszögöl kiterjedésü telek, kikiáltási ára négyszögölenként 260 pengő.

A XI. kerületben.

14. Sósfürdő-utca 7 sor-, 3516/20. hrsz. 264.80 négyszögöl kiterjedésü telek, eladási ára négyszögölenkint 50 pengő;
15. Bertalan-utca 5031/3. hrsz. 165.20 négyszögöl kiterjedésü telek, kikiáltási ára négyszögölenként 280 pengő;
16. Bertalan-utca 5031/4. hrsz. 107.90 négyszögöl kiterjedésü telek, kikiáltási ára négyszögölenként 280 pengő;
17. Bertalan-utca 5031/5. hrsz. 99.70 négyszögöl kiterjedésü telek, kikiáltási ára négyszögölenként 280 pengő;
18. Bertalan-utca 5031/6. hrsz. 92.90 négyszögöl kiterjedésü telek, kikiáltási ára négyszögölenként 280 pengő;
19. Bertalan-u. és Budafoki-út sarok 5031/7. hrsz. 97.40 négyszögöl kiterjedésü telek, kikiáltási ára négyszögölenként 325 pengő.

Az árverési feltételek példányai a polgármesteri III ügyosztályban (IV. ker., Központi városháza, III. em. 417. szám) hétköznapokon a hivatalos órák alatt díjtalanul megkaphatók, ugyanitt rendelkezésre bocsáttatik a venni szándékozóknak az árverés alá kerülő telkeket feltüntető telekrajz egy példánya, amelyért 4 pengő fizetendő.

Az árverésen résztvenni szándékozók bánatpénz címén az ingatlan kikiáltási árának 5 százalékát az árverést megelőzően a székesfőváros központi pénztárába letétbe helyezni és ennek megtörténtét az árverés megkezdése előtt igazolni tartoznak, ugyancsak kötelesek az árverési feltételek egy hivatalos és az abban foglalt kikötések elfogadására vonatkozó sajátkezüleg aláirt és két tanu által előttemezett nyilatkozattal ellátott példányát az árverést vezető bizottságnak átadni.

Az árverés alá kerülő telkek — a III. ker., Pajzs-utcában fekvő 15029/7. hrsz. 335.30 négyszögöl kiterjedésü telek és a XI. kerületben fekvő telkek kivételével — a m. kir pénzügyminiszter úr 65,500/1934—VII/a., illetve az 58,181/1935—VIII/a. számú rendeletének megfelelően az abban engedélyezett rendkivüli ideiglenes házadómentesség mellett építhetők be.

A nyilvános szóbeli árverés helye a IV. ker., Központi városháza III. emelet 407. számú szobája, ideje pedig az 1936. évi május hó 15. napjának d. e. 10 órája.

Budapest, 1936. évi április hó 29

Szendy s. k. polgármester.

Május 14-én
délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

VAJDA LAJOS
mű- és érceöntő
PESTSZENTERZSÉBET, FRANGEPÁN-UTCA 113. TELEFON: 47—5—69.

FÉNYMÁSOLÓ-INTÉZET
fénymásoló és másolópapirok
MAGYAR VEGYKÉSZITMÉNYÜ PAPIRGYÁR
OSER JAKAB
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 49. SZ.
TELEFON: 23—8—90. Alapittatott. 1893.

KUSZTOS IMRE ÉS TÁRSA B. T.
„KORAZIT" nemesvakolati és műmárvány gyár
Cégtul.: KUSZTOS IMRE Budapest, X., Szállás-u. 28-30.
Gyáritelefonsz: 49—1—82. Postatakarékp. csekkszámla: 65.505.

Bakács Gyula
okl. mérnök, épitő- és kövezőmester
Budapest, VI., Bajza-utca 44. Telefon: 20-4-37.

Beér Sándor VÉSNÖK MESTER
V., Gr. Tisza István-út 5. sz. • Telefon: 89-4-89
szivacsalátétes BÉLYEGZŐJE
tartós, szép és tiszta

LATHYRUS virágszalon
Budapest, IV., Veres Pálné-u. 10 — Tel.: 86-8-70
Koszoruk, cserépvirág, télikerti növény és kaktuszkülönlegességek
Városi tisztviselőknek 10% engedmény

GAZDASÁGI ÉRTESÍTŐ

Minden eddiginél nagyobb sikerű az idei B. N. V.

Miközben a híres régi külföldi vásárok sorvadnak, a budapesti vásár soha nem tapasztalt arányban fejlődött

Pénteken reggel 9 órakor, ünnepi harangkongás hangjai mellett nyiltak meg a *Budapesti Nemzetközi Vásár* kapui. A bejárat előtt a vásár vezérkara várta a kormányzót. A csoport élén *Szendy* Károly polgármester, a vásár elnöke állt, mellette *Éber* Antal, *Chorin* Ferenc társelnökök, *Vértess* Emil ügyvezető alelnök, *Hallóssy* István igazgató, *Lengyel* Géza, *Nagy* Antal, végül vitéz *Gyulay* Tibor kamarai főtitkár. De ott voltak a diplomáciai és politikai élet előkelőségei is, többek közt Angelo *Rotta* pápai nuncius, *Karay-Krakker* Kálmán, *Somssich* László, *Széchenyi* Bertalan gróf, *Radvánszky* Albert báró, *Sztranyavszky* Sándor, *Imrédy* Béla, vitéz *Keresztes-Fischer* Ferenc, bárciházi *Bárczy* István, ifjú *Horthy* Miklós és még sokan mások. A kormányzat részéről megjelent az ünnepi megnyitón: *Bornemisza* Géza, *Winchkler* István, *Darányi* Kálmán, *Kánya* Kálmán miniszterek, *Tahy* László és *Antal* István államtitkárok, továbbá *Mikecz* Ödön miniszteri osztályfőnök, a miniszterelnökségi sajtóosztály vezetője.

A kormányzót megérkezése után *Szendy Károly polgármester üdvözölte elsőnek, majd az előkelőségek járultak elébe.*

A polgármester üdvözlő beszéde után *a kormányzó sorra megtekintette a vásár valamennyi impozáns kállítási termét, végül a közel háromórás körséta után, Szendy* Károly polgármesterhez fordulva, *ezekkel a meleg és közvetlen elismerő szavakkal* fejezte ki legmagasabb megelégedését.

— Háziúr! Gratulálok, örömmel látom, hogy a vásár egyre nő és őszinte örömömre szolgál, hogy a vásárt végignézhettem. Igazán kár, hogy az embernek nincs elég ideje mindent alaposan megszemlélni.

Budapest az idegenek forgatagában

A vásár egyébként *a siker jegyében folytatódik* és mondani sem kell talán, mert hiszen ezt már *Bornemisza* Géza iparügyi miniszter is megállapította *emlékezetes rádióelőadásában, hogy*

az idei vásár a legnagyobb, amely eddig volt Budapesten.

Ennek pedig nemcsupán az a jelentősége, hogy a magyar gazdasági élet *egyre szebben és impozánsabban fejlődik*, hanem még inkább az, hogy

ez a fejlődés Európaszerte teljesen magában álló.

Akik figyelemmel kísérik a világgazdaság eseményeit, jól tudják, hogy *a nyugateurópai városok régi híres nemzetközi vásárai valósággal elsorvadóban vannak*, de mindenütt, kivétel nélkül, *hanyatló tendenciát mutatnak*. Ilymódon tehát

a magyar gazdasági életnek a legnagyobb örömmel kell elkönyvelnie ezt a gyönyörű fejlődést.

Tekintve, hogy a vásárra a magyar vidék érdeklődőin kívül *12 államból jelentettek be különvonatokat, amelyek fele már meg is érkezett,*

Budapest utcáin mindenütt szembetűnik a vásár által támasztott hatalmas forgalom.

A látogatók és az idegen vendégek tömegeinek elszállásolása *a legpéldásabb rendben történik*, miután

a főváros idegenforgalmi hivatala a szállodák igazgatóságával karöltve valósággal katonai haditervvel, zökkenő nélküli kitűnő apparátussal bonyolítja le az elszállásolást.

Százával érkeztek *angol kereskedők ide*, az egyik különvonattal pedig *egyszerre háromszáz osztrák kereskedő jött el hozzánk*. Ezek közt ott volt *Heinl* volt kereskedelemügyi miniszter, továbbá *Kresse* dr., bécsi alpolgármester is. A vásár nevezetességeiről egyébként *alábbi részletes tudósításunkban számolunk be:*

Székesfővárosi üzemek a Vásáron

A fővárosi fürdők és idegenforgalmi szervek kiállítása osztatlan sikert aratott. Az idei Vásár „mintapályaudvar" keretében foglalja össze az idegenforgalmi szervek kiállítását. Ennek az egységnek egyik *váróteremszerű tartozéka a székesfőváros idegenforgalmi kiállítása.*

A 6×10 méteres alapterületen, egy minálunk még nem igen kultivált propagandaeszközt mutat be a főváros, az úgynevezett „kilométer-fotót". A kiállítás művészi kerete egy nagyméretű foto-montage szoba —, amelynek egyik fala művészi összeállításban Budapest karakterisztikumát, a másik fal a főváros világhíres szép fekvését, a harmadik fal pedig a fővárosi fürdőket mutatja be.

A kiállítás középpontja a *Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatalának* nagyszabású propagandatevékenységét bemutató üvegvitrinben kiképzett oszlop, amelynek artisztikusan elrendezett anyaga világosan mutatja azt a hatalmas arányú propagandát, amelyet Idegenforgalmi Hivatalunk immár huszonegy nyelven kibocsátott prosketusainak sok százezer regisztrált címre szerteküldött példányain keresztül rendszeresen fejt ki.

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei kiállítása a Nemzetközi Vásáron az idén is méltán felkelti mind *a nagyközönség, mind pedig a szakkörök figyelmét*. A kiállítás ipari részében üzemközben bemutatják a villamos ívfényhegesztést, ponthegesztést, továbbá a munkagépeknek külön villany-motorral való célszerű meghajtási módját és a munkagépeknek, munkahelyeknek helyes megvilágítási módját. Egyik fülkében a nagyközönség előtt szerelik össze a különböző villamos háztartási készülékeket, amelyből nyilván látható: milyen *egyszerű és megbízható szerkezetek e készülékek.* Színes fényhatástól gazdag kirakat, majd a szép villamos konyha és tiszta villamos cukrászműhely egészíti ki a kiállítást. Az általános benyomást az előtérnek igen kellemes hatást keltő, nagyszabású színes világítása fokozza oly mértékig, hogy az *Elektromos Műveknek ez a kiállítása méltó folytatása az eddigi kiállításainak*, amelyek szinte hagyományosan, mindenkor a Nemzetközi Vásár egyik legszebb és **leghatásosabb látnivalói voltak.**

Budapest Székesfőváros Gázművei a Nemzetközi Vásáron az idén is részt vesz. Pavillonja, — amely egy gáztartályt ábrázol, — a Nyugat-bejárat előtt épült fel, ahol bemutatja a legmodernebb háztartási főző- és vízmelegítő készülékeket. *Külön csoportosításban mutatja be közgazdasági szempontból jelentős melléktermékeit.*

A Községi Élelmiszerüzem feltűnést keltően ízléses pavillonjai osztatlan elismeréssel találkoznak. Már 1911-ben, 25 évvel ezelőtt hívta életre Budapest székesfőváros tanácsa a Községi Élelmiszerárusító üzemet, hogy egy olyan altruisztikus intézményt létesítsen, amely a legfontosabb életszükséglet, az élelmiszer beszerzése terén útmutatásul szolgáljon és pedig az élelmiszerek minőségére, mint árára nézve.

A fővárosnak ez az intézménye teljes mértékben meg is felel kitűzött rendeltetésének. Az elmúlt negyedszázad kiélezett gazdasági harcaiban, — minden hangzatos reklám nélkül, — kizárólag megbízható minőségű cikkeinek olcsó áraival, az egyedül célravezető helyes üzletpolitikájának gyümölcseként, vevőköre és áruforgalma évről-évre emelkedő irányzatot mutat. Az elmúlt évben közel 2000 vagon élelmiszert hozott forgalomba a főváros élelmiszerüzeme. Ez óriási forgalom megdönthetetlenül igazolja, hogy a milliós főváros fogyasztóközönsége szereti a Községi Élelmiszerüzemet és ragaszkodik hozzá.

Negyedszázados multjának, valamint mai prosperitásának sikere abban leli magyarázatát, hogy ipari és kereskedelmi tevékenységét sohasem tekintve öncélnak, működését kizárólag a főváros lakosságának szolgálatába állítva, igyekezett az amúgy is súlyos terhekkel küzdő fogyasztóközönség élelmezését mindenkor jobbá és olcsóbbá tenni.

Különlegességek a Vásáron

A Dohányjövedék az idegenforgalom szolgálatában. Fogalommá vált már az egész világ turistái előtt a *Balaton*, ez az egyedülálló természeti kincsünk. Igen sikerült ötlet volt a *Dohányjövedéktől*, hogy az idei, újszerű felállításával minden eddigit felülmúló sikerűnek igérkező Nemzetközi Vásár közönségének cigarettacsemegével akarván kedveskedni, *Balaton néven hozta ki ezt az új kreációját.* Ragyogó, modern csomagolást kapott az új, igen enyhe cgiaretta, de méltó is rá, mert bátran kelhet versenyre a leghíresebb világmárkákkal. Ára emellett minőségéhez képest igazán korszerű: darabja 7 fillérbe kerül.

Dobos Pál speciális autó- és gépjavító műhelye (VI., Teve-utca 33) kiállítása a műszaki körök nagy érdeklődésével találkozik. Különösen a *dugattyúgyűrűgyártás* terén specializálta magát elsőrangú gyártmányával a cég, amely emellett elsőrangút produkál hengercsiszolásban, preciziós gépek és könyöktengelyek készítésében, valamint hegesztésben. Legmodernebbül rendezkedett be autó- és motorkerékpár javítására is. Az érdekes kiállításnak állandóan akadnak külföldi szemlélői is, akik élénken érdeklődnek a kitűnő magyar műszaki cég munkája és elsősorban a dugattyúgyűrű gyártása iránt.

Garay János pénzszekrény, tűzmentes okmányszekrény biztosító berendezések üzeme (VI., Béke-utca 99, telefon 930—01) érdekes kollekcióval vesz részt a vásáron. A kontinens legrégibb gyárában szerzett tapasztalatok alapján készült pénzszekrények, tűzmentes okmányszekrények, falbaépíthető vasszekrények, vaskazetták, trezorok, biztonsági zárak láthatók a csupa kiváló munkát reprezentáló kiállításon. A Nemzetközi Vásár vidéki vendégei az érdekes kiállítás számos cikkét ismerősként üdvözlik, mert *Garay* János kiváló gyártmányai az ország legjobb szaküzleteinek megbecsült árucikkei.

Halaman János asztalosárugyár (Budapest, III., Szőllő-utca 27.) *Pompadur nyugszéke* nagy érdeklődést váltott ki a közönség körében. Ez az ötletesen megszerkesztett bútordarab kényelmes karosszéket, hintaszéket és nyugágyat egyesít és az abban pihenő egyén *minden külön segítség nélkül, automatikusan változtathatja ülő- vagy fekvőhelyzetét.* A Halaman-féle asztalosárugyár ezt a szabadalmát a mai viszonyokhoz mérten olyan olcsó árakon szabta meg, hogy a kevésbé tehetős közönség számára sem jelent nagy áldozatot. A *Pompadur-nyugszék* komoly sikere a magyar bútoriparnak és mindenben indokolt az az érdeklődés, amelylyel a vásár közönsége ezt a találmányt állandóan figyeli. Külön figyelmet érdemelnek még az ugyancsak a Halaman-gyár szabadalmát képező, speciális tolóajtók és ablakok, amelyek a helyiségek korszerű és higienikus szellőztetését biztosítják.

Az árumintavásáron feltünést keltett **Hoffmann Ferenc képkereskedés és képkeretgyár** (IV., Károly király-út 28. és Gerlóczy-u. 5.) csodálatosan szép művészi pavillonja, amelyben a gyönyörű szép művészi képek állandóan nagy közönséget vonzanak. Az újszerű, modern, színes és ezüstkeretekkel a gyár

66-IK
M. KIR. ÁLLAMSORSJÁTÉK

FŐNYEREMÉNY 40.000 ar. P.
17.000 NYEREMÉNY 250.000 AR. P. ÉRTÉKBEN.

Nyeremények:
20.000 ar. P.
10.000 ar. P.
2-szer 5.000 ar. P.
4-szer 2.500 ar. P.
6-szor 2.000 ar. P.
10-szer 1.000 ar. P.
és még számos nagy és kisebb nyeremény, melyeket mind készpénzben fizetnek ki.

HÚZÁS JÚNIUS 5-ÉN.

Sorsjegy-árak:
EGÉSZ AR. P. 3.— FÉL AR. P. 1.50.
Kapható minden sorsjegy főárusítónál, valamint az összes dohánytőzsdékben. Póstai rendeléseket a pénz előzetes beküldése után azonnal teljesít a
Székesfővárosi M. Kir. Pénzügyigazgatóság
Budapest, V., Szalay-utca 10.

Nikopáll szipkában
Nikopáll betéttel
dohányozzon,
mert az egészségére ártalmas nikotin, pyridin, kátrány, gyanta stb. származékok ezáltal nem jutnak a szájba és a tüdőbe.
Minden dohánytőzsdében kapható!
1 elegáns bakelit szipka és 5 betét ára — — 1.50 P.
1 betét — mely 40 cigarettára elég — — — 16 fillér.
Gyártja és forgalomba hozza:
„Nikopáll" k. f. t., Budapest, IV., Gerlóczy-u. 11. Tel. 89-2-30

nagy sikert aratott. A Kormányzó Úr Őfőméltósága a cég főnökének tetszését fejezte ki a szép kiállításért.

Kammer Testvérek textilpavillonja egyik legnagyobb érdeklődésre joggal számot tartható értéke a vásárnak. Minőségben, színgazdagságban a változatoknak hosszú és igen tarka sora vonul fel a különböző textil- és szövetanyagok dús választékában, amely természetesen igen nagy közönséget vonz állandóan. A *Kammer Testvérek* kiállítása kiállja az összehasonlítást a legjobb márkájú külföldi textil- és szövetanyagokkal, még pedig a magyar ipar javára. Ugyancsak a *Kammer Testvérek* pavillonjában kapott helyet a gyár testvérvállalatának, a *Richards Richard győri textilipar rt.* posztógyárnak kiállítása is. Ez a dekorativ posztókollekció, amelyet itt a vásárlátogató közönségnek felmutatnak a legelőkelőbb helyre állítja a győri gyárat textiliparunkban.

Kaufmann Béla gummigyára (VI., Váci-út 69.) kiállításával bebizonyítja, hogy a magyar ipar ezen a téren is elsőrangút produkál és feleslegessé teszi a nemrégen még beözönlő külföldi gyártmányokat. Kerékpártömlőket és köpenyeket állított ki, amelyekkel a szakkörök élénk érdeklődését vonta magára. A leglényegesebb igényeknek megfelelő, kiváló gyártmányai a Nemzetközi Vásár értékességeit jelentik, amiért a cégnek bőséges elismerésben van része a kiállítás hozzáértő látogatói részéről.

Kovács János első magyar beépíthető kis elektromótor-üzeme (XI., Fadrusz-utca 2.) egyedülálló Magyarországon. A cég kiállításában különösen feltűntek a tökéletes kis motorok, Neon transzformátorok, Röntgen, Diathermia, Pantostat és mindennemű orvosi villamos készülékek mellett a kitünően működő ventilátorok, egy újtípusú hajszárítógép és egy rendkívül elmésen megszerkesztett mérlegdinamó kis mótoroknak, amely egyben a fordulatszámokat is megadja és amely Európában eddig sehol sem található. Az üzemet a nagy elektromos gyárak preciz munkájáért állandóan foglalkoztatják és bizonyos, hogy *Kovács* János kiállításával bizonyítékát szolgáltatja a magyar elektromosipar nagy fejlettségének.

Ifj. Kozma Mihály okl. gépészmérnök (X., Kelemen-utca 23.) *„Kozmaport"* asztalos- és lakatosipari vállalata, szabadalmazott lemezelt ajtóival és ajtószerkezeteivel vonja magára a figyelmet. Speciális tolóablakokon és tolóajtókon kívül mindennemű asztalosmunkát is készít. Vannak a cégnek fogalommá lett márkái, mint a *„Kozmaport" lemezelt ajtók*, amelyek magán- és bérházak mellett iskolák, kórházak részére masszív és tömörkivitelüknél fogva, mint hő- és hangszigetelők is, különösen alkalmasak és teljesen higiénikusak. A *„Kozmaport"* ideál sarokablak, az extra tolóablak, a hallajtó, az erkélyajtó, valamint a függesztett tolóablak mind csupa értékes speciálitásai a cégnek.

Kusztos Imre és Társa B. T. nemesvakolat és műmárvány gyár (X., Szállás-utca 28.) nagyérdekű újdonságot mutat be: a *„Korasit" nemesvakolat anyagot*, amelyet 2000 színváltozatban tud előállítani. A cég gyártmányai közé felvette a szabadalmazott, hidegúton előállított *„Korasit" műcsempe* készítését is, amely a legtökéletesebb tükörfényes és legtetszetősebb anyag. A *„Korasit" márványmozaik-lap* a legideálisabb fal- és padlóburkoló, amely matt és fényezett kivitelben egyaránt nagyon tetszetős.

Sporik Ferenc tetőfedőmester (III., Pacsirtamező-utca 53) jelszaváúl hirdeti: *„Szép tető a ház koronája"*. Ez azonban nemcsak jelszó a cégnél, amint ezt a kiállításon bemutatja. *Sporik* Ferenc templomok, középületek, gyárak, mindennemű épületek tetőfedését és javítását vállalja, elsőrangú megbízható kivitelben, a legegyszerűbbtől a legdíszesebbig: cserép, zománccserép, terméspala, műpala, kátránypapír, aszfaltfedéllemez, bőrnemez és az összes más fedési anyagokból. Speciálitása az ó-német terméspala-fedés, amellyel igen érdekes hatásokat ér el.

Mielőbb meg kell alapozni a Kisipari Kiviteli Intézetet

A Kisipari Kiviteli Intézet tervét, mint a legszerencsésebb gondolatot üdvözölte a *Fővárosi Hirlap*, amelyben ilyen értelemben világítottak rá nagyértékű megnyilatkozásaikban erre a kezdeményezésre *Kövesligethy* Miklós dr. és *Nagy* Antal törvényhatósági bizottsági tagok is, utóbbi, mint a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara alelnöke feltárva azokat az okokat is, amelyek a Kamarát a terv felvetésére késztették.

Bár a székesfőváros legutóbbi közgyűlésének napirendjéről levették az Intézet ügyét, ez nem jelenti azt, hogy a főváros ne állana a terv megvalósítása mellé a maga támogatásával. Ebben a támogatásban előljár a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezete, amelynek álláspontját

Szentesi József
törvényhatósági bizottsági tag

a következőkben fejti ki:

—A Nemzeti Egység Pártjának fővárosi szervezete a legmelegebben karolta fel a Kisipari kiviteli intézet ügyét. Erről tanuskodnak azok a nyilatkozatok is, melyeket a párt törvényhatósági bizottsági tagjai éppen a *Fővárosi Hirlap* hasábjain tettek. Bizonyos mértékig meglepetés volt a párt számára, hogy a Kisipari Kiviteli Intézet ügye a legutóbbi közgyűlés napirendjéről lekerült. Igaz, hogy azok a szempontok, amelyek miatt ez történt, megfontolandók és bizonyos szervezeti és személyi kérdések tényleg tisztázandók,

az intézet maga azonban annyira hézagpótló és annak megalakulása annyira vitális érdeke nemcsak a magyar, hanem elsősorban a fővárosi kisiparosságnak,

hogy a párt törvényhatósági csoportja a maga részéről mindent el fog követni azért, hogy a székesfőváros hozzájárulásával, biztosításával az intézet megalakulását és működésének megkezdését minél előbb lehetővé tegye.

Hatalmas érdeklődés mellett zajlott le az országos tiltakozó nagygyűlés az áruházak határtalan terjeszkedése ellen

Az egész ország területéről mintegy száz érdekképviselet vett részt a gyűlésen

A *Fűszerkereskedők Országos Egyesülete* székházában vasárnap délután *nagygyűlés* volt, amelyen az ország egész kereskedelme és számos ipari szakma képviselői jöttek össze, hogy *felemeljék tiltakozó szavukat az áruházak mindjobban elhatalmasodó versenye ellen*, amely immár létalapjában fenyegeti a kiskereskedelmet és mindjobban beleszól a kisipar érdekkörébe is. Az okokat, amelyek ezt az országos tiltakozást életre hívták, minden részletben feltárta a *Fővárosi Hirlap*, amely már akkor rámutatott az áruházak veszedelmes versenyére, amikor az érdekeltek szélesebb rétegei erre még nem eszméltek rá. A vasárnapi gyűlés beigazolta küzdelmünket, amellyel a kereskedelem és ipar mellé állottunk. Most már egyesült az egész tábor, hogy megvívja harcát életérdekének védelmében.

A nagygyűlésre, amelyet *Hoffmann* Mihály kir. tanácsos, a Fűszerkereskedők Országos Egyesületének elnöke vezetett, a pénzügyminisztérium képviletében megjelent *Keresztessy* Ernő miniszteri titkár, a földmivelésügyi minisztérium részéről vitéz *Lamotte* Károly, a főváros polgármesterének kiküldöttjeként *Vásárhelyi* László tanácsjegyző. A budapesti kereskedelmi és iparkamarát *Varró* László titkár, a miskolci kamarát *Berczy* Sándor alelnök és *Igaz* János titkár, a debreceni kamarát *Shwarcz* alelnök képviselte. Résztvett a nagygyűlésen *Usetty* Béla országgyűlési képviselő a KÉKOSz, *Lányi* András dr. a Baross Szövetség, *Balkányi* Kálmán dr. igazgató az OMKE, *Preisach* G. Gusztáv, az OKISz képviseletében, megjelent továbbá számos fővárosi és vidéki érdekképviselet kiküldötte.

Hoffmann Mihály elnök nyitotta meg a nagygyűlést, amelyet a Fűszerkereskedők Országos Egyesülete és a Baross Szövetség kezdeményezésére hivtak egybe, hogy feltárják a vérző sebeket, amelyeket az áruházak mindent felőrlő versenye ejt a kereskedelmen. 60—70 ezer kereskedő és iparos áll szemben 6—7 áruházzal. Joggal feltehető a kérdés, hogy vajjon a kormányzatnak a néhány áruház vagy a sokezernyi szenvedő adóalany érdeke a fontosabb. Összefogásra buzdította a kereskedői és iparos tábort az áruházak elleni küzdelemben, amelyet kezdetben a fűszeresek magukra hagyva folytattak.

Tóth Gábor társelnök, fővárosi törvényhatósági bizottsági tag, ismertette ezután részletesen a fűszeresek évek óta folyó nehéz küzdelmét, az áruházakkal szemben. Előadásában bepillantást nyújtott az áruházak üzleti rendszerébe és felsorolta *azokat a meg nem engedhető eszközöket, amelyekkel az áruházak a reklám terén dolgoznak, hogy a kereskedelem szájából a kenyeret kivegyék.* Beszámolt azokról az eljárásokról, amelyek egyes áruházak hamisított vagy a közönséget félrevezető silány cikkeik ügyében folytattak. Kitért a *záróra* kérdésére is, amelyet *egyes áruházak úgy szegnek meg, hogy üzleti ajtaikat bezárják ugyan, de benn az áruházban még óraszámra kiszolgálják a közönséget.* Feltette a kérdést, hogy kiknek használ az áruház. A kereskedőt és iparost tönkreteszi, élelmiszer árusításával a gazdának is árt, alkalmazottait éhbéren tartja, az államkincstárt pedig adózási rendszerével megrövidíti. Vagyis senkinek sem használ és mégsem történt eddig semmi az áruházak megrendszabályozására.

Guttmann Adolf dr. főügyész-főtitkár ezután *határozati javaslatot* terjesztett elő, amely szerint *a nagygyűlés arra kéri a kereskedelemügyi minisztert, hogy minél előbb léptesse életbe azokat a jogszabályokat, amelyek az áruházak, a „nemzeti veszedelem" tovaterjedésének megakadályozására alkalmasak.* Kéri a nagygyűlés

1. Szüntesse meg az áruházak élelmiszereket és élvezeti cikkeket árusító osztályait.

2. Szüntesse meg az áruházak vendéglői, kifőzői, büffé, kávémérő, kávéházi s egyéb vendéglátó üzemeit.

3. Tiltsa meg általában az egységes árakban és tört súlyokban való árusítást.

4. Újabb áruházak alapítására és a meglévő áruházak kibővítésére ne adjon engedélyt.

5. Tiltsa meg az áruházak bejárati (közvetlenül az utcára történő) árusításának minden módját.

6. A nagygyűlés a pénzügyminiszterhez azt a kérést intézi, hogy hozza be a külön áruházi adót és addig is rendelje el az áruházaknak osztályonkénti adózását.

A nagygyűlés egyben köszönetet mond a kormánynak, hogy az áruházi kérdésnek rendezését kormányprogrammá tette.

Lányi András dr., a Baross Szövetség nevében szólalt fel ezután. Nézete szerint az áruházi kérdést más síkra kell átterelni. Felsőbb helyen is ismerjék fel azt a fontosságot, amely ennek a kérdésnek rendezésében rejlik. Beszéde végén a határozati javaslatot elfogadta, csupán azt kívánta, hogy az áruházak osztályonkénti adózása helyett általános áruházi adó behozatalát kívánják.

Usetty Béla dr. országgyűlési képviselő, a KÉKOSz nevében üdvözölte a gyűlést és fogadta el a határozati javaslatot. *Nem hive annak* — úgymond —, *hogy a szabadkereskedelem örve alatt százezreket tegyenek tönkre.* A kereskedelemügyi miniszter, amikor legutóbb *Tóth* Gáborral megjelent előtte, a szabadkereskedelem elvére hivatkozott ugyan, de mégis *biztató kijelentést tett arra, hogy az áruházakat megrendszabályozza*, csupán a módot választja ki a megrendszabályozásra. *A kérdést az iparügyi miniszterrel együtt fogja megoldani*, akinek álláspontját ebben a kérdésben ismerjük. Az ipari novella maga is erőteljesen beleszól ebbe a kérdésbe és a *közeljövőben megjelenik a végrehajtási utasítás.*

Balkányi Kálmár dr., az OMKE igazgatója járult ezután hozzá a javaslathoz és hangoztatta, hogy a nagy érdekképviseletek ötös bizottságának meg kell egyezniök az alapelvekben, hogy az áruházak ellen a küzdelmet sikeresen folytathassák.

Ezután az érdekképviseletek és vidéki testületek képviselői fogadták el egymásután a határozati javaslatot.

A Textilegyesület közgyűlése. A *Magyar Textilgyárosok Országos Egyesülete e hó 5-én* tartott elnöki ülésén elhatározta, hogy az *egyesület közgyűlését, mint minden évben, idén is július első hetében* tartják meg. Beterjesztette az *egyesület mérlegét is*, amelyet az elnökség elfogadott.

A Budapest-vidéki Kőszénbánya új társvezérigazgatója. A *Budapest-vidéki Kőszénbánya* vezetésében fontos személyi változás történt. A belga főrészvényesek *Engel Armin mellé társvezérigazgatónak nevezték ki Gesmay Józsefet*, az Egercsehi Kőszénbánya volt vezérigazgatóját. *Gesmay* József, a Budapest-vidéki Kőszénbánya új társvezérigazgatója kitünő szakember hírében áll, akinek az új pozíciójában kifejtendő működése elé nagy várakozással néznek.

Részvénytársaság Villamos és Közlekedési Vállalatok számára (Trust). A május 9-én tartott közgyülés jóváhagyta az 1935. évi mérleget és elhatározta, hogy a részvények 7. sz. osztalékszelvénye május 11-től kezdve *4 pengővel váltassék be a Magyar Általános Hitelbanknál.*

A szerkesztésért és kiadásért felelős: DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető:
NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

Travertin kőutánzat burkolati lapok minden színben és strukturával, valamint szobrászmunkák
RÁKOS szobrász, VII., Szent Domonkos-u. 6. TELEFON: 38—0—37.

CUSTODIS ALPHONS
MÉRNÖKI IRODA ÉS ÉPÍTÉSI VÁLLALAT IPARI BERENDEZÉS RÉSZÉRE
ALAPÍTÁSI ÉV 1876
BUDAPEST, V. KER., NÁDOR-UTCA 19. SZ. TELEFON: 12—0—07
Gyárkéményépítés, Gőzkazánbefalazás, Ipari kemencék építése és tervezése

Huszonötödik évfolyam — Budapest, 1936 május 20. — 20. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI. ANDRÁSSY-ÚT 60
Telefon: 13-7-15 — Postacsekk: 40.424

Szanálás

Leírjuk még egyszer ezt a sok vihart látott „szanálás" szót, amelyről maguk a kormányhatóságok állapították meg, hogy némileg túlzott jelentőségünek állították be a köztudatban. Reméljük, hogy ha most a legnagyobb mértékben aktuális is, ezek a kritikus napok gyorsan mulnak és az operáció után a főváros apparátusának életműködése sokkal könnyebb, sokkal biztosabb lesz. Nem tagadjuk, hogy annakidején kissé megdöbbent a közönség és megdöbbent legelsősorban talán a főváros tisztviselő kara, de mindenki, aki a főváros közüzemeit igénybe veszi és mindenki, akinek adójából ezt a gyönyörű várost fenntartjuk és fejlesztjük. A taktika, amelyet annakidején alkalmaztak, be kell vallani, rossz volt. Egészen selejtes pedagógusok és a gyermekneveléshez nem értő szülők módszere volt ez, akik a gyermeket ijesztgetéssel, rémítgetéssel akarják jóra nevelni. *Azóta kiderült, hogy a nagy operációból csak kis operáció lesz, mert a nagy fölösleges és az is, hogy ez az operáció könnyű lefolyású, csaknem teljesen fájdalommentes, de egyben, amennyire könnyű, annyira szükséges is.*

Idők során, az eleinte bizony bizalmatlan közönség, megnyugodott és ma már mindenkinek csak egy kívánsága van és ez az, hogy essünk túl minél előbb az egész szanáláson. Ez a törekvés él a székesfőváros vezetőségében is, a pártok pedig akkor tesznek igazi jószolgálatot megbízóiknak, Budapest székesfőváros közönségének, ha bölcs belátással, minden népszerűséghajhászás félretételével, áldozatos lélekkel elállnak az amúgyis elkerülhetetlen intézkedések útjából. Ma mindenkinek, akinek köze van a főváros ügyeihez, tehát legelsősorban a törvényhatósági bizottság tagjainak és talán legfőként a sajtónak az a kötelessége, hogy megnyugtassa a közönséget. Annál könnyebben fog ez menni, mert hiszen a közönség előtt ma már nincsenek titkok. Ma már mindenki körülbelül teljesen tisztában van azzal, hogy hol és hogyan éri az operáló kés. Tulajdonképpen a már csak arról van szó, hogy a szanálási intézkedések milyen sorrendben és mikor lépnek érvényre. Ez pedig nem lehet lényeges kérdés többé, különösen akkor, amikor senkire nyomasztó terheket nem rónak ezek az intézkedések.

Ha voltak,akiket komolyan féltettünk mi, budapesti polgárok, akkor azok a főváros tisztviselői voltak. Ez a tisztviselői kar nagy munkával, a lakosság érdekeinek szívén viselésével, fegyelmezettségével és jómodorával biztosította a maga számára Budapest polgárságának szeretetét és féltő gondoskodását. Őket mindenki meg akarta menteni attól, hogy a szanálás erősebben sújtsa őket, mint a főváros egyéb lakosságát. Azt hisszük, ez kellő mértékben sikerült is. Ha hoznak is egyesek némi áldozatot, az olyan lesz, hogy életstandardjukat nem kell leszállítaniok és a székesfőváros polgársága tovább is büszke lehet rá, hogy méltóképpen biztosítja tisztviselőinek művelt emberekhez méltó életét. Ugyanakkor pedig maguk a tisztviselők is örömmel fogadhatják az új státusrendezést, amely követelhet imitt-amott áldozatokat, ezek azonban nem jelentősek, viszont kétségtelen az, hogy *ez az új státusrendezés nagyon sok igazságtalanságot szüntet meg.*

A szanálás tehát befejezéséhez közeledik, bár majdnem azt mondhatnánk, hogy tulajdonképpen még meg sem kezdődött. Bizonyos azonban, hogy a rendeletek gyors egymásutánban fognak megjelenni és az operáció épp olyan gyors lesz, mint amilyen jótékonynak készül. Pusztán a végrehajtásról van ma már szó, mert egyébként minden készen áll. Meglepetés úgyszólván senkit sem érhet, de mindenki várja, hogy ha már bizonyos áldozatokat hozni kell, azokon essünk túl minél előbb, hogy Budapest ismét büszkén mondhassa, hogy Európa összes városai között a legrendezettebb pénzügyi viszonyok között él.

Irigylem Önöket! —

mondja lelkesedéssel a müncheni főpolgármester

Nyilatkozik a Fővárosi Hirlapnak München város közuti közlekedésének reorganizálásáról, az óriási arányban megindult városrendezésről és más időszerű kérdésekről

Az idegenjárásnak különös jelentőségű eseményei azok, amikor a külföldi nagyvárosok vezetői jönnek el hozzánk, hogy természeti kincseink csodálata mellett magát Budapestet, mint a kultúra immár világszerte híressé lett várát tanulmányozzák. A főváros vezetősége, mint *Szendy* Károly polgármester római útja alkalmából a *Fővárosi Hirlapnak* adott nyilatkozatában bejelenti, tervszerüen ápolja ezeket az értékes kapcsolatokat, amelyeket most München főpolgármesterének budapesti látogatása is megerősít. Feleségével együtt tartózkodik Budapesten.

dr. Karl Fiehler
München főpolgármestere,

aki fogadta a *Fővárosi Hirlap* munkatársát és budapesti tanulmányútjának impresszióiról, másrészt a bajor főváros hatalmas arányú fejlődéséről a nyilvánosság számára a következő nyilatkozatot tette:

— Valósággal mesebeli napokat éltem át a magyar fővárosban. A polgármester úrral élükön Budapest többi vezetői olyan páratlan kedvességgel, figyelmességgel gondoskodtak arról, hogy betekinthessek Budapest igazi életébe, hogy azért mindig hálás maradok.

— Tudom, hogy a gazdasági válság ezt a várost sem kerülte el, viszont meg kell állapitanom, hogy az a heroikus munka, az a fanatikus városszeretet, amely épúgy kisugárzik a közművekből, mint a parkokat kedvessé tévő illatos virágokból, csodákat művelt.

— Budapest népe nyugodtan nézhet a jövő felé, amíg ilyen vezetői vannak és joggal remélheti, hogy a borúra derű következik. Nem akarok dicshimnuszokat zengeni az Önök csodálatos fürdőiről, a páratlan Dunapartról, a Hármashatárhegyről nyíló káprázatos esti képről, de ha nem is teszem ezt, mégis önkéntelenül kitör belőlem a lelkem mélyéből szakadt érzés:

— Irigylem Önöket!

— Azt kéri Ön tőlem, vonjak párhuzamot saját városom és az Önök Budapestje között! Készséggel megteszem és örömmel állapítom meg, hogy *a fejlődést kiharcolni akaró áldozatkész törekvésben egyek vagyunk.* A 750.000 lakosú München és az egymilliós Budapestet a régi szimpátia láthatatlan szálai szorosan fűzik össze s megállapíthatom, hogy még a városfejlesztés irányelvei is azonos mederben haladnak. Mi talán valamivel elhatározóbban dolgozunk, ez azonban természetes folyománya annak a politikai berendezettségnek, amely a Harmadik Birodalmat uralja. Az Önök problémáinak egyrésze nincs meg nálunk, ahol a pártrendszereket a nacionalista világrend váltotta fel.

— Megértem, hogy Önt közelről érdekli a mi közlekedési rendszerünk, mert tudom, hogy Budapesten a közönséget most talán legközvetlenebbül épen a közlekedési ügyek miként való rendezése érinti. *Mi már esztendőkkel ezelőtt átestünk a tarifareformon.* Meg kellett csinálnunk, mert 1932. és 1933-ban odajutottunk, hogy közlekelési vállalatunk forgalma közel 30%-kal visszaesett. Nálunk ennek a jelenségnek speciális okai voltak;

München ugyanis nemcsak műkincseiről, hanem arról is nevezetes, hogy nálunk rengeteg sok kerékpár van. 250.000-nél több bicikli fut a városban, tehát az aggastyánokat és a csecsemőket is beszámítva, minden harmadik lakos kerékpárral rendelkezik.

— Ez a körülmény, meg az a másik, hogy 42.000 müncheni polgárnak van gépjárműve, elkerülhetetlenül magával hozta a közúti forgalom visszaesését. Orvosszer gyanánt az egységes tarifát vezettük be. A jegy ára 20 pfennig, de aki egyszerre 6 jegyet tartalmazó füzetet vesz, azt 1 márkáért kapja.

A jeggyel tetszése szerint akárhányszor átszállhat az utas és egyformán igénybeveheti vele a villamost és az autóbuszt.

— A forgalom felfokozása azonban főként azáltal következett be, hogy *bevezettük a kedvezményes árú hetijegyeket, amelyeket a nap bármely időszakában, bármely igénylőnek kiszolgáltatunk s amelyek az összes vonalakra érvényesek. A hetijegy megváltásakor 50 pfennig alapdíjat kell lefizetni, az egyes utazásokért pedig 10 pfenniget fizet a jegy tulajdonosa.* Naponta annyiszor és odautazik így, ahányszor és ahová akar. Differencia csak az éjjeli járatoknál van, éjfél után félegytől kezdve üzemzárlatig dupla tarifát kell fizetni.

— Szociális kedvezményeket is nyujtunk, így *a középiskolai tanulók a havijegyet 3 márka 50 pfennigért kapják*, a súlyosabban sérült *hadirokkantaknak ingyen jegyük van és nem fizetnek a hatósági közegek sem.* A rokkantjegyeket, meg a hatósági személyek utazását azonban egyrészt a népjóléti hivatal, másrészt az illető hatóság megfizeti a közlekedési üzemnek. A rokkantjegyekért a népjóléti hivatal például évente mintegy 130.000 márkát térít meg a községi közlekedési üzemnek. A bevezetett tarifareformok révén annyit már elértünk, hogy

az üzem ráfizetés nélkül dolgozik, sőt évente mintegy 600.000 márkát be is szolgáltat a községi háztartásnak.

— Mostanában *a közlekedésrendészeti kérdések megoldása foglalkoztat bennünket.* A Belvárosban igyekszünk fokozatosan rátérni az egyirányú közlekedésre, s ennek érdekében jelentékeny városrendezési munkákat folytatunk.

— A régi városháza környékén egész épülettömböket romboltattunk le,

és helyükön modern, széles útvonalakat nyitottunk meg. A mult évben egyedül ez 6 millió márkánkba került.

— Javában folynak a középítkezések is. A tűzvész martalékává lett *Glaspalast* helyett az *„Englischer Garten"* területén

155 méter hosszúságú új kiállítási palota létesült, a Glaspalast régi helyén pedig hatalmas park gyönyörködteti a polgárokat.

Ezenkívül a középítkezések egész sora van folyamatban, nemcsak azért, mert a fejlődés vágya valamennyiünkben él, hanem azért is, mert az utóbbi években örvendetes módon összeszedett munkanélküliségtől mielőbb véglegesen szabadulni akarunk.

— *Kultúréletünk* az elmúlt években hála a birodalmi kormány és a város együttes munkájának, jelentékenyen tovább fejlődött.

— A legközelebbi napokban a *Városok Nemzetközi Szövetsége* ülésezik majd falaink között s én bízom abban, hogy ebből az alkalomból *Szendy* polgármester urat is üdvözölhetem Münchenben. Így legalább majd alkalmam nyílik arra is, hogy azt a páratlan vendégszeretetet, amely Budapesten osztályrészemül jutott, némiképp viszonozhassam.

Tanácskozik a szanáló bizottság

Zsitvay Tibor elvi deklarációja

A szanálás elérkezett a megvalósulás stádiumába. Kedden délelőtt fél 11 órakor összeült a 17-es bizottság. *Sipőcz* Jenő főpolgármester, aki napok óta beteg, felkelt betegágyából és orvosa, *Balázs* egyetemi tanár társaságában megjelent az ülésen. A főpolgármesternek gyomorbántalmai vannak, melyek látható nyomait viseli magán, de már a javulás útján van.

Wolff Károly elnökölt az ülésen, amelyen a törvényhatósági bizottsági tagok közül megjelent: *Zsitvay* Tibor, *Harrer* Ferenc, *Usetty* Béla, *Lázár* Ferenc, *Glücksthal* Samu, *Petrovácz* Gyula, *Payr* Hugó, *Büchler* József, *Révész* Mihály, *Müller* Antal, *Szendy* Károly polgármesterrel együtt érkezett *Liber* Endre és *Lamotte* Károly alpolgármester és több tanácsnok.

A tanácskozásnak, mely zárt ajtók mögött folyt, *Payr* Hugó volt az első felszólalója. Utána *Petrovácz* Gyula beszélt.

Zsitvay Tibor

szólalt fel ezután és *elvi deklarációt tett*. Megállapította, hogy

szanálásra szükség nincs.

Annakidején a törvényt egy ember személyére szabták és olyan feltételezésekre, amelyek azóta megszűntek. Kényszerhelyzetben vagyunk tehát, ez azonban nem változtat azon, hogy az autonómiához ragaszkodjunk. A beterjesztett javaslatok közül bizalmi alapon *csak a közigazgatási javaslatokat fogadja el, az üzemekre vonatkozó javaslatokat azonban nem.*

Révész Mihály, *Csillér*y András, *Lázár* Ferenc és *Müller* Antal szólaltak még fel.

Az ülést ebédszünet után kedd délután folytatták.

A közigazgatási státusjavaslat

A javaslatok között jelentőségében kimagaslik

a közigazgatási javaslat,

amely több hónapon keresztül nagy körültekintéssel és beható megfontoltsággal készült el *Dorogi Farkas* Ákos dr. tanácsnok irányítása mellett a székesfőváros elnöki ügyosztályában. A státusrendezés életbeléptetésével egy csapásra megszünik az a sok alkalmazotti kategória, amely szükségszerüen alakult ki a háborus idők bekövetkeztével.

A javaslat végérvényesen megszünteti az ideiglenes hivatalnokok intézményét és a tisztviselőket három csoportba kategorizálja:

megállapítja a *végleges tisztviselők* státusát, a *gyakornokok*, illetőleg a velük teljesen azonos elbírálás alá eső *kezelők és kezelőnők* csoportját, végül pedig a közigazgatás szolgálatában álló *havidíjasok, hetijegyzékesek és óradíjasok* csoportját. A státusjavaslatnak ez a rendelkezése régóta vajudó kérdést old meg és egészen bizonyosan eléri célját, amely abban áll, hogy

a székesfővárosi alkalmazottak jövő sorsuk és helyzetük felől biztonságban lehetnek.

A javaslat rendkívül nagy súlyt vet arra, hogy *a közigazgatás különböző szakainak minden teendőjét szakképzett, a modern közigazgatáshoz értő tisztviselők lássák el.* A különböző szakhivataloknál *különleges képesítésű alkalmazottak részére rendszeresítenek állásokat*, emellett azonban gondoskodnak arról is, hogy *kellő utánpótlás* mindenütt rendelkezésre álljon. Ebből a célból a legközelebbi jövőben bekapcsolásra kerülő *új elöljáróságoknál megfelelő számú gyakornoki állást rendszeresítenek.*

A státusrendezési javaslat végeredményében a közigazgatás terhein 856.000 pengővel könnyít, ugyanekkor azonban biztosítékot nyujt arra, hogy minden alkalmazott hozzájusson a tudományos képzettségéhez mért megfelelő dotációhoz.

Az újonnan szervezett állásokat természetszerüen az ideiglenes alkalmazásban levő tisztviselőkkel fogják betölteni, ami mássszóval azt is jelenti, hogy bár a státusrendezés az egyes alkalmazotti kategóriák között nagy hullámzást eredményez,

külső emberek alkalmazására egyelőre sor nem kerülhet.

A középfokú fogalmazási állásoknál **nagyobb mérvben emelkedik a főjegyzők, a tanácsjegyzők és a fogalmazók száma, ugyanekkor azonban megszüntetnek egy jogi minősítésű tanácsnoki állást, helyette azonban a mérnöki szakon felemelik a tanácsnoki állások számát kettőről háromra.**

Nagy általánosságban mindenütt javulást tartalmaz a jelenlegi helyzettel szemben a javaslat, *a tisztiorvosi szakon azonban az előlépési lehetőségek megnehezülnek. A végrehajtókat a jövőben adószedőknek* fogják hívni és természetesen gondoskodtak arról is, hogy a számvevőségi és adóhivatali szakon a szükség mérve szerint felemeljék a tisztviselői létszámot. Megszünteti a javaslat az egyik alkalmazotti kategória régi sérelmét is akkor, amidőn *státusba veszi a javadalmi őröket*, akik eddig teljesen bizonytalan helyzetben voltak.

A tervezet szerint

a státusrendezési javaslatot fokozatosan léptetik életbe,

valamennyi új állás betöltésére 1940 június elsejére kerül a sor.

Blackpool — Budapest

Mr. Duckworth polgármester beszámol a Fővárosi Hirlapnak a magyar fővárosban szerzett tapasztalatairól

Vasárnap délután 5 óra körül a mátyásföldi kikötőbe hatalmas angol repülőgép érkezett, a *„Spirit of Blackpool"*, amely az angliai *Blackpool* fürdőváros legfőbb intézőkarát hozta hozzánk tanulmányútra. Vezetőjük W. Rostron *Duckworth*, Blackpool város polgármestere, egyben Manchester város parlamenti képviselője. A társaság tagjai voltak: J. Roland *Robinson* blackpooli képviselő, Rhodes W. *Marshall*, J. R. *Quayle*, J. E. *Horsman*, J. *Anderson*, Joseph *Hill*, Captain S. *Wilkinson*, Harry *Platt*, Trevor T. *Jones* városi tanácsnokok és Captain *Higgins*, a repülőgép pilótája.

Az angol vendégeket a repülőtéren *Liber* Endre alpolgármester fogadta a polgármester képviseletében. Rövid üdvözlés után velük együtt hajtatott a Gellért-szállóba, ahol az angol vendégek elhelyezkedtek szobáikban. Hétfőn délelőtt az angol vendégek az Idegenforgalmi Hivatal kirendelt tisztviselőinek kíséretében *nagy érdeklődéssel tanulmányozták a székesfőváros fürdőit és üzemeit*, majd a város vezetősége ebéden látta őket vendégül a Szent Gellért-szálló különtermében. Az ebéden *Liber* Endre és *Lamotte* Károly dr. alpolgármesterek, *Némethy* Károly dr. tanácsnok, *Pompéry* Elemér törvényhatósági bizottsági tag jelentek meg a vendég várospolitikusokkal együtt. *Liber* Endre alpolgármester üdvözölte a vendégeket, akiknek nevében W. Rostrom *Duckworth* és J. Roland *Robinson* válaszolt.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársának ebéd után alkalma nyilott, hogy

W. Rostron Duckworth

polgármesterrel

beszélgetést folytasson budapesti útjuk céljáról és a székesfővárosban szerzett tapasztalataikról.

— Blackpool városa — mondta a polgármester — a szigetország egyik legjelentékenyebb fürdőhelye, amelynek látogatottságára jellemző, hogy az elmult nyáron volt olyan nap, amidőn félmillió idegen vendég kereste fel Blackpoolt. Most azért indultunk repülőkörútra Európa legnevezetesebb városaiba, amelyeknek sorába tartozónak ismerjük *Budapestet* is, hogy *tanulmányokat folytassunk egyrészt a fürdőügyi berendezéseket illetően, másrészt megismerkedjünk azokkal az intézményekkel, amelyek egy-egy európai főváros modern berendezkedésének legjellemzőbbjei.* Tanulmányútunk közel két hétre terjed és annak során *Berlint, Amsterdamot, Varsót, Kopenhágát, Budapestet, Münchent, Kölnt* és *Brüsszelt* keressük fel. Társaságunkban fürdőügyi és építésügyi szakemberek is vannak, így velünk jött J. R. *Quayle*, továbbá Captain S. *Wilkinson* építésügyi tanácsnok úr, de elkísértek bennünket a blackpooli várospolitika legkiemelkedőbb egyéniségei is.

— Blackpool városa most nagyon jelentős beruházások előtt áll, egyrészt egészen kivételes nagyságú fedett úszócsarnokot szándékozott építtetni, amelynek költségeire 160.000 font összeget irányoztunk elő, emellett azonban időszerűvé vált új városházunk létesítése is.

— *A magyar fővárost többen közülünk nem először látogatják meg*, ennek ellenére ki kell azonban jelentenem, hogy *rendkívül nagy érdeklődéssel tanulmányozzuk Magyarország páratlan szép fővárosának világvárosias berendezkedését.* Délelőtti tanulmányútunk során alkalmunk nyilott

a Széchenyi-gyógyfürdő megtekintésére és nyugodtan elmondhatom, hogy ez az intézmény abban a páratlanul szép, harmonikus keretben, ahol felépült, valóban nagyvilági látványosság. Elbüvölt bennünket a Szent Gellért-fürdő páratlan hullám- és pezsgőfürdőjével, modern és minden követelményt messze kielégítő berendezésével is.

úgy, hogy már az eddig látottak alapján is megállapíthatom, hogy *nagyon helyesen tettük azt, hogy tanulmányútunk során Budapestre is ellátogattunk.*

— Engem különben éppúgy, mint jelenlévő honfitársaimat és Angliának sok-sok más polgárát, *rendkívül szívélyes szálak fűznek a magyar nemzethez.* Egyre többen vagyunk meggyőződve arról a szigetországban, hogy *Magyarország mai szerencsétlen helyzetén, nemcsak magának az országnak, hanem egész Európának érdekében is feltétlenül és mihamarabb segíteni kell.*

— Amit eddig Budapestből láttunk, mind azt bizonyította be, hogy ennek a gyönyörű *fővárosnak vezetői szívvel-lélekkel munkálkodnak a jobb jövő érdekében* és eredményeik bebizonyítják azt is, hogy Budapest polgársága nehéz helyzete ellenére *a legtiszteletreméltóbb akarással és áldozatkészséggel tudja előbbrevinni székesfővárosa érdekeit.*

Sport és attrakció az idegenforgalomban

Rendkívüli érdeklődés mellett folyt le a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezete idegenforgalmi anketjének második előadóesetje is. *Zsitvay* Tibor dr. elnökölt ezuttal is az ankéten, amelyen a többi között megjelentek: *Deményi* Aladár dr., *Dongó* Orbán, *Dorner* Gyula, *Gazdy* Jenő, *Harrer* Ferenc dr., *Hajnóczy* József dr., *Hegedüs* Bertalan dr., *Hencz* Lajos dr., *Juhász* Jenő dr., *Katona* János, *Kertész* Elemér, *Orova* Zsigmond, *Sárkány* Ferenc, *Szentesi* József, *Terbócz* Imre országgyülési képviselő, *Tóth* Gábor, *Vályi* Lajos dr., vágvecsei *Wellisch* Andor törvényhatósági bizottsági tagok, *Okolicsányi Kuthy* Dezső dr. egészségügyi főtanácsos, *Dávid* Antal dr. egyetemi tanár, *De Sgardelli* Caesar ny. ezredes, *Szilágyi* Ferenc főtanácsos, *Miklós* Béla, *Raith* Tivadar dr. tanárok és még sokan.

Markos Béla dr., a Székesfővárosi Idegenforgalmi Hivatal h. igazgatója tartotta az első előadást *„A főváros szerepe az idegenforgalom kiépítésében"* címmel. Ismertette a régebbi idegenforgalmi akciókat.

A nagy érdeklődéssel kísért előadás után *Márkus* László, az Operaház igazgatója foglalkozott *az idegenforgalmi attrakciók és ünnepségek* kérdésével. *A leghatásosabb idegenforgalmi attrakció maga a szép ország.* A természeti kincsek tekintetében Csonka-Magyarország felett a külföldi idegenforgalmi helyek előnyben vannak. A szép ország, szép város vonzza mindenekelőtt az idegent, az ünnepségek egymagukban nem indítanák meg az idegenforgalmat. *Budapestet illetőleg legfontosabb a helyi adottságok kihasználása.*

Zsitvay Tibor mondott köszönetet az előadásért, és amikor elismerte a felsorakoztatott értékes gondolatokat, kijelentette, hogy *egy ponton nem ért egyet az előadóval*, abban, hogy Magyarország természeti szépségeit nem értékeli úgy, ahogyan azok azt megérdemelnék. *Nemcsak Budapest nyujt vonzó értéket az idegen számára, hanem maga az ország is.* Habár nem nyúlnak olyan magasra bércei, mint Svájcnak vagy az Osztrák Alpeseknek, de azért a *Mátra, a Bükk vagy a Bakony annyi megkapó szépséggel rendelkezik, hogy elragadja az idegen turistát.* Svájci vendégek nyilatkoztak előtte a legteljesebb elragadtatással Magyarország természeti szépségéről és *csodálkozásuknak adtak kifejezést, hogy ezeket a szépségeket Magyarország nem használja ki kellőképpen az idegenforgalom érdekében.*

Usetty Béla dr. országgyűlési képviselő, a Magyar Labdarúgó Szövetség elnöke tartott ezután érdekes előadást *a sport szerepéről a főváros idegenforgalmának kialakításában. Nagyon fontos, hogy az elszállásolás körül szervezkedjünk.* Égető szükség volna azonkívül arra, hogy *megvalósuljon a nemzeti sportcsarnok.*

Nagy Pál
egészségügyi berendezési vállalkozó
Budapest, II., Fő-utca 20.
TELEFON: 52-0-93.

SZENDY KÁROLY
a pápánál és Mussolininál
Az örökváros csodálatos fejlődése a béke és a győztes háború tükrében

A székesfőváros közönsége és vele együtt a társadalmi szervezetek a legkomolyabb formákban készülődnek Budavár visszavételének 250 esztendős fordulójára. Ennek a jubileumnak jegyében zajlott le az elmúlt héten a római nemzeti zarándoklat is, amelyen *Serédi* Jusztinián dr. bíboros hercprimás felkérésére *Szendy* Károly polgármester is résztvett. A polgármester teljes mértékben átérezte annak jelentőségét, hogy akkor, amikor a székesfőváros erre a ritka történelmi eseményre készülődik, *óriási jelentősége van annak, ha személyesen is igyekszik azokat a kapcsolatokat fejleszteni, amelyek végső következményükben a magyar idegenforgalom ügyének válnak hasznára.*

Szendy Károly
polgármester,

aki május 8-án indult el a polgármesteri hivatal vezetőjének, *Keil* Tibor dr. tanácsjegyzőnek társaságában az olasz fővárosba és onnan az elmúlt pénteken érkezett vissza Budapestre, a *Fővárosi Hirlap* munkatársának itáliai utazásáról a következő nyilatkozatot adta:

— Rómába való megérkezésem első pillanatától az utolsóig számtalan tanujelét láttam megnyilvánulni annak az őszinte, szívből jövő érzésnek, amellyel *a fasiszta állam minden rendű és rangú embere a magyarság felé fordult.* Május 9-én este érkeztünk meg az olasz fővárosba, tekintve, hogy én hivatalos elfoglaltságom miatt *nem csatlakozhattam a magyar zarándokokat vivő vonat utasaihoz.* Pár órával előbb értem az örök városba és *csak a következő nap, vasárnap reggel csatlakozhattam hozzájuk.* E nap délelőttjén, miután a római magyar királyi követség vezetőjénél, *Villani* Frigyes bárónál látogatást tettem, a *Budai Dalárda* és a zarándokcsoport kíséretében a *Victor Emmanuel*-emlékmű feljáratánál levő *Hősi Emlékműhöz* mentem, hogy ott elhelyezzem a székesfőváros közönsége nevében koszorunkat. Annak ellenére, hogy

a koszoruzás hivatalos időpontját a lapok nem közölték, az emlékmű előtti térségen többezer főnyi tömeg gyült össze, amely ujjongó lelkesedéssel hallgatta végig a Budai Dalárda által előadott Giovinezzát.

A *Hősi Emlékműnél,* miután virágainkat elhelyeztük, a dalárda a *Magyar Himnuszt* énekelte el, ezt követően pedig a laterani bazilika szentmiséjére mentünk. Ehelyütt koszorút helyeztem *II. Szilveszter* pápa szobrára, akinek *a magyar nemzet életében köztudomás szerint rendkívül nagy jelentősége volt.* A délután szabad rendelkezésünkre állott és ezt az alkalmat arra használtam fel, hogy megtekintsem a város ősi részeit, ezenkívül pedig

tanulmányozzam azt a szinte páratlan jelentőségű fejlődést, amely Mussolini intézkedéseinek egyenes következményeként szinte máról-holnapra uj, teljesen modern városrészeket varázsolt Rómába.

A város tanulmányozása után a *Magyar-Olasz Tudományos Társulat* alakuló ülésére siettem és itt beszédet mondtam a székesfőváros nevében, hangsúlyozva az új alakulás nagy jelentőségét. *Másnap a pápai kihallgatásra került a sor.* Reggel a Szent Péter-templomban a hercegprimás őeminenciája mondott nagymisét, a misén a *Budai Dalárda* énekszámokkal működött közre. Ezúttal letettük a székesfőváros koszorúját *XI. Ince* pápa sírjára, emlékezésül azokra a feledhetetlen és felbecsülhetetlen értékű cselekedetekre, amelyekkel a hajdani egyházfejedelem *előmozdította a mi fővárosunknak az ozmán uralom alól való felszabadítását.* A Vatikánban *XI. Pius* őszentsége a trónteremben fogadott bennünket és miután *Serédi* Jusztinián üdvözlőbeszédét elmondotta, *engem szólított trónja mellé és hosszasan elbeszélgetett velem.* Őszentsége különös érdeklődést tanusított a magyar főváros élete és ügyei iránt, aminek *az üdvözlésre adott beszédében kifejezést is adott.* A kihallgatás alkalmából átnyújtottam a pápának azokat a könyveket, amelyeket magammal hoztam és amelyek Budapest történelmi és kulturnevezetességeinek leírását foglalják magukban. Valamennyi könyvet fehér szattyánbőr kötésben, XI. Pius aranynyomású címerével láttuk el még elutazásunk előtt. A pápa őszentsége rendkívüli figyelemmel hallgatta a *Budai Dalárda* énekszámait, amelyek *Liszt Ferenc műveiből előadott részletek voltak.*

— E nap délutánján került sor a *Mussolininál* való kihallgatásra. A miniszterelnök a *Palazzo Venezia* fogadótermében várt bennünket és

örömét fejezte ki afelett, hogy az Olaszországgal baráti jóviszonyban élő Magyarország fiai ismét tekintélyes számban keresték fel Itáliát.

A Budapest közönsége által felajánlott könyvek annyira megnyerték tetszését, hogy *titkára útján nyomban intézkedett, hogy azokat magánkönyvtárában helyezzék el.*

— Ezen a napon egyébként saját honfitársaim részéről is különös megtiszteltetésben volt részem: *a Budai Dalárda ugyanis délben vezetősége útján közölte, hogy tiszteletbeli elnökévé választott.*

— Kedden Róma város kormányzóságánál jelentem meg; a távollévő *Bottai* kormányzó helyett *Dentica* gróf alkormányzó fogadott és rendkívül szívélyes hangulatban, hosszasan elbeszélgetett velem. A kormányzónak

felajánlottuk a Museo del Impero részére az aquincumi leletek legnevezetesebbjeinek hű másodpéldányait,

többek között a világhíresség re szert tett aquincumi *vizi orgona* másolatát is. *Nagy* Lajos dr., a székesfőváros aquincumi múzeumának igazgatója ismertette a lelet páratlan jelentőségét, *előadásának befejeztével pedig sor került a vizi orgona megszólaltatására is.* A jelenlévő olasz urak rendkívül érdeklődéssel fogadták ajándékunkat és nevükben Giglioli *Quirino* fasiszta képviselő, *a világhírű archeológus méltatta a vizi orgona páratlan becsét, köszönetét és háláját fejezte ki azért a figyelemért, hogy a hajdankori római kulturának ezt az eminens maradványát, ha csak másolatban is, de eljuttatták az olasz fővárosba.*

— Délután *Victor Emmanuel* őfelsége tartott számunkra kihallgatást. A kihallgatáson a *Budai Dalárda* és a zarándoklat vezetői, továbbá az azon résztvevő előkelőségek jelentek meg. A királyi palotában őfelségén kívül a bolgár királyné, a hesseni hercegnő, *Mafalda* hercegnő és az aostai hercegnő őfensége is jelen volt.

— A királyi kihallgatást követően *Barcza* György vatikáni magyar követ látott bennünket vendégül teán.

— Szerdán már nem volt hivatalos programmunk: ezen a napon került sor a hazautazásra. Én délben indultam, éjjel érkeztem Velencébe, ahonnan csütörtökön délután utaztam tovább, Budapest felé.

— Római tartózkodásom idejét, természetesen, felhasználtam arra is, hogy *Dentice* gróf alkormányzóval megbeszélést folytassak különböző várospolitikai és közigazgatási problémákról és betekintést kapjak az új életre kelt Róma általános jellegű ügyeibe. *Benyomásaim a legkedvezőbbek voltak.*

azt állapithattam meg, hogy az olasz főváros szinte teljesen mentes attól az átoktól, amely esztendők sora óta a legtöbb európai fővárosra ránehezedik: náluk ugyanis alig vannak munkanélküliek.

— A kormányzat *hihetetlen áldozatkészséggel gondoskodik arról, hogy a munkáskezek foglalkoztatáshoz jussanak és*

a közelmultban befejezett dicsőséges hadjárat csak alátámasztotta ezeket a lehetőségeket.

— Róma külső képe óriási fejlődésről tanuskodik, lüktető, pezsgő élet folyik mindenütt, az árak annak ellenére, hogy a háború meglehetősen sok erőtartalékot vett igénybe, *normális szinten mozognak,* ami nem utolsósorban annak is köszönhető, hogy valamennyi hatóság éppen úgy, mint az egész faszista társadalom minden tagja, *teljesítményének a legjavát kívánja adni és úgyszólván minden magánérdeket alárendelnek a közérdeknek.* Amit az olaszok például az útépítés és a városfejlesztés terén csak a legutóbbi hónapokban is produkáltak, az *egyenesen csodálatraméltó* és azt hiszem, *páratlanul áll Európában.* Az idegenforgalom a megszokott óriási méretekben folyik, de ami reánk, magyarokra különösen nagyjelentőségű, az az, hogy

az olaszok valósággal felvillanyozódnak, ha magyar szót hallanak.

— Bármerre jártam is a magyar zarándokokkal, *lépten-nyomon tapasztaltuk a felénk sugárzó őszinte barátság megnyilvánulásait.*

— Most, egyébként, hazaérkezve, *nagy várakozással tekintek legközelebbi külföldi utam elé.* A hónap végén Varsóba utazom, hogy eleget tegyek az ottani főpolgármester szíves meghívásának, a lengyel fővárosból pedig előbb Berlinbe, majd Münchenbe visz utam, ahol a városok nemzetközi szövetségének kongresszusán fogom képviselni az elnökletem alatt álló *Magyar Városok Országos Szövetségét.* Bízom abban, hogy ez az utazásom éppen úgy, mint mostani itáliai utam, *jelentős lépéssel visz bennünket közelebb ahhoz a gondolathoz,* hogy a barátságban lévő nemzetek fővárosai között *minél meghittebb, közvetlenebb viszony fejlődjék ki.*

Megakadályozza a főváros a faszeszmérgezési visszaéléseket
Eltiltják a pálinkamérőket és a vendéglősöket a hideg úton történő rum- és likőrgyártástól

Állandóan hallunk híreket arról, hogy az italmérésekben fogyasztott pálinka súlyos mérgezést okozott, sőt nem egyszer tragikus kimenetelű volt a fogyasztókra nézve. *Az utóbbi időben különösen sűrűn fordultak elő ilyen halálos kimenetelű mérgezési esetek,* amelyekről a vizsgálat minden alkalommal azt állapította meg, hogy *az áldozattal methylalkoholt itattak.*

A megtartott rendőri eljárások során megállapították, hogy a mérgezést a házilag, ugynevezett

hideg úton előállított pálinkák vagy likőrök okozták

és az italmérők minden alkalommal azt állították, hogy jóhiszeműleg használták fel az ital elkészítéséhez a szeszt, amit azonban, a vizsgálat felderítése szerint, nem rendes úton, hanem

az államkincstár megkárosításával, bűnös úton vásároltak.

A megtorló intézkedések nem maradtak el, de ezek már nem segítettek az áldozatokon és arra sem mutatkoztak alkalmasoknak, hogy elejét vegyék a veszedelemnek, amely mindenkinek a feje felett ott lóg, aki az ilyen üzletekben egy pohár pálinkát megiszik. Jele ennek, hogy

a mérgezési esetek a fővárosban és a vidéken állandóan kisértenek.

Most azonban a radikálás megoldásra nyílik kilátás. *Hunkár* Béla dr., a székesfővárosi élelmiszer és vegyvizsgáló intézet igazgatója a polgármesterhez előterjesztést nyújtott be, amely az italmérők házi pálinkakeverésének gátat akar szabni, amikor azt javasolja, hogy a pénzügyminiszter tiltsa el az italmérőket ettől a veszedelmes manipulációtól.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa az előterjesztésre vonatkozólag megkérdezte

Hunkár Béla dr.
igazgatót,

aki a következőket mondotta:

— Az utóbbi időben a fővárosban számos *methylalkohol-mérgezés történt,* amely részben súlyos rosszullétet,

több esetben pedig halált is okozott.

A mennyire a rendőri nyomozás adataiból értesültem, a vendéglősök és italmérők, akik ezt a methylalkoholos pálinkát eladták,

zugügynököktől vették a forgalombahozott italhoz felhasznált szeszt,

amelyről nem tudták, hogy methylalkohol és nincs is módjukban megállapítani a szesz miniőségét.

— Egy pénzügyminiszteri rendelet értelmében *a vendéglősöknek és pálinkamérőknek megengedik, hogy házilag állítsanak elő szeszes italokat.* Az elő terjesztést azért tettem, mert véleményem szerint, *ez a pénzügyminiszteri rendelet módosításra szorulna,* mert ha

az italmérőknek nem szabad házilag gyártani az italokat,

akkor a zúgügynökök által ajánlott methylalkoholt sem fogják megvenni.

*

A vegyvizsgáló intézet igazgatóságának előterjesztése, mint értesülünk, arra való tekintettel, hogy a pénzügyminisztériumot érdeklő kérdésről van benne szó, a pénzügyi ügyosztály elé került és majd, ha itt letárgyalták, foglalkozik vele a polgármester.

„MÁGLYA" VASÖNTŐDE
TARJÁN MÉRNÖK ÉS VOLKSGRUBER
Budapest, VI. ker., Mágla-utca 96 szám.
Nyers és megmunkált öntvények minta, rajz, méret, leírás szerint. Specialista ékszíjmeghajtásban.. Saját mintakészítő üzem.
● Telefon: 91-5-21. 1936. június 20-tól 2-915-21. ●

A munka és a lelkek megbékélésének ünneplése az erzsébetvárosi polgárság találkozóján

Zsitvay Tibor, Bessenyey Zénó és Deményi Aladár nagyhatású felszólalása

Az Erzsébetvárosban az új átszervezés után a Nemzeti Egység Pártjának szervezete első nagyszabású pártvacsoráját tartotta a Debrecen-szálló nagytermében, ahol a kerület polgárai nagy számban jelentek meg. A vacsorán részt vett *Zsitvay* Tibor dr. vezetésével a fővárosi központi szervezet egész vezérkara, megjelentek *Bessenyey* Zénó dr. országgyülési képviselő, a Közmunkatanács elnöke, *Deményi* Aladár dr., *Kertész* Elemér, vitéz *Pesthy Müller* József, *Lédermann* Mór törvényhatósági bizottsági tagok és még sokan mások.

A kerület pártelnöke, *De Sgardelli* Caesar üdvözölte a megjelenteket és arról a pozícióról szólott, amelyet a párt a fővárosi és az országos politikában betölt.

Zsitvay Tibor dr.

hosszasan foglalkozott ezután az aktuális fővárosi politikai kérdésekkel és örömmel vette tudomásul, hogy a polgárok egyhangú lelkesedéssel támogatják a kerület pártelnökét. Hangoztatta, hogy *a munka pártját kívánták megalakítani*, abból a célból, hogy minél több becsületes és önzetlen ember boldogulását kiharcolják. Nem akar felekezeti harcokat látni, neki az a célja, hogy *ne legyen semmiféle különbség felekezet, faj és párt tekintetében a becsületes, tisztességes magyar emberek között.*

A lelkes éljenzéssel fogadott beszéd után

Bessenyey Zénó dr.

a Közmunkatanács elnöke szólalt fel és a *Madách Imre-sugárút* megnyitását, mint elsősorban a VII. kerületet érdeklő kérdést ismertette. Az út megnyitását, — mondta — sikerült a kormánnyal is tisztáznia, olyanformán, hogy a terveket leegyszerűsítették. Eszerint *az út torkolatában csak egy kisebb, 35 méter szélességű tér lesz, az utat pedig nem 30, hanem csak 20 méter szélességben nyitják meg.* Az első lépés a Károly-körút 16. számú ház lebontása, amely után megkezdődik az építkezés. A tér egyik oldalára a *Közmunkatanács palotája* kerül, a másik oldalára az *erzsébetvárosi telefonközpont.* Az utat egyelőre csak a Rombach-utcáig építik ki. *A pénzügyminiszter hozzájárult ahhoz, hogy az épülő házak 25, illetve 30 évi adómentességet kapjanak.*

A Közmunkatanács elnökének bejelentését nagy lelkesedéssel fogadták az egybegyültek.

Deményi Aladár dr.

törvényhatósági bizottsági tag szólalt ezután fel. A főváros *önkormányzata*, — mondta, — *sohasem volt olyan tekintélyes, mint most.* Ma már megszünt minden előítélet, mert mindenki látja, hogy a Nemzeti Egység Pártja a lelkek egységét teremti meg és önzetlenül dolgozik a polgárság érdekében. Ebből a céltudatos, úgy a város fejlesztésére, mint a szociális bajok enyhítésére kiterjedő munkásságból is kiemelkedik az, amelyet *az üzempolitikai bizottság* végez. Ennek a mindent átfogó, a céltól el nem térő, kitartó munkásságnak eredményét hamarosan *az egész polgárság értékelni fogja.* Bár sok szép eredményt könyvelhet el a főváros az utóbbi időkben, hangsúlyozza, hogy *a közmunkák terén nagyobb lendületre volna szükség.* Nem tartja elégségesnek azokat az intézkedéseket, amelyek a *magángazdasági tevékenység ösztönzésére* volnának hivatva. Az indokolt takarékosságnak helye van, de semmiféle áldozattól sem szabad visszariadni, amikor az a gazdasági élet vérkeringését indítja meg, mert ez a befektetés a munka nyomában járó felvirágzásból megtérül.

A meleg ovációval fogadott beszéd után *Rendek* Károly dr. az egész kerület polgárságának üdvözletét tolmácsolta. *Lepold* Gyula a kereskedők, *Bernáth* István dr. a tanerők, *Ilosvay* Lajos a frontharcosok, *Hiller* Jenő dr. a hadirokkantak ragaszkodásáról tettek tanubizonyságot, végül *Ledermann* Mór a kereskedelmi élet kívánságait ismertette.

Műsoros est a XII. kerületben. A NEP XII. kerületének aranyifjúsága kedves, műsoros, családi estet rendezett. A nívós magyar műsor keretében *Dániel* Ilonka zongoratanár bravuros játékával Verdi—Liszt: Rigoletto parafrázisát adta elő, *Ormos* Jánosné nagyhatással szavalta saját költeményét, *Beleznay* István magyar dalokat énekelt, *Lestár* Sára szatirikus csevegésével érdemelte ki a tapsokat. *Maróthy* Magda énekművésznő pedig Verdi: Trubadur áriájával elragadta a hallgatóságot. A magyar—lengyel barátság jegyében tapsolta a közönség *Udriczky* Zita lengyel táncművésznő pompás táncait.

A VIII. kerületi pártszervezet irodáját a Józsefkörút 70. szám alól ideiglenesen a Baross-utca 43. szám alá helyezte át. A párthelyiségben minden pénteken este 7 órától 9 óráig *Gazdy* Jenő, *Katona* János és *Hajnóczy* Béla törvényhatósági bizottsági tagok fogadó órát tartanak. *Katona* János ezenkívül minden reggel 7 és 8 óra között Baross-utca 86. szám alatti irodájában is fogad.

A NEP V. kerületi szervezetének a szokásos hétfői „filléres" vacsorája keretében május 11-én Sömjén Zsigmond tanácsos, borgazda ünneplése után, Steiner Vilmos szkv. őrnagy, kerületi körzetvezető tartott igen érdekes előadást városgazdasági kérdésekről. A rendkívül tartalmas előadásért, amely többek között a független hites revizori intézmény kiépítését szorgalmazta, Varannai István dr. kerületi alelnök mondott köszönetet.

SZÉKELY KÁROLY
OKL. MÉRNÖK, ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
Budapest, XI., Budafoki-ut 41/b. Tel.: 59-6-73

SPIEGEL MENYHÉRT
asztalosáru és épületfa raktára
Budapest, XIV., Thököly-út 150. Telefon: 96—5—03.

MÓCZÁR GÁBOR
egészségügyi berendezést tervező és kivitelező mérnöki irodája
Budapest, VIII., Magdolna-u. 4. Telefon: 43-5-47

GROSZ FRIGYES
OKL. MÉRNÖK
ÉPITÉSI ÉS KÖVEZÉSI VÁLL.
Budapest, IX., Bakáts-u. 1. Telefon: 86-0-64.

HÍREK A PÁRTBÓL

Országos díszközgyülést tartanak a NEP pedagógusai. A Nemzeti Egység Pártja országos tanügyi szervezete május 28-án délután 6 órakor a pártközpont Esterházy-utcai márványtermében országos díszközgyülést tart. A gyülés tárgya a *magyar tanügyi közigazgatás és az iskolai felügyeleti kérdés reformja*, amelynek előadója *Kósa* Kálmán dr., miniszteri tanácsos a tanügyi közigazgatási törvény megalkotója. A tanügyi szervezet országos elnöksége erre az értekezletre nemcsak a NEP táborába tartozó pedagógusokat hívta meg, hanem az országos tanító- és tanáregyesületek vezetőségét, valamint a vármegyei, járási, községi és felekezeti tanítók és tanárok hivatalos közületeik is. A tanügyi szervezet országos ügyvezető igazgatója, *Bernáth* István dr., az országos tanügyi szervezet jövő munkarendjéről tesz jelentést a gyülésen, amelyen szerepelni fog az Új Élet dalárda is *Vidor* József énekoktatási szakfelügyelő vezetésével. A gyülés után a tanügyi szervezet elnöksége szükebb körü vacsorát ad az előadó tiszteletére a Pannonia-szálló különtermében.

Az idegenforgalmi ankét záróelőadása. A Nemzeti Egység Pártja nagysikerű idegenforgalmi ankétjének május 28-án, csütörtökön este fél 7 órakor lesz a harmadik és egyuttal befejező előadása. Az utolsó előadó est gazdag műsora a következő: *Bilkei Papp* Lajos dr. egyetemi tanár: Budapest székesfőváros hévizeinek gyakorlati alkalmazása a gyógyászatban. *Soós* Aladár dr., a Diathätykai Intézet igazgatója, egyetemi tanár: Ivókúrák és gyümölcskúrák. *Egerváry* Tibor dr. klinikai tanársegéd, törvényhatósági bizottsági tag: Budapest-fürdőváros orvosi vonatkozásai. *Szviezsényi* Zoltán dr., a Gyógyhelyi és Üdülő Bizottság igazgatója: Az ankét összefoglalása.

Tanügyi szervezet alakult a Terézvárosban. A NEP VI. kerületében is megalakult a tanügyi szervezet. Az alakuló ülésen megjelent *Sárkány* Ferenc törvényhatósági bizottsági tag, *Dávid* Antal dr. egyetemi magántanár, a fővárosi tanügyi szervezet elnöke és *Bernáth* István, az országos tanügyi szervezet ügyvezető igazgatója. Egyhangú lelkesedéssel elnökké *Resch* Aurél dr. tanügyi főtanácsos, gimnáziumi igazgatót választották meg, aki székfoglaló beszédében a tanügyi szervezet és a maga célkitüzéseit fejtegette. Vitéz *Papp* Gyula igazgató ismertette a szervező bizottság munkáját és javasolta hogy iskolatipusonként egy-egy delegáltat válasszanak a tanügyi szervezet intéző bizottságába. *Schilling* Endre dr. ker. propagandavezető, a kerületi elnökség nevében üdvözölte a megalakult Tanügyi Szervezetet. *Sárkány* Ferenc, a kerület törvényhatósági bizottságának tagja nagyhatású beszédében üdvözölte az új alakulatot és a pedagógusok politikai szervezkedésének jelentőségét fejtegette. *Kékessy* János reálgimnáziumi tanár ismertette azokat a panaszokat, amelyeket a tanügyi szervezet ezidő szerint sérelmez. Így elsősorban a hadviselt pedagógusok hadi-éveinek be nem számítását a szolgálati időbe, valamint a kültelki pótlék megszüntetését. *Dávid* Antal egyetemi magántanár felszólalásában megemlítette, hogy ilyenirányú felterjesztése a központnak már illetékes helyre jutott. *Kovács* Margit leánygimnáziumi tanárnő ismertette azt a kulturprogramot, melynek végrehajtására a VI-ik kerületben elsősorban a tanügyi szervezet hivatott. *Resch* Aurél dr. elnök zárószavaiban kifejtette a pedagógusok összefogásának szükségességét. A tanügyi szervezet minden hónap első keddjén délután 6 órakor tartja összejövetelét, az elnökség pedig minden kedden este 6 és 8 óra között fogad.

A magánalkalmazottak jogviszonyainak szabályozása. A NEP VI. kerületi szervezetében *Lándori* György tartott sikerült előadást a magánalkalmazottak jogviszonyainak szabályozásáról. Az előadással kapcsolatban a pártvezetőség nevében *Schilling* Endre dr. bejelentette, hogy a VI. kerület szervezete a közeljövőben *megalakítja a magánalkalmazottak szakcsoportját* és felkéri a párt magánalkalmazott tagjait, hogy a szakcsoportban való részvételüket a kerületi szervezetben mielőbb jelentsék be.

„ESELGÉ" SZELLŐZŐ BERENDEZÉSEK
SCHUBAUER FERENC MAGÁNMÉRNÖK
BUDAPEST, III., FÖLD-U. 51. TEL.: 62-2-06.

Alapítva: 1864. ÉPÜLETÜVEGES Telefon: 32—4—87.
GLATZ ANDRÁS
Budapest, VIII., Baross-utca 66—68 sz. Uzlet: Német-utca 59.

ÚTHENGERLÉST
VÁLLAL WOLFF ERNŐ
TELEFON: 59—9—68 BPEST, XI., HORTHY MIKLÓS-ÚT 149

MAY IMRE építőmester
BUDAPEST, V., LIPÓT-KÖRÚT 29. SZ.
TELEFON: 22-1-55.

GYŐRFI JENŐ épületfa és asztalosfa-telep
Budapest, XIV., Vezér-utca 125. (68-as villamos végállomásnál)
Telefon: 96-6-83. Postatakarékpénztári csekkszámla: 5906.

HENCZ FERENC ASZTALOSÁRU TELEPE
Épület asztalos munkák: ajtók, ablakok, kapuk, kirakatok, üzletberendezések, lakás- és iroda berendezések gyártása.
BUDAPEST, IX., KÖZTELEK-UTCA 2. TELEFON: 86—0—02.

MIKES és BRAUN OPTIKAI CIKKEK NAGYBANI RAKTÁRA
Magyar gyártmányú TITÁN hőmérők vezérképviselete
BUDAPEST, VI., PODMANICZKY-UTCA 27. SZÁM
(Teréz-körút sarok) Telefon 28-2-49

SZILÁGYI ELEK késáru-üzeme
Gyártja az összes hentes, mészáros és bélipar-ban használatos késeket, viszonteladók részére
Budapest, VIII., Gólya-u. 41. Tel.: 34-8-93

ALAPÍTTATOTT 1865. ÉVBEN.
LITSCHAUER és GÖTZ
LAKKGYÁR
BUDAPEST, II., MARGIT-KÖRÚT 42. SZÁM
Telefon: 529—52.

VAJDA LAJOS
mű- és érceöntő
PESTSZENTERZSÉBET, FRANGEPÁN-UTCA 113. TELEFON: 47—5—69.

Betón, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest, XI., Szüret-utca 5/7. Telefon: 59—2—96

SCHÄFFER KÁROLY
OKLEVELES MÉRNÖK
Vasút-, út-, betonépítési vállalkozó, kövezőmester
Budapest, IV., Petőfi Sándor-u. 16. Tel.: 897—85

THERMOLUX
Felvonók, elektr. tűzhelyek, világítás
VIII., Práter-utca 6. Telefon: 38—3—38.

LAPOSA ANDRÁS
KÁDÁRMESTER
VIII., Kálvária-tér 13. Telefon: 37-4-57.
Mosókonyha berendezések, hordók nagy választékban. Javítások olcsón.

Üzembehelyezték a békásmegyeri vízszolgáltató telepet

Újabb tanulmányút a Vízművek budai telepein — Az üzempolitikai bizottság a héten befejezi a helyszíni szemléket

A *Fővárosi Hírlap* legutóbbi számában feltűnést keltő riport keretében foglalkoztunk *az üzempolitikai bizottság* izgalmas tanulmányútjával, amely a székesfővárosi *Vízművek* földalatti birodalmán vezetett át. Mint előre jeleztük: *a multkori tanulmányúttal még nem értek véget azok a studiumok, amelyek szükségesek ahhoz,* hogy az üzempolitikai bizottság *világosan lásson az újabb beruházások és ezzel kapcsolatban az esetleg szükséges tarifamódosítás kérdésében.*

A Vízműveknek egyébként nagy eseménye van:

május 15-én üzembehelyezték az új békásmegyeri vízszolgáltató telepet, pár nappal előbb pedig az I. számú átemelőteleppel szemben a szentendrei szigeten megépült földalatti gépházat.

Minthogy május elsején az úgynevezett C_9 telep is megkezdte a vízszolgáltatást, *ezzel a három eseménnyel befejezést nyert a Vízművek rekonstrukciós munkájának legjelentékenyebb része.*

A *Zsilvay* Tibor vezetése alatt működő *üzempolitikai bizottság* tagjai és a bizottság mellett működő szakértők *Papp* Ferenc vezérigazgató, továbbá a Vízművek több vezető főtisztviselőjének társaságában *az elmult szombaton tekintették meg az új létesítményeket* s velük együtt *a Duna jobbpartján már régebben üzemben álló vízszolgáltató berendezéseket.*

A szemle a *Buda—Ujlaki* telepen kezdődött. Ez a telep *három zónába szállítja a vizet.* Gépi berendezése négy vertikális tengelyű szivattyú elektromotor meghajtással, közvetlen kapcsolatban *Diesel* motorokkal. A telep három zónája, az *Alsó-Józsefhegyi,* a *Felső-Józsefhegyi* és a *Csatárka-dűlői* zóna. Az újlaki vízmű napi szolgáltatóképessége, jó vízállás mellett *35.000 köbméter.* A Felső-Józsefhegyi és a Csatárka-dűlői zónának eltérő gépi berendezése van, itt ugyanis egy különálló *Diesel*-motor hajt egy generátort. A vizet részben *aknakútakból,* részben egy kisebb galériából nyerik.

A krisztinavárosi vízmű voltaképen *átemelőtelep.* Az itt lévő új gépházban tíz szivattyú, — vízszintes meghajtású centrifugál szivattyú elektromotor kapcsolással, — öt zónában dolgozik és pedig a vári, a lipóti, a sashegyi, a Lóránt-úti, végül a még megépítésre váró Farkasvölgyi zónában. A zónák csővezetékét

úgy szerkesztették meg, hogy egyik zóna vízszolgáltatása bármikor kiegészítheti a másik zónáét.

Mint a *Vízművek* valamennyi telepén, úgy *itt is nagy gondot fordítottak a tartalékgépekre.* Ennél a telepnél két darab *egyenkint 800 lóerős Diesel-motorral meghajtott generator van,* a telepen mintegy 4500 köbméter víz tárolására alkalmas medence áll rendelkezésre, amely *szivómedence gyanánt szerepel.* A Lóránt-úti medence a krisztinavárosi telepről kapja a vizet. Itt három zóna van, úgymint az Alsó-Svábhegyi, a Felső-Svábhegyi, meg az Istenhegyi torony.

Az üzempolitikai bizottság útja *e régi telepekről a legújabb létesítményhez, a békásmegyeri új vízműhöz vezetett.* Ennek vize, amely a most még folyamatban levő víztisztítási és bakteriológiai munkálatok miatt nem kapcsolódott be az ellátásba, *a Duna partján földbesüllyesztett 800 milliméteres nyomócsövön át fog haladni és egyesül az újlaki telep által termelt ivóvízzel.* E telepen négy gépegység van. A villanyáram egyrészt az Elektromos Művek óbudai telepéről vezetett két tápkábelen át jön,

a vízszállítás pedig a szigetről induló gravitációs csatornán, illetve a most épült Duna alatti bujtatón keresztül történik.

A víz a budai alsó zónában haladva egyesül azután az ujlaki telepről jövő vízmennyiségekkel. Négy vízszintes tengelyű, elektromotorral hajtott centrifugálszivattyú dolgozik: két szivattyú egyenkint 22.000, kettő pedig egyenkint 30.000 köbméter vizet termel.

A szentendrei szigeti új földalatti gépház a szigeti régi kilenc aknakút vizét szállítja az új gravitációs csatornán át a békásmegyeri telepehez, vagy az új alagútban fektetett és a balparti ikercsatornába menő fővezetéken át a káposztásmegyeri főtelepre. Ennek a gépháznak teljesítőképessége egy 22.500 köbméter teljesítményű és egy 30.000 köbmétert szolgáló centrifugál szivattyú.

Az üzempolitikai bizottság előtt a szakszerű magyarázatokat részben *Pap* Ferenc vezérigazgató, részben a többi telepvezető főtisztviselő adta meg. A mostani héten *a bizottság még egy helyszini vizsgálatot fog tartani azokon a telepeken, amelyekre eddig sor még nem kerülhetett.*

AJAX RÁBA ACÉLÁRUK TEHERAUTÓK AUTÓBUSZOK TRAKTOROK
AUTÓ- ÉS TRAKTORALKATRÉSZEK, GYORS-, SZERSZÁM, SZERSZÉK, ROZSDA-, SAVÁLLÓ-, KEZELŐ-, ACÉLÖNTVÉNYEK, ACÉLÖNTVÉNYEK, CSAVARSZÉNACÉLÖNTVÉNYEK, KESKENY- ÉS SZERSZÁMÁRUK, VASÚTI ANYAGOK, VÁGÁNYÚ VASÚTI ANYAGOK, PRÉS-, KOVÁCS-IDOMDARABOK, VASSZERKEZETEK, HIDAK, DARUK, TEXTILGÉPALKATRÉSZEK, SZÉKÉRKEREKEK, RÉSZELŐFELVÁGÁS.
MAGYAR WAGGON ÉS GÉPGYÁR R.T.

Széleskörű szakértői tanácskozás

Budapest páratlan értékű gyógyvizeinek célirányos kihasználása érdekében

Az idegenforgalom emelését célzó törekvések és ezek során a gyógyvizeinkben rejlő kincsek minél teljesebb kihasználása immár a főváros legelsőrangú problémái sorába emelkedtek. A balneologiai kutatástól a városrendezésig és közlekedésig minden kelléket a fürdőváros gondolatának szolgálatába állít a főváros vezetősége, amely az utóbbi időkben a céltudatos intézkedések egész sorával igyekszik Budapestet ezen a téren is méltó helyére állítani.

Most is a gyógyfürdők fejlesztése és általában az egész fürdő-probléma szerves egységbe állítása érdekében a főváros *május 25.-ére szakértői értekezletet hivott össze,* amelyen nagyfontosságú kérdések kerülnek megvitatásra.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa ebben az ügyben

Kovácsházy Vilmos tanácsnokhoz

fordult, aki a következőkben ismertette az értekezlet programját és célját:

— *Lamotte* Károly alpolgármester úr már intézkedett abban az irányban, hogy *május 25-én össze üljön az az értekezlet,* amelyen
amelyen

különböző szakértők, főként orvosi szakértők fogják előadni a gyógyfürdők fejlesztésére vonatkozó elképzeléseiket és véleményüket.

— Mindenképpen arra kell ugyanis törekednünk, hogy azokat a páratlan értékeket, amelyek természeti kincseinkben rejlenek, *a lehetőség szerint minél jobban gyümölcsöztessük.* A szóbanforgó ankéton az orvosi, balneológus, hidrogeológus és műszaki szakértők véleményét a következőkre fogjuk kikérni:

1. Budapest termál- és gyógyforrásai a vizek mennyiségét, hőfokát, kémiai és fizikai tulajdonságait és balneológiai értékét tekintve, biztos alapját képezhetik-e egy nagyarányú fürdőfejlesztő program keresztülvitelének?

2. Gyógyfürdőink jelenlegi felkészültsége megfelel-e azoknak a követelményeknek, amelyeket intenzív belföldi és külföldi propaganda mellett az orvosi kar és a fokozottabb igényű gyógy-vendég támaszthat? Ha nem, melyek a legsürgősebb teendők?

3. A gyógyforrások jellegére, a fürdők berendezésére, azoknak egy milliós lakosságú fővárosban való különleges helyzetére tekintettel, miként kellene megállapítani Budapest fürdőinek indikációs körét?

4. Miként kellene a gyógyfürdők működését olyként elhatárolni, hogy azok egymást kiegészítsék és ne mint versenytársak álljanak egymással szemben?

5. Milyen irányban fejlesztendők a fővárosi tulajdonban levő gyógyfürdők? Mi történjék a Szent Imre-fürdővel?

6. Mik a legsürgősebb városrendezési feladatok a gyógyfürdők környezetének kialakításánál?

7. A próbafúrások alapján, feltételezve azt, hogy a Tabán területén a Szent Imre-fürdő forrásaihoz hasonló termálvizek kellő bőségben lesznek feltárhatók, megállapítható-e már most a Tabán fürdőközponttá való kialakításának programja?

8. Hol, milyen méretben és milyen program szerint lehet és kell megvalósítani a fürdőkórházat és a forráskutató intézetet?

— Ha általánosságban vizsgáljuk a budapesti fürdők vízhozamának kihasználtságát, megállapíthatjuk, hogy *ezen a téren még sok lehetőség mutatkozik.* A Szent Gellért fürdő tizenkét gyógyforrásának vízhozama 24 óránkint *átlagosan kétmillió liter,* a Rudas-fürdőben lévő tizenhárom forrás *1,580.000 liter vizet ad,* a Szent Imre-fürdő két forrása *850.000 liter vizet szolgáltat,* a Széchenyi-fürdő ezidőszerinti forrásának hozama *720.000 liter,* a Császár-fürdő kilenc forrása *13.447 köbméter vizet ad,* a Szent Lukács-fürdő nyolc forrása 24 óránként *7.942 köbméter vizet* bocsát rendelkezésre s a szentmargitszigeti artézi forrás pedig átlagosan *3.120 köbméter vizet ad,* amihez még hozzájön a sziget déli részén a mult évben feltárt 68 Celsius fokú forrásnak *5.040 köbméter napi produktuma.*

— A rómaifürdőben tizenhárom forrás van, amelyek összesen *12.000 köbméter vizet szolgáltatnak.* Ezekkel az adatokkal szemben a felhasználás a következőképpen áll: a Szent Gellért fürdőnél átlagosan *1200 köbméter vizet használtak fel,* a Széchenyi-fürdőnél az artéziforrás vízhozama a strandfürdő szükségletét fedezni nem tudja, a Rudas-fürdőben *670 köbmétert fogyasztanak el,* a Szent Imre-fürdőben *600 köbmétert.* Ezek az adatok bizonyítják, hogy

a rendelkezésre álló vízmennyiségnek csak egy töredékét veszik igénybe,

ha tehát a szakértők úgy fogják találni, hogy intenzivebb mértékben szükség van a fürdők terjeszkedésére, a *vízhozam hiánya ennek akadálya nem lehet.*

YELLOW
szivacsbehozatali áruház, Budapest, VI., Andrássy-út 32. Telefon: 11-3-36. — Modern háztartási és testápolási cikkek, kefe- és seprőáruk, szarvasbőrök.

Tetőszerkezetek, textiliák lángmentesítését vállalja „LION BRAND" lángmentesítővel EISNER GYULA drogeria laboratoriuma Budapest, VI., Andrássy-út 37. Telefon: 28—5—24.

ECKHARDT ISTVÁN ácsmester, építési vállalkozó BUDAPEST, VII., NEFELEJTS-U. 38. TELEFON: 32-3-87.

GRUBER JÁNOS festékgyár és ásványőrlőművek, építési anyagok és vegyészeti termékek raktára. Központi iroda: Budapest, V., Kálmán-utca 22. sz. Telefonszám: 23—0—33. ● Alapíttatott: 1842

Heisch Fekete János TETŐFEDŐMESTER Budapest, I., Karolina-út 16. Telefon: 69-5-59.

Székesfővárosi Pavillon WEINGRUBER Városliget

PeliKan IRÓGÉPSZALAG VEZÉRKÉPVISELET Stalla Lajos Budapest, V., Vilmos császár-út 42.

Események

FŐVÁROSI HIRLAP

Alapításának huszonötödik évfordulóját a FŐVÁROSI HIRLAP szeptember havában

nagyszabású jubileumi szám

kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

A kormányzó felesége felavatta a Hubay-gyermekotthont. Az óbudai Zuglói-úton hétfőn délelőtt egy új gyermekotthont avatott fel *Horthy* Miklós kormányzó felesége. A gyermekszeretet házát *Hubay* Jenőről nevezték el, abból az alkalomból, hogy 10.000 pengőt, amelyet tiszteletdijak fejében kapott a rádiótól, a főváros gyermekotthonainak fentartására adományozott. Az avató ünnepségen megjelent a kormányzó felesége, *Szendy* Károly polgármester, *Hubay* Jenő dr. két leányával és flávál, valamint a III. kerület társadalmának számos előkelősége. Megkapó részlete volt az ünnepnek, amikor az apró óvodás gyermekek elvonultak Hubay Jenő előtt és mindegyikük égő piros pipacsot nyujtott át neki. Az avatás után a kormányzó felesége az ünneplők élén megtekintette a modern, higiénikus, ragyogó tisztaságú gyermekotthon berendezését.

Felkay tanáesnok stockholmi útja. *Felkay* Ferenc dr. közoktatásügyi tanácsnok *Szendy* Károly polgármester intézkedése folytán kedden este tiznapos tartózkodásra Stockholmba utazott. A svéd fővárosban a magyar éremművészeti egyesület rendez reprezentációs kiállitást és az azon való részvételre a rendezőség felkérte az egyesület fővédnökét, a polgármestert is. Stockholmi tartózkodását a tanácsnok felhasználja arra is, hogy a svéd főváros tisztviselőinek kongresszusán előadást tartson Budapest kulturjelentőségéről, figyelemmel arra, hogy Svédországból a jövő hónap folyamán nagyobbszámú közigazgatási tisztviselő szándékozik tanulmányutat tenni Budapestre. *Felkay* tanácsnok magával vitte útjára a Székesfővárosi Idegenforgalmi Hivatal nagyobb propaganda anyagát is, hogy a svédek előtt minél szélesebb körben legyen alkalma a magyar fővárost népszerüsiteni.

Két plébános beiktatása. Vasárnap délelőtt iktatták be Budapest két új plébánosát: *Kátay* Béla dr.-t a budavári koronázó főtemplomban, *Ferenczy* Gézát pedig a ferencvárosi plébánia-javadalomba. *Kátay* Béla beiktatásán megjelent a Nemzeti Egység pártja fővárosi szervezetének egész vezetősége *Zsitvay* Tibor dr. elnökkel az élén. A többi között ott voltak: *Harrer* Ferenc, *Terbóc* Imre országgyülési képviselő, *Juhász* Jenő dr., *Vályi* Lajos dr., *Nagy* Antal és *Sárkány* Ferenc törvényhatósági bizottsági tagok és a pártközpont és a kerületi szervezet számos tagja. Az új plébánost köszöntő beszédek sorából kiemelkedett *Zsitvay* Tiboré, aki hangsulyozta, hogy Kátay Béla nem a pártpolitikai érdemek jutalmául, hanem a maga erejéből és a maga érdemeiért jutott szép tisztségéhez és még politikai barátai sem kívánják tőle, hogy mint plébános politikát csináljon, csupán arra kérik, hogy legyen olyan erős, meggyőződéses keresztény és magyar, mint az a magyar faj, amelyből származik és keresztényi szívvel vezesse a Nagy Boldogasszony-templomának híveit addig, amíg ennek a Nagy Boldogasszonynak újra nagy és boldog Magyarországa lesz.

Törs Kálmán halála. Súlyos csapás érte a magyar ujságirást, amely egyik igen szeretetreméltó, tisztelt és megbecsült tagját vesztette el *Törs* Kálmánban. Barátainak és tisztelőinek tömege kísérte utolsó útjára és a legmélyebb részvét nyilatkozott meg fivére, *Törs* Tibor országgyülési képviselő iránt, aki nemcsak testvérét, de legjobb barátját és munkatársát is vesztette el benne. *Törs* Kálmán odaadó és értékes munkáján kívül nemes jellemével és úri lényével vonzotta magához barátait. Pályájára valósággal predesztinálta származása, hiszen fia volt *Törs* Kálmán országgyülési képviselőnek, aki a magyar ujságirás hőskorában ragyogó tollú, páratlanul világos logikával dolgozó publicistája volt a függetlenségi eszmének. Nagyatyja, *Szigligeti* Ede, a nagy színpadi iró, a Nemzeti Színház egykori hirneves igazgatója volt. Az ő atyja és nagyatyja tehetsége lángolt benne is, aki hosszú évtizedeken át volt kiváló munkása a sajtónak, majd az Országos Társadalombiztositó Intézet kebelében fejtett ki értékes munkát, végül visszatért régi szerelméhez, az ujságíráshoz, ahol nagy elfoglaltsága mellett az utolsó hónapokban is igen értékes tervekkel foglalkozott. Emlékezetét a magyar ujságirótársadalom kegyelettel és szeretettel őrzi meg.

Oláh János a rendőrség sajtóelőadója. Mint ismeretes, az az affér, amely az elmúlt hetekben a rendőri riporterek és a rendőrség közt zajlott le, békés elintézést nyert. *Kozma* Miklós belügyminiszter fogadta a rendőri sajtóiroda szindikátusi tagjait és közölte velük, hogy *a jövőben szorosabb kapcsolatot kiván létesiteni a rendőrség és az ujságirók között.* Éppen ezért kisérletképpen a két szerv közé beiktatja *a sajtóelőadói tisztséget*, amelynek betöltésével elsőnek *Oláh* Jánost, a *Függetlenség* politikai rovatvezetőjét bizta meg. *Oláh* János személyében *a magyar ujságirás fiatalabb gárdájának egyik közismert és elismert kiváló reprezentánsa nyerte el a rendkivül megtisztelő bizalmi állást*, ami azt bizonyitja, hogy a kormányzatban megvan a készség arra, hogy *elismerje és honorálja a tiszta magyar ujságirói erényeket. Oláh* János kinevezését *az egész magyar sajtó osztatlan örömmel fogadta.*

Kötelezővé teszik nemzeti ünnepeinken a házak fellobogózását

A Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének nevében *Vályi* Lajos dr., törvényhatósági bizottsági tag indítványt terjesztett a főpolgármester elé, a nemzeti zászlónak a nemzeti ünnepeken való kötelező használatáról. Arra kéri az indítvány a főpolgármestert, hogy alkalmas módon gondoskodjék arról, hogy a nemzeti ünnepek alkalmával a magánházakat fellobogózzák.

Az indítvány, amely régen érzett hiányosságon óhajt segíteni és amelynek keresztülvitelét minden hazafias polgár csak örömmel üdvözölheti.

Vályi Lajos dr.

törvényhatósági bizottsági tag,

a *Fővárosi Hirlap* munkatársa előtt a következő indokolással kisérte:

— A világhirű szépségü Budapestnek azokon a ragyogó napjain, amikor a nemzet ünnepel, bántó jelenségként rontja az ünnepi hangulatot, hogy *a házaknak aránylag csak igen kis része van nemzeti zászlóval fellobogózva.* Akkor, amikor a középületek és az utcák gazdag zászlódiszben állanak, vannak egész házsorok és városrészek, ahol csak itt és ott ötlik szembe egy nemzeti zászló, sivár, közömbös szint keverve az ünneplés hangulatába.

— Bár igaz, hogy rendkivül nehéz időket élünk és a házbirtok agyonadóztatása mellett a háztulajdonosok sokszor a legkisebb további megterheltetésre sem képesek, ez azonban még sem terjedhet odáig, hogy a házak fellobogózásáról ne gondoskodhatnának.

— Ezek azok a szempontok, amelyek a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetét arra késztették, hogy *megfelelő módon sürgesse a kérdés általános megoldását*, annál is inkább, mert a 700/1928. M. E. számú rendelet 6. szakasza különben is utal arra, hogy a külső dísz minél általánosabb kifejezésre juttatása céljából az ünnep rendezésében eljáró hatóságok a lakosságot a helyben szokásos módon hivják fel, hogy március 15.-én a házaikat nemzeti lobogóval diszitsék. Ugyanennek a rendeletnek 9. szakasza pedig azt mondja, hogy az ünnepélyek rendezése elsősorban a helybeli társadalom feladata.

— Az idézett rendelet, igaz, hogy csak március 15.-re vonatkozik, azonban kétségtelen, hogy ugyan*ilyen intézkedéseket kell foganatositani Szent István ünnepére is, és pedig már a legközlebbi Szent István napjára is.*

Halász Sándor ujságirói jubileuma. *Halász* Sándort, a magyar ujságirói kar kiváló tagját, aki húsz éven át egyfolytában dolgozik a *8 Órai Ujság* kötelékében, jubileuma alkalmából meleg ünneplésben részesitették. *Halász* Sándor ezelőtt lapjának fővárosi rovatvezetője volt, majd évek óta a segédszerkesztői állást tölti be, de mint zenekritikus is nevet szerzett magának. A 8 Órai Ujság szerkesztősége, élén *Nagy* Samu főszerkesztővel, banketten ünnepelte a jubilánst, akinek tiszteletére a szerkesztőség tagjain kívül is sokan jelentek meg az ünnepségen.

Perlmutter Izsák siremlékének leleplezése. A rákoskereszturi temetőben vasárnap avatták fel *Perlmutter* Izsák, a kiváló festőművész siremlékét, amely *Szentgyörgyi* István szobrászművész szép alkotása. A művészvilág számos tagjának részvételével folyt le az ünnepség, amelyen *Hevesi* Ferenc dr. rabbi avatóbeszéde és *Barna* Károly dr. kegyeletes szavai után *Csók* István, a Szinnyei-Merse Társaság elnöke méltatta Perlmutter művészetét és kiváló emberi tulajdonságait. Ezután *Hubay* Andor a Nemzeti Szalon nevében koszorút tett a sirra.

Május 30-án nyilik meg a Fővárosi Nagy Cirkusz. *Fényes* György igazgató vasárnap megérkezett Londonból repülőgépen és még a repülőtéren volt alkalmunk beszélni vele. — Nem árulok el egyelőre semmit — mondja *Fényes* igazgató — de egy biztos: a pesti közönség meg lesz velem elégedve. Olyan műsort fogok nyujtani, amilyen, bátran mondhatom, még nem volt Pesten. London, Páris, Berlin és Stockholmból jönnek a legjobb artisták, hogy a régi békevilág magasnivójú pesti cirkuszélete támadjon újra fel.

Május 23-án délután fél 3 órakor

Ügetőverseny

TENCZER JÓZSEF elektrotechnikai vállalata — Budapest, VIII., Horánszky-u. 2. TEL.: 43-3-61.

HOFBAUER ÉS PIAZZA ÉPITŐMESTEREK — TELEP VI., BÉKE-TÉR 5. — IRODA VI., SZONDY-U. 34. — TELEFON: 18-8-59.

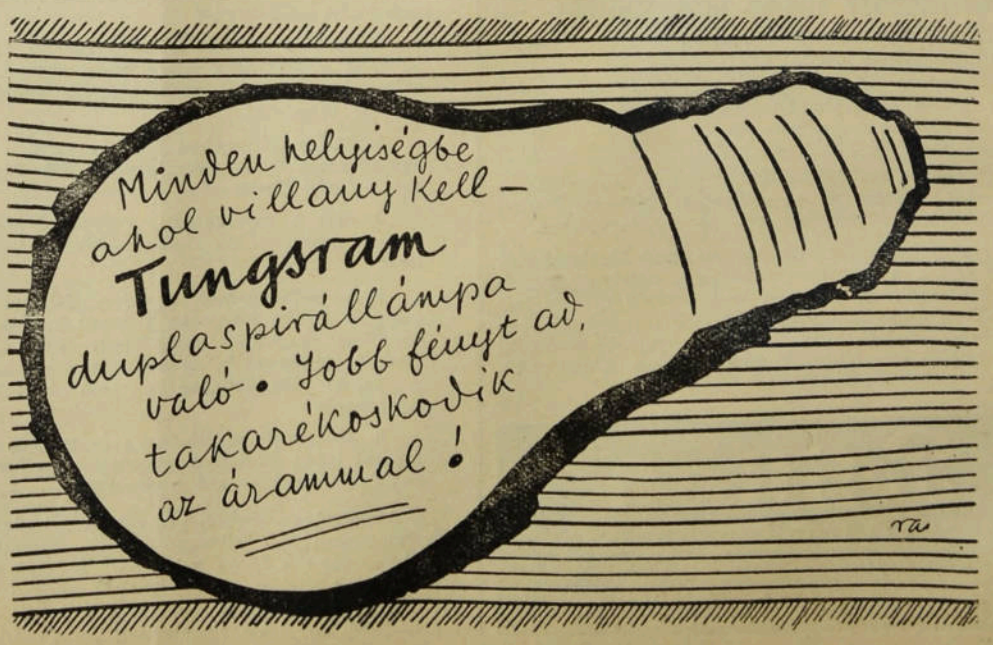
Krausz Ferenc bronzöntő — Budapest, VI., Bajcsy-Zsilinszky-utca 80. Telefon: 932—26

Lantos Mihály építőmester — V., Váczi-út 34. — Telefon: 93-6-52

LACZKÓ ISTVÁN SZERSZÁM ÉS GÉPKÉS ÜZEME — BUDAPEST, VI., HORN EDE-UTCA 12. SZ. — TELEFON: 10-5-23. — Mindennemű papir, bőr és falpari gépkések, lemezollók, szerszámok gyártása, köszörülése

Központi fütések, egészségügyi berendezések — **DOBRAY KÁLMÁN** okl. mérnök. Budapest, V, Katona József-u. 41 — (Ujpesti rakpart sarok.) Telefon: 21—0—19

MIKA TIVADAR — fémöntőde és rézárugyár — Budapest, VII., Kazinczy-utca 47. Telefon: 42-8-27.

Gazdasági Értesítő

Terjeszkedik a Nagyvásártelep

Hatszázezer pengő költséggel új raktárházat emelnek

A főváros közélelmezési bizottsága hétfőn ülést tartott, amelynek egyetlen tárgya a Nagyvásártelepen *600.000 pengő költséggel emelendő raktárház* ügye volt. A közélelmezési ügyosztály előterjesztését, amely a vásártelep fejlesztését és az árusító érdekeltségek kívánságát egyformán szolgálja, a bizottság *elfogadta.*

A Nagyvásártelepnek erről a jelentős kiegészítéséről megkérdeztük

Juhász Jenő dr.

gazdasági főtanácsos, törvényhatósági bizottsági tagot,

a piackérdésnek kiváló szakértőjét, aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondta:

— A nagyvásártelepi új raktárház építésére azért van szükség, mert a csarnok alagsorában készült raktárhelyiségek nagyrészt áruhelyekké voltak átalakítandók. Az új Nagyvásártelep forgalma ugyanis fokozatosan fejlődött, így a csarnokban levő helyek nem tudták befogadni az elárusítóstandokat kérő, volt központi vásárcsarnoki árusokat, őstermelőket, bolgár kertészeket és kereskedőket. Miután a raktározás céljaira megmaradt helyiségek a jogos beraktározási igényeket sem elégítették ki, az *érdekeltek közül számosan kénytelenek voltak a vásártelepen kívül raktározni,* ami az élelmiszerforgalom ellenőrzése és szabályozása szempontjából *veszélyeket jelentett.*

— Az új raktárak megépítése tehát a vásártelep fejlődésének szükségszerű következménye. *Ha azonban a beraktározás túlzott mérteket ölt, kétségkívül lehetőséget nyujt az áralakulás mesterséges befolyásolására.* A raktárházaknak a Nagyvásártelepen való létesítését *az élelmiszerforgalomnak mai rendszere mellett* helyesnek kell mondanom, mert *így a beraktározásnak módja és mértéke könnyebben tartható ellenőrzés alatt,* mintha az érdekeltek által való beraktározás a Nagyvásártelep területén kívül történnek, ahova a kellő ellenőrzés nem ér el.

LELŐTTE A VADÁSZKUTYA, — A PHÖNIX MEGTAGADTA A BALESET-BIZTOSÍTÁS KIFIZETÉSÉT

A BÍRÓSÁG KÖTELEZTE A BIZTOSÍTÓ TÁRSULATOT ÉVI 200 DOLLÁR JÁRADÉK FOLYÓSÍTÁSÁRA

Amiközben főleg Ausztriában, de nálunk Magyarországon is még mindig nem csitultak el a *Phönix-ügy* hullámai, a magyar bíróság tekintet nélkül a rendezés körülményeire, *ép a a napokban hozott rendkívül érdekes ítéletet a Phönix biztosítóval kapcsolatban.*

Zsigmondi Andor dr. még 1929. év nyarán 25 évi tartamra *balesetbiztosítással* kapcsolatos *életbiztosítást* kötött a *Phönixnél* 4000 dollár erejéig. Pontosan fizette a biztosítási díjakat. 1934 februárhavában a körorvost *súlyos baleset érte,* úgyhogy jobblábafejét amputálni kellett. Amikor az orvos biztosítási kötvénye alapján

baleseti járadékának folyósításáért jelentkezett a Phönixnél, itt megtagadták a fizetést azzal az indokolással, hogy a balesetet a körorvos gondatlansága eredményezte,

tehát a biztosító a járadék fizetésére nem kötelezhető.

A törvényszék megállapította, hogy a körorvos, aki egyedülálló magányos ember, *éjszakára mindig az ágya mellé fektette sörétre töltött vadászfegyverét.* 1934 február 19-én reggel, amikor a körorvos takarítónője tisztogatni kezdte a kályhát, a nyitvahagyott ajtón beosont a körorvos szobájába a szomszéd egy jól fejlett vadászkutyája. Ugrándozva szaladgált az ágy körül.

ezért a körorvos óvatosságból az ágy mellett fekvő vadászfegyvert felemelte és maga mellé tette az ágyba.

Ebben a pillanatban a kutya felugrott az ágyba és *a fegyver iszonyú dörrenéssel elsült.* A sörétek *az orvos lábába fúródtak.* Kórházba szállították. A sebesülése annyira komplikálódott, hogy

néhány nappal később a jobb lába fejét műtétileg le kellett vágni.

A *Phönix Biztosító* ügyvédje e tényállással kapcsolatban úgy érvelt, hogy a körorvost nagyfokú gondatlanság terheli azért, mert a töltött puskát maga mellé vette az ágyba, noha tudta, mert látta, hogy a szomszéd kutyája ott ficánkol körülötte.

Magyar Béla dr. kir. törvényszéki bíró azonban

nem fogadta el a Phönix Biztosító védekezését,

hanem szakértő meghallgatását rendelte el annak tisztázása végett, vajjon *megvan-e a fizikai lehetősége, hogy a fegyvert csakugyan a vadászkutya beavatkozása sütötte el.* A kihallgatott szakértő véleménye alapján megállapította a törvényszék, hogy a fegyver elsülése így történt: *Az ágyra ugró kutya egyik mellső lábával, vagy annak körmeivel kinyitotta a fegyver biztonsági zárát, a másik lábával pedig, vagy a körmeivel elrántotta a könnyebben járó ravaszt.* A törvényszék kimondotta, hogy

a biztosított körorvos nem követett el gondatlanságot, amikor a fegyvert az ágyában maga mellé helyezte el.

Ez nem volt a bíróság megítélése szerint könnyelmű cselekedet az orvos részéről, sőt *bizonyos fokú óvatosságra vall* eljárása. Hogy éppen ez az óvatosság járult hozzá a baleset megtörténtéhez, ez az az emberileg kiszámíthatatlan véletlen, amely *néha éppen a legnagyobb óvatosság mellett következik be.*

A bíróság ezekután a biztosítási kötvény feltételei alapján arra

kötelezte a Phönix Életbiztosító Társaságot, hogy 15 nap alatt végrehajtás terhe mellett fizessen 2005 pengő járadéktőkét.

Kötelezte továbbá az ítélet az alperest, hogy *1937 januártól kezdődőleg 1953 januárjáig, illetve a felperes esetleges korábbi elhalálozásáig minden év január 15-én előlegesen 200 dolár évi járadékot folyósítson.* Kimondotta a törvényszék ítélete még azt is, hogy *a felperes az életbiztosítási kötvény díjainak ezekután csak a felét tartozik fizetni.* Az eddig lejárt, valamint a per folyamata alatt lejáró járadékok fellebbvitelre való tekintet nélkül *végrehajthatók.*

Itt említjük meg, hogy *Zsigmondi* Andor dr. körorvos még *más biztosító társaságot is beperelt a tragikus balesete folytán, mert több helyütt volt fennálló biztosítása.* A törvényszék *a többi biztosító intézet ellen is marasztaló ítéletet hozott.*

Bezárult a BNV

Szendy polgármester szózata

Hétfőn este 6 órakor végleg bezárultak a *Budapesti Nemzetközi Vásár* kapui. Sok érdeklődője volt az ünnepélyes záróaktusnak, este hat órakor, amikor *Szendy* Károly polgármester rekesztette be a magyar ipar tizenegynapos nagy bemutatóját.

— Tizenegy nappal ezelőtt — mondotta nagyhatású beszédében a polgármester — ünnepélyes keretek között nyitottuk meg ezt az árumintavásárt, amelyet elsőnek a Kormányzó úr Őfőméltósága a Főméltóságú Asszonnyal és díszes kíséretével együtt tekintett meg. Tizenegy nap alatt több mint 800.000 látogatást kapott ez az Árumintavásár. Ha tekintetbe vesszük, hogy Magyarországnak 8 és félmillió lakosa van, úgy a látogatottság 10%-os arányszámnak felelne meg. De a Nemzetközi Árumintavásárnak a látogatottsága is nemzetközi volt. Öt világrész és 44 nemzet fiai nagy számban keresték fel a magyar fővárost a Vásár alkalmából. Örömmel és megelégedéssel állapíthatjuk meg, hogy a Vásár 11 napja: életet, hitet és bizakodást hozott a magyar fővárosba.

A beszéd után *három ágyulövés és ünnepi harangszó hirdette azt, hogy az 1936. évi Budapesti Nemzetközi Vásár befejeződött.*

Első Magyar Beépíthető kismotor üzem
KOVÁCS JÁNOS
Budapest, XI., Fadrusz-utca 2. Telefon: 69—3—16.

Reklámszédelgési per a Meinl-cég ellen

A budapesti törvényszéken dr. *Kóczán* bíró előtt folyik az a per, amelyet az *Élelmiszer- és Fűszerkereskedők Árubeszerzési Szövetkezete* adott be a *Meinl Gyula rt.* ellen. A beadvány szerint a *Meinl Gyula Rt.* az általa forgalomba hozott és fiókjaiban árusított *főzelékkonzerveken, befőtteken, jammeken, sőt a kekszeken is* a csomagoláson azt tünteti fel, hogy: *Meinl Gyula Rt. gyárában készülnek.* A felperesek igazolják, hogy

a konzervek valójában a kecskeméti konzervgyárban készülnek, a kekszet pedig a Koestlin-gyártól vásárolja a cég.

Miután a felperesek minden állításukat százszázalékig igazolni kívánják,

általános érdeklődésre adhat számot a június 10-re kitűzött tárgyalás,

amelyen a magyar bíróság mondja ki a végső szót ebben az ügyben.

Katona Béla: Magyarország közgazdasága. Gazdasági életünk átfogó almanachja, adatttömegével lexikonja, a kutató becses forrásmunkája *Katona* Béla évkönyve, amelyet most, hogy több esztendei szünetelés után ismét megjelent, külön örömmel üdvözöl mindenki, akit a közgazdaság bármilyen vonatkozásban érdekel. Az 500 oldalas munka ezúttal is *Katona* Béla, a kiváló közgazdasági író, régi kipróbált rendszere szerint készült, az elmult év eseményeinek plasztikus csoportosításával, ami lehetővé teszi a gyors tájékozódást. A gazdasági események ismertetése mellett a valutáris és áruforgalmi korlátozások összefoglalása és magyarázata kitünő szolgálatot tesz azoknak, akik export-import tevékenységet folytatnak, vagy ezzel valamilyen vonatkozásban állanak. Amellett, hogy a könyv a gazdaságpolitikában elkalauzoló, érdekes olvasmány, mint lépten-nyomon felhasználható adatlár és útmutató válik nélkülözhetetlenné azok számára, akik lapjait forgatják. Az évkönyv, melynek ára vászonba kötve 10 pengő, minden könyvkereskedésben kapható.

A tollszindikátus új elnökének feladatköre. Mint ismeretes, a *Magyar Tollkereskedők Kiviteli Egyesülésének* elnöke, *Ocskay* Sándor négy héttel ezelőtt hirtelen meghalt. A szindikátus új elnökévé hosszas tárgyalás után az összes érdekeltségek közös elhatározása folytán *Hoffer* László volt országgyülési képviselőt hívták meg. Az új elnöknek nemcsak közvetlen a szindikátust érdeklő feladatköre lesz, hanem olyan problémákkal is kell foglalkoznia, amelyek *az egész magyar külkereskedelmi mérleget érintik.* Amellett tehát, hogy igyekeznie kell *magasabb árakat elérnie a termelők számára,* gondoskodnia kell a helyes exportpolitikáról is, mert hiszen éppen most értesültünk arról. hogy a Németországba rekompenzációs alapon exportált több, mint 2200 mázsa toll legnagyobb részét *Németország nemes valutáért tovább adta Hollandiának és Amerikának.* Nem kellene kísérletet tenni arra. hogy ezeket a piacokat közvetlenül megnyerjük? Nemzetgazdasági érdekünk az volna, hogy a nemes valutát mi kapjuk az eladott tollért, ne pedig Németország. Az új elnöknek komolyan kell ezzel a kérdéssel foglalkozni.

A Magyar Pamutipar Rt. igazgatósága folyó hó 15-én tartott ülésén elhatározta, hogy a közgyülésnek javasolni fogja a megfelelő leírások után megállapított 389.766 pengő nyereségből *részvényenkint 4 pengő osztaléknak* 1936 május 30-tól való kifizetését. A szelvények a *Magyar Általános Hitelbank* budapesti pénztáránál kerülnek beváltásra.

A Magyar Általános Ingatlanbank közgyülése. A *Magyar Általános Ingatlanbank Részvénytársaság* május 5-én tartotta évi közgyülését. A közgyülés az igazgatóság összes indítványait egyhangúlag elfogadta s ehhez képest az 1935. üzletév 89.460.35 pengőt kitevő tiszta nyereségét az új üzletév számlájára vitte át. A közgyülés a régi igazgatóságot újra megválasztotta. Új igazgatósági tagok lettek: *Kádár* Gusztáv és gróf *Teleki* János.

FÉNYMÁSOLÓ-INTÉZET
Fénymásoló és másolópapirok
MAGYAR VEGYKÉSZITMÉNYÜ PAPIRGYÁR
OSER JAKAB
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 49. SZ.
TELEFON: 23—8—90. Alapittatott. 1893.

KUSZTOS IMRE ÉS TÁRSA B. T.
„KORAZIT" nemesvakolati és műmárvány gyár
Cégtul.: KUSZTOS IMRE Budapest, X., Szállás-u. 28-30.
Gyáritelefonsz: 49—1—82. Postatakarékp. csekkszámla: 65.505.

Törv. védett K. H. lámpatestekkel
Nagy árammegtakaritás! Nagyobb fény!
Résztveszünk a Budapesti Nemzetközi Vásáron
KOMOR HENRIK-féle fénytechnikai-, villamossági- és műszaki vállalat K. F. T.
Budapest, VII., Wesselényi-utca 59. Telefon: 41—4—76.

VÁLLALKOZÁSI HIRLAP

Kátrányozással pormentesítik a nagy autóverseny népligeti pályáját

Az útolajozó monopólium első veresége — Több ezer munkás építi a főváros útjait és csatornáit

A városrendezés alapja: az út- és csatornaépítés, nagy lendülettel folyik a főváros minden részében. A kerületek sok kívánsága jut kielégüléshez és mi-közben haladunk, fejlődünk, a kőből, aszfaltból, betonból kenyér nő a munkáshad számára. Legutóbb beszámoltunk az idei egész útépítési programról, most pedig a folyamatban lévő és a legközelebbi aktuális munkákról kérdeztük meg

Király Kálmán

tanácsnokot,

az út- és csatornaügyi ügyosztály vezetőjét, aki a következőket közölte velünk:

— Az útépítési fronton folynak az előkészületek a júniusban tartandó autóversenyre, a

a Népligeti Grand Prix-re.

Ebből az alkalomból megszüntetik a bukkanókat és helyettük *viznyelők útján vezetik le a csapadék vizet.* Ezzel kapcsolatban

a versenypálya burkolatát kátrányozással pormentessé teszik,

aminek az előnyét nemcsak a versenyzők, de egész éven át a nagyközönség is élvezni fogja.

— A jelentősebb

útépítési munkák

sorában nemrégen készült el *a repülőtérre vezető Kőérbereki-út,* míg a folyamatban lévő munkálatok között van az I. kerületi Fodor-utca útrendezése a már kiépített szakasztól a Tamás-utcáig, a Branyiszkó-út rendezése a Pasaréti-úttól a Virág-árokig, az Orsó-utca rendezése a Sövény-utcától a Cséri-útig, a Jurányi-utca rendezése a Margit-körúttól a Görgey Artur-utcáig, a X. kerületi Simor-utcának kikövezése az Orczy-úttól a Delej-utcáig, a belvárosi Molnár-utca aszfaltozása a kiskőburkolattól a Sörház-utcáig és végül a *Balatoni múút* fővárosi szakasza.

— Legközelebb megkezdi az ügyosztály a II. kerületi Ezredes-utcának rendezését a Fillér-utcától a Lövőház-utcáig, a III. kerületi Vörösvári-utca rendezését a Körte-utcától a Flórián-térig, a III. kerületi Záhony-utcának kövezését a Szent Endrei-úttól a gázgyárig, a VIII. kerületi Erdélyi-utca rendezését a Mátyás-tértől a Teleki-utcáig és a XIV. kerületben az Újvidék-utca redezését a Thököly-úttól a Pétervárad-utcáig. Ennek az útvonalnak különösebb jelentőséget az ad, hogy *a XIV. kerület elöljárósága épületéhez vezet.*

— A csatornázási munkák

között folyamatban van a Soroksári-úti központi csatornaszivattyútelepen a nyomócső építése 575,000 pengő költséggel. Most folyik a VI. kerületben a Figyelő-utca csatornázása a Béke-tértől a Hungária-körútig. Ezenkívül számos kisebb munkán dolgozunk.

— Mint speciális munkákat kell megemlíteni *a Várhegy csuszamlásával kapcsolatos támfalépítést és egyéb védőmunkálatokat,* amelyek költsége 270 ezer pengő.

— Mindezek a munkák sok hiányon segítenek és nem csekély mértékben járulnak hozzá a főváros rendezéséhez. És amikor ezt megelégedéssel állapítom meg, megemlítek még valamit, ami a mai viszonyok között bizonyára mindenkit örömmel tölt el: *az ügyosztály jelenleg 3140 munkásnak ad kenyeret.*

Az árelemző bizottság is drágának tartja az útolajozási árajánlatokat. A főváros közegészségügyi és köztisztasági ügyosztálya, mint megirtuk, a makadámutak egy részének olajjal való portalanítására hirdetett versenytárgyalásra beérkezett ajánlatokat, amelyek a mult évieknél jelentősen drágábbak, az árelemző bizottság elé terjesztette. Az ügyosztály véleményét, hogy az olajvállalatok részéről felajánlott, magas árakat a főváros nem fogadhatja el, az árelemző bizottság alapos vizsgálata is igazolja. Értesülésünk szerint a bizottság megállapítása szerint *az árak túldrágák és a mult évi árnívó emelését semmi sem indokolja.* Ilyenformán minden kilátás meg van arra, hogy az idén az olajozásra szánt makadámutakat éppen úgy vízzel fogják portalanítani, mint azokat az utakat, amelyeken amúgy is vízzel kötik le a port.

A Gázművek kisérletei koksztüzelésü kazánokkal. A Gázművek kokszpropagandája keretében legközelebb érdekes kísérletek indulnak meg. Annak a célnak szolgálatában, hogy a nagyüzemeket, központi fűtéses házakat és egyéb nagyfogyasztókat a koksszal való tüzelésre megnyerje, a Gázművek a mult évben pályázatot hirdetett gazdaságos koksztüzelésü kazánok tervére. A pályázatra sok figyelemreméltó konstrukció érkezett be, amelyek közül kiválasztották a legmegfelelőbbeket és *most ezek sorából néhányat elkészíttet a Gázgyár, hogy gyakorlati használatban kipróbáltassa.* Majd a próbák nyomán fogják azután megállapítani a közhasználatra legalkalmasabb típusokat.

Új városrész a Lágymányoson. *Lutzenbacher* Pál nagybirtokos engedélyt kért a fővárostól, hogy a XI. kerületben, Lágymányoson elterülő nagy telektömbjét parcellázhassa. A beterjesztett felosztási terv szerint Lutzenbacher 300 telket akar kihasítani és minden parcellára egyemeletes ház felépítését tervezi. Ha a főváros engedélyezi a parcellázást, akkor a Lágymányoson egész új városrész fog kialakulni.

A Marboit kőlap-gyártmányok térhódítása. A most lezajlott Nemzetközi Vásáron újból bemutatták a szabadalmazott *Marboit kőlap-gyártmányt,* amely egyébként mindinkább tért hódít az építkezéseknél, évről évre szebb és erőteljesebb formában lép a jó és praktikus anyagok piacára. Az építészettel foglalkozó szakembernek és magánosnak egyaránt nagy előnyt látszanak nyujtani a rendkívül sok változatú és a nagyszilárdságú, különböző méretű, színü és alakú kőlapok, táblák, lépcsők stb., így tehát mindazok a sokféle lehetőségek, amelyeket e gyártmányok képviselnek. A tartós, higienikus és esztetikai hatásokra törekvő építményeknél egyaránt kívánatos, hogy a Marboit-gyártmányok minél inkább tért hódítsanak a külföldi drága és hatásban sem többet nyujtó anyagok helyett.

A főváros posztóversenytárgyalása. A főváros városgazasági szakbizottságának legközelebbi ülésén szóbakerül *az alkalmazottak ruhaszükségletéhez szükséges textilanyagok beszerzése,* amely a gyáraknak *190,000 pengő értékü szállítást jelent.* Az erre vonatkozó versenytárgyalást rövidesen kiírják.

Helyesbítés. Multheti számunkban versenytárgyalási hirdetményt közöltünk a *Székesfővárosi Gázművek óbudai gyárában levő utak és járdák javítási, átkövezési, illetve kiegészítési munkái vállalatbaadására.* Mint velünk közlik, az ajánlatokat nem május 22-éig, hanem *hivatkozással A/3110. versenytárgyalási számra május 27-éig* kell a gázművek anyagbeszerző osztályánál (VIII., Tisza Kálmán-tér 20) benyujtani.

Uj versenytárgyalási kiírások

A polgármester versenytárgyalást hirdet:

A Horthy Miklós-kórház fertőtlenítő épületének építésével kapcsolatos **föld-, kőmives, elhelyező és vasbetonmunkálatokra.** Pályázni lehet május 26-án d. e. 10 óráig a magasépitési ügyosztályon.

Az óbudai gázgyárban levő utak **javitási és kiegészitési** munkáyataira. Pályázni lehet május 27-én d. e. 10 óráig. Tisza Kálmán-tér 20.

A BSZKRT részére szükséges 2500 kg. **angol bankaón** szállitására. Pályázni lehet május 22-én d. e. 9 óráig. Akácfa-utca 15. IV. em. 427.

Beérkezett ajánlatok

A mult héten tartott versenytárgyalásokon a különböző nagyobbszabásu közmunkákra és közszállításokra a következő cégek pályáztak:

A Szent János-kórházban végzendő **szigetelési munkákra pályáztak:** Posnansky és Strelitz 12.817, Helvey Tivadar 12.190, Bien János 13.114, Traub Ödön 13.442, Goldstein Ármin 13.852 pengővel.

A Kertészképző Iskolában létesitendő **öntözőberendezés munkáira pályáztak:** Juhász József 3967, Balázs István 4258, Gross Charles 4338, Szommer és Fein 4366, Gyöngyösi István 4374, Körting B. és E. 4407, Knuth Károly 4608, Fridrich Boldizsár 10.580 pengővel.

A Szent János-kórházban létesitendő **betegfelvonólift szerelési munkáira pályáztak:** Handlovits és Horváth 9500, Sere és Tsa 10.320, Elevátor 10.390, Wertheimer F. és Tsa 10.400, Posselt Gyula 10.420, Simon Sándor 10.480, Haverland Antal 10.540, Freissler Antal 10.580 pengővel.

A Szent László-kórházban szükséges **burkoló munkákra pályáztak:** Relle Miklós 12.930, Marossi Lajos 13.005, Janusek Béla 13.269, Strasser Géza 13.340, Czeglédi Jenő 13.375, Sós Lajos 13.340, Somogyi Béla 13.450, Wusinszky Lajos 13.487, Tafler Oszkár 13.500, Kraszner György 13.575, Nagybátony—Ujlaki 13.650, Budapesti Épületburkolók Szöv. 13.672, Borbély Antal 2610, Cristofoli Vince 13.675 pengővel.

Mészáros-u. és Koronaőr-u. sarkán épülő Szilágyi Erzsébet-leányliceumban végzendő **villanyszerelési munkákra pályáztak:** Thermolux 19.867, Gábriel Anal 19.997, Erőátviteli és Villamossági Rt. 20.406, Novák Pál 21.116, Barta Károly 21.796, Alexy György 22.650, Szommer Miklós 24.362, Dobos Béla 24.880, Hatschek, Guttmann és Tsa 25.531, Holitscher Zsigmond 27.391, Jellinek Vilmos 34.426 pengővel.

A gr. Károlyi-palotában végzendő **kőfaragó munkákra pályáztak:** Marossi F. Lajos 3749, Schmidt László 4184, Szabó Dezső 6079, Kropf Nándor 7372 pengővel.

A Fertőtlenítő Intézet **bontási munkálra pályáztak:** Sós és Havas 1560, Havas Sándor 2000, Kovács Artur 4210, László Árpád 4717, Deutsch Árpád 4728 pengővel.

A Szent János-kórházban létesitendő **ételszállító lift szerelési munkálra pályáztak:** Handlovits és Horváth 2550, Thermolux 2600, Sere és Tsa 3080, Simon Sándor 3120, Wertheimer és Társa 3150, Elevátor 3180, Poselt Gyula 3240 pengővel.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető:
NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

HOFER műszaki, olaj és villamossági k. f. t.
Budapest, VII., Király-utca 55. sz.
Szállít I-a minőségben előnyösen: gép- és hengerolajat, gépszíjat, asbest- és gumiárut, tömítéseket, szerszámokat és az összes **műszaki cikkeket.** Tel.: 45-3-15.

Padozati munkák elsőrangú kivitelben
szlavóniai tölgy- és bükkparkét, táblaparkét, egyszerű és díszes kivitelben, aszfaltparkét és hajópadlók
Pesiszentlőrinci Parkétgyár és Gőzüzem Részvénytársaság.
Budapest, V., Rudolf-tér 1. Tel.: 21-2-44.

OETL ANTAL
vasöntöde és gépgyár részvénytársaság
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. szám
Telefon: 46—1—09.

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyag ipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám.
Telefon: 23-0-71, 10-3-59, 14-1-53
Cementgyár: Lábatlanban . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya
Nyergesujfalu évi telj. kép. 60.000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8.000.000 drb.

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

FORRÓ és EPPSTEIN
BŐRKÜLÖNLEGESSÉGEK
ÉS TENGERI SZIVACSOK
VII., DOHÁNY-UTCA 22/24. SZ.
TELEFON: 40—5—61.

GERŐ LÁSZLÓ vízvezeték, központi fütés, egészségügyi berendezések és épület-bádogos munkák vállalata.
XIV., Columbus-u. 14.
TELEFON: 97-5-29.

GODRA SÁNDOR ÉS FIA
RÉZMŰVES ÜZEME, SZESZ- ÉS VEGYÉSZETI GYÁRBERENDEZŐ VÁLLALAT
Budapest, IX., Gróf Haller-u. 3.
TELEFON: 37—8—43.

SYSTEM ÁTÍRÓ ÉS KÖNYVELÉSI RENDSZER
ORMIG átnyomó könyvelőgépek, sokszorosítógép,
Stencil és festék nélkül sokszorosít
Budapest, V., Falk Miksa-u. 13. Telefon: 16-5-98.
Bemutatás díjtalan!

CSIPAK SÁNDOR ÉS FIA
közszállítási vállalkozók
PESTUJHELY, Neptun-utca 24 — BUDAPEST, XIV., Telep-u. 98
TELEFON: 97-5-62
M. kir. Postatakarékpénztári csekkszámla 57.837

Huszonötödik évfolyam — Budapest, 1936 május 27. — 21—22. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavilonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI. ANDRÁSSY-ÚT 60
Telefon: 13-7-15 — Postacsekk: 40.424

Szebb Budapest

Egy kitűnő ujságíró és egy nagynevű rajzolóművész végigjárta Budapestet és kiadta a jelszót, hogy: *szebb Budapestet!* Ahogy elolvassuk a cikket és ahogy megnézzük a hozzá rajzolt képeket, az az impressziónk támad, hogy nem is járták végig a magyar fővárost, hanem csak leültek az íróasztalhoz és elmondták azt a véleményüket, amelyet nem is éppen ők találtak ki, hanem a fölsorolt kifogások, régi kifogásai valamennyiünknek és a legtöbb olyan, amin már részben segítettünk, vagy a segedelem már útban van. Nincs Budapestnek egyetlen polgára sem, aki a szép Budapest helyett nem szeretne szebbet, de nem vagyunk hajlandók elismerni azt sem, hogy ez a mai Budapest ne volna büvölően szép. A kitűnő cikkíró ugyanis nem kevesebbet állít, hogy Budapest „tökéletes szépsége olyan, mint egy elszegényedett királynőé, akinek csak albérleti szobára és kispörköltre telik, de arra nem, hogy félretaposott cipőjét eldobja". Mi elismerjük, hogy a Duna királynőjének a harisnyája ma nem áttört selyemből való, de hogy ócska harisnya lomposan lógna a lábán és hogy körmei lilára volnának lakkozva és ajka vörös lenne a ruzstól, ezt egy pillanatig sem engedjük állítani. Lehettek a multban épitkezési hibák, lehetnek a jelenben a világvárosi élet fejlődésének olyan túlzásai, amelyek nem az igazi szépséget teremtik meg, de mindezek nem olyan borzalmak, mint a lilára lakkozott körök, mely a lomposan lógó ócska harisnyával és félretaposott sarkú cipővel párosulva valósággal kómikusnak tüntetné föl ezt a gyönyörűen fejlődő, mindig a nemes szépségek után irányodó fiatal világvárost.

Ezek azonban általánosságok. Általánosságok, amelyek sem jó szolgálatot nem tesznek, sem pedig a való igazságot nem fedik. Konkrétumokként olyasmiket olvasunk, mintha csak most kezdenénk hozzá, hogy eltakarítsuk „az emberi munka sok otrombaságát, ízléstelenségét és tervszerűtlenségét". Mi nemcsak a kitűnő kollegát, de Széchenyi Istvánt is olvastuk, akinek akkor, amikor megírta, joga volt Magyarországot, mint a nagy parlagot idézni, joga volt a pesti Dunapart piszkát, szemétjét, pocsolyáit megróni, azt azonban, hogy ennek a piszoknak és mocsaraknak eltávolításához most kezdenénk hozzá, senki sem mondhatja. Feltétlenül bizonyos, hogy mint minden világvárosban, Budapesten is történtek épitési és városrendezési hibák, sőt talán bűnök is. Budapestnek is vannak rossz szobrai, vannak szebb és kevésbé szép alkotásai, de általánosítani nem lehet, mert Budapest igen sok világvárossal szemben diszkrétebb, finomabb szépség, ami pedig a körömlakkot és a ruzst illeti, a mai és a tegnapi puritán szépítő szellem ezt az olcsó vádat igazán nem érdemli meg.

Azzal is tisztában vagyunk, amit a rajzolóművész ró föl Budapest bűnéül, hogy az utca során ujságbódékkal, telefonfülkékkel, padreklámokkal, váltóházikókkal, hirdetési oszlopokkal, villamosmegállókkal, szemétkosárral, zöldházikóval, mutató táblákkal találkozunk. Szeretnénk megadni az engedelmet, ha tőlünk függne, a rajzolóművész úrnak, hogy ezeket az intézményeket mind irtsa ki a budapesti utcákról. Egyszersmind azonban kiplakatiroznánk azt is, hogy ki volt az, aki ezektől az intézményektől a világváros polgárságát megfosztotta. Európában nem divat a lincselés, de a művész urat kétszer huszonnégy óra alatt meglincselné Budapest népe, ha nem tudná, hol kell felszállnia a villamosra, ha nem nézhetné meg az utcán, mikor kezdődik a Vígszínház előadása, ha a soffőr nem tudná, hogy merre kell kerülni, ha nem lehetne az elhasznált papírdarabot a szemétkosárba dobni és — Istenem, végre ezt is meg kell mondani, — ha órák számra nem találkozna zöldházikóval...

És nem hagyhatunk szó nélkül még egy kifogást. Olvasunk a satnya fákról. Hát aki becsületesebb, szebb, nagyobb dolgot teremtett szinte rövid pár esztendő alatt, mint Budapest székesfőváros kertészete, az nyugodtan vállalkozhatik arra is, hogy megrendezi újra a kánai mennyegzőt.

Igenis, legyen minden nappal szebb Budapest, de aki Budapest barátjának és polgárának érzi magát, az ne kifogásoljon olyan dolgokat, amik nem hibák, hanem erények.

Szanálás

Irta: VÁLYI LAJOS dr. törvényhatósági bizottsági tag

A 17-es szanálási (ellenőrző) bizottság e hó 19-én tartott, mondhatni egyetlen érdemleges ülésén *Sipőcz* Jenő dr. főpolgármester azzal a kijelentéssel nyujtotta be a szanálási rendelettervezetet, hogy az abban foglalt javaslatok az *ő javaslatai.* A főpolgármesternek eme határozott, egyenes, becsületes és bátor felelősségvállalása, amelyből azáltal, hogy a pártoknak időt sem adott a szanálási javaslatok tekintetében érdemleges vizsgálatra és állásfoglalásra — a pártok osztozkodását mondhatni kizárta, — a legnagyobb garancia abban a tekintetben, hogy a szanálási rendeletekben kifejezésre kerülő intézkedések helyesek, arányosak és nem fognak túllőni a célon. Mert ki volna még egy, aki jobban ismerné ma a székesfőváros adminisztrációjának, berendezésének, szervezetének minden csínját, bínyját, minden baját, mint éppen *Sipőcz* Jenő dr., aki másfél évtizeden át annyi nehézségen keresztül közmegelégedésre, munkájával még az ellentétes világnézetű táborral szemben is tiszteletet és megbecsülést biztosítva, tartotta kezében a székesfőváros kormányrúdját.

A szanálás kérdésének megitélésénél nem lehet megfeledkezni arról, hogy azok az okok, amelyek a szanálás gondolatának felvetésére és megvalósítására vezettek, nem 1936 májusra szóló jóslatok, hanem olyan tények voltak, amelyek az *1934. évi XII. t.-c. megalkotását megelőzőleg keletkeztek.* És hogy ezek a multbeli tények korrekciót igényeltek, mi sem bizonyítja jobban, mint *Sipőcz Jenő dr. főpolgármesternek, a magyar főváros életműködése legelső szakértőjének az a 10 szanálási rendelettervezete,* amelyet az ellenőrző bizottság elé terjesztett. Hogy az a háztatási egyensúlyhiba, amely kiküszöbölésre szorult, jelentéktelen és kezdetleges volt, annak legfeljebb örülhetünk. Egészen bizonyos azonban, hogy a szanálási rendeletek indító okait képező állapotokért legkevésbbé a jelenlegi kormányt, vagy fővárosi pártját lehet felelőssé tenni. Sokkal inkább a főváros elmúlt korszakában résztvevő bármelyik másik pártot!

Egyszerű, népszerű és felelőtlen feladat, de egyben hamis beállítás ma úgy feltüntetni a dolgokat, mintha a szanálás *csak azért következett volna be, hogy a kormány a főváros üzemeinél tarifaemelést erőszakoljon ki.* Azok, akik a szanálási törvényt megszavazták, sohasem gondoltak ilyesmire. Ellenkezőleg, egészen világosan megmondja az 1934. évi XII. t.-c. 22. §-a, hogy mire gondoltak és mit akartak. Megmondja, hogy a szanálásra azért lesz szükség, „hogy *a székesfőváros költségvetésének egyensúlya biztosíttassék, hogy a teherviselő közönség érdekében a székesfőváros háztartásában és üzemi gazdálkodásában fokozott takarékosság érvényesíttessék és végül, hogy a székesfőváros közigazgatásának vitele célszerűen és a gazdaságosság követelményeinek megfelelőleg szabályoztassék.*"

Akkor, amikor ezt a törvényt hozták, mindenki azt hitte, hogy például a *Beszkárt* komoly bevételi feleslegekkel dolgozik, senki sem sejthette, hogy rejtett deficittel küzd és a szanálás ellen tiltakozó székesfőváros üzemei lesznek azok, amelyek eltitkolt bajaik orvoslására a szanálási törekvésekkel szemben ellenkező előjelű terveik, tarifális reformjaik megvalósítására akarják felhasználni ezt az elátkozott szanálási §-t.

Az a megdöbbentő, hogy a kormány jóakaratú takarékossági törekvései az üzemeket és elsősorban a Beszkártot értve, *tényleg visszafelé sültek el, mert olyan állapotokra bukkantak, amelyekkel szemben egyetlen szakértő sem tudott más orvosságot, mint a tarifaemelést.*

Egyébként a szanálási rendeletek jelentékeny része nem is tarifareform, hanem olyan *takarékossági intézkedés,* amilyent a törvény tényleg szándékolt. A konkrét rendelkezésektől pedig — mint arra fentebb már utaltam — nem kell tartanunk akkor, amikor azokat Sipőcz Jenő főpolgármester fémjelezte.

Az ellenzék hálás és egyben kényelmes szerepe az, hogy a népszerűtlen, fájdalmas, de helyes kormányzati érzék mellett elkerülhetetlen kormányintézkedéseket ellenezze. A kormánynak viszont a népszerűtlen feladatokat is be kell töltenie, ha arra országos érdekből szükség van, vagy ha *arra a kormány az országgyűlés által kötelezteték.* Már pedig az adott esetben *az előző országgyűlés, amelyben tulajdonképen az előző kormány többsége ült, úgy találta, hogy* az egész ország érdekeinek a távlatából *szükség van a székesfőváros költségvetési egyensúlyának az 1934. évi XII. t.-c. 27. §-ában meghatározott biztosítására és a belügyminiszter kötelességévé tette,* hogy a főpolgármester kivételes szanálási jogköre megszünte után a *szanálási tervezet végrehajtásáról az országgyűlésnek jelentést tegyen.*

A főpolgármester a tervezetet a jelen törvény életbelépésétől számitva „... legkésőbb két év alatt köteles végrehajtani..." — mondja szószerint a törvény, amelynek a szanálásra vonatkozó rendelkezései a törvény kihirdetése napján *1934 június 2-án léptek életbe.*

A kormány és a főpolgármester tehát kötelességszerűleg intézkedtek.

Egészen téves és rosszindulatú az a beállítás, amely a kormány és székesfővárosi pártszervezete között igyekszik ellentétet kovácsolni abból, hogy a 17-es ellenőrző bizottságban a szanálási tervezetet a kormány fővárosi pártszervezete sem tette magáévá. *A kormány és fővárosi pártja között e tekintetben semmiféle ellentét nem volt és nem lesz!*

Az ellenőrző bizottság üléséről közreadott jelentésből mindenekelőtt az állapítható meg, hogy a NEP Fővárosi Szervezetének képviselői *tisztán bizalmi alapon a főpolgármester mellett szavaztak* a főváros alkalmazottainak státusrendezésére, a közoktatási alkalmazottak létszámának és járandóságainak újabb megállapítására, az üzemi tényleges és nyugdíjas alkalmazottak természetbeni járandóságainak újabb szabályozására, a villamos áram egységárának újabb szabályozása és a fővárosi alkalmazottak segítő alapjára vonatkozó javasatait illetőleg és csak a többi, *az üzempolitikai javaslatok megszavazása elől tértek ki* elvi okoból.

Már maga *az 1934. évi XII. t.-c. sem kívánta* az autonómiát illetőleg *a törvényhatósági bizottság bármelyik pártját a szanálási terv végrehajtásába belevonni.* A hivatkozott törvény 27. §-a szerint ezt kizárólag *a kormánynak, illetőleg a kivételes hatáskörrel felruházott főpolgármesternek tartotta fenn.*

„A főpolgármester — mondja az idézett törvény — a tervezet végrehajtása során az olyan esetekben, amikor az eljárás valamely jogszabály értelmében a törvényhatósági bizottság hatáskörébe tartozik, a tervezett intézkedést a törvényhatósági bizottság által e célra alakítandó ellenőrző bizottságának *bemutatni köteles.*" ...„*Az ellenőrző bizottság hatásköre kizárólag arra terjed ki, hogy a főpolgármester által tervbevett intézkedés helyességét és célszerűségét megvizsgálja és arra vonatkozó véleményét nyilvánítsa.*" ...„A bizottság határozata *nem akadályozhatja meg azt, hogy a főpolgármester a tervbevett rendelkezéseket életbeléptethesse,* vagy a szükségessé vált intézkedéseket megtegye."

Egészen világos az, hogy a 17-es ellenőrző bizottság *kizárólag mint véleményező szerv működött.* Az lett volna a törvényszerinti hivatása, hogy a tervbevett intézkedéseket megvizsgálja és *véleményt mondjon.* A tervbevett intézkedéseket azonban olyan időben hozták a bizottság tagjai tudomására, hogy azokat, ha előttük egyébként nem voltak ismeretesek — mint az üzemi javaslatok egy részénél — fizi-

kai idő hiányában sem vizsgálhatták meg és így azokról *véleményt nem is mondhattak.* Ezeket a javaslatokat illetően a kormány a fővárosi pártja, a kormány és a főpolgármester iránti feltétlen bizalom alapján — látatlanban „névbecsülésből" — a főpolgármester javaslatait támogatta. Az üzemi javaslatokat illetőleg, amelyeknek az anyagát nagyrészben az üzempolitikai bizottság tárgyalásai már érintették és feltárták, *a párt, véleményező feladata közben és annak becsületes teljesítéseként nem halgatta el azt az egyébként már többször előzetesen nyilvánosan is leszögezett véleményét, hogy e javaslatok az autonómia által kiküldött üzempolitikai bizottság hatáskörébe tartoznak.* Ez történt mindössze! Az ellenőrző bizottságnak és tagjainak csak az volt a kötelességük, hogy becsületesen véleményt mondjanak. Ennek a kötelezettségnek tettek eleget a kormány fővárosi pártjának ellenőrző bizottsági képviselői is, a kormánnyal teljes egyetértésben. Újabb bizonyítékát szolgáltatván ezzel a kormány pártjában uralkodó lelkiismereti szabadságra és meggyőződésszerűségre, amely egyébként a kormány fővárosi pártszervezetének egész elmúlt évi munkáján világító fonalként vonul végig.

Fennmarad az a kérdés, hogy ugyanezeket az intézkedéseket nem oldhatta-e volna meg maga az autonómia is. Erre a felelet csak az lehet, hogy igen. Feltétlenül megoldhatta volna. Ezért mondjuk azt, hogy a szanálásra úgy, ahogy történt, szükség nem volt. Szükség volt és szükség van azonban olyan intézkedésekre, *amelyek a főváros közönségének a terheit enyhítik.* És ilyenek azok a rendelkezések is, amelyeket most a főpolgármester saját felelősségére és a kormány felelősségére előterjesztett.

Ha őszintén, szívretett kézzel kell nyilatkoznunk, meg vagyok győződve arról, hogy nem maradok egyedül azzal a véleményemmel, hogy sok politikai bölcsesség és tapintat volt abban, hogy a kormány ezt a népszerűtlen, az ország fővárosának, az ország szívének biztonsága érdekében országos érdekből elrendelt operációt maga végezte el és nem kívánta a politikai felelősséget azokra hárítani, akik nemcsak, hogy elsősorban a fővárosi közönség partikuláris érdekeinek a képviselői, hanem a főváros lakosságának együttérző és együttvérző tagjai is. És nagyon sok politikai bölcsesség lehet és van abban, hogy a kormány ezzel a fájdalmas kötelezettségével „uno ictu": egy vágással végzett, immár megnyitván az autonómiának az útat, hogy egyenesben továbbhaladjon, továbbépítsen a háztartási egyensúly biztonságának alátámasztása és a közönség terheinek az enyhítése irányában!

Máris sokszorosan túljegyezték a rádiumkórház száz férőhelyét

Pünkösd napján átadják rendeltetésének Európa legmodernebb sugár-terápiás intézetét

A székesfőváros nagyjelentőségű új gyógyintézményét, az *Eötvös Loránd rádium- és röntgenintézetet* szombaton a sajtó képviselőinek, hétfőn a különböző hatóságok és közegészségügyi szervek vezetőinek mutatta be *Szendy* Károly polgármester, *Salamon* Géza dr. közegészségügyi tanácsnok és *Manninger* Vilmos dr. professzor, az intézet vezetője.

A Bakáts-téri szülő- és nőgyógyászati osztály meglehetősen elavult épülete *valósággal megfiatalodott.* A régi, rideg bejárat helyén *szellős, levegős foyer fogadja a látogatót. Manninger* professzor, aki éppen olyan kitünő kertész, mint amilyen kiváló tudós, saját nevelésű virágainak színpompás seregével tette meghítté, kedvessé az előcsarnokot. Az épület földszintjén egymásmellett sorakoznak a felvételi irodán kívül

a rádium- és röntgenkezeléshez szükséges gépi berendezkedések és a vizsgálóhelyiségek.

A hátulsó traktuson a konyha, éléstár s más gazdasági berendezések vannak, a szuterrénben pedig a röntgenkezelés tápanyagát szolgáltató 200.000 voltos villamos-induktor talált otthonra.

Az első és második emelet a betegszobákat foglalja magában, de itt van az igazgatófőorvos és az osztályos főorvos szobája is. Az első emeleten 6—8 ágyas *közös kórtermek várják a betegeket.* A második emelet a különszobák osztálya, a harmadik emeleten az orvosi szobák sorakoznak.

Az intézet tekintélyes rádiumkészletét, amelyet ifj. *Wolff* Károly dr. központi kórházigazgató főorvos és *Czunft* Vilmos dr. röntgen-főorvos vett át Erüsszelben, *a földszinten hatalmas páncélszekrényben helyezték el, betartva természetesen a rádiumkészletek tárolására előírt szabályokat.*

A rádiumintézetben

csak olyan betegek kerülhetnek kezelésre, akiknek gyógyulásához az orvosi vélemény reményt fűz.

A gyógyíthatatlanok nem kerülhetnek a Bakáts-téri intézetbe. Az új intézet létrejöttében

rendkívüli érdemeket szerzett magának Salamon Géza közegészségügyi tanácsnok,

aki fáradságot és akadályt nem ismerve, mindent megtett abban az irányban, hogy ez a kórház, amelynek léte a székesfőváros közegészségügyi intézményeinek amúgyis magas nívóját *világviszonylatban is emeli,* mielőbb és minél modernebb formában állhasson a gyógyulást kereső betegek rendelkezésére. A tanácsnok munkáját a polgármesterrel együtt az egész autonómia honorálta, amely páratlan áldozatkészséggel működött közre azon, hogy

a Bakáts-téri intézet megnyitásával Európa,

nagyságra nézve, negyedik rádiumkórháza Budapesten legyen.

Stockholmban, Londonban és Párisban van csupán az Eötvös Lóránd-rádiumkórháznál nagyobbméretű hasonló intézmény.

A rádiumkezelésre szolgáló vizsgáló helyiségeket a nagyméretű *röntgenlaboratórium* egészíti ki, amely két részre tagozódik: terápikus és diagnosztikus csoportra. A terápiás laboratóriumban a röntgensugárral való gyógykezelést, a diagnosztikai laboratóriumban pedig *a bajmegállapítást, a betegség kivizsgálását végzik.* A röntgenlaboratóriumot tápláló nagyfeszültségü villamosberendezés

a szuterénben van, amely, arra való tekintettel, hogy a vezetékeken át kétszázezer volt feszültségű áram folyik, állandóan zárva van s a benne lévő gépeket a két besugárzó helyiség között elhelyezett kapcsolószobából irányítják.

Magukban a besugárzó helyiségekben teljesen veszélymentes a helyzet, mert a röntgencsöveket tökéletesen zárt burkolatok veszik körül, amelyek egyrészt *vastag porcellán szigetelő anyagból, másrészt külön is földelt fémborításból állanak.* A röntgencsövekkel *egyszerre két pácienst lehet kezelni,* a gépek irányítása pedig ikerkapcsoló-szekrénnyel történik, amely a maga nemében egészen újszerű szerkezet. A kapcsolószobában dolgozó orvost *vastag ólomfal védi a káros röntgensugárzások ellen, a figyelés is vastag ólomüvegablakon át történik.*

Olyan automatizált rendszer van, amely miközben *megoldja a páciens messzemenő védelmét az esetleges túladagolás ellen,* egyszersmind védi a röntgenlámpát a túlterhelés ellen, mindezt pedig a legnagyobb mértékben leegyszerűsített gépkezeléssel. Az egyik besugárzó helyiségben a röntgenterápia *egyik legnagyobb jelentőségü új találmányát* mutatták be. Az úgynevezett *Chaoul*-féle modern *kontakt-terápiás* röntgengép a rádiumbesugárzás technikai módszerét alkalmazza: tudniillik

a sugárforrást a besugárzandó rész közvetlen közelébe hozza.

Itt egyébként további tervei vannak a fővárosnak, későbbi időpontban *még két nagy röntgengépet állítanak fel* s **ha erre sor kerül, akkor a *Chaoul*-**készüléket más helyiségbe viszik át.

Manninger Vilmos dr. igazgatófőorvos mellett a tudományos világban jól ismert nevű orvosi gárda áll az új intézet szolgálatában. Általában arra törekedtek, hogy

a kifejezetten radiológus és röntgenológus szakorvosokkal együtt sebészek, nőgyógyászok és más szakképesítésű orvosok is tagjai legyenek az intézetnek,

hogy ezen a réven *minden fennakadás nélkül és azonnali hatállyal a legkézenfekvőbb kezelések legyenek elvégezhetők.*

A megnyitó ünnep

Hétfőn délelőtt tartották meg ünnepies keretek között a rádium-kórház hivatalos megnyitóját. Az ünnepségen résztvett *Johan* Béla dr. belügyi államtitkár, *Janka* János dr. miniszteri tanácsos, a belügyminisztérium városi osztályának vezetője, számos egyetemi orvos-tanár, az OTI, MABI, OTBA igazgató főorvosai, *Szendy* Károly polgármester, *Liber* Endre alpolgármester, *Salamon* Géza dr. tanácsnok, *Rostagni* Achilles dr. főjegyző, ifj. *Wolff* Károly dr., a székesfővárosi közkórházak igazgatója, a főváros közegészségügyi bizottságának tagjai, *Manninger* Vilmos dr. professzorral az élén az új kórházak orvosai és még sokan mások.

Salamon Géza dr. tanácsnok, a főváros közegészségügyi ügyosztályának vezetője, a következő beszédet intézte az egybegyültekhez:

— Az orvostudomány fejlődése a közkórházaknál is mindig újabb és újabb gyógyító eljárások bevezetését teszi szükségessé. A székesfőváros eddig is mindent megtett, hogy a gondjaira bizott betegeinek a legtökéletesebb gyógykezelését biztosítja és nagy anyagi áldozatok árán sikerült is kórházainkat, a nyugati államokhoz viszonyítva is, a legmagasabb színvonalra emelni.

— *Csak egy téren, a rádiumos kezelés terén maradtunk el a nyugati államoktól,* mert megfelelő mennyiségü rádium eddig nem állott rendelkezésünkre. Ezt a hiányt pótlandó, a székesfőváros közgyülése egy különálló rádium- és röntgenintézet felállítását határozta el, *a rádium beszerzésére 700.000 pengőt s ennek a kórházépületnek az átalakítására és a még szükséges egyéb felszerelésekre pedig további* 250.000 pengőt engedélyezett. A székesfővárosnak ez az áldozatkészsége lehetővé tette számunkra, hogy az igen nagyértékü rádiumból részint örökáron, részint pedig bérlet útján, kereken *5000 milligrammot beszerezhessünk,* a Bakáts-téri kórház épületét átmodernizáljuk és a legmodernebb orvosi felszerelésekkel is ellássuk. *Több, mint 100 kórházi ágy várja itt most azokat a betegeinket,* akiknek eddig speciális gyógykezeltetésük miatt külföldre kellett utazniok és meg vagyunk róla győződve, hogy a székesfőváros *Báró Eötvös Loránd Rádium- és Röntgenintézete* legmodernebb berendezésével és kiváló orvosi felkészültségével nemcsak a székesfővárosi közkórházak eddigi jó hírnevét fogja öregbíteni, hanem *az ország egész közegészségügyének, ezenfelül idegenforgalmunknak és a magyar orvosképzésnek is nagy szolgálatokat fog tenni.*

Beszéde végén kérte *Szendy* Károly polgármestert, hogy a kórházat a székesfőváros nevében vegye át.

Szendy Károly polgármester a következő beszéd kíséretében vette át az új intézményt:

— Az Ötvös Loránt Rádium- és Röntgen-Intézetet azzal a jóleső és büszke tudattal veszem át a székesfőváros nevében, hogy ezzel az intézménnyel a mostoha viszonyok dacára egy olyan hatásos gyógyító tényezőt sikerült a magyar orvosi tudomány és a gyógyulást kereső betegek szolgálatába állítani, ami *nemcsak a székesfőváros, hanem az egész ország közegészségügyének fejlesztése szempontjából korszakalkotó jelentőségü.* Nem mulaszthatom el, hogy ebből az alkalomból köszönettel ne emlékezzem meg *arról a megértő és jóindulatú támogatásról, amelyben a kormányhatóság a székesfővárost az új intézmény létesítése körül részesítette.* Az intézet rendelkezésére bocsátott rádiummennyiséggel *a székesfőváros a nagy rádiumkészlettel rendelkező metropólisok sorába lép* és minthogy *kelet felől Budapest az első város, amelynek rádiumintézete az orvosi tudomány mai állásának megfelelően mintaszerüen van berendezve,* remélhető, hogy azt a fővárosi és hazai betegeken kívül *a környező országokból is sokan fogják bizalommal felkeresni,* aminek az idegenforgalmi érdekek mellett nagy nemzetgazdasági jelentőségét figyelmen kívül hagyni nem lehet. A székesfőváros nagy áldozatkészséggel állította fel, berendezte és szentelte a tudománynak és a szenvedő embertársak javának ezt a hajlékot, mely most megnyitásra készen áll. A külső kereten az orvosok önfeláldozó, emberszerető munkája fogja tartalommal kitölteni és az intézetet azzal az őszinte kívánsággal adom át rendeltetésének, hogy áldásos tevékenységét a hozzáfüzött remények valóra váltásával bőséges eredmények kísérjék.

Az avató beszédek elhangzása után az ünnepség résztvevői megtekintették az új kórházat.

ifj. FABRÓ FERENC
kőfaragó-mester kőgyárüzeme
Vállal homlokzati burkolást budakalászi traveztinből és mindennemű kőfaragómunkát
Budapest, VI., Lehel-utca 8 Telefon: 90-7-46

SPIEGEL MENYHÉRT
asztalosáru és épületfa raktára
Budapest, XIV., Thököly-út 150. Telefon: 96—5—03.

Barna Márton
épületlakatos tűzhely-készítő üzeme. Tel.: 37-0-04
Budapest, VIII., Szerdahelyi-u. 3. (Saját ház)

MAY IMRE építőmester
BUDAPEST, V., LIPÓT-KÖRÚT 29. SZ.
TELEFON: 22-1-55.

FÉNYMÁSOLÓ-INTÉZET
fénymásoló és másolópapirok
MAGYAR VEGYKÉSZITMÉNYÜ PAPIRGYÁR
OSER JAKAB
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 49. SZ.
TELEFON: 23—8—90. Alapittatott. 1893.

PESTI KIRAKAT

Apró panaszok

Mert vannak ilyenek is. Nem lehet mindig Budapest legnagyobb érdekeivel foglalkozni, mert akkor ezek az apró panaszok lassan, de biztosan nagyra növekszenek, megsokasodnak és igen komoly ellenérzéseket váltanak ki. Ezért van az, hogy néha apró dolgokról is beszélünk, hogy nagyra ne nőhessenek.

Ilyen két esetet mondunk el most is.

I.

Elegáns, előkelő kávéház a gyönyörű Duna-parton. Az ember sütkérezik a szikrákat szóró, tüzes, nyáreleji napban, fölfrissülni érzi magát és a kellemes, elegáns, előkelő környezetben nem cseréli el Budapestet a legnyugatabb nyugattal sem. Még abban is nyugat, hogy nem cigány játszik, amely nekünk szívügyünk, de a nyugat nagy metropólisaiban csak kuriózum. Kitűnő jazzmuzsika hallatszik, az embert fölvidítja, a vért pezsgésbe hozza. Szóval jól érezzük magunkat, minden jó, semmi ellen nincs kifogás.

Egyszer azonban, a szomszédomban egy boldog pihenő, egy a szépségekben és kellemességekben szinte elalélt úriember riadtan üti fel a fejét. Valaki tányért tolt az orra alá, a vendég külföldi: tágra mereszti a szemét, hogy hát ez micsoda? Mi, magyarok, akik látjuk, azonnal tisztában vagyunk a szörnyűséggel, amely ellen évtizedek óta küzdünk. Tányéroznak. Érezzük, hogy holnap, holnapután már a pincér sem szedhet borravalót, talán sikerül kiirtani a magyar köztudatból ezt a borzalmas, barbár szokást és itt, ezen a nyugati szigeten, a nyugati ember kedvenc muzsikusa, a jazz tányéroz. Nem a cigány, amely valami keleti intézmény, amely romantika, egzotikum, hanem a jazz.

A nyugati úr fölkel, fizet, elmegy.

Vajjon mit gondolt magában?...

II.

Ez már aztán tisztán pesti panasz, a magunk ügye, intézzük el mi, budapestiek, magunk között, mi pesti polgárok a BSzKRT-tal és a főkapitány úrral. A külföldi ember édeskeveset jár villamoson, inkább megy autobuszon és ha autója nincs, akkor autotaxin. Mi szegény pestiek azonban rá vagyunk szorulva a BSzKRT-ra, amely ellen nem szoktunk ugyan kifogást emelni, de ha olyant mondunk, amin könnyű segíteni, miért ne mondjuk el. Számolunk a közlekedési akadályokkal és minden megérthető hibáért nem rekriminálunk. De szeretnénk tudni azt, hogy miért nem lehet nekünk igen sokszor, fölszállnunk a villamos perronjára, amikor talán egyedüli utasok lennénk, ellenben valóságos villamosalkalmazotti és rendőrértekezlet folyik egy-egy perronon. Nem vagyunk ellenségei az emberi szabadságnak. Tiszteljük a villamoskalauzt és még jobban a rendőrt, de nem szeretjük a nagy csoportosulást, pláne egészen kis helyen, ahol végre is ők ingyenutasok.

Azt még csak elviseljük néha, hogy így, egy-egy tömeges perronösszejövetelen a családi ügyeiket beszélik meg. Végre is kaszinóba nem járhatnak, kávéházra nincs pénzük, hát a villamosperron is alkalmas az ilyenekre. De vajjon miért intik le a szegény fizető utast, amikor egy-egy ilyen gyülekezetbe föl mer tolakodni. Azt meg azután igazán nem tudjuk megmondani, hogy szabad-e nekünk, egyszerű polgároknak, végighallgatni, amikor a kalauz urak egy-egy ilyen gyülekezeten a BSzKRT nagytekintélyű igazgatóságát és vezetőségét kritizálják. Szabad-e nekünk tudomást venni arról, hogy a rendőrlegénység nem mindig van megelégedve a sorsával, vagy főnökeivel.

Ismételjük, nem vagyunk barátai semmiféle szabadságmegszorításnak, de mély tisztelettel figyelmébe ajánljuk úgy a főkapitányságnak, mint a BSzKRT igazgatóságának, hogy van egy úgynevezett numerus clausus intézmény, amelyet nagyon helyes volna, ha az egyenruhás alkalmazottal szemben szigorúan alkalmaznának. Tessék meghatározni, hogy hány egyenruhás férfiú, akár villamoskalauz, akár rendőr foglalhat helyet akár a hátsó, akár az elülső perronon. Vagy legalább azt, hogy hány villamoskalauznak és rendőrnek kell összejönnie egy-egy perronértekezleten ahhoz, hogy bennünket, szegény alantas, fizető utasokat leszoríthassanak a villamosról.

Pelikan
CARBONPAPIR
VEZÉRKÉPVISELET
Stalla Lajos Budapest V.,
Vilmos császár-út 42.

Békeidőkre emlékeztető méretekben új fejlődésnek indul Budapest

A vásár idején olyan sok volt az idegen, hogy a szállodákban bekövetkezett a túlzsúfoltság — Még a hélen nyilvánosságra kerülnek az összes szanálási rendelkezések

Szendy polgármester az időszerű kérdésekről

Az elmult hét úgyszólván valamennyi napján még a késő éjszakai órákban is *fényárban úszott a városháza polgármesteri traktusa.* Éjféltájban aludtak csak ki a lámpák az első emeleti ablaksoron, amely mögött lázas tempóval folyt a munka: *az adminisztráció ügyeinek lebonyolítása.* Erre a szokatlan túlórázásra tulajdonképpen azért volt szükség, mert a szanálási rendelkezések előkészítése rengeteg tárgyalást kívánt meg, ilymódon tehát

Szendy Károly polgármester a délelőttök javarészét kénytelen volt a különböző minisztériumokban tölteni,

így aztán a hivatalos órák alatt nem győzte felszaporodott teendőit elvégezni. Ezenkívül, mint ismeretes, a város első polgára most néhány napot Olaszországban töltött, így aztán távolléte alatt *meglehetősen felgyülemlett az adminisztratív tennivaló is,* úgyhogy restanciák elkerülése végett *a polgármester a pihenésre szánt órákat is hivatalában, munkába mélyedten töltötte.* A *Fővárosi Hirlap* munkatársa ebből az alkalomból felkereste

Szendy Károly polgármestert,

aki a következőkben ismertette a legközelebbi jövőben megvalósításra kerülő problémákat:

— A nagyközönséget ezidőszerint — mondotta a polgármester — *teljes joggal a szanálással kapcsolatban kiadásra kerülő rendelkezések izgatják.* Ezek a rendelkezések természetesen átmentek az én kezemen is, életbeléptetésük azonban a törvénynovella szerint *a főpolgármester úr feladata.* Június 2-ára, amikorra az úgynevezett szanálási törvény hatálya lejár, mind a tíz szanálási rendelkezés nyilvánosságra kerül.

— Sajnos, nem volt más lehetőség, mint a tarifák kisebbmérvü felemelése, mert a Beszkárt anyagi helyzetének kiegyensúlyozása érdekében legalább annyit el kell érni, hogy a folytonossan visszatérő ráfizetésektől mentesíteni tudjuk.

Az új 30 filléres tarifa *egyáltalán nem jelenti azt, mintha a Beszkárt nyerészkedni akarna a közönségen,* hanem azt célozza, hogy *az önköltségi árakat behozza.* Igyekeztünk szociálisan eljárni, ezt bizonyítja az is, hogy a tértijegyek rendszerét továbbra is életben tartottuk s ha áremelésre itt is szükség volt, *ez nem volt olyan mérvű, amely elviselhetetlen lenne.* Én

egyáltalán nem vagyok a drágítások hive, viszont felelősségteljes helyzetben vagyunk

és *nem tehetjük ki a székesfőváros közönségét annak, hogy a Beszkárt,* amely valóságos mammutvállalat és amely az alkalmazottak ezreinek ad kenyeret, emellett pedig nélkülözhetetlen szerepet tölt be a hatalmas világvárossá fejlődött Budapest életében, *máról holnapra összeomoljék.* A mostani tarifaemeléssel

a magyar főváros közlekedési vállalata még mindig nem lépte tul a külföldi nagyvárosok közlekedési vállalatainál szokásos tarifákat,

s ez a tény magában véve is *igazolja azt, hogy egyetlen tizedfillér jogtalan nyereségre sem törekszünk.* A tarifa arányositására azért is szükség volt, mert ezzel végre megoldottuk a perifériákon lakó polgárság régi kívánságát:

július elsejétől kezdve a közigazgatási határokon belül egységes tarifák lépnek életbe.

— A szanálási rendeletek természetesen *semmiben sem befolyásolják a székesfővárosi adminisztráció megszokott menetét.* Mint mindig, ezúttal is sokfelé ágazó, nagyjelentőségü kérdések tornyosulnak előttünk és *a közigazgatás emberei igyekeznek ezeket a nagyközönség érdekében minél hatékonyabban megoldani.* A legközelebbi napokban kerül megnyitásra a rádiumkórház, amely, bármennyire különösnek hangozzék is,

idegenforgalmi téren is jelentős előhaladást biztosit a főváros számára.

— Az általános idegenforgalom továbbfejlesztése érdekében sokat dolgozunk mostanában, különös figyelmmel arra, hogy Budavár bevételének jubiláris ünnepségei miatt *valószinüleg egészen rendkívüli népvándorlás indul meg fővárosunk felé.* Ezt megelőzően az automobil *Grand Prix*-re sereglő külföldiek tömege hoz majd élénkséget utcáinkra, ugyanakkor pedig a *Júniusi Hetek* művészeti és kulturális eseményei adnak olyan vonzóerőt, amelyek révén *nagyon sok külföldi látogatóra számithatunk.* A folyó esztendő eddigi eredményeivel *minden tekintetben meg vagyok elégedve,* csak természetesen

folytonosan attól félek, hogy mihamarabb elérkezünk ahhoz a ponthoz amikor a rendelkezésre álló szállodai férőhelyek elégtelennek bizonyulnak.

A közelmultban lezajlott *Nemzetközi Vásár* idején már kaptunk is ízelítőt a túlzsúfoltságból és

ha idegenforgalmi hivatalunk előrelátó gondoskodásának eredményeként nem kapcsolhattuk volna be az ideseregló vendégek elhelyezésére a magánlakások ezreit, akkor fiaskót vallottunk volna.

— Én már régóta hangoztatom, hogy a *szállodák számát a lehetőség szerint, de mindenesetre mielőbb gyarapitani kell* és most végre eljutottunk odáig, hogy ebben az irányban történnek is kezdeményezések. *A Petőfi-téren lévő görög templom közvetlen közelében egy angol pénzcsoport szándékozik jelentős hitelnyujtással modern luxusszállót létesiteni s a Közmunkatanács a bemutatott tervek alapján már meg is adta a tervhez a hozzájárulást.* Ezenkívül szó van arról is, hogy a Berlini-téren lévő régi Londonszállodát *új épülettel cseréljék ki.* Itt állítólag egy német tőkecsoport fogja majd a pénzt adni, de értesülésem szerint a *MABI-val* is folytatnak tárgyalásokat abban az irányban, hogy *kölcsönnyujtással tegye lehetővé az új modern szálló felépitését.*

— *Nekünk magunknak is vannak,* — mint ismeretes, — *szállodaépitési szándékaink a Tabánban.* A szakemberek felfogása az, hogy *a székesfőváros* a Rudasfürdő mellett létesiteni szándékolt gyógyszálló *helyett*

a Rácz-fürdő közelében építtesse meg azt a luxus gyógyszállót, amely voltaképpeni magva lenne a tabáni fürdővárosnak.

Ezek a tervek azonban ma még csak csirájukban vannak meg. Nekem ugyanis az a meggyőződésem, hogy

a szállodaépités legelsősorban a magántőke feladata és a közületnek csak végszükség esetében kell példát mutatnia.

A nyers tervek szerint különben is *nagyon tekintélyes összegeket emésztene fel a tabáni gyógyszálló felépitése,* minthogy pedig mi megfelelő összegü készpénzzel nem rendelkezünk és a rendes költségvetés keretein belül sem fedezhetjük még jó sokáig azt az öt-hatmillió pengőt, amit az építéshez feltétlenül szükséges, *kétszer is meg kell gondolnunk, hogy kölcsönpénz igénybevételével, magas kamatozás és tekintelyes amortizáció vállalásával belevághatunk-e az építkezésbe.*

— A magánépítkezések terén a legutóbbi napokban egyébként rendkívül nagyjelentőségü intézkedés történt. A pénzügyminisztériumban létrejött a döntés abban az irányban, hogy

a Madách Imre-sugárút vonalába eső területekre megadják a harminc évre szóló rendkívüli adómentesség kedvezményét.

— Az új vonal torkolatában álló Károly-körut 15. számú ház, az úgynevezett Orczy-ház, amely kisajátítási eljárás következményeként a Közmunkatanács tulajdonába került, *rövidesen eltűnik a föld színéről.* Augusztus elsejére az épület valamennyi lakójának és üzlethelyiség-bérlőjének felmondtak és *a kiürítés után azonnal megkezdik a bontási munkálatokat.* Az útvonal helyén lévő többi ingatlan kisajátítási ügyében is *folynak a tárgyalások* s az érdekelt telektulajdonosok, értesülésem szerint, *teljes megértéssel segitik elő az új, modern útvonal kiképzésének lehetőségeit.* A munka természetesen soká fog tartani, arra azonban minden remény megvan, hogy *a bontás a jövő tavaszra teljesen befejeződik és akkor szinte egyidejűleg megkezdődik az új házak építése is.* A Madách Imre-sugárút kiépítésével

a székesfőváros jelentős mértékben fejlődni fog, még pedig éppen azon a részén, amely az utóbbi évtizedekben már nagyon elavult

és amely részen úgyszólván egyetlen, a haladó igényeknek megfelelő lakás sem állott rendelkezésre.

A városháza Károly-körúti frontjának kiépítésére *alighanem majd csak a Madách Imre-sugárút megnyitása utáni időben kerülhet sor,* mert a *Fővárosi Közmunkák Tanácsának* felfogása az, hogy amíg a Bazilikától a Múzeum-körútig terjedő útvonalat meg nem tervezik, *addig nagyobb arányú épitkezéseket ezen a részen lebonyolitani nem lehet.* A legutóbbi közmunkatanácsi ankéton a jelenlévő szakértők egyhangúan állást foglaltak abban az irányban, hogy az úgynevezett „fórum"-ra vonatkozó városrendezési terveket *a legsürgősebben el kell készíteni.* A közmunkatanácsi határozat értelmében ennélfogva *hamarosan ki is irják a tervpályázatot,* amelynek zsűrijében természetesen a főváros kiküldöttei is helyet foglalnak. E tervpályázat legfőbb kérdése az Andrássy-ut Vilmos császár-úti betorkolásának rendezése és a Károly király-úton felépítésre váró városházrész elhelyezési módja lesz.

*

A polgármesteri nyilatkozat a legnagyobb mértékben megnyugtató, mert a közvetlen megvalósítás előtt álló kérdések sokasága és nagyvonalusága a békeidők már-már szinte feledésbe ment emlékeit idézik fel: azokat az időket, amikor a mai ragyogó világváros keletkezett a Bárczy-éra alatt.

Közös székházban a közegészségügy két fontos intézménye

A Kórházi központi gyógyszerraktár átköltözik a Kórházi központi műszer- és anyagraktár átépített épületébe

A legközelebbi időben új hajlékba kerül a főváros közegészségügyének egyik csendben működő, kevesek által ismert, de azért jelentős intézménye, a *Kórházi központi gyógyáruraktár*. Ez az intézmény látja el gyógyszeranyaggal a székesfőváros összes közkórházainak gyógyszertárait és ezekkel a gyógyszertárakkal szerves összefüggésben dolgozik. Hogy milyen arányú munkát végez, arról fogalmat ad, ha megmondjuk, hogy a központ a kórházi gyógyszertárakkal együtt *egy igazgató vezetésével huszonhat gyógyszerészt foglalkoztat.*

Ez a fontos hivatást teljesítő intézmény eddig szűkös, meg nem felelő, bérelt helyiségben működött, míg most egy fedél alá kerül a *Kórházi központi műszer- és anyagraktárral*, az üzemek beszüntetése idején sokat emlegetett *Községi Műszerüzem* utód-intézményével a Nagydiófa-utca 14. sz. házba. Az épület, amelyet a belső átépítési munkák mellett külsőleg is átalakítottak, ezzel az egészségügy új székházává lesz.

Abból az alkalomból, hogy az átépítéci munkálatok most befejeződnek és az átköltözés megtörténik felkerestük

Salamon Géza dr.

tanácsnokot,

a közegészségügyi osztály vezetőjét, aki erről a megoldáshoz jutott kérdésről a következőket mondta:

— A legközelebbi időben végre méltó otthonhoz jut a *Kórházi központi gyógyszertár*, amelynek elhelyezése már régebb idő óta foglalkoztatja a főváros vezetőségét. A gyógyáruraktár eddig az Aggeteleky-utca 8. szám alatt bérelt lakásban volt elhelyezve, ahol sem elegendő hely, sem pedig megfelelő pince nem állt rendelkezésre. Ennek következtében a feltétlenül

raktáron tartandó áruk egyrészét összezsufoltan volt kénytelen felhalmozni,

ami az ellenőrzést és áttekinthetőséget megnehezítette. Hely hiányában a vegyvizsgálatokhoz és gyógyszerész készítmények előállításához szükséges laboratóriumot sem lehetett úgy berendezni, amint a felállítására az intézmény kötelezve volna. A gyógyáruraktárnak ez a szűkös elhelyezése az ügyvitelben is nehézségeket okozott és azért már a múltban is folytak tárgyalások olyan irányban, hogy az intézmény, amely abban az időben önálló vagyonkezelésű üzem volt,

a Községi Műszerüzemmel helybelileg egyesíttessék

és ebből a célból a szomszédos Nagydiófa-utca 12. számú ház megvásároltassék. Ezek a tárgyalások azonban *félbeszakadtak*, mert a bővítés célját szolgáló ingatlanvásárlás lekerült a napirendről.

— A helyiségkérdés kedvező megoldását azonban újabban elősegítette az a körülmény, hogy a közüzemi kérdés rendezése ügyében kibocsátott belügyminiszteri rendelet folytán a Községi Műszerüzemből átszervezett Kórházi központi műszer- és anyagraktárnak

meg kellett szüntetnie az eddig fentartott műhelyeknek nagyrészét,

aminek következtében itt felszabadultak műhelyhelyiségeknek felhasználásával

lehetőség kínálkozott a Központi gyógyáruraktárnak átköltöztetésére,

ami által ennek az intézménynek végleges és megfelelő elhelyezése is biztosítva van.

— A Kórházi központi gyógyáruraktárnak a Nagydiófa-utca 14. számu székházba való

áthelyezése szükségessé tette a Kórházi központi műszer- és anyagraktár jelenlegi beosztásának átcsoportosítását

és több helyiségnek építészeti átalakítását. Ezek szerint a gyógyáruraktár az épület balszárnyának földszinti helyiségeit és az első emelet egy részét foglalja el. A földszinten nyer elhelyezést a laboratórium a szükséges gépekkel felszerelve. Itt a raktárak céljára tágas helyiségek és megfelelő pincék állanak rendelkezésre. Az első emelet fennmaradó helyiségeiben és az épület jobbszárnyában a Kórházi központi műszer- és anyagraktár rendezkedik be. Az átalakítás folytán új világos helyiséget kap a műszerjavító műhely és új elhelyezést nyernek a raktári készletek is. A tűzveszélyesség csökkentése és a fütés gazdaságosabbá tétele érdekében mindkét intézmény helyiségeinek nagy része központi fütéssel van ellátva.

— Minthogy pedig a székház épületén évek óta nem lehetett alapos karbantartási munkálatokat végeztetni és ennek következtében a tető- és homlokzat is leromlott állapotba került, egyidejűleg

végrehajtjuk az épület általános tatarozását is.

— Ezzel kapcsolatban a víz-, gáz- és villanyvezetékek nagyrészének kicserélését, valamint a csatornázás rendbehozatalát is elvégezzük.

BUDAPEST MOSTOHÁJA: KŐBÁNYA

Kerületi bajok, amelyek sürgős orvoslásra szorulnak

Kőbányának ünnepi estje volt szombaton. A Nemzeti Egység Pártja X. kerületi szervezetének körhelyiségében társasvacsorát rendeztek, amelyen *Usetty* Béla dr. és *Pőzel* István dr. országgyűlési képviselők, *Halter* Károly és *Dongó* Orbán törvényhatósági bizottsági tagok is megjelentek és felszólalásukban tájékoztatták a kerület polgárságát az országos és várospolitikai helyzetről. Zsufolásig megteltek a körhelyiség termei érdeklődőkkel, akiknek soraiban a képviselőkön és bizottsági tagokon kívül megjelentek: *Vigyázó* Géza dr. kerületi előljáró, *Lukácsy* József dr. h. előljáró, *Meddig* Gábor dr. rendőrfőtanácsos, özv. *Lengyel* Arturné kerületi választmányi tag, *Szieberth* Imre kormánytanácsos, nyug. állami gépgyári tanácsos, *Gáspár* Béla ref. lelkész és még sokan mások.

Dongó Orbán kerületi elnök üdvözölte a megjelent képviselőket és vendégeket és lendületes beszédben ünnepelte a testvéri összetartást, amelynek egyik megnyilvánulása a mai összejövetel is.

Usetty Béla dr.

országgyülési képviselő, törvényhatósági bizottsági tag emelkedett ezután nagy figyelem közben szólásra. Arról az összhangról beszélt, amely az igazi képviselőt jellemzi, aki együtt él választóival és ezek lelkéből veszi ideáit. Nem csak a kiválasztottak, hanem a nagy tömegek érdekeit is képviseli. Ez az elv hatja át a Nemzeti Egység politikáját és ennek az elvnek jegyében dolgozik *Gömbös* Gyula kormánya is, amely reformjaival a nemzet jövőjét készíti elő és a millíók helyzetét igyekezik megerősíteni.

Rendkívüli érdeklődés kísérte *Usetty* Béla beszédét, amikor a következőkben

a szanálásra tért át.

Tisztelettel viseltetik az államhatalom iránt, — mondta — de azért az állami protekcionizmusból nem kér. Az volt a felfogása, amikor a szanálási törvényt megalkották, hogy *a fővárosnak nincs szüksége szanálásra és ez a felfogása ma is*, amikor a szanálás a végrehajtás stádiumába jutott. Különösebb eredményt nem is vár tőle, de a helyzeten nem lehet változtatni, a szanálást el kell viselni. Junius 2-án azonban véget ér a szanálási törvény hatálya és az autonómia visszakapja szerepét. A szanálási rendelkezések talán egy kissá érzékenyen érintik a főváros polgárságát, de nem hiszi, hogy meg fogja sínyleni. A rendelkezéseket különben magának az autonómiának is meg kellett volna hozni és azokat végrehajtani, mert

nem lehet szolgáltatásokat ráfizetéssel adni és nem lehet üzemeket ráfizetéssel fenntartani.

Ha nem az fizeti meg a szolgáltatásokat, aki igénybe veszi, akkor adóval kellett volna a deficitet eltüntetni.

A főváros ebből a múló bajból a maga nagy erejével ki fog lábolni, annál is inkább, mert most minden vonalon a tervszerüség jegyében folyik a munka.

A tervszerűségnek jegyében született meg az üzempolitikai bizottság is, amelynek munkája messze jövőbe jótékonyan ki fog hatni.

A szakértők közbejöttével kiforrott vélemények megszabják az irányt és ha az autonómia veszi kezébe a rendelkezési jogot, ezek után az irányelvek után fog majd indulni. Csupán egy ilyen irányelvre utal példaképen:

a közös beszerzésre.

Ha ezt az összes üzemeknél egységesen keresztülviszik, *milliókat lehet megtakarítani.* A BESzKRt-nak öt milliót kell évenkint a főváros pénztárába beszállítani. Óriási nehézséget jelent ez egy olyan helyzetben, amikor a beszerzés nem egységes.

A mindenre kiterjedő tervszerüség programjába illesztettük a polgárság és munkásság életstandardjának emelését. *Megelégedett munkásságra és jól fizetett tisztviselőkre van szükségünk.* A kereset javulása a fogyasztás körforgása révén az állam helyzetét is javítja.

Percekig tartó érjenzés és taps követte *Usetty* Béla nagyszabású beszédét, amelyért *Dongó* Orbán pártelnök mondott meleg köszönetet.

Pőzel István dr.

országgyülési képviselő volt a következő szónok, aki beszédében sorra vette Kőbánya aktuális kérdéseit.

Szólott az állandóan napirenden lévő aluljáró problémáról,

amelyet feltétlenül meg kell valósítani. A 600.000 pengőt, amelyet erre a célra a költségvetésbe felvettek, sikerült megmenteni, nehogy más célra használják fel. A főváros területén lévő sorompók közül elsősorban a kőbányait kell eltüntetni, mert itt van a legerősebb vasuti és ugyanakkor a legnagyobb közuti forgalom. Nem fog addig nyugodni, amíg ez a kérdés megoldáshoz nem jut és ugyanezt mondja

a sertésszállások kitelepítésére

vonatkozólag is. Ezután rátért

Kőbánya közlekedési kérdéseire

és részletesen ismertette azokat az elgondolásokat, amelyek mind a villamos-, mind az autobusz-forgalom megjavítását szolgálják. Feltárta az egységes közlekedés elveit és mint távolabbi programmot, a körforgalom megoldását. Ezután

a leánygimnázium tervéről

szólott, amelyben a tárgyalások annyira előrehaladtak, hogy az iskola fokozatos megvalósítása legközelebb megtörténik. A kerület egyik legfontosabb kérdésére,

munkáskérdésre

tért ezután át. A munkanélküliség, mint mindenfelé, itt is örvendetesen csökkent. Kőbányának van azonban egy speciális munkáskérdése:

a vidéki munkásság nagy beözönlése,

amely ellen állandó küzdelmet folytat, hogy fokozatosan megszüntethető legyen.

Lelkes éljenzéssel fogadta a hallgatóság a beszédet, amely után *Halter* Károly törvényhatósági bizottsági tag szólalt fel. Meleg szavakban méltatta a kerületi pártszervezetben példásan mutatkozó egyetértést és megértést, majd hosszasan foglalkozott Kőbánya közlekedési kérdéseivel és a többi aktuális kerületi problémával, hangoztatva, hogy egy elkövetkezendő választásnál a sorompó és a sertésszállások elhelyezése ne legyen többé csupán program. Érdekesen fejtegette azokat az okokat, amelyek miatt *Kőbánya nem fejlődik.* Elsőrendű követelésként hangsúlyozta, hogy *a házadómentességet Kőbánya bizonyos területeire is ki kell terjeszteni*, akkor itt is megindul az építkezés és a fejlődés.

A helyesléssel fogadott beszéd után *Dongó* Orbán elnök foglalta össze az est folyamán felvetett gondolatokat, majd *Gáspár* Béla református lelkész lelkes beszédben ünnepelte *Dongó* Orbánt, mint tanárt, a társadalom nevelőjét, mint várospolitikust és mint jó embert. Elismeréssel emlékezett meg arról a buzgó és eredményes munkáról is, amelyet *Király* Dezső, a pártszervezet kiváló titkára végez.

LIEBHARD BÉLA
ÉPÍTŐMESTER
BUDAPEST, ÜLLŐI-ÚT 64
TELEFON: 82-8-06

Avenarius Művek
Különleges szigetelő anyagok, saválló és nedvességálló festékek gyára
Raktár és iroda: Budapest, VII., Almásy-tér 10.
Telefon: 431—38.

Baráth György
hat. eng. villanyfelszerelési vállalata
Budapest, I., Olasz-fasor 4
Telefon: 609-67

GRUBER JÁNOS festékgyár és ásványőrlőművek, építési anyagok és vegyészeti termékek raktára
Központi iroda:
Budapest, V., Kálmán-utca 22. sz.
Telefonszám: 28—0—68. ● Alapíttatott: 1842

MOLNAR KALMAN
DISZMŰ-BÁDOGOS, GÁZ- és VIZVEZETÉK SZERELÉSI VÁLLALKOZÓ
Budapest, VIII., József-körut 69. (Pál-utca 6—8.)
Telefon: 35-7-91. Speciális hőszigetelő lemezburkolatok készítője.

Tisztítórongy és Textilhulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46.
Tisztítórongyok legjobb kivitelben!
Telefon: 96-1-75.

Nagy Pál
egészségügyi berendezési vállalkozó
Budapest, II., Fő-utca 20.
TELEFON: 52-0-93.

ROSENTHAL MÓR
ÉPÜLETÜVEGEZÉSI VÁLLALATA
BUDAPEST, V., TÁTRA-U. 26
Alapítva 1908-ban

Megszívlelésre érdemes gondolatok a műszaki státusrendezés életbeléptetése előtt

Irta KATONA JÁNOS mérnök, törvényhatósági bizottsági tag

Amint hallom, hatalmas füzet és többrendbeli kimutatás keretében a 17-es bizottság tagjai megkapták a székesfőváros közigazgatási tisztviselőinek, hivatalnokainak és egyéb alkalmazottainak státusrendezésére vonatkozó, a belügyminiszterhez jóváhagyás végett felterjesztendő főpolgármesteri határozatot, amely részleteiben eddig nem került a nyilvánosság elé. El kell ismerni, — mert hiszen valónak kell feltételeznem információimat, — hogy a szanálás utolsó pillanatában megszületett státusrendezés igen sok vonatkozásban beváltván a hozzáfűzött reményeket, *nemcsak a tisztviselői karban, hanem magában a székesfőváros közönségében is megnyugvást kelthet.* Áll ez elsősorban *az ideiglenes alkalmazottak jelenlegi sivár és bizonytalan helyzetének minden tekintetben csak helyeselhető megoldására,* de itt is főképpen a műszaki ügyosztályoknál eddig ideiglenes minőségben is igen fontos és felelősségteljes szolgálatot teljesítő, *igen nagyszámú mérnökök helyzetének megjavítására nézve.*

Amilyen megnyugtató, hogy, bár csak az 1940-ik évben, de mégis belátható időn belül a mérnökök is, mint segédmérnökök, elérik a X. fizetési fokozatban körülbelül azt a létszámot, amellyel a fogalmazási karon a jogi végzettségűek már a státusrendezés előtt méltán dicsekedhettek, annyira sérelmesnek látszik a fogalmazói karral szemben a műszaki kar további, sokszorosan lassú előmeneteli lehetősége. Mert amíg a tervezet a fogalmazói karon 78 X. fizetési osztálybeli segédfogalmazói állás mellett 55 IX. fizetési osztálybeli II. osztályú fogalmazói és 55 VIII. fizetési osztálybeli I. osztályú fogalmazói állást javasol, addig az ezekkel azonos fizetési osztályokban 75 X. fizetési osztálybeli segédmérnöki állás mellett csak 40 II. osztályú, illetőleg 35 I. osztályú mérnöki állást hoz javaslatba, noha a fogalmazói kar 334-es összlétszáma a polgárfmesteri, 2 alpolgármesteri és 19 tanácsnoki állással együtt is csak alig tesz valamivel többet ki, mint a műszaki kar 320-as összlétszáma, amelyben pedig összesen is csak 3 tanácsnok szerepel. Ugyanilyen sérelmes a VI. és VII. fizetési osztályokba sorozott I., illetőleg II. osztályú főmérnökké való előléptetési lehetőség, mert amíg az ebbe a fokozatokba előléptethető mérnökök száma csak 26, illetőleg 35, addig az I., illetőleg II. osztályú tanácsjegyzők számát 38, illetőleg 43-as számban véli a tervezet helyesen megállapítani.

Nem hibáztatjuk, sőt csak őszintén örülni tudunk annak, hogy a IV. fizetési fokozatban a műszaki karnak a fogalmazói karral szemben eddig élvezett előnyét siet a tervezet már 1936-ban az első osztályú főjegyzők 12-es számának 18-ra való felemelésével behozni, nyilván egészen helyesen azért, mert ezt kívánja a közigazgatás érdeke. Azt sem nehezményezhetjük, hogy *a fogalmazói kar tervezet szerinti átszervezése fizetésekben 300.000 P költségvetési többletet jelent,* mert hiszen még az így kiadódó fizetések is csak a nagyon is szerény, polgári megélhetés költségeit fedezhetik, de nem hagyhatjuk megjegyzés nélkül, hogy ugyanakkor annak a háttérben kullogó mérnöki karnak az átszervezésénél — ahol 17 segédmérnöki állással szemben igen helyesen 75 segédmérnöki állást kell szerveznünk, — *a mutatkozó összes többlet csupán 114.000 pengőt tesz ki,* nyilván azért, mert a tervezet a VI., VII., VIII. és IX. fizetési osztályokban való besorozásnál az előbb említettek értelmében a mérnöki kart, egészen indokolatlanul, sokkal mostohábban kezeli, mint a fogalmazói kart.

Nem azért állítjuk, hogy úgy mondjam, szinte egymással szembe a 334-es létszámot kitevő fogalmazói karnak a státusrendezés teljes végrehajtása utáni helyzetét a 320-as létszámmal rendelkező mérnöki és műszaki kar helyzetével, mintha amannak ugyancsak képzelt rózsásabb helyzetét irigyelve, tőle bármit is el akarnánk venni, s oda szeretnénk juttatni emennek. Nem, de végre *meg kell találnunk a státuszrendezésnek azt a módját, amely az autonómia jelentékeny megterhelése nélkül is megteremti a székesfőváros közönsége és tisztviselői kara részéről is régóta áhitozott nyugodtabb atmoszférát és viszonylagos megelégedettséget.* Lehetetlennek tartom, hogy azok a sürgős megoldásra váró komoly és súlyos problémák, amelyek székesfővárosunkat hivatva volnának beállítani a nyugati világvárosok sorába, egyfelől *egységes műszaki irányítás nélkül,* gazdaságosabban, másfelől műszaki vonatkozásaikban is helyesen volnának megoldhatók. Nem tartom lehetőnek azt sem, még ha emberfeletti munkára szorítjuk is a vezetőket, hogy *320 mérnök munkáját 3 tanácsnok műszaki vonatkozásban is, gazdaságossági tekintetben is olyan módon irányítani legyen képes, ahogyan azt a székesfőváros adófizető polgársága joggal elvárhatja.*

Nem is beszélve a magyar gyáriparnak a legutóbbi tíz évben, szinte szédületes fejlődéséről, különböző intézményeivel kapcsolatban ma már *magának a fővárosnak is olyan óriási értékeket reprezentáló gépészeti berendezései vannak, amelyeknek gazdaságos és helyes irányítása speciálisan képzett gépészmérnök vezetése nélkül alig elképzelhető.* Merem állítani, hogy egyfelől a műszaki tanácsnoki állásoknak *egy gépészmérnöki képesítéssel rendelkező, tanácsnoki hatáskört betöltő állással való szaporitása* révén, másfelől műszaki természetű ügyeknek az így keletkező négy mérnöki ügyosztályba való megfelelő átcsoportosítása révén nemcsak, hogy arra a 114.000 pengőre nem lesz szükség, amit a tervezet az enélkül végzendő átszervezéssel kapcsolatban mint többletkiadást előirányoz, hanem ellenkezőleg, az alapos szaktudással irányított mérnöki munkálatoknál jelentős megtakarítás is várható. Ennek pedig elengedhetetlen feltétele *a négy mérnöki ügyosztály egységes irányítása. És itt nem a harmadik alpolgármesteri állás megszervezésére gondolok.* Nem az a lényeg, hogy ezek irányítóját minek nevezzük, hanem hogy milyen hatáskörrel ruházzuk fel, amelynek értelmében módjában legyen a ma szertefolyó és ilyen módon sok felesleges költséget eredményező, különféle műszaki természetű ügyeket egységes mederben vezetve úgy irányítani, hogy a különféle munkálatokat a megfelelő időben végeztetve, a mai helytelen rendszerrel szemben egy fillér se menjen veszendőbe.

Nem a mérnöki kar, hanem elsősorban a főváros súlyos adókkal terhelt közönségének anyagi érdeke teszi parancsoló kötelességünkké, hogy a státusrendezés kérdése ezektől az intencióktól vezettetve oldassék meg. Évégből szükségesnek véljük, mint olyan minimumot, amely noha alig jelent a mérnöki tekintély kiépítésce tekintetében valamit és semmiben sem forgatja fel a mostani tervezetet, de reményt nyujt a műszaki problémák teljes és gazdaságos megoldására, az alábbi javaslatok megszívlelését:

1. Szerveztessék tervezett három, műszaki tanácsnokok által vezetendő műszaki ügyosztályon kívül olyan negyedik, gépészmérnöki ügyosztály is, amelynek vezetésével tanácsnoki hatáskörrel, és gépészmérnöki képzettséggel rendelkező műszaki főtanácsos bizassék meg.

2. A műszaki ügyek az így felállítandó négy műszaki osztályba legyenek átcsoportosítandók.

3. A három műszaki tanácsnok egyike mint vezető tanácsnok bizassék meg a négy műszaki ügyosztály ügyeinek egységes irányításával.

Alig valami, amit a főváros közönsége és a mérnöki kar a státuszrendezéssel kapcsolatban az illetékesektől kér és mégis az, ami nemcsak a rég óhajtott nyugalmat, hanem azokat a számmal is mérhető eredményeket fogja meghozni, amit különben a szanálás a státusrendezéstől hasztalanul vár. Hisszük, hogy a főpolgármester úr „Határozata" nem a szó teljes értelmében vett határozat, hanem olyan javaslat, amelyet szabad abban az értelemben korrigálni, mint ahogyan egyik pontjában azt maga is kijelenti: *„A státusrendezés során az iránt is intézkedtem, hogy a különféle szakmunkákat mindenütt szaktisztviselők lássák el."* Csak ezt kérjük, semmivel sem többet!

Uj rend a fővárosi közmunkák és közszállítások vállalatbaadásánál

Az elnehezült gazdasági viszonyok következtében esztendők sora óta megsokszorozódott jelentősége van a székesfőváros által vállalatbaadott munkáknak és megbízásoknak. Voltaképpen ezek a közmunkák voltak azok, amelyek a legsötétebb napokban is éltetőerőt adtak az iparnak és a kereskedelemnek, ennélfogva könnyen megérthető, hogy a két társadalmi réteg mindig a legnagyobb érdeklődést tanúsítja a városi versenytárgyalások iránt. A székesfőváros vezetősége a multban épügy, mint a jelenben, mindenkor arra törekedett, hogy a szétosztás igazságosan történjék, ennek dacára azonban mégis merültek fel panaszok. Ezek megszűntetése érdekében a polgármester a legutóbbi napok egyikén újabb rendelettel szabályozta a közmunkák kiadási rendszerét.

A rendelkezés alapelveiről

Király Kálmán tanácsnok,

az *út- és csatornaépítési ügyosztály vezetője,* a következőkben volt szíves tájékoztatni bennünket:

— Valamennyi olyan ügyosztályban, ahol munkák vállalatbaadásával is foglalkoznak, kartotékot állítanak fel, amelynek lapjaira felkerül minden olyan vállalkozó neve és cégének adatai, amely az előírt szakképesítéssel rendelkezik, s a foglalkoztatásnál szóbajöhet. Az alfabetikus nyilvántartás szakmák szerint is tagozódik, s mindennemű változásról, törlésről, vagy új felvételről az ügyosztályvezetőnek jelentés adandó. A kartotéknyilvántartás, szűkebb keretek között, eddig is megvolt, most azonban

külön munkanyilvántartó alosztálynak lesz a feladata

ezek rendbentartása. A polgármester úr döntése értelmében különleges intézkedések lépnek életbe a zártkörű versenytárgyalásokat illetőleg. Eszerint az

500—2500 pengőig terjedő megbízásokat

szabadkézből adják ugyan ki, de mégis *legalább 3 vállalkozótól kell ajánlatot kérni.* A

2000—10.000 pengős megbízások

zártkörű versenytárgyalással adatnak vállalatba, s ajánlattételre legalább *öt vállalkozó hivandó fel,* akik közül

egy lehetőleg hadirokkant.

Összejátszások elkerülése végett a felhívott vállalkozókkal nem szabad közölni, hogy kik vesznek részt a versenytárgyalásban. A munkák lehetőleg arányos megosztása érdekében mindig más és más vállalkozók hivandók fel. Például a 10.000—50.000 pengőig terjedő munkaértéknél ugyanaz a vállalkozó egy, az ezenfelüli értékű vállalatoknál másfél hónapig van kirekesztve a felhívásból.

A zártkörű és nyilvános versenytárgyalások útján odaítélésre kerülő közmunkák vállalatbaadásáról

ügyosztályi közszállítási bizottság

dönt, amely az egyes ügyosztályok vezető tisztviselőiből tevődik össze. *Viták esetén beleszólási joga van az ügyosztályközi bizottságnak is, amely Lamotte Károly dr. alpolgármester elnökletével működik.* A nagyobbértékü munkáknál, vagy megbízásoknál a fővárosi törvény rendelkezéseinek megfelelően, természetesen kikérendő az egyes ügyosztályok mellé rendelt szakbizottságoknak, illetőleg a törvényhatósági bizottság közgyülésének a jóváhagyása is.

Megsemmisítették az olajportalanítási versenytárgyalást

Indokolatlanul magasak az árak — mondja az árelemző bizottság

A makadám-utak olajjal való portalanítására kiírt versenytárgyalás alkalmából az idén is megismétlődött az az évek óta immár szokásossá lett nyerészkedési kísérlet, amit az olajgyárak folytatnak a fővárossal, hogy *az útolajozáson kívül semmi másra nem használható olaj-salakjukat* túlhajtott. magas áron sózzák a főváros nyakába.

Az április 15-én megtartott versenytárgyaláson *a mult évi áraknál mintegy 25 százalékkal magasabb árajánlattal* lepték meg a Köztisztasági Hivatalt és a közegészségügyi ügyosztályt az olajvállalatok, amelyek egyúttal azt is elárulták, hogy *kartellszerűleg állapították meg az árakat,* amikor a *Schwartz Rudolf és Társa* cég 26.2, a *Vacuum Oil Co.* és a *Hegedüs és Társa* 26.5—26.5, a *Magyar Fantóművek* 25.9, a *Nyirbogdányi Petróleumipar* és a *Steaua* 26.6—26.6 filléres árajánlattal pályázott. A látszat kedvéért aránylag alacsonyabb, 24.5 filléres ajánlatot adott be a *Magyar Petróleumipar,* de viszont nem az egész 580.000 négyzetméternyi területre, *hanem csak 100 000 négyzetméterre.* Ezt az utóbbi vállalatot különben máris kártalanították az olajvállalatok, amikor átengedtek neki jelentékeny mennyiségű olaj- és benzinszállítást a főváros részére.

A közegészségügyi és köztisztasági ügyosztály, amely az első percben megállapította ezeknek az áraknak irreális voltát, köteles gondosságból az *árelemző-bizottság* véleményét kérte ki. *Most érkezett meg a fővároshoz az árelemző-bizottság véleménye, amely megállapítja, hogy az árak indokolatlanul magasak.* Arra való tekintettel, hogy olajsalakról van szó, az olajvállalatoknak az az indokolása, hogy a nyersanyag tavaly óta megdrágult és valutáris differenciák is felmerültek, nem helytálló, *az áremelés tehát nem indokolt.*

Az árelemző-bizottság véleménye alapján, mint a *Fővárosi Hirlap* értesül, *Szendy* Károly polgármester *a versenytárgyalást eredménytelennek jelentette ki és újabb, zártkörű versenytárgyalás megtartására szólította fel az ügyosztályt.*

Amennyiben az olajvállalatok nem térnek észre és a zártkörű versenytárgyalás alkalmával nem mérséklik lényegesen az árakat, a főváros lemond az olajozás drága luxusáról és *vizzel fogja portalanítani* a makadám-utaknak azt a részét is, amelyet eredetileg olajozásra szánt.

Eliszaposodott az iszapgázosító berendezés

Megvan a pénz, főváros és állam egyaránt elismerik az iszapgázosító szükségességét, mégsem indul meg a munka

Közgazdasági és szociális szempontból egyaránt érthetetlen az a *most már több mint egy esztendeje tartó húzavona*, amely a fővárosi csatornák *iszapgázosítóberendezésének* megvalósítását késlelteti. Mint ismeretes, 1934 végén hajtották végre a főváros vegyvizsgálóintézetében azokat a kísérleteket, amelyek kiderítették, hogy

a budapesti csatornák iszapjában értékes metángáz van,

amely mennyiségénél fogva *alkalmas lenne a központi csatornaszivattyútelep gépi berendezésének motorikus hajtására.* Az előzetes kalkulációk alapján azt is megállapították, hogy

a létesítendő gyártelep mintegy hatszázezer pengős befektetési költségét a termelt gáz maximálisan négy év alatt amortizálná.

Tőkebefektetés szempontjából tehát a legkitünőbb elgondolásnak igérkezett az *iszapgázosítóberendezés* létesítése, amely természetesen *az amortizáció esztendei után hasznothajtó üzeme lett volna a fővárosnak.* Kiírták a versenytárgyalást, amelynek pályázati ajánlatait a mult esztendő március 5-én bontották fel.

Az iszapgázosítóberendezés létesítésére

összesen hét ajánlat érkezett

a következő összegű sorrendben:

Gazdaságfejlesztő és Építő Rt . .	512.689 P
Ganz és Társa	596.093 „
Skutetzky és Zboray mérnökök .	598.566 „
Láng L. gépgyár	613.927 „
Röck István gépgyár	651.972 „
Farkasvölgyi Villamossági Rt. . .	669.928 „
Magyar Vegyipari Gépgyár Rt. . .	709.399 „

Itt kezdődött el az áldatlan huza-vona. Miután **a főváros kereken 60.000 pengőben kontemplálta a** gépi berendezésekre szánt összeget, a versenytárgyalást megsemmisítették, tekintve, hogy *az ajánlatok nagyrésze meghaladta ezt az összeget.* 1935 április 9-ére tüzték ki az újabb versenytárgyalási napot, amikor is kiderült, hogy

reális ajánlatával, 591.000 pengővel a legnagyobb ipari vállalat, a Ganz-gyár bizonyult legalkalmasabbnak a munka elvégzésére.

Szendy Károly polgármester *ki is adta a megbizatást a Ganz-gyárnak*, amikor azonban már szinte hozzáfogtak a munkához, *két kisebb cég fellebbezéssel támadta meg a polgármesteri döntést.* Kétségtelen, hogy a fellebbező cégek valamivel olcsóbb ajánlatot nyujtottak be, mint a Ganz-gyár,

a polgármesteri döntésnél azonban az volt az irányadó, hogy egyrészt a Ganz-gyár müszaki világhirneve, másrészt ugyanennek a cégnek hatalmas anyagi háttere a döntő akkor, amikor a fővárosnak egy szinte kísérletszámba menő és elég tekintélyes összeget felemésztő újításáról van szó.

Tudnivaló ugyanis, hogy az *iszapgázosító* berendezést készítő cégnek *garanciát kellett vállalnia arra nézve is, hogy a laboratoriumi kisérletek alapján feltételezett gázmennyiséget valóban ki is termeli az új berendezés.* A fellebbezés ilymódon a kereskedelmi minisztérium elé került, amely

alaptalannak ítélte a fellebbezést,

így tehát a mult év szeptemberében azt lehetett hinni, hogy *a munkálatnak annál kevésbé van akadálya, mert hiszen a pénzügyi fedezet is biztosítva volt.*

Ekkor jött *az újabb gáncsvetés:* egyszerre csak felvetették a problémát, hogy nem lenne-e helyesebb *külön versenytárgyaláson* meghirdetni a gázosító berendezést és *külön versenytárgyaláson* a motorikus erőművek elkészítését. Ez az a pont, ameddig figyelemmel tudjuk kísérni ennek a kiválónak igérkező újításnak történetét. A mult év őszén merült fel ez a legutóbbi probléma,

azóta azt sem lehet tudni: hol porosodnak az iszapelgázosító aktái?

Tény az, hogy *a fedezet változatlanul megvan,*

főváros és állam egyaránt elismerik, hogy a berendezésre szükség van,

ennek ellenére érthetetlen módon *mind a mai napig nem történt egyetlen lépés sem a megvalósítás érdekében.* Ugylátszik, *eliszaposodott az egész iszapgázosító berendezés ügye* és e pillanatban a legsürgősebb feladat: *kitalálni azt a csodagépet, amely ebből az eliszaposodásból ki tudja emelni a kész és régen elfogadott kitünő terveket.* Ezt követelik a főváros anyagi érdekei és azok a szociális szempontok is, amelyek a munkanélküliség enyhítését célozzák.

Magánfürdők akadékoskodása miatt késik a városligeti artézi kút fúrása

Miért nem kezdik meg a földgázkutató munkálatokat

A Széchenyi-gyógyfürdő második artézi kútjának ügye pár héttel ezelőtt, látszólag, nyugvópontra jutott. Az új szükebbkörü versenytárgyalás során kiadták a megbizást a kútfúró vállalkozóknak és ezekután mindenki joggal hihette, hogy haladék nélkül megkezdődnek azok a munkálatok, amelyeknek végső eredményeként *a székesfőváros közönsége egyrészt megszabadul a Széchenyi-fürdőnél évről évre visszatérő deficittől*, másrészt a Városliget levegőjét beszennyező füst is egyszersmindenkorra eltünik.

A várakozások mindmostanáig nem váltak be. Bár a vállalatbaadás óta hetek múltak el, *a kútfúrás még mindig nem kezdődött meg.* A késedelem oka állítólag az, hogy a székesfővárosban lévő magánforrástulajdonosok *óvással fordultak a bányakapitánysághoz*, amelyben arra mutattak rá, hogy a tervbevett városligeti fúrás esetleg kedvezőtlenül fogja befolyásolni a Lukács- és Császár-fürdő forrásainak vízhozamát. A *Fővárosi Hirlap* munkatársa ezzel az üggyel kapcsolatban

Becsey Antal

törvényhatósági bizottsági taghoz, a forráskutatási ügyek alapos ismerőjéhez fordult.

— Magam is hallottam arról, hogy a Széchenyi-fürdő forráskutató munkáját mindmostanáig nem lehetett elkezdeni. Megütközéssel vettem tudomásul az erre vonatkozó híreket, mert

feltétlenül túlzás az, még pedig minden alapot nélkülöző túlzás, hogy a Városligetben, tehát a Lukács- és Császár-fürdő víznyerő területétől több kilométernyi távolságban folyó munkálat bármilyen vonatkozásban is kedvezőtlenül befolyásolhassa a budai források vízmennyiségét.

— Felfogásom szerint a bányakapitányságnál benyujtott ez az észrevétel a legjobb bizonyíték arra, hogy *a vízjogi szabályok reformjára haladéktalanul sort kell keriteni.* Hogy mennyire nincs igazuk a magánfürdőérdekeltségeknek, azt hiszem, elég arra emlékeztetnem, hogy amikor pár éve a Rudas-fürdő parkjában végeztetett a székesfőváros fúrásokat,

az úgyszólván közvetlen közelségben levő Rácz-fürdő forrásainak vízhozama egyetlen centiméterrel sem csökkent, sőt magának a Rudasnak forrásai sem mutattak apadást.

— Ellenkezőleg, az volt a helyzet, hogy miután a Rudas régi forrásait a vízfeltörést eldugító hordaléktól kitisztították, azok *két-háromszor annyi vizet szolgáltattak, mint annakelőtte.* A Széchenyi-fürdő fúrását mindenféle melléktekintet figyelmen kívül hagyásával *haladéktalanul meg kell kezdeni*, nemcsak azért, mert ez az ügy már nyolc-kilenc esztendeje húzódik, hanem azért is, mert

a mintegy kétszázezer pengőt felemésztő munkálat négy esztendőn belül teljesen amortizálódik,

tekintve, hogy ha a Széchenyi-fürdő forrásvízből lesz táplálható, akkor *egy csapásra megszünik az évről-évre visszatérő deficit.*

— Általában azt a megállapítást kell tennem, hogy sem a forráskutatás,

sem a földgázkutatás terén nincsen meg az az elán, ami kívánatos lenne.

— Nemrégiben a geológusokból álló szaktanács, amelynek tagjai a legelismertebb szakértőkből kerülnek ki, egyhanguan kimondotta, hogy *szinte teljes bizonyossággal meg lehet kezdetni a földgázkutató munkálatokat, ennek ellenére sem történt mindmáig ezen a téren semmi.* Pedig itt még csak azt sem mondhatják, hogy a kellő anyagi eszközök nem állanak rendelkezésre, mert

egyrészt a kormány, másrészt a székesfőváros, továbbá a GyOSz tekintélyes összegeket ajánlott fel a földgázkutatások lebonyolítására.

— Valahogyan az a helyzet, hogy *elbürokratizálódnak* a székesfőváros és az államháztartás szempontjából egyaránt óriási jelentőségü ügyek. Miközben vidéki közületek a legszebb eredményeket érik el a forráskutatás, de a földgázkutatás terén is, ugyanakkor a székesfővárosban ezek az ügyek mind ráérőbbekké válnak. Általános közgazdasági szempontok szinte parancsolóan irják elő, hogy *ezen a téren semmiféle késedelem, semmiféle tétovázás ne legyen*, mert hiszen mindannyian tisztában vagyunk azzal, hogy

az altalaj kincseinek feltárása beláthatatlan anyagi fellendülést és fejlődést nyithat meg.

— A Városligetben éppen a napokban jártam kinn és láttam, hogy most kezdik állitgatni a fúróállványokat, azt hiszem tehát, hogy ebből arra következtethetek, hogy *végre mégis csak megkezdődik ezen a területen a munka.* Hogy milyen összetételü vizet fogunk kapni, az természetesen előre meg nem jósolható, a körülmények azonban amellett szólanak, hogy *a régi kúttal azonos összetételü hévvíz feltörésére számithatunk.*

HÍREK A PÁRTBÓL

Bessenyey Zénó és Szurday Róbert ünneplése. A NEP XIII. kerületi szociális női csoportja *Bessenyey* Zénó és *Szurday* Róbert országgyülési képviselők tiszteletére vacsorát rendezett. *Gaál* Istvánné kerületi elnöknő üdvözlő szavai után *Demiányi* Gyuláné dr.-né, a központi propaganda elnöke mondott beszédet, amelyben azt hangoztatta, hogy *Gömbös* Gyula valóra váltotta a régóta várt népi politikát a kispolgárság és a munkásság érdekében. *Szurday* Róbert rámutatott azokra az eredményekre, amelyeket a Gömbös-kormány eddig elért.

Pártélet a Józsefvárosban. A Nemzeti Egység pártja VIII. kerületi szervezetében élénk pártmunka folyik. A belső józsefvárosi körzetek titkárai értekezletet tartottak, amelyen a titkári kar tagjain kívül megjelent v. *Tóth* András, a kerület országgyülési képviselője, *Gazdy* Jenő és *Katona* János törvényhatósági bizottsági tagok, *Bartucz* Lajos dr. egyetemi tanár, *Lieghardt* ny. ezredes, *Birgmayer* Győző hitoktató, *Muzsik* István mérnök és még sokan. *Bólyos* István dr., csoportvezető elnök tájékoztató beszéde után megbeszélték a belső-józsefvárosi pártszervezet teljes kiépítésére vonatkozó tervezetet. A körzetvezető titkárok beszámoltak a legutóbb elért értékes eredményekről. — A külső-józsefvárosi vasutas-csoport május 26-án, kedden este, *Smerczka* Ferenc államvasútii főtanácsos elnöklete alatt értekezletet tartott a kerület bizottsági tagjainak, valamint *Wagner* Gyula dr. államvasúti tanácsos, helyettes csoportelnök részvételével. Az elnök és a titkárok beszámoltak a szervezési munkáról, majd megállapították a közelebbi munkaprogrammot. — A pártszervezet közép-józsefvárosi csoportja a Koszorú-utca 24. szám alatti Panácz-vendéglőben, *Vaszary* István dr. elnöklete alatt tisztikari csoportértekezletet tart a bizottsági tagok részvételével. — A külső-józsefvárosi csoport pénteken este 8 órakor, a Leimeter-vendéglőben (Kálvária-tér és Kőris-utca sarok), *Horváth* István elnökletével tisztikari értekezletet tart.

Még ebben a hónapban megjelenik valamennyi szanálási rendelet

Sipőcz Jenő főpolgármester *május 27-től 29-ig mind a tíz szanálási rendeletet nyilvánosságra hozza*, mert június 2-án lejár a szanálási törvény határideje. Ettől az időponttól kezdve visszaszállnak az önkormányzatra azok a jogok, amelyeket a törvény a főváros pénzügyi helyzetének szanálására a főpolgármesterre ruházott.

Ehhez képest *gyors ütemben történik meg a szanálási rendeletek kormányhatósági jóváhagyása is.* A közlekedési tarifák megállapításáról tulajdonképpen már megtörtént a döntés a belügyminisztériumban lefolyt tanácskozásokon. A villanyáram új tarifájának megállapítása tekintetében az iparügyi miniszter formális jóváhagyását kell kikérni. Mind a két tarifaügyben haladéktalanul aláírják a jóváhagyó leiratot, amelyek birtokában a főpolgármester kiadja a konkrét rendeleteket. A státusrendezésről szóló rendeletek kiadását a közérdekeltségekre felügyelő hatóság jóváhagyása előzi meg. Mindezek a formalitások a legközelebbi napokban megtörténnek, úgy hogy *valamennyi szanáló rendelet még ebben a hónapban megjelenik.*

Bakács Gyula
okl. mérnök, épitő- és kövezőmester
Budapest, VI., Bajza-utca 44. Telefon: 20-4-37.

Travertin kőutánzat burkolati lapok minden színben és strukturával, valamint szobrászmunkák
RÁKOS szobrász, VII., Szent Domonkos-u. 5. TELEFON: 38—0—37.

Közgyűlés elé kerülnek a frontharcos-kérdések

A főváros üzemeinél is be kell vezetni a hadipótdíjat

A múltévi költségvetési vita kapcsán *Kertész* Elemér törvényhatósági bizottsági tag, az Országos Frontharcos Szövetség ügyvezető alelnöke többízben szóvá tette a székesfővárossal kapcsolatos frontharcos kérdéseket, amelyeket pártállásra való tekintet nélkül, nagy szimpátiával fogadott a főváros törvényhatósága.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa megkérdezte

Kertész Elemér

törvényhatósági bizottsági tagot,

hogy úgy az ő, mint a többi frontharcos bizottsági tag részéről elhangzott kérelmeknek és javaslatoknak mutatkozott-e eredménye. Kérdésünkre a következő választ kaptuk:

— Kétségtelen, hogy *Szendy* Károly polgármestersége alatt a főváros szeretettel és megértéssel kezeli a frontharcos kérdéseket. *A polgármester úr elé terjesztett frontharcos kérdések közül igen sok teljesedésbe ment* és reméljük, hogy a közeljövő is újabb eredményeket fog hozni.

— Az eddig elért eredmények közül örömmel említem meg, hogy a polgármester úr a Rákóczi-út 27. szám alatt lévő *Kis-Rókus* épületének I. emeletét *díjmentesen bocsátotta hivatalos helyiségek céljaira a Frontharcos Szövetség rendelkezésére*, hogy ezzel is kifejezésre juttassa a főváros lakosságának háláját és elismerését a világháborús magyar frontharcosokkal szemben.

— Ugyancsak örömmel és köszönettel vette tudomásul a magyar frontharcos társadalom, hogy *Szendy* Károly a vonatkozó belügyminiszteri rendelet alapján utasította a főváros összes hivatalait, intézményeit és üzemeit, hogy az *Országos Frontharcos Szövetséget, mint érdekképviseleti szervet és annak tagjait úgy központi, mint kerületi vonatkozásban a legmesszebbmenő támogatásban részesítsék.* Ezidőszerint a polgármester úrral

a frontharcos kisiparosok megsegítése és a frontharcos-temetkezés bevezetése

ügyében folytatok tárgyalásokat. Előreláthatólag ezek a tárgyalások is teljes eredményre vezetnek.

— Ezeken az eredményeken túl azonban még sok frontharcoskérdés vár megoldásra, ami nagy megnyugvást és örömet jelentene az érdekelt frontharcosok között. Így például sürgős orvoslásra vár az a visszás helyzet, hogy amikor a főváros közigazgatási státuszába tartozó alkalmazottak szabályszerűen megkapják az úgynevezett „hadipótdíj"-at, ami a volt tisztiállományú alkalmazottaknál havi 7.20, a volt legénységi és altiszti állományú alkalmazottaknál pedig 3.20 pengőt tesz ki, ugyanakkor *a főváros közüzemeinél ezek a hadipótdíjak mind a mai napig nem kerülnek kifizetésre. Kivétel a Székesfőváros Vízművei*, ahol a hadipótdíjat folyósítják azon az alapon, hogy a vízművek alkalmazottai a közigazgatási státusba soroltatnak

— Ezen a visszás helyzeten, természetesen, változtatni kell.

Meg kell adni minden frontharcos fővárosi alkalmazottnak a miniszteri rendelettel is megállapított hadipótdíjat,

mert a főváros csak egyforma mértékkel mérhet alkalmazottai részére. De meg kell adni azon túlmenőleg is, mert a főváros szolgálatában álló, volt frontharcosok, szenvedéseikkel és háborús teljesítményeikkel feltétlenül reászolgáltak erre a nem is annyira anyagi, mint inkább erkölcsi elismerésre.

— A mult évi költségvetési vita kapcsán felvetettem, hogy a budapesti *Hősök Emlékművét*, az *emlékkőnek érintetlenül hagyása mellett,*

miniatür muzeum felállításával

ünnepélyesebbé kell tenni. Erre vonatkozólag még semmi érdemleges nem történt, éppen úgy, mint *semmi változást nem tapasztalok a főváros katonai ügyosztályaiban beosztott tisztviselők kiválogatását illetőleg.* Történetesen szükségesnek tartottam és tartom, hogy

a fővárosnak ezekben az ügyosztályaiban, ahol katonai, rokkant, frontharcos vagy vitézi ügyeket intéznek, elsősorban olyan tisztviselők és alkalmazottak teljesítsenek szolgálatot, akik maguk is katonák voltak

és így megfelelő tájékozottsággal bírnak és közelebb esnek a katonai, vagy ezzel összefüggő ügyekben hozzájuk forduló katonaviselt fővárosi polgárokhoz.

— Végül ki kellene térnem

a véglegesítési, előléptetési, kinevezési kérdésekre,

amelyek úgy anyagilag, mint lelkileg súlyosan érintik a főváros frontharcos alkalmazottait, azonban ezek a problémák külön tanulmányt igényelnek.

— Mindenesetre a közeljövőben ismét a közgyűlés elé szándékozom vinni ezeket a kérdéseket,

hogy megint reáirányítsam a törvényhatóság figyelmét ezekre a nagyfontosságú kérdésekre, amelyeket nemzetvédelmi vonatkozásban is igen jelentőseknek tartok.

Frontharcosok közgyűlése

A VIII. kerületi frontharcos főcsoport most tartotta meg évi rendes közgyűlését vitéz *Tóth* András dr., országgyűlési képviselő, elnök vezetése mellett. Az elnöki megnyitó, majd v. *Cséka* Ferenc vezetőtiszt, *Zoltán* István titkár, *Jáky* Nándor, *Mezei* István dr. jelentései után a közgyűlés egyhangú határozattal megadta a vezetőségnek a felmentvényt és elhatározta, hogy a főcsoport működését szélesebb alapokra helyezi. Éppen ezért megejtették a részleges tisztújítást és betöltötték a megüresedett tisztségeket. Ügyvezető társelnökké *Füredy* Lajost, az Asztalosmesterek Országos Szövetsége főtitkárát, pénztárnokká *Nádassy* Vidort, ellenőrré *Villányi* Bélát és *Csákány* Ferencet *választották* meg. Vitéz *Dezséry* (Bielek) Istvánt a közgyűlés tiszteletbeli elnökké választotta meg. A főcsoport a közgyűlés óta erőteljes működést fejt ki és főként az arra szoruló tagok szociális helyzetének megjavításával foglalkozik.

Elmaradnak a Szent István-hétre tervezett szabadtéri előadások

A Szent István heti ünnepségek kibővítése tárgyában a közelmultban szakértőbizottság tett különböző javaslatokat a városgazdasági szakbizottságnak. A javaslatok közül egyik legérdekesebb az volt, amely a Budapesten rendezendő *szabadtéri játékokra* vonatkozott. Félig-meddig már meg is jelölték azt a helyet, amelyen fel lehetne állítani *a hatalmasméretű szabadtéri színpadot, a Gellérthegy déli részén lévő hajdani kőbánya területén.* Ez a hely amfiteátrumszerű kiképzésével valószínűsíti azt az elképzelést, hogy aránylag a legkisebb költségekkel rendezhető be többezer személy elhelyezésére alkalmas arénává.

A polgármester a szabadtéri rendezésre elhangzott óhajok megnyilvánulása után

Kovácsházy Vilmos tanácsnokot tanulmányútra küldötte Salzburgba.

Ottani tapasztalatairól a múlt heti tanácsnoki értekezleten számolt be Kovácsházy és amidőn rendkívül részletes, minden szóbajöhető szempontra kiterjedő jelentését benyújtotta, közölte azt a megállapítását is, hogy

Budapesten szabadtéri játékok a rentabilitás reményével nem rendezhetők.

A tervnek elsősorban ellene szól az, hogy *a főváros időjárása augusztus második felében meglehetősen szeszélyes* és abban az esetben, ha egy hirtelen támadó zivatar jön, a szabadtéri arénában összegyülekező közönséget nem lehet valamilyen más, fedett helyiségbe átterelni, ahol az előadás lebonyolítható lenne.

További baj az, hogy bár a Gellérthegy kiszemelt részén ténylegesen meg lehet valósítani a szabadtéri aréna építkezését, *a közvetlen környéken nincsen olyan térség, amelyen parkolóhelyet lehetne biztosítani a közönséget szállító gépkocsik számára.* Nem kedvez a tervnek az sem, hogy a szóbanforgó terület a város különböző részeiből *csak nehezen közelíthető meg*, már pedig a szabadtéri játékrendezésnek egyik előfeltétele, hogy a közönség fáradság és késedelem nélkül juthasson a produkció helyére. Sulyos kérdés az is,

ki adná a játékokon résztvevő, világhíres művészek részére a nagyösszegű honoráriumokat,

amelyeket természetesen akkor is meg kell fizetni, ha egyetlen fillér haszon sem mutatkozik. A székesfőváros amúgy is szűkösen megállapított ünnepségrendezési *budgetjét a mostani összegnek legalább nyolc-tizszeresére kellene felemelni ebből a célból.* De akkor is fennmarad azonban még a probléma, *lehet-e augusztus végére egyáltalán összehozni egy olyan művészteamet, amelynek szerepeltetése a külföld részére is különleges vonzóerőt gyakorol.*

A tanácsnoki értekezlet a legbehatóbb módon foglalkozott a kérdéssel és végső konkluzió gyanánt megállapította, hogy

a szabadtéri játékok tervét egyelőre el kell ejteni.

Ehelyett inkább arra kell súlyt vetni, hogy a *Gyöngyösbokrétának* az évről-évre ideseregló idegenek tetszését nagy mértékben megnyerő *produkcióit bővítsék és ennek a tipikusan magyar jellegű bemutatónak még az eddiginél is nagyobb, szélesebb körű propagandát csináljanak.* A lényeg ugyanis, a tanácsnoki értekezleten kialakult egyhangú vélemény szerint az, hogy az idegenforgalmi főszezónban Budapestre érkező külföldieknek *valami egészen különleges, határozottan magyar, a nép ősi kultúrájában igaz fényt vető látványosságot nyujtsanak*, mert csak abban az esetben remélhető az idegenforgalom örvendetesen kifejlődő kereteinek fenntartása illetőleg tágítása, ha a hosszú utat megtévő világvándorok olyan élményekre tehetnek szert, amelyeket a magyar fővároson kívül sehol másutt meg nem találnak.

Ezen a nyáron a Gyöngyösbokréta már sokkal több előadást tart, mint a multban, emellett pedig gondoskodás történt abban az irányban is, hogy

a Gyöngyösbokréta keretében bemutatásra kerülő táncok, népszokások is nagyobb számú szereplővel, változatosabban kerüljenek a Városi Szinház hatalmas épületében a közönség elé.

Megmaradnak természetesen a Szent István-hét alkalmából évről-évre megszokott többi rendezések is, hogy pedig az idegen vendégeknek magyar területen való tartózkodási idejét minél inkább meghosszabbítsák, tervbevették, hogy

olcsóárú, egésznapos kirándulásokat szervezzenek az ország természeti szépségekben, vagy folklorisztikus látványosságokban bővelkedő különböző vidékeire is.

Elsősorban a *Balaton* meglátogatása kerül sorra, de bemutatják természetesen *Mezőkövesdet, Boldogot*, meg a többi olyan falvakat, ahol a népviselet, vagy népművészet eredeti, ősi formájában megmaradt.

TÖRVÉNY ELŐTT A FŐVÁROS

Ne ugorjunk le a mozgó villamosról

Özv. *Cigány* Gáborné takarítónő kártérítési pert indított a *BESZKÁRT* ellen és keresetében arra kérte a törvényszéket, hogy két éven át havi 180 pengő, további két év folyama alatt havi 135 pengő, majd ennek eltelte után élete végéig havi 90 pengő életjáradékot, *mint baleseti kártérítést ítéljen meg az alperessel szemben.* Ezt a követelését abból származtatja, hogy tavaly őszszel az Apponyi-téren le akart szállni a villamoskocsiról, de a vezető idő előtt és váratlanul meginditotta a kocsit, ennek folytán a perronról kizuhant és igen súlyos sérüléseket szenvedett, úgy hogy két éven át teljesen munkaképtelen lett, *de ennek eltelte után is csökkent maradt a keresőképessége.* A *BESZKÁRT* jogi képviselője a kereset elutasítását kérte és azt adta elő, hogy

a felperes kizárólagos hibája és gondatlansága eredményezte a balesetet,

tehát a *BESZKÁRT* kártérítéssel *nem tartozik.* Bejelentette a *BESZKÁRT* ügyvédje, hogy

a villamoskalauz kifejezetten figyelmeztette és felszólította a felperesnőt, aki leszállásra készülődött, hogy maradjon a villamoson.

A figyelmeztetés hiába volt, mert *az asszony mégis leugrott a villamos első perronjáról akkor, amikor a kocsi körülbelül öt métert haladt előre.* Ez okozta a balesetet és felperes sérüléseit. A törvényszék által lefolytatott bizonyítási eljárás teljes mértékben

igazolta a BESZKÁRT védekezését,

ennekfolytán a bíróság *a felperest keresetével elutasította.*

Fagyos hidegben nem szabad a középületek folyosóit felmosatni. *Grünfeld* Andor dr. ügyvédjelölt hivatalos ügyben a főváros egyik kerületi előljárósági épületében járt, az egyik folyósón megcsúszott, elesett és *hosszabb időn át gyógyuló sérüléseket szenvedett.* Kártérítési perrel támadta meg *Budapest Székesfőváros* közönségét, mint az előljárósági épület tulajdonosát. Keresetében azt adta elő, hogy balesetének időpontjában *szigorú tél volt*, ennek ellenére a takarítónők nyitott ablakok mellett mosták fel a padlózatot. Ennek folytán a *vékony vízréteg hirtelen megfagyott*, a padlózat szokatlanul síkossá vált, emiatt esett el, *ezért következett be a sérülése.* Ebben az ügyben a budapesti kir. ítélőtábla közbenszóló ítéletet hozott, amelyben *megállapította a főváros kártérítési kötelezettségét.* Az ítélet indokolása kimondja, hogy aki a közönség által látogatott helyen fagypont alatt mélyen álló erős téli időben a *sima folyósót felmosatja és ezáltal a fagy következtében a folyósót síkossá teszi*, az kártérítéssel tartozik, amennyiben valaki a fagyos folyóson elesik és megsérül.

TAKÁCS-ÜVEG
Kartellen kívül. TAKÁCS IMRE táblaüvegszaküzlete Budapest, II., Zsigmond-utca 24. szám
Telefon: 60-6-00 — Sürgönycím: Üvegcentrum

Események

Fővárosi Hirlap

Alapításának huszonötödik évfordulóját a FŐVÁROSI HIRLAP szeptember havában

nagyszabású jubileumi szám

kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek

Alulírott várospolitikai lapok a pünkösdi ünnepek miatt a jövő héten nem jelennek meg:

Fővárosi Hirlap, A Város, Budai Hirlap, Független Budapest, Uj Budapest, Uj Főváros.

Ennek folytán a *Fővárosi Hirlap* legközelebbi száma *június 10-én fog ismét megjelenni.*

Dorner Aurél magas kormányzói kitüntetése. A kormányzó a miniszterelnöki teendők ideiglenes ellátásával megbízott *Darányi* Kálmán dr. földmívelésügyi miniszter előterjesztésére *Dorner* Aurél pénzügyminisztériumi miniszteri tanácsosnak a magyar királyi honvédség fejlesztése körül kifejtett ügybuzgó és értékes munkássága elismeréséül a *Magyar Érdemrend középkeresztjét adományozta.* Ez a legmagasabb kitüntetés *a magyar társadalom legszélesebb rétegeiben váltott ki osztatlan örömet és megelégedést. Dorner* Aurél egyike a legnépszerűbb köztisztviselőknek, aki mint miniszterek személyi titkára, később pedig mint a pénzügyminisztérium elnöki osztályának vezetője, rendkívüli munkakészségével és szeretetreméltó egyéniségével *egyaránt kivívta mindenki szeretetét és megbecsülését.*

Június 4-én indul a polgármester Varsóba. *Szendy* Károly polgármester június 4-én indul felesége és titkára, Lázár Imre grófi tanácsi fogalmazó társaságában a lengyel fővárosba, hogy eleget tegyen a varsói főpolgármester korábbi meghívásának. Háromnapos varsói tartózkodás után *Berlinbe*, majd *Münchenbe* utazik a polgármester, hogy résztvegyen a Városok Nemzetközi Szövetsége által rendezett kongresszuson. Ezen a kongreszuson *Némethy* Károly dr. tanácsnok is megjelenik. Ő azonban már pünkösdkor elutazik Budapestről, mert előbb tanulmányutat tesz a legnevezetesebb német művészeti gócpontokban.

Kertész Elemér ünneplése. A frontharcos Szövetség budapesti XIV. kerületi főcsoportja bajtársi ünnepi lakomát rendezett a Szövetség országos ügyvezető alelnökének, *Kertész* Elemér székesfővárosi törvényhatósági bizottsági tagnak, bizottsági taggá választása egyesztendős évfordulóján. A vacsorán megjelentek az összes budapesti frontharcos főcsoportok küldöttségei, ott voltak: *Usetty* Béla dr., vitéz *Tóth* András dr. országgyűlési képviselők, *Bényi* Károly és *Hajnóczy* Béla dr., *Pályi* Gyula fővárosi bizottsági tagok, *Schmaderer* László dr. kerületi előljáró, a kerület HONSZ képviselői, valamint a kerület számos előkelősége. A felszólalások sorrendjét vitéz *Tömössy* Miklós, a budapesti XIV. kerületi frontharcos főcsoport elnöke nyitotta meg, majd *Borbély* Béla, a főcsoport vezetőségi tagja köszöntötte lendületes szavakkal Kertész Elemért, aki egyesztendős városatyai működése alatt, különösen szociális téren kifejtett erőteljes munkájával a kerület kisembereinek érdekeit hathatós mértékben segítette elő. *Usetty* Béla dr. meleg szavakkal emlékezett meg Kertész Elemér működéséről és kitartó, mellékkörülményeket nem ismerő, harcos egyéniségéről, akit mindenki megbecsüléssel vesz körül. Lankadatlan, becsületes munkájáért Vitéz Tóth András dr., mint frontharcos bajtársat köszöntötte Kertész Elemért, akinek lelkes kezdeményezésére adta a magyar közéletnek a frontharcos mozgalmat és kitartó, meghátrálást nem ismerő akarata juttatta ahhoz a komoly szerephez, amelyet ma a Frontharcos Szövetség a magyar közéletben betölt. *Hajnóczy* Béla dr. törvényhatósági bizottsági tag a VIII. kerületiek, *De Sgardelli* Caesar alezredes a VII. kerületiek, *Csukássy* Lóránt dr. a belvárosiak, *Polentay* István a XIV. kerületi rokkantak, *Csontos* Pál a XI. kerületi frontharcosok nevében köszöntötték Kertész Elemért. *Kertész* Elemér törvényhatósági bizottsági tag lendületes beszédben köszönte meg a meleg ünneplést, kifejezésre juttatva, hogy mindenkor a kötelességteljesítés embere akart lenni és városatyai tevékenysége közepette is ezt az elvet követi. Tudja, hogy mivel tartozik a XIV. kerületi választópolgárainak, de emellett soha nem felejtkezik el arról, hogy a frontharcos sorokból indult el és éppen ezért kötelességének tartja, hogy minden olyan alkalmat felhasználjon, ahol a frontarcosok jogos egyéni érdekeiért küzdelembe szállhat. A vacsora résztvevői lelkes hangulatban a késő éjjeli órákig maradtak együtt.

Utazz előbb Budapestre azután elmehetsz Nápolyba meghalni . . .

A hollandi ujságok magasztalják a magyar fővárost

A külföldi ujságírók, akik a *Szviczsényi* Zoltán dr. igazgató vezetése alatt álló *Gyógyhelyi Bizottság* meghívására az elmult hetekben Budapesten tartózkodtak, most *nagyterjedelmű, színes és elragadtatással teli cikkekben számolnak be lapjaikban a magyar főváros szépségeiről és gyógyító erejű vizeiről.* Előttünk fekszik több tekintélyes hollandi lap beszámolója, melyeknek minden sorából a lelkesedés és csodálat tükröződik.

„Örökké Budapest után vágyódik az, aki ebben a gyönyörű városban megfordult" cím alatt kéthasábos tudósítást közöl az amsterdami *„De Tijd"*, amely Budapestet *„a gyógyfürdők és a zene városának"* nevezi. *„Felejthetetlen emlékeket hoztunk magunkkal Budapestről* — írja a lap. — Egész életünkben emlékezni fogunk az éjjeli Budapest képére . . . Nem felejtjük el soha a magyar bor ízét, a magyar muzsikáját és a csodálatos, üdítő gyógyforrásokat, amelyek *joggal a világ legelső fürdővárosává teszik Budapestet".*

A másik, illusztrált cikk az utrechti *„Nieuwsblad"*-ban jelent meg és *„Budapest, a Duna szépséges királynője"* címet viseli. „A természet és a civilizáció alkotóereje hozta létre ezt a fővárost" — írja a tudósító, majd pompás ötlettel így folytatja:

— Nápolyt látni és meghalni: ezt tartja az olasz közmondás, én azonban ezt így módosítom: *Utazz először Budapestre, nézd meg a Duna királynőjét, azután elmehetsz Nápolyba meghalni.*

A *„De Standard"* is lelkesen ír a főváros szépségeiről és „csodatevő vizéről", a *„Het Volk"* tudósítója a világ egyik legelegánsabb és legmodernebb városának nevezi Budapestet, a *„Nieuwe Rotterdamsche Courant"* Budapest nagyszerűen megszervezett „fürdőiparának" dicsérete mellett a régi holland-magyar barátság felújulásán lelkesedik.

A *Gyógyhelyi Bizottság* kitünő propagandája, amint látszik, gazdag eredményeket érlelt.

950 bécsi diáklány és diák budapesti látogatása. A főváros vonatszervezetének kétségkívül egyik legsikerültebb kultúrteljesítménye az, amelynek eredményeképpen *950 bécsi diákleány és diák látogatott el Budapestre.* A diákság kíséretében ellátogatott hozzánk *Brammer* dr. udvari tanácsos, Bécsváros közoktatásügyeinek vezetője, *Schulzenbacher* dr. udvari tanácsos, az osztrák tanárság parlamenti képviselője, *Preisz* dr., a Bundeskanzleramt képviselője, *Czech* dr. miniszteri tanácsos, az osztrák kultuszminisztérium képviselője, *Thail* Ernő tanár, a kirándulás osztrák rendezője, valamint az osztrák közoktatásügynek még számos képviselője. A bécsi vendégeket a pályaudvaron *Felkay* Ferenc dr. tanügyi tanácsnok üdvözölte. A vendégek megérkezésük első estéjén sétahajózás keretében, cigánymuzsika mellett gyönyörködtek a kivilágított Budapest éjszakai panorámájában. A kirándulás második napján délelőtt a Várat látogatták meg, majd a Vigadóba vonultak, ahol a főváros hivatalos fogadtatást rendezett a vendégek tiszteletére. A főváros nevében *Liber* Endre alpolgármester üdvözölte a diákságot és annak vezetőit. Délután a *Városi Színházban* nézték meg a *János vitéz* előadását. A kirándulás harmadik napjának délelőttjén Budapest látványosságait tekintették meg, majd a bécsi diáklányok és diákok serege a Hősök Emlékművéhez vonult. Itt *Czeh* dr. miniszteri tanácsos helyezte el a a vendégek koszorúját. A vendégek vasárnap este utaztak vissza Bécsbe. A magyar ifjúság június első napjaiban fogja ugyanesak háromnapos kirándulás keretében visszaadni a látogatást Bécsben.

Pavlik Ferenc temetése. Pénteken délután helyezték örök nyugovóra *Pavlik* Ferenc kir. tanácsos, ny. rendőrfőfelügyelőt. A budapesti államrendőrségnek országszerte ismert kiváló tagja volt Pavlik, aki nyugalomba vonulása óta a várospolitikai életben vitt jelentős szerepet, mint a Nemzeti Egység Pártja tevékeny tagja. Temetésére kivonult a rendőrségi zenekarral együtt *Mihályi* Lajos főfelügyelő vezetésével egy rendőrdíszszázlóalj. Megjelentek többek között *Török* János rendőrfőparancsnok és *Sárossy* Gyula, a vidéki kapitányság központi parancsnokának vezetésével a rendőrtisztikar vezetőtagjai, továbbá *Usetty* Béla és vitéz *Tóth* András országgyűlési képviselők. Az egyházi szertartást *Tötössy* Miklós pápai kamarás, plébános végezte, majd *Usetty* Béla mondott búcsúztatót, amelyben méltatta Pavlik rendőri és közéleti munkásságát. A gyászbeszéd után *hősi halált halt fiának sírja* mellett helyezték örök nyugalomra.

Usetty Bélát a Saskör elnökévé választották. Ünnepies keretek között tartotta meg *Saskör* elnökválasztó közgyűlését. *Nagy* Ferenc kormányfőtanácsos, fővárosi törvényhatósági bizottsági tag megnyitója után *Pete* Csongor terjesztette elő a kijelölő bizottság javaslatát, amely elnökké *Usetty* Béla dr. országgyűlési képviselőt jelölte. A közgyülés tagjai nagy lelkesedéssel, *egyhangulag elnökké választották Usetty Bélát*, akiért küldöttséget menesztettek. A fiatal sasok sorfala között, zajos éljenzés közben érkezett meg *Usetty* Béla, akit *Nagy* Ferenc üdvözölt. Beszédében hálásan emlékezett meg *Sipőcz* Jenő főpolgármesterről, aki nagy elfoglaltsága miatt kénytelen volt lemondani az elnöki tisztről, de mint lelkes tag továbbra is a sasok között marad. Kérte az új elnököt, hogy nagynevű elődje szellemében vezesse tovább a sasokat. Azután *Tóth* András dr. országgyűlési képviselő, a Saskör igazgatósága nevében üdvözölte az új elnököt és kérte, hogy mutasson irányt azon az úton, amely a magyar haza feltámadásához vezet. *Usetty* Béla dr. hálás szavakkal köszönte meg a bizalmat, kijelentette, hogy nem politikai pártot akar szervezni, hanem a Saskör negyven évnél is régebbi múltjához ragaszkodva, a társadalmi egyetértés érdekében kíván dolgozni. Érdeknélküli tagokat fog toborozni — mondta — akiknek csak egy érdekük lehet, hogy ezen a szegény, magyar hazán segítsenek. Lelkes éljenzéssel fogadták az új elnök beszédét, majd a Himnusz eléneklésével befejezték a közgyülést. Ezután ünnepi vacsora volt, amelyen meleg óváción részesítették az új elnököt.

A Tabán, mint Budapest-fürdőváros központja. A Gellért-hegy Barátainak Egyesülete vasárnap közgyülést tartott, amelyen a Tabán és környékének rendezésével foglalkoztak. *Szendy* Károly polgármesterhez emlékiratot intéztek, azzal a kívánsággal, hogy *a Tabánt és környékét Budapest-fürdőváros központjává kell kialakítani.* Kívánatosnak tartja az egyesület, hogy az errevonatkozó tervpályázatban fürdővárosi és idegenforgalmi tapasztalatokkal rendelkező külföldiek is résztvehessenek. Az emlékirat szerint a Tabán síkfekvésű részén kell felépíteni a fürdőtelepet, míg a dombos részen villanegyedet és szórakozó helyeket kell létesíteni. Gyógyparkul az *Ybl* Miklós-tértől a Gellért-térig terjedő terület szolgálna. Kívánatosnak tartja az emlékirat a villamos vasútnak a budai Dunaparton az utcai szint alá való helyezését.

A svábhegyi iskolaszanatórium bemutatása. Pénteken délelőtt mutatta be az Iskolaszanatórium Egyesület elnöksége a vezetőség tagjainak, a hatóságok és a sajtó képviselőinek az új svábhegyi iskolaszanatóriumot, mely szeptemberben nyílik meg. *Zichy* János grófi, elnök ismertette az egyesület eddigi munkáját és azokat a feladatokat, amelyek gyermekmentés terén az új szanatóriumra várnak. *Nemes* Antal püspök Isten áldását kérte az egyesület működésére, majd *Gönczi* Elemér főtitkár kalauzolta végig a megjelenteket a szanatórium épületében. A kultuszminisztérium, a főváros és az egyesületek kiküldöttei meleg elismerésüket fejezték ki a magyar gyermekek újabb mentőállomásának létesítéséért a vezetőségnek. Az új iskolaszanatóriumban száz középiskolai fiútanuló számára nyílik szeptembertől hely.

Folyik a nyaraltatási akció sorozása. Az iskolai és óvodai gyermeknyaraltatásra szoruló gyermekek sorozását megkezdték a székesfővárosi iskolaorvosok. Pünkösdkor már el is indul részben a Balaton mellé, részben az ország különböző hegyesvidékeire öt-hat csoport, amely három hétig marad a friss levegőn. Az iskolaév befejeztével, június közepén azután, ezrével viszik a gyerekeket. *Tízezernél több gyermek* részesül az idén ebben az áldásos akcióban.

Halálozás. *Halász* Zsigmondné szül *Blagovic* Erzsébet 54 éves korában Budapesten elhúnyt. A széles körben köztiszteletben álló úriasszonyban *Halász* Zsigmond, a *Neues Politisches Volksblatt* közgazdasági szerkesztője feleségét gyászolja. Szombaton délután temették el a Kerepesi-úti temető halottas házából nagy részvét mellett.

Május 30-án délután fél 3 órakor

Ügetőverseny

Törv. védett

Nagy árammegtakarítás! Nagyobb fény!

KOMOR HENRIK-féle

fénytechnikai-, villamossági- és műszaki vállalat K. F. T.

BUDAPEST, VII., WESSELENYI-U. 59.

Telefon: 41-4-76.

lámpatestekkel

Székesfővárosi Pavillon

WEINGRUBER Városliget

Gazdasági Értesítő

Elutasította a bíróság

a Hazai Bank közgyűlési határozatait megtámadó keresetet

Jelentette a *Fővárosi Hírlap*, hogy *Szentiványi* Dezső dr. budapesti gyakorlóügyvéd vagyontalan anyósa, özv. *Kőszeghy* Jánosné képviseletében számost pert tett folyamatba, amelyekkel nagy pénzintézetek és előkelő iparvállalatok *közgyűlési határozatait megtámadta.* Ilyen pert indított a *Hazai Bank Részvénytársaság* mult év február 23-án tartott rendes évi közgyűlése miatt is és a budapesti kir. törvényszékhez benyújtott keresetében az összes közgyűlési határozatokat sorra megtámadta. Ebben az ügyben *Czermann* András dr. kir. törvényszéki bíró előtt folytatták le a bizonyítási eljárást. Mindenekelőtt vizsgálat tárgyává tette a törvényszék a felperesnek azt az alaki támadását, hogy *a közgyűlés elnöke kifejezetten nem nyitotta meg és nem rekesztette be a közgyűlést* és a tárgysorozat egyes pontjainak tárgyalása alkalmával nem tette fel a közgyűlésnek a szükséges kérdéseket és nem is hirdette ki a meghozott határozatokat. A felperes érvelése szerint ilyen körülmények között *a közgyűlést nem is lehetne közgyűlésnek tekinteni*, hanem egyszerű, közönséges *részvényesi értekezletnek minősítendő.* A törvényszék ezt a kifogást *merőben alaptalannak nyilvánította*, mert

a kereskedelmi törvényben nincsen olyan jogszabály, hogy a panaszolt hiányok fennforgása esetén a közgyűlés egyszerű értekezletté minősülne.

Hivatkozik a törvényszék a közgyűlésen felvett jegyzőkönyvre, amelyben megrögzítették a közgyűlés lefolyásának jelentős mozzanatait s *a jegyzőkönyv szövege magában foglalja mindazokat az alakiságokat, amelyeket a törvény a közgyűlés megtartásával kapcsolatban előírt.*

Panasz tárgyává tette a felperes, hogy a közgyűlés három évi időtartamra megállapította az elnöki tiszteletdíjat évi 10.000, a végrehajtó bizottság tagjai tiszteletdíját pedig évi 7000 pengőben. Szerinte ez a közgyűlési határozat *érvénytelen*, mert a közgyűlési meghívóban nem szerepel. A törvényszék a felperesnek

ezt a támadását is jogosulatlannak nyilvánította,

mert a meghívóban közölt napirend egyik pontja eképpen szólt: *határozat a tiszteletdíjak tárgyában.* A törvényszék megítélése szerint a részvényesek előtt nem lehetett kétségtelen az, hogy a tiszteletdíjak tárgyában hozandó határozat *az igazgatóság és a végrehajtóbizottság illetményeire vonatkozik.*

Megtámadta a felperes a bank multévi közgyűlésén hozott azt a határozatot is, amely *a nyereség felosztására vonatkozik*, mert ez magábanfoglalta a társaság elnökének, a vezérigazgatónak, az igazgatósági és végrehajtóbizottság többi tagjainak *a jutalékon felül évente 100.000 pengőt meghaladó javadalmazásukat.* A kereset szerint az idevágó közgyűlési határozat megsemmisítendő azért, mert a Kúriának legutóbb hozott elvi jelentőségű jogegységi határozata kimondotta, hogy *az ilyen tárgyú illetmények megállapítása kifejezetten a közgyűlés hatáskörébe tartozik* és a fennforgó esetben

az illetményeket összegszerűleg nem a közgyűlés állapította meg, hanem csak a nyereségfelosztás gyüjtőfogalma alatt intézték el ezt a kérdést.

Ezt a támadást a törvényszék *alaposnak* találta, mert a jelzett igazgatósági tagoknak a szolgálati viszonyból származó javadalmazása *tényleg nem a közgyűlés által történt.* De ennek ellenére

ezt a részét is elutasította a bíróság a keresetnek,

mert a *Hazai Bank* a most hivatkozott kúriai döntés meghozatala után ez év február 29-én új közgyűlést tartott, amelyen *a mult évi közgyűlésnek ezt a hiányosságát teljes egészében pótolta és*

az idei közgyűlés külön megszavazta, jóváhagyta és tudomásul vette a tavalyi közgyűlésnek idevonatkozó határozatait

azzal, hogy *a jelzett illetményeket a mérlegben elszámolták.*

Ezekután a törvényszék a felperes keresetét teljes egészében elutasította, de arra való figyelemmel, hogy egy pontban, az illetmények kérdésében a keresetet jogos alappal indította meg, *a törvényszék az alperest kötelezte, hogy 350 pengő részperköltséget fizessen a felperesnek.*

Vidéki polgármesterek látogatása a csepeli Shell-telepen

Érdekes társaság rándult ki a minap *Csepelre.* A vidéki városok polgármesterei jelentek meg a *Shell* csepeli gyártelepén, hogy a világhírű vállalat berendezését, a Shell-benzinkutak központját tanulmányozzák. A Magyar Városok Országos Szövetsége havi összejövetelének programjába illesztették be ezt a tanulmányi kirándulást, amelyen *Lukács* Ödön, a szövetség ügyvezető igazgatójának vezetésével vettek részt a vidéki polgármesterek.

Sok érdekesség várakozott Csepelen a kirándulás résztvevőire, akik valójában csak most vettek tudomást arról, hogy *milyen hatalmas mechanizmus működik a népszerű Shell-kutak mögött.* Száz holdnyi területet foglal el a Shell kőolajfinomítója, amely óriási méretű ipartelep az új nagyhatalom, az olaj birodalma. A desztilláló telepek, tartályok, csatornák, tankhajók labirintusában *ötszáz munkás* dolgozik és *négyszáz tisztviselő* végzi az adminisztrációt. Milliókat építettek itt gépekbe, a telepet behálózó acélcsövekbe, amelyek a Shell külön dunai kikötőjéből juttatják az olajat a finomítóba, innen pedig a sorrendben felállított tartályokba, amelyek óriási méretei előtt elcsodálkozva áll meg a szemlélő.

A magyar vidék húsz polgármestere sem mentesült a csodálkozástól a gigantikus telepen, ahol minden az olajért van. Az olajért, amely energia, hajtóanyag, közszükségleti cikk, tisztítószer, orvosság, a munkásnak és tisztviselőnek kenyér, a magyar ipar számára pedig erő és élet.

A szakszerű magyarázatokat nagy érdeklődéssel hallgatták a polgármesterek, akiket a telep megtekintése után a gyár vezetősége banketten látott vendégül. A lakoma szónokai a közvetlen tapasztalatok meggyőző erejével fejezték ki elismerésüket *Waldmann* Bélának, a Shell magyarországi vezérigazgatójának.

A Weiss Manfréd Művek mérlegadatai. A *Weiss Manfréd Acél- és Fémművei r. t.* a mérleg adatai szerint hatalmas arányú forgalmat bonyolított le. A nyers árujövedelem 6,882.193 pengőt tett ki, a tiszta nyereség pedig 772.442 pengőt, ami 9 százalékos rentabilitásnak felel meg. A Weiss Manfréd Művek a mérleget a hagyományos óvatossággal állították össze, amiről leginkább a tartalékok bő dotálása tanuskodik. Ez egyébként annyira jellemzi a vállalat gesztióját, hogy a mérlegben kimutatott 36.217.814 pengővel szemben, amely a gyártelep értékét reprezentálja, 33,988.104 pengő értékcsökkenési tartalék áll szemben, ami azt jelenti, hogy az egész üzemet úgyszólván teljes egészében leírták. Az árukészlet 9,864.420 pengőt tesz ki, míg az értékpapírállomány 2,485,626 pengővel, tehát nagyon leértékelt összeggel szerepel a mérlegben. Az adósok tartozása 17,841.510 pengő, amelyet elsőrendű követelésnek kell minősíteni, miután az adósok között a kincstár és különböző közületek szerepelnek.

A Magyar Ruggyantaárugyár R.-T. A vállalat igazgatósága elhatározta, hogy a június 5-én megtartandó közgyűlésnek az elmúlt üzletévre *P 2.50 osztalék* kifizetését fogja javasolni.

Előléptetések a Pamutiparnál. A *Magyar Pamutipar Rt.* két érdemes főtisztviselője részesült megérdemelt előléptetésben. Cégvezetővé nevezték ki *Podharszky* György dr.-t, *Szurday* Róbert személyi titkárát és kitünő munkatársát, aki kiváló érdemeket szerzett a gyár angliai és franciaországi kivitelének sikeres megszervezése körül. Ugyancsak cégvezető lett *Hajdu* György dr. is, aki hasonlóképen nagy eredményeket ért el a magyar textilipar külföldi piacainak megszerzésében. A két tehetséges, fiatal tisztviselő előléptetését közgazdasági körökben nagy rokonszenvvel fogadták.

A Dunagőzhajózási Társaság közgyűlése. Az *Első Dunagőzhajózási Társaság* közgyűlése *Fey* volt alkancellár elnöklésével vita nélkül egyhangúan jóváhagyta a társaság ezévi üzleti jelentését, amelyből kitűnik, hogy a mérleg veszteség nélkül zárult. A közgyűlés ugyancsak elfogadta az Olaszország részvételével kapcsolatos alapszabályváltoztatásokat is. A közgyűlés végül a legutolsó közgyűlés óta felvett tagokat ebben a minőségben megerősítette.

SINGER PÁL Iroda tel.: 11—0—04, 11—0—02.
„PALSING" GYÁRTMÁNYOK IRODÁJA
BUDAPEST, V., TÁTRA-UTCA 20/B.
Irodai cikkek • Carbonpapír • ÍRÓGÉPSZALAG

„HUNGÁRIA"
HŐSZIGETELŐ VÁLLALAT
Cégtulajdonos: BAKA FERENC
BUDAPEST, II., OLASZFASOR 1. SZ.
Telefonhívó: 54—7—07. (Tamás)

Mihálka és Társai
reszelő- és szerszámáru iparvállalat k. f. t.
Budapest, V., Zápolya-utca 34. Telefon: 92-4-98.

SCHIFFER ÁRMIN
KERETLÉC ÉS FAÁRUGYÁR
BUDAPEST, VII., KIRÁLY-U. 79. TEL.: 44—4—85.

Beér Sándor
zománctáblái
a legszebbek
Budapest. V., Gr. Tisza István-utca 5. Telefon: 82-4-29.

YELLOW
szivacsbehozatali áruház, Budapest, VI., Andrássy-út 32.
Telefon: 11-3-36. — Modern háztartási és testápolási cikkek, kefe- és seprőáruk, szarvasbőrök.

VAJDA LAJOS
mű- és ércöntő
PESTSZENTERZSÉBET, FRANGEPÁN-UTCA 113. TELEFON: 47—5—69.

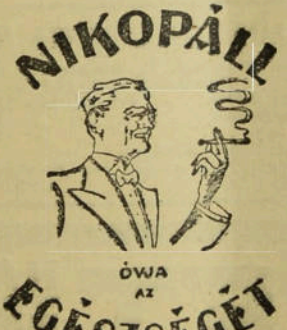
ZOLLER FERENC szobafestő és mázoló
Budapest, II., Margit-körút 2. Telefon: 55-2-47

CZUCZOR LÁSZLÓ
ÉPÍTŐMESTER
BUDAPEST II., Török-utca 4
Telefonszám 574-23

Használt
VASANYAGOK:
csövek, lemezek, tartányok, lépcsők, gőzgépek, szivattyuk, motorok, gázgyári berendezési tárgyak stb. és
chamottetéglák
kedvező áron kaphatók:
FERENCVÁROSI GÁZGYÁR leszerelési irodája.
Budapest, IX., Koppány-utca 2—4. Tel.: 34-0-54.

THERMOLUX
Felvonók, elektr. tűzhelyek, világítás
VIII., Práter-utca 6. Telefon: 38—3—38.

KUSZTOS IMRE ÉS TÁRSA B. T.
„KORAZIT" nemesvakolati és műmárvány gyár
Cégtul.: KUSZTOS IMRE Budapest, X., Szállás-u. 28-30.
Gyáritelefonsz: 49—1—82. Postatakarékp. csekkszámla: 65.505.

Nikopáll szipkában
Nikopáll betéttel
dohányozzon,
mert az egészségére ártalmas nikotin, pyridin, kátrány, gyanta stb. származékok ezáltal nem jutnak a szájba és a tüdőbe.
Minden dohánytőzsdében kapható!
1 elegáns bakelit szipka és 5 betét ára — — 1.50 P.
1 betét — mely 40 cigarettára elég — — — 16 fillér.
Gyártja és forgalomba hozza:
„Nikopáll" k. f. t., Budapest, IV., Gerlóczy-u. 11. Tel. 69-2-30

VÁLLALKOZÁS

Felépül a Gellért-szálló ötödik emelete

A Székesfővárosi Gyógyfürdők és Gyógyforrások üzemi választmánya *Kállay* Tamás dr. elnöklésével ülést tartott, amelyen *Bánlaky* Géza, a székesfővárosi fürdők központi igazgatójának előterjesztése alapján *a Gellért-szálló emeletráépítésével* foglalkozott. A választmány megállapította, hogy

az ötödik emelet ráépítését sürgősen meg kell oldani

és elhatározta, hogy a *Hegedüs* Ármin nyugalmazott műszaki főtanácsos ráépítési tervét tanulmányozás céljából *haladéktalanul át kell tenni a magasépítési ügyosztályhoz.*

A Gellért-szálló ötödik emeletének felépítése a szálló vendégforgalmának emelkedése miatt vált szükségessé. Az utóbbi években a főidényben túlzsúfoltság és szobahiány mutatkozott és most már a nyári hónapokban olyan üzemi zavaroktól lehet tartani, amelyek az idegenforgalmi akciónak ártalmára válnak. Ezen segítene az ötödik emelet felépítése, amely a *Hegedüs-féle* terv szerint aránylag nem nagy költséggel *14 kétágyas, 44 egyágyas tágas, szép kilátást nyujtó vendégszobához és 26 fürdőszobához juttatná a szállót.*

Nagy előnyt jelent, hogy a tető szakaszonkint, szétbontás nélkül emelhető fel. Külső állványozás felesleges, az anyagfelszállítás a jelenlegi üzem megzavarása nélkül történhetik. Az egész építkezés 5—6 hónap alatt befejezhető.

Az építés költsége körülbelül 374.000 pengő, a berendezés költsége 126.000 pengő.

A tervhez fűzött számítás szerint az új 58 szoba évi átlagos 65%-os igénybevétele mellett (a Gellért-szálló üzemi statisztikája 1935-re 75%-os évi átlagos elfoglaltságot mutat ki, az idén 80—85%-os évi átlagra van kilátás) *évi brutto bevétel évi átlagos 65%-os elfoglaltságnál 177.937 pengő, összes kiadás és leírás 53.350 pengő, az évi nettó jövedelem 124.587 pengő. Az építés és berendezés 500.000 pengőt kitevő költsége öt év alatt teljesen kifizetődik.*

Az ötödik emelet felépítése révén megszaporodó vendégek számára a szálló mindennemü közös helyiségei bőségesen elégségesek, vagyis ezek kihasználása teljesebbé válik.

Korszakos újítás a világítástechnikában. *Komor* Henrik fénytechnikai vállalata műszaki körökben nagy feltünést keltő világítóeszközt hozott forgalomba: a *szab. törv. védett K. H. Elipszoid 700/750 típusú lámpát,* amely korszakos jelentőségü az utcák, gyárak, árucsarnokok, műhelyek megvilágítása terén. Az ellipszisalakú lámpaburában három izzólámpa is elhelyezhető optikailag egyformán legkedvezőbb helyzetben és külön előnye a burának, hogy lehetővé teszi az ideális világítóeszköz, a higanygőzlámpa használatát. Az elipszoid bura alkalmazásával a napfénylámpa fénykibocsátása 26 Lumen, szemben a régebbi napfénylámpák 8 Lumenjével, vagyis ugyanazon áram mellett a fény megháromszorozódik. A világítástechnikának ezt az eddig elért legsikeresebb eszközét kívánatra szívesen bemutatja a Komor Henrik-féle fénytechnikai vállalat (VII., Wesselényi-utca 59., telefón: 1-414-76).

Uj versenytárgyalási kiírások

A sertésvágóhíd részére szükséges **vasúti fordítókorong szállítására.** Pályázni lehet június 9-én d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

A Házinyomda részére szükséges **alumínium- és horganylemezszemeszőgép szállítására.** Pályázni lehet az elnöki ügyosztályon.

A Mészáros-utcai leánygimnázium **burkolómunkálataira.** Pályázni lehet június 12-én d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

Ugyanott a **tölgyfapadozati munkára.** Pályázni lehet június 12-én d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

Vetítőgépek szállítására az iskolai filmoktatás céljaira. Pályázni lehet június 30-ig a tanügyi ügyosztályon.

A Mészáros-utcai leánygimnázium **üvegesmunkálataira.** Pályázni lehet június 12-én d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

Az iskolák részére szükséges, **különböző taneszközök szállítására.** Pályázni lehet június 5-én d. e. 10 óráig a tanügyi ügyosztályban.

A Gázművek Tisza Kálmán-téri műszaki igazgatósági épületének emeletráépítésével kapcsolatos **ács-, tetőfedő- és bádogosmunkálataira.** Pályázni lehet június 8-án d. e. 10 óráig. Tisza Kálmán-tér 20.

A BSzKRT részére szükséges **1500 kg Schmassmanngyapot szállítására.** Pályázni lehet június 5-én d. e. 9 óráig. Akácfa-utca 15., IV. em. 42.

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Beérkezett ajánlatok

Az Uj Szent János-kórház sebészeti pavillonjánál szükséges kőművesmunkákra pályáztak: Radó Sándor 4363, Lukoy Emil 4230, Havas Sándor 4437, Katona Mihály 4774, Hegedüs István 5116, Czuczor László 5346, Szeitz Richárd 5458, Hans Károly 5687, Gavora Zsigmond 6152, Barcsai Lajos 6801 pengővel.

A Timár-u., Kiskorona-u. elemi iskolák kőművesmunkáira pályáztak: Bodor Antal 4838, Rácz Ferenc 6850, Erchegyi László 7473, Grandits Gyula 8136, Radó Sándor 9104, Méhn Antal 10.143, Foerk Ernő 12.875, Ménes Emil 11.783 pengővel.

Ugyanitt tetőfedőmunkára: Kirschbaum Ödön 2867, Sporik Ernő 3104, Magyar Ferenc 3362, Ösze Gyula 3583, Krisch Fekete Nándor 3792, Rau József 3860, Biberál József 4574, Krisch Fekete János 4877, Mayer Lajos 6041 pengővel.

A sertésvágóhídi vízműtelepen építendő egy drb új aknakút építési munkáira pályáztak: Bechina Oszkár 10.867, Skuteczky és Boray 11.032, Benedikt Marcel 11.110, Barta és Bleyer 12.301, Jeney Gyula 13.846, Rényi és Bottenstein 11.080, Bengyel Lebéfer 17.480, Székely Kálmán 18.015, Hydró Rt. 18.123, Versetz Márton 18.350, Zsigmondi Béla 19.343, Biró László 19.560 pengővel.

A Szent László-kórházban kerámit- és aszfaltburkolat készítésére pályáztak: Schäffer Károly 6899, Spányi Ernő 6995, Proceller Bálint 7295, Amon Rezső 7310, Helvey Tivadar 7394, Hirsch László 7425, Reinisch és Wohl 7673, Szendrő Zsigmond 7848, Halmos János 8060, Székely Kálmán 8106 pengővel.

A maglódiuti Horthy Miklós-tüdőbetegpavillon terraszaira szükséges napellenzőponyva szállítására pályáztak: Korányi és Fröhlich 7241, Paschka és Társa 7520, Hans és Somogyi 11.130, Hodos Andor 11.283 pengővel.

Versenytárgyalási hirdetmény

Budapest Székesfőváros Gázművei, utalással a „Fővárosi Közlöny" hivatalos hirdetések rovatának élén jelenleg közölt általános ajánlati feltételekre, a VIII., Tisza Kálmán-tér 20. sz. a. telepén lévő műszaki igazgatósági földszintes épület emeletráépítésének és egyemeletes toldalék építésének

1. ács-, 2. tetőfedő- és 3. bádogosmunkái

külön-külön vállalatba adására egységáras nyilvános írásbeli versenytárgyalást hirdet.

A szabályszerüen kiállított, pecséttel lezárt, sértetlen borítékban elhelyezett ajánlatok Budapest Székesfőváros Gázműveinél (VIII., Tisza Kálmán-tér 20., Anyagbeszerző osztály) legkésőbb

1936. június 8-án délelőtt 10 óráig

az ácsmunkánál az „A/3120",
a tetőfedőmunkánál „A/3121" és
a bádogosmunkánál az „A/3122" számra való hivatkozással, közvetlenül nyujtandók be.

Budapest Székesfőváros Gázművei.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető:
NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

Dr. GERŐ IMRE
PARKETTVÁLLALATA
A Szék- és Faárugyár rt. parkettgyártmányainak egyedárusítója.
Budapest, IV., Veres Pálné-utca 33. Telefon: 83-5-20.

LATHYRUS virágszalon
Budapest, IV., Veres Pálné-u. 10 — Tel.: 86-8-70
Koszorúk, cserépvirág, télikerti növény és kaktuszkülönlegességek
Városi tisztviselőknek 10% engedmény

Ifj. MÜLLER REZSŐ
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, IX., Ráday-utca 34.
TELEFON: 82—6—82.

TEISZLER GYULA
írógépkellékek, irodai szerek, papír- és grafikai cikkek készítési és szállítási vállalata
Budapest, VI., Aréna-út 140.
Telefon: 920-78.

PETIK JÁNOS
épületbádogos munkák vállalata
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 14. SZ.
Telefonszám: 18-8-81 és 92-0-75.

SZÉKELY KÁROLY
OKL. MÉRNÖK, ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
Budapest, XI., Budafoki-ut 41/b. Tel.: 59-6-73

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyag ipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám. Telefon: 23-0-71, 10-3-59, 14-1-53
Cementgyár: Lábatlanban ... évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban ... „ „ „ 5.000 „
Dorogon ..... „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya
Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8,000.000 drb.

Weisz Fülöp RÉZMŰVES
Budapest, VIII., Gólya-utca 13. T.: 460-36

SCHÄFFER KÁROLY
OKLEVELES MÉRNÖK
Vasút-, út-, betonépítési vállalkozó, kövezőmester
Budapest, IV., Petőfi Sándor-u. 16. Tel.: 897—85

GROSZ FRIGYES
OKL. MÉRNÖK ÉPITÉSI ÉS KÖVÉZÉSI VÁLL.
Budapest, IX., Bakáts-u. 1. Telefon: 86-0-64.

„SANIT F" habarcs- és beton vízhatlanító
Gyártja: Posnansky és Strelitz R. T.
aszfalt-, fedéllemez- és kátrányvegyitermék-gyár
Központi iroda: Budapest, V., Sólyom-utca 13.
Telefon: 22-8-29, 28-2-85

Nasici tanningyár és gőzfürész r.-t.
BUDAPEST, V., Nádor-u. 21. Tel.: 27-2-58
Szlavon tölgy- és bükk-parkettája világmárka!

Kreisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. Telefon: 69-5-59.

CSIPAK SÁNDOR ÉS FIA
közszállítási vállalkozók
PESTUJHELY, Neptun-utca 24 — BUDAPEST, XIV., Telep-u. 98
TELEFON: 97-5-62
M. kir. Postatakarékpénztári csekkszámla 57.837

Macskásy Árpád
okl. gépészmérnök, műszaki vállalata, tervez, szerel és szállít vízvezetéki, csatornázási és gázberendezéseket, szivattyútelepeket, mindennemü központi fütést, kazánházi- és szellőzőberendezéseket.
Budapest, VI., Dessewffy-utca 5. Telefon: 27-6-70.

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN (DRASCHE)
BUDAPEST, V., KLOTILD-UTCA 3.
Telefonszám: 25—5—54, 25—5—55 és 25—5—56

TRAUB ÖDÖN
aszfalt, szigetelő, tetőfedő vállalata
Budapest, X., Rezső-tér 3. Telefon: 41-1-65

CUSTODIS ALPHONS
MÉRNÖKI IRODA ÉS ÉPÍTÉSI VÁLLALAT IPARI BERENDEZÉS RÉSZÉRE
ALAPÍTÁSI ÉV 1876
BUDAPEST, V. KER., NÁDOR-UTCA 19. SZ. TELEFON: 12—0—07
Gyárkéményépítés, Gőzkazánbefalazás, Ipari kemencék építése és tervezése

LIFT HANDLOVITS és HORVÁTH
BUDAPEST, VIII., FUTÓ-U. 8/B. TEL.: 40-9-92.
FELVONÓ-IPAR
Mindennemü felvonót gyárt, javit és karbantart

352

Huszonötödik évfolyam — Budapest, 1936 június 10. — 23. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI. ANDRÁSSY-ÚT 60
Telefon: 13-7-15 — Postacsekk: 40.424

Gyorsvasút a Dunaparton

Irta: Gazdy Jenő
törvényhatósági bizottsági tag

Máskor is megesett már, hogy aránylag kicsiny problémák körül kifejlődött vitákból, tárgyalásokból újabb megfontolások alapján monumentális tervek alakultak ki. Ezek valójában ott rejtőzködtek már az idők méhében, megérlelődtek lassanként a megoldás számára, mert valamely közszükséglet kielégítésére régen hivatva voltak, csak a gondolat nem akart kipattanni, amely a megalósításhoz segítse őket. Igy történt ez a *Dunakorzó körüli problémánál is.*

Évek óta folytak tárgyalások arról, miként lehetne — eleinte inkább csak az esztétika és a sétáló közönség kényelme szempontjából, később azonban már a fokozatosan fejlődő idegenforgalom szempontjaiból is — *a Dunakorzó előtt elhaladó villamos közlekedést másképpen megoldani.*

Kezdetben mindenki *a Mária Valéria-utca felé való elvezetésre* gondolt. A Beszkárt azonban költségesnek és a Mária Valéria-utca elfoglaltságára való tekintettel alkalmatlannak találta ezt a megoldást.

Azután jött *az autobuszok segítségével való megoldás gondolata,* amely megszakította volna a villamos közlekedést az Eskü-téren és autobuszokra való átszállással akarta elkerülni a korzót. Jó szerencse, hogy ez ellen a terv ellen igen erős akció fejlődött ki. Magam is állást foglaltam ellene a *Fővárosi Hirlap* hasábjain írt egyik régebbi cikkemben. Ez a terv, ha megvalósul, valószínűleg hamarosan botrányokba fulladt volna. Nem csak azért, mert minden hozzáértő és egyes világvárosokban szerzett tapasztalatok szerint is, az autobusz-tömegforgalom lebonyolítására, főleg a csúcsforgalom idején, alkalmatlan, de azért is, mert hihetetlen szakatúrát jelentett volna az utazás közben kénytelen-kelletlen való átszállás szükségessége.

Éppen azért vetettem fel említett cikkemben azt a gondolatot, hogy az amúgy is feltétlenül rendezendő *Kálvin-téri forgalom lebonyolításával kapcsolatban* nem volna-e legcélszerűbb *a Kálvin-tér és Vörösmarty-tér közötti egykilométeres szakaszt a citym keresztül kiépítve, a földalatti vasút fejlesztésével megoldani.* A távolabbi jövőbe nézve ugyanis számbavettem azt a nagyarányú forgalomnövekedést a Kálvin-téren, a főváros ma is legerősebb forgalmi gócpontján, amely a különböző közlekedési lehetőségek folytán ki fog fejlődni.

Ez a megoldás azonban pillanatnyilag *túlköltségesnek* mutatkozott és így nyomult előtérbe az a közvetítő terv, amely a *dunaparti villamosnak a korzó előtt való lesüllyesztésével a jelenlegi viaduktban továbbvezetését tűzte ki célul.* Ez a megoldás alkalmas arra, hogy a korzó kiszélesítését és az esztétikai kívánságok teljesülését lehetővé tegye, másrészt teljesen eltünteti a villamos közlekedést a szemlélő elől, vagyis lényegében mint földalatti vasút vonul el a korzó alatt. Emellett lényegesen olcsóbb, mint az előbb említett megoldás lett volna. Bár tagadhatatlan, hogy az előbbi terv nemcsak a korzó, hanem egyúttal a Kálvin-tér és Belváros forgalmának a megoldását is magában foglalja és így sokkal szélesebbkörű elgondoláson alapult.

A legnagyobb jelentősége azonban a viaduktban való elvezetésnek nem abban van, hogy ezzel a Dunakorzó problémáját a jelen körülmények között teljesen megfelelően és aránylag olcsón oldja meg, hanem abban a körülményben található, hogy *ezzel a tervvel kapcsolatban érlelődött meg és érkezett el a megvalósítás küszöbére — a Közmunkatanács szép és bátor elgondolásában — a dunaparti gyorsvasútnak grandiózus terve.*

A Dunakorzó előtti rövid szakasznak hosszú vitájából így alakult ki *az új óbudai hídtól a Horthy Miklós-hídig vezetendő gyorsvasútnak a vonala,* amely a két gócpont körül kétségtelenül kicsúcsosodó, hatalmas fejlődés forgalmát percek alatt képes az egyik végtől a másikig a világ egyik legszebb panorámája mellett elvezetni.

Nagyon fontosnak tartom, hogy a dunaparti gyorsvasút legtermészetesebben a Vörösmarty-téri végállomásnál kiépítendő, egészen rövidke földalatti szakasz útján *közvetlen összeköttetésbe kerül a jelenlegi földalatti hálózattal* és így, ha nem is az eredeti elgondolásom szerint, de mégis *meglesz a közvetlen kapcsolat a Kálvin-tér és a Józsefváros felé is.*

Ezzel, azt hiszem, közelebb jut a megvalósuláshoz az az elgondolásom, hogy a Vörösmarty-tér alatt kiépítendő nagyobbarányú pályaudvarból (lásd Place de là Concorde vagy Place de l' Opera) ki fognak nyúlni lassanként a földalatti villamos vasút csápjai a Kálvin-tér felé és egyéb irányban is.

Algyai Hubert Pálnak, a Közmunkatanács alelnökének, ebben a tárgykörben tartott legutóbbi kitűnő előadása is végeredményben ide konkludált. Különösen ha figyelembe vesszük a jövő fejlődés kilátásairól mondott azt az érdekes és indokolt megállapítását, hogy *a Horthy Miklós-híd és az óbudai-híd megépülésével a Duna jobbpartja olyan kiteljesedés előtt áll, hogy rövid idő mulva a Duna már két egyenlően hatalmas városrészt fog kettéosztani.*

Nagy feladatok előtt áll ezzel kapcsolatban a Közmunkák Tanácsa is. És nagy megnyugvásunkra szolgálhat, hogy annak élén olyan dinamikus erejű és bátor férfi áll, mint *Bessenyey* Zénó dr., aki nem ijed meg az eléje tornyosuló akadályoktól és józanul tud szelektálni az utópisztikus ábrándok és az élet haladó irányzatának reális követelményei között.

Zsitvay Tibor

nyilatkozik a Fővárosi Hirlapnak a NEP tervszerű, eredményes és kizárólag csak a közérdeket szolgáló munkájáról

Következik a közmunka-reform előkészítése

Néhány hét mulva megkezdi nyári pihenőjét a várospolitikai élet. Szüksége van erre és rá is szolgált a rohanó tempó után, amely ugyanakkor, amikor a gazdasági nehézségeket igyekezett elhárítani, az új alkotások egész sorának alapját rakta le. Ebben a munkában imponáló részt vett és a tempó ütemét diktálta *a Nemzeti Egység Pártjának fővárosi szervezete,* amely egy esztendő alatt tekintélyt és hitelt szerzett a főváros egész lakosságának körében, önzetlenségével és céltudatosságával pedig lefegyverzett minden megpróbálkozó gáncsoskodást.

Erről a munkáról, az abban érvényesült irányelvekről és a soron következő programmról nyilatkozik most, az első év munkaciklusának befejezése alkalmából

Zsitvay Tibor dr.,
a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének elnöke,

aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának tömör összefoglalásban a következőket mondotta:

— A Nemzeti Egység Pártjának fővárosi szervezete, most, amikor a közeledő nyári szünet előtt visszanéz munkájára, megelégedetten állapíthatja meg, hogy tulajdonképen

nem pártpolitikát csinált a városházán, hanem a főváros egész közönségéért dolgozott

és így önmagától értetődőnek tartja, hogy sikereket ért el.

— Üzempolitika, városrendezési politika, fürdőpolitika:

ez volt pártunk fő munkaterülete, de *tárgyilagosan vettünk részt a főváros egész munkájában.* Éppen most fejeztük be azt az előadássorozatot, amelyet *az idegenforgalom emelésének és az ezzel egyet jelentő fürdőkulturánk kiépítésének szolgálatába állítottunk.* Ezt megelőzően tartottuk meg *városrendezési ankétünket,* amelynek tárgyköre erős szálakkal függ össze az idegenforgalmi és fürdőügyi komplexummal, mint ahogyan *a főváros életének minden jelenségében meg kell találni az összefüggéseket,* ha az erők egymásrahatásának szemszögéből nézzük a dolgokat és *a tervszerűség* a vezérlő fonal, amely munkánkat irányítja.

Az önzetlenség és a szilárd erkölcsi alap mellett éppen

ez a tervszerűség az, amit a közélet számára hoztunk. A multtal szemben ez az új és ez a több, amely tevékenységünket, módszerünket jellemzi

és amelynek érdekében hajlandók vagyunk lemondani a gyors és olcsó sikerekről, hogy *valóságos sikereket és maradandó eredményeket* érjünk el a főváros közönségének javára.

— A tervszerűség kialakítását szolgálták ezek az előadás-sorozatok is, amelyek keretében a legkiválóbb szakembereket juttattuk szóhoz, hogy a maguk tudásával, kezdeményező ötleteivel termékenyítsék meg elsősorban azokat, akik az autonómia munkájában résztvettek. És habár nem pályáztunk a minden áron való gyors sikerekre, nem tagadhatjuk le magunk előtt, hogy például az első ankétünk, amely a városrendezés kérdéseit tisztázta, *máris eredményeket hozott,* amint ezt

a Viziváros és Óbuda rendezési tervénél

megállapíthattuk és amint ezt

a Dunakorzó problémájának

megoldása körül is látjuk. És sikerült érvényt szerezni tervszerűségi politikánknak, amikor

a Rudas-fürdő kérdésénél az ötletszerű elhatározást szerves megoldás érdekében meghiusítottuk.

— Második nyilvános megbeszélésünk, az idegenforgalom és gyógyfürdőkérdés érdekében tartott ankétünk eredményeit még nem szűrtük le teljesen, a sokfelé ágazó kérdésben még vannak tisztázásra váró részek, de félbeszakította munkánkat a nyár.

— Az őszre is tartogatunk programot, amelynek során

elsőnek a közmunka-reform nagyfontosságú kérdését vesszük elő.

Azt hisszük, az egész közvélemény helyeslésével találkozunk, amikor *a közmunkák körüli eljárást, a pályázatok kiírását és elbírálását akarjuk helyesebb irányba terelni.*

— A megállapítások, amelyeket ezekből az előadásokból és vitákból leszűrünk, nem maradnak benn az előadóterem üvegházában, mert *kiültetjük őket a gyakorlati életbe.* Éppen az idegenforgalmi előadások záróestjén jelentettem ki *Harrer* Ferencnek ilyenirányú felszólalására, hogy *a kitermelt értékeket feldolgozzuk és részletes pártprogrammunkba foglaljuk össze.*

Beszélgetés Bárczy Istvánnal,

a békebeli Budapest nagy polgármesterével

Június 19-én lesz harminc éve, hogy a székesfőváros törvényhatósága a fiatal Bárczy tanácsnokot polgármesterré választotta

A Lukács-fürdő parkos udvarán, ahol most olyan szép a tomboló erejű zöldbe borult világ, a sárga, földszintes szárnyépület egyik ajtaján kis tábláról ezt a felírást olvassuk:

ELNÖK

Valamely hivatali labirintusban minden magyarázat nélkül természetes ez a tábla. Az ajtó mögött a vállalat vagy hivatal elnöke ül. De itt a zöld fák között, a jókedvű szabadban valahogyan különösen hat ez a tekintélyt parancsoló felirat. Kinek és minek az elnöke van a sárga házban? A fáké, a virágoké, a gyógyulásé, vagy talán még nagyobb távolságban kell keresni hozzá a magyarázatot: talán az egész, nagy városé, amelynek egyik szép pontjára kitették a tábláját, de amelyet éppen úgy ki lehetne függeszteni máshova is.

És ez a gondolat nemcsak úgy hirtelenében támadt poétikus ötlet, mert az elnök, akinek jelenlétét a tábla elárulja, *Bárczy* István. Már nem polgármester, nem főpolgármester, nem elnököl a közgyűlési terem magas pódiumán, régen elhagyta az igazságügyminiszteri bársonyszéket is, de azért mindannak, ami szépet a mi Budapestünkön látunk, annak a plusznak, ami a nagyranőtt városból világvárost csinált, a világvárosi élet üzemének harminc esztendő óta ő az elnöke.

Most ugyan nagy koncepciókkal van tele a levegő, a főváros vezetősége és a támogatására nagy készséggel sikraszálló, frisserejű várospolitikusok az alkotások gazdag programmját indították el, de ma még — az utóbbi esztendők jórészt szociális küzdelmei után — csak Bárczy István Budapestjében élünk és azt mutogatjuk a mindjobban idesereglő idegeneknek. Hogy jól megcsinálta, akkor is el kell ismerni, ha tovább akarjuk és tudjuk fejleszteni azt, amit ő harminc év előtt megkezdett.

*

Csak néhány nap hiányzik ebből a harminc évből mert *1906 június 19-én* zajlott le az Ujvárosházán a főváros nevezetes eseménye, *akkor választották meg Bárczy Istvánt, a tanács legfiatalabb tagját, a nem egészen negyven éves kulturtanácsnokot polgármesterré.* Ennek a harmincadik évfordulónak elővetele hozott el ide a Lukács-fürdőbe, a kis ajtó elé, amelyen a tábla függ: *elnök.*

— A Lukács-fürdő részvénytársaság elnöke vagyok, — mondja *Bárczy* István, amikor bekopogtatunk hozzá, — és a tisztemet arra használom ki, hogy naponta igénybe veszem ezt az irodát. Korán kelek és reggel kitakarítanak engem is a lakásból, ha dolgozni akarok. Eljövök tehát ide, ezért vagyok ilyen szorgalmas elnöke a Lukács-fürdőnek. Pontosan járok be, mintha hivatal lenne, de most megkéstem egy kicsit, mert fürödtem.

Ugy látszik, a Lukács-fürdő hasznára van az elnökének. Bárczy István friss, erős és sugárzik belőle a kedv. Nyilván tévedésből írták meg a napokban az ujságok róla, hogy már hetven éves.

— No, csak a közelebbi dátumban tévedtek, — mondja mosolyogva, — a dolgot nem lehet szépíteni. *Októberben csakugyan hetven éves leszek.* A hiba nem ebben a kis tévedésben van, hanem abban hogy egyáltalában megírták és ez alkalmat adott az ujságíróknak, hogy nyilatkozatot kérjenek tőlem. És ez baj, mert *én nem szeretek nyilatkozni.* Sőt egyáltalában nem is nyilatkozom. Nemcsak most, azelőtt se nyilatkoztam, viszont belátom, hogy a lapok számára szükséges lehet bizonyos alkalmakkor a nyilatkozat.

— Most éppen egy ilyen alkalom van, Kegyelmes Úr, — vágunk neki elszántan, — ez az alkalom nem mindennap fordul elő, csak minden harminc esztendőben. Harminc év előtt választották meg Kegyelmes Urat Budapest polgármesterévé.

— Ez igaz, — mondja kedvesen, a mosolya mögött megtréfáló kedvvel Bárczy István, — *és én ebből az alkalomból már nyilatkoztam is.* Harminc év előtt, amikor megválasztottak, nyilatkoztam a közgyűlés előtt: *elmondtam programomat.*

— Ma is emlékezetes még ez a polgármesteri programm, — feleljük, — nagyon bátor volt felfelé és nagyon szociális lefelé.

— Meg vagyok elégedve vele, még ma is, annál is inkább, mert akkor nem csekély elfogódottsággal ültem a polgármesteri székbe. Kiváló versenytársaim voltak és én magamat, mint a legifjabb tanácsnokot túl fiatalnak is tartottam. Igazán, nem is tettem különösebb lépéseket, hogy a polgármesterséget elnyerjem. Engem a kerületek jelöltek. De közrejátszott még valami, hogy egyáltalában polgármester lehettem akkor, egy véletlen körülmény a *darabont-kormány képében.*

Ezt nem értjük, de nem esünk most utólag kétségbe, hogy Bárczy István titokban darabont volt, hanem várjuk a megfejtést.

— Hát igen, — folytatja, — a darabont kormánynak köszönhetem, amelynek *nem akartunk adózni. Fülepp* Kálmán, akkori tiszti főügyész *egy Ulászló korabeli törvényből magyarázta ki hazafias buzgalmában, hogy a darabont-kormánynak nem jár adó.* A tanács több tagja és magam is ezt az álláspontot foglaltuk el, mire a polgármester és az egyik alpolgármester, egyrészt a darabont-kormány elől, másrészt a későbben várható nemzeti felháborodás elől — aszerint, hogy miképen cselekesznek — a legokosabban úgy cselekedtek, hogy *nyugdíjba mentek. Igy üresedett meg egyszerre két állás* és így nyílt azután alkalom arra, hogy a bizalom megválaszthatott polgármesternek. A főpolgármester már előbb az ellenállás vezére, *Fülepp* Kálmán lett, akit a darabontokra ráhúzott, régi törvénymagyarázatért titokban *Ulászlónak* neveztünk.

— Igy lettem polgármester harminc év előtt. Amint mondtam, erről ma már felesleges nyilatkozni, hiszen benne volt minden mondanivalóm a programbeszédemben az iskolaépítéstől kezdve egészen addig az elhatározásomig, hogy *a városházán nem engedem érvényesülni a politikát.* És ezt be is tartottam. És sok minden egyebet sem engedtem érvényesülni, amit például *Vázsonyi* Vilmos is tanusíthatna. Mert elmondhatná, hogy milyen szépen vettem át tőle a protekcióját kérő leveleket és milyen szépen süllyesztettem el a szemeláttára a papírkosárba. És nem haragudott meg érte, mert nem ígérte meg senkinek az ügy elintézését, csupán annyit, hogy a kérelmeket hozzám juttatja. És ez meg is történt... De ezt ne írja meg, mert talán még utólag is megharagszanak Vázsonyira.

Hogy miről volt szó, nem is írjuk meg, de az elintézésnek ezt a módját nem lehet elhallgatni. És hozzá kell tenni, hogy nem érdemes ügyről volt szó, mert azt nem süllyesztette Bárczy István a papírkosárba, hanem felemelte és vitte előre, mint annyi sok jó ötletet és tervet, amelyet megvalósított és amellyel hozzásegítette a fővárost ahhoz, hogy naggyá legyen. Még akkor is, ha a politika mást akart tőle.

— *De amikor főpolgármester volt.* Kegyelmes Uram — szegeztük neki cserébe a megtréfáló kijelentések fejében a fogas kérdést — akkor *hogyan üszta meg a politikát?*

— Egyszerűen: *akkor se politizáltam.* Hiszen jó sokáig helyettes-főpolgármester voltam csupán és ha a politika meg akart szorítani, visszakínáltam a megbízatást. És ezzel célt is értem, bár titokban megállapítottam, hogy tulajdonképpen, nem is mondhatok le a helyettes főpolgármesterségről, mert ha nincs főpolgármester, a polgármesternek kell a helyét betöltenie.

Megbuktunk tehát ezzel a fogas kérdéssel is, Bárczy István olyan ötletesen riposztozott, mint ahogyan annakidején kivédte a főváros autonómiáját a politikától és inkább megelégedett azzal, hogy csak a referensekkel érintkezett a minisztériumokban, mert azok nem politizáltak.

*

Mindehhez Bárczy István csodálatos egyéni varázsára és nagy művészetére volt szükség. Ez a művészet megfogható formában, mint kitünő muzsikusban jelentkezik nála. Nagyszerűen zongorázik, mindenkit elvarázsol vele. Így varázsolt el felfelé és lefelé mindenkit, úgy, hogy *észre se vették,* hogy *egy új Budapestet épített fel,* palotákkal, közintézményekkel, virágos parkokkal és sok-sok iskolával, amelyekbe nemcsak a tudományt vezette be, hanem a *muzsikát* is. Tudjanak mások is zongorázni, ne csak ő... A művészettel sok mindent el lehet érni, ha az ember művész, abban sem akadályozhatják meg, hogy egy új várost felépítsen, pontosan úgy, ahogyan azt a székfoglalójában megígérte.

Hogy is mondta ezt Bárczy István harminc év előtt?

„Ami a kulturális kérdéseket illeti, erre nézve kijelentem, hogy onnan, ahol eddig működtem, a polgármesteri székbe is magammal hoztam azt az erős hitet, amit az én lelkemből kiírtani többé nem lehet, hogy *a főváros, sőt az egész nemzet jövendő boldogsága elsősorban attól függ, hogy miképpen tudja a nép leaszélesebb rétegeit a magyar nemzeti művelődés eszközeivel megmunkálni, azokat erős szociális érzésekre és intenziv, jól szervezett gazdasági tevékenységre nevelni.*"

A közgyülés, amely az imént választotta meg 195 szóval, Sipőcz László 143 és *Kun* Gyula 15 szavazata ellen, zajosan helyeselt és tapsolt a fiatal polgármesternek, akit megtapsoltak azért is, amikor előbb kemény hangon bejelentette:

„A mesterkélt álautonómia helyett meg kell alkotni a főváros egész polgárságának erejére épített, független városi önkormányzatot..." Másik feladatunk pedig, hogy *változtassunk a városfejlesztési politikán..."*

A harminc év előtti ujságkrónikák szerint rendkívüli sikere volt ennek a székfoglalónak, amellyel Bárczy István, most az évforduló alkalmával szépen betakarózik ünnepi nyilatkozat helyett. És ha őszinték akarunk lenni, el kell ismerni, hogy ebben is igaza van, mint mindabban, amit mondott és amit nem mondott el és ami együttvéve nagyon érdekes, ünnepi álmány volt ott az „elnöki" szobában, amelyet bevilágított Bárczy István sugárzó szelleme.

Losonczy Zoltán.

Óbuda, Aquincum és Tabán:

az ősi kultúra maradványainak legdúsabb feltáróhelyei

Az *Aquincumi Múzeum* igazgatója *Nagy* Lajos dr. egyetemi magántanár, az európai nevű archeológus hosszú hónapok óta a székesfővárosnak úgyszólván egyik legjobban elfoglalt tisztviselője. Tavaly kezdődtek meg az ő vezetésével az óbudai Nagyszombat-utca és Viador-utca közé eső területen *a régóta keresett második aquincumi amfiteátrum feltárási munkálatai,* szinte ugyanekkor azonban már azt is jelentették a lebontott Tabán kertészeti rendezésével foglalkozó alkalmazottak, hogy a hajdani Görög- és Arok-utca környékén *ókori leletekre bukkantak ásás közben.*

Nagy Lajos dr.

ezekről az újabb leletekről most, hogy római útjáról visszaérkezett, a következőkben tájékoztatta a *Fővárosi Hirlap* munkatársát:

— A régi Tabán területén már eddig is értékes leletekre bukkantunk. Archeológiai szempontból felbecsülhetetlen előnyt jelent az a körülmény, hogy itt

a kutató munka előhaladását nem gátolják fennálló épületek, abban az esetben tehát, ha valamilyen érdekesebb leletre akadunk, nyugodtan továbbhatunk.

A Tabán területén alighanem *a székesfőváros őskorának legrégibb maradványaira bukkantunk:* itt ugyanis kelta-kori leletek egész halmaza került felszínre az ásók nyomán. A tabáni terület Attila-körút felé eső részén

két római-korbeli őrtorony oszlopait találtuk meg.

Azóta a kutatásokat egyre intenzivebben folytatjuk. Sok *kelta edényre* akadtunk, amelyek között archeológiai szempontból *igen értékes darabok is vannak.* A feltárási munkák során

két, meglehetősen jó karban lévő kelta fazekasmühelyt tártunk fel,

amelyek kemencefalai aránylag épségben maradtak.

A tabáni terület régészeti feltárásán kívül tovább folytatjuk természetesen az aquincumi ásatásokat is, illetve azt a munkát, amelynek célja: *a második nagyméretű amfiteátrum feltárása.* Eddigi tanulmányaink alapján nyugodtan mondhatom, hogy a III. kerületben *még rengeteg munka vár reánk* és szinte

bizonyosnak látszik, hogy a városnak ebben a részében is rábukkanunk majd jelentékeny középkori, sőt őskori épületmaradványokra.

Az óbudai református templom előtt húzódó Kálvin-utcában nemrég tártuk fel *az Árpádok korabeli székesegyház hatalmas épületét,* ezt a munkát azonban a terület beépített volta miatt abba kellett hagynunk. A leletek megóvása céljából a polgármester úr intézkedése folytán

fedőlapokkal láttuk el a kiásott romokat, így azok nincsenek kitéve az időjárás viszontagságainak.

Amennyiben az óbudai városrendezésre egy-két éven belül valóban sor kerül, úgyis lesz alkalmunk bőven, hogy a főváros e részének ősi kultúremlékeit feltárhassuk. Egészen bizonyos, hogy

a majdan elkövetkező nagyszabású ásatásokból kiderül, hogy a magyar főváros helyén már ős idők óta népes települések voltak.

Ez egészen természetes is, mert hiszen a Duna közvetlen közelsége és a területnek településre alkalmas volta a régmult idők népeit is arra ösztökélte, hogy *szállásukat ezen a helyen üssék fel.*

— Római tartózkodásom alatt bőven nyilt alkalmam arra, hogy az olasz főváros legkitünőbb archeológusaival alaposan megbeszéljem egyrészt azokat az eredményeket, amelyeket a rómaiékorbeli ásatások során Budapesten már eddig elértünk, másrészt azokat a munkálatokat, amelyeket az olasz miniszterelnök áldozatkész segítségével az örök városban folytatnak az ősi emlékek minél intenzivebb feltárása érdekében. Egyenesen

csodálatraméltó az a munkakészség, amelylyel az olasz tudósok Rómában és környékén a kétezer év előtti idők páratlan szépségű emlékeit szinte napról-napra felszínre hozzák.

— Náluk természetesen *nincsenek olyan megkötöttségek, mint amilyenekkel nekünk kell megküzdenünk,* sőt ebből a szempontból az olasz archeológusok helyzete kivételesen kedvező. Panaszkodni azonban magam sem akarok, mert kétségtelen, hogy a székesfőváros vezető tisztviselői, elsősorban *Szendy* Károly polgármester úr és *Némethy* Károly tanácsnok úr *minden módon segítségemre sietnek,* hogy a székesfőváros területének archeológiai feltárása *mihamarabb megvalósulhasson.*

Nem biztosítják tűz ellen a közigazgatási épületeket

Szünet előtt még több közgyülés lesz — Mire fordítja a BSzKRt a tarifamódosítás révén várható bevételi többletet

Szendy Károly polgármester az elmult hét csütörtökén indult el titkára, *Lazár* Imre gróf fogalmazó kiséretében a lengyel fővarosba, hogy eleget tegyen a mult esztendőben Budapesten járt Jan *Starzinski* varsói főpolgármester, *varosi elnok* meghívásának. A polgármestert, a Varsóból érkező tudositások szerint, szinte

páratlan vendégszeretettel fogadták a lengyel főváros reprezentansai.

Megérkezésekor a pályaudvarra diszszázadot vezényeltek ki és *a városi vezetoségen kivul a lengyel kormany megbizottai is üdvözölték.* A lengyel lapok ugyszolvan kivetel nelkül *meleghangú cikkekben mellatjak a budapesti polgármester varsói látogatasanak jelentoseget* es ugyanekkor terjedelmes cikkekben szamolnak be a magyar főváros termeszeti es kulturszepsegeiről is.

Szendy Károly
polgarmester.

mielőtt lengyelországi útjára elindult, fogadta a *Fővárosi Hirlap* munkatársat és nyilatkozott egyrészt közelgő útjáról, másrészt a főváros aktuális ügyeiről.

— Meg vagyok arról győződve — mondotta a polgármester —, hogy varsói utazásom *hasznara tesz Budapest kozonsegenek is*, mert, mint azt *Starzinski* városi elnök ur tavalyi budapesti látogatásakor elmondotta,

Varsóban a közönség széles rétegei meleg erueklodessel viseltetnek iranttunk.

A volt miniszterelnök legutóbbi budapesti látogatása *ujabb kapcsolatokat epitett ki a két orszag kozott* és hiszem, hogy *az en mostani utam is hozzá fog jarulni az orvendetesen kifejlodott baratı joviszony tovabbi elmelyuleséhez.* Lengyel és magyar szempontból egyaránt nagy jelentoségu az, ha a két főváros polgarai igyekeznek egymas otthonat megismerni. Legutóbb a *Nemzetkozi Vasar* alkalmából nagyszámu lengyel látogatonk volt, *kozulunk azonban még nem sokan ismerik Varsó nagyon jelentekeny kulturalis ertekeit.*

— Mint ismeretes, Varsóból *Berlinbe* és *Münchenbe* fogok utazni, hogy mint a *Magyar Varosok Orszagos Szovetsegenek* elnöke, *Harrer* Ferenc dr. torvenyhatosagi bizottsagi tag urral és *Némethy* Karoly dr. tanacsnok urral *a székesfovarost képviseljem a Nemetorszagban ulesezo namzetkozi kongresszuson.*

— Tiz-tizenket napos tavolletem alatt a székesfővaros ugyeit *Liber* Endre alpolgarmester ur fogja vezetni es bar a szanalasi rendelkezesek mar teljes egeszukben napvilagot lattak, *bizony nagyon sok dolga lesz.* A főpolgarmester ur ugyanis rendkivuli hatasköreben kiadott rendelkezeseit azzal juttatta hozzank, hogy

azok gyakorlati végrehajtását mi magunk végezzuk el.

— *Meg is kezdődött már a munka*, amely azonban a rendeletekben foglalt kérdéskomplexumokra való tekintettel egyáltalán nem olyan egyszerű, mint azt sokan első pillantásra gondolnák. Természetszerűen arra törekszünk, hogy

a szanálás érdekében kibocsátott rendeleteket ugy ütessük at a gyakorlatba, hogy azok minél kevesebb zokkenőt okozzanak.

— Legtöbb gondot a státus-rendelet és a Beszkárt tarifamodosítási rendelete okozza, egyebként ez a kettő az, amely *kihatásában a legtobb embert erdekli.* A közigazgatási- és üzemi-státus határozmányainak életbeléptetésére voltaképpen csak 1936. október elsején kerül sor, ugyosztályaink azonban *addig a legbehatóbban előkészitik a végrehajtási terveket.* A státusrendelet szerint véglegesen megszüntetjük *az ideiglenes hivatalnoki fokozatot*, mert

a cél legelsősorban az, hogy a végleges alkalmazottak létszámának növelésével biztos helyzetbe tudjuk hozni a székesfővárosi tisztviselőket és alkalmazottakat.

A sok új állás megszervezésére *persze nem egyszerre kerül sor, hanem részletekben, szakok szerint.* Ezen a réven el tudjuk érni azt, hogy a községi háztartás terhei *nem növekednek meg az elbirhatónál nagyobb mértékben*, ugyanekkor azonban *nem szenvednek sérelmet a státusrendezés folytán végleges állásokba kerülő alkalmazottak sem.*

— A *Beszkárt* tarifamódosítási javaslatának gyakorlati alkalmazására már *július elsején sor kerül.* A vállalat anyagi helyzete ugyanis olyan, hogy *mindennemű késedelem veszéllyel járhat.* A *Beszkárt* újabb beruházásai a forgalom biztonságának és gyorsaságának fokozása érdekében *mindinkább elodázhatatlanokká válnak.* Azt hiszem, elég arra rámutatnom, hogy a Horthy Miklós-híd üzembehelyezése és a Margit-híd kiszélesítése után *jelentékeny új kiadások hárulnak a közlekedési vállalatra*, mert

részben át kell helyezni a vágányokat, részben pedig a Horthy Miklós-hídon keresztül új villamos-összeköttetést kell teremteni a budai villamosvonalakkal.

— Meggyőződésem, hogy a székesfőváros közönsége a nehéz gazdasági viszonyok ellenére belátja, hogy saját érdekében való, ha a szükségesnek bizonyult rendszabályoknak aláveti magát, mert *a tarifamódosítások mindahánya a köz érdekét szolgálja.*

— Közigazgatási ügyeink a megszokott keretek között *programszerűen haladnak* és a június 18-án összehívásra kerülő törvényhatósági bizottsági közgyűlésen, amely azonban a *szunet elott még nem az utolsó*, az autonomia elé fogjuk tárni *mindazokat az ügyeket, amelyek a különböző ügyosztályokban ezidőszerint elokészites alatt állanak.* Ezek közé tartozik a *székesfővárosi biztositások kerdése is.* A multban gyakran kifogásolták, hogy a székesfőváros vezetősége *tulzott óvatosságot tanusit a biztositási ügyek terén* és hogy a biztositási dijak magas volta nem áll arányban a felmerülő káresetekkel. A költségvetés tárgyalása alkalmával olyan irányú megállapodást létesítettünk a biztositó intézetekkel, hogy a *biztositási szerződések egy esztenaore bármikor felbonthatók.* Azóta utasításomra megtörtént a biztositott ingatlanok és ingóságok *ujabb becslése*, a kárstatisztikai adatok összeállitása és ezek figyelembevételével most azt a javaslatot fogom tenni a közgyűlésnek, hogy

a nagyobb kárveszélyességű javakat továbbra is a biztositó társaságoknál biztositsuk, a minimális kárveszélyességű javakat azonban vonjuk ki a biztositási szerződések hatálya alól.

Fenntartandónak vélem *az üzemi biztositásokat*, de megszüntethetőnek tartom a *közigazgatási kockázatú épületek tűzkár elleni biztositását* és a közigazgatási ingóságok hasonló biztositását. Ezen a réven elérnénk azt, hogy évente *122.228 pengővel kevesebb biztositási dijat fizetnénk, mint eddig.*

Kimaradtak a státusrendezésből a közép- és kisüzemek alkalmazottai

A rendezés a kisüzemeknél „a szanálás célkitűzéseivel homlokegyenest ellenkező eredményre vezetne" — Mi van a rendelet hivatalos szövegében

A székesfővárosi közigazgatási alkalmazottakra és az egyes üzemek alkalmazottaira vonatkozó státusrendelet hivatalosan, teljes részletességgel pénteken került nyilvánosságra. A közigazgatási alkalmazottak *megnyugvással fogadták* a tervezetet,

az üzemi alkalmazottak körében azonban máris sok panasz hangzik el.

Az üzemi státusrendelet ugyanis csak a három nagyüzem: az *Elektromosmüvek*, a *Gázmüvek* és a *Vizmüvek* alkalmazottainak helyzetét és jogállását szabályozza,

nem terjeszkedik ki azonban a közép- és kisüzemeknél, igy a Gyógyfürdőknel, a Községi Élelmiszerárusító Üzemnél, a Lóhúsüzemnél, a Temetkezési Intézetnél, a Hirdetővállalatnál és a többi kisüzemnel szolgalatot teljesitő fővárosi alkalmazottakra.

Még pedig, a nyilvánosságra nem hozott, de *hivatalos indokolás* szószerinti szövege szerint azért, *„mivel a szanálási intezkedések elokészitesevel kapcsolatban az az állaspont alakult ki, hogy amenyniben ezeknek az utobbi, kisebb üzemeknek az alkalmazottait javadalmazas, elomenetel, nyugellátas tekintetében ugyanazon elbánas alá vonnak, mint a nagyüzemek alkalmazottait,*

ez az eljárás végső kihatásában a kisebb üzemekben minden körülmények között a személyzeti terhek emelkedését idézné elő, vagyis a szanálás célkitüzéseivel homlokegyenest ellenkező eredményre vezetne.

Következik ez abból, hogy az egységes szabályozásra való tekintettel, a kisebb üzemek alkalmazottainak illetményet — csökkentés helyett — a nagy üzemi alkalmazottak illetményeinek általában *magasabb szinvonalára kellene emelni*, a jelenleg teljesen ideiglenes jellegű szolgálati viszony helyett az alkalmazottaknak meg kellene adni a nagyüzemi alkalmazottak *állandóbb szolgálati jelleget*, ezeket az alkalmazottakat is *részesiteni kellene az automatikus rendszerü előmenetel kedvezményében, stb.*"

„Mindezeknek az elkerülése céljából tehát azt a megoldást kellett választani, hogy a javaslatba hozott rendezés azokra az üzemekre korlátoztassék, amelyeknél a célszerűen keresztülvitt szabályozásokkal *valóban a személyzeti kiadások apasztása érhető el.*"

Ami mármost a nagyüzemi alkalmazottakra vonatkozó státustervezetet illeti, a közigazgatásiakat érintő javaslattal szemben, amely tagadhatatlan előnyöket biztosit ezeknek az alkalmazotti kategóriáknak,

az üzemeknél megállapitható a nagy, sőt gyakran rendkívüli szigorúság.

Ez, sajnos, egyenes következménye annak a *rendszertelenségnek*, amely a nagyüzemek tisztviselőinek *osztálybasorolásánál fennáll.* 1924-ben a volt székesfővárosi tanács elrendelte, hogy a *Gázmüvek* és *Elektromosmüvek* alkalmazottait *iskolai végzettségüknek* megfelelő szolgálati csoportokra különítsék el, minthogy azonban ugyanez a tanácsi határozat módot adott a kivételezésre, gyakorlatilag nem volt célravezető. Az alkalmazottak egyre növekvő száma mindinkább komplikálta az illetményfolyósítással kacsolatos ügykezelést, s

a végső eredmény az lett, hogy a tisztviselők egyrésze már nem is tisztviselői, hanem kezelési és üzemi segédszolgálatot látott el.

Előállott az a fonák helyzet, hogy *egyes mérnökök nagyobb javadalmazást élveztek, mint a főmérnökök, egyes főmérnökök nagyobbat, mint a müszaki tanácsosok.*

A Vízműveknél is sok ilyen anomália adódott. A tisztviselők tekintélyes része a közigazgatási szakhoz tartozó alkalmazott volt, az üzemi munka nagy részének elvégzése pedig olyan ideiglenes alkalmazottakra maradt, akik *előmenetelben már évek óta alig részesültek* s ezért

lényegesen rosszabb helyzetben vannak, mint az Elektromos- vagy Gázműveknél hasonló munkakört betöltő, azonos szolgálati idővel rendelkező havifizetéses alkalmazottak.

Ilymódon tehát az üzemi státus elsőnek *a helyes munkakörmegosztásra fektette a sulyt.* Elhatárolta egymástól az ügyintézést, az irodakezelést, továbbá a végrehajtó és segédszolgálatot. E három szolgálati csoport mellé sorolta negyediknek *az ideiglenes havidijas alkalomazottak kategóriáját.* Leszögezte a javaslat a képesítések megállapítását, de ugyanakkor, amikor kötelelően előírta a vezető, irányító feladatokat végző alkalmazottak *egyetemi végzettségét*, kimondotta azt is, hogy külön szak képesítést csak ott kíván az alkalmazottól, ahol arra feltétlenül szükség van, mert

a képesítésekre vonatkozó, túlságosan merev előírások az üzemvezetőséget megakadályozhatják abban, hogy az alkalmazottakat egyéni képességeiknek legmegfelelőbb munkakörben foglalkoztassa.

Az illetmények terén is sok visszásság mutatkozott. Ezeket a státusjavaslat most *megszüntette* olyképpen, hogy *az üzemiek javadalmazásánál is a közigazgatási alkalmazottak illetményszabályozása lett irányadóvá.* Hogy erre milyen szükség volt, semmi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy

egyes üzemvezetők ugyanolyan, sőt magasabb illetményeket élveztek, mint felettesük: a polgármester.

Megszüntette a javaslat *a végrehajtó és segédszolgálatban működő alkalmazottaknál észlelt kirívó túlzásokat is*, viszont ügyelt arra, hogy

az osztályokba való sorozásnál az eddigi férfitisztviselők tisztviselői jellegüket megtartsák.

A nőalkalmazottak közül azonban *csak azok tartják meg a tisztviselői jelleget*, akik *legalább középiskolai érettségivel, vagy ennek megfelelő értékű képesítéssel rendelkeznek.* Akinek ilyen nincs, az *átkerül az irodai kezelők szolgálati csoportjába.* Az új illetményekre való áttérésnél a vezérelv az, hogy

senkinek sem lehet magasabb fizetése, mint az átsorozás előtt volt.

Igy előállanak ugyan bizonyos fizetéscsökkenések, *ezek azonban csak a magasabb állásoknál számottevőbbek.* A kisebb javadalmazású állásoknál

a veszteségek kiegyensúlyozására 10% működési pótlék engedélyezhető.

A státusrendelet szerint a három nagyüzemnél évi 1,093.248 pengő fizetésmegtakarítással lehet számolni, a nyugellátási terheknél pedig havi 7—8000 pengő teherviselés alól szabadul a Gáz-, Víz- és Elektromosmüvek.

ZOLLER FERENC szobafestő és mázoló
Budapest, II., Margit-körút 2. Telefon: 55-2-47

HÍREK A PÁRTBÓL

Ezer pedadógus parlamentje

a NEP tanügyi szervezetének díszgyűlésén

Nagyszabású országos értekezletet tartott a pedagógusok parlamentje. *Közel ezer tanár, tanító és óvónő*, köztük a fővárosi iskolák sok pedagógusa, gyült össze a Nemzeti Egység pártja Eszterházy-utcai márványtermében, ahol a sokadalom olyan hangulatban ült együtt, mintha egy nagy család lenne. Alig volt közgyülés, ahol a szeretet, az egyetértés és lelkesedés hangja oly imponálóan csendült volna ki a lelkek mélyéről, mint ezen a díszközgyülésen.

A Nemzeti Egység Tanügyi Szervezetének országos elnöksége hivta egybe a gyülést, amelyen *Csik* József dr. országgyülési képviselő, a szervezet országos elnöke elnökölt. Ott volt vitéz *Marton* Béla országgyülési képviselő, *Kósa* Kálmán dr. miniszteri tanácsos, *Bernáth* István dr., az Országos Tanügyi Szervezet ügyvezető igazgatója, *Dávid* Antal dr., a Fővárosi Tanügyi Szervezet elnöke, *Kis* József dr. tanügyi tanácsos, *Miklós* Béla, a Fővárosi Tanügyi Szervezet főtitkára, *Römer* Camillo, a Tanügyi Szervezet sajtótitkára. A hallgatóság soraiban megjelentek még: *Karaffiáth* Jenő nyug. miniszter, országgyülési képviselő, *Maday* Gyula dr. országgyülési képviselő, az Országos Tanár Egyesület elnöke, *Pintér* Jenő dr. tankerületi kir. főigazgató, *Ösz* Béla kir. tanfelügyelő, *Krompaszky* Miksa dr. c. főigazgató és a közéleti előkelőségek számos tagja.

Az elnöki megnyitó után vitéz *Marton* Béla országgyülési képviselő tartott lelkeshangu beszédet, amelyet az ország minden részéről összegyült pedagógusok zajosan megtapsoltak.

Ezután *Bernáth* István dr. országos ügyvezető-igazgató terjesztette elő évi jelentését, melyben rámutatott a tanügyi szervezkedés fontosságára és szükségességére és vázolta a szervezet célját és jövő feladatait. Nagy érdeme a szervezetnek, hogy a fővárosi és állami pedagógusokat egy táborba tudta tömöríteni, úgy, hogy ma már valamennyi iskolatipushoz tartozó pedagógus együttes erővel küzd az egyetemes tanügyi érdekekért, miután a múltban megvolt tanító és tanár közötti válaszfal összedőlt. Ilyen módon a NEP Országos Tanügyi Szervezete hozta létre a tanügyi egységet, ami elsősorban az egyetemes magyarságnak is érdeke.

Ezután következett az országos értekezlet kiemelkedő pontja, *Kósa* Kálmán dr. kultuszminiszteri tanácsos háromnegyedórás szabad előadása *„A tanügyi közigazgatás és az iskolai felügyeletkérdés reformjáról" címmel*. Szines és érdekes előadás során általános tetszés fogadta a felemlített ujításokat és reformtörekvéseket, amelyekben a pedagógus-társadalom a tanítói munka fokozottabb megbecsülését látja. A tanítóknak és tanároknak régi óhaja volt az, hogy saját magukból termeljék ki az iskolafelügyelőket, ami a most hozott törvények alapján meg is valósult. Különös hálával tartoznak ezért *Hóma* Bálint dr. kultuszminiszternek. Az oktatásügy történetében új korszak kezdete tűnik fel — fejezte be beszédét Kósa Kálmán — amely a nemzei erők egyesítésével és az új magyar embertípus kialakítását van hivatva szolgálni.

A rendkívüli tetszéssel fogadott beszéd után, a gyűlés egyhangú határozattal táviratilag üdvözöle *Gömbös* Gyula miniszterelnököt és *Hóman* Bálint kultuszminisztert.

Maday Gyula dr. országgyülési képviselő lelkes és buzdító szavai után, *Csik* József dr. országgyülési képviselő, országos elnök zárta be a közgyülést.

Utána a Pannoniában baráti vacsora volt.

Megkezdte a Gázművek vizsgálatát az üzempolitikai bizottság. A főváros üzempolitikai bizottsága szerdán *Zsitvay* Tibor elnöklésével ülést tartott, amelyen a *Gázművekre vonatkozó tárgyalási anyag előkészítésével* foglalkozott. Megállapította a bizottság a kérdéseket, amelyekre az üzem vezetőségétől és a szakértőktől választ kíván. A szakértői megbízatást vállalták: *Bodocsy* István műszaki főtanácsos, *Erdélyi* Sándor főmérnök, *Ferencz* Pál vegyészmérnök, *Földiák* István részvénytársasági igazgató, *Gatocsy* Zsigmond egyetemi magántanár, *Hadasz* Ernő gépészmérnök, *Jaszkovszky* János gépészmérnök, r.-t. igazgató, *Laky* Dezső műegyetemi tanár, *Misanggyi* Vilmos műegyetemi tanár, *Nahoczky* Alfonz főmérnök, *Peteri* István miniszteri osztálytanácsos, *Pfeifer* Ignác műegyetemi tanár és *Varga* József műegyetemi tanár. *Zsitvay* Tibor elnök melegen üdvözölte a megjelent szakértőket és köszönetet mondott nekik áldozatkészségükért, melyet megbízatásukat a köz érdekében önzetlenül, díjazásra való igény nélkül vállalták. *Áttekinthetőség csak szeptember második felében kerül a sor a Gázművek kérdéseinek érdemleges tárgyalására*, addig az üzemvezetőség rendelkezésre bocsátja a megfelelő anyagot a szakértőknek, akik ennek alapján megfelelnek a feltett kérdésekre. Az üzempolitikai bizottság keddi ülésén a *Vízművekre* vonatkozó tárgyalását folytatta.

Anket a magántisztviselői kérdésekről. A NEP V. kerületi szervezetének kezdeményezésére alakult magántisztviselői szakcsoport évadzáró elnöki értekezletet tartott, amelyen *Gere* Zoltán elnök örömmel állapította meg az új magántisztviselői alakulat eddigi sikereit és utalt arra, hogy a tisztviselői kérdések egy része javaslat formájában a képviselőházban is napirendre került. Ezután a társelnök számolt be arról, hogy a szakcsoport munkaprogramjának nyilvános megvitatására anket-sorozatot rendeznek, amelynek hét előadói ülésre osztott, gazdag tárgysorozatát is előterjesztette. A szeptember 25-én kezdődő anketen a legkorábban beérkezett javaslatok előadói: *Fehér* György revizor és *Landori* György közgazdasági iró lesznek és kívülük az egyes szakkérdések kiváló ismerői és a nemzeti alapon álló munkavállalói és munkaadói testületek képviselői vesznek részt az előadásokon.

A NEP VII. kerületi szervezete júniusi munkaprogramjat most allitotta ossze. Fogadoorákat tartanak: *Bessenyey* Zeno dr. országgyülesi képviselő junius 23-an este 7 orakor, *Szuraay* Robert országgyülesi képviselő 24-en este 7 orakor, *Demenyi* Aladar dr. törvényhatósági bizottsági tag minden csütörtökön este 7—8 oraig, *Pesthy Muller* József Leó törvényhatósági bizottsági tag minden csütörtökön délelőtt 10—11-ig, *De Sgardelli* Caesar kerületi elnök naponta délelőtt 11-től délután 1-ig. — Június 14-én a Tisza István kertvárosban kerti ünnepélyt rendeznek.

Megalakult a NEP kereskedői érdekképviselete. Az OKISZ üzletermében, nagyszámu fővárosi kereskedő részvételével, tartotta alakuló gyülését a NEP kereskedői érdekképviselete. Ledermann Mór törvényhatósági bizottsági tag kerelnöki megnyitójában vázolta a kereskedők érdekképviseletere varo feladatokat. De Sgardelli Caesar, VII. kerületi pártelnök nagyhatásu beszédben azt fejtegette, hogy a lovészárkok demokráciajának szellemét hozta magával a szervezetbe, minthogy ennek a szellemnek kell érvényesülnie nemcsak a pártban, hanem az egész magyar közéletben is. A legnagyobb örommel üdvözli a Nemzeti Egység Pártja a megalakuló kereskedői érdekképviseletet. Szilágyi Jenő előterjesztette a munkaprogramot, majd a jelölőbizottság javaslatára közfelkiáltással megválasztották a tisztikart. Elnök lett Ledermann Mór, ügyvezető-alelnök Szilágyi Jenő, alelnökök: Dinner A. Emil, Dénes Jenő, Elek Arthur, Elő József, Gottlieb Béla, Halász Dezső, Hirmann Ferenc, Imhof Géza, Irányi József, Keszey Vince, Knopfler Oszkár, Leopold Gyula, Márton Zoltán, Molnár Béla, Molnár Gyula, Perl Jenő, Réti Marcell, Schnur Henrik, Steiner N. Armin, Tropp Albert, Vámos Henrik. A választás után Deményi Aladár dr. törvényhatósági bizottsági tag a Nemzeti Egység fővárosi bizottságának üdvözletét tolmácsolta és kifejtette, hogy az érdekképviselet elnöksége csak akkor tud számottevő eredményt felmutatni, ha a főváros kereskedői tömör sorokban támogatják és olyan közvéleményt teremtenek, amely elismeri a magyar kereskedő értékes munkásságát a nemzet gazdasági vérkeringésében. Leopold Gyula indítványára az alakuló gyülés táviratban üdvözölte Gömbös Gyula miniszterelnököt, aki ismételten méltányolta a magyar kereskedőknek az ország egyetemes érdekeinek szempontjából is hasznos működését. Vágó Ernő, Székely Simon, Szalka Ignátz és mások lelkesítő felszólalásával véget ért a kitűnően sikerült gyülés, amelyet még ebben a hónapban az iparosok érdekképviseletének megalakulása követ.

A NEP V. kerületi szervezete a szokásos filléresvacsora keretében Dezső-napot tartott. Krompaszky tankerületi főigazgató, kerületi pártelnök meleg szavakkal köszöntötte Kossányi Dezső dr. kerületi propagandavezetőt, a szakcsoportok szervezésének érdemes kezdeményezőjét, úgyis mint borgazdát. Katona Dezsőt, a Corvin sütőüzem tulajdonosát, a szervezet agilis tagját és a kerületi központ „tésztagazdáját" pedig Fábián László dr. alelnök üdvözölte. Kontz Endre min. tanácsos és Keményy Tibor aktuális kérdésekkel foglalkozó felszólalásai után pompás hangulatban sokáig maradt együtt a kerületi törzsgárda.

Frontharcos-kívánságok a polgármester előtt

A fővárosi üzemek frontharcos alkalmazottai is megkapják a hadipótdíjat

Szendy Károly dr. polgármester előtt megjelentek *Kertész* Elemér, *Hegedüs* Bertalan dr. és *Pályi* Gyula dr. bizottsági tagok, hogy a Frontharcos Szövetség nevében a fővárossal kapcsolatos frontharcos kérdésekben megbeszélést folytassanak. A tárgyalások egyik legfontosabb, konkrét eredményeként a polgármester *Morvay* Endre tanácsnok pártoló előterjesztése alapján közölte a frontharcos városatyákkal, hogy benyujtott kérelmüknek megfelelően a státuszrendezés életbeléptekor a főváros közüzemeinél alkalmazásban álló frontharcosok részére éppúgy, mint a közigazgatási státuszba sorozottaknál *folyósittatni fogja a miniszteri rendelettel megállapított hadipótdíjat*, amely a volt tiszti állományba tartozott frontharcosoknál 7.20 és a volt legénységi állományúaknál 3,60 pengő.

A frontharcos fővárosi bizottsági tagok örömmel vették tudomásul a polgármester közlését és előzetes szóbeli ismertetés után átnyujtották *a Frontharcos Szövetség memorandumát*, amelyben a fővárossal kapcsolatos további frontharcos ügyek elintézésére tesznek javaslatot.

Ezek a frontharcoskívánságok, amelyeket *Kertész* Elemér, a Szövetség országos ügyvezető alelnöke a *Fővárosi Hirlap* legutóbbi számában ismertetett és méltatott, a katonaügyi osztályban frontharcosok és katonaviseltek alkalmaztatásáról, a tisztviselők egyéni lapján a frontszolgálat, sebesülés, harctéri kitüntetés felsorolásáról; a főváros munkáslétszámában a frontharcosok részére a folyamatos munkalehetőség biztosításáról szólnak. Végül kérik, hogy a szűkebb felhívás alapján kiadandó munkavállalási felhívásokat a Szövetségnek is küldje meg a főváros.

Szendy Károly polgármester válaszában kijelentette, hogy *a magyar frontharcosokkal szemben mindenkor a legnagyobb megértéssel és szeretettel viseltetett* és az átvett momerandumot is ennek szellemében fogja kezelni.

SINGER PÁL Iroda tel.: 11—0—04, 11—0—02.
„PALSING" GYÁRTMÁNYOK IRODÁJA
BUDAPEST, V., TÁTRA-UTCA 20/B.
Irodai cikkek e Carbonpapír e ÍRÓGÉPSZALAG

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. Telefon: 69-5-59.

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

VAJDA LAJOS
mű- és ércöntő
PESTSZENTERZSÉBET, FRANGEPÁN-UTCA 115. TELEFON: 47—5—69.

THERMOLUX
Felvonók, elektr. tűzhelyek, világítás
VIII., Práter-utca 6. Telefon: 38—3—38.

Dr. GERŐ IMRE
PARKETTVÁLLALATA
A Szék- és Faárugyár rt. parkettgyártmányainak egyedárusítója.
Budapest, IV., Veres Pálné-utca 38. Telefon: 83-5-20.

Tetőszerkezetek, textiliák lángmentesitését vállalja
„LION BRAND" lángmentesitővel
EISNER GYULA drogeria laboratoriuma
Budapest, VI., Andrássy-út 37. Telefon: 28—5—24.

„ESELGÉ" SZELLŐZŐ BERENDEZÉSEK
SCHUBAUER FERENC MAGÁNMÉRNÖK
BUDAPEST, III., FÖLD-U. 51. TEL.: 62-2-06.

MIKES és BRAUN OPTIKAI CIKKEK NAGYBANI RAKTÁRA
Magyar gyártmányú TITÁN hőmérők vezérképviselete
BUDAPEST, VI., PODMANICZKY-UTCA 27. SZÁM
(Teréz-körút sarok) Telefon 23-2-49

SCHÄFFER KÁROLY
OKLEVELES MÉRNÖK
Vasút-, út-, betonépitési vállalkozó, kövezőmester
Budapest, IV., Petőfi Sándor-u. 16. Tel.: 897—85

Alapitva: 1864. **ÉPÜLETÜVEGES** Telefon: 33—4—37.
GLATZ ANDRÁS
Budapest, VIII., Baross-utca 66—68 sz. Ulet: Német-utca 30.

SZILÁGYI ELEK késáru-üzeme
Gyártja az összes hentes, mészáros és bélipar-ban használatos késeket, viszonteladók részére
Budapest, VIII., Gólya-u. 41. Tel.: 34-8-93

TENCZER JÓZSEF
elektrotechnikai vállalata
Budapest, VIII., Horánszky-u. 2. TEL.: 43-3-61.

Betón, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest, XI., Szüret-utca 5/7. Telefon: 59—2—96

TEISZLER GYULA
irógépkellékek, irodai szerek, papir- és grafikai cikkek készitési és szállitási vállalata
Budapest, VI., Aréna-út 140.
Telefon: 920-78.

BOLDOG ORSZÁG BOLDOG FŐVÁROSÁNAK CSODÁIRÓL BESZÉL FELKAY TANÁCSNOK

A székesfőváros közoktatási ügyeinek vezetője, *Felkay* Ferenc dr. tanácsnok *Szendy* Károly polgármester megbízásából a közelmult napokban *Svédországban* járt, egyrészt abból a célból, hogy a polgármestert képviselje a Stockholmban lezajlott *éremművészeti* kiállítás megnyitásán, másrészt pedig, hogy *közvetlen kapcsolatokat teremtsen a svéd főváros vezetőségével.*

Felkay Ferenc dr.

tanácsnok erről az útjáról és ott szerzett tapasztalatairól a következőkben tájékoztatta a *Fővárosi Hírlap* munkatársát:

— Rendkívül kellemes benyomást tett rám utam során az, hogy

Svédországnak úgyszólván alig van városa, ahol ne ismernék a magyarországi viszonyokat.

Stockholmban épp úgy, mint a többi nagyobb városban, nagy szimpátiával vannak hatóságok és polgárok egyaránt a magyar ügyek iránt, teljesen tisztában vannak hazánk történetével és *azzal a szerencsétlenséggel, amelyet a trianoni békeszerződés igazságtalansága zúdított reánk.* Őszinte és komoly svéd-magyar barátság alakult ki az országban, amelynek létrejöttében

nem kis része van a magyar állam stockholmi konzulának, Lefler Bélának,

aki nemcsak ottani honfitársaink ügyes-bajos dolgaiban jár el szinte fáradhatatlanul, hanem nagy elfoglaltsága ellenére, marad neki elég ideje arra is, hogy Magyarország megismertetése érdekében *különböző előadásokat tartson a svéd főváros legjelentékenyebb társadalmi egyesületeiben.* Különösen

idegenforgalmi téren tapasztalható működésének áldásos volta

és a Magyarországot eddig meglátogató svéd állampolgárok *javarésze* éppen azért érkezett hozzánk, mert *Lefler* Béla felvilágosításai után a *maga igaz mivoltában ismerte meg Budapest és Magyarország helyzetét.*

— A stockholmi éremművészeti kiállításon, amelynek kiállító művészei Európa valamennyi kultúrnemzetéből rekrutálódtak, nagyon

jelentékeny sikert arattak a magyar művészek,

ami két oknál fogva is *örvendetes.* Az egyik az, hogy ezúttal is *sikerült bebizonyítani a különböző nemzetek kultúrvetélkedésében a magyar művészet fölényét,* a másik pedig, hogy a svédek *kisplasztikai művészete köztudomás szerint rendkívül magas fokon áll,* ennélfogva tehát az *igények is felfokozottak.*

— Stockholmban való tartózkodásom idejére esett a svéd és norvég városok tisztviselőinek kongresszusa. Ezen a kongresszuson a stockholmi polgármester jóvoltából magam is résztvettem és ez alkalommal módomban volt egyrészt betekinteni ennek a nagyon kulturált állam és fővárosának *fejlett közigazgatásába,* másrészt pedig sikerült igéretet kapnom arra, hogy

az ősz folyamán nagyobb svéd csoportok érkeznek Budapestre.

Először Budavár felszabadításának visszafoglalási ünnepére, szeptember 2-ára jön egy *százhúsz tagú svéd küldöttség,* hogy itt, a mi földünkön emlékezzék meg azokról a svéd katonákról, akik Budavár visszavételénél a török ellen harcoltak.

— Örömmel fogadta a svéd főváros művészeti köreinek vezetősége azt a propozicióimat is, hogy *még az idén reprezentatív képzőművészeti kiállítást rendezzenek a svéd művészek Budapesten.* Az előzetes tárgyalások eredményeként közölhetem, hogy erre

a kiállításra felvonulnak a svéd képzőművészek legkiválóbb reprezentánsai

és hűséges képét fogják nyujtani az északi állam igen fejlett művészi kultúrájának.

— Természetesen engem, mint tanügyi tanácsnokot legelsősorban a saját működési körömbe vágó kérdések érdekeltek. A városok kongresszusának lezajlása után a svéd közoktatásügyi minisztérium mellém rendelt tisztviselőinek társaságában *alkalmam nyilt behatóan tanulmányozni a különböző iskolatípusokat,* a népiskolától kezdve a középfokú iskolákon át egészen a felsőbbfokú tanintézetekig. E tanulmányutam során *nagyon kedvező benyomásokat* nyertem és megállapítottam, hogy

a svéd iskolák szinte valamennyije a legmagasabb fokán áll a tökéletes felszerelésnek,

és rendkívül alkalmas arra, hogy az ifjúság oktatása és képzése *a legideálisabb körülmények között történjék.* Különösen figyelemreméltó, hogy *a különböző iskolatípusokban*

milyen páratlan gondot fordítanak a higiénikus elvek alkalmazására.

Nincsenek sötét helyiségek, *minden iskola mellett fürdő van,* páratlanul tökéletes a tantermek fűtése és szellőztetése, egyenesen *fényűző módon gondoskodnak a tanulóifjúság kényelméről.* Az országban és a fővárosban uralkodó szinte általános jólét következményei azonban nemcsak az iskoláknál mutatkoznak meg, hanem *tapasztalhatók a városi élet minden megnyilatkozásában.* Középületeik javarésze, amellett, hogy bőséges helyet biztosít a feladatok elvégzésére, valóságos *építészeti műremek.* A városokban általában kiérzi az ember a polgárságnak azt a törekvését, hogy *a fejlődés minél modernebb irányt vegyen* és ennek a törekvésnek egyenes következménye az, hogy

a nagyszámú új építkezésnél rendkívüli gondot fordítanak a praktikusság követelményein kívül a külső csinra is.

A városban *feltűnő tisztaság uralkodik.* A járműforgalom igen tekintélyes, a különböző hatósági közegek *lebilincselő udvariassággal kezelik nemcsak az idegeneket, hanem a benszülötteket is* s ha az ember most így utólag visszaemlékszik a Stockholmban eltöltött szép napokra, megállapíthatja, hogy *egy boldog ország boldog fővárosának lüktető, céltudatos fejlődésü életét ismerte meg.*

Budapest fái és virágai

a városrendezés, egészségügy és a kultura szolgálatában

Színek és hangulatok vonultak be a *Magyar Mérnök és Építész Egyletbe,* maga a zöldelő, virágzó élet, amely ezúttal mégis mint a műszaki világ tartozéka szerepelt. *Városépítés és parkirozás:* így került össze két probléma, amely valójában egy, hiszen a városrendezés kiegészítője, betetőzője a parkültetés, a fásítás, sőt egyre nagyobb a szerep, amelyet a napfénnyel és levegővel számoló modern kor juttat neki. A vonzó és érdekes témához *Morbitzer* Dezső gazdasági tanácsos, székesfővárosi kertészeti igazgató juttatta a Mérnök- és Építész Egyletet, amelynek út-, vasút- és hídépítési szakosztálya évzáró ülésén vetítettképes előadást tartott.

Benke István miniszteri tanácsos elnökölt az ülésen, amelyen megjelent *Liber* Endre és *Lamotte* Károly alpolgármester és *Király* Kálmán tanácsnok és több törvényhatósági bizottsági tag is.

Morbitzer Dezső a tárgyhoz méltó sokszínű, élvezetes és egyúttal tanulságos előadásában mindenekelőtt a kertészetnek a városok és városrészek kialakulásában való szerepét méltatta, ötletesen jellemezte magát a kertészetet és a közfelfogást, amely különösen régebben bizonyos kedélyességben nyilvánult meg a kertészetről, amelyhez mindenki érteni akart. Szólott azután *a virág- és favédelmi morálról,* amelyet nagy küzdelembe került megteremteni.

Megkapóan írta le a célokat, amelyeket a kertészet, ezúttal a főváros kertészete szolgál. Az *esztétikai célok* szolgálata mellett — mondotta — ennek a kertészetnek jelentősége és munkája a valóságban *a város egyéb közműveivel egyenlő, mert a kertészet a közegészségügyet és a magasabbrendü kultúrát is szolgálja és emellett nemzetgazdasági célt is a fokozódó fontosságú idegenforgalommal párhuzamosan.*

A mai legmodernebb törekvés odairányul, hogy *a városok lakossága fejenként legalább 30 négyzetméter szabad területhez jusson.* Ebből a szempontból *Budapest a kontinens nagyvárosai között az első csoportba tartozik,* 33.876 katasztrális hold területéből szinte a városba nyúló erdői, temetői, ligetei és sétányai 700 katasztrális hold nagyságúak és így Budapest 1,060.000 lelket kitevő lakossága *fejenkint 31 négyzetméter szabad területet élvezhet.*

Felsorolta ezután *a nehézségeket,* amelyekkel a kertészetnek a régi, rendezési terv nélkül történt épitkezések miatt meg kell küzdenie. Majd rátért *az új városépítéssel kapcsolatos nehézségekre.*

A fővárosi ligetek, sétányok, fasorok érdekes története következett ezután, majd az új városrendezés és ennek keretében a kertészet munkája és alkotásai. Ezek sorában a háború óta a két legnagyobb kertészeti feladat *a Gellérthegy déli és északi lejtőjének és a Tabánnak kertészeti rendezése volt.* Ez a nagyméretű munka, amelyet *Szendy* Károly polgármester városrendezési elgondolása és *Király* Kálmán tanácsnok irányitása mellett végzett a fővárosi kertészet, ma Európa legnagyobb és egyik legszebb kertészeti alkotása.

A Gellérthegy északi oldala, a lebontott Tabán 250.000 négyzetméter területén készülő nagy sétánnyal összefüggő egység, amelyen Budapest hivatott szakemberei a város kertészeti rendezése, főkép a fürdőváros megvalósítása szempontjából nagy feladatot végeztek. A nagyarányú talajegyengetési munkálatok során, dombokat kellett lehordani és mélyedéseket feltölteni, hogy a nagy tabáni lejtő füvezhető és fákkal, bokrokkal és apró növényekkel beültethető legyen. A munkálatok során *18.000 fát és cserjét, 4500 rózsatövet, 1000 fenyőt, 6000 évelőnövényt ültettek és 2000 kilogram fűmag* került felhasználásra. A sétáló közönség igényeinek kielégítésére több mint *4000 méter hosszú gyalogút* készült.

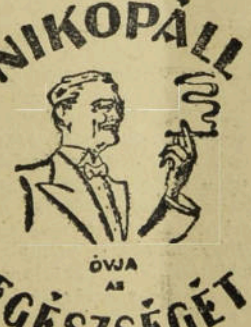
Az új alkotások ismertetése után az előadó befejezésül a fővárosi kertészetnek még egy feladatáról emlékezett meg, arról, amely *az Országgazdló előtti plaket* kiültetésével a trianoni igazságtalanságra hívja fel az idegenek figyelmét, bennünk pedig azt a reménytet élesztik, hogy egyszer ismét a miénk lesz Nagy-Magyarország: *Isten legszebb rózsáskertje.*

Az érdekes előadás végén lelkes tapsokkal ünnepelte a hallgatóság *Morbitzer* Dezső kertészeti igazgatót.

Budapest és Magyarország dicsérete a külföldi sajtóban

A külföldi ujságírók multhavi magyarországi vendégjárásának, amelyet a *Gyógyhelyi Bizottság* szervezett meg, még mindig jelentkeznek az eredményei a külföldi sajtóban. Egymásután írják az itt járt újságírók elragadtatással teljes beszámolóikat a külföld nagy lapjaiba, rendkívüli hasznára a nagyszerűen fejlődő idegenforgalmunknak. Legújabban J. *Troesch* a *Journal de Geneve*-ben „Magyar tavasz" címmel különösen *a magyar vidék szépségeit* dícséri és a tatai szabadtéri előadásokról ír nagy elismeréssel. G. *Withers* a *Sunday Dispatch*-ban a csikósok életét ismerteti, de nem elégszik meg a puszta leírásával, hanem *nagy dícsérettel szól Budapest, a világ legnagyobb fürdővárosának fürdőkultúrájáról.* A *Yorkshire Post* legutóbbi számában John R. *Hunt* tollából „Tavasz Budapesten" címmel hosszabb, illusztrált tudósítás jelent meg. „Amikor az ember átlépi a magyar határt — mondja a cikkíró —, mintha *Liszt zenéjének dallamával volna telve a levegő.* Szomorúság, sóvárgás és aggodalom a jövő iránt: ezek az érzések kerítik hatalmukba a lelkeket Magyarországon, a nyugati kultúra ezeréves védőbástyájának határain belül." Ezután *Gömbös* Gyula miniszterelnökkel folytatott beszélgetését ismerteti. „*Gömbös miniszterelnöktől megtudtam, hogy Magyarország rokonszenvet és megértést vár Angliától, annyival is inkább, mert a brit politika önzetlen és becsületes irányvonala jelenthet csak kiutat a nemzetközi politika kaoszából.*" Részletesen számol be még *Budapestnek, a világon szinte egyedülálló gyógytényezőiről.* A *Tidens Kvinder,* Dánia legnagyobb folyóirata J. *Arboe* tollából gazdagon illusztrált cikksorozatot közöl Magyarországról. Részletesen ismerteti a cikkíró Magyarország történetét *és áradozva beszél Budapest természetes szépségéről és nagyszerű gyógyfürdőiről.* Emile *Schreiber,* az ismert francia publicista a *Les Echos*-ban öt folytatásos cikkot közöl magyarországi benyomásairól. „*Mi, franciák is, nagyon sokat tanulhatunk a magyaroktól az idegenforgalom megszervezése terén*" — írja ezután a budapesti szállók magas színvonalát és a magyar konyha kiválóságát méltatja. Sajnálattal állapítja meg, hogy a franciák nem ismerik eléggé Magyarországot.

Törv. védett
KH
lámpatestekkel
Nagy árammegtakarítás! Nagyobb fény!
KOMOR HENRIK-féle
fénytechnikai-, villamossági- és műszaki vállalat K. F. T.
BUDAPEST, VII., WESSELENYI-U. 59.
Telefon: 41-4-76.

NIKOPÁLL

ÓVJA AZ EGÉSZSÉGÉT
Nikopáll szipkában
Nikopáll betéttel
dohányozzon,
mert az egészségére ártalmas nikotin, pyridin, kátrány, gyanta stb. származékok ezáltal nem jutnak a szájba és a tüdőbe.
Minden dohánytőzsdében kapható!
1 elegáns bakelit szipka és 5 betét ára _ _ 1.50 P.
1 betét — mely 40 cigarettára elég _ _ _ 16 fillér.
Gyártja és forgalomba hozza:
„Nikopáll" k. f. t., Budapest, IV., Gerlóczy-u. 11. Tel. 89-2-30

BESZÁMOLÓ AZ IDEGENFORGALMI HIVATAL EREDMÉNYES TEVÉKENYSÉGÉRŐL

Most, amikor a nyári szezón elején a legidőszerűbb az idegenforgalom kérdése, adta ki jelentését a Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatala Budapest mult évi idegenforgalmáról és annak gazdasági eredményeiről. Sok mindenről tájékoztat gazdag és kitünően feldolgozott tartalmával a jelentés, amelyet *Zilahy* Dezső, az Idegenforgalmi Hivatal igazgatója és *Markos* Béla dr. h. igazgtó szerkesztettek.

A jelentés csupa reális felsorolás, statisztikák számadatainak leszögezése és az ezen alapuló megállapítás. A nagy tárgyilagosság mellett semmi líra, holott alkalmat adhatott volna reá az a tény, hogy az Idegenforgalmi Hivatalt húsz év előtt alapította meg a főváros *Zilahy* Dezső kezdeményezésére. Ő vezette kezdettől fogva a hivatalt, amely a szerény kezdetből nagyra nőtt és az idegenforgalom emelésen kívül a gazdasági kapcsolatok megteremtésében is szép sikereket ért el.

Nagyszerű eredményről beszélnek a jelentés számadatai, melyek szerint Budapest szállóiban és penzióiban *az 1935. évben 220.265 idegen 741.512 éjszakát töltött*. Magánlakásokban a számítások szerint 73.103 elcsatolt területi és távolabbi külföldi vendég 482.480 éjszakát és 75.458 belföldi vendég 498.022 éjszakát töltött.

Ezek az adatok — az összehasonlítást csak a szállodai és penzióbeli vendégek statisztikájára alapítva — az előző év eredményeivel szemben lényeges emelkedést mutatnak. Az érkezők számában 18.152, az itt töltött éjszakák számában 137.241 a többlet.

Ha az eredményt részeire bontjuk, azt látjuk, hogy Csonka-Magyarországból 87.176 vendég 234,353 éjszakát töltött Budapesten. A belföldi érkezők számában *4480 a csökkenés*, az itt töltött éjszakák számában azért mégis *15.020 az emelkedés. Nagyon tekintélyes az emelkedés a külföldi vendégek forgalmában.* 133.089 érkező 507.159 éjjelt töltött Budapesten az 1934. évi 110.457 érkezővel és 384.938 éjjellel szemben. *A mi 31 százalékos emelkedési arányunkhoz fogható eredményt sehol a külföldön nem találhatunk. Bécsben* 16 százalékkal csökkent a külföldről érkezők, 32 százalékkal az eltöltött éjszakák száma. *Franzensbadban* 50, *Marienbadban* 5 százalék volt a visszaesés. *Karlsbadban* mindössze 4 százalék, *Prágában* 9, *Jugoszláviában* 3 százalék az emelkedés. *Svájcban* a külföldiek száma 6 százalékkal esett, a tartózkodási idő 0.6 százalékkal emelkedett. A *lengyel* forgalom 35 százalékos visszaesést mutat. *Németországban* 20 százalékkal emelkedett az érkezők, 25 százalékkal az eltöltött napok száma, de ez az emelkedés is alatta marad a mi statisztikánknak. *Anglia* az ezüstjubileum évében is csak 10 százalék emelkedést mutat fel.

Különösen érdekesek eredményeink, ha a határon túli vendégeket csoportosítjuk. Elcsatolt területekről érkezett 30.098 vendég 119.320 éjszakára, távolabbi külföldről pedig 102.991 vendég 387.839 éjszakára. A többlet az elcsatolt területről érkezők éjszakálnál 13.90 százalék, a távolabbi külföldről érkezőkénél pedig 38.42 százalék. *Ez a csaknem negyven százalékos eredmény példa nélkül áll idegenforgalmunk történetében.*

AJAX RÁBA
ACÉLÁRUK
TEHERAUTÓK
AUTÓBUSZOK
TRAKTOROK
AUTÓ- ÉS TRAKTORALKATRÉSZEK, GYORS-, SZERSZÁM, SZERKEZETI-, ROZSDA-, SAVÁLLÓ-, ACÉLÖNTVÉNYEK, ACÉLÖNTVÉNYEK, SZÜRKE ÖNTVÉNYEK, CSAVAR- ÉS SZERSZÁMÁRUK, KESKENYVÁGÁNYÚ VASÚTI ANYAGOK, PRÉS, KOVÁCS-IDOMDARABOK, VASSZERKEZETEK, HIDAK, DARUK, TEXTILGÉPALKATRÉSZEK, SZEKÉRKERÉKEK, RESZELŐK, RESZELŐFELVÁGÁS
MAGYAR WAGGON ÉS GÉPGYÁR R.T.

Gyógyászati és közegészségügyi problémák a NEP idegenforgalmi ankétjának záró előadásán

A *Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezete* a harmadik előadó-estjével befejezte idegenforgalmi ankétjét. A nagy érdeklődés mellett megtartott záróelőadáson is *Zsitvay* Tibor dr. elnökölt. Többek között jelen voltak: *Becsey* Antal, *Bényi* Károly dr., *Dongó* Orbán, *Gazdy* Jenő, *Hajnóczy* Béla dr., *Harrer* Ferenc dr., *Hencz* Lajos dr., *Juhász* Jenő dr., *Katona* János, *Kertész* Elemér, *Kövesligethy* Miklós dr., *Nagy* Béla, *Sárkány* Ferenc, vágvecsei *Wellisch* Andor törvényhatósági bizottsági tagok, *Pávay Vajna* Ferenc dr. bányafőtanácsos, *Dávid* Antal dr. egyetemi m. tanár és még sokan mások.

Bilkei Papp Lajos dr. egyetemi magántanár, a székesfővárosi gyógyfürdők igazgatófőorvosa volt az első előadó, aki *„Budapest hévvizeinek alkalmazása a gyógyászatban"* cimmel tartott érdekes előadást. Kifejtette, hogy gyógyvizeink milyen gyógyhatásokat keltenek, így vérbőséget támasztanak, különböző ingerhatásokkal legyőznek számos betegséget, fájdalommegszüntető hatásuk van, az izületi és mozgásszervi megbetegedéseknél igen kedvező eredményeket mutatnak és sikerrel alkalmazhatók anyagcsere-zavarból származó betegségek esetében. *Nagy előnyt jelent hévvizeinknél a kultúrmiliő*, amely lélektani hatás révén közrejátszik a gyógyulásban.

A nagy figyelemmel kísért előadás után *Egerváry* Tibor dr. orvos, törvényhatósági bizottsági tag beszélt a *fürdőváros orvosi vonatkozásairól*. Budapest-fürdővárosnak a modern orvosi tudomány specialitásának kell lennie, amihez ma még csak egy tényező van adva: a különböző gyógyforrások összetétele és alkalmazhatósága. Ebből kiindulva *tervszerűen kell megvalósítani a különböző egészségügyi intézményeket:* szanatóriumot, fürdőkórházat és egyéb fürdővárosi gyógytényezőket és berendezéseket. A fürdőváros orvosait külön kiképzésben kell részesíteni. Nagyon fontos *a fürdőváros és környezete közegészségügyi viszonyainak javítása*. Rendkívüli figyelemmel kell lenni *a járványos betegségek kérdésére*, amit az itteni külképviseletek, főképen az angol és amerikai követségek állandó figyelemmel kísérnek. Komoly feladat *a por és füst csökkentése is*. Végül az orvosok feladatáról, majd a gyógyfürdők szociális szerepéről beszélt.

A sok, kiváló útmutatással szolgáló, érdekes előadást vita követte. *Schaff-Dabis* László dr., a fővárosi közegészségügyi bakteorológiai intézet h. igazgatója a füst és korom ártalmával és legyőzésének módjaival foglalkozott szinte önálló előadásszámba menő felszólalásában. *Harrer* Ferenc dr. szükségesnek tartja, hogy az ankéten elhangzott értékes előadások nyomán programot állítsanak össze. *Born* József dr. tiszti orvos a járványok kérdéséről és a szociális fürdőpolitika jelentőségéről szólott. *Hoór Tempis* Mór egyetemi tanár hasznos eredményeket vár attól, hogy orvosok és technikusok együtt vitatják meg ezt a kérdést. Az utak portalanítását ajánlotta nagy figyelembe, majd megállapította, hogy a levegőt rontó, belső *égési motoroktól hajtott közúti járműveket ki kell vonni a forgalomból*, hogy helyüket, legalább a fürdők övezetében a *trolleybusok* foglalják el.

Zsitvay Tibor dr. mondott az előadóknak köszönetet a termékenyítő előadásokért és külön megköszönte *Egerváry* Tibor dr.-nak az előadássorozat rendezését. *Harrer* Ferencnek válaszolva kijelentette, hogy *az ankét tanulságait a pártszervezet programjába foglalja.*

Végre létrejött a megegyezés a főváros és az útolajozó vállalatok között

Ha a leghatásosabb és legolcsóbb portalanító, a bőséges tavaszvégi esőzés nem jön közbe, a főváros olajjal való portalanításra szánt makadámútjai környékét ugyancsak elárasztotta volna az idén a portenger. Az olajvállalatok évről-évre megismétlődő taktikája, amely a főváros zsebéből minél több pénzt akar kisajtolni az útolajozásnál egyébre nem használható olajsalakért, hosszú hetekkel megkésleltette az olajozás vállalatbaadása felteti döntést. Miután a versenytárgyalást, amelyen a tavalyihoz képest meglepően merész áremeléssel jelentkeztek az olajgyárak, a polgármester eredménytelennek nyilvánította, szűkebbkörű versenytárgyalást tűzött ki. Még ezen is lehetetlenül magas árakat szabtak a láthatólag kartellbe tömörült olajgyárak, úgy hogy ezúttal sem lehetett az olajozási munkát vállalatba adni. Végül a polgármester a közegészségügyi ügyosztályt vállalatonkinti tárgyalással bízta meg, amelynek eredményeként most a munkákat kiadták. *A mult évi 20.5 filléres négyzetméterenkénti egységárral szemben 22.75 filléres egységáron* adott megbízást a főváros öt cégnek: a *Magyar Petróleumiparnak*, a *Nyirbogdányi Petróleumgyárnak*, a *Fantó-műveknek*, a *Schwartz Rudolf és Tsa* és a *Hegedüs és Társa* cégnek. Tekintetel arra, hogy az idei olajozási egységárak 10 százalékkal magasabbak a mult évieknél és az 1936. évi költségvetésben rendelkezésre álló 120.000 pengőt túl kellett volna lépni, *a főváros kénytelen volt az eredetileg előirányzott 580.00 négyzetméternyi makadám-területet 510.000 négyzetméterre csökkenteni.* A megegyezés tehát a méltatlan alkudozások után létrejött, de — mint illetékes helyen értesülünk — *utóljára történt meg, hogy a főváros eltűrte ezt az évenkint megismétlődő nyerészkedési komédiát*, amelyre végül is ráfizetett azzal, hogy *kisebb területet portalaníthat olajjal.* A jövőben azzal a szilárd elhatározással írják ki a pályázatot, hogy *minden áremelő kísérletet és kartellszerű összebeszélést nyomban letörnek* és nemcsak az áremelés miatt csökkentett területet, hanem *az összes makadám-utakat vízzel fogják portalanítani.*

Dr. Szász Béla — közrendőr

A Pázmány Péter Tudomány-egyetem jogi karán szombaton délelőtt doktoravatás volt, amelyen többek közt *doktorrá avatták Szász Béla közrendőrt is*, aki mind az öt évet jeles és jó eredménnyel végezte el az egyetemen. Az avatáson a rendőrséget *Török* János főparancsnokkal az élén tisztiküldöttség képviselte. Ez a ritka és szokatlan esemény különbözőképpen kommentálható: attól függ, milyen szemszögből nézzük. Tudjuk jól, hogy a kiváló magyar detektívtestület tagjai közt ma már nagyobb számmal vannak jogvégzett doktorok, mint olyan férfiak, akiket csupán rátermettségük vitt erre a pályára. Így tehát csak a legnagyobb örömmel üdvözölhetjük Szász Bélát, a jogi doktort a közrendőrök testületében, mert hiszen ez mutatja a legjobban, hogy milyen magas nívó honosodik meg a rendőrségnél. Egyúttal azonban meg kell állapítani azt is, hogy a mai rendkívül szomorú gazdasági viszonyok egyik jelensége az, hogy a közrendőr nehéz posztján kellett Szász Bélának végigküzdenie az egyetemi tanulmányok ötesztendejét. És sajnálatos lenne, ha Szász Bélának, jogi doktorátussal a tarsolyában kellene továbbra is a posztra kiállni és tudományát arra használni, hogy soffőrök forgalmát irányítsa és éjszakai duhajokat igazoltasson.

„HUNGÁRIA"
HŐSZIGETELŐ VÁLLALAT
Cégtulajdonos: BAKA FERENC
BUDAPEST, II., OLASZFASOR 1. SZ.
Telefonhívó: 54—7—07. (Tamás)

MOLNAR KALMAN
DISZMŰ-BÁDOGOS, GÁZ- és VIZVEZETÉK SZERELÉSI VALLALKOZÓ
Budapest, VIII., József-körut 69. (Pál-utca 6—8.)
Telefon: 33-7-91. Speciális hőszigetelő lemezburkolatok készítője.

Ifj. MÜLLER REZSŐ
ÉPITŐMESTER
Budapest, IX., Ráday-utca 34.
TELEFON: 83—6—82.

KUSZTOS IMRE ÉS TÁRSA B. T.
„KORAZIT" nemesvakolati és műmárvány gyár
Cégtul.: KUSZTOS IMRE Budapest, X., Szállás-u. 28-30.
Gyáritelefonsz: 49—1—82. Postatakarékp. csekkszámla: 65.505.

MAY IMRE építőmester
BUDAPEST, V., LIPÓT-KÖRÚT 29. SZ.
TELEFON: 22-1-55.

Állat- és Növénykerti hangversenyek
Június 13-án
megkezdődnek a nyári hangversenyek. Komor Vilmos karnagy vezetése mellett a Budapesti Hangversenyzenekar játszik. A megnyitó estén „Parasztbecsület" és hangverseny
Németh Mária
közreműködésével.
A „Szimfónia nagymesterei" című 9 estére kedvezményes bérletet nyit az igazgatóság.
A bérlet ára 5 pengő.

Elismerés a Fővárosi Hirlapnak

Zsitvay Tibor levele lapunk szerkesztőjéhez

Abból az alkalomból, hogy a Nemzeti Egység pártjának a legutóbbi választások lezajlása óta egyesztendei munkája befejezéshez közeledik és a városházi nyári szünet is beáll, a *Fővárosi Hirlapot* örvendetes, megtisztelő kitüntetés érte: a Nep fővárosi szervezetének nagynevű elnöke, *Zsitvay* Tibor dr. ny. igazságügyminiszter *Dacsó* Emilhez, lapunk felelős szerkesztőjéhez intézett levelében meleg és hálára kötelező szavakban fejezte ki elismerését a *Fővárosi Hirlapnak* a pártot támogató önzetlen és odaadó munkásságáért. Őszinte büszkeséggel közöljük alább ezt a levelet, amely méltó példája annak, hogy a Nemzeti Egység pártja mennyire megbecsüli az elvhűséget és a kitartó munkát.

Ez az alkalom nem arra való, hogy azzal kérkedjünk, amit mi, a *Fővárosi Hirlap*, azokért a nagy elvekért és hatalmas célokért tett, amelyeknek megvalósítása úgy az országos politikában, mint a Városházán a legnagyobb nemzeti érdek. De meg kell itt mondanunk azt, hogy a *Fővárosi Hirlap*-nak nem volt nehéz dolga akkor, amikor elveihez hűen kitartott a reformpolitika mellett és birtokában lévő minden eszközével támogatta azt a községi politikát, amely egy rövid esztendő alatt is egészen kivételes eredményeket tudott felmutatni. Nem volt nehéz dolgunk, mert *Zsitvay* Tibor vezetésével a Nep olyan gárdát állított be a Városházára, amely garda kiváló értékeket és odaadó tevékenységet mutat fel minden vonatkozásban. A Nep városházi képviselői olyan munkát fejtenek ki, amelyet nemcsak kötelesség, de öröm is támogatni. A *Fővárosi Hirlap* negyedszázados multja alatt soha mást, mint a főváros érdekeit, nem nézett és akárhányszor hatalmasságok ellen küzdött Budapest polgárságának és munkásságának érdekeiért. Ez a munka ma lényegesen megkönnyebbült, mert a Nemzeti Egység Pártjának fővárosi szervezete határozott, egyenes, nyílt célkitűzésekkel dolgozik, puritán harcot folytat minden jóért és nemesért, demagógiamentesen állja a tüzet még olyan esetekben is, amikor talán a népszerűtlenség vádjával kell megküzdenie a főváros lakosságának érdekeiért. Ha mi ezekben a küzdelmekben tapasztalatainkkal, ismereteinkkel, lelkes és lelkesítő megnyilatkozásainkkal a legkisebb hasznára voltunk is a pártnak, akkor ezt mi boldogan könyveljük el a magunk erkölcsi számláján. A mi munkánknak szebb, kielégítőbb és puritánabb jutalma nem lehet, mint azok a lekötelező, elismerő sorok, amelyeket *Zsitvay* Tibor, a Nep fővárosi szervezetének elnöke hozzánk intézett és amely itt következik:

NEMZETI EGYSÉG PÁRTJA
SZÉKESFŐVÁROSI SZERVEZETÉNEK
KÖZPONTJA
BUDAPEST
VIII., ESZTERHÁZY-UTCA 30. SZÁM
TELEFON: 138-9-27

ELNÖK

Budapest 1936. május 27.

Igen tisztelt Szerkesztő Úr!

Most, hogy a NEMZETI EGYSÉG PÁRTJÁNAK a legutóbbi választások lezajlása óta egy esztendei munkája közeledik befejezéshez és alkalom kínálkozik arra, hogy visszapillantsunk a Fővárosi Szervezet egyéves alkotó tevékenységére és gazdag munkájára, nem feledkezhetünk meg arról a lelkes és önzetlen támogatásról, amelyben választási küzdelmünket és később községi politikai tevékenységünket a FŐVÁROSI HIRLAP, - Pártunknak e hivatása magaslatán álló sajtóorgánuma,- Pártunkat részesítette

Engedje meg Szerkesztő Úr, hogy a FŐVÁROSI HIRLAP példás elvhűsége és céltudatossággal végzett munkájáért, a székesfőváros érdekében gazdag ismeretekkel támogatott fáradozásáért a vezetésem alatt álló Pártszervezet nevében köszönetem fejezzem ki.

Egyben kérem Szerkesztő Urat és a FŐVÁROSI HIRLAP-nak a nemzeti és keresztény gondolatért küzdő szerkesztőségét, hogy a Nemzeti Egység Pártjának célkitűzéseit továbbra is az eddig tapasztalt szeretettel támogassa.

Hazafias üdvözlettel

A NEMZETI EGYSÉG PÁRTJA
SZÉKESFŐVÁROSI SZERVEZETÉNEK
elnöke.

Nagyságos

DACSÓ EMIL Urnak,
a Fővárosi Hirlap felelős szerkesztője

Budapest

Egy esztendő munkájának szép és gazdag eredményei vonulnak el szemeink előtt, amikor *Zsitvay* elnök úr levelét elolvastuk. Ennek a munkának, ezeknek az eredményeknek, ezeknek a teljesítményeknek a nyári szünet után következő új kampányban csak emelkedniök, csak sokasodniok szabad. A *Fővárosi Hirlap* boldogan áll készen arra, hogy az eljövendő új munkából, új harcból és új győzelmekből odaadó szeretettel és lelkesedéssel vegye ki részét.

A közkórházak igazgató-főorvosa a státusban

Értesülésünk szerint, *Egerváry* Tibor dr. törvényhatósági bizottsági tag, a Nemzeti Egység Pártja közegészségügyi bizottságának elnöke a közgyűléshez javaslatot nyujtott be, amelyben azt kéri, hogy *a székesfővárosi közkórházak igazgató-főorvosa a jelenleginél magasabb fizetési osztályt is elérhesse.* Megkérdeztük ebben az ügyben

Egerváry Tibor dr.

törvényhatósági bizottsági tagot,

aki a következőket mondta:

— A státusrendezés alkalmából pártom nevében a törvényhatósági bizottság elé javaslatot terjesztettem arra nézve, hogy

a székesfőváros közkórházainak igazgatóorvosa a várakozási idő eltelte után bejuthasson a harmadik fizetési osztályba.

— Javaslatom benyujtása után arról értesültem, hogy a státusrendezéssel kapcsolatban *az általam javaslatba hozott intézkedés megtörtént.* Javaslatomat azért fenntartom mindaddig, amíg a közgyűlésen megállapítást nem nyer, hogy az igazgató-főorvos számára nyitva van a harmadik fizetési osztály elérésének lehetősége.

A NEP szép napja Visegrádon

A Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének tagjai és a főváros vezetőségének több tagja, akikhez *Karay Krakker* Kálmán dr. Pestvármegye főispánja is csatlakozott, szombaton kirándultak Visegrádra, *Zsitvay* Tibornak, a NEP fővárosi vezérének tuszkulánumába. A pompásan sikerült kirándulást *Dóczy* Imre dr. a Budapesti Orvosok Turista Egyesületének egyik vezetője rendezte.

Reggel fél 9 órakor indultak a Pálfy-térről a Hév-vel a kirándulók, akik között ott voltak: *Bódy* László dr., *Dorogi Farkas* Ákos dr., *Morvay* Endre dr., *Salamon* Géza dr. tanácsnokok, *Csorna* Kálmán dr. árvaszéki elnök, *Várady* Jenő dr. tiszti főügyész, *Széchy* Ernő dr. helyettes tisztifőorvos, *Szviczenyi* Zoltán dr., a Gyógyhelyi Bizottság igazgatója, *Morvay* Zsigmond, a Községi Takarékpénztár alelnöke, *Weber* Sándor, az intézet igazgatója és *Havlin* Károly dr. tanácsjegyző, a törvényhatósági bizottsági tagok sorából: *Andréka* Károly dr., *Bényi* Károly dr., *Deményi* Aladár dr., *Dongó* Orbán, *Egerváry* Tibor dr., *Hajnóczy* Béla dr., *Halter* Károly, *Katona* János, *Kövesligethy* Miklós dr., *Nagy* Ferenc, *Németh* Béla dr., *Orova* Zsigmond, *Pözel* István dr. országgyűlési képviselő, *Szurday* Róbert országgyűlési képviselő, *Terbócz* Imre országgyűlési képviselő, *Vályi* Lajos dr., továbbá több kerületi szervezet elnöke és a párt tisztviselői.

A Hév állomásán *Usettÿ* Béla. dr országgyűlési képviselő, mint a Beszkárt elnöke és *Patz* Sándor dr., a Beszkárt igazgatója fogadták a kirándulókat, akikhez ők is csatlakoztak.

Szentendréig utaztak a Hév-vel, azután tovább autobusszal Visegrádra, ahol a *Zsitvay-villánál* állapodtak meg. *Zsitvay* Tibor dr. és felesége meleg barátsággal fogadták a kiránduló sereget és reggelivel vendégelték meg.

Most már *Zsitvay* Tibor vette át a vezetést, még pedig kettős minőségben, miután nemcsak a NEP fővárosi szervezetének, hanem az Országos Turista Szövetségnek is ő az elnöke. A gyönyörű *Zsitvay Tibor-úton* haladtak a kirándulók a *Nagy Villámhegyre.* A *Görgey-bércnél* megállapodtak és az itt emelt emlékoszlopra Vályi Lajos dr., a NEP fővárosi szervezetének helyettes főtitkára letette azt a koszorút, amelyet maga *Zsitvay* Tibor kötött erre az alkalomra. *Vályi* Lajos megkapóan szép beszédben idézte *Görgey* Artur emlékét és az áldozatos hazafiasságról és a felelősségteljes politikáról mondott mély értelmű szavakat.

Az ünnepi hangulatban eltöltött pihenő után felkapaszkodott a társaság a *Nagy Villám-kilátóhoz*, ahol a *Budapesti Orvosok Turista Egyesülete* pompás, modern üdülőházában költötték el az ebédet, melyen a kirándulók csapata örömmel fogadta a később érkező *Liber* Endre alpolgármestert és *Bessenyey* Zénó dr.-t, a Közmunkatanács elnökét.

A barátságos otthon fedele alatt ültek, amikor megeredt az eső, és bár később ismét kiderült, a visegrádi várba tervezett út elmaradt. Háromnegyed 6 órakor a szép nap hangulatával eltelve indultak vissza a kirándulók Visegrádról a fővárosba.

„SANIT F" habarcs- és beton vízhatlanító
Gyártja: Posnansky és Strelitz R. T.
aszfalt-, fedéllemez- és kátrányvegyitermék-gyár
Központi iroda: Budapest, V., Sólyom-utca 13.
Telefon: 22-8-29, 28-2-85

SZÉKELY KÁROLY
OKL. MÉRNÖK, ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
Budapest, XI., Budafoki-ut 41/b. Tel.: 59-6-73

Események

Fővárosi Hiriap

ELŐFIZETÉSI ÁR:

félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Szerdán rendkívüli közgyülés lesz. A főváros törvényhatósági bizottságának ellenzéki pártjai elhatározták, hogy *rendkívüli közgyülést* hivatnak össze. A *közgyülésen a szanálással kapcsolatos kérdéseket fogják szóvátenni.* Szombaton *Büchler* József és Kabakovits József dr. a főpolgármesteri hivatalban benyujtották a rendkívüli közgyülés összehivását kérő ivet, amelyet a főpolgármester távollétében *Csanády* Gusztáv dr. főjegyző, a hivatal vezetője vett át. A főpolgármester a közgyülést, amely iránt rendkívül nagy az érdeklődés, e hó 10-én, szerdán délután 5 órára hivta össze.

Egerváry Tibor és Somogyi Béla — vitézek. A legutóbbi vitézi avatás során a kormányzó a főváros törvényhatósági bizottságának két tagját is vitézzé avatta. Az új vitézek: *Egerváry* Tibor dr. egyetemi tanársegéd. a NEP fővárosi szervezete közegészségügyi bizottságának elnöke és *Somogyi* Béla dr. kir. közjegyző. A véres front vitézeinek, akik most a közügyek frontján fejtenek ki közérdekü tevékenységet, sokan gratuláltak a vitézek nemesi rangjának elnyeréséért.

Pertik Béla lett a XIII. kerületi elöljáróság vezetője. *Szendy* Károly polgármester elutazása előtt rendeleti uton intézkedett, hogy a XIII. kerületi, angyalföldi elöljáróság szervezési munkálatainak vezetését és az uj elöljáróság irányitását Pertik Béla dr. tanácsi főjegyző vegye át. *Pertik* Béla megbizatása általános örömet és megelégedést keltett a városházán, mert azoknak a tisztviselők sorába tartozik, akik közszolgálati működésük alatt mindenkor ezernyi tanujelét adták rátermettségüknek és hivatottságuknak. Pertik Béla főjegyző huszonhatodik esztendeje áll a székesfőváros szolgálatában, hosszu időn keresztül dolgozott az ipari és közgazdasági ügyekben, amelyeknek mára alaposabb ismerője alig akad a városházán. Itt említjük meg, hogy a XIII. kerületi elöljáróság önálló működésének megkezdésére legkésőbb 1937. január elsején kerül a sor, még abban az esetben is, ha az elöljárósági székház későbbi időpontban készülne el.

Oláh János rendőrségi sajtóelőadót beiktatta a főkapitány. *Ferenczy* Tibor főkapitány a rendőrtisztikar vezetői és a napilapok rendőri rovatvezetői jelenlétében meleg és közvetlen ünnepség keretében iktatta be *Oláh* János kitünő újságiró kollégánkat az újonnan letesitett rendőrségi sajtóelőadói tisztségbe. Oláh János kinevezése mind a rendőrség, mind pedig az újságirók körében osztatlan örömet keltett és ezt fejezte ki beiktató beszédében Ferenczy Tibor főkapitány is.

Házasság. *Lantos* Zoltán székesfővárosi mérnök június 31-én este ½7 órakor vezeti oltárhoz a kegyesrendi gimnázium Piarista-utca 1. szám alatti kápolnájában *Major* Ferenc és neje szül. *Greiner* Marianne leányát, Katinkát.

Csilléry Dezső jubileuma. Vasúti szolgálatának 25. évfordulója alkalmával kedden délben a BSzKRT diszkeretében meleg ünneplésben részesitették *Csilléry* Dezső kormányfőtanácsost, a BSzKRT igazgatóját. Az ünnepségeken a fővárost *Lamotte* Károly dr. alpolgármester és *Babarczy* István báró tanácsnok, a kereskedelmi minisztériumot *Darányi* Ferenc dr. miniszteri osztályfőnök, a vasúti osztály főnöke és *Madarász* Viktor miniszteri tanácsos képviselték. Megjelentek még *Dömötör* Sándor műszaki tanácsos, a BSzKRT igazgatósági tagja, a vállalatok kiküldöttei, a BSzKRT tisztikara és személyzetének küldöttségei. A jubiláns igazgatót elsőnek *Perczel* György dr. kormányfőtanácsos, vezérigazgató üdvözölte a vállalat nevében, kiemelve a jubilánsnak az elmult 25 év alatt végzett hatalmas munkásságát, a pályafenntartás tökéletesitését szolgáló találmányait, amelyek nevét Európaszerte ismertté tették és a magyar mérnöki karnak is dicsőséget szereztek.

Budapest új városbirái. *Szendy* Károly polgármester a napokban irta alá azt a rendeletet, amelylyel az új városbirák kinevezéséről intézkedett. A következő személyek lettek városbirák: Az I. kerületben *Fülöp* József dr. ny. kir. törvényszéki bíró, a II. kerületben *Marczell* János dr. kir. járásbíró, ügyvéd, a III. kerületben *Poór* Gyula dr. ügyvéd, a IV. kerületben E. *Orbay* Dénes dr. nyug. kir. itélőtáblai bíró, az V. kerületben *Novák* Jenő dr. nyug. miniszteri segédtitkár, ügyvéd, a VI. kerületben *Zimburg* Artúr dr. táblabirói címmel felruházott ny. törvényszéki bíró, ügyvéd, a VII. kerületben *Dienes* György dr. ügyvéd, a VIII. kerületben *Schaller* Sándor dr. nyug. országos munkásbiztositópénztári titkár, ügyvéd, a IX. kerületben *Szendrődy* József volt járásbíró, ügyvéd, a X. kerületben *Fejérváry* Géza dr. ny. törvényszéki jegyző, a XI. kerületben *Jánosffy-Jaczkovics* Iván ny. miniszteri tanácsos, ügyvéd, a XIV. kerületben *Nagy* Zsigmond dr. ügyvéd. A városbirói kinevezések hatálya június 1-én kezdődik s a megbizatás hat esztendőre szól.

Szinte László műszaki főtanácsos jubileuma. A napokban töltötte be ötvenedik életévét, fővárosi szolgálatának pedig huszonötödik esztendejét *Szinte* László műszaki főtanácsos, a közkórházak, temetők, fürdők épitésének, karbantartásának, átalakitásának és tervezésének városházi vezetője. A népszerü műszaki főtanácsos kivaló munkásságával és agilis tevékenységével joggal kiérdemelte azt a megbecsülést, amely pályafutásan előreviitte. Mint tanácsnok-helyettes igen nagy tapintattal vezeti azokat a munkálatokat, amelyeknek gazdaságos és céltudatos végrehajtása jelentős tényezője egyrészt a főváros közegészségének, másrészt idegenforgalmunk fejlődésének. Hivatali működése mellett értékes orvostani tevékenységet is folytat. A Nemzeti Múzeum megbizásából etnográfiai tanulmányokat végez, nagy figyelmetkeltő értekezései gyakran látnak napvilágot az Etnográfiai Értesitő-ben. Szeretetreméltó egyénisége rendkivül sok barátot szerzett neki, ezért a barátok és tisztelők nagy száma ünnepli most, jubileuma alkalmából.

Uj közgazdasági doktor. *Wohl* György székesfővárosi mérnök kitüntetéssel letette a közgazdasági doktorátust. A II. ügyosztályban dolgozó tehetséges, fiatal mérnök felettesei részéről is kitüntetésben részesült akkor, amikor reá bizták a balatoni müút épitésének vezetését.

Tabódy Tibor halála. Gyásza van a magyar közéletnek: vitéz *Tabódy* Tibor Zalavármegye főispánja csütörtökön reggel hirtelen meghalt. Tabódy Tibor, aki 1885-ben született 1918-ig aktiv katonatiszt volt. A világháborút az olasz és orosz fronton küzdötte végig és számos kitüntetéssel, mint őrnagy nyugdijaztatta magát. Nagy szerepe volt az ellenforradalmi mozgalmakban, majd társadalmi és egyházi téren fejtett ki értékes tevékenységet, a többi közt megszervezte a budapesti *Regnum Marianum* egyházközséget. 1925 óta élénk részt vett Budapest várospolitikai életében. 1906-ban országgyülési képviselővé választották, egy évvel ezelőtt pedig Zalavármegye főispánja lett. Halálát szivbaja okozta, amely váratlanul oltotta ki életét. Csütörtökön reggel a zalaegerszegi lakásán inasa holtan találta Tabódyt, akit szivszélhüdés ölt meg. Pénteken délelőtt szentelték be a zalaegerszegi városházán holttestét, amelyet Budapestre szállitottak és vasárnap délután temették el a kerepesi-uti temetőben. A temetési szertartást *Shvoy* Lajos székesfehérvári püspök végezte, a búcsúbeszédet *Bessenyey* Zénó, a Közmunkatanács elnöke és *Bódy* Zoltán, Zalamegye alispánja mondotta. A temetésen megjelent *Albrecht* főherceg, *Darányi* Kálmán helyettes miniszterelnök és csaknem valamennyi NEP-képviselő és törvényhatósági bizottsági tag.

Selejtakkal fényezett babkávé és más élelmiszerkihágások a rendőri büntetőbíró előtt

Csordás Elemér dr. tisztifőorvos legutóbbi havi jelentésének egyik fejezetében a főváros vegyészeti intézetének élelmiszervizsgálatairól is szó esik. *Háromezerötszáznál több élelmiszermintát vett vizsgálat alá a vegyészeti intézet és ezek közül mintegy százhetvenkettőt talált kifogásolhatónak,* részben azért, mert *meg nem felelő nyersanyagok* előállitásával készültek a szóbanforgó áruk, részben pedig azért, mivel az előállitás alkalmával *meg nem engedett,*

az emberi egészségre káros eljárásokat alkalmaztak.

A vizsgálat adatai szerint a *kifogásolt élelmiszereket előállitó cégek sorában több nagyvállalat is szerepel,* köztük *a Meinl Gyula rt.,* amely az utóbbi esztendők során, ugyanakkor, amidőn szinte behálózta hőkjaival a székesfőváros különböző kerületeit és az ország vidéki városainak javarészét, nem elégedett meg megszokott eredeti üzletkörével, hanem a mammut-áruházak mintajára *egyre több és több élelmicikk forgalombahozatalával támasztott jogosulatlan versenyt a kiskereskedelemnek.*

A székesfővárosban a polgármester rendelkezésének megfelelően *külön élelmiszerkihágási osztály* működik, amelyen a IV. kerületi elöljáróságra beosztott rendőri büntetőbírák látják el a szolgálatot.

A legutóbbi időben a Meinl Gyula Rt. ellen amely köztudomás szerint nem magyar, hanem osztrák cég, egész sereg élelmiszerkihágási ügy indult

és a rendőri büntetőbirói tárgyalások során ezeknek az ügyeknek a vége *büntetés* volt. A kihágási ügyek közül a legfeltünőbb az volt, amelyben amiatt vonták felelősségre a *Meinl Gyula Rt.*-t, hogy

az áruba bocsátott babkávé selejtakkal fényezte,

annak ellenére, hogy ezt az eljárási módot *a törvényes rendelkezések tiltják.*

A rendőri büntetőbirák marasztaló ítéletét a *Meinl Rt.* ügyésze megfellebbezte, sok szerencsével azonban nem járt, mert a *polgármester, aki másodfokon dönt az ügyben,*

indokainál fogva változatlanul helybenhagyta a marasztaló ítéletet.

Szendy Károly polgármester utasitása értelmében egyébként a különböző fővárosi hatóságok tisztviselőinek, igy a tisztiorvosoknak, a vásári felügyelőknek rendkivüli gonddal kell eljárniok abban az irányban, hogy a székesfőváros területén vasszigorusággal elfojtsanak minden olyan törekvést, amely a nagyobb üzleti nyereség érdekében, figyelmen kivül hagyva a hatósági előirásokat, közegészségügyi szempontból kifogásolható minőségu árut bocsát a főváros fogyasztóközönségének rendelkezésére.

A IV. kerületi élelmiszerkihágási biróság előtt a *Meinl Gyula Rt. több még folyamatban levő ügyén kivül más nagyvállalatok is érdekelve vannak,* de jelentékeny a felelősségre vont kisembereknek, kofáknak és piaci árusoknak a száma is.

A hatóságok általában egyre fokozottabb figyelmet fordítanak az élelmiszerárusitásnál a közegészségügyi szempontokra. Éppen mostanában készült el a *belügyminiszteriumban a közlekedésügyről és a közegészségügy fenntartásáról szóló rendelet-tervezet,* amelyet a minisztérium megküldött a fővárosnak is.

HOFER műszaki, olaj és villamossági k. f. t.
Budapest, VII., Király-utca 55. sz.
Szállit 1-a minőségben előnyösen: gép- és hengerolajat, gépzsirt, asbest- és gumiárut, tömitéseket, szerszámokat és az összes **műszaki cikkeket.** Tel.: 45-3-15.

Krausz Ferenc
bronzöntő Budapest, VI., Babér-utca 80.
Telefon: 939—26

Lantos Mihály
épitőmester
V., Váczi-út 34. — Telefon: 93-6-52

TRAUB ÖDÖN
aszfalt, szigetelő, tetőfedő vállalata
Budapest, X., Rezső-tér 3. Telefon: 41-1-65

ALAPITTATOTT 1865. ÉVBEN.
LITSCHAUER ÉS GÖTZ
LAKKGYÁR
BUDAPEST, II., MARGIT-KÖRÚT 42. SZÁM
Telefon: 529—52.

LACZKÓ ISTVÁN SZERSZÁM ÉS GÉPKÉS ÜZEME
BUDAPEST, VI., HORN EDE-UTCA 12. SZ.
TELEFON: 10-5-23.
Mindennemü papir, bőr és falpapi gépkések, lemezollók, szerszámok gyártása, köszörülése

MÓCZÁR GÁBOR
egészségügyi berendezést tervező és kivitelező mérnöki irodája
Budapest, VIII., Magdolna-u. 4. Telefon: 43-47-5

Weisz Fülöp RÉZMŰVES
Budapest, VIII., Gólya-utca 13. T.: 460-36

FORRÓ ÉS EPPSTEIN
BŐRKÜLÖNLEGESSÉGEK
ÉS TENGERI SZIVACSOK
VII., DOHÁNY-UTCA 22/24. SZ.
TELEFON: 40—5—61.

Június 10-én és 18-án délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

LATHYRUS virágszalon
Budapest, IV., Veres Pálné-u. 10 — Tel.: 86-8-70
Koszoruk, cserépvirág, télikerti növény és kakiuszkülönlegességek
Városi tisztviselőknek 10% engedmény

Travertin kőutánzat burkolati lapok minden színben és strukturával, valamint szobrászmunkák
RÁKOS szobrász, VII., Szent Domonkos-u. 5. TELEFON: 38—0—37.

SCHIFFER ÁRMIN
KERETLÉC ÉS FAÁRUGYÁR
BUDAPEST, VII., KIRÁLY-U. 79. TEL.: 44—4—85.

Gazdasági Értesítő

Urnapján felavatják a Nemzeti Munkaközpont új otthonát

A szervezet a magyar munkások gazdasági, kulturális, szociális és jóléti érdekeinek védelmét szolgálja

A *Nemzeti Munkaközpont — Magyar Munkások Országos Szövetsége,* amely a mult év novemberében kapta meg jóváhagyott alapszabályait, *június 11-én, Urnapján délelőtt tartja Baross-utca 43. szám alatt levő új otthonának avatási ünnepét.*

Ebből az alkalomból a *Fővárosi Hírlap,* amely a nemzeti irányú mozgalmakat és így a munkásságnak nemzeti alapon való szervezését is élénk figyelemmel kíséri, elküldte munkatársát a Nemzeti Munkaközpontba, hogy tájékoztassa olvasóit az új munkásszervezet céljairól, szervezkedésének eddigi eredményeiről és jövőbelátásairól.

A szövetségben munkatársunkat *Molnár* Sándor dr., a Nemzeti Munkaközpont igazgatója fogadta. Miután megmutatta a csinos, magyar motivumokkal elkészített helyiségeket, ahol a nemzeti alapra helyezkedett munkásság jövőjének, szervezési, szociális, kultúrális és gazdasági problémáinak megvitatása és remélhetőleg megoldása indult el, feltettük a kérdést, hogy mi a Nemzeti Munkaközpont célja, hogyan jött létre és milyen eredményeket ért el eddig is a munkásság érdekében. Kérdésünkre

Molnár Sándor dr.,
a Nemzeti Munkaközpont igazgatója

a következőket mondta:

— A Nemzeti Munkaközpont — Magyar Munkások Nemzeti Szövetsége minden magyar munkásra, nemre és foglalkozásra való tekintet nélkül kiterjedő gazdasági és kulturális szervezet, amely az érdekképviseleti rendszer jegyében született meg és annak megvalósításáért harcol. *Törvényes alapokon kívánja megoldani a munkásság gazdasági, kulturális, szociális és jóléti jogainak védelmét.* Az élet megmutatta, hogy a szakszervezetek és a magyar munkásság képtelenek a jelenleg rendelkezésre álló eszközökkel kellőképpen ellátni a munkásság érdekvédelmét. *A magyar társadalom minden rétege ma már törvényes védelemben részesül, csak a munkásság az, amely önvédelmi harcra kénytelen berendezkedni.* Ezért áll még ma is fönn a marxizmus eszméi által kitermelt és a liberális gazdasági rendszerből szükségszerűen következő osztályharc. A A Nemzeti Munkaközpont meg akarja szüntetni ezt az áldatlan állapotot, amely sohasem szolgálja a munkásságot, csak állandó vereségnek teszi ki.

— A Nemzeti Munkaközpont szervezeti szempontból nézve *csúcsszervezet.* Az ország valamennyi városában, ipartelepén helyi szervezetekbe tömöríti a munkásságot és ezekből a helyi szervezetekből kiküldött delegátusok alkotják a Budapesten székelő szakmai főcsoportokat, amelyek hivatalosan ellátják a szakmákhoz tartozó valamenyni tagunk érdekvédelmét a most megalakítandó bérmegállapító bizottságokban és más gazdasági tárgyalások alkalmával.

Mi a célja a Nemzeti Munkaközpontnak?

— A Nemzeti Munkaközpont egész célkitűzése — folytatta *Molnár* Sándor dr. — abban a törekvésben van, hogy a magyar munkásság számára *biztosítani akarja a munka alkotmányát. A munka állaáért, a munka megbecsüléséért küzdünk,* ezt pedig csakis törvényes alapokon látjuk biztosítottnak. *Törvényeket akarunk a kizsákmányolás ellen, a becsületes megélhetés érdekvédelmében, a munkásság szociális, egészségügyi, jóléti és kulturális helyzetének feljavítása és védelme céljából.* A sztrájkjogból elegünk van. Ez mindig a nemzeti vagyon pazarlását és a munkásság meggyöngítését eredményezte. Be kell ismernünk, hogy csakis törvények képesek az országnak ezt a hatalmas és értékes társadalmi rétegét: a munkásságot, kellőképpen megerősíteni és a nemzeti nagy célok szolgálatába állítani. A mi szervezetünk meg akarja és meg fogja valósítani mindazokat a célokat, melyeket a szociáldemokrácia ötven esztendőn keresztül hiába hirdetett, de megvalósítani sohasem akart. A szocializmus egész alaptétele: minél hatalmasabb *proletártömegek* kitermelése. Mi azonban *polgárokat akarunk a magyar munkásságból nevelni és ennélfogva a magántulajdon elvének alapján állunk.* Azt akarjuk, hogy minél nagyobb és minél hatalmasabb tömegek termelődjenek ki a kis egzisztenciákból. Szöges ellentétben állunk tehát a szociáldemokrácia tanításával, de szociállis kérdésekben többet akarunk, mint ők. *Nekik nem kellenek a törvények, mert akkor feleslegessé válik az osztályharcos fegyver.* A mi szervezkedésünk pedig egyenesen és kizárólag törvényekért indult el, a munka szabadságának, a közvetítés államosításának, a munkabérek és munkaidőnek törvényes alapon való biztosításáért. *Egy teljesen új gazdasági rendszer kitermeléséért, melyben a munkásság egyenrangú tényezője lesz a tőke mellett a munkának.*

— Sokat beszélhetnénk még céljainkról, de a részletekre nem térek ki. Meggyőződésünk, hogy helyes úton jár a mi mozgalmunk, *mert nemzeti érdek, hogy végre a munkaadók és a munkások hatalmas tábora* megértse egymást, kezet fogjon és a nemzeti gondolat jegyében együtt dolgozzon a nemzeti élet boldogabb jövőjéért.

A szervezés eddigi eredménye

— *A Nemzeti Egység gondolatában tömörült magyar munkásság ezrével csatlakozik mozgalmunkhoz.* A szociáldemokráciában csalódott tömegek szükségét érzik annak, hogy egy nagy, erős szervezetben megvitathassák súlyos problémáikat és azok megoldása céljából komoly szervezeti életet élhessenek. Egyik szakmai csoport a másik után alakul meg, pedig csak alig néhány hónap áll mögöttük, hogy alapszabályainkat a belügyminiszter úr jóváhagyta. A főváros valamennyi munkáskerületében, Pestkörnyéken úgyszólván mindenütt kialakultak, vagy megalakulás alatt állanak helyi szervezeteink. Vidéken pedig alig van ipartelep, vagy város, ahol a munkásság komoly vezetői kézbe ne vették volna a szervezést és annak fejlesztését.

— Az idő nekünk dolgozik. A munkásság számtalanszor csalódott, hiszen ebben az országban mindenki szervezi őket, saját önös céljaik érdekében. A Nemzeti Munkaközpont vezetőségének nincsenek egyéni céljai. Minden törekvése a munkásság sorsproblémáinak mielőbbi megoldása. Hiszem, hogy ez sikerülni fog, mert a bizalom a munkásság részéről meg van, tekintélyünk és erőnk pedig feltétlenül lesz annyi, hogy a kormányzat felé is igazoljuk létjogosultságunkat. *Meggyőződésünk, hogy nemzeti egység csak akkor lesz, a szó igazi értelmében, ha az ipari munkásság nagy tömegei szervezetünkön keresztül bekapcsolódnak a nemzetépítő nagy munkába és azok a törvények, amelyek a kormányzat részéről kilátásba helyeztettek még ez év folyamán az országgyűlés színe elé kerülnek és törvénybe iktattatnak.*

Minden bizalmunk kormányelnökünkben: vitéz *Gömbös* Gyula miniszterelnök úrban és *Bornemisza* Géza iparügyi miniszter úrban van, akik hosszú évtizedek után először látták meg, mint a kormányzat felelős tényezői a magyar munkásságban rejlő igazi értéket, a munkásság súlyos problémáit és azok megoldásának szükségességét.

— További céljaink: a megindított úton haladva, tovább szervezni a magyar ipari munkásságot egy hatalmas, nagy táborba, kivenni a nemzetköziség karmaiból és *megteremteni a liberális Magyarországa helyett a szociális Magyarországot.*

Ezeket mondotta *Molnár* Sándor dr., aki hosszú éveken keresztül foglalkozott részben Párisban, részben Délamerikában a kivándorolt munkásság helyzetével, és mint a szociális kérdéseknek kiváló ismerőjét hívták meg ennek az új egészséges magyar munkásmozgalomnak vezetésére.

Uj igazgatósági tagok a Beszkártnál. A *Beszkárt* igazgatósága június 25-ére és 26-ára tüzte ki a vállalathoz tartozó vasuti részvénytársaságok közgyülését. *A Beszkárt alaptőkéjét 1,250.000 pengőről 2.5 millió pengőre emelik föl.* A jelenlegi héttagu igazgatóságot tizenegy tagra bővítik. A meglévő igazgatósági tagokon kívül a NEP *Terbócz* Imrét és *Veress* Gábort, a Wolff-párt *Toperczer* Ákost és a szociáldemokratapárt *Lévai* Sándort delegálja uj tagoknak az igazgatóságba.

A Goldberger Sám. F. és Fiai Rt. *Buday-Goldberger Leó dr.* elnöklésével szombaton tartotta meg rendes évi közgyülését. A közgyülés az igazgatóság jelentése és a mérleg tudomásulvétele után elhatározta, hogy az elmult üzletévre részvényenkint *3 pengő* osztalékot fog fizetni. A szelvények június 2-től kezdve kerülnek beváltásra a *Pesti Magyar Kereskedelmi Bank* és a vállalat pénztárainál. A közgyülés végül uj igazgatósági tagokul megválasztotta *Láng* Boldizsár báró és *Simontsits* Elemér b. t. t. urakat.

A Nova mérlege. A napokban hozta nyilvánosságra mérlegét a *Nova közlekedési és ipari rt.* A tiszta nyereség 220.953 pengő, az előző évi 200.940 pengővel szemben. Az osztalékot ennek megfelelően a *tavalyi 0.50 pengőről 0.70 pengőre emelik fel.* A vállalat június 12-én tartja közgyülését.

A Hazai Fésüsfonó- és Szövőgyár Rt. az 1935. üzletévet az előhozatal tekintetbevétele nélkül *200.635 pengő tiszta nyereséggel zárta.* A május 26-án megtartott igazgatósági ülés elhatározta, hogy a folyó évi június 15-re egybehívott XIV. rendes közgyülésnek, mint az elmult évben is, 5 százalék osztalék, illetve *részvényenként 0.80 pengő* kifizetését fogja javasolni.

Magyar Asphalt Részvénytársaság. A június 6-án megtartott közgyülés elhatározta, hogy az 1935. évi szelvényeket 0.60 pengővel váltja be.

Magyar Ruggyantaárugyár Rt. közgyülése az 1935. üzletévre *2.50 pengő* osztalék kifizetését határozta el. A 10. sz. szelvények június 8-tól kezdve a társaság pénztáránál és az Österreichische Greditanstalt — Wiener Bankverein budapesti főpénztáránál válthatók be. Utóbbi fogja július 1-től kezdődőleg a szelvényutalványokat is folytatólagos szelvény ívekre kicserélni.

GERŐ LÁSZLÓ
III., Columbus-u. 14.
TELEFON: 97-5-29.
vízvezeték, központi fütés, egészségügyi berendezések és épület-bádogos munkák vállalata.

KASSIER ERNŐ
bádogos, gáz-, göz-, víz- és egészségügyi berendezési vállalat. Épületek karbantartását vállalom.
Budapest, IX., Mester-utca 5. Telefon: 33-8-56.

FÉNYMÁSOLÓ-INTÉZET
Fénymásoló és másolópapirok
MAGYAR VEGYKÉSZITMÉNYŰ PAPIRGYÁR
OSER JAKAB
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 49. SZ.
TELEFON: 23—8—90. Alapittatott. 1893.

Barna Márton
épületlakatos tüzhelykészitő üzeme. Tel.: 37-0-04
Budapest, VIII., Szerdahelyi-u. 3. (Saját ház)

„MÁGLYA" VASÖNTÖDE
TARJÁN MÉRNÖK ÉS VOLKSGRUBER
Budapest, VI. ker., Máglya-utca 96 szám.
Nyers és megmunkált öntvények minta, rajz, méret, leírás szerint. Specialista ékszijmeghajtásban. Saját mintakészitő üzem.
Telefon: 91-5-21. 1936. június 20-tól 2-915-21.

TAKÁCS-ÜVEG
Kartellen kivül. TAKÁCS IMRE táblaüvegszaküzlete Budapest, II., Zsigmond-utca 24. szám
Telefon: 60-6-00 — Sürgönycim: Üvegcentrum

Nagy Pál
egészségügyi berendezési vállalkozó
Budapest, II., Fő-utca 20.
TELEFON: 52-0-93.

YELLOW
szivacsbehozatali áruház, Budapest, VI., Andrássy-út 32.
Telefon: 11-3-36. — Modern hástartási és testápolási cikkek, kefe- és seprőáruk, szarvasbőrök.

ifj. FABRÓ FERENC
kőfaragó-mester kögyárüzeme
Vállal homlokzati burkolást budakalászi traveztinből és mindennemü kőfaragómunkát
Budapest, VI., Lehel-utca 8 Telefon: 90-7-46

Mihálka és Társai
reszelő- és szerszámáru iparvállalat k. f. t.
Budapest, V., Zápolya-utca 34. Telefon: 92-4-98.

SPIEGEL MENYHÉRT
asztalosáru és épületfa raktára
Budapest, XIV., Thököly-út 150. Telefon: 96—5—03.

MIKA TIVADAR
fémöntőde és rézárugyár
Budapest, VII., Kazinczy-utca 47. Telefon: 42-8-27.

Pelikan
CARBONPAPIR
VEZÉRKÉPVISELET
Stalla Lajos Budapest, V.
Vilmos császár-út 42.

VÁLLALKOZÁS

A gráci út magyar vonalának kiépítése. A székesfehérvár—gráci állami közútnak a Rábahídvég és az országhatár közti szakaszának kiépítésére hirdetett versenytárgyalás ügyében a kereskedelmi és közlekedésügyi miniszter most döntött és hatévi vállalkozói hitelezés mellett az útépítő munkálatokra a következők kaptak megbízást: betonburkolatra a *Fábián, Somogyi és György* cég 432.494 P, a *Magyar Általános Útépítő R. T.* 850,00, a kiskőburkolásra *Danubia Műszaki Vállalat* 148.000, betonburkolásra a *„Palatinus" épitő és ingatlanforgalmi r.-t.* 566.000, *Hacker* Emil 381.000 és a *Murt* (Magyar Útépítési R. T.) 264.000 pengő értékben.

Versenytárgyalási hirdetmény

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei Igazgatósága nyilvános írásbeli versenytárgyalást hirdet a kelenföldi áramfejlesztőtelepén (XI., Budafoki-út 52. sz., 4047. és 4052. új hrsz.) lévő új raktárépülete részére szükséges **raktárállványok szállítására és egyéb belső berendezési munkákra.**

Az ajánlatokat **1936. évi június hó 12-én d. e. 9 óráig** kell az Elektromos Művek igazgatósági épületében a Levelezési osztályhoz (V., Váci-út 74. I. em. 114.) benyujtani, vagy olymódon és időben postára adni, hogy az ajánlat a jelzett határidőig beérkezzék. A fentnevezett határidőre beérkezett ajánlatok a beadási határidő napján d. e. 10 órakor fognak az Elektromos Művek volt étkezdéjének helyiségében (V., Dráva-utca 3.) nyilvánosan felbontatni, mely eljáráson az ajánlattevők, vagy azok képviselői jelen lehetnek.

Budapest, 1936 május hó 23.

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei Igazgatósága.

Versenytárgyalási hirdetmény

Budapest Székesfőváros Gázművei a II., Margit-körút 75. sz. a. koksztelepén lévő **irodaépület toldaléképítkezésének föld-, kőműves-, vasbeton-, vas-, elhelyező-, szigetelő- és burkolómunkái** vállalatbaadására nyilvános írásbeli versenytárgyalást hirdet. A munkálat költségei szabályszerűen biztosítva vannak.

A szabályszerűen kiállított, pecséttel lezárt, sértetlen borítékban elhelyezett ajánlatok Budapest Székesfőváros Gázműveinél (VIII., Tisza Kálmán-tér 20., Anyagbeszerző osztály) legkésőbb **1936 június 22-én délelőtt 10 óráig** „A/3139." számra való hivatkozással közvetlenül nyujtandók be. A kiírt határidőre beérkezett összes ajánlatok ugyanazon napon délelőtt 11 órakor Budapest Székesfőváros Gázművei Igazgatóságánál (VIII., Tisza Kálmán-tér 20) fognak hivatalosan felbontatni.

Budapest, 1936 június hó 5.

Budapest Székesfőváros Gázművei.

Versenytárgyalási hirdetmény

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei Igazgatósága nyilvános írásbeli versenytárgyalást hirdet a VII. ker., Horn Ede-utca 7. sz. alatti alállomásán az akkumulátorház átépítésének **bontási-, föld-, kőműves-, vasbeton- és elhelyező-, ács-, tetőfedő-, bádogos-, burkoló-, különleges lakatos- és vasszerkezeti-, mázoló-, üveges-, szobafestő- és falmázoló- és gumipadló munkáira.**

Az ajánlatokat **1936. évi június hó 23-án d. e. 9 óráig** kell az Elektromos Művek igazgatósági épületében a levelezési osztályhoz (V., Váci-út 74. I. em. 114.) benyujtani, vagy olymódon és időben postára adni, hogy az ajánlat a jelzett határidőig beérkezzék. Fentnevezett határidőre beérkezett ajánlatok a beadási határidő napján d. e. 10 órakor fognak az Elektromos Művek volt étkezdéjének helyiségében (V., Dráva-utca 3.) nyilvánosan felbontatni.

Budapest, 1936 június 4.

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei Igazgatósága.

Versenytárgyalási megbízások

A mult héten tartott nyilvános és szükkörű versenytárgyalások alapján a különböző közmunkákat és közszállításokat a következő cégek kapták:

A **Csend-utcai** útépítési munkát Magyar Lóránd kapta 35.051 pengőért.

A **Hegyalja-út** útrendezési munkáit Borlay Károly kapta 99.077 pengőért.

A **Kapy-utca** útépítési munkálatait Vértes Albert kapta 10.584 pengőért.

A **városligeti Sió szökőkút** javítási munkálatait Liska Jenő kapta 6450 pengőért.

A **Jurancsics-utcai vízhídi hűtő szivattyúinak** építési munkálatait Wohanka és Társa kapta 2570 pengőért.

Uj versenytárgyalási kirások

A polgármester versenytárgyalást hirdet:

A **Schuszter János-téri** ingatlanon lévő daramalmi, gépi és egyéb berendezések **bontási és szállítási munkálataira.** Pályázni lehet június 26-án d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztálynál.

A **Záhony-utca útrendezési munkálataira.** Pályázni lehet június 23-án d. e. 10 óráig az útépítési ügyosztályon.

Az iskolák részére szükséges különböző taneszközök szállítására. Pályázni lehet június 30-án d. e. 10 óráig a tanügyi ügyosztályon.

Az Uj Szent János-kórház központi fűtési, gázberendezési és csatornázási munkálataira. Pályázni lehet június 19-én d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

A **Németvölgyi temető sirboltfalának kőműves tatarozási munkálataira.** Pályázni lehet június 16-án d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

A Gázművek Margit-körúti telepén létesitendő toldaléképitkezések, föld-, kőműves-, elhelyező-, vas-, vasbeton-, szigetelő- és burkoló munkákra. Pályázni lehet június 22-én d. e. 10 óráig, Tisza Kálmán-tér 20.

A BSzKRT részére szükséges 30.000 kg padlóportalanító olaj szállítására. Pályázni lehet június 19-én d. e. 9 óráig. Akácfa-utca 15. IV. emelet 429.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető:
NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

HENCZ FERENC ASZTALOSÁRU TELEPE
Épület asztalos munkák: ajtók, ablakok, kapuk, kirakatok, üzletberendezések, lakás- és irodaberendezések gyártása.
BUDAPEST, IX., KÖZTELEK-UTCA 8. TELEFON: 86—0—02.

ECKHARDT ISTVÁN
ácsmester, építési vállalkozó
BUDAPEST, VII., NEFELEJTS-U. 38.
TELEFON: 32-3-87.

Első Magyar Beépíthető kismotor Üzem
KOVÁCS JÁNOS
Budapest, XI., Fadrusz-utca 2. Telefon: 69—3—16.

ÚTHENGERLÉST
VÁLLAL WOLFF ERNŐ
TELEFON: 59—9—68 BPEST, XI., HORTHY MIKLÓS-ÚT 149

CZUCZOR LÁSZLÓ
ÉPÍTŐMESTER
BUDAPEST II., Török-utca 4
Telefonszám 674-23

GROSZ FRIGYES
OKL. MÉRNÖK ÉPÍTÉSI ÉS KÖVEZÉSI VÁLL.
Budapest, IX., Bakáts-u. 1. Telefon: 86-0-64.

Központi fűtések, egészségügyi berendezések
DOBRAY KÁLMÁN okl. mérnök • Budapest, V., Katona József-u. 41
(Ujpesti rakpart sarok.) Telefon: 21—0—19

Bakács Gyula
okl. mérnök, építő- és kövezőmester
Budapest, VI., Bajza-utca 44. Telefon: 20-4-37.

Baráth György
hat. eng. villanyfelszerelési vállalata
Budapest, I., Olasz-fasor 4
Telefon: 609-67

GRUBER JÁNOS festékgyár és ásványőrlőművek, építési anyagok és vegyészeti termékek raktára
Központi iroda:
Budapest, V., Kálmán-utca 22. sz.
Telefonszám: 28—0—89. • Alapittatott: 1842

LAPOSA ANDRÁS
KÁDÁRMESTER
VIII., Kálvária-tér 13. Telefon: 37-4-57.
Mosókonyha berendezések, hordók nagy választékban. Javítások olcsón.

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, V., KLOTILD-UTCA 3.
Telefonszám: 25—5—54, 25—5—55 és 25—5—56

ROSENTHAL MÓR
ÉPÜLETÜVEGEZÉSI VÁLLALATA
BUDAPEST, V., TÁTRA-U. 26
Alapitva 1908-ban

LIEBHARD BÉLA
ÉPÍTŐMESTER
BUDAPEST, ÜLLŐI-ÚT 64
TELEFON: 82-8-06

OETL ANTAL
vasöntöde és gépgyár részvénytársaság
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. szám
Telefon: 46—1—09.

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.

Építőanyag ipara:	Budapest, V., Sas-utca 25. szám. Telefon: 23-0-71, 10-3-59, 14-1-53	
Cementgyár:	Lábatlanban . . . évi telj. kép.	12.000 v.
Mészgyárak:	Lábatlanban . . . „ „ „	5.000 „
	Dorogon . . . . . „ „ „	3.000 „
Téglagyárak:	Buda-Ujlak, Kőbánya Nyergesujfalu évi telj. kép.	60,000.000 drb.
Cserépgyár:	Buda-Ujlak „ „ „	8,000.000 drb.

CSIPAK SÁNDOR ÉS FIA
közszállítási vállalkozók
PESTUJHELY, Neptun-utca 24 — BUDAPEST, XIV., Telep-u. 98
TELEFON: 97-5-62
M. kir. Postatakarékpénztári csekkszámla 57.837

Macskásy Árpád
okl. gépészmérnök, műszaki vállalata, tervez, szerel és szállit vizvezetéki, csatornázási és gázberendezéseket, szivattyútelepeket, mindennemű központi fűtést, kazánházi- és szellőzőberendezéseket.
Budapest, VI., Dessewffy-utca 5. Telefon: 27-6-70.

GODRA SÁNDOR ÉS FIA
RÉZMŰVES ÜZEME, SZESZ-ÉS VEGYÉSZETI GYÁRBERENDEZŐ VÁLLALAT
Budapest, IX., Gróf Haller-u. 3.
TELEFON: 87—8—43.

GYŐRFI JENŐ épületfa és asztalosfa-telep
Budapest, XIV., Vezér-utca 125. (68-as villamos végállomásnál)
Telefon: 96-6-83. Postatakarékpénztári csekkszámla: 5906.

CUSTODIS ALPHONS
MÉRNÖKI IRODA ÉS ÉPÍTÉSI VÁLLALAT IPARI BERENDEZÉS RÉSZÉRE
ALAPÍTÁSI ÉV 1876
BUDAPEST, V. KER., NÁDOR-UTCA 19. SZ. TELEFON: 12—0—07
Gyárkéményépítés, Gőzkazánbefalazás, Ipari kemencék építése és tervezése

HOFBAUER ÉS PIAZZA
ÉPITŐMESTEREK
TELEP VI., BÉKE-TÉR 5. — IRODA VI., SZONDY-U. 34,
TELEFON: 18-8-59.

PETIK JÁNOS
épületbádogos munkák vállalata
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 14. SZ.
Telefonszám: 18-8-81 és 92-0-75.

SYSTEM ÁTÍRÓ ÉS KÖNYVELÉSI RENDSZER
ORMIG átnyomó könyvelőgépek, sokszorosítógép,
Stencil és festék nélkül sokszorosit
Budapest, V., Falk Miksa-u. 13. Telefon: 16-5-96.
Bemutatás díjtalan!

Használt
VASANYAGOK:
csövek, lemezek, tartányok, lépcsők, gőzgépek, szivattyuk, motorok, gázgyári berendezési tárgyak stb. és
chamottetéglák
kedvező áron kaphatók:
FERENCVÁROSI GÁZGYÁR leszerelési irodája.
Budapest, IX., Koppány-utca 2—4. Tel.: 34-0-54.

LIFT HANDLOVITS és HORVÁTH
BUDAPEST, VIII., FUTÓ-U. 8/B. TEL: 40-9-92.
FELVONÓ-IPAR
Mindennemű felvonót gyárt, javit és karbantart

Huszonötödik évfolyam Budapest, 1936 június 17. 24. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavilonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI. ANDRÁSSY-ÚT 60
Telefon: 13-7-15 — Postacsekk: 40.424

A polgármester útja

Szendy Károly, Budapest székesfőváros polgármestere megjárta a külföldet. Tulajdonképpen hivatalos meghívásoknak tett eleget, nálunk történt látogatásokat adott vissza. Előbb Varsó főpolgármesterének adta vissza vizitjét, majd Berlinben komoly tudományos tárgyalásokon, Európa városainak kongresszusán vett részt, végül pedig Münchenbe ment, hogy a bajor főváros polgármesterét, aki legutóbb Budapesten járt, otthonában keresse fel. Mindez azonban csak külső szín, mert lényegileg még sokkal többet, sokkal magasabbrendű feladatot látunk, amelyeket a polgármesternek ezen az útján el kellett végeznie. Nem kéjutazások ezek, nem vizitelgetések, hanem Budapest reputációjának a világ elé való tárolása. Nekünk, budapesti polgároknak igenis, legelsőrendű fontosságú érdekünk az, hogy Budapest székesfőváros polgármestere Európa nagyvárosaiban megforduljon és mindenhol, ahol megjelenik, emlékeztesse a kulturközönséget arra, hogy van a Duna partján az ő városukkal egyenrangú főváros, amelyet Budapestnek hívnak. Igenis, Londontól Konstantinápolyig tudni kell mindenhol, hogy ennek a kontinensnek legelőkelőbb, legmagasrendűbb, legkulturáltabb és legszebb fővárosai közé tartozik Budapest is, amelyet soha, sehol, semmiféle számításból kihagyni nem lehet és amelynek kultúrája és szépsége, valamint gyógyítóerejű forrásai megérdemlik, hogy Európa kulturközönsége nagy tömegekben zarándokoljon ide.

A polgármester számára most alkalmak adódtak arra, hogy ezeket az utakat megtegye. Boldog örömmel tölt el bennünket, hogy mindenhol ünnepélyesen, méltóképpen fogadták, mint a magyar székesfőváros első polgárát. De eljutottunk ahhoz a ponthoz, amikor Budapest polgármesterének nemcsak akkor kell megjelennie valamelyik külföldi nagy világvárosban, amikor ez már elkerülhetetlen és nemcsak ott kell megjelennie, ahova szinte kötelessége elmennie. Hanem, igenis, magának is kell alkalmakat keresnie arra, hogy Budapest legelőkelőbb, ideális célokkal dolgozó legelső ügynöke legyen a művelt külföld előtt. Azt mondottuk, hogy elérkezett erre a pillanat. Igenis, elérkezett, mert csak mostanában olvastuk a lélekemelő jelentést, hogy a külföldiek egy esztendő alatt harmincharmadfél millió pengőt hagytak nálunk és hogy Magyarország valutaszerzési lehetőségei között a búza és az állatkivitel után az idegenforgalom áll a harmadik helyen. Történik ez akkor, amikor Bécs, Prága, Svájc, meg a többiek valamennyien vagy visszaesnek, vagy stagnálnak az idegenforgalom területén. Itt aztán a régi magyar közmondás jut eszünkbe, hogy addig üssük a vasat, amíg meleg. Éreznünk kell, hogy milyen óriási körülmények játszottak itt közre, mint például, hogy csak egyet említsünk, a walesi herceg világszenzációvá lett budapesti látogatásai. Azt a lélektani pillanatot, amely most formálódott ki Európa közvéleményében, nem szabad elmulasztani. Most kell Budapest polgármesterétől kezdve Magyarország minden polgárának, aki csak egy szál külföldi emberrel tud érintkezni, megragadni az alkalmat, hogy barátokat, híveket, vendégeket, látogatókat szerezzünk az agyonnyomorított csonka ország és annak tündöklő fővárosa, Budapest számára.

Ennek a hatalmas, szinte korlátlanságra hivatott akciónak igen jelentős pontját látjuk a polgármester most megtett útjában, ami azonban nem jelenti azt, hogy megállhatunk, hanem inkább azt, hogy tovább és tovább kell fejlesztenünk a tevékenységét, amely Budapest hírének, nevének növelését tűzte ki céljául. Azokkal az adottságokkal, azokkal a kincsekkel, azzal a kulturával, amellyel mi rendelkezünk, nem mondunk nagyot, ha azt kívánjuk, hogy Budapest számára meg kell hódítani a világot. Ennek a világhódító hadjáratnak lelkes és bátor katonája legyen minden pesti polgár és akkor el nem maradhat a biztos győzelem.

Szendy Károly polgármester

a Fővárosi Hirlap Münchenbe kiküldött tudósítójának elmondja tíznapos külföldi tartózkodásának eseményeit

Érdekes élmények a nagy fejlődésnek indult lengyel fővárosban — Fogadtatás Hitlernél és más berlini események — Az ünneplő München, ahol a városok nemzetközi kongresszusát befejezték

Hétfőn este érkezett haza tíznapos külföldi útjáról *Szendy* Károly polgármester. *Varsó, Berlin, München* voltak állomáshelyei a polgármesternek, aki a német és bajor fővárosban *a városok nemzetközi kongresszusán is résztvett.* Úgy erről a tanácskozásról, mint útjáról általában, bőséges szellemi podgyásszal tért haza *Szendy* Károly, aki elé *Münchenbe elküldte munkatársát a Fővárosi Hirlap*, hogy az impressziók közvetlen közelségében kérjen nyilatkozatot a polgármestertől külföldi tíz napjának érdekes eseményeiről és azokról az idegenforgalmi és kultúrkapcsolatokról, amelyeket a három metropólis vezető embereivel való érintkezés során szerzett.

Szendy Károly
polgármester
Münchenben fogadta a Fővárosi Hirlap munkatársát, aki előtt útjának eseményeiről a következő nagyérdekű nyilatkozatot tette:

Varsó

— A lengyel határállomáson — kezdi a polgármester — Jan *Starzinsky* varsói kollégám figyelmessége folytán a polgármesteri titkár szállott be szakaszomba s átadta a rendkívüli figyelemmel összeállított *program magyar-lengyel szövegű*, művészi bőrkötésű példányát.

— *Varsó pályaudvarán páratlan meleg hangulatú fogadásban volt osztályrészem.* A város vezetőségén kívül a közélet számos kitűnősége tisztelt meg jelenlétével s nagyon jól esett, hogy *kijöttek elém az épen ott időző magyar vívók is.*

— A pompás Európa-szállóban töltött éjszaka után, reggel *letettem a hősi emlékműre a székesfőváros babérkoszorúját.* A kegyeletes aktusnál varsói ügyvivőnk, meg a testvérfőváros katonai és polgári hatóságainak vezetői is megjelentek.

— Hivatalos látogatásaim után, a városházán, a belügy- és külügyminisztériumban és más helyeken, *Starzinsky* polgármester társaságában *egy modern, nagyszabású gyermekotthon megnyitó ünnepségére* siettünk. Ez az intézmény, mint annyi más is, a főváros áldozatkészségén kívül a *lengyel Nagyasszony, Pilsudsky* tábornagy özvegye fáradhatatlan melegszívű munkájának eredménye. *Pilsudskyné* behatóan érdeklődött nálam a mi fővárosunk hasonló szociális létesítményei felől.

— Délben Varsó ősrégi vendéglőjében, szűkkörű ebéden látott vendégül a polgármester. A közélet legismertebb férfiai között *Lepkovsky* Szaniszló, a korábbi budapesti követ is megjelent. A *Fukier-vendéglő* gazdája egyébként *magyar ember*, aki ezúttal is derekasan kitett magáért. 1850-es terméstokaji borral kedveskedett a különleges, kitűnő lengyel ételekből összeállított ebéden.

— A délután folyamán *Starzinsky* polgármester társaságában a nagyvonalú fejlődésnek indult fővárost tanulmányoztam, este pedig a *Lengyel Kereskedelmi Kamara* és a *Lengyel-Magyar Társaság* közös rendezésű vacsorájára voltam hivatalos. Az elhangzott üdvözlésekre pár szavas lengyel beszéddel válaszoltam.

— Harmadnap délelőtt a városi közüzemek és intézmények megtekintésével mult el. Nagy érdeklődéssel fordultam *a községpolitikai kiállítás felé.* Páratlan előzékenységgel csupán az én kedvemért tartották nyitva a kiállítást, amely egyesíti magában az utolsó esztendők fejlődési eredményeit és a terveket, amelyek a legközelebbi jövőben megvalósulásra kerülnek. Az ebéd ezen a napon a magyar követségen volt. Délután a polgármesterrel folytattam hosszabb eszmecserét a városainkat kölcsönösen érdeklő problémákról.

— Szombaton este a városházán a város szűkkörű *díszvacsorát* rendezett, utána pedig *nagyarányú fogadás* volt, amelyen valóban mindenkit megismertem, akinek Varsó közéletében szerepe van.

— Az elutazásnál vasárnap reggel *a polgármesteren kívül közel száz előkelőség búcsúztatott a pályaudvaron.*

Berlin

— *Berlini látogatásom magánjellegű volt.* A városok nemzetközi kongresszusán képviseltem küldöttségünk többi tagjával a *Magyar Városok Szövetségét. Harrer* Ferenc, *Némethy* Károly tanácsnok, *Sopronyi-Turner* Mihály, a Civitas fidelissima első polgára, *Esztergár* Lajos pécsi tanácsnok csatlakozott itt hozzám, velünk volt még a belügyminisztert a kongresszuson képviselő *Sass* Elemér miniszteri tanácsos, a városi főosztály h. vezetője is, meg egypár székesfővárosi tisztviselő, akik felhasználták az alkalmat a kongresszuson való részvételre.

— A pályaudvaron delegátus-társaim és *Fiehler* müncheni főpolgármester, meg a kongresszus több más tagja várt, az estét együtt is töltöttük.

— Hétfőn a Kroll-opera lila virágdíszes termében volt *az ünnepélyes megnyitás. Frick* dr. birodalmi belügyminiszter üdvözölte a világ minden tájáról egybesereglett delegátusokat, akiknek tiszteletére a hivatalos Németország számos előkelő képviselője megjelent a megnyitáson. *A Városok Szövetsége nevében köszöntöttem az elnöki emelvényről a kongresszust,* amely ezután megkezdte hivatalos tanácskozásait. Ezek két főtéma körül mozogtak: szociálpolitikai és kulturális vonatkozású városvezetési kérdéseket tárgyaltunk. Az előbbieket Berlinben, az utóbbiakat Münchenben.

— Berlin város vezetősége valósággal a tenyerén hordozta a kongresszus tagjait. Szakszerű vezetők kíséretében ismertük meg a hatalmas üzemeket, tanulmányoztuk a legkiemelkedőbb értékű műgyűjteményeket, megnéztük a rádiót és sok más látnivalót.

— *Kihallgatáson fogadta az elnökségi tagokat — közöttük engem is — Hitler* Adolf, a birodalom vezére és kancellárja, akit a Nemzetközi Szövetség elnöke üdvözölt.

— A délelőtt, délután tartó üléseken valamennyien tevékeny részt vettünk, igen értékes tapasztalatokra tettünk szert.

München

— Ötnapos berlini tartózkodás után különvonattal a bajor fővárosba, Münchenbe indultunk. Péntek reggel megérkezve, pár óra mulva már folytatódtak is az ülések. Megkezdésük előtt azonban nekem, aki Karl *Fiehler* főpolgármester meghívása folytán a város vendége voltam, alkalmam nyilott a város új építkezéseinek megtekintésére. A *Bayrischer Hoff*-tól a főpolgármester hivatali kocsija, remek Maybach-autó, röpített végig egy óra alatt *az újabb és egészen új telepek területén.* Fiehler titkárának, *Vilsmayer* Richárd dr.-nak társaságában.

— Érdeklődve a rendkívül nagyszámú építkezés iránt, azt a felvilágosítást kaptam, hogy a telepek javarészét város és magántőke közösen építi. Kivétel a rahmersdorfi családi lakótelep, amelyet teljesen a

közület hozott létre, úgy azonban, hogy az épületek tulajdonjoga a lakókra száll át. Két szobás, fürdőszobás, terraszos családiház örökára telekkel, közműhozzájárulással együtt 9000 márka, a 3—4 szobás, komfortos házak pedig 18.000 márkába kerülnek. 1000 illetőleg 2000 márkát a beköltözéskor fizet le a város pénztárába a lakó, a további 8000, azaz 16.000 márkát pedig bér formájában 10—15 év alatt egyenlíti ki az 5%-os kamatokkal együtt.

– Jellemző a bajor fővárosra, hogy *egyszobakonyhás lakás nincs.* A legszerényebb munkás család is legalább kétszobás lakásban lakik és ezek bére a fekvés szerint havi 48—58 márka. A háromszobás lakások ára évi 800—1100 márka között variál, ezt azonban a szerényebb középosztály tekintélyes rétegei is megtudják fizetni.

— Autónk elsuhant a birodalom legszebb temetője, a poétikus szépségekben bővelkedő, óriási kiterjedési *erdei temető* mellett is. Hatalmas fenyőfák, méltóságteljes tölgyek árnyékában alusszák itt örök álmukat a természet szépségeit rendkívül nagyraértékelő bajorok.

— A középítkezéseknél is pezsgő élet uralkodik. A híres *Barna Ház* közvetlen közelében pihen komor bronzkoporsókban a nemzeti szocialista foradalom 16 martírja. Görögstílusú nyugvóhelyük előtt az „örökös őrség" áll: két-két rohamsisakos, feketeinges S. S. katona, fegyverrel a kézben. A *Königs-Platz* két oldalán a nemzeti szocialista párt klasszikus szépségű központi épületeinek építkezése a legrövidebben befejeződik. Mindkét palota megnyugtató, méltó lezárása lesz *az óriási méretű térségnek, amelyen könnyűszerrel elhelyezkedhetik 100.000 ember*

38 nemzet kongressusa

— A kongresszusi tanácskozás a Deutsches Museum zászlókkal, lombokkal ékesített dísztermében folyt le. A kongresszus elnöke, az angol Montague *Harris* üdvözölte a kormányképviselőket: Ritter von *Epp* tartományi kormányzót és Adolf *Wagner* minisztert, mire Wagner miniszter válaszolt. Hangsúlyozta, hogy az Isar-menti főváros testvéri szeretettel fogadja *a világ 38 nemzetének képviselőit* és arra törekszik, hogy megmutassa nekik: minden tovább akar haladni az ősi úton, a művészet pártolásában. A birodalmi kormány mindent megtesz, hogy a főváros biztató felvirágzása töretlenül folytatódjék.

— A nap első előadója Karl *Fiehler* főpolgármester, a német városok szövetségének elnöke volt. Előadása a *városok kulturpolitikai feladatairól* szólott. Mindvégig lebilincselő mondataiból megállapíthattuk, hogy a városi kultúrpolitika egész Németországban mintaszerű .Megtudjuk, hogy a német földön *a rádiódíjak alól mentesítik a szegényebb néposztályokat,* emellett pedig a városok minimális részletek ellenében boosátanak a hallgatók rendelkezésére készülékeket. A *színházi kultúra* terén is jelentős munka folyik. *300 színházi vállalkozása van a birodalomnak,* ezek közül mintegy 190 állandó városi és állami szubvencióban részesül. *A mult évi támogatások összege meghaladta a 34 millió márkát. A zenei produkciók* ugyanilyen megbecsülésben részesülnek, de hasonlóképpen gondoskodnak a *képzőművészetről, iparművészetről, filmügyről, irodalomról* is.

— Az ülés folyamán *Némethy* Károly dr. tanácsnok is felszólalt, *hűséges képét adva Budapest kultúrpolitikájának.*

— A délutánt *Fiehler* polgármester és felesége baráti körében töltöttem. Alkalmam nyílt arra, hogy társaságukban beutazzam *a Reichsautobahn csodálatos útvonalát.* A páratlanul pompás müúton 160 kilométeres sebességgel száguldott a gépkocsi, a német műszaki ipar remeke.

— Este München város a *Deutsches Theaterben* feledhetetlenül kedves estét rendezett, amelyen rajtunk, delegátusokon kívül a város összes notabilitásai is megjelentek. Az első perctől az utolsóig igazi bajor kedélyesség volt az úr, amit csak fokozott *Fiehler* főpolgármesternek és feleségének utánozhatatlan szeretetreméltósága.

— Szombaton reggel tisztelegtem a városházán, azután újra a kongresszusra mentem, hogy végighallgassam *Van Poelje* dr., a holland népművelési minisztérium főtitkárának érdekes előadását. Számos kisebb előadás is elhangzott ekkor, déli egy órakor pedig *Fiehler* főpolgármester és Montague *Harris* zárószavaival végetért a kongresszus.

— Ebédre *Fiehlerék* vendége voltam, délután a *nymphenburgi porcellángyárat* néztem meg, este pedig résztvettem a tiszteletünkre rendezett *díszhangversenyen.*

— Müncheni tartózkodásom utolsó napján a főpolgármester előzékenysége révén kirándultam a *Zugspitzére.* délután megjelentem a *lóversenyen,* ahol a Városok Díjáért folyt a küzdelem. Az esti órákban még egy kedélyes vacsora volt *Fiehler* társaságában, hétfőn reggel pedig *Salzburgon, Wienen* át hazafelé indultunk.

— Ha most melegében visszapillantást vetek a lepergett szép napokra, megállapíthatom, hogy *rengeteg értékes benyomással gazdagodtam, köztük több olyan is akad, amely Budapest jövendője szempontjából alaposan átgondolandó.*

Halász Árpád dr.

Némethy Károly tanácsnok

a városok nemzetközi kongresszusán Münchenben nagyhatású előadást tartott a Budapest kulturpolitikájáról és a városok feladatköréről

(A Fővárosi Hirlap Münchenbe kiküldött tudósítójától.) A *Városok Nemzetközi Kongresszusának,* amely Berlinben és folytatólag Münchenben folyt le, kiemelkedő esemény volt *Némethy* Károly dr. székesfővárosi tanácsnoknak előadása, amelyet Münchenben tartott meg nagy érdeklődés mellett a kultúra nemzeti voltáról és a városoknak a kultúrában való szerepéről. Különös figyelem kísérte Némethy Károly dr. szereplését már csak azért is, mert előzőleg a kongresszusra gyült Unio állandó bizottságánál a *tanulmány-cserére vonatkozó javaslata* olyan nagy érdeklődést keltett, hogy a tanácsnokot az előkészítő, állandó bizottság kerekasztal-konferenciájára is meghívták, hogy javaslatát személyesen fejtse ki.

— A kultúrának a bölcsőjét — mondta előadása során *Némethy* Károly — az ősemberek ringatták, öntudatlanul, ösztönszerűleg, maguknak emberi könnyebbséget keresve, örökre maradandót, tehát istenit találva, produkálva. És később is, mikor a sorozatos letelepülésekkel az igények nőnek, a lehetőségek tágulnak, mikor az ember kezd homo sapiens lenni, egészen a jelen időkig ugyanazt a folyamatot látjuk. Különös tehetségek és alkalmak gondolatokat termelnek, műveket alkotnak, eszközöket hoznak létre. Mások azokat tökéletesítik. Egyesülések alakulnak, a hatóságok is magukévá teszik az eszmét. A gondolat, a mű, az eszköz mind ismertebb lesz, hogy végül abszolúttá váljék, esetleg az egész emberiség számára. Így alakulhatott ki olyan gondolat is, hogy a kultúra *nemzetközi.* Pedig tulajdonképpen még *az abszolút kulturális értékeket is gyakran magunkhoz, környezetünkhöz formáljuk, ahhoz mérjük.*

— A kultúra sajátságos kifejlődésére éppen olyan befolyása van az éghajlatnak, természeti adottságoknak, viszonyoknak, főleg pedig az emberi temperamentumnak, faji jellegzetességeknek; *az elhatárolás alapja pedig a nemzet.*

— *A kultúra jellege feltétlenül helyhez kötött, tehát nemzeti.*

Ezután arra tért rá, hogy miért tartozik mindez a városok összejövetelére. A városokra — folytatta — ugyanaz áll, mint az államra. *A városnak, a városi igazgatásnak is végső alapja és eszköze a hatalom. A végső cél pedig itt is a kultura.*

— A kultúrális termelés természetes egysége a község: gyűjtőállomás, közvetítő alulról felfelé, elosztó felülről lefelé. Legkézenfekvőbb feladata pedig megállapítani, hogy a kultúrának mely ágában kell magát specializálnia, aminek lokális színezete, jellegzetessége van.

Példákat sorolt fel a múzeumok, könyvtárak, színházak, irodalom és tudomány pártolása és az iskolánkívüli népművelés teréről, majd így folytatta:

— Végül van még egy községi feladatkör: a *közvetlen érintkezés más városokkal.* Amennyiben ez külföldi viszonylatban történik, úgy a község bizonyos tekintetben mint a nemzet megbízás nélküli ügyvivője jár el. Ennek a feladatcsoportnak különös fontosságot ad a jelenlegi mozgalmas, sokszor tisztázatlan nemzetközi helyzet. A község kevésbbé áll nemzetközi akadályok, nehézségek nyomása alatt, mint az állam.

Befejezésül rámutatott *arra a javaslatára, melyet az Unio állandó központjába küldött be a Magyar Városok Szövetsége, s mely az egyes nemzetek egyes városai között — elsősorban tanulmányi célokból — tisztviselőknek minden anyagi megterhelés nélkül való időleges kicserélésére vonatkozik.*

Angyalföld is szép, rendezett kerület lesz

Szeretetet és terveket visz magával az uj elöljáró

— Nagy szeretettel vállalom a kitüntető megbízást, amely a XIII. kerület élére állított — mondja *Pertik* Béla dr., akit felkerestünk abból az alkalomból, hogy Angyalföld elöljárója lett.

Angyalföld: ehhez a területhez vagy elszántsággal, vagy szeretettel lehet közeledni. *Pertik Béla a szeretett választotta,* amint ez a hangjából ki is csendül.

— Tisztában vagyok a nehézségekkel, tudom, hogy a szegénység légióival lesz dolgom, de éppen ez az, ami új hivatalom betöltésére hangol. Mert Angyalföldön igazán van mit csinálni és *amit tenni kell, azt mind csak szeretettel lehet elvégezni.* Mindenekelőtt *a szociális kérdések megoldásán* kell dolgoznom, számolva azzal, hogy nagyon sok ember fogja elözönleni az új elöljáróságot és aki jön, annak mind adni kell valamit és a segítség mellé szeretetet.

— A szociális kérdések mellett azonban terveket is viszek az új elöljáróság otthonába. Ma még nem ismerem pontosan a lehetőségeket, de remélem, hogy erős akarattal és terveszerűséggel ezt *az idegenkedve emlegetett Angyalföldet is fel lehet emelni odáig, hogy a benne való élet kívánatos legyen.* Ma is vannak szépen épült részei a kerületnek és ha majd felépül az új elöljáróság, az *alkalmas jegecedési pont lesz arra, hogy körülötte az építkezés meginduljon.* Természetesen *utakkal, csatornázással, rendészeti intézkedésekkel* kell majd elősegíteni a fejlődést és megérhetjük, hogy *Angyalföld is szép, kiépült, rendezett kerülete lesz Budapestnek.*

— Minden jóakarat mellett is *eddig hiányzott a közvetlen gondozás lehetősége.* Angyalföld, amely kétharmad részében a VI. és egyharmadában az V. kerülethez tartozott, távol esett az intézkedő elöljárósági központoktól, holott *ez a terület és a lakosság összetétele éppen a közvetlen közelséget kívánja,* az olyan elöljárót, aki a lakosság körében él és a bajokat, nehézségeket minden nap látja, hogy segíteni tudjon.

— Örködni fogok azon, hogy *a közmunkák, amelyeket a kerületben végeznek, az angyalföldi munkanélküli lakosságnak juttassanak kenyeret.* Más kerületben talán nem kell ezt a feltételt ilyen szigorúan megszabni, de Angyalföldön igen.

Az új tervek mellett azután visszafelé néztünk *Pertik* Béla dr.-ral, vissza városházi múltjára. 1910-ben lépett a főváros szolgálatába és *Bárczy* István polgármester, bár jogvégzett volt, a segédhivatalba osztotta be.

— Ma is el kell ismernem — mondja — ennek az intézkedésnek a helyességét. *Nagyon jó gyakorlat a segédhivatal, amelyen szinte mindenkinek keresztül kellene mennie.*

Két év mulva, mint segédfogalmazó, a VI. kerületi elöljárósághoz került, amelynek hatáskörébe tartozott mai munkaterületének, Angyalföldnek nagyobb része is. 1913-tól kezdve mindmáig ugyanabban az ügykörben dolgozik. Előbb az akkor még különálló közgazdasági és ipari ügyosztályhoz került, amely később a közlekedésügyi ügyosztállyal egyesült. A huszonhárom év óta betöltött munkakör az ipari és kereskedelmi ügyek területe. 1931 óta, hogy főjegyző lett, az ipari, kereskedelmi és közlekedésügyi ügyosztályban mint helyettes vezető, önálló hatáskörrel intézi az ipari és kereskedelmi ügyeket. Ezen a réven a városházán Pertik Béla dr. tartotta a legszorosabb összeköttetést a kerületi elöljáróságokkal, úgy, hogy most mint elöljáró, huszonhárom éven át jól ismert területen folytatja munkásságát.

— A kitüntetés — mondja — váratlanul ért, de a reám váró munka jó részében otthon vagyok. A többit megbozza a szeretet, amellyel a szép, új elöljárósági székházat be akarom tölteni.

ANGOL PARK
MINDENNAP INGYEN:
Csodarevü
Óriás-Zeppelin
Sicc kalandjai
Művészesték
TEDDY HOT
és jazz-zenekara

LUTZ LAKK- ÉS FESTÉKGYÁR RT.
BUDAPEST, VII., ŐRNAGY-UTCA 4. SZ.

YELLOW
szivacsbebozatali áruház, Budapest, VI., Andrássy-út 82.
Telefon: 11-3-36. — Modern háztartási és testápolási cikkek, kefe- és seprőáruk, szarvasbőrök.

Június 18-án
délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

Pelikan
CARBONPAPIR
VEZÉRKÉPVISELET
Stalla Lajos Budapest, V.
Vilmos császár-út 42.

Elkészült a végleges terv
740 szükséglakásról és az alkalmas területek kijelöléséről
Egyszerű, de minden egészségügyi követelménynek megfelelő lakások épülnek — Június 24-én dönt a közgyűlés

A hatalmas arányú terv, amellyel a főváros a hajléktalanok elhelyezését nagy lépéssel viszi előre: az *1000 szükséglakásból 740 lakásnak a felépítése a megvalósulás stádiumába jutott.* Az építkezésre alkalmas területek kijelölésével és az épületek tervének megállapításával elkészült a szociálpolitikai és közjótékonysági ügyosztály, úgy, hogy az erre vonatkozó előterjesztést még a nyári szünet előtt, *a június 24-én tartandó rendkívüli közgyűlés elé viszi a polgármester.* A szükséglakások építésére megszavazott 3 millióból az idei évre 1,800.000 pengő vehető igénybe, amelyből 740 szükséglakás épülhet fel.

Erről a nagy szociális kérdésről, amelynek megvalósítása hatalmas munkalehetőséget is nyujt, megkérdeztük

Liber Endre

alpolgármestert,

Szendy Károly polgármester távollétében a főváros ügyeinek vezetőjét, aki a következő felvilágosításokat adta a *Fővárosi Hirlap* munkatársának:

— A szükséglakások építési helyének kijelölésénél nagy körültekintés és gond érvényesült. A III., IX. és XIII. ügyosztály együttesen tartottak szemléket. Az elhelyezésnél a főszempont az volt, hogy *a létesítendő telepek a város középpontjától ne kerüljenek túl messzire, továbbá,* hogy az építéssel kapcsolatban *a terep rendezése ne okozzon túl nagy költségeket.* A Duna joobbpartján ilyen telket nem találtunk. A balparton, a IX. kerületben, *a Gubacsi-út és Illatos-út sarkán lévő telkek* megfeleltek a célnak, *a X. kerületi Ceglédi-úton lévő sertésszállások* épületei pedig adva voltak. A Gubacsi-úton azonban az eredetileg tervezett 500 szükséglakás felépítése esetén már meglévő bérleteket, illetve ipari üzemeket kellett volna megszüntetni, ami az ott foglalkozók megélhetését támadta volna meg. A *X. kerületi Bihari-út* is alkalmasnak mutatkozott. Itt van ugyan már szükséglakásos telep, de a terület még száz szükséglakást elbír és különösen számításba jön, hogy erre a területre óvoda és barakkiskola kerül. Ezért, az eredeti tervtől eltérően, úgy határoztunk, hogy

a Gubacsi-út és Illatos-út sarkára 400, a Ceglédi-úti sertésszállások helyére 240 és a Bihari-úti területre 100 szükséglakást építünk

és ennek a tervnek elfogadását fogjuk kérni a törvényhatósági bizottságtól is.

— A szociálpolitikai ügyosztálynak a szükséglakások felépítésére a következő terve van:

A Gubacsi-út 400 és a Bihari-út 100 szükséglakása földszintes és három emeletsoros épületben kerülne elhelyezésre.

A lakások függőfolyosós rendszerben, két-két lakáshoz tartozó szélfogó előtérrel nyílnak és az előtérben volna a két lakáshoz tartozó egy-egy W. C. és kiöntő. *A főzőfülkével ellátott szoba lakóterülete 26 négyzetméter,* amely négy személy részére megfelelő lakó- és hálólehetőséget ad. A lakáshoz tartozik egy-egy pince- és padlásrekesz, ezenkívül külön szárítópadlások, 14—18 lakáshoz egy mosókonyha, *emeletenkint egy fürdőszoba kád- vagy zuhanyfürdővel.*

— Ezeknek a lakásoknak építési költsége beépített köbméterenként 20 pengőt számítva, lakásonként 2750 pengő, az adminisztrációs, tervezői, ellenőrzői költségekkel, kerítésépítéssel, közművekkel együtt

lakásonként 3000 pengő,

vagyis *az 500 lakás költsége 1,500.000 pengő.*

— A *Ceglédi-úti sertésszállásokon* tetőemelés után aláépített épületekben 210, az igazgatósági épületben és a kanászházak belső átalakításával 30, átlagban 22 négyzetméter lakóterületű,

egyszerű kivitelű, pince nélküli lakások épülnének, amelyek építési költsége, minden mellékköltséggel, átlagban 1250 pengőbe,

az összes 240 lakásé tehát 300.000 pengőbe kerülne.

— A Gubacsi-úti és Bihari-úti építkezési tervekkel kapcsolatban felmerült egy olyan műszaki vélemény, amely szerint *a földszintes, vagy emeletes sorházas, vagy négy ikerházas megoldás sem drágább,* annak ellenére, hogy ez a megoldás szociális szempontból előnyösebb. *Schodits* Lajos törvényhatósági bizottsági tag mutatott be szívességből ilyen terveket, amelyek szerint *a kerttel is ellátott lakások szoba-konyhából állanak,* az előtérből nyíló kamrával és W. C.-vel, 40 négyzetméter beépített területtel. A négyes ikerházak megoldásában egy lakás építési költsége *2770 pengő, tehát alig valamivel több, mint a XIII. ügyosztály terve szerint főzőfülkével ellátott lakás építése,* azonban az építkezés nagy területet venne igénybe és így a terület értékének, tereprendezésnek, kerítésnek költségével *egy lakás körülbelül 3500 pengőbe kerülne.* Ilyenformán a meglévő hitelkeretben a tervbevettnél jóval kevesebb szükséglakás volna építhető, ami pedig csökkentené a nagy számban levő hajléktalanok elhelyezési lehetőségét

— A sertésszállások telepén építendő lakások hat hónap alatt, a Gubacsi-útra és a Bihari-útra tervezett lakások pedig — amennyiben a téli időjárás miatt nem kell az építésben szünetet tartani — kilenc hónap alatt készülnek el

a törvényhatósági bizottság jóváhagyásától számítva.

Kívánatos, hogy ez a jóváhagyás a 24-iki közgyűlésen meg is történjék. A nagy munkával, amelyet a 740 szükséglakás tervei és számításai és a területek kijelölése igényeltek, azért sietett a szociálpolitikai ügyosztály és a támogatására igénybevett többi ügyosztály, hogy az építkezés még a nyár folyamán megkezdhető legyen.

Pártközi értekezleten megvitatták a szerdai közgyűlés napirendjét

A főváros törvényhatósági bizottsága még a nyári szünet előtt két rendkívüli közgyűlést tart: az egyiket június 17-én, a másikat június 24-én. A *17-iki közgyűlés* napirendjének megvitatására hétfőn *Liber* Endre alpolgármester, mint a távollevő *Szendy* Károly polgármester helyettesének elnöklésével *pártközi értekezlet* volt, amelyen a NEP fővárosi szervezetét *Terbócz* Imre, a Keresztény Pártot *Bednárz* Róbert és *Nagy* László, a Szabadság Pártot *Rassay* Károly, a keresztény ellenzéket *Halmay* Zoltán, a szociáldemokratákat *Büchler* József és *Bánóczi* László képviselték.

A pártközi konferencia legértékesebb állásfoglalása az volt, hogy *a fővárosi biztosítások ügyének a napirendről való levétele mellett határozott.* Az amúgyis túlzsúfolt közgyűlési napirend ezzel előreláthatólag hosszas vitától mentesül. A várható vitát elárulta a városgazdasági szakbizottságnak még a pártközi konferencia előtt tartott ülése. A szakbizottságban *Bocséri Spur* Kálmán *az ingóságoknak és a vegyes biztosításoknak a biztosítási védelem alól való kivonását* javasolta. *Juhász* Jenő dr. azt a javaslatot terjesztette elő, hogy *a civilkockázatú ingatlanoknak tűzkárbiztosítását is vonják ki a biztosítási védelem alól. Juhász* Jenő megfontolás tárgyává teendőnek tartotta még, hogy nem volna-e célszerű *az általános gépkocsibiztosítást is megszüntetni* és pedig a szavatossági biztosításra is kiterjedően, mert akkor ez ágazatban nagy meglepetések nem történhetnek. A bizottság csak *az ingó tárgyak és a vegyes biztosítások kivonása mellett döntött.*

A pártközi konferencia elé a biztosítási ügy és a közgyűlés napirendjének egyéb pontjai mellett váratlanul egy régen húzódó kérdés is került: *az üzemek igazgatóságában résztvevő törvényhatósági bizottsági tagok honoráriuma.*

A pártok eddigi különböző álláspontjával szemben a pártközi konferencia kimondta, hogy *július 1-étől kezdve valamennyi üzemi választmányi tag honoráriumban részesül. A nagyüzemeknél 50, a középüzemeknél 30, a kisüzemeknél 15 pengős jelenléti díjakat kapnak mint a külső szakértők, mind az üzemi választmányokban helyet foglaló bizottsági tagok.*

„ANTONIA" MOSÓ-
SZAPPAN
2 kiló
96 fillér
az ismert 30%-os másodrendű kitünően habzó minőségben
PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ

SCHULER JÓZSEF RT
TURÁN
IRÓNOK

BUDAPEST NYUGATI P.U.-KISPESTHEZ 4½ Km.
ALSÓHERNÁD
OKTOGON-TÉRRŐL AUTOBUSZ
NEMZETKÖZI MŰÚT
AUTOBUSZ MEGÁLLÓ
ÚRKÉNY FELÉ

Második nyugdíjat biztosítok magamnak:

Vásárolok az UNGHVÁRY LÁSZLÓ R.-T. ALSÓHERNÁDI TELEPÉN közvetlenül a vasútállomás és nemzetközi műút mellett, gyümölcsfával és szőlővel kívánságom szerint a cég által betelepítendő, legalább egy-, vagy többholdas gyümölcsöst,

vagy az UNGHVÁRY LÁSZLÓ R.-T. CEGLÉD-CSEMŐI vasútvonal közelében kész szőlőt, termő gyümölcsfákkal szegélyezve ! ! !

Előnyös fizetési feltételek ! ! !
Biztos állandó jövedelem ! ! !
Második nyugdíj ! ! !

Részletes felvilágosítást ad minden délután 3 órától 8 óráig:
az UNGHVÁRY LÁSZLÓ budapesti irodája: Veres Pálné-utca 8. félemelet.
TELEFON: 88-3-31

AUTOBUSZ indul Oktogonról 14 óra 15 perckor. VONATOKAT Alsóhernádon kocsi várja.

Hatalmas előkészületek a Népligetben másfél óráért, amely alatt a Grand Prix-t lefutják

Tüneményes utak és a kertészet csodái le fogják nyűgözni az idegeneket, akik a nagy eseményre ideözönlenek — Külföldi szakvélemény szerint a Grand Prix pályája világviszonylatban is az élre került

Budapest világeseménye, az automobil *Grand Prix*, amelyet június 21-én futnak le a népligeti pályán, rátereli a figyelmet a főváros legnagyobb zöld területére, a *Népligetre*, amelynek szépségeit az utóbbi esztendőkben történt korszerű kertészeti fejlődését igazán csak a szó szoros értelmében vett nép élvezi vasárnap délutánonkint, egyébként elhagyottan kínálja üdeségét és pompás színeit. Június 21-én nagy élet lesz a népligetben, Európa minden részéből Budapestre irányuló idegenjárás központjába kerül és ha a számítások beválnak, *százezer ember fogja elözönleni* a ritka sportlátványosság alkalmából.

Az idei tavasz nagy fejlődést hozott a Népliget számára, területén föld-, csatornázási és kertészeti munkákat végeztek, amelyekről

Király Kálmán
tanácsnok,

az út- és csatornaügyi osztály vezetője, a következőket mondta a *Fővárosi Hírlap* munkatársának:

— A szép és egyre stílusosabban rendezett népligetnek voltak egyes hiányai, amelyek eltüntetésével már régebben foglalkozunk és most sikerült is azokat kiküszöbölni. Nagyobb esőzések alkalmával több helyen megállt a víz, amelynek nem volt kellő lefolyása. Most több kisebb csatorna és víznyelő építésével segítettünk a bajon:

nem lesznek többé tócsák és tavak a Népligetben.

A csatornázási munkákkal együtt *sikerült kiküszöbölni az autóközlekedésre felette kellemetlen bukkanókat* is, amelyek az utak egyik oldaláról a másik oldalra vezették a lefolyó vizet az utakat keresztező kikövezett kimélyítések formájában. Az ezekben keresztülhaladó autók a mélyedésekben nagyot zökkentek, sőt ha nagy sebességgel hajtottak, esetleg az utasok ki is repülhettek a kocsiból.

— Ezekkel az építkezésekkel kapcsolatban az úttestet át kellett dolgoznj és ezt az alkalmat a II. ügyosztály felhasználta arra is, hogy

a makadám utakat pormentesítse,

ami kátrányos olaj segítségével történt meg.

— *Mindezek a munkálatok most elkészültek,* éppen idejekorán, mert legközelebb

megkezdődik a Népligetben a Grand Prixre való tréning.

Az autók ezen a rendkívül érdekes versenyen az úgynevezett Régi és az Ujnépligetben körülkanyarodó és a Simor-utcán átvágó,

ötezer méteres pályán fognak végigfutni,

még pedig ötvenszer, hogy a kiszabott 250 kilométeres utat megtegyék.

— Ertesülésem szerint a mérkőzésben *egészen különleges versenyautók* fognak indulni. *Ötszáz lóerős autók*, amelyek teljesen könnyűek, fele súlyúak, mint a szokásos versenyautók és egészen alacsony építésűek. Oriási gumitalpakkal vannak ellátva és úgy vannak konstruálva, hogy úgyszólván tapadnak az úthoz. Hosszú, egyenes útszakaszon

óránkint 320 kilométeres sebességet is elérnek.

Természetes, ez a Népliget kanyargós útjain nem lehetséges, de *180 kilométeres sebességre itt is lehet számítani*, úgy, hogy az egész versenyt másfél óra alatt lefutják. Rendkívüli mértékben emeli minden részében a közönség szemeláttára lefolyó verseny érdekességét, hogy a versenyző kocsikat, amelyek előreláthatólag tizenöten lesznek, *egyszerre fogják indítani*. A starthoz az autókat egymás mögé állítják fel, az első sorba hármat, a másodikba kettőt, azután tovább is így váltakozik a számuk.

A Grand Prixért a világ egészen kivételes hírnevű versenyzői indulnak,

közöttük egy-két magyar is. A versenyző kocsik nem a saját kerekükön, hanem vasúton érkeznek Budapestre.

— A *Királyi Magyar Automobil Club*, amely a versenyt rendezi, körülkerítteti a Népligetet és tribünöket építtet. Mintegy *100.000 főnyi néző közönségre számit*. Az öt kilométeres pálya mentén két oldalról, ha egy-egy méterre két embert számítunk, 20.000 néző állhat fel, de jól lehet látni a Népliget fel-le hullámzó utain a mögöttes sorokból is, úgyhogy *legalább 50.000 ember nézheti a pálya mentéről a versenyt*, a közönség többi része pedig a tribünökön foglalhat helyet. Az utak felett a közlekedés lebonyolítására a rendező klub átjáróhidakat építtet.

— A Grand Prix nemcsak nagy nézőközönséget jelent a Népligetnek, hanem egyúttal *hatalmas idegenforgalmat a főváros számára*. Hasonló külföldi versenyeknek óriási látogatottságuk volt. Reméljük, ez nálunk sem fog elmaradni és bizzunk benne, hogy jogos a Királyi Magyar Automobil Klub várakozása, amely *10.000 idegenből érkező autóra számit*. A 10.000 autó természetesen ennek a számnak többszörösét jelenti az idegenek számában, még pedig olyan idegenekében, akik nivó tekintetében külön hasznára lesznek idegenforgalmunk fejlődésének. A főváros a maga részéről már csak ezért is szívesen támogatja a rendezők munkáját.

— A nagy sporteseményről még külön eredményképpen azt várom, hogy *a közönség figyelme a Népliget felé fordul*, amit a fővárosnak ez a pompás területe méltán meg is érdemel.

Nyári séta a Grand Prix parkjában

Ebben a szépségében öt év óta bontatkozott ki a Népliget. *Király* Kálmán tanácsnok irányítása mellett, *Morbitzer* Dezső kertészeti igazgató tervei szerint, *Szilágyi* József kertészeti főfelügyelő vezetésével folynak a modern ízlést, ötletet és sok szeretet elárulo munkálatok, amelyek a Városligettől különböző, új tipusú pompás parkot teremtettek meg a faliskolával együtt 237 katasztrális holdnyi területen.

A Grand Prix előkészületeit figyelő szemlénken fedeztük fel most a magunk és a Népligetet elhanyagoló közönség számára újból ennek a parknak szépségeit, *a hatalmas, messzi kilátást nyújtó, pázsitos területeket*, kertészeti nyelven „*vue*"-ket, amelyeket ritka és érdekes fajtákból álló „gyűjteményes" fákkal és bokrokkal dekoráltak, úgy hogy a kilátás szépségeit ne rontsák. Pompás szineivel hat a vendéglő előtt kiképzett *dísztér* cserje és évelőnövény csoportozataival, amelyek a szabad természetet utánozzák. Rendezve van ma már végig a Hungária-út mellett vezető, nemrégen még elhanyagolt vonal, nagyszerűen kiépítették és fásították a ligetet átszelő *Simor-utcát*, amelynek Hungária-úti keresztezésénél járdasziget is épült. Nagyon sikerülten diszítették a lengyel emlékszobrot körülfogó, virágos teret is. Megritkították a múlt rossz emlékét őrző, sürü bózótos területeket, másfelé pedig beültették a kopár részeket és egy talpalatnyi helyét sem hagyták a hatalmas területnek stílusos rendezés nélkül.

A munkáról fogalmat ad, ha elmondjuk, hogy öt év alatt *50 holdat borítottak be új pázsittal, 5000 fát és 20.000 cserjét ültettek el*. Az ehhez való növényzetet a népligeti faiskola adta, ahonnan a fővárosi kertészet Budapest egész lombhullató fa- és cserjeállományát telepíttette ki. A faiskolát legutóbb nagyon megapasztotta a Tabán kertészeti rendezése. A Népligettel együttesen, külön költségvetés nélkül rendezte a fővárosi kertészet a szomszédos *Rezső-teret*, amelynek temploma köré finom *francia kertet* varázsolt a gödrös, szemetes terület helyébe. Ugyancsak a szomszédságban, a Népliget lehasított részén adtak nagyszerű milliőt az épülő *ifjúsági stadionnak*.

Folyik a KMAC nagy munkája

A nyáreleji pompába borult Népligetben most nagy munka folyik. A *Királyi Magyar Automobil Club* készül a Grand Prix-re. Az utak rendezését a főváros út- és csatornaügyi osztálya elvégezte már. Az öt kilométeres pálya be van fedve olajos kátránnyal, amelybe zuzalékot hengereltek. Pompás, síma mezbe van öltözve a hatalmas út, amelynek mentén *utászkatonák dolgoznak. Hidakat építenek az úttesten keresztül a közönség számára való közlekedésre*, a Simor-utcai részen pedig, ahol a start lesz, *tribünök és az utat szegélyező ülőhelyek készülnek*. A felsőbb engedelemmel dolgozó utászoknak ez a munkája *nyári hadgyakorlatul* számit. A Népliget óriási területét *drótsövénnyel kerítették be* és drókerítést húztak végig az öt kilométeres pálya két oldalán is, amely mögött az állóhelyen közönség fog táborozni.

Hatalmas előkészítő munkát végez a *Királyi Magyar Automobil Club* arra a másfél órára, amely alatt a Grand Prix-t lefutják. Az építési munkát és ennek a világaszóló sporteseménynek megszervezését nem hiába végzi. A világ minden részébe elviszik majd Budapest kultúrájának hírét azok a vendégek, akik június 21-én a Népligetet elözönlik. A magyar kultúrának járó elismerés máris jelentkezik. Indiából való hazatértében Anglia legkiválóbb útszakértője, Mr. John *Brighton* kereste fel a napokban Magyarország automobil nagydijáért folyó küzdelem színterét, a Népligetet és így nyilatkozott KMAC titkársága előtt:

— Nemcsak Európa, hanem az egész világ autópályáit jól ismerem, többnek tervezésében magam részt vettem. A köteles elismerés késztet annak kijelentésére, hogy *a budapesti Grand Prix-pálya szerencsés fekvésénél, folyton váltakozó formájú terepénél fogva világviszonylatban is az élre került.*

Előreláthatólag csatlakozni fog ehhez a megállapításhoz minden idegen vendég, aki a magyar kultúra és a KMAC diadalmas napján a Népligetben megfordul.

HÍREK A PÁRTBÓL

Nők a politikában

A Nemzeti Egység Pártja VIII. kerületi szervezetének női csoportja *Gazdy* Jenő törvényhatósági bizottsági tag elnöklésével népes értekezletet tartott a Józsefvárosi Polgári Kaszinóban. Az elnöki megnyitó után, mint a csoport vezetője, *Katona* János törvényhatósági bizottsági tag emelkedett szólásra és felvetette a kérdést: *szabad-e a magyar nőnek politizálni* és miért szabad?

— Ha egyesek — mondta — nap-nap után, ha kicsiny, de mégis érzékeny darabokat kísérlenek meg leszakítani a nemzetnek különben is ezer sebből vérző testéből, a magyar nőnek parancsoló kötelessége beállani a sorba azért a nemzetért, amely nélkül párt és egyének végnélküli sora egyaránt bukik. Akik életet adnak és magukban hordják ennek a nemeztnek jövőjét, nem lehetnek a kerek egészet, a magasabbrendű életet jelentő nemzet belső megcsonkításának sem könnyelmü cinkostársai. Oda kell hát sorakozniok a nőknek is a férfiakból álló téglahordók közé habarcskavaróknak, annak az új várnak megépítéséhez, amely az új és szebb magyar élet kiharcolásának eszköze. Oda kell állaniok a keresztény nemzeti gondolat jegyében a tiszta erkölcs vonalára, mert csak ebben az irányban kaphatunk feleletet arra, hogy hova megyünk.

A hölgyek részéről *Czeizler* ezredesné, *Fónay Mihályfy* Magda szólaltak fel. Ezután az értekezlet határozatilag kimondta, hogy a kerületi szervezettel szoros kapcsolatban fejleszti tovább az eddig is szép eredményeket mutató mozgalmat. A szervezkedésre az értekezlet háromtagú bizottságot küldött ki, amely *Katona* János irányítása mellett működik. A bizottság tagjai: *Farkas* Rezsőné, *Katona* Jánosné és *Kristóf* Lujza, akik a már beállított körzetek munkáját egységesen intézik

---

Pártértekezlet. A Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezete kedden este a 17-iki közgyülés napirendjének megvitatására, *Zsitvay* Tibor dr. elnöklésével pártértekezletet tartott. A pártértekezlet előkészítésére a hét folyamán a párt szociálpolitikai, ipar- és kereskedelemügyi, pénzügyi, tanügyi és városgazdasági bizottsága tartott ülést.

Bessenyey Zénó és Hegedüs Bertalan beszámolója. Június 23-án érdekes eseménye lesz a XIII. kerületnek. Ekkor tartják a Nemzeti Egység Pártja kerületi szervezetének Mohács-utca 6. számú helyiségében beszámolójukat *Bessenyey* Zénó dr. országgyülési képviselő és *Hegedüs* Bertalan dr. törvényhatósági bizottsági tagok. Az angyalföldi választópolgárság ebből az alkalomból a bizottsági tagok meleg ünneplésére készül.

A frontharcos akciók sikere. Az Országos Frontharcos Szövetség a frontharcos törvényhatósági bizottsági tagok útján már régóta szorgalmazza, hogy a fővárosnál alkalmazásban álló, frontharcos napszámosok részére folyamatos munkalehetőség biztosittassék, valamint, hogy tagjaik részére a fővárosi versenytárgyalási hirdetményeket és ajánlási felhívásokat megkaphassák. *Kertész* Elemér, *Hajnóczy* Béla dr., *Hegedüs* Bertalan dr. és *Pályi* Gyula dr. együttes akciója sikerrel járt, amennyiben a polgármester felhivta az illetékes ügyosztályok vezetőit, hogy a székesfőváros kertészeténél és temetkezési intézeténél alkalmazott frontharcos munkások és napszámosok az úgynevezett kényszerszabadságolás alól mentesitést nyerjenek és részükre az állandó alkalmaztatás biztosittassék. Azirányt is intézkedett a polgármester, hogy a főváros a versenytárgyalási hirdetményeket és ajánlási felhívásokat az Országos Frontharcos Szövetségnek, mint a frontharcosok hivatalos érdekképviseletének is megküldje.

Kertiünnepély az Erzsébetvárosban. A NEP VII. kerületi szervezetének női csoportja nagysikerü kertiünnepélyt rendezett vasárnap a Tisza István-kertvárosban. Megjelent az est fővédnöke Baross Endre dr., a kerület országgyülési képviselője és vitéz Pesthy Müller József törvényhatósági bizottsági tag. A vendégeket vitéz Pesthy Müller Józsefné a hölgybizottság elnöknője és De Sgardelli Caesar kerületi pártelnök fogadták és üdvözölték. Baross Endre dr. fővédnök felszólalásában további kitartó munkára serkentette a hölgyeket. De Sgardelli Caesar kerületi pártelnök megköszönte Benjátsné Papp Ilona főrendezőnek önzetlen munkásságát, majd Benjátsné Papp Ilona ügyvezető elnöknő köszönetet mondott a müsor szereplőinek.

Előadások és fogadó órák a kerületekben

V. kerület. Fogadóórák: Bessenyey Zénó dr. országgyülési képviselő jún. 22-én d. u. 6 ó., Szurday Róbert országgyülési képviselő jún. 23-án d. u. 4 ó., Dósi Géza dr. törvényhatósági biz. tag minden d. u. 6—8 ó. irodájában (V., Báthory-u. 5.), Krompaszky Miksa ker. pártelnök minden szerdán d. u. 6—7 ó., Fábián László dr. ker. alelnök minden hétfőn d. u. 6—8 ó. — 19-én köztisztviselők, 22-én női csoport, 23-án körzettitkárok, 26-án magántisztviselők értekezlete mindig este 7 órakor.

VII. kerület. Fogadóórák: Bessenyey Zénó dr. országgyülési képviselő jún. 23-án este 7 ó., Szurday Róbert országgyülési képviselő jún. 24-én este 7 ó., Deményi Aladár dr. törvényhatósági biz. tag minden csütörtökön este 7—8 ó., Pesthy Müller Leó József törvényhatósági biz. tag minden csütörtökön d. e. 10—11 ó., De Sgardelli Caesar ker. elnök mindennap d. e. 11—1 ó. és d.u. 6—8 ó. A tanügyi szervezet fogadóórája minden hétfőn este 6—8 ó. — 16-án este 7 ó. az asztalos, 19-én d. u. 6 ó. a házfelügyelő, 25-én d. u. 5 ó. az ügyvéd, mérnök, orvos szakcsoport értekezlete. — Jún. 23-án este 7 ó. havi taggyülés.

Közmunka-reform és a műszaki kar átszervezése

A reform-terv jelentősége, amelyet Zsitvay Tibor a Fővárosi Hirlapban bejelentett — Az igazi szanálást a fogyasztás emelésére irányuló törekvés fogja megteremteni

Széles körben nagy érdeklődést keltett *Zsitvay* Tibornak, a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezete elnökének a *Fővárosi Hirlap* legutóbbi számában megjelent nyilatkozata, amelyben a szervezet munkásságának eredményeire visszatekintve, az őszi programm sorában a *közmunka reformja* érdekében megindúló akciót jelölte meg. Csak nagy konturokban szólott a napirendre kerülő, nagyfontosságú problémáról, de ez is elég volt ahhoz, hogy a reformtervre felfigyeljünk.

A gondolatot, amelyet a *Fővárosi Hirlap* útján közölt *Zsitvay* Tibor a nyilvánossággal, most rendkívül érdekesen szövi tovább és állítja a szanálás miliőjébe

Katona János

mérnök, törvényhatósági bizottsági tag,

akihez ebben az ügyben kérdéssel fordultunk. A nyilatkozat, amely mintegy kiegészítő *Katona* Jánosnak a főváros műszaki státusáról a *Fővárosi Hirlapban* legutóbb írt cikkéhez, a következő:

— Immár nyilvánosságra kerültek mindazok a rendeletek, amelyek a szanálás jegyében azt a célt volnának hivatva szolgálni, hogy a főváros költségvetésének egyensúlyát a polgárság nagyobb megterhelése nélkül biztosítsák. Nem tesszük kritika tárgyává, hogy ezek a rendeletek legapróbb részleteikben is szolgálják-e ezt a célt avagy nem, mert hiszen ezekről a rendeletekről kifogástalan bírálatot mondani csak azok következményeinek alapos ismerete után lehetséges. Azt azonban már most is megállapíthatjuk, hogy *a szanálási rendeletek pillanatnyilag nem szolgálják minden tekintetben a fogyasztás javulását*, mert hiszen egyfelől bizonyos mérvű fizetéscsökkentést, másfelől egyes közszolgáltatások díjainak felemelését jelentik, ami pedig következményeiben a fogyasztóképesség csökkenését vonja maga után. Ahhoz tehát, hogy az egyedül helyes, általános boldogulást célzó, belső fogyasztás mérvét emeljük, vagyis hogy a kiadott szanálási rendeletek minél hamarabb ebben az értelemben korrigáltassanak,

a székesfőváros közönsége fogyasztóképességének általánosabb mérvű emelkedése szükséges és ehhez képest a közterheknek az adókulcs emelkedése nélkül is természetszerűleg jelentkező olyan mérvű gyarapodása, amely lehetővé teszi a tisztviselőtársadalomtól ez idő szerint elvont fizetések újból való visszaállítását.

— Noha a fogyasztás emelkedésének megteremtése állami feladatnak látszik, bizonyos részében maga a székesfőváros sem maradhat tétlenül, hogy ennek a célnak szolgálatában a kormányzat segítségére legyen, vagyis, hogy a székesfőváros közönségének fogyasztóképességét és ezzel teherviselőképességét emelje. És itt

mint egészen közelfekvő és leggyorsabban megoldható problémaként jelölte meg a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének elnöke, Zsitvay Tibor a közmunkák reformját.

— Első tekintetre talán különösnek látszik, hogy a közmunkák reformja miképen kapcsolódik be ebbe a kérdésbe, helyesebben, *miképpen hoz olyan eredményeket, amelyek a közfogyasztást és a teherviselőképességet emelik.* De ha meggondoljuk, hogy a fővárosnak főként kézműves- kis- és középiparossága, szórványos esetektől eltekintve, milyen lehetetlen árakért szállít és teljesít munkálatokat és ennek következményeképpen, *a legminimálisabb rezsit sem keresi meg a gyilkos és legtöbbször tisztességtelen versenyben* és kiesik az adófizető polgárok sorából, rájövünk arra, hogy

a közmunka egészséges reformjára milyen feladat vár a kereseti lehetőségek és ezzel a fogyasztóképesség emelése terén.

— *Ha tehát a székesfőváros illetékes fórumai végét vetik az évek óta dühöngő, egészségtelen versenynek, egyszerre többféle feladatot oldanak meg. Fogyasztóképes és teherviselőképes iparostársadalmat teremtenek, zavartalanabb vezetést biztosítanak a közmunkák végrehajtásában és a tisztes magyar iparnak megfelelő, értékálló és becsületes munkát juttatnak.* Tévedés volna ugyanis azt hinni, hogy irreális, igen gyakran az önköltségi áron alul vállalt munkák minősége azonos volna a becsületesen kikalkulált és ilyen módon a költségvetés kiírásának minden tekintetben megfelelő munkával.

— Ha már Budapest munkássága szörnyű kenyérharcban nem tud végetvetni ennek az iparban kialakult öngyilkos rendszernek, *van a székesfővárosnak olyan szakértelemmel és erkölcsi érzékkel rendelkező, kiváló vezetősége, amely a közönség magasabbrendű érdekei mellett a tisztes iparnak érdekeit is meg tudja védeni* azoknak az ajánlatoknak a versenyből való kizárásával, amelyek úgy a székesfőváros közönsége, mint az iparosság érdekeit egyaránt sértik.

— Ehhez azonban szükséges, hogy a *Fővárosi Hirlapban* legutóbb leszögezett és

a főváros műszaki karának átszervezésére vonatkozó Javaslatainkat,

melyek a státusrendezés kereteit semmiképpen sem sértik, a polgármester úr a legsürgősebben végrehajtsa.

— Nincs mitől félni a műszaki karra vonatkozó ismert elgondolások megvalósításától már csak azért sem, mert ez *pénzbe alig kerül*, viszont — annak ellenére, hogy az ipart mai helyzetéből felemeli, még megtakarításokat is fog a főváros javára eredményezni, mert érvényesülni fog a szaktudás és a gyakorlati élet tapasztalata.

— Hiszem, hogy az az elméletileg és gyakorlatilag képzett, tapasztalatokban gazdag mérnöki kar, amellyel a közigazgatás és az üzemek egyaránt rendelkeznek, meg fogja találni azt a módot, ha ahhoz részére a megfelelő hatáskört biztosítják, amely mellett a felvetett és pillanatnyilag talán jelentéktelennek látszó, de végső kifejlődésében igen eredményesnek mutatkozó probléma abba a nagy elgondolásba beilleszthető lesz, amely szerint *csak a fogyasztás emelésére irányuló törekvés teremtheti meg az igazi szanálást.*

Orvosok egyetemes bevonása előfeltétele Budapest fürdőváros virágzásának

Ugyancsak nélkülözhetetlen az egészségügyi intézmények: fürdő, szanatórium és kórház létesítése

Azt a magas nívójú előadás-sorozatot, amelyet a NEP fővárosi szervezete rendezett az idegenforgalom érdekében, *Egerváry* Tibor dr. egyetemi tanársegéd, törvényhatósági bizottsági tag szervezte meg. Ő tartotta a záróelőadást, amelyben azokról az egészségügyi követelményekről szólott, amelyek alapfeltételei a fürdővárosnak. Fejtegetései során nagyon érdekes kérdést, az egész orvostársadalomnak a fürdővárossal való kapcsolatát is érintette. Erről a problémáról, amelyet ezúttal vetettek bele először az idegenforgalmi kérdésekbe.

Egerváry Tibor dr.

törvényhatósági bizottsági tag,

a NEP egészségügyi bizottságának elnöke, a következőkben fejtette ki a *Fővárosi Hirlap* munkatársa előtt álláspontját:

— *A fürdőváros racionális megoldása csak az orvostudomány különféle szakszerűségének eredőjeként valósulhat meg.* Itt a balneológia, fizikotherápia szaktudományának kell összeölelkeznie a psychológia, biológia, diaethetika szaktudományával. Helyes és eredményes gyógysiker csak akkor várható, ha például rheumás betegségeket mint nem önálló betegséget, hanem a különféle kóros elváltozások okozati függvényét fogjuk fel, tehát mint okozatot, akkor és úgy szüntethetjük, illetve gyógyíthatjuk meg, ha az okot sikerült felderíteni és mint kórokat kiirtani. Ehhez *a különféle szakspecialisták szoros együttműködése szükséges.* Ha ezt az orvosi igazságot szem elől nem tévesztjük, akkor ebből az következik, hogy

egy fürdőváros létesítésének előfeltétele az egészségügyi intézmények: fürdőszanatórium és kórház létesítése,

amelynek az előbb említett orvosi szükségességnek megfelelő felépítésűnek, beosztásúnak és felszerelésűnek kell lenni.

— Eljutottunk tehát ahhoz a gondolathoz, amely a fürdőváros eszmeiségének és megvalósításának lényege:

a specialitás.

— Itt nemcsak a város alatt fakadó források csodálatos együttese, a város csodaszép fekvése adja meg Budapest gyógyfürdőváros specialitását, hanem a miliőben megvalósítandó alkotások egész sora.

— Egy virágzó fürdőváros kialakulása főleg orvosi szempontból csak úgy képzelhető el, ha a gyógyfürdőváros orvosai különleges nevelésben, speciális kiképzésben részesülnek,

tehát különcélúsággal nevelődnek. Ugyanígy *speciálisan képzett, speciálisan beállított ápolószemélyzetre van szükség.* Itt mindenkinek, a legutolsó poggyászhordozónak is, aki a fürdővendégekkel érintkezésbe jut, speciálisan képzettnek kell lennie. Igen fontos a gyógyfürdőváros építkezésének speciális vonatkozása is. Budapestnek nem eggyel több gyógyszállóra, kórházra vagy szanatóriumra, hanem egészen különleges, még misztikus vonalakat sem nélkülözhető érdekességre van szüksége.

— A magyar orvosnak Budapest-fürdővárossal erkölcsi és anyagi kötelékkel kell összekapcsolódnia.

Erkölcsi: orvosi szellemi és etikai symbiosis és ennek gyakorlati kifejezője a szolgáltatásokért való rekompenzáció. A rekompenzáció ideális formája például, hogy *a fürdőváros az összes kezelő orvosokat konziliáriusnak ismeri el* és ezzel alkalmat ad ahhoz, hogy az orvos a kezelés folyamán a beteg sorsát további érdeklődéssel kísérje, akár úgy, hogy ő írja elő a kezelés módját, akár úgy, hogy őt tájékoztatják.

— Üdvösen szolgálná az ügyet, ha *a vidéki és külföldi kezelőorvost az itt időző beteg kezelésének tanulmányozására, egyben a gyógytényezők megismerésére hosszabb-rövidebb ideig vendégül is látná a fürdőváros.* Még üdvösebb volna, hogyha módot találnánk arra, hogy a kezelőorvos folyamatos tevékenységéért *automatikusan konziliáris rekompenzációban részesülne* a beteg külön megterhelése nélkül.

— Nyilt kérdés marad az, hogy

az alkalmazott intézeti orvosok magánpraxist folytathassanak-e, vagy attól eltiltassanak.

Hogy ezt a kérdést megítélhessük, abból a tényből kell kiindulnunk, hogy a gyógyfürdő-intézmények magánorvosok praxisából nyerik beteganyagukat, tehát *az intézeti orvosok nem lehetnek versenytársai a magánorvosoknak.* Viszont ezért az intézeti orvosnak rekompenzáció jár.

— A fürdőváros kialakításának financiális pillérei lehetnének azok a szociális intézmények, amelyek bekapcsolódásukkal a társadalom minden rétegének gyógyigényeit biztosítanák. Ezek az *OTI, MABI, OTBA* stb., amely intézmények *előre lefedezhetnék azokat az évekre szóló előjegyzéseket, amelyekkel tagjaik gyógyfürdőellátásáról gondoskodni óhajtanak.*

— Mindezek után újból hangoztatom azt a fontos elvet, hogy

a gyógyfürdőváros csak az orvosok egyetemes levonásával tehető életképessé,

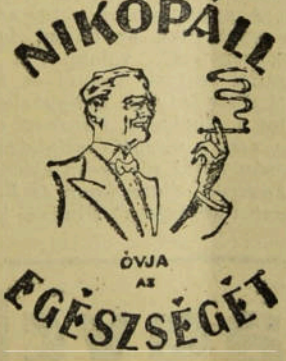
miután minden gyógytevékenységre épített vállalkozás rentabilitásának punctum saliense az orvos jóindulata.

Vízmentes impregnált erőpapír lég- és vízmentes csomagolásnál tengerentúlra vagy exportra **nélkülözhetetlen.** A csomagolt árut **megvédi** fagy, rozsda, rothadás és nedvesség által okozható károktól.

OSER JAKAB

Gyártja: **Magyar Vegykészítményű Papírgyár Budapest, VI., Ó-utca 49.**

Telefon: 23—8—90. Alapítva: 1893.

Nikopáll szipkában Nikopáll betéttel dohányozzon,

mert az egészségére ártalmas nikotin, pyridin, kátrány, gyanta stb. származékok ezáltal nem jutnak a szájba és a tüdőbe.

Minden dohánytőzsdében kapható!

1 elegáns bakelit szipka és 5 betét ára — — 1.50 P.
1 betét — mely 40 cigarettára elég — — — 16 fillér.

Gyártja és forgalomba hozza:
„Nikopáll" k. f. t., Budapest, IV., Gerlóczy-u. 11. Tel. 89-2-30

Események

FŐVÁROSI HÍRLAP

Alapításának huszonötödik évfordulóját a FŐVÁROSI HIRLAP szeptember havában

nagyszabású jubileumi szám

kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek

Szendy Károly polgármester hazaérkezett. *Szendy* Károly polgármester hétfőn este 8 órakor hazaérkezett tíznapos külföldi útjáról *Némethy* Károly dr. tanácsnok kíséretében. A Keleti pályaudvaron dorogi *Farkas* Ákos dr. és *Bódy* László dr. tanácsnokok és *Keil* Tibor dr., a polgármesteri hivatal vezetője fogadták. A polgármester kedden reggel megjelent a városházán hivatalában, majd résztvett a pénzügyi bizottság ülésén.

Két álláspont harca a színházi szabályrendelet körül. A főváros közművelődési ügyosztálya a tervezett színházi szabályrendeletnek az érdekeltekkel való letárgyalására már két ankétet tartott. A színigazgatók, a színészek, a szövegírók és a famunkások szervezetébe tömörült színházi munkások képviselői vettek részt a tanácskozásokban, amelyeken kezdettől fogva kétféle álláspont jelentkezett. A színigazgatók nem látják szükségesnek a szabályrendeletet, amely nézetük szerint a művészi és vállalkozói szabadságot korlátozza. Kijelentik, hogy állásfoglalásuk önzetlen, mert a szabályrendelet, amely megnehezítené a színháznyitást, esetleg újabb versenytől mentsítené őket. A szövegírók hasonlóképpen nem kívánják a színházi szabályrendeletet. A színészek, akik az első ankét után szövetségük elé terjesztették a kérdést, a második ankéten is a szabályrendelet megalkotása mellett foglaltak állást, ugyancsak kitartanak a szabályrendelet mellett a színházi munkások is. Mint illetékes helyről értesülünk, a *szabályrendeletet meg fogja alkotni a főváros*, amely ezzel annyit óhajt elérni, hogy az 1848 óta fennálló színháznyitási gyakorlatot rendszerbe foglalja. Azt a célt, hogy a szabályrendelet *a színházak anyagi és művészi megalapozottságát biztosítsa*, továbbá, hogy *a színházak bukása esetén a színészeknek és színházi alkalmazottaknak átmeneti segítséget nyujtson* és amely célok elérése lebeg a színészek és színházi munkások előtt, a *szabályrendelet megalkotásával sem lehet elérni*. A közművelődési ügyosztály a külföldön tartózkodó *Némethy* Károly tanácsnok hazaérkezése után újabb tanácskozásra hívja össze az érdekelteket és akkor véglegesen dönt a szabályrendelet kérdésében.

Szobrot kapott Bódy Tivadar. Két évvel ezelőtt halt meg *Bódy* Tivadar, a főváros volt polgármestere, akinek most szobrot állított a Svábhegyen levő Eötvös-parkban a *Svábhegyi Egyesület*, amelynek *Bódy* elnöke volt. A vasárnapi szoborleleplezésen az ünnepi beszédet *Glücksthal* Samu, a *Svábhegyi Egyesület* elnöke mondja el, a főváros nevében pedig *Szendy* Károly polgármester veszi át a szobrot.

Rátkai Károlyt presbiterré választották. A Kálvin-téri református egyház presbitériuma *Petri* Pál nyugalmazott államtitkár főgondnok elnöklésével ülést tartott. *Muraközy* Gyula lelkész beszámolt az elmult esztendő egyházi eseményeiről. Az év folyamán megüresedett presbiteri tagságra *Rátkai* Károly kollégánkat, az *Új Főváros* szerkesztőjét, az *Esti Kurir* fővárosi rovatának vezetőjét választották meg. *Rátkai* dr. letette az esküt *Petri* Pál és *Muraközy* Gyula lelkész kezébe.

A magyar városok miskolci kongresszusát most készítik elő. A kongresszuson *Szendy* Károly, a főváros polgármestere, a városi kultúra jelentőségéről, *Lukács* Ödön ny. miniszteri osztályfőnök, ügyvezető elnök, *a városok közös gazdasági akcióiról számol be*. A tanácskozáson megvitatják a városok hitelbiztosítási és szociális kérdéseit is.

A Budapesti Polgári Dalkör új díszelnökei. Hatvannégy esztendős a *Budapesti Polgári Dalkör*, amely most *Szendy* Károly polgármestert, *Lamotte* Károly polgármestert és *Müller* Antal országgyülési képviselőt díszelnökévé választotta. Az erről szóló okleveleket küldöttség nyujtaj át a közéleti férfiaknak.

Zsitvay Tibor elismerő levele alkalmából a Fővárosi Hirlapot üdvözlik a törvényhatósági bizottság tagjai

A *Fővárosi Hírlap* legutóbbi számában közölte azt a kitünő elismerést tartalmazó levelet, amellyel *Zsitvay* Tibor dr., a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének elnöke jutalmazta lapunk szerkesztőjének és a *Fővárosi Hírlapnak* a közérdek és a Párt szolgálatában kifejtett munkásságát. Hálásan és büszkén tesszük el a *Fővárosi Hírlap* legszebb emlékei sorába ezt az elismerő levelet, amelynek visszhangjaként a következő megtisztelő sorokat kaptuk:

Nagyságos Dacsó Emil úrnak,
a Fővárosi Hírlap felelős szerkesztője
Budapest.

Örömmel értesültünk arról, hogy Zsitvay Tibor dr. Önagyméltósága, a Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezetének elnöke levélben közölt meleg elismerését fejezte ki Szerkesztő Úrnak és a vezetése alatt álló Fővárosi Hírlapnak azért a lelkes és önzetlen támogatásáért, amellyel, mint Pártunknak hivatása magaslatán álló orgánuma, a Pártot várospolitikai tevékenységében részesítette, nemkülönben azért a hűséges és céltudatos munkásságáért, melyet a székesfőváros érdekében kifejt.

Engedje meg Szerkesztő Úr, hogy ebből az alkalomból legmelegebben üdvözöljük úgy Önt, mint a 25 éves Fővárosi Hírlapot, amelynek önzetlen, közérdekű munkásságát hétről-hétre figyelemmel kisérjük. Meg kell emlékeznünk lapjának a kerületek és azok polgársága érdekében kifejtett tevékenységéről is, amellyel minden alkalommal támogatására siet a mi törekvéseinknek. Azzal pedig, hogy hasábjait a törvényhatósági bizottság tagjai részéről történt közérdekű megnyilatkozásoknak annyi szeretettel bocsátja rendelkezésére, a várospolitikának olyan orgánumává emelte a Fővárosi Hírlapot, amely sok jó ügynek megindítója és továbbfejlesztője lett.

Fogadja nagyrabecsülésünket és hazafias üdvözletünket:

ANDRÉKA KÁROLY, BECSEY ANTAL, BÉNYI KÁROLY dr., DÉSI GÉZA dr., v. EGERVÁRY TIBOR dr., GAÁR VILMOS dr., GAZDY JENŐ, HAJNÓCZY BÉLA dr., HEGEDÜS BERTALAN dr., HENCZ LAJOS dr., v. JUHÁSZ JENŐ dr., KATONA JÁNOS, KÖVESLIGETHY MIKLÓS dr., OROVA ZSIGMOND dr., SZENTESI JÓZSEF, USETTY BÉLA dr., VÉRESS GÁBOR dr., vágvecsei WELLISCH ANDOR.

Viraág Béla halála. Csütörtökön délután négy órakor temették el a farkasréti temetőben *Viraág* Bélát, a *Budai Napló* alapító szerkesztőjét, aki hosszas szenvedés után kedden reggel az Apponyi Albert poliklinikán 73 éves korában meghalt. A budapesti müegyetemen technikusnak készült, de már egész fiatal korában elkanyarodott élete a mérnöki pályától: *tehetsége és hajlandósága az ujságírói pályára predesztinálta*. Miközben azonban egész sereg legkiválóbb lap munkatársa és szerkesztője volt, nem tagadta meg technikusi gondolkodását sem és etekintetben nem kevésbé kiválónak bizonyult. *Puskás* Tivadarról, a világhírű magyar feltalálóval egyetemben 1892-ben ő alapitotta meg a *Telefonhirmondót*, amely *az első ilyen intézménye volt a világnak, egyébként pedig zseniális előfje a mai rádiónak*. Az 1900-as évek elején munkásságát Budának szentelte, megalapította a *Budai Naplót*, amelynek 34 esztendőn át felelős szerkesztője volt. Élénk társadalmi életet élt, rengeteg barátja és híve volt, mindenütt szerették, ilymódon tehát *halála a legszélesebb körökben keltett osztatlan részvétet*.

Augusztusban életbelép a lakásbérleti szabályrendelet. A *Fővárosi Hírlapban* annakidején részletesen ismertettük a nyolc évi vajudás után végre megszületett lakásrendeletet, amelyet *a belügyminiszter most küldött vissza jóváhagyólag a fővároshoz*, mindössze *négy stiláris módosítást kivánva*. Egészen bizonyos, hogy *a szerdai közgyűlés vita nélkül végrehajtja a kivánt lényegtelen módosításokat*, ilymódon tehát *augusztus elsején már életbe is léphet az új rendelet*. Ennek első lényeges elvi megállapítása *a tiszta írásbeliség*, vagyis minden, tartalmánál fogva nagyobb jelentőségü megállapodás *csak írásban érvényes*. Fontos *az egységes bér rendszere is*, vagyis külön dijak csak központi fütésért, melegvízszolgáltatásért, porszivóhasználatért és üvegbiztosításért számithatók fel, de ez esetben is *szükséges az írásbeli megállapodás*. A felmondás új rendszere bizonyos *védettséget biztosít* a bérlőknek. Fontos megállapítás, hogy *a felvonódíj benne van az egységes bérösszegben*, de ha írásban külön megállapodnak, ez az összeg nem haladhat meg *személyenkint és menetenkint 6 fillért*, az ugyanahhoz a családhoz tartozók viszont *együttesen is csak hat fillért tartoznak fizetni menetenkint*. Köteles a háztulajdonos bérleményeit *féregmentes állapotban átadni*. Az iparosok és kereskedők *védelmét* célozza végül az a fontos intézkedés, hogy ugyanolyan szakmát üző *két* iparosnak, vagy kereskedőnek nem adhat ki bolthelyiséget egyazon utcai fronton a háztulajdonos. Amennyiben azt megtenné, *a régi bérlőnek jogában van azonnali hatállyal felmondani és a háztulajdonostól kártérítést követelni*.

A Gyógyhelyi bizottság hírei. A *Gyógyhelyi Bizottság* az elmult héten, kedden este a Szent Gellért Gyógyszálló hullámterraszán nagysikerű *gardenpartyt* rendezett az első angol fürdővonat utasainak tiszteletére. A gardenpartyn a 200 angol fürdővendégen kivül résztvettek az állami és székesfővárosi hatóságok képviselői, valamint a magyarországi idegenforgalmi szervek vezetői és *több társadalmi és közéleti előkelőség*. A *Gyógyhelyi Bizottság* jelentése szerint a *„Budapest Főváros“* cimü filmet most *tizennégy ország mozgóképszínházaiban vetitik*. A film Európán kivül rövidesen előadásra kerül az *Amerikai Egyesült Államokban és Egyiptomban is*. A „Budapest Fürdőváros“ filmnek külföldön mindenütt rendkivüli sikere volt *és ez a filmpropaganda nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy a magyar fővárost külföldön megismerjék*.

Pályázatot irnak ki 149 állásra. *Szendy* Károly polgármester hazaérkeztével *kiirják a pályázatot 149 különböző kategóriába tartozó közigazgatási tisztviselői állásra*, amelyek egyike sincs összefüggésben a szanálással kapcsolatos státusrendezéssel. Az elnöki ügyosztály a pályázati kiirást már elkészitette. Több között *egy jogi tanácsnoki, egy főjegyzői, három tanácsjegyzői, hat fogalmazói állás* kerül betöltésre. Ezenkivül kiirják a pályázatot *a főszámvevőhelyettesi, a pénztárigazgatói, számos műszaki, adóhivatali, számvevőségi, főtanácsosi és egyéb állásokra is*

A hegyvidéki előljáróságon helyet kap az adófelügyelőség is. A pénzügyminiszter arra kérte a fővárost, hogy a tervezett XII. kerületi előljáróság székházában helyet kapjon a XII. kerületi adófelügyelőség is. Ez az építési költségeket 70.000 pengővel fogja emelni. Az építési terveket most ennek megfelelően átdolgozzák.

A Rózsadomb és Vidéke Egyesület közgyűlése. A *Rózsadomb és Vidéke Egyesület* június hó 20-án, szombat délután 6 és fél órakor tartja a Szent Lukács-fürdő különtermében 42-ik évi rendes közgyűlését, amelyen *József Ferenc dr.* kir. herceg is megjelenik. A közgyűlést 8 órakor a Tarján-étteremben társasvacsora követi. Vacsora után tánc.

Virágos ablak-, erkély- és kiskertverseny. A Virágos Budapest—Virágos Magyarország *(VIBUMA)* bizottsága, karöltve a Virágkedvelők Egyesületével, *ablak-, erkély- és kiskert-versenyt rendez*. A versenyen való részvételt junius 20-ig kell irásban bejelenteni. Felvilágositással szolgál a központi iroda: VI., Podmaniczky-u. 29., II., 11. (Telefon: 16—3—53.)

Hogyan szerezhetünk magunknak második nyugdíjat? Az egyetlen mód, ha megtakarított pénzükön olyan gyümölcsöst vagy szőlőt vásárolunk, amely vasút vagy műút közelében van, megfelelően kamatoztatja a munkáltatási tőkét és amellyel nincsen gond az odaköltözésig, sőt addig is ellátja a háztartásunkat gyümölccsel és zöldséggel. Mindezekhez hozzájutunk, ha a Duna—Tisza közének egyik legjobb bortermü vidékén, *Alsóhernádon* vásárolunk egy vagy több hold földet a világhírü *Unghváry László rt.* cégtől. A föld az alsóhernádi állomás és nemzetközi betonút mellett, a szegedi autóbusz megállónál fekszik. A szállítás tehát ideális, de megkönnyiti az értékesítést, hogy az Unghváry László cég gyümölcsöt, szőlőt, bort átvesz és értékesit. A világhírü cég vállalja a gyümölcsös telepítését is. Az előnyök mellett az évi munkáltatásra fordított tőke 30—60 százalékkal kamatozik és ezzel szemben egy egész magyar hold gyümölcsös 1000—1500 pengőnél nem kerül többe. Érdeklődőknek felvilágositásokat ad az *Unghváry László Rt.* budapesti irodája: Veres Pálné-utca 8., félemelet, telefon 88-3-31., naponta délután 3-tól 8-ig.

Beér Sándor
zománctáblái
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-utca 5. Telefon: 82-4-29.

A Fővárosi Nagycirkusz műsora szenzáció

Gazdasági Értesítő

Nem kell az életbiztosításnál bevallani a lappangó betegséget

Elvi jelentőségű ítéletet hozott a budapesti törvényszék

A *Phönix* biztosító ismeretes és még mindig megoldatlan ügye *a nagyközönség figyelmét nagyon is felkeltette és a biztosítási ügyre terelte.* Élénk érdeklődéssel kíséri a biztosító intézetek ügyfeleinek hatalmas tábora azokat a pereket is, amelyeket *egyes biztosítottak indítanak a biztosítási összeg kifizetése iránt.*

A budapesti királyi törvényszéken *Magyar* Béla dr. bíró éppen most érdekes biztosítási pert fejezett be *ítélettel.* A perbeli tényállás szerint *Juhász* József hentes és mészáros *két esztendővel ezelőtt húszévi időtartamra 5000 pengő erejéig biztosította a felesége életét.* Az asszony másfél esztendő mulva elhalt és a hatósági halottkém jelentése szerint *a halál oka tüdővérzés, illetve tuberkulózis volt.* Amikor a férj, mint kedvezményezett, a biztosítási kötvénnyel és a szükséges kísérő iratokkal jelentkezett a főváros egyik nagy biztosító intézeténél,

a biztosító társaság arra az álláspontra helyezkedett, hogy nem fizet, mert a biztosítási ajánlat megtétele alkalmával a biztosított a közlési kötelezettséget megsértette.

Juhász József ezek után *beperelte a biztosító társaságot az 5000 pengős biztosítási összeg és járulékai iránt.*

Az alperesi ügyvéd a kitűzött tárgyaláson védekezésül azt adta elő, hogy amikor a biztosító intézet bizalmi orvosa megvizsgálta a biztosított asszonyt, *ez kijelentette, hogy tökéletesen egészségesnek érzi magát, sohasem kezelték sem kórházban, sem szanatóriumban,* semmiféle komolyabb betegségben soha nem szenvedett. Megkérdezték tőle, hogy ki a háziorvosa és az asszony azt válaszolta, hogy *nincs és nem is volt soha semmiféle orvosa.*

A biztosító társaság bejelentette még a törvényszék előtt, hogy a biztosítottnak minden állítása valótlannak bizonyult, mert a biztosítási ügylet megkötése előtt is súlyos tüdőtuberkulózisban szenvedett, *e betegség miatt állandó orvosi gyógykezelés alatt állott, többször kezelték szanatóriumokban és közkórházakban is.* Ez alapon kérte a biztosító ügyvédje, hogy a bíróság a felperest *keresetével utasítsa el, mert a közlési kötelezettséget megsértette.*

A felperesi ügyvéd azonban arra hivatkozott, hogy a közlési kötelezettség megsértésének a kérdése e biztosítási ügylettel kapcsolatban *egyáltalán nem perdöntő.* Ezt azzal indokolta, hogy a peresített biztosítási ügylet *megtámadhatatlanná vált a biztosító társaság részéről.* Hivatkozott a biztosítási kötvényben lévő feltételek egyik pontjára, amely úgy szól, hogy

a szerződés megkötésétől számított egy év után a társaság a szerződés megkötése alkalmával bemondott hiányos adatokat — valótlan kórbemondást kivéve — nem érvényesíthet, csak ha a szerződőt vagy biztosítottat csalárd szándék terheli.

Ezzel kapcsolatban előadta a felperes ügyvéd azt is, hogy a biztosítótársaság bizalmi orvosa tüzetesen megvizsgálta a biztosított asszonyt, akinek *tüdejét teljesen egészségesnek találta és az asszonyt a biztosításra feltétlenül alkalmasnak nyilvánította.*

A törvényszék ezek után azt tette vizsgálat tárgyává, vajjon a közlési kötelesség megsértése *csalárd eljárásnak minősíthető-e.* Ezt a kérdést a bíróság *a felperes javára döntötte el,* kimondván, hogy

a fennforgó esetben a biztosítottat csalárd szándék nem terheli.

A valótlan előadás, vagy tudatos elhallgatás — mondja a bíróság — *magábanvéve még csalárd eljárást nem jelent,* mert ennek megállapításához szükséges a valótlanul nyilatkozó, vagy a kötelező nyilatkozattételt tudatosan elmulasztó félnek valamely *olyan ténye, amely a valóság kiderítését a biztosítóra nézve lehetetlenné teszi, vagy legalább is lényegesen megnehezíti.* Figyelemmel tehát arra, hogy a peresített biztosítási ügylet egy évet meghaladó időn túl is hatályban volt,

a törvényszék megállapította, hogy a biztosítási szerződés még a halál bekövetkezte előtt megtámadhatatlanná vált.

Ebből következik, hogy a biztosító a biztosítási összeget *a kedvezményezett felperesnek megfizetni köteles.* A törvényszék tehát ítélettel kimondotta, hogy az alperes biztosító 15 nap alatt végrehajtás terhe mellett köteles az 5000 pengő biztosítási összeget, *ennek 5 százalékos kamatát és 250 pengő perköltséget megfizetni.*

Ribáry Károly tragédiája késlelteti a kibontakozást az Adriai Biztosítónál

Törvényszéki tárgyalásokkal és közgyűlési mérlegekkel kapcsolatban többízben mutattunk rá a *Fővárosi Hirlapban* arra a kétségkívül *elöregedett adminisztrációra,* amellyel az *Adriai Biztosító Társaság* magyar fiókjának ügyeit intézik. Ezt a megállapítást igazolja a társaság most megjelent mérlege is, amelyből kitűnik, hogy amiközben az olaszországi anyaintézet hatalmas, majdnem 10 millió lirát kitevő tiszta nyereséggel zárta mérlegét, ugyanakkor

a magyar fiók megint 340.000 pengős veszteséget mutat ki az elmúlt üzleti évben.

Az olaszországi vezérigazgató, rácalmási *Frigyessy* Arnold, aki egyébként új hazájában a hangzatos *Arnoldo Friggessi di Rattalma* nevet vette fel és nagylelkűen megajándékozta csonka Magyarországot egy Rattalma nevű, előttünk eddig ismeretlen községgel, eljött Budapestre, még pedig elsősorban nem azért, hogy a mérlegmegállapító igazgatósági ülésen résztvegyen, hanem, hogy

a magyarországi vállalat ügyvezető igazgatójának, Erdős Aladárnak utódjáról gondoskodjék.

Erre egyébként annál is inkább szükség van, mert nem tekintve a veszteségeket, *Erdős* Aladár *rövidesen betölti szolgálati idejét,* ami után *nyugdíjba kell vonulnia.* Az olaszországi anyaintézet vezérigazgatója, értesülésünk szerint, ittléte alkalmából *ki is szemelte az öreg Erdős Aladár utódját,*

a terv megvalósításának azonban egy megrendítő katasztrófa állt útjába.

Erdős Aladár utódja az *Adriai* magyarországi fiókjának helyettes ügyvezető igazgatója, *Ribáry* Károly dr. lett volna, amint azonban ismeretes,

Ribáry Károlyt az elmúlt héten végzetes autószerencsétlenség érte az országúton,

amikoris egy autobuszt akarván előzni, hatalmas, *közel 100 kilométeres tempóval befutott az országút melletti árokba és életét vesztette.* Ilymódon tehát ez a nem mindennapi szerencsétlenség, amely magyar közgazdasági és társadalmi körökben *egyaránt osztatlan részvétet váltott ki,*

egyelőre tragikusan megakadályozta annak lehetőségét, hogy az Adriai biztosító magyarországi fiókja egyrészt közmegelégésre,

másrészt pedig rentábilisan töltse be *hivatását és azt a feladatkört, amelyet számára biztosít 100 éves és a magyarországi biztosítási szakmában szinte úttörő multja.*

Tavasszal megkezdik a kisipari mintacsarnoképítést a Rákóczi-úton. Hetekkel ezelőtt elsőnek jelentette a *Fővárosi Hirlap,* hogy a *Kisipari Hitelintézet* önálló székházat épít a Rákóczi-úton és ebben a székházban *Bornemisza* Géza iparügyi miniszter kívánságára *mintacsarnokot* létesítenek, ahol a kisiparosok készítményeit *egész esztendőn át kiállítják.* Ez az elgondolás most jelentős lépéssel haladt előre, amennyiben a Rákóczi-úti Kis-Rókus parcellázási terve elkészült és a *Kisipari Hitelintézet már be is jelentette igényét az egyik parcellára, amelyet 400.000 pengőért fog megvásárolni.* A székház egyúttal *bérház* is lesz, amennyiben annak néhány traktusán *lakások is épülnek.* Mondani sem kell talán, hogy *a székház építkezésénél elsősorban kisiparosok jutnak munkához,* ami által az intézet olyan számottevő segítséget nyujt, amely szakértők véleménye szerint *jóval hatásosabb, mint a hitellel való támogatás.* Az építkezéssel párhuzamosan felemelik a *Kisipari Hitelintézet* alaptőkéjét is és az erre vonatkozó polgármesteri előterjesztés a legrövidebb időn belül a szakbizottságok, majd pedig a főváros közgyűlése elé kerül, tekintve, hogy *a jövő év tavaszán már meg is akarják kezdeni az építkezést.* Itt említjük meg, hogy a polgármester rendelkezése értelmében a *Kisipari Hitelintézet* igazgatósági tagjainak számát *tizenötről hétre,* a felügyelőbizottsági tagok számát pedig *hatról ötre* kell leszállítani. Előírja továbbá a polgármester, hogy az igazgatósági és felügyelőbizottsági tagok egyharmad része lehet csak *a főváros törvényhatósági bizottságának tagja.* Az igazgatósági tagok havonta *120,* az alelnök *180,* az elnök pedig havi *240* pengő tiszteletdíjat kap. A felügyelőbizottsági tagok honoráriuma évi 150, az alelnökké évi 225, az elnöké pedig évi 300 pengő lesz. Értesülésünk szerint *még ebben a hónapban megtartják a közgyűlést, amely végrehajtja a polgármesteri rendelkezést.*

Felavatták a Nemzeti Munkaközpont új otthonát. Úrnapján tartotta Baross-utca 43. számú házban *új helyiségének avató ünnepét a Nemzeti Munkaközpont,* amelynek működéséről és jövendő terveiről érdekesen nyilatkozott a *Fővárosi Hirlap* legutóbbi számában *Molnár* Sándor dr., a központ igazgatója. Az avató beszédet vitéz *Marton* Béla országgyűlési képviselő mondta, méltatva a *Gömbös-kormánynak a munkásság érdekében három év alatt kifejtett tevékenységét. Éhling* Jenő, az újpesti szervezet vezetője, *Gécsy* Sándor Ganz-gyári művezető, *Kovács* István, a vasmunkások elnöke, *Kigyóssy* Sándor miskolci kiküldött, végül *Ronkay* Ferenc országgyűlési képviselő beszélt.

A **Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete** *Pesthy* Pál elnöklete alatt tartott közgyűlésén előterjesztett mérleg szerint az intézet saját tőkéje 10,267.641.36 pengő, amelyből alapítványi tőke 9,827.420 pengő, tartalékalap 440.221.36 pengő. A közgyűlés legfontosabb eseménye volt a fuzió tárgyában való határozás. A közgyűlés az 1936. évi XIV. t.-c. 1. §-a értelmében elhatározta, hogy a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete a Magyar Földhitelintézetek Országos Szövetségével *Országos Földhitelintézet* cég alatt alakuló szövetkezetté egyesül. Hozzájárult a közgyűlés a Magyar Földhitelintézet üzletének átvitele tárgyában az 1936: XIV. t.-c. rendelkezéseinek megfelelőleg kötendő megállapodáshoz is és utasította az igazgatóságot e megállapodás aláírására *Az Országos Földhitelintézet június 23-án alakul meg,* amely iránt szakkörökben nagy érdeklődés mutatkozik.

A Nova az idegenforgalomban. A *Nova Közlekedési és Ipari Rt.* pénteken tartotta meg évi közgyűlését *Wolf* Jenő kormányfőtanácsos elnök vezetésével. Az igazgatóság évi jelentése szerint a vállalat tovább folytatta közérdekű tevékenységét az elmult évben és a hazai gazdasági élet szolgálatára kívánt lenni azzal, hogy *300.000 pengő részvénytőkével megalapította a Szállodaüzemi Ipari és Közlekedési Részvénytársaságot, amelynek egyik főfeladata az idegenforgalom fejlesztése lesz.* Érdekesen számol be az igazgatósági jelentés arról, hogy a bérházak tiszta jövedelme az előző évvel szemben emelkedést mutat. A *Nova* az elmult évben is folytatta parcellázási és telekeladási tevékenységét. A vállalat mult esztendei *tiszta jövedelme 220.953 pengő.* A közgyűlés egyhangú helyesléssel fogadta az igazgatóság jelentését, elfogadta az összes előterjesztéseket és elhatározta, hogy *a mult évi 60 és a megelőző évi 50 fillérrel szemben az idén már 70 fillér osztalékot fizet részvényeseinek.* Végül a közgyűlés *Wolf* Jenő elnöknek és *Magyar* Miklós igazgatónak *elismerését fejezte ki* mult esztendei eredményes munkásságukért.

Az Országos Magyar Tejszövetkezeti Központ közgyűlése. Szombaton tartotta az *Országos Magyar Tejszövetkezeti Központ* 1935. évi tizenharmadik rendes közgyűlését, amelyen a földmüvelésügyi miniszter képviseletében *Lenck* Jenő dr. min. tanácsos jelent meg, jelen volt továbbá az igazgatóság számos tagja és a vidéki tejszövetkezetek több mint száz küldöttje. A közgyűlést *Schandl* Károly dr., a szövetkezet elnöke vezette, aki megnyitó beszédében *a tejszövetkezeti mozgalom fontosságát hangsúlyozta.* Kiemelte a tejszövetkezeti mozgalom szép fejlődését, amely az évben az *500-dik magyar tejszövetkezetet produkálta. Lenck* Jenő dr. a földmüvelésügyi minisztérium képviseletében kijelentette, hogy az 1936—37. évi költségvetés *megfelelő összeggel gondoskodik a vajexport támogatásáról,* úgy, hogy ennek következtében a jelenlegi vaj és tejárak előreláthatólag fenntarthatók lesznek. A közgyűlés a jelentések és mérleg elfogadása után megválasztotta a szövetkezet új igazgatóságát és felügyelőbizottságát.

Első Magyar Automobil

GRAND PRIX

a népligeti körön 250 km.

1936. junius hó 21-én délelőtt 10 óra 30 perckor rendezi a

Királyi Magyar Automobil Club

Indulnak az összes világnagyságok:

Auto-Union: STUCK, VARZI, ROSEMEYER.

Mercedes Benz: CARACCIOLA, CHIRON, VON BRAUCHITSCH

Scuderia Ferrari: (ALFA ROMEO) NUVOLARI, BRIVIO, a harmadik vezető a startnál.

Továbbá: HARTMANN LÁSZLÓ többszörös magyar bajnok, AUSTIN DOBSON és más híresség.

Világmárkák összecsapása Európa legnehezebb versenypályáján.

A küzdelem végig a nézők szeme előtt.

Kényelmes tribünök, büffék, átjáróhidak a pálya belsejébe. Számozott ülőhelyek

Jegyek kaphatók az összes sportjegyárusítóhelyeken és a Királyi Magyar Automobil Clubban.

Elővételnél kedvezmény.

Vállalkozás

Elkészült a tabáni gyógyszálló műszaki terve. A *Fővárosi Hirlap* néhány héttel ezelőtt közölte *Lamotte* Károly dr. nyilatkozatát, amelyben az alpolgármester bejelentette, hogy *a főváros vezetősége az új Rudas-fürdő helyett nagyszabású gyógyszállót épít.* Közöltük azt is, hogy *az építkezés megindításához* megvan a fedezet, mert hiszen a Rudas-fürdő tatarozása *mindössze 300 ezer pengőt vesz igénybe,* ilymódon tehát *mintegy kétmillió pengő marad meg az új Rudas építésére szánt összegből.* A tervek *a magasépítési ügyosztályban* már elkészültek és értesülésünk szerint *hat-hét millió pengőben kontemplálják az építkezés teljes összegét.* A gyógyszálló négyemeletes lesz, frontjának hossza 120 méter és összesen 200, egyenként *egy- és kétszobás-fürdőszobás helyiség lesz benne.* A gyógyszálló helyéről még nem döntöttek, lehetséges, hogy a *Rác-fürdő helyén épül fel, de mindenesetre annak közvetlen közelében.*

Tíz értékes díj a budapesti Fórum tervezésére. A *Fővárosi Hirlapban* ismertettük azt a hatalmas és korszakalkotó elgondolást, amely a Bazilikától a Kálvin-térig a magyar főváros *Fórumát* igyekszik kialakítani. A főváros most *25.000 pengőt bocsátott rendelkezésre,* avégből, hogy a *Fórum* tervezése sürgősen írjanak ki pályázatot *tíz darab, egyenkint 1500 pengős díjjal.* 5000 pengővel díjazzák a bírálóbizottságot és 5000 pengőt szánnak a különböző nyomtatványok és hirdetések költségeinek fedezésére.

Beérkezett ajánlatok

A mult héten tartott versenytárgyalásokon a különböző nagyobbszabású közmunkákra és közszállításokra a következő cégek pályáztak:

A Rókus-kórház kőművesmunkáira pályáztak: Nekolny Antal 6258, Dittler Ferenc 6891, Liber Gyula 7270, Marton és Szalka 9837, Mészáros Sándor 7881, Scheuer János 8237, Tamássy Emil 7368, Ruch József 9387, Fábián István 9397, Liebhardt Béla 8998 pengővel.

Ugyanitt bádogosmunkára: Abrahám J. 3400, Kellner Pál 3762, Tollár Lajos 3776, Csihok Károly 3820, Lammel Ferenc 3861, Böhm Géza 3930, Hannauer István 4396 pengővel.

Ugyanitt asztalosmunkára: Váradi József 6182, Gera Lajos 6227, Hencz Ferenc 7391, Kele Mihály 8995, Ranyák József 7401, Csurgay István 7837, Fischer András 6730, Siegl Ferenc 8012 pengővel.

Ugyanitt lakatosmunkára: Nagy Gyula 5589, Markovits István 6331, Ozsváth István 6582, Kellner és Sándor 7069, Knausz Gyula 6782, Zeisel Sándor 7712, Polgár Károly 7812, Hódos Andor 7401, Untiás 6955 pengővel.

Ugyanitt mázolómunkára: Szegő József 2591, Tomi Sándor 2809, Hajgató Ferenc 3485, Hantos Testvérek 4793, Fischer Ernő 3689, Farkas Lajos 3127, Gergő Sándor 4247, Buday Gyula 3945 pengővel.

A sertésvágóhidi csőszerelési munkára pályáztak: Ilkovits Gyula 7915, Kovács Ödön 8849, Macskássy Árpád 9268, Record 9648, Tóth Imre 9994, Kolbányi és Pákozdy 11.306, Knuth K. 11.725 pengővel.

Az angyalföldi szivattyútelep irodaépület építési munkáira pályáztak: Bodor Antal 5822, Böhm Károly 6011, Hofbauer és Piazza 6303, Hegedüs György 6897, Pólya Sándor 7149, Méhes Emil 7380 pengővel.

A sertésvágóhíd részére szállítandó fordítókorong szállítására pályáztak: Magyar Vegyipari Gépgyár 15.350, Orenstein és Koppel 20.370, Magyar Vagon- és Gépgyár 20.500, Roessemann és Kühnmeann 24.650, Oetl Antal 24.500, Állami Gépgyár 29.200 pengővel.

Az óbudai szivattyútelep felvonójához szükséges lemezszekrény és lánckerék szállítására pályáztak: Ganz és Társa 4880, Csergő Bálint 4950, Márkus Miksa 5060, Sonnogyi Géza 5300 pengővel.

Uj versenytárgyalási kiírások

A polgármester versenytárgyalást hirdet:

Papíráruk szállítására a hivatalok részére. Pályázni lehet július 2-án d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

Az Elektromos Művek Horn Ede-utcai alállomásán az akkumulátorház átépítésével kapcsolatos bontási-, föld-, kőműves-, elhelyező-, vasbeton-, ács-, tetőfedő-, bádogos-, burkoló-, különleges lakatos- és vasszerkezeti-, mázoló-, üveges-, szobafestő-, falmázoló- és gumipadlómunkákra. Pályázni lehet június 23-án d. e. 9 óráig, Váci-út 74. I. em. 114.

Versenytárgyalási hirdetmény

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek a székesfőváros Gyermek-, Felnőtt-felruházása, Csecsemőkelengye Ellátása, stb. részére szükséges textilanyagok, kötöttáruk, gumipelenkák és lábbelik közszállítására.

A beszerzendő mennyiség a következő: Nyers mofinó 12.000 m, tennisflanell világoskék színben 1500 m, nyomott barchend, sötétkék, fehérpettyes színben 2300 m, fiú ruhaszövet szürke, barna és zöld színben 3100 m, télikabátszövet szürke és barna színben 750 m, gyermekszwetter, 6—16 évig, sötétkék színben 1000 drb, harisnya gyermeknek 3500 pár, fiú és leány bőrcipő (boksz), 24—44 számig 3500 pár, pólyahuzatvászon, fehérített 5644 m, pelenkavászon, fehérített 18.500 m, dupla flanell 3600 m, tennisflanell világoskék és rózsaszínben 2750 m, kötött rékli 4800 drb, flanelltakaró világoskék és rózsaszínben 3000 drb, gumirozott vászonpelenka 5000 m, mosódelén sötétkék, fehérpettyes színben 645 m, nyomott karton, sötétkék, fehérpettyes színben 4050 m, nyers lenvászon, edénytörlőruhákra 1000 drb, jutavászon feltörlőruhákra 3000 m, nyers lenvászon mosogatóruhákra 1000 m, cloth bélésnek, fekete és szürke színben 1000 m, vattelin 100 kg, nyers molinó 1000 m, férfiszövet, szürke és barna színben 1800 m, mikádókabát 400 drb, férfiszwetter, különböző színben 800 drb, nőiszwetter, különböző színben 500 drb, férfi bokszbőrcipő 600 pár, női bokszbőrcipő 200 pár.

Az aláírt és megfelelően elkészített ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva az „Ínségesek Székesfővárosi Hatósági Foglalkoztatójánál" (VIII., Dológház-utca 3. sz. alatt) **1936 június 30. napján, délelőtt 9—10 óra között** személyesen, vagy megbízott útján kell benyujtani.

Ugyanott nyerhetők a szükséges felvilágositások a közszállítással kapcsolatban felmerülhető kérdésekre.

Budapest, 1936. évi június hó 9. napján.

A székesfőváros polgármestere.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető:
NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

SCHÄFFER KÁROLY
OKLEVELES MÉRNÖK
Vasút-, út-, betonépítési vállalkozó, kövezőmester
Budapest, IV., Petőfi Sándor-u. 16. Tel.: 897—85

Gyöngyösi Parkettagyár K. F. T.
Központi iroda: BUDAPEST, V., JÓZSEF-TÉR 1.
Telefon: 83—3—97. — Sürgönycím: EGERFA BUDAPEST
Parkettagyár: Gyöngyös. - Telefonszám: 221

KUSZTOS IMRE ÉS TÁRSA B. T.
„KORAZIT" nemesvakolati és műmárvány gyár
Cégtul.: KUSZTOS IMRE Budapest, X., Szállás-u. 28-30.
Gyáritelefonsz: 49—1—82. Postatakarékp. csekkszámla: 65.505.

Nagy Pál
egészségügyi berendezési vállalkozó
Budapest, II., Fő-utca 20.
TELEFON: 52-0-93.

SPIEGEL MENYHÉRT
asztalosáru és épületfa raktára
Budapest, XIV., Thököly-út 150. Telefon: 96—5—03.

„ESELGÉ" SZELLŐZŐ BERENDEZÉSEK
SCHUBAUER FERENC MAGÁNMÉRNÖK
BUDAPEST, III., FÖLD-U. 51. TEL.: 62-2-06.

VAJDA LAJOS
mű- és ércöntő
PESTSZENTERZSÉBET, FRANGEPÁN-UTCA 113. TELEFON: 47—5—69.

Kreisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. Telefon: 69-5-59.

SZÉKELY KÁROLY
OKL. MÉRNÖK, ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
Budapest, XI., Budafoki-ut 41/b. Tel.: 59-6-73

Orenstein és Koppel
MAGYAR R.-T., BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
Motorosmozdonyok — Útjavítógépek — Kisvasutak — Iparvágányok — Autobuszkarosszériák

Használt
VASANYAGOK:
csövek, lemezek, tartányok, lépcsők, gőzgépek, szivattyuk, motorok, gázgyári berendezési tárgyak stb. és
chamottetéglák
kedvező áron kaphatók:
FERENCVÁROSI GÁZGYÁR
leszerelési irodája.
Budapest, IX., Koppány-utca 2—4. Tel.: 34-0-54.

ifj. FABRÓ FERENC
kőfaragó-mester kőgyárüzeme
Vállal homlokzati burkolást budakalászi traveztinből és mindennemű kőfaragómunkát
Budapest, VI., Lehel-utca 8 Telefon: 90-7-46

„SANIT F" habarcs- és beton vízhatlanító
Gyártja: **Posnansky és Strelitz R. T.**
aszfalt-, fedéllemez- és kátrányvegyitermék-gyár
Központi iroda: Budapest, V., Sólyom-utca 13.
Telefon: 22-8-29, 28-2-85

FREUD FRIGYES
VI., Teréz-körut 19. Telefon: 11-2-01.
Csavarok vas-, acél és sárgarézből, Witw és millimóter menettel raktáron. Saját gyártmányu präciziós csavarok.

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, V., KLOTILD-UTCA 3.
Telefonszám: 25—5—54, 25—5—55 és 25—5—56

CSIPAK SÁNDOR ÉS FIA
közszállitási vállalkozók
PESTUJHELY, Neptun-utca 24 — BUDAPEST, XIV., Telep-u. 98
TELEFON: 97-5-62
M. kir. Postatakarékpénztári csekkszámla 57.837

SINGER PÁL
Iroda tel.: 11—0—04, 11—0—02.
„PALSING" GYÁRTMÁNYOK IRODÁJA
BUDAPEST, V., TÁTRA-UTCA 20/B.
Irodai cikkek • Carbonpapír • ÍRÓGÉPSZALAG

THERMOLUX
Felvonók, elektr. tűzhelyek, világitás
VIII., Práter-utca 6. Telefon: 38—3—38.

GROSZ FRIGYES
OKL. MÉRNÖK ÉPITÉSI ÉS KÖVEZÉSI VÁLL.
Budapest, IX., Bakáts-u. 1. Telefon: 86-0-66.

GRUBER JÁNOS festékgyár és ásványőrlőművek, építési anyagok és vegyészeti termékek raktára
Központi iroda:
Budapest, V., Kálmán-utca 22. sz.
Telefonszám: 25—0—85. • Alapittatott: 1842

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Épitőanyag ipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám. Telefon: 23-0-71, 10-3-59, 14-1-53
Cementgyár: Lábatlanban . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya
Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8,000.000 drb.

MAGYAR KIR. ÁLLAMI VAS-, ACÉL- ÉS GÉPGYÁRAK
Budapest, X., Kőbányai-út 21.
Lakóházak felszereléséhez a **közismerten elsőrangú Teudloff-Dittrich-féle** kivitelben gyártunk kézi- és erőhajtású
kútszivattyúkat
és kútfelszerelési alkatrészeket, **házi vízellátóberendezéseket,** bor- és savszivatyúkat stb.
Városok és egyéb közületek részére tűzoltósági, közegészségügyi és köztisztasági szereket, eszközöket és berendezéseket.
Lakóházak, középületek stb. részére a legalkalmasabbak a hazai barnaszéntüzelésre szerkesztett **Jobbágy**-féle folytonégőkályhák.

Huszonötödik évfolyam Budapest, 1936 június 24. 25. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI. ANDRÁSSY-ÚT 60
Telefon: 13-7-15 — Postacsekk: 40.424

Válaszuton

A külföldi, aki bennünket meglátogat, itt szívesen tartózkodik és akire számítunk, hogy máskor is eljön, *Budapesten nemcsak jóllakni, hanem lakni, sőt jól lakni akar.* Minden elismerés azoké a szállodáinké, amelyek megvannak és amelyeknek legtöbbje európai vonatkozásban is tökéletesen megállja a helyét. Számolnunk kell azonban azzal, hogy idegenforgalmunk növekedésével arányban nem fejlődött a szállodaipar. Nem fejlődött annyiban, hogy ma már nincs elegendő szobánk, ha még több és több idegent akarunk a magyar fővárosban látni. Tragédiája ez ennek a városnak, amely bizony kamaszkorát éli és hol a nadrágja lesz rövid, hol a cipője kicsi, hol a kabátja ujja kívánkozik a megtoldás felé. Most a szállodákkal, az idegenek számára szóló térőhelyekkel van ez a bajunk.

Szerintünk igen sietnünk kell ennek a problémának a megoldásával, mert a csehek és egyéb szomszédos államok, amelyek amúgy is acsarkodnak ránk hamarosan kifejlődött idegenforgalmunk miatt, olyan ellenpropagandát találnak velünk szemben kifejteni, amivel szemben nehéz lenne a védekezés. Két eshetőség van tehát, az egyik, — amit csak kuriózumképpen mondunk, mert hiszen őrültség! — ha visszafelé fejlesztjük idegenforgalmunkat, a másik pedig az, hogy a szállodaipar megsegítésével, a magántőkének ezen a téren tevékenységre való buzdításával sürgősen nagyarányú szállodaépítkezést kezdünk meg. Egyetlen óra várakozási idő sincsen, hiszen idegenforgalmi propagandánk nem pihen, sikereink halmozódnak és Isten óvja meg ezt a fejlődő idegenforgalmat attól, hogy ne tudjuk kellőképpen ellátni azt a külföldit, aki bizalomteljes jóindulattal, fölfokozott érdeklődéssel, pihenni és élvezni vágyással jön közénk.

Az ember elképed, hogy a tőke, amely minden konjunktúrával szemben bámulatosan érzékeny tud lenni, azonnal oda irányul a figyelme, ahol gyümölcsöző befektetéseket lehet eszközölni és most mégis, valami különös mozdulatlanságot látunk ezen a téren. Sejteni, tudni kell, hogy ez az idegenforgalmunk, amely ma már nagyon szép, még mindig csak a kezdet kezdete. Ha eddig nem volt is bátorsága a tőkének szállodát szállodára építeni, azt megértjük. Ma azonban idegenforgalmunk a gyermekbetegségek legtöbbjén átesett. Fejlődésképessége, állandó izmosodása kétségtelen. Az idő elérkezett, amikor a tőkének szinte rizikó nélkül lehet belekapcsolódni az idegenforgalom fejlesztésébe. Bár az is lehet, hogy a tőke vár valamire és ezt a fővárosnak, valamint az ország kormányzatának kell megadnia. Mi azt érezzük, hogy ez a valami az állam és a főváros kezében van. Segítőkezet kell nyujtani a tőkének akkor, amikor még egy kissé bátortalannak látszik. A hatóságoknak, a közületeknek kötelessége, hogy a tőkét megerősítse abban a hitében, hogy itt az idegenforgalom fejlődése nem fellobbanó láng, hanem komoly kereseti lehetőség. A főváros és az állam nagyon jól tudják, mik azok az eszközök, amelyekkel rendelkeznek ehhez a bátorság-injekcióhoz. Hiszen régi receptek vannak erre, amikor valahol a hatóságok föllendülést akarnak létrehozni, akkor a főváros ingyen, vagy olcsó telekkel, az állam pedig kisebb vagy nagyobb adóelengedésekkel és mérsékl sekkel nagy szolgálatot tehet a közérdeknek. Ők tudják, hogy milyen mértékben és mikor kell ezt a bátorságinjekciót beadni. De úgylátszik, elérkezett az idő, amikor multhatatlanul szükséges annak beadása.

És van itt még valami, amire külön figyelemmel kell lenni, ez pedig az, hogy Budapest fürdőváros akar lenni, gyógyforrásainak vizével betegeket akar gyógyítani. A betegek számára pedig alig van szállodánk, hacsak nem számítjuk ide a Gellért-fürdőt és szállót, amely azonban ma már eltért eredeti rendeltetésétől és európai hírű luxusszállóvá lett. Mi nem azt mondjuk, hogy adják vissza a Gellért-szállót eredeti rendeltetésének, mert azt az európai hírnevet, amelyet sikerült megszereznie, többé nem szabad elvenni tőle. Elismerjük, hogy a szállodaépítés nem kommunális feladat, de a fürdőváros megalkotása, tehát a beteg-szálló létesítése már sokkal inkább az, amennyiben egyéb vállalkozó nem akad rá.

Sürgősen megfontolandó dolgok ezek és ahogy mi *Szendy* Károlyt, Budapest éleslátású polgármesterét ismerjük, hamarosan kezébe is fogja venni ezt a nagyfontosságú ügyet, hogy azt sikerrel oldja meg.

Szófia főpolgármestere

nyilatkozik a Fővárosi Hirlapnak

Budapest közigazgatási, kulturális és gazdasági vívmányairól, amelyeket hazájában megvalósítani szeretne

Az idei nyáron valóságos polgármesterjárás központja lett Budapest. A Városok Nemzetközi Kongresszusáról hazatérőben most *Szófia* főpolgármestere, Iván *Iwanov* és a bolgár főváros polgármestere, Christo C. *Stoilov* látogatták meg a magyar fővárost. A bolgár vendégek felségük társaságában érkeztek és itt időzésük második napján, hétfőn délben tisztelgő látogatáson jelentek meg a budapesti bolgár követ kíséretében *Szendy* Károly polgármesternél. A vendégek kérésére a polgármester nyomban intézkedett, hogy szakszerű vezetés mellett bőségesen alkalmuk nyíljék a székesfőváros üzemeinek és intézményeinek részletes tanulmányozására, különös tekintettel arra, hogy a bolgár főváros közigazgatási vezetőit éppen Budapest városias berendezései érdeklik.

A polgármester hétfőn délben a Gellért-szálló éttermében vendégül látta Szófia főpolgármesterét, és polgármesterét, akik az ebéd befejezése után családtagjaik kíséretében a város megtekintésére indultak.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársának alkalma nyilott arra, hogy

Iwanov főpolgármesterrel

beszélgetést folytasson. A főpolgármester *Stoilov* polgármester társaságában nyilatkozott középeurópai tapasztalatairól és saját fővárosuk állapotairól, érdekesen összehasonlítva Szófiát Budapesttel.

— Nagyon érdekelt bennünket Berlinben és folytatólag Münchenben a Városok Nemzetközi Kongresszusa, mert ennek alkalmából bőséges lehetőség nyílott a német birodalom nagyobb városainak alapos tanulmányozására — mondotta *Iwanov* főpolgármester. — Nagy figyelmet fordítottam *Berlin, München,* ezt követően pedig *Drezda* közigazgatási berendezéseinek és üzemi gazdálkodásának tanulmányozására, minthogy azonban utam amúgy is Budapesten keresztül vezet haza, *szükségesnek tartottam, hogy a magyar fővárosban megálljak,* mivel ez a város lelkileg nagyon közel áll a bolgár fővároshoz és köztudomás szerint olyan metropolis, amely az utóbbi évtizedek alatt hatalmas lendülettel fejlődött világvárossá. Nálunk Szófiában különösen meleg szimpátia él a magyar nemzet iránt és *legfőbb eredménynek azt tartanók, ha saját hazánk jelentékenyebb városaiban sikerülne megvalósítani azokat a közigazgatási, gazdasági és kulturális vívmányokat, amelyek Budapestet szinte óriási lendülettel Európa egyik legmodernebb városává tették.*

— A mi fővárosunk éppen úgy, mint Budapest, alaposan kivette részét a vesztett háború átkos kihatásaiból. Az utóbbi években azonban Szófia szívós munkánk eredményeként szintén elindult a fejlődés útján és a legutóbbi tíz esztendőben egymásután alkottuk meg azokat a berendezkedéseket, amelyek egy modern város továbbfejlődésének alapfeltételei. Szófiának ezidőszerint 330.000 lakosa van. A megélhetési viszonyok az utóbbi időben meglehetősen javultak, kilátásunk van arra, hogy a város továbbfejlődése elől a pénzügyi akadályok elhárulnak. Az utóbbi esztendők egyik legjelentékenyebb közmunkája a szófiai vízveezték-hálózat megépítése volt. 1928-ban kezdettem meg a vízművek építkezését és hat esztendő után, 1934-ben az üzemet már átadtuk rendeltetésének. Minthogy Szófia nincsen olyan szerencsés helyzetben, mint Budapest, amely egy hatalmas folyam partján fekszik, sokkal nehezebben tudtunk megfelelő víznyerő területről gondoskodni. Bár különösnek hangzik, *a vízvezetéki vizet 70 kilométer távolságból voltunk kénytelenek a fővárosba szállítani.* Ez a víz kellemes ízű, abszolut tiszta forrásvíz, amelyet a Riila-hegységben fakadó forrásokból gyüjtünk össze. A víz termelési ára meglehetősen magas, előnyét azonban nagymértékben érezzük, mert amióta megvan a vízmű, sokkalta jobbak közegészségügyi állapotaink.

— Középeurópai utam alkalmából rendkívül sok hasznos benyomást szereztem, amelyeket, remélhetőleg, részben gyakorlati formában is tudok majd saját városomban hasznosítani. Ebben a munkában nagy segítségemre lesz *Stoilov* polgármester úr, aki rendkívüli agilitással törekszik állandóan arra, hogy Szófia minél előbb eljusson arra a magaslatra, amely a modern fővárosok berendezkedését jellemzi.

— *Budapesttől mindketten el vagyunk ragadtatva* és megállapíthatom, hogy a magyarok valóban irigylésreméltó helyzetben vannak, mert *nincs a világon még egy olyan város, amelyben olyan rengeteg természeti kincs lenne felhalmozva, mint az Önök fővárosában.*

— Örömmel láttam Budapesten, hogy *az idegenforgalom milyen óriási mérvű.* Ezt természetesnek is találom, mert egyrészt a város csodás fekvése, másrészt természeti kincsei, de legfőként talán az az egészen különleges bájú vendégszeretet, amellyel itt minden állam gyermekeit fogadják, valóban lenyűgözik a külföldiek lelkét. Bízom abban, hogy egyszer majd Szófia is elérkezik ide. Mi azonban, sajnos, ezidőszerint még nem számíthatunk nagyobbmérvű idegenforgalomra. Ennek oka részben az, hogy igen nagy távolságban vagyunk a nyugateurópai államoktól, részben pedig útviszonyaink még sok kívánni valót hagynak fenn. Az én meggyőződésem ugyanis az, hogy *az idegenforgalom kialakulásának egyik mulhatatlan előfeltétele, ha az autósforgalom számára legalább a főútvonalakat a legmodernebb módon kiépítik.* Teóriámat igazolja az Önök esete, mert amint hallom, *Budapest is akkor ért el komoly sikereket idegenforgalmi téren, amidőn kiépültek a külföld felé vezető modern autóstrádák.*

— A bolgár főváros a király őfelsége atyai gondoskodása következtében a legutóbbi esztendők során már ezen a téren is jelentős eredményeket ért el és egészen bizonyos, hogy ugyanakkor, amidőn Szófia teljesen hasonlóvá válik a nyugat kiemelkedő gócpontjaihoz, meg fognak épülni a szükséges utak és az idegenforgalom szempontjából olyannyira nélkülözhetetlen modern szállodák. Ha ez bekövetkezik, semmi kétségem abban, hogy Közép-Európa figyelme az eddiginél fokozottabb mértékben fordul Bulgária szép földje felé, ahol a vendégszeretet éppen olyan nagyfokú, mint Önöknél, magyaroknál.

— Sajnálatomra, nem tartózkodhatom sokáig Budapesten, mert hivatalos ügyeim visszaszólítanak Szófiába. *Stoilov* polgármester úr azonban, — aki mostani látogatását arra is felhasználja, hogy együtt lehessen fivérével, a budapesti bolgár követtel, — *a héten még itt marad és behatóan fogja tanulmányozni az Önök szép fővárosának valamennyi érdekességét.*

Szófia főpolgármestere, amint ezt nyilatkozatában elárulja, rövid budapesti időzése alatt sokat látott: meglátta a lényeget, azt, ami fővárosunkat naggyá emelte és ami a világ minden részéből idevonzza a vendégeket. Az éles meglátás bizonyára meg is termékenyíti előkelő vendégünket, úgy, hogy odahaza majd kellőképpen hasznosítani tudja mindazt, amit a bolgárral rokonérzésű nemzet fővárosa, Budapest szeretettel tárt eléje.

Exotikus vendégek tisztelgő látogatása a városházán

Szendy Károly polgármester nagyértékű könyvajándékot kapott Japánból

Még emlékezetes a magyar ujságolvasó közönség előtt, hogy a *Magyar-Nippon Társaság* nagyszabású japán kongresszust rendezett az elmult hetekben, sőt az Iparművészeti Muzeumban még ma is állandan látogatják a Magyar-Japán emlékkiállítást. A japán-magyar barátságnak ez a megnyilvánulása élénk visszhangra talált messze Ázsiában is.

A Magyar-Nippon Társaság kezdeményezésére megalakult Japánban a *Tókiói Magyar-Japán Társaság*, amely viszont a magyar barátságot terjeszti odaát. Ennek a társaságnak az alelnöke: *Naokazu Nabéshima* vicomte, nemcsak örömmel fogadta el a társaság alelnöki tisztségét, hanem a legkomolyabb eszközökkel fáradozik azon, hogy a japán és magyar kapcsolatokat kiépítse.

Igy kereste fel már több ízben igen meleghangú levelekkel Budapest székesfőváros polgármesterét, *Szendy* Károlyt is, akitől Magyarországot és főleg Budapestet ismertető anyagot kért. Természetesen a polgármester a legnagyobb készséggel utasította a székesfőváros Idegenforgalmi Hivatalának igazgatóját, *Zilahy* Dezsőt, hogy a székesfővárosról szóló propagandaanyagból szép kollekciót küldjön el a Tókiói Magyar-Japán Társaság alelnökének.

Hogy ez a gyüjtemény milyen nagy örömet okozott Japánban, annak élénk bizonyítéka az a rendkívül érdekes és értékes könyvküldemény, amellyel a Tókiói Magyar-Japán Társaság alelnöke azt viszonozta. Szombaton reggel ugyanis *három csomagban Szendy Károly polgármester nevére, meleg ajánlósorok kíséretében, igen érdekes angol nyelvű folyóirat- és könyvküldemény érkezett*, amely a legboszédesebb módon, eredeti japán szerzők tollából ismerteti a japán élet ezer szépséges színfoltját.

A polgármester nagy élvezettel lapozgatta végig ezt a küldeményt és az ajándékba kapott könyveket a Székesfővárosi Nyilvános Könyvtárnak ajándékozta. Egyúttal pedig igen meleghangú levélben mondott köszönetet *Naokazu Nabéshima* vicomtenak, aki a távol Keleten őszinte magyar barátságával igyekezik kimélyíteni a két nemzet baráti kapcsolatait.

Indiai vendégek a polgármesternél

Ugyanaznap, amikor a Tókiói Magyar-Japán Társaság alelnökének a küldeménye *Szendy Károly* polgármester kezeihez jutott, szintén a távolabbi Ázsiából két érdekes vendég tette nála tiszteletét, az egyik *Hadzsi Achmed Khan Ayaz*, aki már harmadik hónapja Budapest vendége és minden alkalmat felhasznál arra, hogy részint Magyarországot megismerje, részint pedig, hogy tapasztalatait az indiai sajtóban meg is irja, a másik *Rameshwar Dayal*, aki egy éve van Magyarországon és a Testnevelési Főiskola növendékeit a gyephokkira oktatja, ugyanakkor viszont az elsőrendü magyar testnevelési rendszert tanulmányozza.

Szendy Károly polgármester éppen végzett a fárasztó bizottsági ülésekkel és a rengeteg látogatóval, úgy, hogy szinte üdülés volt számára az a néhány perc, amit a villogó, feketeszemü vendégeivel eltöltött.

A két távolkeleti vendég megelégedett arccal távozott a polgármestertől. Amikor kijöttek tőle, a *Fővárosi Hirlap* munkatársa megkérdezte, hogy miért látogatták meg a polgármestert.

Hadzsi Achmed Khan Ayaz,

aki európai öltözetben van és indiai voltát arcán kívül fehér turbánjával árulja el, kérdésünkre a következőképpen nyilatkozott:

— Már két hónapja élek Budapesten, ahová Indiának Kadiján nevü városából jöttem egyenesen azzal a célzattal, hogy Magyarországot megismerjem, történetét, politikai, gazdasági, kulturális és társadalmi életét tanulmányozzam. Sohasem hittem volna, hogy ennyire otthonosan fogom érezni magam egy ilyen derék európai nemzet körében és csak azzal tudom ezt megmagyarázni, amit a magyarok maguk is tudnak, hogy ez a nemzet szintén keleti származású és ezért itt bennünket, Kelet fiait egészen őszinte barátsággal, szívélyességgel fogadnak. Hogy mennyire komolyan veszem ezt a barátságot, bizonyítja az a körülmény is, hogy *szorgalmasan tanulok magyarul. Rövid pár hét alatt annyira haladtam a magyar nyelvben, hogy a polgármester urat is magyarul üdvözöltem.*

— Magyarországról és Budapestről már sok cikket irtam az indiai lapokba. Ezeket a cikkeket azonban nem egyszerü interjúk alakjában irtam meg, hanem minden adatot magam tanulmányoztam. És most, amikor már megszereztem a kellő tájékozottságot a magyar viszonyokról és amikor már tapasztalataimról több cikkben beszámoltam, végre kötelességemnek tartom, hogy a magyar társadalom vezető egyéniségeit is lassan megismerjem. Igy kerestem fel Budapest első és legnagyobb polgárát, *Szendy* Károly polgármester urat is, aki nagyon lekötelező szivességgel fogadott. Közöltem vele, hogy miután már több cikket irtam Magyarországról, most *Budapestről szándékozom cikksorozatot irni a Hindostan Times, a The Moslim Times, a Sunrise és az Al Fazl című lapokba, amelyek az indiai nyolcvanmilliós mohamedánságnak legnagyobb lapjai. Magyarország vezető férfiairól is akarok cikksorozatot irni „The stars of Hungary" címmel.* Természetesen ezek a starok nem a film, vagy a színház starjai, hanem azok a komoly közéleti férfiak, akik ezt az országot és annak gyönyörü fővárosát a boldogulás és a szebb jövő felé vezetik.

— Magyarország a válaszút Kelet és Nyugat között — mondta ünnepiesen ezután és szavai színesek voltak, mint egy hindu hímzés. — Ha erre gondolok, azon csodálkozom, hogy *a Duna királynőjének miért nincs trónja, amire ülhetne és a Duna gyöngye miért nem találta meg még a helyét a nemzetek koronájában?* ...

Idegenforgalmunk új propagandaszerve Salzburgban és több osztrák fürdőhelyen

Amíg idehaza mind szélesebbkörü és mind egységesebb terv szerint alakul ki az idegenforgalmi mozgalom és ennek szolgálatában a fürdőváros megteremtése, a főváros a *külföldön* is folytatja az idegenek toborzására irányuló tevékenységét. Ezt a célt szolgálja az idegenjárás nagy gócpontjában, *Salzburgban felállított állandó idegenforgalmi szerv*, amelyet *Kovácsházy* Vilmos tanácsnok és *Zilahy* Dezső, az Idegenforgalmi Hivatal igazgatója most állitottak fel a polgármester megbízásából.

Kovácsházy Vilmos

tanácsnok,

a városgazdasági ügyosztály vezetője ennek az új idegenforgalmi szervezetnek jelentőségét a következőkben ismertette:

— Már abban az időben, amikor a bécsi idegenforgalmi irodát fálllítottuk, szó volt arról, hogy *Salzburgban*, Ausztria idegenforgalmának második főállomásán is kellene valamilyen propagandáról gondoskodni. *Salzburg, különösen az ünnepi játékok ideje alatt talán még Bécsnél is fontosabb idegenforgalmi központ, a világ minden tájáról összesereglett vendégeknek Budapesttel való megismertetése és Budapestre hívása hasznos feladatnak látszott.*

— A bécsi iroda gondoskodott is arról, hogy a salzburgi utazási irodák, szállók és egyéb idegenforgalmi helyek kellő mennyiségben kapjanak budapesti prospektusokat, a propagandának ez a módja azonban nem volt kielégítő. *Lamotte* Károly alpolgármester úr utasítására az *Idegenforgalmi Hivatal* módot keresett arra, hogy

Salzburgban valamilyen állandó propaganda szervet létesítsünk

és ennél a szervnél legalább az ünnepi játékok ideje alatt saját tisztviselőnk lássa el a propagazda-szolgálatot.

— *A Salzburger Automobil Club* tett olyan ajánlatot, amely ezeknek a feltételeknek megfelelt. Az ajánlat propagandaértékét csak a helyszínen lehetett ellenőrizni és ezért a polgármester úr hozzájárulásával *Zilahy* Dezső, az Idegenforgalmi Hivatal igazgatója társaságában Salzburgba utaztam. Tapasztalataink kedvezőek voltak, ezek alapján a Salzburger Automobil Club ajánlatának elfogadását javasoltam a polgármester úrnak. A polgármester úr a salzburgi propaganda ügyében 226.831—1936. XI. szám alatt határozott.

— Budapest idegenforgalmának Salzburgban való propagálására egyelőre próbaképpen egy esztendőre 1936 július 1-től 1937 Június 30-ig a Salzburger Automobil Club kapott megbizást.

A megbízás alapján a Club információs helyiségében, utazási irodájában és az osztrák határon felállított

öt kirendeltségében, továbbá a Gasteinben és Zell am See-ben működő fiókirodáiban

gondoskodik a székesfőváros idegenforgalmi propaganda anyagának terjesztéséről, személyzetének erre a célra kioktatott tagjai által Budapestről az érdeklődő külföldieknek szóbeli információt is nyujt. A salzburgi ünnepi játékok ideje alatt két hónapig a székesfővárosi Idegenforgalmi Hivatal egy kirendelt tisztviselője teljesít a salzburgi irodában információs szolgálatot. A Club hozzájárulásával a salzburgi irodájában *propaganda vitrint állítunk föl*, információs szolgálatunk helyét *„Auskunftstelle Budapest beim Salzburger Automobil Club" táblával jelöltük meg.* Ezekért a szolgáltatásokért összesen *egy évre 2700 schillinget fizetünk a Salzburger Automobil Clubnak.* Propaganda megbízásunkat azzal a kikötéssel kötöttük meg, hogy annak esetleges meghosszabbítása ügyében a tapasztalatok alapján ennek az évnek végéig fogunk nyilatkozni.

— Aránylag csekély áldozattal sikerült elérnünk azt, hogy a salzburgi ünnepi játékokat látogató, anyagiakkal bőven ellátott külföldiek körében Budapestet hatásosan propagálhatjuk. A tapasztalatok mutatják majd meg azt, hogy ez a propagandaberendezkedése a célnak megfelel-e, vagy más formában, *külön, önálló iroda fölállításával* érhetünk-e el eredményeket?

Csak székházuk felépítése után kezdik meg munkájukat az új kerületi elöljáróságok

Az 1930. évi XVIII. évi törvénycikk rendelkezései szerint a székesfővárosnak négy új elöljáróságot kellett felállítani. A *szentimrevárosi* és a *rákosvárosi* elöljáróság 1934-ben, illetőleg 1935-ben már megkezdte működését, a *hegyvidéki* és az *angyalföldi* elöljáróság életrehívására azonban csak ezután kerül sor, ha majd az új elöljárósági székházakat felépítették.

A polgármester a tényleges szükség mérvéhez alkalmazkodva úgy döntött, hogy sorrendben először a XIII., ezt követően pedig a XII. kerületi elöljáróság kezdje meg működését. A XIII. kerületi elöljáróság épületére már meghirdették a pályázatot, be is érkeztek az ajánlatok, amelyek közül *kiválasztották a megvalósításra alkalmas pályatervet.* Az előzetes számítások szerint a Béke-tér és Szegedi-utca sarkán létesülő székház 477.000 pengőbe fog kerülni és abban *elhelyezést talál a mai VI/c. adószámviteli osztály is*, amely ezidőszerint a Lehel-utca egyik bérházában van elhelyezve. *A XIII. kerülethez 76.000 lakos fog tartozni, közigazgatás területe pedig 1074 hektár lesz.* Ugyanekkor a *régi V. kerület lakosainak száma 66.000-re, a VI. kerület lakosainak száma pedig 100.000-re fog csökkenni.*

A XII. kerületi elöljáróság épületét a Ferry Oszkár-utca és Böszörményi-utca sarkán akarják felépíteni és abban a pénzügyminiszterium legújabban kifejezett kívánsága szerint *otthonra talál majd a XII. kerületi adófelügyelőségi hivatal is.* Ez az óhaj, mint megirtuk, az épitési költségeket mintegy 70.000 pengővel emeli. A polgármester már utasította a magasépitési ügyosztályt, hogy az épitési terveket dolgozza át, hogy *a legközelebbi közgyülések egyikén már a hegyvidéki elöljáróság felállítására is konkrét javaslatot terjeszthessen elő.*

MÓCZÁR GÁBOR
egészségügyi berendezést tervező és kivitelező mérnöki irodája
Budapest, VIII., Magdolna-u. 4. Telefon: 43-47-5

Tetőszerkezetek, textiliák lángmentesitését vállalja
„LION BRAND" lángmentesitővel
EISNER GYULA drogeria laboratoriuma
Budapest, VI., Andrássy-út 37. Telefon: 28—5—24.

Barna Márton
épületlakatos tűzhelykészítő üzeme. Tel.: 37-0-04
Budapest, VIII., Szerdahelyi-u. 3. (Saját ház)

LATHYRUS virágszalon
Budapest, IV., Veres Pálné-u. 10 — Tel.: 86-8-70
Koszoruk, cserépvirág, télikerti növény és hajuszhülönlegességek
Városi tisztviselőknek 10% engedmény

KASSIER ERNŐ
bádogos, gáz-, gőz-, víz- és egészségügyi berendezést vállalat. Épületek karbantartását vállalom.
Budapest, IX., Mester-utca 5. Telefon: 33-8-56.

SYSTEM ÁTÍRÓ ÉS KÖNYVELÉSI RENDSZER
ORMIG átnyomó könyvelőgépek, sokszorosítógép,
Stencil és festék nélkül sokszorosít
Budapest, V., Falk Miksa-u. 13. Telefon: 16-5-98.
Bemutatás díjtalan!

TAKÁCS-ÜVEG
Kartellen kívül. TAKACS IMRE táblaüvegszaküzlete Budapest, II., Zsigmond-utca 24. szám
Telefon: 60-6-00 — Sürgönycim: Üvegcentrum

Egységes közlekedési politika

Irta: GAZDY JENŐ
törvényhatósági bizottsági tag

Párizsban történt. Amikor már hónapok óta jártam a világ fővárosának utcáit és a környékét. Otthon voltam a Metro-ban, szaladgáltam a föld alatt a város egyik kapujától a másikig. Rendszerint pompásan és gyorsan. De azt is meg kell vallani, hogy a csúcsforgalom idején úgy összepréselve, mint a heringek a hordóban. Bujtam a várost és azért nagyon sokat használtam az autobuszokat, amelyek keresztül-kasul járják a várost. Nem parallel a villamosokkal. Hanem úgy szedegetik fel az utasokat, mint valamely gyüjtő-járat a boltok árucikkeit, hogy másut ismét leadják. Legkevesebbet használtam a földszínén futó villamost. Hisz ez volt a leglassubb közlekedés. Nem járt azért üresen. Sőt jutott ide is bőségesen utas. Mert egészen más irányba jártak, mint a Metro a föld alatt.

Sokszor csodáltam az idegen világrészből ideplántált néger kalauzokat, akik ebben a folyton hullámzó tenger népben olyan biztonsággal és nyugodt eréllyel végezték feladatukat. Ott bizony *jegy nélkül utazni lehetetlen volt.* Az igaz, hogy az ellenőrzésben maga a közönség is részt vesz. Bizony, úgy van ez, ha nekünk kissé különösen is hangzik. Magam is önkéntelen szereplője voltam egy ilyen esetnek. Szakaszjegyet váltottam abban a biztos hitben, hogy a szakasz ott végződik, ahol le akartam szállni. Tévedtem. És alighogy áthaladtunk a szakaszon, ameddig a jegyem érvényes volt, a szomszédom rögtön figyelmeztette a kalauzt, hogy „ez az úr jegynélkül utazik". Olyan felháborodás lett ebből a kalauznál és az utazó közönségnél, hogy a végén is csak idegen mivoltom igazolása mentett ki a további kellemetlenségből.

Meglepett ez a jelenség. A francia polgárnak a közjavak, közintézmények érdekeivel való ez az együttérzése. Később azonban ezt más téren is tapasztaltam és ebből sok lehetőséget is megértettem, ami enélkül alig lett volna érthető. Mégis — azt hiszem, — a közlekedési vállalat iránti szimpátiának egyik és nem kisebb indoka lehet az is, hogy ebben a nagy világvárosban, ahol még most a dekonjunktura idején is rengeteg idegen fordul meg, közlekedési szervezete minden igényt kielégítő. Ebben a tényben viszont döntő tényező lehet — szerintem — az a körülmény, hogy 1920 óta, úgy a rendes, mint a földalatti villamos, valamint az autóbusz, sőt a Szajnán való hajózás összes vonalai egyetlen társaság kezében vannak és így az egységes közlekedési politikának semmi akadálya sincsen.

Az egész közlekedési szervezet összehangolása és egységes tarifális elv szerint való kezelése, óriási előnyt jelent úgy az üzem vitele, mint a nagyközönség érdekei szempontjából. De egyben lehetővé is teszi, hogy a helyesnek felismert módszerek és tarifális intézkedések minden nehézség nélkül keresztülvihetők legyenek. Abban az időben például, amikor ott tartózkodtam, a következő végtelenül egyszerű tarifa volt úgy a villamoson, mint az autóbuszokon. A város belső területén három szekció. Az elsőben 45 centimes, a máodikban 60 c, a harmadikban 75 c az első osztályon és 30, 45 és 55 c a második osztályon. Párison kivül kilométerenként 11 c az első osztályon, 8 c a második osztályon, éjfél után és reggel öt óra előtt a rendes díj kétszerese. A részleteket és kedvezményeket nem ismerem, de megfigyelésem szerint leginkább csak előre váltható füzetek jelentettek bizonyos kedvezményt. A földalatti vasúton az egységes viteldíj az első osztályon 60 c, a második osztályon 35 c volt. Ellenőrrel hónapokon keresztül nem találkoztam, ami különben a fentebb mondottak szerint nem is csodálatos.

E helyütt természetesen nem lehet ennek a kérdésnek részleteibe mélyebben behatolni. Az előbbiek csak egy fénysávot akartak vetíteni abból a gondolatkörből, amely a nagyvárosok közlekedési problémáinak megoldásánál az egységes közlekedési politikát tartja előtérbe helyezendőnek.

Ebből az elgondolásból csak helyeselni lehetett a multban is azokat a törekvéseket, amelyek Budapest székesfőváros törvényhatósági bizottságában és a BESZKÁRT vezetőségében is az egységes közlekedési politika kifejlesztése és lehetővé tétele érdekében kialakultak. Igaz, hogy a HÉV megváltásával járó pillanatnyi nehézségek bizonyos mértékben kedvezőtlen hangulatot váltottak ki a közvéleményben. Mégis, azt hiszem, hogy ez nem anynyira a mindenképpen helyes alapelv elvetését kívánja, mint inkább a HÉV megváltásával szerzett gyakorlati tapasztalatok figyelembe vételét.

Hiszen a HÉV-nek a megváltását az említett alapelvből kifolyólag nem igen lehet kárhoztatni, kifogásolni inkább csak azt szokták, hogy a megváltásnál nem érvényesült kellőképpen az a kereskedelmi szellem, amelynek helyes alkalmazásával a megváltás a fővárosra sokkal előnyösebb is lehetett volna. Sokaknak az a meggyőződése ma is, hogy a HÉV — rövidesen rentabilis vállalkozás lesz, ha be tudjuk illeszteni abba az egységes közlekedési politikába, amely a megváltását indokolta. De ma sem lehet azt mondani, hogy BESZKÁRT nehéz helyzetét éppen ez a körülmény okozta volna, hanem sokkal inkább más körülmények, amelyek a BESZKÁRT jövedelmeinek elvonását vonták maguk után, ahelyett, hogy azok az üzem céljait szolgálhatták volna. A szükséges intézkedések, amelyek a ma fennálló nehézségeket el fogják hárítani, megtörténtek és így nem látszik indokoltnak, hogy eltérjünk attól az iránytól, amely az egységes közlekedési politika további kifejleszthetéséhez szükséges.

Hatalmas lökést adott a pestkörnyéki földgázkutatásoknak a főváros és állam kooperációja

Az iparügyi miniszter eredeti elhatározásait több pontban módosította a főváros javára

A főváros és a környező vidék földalatti természeti kincseinek feltárása és hasznosítása során legutoljára fordult a méltó figyelem a *gázkutatások* felé. Négy év óta folynak a tanulmányok és kutatások ebben az irányban. Az eredmény nagyon biztató, a tempó azonban eddig nem volt elég gyors, amíg most azután *az államkincstárral kötendő kooperációs megállapodás* minden reményt megad arra, hogy a polgármester abba a programjába, amelyet legutóbb a kutatások minden irányban való megindítására megállapított, beleillessze a földgáz feltárását is.

Ezekről a kutatásokról és a fővárosnak az államkincstárral történt nagyjelentőségű tárgyalásairól a *Fővárosi Hírlap* munkatársa előtt érdekesen nyilatkozik a következőkben

Becsey Antal,
a törvényhatósági bizottság örökös tagja.

— Esztendők óta elég csendesen, kevés feltünéssel, de annál értékesebb eredménnyel folynak azok a kutatások, illetve előkészítő munkálatok, amelyek Budapest közvetlen környékének természeti kincseit óhajtják kinyomozni. Azt ismeri a főváros közönsége hogy Budapest főváros altalajában a thermális vizeknek hőfokra és balneologiai értékre egész skálája áll rendelkezésre; azt is tudják, hogy a budai hegyvidéken elmállott pirites dolomit kőzetekből a szulfátos keserűvizek egész sora tárható fel, amelyeket a magyar kereskedelem világszerte ismertté tesz; azt azonban már kevesen tudják, hogy *e kincsek között a balneologiai szempontból, sőt ipari vonatkozásban is jelentős konyhasós vizek is nagy bőségben lennének kiaknázhatók;* az is kevéssé és nagyobb részben téves információkból ismeretes, hogy *Budapest környékének altalajában a sósvizek kísérő jelensége: a szénhydrogének (földgáz, petroleum és egyéb olajfélék) nyomai is megvannak, sőt az elmult évek kutatásai során komoly reményekre jogosítanak.*

— A főváros polgármestere a legutolsó hónapokban valamennyi irányban döntő lépésekkel vitte előre földalatti kincseink feltárásának és hasznosításának ügyét.

Megindult a *második mélyfúrás a Széchényi-fürdő mellett,* amelynek párját 1878-ban *Zsigmondy* Vilmos, az európai nevű mérnök készítette el, és amelynek vize látja el ma is a Széchényi-fürdő környékének fürdőit és látja el meleggel a szomszédos kertgazdaságok fűtését. A fejlődő igények: az azóta megépült strandfürdő, valamint a szükséges biztonsági intézkedések megérlelték azt az elhatározást, hogy *egy második fúrás* is készüljön, amelynek meglesz az az előnye is, hogy *a forró-vizzel pótolható meleget nem kell úgy, amint az ma is történik, szénnel és füstképződéssel előállitani.* Évi 50.000 pengő szénmegtakarítás az első fedezete annak a körülbelül 3—400.000 pengős beruházásnak, amennyibe a fúrás és egyéb technikai létesítmények kerülnek. *Ez a fúrás előreláthatólag a folyó év végéig elkészülhet és a jövőben már jövedelmezősége is jelentkezni fog.*

— A Széchenyi II. fúrástól azonban az altalajviszonyok közelebbi feltárása is remélhető. Az elmult évben végzett *földgázfúrások,* valamint a pestszenterzsébeti geológiai tapasztalatok bizonyságát szolgáltatták annak, hogy *Budapest környékének altalajában nagy kiterjedésű olyan geológiai rétegeződések vannak, amelyek, mint tengeri üledékek jelentékeny sótartalommal birnak.* Pestszenterzsébeten ezekből a sós-formációkból kedvező körülmények között gyógycélokra szolgáló fürdő- és ivóvíz kerül forgalomba. Amennyiben tehát a II. Széchényi-mélyfúrás hasonló sósvizet fog feltárni, amire minden remény megvan, akkor nyilvánvaló, hogy

Budapest-fürdőváros újabb és rendkívül értékes gyógytényezővel lesz gazdagabb.

Utalok *Reichenhall* és *Salzkammergut* egyéb sósvizeire, valamint a tőlünk elvett *Vizakna* és *Mehadia* gyógyvizeinek jelentőségére.

— Az ezirányú tevékenységet *feltétlenül kiegészitendőnek tartom a Budán megszerzett régi forrásterületeinek rendszeres, tudományos felkutatásával.* Csak hivatkozom arra, hogy minden ily kutató munka eddig kiváló eredményeket hozott a székesfővárosnak. Nemcsak a *Lukácsfürdőre* kívánok rámutatni, ahol tudvalevőleg több mint két évtized óta a földkéreg melegével fűtik a fürdő épületeit, de rámutatok a *Rudasfürdő* környékén végzett tanulmányi fúrásokra, amelyek a magas rádium-tartalmú *Juventus* és páratlan kénhydrogén tartalmú *Attila-forrást* tárták fel. Az eddigi megindított, de abbamaradt tabáni és a Rudasfürdő környéki fúrások szintén érdekes támpontokat szolgáltattak, de nagy hiba volt ezeket egyszerűen indokolás nélkül abbahagyni.

Folytatni kell ezt a kutatótevékenységet,

amely nélkül fürdővárosunkról, Tabán kiépítéséről beszélni nem lehet. Olyan munka lenne az, mintha fundamentum nélkül akarnának monumentális épületeket létesíteni.

— Hatalmas lendületet ad a további kutatásoknak az a leirat, amelyet az iparügyi miniszter úr a földgázkutatások dolgában intézett a fővároshoz.

A főváros *Gázművei* már évekkel ezelőtt kooperáltak a Földtani intézet és a pénzügyminiszterium illetékes tényezőivel az *őrszentmiklósi földgázkutatások és előtanulmányok ügyében.* A főváros 4 év alatt körülbelül *70.000 pengőt áldozottt ezekre a kutatásokra,* amelyek eredményeképpen megállapítást nyert, hogy *sem az eddigi beruházások nem voltak meddők, sem pedig további nagyobb arányu költségesebb kutatások nem jelentenek már eredménytelen áldozatokat.* Sikerült az összes adatok és tanulmányok eredményeinek mérlegelésével *az államnak és a fővárosnak kooperativ működését biztositani és megállapodást létesíteni, amely egyfelől*

az állam részéről 3 éven át évi 150.000 pengő költséget biztosít, másfelől a székesfőváros is hasonló hozzájárulását biztosítja.

Összesen tehát *3 éven át évi 300.000 pengő, végeredményben 900.000 pengő* együttes hozzájárulással nyitja meg a földgázkutatások most már produktiv kilátásait.

Bornemisza Géza iparügyi miniszter úr jóváhagyólag vette tudomásul az erre vonatkozó megállapodást, egyben megállapítja, hogy amennyiben a feltárt földgázt a főváros nem venné igénybe,

hajlandó eredeti álláspontját, a főváros kivánságához képest oda módositani, hogy a főváros a hozott áldozatokért térítést kapjon,

de csakis abban az esetben, ha a feltárt földgázt a kincstár vagy közvetlenül maga hasznosítja, vagy annak kihasználását másra ruházza. *A megtérítés az elért eredmény, a kincstár befektetései és a főváros hozzájárulása arányában állapittatik meg.*

— Az iparügyi miniszter a székesfőváros részéről a földgázért fizetendő kincstári részesedés mértékét illetőleg előzőleg megállapított köbméterenkinti egyfilléres egységárat is hajlandó módositani.

Ez az egységár a Gázművek szénből előállított gázának önköltségi ára alapján kerül kiszámításra. Végül nem zárkózik el a miniszter attól, hogy

Budapesten kívül a környékbeli városok és községek területén a gázkihasználás jogát ezekre a városokra és községekre nézve is a főváros részére biztosítsa,

de csak abban az esetben, ha a főváros a környéken feltárt gázt Budapest területére is bevezeti.

— Azt hiszem, a miniszteri leiratban közölt elvi megállapodások után, melyet a főváros vezetőségével és a Gázművek igazgatóságával együttesen történt hosszas tárgyalások előztek meg, *most már gyorsabb tempóban jutunk el ennek a természeti kincsnek feltárásához is,* amely majd az olcsóvá tett és hatalmas mértékben fogyasztásra kerülő gáz révén egy új és egészséges szanálást teremt.

ÚJ TELEFON BÉLYEGZŐJÉT CSAK
BEÉR SÁNDORNÁL RENDELJE
1 sor 50 fillér
2 „ 70 „
Budapest, V. ker., Gróf Tisza István-utca 5. sz.
Telefon: 82—4—29.

YELLOW
sávacsbehozatali áruház, Budapest, VI., Andrássy-út 22.
Telefon: 11-3-36. — Modern háztartási és testápolási cikkek, kefe- és seprőáruk, szarvasbőrök.

ANGOL PARK
MINDENNAP INGYEN:
Csodarevü
Óriás-Zeppelin
Sicc kalandjai
Művészesték
TEDDY HOT
és jazz-zenekara

Huszonkét pontban terjesztette a Beszkárt a polgármester elé a legközelebbi évek hatmilliós munkaprogramját

A korszerű ujítások és fejlesztési munkák hatalmas tömege kerül megvalósításra

A közönség érdeklődésének homlokterében hetek óta elsősorban a Beszkárt ügyei állanak. Amióta *Sipőcz* Jenő dr. főpolgármester szanálási hatáskörében kiadta a belügyminiszterium jóváhagyása alapján a vállalat közlekedési viteldíjainak felemelésére vonatkozó különböző határozmányait, bizonyos animózitás nyilvánul meg a székesfőváros hatalmas vállalata ellen. A közönség érthető okoknál fogva nem fogad szívesen semmiféle olyan törekvést, amely terheinek emelésére vonatkozik és éppen ezért a tarifák megváltoztatására irányuló rendelkezések is ellenszenves fogadtatásra találtak. Hasztalan hangzottak el előbb a polgármester, majd a főpolgármester, később az üzempolitikai bizottság, legvégül pedig a belügyminiszter megállapításai, hogy a vállalat egyensúlyának fenntartása érdekében mulhatatlanul szükség van az üzletvitel jövedelmezőségének fokozására,, a közönség nagyobb részének felfogása nem változott meg.

Az ügy érdekében, az audiatur et altera pars elve alapján, mielőtt ebben a kérdésben véleményt nyilvánítanánk, meg kell hallgatnunk természetesen magát a *közlekedési vállalatot is, amelynek*

legilletékesebb tényezője

a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következő felvilágosítással szolgált:

— A Beszkárt az utolsó négy esztendőben *jelentékeny jövedelemvisszaesést* volt kénytelen elkönyvelni, ami szükségszerű folyománya volt a mindjobban elterjedő *gazdasági válságnak*, amelynek következtében *az utazóközönség* nem vette *a nagyüzem berendezkedéséhez mérten igénybe a vállalat szolgáltatásait.* A főváros lakossága Budapest nagyarányú fejlődésénél fogva mégis magától értetődőnek tartja, hogy a közlekedés is fejlődjék, úgy, hogy *ugyanakkor, amidőn a bevételeknél jelentősebb apadás mutatkozott, a kiadási oldal tetemesen megduzzadt, mert a forgalmat jelentékeny módon fokozni kellett.* Ez az ellentétes szempont önként értetődően hozta magával, hogy a *Beszkártnak nem maradt egyéb kiútja a tarifák revíziójánál.* Annál könnyebben fordulhatott a vállalat vezetősége ehhez az eszközhöz, mert *Európa nagyvárosai között Budapest volt az egyetlen, amely a villamosmenetjegyek árát aránytalanul alacsony színvonalon tartotta.* A főpolgármester által jóváhagyott Beszkárt-tarifa első pillantásra meglehetősen jelentékeny drágítást tartalmaz a multhoz viszonyítva, a vállalat vezetősége által végzett pontos számítások azt bizonyítják azonban, hogy

egyetlen tizedfillérrel sem fognak többet bevenni, mint amennyi az önköltségi árak megtérítéséhez elegendő.

A Beszkárt a legközelebbi jövőben *három évre megállapított beruházó munkaprogramjának végrehajtásához fog hozzá* és ebből a célból a székesfőváros vezetőségének garanciavállalása mellett, *hatmillió pengő kölcsönösszeghez jut a Magánalkalmazottak Biztosító Intézetétől.* Ebből a hatalmas összegből a beruházásoknak azt a részét végzik el, amelyek tovább, a forgalom biztonságának sérelme nélkül, már nem várathatnak magukra. A vállalat igazgatósága *huszonkét pontban foglalta össze az 1936., 1937., 1938. években és az alábbi táblázatban kimutatott munkákat:*

	A beruházások megnevezése	1936. pengő	1937. pengő	1938. pengő	Összesen
1.	Sínhegesztések a Beszkárt vonalain	200.000	—	—	200.000
2.	Horthy Miklós-hídi vonal és az ezzel kapcsolatos vágányrendezés	1,000 000	300,000	—	1,300.000
3.	Margithídi vonal- és kábelfektetés	800.000	300,000	—	1,100.000
4.	A racionalizálási vágányépítések és hurokvágányok	792,000	—	—	792.000
5.	Szépilonai kocsiszín bővítése vágánnyal együtt	—	150,000	135,000	285.000
6.	Kispesti kábelhálózat megerősítése	650.000	—	—	650.000
7.	Kis telefonközpontok automatizálása	—	100.000	100.000	200,000
8.	Várócsarnokok létesítése	20.000	20.000	20.000	60.000
9.	Kocsiszíni világítás átalakításának befejezése	—	30.000	—	30.000
10.	A megkezdett kocsimotorcsere folytatólagos végrehajtása és az ezzel kapcsolatos átalakítási munkák (150 járóműnél)	100.000	200.000	200.000	500.000
11.	Járóműveknek rekuperáclós és sínfékberendezéssel való ellátása	140.000	380.000	380.000	900.000
12.	Járóműveknek életmentőszerkezetekkel való felszerelése	12.000	62.000	73.450	147.450
13.	Műhelyek részére vasszerkezetű munkásruhaszekrények beszerzése és egészségügyi berendezés	70.000	60.000	60.000	190.000
14.	Áramátalakítóberendezések és mérőeszközök beszerzése	14.000	—	—	14.000
15.	Szépilonai áramátalakítóállomás áthelyezése	—	175.000	—	175.000
16.	Az 50 új autóbusz tartalékalkatrészeinek beszerzése és a műhelyfelszerelés kiegészítése	340.000	—	—	340.000
17.	Az 50 új autobusz beszerzése céljaira felvett 2.5 millió pengő kölcsön első két törlesztési részelete	—	—	500.000	500.000
18.	A BHÉV Pálffy-téri állomásának és vágányainak áthelyezése	—	200.000	—	200.000
19.	A BHÉV Pestújhelyi vonalának összekötése a Beszkárt Erzsébet királyné-úti vonalával	—	—	200.000	200.000
20.	Sínhegesztési munka a BHÉV vonalain	150.000	—	—	150.000
21.	A Haraszti—ráckevei vonalon a gőzüzem villamosüzemre való átalakítása	60.000	240.000	—	300.000
22.	A BHÉV áramátalakítóállomások berendezésének kiegészítése	30.000	120.000	130.000	280.000
	Összesen	4,378.000	2,337.000	1,798.450	8.513.450

Ennek a beruházási programmnak a végrehajtása 8,513.450 pengő költséget igényel. Ebből az idén 4,378.000 pengőt, 1937-ben 2,337.000 pengőt, 1938-ban pedig 1,798.450 pengőt használnak fel. Miután a közgyűlés elhatározása alapján felveendő 9 milliós törlesztéses kölcsönből a közlekedési vállalatok beruházási programmjának részben való végrehajtására 6 millió pengő állhat rendelkezésre, a még hiányzó 2,513.450 pengőt átmenetileg az alapokból veszi kölcsön a főváos.

HÍREK A PÁRTBÓL

A Vízművek kérdése az üzempolitikai bizottság előtt. A főváros üzempolitikai bizottsága csütörtökön *Miklós* Ferenc elnökletével folytatta a Vízművek ügyének tárgyalását. *Papp* Ferenc vezérigazgató ismertette a Vízművek továbfejlesztésével kapcsolatos terveket. A szakértők nevében *Makó-Kléger* Sándor miniszteri tanácsos első tennivalóként jelölte meg a vízcsőhálózat nyomásviszonyairól pontos fölvételek készítését. Az üzem gépi berendezésének mai állapotáról *Hoór-Tempis* Móric mondott bírálatot. Vitéz *Verebély László* Hoór-Tempis véleményéhez csatlakozva, az energiatartalék kérdésének helyes megoldásával foglalkozott. A Vízművek ügyeinek tárgyalását június 25-én délután folytatják.

A NEP tanügyi szervezetének hajókirándulása. A Nenzeti Egység Pártja Fővárosi Tanügyi Szervezete nagysikerű, műsoros hajókirándulást rendezett Leányfalura. A rendezői tehetségét dicséri, hogy eltérően a sablónos hajókirándulásoktól, minden résztvevő számára lelki élményt jelentett a szigorú pedagógusok kirándulása. Leányfalun rögtönzött kabarét rendeztek, amelynek művészei K. *Waticzky* Alice dalszerző énekművésznő, *Kishonthy* József, a Városi Színház tagja, *Ács* Tivadar zeneszerző, *Takács* Rózsi, a Városi Színház tagja, *Ákosiné Szabó* Margit előadóművésznő, *Bihari József*, a Vígszínház tagja, *Édes* Baba gyermekprimadonna és *Mák* Péter tárogatóművész szórakoztatták a kiránduló közönséget. A hajókiránduláson résztvett *a főváros számos politikai előkelősége, valamint a Tanügyi Szervezet vezetősége és egész gárdája.* A kirándulásnak mintegy 800 főt kitevő közönsége mindvégig kellemes hangulatban éjfélután tért vissza a fővárosba. Dicséretreméltó, fáradhatatlan munkásságot fejtett ki *Ziegler* Béla a hajókirándulás megrendezésében.

Kerti ünnep Kőbányán. A NEP X. kerületi szervezete július 4-én nagyszabású kerti ünnepélyt rendez a Régi Sörházban. Az ünnepség védnökségét a párt vezető egyéniségei vállalták el. A siker érdekében *Helfenberger* Ferenccel az élén lelkes rendező gárda buzgólkodik. Meghívók a X., Belső Jászberényi-út 2. számú irodában igényelhetők.

ifj. FABRÓ FERENC
kőfaragó-mester kőgyárüzeme
Vállal homlokzati burkolást budakalászi travertinből és mindennemű kőfaragómunkát
Budapest, VI., Lehel-utca 8 Telefon: 90-7-46

SPIEGEL MENYHÉRT
asztalosáru és épületfa raktára
Budapest, XIV., Thököly-út 150. Telefon: 96—5—03.

KUSZTOS IMRE ÉS TÁRSA B. T.
„KORAZIT" nemesvakolati és műmárvány gyár
Cégtul.: KUSZTOS IMRE Budapest, X., Szállás-u. 28-30.
Gyáritelefonsz: 49—1—82. Postatakarékp. csekkszámla: 65.505.

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyag ipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám.
Telefon: 23-0-71, 10-3-59, 14-1-83
Cementgyár: Lábatlanban ... évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban ... „ „ „ 5.000 „
Dorogon ... „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya
Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8,000.000 drb.

„MÁGLYA" VASÖNTÖDE
TARJÁN MÉRNÖK ÉS VOLKSGRUBER
Budapest, VI. ker., Máglya-utca 96 szám.
Nyers és megmunkált öntvények minta, rajz, méret, leírás szerint. Specialista ékszíjmeghajtásban. Saját mintakészítő üzem.
● Telefon: 91-5-21. 1936. Június 20-tól 2-915-21. ●

Használt
VASANYAGOK:
csövek, lemezek, tartányok, lépcsők, gőzgépek, szivattyuk, motorok, gázgyári berendezési tárgyak stb. és
chamottetéglák
kedvező áron kaphatók:
FERENCVÁROSI GÁZGYÁR
leszerelési irodája.
Budapest, IX., Koppány-utca 2—4. Tel.: 34-0-54.

Betón, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest, XI., Szüret-utca 5/7. Telefon: 59—2—96

SINGER PÁL
„PALSING" GYÁRTMÁNYOK IRODÁJA
BUDAPEST, V., TÁTRA-UTCA 20/B.
Iroda tel.: 11—0—04, 11—0—02.
Irodai cikkek ● Carbonpapír ● ÍRÓGÉPSZALAG

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, V., KLOTILD-UTCA 3.
Telefonszám: 25—5—54, 25—5—55 és 25—5—56

LIFT HANDLOVITS és HORVÁTH
BUDAPEST, VIII., FUTÓ-U. 8/B. TEL: 40-9-92.
FELVONÓ-IPAR
Mindennemű felvonót gyárt, javít és karbantart

Kohlmann osztrák pénzügyminiszter

nyilatkozik a Fővárosi Hirlapnak

az osztrák és a magyar idegenforgalmi kapcsolatok kimélyítéséről és a két nép egymásrautaltságának jelentőségéről

(A Fővárosi Hirlap kiküldött munkatársától.) Alig néhány hete, hogy Európa nagy nemzeteinek legismertebb ujságírói Budapesten töltöttek nyolc felejthetetlen napot, máris megmozdultak a külföldi országok idegenforgalmi szervezetei, hogy magukhoz hívják a magyar ujságírókat és az ő beszámolóikon keresztül megismertessék a magyar közönséggel sajátos nemzeti életünket az idegeneket is vonzó specialitásait. Angolokkal, franciákkal, olaszokkal és az északi államok idegenforgalmi szervezeteivel való tárgyalás közben, legközelebbi baráti szomszédaink megelőztek mindenkit: *váratlanul meghivták a magyar ujságirókat, hogy, mint az osztrák kormány, illetőleg, mint az Osztrák Idegenforgalmi Központ vendégei, tekintsék meg Bécset és az osztrák főváros környékét,* tehát az ausztriai idegenforgalom elsőrendű fontosságú tényezőinek prominens látványosságait, hogy tapasztaltakról beszámolva lapjaikban, még inkább kimélyítsék az osztrák-magyar idegenforgalmat.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársát, aki résztvett ezen az érdekes tanulmányi kiránduláson, *Badenben* fogadta *Kollmann* József pénzügyminiszter. A fogadtatás alkalmával

Kohlmann József
pénzügyminiszter,

szavait az egész magyar nyilvánosságnak szánva, a következő nyilatkozatot tette:

— *Az önök fővárosának egészen bámulatos varázsa van.* Ezt igazolja az a szinte magában álló — mondjuk: tünet, — jegyzi meg mosolyogva a miniszter, hogy miközben az egész világot elárasztják önök irói és szinházi sztárjaikkal, ugyanakkor ezek a sztárok, amint megkapják nyári szabadságukat, valami magnetikus erőtől vonzatva, rohannak Budapestre, hogy a szép dunaparti kávéházakból bámulhassák a hegyeket és a királyi palotát, amely soha el nem felejthető látvány.

Ezek után komolyra fordult a beszéd hangja:

— Uraim, — szól *Kollmann* miniszter — mindezideig dicsértem az önök páratlan Budapestjét, engedje meg tehát, hogy végre *levonhassam azt a konzekvenciát is, amely bennünket, osztrákokat elsősorban érdekel.* Gondoljuk meg, hogy az önök népének természetes előkelőségéhez és megejtően úri gondolkodásához talán semmi nem illik annyira, mint az osztrákok született diszkrét, úri kedélyessége, familiáris fraternizálása, következésképp:

egymás barátságára, az egymással való baráti érintkezésre jobban hivatottabb két népet el sem lehet képzelni, mint a magyar és osztrák.

— Irodalmilag szólva: ha két jó szomszéd telkét idegenek szabta vastag és ellenséges sövény választja el, ennek a két szomszédnak nem lehet egyéb célja, mint hogy

ezen a sövényen minél tágabb átjárót vágjon.

Gyakorlatilag: *minél több barát-magyar jön ide mihozzánk, annál több osztrák keresi fel az önök gyönyörü országát.*

Kollmann József pénzügyminiszter Ausztria egyik legnépszerűbb embere, amit nagyon természetesnek találunk magával ragadó, szíves modora és a szellemesség révén, amellyel a legkomolyabb témát is színts mezbe öltözteti. Népszerűsége mellett külön súlyt ad egyéniségének, hogy *Schushenigg* kancellár legbizalmasabb barátja. (N. K.)

Nagyarányú útépítéssel, a közművek és a Hév. vonalának áthelyezésével rendezi a főváros az óbudai „thermopilei szorost"

Még a nyáron megkezdik a félmillió pengőbe kerülő városrendezési munkálatokat

A székesfőváros Dunajobbparti részének a Margit-hídtól északra eső területe rendkívül sokat szenvedett már esztendők hosszú sora óta amiatt, hogy a Császár-fürdő közvetlen környékén lévő szűk útvonal nagyarányú forgalmi nehézségeket okozott. Ezen a helyzeten kíván most segíteni *Winchkler* István kereskedelemügyi miniszter, aki *rendeleti úton intézkedett abban az irányban, hogy az Óbuda-Ujlak felé kivezető utat minél sürgősebben építse meg a székesfőváros,* ezzel összefüggésben pedig *gondoskodjék a HÉV szentendrei vonalának szükséges áthelyezéséről is.*

A miniszteri leirat előírta a székesfővárosnak, hogy a *III. kerületi Ujlaki-rakpart, Rupp Imre-utca és az Óbudai-rakpart, Gara- és Naszád-utca közötti szakaszát véglegesen rendezze,* gondoskodjék azonban arról is, hogy a *Naszád-utca, Óbudai-rakpart és Szentlélek-tér közötti útvonalon a közuti forgalom akadálytalanná váljék.*

A miniszterium leiratát nagy szimpátiával fogadta a székesfőváros, annál inkább, mert már régebb idő óta *maga is foglalkozott az új útvonal kiépitési terveivel,* különös tekintettel arra, hogy az Ausztria felől Budapestre érkező gépjárművek számának meggyarapodása a III. kerület úthálózatának ezen a szakaszán, amelyet a kerület közönsége *„thermopilei szoros"* néven ismer, megfeleljen a forgalom mindinkább növekvő igényeinek.

Ezekről a nagyarányú útépítési tervekről, amelyek megoldását most a miniszteri rendelet sietteti,

illetékes helyen

a következő felvilágositást adták a *Fővárosi Hirlap* munktársának:

— Ezidőszerint egy rendkívüli körülmény következtében máris az a helyzet, hogy a *Lajos-utcának a Zsigmond-tértől a Szentlélek-térig húzódó szakaszán a miniszter által kivánt új rend lépett életbe.*

A Zsigmond-utcán és a Lajos-utcán ugyanis egyrészt a posta, másrészt a Beszkárt jelentős átépitési munkálatokat végeztet,

ezek következtében a forgalom javarészét kénytelen volt a főváros a rakpart útvonalára terelni. Az ideiglenes megoldás világosan bebizonyította, hogy a miniszterium által kivánt megoldás gyakorlati jelentőségü.

— A *Lajos-utca,* amely a régi időkből visszamaradt kisvárosnak keskeny, kanyargós útvonala, *a mai idők forgalmi követelményeinek egyáltalán nem felel meg.*

Rövidesen megkezdődik az utrendezéssel kapcsolatos munka,

mégpedig természetszerűen, mielőtt arra kerülne a sor, hogy a kövezők vegyék át szerepüket, *az elektromos-, gáz- és vízművek fogják az Ujlaki-rakparton, a Rupp Imre-utcában és az Óbudai-rakparton lévő közműveiket a kijelölt új útvonal céljainak megfelelően áthelyezni.* Jóllehet, ez a munkálat *közel félmillió pengőt* emészt fel, a három nagyüzem, a polgármesteri utasításnak megfelelően, haladéktalanul el fogja azt végeztetni. Legkönnyebben oldja meg feladatát az *Elektromosművek,* amely mindössze *25.500 pengő* költséggel tudja az itt lefektetett kábeleit más helyre vinni, a *Gázművek* azonban már *300.000 pengőt* kénytelen igénybe venni abból a célból, hogy a szükséges csővezetéket végrehajthassa. A Gázműveknek ezen az útszakaszán húzódnak a főnyomócsövei, amelyeknek áthelyezése egyrészt rendkívül kényes természetü munka, másrészt éppen ennél az oknál fogva tetemes összegeket igénylő befektetés. *A törvényhatósági bizottság még a nyári szünet előtt tárgyalni fogja a közművek áthelyezésére vonatkozó polgármesteri előterjesztést,* mert *Szendy* Károly polgármesternek az a célja, hogy

a vezetékek kicserélése és áthelyezése a lehetőség szerint az őszi idő beállta előtt már megtörténjék.

— A *Vízműveknek* mintegy *150.000 pengő költsége* lesz a csővezetékek más helyre vitelével, ez az üzem azonban éppen úgy, mint a másik kettő, a felmerülő összegeket saját pénzkészlete terhére fogja előlegezni.

A munkálatok nagyrészét 1936-ban elvégzik, a jövő év tavaszán teljesen befejezik, ugyhogy 1937 májusában már megkezdődhetnek az útrendezési és útépítési munkálatok is.

A Margithíd kiszélesítési munkálatainak befejezése után a helyzet tehát már az lesz, hogy *az Óbuda felé irányuló forgalom javarészét a Dunapartra terelik, a Zsigmond-utca és a Lajos-utca szük részein pedig alighanem bevezetik az egyirányú közlekedést.* Az út- és csatornaépitési ügyosztály előzetes tervei szerint

ezeken az utcákon hat-nyolc méteres szélességü úttestet létesitenek

és arra való figyelemmel, hogy a városnak ezen a részén igen sok ipari üzem van, burkolásra a nehéz fuvarok számára is alkalmas gránit- vagy keramit-burkolatot alkalmaznak.

Az új útvonal hossza körülbelül három kilométer lesz,

ami egyértelmű azzal, hogy a költségek nagyon jelentékeny összeget fognak igényelni, viszont eredményük sem kétséges: *egy csapásra meg fog oldódni az a sok nehézség és a közlekedésnek az a sok akadálya,* amely ma az Óbuda felé torkoló útvonalat jellemzi.

MEGJELENT A
Kallós János-féle
„Gazdasági, Pénzügyi és Tőzsdei Kompasz"
1936-1937. évi évfolyamának első része két kötetben.
TARTALMAZZA: az összes budapesti, vidéki bankok és bankházak, budapesti és vidéki szövetkezetek, minisztériumok, a Tébe, a Budapesti Áru- és Értéktőzsde, Budapest székesfőváros és a vidéki városok stb. legújabb adatait. A közeljövőben megjelenő két kötettel együtt — amely az összes budapesti és vidéki ipari, kereskedelmi, biztositó stb. vállalatok legújabb adatait fog a tartalmazni — négy kötetből fog állani a nagymérvben kibővitett komplett kompasz.
Mind a négy kötet ára együtt 60 P
Megrendelhető: a Pesti Tőzsde kiadóhivatalában Budapest, VI., Anker-köz 2. I/4. Telefon: 22-0-96 és 21-3-86.

Nikopáll szipkában
Nikopáll betéttel
dohányozzon,
mert az egészségére ártalmas nikotin, pyridin, kátrány, gyanta stb. származékok ezáltal nem jutnak a szájba és a tüdőbe.
Minden dohánytőzsdében kapható!
1 elegáns bakelit szipka és 5 betét ára — — 1.50 P.
1 betét — mely 40 cigarettára elég — — — 16 fillér.
Gyártja és forgalomba hozza:
„Nikopáll" k. f. t., Budapest, IV., Gerlóczy-u. 11. Tel. 89-2-30

A **Fővárosi Nagycirkusz** műsora szenzáció

Budapest új felmérésének ismertetése

Írta: GUOTH BÉLA dr. okl. mérnök

Akik a budai hegyekben sétálnak, azok egy-két év óta mindegyik hegynek tetején magas, szokatlan alakú fatornyot látnak, amely vastag gerendákból van összeállítva, hegyes teteje pedig fehérre és feketére van mázolva. Lépcső vezet fel ezekre a fatornyokra, fent a tetejük alatt széles járóhely korláttal, középen asztal. Minthogy ezek a fatornyok a hegyek fái közül erősen kinyúlnak, így fentről nagyszerű kilátás nyílik messze vidékekre. Szép idő esetén végig lehet látni egész Pest fölött, de ellenkező irányban is, a Buda mögött fekvő távoli hegyekre. A budai hegyekben épült ily fatornyok között legmagasabb a Svábhegyen, a Norma fa-menedékház mellett áll és 26 méter, tehát oly magas, mint egy ötemeletes ház. A nagyszerű kilátás dacára, amelyet a turisták oly nagyon élvez nének, el van zárva a feljáró út, csak kivételes engedéllyel lehet feljutni a fatoronyra. A menedékház őre, aki minden télen sok sielőnek nyujt meleg pihenőt, készséggel elmagyarázza az érdeklődőnek, ennek a fatoronynak jelentőségét. A főváros vezetősége ugyanis már három év előtt elhatározta hogy *a főváros egész határát újból teljesen, részletesen felméreti* és ennek a felmérésnek alapmunkálata a háromszögelés, amelynek alappontjai ezek a fatornyok. Ezek azért épületek ily magasra, hogy onnan fentről a mérnökök minden irányban, pontos műszerekkel, méréseket végezni tudjanak. De ilyen, hol kisebb, hol nagyobb fatorony, vagy másfajta felfelé nyúló jel van nemcsak a budai hegyeken elszórva, de a pesti oldalon is magas épületeken így a Társadalombiztosító Intézet tornyán, több gyárépületen is látható, amelyek mind az új városmérés háromszögelési pontjai.

Az egész város új felmérése azért szükséges, mert a város régi térképei a mult század hetvenes éveiben készültek, tehát ma már 60—70 évesek. Amikor a régi felmérés készült, akkor a budai hegyekben még szőlőkertek voltak. Pest határában pedig szántók és rétek, amelyek közt a magasabb kultúrát a konyhakertek képviselték. Akkor Rákospatak malmai még vígan őrölték a pesti határban termelt búzát a város lakosai részére. A mai utcák és házsorok nagy részének akkor még nyoma sem volt. Természetesen, abban az időben a telekértékek még nagyon alacsonyak voltak, így a 60—70 év előtti felmérések is az akkori mérési módszerek szerint és oly pontossággal készültek, amelyet az akkori viszonyok, az akkori ingatlanértékek megkívántak. De azóta a budai hegyekből lakott területek lettek, villák, házak ezrei épültek, évről-évre sok-sok új utca és út épül, modern közművekkel. A régi, nagy, többholdas szőlők és szántók apró kis parcellákra, villatelkekre, házhelyekre oszlottak, amelyeknek forgalmi értéke a lakott, közművekkel ellátott területen rohamosan emelkedett a 60—70 év előtti értéknek több százszorosára, sőt néhol ezerszeresére is, amit, persze, a telekspekuláció is elősegített és ki is használt.

A régi világban a budai hegyek szőlőkertjeinél egy fél öl eltérés ide, vagy oda, nem jelentett semmit, ma pedig ugyanezen a helyen a budai villatulajdonos nagy izgalomba jön, ha telekhatárát 10 centiméterrel el kell tolnia, vagy, ha a megvett telke 1 vagy 2 négyzetöllel is kisebb annál, ami a telekkönyvbe be van vezetve. Pedig hányszor fordul elő, hogy *a telekkönyvbe bejegyzett terület 10—15%-ra is eltér a valóságtól.* Ennek oka az, hogy a régi felmérés csak az akkori viszonyoknak megfelelően készült és semmiképen sem képes már a főváros mai fejlettségéből származó igényeket kielégíteni.

Pest régi térképeit az akkori idők egyik legkiválóbb magánmérnöke, *Halácsy* Sándor készítette, az akkori eljárással, vastag üveglapokra ragasztott rajzpapíron. *Ezeket az üveglapokra ragasztott térképeket ma is használják, ezeket nevezik üvegszelvényeknek,* de ezek a hosszú idő alatt nagyon megkoptak, nagyrészt használhatatlanok. Sok üvegszelvényen már csak fekete és piros vonalfoszlányok, szúrások, pontok és karcok tömege látható, nagy össze-vissza ságban. A főváros felmérési osztályának kiváló mérnökei azonban még ezen is kiismerik magukat és képesek arra, hogy ezek alapján a telkek határait a helyszínén kitűzzék. De persze, ez nem megy olyan könnyen, mintha jó és pontos térképek állanának rendelkezésre. Az illetékes ügyosztálynak sok építési vagy telekbekerítési engedélyt azért nem sikerül rövid idő alatt kiadni, mert az ehhez szükséges kitűzési munka a főváros mérnökeinek oly sok számítási és mérési munkát ad, hogy az hetekkel, sőt néha hónapokkal is megakaszthatja az engedélyezési eljárást. Ahol a régi térképek szakadtak, ott még ez sem lehetséges.

Ha majd az új, teljesen pontos térképek készen lesznek, akkor ez a kitűzés órák alatt elvégezhető lesz, akkor nem lesznek többé határviták, mert minden telek sarka maradandó jellel meg lesz jelölve. Az új térképek alapján a telekkönyv is pontosan egyezni fog a valósággal és *az építési engedélyek is gyorsan megadhatók lesznek.*

A főváros rohamos fejlődése miatt a főváros műszaki hivatalaitól az utolsó félszázad alatt folyton új utcák és csatornák, vízvezetékek és egyéb közművek létesítését sürgették, újabb és újabb szabályozási vonalak megállapítását kívánták. A főváros mérnökeinek pedig e munkálatok megtervezéséhez és megépítéséhez alapul csak a régi hetvenes években készült, nagyon elavult térképek állottak rendelkezésre. Így rengeteg kiegészítő mérést kellett végezniök, hogy építkezéseiket keresztülvihessék. Ezek a mérések sok költséggel, időveszteséggel és erőpazarlással jártak. Ez mind feleslegessé fog válni az új felmérések befejezése után.

Amidőn három év előtt a főváros az új felmérést elrendelte, akkor *Sipőcz* Jenő dr., akkori polgármester, hazánk legkiválóbb szakembereit, *Oltay* Károlyt, a műegyetem nagytudású tanárát és *Szilágyi* Béla miniszteri tanácsost, az állami földmérés kiváló vezetőjét kérte fel szakértőkül, akik azóta *Kempelen* Ágostonnal, a városrendezési és magánépítési ügyosztály műszaki főtanácsos vezetőjével hármasban vezetik, irányítják és ellenőrzik a főváros új felmérésének munkálatait.

Ezekből a *munkálatokból eddig az alapmunkálatok készültek el* és pedig a háromszögelés és az első és másodrendű szintezés. A háromszögelést nyolc állami, 3 fővárosi és kilenc ideiglenesen alkalmazott mérnök végezte. Összesen 1712 darab háromszögelési pontot határoztak meg. Természetesen, ezekből csak a legfontosabbak vannak azokkal a magas fatornyokkal megjelölve, sok közülük csak kis vas- vagy fajellel, amilyenek még a város belsejében is sűrűn láthatók.

Az alapmunkálatok másik részét, *a szintezést a főváros magánmérnökökre bízta,* így az egész elsőrendű szintezést és a másodrendű szintezés egy részét e sorok írójára. E munkálatokkal a főváros területén 1230 darab magassági alppontot határoztam meg, amihez közel 80.000 magasságkülönbségmérést kellett végeznem. Az alappontok kb. 10 cm. átmérőjű fémtárcsákkal vannak jelölve, amelyek épületekbe, hídakba és egyéb helyekre, a föld színe felett 20—30 cm magasan vannak beerősítve. Különösen az elsőrendű szintezésnek van igen nagy fontossága, mert ezen alapszik a főváros minden részletére kiterjedő, későbbi magassági felmérés. Ez a munkám *Oltay* professzor által konstruált műszerrel oly kiválóan sikerült, hogy a mérési eredményeim pontosságának mértéke az eddigi legkiválóbb külföldi hasonló méréseket felülmúlja, aminek minden bizonnyal, tudományos jelentősége is van és ami ennek a magyar műszerkonstrukciónak kiválóságát bizonyítja.

A most befejezett alapmunkálatok után, a jövő hónapokban megkezdődik a részletes felmérés, amely nemcsak a telkekre és házakra, de közművekre és villanyos vonalakra, a földalatti létesítményekre és mindezek magassági viszonyaira is ki fog terjedni. Mindezek a munkálatok a mérnöki tudomány mai teljesítőképességének legmagasabb fokán álló pontossággal fognak készülni, mert csak ily pontos és részletes térképek biztosíthatják az ingatlanok zavartalan birtoklását, a telekkönyv közhitelességét, ezek teszik lehetővé a jó szabályozási tervek készítését, közművek létesítését és a főváros nyugodt és gyors műszaki adminisztrálását.

„ESELGÉ“ SZELLŐZŐ BERENDEZÉSEK
SCHUBAUER FERENC MAGÁNMÉRNÖK
BUDAPEST, III., FÖLD-U. 51. TEL.: 62-2-06.

SZÉKELY KÁROLY
OKL. MÉRNÖK, ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
Budapest, XI., Budafoki-ut 41/b. Tel.: 59-6-73

GROSZ FRIGYES
OKL. MÉRNÖK ÉPITÉSI ÉS KÖVEZESI VÁLL.
Budapest, IX., Bakáts-u. 1. Telefon: 86-0-64.

Alapítva: 1864. ÉPÜLETÜVEGES GLATZ ANDRÁS Telefon: 33—4—87.
Budapest, VIII., Baross-utca 66—68 sz. Uzlet: Német-utca 59.

SZILÁGYI ELEK késáru-üzeme
Gyártja az összes hentes, mészáros és bélipar-ban használatos késeket, viszonteladók részére
Budapest, VIII., Gólya-u. 41. Tel.: 34-8-93

TENCZER JÓZSEF elektrotechnikai vállalata
Budapest, VIII., Horánszky-u. 2. TEL.: 43-3-61.

Ifj. MÜLLER REZSŐ
ÉPITŐMESTER
Budapest, IX., Ráday-utca 34.
TELEFON: 82—6—82.

ROSENTHAL MÓR
ÉPÜLETÜVEGEZÉSI VÁLLALATA
BUDAPEST, V., TÁTRA-U. 26 Alapítva 1908-ban

MOLNAR KALMAN
DISZMŰ-BÁDOGOS, GÁZ- és VIZVEZETÉK SZERELÉSI VÁLLALKOZÓ
Budapest, VIII., József-körut 69. (Pál-utca 6—8.)
Telefon: 35-7-91. Speciális hőszigetelő lemezburkolatok készítője.

CZUCZOR LÁSZLÓ
ÉPITŐMESTER
BUDAPEST II., Török-utca 4
telefonszám 574-23

SCHÄFFER KÁROLY
OKLEVELES MÉRNÖK
Vasút-, út-, betonépítési vállalkozó, kövezőmester
Budapest, IV., Petőfi Sándor-u. 16. Tel.: 897—85

VAJDA LAJOS
mű- és érceöntő
PESTSZENTERZSÉBET, FRANGEPÁN-UTCA 113. TELEFON: 47—5—69.

GYŐRFI JENŐ épületfa és asztalosfa-telep
Budapest, XIV., Vezér-utca 125. (68-as villamos végállomásnál)
Telefon: 96-6-83. Postatakarékpénztári csekkszámla: 5906.

Krausz Ferenc
bronzöntő Budapest, VI., Bajor-utca 80.
Telefon: 932—26

Első Magyar Beépíthető kismotor üzem
KOVÁCS JÁNOS
Budapest, XI., Fadrusz-utca 2. Telefon: 69—3—16.

Tisztítórongy és Textilhulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46.
Tisztítórongyok legjobb kivitelben!
Telefon: 96-1-75.

ÚTHENGERLÉST VÁLLAL WOLFF ERNŐ
TELEFON: 59—9—68 BPEST, XI., HORTHY MIKLÓS-ÚT 149

„HUNGÁRIA“
HŐSZIGETELŐ VÁLLALAT
Cégtulajdonos: BAKA FERENC
BUDAPEST, II., OLASZFASOR 1. SZ.
Telefonhívó: 54—7—07. (Tamás)

Mihálka és Társai
reszelő- és szerszámáru iparvállalat k. f. t.
Budapest, V., Zápolya-utca 34. Telefon: 92-4-98.

TEISZLER GYULA
irógépkellékek, irodai szerek, papír- és grafikai cikkek készitési és szállitási vállalata
Budapest, VI., Aréna-út 140.
Telefon: 920-78.

HOFBAUER ÉS PIAZZA
ÉPITŐMESTEREK
TELEP VI., BÉKE-TÉR 5. IRODA VI., SZONDY-U. 34,
TELEFON: 18-8-59.

Weisz Fülöp RÉZMŰVES
Budapest, VIII., Gólya-utca 13. T.: 460-36

ECKHARDT ISTVÁN
ácsmester, építési vállalkozó
BUDAPEST, VII., NEFELEJTS-U. 38.
TELEFON: 32-3-87.

Ujítások és könnyítések a fővárosi vámtarifa új tervezetében

Bódy László tanácsnok elmondja, hogy milyen alapelveken épült fel a hatalmas arányú munka

A főváros pénzügyi ügyosztálya elkészítette a fővárosi vámokat újból szabályozó szabályrendelet tervezetét, amelyet néhány hónap előtt megelőzött a különböző érdekeltségek tárgyalásának alapjául szolgáló tájékoztató tervezet. Ezt a nagy munkálatot, amely a harminc év előtt készült, az idők folyamán természetesen elavult vámszabályzatot korszerűen pótolja, a tájékoztató tervezet elkészülte alkalmával *elsőnek a Fővárosi Hírlap ismertette*, úgyhogy több pestkörnyéki érdekeltség még a tervezet ismerete nélkül, a *Fővárosi Hirlap* közlése nyomán kezdett foglalkozni a részükre rendkívül fontos kérdéssel.

Az ideiglenes tervezet alapján készült most már el a szabályrendelet tervezete, amely rendkívül alapos, nagy gondosságot és rengeteg fáradságot igénylő, hatalmas munka. A 170 oldalra terjedő, a mai kor igényeinek megfelelő díjjegyzékkel ellátott kötethez egész sereg grafikon is van mellékelve, amely plasztikus módon tünteti fel a régi és új vasúti és hajódíjtételeket, valamint a régi és új kocsidíjtételeket, egyúttal fogalmat adva a keresztülvitt arányosításról is.

A szabályrendelet-tervezet, mint a polgármester javaslata, a 24-iki közgyűlés napirendjére volt kitűzve. A közgyűlésre kerülő egyéb tárgyakkal együttesen a pénzügyi bizottság pénteki ülésére kitűzték a szabályrendelet-tervezet tárgyalását is. *Deményi* Aladár dr., törvényhatósági bizottsági tag, elismerve azt a nagy és alapos munkát, amelyet a szabályrendelet-tervezet elkészítésére fordítottak, azt indítványozta, hogy ennek a nagyfontosságú és részletes megvitatást kívánó ügynek tárgyalását vegye le a pénzügyi bizottság, illetve a túlzsúfolt közgyűlés is napirendjéről és halassza őszre. A pénzügyi bizottság *Deményi* Aladár indítványát elfogadta.

Ilyenformán ősszel kerül a közgyűlés döntése alá a vámok kérdése. Addig bőségesen át lehet tanulmányozni a nagy munkát, amelynek alapelveit, valamint azokat a módosításokat, amelyeket a régi vámszabályzattal, valamint a legutóbb megjelent előzetes tervezettel szemben keresztülvittek.

Bódy László dr.

tanácsnok,

a pénzügyi ügyosztály vezetője, a következőkben ismertette a *Fővárosi Hirlap* munkatársának:

— A fővárosi vámokról szóló szabályzat módosításának előzetes tervéből immár szabályrendelet-tervezet lett. A két tervezet megjelenése között eltelt idő alatt *a kérdést az összes érdekeltségek letárgyalták, az elhangzott kívánságokat a legnagyobb gondossággal mérlegeltük és amit lehetett, teljesítettünk belőlük.* Ilyenformán a mostani tervezet, az előzőhöz képest, *számos könnyítést* tartalmaz az érdekeltek javára, ami áldozatot jelent a főváros számára, addig a határig, ameddig el tudtunk menni.

— A szabályrendelet-tervezet, amely a régi városi vámszabályzat nagyarányú módosításával és kiegészítésével készült,

az arányosítás elvén épült fel.

A nagyon jelentős díjmérsékléseket, amelyeket a méltányosság követelt meg, úgy tudtuk keresztülvinni, hogy az ezzel járó jövedelemkiesést arányosítással paralizáltuk. *Ez az arányosítás nemcsak a főváros érdekét szolgálja, hanem az egyenlő elbánás elvét is, amelyen felül még*

külön tekintettel voltunk a kis exisztenciák védelmére.

— *Ez az arányosítás a legfeltűnőbben a vasúton és hajón érkező I. díjszabás alá eső, valamint a tengelyen érkező II. díjszabás alá eső áruk eddigi kétféle díjszabásának összhangzásba hozása körül mutatkozik.* Az új tervezet mind a két díjszabás keretében 14—14 díjcsoportot különböztet meg a súly szerint elbírálandó árukra és 5—5 csoportot azoknál az áruknál, ahol darab szerint fizetendő a vám.

— A kétféle díjszabás egységesítése lett volna a legigazságosabb, ez azonban, ezidőszerint, nehezen lenne keresztülvihető, e helyett inkább az arányosítás rendszeréhez kellett folyamodnunk, hogy a kétféle díjszabás közötti eltéréseket lehetőleg kiküszöböljük.

Nagyarányú mérséklés mutatkozik abban, hogy az I. díjszabás métermázsánkénti 2.31 pengős díjtételét 1.30 pengőre szállítottuk le.

Igen jelentős kedvezést jelent az a rendelkezés, amely lehetővé teszi

a vegyes rakományok métermázsánkénti elvámolását.

Például egy húsz métermázsa vasedényből, tíz métermázsa zománcozott vasöntvényből és két métermázsa kerékpárból álló szállítmányért az eddigi *32 pengő helyett, az új díjszabás szerint, csak 12.16 pengő vámot kell fizetni*, tehát majdnem a harmadát az eddiginek. Tíz métermázsa zöldségből és két métermázsa gyümölcsből álló vegyes rakomány után eddig *3.70 pengő vámot fizettek, a jövőben pedig csak 1.64 pengőt.* Egy harmadik példa szerint harminc métermázsa hordós bor és öt métermázsa palackozott bor *34 pengős vámja helyett ezentúl csak 14.60 pengő lesz a vám.*

— Áldozatot hoztunk bizonyos cikkekre vonatkozó díjmérséklések mellett, azáltal is, hogy

az I. díjszabásban tört fillérekkel szereplő tételeket legnagyobbrészt jelentős mértékű lefelé való kerekítés útján állapítottuk meg.

— A tervezet az I. díjszabás 1—13. díjtételeit változatlanul megtartotta és ehhez, valamint a leszállított új 1.30 pengős 14. díjtételhez arányosítja a II. díjszabás díjtételeit. Az I. díjszabásban megmarad a métermázsánkénti vámolás éppen úgy, mint a II. díjszabásban megmaradnak a súlycsoportok, azzal a különbséggel, hogy *az 1—10 métermázsás súlykategória 1—5 és 5—10 métermázsás csoportra oszlik, 30 métermázsán felül pedig szintén 10 métermázsás súlycsoportok vannak.* A súlycsoportok díjtételei a súlycsoportok középarányosításában, az I. díjszabás megfelelő vámjainak és az üres teherjárművek vámjának alapulvételével vannak megállapítva.

— Kiindulva abból az elvből, hogy a főváros területére érkező minden cikket egyforma városi vám terheljen,

a tervezet a postacsomagokat névszerint is felveszi a vámfizetésre kötelezett szállítmányok közé.

— Változás még az új tervezetben, hogy

az árukkal megrakott, emberi erővel vont kézikocsik mai 40 filléres átalányszerű díjtétele a jövőre nem marad meg.

A tervezet az árukat súlyuk és nem a behozatal módja szerint bírálja el, mert *ez felel meg az igazságnak.* Másrészről a kézikocsikkal való szállítás körüli *viszaéléseket is meg kellett ezzel az intézkedéssel szüntetni.*

— A szabályrendelettervezet új intézkedést hoz

a saját tengelyükön érkező személyszállító gépjárművek vámmentesítése tekintetében,

de csak akkor, ha ezeknek a járműveknek az ország területén szedett vámok fizetése alól való mentesítése iránt a kereskedelemügyi miniszter abban az irányban intézkedik, amint ezt a mult év őszén hozzáintézett felterjesztésben a polgármester úr kérte. Ezzel a vámmentességgel *nemcsak régi kívánságnak teszünk eleget, hanem az idegenforgalmat is támogatjuk*, mert tagadhatatlan, hogy az autón érkező külföldiek a vámkezelés alkalmával elháríthatatlan kellemetlenségeknek vannak kitéve.

— A szabályrendelettervezet keretében *újból megállapítottuk a vámdíjjegyzéket*, mert a 30 évvel ezelőtt készült díjjegyzék a mai viszonyoknak sokban nem felel meg. Számos olyan áru hiányzik belőle, amelyet azóta gyártanak, vagy pedig amelynek behozatala újabban vett nagyobb lendületet. A nomenklatura hiányossága miatt természetszerűleg sokszor fordult elő bizonytalanság a vámtételek alkalmazásánál. Az új nomenklatura megállapításánál a legmesszebbmenő gondossággal, szakemberek igénybevételével jártunk el.

— A szabályrendelettervezet bevezetése megemlékezik az *Államvasutakkal folytatott tárgyalásokról*, valamint *mindazokról az észrevételekről, amelyeket a gyáripari, kisipari, kereskedelmi, mezőgazdasági érdekeltségek és egyes érdekelt vállalatok tettek az első, tájékoztató tervezet megjelenése óta.* Az észrevételek és kívánságok sorában túlsúlyban vannak az úgynevezett *„pestkörnyéki kívánságok."* Pestkörnyék ugyanis rendkivüli igényekkel lépett fel a városi vámok tekintetében. *Követeli a díjtételek általános 25 százalékos csökkentését, e mellett a vámvisszatérítések terén is messzemenő követelésekkel állott elő.* Ezek az igények nem *teljesíthetők*, mert a főváros pénzügyi helyzete ilyen nagyarányú engedményeket nem bír el. Ezzel a válasszal kapcsolatban rámutatunk azokra az áldozatokra, amelyeket a főváros a vidéknek, különösen Pestkörnyéknek hoz.

A villamosközlekedés révén 4.5 milliót, az ingyenes kórházi betegápolás révén 2.5 milliót, a főváros iskoláit látogató vidéki tanulók révén ugyancsak 2.5 milliót, a hatósági inségenyhítő tevékenységből részesülő vidékiek támogatására 1 milliót költ.

Ennyi áldozat mellett nincs módjában a fővárosnak vámbevételeit is feláldozni, ezért a szabályrendeletet úgy akarja megalkotni, hogy *évi vámdíjbevételét 6.3 millió pengő körül fixirozza.*

Nyári szabadságbeosztás a városházán

Szerdán lesz az utolsó közgyülés a nyári szünet előtt. *A polgármester július közepén veszi ki szabadságát.* Az alpolgármesterek közül *Lamotte* Károly július 4-én, *Liber* Endre alpolgármester augusztusban kezdi meg szabadságát. A tanácsnokok vakációbeosztása a következő: június 22-től augusztus 3-ig *Wossala* Sándor, *Kovácsházy* Vilmos, *Némethy* Károly, *Szepesváry* Pál, *Salamon* Géza és *Király* Kálmán, július 12-től augusztus 22-ig *Bódy* László, július 13-tól augusztus 24-ig *Felkay* Ferenc és *Farkas* Ákos, július 20-tól augusztus 26-ig *Schuler* Dezső, augusztus 2-től szeptember 13-ig *Morvay* Endre, *Babarczy* István báró, *Rosta* János és *Kempelen* Ágoston lesznek szabadságon.

Béke az őstermelők négy piacán

Nyolc repülőellenőr vigyáz az élőstermelőkre és az élelmiszerházalókra

A budapesti piac békéje helyreállott. A pestkörnyéki őstermelők megkapták a négy kerületi piacot, amelyért kitartóan folytatták a küzdelmet. Másik panaszunk a fővárosi vám ellen szintén le fog csendesedni, mert, mint a most elkészült vámtervezet mutatja, az *őstermelők kisebb rakományokat szállító kocsijai meglehetős könnyítéseket kaptak.*

Az őstermelő-háborgást felváltó nyugalomról

Rosta János dr.

tanácsnok,

a közélelmezési ügyosztály vezetője a következőket mondta:

— A pestkörnyéki őstermelők elhelyezkedtek már a négy piacon, amelyet kocsiról való árusítás céljára a polgármester úr számukra engedélyezett. A Martinovich-téren 80, a Ferdinánd-téren 150, Budagyöngyénél 30, a Kórház-utcában 100 őstermelő kocsi kapott helyet.

— Az őstermelők azonban egyelőre csak elvétve jelennek meg kocsikkal,

majd csak akkor történik a fuvarosok felvonulása, ha az idénycikkek beérnek.

— A panaszok, mint megállapítható, *teljesen megszűntek, de nem hangzik semmiféle kifogás a kereskedők részéről sem. Sikerült kiszorítani a piacokról az élőstermelőket és megszűntek az élelmiszerházalók elleni panaszok is.* Nagyon vigyázunk a házalókra és az ellenőrzésükre alkalmazott

repülőellenőrök számát négyről nyolcra emeltük.

— Bár a bőséges felhozatalok az árdrágítást nem teszik lehetővé, a közönséget mégis állandóan tájékoztatjuk a nagybani árak kiírásával, hogy szükség esetén védekezni tudjon.

— A Nagyvásártelepen örvendetesen emelkedik a forgalom.

Megállapítható, hogy *mindjobban megkedvelik az őstermelők is*, akik eleinte idegenkedtek tőle. Ma már belátják, hogy szükség van erre az értékesítési központra.

— Az őstermelőknek erre a négy kerületi piacra való bevonulása a Nagyvásártelep forgalmát semmivel sem gyengítette meg.

A napi felhozatal körülbelül 600 kocsi. Az idény előrehaladásával ez a szám legalább 1000-re fog emelkedni.

„SANIT F" habarcs- és beton vízhatlanító
Gyártja: Posnansky és Strelitz R. T.
aszfalt-, fedéllemez- és kátrányvegyitermék-gyár
Központi iroda: Budapest, V., Sólyom-utca 13.
Telefon: 22-8-29, 28-2-85

Baráth György
hat. eng. villanyfelszerelési vállalata
Budapest, I., Olasz-fasor 4
Telefon: 609-67

MIKA TIVADAR
fémöntőde és rézárugyár
Budapest, VII., Kazinczy-utca 47. Telefon: 42-8-27.

ZOLLER FERENC szobafestő és mázoló
Budapest, II., Margit-körút 2. Telefon: 55-2-47

Travertin kőutánzat burkolati lapok minden színben és strukturával, valamint szobrászmunkák
RÁKOS szobrász, VII., Szent Domonkos-u. 5. TELEFON: 38—0—37.

ALAPÍTTATOTT 1865. ÉVBEN.
LITSCHAUER ÉS GÖTZ
LAKKGYÁR
BUDAPEST, II., MARGIT-KÖRÚT 42. SZÁM
Telefon: 529—52.

Nagy Pál
egészségügyi berendezési vállalkozó
Budapest, II., Fő-utca 20.
TELEFON: 52-0-93.

FORRÓ ÉS EPPSTEIN
BŐRKÜLÖNLEGESSÉGEK
ÉS TENGERI SZIVACSOK
VII., DOHÁNY-UTCA 22/24. SZ.
TELEFON: 40—5—61.

Események

Fővárosi Hirlap

Alapításának huszonötödik évfordulóját a FŐVÁROSI HIRLAP szeptember havában

nagyszabású jubileumi szám

kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek

Örvendetesen javul a főpolgármester egészségi állapota. *Sipőcz* Jenő dr. főpolgármestert kezelőorvosai szombaton délben alapos vizsgálatnak vetették alá és annak eredményeként megállapították, hogy a meghülés következtében hetekkel előbb előállott bélhúrut *már múlófélben van.* A főpolgármester körérzete is jelentékenyen megjavult az utóbbi napokban és bizonyosra vehető, hogy *egészségének teljes helyreállása most már csak egészen rövid idő kérdése.* A főpolgármester előreláthatólag *a hét folyamán újból elfoglalja hivatalát, a jövő hét közepén pedig megkezdi nyári pihenőjét.*

Külföldi polgármesterek Budapesten. A Magyar-Osztrák Társaság szerdán este nagyszabású kerti ünnepélyt rendez a Szent Gellért-fürdő kerti terraszán. Ebből az alkalomból az osztrák közélet számos reprezentánsa érkezett Budapestre, így többek között Fritz *Lahr* Bécs város alpolgármestere *Hiesmannseder* igazgató társaságában, továbbá Hans *Schmidt* gráci polgármester Alexander *Braun* ottani tanácsnok kíséretében. A pályaudvaron *Lamotte* Károly alpolgármester fogadta a vendégeket. Az osztrák vendégek kedden és szerdán tisztelgő látogatást tettek *Szendy* Károly polgármesternél, majd felhasználták budapesti tartózkodásuk idejét arra, hogy a főváros legjelentősebb üzemeit megszemléljék és alaposan tanulmányozzák.

Az Országos Iparművészeti Társulat köszönete. A *Fővárosi Hirlap* szerkesztősége az *Országos Magyar Iparművészeti Társulattól* a következő levelet kapta: Tekintetes Szerkesztőség! Elnökünknek, *dr. vitéz József királyi herceg* úr őfenségének magas megbízásából és ötvenegyedik közgyűlésünk felhatalmazásából őszinte örömmel értesítem a tekintetes Szerkesztőséget, hogy *közgyűlésünk egyhangúlag jegyzőkönyvben mondott köszönetet a tekintetes Szerkesztőségnek azért a megtisztelő és lelkes támogatásért, amelyben társulatunkat részesíteni mindenkor szívesek voltak.* Társulatunk fennállása óta sikereit sok tekintetben annak a megértő támogatásnak köszönheti, amellyel a tekintetes Szerkesztőség a magyar iparművészeti, műipari és háziipari kultúra ügyét mindenkor oly önzetlenül karolta fel. Amidőn a tekintetes Szerkesztőségnek ismételten fejezzük ki őszinte köszönetünket, arra kérjük, hogy nemzeti szempontból annyira fontos törekvéseinket a jövőben is méltóztassanak a magyar ujságírás fenkölt szellemű kultúraszeretetében részesíteni. Fogadja a tekintetes Szerkesztőség igaz nagyrabecsülésünk és megkülönböztetett tiszteletünk nyilvánítását. Budapest, 1936. június 15. **Országos Magyar Iparművészeti Társulat,** *Szablya János* m. kir. kormányfőtanácsos, ügyv. alelnök.

Liber Endre arcképének leleplezése a Fanszkaszinóban. A főváros alkalmazottainak régi vágya valósult meg június 18-án, mikor is *a különböző szakosztályok kimondták egy szövetséggé való alakulásukat a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségében.* Ezzel az eseménnyel kapcsolta össze a FANSz tisztviselői osztálya a saját benső családi ünnepét, amelynek keretében *Duday* Alajos dr. tanácsnok, a XI. kerület elüljárója, a FANSz ügyvezető alelnöke *Liber Endre alpolgármesternek, a FANSzkaszinó részére festett arcképét átadta rendeltetésének. Erődy* Kálmán tankerületi főigazgató és *Budó* Jusztin főlevéltáros üdvözlőszavai után *Liber Endre meghatottan hárította el magától az ünneplést, mert mindig azt hirdette: a kötelesség hű teljesítéséért nem jár dicséret.* Az egybegyült diszes közönség, melynek soraiban ott volt a főváros tisztviselői karának szine-java, forró ünneplésben részesítette *Liber* Endrét és a FANSz elnökségét.

Leleplezték a Svábhegyen Bódy Tivadar mellszobrát. Vasárnap délelőtt a svábhegyi *Eötvös-parkban* a *Svábhegyi Egyesület* bensőséges ünnep keretében leplezte le Budapest volt polgármesterének, *Bódy* Tivadarnak emlékművét, amely *Lányi* Dezső kitűnő alkotása. Az ünnepségen *Bódy* özvegyén és fián, dr. *Bódy* Györgyön kívül megjelent a felsőház képviseletében gróf *Bethlen* Pál, továbbá *Liber* Endre alpolgármester, *Bárczy* István és *Ripka* Ferenc volt főpolgármesterek, báró *Babarczy* István tanácsnok, *Nemes* Antal püspök, *Sós* Ármin, a HÉV ny. vezérigazgatója és még sokan mások. *Glückstahl* Samu felsőházi tag mondott emlékbeszédet *Bódy* Tivadarról, *akinek kimagasló rész jutott a Bárczy-éra összes nagy alkotásaiból.* A lakásépítési

A Meinl-cég nem szerepelt az élelmiszerkihágásoknál

Június 10-i számunkban megemlékeztünk azokról a visszaélésekről, amelyek az élelmiszerpiacra éberen örködő hatóságokat foglalkoztatják. Ezek a kihágások, bár szigorúan büntetik, sűrün fordulnak elő és ebben a tekintetben közérdekű híradásunk helyénvaló volt.

Sajnálattal kell megállapítanunk, hogy *téves információ alapján* a kihágást elkövető cégekkel kapcsolatban egyesegyedül a Meinl Gyula r. t. céget neveztük meg, amely pedig közel száz éves fennállása óta élelmiszerhamisítás miatt *soha büntetve nem volt.* Ez a cikkünk széles körben nagy feltünést keltett és így helyénvalónak tartjuk kijelenteni:

meggyőződtünk róla, hogy a Meinl cég ellen kávéfényezés miatt eljárás nem volt folyamatban és ennek megfelelően természetesen kávéfényezés miatt a Meinl Gyula céget, sem első, sem második fokon, sem közbenső ítélettel, sem végső fokon jogerős ítélettel soha el nem marasztalták.

Minthogy tehát a Meinl céget élelmiszerhamisításért soha el nem ítélték, önként elesnek az ügyre vonatkozó összes egyéb észrevételeink is. De elesik a cikk azon állítása is, mintha a Meinl cég egyre másra újabb élelmicikkek forgalombahozásával bárkinek is jogtalan versenyt támasztott volna.

A Meinl cég neve úgy került az ügyhöz, hogy az elmult év folyamán elbúrjánzott kávéházalások és pótkávékeverékhamisításokkal kapcsolatban az élelmiszerkihágások felett ítélkező rendőri büntetőbírónál

a Meinl cég több feljelentést tett ilyen zúgüzemek ellen és így a Meinl cég, mint feljelentő szerepelt a élelmiszerkihágásoknál.

Világos, hogy a Meinl cégnek elsőrangú érdeke, hogy a piacot az élelmiszerhamisítóktól megtisztítsa, mert neki igazán nincsen mit félnie tisztiorvostól, vagy vegyvizsgálattól.

A Meinl Gyula r. t. egyébként nem osztrák vállalat, hanem háromszáznál több magyar állampolgárságú, magyar anyanyelvű alkalmazottnak kenyeret adó, régi honi cég, mely sem politikai, sem felekezeti kérdésekkel nem foglalkozik, hanem csak egyvel: azzal, hogy a legjobb minőségű árukkal igazolja törzsközönsége ragaszkodását.

programm megvalósítása, az Állatkert, a Széchenyi-gyógyfürdő és a Szent Gellért-fürdő megépítése az ő nevét is méltán dícséri. Ezután *Liber* Endre alpolgármester a székesfőváros képviseletében átvette a szobrot, igéretet téve, hogy a főváros közönsége igaz szeretettel fogja megőrizni és fenntartani az utókor számára, amely előtt mindenkor példaadóan fog állani *Bódy* Tivadar közpályája.

Ilovszky János rádióelőadása a Balatonról. *Ilovszky* János törvényhatósági bizottsági tag, a Baross Szövetség elnöke június 22-én „A Balaton most és nemrég" címmel nagy élvezetet nyujtó, érdekes rádióelőadást tartott. A Studióban *a tizedik előadása* volt ez Ilovszkynak a Balatonról, amelynek egyik legbuzgóbb propagálója, a magyar tenger szépségeinek leglelkesebb tolmácsolója. Mostani előadását is meleggé tette a Balaton nagy szeretete, amely visszavitte a multba, amikor még *a balatoni vendég ablaka alatt nádi farkas vonított,* majd a közelebbi multba, amikor vánszorgó, ócska vasúti kocsikon utaztunk. A vasúti közlekedéssel azután együtt lendült a balatoni kultusz. A most már gyorsan robogó vonat ablakából nézve festi le az előadó a gyönyörű tájképet és a nagy fejlődést. Mint a Balaton ékességeit látja a fehérszárnyú pilléket, a vitorlásokat. Elmondja a vitorlás sport nagy haladását és ismerteti *az idei vitorlásverseny érdekességeit.* Végül az idei nyár szép kilátásairól beszél és bejelenti, hogy az idén, a nyári estéken *ki fog gyúlni Tihany ősi templomfalán az ott elhelyezett kereszt,* amely szimbóluma annak, hogy boldogulásunk egyedüli útja a szeretet megmaradt értékeink iránt.

A Beszkárt továbbképző tanfolyamának záróvizsgája. A Beszkártnak a Magyar Mérnök- és Építészegylet kezdeményezésére rendezett munkástovábbképző tanfolyamán szombaton délután tartották meg a zárvizsgálatokat. A kezdők tanfolyamán 26 hallgató, a haladókén 29, a két különleges szaktanfolyamon 22—24 hallgató vizsgázott. Az előadó tanárok voltak: *Devecis* Mihály főtanácsos, *Horváth* Zoltán dr. főtitkár, *Szenhe* Tibor főmérnök, *Lipták* Dezső c. főmérnök, *Kormányos* József mérnök, ifj. *Jancsek* Károly mérnök, *Solte-Sós* Lénárd tanár.

Herczeg Ferenc, Pintér Jenő, Szekfü Gyula a Kazinczy-emlékérem nyertesei. A székesfőváros a nagy magyar nyelvújító, *Kazinczy* Ferenc halálának századik évfordulója alkalmából művészi kivitelü *emlékérmet* alapított, amellyel ezután évről-évre jutalmazni kívánja a szépirodalom, az irodalomtörténet és a magyar történelemtulomány legkiválóbb művelőit. Az újonnan alapított díj elsőízben való kiadására szombaton került a sor. A birálóbizottság egyhangú véleménye alapján a szépirodalmi díjat *Herczeg* Ferenc, az irodalomtörténeti jutalmat *Pintér* Jenő, a magyar történelmi érmet *Szekfü* Gyula kapta meg. Meleghangulatú ünnepség keretében *Liber* Endre alpolgármester nyujtotta át az emlékérmeket közéletünk három kiválóságának, akiknek nevében *Herczeg* Ferenc válaszolt, hangsúlyozva, úgy érzi, hogy a kitüntetés nem a személyeknek, hanem annak a zászlónak szól, amelynek ők is hordozói. Az emlékérmek kiadása után ünnepélyes keretek között *felavatták a Bécsikapu-téren a Kazinczy Ferenc-emlékkutat. Liber* Endre alpolgármester megnyitószavai után *Pintér* Jenő tartott emlékbeszédet, majd az emlékmű megkoszoruzására került a sor.

A polgármester előterjesztése a budapesti olasz tudományos intézet telkéről. A polgármester a szerdai közgyűlés elé javaslatot terjeszt, amelyen *telket jelöl ki a Budapesten felépítésre kerülő olasz tudományos intézet részére.* Ez az előterjesztés voltaképpen viszonzása annak az előzékenységnek, amelyet Róma városa tanusított az olasz fővárosban újonnan épitendő magyar művészeti kollégium iránt. A polgármester azt kéri a közgyűléstől, hogy a budapesti olasz követséggel való megállapodása értelmében a legalkalmasabbnak mutatkozó *I. kerületi, Czakó-utcai 580 négyszögöl kiterjedésü telket bocsássa az olasz nemzet rendelkezésére.* A szóbanforgó telek vagyonleltári értéke ölenként 110 pengő, tehát *a főváros mintegy 87.000 pengő értékkel járul hozzá az olasz tudományos intézet felépítéséhez.* A telket természetesen *ingyenesen* bocsátják az olasz kormány rendelkezésére, kikötik azonban azt, hogy a szóbanforgó terület semmiféle más célra fel nem használható és azon a környezetbe harmonikusan beilleszkedő és az épitési szabályzatnak megfelelő díszesebb kivitelü épületet kell létesíteni.

Felavatták Ágoston Géza siremlékét. A székesfőváros árvaszéke néhai elnökének, *Ágoston* Géza dr.-nak a Kerepesi-temetőben lévő sirja fölé síremléket emeltetett. Szombaton avatták fel a síremléket, amely *Szentgyörgyi* István szobrászművész alkotása. A bronzból készült emlékmű a sírt megkoszoruzó két gyermekalakot ábrázol, stílusosan fejezve ki Ágoston Géza hivatását.

Megindultak a rendszeres hajójáratok a Margitszigetre. A Margitszigettel való hajóközlekedés, amelyet még 1917-ben vezettek be, 1928 óta szünetel. Most nyolc évi szünetelés után újra megindultak a Margitszigetre való rendszeres hajójáratok. A MFTR első hajója június 20-án reggel tíz órakor indult el a Vigadó-téri állomásról a sziget felé. Az első út alkalmából *Komarniczky* Gyula dr., a MFTR vezérigazgatója, aki szintén megjelent az új csavargőzösön, mutatott rá arra a sajtó képviselői előtt, hogy a főváros közönsége és fejlődő idegenforgalmunk érdekében rendszersítették újra a margitszigeti hajójáratokat. Hajó indul a Margitszigetre naponként a Vigadó-téri állomásról: 9, 10, 11, 12, 15, 16, 16.45, 17.30, 18.30, 19 és 220.30 órakor, *összesen tehát 11 menet és ugyanannyi vissza.* Ugyancsak a társaság a pesti Margithídfő és az alsómargitszigeti állomás között csavargőzösjáratokat is rendszeresített.

A Budapest Sportegyesület kirándulása Balatonkenesére. A Budapest Sportegyesület június 27., 28. és 29.-én Balatonkenesére, a székesfővárosi tisztviselők üdülőtelepére háromnapos kirándulást rendez. A kirándulók 27.-én délután 1 óra 30 perckor indulnak a Keleti pályaudvarról. Délután Kenesén balatoni halászbemutató, halászlé kóstoló, este pedig tűzijáték lesz. Másnap tábori mise után vitorláshajók keresztelője, vitorlásversenl, repülőgépkeresztelő, műrepülés, ballonvadászat, este pedig sportbál van műsoron. 28.-án délelőtt yachtverseny után közös ebédre gyűlnek és délután visszaindulnak Budapestre. A kirándulásról felvilágosítással szolgál a Budapest Sportegyesület irodája: Központi városháza, II. em. 242., telefon 89—2—00.

Vízmentes impregnált erőpalpr lég- és vízmentes csomagolásnál tengerentúlra vagy exportra **nélkülözhetetlen.** A csomagolt árut **megvédi** fagy, rozsda, rothadás és nedvesség által okozható károktól.

OSER JAKAB

Gyártja: **Magyar Vegykészítményű Papírgyár Budapest, VI., Ó-utca 49.**

Telefon: 23—8—90. **Alapítva: 1893.**

Törv. védett

Nagy árammegtakarítás! Nagyobb fény!

KOMOR HENRIK-féle

fénytechnikai-, villamossági- és műszaki vállalat K. F. T.

BUDAPEST, VII., WESSELENYI-U. 59.

lámpatestekkel **Telefon: 41-4-76.**

Kreisch Fekete János

TETŐFEDŐMESTER

Budapest, I., Karolina-út 16. Telefon: 69-5-59.

Június 24-én délután fél 3 órakor

Ügetőverseny

THERMOLUX

Felvonók, elektr. tűzhelyek, világítás

VIII., Práter-utca 6. Telefon: 38—3—38.

Gazdasági Értesítő

Zsitvay Tibor élére áll a kereskedők és iparosok nagy küzdelmének,

amelyet az áruházak és tömegfiókok versenye ellen folytatnak

A kereskedelemnek és az érdekelt kézműiparnak az áruházak, gyári detailüzletek és tömegfiókok mind nagyobb mérvű elhatalmasodása ellen vívott nehéz küzdelme nevezetes fejezethez jutott. A sok ezer existencia létérdekéért folytatott harcában

hathatós támogatásra talált a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének elnökében, Zsitvay Tiborban

és minden bizonnyal magában az egész pártszervezetben is. Zsitvay Tibornak ebbe a sokat emlegetett, de a megoldást még mindig nélkülöző problémába való belenyúlását természetesen nem az áruházakkal szemben táplált averzió mozgatja, a NEP fővárosi szervezetének elnökét az egyenlőtlen és mohó verseny révén legjobban sujtott fűszerkereskedők kérték fel a közbelépésre és ez a közbelépés a kérdést szabályozó törvényes rendelkezések mielőbbi életbeléptetésének sürgetésére fog irányulni. Vagyis azt a célt szolgálja, amelyért a *Fővárosi Hírlap* a sajtóban elsőnek vette fel a küzdelmet és amelyet lankadatlanul folytat évek hosszú során át, mind a mai napig.

Zsitvay Tibor elé a kérdést, ennek az érdekeltség körében legrégibb és sokáig egyetlen harcosa, a *Fűszerkereskedők Országos Egyesülete* vitte, amelynek küldöttsége kereste fel *Tóth* Gábor törvényhatósági bizottsági tag, az egyesület társelnöke és *Jancsó* Lajos alelnök vezetésével a NEP fővárosi vezérét.

Tóth Gábor ismertette a kérdést. Utalt arra, hogy

a tömegfiókvállalatok és gyári detailüzletek korlátot nem ismerő terjeszkedésére, amelyek ma már annyira ellepték Budapestet, hogy a kisexisztenciák ezreinek létét semmisítik meg.

A fővárosban *kétezer ilyen üzlet* működik közre abban, hogy az adóalanyok egész tömege pusztuljon el. Ezt a veszedelmet tetézik még

az áruházak, amelyek terjeszkedése mind veszedelmesebb méreteket ölt.

A minőség megjelölése nélkül megjelenő hirdetéseik, amelyekkel az egész országot lépre csalják, továbbá az adózás terén a kiskereskedőkkel szemben élvezett előnyük olyan egyenlőtlen helyzetet teremt, amelyben a kiskereskedelem nem bírja a küzdelmet. *A nyereségkimutatás és nem a forgalom alapján történő adózás súlyosan megkárosítja a kincstárt is.* Felkérte a legjobban érintett fűszerkereskedők egyeteme nevében *Zsitvay* Tibort, hogy

lépjen közbe a kereskedelemügyi miniszternél abban az irányban, hogy a tervezett áruházi rendeletet, amely az érdekeltség körében már ismeretes, végre adja ki,

de előbb nyujtson módot arra, hogy *a rendelettervezethez az érdekeltségek is hozzászólhassanak.* A tervezetnek, az érdekeltek értesülése szerint, van egy pontja, amely az áruházak terjeszkedésének meggátlását célozza. Ennek a hírnek hatása alatt

az áruházak sietve kiterjesztették üzletkörüket,

új osztályokat létesítettek, külön helyiségekben rendelkeztek be élelmiszerárusításra és az utcán át való árusitást korlátlan mértékben folytatják. Mindezzel kész helyzetet akarnak teremteni arra az időre, ha majd a rendelet megjelenik. Kérte *Zsitvay* Tibort, mint a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének elnökét, hogy teljes súlyával legyen segítségére az eredménytelen küzdelemben elvérző kereskedelemnek.

Zsitvay Tibor nagy figyelemmel hallgatta végig a fűszerkereskedők szószólójának panaszait és igéretet tett arra, hogy

a nehéz helyzetben levő kiskereskedő-társadalom segítségére siet.

Hangsúlyozta, hogy *igazságügyminiszter korában is az volt az igyekezete, hogy törvényalkotásokkal könnyítsen a kisemberek helyzetén.* Ez a hajlandósága nem változott meg ma sem.

A küldöttség tagjai a legnagyobb örömmel és legteljesebb bizalommal fogadták *Zsitvay* Tibor megígért támogatását.

Veszélyben az Európai podgyászbiztosító egyeduralma

Konkurrens biztosítók a láthatáron

Az újságok hirdetéseiben sürün olvassuk mostanában, hogy a Linz és Nápoly melletti vasúti katasztrófák, nemkülönben a dunai hajószerencsétlenség arra figyelmeztetik az emberiséget, hogy mielőtt vonatra vagy hajóra száll, *„mindennemű vasúti és más baleset következményei ellen" vegye igénybe az Európai Áru- és Podgyászbiztosítási Rt. utazási baleset- és podgyászbiztosítását.* A reklám fogalmazásából akár azt is kiolvashatjuk, hogy ha az ember az *Európainál* biztosít, mindennemű baleset következményei ellen védve van, vagyis megussza a balesetet, anélkül, hogy a lábát levágnák vagy pedig, ha felül az Illik-csárda kompjára, nem fullad a Dunába. Ha ezt a szegény villamos kalauzok tudták volna, valamennyien az Európai biztosító tiketjével zsebükben ültek volna a szerencsétlen halvacsora után a kompra. De pechükre az Illik-kompállomásán még nem kinálják az utasnak a balesetbiztosítást.

Ezt a mulasztást bizonyára sietve pótolni fogja az Európai, amelynek ügynöke minden állomáson ott ül, hogy az utazó közönség nyakába varrja a biztosítást. Hogy ez az ügynöki rendszer igen meszszeágazóan ki van építve, imponáló lenne még annak ellenére is, hogy az utasnak a legtöbb esetben kellemetlen a szelid erőszak, amellyel jegyére ragasztják a biztosító bélyeget.

Nemrégen még nem is szorult reklámra a családi részvénytársaság, mert a vasúti pénztárosok olyan családiasan intézték el a biztosítási ügyletet, hogy egyszerűen ráragasztották a vasúti jegyre a biztosítási bélyeget és az utas — ha ugyan észrevette, hogy a jegyárán felül a biztosítást is levonták tőle — csak utólag tiltakozhatott, amikor azután a pénztáros sopánkodva vakarta meg a fejét, kijelentve, hogyha a felragasztott bélyeget megsemmisíti, ő károsodik. Az utas a legtöbbször természetesen nem volt ilyen szívtelen, különösen, ha a pénztárban hölgy ült. Ez a megható aggódás az esetleges baleset bekövetkezésével szemben, a bélyegek előzetes felragasztása képében az utóbbi időben alábbhagyott, amiben mindenesetre része van a *Fővárosi Hirlapnak*, amely legelőször mutatott rá a biztosítási ügyletnek erre a különös formájára.

A bélyegeket tehát kedves erőszakkal nem ragasztják fel előre az Európainak, amely közben családi ünnepeket ül. Az egyiknek a színhelye a legutóbb lezajlott közgyűlés volt, amelyen 44.696 pengő tiszta nyereségről számoltak be csupán, de, úgylátszik, mégis nagyon meg voltak elégedve az üzleti évvel, mert melegen ünnepelték *Szőnyi* József ügyvezető igazgatót nagy hozzáértéséért és fáradhatatlan munkásságáért. De *Szőnyi* igazgató sem maradt adós, mert ő meg *Kemény* Simon igazgatót ünnepelte felköszöntőjében az intézet vezetése és felvirágoztatása körüli érdemeiért azon a másik családias összejövetelen, amelyet Kemény igazgató negyedszázados jubileuma alkalmából ültek meg.

Mindezeket a meleg hangulatú eseményeket váltakozva olvassuk a sötét mementókkal, amelyekben a katasztrófákat idézik fel az utas lelkében. És az utasnak — ha a balsejtelmek elővették — eddig nem volt más választása: vagy „a mindennemű baleset következménye", vagy az *Európai áru- és podgyászbiztostó tikkotjének igénybevétele.* Most azonban, mint értesülünk, *nemcsak az utast, hanem az Európai monupóliumát is veszedelem fenyegeti. Az Anglo-Danubian és a Duna biztosító is felvette üzletkörébe az áru- és podgyászbiztosítást.* Már hirül is adták az új üzletágat, amelynek bevezetését valószínüleg nem fogja megakadályozhatni sem a nagytehetségü *Szőnyi* igazgató, sem pedig a jubiláns *Kemény* igazgató. Legfeljebb horribilis jövedelmük fog ezeknek az uraknak megcsappanni és nem fogják képességüket újabb házak szerzésével külsőleg is dokumentálni.

Pelikan
IRÓGÉPSZALAG
VEZÉRKÉPVISELET
Stalla Lajos Budapest, V.,
Vilmos császár-út 42.

Corvin contra Fenyves

Áruházak tisztességtelen versenypere a tribünjegyre nyomott becsalogató reklám miatt

Tavasszal, amikor az országos mezőgazdasági kiállítás keretében megtartották a tenyészállatvásárt, *a Kálvin-téri Fenyves-áruház Részvénytársaság a tribünjegyek hátsó oldalára hirdetést nyomatott,* amelynek ez volt a szövege:

„Ezen jegy felmutatása ellenében ingyen adunk egy zacskó szegedi csemege édes nemes paprikát, egy csomag malátakávét és egy tábla tejcsokoládét a kiállítás vidéki látogatóinak. Fenyves Áruház, Kálvin-tér 7. — A vásárigazolvány felmutatandó".

A belépőjegyekre nyomtatott e hirdetés miatt *tisztességtelen verseny címén pert indított a Fenyves Áruház ellen a Corvin Áruház.* Keresetében arra kérte a bíróságot, hogy esetenkint kiszabandó bírság terhével tiltsa el a Fenyves Áruházat, hogy vásári, vagy hasonló alkalmakkor ilyen tartalmú nyomtatványok útján *ajándékozási igéretével a vevőközönséget áruházába hivogassa.*

A keresettel szemben a *Fenyves Áruház* azzal védekezett, hogy az általa nyujtott ajándékozás a bírói gyakorlat szerint nem ütközik az üzleti tisztességbe, mert az csak *alkalomszerű* volt, csak *rövid ideig tartott,* a vételtől függetlenül történt és az utalványban említett ajándéktárgyak csak minimális értéket képviselő *reklámfigyelmességek* voltak.

E védekezéssel szemben a *Corvin Áruház* azzal érvelt, hogy *nem az ajándékozás tényét* teszi kifogás tárgyává, hanem *az ajándékozási igéret célját és módját sérelmezi.*

Ruff Lajos dr. budapesti kir. törvényszéki bíró a keresetnek helyt adott és *megállapította a Fenyves Áruház terhére a tisztességtelen verseny fennforgását. Annak azonnali abbanhagyására kötelezte és megtiltotta, hogy a jövőben a vásárok alkalmával kibocsátott belépőjegyeken a panaszolt hirdetéseket megjelentesse és ajándékok igéretével a vevőközönséget áruházába hivogassa.* Az ítélet indokolása hangsúlyozza, hogy a panasz tárgyává tett hirdetés *nem közölte, hogy milyen mennyiségű, vagy súlyú árut ad ajándékul.* Amiért is a hirdetést olvasó vidéki vásárlátogatók, akik az ilyen természetű ajándékok értékét legtöbb esetben nem ismerik, azt hihették és abba a tévedésbe eshettek, hogy *értékes ajándékot fognak kapni.* Ilyenformán a hirdetés éppen ennek a *megtévesztő* hatásának révén *alkalmas volt arra, hogy a vevőközönséget alperes áruházába csábítsa.* Nyilvánvaló, hogy a Fenyves Áruháznak nemcsak az volt a célja, hogy reklámfigyelmességeknek minősülő csekélyértékű ajándékot adjon a vásár látogatóinak és ezáltal magának és az illető árucikknek reklámmal szolgáljon, mert hiszen ebben az esetben a reklámfigyelmességeket a kiállítás területén is osztogathatta volna. *Bizonyos, hogy az alperes előtt az a cél lebegett, hogy a vidéki vevőket az áruházába csalogatván, azok ott vásárolni is fognak.*

A hirdetések útján történő ajándékozási igéret — mondja az ítélet — ha az csak alkalomszerűen, átmenetileg történik és különösen ha annak valamely árucikk bevezetése a célja, az üzleti tisztességbe nem ütközik, mert az ilyen ajándékozási igéret csak megengedett reklámtevékenységnek tekinthető. De ha a hirdetés az ajándékok értékére nézve adatot nem tartalmaz, akkor már *alkalmas arra, hogy a vevőközönséget az ajándék értéke felől tévedésbe ejtse, ezen alapon az áruházba csábítsa.* Ilyen volt az alperes hirdetése is, amellyel a vevőközönséget megtévesztette, tehát az a tény *az üzleti tisztességbe ütközik.*

A törvényszék elmarasztalta a Fenyves Áruházat a felmerült perköltségek megfizetésében is.

A Textilgyárosok Egyesülete július 3-án tartja közgyűlését. A napokban igazgatósági ülést tartott a *Magyar Textilgyárosok Országos Egyesülete,* amelyen a közgyűlés előkészületeit tárgyalták meg. A közgyűlést az igazgatóság döntése szerint *július 3-án tartják meg.*

A Magyar Cukoripar Részvénytársaság közgyűlése *az osztlékot 8 pengőben* állapította meg, mely folyó hó 22-től a Magyar Általános Hitelbanknál, Budapesten kerül kifizetésre. Az igazgatóságba új tagként *Fuchs Ottó* dr. választatott meg.

A Hofherr-Schrantz-Clayton-Shuttleworth Magyar Gépgyári Művek Részvénytársaság az 1935. üzletévben is fokozta exporttevékenységét. Sikerült is új piacokat szereznie, minthogy azonban igen erős árharccal kellett megküzdenie, a belföldi piac felvevőképessége pedig még mindig jelentéktelen, a vállalat 1935 december 31-iki mérlege az értékcsökkenési alapnak 247.667 pengővel való dotálása után 896.361 pengő veszteséggel zárult. Az igazgatóság a folyó évi június hó 30án megtartandó közgyülésen javasolni fogja a veszteségnek a tartalékalapból való leírását.

Megjelent a Kallós-Kompasz 1936—37. évfolyamának első része. A *Pesti Tőzsde* kiadásában és *Kallós* János szerkesztésében most jelent meg tizenkettedik évfolyamában a Kallós-féle *„Gazdasági,*

Pénzügyi és Tőzsdei Kompasz" első része. Tartalmazza a kompasz a kormányzóság, az országgyűlés, a minisztériumok, a legfőbb állami számvevőszék, Budapest székesfőváros, az állami, községi és magánkölcsönkibocsátások, a TÉBE, a Budapesti Áru- és Értéktőzsde, a Magyar Bankárok és Értékpapírkereskedők Országos Egyesülete, az Értéküzleti Egyezmény, az összes budapesti bankok és takarékpénztárak, a magánbankházak, a kamarák, a szakegyesületek és testületek, az Országos Társadalombiztosító Intézet és Magánalkalmazottak Biztosító Intézete, a budapesti szövetkezetek, a vidéki városok és vidéki pénzintézetek, a vidéki hitelszövetkezetek legújabb adatait az 1934. és 1935. évi mérlegekkel és az utolsó békeév aranymérlegével. *Rövidesen sajtó alá kerül a kompasz második része is.* A kompasz mind a négy kötetének ára csak 60 pengő. Megrendelhető a *Pesti Tőzsde kiadóhivatalában, Budapest, VI., Anker-köz 2. I. 4.*

A budapesti bankok összesített mérlege. A *Gazdasági Világ*, mint minden évben, az 1935. évre is összeállította a TÉBE kötelékébe tartozó összes budapesti bankok és takarékpénztárak egyesített mérlegét. A részletes, *az összes budapesti pénzintézetek mérlegadatait* összesítve feltüntető kimutatás — amely a pénzintézetek helyzetéről egységes, áttekinthető képet ad — alkalmas arra, hogy az egyes intézetek mérlegadatain kívül, az egész pénzintézeti szervezetről egységes képet adjon. A kimutatás az összes részvénytársasági alapon álló, a Pénzintézeti Központ I., II. és III. kúriájába tartozó pénzintézetek mérlegadatait foglalja magába. A *Kármán* Aladár szerkesztésében megjelent táblázat, amely a budapesti pénzintézetek szervezetének teljes képét nyujtja, a lap kiadóhivatalában (V., Falk Miksa-utca 7. Telefon 156—70) kapható.

A Kispesti Textil közgyűlése. A *Kispesti Textilgyár Rt.* közgyűlése *Ágoston* Manó elnök, vezérigazgató indítványára kimondotta, hogy a 200.000 pengős Popper Károly-alap felhasználásával negyedmillió tőkével önálló nyugdíjpénztárt létesít. A közgyűlést követő igazgatósági ülésen a vállalat *Fábián* Tibort és *Pfeifer* Lipótot *igazgatóvá* nevezte ki. Mindketten értékes vezetői voltak eddig is a vállalatnak.

VÁLLALKOZÁS

Versenytárgyalási megbízások

A mult héten tartott nyilvános és szükkörű versenytárgyalások alapján a különböző közmunkákat és közszállításokat a következő cégek kapták:

IV., Egyetem-u. Fővárosi Képtár Kaplony-utcai szárny átalakításának **lakatosmunkái**, Beke Lajos (VI., Vilmos császár-út 35) 3756.50 P. — IX., Szent László-kórház, **burkolómunka**, Kraszner György (VII., Hernád-utca 8) 12.975 P. — IV., Egyetem-u. Fővárosi Képtár Kaplony-utcai szárny átalakításánál **műkőlépcsőmunkálatok**, Marossi F. Lajos (X., Kerepesi-út 73.) 3749.20 P. — I., Uj Szent János-kórház **szigetelőmunka**, dr. Helvey Tivadar (VI., Eötvös-utca 21) 12.190.43 P.

A városligeti régi artézi-fürdő épület **bontási munkálatait** Tomán János kapta 11.660 pengőért.

Gázolaj szállítására megbízást kaptak: Magyar Petroleumipar 7500, Magyar Fantómüvek 7875, Vacuum Oil Co. 15.750 pengőért.

Beérkezett ajánlatok

A mult héten tartott versenytárgyalásokon a különböző nagyobbszabású közmunkákra és közszállításokra a következő cégek pályáztak:

A Rókus-kórházban végzendő burkolómunkára pályáztak: Wusinszky Lajos 11.144, Andrea 11.336, Czeglédy Jenő 11.767, Nagy István 11.792, Dudus Ernő 11.847, Barcza Dezső 11.963, Kraszner György 12.293, Higiena burkoló szöv. 12.509, Janusek Béla 12.529, Cristofoli Vince 12.603, Refle Miklós 11.731, Somogyi Béla 12.614, Tafler Oszkár 12.668, Pregitzer Ferenc 12.740, Sós Lajos 13.029, Emptio 13.284, Strasser Géza 13.335, Kolény Oszkár 13.349, Neuhauser Miksa 13.893 pengővel.

A Mészáros-utcai leánygimnáziumban végzendő üvegesmunkára pályáztak: Mihájlovits Györgyné 9822, Büchler Józsefné 10.238, Bitter István 11.474, Flosz Lajos 11.479, Droppa Sándor 11.610, Klein Dávid 11.648, Braun Sándor 12.272, Bukova Lajos 12.635, Glatz András 12.094, Mayer Gáspár 12.526, Simkó Antalné 12.620, Vass Szabó Sándor 12.780, Székelyhidy és Horváth 12.857, Szalpéter Ede 12.913, Müller Rezső 13.270, Reinhardt Jenő 12.425, Bielek Károly 14.403 pengővel.

Ugyanitt falburkolómunkára: Ceglédy Jenő 28.343, Sós Lajos 28.843, Andrea 28.859, Nagybátony—Ujlaki 29.908, Neuhauser Miksa 30.098, Kraszner György 31.327, Janusek Béla 31.338, Emptio 31.357, Porta épületburkoló szöv. 32.327, Melocco Péter 32.353, Tafler Oszkár 32.830, Budapesti Épületburk. Ipartestülete 34.417 pengővel.

Ugyanitt tölgyfapadozati munkára: Horváth Jenő 29.950, Magyar Ruggyantaárugyár 33.075, Szabóky György 32.340, Lesetár Dávid 32.340, Firosa Béla 33.522, Schmergel Géza 34.440, Melocco Péter 34.650, Sterner G. 34.666, Láng József 34.995 pengővel.

A sertésvágóhidon végzendő kábelfektetési munkára pályáztak: Csury József 6099, Barta Károly 6322, Geiringer Ödön 6402, Novák Pál 6464, Alexy György 6657, Thermolux 6730, Dénes Béla 7026, Kaffka és Wagner 7624 pengővel.

Vasbeton gravitációs vízvezető csatorna átépítési munkáira beérkezett ajánlatok: Hacker Emil 360.813, Barta Károly 372.132, Teleki és Katona 382.997, Benedikt Marcel 385.900, Prister György 388.083, Fejér és Dános 391.296, Klauber és Vajda 393.010, Skuteczky és Boray 386.496, König, Román és Stein 394.956, Fábián, Somogyi és György 409.233, Biró László 412.008, Wersetz Márton 420.402, Hajnal Imre 420.624, Erdélyi és Vajda 434.822, Magyar Wayss és Freitag 467.876, Szécsy Endre 468.625, Zsigmondy Béla 472.060, Palatinus rt. 475.345, Szőllősy Imre 498.823, Hacker Emil, Barta Károly, Teleki és Katona.

Uj versenytárgyalási kiírások

A polgármester versenytárgyalást hirdet:

Textilanyagok szállítására az egyenruházott alkalmazottak részére. Pályázni lehet július 7-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

A Rókus-kórház **hideg-, melegvíz vezetékszerelési és csatornázási munkálataira.** Pályázni lehet július 3-án d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

A felruházási akció részére szükséges **ruhaneműek szállítására.** Pályázni lehet június 30-án d. e. 10 óráig a szociálpolitikai ügyosztályon.

A Szent István-kórház **burkoló munkálataira.** Pályázni lehet június 30-án d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

A BSZKRT alkalmazottak **bundáinak bélelési munkálataira.** Pályázni lehet július 14-én d. e. 9 óráig Akácfa-utca 15. IV. em. 439.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: DACSÓ EMIL

Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat

Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában

Felelős vezető:

NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

LIEBHARD BÉLA
ÉPÍTŐMESTER
BUDAPEST, ÜLLŐI-ÚT 64
TELEFON: 93-8-06

OETL ANTAL
vasöntőde és gépgyár részvénytársaság
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. szám
Telefon: 46—1—09.

LACZKÓ ISTVÁN SZERSZÁM ÉS GÉPKÉS ÜZEME
BUDAPEST, VI., HORN EDE-UTCA 12. SZ.
TELEFON: 10-6-23.
Mindennemű papír, tőr és falpari gépkések, lemezollók, szerszámok gyártása, köszörülése

MIKES és BRAUN OPTIKAI CIKKEK NAGYBANI RAKTÁRA
Magyar gyártmányú TITÁN hőmérők vezérképviselete
BUDAPEST, VI., PODMANICZKY-UTCA 27. SZÁM
(Teréz-körút sarok) Telefon 98-2-49

LAPOSA ANDRÁS
KÁDÁRMESTER
VIII., Kálvária-tér 13. Telefon: 37-4-57.
Mosókonyha berendezések, hordók nagy választékban. Javítások olcsón.

SCHIFFER ÁRMIN
KERETLÉC ÉS FAÁRUGYÁR
BUDAPEST, VII., KIRÁLY-U. 79. TEL.: 44—4—85.

Lantos Mihály
építőmester
V., Váczi-út 34. — Telefon: 93-6-52

Bakács Gyula
okl. mérnök, építő- és kövezőmester
Budapest, VI., Bajza-utca 44. Telefon: 20-4-37.

PETIK JÁNOS
épületbádogos munkák vállalata
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 14. SZ.
Telefonszám: 18-8-81 és 92-0-75.

TRAUB ÖDÖN
aszfalt, szigetelő, tetőfedő vállalata
Budapest, X., Rezső-tér 3. Telefon: 41-1-65

AJAX RÁBA ACÉLÁRUK TEHERAUTÓK AUTÓBUSZOK TRAKTOROK
AUTÓ- ÉS TRAKTORALKATRÉSZEK, GYORS-, SZERSZÁM, SZERKEZETI-, ROZSDA-, SAVÁLLÓ-, ACÉLÓK, ACÉLÖNTVÉNYEK, SZÜRKE ÖNTVÉNYEK, CSAVAR- ÉS SZERSZÁMÁRUK, KESKENYVÁGÁNYÚ VASÚTI ANYAGOK, PRÉS-, KOVÁCS-IDOMDARABOK, VASSZERKEZETEK, HIDAK, DARUK, TEXTILGÉPALKATRÉSZEK, SZÉKÉRKEREKEK, RESZELŐFELVÁGÁS.
MAGYAR WAGGON ÉS GÉPGYÁR R.T.

Dr. GERŐ IMRE
PARKETTVÁLLALATA
A Szék- és Faárugyár rt. parkettgyártmányainak egyedárusítója.
Budapest, IV., Veres Pálné-utca 38. Telefon: 83-5-30.

GERŐ LÁSZLÓ
III., Columbus-u. 14.
TELEFON: 97-5-29.
vízvezeték, központi fütés, egészségügyi berendezések és épület-bádogos munkák vállalata.

GRUBER JÁNOS festékgyár és ásványőrlőművek, építési anyagok és vegyészeti termékek raktára
Központi iroda: Budapest, V., Kálmán-utca 22. sz.
Telefonszám: 22—0—38. ● Alapíttatott: 1868

CSIPAK SÁNDOR ÉS FIA
közszállítási vállalkozók
PESTUJHELY, Neptun-utca 24
BUDAPEST, XIV., Telep-u. 98
TELEFON: 97-5-62
M. kir. Postatakarékpénztári csekkszámla 57.837

Macskásy Árpád
okl. gépészmérnök, műszaki vállalata, tervez, szerel és szállít vízvezetéki, csatornázási és gázberendezéseket, szivattyútelepeket, mindennemű központi fütést, kazánházi- és szellőzőberendezéseket.
Budapest, VI., Dessewffy-utca 5. Telefon: 27-6-70.

HOFER műszaki, olaj és villamossági k. f. t.
Budapest, VII., Király-utca 55. sz.
Szállít I-a minőségben előnyösen: gép- és hengerolajat, gőpszíjat, asztbest- és gumiárut, tömítéseket, szerszámokat és az összes műszaki cikkeket. Tel.: 45-3-15.

Központi fütések, egészségügyi berendezések
DOBRAY KÁLMÁN okl. mérnök ● Budapest, V, Katona József-u. 41
(Ujpesti rakpart sarok.) Telefon: 21—0—49

GODRA SÁNDOR ÉS FIA
RÉZMŰVES ÜZEME, SZESZ- ÉS VEGYÉSZETI GYÁRBERENDEZŐ VÁLLALAT
Budapest, IX., Gróf Haller-u. 3.
TELEFON: 87—8—43.

HENCZ FERENC ASZTALOSÁRU TELEPE
Épület asztalos munkák: ajtók, ablakok, kapuk, kirakatok, üzletberendezések, lakás- és irodaberendezések gyártása.
BUDAPEST, IX., KÖZTELEK-UTCA 2. TELEFON: 86—0—02.

CUSTODIS ALPHONS
MÉRNÖKI IRODA ÉS ÉPÍTÉSI VÁLLALAT IPARI BERENDEZÉS RÉSZÉRE
ALAPÍTÁSI ÉV 1876
BUDAPEST, V. KER., NADOR-UTCA 19. SZ. TELEFON: 12—0—07
Gyárkéményépítés, Gőzkazánbefalazás, Ipari kemencék építése és tervezése

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Huszonötödik évfolyam Budapest, 1936 július 1. 26–27. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI. ANDRÁSSY-ÚT 60
Telefon: 1-137-15 Postacsekk: 40.424

Szünet

A székesfőváros törvényhatósági bizottsága, miután még néhány igen nagyfontosságú kérdést letárgyalt, az elmúlt héten befejezte munkásságát és tevékenységében a nyári hónapokra beállott a szünet. Szünet azonban egy világváros életében tulajdonképpen nincs és nem is lehet. Egy ilyen hatalmas gépezet nem állhat egy pillanatra sem, mert itt a szünet, a nyugalom, a munkátlanság magát a halált jelentené. Vannak hatalmas intézmények, amelyek vasárnap nem működnek, de télen át a központi fűtésben nincs szünet, mert a gépek újból való bemelegítése többe kerülne, mintha egész nap ég bennük a fűtőanyag. Igy van ez egy nagyváros életében is, még akkor is, ha nem egy haladó, egy újjáéledő, egy nagyszerű fejlődésének csúcspontján álló metropolisról van is szó. Annál inkább így van ez a mi Budapestünknél, amely most serdül igazi világvárossá, most lombosodik és virágosodik ki az élete, most találja meg igazi hivatottságát a földkerekség hatalmas városai között.

Budapestnek nincs nyári szünete, nincs vakáció, itt minden megy tovább a maga rendje és módja szerint. Az adminisztráció tovább működik a tökéletes erővel és teljes apparátussal akkor is, ha az egyes főtisztviselők és ugyanakkor egyes kisebb szervei, kisebb csavarjai a hatalmas gépezetnek pihenőre mennek is. Maga a gépezet azonban marad és működik. Külön fontossága van éppen ennek az időszaknak, amely az építési szezonnak valóságos csúcspontja. Egy város életének, fejlődésének legigazabb és legmagasabb megnyilvánulása az építkezés. Sokszor elmondtuk már, hogy az iparágak milyen rengeteg hosszú sorozatának ad kenyeret az építkezés, mindenki tisztában van már azzal, hogy az építkezés az egyetlen ellenszere a munkanélküliségnek, megindítója, üzemben tartója a gazdasági élet működésének. De nemcsak ennyi. Az építkezés gazdagabbá teszi a várost, új intézményeket létesít, új vagyonosodásnak indítja meg az útját, ami természetszerű szükségessége annak a világvárosi életnek, amelyen olyan lendülettel és olyan bizakodással indult meg a magyar székesfőváros: Budapest. Nemcsak szociális kötelességünket teljesítjük tehát, amikor a közmunkák egész sorát indítjuk meg, hanem a főváros jövőjét, világvárosi jellegének tökéletesítését is szolgáljuk.

A főváros adminisztrációjának kormánykerekét tehát tovább is a rendes lelkiismeretességgel kezelik majd azok a főtisztviselők, akik idehaza maradnak, hogy egymást váltva pihenjék ki egészesztendős munkájuk fáradalmait. Tervek születtek és tervek valósulnak meg azonközben is, hogy a törvényhatósági bizottság szünetet tart. Tömegével vannak az olyan közgyűlési határozatok, amelyeknek végrehajtása, megvalósítása most van folyamatban. Ezzel párhuzamosan pedig a főváros adminisztrációjának kötelessége az, hogy az őszi közgyűlési szezónt újabb munkával lássa el. A nyáron tehát nemcsak terveket hajt végre a főváros adminisztrációja, de terveket készít elő, gondolatokat termel, hogy az új idényben termékeny munkára serkentse az autonómiát. Ezenközben pedig folyik az építkezések egész sora, amelyekről nagy nyilatkozatban számol be *Szendy* Károly plogármester a *Fővárosi Hirlap* mai számában. Ez a nyilatkozat legfőbb bizonyítéka annak, hogy termékeny, munkás nyarunk lesz, amely mellett szünetelhet a törvényhatósági bizottság munkája, hogy aztán új erőt gyüjtve, új tevékenység induljon meg.

Alaposan megfontolt irányelvek és tervszerű koncepciók alapján vett részt a Nemzeti Egység Pártja a főváros nagy kérdéseinek intézésében

A nyári szünet előtt a várospolitika munkás életének méltó befejezése volt a három közgyűlési nap, amelyen a nagyfontosságú kérdések hosszú sora került a törvényhatósági bizottság elé. Ezeknek a kérdéseknek eldöntésében *vezető szerepet vitt a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezete*, amely imponáló erővel és teljes sikerrel szállt síkra a közérdek szolgálatában és a párt egész tevékenységét jellemző tervszerűséget juttatta érvényre azokban az esetekben, amikor a teljesen meg nem érett kérdésekben a további vizsgálódásra alkalmat adva, az elhamarkodott határozatok hozatala ellen foglalt állást. A pártnak ezekről az elhatározásairól, amelyekkel az autonómia munkájában a főváros egész polgárságának elismerésére méltóan vett részt, kérdést intéztünk

VÁLYI LAJOS DR.

törvényhatósági bizottsági taghoz, a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének helyettes főtitkárához,

aki a NEP álláspontját a *Fővárosi Hirlap* munkatársa előtt a következőkben fejtette ki:

— Pártunk *a zárszámadási vitában* nem vett részt, mert azokat a szempontokat, amelyeket a párt képviselői, szorosan a tárgyhoz ragaszkodva, a pénzügyi bizottság ülésén kifejtettek, a polgármester úr hajlandó volt honorálni. Mi pedig

nem tartottuk a párt feladatának, hogy a zárószámadás keretében egy kis költségvetési vitát rendezzen.

A június 24. és 26-iki közgyűlések túlfúzsolt programjára szinte ránehezedett az ellenzéknek ezzel ellentétes magatartása, a zárszámadáshoz nem tartozó kérdéseknek szinte a költségvetési vitára emlékeztető keretben való felhánytorgatása, ami a fáradt kánikulai hangulatban sok egyéb nagyfontosságú kérdésnek szinte türelmetlennek mondható elintézésére vezetett. Még szerencse, hogy *az ügyek igen jól voltak előkészítve*, és így semmi hiba sem történt.

A jövőre nézve azonban kívánatos volna, hogy a zárszámadási vita maradjon meg a saját területén

és ne történjék az, hogy éppen *a legtapasztaltabb zárszámadási szónokok legyenek kénytelenek idő fogytán nagy érdeklődéssel várt felszólalásaiktól visszalépni.*

— A 17-iki közgyűlés egyik, minden feltűnés nélkül átfutó pontja volt

a lakásbérleti szabályrendelet tárgyában érkezett belügyminiszteri leirat tudomásulvétele, ami az elmult esztendő törvényhatósági bizottságának kétségtelenül egyik legjelentékenyebb és legnagyobb horderejű alkotására tett pontot.

Azzal, hogy a közgyűlés a belügyminiszter és az igazságügyminiszter urak teljesen helytálló szerkesztési kívánalmait minden észrevétel nélkül elfogadta, valószínűvé tette, hogy annyi viszontagság után *az új lakbérleti szabályrendelet július 15-ig közzétehető lesz* a hivatalos lapban, ami pedig azt jelenti, hogy

augusztus 1-én életbelép.

Sok jogtalanság megszüntetését és sok helyes érdek érvényesülését fogja ez jelenteni.

— Pártunk azt a tervszerű és nagy koncepciójú, alapos és szakszerű munkát folytatta akkor is, amikor

a székesfőváros biztosításaival

kapcsolatban foglalt állást. A *Fővárosi Hirlap* ismeri azt a küzdelmet, amit a párt azért folytatott, hogy a biztosítások adatai olyan időben kerüljenek az autonómia elé, hogy *azok szakszerű megvizsgálása és ennek alapján a megnyugtató állásfoglalás a pártok részéről a határozathozatal előtti időben megtörténhessék.* Csodálatosképen a biztosítási adatok szakszerű összeállítása olyan rendkívüli feladatnak bizonyult, hogy az ügyosztály a legjobb akarata mellett sem tudta időben elkészíteni és így

a pártok állásfoglalása szempontjából a biztosítások ügyét döntésre érettnek nem lehetett elfogadni.

— Pártunk még az év elején elhatározta, hogy *külön albizottságot küld ki*, amelybe a párt politikus tagjain kívül, elsőrangú szakembereket von be és azok véleménye alapján fogja a párt álláspontját megalkotni Az ügyosztályi előterjesztés késedelme következtében erről már szó sem lehetett. A párt azonban még így is behatóan foglalkozott ezzel a nagyfontosságú kérdéssel és *a következő esztendőre egyes vagyoncsoportokban már hajlandó lett volna az önbiztosítás rendszerére való áttérést proponálni, így az ingóságoknál*, valamint *az úgynevezett vegyes biztosításoknál*, de a főváros közigazgatási, úgynevezett *civilkockázati épületeinek biztosításánál is. Az üzemi biztosítások* kérdésében a párt azon az állásponton volt, hogy

az önbiztosítási rendszer ebben a vonatkozásban mellőzendő,

viszont *a szavatossági biztosítások* bonyolult kategóriájában csak alapos vizsgálódás után lett volna módjában állást foglalni és így *ennek a kérdés-részletnek megvizsgálását és eldöntését a jövő évi munkaprogramjába sorolta.*

— Szerencse, hogy elhamarkodott intézkedésre itt sem került sor, mert *a polgármester úr, maga is érezvén, hogy a kérdés alaposabb megfontolást igényel, hajlandó volt azt a mostani közgyűlés napirendjéről levenni* és ezzel módot adni az önkormányzatnak, hogy ősszel dönthessen. Pártunknak, természetesen, a jövő szezon legelső feladatai közé tartozik, hogy

a már régebben kiküldött biztosítási albizottságot összehivják és a kérdést a szünidőben úgy készítse elő, hogy a párt állásfoglalását ugyanaz a szakszerűség jellemezze, amelyet még az ellenfelek is elismernek a párt mult évi munkásságáról.

— Teljesen azonos szempontok tették indokolttá

a városi vámokról szóló szabályzat módositásának

a napirendről való levételét.

— **A Hangli-kioszk bérletének a meghosszabbításához nem óhajtott pártunk hozzájárulni,**

mert nem látott közérdekű indokot fennforogni arra nézve, hogy most, amikor a Dunapart problémája úgyis forrponton van, akkor *szükség nélkül vállaljon a székesfőváros a dunaparti probléma fókuszában új kötelezettségeket.* Köztudomású, hogy sokan vannak, akik általában

fel akarják szabaditani a székesfővárosi Vigadó előtti teret, sőt azt a hirt halljuk, hogy erre a térre van tervbevéve Madách Imre szobra.

Egyébként sem volt semmi indoka annak,

hogy a két év mulva szükség esetén versenytárgyalás alá bocsátandó bérleti szerződést most az önkormányzat a szabályszerű eljárás, tehát *versenytárgyalás nélkül* hosszabbítsa meg.

— **Az Országos Ügyvéd-Otthon telekadományozási ügyét**

a közgyűlés teljes egyhangúsággal szavazta meg. Pártunk ebben a kérdésben is megfontolt álláspontot foglalt el, amellett, hogy *mérlegelte a magyar ügyvédség nagy közérdemeit és hibáján kívül előállott súlyos helyzetét*, számolt azzal is, hogy a budapesti ügyvédi kar évi 385.000 pengő szükségadóval járul hozzá a székesfőváros szociális helyzetének enyhítéséhez, ugyanakkor, amikor az ügyvédi kar tagjai a székesfőváros gondozásában és ellátásában semmiképen sem jelentenek tehertételt.

— Köztudomású az, hogy

a Kisipari Kiviteli Intézet létrehozásában a kormány mellett a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezete egyes tagjai, különösen Nagy Antal által hatékonyan közreműködött

és kétségtelen, hogy elsősorban a párt könyvelheti el a maga sikerének e nagyjelentőségű intézmény életrehívását.

— Ismeretes, hogy

a Beszkárt hatmilliós beruházási programja

kérdésében a Nemzeti Egység Pártjának kezdettől fogva az volt az álláspontja, hogy

a munkaprogramot annak jóváhagyása előtt meg kell vizsgálni, le kell tárgyalni az üzempolitikai bizottságban.

De ugyanez a felfogás nyert kifejezést az üzempolitikai bizottság tárgyalásai során is és pártunk elnöke, *Zsitvay Tibor utalt erre a szanálási rendeletek tárgyalásainál is, hangsúlyozván, hogy az üzempolitikai bizottság ezt a munkaprogramot még nem tette magáévá, sőt ennek egyes részleteivel szemben a többség idegenkedése volt észlelhető.* Ennek ellenére is a szanálási rendeletnek olyan intézkedései voltak, amelyekből *a Beszkárt joggal következtethetett arra, hogy a vonatkozó szanálási rendelet a munkaprogram jóváhagyását is jelenti.* Ennek a felfogásnak felelt meg az a körülmény, hogy a Beszkárt közzé is tette az *„ideális menetrendre"* vonatkozó terveket, megvalósította az ülőhelyek csökkentését és ezen tervei vonatkozásában mintegy kész helyzetet teremtett az egyhangúan tilakozó közönséggel szemben.

— Pártunk eredeti álláspontjának megfelelőleg azt követelte, hogy ez a közönséget olyan közvetlenül érintő, nagyfontosságú kérdés megvalósítása előtt *utaltassék az önkormányzat elé a szanálási rendelet intézkedése ellenére is*, mert a szanálás időszaka megszünt és mert ezeknek a terveknek végrehajtásához szükséges fedezetet az önkormányzatnak kell megszavazni, amiből következik, hogy az egész kérdés az egyébként is közvetlenül felelős önkormányzat hatásköréből ki nem vonható. De vitatta pártunk azt is, hogy a Beszkárt igazgatóságának volna hatásköre a közönséget érintő ilyen fontos kérdésben az autonómia nélkül határozni. Ezért kérte a párt a polgármester urat, hogy *a szóban levő intézkedések végrehajtása tekintetében csak az önkormányzat döntése után intézkedjék.* Szükség volt erre azért is, mert

nem szabad megengedni, hogy figyelmen kívül hagyják azt a nagy, szinte példátlanul önfeláldozó munkát, amelyet az összes pártok az üzempolitikai bizottságban legjava erejükkel végeznek,

hogy az üzempolitika szövevényes útjait a jövőben az önkormányzat részére járhatóvá tegyék. Ennek a munkának most, a szanálás befejezése után is figyelmen kívül hagyása a bizottság értékét és munkáját az autonomia játékszerévé devalválja. A polgármester úr megértéssel fogadta ezt az álláspontot és ezzel nagymértékben járul hozzá az autonómia épségérzetének a visszaállításához.

— Alig van vitásabb kérdés ebben a pillanatban, mint

a BART-koncesszió ügye.

Pártunk is elfogadja azt az álláspontot, hogy *Budapest közlekedésének lehetőleg egységesnek kell lennie* és az egységes közlekedés megoldására a Beszkárt és a kötelékébe tartozó közlekedési vállalatok a hivatottak, így a székesfőváros közúti közlekedéséből a magánvállalkozást hovatovább egészen ki kell szorítani. Viszont igen nyomós érvek szólnak amellett, hogy a jelenlegi időpont a BART teljes kiszorítására még nem alkalmas. Ennélfogva pártunk álláspontja az volt, hogy

a BART-koncessziót további három évre meg kell hosszabbítani,

úgy azonban, hogy a Beszkárt egyes vonalakat a székesfőváros területén máris visszavesz.

— Ezzel szemben pártunk magáévá tette azt az álláspontot is, hogy a *Beszkártnak nem lehet kizárólag öncélú rentabilitási politikát folytatni és feltétlenül gondoskodnia kell a székesfőváros külső településeinek a közlekedéséről is.* Ha erre a Beszkárt vállalkozik, az általános örömet keltene, de ha nem vállalkozik, akkor *nem szabad visszautasítani a BART ajánlatát, hogy a legszükségesebb külső viszonylatok bejáratásáról gondoskodni kész.* Ott vannak a Szent Imre-város déli részének, továbbá Sasadnak, a Hegyvidéknek, Óbudának, Angyalföldnek, Zuglónak és Kőbányának fontos és égető közlekedési problémái, amelyeket ezidőszerint a Beszkárt megoldani nem tud, mert a vonalak beállítását ráfizetésesnek jelzi.

— Hogy az engem legközelebbről érdeklő és általam legjobban ismert *sasadi autobusz* ügyéről beszéljek, Sasadnak, ennek az Istentől áldott vidéknek fejlődése érdekében évek óta könyörög az érdeklődés és mozdul meg minden befolyás a sasadi-úti autobuszvonal megteremtéséért, hogy biztonsággal törjön meg a Beszkárt rentabilitási táblázata. Ugyanekkor

a BART ezt a járatot megvalósítani hajlandó és üzletileg jónak tartja.

— A hideg szélben és forró nyárban negyedórákat gyalogló közönség: öregek, gyermekek és betegek, akik autotaxin nem járhatnak, nehezen fogják megérteni, hogy a székesfővárosi magasabb közlekedési politika nevében miért kell nekik tovább is közlekedés nélkül sinylődniök, amikor egy vállalkozás, amelynek üzleti politikáját öngyilkos politikának az eddigi tapasztalatok alapján nem lehet tekinteni, a közlekedést azonnal megvalósítani volna hajlandó. Nagyon nehéz megérteni, ha a Beszkárt azt mondja: én nem csinálom, mert ráfizetek, de viszont nem engedem meg, hogy más megcsinálja, mert nekem az is ártana. Ha tehát a Beszkárt nem akarja megcsinálni ezeket a vonalakat, akkor nem lehet elzárni a BART-ot attól, hogy a közönség rendelkezésére álljon. Ennél a kérdésnél soha se mulaszthatom el, hogy meg ne emlékezzem a falusi autofuvarosok ama paraszti okosságáról, amikor valamelyik vonat nem ad az autobuszok számára elég utast, akkor egy megfelelő típusu kis kocsit küldenek ki az illető vonathoz és számításukat megtalálják. Laikus fejjel nehéz megérteni, hogy miért ne találhatna ezen az uton megfelelő megoldást a Beszkárt is a főváros külső településeinek a közlekedéssel való ellátására, akár negyedóránként, félóránként vagy esetleg óránként közlekedő járatokkal, ami tényleg feleslegessé tenné a magánvállalkozás fentartását.

— A Beszkárt monopolisztikus helyzetének kényszerű következménye az, hogy a *közlekedést ott köteles fenntartani, ahol arra szükség van* és nemcsak ott, ahol az kifizeti magát, mert ezzel a logikával követelni lehetne azt is, hogy azoknál a vonalaknál, ahol a Beszkártnak nyeresége van, fizesse vissza a hasznát a közönségnek.

— Külön probléma volna a *Rudas-fürdő* kérdésének és a Rudas-fürdő gyógyforrásainak a tárgyalása, amelyre az itt rendelkezésre álló keretben már alkalom nem kínálkozik. És hogy ezzel rövid tájékoztatásomnak a végére jutottam, megállaptihatom, hogy

a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének életében nagyon munkás esztendő fejeződik be a jövőnek ezekkel a nagy gondjaival.

Vályi Lajos dr., a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének helyettes főtitkára ebben a nagyérdekű nyilatkozatában, mint a párt hivatott szószólója, ismerteti, a *Fővárosi Hirlap* útján, a nyilvánosság előtt azokat az indító okokat, amelyek a pártot a legutóbbi közgyülések nagyofntosságú kérdéseiben elfoglalt álásfoglalására késztették. A nyilatkozat csak megerősíti a főváros polgárságának azt a bizalmát, amelyet a párt önzetlen és mindig a célszerüséget kereső munkásságába vetett, bepillantást nyerve azokba az irányelvekbe, amelyek most legutóbb is, a nyári szünet előtt felhalmozódott munkában érvényre jutottak.

Negyven ülés után, melyen 15.000 oldal terjedelmű jelentést és jegyzőkönyvet szerkesztettek, szabadságra ment az üzempolitikai bizottság

Az üzempolitikai bizottság, amely hosszú hónapok alatt rendkívül alapos és önfeláldozó tevékenységgel folytatta a székesfőváros nagyvállalatainak vizsgálatát és ezzel rendkívüli szolgálatokat tett az autonómiának, amidőn a legkiválóbb szakértők bvonásával precíz, minden szempontra kiterjeszkedő szakvélemények nyujtásával rámutatott a szükséges teendőkre, szeptember közepéig szabadságra ment. Nem lesz érdektelen, ha ebből az alkalomból egy kis statisztikát közlünk arról a munkáról, amelyet *negyven, hosszú órákig tartó ülésen* a bizottság tagjai kifejtettek.

Kezdetben rendkívül gyakoriak voltak a késő éjszakai órákba nyúló értekezletek, később azonban bebizonyosodott a közmondás, amely szerint „gyakorlat teszi a mestert" és az ülések időtartama megrövidült. Ez a helyzet úgy következett be, hogy *Zsitvay* Tibor javaslatára a bizottság nem elégedett meg az üzemek és az ügyosztály által rendelkezésére bocsátott adathalmazzal, hanem a szakértőkkel együtt *helyszini szemléken vett részt a megvizsgálásra kerülő üzemek különböző telepein.* A szemlék közvetlen eredménye az volt, hogy az egyes tagok sokkal közvetlenebbül és nagyobb részletességgel ismerhették meg az üzemek vezetését, azok munkakörét, teljesítményük adatait és akkor, amidőn újból leültek a zöld asztal mellé, el lehetett hagyni az egyes üzemek általános vonatkozású kérdéseinek ismertetését.

A bizottság eddigi munkáját jellemzi az is, hogy *tizenötezer oldal terjedelmű jelentést és jegyzőkönyvet szerkesztettek*, amelyekben a megvizsgált üzemekre vonatkozó minden szükséges tudnivaló teljes részletességgel megtalálható. Ha az eredményeket tekintjük, minden vitán felül megállapíthatjuk, hogy *az autonómiának talán egész fennállása alatt sem volt ilyen nagyjelentőségű, a hatáskörébe utalt ügyeket ilyen abszolut precizitással letárgyaló szerve*, mint amilyenné az üzempolitikai bizottság alakult ki. *Az illusztris elnök klasszikus kötelességtudásával adott jó példát* a tagoknak és igy történt, hogy az üzempolitikai bizottság ülésein ritkaságszámba ment, ha egy-egy tag a tanácskozásról elmaradt.

ANGOL PARK

MINDENNAP INGYEN:

Csodarevü
Óriás-Zeppelin
Sicc kalandjai
Művészesték

TEDDY HOT
és jazz-zenekara

ifj. FABRÓ FERENC
kőfaragó-mester kőgyárüzeme
Vállal homlokzati burkolást budakalászi traveztinből és mindennemü kőfaragómunkát
Budapest, VI., Lehel-utca 8 Telefon: 2-907-46

KUSZTOS IMRE ÉS TÁRSA B. T.
„KORAZIT" nemesvakolati és műmárvány gyár
Cégtul.: KUSZTOS IMRE Budapest, X., Szállás-u. 28-30.
Gyáritelefonsz: 1—491—82. Postatakarékp. csekkszámla: 65.505.

SPIEGEL MENYHÉRT
asztalosáru és épületfa raktára
Budapest, XIV., Thököly-út 150. Telefon: 2—965—03.

Kreisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. Telefon: 69-5-59.

Nikopáll szipkában
Nikopáll betéttel
dohányozzon,
mert az egészségére ártalmas nikotin, pyridin, kátrány, gyanta stb. származékok ezáltal nem jutnak a szájba és a tüdőbe.
Minden dohánytőzsdében kapható!
1 elegáns bakelit szipka és 5 betét ára — — 1.50 P.
1 betét — mely 40 cigaretta ára elég — — — 16 fillér.
Gyártja és forgalomba hozza:
„Nikopáll" k. f. t., Budapest, IV., Gerlóczy-u. 11. Tel. 89-2-30

PESTI KIRAKAT

Aki 91 éves korában már öregedni kezd...

Az Ujvárosházán, a közgyülési terem büfféjének uzsonnázó asztalánál beszélte el ezt a történetet Gazdy Jenő törvényhatósági bizottsági tag.

— René professzort sokan ismerik Budapesten, főképen postás körökben. A professzor francia órákat ad és évtizedek óta nála gyakorolták magukat a francia nyelvben a postának azok a tisztviselői, akiknek a nemzetközi hivatalos érintkezésben arra szükségük volt.

Harminc éve annak, hogy az akkori fiatalokkal együtt magam is igénybevettem René professzor nyelvtudományát. Nagy hasznát láttam ennek későbbi idők folyamán, amikor ugyancsak bőséges alkalmam volt a magyar posta képviseletében különböző külföldi tárgyalásokon és nemzetközi konferenciákon résztvenni.

Már harminc esztendő előtt is öreg úr volt René professzor és bár az évtizedek multak, nem jutott eszünkbe kutatni, hogy vajjon hány éves lehet, hiszen fiatalosan és teljes szellemi épségben tanítja a francia nyelvre a legifjabb generációt is. A minap azután mégis rá kellett eszmélnem René professzor úr korára, még pedig egy meghatóan kedves eset kapcsán. Megszólalt a telefonom és egy ügyvéd ismerősöm, aki a professzor tanítványai közé tartozik, René tanár úr nevében kérdést intézett hozzám, mint a nyugdijas postások országos elnökéhez.

— Csak bátran ügyvéd úr — biztattam a telefonálót — a kedves René tanár urnak készséggel megteszek mindent.

— Arról van szó, — mondta erre az ügyvéd, — hogy a professzor úr az utóbbi időben a jövője felett kezd aggodalmaskodni. Még győzi a tanitást, — mondja, — de azt kérdezi, hogy mit csinál majd akkor, ha megöregszik. Vajjon nem kaphatna a nyugdijas postások otthonában akkor helyet?

Megnyugtattam az ügyvédet és rajta keresztül a jó René professzort, miközben megkérdeztem:

— Hány éves a tanár úr?

— Kilencvenegy — volt a válasz.

Igazán nem lehet rossz néven venni tőle, ha végre már foglalkozni kezd avval, hogy vajjon mi történik vele, ha egyszer majd megöregszik...

A Marci kávéház felkutatása

— Ez még semmi — mondta egy városatya az uzsonnázó asztalnál. — Hallgassatok ide az én esetemre, amely most, az Orczy-ház lebontásával éppen aktuális. A történet első fele negyvenöt éves lehet. Akkor kerültem Pestre, mint végzett gimnazista. A főváros nekem túlnagy volt, nem tudtam benne eligazodni. Nem tudtam megtalálni a kávéházat, ahol egy falumbeli gyapjukereskedővel kellett találkoznom. Az ösmerősöm, mikor a pályaudvarnál elváltunk, igy szólt hozzám németül:

— Ebéd után találkozunk, — mondta „im Orczyschen Kaffehaus". (Ami igy hangzott: Im Marcischen Kaffehaus. Vagyis magyarul: A Marci-féle kávéházban).

Én tehát a „Marci-kávéházat" kezdtem keresni. Mindenkitől megkérdeztem az utcán, de senki sem tudott róla. Végre egy öreg zsidóval találkoztam, aki barátságosan pislogott rám.

— Nem tudja kérem, hol van a Marci-kávéház?

— Nem tudom, de mit tetszik ott keresni? Talán rájövünk.

— Egy vidéki ismerősömet keresem, aki odajár, ha Pestre jön.

— És mi annak a tisztelt ismerősnek a foglalkozása?

— Gyapjúkereskedő.

— Akkor megvan! „Imarcischen Kaffehaus". igy mondta, ugyebár?

— Pontosan igy.

— Akkor jöjjön velem, megmutatom a kávéházat és ott fogja találni a tisztelt urat, ha csakugyan gyapjúkereskedő.

Karonfogott. Nem is sokáig kellett mennünk, máris célnál voltunk. Elvezetett az Orczy-házhoz és be az Orczy-kávéházba.

Leültünk és amíg a falumbeli gyapjúkereskedő csakugyan megérkezett, barátságos kalauzom elmondta, hogy harminc éve lakik az Orczy-házban, de most felmond, mert az ablakok harminc év óta rozogák és télen cug van a lakásban, ami miatt állandóan nyilamlik a fülében.

— Tetszik látni, most is vatta van benne.

Tegnap a lebontásra ítélt Orczy-ház előtt jártam. Megálltam a kávéház előtt, ahova csakis bőr- és gyapjúkereskedők járnak, és eszembe jutott a negyvenöt év előtti történet. És mintha szellemjárás lenne, kijött a kávéházból az én öreg zsidóm. Fehérebb lett, görbébb a háta, de azért ráismertem. A vatta most is a fülében volt.

Örömmel üdvözöltem, mint jó ismerőst. Nem tudta, ki vagyok, de azért barátságosan pislogott, mint negyvenöt év előtt.

— Hogy van a fülével? — kérdeztem tőle, mintha egy multheti beszélgetést folytatnánk.

— Nyilamlik. Rosszak az ablakok, állandó cúg van a lakásban. Éppen fel akartam mondani, már régen készültem erre, de nem kell, most felmondtak mindenkinek. Az egész házat kilakoltatják. Ideje már, hogy menjek. Az ember egyszer csak megöregszik és majd ráfizet erre az örökös cugra. Tetszik látni, most is vatta van a fülemben...

Szendy Károly polgármester

nyilatkozik a Fővárosi Hirlapnak

a közmunkák hatalmas láncolatáról,

amellyel a munkanélkülieknek kenyértermő nyarat, a gazdasági életnek éltető erőforrást akar juttatni

Péter-Pálra szabályszerüen megérkezett kánikulával együtt megkezdődött a hivatalos élet nyara a városházán. Két hónapon át szünetelnek az ülések, csupán a közigazgatási bizottság őrködik a milliós város élete fölött, hogy havonta megvitassa az eseményeket. A pénteki közgyülés, amely gazdag programjával méltó búcsúztatója volt a munkás hónaponknak, volt a záróakkord, amelyen még a főváros egész vezetősége készenlétben állott, hogy utána megkezdődjenek a szabadságolások és az utóbbi hetek élénk tevékenységét felváltsa az elhalkuló nyári nyugalom. Az adminisztráció munkája természetesen semmiben sem szünetel, hiszen a turnusokban történő szabadságolásokat is úgy osztották be, hogy a gondosan megállapított helyettesítésekkel minden ügyoszály, minden resszort hiánytalanul illeszkedjék be a közigazgatás nagy gépezetébe.

A jövő héten megkezdi már nagyon kiérdemelt nyári szabadságát *Szendy* Károly polgármester is, aki a városházáról pár hétre való eltávozása előtt még megtesz minden szükséges intézkedést és különösen arra vigyáz, hogy *az építkezési szezon legjobb idejét megfelelőképpen használják ki és ennek érdekében vállalatba adjanak minden olyan közmunkát, amely ugyanakkor, amidőn a székesfőváros közönségének érdekeit szolgálja, kenyeret biztosit sok-sokezer munkáscsaládnak is.*

Budapest évről-évre rendkívül nagyméretü közmunkákkal igyekezett segíteni a munkanélküliségen és ha a megnehezült gazdasági viszonyok következtében költségvetését az utolsó nyolc esztendőben nagyon tekintélyes összeggel volt is kénytelen redukálni, a vezérelv megmaradt s abban nyilvánult meg, hogy az ország legnagyobb törvényhatósága jó példát mutasson a többi városi közületnek minden téren.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársának alkalma nyilott arra, hogy hosszabb beszélgetést folytasson *Szendy* Károly polgármesterrel egyrészt azokról az eredményekről, amelyek az elmult félesztendőben a főváros életében bekövetkeztek, másrészt azoknak a terveknek realizálásáról, amelyek a második félesztendő tevékenységének határkövei lesznek.

SZENDY KÁROLY
polgármester

ezekről a legutóbbi időszakot és a legközelebbi jövőt átfogó kérdésekről a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondotta:

— Az 1936. év első felében a nagyon hosszúra nyúlt téli időszak és a velejáró, szinte szüntelen esőzések *meglehetősen hátravetettek bennünket a közmunkák keresztülvitelénél. Ennek ellenére megtettünk azonban mindent abban az irányban, hogy a már megkezdett munkálatok, a lehetőség szerint, tovább folyjanak.* Ilyen értelemben folytak a munkák a többi között

a balatoni út

fővárosi szakaszán, ahol elsőrendü idegenforgalmi szempontok szinte parancsolóan irták elő, hogy gyorsított munkatempóval, minél előbbre vigyük az építkezést. Az ősszel kezdték meg ennek a rendkívül nagyjelentőségü útszakasznak az építését és a munka megállás nélkül folyt az egész télen keresztül s ha a rossz időjárás vissza is vetett bennünket egy pár héttel, az azóta felfokozott munkatempó eredményeként *július derekára minden valószinüség szerint átadhatjuk rendeltetésének az új műutat.* Ez az út a székesfővárosi szakemberek által is kitünőnek elismert útvonal-hálózatának legmodernebb kiegészitője. A budaörsi-útból kiindulólag, nemcsak mintegy nyolc kilométerrel megrövidíti a Balatonhoz vezető út hosszúságát, hanem a legmodernebb elvek szerint történt kiépítésével arra is alkalmas, hogy *a rajta keresztülvonuló, előrelátható igen nagymérvü autóforgalom igényeinek hosszú időn keresztül kifogástalanul megfeleljen.* Az a körülmény, hogy ez az új útszakasz az állam által hasonló elvek szerint megépített útba torkollik, azt eredményezi, hogy *végérvényesen kikerülhető lesz az autósok által annyira kifogásolt Albertfalva—budafoki útvonal.* Ennek az útnak nagy jelentősége van abból a szempontból is, hogy *közvetlen összeköttetést lehet általa teremteni a székesfőváros központja és az épülőfélben lévő új repülőkikötő között.*

— Hatalmas munkák folynak hónapok óta

a Soroksári-úti szennyvizátemelő telepnél

is, amelyek most erősen előrehaladtak. Ezeknek az építkezéseknek segítségével sikerült elérnünk, hogy a csatornahálózatból a Dunába ömlő szennyvíz abszolut higiénikusan, a közegészségügyi követelményeknek mindenben megfelelően folyik le, fertőzés lehetőségétől tehát semmiféle vonatkozásban sem kell tartani.

— Az év első felében, főként pedig a tavasz beálltával tovább folytattuk

a Tabán kertészeti rendezését

és ma már, hála a fővárosi kertészet rendkívül alapos munkásságának, ott tartunk, hogy a hajdani girbe-gurba utácskák helyén szemgyönyörködtető gyepes területek és virágok tárulnak a járókelők elé.

— Mindössze pár hete annak is, hogy *befejeztük*

a Vízművek rekonstrukciós munkájának

legkényesebb és legtekintélyesebb részét. A két Duna alatti tartalékalagút munkálatai már korábban elkészültek. Azóta bebizonyosodott, hogy a *magyar mérnöki kar egészen kivételes remekművet produkált,* amelybe akadálytalanul bevezethető a székesfőváros vízellátásához szükséges vízmennyiséget szállító nagyméretü csőhálózat. A szerelés munkálatai hetek óta folyamatban vannak, a csőtartó bakok úgyszólván mindenütt elkészültek és most már *rövid idő kérdése az, hogy ezekre a bakokra felszereljék a jobbpartról a balpartra szállítandó vízhez szükséges csöveket.* Örvendetes jelenség az is, hogy ezzel a munkával párhuzamosan *elkészültünk az úgynevezett C/2 gépház és a dunajobbparti új vízmütelep gépházának berendezésével is.* Ezek a létesítmények máris abba a helyzetbe juttattak bennünket, hogy a nyaranta kedvezőtlen vízviszonyok fennforgása esetén *szinte következetesen visszatérő vízhiány egyszersmindenkorra a multé maradjon.*

— A mult héten a *Széchenyi-fürdő* körül is történt ujság. A vállalkozók megkezdték a

Széchenyi-fürdő második kútjának

fúrását. A geológusok szakvéleménye szerint komoly eredményekre számithatunk itt és az eredmény valószínüen nemcsak az lesz, hogy az új forrásvíz felszinrehozatala révén a Széchenyi-fürdő üzeménél érhetünk el megtakarításokat, hanem kis szerencsével, könnyen bekövetkezhetik az is, hogy *valamilyen különleges összetételü gyógyvízre bukkanunk,* amelynek gyógyhatásai egy csapásra ki fogják emelni a székesfőváros közönsége által szinte érthetetlenül mostoha módon elhanyagolt Széchenyi-gyógyfürdő páratlan értékeit.

Három templom problémája

— A legközelebbi jövőben egész sereg nagyjelentőségü közmunka kerül vállalatbaadásra. A törvényhatósági bizottság legutóbbi közgyülése hozzájárult ahhoz, hogy

a Rákosváros plébániatemploma

az újonnan kialakitandó Kassai-téren felépüljön. Ennek a nagyméretü plébániatemplomnak terveit *Petrovácz* Gyula készítette el és minthogy azokat az egyházi főhatóság is jóváhagyta, viszont az építkezésre szükséges összegek tekintélyes részét az egyházközség területén lakó hívek esztendők áldozatkész munkája folytán összegyüjtötték, ezzel minden akadály elhárult a munkálatok megkezdésének útjából. Figyelemmel arra, hogy a XIV. kerület fejlődése az utóbbi esztendőkben egyre nagyobb mérvü volt, az egyházközség vezetősége rendkívül alapos körültekintéssel figyelembe vette a híveknek további várható szaporodását és ezért háromezer ember befogadására alkalmas templomot építtet.

— *A közeljövőben*

a belvárosi főplébániatemplom renoválására

is sor kerül. Ezidőszerint az úttest bővítési munkálatai vannak folyamatban, amelyek a

Színház
Varieté
Cirkusz és
Kabaré együtt
a FŐVÁROSI NAGY CIRKUSZ (volt BEKETOW)
július i új műsora
Bemutató szerdán, július 1-én

hozzám érkezett jelentések szerint egy-két hét leforgása alatt teljes befejezést nyernek. Ha ez megtörténik, nyomban sort kerítünk magának a templom épületének külső restaurálására, mert *azzal a tervvel, amely pár hónappal ezelőtt felmerült és amely a templom épületének jelenlegi helyéről való eltolására vonatkozik, többé már nem foglalkozunk.* El kellett tekintenünk az áthelyezésnek ettől a módjától, mert a belvárosi főplébániatemplom olyan nagy értéket reprezentáló műemlék, hogy fokozott óvatosságot voltunk kénytelenek tanusítani. A tervek komolyságát természetesen én egyáltalán nem vonom kétségbe és az építési szakemberek is elismerték annak realitását, az említett szempontok azonban mégis arra késztettek bennünket, hogy a templomnak jelenlegi helyéről való eltolását egyelőre vegyük le a napirendről.

— A *Friedrich*-féle eljárás gyakorlati kipróbálására egyébként egy pár napon belül más helyen sor kerül. A Fő-utcában áll a régi

Flórián-kápolna,

amely az utolsó ötven esztendőben végrehajtott városrendezési és úttestkiépítési munkálatok folytán *közel egy méterrel került az úttest szintje alá.* Minthogy a kápolna műemlékké van nyilvánítva, a *Fővárosi Közmunkák Tanácsának* és a *Műemlék Országos Bizottságának* meghallgatása után *ezt a kápolnát fel fogjuk emelni.* Műszaki szempontból rendkívül érdekes lesz ez a kísérlet, amely úgy folyik majd le, hogy *a templom falait elfűrészeljük és közel másfél méteres falrészlet beiktatásával felemeljük.*

Szociális és gazdasági alkotások

— *Nagyobbarányú munkás foglalkoztatására kerül sor a nyár folyamán*

a szükséglakások

építkezésénél. A törvényhatósági bizottság határozatának megfelelően, egyelőre négyszáz lakást építünk, amelyeket három épületben helyezünk el. Ez a munkálat 1,200.000 pengőbe fog kerülni és a műszaki vélemények szerint a Ceglédi-úton épülő 240 szükséglakást még ennek az évnek a folyamán átadhatjuk rendeltetésének. A Gubacsi-úton és az Illatos-út sarkán épülő lakások talán méghamarabb elkészülnek, a Bihari-úti telep felépülése azonban csak a jövő tavaszra várható. Ezeknél a szükséglakásoknál azt az alapelvet tartottuk szem előtt, hogy *minél több embernek biztosítsunk kenyeret.* Éppen ezért a tervezési és építési munkákat magánvállalkozókra biztuk és különös figyelmet fordítottunk arra is, hogy a *munkálatok legnagyobb része a legnehezebb sorsban lévő kisiparosságnak jusson.*

— **A sertésközvágóhídon**

is építkezési munkától hangos a terület. Itt a zsírexport szempontjából olyannyira fontos *zsírolvasztóberendezések* létesülnek, emellett azonban közel 700.000 pengős költséggel felépül a teljesen modern elvek szerint megoldásra kerülő nagyméretü *hűtőház* is.

Az elmult évek folyamán

az élelmiszernagyvásártelep

forgalma rendkívül megnövekedett. Sokkal több árut voltunk kénytelenek elhelyezni az óriási méretü épületben, mint amennyire gondoltunk s ennek szükségszerű következménye az lett, hogy az áruk tárolására szükséges raktárhelyiségek egyrészét igénybe kellett vennünk árusító-standok céljára. Ezeknek a helyiségeknek pótlása gyanánt most mintegy *450.000 pengős költséggel négy új raktárházat építünk,* amellett azonban gondoskodunk arról is, hogy a *raktárházak műszaki berendezései, tehát a szükséges vízvezetéki hálózat, a vasuti vágányzat, a csatornázás megépüljön.* A mellékköltségek itt mintegy 150.000 pengőt tesznek ki, végeredménynek tehát 600.000 pengőt igényel tőlünk a nagyvásártelep megfelelő bővítése.

A nevelés és egészségügy szolgálatában

— További nagyarányú közmunka folyik a Mészáros-utcában, ahol sok-sok küzdelem után végre méltó otthont tudunk biztositani

a Szilágyi Erzsébet-leánygimnáziumnak,

amely esztendők hosszú során át kényszerüségből a vár egyik egészségtelen, kiöregedett épületében volt elhelyezve. A falak itt már állanak s ezidőszerint már a különböző szakmunkákat végzik.

— Ezen a 700.000 pengőt igénylő építkezésen kívül folyamatban van egy 600.000 pengőbe kerülő

kórházépítkezés

is, mégpedig az *Új Szent János-kórház területén,* ahol új *szülészeti osztály* létesül. Az új osztályra azért van szükség, mert a Bakáts-téri nőgyógyászati osztály megszüntetése folytán gondoskodni kellett a nőbetegek megfelelő elhelyezéséről.

— *A Szent László-kórház területén elosztópavillont* építünk, amely mintegy 180.000 pengő költséget kíván meg, ezenkívül pedig *a többi kórházban és nagyszámú iskolában is elvégeztük az évről-évre megismétlődő tatarozási és karbantartási munkálatokat.*

— Minden reményem megvan arra is, hogy ebben az esztendőben még bele tudunk fogni a különböző alapitványok egyesítésével felépítésre kerülő

ipari fiúotthon

munkálataiba. Ezt az épületet a közgyűlés elhatározása szerint az óbudai Raktár-utca és Szél-utca sarkán lévő fővárosi telken létesítjük. Olyan méretben épül meg, hogy bőségesen legyen benne hely százhusz iparostanonc számára. Ezeket a gyermekeket az intézet a teljes ellátáson kívül kiképzi a különböző ipari szakmákra és amennyiben az előírt tanfolyamokat elvégezték, gondoskodni kíván az otthon gondozottjainak az életben való elhelyezéséről is.

— Az elmondottakból megállapítható, hogy *a székesfőváros törvényhatósága minden erejét megfeszítve most is arra törekszik, hogy munkaalkalmakat teremtsen minél nagyobb számban,* mert ezen a réven úgyanakkor, amidőn kenyeret biztosít egy csomó önhibáján kívül kereset nélkül álló embernek, a leghathatósabban szolgálja érdekeit is, mert *a foglyasztás megnövekedésével természetszerűen javul a főváros pénzügyi mérlege is.*

Két fényes ünnep előkészületei

Munkatársunk kérdést intézett ezután a polgármesterhez *a Szent István-hét előkészületeit* illetően.

— Az Idegenforgalmi Hivatalhoz — volt a válasz — már eddig is beérkezett előzetes érdeklődések igen nagy száma alapján megállapithatjuk, hogy *augusztusban, sőt ebben az esztendőben a Szent István-hetet követő legközelebbi napokban is óriási méretü idegenforgalommal kell számolnunk. Budavár visszavételi évfordulójának* ünnepségeire rendkivül nagyszámú jelentkezés érkezett és bizony meglehetős gondot okoz idegenforgalmi hivatalunknak már most, hogyan fogja elhelyezni a székesfővárosba érkező rendkivül nagyszámú idegent. Meg vagyok arról győződve, hogy semmiféle zavar nem lesz, legfeljebb arra fog kerülni a sor, amire egy pár alkalommal már került, hogy a szállodai és panzióbeli férőhelyek elfoglalása esetén magánlakásokban is gondoskodjunk külföldi vendégeink elhelyezéséről.

— *A kétszázötvenéves jubileum ünnepségei káprázatos fényüek lesznek* és minthogy a vonatkozó propagandát már hetekkel ezelőtt megkezdtük, egészen bizonyosnak látszik, hogy az eddigi érdeklődések augusztus végére meg fognak többszöröződni.

— Külföldi vendégeinkkel kapcsolatban általában azt az örvendetes tapasztalatunk mostanában, hogy *Budapesten való tartózkodásuk mind hosszabb és hosszabb időre nyúlik.* Ez a jelenség bizonyítéka annak, hogy a külföldiek jól érzik magukat nálunk és csak természetes, hogy mi a székesfőváros szervei épúgy, mint az idegenforgalom intézésére hivatott többi alakulat, mindent megteszünk abban az irányban, hogy jó hírnevünket öregbítsük.

A munkáknak, alkotásoknak hosszú sora vonult fel *Szendy* Károly polgármester nyilatkozatában. A munkálatok sokféle változatúak és sokféle igényt és szükségletet elégítenek ki, de egy vezérlő gondolat nyilvánul meg valamennyiben: a főváros közszükségleteinek kielégítése mellett minél több munkaalkalom teremtése a munkanélküliség enyhítésére és ezzel a gazdasági vérkeringés erősítésére.

Váratlan vita az angyalföldi előljáróság elhelyezése körül

Legmegfelelőbb hely a Béke-tér, ezt a megoldást kellett választani

A főváros utolsó közgyűlési napján *Szendy* Károly polgármesternek *a XIII. kerületi előljáróság* felállítására vonatkozó előterjesztése kapcsán szociáldemokrata részről felszólalás történt a Béke-téri megoldás ellen. A felszólalásra *Hegedüs* Bertalan dr. válaszolt annál is inkább, mert a szónok az előljáróság helyének kiszemelésével kapcsolatban az ő személyét is aposztrofálta. Ha nem is abban az értelemben, ahogyan a felszólalás állította be, *Hegedüs* Bertalan dr.-nak csakugyan köze van ahhoz, hogy az új előljáróság kérdése közmegelégedésre megoldódott, mint ahogy Angyalföld lakosságának minden közérdekü kérdésével közösséget vállal buzgó és önzetlen tevékenysége keretében.

Hogy a váratlanul felmerült vita alkalmából a XIII. kerületi előljáróság ügyére tiszta fényt vessünk, kérdést intéztünk ebben az ügyben

Hegedüs Bertalan dr.

törvényhatósági bizottsági taghoz,

aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondta:

— A legutolsó közgyűlési napon a szociáldemokrata párt képviselője kifogás tárgyává tette a XIII. kerületi előljáróság székházának a Béketérre való felállítását. Felszólalását többek között azzal indokolta, hogy az általa proponált Fóti-úti elhelyezés volna a kerület szempontjából a legelőnyösebb. Tiltakozását fejezte ki a Béke-téri megoldás ellen az egész kerület választó polgársága és lakossága nevében, megemlítve, hogy a kerületre a párt egyik exponense oktrojálta rá a polgármester által előterjesztett Béke-téri megoldási tervet.

— A felszólalással szemben a valóság a következő: A főváros illetékes ügyosztálya annakidején nem a Béke-téri megoldási tervet javasolta, hanem a Hungária-út és a Váci-út sarkán lévő fővárosi telket jelölte meg az új előljáróság székhelyéül. Midőn ez az elgondolás nyilvánosságra került, a Nemzeti Egység Pártja kerületi szervezete — polgárok és munkások, valamennyien angyalföldi lakosok, — a megoldás ellen foglaltak állást és olyanirányú, egyhangú párthatározatot hoztak, amelyet szükségesnek tartottam *Bessenyey* Zénó dr., a kerület országgyülési képviselője és törvényhatósági bizottsági tagja elé terjeszteni. Ezután együttesen a *székesfővárosi pártszervezet elé vittük az ügyet, amely az előljáróságnak a Béke-térre való helyezése mellett foglalt állást.* Ugyancsak egyhangú határozattal döntött a Béke-téri megoldás mellett a *Keresztény Párt kerületi szervezete is.* Mindkét pártot, úgy a jelen, mint a jövő szem előtt tartásával, a kerület lakosságának jól felfogott érdeke vezette.

— Hogy milyen érdekről van szó, az a következőkből világosan megállapitható: Az új XIII. kerület a Dunától a zsidó kórházig, baloldalon a Duna vonalán Ujpestig, jobboldalon a Drávautca, Dévényi-út, Ujpest határvonaláig terjedő 1074 hektár területet foglalja el. A lakossága, amelynek lélekszáma 76.000, igen nagy százalékban szegény emberekből, kispolgárokból és munkásságból áll és így

az előljáróság székhelyéül lehetőleg olyan, földrajzilag is központi fekvésü helyet kellett kiszemelni, amely minden irányból lehetőleg egységes távolságból közelíthető meg és amely egyúttal kulturális és forgalmi központban is fekszik.

Ezenkívül számításba kellett esni annak is, hogy ez a központi fekvésü terület *könnyen legyen megszerezhető és ne jelentsen a megszerzése túlnagy kiadást a főváros közönségének.*

— Igy döntöttünk a Béke-tér mellett, amely egyrészt a *földrajzi központja Angyalföldnek, forgalmi tekintetben könnyen megközelíthető, mint szép tér méltó környezetéül szolgál az előljáróságnak,* amely a róm. kath. egyházközség közvetlen, a református egyházközség közeli szomszédságába, tehát *már meglévő kultúrközpontba kerül.* A telek, amelyet kiszemeltünk, a *belügyi kincstár tulajdona volt* és most már ennek megszerzését kellett sürgősen elintézni.

— Kerületi pártszervezetünk előterjesztését a központi pártszervezet letárgyalta, majd mérnöki és helyi szakértői vélemények meghallgatása, valamint kiszállás útján történt helyszini megállapítások után magáévá tette. Ezekután *Bessenyey Zénó dr., a kerület országgyülési képviselője, valamint Zsitvay Tibor dr., Önagyméltósága, a fővárosi pártszervezet elnöke hathatós támogatásával történtek meg a belügyminisztériummal a telek megszerzésére vonatkozó tárgyalások.* A belügyminiszterium illetékes ügyosztályának vezetői, maguk is a Béketéri megoldást tartván a leghelyesebbnek, a kiszemelt területet igen *méltányos feltételek mellett, egy fővárosi telekért, csereakció útján* rendelkezésére bocsátották a főváros közönségének.

— A megoldással a kerület lakosságának érdekét szolgáltuk, mert eltekintve a hely központi fekvésétől, a szép környék és a két egyházközség közelsége minden reményt meg ad arra, hogy

az új előljáróság Angyalföldnek igazi kultúrközpontjává lesz, amely körül mint kijegecesedési pont körül az annyira óhajtott fejlődés meg fog indulni.

— Eljárásunkért nyugodt lelkiismerettel vállaljuk a felelősséget a kerület választó polgárságával és egész lakosságával szemben, mert az ő egyetemes, nagy, nemzeti érdekeit képviseltük tevékenységünkkel és a kerület nevében hálánkat fejezem ki pártszervezetünk elnökének, képviselőnknek, valamint a polgármester úrnak, akik ehez a legjobb megoldáshoz a kerületet hozzásegitették. És ezúttal, a *Fővárosi Hirlap* útján is arra kérem őket, hogy

a lehető legsürgősebben építtessék fel előljáróságunkat

hogy az angyalföldi lakosság jobb jövőjét biztosító működését minél hamarabb megkezdhesse.

FeliRan
CARBONPAPIR
VEZÉRKÉPVISELET
Stalla Lajos Budapest, V.
Vilmos császár-út 42

THERMOLUX
Felvonók, elektr. tűzhelyek, világítás
VIII., Práter-utca 6. Telefon: 38—3—38.

Felállítják az Idegenforgalmi Rendőrséget

Az új intézmény az idegenek számára közbiztonsági, útbaigazító és tanácsadó szerv lesz, amelynek minden egyes tagja több nyelven fog beszélni

Valahányszor magyarok járnak külföldön, a vendéglátók a legszivesebb vendéglátás végén is megkérdezik, amint ez a legutóbb is történt a magyar idegenforgalmi újságírók ausztriai látogatása alkalmával:

— *Tessék megmondani, eltanultuk-e már a magyaroktól a vendéglátás művészetét?*

Ez röviden azt jelenti, hogy természeti adottságainkon és nemzeti kultúránkon túlmenően *sikerült végre elsajátítanunk azt a művészetet, amely a hagyományos magyar vendégszeretet, az úriasság és a modern igények kielégítésének szerencsés összeegyeztetése.* A magyarok

találékonysága egyesült nemzeti szeretetreméltóságunkkal és megtaláltuk a vendéglátásnak azokat a lebilincselő formáit, amelyeket soha nem felejtenek el a nálunk járt külföldiek.

Most újabb etaphoz érkeztünk el:

rövidesen felállítják az úgynevezett Idegenforgalmi Rendőrséget.

E pillanatban még *zárt ajtók mögött*, a nyilvánosság kizárásával folynak az idegenforgalom szempontjából rendkívül jelentős tárgyalások,

rövidesen azonban a közvélemény is tudomást szerez a magyar hatóságok legújabb nobilis gesztusáról, amelynek célkitűzéseiről most elsőnek számol be az alábbiakban a Fővárosi Hirlap munkatársa.

Az Idegenforgalmi Rendőrséghez nemcsak azok a kérdések tartoznak majd, amelyek kifejezetten idegenforgalmi jellegűek, hanem a külföldieknek azok az ügyes-bajos dolgai is, *amelyek valójában nem is a tartoznak a rendőrség hatáskörébe.* A nagy gonddal összeválogatott,

kitűnő nyelvtudású tisztikar, detektivtestület és rendőrlegénység minden tekintetben a vendégek rendelkezésére fog állni.

A pályaudvari rendőrszobákra ezután csak nyelveket tudó rendőröket osztanak be. A *pályaudvarokon tehát állandóan öt-hat idegennyelvű tolmács lesz.* Ezek a rendőrök nemcsak megmondani tudják majd az érkező idegeneknek, hogy *hol van a Mária Valéria-utca, hanem azt is, hogy mennyibe kerül a Mária Valéria-utcai nagyszállókban egy szoba és hogy reuma ellen melyik gyógyfürdőnk a legjobb.*

Amikor külföldi vendégünk elfoglalja a hotelbeli szobáját, vagy appartmanját, az asztalon — bár legyen az elsőrendű, vagy harmadrendű szálloda — kis

nyomtatott ívecskét talál majd, amelyen a magyar Idegenforgalmi Rendőrség tudomására hozza, hogy útlevélügyben, valutakérdésekben és a nemzetközi autóvezetői igazolmánya dolgában éppen úgy az Idegenforgalmi Rendőrséghez fordulhat, mint a szálloda elleni panaszával, vagy esetleges meglopatásával.

Az idegenforgalmi rendőrségnek, amely valószínűleg — ez még pénzügyi kérdés — egy pompás modern palotában fog székelni, lesz a főkapitányság útlevélosztályától, a valutakirendeltségtől, a bűnügyi osztálytól és minden egyes osztálytól, továbbá az Ibusztól *kirendeltsége.* Itt központilag

soronkívül intézkednek majd az idegeneket érintő dolgokban.

Ha az egyik vendégünknek lejár a vizuma és meghosszabbítást akar, csak el kell mennie az *Idegenforgalmi Rendőrséghez*, ahol

a kapuban álló őrszem is négy nyelven beszél és ahol soronkívül, néhány perc alatt, meghosszabbítják vizumát.

Ha pedig valakinek ellopják a pénztárcáját, nem kell elmennie a főkapitányság központi ügyeletére, hogy körülményesen jegyzőkönyvet vegyenek fel a történtekről, majd néhány nap mulva megindítsák az esetleg hetekig is elhúzódó nyomozást, amikor vendégünk már rég visszautazott hazájába. Az *Idegenforgalmi Rendőrségen* bejelenti a lopást, ott a hazája nyelvén beszélő rendőrtiszt előtt teheti meg feljelentését és

sürgős, soronkívüli jelzéssel megy át az akta a bűnügyi osztályra.

Néhány egészen érdekes ujítása is lesz ennek az új szervnek. *Felállítják a külföldiek első bejelentő hivatalát.* Ha tehát

egy angol Budapestre érkezik és tudni akarja, hogy valamelyik honfitársa hol lakik, nem kell elmennie a rendőri bejelentő hivatalba, nem kell órákig, vagy napokig várnia, hanem telefonon felhívja az Idegenforgalmi Rendőrséget, ott megnézik a kartotékot és rögtön a telefónba bemondják a választ.

A szállodák és vendéglők ellen felmerülő panaszok is ide kerülnek. Hivatalosan a rendőrség nem járhat el a szállodás- és vendéglősiparban történő kihágások ügyében, mert hiszen az a kereskedelemügyi minisztériumhoz tartozik. *De honnan tudja ezt a külföldi?* Elég, ha panaszát eljuttatja az *Idegenforgalmi Rendőrséghez*, az továbbítja az illetékes helyhez. Erre a célra

minden szállodai szobában panaszlap lesz, amelyre a külföldiek felirhatják összes észrevételeiket és csak a hotelportásnak kell azt átadniok.

A szálloda köteles lesz 24 órán belül a rendőrséghez továbbítani ezeket a panaszlapokat.

Az *Idegenforgalmi Rendőrség* tisztjei és detektívjei, előkelő külföldi utasok szemszögéből nézve, járják be a várost. Fel fogják fedezni, hogy a Belvárost elárasztják a koldusok, az engedély nélküli jelvényárusok és a tolakodó házalók. Nyomban panaszt emelnek ezek ellen az *Idegenforgalmi Rendőrségnél*, amely továbbítja azt a közigazgatási osztályhoz, illetőleg a kerületi kapitánysághoz, *szigorúbb rendszabályok életbeléptetése és sürübb razziák elrendelése végett.* Az *Idegenforgalmi Rendőrségnek*

lesz speciális bünügyi osztálya is, amely bizonyos külföldi urakra és hölgyekre fog vigyázni.

A budapesti nagyszállókban ugyanis az utóbbi időben feltünnek a nizzai grand-hotelek és Páris ismert nemzetközi kalandorjai. Ezeknek *diszkrét megfigyelése és botránymentes lefülelése az új osztályra vár.* Itt fognak továbbá ítélkezni *a külföldiek által elkövetett kihágási ügyekben is.*

Ezek a nagyszabású tervek mind azt bizonyítják, hogy a budapesti főkapitányság kiváló vezetői *a város lüktető pulzusán tartják kezüket.* Megérzik a legkisebb rendellenességet és *nyomban hozzálátnak a gyógyításhoz.*

Többezer főnyi üzemi alkalmazott csatlakozására készül elő a Segítő alap

A *Székesfővárosi Alkalmazottak Segítőalapja*, amelyről a *Fővárosi Hírlap* megírta, hogy új üdülőház létesítésének terveivel foglalkozik, egyelőre *letett erről a szándékáról.* Az intézőbizottság elhatározása szerint *mindaddig, amig a balatonkenesei üdülőtelepen felépitésre nem kerül a harmadik szállodaépület, az ország más területén nem épitkeznek.* Ez az elhatározás korántsem jelenti azonban azt, hogy

a Segítőalap magaslati üdülésre szoruló tagjainak érdekeit elhanyagolná.

Mint arról korábban beszámoltunk, máris *bizonyos megállapodásokat kötött az Alap vezetősége a tátraszéplaki Guhr-szanatóriummal* abban az irányban, hogy mérsékelt pausálárak ellenében tagjai ott kezelésben és ellátásban részesüljenek. Emellett most több belföldi magaslati helyen lévő intézménnyel folytatnak hasonló irányú megbeszéléseket, annál is inkább, mert a segítőalap egyelőre

az ország határán kívül nem szándékozik az üdülésre szorulókat elhelyezni.

Konkrét megállapodásokat ugyan még nem létesítettek, rövidesen sor kerül azonban arra, hogy a Mátrában, valószínűen *Mátraházán, Lillafüreden, továbbá Sopronban és Kőszegen nagyobbszámú segítőalapi tag kerülhessen a nyár folyamán elhelyezésre.*

A Segítőalap vezetőségét egyébként mostanában nehéz feladatok gondja foglalkoztatja. A nagyüzemek státusrendezésével kapcsolatosan *pár hónap mulva, de legkésőbb 1937 január elsejével*

sor kerül a többezer főnyi üzemi alkalmazottnak a Székesfővárosi Alkalmazottak Segítőalapjához való csatlakozásra.

Ez az új helyzet, melynek közeli bekövetkezését legelőször a *Fővárosi Hirlap* írta meg, természetszerüen az adminisztrációs és orvosi munkának megsokszorozódását fogja magával hozni, úgy, hogy annak ellátására a Segítőalap mai személyzete nem elégséges. Gondolkozni kell afelett is, hogy *az Alap Kálvin-téren lévő hivatali helyiségeit olyan helyiségekkel cseréljék fel, amely több ember befogadására alkalmasak*, mert a jelenlegi szük szobákban már ezidőszerint is csak nagy nehézségek árán lehet biztosítani az ügyek kellő elintézését.

A Segítőalap intézőbizottsága az elmult szerdán tartott értekezletén foglalkozott ezekkel a kérdésekkel és az Alap ügyeinek intézésére delegált törvényhatósági bizottsági tagok felfogásának megfelelően olyan irányú elhatározást hoztak, hogy a legrövidebben kidolgozzák azokat az előterjesztéseket, amelyek alapján meg lehet oldani minden függőben lévő kérdést, legfőképpen pedig biztosítani lehet az üzemek alkalmazottainak csatlakozása utáni időben is a Segítőalap megszokott preciz és pontos munkát.

Az előterjesztések anyagának összeállítását Liber Endre alpolgármester és Farkas Ákos dr. tanácsnok vállalták magukra

és személyük garancia arra, hogy a megteendő javaslatok valamennyije olyan lesz, amely gyakorlatilag is a legmesszebbmenően fogja szolgálni a Segítő-Alaphoz tartozó sok-sok tag és családtag érdekeit.

HÍREK A PÁRTBÓL

Bessenyey Zénó és Szurday Róbert ünneplése. A Nemzeti Egység Pártja XIII. kerületi szervezete impozáns vacsora keretében, háromszázfőnyi résztvevővel ünnepelte kiváló képviselőit, Bessenyey Zénó dr.-t, a Közmunkatanács elnökét és *Szurday* Róbertet. *Fülöp* Endre elnöki megnyitója után, *Bessenyey* Zénó emelkedett szólásra. Megköszönte az ünneplést és érdekes bel- és külpolitikai fejtegetésével keltett zajos sikert. *Szurday* Róbert Magyarországról, mint szorosított agrárállamról beszélt nagy érdeklődés közben. *Szántay* István törvényhatósági bizottsági tag, a Nep fővárosi szervezete központjának megbizásából köszöntötte az ünnepelteket. *Széll* Elemér dr. az ifjúság nevében beszélt *Faludi* Kálmán kisiparos nagy hozzáértéssel fejtegette a munkásság kérdéseit, majd *Siposs* Gyula szólalt fel.

Juhász Jenő ünneplése. A NEP XIII. kerületi szervezete *Hencz* Lajos dr. törvényhatósági bizottsági tag, ügyvezető postaigazgató elnöklésével, nagyszámú előkelő közönség jelenlétében ülést tartott. Rendkivüli érdeklődés kisérte az ülés fő pontját, *Juhász* Jenő dr. törvényhatósági bizottsági tag várospolitikai beszámolóját. Kétszeres meleg ünneplés vette körül *Juhász* Jenő dr.-t, akinek egyúttal születése napját ülte meg a kerület. A szónokok egy egész serege üdvözölte az ünnepelttet, akinek tiszteletére megjelent *Papp* Géza államtitkár, *Görgey* Lajos ny. tábornok, *Gömbös* Lászlóné, *Auguszt* Józsefné, *Müller* József, *Konkoly-Thege* Pál és a kerület számos tagja. A kétszáz főnyi közönség jelenlétében *Kozma* Antalné dr.-né elnöknő a hölgybizottság, *Mircse* Árpád a kerület választói, *Gaál* József a ref. egyház, *Szerdahelyi* László dr. a Csaba-Társaság és a Kultür-Egylet, *Babik* István a kerület ifjúsági csoportja, *Sólyom-Fekete* László dr. ügyvéd, a csarnoki árusok, vitéz *Zsiray* József a vitézek, *Mezey* Mihály a budai kertészek. *Váry* Béla a hadviselt közszolgálati alkalmazottak nevében üdvözölték *Juhász* Jenőt, méltatva a várospolitika terén és a kerület érdekeiben kifejtett érdemeit és puritán egyéniségét. Végül az elnöklő *Hencz* Lajos dr. mutatott rá arra, hogy ez a spontán ünneplés a barátság őszinteség és mélységét demonstrálja.

A NEP V. kerületi szervezete központi irodájában (Hold-utca 9.) a hivatalos órákat köznapokon — szombat kivételével — délután 5 órától 6-ig, szombaton déli 12-től fél 2-ig tartják. *Dési* Géza dr. törvényhatósági bizottsági tag irodájában (Báthory-utca 6.) minden hétfőn délután 6—8 óra között fogad. *Fábián* László dr. kerületi alelnök 13-án és 27-én, *Varannai* István kerületi elnök 6-án és 26-án délután 6—7 óráig fogad a pártirodában. — Kedvezményes jegyek a tagok részére a Margitszigetre, Angolparkba és Angol Parki üzemekbe, Fedettuszodába, Fővárosi (volt Beketow) cirkuszba, színházakba stb. kerületi központi irodánkban a hivatalos órák alatt állandóan kaphatók. — Versenytárgyalási felhívások a központi iroda hirdetőtábláján folytatólagosan megtekinthetők.

Kerti ünnep Kőbányán. A NEP XIV. kerületi szervezete július 4-én, szombaton nagyszabású kerti ünnepélyt rendez a Régi Sörház (X., Előd-utca 4.) gyönyörü parkjában. Az ünnepély fővédnökségét *Usetty* Béla dr., *Pözel* István dr., vitéz *Tóth* András dr. országgyülési képviselő, valamint *Vigyázó* Géza kerületi elöljáró és *Halter* Károly, *Dongó* Orbán székesfővárosi bizottsági tagok vállalták. A parkünnepélyen tánc, szépségverseny és tombola is lesz.

A szürketaxi vezetősége értesiti a n. é. közönséget, hogy f. é. június 28-tól kezdődőleg a régi öt négyes telefonszám megváltozott és ettől a naptól kezdődőleg

a szürke taxi

telefonszáma:

22-22-22

Két otthon, amelyet a szeretet kormányoz

Tanévvégi látogatás a székesfőváros Erzsébet és József Árvaházaiban

Az iskolai év vége a felszabadulás örömét jelenti, de a szünidő integető boldogsága mellett van ezeknek a napoknak meghatott hangulata is: a válásé, az iskolatársaktól, tanároktól, az intézet falaitól. Ez a meghatott érzés még erősebb, de gyakran egészen más értelmű ott, ahol a növendéksereget a hiányzó család családdá forrasztotta össze, ahol sokan még a szünidőben sem mehetnek „haza", mert az intézet, amelyben éltek, az egész világuk. Az árvaházakban van ilyen különös jelentősége a tanév végének, azok számára is, akiket a szünidőre magával visz a hozzátartozójuk, de még sokkal jobban azok számára, akikért nem jön el senki és akiket ilyenkor még jobban körülvesz a szeretet, amivel az intézet igyekszik pótolni azt, amit a sors elvett.

Az iskolai év végén a szeretetnek ezeket a hajlékait kerestük fel, amelyeket *a székesfőváros állított és tart fenn az árvák számára* és gondoskodik arról, hogy az életre felnevelje a bekerült növendékeket. Hogy ezeket a hajlékokat a legszentebb érzés, a szeretet is betöltse, az a vezetők gondja. És hogy csakugyan gondja is, azt boldog érzéssel állapítottuk meg érdekes és kedves szemlénken.

Lilák, pirosak, sárgák . . .

A Szent Imre herceg-úton, a nyár adakozó kedvének virágpompás miliőjében találtunk rá az *Erzsébet Leány Árvaház* szép otthonára. A kedvező véletlen juttatta az árvákat ehhez a kis paradicsomhoz, a hajdani Zerge-utcai, majd később Rottenbiller-utcai szűkös és dísztelen hajlékok után, azzal, hogy a *Notre Dame de Sion* zárdája innen kiköltözködött. Hat év előtt szállották meg az árvák ezt az új otthont pontosan akkor, amikor átvette a vezetést az, akivel most szemtől szembe állunk és akihez kérdéseinkkel fordulunk:

Krén Margit
igazgatónő.

Örül jöttünkön, mint ahogyan mindenkinek örül, aki árváinak sorsa iránt érdeklődik és akiben felfedez valamit abból a szeretetből, amellyel a nagyasszony szíve úgy telve van. Minden szó, minden mozdulat erről beszél, amikor az intézet tisztaságtól ragyogó helyiségein végigkalauzol és nem mulaszt el egyetlen alkalmat sem, hogy a folyosókon szembekerülő, konyhában, ebédlőben, munkatermekben foglalatoskodó lánykákat egy kedves szóval, gyöngéd cirogatással mosolyra ne derítse.

De nemcsak cirógatásból áll az élet. Az egyik folyosón szigorúvá lesz az igazgatónő derűs arca, vagy legalább is úgy mutatja, hogy most szigorú és elkiálltja magát:

— *A sárgák ma rendetlenek!*

Kislány ugrik elő és elfut egy seprűvel, amely ott dísztelenkedett a folyosón.

— Remélem, a *rózsaszínek megjavultak* — szól be most egy szobába — és helyén van minden törülköző.

Sárgák... rózsaszínek. Mindjárt megmagyarázza az igazgatónő:

— Az intézet összes növendékei családokra vannak osztva. A háromtól hatévesek az óvodások, azután vannak *kékek, sárgák, rózsaszínek, lilák, zöldek és pirosak...* Tessék, ez itt mindjárt a lilák hálószobája.

Benézünk a kedves hálóterembe. A kis ágyak takaróján lila a dísz, de lila szín jelzi a családbeliek törülközőjét, mindenféle használati tárgyát, lila betűk vannak behímezve a fehérneműkbe, lila pajzs van a fehér szekrényeken és lila jelzés a család seprűjén is, úgy hogy az imént a sárga szín elárulta, hogy a folyosón felejtett seprű a sárga család bűne.

— Ez a színjelzés nem csak praktikum és sok mindenre jó megkülönböztetés, hanem kedves változatot is ad az intézet egész belső világának — magyarázza *Krén* Margit igazgatónő, aki elvezet a hálószobák után az ebédlőbe, a nappali szobákba, a konyhába, mosodába, ahol mindenütt dolgozó, sürgő-forgó növendékekkel találkozunk. Praktikus beosztás szerint, akkor is, amikor iskolai év van, minden házimunkából kiveszik a részüket a lányok.

— Ez munkaszeretetre nevel, de meg hasznos is — halljuk a magyarázatot. — Sokat megtakarítunk a lányok munkássága révén.

A díszterem után, amelyben *Erzsébet királyné* pompás festménye függ, a házikápolna üdeségében gyönyörködünk, majd kedves látványosság fogad az *óvodások „lakosztályában"*. Itt a poharak, evőeszközök, különböző használati tárgyak *jelekkel vannak ellátva*, mert az apró népnél számmal, betűvel még nem lehet boldogulni, de a rendet már itt kell megszokni.

— A kicsinyek vezetésére külön óvónőnk van — mondja az igazgatónő. — A szinek szerint igazodó családok életét pedig úgy rendeztük be, hogy minden apró lánynak van vezetője: egy nagyobb leányka, aki kis társnőjére felügyel és lelki, testi dolgaiban szárnya alá veszi. Ebből a rendszerből nem egyszer meghatóan kedves kapcsolatok származnak.

Az óvodás kor 6 évig tart, azután az elemi következik. Az előmenetel szerint vagy 6 elemit, vagy 4 elemi után négy polgárit végeznek a növendékek. A kitűnő tanulók azután tanítónőképzőbe kerülnek. Aki erre nem alkalmas, ipari pályára megy, háztartási alkalmazott lesz, vagy pedig — ha meg van hozzá a hajlama — a Stefánia dajkaképzőjét végzi. De bármilyen irányban is terelődik a nevelés, egy évi háztartási továbbképzőn mindenki keresztül megy, a háztartásiaknál azután három éves ez a kiképzés.

— Ez a kötelező egy év a háztartási munkában kitűnő dolog — mondja az igazgatónő. — A gyermekek, akik idekerülnek, rendszerint gyengék. Az egy év jó a testi, lelki megerősödésre. *Három hónap a konyhában, három hónap a takarításnál, a mosodában, a varrodában: ezen minden lánynak keresztül kellene menni, akkor is, ha nem árvaházban nevelik.*

Hogy ez az elv milyen pontosan beválik, az egészséges, mosolypgó arcok mutatják. Megvígasztalódunk a derűben, amely az árvák otthonát elönti, amikor búcsúzónl a vendégkönyvbe írhatjuk a nevünket. Ez nagy tisztesség, mert minden évet *Horthy* Miklósné aláírása nyit meg. Sűrűn meglátogatja az intézetet.

— Ahol legnagyobb a szükség, ahol legtöbb a bánat, ő ott van — mondja Krén Margit igazgatónő, akinek meleg hangja még sokáig elkísér, amint a virágos park rácsos kapuja bezáródik mögöttünk.

A fiúk nagy családja

Szombaton a szokottnál is korábban keltek fel a *József Fiú Árvaház* lakói. Fél hat órakor a fiuk már sorakoztak, még pedig táskákkal utipodgyásszal felszerelve és vonultak ki az Üllői-útra a külön villamos kocsikhoz, amely vitte őket ki a Keleti pályaudvarra, onnan pedig a vasút elrobogott velük *Fonyódra*. Nyári üdülésre vitte *Schuler* Alajos igazgató a növendékek egy részét az árvaház üdülő otthonába, ahol turnusokba osztva minden növendék egy-egy hónapig nyaral. Hogy senkinek semmi se fájjon, az igazgató azokat a növendékeket is nyaraláshoz juttatja, akik az idei tanév végével már kikerülnek az intézetből. Ez a kedvezés jellemzi azt a szeretetteljes atyai gondoskodást, amelyet

Schuler Alajos
igazgatónak

minden kijelentése elárul, amikor a nyári szünetet megelőző napon az intézetben felkerestük.

— Nagyon meg vagyok elégedve a fiukkal, — mondta. — A különböző iskolákból, ahol tanultak, mindössze kettő hozott elégtelen bizonyítványt. Pedig *százhatvanhárom a növendékek száma*, akik között van clemista, polgárista, de jártak gimnáziumba, reáliskolába, kereskedelmibe, tanítóképzőbe, tudományegyetemre, műegyetemre, közgazdasági egyetemre, képzőművészeti főiskolába is.

— *Harminchat olyan növendékünk van, aki az idén kikerül az életbe*, vagyis jobban mondva, kikerülhetne, ha az intézet azzal befejezné missziójáit, hogy a növendékeivel eljutott odáig, amit az árvaház feladata megszab. Mi azonban nem állunk meg ennél a pontnál, *az árvaház növendékeit mindaddig a magáénak tekinti, amíg el nem helyezte őket.* Manapság ez nem csekély gond. Ha nem teljes árva és a hozzátartozóinak módjában van átvenni, akkor átadjuk neki, de egyébként mi őrködünk a sorsa felett továbbra is.

— A harminchat növendék közül nyolc középiskolát végzett és közülük többnek már biztosítottuk az elhelyezkedését. Az intellektuális pályára ki nem választott növendékek, ha a négy polgárit elvégezték — és ilyen huszonnyolc van az idén — ipari vagy kereskedelmi pályára mennek. Ha hozzátartozóknak nem adhatjuk át őket, a *székesfővárosi tanonc-otthonba* kerülnek, ahonnan mesterekhez vagy gyárakba helyezik őket, mindaddig, amíg fel nem szabadulnak. A felszabadulás után újabb gond kezdődik, ha nem kap az ifjú segéd alkalmazást és akkor ismét csak itt van védőszárnyaival az árvaház. *Ettől a gondtól megszabadíthatnák a gyárak, üzemek az intézetet azzal, hogy mindennekelőtt árvákat alkalmaznának.* Maguk *a munkaadók is jól járnának, mert az árvaházi erkölcsben, fegyelemben és munkaszeretetben nevelt munkásokhoz jutnának*, akiken későbbi pályájukon, egész életükön át rajta van az árvaház szeme.

— *Tulajdonképpen soha sem szakad meg ennek a családi összetartozásnak érzése a növendék és az intézet között.* Akárhányan jelentkeznek idősebb korukban is ügyes-bajos dolgaikkal nálam és aki idejön, az soha nem jön hiába. Boldogan mondhatom el, hogy ennek az összetartozásnak a másik oldala is megvan. A volt növndékek akkor is eljönnek, ha nekik van módjukban az intézeten és az árvasorsban utánuk következőkön segíteni. A *József Fiú Árvaház Volt Növendékeinek Egyesülete* kapcsolja egybe ezt a nagy családot. Az egyesület fővédnöke *Szendy* Károly polgármester, díszelnöke és védnöke pedig *Liber* Endre alpolgármester, aki, mint meleg szeretetével és ténykedésével elárulja, nem felejtette el, hogy valaha az árvaházunk növendéke volt.

A tanév végi gondok mellett az árvaház életéről kapunk *Schuler* igazgatótól érdekes felvilágosításokat, meg a tervekről, amelyeket a *kilencvenhét év óta* a mai helyén fennálló intézet fejlesztése érdekében keresztül szeretne vinni. Az egyik *a központi fűtés bevezetése*, amelyet sok egyéb mellett az is indokolttá tesz, hogy az egyébként nagyszerűen megépített árvaházban 6.20 méter magas szobák vannak, melyeket kályhákkal fűteni nagyon nehéz és drága.

Építkezésre is szükség volna, mert a növendékek egyik nappali terme, ahol legtöbbet tartózkodnak, az alagsorban, az egykori tornateremben van elhelyezve, amely rossz levegőjű, sötét, egészségtelen mellékhelyiségekkel van ellátva, emellett pedagógiai szempontból lehetetlen helyzetet teremt, hogy a másik nappali terem távol innen, az emeleten van. Erre az alagsorra szeretne *magas földszintet és emeletet építtetni Schuler igazgató*. Akkor *a növendék-létszám is felemelhető lenne kétszázra és helyiséghez jutna a volt növendékek egyesülete is.*

— Remélem, hogy sikerül ezeken a bajokon változtatni — mondja. — Az ősz talán megsegít. Most egyelőre a legfőbb gondom, hogy a fiúk jól töltsék a nyarat Fonyódon.

Modernizálni és szépíteni akar a Józsefváros

A Józsefváros, amely a Belvárossal egyetemben régi időktől fogva a főváros kulturális magvának tartja magát, mind sűrűbben panaszkodik, hogy az utóbbi évtizedek városrendezési terveiből kimaradt. A várospolitikusok és a polgárság több mozgalomban hívta fel a figyelmet erre a körülményre és az egyik legutóbbi mozgalom, melyet *Gazdy* Jenő törvényhatósági bizottsági tag a *Fővárosi Hirlapban* indított meg a *Józsefvárosi pályaudvarnak személypályaudvarrá való átalakítása érdekében, teljes sikert is aratott.*

Most ismét akcióba lépett a Józsefváros, szépészeti természetű városrendezési kívánságok megoldását sürgeti. A mozgalom kezdeményezője ezúttal is

Gazdy Jenő
törvényhatósági bizottsági tag,

aki a mozgalom céljáról a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondta:

— A mozgalomnak, amely a Józsefvárosban megindult, az a célja, hogy azokat az esztétikai hiányokat, amelyek a Józsefváros polgárságának szépérzékét már régebben bántják, mielőbb megszüntessék. Igy első sorban szükségesnek mutatkozik, hogy a Józsefváros egyes pontjain még meglevő régi elavult és dísztelen váróhelyeket *a BESzKÁRT új típusú várócsarnokokkal cserélje ki.* Különösen kietlen állapotban vannak a József-körút és Baross-utca sarkán és az Orczy-téren levő váróhelyek, amelyek nemcsak a célnak nem felelnek már meg, de piszkosak és büzösek.

— Szükséges azután, hogy a József-körúton levő zöld házikókat — így a Baross-kávéház előtt és a Rákóczi-téren, valamint a József-körúton és Ferenc-körút sarkán — minél előbb *a föld alá helyezzék*, mert ezeken a forgalmas pontokon elrontják a tér esztétikai hatását. Ezek a házikók általában elhibázott elgondolás alapján jöttek létre és oda kell hatni, hogy a bérlő-társaságot mielőbb rászorítsák a modern hygieniának megfelelő átalakítás keresztülvitelére.

— Sok kívánni valót hagy fenn *a Kálvária-tér, Mária Terézia-tér, Mátyás-tér és Rákóczi-tér kertészeti és parkirozási állapota is*, amely messze elmarad azoktól a valóban szép és dícséretre méltó megoldásoktól, aminőket a székesfőváros kertészetétől egyebütt megszoktunk. Természetesen szükséges, hogy a Józsefvárosnak ezek a terei megmaradjanak egyúttal — legalább a jelenlegi mértékben — a gyermekek szórakozása céljára is. Ezt a célt össze lehet és kell egyeztetni az esztétikai kívánalmakkal is.

— A kezdeményezésemre megindult akció annyival is inkább bízik az érdekelt hatóságok jóakaró támogatásában, mert remélhető, hogy *a tervbe vett és a törvényhatsági bizottságban kitartóan sürgetett 30 éves házadómentesség révén a Józsefváros külső képe egyébként is rövidesen előnyös változásokon fog keresztülmenni.*

Megkezdték a fővárosi szennyvizek nagy levezető csatornájának építését a Duna medre alatt

A főváros területén folyó műszaki munkálatok között egyik legnagyobbszabású, de mindenesetre a legértékesebb a IX. kerületi *központi csatornaszivattyútelep új szennyvíznyomócsövének építése*, amelynek most jutottak a legnevezetesebb részéhez, *a Duna medre alatti építkezéshez*. Ennek nyomócsőnek nem kisebb szerepe van, minthogy

a pesti oldal óriási szennyvíztömegének túlnyomó részét a Dunába vezesse,

miután az angyalföldi telep, amelynek modern kiépítését a fellebbezések hosszú sora késleltetti, ezen a téren csak kisebb szerepet tölt be.

Jelenleg az 1892-ben létesült vasnyomócsövön át jutnak a központi csatornaszivattyútelep közvetítésével a szennyvizek a Dunába, de ez a vasnyomócső sem a szállítóképesség, sem a kitorkolás helyének szempontjából nem felel meg a modern követelményeknek. A szállítóképesség alatt a nyomócső létesítése óta óriási mértékben megszaporodott mennyiségű szennyvíz levezetését kell érteni, amely akkor emelkedik a cső szempontjából a maximumra, ha a csatornákba csapadékvíz jut, de még nem annyi csapadék, hogy a nyomócső igénybevétele nélkül szabadon ömölhessék a Dunába. Ez csak akkor következik be, ha a csapadék akkora mennyiségű — mint a záporok alkalmával, — hogy a szennyvizet háromszorosnál jobban felhígítja. Ebben az esetben a szennyvíz szabadon folyhat a partból kitorkoló levezető csatornán át a vízbe, mert

nem fertőzi meg a partot,

ha azonban a higítás nem ilyen mérvű, munkábalép a szivattyútelep és a nyomócsövön juttatja a szennyvizet a Dunába, azzal a céllal, hogy minél távolabbra kerüljön a parttól.

A most használatban lévő vasnyomócső ezt a feladatot nem tudja kellőképen teljesíteni, sem elégtelen átmérőjénél fogva, sem pedig azért, mert kitorkolása a part közelében van. Ezért kellett új nyomócsövet építeni, amely a legmodernebb terv szerint készült, egészen újszerű technikai alkotás, amely

155 méternyi távolságig vezeti el a Duna medre alatt a szennyvizet,

amíg a kitorkoló műhöz jut el. Eddig a csatornaszivattyúteleptől a partig folyt az építkezés, amelyet még a mult év őszén kezdtek meg, míg

most kezdték meg a víz alatti építést,

amely alatt nem egyszerű csőlecresztést kell érteni, hanem *emberi kézzel folyó építkezést a Duna medre alatt*, aminek a megoldása rendkívül érdekes, talán szabad ezt a szót is használni, izgalmas műszaki probléma.

Az építkezés új fejezete alkalmából megkérdeztük a munkálatokról

Király Kálmán

tanácsnokot,

az út- és csatornaügyi osztály vezetőjét, aki ezt a nagyszabású munkát a következőkben ismertette a *Fővárosi Hirlap* munkatársa előtt:

— Most jutottunk a legérdekesebb részéhez ügyosztályunk műszaki szempontból jelenleg legfigyelemreméltóbb munkájának, amelyet *Zaitz* László műszaki főtanácsos irányítása mellett, *Demeter* Dezső műszaki tanácsos a tőle megszokott körültekintéssel vezet.

— A főváros a Dunabalparti városrészeinek szenny- és csapadékvizei a központi csatornaszivattyútelep közvetítésével jelenleg egy kétméter átmérőjű vasnyomócsövön keresztül jutnak a Dunába. Ez a vasnyomócső, amely 1892-ben létesült, úgy szállítóképesség, mint a kitorkolás helyének szempontjából ma már nem felel meg a követelményeknek. A rövid kitorkolási hossznak a következménye, hogy a szennyvíz a Duna vizével nem keveredik eléggé és a tisztátalanságok a part mellett rakódnak le. A két méter átmérőjű nyomócsövön át a szennyvíz a fellépő nagy sebességnek (a cső létesítése óta a szennyvízmennyiség másodpercenkinti 1800 literről 3500 literre növekedett), valamint az ezzel együttjáró nagy nyomás-veszteségek miatt már gazdaságosan nem továbbítható a Dunába.

— A szivattyútelepre érkező vízmennyiségekhez szabva készül az *új szennyvíznyomócső, amely két, egyenkint 3.11 méter átmérőjű szelvényből áll*, amely kielégíti azt a követelményt, hogy egyrészt huzamos időn át alacsony sebessége miatt káros iszaplerakódások ne lépjenek fel, másrészt pedig, hogy a háromszoros higítású másodpercenkint 10.5 köbméter szennyvízmennyiség átfolyása esetén a nagy csősurlódások elkerülése végett a csőben nagy sebességek ne álljanak elő.

— Az épülő szennyvízmosócső két főrészre oszlik: a *parti részre* és a *dunai részre*.

A parti rész, amelynek építésével már elkészültünk,

a meglévő nyomócső elágazó aknájától a part rézsűjéig terjed. *A hossza ennek a parti résznek 95 méter*. Fenékszintje az elágazóaknánál mínusz 1.16 méter, a part rézsűjénél 1.37 méter. A parti részben van elhelyezve a kettős gerendazárású parti akna és az öntöttvas zsilipet magábanfoglaló zsilipakna.

— **A dunai rész, amelynek építését most kezdtük el,**

a part rézsűjétől a 155 méter távolságban lévő kitorkolási műig terjed. A parti részhez egy bukóaknával csatlakozik. A fenékszint a bukóaknánál mínusz 7.40 méter, a kitorkoló műnél mínusz 8.20 méter.

— A szennyvíznyomócső a meglévő műtárgyhoz való csatlakozás kivételével

pneumatikus építési módszerrel készül.

A parti részen a *caissonok*, amelyek már a nyomócső-szelvények egy-egy részei, egy 2.50 méter mélyen leásott platón épülnek és *erről süllyesztettek le sűrített levegő segítségével a tervszerinti mélységre*.

— A dunai szakaszon a caissonok egy előre levert cölöpállványon készülnek el és innen orsók segítségével eresztetnek le a mederfenékre, ahonnan *sűrített levegővel süllyesztetnek tovább*. A végleges mélységre való lesüllyesztés után a caissonoknak nyitva lévő alsó részét, a benne dolgozó munkások a csőszelvényeknek megfelelően betonozzák ki és burkolják keramittal. Egy-egy ilyen caissonnak a hossza 16 méter, anyaguk vasbeton. A homlokfalak vasgerendák közti fatáblaborítással vannak a süllyesztés alatt elzárva. A szomszédos caissonok belső illesztése egy visszahúzható vas-caissonnal készített külső elzárás védelme alatt, a homlokfalak eltávolítása után készül el.

— A *kitorkoló mű* 8.50×5.50 méter méretű, négyszögletes alaprajzú műtárgy, amelynek a mederből kiemelkedő legmagasabb része 2.75 méterrel van a helyi „0" vízszín alatt, ugyhogy a hajózás számára nem jelent akadályt. A szennyvíz levezetésére szolgáló ikerszerelvény mindegyik nyílásának külön kitorkolása van, amelyek olyan elrendezésűek, hogy a mederbe kiömlő szennyvíz iránya párhuzamos a Duna sodrával. A kitorkolás körül kőhányás készül, hogy kimosások ne képződjenek.

— A munkák elvégzésére 200 olyan munkanapot irányoztunk elő, amelynél a Dunavízállás plusz 3 méter alatt van.

Előreláthatólag még ebben az évben befejezzük a művet.

A munkát, amelynek vállalati összege 575.315 P, a *László* és *Blum* okl. mérnökök vállalkozó cég végzi. Mint legolcsóbb vállalkozó kapta meg a cég a munkát. A vállalatbaadást annak idején megfellebbezték, de a belügyminiszter jóváhagyta.

Kedves világ az átmeneti otthonban, ahol az élet viharában menedéket lelnek a gyermekek

A gyermekjóléti intézmények sorában egészen különálló helyet foglal el a székesfőváros *Horthy Miklósné Gyermekotthona*, amelynek nem állandóak a lakói, hanem rövidebb-hosszabb ideig akkor lelnek menedéket benne, amikor az élet körülményei a legjobban megkívánják, hogy az emberszeretet szárnyai alá vegye őket. Az intézet ezt az érdekes, a szó teljes értelmében embermentést szolgáló feladatát a mult év szeptembere óta tölti be Budapesten a hidegkúti-úti otthonában, mert ezt az időt megelőzően *Bicskén* működött a székesfőváros gyönyörű parkjában épült mintaszerű telepen. Az átmeneti otthon adminisztrálásának azonban jobban megfelelt, ha az intézet a főváros területén van és ezért a Hidegkúti-úton fennálló Horthy Miklós Fiúárvaházat telepítették Bicskére és ennek helyére beköltöztették a Horthy Miklósné Gyermekotthont.

A hat év alatt, amelyet az átmeneti otthon Bicskén töltött, *Knoll* Andor dr. igazgató-főorvos vezetésével mintaszerű intézménnyé vált, amely a legteljesebb elismerést szerezte meg úgy a főváros illetékes körei, mint a szakemberek és a társadalom részéről. Itt Budapesten már csak folytatni kellett a Bicskén kitűnően megszervezett intézmény munkálkodását, de most alkalom nyílott arra is, éppen azért, mert a főváros falai között van, hogy még több gyermek élvezhesse azokat az áldásokat, amelyeket a szociális gond, az orvostudomány és a szeretet bőségesen nyujt nekik. A fővárosba átplántált intézetet

Knoll Andor dr.

igazgató-főorvos

vezeti tovább, aki módot adott a *Fővárosi Hirlap* munkatársának arra, hogy az otthon érdekes életébe bepillanthasson.

— Az intézetet — mondja — 1935 szeptember 1-én helyezte át Bicskéről *Szendy* Károly polgármester úr *Nagy* László törvényhatósági bizottsági tag indítványára. Miután otthonunk átmeneti jellegéhez képest a létszám állandóan változik, úgy, hogy havonkint 50—60 gyermek cserélődik ki, nagyon nehéz volt Budapest és Bicske között az adminisztrálás. A jelenlegi helyen fennállott árvaházban volt az otthon felvételi osztálya. Itt kellett összegyüjteni a gyermekeket, akiket azután *Bicskére szállítottunk és a bennlakás letelte után visszahoztunk*. De ezen a nehézségen kívül nem felelt meg a célnak, hogy a *bicskei vezetőség egyáltalában nem érintkezhetett a szülőkkel*, holott ennek a legtöbb esetben szinte elengedhetetlen fontossága van. De megtörtént a szerencsés csere, aminek sok minden egyébtől eltekintve már abban is eredménye mutatkozik, hogy *januártól 412 gyermeket gondoztunk, amíg Bicskén a legutóbbi teljes év létszáma 582 volt*.

— Az otthon folyton változó gondozottjait a főváros a *Schuler* Dezső dr. tanácsnok úr vezetése alatt álló IX. ügyosztálya utalja be hozzánk az Iskolanővérek környezettanulmánya alapján. *3-tól 6 éves korig fiúk és lányok, ezenfelül 18 éves korig leányok kerülnek be ide*, valamennyien olyanok, akik számára bizonyos időre az otthont kell pótolni. Az okok között szerepel a szülők vagy más családtagok betegsége, amely miatt a gyermek odahaza gondozó nélkül marad, vagy fertőzés veszedelmének van kitéve. A beutalásra gyakran szerepet játszanak a családban előforduló tragikus esetek, vagy bűnesetek, amelyek miatt a szülő letartóztatásba kerül. Ide kerülnek a gyermekek és ez leggyakrabban a serdülő lányokra vonatkozik, akiket odahaza erkölcsi romlás veszedelme fenyeget. Igen gyakori ok azonban a beutalásra a szülés, amely az anyai felügyelettől, de a megélhetéstől is megfosztja a gyermekeket. A gondozottak azután addig maradnak itt, amíg az ok, amely miatt a beutalás történt, megszűnik. A 3—6 év közötti gondozottak száma 60, a nagyobbaké 120. A kicsinyek számára óvodát tartunk fenn, a nagyobbak pedig, bármilyen rövid ideig is tartózkodnak az intézetben, ha egészségesek, a hidegkuti-úti iskolába járnak, nehogy a tanulásuk megszakadjon.

*

Amilyen érdekes volt ennek a maga nemében egyedül álló fővárosi intézménynek az ismertetése, olyan megkapóan szép volt mindaz, amit az intézetben láttunk azon a körsétán, amelyre *Knoll* Andor dr. igazgató-főorvos hűséges munkatársa, *Grigássy* Pál dr. orvos kíséretében elvezetett.

Megnéztük az orvosi vizsgálót, amely laboratóriummal, fogászati rendelővel van ellátva. Betértünk az *óvodások épületébe*, ahol a hálótermekben éppen akkor fektették le a gondozó nővérek az apróságokat ebéd utáni pihenőre. A látogatás kedves ok volt arra, hogy a kicsinyek felüljenek az ágyakban és csengő hangon örvendezzenek:

— Kezeit csókolom!

— Itt van a doktor bácsi!

Régen láttunk annyi vidám, egészségesképű gyermeket egy csomóban. Érdeklődésünkre *Knoll* igazgató számokkal felelt, amelyek az intézetben töltött időről, súlygyarapolásról és hasonlókról szóltak.

Elragadóan kedves *kiállítás* lepett meg az óvodások tantermében. A kicsinyek munkáit állították ki tarka kollekciókban. Papirosból, dobozokból, tojáshéjból, vattából csinálták ezeket a kedves, ötletes apróságokat, amelyeket büszkén mutogatott az óvodát vezető nővér.

A *„nagyok házában"* a lányokat mindenféle házimunka közben találtuk az ebédlőben, a konyhán, a varrodában. Mindenkinek dolgozni kell, de jut idő a nappali szobában tanulásra meg játékra is. Sőt a közeli pompás hegyvidékre kirándulásra is elviszik a gyermekeket.

A sok vidám, jókedvű arc, az egész intézetet betöltő derü láttán valósággal felüdültünk és meghatottsággal gondoltunk arra a rendkívüli munkára, amelyet itt a vezető főorvos és orvostársa végeznek, hogy ilyen eredményt tudjanak elérni. Az orvosi feladat, hogy *a gondozottak évenkinti 5000 betegfekvő napját és a 6—7000 kezelést* említsük csupán, egymagában is imponáló, de ketten végzik az egész adminisztrációt is, amit az egyre változó létszám rendkívül komplikálttá tesz. A hivatottság mellett nagyon sok szeretet kell ehhez a munkához, amelynek egyre megújuló eredménye, hogy az otthonba került, leromlott, lesujtott gyermekekből testileg, lelkileg feljavított, mosolygó emberpalántákat formálnak.

ZSUREK PÁL
épület- és műlakatos
VII., KÁROLY KIRÁLY-ÚT 7 SZ.
TELEFON: 1—412—03.

Vízmentes impregnált erőpapír lég- és vízmentes csomagolásnál tengerentúlra vagy exportra **nélkülözhetetlen.** A csomagolt árut **megvédi** fagy, rozsda, rothadás és nedvesség által okozható károktól.
OSER JAKAB
Gyártja: **Magyar Vegykészítményű Papirgyár**
Budapest, VI., Ó-utca 49.
Telefon: 1—238—90. **Alapitva: 1893.**

Redőnyök
KORÁNYI és FRÖLICH
napellenző- és fémportálgyár
BUDAPEST, VIII, KISFALUDY-UTCA 5.
Telefonszámok: 1-323-76 és 1-459-86

Események

Fővárosi Hirlap

Alapításának huszonötödik évfordulóját a FŐVÁROSI HIRLAP szeptember havában

nagyszabású jubileumi szám

kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek

Alulirott várospolitikai hetilapok a főváros törvényhatóságának nyári szünetére való tekintettel, július és augusztus havában kéthetenként jelennek meg. E megállapodás szerint a Fővárosi Hirlap legközelebbi száma július 15-én jelenik meg.

FŐVÁROSI HIRLAP,
A VÁROS,
BUDAI HIRLAP,
FÜGGETLEN BUDAPEST,
UJ BUDAPEST,
UJ FŐVÁROS.

Rákóczy Imre és Dulin Elek előléptetése. A kormányzó a miniszterelnök helyettesítésével megbízott *Darányi* Kálmán földmívelésügyi miniszter előterjesztésére *Rákóczy* Imre dr.-t miniszteri tanácsosi címmel felruházott osztálytanácsosnak, a miniszterelnökségi sajtóosztály helyettes vezetőjének *a miniszteri tanácsosi* jelleget, *Dulin* Elek dr. osztálytanacsosi címmel felruházott titkárnak, a miniszterelnökségi sajtóosztály jogügyi előadójának *az osztálytanácsosi* jelleget adományozta. A kinevezések és előléptetések sorában különösképp őszinte örömet keltett ez a két előléptetés, *elsősorban pedig sajtó körökben fogadták nagy megelégedéssel a hírt. Rákóczy* Imre dr. hosszú évek óta tölti be felelősségteljes állását és eközben nemcsupán *beretvaéles judiciumáról, hanem finom úri tapintatáról is meggyőzte nemcsupán feljebbvalóit, hanem a vele nap-napután érintkező ujságírókat is.* Szeretetreméltó egyéniségével *csak barátokat szerzett magának. Dulin* Elek dr., mint a jogügyosztály előadója, résztvett minden a sajtóra vonatkozó törvény és rendelet előkészítésében E munkássága során egyike lett a miniszterelnökség legnépszerűbb munkaerőinek.

Liber Endre beszéde a Kőrösi Albin emlékünnepen. *Kőrösi* Albin, a kiváló tudós, a spanyol irodalom kitűnő ismerőjének emlékezetére hangversenyt rendeztek a zeneművészeti főiskolán, ahol az ünnepi beszédet *Liber* Endre alpolgármester mondotta. Kiemelte, hogy *Kőrösi* Albint *az igazi piarista szellem hatotta át és ez a szellem átjárta a diákjai lelkét is.* Tanítványai rajongva szerették tanárukat, aki mint tudós is, *a maga szakmájában maradandó sikereket aratott.*

A Közmunkatanács ülése. A Közmunkatanács kedden tartotta nyári szünet előtt utolsó ülését *Bessenyey* Zénó dr. elnöklésével. Az elnök előterkedden tartotta nyári szünet előtt utolsó ülését jesztette a pesti Dunapart mentén tervezett gyorsvasút, valamint az ezzel kapcsolatos rendezési tervek ügyét, amelyet a tanács tudomásul vett. Több fontosabb építkezési és városszabályozási terv került ezután sorra, így a Kecskeméti-utca, Magyar-utca és Kálvin-tér közötti szakaszának kiszélesítése. A Bécsikapu újjáépítését a Közmunkatanács már befejezte és elhatározta, hogy a kapura *emléktáblát* helyez, amelyet ősszel lepleznek le. Mintegy *negyven, névvel el nem látott utcának adott a Közmunkatanács nevet.* Budavár visszafoglalásának emlékére a *XI. Ince* pápáról elnevezett térhez csatlakozó utcát, amely eddig a *Pázmány-utca* nevét viselte, ugyancsak *Ince pápa-tér* elnevezéssel látták el, miután Pázmány érsekről, a Tudomány Egyetem alapítójáról *az Egyetem-teret Pázmány Péter térnek* nevezik el.

Felkay Ferenc tanácsnok ünneplése. *Felkay* Ferenc dr. tanügyi tanácsnokot *a TESz jubiláris nagykeresztjével* tüntették ki. A kitüntetést kedden este a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének kaszinójában rendezett társasvacsora keretében adták át. *Duday* Alajos tanácsnok-elöljáró köszöntötte a TESz megjelent küldöttségét, majd *Borsody* Gyula dr., a TESz társelnöke adta át *Felkay* tanácsnoknak a nagykeresztet, meleg szavakkal méltatva kimagasló érdemeit. *Erődy* Béla dr. tankerületi főigazgató a *FANSz* nevében mondott üdvözlőbeszédet. *Ölveczky* Pál a budapesti tanítótestület jókivánságait tolmácsolta, *Budó* Jusztin dr. főlevéltárnok pedig a baráti kör nevében üdvözölte a tanácsnokot. *Felkay* Ferenc az ünneplésért meghatottan mondott köszönetet, majd mint a TESz-nek ugyancsak társelnöke, *Szódy* Szilárd fővárosi szakfelügyelőtt üdvözölte és átnyujtotta neki a TESz nagykeresztjét.

Új gyermekjátszóterek. Az út- és csatornaügyi ügyosztály, amelynek hatáskörébe tartoznak a parkokkal együtt a játszóterek is, a gyermekek szabadban való mozgásának és helyes irányú szórakozásának a játszóterek szaporításával mind több lehetőséget ad. Nemrégen nyitották meg a Horthy Miklós-körtér új játszóterét és nemsokára elkészül a Pongrácz-úti lakótelep melletti játszótér is. Az előbbi csak szabad játékra alkalmas, míg a másikat tornaszerekkel is felszerelik. Új játszóteret terveznek a Bethlen-udvar mellé is. A negyedik új játszótér a Lipótvárosi Parkkal jutott a főváros birtokába, amikor a Közmunkatanács a parkot a fővárosnak ajándékozta. Itt szép homokterület és lubickoló áll a gyermekek rendelkezésére.

Hadviseltek küldöttsége a polgármesternél. A *Magyar Hadviseltek Országos Politikai Pártjának* küldöttsége a minap felkereste *Csécsy-Nagy* Imre országos elnök vezetésével *Szendy* Károly polgármestert. A küldöttség memorandumot adott át, amelyben azt kérték, hogy *a fővárosi alkalmazásoknál biztositsanak előnyt a hadviselteknek*, akadályozzák meg a hadviseltek *kilakoltatását*, hatósági segélyezésüket *elkülönítve* eszközöljék, a szegénysorsú rokkantak és hadiözvegyek számára engedélyezzenek *kedvezményes villamosutazást*, általában véve tegyenek meg mindent, hogy *a világháború hős katonáit kellő megbecsülésben részesítsék.*

Szigorú tej- és fagylaltvizsgálatok. *Csordás* Elemér dr. tiszti főorvos utasítására a tiszti orvosi kar tagjai és a főváros *Vegyészeti Intézetének* közegei a nyári meleg beálltával *razziaszerű vizsgálatokat tartanak az alkalmi cukrászoknál, a tejcsarnokokban és az utcai tejárusítóknál.* A hatósági vizsgálat magyarázata az, hogy az utóbbi időben meglehetősen nagy számban fordultak elő *kolibacillusos fertőzések* a székesfőváros területén. Ha a megvizsgált tej, vagy fagylalt *fertőzött, szigorú hatósági eljárást indítanak a fertőző termékeket forgalomba hozó iparosok és kereskedők ellen* és abban az esetben, ha az ismételt vizsgálat során újból fertőzött árut találnak náluk, *könyörtelenül megvonják tőlük az iparengedélyt.*

Lövészegyesület alakult a Terézvárosban. Külsőségeiben és méreteiben jelentős megmozdulása volt a terézvárosi polgárságnak *Sárkány* Ferenc törvényhatósági bizottsági tag elnöklésével a *Lehel Polgári Lövészegyesület* megalakulása, amelyen képviseltemagát a társadalom minden rétege. A 350 működő taggal megindúló egyesület elnöke lett *Sárkány* Ferenc törvényh. biz. tag, ügyvezető elnök vitéz *Papp* Gyula szív. isk. igazgató, elnöki titkár: *Magyar* Lajos szív. tanító; alelnökök: *Kékessy* János tanár, *Perl* Jenő r.-t. igazgató, főtitkár *Bende* János építészmérnök, titkárok: *Szomolányi* Ferenc máv. tisztviselő, *Székely* Miklós gázgyári tisztviselő, *Lajtay* Jenő kereskedő, háznagy, *Davidovics* Ödön nagykereskedő, orvosok: *Baneth* Aladár, dr. *Gazda* László dr., *Tiborcz* Zoltán dr., ügyész *Vogl* Béla dr. ügyvéd, pénztárosok: ifj. *Török* János gyáros, *Kovács* Kálmán szív. tisztviselő, ellenőrök: *Seemann* Ferenc mérnök, *Vörös* Ferenc müasztalos, *Kalmár* Ferenc m. tisztviselő, számvizsgáló bizottság: *Gános* Lajos igazgató-főmérnök, *Ecsy* László főmérnök. Ezenkívül választottak még húsztagú választmányt is. A megalakult egyesület nemcsak a lövészettel, hanem a többi sportágakkal is kíván foglalkozni. Lehetővé akarja tenni a legszélesebb társadalmi rétegeknek is az élénk sportszerű foglalkozást.

Augusztus 10-én kezdik meg az Orczy-ház lebontását. A *Fővárosi Közmunkák Tanácsának* határozata a megnyitásra váró Madách Imre-sugárút torkolatában lévő régi Orczy-ház lebontásának kezdeti időpontját augusztus 10-ében állapította meg. A Közmunkatanács a legközelebbi napok egyikén *meghirdeti a bontásra a versenytárgyalást*, minthogy pedig az épület lakói és a házban lévő üzlettulajdonosok legkésőbb augusztus 5-ig minden helyiséget kötelesek kiüríteni, *az öt nappal később megkezdődő bontási munkálatoknak semmi akadálya nem lesz.* Az Orczy-ház lebontását nyomon követi a Madách Imre-sugárút vonalába eső területek *parcellázása és rendezése is*, amit *éppen olyan sürgősen visznek keresztül, mint magát az Orczy-ház lebontását*, tekintve, hogy a Közmunkatanács a jövő tavasszal fokozott ütemben igyekszik lehetővé tenni a főváros fejlődése szempontjából oly nagyjelentőségű útvonal megnyitását.

A Rózsadomb és Vidéke Egyesület 42-ik évi közgyűlése szombat este folyt le *Harrer* Ferenc dr. felsőházi tag elnöklésével a Szent Lukács-fürdő külön termében nagy érdeklődés mellett. A közgyülésen *vitéz József Ferenc dr.* kir. herceg, az egyesület fővédője is résztvett. Megnyitó beszédében *Harrer* Ferenc elnök melegen üdvözölte a királyi herceget, a megjelent *Thorday* Lajos, *Hanthy-Haidekker* János kerületi előljárókat, *Bede* József rendőrfőtanácsost, a kerületi kapitányság vezetőjét, *Andréka* Károly, *Orova* Zsigmond, *Terbócz* Imre törvényhatósági bizottsági tagokat és a buda-hegyvidéki testvéregyesületek kiküldötteit, majd méltatta *Bárczy* István, az egyesület örökös díszelnöke érdemeit polgármesterré választásának most folyó 30 éves, jubileumi ünnepsége alkalmából. Az elnöki megnyitó után *Nádas* Béla dr. ügyész-főtitkár számolt be részletesen az egyesület mult évi működéséről, majd *Hoffmann* Károly pénztáros jelentésének elfogadása után, kiegészítette a választmányt.

Mi lesz a kelenföldi pályaudvarral?

— Levél a szerkesztőhöz. —

A főváros lakosainak jó része ilyenkor az iskolák végeztével, a nyár beálltával megindul a vidék felé. Ki a kőrengetegből jelszóval, aki csak teheti, siet a zöldet, a vizet felkeresni. A legtöbben persze Balatonnak indulnak, azért is, mert közel van, szeretik, de azért is, hogy a belföldi valuta előnyeit kihasználják.

Ebben a tömeges útnak indulásban a nyári hurcolkodókat vagy onnan hazatérőket, mint minden évben, most is *sok nehézség fogadja a kelenföldi pályaudvaron.* Ez a nyugatra induló és a Balatonra törekvő fővárosinak ma legjobban használt állomása, ahol *havi 200—250 ezer utas fordul meg érkezésben és indulásban.* Azonban akár midőn elindul, akár midőn megérkezik, nem tapasztalja azt a kényelmet, amit egy ilyen pályaudvaron a fővárosnak elvárhat. Helyiségei bármilyen tiszták és rendben tartottak, mégis csak szűkek és ilyen tömegek lebonyolítására elégtelenek. Előteren a villamosoknak, magánautóknak és taxiknak olyan tömegei veszélyeztetik az egy-egy vonatból ezer számra leszállók testi épségét és életét, hogy erről nehéz felháborodás nélkül beszélni.

Erről a lehetetlen helyzetről a főváros közigazgatási bizottságában is sok szó esett azelőtt. Most azonban, közel egy éve semmi sem történik ennek az állapotnak megoldására, sem szóban, sem tettben. *A gáncsoskodás nélküli, de őszintén segíteni akaró kritika azóta hallgatott el, mióta a pesti pályaudvarok új rendezésének terve nyilvánosságra került.* Ennek budai része ugyanis magában foglalta a *Déli pályaudvar megszüntetését és egy új megállóhelynek a Lenke-téren való megépítését*, amely magával hozta volna a *kelenföldi pályaudvar személyforgalom szempontjából való jelentőség-csökkenését.* Ha a kelenföldi állomás kiesik a személyforgalomból, úgy tényleg nincs értelme a modernizálásának, de annak sem, hogy az Etele-teret kiképezzék és átalakítsák.

Azonban multak a hónapok és *a nagy álomterv megvalósítására semmi sem történt.* Ha értesüléseinkben megbízhatunk, úgy a *Déli pályaudvar megszüntetésének terve megbukott.* Igy a főváros annak területén lévő telekrészekre nem előlegezheti vagy vételárként nem adhatja meg a MÁV-nak a Szent Imre-városi megálló felépítéséhez szükséges *5.5 millió pengőt.* Ha pedig ez a közel jövőben nem épül meg, úgy *előtérbe lép Budapest-Kelenföld állomás minden bajával, szükségével és környékének rendezésével.* De sem ennek, sem annak a megvalósítására semmit sem tenni nem lehet.

Mint éretsülünk, *még az Etele-tér rendezésére irányuló tapogatózási lépések is abbamaradtak.* Pedig, aki csak egy nyári este élvezte a kelenföldi állmáson való leszállást, az igazat ad nekünk, hogy ezt túrni tovább nem szabad! *Vegye kezébe a főváros az Etele-tér rendezésének kérdését, de sürgősen.* Ne apró foldozásokkal, villamosmegálló áthelyezésekkel és hasonlókkal, hanem *generális megoldást* válasszon. Üljön össze a MÁV-val és az állomásépület kibővítésével egyetemben találjon más kérdésekre is megoldást, amely kérdések megoldatlansága ma szörnyűvé teszi a Kelenföldön való fel- és leszállást.

Ne fussunk sok milliós álom után, amikor néhány százezer pengővel mindent meglehetne oldani. És főként ne várjunk e kérdésekben egy percet sem tovább, mert *a Boráros-téri híd megnyitása igen nagy meglepetéseknek teheti ki ezen a téren is az érdekelteket.*

Kelenföldi polgár.

Július 2. és 9-én délután fél 3 órakor

Ügetőverseny

LATICEL

a kényelem új korszaka

GYÁRTJA:

A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

YELLOW

szivacsbehozatali áruház, Budapest, VI., Andrássy-út 32. Telefon: 11-3-36. — Modern háztartási és testápolási cikkek, kefe- és seprőáruk, szarvasbőrök.

Gazdasági Értesítő

Megalakult az Országos Földhitelintézet

Vezérigazgató: Reményi-Schneller Lajos

A kormány racionalizálási és agrárhitel-biztosítási programjának megfelelően megtörtént a három agrárhitelintézetnek, a *Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetének*, a *Magyar Földhitelintézetek Országos Szövetségének* és a *Magyar Földhitelintézetnek* egyesülése. Uj és tőkeerőben is hatalmas intézmény áll most a birtokpolitika és agrárszociálpolitika rendelkezésére. Az ország agrár közvéleménye *örömmel vette tudomásul az uj intézmény megalakulását és őszinte hálával adózik Fabinyi* Tihamér pénzügyminiszternek, aki a három intézet egyesülését a kormány intencióinak megfelelően nemcsupán lehetővé tette, hanem a *fuzió lebonyolításának végrehajtásánál az agrárhitel és az államkincstár érdekeit a leggondosabb figyelemmel és méltányossággal hozta egymással teljes harmóniába.* Az intézet élére, mint vezérigazgatót, *Reményi-Schneller* Lajos dr. országgyűlési képviselőt állította az igazgatóság bizalma, akinek *nagy közgazdasági és pénzügyi tudása, valamint rátermettsége a legjobb biztosítéka annak, hogy az uj intézmény minden tekintetben kielégíti a hozzáfűzött gazdareményeket.* Az intézmény megalakulásáról, amely gazdasági életünk egyik legjelentősebb eseménye, a következőkben számolunk be:

Az Országos Földhitelintézet a minap tartotta alakuló közgyűlését. Az Országos Földhitelintézet megalakulásával a gazdaközönség régi kívánsága megy teljesedésbe, a mezőgazdasági hitelszükséglet ügye megkívánja, hogy megfelelően megalapozott nagy pénzintézet álljon a gazdaközönség rendelkezésére, amely alkalmas lesz arra is, hogy a hatékony földbirtokpolitikát szolgálja.

Ezekre a közérdekű célokra eddig három intézet állt rendelkezésre, a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete, a Magyar Földhitelintézetek Országos Szövetsége és a Magyar Földhitelintézet. Az Országos Földhitelintézet a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetének és a Magyar Földhitelintézetek Országos Szövetségének egyesüléséből keletkezett és átvette a Magyar Földhitelintézet egész üzletét is, úgy hogy az Országos Földhitelintézet megalakulása lényegileg a három intézet egyesülését jelenti. Az uj intézetnek 20 millió pengő saját tőkéje van, melyből 17 millió pengő üzletrésztőke és 3 millió pengő tartaléktőke; az uj intézet tehát jól fel van készülve a jövő feladatainak ellátására. Ezt a felkészültséget, a szétszórt erők tömörítésével lehetett megvalósítani.

Az alakuló ülésen pénzügyminiszteri kiküldetés alapján Pesthy Pál dr. ny. igazságügyminiszter elnökölt. Az intézet megalakulása után a közgyűlés megállapította az intézet alapszabályait és megválasztotta az intézet igazgatóságát és felügyelőbizottságát.

Igazgatósági tagokul megválasztattak: Angyan Béla dr. ny. m. kir. igazságügyminiszteri államtitkár, orsz. képviselő, Csizmadia András orsz. képviselő, Glattfelder Gyula dr. csanádi püspök, Haypál István kisgazda, Hunyady Ferenc kincstári főtanácsos, Jakabb Oszkár dr. pénzügyi államtitkár, Kelemen Krizosztom pannonhalmi főapát, Koós Zoltán dr. felsőházi tag, korm. főtanácsos, Kövess Béla dr., a budapesti ügyvédi kamara elnöke, Krudy Ferenc ny. főispán, orsz. képviselő, Lukács Béla főispán, Mayer János ny. miniszter, orsz. képviselő, Mutschenbacher Emil dr., az OMGE ügyv. ig., felsőházi tag, Pesthy Pál dr. ny. miniszter, orsz. képviselő, Radvánszky Albert báró dr. felsőházi tag, Reményi-Schneller Lajos dr. vezérigazgató, orsz. képv., Schandl Károly dr., az OKH. alelnök-vezérigazgatója, orsz. képv., Teleki Mihály gróf orsz. képv., Törley Bálint orsz. képv., vitéz Vass Elek dr. miniszteri tanácsos, Zichy János gróf vbtt., orsz. képv., Zsindely Ferenc orsz. képviselő.

A felügyelőbizottság tagjaiul megválasztattak: Aninger László dr. pénzügyi osztálytanácsos, Justh Ferenc ny. államtitkár, Kerntler Kálmán dr. ny. államtitkár, Széchenyi Domonkos gróf felsőházi tag, nagybirtokos, Viczenik Ferenc miniszteri osztálytanácsos.

Az intézet kormánybiztosa: Párniczky Ede dr. min. tanácsos.

A közgyűlést követő igazgatósági ülésen az igazgatóság az intézet elnökéül Pesthy Pál dr. ny. igazságügyminisztert, a felügyelőbizottság elnökévé Széchenyi Domonkos gróf felsőházi tag, nagybirtokost választotta meg. Az igazgatóság vezérigazgatóvá Reményi-Schneller Lajos dr.-t nevezte ki.

Az Országos Földhitelintézet működését julius 1-én kezdi meg V., Bálvány-utca 7. szám alatti helyiségében.

Döntő jelentőségű elhatározás előtt a magyar műbenzingyártás

Az energia-kérdések forrongó korszakában az egész világ technikusait, sőt az államok ügyeinek legfőbb intézőit is élénken foglalkoztatja *a műbenzin problémája.* Ennek a problémának előbbrevitelében Magyarország se maradt ki. *A műbenzin előállítása nálunk is a legaktuálisabb kérdések sorába emelkedett.*

Még a mult esztendőben történt, hogy *a péti ammóniagyárban kísérleti telepet állítottak fel, amely Varga József műegyetemi tanár szabadalmazott eljárása alapján a műbenzin gyártásával foglalkozott.* A Varga-féle eljárás kapcsán érlelődött meg a műbenzin gyár előállítására szolgáló szénlepároló üzem terve és ebben az ügyben a külföldi gyártási rendszerek tanulmányozására *Bornemisza* Géza iparügyi miniszter még a mult év őszén bizottságot küldött ki. Vitéz *Pétery* István, az iparügyi minisztérium energia-osztálya főnökének vezetésével *Németországban* folytatott tanulmányokat a bizottság, majd az idén májusban ismét *Németországba* és *Angliába* utazott a bizottság, amelynek tagjai voltak: *Hartegger* Ernő dr., a Magyar Villamos Művek Országos Szövetségének igazgatója, *Bajai* Ernő dr., a Pécsi Kokszkereskedelmi Rt. igazgatója, *Kraft* főfelügyelő a Dunagőz bányái, *Makray* főmérnök, a MÁK és *Erdélyi* Sándor dr. főmérnök a Salgó képviseletében.

A bizottság tanulmányútja után beszámolt *Bornemisza* Géza iparügyi miniszternek tapasztalatairól és ismertette a műbenzin előállításánál alkalmazott eljárásokat és ezek soraiban azt az eljárást, amelyet egy németalföldi szabadalmi társaság, az *IHP (International Hydrogenation Patent Co.)* már több országban vitt át a gyakorlatba, valamint a német dr. *Fischer*-féle eljárást. A két egymással vetélkedő rendszer közül az IHP-nek magyarországi képviselője, *Enyedy* Béla, a Magyar Jelzáloghitelbank elnöke, aki az illetékes körökkel már meg is indította a műbenzin gyártásba való bekapcsolódás érdekében a tárgyalásokat. Egyebekben *Enyedy* Béla kezdeményezésére történt a miniszteri bizottság második külföldi útja, amelynek főcélja a hydrogénező eljárás tanulmányozása volt.

Az iparügyi minisztériumban mindezek után a műbenzingyártás megoldásáról komoly tanácskozások folynak, amelyek során megállapítást nyert, hogy mintegy *30 milliós befektetést igényel a kérdés megvalósítása.*

A pénzkérdés megoldása természetesen nem csekély gondot okoz, bár biztató jelenség, — amint ezt a külföldi tanulmányúton való részvétel is igazolja, — hogy a nagy szénbánya-vállalatok: a MÁK, a Salgó és a DGT komolyan érdeklődnek a kérdés iránt. Amennyiben ezek a tárgyalások eredményre vezetnek, beavatott forrásból származó hír szerint arról van szó, hogy a *magyarországi műbenzingyár a hazai szükséglet ellátásának egyharmadára, 1000—1200 vagon benzin gyártására rendezkedne be.*

A megoldás során számolni kell *Varga* József műegyetemi tanár eredményes kísérleteivel, amelyek *az egyéb eljárásokat leegyszerűsítették, úgy, hogy a műbenzint kátrányból lehet előállítani,* nem pedig kátrányolajból, ami lényeges munkatöbbletcsökkentést jelent.

Ennek a már szabadalmazott eljárásnak gyakorlati kipróbálása a *Magyar Hydrobenzin RT.* péti kísérleti telepén történt és egyéb eredményei mellett ösztönző hatással volt arra, hogy *Bornemisza* Géza iparügyi miniszter a kérdés tanulmányozására az említett bizottságot külföldre küldte. A második tanulmányút eredményeiről minap előterjesztett jelentés után a miniszter a műbenzin gyártása ügyében *ankétet hivott össze,* amely után *a közeli időben döntőjelentőségű elhatározás történik a hazai műbenzingyártás dolgában.*

Hogy ennek a nagyra hivatott akciónak jelentőségét megvilágítsuk, utalunk arra, hogy *Magyarország évi benzinszükséglete 60.000 tonna,* amelyet teljes egészében külföldről hozunk be és amelynek importja nem csekély devizagondokat okoz. Németországban már nagyon előrehaladt a műbenzingyártás. Jelenleg 45.000 vagon az évi termelés. Ezt a mennyiséget azonban az 1937. évben Németország 105.000 vagonra akarja emelni.

Németországban a *mesterséges úton előállított benzin literenként 16 pfennigbe, a kikötőkbe behozott természetes benzin literje 6 pfennigbe kerül.* A német államkincstár a két ár közötti különbözet financiális terheit úgy tudja elviselni, hogy a benzin eladási árát *40 pfennigben szabta meg.* Ezek a pénzügyi szempontok a műbenzingyártás esetén természetesen nálunk is figyelembe veendők lesznek.

Beszámol a Bszkrt az elmult év jelentősebb eseményeiről

Uj igazgatósági tagok választása és tőkeemelés elhatározása a közgyülésen

A Beszkárt, amelynek kezelésében van a volt Közúti és Városi Vasút hálózatán kívül *a BUR, a Földalatti és a Szentlőrinci Vasút, a Svábhegyi Fogaskerekü Villamos Vasút, a Budai Hegypálya (sikló) és az autobuszüzem, ezenkívül érdekkörébe tartozik a Budapesti Helyi Érdekü Vasutak Rt. és a Haraszti—Ráckevei HÉV Rt.* június 26-án tartotta XIII. évi rendes közgyülését *Usetty* Béla dr. országgyülési képviselő, törvényhatósági bizottsági tag, a társaság elnökének vezetésével. A közgyülés elfogadta az igazgatóságnak az 1935. üzleti évről előterjesztett jelentését, megállapította a mérleget és zárószámadást s az igazgatóságnak és a felügyelőbizottságnak megadta a felmentést. *A közgyülés elhatározta a Beszkárt 1,250.000 pengőt kitevő alaptőkéjének 2,500.000 pengőre való felemelését. Az igazgatósági tagok számát négy taggal egészítették ki.* A közgyülés az igazgatóság uj tagjaivá megválasztotta *Veress* Gábor dr. m. kir. kormányfőtanácsos, m. kir. államvasúti igazgató, székesfővárosi törvényhatósági bizottsági tagot, *Toperczer* Ákos ny. h. államtitkárt, *Lévai* Sándor lapszerkesztő, székesfővárosi bizottsági tagot és *Terbócz* Imre országgyülési képviselő, székesfővárosi törvényhatósági bizottsági tagot. *Nemes Nagy* Mihály dr. ügyvéd, a Beszkárt és a kezelésében lévő vasútvállalatok felügyelőbizottsága elnökének lemondása folytán megüresedett helyre a Beszkárt, a Ferenc József Földalatti Villamos Vasút Rt. és a Budapest—Szentlőrinci Helyi Érdekü Villamos Vasút Rt. felügyelőbizottságának tagjává megválasztották az említett vasúttársaságok közgyülésein *Bocsáry-Spur* Kálmán dr. ügyvéd, törvényhatósági bizottsági tagot. A közgyülésen a székesfőváros közönségének képviseletében *Libor* Endre alpolgármester jelent meg, aki a székesfőváros nevében teljes elismeréssel emlékezett meg a vállalat vezetőségének az 1935. évben kifejtett tevékenységéről. Megállapította a székesfőváros képviselője, hogy a Beszkárt igazgatósága, ügyvezetése, tisztikara és személyzete minden tekintetben megfelelt a működéséhez füzött várakozásoknak és ezért a székesfővárosnak, mint a vasútak tulajdonosának nevében őszinte köszönetét és elismerését nyilvánította *Perczell* György dr.-nak, a Beszkárt vezérigazgatójának, *Márkus* Jenő dr. vezérigazgatóhelyettesnek, továbbá a szolgálati ágazatokat vezető igazgatóknak, a tisztikarnak és a személyzetnek.

*

Az igazgatóságnak az 1935. üzleti évről a közgyülés elé terjesztett jelentéséből kiemeljük a következőket:

Az 1935. évben a Beszkárt személyszállítási

bevételei összesen 45,081.869 pengőt tettek ki

s csekély eltéréssel az előző évi színvonalon mozogtak, a jelentés azonban rámutat arra is, hogy a bevételek több, mint 26 százalékkal maradtak alatta az 1829. évben elért legkedvezőbb bevételeknek.

Az utasok száma 333,941.615 volt,

közel 3 százalékkal több, mint 1934-ben, de mivel az utasforgalom kisméretü emelkedése csak a rövid távolságra utazók számának növekedésében nyilvánult meg, ez a bevételek alakulására lényeges befolyást nem gyakorolt. Éppen ezért a Beszkárt az üzemvitel gazdaságosságának fokozására törekedett s a leg-

„ANTONIA" MOSÓ-
SZAPPAN
2 kiló
96 fillér
az ismert 30%-os másodrendü
kitünően habzó minőségben
PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ

messzebbmenő takarékossági rendszabályokat léptette életbe.

Az ügyvitel egyszerűsítése és a munkaerők teljesebb kihasználása céljából

közös igazgatási szerződést kötött az érdekkörébe került Budapesti Helyi Érdekű Vasutakkal,

ezáltal a szolgálati ágak és szakosztályok számát csökkenthette s ezen a réven is számottevő megtakarításokat ért el.

Az üzemvitel gazdaságosságát szolgáló egyéb intézkedések mellett

különös gondot fordított a Beszkárt a kocsikilométer-teljesítménnyel való takarékos gazdálkodásra,

nem tévesztvén szem elől a közlekedés érdekeit.

A Beszkár a nagykörúti közlekedés racionalizálásával kapcsolatban *az átszálló- és tértijegyeket az utazóközönség érdekeire való figyelemmel a földalatti vasút igénybevétele esetén is az addigi kétszeri átszállás helyett háromszori átszállásra érvényesítettek.* A Budai Hegyipályán az addig érvényben volt 16 filléres tértijegy helyett a mult év májusában kisszakaszrendszer lépett életbe.

A Beszkár kezelésében lévő

autbousszüzem az 1935. évben 26,610.600 utast szállított,

460.508 utassal többet, mint 1934-ben. Az utasforgalom 1.76 százalékos növekedése folytán a kocsikilométerteljesítmény is emelkedett és pedig 139.025 kocsikilométerrel, 2.12 százalékkal. Az autobusz kocsiparkja a mult évben 133 autobuszból állott, egy járművet pedig kiselejtteztek. Az autobuszközlekedés fejlesztése céljából a mult évben megrendelt

50 új autobusz fokozatos üzembehelyezése az idén történik meg.

A zárószámadások szerint az 1935. évi **összes bevételek 55,489.295 pengőt tettek ki, míg a kiadások végösszege 55,552.349 pengő volt,**

a bevételek és kiadások egybevetése után *tehát 63.053 pengő veszteség mutatkozik,* amelynek az 1936. évi számlára való átvitelét határozta el a közgyűlés.

A tábla felmentette az Imperial-ügy vádlottait. A budapesti kir. tábla két napig tartó tárgyalás után a nagy port felvert *Imperiál-ügy összes vádlottait felmentette.* A rehabilitált vádlottakat: *Salgó* Imre dr. vezérigazgatót, *Komlós* Hugó igazgatót és két munkavezetőt a törvényszék csalásban és megvesztegetésben mondta ki bűnösnek a döntő bizonyítéknak talált vallomás alapján, amelyet a vállalat két munkavezetője tett. A tábla most ezt a két vallomást *nem fogadta el bizonyítékul,* mert ezek a vallomások — mondja a tábla ítélete — *„olyan dagályos stílusban vannak tartva, hogy alig fogadható el, hogy egyszerű munkások így fejezték volna ki magukat".* Az érdektelen tanuk vallomása szerint a mintakannák kicserélése fizikailag lehetetlen volt oly módon, ahogy azt a terhelő tanuk állították. Ezenkívül megállapítja a tábla ítélete, hogy *„a MÁV minden esetben, amikor a megengedettnél nagyobb víztartalmat találtak az átvevő szakközegek az olajban, a különbözetet levonta, tehát anyagi kárt nem szenvedett".* A bűnügy során kihallgatott szakértőknek azzal a véleményével szemben, hogy a MÁV által 19 pengős, illetve 21 pengős egységáron vásárolt Imperiál-olaj csak 14 pengőt ért, a tábla azt az álláspontot foglalja el, hogy az értékkülönbözet csak polgári per útján érvényesíthető. Végül kiemeli a felmentő ítélet, hogy *„a szállított kátrányolaj talpfaimpregnálás céljára megfelelő volt".*

Az első magyar Gyapjúmosó és Finomposztógyár Rt. június 20-án, szombaton délben tartotta a Pesti Lloyd Társulat termében 67. évi rendes közgyűlését. A közgyűlésen dr. *Bud* János elnökölt és azon a részvényesek nagyszámban vettek részt. *Fái* Géza vezérigazgató terjesztette elő az évi jelentést, mely kiemeli, hogy *a vállalat a mult év folyamán is tervszerűen fejlődött.* A hazai közönség mindinkább fokozódó igényeinek kielégítése mellett nagy súlyt fektettek külföldi piacok felkutatására és különösen *angol viszonylatban a kivitel jelentős emelkedését érték el.* A Gyapjúmosó kivette részét abból a jelentős áldozatból, amelyet a posztóipar az elmúlt évben a mezőgazdaság megsegítése érdekében hozott. Gyapjúszükségletének túlnyomórészét a világpiaci áraknál magasabb áron szerezte be hazai termelőktől. A múltévi mérleg *135.691 pengő leírása után a nyereségáthozatal hozzászámításával 128,571 pengő nyereséggel* zárul, amelyet az igazgatóság javaslatára az *új üzletév számlájára* vittek át. A közgyűlés az igazgatósági előterjesztéseket egyhangúan elfogadta.

CSIPAK SÁNDOR ÉS FIA
közszállítási vállalkozók
PESTUJHELY — Neptun-utca 24
BUDAPEST — XIV., Telep-u. 98
TELEFON: 97-5-62
M. kir. Postatakarékpénztári csekkszámla 57.837

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyag ipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám. Telefon: 23-0-71, 10-3-59, 14-1-83
Cementgyár: Lábatlanban . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya Nyergesujfalu évi telj. kép. 80,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8,000.000 drb.

VÁLLALKOZÁS

Versenytárgyalási megbízások

IX., Szent László-kórházban **járdaburkolat készítése,** Schäffer Károly (V., Petőfi S.-u. 16.) 6899.40 P. — III., Timár- és Kiskorona-u. iskolákban **bádogosmunka,** Keller Pál (I., Attila-u. 15.) 4228.30 P. — I., Mészáros-u. Szilágyi Erzsébet leánygimnázium **villanyszerelési munka,** Thermolux vill. váll. (VIII., Práter-u. 6.) 18.867.65 P. — IX., Sertésközvágóhídi vízműtelep bővítésével kapcsolatos **csőszerelési munka,** Tóth Imre és Társa (V., Katona József-u. 3.) 6374 P. — I., Új Szent János-kórház sebészeti osztályon **kőművesmunka,** vitéz Lukóy Emil (II., Hadapród-u. 11.) 4230 P. — III., Timár- és Kiskorona-u. iskolákban **tetőfedőmunka,** Kirschenbaum Ödön (III., Lajos-utca 35.) 2862.50 P. — Ugyanott **homlokzattatarozási munka,** Rácz Ferenc (III., Lukács-u. 2.) 6880.90 P. — IX., Élelmiszernagyvásártelepen **teherfelvonó kőművesmunka,** ifj. Dobrovits Ferenc (IX., Ráday-u. 15.) 4163.40 P. — VI., Aréna-út 136. elemi isk. **kőművesmunka,** Fábián István (IV., Vámház-körút 8.) 4470 P. — I., Mészáros-u. Szilágyi Erzsébet-leánygimnázium **hideg-, melegvíz, csatorna- és gázszerelési munka,** Tremmel Testvérek (VIII., Baross-u. 50.) 31.450.75 P. — I., Új Szent János-kórház nőgyógyászati pavillon **villamos teherfelvonó szerelési munka,** Handlovits és Horváth (VIII., Futó-u. 8.) 2550 P. — Ugyanott **betegszállító felvonó szerelési munka,** Handlovits és Horváth (VIII., Futó-u. 8.) 9500 P. — VII., Alsóerdősori szeretetotthon **kőművesmunka,** Szvetics József (VII., Telep-u. 8.) 4533.40 P. — X., Horthy Miklós-kórház fertőtlenítő épület különleges **vasszerkezeti munka,** Haas és Somogyi (VI., Frangepán-u. 7.) 4174 P. — VII., Alsóerdősori Erzsébet-szeretetotthon **burkolómunka,** Kraszner György (VII., Hernád-u. 8.) 2603.50 P. — Sertésközvágóhídi zsírolvasztó gőzvezetékéhez szükséges akna-, föld-, kőműves- és vasbetonmunkái, Boghen György (II., Fillér-u. 23.) 3540.88 P. — IX., Sertésvágóhíd részére **kútépítési munka,** Barta Károly, Bleyer Sándor (V., Honvéd-u. 22.) 12.831 P. — IX., Marhaközvágóhídon lévő istállótelepi víztorony **kőművesmunka,** 4423 P. — IX., Szent István-kórház tetőfedőmunka, Kuszenda János (IX., Bokréta-u. 11.) 4355 P. — IV., Egyetem-u. Fővárosi Képtár Kaplony-utcai szárny átalakításának **lakatosmunkái,** Beke Lajos (VI., Vilmos császár-út 35.) 3756.50 P. — IX., Szent László-kórház **burkolómunka,** Kraszner György (VII., Hernád-u. 8.) 12.975 P. — IV., Egyetem-u. Fővárosi Képtár Kaplony-utcai szárny átalakításánál **műkőlépcsőmunkálatok,** Marossi F. Lajos (X., Kerepesi-út 73.) 3749.20 P. — Ugyanott **mázolómunka,** Szakolczay Sándor (V., Csáky-u. 7.) 2731.62 P. — I., Mészáros-u. leánygimnázium **mázolómunka,** Remsey Elemér (IV., Kaas Ivor-u. 9.) 6986 P. — I., Új Szent János-kórház **szigetelőmunka,** dr. Helvey Tivadar (VI., Eötvös-u. 21.) 12.190.43 P.

Beérkezett ajánlatok

Az Új Szent János-kórház épületében végzendő **gázberendezési munkák átalakítására** pályáztak: Török Nándor 10.644, Móczár Gábor 11.182, Orcsó Pál 11.236, Farkas Izor 11.255, Eeser és Vaska 11.314, Hajdu József 11.385, Gerő László 11.508, Egri és Fia 11.547, Klein Józsefné 11.565, Bajkay Ferenc 11.632, Adamitz László 11.651, Bogdány és Társa 11.668, Fancsali Ferenc 11.882, Bátorfi János 12.255, Fekete Ödön 12.291, Tollár Lajos 12.339, Wolf Ödön 12.291, Tóth Imre 12.594, Lakos Jenő 12.837, Deutsch Testvérek 13.079, Schmidt Ferenc 13.132, Friss és Pozsonyi 14.533, Szentgyörgyi és Társa 13.496, Szegedy Béla 14.655, Hanauer István 14.753 pengővel.

A **Margit-körúti irodaépület toldaléképítési munkáira** pályáztak: Vermescher Emil 6684, Bajnoczy Géza 6314, Ilia Ferenc 6532, Böhm Károly 6642, Torony szöv. 6842, Fülöp Dezső 6897, Hajós József 7122, Varsa János 7167, Grenyó Bertalan 7216, Bodor Antal 7316, Urbán Konrád 7327, Lakó Ferenc 7369, Rácz Márton 7479, Nyitray Ágoston 7642, Bera Károly 7636, Gerendy István 7674, Faragó Rudolf 7928, Tausz Alfréd 8040, Tomán János 8226, Hollós Ferenc 8352, Andrássy Dezső 8468, Dengler Lajos 8626, Berényi Ignác 8724 pengővel.

A **Szent László-kórház A) pavillonjának különböző munkáira** pályáztak: Szilágyi Imre 5539, Dittler Ferenc 6567, Wersetz Márton 8170, Sziber Gyula 8153, Tamássy Emil 6722, Demány Lajos 8280, Nekolny Antal 7235, Varjas Gyula 7975, Müller Rezső 9642, Heintz Gusztáv 7530, Dobrovits Ferenc 10.195, Mészáros Sándor 9348, Roskai Ernő 2313, Külber Gyula 2841, Mátéffy János 3185, Szücs József 3590, Gergő Sándor 3778, Wagner Géza 4135, Hódos Andor 4963, Csörgei Gábor 5982, Surányi István 5489, Kellner és Sándor 6792, Hencz Ferenc 1710, Rázsó Jenő 1891, Pusztai János 2345, Horváth Jenő 2576, Rányák József 2714 pengővel.

A Kavics-u. **óvoda részére szükséges csatornaépítési munkára** pályáztak: Grosz Frigyes 7777, Béky Barna 7897, Liska Jenő 8215, Gát Ödön 8901, Spányi Ernő 10.023 pengővel.

A Záhony-u., Szentendrei-út és a Gázgyár közötti szakaszának **útrendezési munkáira pályáztak:** Krausz Ferenc 15.270, Kiss Jenő 17.358, Szabó és Bródy 14.937, Szilágyi Imre 17.974, Proceller Bálint 18.933, Heverdle Károly 19.026, Barta Károly 18.347, Szendrő Zsigmond 19.288, Hollós Ferenc 22.579, Ámon Rezső 19.909 pengővel.

Az Árok-u., Hadnagy-u. és Kürt-u. közti szakaszának **útrendezési munkáira pályáztak:** Helfenstein Ferenc 12.962, Benedikt Marcel 14.859, Proceller Bálint 15.938, Heverdle Károly 15.525, Vértes Albert 14.937, Barta Károly 14.983, Kiss Jenő 14.590, Szegedy Béla 15.518, Klauber és Vajda 16.591, Szabó és Bródy 15.942, Magyar Loránd 15.409, Obendorfer Károly 14.982, Szendrő Zsigmond 14.985, Kimberger Géza 15.994, Wohl Dezső 13.581, Korda István 18.026, Grosz Frigyes 14.977 pengővel.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

Gyors, pontos, olcsó
PAAR FÉNYMÁSOLÓ
I., Mészáros-u. 10. (Bejárat Ág-utca)
• Telefon: 1-551-87. •

FREUD FRIGYES
VI., Teréz-körut 19. Telefon: 11-2-01.
Csavarok vas-, acél és sárgarézből, Witw és milliméter menettel raktáron. Saját gyártmányu präcizlós csavarok.

SCHÄFFER KÁROLY
OKLEVELES MÉRNÖK
Vasút-, út-, betonépítési vállalkozó, kövezőmester
Budapest, IV., Petőfi Sándor-u. 16. Tel.: 897—85

LUTZ LAKK- ÉS FESTÉKGYÁR RT.
BUDAPEST, VII., ÖRNAGY-UTCA 4. SZ.

Orenstein és Koppel
MAGYAR R.-T., BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
Motorosmozdonyok — Útjavítógépek — Kisvasutak — Iparvágányok — Autobuszkarosszériák

GROSZ FRIGYES
OKL. MÉRNÖK ÉPITÉSI ÉS KÖVEZÉSI VÁLL.
Budapest, IX., Rakáts-u. 1. Telefon: 34-0-54.

Nagy Pál
egészségügyi berendezési vállalkozó
Budapest, II., Fő-utca 20.
TELEFON: 52-0-93.

SZÉKELY KÁROLY
OKL. MÉRNÖK, ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
Budapest, XI., Budafoki-ut 41/b. Tel.: 59-6-73

Padozati munkák elsőrangú kivitelben
szlavóniai tölgy- és bükkparkét, táblaparkét, egyszerű és díszes kivitelben, aszfaltparkét és hajópadlók
Pesiszentlőrinci Parkétgyár és Gőzfürész Részvénytársaság.
Budapest, V., Rudolf-tér 1. Tel.: 21-2-44.

GRUBER JÁNOS festékgyár és ásványőrlőművek, építési anyagok és vegyészeti termékek raktára
Központi iroda: Budapest, V., Kálmán-utca 22. sz.
Telefonszám: 23—0—33. • Alapíttatott: 1842

Használt
VASANYAGOK:
csövek, lemezek, tartányok, lépcsők, gőzgépek, szivattyuk, motorok, gázgyári berendezési tárgyak stb. és **chamottetéglák**
kedvező áron kaphatók:
FERENCVÁROSI GÁZGYÁR leszerelési irodája.
Budapest, IX., Koppány-utca 2—4. Tel.: 34-0-54.

VAJDA LAJOS
mű- és ércöntő
PESTSZENTERZSÉBET, FRANGEPÁN-UTCA 113. TELEFON: 47—5—69.

MAGYAR KIR. ÁLLAMI VAS-, ACÉL- ÉS GÉPGYÁRAK
Budapest, X., Kőbányai-út 21.
Lakóházak felszereléséhez a **közismerten elsőrangú Teudloff-Dittrich-féle** kivitelben gyártunk kézi- és erőhajtású
kútszivattyúkat
és kútfelszerelési alkatrészeket, **házi vízellátóberendezéseket,** bor- és savszivatyúkat stb.
Városok és egyéb közületek részére tűzoltósági, közegészségügyi és köztisztasági szereket, eszközöket és berendezéseket.
Lakóházak, középületek stb. részére a legalkalmasabbak a hazai barnaszéntüzelésre szerkesztett **Jobbágy**-féle folytonégőkályhák.

Huszonötödik évfolyam Budapest, 1936 július 15. 28–29. szám.

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE . . . . . 24 PENGŐ
FÉLÉVRE . . . . . 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Mindnyájunk kincse

Szónoki alakzatként valósággal mindennap elhangzik, amikor Budapestről van szó, hogy mindnyájunk kincse. Ezuttal azonban nem pohárköszöntőben hangzott el, hanem *Karai-Krakker* Kálmán, Pestvármegye főispánja hangoztatta ezt a vármegye kisgyűlésének ülésén, ahol éppen Pestkörnyék panaszait és a székesfővárossal szemben táplált kívánságait tárgyalták. Jólesett hallani ezt a kijelentést, mert éreznünk kell, hogy ezzel a másik oldalon is kezd otthonra találni az objektivitás. Mi nagyon jól tudjuk, amint minden a multat kutató elmének ismernie kell, hogy a magyar főváros történetében a környék gravámenjei állandóan szerepeltek. Természetes, hogy mindenkor és mindenkinek eleget tenni nem lehet, de a nagy problémák megoldását elmulasztani nem szabad. Szemrehányások, kívánságok mindig eshetnek, de a hangnak kiéleződnie a két fél között sohasem szabad. Ennek pedig egyetlen módja van és ez az, hogy mindegyik fél lássa be a másik igazságát és mindegyik fél igyekezzék annak megfelelően cselekedni és intézkedni.

Nem titkolhatjuk azt, hogy amíg a főváros részéről bizonyos hajlandóság mindig mutatkozott, addig a környék hangadó elemei bizony nem egyszer népszerűségkeresésből, a helyzetnek meg nem felelő elkeseredett hangot hallattak és igen szenvedélyesen támadták a fővárost. Ezekről a támadásokról senki sem mondhatja, hogy igazságosak voltak. Az élet terhei a környékre is ránehezednek, de a környéknek sohasem szabad elfelejtenie, hogy ezekből a terhekből Budapest székesfőváros polgársága még többet visel és még több áldozattal igyekszik azon, hogy mindabban a jóban, amelyben a maga polgárait részesíti, részesíthesse környékbeli testvéreit is. Ehelyett a szenvedélyes hang helyett azonban a mult héten a pestmegyei főispán tiszteletreméltó objektívitással jelentette ki, hogy *elsősorban barátsággal kell megegyezni a főváros vezetőségével, amely hajlandó erre és ügyelni kell a főváros szempontjaira is, mert Budapest, amely az egész világ érdeklődésének középpontjába került, mindnyájunk kincse.*

A pestmegyei főispán tehát alapját szolgáltatja annak a hangulatnak, amelyben igenis, Budapest és környékének a problémáit le lehet tárgyalni. A főispán kijelentése szerint az egyik alap az, hogy Budapest objektíven viselkedik, a másik pedig az, hogy Budapestnek, mindnyájunk kincsének érdekeire a vidék is tartozik ügyelni. Ami ehhez hozzátenivaló van, az nem más, minthogy Budapest viszont meleg testvéri szeretettel gondoskodik környékbeli testvéreiről és ebben a gondoskodásban nem utolsó tétel az, hogy önmagát fejleszti, mert hiszen egy igazi világváros, amely idegenforgalmat és világhírt biztosít a maga számára, az tulajdonképpen a környék számára is dolgozik, a környék lakosságának is jobb gazdasági viszonyokat, jobb megélhetést, több keresetet biztosít.

A környék bizonyára alaposan kiszámította, hogy milyen áldozatot hoz Budapestért, amivel szemben azonban mindig figyelnie kell arra a környék minden vezető egyéniségének, hogy a főváros a vidéknek, de különösen Pestvármegye területén fekvő községeknek rengeteget nyújt. Csak a számokkal kifejezhető, pengőkben beállítható kedvezéseket soroljuk föl: így évenkint az olcsó villamosközlekedés révén körülbelül 4.5 milliót, az ingyenes közkórházi betegápolás révén körülbelül 2.5 milliót, a főváros iskoláit látogató vidéki tanulók révén, csaknem 2.5 milliót, nem is szólva a fővárosnak a hatósági inségenyhítő tevékenységéből a vidékieket illetően folyó mintegy egymillió kiadásáról, amelyeknek hasznát egyedül a vidék látja.

De ne a számok beszéljenek most, hanem beszéljen a szív és beszéljen az agyvelő. Véget kell vetni a gyűlölködő agitációnak, mert a főváros mindig szeretettel gondol a környékre, amelyből méltó keretet akar csinálni a világvároshoz, a környék pedig szívlelje meg főispánjának tiszteletreméltó megnyilatkozását, amely szerint Budapest mindnyájunk kincse, az egész világ érdeklődésének középpontjába került. Ennek az érdeklődésnek eleget kell tenni azzal, hogy fejlődünk és eleget kell tennünk azzal, hogy fejlesszük a világvároshoz méltó keretet, Pestkörnyéket.

TORMAY GÉZA:
Budapest a magyar idegenforgalom főatrakciója

A *Fővárosi Hirlap*, amely a magyar, de különösképen a budapesti idegenforgalmi propagandának *valósággal úttörője volt*, az országnak ezt a ma már elsőrangúan számottevő gazdasági és kulturális faktorát *továbbra is a legélénkebb figyelemmel kíséri. Lapunk legújabb akciója az, hogy a különböző, rövidebb-hosszabb ideig tartó idegenforgalmi attrakciók helyett a főváros életkes tényezői olyan programmot dolgozzanak ki, amely lehetővé teszi, hogy az egész éven át idegenek számottevő tömegei keressék fel a fővárost.* Erről a kérdésről egyébként lapunk más helyén számolunk be, ahol *Szendy* Károly polgármester nyilatkozata világítja meg azokat az utakat, amelyeken át eljuthatunk ezekhez a nagyvonalú célkitűzésekhez. Ettől függetlenül azonban e pillanatban sincs okunk aggodalomra, amint ez *Tormay Géza államtitkárnak, az Országos Idegenforgalmi Hivatal elnökének* alábbi nyilatkozatából kitűnik. A *Fővárosi Hirlap* munkatársa ugyanis résztvett azon a sajtóankéten, amelyet a rosszul indult balatoni szezon megjavítása érdekében a minap tartottak Siófokon. *Tormay* Géza szavai azt bizonyítják, hogy még akkor is, amikor Európaszerte, nálunk pedig speciálisan a Balaton körül bizonyos idegenforgalmi zavarok mutatkoznak, *a magyar főváros hatalmas és elvitathatatlan értékei továbbra is egyre emelkedő vonzóerőt gyakorolnak az idegenekre.*

Tormay Géza
államtitkár,
az Országos Idegenforgalmi Hivatal elnöke

egyébként a következőket mondotta a *Fővárosi Hirlap* munkatársának:

— Nem akarok ismétlésekbe bocsátkozni, *tehát nem méltatom újólag annak a harminchét és félmillió pengőnek jelentőségét, amelyet az elmult esztendőben a nálunk megfordult idegenek hagytak itt.* Nem hagyhatom azonban figyelmen kivül és nem győzöm elégszer hangsúlyozni, hogy ennek a nagy idegenjárásnak az adottságokon kívül

politikai okai is vannak, amennyiben hála Istennek, manapság talán nálunk, Magyarországon van a legnagyobb nyugalom.

Hogy ez mennyire igaz, arra jellemző az *Interparlamentális Unió* most nálunk lezajlott konferenciájának idegenforgalmi szempontból való mérlege, ami azt is mutatja, hogy *az általános európai helyzetre való tekintettel, a delegátusok százai kénytelenek voltak lemondani itt tervezett hosszabb időzésükről.* Mindezeken túlmenően azonban nem szabad elefelejteni, hogy *olyan kincs birtokában vagyunk, amely önmagában is megmagyarázza gyönyörűen fejlődő és ma már valóban nagyarányúnak nevezhető idegenforgalmunkat.* Legyünk ugyanis tisztában azzal, hogy

a trianoni békeszerződés elvette országunk kétharmadát, elvette tőlünk természeti kincseink legszebbjeit, elvette hőfödte bérceinket, de nem vehette el Budapestet, Európának ezt a legcsodálatosabb, legszebb városát, nem vehette el ennek a fővárosnak páratlan gyógyfürdőit és kulturáját, amelynek gyökerei az ősi római időkbe nyulnak vissza.

Meg kell állapítanunk tehát, hogy *a magyar idegenforgalomban Budapest a főatrakció.*

*

Eddig szól *Tormay* Géza nyilatkozata, amelynek az országos idegenforgalmi eredményekből levont konzekvenciája *a legszebb és legmegnyugtatóbb biztatás a jövőre nézve,* amelynek kimunkálásán a *Fővárosi Hirlap* továbbra is *az eddigi erélyel és szeretettel fog dolgozni.*

Szendy Károly polgármester
a Fővárosi Hirlapnak nyilatkozik
az idei idegenforgalom nagy eredményeiről, a propaganda legfőbb feladatáról és a szállóépítés problémájáról

Az idegenforgalom kellős közepe felé közeledünk. Az idegenjárás ezekben a nyári hónapokban mutatja meg legjobban, hogy az idegenforgalom milyen nagyjelentőségű nemzetgazdasági probléma, de ilyenkor kell ráeszmélnünk arra a feladatra is, hogy megfelelő propagandaeszközökkel az év egyik és másik hónapja között próbáljuk eltüntetni a különbséget, vagyis hogy ne csak a főszezonban keressenek fel bennünket a külföldi vendégek tömegei. Ezt az elvet tűzi ki az idegenforgalmi propaganda főfeladatául az alábbiakban *Szendy* Károly polgármester a *Fővárosi Hirlapnak* adott nyilatkozatában.

Nem ötletszerűleg kértük a polgármestertől a hozzászólást az idegenforgalom kérdéséhez, mert az a célunk, hogy ezt a nagy kérdést állandóan felszínen tartsuk és annak minden részletét megvilágítsuk, éppen annak a célnak érdekében, amelyet *Szendy* Károly polgármester olyan meggyőzően jelöl meg a propaganda legfőbb feladatául.

A sok értékes gondolatot felvető nyilatkozat, amely felöleli a fővároson túl eső, de azért reánk nem közömbös balatoni idegenforgalom idei rossz indulását is és amellyel

SZENDY KÁROLY
polgármester,

a *Fővárosi Hirlap* idegenforgalmi akicóját támogatja, a következő:

— *A Balaton környékéről érkező híreket nagy aggodalommal fogadtam* és igen természetesen elkezdtem kutatni az okok után, amelyek az állítólagos ellenpropagandát alátámaszthatják. Meg kell állapítanom, hogy a magyar tenger legnevezetesebb fürdőhelyei, Balatonfüred, Siófok, Balatonalmádi, Balatonföldvár mindegyike rendelkezik azokkal a kellékekkel, amelyek a külföldről érkező vendégek megfelelő ellátásához szükségesek, nem lehet azonban ugyanezt elmondani a balatonparti többi kisebb helyről, ahol különösen az elhelyezés eshetik kifogás alá. Ennek ellenére bízom abban, hogy *az ellenpropagandának semmi veszedelmesebb következménye nem*

lesz, mert azok a külföldiek, akik már saját tapasztalatukból ismerik a balatonmenti viszonyokat, ezután is vissza fognak térni és egészen bizonyos, hogy ismeretségi körükben új híveket is szereznek ennek a szép vidéknek. Azt persze meg kell jegyezni, hogy *nagyon kívánatos lenne, ha a Balaton mentén lévő valamennyi üdülőhelyet modernizálni lehetne.* Jól tudjuk azonban, hogy ennek elsősorban pénzügyi vonatkozású akadályai vannak, amelyeket leküzdeni egyszerre nem lehet, hanem csak egymásután következő évek szorgos munkájával.

— A székesfőváros idegenforgalmi szezonja nagyon jól indult.

Voltaképen már husvétkor megkezdődött a külföldieknek hozzánk való özönlése és azok a nemzetközi kongresszusok, különböző sportesemények, amelyek azóta megrendezésre kerültek, mind-mind alkalmat adtak arra, hogy a külföld országaiból újabb és újabb vendégek kerekedjenek fel a Duna mentére.

Az idei nyáron is már az előjelekből ítélve, rekord-idegenforgalmat várhatunk, és én azt hiszem, hogy nem kell tartanunk semmiféle fennakadástól.

— Igen természetesen az idegenforgalom olyan természetű jelenség, amelynek megerősítése érdekében, sőt csak fenntartása céljából is állandó munkásságot kell kifejteni. A székesfőváros *Idegenforgalmi Hivatala teljesen átérzi annak szükségét* és minden egyes tisztviselője tudatában van annak, hogy csak felfokozott munkateljesítménnyel tud megfelelni a napról-napra, sőt óráról-órára felmerülő kívánságoknak. Egyelőre szállodáink és panzióink be tudják még fogadni a hozzánk érkező külföldi vendégeket, hovatovább

foglalkozni kell azonban az új hotelépítések ügyével. Erre legfőképpen azért van szükség, mert Budapesten ma éppen azok a szállodakategóriák hiányoznak, amelyek alkalmasak lennének a szerényebb középosztályhoz tartozó idegen vendégek megfelelő elhelyezésére.

— Én csak megismételhetem azt a többször hangoztatott felfogásomat, hogy *a szállodaépítést a magántőke feladatának tekintem,* nem pedig a közület teendőjének. A szállodavezetés olyan komplikált, olyannyira szigorúan vett üzleti tevékenység, amelyet a rentabilitás szempontjainak megfelelően igazán csak a magánvállalkozás keretében lehet lebonyolítani és *a közületnek legfeljebb annyiban lehet ezen a téren tennivalója, hogy speciális gyógyjellegű szállodaintézményekkel támasszuk alá a magánszállodaipar működését.* Budapesten különösen így van ez, mert a székesfőváros tulajdonában lévő világhíres gyógyforrások *szinte parancsolóan írják elő számunkra a Gellért-szálló fentartását.* Az azonban, hogy egy ilyen hatalmas luxushotellal rendelkezünk, *nem ok még arra, hogy most újabb szállodaépítéseket követeljenek tőlünk.* Ezekre a székesfővárosnak jelenlegi helyzetében megfelelő anyagi fedezete nincsen, viszont a kölcsönpénzből való felépítés egyáltalán nem kívánatos. Éppen a legutóbbi hetekben előfordult érdeklődések bizonyították be, hogy

komoly tőkecsoportok hajlandók vállalkozni a magyar fővárosban szállodaépítésre.

Ha erre eddig nem került a sor, annak az a magyarázata, hogy *ezidőszerint a rendelkezésre álló férőhelyek még kielégítik a mutatkozó szükségletet* és legfeljebb olyankor fordul elő kisebb nehézség, amelyet azonban egyes magánlakások igénybevételével eliminálni tudunk, ha valamilyen kiemelkedő és éppen ezért nagy tömegeket vonzó, idegenforgalmi szempontból jelentékeny rendezésre kerül a sor. El vagyunk készülve arra, hogy erre az intézkedésre a *Szent István-héten,* majd szeptember legelején, amidőn világraszóló fénnyel üljük meg *Budavár visszafoglalásának kétszázötvenéves évfordulóját,* újból sor kerül, de bízunk abban, hogy a főváros lakosságának megértő segítségével most is mindenkit el fogunk tudni majd helyezni.

— Idegenforgalmunk legfőbb feladatának én ezidőszerint azt tartom, hogy

ne csak a főszezonban keressenek fel bennünket a külföldi vendégek, hanem megfelelő propagandaeszközökkel sikerüljön elérnünk azt is, hogy idegenforgalmi szempontból az év egyik hónapja és másik hónapja között különbség ne legyen.

Aki eddig külföldi Budapesten az őszi hónapokban megfordult, szinte kivétel nélkül páratlan elragadtatással emlékezett meg az itt eltöltött időről és mi magunk is tudatában vagyunk annak, hogy *Budapesten éppen az őszi hónapok a legszebbek.* A nyár melege sok idegent elriaszt, az őszi verőfényben azonban minden zavaró mellékkörülménytől mentesen tudják élvezni a magyar főváros szépségeit vendégeink.

Az őszi idegenforgalom eseményei közé szervesen lehetne beiktatni a közelebbi és távolabbi vidéken lezajló szüreti ünnepségeket

és bizonyos, hogy ez is különleges vonzóerőt gyakorolna a hozzánk érkező külföldiekre.

— Nagyon jelentékeny eseménynek tartom idegenforgalmunkban, hogy a hozzánk ellátogató külföldiek között *egyre növekedik az osztrák és a német vendégek száma.* Ezt a két nemzetet a régi barátság szálai fűzik a magyar fajtához és területük közelsége révén éppen ők azok, akikre a legbiztosabban számíthatunk. Bécsi és frankfurti polgármesterkollégáim megállapítása szerint saját városuk közönsége szinte megható érdeklődéssel fordul a magyar főváros felé és ezeknek a baráti kapcsolatoknak szükségszerű következménye az, hogy Bécsből, meg a hatalmas német városokból az év folyamán többször is érkeznek hozzánk nagyobb létszámú kirándulócsoportok, vagy önálló turistavonatok. *Hálás látogatóink közé tartoznak a hollandusok, angolok, olaszok is,* megfordul azonban természetesen Budapesten a többi európai is, sőt igen sok tengerentúli államnak globentrotter közönsége is.

— Vendéglátó iparunknak csak egyetlen egy szempontra kell vigyázni, ez pedig az, hogy ugyanakkor, amidőn a messze földről érkező külföldieket a hagyományos vendégszeretettel fogadja, arról is gondoskodjék, hogy azok *európai körülmények között, minden felesleges zaklatástól mentesen, jó pontos és tiszta ellátásban részesüljenek.*

Krónika a városháza elmúlt esztendejéről

— Schwét Henrik nyári beszámolója —

Sokféle esztendő van: naptári év, gazdasági év, költségvetési év és ezenkívül Budapesten van a törvényhatósági év is. Ennek az esztendőnek vége akkor érkezik el, amidőn a törvényhatósági bizottság a nyár első meleg napjaiban párhónapos szünetre megy. Hagyományossá vált szokás szerint ilyenkor a *Pester Lloydban,* ennek az előkelő sajtóorgánumnak kiváló fővárosi rovatvezetője: *Schwét* Henrik összefoglaló krónikát ír a városháza tizenkét hónapjának eseményeiről. Nem maradt el ezúttal sem a közigazgatási esztendő krónikája, amely ugyanakkor, amikor plasztikusan sorakoztatja fel az eseményeket, a tökéletes hozzáértést eláruló kritikával kíséri az év eredményeit.

— Négy férfi állott a székesfőváros szerteágazó ügyeinek élén, — mondja *Schwét* Henrik beszámolója, — *Sipőcz* Jenő dr. főpolgármester, *Szendy* Károly polgármester, *Liber* Endre és *Lamotte* Károly alpolgármester. Nehéz esztendő volt, bővelkedett harcokban és küzdelmekben, amelyek hoztak eredményeket, de hoztak elkedvetlenítő eseményeket is, amelyek közé az úgynevezett *szanálás* is tartozik. *A munka tempóját a polgármester diktálta,* aki fáradhatatlanul, hajnaltól éjszakáig a kötelességtudó tisztviselő mintaképe gyanánt dolgozott és adott példát alantasainak, akiket ő mindig csak mint munkatársakat említ. Polgármesterségének első napjaiban maga mellé vette az alpolgármestereket és a tanácsnoki kart és törvényes rendelkezés nélkül, a szokásokra hivatkozva, hétről-hétre megtartotta a *tanácsnoki értekezleteket.* Hogy ezeknek a tanácskozásoknak a város életében igen nagy haszna volt, már csak a több szem többet lát elvénél fogva is, azt még csak kétségbevonni sem lehet.

— *A polgármester emberfeletti munkájának osztályostársai voltak Liber Endre és Lamotte Károly alpolgármesterek,* akik a nagy felelősséget, rengeteg tapasztalatot és energiát igénylő teendők ellátásában valósággal vetélkedtek egymással. Mindketten régi közigazgatási tisztviselői a fővárosnak, akik akkor, amidőn *Szendy* Károly foglalta el az első polgár díszes székét, újult erővel siettek az új városvezető támogatására.

— *Méltó volt a vezetői karhoz az ügyosztályvezetők valamennyije.* Kiki saját ügyágazatában, munkabírásának és tehetségének legjavát adta és *ha a székesfőváros nagytekintélyű, köztiszteletben álló főpolgármesterének, Sipőcz Jenő dr.-nak a szanálás hálátlan feladatát sikerült a közönség érdekeinek legmesszebbmenő figyelembevételével megoldani, ebben nagy része van a városháza valamennyi hivatása magaslatán álló vezetőtisztviselőjének.*

— A székesfőváros mindig nevezetes volt arról, hogy a nehéz időkben a törvényhatóság pártjai félretették a napipolitika egymástól elválasztó szempontjait és a szélső jobboldal a szélső baloldalig összefogva, sohasem a pártérdeket, hanem mindig a székesfőváros egyetemes érdekét tekintette. Így volt ez most is. A pártok teljesen érthető okoknál fogva idegenkedtek a szanálási rendelkezések végrehajtásától. *Készséggel vállalták azonban azt a feladatot, hogy az üzempolitikai bizottság életrehívásával, rendkívül figyelmet kívánó, sok időt elrabló tevékenység árán is, megkönnyítik a főpolgármester munkáját* azáltal, hogy maguk vetnek pillantást Budapestnek azokba az ügyeibe, amelyek tisztázásra várnak és amelyeknél különböző racionalizálási intézkedések útján megtakarításokat lehet elérni. *Zsitvay Tibor dr. állott ennek a bizottságnak az élén* és úgy ő, mint vele a bizottság különböző pártállású valamennyi többi tagja, pár hónap leforgása alatt negyven hosszú ülésen vizsgálta végig az ország legkiválóbb hírű szakértőinek bevonásával a székesfőváros hatalmas értéket reprezentáló üzemeinek ügykezelését és üzemmenetét.

— Jelentékeny munkát végzett természetesen a többi szakbizottság is, jóllehet éppen a kivételes intézkedések miatt az elmúlt szezonban sokkal kevesebb ülés zajlott le, mint a megelőző esztendők bármelyikében. Kivétel csupán a városrendezési bizottságban volt, amely hétről-hétre összeült, elintézte nemcsak a mindennap ügyes-bajos dolgait, hanem hatalmas alkotásokkal, jelentékeny városszabályozási tervvel vitte előbbre a székesfőváros boldogulását.

— A sokfelé ágazó közigazgatási munkából nehéz egyik vagy másik eseményét kiemelni. Rendkívüli dolgok nem történtek, de amit elvégzett az adminisztráció, azt a legjobban végezte el és hosszúhosszú idők után megvalósított olyan rendelkezéseket is, amelyeknek hiánya már régóta érezhető volt. Ezek közé tartozik *a státusrendezés.* Itt kell felemlíteni *az új lakbérleti szabályrendeletet* és ugyancsak itt kell büszkeséggel megemlékezni *az Eötvös Lóránt rádium- és röntgenintézet életrehívásáról,* amellyel Budapest egycsapásra a legjelentékenyebb gyógyítótényezőkkel rendelkező európai nagyvárosok sorába emelkedett. Végeredményben, ha egy mondatban akarjuk összefoglalni Budapest törvényhatósági életének elmult esztendejét, azt mondhatjuk: *méltó férfiak állottak a méltó helyen* és fáradhatatlan tevékenységgel, törhetetlen ügybuzgalommal intézték a város lakosságának sorsát, a jobb jövő biztosítása érdekében.

Tőrv. védett
Nagy árammegtakarítás! Nagyobb fény!
KOMOR HENRIK-féle
fénytechnikai-, villamossági- és műszaki vállalat K. F. T.
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-U. 59.
Telefon: 1-414-72.
lámpatestekkel

ifj. FABRÓ FERENC
kőfaragó-mester kőgyárüzeme
Vállal homlokzati burkolást budakalászi travertinből és mindennemű kőfaragómunkát
Budapest, VI., Lehel-utca 8 Telefon: 2-907-46

SPIEGEL MENYHÉRT
asztalosáru és épületfa raktára
Budapest, XIV., Thököly-út 150. Telefon: 2—965—03.

KUSZTOS IMRE ÉS TÁRSA B. T.
„KORAZIT" nemesvakolati és műmárvány gyár
Cégtul.: KUSZTOS IMRE Budapest, X., Szállás-u. 28-30.
Gyáritelefon: 1—491—82. Postatakarékp. csekkszámla: 65.505.

LEGJOBB LEGOLCSÓBB
REDŐNYKÉSZÍTŐ ÉS KARBANTARTÓ VÁLLALAT
SCHMIDT FRIGYES
Vállal: faredőny, vászonroletták, z-aluziák és napellenzők készítését és javítását. Faredőnyök karbantartását. jótállás mellett.
Budapest, VIII., Víg-utca 10. Telefon: 1—383—88.

ZSUREK PÁL
épület- és műlakatos
VII., KÁROLY KIRÁLY-ÚT 7 SZ.
TELEFON: 1—412—03.

Gyors, pontos, olcsó
PAÁR FÉNYMÁSOLÓ
I., Mészáros-u. 10. (Bejárat Ág-utca)
• Telefon: 1-551-87. •

GODRA SÁNDOR ÉS FIA
RÉZMŰVES ÜZEME, SZESZ-ÉS VEGYÉSZETI GYÁRBERENDEZŐ VÁLLALAT
Budapest, IX., Gróf Haller-u. 3.
TELEFON: 1-378-43.

LIFT
HANDLOVITS és HORVÁTH
BUDAPEST, VIII., FUTÓ-U. 8/B. TEL: 1-409-92.
FELVONÓ-IPAR
Mindennemű felvonót gyárt, javít és karbantart

Nemzeti Stadion, Nemzetközi Vásár elhelyezése és a kelenföldi pályaudvar rendezése a Szent Imre-város fejlesztési programjában

Széles körben keltett nagy érdeklődést *Vályi* Lajos dr. törvényhatósági bizottsági tagnak, a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezete helyettes főtitkárának a *Fővárosi Hirlap* legutóbbi számában megjelent nyilatkozata, amelyben pártjának a fővárosi törvényhatósági bizottságban az utóbbi időben kifejtett nagyarányú munkásságáról, a párt egyes elhatározásairól és azok indokairól és céljáról szólott. A nyári szünet kezdetén a párt tevékenységéről mintegy beszámoló volt ez, aminek kiegészítéséül most kerületének, a *Szent Imre városnak* problémáiról és a kerületi pártmunkáról kérdeztük meg

Vályi Lajos dr.

törvényhatósági bizottsági tagot

akí a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondotta:

— Amíg meggyőződésem szerint — mint annak éppen a *Fővárosi Hirlap* legutolsó számában kifejezést adtam — a Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezetének ideális célkitüzései az elmult év folyamán a fővárosi politikában előrejutottak — addig meg kell vallani, hogy a *Szent Imre város*, az általam a törvényhatósági bizottságban képviselt kerület szempontjából ennek az elmúlt évnek a folyamán előrehaladást észlelni jóformán alig lehet. E tekintetben éppen úgy meddőnek bizonyulnak a többi pártok törekvései, mint a mi igyekezetünk és jóakaratunk is.

— A leglényegesebb előrehaladás *a Horthy Miklós-híd* építésében jut kifejezésre. A híd megnyitásához éppen a Szent Imre városi oldalon igen jelentékeny, nagyértékű városrendezési tervek vannak kapcsolva, egyszerre áttevődik a terület közlekedésének a súlypontja és nagyon valószínű, hogy *a híd környékén gomba módjára fog felnövekedni egy új városrész, valósággal úgy, mint harminc évvel ezelőtt a lágymányosi anyaváros.* Valószínű az is, hogy a híd megnyitása meg fogja oldani

a Nemzetközi Vásár állandó telepének a felépítését,

amely, úgy hírlik, hogy végérvényesen a lágymányosi dunasarkra van szánva.

— Ebben a pillanatban, amikor fiaink a berlini olimpiászon állnak harcbaszállás előtt a magyar név és magyar képesség dicsőségéért,

különös időszerűséggel bír a nemzeti stadion elhelyezésének az ügye,

amelyben köztudomásúlag a *Szent Imre város nem akar engedni.* Pártok fölötti összefogásra készülünk, hogy *a nemzeti stadiont is a Szent Imre város területére, a felszabaduló lágymányosi Dunapartra hozzuk.* Nagyon jól tudjuk, hogy ebben a pillanatban más budai városrész van ebből a szempontból előtérben és mi távolról sem akarunk lokálpatriotista szempontból kárt okozni egy testvérkerületünk érdekeinek, azonban a nemzeti stadion felépítésénél a másik oldalon sem érvényesülhet semmiféle részleges érdek, hanem a *stadion helyének a kijelölésénél egyedül csak a közérdek lehet irányadó.* Véleményünk szerint, amely egyébként kitünő szakemberek véleményével vág egybe, fekvés, közegészségügyi viszonyok, levegő, közlekedés, illetőleg megközelíthetőség, valamint a nagy Duna közelsége szempontjából *a Szent Imre város mellett szól a legtöbb közérdek.* Nem lehet elfelejteni, hogy az a terület, amely a stadion céljára kijelölhető volna, a Horthy Miklós-híd megnyitása folytán a *Borárostértől kerülne néhány száz méterre* és így benne volna a város szívében, anélkül, hogy e fekvésének a hátrányait osztaná. A Szent Imre város kitünő útjain és elterülő széles síkságán jóformán minden irányból megközelítési közlekedési lehetőségek mutatkoznak és emellett kifogástalan hegyi erdei levegőt hoz a Duna partjára az uralkodó nyugati és északnyugati légáramlás.

— Az összes tényezők ilyen kedvező alakulásában *nem versenyezhet velünk sem Óbuda, sem a Népliget.* Ez az oka, hogy a *Szent Imre város nem hajlandó befejezett tények elé kerülni, hanem minden erővel harcolni kíván meggyőződése mellett.*

— Ezek a fényes perspektívák azonban csak még szomorúbbá teszik azokat az állapotokat, amelyeket a bevezető szavaimban olyan pesszimisztikusan említettem.

— Lehetetlen, szük bérházban van ennek a nagyhivatású városrésznek az előljárósága,

amely sem a munka, sem a közönség igényeinek és közegészségügyi feltételeinek nem felel meg.

— A Beszkárt által tervbevett ideális menetrend

a Horthy Miklós-úti köröndöt egy általános átszállóhellyé kívánja degradálni.

Meg akarja ezen a ponton akasztani a 61-es Szent Imre-úti vonalat és le akarja állítani a Kelenföld felé vezető külső Horthy Miklós-úti relációk egy részét is. Ugyanakkor, amikor nem lehet keresztülvinni a Kelenföldnek autóbusz-összeköttetését a Bibicz-telepnek a közlekedését, a budai autóbuszvonalaknak a Gellért-térrel való közvetlen relációját, a Budafoki-úti autóbusz meghosszabbítását, a sasadi autóbuszvonal megteremtését és a HÉV kihelyezését.

— Ezt a kerületet különösen érdekli az ideális menetrend és a különböző utazási recionalizálások, talán — primitivizálások és éppen ezért ez a kerület elkeseredetten tiltakozik a Beszkárt **gondolataival** szemben, amelyeknek elhibázottságát semmi sem bizonyítja jobban, mint az egész érdekelt közönség egyhangú elkeseredése.

— A kerületi párthívek bizalommal látják Zsitvay Tibornak hősi küzdelmét egy helyesebb üzempolitika érdekében

és azt remélik, hogy ennek az összel közlekedési vonatkozásaiban is meg lesz végre legalább annyi eredménye, amennyi a közönséget az újabb zaklatásokkal szemben — megnyugtathatja.

— Semmit sem jutott előre a Bibicz-telep annyiszor tárgyalt problémája.

— Amely kérdést pedig nem fogjuk levenni a napirendről mindaddig, amíg az organikus megoldás biztosítva nincs. Azt végtére, bármily köszönettel és elismeréssel vesszük, nem lehet organikus megoldásnak nevezni, hogy egyes vízlevezető árkokat kitisztítottak és egyes járdákat felsalakoztak. Egy olyan messzelátó tervre volna szükség, amely, bár esztendőkre becsatva, de *tervszerüleg évről-évre megvalósítja végre az összekötő útvonalak megnyitását, a fő útvonalak kiépítését, fásítását és a csatornázást.*

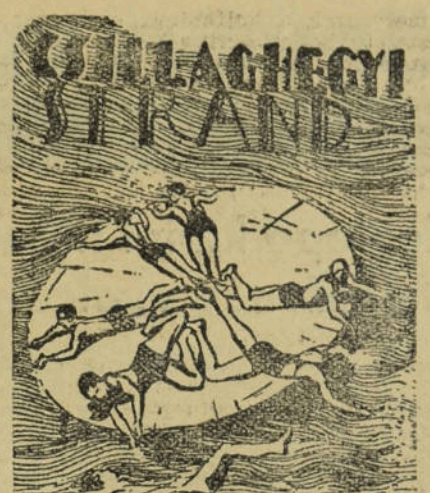
— Ugyanennek a területnek van szüksége

az elavult vízszolgáltatási szabályrendelet sürgős reformjára,

mert teljesen lehetetlen az, hogy a főváros területén egyes adófizető polgárok csak súlyos igazságtalan jelzálogos terhek vállalása ellenében juthassanak a mai rendszer szerint vízhez.

— Ott van továbbá a kelenföldi pályaudvar égető problémája.

— Szinte tűrhetetlen, hogy a fürdővárosnak ez a vasúti állomása és környéke az elhanyagoltságnak, a rendezetlenségnek azt a szomorú és sivár képét nyujthassa továbbra is, mint ma.

Azután ott van a *Sasad*, a maga elhanyagolt útés közlekedési viszonyaival, amin a legjobb akarattal sem tudunk segíteni. A közgyűlésen a költségvetési vita során hiába sírjuk el a kerületi közönségnek ezeket a komoly sérelmeit és jogos kívánságait, azok megoldása egy lépést se mozdul előbbre.

— Ismétlem, nem akarunk mi irreális csodákat, egynapról-másnapra előteremtendő hatalmas költségeket, a közönség újabb megterhelését, hanem *akarunk látni egy olyan programot, amely végre tisztázza, hogy mikor jutnak a mi elátkozott külterületeink a fővárosi ember joggal megkövetelhető színvonaláig* és akarjuk azt, hogy legalább valósítsák meg azokat a kívánalmakat, amelyek egy kis jóakarattal azonnal is megvalósíthatók.

— Mindenki megúnhatja ezeknek a panaszoknak az állandó felhánytorgatását, de én sohasem fogom megúnni és addig fogom ismételni és ismételni, amíg végre is mindenki be fogja látni, hogy az említett és a még lapszámra felsorolható hibákat fokozatosan igenis ki kell küszöbölni!

Bécs műszaki vezetői tanulmányozták a budapesti csatornaszivattyú telepet, amelynek mintájára akarják megépíteni a florisdorfi szivattyúművet

Az idegenjárásnak kétségen kívül a legértékesebb fajtája az, amikor a főváros intézményeit, technikai alkotásait jönnek el tanulmányozni idegen városok vezető férfiai és szakemberei, jeléül annak, hogy nemcsak természeti gyógykincseink és szépségeink híre járta már be a világot, hanem kulturánké is, amelyet nyugati világvárosok ügyeinek intézői azért akarnak közvetlen közelből látni, hogy tapasztalatukat odahaza hasznosítsák. Az idei nyár különösen sűrűn hozta ide ezeket a vendégeket. A polgármester-járás után most Bécs műszaki ügyeinek legfőbb intézői: *Hans Stadler* és *Robert Frey* tanácsosok látogattak el Budapestre, hogy csatornaüzemünket tanulmányozzák. *Zaitz* László műszaki főtanácsos, *Király* Kálmán tanácsnok szabadságideje alatt az út- és csatornaügyi ügyosztály vezetője fogadta a bécsi tanácsosokat és mutatta *meg* nekik mindazt, ami őket érdekelte.

Az érdekes látogatásról a *Fővárosi Hirlap* munkatársának

Zaitz László

műszaki főtanácsos

a következőket mondta:

— A bécsi *Florisdorfban* most kezdik meg az új csatornaszivattyú-telep építését és a nagy munkálatok előtt *a budapesti csatornaüzemet és csatornaszivattyú-telepet óhajtották megismerni a bécsi urak.* Nem kell dicsekednem vele,, mert ők maguk mondták, hogy ezek a berendezkedéseink európai hírűek.

Központi csatorna-szivattyútelepünket egész Európában a legszebbnek és legtökéletesebbnek tartják.

Tudtak arról is, hogy a központi telep *szennyvíznyomócső* építkezése most folyik és hogy ezzel

a legmodernebb, úttörő munkát végezzük.

— Ezzel a nagy várakozással eltelve jelentek meg Budapesten a bécsi vendégek. Mindenekelőtt elvittem őket

a központi csatorna-szivattyútelepre,

amelyet 1925-ben elektrifikáltunk és láttunk el modern szennyvízszűrő berendezéssel. Főképen ez a telepünk érdekelte a bécsieket, akik a legnagyobb elragadtatással szemlélték az üzem automatikus működését, amely azt a munkát pótolja, amelyet egykor harminc ember végzett a mélyben. Imponált nekik a központi telep hatalmas kapacitása, amely másodpercenként 32.000 liter. Meglepte őket, hogy

a telep nemcsak üzemtechnikai, hanem architektonikus szempontból is tökéletes.

— Megnézték a *főgyüjtőcsatornát*, majd a *szennyviznyomócső most folyó építkezését* tekintették meg. Itt éppen az érdekes részhez jutott az építkezés: a szárazföldről a víz alá. Nagyon érdekelte őket ez az érdekes, új rendszerű munka: a nyomócső egy-egy részét tevő caissonok sűrített levegővel való lesüllyesztése a mederfenék alá, úgy, hogy a caissonok egyúttal védelmet nyujtanak a bennük dolgozó munkásoknak.

— Kimentek ezután

a kelenföldi új szivattyútelephez és az angyalföldi ideiglenes átemelő telephez.

A központi telepről tervrajzot, a szennyvíznyomócső építkezéséről pedig egész fényképsorozatot vittek magukkal. Kijelentették, hogy a tapasztaltak azon a nagy várakozáson is túltettek, amellyel üzemeink kitűnő híre után el voltak telve, amikor Budapestre elindultak.

Szinház
Varieté
Cirkusz és Kabaré együtt
a FŐVÁROSI NAGY CIRKUSZ (volt BEKETOW)
júliusi új műsora

TÖRVÉNY ELŐTT a főváros

Meglepő kúriai itélet a főváros és a csónakház-tulajdonos nyolcéves, bonyodalmas perében

Weiser Béla csónakháztulajdonosnak a főváros ellen indított, immár nyolc éve folyó, bonyodalmas bérleti perében hozott most jogászi körökben nagy feltünést keltő határozatot a Kuria. Még 1929. tavaszán indította meg Weiser Béla a főváros ellen a pert, amelynek előzménye az volt, hogy a főváros volt tanácsa Weisernek csónakház és weekend-telep létesítésére két évi időtartamra bérbeadta a soroksári Dunaág mellett fekvő 320 négyszögöles telket. Weiser Béla — keresete szerint — a területet nem használhatta, mert a székesfőváros azt egy másik cégnek is bérbeadta. Ezért *kártérítési pert indított a főváros ellen és elmaradt haszon címén 209.329 pengőt követelt.* A budapesti központi kir. járásbíróság előtt, amely előbb a jogalap kérdését tárgyalta, a székesfőváros azzal védekezett, hogy a *másik cégnek bérbeadott terület nem azonos a Weiser Bélának bérbeadott területtel,* de különben is a másik cég a bérlettől még idejében elállott és így Weiser Béla elfoglalhatta volna a bérelt területet. A járásbíróság közbenszóló ítélettel *megállapította a főváros kártérítési kötelezettségét. A budapesti kir. törvényszék is helybenhagyta az ítéletet, amelyet azonban a Kúria feloldott* és a törvényszéket új határozathozatalra utasította. *A törvényszék újból megállapította a főváros kártérítési kötelezettségét, amit a Kúria jogerőre emelt.*

Most érdekes fordulatot vett a per. A székesfőváros tiszti ügyészsége azzal védekezett, hogy ha fenn is áll a főváros kártérítési kötelezettsége, *Weiser Bélának mégsem jár kártérítés, mert kár tulajdonképpen nem érte.* A tisztiügyészség kifejtette, hogy *Weiser csupán az üzemi kiadásokat vette számításba, az építési költségeket azonban nem,* holott keresetében maga is elismerte, hogy a vállalkozásába *300.000 pengőt akart befektetni.* Kimutatta a tiszti ügyészség, hogy ennek *a befektetésnek nagyrésze elveszett volna,* mert a terület bérletének ideje csak két évre szólt, amely után a tervezett épületeket le kellett volna bontani és így nagymérvű értékcsökkenés állott volna be. De rámutatott a tisztiügyészség arra is, hogy *Weiser a bevételeket túlmagasan, a kiadásokat pedig túl alacsonyan számította fel.* A Weiser-vállalkozás tehát csak veszteséggel végződhetett volna és így semmiféle kár sem érte. A budapesti központi járásbíróság megállapította, hogy Weiser Béla vállalkozása az adott viszonyok között csakugyan nem hajthatott volna hasznot és így — bár a jogalap kérdésében meg volt állapítva a főváros kártérítési kötelezettsége — *keresetével elutasította.* Weiser fellebbezett a törvényszékhez, amelynek *Theimleitner*-tanácsa szakértői bizonyítást rendelt el a jövedelmezőségre nézve.

Ezzel a hosszadalmas per most már a szakértő körül bonyolódott tovább. A törvényszék ekkor szakértőül *Breuer* B. Armand gépészmérnök, törvényszéki hites szakértőt nevezte ki. *A tiszti ügyészség Breuer ellen kizárási kérelmet adott be,* amelyet azzal indokolt, hogy a gépészmérnök a kérdés eldöntéséhez nem rendelkezik kellő szakértelemmel, továbbá, hogy a perben kifejtett szakértői működése körül aggályt keltő jelenségek mutatkoznak. A törvényszék a *kizárási kérelmet elutasította és a fővárost 36.910 pengő kártérítés fizetésére kötelezte,* ami a perköltséggel és kamatokkal együtt *72.000 pengőre* rúg. Az ítélet indokolása hangsúlyozta, hogy a kártérítést Breuer B. Armand szakértői véleménye alapján kellett megállapítani.

A tisztiügyészség az ítélet ellen felülvizsgálati kérelmet adott be a Kúriához, amelynek *Térfy*-tanácsa most *a főváros felülvizsgálati kérelmének helyt adott,* amennyiben *a törvényszék ítéletét felodotta és a perből Breuer B. Armandot és Bürgermeister Károlyt, a felperes szakértőjét kizárta és arra utasította a törvényszéket, hogy a főváros által a két szakértő véleményének megcáfolására felajánlott és a törvényszék által mellőzött bizonyítást folytassa le.* A Kúriának jogászi körökben nagy feltünést keltő álláspontja váratlan fordulatot teremtett a nyolc éve folyó perben, amely most ismét visszakerül a törvényszékre.

Tyukszemvágás után amputálták a ballábát

A főváros megnyerte a kártérítési pert

Ruzicska Ferenc kolbászárúgyáros két esztendővel ezelőtt a Széchenyi-fürdőben volt, ahol tyúkszemet vágatott. *Jachimek* Emil pedikürös a tyúkszemvágás alkalmával megsértette a ballábát. Néhány nappal később a seb elmérgesedett, úgy, hogy kénytelen volt orvosi rendeletre a sebészeti klinikán jelentkezni, ahol a balláb sérült ujját műtéttel eltávolították. Az operáció nem vezetett gyógyulásra: az üszkösödési folyamat tovább terjedt, a balláb egész alszárát is amputálni kellett. A felperes a továbbiak során előadta, hogy a Széchenyi-fürdő Budapest székesfőváros közönségének tulajdona lévén, a kárigényét a fővárossal szemben érvényesíti: 5500 pengő kártérítést követel a fővárostól. *Ádám* András dr. budapesti kir. törvényszéki bíró előtt a tárgyaláson a tiszti ügyészség azzal védekezett, hogy

a felperes lábsérülése nem is a Széchenyi-fürdőben és nem a tyukszemvágás folytán következett be.

További védekezése az volt a fővárosnak, hogy *Jachimek* Emil tyúkszemvágó *szakavatott* ember, aki már 1919 óta áll a főváros szolgálatában, *levizsgázott az önkéntes mentőegyesületnél,* ahol számára bizonyítványt állítottak ki.

A törvényszék széleskörű bizonyítást folytatott le, amelynek során megállapította a törvényszék, hogy a felperes lábán a tyúkszemvágás alkalmával

szemmel látható sérülés nem keletkezett.

A kihallgatott orvosszakértők véleménye szerint a fertőzés kapui lehetnek azok a szemmel alig látható hámfosztot területek is, amelyek tyúkszemvágással kapcsolatosan könnyen keletkezhetnek. Kiderült végül a bizonyítási eljárás során, hogy

a felperes cukorbetegségben is szenved.

A törvényszék ezután a felperest

kártérítési keresetével elutasította

és *480 pengő perköltség megfizetésére kötelezte.*

A fővárosnak a mult évben 1505 pere volt, amelyből csak 52-őt veszített el. *Szemethy* Károly dr. tiszti főügyész most terjesztette a közigazgatási bizottság elé a tiszti ügyészség 1935. évi működésére vonatkozó jelentését. *Az elmult évben a főváros által indított és a főváros ellen indult perek száma 1505 volt, amelyeknek perértéke 9,492.059 P 93 fillér.* Az 1505 per közül a mult évben ítélettel 911 pert fejeztek be és pedig a fővárosra nézve kedvező ítélettel 859 pert, a fővárosra nézve kedvezőtlen ítélettel pedig csak 52 pert. Utóbbiaknak 504.469 P volt a perértéke, de a fővárost ezekben a perekben csak 47.111 pengő fizetésére kötelezték. Egyességgel 104 per fejeződött be, úgy, hogy a 276.134 P perértékkel szemben a főváros által kifizetett egyességi összeg mindössze 38.564 pengőt tett ki. Ezek szerint a főváros az elmult évben az ítélettel és egyességgel befejezett 1015 perben összesen csak 85.765 pengőt fizetett, vagyis a perértéknek 9 százalékát, amit a főváros szempontjából kivételesen kedvező eredménynek kell tekinteni. Érdekes az évi jelentésnek az a része, amely a tiszti ügyészség 1935. évi tevékenységéről számol be. A tiszti ügyészség 1935. évi ügyforgalma az 1934. évi ügyforgalmához viszonyítva 8074 darabbal szaporodott, az 1920. évi ügyforgalomhoz viszonyítva pedig megnégyszereződött.

HÍREK A PÁRTBÓL

Megnyilt a VIII. kerületi pártszervezet új helyisége. A NEP VIII. kerületi pártszervezete a Baross-utca 43. sz. alatti ideiglenes helyiségéből a Baross-utca 79. számú, előkelő ízléssel berendezett új párthelyiségébe költözködött át. Itt tartják ezután esténkint 7 és 9 óra között fogadó-órájukat: *Gazdy* Jenő, *Katona* János és *Hajnóczy* József törvényhatósági bizottsági tagok. Szerdán a pártkörben a külső Józsefvárosi csoportgyülést tartották meg *Vaszary* István dr. orvos elnöklésével, csütörtökön pedig a belső józsefvárosi csoportgyülés folyt le, amelyen *Bolyos* István dr. főigazgató elnökölt. Minden szombaton kedélyes pártestére gyülnek összesze a körben a párt tagjai.

Fogadóórák és pártnapok a kerületben

Július 15—31

VII. kerület. Fogadóórák: Mindennap délelőtt 11 órától 1 óráig és délután 6—8 óráig De Sgardelli Caesar kerületi elnök. — Július 22-én este 7 órakor havi taggyülés. — Julius 26-án délelőtt 11 órakor ünnepélyes tagavatás.

IX. kerület. Fogadóórák: julius 15., 18., 22., 25. és 29-én d. u. 1—3 óráig Usetty Béla dr. országgyülési képviselő, julius 20-án este 7—9 óráig Szentesi József törvényhatósági bizottsági tag, julius 27-én este 7—9 óráig Szentesi József és vágvecsei Wellisch Andor törvényhatósági bizottsági tagok. — Julius 16., 23., 30-án este 8 órakor pártest.

Krausz Ferenc
bronzöntő
Budapest, VI., Babér-utca 80.
Telefon: 2-932-26

TRAUB ÖDÖN
aszfalt, szigetelő, tetőfedő váll.
Budapest, X., Rezső-tér 3. — Telefon: 1-411-65.

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. Tel.: 2-695-59.

HOFER műszaki, olaj- és villamossági k. f. t.
Budapest, VII., Király-utca 55. sz.
Szállít I-a minőségben előnyösen: gép- és hengerolajat, gépzsírt, asbest- és gumiárut, tömítéseket, szerszámokat és az összes **műszaki cikkeket.** Tel.: **1-453-15.**

Épületüveges GLATZ ANDRÁS
Alapítva: 1864.
Telefon: 1-324-87.
Budapest, VIII., Baross-utca 66—68 sz. Üzlet: Német-utca 59.

HENCZ FERENC ASZTALOSÁRU TELEPE
Épület asztalos munkák: ajtók, ablakok, kapuk, kirakatok, üzletberendezések, lakás- és irodaberendezések gyártása.
BUDAPEST, IX., KÖZTELEK-UTCA 2. TELEFON: 1—860—02.

BARÁTH GYÖRGY
hat. eng. villanyfelszerelési vállalata
Budapest, I., Olasz-fasor 4. sz.
Telefonszám: 1-609-67.

ALAPÍTTATOTT 1865. ÉVBEN.
LITSCHAUER ÉS GÖTZ
LAKKGYÁR
BUDAPEST, II., MARGIT-KÖRÚT 42. SZÁM
Telefon: 1-529-52.

ROSENTHAL MÓR
ÉPÜLETÜVEGEZÉSI VÁLLALATA
BUDAPEST, V., TÁTRA-U. 26
Alapítva 1908-ban

CZUCZOR LÁSZLÓ
ÉPÍTŐMESTER
BUDAPEST II., Török-utca 4
Telefonszám: 1—574—23

Bakács Gyula
okl. mérnök, épitő- és kövezőmester
Budapest, VI., Bajza-utca 44. Telefon: 1-204-37.

HOFBAUER ÉS PIAZZA
ÉPÍTŐMESTEREK
TELEP VI., BÉKE-TÉR 5. IRODA VI., SZONDY-U. 34.
TELEFON: 1-188-59.

SZILÁGYI ELEK késáru-üzeme
Gyártja az összes hentes, mészáros és bélíparban használatos késeket, viszonteladók részére
Budapest, VIII., Gólya-u. 41. Tel.: 1-348-93

„ESELGÉ" SZELLŐZŐ-BERENDEZÉSEK
SCHUBAUER FERENC MAGÁNMÉRNÖK
BUDAPEST, III., FÖLD-U. 51. TEL.: 1-622-06.

Nagy Pál
egészségügyi berendezési vállalkozó
Budapest, II., Fő-utca 20.
TELEFON: 1-520-93.

TENCZER JÓZSEF
elektrotechnikai vállalata
Budapest, VIII., Horánszky-u. 2.
Tel: 1-433-61.

Tetőszerkezetek, textiliák lángmentesítését vállalja **„LION BRAND"** lángmentesítővel
EISNER GYULA drogéria laboratoriuma
Budapest, VI., Andrássy-út 37. Telefon: 1—285—24.

Nagy építkezési kedv dacára, miért fenyegeti mégis lakáshiány a fővárost

Főleg drága lukszus-lakások épülnek és a házépítéssel nem tart lépést a gazdaságos lakástermés

Az elmult években nagyon szépen nekilendült Budapesten az épitkezés, az idén még fokozódott a tempó és mégis komoly statisztikai számítások azt bizonytják, hogy *Budapestet a közel jövőben lakáshiány fenyegti.* 1934-ben még 16.680 volt a főváros területén az üres lakások száma, 1935 novemberében már csak 8543 és ez a szám 1936 februárjában 6204-re csökkent. Az üres lakások nagy apadása különösen az egy- és kétszobás lakásokban jelentkezik. 1936 februárjában 50.1 százalékkal volt kevesebb az üres egyszobás lakások száma, mint 1934 novemberében és 37,3 százalékkal kevesebb, mint 1935 novemberében. A kétszobás üres lakások száma 1936 februárjában 48.4 százalékkal csökkent 1934 november óta és 34.3 százalékkal 1935 november óta.

De erősen csökken a háromszobás üres lakások száma is: 1936 februárjában 38 százalékkal fogyatkoztak meg az 1934 novemberi állapothoz képest. A statisztikát még ki kell egészíteni azzal, hogy az üres lakások nagy része alapos tatarozásra szoruló, egészségtelen lakás, de sok közöttük az olyan, amely tulajdonképpen lakhatatlan. Vagyis a kifogástalan egy-, két- és háromszobás üres lakások száma nagyon kevés, úgy, hogy ha a lakásépítésben és az új háztartások szaporításának tempójában az előbbi javára változás nem áll be, lakáshiány és a lakbérek emelkedése fenyegeti a középosztályt és a munkásságot.

Kérdést intéztünk ebben az ügyben a lakásépítési probléma kiváló szakértőjéhez

Katona János

mérnök, törvényhatósági bizottsági taghoz,

aki a *Fővárosi Hírlap* munkatársának a következőket mondta:

— A lakáshiány veszedelme, ha talán nem is olyan közelről, mint a mostanában megjelent kimutatások mondják, *csakugyan fenyegeti a fővárost.* Erre különben a *Fővárosi Hirlap* hasábjain megjelent nyilatkozataimban már rá is mutattam, ugyanakkor, amikor megállapítottam, hogy az építési tevékenység a főváros területén örvendetesen előrehalad, sőt a folyó évre túl is szárnyalja az éveleji várakozásokat. Ebben a kettős megállapításban az első látszatra ellentét van, de ha megvizsgáljuk a legutóbbi években történt és a most folyó építkezések minéműségét, nyomban rájövünk arra, hogy *az építkezések tempójával miért nem tart párhuzamot a lakástermelés és különösen miért nem a kispolgárság és a munkásság céljait szolgáló lakások termelése.*

— A főváros legújabb építőkorszakának lendülete az új-Lipótváros gyors tempóban történt kiépítésével kezdődött és az új-Lipótváros példája diktálta másfelé is a további tempót, de *ugyanekkor a zsánert is és ebben az utóbbiban van a hiba.* Az utóbbi években az uj-Lipótvárosban és most szerte a városban, ahol építkezések folynak (mert vannak városrészek, ahol egyáltalában nem mozdult meg az építkezési tevékenység), azt látjuk, hogy a régi bérkaszárnya-stílustól elütő, többnyire 150—200.000 pengő költséget igénylő közép-bérházak épülnek, kivül-belül teljesen modern stílusban, sőt ultramodern, luxuriózus megoldással. *Minden elképzelhető, sőt nemrégen még el sem képzelt kényelemmel, a luxusnak valóságos tobzódásával készülnek ezek a lakások,* amelyek legnagyobbrészt kétszobásak, másodsorban egyszobásak, de annyi helyiséggel szolgálnak a lakónak, hogy például *a két szoba alatt gyakran nem kevesebb, mint kilenc, tíz, sőt tizenegy helyiség értendő, a berendezésük pedig sokszor már a komikumig viszi a modern komfortnak nevezett fényüzést.*

— Ehhez képest ezeknek a lakásoknak az ára meglehetősen drága, a szerényebb polgári osztály számára pedig megfizethetetlen. (A háromszobás lakások építkezésével ezért már fel is hagytak, ami magyarázat ahoz, hogy miért kezd mutatkozni ezen a téren lakáshiány.) Másrészről *a sok felesleges mellékhelyiség miatt a házépítéssel nem tart párhuzamot a lakástermelés.*

— Egy-egy ilyen modern bérházban legalább harminc százalékkal több lakás lenne elhelyezhető, ha az építési kedv lemondana a felesleges luxusról és polgári igényekhez mért, normális, de azért modern és teljesen higiénikus lakások építésére szánná el magát.

— A fenyegető lakáshiánynak ez mindenesetre jelentékeny ellenszere volna és különösen a régi, egészségtelen lakásokban tengődő kispolgári rétegek számára nyújtana a mai kornak megfelelő elhelyezkedési lehetőséget.

— Mert ha tovább tart ez az egészségtelen építkezési divat, amellett, hogy

a polgári és munkás-osztályt lakáshiány fenyegeti, a luxuslakásokban túlprodukció áll elő.

— Ez a túltermelés azonban majd nem segít a szerényebb igényű lakosságon, mert a luxuslakásokat megfizetni nem tudja. A statisztika pedig, amely a mindjobban megfogyatkozó üres lakásokat kimutatja, a számok felsorakoztatásával nem is mutat tiszta képet, mert

kétféle üres lakás áll elő: az egyik a lakhatásra egyáltalában nem alkalmas odu, a másik pedig a meg nem fizethető luxuslakás. Vagyis a kispolgári és munkásosztályra csakugyan rászakad a lakásinség.

— Valósággal a *hatósági beavatkozást hívja ki a most divatozó építkezés.* Az illetékes hatóságoknak kellene figyelmeztető szóval — ha kell — külön kedvezményekkel közbelépnie abban az irányban, hogy a lakásépítés egészségesebb mederbe terelődjék, aminek révén *ugyanannyi építési tőkével jóval több lakást termeltetnék* és a szerényebb igényekhez mért, de több és könnyebben kiadható lakással a háztulajdonos is megtalálná a számítását, másrészről az egészséges, modern lakásra legjobban rávalut szerényebb igényű néposztályról történne gondoskodás.

— Ennyiben próbáltam megvilágítani azt a látszólagos ellentmondást, amely a nekilendült építkezési kedv és az ezzel párhuzamot nem tartó lakástermelés között van. Külön lapra tartozik azután

az építkezési kedv és lehetőség kiterjesztése azokra a belső területekre, ahol nem mozdul semmi, mint aminő a VIII. kerület és nyomában a VII. és VI. kerület.

— Itt rossz irányba terelődött építkezési divatról nem lehet beszélni, mert itt semmiféle építkezési divat sincsen. Holott *ezeken a belső területeken kellene megindulni annak a nagyarányú lakásépítésnek, amely a kispolgári és a munkásosztályt korszerű és egészséges lakásokhoz juttassa* és benntartsa a városban azokat, akik a sötét, szűk udvarok régi, vedlett, minden higiéniát nélkülöző lakásaiból, munkahelyektől, iskoláktól távol eső perifériákra kívánkoznak.

Budapest nagyarányú támogatásával folynak az előkészületek a Magyar Egészség Vonata és a Magyar Föld Hete megrendezésére

Teljes erővel folynak az előkészületei a *Turul Szövetség* rendkívüli érdeklődéssel várt, nagyarányú propaganda-kiállításának, a *Magyar Egészség Vonatának.* A nagy szervező és előkészítő munka központja a Turul Szövetség Petőfi Sándor-utca 9. szám alatti propaganda-irodája, ahol *Végváry* József dr. országgyűlési képviselő, a Turul Szövetség fővezére és *Dérczy* Ferenc dr., a Szövetség gazdasági osztályának országos vezére vezetése alatt dolgozik napról-napra, a késő estébe nyúló órák alatt is a Turul buzgó ifjúsága a siker érdekében.

Hathatós támogatásban részesíti azt a nemzeti propagandamunkát a székesfőváros és annak sok európai hírű egészségügyi intézménye és nagy érdeklődéssel kiséri az ifjúság nagyszerű tevékenységét *Sipőcz* Jenő főpolgármester és *Szendy* Károly polgármester, akik az Egészség Vonat-propagandának és az ezt nyomon követő Magyar Föld Hete kiállításnak *védnökségét elvállalták.*

A Turul munkájáról, valamint a fővárosnak ebben a kulturális akcióban való részvételéről nagy melegséggel nyilatkozik

Végváry József dr.

országgyűlési képviselő, a Turul Szövetség fővezére, aki a *Fővárosi Hírlap* munkatársának a következőket mondta:

— A Turul Szövetség mult évi Egészség Hetének nagy sikere nyomán és különösen azért, hogy a kormányzó úr Őfőméltóságától és a miniszterelnök úrtól kezdve, mindenki az egészségpropaganda folytatására biztatta a Turul Szövetség ifjúságát, *ebben az évben két akciót rendezünk.* Az egyik a *Magyar Egészség Vonata,* a másik a *Magyar Föld Hete.* A vonatkiállítás egészen új, nekünk még ismeretlen propaganda-eszköz. *Még külföldön sem használták fel ilyen nemes irányú propagandára,* ott csak üzlet volt mindenütt, nálunk azonban komoly, nemzeti célok eszköze. Emellett *szolgálja a magyar forgalom érdekeit is,* mert hiszen a *hatvan állomáson,* ahol vonatunk megjelenik, mindenütt tömegek fogják látogatni és tömegek viszik tovább a mi egészség-propagandánkat a nép széles rétegei közé.

— De ez a vonat nemcsak a vidéki városok számára látványosság és propaganda-eszköz, hanem az lesz Budapesten is. Imponáló nagyságú, újszerű kiállításnak készül ez, amely bizonyára hatalmas tömegeket vonz a Nyugati pályaudvarra, ahol éppen a Szent István-hét látványosságai sorában mutatjuk be és tartjuk nyitva nyolc napig.

— Magában a vonatban

kész szívvel csinálunk propagandát a székesfőváros fejlett egészségügyi intézményeinek,

amelyek közül a kórházakat, tudományos intézeteket és az iskolák egészségügyét nem nélkülözhetnénk a vidék számára való példaadásban. Különösen örömmel tesszük ismét, úgy a vonatkiállítás, mint őszi kiállításunk központjába a székesfőváros fejlett intézményeit, ahogyan a mult évben, úgy az idén is.

Szendy Károly, a főváros polgármestere volt az, aki úgyszólván legelsőnek ismerte fel propagandánk jelentőségét és sietett támogatásunkra,

úgy, hogy valósággal *neki és a főváros szolgálatkész ügyosztályainak köszönhetjük, hogy a Turul Szövetség a szükséges eszközök birtokában jól kiállhatta a kiállítás-építés nehéz vizsgáját.*

— A tavalyi bizalom után

most is csak a polgármester úr volt az első, aki a védnökség vállalásával és a székesfőváros teljes bekapcsolásával mind a két akciónk sikerének alapjait megvetette,

amit a Turul Szövetség hatalmas ifjú tábora azzal fog meghálálni, hogy ismét komoly bizonyságát adja a munkának, a felkészültségnek és annak, hogy az ifjúság komolyan készül a rá váró nagy feladatokra.

— Egyébként az őszi kiállítás a maga nemében ismét egészen újszerű lesz művészi kivitelben, felépítésben, tudományos riportszerűségben. Az egész akció címe, a *Magyar Föld Hete,* amely a föld népének életét, munkáját, egészségét dolgozza fel a modern művészet és a technika minden eszközével és mélyreható tudományosságával.

A tudományos riportkiállítás négy kocsija

A *Turul Szövetség* idei kettős akciójáról és annak általános programjáról a *Fővárosi Hirlap* számolt be elsőnek. Most módunkban van a *Magyar Egészség Vonata* egyik legérdekesebb részének, a *tudományos riportleszállításának* négy témakör szerint csoportosított részletes terveztét közölni a következőkben.

A 23 vagónból álló vonat négy kocsiját foglalja el ez a riportkiállítás, úgyhogy minden témakör számára egy-egy kocsi áll rendelkezésre.

I. témakör: *A magyar a népek tengerén:* 1. Születés. 2. Házasság. 3. Halálozás. — Külföldi összehasonlítás. Általános statisztika.

II. *Hat ellenség hat felől pusztítja:* 1. Csecsemőhalandóság, egyke. 2. Fertőző betegségek. 3. Alkohol. 4. Nemi betegségek. 5. Rák. 6. Szívbaj. 7. Reuma.

III. *Az egészségvédelem útjai:* 1. Csecsemővédelem. 2. Iskolaegészségügy, diákegészségügy. 3. Az anya egészsége. 4. A család egészsége. 5. A munkás egészsége.

IV. *Az egészség Magyarországa felé:* 1. A megelőzés fontossága. 2. Az eugénika. 3. A néptáplálkozás. 4. A munka higiénje: vidéki város, falu, tanya. 5. Sport és egészség. 6. Az orvostudomány diadala: az életkor meghosszabbítás, a halálozási statisztika javulása, az egészségvédelem új irányai, Zöldkereszt.

A főváros reprezentativ részvétele a kiállításokon

A főváros, amelynek támogatását meleg elismeréssel értékeli a Turul Szövetség vezetősége, minden lehető eszközzel segíti a Turul ifjúságát abban, hogy a két kiállítás minél impozánsabb méretű legyen. A fővárosnak a Magyar Egészség Vonata és a Magyar Föld Hete kiállításán való reprezantatív résztvétele ügyében a városházán értekezlet volt, amelyen *Liber* Endre alpolgármester elnökölt. A székesfőváros érdekelt ügyosztályainak képviseletében *Csordás* Elemér dr. tiszti főorvos, *Bódy* László dr., *Babarczy* István báró, *Morvay* Endre dr., *Rosta* János dr. tanácsnokok, *Bärtl* Tivadar dr., *Garancsy* László dr., *Keil* Tibor dr. tanácsi főjegyzők, *Zilahy* Dezső, az Idegenforgalmi Hivatal igazgatója vettek részt, a Turul Szövetség képviseletében pedig *Végváry* József dr. országgyűlési és *Dérczy* Ferenc dr. jelentek meg.

Az értekezleten megállapodtak abban a keretben, amelyben a főváros a Turul Szövetség kiállításain résztvesz. *Lieber* Endre alpolgármester a főváros részvételére vonatkozó intézkedések előadójául *Born* József dr. tisztiorvost jelölte ki.

A fővárosnak a Magyar Egészség Vonata kiállításán való részvételéről

Liber Endre h. polgármester

a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondta:

— Mi magunk is cselekvő részt kívánunk venni az akcióban. A vonaton *ki fogjuk állítani közegészségügyünk legjelentékenyebb intézeteinek működési grafikonjait, statisztikáit. Dióhéjban akarjuk megismertetni az ország közönségével a székesfőváros közegészségügyének jelenlegi állapotát.* Mi, budapestiek büszkék vagyunk gyógyintézményeinkre és a polgárság áldozatkészsége révén elért eredményeinkre, és úgy érezzük, velünk együtt büszkék lesznek azokra vidéki testvéreink is, mert hiszen Budapest, az ország fővárosa éppúgy az övék, akár a miénk. Az Egészség Vonatának felvilágosító munkáját rendkívüli módon értékeljük és meg vagyunk arról győződve, hogy az eredmények nemcsak meg fogják érni a fáradságot, hanem sokszorosan gyümölcsöztetik is azt.

300 pengőre emelik a kisipari és kiskereskedelmi hitelakció összegét

Két éve annak, hogy elindult működése útján a *kisipari és kiskereskedelmi hitelakció*, amelyet az állam és a főváros együttesen alapított abból a célból, hogy a gyors segítségre szoruló kisiparosokat és kiskereskedőket fedezet nélküli, olcsó kölcsönnel lássa el. Az új intézmény, amelynek pénzalapjához 70—70.000 pengővel járult hozzá az állam és a főváros, mint az illetékes fórumok megállapították, *teljesen beváltotta a hozzá fűzött reményeket.*

A kölcsönt igénybevevő érdekeltek csupán azt kifogásolják, hogy a 200 pengős kölcsönösszeg, különösen a nyersanyag-árak emelkedése miatt, a legtöbb esetben nem elégséges segítség. Már régebben mozgalom indult meg, hogy a *kölcsönösszegeket magasabbra szabják meg, lehetőleg 500 pengőre.* Az iparügyi minisztérium, a főváros, a Kereskedelmi és Iparkamara, valamint a Budapesti Kisipari Hitelintézet részéről tárgyalások folytak ebben a kérdésben, amelyek eredményre is vezettek. Amint a *Fővárosi Hírlap* értesül, az az elhatározás alakult ki, hogy az érdekeltek kívánságát részben honorálják és *a kölcsönösszegeket legközelebb 200 pengőről 300 pengőre emelik.*

A felemelés indoka nemcsak a közóhaj, hanem az a körülmény is, hogy *a hitelakció keretében nagyon szépen bonyolódtak le a visszafizetések.* A hitelt igénybevevők 62 százaléka önként fizette vissza a vállalt havi, vagy negyedévi részleteket. A többi adósnál is legtöbbször a pénzbeszedő ért el eredményt és csak ritkább esetben kellett erőteljesebb behajtási eszközökhöz folyamodni. Megállapítható, hogy *az adósok zöme viszafizette a felvett kölcsönt.*

A kölcsönök folyósításánál kellő gondossággal jártak el. Az igényléseket a fővárosnál kellett bejelenteni és az illetékes ipari vagy kereskedelmi érdekképviselettől nyert információ alapján a főváros javasolta a kölcsön folyósítását a Kereskedelmi és Iparkamarában működő vegyes intéző bizottságnak. *A kölcsönakció kezelését, a pénztári teendők ellátását és a nyilvántartást a Budapesti Kisipari Hitelintézet vállalta,* amely *Szél* Jenő dr. vezérigazgatóval élén *rendkívüli szolgálatokat tett, úgy a kölcsöntadó államnak és fővárosnak, mint a kölcsönt igénybevevő kisiparos és kereskedő társadalomnak.* Sok része van az intézetnek abban, hogy a kétéves akció a hozzáfűzött reményeket beváltotta.

A kölcsönakció vezetősége nem elégedett meg az előzetes információk beszerzésével, hanem *állandóan nyomozta, hogy a felvett kölcsönösszegek milyen mértékben szolgálták a kisiparosok és kiskereskedők érdekeit* és ezen a téren érdekes megállapításokat tettek. A kölcsönből leggyakrabban és legtöbbször a cipészek *nyersanyagtartozásukat fizették ki* és így módjuk nyílt további vásárlásokra. Jó szolgálatot tett a kölcsön *a készállításoknál,* ahol vagy anyagbeszerzésre, vagy pedig a munkabérek előlegezésére fordították. Sok esetben az aránylag kis összegnek igen fontos szerep jutott abban, hogy a kisegzisztenciák akadálytalanul folytathassák üzemüket. Fokozottabban fog érvényesülni az akció jó hatása, ha a kölcsönösszeget 300 pengőre felemelik.

Ahol Budapest gyomrára vigyáznak

Pillanatfelvételek az élelmiszerhamisítási rendőrbíróságon

Szendy Károly polgármester leiratban értesítette *Goszleth* Ernő dr.-t, a IV. kerületi előljáróság vezetőjét, hogy az épületben működő *Központi Élelmiszerhamisítási Rendőrbíróság* régen vajudó áthelyezésének ügye végre megoldódott és *felhatalmazza az előljárót, hogy megfelelő helységet béreljen a közegészségügy ellenőrzésére hivatott kihágási rendőrbíróság számára.*

A leirat érthető örömet keltett a rendőrbírák körében, akik évek óta kérték, hogy telepítsék ki őket az egészségtelen, dohos udvarranézö helyiségekből. *Goszleth* Ernő dr. már döntött is az áthelyezés kérdésében: a *Váci-utca 63. és 65. sz. ház egyik emeletét vette bérbe a kihágási rendőrbíróság számára,* amely a legközelebbi napokban kihurcolkodik mostani helyiségéből. Ezzel együtt áthelyezik a rendőrbírósági ügykezeléssel kapcsolatos *irattárt* is. A rendőrbírósághoz beosztott fogalmazók létszámában nem történik változás: *továbbra is öt rendőrbíró és ugyanennyi jegyző intézi a kihágási ügyeket.*

*

Az átköltözés előtt gyéren jelentkeznek a felek, mert *csak sürgős ügyekben tűznek ki tárgyalást a rendőrbírák.* Csupa apró kis ügy: *tejhamisítás, vizezett pálinkák, gyümölcs gondatlan kezelése, festett fagylalt* miatt állnak a terheltek a rendőrbíró előtt

— *Miért vizezte a tejet?* — kérdi a rendőrbiró.

Az egyszerü sváb asszony tört magyarsággal válaszol:

— *Élni muszáj* — ez minden védekezése.

Huszasával kerülnek sorra. Egy-egy ügy letárgyalása szinte percek alatt fejeződik be. *Néhány napi elzárásra ítélik őket,* amiben a „derék millimárik" rendszerint megnyugszanak. Csak a visszaeső bűnösök kapnak súlyosabb büntetést. Ezek megfellebbezik az ítéletet.

Most egy ortodox metsző ügye kerül sorra. Az a vád ellene, hogy az *állatok „döntését" korábban kezdték meg,* mint ahogy a rendeletek előírják. Az állatok döntése alatt *a levágásra kerülő jószág lábainak hurkolását és ledöntését értik, amit csak akkor szabad megkezdeni, amikor már a fehérbeöltözött metsző éles késével a vágásra készen áll.*

A metsző tagadásban van, de a kihallgatott tanúk ellene vallanak, mire a rendőrbíró *háromszáz pengő pénzbüntetésre ítéli a terheltet.*

*

Három géderlaki napszámos ügye kerül ezután sorra. A vád szerint *nagymennyiségü hamisított paprikát hoztak forgalomba.* A vegyvizsgálat megállapította, hogy az atyafiak *vörösre festett liszttel keverték a magyar föld nemes fűszerét.* Körömszakadtáig tagadnak, de a rendőrbíró keresztkérdései zavarba hozzák őket: elrettentő ítéletet kapnak. Mint a közgazdaságra káros elemeket *internálni fogják őket. Addig is, amíg a főkapitány dönt ebben a kérdésben, egy-egy hónapi elzárást kapnak.* Az édes nemes paprika néven forgalombahozott, de elkobzott *négymétermázsányi hamisított árut* a rendőrbíró ítélete alapján *megsemmisítik.*

Hentesek is szerepelnek a műsoron. Jellemző, hogy egyetlen egy sem akadt közöttük olyan, akinek iparigazolványa volna. Nagy bűnt követtek el: állatorvosi vizsgálat nélkül csempésztek *be húst a fővárosba.* Ezt nagyon szigorúan bünteti a törvény, *ezzel akarja lehetetlenné tenni, hogy emberi szervezetre veszedelmes, fertőzött húsáruk kerüljenek forgalomba.*

Nem is védekeznek. A rendőrbíró már hirdeti is az ítéletet, *egy-két hónapi elzárást kapnak,* de a terheltek megfellebbezik az ítéletet.

Rengeteg baj van a *túróval.* Egész sereg csarnoki árus áll az előszobában és a folyosón. Várják, hogy sorra kerüljenek. A törvény értelmében a túró víztartalma nem lehet magasabb hetven százaléknál. Ha a vegyészeti hivatal ennél nagyobb víztartalmat állapít meg, úgy megbüntetik a kereskedőt. Néhány pengős pénzbírsággal ússzák meg a dolgot, bár kétségtelen, hogy nem ők, hanem *a termelők ludasak a dologban.* Miután azonban az árut nyitott edényben árusították, a termelő nem vállalja a felelősséget és így az eladó felel a hamisítottnak tekintendő túróért.

*

A kánikula itt van a nyakunkon. Ilyenkor sok dolgot ad az élelmiszerhamisítási rendőrbíróságnak a *fagylaltosok* ügye. Hála a szigorú ellenőrzésnek, ma már kevés a kifogásolt árú, azért még mindig elég gyakran fordul elő, hogy *a bakteriológiai vizsgálat colibacillusokat talál a fagylaltban.*

A terheltek egyöntetüen azzal védekeznek, hogy *rajtuk kívül eső okokból fertőzött a hűsítő csemege. Kisebb-nagyobb pénzbüntetést kapnak.*

Sok bajt okoz *a kátrányfestékkel való színezés a fagylaltnál.* Egyes fagylaltárusok ugyanis, hogy tetszetősebbé tegyék áruikat, *kátrányfestékkel festették meg a fagylalatot,* ami eddig tilos volt. A minisztérium egy nemrég kiadott rendelete azonban most már megengedi a színezést és miután a rendeletnek visszaható ereje van, *az ügyek felmentéssel végződnek.*

Egy *tarhonyakészítő* ügye van soron, aki *háromtojásosnak jelezte árúját,* de a vizsgálat megállapította, hogy csak *két tojással* készült. A terhelt tagad. A rendőrbíróság a vegyvizsgálat eredménye alapján *elítéli a terheltet.*

A nyári meleg okozza, hogy tömegesen kerülnek a vádlottak padjára *csarnoki árusok, akik lejárt baromfi eladásával foglalkoznak.* Az állatorvosok és vásárfelügyelők ellenőrző körútjaik során *a gyanus baromfiakat elkobozzák és beküldik a bakteriológiai állomásnak.* A gyakorlott szemü ellenőrző közegek feltevése legtöbb esetben beigazolódik: *az elkobzott baromfit hullabaktériumok fertőzték meg.* A terheltek a nagy melegre hivatkoznak, ami azonban nem segít rajtuk, *marasztaló ítéletet kapnak.*

*

Egy teljes délelőttöt töltöttünk a kihágási rendőrbíróságon és örömmel kell megállapítani, hogy a *rendőrbíróság kitűnően látja el feladatát. Goszleth* Ernő dr. előljáró személyesen ellenőrzi a rendőrbírák munkáját. Mindenütt ott van, ahol valami fontosabb kérdésről van szó. A melléje beosztott *Kiss* Zoltán dr. tanácsjegyző intézi oroszlánrészét az élelmiszerkihágási ügyeknek, akinek *Debreceni* Géza dr., *Hámory* Zoltán dr., *Kutassy* Ferenc dr. segít munkájában.

Jellemző, hogy a délelőtt folyamán *egyetlenegy komoly cég sem szerepel a kihágási rendőrbíróságon terheltként,* ami arra vall, hogy a *főváros kereskedőtársadalma résen van és nem enged be raktárába olyan árut, mely embertársai egészségének ártalmára lehet.*

Mátrai Sándor.

Mihálka és Társai
reszelő- és szerszámáru iparvállalat k. f. t.
Budapest, V., Zápolya-utca 34. Tel.: 2-924-98

SCHÄFFER KÁROLY
OKLEVELES MÉRNÖK
Vasút-, út-, betonépítési vállalkozó, kövezőmester
Budapest, IV., Petőfi Sándor-u. 16. Tel.: 1—897—85.

TEISZLER GYULA
irógépkellékek, irodai szerek, papír- és grafikai cikkek készítési és szállítási vállalata
Budapest, VI, Andrássy-út 140.
Telefon: 2—920—78.

„MÁGLYA" VASÖNTÖDE
TARJÁN MÉRNÖK ÉS VOLKSGRUBER
Budapest, VI. ker., Máglya-utca 96 szám.
Nyers és megmunkált öntvények minta, rajz, méret, leírás szerint. Specialista ékszíjmeghajtásban.. **Saját mintakészítő üzem.**
● Telefon: 2-915-21. ●

Ifj. MÜLLER REZSŐ
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, IX., Ráday-utca 34.
TELEFON: 1—826—82.

Központi fűtések, egészségügyi berendezések
Dobray Kálmán okl. mérnök
Budapest, V., Katona József-u. 41. Tel.: 1-210-19
(Újpesti rakpart sarok.)

LACZKÓ ISTVÁN szerszám és gépkés üzeme
Budapest, VI., Horn Ede-utca 12. szám
Telefon: 1-105-23. — Mindennemű papír-, bőr- és faipari gépkések, lemezollók, szerszámok gyártása, köszörülése

Lantos Mihály
építőmester
V., Váczi-út 34. Telefon: 2-936-52.

SYSTEM ÁTÍRÓ ÉS KÖNYVELÉSI RENDSZER
ORMIG átnyomó könyvelőgépek, sokszorosítógép,
Stencil és festéknélkül sokszorosít
Budapest, V., Falk Miksa-u. 13. Telefon: 1—165—98.
Bemutatás díjtalan!

SCHIFFER ÁRMIN
KERETLÉC- ÉS FAÁRUGYÁR
BUDAPEST, VII., KIRÁLY-U. 79. TEL.: 1-444-85.

Dr. GERŐ IMRE
PARKETTVÁLLALATA
A Szék- és Faárugyár rt. parkettgyártmányainak egyedárusítója.
Budapest, IV., Veres Pálné-utca 33. Telefon: 1-835-20.

Travertin kőutánzat burkolati lapok minden színben és strukturával, valamint szobrászmunkák
RÁKOS szobrász, VII., Szent Domonkos-u. 5. TELEFONSZÁM: 1-380-87.

THERMOLUX
Felvonók, elektr. tűzhelyek, világítás
VIII., Práter-utca 6. Telefon: 1-383-38.

Barna Márton
épületlakatos tűzhelykészítő üzeme. *Tel.: 1-370-04*
Budapest, VIII., Szerdahelyi-u. 3. (Saját ház)

SZÉKELY KÁROLY
OKL. MÉRNÖK, ÉPÍTÉSI VÁLLALKOZÓ
Budapest, XI., Budafoki-út 41/b. Tel: 2-596-73.

Új alkotások, reformok és tervek a székesfőváros közoktatásának szolgálatában

A magyar filmoktatás külföldi sikere

Annak ellenére, hogy a városházán beállott a nyári szünet, ma is szinte permanens munka folyik a közoktatási ügyosztályban, amely már most felkészül a szeptemberben megkezdődő iskolai évre. *Felkay* Ferenc dr. tanácsnok sok ügyosztálybeli dolga ellenére csodálatraméltó kitartással végzi a sok reprezentációs teendőt is, úgaz viszont, hogy alig van délután, amidőn be ne látogatna hivatalába.

A folyamatban lévő intézkedésekről és az őszi munkaprogramról

Felkay Ferenc dr.
tanácsnok

a következőkben számolt be a *Fővárosi Hírlap* munkatársának:

— Megnyugvással jelenthetem, hogy

a Szilágyi Erzsébet-leánygimnázium

Koronaőr-utcai új épülete, amelynek felépítésére esztendőkig kellett várnunk, szeptember elsejére teljesen készen lesz és az I. kerület középiskolás leánydiákjai az 1936—37. tanévet már a teljesen modern, a pedagógiai és a higiéniai követelményeknek messzemenően megfelelő új otthon falai között kezdik meg.

— Az I. kerületben ezenkívül más intézkedéseket is tettünk. A polgármester úr óhajának megfelelően még a Szent István-hét előtt

eltávolítjuk a Szentháromság-téren éktelenkedő barak-iskola épületeit.

A barakokat egyelőre nem helyezzük használaton kívül hanem olyan helyre visszük, ahol a lakosság számának gyarapodása következtében túlzsúfoltság mutatkozik egyes iskoláknál. A Szentháromság-téri barakok a XIV. kerületben kerülnek felhasználásra, mert a főváros összes új fejlődésnek indult részei közül ebben a kerületben van az elemi iskolákban a legnagyobb hiány.

— **Pár hét választ el attól, hogy átadhassuk rendeltetésének a Népligetben épülő iskolai stadiont,**

amely külföldi szakemberek megállapítása szerint is nagyon komoly létesítmény. *Az iskolai év kezdetével használatba is fogjuk venni már a sporttelepet,* viszont ugyanakkor *megszüntetjük a Simor-utcai iskola játszóterét,* arra való tekintettel, hogy ennek az intézetnek tanulói az új stadiont közvetlen közelben találják.

Sokat foglalkoztunk mostanában

uj tandíjszabályzat

kérdéseivel. Lehetőleg igyekeztünk alkalmazkodni a minisztérium által képviselt álláspontho z, de ezenfelül sikerült elérnünk azt is, hogy *ugyanakkor, amidőn a szociális szempontokra figyelemmel lehettünk, nem tévesztettük szem elől a székesfőváros pénzügyi helyzetét sem.* A jelenleg érvényben lévő tandíjak szinte az elérhető minimumot képviselik és redukció a középfokú iskoláknál már alig lehetséges. A jó tanulók, amennyiben ráutaltságuk bizonyítva van, szinte korlátlan mértékig megkapják a kedvezményeket, ennek ellenére azonban arra törekszünk, hogy a közgyűlés óhaja szerint *újabb átdolgozásokat végezzünk a tandíjszabályzaton.* Olyan megoldást keresünk, amely valamennyi indokolt igény kielégítését fogja biztosítani.

Egyes iskolatipusoknál valóban szükség van arra, hogy revizió alá vegyük a tandíjakat.

Különösen *a középiskolát végzettek egy éves kereskedelmi tanfolyamánál mutatkoztak túlmagasnak a tandíjak* és addig is, amíg a törvényhatósági bizottság állást foglal ebben a kérdésben, *Szendy* Károly polgármester úr utasításának megfelelően *jelentékeny mérséklést hajtottunk végre.*

— Nagy reményességekkel nézünk a közelmúltban megvalósított

filmoktatás eredményei

elé. A székesfőváros tulajdonában eddig 25 vetítőgép van, most azonban a legközelebbi napokban nyilvános versenytárgyalás útján *újabb gépeket fogunk beszerezni.* Célunk az, hogy lehetőleg *minden iskolának külön vetítőgépe legyen,* arra való tekintettel azonban, hogy tanintézeteinek száma a 300 körül jár, egy-egy gép beszerzési ára viszont 600 pengő körül van, az anyagi lehetőségek kizárják azt, hogy egyidőben megtörténjék valamennyi iskolának a vetítőgépekkel való ellátása.

— A filmoktatás terén a székesfőváros úttörő szerepet játszik

és az állami filmoktatást is megelőztük abban, hogy az oktatást nemcsak a középiskolákban hanem az elemi- és a tanonciskolákban is rendszeresítettük. Ezidőszerint 36 olyan iskolai filmünk van, amelyet a cenzura-bizottság az iskolai oktatásra alkalmasnak talált. Ezek közül *több film iránt érdeklődik a külföld is* és legutóbb éppen Angliából érkezett hozzám megkeresés, amelyben a *„Rádiófelvétel és leadás"* és *„Beszéljünk babanyelven"* című filmjeink átengedése iránt fordulnak hozzánk. Ezen a téren természetesen fokozott előzékenységgel állunk a külföldi tanügyi hatóságok rendelkezésére, mert szinte belát hatatlan perspektivákat nyit meg előttünk az, ha *a külfölddel az oktatófilmeket illetően csereviszonyba léphetünk. Újabb oktatófilmek készítése is folyamatban van.* A legutóbb meghirdetett filmscenáriumpályázat szép eredménnyel járt és minden kilátásunk megvan arra, hogy eddigi elismerten kiváló oktatófilmjeink újabb kitünő anyaggal egészülnek ki. A most készülő oktatófilmek természetesen olyan témakörre terjeszkednek, amelyekről eddig hiányoztak a felvételek.

— Súlyos gondot okoz ezekben a napokban a város vezetőségének,

az iskolai hitoktatónők ügye.

A különböző papnöveldékből az idén jelentékeny számban kerültek ki a fiatal lelkipásztorok és ezek elhelyezésének problémája arra indította a hitoktatási felügyelőséget, hogy *az alkalmazásában álló hitoktatónőket, akik többnyire tanítónői képesítéssel rendelkeznek, elbocsássák.* Szociális szempontok miatt a polgármester úr arra kérte fel a hitoktatási felügyelőséget, hogy *lehetőleg ne egyszerre történjék meg elbocsátásuk,* emellett pedig intézkedéseket tettünk abban az irányban, hogy azokat a hitoktatónőket, akiknek teljes pedagógiai képesítésük van, és eddigi fővárosi működésük ellen semmiféle kifogás fel nem merült, *a tanítói állások megüresedésének arányában későbbi időben esetleg a főváros saját alkalmazottaiul vegye át.* Azt kell mondanom, hogy későbbi időben, mert egyelőre a státusrendezéssel kapcsolatos intézkedések nem a létszámemelést, hanem a létszámapasztást célozzák. Mindaddig, amíg tanügyi téren vissza nem állt a normál-státus, új munkaerők felvételére sort nem keríthetünk. Figyelmünk kiterjedt abban az irányban is, hogy a hitoktatónők a tanítónői állás betöltéséhez szükséges továbbképző tanfolyamot a lehetőség szerint mielőbb elvégezzék. Ezekről a hitoktatónőkről tudni kell azt, hogy bár a székesfőváros iskoláiban teljesítenek szolgálatot, nem alkalmazottai a városnak, hanem közvetlenül a hitoktatási felügyelőség alá vannak rendelve és a székesfővároshoz csak annyiban van közük, hogy illetményeket a törvényszerű rendelkezéseknek megfelelően a főváros fedezte. Elhelyezésük kérdésében mérlegelni kívánunk minden lehetőséget és nem akarjuk szem elől téveszteni a méltányosság szempontjait sem.

— A nyári szünet beálltáig szorgos munkát folytattak

a kényszernyugdíjazási ügyeket intéző bizottságok.

Lelkiismeretes egyéni mérlegelés alapján több nyugdíjazási ügyben már döntést is hoztak, munkájukat azonban a beállott nyári szünet miatt még nem fejezhették be. A törvényhatóság szüneténck letelté vel tovább folytatják hálásnak egyáltalán nem mondható tevékenységüket és *így* minden reménynyünk meg van arra, hogy *az őszre, amidőn a normálstátust produkálni kell, ez be is fog következni.*

AJAX RÁBA
ACÉLÁRUK
TEHERAUTÓK
AUTÓBUSZOK
TRAKTOROK
AUTÓ- ÉS TRAKTORALKATRÉSZEK, GYORS-, SZERSZÁM, SZERKEZETI-, ROZSDA-, SAVÁLLÓ-, ACÉLÖNTVÉNYEK, SZÜRKE ÖNTVÉNYEK, CSAVARÉS SZERSZÁMÁRUK, KESKENYVÁGÁNYÚ VASÚTI ANYAGOK, PRÉS-, KOVÁCS-IDOMDARABOK, VASSZERKEZETEK, HIDAK, DARUK, TEXTILGÉPALKATRÉSZEK, SZÉKÉRKERÉKEK, RESZELŐFELVÁGÁS.
MAGYAR WAGGON ÉS GÉPGYÁR R.T.

Előléptetések és kinevezések a fővárosnál

Az elmúlt csütörtök mozgalmas napja volt a városházának. A polgármesteri folyosón ünneplő ruhába öltözött, mosolygó arcú tisztviselők és tisztviselőnők gyülekeztek, hogy letegyék a hivatali esküt, amelyre a főpolgármesteri, vagy polgármesteri kinevezés kötelezte őket.

Kétszáznál több székesfővárosi tisztviselő joggal kiérdemelt előlépésére került ezúttal a sor. *Koronthály* Kálmán főszámvevőhelyettes lett, *Kosztolányi* (Erhardt) Sándor, *Dingha* Béla örökét, a pénztárigazgatói állást foglalta el, a nagyműveltségű vitéz *Horváth* Béla dr. és a polgármesteri hivatal mindenki által nagyrabecsült, kitünő vezetője, *Keil* Tibor dr. főjegyző lett, dr. *Lázár* Imre gróf, a polgármester titkára és *Wagner Weisz* István dr. fogalmazó, aki olyan tapintatosan végezte sokáig Lamotte alpolgármester mellett teendőit, tanácsjegyzővé lépett elő, *Kenessey* Gizella, akit mindenki ismer és szeret, aki csak egyszer is megfordult Szendy Károly előszobájában, a segédhivatali igazgatói rangot nyerte el, a városháza rendkívül agilis gondnoka, *Veronács* Gyula a főigazgatók sorába lépett elő, a főpolgármesteri hivatalban szolgálatot teljesítő *Anka* János, a kitünő ujságíró, végleges számvevőségi főtiszt, *Széll* Rózsa, aki évek hosszú sora óta tartozik a főpolgármester szükebb adminisztrativ környezetéhez, kezelőfőtisztté lépett elő. Ugy ezek, mint a többi kinevezések osztatlan örömet keltettek a városházán, nemcsak az érdekeltek, hanem a kollégák körében is, mert megállapíthatóan a legérdemesebbeket, a legkiválóbbakat emelte egy-egy rangfokkal magasabbra a főpolgármester és a polgármester.

Az esküt *Liber* Endre alpolgármester és *Farkas* Ákos dr. tanácsnok vették ki. Az eskü letétele után Liber alpolgármester meleg szavakkal köszöntötte a kinevezetteket, hazaszeretetre, a főváros megbecsülésére, önképzésre és a szociális gondolkodásra buzdítva őket. Üdvözlő beszédére a rangban legidősebb tisztviselő, *Koronthály* Kálmán főszámvevőhelyettes válaszolt, igéretet téve valamennyi kinevezett nevében arra, hogy Budapest érdekeit mindig és minden körülmények között fontosabbnak fogják tartani minden más, kívülálló vagy megánérdeknél.

SINGER PÁL
Iroda tel.: 1—110—02
„PALSING" GYÁRTMÁNYOK IRODÁJA
BUDAPEST, V., TÁTRA-UTCA 20/B.
Irodai cikkek • Carbonpapír • IRÓGÉPSZALAG

ZOLLER FERENC szobafestő és mázoló
Budapest, II., Margit-körút 2. Telefon: I-552-47

Redőnyök
KORÁNYI és FRÖLICH
napellenző- és fémportálgyár
BUDAPEST, VIII, KISFALUDY-UTCA 5.
Telefonszámok: 1-323-76 és 1-459-86

YELLOW
szivacsbehozatali áruház, Budapest, VI, Andrássy-út 32.
Telefon: 1-113-36. — Modern háztartási és testápolási cikkek, kefe- és seprőáruk, szarvasbőrök.

Vízmentes impregnált erőpapír lég- és vízmentes csomagolásnál tengerentúlra vagy exportra nélkülözhetetlen. A csomagolt árut megvédi fagy, rozsda, rothadás és nedvesség által okozható károktól.
OSER JAKAB
Gyártja: Magyar Vegykészítményű Papírgyár
Budapest, VI., Ó-utca 49.
Telefon: 1—238—90. Alapítva: 1893.

NEISZBACHER IMRE
Épület- és műlakatosmester
Budapest, VI., Aradi-utca 2. Telefon: 1—209—53.

Grosz Frigyes
okl. mérnök építési és kövezési vállalkozó
Budapest, IX., Bakáts-utca 1. • Telefon: 1-861-54.

PROKISCH JÁNOS
OKL. ÉPÍTÉSZ, ÉPÍTŐMESTER, HITES TÖRVÉNYSZÉKI ÉS ÁRVASZÉKI SZAKÉRTŐ
Budapest, I., Csaba-u. 11/a. Tel.: 1-563-99

„SANIT F" habarcs- és beton vízhatlanító
Gyártja: POSNANSKY és STRELITZ R. T.
aszfalt-, fedéllemez- és kátrányvegyitermék-gyár
Központi iroda: Bpest, V., Sólyom-u. 13.
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

Események

Fővárosi Hirlap

Alapításának huszonötödik évfordulóját a FŐVÁROSI HIRLAP karácsonykor

nagyszabású jubileumi szám

kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek

Alulírott várospolitikai hetilapok a főváros törvényhatóságának nyári szünetére való tekintettel, július és augusztus havában kéthetenként jelennek meg. E megállapodás szerint a Fővárosi Hirlap legközelebbi száma július 29-én jelenik meg.

FŐVÁROSI HIRLAP.
A VÁROS.
FÜGGETLEN BUDAPEST.
ÚJ BUDAPEST.
ÚJ FŐVÁROS.

A szerkesztőségből. *Dacsó* Emil felelős szerkesztőnk megkezdte nyári szabadságát és néhány hétre elutazott a fővárosból. Távollétében a szerkesztésért *Pogány* Béla szerkesztő felel.

Japán vendégek a városházán. A városházára kedden reggel értesítés érkezett, amely arról szólott, hogy az *Interparlamentáris Unio* tanácskozásain résztvevő japán küldöttség látogatást kíván tenni a polgármesternél. A szabadságon levő *Szendy* Károly polgármester a hír vétele után nyomban bement hivatalába és nagy előzékenységgel fogadta a *Kozo Makiyama* vezetésével tisztelgő öt japán képviselőt: *Toyotaro Fukazawa, Kwan Kiyoshi, Shohachiro Kuranari, Juji Kasai és Misao Okhi*-t. A japán vendégek elragadtatásuknak adtak kifejezést a polgármester előtt *Budapest szépségei felett*, majd látogatásuk emlékéül *egy hírneves japán festőművész eredeti festményét nyujtották át neki.*

Barna Béla rendőrfőtanácsos nyugalomba vonulása és a kerületi kapitányságok új vezetői. Harmincöt évi szolgálat után nyugalomba vonult *Barna* Béla rendőrfőtanácsos, a VI. kerületi rendőrkapitányság népszerű főnöke. A harmincötévi szolgálatból tizenhat év esett ara az időre, amelyen át Barna Béla a főváros legnagyobb rendőrkerületének, a VI. kerület kapitányságnak élén állott. A kerületnek százezernél több lakosa van, vagyis több, mint a legnagyobb vidéki városoknak. Százezer lélek élet- és vagyonbiztonsága fölött őrködött tizenhat éven át Barna Béla, aki mintája volt a kiváló rendőrtisztnek. Amellett, hogy mintaszerű rendet és fegyelmet tartott, megszerezte alantasainak rokonszenvét és a kerület egész lakosságának nagyrabecsülését. A VI. kerületi rendőrkapitányság élére a főkapitány *Bartoffy* János rendőrfőtanácsost helyezte. Ezzel egyidejűleg több magasrangú áthelyezéséről is intézkedett a főkapitány. A XI. kerületi kapitányság élére *Ajkay* Miklós főtanácsos kerül, a VIII. kerületi rendőrkapitányság élére *Bartha* Gyula főtanácsos, a pestszenterzsébeti kapitányság élére *Szilágyi* László tanácsos kerül. *Szent-Iványi* Kálmán főtanácsos a főkapitányság bűnügyi osztályára, *Lassner* Zoltán tanácsos a dunai kapitányságra, *Márffy* Sándor tanácsos a VII. kerületi kapitányságra kerül mint helyettes vezető. *Szőnyi* Károly főtanácsos lett a csepeli rendőrség vezetője, *Sándor* József tanácsos pedig a helyettes vezető. *Kéry* Károly tanácsos a IX. kerületi kapitányságra, *Bachó* Pongrác kapitány az I. kerületi kapitányságra és *Máthé* Sándor segédfogalmazó a csepeli kapitányságra kerül. Az áthelyezések azonnal hatályba lépnek.

A józsefvárosi petíció. A Budapest-Józsefváros 1935 június 2-án és 3-án tartott törvényhatósági választása ellen a Keresztény Ellenzék és a független frontharcosok, demokraták, munkások blokkja petícióval élt. A közigazgatási bíróság az illetékes pártoknak kikézbesítette a panaszokat. A *Nemzeti Egység Pártja* székesfővárosi VIII. kerületi szervezete részéről *Ságvári* Sándor dr. bizottsági- és kerületi választmányi tagok képviseletében terjedelmes vádiratot nyujtott be, amelyben a *panasz elutasítását kéri.* Szükség esetén 1241 választónak tanuként való kihallgatását kéri, hogy igazolva lássék a panaszirat alaptalansága.

Szviezsényi Zoltán belga kitüntetése. A minap adták át a kultuszminisztériumban *Szviezsényi* Zoltán dr., miniszteri tanácsosnak, a *Gyógyhelyi Bizottság* ügyvezető igazgatójának a *III. Lipót* belga király által adományozott *Lipót-rend* parancsnoki keresztjét. Ez a magas külföldi kitüntetés elismerése azoknak az érdemeknek, amelyeket *Szviezsényi Zoltán a belga-magyar idegenforgalmi és kulturális kapcsolatok kimélyítése terén szerzett.*

A Belvárosi Polgári Kör vacsorája. A *Belvárosi Polgári Kör* kedden, július 14-én este nyolc órakor a *Belvedere* étterem kertjében nyári társas vacsorát rendez.

A magyar városok augusztusi parlamentje. Tudvalevően augusztus 2-án kezdődik a *Miskolci Hét*, amelynek során két napos rendkívüli közgyűlést tart a *Magyar Városok Országos Szövetsége*, amelyen valamennyi város vezetője résztvesz, így a többi közt *Szendy* Károly is, aki a közgyűlésre való tekintettel megszakítja nyári szabadságát. *Lukács* Ödön, a szövetség ügyvezető elnöke kijelentette, hogy *itt készítik elő a városok tisztviselő-jóléti intézményeinek megalapozását, Harrer* Ferenc pedig a városrendezési törvényről tart előadást. *Lukács* Ödön a városok pénzügyi helyzetéről számol be, végül *Márkus* Jenő a városok közüzemi problémáit ismerteti.

Gizike igazgató lett

Az ódon Városháza most, hogy a nyári szünet beállt, mintha üres lenne. A polgármesteri hivatalban a takarítóasszonyok, szobafestők az urak, nem csilingel a telefon és ha Gizike itthon lenne, biztosan rosszul érezné magát. Gizikéről valóban mindenki tudja, kicsoda. Befolyásos politikusok, zord városatyák épúgy szeretik, mint az a sok-sok szegény, az élet viharától ide-oda dobált apró ember, aki szinte reményvesztetten, riadt félelemmel lépi át Szendy Károly polgármester előszobájának a küszöbét. A komoly titkári íróasztal felett még a legzimankósabb téli napokon is napsugár világít át: Gizike aranyos mosolya, bársonyos, asszonyi hangja. Gizike most előlépett... Kenessey Gizit segédhivatali igazgatói cím illeti meg augusztus elsejétől kezdve és bizonyos, hogy ez a komoly hivatali titulus is megszínesedik akkor, ha olyan viselője van, mint ő: Gizike, a polgármesteri hivatal üdvöskéje, akinek az ajkáról még az elutasítást is szivesebben hallja a látogató, mintha férfititkár szólalna meg hivatalos komolysággal. Pedig az igazgató kisasszony se szokott tréfálni, csak neki épen megvan az Uristennek az a megfizethetetlen adománya, hogy mindenki szereti...

Az olasz király ajándéka Ripka Ferencnek. *Ripka* Ferenc dr. a minap épült fel kéthetes betegségéből és otthonába visszatérve, kedves meglepetés várta: *Viktor Emánuel olasz király ezüst keretbe foglalt és dedikált fényképe*, amelyet az olasz államfő a külügyminisztérium útján annak a hangversenynek emlékére ajánékozott *Ripka* Ferencnek, amely hangversenyt a *Budai Dalárda*, amelynek *Ripka* Ferenc az elnöke, a király tiszteletére Rómában rendezett.

Hadik generálisnak szobrot állítanak Budán. A volt Hadik-huszárezred tisztikara *Hadik* generálisnak, Mária Terézia hős hadvezérének szobrot állít, amelyet *Vastagh* György szobrászművész készít. A szobor, amelynek bronzalakja életnagyságban örökíti meg a generálist, a kőtalpazattal együtt 6.60 méter magas lesz. Vitéz *Csorméi Schneidt* tábornok vezette a tisztikar élén a mozgalmat, amely most már odáig jutott, hogy a szobor a legközelebbi időben felállítható lesz. A szobor helyének kijelölésére pénteken *Liber* Endre alpolgármester elnöklésével bizottság járt Budán és a várbeli Uri-utcában az I. kerületi elöljáróság melletti, térszerűen kiszélesedett helyben állapodott meg.

Elégtételt kapott Nagy Ferenc törvényhatósági bizottsági tag. Néhány hónappal ezelőtt egy budapesti napilapban súlyosan sértő cikk jelent meg *Nagy* Ferenc kormányfőtanácsos, törvényhatósági bizottsági tag ellen, aki a cikk miatt sajtópert indított. Az ügyet pénteken tárgyalta a törvényszék *Méhes*-tanácsa. A lap szerkesztője a sértő cikkért bocsánatot kért, miután — mint kijelentette — *meggyőződött arról, hogy a lapban megjelent részben magánérdekből, részben politikai tendenciából sugalmazott cikk téves és rosszakaratú információn alapult.* A sértett a bocsánatkérést elégtételül elfogadta és ezzel az ügy békés elintézést nyert.

Az egészségőri tanfolyam sikeres eredménye. Mint ismeretes, az úgynevezett egészségőrök a kerületi tiszti orvosok és a kerületi vásárfelügyelők felügyelete alatt, az általános altiszti munkakörben foglalkoztatott altisztektől eltérően, *magasabbrendű szakszolgálatot teljesítenek.* Az egészségőrök azonban 1922 óta szakszerű kiképzésben nem részesülhettek. A kerületi elöljárók értekezlete *Rosta* János dr. tanácsnok és *Csordás* Elemér dr. tiszti főorvos együttes javaslatára a polgármester még az év elején elrendelte a hosszú idő óta szünetelő egészségőri tanfolyam újból való rendszeresítését és a tanfolyam szervezésének munkálataival dr. *Farkas* Ákos tanácsnokot bízta meg. A tanfolyam szervezési és irányítási munkálatait *Flaxmayer* József dr. tanácsjegyző és *Oszoly* Kálmán dr. tanácsi fogalmazó végezték el. A párhuzamosan folyó tanfolyamokat szakszerűségi szempontból *Duday* Alajos dr. tanácsnok, a kerületi elöljárók értekezletének elnöke, *Szécsi* Ernő dr. tiszti főorvos-helyettes, *Durg* Ferenc közélelmezési főtanácsos, *Flexmayer* József dr. tanácsjegyző és *Oszoly* Kálmán dr. tanácsi fogalmazó irányították. Előadásokat tartottak: *Duday* Alajos dr. tanácsnok, kerületi elöljáró, *Flaxmayer* József dr. tanácsjegyző, *Szécsi* Ernő dr. tiszti főorvos-helyettes, *Engel* Antal dr. tiszti orvos, *Molly* József dr. tiszti orvos, *Hunkár* Béla vegyészeti és élelmiszervizsgáló intézeti igazgató, *Balló* Alfréd köztisztasági hivatali igazgató, *Hammer* Dezső dr. fertőtlenítő intézeti igazgató, *Szabó* János műszaki tanácsos, vitéz *Vass* István közélelmezési főfelügyelő, *Koloszár* Géza dr. közélelmezési felügyelő és *Nemessányi* Lőrinc közélelmezési felügyelő. A sikerrel lezárult tanfolyam eredménye nemcsak a székesfővárosi közegészségügyi és közélelmezési szakszolgálat színvonalát emelte, hanem ezzel kapcsolatosan a *szociális higiéne fejlesztésével, az egészségvédelmet és a közélelmezést az eddiginél még biztosabb alapokra helyezte.*

A Budapesti Gyógyhelybizottság díját a Comédie Francaise tagja nyerte el. *Párisból jelentik:* A francia főváros előkelő művészi köreiben a legnagyobb feltűnést keltette az a modern Commedia dell'Arte előadás, amelyet a francia művészi élet legkiválóbb képviselőinek jelenlétében a napokban Páris legnagyobb hangversenytermében, a Salle Pleyel-ben, tartottak és amelyen mintegy 15 művész igyekezett a nagyszámú közönség előtt rövid színjátékot improvizálni. A zsüri Mlle *Parker* Kaynak ítélte oda az első díjat, amelyet a legnagyobb francia hajóstársaság tűzött ki és amely kétheti tengeri út és Leningrad megtekintése volt. *A második díjat a Budapesti Központi Gyógy- és Üdülőhelyi Bizottság adományozta. Ez a díj nyolcnapi budapesti tartózkodásra szól. A díjat M. Lartigaud, a Comédie Francaise tagja nyerte.* A művészi produkciót a francia rádió is közvetítette úgy, hogy Budapest idegenforgalma ezáltal értékes propagandához jutott. A díjnyertes M. *Lartigaud* több társával együtt az ősz folyamán fog Budapestre ellátogatni.

Halálozás. *Lukács* Jenőné dr.-né szül. *Cserny* Aranka, *Lukács* Gusztáv Jenő dr.-nak, a *Nemzeti Ujság*, az *Uj Nemzedék* és a *Pesti Tőzsde* munkatársának felesége boldog házassága 33. évében hosszas szenvedés után vasárnap elhunyt. Temetése kedden volt a Kerepesi-úti temető halottasházából. Az engesztelő szentmise áldozatot csütörtökön dél előtt 9 órakor mutatják be az Aréna-úti Regnum Marianum-templomban.

Az új fővárosi lakásbérleti rendelet megjelent könyvalakban. A belügyminiszter és az igazságügyminiszter jóváhagyása alapján megjelent könyvalakban az új fővárosi lakásbérleti szabályrendelet, amely augusztus 1-én már életbe is lép. *Sömjén* László főtáblabíró és vitéz *Horváth* László fővárosi tanácsjegyző az új lakásügyi rendelkezéseket *magyarázatokkal* látta el. A két szerző szakértelemmel is merítette a szabályrendelet minden rendelkezését, rámutat az intézkedéseknek egymással és más jogszabályokkal való összefüggéseire, úgy, hogy mindenki számára lehetővé teszi az eligazodást a rendelkezések között. A szerzők személye folytán ez a magyarázó szöveg voltaképpen hivatalos magyarázatnak tekintendő, amely jogi vitákat eldönt és peres ügyekben irányadó. Közli a könyv a bírói gyakorlatot is, valamint azon elvi jelentőségi bírói döntéseket, amelyeket ez az új kodifikáció érintetlenül hagyott. A könyv előszavát *Liber* Endre alpolgármester írta, aki az új szabályrendelet történelmi előzményeit ismerteti. A mű, amelyet a *Fővárosi Tudósító* adott ki és az Athenaeum mintaszerű nyomtatásában jelent meg, minden könyvkereskedésben kapható. Ára 4 pengő.

Plakátpályázatot hirdet az Állatkert. A polgármester *pályázatot írt ki az Állatkert népszerűsítését előmozdító plakátok tervezésére.* A pályázat titkosjeligés. *Első díjul 500, második díjul 300, harmadik díjul 200 pengőt* tűzött ki a polgármester, azonkívül a további hét legjobb pályamunkának egyenkint *150 pengőért* történő megvásárlását helyezte kilátásba. *Szeptember 21-én déli 12 órakor jár le a pályázatok beküldésének határideje.* A *Fővárosi Képtár* Egyetem-utca 6. szám alatti helyiségében veszik át a pályaműveket már egy héttel a tervpályázat lejárta előtt *naponta délelőtt 9—1 óra között.*

MIKA TIVADAR
féműntőde és rézárugyár
Budapest, VII., Kazinczy-utca 47. Telefon: 1-428-27.

ANGOL PARK
MINDENNAP INGYEN:
Csodarevű
Óriás-Zeppelin
Sicc kalandjai
Művészesték
TEDDY HOT
és Jazz-zenekara

Július 16, 18, 23 és 25-én
délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

Gazdasági Értesítő

Terjeszkednek az áruházak, hogy megelőzzék a megrendszabályozó rendeletet

Azoknak a harcos cikkeknek sorában, amelyeket az áruházak, tömegfiókok és gyári detailüzletek túltengő versenye miatt veszélyeztetett kereskedelem érdekében a *Fővárosi Hirlap* lankadatlan kitartással ir, legutóbb arról a küldöttségjárásról emlékeztünk meg, amelynek keretében a *Fűszerkereskedők Országos Egyesülete Zsitvay* Tibort, a NEP fővárosi szervezetének elnökét kérte fel a kereskedelem támogatására. Ebből az alkalomból az egyesület hivatalos közlönye, a *Fűszerkereskedők Lapja* a következőket irja:

— A küldöttségjárásról, amelyet *Tóth* Gábor fővárosi bizottsági tag és *Jancsó* Lajos egyesületi alelnök vezettek, hosszabb cikkben számol be a *Fővárosi Hirlap*, a Nemzeti Egység Pártjához közelálló várospolitikai hetilap. A cikk kiemeli, hogy a Fűszerkereskedők Országos Egyesülete az áruházak megrendszabályozásának legrégibb és sokáig egyetlen harcosa volt és leszögezi *Zsitvay Tibor* ígéretét, *amely szerint a nehéz helyzetben lévő kiskereskedelmi társadalom segítségére fog sietni*, annál inkább, mert igazságügyminiszter korában is az volt az igyekezete, hogy törvényalkotásokkal könnyitsen a kisemberek helyzetén. Ez a hajlandósága nem változott meg ma sem.

— Megjegyezzük — mondja a továbbiakban a *Fűszerkereskedők Lapja* —, hogy a *Fővárosi Hirlap* eddig is már nagyon sok cikkében tette szóvá az áruházi kérdést és pedig az áruházaknak mohó versenye folytán legjobban sujtott fűszerkereskedők érdekében mindenkor az áruházak élelmiszerárusításának teljes eltiltása mellett szállt síkra. *A Fővárosi Hirlapnak ezt a határozott és valljuk meg: a magyar sajtóban szinte páratlan áruházellenes állásfoglalását az érdekelt kereskedelem minden rétege elismeréssel és köszönettel fogadja.*

*

Amíg a kereskedő- és kézműiparos-társadalom az áruházak és tömeg-fióküzletek törvényes megrendszabályozását sürgeti, maguk az áruházak, immár joggal tartva attól, hogy ez a megrendszabályozás végre be is fog következni, sietve terjeszkednek, hogy szerzett jogokra hivatkozva, kész helyzetet teremtsenek arra az időre, amikor a törvényes rendelkezések életbe lépnek.

Lázas készülődések folynak ennek az úgynevezett szerzett jognak bebiztosítására. Az egyik áruház már nem elégszik meg azzal, hogy élelmiszerosztályt állított fel, hanem ezt az üzletkörét *külön gyümölcsosztály felállításával parcellázza. Egyrészre nagyobbítják a büffé-üzemeket és mind nagyobb mértékben folytatják az utcán át való árusítást is.* A spekulációs nagytőke mindent elkövet, hogy a kiskereskedelmet feleslegessé tegye és arra számít, hogy ezeket a terjeszkedéseket majd érintetlenül hagyja a törvényes rendelet.

Nagyarányú terjeszkedési müveletet folytat a Baross-téri *Filléres Divatház*, amelyet néhány évvel ezelőtt alapított *Ungár* Ernő fiatal kereskedő. Az áruház, amely már kiterjeszkedett a Rottenbiller-utca és Munkácsy-utca által határolt épülettömb pincelabirintusába is, most újból terjeszkedik. *Beépíti az udvart is és igy az árusító terület 1400 négyzetméterrel növekedik.* A túlzsufoltság képét mutatja ez a mindenfelé beékelődő divatház és joggal felkelti a gondolatot, hogy vajjon a *tűzbiztonság szempontjából* mit jelent ez a meg nem álló terjeszkedés.

Száznyolcvanezer embernek ad kenyeret a Magyar textilipar

A *Magyar Textilgyárosok Országos Egyesülete Buday-Goldberger* Leó dr. elnöklete alatt tartotta 42. évi rendes közgyülését. *Buday-Goldberger* Leó dr. megnyitó beszédében rámutatott a magyar textilipar nagy közgazdasági jelentőségére, különösen *pénzügyi és szociális szempontból.* Az elmult évben különböző textil-nyersanyagokért, félgyártmányokért és készárukért *79.3 millió pengőt fizettünk a külföldnek.* Ha textilipari fejlődésünk az 1925. évi színvonalon megállt volna, *ez az összeg 246 millió pengőt tett volna ki*, vagyis textiláruszükségletünk fedezése érdekében *évente 165 millió P-vel több devizára volna szükségünk.* Textilipari *kivitelünk 1935-ben elérte a 21 és fél millió pengőt*, amiből kb. 10 millió pengő értékü deviza volt *szabadon konvertálható.* Az exportkassza révén a textilipar kivitele exkliring országokba a folyó év folyamán előrelátható*lag kb. 6 millió pengővel fog emelkedni, míg az ipar nemesdeviza-szükséglete csökkenni fog*, úgy hogy a folyó évben a textilipar *a maga nemesdeviza-szükségletének már kb. a felét fogja a saját produkciójával előteremteni.*

A háború után a magyar textilipar kereken *16.000 munkást* foglalkoztatott, ma ez a létszám *55—56.000 között mozog*, amihez még járul kb. *4—5000 tisztviselő.* Ez azt jelenti, hogy a textiliparhoz ma már *minimálisan 180.000 ember existenciája fűződik az országban és a textilipar fejlődése a háború óta kb. 120.000 új existenciának adott kenyeret.*

A nagy tetszéssel fogadott elnöki megnyitó beszéd után a közgyülés egyhangulag elfogadta az egyesület működéséről szóló jelentést és *Fái* Géza indítványára köszönetet szavazott úgy a vezetőségnek, mint *Schiller* Ottó dr. főtitkárnak és a tisztikarnak eredményes munkásságukért. Az alapszabályszerű választások során a *Wimmer* Fülöp halála óta betöltetlen alelnöki állásra a közgyülés egyhangúlag *Dischka* Győző dr.-t, a csepeli posztógyár igazgatóját választotta meg. Ezután a jövő évre, mint soros elnök, *Szurday* Róbert vette át az elnöki széket, aki szakfogl'aló beszédében hangsúlyozta, hogy bár a világpolitikai és ezzel kapcsolatban a világgazdasági helyzet rendkívül súlyos, *minden reményünk megvan arra, hogy a magyar közgazdaság ezekben a válságos időkben is életképesnek fog bizonyulni.*

Pelikan
IRÓGÉPSZALAG
VEZÉRKÉPVISELET
Stalla Lajos Budapest, V.,
Vilmos császár-út 42.

A **Budapesti Kisipari Hitelintézet** nagy érdeklődés mellett tartotta meg idei közgyülését *Girardi* Tibor elnöklésével. *Dr. Szél* Jenő vezérigazgató terjesztette elő az évi jelentést, amely szerint az intézet a mult évben 4049 tételben *4.395.945 P újabb kölcsönt folyósított*, ami 1096 tételtöbblettel *1.5 millió pengő összegü emelkedést jelent az előző üzletévhez képest*. A jelentéssel kapcsolatos felszólalások során *Babarczy* István báró tanácsnok a főrészvényes székesfőváros részéről örömmel állapította meg, hogy *az intézet hivatása magaslatán áll és működéséért a legnagyobb elismerés illeti meg.* Indítványára a közgyülés *köszönetét fejezte ki az intézet vezetősége, tisztviselő kara, elsősorban Szél* Jenő dr. vezérigazgató értékes tevékenységéért. A közgyülés ezután megválasztotta az intézet igazgatósági tagjaivá *Girardi* Tibort, *Hubert* Vilmost, *Kresz* Károly dr.-t, *Ilovszky* Jánost, *Lajtha* Rezsőt, *Munkácsy* Gyulát és *Szilágyi* Antalt. A felügyelőbizottság tagjai lettek: *Ascher* István, *Jakab* János, *Rendek* Gyula dr. és *Tábory* János. Az igazgatóság elnökévé *Girardi* Tibort, alelnökévé *Ilovszky* Jánost választották meg.

A **Magyar-Francia Biztosító** megnyugtató mérlege. Az ország egyik legjobb nevü intézete a *Magyar-Francia Biztosító Rt.* július 16-ra hívta össze 56-ik rendes évi közgyülését. A mérleg adatai szerint az intézet összes bevételei *emelkedést mutatnak.* Az elemi állomány 5 százalékos emelkedésről szól be, míg az életállomány *60 millióról 67 millióra emelkedett, ami több mint tíz százalékos többletre vall.* Ez természetesen annak tulajdonítható, hogy a *Magyar-Francia* az elmult esztendőben is *teljes mértékben és pontosan tett eleget kárfizetési kötelezettségeinek, ami a közönség bizalmát nagy mértékben fokozta.* Igy például az elemi üzletágazatokban *közel kétmillió pengőt fizetett ki* és az intézet mobilitását jellemzi *az elhelyezett kétmillió pengős bankbetét.* Tekintve, hogy a *Phönix*-ügyből kifolyólag a *Magyar-Franciára* körülbelül évi 150.000 pengő hárul, értesülésünk szerint az igazgatóság azt javasolja a közgyülésen, hogy a *társaság ne fizessen osztalékot.*

Urikány-Zsilvölgyi Magyar Kőszénbánya Rt. közgyülése az 1935. üzletévre szóló osztalékot *részvényenként 2.50 P-ben állapította meg.* A részvények 45 .számú szelvénye a *Hitelbanknál* kerül beváltásra.

Magyar Kender-, Len- és Jutaipar Rt. közgyülése megállapította 1935. mérlegét, amely az értékcsökkenési tartalékalapnak 400.000 P-vel javadalmazása után *92.457.52 P nyereséget tüntet fel.* A nyereség az 1936. üzletév számlájára vezettetik át. Az 1935-ben eszközölt *nagyszabású átszervezési munkák befejezést nyertek és a mérlegben elszámoltattak;* hatásuk üzemracionalizálási, illetőleg *rentabilitási szempontokból az 1936. üzletévben már mutatkozni fog.* A vállalat nyersanyagszállítójával, főhitelezőjével, a *Ralli Brothers Ltd.* londoni céggel angol font tartozásának rendezése tekintetében *megegyezést létesített*, amellyel kapcsolatban a londoni cég a vállalatnál részvényérdekeltséget vállalt. *Az átvett részvényérdekeltséggel a Ralli Brothers Ltd. bekapcsolódott az Angol-Magyar Bank vezetése alatt álló részvénycsoportba.* Az igazgatóság új tagjai: *Kálmán* Henrik, *Márkus* Andor, *Heinrich* Antal.

A **Fonciére** felvilágositást ad a Phönix biztositottjainak. A *Phönix*-életbiztositási felek érdekében a vonatkozó rendeletekkel kapcsolatban a *Fonciére Általános Biztosító Intézet*, központi irodahelyiségeiben (V., Sas-u. 10.) *speciális információs szolgálatot* létesitett, amely az érdekelt feleknek szóbelileg, levélileg vagy telefonon (1-272-33 sorozat) teljesen díjmentesen szolgál felvilágositással.

A **Bauxit Trust A. G. Zürich** igazgatósága megállapította 1935. évi január 31-ével lezárt mérlegét. A tiszta nyereség *804.439.32 svájci frankot* (az előző üzletévben 299.617.20 svájci frank) *tesz ki.* Ez a nyereség lehetővé tenné, hogy a társaság részvényenként *3 svájci frank* (az előző üzletévben 1.20 svájci frank) *osztalékot fizessen.* Tekintettel azonban a fennálló transzfernehézségekre, az igazgatóság az e hó 9-i közgyülésnek indítványozni fogja, hogy *a társaság 702.127.60 svájci frankot külön tartalékalapba helyezzen.* Ez a tartalék annak idején kizárólag a 12. számú osztalékszelvénynek drb-onként *3 svájci frankkal való beváltására lesz fordítható.*

VAJDA LAJOS
mű- és érceöntő
PESTSZENTERZSÉBET, PRÁNGERPÁN-UTCA 113. TELEFON: 1-476-69.

ECKHARDT ISTVÁN
ácsmester, épitési vállalkozó
BUDAPEST, VII., NEFELEJTS-U. 38.
TELEFONSZÁM: 1-323-87.

Molnár Kálmán
DISZMŰ- BÁDOGOS, GÁZ- és VIZVEZETÉK SZERELÉSI VÁLLALKOZÓ
Budapest, VIII., József-körút 69. (Pál-utca 6—8.)
Tel.: 1-384-16. Speciális hőszigetelő lemezburkolatok készítője.

ÚTHENGERLÉST
vállal WOLF ERNŐ
BUDAPEST, XI., HORTHY MIKLÓS-ÚT 149. — Telefon: 2-599-68

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

Tisztítórongy és Textilhulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46
Tisztítórongyok legjobb kivitelben! Telefon: 2-961-76

MIKES és BRAUN OPTIKAI CIKKEK NAGYBANI RAKTÁRA
Magyar gyártmányú TITÁN-hőmérők vezérképviselete.
BUDAPEST, VI., PODMANICZKY-UTCA 27. SZ.
(Teréz-körút sarok.) Telefonszám: 1—282—49.

PETIK JÁNOS
épületbádogos munkák vállalata
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 14. SZ.
Telefonszám: 1-188-81 és 2-920-75.

LAPOSA ANDRÁS
KÁDÁRMESTER
VIII., Kálvária-tér 13. Telefon: 1-374-57.
Mosókonyha- berendezések, hordók nagy választékban. Javítások olcsón.

MÓCZÁR GÁBOR
egészségügyi berendezést tervező és kivitelező mérnöki irodája
Budapest, VIII., Magdolna-u. 4. Telefon: 1-435-47

GYŐRFI JENŐ épületfa- és asztalosfa-telep
Budapest, XIV., Vezér-utca 125. (53-as villamos végállomásánál.)
Telefon: 2-966-83. Postatakarékpénztári csekkszámla: 5908.

Első Magyar Beépithető kismotor üzem
KOVÁCS JÁNOS
Budapest, XI., Fadrusz-utca 2. — Telefon: 2-693-26

VÁLLALKOZÁS

Megnyilt a balatoni műút fővárosi szakasza

Az első személyforgami út az országban

A Balaton felé irányuló idegenforgalom szempontjából igen nagyjelentőségű útvonal megnyitására került szombaton sor. *Szendy* Károly polgármester a mult évben előterjesztett beruházási programmjának egyik legjelentékenyebb alkotása valósult meg akkor, amikor a székesfőváros páratlan áldozatkészséggel kiépítette a kereskedelemügyi minisztérium által épített állami útszakaszhoz csatlakozóan *a budapest—siófoki állami közút Budapest—Kamaraerdő közötti fővárosi szakaszát.* Jelentőségteljes ennek az útvonalnak a megnyitása a jövő szempontjából azért is, mert

az első olyan útja Budapestnek, amely kizárólag személyforgalmi gépkocsik használatára van rendelve.

Az új utat a Sasadi-úttól a Kamaraerdőig létesítették és építésénél *alkalmazásba vették a modern úttechnika valamennyi vívmányát.* Hatalmas hegybevágások, feltöltések, nagyméretű viaduktok és hidak vannak a párkilométeres útvonalon, amelyek révén lehetővé vált az, hogy a Balaton felé irányuló forgalomból teljesen kikapcsolták a Horthy Miklós-út, Fehérvári-út, Albertfalva, Budafok, Budatétény, Nagytétény közötti szakaszt, melynek *javarésze arról volt nevezetes, hogy a rajtahaladó autósok kényszerűségből vették csak igénybe azt.*

Pár nap óta az, aki a Balaton felé kíván utazni, az Erzsébet-híd budai hídfőjétől a transzverzális úton, Hegyalja-úton, Csend-utcán és Budaörsi-úton át *szinte nyílegyenesen jut el a Sasadi-útig* és itt folytatja a most megnyitott útszakaszon útját. Az új útvonal természesen

rendkivül nagy jelentőségű a közelben épülő új budaörsi repülőtér szempontjából is.

Amikor ez a hatalmas létesítmény átadható lesz rendeltetésének, akkor területéről minden nehézség nélkül át lehet jutni az új autóstrádára és *ezzel a repülőtérnek a főváros középpontjától való távolsága lényegesen megrövidül.*

Az elhanyagolt sasadi városrész az új nemzetközi útvonal révén *előreláthatóan további erőteljes fejlődésnek indul.* Ezt a fejlődést meg is érdemli a környék, mert

egyik legszebb helye a budai oldalnak,

amelyet mindezideig csak azért nem ismerhetett meg kellőképen a székesfőváros közönsége, mert *nem voltak megfelelőek az útviszonyok.*

A városházára érkezett hivatalos értesítések szerint az új út megnyitásának első órájától kezdve *egyre növekvő forgalom zajlott le az úton, amely különösen vasárnap ért el szinte amerikai méreteket. Az út kezdeti és végpontjánál egyelőre*

őrök vigyáznak arra, hogy teherfuvarok be ne tévedjenek

és meg ne zavarják a gyorsütemű személygépkocsiközlekedést, emellett pedig tönkre ne tegyék a modern építőtechnika remekéül készült utat.

Versenytárgyalási megbízások

A mult héten tartott nyilvános és szűkkörű versenytárgyalások alapján a különböző közmunkákat és közszállításokat a következő cégek kapták:

I., Budavári Koronázó Főtemplom **toronytest és északnyugati támpillérének kőszobrász és szobrász mintázási munkái:** Nagy Zoltán (X., Kerepesi-út 31) 6685.— P, Kuzmány Viktor (X., Kerepesi-út 31) 6512.40 P, Fischer Ferenc és Ágoston (XIV., Czobor-u. 6) 8444.— P. — X., Maglódi-u. Horthy M. kórház tüdőbetegpavillonjának **napellenző ponyva száll.,** Paschka és Társa (V., Mária Valéria-u. 10) 5720.— P. — IV., Egyetem-ú. főv. Képtár Kaplony-u. szárny átalakításának **föld, kőműves, bontási, elhelyező és vasbeton m.,** vitéz Lukóy Emil (I., Hadapród-u. 13) 33.298.42 P. — X., Horthy Miklós kórház **fertőtlenitő, épület föld, kőműves, vasbeton és elhelyező m.,** Wermescher Emil (II., Pasaréti-út 27) 12.698.60 P. — Ugyanott burkoló munka, Mészáros István (IX., Tompa-u. 14) 3449.— P. — XXIV., Egressy-u. kertészképző iskola **motorszivattyú berendezés felszerelési m.,** Juhász József (VIII., József-krt. 25) 3350.10 P. — I., Szilágyi Erzsébet leánygimnázium **bádogos m.,** Keller Pál (I., Bors-u. 2) 3764.12 P.

A bogárutcai csatorna építési munkálatait Sulner Márton kapta 9414 pengőért.

Az Attila-utcai szivárgó építését Rozsnyai György és Enöckl Elemér kapták 48.000 pengőért.

A Gázművek részére szükséges kőagyagcsövek szállítására megbízást kapott Ulrich B. J. 44.600 pegnőért.

A Gázművek építkezésével kapcsolatos föld-, kőmives-, elhelyezőmunkálatokat Sajgó Alfréd kapta 4555 pengőért.

Ugyanott csatornázási, vízvezetéki és melegvízfütési munkát Kardos Jenő 7032 pengőért.

A sertésvágóhidi vízmű csőszerelési munkálatait Tóth Imre és Társa kapta 6374 pengőért.

Bitumen szállítására megbízást kaptak: Shell kőolaj 11.000, Hajós József 5700, Adelr H. 3360, Magyar Aszfalt 3800 pengőért.

Az Orbánhegyi árok boltozási munkálatait Böhm Gyula kapta 8352 pengőért.

Uj versenytárgyalási kiírások

A polgármester versenytárgyalást hirdet:

A Budafoki-út útrendezési munkálataira. Pályázni lehet július 24-én d. e. 10 óráig az útépítési ügyosztályon.

Papiráruk szállítására a hivatalok részére. Pályázni lehet július 21-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

Mosópor és kristályszóda szállítására az üzemek részére. Pályázni lehet július 17-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

Autobuszköpenyek új futófelületezésére. Pályázni lehet július 24-én d. e. 9 óráig, Akácfa-u. 15. IV. em. 424.

20.000 q gázolaj szállítására a BSzKRt részére. Pályázni lehet július 21-én d. e. negyed 10 óráig, Akácfa-u. 15. IV. em. 429.

Az árvaházak, szeretetotthon, menhelyek textilanyag- és cipőszükségletére. Pályázni lehet augusztus 4-én d. e. 10 óráig a szociálpolitikai ügyosztályon.

A Kassai-téren épülő plébániatemplom föld-, kőműves-, elhelyező-, beton-, szigetelő- és vasbetonmunkálataira. Pályázni lehet augusztus 7-én d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

Az iskolák részére szükséges különböző bútorok szállítására. Pályázni lehet július 30-án d. e. 10 óráig, Gyáli-út 3/b. I. em. 7.

Az Uj Szent János-kórház gőztülhevítő berendezésének szerelési munkálataira. Pályázni lehet július 28-án d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

Az Ezredes-utca útrendezési munkálataira. Pályázni lehet július 21-én d. e. 10 óráig az útépítési ügyosztályon.

Versenytárgyalási hirdetmény

Utalással a **Fővárosi Közlöny** hivatalos hirdetések rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre nyilvános versenytárgyalást hirdetek a székesfővárosi árvaházak, gyermekotthonok, hajléktalan menhelyek és szeretetotthonok textilanyag- és lábbeliszükségletének beszerzése céljából.

A székesfővárosi árvaházak, gyermekotthonok, hajléktalan menhelyek és szeretetotthonok **textilanyag- és lábbeliszükséglete** *a következő:*

Pamutvászon 156 cm széles 4072 m, Molino, különböző minőségű 17.040 m, Nyári szürke egyenruhaanyag 1323 m, Csinvatt, fehét és csíkos 984 m, Edénytörlőruha 400 m, Karton, pettyes 3609 m, Zsinórbarchend 646 m, Törölközővászon 1936 m, Matraczsávoly 166 m, Angin 360 m, Chlothélés 1310 m, Ujjabélés 418 m, Fehér köpper vászon 104 m, Pohártörlő 100 m, Barchend, csíkos 75 m, Férfi posztószövet felöltőre 230 m, Férfi posztószövet ruhákra 630 m, Konyharuha 370 db, Fejkendő 100 db, Pokróc, gyapjú, fehér és szürke 430 db, Kakhi cérnázott mosóvászon 1729 m, Fiúruhaszövet szürke színű 1000 m, Télikabátszövet 536 m, Sapka, fekete kammgarnszövetből 225 db, Szeretetotthoni női- és férfiharisnyák 750 pár, Szeretetotthoni férficipő 530 pár, Szeretetotthoni nőicipő 460 pár, Szeretetotthoni női félcipő 35 pár, Papucs 30 pár, Árvaházi flúcipő 430 pár, Regatta félcipő 90 pár, Szandál 60 pár.

A lepecsételt, sértetlen borítékban elhelyezett ajánlatokat, valamint az ajánlatokhoz csatolt mintákat, gondosan összecsomagolva, **1936. évi augusztus hó 4-én, délelőtt 9—10 óra között kell a polgármesteri IX. (közjótékonysági és szociálpolitikai) ügyosztályban (Központi városháza, I. pavillon, I. em. 28. sz. ajtósz.) benyujtani.**

A versenytárgyalás 1936. évi augusztus hó 4-én, délelőtt fél 11 órakor veszi kezdetét a polgármesteri IX. ügyosztálynak erre a célra kijelölt helyiségében és azon az ajánlattevők vagy megbizottaik megjelenhetnek.

Budapest, 1936 június hó 20.

A polgármester helyett **Liber** s. k., alpolgármester.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: DACSÓ EMIL

Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat

Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában

Felelős vezető:

NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

VAS MÉRNÖK Vegyi Gyára Rt. Asbest VMV Asbestból MINDENT
Budapest, V., Visegrádi-u. 67. Telefon: 2—924—63.

CUSTODIS ALPHONS
ALAPITÁSI ÉV 1876. — Mérnöki iroda és építési vállalat ipari berendezés részére. — Gyárkéményépítés, Gőzkazánbefalazás, Ipari kemencék építése és tervezése.
Budapest, V., Nádor-utca 19. sz.
TELEFON: 1—120—07.

MACSKÁSY ÁRPÁD
okl. gépészmérnök műszaki vállalata, tervez, szerel és szállit vízvezetéki, csatornázási és gázberendezéseket, szivattyútelepeket, mindennemű központi fütést, kazánházi- és szellőzőberendezéseket.
Budapest, VI, Dessewffy-utca 5. Telefon: 1-276-70.

OETL ANTAL
vasöntöde és gépgyár részvénytársaság
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. szám
Telefon: 1-461-09.

GERŐ LÁSZLÓ
IV., Columbus-u. 14.
TELEFON: 2-975-29.
vízvezeték, központi fütés, egészségügyi berendezések és épület-bádogos munkák vállalata.

TAKÁCS-ÜVEG
Kartellen kívül. TAKÁCS IMRE táblaüvegszaküzlete Budapest, II., Zsigmond-utca 24. szám
Telefon: 1-606-00 Sürgönycím: Üvegcentrum

CSIPAK SÁNDOR ÉS FIA
közszállítási vállalkozók
PESTUJHELY Neptun-utca 24
BUDAPEST XIV., Telep-u. 98
TELEFON: 2-975-62
M. kir. Postatakarékpénztári csekkszámla 57.837

LIEBHARD BÉLA
építőmester
Budapest, ÜLLŐI-ÚT 64
Telefon: 1-328-06.

GRUBER JÁNOS
festékgyár és ásványőrlőművek, építési anyagok és vegyészeti termékek raktára
Központi iroda:
Budapest, V., Kálmán-utca 22. sz.
Telefonszám: 1-230-33. ● Alapíttatott: 1842

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám
Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8,000.000 drb.

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN (DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: 1—126-66.

KASSIER ERNŐ
bádogos, gáz-, gőz-, víz- és egészségügyi berendezési vállalat. Épületek karbantartását vállalom.
Budapest, IX., Mester-utca 5. Telefon: 1-338-56.

WEISZ FÜLÖP RÉZMŰVES
Budapest, VIII., Gólya-utca 13. Tel.: 1-460-36

FORRÓ és EPPSTEIN
BŐRKÜLÖNLEGESSÉGEK ÉS TENGERI SZIVACSOK
VII., DOHÁNY-UTCA 22/24. SZ.
TELEFON: 1—405—61.

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Használt VASANYAGOK:
csövek, lemezek, tartányok, lépcsők, gőzgépek, szivattyuk, motorok, gázgyári berendezési tárgyak stb. és chamottetéglák
kedvező áron kaphatók:
FERENCVÁROSI GÁZGYÁR leszerelési irodája.
Budapest, IX., Koppány-u. 2—4. Tel.: 1-340-54.

Nasici tanningyár és gőzfürész r.-t.
BUDAPEST, V., Nádor-u. 21. Tel.: 1-272-58.
Szlavon tölgy- és bükk-parkettája világmárka!

Huszonötödik évfolyam Budapest, 1936 július 29. 30—31. szám.

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Wolff Károly

Még bennünk él a döbbenet, amelyet váratlan és tragikus halála keltett, még nem tudunk szabadulni az izgalomtól, amelyet a megfejthetetlen, megérthetetlen katasztrófa idézett elő, még szemünk előtt ködlik a temetési ezrek sötét serege, még a fülünkbe dübörögnek a hantok, amelyek koporsóját befödték. De mindennél mélyebben mar a lelkünkbe a gondolat, hogy akit Wolff Károlyban vesztettünk, a keresztény világnézet hatalmas vezérharcosát, akinek tömegeket hódító és összetartó ereje fölülmulhatatlan volt, nem látjuk többé, nem halljuk többé, mindig a legmagasabb szempontokat kereső politikai megnyilatkozásait és talán legfölkent nem halljuk azokat a hatalmas beszédeit, amelyekkel a városháza közgyűlési és bizottsági termeiben Budapest népének legszélesebb rétegeiért harcolt, lángolt, teremtett. Mélységesen együttérzünk a testvérpárttal, amely vezérét vesztette el, akinek böles irányításával sikerült nekik és nekünk megteremteni a keresztény Budapestet, a szociális és kulturális alkotásokban versengő budapesti városházát.

Wolff Károly vezérnek született. A forradalmak után valósággal a keresztény és nemzeti irányzat élére pattant. Senki se tudta merre, hogyan, milyen úton jött, de itt volt, teljes vértezettel, lángoló szavakkal, harci gondolattal és szeretettel telt szívvel. Talán soha nem gondot arra, hogy politikai pályára lép, vagy a kommunális ügyek irányítása felé törjön. Magasrangú, előkelő, mindenki által tisztelt bíró volt, aki magasztos hivatását évtizedeken át, távol a közélet zajától töltötte be. A forradalmak azonban megérlelték benne a gondolatot, hogy cselekednie kell, kényszerítették arra, hogy teljesítse kötelességét, vigye harcba tehetségét, lelkesedését, hogy az ország és a főváros soha többé el ne távolodjék a keresztény és nemzeti eszmevilágtól. Az a szellemi erő és a magával ragadó elvhűségnek tüze, amely Wolff Károly minden gondolatában, minden mondatában, minden gesztusában megnyilatkozott, a forradalmak után eggyé kovácsolta a keresztény magyarságot, ezzel a hatalmas erkölcsi tőkével, a nemzeti összefogásnak ezzel a teljességével, a tömegekre való támaszkodásnak biztonságával harcolta ki Wolff Károly élete nagy művét, a keresztény városházát.

Az országos politikában Wolff Károly mindig a legmagasabb szempontokat látta, a keresztény és nemzeti gondolat érvenyüléséért küzdött, majdnem azt mondhatnánk, hogy a pártpolitikától teljesen függetlenül. Különösen az utolsó években vált ez nyilvánvalóvá, amikor feuntartás nélkül vallotta, hogy Gömbös Gyula ennek a világnézetnek nemcsak apostola, de egyben a megvalósításhoz szükséges erő, akarat, tennivágyás és tennitudás is megvan a magyar miniszterelnökben. Ez a nemes együttműködés nyilatkozott meg a városházán is, ahol a Nemzeti Egység Pártja és a Wolff-féle Keresztény Községi Párt a legnagyobb harmóniában dolgoztak együtt és gazdagították a fővárost becses alkotásokkal.

A főváros ügyeiben, amikor a Keresztény Községi Párt élére került Wolff Károly, természetszerűen járatlan volt. Az Istenáldott zseni azonban itt is megnyilatkozott, mert alig hetek és hónapok multak el, a kommunális ügyek mérhetetlen labirintusában senki sem tudott úgy eligazodni, mint Wolff Károly. A fővárosi adminisztrációk irgalmatlanul nagy gépezetét bámulatos gyorsasággal ismerte meg és kemény harcok után bár, de tökéletesen sikerült ezt a gépezetet a maga erkölcsi és világnézeti felfogásának alárendelni. Az alkotások egész sora örökíti meg Wolff Károly nevét a főváros történetében. Budapest szerelmese volt és mint ilyen, ennek a városnak a lakosságáért, polgárságáért és munkásságáért áldozta egész életét.

Elvhűsége, jellemének kristálytisztasága nemcsak elismerést és nagyrabecsülést termettek számára, de valósággal a másik oldalnak a csodálkozását is kivívták. Most, halála alkalmával még legszélsőbb ellenfelei is, a szociádemokraták is azt írják ujságjukban, hogy Wolff Károly az ellenforradalomban sohasem kereste a konjunktúrát, hanem fanatikusa volt az elenforradalmi gondolatnak. Ez a legnagyobb elismerés, amit a másik oldaltól kaphatott, ha azt a maguk nyelvén írták is, mert Wolff Károly sohasem az ellenforradalmi gondolatnak volt a fanatikusa, hanem a keresztény és nemzeti gondolatnak, a szociális gondoskodásnak és a főváros népe kultúrális emelkedésének. Amit ezen a téren a baloldali foltozómunka igyekezett elérni, azt mindig elgáncsolta magának, ennek a baloldalnak a demagógiába fulladó nagyotakarása, ugyanakkor azonban Wolff Károly nagyvonalúsága, racionális gondolkozása és nagystílű reálpolitikája hatalmas alkotásokat tudott létrehozni. Ez a meggondolt, nagystílű reálpolitika tette lehetővé, hogy majdnem két évtizedes kommunális tevékenysége alatt Budapest történetének egyik leggazdagabb fejezetét foglalta le örök emlékezete számára. Ma, a temetés után azt is elmondhatjuk még róla, hogy ellenségei minden kemény elvhűsége mellett sem voltak, hanem csak ellenfelekkel harcolt, a leglovagiasabb, a legelegánsabb eszközökkel, mert a durvaságnak és a gyűlölködésnek nála, az ő tisztult keresztény szelleménél nagyobb ellensége sohasem volt.

Budapest százezreinek hálája és szeretete tartja őt emlékezetében.

Az ország és a főváros halottja

A Keresztény Községi Párt vezérének, *Wolff* Károlynak váratlan halála mély gyászt keltett az egész országban. A nagy várospolitikus elvesztését mélységesen fájlalja a főváros törvényhatósága, amely az elmult tizenhét esztendő alatt a legalaposabban ismerhette meg az elhunyt ragyogó képességeit és fanatikus városszeretetét.

Szombati temetésén a főváros lakosságának olyan impozáns részvéte nyilvánult meg, amilyen csak egészen kivételes egyéniségekkel szemben szokott előfordulni. Az a tény, hogy *Darányi* Kálmán miniszterelnök-helyettes vezetésével a kormány három tagja: *Kozma* Miklós belügyminiszter, *Winchkler* István kereskedelemügyi és *Bornemisza* Géza iparügyi miniszter vett részt a gyászszertartáson és kisérte ki a gyászmenettel a temetőbe a halottat, bizonyíték arra, hogy *Wolff Károly halála nemcsak a székesfővárost, hanem az egész országot gyászba döntötte.*

Wolff Károly életének hatvanegy esztendejéből mindössze tizenhét évet töltött a politika, elsősorban pedig a várospolitika mezején. Érett férfikorának elkövetkezéséig bírói pályája magasztos hivatásának élt csupán, amelyen nagy tehetsége, kitűnő jogászi judiciuma egyre előbbre lendítette.

A politikai életbe akkor került, amidőn a forradalmi idők lezajlása után az ország és vele együtt a székesfőváros szinte reménytelen helyzetben volt. *Wolff Károly élete jövendő céljául ekkor a magyar nemzeti érzésű társadalom megszervezését tűzte ki* és fanatikus hittel, úgyszólván halála pillanatáig dolgozott azon, hogy kitűzött eszmei célját, *a magyarság minél szélesebb tömegeinek boldogulását* elérhesse.

Egész lényét a lelkes tűz jellemezte, ez a lelkesség azonban sohasem ragadta el annyira, hogy a személyeskedésre tért volna át. Akkor, amidőn a 1920-as években, mint a törvényhatósági bizottság számra és hatalomra nézve egyaránt legjelentékenyebb pártjának vezére, éreztette befolyását, *az alkotások egész seregét indította el.* Most, halála után, meg lehet már állapítani azt is, hogy nemcsak ragyogó tehetsége, hanem az a különös képessége is erőteljesen lendítette a célok megoldása felé, amellyel *a városháza hatalmas tisztviselői gárdájából mindig a legnagyobb koncepciójú, törhetetlen munkabirású férfiakat jelölte ki a vezető poziciókba.*

Wolff Károly elhatározása állította az élre *Sipőcz* Jenő dr.-t, aki közel tizenötesztendős polgármestersége alatt nemcsak a város európai értelemben vett fejlődését szolgálta páratlan ügybuzgalommal, hanem megnyerő közvetlenségével és szinte felbecsülhetetlen értékű munkásságával meghódította valamennyi párt összes tagjait magának. Amidőn pedig *Sipőcz* Jenő dr. polgármesteri pozicióját, a székesfőváros ösztönös szeretetétől vezérelve, felcserélte a főpolgármesteri állással, megint csak *Wolff* Károly volt az, aki a törvényhatósági bizottság figyelmét jelenlegi első polgárunk, *Szendy* Károly kiváló személye felé fordította.

Igen természetes, hogy *Wolff* Károly, mint a Keresztény Községi Párt alapítója és vezére, a székesfőváros ügyeinek előbbrevitele mellett legelsősorban saját pártjának érdekeit szolgálta, ezt azonban mindenkor úgy tette, hogy *az ellenvéleményt még akkor is tiszteletben tartotta, ha véletlenül a legszélsőbb baloldalról jött.*

Temetése a városháza udvaráról történt. A székesfőváros közönsége haló porában is megbecsülte ezzel a gesztusával azt a férfiút, aki nagymértékben járult ahhoz, hogy a forradalmi idők Budapestjéből a mai modern, ragyogó világváros fejlődött.

A fővárosi és az országos közéletnek kitűnőségei impozáns számban jelentek meg a végtisztességadáson és megrendülten hallgatták *Bednárz* Róbert kerületi esperes-prelátus gyászszertartása után előbb *Szendy* Károly polgármester, majd *Csilléry* András dr., a Keresztény Községi Párt ügyvezető elnökének nemesveretü búcsúszavait. Az útvonalon, amelyen a gyászmenet a farkasréti temetőig haladt, százezer ember sorakozott fel.

A *Nemzeti Egység Pártjának fővárosi szervezete Zsitvay* Tibor dr. elnök és *Terbócz* Imre főtitkár vezetésével népes küldöttséggel képviseltette magát. Amidőn a halálhír köztudomásúvá vált, *ennek a pártnak táviratai érkeztek legelőször a Keresztény Községi Párt elnökségéhez.* A részvétnyilvánítások hangsúlyozták azt, hogy *a testvérpárt megrendült lélekkel osztozik a Keresztény Községi Pártot ért óriási veszteségben.*

Wolff Károly öröke

Wolff Károly pártja természetesen igen nehéz helyzetbe került abszolut tekintélynek és közszeretetnek örvendő vezére elhunytával. A gyász első napjaiban kegyeleti okokból nem foglalkozott a pártvezetőség azzal, hogy mi történjék *Wolff* Károly halála után, a hétfői napon azonban a párt elnöki tanácsa már megtartotta első értekezletét. Ezen azt az egyértelmű határozatot hozták, hogy *Wolff Károly elnöki széke egyelőre üresen marad* és a párt irányítását éppen úgy, mint abban az időben, amidőn *Wolff* Károlyt hónapokig tartó betegsége gátolta az intézkedések megtételében, *Csilléry* András dr. ügyvezető elnökkel az élén, az elnöki tanács fogja végezni.

Wolff Károly halála következtében megüresedett a budai országgyülési kerület egyik mandátuma is. Ezt a helyet *Toperczer* Ákosné, a Keresztény Községi Párt kebelében tömörült női szervezetek, a Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetségének elnöknője foglalta el. Az új képviselőnő köztiszteletben álló, komoly egyéniség, aki, mint a székesfőváros törvényhatósági bizottságának örökös tagja, az elmult évek folyamán ismételten bebizonyította azt, hogy a női problémák megoldásának nála hivatottabb vezéralakja alig található. *Toperczer* Ákosné kitűnő szónok is és nemcsak a Keresztény Községi Párt női szervezeteinek megbecsült vezetője, hanem kivívta magának az évek folyamán a párt összes férfitagjainak osztatlan megbecsülését is.

Kiámil Ibrahim bey egyiptomi szenátor, volt külügy- és földmívelésügyi miniszter Budapest számára erősebb keleti propagandát kíván

Látogatás Liber Endre helyettes polgármesternél

Élénk feltűnést keltett a központi városházán az elökelő megjelenésü úr, barna arcbőrrel, hófehér hajjal és bajusszal, akit barnabőrü és csillogószemü fiatalember kísért. *Liber* Endre helyettes polgármesternek szólt a látogatásuk, amely már előre be volt jelentve. Negyedórás beszélgetésük után mosolygó arccal léptek ki a népszerü alpolgármester szobájának párnázott ajtaján, kezükben azzal a díszalbummal, melyet *Liber* Endrétől kaptak budapesti emlékül.

A nagy városszobában találkoztunk velük, az őket kalauzoló *Medriczky* Andor dr. fogalmazó társaságában.

Megtudtuk, hogy az érdekes idegen, aki egész viselkedésével elárulta a keleti nagyurat,

Kiámil Ibrahim bey,

egyiptomi szenátor és vezető politikus, hazájának volt külügy- és földmüvelésügyi minisztere, aki *Medriczky* fogalmazó tolmácsolásával szívesen nyilatkozott a *Fővárosi Hirlapnak* budapesti látogatásáról.

— Rendkívül meglepett — mondta — az a szívélyes fogadtatás, amelyben e pillanatban *Liber* Endre helyettes polgármester úr részesített bennünket. Már az első szavakban megnyilatkozott határtalan barátsága és rokonszenve, ugyanaz, amellyel egész magyarországi tartózkodásunk alatt majdnem mindenütt találkoztam. Rengeteg munkája között is elfelejtette erre a néhány percre gondjait, felelősségteljes állásának minden terhét és azonnal a legközvetlenebb, a legbarátságosabb modorban kezdtünk beszélgetni.

— Látogatásomnak semmi más célja nem volt, mint hogy kifejezzem a helyettes polgármester úr előtt őszinte elragadtatásomat, őszinte megelégedésemet a Budapesten tapasztaltak felett s egyúttal megköszönjem neki azt a rendkívül sok kedvességet, előzékenységet, lekötelező szívélyességet, amellyel budapesti tartózkodásunk alatt úgyszólván mindenki elárasztott bennünket. Megmondtam a polgármester úrnak, hogy Egyiptomba visszatérve,

élén akarok állani azoknak a honfitársaknak, akik Magyarország iránt és különösen annak fővárosa, Budapest iránt a barátságos kapcsolatok kimélyítésén fognak fáradozni.

— Egyiptom földmívelésügyi és külügyminisztere is voltam és így remélem, *külön szolgálatot is tudok tenni ennek a gyönyörü városnak*, amelyet napról-napra, óráról-órára jobban megismerek és egyre jobban meg is szeretek. Maguk a budapestiek talán nem is sejtik, hogy milyen pompás kincs van a birtokukban. Az Egyiptomal való szorosabb kapcsolatok mindenesetre hasznot jelentenek a fővárosra, mert hiszen köztudomású, hogy évenként ,a nyári nagy meleg idején sokezer egyiptomi szokta elhagyni házját európai országok meglátogatása céljából.

De nagy hiba, hogy ma még csak olyan kevéssé ismerjük Egyiptomban Magyarországot és Budapestet.

Ha megerősödnék a propaganda-tevékenység, egészen biztosan nagyon sok egyiptomi keresné fel Budapestet. Én a magam részéről ebben az irányban előre is és teljesen önzetlenül megígérek minden tőlem telhető támogatást.

— Már tizenháromszor jártam Európában, de eddig soha sem gondoltam arra, hogy eljöjjek Magyarországra és Budapestre, jóllehet a magyarokat ismertem és becsültem már azelőtt is. Hiszen az *egyiptomi mezőgazdasági müzeumot a magyarok rendezték be nekünk*, pontosan a magyar müzeum mintájára. Csak most sajnálom igazán, hogy miért követtem el eddig ezt a nagy mulasztást és miért nem jöttem el már évekkel ezelőtt ide, amikor magyar barátaim annyiszor hívtak. Csodás dolgokat meséltek erről a városról, dehát, ez már keleti szokás, nem akartam elhinni azokat a dícsérő szavakat. Most azonban, hogy magam is meggyőződhettem Budapest szépségéről, azt állítom, hogy a hallott dícséretek messze mögötte maradnak a valóságnak, mert

Budapest szebb, mint ahogyan azt a magyarok le tudják festeni és kellemesebb város, mint azt bárki is elképzelné.

— Mint az egyiptomi szenátus tagja tulajdonképpen az Interparlamentáris Konferenciára jöttem el, de az már régen véget ért és én még most is húzom-halasztom távozásomat. Felhasználtam az alkalmat arra is, hogy *a csodálatos hatású Margitsziget gyógyfürdőiben fürdőkúrát végezzek* és ha a közeli napokban mégis el kell utaznom Budapestről, *testileg, lelkileg felfrissülve, mint Budapest legőszintébb barátja utazom el.*

— Hálásan meg akarom köszönni lapjuk hasábjain mindenkinek a kedvességét, az előzékenységét és arra kérem az illetékes köröket, hogy *folytassák Budapest és Magyarország propagálását a keleti országokban*, mert

Budapestnek az a szerepe kelet és nyugat határán, hogy minél több keleti embert üdvözöljön falai között.

Annyit tud nyujtani ez a város komoly tanulmányokban, szórakozási lehetőségekben és azonfelül páratlan gyógyforrásaiban nekünk keletieknek, hogy megérdemelné, ha idegenforgalma még jobban fellendülne és ebben a fellendülésben a nagyobbik hányadot a Kelet és elsősorban Egyiptom nyujthatná.

Hogyan oldja meg a főváros a szegénysegélyezést

Újítások a gyermeknyaraltatásban

Amióta a belügyminiszter kibocsátotta a koldus-kérdés rendezésére szolgáló intézkedését, amely szerint a fürdő-, üdülő- és gyógyhelyeken mindennemü utcai kéregetés tilos, azóta a székesfőváros szociálpolitikai ügyosztályában hatalmas arányú munka folyik, amelynek az a célja, hogy egyesítve a hatósági inségenyhítő akciókat a társadalmi jótékonysági tevékenységgel, teljesen ki tudják küszöbölni a székesfőváros utcáinak képét olyan kedvezőtlenül befolyásoló kéregetőket.

Ismeretes, hogy a székesfőváros már a belügyminiszteri rendelet kibocsátását megelőző időben is tett ebben az irányban bizonyos kísérleteket, mindaddig azonban, amíg a felsőbb hatóság erélyes intézkedése hiányzott, ezeket nem lehetett életre hívni. A szegénygondozás rendszere ősztől kezdve gyökeresen megváltozik Budapesten. Erről az új rendről *illetékes helyen* a következő felvilágosítást kapta a *Fővárosi Hirlap*.

A kerületi szegénygondozó szervezetek új hatásköre

Minden közigazgatási kerületben az eddiginél sokkal jelentékenyebb hatáskörrel ruházzák fel a szegénygondozó szervezeteket, amelyek attól az időtől kezdve a hatósági emberek és a társadalmi és egyházközségi jótékony intézmények és egyesületek vezetőiből tevődnek össsze. A belügyminiszter köztudomás szerint Pater *Oslay* Oswald egri normája szerint óhajtja kiépíteni a szegénygondozási tevékenységet és ez annál inkább megfelel a székesfővárosnak, mert *a közjótékonysági ügyosztály is ezen az alapon indult el munkájával, szem előtt tartva a VI. kerületben és a II. kerületben ezen alapon már elért eredményeket.* Minthogy a *katolikus karitász-akció és a többi egyházközség szegénysegélyezési akciója* kifogástalanul működik, a város vezetőségének elhatározása szerint *ezeknek eddigi hatáskörét érintetlenül hagyják.* A változás mindössze annyi lesz a multtal szemben, hogy *közös nyilvántartásba foglalják az egyes kerületekben támogatásra szoruló családok és magánosok nevét* és fokozott gondot fordítanak arra, hogy a dupla segélyezést elkerüljék, illetőleg hogy ne maradjon lehetőleg egyetlen olyan rászorult sem, aki meg ne kapná a karitatív akció révén az élet fenntartásához mulhatatlanul szükséges támogatást.

Továbbra is fenntartja a székesfőváros azt a próbaként bevezetett rendszert, amely szerint a hatósági segélyezésben részesülő munkaképes egyének félévenként nyolc napot dolgozni kötelesek, miután ezen a réven már eddig is igen kedvező eredményeket értek el.

Egyelőre súlyos problémát okoz az a kérdés, *mi történjék a budapesti kodusok közül azokkal, akik önmagukkal jóformán tehetetlenek* és így arra sem képesek, hogy az inségenyhítő akció szolgáltatásait a segélyező helyeken maguk vegyék igénybe. Az elképzelések szerint ezeket, amennyiben budapesti illetőségűek, a rendelkezésre álló férőhelyekhez mérten a főváros tulajdonában lévő *szeretetotthonokban fogják elhelyezni*, azokat pedig, akik idegen illetőségűek, illetőségi helyükre szállítják. Minthogy a szeretetházaknak kórházi osztályuk is van, az orvosi ápolásra szorult kéregetők egészségügyi szempontokból is a legmegfelelőbben a szeretetházakban lesznek elhelyezve.

A vállalatok szerepe a tanoncnyaraltatásban

A kolduskérdés megoldásán kívül más érdekes tervekkel is foglalkozik a IX. ügyosztály. A főváros egy évtizede folytatja a szegénysorsú, gyengeegészségü székesfővárosi iskolásgyermekek nyaraltatási akcióját, amelynek hatályát az utóbbi években kísérletként *kiterjesztették az iparostanoncokra*, ebben az esztendőben pedig az *óvolásgyermekekre is.* A rendelkezésre álló anyagi lehetőségek, sajnos, erősen kötik a nyaraltatási akció vezetőségének kezét, ami arra készteti a székesfővárost, hogy *új utakat keressen az üdültetési akció minél szélesebb körben való lebonyolítására.* Felmerült az a terv, hogy a székesfőváros a közoktatási ügyosztály patronátusa alatt álló diákszállókban az esztendő bármely időpontjában ingyenes szállást és ellátást biztosítson a vidéki városokból és községekből a főváros tanulmányozására érkező tanulócsoportoknak, ezzel szemben ezek a városok és községek a nyári szünet idején ugyanannyi fővárosi gyermeket lássanak maguknál vendégül.

Az iparostanoncok fokozottabb üdültetési lehetőségei érdekében a polgármester külön akciót szándékozik megindítani, amelyben bevonja az összes nagyobb ipari vállalatokat és üzemeket. Azt fogja kérni a város a vállalatok vezetőségétől, hogy amint azt egyes állami és más hatósági és egypár magánkézben lévő nagyüzem is teszi, évről-évre hasítsanak ki bizonyos összeget, amely kizárólag a tanoncok nyaraltatási akciójánál legyen felhasználható. A főváros vezetősége bízik abban, hogy az ország iparostársadalma megértéssel fogadja a tervet nehéz helyzete ellenére is.

Az óvodások üdülőháza

Fokozni kívánja Budapest a nyaralási akcióban részesülő, óvodaköteles korban lévő gyermekek számát is. Az idei nyár eddigi folyamán több óvodás csoport tartózkodott már eddig is a Balaton mentén lévő székesfővárosi üdülőtelepeken és a sápadt, vézna apróságok javarésze párhetes nyaralás után megerősödve érkezett vissza Budapestre. Ennek a kérdésnek megoldása azonban még az előbbinél is sokkal nehezebb, egyrészt azért, mert még a legszegényebb szülők is csak hosszas rábeszélés után engedik el gyermekeiket éppen kicsiny voltuk miatt a nyaraltatási akcióba bekapcsolt védőnők felügyelete alá, másrészt azért, mert az egészen kicsiny gyermekeket különleges gondozásban kell részesíteni, még pedig a lehetőség szerint önálló telepeken.

A nyaraltatási akció vezetősége, a *Fővárosi Hirlap* értesülése szerint, az idei szezon befejezése után, azzal a javaslattal fog fordulni a polgármesterhez, hogy a *székesfőváros tulajdonában lévő gyermeküdültető-telepeket tovább fejlessze*, illetőleg hogy *az óvodásgyermekek számára külön üdülőházat létesítsen* és azt az esztendő egész folyamán tartsa üzemben.

TAKÁCS-ÜVEG
Kartellen kívül. TAKÁCS IMRE táblaüvegszaküzlete Budapest, II., Zsigmond-utca 24. szám
Telefon: 1-606-00 Sürgönycím: Üvegcentrum

MÓCZÁR GÁBOR
egészségügyi berendezést tervező és kivitelező mérnöki irodája
Budapest, VIII., Magdolna-u. 4. Telefon: 1-435-47

ZSUREK PÁL
épület- és műlakatos
VII., KÁROLY KIRÁLY-ÚT 7 SZ.
TELEFON: 1—412—03.

LEGJOBB LEGOLCSÓBB
REDŐNYKÉSZÍTŐ ÉS KARBANTARTÓ VÁLLALAT
SCHMIDT FRIGYES
Vállal: faredőny, vászonroletták, zsaluziák és napellenzők készítését és javítását. Faredőnyök karbantartását, jótállás mellett.
Budapest, VIII., Vig-utca 10. Telefon: 1—383—88.

Épületüveges
GLATZ ANDRÁS
Alapítva: 1864.
Telefon: 1-324-87.
Budapest, VIII., Baross-utca 66—68 sz. Üzlet: Német-utca 59.

NEISZBACHER IMRE
Épület- és műlakatosmester
Budapest, VI., Aradi-utca 2. Telefon: 1—209—53.

SYSTEM ÁTÍRÓ ÉS KÖNYVELÉSI RENDSZER
ORMIG
átnyomó könyvelőgépek, sokszorosítógép,
Stencil és festéknélkül sokszorosít
Budapest, V., Falk Miksa-u. 13. Telefon: 1—165—98.
Bemutatás díjtalan!

PROKISCH JÁNOS
OKL. ÉPÍTÉSZ, ÉPÍTŐMESTER, HITES TÖRVÉNYSZÉKI ÉS ÁRVASZÉKI SZAKÉRTŐ
Budapest, I., Csaba-u. II/a. Tel.: 1-563-99

Bakács Gyula
okl. mérnök, építő- és kövezőmester
Budapest, VI., Bajza-utca 44. Telefon: 1-204-37.

SZENDY KÁROLY POLGÁRMESTER

a Fővárosi Hirlapnak nyilatkozik

a Rákóczi-úti katasztrófáról és a régi házak ellenőrzéséről

A nyári szünet után megkezdődik a kötelező tatarozások előkészítése

A Rákóczi-út 73. szám alatti négyemeletes ház katasztrófája nyomán keletkezett izgalmak még mindig nem ültek el. A székesfőváros műszaki ügyosztályaiban és a kerületi elöljáróságok mérnöki hivatalaiban napról-napra számos budapesti polgár jelentkezik és bejelentéseket tesz, amelyek szerint a *város legkülönbözőbb részeiben álló régi épületekben sürgős hatósági szemle elrendelését kérik* abból a célból, hogy az épületek vélt fogyatékosságait mielőbb kiküszöböljék. Kétségtelen ugyan, hogy ezeknek a bejelentéseknek javarésze a katasztrófa nyomán felizgatott kedélyek *túlzott rémlátása* csupán, a székesfőváros vezetősége mindazonáltal nem tér a bejelentések felett egyszerűen napirendre, hanem, azokat jegyzékbe foglalva, máris elhatározta, hogy *pár hét mulva alaposan végigvizsgáltatja a szóbanforgó összes épületeket.*

A hatóságok általában elhatározták, hogy ezen a téren minden irányban megnyugtatást szereznek maguknak, mert feltétlenül szükségesnek tartják azt, hogy még egy, a mostanihoz hasonló szörnyű szerencsétlenségnek még a lehetőségét is kizárják.

Kozma Miklós belügyminiszter szombaton délben *ankétot tartott a minisztériumban*, amelyre meghívta a székesfőváros helyettes polgármesterét és a műszaki osztályok vezetőit is. A miniszter kijelentette, hogy ragaszkodik ahhoz, hogy a *székesfőváros műszaki szervei az 1920 óta történt emeletráépítési munkálatokat a legalaposabb módon vizsgálják felül* és statikusok bevonásával állapítsák meg azoknak a házaknak biztonságát, amelyekre emeleteket húztak. A fővárosi mérnökök és a szakértők a belügyminiszter rendelkezésének megfelelően *valószínűleg már a legközelebbi napokban megkezdik eziránvú vizsgálataikat*, amelyek főként arra fognak kiterjedni, hogy az új felépítmények kifogástalan anyagból, az előírt gondossággal épültek-e, illetőleg, hogy a házak régi alapjaiban nem történtek-e bizonyos elváltozások a későbbi időben előállott súlytöbblet folytán.

A székesfőváros vezetősége azonban valószínűleg nem fog megelégedni azzal, hogy csupán azoknak a házaknak a felülvizsgálatát végezze el, amelyeknél az emeletráépítések miatt a belügyminiszter ezt a vizsgálatot elrendelte. Bizonytija ezt az a nyilatkozat is, amelyet ebben az irányban *Szendy* Károly polgármester volt szíves adni a *Fővárosi Hírlap*nak. A polgármester, aki *Wolff* Károly halála miatt megszakította üdülését és hazajött a temetésre, bár hivatalát nem vette át *Liber* Endre helyettes polgármestertől, résztvett az egyik hatósági szemlén, amelyet a katasztrófa színhelyén tartottak. Ezután fogadta

SZENDY KÁROLY

polgármester

a *Fővárosi Hírlap* munkatársát, aki előtt a következő nyilatkozatot tette:

— A székesfővárosnak, amely köztudomás szerint az elsőfokú építésrendészeti hatóság, kötelessége azon őrködni, hogy az engedélyével felépülő minden ház a legmegfelelőbb anyagokból, a műszaki előírások értelmében alaposan és gondosan építtessék fel. Ez hivatali kötelességünk, ezenkívül azonban

erkölcsi kötelességünknek tartom azt, hogy a lehetőség legszélsőbb határáig gondoskodjunk a budapesti polgárság teljes élet- és vagyonbiztonságáról.

— A mostani katasztrófa, amely, Istennek hála, a véletlen folytán nem fajult borzalmas tömegszerencsétlenséggé, bebizonyította, hogy

a székesfőváros területén álló rendkívül sok régi ház állapotát felül kell vizsgálni és esetleg állandóan ellenőrizni.

— Ismeretes, hogy Budapest iparostársadalmának különböző köreiben már esztendőkkel ezelőtt megindult egy olyanirányú mozgalom, amely a székesfővárostól *a budapesti bérházak kötelező tatarozásának elrendelését* kívánta azért, hogy ugyanakkor, amidőn ezen a réven modern lakásokhoz lehet juttatni a közönséget, másrészt az építési szakma különböző ágazataiban terjengő munkanélküliséget is csökkenteni lehessen. Az ipari érdekeltségek e javaslata felett nem tértünk napirendre, mindezideig azonban olyan akadályok állottak a terv keresztülvitelének útjába, amelyeknek elhárítása nélkül a szóbanforgó rendelkezést kiadni nem lehetett.

— A Rákóczi-úton bekövetkezett házbeomlás szükségszerűen újból ebbe az irányba terelte a figyelmet. A törvényhatóság nyári szünetének letelte után eltökélt szándékom, hogy

nyomban megkezdem a kötelező tatarozás előkészítésének ügyét.

— Meg vagyok arról győződve, hogy a kormányhatóság, amely — mint a belügyminiszter úr által a napokban kiadott rendelet is bizonyítja — teljes megértést tanusít, meg fogja találni a lehetőségét annak, hogy

a székesfővárosi háztulajdonosok olcsó hitelhez, illetőleg hosszú időre elosztott adókedvezményekhez juthassanak abban az esetben, ha a tulajdonukban lévő ingatlanok generális tatarozását elvégeztetik.

— Szinte bizonyosra veszem, hogy a *magántőke is érdeklődést fog tanusítani az általános tatarozási munkálatok iránt* és készséggel fog rendelkezésre bocsátani megfelelő hitelösszegeket, mert hiszen a kiadott pénzek fedezeti kérdése éppen a háztulajdonnál oldható meg a legkönnyebben.

— **Minthogy a városrendezésre vonatkozó törvényjavaslat körvonalai már kialakultak, és a kibocsátandó határozmányokban, értesülésem szerint, éppen a fővárosban történő építkezéseket illetően lesznek rendelkezések,**

valószínű, hogy abban az időpontban, amidőn ez a javaslat az országgyűlés elé kerül, *egyúttal sort lehet keríteni a régi építkezések kötelező felülvizsgálatára vonatkozó intézkedések megtételére is.*

Még az ősz folyamán kibéreli az állam a ferencvárosi kikötőt

Állandó tárgyalások folynak abban az irányban, hogy a csepeli állami kikötő betöltse eredetileg tervezett hivatását és a tranzitókereskedelmet, mint *szabad kikötő*, támogassa. Minden fórum akarja, a gazdasági élet sürgeti és még mindig csak a tárgyalások folynak. És ugyanakkor, amikor ezt a fontos szerepét nem tölti be Csepel, másrészről *elnyeli azt a forgalmat, amelynek lebonyolítására a főváros a ferencvárosi helyi kikötőt építette.* Nagy áldozattal, szép, modern raktárakkal ellátva létesült a ferencvárosi kikötő azért, hogy a főváros fogyasztására szánt mindennemü árucikk kirakodó helye legyen és évek óta ott áll minden *jelentősebb fogalom nélkül*, mert az eredetileg neki szánt áruk a csepeli állami kikötőbe érkeznek be.

Hogy a forgalom ezt a kikötőt elkerüli, annak egyik főoka, hogy a főváros az Államvasutakkal nem tudott a tolatási illetékre nézve megegyezni. A vasút ugyanis a rendes tarifán felül úgynevezett

parti illetéket is számít, ami lényegesen megdrágítja az áru kitárolását.

Ezért a szállítmányok elkerülik a ferencvárosi kikötőt és a csepeli kikötőbe futnak be, mert az Államvasutak ott nem számítja fel a parti illetéket.

A másik akadályozó körülménye a forgalomnak technikai ok: *a zsilip szűk volta.*

A zsilipen át kerekes vontató hajók és szélesebb vontató gőzösök nem tudnak bemenni,

az emiatt szükséges rakodás pedig körülményes és költséges. De emellett az uszályoknak

zsilipelési díjat is kell fizetniök.

Ugy a zsilipelési díj, mint a parti illeték a szállítmányozásnál, ahol a fillérek tört részével dolgoznak, nagyon jelentős beszámítás alá esik.

Hátrányos a kikötőre nézve az a körülmény is, hogy a kikötő Dunaágának vízállása függővé van téve attól, hogy a Csepelsziget alsó részei milyen vízállást kívánnak. Gyakran túlalacsony a vízállás, amelyen csak az segítene, ha a Dunaágat állandóan kotornák. A víz csekély sebessége külön nehézséget okoz télen.

A kikötő Dunaága télen sokkal hamarabb fagy be, mint a Duna,

úgy, hogy évenkint *3—4 hónapig befagyásra kell számítani.*

Mindezek születési hibái a kikötőnek, amely miatt sok gondja van a fővárosnak. Különböző tervek merültek fel a kikötő jobb hasznosítására, de a legjobb megoldásnak az látszik, ha

a főváros a kikötőt az államnak bérbeadja.

Úgy az állam, mint a főváros vízi forgalma szempontjából leghelyesebb, ha a csepeli és a ferencvárosi kikötő egy kézbe kerül és így célszerűbb lebonyolítani a Budapestre irányuló és a tranzitóforgalmat. A fővárosnak az állammal való tárgyalásai, mint arról a *Fővárosi Hírlap* illetékes helyen értesül, közel állanak a befejezéshez és előreláthatólag

még az ősz folyamán a ferencvárosi kikötő az állam kezelésébe kerül.

A kikötő modern raktárházát jelenleg a Nagyvásártelep kisegítő raktárául bocsátotta a főváros a kereskedők rendelkezésére. *Éppen azért építi fel a főváros a Nagyvásártelepen sietve az új raktárházakat, hogy a ferencvárosi kikötő bérbeadásának a raktár mai felhasználása se álljon útjában.*

Státusrendezés a nagyüzemeknél

A szanálással kapcsolatban, a főváros közigazgatási státusának rendezése után sorra megállapítják a nagyüzemek alkalmazottainak státusát is. A Beszkárt után a *Gázművek* alkalmazottainak új rangbeosztása került nyilvánosságra. A vezető tisztviselők beosztása: *vezérigazgató Véssei* Ede dr., *helyettes vezérigazgató Schön* Győző, *aligazgatók: Szigeth* Gábor, *Szabó* Árpád, *Dragonits* Rezső, *Streck* Ede, *Herglotz* Tivadar, *Bordás* Lajos, *Kun* Attila, *Ózdi* Lajos, *jogtanácsos Bartó* Pál, *alügyész Töttössy* Béla és *Faragó* László.

Az *Elektromos műveknél: vezérigazgató: Plósz* Pál, *vezérigazgatóhelyettes: Szaszovszky* Ottó, *igazgató: Tuboly* János. *Aligazgatók: Günther* Ferenc, *Kaletsky* Lajos, *Mártonffy* Máriusz, *Szikla* Géza, *Váradi* Lajos, *Bokodi* István, *Papp* Lajos, *Polgár* Ignác, *Beretzky* Ödön, a fogalmazóosztályban, *aligazgató: Török* Béla, *ügyész: Szebehelyi* Jenő, *főtitkárok: Ágh* Zoltán, *Tuly* Árpád, *Dobrovszky* Kálmán, *Misák* Imre, *Brabecz* József, *Lang* Antal, *Török* Károly, *Schramek* Károly, *alügyészek: Kasza* Dániel, *Nagy* István, *titkárok: Beney* Endre, *Vargyas* Károly, *Szentmiklósi* György, *Kovács* Dezső, *Pirovich* Zoltán, *Szentirmai* Péter, *Szilvássy* Géza, *Tormay* Tibor, *Gaál* János *Bánlaky* Zoltán, *Filó* Gusztáv, *Várhelyi* Géza, *Wabrosch* Károly, *Horváth* Béla, vitéz *Karsa* Tibor, *segédtitkárok: Erdős* Árpád, *Jarábek* István, *Tisic* József, *Gyalogh* Géza, *Wurmb* Elemér, *Dalmay* Zoltán, *Vass* Imre, *Dózsa* István, *Albrecht* Kálmán, *Bártfai* Péter, *Salló* János, *Székely* Gyula, *Ujhelyi Henckel* Lajos.

KARDOS JENŐ
EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZŐ, KÖZPONTI FŰTÉS, VIZVEZETÉK ÉS CSATORNÁZÁSI VÁLLALATA
Budapest, VI., Ó-utca 31. Tel.: 1-179-05

KISS JENŐ
OKLEVELES MÉRNÖK, ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCA 10.
TELEFONSZÁM: 1—148—35

KOÓS ISTVÁN FÉMÁRUGYÁR
Sárgaréz és nikkelbronz épületvasalás különlegességek ● TELEFON: 2-968-32
BUDAPEST, XIV., MEXIKÓI-ÚT 14.
Uj Lóverseny-tér mellett

BORBÉLY FERENC és OBERLÄNDER ENDRE
okl. mérnökök, építőmesterek és építési vállalkozók
Vállal magas és mélyépítést
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 49. Telefon: 1-208-48

DOMOKY JÓZSEF
asztalosmunkák gyára
Budapest, XIV., Várna-utca 5-7
Telefon: 2-961-08

Vízmentes impregnált erőpapír lég- és vízmentes csomagolásnál tengerentúlra vagy exportra **nélkülözhetetlen.** A csomagolt árut **megvédi** fagy, rozsda, rothadás és nedvesség által okozható károktól.
OSER JAKAB
Gyártja: **Magyar Vegykészítményű Papírgyár**
Budapest, VI., Ó-utca 49.
Telefon: 1—238—90. **Alapítva: 1893.**

Az elnéptelenedett I-ső kerület

A tabáni gyógyfürdőközpont felépítésétől várja az új élet megindulását

Budapest jövendőjét, amelynek újabban a fürdőváros gondolata szab irányt, az I. kerületben rajzolják ki a főváros barátai. A legtöbb tervet, egyelőre elméletben, ennek a kerületnek térképébe iktatják be és amíg a tanácskozások, tervek és elméletek rajzanak, a fővárosnak ezen része a legcsendesebb, sőt immár aggasztóan csendessé válik, mert *mindjobban elvándorol a lakosság az I. kerületből.*

A jelennek ezt a nem kellemes hatású képét állítja szembe a jövő nagy lehetőségeivel

Tóth Gábor
törvényhatósági bizottsági tag,

aki az I. kerület nagy és köznapi problémáiról a következőket mondta a *Fővárosi Hirlap* munkatársának:

— A legkomolyabb és legbölcsebb dolog volt, hogy

a Rudas-fürdő és szálló

építését elejtették. A nagyarányú fürdővárosi központ számára alkalmatlan lett volna a Duna és a Gellérthegy közé szorult terület, amelynek egyik oldalán a villamos közlekedik, a másik oldalán pedig a csarnokokba igyekvő kocsik járnak, amelyek számára lehetetlen más útvonalat kijelölni. De el kellett ejteni a tervet azért is, mert itt van a lebontott *Tabán, amely fekvésénél fogva sokkal alkalmasabb arra, hogy nagyszabású gyógyfürdő és szálló miliője legyen.* Hogy ezt a legszerencsésebbnek mondható tabáni megoldást keresztül is akarják vinni, mutatja az a körülmény is, hogy legutóbb a görög katolikus bérház megvételét és lebontását határozta el a főváros közgyülése.

— Ezzel nincs elintézve a Rudas-fürdő, amelynek egyrésze műemlék és a varázsosan szép *török fürdőjét feltétlenül meg kell védeni.* Aránylag kis költséggel

át kell alakítani a Rudast rádiumos gyógyfürdővé,

gondoskodva az épület modern átépítéséről. Egyelőre tíz új kádfürdőre és tatarozásokra kisebb összeg áll rendelkezésre, ez azonban még nem oldja meg a Rudas-fürdő problémáját, miután tudvalevő, hogy a rádiumos fürdőt olyan betegek is használják, akiknek terhükre van a mozgás, a fürdő után pihenőt kell tartaniok, ami fontos tényezője a gyógyulásnak. Ezért a *Rudas-fürdő emeletén több modern lakószobáról kell gondoskodni.* Erre módot is ad az épületnek az ivótér felé eső része, amely nyugalmas, kellemes környezetet biztosít, különösen akkor, ha a *dunaparti útvonalat, amelyről a kocsiközlekedést elterelni nem lehet, gránitkockák helyett aszfalttal vagy még inkább faburkolattal látják el.* Mindezeken felül alapos tatarozásra szorul a Rudas-fürdő, ami azonban szükséges áldozat, mert a *Juventus-forrás* rádiumos vizét valószínűleg nem lehet átvezetni a Tabánba anélkül, hogy gyógyító erejéből ne veszítene és így a *helyszinen kell felhasználni.*

— Nem lehetetlen, hogy a Tabán területén is találunk hasonló gyógyhatású vizet, ezért, minden áldozatot meghozva, *itt is meg kell kezdeni minél előbb a fúrást.* Emellett behatóan kell foglalkozni

a Tabán beépítési kérdésével,

mert kétségtelen, hogy *a Tabán területén kell kiépíteni a fürdőváros központját.*

— Ez az egész főváros számára nagyjelentőségű kérdés kétszeresen fontos az I. kerületnek, amely

a Tabán lebontásával elnéptelenedett.

A Tabánnak kertészetileg rendezett területe melló sorakozik a *Horváth-kert,* majd a hatalmas méretű *Vérmező,* ami mind lakatlan terület. A Vérmező fölött emelkedő gyönyörű *Várhegy* hivatalokkal van tele,

a régi várbeli lakóházakat pedig, amelyek közül nem egyet a műemlékek sorába vettek fel és amelyekben nemrégen még 10—15 család is lakott, egymásután kastélyokká alakítják át az új tulajdonosok.

A lakosság pedig elvonul más kerületekbe. A kerület nyugati határának egy részén a *Déli Vasút* húzódik el személy- és teherpályaudvarával, ami ugyancsak olyan terület, amelyen nem laknak. Eppen ezért *nem volt szerencsés az új XII. kerület területének megállapítása.* A Városmajor-utca jobboldali része, a Krisztina-körút és a Városmajor által határolt részt, amely szervesen kapcsolódik az I. kerülethez, nem kellett volna elszakítani.

— A nagy elnéptelenedésen egyedül a fürdőváros-központ kiépítése segíthetne. De amíg ez megtörténik és amíg ezzel kapcsolatban bizonyára a kerület egy részének egész külső képe megváltozik, nem maradhat el bizonyos kisebbarányú és éppen ezért könnyen keresztülvihető rendezési feladatok megoldása. *Rendezésre és parkozásra szorul a Vérmező alkotásutcai oldala,* amelyet tulajdonosa, a kincstár, gondozatlanul tart. *Le kellene bontani a Bellevue-szálló előtt éktelenkedő garázst,* amely a szállónak vendégeit, akik nagyobbrészt külföldiek, örökös zajával háborgatja. El kellene távolítani a Vérmező Attila-utcai oldalának elsősövényét, amely szabálytalan és rendezetlen mivoltában igen rossz hatású. *Általában több gonddal kellene foglalkozni a Vérmezővel* akkor is, ha ez a kincstár tulajdona, mindenekelőtt ki kellene építeni a rajta keresztülvezető, csúnya és esős időben nem járható utat.

— Tulajdonképen, ahogy a kerületen végigfekszik,

maga az egész Vérmező egy nagy probléma,

amellyel kapcsolatban már a multban sok jó és rossz terv merült fel. *Éppen ilyen probléma a Déli Vasút is* azzal, hogy az I. és XI. kerület közé ékelődik és csekély vígaszta lás a pálya felett átvezető híd, amely az egymástól elválasztott városrészeket egyetlen ponton összeköti. Ezek azonban talán túlnagy kérdések a mai viszonyok között, de az ébrentartásuk, úgy érzem, nem felesleges.

Országos otthona számára telket kér a fővárostól a Frontharcos Szövetség

Ünnepies keretek között tartotta a Frontharcos Szövetség országos nagytanácsa közgyülését, amelynek *Takách-Tolvay* József gróf, ny. altábornagy, országos elnök megnyitó beszéde és *Kertész* Elemér országos ügyvezető alelnök beszámolója voltak kimagasló eseményei. A készülő frontharcos törvény bejelentése, a politikától független frontharcos tömörülés kihangsúlyozása mellett napirendre kerültek azok az intézkedések, amelyekkel a kormány, a főváros és más közigazgatási hatóságok a frontharcos érdekek támogatására siettek. Az ügyvezető alelnök meleg szavakban fejezte ki elismerését ezért a támogatásért és külön megemlékezett a főváros törvényhatósági bizottsága frontharcos tagjainak bajtársi tevékenységéről. A törvényhatósági bizottsági tagok sorából *Kertész* Elemér ügyvezető alelnök mellett a Frontharcos Szövetség vezetőségében résztvesznek: *Pályi* Gyula dr. országos ügyész, *Hegedüs* Bertalan dr., az országos intézőbizottság tagja és vitéz *Juhász* Jenő dr., gazdasági számtanácsos, a XII. kerületi főcsoport elnöke.

A frontharcosok napja alkalmából a szövetség fővárosi vonatkozásaival kapcsolatban

Kertész Elemér
törvényhatósági bizottsági tag, országos ügyvezető alelnök,

a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondta:

— A legteljesebb elismeréssel kell megemlékeznünk *Szendy* Károly polgármester úrnak a frontharcos érdemeket megértő és elismerő intézkedéseiről, amelyek, mint példaadók, az egész ország közvéleményére is nagy kihatással vannak. Támogató intézkedései sorába tartozik a Rákóczi-út 27. szám alatt lévő fővárosi épület I. emeletének a Frontharcos Szövetség céljaira való díjmentes rendelkezésre bocsátása, azzal az indokolással, hogy a főváros törvényhatósága ezzel az intézkedésével is kifejezésre akarja jutatni, azt a megbecsülést és szeretetet, amelyet minden fővárosi lakosnak éreznie kell a világháborút járt magyar frontharcosokkal szemben.

— Utasította a polgármester úr a főváros összes közüzemeit, intézményeit, kerületi elöljáróságait, hogy frontharcos ügyekben csakis a Frontharcos Szövetség országos-, vagy helyi alakulatainak elnökségei járhatnak el és a Szövetség eljáró közegei kéréseikkel *megkülönböztetett támogatásban részesítsenek.*

— Elrendelte továbbá, hogy a főváros kertészeténél, valamint temetkezési intézeténél alkalmazott ideiglenes kertimunkások legalább 10 százalékát a frontharcosok közül kell alkalmazni és ezeket úgynevezett kényszerszabadságolási listára nem lehet tenni. Ugyancsak rendeletet adott ki a polgármester *a frontharcos kisiparosok érdekében,* amely szerint a frontharcos kisiparosok és kereskedők a Frontharcos Szövetségen keresztül hozzá juthassanak a szűkebbkörű pályázati felhívásoknál kiadásra kerülő kisebb munka és szállítási megbízásokhoz.

— A főváros üzemeinél alkalmazásban álló frontharcosok részére *a szanálási rendelet életbelépésével kapcsolatban az úgynevezett hadipótdíj folyósítására a megfelelő intézkedéseket megtette.*

— Jóleső érzést váltott ki a budapesti nyomorgó frontharcosok tömegéből, hogy a Szövetség és a frontharcos törvényhatósági bizottsági tagoknak intervenciójára a főváros az elmult karácsonykor *segély címén 5000 pengőt juttatott a rászoruló budapesti bajtársaknak.*

— Se szeri, se száma azoknak a frontharcos bajtársaknak, akik a Szövetség, vagy annak közéleti szerephez jutott tagjai segítségével *jutottak álláshoz, kenyérhez vagy érték el sorsuk jobbrafordulását a főváros kötelékében.*

— A Szövetség vezetőségének jövő működési tervében is a szociális kérdések fognak első helyen állani. Ebből az elvből kiindulva az elnökség érintkezésbe lépett a székesfőváros vezetőségével, hogy *megfelelő telek adományozásával indítsa meg anyagi vonatkozásban azt az akciót, amely az Országos Frontharcos Otthon megteremtését célozza.* Bízom benne, hogy a főváros eddig tanusított jóakaratát teljessé teszi ennek a kérésnek teljesítésével.

TRAUB ÖDÖN
aszfalt, szigetelő, tetőfedő váll.
Budapest, X., Rezső-tér 3. — Telefon: 1-411-65.

FORRÓ ÉS EPPSTEIN
BŐRKÜLÖNLEGESSÉGEK
ÉS TENGERI SZIVACSOK
VII., DOHÁNY-UTCA 22/24. SZ.
TELEFON: 1—405—61.

ÚTHENGERLÉST
vállal WOLF ERNŐ
BUDAPEST, XI., HORTHY MIKLÓS-ÚT 149. — Telefon: 2-599-68

HENCZ FERENC ASZTALOSÁRU TELEPE
Épület asztalos munkák: ajtók, ablakok, kapuk, kirakatok, üzletberendezések, lakás- és irodaberendezések gyártása.
BUDAPEST, IX., KÖZTELEK-UTCA 2. TELEFON: 1—860—02.

WEISZ FÜLÖP RÉZMŰVES
Budapest, VIII., Gólya-utca 13. Tel.: 1-460-36

SZILÁGYI ELEK késáru-üzeme
Gyártja az összes hentes, mészáros és bélipar-ban használatos késeket, viszonteladók részére
Budapest, VIII., Gólya-u. 41. Tel.: 1-348-93

Ifj. MÜLLER REZSŐ
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, IX., Ráday-utca 34.
TELEFON: 1—826—82.

Tisztítórongy és Textilhulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46
Tisztítórongyok legjobb kivitelben! Telefon: 2-961-75

GERŐ LÁSZLÓ
XIV., Columbus-u. 14.
TELEFON: 2-975-29.
vízvezeték, központi fütés, egészségügyi berendezések és épület-bádogos munkák vállalata.

GRUBER JÁNOS
festékgyár és ásványőrlőművek, építési anyagok és vegyészeti termékek raktára
Központi iroda:
Budapest, V., Kálmán-utca 22. sz.
Telefonszám: 1-230-33. ● Alapíttatott: 1842

Grosz Frigyes
okl. mérnök építési és kövezési vállalkozó
Budapest, IX., Bakáts-utca 1. ● Telefon: 1-861-54.

TEISZLER GYULA
írógépkellékek, irodai szerek, papír- és grafikai cikkek készítési és szállítási vállalata
Budapest, VI, Andrássy-út 140.
Telefon: 2—920—78.

Első Magyar Beépíthető kismotor üzem
KOVÁCS JÁNOS
Budapest, XI., Fadrusz-utca 2. — Telefon: 2-693-26

Pelikan
CARBONPAPIR
VEZÉRKÉPVISELET
Stalla Lajos Budapest, V.
Vilmos császár-út 42.

Megindultak a tárgyalások a főváros és a földmívelésügyi kormány között az eliszaposodott Dunaparttól fenyegetett káposztásmegyeri vízművek megmentésére

A zavartalan vízszolgáltatás érdekében megfelelően változtatni kell a káposztásmegyeri szorítógáton

A káposztásmegyeri dunai keresztgát, amelyet a közforgalomban minden ok nélkül *trianoni gátnak* kereszteltek el, mind élénkebben foglalkoztatja a közvéleményt és a szakembereket, de elsősorban a fővárost abból az okból, hogy ez a hajózást elősegítő berendezkedés a káposztásmegyeri víznyerőtelepek közelében eliszaposította a Duna partját és ezzel a Vízművek kútjait veszélyezteti. Budapest mellett Újpestet is élénken érinti ez az eliszaposodás az Ister kútjai miatt. De nagy hátrányára van a gát a Népsziget melletti Dunaágnak is, amelyből valóságos állóvíz lett és a gyárak lefolyó szennyvizét nem tudja levezetni.

A kérdéssel, amely körül sok tájékozatlan hír kelt szárnyra, legutóbb az üzempolitikai bizottság hivatott szakértői is foglalkoztak és, mint értesülünk, komoly tárgyalások indultak meg abban az irányban, hogy a káposztásmegyeri gát által előidézett nehézségeken segíteni kell.

Hogy ezt a nagyfontosságú ügyet megvilágítsuk, kérdést intéztünk

Pap Ferenchez,

a Székesfővárosi Vízművek vezérigazgatójához,

aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondta:

— A helytelenül „Trianoni"-gátnak nevezett káposztásmegyeri párhuzamműnek és keresztgátnak a Vízművek kútjaira való hatását és azt a törekvést illetőleg, hogy a párhuzammű és keresztgát átalakításával megjavíttassanak az állapotok, újabb időben ismételten foglalkoznak a napilapok. Az ebben az ügyben hozzám intézett kérdésre, hogy miben áll tulajdonképen ez az egész ügy, a következőket válaszolhatom:

— A káposztásmegyeri párhuzammüvet és keresztgátat *a földmívelésügyi kormány azért építette meg, mert a Dunának eme szakaszán a hajózási viszonyok igen kellemetlenekké váltak.* A szentendrei sziget alsó végénél ugyanis olyan nagyszélességű a Duna és így olyan hatalmas mederben kerül lefolyásra a folyam vize, hogy ennek következtében az elfajulásnak be kellett következni. Ez pedig abból állott, hogy a váci Dunaág alsó torkolatánál nem volt már elegendő víz dunai kisvízállásoknál a hajózás rendelkezésére, másrészt a váci Dunaág balpartján különösen az újpesti part és a Palotai-sziget között megindult a feliszaposodás folyamata. *A káposztásmegyeri párhuzammünek a megépítése teljesen megoldotta a hajózás kérdését,* amennyiben annak hatásaképpen jó hajózó út keletkezett, ellenben *ugyanakkor*

e mű meggyorsította a feliszapolódást a partokon és a palotai Dunaágban.

Emiatt vált aztán szükségessé a káposztásmegyeri vízmű itt telepített kútjai számára megfelelő *szűrőberendezés* kiépítése. *Sajnos, a káposztásmegyeri párhuzammű és keresztgát hatása az észak felé eső partszakaszokra is kiterjed és mindjobban kiterjedőben van.*

— Ez a megfigyelés foglalkoztatja a szakembereket abban a tekintetben, hogy

nem lehet-e megfelelően változtatni a káposztásmegyeri szorítógáton úgy, hogy ne rosszabbodjék a hajózási út, de megjavuljon a partokon való iszaplerakódásnak a mértéke.

Mert a mai állapot már *a káposztásmegyeri vízmű első és második átemelőtelepére is kezd kellemetlen kihatással lenni.*

— Nagyon megindokolt volt tehát *Rohringer* Sándor műegyetemi tanárnak az üzempolitikai bizottságban tett az a javaslata, hogy ezzel a kérdéssel, a javításnak ezzel a lehetőségével foglalkozni kell.

— A székesfőváros polgármesterének a felterjesztése alapján a földmívelésügyi minisztérium, és pedig annak vízügyi főosztálya lesz hivatva ebben a fontos, de nehéz kérdésben véleményt mondani.

Az erre vonatkozó lépések már meg is történtek.

*

Pap Ferenc vezérigazgató nyilatkozatához még azt az értesülésünket fűzhetjük, hogy a szakértői véleményekre, valamint a Vízművek igazgatóságának jelentésére hivatkozva, *a főváros vezetősége most felterjesztéssel fordult a földmívelésügyi miniszterhez és kérte, intézkedjék sürgősen a Dunagát megszüntetéséről,* illetve megfelelő átalakításáról, nehogy Budapest vízellátása a befektetett sokmilliós áldozat ellenére veszélybe kerüljön.

AJAX RÁBA
ACÉLÁRUK
TEHERAUTÓK
AUTÓBUSZOK
TRAKTOROK
AUTÓ- ÉS TRAKTORALKATRÉSZEK, GYORS-, SZERSZÁM-, SZERKEZETI-, ROZSDA-, SAVÁLLÓ-, ACÉLÖNTVÉNYEK, SZÜRKE ÖNTVÉNYEK, CSAVARÉS SZERSZÁMÁRUK, KESKENYVÁGÁNYÚ VASÚTI ANYAGOK, PRÉS-, KOVÁCS-IDOMDARABOK, VASSZERKEZETEK, HIDAK, DARUK, TEXTILGÉPALKATRÉSZEK, SZÉKÉRKERÉKEK, RESZELŐFELVÁGÁS.
MAGYAR WAGGON ÉS GÉPGYÁR R.T.

BUDAPEST EGYSÉGES FÜRDŐPOLITIKÁJA

A fővárosi idegenforgalom leghathatósabb tényezőinek, a gyógyfürdőknek fejlesztése és általában az egységes fürdőpolitika irányítása érdekében jelentős lépésre határozta el magát *Szendy* Károly polgármester. Ennek a feladatnak előkészítésével és megszervezésével *Bánlaky* Gézát, a fővárosi fürdők és gyógyforrások központi igazgatóját bízta meg és hogy eddigi adminisztratív teendői ebben a nagy munkában ne zavarják, *Kállay* Sándor fürdőigazgatót kinevezte helyettes központi fürdőigazgatóvá.

Bánlaky Géza huszonhárom éve — attól az időtől kezdve, hogy a Szent Gellért-fürdőt és szállót építeni kezdték — áll a főváros fürdőkultúrájának szolgálatában, előbb mint a Szent Gellért-fürdő igazgatója, később, mint az összes fürdők központi igazgatója. Nagy munkára és nagy eredményekre tekinthet vissza pályáján és most lelkes szeretettel vállalta az új, nagyfontosságú megbízást. Egész lényét betölti a nagy feladat, mondta

Bánlaky Géza

igazgató,

akit a *Fővárosi Hirlap* munkatársa felkért, hogy nyilatkozzék a legközelebbi idők terveiről. Ezt a választ kapta:

— A Budapest gyógyfürdői felé irányuló mind nagyobb fokú érdeklődés és Budapest idegenforgalmának egészen páratlan módon való fejlődése egy csomó olyan kérdés megoldását teszi aktuálissá, amelyek a főváros gyógyfürdőinek és a Tabánnak most már megoldás előtt álló problémáiba kapcsolódnak.

— A SZENT GELLÉRT-GYÓGYFÜRDŐVEL ÉS SZÁLLÓVAL

kapcsolatban — bár úgyszólván teljesen kiépítettnek mondható — *még mindig vannak megoldandó kérdések.* Igy *a Gellért-térnek rendezése, a fürdő melletti hatalmas telek-komplexum beépítésének és értékesítésének kérdése.* Ezzel kapcsolatban a gyógyfürdők mosodáinak egyesítése, garázs létesítése. De ezen kívül is a már 18 éve fennálló szállóban különösen a nagy sarokrészletnek modernizálása és a lehetőség szerint a férőhelyek szaporítása szükséges.

— A RUDAS GYÓGYFÜRDŐNÉL

már a legközelebbi jövőben az ott éktelenkedő *kazánház-épület lebontásra kerül* és a fürdőt a már kész *gázfűtő-berendezés* fogja fűteni és elkészül *a rádiumos kádfürdőknek tíz új kádfürdővel való szaporítása is.* Ezzel azonban a Rudas-fürdő kérdései végleges megoldást nem nyertek. Így nincs még megoldva *az ivócsarnok kibővítése és a fürdő környékének rendezése, a közlekedés szabályozása, a régi épület emeleti helyiségeinek megfelelő értékesítése és az úszócsarnok szükséges modernizálása.*

— AZ ÁSVÁNYVÍZÜZEM

elhelyezése a gyógyfürdő előtti gyógysétány közvetlen közelében nem szerencsés és így annak *megfelelőbb helyre való áttelepítésére* kell gondolnunk.

— A SZENT IMRE GYÓGYFÜRDŐ

megszerzésével a főváros a gellérthegyi forráscsoportnál korlátlan birtokába jutott a gyógyvizek kutatásának és feltárásának, azonban a régi fürdőépület, amelynek egyes részeiben műemlék jellege van, annyira elhanyagolt és a mai kor igényeinek meg nem felelő állapotban van, hogy annak *átépítése,* esetleg a műemlék jellegű rész meghagyásával, teljes *újjáépítése mielőbb szükségessé válik.*

— A TABÁNNAK

a fürdőváros gondolatába való bekapcsolásával kell ezzel a kérdéssel együtt foglalkoznunk. Az ott rendelkezésre álló korlátlan terület megadja a lehetőséget *egy nagyobbszabású gyógy- és üdülőszállónak, modern úszócsarnoknak és szabadfürdőnek,* valamint egyéb olyan létesítményeknek, amelyek a Szent Gellért- és Rudas-fürdő kuráit kiegészítik és a fürdőváros kifejlesztését biztosítják.

— A SZÉCHENYI GYÓGYFÜRDŐNÉL

az újabb, mintegy 1000 méteres mélyfúrás körülbelül *300 méterig előrehaladt.* Az itt feltárandó forró hévviz nemcsak a gyógyfürdő és strandfürdő melegvíz szükségletének ellátására lesz alkalmas, hanem *előreláthatólag egy olyan újabb gyógyértékkel fogja a főváros gyógykincsét szaporítani,* amely a Széchenyi-fürdőnek, mint gyógyfürdőnek további fejlődése szempontjából messzemenő perspektívát nyujt.

KASSIER ERNŐ
bádogos, gáz-, gőz-, víz- és egészségügyi berendezési vállalat. Épületek karbantartását vállalom.
Budapest, IX., Mester-utca 5. Telefon: 1-338-56.

YELLOW
szivacsbehozatali áruház, Budapest, VI, Andrássy-út 32.
Telefon: 1-113-36. — Modern háztartási és testápolási cikkek, kefe- és seprőáruk, szarvasbőrök.

Gyors, pontos, olcsó
PAÁR FÉNYMÁSOLÓ
I., Mészáros-u. 10. (Bejárat Ág-utca)
• Telefon: 1-551-87. •

M.F.T.R.
expresshajóval az Aldunára, Várnára és Istanbulba
Budapest—Eötvös-térről minden hét csütörtökjén (22.30 órakor) indul expresshajó az Aldunára Russe-ig és Giurgiu-ig; az egyheti hajóút oda-vissza, ellátással és hálóhellyel: I. oszt. 142.— P, II. oszt. 119.— P. A hajóúthoz csatlakozólag tengeri fürdőzés Várnán, ahová hetenként indul Budapesttől társascsoport. Az egyheti hajóút és 7, 14, vagy 21 napi várnai tartózkodás összköltsége 175.—, 219.—, illetve 264.— pengőtől. Négynapos kedvezményes Istanbuli kirándulás bekapcsolható. Felvilágosítások a MFTR-nél és az IBUSz összes menetjegyirodáiban.

ANGOL PARK
MINDENNAP INGYEN:
Csodarevü
Óriás-Zeppelin
Sicc kalandjai
Müvészesték
TEDDY HOT
és jazz-zenekara

Színház
Varieté
Cirkusz és
Kabaré együtt
a FŐVÁROSI NAGY CIRKUSZ (volt BEKETOW)
júliusi műsora

Természeti kincsei mellé jobb közlekedést és közműveket kér Sasad

Elkészült az egész városrész csatornázási terve — Ősszel megkezdik a fásítást

Buda hegyvidékei között a legjobb fekvésű és és mindenesetre a legegészségesebb klimájú a *Sasad*, amely a Sashegy déli lejtőjén terül el. Nagy előnye, hogy a főváros központját alkotó Belvárostól légvonalban ép annyi távolságra van, mint a Keleti pályaudvar, felsőrésze pedig autóbusszal tíz-tizenkét perc alatt közelíthető meg. És mindeme kétségtelenül nagy előnyei ellenére a főváros sasadi városrészének fejlődése meglehetős akadályokba ütközik és pedig elsősorban a közlekedés hiánya, másodsorban pedig utai- és utcáinak rendezetlen volta miatt. Pedig a Sasad áldott jó vidék. Levegője gyógyító erejű. Már a török hódoltság idejében híres volt szőlőtermeléséről, a sasadi és a sashegyvidéki barack pedig ma is a legértékesebb és legfinomabb gyümölcs. Messze vidéken híre van.

A Sasad fejlődését, mint mondottuk, elsősorban a közlekedési eszközök hiánya gátolja. Kétségtelen, hogy az utóbbi évek során történt egy és más a Sasad érdekében, de nagyon kívánatos volna, ha a főváros vezetőségének jóindulata a Sasad iránt az eddiginél nagyobb mértékben nyilvánulna meg. A fejlődés elősegítéséhez áldozatkészségre van szükség.

A vidék ingatlantulajdonosainak érdekképviselete, a nagy agilitással fáradozó *Sasadi Ingatlantulajdonosok Egyesületének* vezetősége részéről *Székely* Miklós ügyvezető-alelnök most a következő érdekes információkat adta a Sasad elmaradhatatlan fellendüléséről és a hatóságok teendőiről:

— Mindenekelőtt a hála és köszönet hangján kell megemlékeznünk

Vályi Lajos dr. törvényhatósági bizottsági tagról, aki a Fővárosi Hirlap hasábjain a legnagyobb szeretettel foglalkozik a Sasad közérdekű dolgaival,

mint általában minden olyan üggyel, amely a XI. kerület polgárságát érinti. Tevékenységével példát mutat és bizonyára hasonló munkásságra sarkal minden bizottsági tagot, minden „igaz" városatyát. Ugyancsak köszönettel tartozunk a fővárosi érdekek lelkes, immár negyedszázad óta töretlen, harcos támogatójának, a *Fővárosi Hirlap*-nak is, amely hasábjain már nem egy alkalommal felhívta az illetékes körök figyelmét a Sasad szépségeire s ugyanakkor elhanyagolt voltára.

Legégetőbb problémája a Sasadnak

a közlekedés megteremtése, elsősorban pedig a Sasadi-úti autobuszvonal létesítése.

A Sasadi Ingatlantulajdonosok Egyesülete a főváros hatóságaihoz és a BESZKÁRT-hoz intézett beadványai során többször rámutatott már arra a körülményre, hogy a sasadiúti közlekedést meg kell valósítani, mert a Sasad legfőbb életerét alkotó, ez a gyönyörű út és az ezt környező utcák további fejlődése képtelenek addig, amíg közlekedéshez nem jutnak. Mikor évekkel ezelőtt a Sasadi-utat megépíttette a főváros, az volt az elgondolás, hogy *a Kelenföld és a Farkas-rét között közvetlen összeköttetést kell létesíteni.* Ez az elgondolás azonban ábránd maradt, a kelenföldiek óriási kerülővel, hosszú villamosutazással tudják csak elérni a Farkas-rétet.

— Fontos problémája még a Sasadnak

a csatornázás és a fásítás kérdése, valamint az utak építése.

Király Kálmán tanácsnok, az út- és csatornázási ügyosztály vezetője barátja a Sasadnak és így remélhető, hogy a fejlődést elő fogja mozdítani intézkedéseivel. Kérésünkre, melyet *Vályi* Lajos dr. bizottsági tag úr nagy nyomatékkal támogatott,

az ősz folyamán fásítani fogják a Sasadi-utat

és nyilván pótolják a *Törcsvár-utcában* kiszáradt fákat is.

Király Kálmán tanácsnok utasítására már elkészült az egész Sasad csatornázási terve is.

Sasad csatornázásának mielőbb való keresztülvitelét a közegészségügyi szempontokon kívül *sürgeti a keserűvízforrásoknak közeli volta is.* Remélhető, ha a most épülő és csatornázásra kerülő Tömös-utca elkészülte után — amiért a Sasadi Ingatlantulajdonosok Egyesülete közel két esztendeig szakadatlanul és eredményesen dolgozott — sor kerül az immár teljesen beépült *Törcsvár-utca alsó szakaszának,* valamint a *Cenkhegy-utcán* keresztül a *Brassó-út* egyik részének *csatornázására* is.

— Sasadnak alig néhány utcája és útja van még kiépítve véglegesen. Ezen a téren mindenestre a legsürgősebb a gyönyörű kilátású és Kelenföldet s a Duna ezüstszalagját feltáró *Rákó-utca megépítése* és ezzel mai rendkívüli elhanyagolt voltából való kiemelése, ami nemcsak az ottani ingatlantulajdonosok érdeke, hanem egyetemes fővárosi érdek is. Épen ezért reméljük, hogy a XI. kerület valamennyi bizottsági tagja, akik általában meleg érdeklődést tanusítanak a Sasad iránt, támogatni fogja Egyesületünknek erre irányuló kérelmét.

— Egyre inkább érezhető a Sasadon

egy önálló gyógyszertár hiánya.

A Sasadi Ingatlantulajdonosok Egyesülete ebben az irányban is megtette a kellő lépéseket úgy a fővárosnál, mint a belügyminiszter úrnál. Mint örvendetes tényt kell felemlíteni, hogy egyesületünk kezdeményezésére

a Sasad önálló postaügynökséget kapott,

közvetlenül a 8-as autobusz végállomásánál. Ez is nagy hiányt pótol. A 8-as autobusznak az *Erdi-úton való meghosszabbítását a Törökbálinti-útig* a közérdekű szempontokra való tekintettel állandóan szorgalmazzuk. A főváros, kérelmünkre, megépítette az *Érdi-út rövid szakaszát,* de a BESZKÁRT elzárkózik a reláció igazán kisarányú hosszabbítása elől. De előbb-utóbb ennek is meg kell történnie. A közlekedési szakbizottság ülésén már sürgették és követelték ezt a megoldást. De követeli az élet is mindennap.

Nagy Pál
egészségügyi berendezési vállalkozó
Budapest, II., Fő-utca 20.
TELEFON: 1-520-93.

„MÁGLYA" VASÖNTÖDE
TARJÁN MÉRNÖK ÉS VOLKSGRUBER
Budapest, VI. ker., Máglya-utca 96 szám.
Nyers és megmunkált öntvények minta, rajz, méret, leírás szerint. Specialista ékszíjmeghajtásban.. Saját mintakészítő üzem.
● Telefon: 2-915-21. ●

Krausz Ferenc
bronzöntő
Budapest, VI., Babér-utca 80.
Telefon: 2-932-26

MACSKÁSY ÁRPÁD
okl. gépészmérnök műszaki vállalata, tervez, szerel és szállít vízvezetéki, csatornázási és gázberendezéseket, szivattyútelepeket, mindennemű központi fűtést, kazánházi- és szellőzőberendezéseket.
Budapest, VI., Dessewffy-utca 5. Telefon: 1-276-70.

VAJDA LAJOS
mű- és ércöntő
PESTSZENTERZSÉBET, FRANGEPÁN-UTCA 118. TELEFON: 1-475-69.

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

HÍREK A PÁRTBÓL

Zsitvay Tibor dr., a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének elnöke, aki *Visegrádon* nyaral, nyári pihenőjét megszakítva, szombaton Budapestre érkezett és résztvett Wolff Károly temetésén.

Hivatalos órák a pártban. A Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezete Esterházy-utcai központjában naponta délelőtt 10. órától 1-ig, ezenkívül kedden és pénteken délután 5-től 8-ig tart a nyári szünet alatt is az ügyelet hivatalos órákat.

Megalakult a NEP VII. kerületi magánalkalmazottainak csoportja. A Nemzeti Egység Pártja VII. kerületi szervezete július 21-én megalakította a magnáalkalmazottak képviseletének csoportját. *De Sgardelli* Caesar kerületi elnök vezette a pártszervezet ülését, amelyen *Somogyi* Gyula kerületi titkár terjesztette elő az elnökségnek a csoport megalakítására vonatkozó javaslatát, amelyet egyhangú lelkesedéssel fogadtak el. Az alakulás kimondása után megválasztották a vezetőséget. Elnök lett *Fejérváry* Ervin kormányfőtanácsos, ny. vezérigazgató, társelnök *Gorup* György báró, ügyvezető alelnök *Szilágyi* Jenő e. főhadnagy, a kereskedelmi és ipari csoportok ügyvezető alelnöke, alelnök *Tamás* Miksa igazgató, főtitkár *Sárkány* Andor, titkár *Ifj. Rendek* Károly dr., jegyző *László* Antal. A választás után *Fejérváry* Ervin megtartotta székfoglalóját, majd a kerületek kiküldöttei üdvözölték az alakulást és az elnökséget és a szoros együttműködés érdekében támogatásukat igérték meg. Több lelkes felszólalás után berekesztette az elnök az ülést, amelyből táviratilag üdvözölték *Gömbös* Gyula miniszterelnököt és *Zsitvay* Tibor dr.-t, a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének elnökét. Az ujonnan alakult magántisztviselői csoport, valamint a kereskedelmi és ipari csoport tagjai részére a pártkör Rákóczi-út 50. számú helyiségében minden hétköznap este 7-től 8 óráig hivatalos órát tart az elnökség.

TÖRVÉNY ELŐTT A FŐVÁROS

Ismeretlen tettesek gázlopása halálos gázmérgezést okozott

Nem felelős a Gázgyár

Érdekes kártérítési pert indított *Tóth* Antal gépügynök a gázgyár ellen. A törvényszékhez benyujtott keresetében előadta a felperes, hogy a Dessewffy-utca 5. szám alatt levő ház I. emeletén lakott *Szél* Ágnessel, ahol mindketten gyanus körülmények között gázmérgezést szenvedtek. *Szél* Ágnes a mérgezés következtében *meghalt,* ő pedig hosszú időn keresztül kórházi ápolás alatt állott. A lakásban, amelyet bérelt, nem is volt bevezetve a gáz, hogy azonban mégis gázmérgezés áldozatai lettek, ezért a *Gázművek* felelősek, következésképp kártérítési igényét érvényesíti az alperessel szemben.

A gyanus és részben halálosvégű gázmérgezés ügyében a rendőrség annakidején megállapította, hogy *Tóth* Antal gépügynök I. emeleti lakása alatt a földszinti műhelybe új bérlők költöztek be. A költözködésnél több ember tevékenykedett. A műhelyben korábban be volt vezetve a gáz, de mert az előző bérlő nem reflektált a gázszolgáltatásra, a Gázművek emberei *még 1929-ben leplombálták a gázmérőt.* A nyomozás adatai szerint

valaki, akinek a személyét kipuhatolni nem lehetett, ezt a leplombált gázmérőt önhatalmúlag kinyitotta és a főelzárócsap utáni ólomcsövet erőszakkal átlyukasztotta és egy gumicső segélyével a földszinti helyiség irodarészében felállított gázkandallót a lopott gázzal üzembe helyezte.

Azt is megállapította a rendőri nyomozás, hogy a kérdéses földszinti helyiségben bizonyos átalakítási munkálatokat végeztek és ennek során *a falban maradt a szabályszerűen el nem dugaszolt gázcső, amelyet azonban a mennyezetben gondosan elvakoltak.* A szakértők szerint

az idők folyamán nagy mennyiségű gáz gyülemlett fel a menyezetben, amely végül is utat keresett magának kifelé és felhatolt az emeleti lakásba, ahol a felperes lakott.

A hirtelen támadt gázömlés okozta *Szél* Ágnes *halálát* és a felperes hosszabb gyógykezelést igénylő gázmérgezését. E tényállás alapján a *Gázművek* a felperes kártérítési keresetének elutasítását kérte azzal a jogi indokolással, hogy

a szerencsétlenséget okozó gázömlés ismeretlenül maradt harmadik személy elháríthatatlan cselekményének a folyománya,

tehát magát a Gázműveket kártérítési kötelezettség emiatt sem terheli. *Hankovszky* Dezső dr. királyi törvényszéki bíró helytadott a Gázművek védekezésének és felperest keresetével elutasította azzal a megokolással, hogy *ismeretlen harmadik személy elháríthatatlan cselekménye okozta a kárt, amelynek bekövetkezéséért a Gázműveket felelősség nem terheli.*

Tolvajt üldözött és közben elütötte a villamos. *Vlaic* Miklós észrevette, hogy a piacon felhalmozott karácsonyfa-raktárát tolvajok dézsmálják. Üldözőbe vette az egyik tolvajt s eközben *halálos szerencsétlenség érte.* Izgalmában nem vette észre, hogy teljes sebességgel közeledik felé a villamos, csak loholt a tolvaj után. *A villamos elkapta és halálra gázolta.* Özvegye mind a maga, mind gyermekei nevében kártérítési pert indított a BESZKÁRt ellen, de *valamennyi bírói fórum elutasította a felperesek kárigényét.* A kúria végítéletének megokolása hangsúlyozza, hogy néhány karácsonyfatolvaj üldözése és két embernek a villamos síneken való átszaladása még nem jelenti a közlekedés rendjének felbomlását, főleg *nem teszi szükségessé a villamos megállítását.* Nyilvánvaló, hogy az elhalt egyén a karácsonyfalopás miatt felizgatott kedélyállapotban mulasztotta el a köteles figyelem kifejtését, következésképp *a halálos baleset kizárólag az elhalt egyén hibájából következett be.* A BESZKÁRT tehát nem kötelezhető a balesetből származó kár megtérítésére.

Nem perelhető a főváros a vásárcsarnoki árusítóhelyek felmondása miatt. *Reisner* József budapesti kereskedő 6000 pengő és járulékai iránt kártérítési pert indított Budapest székesfőváros közönsége ellen. *Reisner* a Nagyvásárcsarnok egyik árusítóhelyének bérlője volt, de a főváros illetékes tényezői ezt a helyiséget azonnali hatállyal felmondották. Emiatt érte őt a keresetbe vett károsszeg. Az ügyben igen érdekes ítéletet hozott a Kúria. A legfelsőbb bíróság az alsóbíróságok ítéleteit *hatályon kívül helyezte* és a pert *megszüntette,* egyben kötelezte a felperest 650 pengő perköltség megfizetésére. Az indokolás szerint maga *a felperes sem állította,* hogy a főváros részéről eljárt tisztviselők hivatalos *kötelességeiket vétkesen megszegték* akkor, amikor az árusítóhelyiséget a felperesnek azonnali joghatállyal felmondották. Ez alapon kimondotta a Kúria, hogy az eljárt tisztviselők *vétkes kötelességszegése hiányában a felperes követelése polgári per útján nem érvényesíthető.*

Készül a terrasz-vizek első kutja a Rákóczi-téren

Tervezet a polgármester előtt Budapest vízellátásáról

A székesfőváros polgármestere, mint a *Fővárosi Hirlap* megírta, engedélyt adott arra, hogy a Rákóczi-téren terrasz-víz feltárására próbakutakat fúrjanak *Majer* István dr. hidrogeológus elgondolása alapján. A napokban a próbafúrással elkészültek és bár 6—11 méter közti mélységben megtalálták a terrasz-vizet, kísérleti okokból húsz méter mélységig hatoltak le. Most a végleges kísérleti kút kiépítése folyik, úgyhogy rövidesen üzembehelyezhető lesz.

A főváros figyelmét a terrasz-vízre és annak gyakorlati felhasználására *Majer* István dr. hidrogeológus, a külföldön is ismert nevű tudós kutató hívta fel, aki több mint húsz éve foglalkozik vízmegoldási problémákkal és másfél évtizede Budapest vízkérdéseivel. A polgármester megbízása alapján legutóbb *mediterrán- és pannon-vizek* kihasználási lehetősége körül végzett kutatásokat, amelyek eredményeként tíz csőkutas önálló vízmű létesítésére tett javaslatot. Figyelemre méltó megállapításai vannak Majer Istvánnak a *karszt-vizekre* vonatkozólag is, amelyeknek felhasználását főképen *Pávai-Vajna* Ferenc, *Mazalán* Pál és *Becsey* Antal propagálták, — valamint a *szűrt dunavíz* felhasználására is.

A szűrt dunavíz alkalmazásának az újjá épülő Tabán és a Gellérthegy parkjai öntözése szempontjából van fürdővárosi jelentősége.

A főváros lakott részei alatt lévő könnyen és olcsón hozzáférhető terrasz-vizekre vonatkozó kutatásai eredményét Majer István dr. felajánlotta hasznosítás céljából a fővárosnak, azzal, hogy a város különböző pontjain fúrandó kutak vizével a parkok öntözését és az utak pormentesítését végezzék, majd legutóbb *Hofbauer* Gyula építővállalkozóval együttesen, arra az esetre, ha a főváros nem óhajtaná a kutakat felállítani, a fúrásra és az egész terrasz-vízüzem lebonyolítására ajánlatot nyujtott be a fővároshoz. A terrasz-vizeken kívüli vízellátási megoldásokra vonatkozóan a közelmultban egy összefoglaló és minden szempontot felölelő tervezeti tanulmányt nyujtott be *Majer* István dr. az összes illetékes székesfővárosi tényezőkhöz.

Az első kút készítése alkalmából kérdést intézett a *Fővárosi Hirlap* munkatársa

Majer István dr.

hidrogeológushoz

a terrasz-vízzel való vízellátási problémáról és a felmerült aggodalmakról, amelyek a terrasz-víznek a növények öntözésére nem alkalmas meszes tartalmáról és esetleges tisztátalanságáról elhangzottak. Kérdésünkre a következő nyilatkozatot kaptuk:

— A terrasz-vizek nagy tömegben Budapest legsűrűbben lakott részein a régebbi és fiatalabb Duna terrasz-kavicsokban és homokokban találhatók. A cél ezeknek a vizeknek kitermelésénél azoknak legtökéletesebb és legnagyobb mennyiségben való kivétele. Ezt elérhetjük szűrős csőkutakkal is, ahol a víznek nagy nyomása van és viszont, ahol a nyomás kisebb, szűrőbetétes aknakutakkal. A vízadó, durva homok- és kavicsosréteg különféle szemcséi és nagyságú kavicsai úgy vannak egymás mellett elhelyezve és egymásra nyomva, hogy már összenyomhatatlanok, de mégis van bennük üreg, minthogy a szemcsék felülete nem símult teljesen egymáshoz. Ezeket az üregeket a víz tölti ki és a terraszrétegek köbméterenkint 40—50 százalék tiszta vizet tartalmaznak.

Bármilyen mennyiséget veszünk is ki, ha szilárd anyagot nem hozunk fel, változás a talajban nem történik

és akkor nem tarthatunk semmiféle útbeomlástól, házfalrepedéstől. Arra törekszünk tehát, hogy a vízadó kutak ne homokoljanak.

— A terrasz-vizek kitermelése igen olcsó, mert 0.6 filléres kwóra áramár mellett, amilyen áron a Vízművek az áramot kapja, ez a terrasz-víz 20—25 méter emeléssel, búvárszivattyúk segítségével nem kerül többe, mint 0.45 fillérbe. Ha 3 millió köbméter vizet veszünk fel, mint amennyi az 1935-ik költségvetési évre öntözési célokra fel van véve, úgy ennél a mennyiségnél *a főváros megtakarítása 285.000 pengő*. Ha pedig négyszeres mennyiséget veszünk,

a megtakarítás 1,140.000 pengő. Pedig enynyire feltétlenül szükség lesz, sőt még többre is, ha az új belügyminiszteri rendelet értelmében visszatérünk az úttestek mosásához.

— Ezt az olcsón kitermelt vizet, amely a főváros területének minden kiszemelt pontján rendelkezésünkre áll: ott és annyi ponton, ahol és ahány kutat fúrunk, mindenekelőtt

a parkok öntözésére (ha kell, vízzel való elárasztására) és az utcák portalanítására

használjuk fel. A víz hőmérséklete 10—13 C fok, ami megfelel a kellemes, hideg pince hőmérsékletének. Ezzel a vízzel, amelynek hőfoka 3—4 fokkal alacsonyabb a Vízművekénél, *nyáron hűsíteni is tudunk*. Míg viszont

télen a hó eltakarítására is igen jól felhasználható a terrasz-víz,

mert a 12—13 fokos víz igen gyorsan olvasztja a már esetleg úgy is olvadó havat és így az úttestekről egyszerű lemosással igen gyorsan eltávolíthatjuk a hótömegeket.

— Az említett gyakorlati felhasználások mellett fontos, a terrasz-vizek feltárása

a Vízművek decentralizálása szempontjából is.

Háborús- és tűzveszély esetén a sok kút mind megannyi külön vízmű szerepelhetne, mert itt külön vízvezetőhálózat nincs, maga a vízadóréteg vezeti a vizet, amely összefüggően az egész főváros alatt megvan. *Fontos légitámadás esetén a támadás megszünte után a mérges gázok közömbösítésénél is a terrasz-vizek szerepe.*

Ezután a felhangzott aggályokra nézve fejtette ki véleményét *Majer* István dr.

— Arra nézve, hogy *alkalmas-e a terrasz-víz növények öntözésére*, csak azt mondhatjuk, hogy a főváros egész környékén és vidéki városokban a kerteket, veteményeket, parkokat mind ehhez hasonló vízzel öntözik és a növényzet gyönyörűen diszlik.

— *Hogy a terrasz-víz fertőzött legyen, ki van zárva*, mert, ha valamikor Pest lakott helyein, amikor még nem volt csatornázás, az inficiálás megtörténhetett, olyan régen volt, hogy azóta a baktériumok mind elpusztultak és az organikus fertőzések is mind oxidálódtak. Ma legfeljebb nitrát alakjában vannak jelen, de olyan kis mennyiségben, hogy

hasonló nitrát tartalmú vizeket vidéken, még ivásra is engedélyez a Közegészségügyi Intézet.

De különben is a terrasz-vizek a folytonos használat mellett mindinkább tisztábbak lesznek, ha máskülönben a kellemetlen anyagokkal való telítést is megszüntettük. Igen fontos ebből a szempontból a gödrök és alacsony területek feltöltésénél a salaknak és szemétnek mellőzése, mert főleg a salak el nem égetett pirites részeinek oxidációjából kapjuk a helyenkint igen magas sulfát tartalmat, amely az alapépítmények állagát is veszélyezteti.

— A helyes elkészítés révén azt is elérhetjük, hogy *ezek a vizek ivásra is alkalmasak*, még a kényesebb igényűek számára is. Természetesen erre csak végső szükség esetén gondolunk, de egy milliós város életében ilyen legtávolabbi lehetőségeket is számításba kell venni.

— Fontosnak tartom a terrasz-vizek felhasználását azért is, mert ezek mint új vízmennyiségek a Vízművek higienikus vizét takarítják meg oly mértékben, hogy a megtakarított vizet a még el nem látott városrészek és környező községek ellátására fordítjuk.

— Ez a körülmény egészségi szempontból jelentős Újpest, Rákospalota, Pestújhely stb. lakosságára

és ugyanakkor több milliós jövedelmet jelentenek Budapest Székesfőváros évi költségvetésének.

Aggodalmas szemle az áruházakban

— Levél a szerkesztőhöz —

Mélyen tisztelt Szerkesztő Ur!

Miközben a Rákóczi-uti négyemeletes ház katasztrófája körül folyik a műszaki és rendőri vizsgálat, a közönség köréből tömegesen fordulnak a hatóságokhoz olyan aggodalmakkal, hogy vajjon az a régi bérház, amelyben laknak, nem roskad-e össze a fejük felett. Különböző portalépítések és falátörések támasztják alá a közönség izgalmát, amely — a katasztrófa hatása alatt — bizonyára túlzott is.

Úgy vélem azonban, hogy nem túlzott az én aggodalmam, amikor a közönség biztonságát *az áruházak nagymérvű terjeszkedésétől féltem*. Nem az üzleti részre utalok, hanem a *terjeszkedés építészeti vonatkozásaira*. Köztudomású, de ezt az aktualitás alkalmából végzett szemléimen most újólag megállapítottam, hogy az áruházak, nem elégedve meg azzal a területtel, amit eredeti üzletük nyujtott, sorra *a szomszéd házakba hatoltak át, falakat törtek földszinten és emeleten, udvarokat építettek be*, pincétől a padlásig mindent elhódítottak és olyan labirintusokat teremtettek, hogy az ember ijeden áll meg a láttára.

A hatóságnak, amely a belügyminiszter úr rendelkezéséből megvizsgálja a régi épületeket és ráépítéseket, *legelőször az áruházi fronton akadna dolga*. Nem csak azért, hogy a Rákóczi-utihoz hasonló katasztrófáknak elejét vegyék, hanem *tűzbiztonsági szempontból is*. Ma az összeroskadt négyemeletes ház az aktuális, de nem árt visszagondolni a Rákóczi-út egy másik katasztrófájára, amely harminc év előtt volt, akkor, *amikor a Párisi Áruház égett és husz ember lelte a tűzvészben halálát*. Ne várjuk be, amíg egy ilyen aktualitáshoz jutunk.

Kiváló tisztelettel

B. Gy., építész-mérnök.

A Szent István-héten semmiféle munka nem folyik a közterületeken

A polgármester által pár hónappal ezelőtt egybehívott ankéten, amelyen a városgazdasági ügyosztály melló rendelt szakbizottság tagjain kívül különböző meghívott szakértők is résztvettek, több olyan óhaj hangzott el, hogy a Budapest felé irányuló idegenforgalom nagyhetében, augusztus 15-e és 22-ike között a közterületeken folyamatban lévő minden munkák szüneteltessenek.

A polgármester annakidején helyesléssel fogadta a tervet, amely most valóra is válik. *Liber* Endre helyettes polgármester ugyanis rendeletet bocsátott ki, amelyben figyelmezteti az összes üzemeket, továbbá azokat az ügyosztályokat, amelyek közmunkák vállalatba adásával foglalkoznak, hogy a Szent István-hét tartama alatt a *székesfőváros tulajdonában lévő közterületeken mindenféle munkálatot szüneteltetni kell.*

A rendelet végrehajtása úgy történik, hogy olyan esetben, amidőn a főváros megbízásából magánvállalkozók végeznek munkát, ezeket idejekorán kibocsátott figyelmeztetéssel *eltiltják a munka folytatásától*. Igen természetes azonban, hogy olyan esetekben, amidőn egy-egy munka befejezése a vállalati feltételek szerint határidőhöz van kötve, *ezt a határidőt a kényszerű munkaszünet nyolc napjával meghosszabbítják.*

Július 30-án
délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

HOFBAUER ÉS PIAZZA
ÉPÍTŐMESTEREK
TELEP VI., BÉKE-TÉR 5. IRODA VI., SZONDY-U. 34.
TELEFON: 1-188-59.

SINGER PÁL
Iroda tel.: 1—110—02
„PALSING" GYÁRTMÁNYOK IRODÁJA
BUDAPEST, V., TÁTRA-UTCA 20/B.
Irodai cikkek • Carbonpapír • ÍRÓGÉPSZALAG

MIKA TIVADAR
fémöntőde és rézárugyár
Budapest, VII., Kazinczy-utca 47. Telefon: 1-428-27.

Központi fűtések, egészségügyi berendezések
Dobray Kálmán okl. mérnök
Budapest, V., Katona József-u. 41. Tel.: 1-210-19
(Ujpesti rakpart sarok.)

REDŐNYÖK
KORÁNYI és FRÖLICH
napellenző- és fémportálgyár
Budapest, VIII., Kisfaludy-u. 5. Tel.: 1-323-76, 1-459-86

ALAPÍTTATOTT 1865. ÉVBEN.
LITSCHAUER ÉS GÖTZ
LAKKGYÁR
BUDAPEST, II., MARGIT-KÖRÚT 42. SZÁM
Telefon: 1-529-52.

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám
Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8,000.000 drb.

LIFT
HANDLOVITS és HORVÁTH
BUDAPEST, VIII., FUTÓ-U. 8/B. TEL: 1-409-92.
FELVONÓ-IPAR
Mindennemű felvonót gyárt, javít és karbantart

Események

Fővárosi Hirlap

Alapításának huszonötödik évfordulóját a FŐVÁROSI HIRLAP karácsonykor

nagyszabású jubileumi szám

kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek

A városházi hetilapok közös megegyezés folytán a törvényhatósági szünet alatt, július és augusztus hónapokban, kéthetenként jelennek meg. E megállapodás értelmében a Fővárosi Hirlap legközelebbi száma augusztus 12-én fog megjelenni.

A szerkesztőségből. *Dacsó* Emil felelős szerkesztőnk megkezdte nyári szabadságát és néhány hétre elutazott a fővárosból. Távollétében a szerkesztésért *Pogány* Béla szerkesztő felel.

Szeptember elsején a kormányzó jubileuma alkalmából díszközgyűlést tart a főváros. *Sipőcz* Jenő dr. főpolgármester, a törvényhatósági bizottság elnökének elhatározása szerint a törvényhatósági bizottság tagjai szeptember 1-én díszközgyűlésre gyülnek össze. A közgyülésen a székesfőváros közönsége *ünnepélyes keretek között fog megemlékezni Magyarország kormányzójának, vitéz nagybányai Horthy Miklósnak jubileumáról* és történelmi jelentőségű hervadhatatlan érdemeiről.

Szendy Károly polgármester a Lidóról, ahol nyári szabadságát töltötte, *Wolff* Károly halála miatt pénteken este Budapestre érkezett. Résztvett a szombati temetésen, majd a hétfői gyászmisén. Közben megjelent a Rákóczi-úti összeomlott ház egyik hivatalos szemléjén is. Hétfőn *Visegrádra* utazott, ahol péntekig időzik. Augusztus 2-án *Miskolcra* utazik a Miskolci Hétre és résztvesz a Városok Kongresszusa gyűlésén, ahol előadást tart. Azután folytatja megszakított nyaralását.

Szepesváry Pál — kormányfőtanácsos. A kormányzó *Szepesváry* Pál dr. tanácsnoknak érdemes szolgálata elismeréséül a kormányfőtanácsosi címet adományozta. Széles körben keltett őszinte örömet a kitüntetés, amely a közjogi és illetőségi ügyosztály kitűnő vezetőjét érte, aki pozícióját a polgárság egyetemének érdekeit érdeklő ügyekben pártatlanul és általános megelégedésre tölti be.

A nagy temetés. *Wolff* Károly impozáns méretű, a főváros halottjához méltó gyászpompájú temetését a főváros részéről *Bárány* László dr. tanácsjegyző, a Községi Keresztény Párt megbízásából pedig *Miklós* Ferenc törvényhatósági bizottsági tag rendezték. *Liber* Endre helyettes polgármester felkérésére a rendezésben huszonnégy tanácsjegyző, fogalmazó és segédfogalmazó segédkezett és résztvett a rendezésben *Havlin* Károly dr. tanácsjegyző, az elnöki ügyosztály helyettes vezetője is. Wolff Károly halálának hírére szabadságáról hazajött *Salamon* Géza dr. tanácsnok, akinek ügyosztályába a temetkezési ügyek tartoznak és teljes megelégedéssel látta a nagyszabású temetés rendezési munkálatait. *Csilléry* András dr., a Községi Keresztény Párt ügyvezető elnöke kedden pártja nevében hálás köszönetét fejezte ki mindazoknak, akik Wolff Károly végtisztességének rendezésében résztvettek.

Egy kairói egyetemi tanár Szendy Károly polgármesterről. A kairói egyetem jogi fakultásának, a tudományos világban előnyösen ismert, tudós tanára, *White Ibrahim bey* dr. és felesége résztvettek a Budapesten megtartott Interparlamentáris Konferencián. Tartózkodásukat meghosszabbították és csak az utóbbi napokban utaztak tovább Berlinbe. Odaérkeztük után azonnal levelet írtak *Medriczky* Andor dr. székesfővárosi fogalmazónak, aki *Szendy* Károly polgármester utasítására az Interparlamentáris Konferencia tagjaival fenntartotta az összeköttetést. Ebben a levélben a következőket írja: „Önhöz inézzük ezt a levelet, amelyben legmélyebb hálánknak adunk kifejezést. Budapesten *Szendy* Károly polgármester úr és neje, a parlament tagjai, az egyetemi tanárok részéről *olyan szeretetteljes és olyan előzékeny fogadtatásban részesültünk állandóan, hogy Magyarországról felejthetetlen emlékekkel távozunk, annyira, hogy ezentúl minden esztendőben szabadidőnknek egy részét az önök szép országában akarjuk eltölteni.* Arra kérjük, legyen szíves kifejezni leghálásabb megemlékezésünket és köszönetünket mindazoknak, akik velünk szemben ilyen nagylelkűen jártak el és reméljük, hogy valamennyiüket mihamarább Egyiptomban üdvözölhetjük, ahol viszonozhatjuk azt a páratlan vendégszeretetet."

Lenkey Gusztáv meghalt. Gyásza van a magyar ujságírásnak. *Lenkey* Gusztáv, a *Pesti Hirlap* felelős szerkesztője, az ujságíró mozgalmak vezéralakja, hétfőn 63 éves korában a Pajor-szanatóriumban meghalt. Fiatalon lépett az ujságírói pályára, majd 1896-ban a *Magyar Hirlap* felelős szerkesztője lett, 1915-ben pedig a *Pesti Hirlap* felelős szerkesztői állását foglalta el és töltöte be kiváló és eredményes munkássággal haláláig. Mindig élénk részt vett és vezetőszerepet vitt az ujságíró mozgalmakban. 1904-től élete végéig elnöke volt a *Magyar Országgyülés Hirlaptudósítói Szindikátusának.* Előbb mint főtitkár, utóbb mint elnök elévülhetetlen érdemeket szerzett a *Magyar Ujságírók Nyugdíjintézete* élén, amelynek a háború utáni zavaros időkben való fennmaradása elsősorban az ő érdeme. Az alapos, tradíciókhoz ragaszkodó, a tisztességért harcoló ujságírók mintaképét veszítette el benne az ujságírótársadalom. Halálát súlyos gyomorbaja okozta. Elhúnyta alkalmából a *Hirlapírók Nyugdíjintézete kedden gyászgyülést tartott* az összes ujságíró intézmények részvételével.

Bornemisza Géza iparügyi miniszter az Egészség Vonatáról. Nagy lendülettel folynak a Turul Szövetségben az *Egészség Vonatának* előkészitő munkái. Szent István-hetére készen áll a vonat nagyszerű kiállításával, a budapesti nyolc napos bemutatás után pedig elindul országjáró útjára. Az egyes állomásokon nemcsak a vonatkiállítást szemlélheti meg a közönség, hanem haszonnal hallhatja azokat az előadásokat is, amelyeket a Turul Szövetség előadói tartanak az egészségügy szolgálatában. A propaganda teljessé tétele érdekében minden állomáson egészség-jutalmakat is osztanak ki. A vonatkiállításnak és az ősszel rendezendő *Magyar Föld Hetének* előkészítését szolgálta az iparügyi minisztériumban *Bornemisza* Géza iparügyi miniszter elnökletével megtartott értekezlet, amelyen az érdekképviseletek nagy számban vettek részt. *Bornemisza* Géza miniszter nagy elismeréssel adózott a *Turul Szövetségnek* a múlt évi Egészségügyi Kiállítás sikeréért és az új akciót figyelmébe ajánlotta az értekezleten megjelent érdekképviseleteknek. *Az érdekképviseletek örömmel üdvözölték a nagyjelentőségü mozgókiállítás gondolatát* és magukévá tették a *Végváry* József dr. országgyülési képviselő által ismertetett tervezetet és a legmesszebbmenő támogatásukat igérték meg.

Megérkezett az olimpiai fáklya Budapestre. Az olimpiai fáklyafutók kedden reggel lépték át *Horgos* község határában a magyar határt és miután *Szegedre* megérkeztek, ott az országzászlónál, a város közönsége hazafias ünnepélyt rendezett. Ennek végeztével a futók nyomban továbbindultak és *kedden az esti órákban érkeztek meg Budapestre.* A staféta a Névtelen Hős emlékművéhez futott be, ahol *Liber* Endre helyettes polgármester vezetésével a magyar társadalmi és sportélet kitűnőségei fogadták a Görögország földjéről érkező fáklyát. *Liber* alpolgármester rövid beszédben méltatta a stafétafutás nemzetközi vonatkozású jelentőségét, majd, miután a kivonult énekkar elénekelte a Himnuszt, a staféta frissen váltott tagjai az Andrássy-úton, Tisza István-utcán, Lánchídon, a budai Főutcán és a Bécsi-úton át megindultak nyugat felé. Az olimpiai staféta *Dorogon, Komáromon és Győrön* keresztülhaladva, szerdán délelőtti órákban hagyja el *Oroszvárnál* az ország területét.

Az Erzsébet-híd pesti feljáróját átadták a forgalomnak. Az Erzsébet-híd pesti új feljáróját átadták a forgalomnak. *Algyay Hubert* Pál dr., a Közmunkatanács elnökének tervei alapján építették, az új hídfeljárót, melynek megépítésével a hídra vezető úttorkolat három méterrel szélesedett ki és nagy mértékben megkönnyíti a kocsiforgalom lebonyolítását. A hídfeljáró gondolatát elsőnek *Szendy* Károly polgármester vetette fel, tekintettel arra, hogy a balatoni műútnak a megépítésével olyan óriási forgalom lesz az Erzsébet-hídon, hogy ezt a régi rendszerrel nem lehet lebonyolítani.

Budapest-Fürdőváros sikere Hollandiában. A *Noorwijk aan Zee*-i nemzetközi légiforgalmi kiállításon nagy sikert aratott a *Budapesti Gyógyhelyi Bizottság* és a *MALERT* által kiállított propagandaanyag. A kiállítással kapcsolatban Hollandia e legelőkelőbb fürdőhelyén *nagyszabású ünnepségeket is rendeztek, amelyeken magyar műsor is szerepelt.* A kiállítás és az ünnepségek felkelették a noorwijki előkelő nemzetközi társaság érdeklődését Magyarország iránt. Az ünnepségek alkalmával nagyszámú közönség előtt bemutatták a *Budapest Fürdőváros* filmet is, amely *rendkívül nagy sikert aratott.* Egyidejüleg a holland sajtó is *a legnagyobb dicséret hangján emlékezett meg a magyar propagandakiállításról* és egyes lapok, mint például a *De Kunst* előkelő művészeti hetilap, *egy teljes számot szentel az eseménynek és sok képpel illusztrált cikkben ismerteti Budapest gyógyfürdőinek jelentőségét.*

Költözik a VII/a kerületi adófelügyelőség. A székesfővárosi VII/a kerületi adófelügyelőség a Dob-utca 2. számu épületből július 27-én és 28-án a VII., Síp-utca 23. szám alatti épületbe költözött át.

A Mátyás-templom restaurálása és más templomépítkezések. *Liber* Endre helyettes polgármester elrendelte, hogy *Szent István* hetére *bontsák le a Mátyás-templom tornyát borító állványokat,* hogy ne zavarják a műemléknek szépségét, amelyben az ünnepek alatt az idegenek tízezrei fognak gyönyörködni. A templom tatarozása októberre készül el. A főváros erre a célra az idén 85.000 pengőt áldozott. Ezenkívül más templomtatarozások is készülnek el. Amint befejezik az Eskü-út kiszélesítési munkálatait, megkezdik a *belvárosi templom rsetaurálását.* Összel teszik le a hermina-mezői római katolikus *plébániatemplom* alapkövét. A templom, amely 3000 személy befogadására készült, 700.000 pengőbe kerül. A templomépítkezések sorába tartozik még a főutcai *Flórián-kápolna* felemelése. Mint megírtuk, a templom falait elektromos fürésszel fürészelik el és 1 méter 40 centiméterrel felemelik.

A főváros részvétele a Városok Szövetsége miskolci közgyülésén. A Magyar Városok Országos Szövetsége augusztus 2.- és 3-án, a Miskolci Hét keretében rendkívüli közgyűlést tart, amelyre eddig kétszáz polgármester, főispán, felsőházi tag és országgyülési képviselő jelentette be részvételét. A közgyülés előadói között vannak: *Szendy* Károly polgármester, *Harrer* Ferenc, *Tormay* Géza, *Magyary* Zoltán, *Borbió* Ferenc, *Lukács* Ödön, *Márkus* Jenő.

Német kertépítők tanulmányozták a főváros kertészetet. A főváros kertészetének néhány vezető tisztviselője nemrégiben hosszabb németországi tanulmányutat tett és ebből az alkalomból meghívták Budapestre a német nagyvárosok kertészeti vezetőit. *A német kertépitők huszonnyolc tagú csoportja meg is érkezett Budapestre,* közöttük Berlin, Köln, Drezda, Hamburg és Frakfurt kiváló szakkertésze is. A szabadságon lévő *Morbitzer* Dezső kertészeti igazgató távollétében *Szilágyi* József helyettes igazgató és *Jancsó* Vilmos kalauzolása mellett tanulmányozták a németek a magyar főváros külföldön is elismert szépségü nyilvános parkjait, a Margitszigetet, a Városligetet, a különböző faiskolákat és kirándultak a Svábhegyre és Jánoshegyre is. A német kertészek búcsúzásuk alkalmával a legnagyobb elragadtatással nyilatkoztak Budapest szépségeiről és arról a páratlan kertkultúráról, amelyet itt láttak.

A Községi Takarékpénztár angol idegenforgalmi akciója. Az angol vendégeknek Magyarországon való irányításában jelentős szerepet visz a *Hungarian and General Travel Co. Ltd.* vállalat, amelynek budapesti testvérvállalata a *Sporttürák Kft.* cég. A minap autószerencsétlenség áldozatává lett *Petrovics* Vidor alapította az angol vállalatot, míg a budapesti irodát *Kelemen* Aurél vezeti. Ugy a londoni, mint a budapesti idegenforgalmi vállalatba bekapcsolódik a *Községi Takarékpénztár,* amely élénken veszi ki részét az angol-magyar idegenforgalmi üzletből. Főképpen *angol vadászok* fogadására irányul a Községi Takarékpénztár idegenforgalmi osztályának akciója, amelyet németországi és északi államokból való vadászok magyarországi látogatásának megszervezésével is ki akar bővíteni.

A Balaton mellett nyaraló tisztviselők szabadságának meghosszabbítása. A belügyminiszternek a Balaton-kultusz érdekében kiadott rendelkezéséhez híven *Liber* Endre helyettes polgármester elrendelte, hogy azoknak a fővárosi alkalmazottaknak, akik szabadságukat a Balaton mentén töltik vagy töltötték, *szabadságidejük egy héttel meghosszabbíttassék.* A balatoni nyaralás helyhatósági bizonyítvánnyal vagy az igénybevett jóléti intézmény igazolványával kell bizonyítani.

Budapest rekordja a világfürdők között. A Székesfővárosi Statisztikai Hivatal legutóbbi kimutatása érdekes beállításban szerpelteti Budapest idegenforgalmát folyó évi január 1-től május 31-ig terjedő időre. *A mult év hasonló időszakához mérten az emelkedés 25 százalék.* 93.913 idegen összesen 306.908 éjszakát töltött Budapesten, tehát az előidény itt tarózkodási átlaga 3.25 százalék. A legmagasabb itt tartózkodási átlagot Finnország érte el 11.23 napi átlaggal, utána következik Svédország és Norvégia 5.5 napos átlaggal és ugyancsak közel 5 napos átlaggal szerepel Anglia, Hollandia, India, Egyptom és az Egyesült Államok. A legkisebb átlagot Bulgária és Ausztria érte el 3.01, illetve 2.92 százalékátlaggal. Az egy hétnél hosszabb időt nálunk töltött idegenek száma az elmult év hasonló időszakához mérten 20.36, a két hétnél hosszabb időt itt töltöttek száma 37.59, a két héttől egy hónapig nálunk tartózkodó idegenek száma pedig 33.42 százalék emelkedést mutat az előidényben. *Ezzel Budapest-Fürdőváros tartja a rekordot az összes urópai világfürdők között.* Még érdekesebb megállapításra ad alkalmat a budapesti gyógyfürdők forgalma. Nem számítva a kő-, kádfürdőket, a gőzfürdőket, úszócsarnokokat, kizárólag csak a *medicinális fürdőket, 1,041.401 szervették igénybe az előidényben.* Ha egy-egy betegre átlagban 15 fürdőt számítunk, akkor *mintegy 68.000 beteg használata a gyógyfürdőket az év első öt hónapjában.* Óriási szám ez és kétségtelenül igazolja a közönségnek a budapesti gyógyvizekbe vetett hitét és értékes dokumentuma a budapesti gyógyfürdők páratlan népszerűségének.

A FANSz „Levente udvara." A Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége kebelében alakult társasházépítő-csoport a Szent Imre városban lévő Edömér-utca és Tass vezér-utca sarkán „Leventeudvar" néven társasházat épít. Erre a célra a fővárostól telket kért. A szociálpolitikai bizottság *Liber* Endre h. polgármester elnöklésével, *Schuler* Dezső tanácsnok előterjesztésére a telek átengedése mellett határozott.

Postai bélyegző a gyógyfürdők szolgálatában. A Budapesti Központi Gyógy- és Üdülőhelyi Bizottság a magyar posta részére Budapest gyógyfürdői külföldi propagandáját szolgáló *„Visitez Budapest Ville d'Eaux la Metropole des Bains Thermaux"* felíratú reklámbélyegzőket készíttetett. A posta a jövőben minden Budapestről külföldre irányuló küldeményt ezzel a reklámbélyegzővel fog ellátni.

Gazdasági Értesítő

Új veszedelmet zúdít a kiskereskedelemre az áruházak „nyári vására"

Maradék helyett újonnan rendelt selejtes árutömegek — Áruházak az áruházak ellen — Közbeszól az ipari novella — Harc a gyári detail-üzletekkel

Augusztus 3-tól 12-ig tart a fővárosban *az idényvégi árusítás*, amely azt a célt szolgálja, hogy a kereskedők a szezonból visszamaradt árukat kiárusítsák és helyet csináljanak a friss, őszi raktárnak. Ezt az idényvégi árusítást *különös mohósággal használják ki az áruházak*, ami önmagában is nehéz helyzetet teremt az egyenlőtlen fegyverekkel küzködő kiskereskedelemnek. Van azonban ezeknek az áruházi vásároknak egy olyan, a közönség előtt nem ismert rendszere, amely meg nem engedhető, a törvény szellemébe ütköző versennyel gázolja el a kiskereskedőt.

Egyes áruházak ugyanis nemcsak a szezonból megmaradt árukat dobják vásárra, hanem tömegesen megrendelt, selejtes árukkal rakják meg polcaikat,

amivel félrevezetik a vásárlót, de ugyanakkor súlyos károkat okoznak azoknak a kereskedőknek, akik csakugyan a raktárban visszamaradt árucikkekből reendeztek tisztességes vásárt.

Az áruházi verseny ellen küzdő kereskedők most erőteljes akcióval akarnak fellépni a *„nyári vásároknak"* ez ellen az illegitim kihasználása ellen. Elhatározták, hogy

ellenőrző szervezetet állítanak fel,

amely rajtaüt a megengedhetetlen versenyen és minden egyes esetben megteszi a feljelentést.

*

A *„nyári vásár"* körül egyébként — és ez is jellemző tünete az áruházak fékezhetetlen mohóságának —

maguk az áruházak között is kiütött a harc.

A gyárak kezdeményezésére, a Kereskedelmi és Iparkamara közreműködésével megállapodás jött létre, amely szerint a „nyári vásár" egyöntetűen augusztus 3-án kezdődik és ezt megelőzőleg úgy kiárusítani, mint vásárt vagy kiárusítást hirdetni tilos. Még messze vagyunk a vásár kezdetét jelentő dátumtól és *egyes áruházak máris megkezdték a hirdetési hadjáratot.* Bár a „vásár" szó nem szerepel ezekben a hirdetésekben — a konkurrens áruházak, de az egész kereskedelem megállapítása szerint

ezek a hirdetések lényegileg már kiárusítási reklámok.

Az érdekeltségek felfogása szerint tehát *a megegyezés megszegését jelentik.*

*

A kereskedelem nehéz küzdelmének közepette megnyugtatólag hatott, hogy

az új iparügyi novella végrehajtási utasítása megjelent a Hivatalos Lapban.

A végrehajtási utasítás egyik nevezetes rendelkezése, hogy kereskedő és gyáros *közös helyiségben nem dolgozhat*, sőt a kétféle üzem helyiségei között még *átjáró ajtó sem lehet.* Abban a tekintetben is intézkedik a végrehajtási utasítás, hogy *iparos csak iparossal társulhat*, vagyis a vegyes társulások megszűnnek. A *mestervizsga* tekintetében is szigorú szabályokat állapít meg a végrehajtási utasítás.

Ezek a rendelkezések *az első lépést jelentik az áruházak megrendszabályozása felé*, amennyiben

több áruház űz ma képesítéshez kötött ipart az áruház helyiségeiben, ami most lehetetlenné válik.

Évek óta hangzott a panasz, hogy egyes áruházakban *szabó-, cipész-, szűcs-, fényképész-, húsfeldolgozó-, vendéglős- és cukrászipart* űznek és hogy most ennek gátat szab az iparügyi novella, reménykedve várja a kiskereskedelem és kézműipar a megrendszabályozás folytatását.

*

Az áruházi verseny elleni harccal párhuzamosan folyik a kereskedelem küzdelme

a gyári detail-üzletek

ellen. A többi között a festékkereskedők szenvednek erősen a gyári detail-konkurrenciától. Most

konkrét panasszal fordultak a festékkereskedők a kereskedelemügyi miniszterhez,

akitől védelmet kértek az *Izsák József rt.* detail-üzleteinek árpolitikájával szemben. A kereskedők azt panaszolják, hogy a részvénytársaság az önálló kereskedők exisztenciáját alapjában támadja meg akkor, amikor az Izsák-üzletek feltűnően olcsó áron árusítják a festéktermékeket. A kereskedelemügyi minisztériumból a kereskedők panaszát áttették az iparügyi miniszterhez, mert az iparügyi miniszter lesz hivatva megvizsgálni az Izsák József rt.-nak, mint gyárnak üzleti politikáját.

Sütőmesterek, akik szabadulni igyekeznek a pékkartellből

47 sütő közös pöre a kartellszerződés ellen

A pékkartell működésével nemcsak a fogyasztó nagyközönség, de a kartell tagjainak egy jelentékeny része is elégedetlen. A sütőiparosság egy nagy csoportja már hosszabb idő óta folytat peres küzdelmet annak érdekében, hogy valamiképp megszabaduljon a kartell kötelékéből, mert igen súlyos anyagi kötelezettségekkel terheli meg őket.

Legutóbb *47 sütőiparos együttesen lépett fel a kartell ellen. Valamennyien közös pert indítottak a Sütők Termelő és Értékesítő Szövetkezete bejegyzett cég és a Sütők Iparvédő Egyezménye, a kartell ellen*, kérve a bíróságot, hogy *nyilvánítsa hatálytalannak azt a szerződést, amely őket a pékkartell kötelékében tartja.*

A sütőiparosok a budapesti kir. törvényszéken megtartott tárgyaláson azzal érveltek, hogy amikor a kartell szervezői felhívták őket, hogy az egyezménybe lépjenek be, *a szervezők, illetve ezeknek megbízottai megtévesztették őket, mert a kartellmegállapodás tartalmát velük sem az aláírás előtt, sem pedig az aláírás alkalmával nem ismertették.* Így nem tudtak arról, hogy *a nagyobb kenyérgyárak egy része a kartellnek egyáltalán nem volt tagja*, már pedig ez a körülmény igen sok iparost visszatartott volna attól, hogy a kartell kötelékébe belépjen. A felperesek közül többen azt is előadták, hogy óvatosságból csupán néhány hónapi időtartamra vállalták a kartelltagságot és az ezzel járó kötelezettségeket.

Kőházy Endre dr. kir. törvényszéki bíró tárgyalta az ügyet és a törvényszék arra az álláspontra helyezkedett, hogyha a kartellszerződés tartalmát sem az aláírás előtt, sem az aláíráskor nem ismertették, *a kartellszerződés érvénytelenítésére nem szolgálhat alapul*, valamint az a körülmény sem, hogy a nagyobb kenyérgyárak egy része nem lépett be a sütőkartellbe és ezt a fontos körülményt a kartell szervezői előttük elhallgatták, miután módjukban állott a felpereseknek a kartellszerződés aláírása előtt megfelelő tájékozást szerezni.

Úgylátszik, hogy a bíróság hajlott volna a kartellszerződésnek hivatalból való megsemmisítésére is. Erre vall az, hogy a törvényszék hivatalból is vizsgálat tárgyává tette, vajjon a kartelltörvény lényeges rendelkezéseit betartották-e a kartellszerződés megkötése után. Kivizsgálta a bíróság, hogy a panasz tárgyává tett kartellszerződést az érdekeltek a törvényben előírt záros határidő alatt beterjesztették-e a kereskedelmi miniszterhez, mert ha ez nem történt volna meg, a kartellmegállapodás érvénytelen lenne. De ez a vizsgálat sem vezetett olyan eredményre, amely a felperesek javára szolgált volna.

Így a törvényszék *a keresetet elutasította* és a 47 sütőiparost összesen 120 pengő perköltség megfizetésére kötelezte. A felperesek az elutasító ítélettel szemben *fellebbezéssel élnek, úgy, hogy az ügy további érdemleges elbírálása a kir. ítélőtábla elé kerül.* A 47 sütőiparos tehát kénytelen akarata ellenére továbbra is a kartell kötelékében maradni, ami nem változtat azon a jellemző tényen, hogy mindenáron szabadulni igyekeztek a kartelltől.

A kormányzó megerősítette Pesthy Pált a Földhitelintézet elnöki tisztében. A kormányzó a pénzügyminisztérium ideiglenes vezetésével megbízott vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére *Pesthy* Pál dr. ny. igazságügyminiszter, országgyűlési képviselőnek az Országos Földhitelintézet elnökévé történt megválasztását megerősítette.

Rudas Gyula ünneplése. *Rudas* Gyula kormányfőtanácsos, az *Angol-Magyar Bank* ügyvivő-igazgatója, pénzintézeti működésének és szolgálatbalépésének negyvenötödik évfordulóját ünnepelte, amellyel egybeesik egy másik nevezetes dátum: huszonöt év előtt vette át Rudas Gyula a bank egyik legnagyobb osztályának, az ország sóellátásával megbízott *Sójövedék* vezérügynökségének vezetését. Rudas hosszú szolgálati ideje alatt szerzett érdemei ismételten részesültek hivatalos elismerésben, így még a világháború idején tüntettetett ki a Ferenc József-rend tiszti keresztjével, később pedig a kormányfőtanácsosi címmel. Jubileuma alkalmából az intézet igazgatósága és tisztviselői kara meleg szeretettel ünnepelte.

A Magyar Francia Biztosító R. T. közgyűlése. Július 16-án tartotta a *Magyar Francia Biztosító R. T.*, az országnak ez az egyik legrégibb és legtekintélyesebb biztosítóintézete 56-ik rendes évi közgyűlését. Az igazgatóság elé terjesztett mérleg a kitűnően vezetett vállalat további örvendetes fejlődéséről tesz tanúbizonyságot. Az életállománynál tíz-, az eleminél ötszázalékos emelkedés mutatkozik. Az egyes ágazatok díjbevételei a következők: az életbiztosítási díjbevétel 2.885, az elemi díjbevétel 3.860, a tűzdíjbevétel 2.209 millió, a jégdíjbevétel 325, a betörésdíjbevétel 186, az autó- és szavatossági díjbevétel 888, a különféle díjbevételek pedig 79 ezer pengőt tesznek ki. Az üzlet fejlődésével arányban áll az intézetnél a díjtartalékok emelkedése és természetesen a biztonság is. Ebben az irányban is az erősödés komoly értékei bontakoznak ki a *Magyar Francia* mérlegéből, amelynek mobilitására jellemző a bankbetét nagy aránya. Az intézet az életbiztosítási díjtartalékának több mint huszonöt százalékát a legmobilabban tartja rendelkezésre.

Az Egyesült Izzó mérlegülése. Értesülésünk szerint az *Egyesült Izzólámpa és Villamossági rt.* közgyűlését az idén augusztus közepén, valamivel később mint tavaly, tartják meg. *A vállalat kedvező üzleteredményt ért el* az elmult évben is és ennek hatása alatt az Egyesült Izzó részvénye *190 pengő fölé emelkedett.* A mérlegülést *július 31-én* tartják meg és hír szerint, *az osztalék valószínűleg változatlan lesz.*

A Fonciére közgyűlése. *Enyedi* Béni elnöklete mellett tartotta meg 71-ik évi rendes közgyűlését a *Fonciére Általános Biztosító Intézet.* Az 1935. évi mérleg 101.770 pengő nyereséget tüntet fel. Ebből az intézet 5%, vagyis 2.50 pengő osztalékot fizet és közel 18.000 pengőt fordít a biztonsági tartalékalapok dotálására. 23.060 pengőt visznek át új számlára. A közgyűlés egyhangú megelégedéssel fogadta el az igazgatóság által beterjesztett kitűnő mérleget.

Mihálka és Társai
reszelő- és szerszámáru iparvállalat k. f. t.
Budapest, V., Zápolya-utca 34. Tel.: 2-924-98

Barna Márton
épületlakatos tűzhelykészítő üzeme. Tel.: 1-370-04
Budapest, VIII., Szerdahelyi-u. 3. (Saját ház)

ZOLLER FERENC szobafestő és mázoló
Budapest, II., Margit-körút 2. Telefon: I-552-47

CZUCZOR LÁSZLÓ
ÉPÍTŐMESTER
BUDAPEST
II., Török-utca 4
Telefonszám: 1—574—23

ROSENTHAL MÓR
ÉPÜLETÜVEGEZÉSI VÁLLALATA
BUDAPEST, V., TÁTRA-U. 26
Alapítva 1908-ban

Lantos Mihály
építőmester
V., Váczi-út 34. Telefon: 2-936-52.

BARÁTH GYÖRGY
hat. eng. villanyfelszerelési vállalata
Budapest, I., Olasz-fasor 4. sz.
Telefonszám: 1-609-67.

SZÉKELY KÁROLY
OKL. MÉRNÖK, ÉPÍTÉSI VÁLLALKOZÓ
Budapest, XI., Budafoki-út 41/b. Tel: 2-596-73.

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-695-59.

OETL ANTAL
vasöntöde és gépgyár részvénytársaság
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. szám
Telefon: 1-461-09.

Vállalkozás

Vállalatba adták a gravitációs csatorna munkálatait. A *Vízművek* kibővítési munkáaltainak egyik legnagyobb feladata *a négy kilométer hosszú, úgynevezett gravitációs csatorna megépítése.* Ezt a négyszázezer pengőt kitevő munkát *a polgármesteri döntés alapján három vállalkozó kapta meg.* A *Skutecky és Boray* cég építi meg 147.370 pengő értékben az első 1408 méter hosszú csatornát öt tisztító aknával és egy betétgerendás zsilipaknával. Ezenkívül két, egyenkint 1296 méteres csatornaszakaszt épít 125.000 pengős vállalati összeggel a *Gazdaságfejlesztő és Építő Rt.*, továbbá a *Klauber és Vajda* cég.

Versenytárgyalás útrendezési munkára. A főváros út- és csatornaépítési ügyosztálya július 21-én nyilvános versenytárgyalást tartott az *Ezredes-utca* útrendezési munkálataira. Ajánlatokat nyujtottak be: *Wohl* József 6540.60, *Heverdle* Károly 7476.80, *Schaffer* Antal 7339.70, *Bartha* Károly 7882.10, *Husz* Béla 6573.20, *Obendorfer* Rudolf 6368.85, *Kimberger* Géza 7060.40, *Wohl* Dezső 6552.40 és *Szilágyi* Imre 6436.81 pengős végösszeggel.

Október elsején életbelépnek az új vállalati feltételek. A Racionalizálási Bizottság megalakulásakor programjába vette, hogy a legutoljára 1911-ben kiadott és azóta úgy technikai, mint üzleti szempontból elavult és sok tekintetben hiányos vállalati feltételeket, amelyek a Közszállítási Szabályzat kiegészítői, átdolgozza, illetve részben teljesen újat készít helyettük. A bizottság közel három évi munka után el is készítette az építőipar számára szolgáló vállalati feltételeket, amelyek túlnyomó részét az *iparügyi miniszter* most jóváhagyta. Egyelőre 29 új részletes vállalati feltétel, amely az *út-, vasút-, híd-, magasépítés, vízfeltárás, bányászati kutatás és az épületek gépészeti berendezésére vonatkozik*, lép életbe a közmunkáknál és középítkezéseknél *1936 október elsején.*

Uj versenytárgyalási kiírások

A polgármester versenytárgyalást hirdet:

A Budakeszi-út rendezési munkálataira. Pályázni lehet augusztus 4-én d. e. 10 óráig az útépítési ügyosztályon. (Lásd a külön versenytárgyalási hirdetményt.)

A Kassai-téren épülő templom **föld-, kőmives-, vasbeton-, elhelyező-, szigetelőmunkákra** pályázni lehet augusztus 7-én d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

Beérkezett ajánlatok

A mult héten tartott versenytárgyalásokon a különböző nagyobbszabású közmunkákra és közszállításokra a következő cégek pályáztak:

A Szent István-kórházban végzendő szobafestői munkákra pályáztak: Szakolczay Sándor 2720, Hajgató Ferenc 3305, Zoller Ferenc 3720, Kovács Dénes 3320, Kiszely Géza 4150, Steiner és Szimper 5040, Kovács István 5310 pengővel.

A Közvágóhíd új zsirolvasztójának kövezési munkáira pályáztak: Szegedy Béla Jenő 3627, Kiss Jenő 3875, Gattyán Pál 3772, Halmos János 4015, Obendorfer Rudolf 4083, Reinisch és Wohl 4422, Proczeller Bálint 4450, Székely Kálmán 4651, Hirsch László 4796, Heverdle Károly 5373, Spányi Ernő 8006 pengővel.

Az Ezredes-u. útrendezési munkákra pályáztak: Obendorfer Rudolf 6368, Szilágyi Imre 6436, Wohl József 6540, Wohl Dezső 6552, Husz Béla 6573, Kimberger Géza 7060, Schaffer Antal 7339, Heverdle Károly 7476, Barta Károly 7482 pengővel.

A Vigadó szobafestő munkáira pályáztak: Richter és Pap 8842, Szalontay József 12.535, Remsey Elemér 12.969, Szimper József 16.760, Fischer és Hartmann 17.522, Hantos Testvérek 17.646, Diera Ignác 17.924 pengővel.

A Rudas-fürdő vízvezetéki munkáira pályáztak: Fekete Jenő 5193, Buchta Károly 5238, Tóth Imre 5287, Marton Pál 5342, Haruda Károly 5530, Valent Sándor 5691, Lengyel Lajos 633 pengővel.

A Medve-u. iskola mázoló munkáira pályáztak: Hurm József 2102, Baky Gyula 1952, Kramer Adolf 2216, Babsch Gyula 3689, Róth Ferenc 3860 pengővel.

20.000 q gázolaj szállítására pályáztak: Schvartz Rudolf és Társa, Nyirbogdányi, Fantó, Hegedüs és Társa, Steaua, Vacuum Oil Co., Magyar Petroleumipar rt. és Antal István.

25.000 q mosópor és kristályszóda szállítására pályáztak: Viktoria Vegyiművek, Budapesti Mosópor és vegyészeti gyár és Mosószeripar.

Versenytárgyalási megbízások

A mult héten tartott nyilvános és szükkörű versenytárgyalások alapján a különböző közmunkákat és közszállításokat a következő cégek kapták:

Az Árok-utca **útrendezési** munkálatait Wohl Dezső kapta 14.766 pengőért. — A Záhony-utca **úrtendezési** munkálatait Kiss Jenő kapta 17.358 pengőért. — A Vízművek új vasbeton **gravitációs csatornájának építését** Skuteczky és Boray 147.370, Gazdaságfejlesztő és Építő r.-t. 126.011, Klauber és Vajda 124.968 pengőért kapták. — A Hegyalja-út **csatornázási munkálatait** Magos Árpád kapta 8649 pengőért.

IX., Sertésközvágóhídi zsirolvasztóhoz **gőz- és vízvezeték szerelési munka,** Kovács A. Ödön, VIII., Bezerédy-u. 8, 8610.23 P. — VIII., Szent Rókus-kórház **mázolómunka,** Schweitzer Zoltán, VIII., Szilágyi-u. 4, 2668.20 P. — Ugyanott **lakatosmunka,** Markovits István, IX., Mihalkovits-u. 5, 6577 P.

THERMOLUX
Felvonók, elektr. tűzhelyek, világítás
VIII., Práter-utca 6. Telefon: 1-383-38.

Versenytárgyalási hirdetmény

Az I. ker., Budakeszi-út, Rhédey- és Gábor Áron-utcák között lévő szakaszának **útrendezési munkáira** kormányhatósági jóváhagyástól függően, nyilvános versenytárgyalást hirdetek.

A kellően felbélyegzett és aláírt ajánlatokat sértetlen borítékba elhelyezve, pecséttel lezárva, **1936. évi augusztus hó 4. napján délelőtt 10 óráig** kell a Központi városháza, II. emelet 284. ajtószám alatt benyujtani.

Budapest, 1936. évi július hó 10-én.

A székesfőváros polgármestere.

Versenytárgyalási hirdetmény

Az I. ker., Diósárok-útnak a kiépített szakasztól mintegy 300 fm hosszban való **útrendezési munkáira** nyilvános versenytárgyalást hirdetek.

A kellően felbélyegzett és aláírt ajánlatokat sértetlen borítékba helyezve, pecséttel lezárva **1936. évi július hó 28. napján délelőtt 10 óráig** kell a Központi városháza, II. emelet 284. ajtószám alatt benyujtani.

Budapest, 1936. évi július hó 10-én.

A székesfőváros polgármestere.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: DACSÓ EMIL

Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat

Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában

Felelős vezető:
NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

Tetőszerkezetek, textíliák lángmentesítését vállalja „LION BRAND" lángmentesítővel
EISNER GYULA drogéria laboratoriuma
Budapest, VI., Andrássy-út 37. Telefon: 1—285—24.

„SANITF" habarcs- és beton vízhatlanító
Gyártja: **POSNANSKY és STRELITZ R. T.**
aszfalt-, fedőlemez- és kátrányvegyitermék-gyár
Központi iroda: **Bpest, V., Sólyom-u. 13.**
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

LIEBHARD BÉLA
építőmester
Budapest, ÜLLŐI-ÚT 64
Telefon: 1-328-06.

HOFER műszaki, olaj- és villamossági k. f. t.
Budapest, VII., Király-utca 55. sz.
Szállít 1-a minőségben előnyösen: gép- és hengerolajat, gépzsírt, asthest- és gumiárut, tömítéseket, szerszámokat és az összes **műszaki cikkeket.** Tel.: 1-453-15.

CSIPAK SÁNDOR ÉS FIA
közszállítási vállalkozók
PESTUJHELY Neptun-utca 24 — BUDAPEST XIV., Telep-u. 98
TELEFON: 2-975-62
M. kir. Postatakarékpénztári csekkszámla 57.837

LAPOSA ANDRÁS
KÁDÁRMESTER
VIII., Kálvária-tér 13. Telefon: 1-374-57.
Mosókonyha- berendezések, hordók nagy választékban. Javítások olcsón.

Használt
VASANYAGOK:
csövek, lemezek, tartányok, lépcsők, gőzgépek, szivattyuk, motorok, gázgyári berendezési tárgyak stb. és
chamottetéglák
kedvező áron kaphatók:
FERENCVÁROSI GÁZGYÁR
leszerelési irodája.
Budapest, IX., Koppány-u. 2—4. Tel.: 1-340-54.

Törv. védett
Nagy árammegtakarítás!
Nagyobb fény!
KOMOR HENRIK-féle
fénytechnikai-, villamossági- és műszaki vállalat K. F. T.
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-U. 59.
Telefon: 1-414-72.
lámpatestekkel

CUSTODIS ALPHONS
ALAPITÁSI ÉV 1876. — Mérnöki iroda és építési vállalat ipari berendezés részére. — Gyárkéményépítés, Gőzkazánbefalazás, Ipari kemencék építése és tervezése.
Budapest, V., Nádor-utca 19. sz.
TELEFON: 1—120—07.

VAS MÉRNÖK Vegyi Gyára Rt. Asbest VMV **Asbestből MINDENT**
Budapest, V., Visegrádi-u. 67. Telefon: 2—924—63.

ifj. FABRÓ FERENC
kőfaragó-mester kőgyárüzeme
Vállal homlokzati burkolást budakalászi travertinből és mindennemű kőfaragómunkát
Budapest, VI., Lehel-utca 8 Telefon: 2-907-46

SPIEGEL MENYHÉRT
asztalosáru és épületfa raktára
Budapest, XIV., Thököly-út 150. Telefon: 2—965—03.

Gyöngyösi Parkettagyár K. F. T.
Központi iroda: **BUDAPEST, V., JÓZSEF-TÉR 1.**
Telefon: 1-838-97. — Sürgönycím: EGERFA BUDAPEST
Parkettagyár: Gyöngyös. - Telefonszám 221

SCHÄFFER KÁROLY
OKLEVELES MÉRNÖK
Vasút-, út-, betonépítési vállalkozó, kövezőmester
Budapest, IV., Petőfi Sándor-u. 16. Tel.: 1—897—85.

Dr. GERŐ IMRE
PARKETTVÁLLALATA
A Szék- és Faárugyár rt. parkettgyártmányainak egyedárusítója.
Budapest, IV., Veres Pálné-utca 33. Telefon: 1-835-20.

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: 1—126—66.

KUSZTOS IMRE ÉS TÁRSA B. T.
„KORAZIT" nomesvakolati és műmárvány gyár
Cégtul.: KUSZTOS IMRE Budapest, X., Szállás-u. 28-30.
Gyáritelefon: 1—491—82. Postatakarékp. csekkszámla: 65.505.

PETIK JÁNOS
épületbádogos munkák vállalata
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 14. SZ.
Telefonszám: 1-188-81 és 2-920-75.

GODRA SÁNDOR ÉS FIA
RÉZMŰVES ÜZEME, SZESZ- ÉS VEGYÉSZETI GYÁRBERENDEZŐ VÁLLALAT
Budapest, IX., Gróf Haller-u. 3.
TELEFON: 1-378-43.

MIKES és BRAUN OPTIKAI CIKKEK NAGYBANI RAKTÁRA
Magyar gyártmányú **TITÁN-hőmérők** vezérképviselete.
BUDAPEST, VI., PODMANICZKY-UTCA 27. SZ.
(Teréz-körút sarok.) Telefonszám: 1—282—49.

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Huszonötödik évfolyam Budapest, 1936 augusztus 12. 32–33. szám.

FŐVÁROSI VILÁGÍTÁSI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG BUDAPEST

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavilonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Szent István

A keresztény és nemzeti gondolatnak az egész országon való döntő győzelme még magasabbra emelte Szent István király ünnepét, amely nemcsak a kereszténység, a felekezeteken felül álló keresztenység, hanem a magyar állami élet és a magyar kultura nyugat felé való aspirációjának is ünnepe. Az a keresztény és nemzeti szellem, amely ma már az egész világon úrrá lett, a külföld számára is vonzóerőt adott ennek a speciális, tiszta, tősgyökeres magyar ünnepnek, amely időtlen idők óta minden magyar keresztény lelket magához vonz és amely a magyar székesfővárost tette meg e keresztény nagy ünnep központjává. Ide zarándokolt valaha az egész ország népe, ma pedig idejön egész Európa és, fájdalom, útlevéllel érkeznek azok a magyar testvéreink, akiket a trianoni gyilkosság elszakított tőlünk. Ezerszer nagyobb fényben kell tehát ragyognia Szent István ünnepének, amelynek nemcsak a magyar népet kell a jövőben összefognia, de elszakadt testvéreink szemében is mindig Szent István birodalmát kell szombolizálnia és egész Európa számára hirdetni, hogy a magyar nemzet töretlen hűséggel van keresztény hite, Szent István birodalma és a magyar alkotmány iránt.

Éppen ezért fájdalmas volna, ha — ami újabban divatba jött — Szent István ünnepét, Szent István Hetét egyszerűen idegenforgalmi attrakciónak tekintenénk és eszerint rendezkednénk be. Felháborodott lélekkel kell tiltakozni ez ellen a kalmártermészetű felfogás ellen, amelyet vallhatnak sivár lelkek, de a keresztény és nemzeti gondolat hűséges hordozója, a magyar nép, ezt a felfogást sohasem teheti magáévá. Szent István Hete, igenis, az örökéletű, az egész világot meghódító kereszténység és a diadalmaskodó nemzeti gondolat ünnepe marad. Nemcsak a magyar kultúrának kibontakozó szépségei, nemcsak az impozáns látnivalók, nemcsak a pompás ünnepi körmenet és egyebek vonzzák ide Európa népét és az elszakadt magyarokat, hanem azok az örök eszmék, amelyek a kereszténységet és a nacionalista gondolkozású népeket mindenkor együtt fogják tartani. Ami külsősége, ami látnivalója, ami szépsége van és lesz ennek az ünnepnek, mindaz csak szimbóluma a belső erkölcsi erőnek, amely a magyarságot és a magasztos gondolatokban egyesülő népeket egybefűzi.

Mindez azonban természetesen csak ösztökélten hat arra, hogy ezt az ünnepséget minél impozánsabbá, minél magasztosabbá, a külföldieket minél érdeklődőbbé tegyük és az ország, a magyar nép megismertetését még intenzívebben művelhessük és a külföldieket a magyar kultúra vonzóerejével minél jobban magunkhoz fűzzük. Nem hunyunk szemet azelőtt, hogy kifogások estek amiatt, hogy az idei Szent István Hét programja nem hozott káprázatos csodákat, nem hozott olyan attrakciókat, amelyek fölülmulták volna akár magának a berlini olimpiásznak vonzóerejét. Ezek a vádak igazságtalanok, mert elsősorban is erkölcsi erők, világhódító gondolatok és eszmék azok, amelyek a Szent István Hét óriási közönségét a magyar székesfővárosba vezénylik. De nem szabad elfejelteni azt sem, hogy egyik esztendőről a másikra nem lehet Salzburgot teremteni, hanem csak nyugodt, de erőteljes, tiszta és határozott fejlődéssel kell eljutnunk odáig, hogy a világ figyelme ezen a héten tökéletesen mifelénk irányuljon. És ne felejtsük el azt se, hogy szegények vagyunk, idegenforgalmi céljainkra való kiadásainkban pedig szerényebbek, mint eddig. Ez a kényszerű szerénység és szegénység minden esetre akadályokat jelent, a világkultúra klasszikus egyéniségeit nem tudjuk Budapestre hozni mindaddig, amíg ehhez való anyagi erőink is meg lesznek. Hiszünk benne, hogy ennek is eljön az ideje, addig pedig nyugodjék meg mindenki abban, hogy a világattrakciók szerepeltetésének titkait és lehetőségeit a budapesti városházán is nagyon jól ismerik. És mihelyt lehetséges, ezeket a titkokat meg is fogják fejteni.

Lamotte Károly dr.

helyettes polgármester nyilatkozik a Fővárosi Hirlapnak

nemzeti ünnepünk és az idegenforgalom sikerének feltételeiről

Az ősszel a fürdőváros kereteinek megállapításáról tervezetet terjeszt a közgyűlés elé

Még egy hét választ el nagy nemzeti ünnepünktől, amely régi időktől fogva az ország felzarándokoló tömegeinek találkozója a fővárosban. Az utóbbi években azonban új színváltozata van Szent István ünnepének, nemcsak a magyar föld népe özönli el Budapestet, hanem mind többen jönnek külföldiek a világ minden részéből, hogy tanui lehessenek annak a nagyszerű látványosságnak, amely az első magyar király emléke körül pompázik és részesei legyenek a hódolatnak, amelyben az egész kereszténység lelke egyesül.

Az idén már jóelőre meglátszik Budapest külső képén az idegenek nagy felvonulása, az utcán, vendéglőkben, mulatóhelyeken s[illegible]nak mindenféle nemzetbeli vendégeink, a szállodákat pedig máris megtöltötték az idegenek. Az olympiász magyar diadalma mellett ez ma a legfőbb téma: az idegenforgalom, úgyis, mint állandó probléma, de ezekben a napokban főképen mint az ünnepi héttel kapcsolatos aktualitás.

Az idegenforgalom ebben a kétféle vonatkozásban a törvényhatóság nyári szünete alatt is folyamatosan működő közigazgatási bizottság hétfői ülésén is erősen szóhoz jutott. Alig volt szónok, aki valamilyen formában ne foglalkozott volna Szent István-hetével és bőven szóhoz jutott a kritika is, amely a főváros ünneprendezői tevékenységét teregette ki. *Lamotte* Károly dr. alpolgármester, aki a szabadságon lévő *Szendy* Károly polgármester helyett, mint helyettes polgármester vezeti a főváros ügyeit, elnökölt az ülésen és az érvek kitűnő vértezetével, meggyőzően védte meg a főváros vezetőségét a bírálatok élétől.

Ebből az alkalomból a *Fővárosi Hirlap* munkatársa felkereste

Lamotte Károly dr.

helyettes polgármestert,

akitől az ünnepi aktualitáson túlmenőleg is, a főváros idegenforgalmi tervei iránt érdeklődött és az itt következő, az egész kérdést összefoglaló érdekes választ kapta:

— A Szent István-hét alkalmából mind hatalmasabbá váló idegenforgalmunk még külön jelentőséget nyer. Az idegenjárásnak ez lesz a csúcspontja, de nem a lezáródása, mert hiszen az ősz is gyönyörű Budapesten és bőséges alkalom kínálkozik a nyár elmúltával is arra, hogy az idegenek jól érezzék magukat nálunk. Az egyre fokozódó idegenforgalom az idegenforgalmat, mint problémát is állandóan napirenden tartja mindenféle vonatkozásban. A nagy kérdés napirenden levő változata most

a Szent István-hét rendezésének bírálatában

jeletkezik. A bírálat több oldalról, mint például ma a közigazgatási bizottság felszólalói részéről is, *nem kedvező:* a fővárosnak felróják, hogy *ötlettelen volt az ünnepi hét megrendezésében.* A bírálatot is, mint az érdeklődés jelét, kellő figyelemben részesítjük, azonban

jobban szerettünk volna jó ötleteket hallani, de olyanokat, amelyeknek a megvalósítása ne kerüljön százezrekbe.

Mert olyan idegenforgalmat csinálni, amelyre rá kell fizetni, nem közgazdasági funkció, különösen nem a mai viszonyok között. És miért fizessünk rá a Szent István-hétre, mikor *az idegenek meg vannak elégedve a programjával, aminek jeleként Budapest zsufolásig meg van telve.* Hogy

a Gyöngyös Bokrétánk

a legfőbb attrakciónk, úgy látszik, ez nagyon helyes dolog, mert *az idegenek számára olyan látványosság, aminőt sehol a világon nem találnak.* Az itthoniakat félrevezeti a megítélésben az, hogy már megszokták, de az idegennek új és olyan vonzó, hogy újból eljön megnézni. Mindenesetre fontosabb a Gyöngyös Bokréta, mint

a tüzijáték,

amely azért nem maradt el, mert tradició. Természetesen tudnánk különb tüzijátékot is rendezni, ha több pénzt áldozhatnánk rá. De annyit soha sem áldozhatunk, hogy versenyre keljünk például azzal a tüzijátékkal, amelyet a francia haditengerészet rendezett a Riviérán. Csodálatosan szép volt, de

3—400.000 pengőbe kerülne egy ilyen elpukkanó attrakció, nekünk pedig az egész Szent István-hétre 85.000 pengő a költségvetésünk, amiből 20.000 pengő jut a tüzijátékra.

— Ne próbálkozzunk olyan téren, amelyen a külfölddel még csak távolról sem tudunk versenyezni. *Kísérletet tettünk a csónakfelvonulással, de nem sikerült,* mert a Dunán nem lehet megállni, ha meg véletlenül déli szél támad, a csónakok felfordulnak.

— Sokat halljuk emlegetni

a szabadtéri színpadot.

Ehez is *óriási pénzre van szükség,* hogy Salzburggal versenyre keljünk, amikor ott *egyedül Reinhardt tiszteletdíja 200.000 pengő* és *Toscanintól* kezdve a világ hírességei működnek közre. És ha bele is mennénk ilyen áldozatba, nem valószínű, hogy éppen a szabadtéri színpad kedvéért jönnének az idegenek Budapestre. De különben is nekünk ehez a *helyi adottság is hiányzik.* Megfelelő helyet sem sikerült eddig találnunk. *A Gellért-hegy oldala nem szerencsés gondolat,*

mert nem lehet cél, hogy a Tabánnak, mint jövendő fürdőcentrumnak elébe vágjunk valamivel, ami a környékét zajossá teszi.

ha mással nem, hát az odairányuló közlekedéssel. De mindennek a tetejébe, hogyan vonzzuk az idegent magyar szabadtéri színjátszással, amikor *vendégeink közül senki sem ért magyarul?* Ezzel szemben a Gyöngyös Bokréta színkáprázata mindenkinek a nyelvén beszél.

— Lehetne azonban szó komoly zenei produkcióról.

Zenekultúránk magas nívón áll, kiváló zenekarok, énekkarok és dirigensek állanak rendelkezésünkre és nem igényelnek nagy pénzáldozatot. *Ezzel a gondolattal a legkomolyabban érdemes foglalkozni, úgy, hogy a jövő évre már programmunkba illeszthessük.* Igen jelentős szerepet látok itt *az egyházi zenekultúránknak is.*

— Anélkül, hogy Salzburgot vagy a velencei karnevált ideplántálnánk, — aminek az óriási pénzáldozat mellett még kétes a sikere is, — *lehet és kell új ötletekkel foglalkoznunk,*

de egyelőre minden okunk meg van arra, hogy meg legyünk elégedve jelenlegi sikereinkkel. Természeti és kultúrális vonzóerőink mellett nagy része van ebben annak, hogy

közönségünk annyi megértéssel viseltetik az idegenforgalom erkölcsi, anyagi és politikai propaganda értékével

szemben és annyi szeretettel és előzékenységgel veszi körül az idegen vendégeinket. Ebben, amit ma a közigazgatási bizottság ülésén is kijelentettem,

a legfőbb érdem a magyar sajtóé,

amely fáradhatatlan és lelkes munkával nevelte erre a közönséget.

— Mint állandóan hangoztatott idegenforgalmi probléma szerepel

a fürdőváros gondolat.

amelynek a kereteit azonban még senki se szabta meg. Ezt pedig végre meg kell csinálni.

— Őszre ebben a tárgyban tervezetet készítek.

amelyet a törvényhatósági bizottság elé fogok terjeszteni. Ebbe a tervezetbe összefoglalom az összes idevonatkozó kérdéseket, a gyógyfürdőket, kórházakat, gyógyszállókat, városrendezést és mindent, ami a fürdőváros keretet kitöltheti.

— Ennek a tervezetnek útmutatást kell adnia természetesen arra is, hogy milyen feladatok várnak a fővárosra a fürdőváros kiépítése terén, de ettől függetlenül máris megállapíthatom, hogy *a magángazdaságnak máris van feladata,* melyet minél előbb meg kell oldania és ez

a szállóépítés.

Bár a meglévő szállók tulajdonosai azt hangoztatják, hogy nincs szükség új szállókra, mert nagyobbarányú idegenjárás csak bizonyos hónapokhoz van kötve. Ez azonban nem érv, mert *a külföld egyetlen városa sem éri el azt, hogy szállodái állandóan telve legyenek.* Az az érv pedig, hogy a nagy idegenforgalmi események alkalmával is elhelyeznek minden idegent, hamis érv, mert *az igényes külföldi számára nem mindegy, hogy ha a dunaparti szállóban akar lakni, a Rákóczi-úton helyezik el.* Nem elég, hogy ágyhoz jusson a vendég. Elsőrendű feladat, hogy

igényeinek megfelelő szállást kapjon.

Ezért van szükség új szállodákra, még pedig nem luxus-szállodákra, hanem olyanokra, amelyek *polgári jellegük mellett is legelsősorban a higiénia legmesszebbmenő követelményeinek megfeleljenek.* A nyugati kultúrember számára, ha a középosztályhoz tartozó is, ez a döntő szükségesség.

Hatalmas út- és csatornaépítési munkáival 3200 munkásnak ad kenyeret a főváros

Nagy forgalma van a balatoni „panoráma-út"-nak, amely már Budapest határában elvarázsolja az idegent

Az úgynevezett uborkaszezon mindenütt javában tombol, de éppen ebben az időszakban veszi ki a munkából legnagyobb részét az út- és csatornaügyi ügyosztály, mert itt tudvalevőleg a nyár az építésre a legalkalmasabb időszak. Mintegy fokmérője ennek a nyári munkának az a szám, amely megmutatja, hogy a különböző út- és csatornaépítési munkáknál jelenleg *3200 munkásnak ad az ügyosztály útján a főváros kenyeret.* Ebben a nagy munkaszezonban kérdést intéztünk a folyamatban lévő és a legközelebbi időben sorra kerülő munkálatokról

Király Kálmán
tanácsnokhoz,

az út- és csatornaügyi ügyosztály vezetőjéhez, aki a következő értékes felvilágosítást adta a *Fővárosi Hirlap* munkatársának:

— A folyó évi útépítési munkák között a legnagyobb

a Balatonhoz vezető új útvonal

fővárosi szakaszának rendezése volt. Örömünkre szolgált, hogy a kitűzött terminust a rendkívül kedvezőtlen időjárási viszonyok ellenére is betartottuk és az utat a mult hó elején a forgalomnak átadhattuk. Az út építését tudvalevően három szakaszban végeztük. Az első és második szakasz ezidőszerint kátrányos olajjal portalanított ideiglenes makadám. Ezeken a szakaszokon a helyenként 6, sőt 8 méter magas töltések ülepedése után, a jövő évben kerül a végleges útburkolat, még pedig betonból. A harmadik szakasz burkolata bazalt kiskő, még pedig bitumenes hézagkiöntéssel. Ez a szakasz teljesen elkészült.

— Az autósok az új útvonalat, amely tisztán személygépkocsik által vehető igénybe, nagyon megszerették.

Igen sűrű rajta a forgalom, annál is inkább, mert nemcsak *vasúti vágánykeresztezésektől mentesen,* tehát biztonságosan lehet rajta közlekedni, hanem

úgy nappal, mint este ez az útvonal valóságos panoráma-út.

Ha valaki a Balaton felől jön, úgy 70 méter magasságban, vagyis a Vár szintjének magasságában lépi át a Kamara-erdőben Budapest határát. Onnan lefelé haladva, pompás kép tárul a szemlélő elé Budapestre, a Gellérthegyre, a Sashegyre és Kelenföldre. Fokozódik a kép szépsége, ha beáll az est, mert akkor *az útvonal lámpák ezrei velencei éjszakát megszégyenítő, gyönyörű képet adnak.*

— Nem szabad figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy *az útvonalon végig elektromos közvilágításról gondoskodik a főváros.* A lámpák tartóoszlopainak fehér olajfestékes sávjai, az út másik oldalán pedig fehér cement kerékvetők növelik a közlekedés biztonságát és mutatják meg még éjjel is az útvonalat, amelynek különben is csak *kevés és csak nagysugarú kanyarulatai vannak.* Természetesen a kanyarulatokban az építésvezetőség fehér korlátokat alkalmazott ott, ahol a töltés magassága ezt szükségessé tette.

— A folyamatban lévő útépítések

közül megemlítendő még a XI. kerületi Váralja-út Csend-utca és Nagyboldogasszony-út közötti szakaszának rendezése. A munkálatokat a *Borlay* Károly cég végzi. A vállalati összeg 92.078 pengő. Rendezés alatt van a II. kerületi Kapi-utcának a Csévy-utca és Csalán-utca közötti szakasza, amelyet a *Vértes* A. cég vállalt 10 585 pengővel. A III. kerületi Vörösvári-út Körte-utca és Flórián-tér között levő szakaszának rendezésére *Handl* Gyula kapott megbízást 21.999 pengő költséggel. A IX. kerületi Gubacsi-útnak az Illatos-út és Szekerész-utca közötti szakaszát *Székely* Károly rendezi 12.339 pengő vállalati összeggel. A X. kerületi Fehér-út makadámburkolatának egy részét az *Erdős* M. cég cseréli ki bazaltfejkőburkolatra 11.000 pengő vállalati összeggel. A XI. kerületi Csend-utcának a Mészárosutca és Budaörsi-út közötti szakaszát a *Magyar* L. cég aszfaltzuzalék burkolattal látja el. A várható költség 35.051 pengő. A XIV. kerület vitézi telkeinek a Hajtsár-úthoz csatlakozó utait a *Vargha* J. cég rendezi 10.879 pengő vállalati összeggel.

— A közel jövőben megindulló útépítések

a következők: A Horthy Miklós-híddal kapcsolatban berendeznünk kell a Budafoki-utat A III. kerületben felette sürgősen végleges burkolattal kell ellátni a Gázgyárhoz vezető Záhony-utcát. Ezenkívül számos kisebb útépítést és útátépítést kívánunk legközelebb megkezdeni.

— A csatornázási munkák

közül a folyó év legnagyobb munkája volt a VI. kerületben a Figyelő-utcában, a Béke-tér és a Hungária-körút közötti 1.50 méter átmérőjű gyüjtőcsatorna építése, amely nemrég befejezést nyert. A munkát *Hajnal* Imre mérnökvállalkozó hajtotta végre 108.444 pengő vállalati összeggel.

— A folyamatban lévő munkák között megemlítendő a IX. kerületi Gubacsi-út csatornázása az Illatos-út és a Szekerész-utca között. A munkát *Gravieser* Albin cég végzi 17.608 pengő vállalati összeggel. A XI. kerületi Tömös-utcát, a Sásdy-út és Pannonhalmi-út között a *Brunner* cég látja el csatornával. A vállalati összeg 11.700 pengő. A II. kerületi Bogár-utcában, az Alsótörökvész-utca és a Mák-utca között a *Bakáts* Gyula cég készít közcsatornát 9000 pengő vállalati összeggel.

— A vízépítési munkák

között elsősorban a IX. kerületi Soroksári-úti *központi csatornaszivattyútelep nyomócsőépítését* kell megemlíteni. A munkát a *László és Blum* cég 575.515 pengő összegű ajánlata alapján végzi. Az új szennyvízvezeték a Duna sodráig fog benyulni. A szárazföldi szakasz úgyszólván kész és a vízbe kerülő szakasznál is több caisont sikerült a Duna medrébe besüllyeszteni. A munkák szerényen folynak és ha a Duna vízállása kedvező lesz, ebben az *évben be is fejeződnek.*

— A Várhegy csúszásával kapcsolatban szükségessé vált biztonsági munkálatok

közül az Attila-körút és a Lógodi-utca között két telken keresztül a főváros nagydimenziójú, erős *támfalat* épített. Az elvégzett munkákra 95.500 pengőt adtunk ki. A folyamatban lévő munkák értéke 98.000 pengő. Jelenleg *szivárgók* készülnek, valamint perforált, tehát *vízlevezetésre alkalmas falú nagy aknák.*

— A fesorolt munkálatokon kívül az ügyosztály vállalatba adta

az új angyalföldi csatornaszivattyútelep

gépészeti felszerelésének tekintélyes részét. A vonatkozó munkálatok folyamatban vannak. Ezenkívül a polgármester úr kiadta *az alépítményi megbízást is.* Ezt a határozatot azonban *megfellebbezték és így a munkálatokat még nem lehet megkezdeni.*

— *A kertészet* a város különböző részeiben végzett munkái között a legnagyobb *a Tabán kertészeti rendezése.* Ennek a munkának összértéke 105 000 P.

Ezekben adott áttekintést *Király* Kálmán tanácsnok a II. ügyosztály munkálatairól, az adatok és számok tömegével bizonyítva, hogy a főváros nagy értékeiről, azoknak hűséges gondozásáról van itt szó és hogy az alkotásokkal párhuzamosan a dolgozók ezreinek kenyérproblémáját is ezen a fronton oldja meg a főváros.

MÓCZÁR GÁBOR
egészségügyi berendezést tervező és kivitelező mérnöki irodája
Budapest, VIII., Magdolna-u. 4. Telefon: 1-435-47

ifj. FABRÓ FERENC
kőfaragó-mester kőgyárüzeme
Vállal homlokzati burkolást budakalászi travertinből és mindennemű kőfaragómunkát
Budapest, VI., Lehel-utca 8 Telefon: 2-907-46

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-695-59.

ZSUREK PÁL
épület- és műlakatos
VII., KÁROLY KIRÁLY-ÚT 7 SZ.
TELEFON: 1—412—03.

MIKES és BRAUN OPTIKAI CIKKEK NAGYBANI RAKTÁRA
Magyar gyártmányú TITÁN-hőmérők vezérképviselete.
BUDAPEST, VI., PODMANICZKY-UTCA 27. SZ.
(Teréz-körút sarok.) Telefonszám: 1—282—49.

Központi fűtések, egészségügyi berendezések
Dobray Kálmán okl. mérnök
Budapest, V., Katona József-u. 41. Tel.: 1-210-19
(Ujpesti rakpart sarok.)

Barna Márton
épületlakatos tűzhelykészítő üzeme. Tel.: 1-370-04
Budapest, VIII., Szerdahelyi-u. 3. (Saját ház)

CZUCZOR LÁSZLÓ
ÉPÍTŐMESTER
BUDAPEST
II., Török-utca 4
Telefonszám: 1—574—23

Bakács Gyula
okl. mérnök, építő- és kövezőmester
Budapest, VI., Bajza-utca 44. Telefon: 1-204-37.

BARÁTH GYÖRGY
hat. eng. villanyfelszerelési vállalata
Budapest, I., Olasz-fasor 4. sz.
Telefonszám: 1-609-67.

KUSZTOS IMRE ÉS TÁRSA B. T.
„KORAZIT" nemesvakolati és műmárvány gyár
Cégtul.: KUSZTOS IMRE Budapest, X., Szálfa-u. 28-30.
Gyáritelefon: 1—491—82. Postatakarékp. csekkszámla: 65.505.

VAJDA LAJOS
mű- és ércöntő
PESTSZENTERZSÉBET, FRANGEPÁN-UTCA 113. TELEFON: 1-475-69.

PROKISCH JÁNOS
OKL. ÉPITÉSZ, ÉPITŐMESTER, HITES TÖRVÉNYSZÉKI ÉS ÁRVASZÉKI SZAKÉRTŐ
Budapest, I., Csaba-u. II/a. Tel.: 1-563-99

GODRA SÁNDOR ÉS FIA
RÉZMŰVES ÜZEME, SZESZ- ÉS VEGYÉSZETI GYÁRBERENDEZŐ VÁLLALAT
Budapest, IX., Grói Haller-u. 3.
TELEFON: 1-378-43.

Oknélküli és túlzott aggodalmak az új lakásbérleti szabályrendelet ellen

Augusztus 1-én köztudomásulag életbelépett a székesfővárosi új lakásbérleti szabályrendelet, amelynek bevallott feladata egyben az is, hogy az ország többi városai lakásbérleti szabályrendeletei részére is mintául, zsinórmértékül szolgáljon. Azok az érdekellentétek, amelyek a szabályrendelet megalkotását megelőző évekre terjedő harcokban nyertek kifejezést, most az életbeléptetés napjaiban is nyugtalanságot okoznak s háztulajdonosok és bérlők részéről ellentétes értékelésre vezetnek. Mint emlékezetes, a szabályrendelet megalkotása körüli közgyűlési harcokban a *Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezetének* az álláspontját *Vályi* Lajos dr. törvényhatósági bizottsági tag képviselte, aki nemcsak mint gyakorló ügyvéd, hanem mint speciálisan a bérleti és haszonbérleti jogterület egyik régi művelője, a párt által elérni kívánt politikai szempontokon kívül első sorban mint szakértő szerepelt e kérdésben. Ezért

Vályi Lajos dr.

törvényhatósági bizottsági tagot

kérdeztük meg azokra a kifogásokra nézve, amelyek most a lakbérleti szabályrendelet életbeléptetésekor részben a háztulajdonosok, részben a bérlők részéről elhangzottak. Kérdéseinkre a következőket válaszolta.

— Hogy a szabályrendelet jó, hogy megközelíti a helyes középutat, mi sem jellemzi jobban, mint hogy minden oldalról kifogásolják. Azonban minden oldalról más-más kifogásokat emelnek ellene, aszerint, ahogy a kifogásolók érdeke kívánja. Az én meggyőződésem szerint *túlzottak azok az aggodalmak, amelyeket az egyes érdekcsoportok a lakásbérleti szabályrendelet várható hatásaival szemben támasztanak.* Ha természetes is az, hogy az élet egyik vagy másik rendelkezés kiegészítését, interpretációját, tartalmi kitöltését fogja eredményezni.

a szabályrendelet a gyakorlatban általában mégis be fog válni.

Ez az egyéni véleményem, — annak ellenére is, hogy én is tudnék egyes rendelkezésekkel szemben kifogást tenni.

Ezek után felhívtuk *Vályi* Lajos dr. figyelmét arra a vitára, amely a háztulajdonosok lapjának, „A Ház"-nak augusztus 31-iki számában fejlődött ki a háztulajdonosi álláspont és Liber Endre alpolgármester nyilatkozata között. *Liber* Endre alpolgármester ugyanis, aki az új lakásbérleti szabályrendelet megalkotásának kezdettől fogva legelső irányító tényezője volt, a szabályrendelet egyik kommentárjának előszavában a következőket mondta: *„Lehet, hogy a szabályrendelet a törvényszerkesztés legmagasabb mértékét nem üti meg. Bizonyos azonban, hogy ez a szabályrendelet valójában a székesfőváros önalkotta jogszabálya, mert a székesfőváros közönségének akaratát hiven juttatja kifejezésre...* A rendelkezések zömét a régi szabályrendeletből vettük át. Természetesen nem zárkózhattunk el *a bírói gyakorlat által megállapított hézagok kitöltésétől és a szociális szempontból indokolt reformkívánalmak figyelembevételétől...* Amíg a régi szabályrendeletben csupán négy kogens jogszabály volt, az új szabályrendeletben már huszonnégy rendelkezés az... A kogens rendelkezések mind olyanok, amelyek gazdaságilag rendszerint gyengébb bérlők, illetőleg a házfelügyelők, segédházfelügyelők érdekében foglaltattak a szabályrendeletbe. Komoly szociálpolitikát és a szembenálló érdekek méltányos kiegyenlítésének a bírói gyakorlatban is érvényesülő nagyjelentőségű elvét ugyanis a jogviszony szabályozásával kapcsolatban csak kényszerítő jogszabályok útján lehet megvalósítani. A magánjognak ezt az újabb irányát első sorban ezen a téren kell érvényre juttatni, mert csak így lehet a szociális forradalmaknak bölcs előrelátással elejét venni. Ne feledkezzünk meg arról, hogy a székesfővárosban — nem is olyan régen — vagónlakók is voltak s hogy a lakáshiány idejében egyes lelketlen háztulajdonosok olyan lelépési díjakat követeltek a bérlőktől, hogy azokat sokszor az anyagi tönk szélére juttatták."

Ezt a nyilatkozatot a háztulajdonosok több oldalról kifogásolták. Ha az alpolgármester úr is tudja — mondja „A Ház" —, hogy a lakásbérleti szabályrendelet törvényszerkesztési szempontból nem perfekt jogalkotás, miért nem lett szakszerűség szempontjából alaposabb előkészítés alá vonva? Általában miért nincsenek a fővárosi háztulajdonosok a közgyűlésen hivatalosan képviselve? Miért nem tartott ki a közgyűlés minden kérdésben az elvileg helyes álláspont mellett és miért deferált a pénzügyi kormányzat egyes álláspontjainak? Végül miért beszél az alpolgármester úr kizárólag a „lelketlen háztulajdonosokról", amikor a bérlők részéről is voltak visszaélések? Felkértük *Vályi* Lajos bizottsági tag urat, hogy e vitára is nyilatkozzék. A válasz a következőképen szólt:

— Azt hiszem, *Liber* alpolgármester úrból a szerzőtársi szerénység beszél, amikor eleve megengedi, hogy a szabályrendelet „a törvényszerkesztés legmagasabb mértékét nem üti meg." Nehezen mutathatunk olyan jogalkotásra, amely ennek a legmagasabb mértéknek megfelel. Hibát, hiányosságot az élet, a természet emberi erők és képességek feletti folyama minden emberi alkotásban talált s fog is találni. Találni fog a lakásbérleti szabályrendeletben is, annál inkább, minél szélesebb és bonyolultabb jogterületre terjed ki. Hiszen máris tudunk kifogást tenni. Mintahogy a szabályrendelet megalkotásakor is tettünk kifogásokat, amelyeket azonban nem lehetett érvényesíteni. Az én véleményem szerint

a szabályrendelet törvényszerkesztési szempontból is megüti a mértéket, sőt kiemelkedő jogalkotás.

A hibák nem az előkészítés szakszerűségének a hiányosságán alapulnak. A tervezet szakszerűségi szempontból is agyon volt tárgyalva! *Politikai okok, elvi véleménykülönbségek vezettek arra, hogy a szakszerűségi követelmények nem érvényesültek mindig kellő mértékben.* Egyébként a magam részéről

jogos kívánságnak tartom, hogy a székesfővárosban de lege ferenda a háztulajdonosok érdekképviselete is képviseletet kapjon. Természetesen azonban a bérlőké is.

A lakbérleti szabályrendelet megalkotását megelőző vitákban azonban a közgyűlésen *hű és meggyőződéses képviselője volt a háztulajdonosoknak Németh Béla bizottsági tagtársam,* aki a lehetetlent is megpróbálta a háztulajdonosi követelések mellett s nem órajta múlott, hogy álláspontja nem tudott kellőleg érvényesülni.

— Hogy a mi pártunk a partikuláris szempontok erőszakolása helyett meghajolt a kormány olyan álláspontjai előtt — amelyek valamely magasabb közérdek nyomására a kormány részéről feladhatók nem voltak — csak természetes. A többi pártok pedig nyilván azért deferáltak az ilyen vitás kérdésekben, mert megítélésük szerint is *sokkal több értéket hozott az új szabályrendelet, minthogy néhány elvi differencia kedvéért magát a szabályrendeletet óhajtották volna feláldozni.* Magam is azon a véleményen vagyok, hogy nem szerencsés egyoldalúlag emlegetni a „lelketlen háztulajdonosokat". Ha lehettek és voltak is ilyenek, épp úgy voltak lelketlen és visszaélő bérlők is. Hála Istennek, mind a két oldalon a tisztességes, jóakaratú elemek vannak túlnyomó többségben. Az alpolgármester úr nyilatkozata azonban még sem sértheti a háztulajdonosokat. Mert hiszen csak azokról az elenyésző kisszámú háztulajdonosokról beszélt, akik nehéz időkben lelketlenül jártak el. S bizonyára elismeri az alpolgármester úr is, hogy bérlői visszaélések is voltak, ha ennek megemlítésére nyilatkozatában nem látott is okot.

Végül megkérdeztük *Vályi* Lajos dr.-t, hogy véleménye szerint *joguk van-e a háztulajdonosoknak liftdíjat megállapítani azokban az esetekben, amikor a bérlő eddig liftdíjat nem fizetett.* Erre a következő véleményt adta:

— A szabályrendelet 27. §-a értelmében elvileg a lift díjtalan. A bérbeadó a bérlőtől, az albérlőtől, valamint a bérlő, vagy albérlő háznépéhez tartozó személytől a felvonó használatáért *külön díjat nem követelhet,* — kivéve, ha a bérlővel *a beköltözés előtt* felvonó díj fizetésében állapodott meg. Tehát

a jövőben keletkező bérleteknél liftdíj csakis akkor szedhető, ha a bérlő beköltözése előtt jött létre ilyen irányú megállapodás. Átmenetileg azonban, véleményem szerint, meg van a módja annak, hogy bérbeadó és bérlő a szabályrendelet hatályba lépésével, tehát 1936 augusztus 1-ével kezdődő rendes felmondási idő lejártáig a fennálló bérleti viszonyon belül, illetve a bérlő bentlakása idején is a felvonódíj tárgyában írásbeli megállapodást köthessenek.

Ha ugyanis a felvonódíj kikötése egyáltalában megengedtetett, nem lehetett ok arra, hogy a 27. §-nak a liftdíj kikötésére vonatkozó szigorú szabálya viszaható erővel ruháztassék fel. Ha az átmeneti rendelkezéseket tartalmazó 67. § 3. bekezdése nem is teljesen világos, nyilvánvalónak kell tekinteni, hogy *a szabályrendelet hatálybalépésétől számítandó első rendes felmondási idő alatt a megegyezés lehetősége nemcsak a bérlő javára, hanem a bérbeadó javára is meg van adva.* Természetes azonban, hogy *a liftdíj nem lehet több, mint amennyit a szabályrendelet 27. §-a maximálisan megenged.*

Gyors, pontos, olcsó
PAÁR FÉNYMÁSOLÓ
I., Mészáros-u. 10. (Bejárat Ág-utca)
• Telefon: 1-551-87. •

Zubovits István
női és férfi bőrkabát készítő
BUDAPEST, KÁROLY KIRÁLY-ÚT 13.
(Ledermann udvar.) TELEFON: 1-381-08.

PILÁT PÁL MAGYARORSZÁG ARANYKOSZORUS HEGEDŰKÉSZITŐ MESTERE
BUDAPEST, VI., LISZT FERENC-TÉR 10. SZ.
A Zeneművészeti Főiskola mellett. • Tel.: 1-110-03.
Számtalan kitüntetés, elismerő oklevelek és díjak. Quinttiszta hurok. Régi mesterhegedűt a legmagasabb áron veszek és becserélek. Javítás bármilyen hangszeren, fuvós és vonóshangszeren szakszerűen és mérsékelt áron.

FEKETE JENŐ BÁDOGOS ÉS SZERELŐ
Elvállal mindennemű épület- és díszmű bádogosmunkát. Készít: vízvezeték és egészségügyi berendezéseket.
Budapest, VI., Székely Bertalan-utca 24.
TELEFON: 1-178-02.

FREUD FRIGYES
VI., Teréz-körut 19. Telefon: 1-136-30.
Csavarok vas- acél és sárgarézből, Witw és milliméter menettel raktáron. Saját gyártmányu präcizios csavarok.

Első Magyar Beépíthető kismotor üzem
KOVÁCS JÁNOS
Budapest, XI., Fadrusz-utca 2. — Telefon: 2-693-26

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

„ANTONIA" MOSÓ-
SZAPPAN
2 kiló
96 fillér
az ismert 30%-os másodrendű kitünően habzó minőségben
PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ

Idegenforgalmi mérlegünk megdöntötte a buza-export hegemóniáját

Budapest a világ legdivatosabb fürdővárosa, de — „ne kapassuk el magunkat"

Most vagyunk az idegenforgalmi szezon derekán. Az eddigi eredmény *messze felülmúlja a mult esztendő eredményét*, amely viszont, mint emlékezetes, *messze túlszárnyalta az előző évek idegenforgalmi adatait*. Ebben a pillanatban még előttünk van a *Szent István-hét* a maga szokásos rekordforgalmával, itt tartja legközelebb kongresszusát a *Good Will*, a nemzetközi megértést szolgáló egyesületek közössége, nálunk lesz *a vízgyógyintézetek és szanatóriumok kongresszusa*, Salzburgból idejönnek záróülésre *a nemzetközi hidrológiai és balneológiai konferencia* tagjai, végül, de nem utolsó sorban

Budapesten lesz a világ sütőiparosainak kongresszusa, amelyre már eddig is több ezer külföldi jelentette be részvételét.

Ezek, és a már itt járt idegen tömegek mellett figyelemreméltó, hogy *ebben a pillanatban zsúfoltak Budapest szállói:*

a Gellértben és a Palatinusban már az irodákat és a személyzeti szobákat adják ki az előkelő külföldieknek.

Felesleges lenne felsorolni

az idén itt járt előkelőségek sorát, amelyet rangban a kapurtalai maharadzsa nyitott meg és a mai napig a hétfőn érkezett leggazdagabb és legnagyobb tekintélyű indiai herceg, Hiss Hignes Srikumar Sadul Singhe zár be.

A lényeg az, hogy *az idén már háromszázezer külföldi vendégünk lesz* és az eddigi statisztikák szerint *minden idegen átlag 150 pengőt költ el nálunk*, ami tehát azt jelenti, hogy

idegenforgalmi mérlegünk az idén a legszerényebb számítás szerint is meghaladja a 45 millió pengőt, ezzel viszont megdönti agrárjellegünk legkiemelkedőbb bizonyítékát, 42 milliós buzakivitelünk hegemóniáját.

Most hogy az idegenforgalom valutaszerző eszközeink sorában az első helyre lépett, a *Fővárosi Hirlap* munkatársa felkereste *Szviczényi* Zoltán dr. miniszteri tanácsost, a *Budapesti Központi Gyógy- és Üdülőhelyi Bizottság* igazgatóját, aki Budapest, illetőleg Magyarország idegeforgalmának páratlan fellendülését és annak jelentőségét a következőkben vázolta:

— Ma már *vieux-jeu*-nek tartanám arról beszélni, hogy *Budapest jelenleg a világ legdivatosabb fürdővárosa és szórakozó helye*. Nincs a földkerekségen üdülőhely, ahol a külföldi vendég rendelkezésére a változatosságnak olyan széles skálája állana, mint Budapesten. Gyógyfürdőink világhíresek, strandjaink különbek, mint a tengeri partok, pár perc alatt autóval a Svábhegy és a Jánoshegy szubalpin magaslatain üdülhet az idegen,

az Állatkertben esténkint fillérekért a világ legnevesebb művészeit és művésznőit hallgathatja:

olyan attrakciók tömegét, amelynek *egyes számait sem tudja megfizetni egy-egy külföldi fürdőhely korlátolt anyagi lehetőségű vezetősége*, — nálunk játszanak esténkint a legkiválóbb jazzbandek és a mi páratlan cigánymuzsikánk után nevezik Budapest Fürdővárost külföldi barátaink *„a zene városának."*

— Ismétlem: nem erről akarok beszélni, mert hiszen ma már elértük azt, hogy

a civilizált országokban nem tekintik művelt embernek azt, aki nem látta Budapestet.

Ilymódon tehát *csupán arról van szó, hogy megtartsuk nagyszerű pozíciónkat*. Természeti adottságaink, káprázatos szépségeink, népünk szeretetreméltósága, kulturánk és civilizációnk mellett ugyanis

egyik legnagyobb vonzóerőnk az a szinte patriarkális olcsóság, amely a szívhez legközelebb álló szerven, a zseben keresztül hódítja meg külföldi barátainkat.

Arra kell tehát törekednünk, hogy *ne kapassuk el magunkat:*

zsúfolt szállodáink és éttermeink ne igyekezzenek mohón kihasználni a bekövetkezett konjunkturát,

amely az előrelátható jelek szerint *a jövőben csak emelkedni fog*. Idegenforgalmi mérlegünk *ma 45 millió pengő*, de minden reményünk megvan arra, hogy

rövidesen felesleges lesz az export,

mert a hozzánk özönlő idegenek *itt, helyben fogyasztják el állat- és terményfeleslegüket*. Amikor pedig ez bekövetkezik: *Magyarország soha nem képzelt gazdasági fellendülés határára érkezik.*

TÖRVÉNY ELŐTT A FŐVÁROS

Kisajátítási perek a Tabán lebontása miatt

A lebontott Tabán helyén már második éve zöldel a búja pázsit, a tarka virágágyak gyönyörű színekkel pompáznak. Üdítő a kép, amelyet a régi Tabán helyébe lépett park nyujt és csak kevesen tudják, hogy a fővárosnak mennyi ügye-baja és pere keletkezett a rogoza tabáni házak kisajátítása körül. Mert, amikor a kereskedelmi kormány három évvel ezelőtt kibocsátott rendeletével a főváros számára megadta a kisajátítási jogot, a tabáni ingatlanok megszerzése körül nehézségek támadtak. Egyik-másik tulajdonos magasra felcsigázta ingatlanának értékét, úgy hogy a főváros nem volt hajlandó túlfizetni a rozzant épületeket és az ezekkel kapcsolatos telekrészeket. Igy azután kénytelen volt a főváros a törvényszék előtt több tulajdonos ellen a kisajátított ingatlanok kártalanítási árának megállapítása iránt bírói eljárást indítani. Két volt ingatlantulajdonossal szemben most hirdette ki *Petheő* Kornél dr., kir. törvényszéki bíró érdekes határozatát.

Iller Hugóné dr-né és *Kozanek* István testvéreknek két közös ingatlanuk volt a Tabánban. Az egyik 172 négyszögöles telekből állott, amelyen egy földszintes lakóház szerénykedett. Ennek az egyik részében régi budai kiskocsma volt. A másik ingatlan az Árok-utcában állott, egy 182 négyszögöles telek, rajta egy régi egyemeletes lakóházzal. Mivel a *főváros nem volt hajlandó a tulajdonosok által követelt túlzott mértékű kisajátítási összeget megfizetni, folyamatba tette a bíró eljárást*. A törvényszék több tagból álló szakértői bizottsággal becsültette meg ezeket az ingatlanokat, majd külön vizsgálat tárgyává tette általában a tabáni ingatlanok általános értékét, mérlegelte azt a körülményt is, hogy az Erzsébet-híd felépítésének idejében a főváros fiatalsága a turistaságnak és egyéb sportoknak kevésbé hódolt, mint ma és akkortájt az ifjúság szabad idejét, főként vasárnapokon és ünnepeken korcsmákban töltötte, valamint hogy a Gellérthegyi Citadellában, amely a kisajátított ingatlanhoz ugyancsak közel esett, katonaság volt elhelyezve és a legénység útja e vendéglő mellett vezetett el. Ezek az adatok amellett szólnak, hogy a szóbanforgó ingatlan értéke már évtizedekkel ezelőtt jelentősebb volt a nagyforgalmú vendéglő miatt, mint a többi szomszédos ingatlané. Ezzel szemben a bíróság által kirendelt szakértői bizottság hangsúlyozta, hogy abból a nagyarányú fellendülésből, amely az Erzsébet-híd megépítésével, főleg a Döbrenti-téren, a Margit-körúton megindult, *a Tabán teljesen és tökéletesen kimaradt*. A törvényszék végül úgy döntött, hogy a *két ingatlannak az értékét 148 ezer pengőben állapította meg*. Ez az összeg lényegesen kevesebb, mint amennyit a tulajdonosok követeltek, de annál több, mint amennyit a főváros a kisajátítási eljárás során felajánlott. Valószínű, hogy a bírói döntéssel szemben úgy a főváros, mint az ingatlanok tulajdonosai is fellebbezéssel élnek.

A háztulajdonos nem köteles tartós havazáskor a járdát állandóan sepertetni. *Bencze* Józsefné mosónő baleseti kártérítési pert indított a főváros ellen, mert tavaly decemberben a székesfővárosi Gázművek Tisza Kálmán-téri palotája előtt a *gyalogjárón elesett és a lábát törte*. A balesetet annak tulajdonítja, hogy a szóbanforgó napon esett a hó és havas eső és a Gázművek, mint háztulajdonos elmulasztotta a járdát homokkal felhintetni. Mivel sérülése munkaképességét véglegesen jelentékeny módon lecsökkentette, *havi 100 pengős baleseti járadék* megfizetésére perelte a fővárost. A tiszti ügyészség a kereset elutasítását kérte. Védekezésül azt adta elő, hogy a gyalogjárdát úgy a baleset előtt, mint utána is többször felsepertette és homokkal felhintette, tehát eleget tett azoknak a kötelezettségeknek, amelyeket a fennálló rendeletek a háztulajdonos terhére előírnak. A kérdéses napon egész nap esett a hó és a havas eső, ezért azt vitatta a tiszti ügyészség, hogy a háztulajdonosnak kötelessége lenne ilyen időjárás esetén a gyalogjárót folyton sepertetni. *Mészáros* dr. budapesti kir. törvényszéki bíró a baleset körülményeinek megállapítása végett több tanút hallgatott ki és ezenfelül elrendelte a *Meteorológiai Intézet* megkeresését is. A Meteorológiai Intézet közölte a törvényszékkel, hogy december 6.-án hajnali három órától kezdve egészen éjfélig folyvást esett a hó és havas eső. A kihallgatott tanúk pedig azt vallották, hogy a Gázművek Tisza Kálmán-téri palotája előtt a szóbanforgó napon a korai hajnali óráktól kezdve meglehetősen sűrű időközökben seperték el a havat. Ezek után megállapította a törvényszék, hogy a főváros, mint háztulajdonos, mindenben eleget tesz a rendeletben előírt kötelezettségeinek. Kimondotta a törvényszék azt is, hogy arra *nem terjedhet az ingatlantulajdonosoknak a gondossága és kötelezettsége, hogy állandó havazás esetén egyhuzamban a járdának minden részét a hótol elsepertesse*, mert ez voltaképpen keresztülvihetetlen. Mivel a főváros gondatlansága vagy mulasztása nem állapítható meg, a felperest a *törvényszék keresetével elutasította.*

Krausz Ferenc
bronzöntő
Budapest, VI., Babér-utca 80. Telefon: 2-932-26

SZILÁGYI ELEK késáru-üzeme
Gyártja az összes hentes, mészáros és bőliparban használatos késeket, viszonteladók részére
Budapest, VIII., Gólya-u. 41. Tel.: 1-348-93

NEISZBACHER IMRE
Épület- és műlakatosmester
Budapest, VI., Aradi-utca 2. Telefon: 1—209—53.

Ifj. MÜLLER REZSŐ
ÉPITŐMESTER
Budapest, IX., Ráday-utca 34.
TELEFON: 1—826—82.

HOFBAUER ÉS PIAZZA
ÉPÍTŐMESTEREK
TELEP VI., BÉKE-TÉR 5. IRODA VI., SZONDY-U. 34.
TELEFON: 1-188-59.

HENCZ FERENC ASZTALOSÁRU TELEPE
Épület asztalos munkák: ajtók, ablakok, kapuk, kirakatok, üzletberendezések, lakás- és irodaberendezések gyártása.
BUDAPEST, IX., KÖZTELEK-UTCA 2. TELEFON: 1—860—02.

MIKA TIVADAR
fémöntőde és rézárugyár
Budapest, VII., Kazinczy-utca 47. Telefon: 1-428-27.

Mihálka és Társai
reszelő- és szerszámáru iparvállalat k. f. t.
Budapest, V., Zápolya-utca 34. Tel.: 2-924-98

HOFER műszaki, olaj- és villamossági k. f. t.
Budapest, VII., Király-utca 55. sz.
Szállít 1-a minőségben előnyösen: gép- és hengerolajat, gépszíjat, asbest- és gumiárut, tömítéseket, szerszámokat és az összes műszaki cikkeket. Tel.: 1-453-15.

KARDOS JENŐ
EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZŐ, KÖZPONTI FŰTÉS, VIZVEZETÉK ÉS CSATORNÁZÁSI VÁLLALATA
Budapest, VI., Ó-utca 31. Tel.: 1-179-05

ÚTHENGERLÉST
vállal WOLF ERNŐ
BUDAPEST, XI., HORTHY MIKLÓS-ÚT 149. — Telefon: 2-599-68

PETIK JÁNOS
épületbádogos munkák vállalata
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 14. SZ.
Telefonszám: 1-188-81 és 2-920-75.

WEISZ FÜLÖP RÉZMŰVES
Budapest, VIII., Gólya-utca 13. Tel.: 1-460-36

Tisztítórongy és Textilhulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46
Tisztítórongyok legjobb kivitelben! Telefon: 2-961-75

ALAPÍTTATOTT 1865. ÉVBEN.
LITSCHAUER ÉS GÖTZ
LAKKGYÁR
BUDAPEST, II., MARGIT-KÖRÚT 42. SZÁM
Telefon: 1-529-52.

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

VÁROSFEJLESZTÉS
AZ IDEGENFORGALOM SZOLGÁLATÁBAN

IRTA: **GAZDY JENŐ** TÖRVÉNYHATÓSÁGI BIZOTTSÁGI TAG

Idegenforgalmunk, a székesfőváros idegenforgalmi szerveinek kitartó és céltudatos propagandája, de más kedvező körülményeknek szerencsés összehatása következtében is az utóbbi évek folyamán valóban jelentős méreteket öltött. Így nemcsak nemzetgazdasági, de egyéb nemzeti szempontokból is olyan tényezővé fejlődött, amely *parancsoló szükséggé teszi, hogy ezt a tényezőt mindenütt figyelembe vegyék, ahol más gazdasági és kulturális értékekkel, programokkal érintkezési pontjai nyilvánvalók.* Annyival is inkább, mert én nem akarom azt mondani, amint sokan mások, hogy „divatba jöttünk". A divat valami alantasabb, folyton változó, magasabb szempontokból értéktelen jelenség. Inkább meg vagyunk győződve arról, hogy *a nyugat népei rájöttek a csalafintaságra.* A bécsi udvar azelőtt elhitette velünk, hogy a nyugati kultúra és civilizáció Bécsben végződik. Ennek sok jelét tapasztaltam magam is a háború előtti külföldjárásaim alkalmával.

Most pedig rájöttek arra, hogy itt egy érdekes s értékes nemzet él, mely már ezer év előtt bekapcsolódott a nyugati kultúrába s emellett oly természeti szépségekkel is rendelkezik, amelyeket látni és tanulmányozni élvezet és élményszámba megy. Azután ne felejtkezzünk meg a fenyő és pálma örök regényéről, ahogy azt Heine oly szépen megírta:

Ein Fichtenbaum steht einsam
In Norden auf kahler Höh.
Ihn schlaefert; mit weisser Decke
Umhüllen ihn Eis und Schnee.

Er traeumt von einer Palme,
Die fern im Morgenland
Einsam und schweigend trauert
Auf brennender Felsenwand.

A vágy valami más után, mint ami közelében van, ősidők óta űzi, hajtja az embert. Az ügyes propagandával terjesztett, csodálatos fekvése Budapestnek, az itt fakadó gyógyvizek bősége és gyógyító ereje, a vidék, a végtelen puszták hangulatos bája és a népviselet színdús pompája maradandó nyomokat hagyott az itt-jártak lelkében. Azt pedig, ami az ember lelkét megfogja, szeretjük másokkal is közölni és így válunk önkéntelenül is hangos hirdetőivé.

Én ezt az utóbbi időkben többször tapasztaltam, amikor idegeneket hallottam elragadtatással beszélni Magyarországról, a fővárosról és a népi élet érdekes világáról. Pedig az illetők nem tudták, hogy magyar ember hallgatja őket.

Az idegenforgalmat tehát nem a divat fejleszti és főleg nem az tartja fenn. És ez a fontosabb. *Az állandósítás,* hogy azokból az adottságokból, amelyek megvannak a nemzetgazdasági és nemzetpolitikai érdekek állandó hasznot húzhassanak.

Ehhez azonban szükséges, hogy *ezeket az adottságokat az idegenforgalom immár minden oldalról felismert értékéhez mérten igyekszünk mindig jobban kiképezni, az idegenforgalom céljainak megfelelően szervezni, berendezni és a lehetőségekhez képest szaporítani.*

Itt megállásnak helye nincs. Csak *energikus munkával, ötletességgel és áldozatkészséggel* lehet további eredményeket elérni. Meg azután természetesen *összefogással,* nemcsak az illetékes hivatalos fórumok részéről, hanem mindnyájunk, a nagyközönség részéről is. Éppen ezért vagyok ma is abban a meggyőződésben, hogy *Budapesten az idegenforgalom ügyének intézése legmegfelelőbben a főváros kezében összpontosítható* és minden ettől eltérő tendencia csak hátrányos lehet.

Nagyon érdekes ebből a szempontból az a most megjelent kis füzet, amelyet *„Budapest fürdőpolitikája"* címmel írt *Vámossy* Zoltán dr. egyetemi ny. rendes tanár, az Országos Balneológiai Egyesület elnöke. Amit a Gellért-szálló és gyógyfürdőről, valamint a többi gyógyfürdőnkről és a főváros követendő fürdőpolitikájáról elmond, nagyon is érdemes a megfontolásra és megszívlelésre. Éppen azért, mert, amint előbb mondottam, minden olyan probléma, amely az idegenforgalommal kapcsolatos, ma sokszoros figyelmet érdemel. Ez a probléma pedig egyike a legfontosabbaknak. Idegenforgalmunk jó részét teszik ki azok, akik főképen a hévvizek kedvéért jönnek és tartózkodnak nálunk és ebben az irányban *helyes fürdőpolitikával még igen nagy fejlődésre van kilátás.*

Így kapcsolódik össze *a városfejlesztés problémája* is az idegenforgalommal, amelyre *igen nagy jelentőségű hatást is gyakorolhat.* Azok a tömegek ugyanis, amelyek a fürdőket csak egyik látványosságnak tekintik és főleg magának a városnak a kedvéért jönnek Budapestre, a várost bujják, annak a szépségeit keresik, annak az életét tanulmányozzák. *Ezeknek itt szépen tagozott, nagy stílusú, hullámzó élettel telt, kitünő közlekedési viszonyokkal rendelkező várost kell találni,* hogy újból visszatérjenek vagy önkéntes propagálói legyenek fővárosunknak.

Ez a probléma természetesen nehéz és költséges. Nagyon helyesen mutatott rá ismételten *Harrer* Ferenc, ennek az ügynek kiváló szakértője, hogy *ennek a problémának helyes megoldása megfelelő városfejlesztési programm nélkül nem képzelhető. A város fejlődési irányának megszabása pedig általános várospolitikai feladat,* amelynek a megoldásánál a természeti adottságok szem előtt tartása mellett gazdasági és szociális, valamint pénzügyi szempontoknak van fontos szerepük.

Az a bizottság, amely *Harrer* Ferenc elnöklete alatt immár negyedik éve folytatja munkásságát, *feladatát előreláthatólag a folyó évben elvégzi.* Meg vagyok győződve róla, hogy ez a programm különös tekintettel lesz azokra a nagy érdekekre is, amelyek az idegenforgalom fejlesztésével kapcsolatosan városfejlesztési szempontokból kívánatosak. Csak így és csak ekkor lehet ez a programm úgy a főváros lakossága, mint a mellőzhetetlen nemzetgazdasági és nemzetpolitikai szempontokból kielégítő.

A Dunapartnak, mint Európában csaknem egyedül álló attrakciónak megfelelő kiképzése és a belső körútnak grandiózus kialakítása megmérhetetlen haszonnal járna idegenforgalmi szempontokból. Itt legjobban lehetne azokat a szépészeti követeléseket is érvényesíteni, amelyek *az arra érdemes műemlékeknek megfelelő elhelyezése, középületek művészi megépítése, utak, utcák szép kiképzése, parkok, fásítás* stb. tekintetében éppen az erre legalkalmasabb belső körúton hiányoznak.

Nagy örömmel láttam azt a szép elgondolást, amellyel *Szendy* Károly polgármester *a városháza körüti frontját és környékét kiképezni szándékozik.* Ha ehez csatlakozólag fokozatosan meg lehetne valósítani *az Andrássy-úttól a Kálvin-térig tervezett átalakításokat,* a városfejlesztésnek ez a része idegenforgalmi szempontokból ideális megoldást nyerne. Remélem, hogy *Szendy* Károlyban meg lesz a bátorság ahhoz, hogy hozzáfog ehhez a munkához. Se a bécsi Ringet, se a berlini Unter der Linden-t se a párisi Avenue des Champs Elysées-t nem építették egy—két év alatt. Az ilyen dolgokhoz sok idő és sok pénz kell. De, ha sohse fognak hozzá, sohse lesz belőle semmi. Már pedig ma még az a helyzet, hogy a Dunaparton kívül az idegen csak Budán lát valami érdekeset. *Pest jórészt csak háztenger, ami nem érdekes és ez is tele van bosszantó szépséghibákkal.* Hogy mást ne is említsek, mint *a belső körút és Kossuth Lajos-utca keresztezését.*

Így vagyunk a városfejlesztésnek egy másik nagy problémájával, amely idegenforgalmi szempontból rendkívül fontos: *a közlekedéssel.* A most folyamatba levő berlini Olimpiász alkalmából is bebizonyult, hogy milliós városokban — tömegforgalom lebonyolítására csak egy megfelelő eszköz van és ez *a földalatti hálózat.* Régen hangoztatom, hogy ehhez is hozzá kell egyszer fogni, mert ha úgy haladunk, a közúti közlekedésünk az idegenek szemelátára fog csődöt mondani.

Azt hiszem, hogy még rentabilitás szempontjából is jó megoldás volna *a Deák-tér, vagy Vörösmarty-tér és Kálvin-tér közötti összeköttetésnek talán legcélszerűbben a belső körút alatt való kiépítése.* A legutolsó számlálás szerint a Kálvin-tér forgalma alig valamivel kisebb a legforgalmasabb Berlini-térnél. Fokozatosan meg volna a továbbfejlődés alapja.

De komoly szüksége van *a szálloda-kérdés megoldásának is.* Hiába hangoztatják a szállodai érdekeltségek, hogy a budapesti szállodák átlag csak 50 százalékos elfoglaltságra számíthatnak, a tény, az, hogy *nagyobb idegenforgalmi események alkalmával európai színvonalú szállodák nem állnak elegendő számmal rendelkezésre* és ez rendkívül kellemetlen körülmény. Mert ma már az idegen mindenhez inkább hozzá van szokva külföldön, de a kényelmes berendezésű hideg-meleg vizzel, fürdőszobával felszerelt szállodák iránti igényét mindenütt fentartja és éppen azok, akiknek itt maradása és visszatérése mindenképen kívánatos.

Új szállodák építésére tehát szükség van és ezek minden valószínűség szerint meg is fogják találni számításukat, mert nem hiszem, hogy valahol is éppen állandó százszázalékos elfoglaltságra volnának bázirozva az ilyen intézmények. A *Józsefvárosba is, ahol most nemrég nyílt meg az új pályaudvar elkelne egy ilyen szálloda, még azt is figyelembe* véve, hogy a pályaudvar forgalma egyelőre korlátozott. A józsefvárosnak belső része egyébként is figyelmet érdemel idegenforgalmi szempontból, míg körúton túli része a városfejlesztsének szempontjából volna nagyobb figyelemre méltatandó. Ezt a sűrűnlakott, apró, régi házakkal éktelenkedő részét a fővárosnak, *ideje volna a városfejlesztés programjába komolyan belefoglalni.*

Vannak idegenek, akik komoly tanulmányokat is végeznek és nemcsak a parádés külsőségeket figyelik meg, hanem szeretik az asztalfiókokat is kihúzni.

Törv. védett

Nagy árammegtakarítás! Nagyobb fény!
KOMOR HENRIK-féle
fénytechnikai-, villamossági- és műszaki vállalat K. F. T.
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-U. 59.
lámpatestekkel Telefon: 1-414-76.

KOÓS ISTVÁN FÉMÁRUGYÁR
Sárgaréz és nikkelbronz épületvasalás különlegességek • TELEFON: 2-968-32
BUDAPEST, XIV., MEXIKÓI-ÚT 14.
Uj Lóverseny-tér mellett

YELLOW
szivacsbehozatali áruház, Budapest, VI, Andrássy-út 32.
Telefon: 1-113-36. — Modern háztartási és testápolási cikkek, kefe- és seprőáruk, szarvasbőrük.

KISS JENŐ
OKLEVELES MÉRNÖK, ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCA 10.
TELEFONSZÁM: 1—148—35

REDŐNYÖK
KORÁNYI és FRÖLICH
napellenző- és fémportálgyár
Budapest, VIII., Kisfaludy-u. 5. Tel.: 1-323-76, 1-459-86

LIFT
HANDLOVITS és HORVÁTH
BUDAPEST, VIII., FUTÓ-U. 8/B. TEL: 1-409-92.
FELVONÓ-IPAR
Mindennemű felvonót gyárt, javít és karbantart

ANGOL PARK
MINDENNAP INGYEN:
Csodarevü
Óriás-Zeppelin
Sicc kalandjai
Művészesték
TEDDY HOT
és jazz-zenekara

ZOLLER FERENC szobafestő és mázoló
Budapest, II., Margit-körút 2. Telefon: I-552-47

TAKÁCS-ÜVEG
Kartellen kívül. TAKACS IMRE táblaüveg-szaküzlete Budapest, II., Zsigmond-utca 24. szám
Telefon: 1-606-00 Sürgönycím: Üvegcentrum

Vízmentes impregnált erőpapír lég- és vízmentes csomagolásnál tengerentúlra vagy exportra nélkülözhetetlen. A csomagolt árut megvédi fagy, rozsda, rothadás és nedvesség által okozható károktól.
OSER JAKAB
Gyártja: Magyar Vegykészitményü Papirgyár
Budapest, VI., Ó-utca 49.
Telefon: 1—238—90. Alapitva: 1893.

Becr Sándor VÉSNÖKMESTER
V., Gr. Tisza István-utca 5. sz. • Telefon: 1-824-29
szivacsalátétes BÉLYEGZŐJE
tartós, szép és tiszta

M. F. T. R. filléres hajóutazás Budapestről Pozsonyba és Wienbe és vissza
augusztus 8-án, 13-án, 17-én és 22-én.
Menetdíj 12.80 P. Kedvezményes átalányétkezés hálóhellyel előre biztosítható.
Utlevél nem szükséges, csak a személyazonosság igazolására „igazolójegy" amelyet névjegyalaku, fényképre, 2 pengő illeték lefizetése ellenében a lakóhely szerint illetékes rendőrkapitányságok, vagy szolgabírói hivatalok állitanak ki. Szegénységi bizonyitvány bemutatása esetén illetéket nem kell fizetni. Felvilágositás az IBUSZ menetjegyirodáiban.

Példaadó szociális és gazdasági alakulások az Erzsébetvárosban

De Sgardelli Caesar kerületi pártelnök a VII. kerületnek politikai hegemóniáját akarja visszahódítani

A nyári szünetelések idején egészen kivételes tempóban, újabb és újabb eredményeket mutatva, folyik a munka a Nemzeti Egység Pártja erzsébetvárosi szervezetében. Minden nap délelőtt 9 órától 2-ig, délután 5 órától 8-ig tartanak az Erzsébet-körút 50. szám alatti központban hivatalos órákat, *De Sgardelli* Caesar kerületi elnök naponta déli 12 órától 2 óráig és este 7-től 8 óráig, *Szilágyi* Jenő ügyvezető-alelnök pedig naponta 11-től 2 óráig és délután 5-től 8 óráig fogad. A hivatalos időn és fogadó órákon kívül a párttevékenység a legszélesebb körben terjed ki, egyebek között a különböző foglalkozású polgárság gazdasági és szociális gondozására az egymásután alakuló szakcsoportok képében, sőt legutóbb egy olyan gazdasági szerv létesítésében, amely a fővárosnak mind a tizennégy kerületét az erzsébetvárosi gócpont körül tömöríti.

Meglátogattuk ezt a szünet nélkül zakatoló szellemi üzemet, hogy beletekinthessünk ebbe a munkába. A kéréssel, panasszal vagy tanácsért jelentkezők egész serege vonult fel ezúttal is a pártszervezet irodájába, ahol *Szilágyi* Jenő ügyvezető-alelnök, a kiváló és céltudatos szervező adott értékes magyarázatot a pártszervezet munkájáról.

Iparosok, kereskedők, magánalkalmazottak, orvosok, gazdasági szervezése

— Az Erzsébetváros, mint Budapestnek területben és lélekszámban legnagyobb kerülete, — mondta —, egyúttal a legerősebb ipari és kereskedelmi kerület, *már összetételénél fogva is olyan nehéz problémákat állít elénk, hogy állandó permanenciában dolgozunk.* A mai súlyos gazdasági viszonyok között napról-napra rendelkezésére kell állanunk polgártársainknak, akik kívánságaikkal vagy panaszaikkal felkeresnek. Nem folytatunk külszínes jelszópolitikát, hanem a mindennapi élet súlyos problémáin át segítünk mindenkit, aki hozzánk fordul, amit a legnagyobb szeretettel és megértéssel méltányol a kerület polgársága.

— Nem tartottunk egyetlen nyári pihenőnapot sem, ajtónk mindig nyitva állt a közönség számára *és éppen a nyári hónapok alatt alakítottuk meg kereskedelmi, ipari, magánalkalmazotti és orvosi főcsoportjainkat* és állandóan dolgozott a *tanügyi szervezet* is. Hogy ezeket az eredményeket menynyire méltányolja a kerület lakossága, mi sem bizonyítja jobban, mint hogy a *kereskedelmi alkalmazottak éppen most kérik, hogy számukra is alakítsunk külön csoportot.*

A pártszervezet irodájának munkáját hathatósan támogatják *Bessenyey* Zénó dr. és *Szurday* Róbert országgyűlési képviselők, *Deményi* Aladár dr. és *Pesthy Müller* József Leó törvényhatósági bizottsági tagok, akik résztvesznek a szervező mozgalmakban és sűrűn tartanak fogadó órákat a polgárság számára.

Megtudtuk ezután, hogy a kereskedelmi főcsoport elnöke *Ledermann* Mór, az iparosoké *Hirmann* Ferenc gyáros, a magánalkalmazottaké *Fejérváry* Ervin kormányfőtanácsos, nyug. vezérigazgató, az orvosoké *Janits* Dezső dr. egészségügyi tanácsos, MABI főorvos. Az ügyvezetői tisztet minden csoportban *Szilágyi* Jenő alelnök látja el.

Tizennégy kerület közös munkája

Erre a szervező munkára az egész főváros felfigyelt, úgy, hogy most *mind a 14 kerület bevonásával megalakult a VII. kerületi központban a kerületközi ipari bizottság,* amelybe az egyes kerületek 6—10 tagot delegáltak. A kerületközi bizottság elnöke maga *De Sgardelli* Caesar kerületi pártelnök, ügyvezető-alelnök pedig ismét *Szilágyi* Jenő. Az alakuló gyűlésen, amelyből *Gömbös* Gyula miniszterelnököt, *Bornemisza* Géza iparügyi minisztert és *Zsitvay* Tibor pártelnököt táviratilag üdvözölték, megállapították a *munkaprogramot,* amelyben számos megoldandó probléma szerepel, mint például az *aggkori biztosítás, a kereskedelemmel való együttműködés, adózási és OTI-kérdések.* A kerületközi bizottság felállította a *jogi és orvosi tanácsadó* szervet is.

Felkerestük ennek a nagyarányú és eredményes tevékenységnek élén álló

De Sgardelli Caesar
VII. kerületi pártelnököt

is, aki röviden a következőkben foglalta össze politikai célkitűzéseit:

— Az Erzsébetváros nemcsak az ország legnagyobb választó kerülete, hanem lakosságának adottságánál fogva, egyúttal a főváros legfontosabb kereskedelmi és ipari gócpontja is. A társadalomnak ez a józanul gondolkodó értékes retege, *nem politikai jelszavakat, hanem tetteket vár.* Ennek a kerületnek politikailag tapasztalt és iskolázott polgárai, csak komoly és becsületes munka keretében hajlandók értékes egyéniségüket a köz munkájába beállítani.

— A kerületben ma teljes összhangban dolgoznak az egyes csoportok és meggyőződésem, hogy példátadó önzetlen, politikailag is kifogástalan munkásságunkkal, idővel az egész fővárosi szervezetnek irányt fogunk mutatni.

— *Én a lövészárok szellemét hoztam magammal a kerületbe* és tiszta lelkiismerettel állíthatom, hogy ennek a mély gondolatnak az életbe való átültetésével sikerülhet a kerületben az egységet, az egyetértést és az ideális pártfegyelmet helyreállítani.

— Munkatársaimmal az egész nyár folyamán megszakítás nélkül a legnagyobb erőkifejtéssel dolgoztunk. Ennek eredménye, hogy a párt úgyszólván napról-napra feltünően erősbödik és az őszi politikai életben teljes felkészültséggel és megfelelő súllyal fogunk résztvenni.

— *Az Erzsébetváros vissza akarja hódítani a fővárosi politikában évtizedeken át elfoglalt hatalmi pozícióját.* Ezért dolgozunk és ezt el is fogjuk rövidesen érni!

Az eddigi jelenségek amellett bizonyítanak, hogy ezt a pozíciót a kerület máris elérte azzal, hogy *De Sgardelli* Caesar kiváló vezetése alatt az egység és a harmónia eszközeivel aratja benne a Nemzeti Egység Pártja legszebb és legértékesebb sikereit.

Szendy Károly polgármester a mozgalomról, amely könyvet ad a falunak

Nagyjelentőségű, szép mozgalmat kezdeményezett a *Magyar Jövő Szövetség,* amikor felvetette az eszmét, hogy *könyvet, jó magyar könyvet kell adni a magyar falu kezébe,* hogy a magyar közönség azokat a könyveket, amelyekre nincs szüksége, *juttassa el a magyar falvakba, a kultúra terjesztése érdekében.* A nemes mozgalomnak, amelynek élén vitéz *Bánsághy* György, a szövetség elnöke áll, a parlamentben lelkes szószólója akadt *Törs* Tibor országgyűlési képviselő, a *Budapesti Hirlap* főmunkatársának személyében, aki a parlament magas fórumán hívta fel a politikusok és az ország figyelmét a nagyjelentőségű kultúrakcióra. Meleg szeretettel karolta fel az eszmét *Szendy* Károly polgármester, aki a mozgalomról így gyilatkozott:

— A könyvmozgalom *a népművelést, nyelvünk tisztaságának megőrzését meggyőződésem szerint igen előnyösen fogja szolgálni.* Nincs hazafiasabb kötelesség, mint a nemzeti kultúrának fejlesztése, mert bármennyire is nagy szerepet játszék a nemzetközi életben valamely nemzetnek politikai és gazdasági súlya, épp oly erőt jelent a kultúra a nemzet tekintélyében. Ha a könyvmozgalom sikeres lesz, amiben nem kételkedem, annak eredményét az általános műveltség emelkedésében és új szellemi értékek felszínre jutásában fogjuk tapasztalni.

— Az akciónak két része van, az első az anyag összegyűjtése, a másik annak elosztása. *A székesfőváros az előbbiben kell, hogy részét kivegye és hiszem, hogy azt méltóan ki is fogja venni, mert Budapest a magyar kultúrális erő, amely az országot megtermékenyíteni hivatott.*

Vitéz *Bánsághy* György, a Magyar Jövő Szövetség országos elnökének kijelentése szerint a Szövetség és a Fáklya könyvmozgalom szét akarja hordani a magyar betűt minden magyar községbe, vagy kisebb közösségbe a határokon innen és túl. Ezt a mozgalmat *a magyar kultúra zöldkereszt mozgalmává* akarják kiszélesíteni, amely elkúszik a legutolsó zsellérkunyhóig, de felkapaszkodik a paloták rengetegébe is. A kunyhóba magyar betűt, magyar gondolatot, magyar könyvet fog vinni, a palotákból pedig a segíteni akarás magyar érzését kéri.

ROSENTHAL MÓR
ÉPÜLETÜVEGEZÉSI VÁLLALATA
BUDAPEST, V., TÁTRA-U. 26
Alapítva 1908-ban

TEISZLER GYULA
írógépkellékek, irodai szerek, papír- és grafikai cikkek készítési és szállítási vállalata
Budapest, VI, Andrássy-út 140.
Telefon: 2—920—78.

SPIEGEL MENYHÉRT
asztalosáru és épületfa raktára
Budapest, XIV., Thököly-út 150. Telefon: 2—965—03.

Grosz Frigyes
okl. mérnök építési és kövezési vállalkozó
Budapest, IX., Bakáts-utca 1. Telefon: 1-861-54.

LAPOSA ANDRÁS
KÁDÁRMESTER
VIII., Kálvária-tér 13. Telefon: 1-374-57.
Mosókonyha- berendezések, hordók nagy választékban. Javítások olcsón.

Dr. GERŐ IMRE
PARKETTVÁLLALATA
A Szék- és Faárugyár rt. parkettgyártmányainak egyedárusítója.
Budapest, IV., Veres Pálné-utca 33. Telefon: 1-835-20.

Tetőszerkezetek, textíliák lángmentesítését vállalja „LION BRAND" lángmentesítővel
EISNER GYULA drogéria laboratoriuma
Budapest, VI., Andrássy-út 37. Telefon: 1—285—24.

SINGER PÁL
„PALSING" GYÁRTMÁNYOK IRODÁJA
Iroda tel.: 1—110—02
BUDAPEST, V., TÁTRA-UTCA 20/B.
Irodai cikkek • Carbonpapír • IRÓGÉPSZALAG

Gyöngyösi Parkettagyár K. F. T.
Központi iroda: BUDAPEST, V., JÓZSEF-TÉR 1.
Telefon: 1-833-97. — Sürgönycím: EGERFA BUDAPEST
Parkettagyár: Gyöngyös. - Telefonszám 221

LIEBHARD BÉLA
építőmester
Budapest, ÜLLŐI-ÚT 64
Telefon: 1-328-06.

GRUBER JÁNOS festékgyár és ásványőrlőművek, építési anyagok és vegyészeti termékek raktára
Központi iroda:
Budapest, V., Kálmán-utca 22. sz.
Telefonszám: 1-230-33. • Alapíttatott: 1842

SCHÄFFER KÁROLY
OKLEVELES MÉRNÖK
Vasút-, út-, betonépítési vállalkozó, kövezőmester
Budapest, IV., Petőfi Sándor-u. 16. Tel.: 1—897—85.

SZÉKELY KÁROLY
OKL. MÉRNÖK, ÉPÍTÉSI VÁLLALKOZÓ
Budapest, XI., Budafoki-út 41/b. Tel: 2-596-73.

Nagy Pál
egészségügyi berendezési vállalkozó
Budapest, II., Fő-utca 20.
TELEFON: 1-520-93.

LEGJOBB LEGOLCSÓBB
REDŐNYKÉSZÍTŐ ÉS KARBANTARTÓ VÁLLALAT
SCHMIDT FRIGYES
Vállal: faredőny, vászonroletták, zsaluziák és napellenzők készítését és javítását. Faredőnyök karbantartását, jótállás mellett.
Budapest, VIII., Víg-utca 10. Telefon: 1—383—88.

THERMOLUX
Felvonók, elektr. tűzhelyek, világítás
VIII., Práter-utca 6. Telefon: 1-383-38.

KASSIER ERNŐ
bádogos, gáz-, gőz-, víz- és egészségügyi berendezési vállalat. Épületek karbantartását vállalom.
Budapest, IX., Mester-utca 5. Telefon: 1-338-56.

Horthy Miklós kormányzó részvételével, kilenc nemzet kiküldötteinek jelenlétében üljük meg Budavár visszafoglalásának emlékünnepét

Elkészült az ünnepségek végleges programja

Három hét választ el attól az ünneptől, amelyet a főváros és vele az egész ország ül Budavár visszafoglalásának negyedszázados évfordulóján. Az emlékünnep alkalmából zarándokhely lesz Budapest, ahová nemcsak az ország minden részéből érkeznek vendégek, hanem nagy számban külföldről is. Jönnek nemcsak a fényes ünnepi látványosság kedvéért, hanem a nevezetes évforduló európai jelentősége alkalmából, hogy emlékezzenek a hősökre, akik a kereszténység zászlaja alatt törtek be a budai bástyákon. A magyarságot a keresztény Európa számos nemzete segítette a diadal kivívásához és most elsősorban ezek a nemzetek hivatottak arra, hogy emlékünnepünkön részt vegyenek.

A polgármester szózata

A szeptember 1-én, 2-án és 3-án tartandó ünnepséget a közművelődési ügyosztály révén maga a főváros rendezi. Az előmunkálatok már régen folynak, az ünnepi program, amelynek sok részletét ismertettük már, most lett teljes és most állítják össze a jegyzékét azoknak, akiket *Szendy* Károly polgármester a következő szózatos felhívással hív meg az ünnepségre:

— Budapest székesfőváros közönsége 1936. évi szeptember hó 2. napján üli meg Budavár 1686. évi visszafoglalásának 250 éves évfordulóját, másfélszázados hódoltság után való újjászületésének, teljes pusztulás után alapjaiból való újjáépítésének ünnepét.

Ezen az emlékünnepen a kegyelet őszinte érzésével fordul azok felé a hősök felé, akik életük és vérük feláldozásával vették ki részüket a diadalmas harcokból, midőn a kereszténység Európa majd összes nemzetének fiai nyújtottak segítő kezet Magyarországnak.

Mindenkit, aki velünk ezen a napon együttérez, hálás megemlékezéssel hívunk meg ünnepségeinkre, arra a bensőséges tiszteletadásra, mellyel Budapest székesfőváros a viszontagságos és dicsőséges multak előtt hódol.

SZENDY
polgármester.

A kormányon, az országgyűlés két házán, a legfőbb állami, egyházi és katonai méltóságokon, hivatalok vezetőin, a vármegyék és városok képviselőin kívül *külön meghívást kaptak azok a nemzetek, akiknek fiai résztvettek Budavár visszafoglalásában, ezek az osztrákok, németek, olaszok, franciák, angolok, spanyolok, lengyelek, svédek, belgák.*

Az ünnep a kiengesztelődés szellemében fog lefolyni, a régen megtörtént kibékülés jegyében, aminek szimbólikus kifejezője lesz az a koszorú, amelyet *Horthy Miklós* kormányzó *Abdurrahman Abdi*nak, a legutolsó budai basának a Prímás-bástyán lévő emlékkövére helyez el.

Az ünnepségek végleges sorrendje

Az ünnepségek sorrendje, amelyet teljes részletességgel módunk van ismertetni, szeptember 1-én délelőtt 11 órakor az 1686. évi felszabadító ostrom emlékeit bemutató *történelmi emlékkiállítás megnyitásával* kezdődik az Iparművészeti Múzeumban.

Szeptember 2-án reggel 9 órakor *hálaadó szentmise* lesz a budavári koronázó főtemplomban. Bemutatásra kerül Matteo *Szimonelli* 1686-ban írt miséje: a „Missa Buda expugnata" és *Kodály* Zoltán: „Te Deum"-a. A kétszázötven év előtt írt misét a római Collegium Hungaricum *Szita* nevű lakója találta meg a vatikáni levéltárban és most kerül bemutatásra. Ugyancsak reggel 9 órakor ünnepi istentisztelet lesz a Kálvin-téri református és Deák-téri evangélikus templomban is.

Ezután következik a *visszafoglalás emlékművének és a minden nemzetbeli hősök emlékkövének felavatása* a Bécsikapu-téren. Itt gyülekeznek a meghívott előkelőségek és az idegen nemzetek képviselői és ide érkezik *Horthy* Miklós kormányzó az utolsó budai basa emlékének megkoszorúzása után. *Szendy* Károly polgármester tart ünnepi beszédet, majd megtörténik az emlékmű leleplezése. Az emlékműre a kormányzó koszorúja után elhelyezik a küldöttségek koszorújukat.

A kormányzó innen alabárdosok és testőrök sorfala között a Bécsikapun keresztül a *Lovas-út* felé vonul azon az útvonalon, ahol valaha a legvéresebb harcok folytak.

Útközben a kormányzó két emlékművet avat fel. Egyik az első rondellában *a magyar hajdúk zászlórúdja*, amelyet *Árkay* Bertalan tervezett, a másik a Lovas-út közepén a kis parkban *a hajdúk emléktáblája*, amelyet *Grandtner* szobrász készített a harmadik *a várfalon tört rés emlékét őrző kereszt a lélekharanggal.*

Délután 5 órakor *díszgyűlést tart a Tudományos Akadémia.* Este 8 órakor a *Városi Színházban ünnepi díszhangverseny lesz.* A Budapesti Hangverseny Zenekart vezényli *Ormándy* Jenő dr., közreműködik *Bartók* Béla.

Szeptember 3-án délután 5 órakor *a főváros törvényhatósági bizottságának ünnepi díszközgyűlése* zárja be az emléknapok eseményeinek sorát.

Látogatás a jubiláló Népszállóban

Huszonöt év után először lesz idegenforgalma az idén

Most, amikor arról folynak a viták, hogy kell-e a fővárosban új szállókat építeni vagy sem és amikor az érdekeltek azzal érvelnek, hogy ha az idegenforgalmi konjunktúra szezónjában meg is telnek a szállók, az év többi részében ugyancsak akadnak üres szobák, meglátogattuk azt a szállót, amely mindig telve van és amelyet nem befolyásol az idegenforgalom. A székesfőváros *Népszállója* ez, a külsőleg és belsejében is szépen megépített, tornyos palota az Aréna-uton, amelynek most külön aktuálítása is van: néhány hónap mulva fogják megünnepelni *alapításának huszonötödik évfordulóját.*

A főváros azzal a céllal építtette, hogy a munkásság számára nyisson benne otthont és ezzel is csökkentse az ágyrajárást, amely úgy egészségi, mint erkölcsi szempontból sok veszedelmet rejteget magában. A megnyitás után és néhány éven át csakugyan főképpen a munkásság kereste fel a Népszállót. A munkásságnak azok a legjobb elemei laktak benne, akik tényleg dolgoztak. A házirend szerint nem is adták ki a hálófülkéket másoknak, csak akik igazolták, hogy munkában vannak. Vigyáztak arra is, hogy csupán a szerényebb keresetűek vehessék igénybe az olcsó szállást.

Időközben azután nagyot fordult a világ: nem lehetett megkövetelni valakitől, hogy dolgozzék, mert elfogyott a munka és a munkanélküliek sorában nemcsak dologkerülők, hanem a legjobb elemek is sürün találkoztak. Így azután már vegyesebb lett a társaság, amely a Népszállót használta és ugyancsak vegyes összetételű ma is. *Munkások, magántisztviselők, színészek, kisiparosok, mérnökök, tanítók, festőművészek, nyugdíjasok, piaci árusok, foglalkozásnélküli, letört emberek, nem egyszer hajdani urak, koldusok* laknak együtt a Népszállóban. Vannak, akik csak napokra, hetekre veszik igénybe a lakást, de vannak állandó lakók is, akik éveken át lakói az Aréna-úti otthonnak.

Ha a szálló megtelt, mint jelenleg is, akkor *450 a lakója és ezek közül 50—60 olyan, aki évek során át, egy részük 10—15 éve lakik a Népszállóban.* Ilyen lakók elsősorban a szerény javadalmazású, nőtlen vagy özvegy nyugdíjasok, akik havi jegyet váltanak. A legtöbbje azonban heti vagy napi jegyet vesz igénybe. *Olyan lakója, aki alapításától kezdve huszonöt éven át lakója a Népszállónak, egy van.* Rendes munkás ember, aki *huszonöt év óta ugyanabban a hálófülkében lakik.* A Népszállóval együtt most ő is jubilál mint lakó.

A szállások ára olcsó. Hálófülkéért napi 45 fillért, egy hétre 2.75 pengőt, egy hónapra 11.50 pengőt fizetnek, külön mosdóval ellátott fülkéért napi 70 fillért, egy hétre 3.80, egy hónapra 15.60 pengőt. A fülkék este 7-től, reggel 7-ig vehetők igénybe. Nappal a társalgó, könyvtár, írószoba, olvasóterem áll a szálló lakóinak rendelkezésére. Délben a hatósági ebédeltetési akció konyhájáról lehet ebédelni, de ezt inkább a környékbeli szegény néposztály veszi igénybe. A szálló lakói számára olcsó vacsorát adnak: levest, főzeléket, kenyeret 16, levest tésztát, kenyeret 22 fillérért. Reggelire feketekávé, vagy rántottleves 6 fillérért kapható. Van a szállóban borbély-, cipész- és szabóműhely.

A rend és tisztaság mintaszerű. A jól megépített, magyaros dekorációval és freskókkal díszített termek és folyosók nagyon szépen kiállták a huszonöt esztendőt, ami — tekintettel a sok emberre, aki a szállóban megfordult, — a vezetőség erélyét a gondosságát dícséri. De elismerést érdemel a vezetőség azért is, hogy a Népszállóról olyan keveset hallani. A sok száz, vegyes összetételű ember körében különösebb kilengések, a szenzáció rovataiba kívánkozó események nem történtek, sőt fel kell jegyezni azt is, hogy a *huszonöt év alatt nem ütötte fel a fejét a Népszállóban semmiféle járvány.* Igaz, hogy a lakók közel érik az orvost, amennyiben az épületben működik az V. és VI. kerületi tisztiorvosi rendelő. Van a szállónak betegszobája is, amelyben jelenleg öt könnyebb beteg tartózkodik. A súlyosabb vagy fertőző betegeket kórházban ápolják. Ilyen kórházi ápolt jelenleg a *szálló legöregebb lakója, aki 86 éves.* A Népszálló mathuzsáleme egy *100 éven felüli 48-as honvéd* volt, egyike a legutolsó 48-asoknak, aki néhány év előtt halt meg.

A Népszálló mintaszerű vezetésének érdeme elsősorban *Hock* László igazgatóé, akinek távollétében most *Kovács* Kálmán, a helyettese kalauzolt szemleutunkon. Tőle tudtuk meg, hogy a Népszálló történetében érdekes esemény készül. *A Szent István-ünnepre idegenek jönnek a szállóba. Egy békésmegyei községből harmincas csoport jelentkezett előre és szállást kért.* A kérelmet szivesen horonálják, az alföldi magyaroknak helyet szorítanak a Népszállóban, amely ime ezzel szerephez jutott Budapest idegenforgalmában is.

„SANITF" habarcs- és beton vízhatlanító
Gyártja: POSNANSKY és STRELITZ R. T.
aszfalt-, fedéllemez- és kátrányvegyitermék-gyár
Központi iroda: Bpest, V., Sólyom-u. 13.
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

MACSKÁSY ÁRPÁD
okl. gépészmérnök műszaki vállalata, tervez, szerel és szállít vízvezetéki, csatornázási és gázberendezéseket, szivattyútelepeket, mindennemű központi fűtést, kazánházi- és szellőzőberendezéseket.
Budapest, VI., Dessewffy-utca 5. Telefon: 1-276-70.

SYSTEM ÁTÍRÓ ÉS KÖNYVELÉSI RENDSZER
ORMIG átnyomó könyvelőgépek, sokszorosítógép,
Stencil és festéknélkül sokszorosit
Budapest, V., Falk Miksa-u. 13. Telefon: 1—165—98.
Bemutatás díjtalan!

BORBÉLY FERENC és OBERLÄNDER ENDRE
okl. mérnökök, építőmesterek és építési vállalkozók
Vállal magas és mélyépítést
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 49. Telefon: 1-208-48

LUTZ LAKK- ÉS FESTÉKGYÁR RT.
BUDAPEST, VII., ŐRNAGY-UTCA 4. SZ.

Orenstein és Koppel
MAGYAR R.-T., BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
Motorosmozdonyok — Újjavítógépek — Kisvasutak — Iparvágányok — Autobuszkarosszériák

TRAUB ÖDÖN
aszfalt, szigetelő, tetőfedő váll.
Budapest, X., Rezső-tér 3. — Telefon: 1-411-65.

„MÁGLYA" VASÖNTŐDE
TARJÁN MÉRNÖK ÉS VOLKSGRUBER
Budapest, VI. ker., Mágya-utca 96 szám.
Nyers és megmunkált öntvények minta, rajz, méret, leírás szerint. Specialista ékszíjmeghajtásban.. Saját mintakészítő üzem.
● Telefon: 2-915-21. ●

Lantos Mihály
építőmester
V., Váczi-út 34. Telefon: 2-936-52.

SALGÓTARJÁNI KOSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám
Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8,000.000 drb.

DOMOKY JÓZSEF
asztalosmunkák gyára
Budapest, XIV., Várna-utca 5-7
Telefon: 2-961-08

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: 1—126—66.

Események

Fővárosi Hirlap

A 25 éves Fővárosi Hirlap előfizetési felhívása

Néhány hét mulva véget ér a törvényhatósági élet nyári szünete, hogy felfrissülve meginduljon az alkotó munka új ciklusa. Ebből az alkalomból azokhoz az olvasóinkhoz és barátainkhoz fordulunk, akik még nem léptek előfizetőink sorába, hogy előfizetésükkel erősítsék a Fővárosi Hirlapot és vele azokat a törekvéseket, amelyekért ez az ujság immár negyedszázada küzd.

A negyedszázadra nemcsak az ünnepi alkalomból hivatkozunk, nem csupán arról az úttörő munkáról beszélünk, amellyel fővárosunkat szolgáltuk és az eredményekről, amelyeket a várospolitika irányításában, mint harcosok és kezdeményezők elértünk, de büszkén tekintünk vissza erre az elmult időre mindenekfelett azért, mert a kezdet és a mostani jubiláris évünk között nyílegyenes vonalat látunk: az útat, amelyen elvhűségünk végigvezetett.

A Fővárosi Hirlap alapitásától kezdve guvernamentális politikát folytatott, nem nézett se jobbra, se balra, hanem Heltai Ferenctől kezdve mindmáig a főpolgármesterek és az autonómia együttműködésében kifejezésre jutott várospolitikának volt organuma és letéteményese. Ezt jelenti a mi negyedszázad alatt megjárt egyenes útunk, amelyről sohasem tévedtünk zegzugos utcákba. Nem űztünk kaméleon politikát, nem hangoskodtunk az ellenzéki blokk berkeiben, nem kacérkodtunk, nem kooperáltunk és nem léptünk frigyre baloldali pártokkal és alakulatokkal, amely szövetkezésekből később csak kellemetlen emlékek válhattak. Nem harsogtuk tele tüdővel a divatos jelszavakat és sohasem csináltunk olyan számitást, hogy melyik elvnek vagy melyik pártnak a szolgálata hasznothozóbb. Nem számoltunk vegyes lehetőségekkel, hogy a konjunkturában a legjobbat húzzuk ki a kalapból, de viszont reánk mindig számithatott a guvernamentális politika, amelyben a nemzet érdeke a fővárosával összeforrt. Ezt a politikát ismerte fel Gömbös Gyula zászlóbontásában is a Fővárosi Hirlap, amikor teljes odaadással, a legelső percben városi pártjához szegődött. Ennek látható jeleként 1933 november 12-én a tattersali zászlóbontás alkalmával 100.000 példányban külön számot adott ki és ebben elvitte Budapest polgárságához a miniszterelnök szózatát a Nemzeti Egység hitvallásáról.

Az üzenet, amelyet a Fővárosi Hirlap 100.000 példányban továbbított, mint elhivatott helyről elhangzott Ige, azóta csakugyan megteremtette az egységet és hogy ebben a városháza új korszaka folyamán a mi munkánknak is része volt, azt — hűséges és önzetlen szolgálatainkat jutalmazva — ismerte el legutóbb a Fővárosi Hirlaphoz, mint a párt sajtóorganumához intézett levelében a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének elnöke. Külön büszkeségünkre szolgált, hogy az elismerés feletti örömünkben osztoztak a törvényhatósági bizottságnak a pártszervezethez tartozó azok a tagjai, akik ebből az alkalomból a Fővárosi Hirlapot melegen üdvözölték.

Hűségesek voltunk, becsületesen dolgoztunk, önzetlenül teljesitettük azokat a kötelességeket, amelyeket a Nemzeti Egység Pártja tőlünk, mint sajtóorgánumától elvárt, de azzal nem akarunk dicsekedni, hogy áldozatot hoztunk: hiszen nekünk nem kellett semmit feláldozni, nem kellett irányt változtatni, hogy szolgálhassuk a lelkek egységének gondolatát. Mi egyszerűen megmaradtunk azon az egyenes úton, amelyen negyedszázad óta becsülettel haladunk.

Fővárosi Hirlap

A Fővárosi Hirlap előfizetési ára:

félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek

---

A városházi hetilapok közös megegyezés folytán a törvényhatósági szünet alatt, július és augusztus hónapokban, kéthetenként jelennek meg. E megállapodás értelmében a Fővárosi Hirlap legközelebbi száma augusztus 26-án fog megjelenni.

A szerkesztőségből. *Dacsó* Emil felelős szerkesztőnk nyári szabadságára néhány hétre elutazott a fővárosból. Távolletében a szerkesztésért *Pogány* Béla szerkesztő felel.

A Szent István-hét ünnepi programja. A Szent István-hét ünnepi programja Budapest székesfőváros idegenforgalmi hivatalának kiadásában most hagyta el a sajtót. A harminckét oldalas füzet rövid tájékoztatást nyujt a Szent István hét alkalmából igénybevehető kedvezményekről s mindazokról a tudnivalókról, amelyekre a Szent István-hét látogatóinak úgy a fővárosban való elhelyezkedés, közlekedés, mint a főváros látványosságainak, középületeinek, múzeumainak stb. megtekintése céljából leginkább szüksége lehet. A Szent István-hét tulajdonképpeni ünnepsége az augusztus 20-i *szent jobbkörmenet*. A világi ünnepségek között a *gyöngyösbokréta* vezet. Az idén ötvennégy község népe vonul fel a Városi Színházba a gyöngyösbokréta keretében. Augusztus 20-án este fél tizkor *tüzijáték lesz a Gellérthegyen*. Az ünnepi hét tartama alatt a Nemzeti Múzeumban *Liszt Ferenc-emlékkiállítás* lesz. Augusztus 19-én délután öt órakor bonyolitják le a dunai folyambajnoki versenyt. A Szent István-hét egyik érdekessége lesz a *Magyar Egészség Vonata*, amely a nyugati pályaudvaron tekinthető meg nyolc napon át, majd pedig elindul vidéki körutjára. Bizonyára nagy érdeklődést keltett volna *az Északpestmegyei Gyümölcstermelők Egyesülete gyümölcskiállitása*, amelyet egy, az Eskü-térnél horgonyzó hajón mutattak volna be. Az ujszerü kiállitás azonban elmarad, azzal az elhatározással, hogy jövőre feltétlenül megcsinálják.

Sipőcz Jenő főpolgármester szabadságon. *Sipőcz* Jenő főpolgármester, aki gyomorbaja miatt hosszasan betegeskedett, betegségéből teljesen felépült. Azalatt is, amíg távol volt hivatalától, állandóan foglalkozott a főváros ügyeivel, az ő közismert nagy munkaszeretete és lelkiismeretessége a betegágyban sem kapcsolta ki a főpolgármesteri gondokból. Most, hogy egészsége helyreállott, hatheti szabadságra ment és utókúraként a Svábhegyi Szanatóriumba vonult.

Lamotte Károly alpolgármester vezeti a főváros ügyeit. *Liber* Endre alpolgármester, aki *Szendy* Károly távollétében helyettes polgármesteri minőségben a székesfőváros ügyeit vezette, augusztus 1-ével megkezdte nyári szabadságát. A város ügyeinek vezetését a szabadságáról visszatért *Lamotte* Károly dr. alpolgármester vette át és mindaddig az adminisztráció élén áll, amíg *Szendy* Károly polgármester augusztus 20-ka körül vissza nem érkezik.

A főváros képviselete az olimpiászon. Az olimpiász alkalmából a főváros és Szendy Károly polgármester képviseletében *Felkay* Ferenc dr. közoktatásügyi tanácsnok utazott Berlinbe. Kiséretében vannak: *Bárány* István dr. fogalmazó, *Hódossy* Miklós testnevelési igazgató, *Mezey* Ferenc testnevelési szakfelügyelő, valamint *Dörre* Endre műszaki tanácsos, aki az épitkezéseket és berendezéseket tanulmányozza itthon való hasznosítás szempontjából.

Tervpályázat a városháza környékének rendezésére. Amint a *Fővárosi Hirlap* már a mult esztendőben elsőnek jelentette, Budapest centrumát korszakalkotó rendezéssel, a budapesti *Fórum* megvalósításával kívánják széppé tenni. A *Kertész—Weichinger*-féle ideális elgondolásra vonatkozóan a *Közmunkatanács* rövidesen kiírja a tervpályázatot, amely — miközben *szabadkezet ad a tervezőnek* — szigorú kikötéseket tartalmaz a terv ideális kivitelét illetően.

Bizottság utazott Brüsszelbe a főváros rádiumának átvételére. A rádium-kórház részére Brüszelben rendelt rádiumból eddig 1080 milligrammot vett át a főváros. Még 4700 milligram szállítása van hátra. Ennek a rádiummennyiségnek átvételére, amely szerződés szerint Brüsszelben történik, a belga fővárosba utazott *Salamon* Géza dr. tanácsnok, a közegészségügyi ügyosztály vezetője, *Wolff* Károly dr., a székesfővárosi közkórházak igazgatója és *Zumpft* Vilmos főorvos, rádiumszakértő.

Szendy polgármester fia kapta meg a Smith Jeremiás-ösztöndíjat. A mult héten osztották ki az egyetemi hallgatók közt az ösztöndíjakat és kitüntetéseket. A megjutalmazottak között szerepel ifj. *Szendy* Károly elektromérnök, *Szendy* Károly polgármester fia is, akit *Hóman* Bálint kultuszminiszter *a Smith Jeremiás-féle jutalommal tüntetett ki és fél esztendőre Amerikába küldött tanulmányútra.*

Augusztusban tovább folytatják a főváros felmérését. A *Fővárosi Hirlapban* évek óta mutatunk rá az elavult fővárosi felmérések helyesbítésének sürgős szükségességére. A fontos munka hosszabb idő óta folyik, de az anyagi viszonyok kedvezőtlen alakulása következtében időnkint ismételten megakad. Most örömmel értesülünk arról, hogy *augusztus közepén újból megindulnak a főváros felmérési munkái*, amelyek során *tíz magánmérnök* kap megbízást 3000 pont kitűzésére.

Kinevezések az árvaszéken. A polgármester *Szokola* Leó dr. árvaszéki ülnököt elnökhelyettessé, *Fazekas* Béla dr. árvaszéki jegyzőt ülnökké, *Sima* István dr. árvaszéki fogalmazót jegyzővé és *Párnitzky* Elemér dr. árvaszéki segédfogalmazót fogalmazóvá nevezte ki. A kinevezettek a hivatali esküt *Lamotte* Károly dr. helyettes polgármester kezébe tették le.

A Munka Világa. Ezzel a címmel most jelent meg a *Nemzeti Munkaközpont* kitűnő, új és friss lapja, amelynek első számában vitéz *Marton* Béla országgyűlési képviselő irta a vezércikket *Tőke és munka* címmel, lefektetve a tőke és munka viszonyának megítélését a nemzeti politika szempontjából. A nyolc nagy oldalon megjelenő lap részletesen foglalkozik a magyar munkásság gazdasági és szociális kérdéseivel, az ipari és munkaügyi kormányfeladatokkal, valamint a munkásszervezkedéssel. A lap mellékletként csatolja a Nemzeti Munkaközpont nagyszabású munkatervét. A D. *Molnár* Sándor szerkesztésében megjelenő lap kiadóhivatalának címe VIII., Baross-utca 43. Telefon 1—329—72.

Orvosi kinevezések a fővárosnál. A főpolgármester *Csatáry-Szücs* István dr. közkórházi segédorvost alorvossá, *Begidsán* Pál dr.-t és *Pokorny* József dr.-t segédorvosokká, *Kovács* Ákos dr.-t a röntgen-laboratóriumban rendszeresített végleges jellegű alorvosi állásra nevezte ki. A főváros közkórházainál megüresedett fülész-főorvosi állásra *Krepuska* István dr. egyetemi magántanárt nevezte ki a főpolgármester.

Házasság. *Budó* Mária leánygimnáziumi tanárnőt, *Budó* Jusztin dr.-nak, a székesfőváros főlevéltárnokának leányát július hó 29-én vezette oltárhoz *Biró* Béla okl. gépészmérnök, a pesti *Szent Imre Kollégium* kápolnájában. A menyasszony tanuja a polgári házasságkötésnél dr. *Tichy* Kálmán miniszteri tanácsos, az iparügyi minisztérium törvényelőkészitő osztályának vezetője, az egyházi esküvőnél dr. *Felkay* Ferenc székesfővárosi tanügyi tanácsnok, a vőlegény tanuja pedig dr. *Biró* Kornél m. kir. pénzügyi főtanácsos volt. Az esküvői szertartást dr. *Marczell* Mihály egyetemi tanár, a Kollégium igazgatója végezte.

Előadás a berlini rádióban Magyarországról. Herbert *Kühn*, a „Kraft durch Freude" nagy német szociális intézmény propaganda- és sajtófőnöke, aki a Gyógyhelyi Bizottság meghívására legutóbb Budapesten járt, a napokban érdekes előadást tartott a berlini rádióban Magyarországról, amelyben különösen a magyar idegenforgalom jelentőségéről számolt be. Annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy Magyarország, de főleg Budapest, idegenforgalmi szempontból hatalmas vonzóerőkkel rendelkezik, amelyek között elsősorban a magyar főváros természeti szépségei és elsőrangú gyógyforrásai szerepelnek.

Szolgálati jubileum. Meleg ünneplésben részesítette a székesfővárosi Gázművek igazgatósága és tisztviselőkara *Jakab* Lajos főfelügyelőt, aki augusztus elsején töltötte be fővárosi szolgálatának huszonötödik esztendejét.

Miért fűtsünk koksszal?

Pályázati felhivás.

A koksz nagy népszerűségét annak köszönheti, hogy 1. **kiadós,** mert magas fűtőértékű s amellett súlyra könnyű, 2. a koksz, mint nemesített szén, **nem füstöl, nem kormoz, teljesen szagtalanul ég el,** mert a szén illó része, amely a kormot és füstöt előidézi, a koksz előállitása folyamán eltávozik, 3. a koksz tárolás közben összetételében nem változik és igy **nem veszit fűtőértékéből,** 4. a koksz **egyenletes meleget ad,** anélkül, hogy a tüzelésre nagyobb gondot kellene fordítani.

A koksz eme tulajdonságait és a kokszhasználat előnyeit **jelmondat-pályázat** útján kívánjuk népszerüsiteni, miért is **pályázati felhivással** fordulunk a kokszfogyasztó-közönséghez egy leegföljebb **10 szóból, vagy kétsoros versből álló olyan jelmondatra, amely legjobban fejezi ki a koksz előnyös tulajdonságait** és legjobban szolgálja a kokszhasználat népszerüsitését. A pályázaton mindenki résztvehet. A legjobb jelmondatokat az alább irt pályadijakkal jutalmazzuk.

A pályázatra beküldött jelmondatot jeligével kell ellátni. Ehhez csatolandó zárt borítékban, a pályázó nevét és pontos cimét fetüntető ppairlap. A lezárt borítékon feltüntetendő a pályamű jeligéje. A pályamű, valamint a jeligés zárt boriték egy nagyobb borítékban helyezendő el és legkésőbb folyó évi szeptember hó 10-ig Budapest Székesfőváros Gázművei cimére (Tisza Kálmán-tér 20.) küldendő postánajánlva. A boriték cimzett oldalán, föltünő irással, „PALYAZAT" jelzéssel látandó el.

A pályzatra beérkezett jelmondatokat az e célra alakult külön bíráróbizottság fogja elbirálni. A legjobbnak ítélt öt jelmondat beküldői között a következő jutalomdijakat fogjuk kiosztani:

I. díj	1 drb kokszkályha
II. díj	20 q koksz
III. díj	15 q koksz
IV. díj	10 q koksz
V. díj	5 q koksz

GERŐ LÁSZLÓ vízvezeték, központi fütés, egészségügyi berendezések és épület-bádogos munkák vállalata.
IV., Columbus-u. 14. TELEFON: 2-975-29.

Épületüveges GLATZ ANDRÁS Alapitva: 1864. Telefon: 1-324-87.
Budapest, VIII., Baross-utca 66—68 sz. Üzlet: Német-utca 59.

Augusztus 13, 18 és 26-án délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

Gazdasági Értesítő

Küszöbön az áruházak megrendszabályozása

Eredményre vezetett a Fővárosi Hirlapnak a kisegzisztenciák érdekében folytatott évtizedes küzdelme

A *Fővárosi Hirlap* közel évtizedes harcának méltó sikerét jelenti az a tervezet, amelyet *az áruházak megrendszabályozása ügyében a minap küldött szét az érdekeltségekhez a kereskedelmi kormányzat.* Mintegy tiz esztendővel ezelőtt, a nagyáruházak túltengésének kezdeti idején, itt a *Fővárosi Hirlap* hasábjain mutattunk rá először azokra *a súlyos konzekvenciákra,* amelyekkel *a nagy tőkével megerősített* és áruházi formában központosított *detailkereskedelem* a kiskereskedőkre járhat. Ugyszólván hétről-hétre figyelmeztettük az illetékes tényezőket, hogy

az áruházak konkurrenciája alapjában dönti meg Budapest legkitünőbb adófizető rétegének, a kiskereskedők társadalmának egzisztenciáját.

Elméletileg és gyakorlatilag egyaránt megvilágítottuk, hogy *az elsőrangú árukra, a törzsközönség szükségleteire berendezett kiskereskedő* nem veheti fel a versenyt az esetleg nemzetközi tőkével dolgozó nagy áruházzal, amely

évenkint többször is tömegkiárusitást rendez divatjamult, hibás és a raktározás következtében elsilányosodott anyagokból.

A konkurrencia *egyik leginkább leküzdhetetlen fegyvere volt* azonban az áruházak kezében az utóbbi években meghonosodott az a rendszer, hogy

a nagy áruházak büfféket rendeztek be épületükben.

Mondani sem kell talán, hogy ezek

az élelmiszerelárusitó dependanszok valójában becsalogatók voltak,

amelyek a kiskereskedelmi és piaci árakhoz szokott háziasszonyokat dömpingáraikkal arról győzték meg, hogy *ebben az áruházban minden a napiáron alul kapható.* Természetes, hogy

az élelmiszerek dömping-árainak különbségét egyrészt a minőségben, másrészt az egyéb cikkek árain hozták be az áruházak.

Ilymódon tehát végeredményben *a nagy tőke* erejével, a kiárusítások *csalóka látszatával,* végül pedig a *csalogató élelmiszerdömping* hármas fegyverével keltek versenyre a nagy áruházak a szolíd adófizető kiskereskedők reális kalkulációjával szemben.

Nincs többé csalétek

A *Fővárosi Hirlap* az évek során pontosan e hármas anomália ellen emelte fel tiltakozó szavát és

amikor Bornemisza Géza átvette a kereskedelemügyi tárca vezetését, a „Fővárosi Hirlap"-ban adott első nyilatkozatában publikálta, hogy megrendszabályozza az áruházakat.

Mielőtt azonban ezt az ígéretet teljesíthette volna, *a kormányelnök az újonan szervezett iparügyi tárca vezetésével bízta* meg. Bornemisza miniszter új munkakörében sem feledkezett meg azonban erről a rendkívül fontos problémáról és — mint emlékezetes — *az ipari novellában részben korlátozta az áruházak túltengő tevékenységét,* amennyiben

megtiltotta, hogy az áruházak a jövőben szabóműhelyeket tartsanak üzemben.

Most aztán *Winchkler* István kereskedelemügyi miniszter *elkészítette a tervezetet,* amelyet észrevételezés céljából *megküldtek az érdekeltségeknek.* A tervezet elsősorban

szigoruan meghatározza mind a befektetett tőke, mind pedig az alkalmazottak létszáma szempontjából az áruház fogalmát.

Az áruházak további elburjánzásának gátat vet a második paragrafus, amely

ujabb áruházak felállítását és a meglévők kibővitését a miniszter engedélyéhez köti.

Amennyiben a miniszter engedélyt adna új áruház nyitására, ez

az új áruház nem foglalkozhatik az élelmiszer- és füszerszakma üzletkörébe tartozó portékák árusításával.

Ez tehát azt jelenti, hogy *esetleges új áruház nem élhet a büffében szolgáltatott csalétkekkel.*

A meglévő áruházak *öt év mulva ugyancsak nem folytathatják élelmiszer-elárusító tevékenységüket, de már hat hónap mulva sem szabad eladniok nyers húst, vadat, élő és vágott baromfit, halat, zsírt, zsírnakvalót, tejet, tojást, friss főzeléket, burgonyát, friss gyümölcsöt, kimért lekvárt, cukrászsütéményt és üvegben kimért szikvizeket.* A tervezet

szigorúan megtiltja az áruházaknak az utcán való árusitást, amely ellen a Fővárosi Hirlap közegészségügyi szempontokra való tekintettel is, ugyancsak számos alkalommal hivta fel az illetékes közvetlen hatóságok figyelmét.

Szabályozza a rendelettervezet a nagyáruházak *záróráját,* megtiltja a *hitelben való árusitást,* de megtiltja a háziasszonyokat leginkább megtévesztő csalogatás alkalmazását: *a törtsúlyok hirdetését,* vagyis

nem szabad 73 dekás makarónit és 27 dekás mosószappant reklamirozni.

Végül a tervezet 11-ik paragrafusa a *büntető rendelkezéseket imerteti,* amelyek súlyos kautáléi minden bizonnyal *elveszik a vállalkozók kedvét attól, hogy áthágják a törvény rendelkezéseit.*

Áruházi adót!

Itt említjük meg, hogy a kiskereskedők egy másik fontos panasza:

a gyárak detail árusítása.

Jogos az érdekeltek felháborodása, hogy

a nagy gyárak legyőzhetetlen konkurrenciát támasztanak az ő cikkeiket portáló kereskedővel szemben oly módon, hogy maguk is detailüzleteket létesítenek.

E tekintetben is örvendetes tény, hogy a kereskedelemügyi miniszter átiratot intézett *Bornemissza* Géza iparügyi miniszterhez, mondván többi közt, hogy

„elkerülhetetlennek látszik ennekfolytán, hogy a kereskedői panaszok orvoslásául a detailüzlettel is foglalkozó gyáripari vállalatok ellen megfelelő hatósági rendszabályok (pl. különbözeti adóteher) foganatosittassanak."

A kereskedelmi miniszternek ennél a megállapításánál pedig szükségesnek látjuk, hogy *retrospektive az áruházakra, emlékeztessünk* a *Fővárosi Hirlap*-ban minden alkalommal ismertetett külföldi példákra, hogy tudniillik

Németország, Svájc, Olaszország, Ausztria és még egész sereg más állam rendkívüli adókkal igyekezett — és pedig sikeresen — gátat vetni az áruházak antiszociális terjeszkedésének.

Egyedül Anglia volt az az ország, amely nem *tartotta szükségesnek* a hatóság közbelépését, miután ott az évszázados kereskedelmi hagyományok és a természetes verseny *automatikusan hozta egyensúlyba a nagy áruházak és a kiskereskedők versenyét.* Az áruházi kérdés végleges megoldását egyébként a következő szakszerű hozzászólások világítják meg.

Mit kivánnak az érdekképviseletek

A *Fűszerkereskedők Országos Egyesülete,* amely valamikor a kereskedelmi érdekképviseletek sorában egyedül vívta harcát az áruházak veszedelmes versenye ellen, érthető örömmel fogadta a várvavárt megrendszabályozást. A tervezet megjelenése alkalmából kérdéssel fordultunk

Tóth Gábor

törvényhatósági bizottsági taghoz, az egyesület ügyvezető társelnökéhez,

aki a következőket mondta:

— Már több mint egy évtizede, hogy a detailkereskedelem az áruházak túltengő versenye ellen küzd. Ennek hatása alatt az előző kormányok kereskedelemügyi miniszterei ígéretet tettek az áruházak megrendszabályozására, de nem történt semmi. Végre a *Gömbös*-kormány volt kereskedelemügyi minisztere, *Fabinyi* Tihamér belátta a helyzet tarthatatlanságát, de közben megvált tárcájától. Most azután

Winchkler István, aki igazán a kereskedők minisztere, párhuzamosan azokkal az intézkedésekkel, amelyeket a kormány a kézmüiparosok és a gazdák érdekében tett, bizonyára azzal a felfogással, hogy a kiskereskedelem tízezrei éppen úgy rá vannak utalva a segítségre és a tisztességtelen üzletpolitika elleni védelemre, megalkotta a tervezetet.

— Hogy ez váratlanul, a nyári időszak kellős közepén történt, *ebben nagy részt tulajdoníthatunk annak a jóindulatú sürgető közbelépésnek, amelyet Zsitvay Tibor, a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének elnöke tett a kereskedők felkérésére.*

— A tervezeten *világosan meglátszik az a jóindulat,* amellyel a miniszter a kereskedelem érdekét akarja szolgálni. A kereskedelmi érdekképviseletek egész sora nyomban foglalkozott a tervezettel, így természetesen a *Fűszerkereskedők Országos Egyesülete* is. Honorálva a miniszter segítő szándékát, az egyesület mégis

bizonyos módosításokat javasol a tervezeten.

Így az italárusításnál azt kívánja az egyesület kimondani, hogy az áruházak *zárt palackokban se árusíthassanak szeszesitalt.* Az árusítási korlátozásokra nézve *a régi áruházakat illetőleg nem öt, hanem egy év megállapítását kérjük.* Az árusításból kivont cikkek közé *pedig fel kell venni a csokoládét és a cukorkát is.* Kötelezni kell az áruházakat arra, hogy az egységárak hirdetésénél ne *csak a súly-, hanem a literenkinti mennyiséget is kötelesek legyenek bizonyítani.* Még több, részletekre terjedő kívánság mellett a legfontosabb lenne annak az elrendelése, hogy

öt éven belül semmiféle áruházat ne lehessen alapítani.

— Reméljük, hogy kívánságainkat honorálni fogja a miniszter a végleges tervezetben. Egyelőre örömmel fogadjuk a jóindulatot és *hálásan gondolunk Zsitvay Tiborra, akinek segítő kezét látjuk a tervezet váratlan megjelenésében.* Valamennyien érezzük, hogy

Zsitvay Tiborban a kereskedő társadalom megtalálta azt a nagysúlyu és jóakaratú támogatót, akire mindig számithat. És hálásan fordulunk a Gömbös-kormány és annak kereskedelemügyi minisztere, Winchkler István felé,

látva, hogy felismerték azokat az érdekeket, melyeket a *kereskedőtársadalom megmentése a nemzet szempontjából jelent.*

A Baross Szövetség külön memorandummal fordul a kereskedelemügyi miniszterhez

A kereskedelemügyi miniszter rendelet-tervezetének megjelenése alkalmából gyülést tartott a *Baross Szövetség* is, amely megalakulása óta hathatósan ébren tartja az áruházi kérdést. A gyülésen a távollevő *Ilovszky* János elnök helyett *Marschalek* Imre, a fűszerkereskedő szakosztály elnöke elnökölt. A Szövetség, mint kezdeményező lépést örömmel üdvözli a tervezetet, azonban

az áruházi verseny megrendszabályozására nem tartja kielégítőnek

és ezért a kereskedelemügyi miniszterhez intézendő memorandumában *több módosítást* javasol.

Az áruházi üzlet fogalmának meghatározására vonatkozó paragrafusban a *2000 négyzetméternyi helyiség helyett 600 négyzetméternyi területet kíván felvenni, a 400.000 pengő befektett tőke helyett 100.000 pengőt, az 50-nél több alkalmazott helyett pedig 35-öt.* A 4. szakaszban a rendelet hatályba lépése előtt létesített áruházakra vonatkozólag a korlátozásokat *nem 1941, hanem 1937 január elsejében kívánja meghatározni.* A hat hónap alatt megszüntetendő árusítást a felsorolt cikkeken kívül a *hentesárura és a kekszekre is kiterjesztendőnek* tartja a szövetség. Vitás esetekben szükségesnek tartja, hogy a *kereskedelemügyi miniszter döntése előtt a kereskedelmi érdekképviseletek is hallgattassanak meg.* Az egységárak súly szerint való hirdetésénél az *öt és tíz dekagrammos meghatározások kihagyandók* és csupán negyed, fél és egy kilógrammos egységek szerepeljenek. A büntető rendelkezéseknél, arravaló tekintettel, hogy áruháztulajdonosok nem a törvényt nem ismerő kisemberek közül kerülnek ki, hanem olyan elemek közül, akik a törvény paragrafusai között ugyancsak jól tudnak eligazodni, a szövetség *a büntetések megszigorítását kívánja.*

Marschalek Imre,

a Baross Szövetség Fűszerkereskedő szakosztályának elnöke

a szövetségi kívánságokhoz a *Fővárosi Hirlap* munkatársa előtt a következő megjegyzést fűzte:

— A rendelet akkor volna a leghatályosabb, ha csupán *két szakaszból állna.* Az első szakaszban ki kellene mondani, hogy

5 évig új áruházi engedélyt ne lehessen kiadni.

A második szakaszban pedig el kellene rendelni, hogy

az áruházak italmérési joga vonassék be, az élelmiszerárusitás, beleértve a vendéglátóüzemet is, pedig tiltassék be.

— Ez a két paragrafus teljesen elejét venné az áruházi túltengésnek. *Ausztriában* ilyen rendeletet hoztak és nem történt semmi baj. Hasonlóképpen szabályozták meg az áruházakat *Svájcban, Jugoszláviában* és más államokban is.

Pelikan
CARBONPAPIR
VEZÉRKÉPVISELET
Stalla Lajos Budapest, V.,
Vilmos császár-út 42.

Bizonyítás helyett inkább kiegyezett az Adriai Biztosító

A *Fővárosi Hirlap* részletesen ismertette azt a nem mindennapi biztosítási ügyet, amelyben *Bunsel* Márkné szűcsmester

betörés folytán szenvedett kárai fejében 24.500 pengőt követelt az Adriai Biztosítótól.

Miután az intézet *megtagadta a fizetést, az ügyből per lett,* aminek folyamán

az elsőfokú bíróság 19.090 pengő megfizetésére kötelezte a biztosítót.

A társaság fellebbezett, *újabb tárgyalásra azonban már nem került sor,* mert

az Adriai Biztosító meglepetésszerűen kiegyezett Bunselnével és a kereken 18.000 pengős kárt elismerve, már ki is fizette az összeget.

Ez a váratlan kiegyezés *feltűnő aláhúzása annak a pénzügyi politikának, amelyet Erdős Aladár honosított meg az Adriai Biztosítónál,* amely a körömszakadtig való tagadás, majd a marasztaló bírói ítélet után most jónak látta — botrány elkerülése céljából — *a váratlan és meglepő kiegyezést.*

Tormay Béla tizéves vezérigazgatói jubileuma a Postatakarékpénztárnál. Tizéves vezérigazgatói jubileuma alkalmából meleg ünneplésben részesítették a *Postatakarékpénztár* tisztviselői *Tormay* Béla vezérigazgatót. *Molnár* Gyula helyettes vezérigazgató üdvözlő beszédében rámutatott *Tormay* Béla kiváló tevékenységére, majd *ismertette azoknak a reformoknak és szociális alkotásoknak sorozatát, amelyeket a jubiláns vezérigazgató hívott életre* és amelyek bizonyítékul szolgálnak arra, hogy a *Postatakarékpénztár forgalma Tormay Béla vezérigazgató tízéves működése alatt hetven százalékkal emelkedett.* Az ünnepelt vezérigazgató meghatottan, szívből jövő szavakkal köszönte meg munkatársainak az ünnepeltetést, amely számára — mint mondotta — *a jubileum napját élete egyik legszebb napjává avatta.*

Kinevezések a Generalinál. A fiatal erők előtérbe jutását jelenti a *Generali Biztosító Társulat* legújabb kinevezési listája, amely szerint igazgatóhelyettesek lettek: *Balla* Vilmos, *Gottlieb* Sándor és *Gönczi* Sándor. Aligazgatók lettek: *Dénes* Andor, *Kallós* Ernő, *Szalai* Ernő és *Vaktor* Ferenc. Cégvezetők lettek: *János* Tibor, *Nemere* Sándor és *Sauer* Jenő. Osztályfőnökhelyettesek lettek: *Agotai* Sándor, *Sommer* József és *Szenes* Jenő. Igazgatósági titkár lett *Szapáry* Béla gróf.

Az Izzó jubiláris közgyűlése. Negyvenedik rendes közgyűlését tartja augusztus 11-én az *Egyesült Izzólámpa és Villamossági Rt.,* amely 1896 augusztusában alakult. A jubiláris közgyűlésen büszkén állapíthatja meg a vállalat igazgatósága, hogy az elmult négy évtized alatt az *Egyesült Izzó* nemcsak Magyarország egyik leghatalmasabb vállalatává fejlődött, hanem vezetőszerepe van az egész világ izzólámpaiparában is. Az április 30-án lezárt mérleg impozáns számai is kifejezésre juttatják azt a kiemelkedő pozíciót, amelyet az Egyesült Izzó elfoglal. *Közel 24.5 millió pengő értéket képvisel a hatalmas ujpesti gyártelep, amivel szemben már csaknem 20 millió pengő az értékcsökkenési tartalék,* amelyet az utolsó üzletévben is másfélmillió pengőnél nagyobb összeggel gyarapítottak. A vállalat hatalmas pénzügyi erejét mutatja, hogy *a pénzintézeteknél lévő követelések és az egyéb adósok tartozásainak összege meghaladja a 30 millió pengőt,* amivel szemben a hitelezők követelése ötmillió pengőnél is kevesebb. *Az anyagkészlet közel nyolcmillió pengővel szerepel* a mérlegben, az értékpapirok pedig hárommillió pengőnél nagyobb összeget képviselnek. A kimutatott tiszta nyereség 1.78 millió pengő. Az igazgatóság a közgyűlés elé azt a javaslatot terjeszti, hogy a vállalat *az idén ismét öt pengő osztalékot fizessen részvényenként.*

A P. O. B. mérlege. Most publikálta a *Pénzintézetek Országos Biztosítója* mérlegét, amely az egész vonalon fejlődést mutat. *A díjbevételek a kár és életágazatban jelentősen emelkedtek.* Növelte az intézet életágazatának ingatlanvagyonát is és mobilitása minden tekintetben kifogástalan. A P. O. B. mérlege a kárágazatban felesleggel zárult. A vállalat kimutatott nyereségét új számlára vitte át.

OETL ANTAL
vasöntöde és gépgyár részvénytársaság
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. szám
Telefon: 1-461-09.

FORRÓ ÉS EPPSTEIN
BŐRKÜLÖNLEGESSÉGEK
ÉS TENGERI SZIVACSOK
VII., DOHÁNY-UTCA 22/24. SZ.
TELEFON: 1-405-61.

VÁLLALKOZÁS

A közmunkák munkabére és egységára. A belügyminiszter körrendeletet intézett a törvényhatóságokhoz és több állami intézményhez a közmunkák munkabérének és egységárának a közszállítási szabályzat rendelkezései figyelembevételével való megállapítása tárgyában. A miniszter értesülése szerint egyes hatóságok közmunkákat a magánosok által végeztetett hasonló munkával összehasonlítva, *alacsonyabb munkabér és egységár* mellett végeztetnek. Minthogy ez az eljárás a közszállítási szabályzat szellemét sérti és a kormány célkitűzéseit figyelmen kívül hagyja, a miniszter a rendeletben felhívja a törvényhatóságokat és az említett intézményeket a közszállítási szabályzat idevágó rendelkezéseinek szigorú betartására. A rendelet hangsúlyozza, hogy a szokásos munkabér és munkaidő betartásának kötelezettsége mind a nyilvános, mind a zártkörű versenytárgyalás során, úgyszintén a *szabadkézből* kiadott munkálatokra egyaránt fennáll és értelemszerűen vonatkozik a *házi kezelésben* végzett munkákra is.

A Diósárok-út rendezése. Az I. ker. Diósárok-út rendezésének munkálataira a főváros II. ügyosztályához ajánlatot adtak be: *Wohl* Dezső 8350, *Bus* Mihály 8779.60, *Szilágyi* Imre 9015, *Husz* Béla 9074, *Ámon* Rezső 9412, *Schaffer* Antal 9486, *Helfenstein* Ferenc 9593, *Obendorfer* Rudolf 9782, *Heverdle* Károly 10.735, *Székely* Kálmán 11.235 pengős ajánlati árral.

A Budakeszi-út útrendezési munkáinak vállalatbaadása. Az I., Budakeszi-út, Rhédey-utca és Gábor Áron-utca közti szakasza útrendezési munkáinak biztosítására az út- és csatornaügyi ügyosztály augusztus 4-én nyilvános versenytárgyalást tartott. A versenytárgyalásra a következő ajánlatok érkeztek be: *Hollós* Ferenc 51.642 P, *Szász* Albert *56.769.40, Behyna* Oszkár 56.908.90, *Schaffer* Antal és *Helfenstein* Károly 57.163, *Utépítő és Aszfalt váll.* 57.811.60, *Wohl* József 59.763.50, *Biró* László 59.866, *Danubia* műsz. váll. 60.197.80, *Magyar Aszfalt Rt.* 61.694, *Neumann* Ferenc 62.156, *Barta* Károly 64.658.30, *Schäffer* Károly 70.326.50 pengős ajánlattal. Az ügyosztályi költségvetés 79.858.50 pengő. Az ajánlatok közül a II. ügyosztály elfogadásra javasolta *Hollós* Ferenc 51.642 pengő végösszegű legolcsóbb ajánlatát.

Uj versenytárgyalási kirások

A polgármester versenytárgyalást hirdet:

3500 m³ zúzottkő szállítására a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. Határidő: augusztus hó 14-én délelőtt fél 10 óra.

Gépész- és őrlakóház összes építési munkáira a Budapest Székesfőváros Vízművei Szentendrei-szigeti „C2" vízműtelepe részére. Határidő: augusztus hó 17-én délelőtt 11 óra.

Gépész- és őrlakóház összes építési munkálra a Budapest Székesfőváros Vízműveinek a II. budai vízmű békásmegyeri telepe részére. Határidő: augusztus hó 17-én délelőtt 11 óra.

Föld, kőműves, vasbeton, szigetelő és elhelyező, kavics tetőfedő és hőszigetelő, bádogos, műkő, burkoló, különleges lakatos és falmázoló, parkettpadló, vízvezeték, csatornázási, központi fűtés és villamos futódarú munkálra a Budapest Székesfővárosi Elektromos Műveinek V., Tutaj-utca 3—5. sz. alatt létesítendő hálózati próbaállomása építéséhez. Határidő: augusztus hó 18-án délelőtt 9 óra. (Lásd még a külön versenytárgyalási hirdetményt).

Vízszűrőberendezés szállítására a Budapest Székesfőváros Vámház-körúti vásárcsarnokában a haltároló medencék vízellátása részére. Határidő: augusztus hó 18-án délelőtt 9—10 óra (Városház-utca 9. sz. III. em. 350.)

Papíráruk szállítására a székesfőváros intézetei és üzemei részére. Határidő: augusztus 25-én d. e. 10 óráig. (Központi Anyagszertár.)

Versenytárgyalási hirdetmény

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei Igazgatósága nyilvános írásbeli versenytárgyalást hirdetést az V. ker. Tutaj-utca 3—5. szám alatt létesítendő hálózati próbaállomás építésének **föld-, kőművees, vasbeton-, szigetelő- és elhelyező, kavics-tetőfedő és hőszigetelő, bádogos, műkő, burkoló, különleges lakatos és vasszerkezeti, mázoló, üveges, szogafestő és falmázoló, parkettapadló, vízvezeték-, csatornázási, központi fűtés, villamos futódarú** munkáira.

Az ajánlatokat 1936. évi **augusztus hó 18-án d. e. 9 óráig kell az Elektromos Művek Igazgatósági épületében** a levelezési osztályhoz (V., Váci-út 74. I. em. 114.) benyujtani, vagy oly módon és időben postára adni, hogy az ajánlat a jelzett határidőig beérkezzék.

Fentnevezett határidőre beérkezett ajánlatok a beadási határidő napján d. e. 10 órakor fognak az Elektromos Művek volt étkezdéjének helyiségében (V., Dráva-utca 3.) nyilvánosan felbontani, mely eljáráson az ajánlattevők, vagy azok képviselői jelen lehetnek.

Az esetleg szükséges műszaki felvilágosítások és tervek a pályázati idő alatt a tervező Gerstenberger Ágost és Arvé Károly okl. építészek irodájában (IX., Lónyay-u. 17. sz.) szerezhetők meg, hétköznapokon d. e. 11—1 óra között.

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei Igazgatósága.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető:
NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

AJAX RÁBA
ACÉLÁRUK
TEHERAUTÓK
AUTÓBUSZOK
TRAKTOROK
AUTÓ- ÉS TRAKTORALKATRÉSZEK, GYORS-, SZERSZÁM, SZERKEZETI-, ROZSDA-, SAVÁLLÓ-, ACÉLÖNTVÉNYEK, ACÉLÖNTVÉNYEK, SZÜRKE ÖNTVÉNYEK, CSAVARÁRUK, KESKENY- ÉS SZERSZÁMÁRUK, VÁGÁNYÚ VASÚTI ANYAGOK, PRÉS-, KOVÁCS-IDOMDARABOK, VASSZERKEZETEK, HIDAK, DARUK, TEXTILGÉPALKATRÉSZEK, SZÉKÉRKERÉKEK, RESZELŐK, RESZELŐFELVÁGÁS.
MAGYAR WAGGON ÉS GÉPGYÁR R.T.

VAS MÉRNÖK Vegyi Gyára Rt. Asbest VMV Asbestből MINDENT
Budapest, V., Visegrádi-u. 67. Telefon: 2—924—63.

CSIPAK SÁNDOR ÉS FIA
közszállítási vállalkozók
PESTUJHELY Neptun-utca 24
BUDAPEST XIV., Telep-u. 98
TELEFON: 2-975-62
M. kir. Postatakarékpénztári csekkszámla 57.837

CUSTODIS ALPHONS
ALAPITÁSI ÉV 1876. — Mérnöki iroda és építési vállalat ipari berendezés részére. — Gyárkéményépítés, Gőzkazánbefalazás, Ipari kemencék építése és tervezése.
Budapest, V., Nádor-utca 19. sz.
TELEFON: 1—120—07.

Használt
VASANYAGOK:
csövek, lemezek, tartányok, lépcsők, gőzgépek, szivattyuk, motorok, gázgyári berendezési tárgyak stb. és
chamottetéglák
kedvező áron kaphatók:
FERENCVÁROSI GÁZGYÁR leszerelési irodája.
Budapest, IX., Koppány-u. 2—4. Tel.: I-340-54.

MAGYAR KIR. ÁLLAMI VAS-, ACÉL- ÉS GÉPGYÁRAK
Budapest, X., Kőbányai-út 21.
Lakóházak felszereléséhez a közismerten elsőrangú Teudloff-Dittrich-féle kivitelben gyártunk kézi- és erőhajtású
kútszivattyúkat
és kútfelszerelési alkatrészeket, ház i vízellátóberendezéseket, bor- és savszivatyúkat stb.
Városok és egyéb közületek részére tűzoltósági, közegészségügyi és köztisztasági szereket, eszközöket és berendezéseket.
Lakóházak, középületek stb. részére a legalkalmasabbak a hazai barnaszéntüzelésre szerkesztett Jobbágy-féle folytonégőkályhák.

A Fővárosi Nagy Cirkusz műsora szenzáció

Huszonötödik évfolyam — Budapest, 1936 augusztus 26. — 34–35. szám.

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE . . . . . 24 PENGŐ
FÉLÉVRE . . . . . 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 – Postacsekk: 40.424

ÜNNEP UTÁN

a Fővárosi Hirlap számára írta:

vitéz József Ferenc dr. kir. herceg

A Szent István-hét lélekemelő ünnepségeinek hatása alatt állunk még, amikor a nagy király emléke minden magyar embert összefogott egy felséges, nagy gondolatban és együttérzésben. A 900 év távlata nemcsak, hogy nem homályosította el Szent István király emlékét, hanem ma még tündöklőbb fénynyel világít a magyar emberek szívében. Szent István hetét nem az irott törvény iktatta az ünnepek közé, az ő emlékét nem uralkodói elhatározás örökítette meg, hanem a nemzet spontán megnyilatkozása fejlesztette ki századokról-századokra egy nagy, egységes nemzeti symbolummá.

A Székesfőváros bölcs vezetősége helyes érzékkel látta meg Szent István emlékének megünneplésében rejlő nagy vonzóerőt és az egyházi ünnepségek mellé a világattrakciók egész sorozatát iktatta be erre a hétre, hogy úgy a hazai, mint a külföldi vendégeknek egyformán emlékezetessé tegye az ezen a héten való budapesti tartózkodást.

A mai generációt rendkívül módon érdeklik a történelmi vonatkozások, a kuriózumok, a primitiv néplélek megnyilatkozásai és keresi az olyan alkalmakat, ahol a mindenütt lüktető élet forgatagából ki tudja magát ragadni és meg tud pihenni akár a mult emlékein, akár pedig a néplélek egyszerű primitiv szórakozásain.

Alkalmam volt beszélni amerikaiakkal, akiktől megkérdeztem, hogy mi érdekli őket Európában a legjobban. Majdnem kivétel nélkül az volt a vélemény, hogy a szebbnél-szebb történelmi emlékek, a különböző népszokások, melyek gyökereiket mélyen a messze multba eresztették, mert mindezeknek Amerika teljességgel híjával van. Ők egész Európát egy nagy múzeumnak nézik, ahol évszázadok kultúrkincsei vannak összegyüjtve.

Mit tudunk mi nyujtani az idegeneknek, ami őket hozzánk vonzaná és nálunk lekötné? A történelmi tradiciók tiszteletét, a hamisítatlan, romlatlan népművészetet, a puszta romantikáját. Mi nem vetekedhetünk Nyugat nagy városaival, a múzeumi gyüjtemények gazdagságával, a monumentális építkezésekkel, ragyogó gazdag királyi palotákkal, művészi értékektől roskadó kincseskamrákkal. De igenis tudunk nyujtani az idegennek olyat, amit viszont nem talál másutt, a mi romantikus népművészetünket, a mi hamisítatlan, népies szórakozásainkat, a mi érdekes zenénket és a magyar tájaknak egész különleges, varázslatos titkos szépségeit. Magyarország az idegen szemében még mindig misztérium, amelynek ezer változata és színe kapja meg az idegennek a lelkét. Mindezt a sok színes változatot Budapest incorporálja magában és annak dacára, hogy a mi fővárosunk a világvárosok teljes illuzióját adja, mégis meg van az a különleges vonzóereje, amellyel semmi más világvároshoz nem hasonlítható.

Ezeket a rejtett színhatásokat, kuriózumokat és érdekességeket keresi az idegen és a Szent István-hete valóban azt is adja a külföldnek, amit vár, egy modern korszakba hamisítatlanul átültetett régi világot a maga történelmi levegőjével, a maga népies ezer változatú primitiv elemeivel.

Ezeket a hagyományokat kell továbbra is híven ápolnunk és még jobban elmélyítenünk. Ujabb színnel és újabb változatokkal kell megtölteni a Szent István Hét programmját, mert az bizonyos, hogy az ország határain túl is Szent István Hetének igen jó a csengése. Már most össze kellene ülni az idegenforgalmi tényezőknek, hogy megbeszéljék a következő év programmját és mindenki hozza el a maga ötleteit és gondolatait, hogy a Szent István-i Magyarország legszebb nemzeti ünnepe színben, ragyogásban és pompában messzi világítson, túl a trianoni határokon és hirdesse az ezeréves Magyarország kultúrájának gazdagságát és átütő erejét.

KOZMA MIKLÓS:

Budapest ne csak szórakozóhely legyen, hanem világviszonylatban is elsőrangú fürdőgyógytényező

A belügyminiszter a Fővárosi Hirlapban ismerteti átfogó programmját a betegek idegenforgalmának fellendítéséről

Mint ismeretes, *Kozma* Miklós belügyminiszter egészen a legutóbbi napokig *Budapesten töltötte a nyarat*, amelyet arra használt fel, hogy folytassa törvényelőkészítő munkásságát, főleg pedig *áttanulmányozza a fővárost elsősorban érintő problémákat.* Húsz napos nyaralásra való elutazása előtt közvetlenül

KOZMA MIKLÓS
belügyminiszter

Hunfalvy-utcai lakásán fogadta a *Fővárosi Hirlap* munkatársát, aki előtt a következőkben ismertette mélyrehatóan idegenforgalmi és fürdőügyi programmját:

— A nyarat Budapesten töltöttem — kezdte el nyilatkozatát *Kozma* Miklós —, de nem panaszkodhatom, mert azt mindenki tudja, hogy

a budapesti nyár, ha még oly meleg is, nem tartozik a legkellemetlenebb dolgok közé, amiről a növekvő idegenforgalom is tanuskodik.

— Az idegenforgalom a kereskedelemügyi miniszter hatáskörébe tartozik, de engem érdekel az idegenforgalomnak az a része, amely a nem szórakozni és üdülni vágyókat hozza Budapestre, hanem amely *Budapest fürdővárost* keresi fel, szóval:

a betegek idegenforgalma érdekel.

A nyár folyamán ezt a kérdést áttanulmányoztam. Meglátogattam Budapest összes gyógyfürdőit,

s az ősszel a kereskedelemügyi miniszter úrral, a fővárossal és a gyógyhelyi bizottsággal együtt megoldjuk mindazokat a kérdéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy Budapest valóban ne csak idegenforgalmi szórakozóhely legyen, hanem világviszonylatban is elsőrangú fürdőgyógytényezővé váljék.

— Fel fogjuk építeni és meg fogjuk szervezni nem nagy, de kielégítő keretekben

a tudományos rheuma-kutató intézetet, ellátva természetesen a tanulmányozás céljaira szükséges megfelelő betegággyal.

— Az *Irgalmasrendnek* azt a tervét, hogy modern rheuma-kórházat rendezzen be, *tőlem telhetőleg támogatom* s elő fogom segíteni az építkezéshez szükséges *kölcsön* megszerzését is.

— A *Gellértfürdő* szórakozást kereső idegenforgalma mellett, — amely szintén elsőrendű feladat, — megoldható és megoldásra is kerül a Gellértfürdő gyógytényezőinek eddiginél helyesebb, jobb kihasználása is. A kérdés lényege az, hogy a gyógyulást kereső komolyabb betegeket, hely, diéta és orvosi kezelés szempontjából *az eddiginél jobban el kell választani* az egészséges és szórakozni vágyó publikumtól.

— Megoldást fog nyerni a *Rudasfürdő* és *Rácfürdő* modernizálási kérdése is. Ezekben a kérdésekben

Szendy polgármester úrral folytatott beszélgetéseim folyamán megállapítottuk, hogy felfogásunk minden kérdésben azonos,

s meg vagyok róla győződve, hogy közös közérdekü felfogásunk alapján *Budapest székesfőváros meg fogja találni a célravezető és okvetlen szükséges megoldásokat.* De a fentieken túlmenően is,

arra, hogy Budapest komoly fürdővárossá legyen, okvetlenül szükség van egy modern rheuma-kórházra.

— A rheumatikus bajok nálunk nem tartoznak az elterjedt népbetegségek közé, annál inkább azonban *az északi országokban.* Megfelelő felkészültség, megalapozott kutató és tudományos munka mellett, ha nemcsak a természetadta gyógytényezőkkel, de a szükséges berendezésekkel is fel vagyunk szerelve, ezekből

az északi országokból nagy betegidegenforgalomra számithatunk.

Nem lesz kötelező a kerékpárbiztosítás

A felvetett kérdések kapcsán a *kerékpárbiztosítás* ügyéről beszélt ezután a belügyminiszter és a következőket mondotta:

— A napokban több cikket olvastam, egy a belügyminisztériumban állítólag készülő rendeletről, amely a kerékpároknak számjelző táblával való ellátását és azoknak kötelező biztosítását célozná. Hogy valóban nagyon sok kerékpárlopás történik, azt mindenki tudja. Kétségtelen az is, hogy

a tolvajlások legtöbbször szegény embereket sujtanak.

A helyzet megjavítására *felmerültek különféle javaslatok,* s volt ebben az ügyben több megbeszélés is, de

mindez nem jelenti azt, mintha bármilyen rendelet is készülne, amely jogos érdekeket sérthetne.

A számbavehető tényezők e kérdésben nem tudtak egy véleményre jutni.

— *A kötelező biztosítást csak abban az esetben rendeltem volna el, ha azt minden oldalról kívánatosnak tartották volna. Teljesen tévesek azok a hirek, mintha a belügyminisztérium a kötelező biztosítást oktrojálni kívánná.*

Ezek a megnyilatkozások *Kozma* Miklós belügyminiszter mindenre kiterjedő figyelméről tesznek tanuságot és arról a tényről, hogy a belügyminiszter közvetlenül az élettel találja meg a kapcsolatokat. Különösen fontos ez az idegenforgalom emelése szempontjából, amikor nem lehet akták szerint igazodni, hanem sokféle igénnyel és lehetőséggel kell számolni, hogy ezt a nagy kérdést tagadhatatlan sikereink után előbbrevigyük. Budapest mint látványosság és mint szórakozóhely ma már meglehetősen belejutott a világ köztudatába, a legközelebbi tennivalókat gyógyító kincseink kihasználása és propagálása körül kell keresni, amint ezt a belügyminiszter is leszögezi. De itt nem áll meg, hanem az őszre a fővárossal egyetértve meg is akarja oldani azokat a kérdéseket, amelyek a fürdőváros kereteit megadják.

Mohar József dr.

Buda vára

A magyar államiság szimbóluma csaknem a legelső sorban Buda vára, amely már Mátyás király palotáját is őrizte és ma is az államfő székhelye. Az alkotmányhű magyarság mély áhitattal tekint föl Buda várára akkor is, ha látja, akkor is, ha csak rá gondol a távolból. Buda vára története tehát nem lehet közömbös a magyar nemzet előtt és különösen nem lehet közömbös az a világraszóló ünnepség, ami a közeli napokban Buda vára falai között fog lezajlani. Ez az ünnep, Buda vára visszafoglalásának kétszázötvenedik évfordulója, elsősorban magyar ünnep, de ünnepe egész Európának és ünnepe legelsősorban magának az emberi történet legnagyobb eszméjének, a kereszténységnek is.

1686 nagy történelmi dátuma a kereszténységnek. Ekkor ébredt föl az európai kereszténység szolidaritása és egész Középeurópából seregek, nyugatról pedig számos önkéntes sietett Lipót császár zászlói alá. Lotharingiai Károly herceg alatt brandenburgiak, szászok, svábok, franciák, angolok mintegy kilencezer főnyi seregben harcoltak Buda visszafoglalásáért. Buda visszavétele, amely hetvenkét napos harcot vett igénybe, megtörte a jeget, mert utána még a következő évben Mohácsnál újból nagy csatában verte meg a törököt a császári fővezér és Lotharingiai Károly utódja, Lajos bádeni őrgróf, egészen a Balkán hegységig nyomult előre. A végső csapást csak Savoyai Jenő herceg tudta megadni a töröknek Zentánál 1697-ben, amikor a tizenhatéves hadjárat sorsát véglegesen eldöntötte a karlócai béke.

A törökök budai veresége, Buda vára visszavétele azonban az az első rés volt, amelyen előrenyomulva, a nyugat kultúrája el tudta seperni a Buda váráig betolakodott pogányságot. Másfél évszázados megszállás után szabadult föl Buda vára és a döntő vereség megpecsételte Európában a törökség sorsát. 1686 szeptember 2-án este Buda vára lángba borult és három napig egyfolytában égett. Ez a láng, amely évszázadok mulva is felénk világít és hirdeti a kereszténység győzelmét, hirdeti, hogy a magyar nemzet, a magyar föld mindenkor a kereszténység védőbástyája volt és örökkön az is marad.

Fájdalom, a nyugati hadak elsöpörték az európai kultúra útjának gátjait, de a budai Várban nem magyar maradt az úr. A nádoron, a primáson és néhány főuron kívül magyarok nem telepedhettek meg a városban, hanem idegenek lepték el azt és évszázadok kellettek ahhoz, hogy azok, akik annyi vért ontottak a keresztény kultúra védelmében, jogos és most már örök tulajdonukba vegyék a Duna partján emelkedő Várat. Évszázadok alatt lett csak magyarrá Buda vára és maga Buda, amihez az az elszánt és kitartó szívósság kellett, amely a magyar fajszeretetben gyökeredzik. Nem erőszakos magyarosítással hódította meg Budát a magyarság azoktól, akik velünk közös harcban a XVII. század egyik legnagyobb fegyvertényeként visszafoglalták: a magyar kultúra hatalmas hódító ereje, a magyar nemzet csodálatos tulajdonságainak vonzóereje, a magyar nép fölszívó ereje tette magyarrá azt a Budát, amely a töröktől való visszavétele után a babiloni képet mutatott.

Néhány nap mulva a koronázó főtemplomban megszólal Kodály Zoltán nagyműve, a Budavári Tedeum, a Bécsikapu-téren felavatják a visszafoglalás emlékművét, a nőalakot, amely keresztet hoz a fölszabadított Budába, elhelyezik azt a hatalmas keresztet és kis lélekharangot, amely az esztergomi rondellán tört rés helyén a fölszabadító sereg útját mutatja és fölállítják az ostrombau elesett magyar hajduk emlékkövét. Végül pedig az ünnepi alkalombó! összeül Budapest székesfőváros törvényhatóságának ünnepi közgyűlése is a Vigadóban, hogy kétszázötven esztendő nagy emlékének áldozzon. Mindezek nemcsak a magyar hősiességet, a magyar szívósságot fogják hirdetni, de messzehangzóan kiáltják oda a világnak, hogy nagy eszmék érdekében mindenkor szükség volt és szükség lesz a nagy nemzetközi összefogásokra. Egyben azonban örök figyelmeztető jel lesz ez az ünnepség Európa és a nagyvilág számára, amelynek tudnia kell, hogy itt, ezer a véráztatta magyar földön Buda vára alatt védtük és fogjuk védeni a keresztény világot minden pogány és minden ördögi támadás ellen.

A 250 év előtt újratelepített Budához intézett első hivatalos irat

Irta Budó Jusztin dr., a székesfőváros főlevéltárnoka

Az eredményes ostrom után, amelynek 250-ik évfordulóját most ünnepeljük, olyan rendezetlenek voltak a viszonyok Budán, hogy a lakosságnak mai értelemben vett szervezetére gondolni sem lehetett. Az intézkedő tényezők főgondját elsősorban a pol gáraitól elhagyott város betelepítése képezte. A telepítés munkájának folytatása közben érkezett meg a már ittlevő új telepesek számára az 1687. évi országgyűlésre szóló meghívólevél. A meghívónak, amely a nevezetes idők érdekes emléke, latin és magyar szövege a következő:

Leopoldus Dei gratia Electus Romanorum Imperator Semper Augustus, ac Germaniae, Hungariae, Bohemiae etc. Rex.

Prudentes ac Circumspecti, Fideles Nobis Dilecti. Quandoquidem dilectum Nobis Regnum Hungariae ingo Turcico Vi impia eidem imposito nec minus internis motibus hactenus pressum, Victoriosis Armis nostris iterum in pristinum Florem Deo auxiliante Speretur rediturum, ne peramplius in Similem ruinam deveniat, opportunius remedium Nobis haud occurrit, quam ut *Serenissimum Archiducem Josephum* Filium nostrum, consequenter huius Regni, aliarumque Ditionum nostrarum Deo de vita nostra disponente haeredem, in Regem Eiusdem Regni nostri Hungariae coronari faciamus et instituamus. Hunc in finem generalem universis Statibus et ordinibus dicti Regni nostri Hungariae et partium Eidem annexarum conventum, ad festum Sancti Lucae Evangelistae, hoc est in diem Decimam octavam proxime futuri mensis Octobris, in Civitatem nostram Posoniensem indicendum et promulgandum, Eidemque Personaliter etiam Deo propitio praeesse decrevimus. Quare Vobis Singulis harum serie committimus et mandamus, ut ad diem et locum praedictum, Speciales vestros Homines et Nuncios, qui pacis et boni publici amantes sint, cum pleno Mandato expedire non intermittatis, quique praedictae Generali Regni Diaetae ad Supradictum finem, interesse, ibique cum Caeteris Fidelibus nostris Regnicolis, intentiones nostras Regias ad Salutem Charissimi Nobis Regni directas, uberius intelligere, deque iis in medium consulere possint ac Debeant. Curetis autem diligenter, ne tales nuncii vestri ultra diem praedictum emaneant, sed in eo ipso certo compareant, secus sub poena Generalis Decreti non facturi. De caetero Vobis Caesarea et Regia gratia nostra propensi manentes. Datum in civitate nostra Vienna Austriae die vigesima secunda mensis Augusti anno Domini millesimo sexcentesimo octuagesimo septimo. *Leopoldus* m. pr. — Petrus *Korompay* m. pr. El. Episcopus Nitriensis. — Joannes *Maholány* m. pr.

Egrigiis Strenuis, Nobilibus, Prudentibus item ac Circumspectis Politici Status Incolis olim Liberae ac Regiae Civitatis Nostrae Budensis Fidelibus Nobis dilectis Budam.

Magyarul:

Lipót Isten kegyelméből mindig felséges választott római császár és Németország, Magyarország, Csehország, stb. királya.

Okos és körültekintő, kedvelt Híveink. Minekutána kedves Magyarországunk, melyet eddig istentelen úton rákényszerített török járom és nem kevesebbé belső zavarok tartottak leigázva, Isten segítségével győzelmes fegyvereink folytán remélhetőleg újból régi virágzó állapotába fog visszakerülni, nehogy többé hasonló romokba jusson, erre nézve alkalmasabb eszköz alig kínálkozik Nekünk, minthogy gyermekünket, *József főherceg őfelségét*, következésképen ezen ország és más tartományainknak, hogy ha majd Isten rendelkezik az életünkről, utódját, ugyanezen Magyarországunk királyává koronáztassuk és tegyük. E célból elhatároztuk mondott Magyarországunk és csatolt részei karainak és rendjeinek, Szent Lukács evangelista ünnepére, azaz legközelebb jövő október hónap 18-ik napjára, Pozsony városunkba összehívandó és kihirdetendő országgyűlésünket, amelyen, ha Isten kedvez, személyesen elnökölünk. Ezért ezek rendjén Nektek egyenként meghagyjuk és megparancsoljuk, hogy az említett napra és helyre külön embereiteket és képviselőiteket teljes meghatalmazással el ne mulasszátok kiküldeni, akik a békét és a közjót szeretik s akik a fentebb mondott célból az említett országgyülésen jelen lehessenek és ott a többi honpolgár híveinkkel a Nekünk igen kedves országunk üdvösségére irányított királyi szándékainkat bővebben megértsék s azokról nyilvánosan tanácskozhassanak és tanácskozni tartozzanak. Szorgos gondotok legyen azonban, hogy ilyen képviselőitök ne maradjanak el a jelzett napon túl, hanem biztosan magán azon a napon jelenjenek meg, másként az országos törvényben megszabott büntetésnek terhe alatt nem cselekedve. Egyébiránt Tiirántatok császári és királyi kegyelmünkkel hajlandók maradunk. Kelt ausztriai Bécs városunkban az Ur ezerhatszáznyolcvanhetedik évében, augusztus hó 22. napján. *Lipót*, s. k. — *Korompay* Péter, s. k., választott nyitrai püspök. — *Maholány* János, s. k.

A meghívólevélen kívül a következő címzés olvasható:

Kedves Híveinknek, egykor szabad és királyi Buda városunk kiváló, derék, nemes, okos és körültekintő politikai állapotú lakosainak. Budán. P. H.

Ez az országgyűlési meghívólevél tette szükségessé a *polgárság megszervezését és az első polgármester megválasztását Budán.*

Grosz Frigyes
okl. mérnök építési és kövezési vállalkozó
Budapest, IX., Bakáts-utca 1. ● Telefon: 1-861-54.

Ifj. MÜLLER REZSŐ
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, IX., Ráday-utca 34.
TELEFON: 1—826—82.

KASSIER ERNŐ
bádogos, gáz-, gőz-, víz- és egészségügyi berendezési vállalat. Épületek karbantartását vállalom.
Budapest, IX., Mester-utca 5. Telefon: 1-338-56.

SCHÄFFER KÁROLY
OKLEVELES MÉRNÖK
Vasút-, út-, betonépítési vállalkozó, kövezőmester
Budapest, IV., Petőfi Sándor-u. 16. Tel.: 1—897—85.

PETIK JÁNOS
épületbádogos munkák vállalata
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 14. SZ.
Telefonszám: 1-188-81 és 2-920-75.

MÓCZÁR GÁBOR
egészségügyi berendezést tervező és kivitelező mérnöki irodája
Budapest, VIII., Magdolna-u. 4. Telefon: 1-435-47

SINGER PÁL
„PALSING" GYÁRTMÁNYOK IRODÁJA
Iroda tel.: 1—110—02
BUDAPEST, V., TÁTRA-UTCA 20/B.
Irodai cikkek ● Carbonpapír ● ÍRÓGÉPSZALAG

SPIEGEL MENYHÉRT
asztalosáru és épületfa raktára
Budapest, XIV., Thököly-út 150. Telefon: 2—965—03.

ROSENTHAL MÓR
ÉPÜLETÜVEGEZÉSI VÁLLALATA
BUDAPEST, V., TÁTRA-U. 26
Alapítva 1908-ban

BARÁTH GYÖRGY
hat. eng. villanyfelszerelési vállalata
Budapest, I., Olasz-fasor 4. sz.
Telefonszám: 1-609-67.

ANGOL PARK
MINDENNAP INGYEN:
Csodarevü
Óriás-Zeppelin
Sicc kalandjai
Művészesték
TEDDY HOT
és jazz-zenekara

KOÓS ISTVÁN
FÉMÁRUGYÁR
Sárgaréz és nikkelbronz épületvasalás különlegességek ● TELEFON: 2-968-32
BUDAPEST, XIV., MEXIKÓI-ÚT 14.
Uj Lóverseny-tér mellett

Mihálka és Társai
reszelő- és szerszámáru iparvállalat k. f. t.
Budapest, V., Zápolya-utca 34. Tel.: 2-924-98

TEISZLER GYULA
irógépkellékek, irodai szerek, papír- és grafikai cikkek készítési és szállítási vállalata
Budapest, VI, Andrássy-út 140.
Telefon: 2—920—78.

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

Gyógypanorámától a szanatóriumig a specialitások láncolatára kell alapítani Budapest-fürdőváros sikerét

Budapest idegenforgalmának érdekében egymásután jelennek meg a *Fővárosi Hirlap* hasábjain hivatott tényezők cikkei és nyilatkozatai. A nagy kérdés minden oldalról való megvitatásában főképen az a szempont vezet, hogy idegenforgalmunkat, amely a nyári hónapokban erősen megdagadt, az egész esztendőre állandósítsuk. Ezt a célt szolgálja az alábbi nyilatkozat is, amelyben

Egerváry Tibor dr.
törvényhatósági bizottsági tag,

a NEP fővárosi szervezete közegészségügyi bizottságának elnöke fejti véleményét, kiegészítve azokat a kijelentéseket, amelyeket az orvosoknak a fürdőváros kialakításában való szerepéről tett nemrég a *Fővárosi Hirlapban:*

— Budapestnek, mint gyógyfürdő világvárosnak megvalósulását, — ahogyan azt a *Fővárosi Hirlapnak* legutóbb adott nyilatkozatomban már leszögeztem —, csak orvosi elgondolás, irányítás és útmutatás szerint lehet elképzelni, illetve megoldani. Ne essünk a régi hibába és ne aktualitásokat, de minden oldalról átgondolt, tervszerű, teljeskoncepciójú orvosi intézményeket létesítsünk a megfelelő miliőben, amit a mai haladó orvostudomány az emelkedett orvosi gondolat és hit, továbbá orvosgyógyító tehetség a legjobbnak, a legideálisabbnak láthat, tudhat és elképzelhet. Ezek szerint

a modern orvostudomány ideálja, specialitása legyen Budapest fürdőváros.

Ennek a kívánalomnak ma csak egy adott tényezője ismeretes és ez *a különböző gyógyforrások összetétele és alkalmazhatósága. Ebből kiindulva kell tervszerűen megvalósítani a különböző egészségügyi intézményeket, nevezetesen a szanatóriumot, a fürdőkórházat és egyéb fürdővárosi gyógytényezőket, illetve berendezéseket.*

— *A gyógyfürdőváros racionális megoldása csak az orvostudomány különféle szakszerűségének eredőjeként valósulhat meg.* Helyes és eredményes megoldás és gyógysiker csak akkor várható, ha egyes betegségeket, mint a különféle kóros elváltozások okozati függvényét fogunk fel, tehát mint okozatot, amelyet akkor gyógyíthatunk meg, ha az okot sikerült felderíteni és mint kórokot kiirtani. Ehhez a különféle szakspecialisták szoros együttműködése szükséges, amiből az következik, hogy *egy fürdőváros létesítésének előfeltétele az egészségügyi intézmények:*

a fürdőszanatórium és kórház

létesítése, amely az előbb hangoztatott orvosi szükségességnek megfelelően legyen felépítve és berendezve. Eljutottunk tehát a fürdőváros megvalósításának lényegéhez: a specialitáshoz, amelyet nemcsak a gyógyforrások csodálatos együttese és a város gyönyörű fekvése ad meg, hanem ebben a miliőben megvalósítandó alkotások sorozata. Ennek a specialitásnak meg kell nyilatkoznia abban is, — és e nélkül virágzó fürdőváros kialakulása el sem képzelhető — hogy *a gyógyfürdőváros orvosai különleges nevelésben, speciális kiképzésben részesüljenek,* tehát mindenkinek, aki a fürdővendéggel érintkezésbe jut, speciálisan képzettnek kell lennie.

— Igen fontos a gyógyfürdőváros építkezésének speciális orvosi vonatkozása is.

Budapestnek nem eggyel több gyógyszállóra, kórházra, vagy szanatóriumra, hanem egészen különleges érdekességre van szüksége.

Ezt meg kell találnia a mindig érdekességet kereső fürdővendégnek, akinél nem közömbös sohasem például annak a módja, ahogy a fürdőt kapja. A fürdőkádak alakja, a fürdők világítási effektusa sem elhanyagolható szempont. A fürdővendég étkezésénél nemcsak az a fontos, hogy az étkezés mily tápértékű, hanem hogy milyen élvezeti értékű is.

— A fürdőváros gyógyító faktoraként kell szerepelnie annak, hogy a gyógyüdülést kereső minden oldalról körül legyen véve olyan berendezéssel, amely a gyógytényezőnek: *a víznek vizuális psychikai hatását* is kiváltja. Értem ez alatt, hogy mindaz a víz, amelyet ma a technikai berendezések hiányossága és kellő fel nem használás folytán levezetnek a Dunába, díszkutakban, szökőkutakban, permetezőkészülékekben, egyéb hasonló berendezésekben a beteg szeme előtt legyen, hogy a beteg érezze a vízbőségnek és a vízben való tobzódásnak felfrissítő hatását. Ugyancsak a víznek, vagy a vízpárának belélegeztető gyógyító felhasználását sem mellőzhetjük. A víz domináló szerepe mellett az sem közömbös, hogy a parkok milyen ízléssel és változatossággal vannak kiképezve, hogy az utak, a sétányok különböző színű homokkal legyenek borítva és szobrokkal, vagy más megjelölésekkel tarkítva.

— A gyógyfürdőváros területének ideális egészségügyi szempontból szeparált területnek kellene lennie, azonban Budapest fürdővárosnál ez nem vihető keresztül. Ezen nem mindenben hátrányos, sőt előnyt nyujtó adottságnál fogva halaszthatatlanul

rendeznünk kell a város eddig rendezetlen általános és égető egészségügyi problémáit.

Gondolunk itt például a főváros hiányos élelmiszerrendészetére, így a tejkérdésre, stb. és ezzel kapcsolatban a tifusz-kérdésre. Tudomásom van róla, hogy különféle külképviseletek, főleg az angol és amerikai követségek a város járványügyeit mindenkor figyelemmel kísérik és tudják, hogy a tifusz-kérdésben Budapest nem felel meg a nyugati kultúrállamok városegészségügyi követelményeinek.

— Fontos továbbá, mint egészségügyi ártalom, a porkérdés.

Védő erdőöv és gyepesítés híjján a keleti és délkeleti szél hozza a városba a Rákosigyakorlótér és a Kis-Rákos porát. Halaszthatatlan

a füst-ügy rendezése

a gyárak, lakások és a Dunán úszó hajók füstje tekintetében.

— Nélkülözhetetlen kelléke a fürdőegészségügynek, hogy necsak a közvetlen helyszíni vonatkozásban rendeztessenek a fürdőváros egészségügyi viszonyai, mert *legfontosabb a preventív egészségügyi viszonyok megvalósítása.*

— Mint ezekből a vázlatos megjegyzésekből is megállapítható, a fürdőváros megvalósítását szolgáló és azt irányító szempontokat *két főcsoportba* oszthatjuk. Az egyik csoporthoz tartoznak azok a szükséges intézkedések, amelyek *a fürdőváros centrumát,* lényegét, szívét fogják megadni, a másik csoporthoz tartoznak azok a feladatok, amelyek nem szoros, csak érintő problémái a fürdőváros kérdésének s ez *a fürdőváros perifériája.*

— A fürdőcentrumot

egy minden vonatkozásában zárt egységnek képzelem, amely architektúrájával, gyógytényezőinek csoportosításával, tudományos és művészi tökéletességet sugároz és elsőrendű tervszerűséget igazol. Ennek gyakorlati haszna *nemcsak a szolgáltatott gyógytényezők meggyőző belső ereje, hanem a látványosságszámba menő külsőség is,* amely még a nem beteg fantáziáját is leköthetné és kíváncsiságát felkölthetné annyira, hogy ennek a zárt területnek, mint *gyógypanorámának* megtekintésére külön beléptidíjat is fizetne. Ha ez a gyógyfürdő panoráma a maga frappáns benyomásaival valóban egyedülálló lenne a világban, akkor puszta létével és fogalmával vonzóerőt gyakorolna a külföldre *(Budapest = Balneopolis).*

— Ezt a centrumot védeni és szolgálni hivatott *a közvetlen környezetet adó város* a maga gyógyintézményeivel és szórakoztatást nyujtó kultúrális kiépítettségével, amely *máris magasabbrendű fürdőhely jellegét adja Budapestnek.* Ennek a belővnek *hiányosak még a primitív életfaktorként szereplő egészségügyi biztosítékai:* a környékből behordott élelmiszerek, az élelmiszereket feldolgozó ipari üzemek, az üzemekben alkalmazott személyzet nem állanak szigorú egészségügyi felügyelet alatt. A füst és a por pedig a város levegőjét annyira terhelik, hogy klimatológiai tényezőnek hirdetni még korai. Itt sürgős intézkedések szükségesek.

Budapest fürdőváros ügye kétségtelenül nemcsak orvosi ügy, nemcsak fővárosi ügy, de fontos nemzetgazdasági érdek s ha az idegenforgalom a búzakérdésnél is fontosabb, akkor a gyógyfürdő, a fürdőkúra ennél is hasznosabb, mert ez olyan ideális tényező, ami az ittjáró idegent nemcsak átutazóként szerepelteti, hanem hosszabb-rövidebb időre, esetleg hetekre is ittmarasztalja. Itt csak megismétlem azt a fontos elvet, amelyet a *Fővárosi Hirlap* hasábjain a legutóbb részletesebben kifejtettem, hogy

a gyógyfürdőváros csak az orvosok egyetemes bevonásával tehető életképessé,

amelynek, mint gyógytevékenységre alapított vállalkozásnak, az orvos jóindulata a nélkülözhetetlen kelleke.

Vízmentes impregnált erőpapír lég- és vízmentes csomagolásnál tengerentúlra vagy exportra **nélkülözhetetlen.** A csomagolt árut **megvédi** fagy, rozsda, rothadás és nedvesség által okozható károktól.
OSER JAKAB
Gyártja: **Magyar Vegykészítményű Papírgyár Budapest, VI., Ó-utca 49.**
Telefon: 1—238—90. Alapítva: 1893.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

Fülöp Dezső
építőmester
Budapest, XIV. ker., Aréna-út 11. szám.
TELEFON: 1—355—84.

TAMÁSSY EMIL
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, VI., Lázár-u. 16. II. 7/a. Tel.: 1-171-55.

PILÁT PÁL MAGYARORSZÁG ARANYKOSZORUS HEGEDŰKÉSZITŐ MESTERE
BUDAPEST, VI., LISZT FERENC-TÉR 10. SZ.
A Zeneművészeti Főiskola mellett. ● **Tel.: 1-110-03.**
Számtalan kitüntetés, elismerő oklevelek és díjak. Quinttiszta hurok. Régi mesterhegedűt a legmagasabb áron veszek és becserélek. Javítás bármilyen hangszeren, fuvós és vonóshangszeren szakszerűen és mérsékelt áron.

EGLIS JÁNOS
HAIDEKKER SÁNDOR R. T. SODRONYMŰ „KELETI" LERAKATA
Budapest, VIII., Fiumei-út 3. Telefon: 1—415—94.

BEÉR SÁNDOR
zománctáblái
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-utca 5. ● Telefon: 1-824-29.

YELLOW
szivacsbehozatali áruház, **Budapest, VI, Andrássy-út 32.**
Telefon: 1-113-36. — Modern háztartási és testápolási cikkek, kefe- és seprőáruk, **szarvasbőrök.**

Gyors, pontos, olcsó
PAÁR FÉNYMÁSOLÓ
I., Mészáros-u. 10. (Bejárat Ág-utca)
● Telefon: 1-551-87. ●

Zubovits István
női és férfi bőrkabát készítő
BUDAPEST, KÁROLY KIRÁLY-ÚT 13.
(Ledermann udvar.) **TELEFON: 1-381-08.**

Tetőszerkezetek, textiliák lángmentesítését vállalja **„LION BRAND"** lángmentesítővel
EISNER GYULA drogéria laboratoriuma
Budapest, VI., Andrássy-út 37. Telefon: 1—285—24.

SYSTEM ÁTÍRÓ ÉS KÖNYVELÉSI RENDSZER
ORMIG átnyomó könyvelőgépek, sokszorosítógép,
Stencil és festéknélkül sokszorosít
Budapest, V., Falk Miksa-u. 13. Telefon: 1—165—98.
Bemutatás díjtalan!

UJ SZELLEMBEN
VÁRJA A NEW-YORK
RÉGI ÉS UJ VENDÉGEIT
Minden este
FARKAS JENŐ
cigányzenekarával
muzsikál.
Igazgató:
KRASZNER MENYHÉRT

Budapest tejfrontján megindul a baktérium-háború

Legközelebb megkezdi működését a Székesfővárosi Bakteriológiai Intézet új tejvizsgáló állomása

A jövő háborújának rémképfestői, mint a leghatásosabb és legijesztőbb lehetőséget, mint minden gyujtó és fullasztó támadásnál borzalmasabbat a baktérium háborút idézik fel. Ezek az ördögi képek eddig még csak papiron keltek életre, a civilizáció egyelőre nem sorozta be katonájává a baktériumot, a baktérium-háború csak a baktériumok ellen folyik. Az emberiségnek legnagyobb és számtalan gyilkos fegyvernemre oszló ellensége ellen vívja a tudomány lankadatlanul a csatát, amelynek komolyságára valójában akkor döbbenünk rá, ha ott állunk a harctéren, mint ahogy ma ott álltunk Budapestnek, a világvárosnak a láthatatlan, ellenséges milliárdokkal küzdő frontján.

A Székesfővárosi Közegészségügyi és Bakteorológiai Intézetet kerestük fel, amelyről — ellentétben azzal a rendkívüli fontosságú szereppel, amelyet betölt — a közönség szélesebb rétegeiben olyan keveset tudnak. Hallunk bakteriológiai vizsgálatokról, tudjuk, hogy van egy szerv, amely ezeket végzi, de hogy ez a szerv *napról-napra százezrek élete felett őrködik, hogy néhány ember lelkiismeretére egy világváros népének egészsége és élete van rábízva*, az sokak számára bizonyára meglepő ujság. Pedig *ez a néhány ember vigyáz a vizünkre, a levegőnkre*, hogy megadja a vészjelet, ha arra szükség van és az ellenőrző és megelőző vizsgálatokkal folytatja a küzdemet a fertőző betegségek ellen.

A levegő és víz mellé természetszerüen sorakozik a mindennapi táplálékunk és itt is mindenekfelett a *tej*, a belőle készült sokféle *tejtermékkel* együtt a legáltalánosabb, a legfontosabb és egyúttal a legfőbb veszedelmet hordozó élelmiszer. A Bakteriológiai Intézet vezetője már régen teljes tudatában van annak, hogy *a víz ellenőrzésével szinte párhuzamosan kell a vizsgálatoknak a tejre is kiterjedni, a tejkérdésnek a legutóbbi időkig rendezetlen volta, a közönségnek valósággal renitens könnyelműsége azonban megakadályozta ezen a fronton az eredményes munkát.*

A tejellenőrzés új korszaka

Most azonban *új korszak következik be a tejellenőrzés terén Budapest életében.* A látható jele ennek az a *nagyszabású építkezési és átalakító munka*, amely a Bakteriológiai Intézet gyáli-úti telepén folyik.

Ströszner Ödön dr. egészségügyi főtanácsos, egyetemi rk. tanár, az intézet igazgatója, a hivatásán szeretettel csüggő tudás lelkesedésével magyarázza nekünk:

— Intézetünk működési köre jelentékenyen kibővül: *készül a bakteriológia tejvizsgáló állomása. Az építkezést októberre befejezzük, a legmodernebb alapon berendezzük intézményünket, megszaporodik erre a célra személyzetünk is és megkezdődik a munka.*

— *A belügyminiszter új tejrendelete halaszthatatlanná tette a tejellenőrzés kifejlesztését, amennyiben a tejet bakteriológiai szempontból is a legszigorúbb vizsgálat alá fogjuk venni.* A tej eddig általában csak vegyi vizsgálatnak volt alávetve, amely a vízezésre, a zsírtartalom megállapítására, az úgynevezett tejhamisítás ellenőrzésére terjedt ki és ezen a téren a helyzet magaslatára is emelkedett. Bakteriológiai vizsgálatok is folytak, ezek azonban csekély számuknál fogva inkább csak kémpróbáknak voltak tekinthetők.

Az ideális tejvizsgálat

— Már régebben hangoztattam, hogy valóban kielégítővé a fővárosi tejellenőrzés csak akkor válna, ha *évente legalább négyszer az összes fővárosi tejüzemekben üzemi higiéniai és bakteriológiai ellenőrzés történne és a fogyasztási forgalomból, ideértve a viszontelárusitókat, tejcsarnokokat, kereskedéseket havonta legalább 100—150 tejminta kerülne ellenőrzés alá.* Ugyancsak ellenőrzendők a behozatali engedélyes *környéki tejek is és a tejszállítás befutó nyerstejei is a kórokozók előfordulására.* Végül ellenőrizni kell azokat *a környékbeli tejtermelő helyeket* környezettanulmány, istállóhigiénia, bacillusgazdaság szempontjából, amelyeknek a fővárosba való tejbehozatalra engedélyük van. Ugyancsak gyakori, szigorú ellenőrzésre szorulnak *a tifuszbacillushordozás szempontjából a városi tejüzemi alkalmazottak.* Mindez azonban külön tejvizsgáló állomás és megfelelő személyzet nélkül lehetetlen volt.

— *Most végre hozzájutunk ehhez az intézményhez, amelynek Budapest egészségügyére nagy jelentősége lesz,* annál is inkább, mert a tejvizsgáló állomásunk modern berendezésével *mintaintézmény lesz.* Nem áll majd meg a tisztiorvos és a jogász tanácstalanul annál a ténynél, hogy ez vagy az a tej rossz, de a forgalomba hozóit nem lehet megfogni és felelősségre vonni. *A baktériumok standard száma eldönti a kihágás és a felelősség kérdését.*

— Természetesen kihatása lesz a vizsgálatoknak *a tejtermékekre is*, itt különösen *a tejszínre*, amely nyersen kerül fogyasztásra és nagy zsírtartalmánál fogva kitűnő táptalaj a baktériumok számára. És így jutunk el *a fagylaltig*, melyek egy része tejszín felhasználásával készül. Tapasztalataink, amelyekhez mindezeken a tereken folytatott vizsgálataink juttattak, nem egyszer megdöbbentőek voltak, úgy, hogy a legnagyobb örömmel kell mindenkinek fogadnia az új intézményt és a tejvizsgálat új rendszerét, amely az ősszel megkezdődik.

A víz, a levegő és a fertőző kórok ellenőrzése

Az új tejvizsgáló állomás lényegének megismertetése mellett *Ströszner* Ödön dr. igazgató tanulságos bepillantásra adott alkalmat az intézet nagyszerű munkájába. Egy kis izelítőt kaptunk a *Scheff-Dabis* László dr. osztályvezető főorvos vezetése alatt álló *higiéniai-kémiai osztály* működéséről, az *ivóvíz* szinte határtalan lelkiismeretességgel végzett vizsgálatáról, az *ásványvizek, szikvizek, a jég, a Dunavíz* ellenőrzéséről, *az élelmiszer- és tejvizsgálatokról.* Rendkívül érdekes *a főváros levegőjének vizsgálata* a gázok és szilárd alkatrészek szempontjából, amelyek keretében érdekes megállapításokra jutottak itt a fűtés terén.

A *bakteriológiai osztály*, melynek *Joós* Ilona dr. a vezetője, hatalmas munkát végez *a fertőző betegségek elleni küzdelem terén.* Táblázatok, kimutatások *horribilis számokat tüntetnek fel főképpen a tífusz- és a diftéria-vizsgálatok terén*, melyekhez egyéb bakteriológiai, serologiai, klinikai diagnostikai vizsgálatok sorakoznak, majd az oltóanyagtermelés, a védőoltások irányítása és a fertőző megbetegedésekkel kapcsolatos bacillusgazda-vizsgálatok végrehajtása. És mindezt aránylag csekély személyzet: hat orvos és két vegyész végzi, hivatalos órában, hivatalos időn túl, késő estig permanens szolgálattal is rendelkezésre állva az orvosoknak, közönségnek, iskoláknak, intézményeknek. Emellett imponáló az a tudományos irodalmi munka, amelyre az intézet orvosai és vegyészei még mindig időt találnak.

Most *a létszám két taggal meg fog szaporodni*, de az új munkakör, a szigorú tejvizsgálat előreláthatólag nagyobb arányban megnöveli a munkát. Mindegy: *Ströszner* professzor és a vezérkara örül az új munkának: a kultúra haladását üdvözli benne.

Hatszáz művészi kép hirdeti a városháza fotóművészeinek sikerét

A *Budapest Sport Egyesület* fényképező szakosztálya ebben az esztendőben is megrendezte nagy művészi *fényképkiállítását.* Ez alkalommal nem a Vigadóban, hanem a *Székesfővárosi Képtár* helyiségeiben. A kiállítás rendezősége a főváros illetékes vezetőivel egyetértően a fényképkiállítás megrendezésével egyszersmind *propagandát óhajt kifejteni a képtár látogatottságának fejlesztése érdekében.*

A fényképkiállítás célszerű és okos elrendezésével sikerült elérni azt, hogy a képtár nagyértékű művészi anyaga is akadálytalanul megtekinthető és élvezhető. Virágokkal feldíszített és fényesen kivilágított huszonnégy teremben szebbnél szebb fényképek hirdetik a főváros alkalmazottainak magas művészi ízlését és a fotóművészet iránt való szeretetét.

A kiállítást *Szendy* Károly polgármester nyitotta meg augusztus 17-én délután 5 órakor. Az érkező polgármestert a megnyitó díszes közönsége élén *Némethy* Károly tanácsnok üdvözölte lelkes szavakkal. A polgármester elismerését nyilvánította aziránt, hogy a tisztviselők szabad idejüket ilyen nemes célra használják. Szeretettel beszélt a fényképezésről mint művészetről, amelynek ő maga is mesteri művelője. Igen találó a polgármester megállapítása, hogy aki a fényképezést szereti, rossz ember nem lehet. Ha megnézzük a kiállítók névsorát, megállapítjuk, hogy a polgármesternek tényleg igaza van. Ismert, sőt a legismertebb nevekkel találkozunk, akik kifogástalan hivatali munkájuk révén is megbecsülést szereztek maguknak.

A kiállításon több mint 600 kép hirdeti a kiállítók művészi készségét. A gazdag anyag miatt a zsürinek nem volt könnyü dolga a díjak odaítélésénél. *Némethy* Károly tanácsnok elnöklete mellett *Vidarényi* főmérnök és *Kunst* János dr. főorvos neves fotóművészek, *Kopp* Jenő dr., a Székesfővárosi Képtár igazgatója és *Pacher* Béla dr. tanácsjegyző, a székesfőváros művészeti ügyeinek előadója egész délutánt töltöttek a képek vizsgálatával, hogy döntésüket meghozhassák.

A zsüri ítéletének megfelelően a kiállításon *első díjat* nyertek: *Bor* Dezső, *Buzay* Béla, *Dulovits* Jenő, *Gabnay* Ferenc, *Halász* József, *Havlin* Károly, *Hoszkensz* József, *Kenessey* Elek, *Klell* Kálmán, *Kósa* József, *Kovácsházy* Vilmos, ifj. *Liber* Endre, *Pénzes* József, *Raj* István, *Reminiczky* Lajos, *Schuszter* Ferenc, *Simonffy* János és *Wohl* György képei, *második díjat* nyertek: *Bressey* Leonard, *Csanády* Gusztáv, *Della Donna* Mihály, *Farkas* Ákos, *Farkas* Kálmán, *Felkay* Ferenc, ifj. *Gerő* László, *Goreczky* Gyula, *Goszleth* Ernő, *Jakab* Árpád, *Kanyó* Lajos, *Kazinczy* Gábor, *Lénárd* Ernő, *Rosta* Jánosné, *Szamkó* Tibor, *Szentmiklósi* Józsefné, *Schermann* József, *Vecseklőy* József, K. *Vavrinecz* Márta és *Zaitz* László képei, *harmadik díjat* nyertek: vitéz *Andrássy* Gyula, *Csármann* Ferenc, ifj. *Gózon* Lajos, *Grólig* Ernőné, *Horváth* Béla, *Kellermann* Magda, *Kőhalmi* Gyula, *Mihályka* Ernő, *Papp* László, *Paulay* Viktor, *Regenhardt* Pál, *Sándor*. Gy. Miklós, *Seffer* Ferenc, *Széll* Rózsa, *Trinkl* Imre, *Várkuti* Tibor, *Déry* László és *Festetich* Pál gróf képei.

A kiállítás megszervezése és megrendezése érdekében fáradhatatlan energiával buzgólkodott *Reminiczky* Lajos tanácsjegyző, a fotószakosztály agilis titkára, *Havlin* Károly dr. tanácsjegyző, a szakosztály ügyvezető alelnöke és *Gabnay* Ferenc számtiszt, szakosztályi pénztáros.

Bastir Ernő mérnök, *Klell* Kálmán és *Simonffy* János tanárok, *Schuszter* Ferenc és *Goreczky* főmérnökök, *Pénzes* József dr. árvaszéki jegyző és *Szamkó* Tibor adóhivatali tiszt lelkes munkájának eredménye a kiállítás izléses elrendezése.

A megnyitás idején a Székesfővárosi Zenekar a Károlyi-palota kertjében, *Bor* Dezső vezényletével, hangversenyt adott. A polgármester és a megnyitó közönsége az erkélyről élvezték a zenekar művészi előadását, mely teljesítmény szintén a fővárosi alkalmazottak művészi készségének bizonysága.

A megnyitó díszes közönsége között ott voltak: *Salamon* Géza tanácsnok, *Nagy* László dr., *Gidró* László dr., *Temesváry* László, *Egerváry* Tibor dr., *Andréka* Károly, *Kabakovits* József dr., *Császár* Ferenc, *Schoditsch* Lajos törvényhatósági bizottsági tagok, *Csármann* Ferenc ny. tanácsnok, akik mind nagy elismeréssel adóztak a kiállítás vezetőségének.

A kiállítás szeptember végéig marad nyitva és egész napon át megtekinthető.

SZILÁGYI ELEK késáru-üzeme
Gyártja az összes hentes, mészáros és béliparban használatos késeket, viszonteladók részére
Budapest, VIII., Gólya-u. 41. Tel.: 1-348-93

Barna Márton
épületlakatos tűzhelykészítő üzeme. Tel.: 1-370-04
Budapest, VIII., Szerdahelyi-u. 3. (Saját ház)

LIEBHARD BÉLA
építőmester
Budapest, ÜLLŐI-ÚT 64
Telefon: 1-328-06.

CZUCZOR LÁSZLÓ
ÉPÍTŐMESTER
BUDAPEST
II., Török-utca 4
Telefonszám: 1—674—23

„MÁGLYA" VASÖNTŐDE
TARJÁN MÉRNÖK ÉS VOLKSGRUBER
Budapest, VI. ker., Mágly-utca 96 szám.
Nyers és megmunkált öntvények minta, rajz, méret, leírás szerint. Specialista ékszíjmeghajtásban.. Saját mintakészítő üzem.
● Telefon: 2-915-21. ●

LIFT
HANDLOVITS és HORVÁTH
BUDAPEST, VIII., FUTÓ-U. 8/B. TEL: 1-409-92.
FELVONÓ-IPAR
Mindennemű felvonót gyárt, javít és karbantart

MIKA TIVADAR
fémöntőde és rézárugyár
Budapest, VII., Kazinczy-utca 47. Telefon: 1-428-27.

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-695-59.

SZÉKELY KÁROLY
OKL. MÉRNÖK, ÉPÍTÉSI VÁLLALKOZÓ
Budapest, XI., Budafoki-út 41/b. Tel: 2-596-73.

Egységes, központi irányítást az épülő és régi házak ellenőrzésére

Hogyan vegyen részt a belügyminiszter rendelkezésére megszervezendő harminctagú mérnöki kar a főváros építésügyi közigazgatásában

Kozma Miklós belügyminiszter a Rákóczi-úti házbeomlás nyomán megindult vizsgálat első napjaiban kijelentette, hogy úgy az építkezések fokozottabb ellenőrzésének, mint a régi épületek felülvizsgálatának ügyében új rendelkezéseket kíván tenni. Azóta megtörtént a főváros építkezési ügyvitelének felülvizsgálata, amelynek eredményeként a miniszter megállapította, hogy a *főváros a műszaki ellenőrzést a mai lehetőségek között lelkiismeretesen látja el*, de a nagy és felelősségteljes feladatkör elvégzésére a mai személyzet elégtelen. A miniszter intenciójának megfelelően mintegy *harminc mérnököt állít be a főváros az építésügyi közigazgatásba.*

Hogy ez a létszámszaporítás milyen irányelvek szerint történjék és hogy a kívánt célt miképen szolgálja majd legjobban az intézkedés, arra nézve érdekesen és meggyőzően nyilatkozik az alábbiakban

Katona János

mérnök, törvényhatósági bizottsági tag,

aki a *Fővárosi Hirlap* hasábjain a főváros műszaki problémáinak egész sorát világította már meg és legutóbb, a státusrendezés alkalmával is hangoztatta, hogy a főváros műszaki ügyosztályainak személyzete szaporításra szorul. Erről a legaktuálisabb műszaki kérdésről a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondta:

— A belügyminiszter urat ismeretes elhatározására, amely szerint a főváros területén az építkezések fokozottabb ellenőrzésére bizonyos intézkedéseket tett, nyilván nem csupán a Várhegy nyugati oldalán történt földcsuszamlás és a Rákóczi-úti ház beomlása késztette, hanem azok *az okok, amelyek kiküszöbölése hasonló meglepetések megakadályozására alkalmas.* Így csak helyeselni tudjuk, hogy a „két meglepetés" után, további halogatás nélkül, azonnal intézkedés történt abban a vonatkozásban,

hogy *egyfelől a már meglévő, másfelől az építendő házak állékonysága az illetékes hatóságok részéről is alaposabb vizsgálat, illetőleg ellenőrzés alá vétessék.*

— Igaz ugyan, hogy az eddigi építkezések is lényegileg hatósági engedély alapján, hatósági ellenőrzés alatt történtek. Amazt *a magánépítési ügyosztály*, emezt *az illetékes kerületek mérnökei* végezték, köztudomásúlag, úgy az egyik, mint a másik

ezt az igen nagy és felelősségteljes feladatkört aránylagosan egészen jelentéktelen számú műszaki személyzettel.

— Amiből természetszerűleg következik, hogy az építkezések folyamán nap-nap után előfordulható kisebb-nagyobb mulasztások révén az építkezésekbe olyan *szerkezeti hiányosságok csúszhattak, illetőleg csúszhatnak be*, amelyek, ha nem is adnak okot katasztrofális következményekre, *az épületek hatóságilag előírt stabilitásának mértékét kedvezőtlenül csökkenthetik.*

— Nem szabad ugyanis elfelejtenünk, hogy a mai építkezések modern épületszerkezetek alkalmazása miatt immár túlszárnyalták a mesterség fogalmát. A mai modern épületek tervezése, kivitele és ellenőrzése *már nem mesterség, hanem tudomány*, főként, ha az épületek szerkezetére gondolunk. Akkor tehát, amikor a belügyminiszter úr ezeknek a kényes alapos felkészültséget és széleskörű tapasztalatot igénylő épületszerkezeteknek hatóságok részéről való alaposabb felügyeltét kívánja kiépíteni,

nem volna ajánlatos azt hozzá nem értő vagy rosszul fizetett és a felelősség súlyát teljesen át nem érző havi-, sőt napidíjas, csupa kezdő mérnökökkel végeztetni.

Az az összeg, amely ennek a feladatnak ellátására harminc újabb mérnöki állás rendszeresítésére rendelkezésre áll, bőven elegendő arra, hogy

ezek a mérnökök ne csak megfelelő fizetést, de megfelelő pozíciót is kapjanak,

hogy így kettőzötten érezzék felelős munkájuk súlyát. És mert ennek a munkának irányítása, mint már előbb is említettem, nem csak alapos felkészültséget és széleskörű tapasztalatot igényel, nyilvánvaló, hogy helyesen

csak egységes, központi irányítás révén képzelhető el,

nem pedig — mint ahogy egynémely oldalról hallottam — kerületenkint decentralizálva. A központi irányítás olcsóbb és egyben tökéletesebb megoldást eredményez és nem szaporítja az építési aktáknak különben is felesleges útjait.

— A kerület mérnökei számára, akik csekély létszámukra való tekintettel — véleményem szerint — ma is túl vannak halmozva egyéb irodai és helyszíni munkálatokkal, ez a központi megoldás *nem a hatalom csonkítását, hanem egy olyan szerv bekapcsolását jelenti, amely különleges munkájával a kerületi mérnökök segítségére lesz, illetve őket mentesíteni fogja.*

— A belügyminiszter úr igen helyes elgondolásának minél hamarabb való megvalósítása

egyformán érdeke a székesfőváros közönségének, a tervezői és kivitelezői műszaki karnak valamint az illetékes hatóságoknak is.

Anélkül, hogy külön megterhelést jelentene az építtetőre, mégis megteremti azt a megnyugvást, hogy háza szerkezeti szempontból a jól átgondolt hatósági követelményeknek megfelel. De megnyugvást jelent arra

az építőiparosságra

nézve is, amely főként az utóbbi években aggodalommal kereste az okokat, hogy

egyesek miként építenek a normális követelményeknek megfelelő szerkezetek esetén szinte önköltségi áron alul.

Megnyugvást jelent pedig azért, mert a belügyminiszter úrnak ez az elhatározása *útját fogja állni a hatósági előírásokkal szemben létesíthető szerkezetek kivitelének.*

— Ezek, a mindenki által egyaránt óhajtott eredmények azonban csak akkor fognak teljes egészükben megvalósulni, ha a feladat ellátására a magánépítési ügyosztály keretén belül működő mérnökök a megfelelő felkészültség mellett ezért a felelősségteljes munkájukért *nem napidíjat, hanem a mérnöki hivatást is értékelő, becsületes díjazást és megfelelő pozíciót kapnak.*

FEKETE JENŐ BÁDOGOS ÉS SZERELŐ
Elvállal mindennemű épület- és díszmű bádogosmunkát. Készít: vízvezeték és egészségügyi berendezéseket.
Budapest, VI., Székely Bertalan-utca 24.
TELEFON: 1-178-02.

ZSUREK PÁL
épület- és műlakatos
VII., KÁROLY KIRÁLY-ÚT 7 SZ.
TELEFON: 1—412—03.

KUSZTOS IMRE ÉS TÁRSA B. T.
„KORAZIT" nemesvakolati és műmárvány gyár
Cégtul.: KUSZTOS IMRE Budapest, X., Szállás-u. 28-30.
Gyáritelefon: 1—491—82. Postatakarékp. csekkszámla: 65.506.

ÚTHENGERLÉST
vállal WOLF ERNŐ
BUDAPEST, XI., HORTHY MIKLÓS-ÚT 149. — Telefon: 2-599-68

BORBÉLY FERENC és OBERLÄNDER ENDRE
okl. mérnökök, építőmesterek és építési vállalkozók
Vállal magas és mélyépítést
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 49. Telefon: 1-208-48

WEISZ FÜLÖP RÉZMŰVES
Budapest, VIII., Gólya-utca 13. Tel.: 1-460-36

„SANITF" habarcs- és beton vízhatlanító
Gyártja: POSNANSKY és STRELITZ R. T.
aszfalt-, fedéllemez- és kátrányvegyiterméK-gyár
Központi iroda: Bpest, V., Sólyom-u. 13.
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

TRAUB ÖDÖN
aszfalt, szigetelő, tetőfedő váll.
Budapest, X., Rezső-tér 3. — Telefon: 1-411-65.

HENCZ FERENC ASZTALOSÁRU TELEPE
Épület asztalos munkák: ajtók, ablakok, kapuk, kirakatok, üzletberendezések, lakás- és irodaberendezések gyártása.
BUDAPEST, IX., KÖZTELEK-UTCA 2. TELEFON: 1—860—02.

CUSTODIS ALPHONS
ALAPITÁSI ÉV 1876. — Mérnöki iroda és építési vállalat ipari berendezés részére. — Gyárkéményépítés, Gőzkazánbefalazás, Ipari kemencék építése és tervezése.
Budapest, V., Nádor-utca 19. sz.
TELEFON: 1—120—07.

HÍREK A PÁRTBÓL

Novemberig el kell helyezni a Madách Imre-út megnyitásával hajléktalanná váló kereskedőket

Legutóbb részletesen beszámoltunk a Nemzeti Egység Pártja erzsébetvárosi központi szervezetének példaadó munkásságáról, melynek folyományaképpen a kerület polgársága növekedő bizalommal csatlakozik a lövészárkok bajtársi sorsközösségének jegyében folyó szociális munkálatokhoz.

Most a kör figyelme teljesen az Erzsébetvárosnak egyik évtizedek óta húzódó és létérdekeket érintő kérdése felé irányul: mert *a Madách Imre-út megnyitása most van folyamatban.* Ez a kérdés foglalkoztatja ma az egész kerület lakosságát, mert végre elérkezett az ideje annak, hogy az Erzsébetváros belterületén megszűnjenek azok az egészségtelen és szűk sikátorok, amelyek eddig elcsúfították a főváros szívében fekvő legértékesebb területet. Az Erzsébetváros az egész Madách Imre-úttal kapcsolatos problémákat valósággal szívügyének tekinti, mert elsősorban *az ott meginduló nagyarányú építkezésektől várja a munkanélküliség enyhülését* és végre az út megnyitásával *levegőhöz fog jutni ez az évszázados elhanyagoltságban maradt kerületrész.*

Mint ismeretes, erre a területrészre már harminc éven át nem adtak sem építési, sem tatarozási, sem épületráépítési engedélyt, mert a különböző hatóságok nem tudták magukat elhatározni városrendezési szempontból valamely végleges megoldásra. Végül most megszületett a megoldás: elhatározták a Madách Imre-út megnyitását.

Mivel a háztulajdonosok rajtuk kívül álló okoknál fogva nem élhettek a hosszú éveken át fennállott azzal a kedvezménnyel, hogy házaik lebontása után emelendő új épületeknek harminc évi rendkívüli adómentességet nyerhessenek el, érthető, hogy most, amikor a hatóság különleges kiviteli módot és nagyszabású területeknek közcélokra való ingyenes leadását kívánja, annál méltányosabbnak mutatkozik az a kívánalom, hogy *az építeni szándékozó háztulajdonosok élvezhessék legalább is azt az adókedvezményt, amelyet korlátozás hiányában annak idején élvezhettek volna.*

Az út megnyitásával előtérbe lépett egy igen súlyos és gyors megoldást váró probléma. *Mi történjék azokkal a kereskedőkkel, akik a házak lebontása következtében helyiség nélkül maradnak?* Felmerült tehát az az elgondolás, hogy az éveken át húzódó nagyszabású építkezés tartamára a főváros engedélyt adjon arra, hogy *a háztulajdonosok az épületeik Károly-körúti homlokzata előtt terjedő sávon ideiglenes jellegű üzletépületet létesítsenek saját költségükön abból a célból, hogy ebben régi évtizedes kereskedői és iparos bérlőiket elhelyezhessék.* Érdekében áll ez elsősorban azoknak a kereskedőknek és iparosoknak, akik közül némelyek 60—70 év óta bérlik helyiségeiket és akiket megélhetési lehetőségük ehhez a területhez köt. Ezek a kereskedők a felépítendő nagyszabású épületkomplexumokban ismét üzlet- és műhelyhelyiségeket akarnak bérelni. Reméljük, hogy a főváros és a Közmunkák Tanácsa a kereskedőknek ilyen irányú kérelmét figyelembe fogja venni. Három hatalmas palota kerül így lebontásra és ezzel közel hatvan kereskedő válna hajléktalanná, ami a mai súlyos gazdasági viszonyok között valósággal létérdekükben támadná meg őket.

De Sgardelli Caesar kerületi pártelnök meleg szeretettel karolta fel a kereskedőknek jogos és indokolt kérelmeit, hogy az üzletház építkezéséhez a legsürgősebben hozzá lehessen fogni, mert november 1-én megkezdik az épületek lebontását és így a kereskedőket a főváros minden irányában szét kellene szórni. Az üzletház terveit már kidolgozták és remélhetőleg annak építéséhez hamarosan hozzá is lehet fogni.

Hivatalos órák a pártközpontban. A Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének Eszterházy-utcai központjában szeptember hó 15-ig, a törvényhatóság nyári szünetének végéig a hivatalos órákat naponta délelőtt 10 órától 2-ig tartják.

Megindult az élet a VIII. kerületi pártszervezet új otthonában. A NEP VIII. kerületi szervezete a Baross-utca 79. szám alatt június 1-én nyitotta meg új helyiségét, ahol a nyári időszakban is megtartották a hivatalos órákat és elintézték a kerületi folyó ügyeket. Hétfőn már megindult az intenzivebb pártmunka, a nyári szünetelés után megtartották *az első pártértekezletet.* Ezután *minden hétfőn este 7 órakor pártértekezlet lesz*, amelyre a vezetőség a *Fővárosi Hirlap* útján is meghívja a párt tagjait. Azok, akik az új párthelyiséget felkeresték, meglepetten látták, hogy a vezetőség milyen modern, tetszetős és barátságos otthonról gondoskodott tagjai számára, úgy, hogy a pártkör a meginduló szezon folyamán a Józsefváros társadalmi életének is kedvelt központja lesz.

Események

Fővárosi Hirlap

Alapításának huszonötödik évfordulóját a FŐVÁROSI HIRLAP karácsonykor

nagyszabású jubileumi számmal

kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek

Szendy Károly polgármester visszatért szabadságáról. *Szendy* Károly polgármester befejezte nyári szabadságát, kedden reggel megjelent hivatalában és átvette a városháza vezetését. *Lamotte* Károly alpolgármester, aki távollétében helyettesítette Szendy Károly polgármestert, jelentést tett az adminisztráció folyó ügymenetéről. Azonkívül fogadta a polgármester a tanácsnoki karnak azokat a tagjait, akik már visszatértek szabadságukról. A közeli napokban a polgármester *pártközi értekezletet hív össze, amelyen a költségvetés és a városháza őszi programja* kerül megbeszélésre.

Némethy Károly tanácsnok — kormányfőtanácsos. A kormányzó a székesfővárosi közigazgatás terén szerzett érdemei elismeréséül *Némethy* Károly dr. székesfővárosi tanácsnoknak a *m. kir. kormányfőtanácsosi címet adományozta.* Ez a legmagasabb kitüntetés *egészen rendkívüli érdemeket* jutalmaz. *Némethy* Károly tanácsnok ugyanis nemcsupán idehaza, Budapest kulturális fejlődésének előmozdítása terén szerzett kivételes érdemeket, de a *külföldön is mindenütt, ahol megfordult, a legnagyobb elismerést és megbecsülést szerezte a magyar népnek.* A kitüntetett tanácsnok méltó fia édesatyjának, *Némethy* Károly valóságos belső titkos tanácsosnak, aki *évtizedek óta a legnagyobb magyar közigazgatási szaktekintélynek számít. Némethy* Károly kormányzói kitüntetése annál nagyobb örömet vált ki mindenfelé, mert azonkívül, hogy a budapesti városházának nagytekintélyű tagja, hivatalos működésén túlmenőn szeretetreméltó egyéniségével is kivívta az általános szeretet.

Salamon Géza tanácsnok olasz kitüntetése. Az olasz király *Salamon* Géza dr. tanácsnoknak, a közegészségügyi ügyosztály vezetőjének az olasz katonarend parancsnoki keresztjét adományozta. A magas kitüntetéssel az olasz király nemzetének háláját fejezte ki azért a lelkes munkáért, amellyel *Salamon* Géza az olasz hősi halottak nyugvóhelyét szerető gonddal a rákoskeresztúri temető díszévé fejlesztette. *Colonna* herceg, Olaszország budapesti követe meleg, elismerő szavak kíséretében adta át a kitüntetést *Salamon* tanácsnoknak.

Zsitvay Tibor megnyitja a Börzsönyt a turistáknak és üdülőknek

A magyar turisták számára nevezetes ünnepi esemény volt az, amely a minap a *Börzsöny*-hegység egyik nevezetes pontján, a *Nagyhideghegyen* játszódott le. *Zsitvay* Tibor, a Magyar Turistaszövetség elnöke és *Szendy* Károly, a székesfőváros polgármestere — akik rendszerint azon a fronton szoktak találkozni, amelyen Budapest jóvoltáért folyik a munka — ezúttal a turisták, kirándulók, üdülők számára építettek. Csákánnyal kezükben belevágtak a sziklába, szimbolikusan résztvettek a hegyen emelkedő turistaház építésében, majd elhelyezték az új otthon falában az alapító oklevelet.

Ennek az épülő háznak azonkívül, hogy a turisták és a téli sport művelői számára menedéket nyujt, messzemenő jelentősége van. Azt jelenti, hogy a Börzsöny-hegységbe, amely eddig el volt zárva a természet barátai elől, megnyílik az út és a fővárostól hatvan kilométernyire *kitárul a közönség előtt az a nagyszerű vidék, amelyet nem ok nélkül neveznek a magyar Semmeringnek.* Éveken át folytatott ezért küzdelmet *Zsitvay* Tibor és aki az ő imponáló akaraterejét és szívósságát ismeri, természetesnek találja, hogy kitűzött célját el is érte.

Ezt az eredményt ünnepelte az alapító oklevél letétele alkalmából egybegyűlt társaság, amelynek tagjai között nem véletlenül volt jelen *Szendy* Károly polgármester. Zsitvay Tiborral egyetemben az a gondolat vezérelte, hogy akkor, amikor a turisták számára megnyílik a Börzsöny-hegység, *a főváros üdülésre vágyó közönsége számára is hozzáférhetővé kell tenni ezt a gyönyörű vidéket és talán ott kinálkoznék alkalmas hely a Segítőalap üdülőháza számára is.* A 844 méter magas *Hangyászbérc*, amelyre *Szendy* Károly polgármester is felkapaszkodott, mintha csak üdülőház számára teremtődött volna. Nagyszerű fensík terül ott el, amelyről messzi vidékre nyílik körösköril kilátás és a közvetlen közelben forrás is bugyog, amely a telep vízellátására alkalmas.

A nagy távlat nagy gondolatokat termelt és akik ott a fennsíkon álltak, bizonyára nem állanak meg a színesen kirajzolódott gondolatnál, hogy Budapest közönsége számára új üdülőhelyet teremtsenek. A szünidő, amely egyelőre elvonta *Zsitvay* Tibort az üzempolitikától és a közügyek tömkelegétől, a fővárostól távol mégis a főváros számára vált termékennyé.

Megoperálták Harrer Ferencet. Budapest városfejlesztésének legkiválóbb munkását, *Harrer* Ferenc dr. nyugalmazott alpolgármester, törvényhatósági bizottsági tagot, a városrendezési bizottság elnökét *a minap hirtelen meg kellett operálni.* Vasárnap rosszul lett a Balaton mellett, megállapították, hogy *vakbélrohama* van, mire nyomban felhozták Budapestre, ahol *a Pajor szanatóriumban a legsürgősebben végrehajtották rajta a súlyos vakbélműtétet.* A *Fővárosi Hirlap* értesülése szerint az operáció *kitünően sikerült, Harrer Ferenc állapotában beállott az örvendetes javulás* és néhány nap mulva már gyógyultan eltávozhatik a szanatóriumból. A szerencsés kimenetelű operáció politikai és társadalmi körökben általános örömet keltett.

Leleplezték Bandholtz tábornok szobrát. A magyar hála szobrot állított Harry Hill *Bandholtz* amerikai tábornoknak, aki a kommunizmus alatt és az azt követő nehéz időkben rendkívüli szolgálatokat tett a magyar nemzetnek. A Szabadságtéren, az Országzászló közelében állitották fel a tábornok pompás érczszobrát, amely *Ligeti* Miklós szobrászművész alkotása. Vasárnap tartották meg fényes ünnepség keretében a leleplezést. *Perényi* Zsigmond báró mondta az avató beszédet, amely után *Szendy* Károly polgármester vette át a főváros nevében az emlékművet. Ezután *Shvoy* tábornok helyezte el a talpazaton *Horthy* Miklós kormányzó koszorúját, majd *Steward* főkonzul az amerikai követség, *Lázár* Andor igazságügyminiszter a magyar kormány koszorúját tette le. *Hóman* Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszter a Nemzeti Múzeum koszorújával fejezte ki a hálát Magyarország nagy barátja iránt azért, mert annak idején a *múzeum kincseit megmentette.*

A varsói alpolgármester Budapesten. Stefan *Rottermund* dr., Varsó alpolgármestere, mint magánlátogató felkereste Budapestet, de így is felhasználta az alkalmat, hogy Budapest közoktatásügyét tanulmányozás tárgyává tegye. A varsói alpolgármester a szombati nap folyamán magánjellegű látogatást tett *Szendy* Károly polgármesternél.

Házasság. *Dubsky* Marianne, Dubsky Alfréd dr. ny. h. államtitkár, a Weiss Manfréd Rt. ügyvezető igazgatójának leánya és *Bálint* Péter dr., Bálint Zoltán építőművész fia, augusztus 15-én a ciszterci-rend Nagyboldogasszony plébániatemplomában házasságot kötöttek.

A Budai Napló új vezetősége. *Virág* Béla halála után a *Budai* Napló megüresedett felelős szerkesztői tisztét *Lippay* Gyula dr. vette át, míg a kiadásért *Olty* Antal a felelős. A patinás multú *Budai Napló* az eddigi tradícióknak megfelelő szellemben *szolgálja továbra is Buda érdekeit.*

„Rádiumágyut" rendelt Belgiumban a főváros. *Salamon* Géza dr. tanácsnok, a közegészségügyi ügyosztály vezetője, mint a *Fővárosi Hirlap* megírta, több szakértő kíséretében, Brüsszelbe utazott, hogy a főváros által a rádium-kórház részére megrendelt rádium-mennyiségből a még szállítandó részt, 3500 milligrammot — a szerződés kikötése szerint — a helyszinen átvegye. *Salamon* Géza tanácsnok a napokban érkezett haza Belgiumból és magával hozta a 3500 milligram súlyú újabb rádiumot, amellyel most már több mint 5000 milligram rádium áll rendelkezésre a főváros új kórházának. A tanácsnok Belgiumban megrendelte az úgynevezett *„rádium-ágyut"* is. Ez egy 90 kilogrammos ólomszerkezet, amelyben 2500 milligram rádiumot helyeznek el egy darabban. A többi rádiumot tűkbe dolgozták és így gyógyítanak vele. Az új rádium-ágyú a legközelebbi napokban érkezik Budapestre.

Az olimpiai győztesek ünneplése a Lipótvárosi Társaskörben. A Lipótvárosi Társaskör *Dési* Géza dr. elnöklete alatt ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy a berlini olimpiász világra szóló magyar diadalát méltó módon fogják megünnepelni. *Lengyel* Lajos dr. h. elnök indítványára elhatározta a gyűlés, hogy a Társaskör fényesen átalakított helyiségeiben ünnepélyt rendez, amelyen az olimpiász magyar győzelmeit *Mező* Ferenc dr. tanár — maga is olimpiai bajnok — fogja méltatni. Az előadásra, amelyet ünnepi vacsora fog követni, a Társaskör meghívja *Hóman* Bálint dr. minisztert, *Kelemen* Kornél dr.-t, a Testnevelési Tanács elnökét, az olimpiászon résztvett magyar bajnokokat és küldőket és a közélet számos előkelőségeit.

A Beszkárt zsebmenetrendje az idegenek számára. A Beszkárt az idegenforgalmi érdekekre való tekintettel magyar, német, angol, francia és olasz nyelvű igen célszerű és könnyen kezelhető térképes tájékoztatót adott ki, amelyet szállók és idegenforgalmi szervek útján díjtalanul bocsát a közönség, elsősorban a Budapestre érkező bel- és külföldi vendégek rendelkezésére. A tájékoztató feltünteti a Beszkárt és az érdekkörébe tartozó közlekedési vállalatok vonalait, az azokon közlekedő viszonylatokat és felvilágosítást nyujt az utazásra vonatkozó fontosabb tudnivalókról.

Dr. GERŐ IMRE
PARKETTVÁLLALATA
A Szék- és Faárugyár rt. parkettgyártmányainak egyedárusítója.
Budapest, IV., Veres Pálné-utca 33. Telefon: 1-835-20.

THERMOLUX
Felvonók, elektr. tűzhelyek, világítás
VIII., Práter-utca 6. Telefon: 1-383-38.

CSIPAK SÁNDOR ÉS FIA
közszállítási vállalkozók
PESTUJHELY, Neptun-utca 24 — BUDAPEST, XIV., Telep-u. 98
TELEFON: 2-975-62
M. kir. Postatakarékpénztári csekkszámla 57.837

Központi fűtések, egészségügyi berendezések
Dobray Kálmán okl. mérnök
Budapest, V., Katona József-u. 41. Tel.: 1-210-19
(Ujpesti rakpart sarok.)

Augusztus 26-án délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

KRASZNER GYÖRGY
Cementárugyára és Burkolási Vállalata
Városi iroda: VII., Hernád-utca 8, Telefon: 1-361-68
Gyár és építőanyag telep: X., Kerepesi-út 73, Telefon: 1-452-68

ALAPÍTTATOTT 1865. ÉVBEN.
LITSCHAUER ÉS GÖTZ
LAKKGYÁR
BUDAPEST, II., MARGIT-KÖRÚT 42. SZÁM
Telefon: 1-529-52.

Nagy Pál
egészségügyi berendezési vállalkozó
Budapest, II., Fő-utca 20.
TELEFON: 1-520-93.

MIKES és BRAUN OPTIKAI CIKKEK NAGYBANI RAKTÁRA
Magyar gyártmányú TITÁN-hőmérők vezérképviselete.
BUDAPEST, VI., PODMANICZKY-UTCA 27. SZ.
(Teréz-körút sarok.) Telefonszám: 1—382—49.

ifj. FABRÓ FERENC
kőfaragó-mester kőgyárüzeme
Vállal homlokzati burkolást budakalászi travertinből és mindennemű kőfaragómunkát
Budapest, VI., Lehel-utca 8 Telefon: 2-907-46

VAJDA LAJOS
mű- és ércöntő
PESTSZENTERZSÉBET, FRANGEPÁN-UTCA 113. TELEFON: 1-475-69.

A Fővárosi Nagy Cirkusz műsora szenzáció

Gazdasági Értesítő

Nem szerzett, hanem kisajátított jogokért küzdenek az áruházak

A Baross Szövetség szigorítani, az áruházak érdekeltsége elgáncsolni akarja az áruházi rendeletet

A *Fővárosi Hírlap* évtizedes harcának sikeres eredményéről számoltunk be legutóbb, amikor jelentettük, hogy *elkészült a kereskedelmi miniszter áruházi rendelet-tervezete*, amelyet már el is küldtek a megfelelő érdekeltségekhez. A szakvéleményeket e hét végéig kellett volna felterjeszteni a miniszterhez, sajnos azonban, egyes érdekeltségek még nem végeztek a munkával. Vonatkozik ez elsősorban a *Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarára*, amely nemcsupán a vidéki kamarák véleményét gyűjti össze, de *az egyes szakmák meghallgatása is rátartozik*. Ezt

a nagy munkát eddig nem tudta elvégezni, éppen ezért szeptember 15-i lejárattal egy hónapi haladékot kért

a szakvélemények benyujtására. Ezzel szemben máris letárgyalta az egész rendelettervezetet a *Baross Szövetség* elnöki tanácsa és úgy határozott, hogy

a kereskedelemügyi miniszternél több módosítás keresztülvitelét fogja szorgalmazni.

Megállapították ugyanis, hogy a jelen tervezet bizonyos szempontokból

enyhébb, mint volt a Fabinyi-féle, amely a vendéglős és büffé üzemeket teljes mértékben ki akarta tiltani az áruházakból.

A *Baross Szövetség* elnöki tanácsa ezen túlmenően híven kitart amellett, hogy *nyomatékkal ajánlja a miniszter figyelmébe*

az élelmiszerárusításnak az áruházakban visszamenő joghatállyal való teljes eltiltását,

úgy, *amint ezt Ausztriában az 1935. évi törvény előírja*. Ehhez rövid, az osztrák mintára, egyszakaszos rendelet is elegendő.

Amiközben az érdekelt kereskedők a legteljesebb mértékben helyeslik az áruházi rendeletet, sőt annak némely tekintetben *szigorítását kérik*, ugyanakkor

az áruházak minden követ megmozgatnak, hogy a rendelet mai formájában valóra ne váljék,

bizonyos azonban, hogy ez a kísérletük *sikertelen marad, mert a hatóságok feltétlenül megóvják a sokezer kereskedőt az áruházi árrombolástól.*

Az áruházi rendelettel kapcsolatban ennek a kérdésnek legrégibb és legtevékenyebb harcosa

Tóth Gábor
törvényhatósági bizottsági tag,
a Fűszerkereskedők Országos Egyesületének ügyvezető társelnöke,

a *Fővárosi Hírlap* munkatársának a következőket mondta:

— Szegeden, az *OMKE* kongresszusán is napirendre került az áruházak kérdése *Árkay* Ferenc miniszteri tanácsos, a kereskedelemügyi miniszter képviselőjének jelenlétében. Egyes felszólalók itt

a cél mellé lőttek, amikor az áruház kérdését mint a szabad kereskedelem problémáját kezelték és szerzett jogokat emlegettek.

Beleszóltam a vitába és úgy a fűszerkereskedők egyeteme, mint az egzisztenciájában veszélyeztetett sok más kereskedők nevében kijelentettem, hogy itt

nem szerzett, de kisajátított jogokról van szó, amelyekkel az áruházak romlásba döntik a kereskedelmet.

Az áruházakban *nem kartársakat, hanem ellenséget kell látnunk*. Kértem, hogy ne zavarják meg téves megállapításukkal a kereskedelemügyi minisztert, amikor végre kinyujtja kezét, hogy a kereskedőkön segítsen. Felszólalásom azt eredményezte, hogy *Árkay* Ferenc miniszteri tanácsos *őszinte köszönetet mondott nekem.*

— Amíg egyrészről az áruházi veszedelemmel kell harcolnunk,

szédülten nézzük, hogy milyen ijesztő mértékben terjednek, szaporodnak a gyári detailüzletek és tömegfiókok.

Budapesten legalább kétezerre tehető a száma ezeknek az üzleteknek, amelyek sorában az *Izsák Rt.*, a *Meinl*, *Fiumei Kávé*, a *Pók* viszik a vezetőszerepet, a másik fronton pedig a *Stühmer*, *Dréher*, *Szent István* és *Cadeau*-boltok, amelyek napról-napra szaporodnak.

— Ezt a kérdést az ősszel *kiteregetem a székesfőváros illetékes fórumai előtt*. A közélelmezési bizottságban

fel fogom hívni a polgármester figyelmét a kiskereskedelemnek erre a veszedelmére és kérni fogom, lépjen közbe a kormánynál az adófizető alanyok, a küzködő fővárosi polgár életérdekének megvédésére.

Ha szükségesnek mutatkozik, *az ügyet a székesfőváros közgyűlése elé viszem.*

— A közélelmezési bizottságban még egy fronton kell védelmére kelnem a kereskedelemnek. A *Nagyvásártelep* köztudomásúlag abból a célból létesült, hogy ott *tisztára nagykereskedelmi forgalom bonyolódjék le*. Mégis azt látjuk, hogy

a szabály ellenére ezrével vásárolnak magánosok is.

Abból az alkalomból, hogy a vásárigazgatóság odatelepítette ki irodáit, kérdést fogok intézni az igazgatósághoz, hogy ha eddig nem tudta volna, most *közvetlen közelről nem látja-e, hogy mi folyik a Nagyvásártelepen és hajlandó-e tovább tűrni a kereskedelem megrövidítését ezen a téren is?*

tüzetes vizsgálata eredményéről véleményes jelentést küldött Berlinbe. Hogy mi lesz ennek a jelentésnek a következménye a Skuts-ügyre és az egész ügyvezetésre vonatkozóan, még nem tudni, de a biztosítási szakmában általánosságban úgy tudják, hogy *Rózsa Rezső igazgató állása erősen megrendült.*

•

Ismét napirendre került az *Európai Áru- és Podgyászbiztosító* kérdése is, amennyiben a biztosítási körökben elterjedt hirek szerint, az Államvasutak részéről újólag felmerült a gondolat, hogy nem volna-e célszerűbb, *ha az áru- és podgyászbiztosítást a vasut saját kezelésében bonyolítaná le.* Hiszen az egész biztosítási üzlet úgyis a MÁV presztizse alatt és a vasut alkalmazottainak közbejöttével történik, az *Európai* pedig, mint jó családi biztosító társaság, tulajdonképen önmagát biztosítja. Hogy ez milyen mértékben sikerül neki, bizonyítják azok a derüs és megelégedett családi összejövetelek, amelyeken *Kende* Artur dr. társulati elnök legfőbb irányítása mellett, hol *Kemény* Simon igazgató ünnepli *Szőnyi* József igazgatót, hol *Szőnyi* igazgató ünnepli *Kemény* igazgatót. Nem lehet csodálkozni azon, hogy ez a családiasság meghatja a kedélyeket, különösen ma, amikor a családi élet meglazulásáról hallunk riasztó hireket. Éppen ezért bizonyára részvétet kelt a hír, hogy a vasut beleszól ebbe a zavartalan családi együttesbe és *maga akarja teljes hasznát látni annak a biztosítási üzletnek, amelyért egyébként is a vasut viseli a felelősséget.*

Vitéz Zsilinszky Gábort a kormányzó kitüntette a Magyar Érdemkereszt középkeresztjével. A kormányzó vitéz *Zsilinszky* Gábor kormányfőtanácsosnak, a *Nitrokémia Ipartelepek Rt.* és a *Péti Nitrogén Műtrágyagyár Rt.* vezérigazgatójának a magyar ipar fejlesztése terén szerzett érdemei elismeréséül a *Magyar Érdemrend* középkeresztjét adományozta. A legmagasabb helyről jött elismerés az egész magyar gazdasági életben osztatlan örömet keltett. Vitéz *Zsilinszky* Gábor ugyanis az elmult másfél évtized során rendkívül mélyreható munkásságot fejtett ki a magyar ipar fejlesztése terén és különösen ott szerzett elévülhetetlen érdemeket, ahol új terrénumokat kellett meghódítania a magyar iparnak. Emellett természetesen kiterjesztette érdeklődését azokra az iparágakra is, amelyek nem állottak közvetlen irányítása alatt. Az iparvállalatok egész sora köszönheti megalakulását, fejlődését és előrehaladását vitéz *Zsilinszky* Gábornak, aki nem csupán nagy hozzáértéssel és odaadással, hanem az egyetemes nemzeti érdekek figyelembevételével szolgálta mindig a magyar gazdasági életet.

Hírek a biztosító társaságok köréből

Jubileum és ujjászervezés — A perlavina fejleményei — Családi örömök

Az *Adriai Biztosító Társulat* jubileumra készül. Az 1838-ban alapított intézet másfél év mulva ünnepli megfelelő keretek között születésének *századik évfordulóját*. Az előkészületek a magyarországi telep körében is megindultak, ám nem csak a születésnapi örömünnep megülése körül, hanem abban az irányban is, hogy a másfél év alatt a magyarországi adminisztrációban nagyobbarányú reorganizációs munkálatokat vigyenek keresztül. A biztosítási piacon ismeretes, hogy az anyaintézet vezetője *rácalmási Frigyessy Arnold*, vagy ahogyan nem csekély költői szabadossággal és olasz dallamossággal nevezik: *Arnoldo Frigessi di Rattalma*, egyáltalán nincs kibékülve a magyar telep üzleti gestiojával. Ezt annak tulajdonítják, hogy *Erdős* Aladár, a magyarországi ügyvezető igazgató a nagy apparátust nem tudja korszerűen, a mai viszonyoknak megfelelően vezetni, úgy, hogy az anyaintézet kebelében már régen foglalkoznak azzal a gondolattal, hogy az üzlet vezetését új alapokra fektetik és ennek érdekében személyi változásról is gondoskodnak. Eredetileg *Ribáry* Károly ügyvezető helyettesben találták meg a reorganizáció keresztülvitelére alkalmas személyiséget, azonban itt közbeszólt egy sajnálatos körülmény: Ribáry néhány hónap előtt autóbaleset áldozata lett. A választás most *Deutsch* Endrére, a Phönix volt igazgatójára esett, akit a központ igazgatóul szerződtetett és az újjászervezés munkájának élére állított. Ebben a reorganizáló munkában segítőtársa *Erhardt* Dezső, a Duna Biztosító volt igazgatója lesz, akit az Adriai Biztosító szintén szerződtetett.

•

Bár jubileumi előkészületek nélkül, de hasonló a viszony a *Berlini Victoria Biztosító* budapesti telepe és a berlini központ között. A Lindenstrassen, ahol a hatalmas intézet főtelepe van, már régen nem rajonganak a magyarországi ügyvezetésért és nem örülnek azoknak az egyéni akcióknak, amelyeket *Rózsa* Rezső, a magyarországi igazgató indít el és amelyek nem mindig mondhatók sikereseknek. Mindezek mellett nem méltányolják azt a meleg családi érzületet sem, amelynek hatása alatt a főbb pozíciók betöltésére az ügyvezető igazgató rokonsága tagjait találta a legalkalmasabbaknak. A már régebben sérelmezett dolgok mellett, mint friss aktualitás foglalkoztatja a berlini központot az a perlavina, amelyet *Skuts* Béla, az intézet volt felügyelője zúdított az intézetre és amelynek bonyodalmas háttere még tisztázásra vár. Az egész Skuts-komplexum kivizsgálására a berlini központ Budapestre küldte *Bergenroth* főrevizor-igazgatót, aki szükségesnek tartotta a felperessel való tárgyalást is és

REDŐNYÖK
KORÁNYI és FRŐLICH
napellenző- és témportálgyár
Budapest, VIII., Kisfaludy-u. 5. Tel.: 1-323-76, 1-459-86

Épületüveges
GLATZ ANDRÁS
Alapítva: 1864.
Telefon: 1-324-87.
Budapest, VIII., Baross-utca 66—68 sz. Üzlet: Német-utca 59.

LAPOSA ANDRÁS
KÁDÁRMESTER
VIII., Kálvária-tér 13. Telefon: 1-374-57.
Mosókonyha- berendezések, hordók nagy választékban. Javítások olcsón.

LEGJOBB LEGOLCSÓBB
REDŐNYKÉSZÍTŐ ÉS KARBANTARTÓ VÁLLALAT
SCHMIDT FRIGYES
Vállal: faredőny, vászonroletták, zsaluziák és napellenzők készítését és javítását. Faredőnyök karbantartását, jótállás mellett.
Budapest, VIII., Víg-utca 10. Telefon: 1—883—88.

Bakács Gyula
okl. mérnök, épitő- és kövezőmester
Budapest, VI., Bajza-utca 44. Telefon: 1-204-37.

NEISZBACHER IMRE
Épület- és műlakatosmester
Budapest, VI., Aradi-utca 2. Telefon: 1—209—53.

HOFBAUER ÉS PIAZZA
TELEP ÉPÍTŐMESTEREK IRODA
VI., BÉKE-TÉR 5. VI., SZONDY-U. 34.
TELEFON: 1-188-59.

OETL ANTAL
vasöntöde és gépgyár részvénytársaság
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. szám
Telefon: 1-461-09.

Pelikan
IRÓGÉPSZALAG
VEZÉRKÉPVISELET
Stalla Lajos Budapest, V.
Vilmos császár-út 42.

VÁLLALKOZÁS

Elkészült az angyalföldi előljáróság végleges terve

Néhány nap multva kiírják a munkákra a versenytárgyalást

Az angyalföldi kerületi előljáróság otthonának végleges terve, amelynek elkészítésére a nyár elején hirdetett tervpályázat után a polgármestr ifj. *Paulheim* Ferenc és *Szabó* Lajos építőmérnököknek adott megbízást, *néhány nap múlva készen lesznek. Ekkor nyomban kiírják az építési munkákra a versenytárgyalást*, úgy, hogy *az ősz első felében megkezdhessék az építkezést.* Még ebben az évben tető alatt kell állania az épületnek, hogy *a jövő évi május elején az új előljáróság megkezdhesse működését.*

Mint a tervek mutatják, a három emeletes székház, amelynek felépítésére és felszerelésére 532.000 pengő áll rendelkezésre, *pompás külső határon, a legmodernebb technikával készülő épület lesz.* A végleges tervek elkészítésénél, amelyben *Pertik* Béla dr., az új kerület első előljárója is élénk részt vett, a legnagyobb gonddal, a legmesszebbmenő körültekintéssel jártak el. A meglévő előljáróságok életének tanulmányozása alapján a szépészetet, higiéniát egyesítették a gyakorlati követelményekkel, hogy az új előljáróság minél teljesebben szolgálja célját és a közönséget. A hivatali helyiségeket, az előljáróság sokfelé ágazó szerepéhez híven úgy csoportosították, hogy *az ügyfelek mindent a maga helyén és a közelben találjanak meg*, ami a közönség kényelme mellett az adminisztráció gyors lebonyolítását is szolgálja. Külön gondoskodás történt *az újonnan megszervezett városbírói intézmény elhelyezéséről*, olyanformán, hogy a jogkereső tömegek kényelme mellett a városbíró komoly szerepe is kellőleg hangsúlyoztassék.

A praktikusan beosztott hivatali helyiségekhez hatalmas, széles folyosók vezetnek, a nagy tömegek befogadására alkalmas, padokkal ellátott, tágas várakozó helyekkel, ami a higiénia szempontjából is fontos. Általában levegős, a napfényt mindenhova bebocsátó építkezési rendszer jellemzi majd az új előljáróságot, amelynek hatalmas ablakai egészen különös, derüs jelleget fognak adni. Hozzájárul majd ehhez a fővárosi kertészet is, amely az L-alakban épülő, két kapus székház parkos miliőjének elrendezésében bőséges szerephez jut.

Angyolföld előljárósági székháza azzal a gondolattal épül, hogy *építési technikájával és berendezésével az ideális előljáróságok mintájául szolgáljon.*

Beszámoló a II. magyar útügyi kongresszusról. A május elején Budapesten tartott II. magyar útügyi kongresszusról most adta ki a szervezőbizottság megnyitásából a beszámolót a Vállalkozók Lapja. *Albrecht* királyi herceg volt a fővédnöke a kongresszusnak, amelynek védnökei sorában *Bornemisza* Géza iparügyi miniszter, *Kovács* Gyula államtitkár, *Sipőcz* Jenő főpolgármester, *Szendy* Károly polgármester vettek részt. A vezetőségben domináló szerepet vitt a főváros, amennyiben a kongresszus egyik elnöke *Király* Kálmán tanácsnok, főtitkára *Viola* Rezső műszaki főtanácsos, titkára pedig *Gáll* Imre székesfővárosi s. mérnök volt. A székesfőváros nevében *Lamotte* Károly alpolgármester üdvözölte a királyi herceget, a minisztert és a kongresszus tagjait. Az előadók sorában *Király* Kálmán tanácsnok a székesfőváros kilencmilliós szükségmunkáiról, *Viola* Rezső műszaki főtanácsos a főváros újabb útépítéseiről tartott előadást. A beszámoló részletesen közli a kongresszus minden eseményét, valamint az elhangzott előadások hosszú sorát.

KARDOS JENŐ
EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZŐ, KÖZPONTI FŰTÉS, VÍZVEZETÉK ÉS CSATORNÁZÁSI VÁLLALATA
Budapest, VI., Ó-utca 31. Tel.: 1-179-05

Tisztítórongy és Textilhulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46
Tiszttórongyok legjobb kivitelben! Telefon: 2-961-75

Használt
VASANYAGOK:
csövek, lemezek, tartányok, lépcsők, gőzgépek, szivattyuk, motorok, gázgyári berendezési tárgyak stb. és
chamotteléglák
kedvező áron kaphatók:
FERENCVÁROSI GÁZGYÁR
leszerelési irodája.
Budapest, IX., Koppány-u. 2—4. Tel.: 1-340-54.

Uj versenytárgyalási kiírások

A polgármester versenytárgyalást hirdet:

Savanyított, illetve konzervált élelmiszerek szállítására szeptember 4-én d. e. 10 órára Közp. Városháza, II. em. 212.

Az Ezredes-u. Fillér-u. és Lövőház-u. közti szakaszának **útrendezési munkáira** szeptember 1-én 10 órára. Közp. Városháza, II. em. 284.

A X., Ceglédi-uton építendő szükséglakások **ács-, bádogos-, tetőfedő-, asztalos-, lakatos-, mázoló- és üvegesmunkálataira.** Az ajánlatokat szeptember 7-én 9—10 óra között kell a Központi Városházán (III. 350) benyujtani.

A X. ker., Ceglédi-uton építendő szükséglakások **bontás és tetőemelés, föld-, köműves-, beton- és elhelyező munkálataira.** Az ajánlatokat szeptember 1-én d. e. 9—10 óra között kell a Központi Városháza XIII. ügyosztályánál (III. em. 350.) benyujtani.

Beérkezett ajánlatok

A mult héten tartott versenytárgyalásokon a különböző nagyobbszabású közmunkákra és közszállításokra a következő cégek pályáztak:

A budai vízmű békásmegyeri telepén, valamint a szentendrei sziget „C" vízmű telepén létesítendő gépész- és őrlakóház összes építési munkálataira ajánlatot adtak be: A szentendrei szigeti „C" vízműtelepen létesítendő gépész- és őrlakóház összes építési munkálataira: Reischig Béla 29.837.30 P, 60 munkanap, Bajmóczy Géza 30.408.80 P-vel, 65 munkanap, Gratzl és Bozó 31.029.02 P-vel, előírt idő alatt, Kerekes Barnabás 31.454.65 P, nem adja meg a munkaidőt, Juhász István Pál 32.059.09 P, 60 naptári nap, Balázs Horváth István 32.513 P, 100 naptári nap, vitéz Kántor István 32.926.78 P, munkanapot nem adja meg, Liebhard Béla 33.969.95 P, 90 munkanap, Teleki László 34.827.85 P, utasítás szerint és Boghen György 36.735.08 P, előírt legrövidebb idő alatt. **A békásmegyeri Vízmű telepén létesítendő gépész- és őrlakóház építési munkáira:** Gratzl és Bozó 29.877.90 P, előirandó idő alatt; Jakubovics Gyula 29.921.10 P-vel, munkaidőt nem adja meg; Bajmóczy Géza 29.941.30 P, 65 naptári nap; Balázs Horváth István 30.356.85 P, 100 naptári nap; Nagy Testvérek 31.184.90 P, nem adja meg; Kerekes Barnabás 31.233.98 P, nem adja meg; Juhász István Pál 31.302.89 P, 60 naptári nap; Teleki László 31.652.42 P, utasítás szerint; vitéz Kántor István 32.204.40 P, nem adja meg; Prokisch János 32.838.70 P, nem adja meg; Hofbauer és Piazza 32.970.24 P, 1936 nov. 1-ig; Bera Károly 33.304.50 P, 66 munkanap; Boghen György 35.466.69 P-vel, előírt legrövidebb idő alatt.

A dandárutcai népfürdő átalakitási munkáira ajánlatot adtak be: Laurenszky Gusztáv 13.728.75, Hofbauer Gyula 14.708, Hirschfeld Dénes 15.324.30, Böhm Károly 15.764.21, Sturm Károly Frigyes 16.571.30, Titán építőipari szövetkezet 16.717, Rück József 17.435.50, Bernát Imre 20.068.20, Bier Mihály 21.923.10 P.

Az V. ker. Tutaj-utca 3—5. szám alatt létesítendő hálózat próbaállomás különböző munkálataira ajánlatot adtak be: **föld-, köműves-, vasbeton-, szigetelő- és elhelyező munkára:** Fülöp Dezső 93.623.57; Molnár István 97.969.54; v. Gorondy István 99.413.54; Szilágyi Imre 99.725.20; Teleki László 103.780.86; Gát Ödön 103.798.05; Varsa János 104.040.77; Krebs András Károly 104.263.41; Böhm Károly 104.994.94; Hesz Lajos 105.252.26; Fratricsevics Ernő 105.498; Szőllősy Elemér 106.691.93; Boghen György 107.898.33; Neuschloss Ödön és Marcell 111.217.35; Gavora Zsigmond 133.783.23 P-vel; **kavics, tetőfedő és hőszigetelő munkára:** Posnansky és Strelitz 5511, Hesz Lajos 5742, Tóth Lajos 5841, Nagybátony—Ujlaki Egy. Ip. Rt. 5940, Szőllősy Elemér 6072, Magyar Asphalt Rt. 6111, Biehn János Rt. 6336, dr. Helvey Tivadar 6402, Neuschloss Ödön és Marcell 6534, Parafakőgyár Rt. 6666, Wusinszky Lajos 8304 P-vel; **burkolómunkára:** Mészáros István 7209.50, Hygienia épületburk. szövetkezet 7437.50, Tafler Oszkár 7535.50, Sós Lajos 7472, Nagy Imre 7932.75, Neuhauser Miksa és társa 8047.05, Janusek Béla 8124, Neuschloss Ödön és Marcell 9364, Wusinszky Lajos 10.229.25 P-vel; **műkőmunkára:** Neuschloss Ödön és Marcell 2715.30, Kovács József 2855.10, Wusinszky Lajos 3013.93 P-vel; **különleges lakatos- és vasszerkezeti munkára:** Nagy Gyula 18.877.70, Hreska és Engel 19.643, Márkus Lajos 23.988, Kajtár Lajos 26.976, Haas és Somogyi Rt. 28.612, Stieber-féle építési és ipar rt. 29.895, Vegyipari Gépgyár Rt. 32.338 P-vel; **vízvezeték- és csatornázási munkára:** Kardos Lipót 8899.53, Egri és fia dr. Egri István 9572.46, Moczár Gábor 9623.68, Sziller J. Károly 9830.50, Róth Vilmos 9849.29, Farkas Izor 9999.87, Bajkay Ferenc 10.562.79, Wolf Márk fia Wolf Ödön 10.822.86, Gerő László 10.971.73, Fancsaly Ferenc 11.004.69, Gruber Lajos 11.308.33, Janisch János és fia 11.390.80, Rohonci Hugó 11.892.48, Tóth Imre és társa 12.045.61 P-vel; **központi fűtés és berendezési munkára:** Wolf Márk fia, Wolf Ödön 16.291.91, Róth Vilmos 17.767.63, Egri és fia dr. Egri István 18.484.32, Moczár Gábor 18.486.27, Bajkay Ferenc 18.810.70, Fancsaly Ferenc 19.034.89, Tóth Imre és Társa 19.511.45, Rohonci Hugó 19.924.18, Septei Lajos 20.543.31 P-vel; **parkettapadló munkára:** Szabóky György 1539, Pollitzer és Oklejszky 1365, Gerő Andor 1365, Láng József 1375.40, Nyulassy József 1404, Benedek Sándor 1465.10 P-vel; **villamos futódaru munkára:** Roessemann és Kühnemann, Epp és Fekete Gépgyár 13.460, Ganz és Társa Rt. 16.980, Magyar Vegyipari Gépgyár Rt. 17.400, Rotor felvonó és gépgyár 23.000 P-vel és **üvegesmunkára:** özv. Mihálovics Györgyné 3122.40 P-vel.

A vámházkörúti vásárcsarnokban haltároló medencék vizellátása részére létesítendő vízszűrőberendezés szállítására ajánlatot adtak be: Wohanka és társa utóda 17.973.90, Hydro Rt. 19.380, Knuth Károly 19.844.56, Ganz és Társa 21.541, Kurz Rt. 23.950.70 pengővel.

A Szilágyi Erzsébet-leánygimnázium részére szükséges függönyfelfüggesztő szerkezet szállítására ajánlatot adtak be: Török Lipót 3261.28 P (bánatpénzt nem tett le), Figola—Szenes 3730, Diósy János 4521.70, Lopos Gyula 5468, Hódos Andor 6007 P-vel.

A Szilágyi Erzsébet-leánygimnázium vászonfüggönymunkáira ajánlatot adtak be: Roggenbauer Rezső 2783, Paschka és Társa 3659, Justus Sándor és Fia 7450 pengővel.

A diósárokuti erdei iskola fedett játszószin föld-, kőművesmunkáira ajánlatot adtak be: Barcsai Lajos 8437, Grandits Gyula 8840, Haas Károly 9330, Kovács Nándor 9962.50, Báthory és Klenovits 11.497 P-vel.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető:
NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

Versenytárgyalási hirdetmény

A II. ker., Ezredes-utca Fillér-utca és Lövőház-utca között lévő szakaszának **útrendezési** munkáira nyilvános versenytárgyalást hirdetek.

A kellően felbélyegzett és aláirt ajánlatokat sértetlen borítékba helyezve, pecséttel lezárva **1936. évi szeptember hó 1. napján** délelőtt 10 óráig kell a Központi városháza, II. emelet, 284. ajtószám alatt benyujtani.

Az ajánlatok felbontása ugyanaznap délelőtt 11 órakor lesz a Központi városháza II. em. 285. ajtószámú helyiségében, ahol a magukat igazoló ajánlattevők, vagy azok meghatalmazással ellátott képviselői jelen lehetnek.

Budapest, 1936. évi augusztus hó 12-én.

A székesfőváros polgármestere.

VAS MÉRNÖK Vegyi Gyára Rt. Asbest VMV **Asbestből MINDENT**
Budapest, V., Visegrádi-u. 67. Telefon: 2—924—63.

Lantos Mihály
építőmester
V., Váczi-út 34. Telefon: 2-936-52.

TAKÁCS-ÜVEG
Kartellen kívül. **TAKÁCS IMRE** táblaüvegszaküzlete Budapest, II., Zsigmond-utca 24. szám
Telefon: **1-606-00** Sürgönycím: **Üvegcentrum**

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8,000.000 drb.

KISS JENŐ
OKLEVELES MÉRNÖK, ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCA 10.
TELEFONSZÁM: 1—148—35

DOMOKY JÓZSEF
asztalosmunkák gyára
Budapest, XIV., Várna-utca 5-7
Telefon: 2-961-08

Krausz Ferenc
bronzöntő
Budapest, VI., Babér-utca 80. Telefon: 2-932-26

Nasici tanningyár és gőzfürész r.-t.
BUDAPEST, V., Nádor-u. 21. Tel.: 1-272-58.
Szlavon tölgy- és bükk-parkettája világmárka!

Első Magyar Beépíthető kismotor üzem
KOVÁCS JÁNOS
Budapest, XI., Fadrusz-utca 2. — Telefon: 2-693-26

Törv. védett
Nagy árammegtakarítás! Nagyobb fény!
KOMOR HENRIK-féle
fénytechnikai-, villamossági- és műszaki vállalat K. F. T.
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-U. 59.
lámpatestekkel **Telefon: 1-414-76.**

GRUBER JÁNOS festékgyár és ásványőrlőművek, építési anyagok és vegyészeti termékek raktára
Központi iroda:
Budapest, V., Kálmán-utca 22. sz.
Telefonszám: 1-230-33. ● Alapíttatott: 1842

HOFER műszaki, olaj- és villamossági k. f. t.
Budapest, VII., Király-utca 55. sz.
Szállít I-a minőségben előnyösen: gép- és hengerolajat, gépszíjat, asbest- és gumiárut, tömítéseket, szerszámokat és az összes **műszaki cikkeket.** Tel.: 1-453-15.

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: 1—126—66.

PROKISCH JÁNOS
OKL. ÉPÍTÉSZ, ÉPÍTŐMESTER, HITES TÖRVÉNYSZÉKI ÉS ÁRVASZÉKI SZAKÉRTŐ
Budapest, I., Csaba-u. II/a. Tel.: 1-563-99

Huszonötödik évfolyam — Budapest, 1936 szeptember 9 — 36. szám.

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE . . . . . 24 PENGŐ
FÉLÉVRE . . . . . 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

UJ MUNKAÉV

Irta: **Vályi Lajos dr.**
törvényhatósági bizottsági tag

A nyári reggelek tiszta ragyogása helyett hajnalonként már őszi köd ül meg a Dunán. A nyár befejező akkordjának, Budavár visszafoglalásának, az európai szolidaritás diadalának e ma is olyan sokatmondó, harangzúgásos, felemelő, ünnepi hangulatából az új munkaesztendő feladatai kezdenek kibontakozni s lépnek a maguk hétköznapi színeiben és a megvalósítás igényével elénk. Ahogy napról-napra sűrűbb a Duna felett a reggeli köd, ahogy napról-napra hűvösebbé válnak az őszi éjszakák, úgy közelednek felénk a trianonverte Magyarország szegény fővárosának téli és tavaszi gondjai: a lakás, ruházkodás, fűtés, kenyér, általában a létminimális ellátás megnövekedett problémái.

És ezt az évről-évre annyi aggodalmat keltő, borus őszi magyar hangulatot az idén az európai égboltozat horizontján, keleten és nyugaton, nyugtalanító villámlások vörös visszfénye festi alá s teszi még félelmetesebbé.

Most, amikor mindenki újra elfoglalja a munkahelyét, lehetetlen, hogy a közélet minden harcosa ne érezné a saját felelősségének megnövekedését, sokszor szinte nyomasztó, fullasztó súlyát, amely minden szavának, minden tettének bölcs megfontolására, minden magyar széthúzás ellensúlyozására, becsületes, független lelkiismerettel, tárgyilagosan végzendő szakszerű munkára, önzetlen szolgálatra, mindenekfelett az összesség érdekeinek a respektálására, a bajok és szenvedések csökkentésére, a szociális igazság keresésére és érvényesítésére sarkalja.

Valóban, ennek a terhes jelek között született új munkaesztendőnek nem is lehet más a vezérlőcsillaga, mint *a szociális igazság keresése és érvényesítése*, legalább az emberi megélhetés legalsó, legalább a létminimum határáig!

Nem lehet elsőbb, fontosabb, nemzetibb és keresztényibb feladat, mint hogy mindenki számára biztosíttassék a mindennapi munka, a falat kenyér és az óvó hajlék!

Pár nap mulva elkészül a székesfőváros új évi költségvetése. Ennek a szociális igazságnak a megkeresését és érvényesítését várjuk tőle a lehetőség végső határáig. A nyomor és munkanélküliség mélységeinek a kiegyenlítését várjuk tőle, megközelítését annak, ami minden érzőszívű embernek, minden testvérét és hazáját szerető magyarnak és minden magyar pártnak egyértelmű követelése és a magyar sorsnak életbevágó igénye, hogy a szociális gondoskodás minden dolgozniakaró polgárra, minden rászoruló családra biztosíttassék *legalább a puszta emberi lét határáig*. Ez a feladat a legfontosabb és a legelsőbb, mert tűrhetetlen, önmagát megbosszuló bűn a nemzettel szemben, ha becsületes munkások kószálnak kétségbeesetten, hajléktalanul a téli éjszakában és nem mernek éhező gyermekeikre gondolni!

Senki se hiheti, hogy nem akarnánk kellőképpen értékelni a fényt, a ragyogást, a műalkotásokat, a művészetet, amelyeknek nemcsak művészi és erkölcsi, hanem gazdasági produktív jelentőségét is tudja minden gondolkodó ember — de mégis, mégis első, legelső minden polgár számára a mindennapi munka, a mindennapi kenyér, a szociális egyensúly legalább az életszínvonalnak azon az alsó fokán, amelyen alul emberi életet elképzelni nem lehet.

Sok egyéb szempont között, hiszem, hogy ez lesz a vezető szempontja a székesfőváros vezetőségének éppen úgy, mint a székesfőváros közönségét képviselő pártoknak és főképen a többségi pártoknak, mert ennek a követelménynek a megvalósítása nélkül csak óhaj és álom, csak szó marad a keresztény politika és a nemzeti egység!

Évadnyitás előtt

Szendy Károly polgármester nyilatkozik a Fővárosi Hirlapnak

a székesfőváros adminisztrációja összes ágazatainak mindenre kiterjedő, elismerésre méltó munkásságáról és az új szezonra elökészített nagyszabású tervekről

Az idegenforgalom állandó és örvendetes emelkedése új szállodákat követel

Hivatalosan nem kezdődött ugyan még meg a törvényhatóság új szezonja, Szent István hete óta azonban a polgármester már újból rendszeresen bejár hivatalába és napról-napra többen térnek haza a most még szabadságon lévő főtisztviselők is. A városháza ügyosztályaiban szinte permanens munka folyik, amelynek célja az, hogy szeptember második felére minden olyan tervezettel és elaborátummal elkészüljenek, amelyeknek életbeléptetéséhez a törvényhatósági bizottság szankciójára van szükség.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársának alkalma nyilott arra, hogy

SZENDY KÁROLY
polgármesterrel

hosszasabb beszélgetést folytasson a közeljövőben várható eseményekre vonatkozólag.

— Szabadságomról visszatérve — mondotta a polgármester — nagy megelégedéssel hallgattam *Kovácsházy* Vilmos tanácsnok úr és az Idegenforgalmi Hivatal beszámolóját, amely arról szólott, hogy az idei Szent István hét nemcsak beváltotta a hozzáfüzött reményeket, hanem azokat messzemenően túl is haladta. A székesfőváros társadalmának számos rétege nagyon előnyösen érezte az elmélyült idegenforgalomnak a hatását és különösen örvendetes az a tény, hogy

az ünnepi hétre ideérkezett külföldi vendégek igen tekintélyes része jelentékenyen meghosszabbította budapesti tartózkodását,

megvárta a napokban lezajlott jubiláris ünnepséget, sőt még ez után is itt maradt.

— Idegenforgalmunknak ez a rendkívül örvendetes fejlődése azonban nemcsak örömmel, hanem bizonyos gondokkal is eltölt bennünket. Nem először mondom és valószínűleg nem is utoljára, hogy

Budapest szállóviszonyai ezidőszerint még nem olyanok, amelyek minden vonatkozásban megfelelnének az idegenek joggal táplált igényeinek.

A mostani napokban úgyszólván egyetlen férőhely sem maradt Budapesten üresen. És egyes nagy hotelekben, a hozzám érkezett jelentések szerint, már most hetekre előre ki van adva minden szoba. *Nemcsak fővárosi, hanem nemzeti érdekünk is, hogy idegenforgalmi bevételeinket állandósítani és egyben gyarapítani törekedjünk*, viszont ezidőszerint már elérkeztünk oda, hogy ha nagyobb számú külföldi érkezik hozzánk, azokat sok esetben alig megfelelő módon és csak üggyel-bajjal tudjuk elszállásolni. Tagadhatatlan, hogy *elérkezett az ideje annak, hogy a polgári igényeket kielégítő, nagyméretű hotel bővítse ki a budapesti vendégszobák számát.* Ennek felépítése azonban semmiképpen sem lehet a közület feladata, hanem azt vállalkozóknak, magántőkéseknek kell vállalniok. Manapság a vendéglátó üzemek javarésze meglehetős nehéz gondok között él, aminek az a magyarázata, hogy a gazdasági viszonyok leromlása következtében leggyakrabban nem áll elegendő mennyiségű forgótőke rendelkezésre, viszont a különböző hatósági terhek erősen hátráltatják a kispénzű vállalkozások üzemének fejlesztését. Megoldást kell tehát keresnünk és ez a megoldás elképzelésem szerint csak az lehet, hogy

megfelelő adókedvezményekkel és más előnyök nyujtásával kedvet kell adni a szálloda-vállalkozásnak az új építkezésekre.

Bizom benne, hogy a magyar királyi kormány, amely igen nagy figyelemmel és jóindulattal kiséri az idegenforgalom ügyét, meg fogja találni a módját annak, miképpen hárítsa el a nehézségeket az útból.

— Igen természetes, hogy az idegenforgalom ügyét más utakon is szolgálni kell. Budapest az utóbbi évek folyamán nevezetessé vált arról, hogy világhires természeti kincseinek megfelelő keretet is igyekszik biztosítani olyan létesítményekkel, amelyek a modern világváros életéhez szervesen hozzátartoznak. Közmunkáink, üzemeink és intézményeinek fejlesztése legközvetlenebbül természetesen a város törzslakosságának érdekeit szolgálják, még csak vitatni sem lehet azonban azt, hogy

modern utaink és városi berendezkedésünk sok más tényezője az idegenforgalom szempontjából sem közömbös.

A költségvetési tervezet

A Fővárosi Hirlap munkatársa ezután a készülő költségvetés-tervezetről kérdezte meg a polgármestert, aki a következőket mondotta:

— Az elmult évek folyamán hivatali elődöm is, most az utóbbi időkben magam is teljes erővel arra törekedtünk, hogy minél nagyobb mennyiségű hasznos közmunkát végezhessünk el. A törvényhatósági bizottság mindenkor hűséges megértéssel sietett segítségünkre és terveinket megértően támogatta az államhatalom is. Most pár hét mulva újból elérkezik az idő, amidőn *előterjesztjük a költségvetési előirányzatot, amely majd hivatott lesz egy esztendőre újból megszabni munkálkodásunk kereteit.*

— *Bódy* László tanácsnok úr vezetésével már hetekkel ezelőtt

megkezdődött a költségvetési tervezet összeállítása és ezidőszerint készen áll a nyers tervezet,

amely nagy vonalaiban ugyanazokat az elveket szolgálja, amelyek a folyó év gazdálkodását és a megelőző esztendő budgetjét is jellemezték. *Óvatos takarékosság az alapelvünk, természetesen ügyelünk arra, hogy a takarékosság ne váljék fukarsággá*, hanem csupán addig a mértékig vitessék keresztül, amíg arra pénzügyi helyzetünk stabilitásának megóvása érdekében mulhatatlanul szükség van.

A gazdasági viszonyok, mint erről éppen a Fővárosi Hirlap hasábjain pár hónappal ezelőtt már beszámoltam, lassú, de immár észrevehető módon javulnak

és ha átmenetileg elő is fordul az, hogy ház-

tartásunk bevételi tételei nem folynak be maradéktalanul az előirányzott időben, ez egyáltalán nem tekinthető aggasztó körülménynek. Istennek hála, sohasem fordult elő még velünk az, hogy a felmerülő szükségleteket ne tudtuk volna idejekorán és pontosan kielégíteni, ami akármilyen egyszerűen hangozzék is, óriási eredménynek mondható és egyrészt azzal magyarázható, hogy a székesfőváros adózó polgársága heroikus erőfeszítéssel teljesíti törvényes kötelességét, másrészt annak, hogy a város megfelelő vagyonnal rendelkezik, amely biztos fedezetet nyujt számára.

Van-e drágaság?

A kétségtelenül mutatkozó drágulásról Szendy Károly polgármester ezeket mondotta munkatársunknak:

— A legutóbbi napokban

nagy fejtörést okozott az egyre észrevehetőbben tapasztalt drágaság.

Az elsőrendű élelmicikkek javarésze bizony tetemes mértékben megdrágult és ez a székesfőváros vezetőit egyáltalán nem hagyhatja közömbösen. Nekünk erkölcsi kötelességünk az, hogy hatósági szerveink útján, de a lehetőségek szerint minden kényszerrendszabályok alkalmazása nélkül ellenőrízni tudjuk az árakat és ügyelhessünk arra, hogy azok olyanok legyenek, amelyeket a közönség legszélesebb rétegei is képesek elviselni. A mult hét folyamán, amidőn a friss hús ára szinte ugrásszerűen emelkedett, *magam is meghökkentem és bekértem a szabadságon lévő Rosta János tanácsnok urat, hogy vele megbeszélést folytassak.*

A tanácsnok úr alaposan tanulmányozta a kérdést és megtette mindazokat az intézkedéseket, amelyeket a fogyasztói érdekek tőlünk megkívánnak.

Én a magam részéről *a jelenleg mutatkozó drágasági folyamatot átmeneti jelenségnek tartom* és erősen bizom abban, hogy a ma még magas árak rövidesen leszállanak a normális szintre. Az idei bőséges termés az az indok, amellyel véleményemet alátámasztom és ami miatt hiszem, hogy csupán a piaci árak szinte periódikusan visszatérő megszokott hullámzásáról van szó, ami természetes következménye lehet akár a nagyobb mértékben megindult exportnak, akár annak, hogy az állattakarmányozási cikkek normális ára még nem alakult ki.

A kolduskérdés

A belügyminiszter legutóbbi bejelentése után aktuálissá vált a kolduskérdés gyökeres rendezése. Ezt a következőkben ismerteti a polgármester:

— A törvényhatóság hivatalos évadja még nem kezdődött meg. Erre szokás szerint csak szeptember 15-e után kerül a sor, akkor azonban teljes gőzzel fogjuk tárgyaltatni a nyári szünet tartama alatt előkészített és végrehajtásra megérett ügyeket. Ezek közül látszatra talán nem nagyon jelentékeny, de kihatásaiban mindenesetre az,

a kolduskérdés gyökeres rendezése.

Mint ismeretes, a belügyminiszter úr a közelmultban az egész ország területére vonatkozóan szabályozta ezt a problémát, ennélfogva most már semmi sem áll annak útjában, hogy a megfelelő végrehajtási utasítás kibocsátásával gyakorlatilag is életbeléptessük a megfelelő rendelkezéseket. Az expediens az lesz, hogy

a hatósági és a társadalmi jótékonyságot közös alapelvek szerint fogjuk lebonyolítani

és ezzel ugyanakkor, amidőn megakadályozzuk azt, hogy egyesek jogosulatlanul többszörös segélyezésben részesüljenek, el fogjuk érni azt is, hogy a valóban reászorult szükölködők mindegyike meg fogja kapni az élete fentartásához szükséges eszközöket.

Műszaki problémák

Ezután megkérdeztük a polgármestert: melyek azok a legsürgősebb tennivalók, amelyek a Rákóczi-úti házbeomlással, általában a régóta sürgetett műszaki reformmal kapcsolatban szükségessé váltak. A válasz a következő:

— A nyár folyamán műszaki ügyosztályaink hatalmas munkát végeztek.

Egyrészt *programszerűen folytak a költségvetésileg biztosított, illetőleg a székesfővárosi beruházó kölcsön terhére előirányzott útépítési munkák, másrészt tovább folytattuk a parkirozásokat, csatornafektetéseket, stb. A városrendezési és magánépítési ügyosztály az örvendetesen fellendült építkezési kedv következtében bőven el volt látva munkával, a magasépítési ügyosztály pedig, mint minden nyáron, az idén is nagyszámú székesfővárosi középület tatarozási és karbantartási munkálatainak végzésével, illetőleg ellenőrzésével foglalkozott.*

— *A Rákóczi-úti sajnálatos házbeomlás következményeként a minisztérium szakértőkkel vizsgáltatta felül műszaki igazgatásunkat,* különösen abból a szempontból, hogy az építkezési engedélyek kiadásánál nem történtek-e könnyelműségek. *A lefolytatott vizsgálat egyértelműen megállapította, hogy erről szó sincs, műszaki közegeink minden egyes esetben a legteljesebb rigorozitással jártak el,* ennélfogva a sajnálatos baleset esetleges megismétlődésétől tartani felesleges aggodalom. Az ügyet nem hagyjuk azonban ennyiben, mert hiszen valamennyien tudjuk, hogy különösen

a székesfőváros belterületén rendkívül sok ház már elavult

és egyrészt a természetes használat, másrészt az idő behatásai következtében gyökeres renoválásra szorul. *Ezen a téren sok teendő vár a magánvállalkozásra,* hogy azonban a házmodernizálások megkezdődhessenek, ahhoz nagyszabású intézkedésekre van szükség. A házak manapság csekély jövedelmet hajtanak. Nagyon sok olyan háztulajdonos van, aki attól eltekintve, hogy van egy-egy ingatlana, szinte szegény embernek mondható, mert nem rendelkezik azzal az összeggel, amellyel házát megfelelő karbahozatal után jobban tudná hasznosítani. Különösen áll ez az Erzsébetváros, Terézváros, József- és Ferencváros régi házainak gazdáira és

ha azt akarjuk, hogy a város belterülete is modernizáltassék, akkor először megfelelő hosszúlejáratú hitelről, majd építési kedvezményekről kell gondoskodnunk.

Az a hitem, hogy erre abban az időben, amikor a régi házak műszaki felülvizsgálatára folyamatba tett hatósági eljárás már befejeződik és annak következményeként tisztán fogjuk látni, hogy hozzávetőlegesen milyen összegre van szükség, akkor együttes erővel a nehézségek leküzdése után olyan arányú foglalkoztatáshoz tud jutni az építő és berendező ipar, amely tudvalevőleg egyike a legnépesebb szakmáknak, amely a még fennálló munkanélküliség mértékét tetemesen csökkenteni fogja.

Közegészségügy

A közegészségügy terén legutóbb végrehajtott újítások eredményeit az alábbiakban foglalta össze a polgármester:

— *Közegészségügyi intézményeinkről is akarok pár szót szólani.* A pár hónappal ezelőtt a gyógyítás szolgálatába állított

Eötvös Lóránt Rádium és Röntgen Intézet máris bebizonyította, hogy felállítására igen nagy szükség volt.

Férőhelyei úgyszólván az első óráktól kezdve állandóan foglaltak, annak ellenére, hogy a betegek felvétele szigorú rostálás után történik. *Egész sereg neves külföldi orvos járt már Budapesten a megnyitás óta és valamennyien elismeréssel, sőt gyakran elragadtatással nyilatkoztak arról a tökéletes felszerelésről és berendezkedésről, amely ezt a gyógyintézményünket jellemzi.* Különös megelégedésüket fejezték ki a külföldi orvosok afelett, hogy az intézet külföldi viszonylatban is nagyon olcsón vállalja az ápoltak gondozását.

Többi kórházainkban kisebb-nagyobb bővítési és átalakítási munkálatok vannak folyamatban.

Igy a Szent László járványkórházban és az Uj Szent János-kórház területén új pavillonok épülnek, amelyek a kitűzött időre rendeltetésüknek át lesznek adhatók.

Üzemek

A most életbeléptetett új elektromos tarifáról ezt mondta Szendy Károly:

— Üzemeinknél szeptember elseje jelentős nap volt.

Ekkor lépett életbe az Elektromos Művek új áramdíj-szabályzata,

amely az alapdíjas tarifát tette alapelvvé, egyidejűleg azonban megszüntette azt a sokat kárhoztatott régi rendszert, amely a többet fogyasztó polgárokat úgynevezett büntető tarifával sújtotta. Hogy a közönség egyrésze bizonyos idegenkedéssel fogadta az új tarifát, ezen nem ütközöm meg, de nem is tartom aggodalmasnak, mert pár hét leforgásán belül a fogyasztók sajátmaguk fogják tapasztalni, hogy az új rendszer reájuk nézve is előnyösebb a réginél.

Státusrendezés

A státusrendezés végrehajtását a következőkben ismertette a polgármester:

— *Az üzemi alkalmazottakat illetően az a helyzet,* hogy

minden előkészület megtörtént arra vonatkozóan, hogy őket is bekapcsoljuk a Segítőalap működési körébe.

Nagy megnyugvást jelent számunkra ez, mert régi elvem, hogy a székesfővárosi alkalmazottakat akár az adminisztrációnál, akár az üzemigazgatásnál teljesítsenek szolgálatot, egyforma elbánásban kell részesíteni, minden téren. Ezt az igazság hozza magával és bizonyos, hogy a tisztviselők és az alkalmazottak nagyobb munkakedvvel, odaadóbb készséggel tudnak dolgozni akkor, ha látják, hogy kenyéradó gazdájuk, a székesfőváros egyforma mértékkel mér.

— *Elnöki ügyosztályunkban is szorgos munka folyt és folyik ezidőszerint is.*

A tevékenység gerincét a státusrendezési intézkedések programszerű életbeléptetésének előkészítése képezik.

Most már csak egész rövid idő választ el bennünket attól a terminustól, amidőn a státusrendezés gyakorlatilag is kezdetét veszi, a dolog természeténél fogva azonban nagy óvatossággal, abszolut tárgyilagossággal és a fenforgó körülmények pontos mérlegelésével kell eljárnunk, hogy a véglegesítéseknél valóban azok a tisztviselők és alkalmazottak kerüljenek az eddiginél előnyösebb helyzetbe, akiknek tevékenységétől legbiztosabban remélhető a székesfőváros közönségének minden várakozást kielégítő szolgálata.

Díszközgyülés

Szendy Károly polgármester a következőkkel fejezte be érdekfeszítő nyilatkozatát:

— *A törvényhatósági bizottság szeptember 3-ára tervezett ünnepi díszközgyülését, amelynek egyetlen tárgya a budavári felszabaditási jubileum méltó megünneplése lett volna, el kellett halasztanunk, mert a törvényhatósági bizottság tagjainak tekintélyes része még nem tért vissza nyári üdüléséről.* Az eddigi tervek szerint azonban

ezt a rendkívüli közgyűlést még ebben a hónapban megtartjuk,

sőt az utána következő héten, ugyancsak szeptemberben már az első rendes tárgysorozatú közgyülés összehívására is sort akarunk keriteni.

— Az új évadnak teljes bizakodással, jó reménységekkel nézek elébe és meg vagyok arról győződve, hogy velem együtt a törvényhatósági bizottság minden tagja éppen úgy, mint az adminisztrációnak valamennyi embere, ujult munkakedvvel, fáradhatatlan akaraterővel fog dolgozni azért, hogy szép fővárosunk ismét előbbre jusson megérdemelt fejlődése útján.

*

Ez a hatalmas és mindenre kiterjedő nyilatkozat magába foglalja az évadnyitás küszöbén a komunális élet valamennyi problémáját és miután az egész vonalon a fellendülést jelentik a polgármester szavai, fokozott reménységgel nézhetünk elébe az új városházi esztendőnek.

Pelikan
IRÓGÉPSZALAG
VEZÉRKÉPVISELET
Stalla Lajos Budapest, V.,
Vilmos császár-út 42.

KRASZNER GYÖRGY
Cementárugyára és Burkolási Vállalata
Városi iroda: VII., Hernád-utca 8 Telefon: 1-361-68
Gyár és építőanyag telep: X., Kerepesi-út 73 Telefon: 1-452-68

ZSUREK PÁL
épület- és műlakatos
VII., KÁROLY KIRÁLY-ÚT 7 SZ.
TELEFON: 1—412—03.

TAMÁSSY EMIL
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, VI., Lázár-u. 16. II. 7/a. Tel.: 1-171-55.

PILÁT PÁL MAGYARORSZÁG ARANYKOSZORÚS HEGEDŰKÉSZITŐ MESTERE
BUDAPEST, VI., LISZT FERENC-TÉR 10. SZ.
A Zeneművészeti Főiskola mellett. • Tel.: 1-110-03.
Számtalan kitüntetés, elismerő oklevelek és díjak. Quinttiszta hurok. Régi mesterhegedűt a legmagasabb áron veszek és becserélek. Javítás bármilyen hangszeren, fuvós és vonóshangszeren szakszerűen és mérsékelt áron.

EGLIS JÁNOS
HAIDEKKER SÁNDOR R. T.
SODRONYMŰ „KELETI" LERAKATA
Budapest, VIII., Fiumei-út 3. Telefon: 1—415—94.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építés i vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

Elkészült az iparügyi minisztériumban a városrendezési és városépítési törvényjavaslat tervezete

Budapest jövendő fejlődésére rendkívüli fontosságú lesz az új törvény, amelynek végrehajtása mérnököknek és a munkások tízezreinek biztosít munkát

Az Iparügyi minisztérium törvényelőkészítési osztályában *a székesfővárost nagyon közelről érdeklő javaslat készült el*, amely életbelépése után

fel fogja ölelni a városrendezés és a városépítkezés összes nyitva álló vagy egyes rendelkezések elavultsága miatt csak nehezen megoldható kérdéseit.

A tervezet imperative kimondja, hogy a jövőben minden városban meg kell állapítani a fejlesztési tervet. Nagy haladást jelent ez a rendelkezés, mert köztudomású, hogy a multban a magyar városok közül csak kevésben fordítottak arra kisebb-nagyobb gondot, hogy a fejlődés előre meghatározott normák betartásával történjék.

A városfejlesztési terv megállapítása tehát olyan szükségesség, amelynek hiánya eddig is sok galibát okozott.

Három alapelv szabja meg a városrendezési terv keretét: a helyes telepítési politika, a közlekedés feltételeinek megteremtése és a városszépészeti követelmények. Budapestet illetően különösen a település szempontjából van nagy jelentősége a tervezetnek,

mert a lakosságnak a város centrumától túlságosan messzefekvő területekre való költözését a közület pénzügyi egyensúlya érdekében a lehetőség szerint meg kell akadályozni.

Hasonlóan érdekes feladatok elé kerül majd a törvény szankcionálása után a főváros

közlekedési kérdések

kapcsán. Ezidőszerint ugyanis az a helyzet Budapesten, hogy a város gyorsütemű fejlődése következtében *egyes pályaudvarok teljesen beékelődtek a házrengetegbe, mások viszont éppen a beléjük futó sínhálózat miatt megakadályozzák a városnak a kívánt irányban való fejlődését.* Hosszabb idő óta van már szó például a *Déli- és a Keleti pályaudvar kitelepítéséről.* A szakemberek valamennyien megegyeztek azonban abban, hogy az idevágó tervek konkretizálására mindaddig nem kerülhet sor, amíg

általános irányelvek kitűzése után gyökeresen meg nem oldják a budapesti főpályaudvar kérdését.

A városrendezési törvényjavaslat

szociális szempontból is nagy jelentőségű. Végrehajtása ugyanis először nagyszámú mérnöknek fog esztendőkig tartó foglalkoztatást biztosítani, ezt követően pedig a munkások ezrei, sőt tízezrei lesznek foglalkoztathatók

a műszaki tervek gyakorlati keresztülvitele alkalmából. A javaslat előírja, hogy a városfejlődés szempontjából szóbakerülő

összes területeket külön mérjék fel,

készítsék el az azokra vonatkozó általános és részletes rendezési terveket, emellett pedig

állítsák fel a pontos teleknyilvántartót.

Az általános rendezési terveket a székesfővárosban, ahol a *városfelmérés már huzamosabb idő óta folyamatban van*, a javaslat rendelkezéseinek figyelembevételével a törvény hatálybalépésétől számított *három esztendő alatt kell elkészíteni*, olyan városokban pedig, ahol újabb időből származó felmérés nincsen, *hatesztendei terminust* szab meg a miniszter.

Saját felügyeleti jogát is biztosítja a miniszter azáltal, hogy amennyiben a bemutatott tervek nem megfelelőek, akkor rendelkezése alapján azokat megváltoztathatja és az új terveket az egyes városok költségére készíttetheti el.

A városrendezési javaslat másik főtétele

a szorosan vett építésügyre

vonatkozik. A magánépítkezéseket épp úgy, akár a közhatóságok építkezéseit, csak abban az esetben lehet foganatosítani, ha a *tervek semmiféle szempontból sem ellenkeznek az általános városrendezési és építkezési szabályokkal.* A legaprólékosabb részletekbe menően tárgyalja ezután a javaslat mindazokat az eshetőségeket és lehetőségeket, amelyek a városfejlesztéssel kapcsolatban felmerülhetnek és ugyanakkor, amidőn legfőbb szempontnak

az építkezés biztonságát, a városias követelményeknek való megfelelését és a városképbe való szerves beilleszkedést

jelöli meg, nem feledkezik meg arról sem, hogy a városrendezési munkálatok mindig úgy történjenek, hogy *necsak a pillanatnyi jelent, hanem a közelebbi és távolabbi jövendőt is szolgálják.*

A parcellázási alapelveket szinte teljesen megváltoztatja az iparügyi minisztérium,

amely a spekulációs célokat szolgáló telekfelosztások anyagi természetű túlkapásainak megakadályozása céljából elrendeli, hogyha a felosztásra kerülő telken köztér vagy hatósági épület létesítésére van szükség, akkor a *tulajdonos köteles erre a célra a szóbanforgó teleknek legfeljebb egytized részét a városnak, a felosztás előtti árban átengedni.*

Érdekes része a tervezetnek az is, amely az úgynevezett

mezőgazdasági telkeknek házépítési telkekre való felosztása esetén a földbirtokrendezési törvény hatályosságát megszünteti és helyébe a városrendezési törvény határozmányait lépteti.

Megnyugtató módon intézkedik az iparügy miniszterium a javaslatban

a telekhatárrendezésről és a telekátalakítási intézmény általános bevezetéséről.

Telekátalakításra olyan esetekben kerülhet a sor, amidőn a város beépítésre kijelölt részén lévő valamely telekcsoport az egyes telkek fekvése, alakja, vagy csekély terjedelme miatt nem alkalmas az előírt szabályok szerint való beépítésre. Az átalakítás elsősorban nagyobb területekre vonatkozik. Minthogy a telekátalakítás rendesen a tulajdonosok egész tömegét vonja be, ez a kérdés *meglehetősen éles jogi elhatárolásokat kíván meg.* Meg kell ugyanis szabni, hogy

a telekátalakítások után senkise utasíthassa vissza a régi telke helyébe neki juttatott új telket,

de ugyanígy gondoskodni kell arról is, hogy *a telektulajdonosokat megillető értékhányadok az átalakítás után is arányosan illessék meg a tulajdonosokat.* A telekátalakítási eljárásban a törvényjavaslat szerepet biztosít a telekkönyvi hatóságnak is, ugyanekkor megállapítja azonban, hogy *az átalakítást a telekkönyvbe bejegyzett jogok nem gátolják.* Az alapelv a telekátalakításnál az, hogy az új telkek értékelése *közigazgatási úton* történjék, a telekérték alapján kerüljön reá sor és a nem tulajdonjogon érdekeltek esetleges gátló beavatkozásai kizárassanak.

További rendelkezése a javaslatnak

a kisajátítási joggal foglalkozik, amelyet a jelennel szemben meglehetős mértékben kiterjeszteni kíván,

de arra is törekszik, hogy az értékemelkedést a köz javára érvényesítse és a túlbonyolult kisajátítási eljárást a lehetőségig leegyszerűsítse.

Az útszolgáltatási kötelezettséget,

amely eddig fővárosunkban csak szokásjogi gyakorlat volt, *általánossá teszik és függetlenítik a telektulajdonosok kezdeményezésétől.*

A városias fejlődés anyagi feltételeinek biztosítása

érdekében is részletes intézkedéseket tartalmaz a javaslat. Igy többek között előírja, hogy *a városrendezési körbe eső ingatlanok tulajdonosát az ingatlanok értékemelkedési arányában lehet a rendezési költséghez való hozzájárulásra kötelezni, de ugyanígy kötelezhetők az ingatlantulajdonosok az útburkolások, közműhálózatok költségeihez való hozzájárulásra is.* Döntés történt abban az irányban is, hogy a törvény rendelkezésein alapuló és a közterületek hasznosításából származó *bevételeket egyedül a törvény végrehajtására szabad felhasználni*, továbbá azt, hogy

a társadalombiztosítási tartalékalapokat a városok részére ennek a törvénynek végrehajthatása céljából külcsön formájában rendelkezésre szabad bocsátani.

A *biztosítóintézetek* nagy jelentőségére való tekintettel azonban az így nyujtott kölcsönöknek az egész vonalon *elsőbbségi jogot biztosít* a visszafizetést illetően a miniszter.

Felállítják a zuglói kerületi kapitányságot

November 1-én megkezdi működését

A Zuglóból Rákosvárossá lett XIV. kerületnek, amely a mult évben jutott új elöljárósági székházához, az egész lakosságot élénken érdeklő eseménye van. Mint a *Fővárosi Hirlap* értesül, a kerületben *felállítják a kerületi rendőrkapitányságot.* Már ki is béreltek a kapitányság részére a *Thököly-út 174. számú bérházban* a hivatali helyiségeket, amelyekben *november 1-én a főváros új rendőrkapitánysága megkezdi működését.*

A kerület egész lakossága nagy örömmel fogadja ezt az intézkedést és hálával fordul a Nemzeti Egység Pártja XIV. kerületi szervezete felé, amelynek a közérdek szolgálatában kifejtett tevékenysége segítette elő ennek a kívánságnak megvalósítását. Ebből az elismerésből a legnagyobb rész *Bényi* Károly dr. postafőigazgató, törvényhatósági bizottsági tagot illeti meg, aki lankadatlan buzgalommal dolgozott azon, hogy kerülete hozzájuthasson a sürgetett kerületi kapitánysághoz.

A XIV. kerület számára jelentős esemény alkalmából felkerestük

Bényi Károly dr.

törvényhatósági bizottsági tagot, aki az új kapitányság felállításáról és a még szükséges rendészeti intézkedésekről a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondta:

— A kerület régi és természetes kívánsága, hogy az elöljáróság önkéntes következményeként kerületi kapitányságot is kapjon. Hő óhaja volt ez a XIV. kerület egész lakosságának és hogy ez az óhaj teljesedésbe is menjen, azon

lankadatlanul dolgozott a Nemzeti Egység Pártja kerületi szervezete.

Ez a törekvés teljes megértésre talált *Kozma* Miklós belügyminiszternél, aki elé a kérelmet hivatalos úton *Ferenczy* Tibor főkapitány terjesztette, átérezve azt, hogy a rendőrség kiterjesztésére szükség van, úgy a rendészeti szolgálat teljesebbé tétele szempontjából, valamint azért is, hogy a lakosság ne legyen kénytelen ügyes-bajos dolgaival nagy távolságra, a Hársfa-utcában székelő VII. kerületi kapitányságra menni. Hathatós támogatóra talált a terv *Tomcsányi* Kálmán államtitkárban, valamint *Pözel* István országgyülési képviselőben is, aki nagy készséggel interveniált azért, hogy a kerületnek ez a kívánsága teljesedésbe menjen.

— A XIV. kerület a fővárosnak legnagyobb beépített területe, amelynek mintegy 80.000 lakosa van. A legutóbbi 5—6 év alatt legalább 10.000 lélekkel emelkedett a lakosság ebben a hatalmasan fejlődő kerületben, amelynek fejlődési iramával csupán a Lágymányos tart párhuzamot.

— Ez a nagy fejlődés beépített kerületben, lélekszámban szükségszerűvé teszi a rendőri szolgálat megerősítését és a vezetés közvetlenebbé tételét.

— Most, hogy a kerületi kapitányság felállítása befejezett ténnyé vált, az egész terület hálás mindazoknak, akik ennek a kívánságnak teljesedését lehetővé tették. Azonban minden hálás érzésünk és elismerésünk mellett is nem tartjuk a kerület rendészeti ellátását ezzel az intézkedéssel befejezettnek.

További lépéseknek is kell történniök:

feltétlenül szaporítani kell az őrszobák számát.

A kerület egész hatalmas területén mindössze *hat őrszoba van, holott 12—15 őrszobára volna szükség és ehhez képest az őrszemélyzet számának emelésére.* A közbiztonsági viszonyok, mint ismeretes, Zuglóban ugyancsak nem kielégítőek. Nagyon sűrűn fordulnak elő betörések, utcai támadások, különböző bűnesetek, amelyek ellensúlyozására nem elégséges a jelenlegi őrszemélyzet. Félórás utakat kell megtenni, amíg rendőrposzthoz jutunk és maguk a rendőrök is gyakran félórás úttal jutnak csak el őrszobájukig.

Legalább 150—180 főnyi rendőrlegénységre lenne szükség,

hogy a fővárosi nívóhoz mért közbiztonsági állapotok álljanak elő a Zuglóban. Miután a legfontosabb lépés, a kerületi kapitányság felállítása megtörtént, bízunk benne, hogy ez az intézkedés nem fog a fele úton megállni.

— Az új rendőrkapitányság, amely november 1-én kezdi meg működését, a Thököly-út 174. számú házban, szerencsés helyre került, amennyiben a kerület központjába és forgalmi súlypontjába esik.

MÁZOLÓ FÉNYEZŐ SZOBAFESTŐ ÜZEM
KÜLÖNLEGES KIVITEL
REISS R.-NÉ ÉS SÁRITZ A.
Budapest, V., Vadász-utca 6. Telefon: 1-125-93.

POTÁK IMRE
műszaki és gépkereskedelmi vállalat
TRANSMISSIÓK: Tengelyek, golyóscsapágyak, gyűrűskenésű csapágyak, faligyámok, függőgyámok, görgős szíjfeszítők stb
Faszíjtárcsák — „Integritás" hajtószíjak. — Üzemszükségleti cikkek.
BUDAPEST, VI., JÓKAI-U. 16. TELEFON: 1-141-40.

FÉMSZÁLAS PICKLIN
szabadalmazott vászonfalsarokvédő
PICK EMIL, BUDAPEST
VI., PODMANICZKY-UTCA 63. TELEFON: 1—120—55

Vízmentes Impregnált erőpapír lég- és vízmentes csomagolásnál tengerentúlra vagy exportra nélkülözhetetlen. A csomagolt árut megvédi fagy, rozsda, rothadás és nedvesség által okozható károktól.
OSER JAKAB
Gyártja: Magyar Vegykészítményű Papírgyár
Budapest, VI., Ó-utca 49.
Telefon: 1—238—90. Alapítva: 1893.

Épületüveges
GLATZ ANDRÁS
Alapítva: 1864.
Telefon: 1-324-87.
Budapest, VIII., Baross-utca 66—68 sz. Üzlet: Német-utca 59.

Kétórás tanulmányi kirándulás a főváros út- és csatornaépítési közmunkái körül

Pazar pompával díszíti a kertészet a közterületeket

Nyári kiránduláson voltunk, azon a területen, ahol nem a pihenőt jelentette a nyár, hanem éppen a legerősebb munkaidőt. Az épülő, szépülő Budapestet néztük meg: a sokféle közmunkát, amelyet az út- és csatornaügyi ügyosztály végez. *Király* Kálmán tanácsnoknak, az ügyosztály vezetőjének szíves készsége juttatott ehhez a tanulságos és érdekes szemléhez, amely alatt betekintést nyertünk az ő hatalmas terjedelmű munkabirodalmába, hogy a *Fővárosi Hirlap* olvasóinak beszámolhassunk róla.

A fürdőváros jövendő központja a Tabán

Kiinduló állomásunk a *Tabán* volt, amelynek a nagy fürdővárosi tervek keretében olyan fontos szerepet szánnak.

A reggeli napfényben pompás ez a tabáni tájkép. Valami megnyugtató, szelíd báj ömlik el mindazon, amit itt a főváros kertészete csinált, úgy, hogy ha majdan a fürdővárosi központ dekorációja lesz, már a látása is gyógyító célt szolgál: gonosz ídegek és áskálódó bántalmak megenyhülnek és felüdülnek tőle.

Hatalmas munkát végeztek már itt, de még mindig nincsen vége. A finom tájképbe most is a munka zakatoló üteme szól bele.

Az Attila-körút és a Gellért-hegy között, a Szent Imre-fürdő előtti terület rendezése van soron.

Ezen a területen domb volt, amelyet két méternyi magasságban leástak, úgy, hogy az Attila-körúttal most majd egy szintbe kerül a terep. A munka közben *érdekes középkori építészeti maradványokat* és sok *használati tárgyat, edényeket, cserepeket találtak*, amelyekkel szaporították a Fővárosi Múzeumnak a Károlyi-palotában már eddig is összegyűjtött tabáni kincseit.

Ehez a rendezési munkához csatlakozik

az Árok-utcának a Bethlen-udvartól a Szent Imre-fürdőig terjedő szabályozása.

Az előkészített kockakő tömegek a feltúrt útvonal mellett zavarják a tájkép harmóniáját, de ezt olyan szívesen nézzük el, ha arra gondolunk, hogy nemsokára itt is minden olyan artisztikusan szép lesz, mint a közelben azon a területen, amelyre egyik elgondolás szerint a *szabadtéri színpadot* szánták és amely ma már fehér padokkal benépesített parkja a közönségnek, nagyszerű panorámával, jó levegővel és azzal az előnnyel, hogy könnyen elérhető és az autóbusz is egészen a közelébe visz. És teljesen készen van már üde pázsittakarójával, cserje- és virágdíszével az a nagykiterjedésű terület, amely *a tranzverzális úttól felvonul a Citadella felé egészen az Orom-utcáig.*

Az új életet kezdő Tabántól a régi tabáni temető felé vitt az autó.

A Csend-utca,

amely máskor hűségesen alkalmazkodik a nevéhez, most ugyancsak nem csendes. A rendezésen dolgoznak, aminek az a különös jelentősége van, hogy

ezzel a munkával a Balatonhoz vezető útvonalnak egyik szakasza jut végleges szabályozáshoz.

És ugyancsak ég a rendezési munka a Csend-utcától a Nagyboldogasszony-útjáig terjedő részén a *Hegyalja-útnak* is.

A légi kikötő és új útja

Azután változatul ismét pihenő a szemnek: az immár elkészült munka, amelyen olyan jól esik büszkén végignézni. A *Budaörsi-úton* kifelé száguldva, a Sasadi-útnál mélyen bepillanthatunk az új, parádésan szép útvonalra,

a Balatoni-útra.

Országos nevezetesség ez az út, de a legbüszkébb rá Szent Imre-város, amely egyszerre két büszkeséghez is jutott. Máris eljutottunk a másodikhoz:

a repülőtérhez.

A régi Kőérbereki-út vezetett eddig hozzá, amely egyenesen nekiment a repülőtérnek, úgy hogy a Kamaraerdő és Nagytétény felé irányuló nagy átmenő forgalma miatt meg kellett csinálni *az új Kőérbereki-utat*, abból az öreg, elnyűtt útból, mely a régi katonai lövőtér felé vezetett.

Az új Kőérbereki-út, amely a repülőtér szélén vonul végig, már teljesen elkészült.

A mult emlékeképen csak szép gesztenyefasorok maradtak meg. Hosszú vonalon szegélyezi az útat a kerítés, mely mögött Saxlehnerék nevezetes keserűvíz forrásai vannak.

A repülőtér ma még puszta. A pázsit eltakarja a nyomát a munkának, amellyel a hatalmas területet teljesen sík tereppé egyengették. A hegykoszorú, amelynek egy darabján Budaörs házai tarkállanak, még álmos csendet ölel körül. De már közeledik az élet, a levegőóceán legújabb állomásának építkezéseire *most írták ki a pályázatot.*

Nagyszabású útmunkák a Lágymányoson

Szemleútunknak új fejezete következik. Ismét visszakerülve a *Budaörsi-útra*, amelynek a Balatoni-úttól a Szent Imre herceg-útjáig vonuló szakaszát több évvel ezelőtt látták el, ma is kitűnő állapotban lévő beton-burkolattal, *a főváros egyik legerősebben fejlődött területére* jutottunk. A Budaörsi-út és a Horthy Miklós-körtér között élvezzük ma ismételten ezt a nagyszerű fejlődést, amely az egymásután épült pompás villákban jelentkezik. Itt már magas telekárak vannak, a parcellákat is nagyra szabták, úgy, hogy csupa stilusos, komoly építkezés jellemzi ezt a városrészt és az építési hatóságok is szigorúan ügyelnek arra, hogy itt semmi ne zavarja az előkelőbb tónust. *Szent Imre herceg-útján, Horthy Miklós-körtéren, Verpeléti-úton* át, amely impozáns szélességével is jelzi, hogy a Lágymányos egyik főforgalmi útvonala lesz, *nagyarányú rendezési munkák színhelyére jutottunk.*

Véglegesen szabályozzák a főváros egyik legforgalmasabb kivezető útját, a Budafoki-utat.

Ezzel kapcsolatban nagymértékű feltöltés van éppen folyamatban, szakadatlanul járó talyigarajok segédletével. *Sok ezer köbméter földet kell még idehordani*, amíg az utat a Verpeléti-út magasságáig emelik. Közben *csinálják a földalatti közműveket is, gázcsöveket fektetnek, kábeleket helyeznek el és* ha mindezekkel, meg a feltöltéssel elkészülnek, rákerül az útra a végleges bazaltkövezet páncélja. A Verpeléti-utcáig 9 méter, azon túl 8 méter lesz az útszélessége.

A Budafoki-út belső szakasza a Bertalan-utcától befelé már régebben elkészült és ugyancsak az a rész is, amely az összekötő vasúti hídtól délre fekszik. A most folyamatban lévő munka rendeltetése az, hogy *ezt a két szakaszt végleges burkolattal összekösse.*

Ezek a munkák és a már kész eredmények, amelyeknél néhány percre megálltunk, a futólagos szemle alatt szinte csak a romantikáját élvezte az egésznek, úgy hatottak, mint a városfejlődés színes illusztrációi. Ám az illusztrációnak megvan az az ereje, hogy beszédesebb, mint a szöveg. Most is, amikor végigszaladtunk a pompás, új útvonalakon és láttuk, hogy a legközelebbi időben mennyi új vonallal fog megszaporodni az úthálózat,

Szendy Károly polgármester széles látkörű tevékenységének egyik impozáns részlete elevenedett meg előttünk. A legutóbbi évek egyik legszebb eredménye a főváros úthálózatának hatalmas fejlesztése.

Ahoz, hogy a nagyváros világváros legyen, egyik legszükségesebb kellék az út. Milyen örömmel nézzük, hogy a külföldi autók után most már a közeli és távoli idegenből jött autóbuszok száguldoznak végig utcáinkon. Ezeknek a hatalmas járműveknek, amelyeknek változatos típusaiban elgyönyörködünk és büszkén gondolunk arra, hogy a benne ülő idegenek most a mi fővárosunk szépségeit élvezik, ezeknek a kulturtankoknak életfeltétele az elsőrendű út, amely a saját közlekedési szükségleteink levezetése mellett így lesz a leghathatósabb idegenforgalmi kellék.

Izgalmas úttörő munka a Duna medrében

A közvetlenség erejével éreztük ezt „útügyi kirándulásunkon", amelybe most egy másik fejezet kapcsolódott. A munkálatok között, amelyet a főváros II. ügyosztálya végez, a legérdekesebb a Duna medrében folyó csatorna-építkezés. Pontosan meghatározva:

a Soroksári-úti központi csatornaszivattyútelep szennyvíznyomócsövének építése.

Hogy miért van erre szükség, hogy az 1892-ben létesült vasnyomócső nem felel meg ma már az óriási mértékben megnövekedett „szennyvízforgalomnak", arról beszámoltunk már a *Fővárosi Hirlap*-ban. Most magát a munkát néztük meg, amelynek nagy arányai, technikai újszerűsége és komplikáltsága messze túlhaladja azokat a fogalmakat, amelyeket az ember ahoz a tényhez fűz, hogy nyomócsövet fektetnek le a Dunába.

Már maga *a szárazföldi építkezés* is 95 méter hosszúságban nagy munka volt. Ezzel elkészültek és

most már benn dolgoznak a Dunában, amelynek a fenekébe 150 méternyire kell a nyomócsövet beépíteni.

Ezt a nyomócsövet, amely tulajdonképpen 3.14—3.14 méter átmérőjű ikercső. 15 méter hosszúságú *caissonok* formájában süllyesztik le. A caissonokat, amelyek súlya 6 tonna, ott építik vasbetonból az előre levert cölöpállványokon, azután orsók segítségével eresztik le a mederfenékre. *A caisson már maga a nyomócsőszelvény egy része, amely egyúttal a védőköpenyeg a mélyben benne dolgozó munkások részére.* Feneke nincs a caissonnak, azt csak azután építik betonból és burkolják keramittal, amikor már sűrített levegő segítségével a Dunafenék alá, a végleges mélységre süllyesztették. A két szomszédos caissont azután egy visszahuzható vascaissonnal külső elzárás védelme alatt illesztik össze, miközben az ideiglenes homlokfalakat eltávolítják.

Mindezek a munkák *cölöpóriások, hatalmas erejű állványok építését* tették szükségessé és külön erre a célra gyártott, merőlegesen állított hosszú kazánok hatását keltő *vaszsilipek felállítását*, amelyen keresztül a mélybe eresztett caissonokkal a közlekedés történik. *Egészen újszerű technikai előmunkálatokra, új szerkezetek gyártására volt szükség*, hogy ezt a rendkívül körülményes munkát elvégezhessék. A munka maga a legnagyobb gondosságot igényli, mert

a legcsekélyebb felületesség életveszedelmet jelent azok számára, akik hónapokon keresztül a mélyben dolgoznak.

Ha elkészülnek a nagy munkával, amelyre 200 munkanapot irányoztak elő, az erre a célra készített értékes szerkezetek nem vesznek kárba. Akár a fővárosban, akár hasonló vidéki építkezéseknél felhasználhatják. Mert bizonyára nem marad egyedülinek az az úttörő munka, amely újszerűségével, nem csekély izgalmasságával látványosságnak sem utolsó.

*

A tanulságos körútnak nagyon érdekes részlete volt ez, amely után a Boráros-téren át vitt utunk, hogy egy pillantásra *az épülő Horthy Miklós-híd pesti hídfőjének* rendezési munkája tárulion elénk, majd a zakatoló munka után a másik kép, *az Erzsébet-híd pesti hídfője az új gyalogjáróval*, amely most, hogy végre hozzá alkalmazkodott a forgalom, megmutatja, milyen jól sikerült közlekedés és közbiztonság szempontjából.

Ez a megállapítás volt a záróakkordja a kétórás kirándulásnak, amely alatt hatalmas kört futottunk be. Akkorát, mint a horizontunk, de délibáb helyett munkát, alkotást, nagyszerű eredményeket láttunk benne.

Központi fűtések, egészségügyi berendezések
Dobray Kálmán okl. mérnök
Budapest, V., Katona József-u. 41. Tel.: 1-210-19
(Ujpesti rakpart sarok.)

MIKES és BRAUN OPTIKAI CIKKEK NAGYBANI RAKTÁRA
Magyar gyártmányú TITÁN-hőmérők vezérképviselete.
BUDAPEST, VI., PODMANICZKY-UTCA 27. SZ.
(Teréz-körút sarok.) Telefonszám: 1—282—49.

Nagy Pál
egészségügyi berendezési vállalkozó
Budapest, II., Fő-utca 20.
TELEFON: 1-520-93.

Bakács Gyula
okl. mérnök, építő- és kövezőmester
Budapest, VI., Bajza-utca 44. Telefon: 1-204-37.

KASSIER ERNŐ
bádogos, gáz-, gőz-, víz- és egészségügyi berendezési vállalat. Épületek karbantartását vállalom.
Budapest, IX., Mester-utca 5. Telefon: 1-338-56.

ÚTHENGERLÉST
vállal WOLF ERNŐ
BUDAPEST, XI., HORTHY MIKLÓS-ÚT 149. — Telefon: 2-599-68

SPIEGEL MENYHÉRT
asztalosáru és épületfa raktára
Budapest, XIV., Thököly-út 150. Telefon: 2—965—03.

ROSENTHAL MÓR
ÉPÜLETÜVEGEZÉSI VÁLLALATA
BUDAPEST, V., TÁTRA-U. 26
Alapítva 1908-ban

MÓCZÁR GÁBOR
egészségügyi berendezést tervező és kivitelező mérnöki irodája
Budapest, VIII., Magdolna-u. 4. Telefon: 1-435-47

ifj. FABRÓ FERENC
kőfaragó-mester kőgyárüzeme
Vállal homlokzati burkolást budakalászi travertinből és mindennemű kőfaragómunkát
Budapest, VI., Lehel-utca 8 Telefon: 2-907-46

Költségvetés a nemzetnevelés szolgálatában

Irta: Gazdy Jenő
törvényhatósági bizottsági tag

Az élet rohan a maga útján és alig tárgyaltuk le a zárszámadásokat, az illetékes tényezőknek már az új költségvetés összeállításával kell foglalkozni, hogy az kellő időben a törvényhatósági bizottság elé legyen terjeszthető. Kezdődik a sokszor igen nehéz munka, hogy a minden oldalról jelentkező jogos kívánságokat, az elengedhetetlen haladással és fejlődéssel összekapcsolt szükségleteket miként lehessen a gazdasági téren jelentkező gátlásokkal összeegyeztetni. A költségvetésnek egyensúlyát, az ehhez fűződő nagy érdekeknél fogva megtartani ugyanis épp olyan fontos, mint amilyen fontos az, hogy egy világváros ezernyi igényét megfelelően ki tudjuk elégíteni. Amikor ez a nehéz munka már előrehaladott stádiumban van, különösen pedig amikor már az arra hivatottak elbírálása elé kerül, vajmi nehéz a sok és alapos megfontolás után létrehozott egyensúlyi helyzeten változtatni. Éppen ezért, azt hiszem, nem időelőtti cselekmény az, ha már most foglalkozunk olyan gondolatokkal, amelyek a költségvetés kereteinek megállapításánál, egyik vagy másik szempontból fontosaknak látszanak.

E cikk keretében csak egy gondolatkörrel szándékozom foglalkozni. Nézetem szerint ugyanis, bármilyen helyes gazdasági szempontok is kívánják a költségvetés összeállításánál a kényszerű takarékosság elvét alkalmazni, egyike azoknak a leglényegesebb alkalmazási területeknek, ahol ezt a takarékosságot csak a legvégső esetben szabad igénybe venni, — *a jövő nemzedékről való gondoskodásnak területe.*

A gyermekvédelem és a gyermeknevelés, a jövő nemzedéknek a reá háruló nagy feladatokra való megtartása és előkészítése. Mindenütt a világon fontos ez, de minden magyar szívnek éreznie kell, mennyire fokozottabban fontos éppen a magyar jövendő szempontjaiból. Mi elpusztulhatunk még a gyászba borult magyar kárpit alatt, de a jövő nemzedéknek ki kell vívnia és meg kell pillantania a magyar feltámadás hajnalhasadását. Ehhez pedig sok magyarra, erős, képzett magyar nemzedékre van szükségünk.

Ezen a téren tehát nem szabad takarékosságra gondolnunk még annyira sem, mint amennyire az a mult évi költségvetésben történt. Sőt amennyire csak lehetséges, tágítsuk a kereteket és honoráljuk azokat a kívánságokat, amelyek ezen a téren jelentkeznek. Még pedig úgy a szociális gondoskodás, mint az iskolai kiképzés szempontjaiból.

A napközi otthonok további fejlesztése, különösen a polgári iskolákkal kapcsolatban és ezeknek a nyári szünidőben is további működtetése nagyon kívánatos, minthogy igen sok fővárosi szülő nyáron sem tudja napközben gondját viselni gyermekeinek. Az egészséges testi és szellemi foglalkoztatás, kiadós ellátás sokszorosan meghozza kamatját a boldogan megelégedett gyermekek lelki előkészítettségében.

Jól tudjuk, hogy a főváros gyermekvédelmi szolgálatának lebonyolításában az iskolanővéri és iskolaorvosi intézménynek jut a legfontosabb szerep. Éppen ezért sajnálattal látjuk, hogy *sem az iskolanővéri, sem az iskolaorvosi testületet még mindig nem tudjuk a megérdemelt mértékben anyagilag rekompenzálni.* Ezen is segíteni kell és az iskolaorvosi intézménynek nem leépítésére, de kiépítésére kellene törekednünk.

Azt a nagyjelentőségű tevékenységet, amely szociális és egészségvédelmi szempontokból ezen a téren folyik az iskolásgyermekek étkeztetése, az iskolai gyermekfelruházási akciók, az iskolai gyermeknyaraltatás, diákszállók, tanoncotthonok és az iskolaorvosi intézmény, gyógypedagógia és gyógytornaoktatás, tankönyv- és tanszerellátás révén, e helyen még csak vázlatosan sem lehet rögzíteni.

Mégis, ha a költségvetésen keresztül nézzük, sajnálattal kell látnunk, hogy egyrészt ez a tevékenység nincs eléggé értékelve, másrészt 1931 óta, az igaz, hogy kényszerű szükségből, de *erősen csökkent a gyermekvédelmi kiadások előirányzata is.* A szegénysorsú tanulók száma növekszik, a támogatásra felhasználható tételek pedig évről-évre csökkennek.

Ami különösen az iskolaorvosi intézményt illeti, ennek fejlődésbeli stagnálását talán annak a meglepetéssel észlelt jelenségnek is lehet tulajdonítani, hogy akadnak vezető pedagógusok, akik ennek az intézménynek a jövő nemzedék szempontjából való óriási jelentőségét nem látják egészen tisztán és így az idevonatkozó költségvetési keretnek bővítését nem tartják fontosnak vagy sürgősnek. Pedig — nézetem szerint — inkább azoknak van igazuk, akik szeretnék, ha a főváros egész tizennyolc éven aluli tanulóifjúságát be lehetne vonni az iskolaegészségügyi és szociális gondozás körébe. Az új költségvetés összeállításánál kívánatos volna ebben az irányban tenni egy lépést — előre.

A napközi otthonok korszerű reformja, az ide beosztott tanerők megfelelőbb díjazása, részükre iránytszabó vezérfonalak kiadása és főleg a napközi otthonok részére jobban megfelelő helyiségekről és felszerelésekről való gondoskodás költségei helyet kellene hogy találjanak az új költségvetésben. De a szegénysorsú tanoncok befogadására alkalmas *tanoncotthonokról* sem volna szabad megfeledkezni.

Az egyház hamar felismerte az ifjúmunkásokról való társadalmi gondoskodásnak szociális szempontokból nagy jelentőségét és örömmel látjuk, hogy szerény keretek között bár, de mégis sok helyütt elől jár. A főváros új költségvetésének is gondolni kell erre a nagy figyelmet érdemlő problémára.

Nem szorul bővebb magyarázatra, mennyire fontos a gyermeknevelés és eredményes pedagógiai munka szempontjából azoknak a hiányoknak a megszüntetése is, amiket egyes iskolaépületekkel szemben felhoznak. És itt megemlítendőnek tartom azt a panaszt is, amit a legutóbbi költségvetési vitánál már szóvá tettem. Vonatkozik ez a *belső Józsefvárosban megszüntetett elemi iskolára.* A polgármesteri jelentés ezt azzal indokolta, hogy a szentkirályi-utcai elemi iskolát nem látogatták elegendő számmal, így az elnéptelenedett. Ezért kellett beszüntetni és az épületet más célra igénybevenni. Meglepett ez az érvelés, mert mégis csak gondolkodóba kellett volna esni azon, miként lehetséges az, hogy egy városrészben, amely nagyobb mint az egész Belváros, csak egy elemi iskola van és az is elnéptelenedik. Hiszen éppen azért kívánt már régen a belső Józsefváros új elemi iskolát, mert a szentkirályi-utcai ósdi iskolaépület nem felelt meg céljának és előrelátható volt, hogy ha így marad, elnéptelenedik.

A belső Józsefvárosban igenis sürgős szükség van modern elemi iskolaépületre, ahol a belső Józsefváros homogén elemekből álló társadalmának gyermekei, úgy mint régen, maguk között találhassák meg a megfelelő iskolát. A belvárosi cukor-utcai és a Rökk Szilárd-utcai, ma túlzsúfolt, a polgármester úr által is perhorreszkált, váltakozó tanítási rendszerre kényszerült iskolába szétszórt belső józsefvárosi gyermekek szülei az új költségvetéstől várják a megfelelő megoldást, az új, modern iskolát, amely bizonyára gyorsan be fog népesülni.

Természetes, hogy amikor az új költségvetés és a jövő nemzedék közötti kapcsolatokról van szó, nem lehet megfeledkezni azokról, akikre ennek a jövő nemzedéknek az előkészítése van bízva. Ha Moltke szerint a nagy német egységet a német iskolamesterek teremtették meg, a dicsőséges magyar feltámadást is a magyar iskolamesterek készítik elő.

A székesfőváros tantestülete legjobb európai színvonalon áll, de nem a legjobb európai színvonalon történik róluk gondoskodás. Ők azonban tudják, hogy ez nem a megértés hiányából származik és ezért maradéktalan lelkesedéssel és hazafisággal végzik munkájukat. Megérdemlik, hogy legalább a lelki nyugalmukat ne zavarjuk olyan intézkedésekkel, amelyek a költségvetés egyensúlyát vajmi kevéssé érintik, sokakra pedig fájdalmas érzést jelentenek. Sőt, azt hiszem, hogy akkor, amikor a törvényhatósági bizottság kimondotta, hogy a szanálási rendelkezések enyhítésére fog törekedni, az elsők között kell gondolnia a jövő nemzedék sorsát kezében tartó tantestületekre. Az új költségvetéstől várjuk ez irányban is az első lépést.

FEKETE JENŐ BÁDOGOS ÉS SZERELŐ
Elvállal mindennemű épület- és díszmű bádogosmunkát. Készít: vízvezeték és egészségügyi berendezéseket.
Budapest, VI., Székely Bertalan-utca 24.
TELEFON: 1-178-02.

LEGJOBB LEGOLCSÓBB
REDŐNYKÉSZÍTŐ ÉS KARBANTARTÓ VÁLLALAT
SCHMIDT FRIGYES
Vállal: faredőny, vászonroletták, zsaluziák és napellenzők készítését és javítását. Faredőnyök karbantartását, **jótállás mellett.**
Budapest, VIII., Vig-utca 10. Telefon: 1—383—88.

Fülöp Dezső
építőmester
Budapest, XIV. ker., Aréna-út 11. szám.
TELEFON: 1—355—84.

Dr. GERŐ IMRE
PARKETTVÁLLALATA
A Szék- és Faárugyár rt. parkettgyártmányainak egyedárusítója.
Budapest, IV., Veres Pálné-utca 33. Telefon: 1-835-20.

KISS JENŐ
OKLEVELES MÉRNÖK, ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCA 10.
TELEFONSZÁM: 1—148—35

FREUD FRIGYES
VI., Teréz-körut 19. Telefon: 1-136-30.
Csavarok vas- acél és sárgarézből, Witw és milliméter menettel raktánon. Saját gyártmányu präcizlós csavarok.

HÍREK A PÁRTBÓL

Kecskeméti küldöttség Zsitvay Tibornál. Abból az alkalomból, hogy a kormányzó *Zsitvay* Tibor ny. igazságügyminiszter, országgyűlési képviselőt, a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének elnökét m. kir. titkos tanácsosi címmel tüntette ki, kecskeméti választókerületének küldöttsége kereste fel visegrádi nyaralójában. Kecskemét választópolgárságának közszeretetben álló képviselője iránti meleg szeretetét és ragaszkodását fejezte ki az üdvözlő küldöttség, amelyben résztvett *Fáy* István főispán, *Kiss* Endre dr. polgármester, *Szabó* István dr., *Horváth* Ödön dr., *Sendler* István, *Kelő* János és *Farkas* Lajos. *Zsitvay* Tibor dr. nagy szeretettel fogadta a kecskeméti küldöttséget.

A 14-es személyi bizottság ülése. A Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezete, amelynek központi irodája az egész nyáron át dolgozott, a folyó ügyeket intézte és rendelkezésére állott a közönségnek, az őszi kampányt szeptember elsején tartott ülésével nyitotta meg. A párt *14-es személyi bizottsága Vályi* Lajos dr., helyettes főtitkár elnöklésével, ülésezett, amelyen az egyes kerületeket képviselő törvényhatósági bizottsági tagok csaknem teljes számmal megjelentek és a nyári szünet óta felmerült aktuális kérdéseket tárgyalták le.

Hegedüs Bertalan ünneplése. A Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének XIII. kerületében bensőséges ünnep keretében tartotta politikai beszámolóját *Hegedüs* Bertalan dr. székesfővárosi törvényhatósági bizottsági tag, akit egyúttal névnapja alkalmából is ünnepeltek a kerület polgárai és a megjelent vendégek. A nagyszámú előkelő közönség között résztvett vitéz *Tóth* András dr. országgyűlési képviselő, vitéz nemes *Juhász* Jenő dr., *Kertész* Elemér, *Pályi* Gyula dr., *Hajnóczy* Béla dr. törvényhatósági bizottsági tagok. *Fülöp* Endre elnök megnyitója után vitéz *Tóth* András dr. meleg szeretettel köszöntötte az ünnepeltet, majd *De Scardelli Caesar* a frontharcosok, *Kertész* Elemér a szomszéd kerület, *Berencsik* Gyula a XIII. kerületi frontharcosok, *Széll* Elemér az ifjúság, *Ambrusek* József a körzetek és végül *Hajnóczy* Béla dr. a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének központja nevében méltatták Hegedüs Bertalan dr. érdemeit és a kerületben eddigi nagysikerű munkáját. *Hegedüs* Bertalan dr. megköszönte a szeretetteljes ünneplést, visszapillantást vetett eddigi munkásságára és rámutatott arra, hogy sok száz embernek eredményesen intézte el ügyes-bajos dolgait és még sok száz embernek szeretné elintézni. Továbbra is kizárólag e kerület kisembereinek képviselője akar lenni.

Hencz Lajos beszámolója. A Nemzeti Egység Pártja székesfővárosi szervezetének XII. kerületében 400 főnyi közönség jelenlétében tartotta politikai beszámolóját *Hencz* Lajos dr. postaigazgató, törvényhatósági bizottsági tag, akit egyúttal névnapja alkalmából is melegen ünnepeltek. *Rátvay* Imre ny. tábornok, kerületi elnök megnyitója után *Hencz* Lajos emelkedett szólásra és többek között fejtegette, hogy választópolgáraival élénk kontaktust igyekszik tartani, nem reprezentálni akar, hanem szolgája kíván lenni kerületének. Ma egész emberekre van szükség, akik harcolni tudnak azért, hogy a kerület érdekeit megvédjék. Vitéz nemes *Juhász* Jenő dr. törvényhatósági bizottsági tag köszöntötte ezután nevenapja alkalmából Hencz Lajost. *Molnár* Károly az Uj Szent János-kórház alkalmazottai nevében, *Kemény* Ferenc postafőtanácsos a postások, *Kozma* Antalné és *Auguszt* Istvánné a kerületi hölgycsoport, *Perle* Ferenc dr. a budafoki hadviselteki és hadirokkantak, *Petrovics* Ferenc dr. főorvos a körzetek, lévai *Szabó* János a kerületi ifjúsági csoport, *Kiss* Ferenc postafőigazgató a szomszéd kerület, *Bényi* Károly dr. postafőigazgató, törvényhatósági bizottsági tag a NEP központja nevében méltatták *Hencz* Lajos kiváló munkásságát és puritán egyéniségét.

Fogadónapok a kerületekben Szeptember 8—15

V. kerület. Fogadónapok: Bessenyei Zénó dr. országgyűlési képviselő fogad a Közmunkatanács helyiségében (II., Döbrentei-tér 4), Szurday Róbert országgyűlési képviselő V., Arany János-utca 31., Dési Géza dr. törvényhatósági bizottsági tag, V., Báthory-utca 5. minden hétfőn d. u. 6—8-ig; mindhárman a pártirodából adott ajánlólevél alapján. A pártirodában (V., Hold-u. 9.) Krompaszky Miksa ker. pártelnök minden szerdán d. u. 6—7-ig, Feszlisán László dr. ker. alelnök minden pénteken d. u. 6—7-ig Varannai István dr. ker. alelnök minden hétfőn d. u. 6—7-ig. — Hivatalos órák a ker. központban köznapokon, szombat kivételével, d. u. 5—8-ig, szombaton délben 12—fél 2-ig.

VII. kerület. Fogadóórák: Deményi Aladár dr. törvényhatósági biz. tag minden csütörtökön d. e. 10—11 ó., Pesthy Müller József Leó törvényhatósági biz. tag minden csütörtökön d. e. 10—11 ó., De Sgardelli Caesar ker. pártelnök naponta d. e. 11—1 és d. u. 6—8 ó., Szilágyi Jenő ker. üv. alelnök naponta d. e. 11—2 és d. u. 6—8 ó. — Ingyenes jogi tanácsot ad Rendek Károly dr. ügyvéd, ker. alelnök minden pénteken este 6—7 ó., ingyenes orvosi tanácsot Janits Dezső dr. eg. főtanácsos minden kedden este 6—7 ó.

IX. kerület. Fogadónapok: Usetty Béla dr. országgyűlési képviselő szept. 9. és 12. d. u. 1—3 ó., Szentesi József és vágvecsei Wellisch Andor törvhat. biz. tagok szpt. 14. este 7—9 ó., Stéger Béla dr. jogi tanácsot ad szept. 12. d. u. 2—3 ó.

XIV. kerület. Fogadónapok: Usetty Béla dr. országgyűlési képviselő minden hétfőn este 7. ó., Bényi Károly dr. és Kertész Elemér törvhat. biz. tagok minden pénteken este 7 ó.

Buda első polgármesterei

Hogyan indult meg Budán és Pesten az élet Budavár visszafoglalása után

Lángoltak a házak és füstöltek a romok, amikor 1686-ban, szeptember 2-án nagy küzdelem után lotharingiai Károly seregei elvonultak Buda vára alól, hogy üldözőbe vegyék a menekülő nagyvezirt. A romok helyén aztán új város épült, új élet támadt Buda várában és abban az érdekes tanulmánysorozatban, amelyet a fővárosi statisztikai hivatal tudós igazgatója, *Illyefalvi* I. Lajos dr. kitünő szerkesztésében, a harmadfélszáz esztendős jubileum alkalmából jelent meg, az van megírva, hogy miképen ujhodott meg a két város a törökök elüzetése után, miképen élt, hogyan élt és miből élt Buda és Pest új lakossága.

Ennek az érdekes tanulmánysorozatnak az első kötete most jelent meg *Pásztor* Mihály tollából „*Buda és Pest a török uralom után*“ címmel. Temérdek az olvasnivaló ebben a 400 oldalas könyvben, melynek egyik érdekes fejezete az, amely *Buda első polgármestereiről* szól.

Budavár visszavétele után császári kormányzat alá került Buda és Pest és a kamarai inspektorátus viselte gondját 18 esztendeig, sőt ennél is hosszabb ideig, mert bár 1703 október 23-án kelt privilégium levelében a két városnak szabad kir. városi rangot, kiváltságokat és jogokat adott *I. Lipót*, véglegesen és teljesen csak a szatmári béke évében, 1711-ben szabadította fel Budát és Pestet a gyámság alól *Eleonóra* császárné, I. Lipót özvegye.

A két város nem szívesen türte a gyámkodást, gyakran békétlenkedett, lázadozott ellene. Már egymással sem tudott békében megférni a sokfelől jött, sokféle fajta rendű és rangú gyarmatos. Temérdek köztük a nyughatatlan természetű, zavargó elem. Ezek gyakran összekapnak egymással és zsoldjukat rendesen meg nem kapó, erőszakoskodó, fosztogató katonasággal is. Nehéz volt ezek között rendet tartani. De a zülött viszonyok között növeli a zavart, hogy a két városnak nemcsak a kamarai inspektorátus parancsol, hanem a budai várkommendáns is. Sőt, ha szerét ejtheti, megpróbál beleszólni Buda és Pest dolgaiba a vármegye is. A két város nem mindig tudta, hogy a sok parancs közül melyiknek fogadjon szót. Egyébként, amint említettük, a polgármesteri és katonai hatóságok egymásközti viszonya sem mondható túlságosan barátságosnak és a két hatóság szívesen kontrakarirozta egymás rendeleteit és utasításait. A polgárság pedig egyik hatóság ellen a másikhoz ment panaszra. A kamarai igazgató ellen Bécsbe járt árulkodni és az inspektorátus ellen olykor a katonasággal szövetkezik. Ebben a konfúzióban indul meg Buda és Pest életefolyása Buda vár visszafoglalása után.

A sok baj között a legaggasztóbb volt az élet- és a vagyonbiztonság teljes hiánya. Ez késztette rá *Verlein* János István kamarai igazgatót, hogy *megalakítsa a két város előljáróságát*. Maga elé rendelte az ingatlantulajdonos lakosságot és a hűségeskü letétele után polgároknak nyilvánította őket. Ugyanekkor Verlein ajánlatára a *budaiak megválasztották Prenner Farkas András császári kapitányt polgármesterré és városkapitánnyá, a pestiek pedig Wattula Jakab János harmincadost bíróvá.*

Ez 1687 szeptemberében történt és ugyanebben az esztendőben megérkezett Budára a császár november 7-én, Pozsonyban keltezett rendelete, amelyben a polgármesterség megalakítását és a két választást jóváhagyta. Ez a jóváhagyó okirat Verlein János kamarai igazgatóhoz van intézve, de tulajdonképen a katonasághoz is szól. A többek között elrendeli, hogy a kamarai igazgató a polgári jogokat és intézkedéseket „más oldalról jövő“ akadályoztatással szemben mindenkor megvédeni tartozik. Majd azt mondja a leirat „a mi kegyelmes, komoly határozatunk és rendeletünk az, hogy a most megválasztott polgári hatóságok jogaiba a katonaság részéről minden beavatkozást akadályozzon meg a kamara-igazgató.“

A második érdekessége ennek a császári levélnek az, hogy *Budát fővárosnak*, sőt egy előbbi levélben némi túlzással *székesfővárosnak* nevezi, pedig bizony ebben az időben nem illett ez az előkelő cím Budára. Mátyás fényes várpalotája romokban hevert; a városban alig van ép ház. Uj lakói szegények. Ezt a nagy szegénységet és az élet primitivségét példázza Pest és Buda egyaránt. A rablások és gyilkosságok gyakoriak, a tömlöcök zsúfoltak. Ez az egyik oka, hogy a bécsi udvari kamara a két városban a *városi tanács* kinevezését szorgalmazta. Az udvari kamara nyílván abban reménykedik, hogy a városi tanács működése enyhíteni fog a züllött állapotokon. A tanácstagokat már a következő esztendőben ki is nevezi a kamarai inspektor. Igy aztán Budán *Prenner* Farkas András polgármester mellett *Bősinger* Ferenc Ignác patikus, *Ceresola* Venérió császári építőmester, *Fáber* Jeromos császári telekkönyvi hivatali irnok, *Hochenwarther* Mihály császári harmincados, *Lench* Henrik császári katonai élelmezési biztos, *Salgári* Péter császári postamester, *Lescher* Antal bognár és *Unger* János kereskedő lesznek a tanács tagjai.

Amint ebből a névsorból látni való: a kamari inspektor elsősorban a katonaviselt emberek és császári hivatalnokok közül válogatta ki Buda első előljáróságát. Ennek pedig az a magyarázata, hogy a közigazgatásnak parancsolni tudó, tekintélyt tartó és szervezőtehetséggel rendelkező vezetőségre volt szüksége, mely nem ijedt meg a maga árnyékától és a renitenskedőkkel, meg a zsaroló katonasággal hamarabb el tud bánni. De a kamaraigazgatóság súlyt helyezett arra is, hogy lehetőleg irni-olvasni tudó emberek kerüljenek bele a tanácsba. Ez a törekvés azonban nem járt mindig sikerrel, mert abban az időben nem mindenki értett az irás-olvasás mesterségéhez. Igy aztán bizony, különösen *Pesten, megesett, hogy Herr „Ratsverwandler“, vagy szenátor — ez volt a neve a tanácstagnak — nem tudott irni.* Nagyon egyszerű emberek voltak ám ezek az első telepesek. A volt közös pénzügyi levéltárban, a Caraffa-akták özött van egy 1698-ból való irás, mely azt mondja, hogy *a pesti tanács tagjai egy ingben, mezítláb talyigázzák az utcán a szemetet.* Pedig irásra, olvasásra és számvetésre, különösen nagy szükség volt abban az időben. Már az ellenőrzés okából is. A szükség és szegénység hamarosan elfelejtette a városi vagyon kezelőivel, hogy mi a másé. Buda első polgármestere Prenner Farkas András kapitány is szegény ember volt, szüksége van a jövedelemre, pedig Budán eleinte nem adtak fizetést a polgármesternek, csak címet. „Stadthauptmann und Burgermaister zu Ofen“ volt a titulusa. Nem csoda, ha 1687. évi, decemberben keltezett folyamodásában *némi fizetést kér* az inspektorátustól, mert mint kérvényében előadja: *mindent magának kell elvégeznie, még a város kapuját is maga zárta be esténkint és ő nyitja ki reggel.*

Hogy megkapta-e vagy sem, amit kért: nincs róla adatunk, annyi azonban bizonyos, hogy egy esztendeig sem ült a polgármesteri székben. Mint Buda város követe, *Watula* Jakab pesti bíróval résztvett a pozsonyi országgyülésen, 1688. elején pedig tetemes adósság hátrahagyásával otthagyta hivatalá. Mint kapitányt, Bécsbe rendelték. Mikor otthagyta Budát: megindul a pletyka. *Azt rebesgették róla, hogy meglopta a várost.* A szóbeszéd utat talált Bécsbe is és a főváros levéltára őrzi Prenner Farkas András levelét, melyben 1688-ban arra kéri a budai magisztrátust, hogy az alaptalan vád megcáfolására adjon a számára ártatlansági bizonyitványt.

Prenner után *Salgári* Péter császári postamester lett Buda város polgármestere. Idejét valószinüleg jobban lefoglalta a posta, mint a polgármesterség, mert a polgármesternek és a tanácsnak az volt a teendője, hogy a kamarai inspektorátus rendeleteit végrehajtsa. Apróbb esetekben, kihágásokban ugyan a polgármester ítélkezett (a bírói állást Budán csak 1707-ben szervezték), de a főbb ügyekben a kamarai igazgató tett igazságot. A városi tanács feladata különben az volt, hogy a kamarai igazgatóság számára beszedte a lakosságtól a porciót és a katonai beszállásolásoknál segédkezett. Ebben a munkában kezére járnak a budavári tanácsnak a *tabáni* és a *vizivárosi* előljáróságok is.

A rácok maguk választják bírójukat és esküdtjüket, de a várbeli tanács oltalma alatt állanak, épp úgy, mint a vizivárosi előljáróság, melynek bíráit és esküdtjeit azonban a várbeli tanács nevezi ki. A város jövedelmével nem sok dolga akadt a budai tanácsnak, mert a bírságpénzen és némi áru- és hegyvámból, valamint a téglavetőből, kocsmából, sörházakból és mészárszékekből származó bevételeken kívül más jövedelme nem volt. Ezeket a jövedelmeket, mert szükség van rá, a kamarai inspektorátus 1696-ban azzal toldja meg, hogy *átengedi a városnak a Rudas-fürdőt.* Ekkorra már annyi pénz fordult meg a tanács kezén, hogy kamarási állást szervez hozzá. De Salgári polgármesterségének legnagyobb újítása mégis az, hogy *jegyzőt szerződtetett Küchel* Miklós személyében, aki az irásbeli és jogtudást igénylő ügyeket ellátja.

Igy indul meg Buda város élete, melynek küzdelmeiről még rendkívül sok érdekes dolgot mond el *Pásztor* Mihály nagy könyve. A kitünő ujságíró és az ékesen szóló belletrista erénye egyesül a történelemiróéval ebben a könyvben, amely épen ezért friss és regénnyel felérő, érdekes olvasmány, de ugyanakkor alapos tanulmányokat eláruló, komoly, tudományos munka, a kétszázötven év előtti kornak hűséges történelme.

Budavár nagy napjai

Országos ünnepségek keretében emlékezett meg a nemzet és az egész keresztény kultúrvilág Budavár felszabaditásának 250-ik évfordulójáról. *Sipőcz Jenő dr. főpolgármester mult vasárnapi rádióelőadása* vezette be ezt az ünnepséget, amikor is a főpolgármester rámutatva a negyedszázad előtt történt világraszóló eseményekre, *párhuzamot vont a 250 év előtti Budavára és a mai Budapest földrajzi, történelmi és kulturális jelentősége között.* Az ünnepségekre, amelyek tulajdonképen szerdán kezdődtek, eljött Budapestre *Romanelli* ezredes, továbbá a lengyel, német, osztrák és olasz küldöttség, valamint mindazoknak a nemzeteknek képviselete, amelyek fiai annakidején résztvettek a szent háborúban.

Szerdán reggel a koronázó főtemplomban a magyarországi és külföldi előkelőségek jelenlétében *Serédi* Jusztinián hercegprimás pontifikálta az ünnepi hálaadó szent misét, amelynek végeztével a *Bécsikapu-téren leleplezték a minden nemzetek hősének emlékművét.* Az első koszorút *Horthy* Miklós kormányzó helyezte a szoborra, az avatóbeszédet pedig *Szendy* Károly polgármester mondotta.

Ünnepi istentisztelet volt a kálvintéri református templomban és a deáktéri evangélikus templomban is, ahol a kormány tagjainak jelenlétében *Ravasz* László, illetőleg *Raffay* Sándor püspök mondott ünnepi beszédet.

Szerdán délután *Szendy* Károly polgármester a *rádióban tartott emlékezést Buda visszafoglalásáról*, az *Akadémia* pedig rendkívüli ülésen emlékezett meg a világtörténelmi eseményről. Este *díszhangverseny* volt a *Városi Színházban*, délután a meghívott előkelőségek a *Gellért-szálló* márványtermében a *főváros által rendezett fogadáson* jelentek meg.

A székesfővárosnak ez a nagyszabású ünnepe, amelynek kiváló rendezése *Némethy* Károly dr. tanácsnok érdeme, széles visszhangot keltett az egész kultúrvilágban, amely részint küldöttségekkel, részint pedig a rádió révén, az éterhullámokon át méltóképp vette ki részét a negyedévezredes fordulót ünneplő pazar és káprázatos hálaadó emlékezésből.

TEISZLER GYULA
irógépkellékek, irodai szerek, papír- és grafikai cikkek készitési és szállitási vállalata
Budapest, VI, Andrássy-út 140.
Telefon: 2—920—78.

NEISZBACHER IMRE
Épület- és műlakatosmester
Budapest, VI., Aradi-utca 2. Telefon: 1—209—53.

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8,000.000 drb.

Mihálka és Társai
reszelő- és szerszámáru iparvállalat k. f. t.
Budapest, V., Zápolya-utca 34. Tel.: 2-924-98

TAKÁCS-ÜVEG
Kartellen kívül. **TAKACS IMRE táblaüvegszaküzlete** Budapest, II., Zsigmond-utca 24. szám
Telefon: **1-606-00** Sürgönycim: **Üvegcentrum**

MIKA TIVADAR
fémöntőde és rézárugyár
Budapest, VII., Kazinczy-utca 47. Telefon: 1-428-27.

„SANIT“ habarcs- és beton vizhatlanitó
Gyártja: **POSNANSKY és STRELITZ R. T.**
aszfalt-, fedőlemez- és kátrányvegyitermék-gyár
Központi iroda: **Bpest, V., Sólyom-u. 13.**
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

SCHÄFFER KÁROLY
OKLEVELES MÉRNÖK
Vasút-, út-, betonépitési vállalkozó, kövezőmester
Budapest, IV., Petőfi Sándor-u. 16. Tel.: 1—897—85.

PETIK JÁNOS
épületbádogos munkák vállalata
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 14. SZ.
Telefonszám: 1-188-81 és 2-920-75.

KUSZTOS IMRE ÉS TÁRSA B. T.
„KORAZIT“ nemesvakolati és műmárvány gyár
Cégtul.: KUSZTOS IMRE Budapest, X., Szállás-u. 28-30.
Gyáritelefon: 1—491—82. Postatakarékp. csekkszámla: 65.505.

Lantos Mihály
épitőmester
V., Váczi-út 34. Telefon: 2-936-52.

Megváltoztatják a Kálvin-tér egész külső képét a református egyház építkezései

Tavasszal megkezdik a Lónyay-utcai gimnázium építését — Kitelepítik a Fenyves-áruházat

Különböző formában szerepelt a nyilvánosság előtt az a *nagyszabású építkezés, amelyet a református egyház tervez a Kálvin-téren, a templom körüli telekkomplexumon.* Ez az építkezési terv nemcsak az egyház számára nagyjelentőségű, hanem egyúttal városrendezési szempontból is, amennyiben

Budapest egyik legforgalmasabb terének egész arculatát megváltoztatja.

Már csak ezért is örömmel üdvözli Budapest minden barátja a nagystílű, szép tervet, amelynek részleteiről és kiviteli programjáról a *Fővárosi Hírlap* munkatársa *illetékes helyen* a következő felvilágosítást kapta:

A fővárossal kötött csereügylet révén 1912-ben a Kálvin-téri református egyházközség, amelynek tulajdonában volt a Kálvin-tér 7. számú telektömb, megkapta a *Kálvin-tér 8. és 9. számú telket,* azzal a feltétellel, hogy azt az egyház céljait szolgáló, központi építkezésre használja fel. A telkekért *cserébe a Lónyay-utcai gimnázium telkét és épületét adta.* A terv akkor az volt, hogy a Kálvin-térre tervezett építkezések keretében építik fel az átadott Lónyay-utcai intézet helyett az új református gimnáziumot. Időközben azonban jobb megoldást találva, a gimnázium céljára a Lónyay-utcai Machlup-telekből vsároltak megfelelő területet.

Itt épül fel egymillió pengő költséggel a

református gimnázium, amelynek munkálataihoz 1937 tavaszán fognak hozzá.

A gimnázium felépítésével felszabadul a jelenlegi Lónyay-utcai református gimnázium épülete, amely a főváros tulajdonába megy át és ezzel teljesedésbe megy a Kálvin-tér 8. és 9. számú telkek cseréjére vonatkozó feltétel a fővárossal szemben. A református egyház építkezéseinek ez az első fejezete, amelyet a Kálvin-téri építkezések követnek.

A Kálvin-téri építkezés tervei teljesen készen vannak és most majd két irányban folynak a tárgyalások.

A Közmunkák Tanácsával letárgyalják a városrendezési kérdéseket,

másrészről *biztosítani fogják az építési tőkét belföldi, esetleg külföldi hitel útján.*

A terv szerint artisztikusan kiépítik a templom homlokzatát és kibővítik a templomot. *Harmóniában a templommal, a 8. és 9. számú telektömb beépítése tisztán egyházi célokat szolgál.*

Ide kerül a püspöki székház, a dunamelléki egyházkerület, valamint a budapesti egyházmegye központja.

A 7. számú épülettömbben nyer elhelyezést a *Kálvin-téri egyházközség központja és a lelkész lakása,* az épület többi része *bérház lesz lakásokkal és üzlethelyiségekkel.*

A jelenlegi 7-es szám alatti épülettömböt az egyházközség telkén a *Kulturház r.-t.* építteti fel, azzal, hogy a telek *1937-ben visszaszáll az egyházközségre.* Ezzel

1937-ben az épületben lévő Fenyves-áruház bérleti szerződése is lejár.

Az áruház, kevés kilátással, most arra törekszik, hogy helyiségei számára opciót nyerjen a felépítendő bérpalotában.

Budapest iskoláinak színvonala

az elméleti, gyakorlati oktatás és a sportnevelés terén semmivel sem áll a berlini iskolák mögött

Felkay Ferenc tanácsnok beszámol berlini tanulmányútjáról

A magyar diadalmak színhelyére, a berlini olimpiászra *Szendy* Károly polgármester a maga képviseletében *Felkay* Ferenc dr. közoktatásügyi tanácsnokot küldte ki. A berlini napokat a tanácsnok arra használta fel, hogy tüzetes bepillantást nyerjen az iskolai sportnevelésbe és általában Berlin tanügyi életébe. Sok érdekes és tanulságos tapasztalatot nyujtott ez a berlini út, de egyúttal ahhoz a felemelő megállapításhoz is vezetett, hogy *szegénységünkben is versenyképesek vagyunk a német főváros iskolakultúrájával.*

Értékes tapasztalatairól és az azokból leszűrt tanulságokról

Felkay Ferenc dr.

tanácsnok,

a közoktatási ügyosztály vezetője a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következő nyilatkozatot tette:

— A berlini olimpiai versenyeken a polgármester úr képviseletében vettem részt és alkalmam volt nem csak a fontosabb versenyszámokat, de egyúttal az iskolaügyet is tanulmány tárgyává tenni. Minden iskolatípusból egyet-egyet meglátogattam és volt alkalmam az iskola felszerelését is megfigyelés alá venni.

— Az általános benyomásom az, hogy *a német iskolákban rendkívül nagy súlyt helyeznek a gyakorlati oktatásra és a sportban való kiképzésre.* Az iskolák felszerelése tökéletesebbnek látszik a mieinknél, azonban

az oktatás eredménye, színvonala — véleményem szerint — nem haladja meg a mi iskoláink munkájának nivóját.

— Rendkívül érdekes a *filmoktatásnak az iskolákban való rendszeres kultiválása.* Jóllehet, centrálisan intézik ezeket az ügyeket az egész birodalom iskoláira vonatkozóan, mégis *külön városi filmhivatal* végzi az iskoláknak filmekkel és diapozitívekkel való ellátását és a filmoktatással foglalkozó tanerőknek ezen a téren való teljes kiképzését. Hatalmas laboratóriumok, előadótermek állanak ebből a célból rendelkezésre.

— Felhasználtam az alkalmat arra is, hogy

a kölcsönös filmcsere ügyében megbeszélést folytassak,

ami *igen komoly jelentőséggel bír az iskoláknak megfelelő oktató filmekkel való ellátása tekintetében.* Amellett a filmeknek kicserélése a pedagógiai hasznon kívül *igen jelentős költségmegtakarítással* is jár, amely szempontot ott sem lehet figyelmen kívül hagyni.

— A berlini iskolákban nemcsak a szabadtéri sportokra, hanem a sport minden ágában való kiképzésre igen nagy súlyt helyeznek. Igy válik érthetővé az a rendkívüli teljesítmény és kiváló eredmény, amelyet a német versenyzők a berlini olimpiai játékok alkalmával felmutattak. Az egyik középiskolában, annak alagsori helyiségében *külön vízmedence és csónak állt a tanulóknak evezésben való kiképzésére.*

— A német iskolákban tett tapasztalataim alapján is csak azt állapíthatom meg, hogy az elméleti és gyakorlati oktatás mellett, amelyről már megemlékeztem,

sportvonatkozásban is méltán lehetünk a legteljesebb elismeréssel a magyar oktatók és testnevelési tanárok működésével szemben és különösen ki kell itt emelni a fővárosi oktató karnak kiváló teljesítményét.

Minden nemzeti sovinizmustól menten, teljes tárgyilagossággal megállapítható, hogy *ez az ország megcsonkítottsága ellenére is a világ küzdő színpadán nemcsak méltó helyet foglal el a művelt államok között, hanem azokat szerény eszközeivel nem egyszer felül is múlja.* Kiváló példáját adta ennek a magyar olimpikonoknak berlini felejthetetlen teljesítménye.

Megnyitásra kész iskolák és az új iskolaépítési programm

A berlini ünnepnapokról az új tanév előkészítő munkájának kellős közepébe jött vissza *Felkay* Ferenc dr. tanácsnok, akihez felemelő németországi beszámolója után a mi kultúránk várairól, az új iskolákról kértünk egy kis ismertetőt. Kérdésünkre a következő választ kaptuk:

— A most épülő iskolák sorában a legelőrehaladottabb stádiumban van

a Koronaőr- és Mészáros-utcák sarkán a 702.000 pengőből emelt leánygimnázium.

Az épület készen áll, csupán a belső berendezés van még hátra. Az a törekvésünk, hogy *a tanítás az intézetben még szeptember folyamán megkezdődhessék* és bevonulhasson a tanulósereg, amely eddig a Várban, az Iskola-tér régi, túlzsúfolt leánygimnáziumában szorongott. A mult tanévben 631 növendéke volt az iskolának.

— Az épületet, annak felszabadulása után, részben *a várbeli elemi iskola* kapja meg, a helyiségek egy részét pedig a *róm. kat. egyházközség* foglalja el, *az elemi iskola lebontott barak-épülete pedig Zuglóba kerül a Bihari-út kislakásai mellé.* A várbeli iskola addig is, amíg a leánygimnázium nem foglalhatja el új otthonát, a régi leánygimnáziumba vonul be, úgy, hogy délelőtt gimnáziumi, délután elemi iskolai előadások lesznek az épületben. De ez csak átmeneti ideig, szeptember közepéig, legfeljebb a hónap végéig történik.

— Elkészült a Mester-utcai irányító polgári iskola emelet-ráépítése is.

Az építkezést az tette szükségessé, hogy az iskola nem volt ellátva szükséges oktató helyiségekkel: laboratóriummal, gyakorlati tantermekkel, amelyeket a tanítás érdeke megkíván. Emellett az épület egy részét óvoda foglalta el, amelyet most elhelyeztek. Az építkezést befejezték az iskolában, úgy, hogy *szeptember elején minden fennakadás nélkül megkezdhető a tanítás.*

— Jelentős építkezés

a népligeti ifjusági sporttelep.

Most a tribün befejezésén dolgoznak, amivel október elején elkészülnek és *akkor már csak a belső berendezés van hátra. Tavasszal már átadható hivatásának a sporttelep,* amelynek pályáit már most is használják.

— *A Lederer-telepi erdei szabadlevegős iskolához napozó-terrasz épült,* ami a gyermekek egészsége szempontjából igen kivánatosnak mutatkozott.

— Mindezek az épitmények és felszerelések szaporitják *az elmult tanévben átvett iskolák sorát.* A miskolci-úti, lőcsei-úti iskolák, a külső Egressy-úti, a Kövér Lajos-utcai barak-iskolákat, a sopron-, bánáti-úti szép elemi iskolát és gyermekotthont, a Horthy Miklós-úti modern elemi leányiskolát vettük át a mult iskolai évben.

— A legközelebbi jövő programjában

a következő iskolaépítések vannak. *Uj épületet emelünk a Fehérvári-úton a leánykereskedelmi iskola számára,* amely most egy épületben szorong a Horthy Miklós-úti elemi iskolával. Az új iskola a Fehérvári-úti polgári iskola mellett, a főváros telkén épül fel. A felszabadult régi épület teljesen az elemi sikola céljait szolgálja.

— *Uj barakiskola* épül a Középső Hungária-körúton, barak-óvoda az Erdő-úton, elemi iskola a Harmat-utcában. *Uj polgári leányiskolát emelünk a Százados-úton, polgári fiú- és leányiskolát a Templom-téren.*

— *Az iskolák építése főképpen a város külső részein mutatkozik szükségesnek.* Itt a rohamos új települések miatt az iskolák túlzsufoltak, míg *a város belső részein apad a tanulók száma.* De ettől az eltolódástól függetlenül

a főváros tanulóinak összlétszámában is csökkenés mutatkozik.

A mult tanévben *1560 volt az apadás,* ami a világháború utólagos jelensége.

SZVETICS JÓZSEF
ÉPÍTÉSI-VÁLLALKOZÓ
★
BUDAPEST, XIV., TELEP-UTCA 8.

Rozsdamenles
és vörösréz edények,
nickel főzőüstök, ónozások
RICHTER és TÁRSAI
Budapest, VIII., Dankó Pista-utca 5. Telefon: 1-330-97

Események

Fővárosi Hirlap

Alapításának huszonötödik évfordulóját a FŐVÁROSI HIRLAP karácsonykor

nagyszabású jubileumi szám

kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre **már most felhivjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.**

ELŐFIZETÉSI ÁR:

félévre . . . . . **12 pengő.**
egész évre . . . . . **24 pengő.**

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek

A hercegprimás és a polgármester tárgyalása a Szent István-év programjáról. Péntek délben előkelő vendége volt *Szendy* Károly polgármesternek: *Serédi* Jusztinián bíboros-hercegprimás látogatta meg, hogy megkezdje vele tárgyalásait a Szent István-év programjáról. Két esztendő mulva *kilencszázéves évfordulója lesz az első magyar király halálnak* és ezt a jubileumot az egész katolikus világ nagy fénnyel kívánja megünnepelni. Több, mint félóráig tartott a tárgyalás, amelynek során a hercegprimás ismertette azoknak a megbeszéléseknek eredményét, amelyek már eddig történtek ebben az ügyben a Vatikán és a hercegprimási udvar között.

Szendy Károly magas pápai kitüntetése. A pápa *Szendy* Károly polgármesternek *a Szent Gergely-rend középkeresztjét* adományozta *csillaggal*. A rendjelet *Serédi* Jusztinián bíboros-hercegprimás adta át a polgármesternek. Ezt az értékes, ritka kitüntetést a keresztény kultúrának neves harcosainak adja a Szentszék és hogy a polgármester éppen Budavár visszafoglalásának emlékünnepén kapta meg, azzal *Szendy* Károlynak egyéb érdemei mellett a pápa azt a szolgálatát óhajtotta jutalmazni, amelylyel az egész keresztény világot ehhez a méltó fénnyel megrendezett ünnephez juttatta.

Kairói tanár tanulmányozza Budapest közüzemeit. *Khalil Selim* bey, a kairói királyi abassiai technikai főiskolának elektrotechnikai tanára látogatta meg *Szendy* Károly polgármestert. Elmondta, hogy több hónapos európai tanulmányúton van és mindenekelőtt Budapestet kereste fel, hogy *a magyar főváros közüzemeit megtekinthesse*. Bagdadban, ahova családi kapcsolatok fűzik, ajánlották figyelmébe Budapest közüzemeit és most engedélyt kért a polgármestertől azok tanulmányozására. A kairói tanár, kihasználva az alkalmat, résztvett a Budavára visszafoglalásának emlékére rendezett ünnepségen is. *Szendy* Károly polgármester intézkedett a XII. ügyosztály útján, hogy az egyptomi tanár tanulmányozhassa közüzemeinket, elsősorban az Elektromos Műveket.

Mohács együtt ünnepel Budapesttel. Mohács városa a következő táviratot küldte *Szendy* Károly polgármesternek: Nagy évfordulója alkalmából Mohács város közönsége együtt ünnepel Budapest törvényhatóságával és szivbéli örvendezéssel köszönti népét. A győzelem, amely szeptember 2-án visszaadta hazánknak fővárosát, felszabadította 250 évnek előtte, október 25-én a 145 éves török megszállás alól Mohács városát is. Adná az ég, hogy a mai napok Trianon okozta megpróbáltatásai után újból felvirradna Buda vára felett és Szent István koronájának fénye felragyogna azokon a területeken is, amelyek 250 évnek előtte a szent korona tagjai voltak és jelenleg rabságban sínylődnek. Övezze örök babér az 1686. évi hadjárat hőseinek homlokát és Budapest székesfőváros felett mindörökké ragyogjon a magyar dicsőség napja.

A főkapitány az utak portalanításáról. *Ferenczy* Tibor főkapitány a közigazgatási bizottság elé terjesztett jelentésében, melyben a folyó év első felének közbiztonsági helyzetéről szól, megemlékezik a köztisztasági állapotokról is. A város belső területén kielégítőnek tartja az utcák és terek öntözését, a külső területeken azonban ezen a téren kifogásolni valót talál. Az utcák kövezését és a makadámburkolattal ellátott útvonalaknak a nyári időszakban való olajozását tartja kívánatosnak. A kötelességszerű és jóindulatú bírálathoz szakértő helyen nyert információnk alapján az a megjegyzésünk, hogy az olajozás, amelyre amúgy is sokat költ a főváros, *azokon a makadámutakon hiányzik, amelyek gyökeres javítás vagy teljes átalakítás alá kerülnek. Ezeknek olajozása felesleges pénzpocsékolás lenne.* Egyébként *évről-évre kevesebb lesz azoknak az utaknak száma, amelyek olajozásra szorulnak, mert a makadámburkolatot sorra végleges burkolattal cserélik* ki és ezzel az olajozandó terület egyre csökken. Egyes utakat tervszerűleg azért látnak el ideiglenesen makadámburkolattal, mert előrelátható ezeknek az utaknak süppedése s majd csak a süppedési folyamat után kerül rájuk végleges burkolat. Az öntözést a főváros a szükséghez képest kielégítő módon látja el.

Házasság. *Nobel* Árpádnak, az új angol-jugoszláv fakonszerv vezérigazgatójának fia, *Nobel* József feleségül vette *Varsány* Panni úrleányt. A fiatal pár szombat éjjel Londonba utazott, ahol *Nobel* József egy előkelő faértékesítő cég főtisztviselője lett és emellett az angol-jugoszláv alapítás üzletvitelében is részesedik. Az új pár esküvőjén nagyszámú rokoni és baráti kör vett részt és házasságuk alkalmából százával kapták a gratulációkat, sürgönyöket és leveleket.

Állandó hajójárat a dunamenti üdülőhelyekre. A *Gyógyhelyi Bizottság* kezdeményezésére a magyar idegenforgalmat irányító intézmények vezetői a minap tanulmányi kirándulást tettek a Dunán. Az út célja az volt, hogy a főváros környékén olyan kirándulóhelyeket találjanak, ahová a jövő évadtól kezdve rendszeres hajó- és motorcsónakkirándulásokat lehet rendezni a Budapestre érkező külföldi vendégek számára és *ilyenmódon lehetővé válik, hogy a külföldiek budapesti tartózkodásuk idejét meghosszabbítsák.* A tanulmányúton résztvettek: *Kovács* Aladár dr. m. o. tanácsos, *Válkay* Bertalan m. tanácsos, az *Omih* alelnöke, *Gellér* Mihály kormányfőtanácsos, a Palatinus rt. elnöke, *Stromszky* Dénes *Ibusz*-igazgató, *Domonyi* Móric, a *MFTR* ny. elnök-igazgatója, *Görgey* Jordán min. tanácsos; a Közmunkatanács részéről: *Acsay* László dr. mérnök és *Kováts* Dénes dr. ügyész; a Gyógyhelyi Bizottság részéről: *Szviezsényi* Zoltán min. tanácsos, igazgató és *Somogyi* Gyula dr. propaganda-főnök, valamint a sajtó képviselői. A Bizottság útja a dunamenti nyaralóhelyek érintésével Visegrádon át Nagymarosra és Zebegénybe vezetett. A tanulságos kirándulás eredményeképen az illetékesek elhatározták, hogy *a jövőben 20—50 személy befogadására alkalmas motorcsónakjáratokat létesítenek* a főváros és a dunamenti üdülőhelyek között, hogy a külföldi látogatók *gyönyörködhessenek Középeurópa legnagyobb folyamának festői part-vidékében.*

Vitéz Vécsey Kálmán főjegyző jubileuma. Vitéz *Vécsey* Kálmán dr. tanácsi főjegyző, a közoktatási ügyosztály vezetőjének második helyettese, a fővárosnál eltöltött szolgálata *huszonötödik évfordulójához* érkezett el. A jubiláns főjegyző rendkívül értékes, nagy munkaerőt reprezentáló erőssége a VII. ügyosztálynak, melynek kötelékében töltötte el fővárosi szolgálatának túlnyomó részét. Résztvett a világháborúban is és hosszabb ideig szenvedett orosz fogságban. Jubileuma alkalmából meleg házi-ünnepséget rendezett a VII. ügyosztály, amelynek tisztviselői élén *Felkay* Ferenc dr. tanácsnok üdvözölte kitűnő munkatársát.

A balatoni bajnokság győztesei. A Budapest Sport Egyesület nagy sikereket ért el a Balatonfüreden megtartott balatoni bajnokságon. Dr. *Uhl* Gyula orvos, a BSE Yacht-szakosztályának egyik vezetője, megnyerte a „Novarrá"-val a 25 m²-es túra-jollék versenyében a balatoni bajnokságot, *Kovács* Andor, a BSE Yacht-szakosztályának kapitánya pedig a harmadik lett a 22-es jollék versenyében. A versenyek viharos időben zajlottak le.

A tábori egészségügy Buda visszafoglalása korában. Most jelent meg *Héjja* Pál dr. figyelemreméltó műve, *a tábori egészségügyről Buda visszafoglalása korából.* A könyv megjelenésének különös aktualitást kölcsönöztek a jubiláris ünnepi események. *Héjja* Pál dr. ezredorvos műve komoly szakszerűséggel vizsgálja a nagy és igen különböző nemzettagokból összetett sereg *tábori egészségügyi viszonyait*, de ugyanakkor olyan hűséggel rajzolja a kort és olyan tökéletességgel adja vissza a népi és a hivatalos felfogást, hogy ezek a kuriózumszámba menő párhuzamok a közönség legszélesebb rétegeinek érdeklődésére tarthatnak számot. Az első rész általános korrajza után a második rész a szakszerű orvosi vonatkozásokat sorolja fel. A több, mint 300 oldalas és 35 műmelléklettel tarkított könyv a nyilvánvaló érdekességeken kívül feltétlenül megbízható adatokat szolgáltat a 250 év előtti életberendezkedésre vonatkozólag. Az Egyetemi Nyomda kiadásában megjelent figyelemreméltó mű ára 6 pengő.

A főváros ezerpengős regénypályázata. Budapest polgármestere nyilvános pályázatot hirdet a főváros 1936. évi ezerpengős regénydíjára. A polgármester ezzel a jutalomdíjjal kívánja kitüntetni és támogatni azokat, akik olyan kisebb terjedelmű, érdekfeszítő és élvezetes regényt írnak, amely alkalmas arra, hogy a selejtes irodalmat az utcáról kiszorítsa és irodalmi színvonalával a közönség széles rétegeinek jobb ízlését fejlessze. A pályaműveket a szerző nevét és lakáscímét tartalmazó jeligés levéllel együtt legkésőbb szeptember 15-én déli tizenkét óráig kell a polgármesteri központi segédhivatalhoz benyujtani. A pályadíjjal jutalmazott mű kiadását a polgármester anyagilag is támogatni fogja, oly mértékben, hogy az a könyvpiacon nagy példányszámban olcsón megjelenhessék.

Gyors, pontos, olcsó
PAÁR FÉNYMÁSOLÓ
I., Mészáros-u. 10. (Bejárat Ág-utca)
• Telefon: 1-551-67. •

OLCSÓ CSALÁDI HÁZHELYEK BUDAPESTEN
a Piarista Rend zuglói parcellázásán közcsatornával ellátva, már 2000 pengőtől kedvező fizetési feltételek mellett, vehetők, a 68-as villamos végállomásától 1 percre.
Érdeklődni lehet **BIKFALVI BÉLA** okl. mérnöknél
Budapest, X., Simor-utca 7. Telefonszám: 1—368—94.

YELLOW
szivacsbehozatali áruház, **Budapest, VI, Andrássy-út 32.**
Telefon: 1-113-36. — Modern háztartási és testápolási cikkek, kefe- és seprőáruk, **szarvasbőrök.**

SYSTEM ÁTÍRÓ ÉS KÖNYVELÉSI RENDSZER
ORMIG átnyomó könyvelőgépek, sokszorosítógép,
Stencil és festéknélkül sokszorosit
Budapest, V., Falk Miksa-u. 13. Telefon: 1—165—98.
Bemutatás díjtalan!

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Szeptember 10 és 15-én délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

Beér Sándor VÉSNÖKMESTER
V., Gr. Tisza István-utca 5. sz. • Telefon: 1-824-29
szivacsalátétes **BÉLYEGZŐJE**
tartós, szép és tiszta

ALAPÍTTATOTT 1865. ÉVBEN.
LITSCHAUER ÉS GÖTZ
LAKKGYÁR
BUDAPEST, II., MARGIT-KÖRÚT 42. SZÁM
Telefon: 1-529-52.

Tetőszerkezetek, textíliák lángmentesítését vállalja **„LION BRAND"** lángmentesítővel
EISNER GYULA drogéria laboratoriuma
Budapest, VI., Andrássy-út 37. Telefon: 1—285—24.

„MÁGLYA" VASÖNTÖDE
TARJÁN MÉRNÖK ÉS VOLKSGRUBER
Budapest, VI. ker., Mágly a-utca 96 szám.
Nyers és megmunkált öntvények minta, rajz, méret, leírás szerint. Specialista ékszímeghajtásban.. Saját mintakészítő üzem.
• Telefon: 2-015-21. •

HOFER műszaki, olaj- és villamossági k. f. t.
Budapest, VII., Király-utca 55. sz.
Szállít I-a minőségben előnyösen: gép- és hengerolajat, gépzsírt, azbest- és gumiárut, tömítéseket, szerszámokat és az összes **műszaki cikkeket.** Tel.: 1-453-15.

CZUCZOR LÁSZLÓ
ÉPÍTŐMESTER
BUDAPEST
II., Török-utca 4
Telefonszám: 1—574—23

BORBÉLY FERENC és OBERLÄNDER ENDRE
okl. méraökök, építőmesterek és építési vállalkozók
Vállal magas és mélyépítést
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 49. Telefon: 1-208-48

Zubovits István
női és férfi bőrkabát készítő
BUDAPEST, KÁROLY KIRÁLY-ÚT 13.
(Ledermann udvar.) TELEFON: 1-381-08.

Törv. védett
Nagy árammegtakarítás! Nagyobb fény!
KOMOR HENRIK-féle
fénytechnikai-, villamossági- és műszaki vállalat K. F. T.
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-U. 59.
lámpatestekkel Telefon: 1-414-76

REDŐNYÖK
KORÁNYI és FRŐLICH
napellenző- és fémportálgyár
Budapest, VIII., Kisfaludy-u. 5. Tel.: 1-323-76, 1-469-86

Gazdasági Értesítő

Céltalan a hangulatkeltés:
október 1-én életbelép az áruházi rendelet

Az egész magyar kereskedelem a legnagyobb örömmel üdvözölte azt a rendelettervezetet, amelyet *Winchkler* István kereskedelemügyi miniszter nemrégiben adott ki *hozzászólás céljából* az érdekképviseletnek. Hosszú esztendők harca jutott ezáltal közelebb a megoldáshoz és talán

fölösleges most is ismételnünk, hogy ebből a jelentékeny küzdelemből kombattans részt könyvelhetünk el a magunk javára.

Kétségtelen az, hogy ebben a harcunkban *tiszteletreméltó erővel támogattak bennünket az egyes érdekképviseletek*, többi közt és *elsősorban a Baross Szövetség* és a *Fűszerkereskedők Országos Szövetsége*. Az egész magyar gazdasági közvélemény belátta, hogy

a túlhajtott áruházi versenyt megfelelő korlátok közé kell szorítani és ezt a felismerést szankcionálta a kereskedelemügyi miniszter, amikor kilátásba helyezte, hogy rövidesen életbelépteti az úgynevezett áruházi rendeletet.

Tudvalevő, hogy a meghallgatandó érdekképviseletek közül a legnagyobb munka hárult a *Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarára*, amely vállalta, hogy *beszerzi az összes vidéki kamarák véleményét is*. Ilymódon tehát a budapesti kamara készül el legkésőbb hozzászólásával: *szeptember 15-re* helyezte kilátásba, hogy benyujtja a minisztériumhoz szakvéleményét. Ettől függetlenül azonban — hír szerint — a miniszter úgy tervezi, hogy

október elsejére már életbelépteti a nagyfontosságú rendeletet,

amelynek célja, hogy *néhány nagyáruházzal szemben megvédje jó néhányezer kiskereskedő és kisiparos, a legkiválóbb és legmegbízhatóbb adófizető társadalom egzisztenciális érdekeit.*

Elméletileg tehát a legjobb úton halad *a békés és mindenkit kielégítő megoldás felé ez a kérdés*, ezzel szemben azonban megdöbbenéssel kell tapasztalnunk, hogy a *napi- és a szaksajtó egy részében úgyszólván napról-napra jelennek meg hangulatkeltő híradások, amelyek a készülő áruházi rendeletet olyan színben igyekeznek feltüntetni, mintha az veszélyeztetné a kereskedelem jogbiztonságát.* Egyes oldalakról olyan hangokat hallunk, mintha *szerzett jogokat és vagyonokat semmisítene meg* a rendelettervezet az esetben, ha törvényerőre emelkednék.

Mondani sem kell talán, hogy *a legélesebben visszautasítjuk az ilyen hangulatkeltő beállítást*, tekintve, hogy elsősorban is

nem szerzett, hanem önkényesen és a nagytőke erejével kisajátított, úgynevezett jogokat igyekszik a kellő korlátok közé szorítani az áruházi törvény.

Nem óhajtunk most annak firtatásába belemenni, hogy az ilyen kisajátított jogokat egyáltalán *lehet-e jognak nevezni*, kétségtelen azonban, hogy a vagyonokat, vagy szorosabban: *a magántulajdont* talán mégsem kellene olyan közéleti férfiaktól félteni, mint *Winchkler* István kereskedelemügyi miniszter, *Marschall* Ferenc államtitkár, *Holczwarth* Ferenc miniszteri osztályvezető, *Árkay* Ferenc osztályfőnök és *Halla* Aurél helyettes államtitkár, akik évekig tartó hosszú tanulmányozás után

a mezőgazdák és a kiskereskedők legjogosabb érdekeinek védelmében konstruálták meg ezt a tervezetet.

Mindezen túlmenően és függetlenül attól, hogy végre is ez a harc *öt nagyáruház kíméletlen háborúja ugyanannyi ezer kiskereskedő és annak néhány tízezer alkalmazottja ellen*, rá akarunk mutatni végül, de nem utolsó sorban arra az anomáliára, hogy

az öt nagyobb fővárosi áruház évi 33 milliő pengős forgalmával szemben ezeknek az áruházaknak évi keresetí adója egyenkint alig haladja meg a 15 ezer pengőt.

Kiskereskedőkre átszámítva *ez a horribilis forgalom többszázezer pengős adóterhet jelentene*, következésképp valahol hibának kell lenni és *ezt a hibát igyekszik kiküszöbölni az áruházi rendelet.*

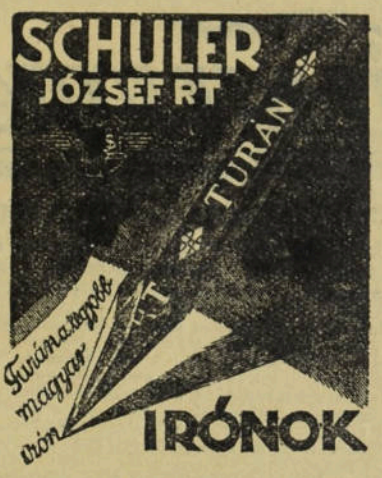
Naivitás hivatkozni itt a magántulajdon szentségére, amelyet *senki nem szándékozik megtámadni*, mindössze arra irányul a kormányzati törekvés, hogy *a nagykapitalizmus ilyen szembeszökő kinövését óvatos kézzel lenyesegesse.* A pár pengős dömpingcipők és a csalogatónak kreált élelmiszerosztályok dömpingárai már jó néhány évvel ezelőtt felvilágosították a magántulajdon klasszikus hazájának, *Svájcnak* vezető tényezőit, hogy

a detailkereskedelembe áruházi jelszóval betörő nagytőke orvtámadását le kell törni és az üdvös példát rövidesen követte Németország, Ausztria, Olaszország és számos más tekintélyes nyugati állam,

amelyek kormányzata *soha nem vonta kétségbe a magántulajdon természetes jogait.* Ha ezek után a nemzetek után Magyarország is igyekszik megmenteni *a káros konkurrenciától*, helyesebben: *a végső pusztulástól* legkitűnőbb államfenntartó kisegzisztenciáit, akkor csak azt lehet mondani: *félre a gáncsoskodókkal és papírkosárba a sugalmazott hangulatkeltésekkel*, amelyek néhány érdekeltség túltengő fantáziáját veszik védelmükbe *sokezer kisegzisztencia élet-halál harcának kérdésével szemben.*

A harisnyagyárak a kereskedelemre hárítják a rossz áru kockázatát. A magyar harisnyagyárak a kereskedőkhöz körlevelet intéztek, amely szerint elhatározták, hogy *harisnyacserét csak abban az esetben fognak a jövőben elfogadni, ha azt a gyár előzetesen jóváhagyja.* A kereskedő tehát a kifogásolt harisnyát véleményezés céljából a gyárnak beküldeni tartozik és csak annak előzetes beleegyezése esetén cserélheti azt be. Ezt a körlevelet, amelyet többek között aláírt az *Adria* harisnyagyár, a *Columbia Textilipari rt.*, az *Excelsior* harisnyagyár rt., *G. A. Bahner, Gerber és Virág, Guttmann és Fekete, Perlesz* Sándor kötszövőgyár, *Victoria* kötő- és szövőgyár rt., nagy visszatetszéssel fogadták a kereskedők és felkérték az OMKE-t, hogy a gyárak önkényes intézkedése ellen állást foglaljon. *A gyáraknak kartelszerű megállapodása a kereskedők ellen is, a fogyasztók ellen is irányul* és annál indokolatlanabb, mert eddig az eladásoknál a gyárak nem egyszer hivatkoztak arra, hogy a beszerélési kockázatot is kalkulálniok kell, míg most ezt a kereskedőkre akarják áthárítani. A kereskedelemellenes intézkedés helyett jobban tennék a gyárak, ha azzal sietnének a kiskereskedelem segítségére, hogy gátat vetnek a tömegfiókok, *Pókék* és társai mind jobban terjeszkedő versenyének.

Divatáruházból szálloda. Néhány nappal ezelőtt perfektuálták azt az adásvételi szerződést, amely a Kossuth Lajos-utcai volt *Holzer* női divatház tulajdonosa, mint eladó és a *Magyar—Olasz Bank*, mint vevő között jött létre. Tudvalevő, hogy Holzer Simon cég körülbelül negyven éven keresztül tartotta fenn a divatáruházat, amely végül is megszünt ezen a helyen, mert a nyomasztó gazdasági viszonyok közepette az általános üzleti keretek

nem engedtek meg egy ilyen nagyarányú vállalkozást. Holzerék a Váci-utcában nyitottak egyre inkább fellendülő konfekciókereskedést, a Kossuth Lajos-utcai palotát viszont a *Köztisztviselők Szövetkezete* bérelte ki. Másfélesztendei kísérletezés után ez a hatalmas organizmus is feladta a meddő kísérletezést, ami után rövid időre a gyászos emlékezetű *Kosár-áruháznak* adott hajlékot a Kossuth Lajos-utcai üzleti palota. Most aztán hosszabb stagnálás után *Holzer* Sándor, a cég jelenlegi tulajdonosa, *eladta a házat a Magyar—Olasz Banknak, amely a két szomszédos ház összeépítésével Budapesten még eddig ismeretlen típusú szállodát: túristaszállót óhajt létesíteni*, amely főleg az autobuszokon külföldről pár napra érkező vendégeket lenne hivatva elszállásolni. Ennek a szállónak lesznek vendégei a cserevonatok szerény tehetősségű utasai is, továbbá mindazok a küföldi túristák, akik nem kéjutazásra, hanem a Duna Gyöngyének megismerésére jönnek ide hozzánk. A figyelemreméltó elgondolás, amelynek kezdeményezője *Éber* Antal, élénk érdeklődést kelt idegenforgalmi szakkörökben.

A Nemzetközi Gép kedvező üzletéve. Az Angol-Magyar Bank konszernjéhez tartozó *Nemzetközi Gépkereskedelmi Rt.* a legközelebbi napokban publikálni fogja mérlegét és még ebben a hónapban megtartja közgyűlését. A mezőgazdasági helyzet javulása, amivel együtt jár a gazdaközönség nagyobb fizetőkészsége, erősen érezhető lesz a Nemzetközi Gép mérlegén, amely — értesülésünk szerint — az elmult év szép eredményeiről fog beszámolni. A Nemzetközi Gép jó üzletévét az autóüzlet hatalmas fellendülése is előmozdította.

Az Anglo Danubian Lloyd kedvező üzleti eredménye. Most tette közzé mérlegszámláját az *Anglo Danubian Lloyd Általános Biztosító Rt.*, amely az elmult üzleti év *kedvező eredményéről számol be*, tekintve, hogy *jelentékeny fejlődés mutatkozik minden ágazatban.* A mérleg szerint a biztosító *587.000 sillinget* helyezett el pénzintézeteknél, ugyanekkor ingatlanait *569.000 sillingre* becsülik. A biztosító intézeteknél levő aktiv egyenlege *406.000 silling*, fiókoknál levő künnlevőségei pedig *646.000* sillingre rúgnak. A vállalat tiszta nyeresége 39.000 silling, *magyarországi mérlege pedig ugyancsak kedvező.*

A Providentia közgyűlése. Az állományátruházási tranzakció most jött létre a *Phönix* és a *Providentia* biztosítótársaságok között. Ennek megfelelően a Providentia már hozzá is látott a lebonyolítás előkészítéséhez. A szeptemberi rendkívüli közgyűlésen erősítik meg az igazgatóság által kötött megállapodást, ugyanekkor határozzák el az *alaptőke felemelését* is. A nagyarányú műveletben, természetesen, élénken résztvett a Providentia mögött álló *Magyar Általános Hitelbank* is.

Tanulmány a belső vámokról. *Merkler* József a belső vámokról a „Közlekedés" című lapban megjelent tanulmányát különlenyomatban adta ki. Abból az alkalomból, hogy az Államvasutak igazgatósága az Állandó Díjszabási Bizottságnak Győrött megtartott ülésén javaslatot terjesztett elő a kövezet és útvámokról, a szerző élesen fordul ezek ellen a vámok, főképen a fővárosi vámok ellen és a Mávnak azt a tervét tartja helyes megoldásnak, hogy a vasút a vasúton fuvarozott áruk után beszedett vámbevételt a vámtulajdonosoktól évi átalányösszegben váltsa meg. Ajánlja, hogy a főváros vegye le a napirendről vámtervezetét és siettesse megvalósításhoz a Máv javaslatát.

THERMOLUX
Felvonók, elektr. tűzhelyek, világítás
VIII., Práter-utca 6. Telefon: 1-383-38.

LUTZ LAKK- ÉS FESTÉKGYÁR RT.
BUDAPEST, VII., ÖRNAGY-UTCA 4. SZ.

WEISZ FÜLÖP RÉZMŰVES
Budapest, VIII., Gólya-utca 13. Tel.: 1-460-36

KARDOS JENŐ
EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZŐ, KÖZPONTI FŰTÉS, VÍZVEZETÉK ÉS CSATORNÁZÁSI VÁLLALATA
Budapest, VI., Ó-utca 31. Tel.: 1-179-05

MACSKÁSY ÁRPÁD
okl. gépészmérnök műszaki vállalata, tervez, szerel és szállít vízvezetéki, csatornázási és gázberendezéseket, szivattyútelepeket, mindennemű központi fűtést, kazánházi- és szellőzőberendezéseket.
Budapest, VI., Dessewffy-utca 5. Telefon: 1-276-70.

Orenstein és Koppel
MAGYAR R.-T., BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
Motorosmozdonyok — Útjavítógépek — Kisvasutak — Iparvágányok — Autobuszkarosszériák

VÁLLALKOZÁS

Beérkezett ajánlatok

A mult héten tartott versenytárgyalásokon a különböző nagyobbszabású közmunkákra és közszállításokra a következő cégek pályáztak:

Az Üllői-uti városi bérház bádogosmunkáira pályáztak: Horváth József 3650, Orcsó Gyula 3682, Moharos Pál 3811, Papp András 3939, Szekér Gyula 4009, Kassler Ernő 4268, Fürst Lajos 6514, Kürtler Antal 6804 pengővel.

Az Uj Köztemetőben lévő Hősi Emlékműhöz vezető út rendezési munkáira pályáztak: Krausz Ferenc 5681, Proceller Bálint 6769, Béky Barna 6880, Obendorfer Rudolf 7576, Behyna Oszkár 9644, Sármezey Antal 10.053, Gavora Zsigmond 17.353 pengővel.

Ugyanitt a Füz-u. folytatásában lévő útszakasz rendezési munkáira pályáztak: Helfenstein Ferenc 6301, Teleki és Katona 6798, Pruner Béla 7171, Kimberger Géza 7231, Gravieser Albin 7621 pengővel.

Az Anna-u. rendezési munkáira pályáztak: Magyar Asphalt 5482, Útépítő Rt. 5772, Helvey Tivadar 6022, Biehn János 6213, Posnansky és Strelitz 6491 pengővel.

A Vámház-körúti csarnok vágányfelszerelési munkáira pályáztak: Helfenstein Tivadar 3982, Ámon Rezső 4720, Schäffer Károly 4836, Obendorfer Rudolf 6949, Reinisch és Wohl 6940, Szendrő Zsigmond 5606, Kiss Jenő 5800, Szegedy Béla 5925, Halmos János 6363, Proceller Bálint 6636, Gattyán Pál 6912, Heverdle István 7564, Hirsch László 9636 pengővel.

A káposztásmegyeri főtelep gázházának és mellékhelyiségeinek különböző munkáira pályáztak: Gerő László 54.667, Halász Ernő 59.891, Szilárd Károly 50.328, Rietschel és Henneberg 56.852, Rohonci Hugó 80.627, Kmetti János 12.912, Sztojka Béla 13.000, Egri és Fia 54.396, Wolff Márk 58.417 pengővel.

A Vámház-körúti vásáresarnok részére szükséges kőanyag szállítására pályáztak: Späth János 2176, Frank István 5119, Csúcshegyi bazaltbánya 4120, Szobi kőbánya 2337, Somoskői bazaltbánya 5176, Hofbauer Jakab 4983, Inoczi Kőbánya 2052 pengővel

A Ceglédi-úton építendő szükséglakások különböző munkáira pályáztak: Morbitzer Nándor 29.507, Wermescher Emil 52.001, Breuer Lajos 32.144, Kántor István 33.414, Boghen György 33.028, Szentpály József 33.863, Heidl Vilmos 33.842, Vértesi Andor 35.796, Kiss József 33.981, Székely Béla 36.033, Hegedüs György 36.536, Fekete Gyula 37.284, Urbán Kondrád 37.378, Molnár István 40.364, Szvetics József 25.683, Wermescher Emil 26.955, Bákányi József 27.212, Egry Bálint 29.906, Bollmann Béla 30.671, Fábián István 30.974, KIOSz 32.389, Forbáth Ernő 33.258, Popják Pál 29.932, Krebs András 30.786, Kara János 35.642, Kántor István 36.043, Szabó István 36.663, Weiner Alajos 38.677, Varsa József 40.116 pengővel.

Az Ezredes-út, Fillér-u. és Lövőház-u. közötti szakaszának útrendezési munkáira pályáztak: Barta József 7991, Szilágyi Imre 8388, Schaffer Antal 8532, Kimberger Géza 9232, Wohl Rezső 8704, Obendorfer Rudolf 9283, Barta Károly 9298, Husz Béla 9950, Schuster András 10.172, Simon László 12.467, Magos Árpád 14.624 pengővel.

A Gróf Andrássy-laktanyában létesítendő zuhanyozó készítésére pályáztak: Kovács Ödön 6862, Ilkovits Gyula 6984, Macskássy Árpád 7538, Kolbányi és Pákozdy 8746 pengővel.

A Dunafürdő részére szükséges faanyag szállítására pályáztak: Danubia fakeresk. rt. 5576, Polacsek J. és Fia 5618, Leimdörfer és Révész 6287, Bálint Zsigmond 6644, Gyürk László 6727, Cilcer Aladár 6926, Lipner és Tausz 7142 pengővel.

847 vagón szén szállítására pályáztak: Budapestvidéki Kőszénbánya Rt., Első Dunagőzhajózási Társaság, M. Alt. Kőszénbánya, Kisgyoni Kőszénbánya, Nagybátony-Ujlaki, Zacskó és Társa, Mátravidéki Kőszénbánya, Salgótarjáni Kőszénbánya, Unió Szénbányászati Rt.

Uj versenytárgyalási kirások

A polgármester versenytárgyalást hirdet:

Papíráruk és mázolóvászon szállítására az üzemek részére. Pályázni lehet szeptember 22-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

250.000 kg motalkó szállítására a BESzKART részére. Pályázni lehet szeptember 15-én d. e. negyed 10 óráig. Akácfa-u. 15. IV. em. 429.

A Budafoki-út, Lenke-út és Verpeltéi-út között levő szakaszán szükséges **gyűjtőcsatornaépítési** munkálatokra. Az ajánlatokat szeptember 22-én 9—10 óra között kell benyújtani a Központi Városházán (II. em. 284. sz.)

A szerkesztésért és kiadásért felelős: DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető:
NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

HENCZ FERENC ASZTALOSÁRU TELEPE
Épület asztalos munkák: ajtók, ablakok, kapuk, kirakatok, üzletberendezések, lakás- és irodaberendezések gyártása.
BUDAPEST, IX., KÖZTELEK-UTCA 2. TELEFON: 1—860—02.

OETL ANTAL
vasöntőde és gépgyár részvénytársaság
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. szám
Telefon: 1-461-09.

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: 1—126—66.

DOMOKY JÓZSEF
asztalosmunkák gyára
Budapest, XIV., Várna-utca 5-7
Telefon: 2-961-08

Első Magyar Beépíthető kismotor üzem
KOVÁCS JÁNOS
Budapest, XI., Fadrusz-utca 2. — Telefon: 2-693-26

PROKISCH JÁNOS
OKL. ÉPÍTÉSZ, ÉPÍTŐMESTER, HITES TÖRVÉNYSZÉKI ÉS ÁRVASZÉKI SZAKÉRTŐ
Budapest, I., Csaba-u. II/a. Tel.: 1-563-99

HOFBAUER ÉS PIAZZA
ÉPÍTŐMESTEREK
TELEP VI., BÉKE-TÉR 5. IRODA VI., SZONDY-U. 34.
TELEFON: 1-188-59.

Grosz Frigyes
okl. mérnök építési és kövezési vállalkozó
Budapest, IX., Bakáts-utca 1. Telefon: 1-361-54.

Ifj. MÜLLER REZSŐ
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, IX., Ráday-utca 34.
TELEFON: 1—826—82.

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. Tel.: 2-695-59.

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

KOÓS ISTVÁN FÉMÁRUGYÁR
Sárgaréz és nikkelbronz épületvasalás különlegességek
TELEFON: 2-968-32
BUDAPEST, XIV., MEXIKÓI-ÚT 14.
Uj Lóverseny-tér mellett

SZÉKELY KÁROLY
OKL. MÉRNÖK, ÉPÍTÉSI VÁLLALKOZÓ
Budapest, XI., Budafoki-út 41/b. Tel: 2-596-73.

SZILÁGYI ELEK késáru-üzeme
Gyártja az összes hentes, mészáros és bélipar-ban használatos késeket, viszonteladók részére
Budapest, VIII., Gólya-u. 41. Tel.: 1-348-93

Barna Márton
épületlakatos tűzhely-készítő üzeme. Tel.: 1-370-04
Budapest, VIII., Szerdahelyi-u. 3. (Saját ház)

VAJDA LAJOS
mű- és ércöntő
PESTSZENTERZSÉBET, FRANGEPÁN-UTCA 113. TELEFON: 1-475-69.

Krausz Ferenc
bronzöntő
Budapest, VI., Babér-utca 80.
Telefon: 2-932-26

TRAUB ÖDÖN
aszfalt, szigetelő, tetőfedő váll.
Budapest, X., Rezső-tér 3. — Telefon: 1-411-65.

VAS MÉRNÖK Vegyi Gyára Rt. Asbest VMV **Asbestből MINDENT**
Budapest, V., Visegrádi-u. 67. Telefon: 2—924—63.

Tisztítórongy és Textilhulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46
Tisztítórongyok legjobb kivitelben! Telefon: 2-961-75

BARÁTH GYÖRGY
hat. eng. villanyfelszerelési vállalata
Budapest, I., Olasz-fasor 4. sz.
Telefonszám: 1-609-67.

CSÍPAK SÁNDOR ÉS FIA
közszállítási vállalkozók
PESTUJHELY Neptun-utca 24
BUDAPEST XIV., Telep-u. 98
TELEFON: 2-975-62
M. kir. Postatakarékpénztári csekkszámla 57.837

GRUBER JÁNOS festékgyár és ásványőrlőművek, építési anyagok és vegyészeti termékek raktára
Központi iroda: Budapest, V., Kálmán-utca 22. sz.
Telefonszám: 1-230-33. Alapíttatott: 1842

Gyöngyösi Parkettagyár K. F. T.
Központi iroda: BUDAPEST, V., JÓZSEF-TÉR 1.
Telefon: 1-833-97. — Sürgönycím: EGERFA BUDAPEST
Parkettagyár: Gyöngyös. - Telefonszám 221

Használt
VASANYAGOK:
csövek, lemezek, tartányok, lépcsők, gőzgépek, szivattyuk, motorok, gázgyári berendezési tárgyak stb. és
chamottetéglák
kedvező áron kaphatók:
FERENCVÁROSI GÁZGYÁR leszerelési irodája.
Budapest, IX., Koppány-u. 2—4. Tel.: 1-340-54.

CUSTODIS ALPHONS
ALAPITÁSI ÉV 1876. — Mérnöki iroda és építési vállalat ipari berendezés részére. — Gyárkéményépítés, Gőzkazánbefalazás, Ipari kemencék építése és tervezése.
Budapest, V., Nádor-utca 19. sz.
TELEFON: 1—120—07.

MAGYAR KIR. ÁLLAMI VAS-, ACÉL- ÉS GÉPGYÁRAK
Budapest, X., Kőbányai-út 21.
Lakóházak felszereléséhez a közismerten elsőrangú Teudloff-Dittrich-féle kivitelben gyártunk kézi- és erőhajtású
kútszivattyúkat
és kútfelszerelési alkatrészeket, **házi vízellátóberendezéseket,** bor- és savszivatyúkat stb.
Városok és egyéb közületek részére tűzoltósági, közegészségügyi és köztisztasági szereket, eszközöket és berendezéseket.
Lakóházak, középületek stb. részére a legalkalmasabbak a hazai barnaszéntüzelésre szerkesztett Jobbágy-féle folytonégőkályhák.

LIFT HANDLOVITS és HORVÁTH
BUDAPEST, VIII., FUTÓ-U. 8/B. TEL: 1-409-92.
FELVONÓ-IPAR
Mindennemű felvonót gyárt, javít és karbantart

Huszonötödik évfolyam Budapest, 1938 szeptember 16 37. szám.

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

A leghűbb adófizető

Mindig tisztában voltunk azzal, hogy Budapest polgársága lelkes és önfeláldozó fia városának. Tudtuk, hogy ennek a városnak minden lakosa, a legszegényebb munkásig, örömmel és szeretettel tesz meg mindent azért, hogy a mi büszke világvárosunk fejlődjék, emelkedjék, szépüljön és hírt-nevet szerezzen a magyar kultúrának, a magyar izlésnek és a magyar boldogulási vágynak. Budapest minden lakosa egyszersmind Budapest barátja is, itt senki sem idegen a nagyközösségtől, amely ma már egymillió lelket számol. Budapest barátai azonban nem állnak meg az érzelmeknél, hanem mindenkor készek a legsúlyosabb áldozatokra is. De nemcsak a maga városát segíti ez a lakosság, hanem testvéri odaadással dolgozik az ország népéért is, amelyet nem zár ki a maga hatalmas kultúrájából, azt testvériesen megosztja vele. Ez pedig nemcsak úgy történik, hogy a maga kultúrkincseit az ország rendelkezésére bocsátja, hanem úgy, hogy az ország legnagyobb adófizetője Budapest székesfőváros lakossága.

Örvendetesen látjuk, hogy mi, budapestiek, milyen becsületesen teszünk eleget állampolgári kötelességeinknek. Ehhez jobb tükröt semmi sem adhat, mint az adóbevételekről szóló kimutatás. Éppen a napokban jelent meg egy ilyen összeállítás, amelynek nyomán a sajtó megállapította, hogy *Budapest jó adófizető*. Mi pedig örömmel tesszük hozzá azt, hogy Budapest most azért jobb adófizető, mint eddig volt, mert a gazdasági élet is javult és a lakosságnak több módja van arra, hogy eleget tegyen adófizető kötelességének.

Mit jelent az, hogy Budapest jó adófizető? Azt, hogy az adóbevételek állandóan növekszenek. Ime, a legaktuálisabb példa: a folyó évben augusztus végéig 51.242.101 pengő adó folyt be a fővárosban, ami a múlt év hasonló időszakának adóbefizetésével szemben 678.699 pengő többletet mutat föl. Csaknem hétszázezer pengős differencia ez, ami nyolc hónap alatt bizony igen tekintélyes összegnek mondható. Érdemes azonban arról is beszélni, hogy kik az igazi adófizetői Budapest székesfővárosnak. Minden megbecsülésünk és minden tiszteletünk a tisztviselőosztályé és a munkásoké, akik igen tekintélyes mértékben adják le megszolgált kenyerük egyrészét azért, hogy az állammal és a fővárossal szemben megtegyék kötelességüket. *Az igazi adófizető azonban ebben a városban mégis csak az iparos és a kereskedő.* Ez az az osztály, amely legtöbbet, szinte erején felül állón áldozott sokszor azokban a nehéz időkben, amikor a lakosságnak nem volt vásárlóereje, amikor pihant az ipar, és üres boltok hirdették a kereskedelem pangását. Ezt az iparos- és kereskedőosztályt elsősorban kötelessége támogatni a hatóságoknak és módot nyújtani arra, hogy megélhessenek és eleget tehessenek kötelezettségeiknek. *Éppen ezért kell örömmel üdvözölni az olyan kormányintézkedéseket, mint például a most útban lévő áruházi rendelet.* A kisemberek adófillérei táplálják az államot és a fővárost, ezeknek a kisembereknek jogos igényeit ki kell elégíteni, egzisztenciájukat meg kell menteni. Naiv érvelés az, mintha bárki, akár a kormány, akár maguk a kereskedők és iparosok, akár a kisemberekkel rokonszenvező közvélemény meg akarná ölni az áruházakat. Erről szó sincs és szó sem lehet, de hogy *az áruházak mohóságát korlátozza, ez nemcsak joga, de kötelessége a kormányhatalomnak.* Nem válik nagy dicsőségére az áruházaknak az a nagy zenebona és siránkozás, amelyet a sajtóban véghez visznek. Hiszen azt nekik, maguknak is be kellene látni, hogy *nincs joguk például az élelmiszeripar és a vendéglátó ipar kenyerére törni* és azokat a megsemmisítés felé sodorni. Ha ezt a kormány megakadályozza, helyesen teszi és nem követ el semmi néven nevezendő injuriát az áruházakkal szemben, amelyeknek még mindig bőséges területük marad arra, hogy virágozzanak és gazdagodjanak.

Az a kimutatás, amelyre föntebb hivatkoztunk és amelyet most tett közzé a főváros adóhivatalának igazgatója, minden argumentumnál jobban bizonyítja, hogy *szükség van az olyan kormányintézkedésekre, mint az áruházi rendelet, amely bárkinek megkárosítása nélkül védi és erősebbé teszi az állam és a főváros leghűbb adófizetőjét: a kisiparost és a kiskereskedőt.*

Az új munkaév feladatairól és az autonómia tényezőinek harmónikus együttműködéséről

nyilatkozik a Fővárosi Hirlapnak

TERBÓCZ IMRE

a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének főtitkára

A megindúló törvényhatósági élet rövidesen a friss munka ütemétől lesz hangos. A nyári csend után újult erővel indul meg a munka, hogy teljesedésbe menjenek azok a nagy feladatok, amelyek az érlelő nyugalom alatt megtisztultabban kerülnek az intézkedő körök elé. A közérdekű munkából lankadatlan tetterővel veszi ki részét ezután is a *Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezete*, amely az elmúlt kampányt azzal a büszke öntudattal zárta le, hogy nemcsak a munka tempóját sikerült diktálnia, hanem megteremtette a munka lehetőségét is imponáló céltudatosságával és azzal a módszerével, hogy nem pártpolitikát, hanem *békét és megértést kereső közérdek-politikát honosított meg a városházán.*

Az új munkaév küszöbén, hogy a nagyszerűen indult egység-törekvések folytatása iránt érdeklődjünk, felkerestük

Terbócz Imre

országgyűlési képviselő, törvényhatósági bizottsági tagot,

a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének főtitkárát,

aki az „indulás" előtt a párt munkaprogramjáról a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következő nagyérdekű kijelentéseket tette:

— Október elsejével megindul a pártélet. Teljes erővel folytatjuk a munkát minden vonalon, amit a várospolitika élénk szab. Természetszerűen előtérben áll

a költségvetés,

amelyet pártszervezetünk szakbizottságaiban és a plénumban lelkiismeretes gondossággal le fogunk tárgyalni, hogy teljesen felkészülve vehessünk részt a törvényhatósági bizottság nagy munkájában. Már most számolunk azzal a körülménnyel, hogy *a költségvetés összeállítása nem könnyű feladat elé állítja a polgármestert, miután a státuszrendezéssel kapcsolatban a város háztartásában új terhek jelentkeznek.* E nehézségek ellenére is

fokozott mértékben kell teret adni a beruházásoknak.

Mert a beruházás jelenti a fejlődést, az igazi életet. Nemcsak az új alkotások révén, hanem a munka által, amely az egyedüli alapja az életerő egészséges körforgásának. Ez az ideális szociális gondoskodás, amely a dolgozó tömegeken segít, de emellett még mindig *nagy mértékben igénybe fogja venni a főváros anyagi erejét a szociális segítésnek másik, nem produktiv formája is.*

— A beruházások során felmerülő

közmunkák terén, mint ezt a pártszervezet elnöke, Zsitvay Tibor leszögezte, bizonyos új rendszerre van szükség.

Olyan megoldásra, „amely *a fővárosi közmunkák kiírása és vállalatbaadása kérdését nyugvópontra juttatja, a nyugtalanító körülményeket kiküszöböli és biztosítékot ad arra, hogy a közmunkák kiadása minden pártpolitikától és mellékszemponttól mentesen történjék*". Pártelnökünknek ehhez a kijelentéséhez nincs hozzátennivalóm és azt hiszem, mindenki, aki a főváros érdekeit szívén viseli és aki a gazdasági téren is becsüli az etikát, csak örömmel üdvözli ezt a kezdeményezést.

— Mint minden kérdésben, úgy ennek a nagyfontosságú problémának megoldásánál is megillető szerepet juttatunk *a szakértőknek.* Úgy, amiként ezt a városrendezés, valamint a fürdőváros és az ezzel kapcsolatos idegenforgalom kérdésében tettük, ezúttal is

ankétszerű megbeszéléseket rendezünk,

amelyen a legkiválóbb szakemberek tartanak előadást és ezek nyomán teret engedünk a kérdést minden irányban megvilágító vitáknak.

— Az őszi kampány megindulásával egyidejűleg folytatja tevékenységét

az üzempolitikai bizottság

is, amely *elsősorban a még ki nem merített Beszkárt-kérdést* tárgyalja le, azután rátér a *Vízművekkel* és a *Gázművekkel* kapcsolatos komplexumra. Az üzempolitikai bizottság működése azonban nem merül ki a nagyüzemekkel, hanem *sorra veszi a székesfőváros minden rendű és rangú üzemét*, mert hivatását azzal látja betöltöttnek, ha az egész üzemi élet tanulságait leszűri és nemcsak külön-külön foglalkozik az üzemekkel, hanem *azok kapcsolatait és egymásrahatását keresi az okszerű racionalizálás érdekében.*

— Mint ez az elkövetkezendő hónapokra bőséges munkát adó program önmagában is beszédesen mutatja, az üzempolitikai bizottság — ellentétben bizonyos jelentkező félreértésekkel — *nem a szanálásnak előkészítője, vagy járuléka.* Dolgozott a szanálás alatt is és igyekezett természetesen a szanálásnak is szolgálatára állani, de függetlenül a szanálástól,

folytatja tovább működését, pártpolitikától mentesen, mindenen felülemelkedő harmóniában a köz érdekéért

— Az immár nagyjelentőségű nemzetgazdasági problémává növekedett

idegenforgalom

természetesen élénken leköti pártunk érdeklődését. A nagy kérdés előbbrevitelében tevékeny részt kívánunk venni, annál is inkább, mert

a külpolitikai helyzet alakulása most különösen időszerűvé teszi a cselekvést ezen a téren.

A spanyolországi belháború, de meg a franciaországi bizonytalan helyzet is csak fokozza a Magyarországba, a béke és nyugalom földjére való idegenjárást. *Ezt a helyzetet minden erőnkkel ki kell használni és megteremteni az állandó idegenforgalom intézményes feltételeit.*

— Ezen a téren nagy feladatokat ró reánk, de egyútal hatalmas eredményekkel is kecsegtet

az 1938-iki esztendő, a jubiláris Szent István-év.

Az amúgy is divatba jött Budapestre és Magyarországra ezúttal a szó teljes értelmében rá fog sugározni az egész világ figyelme. Az *eucharisztikus világkongresszus*, amelyet 1938-ban nálunk tartanak, a katolikus világ hatalmas arányú idezarándokolását jelenti és ide fogja vonzani a világon szétszórt honfitársainkat *a magyarok Budapesten tartandó világkongresszusa*, amelyet a *Perényi* Zsigmond báró elnöklete alatt álló Magyarok Világkon-

gresszusának Állandó Bizottsága lelkes munkával készít elő.

— Rendkívüli események állanak tehát sorompóba idegenforgalmunk támogatására, de nem szabad azért káprázatba esnünk, hanem *céltudatos gonddal kell kiépítenünk azokat az intézményeket, amelyek idegenforgalmunk állandósítását szolgálják.* Természeti kincseink

a céltudatos fürdőváros-politika megalapozását

diktálják. Ennek első etappja *a tabáni gyógyszálló, valamint a Széchényi-fürdő szállodájának és a reuma-kórháznak minél gyorsabb tempóban való felépítése. Nagyon örvendetes, hogy* ebben a kérdésben *az összes illetékes tényezők egy úton járnak* és a nagy cél helyes felismerésével igyekeznek együttes munkával a fürdőváros problémáját megoldani.

Ez a munkaprogram, bár csak előre vetett vázlatnak szánta *Terbócz* Imre, amilyen imponáló, éppen olyan megnyugtató mindenkire nézve, aki a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetében látja azt az erősséget, amely a főváros autonómiájának életében a harmóniát keresi. A békés alkotó munka szeretete csendül ki a nyilatkozat minden szavából és hisszük, hogy ez a megütött hang a főváros egész jobb jövőre törekvő közvéleményében méltó visszhangra, a közérdek politikájának megbecsülésére és elismerésére talál.

Budapest világvárosi centruma a Fórum, amelynek most írják ki az eszmei tervpályázatait

Bessenyey Zénó a Dunaparti-korzó terveiről, Álgyay Hubert Pál a Boráros-tér rendezéséről

A fővárosnak három hatalmas városrendezési problémája érett meg a megvalósításra: *a fürdőváros központjának kialakítása, a Madách Imre-út megnyitása* és a milliós város méltó centrumának, a *Fórumnak kiépítése.* A Madách Imre-út, amely a belső torkolatát illetően a *Fórummal* kapcsolatos, a megvalósulás stádiumába jutott és most az eszmei tervezgetések után maga a *Fórum* kérdése is elindult a gyakorlati keresztülvitel útján. A Közmunkatanács *Bessenyey* Zénó dr. elnöklésével a nyári szünet után tartott első ülésén a városháza környékének rendezési kérdése került napirendre. Az ülésen elhatározták, hogy *még ebben a hónapban kiírják a Fórum eszmei tervpályázatát* három hónapos határidővel és ezzel kapcsolatban kimondták *a Bazilikától a Rákóczi-útig terjedő területre az építési tilalmat.* A tervpályázat eldöntése után *a központi városháza ujjáépítésének tervére kerül a sor.*

A Fórum tervpályázata

A Fórum eszmei tervpályázatának céljára, mint a *Fővárosi Hirlap* megírta, *a főváros 25.000 pengőt bocsátott rendelkezésre, tíz darab, egyenkint 1500 pengős díjjal.* Az összegből 5000 pengővel díjazzák a bírálóbizottságot, amelyre a tervek kiválasztásánál, esetleg a különböző tervek gondolatainak összesítésénél, rendkívül nagy munka vár, 5000 pengőt pedig a különböző nyomtatványok, hirdetések és adminisztrációs költségek fedezésére szánnak.

A *Fórum* kialakításának szenzációs terve a *Kertész* K. Róbert ny. államtitkár és *Weichinger* Károly építész-tanár által közösen készített ideális terven alapszik, de *Szendy* Károly polgármester utasítására behatóan foglalkozott már ezzel a nagyjelentőségű kérdéssel a főváros városrendezési és magánépítési ügyosztálya is, amely megállapította a *Fórum* kialakításának feltételeit abból az elgondolásból kiindulva, hogy Budapestnek más nagyvárosokkal ellentétben — igazi központja nincsen. Ennek a központnak kialakítására a fővárosnak több belső területeit alkalmasnak találták, de arra való tekintettel, hogy a Fórumnak a város szive, a városháza lesz a domináló központja, *a városháza környékének megfelelő kialakítása* mutatkozott legkézenfekvőbbnek és egyúttal legalkalmasabbnak is, vagyis *a Bazilikánál kezdődő, a Deák-tértől a Dohány-utcáig kitáguló, onnan a Rákóczi-útig terjedő terület,* amelyhez csatlakoznék a Múzeum-körút és a Kálvin-tér.

Az ügyosztálynak ez a terve, amely alapelveiben a Kertész—Weichinger-féle ideális elgondolással megegyezik, a következő rendezési problémák megoldását állapította meg:

1. a Bazilika kiszabadítása a gyűrűként övező épületek közül és a tér kibővítése,

2. az Andrássy-út torkolatának átépítése és a Tisza István-úttal való összekapcsolása,

3. az Erzsébet-tér kibővítése a Vilmos császár-útig,

4. a Deák-téri evangélikus templom átépítése,

5. a Deák-tér rendezése,

6. az új városháza átépítése,

7. a Madách Imre-út megnyitása a városházával szemben,

8. az új Nemzeti Színház elhelyezése a Rákóczi-út és a Kossuth Lajos-utca torkolatának átalakításával.

Az uj városháza

A városháza átépítése, ettől a nagy városrendezési programtól függetlenül is, egyre fokozottabban égető problémája a főváros vezetőségének, mert mind nagyobb gondot okoz *a rohamosan fejlődő adminicztráció hivatalainak elhelyezése.* A városgazdasági ügyosztály, a középítési ügyosztály és a gondnoki hivatal már több izben tanácskoztak alkalmas megoldásokról. Mint részlet-megoldás legújabban a *városház-utcai főszárny átépítése* merült fel, olyan formán, a hogy a harmadik emeleti folyosót hivatali helyiségekké alakítják át és ezzel a hivatali szobák egész sorához jutnak. A jelenlegi előszoba-sorból alakítanak új folyosót, amelynek két oldalából nyílnak majd a hivatali helyiségek. Az átalakítást főképen az teszi szükségessé, hogy a központi számvevőség egyes osztályai elszórtan vannak elhelyezve.

Ez az építkezés ezen az egy nehézségen segítene, de az igazi megoldás nagyarányú építkezéseket kiván, amely *a városházának a Forum kebelében történő nagyszabású átépítésével kapcsolatban oldhatók meg. Szendy* Károly polgármesternek meg van erre a kiforrott elgondolása, amelynek keretében a *városházán nyernének elhelyezést a városban szétszórt üzemi központok is,* amelyek felszabaduló helyiségeinek értékesítése lényegesen hozzájárulna a városháza építkezésének ammortizálásához.

Mindezek a tervek természetesen évek sora alatt kerülhetnek csak megoldásra, úgy, amiként az a nagyszabású terv is, amellyel *a református egyház készül a főváros segítségére a Kálvin-tér új képének kiépítésével.* A grandiózus rendezési tervet, mint a megoldásra kerülő problémák előbb említett felsorolása is mutatja a Kálvin-tér zárja le. A református egyház a Kálvin-téri templom átépítésének és kibővítésének, valamint a tempomhoz két oldalt csatlakozó 7., 8. és 9. számú telkeknek a püspöki székház, dunamelléki egyházkerület, budapesti egyházmegye, Kálvin-téri egyházközség és ezzel kapcsolatos bérház tervét elkészítette. Most majd *tárgyalásokat folytat a Közmunkatanáccsal és a fővárossal, hogy a városrendezési összhangba a tervvel méltóképen beilleszkedjék.*

A pesti Dunapart végleges rendezési terve

A városrendezési problémák között elsősorban áll még *a pesti Dunapart rendezése.* A Közmunkatanács mérnöki osztálya most fejezte be a végleges tervek kidolgozását, amiről

Bessenyey Zénó dr.
a Közmunkatanács elnöke

a következőképen nyilatkozott:

— *A pesti Dunapart rendezésének tervei teljesen készen vannak.* Sikerült végre megállapodni a hajóstársaságokkal arra nézve, hogy *a hajóállomásokat a Lánchídtól északra és a Ferenc József-hídtól délre fekvő partszakaszra helyezik át.* Ezzel egyidejűleg *lebontják a Dunaparton éktelenkedő raktárházakat is.*

— *A dunaparti villamost viaduktban fogjuk végigvezetni* a part mentén, egyelőre az Országházig, *a Lánchíd pesti hídfőjénél épülő aluljárással. Meghosszabbítjuk a földalatti villamos vonalát a Dunapartig,* az új viadukt villamosvonaláig, így a földalattiról a dunaparti villamosra közvetlen átszállás létesül. A viaduktban közlekedő villamosok nem fognak zajt okozni, mert a sinek a fordulóknál gummiba lesznek ágyazva. *Későbbi tervünk, hogy a Horthy Miklós-hídtól az óbudai hídig vezetjük végig a dunaparti villamost,* amely a fővárosnak leggyorsabb közlekedési vonala lesz.

— A villamosnak viaduktban való vezetése, az aluljáró megépítése és a villamos vonalnak az Országházig a Dunapartra való helyezése mintegy *hatmillió háromszázezer pengőbe kerül,* amit sem az állam, sem a város nem akar viselni. A fedezet előteremtésére az egyetlen kínálkozó megoldás az lehet, hogy *a másfél százalékos útadót emeljék fel három százalékra.* Ez évi 700.000 pengő többletjövedelmet eredményezne és tranzakció útján ezt az összeget is fel lehetne használni az építkezésre és ezzel egyszerre meg lehetne oldani a Dunapart rendezésének egész problémáját.

A Boráros-téri hurok és a kereskedők aggályai

A közelebbi és távolabbi jövő nagy tervei mellett, amelyek a nagy koncepciókat és a gyakorlati megoldásokat harmónikusan egyesítő *Bessenyey* Zénó dr. kezében a beteljesüléssel biztatnak, immár a *befejezéshez közeledik a Közmunkatanácsnak az a nagyszabású rendezési munkája, amelyet a Horthy Miklós-körút Boráros-téri hídfőjénél a hídfeljáró és a hídfő előtti terület rendezése érdekében végez.*

Érdekesen nyilatkozott rendezés megoldásáról és villamos megállóhelyek áthelyezése kapcsán felmerült aggályokról

Álgyay Hubert Pál dr.
a Közmunkatanács alelnöke.

— A villamosforgalom megoldása — mondta — a szakemberek számára rendkívül sok fejtörést okozott. *A hurokvágány felépítésére ott feltétlenül szükség van a körúti forgalom lebonyolítására.* Ez a forgalom a másfél percenkint közlekedő kocsikkal rendkívül erős, de még fokozódni fog, amikor *a kocsikat percenként kell közlekedtetni.* Gondoltak arra, hogy a hurkot a Mester-utcán és az Angyal-utcán vezetik el, de ez nem mutatkozott lehetségesnek. *Egyedüli lehetőségnek kellett elfogadni a hurokvágánynak a térre való helyezését olyan formán, hogy ne keresztezze a hídon átmenő villamos forgalmat.* A Ferenc-körút közepére helyezett vágányokon futnak és térnek vissza a kocsik, míg a hídon átmenő és visszatérő járatokat a huroktól balra és jobbra vezetik.

— *A Boráros-téri kereskedőknek az eddigi megállóhelyek elhelyezése miatt indított mozgalma nem jogosult.* A forgalom lebonyolításának a természetes adottságnál fogva egyetlen lehetősége a mostani megoldás. A vélt hátrányért *az egész Boráros-teret bőségesen kárpótolja maga az új híd, amely hatalmas forgalmával egészen új virágzást teremt majd a Boráros-téren.*

A hídfeljáró és a tér rendezési munkálatai, amelyek a Közmunkatanács tervei és vezetése alatt folynak, *október végén elkészülnek. A feljáró burkolására, a várható ülepedések megtörténte után, a jövő évben kerül a sor.*

Hamis híresztelések a székesfővárosi törvény módosításáról

Egyes hétfőn megjelenő lapokban a székesfővárosi törvény módosításáról, amelyet a legutóbbi miniszteranács tárgyalt, oly értelmű híradás jelent meg, amely szerint *különböző hivatalok vezetői, akiknek eddig a törvényhatóságokban csupán tanácskozási joguk volt, ezentúl szavazati jogot nyernek, aminek a közlemények szerint az a politikai célja, hogy a Nemzeti Egység Pártja és a keresztény községi párt erőviszonyát az előbbi javára megváltoztassa.*

A híradással kapcsolatban **illetékes helyen megállapítják, hogy a fővárosi törvény módosításáról szóló javaslatban semmiféle olyan intézkedés sem nyilt, sem burkolt formában nincs és olyan szakasz nem is volt tervbevéve, amely a fővárosi bizottság összetételét megváltoztatná.**

A módosító javaslatban *egyáltalán semmiféle politikai rendelkezés nincsen. A módosítás a kerületi előljáróságok hatáskörének szabályozására, bizonyos területeknek a fővároshoz való csatolására és több hasonló kisebb jelentőségű intézkedés életbeléptetésére vonatkozik.*

Grosz Frigyes
okl. mérnök építési és kövezési vállalkozó
Budapest, IX., Bakáts-utca 1. ● Telefon: 1-861-54.

Mihálka és Társai
reszelő- és szerszámáru iparvállalat k. f. t.
Budapest, V., Zápolya-utca 34. Tel.: 2-924-98

Első Magyar Beépíthető kismotor üzem
KOVÁCS JÁNOS
Budapest, XI., Fadrusz-utca 2. — Telefon: 2-693-26

Fölöslegesnek tartja a főváros a Közérdekeltségek Felügyeleti Hatóságának ellenőrzését

Elegendő az üzempolitikai bizottság felügyelete

Három esztendeje folytatja közmegelégedésre és közmegnyugvásra működését a *Közérdekeltségek Felügyeleti Hatósága*, amelynek célja, hogy a köztulajdonban levő vállalatok, intézmények és üzemek ügykezelését, pénzügyi gesztióit, általában működését figyelemmel kísérje, hogy azonos szempontok figyelembevételével a *rentabilitás az egész vonalon biztosítható legyen.* Figyelemreméltó, hogy

épp a legutóbbi hetekben a székesfőváros vezetőségének körében felmerült a gondolat, nem lenne-e kívánatos felterjesztésben kérni a kormányt arra, hogy a Budapest tulajdonában levő vállalatokat vonja ki a hatósági ellenőrzés alól.

Beavatott helyről

szerzett értesülésünk szerint, *Szendy* Károly polgármester *el is készíttette a felterjesztést*, amelyben

arra kéri a minisztériumot, hogy fogadja el a székesfővárosi intézmények felügyeletének hivatott szervéül a törvényhatósági bizottság saját kebelében létesített üzempolitikai bizottságát.

Ezzel azt a célt kívánta szolgálni a polgármester, hogy miután az üzempolitikai bizottság is állandó felülvizsgálat alatt tartja a fővárosi vállalatokat, ki lehessen küszöbölni a felesleges munka- és költségtöbbleteket. A felterjesztés mindössze néhány napja került a minisztérium elé, ennélfogva *elintézése még nem ismeretes.* Megvan azonban a reménység arra, nogy

a kormány teljesíti a székesfőváros közönségének kérését,

mert az üzempolitikai bizottság köztudomás szerint *a legalaposabb és legszakszerűbb tevékenységet folytatja és munkájába országosan elismert nevű szakértőket is bevon*, akik felelősségük teljes tudatában tették meg a multban is javaslataikat. Az üzempolitikai bizottság még korántsem készült el munkájával, annak ellenére, hogy *nyolc hónapon keresztül foglalkozott az üzemek ügyeinek vizsgálatával.* Tevékenysége tovább folytatódik a törvényhatóság új szezónjában is, mégpedig *már október folyamán*, amikor újra sor kerül a *Beszkárt*, a *Vízművek* és a *Gázművek* üzemviteléné felmerülő kérdések *megoldására.* A *Beszkárt*-nál csak a *viteldíj* kérdésében tudtak eddig állást foglalni.

az üzemviteli szempontokra vonatkozóan azonban még nem történt meg sem a szakértők válaszadása, sem az üzempolitikai bizottság tagjainak állásfoglalása.

Zsitvay Tibor dr., a bizottság elnöke éppúgy, mint a multban, a jövőben is *permanens üléseken kívánja foglalkoztatni az üzempolitikai bizottságot*, mert meggyőződése az, hogy annak tevékenysége révén a székesfőváros tulajdonában lévő üzemek és vállalatok *jelentékeny többleteredményeket tudnak majd felmutatni.*

Hatalmas arányú tervek a ferencvárosi helyi kikötő és a csepeli állami kikötő hasznosítása körül

Ötven évre bérbe akarják venni a helyi kikötő raktárterületét, ahova kizárólagossági joggal óriási méretű közraktártelepet terveznek

A ferencvárosi helyi kikötő megfelelő hasznosítása régóta nagy gondot okoz a székesfőváros vezetőségének. Annak ellenére, hogy az utóbbi évek folyamán mindent megtett a főváros a rendkívül nagyértékű objektum megfelelő hasznosítására, ez a mostoha viszonyok, de nem kis részben a rakodást megdrágító magas vasúti illetékek következtében, nem sikerült. Igy a telep eddig inkább csak ráfizetéssel járt, semmint hasznot hajtott volna a fővárosnak. A legutóbbi időben azonban örvendetes fejlemények következtek be a ferencvárosi helyi kikötőt illetően. Ezekről az eseményekről

Rosta János dr.
tanácsnok,

a közélelmezési ügyosztály vezetője a következőkben nyilatkozott a *Fővárosi Hirlap* munkatársának:

— Pár nappal ezelőtt a *Kereskedelmi Bank* érdekkörébe tartozó *Mezőgazdasági Közraktárak Részvénytársaság* a polgármester úrhoz írásbeli ajánlattal fordult, amely szerint

a ferencvárosi kikötő közraktári területét ötven esztendő időtartamra bérbe akarja venni.

A részvénytársaság úgy tette meg ajánlatát, hogy *a kikötő közraktári területét a rajta álló nagyméretű épületekkel, továbbá a közlekedési és kirakodási berendezésekkel együtt akarja megszerezni* és vállalja azt a kötelezettséget is, hogy

az élelmiszernagyvásártelep raktárkészleteinek befogadására alkalmas, hatalmasméretű közraktárakat létesít.

— Ezeknek a raktárházaknak *1200 vagon árúbefogadóképessége lenne*, egyenként 300 vagon árú tárolására alkalmas területtel. A részvénytársaság bejelentése szerint *négy raktárház építését azonnal megkezdenék*, a továbbiak felépítésére, *2000 vagon befogadóképességig* az igénybevételi szükséghez képest kerülne a sor.

— A részvénytársaság igazgatósága *fix bérösszeget nem ajánlott meg, hanem azt a kívánságát fejezte ki, hogy a székesfővárossal folytatandó szóbeli tárgyalások alkalmával egyezzenek meg a fizetendő összegre nézve.* Az ajánlatban közölték azt is, hogy *az ötvenesztendős bérlet lejárta után a részvénytársaság által létesítendő valamennyi épület külön ellenszolgáltatás nélkül a székesfőváros tulajdonába menne át*, ezzel szemben kizárólagossági jogot követelnek olyképen, hogy

a bérlet tartama alatt a főváros hasonló célú közraktár építésére engedélyt senkinek sem ad.

— Az ajánlatot a polgármester úr áttanulmányozás után, szakszerű véleményezés céljából *áttette a Kereskedelmi és Iparkamara vezetőségéhez* és az ügyben való állásfoglalás, illetőleg a szóbeli tárgyalások megkezdése csak akkor történik, ha a kamarától már megkaptuk a szükséges felvilágosításokat.

— Minthogy városrendezési szempontok azt követelik tőlünk, hogy

a Horthy Miklós-híd elkészültének időpontjára a pesti hídfő környékén eltávolítsuk mindazokat az épületeket és berendezéseket, amelyek ennek a városrésznek fejlődését hátráltatják,

kívánatos lenne a közraktári berendezések most ajánlott megoldási módja. A tervek szerint ugyanis a főváros tulajdonában lévő

régi közraktárépületet, amelyet 1942-ig a Leszámítolóbank bérletébe bocsátottunk, a bérlet lejárta után le fogjuk bontani. Hasonlóképpen eltávolításra kerül a Horthy Miklós-híd közvetlen közelében lévő dunaparti teherpályaudvar

és úgy ezen a területen, mint a régi közraktár helyén a megfelelő parcellázási munkálatok elvégzése után *bérházak fognak épülni.*

— Az *élelmiszernagyvásártelep*, amelyet eleinte olyan nagy idegenkedéssel fogadott az élelmiszerszakma, egyre *örvendetesebben tölti be hivatását*, amihez nem kis mértékben járulnak azok az újabb áldozatok, amelyeket a székesfőváros a csarnokban elhelyezett kereskedők érdekében hozott és még ezután is meg fog hozni. A kifogások mindinkább szűnőfélben vannak és az érdekeltek egyre jobban belátják azt, hogy a székesfőváros vezetősége helyesen cselekedett, amidőn a nagykereskedelmet egy helyen összpontosította és ezzel kedvezően szolgálta egyrészt az áruelosztás, másrészt az egységes áralakulás problémáját is. Nagymértékben elősegíti a fejlődést az a körülmény, hogy a nagyvásártelep területétől csekély távolságban van a *csepeli kikötő*, amely nagy méreteinél és modern berendezéseinél fogva rendkívül alkalmas úgy a vízúton, mint a vasúti úton érkező hatalmas szállítmányok befogadására.

A csepeli kikötő *a tranzitó áruforgalom lebonyolításának szolgálatára épült*, a közbejött valutáris rendelkezések következtében azonban ezt a hivatását *az utóbbi időben nem tudta teljes mértékben betölteni.* Most azonban a kikötő nagyjelentőségű változások előtt áll. Az a terv, hogy *a vámmentes kikötőt úgynevezett szabad kikötővé alakítják át*, amely felépítésében teljesen hasonló lesz a „punto franco" néven ismert tengeri szabadkikötőkhöz. A *tervek iránt élénken érdeklődnek a főváros nagy pénzintézetei*, amelyek arra is hajlandóságot mutatnak, hogy a szabad kikötő nagy befektetéseket igénylő további berendezkedéséhez *kölcsönösszegeket folyósítsanak*, esetleg arra is hajlandók, hogy *bérbevegyék az egész telepet.*

Ingatlant cserél a Várban a főváros és a miniszterelnökség

Park a Szentháromság-téren

Az idei Szent István-hét alkalmából az a kellemes meglepetés érte a Vár lakóit, hogy *a Szentháromság-tér déli részén éktelenkedő baraképületek szinte máról-holnapra eltűntek. Szendy* Károly polgármester intézkedésére ugyanis

a Szentháromság-téri barakkiskolát lebontották és szükségiskola céljaira áthelyezték a perifériára.

A székesfővárosi kertészet szinte varázslatos gyorsasággal máról-holnapra *üde gyepszőnyeget varázsolt a Szent István szobor környékére*, ezzel azonban még nincs elintézve a barakképületek helyének végleges sorsa. Ez a telek ugyanis *nem a székesfőváros tulajdona*, hanem

annak gazdája a miniszterelnökség.

Éppen ezért, ha a székesfőváros a Szentháromság-teret véglegesen rendezni akarja, *szükség van arra, hogy a szóbanforgó telket tulajdonába kaphassa. Szendy* Károly polgármester a városrendezési ügyosztály útján már tett is lépéseket, amelleknek az a célja, hogy

a miniszterelnökség ruházza át a kérdéses terület tulajdonjogát a székesfőváros közönségére.

A megoldást úgy képzelik, hogy a főváros csereügylet útján szerezze meg magának a kérdéses ingatlant és *a város más részén bocsásson az államkincstár részére kárpótlásként megfelelő területet.* A tárgyalások megindultak ebben az irányban, *döntés azonban egyelőre még nincsen.* Amennyiben a polgármester akciója sikerrel jár, úgy a tavasszal planirozzák a barakkiskola helyét és ott a kertészet közbenjöttével, a környezetnek megfelelő, *kisebbszerű parkot létesítenek.*

Rózsafa védő zacskókat
vízhatlan erőpapirosból darabonként 28 fillérért szállít
Magyar Vegykészitményü Papirgyár Oser Jakab
Budapest, VI., Ó-utca 49. Tel.: 1-238-90

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. Tel.: 2-695-59.

SZÉKELY KÁROLY
OKL. MÉRNÖK, ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
Budapest, XI., Budafoki-út 41/b. Tel: 2-596-73.

FEKETE JENŐ BÁDOGOS ÉS SZERELŐ
Elvállal mindennemű épület- és díszmű bádogosmunkát.
Készít: vízvezeték és egészségügyi berendezéseket.
Budapest, VI., Székely Bertalan-utca 24.
TELEFON: 1-178-02.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

HAJDU JÓZSEF
Központi fütés, vízvezeték stb. berendezési vállalkozó
Budapest, VII., Stefánia-út 25. TELEFON: 2-973-59.

DOMOKY JÓZSEF
asztalosmunkák gyára
Budapest, XIV., Várna-utca 5-7
Telefon: 2-961-08

PeliKan
IRÓGÉPSZALAG
VEZÉRKÉPVISELET
Stalla Lajos Budapest, V., Vilmos császár-út 42.

HÍREK A PÁRTBÓL

Megindult a NEP pedagogusainak munkaéve

Most, a tanév elején, amely egybe esik a főváros törvényhatósági életének megindulásával, a szinidő után ismét összekerült pedagógus társadalom körében friss mozgalmak élednek meg. Tevékeny esztendeje után folytatja munkáját a Nemzeti Egység Pártja fővárosi tanügyi szervezete is, amelynek elnöke, **Dávid Antal dr.** egyetemi m. tanár az uj munkaprogramról a következőket mondta a *Fővárosi Hirlap* munkatársának:

— A Nemzeti Egység gondolatának szolgálatában *fokozott mértékben látunk neki a kerületi szervezkedésnek*, amelynek nemcsak az alapjait raktuk le, hanem mindenütt eredményes tevékenységet is folytattunk. *A magyar szülőkön, a sziveken keresztül juttatjuk munkánkkal diadalra a magyarokat egybefogó egységet.*

— Küzdünk a pedagógus társadalomért, annak erkölcsi és gazdasági érdekeiért minden rendelkezésünkre álló úton és módon. Ennek a célnek elérésére *az előadások egész sorozatát rendezzük és előadókul a magyar tanügy legkiválóbb képviselőit fogjuk szerepeltetni.*

— Gazdasági bizottságunk fogja a függőben lévő jogos pedagógus testületi érdekeket előkészíteni és a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének vezetősége révén eldöntéshez juttatni. *Most, a költségvetés tárgyalása előtt igyekezünk a párt révén a tanügyi költségvetés keretében szolgálati kívánságainkat érvényesíteni*, új iskolák létesítése, osztályok szaporítása, a perifériák tanügyi kérdéseinek megoldása és hasonló igények felsorakoztatása révén.

— Behatóan foglalkozunk *a tanítók szociális munkásságával*, irányító és nevelő tevékenységével a társadalmi egyesületeken keresztül, amivel az alsóbb rétegek kulturájának emelése terén teszünk hasznos és hazafias szolgálatot a köznek. Hasonló célt szolgálunk *a gyermek iránti szeretet erősítésével*, amellyel a magyar jövő szent célját munkáljuk.

— Munkánk eredményének biztosítását látjuk abban a megértésben és támogatásban, amellyel *Szendy* Károly polgármester úr és *Felkay* Ferenc tanácsnok úr jogos igényeinket a múltban is felkarolta. Hisszük, hogy hazafias, nemes célok felé törekvő munkásságunkkal ezt a jóakaratot továbbra is magunk mellett fogjuk érezni.

Élénk élet indul a pártban. A Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezetében a törvényhatósági szünet befejezésével megindul az erőteljes munka. *Zsitvay* Tibor dr., a pártszervezet elnöke úgy határozott, hogy *szeptember hónap utolsó harmadára pártértekezletet hív össze*, amely az őszi kampány megindítója lesz. A pártszervezet Eszterházy-utcai központjában, ahol a nyár folyamán állandóan megtartották a hivatalos órákat és elintézték a sürgős természetű folyóügyeket, néhány nap óta megélénkült az élet. A tisztviselők visszaérkeztek nyári szabadságukról és az ügyesbajos emberek mind nagyobb számban keresik fel a központot. Az első ülést a mult héten *14-es személyi ügyi bizottság* tartotta, amely szombaton ismét ülésezett. *Vályi* Lajos dr. helyettes főtitkár elnökölt az ülésen, amelyen főképen tanügyi kérdésekkel foglalkoztak. *Dávid* Antal dr., a tanügyi szervezet elnöke, *Miklós* Béla, a tanügyi szervezet titkára, valamint a kerületeket képviselő törvényhatósági bizottsági tagok vettek részt a tanácskozáson.

Fogadóórák a kerületekben

Szeptember 16—22.

V. kerület. Besseny ey Zénó dr. országgyűlési képviselő a Közmunkatanács helyiségében (II., Döbrentei-tér 4.), Szurday Róbert országgyűlési képviselő (Arany János-u. 31.) és Dési Géza dr. törvhat. biz. tag (Báthory-u. 5.) a pártirodából adott ajánlólevél alapján; a pártirodában (V., Hold-u. 9.), Krompaszky Miksa ker. pártelnök minden szerdán, Fábián László dr. ker. alelnök pénteken és Varannai István ker. alelnök hétfőn d. u. 6—7-ig.

VII. kerület. Besseny ey Zénó dr. országgyűlési képviselő 16-án este 7, Szurday Róbert országgyűlési képviselő 18-án este 7, Deményi Aladár dr. törvhat. biz. tag csütörtökön este 7—8-ig, Posthy Müller József Leó törvhat. biz. tag csütörtökön d. e. 10—11-ig, De Sgardelli Caesar ker. elnök mindennap d. e. 11—1-ig és d. u. 6—8-ig, Szilágyi Jenő ügy. alelnök mindennap 11—2-ig és d. u. 5—8-ig, Rendek Károly dr. ügyvéd, ker. alelnök, jogi tanácsadó pénteken este 6—7-ig, Janits Dezső dr. egészségügyi tanácsos orvosi tanácsadó kedden este 7—8-ig.

IX. kerület. Usetty Béla országgyűlési képviselő 16-án és 19-én d. u. 1—3-ig, Szentesi József és vámvecsei Wellisch Andor 21-én este 7—9-ig, Stéger Béla dr. jogi tanácsadó 19-én d. u. 2—3-ig.

X. kerület. v. Tóth András dr. országgyűlési képviselő 18-án este fél 7, Dongó Orbán ker. elnök törvhat. biz. tag csütörtökön este fél 7, Haller Károly törvhat. biz. tag minden d. e. 11—1-ig, Kreizler Sándor és Jóba László ker. alelnökök minden kedden, Gáspár Béla és Reitbauser Róbert ker. alelnökök minden szerdán este 6—8-ig.

XIV. kerület. Usetty Béla dr. országgyűlési képviselő minden hétfőn, Bányi Károly dr. és Kertész Elemér törvhat. biz. tagok minden pénteken este 7—8-ig.

Nagyarányú építkezések a farkasréti temetőben

Kápolnához jut a templomot nélkülöző környék

A farkasréti temetőben még ebben az évben *nagyobbszabású építkezések indulnak meg*, amelyek kivitelezési tervei most készülnek el. Az építkezésekről, amelyekkel a főváros a szorosan vett temetői célok és a szép farkasréti temető dekoratív hatása mellett a sasadi és egyéb környékbeli közönség számára *nagy területen hiányzó templom pótlására kápolnáról is gondoskodik*,

Salamon Géza dr.

tanácsnok,

a közegészségügyi ügyosztály vezetője a *Fővárosi Hirlap munkatársának a következőket mondta:*

A farkasréti temető a budai rész dísztemetője lett. Ennek következtében a temetőben nagyobb temetések is történnek, amelyeknek a lebonyolítása miatt *nagyobbszabású építkezésekre van szükség.* Mindenekelőtt hiányzott olyan ravatalozó helyiség, amely a díszesebb temetések rendezésére és a nagyobb résztvevő tömegek befogadására alkalmas lett volna. Egyrészt ennek a hiánynak pótlására, másrészt azért, mert a temetőnek nincsen kápolnája, a meglévő ravatalozó egy részének átépítésével

kápolnát emelünk, amely ötszáz személy befogadására alkalmas.

Ez a kápolna, amely díszesebb temetéseknél ravatalozó helyiségül szolgál, a környék lakosságának, amely nélkülözi a templomot, lelki szükségletét is kielégíti.

— Ezzel egyidejüleg *a temetőt kapuzati épülettel látjuk el*, amelyben az eddig bódékban lévő virágárusok nyernek állandó elhelyezést.

— A régi ravatalozóhoz csatlakozva

árkádsort építünk,

amely a budai rész sírbolt iránti igényeit elégíti ki. Ezenkívül a kápolna alagsorában is kriptákat helyezünk el. *A kápolna alatt 144 egy- és kétszemélyes koporsó fülke lesz, az árkádsoron 8 hatszemélyes, 9 nyolcszemélyes és 25 négyszemélyes kripta.* Természetesen a régi ravatalozó épületet, amelyhez az új építkezés csatlakozik, összhangba hozzuk az új építményekkel és ennek megfelelően teljesen átépítjük.

— Az egész építkezés, amely a szép temetőhöz méltó, artisztikus hatású lesz, *340.000 pengőbe kerül.* Ez az összeg a sírboltok és koporsófülkék eladása révén nemcsak hogy meg fog térülni, hanem még *jelentős összeget is juttat a fővárosnak.*

— *Mindezeknek a munkáknak kivitelezési tervei befejezés előtt állanak*, és

a nagyszabású építkezés még ebben az évben meg is kezdődik.

Az építkezés egyúttal a *temető előtti térnek szabályozását* is jelenti, ami a szépészeti szempontok érvényesülése mellett, nagyban hozzá fog járulni ahhoz, hogy Mindszentek ünnepén és Halottak napján a farkasréti temető nagy forgalma ezután fennakadás nélkül lebonyolítható legyen.

— A vizivárosi temetőben

más célt szolgálva dolgozunk. Itt kiürítési és rendezési munkák folynak. A főváros a temetőből tudvalevőleg 4000 négyzetöl területet bocsátott rendelkezésre az *OTBA-kórház* építésének céljára. Most ezen a részen az elhúnyt jeles emberek hamvainak áthelyezése van folyamatban. Ezzel egyidejüleg a területet az építkezés céljainak megfelelően rendezzük.

Óvodára, iskolára van szüksége a vitézi házak gyermekseregének

Még élénken emlékezetes az a megkapóan szép ünnepség, amelynek keretében *Horthy* Miklós kormányzó beiktatta a Hajtsár-úti új telep harminc vitézi házának tulajdonosát, akik mindegyike sokgyermekes családapa. Már most bőségesen találkozik mindenféle korbeli gyerek a vitézi telepen, de a számuk megtöbbszöröződik, ha a telep új vitézi házakkal bővül, ami egy éven belül meg fog történni. Erre való tekintettel

Kertész Elemér

törvényhatósági bizottsági tag

az óvoda- és iskola-kérdés megoldására hívja fel a főváros vezetőségének figyelmét. Mozgalmának indokolásaképen a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondta:

— A Hajtsár-úti harminc vitézi ház benépesült, mégpedig a szó legteljesebb értelmében, mert a házak odaítélésénél az volt az elv, hogy legalább öt gyereke legyen annak, aki hajlékot kap. *A harminc vitézi házban 175 gyermek van együtt jelenleg.* Ha pedig a további ötvenöt ház terv szerint egy év alatt felépül, akkor *350—400 gyermek népesíti be ezt a telepet*, mert az elv továbbra is az marad, hogy legalább ötgyermekes szülők juthatnak csak házhoz.

— Ez a nem mindennapi telepítés önmagában hordja a gondolatot, hogy *ezeknek a gyermekeknek óvodára és iskolára van szükségük.* A legközelebbi óvoda és elemi iskola pedig az *Egressy-úton* van, a Hajtsár-úti teleptől mintegy két kilométernyire, ahova a rossz úton, sárban, fagyban az elemi iskolások számára is nehéz lenne az iskolábajárás, az óvodásgyermekeknek pedig egyszerűen lehetetlen. De ezenfelül az Egressy-úti iskola és óvoda már most is túl van zsúfolva, úgy hogy nem fogadhatja be a vitézi telep hatalmas gyermekseregét.

— Már pedig az óvoda és iskola elengedhetetlen számukra, tehát a székesfővárosnak sürgősen kell gondoskodnia megoldásáról. De meg kell oldani az iskola- és óvoda-kérdést a vitézi telep közelében lévő *zuglói kertváros* gyermekei miatt is, *mert ez az egyre fejlődő városrész is nélkülözi az óvodát és az iskolát.* A kertváros az Egressy-út és a Kerepesi-út között fekszik, az ittlévő, túlzsufolt iskolák azonban éppen úgy lehetetlen távolságra esnek, mint a vitézi teleptől. A székesfőváros tanügyi ügyosztálya már egy évvel ezelőtt kilátásba helyezte, hogy *a Pillangó-utcában óvodát épít* a főváros telkén, azonban mind máig nem történt semmi ezen a téren. Most, a vitézi telep halaszthatatlanná teszi a pillangó-utcai óvoda felállítását, amellyel kapcsolatban kellene felépíteni az elemi iskolát is. Sok egyéb mellett nemzeti szempontból is fontos, hogy a vitézek gyermekei óvodához és iskolához jussanak. Bízom benne, hogy ez a kívánság, amelynek teljesülése nélkül hiányos maradna a vitézi családok élete, méltánylást talál a polgármester úrnál és a főváros közoktatásügyének intézőjénél.

HOFBAUER ÉS PIAZZA
TELEP ÉPÍTŐMESTEREK IRODA
VI., BÉKE-TÉR 5. VI., SZONDY-U. 34.
TELEFON: 1-188-59.

Központi fűtések, egészségügyi berendezések
Dobray Kálmán okl. mérnök
Budapest, V., Katona József-u. 41. Tel.: 1-210-19
(Ujpesti rakpart sarok.)

MIKA TIVADAR
fémöntőde és rézárugyár
Budapest, VII., Kazinczy-utca 47. Telefon: 1-428-27.

MIKES és BRAUN OPTIKAI CIKKEK NAGYBANI RAKTÁRA
Magyar gyártmányú TITÁN-hőmérők vezérképviselete.
BUDAPEST, VI., PODMANICZKY-UTCA 27. SZ.
(Teréz-körút sarok.) Telefonszám: 1—282—49.

TEISZLER GYULA
írógépkellékek, irodai szerek, papír- és grafikai cikkek készítési és szállítási vállalata
Budapest, VI, Andrássy-út 140.
Telefon: 2—920—78.

SZILÁGYI ELEK késáru-üzeme
Gyártja az összes hentes, mészáros és bélipar-ban használatos késeket, viszonteladók részére
Budapest, VIII., Gólya-u. 41. Tel.: 1-348-93

LIFT HANDLOVITS és HORVÁTH
BUDAPEST, VIII., FUTÓ-U. 8/B. TEL: 1-409-92
FELVONÓ-IPAR
Mindennemű felvonót gyárt, javít és karbantart

Nagyfontosságú rendelet

a fővárosnál foglalkoztatott munkáslégió jobb jövőjének biztosítására

A 40 órás munkahét bevezetése, családbér rendszeresítése és a hadirokkantak alkalmazatása

Most, amikor a nehéz gazdasági viszonyok közepette a szociális kérdések annyira előtérbe kerültek, örömmel és megnyugvással kell üdvözölni azt a szociális szempontból nagy kihatású intézkedést, amelyet *Szendy* Károly polgármester kezdeményezésére *Morvay* Endre dr., a székesfőváros üzemi ügyosztályának vezetője készített elő és amely azt eredményezi, hogy a *főváros alkalmazásában álló többezer főnyi munkássereg jövendője az eddiginél is fokozottabb módon lesz biztosítva.*

A rendelet, amelyet 237.300/1936. XII. szám alatt adott ki a polgármester, mint a *Fővárosi Hirlap*

illetékes helyen

értesül, *intézményesen elrendeli a főváros tulajdonában lévő valamennyi üzem, intézet, hivatal és vállalat számára, hogy záros határidőn belül foglalja nyilvántartásba mindazoknak a munkásoknak összes személyi adatait, akik „legalább egy esztendő óta szorgalommal és becsületességgel dolgoznak" és az így összeállított kimutatásokat terjesszék be az üzemi ügyosztályhoz.* Ezen a kimutatáson kívül *állandóan nyilván kell tartani az üzemi munkáslétszámban beálló változásokat.* Ha tehát munkahiány következtében valamely üzem vagy intézmény a kebelében foglalkoztatott *fizikai munkások számát redukálni kénytelen, úgy erről azonnal jelentést kap a főváros központi munkásnyilvántartó hivatalának szerepét ellátó ügyosztály,* amely a polgármesteri rendelet értelmében *más üzemek munkásszükségletét csak a másutt felszabadult munkásokkal elégítheti ki.*

Ezen a réven rendkívül

jelentékeny mértvben fokozódik a munkások megélhetésének biztonsága,

amellett azonban jól jár maga a székesfőváros is, mert *jól bevált, kipróbált munkaerőkkel tudja elvégeztetni a felmerülő feladatokat.*

A polgármester maga is nagy jelentőséget tulajdonít az új rendelkezésnek és azt várja tőle, hogy a székesfővárosnak eddig is kiválóan dolgozó munkásserege *még fokozottabb igyekvéssel végzi a reábizottakat.*

Ezen a rendelkezésen kívül

további szociális vonatkozású intézkedések előkészítése

folyik az üzemi ügyosztály kebelében, amely az ősz folyamán *egész sereg javaslattal fogja foglalkoztatni a szakbizottságot és a törvényhatósági bizottságot.*

Az őszi szezon egyik legjelentékenyebb eseménye lesz

a munkásügyi bizottság ülése,

amelyre szeptember 25-én, jövő pénteken kerül a sor. Ezen az ülésen a napirendi ügyeket már a bizottság új előadója: *Reminiczky* Lajos tanácsjegyző fogja referálni, akit, kiváló szakértelmén kívül, erős szociális érzése tesz hivatottá ennek a fontos szerepkörnek betöltésére.

A napirendre kerülő ügyek sorában helyet foglal

a 40 órás munkahét bevezetésére irányuló javaslat, a családbér rendszeresítésére vonatkozó előterjesztés

és *Hegedüs* Bertalan törvényhatósági bizottsági tag beadványa, amelyben

a hadirokkantak és más hadigondozottak alkalmaztatása

érdekében tesz megfontolásra érdemes javaslatokat. A munkaügyi bizottság ülésén, természetesen, *referálni fogják a belső munkaközvetítésre vonatkozó, előbb ismertetett polgármesteri rendeletet is.*

Úgy az érdekelt munkásság, mint a szociális kérdések minden barátja, megnyugvással veszi tudomásul úgy a polgármester jóakaratú gondoskodásának megnyilvánulását, mint azt a munkaprogrammot, amelyet az őszi munkaszezon megindulásával a munkásügyi bizottság maga elé tűzött.

Bealkonyul az ál-egyesületeknek

Többezer társadalmi alakulat felülvizsgálata követi a kártyaklubok megrendszabályozását

A közönség körében általános megnyugvást keltett a belügyminiszter erélyes rendelete, amely *egyrészt beszüntette néhány fővárosi klub működését, másrészt mélyreható vizsgálatot rendelt el valamennyire vonatkozóan.* A felügyeleti hatóságtól kapott utasításhoz megfelelően

a polgármester nyomban megkezdte a működésüktől felfüggesztett, továbbá a hatósági eljárás alá vont klubok ügyeinek felülvizsgálatát.

Mondani sem kell talán, hogy ez a munka — a dolog természeténél fogva — előreláthatóan *hosszú heteket vesz igénybe.* A *Fővárosi Hirlap* munkatársának

beavatott helyről

származó értesülése szerint

Kozma Miklós belügyminiszter nem állapodik meg ennél a pontnál, hanem rövidesen kiadja az utasítást a főváros területén működő többezer egyesület felülvizsgálására,

nem kímélve a fáradságot, amelyet ez az óriási munka jelent. Megállapították ugyanis, hogy az egyesületi élet terén *rengeteg szabálytalanság történik* és az utolsó másfél évtizedben szinte *gombamódra elszaporodott* különböző alakulatok közül *alig egynéhány tartja csak be a belügyminiszter által jóváhagyott alapszabályokat.* Miután ezek az alapszabályellenesen működő egyesületek *igen tekintélyesen adóztatják meg a polgárságot,*

elkerülhetetlen az általános revizió,

amelynek főbb irányelveit *a belügyminisztérium egyesületi osztályán tartott bizalmas tanácskozáson már meg is állapították.*

Informátorunk szerint, amikor megvizsgálják az egyesületek vagyonkezelését és ügyintézését, megállapítják azt is, hogy

nem fiktív egyesületekről van-e szó, amelyek a bevallott célok követése helyett valamilyen más érdekek szolgálatában állanak.

Abban az esetben, ha kiderül, hogy az egyesületek csak *formailag* működnek, kisszámú tagjaik a tagdíjfizetési kötelezettségnek nem tesznek eleget, a vizsgáló közegek jelentése nyomán *a belügyminisztérium nyomban intézkedni fog az illető alakulat feloszlatásáról.* A vizsgálat ki fog terjedni abban az irányban is, hogy *az azonoscélú egyesületek között nem lehetne-e bizonyos kooperációt teremteni,* mert

vannak célok, amelyek szolgálatába tucatjával szegődtek bizonyos egyesületek, anélkül azonban, hogy egy-kettőn kívül a többi bármilyen tevékenységet is kifejtene.

A polgármester utasítása értelmében egyébként *az egyesületek revíziós munkája már hónapokkal ezelőtt megkezdődött. Szepesváry* Pál dr. tanácsnokra bízta a polgármester ezeknek a vizsgálatoknak lefolytatását, amelyek azonban eddig nem céloztak mást, mint azt, hogy olyan esetekben, amikor valamely alakulat működése ellen a hatóságokhoz panasz érkezett, *az ügykezelést felülvizsgálják.* A főváros augusztusban *húsz* egyesület ügyeinek felülvizsgálatával végzett és

jelentését meg is tette a belügyminiszterhez, aki éppen e jelentések alapján határozta el az egyesületi életben való energikus rendcsinálást.

Előre természetesen nem lehet megmondani, hogy az egyesületek felülvizsgálatának több hónapra tervezett munkája után *hány egyesület megszüntetésére kerül sor,* valószínűnek látszik azonban, hogy a revízió után *igen sok ál-egyesület kénytelen lesz megszüntetni amúgy sem túlságosan nélkülözhetetlen tevékenységét.*

Modern városrendezési alapelvek szerint szabályozzák a Józsefváros és Ferencváros elavult belső területét

Megszűnik a túltengő építkezés a perifériákon

A városrendezési és magánépítési ügyosztály a nyári hónapok ideje alatt nagyfontosságú tervek előkészítésével foglalkozott, amelyek közül a legjelentékenyebb *a VIII. kerület belső részének szabályozása.* A *Práter-utca, Szigony-utca, Tömő-utca* és *Gólya utca* közé beékelt hatamas területen városrendezési szempontból zürzavaros állapotok uralkodnak. Elavult házak állanak egymás mellett, az utcák szükek, éppen ezért a város jövő fejlődése érdekében múlhatatlanul szükség van arra, hogy ezen, a centrumhoz közel eső területen is *életbeléptethetők legyenek a modern városrendezési alapelvek.* Hasonló helyzetben van a IX. kerületben a *Lónyay-utca, Bakáts-utca, Közraktár-utca* és egy a közeljövőben megnyitásra kerülő névtelen utca által határolt terület is. Itt a legutóbbi években nagy gyártelepeket romboltak le, amelyeknek új épületekkel való pótlása még nem történhetett meg.

Kempelen Ágoston műszaki főtanácsos vezetésével — mint a *Fővárosi Hírlap* beavatott helyről értesül — az ügyosztály műszaki személyzete *teljesen elkészítette a két terület szabályozására és beépítési módjára vonatkozó terveket* és azok ennek a hónapnak a végén már az ügyosztály szakbizottsága elé kerülnek, hogy azután a közgyűlés is döntsön és ezt követően *nyomban megkezdődhessék az annyira kívánatos új építkezés.*

Az utóbbi hónapokban hatalmas méretű telekrendezési munkálatok lebonyolításával kellett az ügyosztálynak foglalkoznia. Ez egyenes következménye annak, hogy *a főváros egészségtelen külterjes fejlődése most már tűnőfélben van és az újabb építkezések tekintélyes része a belterületeken folyik le,* a régi, lebontásra már megérett, apró házacskák helyén. *Egyedül a múlt hónapban 60 telekrendezési ügy került a városrendezési ügyosztály elé* és ezeknek az ügyeknek az elintézése után mintegy *150 önálló beépítésre alkalmas telekkönyvi jószágtest fog rendelkezésre állani.* Rendesen olyankor kerül sor a telekrendezésekre, amidőn az építtetők építési engedély iránt terjesztenek elő kérelmeket. Általában az a helyzet, hogy minden második-harmadik építési engedély-kérelemnél szükség van a telekrendezési munkálatok keresztülvitelére, éppen azért, mivel régi, szűk utcákban akarják az új házakat létesíteni.

Most különben a városrendezési ügyosztály újabb jelentékeny feladat megoldása elé került. A Közmunkatanács, mint ezt a *Fővárosi Hirlap* más helyen részletesen megírja, éppen *a napokban mondotta ki az építési tilalmat a Bazilikától a Rákóczi-út vonaláig terjedő területre,* egyben pedig intézkedéseket tett abban az irányban, hogy *a Forum terveire kiírják a pályázatot.* A pályázaton bizonyára nemcsak a magánmérnökök fognak résztvenni, hanem belekapcsolódik abba a székesfőváros városrendezési ügyosztálya is, amelynek mérnökei számos alkalommal, így legutóbb az óbudai városszabályozási tervek elkészítésénél is megmutatták kiváló hivatottságukat.

TRAUB ÖDÖN
aszfalt, szigetelő, tetőfedő váll.
Budapest, X., Rezső-tér 3. — Telefon: 1-411-65.

KASSIER ERNŐ
bádogos, gáz-, gőz-, víz- és egészségügyi berendezési vállalat. Épületek karbantartását vállalom.
Budapest, IX., Mester-utca 5. Telefon: 1-338-56.

ÚTHENGERLÉST
vállal WOLF ERNŐ
BUDAPEST, XI., HORTHY MIKLÓS-ÚT 149. — Telefon: 2-599-68

KARDOS JENŐ
EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZŐ, KÖZPONTI FŰTÉS, VÍZVEZETÉK ÉS CSATORNÁZÁSI VÁLLALATA
Budapest, VI., Ó-utca 31. Tel.: 1-179-05

KUSZTOS IMRE ÉS TÁRSA B. T.
„KORAZIT" nemesvakolati és műmárvány gyár
Cégtul.: KUSZTOS IMRE Budapest, X., Szállás-u. 28-30.
Gyáritelefon: 1—491—82. Postatakarékp. csekkszámla: 65.505.

CSIPAK SÁNDOR ÉS FIA
közszállítási vállalkozók
PESTUJHELY Neptun-utca 24
BUDAPEST XIV., Telep-u. 98
TELEFON: 2-975-62
M. kir. Postatakarékpénztári csekkszámla 57.837

VAJDA LAJOS
mű- és ércöntő
PESTSZENTERZSÉBET, FRANGEPÁN-UTCA 113. TELEFON: 1-475-69.

PROKISCH JÁNOS
OKL. ÉPÍTÉSZ, ÉPÍTŐMESTER, HITES TÖRVÉNYSZÉKI ÉS ÁRVASZÉKI SZAKÉRTŐ
Budapest, I., Csaba-u. II/a. Tel.: 1-563-99

„SANIT F" habarcs- és beton vízhatlanító
Gyártja: POSNANSKY és STRELITZ R. T.
aszfalt-, fedéllemez- és kátrányvegyitermék-gyár
Központi iroda: Bpest, V., Sólyom-u. 13.
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

Események

FŐVÁROSI HIRLAP

Alapításának huszonötödik évfordulóját a FŐVÁROSI HIRLAP karácsonykor

nagyszabású jubileumi szám

kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek

Sipőcz főpolgármester és Liber alpolgármester hivatalában. *Sipőcz* Jenő dr. főpolgármester, akit sajnálatos betegsége hónapokon keresztül akadályozott hivatalának vezetésében, *teljesen felépült.* Miután az utóbbi napokban már több fontos ügy elintézésére felkereste az Ujvárosházát, *hétfőn megkezdte működését.* Frissen, a visszatért egészség teljében elnökölt a közigazgatási bizottságban, ezt követően pedig felvette az ügyek intézését. — *Liber* Endre alpolgármester *gyengélkedése is múlófélben van.* Néhány nap előtt hazatért Lillafüredről és bár egyelőre még szabadságon van, a *jövő héten megkezdi tevékenységét.*

Főtisztviselők új beosztása. *Szendy* Károly polgármester *Sipőcz* Jenő főpolgármester kívánságára *Horony-Pálffy* Aurél dr. tanácsi főjegyzőt, aki eddig a közélelmezési ügyosztály vezetőjének helyettese és az ügyosztály erőssége volt, aki kiváló szakértelme mellett rokonszenves egyéniségével szerzett sok hívet magának, a főpolgármesteri hivatalhoz helyezte át és megbízta a főpolgármesteri hivatal vezetésével. Ezzel a megbízatással egyidejűleg a polgármester tanácsnok-helyettessé emelt három kiváló főtisztviselőt. *Csanády* Gusztáv dr. tanácsi főjegyző a főpolgármesteri hivatal élérő az V. ügyosztályhoz került, mint az ügyosztályvezető állandó helyettese, bizonyságául annak, hogy Sipőcz főpolgármester bizalmas emberének kiváló képességeit Szendy polgármester is nagyra értékeli. *Flaxmayer* József dr. a közélelmezési ügyosztályvezető helyettese lett. *Horony-Pálffy* Aurél utóda, a státusrendezés előkészítő referense bizonyára új munkakörében is bebizonyítja eddig is elismert kiválóságát. *Havlin* Károly dr. tanácsjegyző kapott még új beosztást, aki mint a kegyúri ügyek referense tünt fel komoly közjogi tudásával. Most az elnöki ügyosztály vezetőjének, dorogi *Farkas* Ákos dr. tanácsnoknak állandó helyettese lett, amely állást ideiglenes minőségben sok hozzáértéssel eddig is betöltötte.

Harrer Ferenc felgyógyult betegségéből. *Harrer* Ferenc dr. nyug. alpolgármester, törvényhatósági bizottsági tag, aki hosszabb időn át súlyos beteg volt, teljesen felgyógyult betegségéből. A szanatóriumban, ahol három hét óta ápolták, kedden hagyta el az ágyat és tette meg első sétáját. Előreláthatólag a jövő héten bucsut vesz a szanatóriumtól és rövidesen folytatja értékes tevékenységét a törvényhatóság munkájában.

Buda és Pest a törökök kiűzése után. Ez a címe annak az érdekesnek igérkező előadásnak, amelyet *Liber* Endre alpolgármestter pénteken, szeptember 18-án, este 7 óra 5 perckor tart a rádióban, *Budavára visszavételének 250 éves évfordulója alkalmából.* A rádióelőadást *általános érdeklődés előzi meg.*

Tuboly János igazgató nyugalomba vonul. *Tuboly* János, az Elektromos Művek kereskedelmi igazgatója, aki hosszabb ideig súlyos betegen feküdt az egyik fővárosi szanatóriumban és még mindig betegszabadságon van, betegségére való hivatkozással, *nyugdíjaztatását kérte. Szendy* Károly polgármester Tuboly igazgató nyugdíjazásához hozzájárult.

Meggyógyult a Házinyomda vezérigazgatója. *Kurfürst* István, a *Fővárosi Házinyomda* népszerű vezérigazgatója, hatodik hete fekszik súlyos reumabántalmaival az egyik fővárosi szanatóriumban. A gondos orvosi kezelés folytán annyira javult állapota, hogy *a jövő hét folyamán már elhagyhatja a szanatóriumat,* szeptember második felében pedig *újra elfoglalhatja hivatalát.*

Olimpiai siker a városházán. *Szendy* Károly polgármester három olimpiai bajnokot: *Brandi* Jenő, *Hazai* Kálmán és *Rajczi* Imre napidíjasokat *ideiglenes hivatalnokokká nevezte ki.*

Elkészült az állatkert új majomháza. A székesfővárosi állatkertben *Nadler* Herbert igazgató külföldi tanulmányútjának eredményei alapján, új, modern majomházat létesítettek, amely biztosítja, hogy a sok pénzbe kerülő melegövi állatok higiénikus körülmények között helyezhetők el. Hatalmas félköralakú, teljesen üveggel borított helyiséget létesítettek, amelyet pálmaházszerűen képeztek ki. A majmok az üvegmennyezeten keresztül bőségesen részesülnek a nap sugaiban, emelett pedig a helyiség szellőztetése a legegyszerűbben, pillanatok alatt megoldható. Az új majomházat hétfőn mutatták be a sajtó képviselőinek, akiket *Lamotte* Károly alpolgármester és *Kovácsházy* Vilmos tanácsnok kalauzolt. A majomházat a polgármesteri XIII. ügyosztály építtette.

Ujabb angol fürdővonat Budapesten. Az elmúlt héten szerdán délután érkezett Budapestre a mintegy 200 előkelő utasból álló II-ik fürdővonat, amelyet a Gyógyhelyi Bizottság londoni képviselete és a budapesti Hungarian Tours szervezett. A fürdővendégeket az ünnepélyesen fellobogózott keleti pályaudvaron az angol és magyar himnuszok hangjai mellett fogadták. Az utazási irodák és a Gyógyhelyi Bizottság a fürdővendégek számára érdekes programmot dolgoztak ki és a Bizottság folyó hó 16-án a Szent Gellért Gyógyszálló hullámterraszán, az angol fürdővendégek tiszteletére nagyszabású kerti ünnepélyt rendez, mely alkalommal az Operaház balettkara magyar táncokat fog bemutatni.

A rádium-kórház jelentékeny megnagyobbítását tervezik. Néhány hónap óta folytatja működését a főváros legmodernebb berendezésű közegészségügyi intézménye, az *Eötvös Lóránt Rádium- és Röntgen-Intézet,* amelynek létesítésére, mint a megnyitás óta eltelt rövid idő is bebizonyította, rendkívül nagy szükség volt. Az első naptól kezdve teljesen zsúfolt a kórház valamennyi férőhelye, jóllehet a szervezeti szabályok értelmében a betegek csak szigorú orvosi rostálás után kerülnek felvételre. A betegek között jelentékeny számban vannak külföldi állampolgárok is és főképpen ez a körülmény vetette fel a gondolatot, hogy *a rádium- és röntgenintézet befogadóképességét hamarosan növelni kell.* Arra való tekintettel, hogy a Bakáts-téri épület telke meglehetősen kicsi, a fejlesztés csak úgy történhetik, ha az épület közvetlen közelében újabb területet szerez meg a székesfőváros. Erre úgy kínálkozik mód, hogy *a kórház mellett lévő üres telket megvásárolják, illetőleg a szomszédban álló magánkórház épületét megszerezve és megfelelően átalakítva, bővítsék ki a rádiumkórházat.* Ez a fejlesztés azonban legfeljebb csak a jövő esztendőben kezdődhetik meg, mert a most összeállítás alatt lévő költségvetésben még nem tudnak megfelelő fedezeti összegről gondoskodni, viszont a legutóbbi időkben igénybevett kölcsönösszegek minden fillérjének megvan már a törvényhatósági bizottság által jóváhagyott rendeltetési helye. Valószínűnek látszik, hogy amennyiben az Eötvös Lóránt intézet betegforgalma az elkövetkezendő időkben is az eddigi méretekben növekszik, *úgy a jövő év tavaszán a polgármester javaslatot fog tenni, hogy újabb kölcsöntőkék mozgósítása útján további nyolcvan-száz ággyal lehessen bővíteni az intézményt.*

Kiváló eredménnyel biztat a városligeti mélyfúrás. A *Széchenyi-fürdő* vízhozamának fokozására folyamatban lévő mélyfúrás munkálatai már eddig is nagyon örvendetes eredményekkel jártak. *Négyszáznegyven méter mélységbe jutott el eddig a fúró,* mint arról a fúrási munkálatok felügyeletére alakított hivatalos bizottság előtt a fúrás vezetői beszámoltak és *az eddig felszínre jutó víz hőfoka azt bizonyítja, hogy szerencsés helyen kezdték meg a munkálatokat. Lamotte* Károly alpolgármester elnöklésével ülésezett a bizottság, amelynek tagjai sorában *Becsey* Antal, K. *Császár* Ferenc, *Dorner* Gyula és *Pfeiffer* Ignác is helyet foglalnak. Az értekezleten elhatározták, hogy a jövőben *minden héten vegyelemzés alá veszik a fúrás folyamán feltárásra kerülő vizet,* mert az eddigi eredmények amellett szólanak, hogy rövidesen *egészen páratlan gyógyhatású meleg vízhez jutnak.*

Átütő erejű sikere van a fővárosi fényképkiállításnak.. A *Fővárosi Képtár* nemes felépítésű termeiben napról-napra szaporodik a fővárosi alkalmazottak fotokiállításának elragadtatott nézőserege és, ami a legörvendetesebb, a közönség körében egyre több a Budapestet meglátogató külföldi vendég. A szebbnél-szebb, művészi hatású és hangulatos fotográfiák meg is érdemlik a dicséretet, amelylyel nem fukarkodnak a látogatók. *Havlin* Károly dr. és *Reminiczky* Lajos tanácsjegyzők, a kiállítás rendezői fáradhatatlan szorgalommal dolgoznak tovább, hogy a jövő esztendei kiállítás még az eddigieknél is pompázatosabb, nagyobb és eredményesebb legyen.

A Nemzetközi Urológiai Kongresszus tagjai Budapesten. A Magyar Urológiai Társaság meghívására a Bécsben megtartott Nemzetközi Urológiai Kongresszus 120 tagja szombaton Budapestre érkezett. A vendégek vasárnap megtekintették a budapesti gyógyfürdőket, az urológiai és sebészeti klinikákat, valamint a város egyéb nevezetességeit. *Ráskay* Dezső dr egy. tanár „Budapest forrásai és gyógyfürdői az urológia gyógytényezői" címmel előadást tartott, amelynek a külföldi orvosok sorában rendkívül nagy sikere volt. Vasárnap este a *Gyógyhelyi Bizottság* látta vendégül a nemzetközi orvostársaságot a Szt.-Margitszigeten. A fogadáson résztvettek még a kormány képviselői és a magyar orvostársadalom számos tagja.

Kik kapták a fővárosi kereskedelmi iskola ösztöndíjait? A budapesti kereskedelmi akadémiával kapcsolatos felső kereskedelmi iskolánál a főváros *tizennégy ösztöndíjas helyet* tart fenn. A polgármester most döntött ezeknek az ösztöndíjas helyeknek az odaítéléséről és döntése alapján a következők kapták meg az ösztöndíjakat: *Básthy* Ibolya, *Kilián* Ilona, *Kraft* Ilse, *Nagy* Imre, *Szeifert* Sándor, *Tavasz* Mária, *Zöllner* Irma, *Erdős* Erzsébet, *Matics* Lajos, *Orosz* János, *Rázsó* Ida, *Romsauer* Gertrud, *Szentirmay* Magdolna és *Weisinger* Magda.

A MFTR. bécsi hajója és a kofahajó továbbra is közlekedik. A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási R.-T. igazgatósága közhirré teszi, hogy a *Budapest—Pozsony—Wien* közötti, heti háromszori hajójáratot (indulás Budapestről hétfőn, csütörtökön és szombaton 18 órakor) a Gönyü—Győr közötti csatlakozó járattal együtt, valamint a Budapestről 11 órakor Esztergomba és onnan vissza 18 órakor induló úgynevezett *kofahajót* további intézkedésig továbbra is fenntartja.

A kolduskérdés rendezése a főváros szociálpolitikai szakbizottsága előtt. A szociálpolitikai szakbizottság péntek délben foglalkozott a kolduskérdés megoldására vonatkozó belügyminiszteri rendelettel. Több felszólalás után a bizottság elfogadta *Schuler* tanácsnok előterjesztését, amelynek értelmében *a kérdés tanulmányozására albizottságot küldenek ki.* A bizottság ezután a fővárosi inségkonyhák anyagszükségletének beszerzéséről intézkedett és tudomásul vette, hogy *szeptember 21-én a főváros újból megkezdi a gyermekétkeztetési akciót.*

Zubovits István
női és férfi bőrkabát készítő
BUDAPEST, KÁROLY KIRÁLY-ÚT 13.
(Ledermann udvar.) TELEFON: 1-381-08.

TAKÁCS-ÜVEG
Kartellen kívül. TAKACS IMRE táblaüveg-szaküzlete Budapest, II., Zsigmond-utca 24. szám
Telefon: 1-606-00 Sürgönycím: Üvegcentrum

BEÉR SÁNDOR
zománctáblái
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-utca 5. • Telefon: 1-824-29.

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Szeptember 17 és 22-én délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

BARÁTH GYÖRGY
hat. eng. villanyfelszerelési vállalata
Budapest, I., Olasz-fasor 4. sz.
Telefonszám: 1-609-67.

MÓCZÁR GÁBOR
egészségügyi berendezést tervező és kivitelező mérnöki irodája
Budapest, VIII., Magdolna-u. 4. Telefon: 1-435-47

YELLOW
szivacsbehozatali áruház, **Budapest, VI., Andrássy-út 32.**
Telefon: 1-113-36. — Modern háztartási és testápolási cikkek, kefe- és seprőáruk, **szarvasbőrök.**

A szőv. Állat- és Növénykertben
megnyílt az átalakított és megnagyobbított
majomház!
Európa egyik legszebb és leglátványosabb állatházában száznál több különféle faju majom látható.
Felnőtteknek és gyermekeknek egyaránt szórakoztató, tanulságos, kedves látványosság!
Belépődíj felnőtteknek hétköznapon: 70 fill.
„ „ vasárnap: 50 „
gyermekeknek: 30 „

Gazdasági Értesítő

Utolsó rohamra indulnak az áruházak

A kormány minden hangulatkeltés ellenére megvédi a fogyasztók és a kiskereskedők jogos érdekeit

A *Fővárosi Hirlap* legutóbbi számában jelentettük, hogy a kereskedelemügyi miniszter eltökélt szándéka, hogy *október elsején életbelépteti az úgynevezett áruházi rendeletet.* Említést tettünk azokról a hangulatkeltő híradásokról, amelyek a kormányrendelkezést olyan szinben igyekeznek feltüntetni, mintha az *szerzett* jogokat semmisítene meg, holott — közel évtizedes távlatú — cikksorozatunkban

számtalanszor pontosan megállapítottuk és megvilágítottuk, hogy ez esetben valójában kisajátított jogokról van szó.

Senki nem akarja megsemmisíteni azokat a magántőkéket, amelyek egy-egy áruház mögött állanak, mindössze arról van szó, hogy

a kormányzat elérkezettnek látta az időt arra, hogy megszüntesse a detailkereskedelem elsorvasztására vezető kinövéseket.

Kétségtelen, hogy még a túlzott haszonért is ökölremenő áruházi érdekeltségek *szemmelláthatóan elvesztették fejüket.* Erre mutat többek között az a körülmény is, hogy miközben eddig élet-halál versenyt vívtak egymással, most *a közmegnyugvást keltő kormányintézkedés előrevetett árnyékában*

egyszerre csak kartelba szövetkeztek, hogy egyesült erővel próbálják megvédeni a közérdekkel homlokegyenest szembenálló túlzott magánérdekeiket.

A hangulatkeltésben már nem ismernek izléses mértéket: olyan híreket is kolportálnak, hogy a fogyasztók, a gazdák és az iparosok egyaránt *ellene* vannak az áruházi rendeletnek. Mondani sem kell talán, hogy az illetékes körök tisztában vannak azzal, hogy *a fogyasztóközönség érdeke az, hogy több ezer kiskereskedő egészséges versenyében jusson hozzá a kívánt portékához,* ne pedig néhány nagyáruház árdiktatúrája kényszerítse őt a vásárlás feltételeire. Ugyanígy

a kisiparos is menekülni akar ettől az árdiktatúrától,

végül, de nem utolsó sorban a magyar gazdák *eminens érdeke,* hogy egészséges, *sok ezer felé rétegeződött kiskereskedelmi elosztás útján hozzák forgalomba terményeiket.* De fölöslegesnek tartjuk ezeket az ismétléseket, tekintve, hogy az anomáliákat unos-untig

megvitattuk és megvilágítottuk már eddig is a Fővárosi Hirlap hasábjain, ahonnan valójában kiindult az a mozgalom, amely végül is sikerre vezetett és rövidesen kormányintézkedéssel védi meg a termelők és a fogyasztók érdekeit,

elsősorban pedig az ország legkitünőbb adózótársadalmának, *a kiskereskedőknek és a kisiparosoknak egzisztenciáját.* Hiába minden hangulatkeltő demagógia, nincs többé foganatja azoknak az érveléseknek, amelyeket az érdekeltek *„Az áruházi kérdés igazi arca"* című röpiratban felsorakoztatnak: *október havában életbelép a kormányrendelet.*

Az érdekeltségek hamisítatlan véleménye

A *Fűszerkereskedők Országos Szövetségének* székházában az áruházkérdésben, az összes érdekelt szakmák gyülést tartottak. *Hoffmann* Mihály kir. tanácsos, elnök, majd *Tóth* Gábor törvényhatósági bizottsági tag, ügyvezető társelnök vezette a gyülést, amelyen képviseltette magát a *Baross Szövetség,* a *Fővárosi Kereskedők Egyesülete,* a *Kékosz,* a *Budapesti Kávésipartestület,* a *Sütők Ipartestülete,* a *Magyar Vaskereskedők és Vasiparosok Egyesülete,* a *Cukrász Ipartestület,* a *Magyar Festékkereskedők Országos Egyesülete,* a *Magyar Cipőkereskedők Egyesülete,* a *Magyar Illatszer és Háztartási Kereskedők Országos Egyesülete,* a *Sajt- és Vajkereskedők Egyesülete, a Cukorkaárusok Egyesülete* és a *Piaci Árusok Egyesülete.* Több testület kimentette távolmaradását, de a fűszerkereskedők mozgalmával való együttérzését jelentette be.

A gyűlésen, amelyet a Fűszerkereskedők Országos Egyesülete hívott össze, a megjelentek egyhangúlag állást foglaltak a híresztelések ellen, amelyek a helyzetet úgy állítják be, mintha a kiskereskedelmi és kisipari érdekképviseletek nem volnának egységesek az áruházak túltengő versenye elleni küzdelemben, most, amikor az áruházakat megrendszabályozó rendelettervezet megjelent.

Egyhangúlag megállapította a gyülés, hogy ezek a híresztelések az áruházak megnyilatkozásai, amelyek ugyan nem téveszthetik meg a kormányt, mégis szükségesnek tartják a megjelent érdekképviseletek, hogy *egységes állásfoglalásukat dombornyítsák ki a kormány előtt.* Ezért elhatározták, hogy a kiskereskedelmi és kisipari érdekeltségek vezetőiből alakítandó *küldöttséget menesztenek Winchler István kereskedelemügyi miniszterhez, továbbá felkérik a Kereskedelmi és Iparkamarát, hogy sürgősen teljes ülést hívjon össze.* A Kamara elé indítványt terjesztenek *érdekeiknek az áruházakkal szemben vadó megvédésére* és már most gondoskodni kívánnak arról, hogy a Kamara kiskereskedő és kisiparos tagjait csatlakozásra hívják fel a benyujtandó indítvány elfogadása érdekében.

Az indítvány az áruházak élelmiszer-, ital- és vendéglátó üzemének haladéktalan beszüntetését kívánja.

Kérik a Kamarát, hogy állásfoglalásval álljon a kiskereskedők és kisiparosok melló és erőteljesebben védje meg érdekeiket. A gyűlés utasítást adott a küldöttségnek arra is, hogy keresse fel a napisajtó vezetőit, azzal a kérelemmel, hogy az áruházak tendenciózus cikkeinek közlésétől tekintsenek el a lapok és adjanak helyet az olvasótábor túlnyomó részét kitevő kiskereskedő- és kisiparostársadalom kívánságainak.

Az érdekeltségeknek erről a demonstratív mozgalmáról

Tóth Gábor

törvényhatósági bizottsági tag, a Fűszerkereskedők Országos Egyesületének társelnöke

a *Fővárosi Hirlap* munkatársa előtt a következő nyilatkozatot tette:

— A kiskereskedelem és kisipar joggal várja a kormányzattól azt, hogy *a létét veszélyeztető áruházak ellen erőteljesebben foglaljon állást.* Ennek kívánok kiskereskedő és kisiparos tagtársaimmal együtt hangot adni a Kereskedelmi és Iparkamara legközelebbi teljes ülésén. *Tarthatatlan, hogy a szabadkereskedelem elvének köpönyege alatt néhány áruház a közel százezer főt kitevő kiskereskedőket és kisiparosokat a végső pusztulásba vigye.*

Tóth Gábor, az áruházak megengedhetetlen versenye elleni küzdelemnek legrégibb és legcéltudatosabb harcosa különben, mint a *Fővárosi Hirlap* megírta, *a főváros illetékes fóruma elé viszi legközelebb az adóalanyok tömegeit veszélyeztető áruházi verseny kérdését.*

Kétszázezer pengőért egyenruhaposztót és egyéb textíliákat rendel a főváros

A városgazdasági ügyosztály a főváros egyenruházott alkalmazottai téli ruhaanyagszükségletének beszerzésére még július 7.-én megtartotta a versenytárgyalást, amelynek ajánlatait a véleményezésre felkért Árelemző Bizottság túlmagasnak ítélte. A legolcsóbb ajánlatot tevő cégekkel folytatott tárgyalások nem eredményezték a kívánt árleszállítást, mire a polgármester a versenytárgyalást megsemmisítette és újabb, zártkörű versenytárgyalást rendelt el. Kilenc cég pályázott, amelyek közül az előző versenytárgyaláson is legolcsóbb ajánlattevő két cég ajánlatai voltak ismét a legolcsóbbak és egy posztótípust kivéve azonos egységárúak, 193.675.60 pengős végösszeggel, amely az Árelemző Bizottság által megállapított áraknál 10.866.10 pengővel volt magasabb. Miután a két legolcsóbb ajánlattevő: az *Első Magyar Finomposztó és Gyapjúmosó Rt.* és a *Nádosy Utóda, Stohrer* Viktor cég képviselőivel a különbözet leszállítására vonatkozó tárgyalás eredményre nem vezetett és a ruházati anyagok beszerzése további halasztást nem tűr, a városgazdasági ügyosztály javasolja, hogy a téli ruhaanyagok szállítását a következő cégeknél rendelje meg a főváros: a *Soproni Szőnyeg és Textilművek Rt.*-től 11.914 pengő végösszegben, a *Budakalászi Textilművek Klinger Henrik Rt.-től 1.496 pengő,* a *Magyar Ágy-, Fehér- és Ruhaneműgyár, Freudiger Mózes és Fiai* cégtől 1.490.50 pengő, *vitéz Rohonczy Stohrer Viktor* cégtől 94.993.60 pengő, az *Első Magyar Gyapjúmosó és Finomposztógyár Rt.*-től 96.427.60 pengő végösszegben. A megrendelendő ruhaanyagok *összköltsége 196.321.70 pengő.*

A főváros hivatalai, iskolái, intézetei és üzemei részére szükséges különféle textilárukra megtartott versenytárgyaláson a városgazdasági bizottság a következő cégek ajánlatának elfogadását hozza javaslatba: *Kiss Endre és Mahunka* 5000 padlótörlő, darabonkint 78 fillér, 20.000 darab surolóruha, darabonként 84 fillér, 6500 lentörülköző darabonkint 2 pengő, *Budakalászi Textilművek Rt.* 10.000 len ablaktörlő, darabonkint 96 fillér, *Grab-féle Textilipar Rt.* 15.000 színes portörlő, darabonkint 57 fillér, *Magyar Kender-, Len- és Jutaipar Rt.* 2000 len edénytörlő darabonkint 1.25 pengő, 4000 len mosogató ruha, darabonkint 85 fillér, *Linum-Taussig Sámuel és Fiai Rt.* 1500 len pohártörlő, darabonkint 1.10 pengő.

Az ügyosztály javaslatai a városgazdasági szakbizottság szerdai ülése elé kerülnek.

A Mezőgazdasági Közraktárak Rt. tőkeemelése. A *Pesti Magyar Kereskedelmi Bank* érdekkörébe tartozó *Mezőgazdasági Közraktárak Rt.* felemeli *alaptőkéjét.* A szeptember 21-re összehivott közgyülés napirendjén ugyanis *az alaptőkének 300.000 pengőről 500.000 pengőre való felemelése* szerepel, 5000 darab 40 pengő névértékű részvény kibocsátása által. Ez az alaptőkeemelés nyilvánvalóan összefüggésben van az vállalatnak a főváros polgármesteréhez benyujtott ajánlatával, amelyről lapunk más helyén részletesen tudósítunk. Az ajánlat szerint a vállalat *ötven évre ki akarja bérelni a ferencvárosi helyiiköltő raktártelepét* és ott hatalmas méretű közraktárházakat szándékozik épiteni.

Újabb berlini kiküldött vizsgálja felül a Viktória biztosító ügyvezetését. A *Berlini Viktória biztosító* budapesti fiókjának ügyvitelét, mint a *Fővárosi Hirlap* megírta, a berlini központ vizsgálat alá vétette. A közvetlen elhatározást erre az az affér érlelte meg, amely a budapesti fiók és annak egyik elbocsátott főtisztviselője között támadt nagyarányú perek formájában, amelyek a budapesti fiók, valamint annak igazgatója, *Rózsa* Rezső és unokaöccse, az intézet titkára, *Rosenberg* György ellen indultak meg és amelyek még ma is folyamatban vannak. A berlini központ az ügyek felülvizsgálására *Bergenroth* főrevizort küldte ki, aki *vizsgálata alapján jelentést tett az anyaintézet vezetőségének.* Alig távozott Bergenroth, a berlini központ *újabb vizsgálóbiztos kiküldését* határozta el *Schütz* dr. jogügyi osztályfőnök személyében. Szakkörökben úgy tudják, hogy az ügymenet vizsgálatának eredményeként *a budapesti fiókintézet vezetésében alapos reorganizálás fog rövidesen bekövetkezni.*

THERMOLUX
Felvonók, elektr. tűzhelyek, világítás
VIII., Práter-utca 6. Telefon: 1-383-38.

Krausz Ferenc
bronzöntő
Budapest, VI., Babér-utca 80.
Telefon: 2-932-26

CZUCZOR LÁSZLÓ
ÉPÍTŐMESTER
BUDAPEST
II., Török-utca 4
Telefonszám: 1—574—23

Törv. védett
Nagy árammegtakarítás!
Nagyobb fény!
KOMOR HENRIK-féle
lényvechnikai-, villamossági- és műszaki vállalat K. F. T.
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-U. 59.
lámpatestekkel Telefon: 1-414-76

ZSUREK PÁL
épület- és műlakatos
VII., KÁROLY KIRÁLY-ÚT 7 SZ.
TELEFON: 1—412—03.

GRUBER JÁNOS festékgyár és ásványőrlőművek, építési anyagok és vegyészeti termékek raktára
Központi iroda:
Budapest, V., Kálmán-utca 22. sz.
Telefonszám: 1-230-33. ● Alapíttatott: 1842

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám
Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8,000.000 drb.

VÁLLALKOZÁS

Zavarok az angyalföldi csatornaszivattyútelep vállalatbaadása körül

Ujabb, szükebbkörű versenytárgyalást írnak ki

Az angyalföldi csatornaszivattyútelep alapépítményeinek munkálatát, a megtartott nyilvános versenytárgyalás után, az út- és csatornaügyi ügyosztály javaslatára, május 8-án *Szendy* Károly polgármester *Szentgály* Antal mérnök-vállalkozó adta ki *713.996.64 fillér vállalati összeggel.*

A munka vállalatbaadása ellen a *Teleki* és *Katona, Skuteczky* és *Boray*, a *Danubia Műszaki Vállalat (Bloch* Oszkár és Társa), valamint a *Fejér* és *Dános* vállalkozó cégek felebbezést adtak be.

A felebbezés alapján, mint a *Fővárosi Hirlap* értesül, *a belügyminiszter a versenytárgyalás eredményét megsemmisítette* és arra utasította a fővárost, hogy az alépítményi munkák vállalatbaadására *újabb, szükebbkörű versenytárgyalást írjon ki.*

A folyamatban lévő út- és csatornaépítési munkák bemutatója. Érdekes műszaki bemutatóra vitte néhány nap előtt *Király* Kálmán tanácsnok, az út- és csatornaügyi osztály vezetője a törvényhatósági bizottság több tagját, a városházi ujságírókat és az érdeklődő szakemberek egy csoportját. *Algyai Hubert* Pál dr., a Közmunkatanács alelnöke is csatlakozott a társasághoz, amelynek *Király* tanácsnok megmutatta a most készülő út-, csatornaépítési és kertészeti munkákat. A *Fővárosi Hirlap* munkatársának alkalma volt ezeket a nagyszabású munkálatokat már előzőleg megtekinteni és erről az érdekes szemléről részletesen beszámolt a *Fővárosi Hirlap* szeptember 9-iki számában. A mostani tanulmányi kirándulás első állomása a *soroksári-úti központi csatornaszivattyútelep szennyvíznyomó-csövének építkezése volt.* A nagyszabású és merőben újszerű munkát, amelyről *Demeter* Dezső műszaki tanácsos tartott nagyértékű előadást, rendkívüli érdeklődéssel nézte a társaság. A szemlénél jelen voltak *László* és *Blum* vállalkozók is, akik a 600.000 pengős építési munkát végzik. Innen a kirándulók a *Boráros-térre* vonultak, ahol *Algyai Hubert* Pál dr., a Közmunkatanács alelnöke és *Machula* Zoltán műszaki tanácsis tartott magyarázó előadást a *Horthy Miklós-híd feljárójának építkezéséről és a tér rendezési munkáiról.* Ezután a *balatoni út* fővárosi szakaszát járták be: a várható ülepedésig ideiglenesen makadámmal burkolt két szakaszt és a harmadikat, amely már kis kockakővel van véglegesen burkolva. A pompás út és a nagyszerű kilátás elragadta a társaságot, amelynek *Király* Kálmán tanácsnok ezután a *Csend-utcában* folyó útburkolási munkát mutatta meg, amelyet *Magyar* Lóránd végez, majd a *Hegyaljai-út* burkolását, amelynek *Borlay* Károly a vállalkozója és a *Tabán* alján húzódó *Árok-utca* nagyarányú rendezési munkáját, melyet *Wohl* Dezső végez. Miután még gyönyörködve néztók meg a *Morbitzer* Dezső kertészeti igazgató vezetése alatt elkészült tabáni tájképet és megszemlélték a folyamatban lévő rendezési munkákat, utolsó állomásul *a csuszamló Várhegy* nyugati lejtőjén eddig végzett támfal-építéseket és a szivárgók most folyó építését szemlélték meg. Itt is *Demeter* Dezső műszaki tanácsos tartott szakszerű magyarázatot. A sok érdekes látnivalóért hálásan mondott köszönetet a társaság *Király* Kálmán tanácsnoknak, aki ehhez a tanulságos délelőtthöz hozzájuttatta.

Másfélmillió pengővel felemelik a fővárosi anyagszertár hitelkeretét. A fővárosi üzemek és intézmények, úgyszintén a hivatalok szükségleteinek beszerzése újabban központilag történik é ezt a feladatot a *Központi Anyagszertár látja* el. A nagyarányú forgalom miatt 1,547.000 pengő hitelkeretemelést hajtanak most végre. A hitelkeretemelés nem minősíthető póthitelnek, miután az anyagszertár csak közvetítő intézmény, amely a megrendelő hivatalok áruszükségleteinek értékét csak előlegezi.

HENCZ FERENC ASZTALOSÁRU TELEPE
Épület asztalos munkák: ajtók, ablakok, kapuk, kirakatok, üzletberendezések, lakás- és irodaberendezések gyártása.
BUDAPEST, IX., KÖZTELEK-UTCA 2. TELEFON: 1—860—02.

Versenytárgyalási megbizások

A mult héten tartott nyilvános és szükkörű versenytárgyalások alapján a különböző közmunkákat és közszallitásokat a következő cégek kapták:

IX., Szent István-kórház **szobafestő- és mázolómunka**, Szakolczay Sándor (V., Csáky-u. 7) 2720 P. — IX., Dandár-utcai népfürdő átalakításának **kőmüvesmunkáit** Hirchfeld Dénes (IX., Ráday-u. 5) 15.284.30 P. — V II., Szent Rókus kórház **burkolómunkált**, Czeglédy Jenő (VIII., Kistemplom-utca 5) 7845 P, Nagy István (VII., Nefelejts-utca 24) 3922 P.

Az altiszti egyenruhák szőrmejavitási munkálatait Soós Zoltán kapta 9767 pengőért.

A Szent István-kórház szobafestő- és mázoló-munkálatait Szakolczay Sándor kapta 2720 pengőért.

A Dandár-utcai népfürdő kőmives munkálatait Hirschfeld Dénes kapta 15.284 pengőért.

A Rókus-kórház burkoló mnukálatait Czeglédy Jenő kapta 7845 és Nagy István 3922 pengőért.

A Városháza épületének tatarozási munkálatait Seif Gyula kapta 6440 pengőért.

Beérkezett ajánlatok

A mult héten tartott versenytárgyalásokon a különböző nagyobbszabású közmunkákra és közszállításokra a következő cégek pályáztak:

A Ceglédi-uton épitendő szükséglakások ácsmunkáira pályáztak: Kozma Pál 19.698, Kara János 20.719, Horváth Árpád 20.975, Buza István 20.980, Győrfy Ede 21.314, Molnár Géza 21.305, Erdei Lajos 21.314, Nagy József 21.333, Szabó István 21.340, Szücs Mihály 21.590, Ridel Bertalan 22.035, Ertl József 22.271, Maár István 22.543, Nagy Sándor 22.641, Hellebrándt Ödön 22.398, Marcsik Ferenc 23.074, Heldl József 23.444, Eckhardt István 24 335, Marinka Imre 25.048, Nagy József 25.450, Sághy Gyula 26.176 pengővel.

Ugyanitt tetőfedőmunkára: Juhász Ferenc 1396, Bleicher Mihály 1411, Molnár Ferenc 1684, Biberál Józsefné 1801 Schlögl Testvérek 1932, Glasz József 2031, Holler László 2271, Szemes János 3511, Bukovár Jenőné 3971, Kajsza István 1602, Celder Alajos 2656 pengővel.

Ugyanitt bádogosmunkára: Horváth József 7478, Molnaros Pál 7582, Gürtler Antal 7674, Molnár András 7749, Guba András 8003, Martaly László 8088, Pap András 8156, Kovács Lajos 8284, Farkas Jenő 8304, Rolly Béla 8314, Várnai Károly 8323, Erményi Antal 8424, Varga György 8470, Hannauer István 8506, Gál István 8523, Kardos Lipót 8564, Kornfeld Aladár 8608, Ferenczi Pál 8725, Vári István 9133, Lakos Jenő 8998, Klein Józsefné 9169, Schulz Lajos 9192, Gutstein Adolf 9286, Hajdu József 9289, Mózes Sándor 9366, Kósa Antal 9914, Oláh József 10.237 pengővel.

Ugyanitt asztalosmunkára: Gera Lajos 17.898, Kertész Dezső 18.232, Petrics Gábor 19.272, Adamot és Gárdai 19.622, Illyés Sándor 19.765, Fischer András 19.773, Tomacsek György 19.882, Brichta József 19.923, Ranyák György 20.089, Horváth Jenő 21.869, Pálinkás László 21.989, Máriassy József 22.284, Polacsek Imre 24.019, Hellebránd Mihály 24.136, Schramm József 24 471, Szauerland Péter 25.673 Vrabely András 5035, Szeles Bertalan 5863 pengővel.

Ugyanitt lakatosmunkára: Frindt István 5015, Bosnyák Béla 5773, Juhász Ferenc 5869, Papencsák Lajos 6411, Watterich József 6469, Unitás 6664, Wagner Zoltán 6845, Dencs János 6778, Jónász és Weiner 7757, Tibai György 7819, Schvartz Sándor 8560, Klekner Lászlóné 9039 pengővel.

A Baross-uteai elöljáróság kazánkicserélési munkáira pályáztak: Juhász József 3750, Harsányi Dezső 3813, Kolbányi és Pákozdy 3964, Fridrich Boldizsár 4172, Fort Oszkár 4977, Gyöngyösi István 4408 pengővel.

A Mészáros-uteai leányiskola részére szükséges kapcsolótáblák szállitására pályáztak: Alexy György 5441, Novák Pál 6846, Erősáramú Rt. 7169, Thermolux 7299, Barta Károly 7332, Marton Pál 7585, Farkasvölgyi-féle Vill. Rt. 7786, Ganz és Társa 9085 pengővel.

Uj versenytárgyalási kiirások

A polgármester versenytárgyalást hirdet:

A Budafoki-uti gyüjtőcsatorna munkálataira. Pályázni lehet szeptember 22-én d. e. 10 óráig a csatornaépítési ügyosztályon.

A Ceglédi-úton épülő szükséglakások vízvezeték- és csatornaépítési munkálataira. Pályázni lehet szeptember 18-án d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

Budapest Székesfőváros közkórházai, népjóléti intézményei és a hatósági étkeztetés részére 1936 október 15-től 1937 szeptember 30-ig szükséges **élelmiszerek szállitására.** Pályázni lehet szeptember 29-én d. e. 10 óráig a közélelmezési ügyosztályon.

Versenytárgyalási hirdetmény

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei Igazgatósága nyilvános irásbeli **versenytárgyalást** hirdet a kelenföldi áramfejlesztőtelepén (XI., Budafoki-út 52. sz., 4047. új hrsz.) laboratórium- és irodaépitkezés **bontási-, kőműves-, vasbeton- és elhelyező-, ács, tetőfedő, bádogos, vasgerenda szállitási és vasszerkezeti, asztalos, lakatos, mázoló, bútorasztalos, különleges lakatos, üveges, parkettapadló, burkoló, gumipadozati, szobafestő, vászonredőny, villámhárító, aszfaltburkoló, vízvezetéki és csatornázási és központi fűtési, szellőző, légnedvesitő berendezési munkáira.**

Budapesti (Budapesten cégjegyzett) vállalkozók ajánlataikat postán nem küldhetik be.

A szabályszerűen aláirt aranypengő értékű, tanukkal láttamozott ajánlatok felirattal ellátott, lepecsételt borítékban nyujtandók be.

Amennyiben vállalkozó a fent felsorolt munkacsoportokból esetleg több, vagy az összes munkacsoportra kívánna pályázni, úgy minden munkacsoportra külön ajánlat teendő.

A bánatpénzre nézve az „Ajánlat" nyomtatványban foglaltak mérvadók. A bánatpénz az Elektromos Müvek főpénztáránál teendő le, az átvételt elismerő eredeti levél az ajánlathoz csatolandó.

Az ajánlatokat **1936. évi szeptember 29-én d. e. 9 óráig** kell az Elektromos Művek igazgatósági épületében, a Telepek Közp. Igazgatása osztályában (Váci-út 74. I. em 101.) benyujtani, vagy olymódon és időben postára adni hogy az ajánlat a jelzett határidőig beérkezzék.

A fentnevezett határidőre beérkezett ajánlatok **a beadási határidő napján d. e. 10 órakor fognak az Elektromos Művek volt étkezdéjének helyiségében (V., Dráva-utca 3) nyilvánosan felbontatni,** mely eljáráson az ajánlattevők, vagy azok képviselői jelen lehetnek.

Az esetleg szükséges műszaki felvilágositások a pályázati idő alatt a tervező dr. Bierbauer Virgil okl. épitész irodáiában (II., Zárda-u. 57. II.) szerezhetők és ugyanitt tekinthetők meg a tervek is hétfő, szerda és pénteki napokon d. e. 10 és 12 óra között.

Az Elektromos Művek igazgatósága kijelenti, hogy a munkák odaitélése iránt hozandó határozatai ellen jogorvoslat csak birtokon kivül vehető igénybe.

Budapest, 1936 szeptember 10.

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei Igazgatósága.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató.

VAS MÉRNÖK Vegyi Gyára Rt. Asbest VMV Asbestből MINDENT
Budapest, V., Visegrádi-u. 67. Telefon: 2—924—63.

PETIK JÁNOS
épületbádogos munkák vállalata
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 14. SZ.
Telefonszám: 1-188-81 és 2-920-75.

OETL ANTAL
vasöntöde és gépgyár részvénytársaság
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. szám
Telefon: 1-461-09.

ifj. FABRÓ FERENC
kőfaragó-mester kőgyárüzeme
Vállal homlokzati burkolást budakalászi travertinből és mindennemü kőfaragómunkát
Budapest, VI., Lehel-utca 8 Telefon: 2-907-46

Használt
VASANYAGOK:
csövek, lemezek, tartányok, lépesők, gőzgépek, szivattyuk, motorok, gázgyári berendezési tárgyak stb. és
chamottetéglák
kedvező áron kaphatók:
FERENCVÁROSI GÁZGYÁR leszerelési irodája.
Budapest, IX., Koppány-u. 2—4. Tel.: I-340-54.

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

SCHÄFFER KÁROLY
OKLEVELES MÉRNÖK
Vasút-, út-, betonépitési vállalkozó, kövezőmester
Budapest, IV., Petőfi Sándor-u. 16. Tel.: 1—897—85.

CUSTODIS ALPHONS
ALAPITÁSI ÉV 1876. — Mérnöki iroda és épitési vállalat ipari berendezés részére. — Gyárkéményépités, Gőzkazánbefalazás, Ipari kemencék épitése és tervezése.
Budapest, V., Nádor-utca 19. sz.
TELEFON: 1—120—07.

Lakberendezési
bútorújdonságaink
kizárólag: Rózsa-u. 4. LINGEL

Huszonötödik évfolyam — Budapest, 1936 szeptember 23 — 38. szám.

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Tőke a vitrinben

Szendy Károly polgármester a *Fővárosi Hirlap* hasábjain jelentette ki először, majd a sajtó egyéb orgánumaiban is kifejtette azt az álláspontját hogy különféle, *nagyrészt jövedelmet hajtó új közmunkákra van szükség a jövőben* és ezeknek a megvalósításához szükséges hozzájárulást igyekszik a törvényhatósági bizottság pártjainál biztosítani. Egészen természetes, hogy egy milliós világváros polgármestere, ha a gazdasági élet ereje a magánvállalkozást még nem tudta kellően lendületbe hozni, akkor szinte *kötelességszerűen igyekszik a közmunkák révén csökkenteni, vagy talán meg is szüntetni a munkanélküliséget.* Amikor azonban lukratív beruházásról van szó, az nemcsak azért célszerű, szükséges és elkerülhetetlen, mert munkát ad, hanem azért is, mert ennek a nagyszerű világvárosnak, — hogy egészen nyersen beszéljünk, — *idegenforgalmi üzletét hivatott igen nagymértékben föllendíteni.* Csak egyetlen példát említünk és az a tabáni gyógyszálló fölépítése, amelynek a jövőben valósággal centrumává kell alakulnia a budapesti idegenforgalomnak, óriási hasznot kell hoznia és meg kell vetnie alapját a régen sóvárgott, de hosszú idő óta stagnáló Budapest-fürdővárosnak.

Hisz nem minden lukratív kiadás és beruházás, amit a polgármester tervez, hiábavaló, vagy még inkább eltékozolt pénz. És nemcsak a polgármester van ezen a véleményen, hanem *Zsitvay* Tibor, a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének elnöke is, aki arra ösztönzi a polgármestert, hogy *az új költségvetésben legalább kétszer annyi közmunkát állítson be, mint tavaly.* Hogy azután a *Zsitvay* Tibor által a tavalyi kétszeresének mondott, a polgármester által pedig *huszonötmillió pengőben összegszerűen meghatározott beruházási összeget* egy normális költségvetés keretébe beilleszteni nem lehet, az a mai időben egészen természetes. Ezzel a huszonötmillióval a főváros nem tudja a mai nemzedéket megterhelni, hanem annak nagyrészét a következő nemzedékek vállaira is át kell hárítani és mi sem természetesebb, hogy ez a közgazdasági pénzpolitikai circulus vitiosus a következő nemzedékeknél hasonlóképpen fog folytatódni, nyilván az idők végeztéig. Nincs más mód tehát, minthogy *Budapest székesfővárosnak, amely vagyonban és polgárai munkájában egyaránt gazdag és amelyet az egész művelt világon kifogástalan adósnak tartanak, kölcsönt kell felvennie.*

Ez mindenki előtt világos, csak sajnálatosképpen a kiválóan öleseszű, kiváló szaktudású, nagy gazdasági műveltségű és olvasottságú *Éber* Antal előtt nem, *aki képtelen kiszabadulni az elavult teóriák, a közgazdasági orthodoxia bűvköréből.* Ahányszor a legkisebb beruházásról van szó, ahányszor a legkisebb kölcsön fölvétele dereng a láthatáron, *Éber* Antal fölemeli tiltakozó szavát. Most is ez történt. Ilyenkor mi is, Budapest közvéleménye is szerényen csöndesen elmondjuk azt, amit mindenki ugyis tud és amit már föntebb kifejtettünk. Mi nem únjuk és Budapest székesfőváros törvényhatósági bizottsága sem únja ezt a játékot, csak azon csodálkozunk, hogy *Éber* Antal nem únja. Ha egyetlen egyszer győzött volna az álláspontja, megértenénk, hogy újra tiltakozik, de ez még sohasem történt meg. *Éber* Antal a maga tiszteletreméltó elméletével, mint egy eleven tilalomfa áll az útszélen és az új kor, a reformeszmék, a világváros nagyszerű fejlődése, mint rohanó automobilok száguldanak el mellette és a feje fölött biztosan sikló repülőgépek járnak. Ez az elhagyott tilalomfa, anélkül, hogy bárki is a száguldó idővel haladók közül észrevenné, *állandóan hallatlan pénzpocsékolásról és könnyelműségről beszél.* Ma már szinte egyedül erre a tilalomfára van ráírva, hogy csak rendelkezésekre álló bevételekből szabad beruházni. És csodálatosképpen ugyanaz az *Éber* Antal, aki erre a fölösleges és hiábavaló tilalomfa-szerepre olyan áldozatkészen, olyan makacsul és olyan kigyógyíthatatlanul vállalkozik, civilben kiváló, modern bankvezér. Hát vajjon Éber Antal, a nagyszerű elméleti közgazdász sohasem merült el még bizalmas beszélgetésben Éber Antallal, a bankvezérrel? Sohasem kérdezte meg, hogy Tónikám, öregem, miből él a te bankod? Vajjon abból, hogy a bankócsomagok a trezorban egymásra penészesednek? Vagy talán abból, hogy kitalálták a világmegváltó közgazdasági elméletet, hogy a tőkét a vitrinben, vagy múzeumi üvegszekrényekben kell a vendégek és járókelők csodálkozására elhelyezni? Mi úgy tudtuk eddig, hogy a bankok egyrészt abból éltek, hogy tőkék keletkeztek, amelyeket őrizetükre bíztak, de nem úgy, hogy láncra verjék a bankót, hanem, hogy azt kiadják, — igenis, szörnyűség mondani! — könnyelmű embereknek, könnyelmű vállalatoknak, könnyelmű világvárosoknak arra, hogy nagyot és maradandót alkossanak. Ezek a könnyelmű emberek és könnyelmű intézmények olyanok, mint a bacillushordók, félelmetesek, mert a közgazdasági élet vérkeringésébe belehordják a pénzt, a tőkét, hogy új élet keletkezzék. És még azt se mernénk mondani, hogy mindezeket az új idő, a reformkorszak fedezte volna föl. Igy volt ez, mióta a világ világ, így marad a jövőben is, mert ezek a gazdasági élet megdönthetetlen törvényei.

De talán mégegyszer emlékezzünk meg arról is, amit már mondottunk, hogy ezek a gazdasági törvények, amelyek a hitelt, a kölcsönt, a közmunkákból fakadó szociális jólétet, a nagyarányú, több nemzedéket terhelő, de gazdag áldással kecsegtető beruházásokat lehetővé teszik, már akkor éltek és már akkor műveltek csodát, amikor *Éber* Antalnak még eszébe sem jutott tiltakozni. Gondoljunk csak *Bárczy* István nagy korszakára, amely kisvárosból csinált világvárost Budapestből, amely óriási arányú beruházásokkal, óriási méretű kölcsönökkel dolgozott és ma, negyedszázaddal később csak hálával tudunk gondolni Budapest nagy polgármesterére, akiről talán még *Éber* Antal sem mondhatja el, hogy nem szerette azt a várost, amelyet nagyvá tett és tönkretette azt a polgárságot, amely most Budapest mai polgármesterétől, *Szendy Károlytól kéri és várja, hogy folytassa Bárczy István könnyelmű, pazarló de örökéletű munkáját.*

Legfőbb szempontunknak a jövő évben a közmunkák széleskörű megteremtését valljuk, — mondja Szendy Károly

Elmarad a költségvetési tételek zárolása — Folynak az új kölcsönfelvételre vonatkozó információs megbeszélések

A székesfőváros jövő évi költségvetésének tervezete úgyszólván teljesen készen várja, hogy az önkormányzat erre hivatott szervei elé kerüljön. *Szeptember 28.-án kezdi meg a költségvetés tárgyalását a pénzügyi bizottság,* amely előreláthatólag tíz—tizenegy ülésen végez munkájával, úgyhogy *október 21.-én a költségvetés már a törvényhatósági bizotttság elé kerülhet.* A költségvetés közgyűlési vitájának a törvény szerint tizennégy napon belül le kell záródni és ebből az utolsó négy napot az üzemek költségvetésének tárgyalása tölti ki. Mindezek figyelembevételével november 15.-ig, a törvényes határidőig, a törvényhatóság minden valószínűség szerint elkészül a jövő évi költségvetéssel, amelyet aztán jóváhagyás céljából felterjeszt a belügyminiszterhez.

Az új budgetről, amely alapelveiben a javuló gazdasági helyzetet tükrözi és ehhez képest több szabadságot enged meg a városi háztartás ellátása terén,

SZENDY KÁROLY
polgármester

a következőkben volt szíves nyilatkozni a *Fővárosi Hirlap* munkatársa előtt:

— A folyó esztendő kedvező bevételalakulásai lehetővé teszik számunkra, hogy az 1937. évi költségvetésnél nagyobb szabadság jegyében kalkulálhassunk, mert a jelek egész sorából joggal következtethetünk arra, hogy gazdasági helyzetünk állandóan javul. Hosszú idő után valószínűleg most először

eltekinthetünk a költségvetési tételek tízszázalékos zárolásától,

ez azonban korántsem jelenti azt, hogy eddigi óvatos pénzügyi politikánkat feladnók. A nyers tervezet összeállításánál nagy gondot fordítottunk arra, hogy az előirányzatok semmiféle vonatkozásban se legyenek túlzottak, s a költségvetés csak olyan bevételi tételeket tüntessen fel, amelyeknek realitásához semmiféle kétség sem fér. Azonos szempontok vezéreltek bennünket a kiadási oldal tételeinél is, mert ide csak azok a kiadások vétettek fel, amelyek a legszigorúbb mérlegelés szerint is múlhatatlanul szükségesek.

— A javuló helyzet egyenes következményeként természetesen arra törekedtünk, hogy azoknál a fejezeteknél, amelyek az évről-évre visszatérő redukciókat legjobban sínylették meg, nagyobb hiteleket biztosítsunk és ez által erőteljesebben alimentáljuk a községi háztartás fontos ügyágazatainak teljesítőképességét.

A legfőbb szempontnak a jövő esztendőben is a közmunkák széleskörű megteremtését valljuk

és már előre is nyugodtan mondhatom, hogy *ebben a tekintetben minden lehetőt megteszünk.* A költségvetéstervezet összegszerűségeiről ezúttal még nem áll módomban nyilatkozni annál az egyszerű oknál fogva, mert a keretek végleges megállapítása még nem történt meg.

— Mint a multban, úgy most sem akarok azonban megállani ott, ahol a főváros beruházásainak kereteit maradéktalanul a költségvetés szabja meg.

Ezidőszerint újabb beruházási kölcsön előkészítésén dolgozom

abban a meggyőződésben, hogy pénzügyileg jól megalapozott városunknak elsőrendű érdeke, ha a további fejlődés érdekében gyors ütemben gazdagszik olyan létesítményekkel, amelyek révén az európai nagyvárosok sorában elfoglalt kimagasló helyzete még jobban szembetünik. A folyó költségvetéseknek nem lehet az a céljuk, hogy

minden terhet a jelenlegi generációkra hárítsanak.

Az évi budget teljesen megfelel rendeltetésének akkor, ha kielégíti a folyó szükségleteket, a későbbi nemzedék érdekeit szolgáló berendezkedések költségeinek viselését azonban át kell hárítani, arányos megosztási alapon állva, reájuk is. A hosszúlejáratú amortizációs kölcsönök, mindaddig, amíg összhangban állanak a vagyontárgyainkban tartalékolt anyagi erőkkel, szolgálják legjobban ezt a célt és

egyetlen nagyváros sem képzelhető el kölcsönök igénybevétele nélkül.

Az a körülmény, hogy Budapest közönsége mindenkor maradéktalanul le tudta bonyolítani a korábbi évek folyamán felvételre került hitelek kamat- és törlesztési szolgálatát, bizonyítja, hogy pénzügyi vitalitása kifogástalan, ennélfogva *alapos megfontolás és körültekintő számítások megejtése után felelősségem teljes tudatában tehetek az autonómia szerveinek olyan előterjesztést, amely a rendes költségvetéseken belül meg nem oldható, közérdekű és sürgős jellegű beruházásoknak kölcsön igénybevétele útján való eszközlésére vonatkozik.*

— A kölcsönfelvétel lehetőségei iránt folyó előzetes,

informatív jellegű megbeszélések folyamatban vannak

és véleményem szerint nemsokára a törvényhatósághoz fordulhatok azokkal az elképzelésekkel is, amelyek a tervbevett kölcsönösszegek hovafordítását illetően kialakultak.

Sok nagyszabású építkezést fejez be a tél beállta előtt a székesfőváros

Előkészítés alatt a legközelebbi építési program

A főváros őszi szezonjának megkezdését legjobban jellemzi az az erőtejes munka, amelyet a különböző ügyosztályok mellé rendelt szakbizottságok folytatnak abból a célból, hogy a törvényhatósági bizottság legközelebbi közgyűlése elé kerülhessenek mindazok az elintézésre váró ügyek, amelyek egyaránt fontosak a közület és a polgárság szempontjából. *Az ügyosztályok ügyszólván kivétel nélkül sok ügyet készítettek elő, amelyeknek megvalósítása a munkanélküliség enyhítése szempontjából is jelentékeny.* A magasépítési szakbizottság szept. 23-iki ülésén egyrészt *a Ceglédi-úti szükséglakások munkáinak vállalatbaadása,* másrészt *az angyalföldi elöljárósági épület terveinek bemutatása,* illetőleg az alosztályvezető összefoglaló jelentése szerepel a jelenleg folyamatban lévő közületi építkezésekről.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa

Wossala Sándor

tanácsnokot,

a XIII. ügyosztály vezetőjét kérdezte meg arra vonatkozóan, hogy egyrészt a folyó esztendőben, másrészt a jövő költségvetési évben *melyek lesznek azok a munkák, amelyek sokmilliós pénzösszegek megmozgatásával alkalmasak a fővárosi munkásfoglalkoztatás gyarapítására.* Kérdésünkre a következő nyilatkozatot kaptuk:

— Most ősszel már konkrét eredményekről számolhatunk be, mert a tavasz és a nyár időszakát alaposan kihasználtuk. Egyrészt *elvégeztettük a szükségesnek mutatkozó iskola- és más középülettatarozásokat,* másrészt részben a költségvetésben biztosított hitelek, részben a polgármester úr által javasolt beruházó kölcsön összegeinek igénybevételével a *közegészségügyi intézmények előírt bővítésére irányuló építkezéseket tettük folyamatba.*

— Egyik legnagyobb építkezésünk

a középferencvárosi római katholikus plébániatemplom építkezése

volt. Itt ezidőszerint már az utolsó simítási munkálatokat végzik és minden valószínűség megvan arra, hogy *október 18-án megtörténhetik a Haller-téren álló hatalmas templomnak, Fábián Gáspár építőművész alkotásának ünnepélyes felszentelése.* Ez a templomépítkezés *400.000 pengőbe került,* amely összegnek több mint harmadát az egyházközség hívei teremtették elő.

— Ügyosztályom állandóan figyelemmel kísérte

a Koronázó-templom épületén folyamatban levő munkálatokat

is és állandóan arra törekedett, hogy azok sietős tempóban folyjanak. A sürgetés eredménye abban mutatkozik, hogy a toronytest harmadik és negyedik emeleti részén az előirányzott munkák feltétlenül elkészülnek, viszont a *torony egész restaurálását az anyagi eszközök jelenlegi hiánya miatt 1938 évre lehet csak elvégezni.*

— A különböző kórházakban

is folytak az építkezések, ezek közül jelentékenyebb a *Szent László-kórház* és az *Új Szent János-kórház* területén folyó munka, amely együttvéve lényegesen meghaladja a 300.000 pengőt.

— Az előkészített építkezések közül a befektetésre kerülő összeg szempontjából a legjelentékenyeb

az angyalföldi elöljáróság székháza,

amely közel 500.000 pengőt igényel. Arra törekedtünk, hogy a polgármester úr intencióinak megfelelően ennek a nagykiterjedésű területnek olyan székházat építsünk, amely hosszú időre biztosítja a helyi közigazgatás zavartalan menetét. A nyilvános tervpályázaton két fiatal tehetséges építész nyerte el a megbízást, akik a három emeletnyi magasságra tervezett épület terveit igényeinknek megfelelően oldották meg. *Ezt a munkát még a téli időjárás bekövetkezte előtt megkezdjük,* mert megvan rá a reményünk, hogy az *alapozási és a kőművesmunkákra még ebben a hónapban meghirdethetjük a versenytárgyalást.*

— Buda közönségének régi panaszát szüntetjük meg az a másik építkezés, amely a *Koronaőr-utca* sarkán folyt és amely ezidőszerint már teljesen elkészült:

a Szilágyi Erzsébet leánygimnázium új otthonának megteremtése.

Az iskolásgyermekek ezidőszerint még a régi Iskolatéri épületbe járnak ugyan, minthogy azonban a berendezési munkák befejezése pár nap mulva várható, *legkésőbb október elején átadható lesz rendeltetésének ez az intézet is.* Tizenhat tantermet létesítettünk, amelyekhez az összes, egy modern iskolában joggal megkívánt helyiségek csatlakoznak. Szóros összefüggésben áll ezzel a középiskolával az *óvoda,* amely teljesen el van ugyan különítve a gimnáziumtól, de mégis vele közös konstrukcióban készült. 702.000 pengő előirányzat állt ennek az iskolának felépítésére rendelkezésünkre, ebben az összegben azonban nem foglaltatik benne a belső berendezés. A polgármester úr rendelkezése folytán egyelőre a *régi berendezéssel kezdi meg működését a leánygimnázium,* amelynek korábbi otthonába a várbeli elemi iskola költözött be.

— Tekintélyes építkezése volt a fővárosnak

a Mester-uteai irányító polgári iskola kibővítése

is. Mintegy 150.000 pengős költséggel, teljesen új emeletszárnyat építettünk és ezzel a régi, csekély befogadóképességű közoktatási intézmény mindenben alkalmassá vált arra, hogy a tőle megkívánt követelményeknek megfelelhessen.

— Ezeken a nagyobbszabású építkezéseken kívül ügyosztályomat természetesen kisebb jelentőségű ügyek egész sora foglalkoztatta. A szociálpolitikai ügyosztály kezdeményezésére *minden szükséges javítást elvégeztettünk a székesfőváros tulajdonában lévő kislakásos bérházakon,* gondoskodtunk arról, hogy a *középületek fűtésberendezései már jóval a tél beállta előtt teljesen rendben* legyenek és általában mindent megtettünk abban az irányban, hogy a főváros vagyonának jelentékeny részét alkotó házingatlanok állagában semmiféle csorbulás ne álljon be, ellenkezőleg e téren is fejlődésről adhassunk számot.

— Előkészítés alatt áll ügyosztályunkban több nagyobbszabású középület is, ezek sorába tartozik

a XII. kerületi elöljáróság, a kelenföldi plébániatemplom, a vágóhidakon tervbevett új brenedezések

és még más új tervezések.

— Hozzám tartozik

a mélyfúrások

ügye is. Ezen a fronton örvendetes újság van, és pedig az, hogy *a Széchenyi-fürdő melletti mélyfúrás már közel van a katszáz méterhez és a lebbiztatóbb eredményekkel kecsegtet.* Kilenc hete folyik ez a fúrás, mely úgylátszik mindenben igazolja a geológiai szakértő kifejezett ama reménységét, hogy a megjelölt helyen nemcsak bőséges hozamú hévforrást tárhatunk fel, hanem *annak gyógyhatásai is páratlanok lesznek.*

— A főváros szegény lakosságát nagyon közelről érintik azok a munkálatok, amelyek

a szükséglakások mielőbbi felépítését

célozzák. Egyelőre a *Ceglédi-úton,* hajdani sertésszállások állékony anyagú épületeinek felhasználásával *209 szoba-konyhás szükséglakást építünk,* mégpedig, hogy a kisipar érdekeit minél hathatósabban szolgáljuk, úgy intézkedtünk, *hogy minden épületrészt más-más vállalkozó építsen.* Négy típusú épületet fogunk itt létesíteni és a házak munkáinak kiadásáról még ezen a héten döntünk. A versenytárgyaláson egész sereg ajánlat érkezett hozzánk, amelyeknek tekintélyes része megfelel a normális áraknak, éppen ezért bízhatunk abban, hogy az előirányzott költségek teljesen elegendőek lesznek.

A NEP fővárosi szervezetének első őszi megmozdulása

A Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének az őszi időszakban első nagy megmozdulása az a köravató ünnep volt, amelyet a józsefvárosi pártszervezet rendezett hétfőn este uj otthonának megnyitása alkalmából. Az ünnepi estére nagy közönség gyülekezett össze, közte *a Józsefváros különböző társasköreinek kiküldöttei, akik közül sokan más pártok kötelékébe tartoztak.* Megjelent *Usetty* Béla dr. és vitéz *Tóth* András dr. országgyülési képviselő, a pártszervezet központjának képviseletében pedig *Tóth* Gábor törvényhatósági bizottsági tag.

Gazdy Jenő

törvényhatósági bizottsági tag, kerületi elnök üdvözölte a tagokat és a vendégeket és ezek sorában a *Józsefvárosi Kör,* a *Józsefvárosi Polgári Kaszinó,* a *Józsefvárosi Kaszinó,* a *Józsefvárosi Iparosok és Kereskedők Köre* megjelent képviselőit, valamint a frontharcosok, hadirokkantak és piaci árusok küldöttségét. Rámutatott arra, hogy egy ilyen hatalmas együttes, amely *az egész Józsefváros minden rétegét magában foglalja,* hasonlatos a nagy zenekarhoz, amelyben különböző művészek játsszák a szólamokat, de mégis szükségük van olyan karmesterre, aki ebben az együttesben a tökéletes összhangot létrehozni képes. Szerencsére nem kell messzire menni: ez a karmester jelen van *Usetty* Béla személyében. Ő az a magyar *Toscanini,* aki, ha karnagyi pálcájával int, mindenki figyel és mindenki tudja, mi a kötelessége. Ez a kötelesség a munka, amely a polgárság boldogulására vezet, a megértés, az egység, amely a szebb és boldogabb jövőt hozza el számunkra.

Zajos éljenzés kísérte ezeket a szavakat, amelyek után

Usetty Béla dr.

országgyülési képviselő emelkedett szólásra. A megértésről beszélt, a becsületes törekvésről, amely *nem választ el senkit a másiktól.* Ezt jelképezi a mai este, amelyben nagy örömére a *Józsefváros minden frakciója képviselve van* és, akik itt megjelentek, valamennyien egyet akarnak: *a jobb magyar jövőt.* Hogy ezt kiküzdjük, olyan magyarokra van szükségünk, akik áldozatot is tudnak hozni, akik nem csak kritizálnak, hanem dolgoznak és tisztelik a tekintélyeket.

Most, hogy a szünet után megindul a munka, az a cél, hogy *a délikerület országgyülési képviselő és bizottsági tagjai erős blokkot alkossanak* és igyekezzenek az eddig mellőzöttek igazát kivérekedni. Józsefvárosi öntudatra van ehez szükség és arra az érzésre, hogy fővárosiak vagyunk, akiket *nem izgat a politika, még a titkos választójog sem.* Budapesten már úgyis titkosan választottak. Adják meg ezt a jogat az országnak is, habár nem is várható sok jó tőle, mert a titkos még nem ad kenyeret. A politika helyett minket a *gazdasági problémák és a kenyér kérdései érdekelnek.* Most, az őszi indulás alkalmával is becsülettel álljuk meg helyünket és ebből az új helyiségből is induljon el az új munka, amely a polgárság boldogulására és a jobb jövő kiküzdésére vezet.

Vitéz Tóth András dr.

országgyülési képviselő arról a politikáról beszélt, amelynek parancsa az, hogy mindenki a helyén álljon megfelelő munkában és arról a politikáról, amelynek alapja a szocialis ösztön. A veszedelmekkel szemben, amelyek a mai társadalmi rendet támadják, *a polgár fogalmát kell megőrizni és átmenteni a jövőre.* Ez ma a legfőbb politikai feladat.

Katona János

törvényhatósági bizottsági tag az új helyiségről szólott, amelynek felavatására ma ünnepet rendeztek. Ez a helyiség csak keret, a tartalmat a *lélek belső értéke* adja meg és ezen az sem változtat, ha valakinek rosszabb gúnyája van, mint a másiknak. A legértékesebb tartalom *az idealizmus,* amellyel magasabb érdekekért harcolunk. *Gömbös* Gyula politikájában találjuk meg ezeket a magasabb érdekeket, amelyekért *minden magyarnak kötelessége beállni a sorba és megteremteni az igazi egységet.*

Vitéz Hajnóczy Béla dr.

törvényhatósági bizottság tag komoly frontharcos elhatározást hozott magával, amely azt mondja, hogy *a kis magyar glóbuszon már elég volt a nyomorúságból.* Trianon szomorúságunk kútforrása, *de nem lehet minden nyomorúságot örökösen erre a számlára írni.* Látjuk a nehéz pobélmákat, amelyek megváltoztatásáért harcot hirdetünk mindenki ellen, aki az egységet meg akarja bontani, minden ellen, ami a boldogulás útjába áll, mindenki ellen, aki szennyes érdekeket akar portálni. Álljunk egy sorba, *hirdessük az egységet, a fegyelmet, a célludatos munkát és az ezekkel kiküzdendő magyar jövendőt.*

A nagy hatást keltő beszédek után *Gazdy* Jenő elnök mondott köszönetet a szónokoknak.

FÉMSZÁLAS PICKLIN
szabadalmazott vászonfalsarokvédő
PICK EMIL, BUDAPEST
VI., PODMANICZKY-UTCA 63. TELEFON: 1—120—55

MÁZOLÓ FÉNYEZŐ SZOBAFESTŐ ÜZEM
KÜLÖNLEGES KIVITEL
REISS R.-NÉ ÉS SÁRITZ A.
Budapest, V., Vadász-utca 6. Telefon: 1-125-93.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

FEKETE JENŐ BÁDOGOS ÉS SZERELŐ
Elvállal mindennemű épület- és díszmű bádogosmunkát.
Készít: vízvezeték és egészségügyi berendezéseket.
Budapest, VI., Székely Bertalan-utca 24.
TELEFON: 1-178-02.

TAMÁSSY EMIL
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, VI., Lázár-u. 16. II. 7/a. Tel.: 1-171-55.

PESTI KIRAKAT

Forognak az idegenek

Az egyik körúti kávéház nevezetessége a NEP-asztal, amely mellett Gazdy Jenő és Katona János józsefvárosi bizottsági tagok szokták vezérkarukkal a várospolitikai problémákat megbeszélni. Ezúttal az idegenforgalom volt napirenden és valaki lelkesen jegyezte meg:

— A budapesti közönség maga a legjobb propagálója az idegenforgalomnak. Szereti és megbecsüli az idegent.

— Nagyon helyeslem, — szólt bele az asztal mellől egy hang.

Odafordultak. Egy ősz emberke állt ott, vedlett paraszt gúnyában, vékony lábszárán óriási csizmában. Öreg szemével sűrűn pislogott és olyan alázatosan mosolygott, hogy nem lehetett rá haragudni a közbeszólásért.

— Aztán miért helyesli? — kérdezték tőle.

— Mert magam is idegen vagyok. Itt csinálom a forgalmat István király napja óta.

— És mit kíván, öregem?

— Ha nem haragszanak meg érte az urak: egy pohár vizet.

— Bizonyosan kifáradt — sajnálkoztak rajta.

— Dehogy fáradtam. Nem vagyok én olyan gyenge legény. Hát mikor a nagy melegben gyalog jöttem fel Szentesről.

— Gyalog?

— Az bizony, de ráfizettem az útra.

— Hogy csinálta azt, ha gyalog jött?

— Hát csak úgy, hogy amikor elindultam, gondoltam örvendezve, szép summa pénzt takaritok meg. De mit hallok útközben! István királyra fele költségért visz a vonat mindenkit. Így vesztettem el a megtakarított útiköltség felét. Ezért időzöm itt. Csak nem megyek vissza féláros időben Szentesre.

Nagyon jól mulattak ezen a matematikán és hálából összeraktak neki egy kis pénzt.

Szépen megköszönte és el akart ballagni, de utána kiáltottak:

— Jöjjön csak vissza! Elfelejtette meginni a vizet.

Az öreg emberke visszajött. Most nagyon sűrűn pislogott. Úgy látszott, mintha zavarban lenne.

— Muszáj nekem meginni azt a vizet?

— Nem muszáj, de maga kérte.

— Kértem, kértem, nem is akarok feleselni a tekintetes urral, de már nagyon megútáltam a nyolcadik pohár után a vizet.

— Hát hol ivott meg nyolc pohárral?

— Nyolc kávéházban csináltam a forgalmat, mint, tetszik tudni, idegen és mindenütt a vízzel kezdtem. De már tovább nem bírom. Isten áldja!

Megfordult és csendesen elvitte az óriási csizma.

*

A másik idegennel az Erzsébet-híd új feljárója előtt találkoztam. Hatalmas távcső lógott a nyakában, most nem nézett bele, de szabad szemmel és merészen nézte a nőket, miközben semmivel sem törődve keresztül ment az uton, holott a közlekedési rendőr hossz irányban tárta ki karjait.

— No, ezt most felirják — gondoltam. De nem, a rendőr féltő óvatossággal intett egy biciklistának, hogy kerülje ki a látcsöves embert, azután mosolyogva mutogatta a fehér kesztyüs kezével, hogy no most hamar, szabad az út.

És a látcsöves ember, nem is olyan sietve, sőt természetesnek tartva, hogy reá a rendőr vigyáz, a híd kőkorlátjához lépett, felemelte a látcsövet és hosszan álnézett Budára. Mikor visszafordult, meglepetten kiáltottam fel:

— Maga az, Gruber ur? Mit csinál itt ezzel a látcsővel? Azt hittem valami angol, vagy hollandus.

— Hehe! A rendőr is azt hitte.

— És maga ezzel szórakozik, ahelyett, hogy a zsákokat számlázná az üzletben.

— De még mennyire! Tetszik tudni, szabadságon vagyok és a szabadságidőmet Budapesten töltöm rangrejtve. Szeretett fővárosunknak teszek szolgálatot azzal, hogy növelem az idegenforgalmát. Egy ember, csak egy ember, de képzelje el, mi lenne, ha minden szabadságon lévő, mint idegen forogna a városban. Meg volna oldva az egész probléma egy csapásra. Nem is beszélve azokról az isteni előnyökről, amelyeket így élvezek. A kávéházban nekem húzzza a cigány a Liszt-rapszódiát, a Műszinkörben a középre adnak jegyet, a kereskedésben félredobják a kukacos almát, nehogy rossz hírét keltsem a magyar gyümölcstermelésnek, előkelő hölgyek segítenek ki tantusszal a villamoson és buzgón nedvesítik be a szájukon a rúzst, amikor fixírozom őket, ha valakinek a lábára lépek, sietve bocsánatot kér, jelezve, hogy a magyar lovagias nemzet, a rendőr pedig ... no hiszen látta az imént. És én nem szélhámoskodom, én nem mondok semmit, csupán reggel a nyakamba akasztom ezt a látcsövet.

Nem tagadhattam meg elismerésemet Gruber úrtól, aki búcsúzásnál megkérdezte tőlem:

— Nem tetszik tudni, merre van a portugál követség?

— Mit akar csinálni a portugál követségen?

— Egyszer már jól ki akarom beszélni magam olyan helyen, ahol senki sem tud magyarul. Mert egy szépséghibája van ennek az idegenforgalomnak: Sehol se beszélhetek, mert akkor nem maradok rangrejtve.

I. z.

Egyhangúlag megállapodtak a Forum kialakítására nézve

a Közmunkatanács, a főváros és a kormány képviselői

Az összes napirenden lévő vagy csak a jövő számára elgondolt városrendezési tervek sorában a legnagyobbszabású probléma, a *Forum* kialakításának terve döntő stádiumba jutott. A Közmunkatanács *e hó 18-án, pénteken* délelőtt a főváros, valamint az összes érdekelt tényezők képviselőinek bevonásával, ezek sorában a Deák-téri templomnak a Fórum tervébe való beillesztése érdekében *Raffay* Sándor dr. evangélikus püspök részvételével értekezletet tartott. *Bessenyey* Zénó dr. elnökölt a nagyfontosságú tanácskozáson, amelynek eredményeként *az összes illetékes tényezők egyhangulag magukévá tették a Közmunkatanács álláspontját.*

A Forum kérdéséről a tanácskozás után

Bessenyey Zénó dr.,

a Közmunkatanács elnöke

a *Fővárosi Hirlap* munkatársával a következőket közölte:

— A városközpont kialakítására alakított előkészítő bizottság elnökletem alatt értekezletet tartott, amelyen az összes illetékes miniszteriumok, hatóságok és érdekelt egyesületek kiküldöttei megjelentek.

Az előkészítő bizottság megállapította azokat a feltételeket, melyeket a városközpont alakítására meghirdetendő nyilvános tervpályázaton figyelembe kell venni.

A főszempont az, hogy a terv közlekedésügyileg, gazdaságilag és egészségügyileg minél tökéletesebb megoldást adjon, amely e követelmények legteljesebb kiépítésén túl e városrész művészi megjelenését is a legmesszebbmenően biztosítsa.

— A Fővárosi Közmunkák Tanácsa és a székesfőváros illetékes képviselőinek legharmonikusabb összhangja folytán *lehetővé vált, hogy a városközpont kialakítására vonatkozó pályázat haladéktalanul kiirassék.*

Értesülésünk szerint a kérdésben a *Közmunkatanács a legközelebbi napokban teljes ülést tart,* amelyen — miután az összes érdekeltek körében egyöntetű a felfogás —

megállapitják a Forum tervpályázatának részletes feltételeit és a tervpályázatot kiírják. A pályázatok benyújtásának határideje 1936 december 31 lesz.

A legjobb pályatervek készítőit a főváros részéről erre a célra rendelkezésre bocsátott *25.000 pengőből jutalmazzák.*

A Fórum tervébe illeszkedik a megvalósulás előtt álló Madách Imre-út Károly-körúti torkolata is, amelynek megnyitásához, mint ismeretes az Orczy-ház épülettömbjének lebontása az első lépés. Ezzel kapcsolatban mozgalom indult meg a háztömbben levő kereskedők, iparosok és az Orczy-kávéház bérlője körében, hogy helyiségeik számára a lebontás és az új épitkezés tartamára a Károly-körúton üzletházat épitsenek. Ennek a kívánságnak jogosultságát és az üzletház tervét legutóbb *De Sgardelli* Caesar, a Nemzeti Egység Pártja VII. kerületi szervezetének elnöke, a kereskedők és iparosok érdekeinek támogatója ismertette. Kérdés intéztünk az üzletház sorsára vonatkozóan is *Bessenyey* Zénó dr.-hoz, aki a következő kijelentést tette:

— Az Orczy-házat a jövő évi április elején bontjuk le. Az érdekelt kereskedők és iparosok kívánságát méltányosnak tartom és ezért

az ideiglenes üzletház felépítésére a Közmunkatanács az engedélyt megadja.

A lebontásra kerülő épülettömb sok üzletének bérlője nagy megnyugvással veszi tudomásul ezt a kijelentést, de helyesli az elhatározást a VII. kerület egész környező részének lakossága is.

Hadat üzen a belügyminiszter az irreális munkavállalóknak

A NEP fővárosi szervezetének mozgalmát támogatja a rendelet

Széles körben keltett nagy figyelmet és megnyugvást a belügyminiszternek a törvényhatóságokhoz intézett rendelete, amelyben *a Közszállítási Szabályzat két pontjának szigorú betartását kívánja.* Az egyik szakasz arról szól, hogy a közszállításokra vonatkozó ajánlatok reális, vagy irreális voltának megállapításánál, a hatóságok — amennyiben maguk nem tudják a kérdést teljességgel elbírálni — *vegyék igénybe a szaktestületek delegáltjait is.* A másik szakasz, amelynek szigorú betartására nyomatékosan felhívja a belügyminiszter a figyelmet, *kötelességévé teszi a pályázatokat hirdető hatóságoknak, hogy az irreális ajánlattevőket zárják ki a versenyből.* A közmunkák kiadásának kérdésével már régebb idő óta foglalkozik *Zsitvay* Tibor, a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének elnöke is, aki mint a *Fővárosi Hirlap* elsőnek megírta, a párt őszi kampányának legelején napirendre tűzi ezt a kérdést és a probléma megbeszélésére előadássorozatot rendez.

A belügyminiszter rendeletének megjelenése alkalmából kérdést intéztünk ennek az ügynek egyik legkiválóbb szakértőjéhez,

Katona János

mérnök, törvényhatósági bizottsági taghoz,

aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondta:

— A Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének ismert törekvését támasztotta alá a belügyminiszter akkor, amidőn a törvényhatóságok illetékes szerveinek figyelmét felhívta *a Közszállítási Szabályzat 10. és 46. §-ának fokozottabb betartására.*

Nyilván azt a pártunk által állandóan hirdetett elvet kívánja ezzel érvényre juttatni, amely szerint a tisztességtelen versenynek az irreális ajánlatok kiküszöbölésével akar végetvetni.

Nemcsak a székesfőváros becsületesen dolgozó kis- és középiparosságának régi kívánsága teljesül ezzel, hanem pártunk egyik sarkalatos elgondolása is megvalósul. *Zsitvay* Tibor, a pártszervezet elnöke, attól az időtől fogva, hogy a párt ügyeinek irányitását átvette, *sürgős tennivalói egyikének jelölte meg a nemcsak tisztasségesen gondolkozó, hanem becsületesen is dolgozó iparosság támogatását.*

— Nem csupán az iparosság érdeke, hanem a székesfőváros közönségéé is, hogy a közületeknek szállító iparosok közül kiirtassanak mindazok, *akik a tisztes ipar rovására számvetésüket nem komoly kalkuláció, hanem lelkiismeretlen spekuláció alapján végezték el.* Én is, a magam részéről, szükségét látom éppen a gyakorlati életben szerzett tapasztalataim alapján annak, hogy

az ajánlatok egységárainak elbirálásába az illetékes szaktestületek delegáltjai is bevonassanak,

mert csak így lehetséges a technika fejlődésével természetszerűleg jelentkező újabb és újabb szállítmányok, illetőleg munkálatok reális egységárát megállapitani. Szükségét érzem — miként a belügyminiszter úr maga is mondja — a Közszállítási Szabályzat 46. §-ában lefektetett elvek maradéknélküli érvényesítésének azért is, mert

az irreális ajánlattevők mellőzése alkalmas csak a mind jobban és jobban elfajuló spekuláció kiirtására.

Végét kell végre szakitani a még mindig jelentkező olyan versenynek, ahol az ajánlattevők nem komoly számvetés alapján, hanem rejtett spekulatív elgondolás szerint állapitják meg indokolatlan egységáraikat.

— Hisszük, hogy *a székesfőváros vezetősége, amelynek ebben a tekintetben magának is megvannak a szomorú tapasztalatai, segitségére lesz pártunk elnökének abbeli törekvése megvalósításában, hogy a jobb sorsra érdemes iparosság végre ne csak eredménytelenül kísérletezzen a különféle versenytárgyalásokon, hanem bekapcsolódhassék a főváros ama szállítói, illetőleg megbizottai sorába,* akik nemcsak felszínes munkát, hanem a kiírásnak megfelelő értéket is szállítanak. Hinni merjük, hogy a belügyminiszter nemes intencióját és előrelátását az illetékes körök maradék nélkül megértve, pártunk elnökének segítségével megteremtik azt az atmoszférát, amelyben az irányadó szempont *nem a spekuláció,* hanem a tisztes ipart mindenkor irányító *alaposság és becsület* lesz.

WIHART FERENCZ
épitész-épitőmester
BUDAPEST,
XIV., Columbus-utca 33. TELEFON: 2-969-08.

Káprázlatóan nagyvonalú fejlődés küszöbén áll Óbuda

A jubiláló Hanthy-Haidekker elöljáró a kerület városrendezési munkáiról

Pályájának nevezetes dátumához jutott *Hanthy—Haidekker* János dr., a III. kerület elöljárója. *Harminc éve áll a főváros szolgálatában,* amely alkalomból meleg ünneplés központja volt. Tisztviselőtársain kívül szeretettel fordult feléje sok tisztelője és kerületének lakossága, amely az önzetlen, pártatlan és a mai sok gondot megértő vezetőt ünnepli, aki most is, hogy a jubileum alkalmából felkerestük, nagy szeretettel szólt kerületének közönségéről.

— Munkánk jórészét — mondta *Hanthy—Haidekker* elöljáró — a szociális gondok foglalják le. Nagyon sok a kerületben a szegény és segélyre szoruló, a viszonyok nehezek, a lehetőségek csekélyek, mégis a mi embereinkkel kevés a baj. *Óbudának nagyon derék, békés népe van,* amely hálásan fogad minden segítséget és soha sem elégedetlen. *A mi szegényeink nem követelnek és amit kapnak, azt hálásan megköszönik.* Az elöljáró számára nagyon vigasztaló dolog ez.

Nem kevésbé vigasztaló, hogy az elöljáró ezt tartja szükségesnek hangsúlyozottan kiemelni, amikor az évfordulón harminc éves pályájáról, beszél. Keveset foglalkozik a múlttal, amely ott kezdődött, amikor a piarista-gimnázium érettségije után díjnok lett a főváros központi segédhivatalában. Miközben elvégezte a jogot, a VII. kerületnél segédfogalmazó volt, majd fogalmazó a városgazdasági ügyosztályban, azután tizenkét évig dolgozott a IX. kerületi elöljáróságnál, ahol az elöljáró helyettese lett, majd hasonló minőségben az V. kerületre került, végül három év óta mai vezető pozícióját tölti be Óbudán. Itt, úgy látszik, igazi helyét találta meg, mert nagy célokért lelkesedik és boldog, hogy ezek a célok most valóra válnak.

— *Óbuda városszabályozási tervének elfogadása* — mondja, — az elhatározás, hogy *megépítik az óbudai Dunapartot,* amihez végig a Margithídtól a Naszádutcáig *egymilliőhatszázezer pengős költségvetés keretében még az idei őszön hozzáfognak* és mire az út elkészül, két év mulva, *megkezdik az óbudai híd építését,* mindezek a nagy városfejlesztési munkák *a legvérmesebb reményeket nyujtják Óbuda nagyarányú és rohamos fejlődésére.* Az a meggyőződésem, hogy belátható időn belül

ez a kerület lesz Budapest legszebb, legegészségesebb és legmodernebb városrésze.

— A főváros jelenlegi vezetői jól és bölcsen felismerték a kerületnek nagyszerű természeti adottságát, pompás fekvését, jó levegőjét, hegyét, vizét *és pótolni akarják azt a sok mulasztást, amit eddig ezzel a mostohán kezelt területtel elkövettek.* Örülök, hogy éppen az én vezetésem idejében indul meg Óbuda reneszánsza és boldog leszek, ha csak a legcsekélyebb mértékben is hozzá tudok járulni a harmadik kerület előre látható nagy lendületéhez.

— A városrendezési tervek keresztülvitele mellett

nagyarányú fejlesztésre szorul a közlekedés.

Nincs közúti közlekedés egész hegyvidékünkön és alatta a Római-fürdőig elterülő lapályon. Pedig pompásan kiépített utaink vannak, amelyeken *az autobuszközlekedés bizonyára kifizetődnék és további építkezésre ösztönözné a magántőkét, amely az utóbbi időben, de különösen az idén már nagyon sokat épített.*

— A jó közlekedés alkalmas lenne arra, hogy

végre felfedezzék az óbudai hegyvidék szépségeit,

például azt a csodás panorámát, amely a *Hármas határhegyről,* a Guckler Károly-útról nyílik, vagy a *Gugger-hegyet,* amelyről talán még szebb a kilátás. És ez a gyönyörű vidék még *nincs vízzel ellátva,* sok helyen, így például a gázgyár közvetlen közelében is, *hiányzik a gáz,* de vannak területek, ahol még a *villanyvilágítás sincs.* Fontos volna a *Római-part útvonalának kiépítése, hiszen vasárnaponkint 30—40.000 ember fordul meg ezen a környéken.*

— Mindezeken felül egy kis határkiigazítással is foglalkozom. A kerület törvényhatósági bizottsági tagjainak támogatásával mozgalmat indítok, hogy a II. kerületnek azt a kerületünk testébe beékelődő darabját, amelyet a Margit-hídtól kiindulva a Margit-utca, Zárda-utca, Szemlőhegy-utca határol, *csatolják a III. kerülethez.*

— Nem hagyhatom szó nélkül azt a tervet sem, hogy

a Bécs felől jövő idegenforgalmat a Bécsi-útról Pesthidegkút határán és a II. kerületen át akarják elvezetni,

holott nagy költséggel új útszakaszt kellene építeni, amikor a *Bécsi-útról a Vörösvári-úton át a Dunapart 20 méter széles útja a legpompásabb bejárója a fővárosnak* és ha a Dunapart kiépül, elesik az az indok, hogy a kietlen Óbudán át vonul be az idegen a fővárosba.

Tervek, megoldások egész sorozata rajzott *Hanthy-Haidekker* János dr. elöljáró megnyilatkozásában, szolgálatára annak a nagyszerű perspektivának, amely az elmaradt Óbuda előtt megnyílik.

Budapest mostoha kerületének sérelmei a sertésszállásoktól az alúljáróig

A halálsorompó fedezetét Zsitvay Tibor már kétízben megmentette a más célra való felhasználástól

A főváros belső részeitől sok mindenben más életet él *Kőbánya,* amelyet ennek az életnek egyik megfestése alkalmával *mostoha kerületnek* neveztünk el. Most is arról panaszkodik, hogy ő a főváros mostohája. A sertésszállások kitelepítésétől kezdve a halálsorompóig sok régi kívánsága van, amely nem teljesült. Ilyenkor, a költségvetés tárgyalása előtt új erőre kapnak ezek a kívánságok, azzal a reménységgel, hogy ami nem történt meg az idén, meg fog történni a jövő évben. A reménység tehát nem veszett el és a kőbányaiak bíznak és küzdenek tovább igényeik kielégítéséért. Hűséges támogatójuk ebben a szívós erőt mutató küzdelemben *a Nemzeti Egység Pártja kerületi szervezete,* amelynek vezetője

Dongó Orbán
törvényhatósági bizottsági tag, kerületi pártelnök

a kőbányai törekvésekről és tervekről a következő érdekes nyilatkozatot tette a *Fővárosi Hírlap* munkatársának:

— Kőbányán, ha közügyekről van szó, akkor mindenekelőtt

a sertésszállások kérdésével

találkozunk. A kőbányai közvélemény reménységgel várja *a miniszterközi bizottság tárgyalását,* amely a városrendezés kérdésével foglalkozik és amelynek keretében *a sertésszállások kitelepítését is meg akarják oldani.* A régi problémának aktualitást ad, hogy a sertésszállások területének egy részén, sőt egyes épületek felhasználásával *most épülnek az ínségiakások.* A közvetlen szomszédságban tehát még üzemben lévő telepek vannak, amelyek ontják a bűzt és most ebbe a környezetbe emberi lakások kerülnek.

— De van más aktuális körülmény is, amely a régi sürgetés mellett szükségszerűvé teszi a kitelepítést.

A főváros központi iparostanonc-otthon építését tervezi és mint legalkalmasabb hely az otthon számára, a Népliget közvetlen környéke merült fel.

— Az elgondolás nagyon helyes. A Népliget miliője, a jó levegő igazán alkalmas arra, hogy a serdülő iparosifjúságot ide telepítsék. *A jó levegőt azonban megmételyezni a szomszédság: a sertésszállások bűze.* Ugyancsak ezt mondhatjuk az immár elkészült *népligeti ifjúsági sporttelepről* is, amely szintén közelről kapja a sertésszállások levegőjét. Most épül a Népliget mellett *a polgári és levente lőtér.* Az ide kivonuló sportolóknak sem használnak a sertésszállások, amelyek

egész nagy vidék fejlődését akasztják meg.

Gátat vetnek az építkezésnek, értéktelenné teszik a környékbeli ingatlanokat és kiadhatatlanokká a lakásokat, még ha modernek is.

— Pedig Kőbánya ugyancsak szűkében van a polgári lakásoknak. Családi házak vannak, de *jobb kiadó lakásban nagy a hiány, úgy, hogy például az elöljárósági tisztviselők, az iskolák tanárai, tanítói is kénytelenek Kőbányától távol lakást bérelni.*

Az építkezési lehetőséget a sertésszállásokon kívül nagyban hátráltatja a kerület főutcájának, a Belső Jászberényi-útnak rendezési kérdése.

Régi terv szerint, amikor még a sörkonjunktúra idején óriási volt a Belső Jászberényi-úton lebonyolódó forgalom, *az út tíz méterrel való kibővítését határozták el.* Azóta a sörgyári forgalom megcsappant és különben is más irányban, a Fehér-úton és a Kerepesi-úton bonyolódik le, de azért az útkiszélesítés tervében változás nem történt. Igaz, hogy csak a terv van életben, de ezzel együtt él a bizonytalanság, úgyhogy a *kerület főutcáján senki se mer építkezni és az ingatlanokat eladni sem lehet.* Ebben az ügyben a *székesfőváros III. ügyosztályához éppen most adtam be memorandumot.* Megértéssel fogadták és így megvan a remény arra, hogy a főváros és a Közmunkatanács végre elhárítja a Belső Jászberényi-út felől a kisajátítási veszedelmet és *megindulhat az építkezés, amelyre Kőbányának olyan nagy szüksége van.*

— A magánépítkezés megindulása mellett szükségünk van

új iskolák építésére

is. A *Harmat-utcai elemi iskola* építését a 21 milliós kölcsönnel kapcsolatos beruházások keretébe beillesztették, az idei költségvetésbe fel is vették, az idén azonban az építkezés elmaradt. *Felkay* Ferenc tanácsnok úrnak a *Fővárosi Hírlap* legutóbbi számában megjelent nyilatkozatában olvasom, hogy *az iskola a legközelebbi jövőben megoldandó tervek között szerepel.* Ha az idén nem építették fel, reméljük, hogy most már 1937-ben okvetlen beváltódik az igéret.

— Tárgyalások folynak a kultuszkormány és a főváros között

a leánygimnázium létesítésére.

Az egész lakosság hő kívánsága, hogy ez a gimnázium végre meg legyen, hiszen a 70.000 lakosú Kőbánya területe akkora, mint a budapesti kerületeké együttvéve, és mégis *az egyetlen kerület, amelynek leányközépiskolája nincsen.* A megvalósuláshoz egyelőre nincs is szükség építkezésre, az első osztályokat ideiglenesen be tudná fogadni a Szent László fiúgimnázium, amely taneszközöket is adna, bár az igények akkorák, hogy akár egyszerre meg lehetne nyitni mind a nyolc osztályt is. A leánygimnáziumon kívül *hiányzik a leánykereskedelmi és fiúkereskedelmi iskola is,* amelyeknek ugyancsak bőségesen akadna növendéke.

— Az iskola-sérelmeink sora ezzel még nem záródott le. A barakokban elhelyezett *községi polgári fiúiskola* új épületére a költség már be volt állítva egyszer a költségvetésbe. A Széchenyi-fürdő építkezésének túlkiadása azonban ezt a tételt elvitte. Hiába, *mi vagyunk a mostoha kerület,* de nem nyugszunk bele és nem szününk meg követelni azt, ami nekünk is kijár a kulturából.

— Van még egy ilyen költségvetési tételünk, amely már két ízben is veszedelemben forgott. Ez

a halálsorompó eltüntetésére szolgáló aluljáró építési költsége, amelyet Zsitvay Tibor már kétszer mentett meg, amikor más célra akarták felhasználni.

— Ő megtette a magáét, hálásak vagyunk érte. Az alúljárót azonban még sem építik meg. Amikor dűlőre jutna a dolog, közbejön valami. Most a *Máv. nagy koncepciója jött közbe, amelynek értelmében Pestszentlőrinctől a nyugati pályaudvarig felszedik a ceglédi vonat vágányait* és akkor nincs sorompó, nem kell alúljáró. A koncepció azonban a mai viszonyok között túlnagy, egyebek között *a fővárosnak is 14 millió pengőbe kerülne a megoldása.* Nem tudunk hinni benne és így vigyázunk tovább az alúljáró számára megszavazott összegre, nehogy *Zsitvay* Tibor harmadszor is kénytelen legyen megmenteni.

*

Mint értesülünk e nyilatkozat megtétele után *Usetty* Béla országgyülési képviselő vezetésével *Dongó* Orbán és *Haller* Károly törvényhatósági bizottsági tagok küldöttségileg keresték fel *Szendy* Károly pogármestert és e sérelmeken kívül elébe tárták a *Szent László-tér parkosításának és egy autóbuszjáratnak* szükségességét. *A polgármester több kérdésben megnyugtató kijelentést tett* a kőbányai városatyák előtt.

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-695-59.

Barna Márton
épületlakatos tűzhelykészítő üzeme. Tel.: 1-370-04
Budapest, VIII., Szerdahelyi-u. 3. (Saját ház)

KRASZNER GYÖRGY
Cementárugyára és Burkolási Vállalata
Városi iroda: VII., Hernád-utca 8 Telefon: 1-361-68
Gyár és építőanyag telep: X., Kerepesi-út 73 Telefon: 1-452-68

Grosz Frigyes
okl. mérnök építési és kövezési vállalkozó
Budapest, IX., Bakáts-utca 1. ● Telefon: 1-861-54.

SCHÄFFER KÁROLY
OKLEVELES MÉRNÖK
Vasút-, út-, betonépítési vállalkozó, kövezőmester
Budapest, IV., Petőfi Sándor-u. 16. Tel.: 1—897—85.

WEISZ FÜLÖP RÉZMŰVES
Budapest, VIII., Gólya-utca 13. Tel.: 1-460-36

Épületüveges GLATZ ANDRÁS
Alapítva: 1864.
Telefon: 1-324-87.
Budapest, VIII., Baross-utca 66—68 sz. Üzlet: Német-utca 59.

GERA LAJOS FIAI
épület- és butorasztalos mesterek
Budapest, VIII., Thék Endre-utca 35
Telefon: 1-370-20

ALAPÍTTATOTT 1865. ÉVBEN.
LITSCHAUER és GÖTZ
LAKKGYÁR
BUDAPEST, II., MARGIT-KÖRÚT 42. SZÁM
Telefon: 1-529-52.

Nagyfontosságú tárgyalások kezdődnek a 40 órás munkahét bevezetéséről

A három nagyüzemnél a reform a mai munkabérek mellett 2.200,000 pengő többkiadást igényel

Morvay Endre tanácsnok nyilatkozik az üzempolitikai bizottság vizsgálatának folytatásáról, a vízdíjak mérsékelt felemeléséről, az új elektromos tarifa kedvező hatásáról és a gáztermékek értékesítésének jobb kilátásairól

A Székesfőváros üzemi osztálya, mint a *Fővárosi Hirlap* legutóbbi számának nagy érdeklődést keltő cikkében megírta, a kebelében alakult *munkásügyi bizottságot e hó 30-ára hívta össze, amely elé nagyfontosságú kérdések egész sora kerül.* Többek között napirenden lesz a *negyvenórás munkahét* bevezetésének érdekes problémája, amelynek tárgyalása alkalmából a szükséges adatok imponáló tömegét gyüjtötte össze az ügyosztály. Foglalkozni fognak a negyvenórás munkahét általános szempontjaival, valamint annak várható kihatásával a főváros üzemeinek mérlegét, valamint a munkaalkalmak szaporodását illetően.

Erről a nagyfontosságú kérdésről, amely nemcsak a főváros üzemeit és munkásait, hanem az egész ország gazdasági köreit is érthető módon érdekli,

Morvay Endre dr.
tanácsnok,

az üzemi ügyosztály vezetője, a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következő nagyérdekű felvilágosítást adta, belekapcsolva nyilatkozatába a nagyüzemeknek jelenlegi üzleti helyzetét, valamint az üzempolitikai bizottságnak legközelebbi munkaprogramját is. A széleskörü érdeklődésre számító nyilatkozat a következő:

— A polgármester úr rendelkezéseinek megfelelően a *legrészletesebb statisztikai adatgyüjtést végeztettük a negyvenórás munkahétnek a fővárosi üzemekben való esetleges megvalósítására vonatkozóan.* Mindaddig, amig a törvényhatóság autonóm szerveinek egyöntetű véleménye ismeretessé nem válik, nem lenne illomos részemről pro vagy contra állást foglalni. Ha mégis nyilatkozom erről a kérdésről azt azért teszem, mert úgy vélem, hogy az olvasóközönséget érdekli, *miért került egyszerre előtérbe az új munkarendszer bevezetésének kérdése.* Az én meggyőződésem az, hogy amíg néhány évtizeddel ezelőtt a negyvennyolcórás munkahét megvalósítása iránt történtek kísérletek, úgy most, amidőn a szociális kérdések előtérbe lépése következtében egyre inkább terelődik a munkástársadalom problémáira az érdeklődés, akkor természetes fejlődés a munkaidő lehető leszállítását kívánni. Az is önként értetődik, hogy éppen azért, mert napjainkban fokozottabb figyelemmel fordul a társadalom az alsóbb néposztályok felé, a negyvenórás munkahét ügyében hozandó döntésre *nemcsak a székesfőváros üzemeinél, hanem az iparban általában sem kell majd olyan hosszú ideig várni, mint ahogy az annakidején a negyvennyolcórás munkahéttel történt, amelynek életbeléptetése most indult meg.*

— A mi elvégzett számításaink szerint *két eshetőség van a negyvenórás munkahétnek a székesfőváros üzemeinél való alkalmazására.* Az egyik elképzelés szerint, abban az esetben,

ha 1047 munkással többet foglalkoztatunk és ennek megfelelően a jelenlegi munkabéreket csökkentjük, úgy a fővárosnak, illetve három nagyüzemének 359.000 pengő többletkiadása lesz, abban az esetben pedig, ha megtartjuk a jelenlegi munkéreket, úgy 2,200.000 pengő további munkabérfedezetről kell gondoskodni.

— Az *Elektromos Műveknél* ezidőszerint 1794 munkás évente 3,890.188 pengő munkabért kap, a *Gázművek* 1635 munkása 4,038.179 pengő összkeresettel rendelkezik a *Vízművek* 1006 munkása pedig 2,067.728 pengőt vesz fel az üzem pénztárától. A negyvenórás munkahét bevezetése esetén *az Elektromos Műveknél foglalkoztatott munkások számát 2226-ra, a Gázművek munkáslétszámát 2004-re, a Vízművek munkásainak számát 1252-re kellene felemelni,* ami a munkabérredukció feltételezésével *az Elektromosműveknél 3,986.744, a Gázműveknél 4,315.140, a Vízműveknél 2,053.749 pengő munkabér-kifizetéssel járna.* Ha ezt a megoldást választaná a törvényhatósági bizottság, akkor számolni kell azzal, hogy *a munkások jelenlegi jövedelmüknek átlag 25 százalékát vesztik el,* ezzel szemben azonban, mint előbb mondtam, *1047 munkással több jut kenyérhez.*

— A másik megoldás alkalmazása esetén, amidőn a felvételre kerülő 1047 új munkás ugyanazt a bért kapná, amelyet jelenleg fizetnek az üzemek a már alkalmazott 4435 munkásnak, akkor

az Elektromos Műveknek 4,676.885, a Gázműveknek 1,945.886, a Vízműveknek 2,588.001 pengő bér kifizetéséről kell gondoskodnia. Ez a megoldás tehát olyan feladatok elé állítja a három nagyüzemet, amelyeknek megfelelni nem könnyű.

— *A tarifákat fokozni legfeljebb a Vízműveknél lehet, az Elektromos Műveknél azonban nem tekinthetünk el a most bevezetett reformoktól, a Gázművek szolgáltatási árának felemelésére pedig indokot fennforogni ezideig nem látunk.* Azt elképzelni sem lehet, hogy az önálló vagyonkezelésü intézmények szükségletét a székesfőváros községi háztartása fedezze, a 2,214.000 pengős munkabértöbblet előteremtése tehát kizárólag az üzemek saját részéről történhetik.

— A jövő heti ülésen a munkásügyi bizottság elé fogjuk tárni a beszerzett statisztikai adatokat

és én bízom abban, hogy a bizottság bölcsessége meg fogja találni a módot egyrészt az elvi döntésre, másrészt a gyakorlati keresztülvitel módjaira nézve.

— A munkásügyi bizottság elé azonban nemcsak a negyvenórás munkahét kérdését fogjuk vinni, hanem ugyancsak pontos statisztikai kimutatások alapján, kikérjük véleményét az üzemi munkásság ama óhajára nézve, hogy

a jelenleg érvényben lévő munkabérek emeltessenek.

— A munkabér emelésére irányuló óhajoknál, illetőleg azok vizsgálatánál az *1933. évtől indulunk el,* aminek az a magyarázata, hogy utoljára ennek az évnek március havában állott be változás a munkabéreknél, az 1933. évi költségvetést jóváhagyó belügyminiszteri rendelet előírásainak megfelelően. A rendelkezésünkre álló statisztikai adatok azt bizonyítják, hogy

a bérek emelésére irányuló kívánság az élet általános drágulásával helytállóan meg nem indokolható, mert jelenleg 1.48 pengővel kevesebb szükséges a heti megélhetéshez, mint 1933 márciusában, amidőn az ötszázalékos bércsökkentés megtörtént.

— Sok szó esett az utóbbi hónapokban, különösen akkor, amidőn az *üzempolitikai bizottság* megkezdte vizsgálatait a Vízműveknél arról, hogy

a budapesti vízdíjakat tekintélyes mértékben fel kell emelni.

Ez a kérdés most valószínüleg újból napirendre kerül, mert máris megállapítást nyert az, hogy a *Vízművek jövedelmezősége az eddig elvégzett beruházások tetemes összege, illetőleg a tulságosan alacsonyan megállapított vízfogyasztási díjak következtében meglehetős mértékben csökkent.* Ezidőszerint már az a helyzet, hogy az általunk szolgáltatott

minden köbméter víz mintegy kétfilléres ráfizetéssel jár, és ez a ráfizetés a jövőben csak emelkedni fog.

A legközelebbi tíz esztendőben ugyanis a *Vízművek teljes modernizálása érdekében még nagyon jelentékeny anyagi áldozatokat kell hoznunk,* amelyeknek törlesztési összegei csak súlyosbítani fogják az üzem jelenlegi helyzetét. Arra való tekintettel, hogy a Vízművek éppen úgy, mint a másik két nagyüzem, közüzemi jellege ellenére kereskedelmi vállalkozásnak is tekintendő, fennáll a parancsoló szükségesség arra vonatkozóan, hogy *kiadásainak emelkedésével arányba hozza a bevételek alakulását is.*

— Az üzempolitikai bizottság október hó elején tovább folytatja vizsgálatait, és pedig a most említett körülményekre való tekintettel legelsősorban is a Vízműveknél.

Az üzemviteli problémák már tisztán állanak az üzempolitikai bizottság tagjai és a bizottság mellett működő szakértők előtt, szükséges azonban, hogy a Vízművek belső adminisztrációját, kereskedelmi gesztióit is tanulmányozás alá vegyék *és csak akkor tegyenek javaslatot a vízszolgáltatási tarifák megváltoztatásának mérvére nézve, ha minden fennforgó körülmény alapos egybevetése megtörtént.*

— A Vízműveknél eddig elvégzett munkák is bebizonyították már, hogy

a székesfővárosnak hosszú ideig nem kell attól tartania, hogy bármilyen jelentékeny méretű további fejlődés esetén is vízhiány következzék el.

Ez megnyugvással tölt el bennünket és éppen ezért folytatjuk tovább a régebben megállapított fejlesztési program keresztülvitelére irányuló munkálatokat.

— Az Elektromos Műveknél

szeptemeber elsején életbeléptetett új áramtarifáknak az üzem szempontjából való jelentőségéről ezidőszerint még nem lehet képet alkotni. Állandó figyelemmel kísérjük a fogyasztást és az eddigi jelentések úgy szólnak, hogy

az új tarifa kedvezően érezteti hatását.

El kell telnie azonban természetesen egy pár hónapnak addig, amíg a mutatkozó számszerű adatok feldolgozása útján tiszta képet alkothatunk magunknak a reform pénzügyi kihatásairól. Megállapítható, hogy *a tarifák nagyon szerencsések, a közönség szempontjából éppen úgy, mint az Elektromos Művek szempontjából is, amely a többfogyasztás révén fogja megtalálni számítását.*

— A Gázművek

a megszokott keretek között folytatják munkájukat. Most már teljes egészében látszik annak a jelentősége, hogy pár évvel ezelőtt az óbudai telepen létrehoztuk a *benzolnyerő berendezést. Ennek az üzemnek összes termékeit maradéktalanul tudjuk értékesíteni, sőt, ha a produktum nagyobb lenne, az is biztos felvevő piacra találna.* A Gázműveknél *gondot voltaképpen csak a termelt kokszmennyiségek elhelyezési kérdése jelent.* Ebben az irányban is történtek azonban kedvező intézkedések, amelyek révén számítunk arra, hogy

a kokszértékesítésnél a mostani szezon folyamán eliminálódnak a multban tapasztalt nehézségek.

Egyrészt a megindított erőteljes kokszpropaganda következménye az, hogy nagyobb készleteket vásárolnak tőlünk, másrészt a központi rendszerű tüzelőberendezéseknek kokszüzemre való átalakítása révén emelkednek a piac lehetőségei.

Pelikan
CARBONPAPIR
VEZÉRKÉPVISELET
Stalla Lajos Budapest, V.
Vilmos császár-út 42.

Rózsafa védő zacskókat
vízhatlan erőpapirosból darabonként 28 fillérért szállít
Magyar Vegykészitményü Papirgyár Oser Jakab
Budapest, VI., Ó-utca 49. Tel.: 1-238-90

LEDNICZKY VEJE
HÓDOS ANDOR
LAKATOSIPARI ÉS REDŐNYGYÁRTÓ ÜZEME
TELEFON 1-399-36
BUDAPEST, IX., TOMPA-U. 32.

Fülöp Dezső
építőmester
Budapest, XIV. ker., Aréna-út 11. szám.
TELEFON: 1—355—84.

ÉPÍTŐANYAGELADÁSI IRODA
BÖSZÖRMÉNYI MENYHÉRT
BUDAPEST, IX., Ráday-utca 31.
TELEFONSZÁM: 1-884-86.

SZVETICS JÓZSEF
ÉPÍTÉSI-VÁLLALKOZÓ
*
BUDAPEST, XIV., TELEP-UTCA 8.

Események

Fővárosi Hirlap

Alapításának huszonötödik évfordulóját a FŐVÁROSI HIRLAP karácsonykor

nagyszabású jubileumi szám

kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhivjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

BUDA és PEST a törökök kiűzése után

Liber Endre alpolgármester rádióelőadása

Érdekes félórája volt pénteken a rádiónak. Budavár visszafoglalásának kétszázötvenedik évfordulója alkalmából *Liber* Endre alpolgármester „Buda és Pest a törökök kiűzése után" címmel a rádió részére tanulmányt irt, amelyet Liber Endréné felovasása nyomán élvezett a közönség.

Liber Endre, a főváros historikusa ezzel a munkájával méltóképpen hozzájárult az ünnepléshez, amellyel a főváros és az ország figyelme és kegyelete a kétszázötvenév előtti nagy esemény felé fordult. Megállapitja, hogy a győzedelmes ostrom Európa összes kultúrnépeinek haditénye volt, amelynek előkészitésében *XI. Incze* pápának, a papságnak és különösen Marco d,Aviano atyának rendkívüli része volt. De kivette részét a papság a visszafoglalás utáni idők munkájából, amikor a mecsetekké alakitott vagy rombadőlt templomokat helyrehozta és megkezdte a keresztény lelki élet ápolását.

A pusztulás megkapó leirása után rendkívül érdekesen mutatja be a tanulmány az új városi élet megkezdését a kétfejű sas égisze alatt. Bármilyen szándék is vezette *I. Lipót* császárt és király Pest és Buda visszavételével, — mondja — azt mégis el kell ismernünk, hogy előnyös intézkedéseivel *ő vetette meg a mi mai világvárosunknak alapjait.* A helyreállitás érdekében sokat tett *XI. Incze* pápa is, aki az ostrom költségeire elkésetten küldött 100.000 forintját a rombadölt városok helyreállitására engedte át. Nagy érdemei vannak *Széchenyi* György esztergomi érseknek, akit méltán illet meg *Budapest második megalapitójának* címe. Az érsek *337.000 forintjából épült a Rokkantak háza, a mai központi városházának alapja.*

A város multja úgyszólván teljesen lezáratott. Az egykori polgárok leszármazói elpusztultak, vagy elszéledtek, épületek rombadöltek. Előlről kellett kezdeni mindent. Vállalkozó szellemű, bátor emberekre volt szükség, akik nem irtóztak a romok eltakaritásától. A két város újjáépitésének tervét Bécsben dolgozták ki, a keresztülvitelt azonban *Werlein* János nyerte, aki ha nem is volt magyar, de tehetséges tapasztalt ember volt. Az olasz származású *Ceresola Venerio* épitész segitségével folytatta a nagy és nehéz munkát, amelyet, valamint az új települést, az új élet megindulását élénk színekkel, rendkivül értelmesen festette le *Liber* Endre.

„Budavár visszavétele — mondja befejezőnek — a magyar sorstragédia egy szomorú fejezetének befejezése, hogy azután újabb, szomorú fejezeteknek adjon helyet. Ám, bármily szomorú helyzet előtt állunk ma is, *mi mégis bizunk az örök erkölcsi törvényekben és bizunk a sokszor megbizonyosodott magyar igazságban!*"

A főpolgármester a miniszterelnökhelyettesnél, a polgármester a belügyminisztériumban. *Sipőcz* Jenő főpolgármester hétfőn délben egy órakor megjelent *Darányi* Kálmán miniszterelnökhelyettesnél, akinek a főváros aktuális ügyeiről nyujtott tájékoztatást. *Szendy* Károly polgármester hétfőn délelőtt a belügyminisztériumban járt, hogy beszámoljon a felügyelő hatóságnak a székesfőváros időszerű ügyeinek állapotáról. A polgármester órákon keresztül referált és szőnyegre hozta mindazokat az ügyeket, amelyeknek megoldására a legközelebbi jövőben sor fog kerülni. Szóbakerült természetesen az 1937. évi költségvetés tervezete is, amelyen éppen mostanában teszik meg a főváros illetékes vezetői a szükségesnek mutatkozó utolsó simításokat.

Bornemisza Géza miniszter arcképe a Budai Iparoskörben. Az első kerületi régi Iparoskör választmánya egyhangúan elhatározta, hogy *Bornemisza Gézának, az első magyar iparügyi miniszternek arcképét díszterme részére megfesteti.* Egyúttal elhatározta a választmány, hogy *emlékiratot intéz a miniszterhez* hálája kifejezéséül azért, hogy a magyar iparosság érdekeit felkarolta és az iparos-társadalom tekintélyét visszaállítani törekszik.

A Pedagógiai Szeminárium megnyitása. Hétfőn reggel *Felkay* Ferenc dr. közoktatásügyi tanácsnok jelenlétében ünnepélyes keretek között nyitotta meg kapuit a *Pedagógiai Szeminárium.* Valamennyi felvételre kerülő növendék résztvett az ünnepségen, amelyen *Felkay* Ferenc rövid beszédben figyelmeztette őket arra, hogy kötelességüket a legalaposabb lelkiismeretességgel végezzék el, mert az ország első városának nagyon fontos, hogy a felnövekvő pedagógus-generáció necsak megőrizze a multak hagyományait, hanem tovább is vigye a nemzeti irányú oktatásügyet.

A finn köztársasági elnök felesége Budapestről. *Svinhuvudné,* a finn köztársasági elnök felesége, nyilatkozatot adott a Helsingfors Journalen munkatársának, amelyben megemlékezik legutóbbi budapesti tartózkodásáról. Svinhuvudné nyilatkozatában örömének ad kifejezést a felett, hogy az utóbbi időben rendkívül sok finn látogat el üdülés és gyógykezelés miatt Budapestre és lelkes hangon számol be budapesti tartózkodásának részleteiről. Az elnökné hangsúlyozta, hogy gyógykezeltetése a legkitűnőbb eredménnyel járt és annak a reményének ad kifejezést, hogy a jövőben még több finn követi példáját és a baráti Magyarországban tölti szabadságát.

Kerti ünnepség az angol fürdővendégek tiszteletére. A Gyógyhelyi Bizottság a Szent Gellért Gyógyfürdő hullámterraszán és márványtermében műsoros estét rendezett a Budapesten tartózkodó több száz angol fürdővendég tiszteletére. Az előkelő közönség, amelynek soraiban a svéd trónörökösnő is megjelent, nagy lelkesedéssel tapsolt az Operaház balletkara pompás mutatványainak és a Magyar Uszó Szövetség hölgytagjai vizijátékának. A közönség a műsor befejeztével a hullámterraszon a tüzijátékban gyönyörködött, majd a késő éjjeli órákig tánczene hangjai mellett a legjobb hangulatban töltötte az estét.

Házasság. Beodrai *Baitz* József, a Községi Élelmiszerüzem vezérigazgatója és felesége, Szécsi Mária leánya, beodrai *Baitz* Éva Lucia és ternovai báró *Stipsicz* István m. kir. huszárhadnagy szeptember 21-én, a budavári koronázó főtemplomban házasságot kötöttek. Tanuk voltak a menyasszony részéről: *Winchkler* István kereskedelmi miniszter, a vőlegény részéről: *Somssich* Tihamér gróf. — *Csilléry* Hedda, Csilléry Dezső Beszkárt műszaki igazgató leánya és *Keresztény* Gyula e hó 19-én a Deák-téri evangélikus templomban házasságot kötöttek. — *Novák* István, a Sholl Kőolaj Rt. vezérigazgatója és felesége *Pospichal* Valéria leányát *Ellinort* e hó 26-án este 7 órakor vezeti oltárhoz a budavári koronázó (Mátyás) templomban ifj. *Ács* Mihály, Ács Mihály gyógyszerész és felesége Jambrekovich Irén fia.

HÍREK A PÁRTBÓL

Az első pártértekezlet. A nyári szünet után csütörtökön este 8 órakor tartja a Nemzeti Egység fővárosi szervezete első pártértekezletét és ezzel kapcsolatban első pártvacsoráját. Az értekezletet a nyaralásából visszatért *Zsitvay* Tibor dr. pártelnök vezeti. Az első tanácskozást nyomon fogják követni azok a pártülések, amelyeken *a főváros költségvetését* veszik tárgyalás alá. A pártszervezet őszi munkaprogramjának keretében legközelebb megkezdődik az az *ankét,* amelyet *Zsitvay* Tibor *a közmunkák kérdésében* hiv össze.

Egymásután alakulnak meg az érdekképviseleti csoportok a VII. kerületben. A NEP VII. kerületi szervezete az egész nyáron át, szünet nélkül, a legerősebb munkában állott. *De Sgardelli* Caesar kerületi elnök naponta kétszer is megtartotta fogadóóráit és több kerületi akciót indított meg,l így többek között a elebontásra kerülő Orczy-ház kereskedőinek és iparosainak mozgalmát az ideiglenes üzletház felépitéséért, ami, mint ezt lapunk más helyén megírjuk, sikerre is vezetett. A munkában kitünő segitőtársa *Szilágyi* Jenő üv. alelnök, aki főképen a különböző érdekképviseleti csoportok megszervezésében szerzett nagy érdemeket. Egymásután alakult meg *a kereskedők, iparosok* csoportja és ezen belül több szakosztály, az *orvosok, mérnökök, magánalkalmazottak* és végül a munkásság sürgetésére a *munkások* csoportja.

— *Mi a kerület egész polgárságának jóvoltáért dolgozunk* — mondja *Szilágyi* Jenő ügyvezető alelnök — és tiszteletben tartjuk más pártállású polgártársaink politikai és gazdasági elveit. Az idők súlyosságának parancsszavára a közérdekért dolgozunk és ennek a munkának keretében tömöritjük egy táborba a különböző foglalkozásbeli polgárságot és munkásságot. *Budapestnek az egész ország számára példát kell mutatnia* az egység, a megértés és a közös munka terén.

Fogadóórák a kerületekben

Szeptember 22-től 29-ig

V. kerület. Bessenyey Zénó dr. országgyűlési képviselő fogad a Közmunkatanács helyiségében (Dobrentei-tér 4.), Szurday Róbert országgyűlési képviselő (V., Arany János-utca 31.), Dési Géza dr. törvényhatósági bizottsági tag (V., Báthory-utca 5.) a pártigazolványából adott ajánlólevél alapján, Krompaszky Miksa ker. pártelnök minden szerdán d. u. 6—7, Fábián László dr. ker. alelnök pénteken 6—7, Varannai István dr. ker. alelnök hétfőn 6—7-ig. Hivatalos órák a kerületi központban (V., Hold-u. 9.) szombat kivételével köznapokon d. u. 5—8, szombaton délben 12—fél 2 óráig.

VII. kerület. Deményi Aladár dr. törvényhat. biz. tag minden csütörtökön este 7—8, Pesthy Müller József Leó törvhat. biz. tag minden csütörtökön d. e. 10—11, De Sgardelli Caesar ker. elnök naponta d. e. 11—1 és d. u. 6—8, Szilágyi Jenő üv. alelnök naponta d. e. 11—2 és d. u. 5—8, Rendek Károly dr. ker. alelnök, jogi tanácsadó minden pénteken este 6—7, Janits Dezső dr. egészségügyi főtanácsos egészségügyi tanácsadó minden kedden este 7—8 óráig.

IX. kerület. Usetty Béla dr. országgyűlési képviselő 23-án és 26-án d. u. 1—3, Szentesi József és vágvecsei Wellisch Andor törvhat. biz. tag 28-án este 7—9, Stéger Béla dr. jogi tanácsadó 26-án d. u. 2—3 óráig.

X. kerület. Usetty Béla dr. országgyűlési képviselő 25-én este fél 7, Dongó Orbán törvhat. biz. tag, ker. elnök minden csütörtökön este fél 7, Halter Károly kormányfőtanácsos, törvhat. biz. tag naponta d. e. 11—1 irodájában (X., Füzér-u. 13.), Kreizler Sándor és Jóba László dr. alelnök minden kedden, Gáspár Béla és Reithauser Róbert ker. alelnök minden szerdán este 6—8 óráig.

XIV. kerület. Bényi Károly dr. és Kertész Elemér törvhat. biz. tag minden pénteken este 7—8 óráig.

Szeptember 24 és 29-én délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

ifj. FABRÓ FERENC
kőfaragó-mester kőgyárüzeme
Vállal homlokzati burkolást budakalászi travesztinből és mindennemü kőfaragómunkát
Budapest, VI., Lehel-utca 8 Telefon: 2-907-46

Rozsdamentes
és vörösréz edények,
nickel főzőüstök, ónozások
RICHTER és TÁRSAI
Budapest, VIII., Dankó Pista-utca 5. Telefon: 1-330-97

EGLIS JÁNOS
HAIDEKKER SÁNDOR R. T.
SODRONYMŰ „KELETI" LERAKATA
Budapest, VIII., Fiumei-út 3. Telefon: 1—415—94.

POTÁK IMRE
műszaki és gépkereskedelmi vállalat
TRANSMISSIÓK: Tengelyek, golyóscsapágyak, gyürüskenésü csapágyak, faligyámok, függőgyámok, görgős szijfeszitők stb.
Faszijtárcsák — „Integritás" hajtószijak. — Üzemszükségleti cikkek.
BUDAPEST, VI., JÓKAI-U. 16. TELEFON: 1-141-40.

PILÁT PÁL
MAGYARORSZÁG ARANYKOSZORUS HEGEDŰKÉSZITŐ MESTERE
BUDAPEST, VI., LISZT FERENC-TÉR 10. SZ.
A Zeneművészeti Főiskola mellett. • Tel.: 1-110-03.
Számtalan kitüntetés, elismerő oklevelek és díjak. Quinttiszta hurok. Régi mesterhegedűt a legmagasabb áron veszek és becserélek. Javitás bármilyen hangszeren, fuvós és vonóshangszeren szakszerüen és mérsékelt áron.

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Hajókirándulások
a napsugaras őszi Dunán
a M.F.T.R. hajóival
olcsó szórakozást és üdülést nyujtanak. Indulás Eötvös- és Pálffy-térről naponként 7·30 és 8·30 órakor (Pálffy-térről 10 perccel később) Visegrádra, Esztergomba stb. — Vasárnap turistahajó Esztergomba (IX. 10-ig). — Hétvégi hajókirándulás a mohácsi hajóval szombat estétől hétfő reggelig olcsó menettérti jeggyel.

DOMOKY JÓZSEF
asztalosmunkák gyára
Budapest, XIV., Várna-utca 5-7
Telefon: 2-961-08

LEGJOBB LEGOLCSÓBB
REDŐNYKÉSZITŐ ÉS KARBANTARTÓ VÁLLALAT
SCHMIDT FRIGYES
Vállal: faredőny, vászonroletták, zsaluziák és napellenzők készitését és javitását. Faredőnyök karbantartását, jótállás mellett.
Budapest, VIII., Vig-utca 10. Telefon: 1—383—88.

Tisztítórongy és
Textilhulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46
Tisztítórongyok legjobb kivitelben! Telefon 2-961-75

Gazdasági Értesítő

Hangulatkeltő demagógiával védik kisajátított jogaikat az áruházak

Az áruházi rendelet életbelép és azt elferdített és hamis híresztelésekkel megakadályozni többé nem lehet

Utolsó állomásához érkezett el az az élet-halálharc, amelyet a legkiválóbb adófizető réteg, a magyar kiskereskedelem indított és vitt győzelemre alapvető létérdekének megvédéséért: *még néhány hét és október folyamán életbelép az áruházi rendelet*, amelyért több mint egy évtizede küzdünk a *Fővárosi Hirlap* hasábjain és amely ezeket a fontos, már nem is anyagi, hanem valósággal társadalmi kérdéseket hivatott közmegnyugvásra megoldani. *Winchkler* István kereskedelemügyi miniszter, elhatározásához híven, az előre megszabott munkatempóban tárgyaltatja az óriási anyagot felölelő kérdéskomplexumot és minden remény meg van arra, hogy a tárgyalások, az érdekeltségek bevonásával tervezett ankét után, a kereskedelem érdekeinek megfelelően befejezést nyerjenek.

Rá kell azonban mutatnunk arra a Magyarországon eddig teljesen példa nélkül való erőszakos, mondhatnánk vadnyugati metódusra, amellyel a nagyáruházak a szó szoros értelmében arra törekszenek, hogy az adott miniszteri igéret beváltását megakadályozzák. Mondani sem kell talán, hogy

ennek az eljárásnak magától értetődően semmiféle befolyása nem lehet a készülő tervezet megalkotására,

kétségtelen azonban, hogy magyar közönség még nem volt tanuja a most zajló fantasztikus hangulatkeltő hadjáratnak, amely nem kisebb célt tűzött maga elé, mint azt, hogy talán a legérzékenyebben érintett réteget, amelynek a zsebére megy a túlzásba vitt áruházi verseny, magát a vásárló közönséget igyekezzék a saját érdekei ellen hangolni.

Napról-napra olvasunk a napisajtóban és a szaksajtóban sugalmazott cikkeket, melyek a valóságnak meg nem felelő ferde megvilágításban tüntetik fel az egész áruházi problémát.

Ezekben a cikkekben nem csak felfogásbeli ferdítéseket találunk, hanem meglepetéssel vagyunk kénytelenek konstatálni, hogy meghamisítják a mindenki által ellenőrizhető és kétségbevonhatatlan tényeket is.

Hogy mindjárt a legkirívóbb esetet említsük, alig néhány napja, hogy beledobták a köztudatba azt a két hamis hírt, hogy egyrészt nálunk Magyarországon a *Baross Szövetség*, a kiskereskedőknek és kisiparosoknak ez az átfogó szövetsége már visszatáncolt, másrészt Jugoszláviában annyira nem vált be az áruházi rendelet, hogy a közeli napokban már vissza is vonják.

Ezzel szemben a valóság az, hogy a *Baross Szövetség* hivatalos lapjának épp a legutóbbi számában olvassuk vezető cikkben, hogy az áruházi rendelet igenis meglesz és

a szövetség a legnagyobb mértékben elítéli azt a demagógiát, amellyel az áruházak védelmezik kisajátított jogaikat.

A *Baross Szövetség* kitér a többi között arra a gyűlésre is, amelyet kedden délután tartottak egyes összetoborozott kisiparosok az áruházak érdekében. Erről a gyűlésről ezt mondja a Baross Szövetség hivatalos lapja:

„Az ember arcába szökik a vér, amikor éppen azok, akik az önálló iparos mesterből egyszerűen bérmunkást csinálnak, odaállanak, mint az iparosok megmentői.'

A jugoszláviai álhírrel kapcsolatban pedig a Baross Szövetség hivatalos lapjának ugyanez a száma megállapítja, hogy: *„a belgrádi rendőrség drákói szabályokat alkalmazott a nagy fényűzéssel felszerelt Ta-Ka áruházzal szemben, amelynél megjelent, áruházát lepecsételte és kapuit hivatalosan bezárta.*" A szerb kereskedelmi minisztérium fellebbezés folytán a belgrádi kamarához fordult véleményért, amely kereken és nyíltan megmondotta, hogy *a rendőrség eljárása mindenben törvényes volt.* Ebből a tényből, úgy-e bár, nem tűnik ki, hogy Jugoszláviában a be nem vált áruházi rendeletet hatályon kívül helyezik. Sőt, éppen az derült ki, hogy Belgrádban hatóságilag bezárták azt az új áruházat, amely megkerülte a rendeletnek azt a tiltó rendelkezését, hogy új áruházat nyitni tilos.

De tovább megyünk. Ez az áruházi sajtóhadjárat a legnagyobb nyugalommal kolportálja azt a hírt, hogy Svájcban és Svédországban megbukott az áruházi rendelet. A tényeknek ekkora semmibevevésénél nem lehet mást mondanunk, mint egyszerűen azt, hogy ez nem igaz, sőt, ellenkezőleg:

az említett két országban állandóan javítják, csiszolják és tökéletesítik az áruházi rendeletet,

még pedig az áruházak részéről tapasztalható és a törvényes rendelkezést kijátszani szándékozók újabb és újabb trükköknek megfelelően.

A tényhamisításoknak ekkora sorozata után, természetesen, egyáltalán nem meglepő az az egyszerű hangulatkeltés, amellyel a szabadkereskedelem klasszikus hazájára, Angliára szeretnek hivatkozni az áruházak. Legyünk tisztában azzal, hogy Anglia egész különleges kereskedelmi morálja valósággal feleslegessé teszi a gazdasági élet bármely ágába való törvényes beavatkozást. Aki járt már Angliában, jól tudja, hogy lépten-nyomon lát az ember kis fűszeresboltokat, kiskorcsmákat, hentes- és péküzleteket, továbbá rövidárú kereskedéseket, amelyeknek cégérén ott díszlik, hogy alapíttatott ekkor, vagy akkor és *az ember csodálkozva vesz tudomást a XIV.-ik meg a XV.-ik századból származó dátumokról.* Angliában tehát a kiskereskedelem nincs veszélyben, de ebben viszont elsőrendű szerepe van a nagyáruházak csodálatraméltó angol tisztességének is. Itt van mindjárt a híres Debenham Limited áruház, amelynek fiókjaival nem csupán a kontinensen, de a tengeren túl is lépten-nyomon találkozhatunk. Ez a Debenham-áruház valóban nagykereskedelmi árakon árusít, de ne feledkezzünk meg arról a csekélységről, hogy

nem ad ki egy penny értékű portékát sem, ha a vásárló nem igazolja hatósági bizonylattal, hogy kiskereskedő vagy kisiparos, egyszóval: viszontelárusító.

A Debenham-áruházak angol kereskedelmi morálja minden törvényes intézkedés nélkül garancia arra, hogy ez a hatalmas üzem a maga húszmillió angolfontos alaptőkéjével ne keljen versenyre azokkal a kiskereskedőkkel és kisiparosokkal, akik a tőke versenyképessége nélkül, egyedül napi munkájukból tartják fenn családjukat és magukat.

Ennek az áruházak által felhozott angliai példának valósággal megrázó magyar cáfolata az a sajnálatos tragédia, hogy ép a minap zárt be a magyar patricius társadalom egyik, — szinte klasszikus számbamenő — cége a *Girardi*-cég és még emlékszünk a legközvetlenebb mult hasonló szomorú eseteire: Szenes Ede, Horváth Nándor, Kertész Tódor, a Kunszt József és Társa és még egész sereg patricius kereskedőcsalád tragédiájára, amelyek vagy teljes megszűnéssel, vagy pedig elszomorító gazdasági összezsugorodással jártak. Természetesen, a magyar kereskedelemnek ezek a kiváló és nagynevű reprezentánsai kénytelenek voltak felvenni a versenyt azzal az üzleti amerikánizmussal, amely nyugodtan hirdeti, hogy „kövér nőknek 17 pengőért kosztüm", vagy „három pegnőért kaphat nálunk valódi kékrókát." Az angol példán nevelkedett tisztességes, szolid magyar kereskedelem nem győzte az iramot ezzel a fellengzős, szinte felelőtlenül vakmerő kampánnyal szemben, amely a sajtóhadjárattól a csalogatónak szánt dömping élelmiszerosztályokig soha, pillanatra nem riadt vissza az ön-kelletés semmiféle módszerétől.

Mindezen túl megütközéssel kell megemlékeznünk arról a merész fenyegetőzésről is, amellyel a nagyáruházak, — végső elszántságukban, — szociális tekintetben igyekeznek megfélemlíteni a magyar közvéleményt. Olyan híreket hallunk ugyanis, hogy az áruházi rendelet életbeléptetése esetén a nagyáruházak el fogják bocsátani alkalmazottaik tekintélyes részét. Ettől a fenyegetőzéstől senki sem fél, mert már volt rá példa, hogy egy nagyüzem munkáskizárással akarta elintézni az állammal szemben felmerült adódiffenciáját. A manőver csúfos kudarccal végződött és reméljük, hogy hasonló elgondolások a jövőben sem vezetnek eredményre. Mert amiként *a munkásság szociális szempontjait javítani és istápolni szándékozó kormányzat soha nem megy bele tárgyalásokba sztrájkoló munkásokkal, éppen úgy nem hajlandó megsarcoltatni magát a sztrájk munkaadói egyenértékűjével: a krimicsauval, a munkavállalók kizárásával.*

Mindent egybevetve, a legilletékesebb érdekeltségi tényezőkkel, a Baross Szövetséggel, a Fűszerkereskedők Országos Egyesületével és a többi érdekeltségi tömörülésekkel egyetértve, csak azt tanácsolhatjuk, hogy *hagyják abba a nagyáruházak az egyéni röpiratokkal megtűzdelt általános sajtóhadjáratot*, mert végre is lehetetlen az az elgondolás, hogy felelős kormányzati tényezők elgondolásait és évekig tartó tanulmányok során kialakult megfontolásait, hangulatkeltő, tényferdítő és erőszakoskodó cikkezéssel meglehessen változtatni.

Tíz év után az Egyesült Fővárosi elbocsátott tisztviselője a Községi Takaréktól követelt nyugdíjat

Keresetével a bíróság elutasította

Mészáros Géza bankhivatalnok még a béke idejében az *Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztárnál* állott alkalmazásban. Tizenkét esztendővel ezelőtt létszámcsökkentés címén elbocsájtották az állásából. Kilépése után *több mint tíz év mulva beperelte az Egyesült Fővárosi Takarékpánztár jogutódát, a Budapest Székesfővárosi Takarékpénztár Részvénytársaságot, amelytől 1924 augusztus havától havi 110 pengő nyugdíjat követelt.* A munkaügyi bíróság a keresetet elutasította azzal, hogy a felperes *nyugdíjigényét tíz éven át indokolatlanul nem érvényesítette* és a joggyakorlat szerint *nyugdíjáról lemondottnak tekintendő.* Az ítéletet *a kir. tábla helyben hagyta*, majd felkerült az ügy a Kúria elé is.

A legfelsőbb bíróság jogérvényesnek nyilvánította az alsóbíróságok álláspontjait, de kimondotta azt is, hogy *ez a jogszabály nem alkalmazható a nyugdíjigényre.* A nyugdíjigény megszerzett jog, amelynek késedelmes érvényesítése csak azzal a nátránnyal járhat, hogy a bíróság a nyugdíj összegét nem ítéli meg visszamenőleg, hanem csak a kereset beadásától kezdve. Ezért *a Kúria az alsóbíróságok ítéletét feloldotta és új tárgyalásra utasította a törvényszéket.*

Az új tárgyaláson megállapította a bíróság, hogy a felperes, akit három havi felmondás mellett bocsájtott el az Egyesült Fővárosi, *kilépése alkalmával megkapta a felmondási időre járó illetményét és végkielégítés fejében felvett 7,000.000 koronát.* Ugyanakkor írást adott az igazgatóságnak, hogy *szolgálati viszonyból kifolyólag a munkaadójával szemben semmiféle igénye, vagy követelése nem áll fenn.*

Mészáros Géza azzal védekezett, hogy a nyugdíjáról nem mondott le, tehát a nyugdíjigénye fennáll. A Községi Takarékpénztár jogi képviselője nem is bocsájtkozott annak taglalásába, vajjon a felperes joglemondó nyilatkozata a nyugdíjigényre is kiterjed-e, hanem védekezésül azt hozta fel, *hogy a felperesnek semmiképen sem jár nyugdíj, mert az Egyesült Fővárosinál csak 9 év és 95 napon át volt szolgálatban, márpedig a nyugdíj jogosultsághoz legalább 10 évi egyfolytában tartó szolgálat szükséges.* De hivatkozott az Egyesült Fővárosi nyugdíjszabályzatára is, amely szerint a bankhivatalnok minden igényét elveszti a nyugdíjalappal szemben, ha szolgálatáról önként lemond. Aztán igazolta, hogy a felperesnek *szolgálata egyizben megszünt önkéntes lemondása folytán és csak utóbb, esztendőkkel később került ismét a Takarékpénztár kötelékébe.* De még így sincs több szolgálati ideje 9 év és 95 napnál. *A törvényszék ezekután a felperest nyugdíjigényével újból elutasította.*

Változás a Szentlőrinci Téglagyár vezetésében. *Gáldy* Marcell, a *Szentlőrinci Téglagyár* vezérigazgatója visszavonult a vállalat vezetőségétől, igazgatósági tagságát azonban továbbra is megtartotta. Gáldy a Szentlőrincin kívül a *Kőedény- és Porcellángyár Rt.*-ot is irányította, amely legutóbb az egyik nagy szénvállalat érdekkörébe került. Gáldy lemondását szakkörökben különbözőképpen kommentálják és utalnak azokra a veszteségekre, amelyek a Szentlőrincit az utóbbi időben érték és amelyek miatt a napokban részvénytranzakciót bonyolított le a vállalat. Élénken érdekli a lemondás a téglaipart, amennyiben Gáldy vezette egyideig a régi téglakartel feltámasztására irányuló béketárgyalásokat. A feltámasztás nem történt meg, mindamellett a téglaárak emelésében a gyárak kartelszerződés nélkül is egy úton haladnak.

A Providentia—Phönix-tranzakció. A *Providentia biztosító és Phönix Általános Biztosító* tranzakciója befejezett ténynek tekinthető és ennek látható jele, hogy nagy lendülettel *megkezdődött a Phönix-kötvények átcserélése Providentia-kötvényekre.* A Providentia e hó 29-én rendkívüli közgyülést tart, amelyen *Scitovszky* Tibor fog elnökölni. Ezen a közgyülésen az *alaptőkét felemelik ötszázezer pengőről hétszázezerre* a Phönix átvétele céljából. A tőkeemelés alkalmával kibocsátásra kerülő *új részvényeket 50--50 százalékban a Magyar Általános Hitelbank és a Generali veszik át.* Az új részvények kibocsátási árfolyama 50 pengő lesz és ennek folytán e tőketranzakció révén a Providentia saját tőkéje 400.000 pengővel emelkedik. A tőkeemelésből befolyó összegnek a fele az alaptőkét, a másik fele pedig a tartalékokat növeli. *E tőketranzakció révén a Providentia egyik főrészvényese a Generali lesz, amelynek eddig az intézetnél nem volt részvényérdekeltsége.* A Providentia a Phönix átvétele után 3.50—3.75 millió pengő díjbevétellel fog rendelkezni. Az eddigi 18 vidéki fiókja helyett 30 ügynökségből álló hálózata lesz az ország minden részében.

A Ganz-gyár közgyülése. A *Ganz és Társa Rt.* igazgatósága pénteken tartott ülésében megállapította az 1935. üzleti évre szóló mérlegét, amely 2.042.482 pengő veszteséggel zárul. A belföldi közhatósági beruházások igen szűkre szabott terjedelme következtében a társaság arra kényszerült, hogy éles nemzetközi versenyben áldozatok árán is szerzett külföldi rendelésekkel pótolja a keletkezett foglalkoztatási hiányt. Az előző évvel szemben ezáltal nagyobb üzemi veszteség állott elő, amely csupán belső tartalékok igénybevétele útján volt a fent említett összegre csökkenthető. Az igazgatóság *a közgyülést folyó hó 30-ára* hívta egybe.

VÁLLALKOZÁS

Az újjászületett alagút és annak tanulsága

A régi, kietlen alagút, most, hogy a restaurálásával végleg elkészültek és átadták a forgalomnak, Budapest látványos nevezetességeinek számát szaporította.

Évek óta sürgette a sajtó és közvélemény, hogy ez az elsőrangú fontosságú, értékes közlekedési út, amelyhez a letűnt, szép idők sok tradíciója fűződik, elhanyagolt állapotában, nedves, omladozó vakolattal, rossz világítással nem hagyható tovább. Mindinkább kialakult az erre hivatottak előtt az a vélemény, hogy ha az alagútat régi állapotában hagyják, nemcsak az esztétikai követelmények ellen vétenek, hanem kárt okoznak a köznek, mert az omladozó alagútnak mind több lesz a fenntartási költsége. De számolni kellett azzal is, hogy idegenforgalmi szempontjaink is megkövetelik, hogy minden létesítményünkkel fokozottabban törődjünk és azokért áldozatot hozzunk.

Most, hogy a renoválás befejeződött és a maga teljességében látjuk a megújult alagutat, amelynek oldalfalai a rossz vakolat helyett *Marboit-lapokkal* vannak márványszerűen kiképezve és a világítás hatásosan megoldva, *a munkálatok érdemes és helyes volta és az ezek keresztülviteléért folytatott régi törekvés teljességgel igazolva van.*

De szolgál a pompás alagút egy tanulsággal is. Megállapíthatjuk, hogy *egyéb állami épületeknek, városi intézmények építményeinek nagyrésze, különösen azok lépcsőházának oldalfalai ugyanolyan elhanyagolt állapotban vannak,* mint aminőben az alagút volt, kezdve a műemlék számba menő állami épületektől, mint a minisztériumok palotái, régebbi templomok, előljáróságok, múzeumok, egészen a főváros tulajdonában lévő bérházakig, sok mindent kikezdett az idő vasfoga.

Ezek az épületek mind hosszú idő szolgálatára épültek és bizony nem kis részben elhasználódott, védetlen állapotban vannak. Ennek hátránya *nemcsak a nemzeti vagyon csökkenése, hanem a fenntartásukkal járó és előbb-utóbb bekövetkező nagyobb talarozási költség is,* amely végül is az adózókra hárít majd mind nagyobb terhet. De nem utolsó sorban esik a latba az a körülmény sem, hogy ezekben az középületekben megforduló nagyszámú közönség előtt nem devalválja-e ez intézmény tekintélyét annak szomorú külső képe?

Versenytárgyalási megbízások

I., Mészáros-u. leánygimnázium épületén **szobrászmunka**, Ohmann Béla (XI., Kelenhegyi-u. 12) 4500 P. — IX., Szent István-kórház A pavilion **vizv. csatornamunka**, Laczkó István (IX., Liliom-u. 28) 4522.40 P. — IX., Bakteriológiai Intézet részére **teherfelvonó szerelési munka**, Magyar Felvonó és Gépgyár Rt., Wertheim F. és Társa (VI., Lehel-u. 12) 3930 P. — II., Szent Anna-templom **kőfaragómunka**, Müller Rezső (IX., Vágóhíd-u. 18) 4093.80 P. — V., Pesti Vigadóban **elektromos vészvilágitás készitése**, Kafka és Wagner (V., Személynök-utca 25) 2473 P. — IX., Szent István-kórház **melegvizfütőberendezés**, Hajdu József (XIV., Stefánia-út 25) 13.375.45 P.

Beérkezett ajánlatok

Az Új Szent János-kórház burkolási munkáira pályáztak: Higiénia építési szöv. 6967, Gravieser Albin 6949, Mérei Ernő 7112, Cristofoli Vince 7276, Somogyi Béla 7321, Bartok Gusztáv 7709, Gerber József 8985 pengővel.

A Kerepesi-temetőben lévő Kossuth-mauzoleum kőművesmunkáira pályáztak: Demény Lajos 8659, Balassa Árpád 9147, Liber Gyula 13.647, Makovszky László 14.804 pengővel.

A központi városháza házinyomdájának lapostető szigetelési munkáira pályáztak: Asphalt építő 5187, Helvey Tivadar 5425, Korek E. 6224, Gosztonyi és Társa 6397, Posnansky és Strelitz 6432, Biehn János 6595 pengővel.

A Kerepesi-temető kriptakeresztút és a Szilágyi-út rendezési munkáira pályáztak: Barta József 6987, Dési Béla 7422, Krausz Ferenc 7519, Kimberger Géza 7952, Simon László 8419, Holmos János 8517, Heverdle Károly 10.985 pengővel.

Ugyanitt a Harmadkapu-út és Topolyafa-út rendezési munkáira pályáztak: Gát Ödön 6511, Vadas Mihály 7425, Szilágyi Imre 7696, Gravieser Albin 7610, Szendrő Zsigmond 7994, Zimmermann Károly 8237, Obendorfer Rudolf 8408, Bakács Gyula 10.454 pengővel.

Uj versenytárgyalási kiirások

Élelmiszerek szállitására a kórházak és népjóléti intézmények számára. Pályázni lehet szeptember 29-én d. e. 10 óráig a közélelmezési ügyosztályon.

A kelenföldi áramfejlesztőtelepen épülő laboratórium- és irodaépület különböző ipari munkálataira. Pályázni lehet szeptember 29-én d. e. 9 óráig, Váci-út 74. I. em. 101.

A BSzKRt-nál 1937. évben felmerülő vegytisztitási, vasalási, mosási fehérneműjavitási munkákra. Pályázni lehet október 13-án d. e. 9 óráig, Akácfa-utca 15. IV. em. 439.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

KOÓS ISTVÁN FÉMÁRUGYÁR
Sárgaréz és nikkelbronz épületvasalás különlegességek • TELEFON: 2-968-32
BUDAPEST, XIV., MEXIKÓI-ÚT 14.
Uj Lóverseny-tér mellett

NEISZBACHER IMRE
Épület- és műlakatosmester
Budapest, VI., Aradi-utca 2. Telefon: 1—209—53.

Dr. GERŐ IMRE
PARKETTVÁLLALATA
A Szék- és Faárugyár rt. parkettgyártmányainak egyedárusitója.
Budapest, IV., Veres Pálné-utca 33. Telefon: 1-835-20.

Gyors, pontos, olcsó
PAÁR FÉNYMÁSOLÓ
I., Mészáros-u. 10. (Bejárat Ág-utca)
• Telefon: 1-551-87. •

VAJDA LAJOS
mű- és érceöntő
PESTSZENTERZSÉBET, FRANGEPÁN-UTCA 113. TELEFON: 1-475-69.

SYSTEM ÁTÍRÓ ÉS KÖNYVELÉSI RENDSZER
ORMIG átnyomó könyvelőgépek, sokszorositógép,
Stencil és festéknélkül sokszorosit
Budapest, V., Falk Miksa-u. 13. Telefon: 1—165—98.
Bemutatás díjtalan!

THERMOLUX
Felvonók, elektr. tűzhelyek, világítás
VIII., Práter-utca 6. Telefon: 1-383-38.

OLCSÓ CSALÁDI HÁZHELYEK BUDAPESTEN
a Piarista Rend zuglói parcellázásán közcsatornával ellátva, már 2000 pengőtől kedvező fizetési feltételek mellett, vehetők, a 68-as villamos végállomásától 1 percre.
Érdeklődni lehet BIKFALVI BÉLA okl. mérnöknél
Budapest, X., Simor-utca 7. Telefonszám: 1—368—94.

Ifj. MÜLLER REZSŐ
ÉPITŐMESTER
Budapest, IX., Ráday-utca 34.
TELEFON: 1—826—82.

GRUBER JÁNOS festékgyár és ásványőrlőművek, épitési anyagok és vegyészeti termékek raktára
Központi iroda:
Budapest, V., Kálmán-utca 22. sz.
Telefonszám: 1-230-33. • Alapittatott: 1842

Cantos Mihály
épitőmester
V., Váczi-út 34. Telefon: 2-936-52.

„MÁGLYA" VASÖNTÖDE
TARJÁN MÉRNÖK ÉS VOLKSGRUBER
Budapest, VI. ker., Mágla-utca 96 szám.
Nyers és megmunkált öntvények minta, rajz, méret, leirás szerint. Specialista ékszijmeghajtásban.. Saját mintakészitő üzem.
• Telefon: 2-915-21. •

Első Magyar Beépithető kismotor üzem
KOVÁCS JÁNOS
Budapest, XI., Fadrusz-utca 2. — Telefon; 2-693-26

KISS JENŐ
OKLEVELES MÉRNÖK, ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCA 10.
TELEFONSZÁM: 1—148—35

SALGÓTARJÁNI KOSZÉNBÁNYA R. T.
Épitőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám
Telefon: 1-252-84, 1-108-58.

Cementgyár:	Lábatlanban	évi	telj. kép.	12.000 v.
Mészgyárak:	Lábatlanban	„	„ „	5.000 „
	Dorogon	„	„ „	3.000 „
Téglagyárak:	Buda-Ujlak, Kőbánya, Nyergesujfalu	évi	telj. kép.	80,000.000 drb.
Cserépgyár:	Buda-Ujlak	„	„ „	8,000.000 drb.

VAS MÉRNÖK Vegyi Gyára Rt. Asbest VMV Asbestből MINDENT
Budapest, V., Visegrádi-u. 67. Telefon: 2—924—68.

Használt VASANYAGOK:
csövek, lemezek, tartányok, lépcsők, gőzgépek, szivattyuk, motorok, gázgyári berendezési tárgyak stb. és chamottetéglák kedvező áron kaphatók:
FERENCVÁROSI GÁZGYÁR leszerelési irodája.
Budapest, IX., Koppány-u. 2—4. Tel.: 1-340-54.

Zubovits István
női és férfi bőrkabát készitő
BUDAPEST, KÁROLY KIRÁLY-ÚT 13.
(Ledermann udvar.) TELEFON: 1-381-08.

Bakács Gyula
okl. mérnök, épitő- és kövezőmester
Budapest, VI., Bajza-utca 44. Telefon: 1-204-37.

Padozati munkák elsőrangú kivitelben
szlavóniai tölgy- és bükkparkét, táblaparkét, egyszerű és diszes kivitelben, aszfaltparkét és hajópadlók
Pestszentlőrinci Parkétgyár és Gőzfürész Részvénytársaság.
Budapest, V., Rudolf-tér 1. Tel.: 1-212-44.

BORBÉLY FERENC és OBERLÄNDER ENDRE
okl. mérnökök, épitőmesterek és épitési vállalkozók
Vállal magas és mélyépitést
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 49. Telefon: 1-208-48

REDŐNYÖK
KORÁNYI és FRŐLICH
napellenző- és témportálgyár
Budapest, VIII., Kisfaludy-u. 5. Tel.: 1-323-76, 1-459-86

KUSZTOS IMRE ÉS TARSA B. T.
„KORAZIT" nemesvakolati és műmárvány gyár
Cégtul.: KUSZTOS IMRE Budapest, X., Szállás-u. 28-30.
Gyáritelefon: 1—491—82. Postatakarékp. csekkszámla: 65.505.

CSIPAK SÁNDOR ÉS FIA
közszállitási vállalkozók
PESTUJHELY Neptun-utca 24 BUDAPEST XIV., Telep-u. 98
TELEFON: 2-975-82
M. kir. Postatakarékpénztári csekkszámla 57.837

ROSENTHAL MÓR
ÉPÜLETÜVEGEZÉSI VALLALATA
BUDAPEST, V., TÁTRA-U. 26
Alapitva 1908-ban

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: 1—126—66.

LIFT HANDLOVITS és HORVÁTH
BUDAPEST, VIII., FUTÓ-U. 8/B. TEL: 1-409-92.
FELVONÓ-IPAR
Mindennemű felvonót gyárt, javit és karbantart

Huszonötödik évfolyam — Budapest, 1936 szeptember 30 — 39. szám.

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Budapest szíve és Pestkörnyék

A főváros költségvetési tervezete fekszik előttünk: kötetek és füzetek sorozata, telve számok és betűk káprázlató légiójával. Am ezek a betűk nem holt betűk — amint mondani szokták — és a számok nem holt számok: a mi Budapestünk élete él bennük, gondolatok, tervek, koncepciók, beteljesülő kívánságok rajzanak elénk a sorok közül és a rubrikákból felénk int a vigasztalás, nem illuziók formájában, hanem a számok pozitív igazmondásával, hogy megindultunk azon az uton, amely felfelé vezet.

Elnek ezek a számok és — szinte misztikus érzéssel döbbenünk rá — él a számokban az a nemes férfiú is, akinek ma frissen hantolt sírja előtt állottunk. *Liber Endre szól hozzánk abból a kötetből, amely hivatalos nyelven Budapest költségvetésének kilencedik fejezete* és amely a polgármesteri kilencedik ügyosztály számvetését mutatja be. Az ügyosztályok egész sora volt az ő ellenőrzésére bízva és mindezek költségvetési tételeiben nyoma van vezető munkájának, de *egyénisége, lelke legjobban a szociálpolitika és közjótékonyság munkájában olvadt fel*, a kilencedik fejezet számoszlopainak tükrében elevenedik meg előttünk a halott Liber Endre. Nincs ennek a füzetnek egyetlen olyan száraznak látszó adata, amely ne viselné magán Liber Endre meleg, szerető szívének megnyilatkozását. Nem mondunk újat vele, ha megállapítjuk, hogy 1916 óta, szóval amióta felelős állásba került, *kereken húsz esztendeje a milliós nagyváros szociális és kulturális életében nem történt olyan esemény, amelyet nem ő kezdeményezett, nem ő irányított, nem ő szervezett megfoghatatlan ideából kézzelfogható valósággá.*

Liber Endre meghalt, de él az a tervezet, amely erre az esztendőre hivatott az élet hajótörőttjeinek sorsát biztosítani. A számoszlopok szürke egymásutánjában egymás alatt sorakoznak fel az egész metropolis élete szempontjából is tekintélyes és számottevő tételek az inségesek támogatására, a szeretet-otthonok, a hajléktalanok menhelyei, az árvaházak, az anya-, csecsemő- és gyermekvédelmi intézmények, a szükséglakások, a népszállók, népházak, népfürdők és más egyéb humanitárius elgondolások istápolására. A megcsonkított ország fővárosában Budapesten esztendők óta óriási tömegek: csecsemők, gyermekek és inségbe jutott felnőttek abból élnek, hogy eltartja őket a jószívű polgárság.

Ez a város táplálékot ad az éhezőnek, az *illetőségre, a hovatartozásra való tekintet nélkül gyógyítja a betegeket*, ugyanígy minden megkülönböztetés hijján kultúrával és művészettel igyekszik szebbé és elviselhetőbbé tenni az élet valamennyi frontját. Éppen ezért nem értjük azt a harcias haragot, amelyet a vidék, nevezetesen a fővárost közvetlen környékező vidék tanusít Budapest ellen. *Egymást érik az ankétek, egymásután látnak napvilágot nyomtatványok és nyilatkozatok, amelyekben Pestkörnyék hol élénken, hol egyenesen haragosan tiltakozik valami ellen.*

De mi ellen tiltakoznak ennek a szeretetreméltó és jóindulatú világvárosnak haragosai? Csekélységek ellen. Rossznéven veszik, hogy a villamosvasút viteldíjat szed tőlük, méltánytalannak tartják, hogy a városban eladott portékájuk után adót, vagy vámot szednek. Harcias gravamenjeikben nem emlékeznek meg azonban arról, hogy itt, nálunk jutnak kultúrához, mi, budapestiek tartjuk fenn a könyvtárakat, múzeumokat és színházakat, elfelejtik, hogy betegeiket ennek a városnak kórházai segítik vissza az életbe, nem nézik meg az úgynevezett részletes költségvetést, amelyből kitűnik, hogy a budapesti betegek megfizetik ápolási költségüket, a vidékiek nyolcvan százaléka azonban nyomtalanul eltűnik, miután visszanyerte egészségét. És nem akarnak ráeszmélni arra, hogy ez a város nehéz milliókkal istápolja az árvákat, az élet árvált, akik elesettségükben mindig megtalálták Budapest szívét.

Még a tavalyinál is nagyobb felkészültséggel vesz részt a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja a költségvetési vitában

A párt álláspontja a függőben levő városrendezési kérdésekben

Köztudomásúlag a legutóbbi napokban került nyilvánosságra a székesfőváros 1937. évi költségvetésének tervezete. Erről a kérdésről a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja első pártvacsoráján, mint arról más helyen hirt adunk, *Bódy* László tanácsnok *Zsitvay* Tibor, a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja elnökének a felkérésére előadást tartott. Időközben a költségvetési előirányzatot megküldték az egyes bizottsági tagoknak s úgy értesültünk, hogy a *párt a legintenzivebben készül foglalkozni a költségvetési vita előkészítésével.* Éppen ezért felkerestük a pártban

VÁLYI LAJOS dr.
törvényhatósági bizottsági tagot,

aki mint a főtitkár helyettese a *költségvetési vita előkészítésére kapott a párt elnökétől megbízást* és tőle kérdeztük meg az erre vonatkozó közelebbi terveket. Kérdéseinkre a következő választ adta:

— A költségvetés közgyülési vitája előreláthatólag október hó 28-án fog kezdődni és valószínü, hogy tárgyalási rend szerint fog lefolyni. A pénzügyi bizottság tárgyalásai azonban már október hó 12-én kezdődnek. A pártelnök úrnak tényleg az az intenciója, hogy

a Nemzeti Egység Pártja még a tavalyinál is nagyobb előkészültséggel és felkészültséggel vegyen részt a székesfőváros közönségét olyannyira érdeklő költségvetési vitában.

A Nemzeti Egység Fővárosi Pártja *október 5-e és 17-e közé eső héten fog több pártértekezleten foglalkozni a költségvetési előirányzattal és a pártnak és a kerületeknek kapcsolatos indítványaival és kívánságaival.* Ezeknek a pártértekezleteknek a során fog a párt határozni a tekintetben is, hogy az egyes tárgyakhoz kik és milyen indítványokkal szóljanak hozzá.

— Arra a kérdésre, hogy mi a pártnak az általános benyomása a jövő évi költségelőirányzatot illetőleg, csak egész általánosságban válaszolhatok. Ebben a tekintetben ugyanis még csak a sajtóközlemények és ezenfelül *Bódy* tanácsnok úrnak a nyilatkozata áll a párt erndelkezésére, amelyből mindenesetre

örömmel kell megállapítani azt, hogy a költségvetés kerete tovább nem zsugorodott, hanem, ha csekély mértékben is, de ismét gyarapodik, ami kétségtelenül az optimizmus jele és a gazdasági élet egészséges vérkeringésének a tünete,

amit egyébként még csak megerősítenek azok az adatok, amelyeket a pénzügyi ügyosztály tanácsnokától *a jövő évre tervezett beruházásokra, a fővárosi ipar és kereskedelem foglalkoztatására* vonatkozólag hallottunk.

Megkérdeztük *Válvi* Lajos dr.-t ezután, hogy mi a párt álláspontja azokat a *régebbi kerületi követeléseket* illetőleg, amelyekre már a korábbi költségvetések keretében a fedezet is megvan, de amelyek eddig kivitelre nem kerültek. Igy különösen megkérdeztük az úgynevezett *halálsorompók ügyére, a sertésszállás-kitelepítésére*, valamint a legerősebben fejlődő, de utak és közművek tekintetében mégis elhanyagolt területek, így a *Szent Imre város és a Hegyvidék rendezési kérdéseire* vonatkozólag. *Válvi* Lajos dr. erre a következőket válaszolta:

— Tudomásom szerint a párt egyáltalában nem hajlandó engedni abból az álláspontjából, hogy

a halálsorompók elintézésének az ügyét tovább halogatni nem lehet.

— Köztudomásúlag ez a kérdés azért halasztódik, mert a M. Kir. Államvasutak a főváros területén futó vonalaknak olyan átépítését tervezi, amely a halálsorompókat általában kiküszöbölné. Ez azonban már évek óta húzódó ügy, viszont a *közönséget nem lehet tovább is bizonytalanságban és életveszélyben tartani* s éppen ezért amennyire én tudom, pártunknak a költségvetési tárgyalás során ebben a kérdésben az lesz az álláspontja, hogy

amennyiben záros határidő alatt nem lehet megállapodást létesíteni az Államvasutakkal az említett átépítés határozott időpontját illetőleg, az esetben a halálsorompók rendezésére rendelkezésére álló összegeket feltétlenül és haladéktalanul fel kell használni

és meg kell szüntetni az e tárgyban már csaknem egy fél évszázad óta fennálló sérelmes állapotokat.

— A sertésszállások kihelyezését mindig követeltük és követelni fogjuk most annál is inkább,

mert a Kőbányán építendő *szükséglakások ennek a követelésnek a maradéknélkül való megoldását immár még sürgősebbé, még halaszthatatlanabbá teszik.*

— Állandó a panasz, hogy *Kőbánya elmarad és nem követi fejlődésében a székesfőváros egyéb perifériáit, sőt azt lehet mondani még a főváros határain túl fekvő községek fejlődését sem.* Pesztszentlőrinc, Rákoskeresztur, Vecsés, Rákosliget, Rákoshegy, mindannyian rohamosan fejlődnek, míg ezzel szemben az aránylag sokkal könnyebben megközelíthető Kőbánya az építkezésben elmarad. Azok, akik a kőbányai viszonyokat ismerik, azt állítják, és ez nagyon kézenfekvő is, hogy *ennek éppen a sertésszállások az okai*, mert senki sem akarja a nyári pihenésre szánt estéit kellemetlen sertésbüzben tölteni. Egész jogos tehát Kőbánya követelése, amikor ennek a kérdésnek a végére kíván járni és *ebben a törekvésében Kőbánya polgárságát a mi pártunk éppen úgy támogatni fogja, mint minden más jogos kerületi közérdeket.*

— Ami a Hegyvidék út- és csatornaépítési viszonyait illeti,

mint Szent Imre városi bizottsági tag éppen én vagyok az, aki leggyakrabban feszegetem ezt a kérdést és hogy a Hegyvidéknél maradjunk, felszólalások és cikkek sorozatában igyekszem előrevinni a Sasad út- és csatornaépítését. Ez áll azonban a többi kereületekre vonatkozólag a kerületket képviselő bizottsági tagtársaimat illetőleg is és ebben a tekintetben csak a rendelkezésre álló anyagi keretek szabnak törekvéseink elé határt. Mi azon az álláspónton vagyunk, hogy

az út- és csatornaépítési keretet amennyire csak lehet, fejleszteni kell,

mert ez egyike a legproduktívebb és egyben a legszociálisabb befektetéseknek. A jó út és a csatorna mint közlekedési és mint közegészségügyi tényező feltétlenül hálásan visszafizetik a reájuk fordított munkát és költséget. Azonkívül az *út- és csatorna-*

munka az, amely a legegyenletesebben osztja el a beruházási költségeket a székesfőváros munkanélküli tömegei között. Az az álláspontunk, hogy az *út- és csatornaépítésre fordítható minél nagyobb összegeket az egyes kerületek és különösen a perifériák között arányosan és igazságosan kell megosztani.* Mert hogy csak a Szent Imre városnál maradjak, rá kell mutatnom arra, hogy

nemcsak a Hegyvidék, tehát Szent Imre városi vonatkozásban a Sasad, hanem a Sós-fürdő vidéke, a Bibic-telep, a Balatoni-út vidéke egytől egyig továbbfejlesztésre szorulnak.

— Ha ez a továbbfejlesztés a rendelkezésre álló keretek között csak lépésről-lépésre történhetik is, az is megnyugtatja a közönséget, de viszont nem szabad megfeledkezni egy városrészről sem. S ugyanígy követelheti ezt meg a többi kerület is, Óbuda, Kőbánya, Zugló és Angyalföld, stb.

— Nagy örömmel fogadja a párt, hogy

Óbuda építése ugyancsak erős ösztönzést kapott az új óbudai kivezető út építésének a megkezdésével,

amely megszünteti azt a szomorú állapotot, hogy Magyarország messzehírű, szép fővárosába siető idegenek Óbuda szűk utcáin keresztül kellett, hogy megismerjék első impresszió formájában a Duna királynőjét, Budapestet.

ZSITVAY TIBOR:
Sziklaszilárdan kell állnunk az őszinteség és bizalom jegyében
A párt évadnyitó vacsoráján Bódy László tanácsnok megismertette a költségvetés alapelveit a NEP fővárosi szervezetének tagjaival

A nyári csend után, amely alatt a hivatalok végezték hétköznapi munkájukat, csütörtökön este kigyúlt az ünnepi fény a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének termeiben. Az *első pártvacsorát tartották*, amelyet ünneppé avatott a párttagok első találkozója a szünet után. Nagy számban jöttek össze a párt törvényhatósági bizottsági tagjai, akiknek körében megjelent *Lamotte* Károly dr. alpolgármester és *Bódy* László dr. tanácsnok is, hogy *Szendy Károly polgármester megbízásából megismertesse a költségvetés alapelveit a párttal.*

Már együtt ültek a párt tagjai a terített asztalnál, amikor a városházi pártközi konferenciáról megérkezett *Zsitvay* Tibor dr. elnök, akit lelkes éljenzéssel köszöntöttek. Részt vettek még a vacsorán: *Usetty* Béla dr., *Terbócz* Imre, *Pőzel* István dr., vitéz *Tóth* András dr. országy. képviselők, *Andréka* Károly dr., *Becsey* Antal, *Bényi* Károly dr., *Burchard-Bélaváry* Rezső dr., *Deményi* Aladár dr., *Dongó* Orbán, *Dorner* Gyula, *Egerváry* Tibor dr., *Gazdy* Jenő, *Glückstahl* Samu, *Hegedüs* Bertalan dr. *Hencz* Lajos dr., vitéz *Juhász* Jenő dr., *Kalona* János, *Kertész* Elemér, *Kövesligethy* Miklós dr., *Ledermann* Mór, *Nagy* Antal, *Nagy* Ferenc, *Orova* Zsigmond dr., *Ősz* Béla, *Pályi* Gyula dr., *Pintér* Jenő dr., *Schmidt* Richárd, szentjóbi *Staub* Elemér, *Szántay* István, *Szentesi* József, *Tárkány* Ferenc, *Tóth* Gábor, *Vályi* Lajos dr., *Veress* Gábor dr., vágvecsei *Wellisch* Andor törvényhatósági bizottsági tagok.

A viszontlátás meleg hangulatában zajlott a terem, ahol annyi kérdezni való akadt az elmúlt nyárról és annyi megbeszélni való terv az elkövetkezett munkaévről, amíg azután nagy figyelem között szólásra emelkedett

Zsitvay Tibor dr.

üdvözölte a párt tagjait a pihenő után, a munka előestéjén és köszöntötte *Lamotte* Károly alpolgármestert és *Bódy* László tanácsnokot, akit a polgármester bizalma küldött ide, hogy tájékoztassa a pártot a jövő évi költségvetésről és ezzel is megkönnyítse a pártra váró nagy munkát. A nyári időszak utáni megújhodás — mondta — *fokozta a munkakészséget, amire most majd különösen nagy szükség lesz. A belpolitikai és külpolitikai fronton nagy események vannak, amelyek az ország sorsára is kihatnak.* A nagy káoszban, mint kis sziget áll Magyarország, a jogbiztonság, a béke, a bizakodás, a munkakedv és a tekintélytisztelet szigete. Ha ennek őrülnünk is kell, szomorúság fog el mindnyájunkat arra a gondolatra, hogy *vezérünk, akinek törekvéseit és munkáját oly sok eredmény igazolja, most beteg.* Isten adja vissza neki minél előbb teljes munkaerejét, mert *erős vezetőre van szüksége az országnak,* amelynek mindent a magyar öncélúságra kell beállítania. *Ha a vezér beteg, az egységre még nagyobb szükség van.* A mi munkakészségünket is az egység adta meg és az idén, a fokozottabb munkában *még teljesebbnek kell lennie az egységnek.* Ebbe beleilleszkedni kell, mert mi tökéletes egységben akarunk dolgozni és az a becsületes törekvésünk, hogy *nem hirdetünk harcot más párt tevékenysége ellen.* Mégis *nem helyeselhető az a megnyilatkozás, amely egy törvényhatóság kebelében egyik párt, de inkább csak a párt egy tagja részéről történt.* Nem szoktam ilyen kifejezéseket használni, de ez a magatartás *felkorbácsolta indulatomat és meg tudom érteni a felháborodást, amely nyomában támadt.* Ebben az esztendőben, amikor nagy munkának megyünk elébe, az indulatokon uralkodni kell. *Az veszti el a csatát, aki nem tud uralkodni indulatain.*

A párt dolgozni akar a főváros és az ország érdekében. Ezért *sziklaszilárdan kell állnunk, az őszinteség és bizalom jegyében. Isten adja vissza a pártvezér erejét, hogy az ő vezetése alatt, a nemzeti egységben összeforrva áldásos munkát tudjunk végezni.*

Hosszantartó meleg éljenzéssel ünnepelték *Zsitvay* Tibort beszédéért, amellyel a párt új munkaévét megnyitotta.

Vályi Lajos dr.

a párt helyettes főtitkára szólalt fel ezután. Köszönetet kell mondania bizottsági tagtársai nevében — mondta — az elnöknek azért *a határozott és bátor hangért, melyet a munkaév kezdetén megütött.* Beszédében azt juttatta kifejezésre az elnök, hogy *kezébe veszi a gyeplőt és vezetni fogja a pártot a munkában.* Erre a munkára még sokkal nagyobb mértékben van szükség, mint eddig, legteljesebb odaadással még többet kell dolgozni. És ennek a harmonikus munkának meg is kell hoznia az eredményét: *keresztény, nemzeti elvek alapján állva, lehetetlen, hogy meg ne tudjuk érteni egymást és teljesen össze ne forrjunk az egységben. A destrukcióval szemben hatalmas nemzeti egységre van szükség és ennek megteremtésére ez a párt hivatott.*

— A munkát — folytatta *Vályi* Lajos dr. — minél hamarabb meg kell kezdeni. A legközelebbi napok meg is hozzák a munkára való alkalmat. Napirendre kerül *a költségvetés,* amelynek tárgyalásában minden párt akarata megnyilvánul. Ha ezen a téren a mult évben megálltuk a sarat, *az idén még fokozottabb eredményeket fogunk elérni.* Legközelebb megindul a szakbizottsági munka, de ezt megelőzőleg már ma alkalom nyilik a költségvetés alapelveinek megismerésére. Kéri az elnököt forduljon *Bódy* László tanácsnokhoz, hogy nagy érdeklődéssel várt ismertetését adja elő.

Zsitvay Tibor dr. elnök felhívta ezután *Bódy* tanácsnokot a költségvetés ismertetésére és egyúttal biztosította, hogy *úgy munkájával, mint személyével szemben a párt a legteljesebb bizalommal viseltetik.*

Bódy László dr. tanácsnok

megköszönte a megtisztelő felhívást és a bizalom kifejezését, majd kijelentette, hogy *Szendy* Károly polgármester felfogása szerint, ha *az adminisztráció és a törvényhatósági bizottság tagjai összefognak, nem lehet kétséges, hogy szép Budapestünket a haladás útján előreviszik.* Ezen az úton haladunk akkor is, ha a költségvetést a leglelkiismeretesebb gonddal letárgyaljuk. A polgármester — mondotta azután, — a költségvetés összeállításánál a legfontosabb szempontnak azt tartotta és ilyen értelemben adta meg utasítását is, hogy *az elsőrendű szükségleteket elégítsük ki, anélkül, hogy a polgárság terheit emeljük.* Tehát figyelembe kellett venni egy keretet és ehhez a költségvetést megcsinálni. Ez ugyan homlokegyenest ellenkezik azzal az alapelvvel, ahogyan a költségvetés összeállítását az egyetemen tanítják. Előbb a kiadásokat szokás megcsinálni, azután a bevételeket, de *hol vagyunk mi ettől az elvtől a mai viszonyok között, amikor világszerte a fejük tetején táncolnak az elméletek.* Mindenekelőtt azt akarja megállapítani, hogy az 1936. évvel szemben fejlődés vagy stagnálás mutatkozik-e? Előre kijelentheti, hogy *a zsugorodási folyamat megállott, sőt lassú, de biztató fejlődés mutatkozik.*

Ezután plasztikus csoportosításban vázolta a költségvetést, amelynek tételeivel igazolta a hangoztatott irányelveket és a megindult fejlődési folyamatot. Végigment a tételeken és különösen *a hatalmas beruházási programot* hangsúlyozta. Eljutott végül a *négymilliós hiányhoz,* amely a 156 milliós volumenhez képest igazán nem jelent katasztrófát. Ennek a hiánynak eltüntetésére tulajdonképpen *a pótadót kellene emelni, ehhez a megoldáshoz azonban — a polgármester elhatározásához képest — nem akar fordulni.* A segítés legkézenfekvőbb módja a *forgalmiadó kérdésének rendezése* az államkincstárral. *Ha a fázisadóból is megkapja a főváros a 25%-os részesedést,* amit a forgalmiadóból juttat neki a kincstár és a polgármester reméli, hogy ez a jogos kívánság teljesedik is, akkor *hatmilliós bevételre lehet számítani és a költségvetési deficit egy csapásra eltűnik.*

Nagy figyelemmel és többször megnyilvánuló helyesléssel hallgatták a párt tagjai *Bódy* László ismertetését és érdekes fejtegetését, amelyért

Gazdy Jenő

törvényhatósági bizottsági tag mondott a párt nevében köszönetet. Örömének adott kifejezést azért, hogy *sikerült a deficitet a közterhek emelése nélkül csökkenteni és talán sikerül teljesen el is tüntetni.*

Egyhangú helyeslés volt a visszhangja ennek a megállapításnak, amely után még hosszabb ideig maradtak együtt a párt tagjai, akik főképpen *Zsitvay* Tibor dr. elnököt vették körül a megindult eszmecsere folyamán.

GERA LAJOS FIAI
épület- és butorasztalos mesterek
Budapest, VIII., Thék Endre-utca 35
Telefon: 1-370-20

Grosz Frigyes
okl. mérnök építési és kövezési vállalkozó
Budapest, IX., Bakáts-utca 1. ● Telefon: 1-861-54.

KUSZTOS IMRE ÉS TÁRSA B. T.
„KORAZIT" nemesvakolati és műmárvány gyár
Cégtul.: KUSZTOS IMRE Budapest, X., Szállás-u. 28-30.
Gyáritelefon: 1—491—82. Postatakarékp. csekkszámla: 65.505.

SZVETICS JÓZSEF
ÉPÍTÉSI-VÁLLALKOZÓ
*
BUDAPEST, XIV., TELEP-UTCA 8.

ÚTHENGERLÉST
vállal WOLF ERNŐ
BUDAPEST, XI., HORTHY MIKLÓS-ÚT 149. — Telefon: 2-599-68

„SANIT F" habarcs- és beton vízhatlanító
Gyártja: POSNANSKY és STRELITZ R. T.
aszfalt-, fedéllemez- és kátrányvegyitermék-gyár
Központi iroda: Bpest, V., Sólyom-u. 13.
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: 1—126—66.

Törv. védett
Nagy árammegtakarítás! Nagyobb fény!
KOMOR HENRIK-féle
fénytechnikai-, villamossági- és műszaki vállalat K. F. T.
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-U. 59.
lámpatestekkel Telefon: 1-414-76

TAKÁCS-ÜVEG
Kartellen kívül. TAKÁCS IMRE táblaüveg-szaküzlete Budapest, II., Zsigmond-utca 24. szám
Telefon: 1-606-00 Sürgönycím: Üvegcentrum

HENCZ FERENC ASZTALOSÁRU TELEPE
Épület asztalos munkák: ajtók, ablakok, kapuk, kirakatok, üzletberendezések, lakás- és irodaberendezések gyártása.
BUDAPEST, IX., KÖZTELEK-UTCA 2. TELEFON: 1—860—02.

KARDOS JENŐ
EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZŐ, KÖZPONTI FŰTÉS, VIZVEZETÉK ÉS CSATORNÁZÁSI VÁLLALATA
Budapest, VI., Ó-utca 31. Tel.: 1-179-05

CSIPAK SÁNDOR ÉS FIA
közszállítási vállalkozók
PESTUJHELY Neptun-utca 24
BUDAPEST XIV., Telep-u. 98
TELEFON: 2-975-62
M. kir. Postatakarékpénztári csekkszámla 57.837

LIBER ENDRE

A gyászjelentések sablónos fogalmazása szerint: *Budapest Székesfőváros közönsége mély megrendüléssel és a legőszintébb részvéttel veszi tudomásul a lesújtó hírt, hogy meghalt az árvák atyja, a nyomorgók megsegítője, a szegények és bajbajutottak istápolója, Liber Endre.* Élt 58 évet, az ország fővárosának öt esztendőn át volt első alpolgármestere, meghalt sok szenvedés után az elesettek érdekében folytatott hosszú és szakadatlan munkálkodásban és — talán soha nem volt ennyire igaz szívből jövő a gyászjelentés hangjának egyformasága: — *Az örök dicsőség fénye övezze emlékét.*

Amikor itt állunk e példaadó élet hamvai előtt, elszorul a szívünk, nem ad hangot a torok: önkéntelenül is azok a szavak jönnek ajkunkra, amelyek szinte évszázadok óta kifejezői a legnagyobb fájdalomnak, a legnagyobb tragédiának, annak, hogy *elment valaki közülünk, akinek a távozását pótolhatatlannak érezzük, akiről nem hittük el, hogy az élet és halál kérlelhetetlen törvényei szerint nem is egyik napról a másikra, hanem egyik perc után a következőben már nincs közöttünk:* derék, jóságos életének nagyszerű aktivitása már csak a mult emlékezetében virul.

Nehéz, majdnem lehetetlen feladat írni és beszélni a *halott* Liber Endréről, amikor itt él és virágzik szemünk láttára az *élő* Liber Endre munkásságának valamennyi halhatatlan alkotása. Az emberi élet természetes rangsora szerint Budapest első alpolgármestere volt, ez az adminisztratív megjelölés azonban korántsem tölti ki azokat a széles kereteket, amelyeket majdnem példátlanul álló munkássága betöltött. Hivatalos nyelven szólva, *Liber* Endre teremtette meg Budapesten a szó korszerű értelmében vett szociálpolitikát, amelynek azonban a különleges magyar viszonyoknál fogva mélyebb és átfogóbb értelme lett, mint amennyi ebből a kifejezésből következik. Nem szabad ugyanis elfelejtenünk, hogy Budapesten nem csupán az árvák, a szegények és az inségesek megsegítését szervezte a köz feladatává és kötelességévé, hanem *olyan világpolitikai konstellációban teremtette meg az összes szociálpolitikai kérdéseknek ezt a nyugalmi állapotát,* amikor a történelem legnagyobb világkatasztrófája után magunkramaradottan, kifosztottan és megcsonkítottan azt sem tudtuk: mihez kezdjünk csekély megmaradt javainkkal, mihez kezdjenek azok, akik nem vesztették el százszázalékig az élethez való jussukat.

Liber Endre a világégés kellős közepén, 1916-ban, amikor először jutott szóhoz felelős pozicióban, *indította meg az élet gyámoltalanjainak érdekében való harcát,* amely halála idejére, 58 esztendős korára, meghozta neki egy kiteljesült élet ragyogó és elvitathatatlan győzelmét.

Amennyiben elismerjük a pszichoanalitikusok tanítását, amely szerint egész életünket elhatározó befolyással szabják meg legzsengébb gyermekkorunk élményei és tapasztalatai, úgy meg kell állapítanunk, hogy *Liber* Endre életének tevékenysége *ennek a tudományos tételnek legfrappánsabb bizonyítéka.* Ez a szép és köztiszteletben álló karriért befutott közéleti férfiu a legnagyobb tehertétellel, *szüleinek elvesztésével kezdte életét.* Árvaházban nevelkedett és ifjúságának ez a fájdalma nem csupán maradandó emléket, de maradandó nyomot is hagyott lelkében. Ha elemezni akarnók ennek a tiszteletreméltó férfiúnak lelkirúgóit, rá kellene jönnünk, hogy a saját munkájával, tulajdon tehetségével elért magas állás, számos legmagasabb kitüntetés, végül, de nem utolsó sorban az általános közbecsülés nimbusza soha, pillanatra sem homályosította el tudatában az árvasorban, árvák közt eltöltött esztendőket. Ellenkezőleg: mindig világosan élt lelkében az a semmihez nem fogható magáramaradottság, amelyet az árva-gyermek érez lelkében és amelyet *csak a szó legigazabb értelmében vett emberszeretet, bölcsesség és jóindulat pótolhat,* amelynek képviselői és fenntartói *az árvaházak.* Ennek tulajdonítható nyilván, hogy felelős állásban első tevékenysége az árvaházak kibővítése volt és sokoldalú szociális, valamint kulturális tevékenysége során *egész életében elsősorban azok megsegítésén munkálkodott, akiket a Gondviselés kiszámíthatatlan akaratából megfosztott a sors a természet vagy a társadalom gyámolításától.*

Ebben a pillanatban a Gondviselés elszólította az élők sorából a gyámolítatlanok gyámolítóját és koporsója előtt a megrendülésen túl csak azt a kívánságot érezzük, hogy *Liber* Endre életének műve halála után is virágozzék és terebélyesedjék.

Az árvák atyjának élete és halála

Szombaton reggel kilenc óra tájban következett be — eléggé váratlanul — a katasztrófa. A főváros közönsége előtt közismert volt, hogy *Liber* Endre már hosszabb idő óta *betegeskedett. A szívével,* — amelyet egész életén át könnyű szerrel ajándékozott az élet elesettjeinek, — *került bajba.* Kezelőorvosai már régebben megállapították, hogy *angina pectorisa* van, amelynek tudvalevően *egyetlen biztos orvossága a pihenés. Liber* Endre azonban egész életét a legidegölőbb munkásságban töltötte el és ennek a hatalmas munkalázaknak *tempóját még a legutóbbi időkben sem csökkentette.* A nyár folyamán pédául

egyszerre helyettesítette Szendy Károly polgármestert és Lamotte Károly alpolgármestert, ami ugyanis azt jelentette, hogy egyedül az ő kezében futottak össze Budapest egész szövevényes adminisztrációjának valamennyi szálai.

Július utolsó napjaiban azonban, — amint a *Fővárosi Hirlapban* annakidején arról megemlékeztünk, — *hivatalában rosszul lett,* szívrohamot kapott, ami után néhány hétre *Lillafüredre* utazott, hogy ott kipihenje magát. Amint kissé jobban érezte magát, visszajött hivatalába, ahol azonban mindössze egy napig dolgozhatott, mert

a hivatali szobájában kapott újabb szívroham figyelmeztette, hogy veszélyben forog az élete.

Ettől kezdve a lakásán gyógykezeltette magát de *alkotó tevékenysége itt sem hagyta nyugton.* Betegágyában írta a Budavár visszavételével kapcsolatos ünnepségek befejező *rádióelőadását,* amelyet már nem is tudott személyesen felolvasni:

a halálos ágyon készült előadást hitvese olvasta fel a mikrofón előtt.

Az utólsó kenet

Körülbelül két héttel ezelőtt állapota *válságosra fordult,* úgyhogy fel is vette *az utolsó kenetet.* Az istenü közelség azonban, úgylátszik, megnyugtatta valamennyire háborgó szívét és *szemmelláthatóan a javulás útjára lépett.* Mindazáltal most egy hete helyesnek látták orvosai, hogy bevigyék az *Uj Szentjános-kórházba,* miután a legteljesebb nyugalom látszott szükségesnek. A kórházban *Kasper* Károly főorvos kezelte, akivel

még pénteken este is jókedvüen elbeszélgetett, semmi jelét nem mutatva a közeli katasztrófának.

A péntekről szombatra virradó éjszakát *nyugodtan töltötte el,* szombaton azonban

váratlanul szívrohamot kapott, elvesztette eszméletét és szívszélhüdés következtében rövidesen meghalt.

Gyászértekezlet a városházán

A budapesti városházán *Szendy* Károly polgármester mély megrendüléssel vette tudomásul a telefonon jött értesítést és azon nyomban *összehivta a tanácsnokok értekezletét.* Mély részvéttel, megindultan és keresetlen szavakkal jelentette be a polgármester a gyászértekezleten, hogy

meghalt Liber Endre, aki első munkatársa volt és akihez ezenkívül harminc évre visszamenő személyes barátság kötelékei fűzték.

A gyászértekezlet után *Szendy* Károly polgármester *Lamotte* Károly alpolgármester és *Farkas* Ákos tanácsnok kíséretében kisietett az *Uj Szentjános*-kórházba, ahol kondoleáltak az özvegynek, továbbá *Liber* Endre lányának, *Görgényi* László tüzérfőhadnagy feleségének, végül az elhúnyt alpolgármester fiának, aki *a Gázművek mérnöke.*

A *Fővárosi Rovatvezetők Testülete* szombaton délben egy órakor *Rátkai* Károly dr. elnöklésével ugyanesak gyászülést tartott. Az elnöklő *Rátkai* Károly dr. a következőket mondotta:

— Szomorú bejelentést kell tennem. Budapest székesfővárosnak súlyos gyásza van. Mélységes megrendüléssel jelentem, hogy ma délelőtt 10 órakor meghalt Liber Endre alpolgármester. Halála súlyos veszteséget jelent nemcsak a főváros közigazgatásának, amelynek lelkiismeretes, fáradhatatlan, buzgó munkása volt, hanem a főváros egész közönségének is, amelynek érdekeit mindenkor önzetlenül szolgálta. Súlyos gyásza ez a magyar ujságírótársadalomnak is, amelynek Liber Endre alpolgármester mindenkor lelkes barátja és híve volt. Puritán közéleti férfiu, melegszívü emberbarát, az inségesek, szegények és elesettek mindenkor lelkes és szolgálatkész támogatója, a Fővárosi Rovatvezetők Testületének melegérzésü híve, minden ízében igaz ember távozott el az élők sorából.

— Javaslom, hogy emlékezetét jegyzőkönyvünkben örökítsük meg, mélységes részvétünkről táviratilag értesítsük özvegyét, temetésén testületileg jelenjünk meg és sírjára koszorút helyezzünk.

A *Fővárosi Rovatvezetők Testületének* a tagjai állva hallgatták végig az elnöki bejelentést és az előterjesztett indítványokat *egyhangulag elfogadták.*

A szegényekért és a kultúráért...

Liber Endre több mint négy évtizede volt a főváros szolgálatában. Egy időben a *Fővárosi Közlöny* társszerkesztője volt, majd hosszabb időn át a közgyülés *gyorsirója,* végül 1916-ban a közjótékonysági ügyosztály helyettes vezetője lett és mint ilyent, *kinevezték a menekültügyek kormánybiztosává.* A kormányzat *legfelsőbb elismerésével töltötte be ezt a hivatását,* ugyanekkor azonban fővárosi munkakörének keretein belül hozzálátott nagyszabású terveinek megvalósításához. Mint a *József Fiúárvaház* volt növendéke, legelőször az árvaházakat vette gondjába:

háromszáz férőhellyel szaporította a budapesti árvaházak befogadóképességét, ami által csekély költséggel, a kommunitás számbavehető megterhelése nélkül olyan eredményt ért el, mintha drága pénzen új és hatalmas árvaházat építettek volna.

Az idők során *Fonyód-Bélatelepen* ő létesítette azt a modern üdülőtelepet, amely lehetővé teszi, hogy *a főváros minden árvaházi növendéke évente legalább egy hónapig élvezze a nyaralás sokaknak ismeretlen áldásait.*

Az ő kezdeményezésére vette át a főváros a saját biztos alapokon nyugvó kezelésébe *a társadalmi jótékonyság hatásköréből a menhelyeket* és ő vitte keresztül, hogy a szegényházakból *szeretetotthonok* lettek, ahol öregségükre meleg hajlékot és szeretetteljes gondozást nyernek *a középosztály elszegényedett tagjai.*

Az egész magyar közvélemény előtt közismert *Liber* Endre áldozatos munkássága *az inségesek* megsegítése terén. Manap is

félszázezernél több ebédet osztanak ki naponta és éppen most kezdte el az új iskolaévet az a tizenötezer szegény gyermek, aki a főváros gyermeknyaraltatási akciója révén hozzájutott a napfény és a szabad levegő áldásához.

A közjótékonysági és a szociális alkotások felsorolásával azonban *korántsem méltattuk ki Liber Endre sokoldalú érdemeit.* Az ő nevéhez fűződik a *Fővárosi Könyvtár* nyugateurópai értelemben vett modernizálása, ő rendszeresítette a *Székesfővárosi Zenekarnak* azokat a népszerű előadásait, amelyek ma már Budapest kulturális életének elengedhetetlen tényezői és

Liber Endre volt a festők és szobrászok istápolója, aki a Fővárosi Képtárt gazdaggá tette és pompás szobrokkal népesítette be Budapest tereit és parkjait.

Egész könyvtárat töltenek be *iróí és ujságírói munkásságának termékei,* amelyek élvezetes olvasmány formájában tárták fel úgyszólván hétről-hétre a legégetőbb szociális és kulturális problémák tudományos és gyakorlati hátterét. A gyász perceiben

meghatottsággal, egyben a kellő tisztelettel konstatáljuk, hogy Liber Endre értékes irásaival állandóan szerepelt a Fővárosi Hirlap hasábjain is.

Figyelemreméltó, hogy irói és ujságírói munkásságának honoráriumát, valamint tisztviselői jövedelmének egy részét *félrerakva,*

harmincezer pengős alapítványt tett annak a József Fiúárvaháznak a javára, amely hajdan a korán elvesztett szülői otthont pótolta életében.

Érdemei elismeréséül megkapta *a másodosztályú polgári hadi érdemkeresztet,* 1927-ben *kormányfőtanácsosi* címmel tüntette ki a kormányzó, 1931-ben *először,* másodízben pedig 1935-ben *első-alpolgármesterré választotta a főváros törvényhatósági közgyülése.*

A temetés

Kedden délelőtt temették el mélységes és impozáns részvét mellett a belvárosi plébániatemplomból *Liber* Endrét. *Sok ezerre menő ember vonult fel a templom körül,* az előkelőségek mellett ott voltak az egyszerű polgárok és *sokan a szegények közül,* akik jótevőjüket siratták az elhunytban. *Egész Budapest könnyezve temette alpolgármesterét.*

A holttestet a belvárosi plébániatemplom főhajójában ravatalozták fel. A család hatalmas, piros rózsakoszorúját és a Pannonia Evezős Egylet zász-

Rózsafa védő zacskókat
vízhatlan erőpapirosból darabonként 28 fillérért szállít
Magyar Vegykészitményü Papirgyár Oser Jakab
Budapest, VI., Ó-utca 49. Tel.: 1-238-90

VAJDA LAJOS
mű- és érctöntő
PESTSZENTERZSÉBET, FRANGEPÁN-UTCA 113. TELEFON: 1-475-69.

laját helyezték az érckoporsóra, amely mellett *a Pannonia olimpiai nyolcasa állt díszőrséget.* Virághalomban állott a ravatal, amelyre *181 koszorút* küldtek a résztvevők.

A templom fekete lepellel bevont padsoraiban foglaltak helyet az elökelőségek. A kormányt *Bornemisza* Géza iparügyi miniszter képviselte, a belügyminisztérium képviseletében *Tomcsányi* Kálmán államtitkár és *Sas* Elemér miniszteri tanácsos jött el. *Sipőcz* Jenő főpolgármester tikárával, *Horony Pálffy* Aurél főjegyzővel együtt érkezett. *Szendy* Károly polgármesterrel és *Lamotte* Károly alpolgármesterrel élén megjelent a főváros egész vezetősége. A Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának tagjait *Zsitvay* Tibor elnök és *Terbócz* Imre főtitkár vezette. Ott voltak: *Bárczy* István és *Ripka* Ferenc nyug. főpolgármesterek, *Lukács* György, *Karafiáth* Jenő, *Hegedüs* Lóránd volt miniszterek, *Csillery* András vezetésével a Keresztény Községi Párt küldöttsége, valamint az összes fővárosi pártok küldöttei, *Oszvald* István kúriai elnök, *Mészáros* István érseki helytartó, *Madarász* István prelátus, *Bartha* Lajos altábornagy és *Szlatinay* Sándor tábornok vezetésével az 1-es honvédek és a volt 1. népfölkelő gyalogezred katonai küdöttsége, *Herczeg* Ferenc, *Üsetty* Béla országgyülési képviselő *Huszár* Aladár volt főpolgármester, *Pap* József, *Kelemen* Kornél az OTT elnöke, *Kalmár* Béla főkapitányhelyettes. Résztvett a temetésen a főváros tisztviselőinek hatamas tábora, iskolák, árvaházak, különböző intézmények, egyesületek képviselői és a templom egész környékét elözönlő, hatalmas közönség.

Bednárz Róbert apátplébános végezte a gyászszertartást, amely után a koporsót a Pannonia nyolcas tagjai vállukon vitték ki a templom előtti térségre.

A koporsót a templom előtt emelt katafalkra helyezték. *Az egyik szomorúfűz árnyékában állították fel a katafalkot,* amelyet jobbról-balról árvaházi növendékek vettek körül. Kissé távolabb a főváros altisztjei és tűzoltói állottak fel. A templom homlokzata előtt levente díszszázad sorakozott.

Mikor a katafalkon elhelyezték a koporsót, *Szendy* Károly polgármester búcsúzott el a főváros nagy halottjától.

— Amikor egy héttel ezelőtt *utoljára meglátogattam* Istenben boldogult *Lieber* Endrét, — mondotta — azzal búcsúzott el tőlem, hogy: *„Most már jobban érzem magamat, azt hiszem, nemsokára elfoglalhatom hivatalomat“.* Ezt a két mondat jellemzi legjobban a megboldogultat. *Önfeláldozó kötelességtudására és hivatalának szeretetére mutat e két mondat.* Sajnos, a kétlelhetetlen sors mást akart, *három nap mulva már csak kihült kezét simogathattam meg.* Ez a jóságos kéz, amely annyi könnyet törölt le, annyi barázdát simított el, annyi jót tett, megszünt élni, intézkedni.

Ezután *Liber* Endrét mint embert és mint a közért élő tisztviselőt méltatta. Szólt gyermekkoráról, melyet a József fiúárvaházban töltött, majd amikor a piaristáknál elvégezte a gimnáziumot, a főváros tisztviselője lett. Működése terén különösen szociális intézkedései biztosítanak számára örök emléket. A mindenkit mélyen megindító gyászbeszéd végén elbúcsúzott Liber Endrétől, a *közigazgatás művészétől* a főváros közönsége, a tisztviselők és a maga nevében.

Ezután *Bednárz* Róbert apátplébános beszentelte a koporsót, majd megindult a gyászmenet. Elől díszruhás lovasrendőrök haladtak, majd a tűzoltóság, vámőrség, a Beszkárt egyenruhás alkalmazottai, fővárosi altisztek, köztisztasági alkalmazottak. Hat koszorús kocsi után az árvaházak növendékei vonultak fel, majd a hat ló által vont gyászkocsi és mögötte autókon *Liber* Endre gyászoló családjának tagjai, a főváros vezetősége és a gyászolók hosszú sora. A hatalmas temetési menetet az utolsó tiszteletadásra kivonult mentőkocsik és díszruhás rendőrök zárták be.

A Kigyó-utcán, Rákóczi-úton, Fiumei-úton, amerre a temetési menet elhaladt, *gyászfátyolos lámpák égtek* és végig a hosszú útvonalat a közönség szállta meg. A sírnál a Pannonia Evezős Egylet nevében vitéz *Csik* László igazgató vett búcsút Liber Endrétől.

Becr Sándor VÉSNÖKMESTER
V., Gr. Tisza István-utca 5. sz. ● Telefon: 1-824-29
szivacsalátétes **BÉLYEGZŐJE**
tartós, szép és tiszta

Zubovits István
női és férfi bőrkabát készítő
BUDAPEST, KÁROLY KIRÁLY-ÚT 13.
(Ledermann udvar.) TELEFON: 1-381-08.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

FEKETE JENŐ BÁDOGOS ÉS SZERELŐ
Elvállal mindennemű épület- és díszmű bádogosmunkát.
Készít: vízvezetők és egészségügyi berendezéseket.
Budapest, VI., Székely Bertalan-utca 24.
TELEFON: 1-178-02.

Jóváhagyta a Közmunkatanács a XII. elöljáróság tervét

Uj élet indulását várják a Hegyvidéken

A XII. kerületi elöljáróság székházának felépítése a megvalósulás stádiumába lépett. A Fery Oszkár-utca és böszörményi-utca sarkán lévő városi telekneK, ahol az elöljáróság felépül, *a magasépítési ügyosztály elkészítette a szabályozási tervét,* amelyet jóváhagyás végett megküldtek a Közmunkatanácsnak. *A tervet a Közmunkatanács jóváhagyta és erről szóló határozatát most küldte meg a fővárosnak.* Az építkezési terv ellen kétheti határidő alatt a környékbeli érdekeltek fellebbezhetnek, de előreláthatólag semmiféle fellebbezés nem fogja késleltetni az elöljáróság felépítését, úgy, hogy *haladéktalanul elkészülhet a székház terve és ennek alapján kiírhatják az építési munkák vállalatba adására a versenytárgyalást.* Az építkezésre 500.000 pengő fedezet van, melyhez utóbb még 70.000 pengő kiadási többlet járult, mert az államkincstár az elöljárósági épületben akarja elhelyezni a XII. kerületi adófelügyelőséget, amelyért a fővárosnak bért fizet.

A Hegyvidék lakossága bizonyára nagy örömmel fogadja, hogy kívánsága most már teljesül. Kifejezést ad ennek a kerület érdekeinek és az elöljáróság felállításának buzgó propagálója

Hencz Lajos dr.
törvényhatósági bizottsági tag,

aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának az elöljáróság felállításával kapcsolatban a következőket mondta:

— Mondanom sem kell, hogy az egész kerület milyen örömmel üdvözli a hírt, amely szerint az elöljáróság felállítása most már rövid időn belül megtörténik. A székház alkalmas, szép helyre kerül és *beleesik a közlekedési hálózatba is,* ami nagyon fontos körülmény. Az elöljáróság részére megállapított hely előtt van a 75-ös villamos végállomása, előtte megy el az 59-es villamos és a közelében van a 19-es autobuszjárat. A közlekedés kérdése azonban ezzel még nincs megoldva. Gondoskodni kell arról, hogy

a Hüvösvölgy felé eső nagy területet tranzverzális autobusz-járat kapcsolja be a forgalomba.

— Megindítottuk a mozgalmat annak érdekében, hogy

a 19-es autobusz-vonalat, amely a Böszörményi-úttól csak egy rövid szakaszon közlekedik, hosszabbítsák meg egy kilométerrel az útkaparóházig és kapcsolják be az átszállóforgalomba.

Jelenleg ugyanis ez az autóbusz-vonal abban a kivételes elbánásban részesül, hogy nem lehet reá átszállni, hanem az *utasnak külön kisszakaszt kell váltania.*

Általános kívánság azután, hogy a Keleti pályaudvartól a Böszörményi-útig közlekedő *75-ös reláció megmaradjon közvetlen vonalnak* és ne szakítsák meg a Déli vasútnál átszállással. A Hegyvidéknek középiskolái nincsenek és a tanulók ezen a vonalon járnak iskolába. A diákság számára a Déli vasút előtti téren, ahol a pályaudvar miatt rendkívül erős az autóforgalom, nagyon veszedelmes lenne az átszállás.

— Az utak tekintetében is nagyon sok a kívánni való kerületünkben. Egész nagy vidékeken, ahol pompás villák és családi otthonok épültek,

rendezetlenek az utak,

hiányzik a kövezet és a lakosság sártengerep át tudja csak megközelíteni otthonát. Az utakkal együtt a *csatornázás és vízvezeték kiépítését* is sürgetjük, de *fejlesztésre szorul a világítás is,* amely sok helyen nagyon gyér. Az utak rendezése és a közművek bevezetése csak ösztönzőleg hatna arra az építkezési lendületre, amely az utóbbi időben olyan örvendetesen indult meg a Hegyvidéken. De elősegítené az építkezést az is, ha bizonyos területeken

a 600 négyzetöles parcellák helyett kisebb parcellákon is lehetne építkezni.

A szerényebb igényű közönség a mai övbeosztás mellett sok helyen el van zárva attól, hogy családi otthonokat alapítson.

— Nagy hiánya a kerületnek, hogy

strandfürdője ninesen.

Minden törekvésünk oda irányul, hogy ezen segítsünk és a pompás vidéken, ahol patakok üdítő vize táplálná a fürdőt, megtalálja a közönség ezt az annyira nélkülözött szükségletét. A fürdőn kívül mindennemű sportolásra is a legideálisabb terület a mi Hegyvidékünk, kitűnő levegőjével és a nyári melegben is üdítő frisseségével. Szeretnők, ha *a sportkörök ráeszmélnének erre és itt építenének sportpályákat.*

— Reméljük, hogy elöljáróságunk felállításával jobban felénk fordul a figyelem és a főváros közönsége felfedezi ennek a vidéknek szépségeit. Az elöljáróság felállítása különben újból felszínre hozza azt a kívánságot, hogy

a XI. kerületnek a farkasréti temető előtti területe a XII. kerülethez csatoltassék.

Mindenképpen ide gravitál ez a terület, amelyet a közlekedés is egészen hozzánk kapcsol. Az érdekelt közönségnek ez a kívánsága most csak erősödni fog, ha a maga természetes központjait a mi új elöljáróságunkban látja.

•

Két új kerület jut tehát rövid időn belül elöljárósági székházhoz. A XIII. kerületi elöljáróság székháza, amelynek mintaszerűen modern berendezési tervét legutóbb ismertette a *Fővárosi Hirlap,* az építkezés megkezdése előtt áll és nyomában felépítik a XII. kerületi elöljáróság otthonát is. A polgármesternek és vele együtt az autonómia többi szervének elhatározott szándéka az, hogy *úgy a XII., mint a XIII. kerületi elöljáróságnak legkésőbb 1937 június első napjáig meg kell kezdenie önálló működését.*

Szaporítják a tanonciskolák és ipari nevelőotthonok számát

A székesfőváros mindig nevezetes volt arról, hogy igen nagy gondot fordított iskolaügyére. Törvényes kötelezettségét messze meghaladóan áldozott Budapest az oktatásügynek. Igy egyebek között nyolcvanhét olyan osztálya van a különböző közép- és szakiskolákban, amelyet a fővárosi ifjúság minél intenzívebb kiképzésének lehetővé tétele céljából tart fenn a közület.

Illetékes helyről

szerzett információink szerint azonban most, a közeljövőben *újabb iskolaszervezési munkálatok indulnak meg.* Arról van szó, hogy

a székesfővárosban működő tanonciskolák létszámát sürgősen fokozni kívánják,

mert a jelenleg működő 22 iparostanonc és 3 kereskedőtanonciskola nem tudja lobonyolítani az évről-évre nagyobb számban jelentkező inasok oktatását. A cél természetesen az, hogy elsősorban a szakirányú képzést lehetővé tévő önálló *iparostanonciskolák száma gyarapodjék,* mert az e téren észlelt tapasztalatok évek óta a lehető legkedvezőbbek.

Régi megállapítás az, hogy az iparos- és kereskedőtanoncok javarésze nagyon mostoha szociális viszonyok között él, ennélfogva a tanulmányi eredmények sikere érdekében rendkívül kívánatos lenne a bennlakással egybekötött tanonciskolák létesítése.

A kezdeményező lépéseket ebben az irányban 1936-ban tették meg, amidőn a törvényhatósági bizottság elhatározta az első nagyobbszabású ipari fiúnevelő otthon felállítását. Az újabb elgondolások szerint azonban a székesfőváros nem áll meg itt, hanem arra törekszik, hogy az ipari és kereskedelmi érdekeltségek anyagi támogatásának kieszközlése útján

újabb ipari nevelőotthonok hivassanak életre.

Értesülésünk szerint a *Kereskedelmi és Iparkamara,* amelyet ebben az irányban néhány hét előtt megkerestek, rokonszenvvel fogadta a tervet, minélfogva remélhető, hogy a székesfőváros iparossága és kereskedőtársadalma szempontjából annyira fontos *szociális-képző intézmények hálózata pár éven belül tényleg megvalósításra kerül.*

Az internátus jellegű továbbképző iskolák könnyebb hozzáférhetősége céljából *a legtöbb hely teljesen ingyenes lesz,* kisebb összegű tartásdíj hozzájárulást csak azoknak a tanoncoknak kell majd fizetni, akiknek családi körülményeik ennek teljesítését lehetővé teszik.

GRUBER JÁNOS festékgyár és ásványörlőművek, építési anyagok és vegyészeti termékek raktára
Központi iroda:
Budapest, V., Kálmán-utca 22. sz.
Telefonszám: 1-230-33. ● Alapíttatott: 1842

THERMOLUX
Felvonók, elektr. tűzhelyek, világítás
VIII., Práter-utca 6. Telefon: 1-383-38.

MIKES és BRAUN OPTIKAI CIKKEK NAGYBANI RAKTÁRA
Magyar gyártmányú TITÁN-hőmérők vezérképviselete.
BUDAPEST, VI., PODMANICZKY-UTCA 27. SZ.
(Terés-körút sarok.) Telefonszám: 1—382—49.

Vissza kell állítani a főváros forgalmiadó részesedését

Szendy polgármester javaslata a deficit eltüntetése érdekében

Üzemek a költségvetés tükrében

Két hét multva, pontosan október 12-én kezi meg a főváros pénzügyi bizottsága, majd október 28-án a közgyülés a városházi évad legnagyobb problémájának, *a költségvetés megvitatásának tárgyalását. Szendy* Károly polgármester azonban természetesen már jó előre nyilvánosságra hozta a budget-tervezetet, amelynek végső adatai, minden kommentár nélkül a következők:

a jövőévi közigazgatási költségelőirányzat 156.5 millió pengő kiadást és 151 millió pengő bevételt irányoz elő a községi háztartásban.

Ez tehát azt jelenti, hogy *a bevételek és a kiadások egyaránt emelkednek*, ami arra mutat, hogy a költségvetés irányvonala a mélyponton túl érve, *az állami költségvetéshez hasonlón, most már lassan fölfelé tart.*

A költségelőirányzat tervezetét analizálva, megállapítható, hogy *az a legteljesebb őszinteséggel tárja fel a helyzetet és szigorú realitásra törekszik.* Ennek a megállapításnak konkrét értelme az, hogy

a bevételek előirányzása az idén elért tényleges bevételek alapján történt, a kiadásokat pedig a szigorú takarékosság szellemében irányozták elő,

amiközben természetesen *figyelemmel voltak az újabb szükségletekre is.*

Kétségtelen, hogy a kiadások frontján egyrenmásra látjuk a *redukciókat*, ugyanakkor azonban megelégedéssel konstatáljuk, hogy *ezeket a megtakarításokat nyomban felhasználták az újabb szükségletek fedezésére.* Mondani sem kell talán, hogy *a főváros fejlődésével számos kiadási tétel elkerülhetetlenül emelkedik.* Figyelemreméltó, hogy az új költségvetésben közel

9 millió pengő rendkívüli kiadást irányoztak elő, márpedig ezeknek jó része beruházás.

Ily módon tehát a kiadások végösszege *egyáltalán nem csökkent, hanem még emelkedett is.*

Ezúttal azonban *a főváros bevételei is emelkedő tendenciát mutatnak*, ez az emelkedés pedig jórészt *a szanálásnak* tulajdonítható. A szanálás folytán ugyanis

jelentős megtakarításokat lehetett főképen az üzemek gazdálkodásánál elérni, aminek következtében emelkedett a községi háztartás számára juttatott üzemi fölöslegek összege.

Örömmel kell megállapítani, hogy ezektől a racionalizáló intézkedésektől *függetlenül*,

a nagyobb forgalom következtében is állandó növekedést mutat az üzemi mérlegek feleslege

Végeredményben tehát megállapítható, hogy *a költségvetés bevételi oldala túlnyomórészt az üzemek nagyobb hozzájárulása folyán emelkedik.*

Végül ne feledjük, hogy a költségvetésben mégis mutatkozó 5.4 millió pengős deficit hátterében *ott van a mult évi zárszámadás hiánya is*, aminek levonásával az 1937. évi gazdálkodás hiánya *4.1 millióra csökken:* ez pedig számottevő eredmény, *ha összehasonlítjuk a mult esztendő 6.6 millió pengős deficitjével.*

Meg kell változtatni a forgalmiadó részesedés kulcsát

A hiány fedezetére a polgármester *kormányfelterjesztést* javasol, amelyben a közgyülés *a forgalmiadórészesedés újabb rendezését kéri.* Figyelemreméltó ugyanis, hogy

a főváros részesedése a forgalmiadóból 1929 óta 15 millió pengőről 4 millió pengőre esett vissza,

aminek az a magyarázata, hogy az akkori rendelet óta a forgalmiadórészesedést *a termelés helyén* fizetik és *nem ott, ahol az árut forgalomba hozzák.* A fázisadó tehát Budapestet megfosztotta jövedelmének jelentős hányadától, de néhány esztendővel később, *1932-ben újabb csapás érte a főváros háztartását.* Ekkor történt, hogy

a forgalmiadóváltság egyhatodrészes arányát egyhuszadra csökkentették.

Most tehát azt javasolja a polgármester, hogy

állitsák vissza az eredeti részesedési kulcsot, ami által pénzben kifejezve 5 millió pengővel emelkednék a főváros bevétele,

tehát meg lenne a költségvetési hiány fedezete.

A főváros vezetősége bízik abban, hogy a kormány méltányolja ezt a kérést, mert hiszen a világválság óta amúgy is rendkívüli mértékben megváltozott a főváros és ország adómegoszlása — természetesen *Budapest há'rányára.* A befizetett adók összege alig változott, de megváltozott az adójövedelem megoszlása az állam és a főváros között.

A megváltozott arány számokban

A főváros lakossága 1930-ban *230.5* millió pengő adót fizetett, 1935-ben pedig *226.5* millió pengőt. Ezzel szemben a régi *95.2* milliós fővárosi részesedéssel szemben az elmúlt adóesztendőben a fővárosnak csak 71.7 millió pengő jutott, ami

azt jelenti, hogy kereken 40-ről 30%-ra csökkent a részesedés.

Így történt, hogy amíg az álamkincstár bevétele a gazdasági válság idején *Budapes'n kereken 20 millió pengővel emelkedtt, a főváros adóbevétele ugyanakkor 23.5 millió pengővel kevesebb lett.*

Ez magyarázza meg a deficitet akkor, amikor a legjelentősebb hozzájárulás, az üzemek segítsége *3 millió pengővel több*, mint az előző esztendőben, miután *az üzemek üzle'i feleslege a szanálás és a nagyobb forgalom következtében emelkedik.*

Nem részletezve az egyes kisebb tételeket,

a főváros egész költségvetése az üzemekkel együtt végeredményben 341.723.882 pengőt tesz ki, vagyis közel tízmillió pengővel több, mint 1936-ban.

Mindezek után nyilvánvaló, hogy a világgazdasági fellendülés az ország fővárosában *elsősorban* érezteti hatását, a mutatkozó deficit eltüntetése azonban olyan feladat, amely *túlesik a városháza vezetőségének hatáskörén.*

Kedvező kép az üzemek gazdálkodásáról

A jövő esztendő költségvetésének egészséges optimizmusa az üzemek és intézmények gazdálkodási kereteiben is megnyilvánul. A polgármester nyugodtan hivatkozik a költségvetést ismertető elaborátumában a nagyüzemek kedvezőbb körülményeire, amelyek egyenes következményei annak a szakszerűen lelkiismeretes tevékenységnek, amelylyel az üzemek vezetőinek példaadása nyomán az egész alkalmazotti kar buzgólkodik a nagyobb eredmények elérésén.

Az Elektromosművek

bevételi előirányzata 1,741.153 pengővel magasabb a folyó esztendeinél és végeredményben 46,394.100 pengőre rúg. Ennek az emelkedésnek megfelelően *közel kétmillió pengővel fog emelkedni a nyereség is*, amelynek előirányzatát 9,600.000 pengőben irányozták elő, ami 670.000 pengős javulással egyértelmű. Ez az üzem, bizakodva a közelmultban bevezetett propaganda eddigi eredményeiben, a jövő gazdálkodási időszakban erőteljesen folytatja a gáz és koksz népszerűsítését, mire bőven van alkalma már csak annál az oknál fogva is, mert a székesfővárosnak még 80.000-nél több lakásában nincs gázvezeték, viszont még legalább 50—55.000 olyan fürdőszoba van, ahol gázmelegítő felszerelésére kerülhet a sor.

A Vízművek

914.467 pengő tiszta nyereségre számítanak a 12.265.000 pengős bevétel mellett, ami 242.000 pengővel szintén több, mint 1936-ban volt. A legutóbbi időkben elvégzett bővítési munkálatok eredménye gyanánt ez az üzem most már 70.000 köbméterrel több vizet tud szolgáltatni naponta, minthogy pedig a rekonstrukciós tevékenység tovább tart, a teljesítőképesség tovább fog fejlődni. Jövő esztendőben félmilliós költséggel új csöveket is fektetnek.

Egyéb üzemek.

Az Élelmiszerárusítóüzem 112,545 pengős nyereséget remél, a Hirdetővállalat nyereségelőirányzata 70.000 pengő, a Kenyérgyár azonban mindössze 9500 pengő felesleg mellett fogja lebonyolítani a jövő üzletévét.

A Lóhúsüzem éppen csak hogy deficitmentes lesz, a fürdőknél viszont még ebben az évben sem sikerült kiegyensúlyozni a veszteséget. Jelentékeny hiány azonban csak a Széchenyi-fürdőnél van, 276.113 pengő, de amnnyiben a most folyó mélyfúrás eredményesnek bizonyul, ez az összeg lényegesen csökkenni fog.

Pénzintézetek.

A főváros tulajdonában levő pénzintézetek helyzete kitünő. A Községi Takarékpénztár tiszta feleslegét 273.574 pengőben, a Kisipari Hitelintézet nyereségét 48.000 pengőben irányozták elő.

A BSZKRT

fölöslegegyenlegét 1,527.842 pengőben állapították meg, a bevételi többlet a folyó évvel való összehasonlításban 4,369.415 pengőt tesz ki. A rendes bevételek összege 58,596.450 pengő. Rekonstrukciós munkálatokat ez a vállalat is bőségesen végez. Tovább folytatják a rövid relációk bevezetése érdekében szükséges hurokvágányépítkezéseket, a kocsimotorok kicserélését és a régi kocsik átalakítását.

Megszűnik a fővárosban az aszfalt-tehenészet

Nyugtalanság a tehenesgazdák frontján

A múlt évben kormányrendelet jelent meg, amely a főváros területén lévő gazdaságokban a tehéntartást szabályozza. A rendelkezés az úgynevezett *aszfalttehenészetnek akar gátat vetni*, azzal, hogy csakis az tarthasson tehenet, akinek gazdasága is van hozzá, még pedig a föld területéhez mért arányban, 3—4 hold után egyet, tekintet nélkül arra, hogy saját, vagy bérelt területről van-e szó. A rendelkezés természetszerüleg nem talált kedvező fogadtatásra azoknál, akik ellen irányult, így többfelől panaszok merültek fel, sőt legutóbb támadás is érte a fővárost olyan beállításban, mintha tőle származnék az új tehéntartási rend, amelyet kíméletlenül hajt végre, úgy, hogy értéken alúl kell eladni a pusztulásra ítélt állatokat.

Erről a kérdésről, amelyet szélesebb körökben egyáltalában nem ismernek és így a felhangzó panaszokat sem tudják elbírálni,

illetékes helyen

a következőket mondták a *Fővárosi Hirlap* munkatársának:

— A tehéntartás szabályozását a kormány rendelte el és ezt a rendeletet a főváros végrehajtja. A földmívelésügyi minisztérium intenciója az, hogy az olyan tehéntartást, amelynek mezőgazdasági háttere nincsen, lecsökkentse. *A főváros a rendelet végrehajtásánál a legmesszebbmenő méltányossággal jár el*, ugyannyira, hogy azoknál a gazdáknál, akik már régebben tartottak tehenet, a *szerzett jog alapján* akkor is megengedi a tehéntartást, ha nincs meg a megfelelő gazdaságuk. De kénytelen beavatkozni ott, ahol nincsen szerzett jog és minden gazdaság nélkül akarnak tehéntartással foglalkozni, vagy pedig aránytalanul fel akarják emelni a tehenek számát.

— Az eljárás azonban *ilyen esetekben sem történik statáriálisan.* Az ügy két fórumot is megjár és így van idő arra, hogy a tehenek értékesítésére az előkészületek megtörténhessenek. *Két hónapi határidőt mindenesetben ad a főváros* és ez elégséges arra, hogy a teheneket kitakarmányozva, kihízlalva eladhassák. A helyzetet jellemzi különben, hogy *az idén néhány száz tehénnel többet tartanak a főváros területén, mint a mult évben.*

Ez a kérdés 650 tehéntartót érdekel. Ennyi a fővárosban a számuk és nagyobbára 2—4 tehén tartásával foglalkoznak. Olyan tehenészet, amelyben 20 tehénnél több lenne, csupán néhány van. A tehenek száma nem egészen 3000. A legtöbb tehéntartó a XIV. kerülethez tartozó Rákosfalván van, azután Kőbánya és a XI. kerület következik soron.

Magy. Kir. Osztálysorsjáték

játéktervе ismét megjavittatott

86.000 sorsjegy **43.000 nyeremény**

Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben

700.000

Jutalom és nyeremények készpénzben:

400.000	70.000	45.000
300.000	55.000	40.000
100.000	50.000	35.000

21 drb á **20.000,** 32 drb á **10.000** stb. pengő, összesen több mint **9 1/3 millió pengő,** mely összeget **készpénzben** kifizetik.

Húzás október hó 17-én kezdődik!

Az I. oszt. sorsjegyek hivatalos ára:

Nyolcad	Negyed	Fél	Egész
3 1/2 pengő	7 pengő	14 pengő	28 pengő

Sorsjegyek az összes főárusítóknál!

Teljesen kiépítik Óbuda kivezető főútját

A fővárosi kertészetnek póthitelre van szüksége az év közben reá hárult 270.000 négyzetméter új parkterület fenntartása miatt

Legutóbb számolt be a *Fővárosi Hirlap* azokról a nagyszabású munkákról, amelyek az út- és csatornaügyi ügyosztályt foglalkoztatják. Az alkotó főváros erős tempója most az eddig elhanyagolt Óbuda felé fordul. Az új kivezető főútnak a második része is megépül, amelynek építési munkálataihoz legutóbbi ülésén járult hozzá az út- és csatornaügyi szakbizottság. Ennek az útnak jelentőségéről, valamint a fővárosi kerteszetnek az évi munkaprogramon túlmenő új munkálatairól

Király Kálmán
tanácsnok,

az út- és csatornaügyi bizottság vezetője a következő felvilágosításokat adta a *Fővárosi Hirlap* munkatársának:

— Óbuda új kivezető főútja második szakaszának rendezési munkája kerül most sorra, a Dara-utcának a Naszád-utcáig terjedő, 770.000 pengős költséget igénylő résznek a Margit-hídon valamivel túlterjedő folytatása, amellyel *az egész út kiépül.* Régi kívánság megy teljesedésbe ezzel az úttal, amelynek kiépítésével most már

tárgytalanokká válnak azok a kifogások, amelyeket idegenforgalmi szempontból hangoztattak,

hogy a Bécs felől autón érkező utasok Óbuda kietlen részein át lépnek a főváros területére. Ez a pompás, széles út, amely a Duna látképével fogadja az ideigeneket, *méltó bevezető lesz a fővárosba.* Ezzel elesik az a felmerült gondolat is, amely szerint Hidegkút határán át, kerülővel akarták bevezetni az idegen utasokat, amihez állami útépítkezésre és egy fővárosi útszakasz megépítésére lett volna szükség.

— A most napirendre került útvonal hossza 1044 méter, a házak mentén tervezett gyalogút szélessége 3.5 méter, amelyből 2 méteres sávot kívánunk aszfaltozni. A létesítendő burkolat szélessége 10 méter. A keleti oldalon 1.5 méter széles gyalogút lesz, azután következik a HÉV két vágánya. A Margithíd közelében, a Vidra-utcától északra

a Beszkárt 4 vágányú állomást tervez.

Itt a kocsiutat a mellette lévő park területéből kihasítandó 2 méteres sávval 12 méterre szélesítettük, hogy az állomáson várakozó közúti járművek részére helyet biztosítsunk. Figyelemmel a közforgalmi érdekekre, az Üstökös- és Dara-utcák közötti, már meglevő dunaparti útat a tervezett kivezető főúttal 6 méter széles, a Margit-rakpart alsó útjával pedig 10 méter széles kövezett kocsiút fogja összekötni.

— A munka várható költsége 430.000 pengő.

— A szakbizottság ehhez a javaslathoz hozzájárult, valamint ahhoz az előterjesztéshez is, melyben

a kertészet számára póthitel engedélyezését kértem.

— A legutóbbi évek súlyos gazdasági viszonyai miatt, a takarékossági intézkedések során a fővárosi kertészet költségvetése is évenkint csökkent. Így érkezett el az 1935. évben ahoz a mélyponthoz, amikor

a külföldön is jó hírnévnek örvendő kertészetünk szintje már csak a legnagyobb nehézségekkel volt fenntartható.

— Erre való tekintettel, de meg az idegenforgalmi jelentőséget is számításba véve, a kertészet költségvetési összegét a tavalyihoz képest 73.699 pengővel magasabban, 1,186.347 pengőben állapította meg. Az előirányzatnál azonban *nem volt figyelembe vehető azoknak parkoknak fentartási költsége, amelyek gondozása útólagosan hárult a kertészetre,* így a *Tabánnak* a beruházókölcsön terhére rendezett része és a *Gellérthegy északi lejtőjének* a folyó év tavaszán elkészült rendezése, továbbá a Közmunkatanács által létesített *Lipótvárosi-park,* végül több kisebb park, a *Horthy Miklós-körtér, Lenke-tér, Vérhalom-tér.* Ez összesen *270.000 négyzetméter parkterület,* amelynek fentartására a folyó évi költségvetés fedezetet nem nyujt. Ehhez járult még több nagyobb felhőszakadás és vihar által okozott kár helyreállítása. Ezért

munkabérekre 120.000 pengő, fuvarbérekre pedig 15.000 pengő póthitel igénybevételére mutatkozik szükség.

— Egy csatornaépítési munkálat is időszerűvé vált: a *Budafoki-útnak a Lenke-út és Verpeléti-út közötti szakaszán szükséges*

gyűjtőcsatorna-építési munkálatok

vállalatbaadása. A beérkezett 16 ajánlat közül *Skuteczky* és *Boray* vállalkozó cég 96.845.50 pengő végösszegű, *legolcsóbb ajánlatát* hozta az ügyosztály javaslatba. Az ügyosztályi előirányzat *108.620 pengő* volt. A szakbizottság az ügyosztály javaslatához *hozzájárult.*

Börzsönyben magaslati üdülőházat tervez a Segítőalap

A *Segítőalap* tervbevett építkezései az intézőbizottság határozata alapján egyelőre *későbbi időpontra maradtak.* Ennek indoka elsősorban az a körülmény volt, hogy *a jövő év első napjától kezdve az üzemi alkalmazottak is bekapcsolódnak a Segítőalap működési körébe* és így addig, amíg az új helyzet teljesen ki nem alakul, nem célirányos új beruházások keresztülvitele. A bővítési terveket azonban nem adták fel végelegsen, sőt, mint a *Fővárosi Hirlap* értesül, a legutóbi napokban *újabb előhaladás történt ezen a téren,* aminek az a magyarázata, hogy *rövidesen kiépítésre kerül a Börzsönyre vezető modern út,* amelynek révén az országnak ez a szép hegyes vidéke mindenféle kerülő nélkül közvetlenül megközelíthetővé válik.

Szendy Károly polgármester és *Farkas* Ákos tanácsnok, a segítőalapi bizottság intézőbizottság több tagjának kíséretében még a nyár elején tanulmányozta ezt a területet, akkor azonban még egyáltalán nem voltak konkretizálva az útépítési tervek, ennélfogva a főváros sem látott indokot fennforogni abban az irányban, hogy lekösse magát. Értesülésünk szerint amennyiben a Börzsönyre vezető útépítési munkálatok tényleg rövidesen megkezdődnek, úgy a jövő év tavaszán az alap vezetősége újból előterjesztéssel fordul az intézőbizottsághoz, amelyben azt fogja indítványozni, hogy ugyanakkor, amidőn a balatonkenesei üdülőtelepen felépítik a harmadik szállodaépületet, *szerezzenek a Börzsönyben is magaslati üdülőház létesítésére alkalmas földdarabot.* Ez a hegyvidék azzal az előnnyel is rendelkezik a korábban tervbevett más magaslati hely felett, hogy *bőségesen áll víz rendelkezésre,* ami jelentékeny költségmegtakarításokat fog eredményezni.

Ennek a kérdésnek egyik legbuzgóbb propagálója *Zsitvay* Tibor, a NEP fővárosi szervezetének elnöke, aki legutóbb is *Szendy* Károly polgármesterrel együttesen járta be a hegyvidék legpompásabb részeit.

Klaszikus barokk-építkezések a Szent Imre városban

Budapesten, amely csak az utolsó évtizedek alatt fejlődött modern világvárossá, aránylag kevés a régi korok tiszta építészeti stílusait feltüntető épület. A városban mindössze a Vár területe az, amely nagyjából megőrizte a középkori emlékeket, míg a többi kerületben csak szórványosan találhatók régmúlt időkből származó stílusos házak.

A város gyorsütemű fejlődése mindeddig nem is tette lehetővé azt, különösen a háború óta eltelt idők pénzügyi nehézségei folytán, hogy intézményesen fokozzák a tiszta stílusban történő építkezéseket. A város boldog volt, ha a hajdani földszintes házacskák helyébe bérházak épültek és megelégedett azzal, hogy a városrendezés általános szabályait betartsák, de nem fektetett különösebb súlyt az épületek külső kiképzésére.

Most azután örvendetes előhaladás tapasztalható ezen a téren is. Arról van szó, hogy a *városháza épületét a főváros pénzügyi helyzetének megerősödése után a városház-utcai front építészeti stílusának megfelelően kibővítik,* másrészt a törvényhatósági bizottság nemrégiben hozott határozatának megfelelően, mint a *Főváros Hirlap* illetékes helyen értesül, *hamarosan sor kerül egy hatalmas barokk-építkezés megvalósítása a nagyon szépen fejlődő XI. kerületben.* A Szent Imre herceg–uton pár esztendővel ezelőtt épült fel a *ciszterci rend hatalmas méretű gimnáziuma,* amely *Wälder* Gyula egyetemi tanár, a jeles műépítész tehetségét dícséri. A ciszterci-rend és a lelki gondozása alatt álló kelenföldi egyházközség hívei azóta jelentékeny összegeket áldoztak a gimnáziummal építészeti stílusban teljesen harmonizáló új plébániatemplom, illetőleg az a mellett tervezett római katholikus kulturintézmények felépítési céljára. Itt minden valószínüség szerint *már kora tavasszal nagyarányú építkezésre kerül a sor,* amelynek révén *tiszta barokk stílusban elkészül az új plébániatemplom és az említett barokk stílusú épület is.* A terveket *Wälder* Gyula már akkor elkészítette, amidőn a gimnáziumot létesítették és az újabb megállapítások szerint az akkori terveken semmiféle változtatások szüksége nem forog fenn. Minthogy az egyházközség vezetősége a templomépítés teljes költség előirányzatának több mint harmadrészét már letétbe helyezte, viszont a gyüjtést továbbra is teljes erővel folytatja, az eddigi elképzelések szerint *1938-ra teljes befejezést fognak nyerni a Szent Imre herceg-úti kulturépítkezések.*

66.000 pengős kártérítési per a kőbányai strandfürdők viszálya miatt

A törvényszék elutasította a felperest a fővárossal szemben támasztott követelésével

Csima Imre magántisztviselő *66.000 pengő és járulékai iránt kártérítési pert indított a főváros ellen,* azzal az indokolással, hogy a főváros közegei törvénybe ütköző módon jártak el egy fürdőengedély kiadása körül, ami miatt őt jelentékeny kár érte.

Néhány esztendővel ezelőtt, — mondja a kereset, — *Csima Imre a kőbányai Kristály-strandfürdőt* tíz évi időtartamra bérbe vette. A fürdőt a Rákos-patak látta el vízzel. A Kristály-strandfürdőtől néhány száz méterre, ugyancsak a Rákos-patak mellett volt *Ucsevny* Arturnénak egy halastava, amely szintén a Rákos-patakból nyerte vízét. A kerületi elöljáróság Ucsevny halastaván bércsónakázásra adott engedélyt, de Ucsevnyné anélkül, hogy erre engedélye lett volna, *strandfürdőként használta halastavát.* A felperes szerint ez nemcsak vízjogi kihágás volt, hanem tetézte *Ucsevnyné* jogtalan eljárását az is, hogy *a fürdés folytán elhasznált piszkos vizének felfrissítése céljából, minden engedély nélkül a patak vízét a Csima-féle Kristály-strandfürdőtől elvonta és a saját halastavába vezette át.*

Amikor emiatt a felperes hatósági beavatkozást sürgetett, — mondja a kereset, — Ucsevnyné strandfürdő engedélyezéséért folyamodott, amit a polgármester meg is adott. Csima keresete szerint *ez a polgármesteri engedély törvényellenes volt.* Kitűnik ez abból is, hogy a földmívelésügyi miniszter az ideiglenesen kiadott strandfürdő létesítésére vonatkozó engedélyt megsemmisítette. De időközben, — mondja Csima, — a *Kristály-strandfürdő tönkrement,* egyrészt a konkurrencia folytán, másrészt, mert az engedély alapján Ucsevnyné ismételten és többször elvonta a maga fürdője, illetve halastava számára a Rákos-patak vízét. Ezért követeli kártérítésül a keresetbe vett 66.000 pengőt.

A kir. törvényszék előtt a főváros tiszti ügyésze arra az álláspontra helyezkedett, hogy *a panaszolt polgármesteri határozat nem volt törvényellenes és a fővárosi tisztviselők ebben az ügyben a fennálló törvényes rendelkezéseket mindig és mindenben betartották.* A bíróság megállapította, hogy a földmívelésügyi miniszter határozata *nem állapította meg, hogy a polgármesteri határozatot törvényellenesen hozták volna, illetve, hogy a székesfőváros közegei törvénybe ütköző módon jártak volna el.* Kiderült, hogy *a polgármesteri határozatot az előzetesen beszerzett műszaki szakértői vélemény és tárgyalás után, az érdekeltek meghallgatása alapján hozták meg.* A bíróság megítélése szerint a vízjogi rendeletek értelmezésének kérdésén múlott az, hogy az ideiglenes engedélyre vonatkozó határozatot, annak jogerőre emelkedse előtt is végrehajthatónak mondták ki. A törvényszék megállapítása szerint nem nyert beigazolást az sem, hogy az önkormányzati tisztviselők hivatali kötelességüknek megszegésével és törvénybe ütköző módon hozták volna meg a határozatot. Ezen az alapon *a törvényszék elutasította Csima Imrét kártérítési igényével és mint pervesztest, a felmerült perköltségek megfizetésére kötelezte.*

TRAUB ÖDÖN
aszfalt, szigetelő, tetőfedő váll.
Budapest, X., Rezső-tér 3. — Telefon: 1-411-65.

CZUCZOR LÁSZLÓ
ÉPÍTŐMESTER
BUDAPEST
II., Török-utca 4
Telefonszám: 1—574—23

KASSIER ERNŐ
bádogos, gáz-, gőz-, víz- és egészségügyi berendezési vállalat. Épületek karbantartását vállalom.
Budapest, IX., Mester-utca 5. Telefon: 1-338-56.

Pelikan
IRÓGÉPSZALAG
VEZÉRKÉPVISELET
Stalla Lajos Budapest, V.,
Vilmos császár-út 42.

Véglegesen megállapították a november 1-én kezdődő szegénygondozás szervezetét

Társadalmi, embervédelmi és szegényügyi bizottság alakul a hatósági szegényvédelem vezetésére

Budapest a kolduskérdést november elsejével feltétlenül rendezi, miután a belügyminiszter értesítette a fővárost, hogy a könyöradománygyűjtésre vonatkozó rendelet életbeléptetésének terminusát nem hajlandó kitolni. Az illetékes hatóságoknak igy a legsürgősebben kell megtenniök a szükséges intézkedéseket és ehhez képest az utóbbi napokban nagy munka hárult a szociálpolitikai ügyosztályra és arra az albizottságra, amelyet ennek a kérdésnek előkészítésére kiküldtek. Mint a *Fővárosi Hirlap*

beavatott helyről

értesül, ennek az előkészítő munkának eredményeképen *teljes megállapodás jött létre arra nézve, hogy a belügyminiszteri rendeletet a gyakorlatba átvihessék.*

Megállapították, — mondja információnk — hogy a székesfőváros a könyöradománygyűjtés betiltása következtében jelentékeny mértékben megnövekedő segélyezési kötelezettségeinek az előirányzott, szükreszabott hitelösszegből eleget tenni semmi körülmények között sem tud,

így nincs más választás, mint a társadalom áldozatgészségét a belügyminiszteri rendeletben előirt „magyar norma" bevezetése útján igénybevenni.

Ennek a célnak a szolgálatára a jelenleg is működő és a polgármester elnökségével dolgozó

társadalmi embervédelmi bizottság átalakítására van szükség.

Ebben a bizottságban eddig a belügyminisztérium közjótékonysági és gyermekvédelmi osztályának vezetői, a székesfőváros tanügyi, szociálpolitikai és közegészségügyi és üzemi ügyosztályvezetői, az előljárói értekezlet elnöke, az árvaszéki elnök és az árvaszék gyermekvédelmi osztályvezetője, a tisztifőorvos, a fővárosi Statisztikai Hivatal igazgatója, a fiatalkoruak felügyelőhatóságának és bíróságának kiküldöttei, az államrendőrség dunai kapitányságának vezetője, a budapesti állami gyermekmenhely igazgatója, a Stefánia Szövetség, a Gyermekvédő Liga, a Bethlen Gábor-Szövetség, a Vöröskereszt Egylet és a Katolikus Karitász képviselői foglaltak helyet.

A bizottság nevét „Társadalmi Embervédelmi és Szegényügyi Bizottság"-ra változtatják

és a tagokat kiegészítik az államrendőrség budapesti főkapitányával, a rendőrségi közigazgatási osztály vezetőjével, a törvényesen elismert vallásfelekezetek karitászainak egyházi vezetőivel és Pater *Oslay* Oswald szentferencrendi tartományfőnökkel, a magyar norma megalakítójával. Ez a bizottság lesz a munkaképtelen szegények gondozásával összefüggő ügyekben *a polgármester véleményező és tanácsadó szerve.* Egyidőben

megalakítják a kerületi szegényügyi bizottságokat,

melynek elnöke a kerületi előljáró, akinek a hivatalos és egyesületeket képviselő tagokon kívül jogában áll a bizottságba arra alkalmas magánegyéneket is meghívni.

Arra való tekintettel, hogy a könyöradománygyűjtés terén teljesen új rendszer bevezetésére kerül a sor, nagy fontossága van *a közönség megfelelő tájékoztatásának,* ami a felvilágosító propaganda, falragaszok, rádióbeszédek, templomi szentbeszédek, az iskolákban tartandó előadások és sajtóközlemények útján történik. A propagandaszervek felhívják a társadalmat arra, hogy a jövőben ne adjon alamizsnát a kéregetőnek, hanem adományaival a hatósági gyüjtési akciót támogassa.

Rendkivül fontos, hogy a nagyközönség érdeklődését a munkaképtelen szegények ellátása és egyéb szociális kérdések iránt fenn lehessen tartani. Ezt a célt *havi nyilvános elszámolással* válik szolgálni, amelyet a bizottság falragaszok útján közölne a nagyközönséggel, illetőleg egy időszaki értesítő kiadásával, amelyet a központi bizottság negyedévenként díjtalanul küldene meg az adományt megajánlóknak.

A gyüjtés előkészítését, az adományok begyüjtését a főváros szolgálatában álló szellemi szükségmunkásokra fogják bízni.

A jelenleg foglalkoztatott hétszáz szellemi szükségmunkáson kívül október elsejétől *további kétszáz férfi szellemi szükségmunkást hívnak majd be,* akik havi 60—80 pengő honorárium ellenében végzik munkájukat. Az igy rendelkezésre álló kilencszáz szellemi szükségmunkás közül a legalkalmasabb kétszáz szegényügyi megbízottként fog közreműködni.

A gyüjtés előkészítése úgy történik, hogy *a kerületi előljárók al-kerületekre osztják működési területüket* és egy-egy ilyen alkerületben a szegényügyi megbízott házról-házra járva felkérj alamizsnamegváltásra az adakozásra képesnek vélt családokat, vállalatokat, üzemeket, ügyelve arra is, hogy azok, akik eddig a különböző egyházi karitászoknak még havi adományt fel nem ajánlottak, a lehetőség szerint szerepeljenek az alamizsnamegváltók között. Szükség esetén a kerületi szegényügyi bizottság elnöke fog kérő levelet intézni azokhoz, akiknek anyagi helyzetétől joggal várják az alamizsnamegajánlást. A gyüjtés adminisztrációját és ellenőrzését a főváros II. és VI. kerületében kialakult rendszer intézményes kiépítésével a kerületi előljáró végzi.

November elsejétől kezdve minden kerület külön nyilvántartást fektet fel a munkaképtelen szegényekről, akiknek jogosultságát a kerületi tisztiorvos állapítja meg.

A kolduskérdés rendezésének két fő ága van, a *gyüjtés* és a *segélyezés.* Az új közös akció *átveszi a katolikus karitásznak öt éven át jól bevált módszerét a begyüjtést illetően.* A segélyezésnél a munkaképtelenek olyanirányú ellátását kell biztosítani, hogy azok kéregetésre ne kényszerüljenek. Az ellátandó munkaképteleneket az előljáróság kataszteréből fogják kiválogatni, mégpedig úgy, hogy a karitászok saját maguk szabhatják meg, kiket kívánnak segélyben részesíteni. Ugyanekkor azonban a karitász-szervezetek kötelezettséget vállalnak arra, hogy a segítés mérve azonos lesz a hatósági segítés összegével.

Az eddigi tárgyalásokból megállapítható, hogy

a karitászokkal való kooperáció biztosítva van.

A katholikus, református, evangélikus, görögkatholikus, unitárius és izraelita karitászvezetők kijelentették, hogy *teljes erejükkel támogatják a hatósági akciót,* ennek ellenében azt kérték, hogy a főváros a munkaképtelen szegényeknél biztosítsa részükre a lelki gondozás lehetőségét és járuljon hozzá a felekezeti karitászok által a jövőben létesítendő kisebb létszámú szeretetotthonok fenntartásához.

Az egyedül álló munkaképtelenek gondozására kis szeretetotthonok létesítését, a vidéki gondozásba való kihelyezést, a családok keretében való támogatást és a munkaképtelenek segélyezésének feljavítását tervezik.

TEISZLER GYULA
irógépkellékek, irodai szerek, papír- és grafikai cikkek készítési és szállítási vállalata
Budapest, VI, Andrássy-út 140.
Telefon: 2—920—78.

Krausz Ferenc
bronzöntő
Budapest, VI., Babér-utca 80. Telefon: 2-932-26

Mihálka és Társai
reszelő- és szerszámáru iparvállalat k. f. t.
Budapest, V., Zápolya-utca 34. Tel.: 2-924-98

PROKISCH JÁNOS
OKL. ÉPÍTÉSZ, ÉPÍTŐMESTER, HITES TÖRVÉNYSZÉKI ÉS ÁRVASZÉKI SZAKÉRTŐ
Budapest, I., Csaba-u. II/a. Tel.: 1-563-99

Központi fűtések, egészségügyi berendezések
Dobray Kálmán okl. mérnök
Budapest, V., Katona József-u. 41. Tel.: 1-210-19
(Ujpesti rakpart sarok.)

MIKA TIVADAR
féműntőde és rézárugyár
Budapest, VII., Kazinczy-utca 47. Telefon: 1-428-27.

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-695-59.

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

PETIK JÁNOS
épületbádogos munkák vállalata
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 14. SZ.
Telefonszám: 1-188-81 és 2-920-75.

HÍREK A PÁRTBÓL

Az elnöki tanács ülése. A Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének elnöki tanácsa, hétfőn este *Zsitvay* Tibor dr. pártelnök elnöklésével ülést tartott, amelyen az új munkaév megkezdésével kapcsolatos folyóügyeket tárgyaltak.

A NEP fővárosi tanügyi szervezete kedden este elnöki tanácsülést tartott. *Dávid* Antal dr. egyetemi tanár, elnök vezette az ülést, amelyen a nepirendre került folyóügyeket *Miklós* Béla titkár terjesztette elő. A legközelebbi napokban az intézőbizottság ülésezik. A tanügyi szervezet a kerületi szervezkedés további kiépítésére, a pedagógusok szociális kérdéseire és a kulturális tevékenységre vonatkozó széleskörü őszi programját állapítja meg.

Az erzsébetvárosi kereskedelmi alkalmazottak szervezkedése. A Nemzeti Egység Pártja VII. kerületi szervezetének kebelében az erzsébetvárosi kereskedelmi alkalmazottak külön szakosztályt alakítottak. Az alakuló ülésen *De Scardelli* Caesar kerületi pártelnök után az eddig megalakult kereskedelmi, ipari, orvosi, mérnöki és tanügyi csoportok kiküldöttei üdvözölték az új alakulást. Ezután *Szilágyi* Jenő, a kereskedelmi és ipari csoportok ügyvezető alelnöke előterjesztette a jelölőbizottság javaslatát, melynek alapján egyhangúlag megválasztották a csoport tisztikarát. *Halbauer* Pál, az újonnan megválasztott elnök tartotta meg ezután székfoglaló programmbeszédét. Az alakuló ülésről egyhangú lelkesedéssel táviratilag üdvözölték *Zsitvay* Tibort, a székesfővárosi pártszervezet elnökét.

Fogadóórák a kerületekben

— Október 1-től 7-ig —

V. kerület. Bessenyey Zénó dr. országgyülési képviselő fogad a Közmunkatanács helyiségében (II., Döbrentey-tér 4.), Szurday Róbert országgyülési képviselő (V., Arany János-u. 31.), Dési Géza dr. törvhat. biz. tag (V., Báthory-u. 5.), utóbbi hétfőn d. u. 6—8, mindhárman pártirodában adott ajánlólevél alapján. Krompaszky Miksa ker. pártelnök szerdán d. u. 6—7, Fábián László dr. ker. alelnök minden pénteken d. u. 6—7, Varannai István dr. ker. alelnök minden d. u. 6—7 a párthelyiségben (V., Hold-u. 9).

VII. kerület. Deményi Aladár dr. törvényhat. biz. tag minden csütörtökön este 7—8, Pesthy Müller József Leó törvhat. biz. tag minden csütörtökön d. e. 10—11, De Sgardelli Caesar ker. elnök naponta d. e. 11—1 és d. u. 6—8, Szilágyi Jenő üv. alelnök naponta d. e. 11—2 és d. u. 5—8, Rendek Károly dr. ker. alelnök, jogi tanácsadó minden pénteken este 6—7, Janits Dezső dr. egészségügyi főtanácsos egészségügyi tanácsadó minden kedden este 7—8 óráig.

IX. kerület. Usetty Béla dr. országgyülési képviselő 1-én, 5-én este 9—10, 3-án és 7-én d. u. 1—3-ig, Szentesi József törvhat. biz. tag 1-én és 5-én este 7—8, vágvecsey Wellisch Andor törvhat. biz. tag 1-én és 5-én este 8—9, Stéger Béla dr. ügyvéd jogi tanácsadó 3-án és 7-én d. u. 2—3. — Október 1-én este 7 órakor pártnap.

X. kerület. Pőzel István dr. országgyülési képviselő 7-én este fél 8, vitéz Tóth András dr. országgyülési képviselő 2-án este fél 7, Dongó Orbán ker. elnök, törvhat. biz. tag minden csütörtökön este fél 7, Halter Károly törvhat. biz. tag minden d. e. 11—1, Kreizler Sándor és Jóba László ker. alelnökök minden kedden, Gáspár Béla és Reithauser Róbert ker. alelnökök minden szerdán este 6—8. — Pártnap minden kedden este 6 órakor.

XIV. kerület. Bényi Károly dr. és Kertész Elemér törvhat. biz tagok minden pénteken este 7—8 óráig.

MORBITZER NÁNDOR
ÉPÍTÉSZ, ÉPÍTŐMESTER
BUDAPEST, VIII., Nap-u. 10. Telefon: 1-310-90.

ifj. FABRÓ FERENC
kőfaragó-mester kőgyárüzeme
Vállal homlokzati burkolást budakalászi travertinből és mindennemü kőfaragómunkát
Budapest, VI., Lehel-utca 8 Telefon: 2-907-46

MÓCZÁR GÁBOR
egészségügyi berendezést tervező és kivitelező mérnöki irodája
Budapest, VIII., Magdolna-u. 4. Telefon: 1-435-47

BARÁTH GYÖRGY
hat. eng. villanyfelszerelési vállalata
Budapest, I., Clasz-fasor 4. sz.
Telefonszám: 1-609-67.

SZILÁGYI ELEK késáru-üzeme
Gyártja az összes hentes, mészáros és bélipar-ban használatos késeket, viszonteladók részére
Budapest, VIII., Gólya-u. 41. Tel.: 1-348-93

HOFBAUER ÉS PIAZZA
ÉPÍTŐMESTEREK
TELEP VI., BÉKE-TÉR 5. IRODA VI., SZONDY-U. 34.
TELEFON: 1-188-59.

Események

Fővárosi Hirlap

Alapításának huszonötödik évfordulóját a FŐVÁROSI HIRLAP karácsonykor

nagyszabású jubileumi szám

kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Szendy Károly első éve

Szeptember 25-én volt egy éve, hogy Szendy Károlyt a törvényhatósági bizottság bizalma a polgármesteri székbe ültette. Rövid idő telt el a beiktatás ünnepi aktusa óta, de ez az egy esztendő is alkalmas volt annak igazolására, hogy a bizalmat Szendy Károly a legteljesebben megérdemelte. Olyan időben vette át a főváros ügyeinek vezetését, amikor Budapest első polgárának lenni nemcsak díszt, hanem óriási felelősséget és hatalmas munkára való elkötelezettséget jelent, amelynek Szendy Károly maradék nélkül megfelelt. Emellett tengernyi munkája közepette nem szürkült bele egy pillanatra se az egymásra toluló tennivalók tömkelegébe: erős egyéniséget, nagy koncepciókat csillogtatott meg és a jelen nehéz feladatainak megoldása mellett, ragyogó távlatokat nyitott meg a főváros jövendő fejlődésére. Rendkívüli nehézségekkel kellett lépten-nyomon megküzdenie és hogy ezen a téren milyen eredményeket ért el, azt a két költségvetés méri fel, a legutóbbi mellett most tárgyalásra kerülő új, amelyből már annak vázlatos ismerete után is kiviláglik, hogy a stagnálás után a fejlődés útjára léptünk ismét és minden okunk meg van az egészséges optimizmusra. A polgármesternek ezt a nagy munkáját, amelyhez az emberi szeretetreméltóságnak, a méltányosságnak és erős szociális érzéknek annyi megnyilvánulása sorakozik, az egész közvélemény méltányolja és mögéje sorakozik a városházának minden pártja, mert érzi, hogy fővárosunk jóvoltáért, mindnyájunk jobb boldogulásáért küzd akkor, amikor Szendy Károly polgármestert támogatja.

Érdekes újítás a perifériák postaszolgálata terén. A székesfőváros külső részein, ahol a lakott területek szétszórt volta miatt postahivaalok felállítása nem volt lehetséges, a nagy távolságok révén egyrészt a gyalogos postai kézbesítés került időveszteségbe, másrészt pedig a közönség volt kényszerítve, hogy főként értékküldeményei feladását a sokszor lakásától igen távol fekvő postahivatalnál teljesítse. Ezeken a bajokon segített most *Bényi* Károly dr. budapesti postafőigazgató, székesfővárosi bizottsági tag épp olyan egyszerű, mint ötletes módon. Ezentúl ugyanis a kültelkeken a levélkézbesítést kerékpáros kézbesítők végzik, akik *föl lesznek jogosítva postai értékjegyek eladására, úgyszintén mindennemű levélpostai értékküldemény, tehát úgy ajánlottlevélnek, mint utalványnak és csekknek 120 pengő értékhatárig való felvételére* és hivatalos nyugtázására. Kézbesítői körútjukon a közönség figyelmét *kürtjellel* fogják felhívni. Ilyen módon aztán nemcsak a kézbesítés lesz lényegesen gyorsabb, hanem a közönség is mentesül az időtrabló távoli utaktól. Más irányú postai szállítás készül a XIV. kerületben, amelynek egyes külső részein még mindig úgynevezett kulcsos levélszekrények vannak felállítva, amelyeket a levélhordók nyitnak fel és tartalmukat aztán az útjukba eső legközelebbi, gépkocsijáratba kapcsolt szekrénybe dobják, ami természetesen a levéltovábbítás késedelmével jár. *A Nep. XIV. kerületi szervezetének kérelmére* a budapesti postaigazgatóság most úgy intézkedett, hogy ezek a levélszekrények, mielőbb kicserélődtessenek és így a jövőben a Zuglónak Mogyoródi-út és Erzsébet királyné-útja közti területen is *gépkocsival fogják* a szekrényeket üríteni.

40 személyes repülőgépeken érkeznek Budapestre az angol fürdővendégek. A Gyógyhelyi Bizottság kezdeményezésére tárgyalások indultak meg az Imperial Airways és a Dean et Dawson angol utazási iroda között, amelyek azt a célt szolgálják, hogy az Imperial Airways által rövidesen üzembehelyezendő 40 személyes repülőgépeken csoportosan szállítsanak fürdővendégeket a magyar fővárosba. Az új típusu ötmotoros repülőgépek 6 óra alatt fogják a Budapest—London útvonalat megtenni. A Budapesten folyó tárgyalásokon az angol légiforgalmi társaságot R. M. Henderson és a Dean et Dawson angol utazási irodát Mr. W. S. Mars képviseli. A tárgyalások igen kedvező mederben haladnak és bizonyosra vehető, hogy az angol légiforgalmi társaság és a nagy angol utazási iroda ebben a kérdésben rövidesen megállapodásra jutnak.

Kelenföld érdekes problémái. A *Kelenföldi Társaskör* évadnyitó választmányi ülést tartott, amelyen *Becsey* Antal kormányfőtanácsos, törvényhatósági bizottsági tag elnökölt. Megjelent: *Dorner* Gyula törvényhatósági bizottsági tag, *Kovács* József tábornok, *Barna-Szögyén* Albert ny. min. osztályfőnök, *Székely* Vladimir ny. főkapitányhelyettes, *Kiss* Dezső dr. ny. min. tanácsos, *Torday* László gazd. tanácsos, *Ulmer* Ágoston dr. és *Sánci* József, a Kör igazgatói, *Szőllősy* Aurél min. osztálytanácsos, *Steiner* József építész, *Szigethy* Lajos vásárpénztári igazgató, *Bisits* László dr. tisztiorvos, továbbá a kerület polgársága és a testvéregyesületek kiküldöttei nagy számban. Távolmaradásukat kimentették *Vályi* Lajos dr. és *Szántay* István törvényhatósági bizottsági tagok és *Barla-Szabó József* dr., a Kör társelnöke. Az elnöki megnyitó visszapillantást vetve az elmúlt hónapok jelentősebb eseményeire, részvéttel emlékezett meg arról a veszteségről, amely *Wolff* Károly váratlan elhúnyta folytán a polgárságot és elsősorban Buda polgárságát érte. A veszteséget nem lehet a pártkeretek korlátain belül, hanem a pártszempontok felett álló objektivitással kell mérlegelni. A választmány a veszteség felett érzett őszinte részvétének adott kifejezést. Az elnök azután foglalkozott azokkal a problémákkal, amelyek a kerület polgárságát közvetlenül érintik. Ezek közül kiemelkedik *a Horthy Miklós-híd befejezése* és 1937-ben a közforgalomba leendő bekapcsolása; egyidejüleg a budai hídfő kialakításának és a vele kapcsolatos problémáknak megoldása. A kerület polgárságának, szakembereknek és várospolitikusoknak mind szélesebb körben terjedő óhaja, hogy ezen a területen, a vasuti és dunai forgalomnak egyik csomópontjában kell *a nemzetközi vásár intézményének elhelyezkednie;* nemcsak azért, mert a Városliget keretei erre a célra már nem alkalmasak, hanem azért is, mert *revizió alá kell venni a vásár célkitűzéseit, kereteit és közgazdasági feladatait.* A kérdés megoldása pártszempontokon felül álló feladat, amely körül *a legközelebbi jövőben nagyobb arányú mozgalom van kialakulóban.* A kerületet érdeklő további fontos probléma *a HÉV-kérdések komplexuma,* az új híd tengelyében létesítendő *Szent István-út megnyitása* és a hatalmasan fejlődő kerület *közműveinek erőteljes fejlesztése.* A törvényhatósági közgyülés első feladata lesz az 1937. évi *költségvetés tárgyalása,* amelynek folyamán a kerület jogos kívánságai kifejezésre kell hogy jussanak. A bejelentések körül élénk eszmecsere indult meg, amely a választmányi ülést követő társasvacsorán is folytatódott.

Ezer budapesti diák bécsi útja. Október 8-án a székesfővárosi középiskolák ezer növendéke indul a közoktatási ügyosztály vezetésével az osztrák fővárosba, hogy két napon keresztül tanulmányozza Wien nevezetességeit. A diákokat 30 tanárnő és tanár kíséri, valószínű, hogy *Felkay* Ferenc tanácsnok maga is csatlakozik a különvonat utasaihoz. A tanulmányi kirándulás résztvevőit a szövetségi főváros tanügyi hatóságai a diákszállókban helyezik el és gondoskodnak arról is, hogy szakszerű vezetők álljanak rendelkezésre.

Esküvő. *Hargitai* Edithet, Hargitai Elek dr. m. kir. egészségügyi tanácsos, a Székesfővárosi Fertőtlenítő Intézet aligazgatójának leányát október 22-én vezette oltárhoz *Rotter* Lajos okl. gépészmérnök, pilóta, emléklapos hadnagy, a rekorder-sportrepülő. A mennyasszony tanuja *Wégh* János dr. ny. székesfővárosi tisztifőorvos, a vőlegény tanuja pedig *Felsmann* József ny. miniszteri tanácsos volt. Az esküvői szertartást *Mester* Jenő, a Szt. Mihály egyházközség plébánosa végezte.

A főváros újonnan épült intézményeinek bemutatása. Az Állatkert majomháza kibővítésének, a Szent László-kórház új megfigyelő pavillonjának, a Haller-téren fekvő új középferencvárosi plébániatemplomnak, a Mester-utca 19. szám alatti polgári iskola kibővítésének és a Mészáros- és Koronaőr-utcák sarkán fekvő Szilágyi Erzsébet-leánygimnáziumnak az építése befejeződött. Ebből az alkalomból *Lamotte* Károly dr. alpolgármester szeptember hó 30-án, szerdán délelőtt, a törvényhatósági bizottság tagjainak és a sajtó képviselőinek bemutatja az új intézményeket. Indulás 10 órakor autóbusszal a Központi városháza I. számú főkapuja elől.

A Főváros Statisztikai Zsebkönyve, amelyet *Illyefalvi* I. Lajos dr., a Fővárosi Statisztikai Hivatal igazgatója szerkeszt, 1936-iki kiadásában megjelent. A közel ötszáz oldalas, miniatür alakú könyv a meteorológiai, topográfiai viszonyokról, az épületekről és lakásokról, a népességről, népmozgalomról, a fővárosi közigazgatás szervezetéről, a közrendészetről és tüzoltóságról, a községi háztartásról, adóügyekről, közmunkákról, építkezésről, egészségügyről, a közgazdasági élet minden ágazatáról, a tanügyről és közművelődésről, szociális ügyekről, az árak, munkabérek és fizetések alakulásáról és a közjótékonyság szerveiről ad mindenre kiterjedő, pontos kimutatást. A gyakorlati életnek ez a kitünően összeállított lexikona a *Székesfőváros Statisztikai Hivatalának* kiadásában jelent meg és egy pengőért kapható.

Negyvenöt éves a Sas-kör. Alapításának negyvenötödik évfordulója alkalmából a *Sas-kör* ünnepi társasvacsorát rendezett, amelyen a budapesti polgári dalkör énekszámai után *Benesch* Nándor dr. főtitkár megemlékezett a „Sasok" nemes hagyományairól a keresztény és nemzeti gondolat közel félévszázados ápolásában. *Usetty* Béla örömét fejezte ki, hogy a kör jubiláris évének munkája a magyar dal lelkesítő és vigaszt nyujtó hangjai mellett indult meg. Erre a munkára szeretettel hívja és visszavárja a körnek kivált, de lélekben bizonyára el nem szakadt tagjait is. *Szende* Dezső dr. köszönte még meg a dalkör díszelnökévé történt megválasztását, majd *Birkmeyer* Győző üdvözölte *Usetty* Bélát.

Budapest a Deutschlandsender műsorában. Budapest külföldi vendégeinek évről-évre növekedő száma egyre jobban felkelti irányunkban a külföldi közönség érdeklődését. Budapest külföldi népszerűségét egyre több cikk és illusztráció megjelenése bizonyítja a külföldi lapok hasábjain és mind gyakoribb az a jelenség, hogy külföldi rádiók is magyar tárgyú előadásokat iktatnak műsorukba. A Berlini Deutschlandsender is egy ilyen tárgyú előadást iktatott most jövő heti programjába Budapest idegenforgalmi értékeiről s a budapesti idegenforgalmi évad jelentős eseményeiről. Az előadás megtartására a Deutschlandsender igazgatósága dr. *Markos* Bélát, Budapest Székefőváros Idegenforgalmi Hivatalának h. igazgatóját hívta meg, aki felolvasását „Radiobilder aus Budapest" címmel szeptember 29-én tartotta meg.

Huszonkét ország szállodásai gyüléseznek Budapesten. A Budapesti Szállodások és Vendéglősök Ipartestülete meghívására a Londonban székelő Szállodás Szervezetek Nemzetközi Szövetsége Budapesten tartja 32-ik végrehajtóbizottsági ülését. Ehhez a nemzetközi szövetséghez eddig 22 ország csatlakozott, amelynek szállodás szervezetei elküldik képviselőiket a budapesti találkozóra. A tanácskozások november 23-án kezdődnek.

A nyolcadik országos frontharcos találkozó. Október 17-én és 18-án tartja meg a Frontharcos Szövetség nagyszabású ünnepségek keretében évi országos találkozóját, amely mindenkor a hazafias megmozdulások egyik legnagyobbika szokott lenni a fővárosban. A találkozón, amelyen a Frontharcos Szövetség budapesti és vidéki helyi alakulatainak nagyszámú bajtársi formaruhás és polgáriruhás küldöttségei vesznek részt zászlóik alatt, a világháborúból jólismert tábori mozgókonyhák mellett többezer szegénysorsú frontharcost látnak vendégül tábori ebéd keretében. A Szövetség országos elnökségén teljes erővel folyik az országos találkozó előkészítésének hatalmas munkája, hogy az országraszóló ünnepségek zökkenőmentes lefolyása biztosítva legyen.

Az oslói városi tanács köszönete. Az oslói városi tanács legutóbb Budapesten járt tagjai a következő levelet intézték a Gyógyhelyi Bizottsághoz: „Az oslói városi tanács nevében hálás köszönetet mondok azért a rendkívüli szíves fogadtatásért, amelyben Budapesten részesültünk. Budapest Székesfőváros polgármestere és a Gyógyhelyi Bizottság vezetőségének kitünő vendégszeretete és szíves előzékenysége kellemes meglepetés volt mindannyiunk számára. Biztosíthatjuk Önöket, hogy Budapestről maradandó szép emléket vittünk magunkkal hazánkba." (Az oslói városi tanács nevében: Karl *Söderström.)*

A m. kir. osztálysorsjáték résztvevői közül sokan, akik eddig semmi, vagy csak jelentéktelen eredményeket tudtak elérni, a régi sorsjegyszámaikkal akarnak tovább játszani, mert a *szerencse forgandó* és az állandó *folytatólagos játék* vezet a legszerencsésebb eredményekhez. A hivatalos főárusítók utasítva vannak ezt lehetőleg figyelembe venni. Az új sorsjáték október 17-én kezdődik.

Jubiláló főkezelőnő. *Boér* Győzőné székesfővárosi főkezelőnő a fővárosi szolgálatba lépésének negyedszázados fordulóját ünnepelte. Boér Győzőné, akit a városházán leánykori nevén *Kertész* Arankának ismernek, *Bárczy* István mellett kezdte működését, majd sokáig *Buzáth* alpolgármester titkárnője volt. A kiváló tisztviselőnőt az évfordulón melegen ünnepelték kartársai.

CAFE
ABBAZIA
RESTAURANT
OKTOGON-TÉR
Újolag modernizálva a főváros és vidéki úriközönség kávéháza
Kitünő és választékos
déli és esti menük
P 1.60 és P 2.40
Színház után különleges hideg és meleg vacsorák
Egész éjjel levesspecialitások
A szórakozások után mondain hajnali élet

Október 1-én és 6-án délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

Gazdasági Értesítő

Nyílt levél
Winchkler István dr.
kereskedelmi miniszter úrhoz

Nagyméltóságú Miniszter Úr!

A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara legutóbbi ülésén, mint ezt bizonyára Nagyméltóságod is megállapította, világosan bebizonyosodott, hogy azokat a súlyos vádakat, amelyek az áruházak visszaélései körül elhangzottak, *magáévá teszi a kereskedelem minden ága és az áruházak veszedelmes túlkapásai elleni harcot a legerőteljesebben kívánja felvenni, olyan egyöntetű közösségben, amely az egész kereskedelmet egybekovácsolta.* Megállapítható volt a Kamara ülésén azoknak a nagy többsége, akik Nagyméltóságodnak az áruházakra vonatkozó rendelettervezetét az egyetlen célravezető megoldásnak találták és mellette a legerőteljesebben foglaltak állást. *Csak a Kamara belbékéjének biztosítása vitte a közgyűlés tagjait arra az elhatározásra, hogy a Kamara eredeti javaslata felett — bár nyilvánvaló volt többségük, — nem kívántak szavazással dönteni.*

Mindez csak megerősítette azt a tényt, hogy a kereskedelem nem tűrheti tovább a versenynek azt a megengedhetetlen módját, amelyet az áruházak folytatnak és a *legkevésbé sem tartja megsértettnek a kereskedelem szabadságát azzal, hogyha az olyan intézményeket, mint az áruházak, Nagyméltóságod megrendszabályozza,* mert hiszen semmiféle más mód nem kínálkozik arra, hogy a kiskereskedők tízezreinek létét veszélyeztető ténykedésüknek gátat lehessen vetni. És, hogy *a rendelettervezet szerzett jogokat sértene, azt is kétségbevonja a kereskedelem,* mert azokat a jogokat, amelyek az egzisztenciák tömegeit veszélyeztetik és amelyek ilyenformán jogoknak nem is nevezhetők, az áruházak nem szerezték, hanem kapzsiságuk kielégítésére, nem egyszer az ízléstelenség határát is túllépve, az üzleti etika megsértésével, csak *bitorolják.*

Kegyelmes Uram! Az immár reménykedő kereskedelem a legnagyobb bizalommal várja, hogy a rendelettervezetet azokkal a módosításokkal, amelyeket a kereskedelmi érdekeltségek előterjesztettek, *kérlelhetetlenül életbe fogja léptetni.* És ebben a pillanatban, amikor Nagyméltóságod a rendelettervezet életbeléptetése előtt áll, az egész kiskereskedelem nevében a leghatározottabban kijelenthetem, — azokkal az ellentétes hírekkel, véleményekkel és akciókkal szemben, amelyeket hangoztatnak és buzgón terjesztenek, — hogy csupán néhány áruház és az ezekkel üzleti összeköttetésben álló mesterséges hangulatkeltésről van szó, holott valójában *nemcsak a kiskereskedelem, hanem a fogyasztóközönség is a legnagyobb örömmel üdvözli a régen várt rendelkezést.*

Mert ha ezideig még csak szórványosan vizsgáltattak meg azok az áruk és árak, amelyeket az áruházak forgalomba hoznak, illetve hirdetnek, ezután fokozottabban kell, úgy nekünk, érdekelteknek, mint a hatóságoknak az ellenőrzés munkáját folytatni. És akkor, mikor ezek a vizsgálatok az áruházak működését minden irányban kiteregetik, az érdekeltségektől távol álló, legszélesebb rétegek is tisztán fogják látni, hogy *a megrendszabályozó rendeletre milyen nagy szükség volt és csak a legteljesebb hálával és elismeréssel honorálhatja majd az egész közvélemény, hogy Nagyméltóságod bölcs belátásával úgy a kereskedelem, mint a nagyközönség érdekeinek megvédésére sietett.*

Azt hiszem, nagyon átlátszóak azok a sötét színnel megfestett képek, sőt fenyegetések, amelyek most napvilágot látnak az áruházi érdekeltségek részéről és amelyek elszánt védezekzésükben *még az alkalmazottak érdekeit is sorompóba igyekeznek állítani.* Nem volna felesleges megvizsgálni, hogy *miképen is áll ezekről az áruházi alkalmazottakról való gondoskodás, mit mutat a bérlista és miképen védik az áruházak az alkalmazottak érdekét a záróra betartásával.*

Végül nem ártana beletekinteni *az adózás kérdésébe sem,* amelyet a Kamara, mint egyetlen olyan megoldási módot talált, amely alkalmasnak mutatkozik a versenyegyenlőségre. Mintha már későn jönne az adózási kérdés rendezése akkor, amikor *a nagyvagyonok már megvannak és az áruházak urai palotáik birtokosai. Miből szereztetek ezek a nagy vagyonok és vajjon megfelelően adóztak-e olyan jövedelem után, amelyből ekkora vagyonokat lehetett szerezni?*

Bátorkodunk ezeket a szempontokat is figyelmébe ajánlani Nagyméltóságodnak, azzal a szerény gondolattal, hogy hátha talán meg sem áll a rendelettervezet kiadásánál, hanem egyéb intézkedéseket is szükségesnek lát. De nem vagyunk mohók, egyelőre megelégszünk a rendelettel, amellyel Nagyméltóságod bölcsessége jogos érdekeink mellé áll és abban a reményben, hogy ez az új korszak minél előbb, teljes tönkretételünk előtt bekövetkezik, maradtam sok ezer kereskedőtársam nevében is Kegyelmes Uram iránt a legteljesebb bizalommal és legmélyebb tisztelettel

Tóth Gábor

székesfővárosi bizottsági tag, a Fűszerkereskedők Országos Egyesülete ügyvezető társelnöke.

Ilovszky János drámai harca a Kamarában

Függetlenül azonban ettől a nyílt levéltől és a *Fővárosi Hirlapban* már számos alkalommal ismertetett kiskereskedelmi akciótól, az elmult héten zajlott le a *Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarában* az a drámai összeütközés, amelynek során *Éber* Antal, a *Kamara* elnöke és *Ilovszky* János, a kiskereskedelmi érdekeltségeket magában foglaló *Baross Szövetség* országos elnöke *megvívta családját ebben a kérdésben.*

Az ülés kezdetén *Éber* Antal szólalt fel és amint a *Baross Szövetség* hivatalos lapjából értesülünk:

„a kamarai elnök beszéde hideg zuhanyként hatott a teljes ülésre."

Kétségtelen ugyanis, hogy *Éber* Antal, aki a maga gazdasági elgondolásaival szinte önmagában áll az egész magyar gazdasági életben, mint kamarai elnök *a legfurcsább módon* igyekezett a maga álláspontjáról meggyőzni az egybegyülteket. Kijelentette, hogy

állását, elnöki tisztségét köti ahhoz, hogy a gyülés megszavazza az ő felfogását.

Tekintve azonban, hogy ugyanennek a gyülésnek tagjai választották meg annakidején *Éber* Antalt a *Kamara* elnökévé, tehát ugyanezek az emberek biztosították őt bizalmukról, most *az a lehetetlen helyzet állott elő, hogy leszavazzák Éber Antalt azok, akik benne látták bizalmuk letéteményesét.*

Éppen ezért, amikor kiderült, hogy *Éber* Antal mindössze a kiskereskedelmi érdekeltségek első javaslatával ért egyet, amely az áruházak csalogató dömping-élelmiszerárusításának megakadályozását célozza, ellenben határozottan ellenzi a második és a harmadik pontot, amely az áruházak elburjánzását igyekszik megakadályozni, *Ilovszky* János a következőket mondotta:

— Nem politikumot és nem bizalmatlanságot akartam ebbe a kérdésbe belevinni, hanem azt, hogy *sok-sok kiskereskedő a Kamara segítségével megtalálhassa a megélhetését.* Az elnök úr itt *egy más helyzet elé állít* . . .

Miután az elnöklő *Éber* Antal szavazás előtt hajlandó volt ötperces szünetet elrendelni, megszületett a következő deklaráció:

„A FÖVKE, OMKE, Fűszerkereskedők, Gyümöleskereskedők, Vásáresarnoki kereskedők, OKISZ, Baross Szövetség és más érdekképviseletek az áruházak elleni igazságos harcunkat úgy, ahogy meggyőződésünk és hitünk diktálja, tovább folytatjuk, mert az áruházi kérdés nem itt dől el. Itt nem folytatjuk a harcot! A kiskereskedelem érdekeinek védelmében azonban megkondítjuk a harangot és meg fogjuk mutatni a Kamarán kivül, hogy álláspontunk az áruházkérdésben igazságos, s hogy annak győznie kell."

Ebből tehát az következik, hogy *Éber* Antal, a Kamara elnöke, *személyi presztizsével lehetetlenné tette, hogy a Kamara valóban képviselje az érdekképviseletére bízott testületeket és társadalmi rétegeket.* Az elnök *presztizskérdést* csinált felfogásából, ily módon tehát

kényszeritette a kiskereskedőket arra, hogy a Kamarán kivül, saját hatáskörükben igyekezzenek megvédeni érdekeiket és kivivni jogos követeléseiket.

Felesleges kommentálnunk ezt a kamarai ülést, kétségtelen azonban, hogy — amint azt már többször megállapítottuk —

sem egyéni vélemények, sem pedig a legkülönbözőbb irányból jött hangulatkeltések nem változtathatják meg Winchkler István kereskedelemügyi miniszternek azt a szilárd elhatározását, hogy néhány héten belül életbe lépteti az áruházi rendeletet,

amely véget vet annak *az egyenlőtlen küzdelemnek,* amelyben kénytelen-kelletlen *elvérzik az ország legkitünőbb adófizető rétege: a kiskereskedők és kisiparosok társadalma.*

Elismerőlevél a Fővárosi Hirlapnak

A *Fővárosi Hirlap* évtizedek óta küzd a magyar kiskereskedelem egzisztenciális érdekéért. Ez a harc most érkezett el *a győzelmes befejezéshez.* Jóleső érzéssel közöljük az alábbi *elismerő levelet,* amelyet a kiskereskedői érdekeltségnek előkelő képviselete, a *Baross Szövetség* országos elnöksége intézett hozzánk. A levél a következőképpen hangzik:

„Mélyen tisztelt Szerkesztőség!

Abban a nagy küzdelemben, amelyet a magyar kereskedelem az áruházak versenye ellen folytat, a *Baross Szövetség* a szabad érdekképviseletekkel egyetértésben újabb nagyarányú tevékenységet indított meg. Küzdelmünkben jóleső érzéssel állapitjuk meg, hogy más, könnyen befolyásolható sajtóorgánumokkal szemben a *Fővárosi Hirlap* mindenkor sziklaszilárdan kitartott a kereskedelem igazi érdekei mellett és az áruházi kérdésben következetes elvhűséggel, az igazság törhetetlen szolgálatával védte meg az egyéni kereskedelem álláspontját.

A *Baross Szövetség* elnöki tanácsa folyó évi szeptember hó 23-án tartott ülésében ezért a magatartásért *igaz nagyrabecsülését és hálás köszönetét, amellyel a Fővárosi Hirlap szerkesztősége iránt viseltetik, jegyzőkönyvbe iktatta.* Amidőn erről az igen tisztelt szerkesztőséget van szerencsénk értesíteni, egyidejűleg tisztelettel kérjük, hogy az áruházak elleni nagy harcunkban a létegzisztenciájukat jogosan védő egyéni kereskedők ezreinek álláspontját a jövőben is megértéssel és jóindulatúan kifejezésre juttatni méltóztassék.

Budapest, 1936 szeptember hó 24-én.

BAROSS SZÖVETSÉG
kereskedő, iparos és rokonszakmák egyesülete.

Dr. Domokos László ny. min. osztálytanácsos, főtitkár.

Ilovszky János m. kir. kormányfőtanácsos, országos elnök."

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Fenyves Dezső szerencséje

Magyar közmondás szerint: *szegény embert az ág is húzza,* ami kissé részletezve azt jelenti, hogy *az embernek vannak jó és rossz szériái.* Ennek a kiteregetett közmondásnak élő bizonyítéka *Fenyves* Dezső, a *Fenyves-Áruház* tulajdonosa, akit most *egyszerre két oldalról környékezett meg a szerencse.* Bármily paradoxul hangzik is: jó szériába került *üzletileg is, anyagilag is.*

A *Fővárosi Hirlap* legutóbbi számában jelentettük, hogy a református egyház a kálvin-téri telekkomplexumot át akarja építtetni, ami *veszélyezteti a Fenyves-áruház létezését is.* Értesülésünk szerint pénteken tartott ülést a református egyház *presbitériuma* és ennek során elhatározták, hogy

50.000 pengő évi bér ellenében továbbra is meghosszabbítják az áruház szerződését, amely egyébként 1937-ben lejár.

Ilymódon tehát függetlenül az építkezésektől, a *Fenyves-áruház élete biztosítottnak tekinthető,* hacsak a presbitérium határozata felett döntő egyházmegyei közgyülés *nem ítél másként.*

Ugyanekkor, amikor a kitelepítés veszélye egy időre megszünt, az áruház tulajdonosa is — magánügyből kifolyólag — *kellemes helyzetbe került. Fenyves*

ves Dezsőt ugyanis 2000 dollár erejéig beperelte *Kemény* Oly színésznő, aki azt állította, hogy

az évekkel ezelőtt Amerikába induló Fedák Sári búcsúbankettjén Fenyves Dezső tanuk előtt kijelentette, hogy hajlandó finanszirozni Kemény Oly amerikai útját.

A törvényszék előtt *Fenyves* Dezső kijelentette, hogy

a maga részéről mindenkor bőkezűen teljesítette Kemény Oly felperesnő anyagi természetű igényeit,

a 2000 dolláros ígéretről azonban semmit sem tud.

Elutasító ítélet és fellebbezés után *Bakóczy* István dr. táblabíró elé került az ügy, amely azonban *itt is elutasítással végződött.* A tanuk nem emlékeztek *Fenyves* Dezső állítólagos ígéretére, a felperesnő nem tudott meggyőző bizonyítékokat felhozni, így aztán *Fenyves Dezső ebből a kényelmetlen ügyből is ép bőrrel szabadult.*

A Fémáru-, fegyver- és gépgyár rt. igazgatósága szeptember 22-én megtartott ülésében megállapította a vállalatnak az október 2-án tartandó közgyűlés elé terjesztendő 1935. üzletévi mérlegét, amely szerint az 1935. üzletév az értékcsökkenési tartalékalapnak 453.534 pengővel való javadalmazása után, *854.784 pengő 79 filler veszteséggel zárult.* Az igazgatóság *Dammang* András dr. ügyvezető igazgatót vezérigazgatóvá és *Ullmann* István dr. ügyvezető igazgatót vezérigazgató-helyettessé nevezte ki.

Több igazgatói állás ürül meg a BSZKRT-nál. Október folyamán a BSZKRT vezető tisztviselőinek státusában jelentékeny változások lesznek. *Nyugdíjazás folytán üresedésbe kerül az elnöki, pénzügyi, közigazgatási és pályafenntartási osztály vezetői állása.* Az állások megüresedésével kapcsolatban olyan hírek terjedtek el, hogy a vállalat az új főtisztviselőket minden valószínűség szerint a székesfővárosi közigazgatás arra hivatott magasabbrangú tisztviselői köréből fogja kiválasztani. Ezek a hírek nem fedik azonban a valóságot, mert a BSZKRT igazgatósága egyértelműen azon az állásponton van, hogy az állásokat magából a vállalat tisztviselői létszámából kiválasztott alkalmas egyénekkel kell betölteni. Az természetes, hogy mielőtt sor kerülne az új igazgatók kinevezésére, a BSZKRT kikéri a polgármester beleegyezését, javaslatát azonban úgy teszi meg, hogy a vállalat jelenlegi főtisztviselői semmiféle vonatkozásban se szenvedjenek sérelmet.

Elsimultak az ellentétek a TÉBE-ben. A csepeli kikötő bérbevételére tett ajánlatok miatt ellentétek támadtak a *Takarékpénztárak és Bankok Egyesületében* és emiatt a *Pesti Magyar Kereskedelmi Bank*, az *Angol-Magyar Bank* és a *Községi Takarékpénztár* be is jelentették a TÉBE-ből való kilépésüket. Az ellentétek — mint a *Fővárosi Hirlap* értesül — azonban hamarosan elsimultak és a helyzet tisztázása után a három bank máris elhatározta, hogy *kilépésük bejelentését visszavonják.*

VAS MÉRNÖK Vegyi Gyára Rt. Asbest VMV Asbestből MINDENT
Budapest, V., Visegrádi-u. 67. Telefon: 2—924—63.

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8,000.000 drb.

ZSUREK PÁL
épület- és műlakatos
VII., KÁROLY KIRÁLY-ÚT 7 SZ.
TELEFON: 1—412—03.

OETL ANTAL
vasöntöde és gépgyár részvénytársaság
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. szám
Telefon: 1-461-09.

CUSTODIS ALPHONS
ALAPITÁSI ÉV 1876. — Mérnöki iroda és építési vállalat ipari berendezés részére. — Gyárkéményépítés, Gőzkazánbefalazás, Ipari kemencék építése és tervezése.
Budapest, V., Nádor-utca 19. sz.
TELEFON: 1—120—07.

VÁLLALKOZÁS

Szűkebbkörű versenytárgyalás az angyalföldi csatornaszivattyútelep vállalatbaadására. Az angyalföldi csatornaszivatyútelep sorozatos fellebbezéseinek krónikája újabb fejezethez jutott. Mint a *Fővárosi Hirlap* megírta, a csatornaszivattyútelep alapépítményeinek vállalatbaadására megtartott versenytárgyalás eredményét, amely szerint *Szentgály* Antal mérnök-vállalkozó kapta meg a munkát 713.996 pengős vállalati összeggel, a beadott fellebbezések alapján a belügyminiszter megsemmisítette és a fővárost újabb, szükebbkörű versenytárgyalás megtartására utasította. A szűkebbkörű versenytárgyalást az út- és csatornaügyi ügyosztály *október 7-ére tűzte ki.*

A kisiparosság védelme a közmunkák kiadásánál. A főváros kisiparos társadalma szakmára való tekintet nélkül régóta nehezményezte azt a rendszert, amely lehetővé tette, hogy a fővárosi közmunkák kiadásánál úgynevezett generálvállalkozók jutottak megbízáshoz és a kisiparosok csak ezeken keresztül másodlagosan részesültek a megbízásokban. A különböző ipartestületek többízben tettek lépéseket ennek a rendszernek megváltoztatása érdekében és mozgalmuk most sikerrel is járt. *Lamotte* Károly dr. alpolgármester ugyanis kijelentette egy nála járt iparosküldöttség előtt, hogy a jövőben szigorúan ellenőrzi, hogy *minden közmunkát munkanemek szerinti megosztással adjanak vállalatba* és ezzel szolgálják a szakmabeli kisiparosság érdekeit.

A kisipar részesedése az OTI tartaléktőkéjéből. A Kereskedelmi és Iparkamara legutóbbi közgyűlésén *Kovatsek* Ferenc, a kőművesek és kőfaragók ipartestületének elnöke, az építőipar és a vele kapcsolatos iparágak nehéz helyzetére hívta fel a figyelmet és követelte, hogy *a kis- és kézműipar is olyan arányban részesüljön megfelel őszerv útján és megfelelő biztosítékok mellett termelési hitelben az OTI öregségi tartaléktőkéjéből, mint amilyen arányban az OTI fenntartásához hozzájárul. Éber* Antal dr. kamarai elnök kijelentette, hogy a megfontolandó kisipari sérelmek és kívánságok megvitatására *legközelebb összehívja az összes építőipari érdekeltségeket, az építőiparban érdekelt összes szakmákat.* Ezen az értekezleten megvitatás alá kerül Kovatsek Ferenc kamarai tagnak az a sürgető indítványa is, hogy a folyó év végével megszűnő, az építő munkaalkalmak fokozására alkalmas házadómentességi kedvezmény és az elavult házak tatarozására vonatkozó adókedvezmény és az utóbbi céljára rendszeresített állami tatarozási kölcsön a jövő évre is prolongáltassék.

A BSZKRT kísérletei gummiágyazású sínekkel. A BSZKRT újszerű kísérleteket folytat Kőbányán. A Kőbányai-úton a napokban gummiágyazású sineket raktak le, amelyeken úgy a nappali, mint az éjeli órákban kísérleteztek. A gummiágyazású sínek kipróbálása egyelőre még a kezdeti stádiumban van, de a BSZKRT műszaki vezetősége sok reményt fűz ezeknek a sínéknek sokoldalú előnyéhez. Két, három hónap mulva fogják majd megállapítani a kísérletek eredményét.

Megjelent a Forum tervpályázata. A *Fővárosi Hirlap* mai számában közöljük a Fővárosi Közmunkák Tanácsa pályázatát a budapesti *Forum* eszmei terveire. A pályázati határidő *1936 december 31.* Pályadíjak 4 darab egyenként 2500 és 6 darab egyenként 800 pengős díj.

Beérkezett ajánlatok

A Ceglédi-úti szükséglakástelepen építéssel kapcsolatos **vízvezetéki és csatornázási munkára** pályáztak: Róth Vilmos 19.745, Orcsó Gyula 20.433, Tremmel Testvérek 20.966, Moharos János 21.979, Wolff Ödön 21.900, Mózár Gábor 21.975, Gál István 22.768, Csépai Jenő 22.849, Egri és Fia 24.291, Molnár Antal 24.507, Ilkovits Gyula 25.048, Szegedy Béla 26.020, Pap András 25.457, Hováth József 33.646 pengővel.

A Lenke-út és a Verpeléti-út közötti szakaszán szükséges **gyüjtőcsatorna építési munkára** pályáztak: Hajnal Imre 96 398, Benedikt Marcel 97.093, Skuteczky és Boray 97.235, Neumann Ferenc 97.872, Szegedy Jenő 99.060, Grósz Frigyes 99.777, Béky Barna 101.818, Barta és Bleyer 101.950, Biró László 104.673, Reinisch és Wohl 107.339, Liska Jenő 109.480, Wersetz Márton 109.839, Teleki és Katona 114.024, Fábián, Somogyi és György 117.410, Halász Hubert 119.635, Skuteczky és Boray 96 845 P-vel.

A Budapesti Helyiérdekű Vasutak rt. budapest—gödöllői vonalának szegélyárok terméskővel való **burkolási munkáira** pályáztak: Helfenstein Károly, Takács Imre, Ámon Rezső, Meiszterics Ferenc, Hoffer és Pzelelch, Pataki Joáchim, Gattyán Pál.

A Verpeléti-út, Vak Bottyán-u és Bercsényi-u. szakaszának **csatornázási munkára** pályáztak: Székely Károly 2141, Liska Jenő 2194, Demény Lajos 2753, Wersetz Márton 4053, Gavora Zsigmond 4078 pengővel.

Versenytárgyalási megbízások

A fővárosi üzemekben kitermelt **csontok** átvételére a Hungária Műtrágyagyár és a Pátria Csontfeldolgozógyár ajánlatát fogadták el.

A Budafoki-úti **főgyüjtőcsatorna építését** Skuteczky és Boray kapták 96.845 pengőért.

A Vízművek őrlakóházainak építését Gratzl és Bozó 29.878, Kántor István 30 598 pengőért kapták.

Az iskolák **vaskályháinak szállítását** a következő cégek kapták: Steinbach János 1500, Knausz Gyula 1525, Avar György 1341, Kremsier Pál 1030, Kovács Sándor 1500, ifj. Kója Lajos 1100, özv. Sági Istvánné 1460, Berkes Jenő 1500, Lőrinc Pál és Vince 1090 pengőért.

A Szt. László-kórház **kazánkicserélési munkálatait** Ecser és Vaska kapták 7433 pengőért

IV. ker. **Dunauszodák bővítési munkálatalhoz fa-anyag szállítása** Danubia Fakereskedelmi rt. XI., Fehérvári-út 14. 5576.80 P.

IV. Központi Városháza **kőművesmunka**, Seif Gyula, V., Árpád-u. 12. 6440.— P.

IX., Üllői-út 121. szőv. bérház **bádogosm.** Horváth József, VIII., Tisza Kálmán-tér 3. 3650.10 P.

VII., Murányi-u. 10. elemi iskola **linoleumpadlómunka**, Urban Ferenc, IX., Sobieski János-u. 18. 4055.70 P.

A székesfővárosi iskolák **filmoktatásához keskenyfilmvetítőgép beszerzése.** Telefongyár rt., XIV., Hungária-körut 163. 32.200.— P.

IX. ker. Szent László-kórház 3. és 7. számú pavillonjaiban **kazánkicserélési munka** Ecser és Waska (II., Batthyány-u. 19.) 7433.60 P.

Uj versenytárgyalási kiírások

A polgármester versenytárgyalást hirdet:

Az egyenruházott alkalmazottak **téli ruhálnak, sapkálnak, bundálnak konfekcionálására.** Pályazni lehet október 12-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

A Gubacsi-úton épülő **szükséglakások föld, kőmives, elhelyező és szigetelő munkálataira.** Pályázni lehet október 7-én d. e. 10 óráig a magasépitési ügyosztályon.

A sertésvágóhídi **vendéglő bérletére.** Pályázni lehet október 21-én d. e. 10 óráig a közélelmezési ügyosztalyon.

A hármashatárhegyi **vendéglő bérletére.** Pályázni lehet október 20-án d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

A Forum tervpályázata

10634—1—1936. FKT. szám.

Tervpályázati hirdetés

A **Fővárosi Közmunkák tanácsa** a Károly király- és Vilmos császár-útnak a Rákóczi-úttól a Bazilikáig terjedő szakasza és az azzal szerves kapcsolatban lévő belterületi városrész szabályozására és rendezésére eszmei nyilvános tervpályázatot hirdet.

A tervpályázat névaláírásos és azon részt vehet minden magyar honos épitész és mérnök, aki a Mérnöki Kamara tagja, vagy aki a kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen, illetőleg a kir. József Műegyetemen oklevelet szerzett.

A pályázatra vonatkozó hirdetés, tervezési feltételek, helyszínrajzok, kimutatások stb., a Fővárosi Közmunkák Tanácsa segédhivatalában (I., Döbrentei-tér 4. sz. I. em.) hétköznapokon 9—2 órák között 10 (tíz) pengő lefizetése ellenében átvehetők. A pályázaton tényleg résztvevő pályázók részére a pályatervbenyujtás után a fenti összeg visszatérittetik.

A pályamunkák kiállítása (keretezés, üvegezés stb. mellőzésével) a lehető legegyszerűbb legyen, azonban az előírt lapokat kemény papírral kell ragasztani, minden lapot, illetve darabot felső szélén névaláírással, ugyancsak felső szélén két helyen felfüggesztésre átlyukasztva, összecsomagolva és lepecsételve: **„Tervpályázat a városközpont kiképzésére" felirattal legkésőbb 1936. évi december hó 31-én (csütörtök) déli 12 óráig** elismervény ellenében a Fővárosi Közmunkák tanácsa segédhivatalában kell bemutatni. Postán küldött terveknél a postai feladás bélyegzőjére vonatkozik a határidő.

Az elkésett és nem kívánt rajzokat tartalmazó, vagy hiányos pályaműveket a bírálóbizottság a bíralatból kizárja.

A bírálóbizottság elnöke a Fővárosi Közmunkák Tanácsa részéről az alelnök, úgyis, mint az elnök helyettese, a mérnöki osztály főnöke, továbbá a tanács által kiküldött külön bizottság, amelyben többek között helyet foglalnak a M. kir. Kereskedelem-, és közlekedésügyi, az Iparügyi minisztériumok, a Magyar Mérnök és Építész Egylet, a Magyar Mérnökök és Építészek Nemzeti Szövetsége, az Országos irodalmi és Művészi Tanács, a M. kir. Budapesti Főkapitányság egy-egy kiküldöttje és Budapest székesfőváros polgármesterének 3 kiküldöttje.

A bírálóbizottság javaslata szerint a tanács a tervek közül 4 drb-t egyenként 2500 (Kettőezerötszáz) és 6 drb-ot 800 (Nyolcszáz) pengő díjazásban részesit, illetőleg megvesz.

A bírálóbizottság a beérkezett pályaművek elbirálását azonnal megkezdi és a lehető legrövidebb idő alatt befejezi és az eredményt a döntés után azonnal kihirdeti.

A Tanács a pályaműveket a bírálat befejezésével a bírák jegyzőkönyv másolatával együtt a Magyar Mérnök és Építész Egylet helyiségeiben (IV., Reáltanoda-utca 13. sz.) tíz napig nyilvánosan kiállítja. A kiállítás alól tervét egy pályázó sem vonhatja ki. A nem díjazott pályaterveket a pályázók a Tanács segédhivatalában a kiállítás után 30 napon belül igazolvány ellenében átvehetik. Ezen az időponton túl a tanács a tervek megőrzésére nem vállalkozik.

A megvett tervek a Fővárosi Közmunkák Tanácsa korlátlan tulajdonába mennek át és a Tanács azokat részben vagy egészben felhasználhatja. Ebből kifolyólag a pályázók a Tanáccsal szemben semmiféle kártalanítási igényt nem támaszthatnak

A tervezés közben felmerülő kérdéseket irásban 1936. évi október hó 15-ig a Tanácshoz kell benyujtani s a kérdésekre adandó válaszokat a Tanács irásban megküldi mindazon pályázóknak, akik a tervezési programmot nevüknek és címüknek közlésével veszik ki.

Jelen pályázattal járó kötelezettségen túl a Tanács a pályázókkal szemben semmiféle kötelezettséget nem vállal.

A pályatervek beadásával a pályázó e hirdetés pontjait magára nézve mindenben kötelezőnek ismeri el

Egyéb, fel nem sorolt vonatkozásban o pályázatra nézve a M. kir. Kereskedelemügyi Miniszter 79.049—1908. sz. alatt kiadott tervpályázati szabályzata érvényes.

Kelt Budapesten, 1936. évi szeptember hó.

A Fővárosi Közmunkák Tanácsa.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

ASBESTIT A jelenkor legjobb hézagmentes Asbestpadlója! Linoleumkészítés.
Gyártja: MAGYAR ASBESTIT PADLÓGYÁR
RÁCZ JÓZSEF Budapest, VI., Andrássy-út 32. sz. Telefon: 1—119—95.

Huszonötödik évfolyam Budapest, 1936 október 7 40. szám.

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Gömbös

Lapzárta után

München, október 6.: jákfai vitéz Gömbös Gyula, Magyarország miniszterelnöke ma, kedden reggel 8 óra 20 perckor a München melletti neuwittelsbachi szanatóriumban meghalt.

Napok óta folytak a találgatások, hogy *Gömbös* Gyula miniszterelnök haza jön-e a neuwittelsbachi szanatóriumból, vagy sem? A kérdések végére most pontot tett a könyörtelen halál. *Jákfai vitéz Gömbös Gyula hazajön*, de nem úgy, ahogy a gyógyulásába vetett reménységgel a nemzet várta: *a miniszterelnök kihült testét koporsó hozza haza, amelyet mélységes részvéttel, a kiválasztottaknak járó gyásszal fogad az egész ország.*

Az egységben, amely *Gömbös* Gyula nagy ideálja volt, ma minden igaz magyar szív egyesül és megrendülve érzi a veszteséget, amelynek kárvallottja egy egész nemzet. Nem csak egy ember dőlt ki, nem csupán a kormány elnöke hagyta üresen a széket, a halál tőlünk egy nagy igehirdetőt ragadott el, aki az izzó hazaszeretet zászlaját lobogtatta. Nemzeti öncélúságnak nevezte *Gömbös* Gyula azt az Igét, amelyben *benne égett a magyarságnak fanatikus szeretete, megalkuvás, mellébektintet nélkül, szakadékon, akadályon át egy szent cél felé törve, hogy boldognak lássa ezt a sokat szenvedett országot és népét olyan egységbe tömörítse, amelyben a magyar testvériség forrasztja össze a lelkeket.*

„Magyar Testvéreim!" — így szólott hozzánk minden alkalommal és megadatott neki az igehirdetőknek az a szuggesztiv ereje, amely a maga fanatizmusát a milliók lelkébe át tudta plántálni. Négy éves kormányzása alatt az izzó hazaszeretet jegyében meg tudta teremteni azt az egységet, amely *Magyarországot és annak fővárosát a béke, a nyugalom, a munka és a jogbiztonság országává tette éppen akkor, amikor Európa nagy államai felett a vészes zűrzavar felhői sötétítik el az eget és Moszkvától Madridig a vörös métely fertőzi meg a lelkeket.* És hogy ezt nemcsak *Gömbös* Gyula magyarjai látják így talán elfogultan, annak beszédes bizonysága az idegenek özönlése Budapestre és Magyarországba, a szegény, megcsúfolt csonkaországba, amelyet a ma már halott miniszterelnök kormányzása a béke szigetévé avatott.

A testvériség magvetése mellett az alkotások hosszú sora és a szociális gondoskodásnak lépten-nyomon való megnyilvánulása adott tartalmat ennek a négy esztendőnek, amelynek krónikájából *kimagaslik Gömbös Gyulának az a történelmi érdeme is, hogy egy szárnyaszegett országot megajándékozott a magában való bizodalommal, a munka sikerébe vetett hittel,* amely nélkül nincsen feltámadás.

A müncheni gyászhír a székesfővárosnak a minden magyart lesujtó szomorúságon túl külön veszteségét jelenti. *Gömbös Gyula az autonómiát mindig a legmelegebben támogatta abban a törekvésében, hogy Budapest nemzetközi vonatkozásban is kimagasló helyet foglaljon el a világvárosok sorában.* És Budapest, amelynek új korszakában domináló szerepet tölt be az egység, a munka, az alkotások gömbösi tempójával hálálja meg a támogatást akkor is, amikor a támogató kéz már kihült.

Szendy Károly

polgármester

a Fővárosi Hirlapban nyilvánosságra hozza

a költségvetés beruházási adatait, az új állások betöltésének munkatervét, a szellemi és fizikai munkásokról való gondoskodás új eszméit és a jövő év optimista kilátásait

Egy hét mulva, pontosabban október 13-án, kedden kezdi meg a *pénzügyi bizottság* Budapest jövő esztendei *költségvetésének* tárgyalását. Az első vitanapot, hagyományos szokás szerint, a polgármester expozéja és a pártvezérek általános kritikai válasza tölti ki, a következő napokon térnek aztán át a *részletes tárgyalásra*, amelynek során az autonómia e rendkívül fontos szerve beható tanácskozás után *vagy elfogadja vagy módosítja a tervezetet.*

Tekintve, hogy rövidesen Budapest életének egy újabb esztendejéről történik döntés, a *Fővárosi Hirlap* munkatársa felkereste *Szendy* Károly polgármestert, aki

a Fővárosi Hirlap nyilvánosságán keresztül az alábbiakban tájékoztatja a közvéleményt egyrészt a költségvetés vezetőszempontjairól, másrészt az időszerű problémákról,

amelyek megvalósítása végeredményben *egyedül a költségvetéstől függ.* Ez a hatalmas, átfogó nyilatkozat a kommunitás életének egész vonalán a *bizakodás, az optimizmus jóleső hangját üti meg:* végre megszervezik az új állásokat, a munkásügyi bizottság megalakulásával a jövőben bármiféle válságok közepette is egész életre biztosítottnak tekinthető a főváros munkásainak egzisztenciája és megoldódik a kolduskérdés. Tovább bővül idegenforgalmunk, meglévő közegészségügyi intézményeinket bővíteni kell s lehet, a kibővítés stádiumába jutott a reuma-kórház és az élet e fokozottabb lendületének megfelelően meggyorsul a mozgás tempója: rövidesen a lehetőségekhez képest tökéletessé válik a közlekedés.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársának első kérdése természetszerűen a költségvetés tervezetére vonatkozott,

SZENDY KÁROLY
polgármester

erről a következőket mondotta:

A jövő esztendei költségvetési tervezettel kapcsolatban megismételhetem mind azt, amit a *Fővárosi Hirlap* hasábjain már korábban is fejtettem. Ez a költségvetés éppen úgy, mint elődei arra törekszik, hogy *a főváros által eszközölendő hasznos beruházások összegét a lehetőségek legszélső határáig fokozza:*

117 millió pengő kerek számban az az összeg, amelyet közvetlen, vagy közvetett módban visszaadunk a főváros adózó közönségének és ezzel elősegítjük a gazdasági vérkeringés olyannyira szükséges folyamát.

Nincs a költségvetésben egyetlen olyan fejezet és nincs egyetlen olyan intézmény vagyonom, amely háztartása keretében *ne irányzott volna elő kisebb-nagyobb összegeket beruházásokra vagy közmunkákra.* Nem akarok részletekbe bocsátkozni, mert ezidőszerint joggal hívhatná ki ellenem a bírálatot, ha készülő expozém részleteit *előbb nem a nagyközönség, mint az ügyek intézésére hivatott autónom szervek elé.* Ezért csak általánosságban annyit jegyzek meg, hogy meggyőződésem szerint mindent megtettünk abban az irányban, hogy a *polgárság és általában a székesfőváros közönségének érdekeit maradéktalanul szolgálhassuk.*

A státusrendezés a gyakorlatban

Következő kérdésünk a már megindított státusrendezés gyakorlati kilátásaira vonatkozott, első sorban arra, hogy mennyi idő alatt remélhető az új állások betöltése és a véglegesítések keresztülvitele. A válasz a következő:

— Nagy megnyugvásomra szolgál ezidőszerint az, hogy az elmult napokban *megkezdhettük a státusrendezés gyakorlati alkalmazását.* A főpolgármester úr és az általam meghirdetett pályázat során *betöltésre kerülnek mindazok a közigazgatási pozíciók, amelyek az előre elkészített tervek szerint nem várathatnak tovább magukra.* Új állások igen nagy számmal vannak a kiírt pályázatban. A tisztiügyészségnél például *most szervezzük meg a második főügyészhelyettesi állást,* a tűzoltóságnál *másodfőparancsnoki pozíció* is lesz, az árvaszék státusa *egy ülnöki és két főjegyzői állással bővül,* ezen kívül eljut a *végleges állás biztosságába* sok olyan kiváló tisztviselőnk, aki eddig ideiglenes jellegű, meg nem szervezett pozíciókat töltött be.

— A legfőbb tisztviselői állások között most kerül betöltésére a *harmadik műszaki tanácsnoki állás.* Betöltjük természetesen *Liber* Endre alpolgármester elárvult székét is, *mégpedig nagyon rövidesen,* aminek

az a magyarázata, hogy Liber Endre rendkívül tekintélyes részt vállalt a székesfőváros ügyeinek vezetéséből

és most, amikor pár nap mulva megkezdődik a főtisztviselőknek úgyszólván minden munkaidejét igénybevevő *költségvetési* vita, *feltétlenül szükséges, hogy mindkét alpolgármester a helyén legyen.*

— Az állás betöltését illetően nyugodt vagyok s meg vagyok arról győződve, hogy *a törvényhatósági bizottság megszokott bölcseségével most is a legmegfelelőbb egyéniséggel tölti be az üresedésben lévő alpolgármesteri állást.* Nem protekciók fognak itt érvényesülni, hanem a szakszerűség, a tudás és a rátermettség szempontjai és én

nagy megnyugvással jelenthetem azt ki, hogy a közvetlen munkatársaimként működő tanácsnokok szinte kivétel nélkül valamennyien olyan főtisztviselői klasszishoz tartoznak, amelynél jobbat keresve sem lehetne találni.

— Sók híresztelés hangzott el az utóbbi hetekben arról, hogy ha kiírjuk is az üresedésben lévő állásokra a pályázatot, azoknak betöltése *csak huzamosabb idő mulva fog megtörténni.* Ezzel szemben abban a helyzetben vagyok, hogy kijelenthetem, *erről szó sincs,* mihelyt végeztünk *az október 16-ig beérkezett pályázatok rendszeres feldolgozásával, nyomban meg fognak történni az intézkedések, azok betöltését illetően is.*

A fizikai munkások sorsa

Ezután megkérdeztük a polgármestert, hogy milyen jelentősége lesz a minap megalakult új munkásügyi bizottságnak. Erre vonatkozóan Szendy Károly a következőket mondotta:

— A szakbizottsági munka teljes erővel folyik már a városházán. Ügyosztályaink a nyár folyamán és kora ősszel előkészített ügyeik egész sorát viszik

az autonómia elé. *Nagy jelentőségű ülés zajlott le éppen a napokban,* amikor

megalakult az új munkásügyi bizottság.

Ennek a szervnek *rendkívül fontos feladatai vannak,* mert *véleményeznie kell mindazokat az ügyeket, amelyek a székesfőváros szolgálatában álló sokezerfőnyi fizikai munkás sorsának javítására vonatkoznak.* Az utóbbi időben

egész sereg nagyjelentőségű munkásjóléti intézkedést készítettünk elő, illetve léptettünk részben már eddig is életbe.

Ezeket azonban *tovább akarjuk fejleszteni,* abban a szent meggyőződésben, hogy a munkástársadalom sokezerfőnyi tömege, látva a főváros vezetőségének iránta tanusított megértését, *a rá bízott feladatot még az eddiginél is nagyobb buzgalommal igyekszik majd megoldani.* A fővárosi munkanyilvántartó életrehívásával szisztematikusan biztosítjuk azt, hogy ha egyik vagy másik üzemünknél a forgalom változása következtében *létszámcsökkentésre kerül a sor,*

a munkások más intézményeinknél kerüljenek elhelyezésre,

tehát *munkájuk folyamatossága és ezzel együtt megélhetésük minden körülmény között biztosítva legyen.*

Kolduskérdés

A kétszáz újabb szellemi munkás beállításának szükségességét és munkájuk várható eredményét a következőkben vázolta Szendy Károly:

Erőteljes léptekkel halad előre a *kolduskérdés* megoldására irányuló tevékenység. Éppen most került sor *kétszáz újabb szellemi szükségmunkás beállítására,* amire azért volt szükség, mert a társadalmi adakozás megszervezését és lebonyolítását *nagyobbszámú külső tisztviselőnek kell elvégeznie.* Jól tudom, hogy a kéregetőknek Budapest utcáiról való eltüntetése *egyáltalán nem lesz könnyű feladat,* minthogy azonban a különböző jótékonysági szervek megértő támogatásában joggal bízhatunk, egészen bizonyosnak látszik az, hogy a belügyminiszter úrnak e tárgyban kiadott nagyjelentőségű rendelete *pár hét lefrgása alatt megtermi gyümölcsét.*

Idegenforgalom és a gyógyintézmények fejlesztése

Szendy Károly polgármester ép a Fővárosi Hirlap hasábjain többizben rámutatott már arra, hogy arra kell törekednünk, hogy örvendetesen kifejlődött idegenforgalmunkat stabilizáljuk, mégpedig azáltal, hogy a szórakozók tömegei után idehozzuk azokat a betegeket, akiknek gyógyulását természetes gyógytényezőinkkel biztosíthatjuk. Ennek az elgondolásnak már megvalósult és megvalósítani szándékolt részleteit a következőkben vázolja a polgármester:

— Idegenforgalmi téren az az örvendetes ujság, hogy az őszi idő beállta ellenére sem csökkent a külföldi vendégek száma. Az *Idegenforgalmi Hivatal* hozzám befutó jelentései szerint bizton számithatunk arra, hogy

az idén már a téli hónapok folyamán is hosszabb ideig itt tartózkodó külföldi csoportok látogatják meg a székesfővárost.

Ennek fontosságát nem kell újból hangsúlyoznom, azt hiszem teljesen elég, ha annyit mondok, továbbra is mindent megteszünk abban az irányban, hogy a hozzánk érkező idegenek *Budapestet megszeressék, itt jól érezzék magukat és legközelebb újra visszatérjenek hozzánk.*

— Közegészségügyi téren a legnagyobb érdeklődéssel figyeljük a dr *hónapja megnyílt rádium- és röntgenintézetet.* Már eddig is megállapithatjuk, hogy az új gyógyintézmény *hézagpótló jelentőségű,* amit nemcsak az bizonyít, hogy *összes férőhelyei el vannak foglalva,* mégpedig javarészt *fizetőbetegek* által, hanem az is, hogy *a különböző betegbiztosító szervek tárgyalásokat kezdtek abban az irányban, hogy állandó szerződések megkötésével a működési körükbe tartozó betegeknek helyet biztosítsunk.* Valószinű, hogy ennek a nagy érdeklődésnek következményeként *rövidesen foglalkoznunk kell a férőhelyek kibővítési gondolatával.* Ez annál könnyebben megtörténhetik, mert a Bakáts-téri épület egyrésze *alacsonyabb* az utcára néző főépületnél, itt tehát *emeletráépítéssel* tekintélyes számú új kórházi szobát nyithatunk majd meg.

— A reumakórház frontjáról is jelentékeny előhaladás történt az utóbbi hetekben. Mint *Bilkey-Pap* Lajos a reumaorvosok nemzetközi kongresszusán legutóbb bejelentette, hogy *Budapest közegészségügyi tényezői mindent előkészítettek abban az irányban,* hogy ez a kialakuló fürdőváros és a már meglévő idegenforgalom szempontjából *óriási jelentőségű intézmény a megvalósulás stádiumába kerüljön.* Hogy az új kórházat a székesfőváros maga építi-e meg, vagy pedig az Irgalmas-rend budai gyógyforrásaival kapcsolatban valósul az meg: ezidőszerint még nincs véglegesen eldöntve. Miután azonban egyre több irányból, a külföldnek egyre több államából érkeznek komoly érdeklődések, bizonyos, hogy *hosszas viták itt már nem lesznek.* A reumakórház olyan szükségesség, amelyet már évtizedekkel ezelőtt meg kellett volna valósitani és ha tizenöt—húsz éve felállították volna, ma már *az eddiginél is sokkal előbbre lennénk az idegenforgalmi téren.*

Közlekedés

Az új autóbuszok üzembeállításával és a rövidtávú villamosrelációk megszervezésével kapcsolatban Szendy Károly kérdésünkre a következő választ adta:

— Nagy gondot fordítunk a főváros *közlekedésügyének* fejlesztésére. A *Beszkárt* igazgatóságának határozata szerint

az utobuszforgalom terén jelentékeny javulás következik be.

Ugyancsak *meggyorsul azonban a villamosforgalom is,* egyenes következményeként *a bevezetésre kerülő rövid relációknak.* Nemsokára a törvényhatósági bizottság elé fog kerülni a *Bart*-koncesszió ügye is. Ez a közlekedési vállalat szeretné, ha a kezelésében lévő jelenlegi relációkat továbbra is meghagynók az ő birokában, a mi meggyőződésünk azonban az, hogy *az egységes közlekedéspolitika szempontjai miatt kívánatos lenne a jelenlegi Bart-vonalaknak házikezelésbe való vétele.* A döntés joga a törvényhatóság bizottság kezében van, amely bizonyára meg fogja találni azt a megoldást, amely *a székesfőváros közönsége szempontjából leginkább célravezető.*

A fejlődés további jelei

A polgárester végül a következőkben hozza nyilvánosságra a kultúrális és gazdasági téren tapasztalható és várható fejlődés újabb jeleit:

— Kultúrális téren egyik legjelentősebb esemény az, hogy a *Népművelési Bizottság* áldozatos munkájának eredményeként egyre nagyobb számban ömlenek a hallgatók a népszerű tanfolyamokra. A mult esztendőben közeljárt számuk *a másfélszezerhez* és a most megnyíló tanfolyamok iránt *a érdeklődés még ennél is nagyobb.* Minden erőnkkel arra törekszünk természetesen, hogy *a főváros egyszerűbb tömegeinek a kultúra után való sóvárgását kielégítsük* és ezért abban az irányban dolgozunk, hogy ugyanakkor, amikor az *iskolánkívüli népművelés* hatáskörét méginkább bővitjük, könyvtárunk gyarapitásával és népszerű művészeti kiállitások rendezésével is alátámasszuk kultúrtevékenységünket. Ezt a célt szolgálja a *Schmidt Miksa* ökségéből a székesfővárosra jutott kiscelli kastélynak *muzeummá való átalakítása is.*

— A jövő esztendő során újabb nagyszabású középitkezéseket is végzünk. Minthogy egyelőre gondolni lehet arra, hogy a Szent Rókus kórházat kitelepitsük jelenlegi helyéről, viszont a régi épület egy szükebbnek bizonyul, *a Stáhly-utcai oldalon eltelepitünk a régi falakra* és ezáltal módot nyújt arra, hogy *itt koncentrálhassuk a különszobás betegeket.* Iskolaépitkezések, korábban elhatározott templomépitkezések és más épitési munkák egész sorozata foglalkoztatja majd a jövőévi költségvetés terhére az iparostársadalmat.

*

Eddig *Szendy* Károly polgármester nyilatkozata, amihez felesleges kommentárt fűzni, mert az ismertetett tények és adatok örvendetesen igazolják, amit hivatalbalépésekor joggal mondott *Szendy* Károly: *„Én az optimizmus polgármestere akarok lenni."*

Megbénítja Óbuda fejlődését a rossz közlekedés

A kerület a többi városrészekkel egyenlő elbánást követel

Óbuda vezető köreit most a közlekedés megjavítása foglalkoztatja. Az óbudai híd terve és az épülő óbudai kivezető főút körül az eddiginél több joggal éled a reménység, hogy erre a régi időktől fogva elhanyagolt városrészre is kiterjed a mindenfelé megindult városrendezés és ezzel megkezdődik a fejlődési folyamat a belső részeken és megerősödik a pompás hegyvidéken is, ahol az utóbbi években már örvendetesen látható az építkezési kedv. A közlekedés kiterjesztése és megjavítása ösztönzőleg hatna erre a fejlődésre még akkor is, ha egyelőre nem kezdődne meg a generális rendezési program keresztülvitele, hanem csak a régen sürgetett, aránylag kevés áldozatba kerülő, legszükségesebb közlekedési kérdések kerülnének megoldásra.

Ezek a legkevésbé sem utópisztikus problémák foglalkoztatták péntek esti gyülésén a III. kerületi *Egyesült Polgári Társaskört. Andréka* Károly ny. főkapitány, a NEP óbudai pártszervezetének elnöke vezette a tanácskozást, amelyen megjelent *Hanthy-Haidecker János dr.* kerületi elöljáró és *Orova* Zsigmond dr. törvényhatósági bizottsági tag is.

Rózsa Aladár volt az előadó, aki érdekes előadásában előterjesztette Óbuda közlekedési kívánságait. *A 72-es vonalnak az óbudai Fő-téren túl való meghosszabbítása a Római fürdőig, a 7-es és 73-as körforgalmának visszaállítása* a Nyugati pálya udvartól a Fő-térig, a *trolleybusz közlekedésének* a téli 7 órán és nyári 9 órán túl éjfélig való kiterjesztése, a trolleybusz 12 filléres jegyének a kis távolságon 6 fillérre való leszállítása és a villamosra való átszállás a főbb kívánságok, amelyekhez még a *HÉV-vel kapcsolatos sérelmek* csatlakoznak. Süríteni kell a menetteket, rendezni a megállókat, be kell vezetni a kisszakaszt, megszüntetni a birságokat, lehetővé tenni a Pálfy-téren való átszállást a villamosra: ezek a HÉV-vel szemben a főbb kívánságok. Sürgeti *a közönség az autobusz-forgalomba való belekapcsolódást is* és régi kívánság a *Nánási-úti villamos megépítése,* amelyet autobusz-járat is pótolhat. Mint az előadó hangsúlyozta, olyan kívánságokat sorolt fel, amelyek legtöbbjének teljesítése nem kerül költségbe, sőt előreláthatólag jövedelmet jelent a Beszkártnak.

Hanthy-Haidecker János dr. kerületi elöljáró szólalt ezután fel. Hangoztatta, hogy a *fővárosnak területre nézve legnagyobb kerülete egyenlő elbánásban akar részesülni a többi városrésszel.* Az előterjesztett kívánságokon egy kis jóakarattal lehet segíteni. Ha az autóbusz-forgalmat nem tudja megoldani a Beszkárt, engedjék át magánvállalkozásnak. *A kerület fejlődése a közlekedés javításán múlik.*

Orova Zsigmond dr. törvényhatósági bizottsági tag amellett, hogy védelmére kelt a Beszkártnak, helyénvalónak tartja az elhangzott kívánságokat. Hangsúlyozta, hogy a *belső városrészeken a forgalom növelésére nem a villamos, hanem az autobusz hivatott.* A modern élet követelménye ez. Részletes közlekedési programot adott és különösen azt sürgette, hogy a *Római part megfelelő közlekedéshez jusson.* Halaszthatatlan a *hegyvidéki közlekedés rendezése* és itt az óbudai hegyvidék előtt az ujlaki szorul a sürgősebb rendezésre. Megvan a kilátás arra, hogy *ez a tavasszal meg is történik.*

Pólya Antal dr., *Magasházy* Mihály, *Nádas* Béla dr., *Berle* József és *Kasszay* Zoltán vették még részt a vitában, amelyet *Andréka* Károly elnök összegezett.

HÁZTARTÁSOK, KÖZHIVATALOK,
iskolák, stb. részére a legmegfelelőbbnek bizonyult a
Mávag-Jobbágy
FOLYTONÉGŐKÁLYHA!
Hazai olcsó szenekkel fillérekért állandó meleget ad.
MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMI VASGYÁRAK
Kereskedelmi Képviselete R.:T.
Budapest, V., Vilmos császár-út 28.
TELEFON: 1-273-20.

Rózsafa védő zacskókat
vízhatlan erőpapirosból darabonként 28 fillérért szállít
Magyar Vegykészitményü Papirgyár Oser Jakab
Budapest, VI., Ó-utca 49. Tel.: 1-238-90

Megkezdődött a fűtés!
A kokszfogyasztóközönség részére a **Székesfővárosi Gázművek** fűtőtechnikusai a leg rövidebb időn belül **dijtalan szakszerü felvilágositással szolgálnak.** Akinek tehát **kályha- vagy kazántüzelésnél** bármilyen szaktanácsra, vagy felvilágositásra van szüksége, forduljon bizalommal a
BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS GÁZMŰVEI
Melléktermékek-osztályához!
VIII., Tisza Kálmán-tér 20.
Telefon: 18—09—83, 18—09—16.

GERA LAJOS FIAI
épület- és butorasztalos mesterek
Budapest, VIII., Thék Endre-utca 35
Telefon: 1-370-20

Betterment-adóval fedezik az óbudai híd környékének rendezését

Befejezéshez közeledik a borárostéri *Horthy Miklós-híd* építkezése és hovatovább aktuálissá válik az óbudai híd építkezésének megkezdése is. Tekintve, hogy állami hidakról van szó, a *Közmunkatanács feladata megszerezni a hídfők körül elterülő területeket és ugyancsak a Közmunkatanácsnak kell rendezni a környéket.* Már a *Horthy Miklós-híd* budai fejénél is súlyos anyagi nehézségek merültek fel, az óbudai hídnál azonban az előre elkészített számítások szerint is,

mintegy 16 millió pengőre van szükség a telkek megszerzéséhez és a megkívánt rendezéshez.

A *Közmunkatanácsnak,* természetesen, ebben a pillanatban *nem áll rendelkezésére ez a hatalmas összeg,* de nem is lenne méltányos, hogy a főváros közönségét terhelje ez a munkálat, mert hiszen tudvalevő, hogy

az óbudai híd megépítése által majd óriási mértékben fejlődésnek indul ez a városrész,

amiből viszont az következik, hogy az ottani ingatlantulajdonosok a hatalmas állami munka következtében *hirtelen meggazdagodnak:*

a hídkörnyéki telkek ára nagymértékben felszökken.

A *Közmunkatanácsnak* tehát az az álláspontja, hogy a telekértékemelkedés adójával, *az úgynevezett betterment-adóval kell és lehet fedezni a 16 milliós költséget.* A Közmunkatanács előzetes számításokat is végzett, amelyek szerint *a várható telekértékemelkedési adó évenkint meghaladná az egymillió pengőt.* Mondani sem kell talán, hogy ez az elgondolás kizárólag azokra az ingatlantulajdonosokra vonatkozik, akiknél ez a telekértékemelkedés *feltétlenül* bekövetkezik. A *Fővárosi Hirlap* munkatársának

beavatott helyről

nyert értesülése szerint a *Közmunkatanács* rövidesen javaslatot is tesz *a pénzügyminiszternél* a betterment-adó bevezetésére és amennyiben a miniszter hozzájárul ehhez a javaslathoz, a *Közmunkatanács* felveszi a megfelelő *kölcsönt,* amelynek törlesztésére *a telekértékemelkedési adó hozadékát köti le.*

Iskolánkívüli népművelés a főváros költségvetésében

Mentőakció a Moszkvától Madridig folyó lélekmérgezés ellen

Irta: KOVESLIGETHY MIKLÓS dr. törvényhatósági bizottsági tag

A fővárosi költségvetés számoszlopait böngészve, látjuk ennek a nagy világvárosnak az egész vérkeringését. Aki ezt a szép fővárost látja és gyönyörködik benne: nem is gondolja, hogy milyen szövevényes és mennyire szétágazó annak a belső szervezeti élete és hogy a nagy szerkezetnek minden kereke teljesíti a maga körforgását, hogy így a közületi élet fennakadás nélkül kifelé is a legrendezettebb és a legsimább képet mutassa.

Ilyen nagy költségvetéssel, 150 millió pengővel, bizony hatalmi tényezőjévé válik maga a főváros az egész ország gazdasági életének. Ami legelsősorban megkapja a nyitott szemmel vizsgálódó figyelmét, az *a főváros gazdagsága, nemcsak holt javakban, hanem, hogy olyan jövedelmei vannak, amelyeket nem az adózó filléreiből nyer a közület, hanem már mint vagyontárgy hozza meg a maga kamatát.* A hatalmas üzemek, amelyek noha a főváros polgárait szolgálják ki és, noha megfelelő ellenszolgáltatást kívánnak anyagiakban, mégis nagyon sok ember számára nyújtanak biztos megélhetést: így a közigazgatás és a közüzemek a főváros lakossága nagy részének biztosítja egzisztenciáját és látja el szociális gondoskodással, nyugdíjjal.

Mert a számoszlopok között is mindig az érdekel bennünket, hogy *milyen az „ember" élete a főváros költségvetésében.* Hogy szociális szempontból a főváros az első közülete az országnak, nemcsak arányaiban, hanem viszonylagosan is, ez megnyugtató számunkra akkor is, ha figyelmen kívül hagyjuk a tisztán költségvetési összehasonlítást, hogy *a főváros háztartása ma már egyensúlyban van és csupán minimális a formai deficit.*

Annyira felkarolja a főváros a nemcsak szociális, hanem immár karitativ gondoskodást is, hogy ezen a téren kifogásolhatót nem találunk. A materiális létminimumról való gondoskodás mellett *a szellemi szükséglet kielégítésének kérdése* foglalkoztat párhuzamosan az előbbivel, mert, ha a testi szükséglettel foglalkozunk, a lelki szükségletet sem lehet elhanyagolnunk, éppen azoknál, akiknek nem áll módjukban a különféle magasabb iskoláztatás. Hiszen a „kultúrfölény" eléggé aránytalanul szántott a csonkaország tanulnivágyói között, mert a fővárosnak egyik legnehezebb kérdésévé tolta magát előre a magasabb végzettségű munkanélküliek kérdése. Az egész országban aránylagosan is a legtöbb szellemi munkanélküli a fővárosban van és a fővárosnak azon kényszerű intézkedése, hogy például a szellemi szükségmunka révén akar az ilyen családokon, vagy egyéneken segíteni: tudjuk nagyon jól, *csak tüneti kezelés.* Hogy ennek a megoldása éppen olyan fontos, mint amilyen nehéz, azt mindnyájan nagyon jól tudjuk. Itt radikális és diktatórikus eszközökkel kellene a császármetszést végrehajtani egyfelől *a megfelelőbb jövedelemelosztással, másrészről pedig a fölösleges magasabb iskolai képzettség elnyerése iránti erőszakos törtetés csökkentésével.*

Az iskolai képzettségen túlmenőleg éppen a nemzeti civilizáció szempontjából *sokkal értékesebbnek tartom azt a munkát, amelyet az iskolánkívüli népoktatás olyan nagyszerű szervezettséggel nyújt fővárosunknak.* Ha lapozgatom az elmult esztendő tananyagát az iskolánkívüli népművelési bizottság havi füzeteiből: úgy a legörvendetesebb kép tárul elém. Volt például *8240 népszerű ismeretterjesztő előadás* leányiparostanoncok, munkás- és kispolgári lányok, cseléd és munkásnők, iparostanoncok és segédek, munkások és iparosok, kiskereskedők és kereskedelmi alkalmazottak, szülők és anyák stb. részére. *Volt az analfabéta tanfolyamokon 405 tanítási óra.* Az önművelés útján járó közönség számára belépődíj mellett szervezett előadásokon és tanfolyamokon volt *1165 művészeti tanítási óra, 411 szakirányú tanítási óra, 9328 nyelvi tanítási óra, 263 egészségügyi tanítási óra, játékképző és egyesületi vezetőképező 144 tanítási óra.* Ha még hozzávesszem, hogy a *népművelési bizottság 147 társadalmi egyesület népművelési tevékenységét támogatta, irányította és ellenőrizte,* valamint *a szabadegyetem* a vallás, filozófia, nevelés, esztétika legkülönbözőbb tárgyait vonta előadása körébe: akkor csak körvonalaiban jeleztem a nagyszerű működést, amelyet a fővárosnak ez az intézménye végez.

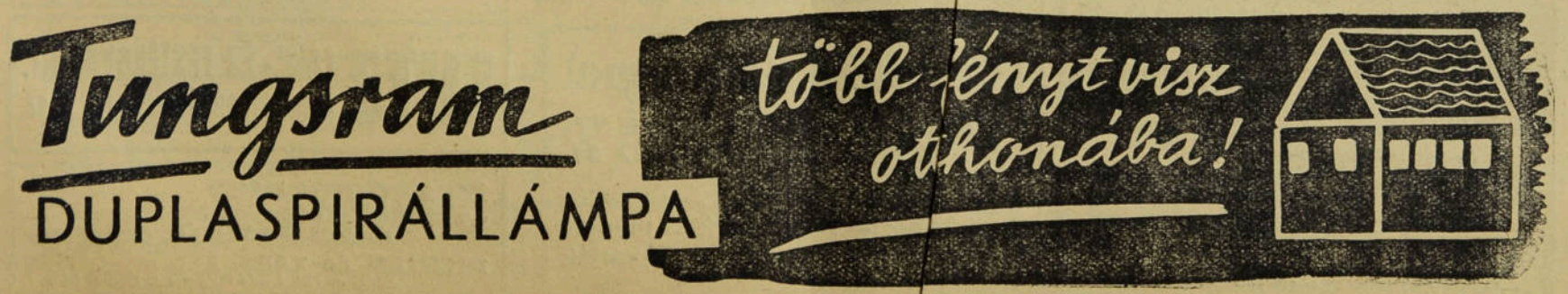
A legkülönbözőbb tanfolyamok, főző, háziipari, csecsemővédő és egyéb foglalkozások mellett szebbnél-szebb előadások, múzeumlátogatások stb. valóban olyan értéket képviselnek, amelyeknek nemzetnevelő fontossága mesze túlhaladja a tisztán iskolai képesítésnek a fontosságát és szükségességét. A könyvekkel való ellátást és a lelkek kimüvelését ez az intézmény a társadalom épp ama rétegeiben teszi lehetővé, amely az anyagiakat a kultúra céljaira majd teljesen nélkülözi. Ezeket sorakoztatja a népművelő bizottság a maga szervezettségével hallgatói közé, hogy ezeknek is odanyujtsa mindazt, amit a tudomány, műveltség, irodalom az emberiség mai kultúrfokán nyujtani képes.

És itt döbben az ember legelőször arra a szomorú valóságra, hogy bármilyen nagy és bármilyen erős ez a szervezet ma a fővárosban, hogy tényleg az egész országnak világító fáklyája az iskolán kívüli népművelésben, de *anyagilag olyan szerencsétlenül van dotálva,* hogy az ember majdnem kifakad és hajlandó lenne azt mondani, hogy *költsünk inkább kevesebbet a tényleges iskolai kiképzésre, de adjunk jóval többet az iskolán kivüli, az iskolán túli népművelésnek!* Mert az *évi 175.492 pengő,* amely személyi és dologi kiadások fedezésére ennek az intézménynek jut, oly kevés, hogy egyáltalában nincs arányban a tényleges teljesítménnyel.

Nemzetnevelés az iskola is, de mert abba nem vonható bele mindenki: értékesebb az iskolán kívüli oktatás, mert azt bárki számára megnyithatjuk és a jó, szép és nemes alkotásaiba bevezethető a legszegényebb, a legelhagyatottabb is. A mai időkben, amikor *a kútmérgezés a legszisztematikusabb erőlködéssel folyik Moszkvától Madridig, a lelketlen agitációnak a népművelés a hatalmas ellenszere, amely megvédheti és egyedül óvhatja minden lelketket mételyező téboly ellen.* Ha eddig ez az intézmény a kultúra szempontjából volt fontos, most *a nemzeti élet és annak integritása érdekében nélkülözhetetlen. A mostaninak kétszeresével, háromszorosával, többszörösével kellene dotálni a Népművelési Bizottságot,* hogy most már *társadalommentő akcióvá* terebélyesedhessék ki ez az eddig tisztán kultúrális feladatot végző tényező. Hiszen a materiális ellátottság mellett a lelkeket is meg kell nyerni, hogy ellentálljanak annak a nagy és megszervezett csábításnak, amelyet a szabadkőműves és bolseviki propaganda alakjában, sajnos, jóformán megint a saját bőrünkön kell tapasztalnunk. Ugy érzem, hogy amikor a mult esztendőben szintén ilyen irányban bíráltam a költségvetést: ebben az esztendőben csak fokozottabban kell ezt teljesítenem, mert *a társadalom megmentésének kényszerűsége a tavalyi esztendőhöz viszonyítva majdnem megkettőződött.*

És, ha azt mondaná valaki, hogy viszonyítsam a vidéki törvényhatóságok és kultúrközpontok ilyirányú tevékenységét a főváros népművelési működéséhez: akkor ebből az összevetésből *a fővárosi népművelés óriási arányaival tűnnék ki.* Ezt szívesen beismerem, de ez a kritika gyakorlásában és a nagyobb dotálás megkérésében a legkevésbbé sem tántorít el, mert a vidéki törvényhatóságok költségvetését vizsgálva, meg kell állapitanom, hogy sokkal nehezebb viszonyok mellett és szegényebb állapotukban természetes, hogy kevesebbet tudnak ilyen nemes célra áldozni, mint a főváros a maga gazdag költségvetésével. Igenis, dolgoznunk kell és *nem szabad nyugodnunk addig, amíg a főváros költségvetésének ebben a rovatában nem találunk legalább ötháthszor nagyobb számot,* mert meggyőződésünk, hogy a főváros ezt az összeget be tudja illeszteni és a vezetőségnek még sokkal bőkezűbbnek kell mutatkoznia a népművelés javára.

Ebben a cikkben a költségvetésnek ezt a vetületét ilyképpen kellett a magam számára megvizsgálnom.

Meggyorsítják Budapest székesfőváros felmérésének munkáját

A főváros magánmérnököket is szándékozik foglalkoztatni

A városrendezési törvényjavaslat nyilvánosságra kerülése óta súlyos gondot okoz a főváros vezetőségének az, hogy a *törvényben megszabandó határidő alatt befejeztesse a városfelmérésnek hosszú idő óta folyó munkáját.* 1933-ban tették meg az előkészületeket Budapest új felmérésére, ami azért vált szükségessé, mert utoljára 1870-ben térképezték a székesfővárost és az elmult hatvanhárom esztendő alatt a térképek javarésze teljesen tönkrement, részben pedig kiegészítésre szorulnak. Nagy bizonytalanság következett el a régi térképek hiányossága miatt és egyre-másra állapították meg a városrendezéssel foglalkozó műszaki emberek, hogy a telekhatárkitűzések, a bekerítési engedélyek, a szabályozási vonalak kitűzése, végeredményben pedig az építési engedélyek kiadása körül előállott vitákat csak akkor lehet gyökeresen kiküszöbölni, ha *haladék nélkül elvégzik a városfelmérés nagyarányú munkáját.* Sürgette ezt az akciót az *adóhatóság* is, mert a hibás felmérési adatok folytán legjobb akarata ellenére sem tudta az adókivetést mindig az igazság jegyében lebonyolítani, aminek önként értődő következménye az lett, hogy

a telektulajdonosok tekintélyes része a fellebbezések rengetegével árasztották el az adóhivatalokat. Hasonló bajok voltak a parcellázások körül is,

mert nagyon gyakran hiányoztak a szükséges támpontok, amelyeknek figyelembevételével ezt a kényes műveletet el lehetett volna végezni.

Arra való tekintettel, hogy a székesfőváros az utóbbi években jelentékenyen érezte a gazdasági viszonyok leromlását és költségvetését tetemes összegekkel volt kénytelen redukálni, a *felmérési munkálatok folytatására mindössze 230.000 pengő évi előirányzatot tudott biztosítani.* Budapest nagy területére való tekintettel, szakértői megállapítások szerint azonban

a városfelmérés és térképezés munkája legalább 8—9 millió pengőbe kerül.

És ha a főváros nem tud nagyobb összeget biztosítani az évi 230.000 pengőnél, elkövetkezik az az eset, hogy *harminc esztendő sem lesz elég a felmérési tevékenység befejezésére.*

Éppen ennek a gondolatnak jegyében *indult mozgalom egyrészt az ingatlantulajdonosok, másrészt a mérnöki érdekképviseletek kebelén belül abban az irányban, hogy a főváros a felmérési munkák gyorsítása érdekében jelentékenyen nagyobb összegeket bocsásson rendelkezésre.* A *Mérnöki Kamara* és a *Magánmérnökök Országos Szövetsége a napokban beadványt intézett a polgármesterhez,* akit arra kért, hogy a *munka gyorsütemü elvégzése érdekében bizza magánmérnökökre a további teendők ellátását*

A polgármester, a *Fővárosi Hirlap*

beavatott helyről

nyert értesülése szerint rokonszenvvel *fogadta az érdekképviseletek beadványát* és kifejezést adott annak a meggyőződésének, hogy

a mérnöki szakmában uralkodó munkanélküliség kiküszöbölése érdekében tényleg kívánatos lenne a magánmérnökök foglalkoztatása.

Arra ezidőszerint sem lehet még gondolni, hogy a budgetbe milliós összegeket állítsanak be a felmérés céljaira, lehetséges azonban, hogy

a jövő esztendő folyamán felveendő beruházó kölcsönből hasítsanak ki megfelelő összeget a felmérés gyors lebonyolítására,

mert a közeljövőben *törvényes rendelkezés kötelezi a fővárost* arra, hogy a felmérési munkákat határidőre elkészítse.

Érdekes jelentések és javaslatok a munkásügyi bizottság előtt

A főváros munkásügyi bizottsága pénteken tartotta *Lamotte* Károly dr. alpolgármester elnökségével újjáalakuló ülését. Az elnöklő alpolgármester megnyitójában hangoztatta, hogy a főváros szociális téren eddig is sokat tett munkásai érdekében. Többek között

bevezette a munkások fizetéses szabadságát

és ezzel az intézkedésével európaszerte elől járt. A munkásügyi bizottság programja szerint a munkásság jólétének emelésére a lehetőségek határán belül továbbra is mindent el fog követni.

Ezután a bizottság elnökévé *Szabó* József, alelnökévé pedig *Andréka* Károly törvényhatósági bizottsági tagokat választották meg. *Gál Benő* elismerését fejezte ki az alpolgármesternek szociális intézkedéseiért és azt kívánta, hogy ezeket az intézkedéseket tegye magáévá a kormány is a magánipari munkásság érdekében.

Reminiczky Lajos tanácsjegyző, a bizottság előadója

hét jelentést terjesztett elő,

amelyek összessége úgy terjedelmére, mint belső értékére nézve nagyszabású tanulmány volt: ismertetése a fővárossal kapcsolatos munkáskérdéseknek, az ezekre vonatkozó fontosabb rendelkezéseknek, amelyek az utóbbi időben kiadásra kerültek. Mint a bevezető jelentésben kijelenti az előadó, ezekkel az ismertetésekkel a munkásügyek egész területére általános tájékoztatót kíván adni a bizottságnak. „Tervbevettük egyébként, — mondja, — *a munkásügyeknek eddig történt szabályozására vonatkozó anyagnak a teljes összegyűjtését és kiadását is.* A munka már eléggé előrehaladt és remélhető, hogy még ebben az évben befejezést is nyer."

Az első jelentés az 1928-iki XV. törvénycikket és ezzel kapcsolatban azokat a jogszabályokat ismerteti, amelyek új területet alakítottak ki a munkásügyekben és amelyek

az öregség és rokkantság, özvegység és árvaság esetére az ellátást az állami és önkormányzati közületek számára megállapították.

Ezzel a rendelkezéssel kapcsolatos szabályrendeletek ismertetése következik ezután a járadékokról és a járadékosokról.

A továbbiakban a székesfővárostól

munkahiány következtében elbocsátandó munkásoknak más székesfővárosi munkahelyeken való alkalmazását

elrendelő polgármesteri rendeletről terjeszt elő javaslatot az előadó. Végül jelentést tesz a *Vízművek rekonstrukciós munkálatainál elbocsátott munkások újból való alkalmazása ügyében.*

A számos melléklettel, kimutatásokkal és grafikonokkal ellátott előadói jelentéseket nagy elismeréssel fogadta a munkásügyi bizottság, amely tanácskozását pénteken folytatja.

HÍREK A PÁRTBÓL

HUSZONNYOLC BIZOTTSÁGI TAG KESZÍTI ELŐ A KÖLTSEGVETÉSI VITA ANYAGAT

Mint a *Fővárosi Hirlap* legutóbbi számában jelentette, a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja a legintenzívebben foglalkozik a költségvetési vita előkészítésével. *Zsitvay* Tibor dr., a párt elnöke *tizennégy bizottsági tagot kért fel az egyes ügyosztályok költségelőirányzatának és tizennégy bizottsági tagot az egyes kerületek szempontjainak tanulmányozására.*

Ezek a bizottsági tagok hétfőn délután 5 órakor tanácskozásra ültek össze *az október 7-én és 8-án a költségvetéssel foglalkozó pártértekezlet előkészítésére.* A több, mint három órán át tartó tanácskozáson a megjelent bizottsági tagok kivétel nélkül felszólaltak és úgy általában, mint részletekben az értékes gondolatok és indítványok egész sorát vetették fel. Az előkészítő bizottság anyaga lesz az alapja a pártértekzlet tárgyalásainak.

Megkezdődnek a pártesték. A Nemzeti Egység Fővárosi Pártja október 8-tól kezdve minden csütörtökön este megtartja szokásos pártestjét a központi pártkör helyiségeiben. A pártestély után klubvacsora következik.

A NEP Tanügyi Szervezete pénteken este fél 6 órakor tatrja az őszi szezónban első intéző-bizottsági ülését, amelyen az előterjesztendő gazdag munkatervezetet fogják letárgyalni.

Fogadóórák a kerületekben

Október 7-től—13-ig

IV. kerület. Sándor László dr. ker. alelnök 7-én este 7—8 ó. a pártirodában (IV., Eskü-tér 8.) — 9-én este fél 8 ó Kornis Ferenc dr. tanár előadása a főiskolát végzettek csoportjának. — A Belvárosi Klub vacsorája minden kedden este 8 ó. (Bristol, Duna-terem), a Saskör vacsorája minden szombaton este 8 ó. (Vámház-körút 4.)

V. kerület. Dési Géza dr. törvhat. biz. tag (V., Báthory-u. 5.), hétfőn d. u. 6—8, a pártirodában adott ajánlóevél alapján. Krompaszky Miksa ker. pártelnök minden szerdán d. u. 6—7, Fábián László dr. ker. alelnök minden pénteken d. u. 6—7, Varannai István dr. ker. alelnök minden hétfőn d. u. 6—7 a párthelyiségben (V., Hold-u. 9).

VI. kerület. Deményi Aladár dr. törvényhat. biz. tag minden csütörtökön este 7—8, Pesthy Müller József Leó törvhat. biz. tag minden csütörtökön d. e. 10—11, De Sgardelli Caesar ker. elnök naponta d. e. 11—1 é d. u. 6—8, Szilágyi Jenő üv. alelnök naponta d. e. 1—2 -ig d. u. 5—8, Rendek Károly dr. ker. alelnök, jgi tanácsadó minden pénteken este 6—7, Janits Dezső dr. egészségügyi főtanácsos egészségügyi tanácsadó minden kedden este 7—8 óráig.

IX kerület. Usetty Béla országgyűl. képviselő 7-én é 10-én d. u. 1—3, 8-án és 12-én este 9—10, Szentesi József törvhat. biz. tag 8-án és 12-én este 7—8, vágvecsei Wellisch Andor törvhat. biz. tag 12-én este 8—9, Stéger Béla dr. jogi tanácsadó 7-én és 10-én d. u. 2—3 a központban (Üllői-út 115/b). — Pártnap 8-án este 7.

X. kerület. Usetty Béla dr. országgyűl. képviselő 9-én e fél 7, Pőzel István országgyűl. képviselő 7-én este fé 8, Dongó Orbán törvhat. biz. tag, ker. elnök minden csütörtökön fél 7, Halter Károly törvhat. biz. tag minden d. e. 11—1, Kreizler Sándor és Jóba László ker. alelnökök minden kedden, Gáspár Béla és Reitlauser Róbert ker. alelnökök minden szerdán este 6—8 a központban (B.-Jászberényi-út 2.)

XII. kerület. Hegedüs Bertalan dr. törvhat. biz. tag 13-n este 6, Fülöp Endre ker. elnök 7-én este 6, Babicz Gyula biz. póttag 8-án este 8, a pártirodában (Mohács-u. 6.) — Minden kedden pártnap.

XIV kerület. Bényi Károly dr. és Kertész Elemér törhat. biz. tagok minden pénteken este 7—8 óráig.

ifj. FABRÓ FERENC
kőfaragó-mester kőgyárüzeme
Vállal homlokzati burkolást budakalászi traveztinből és mindennemű kőfaragómunkát
Budapest, VI., Lehel-utca 8 Telefon: 2-907-46

Bakács Gyula
okl. mérnök, építő- és kövezőmester
Budapest, VI., Bajza-utca 44. Telefon: 1-204-37.

BORBÉLY FERENC és OBERLÄNDER ENDRE
okl. mérnökök, építőmesterek és építési vállalkozók
Vállal magas és mélyépítést
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 49. Telefon: 1-208-48

POTÁK IMRE
műszaki és gépkereskedelmi vállalat
TRANSMISSIÓK: Tengelyek, golyóscsapágyak, gyürükenésü csapágyak, fallgyámok, függőgyámok, görgős szíjfeszítők stb.
Faszíjtárcsák — „Integritás" hajtószíjak. — Üzemszükségleti cikkek.
BUDAPEST, VI., JÓKAI-U. 16. TELEFON: 1-141-40.

Orenstein és Koppel
MAGYAR R.-T., BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
Motorosmozdonyok — Útjavítógépek — Kisvasutak — Iparvágányok — Autobuszkarosszériák

TAMÁSSY EMIL
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, VI., Lázár-u. 16. II. 7/a. Tel.: 1-171-55.

WEISZ FÜLÖP RÉZMŰVES
Budapest, VIII., Gólya-utca 13. Tel.: 1-460-36

KISS JENŐ
OKLEVELES MÉRNÖK, ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCA 10.
TELEFONSZÁM: 1—148—35

Zubovits István
női és férfi bőrkabát készítő
BUDAPEST, KÁROLY KIRÁLY-ÚT 13.
(Ledermann udvar.) TELEFON: 1-381-08.

ÉPÍTŐANYAGELADÁSI IRODA
BÖSZÖRMÉNYI MENYHÉRT
BUDAPEST, IX., Ráday-utca 31.
TELEFONSZÁM: 1-884-86.

LUTZ LAKK- ÉS FESTÉKGYÁR RT.
BUDAPEST, VII., ŐRNAGY-UTCA 4. SZ.

Rozsdamentes
és vörösréz edények,
nickel főzőüstök, ónozások
RICHTER és TÁRSAI
Budapest, VIII., Danké Pista-utca 5. Telefon: 1-330-97

Megmaradnak a villamos megállóhelyek a Boráros-téren

Helyszíni szemle, amelyen sikerült a ferencvárosi érdekeltségek legtöbb kívánságát a Beszkárt érdekeivel összeegyeztetni

A ferencvárosi közönségnek és különösen a Boráros-tér kereskedőinek a Horthy Miklós-híd pesti feljárójával kapcsolatos új közlekedési rend ellen felmerült panaszai miatt pénteken *helyszíni szemle volt a Boráros-téren és a környező útvonalakon.* A főváros, a rendőrség és a Beszkárt képviselői vettek részt a szemlén, amelyen több kérdésre nézve, a felmerült kívánságok honorálásával, *elvi megállapodásra jutottak, úgyhogy a megállók, melyeknek tervezett elhelyezése adott a kereskedők részéről a legtöbb panaszra okot, előreláthatólag a téren maradnak.*

A szemlén résztvett a ferencvárosi érdekeltek képviseletében

Szentesi József
törvényhatósági bizottsági tag

is, aki a térrendezés kérdéséről és a ferencvárosi kívánságokról a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondta:

— A híd egészen új helyzetet teremt a Boráros-téren és a régi rendre beidegződött környéken a fel fordulás és felforgatás miatt nagy az elkeseredés. Különösen a villamosforgalom új szabályozása miatt sok a panasz. A hatást elsősorban a környék kereskedői érzik. *Hat megállóhely megszűnt, az új végállomás az úttest közepére került,* így a kereskedőknek az átszállókból semmi hasznuk nincs és mert némelyiknek az üzleti forgalma 30—40 százalékkal is visszaesett, nem csoda, ha elsőnek ők tiltakoztak a borárostéri hídfő új közlekedési rendje ellen. De tiltakozik az utazóközönség is és joggal, mert nem vitás, hogy hat megállóhely jobban szolgálta a fel- és leszállók kényelmét, mint egy.

— Legjobban a pestszenterzsébeti villamosjáratoknak a Soroksári-útra való kihelyezése fáj.

A soroksáriúti vonal lényegesen rövidebb ugyan a Mester-utcainál, a megtakarított kocsikilométerekből azonban le kell vonni az új Mester-utcai járat kocsikilométereinek összegét, mert hiszen ez a népes útvonal villamosközlekedés nélkül nem maradhat. Jelentős megtakarításról éppen azért, nem hiszem, hogy szó lehet. Azt sem szabad elfelejteni, hogy a Soroksári-út kocsiforgalma többszöröse a Mester-utcainak, ami — tekintve, hogy *a sínek háromszor keresztezik a kocsik útvonalát — komoly forgalmi akadályt jelent és a közlekedés veszélyességét is növeli.* Ha ehhez még hozzáadjuk a közvágóhídi végállomást, amely zsúfoltságával már magában véve is valóságos torlasz a síneken, könnyen arra az eredményre jutunk, hogy *Pestszenterzsébetre az út a Soroksári-úton csak rövidebb, de a Mester utcán gyorsabb, mert szabadabb.*

Az illetékes tényezők mindezt bizonyára gondosan mérlegelték és csak a körülmények kényszerítő hatása alatt terelték, illetve terelik néhány napon belül a pestszenterzsébeti villamosforgalmat a Mester-utcából a Soroksári-útra.

Ez befejezett tény, amin változtatni nem lehet, függő kérdés csak a Mester-utcai járat sorsa, amiben, úgy tudom, végleges döntés még nincsen.

— Ezzel kapcsolatban az érdekelt

ferencvárosi polgárság kívánságait

a következőkben foglalhatom össze:

— 1. A viszonylat belső végállomása a Mester-utca elején legyen.

A sziget ott van, az üvegfal ott van, csak a visszafogó váltót kell az *Angyal-utcától* ide áthelyezni és kész a végállomás. *Ez a megoldás biztonságosabb és gyorsabb, mintha a kocsi beszalad a Boráros-téri hurokra,* mert a kocsiforgalmat sehol sem keresztezi, a hurkot tehermentesíti és a villamos a körút torlódásaitól függetlenül, időveszteség nélkül, azonnal visszaindítható.

— 2. A belső végállomás kérdésével szorosan összefügg az a kívánság, hogy

a 6-os villamos kapja vissza a körúton a Mester-utca sarkán megszüntetett megállóhelyet.

Álljon meg, mielőtt az úttest közepére bekanyarodik, mert ez nemcsak a Mester-utcai átszállást teszi kényelmesebbé, hanem csökkenti majd a közlekedési balesetek számát is, melyek itt, a megállóhely megszüntetése óta, ijesztően elszaporodtak.

— 3. Szüntessék meg a Gróf Haller-utca sarkán a kisszakaszhatárt.

Ha a Mester-utcán át csak három tantusszal érhetem el a Gubacsi-utat, amihez a Soroksári-úton kettő is elegendő, ez a Mester-utcai vonal elnéptelenedését, ennek következtében a járatok ritkítását és a közlekedés teljes leromlását, végül pedig azt fogja eredményezni, hogy a Mester-utca, az azt keresztező és azzal párhuzamosan haladó mellékutcák lakói végérvényesen *le fognak szokni a villamosról* s valósággal rákényszerülnek majd arra, hogy olyan ügyes-bajos dolgaikat, melyekre egy-két kisszakaszt eddig szívesen áldoztak, ezentúl gyalog intézzék el.

— 4. A viszonylat külső végállomása ne legyen — mint ahogy tervezik — a sertésközvágóhíd, hanem a Kén-utca sarka.

Bár ez többszázméteres vonalhossztöbbletet jelent, azonban az ottlévő városi telepek többezerfőnyi lakossága és a közeli gyárak többszázfőnyi alkalmazottja bizonyára *szívesebben utazna az üres Mester-utcai, mint a zsúfolt pesterzsébeti kocsikon,* eltekintve attól, hogy a soroksáriúti viszonyatokon a szakaszhatár is itt van. A Beszkárt számára ez bevételi többletet nem jelentene, mert amennyivel itt több, annyival ott kevesebb az utas. A vasútnak végeredményben mindegy, hogy a Kénutcától a 22-essel, vagy a 32-essel szállítja a közönséget a Ferenc-körútig, de nem mindegy nekünk, ferencvárosiaknak. A *Mester-utcai villamosközlekedés sokat veszít a pestszenterzsébeti viszonylatok kihelyezése által.* A veszteségnek legalább egy részét szeretnők behozni azáltal, hogy a *Gubacsi-út forgalmát is a Mester-utca felé igyekszünk terelni,* hogy e vonal végleges elsorvadását megakadályozzuk. Ha károsodás nélkül teheti, miért ne nyujthatna a Beszkárt ebben a törekvésben segédkezet? Nem lehet feladata a főváros közlekedési vállalatának, hogy a környéket egy belterületi viszonylat feláldozásával szolgálja ki!

— Ezek Ferencváros kívánságai a villamosközlekedés szabályozásával kapcsolatban.

A kívánságokkal szemben megvan a megértés és jóindulat a városházán éppúgy, mint a Beszkártnál.

Tapasztalatból tudom, hiszen ebben az ügyben már hetek óta deputációzunk, kilineselünk és tárgyalunk, sőt pénteken,

a helyszíni szemlén a közlekedésügyi ügyosztály, a főkapitányság és a Beszkárt képviselői a mesteruteai végállomás és a körúti megállóhely kérdésében elvileg már meg is állapodtak. A Gróf Haller-utca sarkán lévő szakaszhatár megszüntetését is megfontolás tárgyává fogja tenni a vasút, úgy hogy komoly nehézség már csak a kénuteai végállomás tekintetében van.

Remélem, hogy *a döntés ebben a kérdésben is kedvező lesz* s sikerülni fog a Beszkárt érdekeit a ferencvárosi közlekedés érdekeivel összhangba hozni.

Impozáns kiállítással vett részt a főváros a Magyar Nép Hetén

Pénteken nyitotta meg a városligeti Iparcsarnokban *Kozma* Miklós belügyminiszter a *Magyar Nép Hetének kiállítását,* amelyet a *Turul Szövetség* rendezett. A megnyitó ünnepségen részt vett *Scholtz* Kornél és *Johann* Béla államtitkár, *Szendy* Károly polgármester, *Senn* Ottó, a MÁV elnökigazgatója, *Ferenczy* Tibor főkapitány, *Karafiáth* Jenő ny. miniszter, *Terstyánszky* Ákos, a posta vezérigazgatója, *Usetty* Béla országgyülési képviselő, *Kádas* Károly miniszteri tanácsos, *Eckhardt* Ferenc és *Sipeki Balás* Károly egyetemi tanár, *Salamon* Géza tanácsnok, *Chorin* Ferenc, a GYOSz elnöke, *Fenyő* Miksa, a GYOSz igazgatója, *Széchy* Ernő tiszti főorvoshelyettes, *Petres* József, az OTI alelnöke, *Ilovszky* János, a Baross Szövetség elnöke, *Kalmár* Béla főkapitányhelyettes, *Gyulay* Tibor, a Kereskedelmi és Iparkamara főtitkára, *Szablya* János, az Iparművészeti Társulat ügyvezető elnöke, *Biró* György, *Boczonádi-Szabó* Imre, *Erődi-Harrach* Tihamér és *Görgey* István országgyülési képviselő.

A kiállítás vezetősége élén *Végváry* József országgyülési képviselő és *Dérczy* Ferenc főtitkár fogadták *Kozma* Miklós belügyminisztert, aki a kiállítást nagyszabású beszéddel nyitotta meg, azt a kérést intézve az ifjúsághoz, hogy az elhatározott célok ismeretében *a segítés és a komoly felvilágosítás útjára lépjen, mert ezzel jutunk a jobb magyar jövő felé.*

Ezután a miniszter és a megnyitó vendégei megtekintették a kiállítást. *A pavillonok közül tizenötöt a Székesfőváros foglal el.* Rendkívül érdekes *a közegészségügyi ügyosztály kiállítása,* amely Budapest nagyszerű egészségügyi intézményeit mutatja be. *Salamon* Géza tanácsnok, a közkórházak és más egészségügyi intézmények vezetői állították össze a nagyszerű anyagot. A kiállítás impozáns része az *út- és csatornaépítési ügyosztály* csoportja. A *Király* Kálmán vezetése alatt álló ügyosztály modern elrendezésben mutatja be mindazt, amit a főváros közegészségügyének az út- és csatornahálózat jelent. Érdekes *Zaitz* László műszaki főtanácsos által felállított *szennyvízkisérleti csoport.* Az ügyosztály hatáskörébe tartozó *kertészet* is érdekesen szerepel a kiállításon, bemutatva *Morbitzer* Dezső kertészeti igazgató és *Szilágyi* József főfelügyelő kiváló munkásságának eredményét. A főváros impozáns kiállításában *külön-külön csoportban szerepelnek az összes fővárosi üzemek.*

Tanulságosak a *Külkereskedelmi Hivatal,* az *Országos Közegészségügyi Hivatal* pavillonjai. A kiállítás egyik legérdekesebb része a *Turul Szövetség által rendezett tudományos riport-kiállítás,* amely a magyar kultúra fejlődését mutatja be az ősmagyaroktól a jelen korig.

LEGJOBB LEGOLCSÓBB
REDŐNYKÉSZÍTŐ ÉS KARBANTARTÓ VÁLLALAT
SCHMIDT FRIGYES
Vállal: faredőny, vászonroletták, zsaluziák és napellenzők készítését és javítását. Faredőnyök karbantartását, jótállás mellett.
Budapest, VIII., Vig-utca 10. Telefon: 1—383—88.

Első Magyar Beépíthető kismotor üzem
KOVÁCS JÁNOS
Budapest, XI., Fadrusz-utca 2. — Telefon: 2-693-26

LEDNICZKY VEJE
HÓDOS ANDOR
LAKATOSIPARI ÉS REDŐNYGYÁRTÓ ÜZEME
TELEFON 1-399-36
BUDAPEST. IX., TOMPA-U. 32.

Dr. GERŐ IMRE
PARKETTVÁLLALATA
A Szék- és Faárugyár rt. parkettgyártmányainak egyedárusítója.
Budapest, IV., Veres Pálné-utca 33. Telefon: 1-835-20.

REDŐNYÖK
KORÁNYI és FRŐLICH
napellenző- és témportálgyár
Budapest, VIII., Kisfaludy-u. 5. Tel.: 1-323-76, 1-459-86

Vásároljon
osztálysorsjegyet
Töröknél
Nyereményhuzás
október 17. és 20-án
TOROK A. ÉS TSA
BANKHÁZ R.-T.
Budapest, IV., Szervita-tér 3. sz.
Egy sorsjeggyel elérhető legnagyobb nyeremény
700.000 P
I. osztályu sorsjegyárak:
Egész P 28.- Fél P 14.- Negyed P 7.-
TELEFON: 1-820-66, 1-809-61.

Kétségtelen, hogy lelkiszükséglet az embereknek a reménység!
Ezért ma már alig van valaki akinek ne volna osztálysorsjegye. Az a havi 3½, 7, 14 vagy 28 pengő (vagyoni viszonyaihoz képest), nagyon célszerű és hasznos befektetés, igen okos dolog és a boldogulásnak egyik előfeltétele. A jelent megjavitani, a jövőt előkészíteni, a szerencsét KERESNI KELL! Tehát vegyen MÉG MA egy osztálysorsjegyet az új, október 17-én kezdődő osztálysorsjátékra.

Beleszólt a Máv is a fővárosi vámok elleni harcba

2,800.000 pengős átalányösszeget ajánl fel a vasúton érkező áruk vámbevételéért

A kereskedelmi és iparkamarában a fővárosi vámok ügyében értekezlet volt, amelyen résztvettek a pestkörnyéki városok és érdekképviseletek kiküldöttei, valamint a GYOSz. képviselői is. A pestkörnyéki vámellenes hadjáratba, — amelyről a *Fővárosi Hirlap* legutóbbi számának vezércikkében mondta meg véleményét, — most egy új tényező szólt bele: *a MÁV, a vámok átalányozására törekvő ajánlatával,* amelyről hozzáértők és hozzá nem értők részéről annyi szó esik mostanában, de *a nyilvánosság ezt a javaslatot nem ismeri.* A *Fővárosi Hirlap* éppen ezért betekintést szerzett ebbe az ajánlatba, amelynek lényeges részeit a következőkben ismerteti:

A kereskedelemügyi minisztériumban lefolyt tárgyalásokon — mondja a MÁV ajánlata — az a gondolat merült fel, hogy

a vasuton fuvarozott áruk után fizetett vámokat a vasut átalányösszegben váltsa meg a vámengedményesektől.

Erre nézve javaslat került kidolgozásra, amely szerint a számítások alapján, *az évi átalányösszeg, amelyet a vasút az ország összes vámengedményeseinek fizetne, 6,600.000 pengő lenne.*

(A MÁV előterjesztésében nem említi fel, de utóbb közölte a fővárossal, hogy *a budapesti vámok fejében fizetendő évi átalányösszeg ebből a 6,600.000 pengőből 2,800.000 pengő lenne.)*

Az átalány, — mondja tovább a vasút előterjesztése, — *a szállítandó áruk métermázsáját általában 5 fillérrel terhelné,* a vámdíjszabás 17-ik kategóriájába tartozó, *legalacsonyabb értékű tömegcikkeket pedig 3 fillérrel.* A forgalom emelkedése esetén az átalányt felemeli a vasút.

Ezzel egyidejűleg *a vasút meg akarja szüntetni az áruszállítást terhelő díjszabásszerű mellékdíjak nagyrészét és a bérelt raktárhelyiségekhez való kocsikiállítás díját, ami évi 3,400.000 pengő veszteséget jelent a vasútnak,* amely ennek fejében *egységes különdíjképpen a kocsirakományú áruk után métermázsánkint 2 fillért, darabáruk után 7 fillért vetne ki.*

Az átalányösszeg és a mellékdíjak megszüntetésével járó veszteség 10,000.000 pengő, amellyel szemben a vasút vámpótdíjban és egységesített különdíjban

a gyors- és teherdarabáru métermázsáját összesen 12 fillérrel, a kocsirakományu árut 7 fillérel, a 17. kategóriába sorolt legalacsonyabb értékű kocsirakományú árut 5 fillérrel terhelné.

A székesfőváros legközelebb letárgyalja a MÁV javaslatát, amelyre nézve hivatalos állásfoglalás még nincsen. Azt hisszük azonban, hogy

a főváros 6,500.000 pengős évi vámbevételével szemben a vasuton szállított árukért nem nyújt kellő kárpótlást az a 2,800.000 pengő,

amely a vasút 6,600.000 pengőben kiszámított átalányából Budapestnek jutna, még akkor sem, ha számításba vesszük a kocsin érkező áruk utáni vámbevételt. Emellett nagyon is figyelemreméltó

a budapesti gyárüzemek aggálya

a kocsirakományárukat métermázsánkint terhelő 7 fillérrel szemben. A behozott gyártási nyersanyagok ebbe a kategóriába esnek, már pedig ezekért általában *a felét fizetik a fővárosi vám fejében,* nem beszélve a nyersanyagok feldogozása után az elszállításnál élvezett nagyon jelentős *díjvisszatérítésről.* A gyári üzemek utalnak arra, hogy *ezek a hátrányok a főváros üzemeit is terhelik,* amivel bizonyára maga a főváros is számol.

Ezekután, *azt hisszük, a MÁV javaslata ebben a formában nem talál elfogadásra a fővárosnál.* Ezt maga a MÁV is mintha jelezné, amikor javaslatában megemlíti, hogy a városok és megyék legtöbbje *elvileg elfogadta a javaslatot, csak az összegszerűségben támasztanak túlzott igényt.*

Kisebb-nagyobb összegekkel az összes felekezeteket támogatja a főváros

1,350.000 pengőre rúgnak a kegyúri kiadások

A főváros költségvetésében jelentős tétellel szerepel a *kegyuraséggal járó kötelezettségek ellátása.* Emeli a kiadásokat a művészi értékű templomok programszerű restaurálása és időszerű átépítése, valamint új templomok építése, amelyhez a hívek áldozatkészsége is hozzájárul.

A jövő évi költségvetésben a *rendes kiadások* sorában a róm. kat. egyházi személyzet járandósága 537.530, a gör. kat. egyházi személyzeté 31.513, a plébánosok nyugdíja 25.000, a Koronázó-templom, a Bazilika és a belvárosi plébániatemplom ének- és zenekarának javadalmazása 116.613 pengővel szerepel.

A rendes dologi kiadások: templomok és kápolnák karbantartása, plébániaépületek bére és karbantartása 182.000 pengőbe kerül. Az összes rendes kiadások 928.976 pengőt tesznek ki.

A személyi kiadások 29.008 pengővel emelkednek, a dologi kiadások 34.140 pengővel csökkennek,

így végeredményben a kegyúri rendes kiadások összege 5132 pengővel kisebb az 1936. évinél.

A rendkívüli kiadások sorában *kegyúri templomok építésére* 165.000 pengő, *kegyúri templomok restaurálására* 255.000 pengő van előirányozva. A *Koronázó-templom* restaurálásának ötödik részlete 90.000, a *Batthyányi Szent Anna plébániatemplomé* 15.000, a *Flórián-kápolnáé* 20.000, az *Erzsébetvárosi plébániatemplom* restaurálásának negyedik részlete 40.000, a *Terézvárosi plébániatemplom* restaurálásának második részlete, valamint a *Józsefvárosi plébániatemplom* restaurálásának második részlete 15—15.000, a *Szent István-bazilika* restaurálásának első részlete 60.000 pengővel szerepel.

A rendkívüli kiadások összege 420.000 pengő (45.000 pengővel kevesebb, mint 1936-ban), a felsorolt rendes kiadásokkal együtt

a kegyúri kiadások végösszege 1,348.476 pengő,

50.000 pengővel kevesebb, mint 1936-ban. Ezzel szemben nyugdíjjárulékból *35.623 pengő a jövedelem.*

Felekezeti segélyekre a költségvetés 253.150 pengőt irányoz elő.

Ebből a budapesti *református egyházmegye,* amely az egyes egyházak között maga állapítja meg a felosztás arányát, 107.800, az *evangélikus egyházak* 41400, a budai *gör. keleti szerb, a pesti gör. keleti szerb, a budapesti és környéki gör. keleti román egyház* 9000—9000, az *unitárius egyház* 2250, a budapesti *izraelita hitfelekezetek* 94.500, a *mohamedán lelkesség* 540 pengőben részesül. Ezenkívül a *Jezsuita-rend* 1800, a *Budapesti Központi Oltáregyesület* 2160 pengő segélyt kap. *Az összes segélyekre előirányzott összeg* néhány pengővel kevesebb, mint volt az elnult évben.

Elcsapták a villamoskalauzt, mert jegycsaláson többizben tettenérték

Tíz esztendővel ezelőtt került a BESZKÁRT kötelékébe *Nagy XV.* Sándor villamos kalauz. Nyolc évi szolgálat után fegyelmi eljárást indítottak ellene. Polgári ruhás ellenőrök jelentése szerint

két egymásután következő napon háromízben is tettenérték a kalauzt, amint a jegyekkel manipulált.

A fegyelmi tárgyalás során a vádlott beismerő vallomást tett, ami után a fegyelmi bíróság hűtlen jegykezelés és a szolgálati kötelességnek súlyosabb beszámítás alá eső megszegése miatt

vétkesnek mondotta ki és ezért a szolgálatból való elbocsátással sujtotta.

Nagy XV. Sándor ujrafelvételi kérelmet terjesztett elő és bejelentette azoknak a tanuknak a neveit is, akiknek vallomása a *fegyelmi panaszt megcáfolja* és az esetet lényegesen enyhítheti. A fegyelmi hatóság azonban az *újrafelvételi kérelmet minden fórumon elutasította,* anélkül, hogy a kalauz által hivatkozott tanukat kihallgatta volna.

Ezt követőleg a kalauz a munkügyi bíróság előtt beperelte a BESzKÁRT-ot. A munkaügyi bíróság azonban a kalauz keresetét a beszerzett fegyelmi iratok alapján *elutasította.* Fellebbezés folytán most foglalkozott ezzel az üggyel a törvényszék *Swicker* Richárd dr. tanácselnök vezetésével. A törvényszék úgy döntött, hogy *kihallgatja a kalauz által hivatkozott tanukat.* Ez

a bizonyítási eljárás azonban ugyancsak balul ütött ki a kalauz rovására, mert ezek is azt vallották, hogy Nagy XV. Sándor csak a fellépő ellenőr erélyes intézkedésére adott jegyet és térítette meg a visszajáró pénzeket.

Ilyen körülmények között a törvényszék is *elutasította a kalauz keresetét* és mint pervesztest a felmerült perköltségek megfizetésére kötelezte.

Fülöp Dezső
építőmester
Budapest, XIV. ker., Aréna-út 11. szám.
TELEFON: 1—355—84.

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám
Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8,000.000 drb.

CSIPAK SÁNDOR ÉS FIA
közszállítási vállalkozók
PESTUJHELY, Neptun-utca 24 — BUDAPEST, XIV., Telep-u. 98
TELEFON: 2-975-62
M. kir. Postatakarékpénztári csekkszámla 57.837

SYSTEM ÁTÍRÓ ÉS KÖNYVELÉSI RENDSZER
ORMIG átnyomó könyvelőgépek, sokszorosítógép,
Stencil és festéknélkül sokszorosít
Budapest, V., Falk Miksa-u. 13. Telefon: 1—165—98.
Bemutatás díjtalan!

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

„MÁGLYA" VASÖNTŐDE
TARJÁN MÉRNÖK ÉS VOLKSGRUBER
Budapest, VI. ker., Mágly-utca 96 szám.
Nyers és megmunkált öntvények minta, rajz, méret, leírás szerint. Specialista ékszíjmeghajtásban.. Saját mintakészítő üzem.
Telefon: 2-915-21.

Nasici tanningyár és gőzfűrész r.-t.
BUDAPEST, V., Nádor-u. 21. Tel.: 1-272-58.
Szlavon tölgy- és bükk-parkettája világmárka!

WIHART FERENC
építész-építőmester
BUDAPEST, XIV., Columbus-utca 33. TELEFON: 2-969-08.

FREUD FRIGYES
VI., Teréz-körut 19. Telefon: 1-136-30.
Csavarok vas- acél és sárgarézből, Witw és milliméter menettel raktánon. Saját gyártmányu präcziziós csavarok.

VAJDA LAJOS
mű- és érceöntő
PESTSZENTERZSÉBET, FRANGEPÁN-UTCA 113. TELEFON: 1-475-69.

GRUBER JÁNOS festékgyár és ásványőrlőművek, építési anyagok és vegyészeti termékek raktára
Központi iroda: Budapest, V., Kálmán-utca 22. sz.
Telefonszám: 1-230-33. ● Alapíttatott: 1842

PILÁT PÁL MAGYARORSZÁG ARANYKOSZORUS HEGEDŰKÉSZITŐ MESTERE
BUDAPEST, VI., LISZT FERENC-TÉR 10. SZ.
A Zeneművészeti Főiskola mellett. ● Tel.: 1-110-03.
Számtalan kitüntetés, elismerő oklevelek és díjak. Quintiszta hurok. Régi mesterhegedűt a legmagasabb áron veszek és becserélek. Javítás bármilyen hangszeren, fuvós és vonóshangszeren szakszerűen és mérsékelt áron.

Tisztítórongy és Textilhulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46
Tisztítórongyok legjobb kivitelben! Telefon: 2-961-75

PESTI EMLÉKEK

Ferblicsaták a „Török csacsi"-ban és Ráth főpolgármester zálogbatett díszmagyarja

Nemcsak műemlékeinket, de a régi világ romantikus korszakának más emlékeit is megörökítenünk kellene. Így például szép és nemes feladat volna összegyűjteni a régi Pest életének derus mozzanatait, amelyek magukon viselik a boldog békevilág egész karakterét és sok tekintetben alkalmasak a mostani és a jövendő nemzedék okulására. E kedélyes élet szétszórt virágaiból szedem össze néhányat.

Ferencz József király egyik legkedveltebb embere és három évtizeden keresztül a magyar fővárosnak nagybefolyású főpolgármestere volt Ráth Károly. Díszes állásán, hatalmán és népszerűségén kívül magának vallotta két fiát: Karcsit és Aladárt, akik ifjúkori kalandjaikkal és csínytevéseikkel bizony sok kellemetlen órát szereztek apjuknak. Az első fiú már évekkel ezelőtt meghalt, a másodszülött Aladár, aki a pesti társaságnak szintén kedvelt tagja volt, most vidéken gazdálkodik és bizonyára maga is szívesen emlékszik vissza ifjúkorának aranynapjaira. Egyik fiatalkori pajtása, akivel sokat mulatott, két kedves és bohém természetére jellemző „stikli"-jét meséllte el.

A régi Belvárosban, a Rózsa-tér és az akkori Városház-utca sarkán volt az aranyifjúságnak kedvenc esti találkozóhelye, a Török császár, vagy, ahogyan köznyelven hívták: „Török csacsi" kávéház. Napközben kupecek jártak oda, este azonban az úri társaságok jóízű mulatozásainak és híres ferblicsatáknak volt a színhelye. Ott volt Márkus József, Bogisich Aladár és Ráth Aladár kompániája is, amelyhez tartozott a többi közt, maga a kávés, Némai Tóni is, aki, mint Polónyi Géza egyik lelkes híve és a Saskör vezető tagja, résztvett az ellenzéki mozgalmakban, amelyek sok borsot törtek az akkori kormányférfiak orra alá. Ezért volt indexen a Török csacsi és a tiltott játék csak ürügy volt Thaiszék rendőrsége számára, amely állandóan szemmel tartotta a kávéházat és megbírságolta tulajdonosát.

Egy este javában folyt a ferbli, amikor két ismeretlen férfi bejött a kávéházba és a ferblizők szomszédságában asztalhoz ültek és kettesben kártyázni kezdtek. Detektívek voltak. Alig játszottak néhány percig, amikor az egyik detektív felugrott, a kávéház ablakához rohant és elordította magát, hogy „tűz van, ég a szomszédos városház". A ferblitársaság tagjai megijedtek és nem törődve a játékkal, de még az asztalon heverő nagy kasszával sem, szintén az ablakhoz szaladtak. Csak Ráth Aladár nem zavartatta magát, őt még ágyúlövésekkel sem lehetett volna kizökkenteni csodálatos nyugalmából. Ülve maradt és kezében szorongatta a három lapot. A zürzavaros, pánikszerű hangulatot felhasználva, a másik detektív odalépett a ferblizők asztalánál egyedül maradt Ráthoz és hivatalos komolysággal tudomására adta, hogy a kasszát a törvény nevében lefoglalja. Ráth Aladár egy pillanatra sem vesztette el hidegvérét és a világ legtermészetesebb hangján magyarázta a detektívnek:

— Törvény ide, törvény oda, nekem huszonkilencem van makkból, ha többet mutat, magáé a kassza, ha nem kihúzom én.

Ezalatt kitűdődott a detektívek turpissága és vaklármája a tűzzel. A társaság helyeslőleg ítélte oda Ráth Aladárnak a kasszát és mulatott a rend őreinek balsikerén. Folytatása az esetnek nem volt. Nem is próbálkoztak hivatalos eljárást indítani a híres kompánia ellen, amelyben ott volt a nagyhatalmú főpolgármester és a köztiszteletben álló törvényszéki elnök csemetéje is.

A másik Ráth-eset: A két fiú gyakran pénzzavarban volt. Mikor egyízben kimerült minden forrásuk, zálogba csapták apjuk nevezetes díszmagyarját. Az értékes ruhadarab jóideig nyugodtan hevert a zálogházban, mert akkortájt véletlenül szünceltek a parádék, amelyeken az öreg Ráth szorgalmasan megjelent. Amint egyik este a Török csacsiban megint folyt a ferblijáték, egyik barátjuk, aki be volt avatva a zálogügybe, a szomszéd asztalnál böngészte az újságokat és a Pester Lloyd estilapjában azt olvassa, hogy a király másnap reggel Pestre érkezik. Izgatottan odarohant a blattozó Ráth Aladárhoz és magából kikelve, elordította magát:

— Gyün a király!

Több se kellett. Ráth megértette a célzást, felugrott az asztaltól, szó nélkül otthagyta a társaságot és barátja kíséretében sietett mentőangyalához, Stetz hordárhoz, akinek standja a váci-utcai Korona kávéház előtt volt. A mindig hivatása magaslatán állott hordár röglön megértette a kritikus helyzetet és, mint gyakorlott pénzközvetítő, jó kamatra, nyomban megszerezte a szükséges összeget, majd késő éjszaka, az érdekelt gavallérok segédlete mellett, felköltötte a zálogost és kiváltotta a díszmagyart. Reggel hétkor már abban üdvözölte a Nyugati pályaudvaron Ráth Károly főpolgármester Ferenc Józsefet.

Radó Richárd.

Épületüveges
GLATZ ANDRÁS
Budapest, VIII., Baross-utca 66—68 sz.
Alapítva: 1864.
Telefon: 1-324-87.
Üzlet: Német-utca 59.

Nem lesz könnyű feladat kiválasztani az új alpolgármestert a sok érdemes jelölt közül

A meghirdetett állások új munkaalkalmat nem fognak nyujtani

A székesfőváros tisztikara és a nagyközönség széles rétegei is rendkívüli érdeklődéssel fordulnak azok felé a pályázati hirdetmények felé, amelyeket *Sipőcz* Jenő dr. főpolgármester és *Szendy* Károly polgármester *október 16-i lejárattal* a különböző állások egész sorára kiírt. A közvéleményt természetesen elsősorban az érdekli, hogy az alpolgármesteri szék és a betöltésre kerülő három tanácsnoki állás kinek fog jutni.

A törvényhatósági bizottságnak, amely választás útján tölti be az alpolgármesteri és tanácsnoki székeket, nem lesz könnyű feladata. Ennek legfőbb oka az, hogy a székesfőváros főtisztviselői kara rendkívül értékes egyéniségeket foglal magában, akik között a választás valóban nehéz probléma. *Schuler* Dezső tanácsnok, a városháza rangidős tanácsnoka, aki teljes hozzáértéssel, meleg emberi szívvel intézte a reábízott fontos ügyosztály és a kezе alá tartozó intézmények ügyeit. Mellette azonban a fiatalabb tanácsnoki generáció tagjai is hivatottak arra, hogy az alpolgármesteri pozíciót méltóképpen betöltsék. *Bódy* László dr. tanácsnok a pénzügyi ügyosztálynak ügyeit intézi páratlan hozzáértéssel és nem kevesebb szorgalommal. Közigazgatási tudása emellett nem elhatárolt, mert hiszen a megelőző években más fontos pozíciókat töltött be és keze nyomán jelentős alkotások fakadtak. *Doroghi Farkas* Ákos dr., az elnöki ügyosztály vezetője, széles látókörű főtisztviselő és fiatal kora ellenére egyike azoknak, akikre a székesfőváros szolgálatában egészen bizonyosan nagy jövő vár. *Felkay* Ferenc dr. a közoktatásügyi ügyosztály élén a legnehezebb pozíciók egyikét tölti be a városházán. A tanügyekkel való foglalkozás egész embert kíván és Felkay bebizonyította, hogy ezek közé tartozik. Az a körülmény, hogy öt kultúrnyelven perfektül beszél, csak erősíti hivatottságát. *Morvay* Endre dr., az üzemi ügyosztályt vezető tanácsnok a legkiválóbb erők egyike a főváros adminisztrációjának gépezetében. Hosszú esztendők komoly munkájával bizonyította be, hogy a nagy koncepciójú ügyek elintézésénél éppen olyan szakértelemmel működik, mint a szociális vonatkozású munkáskérdések megoldásánál. *Némethy* Károly dr. nevét emlegetik még sűrűn az alpolgármesteri szék betöltésével kapcsolatban. Közszolgálati működése alatt mindig mintaképe volt a modern főtisztviselőnek. Nyelvtudása, különleges szakismeretei és invenciózus közigazgatási képességei voltak azok a szempontok, amelyek figyelembevételével egészen fiatalon került a tanácsnoki székbe. *Salamon* Géza dr., a közegészségügyi osztály vezetője méltán csatlakozik tekintélyben többi tanácsnok-társához. Közegészségügyi alkotásainak hosszú sora mellett megnyerő egyénisége, nagy kötelességtudása olyan értékek, amelyek egy magasabb állás betöltésénél a legkedvezőbben esnek a latba.

A felsorolt nevekkel azonban még nincsen kimerítve az alpolgármesteri állás esélyes pályázóinak névsora. A többi jogi képesítésű tanácsnokok szintén olyan főtisztviselők, akik megválasztásuk esetén méltónak bizonyulnának az alpolgármesteri állás betöltésére. Éppen azért, mivel ebben a pillanatban senki bizonyosat nem tud és a sok kiváló jelölt között igazán nehéz még felelőtlenül is választani, teljes erővel indultak meg a találgatások és a különböző „jólértesült" híresztelések a városházán. Mondani sem kell, hogy ezeknek semmiféle alapjuk sincsen, de nem is lehet, mert hiszen ma még az sem ismeretes, hogy ki fog pályázni az alpolgármesteri állásra.

Majdnem ilyen nehéz a helyzet a pályázatilag kiírt *tanácsnoki állásokat* illetően is. A főjegyzői kar színvonala kitünő és tagjai sorában nem egy olyan van, aki hosszabb-rövidebb idő óta teljesen önálló hatáskörben intézi az ügyek vezetését. *A harmadik műszaki tanácsnoki állás*, amely ezúttal kerül majd megszervezésre, előreláthatólag *Kempelen* Ágoston főtanácsosnak jut, aki esztendők sora óta vezeti a városrendezési ügyosztályt.

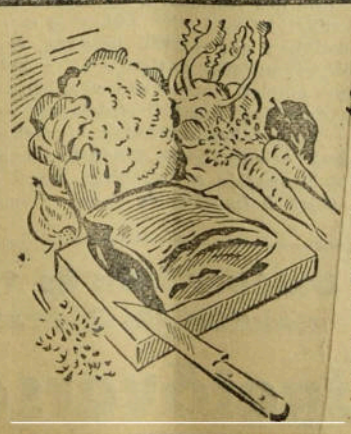
A vezető közigazgatási állásokon kívül pályázatra kiírt *egész sereg kisebb-nagyobbrangú pozició betöltésére is sor fog kerülni.* Egészen bizonyos, hogy október 16-ára, amidőn a meghirdetett pályázatok lejárnak, tömegesen érkeznek be a székesfővároshoz a pályázati kérvények és az elnöki ügyosztálynak, mint ilyen alkalmakkor szinte mindig, most is heteken keresztül kell majd megfeszített erővel dolgoznia azon, hogy a pályázókat kimutatásba foglalva, ezt a minden részletre kiterjedő lajstromot a főpolgármesternek, illetve a polgármesternek beterjeszthesse.

A meghirdetett állások

Sipőcz Jenő főpolgármester törvényes hatáskörében hatvan segédfogalmazói, három ügyészségi fogalmazói, hat kerületi orvosi, egy tűzoltófőparancsnoki, egy számvevőségi főtanácsosi, négy számvevőségi tanácsosi, kilenc számvevőségi főtiszti és huszonhét számvevőségi tiszti állásra hirdetett pályázatot.

Polgármesteri hatáskörben nyolc főjegyzői, huszonhét tanácsjegyzői, hatvan fogalmazói, egy árvaszéki ülnöki, két árvaszéki főjegyzői, öt árvaszéki jegyzői, három árvaszéki fogalmazói állás betöltésére kerül a sor. Ugyancsak a polgármester fogja kinevezni a státusrendezési javaslat alapján újonnan szervezett *új* tisztifőügyészhelyettesi állásra annak betöltőjét, ugyanekkor azonban az ügyészségi státusban két ügyészi, két ügyészhelyettesi, három alügyészi, egy ügyészi fogalmazói kinevezésre is sor kerül. A műszaki státusnál egy főtanácsosi, egy tanácsosi, három főmérnöki, kilenc mérnöki, huszonöt segédmérnöki, egy főtiszti, négy tiszti állás kerül betöltésre, a közegészségi és bakteriológiai intézetnél egy adjunktust neveznek ki, a tüdőbeteggondozóintézetek státusába egy adjunktus, egy alorvos, egy vezetőfőorvos kerül, a vegyészeti hivatalnál egy fővegyészi, két vegyészi, egy segédvegyészi állásra hirdettek pályázatot, a statisztikai hivatalnál két fogalmazói, két segédfogalmazói, egy főtiszti, négy tiszti állásra nyilt meg a pályázat, a fővárosi könyvtárnál egy főkönyvtárost, két könyvtárost, egy segédkönyvtárost, egy főfelügyelőt, három felügyelőt, hét főtisztet és tizenhárom tisztet nevez ki a polgármester, ezenkívül üresedésben van egy segédlevéltárosi állás, a múzeumi központi igazgató, két osztályigazgató, egy múzeumi tiszt pozíciója. Betöltenek még két erdőmérnöki, egy állatorvosi, egy segédállatorvosi, egy közélelmezési segédfelügyelői állást, továbbá a tüzoltóságnál egy másodfőparancsnoki, egy főparancsnokhelyettesi, egy parancsnoki, egy alparancsnoki, három főfelügyelői, három felügyelői, két segédfelügyelői állást, de *most kerül sor az idegenforgalmi hivatal személyzetének státuszba vételére is.* Éppen azért meghirdették a pályázatot az idegenforgalmi hivatali igazgatói, aligazgatói, öt titkári állására is. Kineveznek még egy szeretetotthoni alorvost, két köztisztasági tisztet, egy szeretetotthoni sebész-segédorvost, egy gyorsirodai főnököt, két gyorsírót, egy segédgyorsírót, az adóhivatali státusban pedig egy főtanácsost, két tanácsost, hét főtisztet, huszonnyolc tisztet, az adószedői szakon pedig négy főtisztet, tíz tisztet. A pénztári szakon betöltésre kerül két tiszti állás, ezenkívül két gazdasági főfelügyelő, négy gazdasági felügyelő, hét gazdasági főtiszt, tizenöt gazdasági tiszt, egy kertészeti főintéző, egy intéző, három kezelőfőtiszt, hat kezelőtiszt, hat főgondozónővér és nyolc gondozónővér állása is.

Nem lehet eléggé nyomatékosan hangsúlyozni azt, hogy *a meghirdetett állások új munkaalkalmakat egyáltalán nem jelentenek.* A státusrendezés jelentősége abban nyilvánul meg, hogy *az eddig ideiglenes jellegű pozíciókat betöltő tisztviselők végleges alkalmazásba jutnak*, azokat az alkalmazotti kategóriákat pedig, amelyek szervezés nélkül eddig fennállottak, fokozatosan megszüntetik.

A legjobb marhahushoz
is tesz zöldséget a háziasszony, ha jó huslevest akar főzni. A legjobb babkávé vagy Kneipp malátakávé is csak akkor kapja meg a helyes szint és csak akkor lesz valóban izletes, ha megfelelő adag valódi Kneipp kávépótlékot ad hozzá; tehát tegyünk minden kávéba valódi Franck kávépótlékot!

Események

Fővárosi Hirlap

Alapításának huszonötödik évfordulóját a FŐVÁROSI HIRLAP nagyszabású jubileumi szám

kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

A hetvenéves Bárczy István

Nem volt semmiféle jubileumi ünnepség, mégis egész Budapest ünnepi évfordulóként vette tudomásul az idei junius 19-én, hogy Bárczy Istvánt harminc évvel ezelőtt választották meg a főváros polgármesterévé. Ő maga csendesen elzárkózott Gül Baba-utcai otthonában és félt az újságíróktól, hogy felkeresik. Nem mintha haragudnék rájuk. Dehogy, hiszen akkor is szerette az újságírókat, amikor valaha csatáztak vele, hogyne szeretné most, amikor abba a távlatba került, amikor egyéniségét és munkáját elfogulatlanul lehet megmérni és a mérlegről az egész magyar sajtó Bárczy István nagyságát olvassa le. Egyszerűen azért óvakodott az újságíróktól és inkább titokban akarta tartani az évfordulót, mert nem szeret nyilatkozni.

— Hiszen harminc év előtt, amikor megválasztottak, nyilatkoztam: előadtam a közgyűlésen programomat — mondta a Fővárosi Hirlap munkatársának.

De azután mégis nyilatkozott.

— Egy kedves újság összezavarta a dátumokat: azt írta rólam, hogy hetvenéves vagyok. A dolgot egészen szépíteni nem lehet. Ebben az évben csakugyan hetvenéves leszek, de csak októberben.

Most elérkezett az októberi dátum: Bárczy István hetvenéves. És a dolgot, ha „nem is lehet", nem is kell „szépíteni", mert megszépíti maga Bárczy István, akit nem győznek le az évek, hanem ő maga győzi le a kort. Friss, szellemes, éppen olyan kedvesen tud mosolyogni, mint régen, hivatalosan visszavonult, de valójában együtt él ma is az eseményekkel és programja is van, örök program: a szép, a nagy, a boldog Budapest. És úgy véljük, örök programja érdekében közbe is szólna, ha nem az volna a véleménye, hogy akik ma a főváros élén állanak, jól csinálják a dolgukat, Budapest jó kezekben van.

És ez szerencse, ez megnyugtató, mert Budapestnek szüksége van a hűséges, a gondos, a jó kezekre, amelyeknek nem csak alkotniók kell, hanem vigyázni arra, amit Bárczy István, a nagy polgármester megcsinált: a fővárosból az európai nagyvárost, kultúrájával, iskoláival, kórházaival, közlekedésével, minden nemű és rangú közüzemeivel, a nagy városból a szép várost, ahoz, amit a természet adott, a művészi dekorációt és ahoz, amit meg tudott csinálni, a terveket, amelyeket a gazdasági élet megállított, de amelyeket most a megvalósulás felé visznek, éppen azért, mert — amint Bárczy István mondja — „a főváros jó kezekben van." Nagy alkotásaival egyenlő rangú volt bölcs előrelátása, amely úgy emelte fel a falakat, hogy nem kell semmit lerombolni. Bárczy István Budapestjéből egy kis emeletráépítéssel meg lehet csinálni az igazi világvárost. Mert elbírja, mert készen kínálkozik rá.

— Kezdek megöregedni — mondta egy újságírónak hetvenedik születésnapján. Ez a panasz az ünnepi alkalomból az egyetlen dicsekvése. De ez is jogos, mert Bárczy István a megöregedéssel úgy van, mint az alkotásai. Ezek is, meg ő is elbírják az éveket és csodálatos fiatalsággal illeszkednek be a mába, amelyben annyi sok minden elavult.

A költségvetési tárgyalás menetrendje. A pénzügyi szakbizottság *Lamotte* Károly dr. alpolgármester elnöklésével október 13-án (kedden) kezdi meg a költségvetés tárgyalását és folytatólag 14-én (szerdán), 15-én (csütörtökön), 16-án (pénteken), 19-én (hétfőn), 20-án (kedden), 21-én (szerdán) és 22-én (csütörtökön) mindenkor d. e. 10 órakor ülést tart.

Felkay Ferenc tanácsnok ünneplése. Meleg ünneplésben részesült *Felkay* Ferenc dr. tanácsnok, a közoktatásügyi ügyosztály vezetője névnapja alkalmából. Szombaton egész délelőtt rendkívül mozgalmas volt az ügyosztály egész környéke a látogatóktól és tisztelgőktől, akik jókívánságukkal keresték fel a tanácsnokot. Elsőnek a közoktatási ügyosztály tisztviselői kara tisztelgett *Boross* Pál dr. főjegyző, helyettes-ügyosztályvezetővel az élén, aki a tisztviselői kar ragaszkodását tolmácsolta. Felkay Ferenc dr. meghatottan mondott köszönetet és biztosította az ügyosztályt, hogy továbbra is mindenkinek segítő munkatársa lesz. Ezután *Bednárz* Róbert prelátus, apátplébános üdvözölte a tanácsnokot a Keresztény Tanügyi Bizottság élén. *Terbócz* Imre országgyülési képviselő, a NEP fővárosi szervezetének főtitkára a pártszervezet nevében köszöntötte Felkayt, *Dávid* Antal dr., egyetemi magántanár pedig a NEP tanügyi szervezetének nevében fejezte ki jókívánságait. Az üdvözlők sorában megjelentek: *Erődy* Kálmán dr., c. tankerületi főigazgató, a FANSz oktató személyzete nevében, *Szilas* Ágoston dr., a szakfelügyelők testülete, *Ölveczky* Pál dr., az elemi iskolai tanítók egyesülete részéről. Egymásután tisztelegtek a különböző iskolatípusok: gimnáziumok, kereskedelmi iskolák, polgári és elemi iskolák vezetői. A tanférfiak után az elnöki ügyosztály tisztviselőinek és tisztviselőnőinek küldöttségét vezette az ünnepelt elé *Havlin* Károly dr. tanácsjegyző, az ügyosztály helyettes vezetője. Ismét oktatók következtek. A különféle szakirányu iskolák nevében *Zombory* és *Szathmáry* igazgatók üdvözölték a tanácsnokot, majd a kertészképző iskola nevében *Vargha* Márton igazgató, a Szilágyi Erzsébet leánylíceum részéről *Korompay* Sándor igazgató, az iparostanonc iskolai szakfelügyelők és a fővárosi iparostanonciskolai tanárok egyesülete képviseletében *Jánosy* Imre szakfelügyelő. Érdekes üdvözlő beszéddel lepte meg Felkay tanácsnokot *Bukó* Jusztin dr., főlevéltáros, aki meleg baráti üdvözletét latin és görög idézetekkel tűzdelte tele. A vikend kezdetét jelző csengő után még sokáig nem fogyott ki az üdvözlők serege. Szombaton este az ünneplés a „Vén diófa" vendéglőben folytatódott, ahol az ügyosztály tagjai ünnepi vacsorát rendeztek népszerű vezetőjük tiszteletére.

A rákosvárosi előljáróság egyéves jubileuma. A mult év október 1-én kezdte meg működését a *Rákosváros* előljárósága. Az egyéves jubileum alkalmából csütörtökön háziünnepséget tartottak az előljárósági épület tanácstermében, ahol megjelentek a XIV. kerület társhivatalainak vezetői, az egyházak képviselői és a polgárok közül is igen sokan. *Petrovácz* Gyula visszapillantást vetett az elmúlt esztendőre, hangoztatva, hogy *egyetlen panasz sem érkezett az előljáróság intézkedései ellen az első évben* s ez azt mutatja, hogy *a tisztviselői kar példás kötelességtudással teljesítette feladatát. Rimanóczy* Olivér dr. helyettes előljáró az üdvözlést megköszönve érdekes adatokat sorolt fel a kerület fejlődéséről. Elmondta, hogy a *XIV.* kerület a pesti oldal *második legnagyobb kerülete.* 1936 közepén már 78.776 lakosa volt a Rákosvárosnak. Az első esztendőben *720 házasságot kötöttek.* Érdekes jelenség az, hogy az 1930-as népszámlálás adatai szerint *3766 nővel van több a kerületben, mint férfi.* Beszámolt továbbá arról is, hogy az *utolsó évben 119 új lakóház épült a kerületben.*

Tavaszra készen lesz a margitszigeti új strandfürdő. A *Fővárosi Közmunkák Tanácsa* a napokban véglegesen döntött a margitszigeti strandfürdő átalakítása ügyében. A végleges határozat szerint *nem kerül sor arra, hogy a strandfürdőt jelenlegi helyéről eltávolítsák,* hanem csupán annyi történik, hogy *a strand területét jelentékenyen megnagyobbítják,* új fürdőmedencéket építenek és a fürdőközönség kényelmére fedett vendéglőhelyiséget létesítenek a strand közvetlen közelében. A restaurálás során *kibővítik a strandfürdő berendezkedéseit is.* Az öltözőfülkék számát gyarapítják, berendezésüket felújítják, emellett pedig *a strandfürdőt ellátják az összes szükséges egészségügyi berendezésekkel.* A strand bővítéséhez szükséges földmunkákat a jövő hónap elején kezdik meg és bíznak abban, hogy azokat *még a tél komolyabb beköszöntése előtt el tudják végezni.* A korataveszi hónapokra ebben az esetben csak a berendezési létesítmények felállítása maradna, amely esetben a fürdőszezon beálltával már megnagyobbított formájában szolgálhatja a fürdőző közönséget a Margitsziget nyári fürdője.

Magyarország a párisi világkiállításon. Mint ismeretes, az elmúlt héten Budapesten tartózkodott François *La Tour,* a jövő évi párisi vilákiállítás rendezőbizottságának elnökhelyettese, továbbá de *Castellane* gróf, a párisi városi tanács alelnöke, akik *Tormay* Géza államtitkárral, az *Országos Idegenforgalmi Hivatal* elnökével megbeszélték mindazokat a függő kérdéseket, amelyek Magyarországnak a párisi világkiállításon való részvételével kapcsolatban még fennállottak. François *La Tour,* a magyar sajtó képviselőinek adott nyilatkozatában kijelentette, hogy a *Györgyi* Dénes műépítész tervei szerint épülő magyar pavillon, meggyőződése szerint, *a világkiállítás kiemelkedő látványosságának ígérkezik.* Reméljük, hogy ez *valóban így is lesz,* mert hiszen emlékezünk még az 1900-as párisi világkiállításra, ahol a *Rue des Nations,* a *Nemzetek Utcája* legkiválóbb atrakciója volt már akkor is *a magyar pavillon,* amelyben egy kiváló magyar vendéglő és kitűnő cigánymuzsika szolgáltatta a kellemes hangulatot, az emeleti termekben azonban *muzeális kincseink, páratlan nemzeti értékeink ejtették csodálatba a látogatókat.* Ezeket a kincseket éjjel-nappal detektivek őrizték és a gondoskodásnak ez a nagy mértéke bizonyítja a legjobban, hogy *Magyarország nem vásári holmikkal és nem iparművészek alkalmi modelljeivel reprezentálta sajátos nemzeti kultúránk és civilizációs értékeink anyagát.* Ez a közel négy évtized előtt elért nagy nemzetközi siker arra kötelez bennünket, hogy *1937. május elsején Magyarország a legméltóbb és legszerencsésebb összevaloga'ásban lépjen a világkiállítás nemzetközi publikuma elé.*

Október 8-án és 13-án délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

Karácsonykor előléptetések lesznek a Beszkárt-nál

Kedvező üzletmenet esetén további előléptetéseket is terveznek

A BESzKÁRT-nál értesülésünk szerint még ebben az évben előléptetések és ezzel kapcsolatban fizetésemelések fognak történni. *Usetty* Béla dr. országgyülési képviselője, a BESzKÁRT elnöke a *Fővárosi Hirlap* munkatársának ebben az ügyben a következőket mondta:

— Rendkívüli előléptetésekre a költségvetésben 100.000 pengő van felvéve.

Az előléptetéseket a Beszkárt igazgatósága karácsony felé fogja végrehajtani.

A mostani költségvetés keretében a 100.000 pengőnél nagyobb összeg nem hasítható ki, de ha a bevételek kedvezően alakulnak, a BESzKÁRT igazgatósága és ügyvezetősége első

kötelességének fogja tartani, hogy elsősorban alkalmazottai helyzetén segítsen

és a karácsonyi előléptetésekhez a felügyeleti hatóság jóváhagyását megszerezze.

Megkezdődött a fűtés. A kokszfogyasztóközönség részére a *Székesfővárosi Gázművek* fűtőtechnikusai a legrövidebb időn belül *díjtalan szakszerű felvilágosítással szolgálnak.* Akinek tehát *kályha- vagy kazántüzelésnél* bármilyen szaktanácsra, vagy felvilágosításra van szüksége, forduljon bizalommal a *Budapest Székesfőváros Gázművei Mellektermékosztályához!* (VIII., Tisza Kálmán-tér 20. Telefon: 13—09—83, 13—09—16.)

Budapesti polgári iskola. *Budapesti Polgári Iskola* címmel rendkívül ízléses kiállításban, gazdag illusztrációs anyaggal *új folyóiratról* számolunk be. Az új lap, amely negyedévenkint jelenik meg, a székesfővárosi polgári iskolai tanártársadalom *hivatalos orgánuma* és minden sorával azt a célt szolgálja, hogy a kispolgári társadalom legfontosabb iskolatípusának szolgálatában álló tanári kar összetartozandóságát *még jobban növelje,* elméleti és gyakorlati tudását *bővítse* és általában betöltse mindazt a feladatot, amely ennek a nagyjelentőségü pedagógiai testületnek érdeke. A lap kiadója az *Országos Polgáriiskolai Tanáregyesület* „Budapesti Köre", felelős szerkesztője pedig *Serey* Ágoston polgári iskolai tanár. Az előszót *Szendy* Károly polgármester, *Pintér* Jenő tankerületi főigazgató és *Felkay* Ferenc dr. tanácsnok írta az első számhoz.

Megkezdte működését a „Lehel" lövészegyesület. A nyár folyamán alakult *LEHEL Polgári Lövészegyesület* most kezdte meg alapszabályszerű működését. Az Albrecht laktanyában levő lőtéren tartotta az egyesület első lőgyakorlatait. A nagyszámban megjelent tagokat vitéz *Papp* Gyula ügyvezető elnök üdvözölte, majd felkérte *Sárkány* Ferenc törvh. biz. tagot, az egyesület elnökét, az ünnepélyes megnyitásra. *Sárkány* Ferenc beszédében vázolta a lövészegyesület hazafias célkitűzéseit, kiemelte azokat a feladatokat, melyeket a polgárság összefogása érdekében, különösen a Terézvárosban meg kell oldani. *Szalay* József dr. szőv. fogalmazó a kerületi testnevelési bizottság üdvözletét tolmácsolta. Ezután került sor a megjelentek megnyitó díszlövésére. Az egyesület minden szerdán és szombaton 4—6-ig, vasárnap pedig 2—5-ig tartja gyakorlatait. A lövészeten kívül egyéb sportágak bekapcsolásával is foglalkoznak. Megalakult már a turisztika-, a vívó-, tennisz- és a télisportok szakosztálya. Azonkívül tervbevették más testedzések bevezetését is.

Nagy a kereslet az osztálysorsjegyek iránt, mert mindenki szeretne nyerni! Azelőtt sokan nem törődtek ezen kitünő és megbízható állami intézménnyel. Sokan idegenkedtek, elzárkóztak az osztálysorsjátékban való részvételtől, ma azonban alig van ember, kinek nem volna sorsjegye. A főárusítók úgy körlevelek, mint hirdetések útján ajánlják sorsjegyeiket, mert minden egyes sorsjegynek egyforma a nyerési esélye. Fődolog a szerencse és tudjuk, hogy az *változó és forgandó!*

KUSZTOS IMRE ÉS TÁRSA B. T.
„KORAZIT" nemesvakolati és műmárvány gyár
Cégtul.: KUSZTOS IMRE Budapest, X., Szállás-u. 28-30.
Gyáritelefon: 1—491—82. Postatakarékp. csekkszámla: 65.505.

SZVETICS JÓZSEF
ÉPÍTÉSI-VÁLLALKOZÓ
BUDAPEST, XIV., TELEP-UTCA 8.

MÁZOLÓ FÉNYEZŐ SZOBAFESTŐ ÜZEM
KÜLÖNLEGES KIVITEL
REISS R.-NÉ ÉS SÁRITZ A.
Budapest, V., Vadász-utca 6. Telefon: 1-125-93.

Gazdasági Értesítő

Winchkler kereskedelemügyi miniszter elnöklése biztosítja az áruházi ankét pártatlanságát

A kiskereskedelmi érdekeltségek intranzigensen kitartanak álláspontjuk mellett

A *Fővárosi Hírlap* legutóbbi számában jelentettük, hogy a *Kamara* ülésén, amelyen az áruházi rendelettervezetet tárgyalták, *Éber* Antal, *a Kamara elnöke szembekerült Ilovszky Jánossal, a Baross-Szövetség országos elnökével.* Mondani sem kell talán, hogy a *Kamara* állásfoglalása, amelyet *Éber* Antal olymódon biztosított, hogy saját választói előtt kijelentette, hogy *elnöki tisztségét köti felfogásához, amely ellentétes a jelenlevőkével,* korántsem döntötte el az áruházak *javára* ezt a kérdést.

Elsősorban is, amint *Ilovszky* János ott az ülésen nyomban bejelentette, a *kiskereskedelmi érdekeltségek valóban összeültek, hogy a Kamarától függetlenül megvitassák a tennivalókat.* Már a kamarai ülést *követő* napon megbeszélést tartott a *Baross Szöveség,* a *FÖVKE,* az *OMKE,* az *OKISz* és a *Fűszerkereskedők Országos Egyesülete.* Ezen a megbeszélésen kimondották, hogy

a harcot nem adják fel, továbbra is követelik az élelmiszerek áruházi árusításának azonnali megszüntetését, az áruházi adó bevezetését és az áruházalapítás tilalmat.

Az egzisztenciájukért harcoló kiskereskedők álláspontja tehát nem változott meg, de *nem változott meg Winchkler István kereskedelemügyi miniszter elhatározása sem,* aki tudvalevően a vezetése alatt álló minisztérium évekre visszanyúló gondos és *mindenre kiterjedő anyag- és adatgyüjtési munkálatainak befejezése után készítette csak el rendelettervezetét,* amely

az igazságnak és a méltányosságnak megfelelően kívánja rendezni ezt a kérdést,

amely e pillanatban még nincs elintézve és *létalapjaiban veszélyezteti a legkitűnőbb adófizető réteg, a kiskereskedők és sok tekintetben a kisiparosok egzisztenciáját is.* A kormány többször nyilvánosságra hozott és nagyon helyes álláspontja az, hogy *támogatni kell a kisegzisztenciákat és óvakodni kell attól, hogy a kiskereskedő harminc-negyven évi munka után a szegényházba jusson,* ami által

az emberi méltánytalanságon kívül az a kettős teher is hárul a közönségre, hogy az elszegényedett kereskedő megszűnik adót fizetni, eltartásáról pedig a fővárosnak kell gondoskodnia.

Ha mindehhez hozzávesszük a kereskedelemügyi miniszter tervezetének azt a vezérfonalát, hogy a *rendelet semilyen tekintetben nem kívánja korlátozni az áruházak jogos igényeit,* akkor kétség sem férhet hozzá, hogy *ez a tervezet rövidesen közmegnyugvásra törvényes rendeletté válik.* Ez a probléma pedig már a legközelebbi időben eldől, amikor is a kereskedelemügyi minisztériumban összeül az az *ankét,* amelynek *elnökségét maga Winchkler István kereskedelemügyi miniszter vállalta,* hogy ezzel is *biztosítsa a legfelsőbb pártatlanságot.*

Nem sikerült beterelni a közlekedési alkalmazottakat az új részletáruházba

Usetty Béla, a Beszkárt elnöke kereken elutasította a tervet, hogy az alkalmazottak részlettartozását hivatalból levonják — A levonási rendszert és üzletek hivatalos favorizálását miniszteri rendelet is tiltja

A budapesti és pestkörnyéki kereskedők körében nagy nyugtalanságot kelt egy új szövetkezet alakulásának híre. A *Fővárosi Közlekedési Alkalmazottak Árubeszerzési Intézetéről* van szó, amely *szeptember 28-án megalakult és a Baross-utca 52. számú házban a szervezkedés céljára öt szobás helyiséget bérelt ki.* Olyan hírek is tetézték a nyugtalanságot, hogy az üzleti alakulat, mely a Beszkárt és az érdekkörébe tartozó közlekedési vállalatok alkalmazottait óhajtja ellátni áruval, a Beszkárttal olyan megállapodást kötött, hogy a vásárló alkalmazottak tartozásának részleteit hivatalból levonják.

Az aggodalmakat, amelyeket ez a hir keltett, nem ok nélkül erősíti az a körülmény, hogy a *Perl-áruháznak* a Beszkárttal érvényben van egy olyan szerződése, amely *1937 július 31-én jár le.* Az aggodalmaskodó kereskedők e mellett még jól emlékeznek arra a mult évi részletüzlettervre, amely ugyancsak a Beszkárt alkalmazottakra pályázott és a gründoló társaság, amelynek élén akkor *Migray* József állott és amelynek tagjai között volt *Hegedüs* Pál kosáráru-gyáros is, *nyiltan hirdette, hogy a Beszkart pénztára az alkalmazottak járandóságából levonja az esedékes részleteket.* A *Fővárosi Kereskedők Egyesülete* nevében akkor *Dán* Leó kormányfőtanácsos, elnök a kereskedelem védelmében a *terv megakadályozását kérte a kereskedelemügyi minisztertől* és *Usetty* Béla dr.-tól, a Beszkárt elnökétől. A kereskedelemügyi miniszter bele is szólt a dologba, azonban erre már nem is volt szükség, mert

Usetty Bélán megtört a gründolási terv alapelve: a tartozások hivatalból való levonása.

Ezzel *Migrayék* tervének legerősebb pillére tehát ledőlt és az alapításból nem lett semmi.

Most, hogy nyilvánosságra került a más néven és részben más vezetőkkel megalakult szövetkezet, a *Fővárosi Kereskedők Egyesülete* ismét sikra szállott a kereskedő-érdekek megvédésére. Tiltakozó gyűlést tartott, amelyen *Dán* Leó elnök ismertette a helyzetet és tárgyalásait a Beszkárt vezetőségével.

Az új alakulásról, valamint az egyesület állásfoglalásáról

Dán Leó

kormányfőtanácsos, a Fővárosi Kereskedők Egyesületének elnöke,

a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondta:

— A *Fővárosi Közlekedési Alkalmazottak Árubeszerző Intézete* a mult hó 28-án megalakult és a Baross-utca 52. szám alatt szervező helyiségét már ki is bérelte. A vállalkozás élén *Benkő* József dr. textiles, *Altorjay* Sándor dr. jogtanácsos, az alakulás megszervezője, *Barsi* dr. Beszkárt főfelügyelő, a Villamos Vasuti Alkalmazottak Országos Nemzeti Szövetségének főtitkára állanak és részt vesz a vállalkozásban a mult évi tervben is szerepelt *Hegedüs* Pál kosárárugyáros is. A vállalkozás, mely

a Beszkárt, a HÉV és az Autobusz Üzem alkalmazottait akarja áruval ellátni,

azt jelenti, hogy mintegy *6000 vásárlót vonna el a detailkereskedelemtől,* amely a legnagyobb izgalommal eltelve fogadta ezt a hírt. Ez az aggodalom érthető is, amikor az egyes közhivatalok és hatóságok alkalmazottai számára egymásután megalakították a hasonló célú árubeszerző szövetkezeteket. Kire támaszkodjék a kereskedő, amikor mindenkit elvesznek tőle és amikor

másfelől az áruházak és a gyári detailüzletek megengedhetetlen versenye veszi ki szájából a kenyeret,

tetézve azzal az eljárással, amelyet egyes gyárak folytatnak, amikor *nyakló nélkül adják ki a vásárlási utalványokat alkalmazottaiknak és azok hozzátartozóinak,* akik azonban

ezzel a kedvezménnyel nem egyszer rendszeres kereskedést üznek.

És most itt a legújabb alakulat, amely 6000 vevőt akar elvenni 15.000 kétségbeesett kereskedőtől.

— Az a terv, hogy a Beszkárt hivatalból vonja le a tartozások részleteit, nem sikerült.

Usetty Béla dr., a Beszkárt elnöke kijelentette nekem, hogy *erről nincs szó és nem is lehet, mert azt nem tűrné el.* Ugyanezt a kijelentést tette a mult évben is, amikor a *Vadas—Hegedüs—Reitzer*-féle alapítási terv fenyegette a kiskereskedelmet és amikor a *Fővárosi Kereskedők Egyesületének közbelépése megakadályozta ezt az alapítást. Usetty Béla a legnagyobb készséggel intézkedett akkor és mostani kijelentéséhez sem fér a legcsekélyebb kétely sem,* hiszen

a leghatározottabban visszautasította azt a híresztelést, hogy a Beszkárt igazgatósága a tartozásoknak hivatalból való levonását még csak tervbe is vette volna.

Megállapítottuk azt is, hogy sem a Beszkártnak, sem a Villamos Vasúti Alkalmazottak Országos Nemzeti Szövetségének, amelynek *Usetty* Béla dr. az elnöke és *Barsi* dr. Beszkárt főfelügyelő a főtitkára, a Fővárosi Közlekedési Alkalmazottak Árubeszerző Intézetével jogilag semmiféle összeköttetése nincsen, az új alakulás létalapja azonban mégis csak az, hogy 6000 közlekedési alkalmazottat elvonjon a kereskedelemtől. Hivatalból sem vonják le a részleteket, az kétségtelen, de viszont

a Beszkárt szabályzata nem tűr eladósodott alkalmazottakat.

Ennek az új vállalkozásnak pedig, ha jogilag nem is, de a gyakorlatban minden módja meg van arra, hogy *ne hallgassa el, ha valaki nála eladósodott és nem fizet.*

— A Fővárosi Kereskedők Egyesületének minden oka meg van arra, hogy a kereskedők létérdekéért folytassa a küzdelmet, ezért

felkeresi a kereskedelemügyi és iparügyi minisztereket, hogy lépjenek közbe az ilyen új alakulatokkal, valamint a már meglévőkkel szemben a kellő rendszabályok életbeléptetésével.

Nem kérjük és nem várjuk azt, hogy a kormányhatóság üzleti vállalkozásokat egyszerűen beszüntessen. Mi csak azt kérjük, hogy *adózás és egyéb tekintetekben az egyenlő elbánás elvét érvényesítsék.* Egyenlő jogok és egyenlő kötelességek alapján vegyék fel a versenyt a kiskereskedelemmel, akkor a kiskereskedelem állni fogja ezt a versenyt és nem pusztul bele.

Nincs hivatalos levonás

Kérdést intéztünk a Beszkártnak az új vállalkozás hivatalos támogatásáról elterjedt hírekről

Usetty Béla dr.

országgyűlési képviselőhöz, a Beszkárt elnökéhez,

aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következő kijelentést tette:

— A vállalkozásnak semmiféle hivatalos színezete nincsen. Egyáltalában

szó sincs arról, hogy az alkalmazottaktól tartozásuk fejében valamit is levonnának és ez a jövőben sem fog megtörténni.

A Beszkárt hivatalosan nem tud az alapításról és nem is érdekli. Hogy alkalmazottai szükségleteiket ott szerezzék be, ahol jónak látják, ahol maguk számára előnyösebbnek tartják, nem tilthatja meg.

— Csupán annyi igaz, hogy a Villamosvasuti Alkalmazottak Országos Nemzeti Szövetsége, mint egyesület, a tagjait igyekszik olcsó és jó áruhoz juttatni és erre vonatkozólag az egyes tagoknak útmutatást vagy tanácsot ad, de

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: 1—126—66.

Pelikan
CARBONPAPIR
VEZÉRKERVISELET
Stalla Lajos Budapest, V.
Vilmos császár-út 42.

senkit se kényszerít arra, hogy hol eszközöljön bevásárlásokat. A Beszkárt igazgatóságának ebbe nincs beleszólása,

de nem is lehet, mert az egyéni szabadság elvébe ütközne.

— Hogy kinek az érdeke ilyen valótlan dolgok állítása, nem kutatjuk, de nem is tartozik reánk. A törvényes alapon álló kereskedőtársadalom ne ugorjon be ilyen híreknek, mert kár ezzel saját magát és a közvéleményt is izgatni.

*

Ez *Usetty* Béla dr. kijelentése, amely az ő mult évről ismert állásfoglalása után más nem is lehetett és az aggodalmakat, amelyek az új vállalkozás hivatalos támogatásának híre miatt támadtak, teljesen el is oszlatja.

A hivatalos támogatásnak ez a formája különben tilos cselekmény: *miniszteri rendelet tiltja. Keresztes-Fischer* Ferenc volt belügyminiszter, akinél ebben az ügyben annakidején a *Baross Szövetség* interveniált, rendeletben utasította az összes közhivatalokat, közüzemeket és a törvényhatóságokat, hogy saját kebelükön belül *a levonási rendszert és ezzel kapcsolatban a favorizálást szüntessék meg* és a hivatalvezetőket ennek a rendeletnek betartására fegyelmi vétség terhe mellett kötelezzék.

Bun József vezérigazgató jubileuma. *Bun* József, a Leszámitolóbank vezérigazgatója október 1-én töltötte be az intézetnél 40-ik szolgálati évét, amely négy évtized alatt a Leszámítolóbank európai viszonylatban is a legelső pénzintézetek sorába emelkedett. *Kádár* Gusztáv igazgató üdvözölte a tisztviselői kar nevében az érdemes jubilánst, akit barátai és tisztelői virágokkal halmoztak el.

Stenger Ottó a P. K. új igazgatója. A *Pénzintézeti Központ* szeptember 29-én tartott igazgatósági ülése *Stenger* Ottót, a Magyar Általános Takarékpénztár Rt. ügyvezető igazgatóját *kinevezte igazgatóvá.* A kinevezés a Magyar Általános Takarékpénztár Rt. vezetőségével egyetértőleg történt. Munkakörét a Magyar Általános Takarékpénztár Rt.-nál *Turmayer* Gyula központi igazgató — régi munkakörének meghagyása mellett — és *Istvándy* István aligazgató vették át.

A Fonciére új aligazgatója. A *Fonciére Általános Biztosító Intézet* igazgatósága *Deutsch* Béla cégvezetőt bízta meg a nagyfontosságú budapesti vezérügynökség vezetésével. Ugyanekkor kiváló és érdemdús munkásságának elismeréséül *aligazgatóvá* kinevezte.

Halász Miklós halála. A magyar gazdasági élet a biztosítási szakma egyik kimagasló egyéniségét gyászolja. *Halász* Miklós, a *Magyar-Hollandi Biztosító R.-t.* és a *Magyar-Hollandi Bank R.-t.* vezérigazgatója meghalt. Halász Miklós mint kiváló szakember és mint a propaganda mestere kivételes lendületet adott a Magyar-Hollandi Biztosító fejlődésének éppen a legnehezebb időkben és a Magyar-Hollandi Bank felvirágoztatásával is jelentősen szolgálta a gazdasági életet. Fáradhatatlanul és kitünő ötletekkel dolgozott és ugyanakkor, amikor biztosító intézetében diktálta a lendületet, egymásután hajtotta végre bankjánál a szerencsés tranzakciókat. Mint szociális érzékű főnök és melegszívű ember is rászolgált a megbecsülésre, amely életében körülvette és amely őszinte részvétben nyilatkozik meg. Hosszú, súlyos betegség után, aránylag fiatalon, ötven éves korában ragadta el a halál, amely azonban nem semmisítette meg munkájának értékeit.

A Ganz és Társa Villamossági, Gép-, Vagon- és Hajógyár Rt. szerdai közgyülésén a részvényesek köréből *Pap* József dr. felsőházi tag, utalva egyrészt a magyar gazdasági viszonyok javulására, másrészt arra, hogy a belföldi hatósági megrendelések számának és értékének rendkívüli csökkenése folytán a társaságnak immár hetedik üzletéve zárul veszteséggel, felhívta az igazgatóságot, hogy a hazai hatóságoktól és közművektől a vállalat fenntartása érdekében megrendelések kiadását szorgalmazza. *Török* Sándor és *Marsovszky* István részvényesek ugyanily értelmű felszólalásai után a közgyülés az igazgatóság valamennyi javaslatát egyhangúlag elfogadta.

A Providentia tőkeemelése. A *Providentia Biztosító Részvénytársaság* szeptember 29-én *Scitovszky* Tibor dr., nyug. külügyminiszter, a Magyar Általános Hitelbank vezérigazgatójának elnöklete alatt rendkívüli közgyülést tartott, amelyen az eddigi P 500.000 összegű alaptőkének P 700.000-re való felemelése határoztatott el. A kibocsátandó 8000 darab egyenként P 25.— névértékű új részvényt 200 százalékos felárral, azaz P 75.— árfolyamon a *Magyar Általános Hitelbank és az Assicurazioni Generali, Trieste veszik át olymódon, hogy a Magyar Általános Hitelbank többségi helyzete a Providentia Biztosító Részvénytársaságnál továbbra is fennmarad,* a kisebbségi részvényérdekeltség pedig az Assicurazioni Generali, Trieste és a bécsi Phönix Általános Biztosító Társaság között oszlik meg. A fenti tranzakció célja a Phönix Általános Biztosító Társaság magyarországi elemikárbiztosítási üzletállományának megszerzése.

A Nemzetközi Gépkereskedelmi Rt. igazgatósága legutóbb tartott ülésében állapította meg az 1935. üzletév mérlegét. Az üzletév forgalma az előző évit mintegy 50 százalékkal haladta meg; a forgalom e lényeges emelkedése ellenére sikerült a költségeket tovább apasztani. Az inkasszó a gazdaadósvédelmi intézkedések figyelembevételével aránylag kielégítő volt. Ily helyzetben a *társaság a folyó üzletévben immár nyereséggel dolgozott,* azonban a régi kinnlevőségekből és régi árukészletből szükségessé vált leírások nemcsak az elért folyóüzleti nyereséget emésztették fel, hanem azt eredményezték, hogy a *lefolyt üzletév 399.060 pengő veszteséget mutat* (az 1934. üzletév 467.136 pengő veszteségével szemben). Az igazgatóság elhatározta, hogy az évi rendes közgyülésen javasolni fogják a veszteségegyenlegnek új számlára való átvitelét.

VÁLLALKOZÁS

Az ujonnan befejezett fővárosi építkezések bemutatása. *Lamotte* Károly dr. alpolgármester és a főváros magasépítési ügyosztálya szerdán mutatta be a magasépítési, valamint a közoktatásügyi bizottság tagjainak és a sajtó képviselőinek a legújabban befejezett fővárosi építkezéseket. A meghivottakat *Lamotte* Károly dr. alpolgármester, *Wossala* Sándor, a magasépítési ügyosztály, *Felkay* Ferenc dr., a közoktatásügyi, *Kovácsházy* Vilmos, a városgazdasági ügyosztály vezető tanácsnokai kalauzolták. A bemutatón megjelentek *Terbócz* Imre országgyülési képviselő, *Németh* Béla, *Katona* János, vágvecsei *Wellisch* Andor, *Diószeghy* János, *Dorner* Gyula, *Schodits* Gyula, *Bélaváry* Vendel törvényhatósági bizottsági tagok. Először a *Mester-utcai irányító iskola kibővítését* nézték meg, majd a gróf Haller-utca és Mester-utca sarkán épült *új középső ferencvárosi római katolikus plébánia templomot,* amelyet *Fridrich* Lajos műszaki főtanácsos alaprajzai nyomán *Fábián* Gáspár müépitész tervezett, az építkezést pedig *Kapuvári* Gusztáv építész végezte *Balogh* György ügyosztályi mérnök ellenőrzése mellett. A szép románstílusú templomot október második felében szentelik fel. Soron következett a *Szent László kórház új megfigyelő pavillonja,* amely a legmodernebb stílusban épült *Szinte* László műszaki főtanácsos tervei alapján. Innen a társaság az állatkertbe vonult és az *átépített majomházat* tekintette meg, amelyről *Kovácsházy* Vilmos tanácsnok tartott magyarázó előadást. Végül a Koronaőr- és Mészáros-utca sarkán épült *leánygimnázium és óvodaépület* megtekintése volt soron. A modern stílusban épült mintaszerű berendezésű hatalmas iskolaépületről *Dörre* Endre műszaki tanácsos tartott ismertetést. Az építkezést *Hübner* és *Weichlinger* építészmérnökök tervei szerint végezték, a központi fütést *Erős* Béla gépészmérnök, a villany- és vízvezeték-szerelést *Karap* Jenő gépészmérnök tervezte.

Beérkezett ajánlatok

A kelenföldi áramfejlesztőtelepen építendő laboratórium kőműves-, bontási és egyéb munkákra pályáztak: Bárkányi József 18.973, Balázs Horváth István 20.050, Teleki László 20.624, Hesz Lajos 22.135, Gavora Zsigmond 22.544, Varsa János 22.895, Nagy Testvérek 22.912, Pruscha József 23.447, Szöllössy Elemér 23.492, Molnár József 23.953, Juhász József 28.658 pengővel.

Ugyanitt bádogosmunkára: Kardos Lipót 1593, Hajdu József 1694, Gruber Lajos 1918, Fekete Jenő 1937, Bátorfy János 1937, Petik János 2050, Gál István 2102 pengővel.

Ugyanitt vízvezetéki munkára: Sziller J. 5653, Farkas Izor 5737, Kardos Lipót 6221, Wolf Márk 6485, Bátorfy János 6700, Tholt István 7316, Tollár Lajos 11.864 pengővel.

Ugyanitt központi fütési munkára: Wolf Ödön 9695, Szentgyörgyi és Társa 9997, Hajdu József 10.321, Tollár Lajos 14.950 pengővel.

Ugyanitt lakatosmunkára: Dencs János 4472, Galambos Jenő 10.420, Kajtár Lajos 4643, Márkus Miksa 6290, Vörös Lajos 6501, Nagy Gyula 6586, Fiel Ágoston 8319, Haas és Somogyi 10.053, Weszely István 3496 pengővel.

Ugyanitt vasszerkezeti munkára: Állami Vas-, Acél- és Gépgyár 9004, Kajtár Lajos 9017 pengővel.

Ugyanitt asztalosmunkára: Kovács Jenő 1555, Döreu Henrik 1793, Molnár Imre 1870, Kertész Dezső 1889, Palágyi és Társa 1963, Schramm József 2091, Ribárszky György 2307 pengővel.

Ugyanitt bútorasztalosmunkára: Ribárszky György, Kertész Dezső, Dören Henrik, Palágyi és Társa.

Ugyanitt üvegesmunkára: Majer Gáspár 2927, Simkó András 3245, Flósz Lajos 3528, Bielek Károly 3764, Nyitray Lajos 4127 pengővel.

Ugyanitt parkettamunkára: Kuhár István 1695, Plitizer és Oklejky 1741, Sterner G. 1788, Benedek Sándor 1800, Schmergel Géza 1816, Gerő Andor 1819 pengővel.

Ugyanitt burkolómunkára: Mészáros István 5012, Sós Lajos 5916, Tafler Oszkár 5990, Barcza Dezső 6067, Strasser Géza 6077 pengővel.

Ugyanitt gumipadlómunkára: Hungária gumiipar rt. 2528, Magyar Ruggyantaárugyár 2537 pengővel.

Ugyanitt villámhárítómunkára: Süss és Társa, Barta Károly, Szommer Miklós, Ericcson rt.

A Hegyalja-út és Avar-u. csatlakozásánál létesítendő támfalmunkára pályáztak: Demény Lajos 11.243, Müller Rezső 12.471, Hofbauer és Piazza 13.382, Ertl József 15.654, Enökl Elemér 19.200 pengővel.

Uj versenytárgyalási kiírások

A Kassal-téren épülő róm. kat. plébániatemplom ács-, palafedő- és bádogosmunkálataira. Pályázni lehet október 16-án d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

A Rudas-fürdő átalakításával kapcsolatos föld-, kőműves-, elhelyező-, vasbetonmunkákra. Pályázni lehet október 9-én d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

30.000 kg autobuszmotorkenőolaj szállitására. Pályázni lehet október 13-án d. e. negyed 10 óráig, Akácfa-utca 15. IV. em. 429.

Textilanyagok szállitására a BSzKAT-alkalmazottak részére. Pályázni lehet október 27-én d. e. 9 óráig, Akácfa-utca 15. IV. em. 439.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-695-59.

MACSKÁSY ÁRPÁD
okl. gépészmérnök műszaki vállalata, tervez, szerel és szállít vízvezetéki, csatornázási és gázberendezéseket, szivattyútelepeket, mindennemü központi fütést, kazánházi- és szellőzőberendezéseket.
Budapest, VI., Dessewffy-utca 5. Telefon: 1-276-70.

Gyors, pontos, olcsó
PAÁR FÉNYMÁSOLÓ
I., Mészáros-u. 10. (Bejárat Ág-utca)
● Telefon: 1-551-37. ●

THERMOLUX
Felvonók, elektr. tűzhelyek, világítás
VIII., Práter-utca 6. Telefon: 1-383-38.

Lantos Mihály
építőmester
V., Váczi-út 34. Telefon: 2-936-52.

Ifj. MÜLLER REZSŐ
ÉPITŐMESTER
Budapest, IX., Ráday-utca 34.
TELEFON: 1—826—62.

KRASZNER GYÖRGY
Cementárugyára és Burkolási Vállalata
Városi iroda: VII., Hernád-utca 8 Telefon: 1-361-68
Gyár és építőanyag telep: X., Kerepesi-út 73 Telefon: 1-452-68

DOMOKY JÓZSEF
asztalosmunkák gyára
Budapest, XIV., Várna-utca 5-7
Telefon: 2-961-08

NEISZBACHER IMRE
Épület- és műlakatosmester
Budapest, VI., Aradi-utca 2. Telefon: 1—209—53.

VAS MÉRNÖK Vegyi Gyára Rt. Asbest VMV Asbestből MINDENT
Budapest, V., Visegrádi-u. 67. Telefon: 2—924—63.

Barna Márton
épületlakatos tűzhelykészítő üzeme. Tel.: 1-370-04
Budapest, VIII., Szerdahelyi-u. 3. (Saját ház)

EGLIS JÁNOS
HAIDEKKER SÁNDOR R. T. SODRONYMŰ „KELETI" LERAKATA
Budapest, VIII., Fiumei-út 3. Telefon: 1—415—94.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

Tetőszerkezetek, textíliák lángmentesítését vállalja „LION BRAND" lángmentesítővel
EISNER GYULA drogéria laboratoriuma
Budapest, VI., Andrássy-út 37. Telefon: 1—285—24.

KOÓS ISTVÁN FÉMÁRUGYÁR
Sárgaréz és nikkelbronz épületvasalás különlegességek ● TELEFON: 2-968-32
BUDAPEST, XIV., MEXIKÓI-ÚT 14.
Uj Lóverseny-tér mellett

FÉMSZÁLAS PICKLIN
szabadalmazott vászonfalsarokvédő
PICK EMIL, BUDAPEST
VI., PODMANICZKY-UTCA 43. TELEFON: 1—120—55

Huszonötödik évfolyam — Budapest, 1936 október 14 — 41. szám.

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

A Darányi-kormány

A mérhetetlen veszteség érzéséből, amely Gömbös Gyula halálával sujtotta az országot, még föl sem ocsudott a politikai és közélet, amikor maris a jövendővel kell foglalkoznia. Az idő kereke ma szilajul és megállíthatatlanul rohan, sulyos időkben nincs mód és lehetőség arra, hogy akár a legmélyebb fájdalom is napokra megállítsa az eseményeket. Sajnos, hacsak egy emberöltőt veszünk is, a mi rövid életünkben sok nagy vesztesége volt már a magyar közéletnek, sokkat temettünk, de első eset, hogy Magyarország aktív miniszterelnökét kísértük el utolsó útjára, a Kerepesi temetőbe. A miniszterelnök régen beteg volt és ez idő alatt az a *Darányi* Kálmán helyettesítette, aki Magyarország kormányzójának bizalmából most végleg elfoglalta a miniszterelnöki széket.

Ha tehát új kormánnyal állunk is szemben, ez a kormány még sem új, mert hiszen annak elnöke, de tagjai is régóta ott állnak a kormányrúdnál. Az egész ország, így elsősorban Budapest székesfőváros közönsége, a legteljesebb megnyugvással és bizalommal fogadja az új kormányt és annak hivatott vezetőjét, *Darányi* Kálmán miniszterelnököt. Úgy a kormányelnök, mint a kormány tagjainak ismerjük tehetségét, kvalitásait, nagyrahivatottságát, emellett azonban még az a megnyugvásunk is megvan, hogy — amire a mai nehéz idők közepette legnagyobb szükség van — símán, zökkenő nélkül, a régi, bevált úton vezetik tovább az ország és fővárosának ügyeit. Az új miniszterelnök maga komoly és tiszteletreméltó egyéniség, akinek nyilván vannak az ország vezetésében egyéni tervei és akinek szeme egyéni meglátásokkal tekinti az ország jövendőjét. Ez felette megnyugtató, mert a magyar közéletnek évtizedek óta van alkalma figyelni *Darányi* Kálmán csöndes, reklámmentes, nyugodt, megbízható, de mindig kivételes értékeket produkáló munkásságát. Mindnyájan azt a férfiút tiszteljük benne, aki a köz érdekében kifejtett munkájában nem a maga hasznát keresi, hanem inkább mindenkor áldozatokra kész. Láttuk *Darányi* Kálmánt elhárítani magától a miniszteri tárcát és az államtitkári székben maradni, mert a nagy költőpappal, Szabolcska Mihállyal tartott, akit, mikor Temesvárról Budapestre hívták lelkésznek, azt válaszolta: „Lehet, hogy *ott* jobb papnak lenni, de *itt*, a magyar végeken szebb papnak lenni." Ez a Darányi Kálmánok fajtája, azoké a kiemelkedő nagy magyar egyéniségeké, akik nem a harsogó éljenekben, hanem a nagy és eredményes munka teljességében keresik a maguk maradandó dicsőségét.

Budapest lakossága egy a nemzettel, egy az országgal. Budapest népe nem akar és nem vár mást, mint az ország népe és az ország népével együtt bizalommal tekint az új kormány működése elé. *Darányi* Kálmán és miniszertársai tisztában vannak azzal a mérhetetlen értékkel, azzal a világraszóló kinccsel, amelyet Budapest jelent és amellyé Budapest, különösen az elmult évtized során fejlődött. A főváros lakossága egyenlőséget és igazságot kér a maga részére az új kormánytól, amelynek minden egyes tagja eddig való működésében is igazságot szolgáltatott Budapest lakosságának.. A főváros ügyeinek intézése amúgyis a régi kezekben marad, hiszen a kormány képviseletében *Sipőcz* Jenő főpolgármester gyakorolja továbbra is a kormányhatóság ellenőrzési jogát, a Nemzeti Egység Pártjának városi szervezetét pedig továbbra is *Zsitvay* Tibor vezeti az eddig is nagy sikereket elért bölcsességgel, higgadtsággal és előrelátással. Végül pedig, — amit először kellett volna említenünk, — a belügyminiszteri tárcát az a *Kozma* Miklós tartotta meg és vezeti tovább, akinek eddigi miniszterségére a főváros lakossága csak elismeréssel és hálával tekinthet vissza.

Budapest népe a megkezdett országépítő munka folytatóját, az alkotások kormányát látja *Darányi* Kálmán kabinetjében és érzi, hogy annak a munkának, amelyet ez a polgárság és ez a munkásság hatalmas eredményekkel fejt ki, csak támogatói, segítői lehetnek a férfiak, akik áldozatos önfeláldozással nehéz időkben álltak az ország élére.

Bécs félmilliárdos költségvetésének csaknem egyharmadát karitatív kiadásokra fordítja

SCHMITZ RICHÁRD, az osztrák főváros polgármestere nyilatkozik a Fővárosi Hirlapnak

a két testvérváros baráti és kulturális kapcsolatainak kimélyítéséről, a munkanélküli segély-rendszer terhességéről és a szövetségi főváros egyéb aktualitásairól

Szendy Károly polgármester részt vesz a bécsi Liszt-ünnepségeken

(A Fővárosi Hirlap tudósítójától.) A hozzánk legközelebb eső nagy világváros, Bécs, századok óta mindig közelről érdekelte Budapest közönségét. Annak ellenére, hogy a vesztett háború következményeként megszünt az osztrák és a magyar állam közötti szoros kapcsolat, az egymás után múló évek bebizonyították, hogy azokon mégsem lehet egyszerűen túltenni magunkat. *Szendy* Károly polgármester kezdésére a mult esztendő folyamán Budapest és Wien jelentékenyen közeledtek egymáshoz, többízben látogatóban volt nálunk a szövetségi főváros vezetősége, majd viszonozta a látogatást a mi polgármesterünk is. Elsősorban *idegenforgalmi és kultúrkapcsolatok kimélyítésére törekszik a két főváros vezetősége*, mégpedig teljes sikerrel. Úgyszólván alig mulik el hónap, mikor a két milliós város között ne történnék valami, ami újra és újra kifejezésre juttatja az őszinte barátságot. Így történt most is, mikor *október 9-től 11-ig nyolcszáz magyar diák tanulmányozta az osztrák pedagógusok szakszerű vezetése mellett Bécs világhíresség*eit.

A budapesti iskolák növendékeinek különvonatát a székesfőváros közoktatásügyi vezérkara is elkísérte dr. *Felkay* Ferenc tanácsnok és dr. *Boros* Pál főjegyző személyében. A már megszokott külsőségek ezúttal sem változtak, a bécsi keleti pályaudvaron az osztrák kultuszminiszter képviselője üdvözölte a budapesti diákokat, utána a magyar és az osztrák himnusz hangzott el, a szombati napon pedig a városháza dísztermében maga *Schmitz* Richárd dr. polgármester fogadta kihallgatáson a budapesti vendégeket. A polgármester, *Jiresch* Róbert, a polgármesteri hivatal vezetőjének társaságában érkezett a díszteremben. Kijelentette, hogy őszinte lélekkel és baráti szívvel köszönti az ifjúságot és ezzel nemcsak udvariassági kötelezettségnek tesz eleget, hanem benső érzéseit juttatja kifejezésre.

— Bécs és Budapest között az utóbbi időben szinte testvéri megértés fejlődött ki, — mondotta többek között — és aki szívén viseli fővárosa boldogulásának ügyét, az meleg meghatottsággal gondol arra, hogy a két dunaparti metropolis édestestvérként él. Ugyanannak a gondolatkörnek, a keresztény nemzeti világnézetnek jegyében halad manapság Ausztria és Magyarország és amint kezdettől fogva mindig bástyája volt Magyarország a nemzeti érzésnek, most is sziklaszilárdan áll őrt a nemzetrontó szellemi irányzatok törekvőivel szemben. Bécs és Budapest szívvel-lélekkel fogja mindig ápolni a háborúban kifejlődött bajtársiasság érzését és akkor, mikor Bécs első polgára a magyar fiatalságot köszönti, ezzel kifejezést ad a jövő boldogulásba, a két nemzet fejlődésébe vetett hitének is.

A beszédért *Felkay* Ferenc dr. tanácsnok mondott köszönetet, majd a város vezetősége tanulmányi kirándulásra vitte a diákokat a Kahlenbergre.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársának alkalma nyílott arra, hogy a városházán történt fogadás után beszélgetést folytasson

Schmitz Richárd polgármesterrel,

a szövetségi főváros aktuális ügyeiről.

— Mint minden nagyvárosban az ősz beálltával, ezidőszerint nálunk is a szociális problémák megoldási kérdései tolulnak előtérbe. Évek hosszú sora óta óriási áldozatokat hoztunk ezen a téren és ma már az a helyzet, hogy

félmilliárdos évi költségvetésünknek mintegy harmada a szociális természetű kiadásokra esik.

Nagyméretű karitatív akciókon kívül *nálunk a munkanélküli segélyezés rendszere is fennáll.* Az önhibájukon kívül munka nélkül maradt bécsi illetőségű polgárok napi 2—3.70 schilling munkanélküli segélyben részesülnek, a segélyösszeg természetesen az ellátandó családtagok számához igazodik. A szövetségi kormány három esztendővel ezelőtt nagyszabású intézkedéseket tett abban az irányban, hogy

a mind elviselhetetlenebb terheket jelentő munkanélküli segélyezés helyébe tényleges munkaalkalmak kerüljenek.

Különösen olyan irányú közmunkákra fektette a kormányzat a sulyt, amelyekkel nagy tömegekben tudta foglalkoztatni a munkanélkülieket. Az idegen, aki most bejárja országunkat, rendesen csodálattal állapítja meg, milyen nagyszabású, modern utak keletkeztek. Ezek az utak 99%-ban a kormány által rendezett segítőakciók keretében épültek ki. Nem maradt természetesen el ezen a téren a szövetségi főváros sem. A Kahlenbergre kiépült új hegyiút, Európa egyik legnagyobb jelentőségű, legmodernebb autóstrádája. Ezt az utat egész Klosterneuburgig fogjuk kiépíteni és meggyőződésünk, hogy létesítésével nagy szolgálatot teszünk fővárosunk idegenforgalmának. A város vezetősége gondoskodott arról is, hogy a Kahlenberg tetején modern vendéglőhelyiség létesüljön. Ötezer személy befogadására alkalmas helyiséget létesítettünk itt, amely éppen úgy a mi tulajdonunk, mint a Kahlenberg egész területe. Természetesen nem tartjuk saját kezelésben a vendéglőt, hanem bérbeadtuk és ezen a réven a megfelelő jövedelmezőséget biztosítani tudjuk.

A Kahlenbergre vezető szerpentin út eddig elkészült szakaszának kiépítése ötmillió schilling körüli összegbe került

és ennek az összegnek tekintélyes része a munkanélküliség lebontását célozta.

— A forszírozott tempóban létrehozott munkaalkalmak kedvezően is befolyásolják a munkapiacot és ha vannak is még nehézségek, nyugodtan el lehet mondani, hogy az utolsó esztendő jelentékeny javulást hozott általános gazdasági téren is.

Munkatársunk ezután a Bécs városi közüzemek helyzete iránt érdeklődött a polgármesternél.

— Városi intézményeink éppen úgy, mint az Budapesten történik, vállalati, vagy közüzemi formában működnek. Önálló vagyonkezelése van a városi közlekedési vállalatnak, a gázműveknek, elektromos műveknek, a hirdető vállalatnak, a Bécs városi serfőzőnek, a községi takarékpénztárnak és a községi biztosító

intézetnek, a többi intézmény pedig a községi háztartás keretében működő közüzem.

Vállalataink a körülményekhez képest biztositják a megfelelő jövedelmezőséget.

bár természetesen erre nem kerülhet mindig sor. Amint a magánvállalatok érzik a nehéz időt, éppen úgy ne mhalad el a gazdasági válság nyomtalanul a város tulajdonában levő intézmények felett sem. Nagy általánosságban itt is megállapítható azonban, hogy *a javulás útján vagyunk.*

A bécsi útviszonyok felől érdeklődtünk ezután a polgármesternél.

— A bécsi Belvárosban óriási méretű közúti forgalom zajlik le. Régebben úgyszólván mindenütt aszfaltburkolatok voltak, a körutakon pedig bazaltkockás kövezet. Az utóbbi bevált. Viszont abból a szempontból, hogy a kemény burkolat nagyon fokozza a lármát, nem lehetett kiküszöbölni a Belváros legforgalmasabb útvonalairól a zajt jobban felfogó bitument. A legutóbbi időkben azonban ezen a téren is történtek változások, mert éppen a körúti közlekedés fokozott biztonságának érdekében

kicseréltük a sima felületű aszfaltburkolatokat recésen hengerelt úttestekre és ezek a gyakorlatban nagyszerűen beváltak.

A baj csak az, hogy ez a burkolási mód olcsónak egyáltalán nem mondható, viszont kiválósága miatt mégis egyre több helyen fogjuk alkalmazni. A külvárosokban fokozatosan igyekszünk szabadulni a makadám utaktól, és általában arra törekszünk, hogy a fővárosnak ama részeiben, ahol villanegyedek, kirándulóhelyek terülnek el, a pormentes közlekedést lehetővé tudjuk tenni. Köztisztasági hivatalunk már

évek hosszú sora óta a város egész területén bevezette a pormentes szemétgyüjtést,

ami úgy történik, hogy a köztisztasági vállalat emberei fedővel ellátott zárható tartályokat helyeznek el a házakban és ezeken a hajnali órákban szállítják el. Ez a rendszer bizonyult a legjobbnak és éppen ezért költséges volta dacára fenn is tartjuk.

— Idegenforgalmi téren semmi különösebb ujság nincs. Az a pangás, amely a legutóbbi években éreztette nálunk hatását, most már szünőfélben van és

a Wienben megforduló külföldiek száma lassan-lassan közeledik a régi kulminációs ponthoz

Idegenforgalmi szerveink természetesen mindent megtesznek abban az irányban, hogy megfelelő rendezésekkel új vonzóerőt biztosítsanak és a benünket felkereső külföldieknek az itt tartózkodást kellemessé tegyék.

Érdeklődtünk ezután a polgármesternél, mikor látogatja meg újból a magyar fővárost?

— Minhogy csak nemrégiben tértem vissza Rómából, ezidőszerint nem vagyok abban a helyzetben, hogy rövidesen felkereshessem a szép magyar fővárost. Most a legközelebbi napokban mégis fog alkalmam nyilni arra, hogy az önök polgármesterével találkozzam.

Szendy Károly polgármester úr ugyanis a jövő héten Wienbe érkezik,

hogy az itt rendezendő Liszt-ünnepségen a székesfővárost képviselje. Már előre örülök jöttének és igyekezni fogok az alkalmat arra felhasználni, hogy vele megbeszéléseket folytassak mindazokról a kérdésekről, amelyek az őszinte testvéri együttérzésben haladó két fővárost kölcsönösen érdekli.

Halász Árpád dr.

Szervezi a főváros az új mérnöki csoportot, amely az új építkezéseket ellenőrzi

A belügyminiszter rendelkezéséhez képest most szervezi meg a főváros azt a mérnöki csoportot, amelynek az lesz a feladata, hogy statikai szempontból megvizsgálja a régi épületeket és a kerületi mérnökökkel karöltve az új építkezéseket is ellenőrizze. A nagyfontosságú szervezési munkáról, ennek a kérdésnek egyik legalaposabb ismerője,

Katona János
mérnök, törvényhatósági bizottsági tag,

a *Fővárosi Hírlap* munkatársának a következő érdekes nyilatkozatot adta:

— A főváros városrendezési és magánépítési ügyosztálya *megkezdte annak a mérnöki csoportnak megszervezését, amely a meglévő épületeknek statikai szempontból való felülvizsgálására és az új építkezéseknek hasonló szempontból való ellenőrzésére lesz hivatott.* Ebből a célból *harminc új mérnök* felvételéről van szó, ami a *státus kibővítését* és ehhez a kormányhatósági jóváhagyás megszerzését teszi szükségessé. Arra való tekintettel, hogy ezt az újonnan rendszeresítendő mérnöki ellenőrző munkát a Rákóczi-úti házösszeomlás alkalmából a belügyminiszter tette a főváros kötelességévé, a felsőbb jóváhagyás nem kétséges.

— *A főváros műszaki személyzetének szaporítása,* mint ezt a *Fővárosi Hírlap*-ban már kifejtettem, a házbeomlás szomorú tényétől függetlenül is *elengedhetetlenül szükséges* és hogy éppen az említett munkakörben történik a létszám-szaporítás, csak örömmel üdvözölhető, mert *statikus mérnökökben úgy az ügyosztályok keretében, mint a kerületekben igen nagy a hiány.* A mérnöki erők szaporítására való törekvés tehát nagyon is helyénvaló, de mindjárt most, amikor ennek a nagyfontosságú feladatkör betöltésére hivatott mérnöki csoport megszervezésének a kezdetén állunk, a legnagyobb körültekintésre és céltudatosságra van szükség.

— Az ügyosztály vezetőjének az a terve, hogy *az új mérnökök egy részét a kerületekben akarja foglalkoztatni, más részét pedig az ügyosztályban,* olyan formán, hogy

az egész harminc tagú mérnöki csoport és annak a kerületekbe osztott tagjai is, mint összetartozó, központi vezetés alatt álló testtestület működjék,

helyes megoldás, mely azonban ilyen egyszerűen nem vihető keresztül. Azért az alacsony dotációért, amelyet az új mérnököknek szánnak, megfelelő statikus mérnököket kapni nem lehet. A feladat tehát csakis úgy oldható meg helyesen, *ha az ügyosztályokban és kerületekben rendelkezésre álló, nem nagyszámú statikus mérnököket vonják be ebbe a csoportba* és az új mérnökök közül helyeznek el munkaerőket a beosztottak pótlására az ügyosztályokhoz és a kerületekhez. A statikusok összevonásával megteremtődnék ennek a nagyfontosságú hivatást teljesítő mérnöki csoportnak a gerince és ezek mellett a tanultságuk és gyakorlatuk révén szakértők mellett működnének az új mérnökök közül azok, akik nem kerültek az ügyosztályokhoz vagy a kerületekhez.

— Miután minden igénynek megfelelő statikus egyelőre csak kisebb számban áll rendelkezésre, az a felmerült terv, hogy a harminctagú csoport tagjainak fele a kerületeknél dolgozna, fele pedig a központban, egyelőre nem vihető keresztül.

Egy-egy statikusnak gondjaira több kerületett kell bizni

és ezek, az új erők segédletével, akik a kipróbált vezetők utasítására dolgoznának, el tudják látni a reájuk háramló, nem könnyű feladatot.

Megfelelő idő multával azután az új mérnöki erők is beletanulnának ebbe a tudományba, amely a mai modern építőtechnika világában, amikor az építés maga is, túl a mesterségen, tudománnyá emelkedett, sok speciális ismeret és nem kevesebb gyakorlatot igényel és amikor a földcsuszamlások és a legutóbbi vizivárosi talajsüppedés még azt is szükségesnek mutatják, hogy

a statikus mérnökök csoportjából geológusnak sem szabad hiányzani.

— Bízom benne, hogy a megoldás ebben a célszerű és úgy a fővárost, mint az építőket és az építtető közönséget egyformán megnyugtató formában fog megtörténni. Bízom ebben annál is inkább és teljes bizalommal vagyok az új mérnöki munka sikere iránt, mert a városrendezési és magánépítési ügyosztály vezető statikusa, *Kazinczy* Gábor műszaki főtanácsos, a legkiválóbb szakember és így az ő vezetése alatt — ha a megszervezés megfelelő módon történik — az új mérnöki csoport, még a mai szűkös lehetőségek mellett is, a várakozásnak megfelelően fogja betölteni fontos hivatását.

*

Hogy milyen helyénvalóak *Katona* János bizottsági tag megállapításai a vizivárosi *Jurányi-közben* történt legutóbbi eset is igazolja. Itt a Jurányi-köz és Jurányi-utca sarkán a mult évben épült hatemeletes ház homlokzatának előredülését, valamint ennek a háznak a Jurányi-közben az idén épült bérháztól való elhajlását *az építkezésre alkalmas agyagtalaj alatti puha, iszapos réteg süppedése okozta.* Az eddigi megállapítások szerint komolyabb veszedelem itt nincsen, de annak, ami történt is elejét lehetett volna venni megfelelő talajvizsgálattal, ami már geológus feladat.

Zsitvay Tibor Gömbös Gyuláról

A Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezetének gyászülése

Gömbös Gyula, az ország nagy halottja már a kerepesi temetőben alussza örök álmát. Lelke, hite, ereje és bizodalma azonban itt maradt közöttünk és az ő emléke megerősít bennünket abban a reménységben, amely a temető kapujára is ki van írva: Feltámadunk. Emlékét, amelyet örökre szívébe zárt a nemzet, nem temettük el, koporsóba zárt porhüvelyét azonban hatalmas méretű, az egész magyarság mélységes gyászát dokumentáló temetésen kisértük nyugvóhelyére. Felemelő és vigasztaló tudat volt számunkra, hogy akkor, amikor a temetésen *Horthy* Miklós kormányzóval az élén résztvett az egész nemzet képviselete, megjelentek a gyászszertartáson külföldi államfők, kormányok kiküldöttei, hogy letegyék koszorújukat az európai mérlegen is imponáló súlyt jelentő *Gömbös* Gyula ravatalára.

A mély gyásznak, amely az egész nemzetet lesujtja, méltó kifejezést adott a *Nemzeti Egység Pártja Székesfővárosi Szervezete* is, amely pénteken este gyászülést tartott az Esterházy-utcai központban. A gyászülésen a pártszervezet törvényhatósági bizottsági tagjain kívül résztvettek a székesfővárosi kerület választmányi tagjai, a kerületi pártszervezetek vezetői és nagy számban a szervezet kültagjai is.

Zsitvay Tibor dr.
a fővárosi pártszervezet elnöke

megható gyászbeszédet tartott.

— *Kedves Testvéreim!* Ezzel a köszöntéssel és megszólítással fordulok hozzátok, — mondta, — amelyet a megboldogult miniszterelnök használt velünk és az egész nemzettel szemben, — mélységesen megrendülve attól a hírtől, amely az egész nemzetre lesujtott éppen azon a napon, amely évtizedek óta gyásznapunk és amely napon az emlékezés lángja nem alszik ki, mert ezek a lángok a nemzet öncélúságának mártirjait hirdetik. *Ezek a lángok egy új lánggal szaporodtak, Gömbös Gyula lángjával, aki a leglángolóbb apostola volt a magyar öncélúságnak.* Az egész nemzetet megrendítette a gyászhír, jeléül annak, hogy Gömbös Gyula az egész nemzeté volt. Megadatott neki az, hogy *a legcsodálatosabb és legnagyszerűbb hangszeren játsszék, mindig olyan zenét komponáljon, amely mindnyájunk szívéhez szól.* Mélyen megrendülve látjuk, hogy az ország egész népe gyászol, de tudjuk, hogy a *család gyászához legközelebb a Nemzeti Egység Pártjának gyásza áll és külön fájdalom illet bennünket, a fővárosi szervezetet,* mert különösen kedves gyermekei voltunk. *Hiszen ez a szervezet az ő hívó szavára kelt életre s az ő nevével immár a legelső legnagyobb fővárosi párttá is emelkedett.* Példa nélkül való, hogy mint miniszterelnök eljött hozzánk és listavezetést vállalt a törvényhatósági bizottsági választások alkalmával és ezzel szívéhez ölelte a hajdan bűnösnek nevezett Budapestet.

— Csodálatos tüzek égtek benne, amelyek sohasem halványodtak el, amelyek messze világítottak. Nagy volt benne a *hit, akaraterő* és *szeretet.* Ez a három motorikus erő az ő köztünk maradt lelke által tovább is mozgatni fogja ezt az országot, amíg az igazság a Kárpát-medencéjében érvényre nem jut. *Hite* lángoló, meggyőző volt, rásujtott a kishitüekre, felemelte az elesetteket, mint világító fáklya vezetett bennünket. *Akaratereje* soha sem torpant meg, megmutatta, hogy akaraterővel lehet szilárd és egységes nemzetet összekovácsolni. *Szeretete* határtalan volt a magyar föld és a magyar nép iránt. Ez a hármas, nemes motorikus erő kell, hogy bennünk tovább dolgozzék, a keresztény szeretet alapján álló boldogabb Magyarországért. Ez politikai örökség s egyúttal nagy kötelezettség reánk nézve. Emlékezzetek Testvéreim, amikor négy év előtt a rádión keresztül szólott a nemzethez, hangja, amely kemény erővel szokott harsogni, ekkor mégis meghatottsággal rezgett a mikrofon előtt.

— *„Testvéreim, világítsatok,* — fejezte be akkor beszédét *Gömbös* Gyula, — aki fény volt, amely világított és gyujtott a sötét magyar éjszakában és ennek a fénynek nem szabad kialudnia.“ Testvéreim, azzal búcsúzom csak a haló poraitól, hogy a magyar hit ki nem aludhat, a magyar erő össze nem törhet, a magyar szeretet soha kisebb nem lehet. *Testvéreim, világítsatok!*

— Amikor nemcsak az ország nagyjai, hanem a világ hatalmasai is koszorút hoznak az Ő ravatalára, *Gömbös Gyula vár még egy koszorút,* amelyre mi felesküdtünk, amelyet Isten adott nekünk, s amely mégsem egészen a miénk: *a Kárpátok koszorúját várja,* hogy ölelje át az országot, Budapestet és sírját.

Az egybegyültek mély meghatottsággal hallgatták *Zsitvay* Tibor elnök szavait, indítványára *részvéttáviratot intéztek Gömbös Gyula özvegyéhez* és elhatározták, hogy emlékét jegyzőkönyvben örökítik meg.

KORONA PÁCOL Törv. védve
ÁRBAN olcsóságával, MINŐSÉGBEN kiválóságával VEZET
NÉMETH ISTVÁN ÉS TÁRSAI
Első Magyar asztalospácgyár
Budapest, VI., Szondy-u. 55. Tel: 1-293-11.

Törv. védett
Nagy árammegtakarítás! Nagyobb fény!
KOMOR HENRIK-féle
fénytechnikai-, villamossági- és műszaki vállalat K. F. T.
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-U. 59.
lámpatestekkel Telefon: 1-414-76

Megindult a vita a főváros jövő évi gazdálkodásának költségvetési tervezetéről

Szendy Károly polgármester a pénzügyi bizottság hétfői ülésén nagyszabású expozét tartott

Kedden délelőtt kezdte meg a főváros pénzügyi bizottsága a jövő évi költségvetés tárgyalását. Az elnöklő *Lamotte* Károly dr. alpolgármester az ülés megnyitása után elparentálta *Gömbös* Gyula miniszterelnököt, *Liber* Endre alpolgármestert, *Wolff* Károlyt és *Papanek* Ernőt. Ezután

SZENDY KÁROLY
polgármester

terjesztette elő nagy figyelem közepette hatalmas *ezpozéját.*

Bevezetőben hangoztatta, hogy *a gazdasági helyzet javulása lényegesen befolyásolta a költségvetés összeállítását.*

Bizonyos optimizmussal lehet a jövőbe tekinteni, mert a gazdasági helyzet további javulása várható.

— Bár a jelekből — mondta — nyugodtan lehet a viszonyok javulására következtetni, én ezt a jövő évi költségvetésnél nem vettem számításba, mert *a realitást tatrottam legfőbb szempontnak.* A *bevételeket* az idén elért tényleges eredmények alapján irányoztam elő, ennek ellenére mégis

3.2 millióval emelkedtek a bevételek,

ami a szanálási megtakarításoknak, részben pedig *az üzemek nagyobb forgalmának* tulajdonítható.

— *A kiadási* előirányzat megállapítása már sokkal nehezebb volt, mert

nem elég vegetálnunk, nekünk fejlődő módon kell élnünk.

— Ezt átérzem, mégis *a költségvetési keretek széleskörű tágítása nem állott módomban.* Ezért szükségszerűen eljutottam újból ahhoz a felfogáshoz, hogy *a nagyobb, haszonhajtó beruházások eszközlése kölcsönből történhetik,* nem pedig a folyó költségvetések terhére. Ez így van a külföldön is, Németországban például törvény mondja ki, hogy a nagyobb beruházásokat kölcsönökből kell elvégeztetni.

— A budget beruházásai közül legtöbb a városfejlesztő, a szociális és a közegészségi szükségletekre jut.

— Ügyeltem azonban arra is, hogy a többi feladat szintén megoldható legyen. A sok szükséglet felmerülése persze magával hozta azt, hogy *a költségvetés egyensúlyát teljesen biztosítani nem lehetett, bár a deficit a folyó évihez képest kisebb.*

A tényleges hiányt 4.1 milió pengőben állapítottam meg. Főoka a hiánynak az adókulcs előnytelen eltolódása és a részesedési arány előnytelen megváltozása.

— Mivel így sok bevétel elmaradt, természetes következmény volt, hogy háztartásunkban hiány mutatkozik. *A községi adó felemelését nem tudom javasolni,* hanem azt indítványozom,

forduljunk felterjesztéssel a kormányhoz és kérjük tőle, hogy a fázisadó-bevétel részesedési kulcsát egyhatodban állapítsa meg. Ezzel bevételeink ötmillióval emelkednének.

Részletesen ismertette az expozé az adózással kapcsolatos helyzetet. Budapest közönsége ma is csaknem annyi adót fizet, mint a gazdasági válság előtt. A mult évben 296.5 millió folyt be, amelyből *154.8 milliót vitt el az állam,* amelynek bevételei a gazdasági válság éveiben *20 millióval emelkedtek, ugyanakkor a főváros adóbevételei 23.5 millióval csökkentek. A főváros forgalmi adóbevétele pedig 14 millió pengőről 4 millióra esett le.*

A jövő évi munkaprogramot

ismertette azután a polgármester expozéja.

— A nagyjelentőségű ügyek egész sora kerül a jövő évben megoldásra — mondta. — *A két új előljáróság felépítésén* kívül több éven keresztül tartó munkával *restaurálni fogjuk a régi kegyúri templomokat. Út- és csatornaépítésre másfélmillió pengőt irányoztunk elő,* igen sok munkát azonban többmillió pengő költséggel a beruházó kölcsönök felhasználása tesz lehetővé. *Parkozásokra és útfásításokra* százezer pengőnél többet fordítunk.

A városrendezési ügykörben a jövő fejlődésre messze kiható fontosságú kérdések kerülnek megoldásra.

— *A városfejlesztési munkálatokat* programszerűen tovább folytatjuk. *A kisiparosok és kiskereskedők érdekében* továbbra is fentartjuk *a hitelakciót.* Megteszünk mindent

a közlekedés javítására is.

— *Mintegy hatmillió pengő beruházási tőkét bocsátunk majd a Beszkárt rendelkezésére.*

— Közoktatási intézményeink tovább fognak fejlődni.

— A múlt évben tervbevett iskolaépítési program első része befejezéshez közeledik. A program második részleteként *a Százados-úton, Rákosfalván és a Harmat-utcában három nagy iskolát létesítünk.*

Közélelmezési intézményeinknél

hasonló irányban dolgozunk, *a vágóhidak, továbbá a nagyvásártelep bővítésére tekintélyes összegeket irányoztunk elő.* A közélelmezési szempontokat általában nagyon fontosnak tartom és már most kijelentem, hogy

mindent megteszek az indokolatlan drágaság leküzdésére.

— Nagy áldozatokat hozunk a jövő évben is

szociális téren.

— *Jelentékenyen bővítjük a szeretetotthonokat.* 1937-ben megnyitjuk az *új ipari nevelő-otthont,* ezenfelül gondoskodtam arról is, hogy minden következő költségvetési évben *négyszázezer pengő állon rendelkezésre szoba-konyhás kislakások építése céljából.*

Idegenforgalmi téren is nagy feladatok várnak reánk,

mert a közelmult megmutatta, hogy nemzetgazdasági szempontból elsőrndű fontossága van az idegenforgalomnak. Bizom abban, hogy a *magántőke hamarosan észreveszi, hogy a budapesti szállodaépí'és igen jó tőkeelhelyezési alkalom.*

— Üzemeinknél örvendetes fejlődés következett el.

Racionalizáltuk a termelést és a gazdaságosítási törekvéseket továbbfolytattuk.

— Meg kell még említenem, hogy a már felvett kölcsönpénzekből a jövő évben

20 millió pengő áll rendelkezésre beruházásokra, ezenfelül a költségvetésben további 25 millió van ilyen célokra előirányozva.

Végeredményben minthogy e két nagy tételhez sok más apróbb is járul, *közel 120 millió pengő az az összeg, amely az ipar és a kereskedelem céljait fogja szolgálni.*

— Úgy érzem, — fejezte be expozéját *Szendy* Károly polgármester, — hogy

új fejlődés küszöbéhez értünk

és nehéz idők után *a javuló viszonyok meghozzák Budapestnek a fejlődést, a jobb sorsot,* amelyet méltán megérdemel. Ebben a hitben kérem a költségvetés elfogadását.

A pénzügyi bizottság tagjai meleg óvációval fogadták *Szendy* Károly polgármester felemelő hatású, nagy expozéját.

A pénzügyi bizottság a költségvetés tárgyalását szerdán délelőtt folytatja, amikor az egyes pártok szónokai fogják nézetüket elmondani.

A költségvetés egyensúlyát az adózási jogrendszer helyreállításával, a főváros újabb jövedelmét helyes üzemgazdálkodással kell biztosítani

A főváros pénzügyi bizottsága kedden kezdte meg a költségvetés tárgyalását. Ezt megelőzőleg foglalkozott a Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezete a költségvetési tárgyalás előkészítésével, még pedig erősen megszervezett formában, amennyiben *Zsitvay* Tibor dr., a pártszervezet elnöke a tizennégy ügyosztállyal és az üzemekkel kapcsolatos szakkérdések előkészítésére, valamint a kerületi érdekek nyilvántartására a párt 14—14 bizottsági tagját jelölte ki és ennek a költségvetési bizottságnak vezetőjéül pedig *Glücksthal* Samu dr. felsőházi tagot és előadójául *Vályi* Lajos dr.-t, a pártszervezet helyettes főtitkárát kérte fel.

Ez a bizottság nemcsak abban látja kimerülni feladatát, hogy a főváros mérlegének egyensúlybahozatala körül közreműködjön, hanem minden kínálkozó lehetőséget megragad arra, hogy a költségvetéssel kapcsolatban a polgárság gazdasági helyzetén segíteni tudjon, hogy az alkotó munkát mindig egyúttal a szociális érdekek szolgálatába is állítsa. Elárulja a pártszervezetnek ezt a törekvését az alábbi nyilatkkozat is, melyet

Glücksthal Samu dr.
a felsőház és a törvényhatósági bizottság tagja,

a főváros pénzügyeinek kiváló szakértője adott a költségvetési munka megindulása alkalmából a *Fővárosi Hirlap* munkatársának:

— Örvendek annak, hogy a költségvetésből az csendül ki, hogy *az egyensúly csak úgy lesz helyreállítható, ha a kincstár és a főváros között adómegosztás terén rendet teremtünk.* Most van négy esztendeje annak, hogy évről-évre ismételtem budget-beszédeimben azt, hogy a főváros pénzügyei nem hozhatók rendbe, ha bevételi forrásainak jórésze a kincstár részére elvonatik. Közöltem részletes adatokat arra nézve, hogy a forgalmiadót a törvényhozás olyanformán állapította meg, hogy ennek egy része, már kezdetben, egyhatoda a városok megromlott pénzügyi helyzetének megjavítására fordítandó. Ez a bevételi forrás a főváros javára fokozatos fejlődés során évi *14 millió pengőt* hozott. A kormányzati rendelkezésekkel ez a nagy összeg *lecsökkentetett 4 millióra* azáltal, hogy a forgalmiadót átalakították fázisadóvá, de még azáltal is, hogy a főváros részesedése egyhatodról egyhuszadra szállíttatott le. *Ugyanígy csökkentették a főváros bevételeit a fogyasztási adók terén is.* Minthogy pedig a főváros munkaköre nem csökkent, hanem inkább tágult, *természetes, hogy évről évre fokozódik a deficit.*

— A korábbi években megtett előterjesztéseim alapján mentek felterjesztések a pénzügyi kormányhoz ennek a jogrendszernek megváltoztatása érdekében, de mindeddig eredmény nem éretett el. *Most végre a polgármester tette magáévá az én összes előterjesztéseimet* és bízom abban, hogy

a kormány be fogja látni a helyzet tarthatatlanságát és a törvényhozás eredeti intenciója értelmében ismét vissza fogja állítani a korábbi jogi helyzetet.

— Enélkül én a főváros pénzügyeinek a rendezését elképzelni nem is tudom.

A főváros kiadásait nagy vonásokban már nem igen lehet csökkenteni,

ha csak nem veszélyeztetjük a főváros nagy kulturális és szociális feladatkörét. Elég, ha rámutatok arra, hogy *a kiadásokat az utolsó esztendőkben kerek 50 millióval csökkentették és hogy az évenkinti zárolások is végeredményben 45 százalékra rugtak.*

Az adóbevételek emelésére pedig senki sem gondol.

— Olyan magasak az adóterhek, hogy a polgárság gazdasági erejének és létfentartásának veszélyeztetése nélkül egy fillérrel sem szabad az adókat emelni. Lehet, hogy az adók a gazdasági élet javulása esetén számszerűleg emelkednek, de a kulcsoknak változni és a fejenkinti adóterheknek emelkedni nem szabad.

— Nagy jövőt látok a fővárosi üzemek gazdálkodásában.

Ezek az üzemek, amelyekben körülbelül 700 millió pengő van invesztálva, a befektetett tőke kamatjával együtt, alig hoznak többet három százaléknál. *Ezt fokozni kell,* persze, nem azon a réven, hogy *az üzemek szolgáltatásait megdrágítjuk,* ha nem tisztán *az üzemek gazdasági működésének és politikájának racionálissá tételével.* Csak egy kis kereskedelmi szellemet kell belevinni az üzemekbe, össze kell hasonlítani azok költségét a magánvállalatok költségével és meg fogjuk találni azt az utat, amely a jövedelmek lényeges fokozásához vezet.

— Hangsúlyoznom kell, hogy

nagy munkát végez ezen a téren a Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezetének érdemes elnöke, Zsitvay Tibor,

aki már hónapok óta foglalkozik az üzempolitikai kérdésekkel és bízom abban, hogy *körültekintő munkája meg fogja hozni a főváros számára azokat a többletjövedelmeket,* amelyekre különben a közgazdasági élet fellendítése érdekében is múlhatatlanul szükségünk lesz.

GERA LAJOS FIAI
épület- és butorasztalos mesterek
Budapest, VIII., Thék Endre-utca 35
Telefon: 1-370-20

BARÁTH GYÖRGY
hat. eng. villanyfelszerelési vállalata
Budapest, I., Clasz-fasor 4. sz.
Telefonszám: 1-609-67.

Rózsafa védő zacskókat
vízhatlan erőpapirosból darabonként 28 fillérért szállít
Magyar Vegykészítményü Papirgyár Oser Jakab
Budapest, VI., Ó-utca 49. Tel.: 1-238-90

Kötelezővé teszi a főváros a házak kivilágított számjelző táblával való ellátását

Régen vajúdó, sokszor napirendre került terv jut megvalósulásra: a házaknak világító számjelző táblákkal való felszerelése. A tervről, amely most már elhatározott szándéka a főváros vezetőségének, valamint a megoldás módozatairól

Kertész Elemér

törvényhatósági bizottsági tag

a maga közismert szociális felfogásához híven a következőkben nyilatkozik a *Fővárosi Hirlapnak:*

— Már a békeidők óta foglalkozik a főváros *a házak kivilágított számjelző tábláinak kötelező bevezetésével.* Értesülésem szerint *ez a régi terv most a megvalósítás stádiumába jutott.* A polgármester elhatározta, hogy elrendeli a kivilágított számjelző táblák felszerelését és az ügy előkészítésével már meg is bízott egy szakreferenst. Természetesen, hiszen máskeppen el sem képzelhető, a kivilágított számjelző táblákkal együtt fog járni, sőt azok rendszeresítését bizonyára meg is fogja előzni *a kivilágított utcajelző táblák felszerelése.*

— A tervet mindenesetre helyesléssel kell fogadnunk, nem csak gyakorlati szempontból, hanem azért is, mert nem csekély mértékben emelni fogja a főváros esti látképének szépségét. A házak során felragyogó fényfoltok, különösen a sötétebb mellékutcákban igen jó hatásúak lesznek, amint ezt a szórványosan már eddig is alkalmazott kivilágított számjelző táblák mutatják.

— Tudomásom szerint a *világító számtáblák felszerelése aránylag csekély költségbe kerül, a villamos áramköltség pedig évenkint néhány pengőből kitelik.* Ilyenformán a háztulajdonosokat különösebb költség nem fogja terhelni.

— Az egyenkint nem sok kiadást jelentő felszerelési munkák azonban a maguk összességében — sokezer számtábláról és sokszáz utcajelző tábláról lévén szó — *igen jelentős munkaalkalmat nyujtanak* és itt jutottam el a kérdésnek ahhoz a részéhez, amely engem különösképpen érdekel. *A szerelő iparosságra és munkásságra nézve rendkivüli fontosságú ez a kínálkozó munka* és különösen akkor jelentene áldást, ha *még az idei télen* megvalósulna a terv és megteremtődnék ez a kiadós munkaalkalom.

— Már most, amikor még csak a terv kezdetén állunk, hangsúlyoznom kell, hogy *ezekkel a munkálatokkal a kisipart kell támogatni.* A multban, amikor erről a kérdésről szó volt, *nagyvállalkozók monopolisztikus ajánlatokkal jelentkeztek* és akadt vállalat, amely *reklámcélokra* akarta felhasználni az utcajelző táblákat, természetesen *az egész szállítás kisajátításával.* Bízom a főváros vezetőségének szociális érzésében és hiszem, hogy a szép terv megvalósításával együtt fog járni a szerelőiparosok egész táborának támogatása, amely esetleg *az ipartestület bevonásával* volna keresztülvihető.

Modern hűtőház nélkül nem lehet szabályozni a húsárakat

A Nagyvásártelep raktárházai máris üdvösen éreztetik árnivelláló hatásukat — Megszünt a veszettség Budapesten

Olaszországba újra megindul az export

A főváros közélelmezési ügyosztályának megállapítása szerint *szeptemberben 12%-kal csökkent a húsfogyasztás.* Ez a szomorú statisztikai adat elsősorban abban leli magyarázatát, hogy az utóbbi két hétben tapasztalt örvendetes árnivellálódás után még mindig igen magasak a húsárak és a mai keserves kereseti viszonyok mellett a közönség egyszerüen képtelen húst vásárolni. A kérdés megvilágítására és a remélhető hatósági segítés ismertetésére természetesen elsősorban hivatott a főváros közélelmezési tanácsnoka. A *Fővárosi Hirlap* munkatársa éppen ezért felkereste

Rosta János dr.

tanácsnokot,

aki a következő nyilatkozatot adta:

— A vágóállat felhajtásának *visszaesése a közvetlen ok,* amely *előidézte* a székesfővárosban *a húsárak és a zsír árának emelkedését.* A főváros idejekorán megtette azokat az intézkedéseket, amelyekkel a mutatkozó bajokat *kiegyensúlyozni* kívánta, így elsősorban utasította az *Állatvásár Pénzforgalmi Részvénytársaságot* a bizományosi tevékenység *fokozására.* A vásárlás azonban ez időszerint még akadályokba ütközik, mert

az állattenyésztők a bőségesen rendelkezésre álló takarmánykészletek következtében nem adják el olyan mértékben állataikat, mint ahogy az más esztendőkben szokás volt.

— Ennek ellenére meg vagyok győződve, hogy amint a legutóbbi hetekben a nagybani áraknál már *11 filléres csökkenés következett be,* úgy az árlemorzsolódás tendenciája tovább folytatódik és abba a helyzetbe kerülünk, hogy *az árak normálisnak lesznek mondhatók.* A békeidőkhöz viszonyítva a húsárak *ma is alacsonyak.* Minthogy azonban a kereseti viszonyok is megromlottak a háború előtti évekkel való összehasonlításban, *ez tényleges eredményeket nem mutat fel.*

— A fővárosnak természetesen arra kell törekednie, hogy *a jövőt szolgáló intézkedésekkel igyekezzék a normális piaci árak stabilizálására.* Ez elsősorban úgy történhetik, ha a fővárosi közönség ellátására hivatott legfontosabb szervet, *az élelmiszernagyvásártelepet ellátjuk a még hiányzó berendezésekkel.* Egyre inkább előtérbe tolul az a gondolat, hogy

megépítjük az élelmiszernagyvásártelep területén a hatalmasméretü hűtőházat,

amely alkalmas lesz arra, hogy helyiségeiben mindig olyan készletek álljanak rendelkezésre, amelyekkel *a piaci árhullámzásokat ki lehet egyensúlyozni.* A megoldás nehéz, mert ennek a létesítménynek a felállítása legalább *négymillió pengőt kíván meg.* Ha ugyanis építünk, akkor *a legmodernebb berendezéseket kell létesitenünk,* amelyek hosszú időn keresztül alkalmasnak bizonyulnak majd arra, hogy a hozzájuk füzött várakozásokat kielégítsék. Az előzetes számítások szerint az élelmiszervásártelepi hűtőház *rentabilis is lenne,* mert a kereskedők abban az esetben, ha olcsó árakkal dolgoznék az intézmény, *szívesen vennék azt igénybe.* Ezt a hűtőházat felhasználhatnók *az áruk osztályozására is.* Az exportképes árukat el lehetne különíteni a belföldi piac szükségletének fedezésére szolgáló *érett árutól és ezzel* nemcsak maga a budapesti piac, hanem *az exporttevékenység is nagyot nyerne.*

— Hogy mennyire így van, bizonyítja, hogy a legutóbbi időben épült raktárházak, amelyek *más élelmicikkek szortirozását* tették lehetővé, *az utolsó talpalatnyi helyig el vannak foglalva* és

a kereskedők nagy megelégedéssel állapitják meg, hogy amióta ezek a raktárhelyiségek rendelkezésre állanak, üzleti forgalmuk lebonyolítása könnyebbé vált.

— Sok támadás érte a székesfővárost annakidején a nagyvásártelep felépítésével kapcsolatban és a támadók egyik legfőbb argumentuma az volt, hogy *a befektetett tőkék nem fogják meghozni gyümölcsüket.* Az igaz, hogy a nagyvásártelep *nem jövedelmező intézmény,* minthogy azonban a székesfővárosnak közélelmezési téren fontos kötelességei is vannak, *nem lehet a helyzetet aszerint megitélni, fedezik-e a bevételek az amortizációs összegeket, vagy nem.* Nem is fedezhetik, mivel a csarnoki díjak *rendkivül alacsonyak,* amit szükségszerint magával hoz a mai nehéz gazdasági helyzet.

— Szeretnék *az exporttevékenységről* is pár szót szólani. A külföldi valuták leértékeleése meglehetős zürzavart teremtett ezen a téren és *ezidőszerint még csak Csehország felé irányuló szalonnaszállitásokat bonyolitunk le.* Komoly tárgyalások kezdődtek azonban, amelyek következménye előreláthatóan egy—két napon belül már mutatkozik is és *akkor újból megindul az Olaszország felé irányuló kivitel.*

— Az export fenntartása *nem befolyásolja károsan a helyi piac ellátását.* Ennek az a magyarázata, hogy

az exportáru más minőségü, mint a helyi szükséglet fedezésére szolgáló érett áru, és az exportképes cikkek budapesti elfogyasztására sohasem került sor.

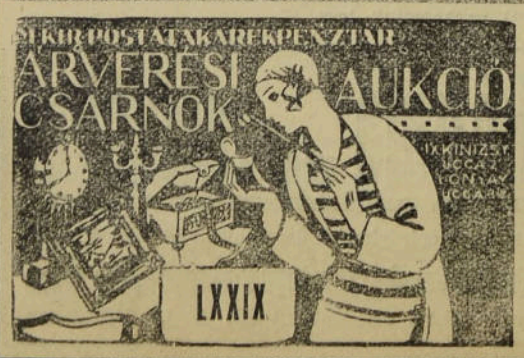
— Egyetlen olyan cikkünk van, ahol az exportot szoros összefüggésbe kell hozni a helyi piaccal, ez pedig a *vágó ló.* A legszegényebb néposztály élelmezését szolgáló lóhús árának mérsékletése céljából máris eljártunk a földmívelésügyi minisztériumnál arra nézve, hogy *az exportot mindaddig szüneteltesse, amíg a normális árviszonyok vissza nem térnek.*

— A földmívelésügyi minisztérium egyébként a legnagyobb megértéssel és gondossággal kiséri Budapest élelmezési ügyét és nyugodtan elmondhatjuk, hogy *hatékony közbelépéseivel komolyan járul hozzá, hogy a fővárosban az áralakulásokat a mohó formában jelentkező spekuláció ne befolyásolja kedvezőtlenül.* Hogy a földmívelésügyi minisztérium milyen megértő viselkedést tanusít, arra több példát is felsorolhatok. Élelmezési téren *a burgonyaárak megállapítása és a tejforgalom rendezése a legfontosabbak azok közül az intézkedések közül, amelyek igen sokat használtak Budapestnek.*

— Állategészségügyi téren is érezhető azonban a minisztérium iránt tanusított megértése. Azelőtt Budapest arról volt nevezetes, hogy a kerületek hivatalos hirdetőtábláiról *úgyszólván sohasem tünt el az ebzárlatot hirdető falragaszok.* Amióta a mi kezdeményezésünkre a minisztérium elrendelte a kötelező *ebvédőoltásokat,* azóta

úgyszólván egyetlen egy veszettségi eset sem fordult elő Budapesten.

Minthogy pedig a minisztérium tovább ment és a kötelező védőoltást a székesfőváros területétől számított *harminckilométeres körzeten belül is végrehajtatja, ez az állapot mindinkább csak javulni fog.* Igen nagy jelentősége van ennek általános közegészségügyi szempontokból is, de fontos amiatt is, mert *a főváros ezzel is tovább jutott a fejlődés útján.*

Távbeszélő: 1—879—65.

LXXIX. ÁLTALÁNOS AUKCIÓ.

KIÁLLÍTÁS: 1936 október 11-től 13-ig bezárólag, naponként d. e. 10—½2 óráig, azonkivül 12-én és 13-án d. u. 4—½8 órák között.

ÁRVERÉSEK: 1936. évi október 14-től 30-ig, bezárólag naponként d. u. ½4 órai kezdettel. Vasárnap nincs árverés.

ÁRVERÉSRE KERÜLNEK: Mübecsü festmények, rajzok, metszetek, szobrok, porcellánok, ezüst tárgyak, keleti szönyegek müvészi és közhasználatú butorok, ékszerek, érmék, kézimunkák, keletázsiai tárgyak, fegyverek, könyvek stb.

Katalógus a helyszinen 1.20 P-ért kapható.

HAJDU JOZSEF
Központi fütés, vizvezeték stb. berendezési vállalkozó
Budapest, VII., Stefánia-út 25. TELEFON: 2-973-59.

SZILÁGYI ELEK késáru-üzeme
Gyártja az összes hentes, mészáros és bélipar-ban használatos késeket, viszonteladók részére
Budapest, VIII., Gólya-u. 41. Tel.: I-348-93

TEISZLER GYULA
irógépkellékek, irodai szerek, papír- és grafikai cikkek készitési és szállitási vállalata
Budapest, VI, Andrássy-út 140.
Telefon: 2—920—78.

TRAUB ÖDÖN
aszfalt, szigetelő, tetőfedő váll.
Budapest, X., Rezső-tér 3. — Telefon: 1-411-65.

CZUCZOR LÁSZLÓ
ÉPÍTŐMESTER
BUDAPEST
II., Török-utca 4
Telefonszám: 1—574—23

FÉMSZÁLAS PICKLIN
szabadalmazott vászonfalsarokvédő
PICK EMIL, BUDAPEST
VI., PODMANICZKY-UTCA 63. TELEFON: 1—120—55

Grosz Frigyes
okl. mérnök építési és kövezési vállalkozó
Budapest, IX., Bakáts-utca 1. ● Telefon: 1-861-54.

Budapest és a Máv nagy vitája a városi vámok körül

Érdekeinek súlyos sérelme nélkül a főváros nem fogadhatja el a vasút átalányozási javaslatát

A főváros új vámtervezete *a vámokról szóló 1899. évi szabályzat módosítása* formájában, mint nagy gonddal és rendkívüli fáradsággal készült munka, bőséges ismertetéseivel és indokolásaival kapcsolatban a június 24-iki közgyülés napirendjére volt kitüzve, de a munkaév befejezése alkalmából a sürgős elintézést kívánó ügyekkel túlzsufolt napirend miatt *Deményi* Aladár dr. indítványára már a pénzügyi bizottság napirendjéről levették. A költségvetés folyamatban lévő letárgyalása után természetesen más, hasonló okból elhalasztott kérdésekkel együtt a közgyülés döntése elé kerül ez a megoldásra érett probléma is.

A sok vitát látott vámkérdést most aktuálissá tette *a Kereskedelmi és Iparkamarában lefolyt értekezlet*, amelyet a pestkörnyéki városok vezetőinek és gazdasági érdekképviseleteinek bevonásával tartottak meg. Itt mint minden nehézséget egy csapásra megoldó lehetőséggel foglalkoztak az *Államvasutak ajánlatával, amely átalányozással akarja a főváros vámszedését megváltani.* Hozzájárultak ehhez az állásponthoz olyan pestkörnyéki érdekeltségek is, melyek nyilvánvalóan nem is ismerik az államvasúti ajánlat részleteit és kihatását sem a fővárosra, sem magukra nézve, mint ahogyan ezt a tájékozatlanságot a vámcsaták terén már nem egyszer elárulták.

A *Fővárosi Hirlap* éppen ezért legutóbbi számában ismertette a mostanában sokat emlegetett, de szélesebb körben nem ismert államvasúti ajánlatot.

A m. kir. Államvasutak ajánlatára, amely szerint a főváros a vasuton szállított vámtárgyak után a vámszedésről mondjon le és ehelyett a vasut átalányösszegét fogadja el, a székesfőváros az új szabályrendelettervezet előterjesztése kapcsán már megadta a választ. Ebben az előterjesztésben

a főváros vezetősége

a következő álláspontot foglalta el:

— Az Államvasutak igazgatósága azzal az indokolással tette meg rekompenzációs ajánlatát, hogy a fővárosnak a vasúton és tengelyen szállított árukra vonatkozó kétféle vámdíjszabása között a tengelyen való szállítók javára mutatkozó kedvezőbb helyzet a vasút szállítási forgalmában hanyatlást idézett elő. Ennek kiküszöbölésére óhajtja az átalányösszeggel mintegy megváltani a vámszedés jogát.

Évi átalányképpen a vasút 2,793.000 pengőt ajánlott fel, szemben a 3,010.160 pengős városi vámmal,

amely a 6.3 millió körül mozgó összes városi vámbevételből a vasúton szállított áruk vámjára esik. A csökkentést a vasút az eddigi 2—2.5%-os kezelési jutaléknak 10%-ra való felemelésével indokolta meg.

— A székesfőváros az Államvasutak ajánlatát nem fogadhatja el, mert érdekeinek sérelme nélkül a vámszedés jogáról nem mondhat le,

sőt nem egyezhet bele a vámszedés jogának bizonyos időre terjedő szüneteltetésébe sem. Mert ha a főváros beleegyeznék abba, hogy a vasúton szállított áruk után vámszedési joga akár időlegesen is szüneteljen, ennek nem lehetne más természetes következménye, minthogy

a főváros területére más úton-módon: hajón vagy akár tengelyen érkező áruk után sem szedhetne vámot.

Vagyis végeredményben az a helyzet állana elő, hogy a *főváros teljesen feladná vámszedési jogát*, amit a mai gazdasági helyzet semmi körülmények között sem enged meg.

— Az Államvasutak igazgatósága elismeri, hogy a *főváros új vámtervezete teljesíti a különböző közlekedési eszközök útján beszállított áruk vámterheinek arányosítását sürgető kívánságát, mégis a főváros tervezetét nem tudja beilleszteni a városi és vármegyei közületek kövezet- és városi vámjainak átalányozással való megváltására vonatkozó tervébe.*

Miután ez a kérdés, tudomásunk szerint, újból napirendre került, kérdést intéztünk

BÓDY LÁSZLÓ Dr.

tanácsnokhoz,

a pénzügyi ügyosztály vezetőjéhez, aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondta:

— Az átalányozási ajánlat részleteinek megvizsgálásába ezideig nem is bocsátkoztunk bele, mert a részleteket minden vonatkozásban még nem is ismerjük. A részletek ismerete nélkül a tervezetről tiszta képet alkotni nem lehet, már csak azért sem, mert

nem állapítható meg, hogy az átalányrendszernek a főváros egyéb pénzügyi szempontjából milyen kihatása lenne.

— A kérdést ugyanis két szempontból kell elbírálni: *a fővárosnak, mint vámszedő hatóságnak és a fővárosnak, mint szállítónak szempontjából.* Az átalányozás ugyanis a főváros üzemei részére érkező szállítmányok tekintetében is rendkívül jelentős szerepet játszik és ezért a legtüzetesebben meg kell vizsgálni a kérdést abból a szempontból is, hogy ez az átalányozási terv az üzemeket pénzügyileg mikepen érinti. Hogy csak a szénszállítást említsük példaképen: a Gázművek számára évenként 32.000, az Elektromosművek részére 23.000 vagón szén érkezik a fővaros területére. *Egyedül ennél a két üzemnél körülbelül 150.000 pengő többkiadást jelentene az átalányozás* nem is beszélve az útburkoláshoz szükséges kőanyagoknál előálló nagy túlkiadásról.

— Az Államvasutak ajánlata tehát a vámszedési jog fentartásához fűződő nagy érdek, valamint a fővárosnak, mint szállítónak, érdeke mellett *csak harmadsorban bírálandó el abból a szempontból, hogy a felajánlott átalány összege mennyiben rekompenzálja a fővárost az eddigi vámbevételekért.* A kérdés eldöntése nem olyan egyszerű, amint azt egyik-másik érdekeltség az egész komplexum kellő áttekintése nélkül hiszi és hangoztatja.

Bessenyey Zénó

a Közmunkák Tanácsának elnöke

nyilatkozik a Fővárosi Hirlapnak

olaszországi tanulmányútjának érdekes tapasztalatairól

Bessenyey Zénó dr., a Közmunkatanács elnöke, *Algyay* Hubert Pál dr. alelnök, *Kaffka* Péter főmérnök és *Münnich* Aladár építész-mérnök, a Közmunkatanács tagja társaságában kéthetes tanulmányúton volt Olaszországban, hogy megtekintse azokat a grandiózus építkezéseket, városrendezési és útépítési munkákat, a földből kinőtt uj városokat, amelyeket *Mussolini* varázsszava teremtett meg. Most, amikor a főváros nagyszabású városrendezési tervei, közöttük a Fórum kialakítása, a Madách Imre-út megnyitása haladnak a megvalósulás felé, bizonyára nagyon termékeny volt ez a tanulmányút, amelyről gazdag tapasztalatokkal tért haza *Bessenyey* Zénó dr. és társasága.

A szeptember 24-én kezdődő tanulmányútról a megszabott terminusnál néhány nappal előbb, október 7-én tért vissza Budapestre

Bessenyey Zénó dr.,

a Közmunkatanács elnöke,

aki hazatérése után fogadta a *Fővárosi Hirlap* munkatársát és olaszországi tapasztalatairól a következő érdekes és színes nyilatkozatot tette:

— *Az olasz útról úgy a Közmunkatanácsnak, mint a miniszterelnök úr őnagyméltóságának részletes és alaposan kidolgozott jelentést teszünk.* A tanulmányi út szakszerű részéről tehát itt nem tehetek közlést, csak az említett jelentések letárgyalása után lehet szó arról, hogy szakszerű ismereteink kibővítésén kívül ebből az útból milyen tanulságokat lehet levonni a hazai viszonyok figyelembe vételével.

— A megtekintésre váró anyag bősége és a rendelkezésünkre álló idő rövidsége nem engedte meg, hogy a szorosan vett elfoglaltságunkon kívül, mint magánemberek is keressünk Olaszországban olyan új látni- és megfigyelnivalókat, amelyeket eddig még nem tapasztaltunk.

— *Az olasz hatóságok mindenütt rendkívül előzékenyek voltak, a mérnöki és városrendezési osztályok a tervek részletes előadásán kívül mindenütt személyesen mutatták be a helyszinen mindazt, amit tanulmányozni akartunk.* E célból még weekendjüket és vasárnapjukat is feláldozták. *Két pakktásákára való ajándékkönyvet és terveket hoztunk haza,* melyek a Közmunkatanács könyvtárát lesznek hivatva gazdagítani.

— Nem mondok ujat, amikor egészen rendkívüli és történelmi értékünek tartom azt, amit a Duce Olaszország megszervezése körül elért. Mégis három dolgot kell kiemelnem. Ez a *katonaság, az útak* és a *gyermekek. Ezen a három téren, valamint a munkásság sportjának és szórakozásának megszervezése terén hallatlan eredményeket ért el a Duce.*

— *Mesébe illő milliárdokat költenek Olaszországban városrendezési célokra.* Egészen új városrészek telepíttettek át és építtettek ujra. Gyönyörű munka a *híres lecsapolás* és az új városok: *Littoria* és *Sabaudia,* valamint a tanyák építése. Bár az abesszin háború némileg lassította a tempót, mégis minden változatlanul megy tovább. Forgalom, üzletek, eleven élet szempontjából még mindig észre lehet venni egy választóvonalat Észak- és Délolaszország között, bár itt a holtszezon is megtévesztő lehet.

— Az olaszok hálásak szegény *Gömbös Gyula, elhunyt miniszterelnökünk ajándékáért, a magyar tehenekért és magyar komondorokért. A véletlen összehozott az ajándék-komondorokkal. Megnyirva és egy kavicsos udvaron rosszul érzik magukat.* Megörültek a magyar szónak és velünk együtt szívesen hazajöttek volna.

— Október hatodikán este kilenc órakor zuhogó esőben érkeztünk *Milánóba,* ahol egy olasz szegény ember meglátván kocsinkon a magyar jelzést, megállított és megkérdezte, *tudjuk-e, hogy meghalt „General Gömbös"?* El lehet képzelni, milyen lesujtó hatással volt reánk ez a rettenetes hír. Én azonnal vonatra ültem és a hófuvásos Karston keresztül indultam haza. *Algyay Hubert* Pál alelnök úr, *Kaffka* főmérnök úr és *Münnich* tanácstag úr pedig három nappal később tértek vissza az ekként szomorúan végződött útról.

Az olaszországi tanulmányút részletes beszámolóját és annak a Budapest városrendezései szempontjából levonható tanulságait nagy érdeklődéssel várják az illetékes szakkörök, de várja az egész közvélemény is, amely fővárosunk fejlődését figyelemmel kiséri.

Épületüveges
GLATZ ANDRÁS
Budapest, VIII., Baross-utca 66—68 sz.
Alapítva: 1864.
Telefon: 1-324-87.
Üzlet: Német-utca 59.

Ruházati cikkeket vásároljunk
a megbízhatóságáról közismert
TRIBON
RUHÁZATI R.-T.-nál
Budapest, VIII., Üllői-út 14. sz.
Telefon: 1-312-97 és 1-392-85.
Olcsó árak! Megbízható minőség!
A legkedvezőbb fizetési feltételek!
Az első részlet a vásárlást követő hó 1-én esedékes Előleg nincs.
Az őszi és téli áruk minden igényt kielégítő választékban beérkeztek!

Események

Fővárosi Hirlap

Alapításának huszonötödik évfordulóját a
FŐVÁROSI HIRLAP
nagyszabású jubileumi szám

kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Kimélyülnek a kultúrkapcsolatok Budapest és Breslau között. *Friedrich* dr., *Breslau* főpolgármestere legutóbbi budapesti látogatása alkalmával meghívta *Szendy* Károly polgármestert a Breslauban október 2-től 5-ig tartó ünnepségekre, amelynek keretében megnyitották az átépített második városi szinházat és a városi felsőbb zeneiskolát. *Szendy* Károly képviseletében *Némethy* Károly dr. tanácsnok utazott el az ünnepségekre, akit meleg szeretettel fogadtak Breslauban. Az ottani hivatalos körök felhasználták az alkalmat arra, hogy Némethy tanácsnokkal folytatott tárgyalások kapcsán elmélyítsék a kulturkapcsolatokat Budapest és Breslau között. Némethy tanácsnok a mult hét elején érkezett vissza Breslauból és beszámolt a polgármesternek útja eredményéről.

360.277 képviselőválasztó van Budapesten. A főváros központi választmánya hétfőn délben tartott ülésén azzal a kimutatással foglalkozott, amely az országgyűlési képviselőválasztók jövő évre készülő névjegyzékéből törölt egyénekről szól. A beterjesztett kimutatás szerint a jövő évi képviselőválasztói névjegyzékből a főváros 14 közigazgatási kerületében 108 egyént töröltek, egyet, mert közsegélyben részesül, 107-et pedig, mivel politikai jogainak gyakorlásától felfüggesztették. A törlések után Budapesten 360.277 országgyűlési képviselőválasztó maradt.

Hármas huszonötéves jubileum a főpolgármesteri hivatalban. Hármas jubileumot ünnepeltek pénteken a főpolgármesteri hivatalban. *Kosztolányi* József tanácsjegyző, *Dobrzynieczki* Stefánia kezelőnő és *Kraffszky* Endréné kezelőnő egyszerre töltötték be fővárosi szolgálatuk huszonötödik évét. A főpolgármesteri hivatal hivatalnoki kara ebből az alkalomból meleg ünneplésben részesítette a jubilánsokat, akiket a tisztviselők élén *Horony-Pálffy* Aurél dr. tanácsi főjegyző, a főpolgármesteri hivatal vezetője üdvözölt meleg szavakkal.

Kaszper Károly igazgató-főorvos ünneplése. *Kaszper* Károly dr. egészségügyi főtanácsost, az uj Szent János-kórház igazgató-főorvosát közkórházi szolgálatának *harmincadik évfordulója* alkalmából csütörtökön délelőtt a kórház orvosi és tisztviselő kara meleg ünneplésben részesítette. Az ünnepségen megjelent *Lamotte* Károly alpolgármester és ott voltak a fővárosi közkórházak igazgató-főorvosai. Elsőnek *Safranek* János egyetemi tanár üdvözölte Kaszper Károly igazgató-főorvost, kiemelve, hogy az uj Szent János-kórház fejlesztése és korszerű nívóra emelése az ő munkásságának és fáradozásának köszönhető. A tisztviselők nevében vitéz *Gonda* Jenő mondott köszöntő szavakat.

Beszámoló a Bakteriológiai Intézet működéséről. A Székesfővárosi Közegészségügyi és Bakteriológiai Intézet most adta ki beszámolóját 1935. évi működéséről. *Ströszner* Ödön dr. egészségügyi főtanácsos, egyetemi rk. tanár, igazgató közli az évi jelentést, amely érdekes bepillantást nyujt abba a hatalmas méretű munkába, amelyet az intézet végez. Nem kevesebb, mint *84.384 vizsgálatot teljesítettek* itt egy év alatt és ebből 14.574 a hygiéniai és 69.813 a bakteriológiai osztályra esik. A *hygiéniai-kemiai osztály*, amelyet *Scheff Dabis* László dr. főorvos vezet a közfogyasztási és egyéb ivóvizek, ásvány- és szikvizek, jég- és jégtavak, fürdők, uszodák, a Dunavíz, élelmiszerek (főként tej- és tejtermékek és fagyalt) és a levegő vizsgálatával foglalkozott. Az uj tejrendelet *a tej kötelező bakteriológiai vizsgálatával* lényegesen növeli az intézet munkáját. A *bakteriológiai osztályban* amelynek élén *Joós* Ilona dr. áll, a vizsgálatok főtömege a tifusz- és diftéria-vizsgálat volt és ezzel kapcsolatban a bacillusgazda kutatás. De kiterjedt az osztály működése az egyéb vizsgálatok hosszú sorára is.

Meghalt Papanek Ernő, a fővárosi számszék volt igazgatója. Szombaton délután váratlanul meghalt *Papanek* Ernő műszaki tanácsos, a fővárosi számszék volt igazgatója. *Papanek* Ernő a pénzügyminisztériumban működött, onnan rendelte ki a kormány *Ripka* Ferenc akkori főpolgármester mellé pénzügyi tanácsadónak. Később a megszervezett fővárosi számszék igazgatójává nevezték ki, ahonnan két évvel ezelőtt ment nyugdíjba. Kedden délután általános részvét mellett örök nyugalomra a farkasréti-temetőben elhantolták.

Vajna Ede nyugalmazott tanácsnok emlékplakettje. A főváros közélelmezési ügyosztálya elkészittette *Szödy* Szilárd szobrászművésszel *Vajna* Ede nyugalmazott tanácsnok bronzplakettjét. Az ügyosztály tisztviselői karának jelenlétében *Rosta* János dr. tanácsnok szép beszéd kiséretében adta át az ünnepeltnek az emlékplakettet. *Vajna* Ede mélyen meghatva köszönte meg a szeretetnek kitüntető jelét.

Bilkei Pap Lajos előadásai a fürdőkutatásról. A *Budapest Fürdőváros Egyesület* csütörtök délután 6 órakor a Gellért-szálló zenetermében ülést tart, amelyen bilkei *Pap* Lajos dr. egyetemi m. tanár, a székesfővárosi gyógyfürdők főorvosa, „Teendőink a tudományos fürdőkutatás terén" címmel előadást tart. Bilkei *Pap* Lajos dr. vasárnap *Gasteinban, az International Society of Medical Hydrology* ausztriai kongresszusán is előadást tartott a budapesti és az egyéb magyarországi gyógyfürdőkről.

A svéd trónörökösné elutazott Budapestről. *Astrid* királyi hercegnő, a svéd trónörökös felesége, aki öt hétig inkognitóban *Gripsholm* grófnő néven lakott az egyik budapesti gyógyszállóban, ahol reumáját kezeltette, a minap *teljesen gyógyultan hagyta el a magyar fővárost.* A svéd trónörökösné udvarhölgye útjan levelet intézett a *Gyógyhelyi Bizottsághoz*, amelyben kiemeli a budapesti termális vizek, immár *világszerte elismert értékét és hangoztatja, hogy betegségének gyógykezeltetésével a legnagyobb mértékben meg volt elégedve* és a legkellemesebb emlékekkel távozik Budapestről.

Vacsora Ripka Ferenc tiszteletére. Október 17-én este a budai Vigadóban vacsorát rendeznek névnapja alkalmából *Ripka* Ferenc nyugalmazott főpolgármester tiszteletére.

Hatalmas arányú lesz az idei frontharcos találkozó. Október 17-én és 18-án rendezi az Országos Frontharcos Szövetség hagyományos fénnyel nagy találkozóját, amelyre megmozdult az egész ország frontharcos társadalma. Hatalmas tömegek készülődnek az idei VIII. frontharcos találkozóra, amely iránt a külföldi frontharcos szervezetek körében is nagy érdeklődés mutatkozik. Eddig a németektől, osztrákoktól és az olaszoktól jött értesités, hogy a budapesti ünnepségeken résztvesznek. A MÁV, a Győr—Sopron—Ebenfurti, a Szeged—Csanádi vasutak, a nagyszámú filléres és külön frontharcos vonatokon kivül, az egyedül utazó frontharcosok részére 50 százalékos vasuti kedvezményt nyujtanak. A Szövetség országos elnöksége a lehetőséghez mérten előzetes jelentések alapján, a vidékieknek ingyenes, vagy kedvezményes elszállásolásáról gondoskodik, valamint 18-án az ünnepség lezajlása után mintegy *3000 szegényebbsorsú frotharcost csajkás tábori ebéden megvendégel.* Az ebéd színhelyén *a honvédelmi minisztérium regősei hazafias műsort adnak elő.* A posta azzal kedveksedik a frontharcosoknak, hogy az ebéd színhelyén *frontharcos tábori postát állit fel*, külön bélyegzővel. *A találkozó ünnepélyes megnyitása 17-én este 8 óra 30 perckor lesz a Hősök-terén*, a diszszemlével összekötött *főünnepség pedig 18-án délelőtt 11 órakor fog a Hősök Emlékkövénél lezajlani.*

HÍREK A PÁRTBÓL

Hét órás ülésen tárgyalta a költségvetést a NEP Fővárosi Szervezete. Hétfőn délután 5 órakor *Zsitvay* Tibor dr. elnöklésével pártértekezletre ült össze a Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezete. A huszonnyolc tagu előkészítő bizottság javaslatai alapján a főváros jövő évi költségvetését tárgyalták. *Vályi* Lajos dr. helyettes főtitkár volt az előadója a pártértekezletnek, amely *a főváros pénzügyi bizottságának anyagával foglalkozott* és minden részletre kiterjedően megállapította a párt álláspontját. A pártszervezet törvényhatósági bizottsági tagja csaknem kivétel nélkül felszólaltak az értekezleten, amely *éjfélkor ért véget.* Hétfőn délután 5 órakor folytatja a pártértekezlet a költségvetési vitát.

A csütörtöki pártestély. A NEP Fővárosi Szervezete a megnyitó pártvacsora után az elmúlt csütörtökre kitűzött második összejövetelt *Gömbös* Gyula miniszterelnök halála miatt nem tartotta meg. Október 15-én azonban már megindul a rendes klubélet és azután minden csütörtökön pártvacsorára gyülnek össze a párt tagjai az Esterházy-utcai központban.

Fogadóórák a kerületekben
— Október 14-től — 20-ig —

IV. kerület. Szende Dezső dr. ker. üv. alelnök 14-én este 7—8-ig.

V. kerület. Bessenyey Zénó dr. országgyülési képviselő 20-án este 6—7-ig, Krompaszky Miksa ker. pártelnök minden szerdán, Fábián László dr. ker. alelnök minden pénteken, Varannai István ker. alelnök minden hétfőn, mindhárman este 6—7-ig.

VII. kerület. De Sgardelli Caesar ker. elnök minden köznapon déli 12—2-ig és este 7—8-ig. Szilágyi Jenő üv. alelnök minden köznapon d. e. 11—2-ig és d. u. 5—8-ig.

IX. kerület. Usetty Béla dr. országgyül. képviselő 17-én d. u. 1—3-ig és 19-én este 9—10-ig, Kövesligethy Miklós dr. törvhat. biz. tag minden pénteken este 7—8-ig (Angyal-utca 24. sz. alatt), Szentesi József törvhat. biz. tag 15-én és 19-én este 7—8-ig, vágvecsei Wellisch Andor törvhat. biz. tag 15-én és 19-én este 8—9-ig Stéger Béla dr. jogi tanácsadó 14-én és 17-én d. u. 2—3-ig.

X. kerület. Tóth András dr. országgyül. képviselő 16-án este fél 7-kor, Dongó Orbán ker. pártelnök minden csütörtökön este fél 7 órától a ker. központban, Halter Károly törvhat. biz. tag minden d. e. 11—1-ig irodájában (X., Füzér-u. 13.), Kreizler Sándor és Jóba László ker. alelnökök minden kedden, Gáspár Béla és Reithauser Róbert ker. alelnökök minden szerdán este 6—8-ig.

XIII. kerület. Hegedüs Bertalan dr. törvhat. biz. tag 20-án este 6-kor, Fülöp Endre ker. elnök 14-én este 6-kor, Babicz Gyula biz. póttag 15-én este 8-kor.

Rozsdamentes
és vörösréz edények, nickel főzőüstök, ónozások
RICHTER és TÁRSAI
Budapest, VIII., Dankó Pista-utca 5. Telefon: 1-330-97

ifj. FABRÓ FERENC
kőfaragó-mester kőgyárüzeme
Vállal homlokzati burkolást budakalászi travertinből és mindennemü kőfaragómunkát
Budapest, VI., Lehel-utca 8 Telefon: 2-907-46

VAJDA LAJOS
mű- és ércöntő
PESTSZENTERZSÉBET, FRANGEPÁN-UTCA 113. TELEFON: 1-475-69.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

Barna Márton
épületlakatos tüzhely-készítő üzeme. Tel.: 1-370-04
Budapest, VIII., Szerdahelyi-u. 3. (Saját ház)

THERMOLUX
Felvonók, elektr. tűzhelyek, világítás
VIII., Práter-utca 6. Telefon: 1-383-38.

KASSIER ERNŐ
bádogos, gáz-, gőz-, víz- és egészségügyi berendezési vállalat. Épületek karbantartását vállalom.
Budapest, IX., Mester-utca 5. Telefon: 1-338-56.

Október 15-én és 20-án délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

PROKISCH JÁNOS
OKL. ÉPITÉSZ, ÉPITŐMESTER, HITES TÖRVÉNYSZÉKI ÉS ÁRVASZÉKI SZAKÉRTŐ
Budapest, I., Csaba-u. 11/a. Tel.: 1-563-99

ZSUREK PÁL
épület- és műlakatos
VII., KÁROLY KIRÁLY-ÚT 7 SZ.
TELEFON: 1—412—03.

FEKETE JENŐ BÁDOGOS ÉS SZERELŐ
Elvállal mindennemü épület- és díszmü bádogosmunkát. Készit: vízvezeték és egészségügyi berendezéseket.
Budapest, VI., Székely Bertalan-utca 24.
TELEFON: 1-178-02.

HOFBAUER ÉS PIAZZA
TELEP ÉPITŐMESTEREK IRODA
VI., BÉKE-TÉR 5. VI., SZONDY-U. 34.
TELEFON: 1-188-59.

Beér Sándor VÉSNÖKMESTER
V., Gr. Tisza István-utca 5. sz. ● Telefon: 1-824-29
szivacsalátétes BÉLYEGZŐJE
tartós, szép és tiszta

Purmann Jenő
Speciális üzem, az emberi testet egyenesitő-, idomitó-, segitő- és kiegészitőkészülékek számára.
Budapest, IX., Üllői-út 21. Telefon: 1—891—87.

Első Magyar Beépithető kismotor üzem
KOVÁCS JÁNOS
Budapest, XI., Fadrusz-utca 2. — Telefon: 2-693-26

MORBITZER NÁNDOR
ÉPITÉSZ, ÉPITŐMESTER
BUDAPEST, VIII., Nap-u. 10. Telefon: 1-310-90.

Gazdasági Értesítő

Bornemisza Géza miniszter

a Fővárosi Hirlapnak adott nyilatkozatában kijelentette, hogy a kiskereskedők és kisiparosok érdekeit a legmesszebbmenően megvédi

A túlzott áruházi konkurrencia alkonya — Új áruház szédíti röpcédulákkal a főváros közlekedési alkalmazottait

A *Fővárosi Hirlap* multheti számában tovább folytattuk azt a hírlapi akciót, amelyet *több, mint egy évtizede indítottunk el a nagyáruházak túltengő törekvéseinek megakadályozása és a legkiválóbb adófizető réteg, a kiskereskedők társadalmának megmentése érdekében.* Rámutattunk arra, hogy egész közeli már az az ankét, amelyen a kereskedelemügyi miniszter személyes elnöklése biztosítja *a legteljesebb pártatlanságot,* elsősorban pedig azt, hogy a nagyáruházak hangulatkeltő híradásai, tendenciózusan elhelyezett cikkei és saját költségén kinyomatott brossúrái *ne ellensúlyozhassák azokat a legjogosabb és legelemibb egzisztenciális érdekeket, amelyekért gazdasági téren a kiskereskedelem nagy, országos átfogó képviselete, a Baross Szövetség, továbbá a Fűszerkereskedők Országos Egyesülete, az OMKE és más szakmabeli érdekképviseletek,* a publicisztika harcmezején pedig legelőször és azóta is a legerélyesebben a *Fővárosi Hirlap* szállt síkra.

Közbejött azonban az egész nemzetet érintő nagy tragédia, *Gömbös* Gyula halála. Az áruházi érdekeltségek beszüntették néhány napra nagyágyúik puffogtatását, mert meg voltak róla győződve, hogy a kormányválság következtében előtérbe nyomuló új problémák árnyékában *elalszik* az egész áruházi kérdés és a nagy erőllyel megindult kormányakció *elposványosodik az új helyzet folytán előállott problémák sokaságában.*

Mondani sem kell talán, hogy ma, az új kormánylista birtokában, konstatálhatjuk, hogy

a Gömbös Gyula kormányelnöklete alatt megindult akció az új kormányalakulat mellett nemhogy ellanyhult volna, hanem — amennyiben van értelme ezt külön hangsúlyozni — nagy mértékben megerősödött.

Ez alkalommal a *Fővárosi Hirlap* nyilvánosságán át emlékeztetnünk kell a magyar közvéleményt arra a körülményre, hogy az áruházak túltengéseinek és kinövéseinek lenyesegetésére indult kormányzati akciót *Fabinyi* Tihamér indította el annakidején, amikor a kereskedelemügyi tárcát vezette. Tőle vette át örökségbe a tárcát és a megindított eljárásokat *Bornemisza* Géza, aki nyomban a kereskedelemügyi tárca átvétele után sajtónyilatkozatot adott és ebben legelőször is leszögezte, hogy *a kereskedők és iparosok jogos igényeit mindenkor a legmesszebbmenően szemelőtt fogja tartani.*

Bornemisza Géza kereskedelmi miniszter

fogadta a *Fővárosi Hirlap* munkatársát, az áruházi kérdésről részletesen kifejtette álláspontját és amint a *Fővárosi Hirlap* 1935 március 13-án megjelent számában olvashatjuk, erről a kérdésről *szószerint* a következő, félre nem érthető nyilatkozatot adta:

— Nagyon jól ismerem elődömnek, Fabinyi Tihamér pénzügyminiszter úrnak a nagyáruházak tevékenységének szabályozásáról szóló rendelettervezetét, amely a kereskedelemügyi miniszter engedélyezéséhez köti az áruház létesítését és fennálló áruházak bővítését. Tudom, hogy a rendelet az élelmiszereknek és élvezeti cikkeknek forgalombahozását eltiltani kívánja, illetőleg ezek forgalombahozását a kereskedelemügyi miniszter engedélyéhez köti. Továbá a vendéglői ipar és általában a képesítéshez kötött ipar áruházban nem gyakorolható. A rendeletnek mindezeket az intézkedéseit és ezen túlmenően a rendelet szankcióit is már csak azért is helyeslem, mert felfogásom teljesen konform elődöm felfogásával.

— A magam részéről egyik legsürgősebb tennivalónak az e téren való intézkedést tartom.

— Mondanom sem kell, — és ez megnyugtatásul szolgálhat a kereskedelemnek és az ipar illetékes részének, valamint a kiskereskedelemnek egyaránt, — hogy a kérdés rendezésénél a kereskedők és kiskereskedők, valamint az érdekelt iparosok jogos igényeit a legmesszebbmenően szem előtt fogom tartani.

Hiú reményeknek az áruházi fronton: a rendelet életbelép

Eddig szólt *Bornemisza* Géza nyilatkozata, sajnos azonban, a nyilatkozatban foglalt ígéret megvalósítására nem volt ideje, mert közben történt az új iparügyi minisztérium megszervezése, amely *Bornemisza* Gézát *új feladatok megoldása elé állította.* A *Fabinyi* Tihamértól örökségként rámaradt áruházi problémát tehát folytatólagosan átadta utódának, *Winchkler* István kereskedelemügyi miniszternek, aki tudvalevően *majdnem a végső megoldásig fejlesztette ezt a kérdést.* A vezetése alatt álló minisztérium főtisztviselői hosszas és beható tanulmányozással a legapróbb részletekig kidolgozták az áruházi probléma minden lehetséges vonatkozását. Ennek a tanulmánynak alapján készült el a *Fővárosi Hirlapban* is ismertetett rendelettervezet, amelyet most már csak napok választottak el attól, hogy törvényes rendeletté váljék.

A kormányválság következtében azonban *Winchkler* István most már nem valósíthatja meg elhatározását, ellenben a kidolgozott probléma visszakerült *Bornemisza* Géza kezébe, aki — mint a fentidézett nyilatkozat is bizonyítja, — *már tavaly tavasszal a leghatározottabban és legerélyesebben kifejtette az e tekintetben való álláspontját.*

Ahogyan *Bornemisza* Géza férfias és határozott egyéniségét ismerjük, továbbá ha felidézzük iparügyi miniszter korában történt intézkedéseit, amelyek *egytől-egyig a kisemberek érdekeit szolgálták,* meg vagyunk róla győződve, hogy az áruházak megrendszabályozásának évek óta húzódó problémája

Bornemisza Géza irányítása mellett most már a legrövidebb idő alatt és a legteljesebb közmegnyugvásra megoldást nyer.

A közmegnyugvást pedig *nem öt nagyáruház kisajátított jogainak szankcionálása jelenti,* hanem egyedül és kizárólag a napi keserves munkájukból élő kiskereskedőknek, ennek a tiszteletreméltó és az állami élet alapját szilárdan támogató társadalmi rétegnek *megvédése a túlzott, sőt eltúlzott áruházi konkurrenciával szemben.*

A Bszkrt és a Kalár

A most elmondottak és *Usetty* Bélának, a *Beszkárt* elnökének a *Fővárosi Hirlap* legutóbbi számában adott nyilatkozata után szinte csodálkozással olvassuk a *Kalár* néven alakult részletfizetési áruház *röpcéduláját,* amelyet a műhelyekben, a végállomásokon, hivatalokban, valamint a *Beszkárt* és társvállalatai összes hivatali helyiségeiben *állandóan osztogatnak.*

Miután a hivatalos kormányzat véget akar vetni az áruházak túltengő konkurenciájának, a *Beszkárt* elnöke pedig határozottan kijelentette, hogy *a villamosvállalat nem asszisztál semmiféle áruházi tevékenységnek,* a *Kalár-áruház* jónak látja, hogy *üzleti érdekkörébe beszervezze a főváros valamennyi közlekedési alkalmazottját.* Meglepetéssel olvassuk az időszerűtlen röpcédulán, hogy: „Tetőtől talpig felöltöztetjük családjával együtt és *megszabadítjuk a részletuzsorától.*"

Ugyanekkor azonban pár mondattal odább felszólítja a *Beszkárt,* a *Hév* és az *Autobuszüzem* embereit, hogy: „Azok az alkalmazottak, akik *részletre* kívánnak vásárolni, hozzák magukkal legutóbbi fizetési lapjukat (kutyanyelvet)".

A különös és a történtek után szinte érthetetlenül merészhangú röpcédula tartalma egyébként szószerint a következő:

Villamos alkalmazottak!

Néhány hét mulva itt a tél, az asszonynak, gyereknek és Önnek meleg ruhára, alsóruhára lesz szüksége.

Tetőtől-talpig felöltöztetjük családjával együtt és megszabadítjuk a részletuzsorától.

A villamos alkalmazottak támogatásával megalkottuk árubeszerző üzletünket és tömeges bevásárlásainkkal lehetővé válik, hogy a legkiválóbb minőségű ruházati dolgokkal olcsó áron elláthassuk a villamos családokat. Üzletünkben megtalál mindent, amire családjának és Önnek szüksége van: női és férfiszövetek, selymek, mosóanyagok, vászonáruk, kötöttáruk, harisnyák, uri divatcikkek, férfi és női fehérneműek, női kabátok, férfiöltönyök és felöltők, az összes gyermekruházati cikkek nagy választéka az Ön rendelkezésére áll.

Üzletünkben csak a Beszkárt, a HÉV és az Autobusz-üzem alkalmazottai vásárolhatnak. Azok a közlekedési alkalmazottak, akik részletre kívánnak vásárolni, hozzák magukkal legutóbbi fizetési lapjukat (kutyanyelvet).

Támogassa üzletünket, amely a közlekedési alkalmazottak jólétét kívánja szolgálni.

Kalár

fővárosi közlekedési alkalmazottak árubeszerző üzlete. VIII., Baross-u. 52. I. em. Telefon: 1-370-90. Üzleti órák reggel 8-tól este 6-ig.

*

Mondanunk sem kell talán, hogy *Usetty* Béla nyilatkozata, valamint *Szendy* Károly polgármesternek a közigazgatási bizottság hétfői ülésén tett kijelentése után, amely szerint *tiltakozik az ellen, hogy bármely kereskedelmi alakulatnak hivatalból részlettörlesztést levonjanak,* — biztosra vesszük, hogy a *Beszkárt ezt a legújabb áruházi alakulatot hivatalos levonással nem fogja támogatni,* ilymódon tehát

maga a Beszkárt teszi lehetetlenné, hogy a legújabb budapesti áruházi gründolás Budapest egyik legnagyobb üzemének üzleti garanciájával folytassa tevékenységét,

Az ilyen üzleti vállalkozásoknak *lélektani* megalapozása tudvalevően az, hogy *a kisember megszédül és összevásárol mindent, ha a vásárlás pillanatában nem kell egyetlen fillért sem fizetnie.*

Tekintve, hogy a Beszkártnál az a gyakorlat, *hogy a túlságosan eladósodott alkalmazottat elbocsátják,* az ilyen áruházi alakulatnak megvan az a lehetősége, hogy *egész egyszerűen, a tartozás nagyságának bejelentésével erkölcsi és anyagi presszíót gyakoroljon a vevőjére,* szóval ezen az úton biztosítsa követeléseinek behajtását. Minthogy ez a lehetőség fennforog, véleményünk szerint

az áruházi alakulat működésével szemben nem elegendő a Beszkárt vezetőségének passziv rezisztenciája, hogy tudniillik nem vonja le hivatalból a részleteket, hanem szükség lenne kategórikus intézkedésre is, arra, hogy alkalmazottait egyenesen eltiltsa

az ilyen cégekkel való érintkezéstől, amely — ismételjük — *a szegény ember lélektani momentumainál fogva alkalmas arra, hogy berántsa őt az eladósodásba.* Végül, de nem utolsó sorban, ismerve a mindenfajta részletüzletek kalkulációját, *általában méltánytalan, hogy épp a legszegényebb népréteg fizessen óriási kamatokat olyan amortizációk fejében, amelyek a részletfizetések szokásos 6—12 havi rövidlejáratú törlesztései alatt zajlanak le.*

Pelikan
IRÓGÉPSZALAG
VEZÉRKÉPVISELET
Stalla Lajos Budapest, V.,
Vilmos császár-út 42.

Bélesseê együtt

jó és szép a kabát. Ami a kabátnál a bélés, az a kávénál a valódi *Franck* kávépótlék.

Akár babkávé, akár Kneipp malátakávé, — tegyünk minden kávéba valódi *Franck* kávépótlékot!

Egészséges belső erők szétrobbantották a pék-kartelt

Rendkívüli érdekes döntést hozott a budapesti királyi törvényszék *Márkus* Albert dr. tanácselnök vezetése mellett, amikor is elvetette az úgynevezett *pékkartel* egy pergátló kifogását *Urbanek* Rudolf sütőmester ügyében. *Urbanek* Rudolf ugyanis levelet intézett a kartelhez, és bejelentette kilépését, tekitve, hogy *üzletét átruházta.* A karteltől azonban *nem kapott választ,* ezért lépett peres útra és a törvényszék ép ez okból mondotta ki, hogy *ez esetben nem illetékes a kartel kötelékébe tartozó választott bíróság,* hanem, igenis a rendes bíróság fog ítélkezni afelett: *fennáll-e jogviszony Urbanek Rudolf és a pékkartel között?*

Valószínű azonban, hogy ennek az eljövendő bírósági ítéletnek sok gyakorlati jelentősége már nem lesz, mert, mint ismeretes,

a rengeteg botrány és belső viszálykodás után a sütőipar egészséges belső erői szétrobbantották a nem túlságosan dicsőséges multra visszatekintő pékkartelt.

Valóban semmi szükség nem volt arra a kartelra, amely *magándetektivekkel, azsan provokatőrökkel és kellemetlen versenytársak elnémításának az eszközével dolgozott.*

Ép a *Fővárosi Hirlapban* mutattunk rá számos ízben ezekre az anomáliákra, leleplező cikkeink miatt *sajtópert is indított ellenünk a Sütőiparosok Ipartestülete,* de

mert százszázalékig igazat írtunk és ezt az igazunkat bizonyítani is tudtuk, a bíróság valamennyi fóruma felmentett bennünket.

Most hogy az idézett perről és a múlt héten megtartott sütőipari ülésről számolunk be, jóleső megnyugvással állapítjuk meg, hogy

az értekezleten felmerült újabb árdrágítási kísérlet a józan elemeknél megvilágosította a pékkartel fenntartásának abszurd voltát.

A kenyér árát a mai nehéz viszonyok között, amikor a keresőknek a legszükösebb körülmények között csak a megélhetésre tellik, *ismét két fillérrel akarták emelni kilogrammonkint.* A rossz viszonyokkal küzködő pékiparosság reálisan gondolkozó képviselői megállapították, hogy *ez az újabb árdrágítás még inkább csökkenteni fogja a fogyasztást, így tehát a pékkartel ármozgalma a végén csakugyan katasztrófába sodorhatja a sütőiparosokat.* Ugyanekkor nyilvánosságra került *Bornemisza* Géza iparügyi miniszter átirata, amely *a sütőipari munkások munkabérének és munkaidejének szabályozására vonatkozik.*

Mindezek után nyilvánvalóvá vált, hogy a kartel további működésének nemcsak értelme nincs, de *nincs meg a lehetősége sem,* következésképp a kartel vezetősége nyilvánosságra hozta, hogy

a háromesztendős kartellszerződés lejárta, december után megszűnik a pékkartel és 1937 januárjában már helyreáll a sütőiparban a titkos megállapodásoktól mentes szabad forgalom.

Az elmulás mélabús perceiben nem tehetünk egyebet, minthogy a közérdekben való feltétlen megnyugvás jóleső érzésével konstatáljuk, hogy *ismét lezártuk közérdekű harcaink egy hosszú fejezetét:* megszűnőben van egy kartel, amely a legérzékenyebb ponton, *a kenyéren* keresztül tette nehezebbé három esztendőn át a magyar főváros lakosságának életét.

Jubiláris ünnepség Pető Felix kormányfőtanácsos tiszteletére. A *Budakalászi Textilművek Klinger Henrik Rt.* igazgatósága és teljes személyzete a minap ünnepelte ügyvezető igazgatójának: *Pető* Félix kormányfőtanácsosnak 25 éves szolgálati jubileumát Tiszteletére százteritékes bankettet rendeztek a Hungária-szálló különtermében és mindvégig kitünő hangulatban, számos felköszöntő beszéddel ünnepelték a kiváló jubilánst.

Öngyilkosság, vagy gondatlanság esetén a biztosító nem köteles fizetni. Néhány esztendővel ezelőtt tragikus körülmények között meghalt *Fried* György vállalkozó, akit a lakásán *megölt a vezetékből kiömlő világítógáz.* Az elhunyt édesanyja 100.000 pengő biztosítási összeget követelt a *Magyar Francia Biztosítónál,* amely azonban a keletkezett perben bizonyította, hogy *Fried* György, amikor gázszagra ébredt, előkeresett egy franciakulcsot és a szobában levő gázvezetékből kiszedett egy csavaros dugaszt. Eközben azonban *se nem zárta el a gázórát, se nem nyitotta ki az ablakokat, de a nyomozás adatai alapján meg sem kísérelte, hogy a halálos fertőzésű atmoszférából szabaduljon.* Az alsófokú bíróságok bizonyítottnak látták az öngyilkosságot, a Kuria viszont nem ment bele a kérdés elbírálásába, mert úgy találta, hogy *Fried* György olyan nagyfokú gondatlanságot követett el, hogy *már ez is elegendő a kereset elutasítására.* A harmadfokú ítélet kihirdetése után perújítási keresetet adtak be, amelyet azonban a budapesti törvényszék elutasított és özvegy *Fried* Zsigmondnét *1000 pengő perújítási költség fizetésére kötelezte.*

VÁLLALKOZÁS

Beérkezett ajánlatok

A Gubacsi-úton építendő **szükséglakás „A" épületének különböző munkáira** pályáztak: Boghen György 162.393, Tóásó Pál 164.394, Führer Miklós 163.314, Szőllőssy Elemér 176.940, Tausz Alfréd 186.562, Nagy Testvérek 190.711, Székely Béla 191.651, Tamássy Emil 191.713, Paulheim és Weninger 193.745 pengővel.

Ugyanott a „B" épület különböző munkáira pályáztak: Bodnár Zoltán 250.019, Barta Károly és Bleyer Sándor 284.783, Barcsay Lajos 162.759, Teleki László 164.775, Tamássy Emil 180.488 pengővel.

Ugyanott a „C" épület különböző munkálataira pályáztak: Boghen György 151.763, Barcsai Lajos 162.759, Teleki László 164.775, Barta Károly és Bleyer Sándor 167.684, Székely Béla 179.183, Tamássy Emil 179.578, Paulheim és Weninger 180.488 pengővel.

A Bihari-úton építendő **szükséglakás különböző munkálataira** pályáztak: Boghen György 183.540, Mészáros Imre 140.144, Barcsai Lajos 154.010, Teleki László 154.931, Führer Miklós 154.967, Bolmann Béla 156.384, Székely Béla 163.085, Paulheim és Weninger 167.161, Németh Béla 167.577, Kecse Nagy Károly 177.921 pengővel.

Az angyalföldi szivattyútelep **alépítményi munkáira** pályáztak: Fe'ér és Dános 722.494, Hajnal Imre 799.775, Zsigmondi Béla rt. 749.515, Pittel és Brausewetter 758.478, Szentgály Antal 733.248 pengővel.

Versenytárgyalási megbízások

Élelmiszerszállításra kaptak megbízást: Községi Élelmiszerárusító Üzem, Herceg Eszterházy Húsárugyár, özv. Nits Mártonné, özv. Schreiner Rezsőné, Egyesült Malomipari Rt.

Kazánszállításra a Gázművek részére: Thermoglobus rt. 3950, Pawlik és Társa 3410 pengőért.

Cső szállításra a Gázművek részére: Weiss Manfréd rt. 19.405 pengőért.

Az Uj Szent János-kórház II. sz. belosztályán **szobafestő, mázoló munkát** kapott Uitz Péter (XI., Szent Imre h.-út 4.) 5170.83 P.

A Fiumei-úti temetőben levő Kossuth-mauzoleum **kőműves munkáit** Balassa Árpád kapta (V., Kálmán-utca 19.) 9174.40 P.

A Baross-u. előljárósági épületében **központi fűtés kazántag kicserélési munkát kapott** Juhász József (VIII., József-körut 25.) 3325.48 P.

A Ferencvárosi helyi kikötő kooszirakodó út folytatásához **kőanyagok** szállítását dr. Frank István kapta (XI., Németvölgyi-út 51/4). 4744.30 P.

Uj versenytárgyalási kiírások

A Boráros-téri villamos **városcsarnok** építésére. Pályázni lehet október 19-én d. e. 10 óráig. Akácfa-u. 15 IV. em. 428.

20.000 kg. **törlőrongy** szállítására. Pályázni lehet október 20-án d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

9200 kg. **zsineg szállítására.** Pályázni lehet október 21-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

ASBESTIT A jelenkor legjobb hézagmentes Asbestpadlója! Linoleumkészítés.
Gyártja: MAGYAR ASBESTIT PADLÓGYÁR
RÁCZ JÓZSEF Budapest, VI., Andrássy-út 32. sz. Telefon: 1-119-95.

ÚTHENGERLÉST vállal WOLF ERNŐ
BUDAPEST, XI., HORTHY MIKLÓS-ÚT 149. — Telefon: 2-599-68

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-695-59.

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8,000.000 drb.

Krausz Ferenc
bronzöntő
Budapest, VI., Babér-utca 80. Telefon: 2-932-26

PETIK JÁNOS épületbádogos munkák vállalata
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 14. SZ.
Telefonszám: 1-188-81 és 2-920-75.

Mihálka és Társai
reszelő- és szerszámáru iparvállalat k. f. t.
Budapest, V., Zápolya-utca 34. Tel.: 2-924-98

OETL ANTAL
vasöntőde és gépgyár részvénytársaság
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. szám
Telefon: 1-461-09.

KARDOS JENŐ
EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZŐ, KÖZPONTI FŰTÉS, VIZVEZETÉK ÉS CSATORNÁZÁSI VÁLLALATA
Budapest, VI., Ó-utca 31. Tel.: 1-179-05

TAKÁCS-ÜVEG
Kartellen kívül. TAKÁCS IMRE táblaüveg-szaküzlete Budapest, II., Zsigmond-utca 24. szám
Telefon: 1-606-00 Sürgönycím: Üvegcentrum

MÓCZÁR GÁBOR
egészségügyi berendezést tervező és kivitelező mérnöki irodája
Budapest, VIII., Magdolna-u. 4. Telefon: 1-435-47

Zubovits István
női és férfi bőrkabát készítő
BUDAPEST, KÁROLY KIRÁLY-ÚT 13.
(Ledermann udvar.) TELEFON: 1-381-08.

GRUBER JÁNOS festékgyár és ásványőrlőművek, építési anyagok és vegyészeti termékek raktára
Központi iroda: Budapest, V., Kálmán-utca 22. sz.
Telefonszám: 1-230-33. ● Alapíttatott: 1842

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN (DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: 1—126—66.

VAS MÉRNÖK Asbest VVV Asbestből MINDENT
Vegyi Gyára Rt.
Budapest, V., Visegrádi-u. 67. Telefon: 2—924—63.

KUSZTOS IMRE ÉS TÁRSA B. T.
„KORAZIT" nemesvakolati és műmárvány gyár
Cégtul.: KUSZTOS IMRE Budapest, X., Szállás-u. 28-30.
Gyáritelefon: 1—491—82. Postatakarékp. csekkszámla: 65.505.

Központi fűtések, egészségügyi berendezések
Dobray Kálmán okl. mérnök
Budapest, V., Katona József-u. 41. Tel.: 1-210-19
(Ujpesti rakpart sarok.)

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

CSIPAK SÁNDOR ÉS FIA
közszállítási vállalkozók
PESTUJHELY Neptun-utca 24
BUDAPEST XIV., Telep-u. 98
TELEFON: 2-975-62
M. kir. Postatakarékpénztári csekkszámla 57.837

Huszonötödik évfolyam Budapest, 1936 október 21 42. szám.

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE . . . . . 24 PENGŐ
FÉLÉVRE . . . . . 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavilonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Az alkotó kenyér

Schmitz Richard, Bécs város polgármestere a *Fővárosi Hirlap* legutóbbi számában megemlékezett azokról a rendkívüli áldozatokról, amelyeket a szövetségi főváros a szociális béke és nyugalom érdekében hoz. Egy pillanatig sem csodálkoztunk azokon, amiket a bécsi polgármester mondott, mert ismerjük azt a rezsimet, amely a megújhodott Ausztriában minden mérgező anyagot ki akar vonni a társadalomból és mint ilyen, szociális szellemmel van telítve. De nem csodálkoztunk azért sem, mert hiszen a magyar főváros vezetősége és törvényhatósága hasonlóképpen elsőrendű feladatai közé iktatta a szociális gondoskodásnak olyan mértékét, amilyet csak igazán a legkulturáltabb, a legnemesebben érző világvárosok honosítottak meg a maguk portáján.

A bécsi polgármester elmondta, hogy az ősz beálltával a szociális problémák megoldási kérdései vonulnak előtérbe náluk is, mint mindenhol. Ezen a téren Bécs városa évek hosszú sora óta óriási áldozatokat hozott és ma már az a helyzet, hogy Bécs több mint félmilliárdos évi költségvetésének csaknem egyharmada a szociális természetű kiadásokra esik. A nagyméretű karitatív akciókon kívül azonban *az osztrák szövetségi fővárosban a munkanélküli segélyezés rendszere is megmaradt.* A polgármester szavaiból is kivehető volt, de az egész mai rezsim rendszeréből is következik, hogy *a munkanélküli segély intézményéért Bécs mai urai nem rajonganak és nem rajonghatnak.* Kellemetlen és hosszú ideig megoldhatatlan örökségképpen hagyta ezt rá a mai urakra az egykori vörös Bécs, amely a szociális megsegítés elsőrendű eszközét nem a munkában, hanem a munkanélkül nyujtott segélyben látta. Minthogy pedig a mai rezsim békére, nyugalomra törekszik, vállalnia kellett ezt az örökséget és meg kellett tartani, hogy lassan leépíthesse és rászoktassa a munkásságot arra, hogy ne a munkanélküli segélyben, hanem a munkában lássa a róla való igazi gondoskodást. A szövetségi kormány és vele a szövetségi főváros évek óta azon fáradozik, hogy a munknélküli segélyt, amely szinte elviselhetetlen terheket jelent, lassan megszüntesse és helyébe tényleges munkaalkalmakat teremtsen. Máris büszkén mutat rá a bécsi polgármester azokra a hatalmas útépítkezésekre, amelyek úgy Bécsben, mint az országban mindenütt épültek és a munkások légióinak sok-sok millió schillingre rugó keresetet nyujtottak.

Mi boldogan állapítjuk meg, hogy a magyar főváros és a magyar kormányok a szociáldemokrácia minden erőlködése ellenére sem hódolt be a munkanélküli segély talán szentimentális, de mindenesetre veszedelmes gondolatának. Azok a millió pengők, amiket mi is elköltethettünk volna munkanélküli segélyekre, igenis, a maguk teljességében jutottak el a munkássághoz, amely azonban ezekért a pengőkért megdolgozott és munkájuk nyomán épületek emelkedtek, utak készültek, csatornák keletkeztek, egyszóval a magyar főváros haladásához nagymértékben hozzájárultak. Ime, *ez az alkotó kenyér.* Bécs városa ma napi 2—3.7 schilling munkanélküli segélyt ad, mi pedig ugyanennyi pengőért szintén kenyeret adunk a magunk munkásainak, de alkotó kenyeret, mert a munkás dolgozik érte. Azok, akik szívesen és rendesen elég felületesen bírálják Budapest székesfőváros szociálpolitikáját és beruházási tevékenységét, a bécsi példa láttán magukba szállhatnak és elismerhetik, hogy az az alkotó kenyér, amellyel Budapest ellátja munka nélkül szűkölködő lakosságát, kétszeresen kifizetődik. Hiszen ma már nincsen olyan lelketlen ember, aki állná az ősi „igazság"-ot, hogy aki nem dolgozik, ne is egyék. A mai szociális gondoskodás mellett nemcsak, hogy senkinek éhenhalnia nem szabad, de azt sem engedhetjük meg, hogy magyar testvéreink közül bárki éhezzék. Az éhségtől azonban nem a lealázó munkanélküli segéllyel, a meg nem szolgált pengővel mentjük meg embertársainkat, hanem olyan kenyérrel, amelynek nyomán alkotások keletkeznek. Amit a munkanélküliből lett munkáskezek alkotnak, mindaz olyan, amire szüksége van a város lakosságának, az ország közületének.

Ezért látjuk örömmel azt, ha Budapest székesfőváros polgármestere, egész vezetősége, összes pártjai boldogan és öntudatosan viselik akár a pazarlás vádját is, amikor arról van szó, hogy minél több beruházással fejlesszük világvárossá Budapestet és mentsük meg annak szociális békéjét és nyugalmát.

BORNEMISZA GÉZA
iparügyi és kereskedelemügyi miniszter
nyilatkozik a Fővárosi Hirlapnak
a városrendezési törvényjavaslatról, a vámmentes kikötőről, a Közmunkatanács hatáskörének kiterjesztéséről és az áruházkérdésről

Bornemissza Géza iparügyi miniszter mult héten vette át a kereskedelmi és közlekedésügyi minisztérium vezetését, azt a kormányzati területet, amelyen annakidején megkezdte miniszteri működését. Az iparügyi minisztérium megszervezésével járó hatalmas munka egyidőre elszólította őt a kereskedelmi ügyek vezetésétől, most azonban, hogy az új minisztérium már tökéletes precizitással működik, lehetővé vált, hogy *Bornemisza Géza egyedül vezesse mind a két minisztériumot, bevált és kipróbált szakértelmével.*

A politikai és a társadalmi élet a legszintébb szeretettel üdvözölte *Bornemisza* Gézát kettős magas hivatalának elfoglalása után, a miniszternek azonban eddig még nem volt módja, hogy sajtónyilatkozatban hozza nyilvánosságra legközelebbi terveit és elgondolásait. Éppen ezért *kétszeres jelentősége van alábbi nyilatkozatának,* mert hiszen

a kereskedelmi, az ipari és a közgazdasági életet egyaránt közelről érintő néhány fontos kijelentését elsőnek közöljük

a *Fővárosi Hirlapban.*

Bornemisza Géza miniszter

az iparügyi minisztériumban lévő dolgozószobájában fogadta a *Fővárosi Hirlap* munkatársát és a fővárost is a legközelebbről érintő problémákról hozzáintézett kérdéseinkre az alábbiakban volt szíves nyilatkozni:

A városrendezési törvényjavaslat elkészült

Első kérdésünk arra vonatkozott, hogy milyen stádiumban van a városrendezési törvényjavaslat és melyek annak főbb intézkedései. *Bornemisza* Géza ezt válaszolta:

A városrendezési törvényjavaslat már elkészült. Minthogy a városok fejlődése egészségtelen irányban halad, s főleg a külterületek építkezése lendült fel az utóbbi időben, mégpedig meglehetősen rendszertelenül, feltétlenül szükséges, hogy az itt mutatkozó rendezetlenség szerves megoldás útján kiküszöböltessék. Ilyen területeken a közművek megépítése nagyobb összegbe kerül, holott ennek a területnek a lakóssága elsősorban a szegényebb néposztályból kerül ki, viszont éppen úgy igényt tart a közművekre, mint a belső terület lakóssága. Egyébként is a városrendezés állami feladat kell, hogy legyen: az államnak kell irányt szabni a városok további fejlődésének.

— Az új törvényjavaslat szabályozza a telekparcellázási lehetőségeket, egyben jelentős építésügyi megkötéseket is tartalmaz. Megszünteti az érvényben levő kisajátítási eljárást, és fontos közegészségügyi rendelkezéseket is hoz. A belügyminisztériummal karöltve a kislakások egészségügyi helyzetén kíván a javaslat generálisan javítani, s intézkedései kiterjednek a pincelakások megszüntetésére, a tűzbiztonság és egyéb kérdések rendezésére is.

Megkérdeztük ezután a minisztert, hogy mikor nyújtja be a törvényjavaslatot a képviselőházban:

— A városrendezési törvényjavaslat tervezetét, — mondotta *Bornemisza* Géza — **a miniszertanács már elfogadta, most csupán a revíziós és a sokszorosító munka van hátra. Remélem, két hét alatt ez a munka is befejeződik, akkor a belügyminiszter úrral együttesen a törvényjavaslatot beterjeszthetem a képviselőházba.**

— Ugyanis mindakét tárcát érintő intézkedésekről van szó a javaslatban. Ezeknek a két minisztériumot érintő hatásköröknek szabatos körülírása most van szövegezés alatt.

Ezután megemlítettük, hogy a törvényjavaslattal kapcsolatban szóba került a *Közmunkatanács* hatáskörének kiterjesztése is. Esetleg az egész ország területére, vagy legalább is a főváros környékére is.

— Nem egészen így van, — válaszolta *Bornemisza* Géza. — **Bizonyos lehetőséget azonban ad az új városrendezési törvény arra, hogy a Fővárosi Közmunkák Tanácsának a városrendezés terén szerzett évtizedes tapasztalatait a környék rendezésénél is felhasználhatjuk. Ez azonban nem jelent generális hatásköri kiterjesztést, csupán egyes konkrét kérdésekre szóló felhatalmazásról lehet szó.**

Rövidesen megoldják a szabadkikötő kérdését

Ezután a kereskedelemnek egyik előtérben álló problémáját, a vámmentes szabadkikötő kérdését vetettük fel és megkértük a minisztert, hogy ismertesse a kereskedelmi életnek ezt a rendkívül fontos és sürgős mgoldásra váró ügyét. A miniszter az alábbiakban válaszolt:

— Most vettem át az ügy megoldására elkészített tervet. A kérdést nagyjelentőségűnek tartom az ország gazdasági érdekeinek szempontjából. A tranzitó kereskedelem ugyanis megállott nálunk, a szabadkikötő viszont azt jelenti, hogy modern eszközt teremtünk a tranzitó kereskedelem nagyarányú újjáélesztésére és kifejlesztésére. A továbbiakban pedig a kikészítő eljárás révén ipari munkalehetőséget is biztosít azoknál a cikkeknél, amelyek a környező államokban nyernek elhelyezést.

Ezután a tervezet egyes részleteiről érdeklődtünk, mire *Bornemisza* Géza a tervezettel kapcsolatban az alábbi feelvilágosítást adta:

— Kaptam egy tervezetet, amely hónapok óta folyó tárgyalások és megbeszélések eredménye. A kérdés megoldása nem könnyű, mert nehezen volt biztosítható a harmónikus együttműködés a csepeli vámmentes kikötő és a készülő új vámmentes kikötő között. A tranzitó kereskedelem megindulása azonban nemcsak mechanikai kérdés, nemcsak területi és bérleti kérdés, hanem a megfelelő kereskedelmi összeköttetések létesítése éppen olyan fontos. Véleményem szerint ennél a kérdésnél a magánérdekeltség bevonására van szükség.

— Ha így képzeljük a megoldást, — folytatta *Bornemisza* Géza, — **felmerül a kérdés: mi történjék a régi kikötővel? Ha önállóan tovább viszszük a régi kikötőt a mai keretek között, akkor nehéz lesz megoldani a feltétlenül szükséges és egészséges együttműködést az új kikötővel.**

— A legmegfelelőbb megoldásnak az látszik, hogy a két kikötőt közös társaságnak adjuk ki és pedig a szükséges magántőkével rendelkező közös társaságnak.

— A probléma végleges megoldása még tárgyalás alatt áll. A magam részéről már csak azért is siettetni fogom a megoldást, mert nem csupán Budapesten merült fel a vámmentes szabadkikötő kérdése, hanem a szomszédos államok érdekelt nagyobb városai is foglalkoznak ezzel a kérdéssel. Szerintem kár lenne a kezdeményezést kiadni a kezünkből és kihasználatlanul hagyni földrajzi helyzetünkből adódó előnyünket.

„Az áruház kérdésre nagy súlyt helyezek"

Végül az áruház kérdésben kértünk nyilatkozatot. *Bornemisza* Géza a következőket mondotta:

— Minthogy a kerekedelemügyi minisztériumot csak most vettem át, az áruházi kérdéssel részletesen még nem foglalkozhattam. Annyit azonban mondhatok, hogy az áruház-kérdés rendezésére annak jelentőségéhez mérten nagy súlyt helyezek.

Eddig szól *Bornemisza* Géza iparügyi, kereskedelmi és közlekedésügyi miniszter nyilatkozata, amelynek minden egyes *bejelentő* mondata *közvetlen közelről érinti Budapest életét.* A városrendezési törvény irányt szab a milliós metropolis további fejlődésének, a vámmentes kikötő lehetővé teszi, hogy Budapest ne csak idegenforgalmi, hanem *általános kereskedelmi szempontból* is a „Duna királynője" legyen, az áruházi-kérdés megoldása pedig végre nyugvópontra juttatja a legjobb adófizetőréteg, a kiskereskedők társadalmának egzisztenciális kérdéseit. Ha hozzávesszük mindehhez, hogy *Bornemisza* Géza *a gyors és határozott tettek embere,* megnyugvással kell megállapítanunk, hogy *a fenti nyilatkozat után elérkeztünk ezeknek a hosszú idő óta vajudó problémáknak tényleges megoldásához.*

Mohar József dr.

Sipőcz Jenőt megerősítette főpolgármesteri állásában a kormány

Az új kormányalakulás alkalmából a főispánokkal együtt *Sipőcz* Jenő dr. főpolgármester is a kormány rendelkezésére bocsátotta állását. Véleménykülönbség nem volt arra nézve, hogy a szokásos lemondást az újabb megerősítés fogja követni. A döntés tehát, amely a főpolgármesteri állás betöltését illetően történt, senki számára nem volt meglepetés, de azért a szó legigazabb értelmében általános örömet keltett a hír, hogy *a kormány Sipőcz Jenőt újból megerősítette főpolgármesteri állásában.*

Hétfőn délelőtt érkezett meg Kozma Miklós belügyminisztertől a megerősítést tartalmazó levél, amelyben *rendkívül meleg hangon* kéri fel *Sipőcz* Jenőt, hogy *széleskörű közigazgatási tudásával továbbra is támogassa munkájában a kormányt.*

Ehhez a miniszteri leirathoz a főváros vezetősége, a törvényhatósági bizottság tagjai pártkülönbség nélkül, de a főváros egész közvéleménye is azt a kérést fűzik, hogy a főpolgármester, amikor a kormány támogatására magas tisztét betölti, *maradjon továbbra is az, aki eddig volt:* az autonómia őre, a kormány és az autonómia közötti barátságos viszony bölcs ápolója, fővárosunk fejlődésének fáradhatatlan harcosa és őrizze meg továbbra is lankadatlan érdeklődését a közügyek iránt csakúgy, mint meleg szeretetét, amellyel a főváros minden rendű és rangú polgárát szívébe zárta.

Darányi Kálmán miniszterelnök és kormányának bizalma, *Kozma* Miklós belügyminiszter meleg elismerése ezúttal Budapest egész polgárságának érzését fejezte ki.

Minden áldozattal felér az idegenforgalom céltudatos fejlesztése

Irta: Gazdy Jenő törvényhatósági bizottsági tag

Ma már alig van valaki, aki ne tudná kellőképpen értékelni az idegenforgalomnak nemzeti és gazdasági szempontokból való nagy jelentőségét. Budapest szállóiban és penzióiban — a hivatalos adatok szerint — *1935-ben 220.265 idegen 741.512 éjszakát töltött.* Ezek a számok 9, *illetve 23 százalék emelkedést mutatnak* a megelőző év adataival szemben. A székesfővárosi idegenforgalmi hivatal számításai szerint az 1935. évi idegenforgalom külföldi eredetű bevételei *32 és ½ millió pengőre becsülhetők.* Ezzel a végösszeggel a magyar idegenforgalom, amelynek legfőbb vonzóerejét Budapest teszi, *valutaszerző erőben állatkivitelünk és búzakivitelünk után a harmadik helyen áll.*

A folyó év augusztusának idegenforgalma pedig — hivatalos megállapítás szerint — *minden eddigi méretet felülmult.* Különösen örvendetes tünet még ebben, hogy az olcsó társasutazásokon kívül újabban *nagy mértékben emelkedett az egyéni utasok száma. A svéd városi tisztviselők* csoportját követte *az angol Summer Schools* csoportos látogatása, majd a *holland rádió és katolikus sajtó, a bécsi nemzetközi fogorvoskongresszus és eszperantó világkongresszus,* azután *a lengyelek, olaszok, bajorok* hatalmas csoportjai. A *Szent István-hét* alkalmából pedig Európa minden részéből voltak vendégeink, sőt a világ legtávolabbi helyeiről is felkerestek bennünket előkelő és ami fontos, pénzes idegenek. Sokszor csak egy-két napra jöttek és hetekig maradtak. Valóban minden objektiv ember megállapíthatja, hogy a mi Szent István-napi ünnepségeink évről-évre szebbek és nagyobbszabásúak lesznek. Vonzóerőnk eddigelé fokozatos növekedésben van és az az áldozatos munka, amit a főváros illetékes szervei kifejtenek, sokszorosan meghozta gyümölcseit.

Nem mondom, hogy ebben a sikerben nem voltak bizonyos konjunkturális tényezők is. *De a főtényezők mégis csak az ügyes és áldozatos propagandában, a kitartó és céltudatos cselekvésben találhatók fel,* amellyel megfelelően tudták az idegenforgalom hasznára kiaknázni a meglévő adottságokat. Vigyáznunk kell azonban, hogy visszaesés ne következzék be, mert máris mutatkoznak bizonyos nehézségek. *A fokozatosan erősödő ellenpropaganda* által előidézett akadályokon kívül elsősorban gondolok *a közelmultban bekövetkezett pénzérték devalvációra egyes olyan államok részéről, amelyek nálunk idegenforgalmi szempontból figyelembe veendők.*

A mult évi adatokat tekintve, körülbelül 30 százalékra tehető azoknak az idegeneknek a száma, akik Franciaországból, Olaszországból, Svájcból, Hollandiából és Csehországból érkeztek hozzánk. Igaz, hogy a Csehországból érkezettek nagyrésze, az elcsatolt területekről jött és ezeket a bekövetkezett valutadifferencia sem fogja visszatartani, végeredményben azonban mégis csak arról van szó, hogy *idegenforgalmunknak csaknem a harmadrésze veszélyeztetve látszik* és ez komoly cselekvésre késztető jelenség. Ennél a kérdésnél pedig talán még figyelemreméltóbb az a lehetőség, ami előáll azzal, hogy *a devalváció folytán olcsóbbá lett országok és városok, különösen Svájc és Olaszország jelentős versenyt támaszthatnak — olcsóbb áraikkal.* Azt ugyanis nem lehet tagadni, hogy Budapest rendkívüli természeti szépségein és egyéb vonzó tényezőin kívül, a többi számbajövő idegenforgalmi centrumokkal szemben *jelentékeny olcsóságával is nagy vonzóerőt jelentett eddig az idegenekre.*

Az ilyen váratlanul közbejött, máskor és más módon is előállható kedvezőtlen jelenségektől azonban nem szabad megijednünk. Lehet és kell is megtalálnunk azokat az eszközöket, amelyek alkalmasok az aggályok kiegyensúlyozására. *Az idegenforgalmi politika valamennyi tényezőjének sürgősen össze kell fogni, hogy ebben az ügyben mindent megmozditsanak. Az útlevéllátomozási kényszer megszüntetése,* az idegenforgalmi ipar versenyképességének megerősítése, az utazási csekkek kérdésének újabb rendezése, *modern szállodák épitése,* a Balaton kultúrájának emelése, az annyira keresett és kedvelt lokálkolorit hozzáférhetősége, az eddig már is jól bevált *„Szent István-hét"* és *„Júniusi hetek"* még nagyobb és vonzóbb arányokban való kifejlesztése, az eddig kevésbé hangsúlyozott kulturális értékeink kiemelése, hatalmas gyógytényezőink kifejlesztése, stb. mind alkalmasnak látszanak a fokozott cselekvés céljaira. Fokozottabb mértékben szüksége mutatkozik annak is, hogy *az idegenforgalmi szervek között, mindig tagadott, de sajnos, bizonyos mértékben talán jobb meggyőződés ellenére is kiütköző surlódási felületek teljesen eltünjenek.*

A magam részéről a legcélszerűbbnek tartanám, ha az országos hatáskörű szerv fenntartásával, *a budapesti idegenforgalmi feladatok egy kézben összpontosittatnának, még pedig a székesfővárosnak immár 20 év óta fennálló és kitünően bevált szervezetében.* Magam is tapasztaltam, hogy az ideérkező idegenek zavarban vannak, hogy vajjon az ügyesbajos dolgokban a főváros idegenforgalmi hivatalához, vagy az ú. n. Kurkomissionhoz kell-e fordulniok? Ez semmiképpen sem kívánatos állapot. A Kurkomissio müködésében sok elismerésreméltó törekvés mutatkozik ugyan, de az ekként meglévő energiákat, szerintem, nagyon célszerüen át lehetne vinni egy közös szervbe és ekként a mindinkább szükséges fokozott tevékenység lendületét növelni.

Meg vagyok győződve arról, hogy a székesfőváros vezetősége és közönsége nem fog elzárkózni az elől, hogy ehhez a fokozott tevékenységhez szükséges anyagi eszközöket az eddiginél is nagyobb mértékben bocsássa rendelkezésre. *Az idevonatkozó költségvetési hitel emelésére már most is sürgős szükség van* és azt hiszem, hogy e tekintetben a törvényhatóság közgyűlésében sem lesz nézetkülönbség.

Négyszázadik ifjúsági előadását rendezi a főváros

Most, október 27.-én lesz tizennégy éve annak, hogy a főváros közoktatásügyi ügyosztálya megkezdte a *Városi Szinházban* az ifjúsági előadások rendezését. Ezt megelőzőleg 1921-ben kísérletképen müsoros előadásokat rendeztek, amelyekkel együtt *tizenöt éve* folyik ez az ifjúsági kultúrakció, amely alatt *a Városi Szinházban tartott előadások száma most éri el a négyszázat.* Ezenkívül rendeztek 1929 óta az *Operaházban* ifjúsági operaelőadásokat is, amelyekkel együtt *ebben a tanévben az ötszázadik előadás jubileumát ülheti meg a közoktatásügyi ügyosztály.*

Az előadások, amelyeket általában hetenkint három köznap délutánján tartanak, kitünően beváltak. A polgári iskolai és középiskolai ifjúság — városi, állami és felekezeti isolák tanulói egyformán — kezdettől fogva megtölti a nézőteret.

Természetesen — mondták nekünk az ügyosztály részéről — bizonyos fokig alkalmazkodni kell az ifjúság igényeihez is. Amint a lejátszott müsorok mutatják, *a tanulóifjúság az értékes, jó darabokat szereti, a klasszikusok közül pedig csak az igazán klasszikusokat, amelyek nem évültek el.*

Az első év megnyitó előadásai során *Vörösmarty* „Csongor és Tündéje" került előadásra és *Szigeti* József „Csizmadia, mint kísértet" cimü darabja. Ezt a régmult időkben népszerü darabot, a színházak vasárnap délutáni müsordarabját azonban nem tüzték ki többé előadásra. *Madách, Katona, Jókai, Kisfaludy* Károly, *Szigligeti, Csiky* Gergely, *Herczeg* Ferenc, *Mikszáth* Kálmán, *Gárdonyi* Géza, *Zilahy* Lajos, *Csathó* Kálmán, *Kacsoh-Bakonyi, Follinus Aurél* szerepelnek legsürübben a müsoron, de színre került *Sophokles, Shakespeare, Molière, Schiller, Rostand* és több más idegen szerző darabja is.

A szereplők a *Nemzeti Színház tagjai,* akiknek tiszteletdíját a főváros fizeti. A darabokat a kultuszminisztérium bizottsága válaszja ki, amelyben a főváros képviselője is résztvesz. A helyárak 30 fillértől 1 pengő 50 fillérig terjednek. A szegény tanulók és a kísérő tanárok, tanítók belépődíját a főváros fedezi. A nagy látogatottság ellenére is évenkint áldozatot kíván a fővárostól az ifjúsági előadások rendezése.

Kezdettől fogva *Majorné Papp* Mariska, a Színművészeti Akadémiát végzett fővárosi tanítónő az ifjúsági előadások főrendezője, aki két előadott darabnak is a szerzője.

Zubovits István
női és férfi bőrkabát készítő
BUDAPEST, KÁROLY KIRÁLY-ÚT 13.
(Ledermann udvar.) TELEFON: 1-381-08.

DOMOKY JÓZSEF
asztalosmunkák gyára
Budapest, XIV., Várna-utca 5-7
Telefon: 2-961-08

KRASZNER GYÖRGY
Cementárugyára és Burkolási Vállalata
Városi iroda: VII., Hernád-utca 8 Telefon: 1-361-68
Gyár és építőanyag telep: X., Kerepesi-út 73 Telefon: 1-452-68

Ifj. MÜLLER REZSŐ
ÉPITŐMESTER
Budapest, IX., Ráday-utca 34.
TELEFON: 1—826—82.

POTÁK IMRE
műszaki és gépkereskedelmi vállalat
TRANSMISSIÓK: Tengelyek, golyóscsapágyak, gyürüskenésü csapágyak, falligyámok, függőgyámok, görgős szíjfeszítők stb.
Faszijtárcsák — „Integritás" hajtószijak. — Üzemszükségleti cikkek.
BUDAPEST, VI., JÓKAI-U. 16. TELEFON: 1-141-40.

Három éves terv
Budapest-Fürdőváros kialakítására
A Fővárosi Hirlap elsőnek közli a hatalmas tervezetet, amely 60—80 milliós beruházással végleg megszabja a Fürdőváros jövőjét — Komoly kilátás van az északi országok anyagi bekapcsolódására

Budapest Fürdőváros megvalósításának problémája jelentős állomáshoz érkezett el: *készen van az a hatalmas tervezet, amely három esztendőre megszabja a munkálatok minőségét, mennyiségét, sorrendjét,* sőt a költségvetésben gondoskodás történt arról is, hogy *az első munkacsoportot már a kora tavaszi hónapokban megkezdhessék.* Mint emlékezetes, *Lamotte* Károly dr. alpolgármester, aki ennek a kérdésnek egyik legalaposabb ismerője és aki állandóan foglalkozik is a fürdőváros megvalósításával, az idei *Szent István-hét* bírálatával kapcsolatban a *Fővárosi Hirlap* augusztus 12-i számában figyelemreméltó nyilatkozatot tett:

bejelentette, hogy őszre tervezetet készít a fürdővaros megvalósításáról

és ezt a javaslatot *a törvényhatósági bizottság elé fogja terjeszteni. Lamotte* Károly alpolgármester ugyanakkor megállapította, hogy bármily szépen fellendült is Budapest idegenforgalma, ezt a forgalmat *nem lehet egyszerűen a szórakozást kereső külföldiek látogatására alapozni,* merthiszen éppen *a fürdőváros-gondolat az, amellyel állandósítani tudnók a külföldi betegek ittartózkodását,* azokét, akik páratlan gyógytényezőink igénybevétele céljából jönnek hozzánk és a kezeltetésnek megfelelően *huzamosab ideig tartózkodnak itt.* Az alpolgármester végül kijelentette, hogy a fürdőváros-gondolat, — amelynek *kereteit eddig még senki nem szabta meg pontosan,* — az országos és a fővárosi, már eddig is jól bevált idegenforgalmi szervekkel, érdekeltségekkel *egyetértésben* kívánja megvalósítani, hogy a fürdőváros, mint komoly gyógytényező, *szervesen kapcsolódjék bele kiváló idegenforgalmi szerveink eddigi bámulatos eredményeibe.*

A hatalmas tervezet *elkészült,* egyelőre azonban a városházán még *hétpecsétes titokként őrzik,* mert hiszen ezek a tervek egyelőre csak az első simításokon mentek keresztül A *Fővárosi Hirlap* munkatársának *ennek ellenére sikerült*

beavatott helyről

megtudni a tervezet legkiemelkedőbb részleteit, ilymódon tehát

a Fővárosi Hírlapban most elsőnek közölhetjük azt az elaborátumot,

amely *az első hivatalos lépés Budapest-Fürdőváros tényleges megvalósítása felé.*

A tervek megvalósításának kezdeti időpontjául *a jövő esztendő tavaszát állapították meg.* Ebben az időpontban már valószínűleg teljesen készen lesznek *a Tabán területének felhasználását illető* új elaborátumok, ami elsősorban *mérnöki* feladat. A szakemberek véleménye szerint ugyanis a Tabán korábban készített tervei *nem realizálhatók a fürdőváros érdekében,* mert amikor azok készültek, *még nem került eldöntésre egész sereg olyan kérdés, amelynek megoldása nélkül a világviszonylatban is nagyszabású fürdőváros életre hívható.*

A forrásokat összehangolják

Az idegenforgalmi intéző körök új elképzelései arra irányulnak legelsősorban, hogy

Budapest jobbparti forrásterületeit szervesen összefoglalják,

tehát az *Erzsébet*-sósfürdőtől kezdve a *Szent Gellért-fürdő, Rudas-fürdő, Rácz-fürdő, Császár-fürdő, Lukács-fürdő, Római-fürdő* forráscsoportjáig valamennyi természeti kincs *úgy állíttassék be a gyógyítás és üdülés szolgálatába, hogy azoknak legnagyobbfokú kihasználhatósága biztosítva legyen.* Ez az elgondolás egymagában is bizonyítja, hogy itt *óriási mértékű beruházásokra kell sort keríteni.* Nem elegendő semmiesetre sem az, hogy valamelyik forráscsoportot előtérbe helyezzék és *akár reumakórház, akár fürdőszálloda létesítésével előnyösebb helyzetbe jusson a többi forráscsoportnál.* Egységesen kell megoldani a problémákat és *bár kétségtelen, hogy mivel a gyógyforrások zöme a budai oldalon terül el, a fürdőváros központjának is itt kell lennie, mégsem szabad nélkülözni annak programjából a Margitszigeten levő források, illetőleg a Széchenyi-fürdő gyógyforrásainak jelentékeny értékét.*

Sokmilliós beruházásról van szó, mert hiszen

a modern fürdőváros kialakítása évszázadokra szóló terv, ennélfogva számolni kell a fejlődő igényekkel és követelményekkel.

Legelsősorban *hatalmas méretű városrendezési kérdéseket kell megoldani.* Megfelelő *úthálózat* megalkotásával közel kell hozni egymáshoz a területileg meglehetősen távoleső gyógyforrás-gócpontokat, figyelemmel arra is, hogy a leendő fürdőváros *csak akkor töltheti be igazán hivatását, ha minden egyes forráscsoport közvetlen környékén megfelelő sétautak, pihenőhelyek és a gyógyulást kereső közönség helyszíni elhelyezésére alkalmas szállók, vagy panziók állanak rendelkezésre.*

Felmerült az az ötlet, hogy a különböző állami kezelésben lévő nagy betegbiztosító intézetek, állami szervek önálló jóléti intézményei kérnének részt maguknak a Fürdőváros kialakításából és úgy igyekeznének fokozni annak jövedelmezőségét, hogy a gondoskodásuk alatt álló betegek állandó beutalását biztosítanák. Ez az elképzelés igen nagy jelentőségű, mert hatékonyan támasztja alá a fürdőváros működését abból a szempontból, hogy annak áldásaiban nemcsak a külföldről idesereglő idegenek, hanem *a magyar állampolgárok is kivehetik részüket.*

A geológiai kutatás sürgőssége

Ugyancsak a kezdeti munkák közé számítják azt, amely *a fővárosi forráscsoportok környékének komoly geológiai felfárására irányulnak.* Azok a fúrások, amelyeket a közelmultban a *Rudas*-fürdő közvetlen közelében végeztek és amelyeknek legjelentékenyebb eredménye a már világhiressé fejlődött *Juventus*-forrás feltárása volt, megadják a valószínűséget arra, hogy *komoly, de éppen ezért jelentékeny anyagi befektetéseket igénylő talajvizsgálat további eredményekkel kecsegtetne.* A forráskutatás a fürdőváros kialakítási feltételeinek *legfontosabbja.* Bár a székesfőváros költségvetéseiben évről-évre beállítanak ilyen geológiai feladatok megoldására bizonyos összegeket, *ezt nem lehet elegendőnek tartani.* Arra kell ugyanis törekedni, hogy

valamennyi szóbajöhető forrásvidéken minél sürgősebben elvégezzék a forráskutatást,

mert ha egyszer már megtörténtek a konkrét intézkedések és megindultak az építkezések a legalkalmasabbnak ítélt területen, akkor *későbbi időpontban bajos már változtatni a helyzeten.*

A Rudas-fürdő közvetlen közelében felépítemi szándékolt gyógyszálló felépítése *éppen azért maradt el, mert időközben jelentékeny léptekkel haladt előre a fürdőváros kialakításának gondolata.* A *Rudas*-fürdőt átmenetileg modernizálják ugyan, de *jelentékenyen kisebb költséggel* és már most számolnak azzal a gondolattal, hogy a tabáni gyógyfürdő-centrum életrehívásakor *teljesen lebontják a hidfő környékén álló mostani régi épületeket* és a Rudas forráscsoportjának gyógyvizét a Tabánban létesülő új fürdőszállóban használják fel.

A Szent Gellért gyógyfürdő emeletráépítésének terve azonos okok miatt maradt el. Mindaddig nem akarnak itt sem nagyobbarányú beruházásokba fogni, amig *végleges döntés nincsen a Fürdőváros életrehívását illetően.*

Szendy Károly költségvetési bejelentésének háttere

Az a közlés, amelyet *Szendy* Károly polgármester, a költségvetési vita alkalmával elhangzott egyik felszólalásra tett és amely a fővárosnak *a tabáni gyógyszálló* felépítésére vonatkozó terveiről szól, voltaképpen *bejelentése a fürdőváros körül csoportosuló gondolatok megvalósításának.* A nagyarányú létesítmények életrehívása azonban *nem lehet kizárólagos közületi feladat,* mert

akármilyen szilárd pénzügyi helyzetnek örvend is a székesfőváros, elképzelhetetlen, hogy pár esztendő leforgásán belül hatvan-nyolcvan millió pengőt tudjon ennek az egy kérdésnek realizálására mozgósítani.

Minthogy a fürdőváros centruma közmeggyőződés szerint *nem lehet máshol, csak a Tabánban,* a kialakítási munkálatokat itt kezdik meg. Az eredeti tervektől eltérően a lebontott városrész helyén *nem építenek fel magánházakat,* hanem a terület legtekintélyesebb részét *gyógyparknak tartják fenn,* másik kisebb részén pedig *kizárólag szállodák építésére adnak engedélyt.* Ebből a szempontból *biztató reményekkel vannak.* Az a külföldi tőke, amely körülbelül egy esztendő óta több ízben érdeklődött a budapesti szállodaépítés lehetőségei iránt,

amikor meghallotta, hogy egy minden eddigi világfürdő méreteit meghaladó gyógyfürdőváros kiépítése komolyan szóbakerült, nyomban eljuttatta ajánlatait az illetékes helyekre

és ezekben az ajánlatokban hajlandónak mutatkozott arra, hogy a speciális idegenforgalmi érdekeket szolgáló gyógyhotel-építkezésekben résztvesz. Az érdeklődés főként *holl'andiai* tőkecsoportok részéről történt. Ez egyenes következménye annak az orvosi irányú propagandának, amely az északi államokban egyre nagyobb sikerrel folyik. Ezekben az államokban ugyanis, ahol az üzleti megbetegedések valósággal népbetegségszámba mennek, *nagy fantáziát látnak abban, hogy a gyógyítás szempontjából világhíres magyar forráskincseket minél szélesebb körben kihasználják.*

Az eddigi tervek szerint *a székesfőváros létesíti az első új gyógyszállót,* ennek építésével párhuzamosan azonban megkezdődik *a magántőke befektetése útján létesülő hotelek felépítése is.* Kialakításra kerül rövidesen, tehát *a végrehajtandó tervek megvalósításának első csoportjában* a fürdőváros centrumát alkotó adminisztrációs-reprezentációs helyiség is, *az úgynevezett Kurszalon.* Hogy ezt a valószínűen több millió pengő befektetést igénylő létesítményt a Tabán területén hívják-e életre, vagy pedig másutt, az ebben a pillanatban még nincs eldöntve. Felmerültek egyes tervek, amelyek szerint a budai oldal valamely centrálisan fekvő, meglévő épületét alakítsák át, mások viszont amellett kardoskodnak, hogy *új palotát kell építeni,* mert az hathatósan szolgálhatja az elébe tüzendő célokat.

Modern színház Budán

Szoros összefüggésben van a fürdőváros kialakításával az a terv is, amely *a budai Horváth-kert területének másként való felhasználására irányul.* Itt *feltétlenül lebontják* a roskatag *Nyári Szinkört,* egyidejüleg azonban arról is gondoskodnak, hogy a *Szinkör* háta mögött elterülő parkot mentesítsék minden magánjellegű használattól. Szóbakerült az a lehetőség is, hogy a Horváth-kert déli részén, az Attila-körúttal szomszédságban, *épüljön fel egy modern, nagyméretű állandó jellegű színházépület, amelyet necsak színházi, hanem zenei célokra is felhasználhassanak.* Ha ez bekövetkezik, akkor újabb lépéssel haladt előre a fürdőváros kialakulása, mert bármennyire a gyógyulást kereső közönség részére alkossák is meg a fürdővárost, a dolog természetéből önként következik, hogy

gondoskodni kell megfelelő magasszínvonalú szórakozási lehetőségeket biztosító intézményekről is.

Az állam, amely épp úgy értékeli a budapesti idegenforgalom átütőerejű jelentőségét, mint maga a főváros vezetősége, kifejezésre juttatta abbeli elhatározását, hogy *Budapest-Fürdőváros megteremtését országos jelentőségű ügynek tekinti* s annak realizálása érdekében nemcsak erkölcsi, hanem *anyagi támogatást is biztosít.* Hogy ez a támogatás hitelösszegek rendelkezésre bocsátásában, vagy másként nyilvánul-e meg, még *eldöntésre váró fel-*

Csak a Főváros és a katolikus karitász végzik a koldusrendelet életbeléptetése után a hivatalos adománygyűjtést

A kolduskérdés megoldására vonatkozó polgármesteri rendelet részleteiben is szabályozta azokat a módokat, amelyeknek figyelembevételével a belügyminiszteri rendelet határozmányainak szigoru betartása mellett a főváros megkezdi ennek az ügynek a kivánt mederbe való terelését. A rendelet megjelenése után nyomban megkezdődtek a társadalmi segítés megszervezésére vonatkozó munkálatok és bár *a székesfőváros népjóléti megbizottai csak november elsejével kezdik meg a budapesti lakások látogatását* abból a célból, hogy a polgárság havi hozzájárulási összegeit megállapíthassák, a *katolikus karitász már a hónap közepén nagyarányú intézkedéseket tett ugyanebben az irányban.*

A rendszeres adománygyüjtési munkát, az eredeti tervektől eltérően, csak a székesfőváros és a katolikus karitász végzik, mert a többi egyházfelekezet bejelentette, a IX. ügyosztálynak, hogy nem rendelkezik olyan szervezettel, amely a megsokasodó munkának elvégzésére alkalmas lenne. Ezek az egyházak is biztosították azonban jóakaratú közreműködésükről a főváros vezetőségét, visszavonulásuk tehát nem jelenti azt, hogy nem helyeselnék a megoldásra választott módokat.

A katolikus karitász vezetősége egyébként a tíz nappal ezelőtt megindult szervezési munka eddigi eredményei alapján bízik abban, hogy a munkaképtelen szegények ellátása az új rendszer alkalmazása után sokkal rendszeresebben és kielégítőbbé válik, mert megbízottai olyan benyomásokat szereztek, hogy a *közönség szívesen fogadja a havi megváltásos rendszert,* ha egyelőre aggódik is amiatt, hogy ezen a réven esetleg kettős megterhelésben lesz része.

A IX. ügyosztály felfogása szerint az ilyenirányú aggodalom felesleges, mert egyrészt az ügyosztályhoz beosztott személyzet, másrészt az államrendőrség közegei *a legerélyesebben fogják ellenőrizni azt, hogy a többnyire hivatásos koldusok ne özönöljék el az utcákat és kéregető szándékkal ne tolakodjanak be a lakásokba.*

Rózsafa védő zacskókat
vízhatlan erőpapirosból darabonként 28 fillérért szállít
Magyar Vegykészitményü Papirgyár Oser Jakab
Budapest, VI., Ó-utca 49. Tel.: 1-238-90

Nagyszabásu várospolitikai törekvés nyilatkozik meg a NEP költségvetési vitájában

A beruházások igénylésének beterjesztése a párt legfőbb programja

A *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* hatalmas arányú munkával készül a költségvetés közgyülési tárgyalására. Az indítványok egész tömege érkezett a párt tagjai részéről a párt vezetőségéhez, amely a nagy anyagot most rendszerbe foglalja, hogy méltóképpen vehessen részt a közgyülési vitában. A párt költségvetési munkájának előadója

Vályi Lajos dr.

törvényhatósági bizottsági tag, helyettes főtitkár

a következőkben körvonalozta a *Fővárosi Hírlap* munkatársa előtt a párt tevékenységét és eddigi állásfoglalását a költségvetés körül:

— A Nemzeti Egység Fővárosi Pártja, amely magát elsősorban *munkaszervezetnek* tekinti, a politikai hullámzástól teljesen függetlenül végzi a maga dolgát és változatlan figyelemmel és szorgalommal készül a költségvetés tárgyalására.

— A *Fővárosi Hírlap* már hírt adott róla, hogy *Zsitvay* Tibor dr., a párt elnöke milyen körültekintő intézkedéseket tett az anyag előkészítésére és hogy a Párt már egyizben délutáni 5 órától éjféli 12 óráig tárgyalta a legfontosabb kérdéseket *Szendy* Károly polgármester és *Bódy* László dr. pénzügyi tanácsnok jelenlétében.

— Ezeknek az előkészítő tárgyalásoknak volt az eredménye *Harrer* Ferenc dr. és *Deményi* Aladár dr. nagykoncepciójú felszólalása a pénzügyi vitában, amelyekből

nagyszabású, tervszerű várospolitikai igény bontakozik ki.

Ebben a nagykoncepciójú politikában szervesen kapcsolódik össze

a városrendezés, a beruházás és a szociálpolitika.

Kifejezésre jutott továbbá a pártnak az a határozott igénye, hogy *az autonómiát sokkal komolyabban kell igénybe venni a fontosabb várospolitikai kérdések előkészítésében, mint eddig történt.* Mert hogy ennek meg tud felelni az autonómia, azt mi sem bizonyítja jobban, mint *az üzempolitikai bizottság és a városfejlesztési különbizottság nagyszabású teljesítménye.*

— Abban az igen nagy vonalakban meghúzott koncepcióban, amelyet *Harrer* Ferenc és *Deményi* Aladár felszólalása és a többi indítvány képviselt, *igen sok olyan részletindítvány húzódik meg, amely a költségvetés közgyülési tárgyalásának lesz az anyaga.* Ezek az indítványok, amelyk a párt tagjainak legteljesebb ügyszeretetét és ügyismeretét jellemzik és

amelyek szinte egy pártprogram részletes irányvonalait adják,

most fognak megvitatás és rendezés alá kerülni *a legközelebbi pártértekezleten*, amely előreláthatólag október 22-én, csütörtökön ül össze.

Deményi Aladár dr. indítványa

A pénzügyi bizottság költségvetési vitájának egyik legfigyelemreméltóbb mozzanata *Deményi* Aladár dr. törvényhatósági bizottság felszólalása volt, amelyben a *Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezetének* megbízásából vette bírálat alá a költségvetést. Nagyszabású beszéde kapcsán, amelyben főképen a beruházási program kiszélesítését sürgette, a következő indítványt terjesztette elő:

— Tekintettel arra, hogy a *városfejlesztési*, valamint az *üzempolitikai különbizottságok* működése máris olyan gyakorlati eredményekkel járt, hogy megteremtették az említett különbizottságok által kidolgozott város-, illetve üzemfejlesztési tervhez simuló beruházási program kidolgozásának az előfeltételeit, tekintettel továbbá arra is, hogy a nagyobbarányú beruházások alkalmasak arra, hogy egyrészt a fővárosi munkanélküliséget csökkentsék, másrészt a főváros gazdasági életét megélénkítsék, indítványozom, határozza el a pénzügyi bizottság, hogy javaslatot tesz a közgyülésnek, miszerint *a közgyülés felhívja a polgármester urat egy nagyobbarányú beruházási program előkészítésére;* felhívja továbbá a közgyülés a polgármester urat, hogy e beruházási program megállapítására, valamint a program keretében végrehajtandó beruházások mikénti fedezésére vonatkozólag alkalmas időben tegyen javaslatot.

— Az Erzsébetváros teljes tudatában van annak, hogy az ország legnagyobb választókerülete és ezért példátadó munkásságot kell kifejtenie. Azt mondottam a multkor, hogy az Erzsébetváros vissza akarja hódítani a fővárosi politikában évtizedeken át elfoglalt hatalmi pozicióját, ma pedig azt mondhatom, *a legjobb úton haladunk és csakhamar el fogjuk érni kitüzött céljainkat.*

Gömbös Gyula emléke a kőbányai pártszervezetben. A NEP X. kerületi szervezete rendkívüli elnöki bizottsági ülést tartott, amelynek egyedüli tárgya az elhunyt *Gömbös* Gyula miniszterelnök és országos pártvezér emlékének való áldozás volt. *Dongó* Orbán kerületi elnök, fővárosi bizottsági tag tartott gyászbeszédet, amelyben utalt arra, hogy *Musolininak* és *Hitlernek*, akik szintén a harcmezőkön edzőttek vezérekké és katonai erényeikkel emelkedtek nemzetük messiásaivá, megadatott, hogy úgy gazdaságilag, mint politikailag biztosíthatták népük jövőjét, addig *Gömbös* küldetése izgalmas munkájában összetört. A történelem van hivatva kimutatni, mik Gömbös Gyula államférfiui érdemei, de már most sem vitás, hogy nemzetét a kétségbeesés széléről rántotta vissza, optimizmusával emelte fel a magyar társadalmat, volt bátorsága a reviziót hivatalos kormányprogrammá tenni és a polgári társadalom részéről baráti jobbot nyújtani a munkás társadalomnak.

Csütörtökön megtartják a klubvacsorát. A NEP Fővárosi Szervezetének csütörtöki klubvacsorái az őszi megnyitó vacsora óta a *Gömbös* Gyula elhunyta miatti gyász, majd az országos politikai események miatt elmaradtak. Az október 22-én esedékes klubvacsorát megtartják.

A NEP fővárosi tanügyi szervének 100 tagu intézőbizottsága pénteken tartotta szokásos havi ülését. *Dávid* Antal dr. egyetemi m. tanár, elnök tájékoztatta a bizottságot a beállott politikai változásokról és a szervezet jövő céljairól. Majd lelkes szavakkal üdvözölte *Darányi* Kálmánt, az új miniszterelnököt. *Miklós* Béla főtitkár üdvözölte az új elemiiskolai igazgatókat és örömmel közölte, hogy *Felkay* Ferenc dr. tanügyi tanácsnok a tanügyi szervezetben október 23-án előadást tart külföldi tanulmányútjairól és a tanügyi közigazgatásügyi törvény jelentőségéről. *Bernáth* István dr., az Országos Tanügyi Szervezet ügyvezetője előterjesztést tett a februárban rendezendő *országos pedagógusbálról*, amelyet a Vigadóban kíván rendezni. Ilyen pedagógus-bált Budapesten még nem rendeztek és így az minden bizonnyal nagy érdeklődést fog keltení, amelyet fokoz, hogy a bált kiváló művészek előadása vezeti be. Végül a gazdasági bizottság nyujtotta be javaslatát *a drágasági és közlekedési segélyre* vonatkozólag.

Fogadóórák a kerületekben

— Október 23-tól—29-ig —

IV. kerület (Eskü-tér 8.) Usetty Béla dr. országgyülési képviselő 28-án este 7—8. — Pártvacsorák: a Belvárosi Klubban (Bristol-szálló) minden kedden este 8, a Saskörben (Vámház-körut 4.) minden szombaton este 8.

V. kerület (Hold-u. 9.) Szurday Róbert országgyülési képviselő 27-én este 6—7, Dési Géza dr. törvhat. biz. tag minden hétfőn este 6—8 irodájában (Báthory-u. 5.) a pártiroda ajánló levele alapján, Krompaszky Miksa ker. pártelnök minden szerdán este 6—7, Fábián László dr. ker. alelnök minden pénteken este 6—7, Varrannai István ker. alelnök minden hétfőn este 6—7. — Hivatalos órák a pártirodában köznapokon — szombat kivételével — d. u. 5—8, szombaton délben 12—fél 2.

VII. kerület (Erzsébet-körut 1.) De Sgardelli Caesar ker. pártelnök naponta déli 12—2 és este 7—8. Szilágyi Jenő üv. alelnök naponta d. e. 11—2 és este 7—8. — Hivatalos órák a pártirodában naponta d. e. 9—2, d. u. 5—8.

IX. kerület (Üllői-út 115/b.) Usetty Béla dr. országgyülési képviselő 24 és 28-án d. u. 1—3, 26 és 29-én este 9—10, Kövesligethy Miklós dr. törvhat. biz. tag minden pénteken este 7—8 (Angyal-u. 24), Szentesi József törvhat. biz. tag 26 és 29-én este 7—8, vágvecsei Wellisch Andor törvhat. biz. tag 26 és 29-én este 8—9, Stéger Béla dr. ügyvéd, jogi tanácsadó 24 és 28-án d. u. 2—3. — Pártnap 29-én este 7.

X. kerület (B.-Jászberényi-út 2.) Usetty Béla dr. országgyülési képviselő 23-án este fél 7, Dongó Orbán ker. pártelnök, törvhat. biz. tag minden csütörtökön este fél 7, Halter Károly törvhat. biz. tag minden d. e. 11—1 irodájában (Füzér-u. 13.) a pártiroda ajánlólevele alapján, Kreizler Sándor és Jóba László ker. alelnökök minden kedden este 6—8, Gáspár Béla és Reithauser József ker. alelnökök minden szerdán este 6—8. — Pártnap minden kedden este 6.

XI. kerület (Bercsényi-u. 7.) Szántay István törvhat. biz. tag minden pénteken este 6—8, Vályi Lajos dr. törvhat. biz. tag minden hétfőn este 6—8. Somody Pál központi kerületi titkár hivatalos órái hétköznaponkint — szombat kivételével — d. u. 5—8, állás ügyben kedden és pénteken.

XIII. kerület (Mohács-u. 6.) Hegedüs Bertalan dr. törvhat. biz. tag 27-én este 6, Fülöp Endre ker. elnök 28-án este 6, Babitz Gyula biz. póttag 29-én este 8. — Minden kedden pártnap.

HÍREK A PÁRTBÓL

Szakcsoportok szervezkedése a NEP fővárosi szervezetének kebelében

Elsőnek a VII. kerület készült el nagyarányú munkájával

Mint ismeretes, a Nemzeti Egység Pártja erzsébetvárosi szervezetében már a nyár elején, majd később a nyári szünetelésk idejében is megszakitás nélkül, nagyarányú és egészen kivételes tempójú szervezkedési munkálatok folytak. A szervezési munkálatokat nem politikai, hanem elsősorban *szociális és gazdasági* alapokra építették fel. Éppen ezen célkitűzések alapján szinte önmagától adódott az a gondolat, hogy *az egyes foglalkozási ágak, hangsúlyozottan gazdasági érdekeik képviseletére és megvédésére külön szakcsoportokat alakítsanak.* Egészen kézenfekvő, hogy ha az egyes foglalkozási ágak saját maguk által választott tisztikarukkal külön szakcsoportokban kapcsolódnak be a politikai életbe, az őket irányító szakférfiak sokkal inkább tudják a kerületi pártéleten belül különleges törekvéseikben támogatni. A csoportok vezetői állandó érintkezést tartanak fenn saját csoportbeli szaktársaikkal, de saját maguk is, mint szakmabeliek, teljes szakavatottsággal szólhatnak hozzá a felmerült kérdésekhez. De végeredményben ezzel a csoportképzési rendszerrel a pártvezetés is, bármilyen felmerülő szakkérdésben éppen a rendelkezésre álló szakcsoportok szakvéleménye alapján, biztos útvonalakon halad. Mindezeken túl pedig az egyes foglalkozási ágakban kétségtelenül fennálló kartársi együttérzés nagyban megkönnyíti és hathatósan elősegíti a szervezkedés, illetve a taggyüjtés munkáját.

Ennek köszönhető, hogy a Nemzeti Egység Pártja erzsébetvárosi szervezetének létszáma alig öt hónap alatt *több ezer taggal növekedett meg.* Természetesen a csoportokon felépített pártélet óriási munkatöbbletet jelent a pártvezetőség részére, mert a jelen esetben nemcsak az egész kerületközi, hanem az egyes csoportok pártéleti megnyilvánulásait, gyüléseit, stb. kell figyelemmel kísérni, irányitani és beszervezni. Az Erzsébetvárosban ezért csakis olyan férfiak vehetnek részt a vezetés munkájában, akik maradék nélkül, teljes egyéniségükkel az erős iramot diktáló *De Sgardelli* Caesar kerületi pártelnök mellett kitartanak. Ezen a téren nincs is panasz, mert a lelkes munkatársak egész gárdája vetélkedik a nemes célkitűzések elérésére.

Felkerestük ennek a nagyarányú tevékenységnek élén álló

De Sgardelli Caesar

VII. kerületi pártelnököt,

aki röviden a következőkben tájékoztatott minket az érdekcsoportok működéséről:

— A csoportok szerinti szervezkedés nagyszerűen bevált. Kezdetben csak *az iparosok* és *kereskedők* alakítottak külön szakcsoportokat, kiváló vezetőjük *Szilágyi* Jenő irányításával, aki az összes ipari és kereskedelmi érdekcsoportoknak ügyvezető alelnöki tisztjét látja el. Tulajdonképen ezen csoportok sikerén felbuzdulva, a többi foglalkozási ágak vezető egyéniségei felkerestek és szakcsoportok alakitását javasolták. Természetesen a legnagyobb készséggel vállaltam a nagy munkát, mert hiszen csak arra akarok rámutatni, hogy ma *az iparosok szakcsoportja egyedül magában közel 1400 tagot tart nyilván.* Mindenkinek el kell ismerni, hogy ez hatalmas szervezkedési siker.

— Legutóbb a *kereskedelmi alkalmazottak* szakcsoportja alakult meg, majdnem azt mondhatnám megható keretek között. A kereskedelmi alkalmazottaknak ez az egész főváros területén az egyedüli pártonbelüli külön szakcsoportja. Az alakuló ülésen *az összes kerületbeli szakcsoportok kiküldöttei is megjelentek* és egyenként megbízottjaik útján bajtársi hangú felszólalásokban üdvözölték az újonnan megalakult szakcsoportot. *Ezt senkisem rendezte, ez a csoportok együttérzésének spontán megnyilvánulása volt.* Ezt az együttérzést, ezt a bajtársi támogatást, merem állítani, kizárólag a jelszavunknak választott *lövészárokszellemnek* köszönhetjük.

— Mi nem állunk meg és nem akarunk babérainkon nyugodni. *Folytatjuk a munkát korrekt eszközökkel és mások politikai meggyőződésének teljes tiszteletbentartása mellett.*

Pelikan
CARBONPAPIR
VEZÉRKÉPVISELET
Stalla Lajos Budapest, V.
Vilmos császár-út 42.

Fülöp Dezső
építőmester
Budapest, XIV. ker., Aréna-út 11. szám.
TELEFON: 1-355-84.

Dr. GERŐ IMRE
PARKETTVÁLLALATA
A Szék- és Faárugyár rt. parkettgyártmányainak egyedárusítója.
Budapest, IV., Veres Pálné-utca 33. Telefon: 1-835-20.

WIHART FERENC
építész-építőmester
BUDAPEST,
XIV., Columbus-utca 33. TELEFON: 2-969-08.

Üzempolitika és városfejlesztés,

amelynek kialakításában a főváros vezetői mindenkor számíthatnak az önkormányzat hathatós támogatására

Elismerés a polgármesternek a költségvetés realitásáért — Átfogó és szerves várospolitikai program teszi tökéletessé a költségvetést

A költségvetés most a mindeneken uralkodó problémája a fővárosnak. A viták egyelőre a pénzügyi bizottság sorozatos ülésein folynak, ahol általánosságban el is dől a költségvetés sorsa és megállapítható a pártok állásfoglalása. *A Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezete* a költségvetés tárgyalásának előkészítésére gondos munkát végzett a huszonnyolcas bizottságban, amelynek tagjai közül tizennégyen az ügyosztályok, tizennégyen a kerületek kérdéseivel foglalkoztak, ezt követően pedig a pénzügyi bizottsági üléseket megelőző hétórás pártértekezleten. Az általános kérdésekre teljesen ki is alakult a pártvélemény, több részletkérdéssel, valamint a pénzügyi bizottság ülésein leszűrt tanulságokkal a csütörtöki újabb pártértekezlet foglalkozik.

Hogy a párt álláspontjáról tájékozódást szerezzünk, megkérdeztük *Harrer* Ferenc dr. törvényhatósági bizottsági tagot, aki a pénzügyi bizottságban a párt részéről fel is szólalt. Hosszú betegsége után immár a régi erőben és frisseségben vesz részt a közérdekű munkában és ezúttal mindenekfelett a költségvetés tárgyalásaiban a főváros ügyeinek régi és kiváló ismerője. Erre vall a költségvetésnek itt következő bírálata, amelyben plasztikusan jut kifejezésre a NEP Fővárosi Szervezetének álláspontja is és amelyet

Harrer Ferenc dr.
törvényhatósági bizottsági tag

a következőkben ismertetett a *Fővárosi Hirlap* munkatársával:

— Az előttünk fekvő költségvetés, mint különben minden előző költségvetés, empirikus annyiban, hogy a bevételek a tapasztalati adatokon nyugszanak, eklektikus pedig annyiban, hogy a kiadások közül a célszerűségi szempontok szerint történt a válogatás. Ebben a tekintetben én a költségvetést elismerésre érdemesnek tartom, mert megállapítható benne a törekvés a költségvetés áttekinthetőségére.

— A bevételek reallitását, a kiadásoknál, különösen a dologi kiadásoknál a takarékosságra való törekvést, a rendkivüli kiadásoknál pedig a megfontolt szelektálást látom.

— Ilyen módon a polgármester úr a mai gazdasági helyzetben — *feltételezve az államrendőrségi hozzájárulásnak 2 millió pengőben való megállapítását — 5.4 millió pengővel állapította meg a deficitet,* amelyből 1.3 millió pengő az 1935-ös zárószámadási hiány. Ezt a hiányt a költségvetés volumenje mellett *nem tartom jelentékenynek* és így ennek fedezete különleges feladatnak nem látszik.

— Külön elismeréssel kell adóznom a polgármester úrnak azért, hogy a zárolás eszközéről lemondott

és így tulajdonképen visszaállította az önkormányzatnak eddig hiányzott teljes rendelkezési jogát.

— Nélkülözöm azonban még mindig az átfogó és szerves várospolitikai programot,

amely nélkül tökéletes költségvetést nem tudok elképzelni. A polgármester úrnak bizonyára vannak programszerű várospolitikai elgondolásai, én azonban szükségesnek tartom azt, hogy *az önkormányzatnak egészében is kell átfogó várospolitikai programjának lenni,* mert csak ilyen módon vethet gátat a jogosulatlan követeléseknek és ilyenképen küszöbölheti ki a pénzügyi hátrányokkal járó ötletszerűséget.

— Ma már két területen folyik az önkormányzat részéről a programalakítás munkája:

az egyik a városfejlesztés, a másik pedig az üzempolitika.

— Mind a két területen most készülnek a programok. Merem állítani azt, hogy mielőtt ez a program elkészült volna teljes egészében, *már ez is igen jelentékeny és jótékony hatással volt a közigazgatás, illetve a városi tevékenység ama területeire,* ahol éppen a programkészítés folyik. Éppen ezért arra kérem a polgármester urat, hogy az említett munkálkodás számára teljes figyelmet szenteljen és amiképen természetszerűen mi értékeljük a hivatásos vezetőknek az ő nagy apparátusuk birodalmában talán sokkal jobban kifejthető munkáját, értékelje ő is azt a munkát, amely az önkormányzat részéről történik, különösen akkor, amikor az ő munkája számára megfelelő szakértői alapot nyujt és ne fogadja el feltétlenül a hivatalos véleményeket akkor, ha ezekkel szemben megfontolt más vélemények is vannak.

— Csak egypár megjegyzést akarok tenni és illusztrálni kívánom, hogy

éppen a városfejlesztés terén ma már tervszerüen folyik a fürdőpolitika.

Innen indult ki az, hogy *a dunaparti problémákat egységesen fogják meg* és innen indult ki a városfejlesztési bizottságból, — éppen a telepítési elgondolás alapján, — *az új építési szabályzat alapvető munkája.* Mivel eddig nem volt az építési szabályzatnak bázisa, a bizottság olyan alapvető munkát végzett az új építési szabályzat számára, amely most már nem állítható meg és a *Közmunkák Tanácsának* magatartásában is érvényesülni fog.

— Útépítési és csatornázási program számára elkészítette a főváros *az úthálózat organikus tervét.* A legközelebbi jövőben, azt hiszem, a nagyvasúti közlekedés körében is olyan eredményeket mutat a főváros, amelyek a gyakorlati életben szintén csak előnyökkel fognak járni. Itt tehát látható, hogy

a városrendezési tevékenységnek egész területén folyik az a munka,

amely végeredményben, — nézetem szerint, — *pénzügyi eredményekkel fog járni.*

— *Az üzempolitikai bizottság* munkássága egyelőre még csak kis térre szorítkozik. Eltekintve a *Gázművekkel* való kooperálás kérdését, magára az *Elektromos Művek* tevékenységére nézve tett olyan állásfoglalásokat, amelyeknek *igen lényeges pénzügyi kihatásai lehetnek.*

— A Beszkárt-kérdésben nem tudtuk megteremteni azt az alapot, amely — nézetem szerint — szükséges ahhoz, hogy az egész Beszkárt és közlekedési probléma egészségesen megoldassék,

mert hiszen *előtérbe tolult a tarifakérdés* úgy, hogy alapvető kérdéseket, közlekedéspolitikai kérdéseket nem tudtunk megoldani. Nem túlzok, ha azt merem állítani, hogy

a Beszkárt-probléma ma nem tarifa-probléma, hanem a közlekedés problémája.

A tarifakérdés ugyanis oda terelte a dolgot, hogy a *végén tarifánk van, de közlekedni már nem lehet.*

— Azt hiszem, hogy ugyanilyen programmoknak igen jótékony hatásuk volna *úgy a kultúrpolitika,* mint a *szociálpolitika* terén is, mert itt is, — ha szabad ezt a szót használnom, — *a racionalizálás az összesség érdekében volna. A pénzügyi politika* terén, amely a legsajátosabb témánk, nem sokat lehet beszélni. Tudjuk azt, hogy *a vagyonkezelésben,* — értve alatta szorosan véve *az ingatlanvagyonunk kezelését, — már valami nagy eredményeket nem lehet elérni. A járulékok és a díjak kérdésében szintén nincsenek különös lehetőségek.*

— *A városrendezéssel* összefüggő kérdések *az új városrendezési törvényben* fognak szabályoztatni, még pedig olyan módon, mint ahogyan a gyakorlatban kifejlődött.

— *Az adópolitikáról,* vagyis arról, hogy mi az önálló adóztatásról beszélhessünk, amelyet nekünk a törvény biztosít, azt hiszem, ebben a pillanatban nem lehet beszélni.

— *Az üzemi kérdéseket* illetően marad az üzemi hozzájárulás kérdése. Ezen a téren az üzempolitikai bizottság eddigi működése azt állapította meg, hogy itt egyelőre szükség van arra, hogy

az üzemeket abba a helyzetbe juttassuk, hogy azok helyesen tudjanak gazdálkodni. Ez azt jelenti, hogy a közeljövőben az üzemi hozzájárulás emelkedése a háztartással szemben nem várható.

Nem tudom, hogy ezen a téren a polgármester úr talán erősebben fogta meg a ceruzáját akkor, amikor ennyit is kivasalt az üzemekből.

— Tulajdonképpen csak az a kérdés maradt meg, amelyet a polgármester úr is felvet, amikor a deficitfedezést tervezi, hogy

a forgalmi adó részesedésünk emeltessék.

A mi pártunk részéről a mult évi költségvetési vita során éppen elnökünk,

Zsitvay Tibor tett ilyen irányú propoziciót és a pártot leszögezte abban a tekintetben, hogy ezen a téren a legnagyobb erőkifejtést hajlandó elvégezni.

— Azt hiszem, hogy ma is itt tartunk és egyelőre itt kell keresnünk a megoldásokat. Bármi legyen is az eredmény, *ennek a tárgyalásnak meg kell történnie.* Elismerem a hivatali vezetőségnek és elsősorban a polgármester úrnak a törekvéseit és bizonyos mértékben talán az erejét is arra, hogy ezen a téren eredményeket ér el, hiszen *ért is el eredményeket, mert erre vall a rendőrségi hozzájárulás tavalyi leszállítása.* Nem kell azonban elfelejteni, hogy az ilyesmihez

az önkormányzat részéről más erő is kell.

Kell *politikai erő* és kell az *önkormányzat összességében levő erőnek kifejtése.* Ha ez az erő meg van, a kormány nem zárkózhatik el és ez eredményekre vezet.

Ami magát *a fedezetet illeti,* tudom, hogy egy kérelem még nem fedezet. Ha kérdést intézek a kormányhoz, azt fedezetnek nem fogadhatom el. De *elismerem a polgármester úrnak a reálitását* és feltételezem azt, hogy ez nem puszta kérelem marad, hanem *e mögött a kérelem mögött több van, mint, amit szó kifejezhet.*

Statisztikai meglátások

egyhónapon keresztül

a milliós város életéből

A *Székesfőváros Statisztikai Hivatalának Illyefalvi* J. Lajos dr. igazgató szerkesztésében most jelent meg az augusztus hónapról szóló havi füzete. A *népmozgalomra* vonatkozó adatok szerint augusztus hónapban 1372 gyermek született, ebből 731 fiú, 641 leány. Az elhaltak száma 1163, amelyből 563 esik a férfinemre és 600 a női nemre. Összesen 1372 házasságot kötöttek, amelyből 462 volt a vegyes házasság. *A halálokozó betegségek sorában a rák és egyéb rosszindulatú daganatok vezetnek 125 esettel,* majd *a szivizom betegeségei* következnek 112, a *légzőszervek gümőkórja* 104 esettel. Ezután *agyvérzés, éreldugulás, vérrögösödés* következik 49 esettel. *Baleset* következtében 40-en haltak meg, *öngyilkos* lett 46, *gyilkosság áldozata* 3 egyén. *Végelgyengülésben* 25-en hunytak el, *influenza* pedig csupán egyetlen esetben végződött halállal. *Építés és lakásügyi egészségi vizsgálatot* 777 esetben folytattak. Kifogás alá esett 70 lakás, betiltatott 8 lakás. *A községi és magánfürdőket* 397.572 látogató vette igénybe. A *mentők* 3039 esetben nyujtottak segélyt.

A *Köztisztasági Hivatal* 7,478.844 négyzetméter területet tisztított. Locsolás gépkocsival 4.052.026 négyzetméternyi területen, lovaskocsival 2,712.522 négyzetméternyi területen, olajozás 500.000 négyzetméternyi területen történt. Az elhordott utcai szemét 3401 tonna volt, a házi szemét 17.909 tonna, a piaci szemét 687 tonna, a csatornaiszap 66 tonna. Egy-egy lélekre naponta 0.103 kg utcai szemét és 0.545 kg házi szemét esett augusztus hónapban.

A kiadott *építése engedélyek* száma 311 volt, ebből új lakóházra 108 engedélyt adtak ki, egyéb új építkezésekre 32-t, a többi toldalékokra és ráépítésekre esett. Az új épületek közül földszintes 70, egyemeletes 13, két- és háromemeletes 7—7, négyemeletes 3, ötemeletes 5, hatemeletes 3. *Az üres lakások száma* 6024 volt, ebből egyszobás 3221, kétszobás 1156, háromszobás 755, négyszobás 329, ötszobás 116, hatszobás 27, ennél nagyobb lakás 20. Az *üresen álló üzlethelyiségek, raktárak száma* 1949 volt.

A kiadott *iparjogositványok száma* 508, az *új cégjegyzéseké* 28, *cégtörléseké* 15. *Csődnyitás* 2 történt, *csődmegszüntetés* ugyancsak 2. A *fizetésképtelenségek* száma 21 volt. Az új *magán- és kényszeregyességek* aktivái 275.000, passzivái 526.000 pengőre rúgtak, a lebonyolított fizetésképtelenségek aktivái pedig 405.000, passzivái 768.000 pengőre.

A *közúti közlekedés* adatai szerint a *Beszkárt* „táskajeggyel" 8,182.595 személyt szállított, kisszakaszjeggyel 26,748.805 utast, hetijegyekkeel 331.692, bérlet és kedvezményes jegyekkel 2,423.359 utast. Az autobuszüzem utasainak száma 1,884.150 volt, *„BART"-é* 524.375, a *fogaskerekű vasúté* 119.848, a *siklóé* 117.249, a *trolleybusé* 53.451. A *propellereken* 62.080 személy közlekedett, *a Margitszigetre vezető hídon* 117.170.

A fővárosba érkezett idegenek száma 36.223 volt, ebből Csonka-Magyarország területéről 7034 érkezett, a megszállott területekről 3006, Ausztriából 3148, (ebből Bécsből 2538), Németországból 3109, Olaszországból 2095, Franciaországból 2323, Angliából 3474, Hollandiából 1496, Lengyelországból 1212, az Egyesült Államokból 2714, egyéb Amerikából 192, Belgiumból 805, Svédországból 386, Törökországból 217, Svájcból 994, Csehszlovákiából 657, Romániából 493, Jugoszláviából 129, Japánból 111, egyéb Ázsiából 304, Afrikából 352, Ausztráliából 100.

„Miért fűtsünk koksszal?"

címen kiírt kokszjelmondat pályázat a kokszfogyasztók legszélesebb rétegeinek érdeklődését keltette fel. A minden várakozást felülmúló hatalmas tömegben beérkezett pályamunkák feldolgozása hetekig tartó munkát igényel.

Beérkezett összesen 7907 pályamű.

A bíráló bizottság elnöke: Herczeg Ferenc, tagjai: Karinthy Frigyes, Lázár Jenő, Magyar Miklós, dr. Morvay Endre, dr. Nagy László, Papp Jenő, dr. Techert Gyula, dr. Vészei Ede.

A hatalmas anyag elbírálása folyamatban van. A bírálat eredményét, a nyertes jelmondatok szövegét, jeligéjét és szerzőinek nevét és címét e lapban fogjuk közölni. A nyertesek posta útján külön értesítést is kapnak.

Október 24-én és 27-én délután fél 3 órakor

Ügetőverseny

Magas színvonalon folyik a pénzügyi bizottságban a költségvetés vitája

Keddtől—keddig

Ahogy a pénzügyi bizottság megkezdte a mult héten a főváros jövőévi gazdálkodásának kereteit megszabó költségvetés tárgyalását, nyomban az érdeklődés homlokterébe került a városháza. Ez természetes is, mert manapság nem minden bokorban terem 120 millió pengős munkaalkalom, aminek megteremtéséről a székesfőváros a jövő esztendőben is be akarja bizonyítani, hogy jól ismeri a modern idők legnagyobb tömegkatasztrófájának, a munkanélküliségnek orvoslására szánt eszközöket.

Mint minden esztendőben eddig, úgy az idén is igen magas színvonalú vita fejlődött ki már a **budget általános tárgyalásánál is.** El lehet mondani, hogy valósággal leomlottak a pártok között a válaszfalak és a pénzügyi bizottság tagjai valamennyien szinte vetélkedtek abban, hogy városuk érdekében igazságos, becsületes kritikát gyakoroljanak.

A vitát *Csilléry* András dr. felszólalása nyitotta meg és az általa beterjesztett családvédelmi vonatkozású javaslatok teljes helyesléssel találkoztak valamennyi bizottsági tagnál. *Harrer* Ferenc dr. rövidre összefogott beszédében megszívlelésre érdemes szempontokat sorakoztatott fel, ugyancsak teljes helyeslés mellett. *Révész* Mihály dr., a szociáldemokrata párt szónoka, az előtte szóló bizottsági tagok megállapításait helyeselve, szintén olyan beszédet mondott, amelynek minden szavából a főváros őszinte szeretete világolt ki. *Deményi* Aladár dr. tovább fejtegette azokat a konkluziókat, amelyeket a polgármester vont le a jövőre a folyó esztendő eredményeiből és eseményeiből, *Müller* Antal ismét a kisipar és kiskereskedelem hivatott védőjének bizonyult, *Bródy* Ernő dr. éles megvilágításba helyezte a lakosság széles rétegeit érintő anomáliákat, *Ernszt* Sándor feszült figyelemmel hallgatott beszédében filozófikus magasságokból vetítette az élet fényét a költségvetésre, *Láng* Lajos dr. a tőle megszokott alapossággal boncolgatta a budget előnyeit és hátrányait, *Párkány* Frigyes a kitünő kereskedelmi jogász különleges nézőpontjából kiindulva adott gyakorlati vonatkozású tanácsokat, *Temesváry* László dr. mindössze párperces beszédében ismételten tanujelét adta annak a fölényes hozzáértésnek, amelynek az általános pénzügypolitikai szempontokat illetően birtokában van. *Szőke* Gyula dr. 16 esztendős fővárosi praxisának nyomdokain haladva ezúttal is sikerrel bizonyította, hogy a székesfőváros mintaszerű gazdálkodásánál legfeljebb a körülmények előnyösebb módon való megváltoztatására lehet szükség.

A részletes vita ugyanolyan alapossággal folyt le, mint a költségvetés általános bírálata. Valamennyi párt bizottsági tagjai élénk részt kértek maguknak a kérdések megvitatásából. Az elnöki ügyosztály költségvetésénél *Lázár* Ferenc az unitárius egyház segélyösszegének emelését kérte, *Büchler* József a státusrendezéssel kapcsolatos kérdések megoldása iránt érdeklődött, az együtt tárgyalt út- és csatornaépítési és városrendezési fejezet kapcsán *Szőke* Gyula a Lipótváros fokozottabb parkosítására tett javaslatot és a Belváros leromlott közvetviszonyainak javítását sürgette, újabb felszólalásában *Büchler* József a téglagyárak kitelepítését javasolta, *Müller* Antal nagy elismeréssel emlékezett meg a fővárosi kertészet tevékenységéről, *Bródy* Ernő a kertészeten kívül elismerést szavazott a köztisztasági hivatal vezetőségének. A IV. ügyosztály budgetvitájánál *Bánóczy* László a laktanyák adómentességét sürgette és a választási költségek megtérítését kívánta, az ipari ügyosztály fejezeténél *Müller* Antal elismeréssel emlékezett meg a Kisipari Hitelintézet körül történt polgármesteri intézkedésekről. A pénzügyi fejezetnél *Láng* Lajos a városi vámőrök körül tervbevett rendezési lehetőségek után érdeklődött, *Peyer* Károly pedig a fővárost egyre nagyobb mértékben sujtó állami terhek ellen tiltakozott. *Bródy* Ernő hasonló értelemben szólalt fel, egyben azonban erélyesen védelmezte a fővárost a környék részéről megnyilvánuló kívánságokkal szemben. A fővárosi kölcsönkötvények tulajdonosainak megsegítésére is tett javaslatot. *Kozma* Jenő a főváros hatékony beavatkozását sürgette az emelkedő árak kialakításának letompítására. A közoktatási ügyosztály költségvetéséhez *Müller* Antal és *Bánóczy* László szólt. Az előbbi a helyettes tanerők helyzetének javítását és az önálló tanonciskolák számának szaporítását kívánta, az utóbbi pedig a polgári iskolákban napközi otthonok felállítását kérte, de javasolta az iskolanővéri és iskolaorvosi intézmény véglegesítését is. A közélelmezési kérdéseket *Révész* Mihály tárta a bizottság elé, különösen alaposan fejtegetve a lóhúsdrágítás veszedelmeit. *Bródy* Ernő és *Müller* Antal elismerésüket fejezték ki a polgármesternek a kubikusok elhelyezéséért és a ferencvárosi helyikikötő sorsa után érdeklődött. A szociálpolitikai költségvetésnél *Horovitz* Gábor a fizikai szükségmunka intézményének felállítását óhajtotta, a 48 órás munkahét betartására kért intézkedéseket, tiltakozott a kilakoltatások ellen és fokozottabb szükséglakásépítésre hívta fel a fővárost. Indítványt mutatott be a 40 órás munkahét bevezetésére és a munkanélküliek karácsonyi segélyezésére is. *Csilléry* András az egészséges elaggottaknak a családi kötelékban való megtartását kérte és azt, hogy a szegényházakba csak a hozzátartozók nélküli aggastyánok, vagy az állandó orvosi kezelésre szorultak jussanak. *Bródy* Ernő a budapesti állami lakótelep viszonyainak javítását óhajtotta, *Müller* Antal pedig nagy elismeréssel emlékezett meg a főváros szociálpolitikájáról.

A rendkívüli mértékben elmélyült és a pénzügyi bizottság tagjainak alapos előtanulmányáról tanubizonyságot tevő vita az első pillanattól az utolsóig azt bizonyította, hogy a milliós város autonóm szervei éppen úgy hivatásuk magaslatán állanak, mint az önkormányzat bizalmából a legmagasabb hivatali pozíciókat betöltő főtisztviselők.

Szendy Károly polgármester és a speciális pénzügyi szakkérdésekre válaszoló *Bódy* László dr. tanácsnok a feltett kérdésekre adott válaszaikkal méltán csatlakoztak a költségvetési tárgyalás emelkedettségéhez.

A vitát a pénzügyi bizottságban programszerűen fogják befejezni a csütörtöki napon, hogy azután október 28-tól kezdődően a törvényhatósági bizottság plénuma tegye mérlegelés tárgyává a költségvetést.

Március végére elkészül az Erzsébet- és Ferenc József-híd között az új dunai teherforgalmi kikötő

A személyhajók állomását a Ferenc József-híd pesti hídlője mellett építik fel

A Dunapartok rendezésének és a város belterületi képének megjavítása érdekében konkretizálódott az első intézkedés: *Bessenyey* Zénó, a Közmunkatanács elnöke *nyilvános árverést hirdetett az új hajóállomások megépítésére.*

A pályázat kiírását hónapokon keresztül tartó tárgyalások előzték meg, amelyek a Budapesten székelő hajóstársaságok vezetőségével folytak. A Közmunkatanács legfőbb kívánsága arra irányult, hogy *a Lánchid és az Erzsébet-hid közé eső Dunaszakaszról mindennemű hajókikötőt kitelepítsenek,* a személyhajózással is foglalkozó nagyvállalatok azonban ezt a kérést *nem akarták teljes egészében honorálni,* hanem csak arra mutatkoztak hajlandóknak, hogy *a teherkikötőt és a helyi hajó kikötőket helyezik át.* Álláspontjukat a Közmunkatanács is honorálta és, mint a Fővárosi Hirlap illetékes helyen értesül, elvben hozzájárult ahhoz, hogy

a nemzetközi forgalom szolgálatában álló személyhajók és a város belterületének egyes pontjait összekötő helyi hajók továbbra is kiköthetnek a Petőfi-térrel szemközti uszálynál. Föltétlenül lebontásra kerül azonban a Lánchid közvetlen közelében lévő kikötő és raktárépület

és ezzel a nemzetközi idegenforgalom szempontjából legnagyobb jelentőségű városrész mentesül a lármás, füstös és semmiképpen sem belvárosi részhez illő környezettől.

A Közmunkatanács nem elégszik azonban ezzel sem meg és már az előzetes tárgyalások során közölte a hajósvállalatokkal, hogy az Erzsébet-híd és Ferenc József-híd közötti kikötőelhelyezés szintén csak átmeneti megoldásnak tekintendő, minélfogva sokkal kívánatosabb lenne, ha *a hajósvállalatok kikötőhelyeit vagy a Ferenc József-híd alatti részen, vagy a Margithid feletti Dunaszakaszon állítanák fel.* Ezt a propozíciót azonban a vállalatok arra való tekintettel, hogy az évtizedek óta jelenlegi helyükön álló kikötők áthelyezését amúgyis aggályosnak tartják, mert attól félnek, hogy a személyhajókat igénybevevő közönség nem lesz hajlandó új helyeket megszokni, *nem fogadták el,* hanem vállalták azt a rizikót, hogy ha a városrendezés szempontjai pár év múlva a most kijelölt helyről való átköltözést teszik majd szükségessé, akkor *foganatosítják a további kitelepítésre vonatkozó intézkedéseket.* Azt nem sérelmezik a hajósvállalatok, hogy a *teher- és darabáruforgalmat* el akarjuk terelni a jelenlegi kirakodó helyekről és a Közmunkatanáccsal folytatott vitának nehéz része éppen ezért csak az volt, amely a mohácsi, visegrádi és esztergomi személyhajójáratok kiinduló pontjának megváltoztatására vonatkozott. A vállalatok vezetősége mindenesetre hangoztatta a Közmunkatanáccsal szemben azt, hogy kikötő-berendezéseinek áthelyezése *jelentékeny költségekkel jár, amelyeknek teljes mértékben való fedezésére a vállalatok a mai megcsappant üzleti lehetőségek idején nem tudnak fedezetet találni.* Ezt az álláspontot a Közmunkatanács honorálta és kijelentette, hogy

az új hajóállomási épületeket saját költségén építteti meg,

úgy, hogy a vállalatokra csupán kisebb terhek hárulnak, amelyek a kikötői berendezések áthelyezése folytán állanak elő.

A Közmunkatanácsnak eltökélt szándéka szerint *az 1937. évi hajózási szezon megkezdésére már készen kell állani az új kikötőhelyeknek.* Minthogy pedig a helyi hajójáratok és a mohácsi távolsági járat kora tavasszal szokott megindulni, ebből az következik, hogy

1937 március végére az Erzsébet-hid és Ferenc József-hid közötti Dunaszakaszon már készen fog állani az új kikötő.

Több helyszíni szemlét tartottak a lebonyolítás érdekében és bár véglegesen nem állapodtak még meg a kikötői létesítvény helyére nézve, a kialakult vélemények szerint valószínű, hogy

az új állomásokat közvetlenül a Ferenc József-hid pesti feje mellett építik fel.

Az új létesítményeknél egyik főszempontnak tartja a Közmunkatanács azt, hogy azok *ne zavarják a Dunapart e részének összbenyomását se,* éppen ezért a tervezőknek arra kell fektetniök a fősúlyt, hogy a kikötőépületek mindenben alkalmazkodjanak a környezethez.

Repülőgépformájú, üvegtornyos állomásépület készül az új repülőtéren

A budapesti új közforgalmi repülőtéren, amelynek tereprendezési és útépítési munkálatait már elvégezte a főváros,

legközelebb megkezdődik az építkezés, amelyet március 1-re teljesen be is fognak fejezni.

Az iparügyi minisztérium a forgalmi épület és a hangár építési munkáira *megtartotta a versenytárgyalást* és a *Králik* László tervei alapján készülő forgalmi épület föld-, kőműves- és vasbeton-munkáira 168.900 pengő vállalati költséggel *Hesz* Lajos építőmester, a hangár föld-, kőműves- és vasbeton-munkáira 153.500 pengő vállalati költséggel *Teleki* László építőmester kapott megbízást.

A repülőtér forgalmi épülete a modern technikát jelképező repülőközlekedéshez mérten minden ízében modern építészeti alkotás lesz, de még ezen is túlmenően ötletes és meglepően újszerű. Az alaprajzában

repülőgéphez hasonló 100 méter hosszú épülettömb közepét 30 méter átmérőjű, köralakú alapon épülő, 15 méter magas torony foglalja el,

amelyet vasbetonból készülő kupola borít. A kupolából

vas- és üvegszerkezetű parancsnoki torony

emelkedik ki, amelyből zavartalan kilátás nyílik a domboktól körülvett repülőtérre és amelyből a szükséges levegővizsgálatokat is lehet végezni. A toronyhoz két oldalt

egyemeletes épületszárnyak csatlakoznak, amelyeknek terraszos fedele lesz

a közönség használatára.

A forgalmi épületben a vezetőség hivatalos helyiségei mellett lesz pénztár, pósta, vámhivatal, bankhelyiség, váróterem, vendéglő, helyiséget kapnak a pilóták és a repülőtér más alkalmazottai és az államrendőrség.

Miután az utak építését, a tereprendezést és fenntartást a főváros vállalta magára, előreláthatólag meg fogja kapni az értékesen modern repülőállomás *a stílusos kertészeti dekorációt is* a fővárosi kertészettől.

LEGJOBB LEGOLCSÓBB
REDŐNYKÉSZÍTŐ ÉS KARBANTARTÓ VÁLLALAT
SCHMIDT FRIGYES
Vállal: faredőny, vászonroletták, zsaluzák és napellenzők készítését és javítását. Faredőnyök karbantartását, **jótállás mellett.**
Budapest, VIII., Vig-utca 10. Telefon: 1—383—88.

SYSTEM ÁTÍRÓ ÉS KÖNYVELÉSI RENDSZER
ORMIG
átnyomó könyvelőgépek, sokszorosítógép,
Stencil és festéknélkül sokszorosít
Budapest, V., Falk Miksa-u. 13. Telefon: 1—165—98.
Bemutatás díjtalan!

REDÖNYÖK
KORÁNYI és FRŐLICH
napellenző- és témportálgyár
Budapest, VIII., Kisfaludy-u. 5. Tel.: 1-323-76, 1-459-86

Uj épületekkel akarja beépíttetni a főváros a belterületek elavult háztömbjeit

Megszűnik az egészségtelen terjeszkedés a perifériák felé

A városfejlesztés és városrendezés problémája körül érdekes vita indult a költségvetés tárgyalása keretében a pénzügyi bizottságban és az a vélemény domborodott ki, hogy a *városrendezés*, mint a ma problémája, *előbbre való a városfejlesztésnél*. Ebből az alkalomból a *Fővárosi Hírlap* munkatársa kikérte ebben az érdekes kérdésben

Kempelen Ágoston
műszaki főtanácsosnak,

a városrendezési és magasépítési ügyosztály vezetőjének véleményét. Az érdekes kérdésre a nem kevésbé érdekes válasz a következő volt:

— A városrendezés és a városfejlesztés egymással szoros összefüggésben lévő és egyformán nagyjelentőségű közületi feladat. Ha mégis különbséget kell tennünk a kétirányú tevékenység között, legjellemzőbbnek azt mondhatnám, hogy

a városrendezés elsősorban a jelent, a városfejlesztés a jövőt szolgálja.

A pénzügyi bizottsági vita során felmerült kívánság, amely az üzemek jövedelmezőségével van szoros összefüggésben, teljesen indokolt. Mindenki tudja ugyanis, hogy

Budapest az utolsó tizenöt esztendő alatt erősen külterjes irányú fejlődést vett,

ami egyenes következménye volt annak a mondhatnám tömegpszichózisnak, amely a lakosság tekintélyes részét elfogta. A nagyvárosok népességében egyre erősebben gyökeret vert az az érzés, hogy a *bérkaszárnyákból kiszabaduljon és kisebb-nagyobb családi házak lakóhelyül való igénybevételével többet tartózkodjék a szabad levegőn.* Ezt a mozgalmat csak erősbbítette a világdivattá vált *vikendmozgalom* és így állott elő az a helyzet, hogy mindazok, akiknek csak módjukban állott, máról-holnapra az építtetők sorába kerültek. Persze legtöbbjük kisember volt, akiknek anyagi ereje igen korlátolt, ennélfogva még csak nem is gondolhattak arra, hogy valahol a város belterületén vásároljanak otthonuk felépítéséhez ingatlant, mert a belső részeken kialakult telekárak messze meghaladták teherbíró képességük határait. Így történt, hogy a külterjes fejlődés egyre jelentékenyebb méreteket öltött. Bármerre nézünk is Budapesten, *úgyszólván nincsen olyan külső területünk, amelynek szélein igen gyakran óriási távolságokban az eredetileg lakott részektől, új népes telepek ne létesültek volna.*

— Különböző szempontok megakadályoztak bennünket abban, hogy ennek a jelenségnek teljs erővel gátat vessünk.

A munkanélküliséget ugyanis kedvezően befolyásolták ezek az építkezések

és ha mi arra az álláspontra helyezkedtünk volna, hogy olyan helyeken, ahol közművek nincsenek, vagy csak nagy költséggel létesíthetők, nem engedélyezzük az építkezést, ez rendkívül káros kihatásokkal járt volna a munkapiac helyzetére. *Kezdettől fogva aggodalommal figyeltük a külterjes fejlődést,* komoly beavatkozásra azonban, mint mondtam, lehetőségünk nem nyílott. Ennek egyenes következményeként állott elő azután az a helyzet, hogy a *székesfőváros tulajdonában lévő közüzemek: gáz, víz és elektromosmű olyan igényekkel találkozott szembe, amelyeknek kielégítése túlontúl igénybevette anyagi erejét.* Addig, amíg csak szórványosan állottak házak a perifériális részeken, könnyű volt kitérni a közművek létesítése elől, amint azonban zárt utcasorok keletkeztek, akkor az odatelepült lakosság egyre nyomatékosabban követelte a városias lét feltételeinek megteremtését.

— Most az utóbbi időben már szünőfélben van ez a város határai felé való áramlás,

aminek magyarázata egyrészt a *gazdasági viszonyok megnehezülésében,* másrészt a város belterületén előállott *lakásbőségben* keresendő. *Igy elérkezett az az időpont is, amidőn a hatóság a városfejlesztési terveket a jövő fejlődés szempontjainak megfelelő irányba terelheti.* Egy olyan gyorsan fejlődő nagyvárosnál, mint amilyennek Budapest az utolsó évtizedben is bizonyult,

nem lehet félretenni a városfejlesztésre irányuló szempontokat sem,

éppen ezért mi is a legnagyobb programszerűséggel és tervszerű felépítéssel dolgozunk annak érdekében.

— A városrendezés azonban akutabb jelenség.

Éppen azért, mivel Budapest hallatlanul gyors ütemben növekedett világvárossá, következett be, hogy a belterületeken meglehetősen sok telek üresen maradt. A magántőkét nem irányíthattuk, az ott építkezett, ahol a feltételeket a legalkalmasabbnak látta és így következett el az, hogy hatalmas bérpaloták mellett düledező viskók százszámra maradtak meg. Körülbelül

most érkezünk el ahhoz a stádiumhoz, amidőn a régebbi városrészekben egyes házak, sőt néhol egész háztömbök túlélték önmagukat, tehát megértek a lebontásra.

Az anyagi lehetőségek természetesen nem tartanak lépést mindenütt ezzel a megállapítással és ma, amidőn a házvagyon jövedelmezősége meglehetősen lecsökkent, emellett azonban a telekárak sincsenek valami nagyon magasan, ngyon fogas kérdés, *miképpen lehetne a lebontásra megérett városrészek helyén újakat életrehívni.* A legelső feltétel az *adómentesség,* amely mindig bevált eszköznek bizonyult az építkezési tevékenység fokozására. Ez azonban nem elég.

Szükség van ezenkívül a pénzpiac helyzetének könnyebbedésére,

egyszóval az átütőerejű gazdasági javulásra.

— Hogy ezen a téren milyen nehézségek vannak, arra például felhozhatom azokat az *árlejtéseket,* amelyeket a törvényhatósági bizottság elhatározása folytán a székesfőváros tulajdonában lévő belterületi közművestelkek egy részére tartottunk. Annak ellenére, hogy az árakat a normális telekárnak megfelelően állapítottuk meg,

komoly ajánlatokat alig kaptunk és ennek következményeként a beépítésre régen megérett, jó helyen levő ingatlanokat csak kis hányadukban sikerült értékesítenünk.

Mi magunk is érezzük, hogy *rendkívül kívánatos lenne, ha a város belterületi képe újabb építkezések révén megváltoznék, ezidőszerint azonban erre széleskörű lehetőség még nem mutatkozik.* A főváros vezetősége természetesen mindent megtesz abban az irányban, hogy *kezdeményezzen,* hogy a *saját tulajdonában lévő területeket a városrendezés szolgálatába állítsa,* ez azonban minden komolysága mellett sem lehet a kérdés megoldója. Budapest székesfőváros anyagi ereje ezidőszerint még nem olyan nagy, hogy városrendezési célokra mostani költségvetésünk többszörösét tudná áldozni. Minthogy pedig a városrendezés legszorosabb velejárója *a kisajátítás,* ami sok pénzt emészt fel, *megfelelő hitelkeretek nélkül ezen a téren nagyot alkotni nem lehet.* Ezt legtávolabbról sem panaszként mondom azonban, mert hiszen a számunkra megállapított költségvetés maradéktalanul fedezi a legsürgősebben megoldásra váró feladatokat. Ezek a feladatok egyáltalán nem kicsinyelhetők le, hiszen

éppen most fog majd sor kerülni a már építés alatt álló Horthy Miklós-híd budai környékének és a megépítésre váró óbudai híd környékének rendezésére,

hogy csak a legfontosabb és legjelentékenyebb városrendezési munkálatokat ragadjam ki az elvégzendő feladatok sorából.

A városrendezés és városfejlesztés szempontjából egyaránt

óriási jelentőségű az a tevékenység, amely a város felmérésére irányul.

Erről is meglehetősen sok szó esett a pénzügyi bizottság tárgyalásai során és valamennyiünknek jól esik az az érdeklődés és segítő készség, amely ennél az ügynél a bizottsági tag urak részéről megnyilvánult. *Mi magunk is nagyon szeretnők megrövidíteni a városfelmérés munkáját,* mert voltaképpen csak akkor tudunk nagyvonalú tevékenységet kifejteni, ha az új felmérési adatok a székesfőváros egész területére vontkozóan már birtokunkban lesznek. Itt is ugyanaz azonban a helyzet, mint az előbb említetteknél, *a városfelmérés hatalmas summákat igényel és ezeket székesfőváros csak arányosan megosztva tudja költségvetéseibe évről-évre beállítani.*

Végnapjait éli a csúszós aszfalt

Az utak burkolásánál, úgy mint Bécsben, Budapesten is elvetik

A *Fővárosi Hirlap* október 14-i számában feltűnést keltő cikket közöl arról a nyilatkozatról, amelyet *Schmitz* Richárd bécsi polgármester adott Bécsbe kiküldött munkatársának. *Schmitz* polgármester Bécs közigazgatásának széles területét felölelő nyilatkozatában, az osztrák főváros útügyeinek ismertetése során rámutatott azokra az eljárásokra, amelyeket Bécs város követ *az aszfaltburkolatok csúszósságának megszüntetése* érdekében. Figyelemmel arra, hogy *ez a probléma Budapesten is megoldásra vár,* a bécsi polgármester nyilatkozata kapcsán kérdést intéztünk ebben az ügyben.

Király Kálmán
tanácsnokhoz,

az út- és csatornaügyi ügyosztály vezetőjéhez, aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondta:

— A mai modern autó-, gyorskocsi-közlekedési eszközöknek megfelelő asztfaltburkolat készítése úgy Budapesten, mint a külföldi nagyvárosokban nemcsak jelentős technikai kérdéseket, de gazdasági problémákat is jelent. Ugyanis

a régi, nagy szilárdságánál fogva kiválónak mondható tömörített, komprimé aszfaltburkolat csúszóssága miatt állandó panaszra adott okot.

— Ennek kiküszöbölésére különböző *felületi kezeléseket, érdesítéseket* próbáltak ki, amelyekből olyan rendszer még nem alakult ki, amely a nagyvárosi igényeket minden tekintetben, tehát gazdasági vonatkozásban is kielégítette volna.

— Bécs városában előszeretettel alkalmazzák

a rovátkolt zuzalékos öntött aszfaltot

mint fedőréteget, amelyet a régi alapburkolatra terítenek széjjel. Ez a rendszer igen jónak minősíthető, bár a forgalomtól függően, hosszabb-rövidebb idő alatt, gyakran már egy év után is *a rovátkák eltűnnek és egyöntetű síma felületet mutat.* A rendszert mégis igen jónak kell megítélni, mivel *az érdesítés szerepét tulajdonképpen az érdes alapanyag, a zuzalékos öntött aszfalt továbbra is teljesíti.* Ilyen módszert általában ott alkalmaznak, ahol a burkolat felső rétege már annyira megromlott, vagy lekopott, hogy újabb burkolat létesítése szükségessé válik.

— Hasonló célt szolgál Budapesten a Kossuth Lajos-utcában készített zuzalékos aszfaltrétegbevonás.

— Ezen az útszakaszon a tömörített aszfaltburkolat még olyan jó állapotban volt, hogy ennek kicserélése nem indokolt, azonban *az érdesítése a nagy autóbuszforgalom miatt különösképen szükséges.* Az ilyen vékonyabb, hengerelt zuzalékos aszfaltréteg *a Bécsben alkalmazott rendszerhez elvben igen hasonló.*

Ruházati cikkeket vásároljunk a megbízhatóságáról közismert

TRIBON

RUHÁZATI R.-T.-nál

Budapest, VIII., Üllői-út 14. sz.
Telefon: 1-312-97 és 1-392-85.

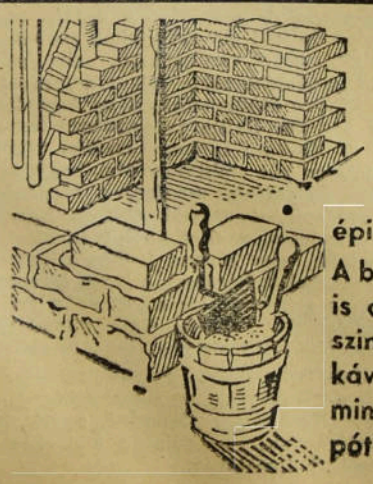
Olcsó árak! Megbízható minőség!

A legkedvezőbb fizetési feltételek!

Az első részlet a vásárlást követő hó 1-én esedékes. Előleg nincs. Az őszi és téli áruk minden igényt kielégítő választékban beérkeztek!

Gyors, pontos, olcsó

PAÁR FÉNYMÁSOLÓ
L., Mészáros-u. 10. (Bejárat Ág-utca)
Telefon: 1-551-87.

Nemcsak téglákból

építik a házat. Habarcs is kell hozzá! A babkávé vagy a Kneipp malátakávé is csak akkor lesz szép aranybarna szinü és izletes, ha valódi *Franck* kávépótlékot adunk hozzá, tehát tegyünk minden kávéba valódi *Franck* kávépótlékot!

KORONA PÁCOK Törv. védve

ÁRBAN olcsóságával, MINŐSÉGBEN kiválóságával VEZET

NÉMETH ISTVÁN ÉS TÁRSAI
Első Magyar asztalospácgyár
Budapest, VI., Szondy-u. 55. Tel: 1-293-11.

Események

Fővárosi Hirlap

Alapításának huszonötödik évfordulóját a
FŐVÁROSI HIRLAP
nagyszabású jubileumi szám

kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.
ELŐFIZETÉSI ÁR:

félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

A kormányzóné a szegényekért

Vitéz nagybányai *Horthy* Miklósné, Magyarország kormányzójának felesége a következő felhívással fordult a magyar társadalomhoz:

Minden év őszén felhívást intéztem a magyar társadalomhoz, hogy amennyire csak módjuk és tehetségük engedi, segítsenek a szükséget szenvedő testvéreink nélkülözéseit enyhíteni. Meleg hálával és büszkeséggel állapítom meg, hogy a segélyakcióm iránt egyre szélesebb körben megnyilvánuló bizalom és áldozatkészség az utolsó esztendőkben, évenként közel negyedmillió ember anyagi támogatását tette lehetővé.

Tudom, hogy a magyar társadalom nemes szíve, amely már eddig is évről-évre oly megható hűséggel ajánlotta fel áldozatkész segítségét és támogatását, most is meghallja hívó szómat, kérő üzenetemet. Meggyőződésem, hogy mindazok, akik a nélkülözést maguk nem ismerik, meg fogják érezni, hogy amikor felebaráti érzéstől áthatva segítő kezüket nyujtják az inségesek és nélkülözők felé, valójában komoly hazafiúi kötelességet teljesítenek. Mert minden egyes fillérrel, melyet az emberszeretetnek és irgalmasságnak a nyomor és inség elleni nemes küzdelmére áldoznak, nemcsak szamaritánus munkát cselekednek, hanem a belső rend és nyugalom, valamint a társadalmi osztályok közötti béke és jó egyetértés fenntartását elősegítve, hazánk boldogulását és jobb jövőjét is biztosítják.

Amidőn a szegények nevében is meleg köszönetet mondok ezúton mindazoknak, akik áldozatkész adományaikkal segélyakcióm multévi működését oly eredményessé tették, teljes bizalommal indulok a nélkülözők és elesettek érdekében folytatott újabb küzdelemre. Hiszem, hogy a magyar társadalom minden rétege, átérezve a karitatív munka szükségességét és fontosságát, ha bármily csekély áldozattal is, de részt fog venni a hit, remény és szeretet jegyében történő eme nagy és nemescélú összefogásban.

Isten áldását kérem munkánkra és mindazokra, akik ebben segítőtársaim lesznek.

Horthy Miklósné

Alpolgármester-választás: november 26. A *Liber* Endre halálával megüresedett alpolgármesteri állásra kiírt pályázat pénteken déli 12 órakor járt le. Az előírásoknak megfelelően *ezen a határidőn belül tizenegy főtisztviselő jelentkezett személyesen a főpolgármesternél.* Az alpolgármesteri állásra pályázók a következők: *Duday* Alajos, *Schuler* Dezső, *Némethy* Károly, *Salamon* Géza, *Bódy* László, *Schara* Béla, *Thorday* Lajos, *Felkay* Ferenc, *Farkas Ákos*, *Battlay* Imre és *Zielinszky* Tibor. Valamennyi pályázó régi érdemes főtisztviselője a székesfővárosnak, közülük *Duday* Alajos, *Schara* Béla, *Thorday* Lajos, *Battlay* Imre és *Zielinszky* Tibor kerületi előljárók, a többiek a városházi ügyosztályokat vezetik. Nem vesz részt a pályázatban *Unger* Béla és *Schmaderer* Oszkár tanácsnok, kerületi előljáró, továbbá *Babarczy* István báró, *Morvay* Endre, *Szepesváry* Pál, *Kovácsházy* Vilmos és *Rosta* János ügyosztályvezető tanácsnok. — Pénteken délben járt le egyébként a *polgármester* által meghirdetett 346 különböző közigazgatási állásra és a *főpolgármester* által kiírt 110 állásra vonatkozó pályázat. A polgármesteri kinevezés alá tartozó állásokra pénteken déli 12 óráig *2422 pályázat futott be*, közöttük nagyon sok olyanoktól, akik *nincsenek főváros alkalmazásában.* — A jogi minősítésű tanácsnoki állásra a következők pályáznak: *Antalffy* Géza, *Beliczay* Imre, *Csanády* Gusztáv, *Czebe* Jenő, *Goszleth* Ernő, *Bártl* Tivadar, *Boros* Pál, *Benedek* Szabolcs, *Horony-Pálfy* Aurél, *Gallner* Ferenc, *Hanthy-Haidekker* János, *Homolyay* Rezső, *Farkas* Lajos, *Szvoboda* Endre, *Pertik* Béla, *Szentmiklóssy* József, *Vigyázó* Géza, *Vadon* Géza, *Michál* Jenő, *Rostagni* Achilles, *Vezér* Károly, *Garancsy* László, *Markos* Béla, *Sztankovich* Mihály, *Buday-Günther* Tivadar, *Wirnhardt* Ágoston és vitéz *Horváth* László. — A műszaki tanácsnoki állás pályázói: *Friedrich* Lajos, *Lipkay* Gyula, *Kempelen* Ágoston, *Viola* Rezső, *Messik* Lajos, *Medgyessy* Iván, *Szinte* László, *Becske* Kálmán, *Szécsy* Jenő. Külső pályázó a jogi minősítésű tanácsnoki állásra egy akadt: *Bartek* Lajos ügyvéd személyében. — Eredetileg az volt a terv, hogy az alpolgármesterválasztó rendkívüli közgyűlést még a törvényhatósági bizottság pénzügyi vitájának megkezdése előtt tartják meg, később azonban az elhatározás úgy módosult, hogy a betöltésre csak a budget-vita befejezésével kerül a sor. Az eddigi tervek szerint *az alpolgármestervalasztás november 26-án, csütörtökön lesz*, az üresedésben lévő *két jogi és egy műszaki minősítésű tanácsnoki állást pedig december 9-én töltik be.* A főpolgármester és a polgármester a kinevezéseket ugyancsak december havában, még karácsony előtt nyilvánosságra hozza.

Traeger Ernő kitüntetése. A kormányzó *ismételt elismeresével* tüntette ki *Traeger* Ernő dr. miniszteri tanácsost *tiz éves gyorsírási-kormánybiztosi jubileuma alkalmából.* Ez a kitüntetés egészen rendkívüli eredményekben gazdag tevékenységre hívja fel a magyar közvélemény figyelmét. *Traeger* Ernő gyorsírási-kormánybiztosi működésére esik *az egységes magyar gyorsírás elfogadása*, általában ő terjesztette el Magyarországon a gyorsírást és a gépírást azáltal, hogy *az iskolákban egyrészt kötelezővé tette ezeket a studiumokat, másrészt pedig emelte az órák számát.* A külföldi szakkörök figyelmét is felkeltette ez a sokoldalú működés. A szerkesztésében megjelenő *Egységes Magyar Gyorsírás Könyvtárának* tíz éve alatt *százhusz száma, köztük igen sok értékes tanulmány és monográfia látott napvilágot.* A *Magyar Gyorsírók Országos Szövetsége* a tízéves jubileum alkalmából ünnepi banketten avatja a sorleget, amelyet *Huszár* Károly, a gyorsíró szövetség elnöke alapított.

Buday Günther Tivadar negyedszázados szolgálati jubileuma. Meleg és bensőséges ünnepséget rendezett a főváros út- és csatornaépítési ügyosztályának tisztikara az ügyosztály jogiosztálya vezetője, *Buday Günther* Tivadar főjegyző tizsteletére abból az alkalomból, hogy *betöltötte fővárosi szolgálatának 25 esztendős fordulóját* Az ünnepelt főjegyzőt igaz baráti szavakkal *Király* Kálmán tanácsnok üdvözölte, ugyanekkor átnyujtották neki az ügyosztály értékes és szép emléktárgyát is. A jubileumi ünneplést este szűkebbkörű baráti vacsora követte, amelyen *Horváthy* Béla dr tanácsjegyző köszöntötte a jubláló főjegyzőt, aki *nem csupán kiváló munkásságával, de szeretetreméltó egyéniségével is kivívta magának, mind kollégái, mind felettesei, mind pedig a vele érintkező közönség szeretetét.*

Kovácsházy Vilmos tanácsnok gyásza. Mélységes gyász érte *Kovácsházy* Vilmos tanácsnokot, akinek rajongásig szeretett édesanyja, özv. *Gescháder* Edéné, született *Honvéd* Irma életének hetvenedik évében *meghalt.* Csütörtökön délután temették a farkasréti temető halottasházából a köztiszteletben álló úriasszonyt, akinek *halála nemcsak a városházán, de a társadalom széles rétegeiben is mély és őszinte részvétet keltett.* Pénteken reggel volt a városmajori plébániatemplomban az engesztelő szentmiseáldozat.

Az Elektromos Művek és Gázművek vezérigazgatóinak kitüntetése. A kormányzó *Plósz* Pál okleveles gépészmérnöknek, *Budapest székesfőváros elektromos művei vezérigazgatójának* közhasznú, érdemes tevékenységének elismeréseül *a magyar királyi kormányfőtanácsosi címet adományozta.* — *Schön* Győző okleves gépészmérnöknek, Budapest székesfőváros gázművei helyettes vezérigazgatójának a közélet terén szerzett érdemei elismeréseül *szintén a magyar királyi kormányfőtanácsosi címet adományozta a kormányzó.* A legfelsőbb kitüntetés nagy örömet és megelégedést váltott ki a legszélesebb társadalmi körökben, tekintve, hogy *Plósz* Pál az *Elektromos Művek* élén, *Schön* Győző pedig mint helyetes vezérigazgató, közvetlenül a *Gázgyár* legfelsőbb vezetésében fejtett ki olyan közhasznú tevékenységet, amely *Budapest minden polgárának életét a legközvetlenebbül, éspedig előnyösen érinti.*

Külföldi orvosok tanulmányozzák a gyógyfürdőket. A Gyógyhelyi Bizottság meghívására október hó 18-án, vasárnap és október 20-án, kedden két külföldi orvoscsoport érkezett a székesfővárosba, hogy négy napon keresztül tanulmányozza a budapesti gyógyforrásokat. Mindkét tanulmányi kirándulásban jelentékenyszámú német, angol, holland orvoson kívül megszállott területi orvosok is résztvesznek, sokat közülük családtagjuk is elkisér. Kedden a Gellért-szálló fogadótermében dr. bilkei *Pap* Lajos és dr. *Rausch* rövid előadásban ismertette a vendégek előtt a budapesti gyógyforrások legnevezetesebb gyógytényezőit és a kúrákat. A külföldi vendégek budapesti tartózkodásukat arra is felhasználják, hogy a fürdőkön kívül a klinikákat és egyes székesfővárosi közkórházakat is megismerjenek. Sokan vannak a tanulmányút résztvevői között olyanok, akik már ismételten megfordultak a magyar fővárosban

Gazdy Jenő — a Krisztus Király egyházközség elnöke. A belső-józsefvárosi róm. katolikus Krisztus Király egyházközség képviselőtestülete most tartotta tisztújító közgyűlését, amelyen *Gazdy* Jenő nyug. postafőigazgató, székesfővárosi törvényhatósági bizottsági tagot világi elnökévé választotta. Az egyházközség ünnepi vacsoráján *Vargyas* Tivadar dr. esperes-plébános ebből az alkalomból meleghangú beszédben üdvözölte *Gazdy* Jenőt, rámutatva egyházi, iskolai és várospolitikai téren kifejtett érdemeire és eredményeire. *Gazdy* Jenő válaszában a mai időkben különösen időszerű cselekvő katolicizmusról, a karitászról, a hazafias és tisztességes irodalom támogatásáról szólott a jelenlevők meleg ovációja közben.

Az ügyvédség és a sajtó baráti kapcsolatai. A *Magyar Ügyvédpolitikai Társaság* ünnepi vacsorát rendezett a Gellért-szálló márványtermében a sajtó és az ügyvédség baráti kapcsolatainak megerősítésére A vacsora után *Pályi* Gyula dr. ügyvéd, székesfővárosi bizottsági tag, a társaság elnöke emelkedett szellemű beszédben üdvözölte a vendégeket és kiemelte, hogy ez a vacsora az első megnyilatkozása annak a törekvésnek, amely *a két, sok vonásban rokon élethivatás munkásait közelebb akarja hozni egymáshoz.* Az ügyvédség történelmileg kifejlődött hivatása az igazság keresése és ez a sajtó legfőbb célja is. Mindkét pályával együtt jár a bírálat gyakorlása, amely nélkül nincs élet. Ezután vitéz *Toth* András dr. ügyvéd, országgyűlési képviselő, a vacsora ünnepi szónoka nagyhatású beszédében megállapította, hogy a magyar nemzet sok megpróbáltatástól kísért életében *nem fordult elő, hogy a magyar sajtó egyetlen hanggal is eltévesztette volna a nemzet nagy érdekeinek szolgálatát.* Hangoztatta, hogy az ügyvédségnek és a sajtónak ezután is a legnagyobb energiával és együttesen kell részt vennie a politikai életben. A sajtó képviseletében *Oláh* György, az Új Magyarság munkatársa tartott beszédet, felemlítve azokat a közös problémákat, amelyek az ügyvédeket és a sajtó munkásait egyformán érleklik. Most egy nagy közös perben kell az ügyvédségnek a sajtóval együtt működnie és ez *a magyar nemzet pere Trianon megdöntéséért. Boda* Ernő dr., az Országos Ügyvédszövetség üdvözletét tolmácsolta. Nádor *Jenő*, az Ujság munkatársa, majd *Kürthy* Sándor dr. ügyvéd tartott még lelkes hangú beszédet.

A frontharcosok nagy találkozója. *Takách-Tholvay* József gróf, a Frontharcos Szövetség Országos elnöke, szombaton este nyitotta meg a *VIII. országos találkozó* ünnepségeinek sorozatát. A frontharcosok fél hétkor gyülekeztek a Trefort-kertben, onnan vonultak a Hősök terére. Az osztrák küldöttséget Ferdinand *Goglia* táborszernagy és Wolfgang *Heller* vezérőrnagy vezette, az olasz küldöttség élén Annibale *Tentori* altábornagy jelent meg, a bolgár küldöttséget Vladimir *Daskalov* vezérőrnagy és *Skojnov* vezérőrnagy vezette. A német küldöttség élén *Oberlindober* és *Reinhardt* ezredesek jelentek meg a Hősök terén. *Takách-Tholvay* József gróf rövid beszéddel nyitotta meg a találkozót, majd elhelyezte a frontharcosok koszoruját a hősök sirján. A frontharcosok vezetői és a külföldi delegációk az ünnepség után bajtársi vacsorát tartottak. Az együttérzést jelképező nagy frontharcos találkozó vasárnap délelőtt volt a Hősök Emlékkövénél. Háromszáz zászlóval és négyszáz koszoruval vonultak fel a fővárosi és vidéki frontharcos alakulatok. Az ünnepségen megjelent a kormányzó képviseletében *Sónyi* hadseregfőparancsnok, továbbá *Kozma* Miklós belügyminiszter, *Mackensen* német követ, *Lamotte* Károly alpolgármester és sok más előkelőség. *Mándoky* tábori főesperes imája után *Takách-Tholvay* gróf altábornagy, a frontharcosok elnöke nyitotta meg az ünnepséget, majd *Kozma* Miklós belügyminiszter tartott mélyhatásu beszédet. A Stefánia-úton 272 autó és motorkerékpár sorakozott fel, amelyek az *Hősök V. Csillagtúráján* reggel futottak be az ország minden részéből. A mintaszerű rendben lefolyt, nagyszabású ünnepségeket fáradhatatlan munkával *Kertész* Elemér székesfővárosi törvényhatósági bizottsági tag, a Frontharcos Szövetség országos ügyvezető alelnöke rendezte és készítette elő.

Emelkedett a segítségre szoruló iskolásgyermekek száma. A főváros minden tanévben meleg szívvel gondoskodik a szegénysorsú tanulókról. Ingyen tankönyvet, ebédet, ruházatot kapnak a szegény iskolásgyermekek és ezt a szociális gondoskodást példás lelkiismeretességgel vezetik és ellenőrzik az *iskolanővérek.* Most érkezett be a fővároshoz az iskolanővérek jelentése, amely szerint *az idei tanévben emelkedett azoknak a tanulóknak a száma, akik ingyenes tankönyvre, ebédre és ruházatra vannak utalva.* A főváros iskoláiban *naponta 23.406 tanuló kap ingyen ebédet.* Ebben a létszámban bennfoglaltatnak az óvodások, az elemi, polgári és iparostanonc iskolai tanulók. A kedvezőtlen időjárás miatt a szegénysorsú gyermekeket az idén korábban kell felruházni, mint máskor. A főváros községi iskoláiban *21.374 olyan gyermek jelentkezett, akinek cipőre, vagy cipőtalpalásra, ruhára vagy fehérneműre van szüksége.* Ezek közül 3461 azoknak a tanulóknak a száma, akiket teljesen fel kell ruházni. Sürgős és indokolt esetekben egyéb anyagi támogatásban is részesülnek szegénysorsú tanulók. Igy élelmiszereket, segélyt vagy kedvezményes tejutalványt is kapnak. A főváros gondoskodása kiterjed a szegény gyermekek *betegség esetén való gondozására is.* A betegeket az iskolanővérek javaslatára kórházban gyógykezelik. Ujítás is van a szegénysorsú iskolás gyermekek gondozása terén. Az idei tanévtől kezdve iskolaorvosi előírás alapján *ingyenes szemüveget is kapnak.*

Küldöttség megy a belügyminiszterhez a fürdőkórház érdekében. *Budapest-Fürdőváros Egyesület* meghívására bilkei *Pap* Lajos dr. egyetemi magántanár előadást tartott a Gellért zenetermében a *tudományos fürdőkutatásról és reumakutatásról. Skerlecz* Iván báró megnyitója és *Szviezsényi* Zoltán dr. felszólalása után az illusztris előadó rámutatott azokra *az egyszerű és nem drága módszerekre*, amelyekkel ki lehet építeni gyógyfürdőink *tudományos* jelentőségét. Erre azért van szükség, mert *tudományos kutatások eredményeinek felhasználásával tudjuk csak kellőképpen kihasználni gyógytényezőinket.* Felszólalt még *Benczur* Gyula dr. egyetemi tanár, *Bellák* Sándor, az Élettani Intézet vezetője, végül *Grósz* Emil professzor azt indítványozta, hogy a *belügyminiszterhez küldöttség menjen, a fürdőkórház megvalósítását szorgalmazandó. Grosch* Károly dr. miniszteri tanácsos, a *Gyógyhelyi Bizottság* alelnöke kijelentette, hogy *Kozma* Miklós belügyminiszter segítségével ezek a kérdések *minden bizonnyal egész rövidesen a megvalósulás stádiumába jutnak.* Az ülésen megjelentek: *Tormay* Géza államtitkár, *Samarjay* Lajos, *Hüttl* Hümér professzor és még mások.

Halálozás. Súlyos csapás érte *Hamburger* István dr.-t, a Park Szanatórium sebész-főorvosát. Édesanyja *Hamburger* Miksáné e hó 16-án elhúnyt. Temetése vasárnap délután 3 órakor volt a rákoskeresztúri temetőben.

Gazdasági Értesítő

Előtérben a Budapesti Nemzetközi Vásár megfelelőbb elhelyezésének problémája

Írta: BECSEY ANTAL

a törvényhatósági bizottság örökös tagja

1930 április havában tartotta a *Budapesti Nemzetközi Vásár* fennállásának *25 éves évfordulóját.* Ebből az alkalomból adta ki a Vásár azt az emlékiratot, amely az intézmény megalakulásától a 25 esztendős évfordulóig való fejlődését ismertette. Csupán néhány számadatra óhajtok rámutatni. 1906-ban a *Fővárosi Kereskedők Egyesülete* gondozásában, mint *Márciusi Vásár* indult meg a Fővárosi Vigadóban rendelkezésre bocsájtott 450 négyzetméternyi területen, körülbelül ott, ahol ma a Menetjegyiroda van elhelyezve. Ezen a vásáron 88 kiállító vett részt, főleg a papírszakmából. Utóbb *Áruminta Vásár* név alatt folytatta tevékenységét, amelynek jellemzője az volt, hogy a vásáron csak megrendeléseket kötöttek a kiállított minták alapján. Érdemes megjegyezni, hogy abban az időben Európában még csak két vásár létesült hasonló rendeltetéssel: az egyik a híres *Leipziger Messe*, a másik a *párisi Foire* volt. Az összes többi európai árumintavásárok ezeknél jóval fiatalabbak és csak akkor jöttek erősebben divatba, amikor az akkori lyoni polgármester: *Herriot* felkarolta az árumintavásár gondolatát. Nálunk 1914-ben merült fel a gondolat, hogy a IX. vásár *már nemzetközi alapon* rendeztessék és 1925-ben, a háború utáni újraéledés idejében mint *Budapesti Nemzetközi Vásár* folytassa hasznos tevékenységét. A fejlődés mérvére jellemző, hogy 1930-ban a 25 éves jubileum alkalmából 18.600 négyzetméter területen helyezkedett el, az 1936. évi vásár pedig *43.000 négyzetméter területet foglalt el*, amelyből 13.000 négyzetméter az Iparcsarnok területére esett, 30.000 négyzetméter pedig az Iparcsarnokot környező ideiglenes építményekre jutott.

Egy pillantás az Áruminta Vásár területére mindenkit meggyőzhet arról, hogy

mostani helyén az intézményt tartósan továbbfejleszteni képtelenség.

Dönteni kell tehát afelett, hogy vajon a Városliget megmaradjon-e eredeti hivatásánál, vagyis továbbra is a fővárosi közönség szórakozó és üdülő helyéül szolgáljon, vagy feladva régi hivatását, a kiállítás közgazdasági célkitűzéseinek szolgálatába álljon.

A kérdés csak széles közgazdasági látókörben dönthető el. Ebben a keretben *revízió alá kell venni egyfelől a székesfőváros fejlődése és szabályozása szempontjából felmerülő igényeket*, de

revizió alá kell venni a vásárintézmény közgazdasági hivatását,

annak közelebbi és távolabbi *célkitűzéseit* és ahhoz képest a kívánatos *tartalmat* és *formákat* is meg kell állapítani. Egyfelől ez a meggondolás teszi aktuálissá a vásárintézmény ügyét, másfelől azonban egyéb körülmények is kívánatossá teszik a problémák mielőbbi eldöntését.

A székesfőváros a jövő évben új hatalmas alkotással:

a Horthy Miklós-hid forgalombaállításával lesz gazdagabb.

Minden várospolitikus tisztában van azzal, hogy ez a híd nemcsak a főváros jobb- és balpartját összekötő műtárgy, hanem olyan korszakos alkotás, amely megjelöli a jövő századok fejlődésének irányát és sok megoldásra váró probléma kiinduló pontját is.

Nemrég zajlott le a pályázók élénk részvétele mellett a *budai hídfő környékének rendezésére kiírt tervpályázat*, amely a zsűri megállapítása szerint nem hozta meg a kívánt eredményt. De ez természetes is, mert hiszen itt nem egyszerű szabályozási, útvonalvezetési és hasonló közlekedési kérdések voltak csak megoldandók, hanem *megoldásra vártak azok a nagy kontúrok is*, amelyeket a problémához fűződő messzelátó célok ismerete és tanulmányozása nélkül dülőre vinni nem lehet. Legyünk tisztában azzal, hogy itt nem csak *lokális jelentőségű* feladatról van szó, hanem a vízi, vasúti és közforgalmi utak nagyjelentőségű *csomópontjában* olyan feladatokat is meg kell oldanunk, amelyek *fővárosi, sőt országos vonatkozásban is bekapcsolódnak közgazdaságunk és termelőgazdaságunk érdekeibe.*

A Szent Imre-város közönségének az az óhaja, hogy

a Nemzetközi Árumintavásár új köntösében ide telepíttessék.

Szem előtt tartva a célt, amelyet a *Nemzetközi Árumintavásár elnevezés* determinál, tisztában kell lennünk azzal, hogy annak keretében a kínálatnak és keresletnek olyan találkozó helyét kell kialakítanunk, amely *alkalmas időben, megfelelő keretben az üzleti lebonyolítás összes kommerciális kívánalmaival számol.* Általában tehát *aukciós vásárok*, szakszerűen csoportosított keretekben, hatóságilag garantált márkázással lennének kívánatosak, mégpedig azokon a területeken, amelyeket a külföldi piac leginkább keres és amelyeken termelésünk a legproduktívabb és így kínálatunk a legeredményesebb lehet.

A *Szent Imre-város* közönsége, amely nemcsak a lakósság számarányában mutat fel hatalmas fellendülést, hanem amely látókörben, hivatásszerű ismeretekben is jelentős erkölcsi tőkét képvisel,

napról-napra fokozódó érdeklődéssel fordul e probléma felé,

amely népességének kenyeret és új élet-lehetőségeket igér. Meggyőződésem, hogy ez az érdeklődés nemcsak indokolt, hanem szükséges is, mert nagy várost vagy városrészt érintő problémák csak úgy érlelhetők meg, ha azok nem csupán a hivatali szobák iróasztalaitól indulnak ki, hanem a dolgozó tömegek meggyőződéséből fakadnak. Ezért helyes, ha a közvélemény az érdekeibe vágó problémákra felfigyel és azokat figyelemmel kíséri és ezért számíthat joggal a Szent Imre-város közönsége a hivatalos tényezők, valamint a főváros széles köreinek legmelegebb érdeklődésére.

Belejezést nyert a Handlovai kőszénbánya részvénypakettjének eladása

Hónapok óta tartó tárgyalások után a *Salgótarjáni Kőszénbánya R. T.* eladta a tárcájában levő *Handlovai Kőszénbánya* részvénymajoritását az *Aussig Chemische* vállalatnak. A megállapodás szerint az *Aussig Chemische* 12 millió pengőt fizet a *Salgónak a birtokában levő 60.8-%ot kitevő Handlovai részvénypaketért.*

Kétségtelen, hogy a tranzakció mindkét vállalatra szerencsés és rendkívül előnyös volt, mert egyrészt a *Salgó* a cseh államvasutak szénmegrendelésénél hátrányosan érezte azt a körülményt, hogy a Handlovai Kőszénbánya többsége magyar érdekeltség kezében van, másrészt pedig az *Aussig Chemische* a Vág völgyében tervezett nagyobbarányú terjeszkedése folytán *kénytelen volt szénbázist szerezni magának.*

A transzferintézkedések következtében

1937 június 1-ig bonyolítják le a tranzakciót, amely legnagyobbrészt készpénzben történik,

egész jelentéktelen részében nyer csupán kiegyenlítést az *Aussig Chemische* néhány magyar érdekeltségének átengedése útján. Így például a *Salgó* tulajdonába megy át a *Klotild Első Magyar Vegyipari Rt.* részvénytöbbsége, itt azonban az egész alaptőke mindössze 375.000 pengő.

A Községi Takarékpénztár új klubháza és sporttelepe. A Horthy Miklós-út mellett, a szinte földből kinőtt új városrészben, a Daróczi-uton épült *a Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár új sporttelepe.* Gondosan hengerelt köves utak, fák és bokrok adják a keretet, amelyben nemes egyszerűségével pompásan hat az új klubház, amely 220 tagnak nyujt kedves otthont. Építése még tavaly kezdődött és, hogy most fennáll, *Liptay* Lajos dr. vezérigazgató sportszeretetének és bőkezűségének, valamint *Furtkovics* Béla igazgató agilis munkájának köszönhető. A sporttelepen több tenniszpálya és tekepálya is áll a tagok rendelkezésére. A közel 600 négyzetöl nagyságú telek egyik kedves színfoltja Budának és valóraváltója a Községi Takarék sportkedvelő tisztviselői régi kívánságának.

A Faforgalmi Rt. koncessziója. Gazdasági körökben hónapokon át folyt a vita akörül, hogy a földmívelésügyi minisztérium meghosszabbítja-e a *Faforgalmi R.-T.* hároméves koncessziójá, avagy más kezekbe jut az ország tüzifaellátása, amelyért a koncesszió lejárta előtt számos pályázó jelentkezett, ezek sorában az erdőbirtokosok egy csoportja is. A *Faforgalmi R.-T.* koncessziója ügyében a legutóbbi napokban fordulat történt, amennyiben a *pályázók visszavonták ajánlatukat*, úgy, hogy jelenleg a *Faforgalmi R.-T.*, amely a *Kereskedelmi Bank*, a *Hitelbank* és az *Angol-Magyar Bank* alapítása, *az egyetlen pályázó.* Értesülésünk szerint *a legközelebbi napokban meg is kapja az 1939 végéig szóló koncessziót.*

Négy pengő osztalékot fizet a Rima. A Rimamurány—Salgótarjáni Vasmű Rt. igazgatósága ma megtartott ülésén az eléje terjesztett 1935—36. üzletévi zárszámadásokat megvizsgálta és jóváhagyta. A vállalat üzleti forgalma 56.2 millió pengőt tett ki és a mérleg 1,980.818 pengő 54 fillér tiszta nyereséggel zárult. Az igazgatóság október 30-ára egybehívandó rendes közgyülésnek részvényenként 4 pengő osztalék kifizetését fogja javasolni.

A külföldi devalvációk és a magyar idegenforgalom. A *Kamara* idegenforgalmi szakcsoportja vitéz *Gyulay* Tíbor főtitkár elnöklésével ülést tartott, amelyen *Gyömrei* Sándor titkár kifejtette, hogy *óvintézkedésekre van szükség, nehogy a külföldi devalvációk hátrányosan befolyásolják a szépen fellendült magyar idegenforgalmat.* Nem szabad ugyanis figyelmen kívül hagyni, hogy a *svájci, francia és hollandi* eredeti idegenforgalom ezután *43%-kal költségesebb, mint volt eddig. Tormay* Géza dr. államtitkár, *Válkay* Bertalan dr. miniszteri tanácsos, *Balkányi* Kálmán dr., *Bársony* Oszkár, *Bélaváry-Burchard* Rezső dr., *Horváth* Ernő, *Magyar* Miklós, *Marenchich* Ottó, *Németh* Aladár, *Stein* Sándor dr. és *Tüske* Jenő dr. *MÁV* igazgató felszólalása alapján a *Kamara* felhívja a kormány, a főváros és az idegenforgalmi szervek figyelmét arra, hogy *utasszerző tevékenységüket a megváltozott viszonyokra való tekintettel erősítsék meg*, igyekezzenek ellensúlyozni a külföldi devalvációk hátrányos kihatásait. Egyben javasolják *újabb államokkal szemben is az útlevélláttamozási kényszer megszüntetését.*

A Belvárosi Takarék rendkívüli közgyülése. A *Belvárosi Takarékpénztár* a hivatalos lap útján rendkívüli közgyülést hívott össze, ami a gazdasági életben meglepetést keltett, mert az a vélemény alakult ki, hogy a rendkívüli közgyülés valami tranzakcióról fog határozni. Ezzel szemben a rendkívüli közgyülés tisztára adminisztratív természetű, amennyiben a Belvárosi Takarék két elhunyt felügyelőbizottsági tagja helyett fog az alapszabályok értelmében új felügyelőbizottsági tagokat választani.

GERA LAJOS FIAI
épület- és butorasztalos mesterek
Budapest, VIII., Thék Endre-utca 35
Telefon: 1-370-20

BORBÉLY FERENC és OBERLÄNDER ENDRE
okl. mérnökök, építőmesterek és építési vállalkozók
Vállal magas és mélyépítést
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 49. Telefon: 1-208-48

PILÁT PÁL
MAGYARORSZÁG ARANYKOSZORÚS HEGEDŰKÉSZITŐ MESTERE
BUDAPEST, VI., LISZT FERENC-TÉR 10. SZ.
A Zeneművészeti Főiskola mellett. ● Tel.: 1-110-03.
Számtalan kitüntetés, elismerő oklevelek és díjak. Quinttiszta hurok. Régi mesterhegedűt a legmagasabb áron veszek és becserélek. Javítás bármilyen hangszeren, fuvós és vonóshangszeren szakszerűen és mérsékelt áron.

KOÓS ISTVÁN FÉMÁRUGYÁR
Sárgaréz és nikkelbronz épületvasalás különlegességek ● TELEFON: 2-968-32
BUDAPEST, XIV., MEXIKÓI-ÚT 14.
Uj Lóverseny-tér mellett

NEISZBACHER IMRE
Épület- és műlakatosmester
Budapest, VI., Aradi-utca 2. Telefon: 1—209—53.

WEISZ FÜLÖP RÉZMŰVES
Budapest, VIII., Gólya-utca 13. Tel.: 1-460-36

TAMÁSSY EMIL
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, VI., Lázár-u. 16. II. 7/a. Tel.: 1-171-55.

THERMOLUX
Felvonók, elektr. tűzhelyek, világítás
VIII., Práter-utca 6. Telefon: 1-383-38.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

„MÁGLYA" VASÖNTŐDE
TARJÁN MÉRNÖK ÉS VOLKSGRUBER
Budapest, VI. ker., Mágla-utca 96 szám.
Nyers és megmunkált öntvények minta, rajz, méret, leírás szerint. Specialista ékszíjmeghajtásban.. Saját mintakészítő üzem.
● Telefon: 2-915-21. ●

VÁLLALKOZÁS

15.239,859 pengő értékű munka

Az ügyosztályközi közszállítási bizottság egyéves tevékenysége

Szendy Károly polgármester 1935 októberében megalkotta az *ügyosztályközi közszállítási bizottságot* és ennek feladatává tette, hogy a *tizezer pengőnél nagyobb értékű szállítások, illetve húszezer pengőnél magasabb értékű munkák vállalatba adására vonatkozóan neki esetenként javaslatot tegyen.* A bizottság egyéves fennállása óta *negyvenkét ülést* tartott és *162 ügyben* hozott érdemleges odaítélési javaslatot. Összesen

15,239.859 pengő értékű munkára, illetve szállításra tett odaítélési javaslatot.

Ezeket a munkákat *432 vállalkozó* kapta. Ötmilliónál nagyobb összeget a II., négy és félmilliós összeget a VIII., 2,700.000 pengőt a XIII., 1,680.000 pengőt a XI. ügyosztály munkakörében adtak vállalatba.

A városházának ez a belső adminisztrációs szerve rendkívül nagyjelentőségű *a munkamegosztás* szempontjából. Amióta működik,

ügyszólván teljesen megszüntek azok a panaszok, amelyek a törvényhatósági pártok részéről amiatt hangzottak el, hogy a fővárosi megbízásokban majdnem mindig ugyanazok a vállakozók részesülnek.

A bizottság különös súlyt helyezett arra, hogy ilyen panaszok el ne hangozhassanak és minden egyes esetben, amidőn odaítélésről volt szó, a legszigorúbb mérlegeléssel állapította meg a munkában való részesítés jogosultságát.

Lamotte Károly dr. alpolgármester áll a bizottság élén, jegyzője pedig *Wagner-Weiss* István dr. tanácsjegyző. A tagok a tanácsnoki karból kerülnek ki, éspedig a I., II. VII., VIII., IX., X., XI., XIII. és XIV. ügyosztályok vezetőiből. Ezek az ügyosztályok azok, amelyeknek keretében közmunkák szoktak kiadásra kerülni.

Hatszáz méter mély eddig az új artézi kút. A *Széchenyi-fürdő* vízellátására szolgáló új artézi kút fúrási munkálatai *most érték el a hatszázméteres mélységet.* Az eddigi eredményekből arra lehet következtetni, hogy *a jövő héten elérik a gyógyvizek rétegé*t. Ennek megfelelően a legközelebbi napokban *már megkezdik az új vizek vegyelemzését is.*

Új autópark a köztisztaság szolgálatában. A költségvetés keretén belül a főváros köztisztasági ügyosztálya *a jövő évben 400 ezer pengős költséggel felfrissíti autóparkját.* Értesülésünk szerint *három nagy öntözőautó és négy utcaseprőgép* beszerzésére írnak ki versenytárgyalást, nyomban azután, hogy megtörtént a költségvetés belügyminiszteri *jóváhagyása.*

Elmarad a hősök emlékművének átépítése. *Kertész* Elemér fővárosi bizottsági tag a Frontharcos Szövetség országos ügyvezető elnöke *a budapesti hősök emlékművének átépítését* indítványozta tavaly a közgyűlésen. Az országos irodalmi és művészeti tanács a véleményezés végett elébe terjesztett indítványt visszaküldte a fővároshoz azzal, hogy a hősök emlékműve művészi szempontból teljesen kielégítő, sőt az ország legszebb és legméltóbb hősi emlékműve, igy *annak átalakítása, valamint környezetének bármily mértékű beépítése is csak káros lenne.* A törvényhatósági bizottság frontharcos tagjai a határozat nyomán lépéseket tettek arra nézve, hogy legalább *a kivilágítás kérdését* valósítsák meg minél előbb.

Uj versenytárgyalási kiírások

Nyomdai fűzőgép szállítására a Házinyomda részére. Pályázni lehet október 22-én d. e. 9 óráig az elnöki ügyosztályon.

Nyomdai öntőkészülék szállítására a Házinyomda részére. Pályázni lehet október 22-én d. e. 9 óráig az elnöki ügyosztályon.

Vászonanyagok szállítására a kórházak részére. Pályázni lehet október 30-án d. e. 10 óráig, Nagydiófa-utca 14. I. emelet.

A Béke-téren épülő XIII. ker. elöljárósági székház alapozási-, föld-, kőmives-, vasbeton- és elhelyező-munkákra. Pályázni lehet november 3-án d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám
Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8,000.000 drb.

A BSzKRt ferencvárosi forgalmi telepén szükséges **bádogosmunkákra.** Pályázni lehet október 23-án d. e. 10 óráig, Akácfa-utca 15. III. em. 311.

A székesfőváros intézetei és üzemei részére szükséges **papíráruk szállítására.** Pályázni lehet október 30-án d. e. 10 óráig. Az ajánlatok felbontása d. e. 11 órakor lesz a központi városházán, II. emelet 235. sz. alatt.

A székesfőváros üzemei részére szükséges **5000 kg cochin kókuszolaj, 5000 kg kókuszolajzsirsav, 10.000 kg gyanta, francia W. W., 2500 kg marókáli és 5000 kg keményített halzsír szállítására.** Pályázni lehet október 30-án d. e. 10 óráig. Az ajánlatok felbontása d. e. 11 órakor lesz a Központi városházán, II. emelet 235. sz. alatt.

A nagyvásártelepen létesítendő **áruraktárak külső** építkezéseivel kapcsolatosan szükséges **keramit-kőanyag termelési és szállítási munkákra.** Pályázni lehet november 6-án délelőtt 9—10 óra között a Központi városházán (III. emelet 350).

Ugyanott külső útépítkezési munkákra. Pályázni lehet november 6-án d. e. 9—10 óra között a Központi városházán (III. emelet 350).

Ugyanott külső és belső csatornázási munkákra. Pályázni lehet november 6-án délelőtt 9—10 óra között a Központi városházán (III. emelet 350).

Ugyanott vontatóvágány vasútépítkezési munkálra. Pályázni lehet november 6-án délelőtt 9—10 óra között a Központi városházán (III. emelet 350).

A székesfővárosi állatvásárok és közvágóhidak részére szükséges **2600 q széna, 1600 q rozs, 1600 q búzabálszalma, továbbá 250 q zab szállítására.** Pályázni lehet október 23-án délelőtt 9—10 óra között (II. emelet 195).

Beérkezett ajánlatok

A Rudasfürdő átalakítási munkálra a következő ajánlatokat adták be: Kőmüvesmunkára: Fábián István 19.583, Szilágyi Imre 19.838, Szabó István 19.845.50, Szentpály József 19.871, Rehling Alajos és Reissig Béla együtt 20.860.40, Juhász István Pál 21.051, Volentics Lajos 21.568, Wusinczky Lajos 21.710.33, Vágó Pál 22.412.90, Vermescher Emil 22.739.60, Bolmann Béla 22.897, Nekolny Antal 23.173, Lehotzky József 23.541.10, Kiss József 23.806.40, Makovszky László 24.544.20, Egri Bálint 24.644.10, Novák István 24.810, vitéz Lukóy Emil 24.817, Beregszászy Dezső 25.480.40, KIOSz munkaváll. szöv. 25.706.10, Popják Pál 25.962.10, Wagner Lajos 26.021.30, M. Márton József 26.225.20, Seif Gyula 26.313.60, ifj. Dobrovits Ferenc 26.387.74, Tausz Alfréd 27.199.30, Lakó Ferenc 27.604, Gavora Zsigmond 27.697.50, Teleky László 27.933, Demény Lajos 28.433.80, Balázs Horváth István 32.457.60, Domonkos István 37.500 pengővel. **Bádogosmunkára:** Moharos János 6963, Tollár Ferenc 7045, Fliegl Mihály 7170, Keller Pál 7206, Buchta Károly 7597, Böhm József Géza 8114, Varga Ferenc 8407 pengővel.

30.000 kg téli különleges motorkenőolaj szállítására ajánlatot adtak be: Magyar Petróleumipar 60 q à 87.50 P, Shell 300 q à 89 P, Hegedüs és Társa 300 q à 89 P, Vacuum Oil 300 q à 89 P, Nyirbogdányi 100 q à 90 P, Fantó 100 q à 90.50 P, Schwarz Rudolf 300 q à 91 P, Viker kft. 100 q à 95 P.

A Sertésközvágóhidon vasúti fordítókorong alapozási munkálra ajánlatot adtak be: Bolmann Béla 3693, Horesnyi József 4266, ifj. Dobrovits Ferenc 4492, Ehrenwald Jenő 4683.80, Varjas Gyula 5040, Hoffer Gyula 6545 P-vel.

Versenytárgyalási hirdetmény

10.878/1936. FKT. szám.

A Fővárosi Közmunkák Tanácsa nyilvános irásbeli versenytárgyalást hirdet a pesti dunaparton, az Erzsébet- és Ferenc József hidak között tervezett hajóállomások céljára épitendő, részben a felső rakparti szinvonal alá kerülő, részben pedig afölé emelkedő hajóállomás felvételi-, kezelő- és irodaépületek munkáira.

Az ajánlat csak az összes munkákra együttesen tehető, az ajánlati minta szerinti szöveggel.

A versenytárgyalással kapcsolatos kiadmányok és ajánlati űrlapok 1936. évi október hó 20-tól (kedd) kezdődőleg 20.— (Husz) pengőért beszerezhetők a hivatalos órák alatt a Fővárosi Közmunkák Tanácsa segédhivatalában (Budapest, I., Döbrentei-tér 4. sz., I. emelet) és ugyanott díjtalanul meg is tekinthetők.

Az ajánlatot a tanácsi segédhivatalnál beszerezendő űrlapokon, a Fővárosi Közmunkák Tanácsához cimezve **1936. évi november hó 3-án (kedd) déli 12 óráig** kell közvetlenül, vagy posta útján a Fővárosi Közmunkák Tanácsa iktatójában (Budapest, I., Döbrentei-tér 4. sz., I. emelet) beadni.

Bánatpénz tekintetében mértékadó a Közszállítási Szabályzat 30. szakasza. A bánatpénzletétet igazoló nyugta fenti határidőig szintén benyújtandó a tanács segédhivatalában.

A beérkezett ajánlatok a Fővárosi Közmunkák Tanácsa üléstermében (I., Döbrentei-tér 4. sz., I. emelet) **1936. évi november hó 3-án (kedden) délután 1 órakor bontatnak fel,** melynél a magukat igazoló ajánlattevők vagy meghatalmazottaik jelen lehetnek.

Budapest, 1936. évi október hó 15-én.

A Fővárosi Közmunkák Tanács.

Versenytárgyalási hirdetmény

10.673/1936. szám.

A Fővárosi Közmunkák Tanácsa nyilvános irásbeli versenytárgyalást hirdet a Horthy Miklós-híd pesti feljárójával kapcsolatban a Boráros-téren létesítendő gyalogos alúljáró épitési munkálatainak vállalati uton való végrehajtására.

Ajánlat csak az összes munkákra együttesen tehető, az ajánlati minta szerinti szöveggel.

Az ajánlatot a Fővárosi Közmunkák Tanácsához cimezve **1936. évi október hó 30-án, déli 12 óráig** kell közvetlenül vagy posta útján a Fővárosi Közmunkák Tanácsa iktatójában (Budapest, I., Döbrentei-tér 4. sz., I. emelet) beadni. Bánatpénz az ajánlati végösszeg 2 (kettő) százaléka. A munkálatokat 1937. évi március hó 1-ig teljesen be kell fejezni.

A munkára vonatkozó kiirási müvelet és feltételek megtekinthetők, továbbá a részletes versenytárgyalási hirdetmény és az ajánlati minta díjtalanul, az ajánlattevő által ártételekkel kitöltendő ajánlati költségvetés, engedélyokirat és szerződésminta, különleges feltételek, továbbá egy helyszinrajz és egy metszet, együttesen 20.— (Husz) pengőért megszerezhető a Fővárosi Közmunkák Tanácsa segédhivatalában (I., Döbrentei-tér 4. sz., I. emelet.)

A beérkezett ajánlatokat a Fővárosi Közmunkák Tanácsa üléstermében (I., Döbrentei-tér 4. sz., I. emelet) az ajánlatok benyujtására kitüzött napon, vagyis **1936. évi október hó 30-án, délután 1 órakor fogják felbontani,** amikor a magukat igazoló ajánlattevők vagy meghatalmazottaik jelen lehetnek.

Budpest, 1936. évi október hó 7-én.

A Fővárosi Közmunkák Tanácsa.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

VAS MÉRNÖK Vegyi Gyára Rt. Asbest VMV Asbestből MINDENT
Budapest, V., Visagrádi-u. 67. Telefon: 2—924—63.

CSIPAK SÁNDOR ÉS FIA
közszállítási vállalkozók
PESTUJHELY Neptun-utca 24 BUDAPEST XIV., Telep-u. 98
TELEFON: 2-975-62
M. kir. Postatakarékpénztári csekkszámla 57.837

KISS JENŐ
OKLEVELES MÉRNÖK, ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCA 10.
TELEFONSZÁM: 1—148—35

SZVETICS JÓZSEF
ÉPITÉSI-VÁLLALKOZÓ
BUDAPEST, XIV., TELEP-UTCA 8.

EGLIS JÁNOS
HAIDEKKER SÁNDOR R. T. SODRONYMÚ „KELETI" LERAKATA
Budapest, VIII., Fiumei-út 3. Telefon: 1—415—94.

ÉPITŐANYAGELADÁSI IRODA
BÖSZÖRMÉNYI MENYHÉRT
BUDAPEST, IX., Ráday-utca 31.
TELEFONSZÁM: 1-884-86.

Lantos Mihály
építőmester
V., Váczi-út 34. Telefon: 2-936-52.

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. Tel.: 2-695-59.

VAJDA LAJOS
mű- és ércöntő
PESTSZENTERZSÉBET, FRANGEPÁN-UTCA 113. TELEFON: 1-475-69.

KUSZTOS IMRE ÉS TARSA B. T.
„KORAZIT" nemesvakolati és műmárvány gyár
Cégtul.: KUSZTOS IMRE Budapest, X., Szállás-u. 28-30.
Gyáritelefon: 1—491—82. Postatakarékp. csekkszámla: 65.505.

Tisztítórongy és Textilhulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46
Tisztítórongyok legjobb kivitelben! Telefon: 2-961-75

Bakács Gyula
okl. mérnök, épitő- és kövezőmester
Budapest, VI., Bajza-utca 44. Telefon: 1-204-37.

MÁZOLÓ FÉNYEZŐ SZOBAFESTŐ ÜZEM
KÜLÖNLEGES KIVITEL
REISS R.-NÉ ÉS SÁRITZ A.
Budapest, V., Vadász-utca 6. Telefon: 1-125-93.

ifj. FABRÓ FERENC
kőfaragó-mester kőgyárüzeme
Vállal homlokzati burkolást budakalászi travertinből és mindennemű kőfaragómunkát
Budapest, VI., Lehel-utca 8 Telefon: 2-907-46

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Huszonötödik évfolyam Budapest, 1936 október 28 43. szám.

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Koldus nélkül

Sok világmegváltó gondolattal kísérletezett már az emberiség, de egy sem akadt olyan, amely a szegénységet ki tudta volna irtani. Maga a krisztusi hitvallás sem tudja ezt megcselekedni, de egészen bizonyos, hogy Krisztus tanításai értelmében jár el az, aki megállapítja, hogy szegény ember mindig volt és mindig lesz, de koldusokra nincs szüksége a társadalomnak. Budapest közönsége és az ország népe egyaránt örömmel fogadja tehát *Kozma* Miklós belügyminiszternek azt az elhatározását, hogy november 1-ével, — hogy úgymondjuk, — rendet teremt a szegény emberek sorában, megszünteti a koldulást és az utca lázárjait eltávolítja a nagy nyilvánosság elől. A kolduskérdés rendezése senki számára nem lehet közömbös, mert hiszen nagyon jól tudjuk valamennyien, hogy nem egyszerűen az utca rút látványaitól akarunk megszabadulni, hanem a közbiztonság, közegészség, köztisztaság és az idegenforgalom nagy céljait is szolgáljuk.

Nincs épeszű ember, aki arra gondolna, hogy a szegény ember nem lehet becsületes, de azt sem tagadhatja senki, hogy a nyomor bűnre ösztökél és így az utcai koldus, vagy az, aki lakásunkba becsönget, sohasem lehet bizonyos gyanutól mentes. Ez a dolog rendőri része. A közegészség és köztisztaság szempontjait különben nem is kell kiemelnünk, hiszen mindenki tudja, hogy az ajtóról-ajtóra járó koldus, aki kilincs után kilincset fog, aki nem patyolat-ágyban hál és nem márványasztal mellett feketézik, bizony igen könnyen a betegségek veszedelmes bacillus-hordozója lehet. És ma már ugyanilyen megfontolással kell az idegenforgalom, a világvárosi jelleg szempontjait is említeni. Semmi szükségünk sincs arra, hogy az idegent az utca rút látványaival riasszuk el és megakadályozzuk a magyar fővárost a világváros felé való diadalmas útjában.

Talán akadhatnak, akik kicsinyesnek vélik azt a megállapítást, hogy a kolduskérdés rendezése igen fontos tényezője az idegenforgalomnak. Nem azt mondjuk, hogy a külföldiek ezentúl azért fognak Budapestre jönni, mert a budapesti utcán nem fognak koldusokat látni. Mindössze csak azt állítjuk, hogyha az utcán továbbra is a társadalom elesettjei, a rongyokba burkolt koldusok vígasztalan jeleneteivel találkozik a külföldi, nem szívesen tér vissza ebbe a városba. Ha a keleti városok sok-sok idegenforgalmat akadályozó jellegétől meg tud szabadulni a főváros, akkor a lázárok utcai táborozásának is meg kell szűnnie és meg kell szűnnie annak, hogy akár a külföldit, akár pedig bennünket, bennszülötteket, kéregető tenyerek fogadjanak és sokszor a koldus-jelmezbe öltözött brigantik inzultáljanak. A hatóságoknak azonban segítségére kell sietnie a nagyközönségnek is. Mert nem elég rendeleteket kiadni és azokat a lehetőség szerint végrehajtani, mert ez az intézkedés olyan, amelyhez pénz, sőt sok pénz szükséges. Budapest közönségének adakoznia kell, többet és szívesebben, mint amennyit eddig az ajtóján csöngető, vagy az utcán eléje álló koldus elszedett tőle. Többet és szívesebben, mert megszabadul az utcai zsarolásoktól, otthonának háborgatóitól, megszabadul a közbiztonság ellenségeitől és egészsége veszélyeztetőitől. Ez sem elég azonban, mert van az új rendnek a közönséggel szemben még egy követelése. Ez a követelés pedig az, hogy a nálunk oly könnyen ébredő álszentimentálizmus életre ne kaphasson. A hatóságok munkája ugyanis csak akkor lehet eredményes, ha a szegény ember senkitől mástól nem várhat segítséget, csak magától, az egész társadalomtól.

Azt hisszük, hogy Budapestnek igazi világvárossá való fejlődése és az idegenforgalom fokozása felé újabb lépést teszünk. Ugyanakkor azonban nem szabad azt hinnie senkinek, hogy ez most már a befejező, a végső lépés, amely után nem következik semmi, amellyel a magyar főváros világvárossá való emelkedése tökéletesen meg van alapozva. Nagyon sok még a tennivaló, olyan tennivaló, amelyet valamennyien ismerünk és amit nyilván számontartanak az illetékesek is. Egy súlyos akadállyal, a belügyminiszter elhatározó lépése révén, remélhetőleg most leszámolunk és ahogy ezt leküzdjük, le fogjuk küzdeni a többit is, valamennyit.

Zsitvay Tibor

a NEP Fővárosi Szervezetének elnöke

nyilatkozik a Fővárosi Hirlapnak

az új szellemről, amely a párt beruházási programjában maradéktalanul megnyilatkozik

Szerdán megkezdődik a költségvetés közgyülési tárgyalása. A magas nívójú vitába, amely a főváros parlamentjét jellemzi, és amelyhez a mult évben a tempót és a tárgyilagos vonalvezetést a *Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezete* diktálta, az idén egy új szín vegyül: az *optimizmusé*, amelyet a költségvetés előterjesztésében *Szendy* Károly polgármester csillogtatott meg, jelezve, hogy a csendes ütemű, de biztató gazdasági javulás több lehetőséget nyujt a fejlődés számára.

Ezekkel a lehetőségekkel együtt az igények is megnövekedtek és elérkezettnek látszik az idő arra, hogy a fejlődést és életet jelentő *beruházások* új és az eddigieknél szélesebb területet felölelő fejezete kezdődjék meg. Ez csendül ki a nyilatkozatból is, amelyet közvetlenül a törvényhatósági bizottság nagy munkája előtt

ZSITVAY TIBOR DR.,
a Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezetének elnöke

adott a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a párt költségvetési munkájáról a következőkben:

— A párt heteken át tartó lelkiismeretes, nagy munkával készült el a költségvetés tárgyalására. *Éppen olyan gonddal foglalkozott alapvető nagy kérdésekkel, mint a kerületek ezernyi apró, de számukra annál fontosabb szükségleteivel és kívánságaival.*

— Résztvett a párt a költségvetés pénzügyi bizottsági tárgyalásain, ahol a párt szószólói az előkészítő munka során kiforrott pártálláspontot leszögezték. Éppen a gondos előkészítés alapján a legalposabban és a legtárgyilagosabban vették bírálat alá a költségvetést és adtak kifejezést a párt domináló kívánságainak, amelyek

a beruházások kiterjesztésének sürgetésében csúcsosodnak ki.

— Nyugodt lélekkel állapíthatom meg, hogy a költségvetés közgyűlési tárgyalása során pártom és annak a vitában résztvevő minden tagja a legteljesebb felkészültséggel és egyúttal a legteljesebb tárgyilagossággal veszi ki részét az autonómia munkájából és hogy

senkit sem vezet más szempont, mint a közérdeknek mindenekfelett való megbecsülése, a nemzeti egység gondolata iránti törhetetlen hűség,

amely mellett minden melléktekintetnek és egyéni aspirációnak el kell hallgatnia.

— Ebben a munkában is bebizonyosodott, hogy *az a szellem, amely ebben a pártban él, tevékeny és alkotó munkára alkalmas. A párt kebelében nincsenek ellentétek, széthúzó törekvések és magánszempontok.* Így nemcsak könnyű dolgozni, nagy feladatokkal megbirkózni, hanem egyúttal könnyű eredményes munkát végezni. A költségvetési vita nagy munkájában is a nemzeti egység szelleme juttatja eredményekhez a pártot és általa a fővárost, amelynek valóban önzetlen munkása a Nemzeti Egység Pártja.

— A költségvetési tárgyaláson keresztülvonuló sarkalatos programunk a beruházás.

Ebben a szerves beruházási programban fog teljességgel megnyilatkozni az, hogy a Nemzeti Egység Pártja új szellemet hozott az autonómia életébe és hogy fellépése és tevékenysége új korszakot jelent. Ez az új szellem mindenekfelett arra törekszik, hogy a székesfőváros munkája a költségvetési egyensúly fenntartása mellett minél rendszeresebb, tervszerűbb legyen.

A céltudatos, megfontolt, előrelátó munka meggyőződésünk szerint arra fog vezetni, hogy meggyorsítván az élet lüktetését, *megjavítja a szociális viszonyokat és eltünteti a költségvetésből a deficitet is.*

*

A Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezete október 22.-én, csütörtökön, tartott pártértekezletén fejezte be a költségvetési vita előkészületeit. Ezen az ülésen az előadói tisztet *Harrer* Ferenc dr. töltötte be. Az értekezleten megjelentek a párt összes tagjai és szinte valamennyien hozzászólottak a megvitatásra kerülő ügyekhez. Különösen *az egyes kerületek részéről felmerült észrevételeket és részletindítványokat* vitatta meg tüzetesen a párt és arra az elhatározásra jutott, hogy

a kerületek megnyilvánult kívánságaira igen nagy súlyt kíván helyezni,

mert bármennyire kicsinek látszik is egy-egy járdának, villamos megállónak, utcának vagy csatornának az ügye, az egész szempontjából igen nagy érdekek fűződnek ezekhez a kérdésekhez maguknak az érdekelteknek részéről. Ez a körülmény magában véve is indokolja, hogy *a párt a nagy vonalak mellett nem feledkezhetik meg ezeknek a kisebb körre szorítkozó érdekeknek lelkes képviseletéről és támogatásáról sem.*

Ezeknek a kerületi problémáknak az előkészítése valójában nem is a csütörtöki és az azt megelőző pártértekezleten, sőt nem is a tárgyalási anyag összeállításával megbizott huszonnyolcas bizottságban kezdődött, hanem már *a helyszínen, a kerületekben*, ott, ahol a tervek, kívánságok, sérelmek a közvetlen közelben fornak. A kerületi pártszervezetekben, ahol a párt törvényhatósági tagjai az egész éven át megtartották a szoros kapcsolatot a polgársággal, a legutóbbi hetekben nagyon megélénkült az élet. Szóhoz juthatott a gyűléseken és megbeszéléseken mindenki, akinek volt a köz érdekében valami mondanivalója. A *Fővárosi Hirlap* éppen mai számának más helyén közöl tudósítást egy ilyen kerületi munkáról, a *XII. kerületéről*, ahol ebben a kisebb körben is azok az elvek érvényesültek, amelyeket előbbi nyilatkozatában *Zsitvay* Tibor, a párt elnöke hangsúlyoz:

az önzetlen, közérdekű munka és a tárgyilagosság.

És ezeknek az elveknek betartása ebben a kerületben olyan teljes diadalt ült, hogy *nem csak a párt tagjai vettek részt a tanácskozáson, hanem a párton kivül álló polgárság köréből is sokan* és az igazán közérdekű gondolatokat megáévá tette a kerületi pártszervezet akkor is, ha kívülről jöttek.

Nem a politika döntötte el a kérdést, hanem a kerület érdeke.

A közvetlen életigények adtak tehát igazi tartalmat a tanácskozásoknak, amelyek a párt központjában lefolytak. A tárgyalások zárt ajtók mögött történtek, de a friss levegőt behozták magukkal a városlyák, akikre a választók bizalma a kerületek képviseletét ruházta.

Miután a költségvetés egyensúlyától kezdve a kevesebb sárért és több világosságért epedő perifériákig mindent letárgyaltak, megállapoás történt arra nézve, hogy *a párt kiket kér fel az egyes fejezetek tárgyalására.* Ezzel az igen nagy terjedelmű költségvetési anyag vitájának előkészítő munkája teljesen befejezést nyert.

A pártértekezlet a befejező tanácskozás alkalmával köszönetet mondott *Harrer* Ferenc dr.-nak és *Vályi* Lajos dr.-nak, akik a költségvetési anyag előkészítésében és megszervezésében nagyon jelentékeny munkát végeztek.

Darányi Kálmán — az ujságírókról Zsitvay Tibor — az ujságírókért

Az elmúlt hét mozgalmas napjaiban két ízben szerepeltek a nyilvánosság előtt azok, akik az egymásra tolult nagy eseményeket saját maguktól elvonatkoztatva tartják számon: *az ujságírók*. *Darányi* Kálmánnak miniszterelnökké történt kinevezése volt az egyik alkalom, amely a politikai ujságírókat testületi megmozdulásra késztette, a másik alkalmat pedig a várospolitika szolgáltatta, amelynek keretében *Zsitvay* Tibor, a Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezetének elnöke állította a nyilvánosság elé az ujságírókat. Mind a két alkalmat a magyar sajtónak és a sajtó munkásainak megbecsülése és rokonszenves értékelése teszi emlékezetessé.

*

A Napilapok Politikai Rovatvezetőinek Testülete *Bagyó* János dr. vezetésével tisztelgett

Darányi Kálmán dr.

miniszterelnök

előtt. A tisztelgők vezetője üdvözölte a miniszterelnököt és rámutatott arra, hogy az udvariassági tényen kívül azért jelent meg a testület a miniszterelnök előtt, mert hangsúlyozni akarja, hogy *a politikai újságírók sokágú munkásságuk keretében gyakorlatilag legjobb tudásukkal igazodtak ahhoz az elvhez, amelyet a miniszterelnök parlamenti beszédében a közszolgálatról hangoztatott, amikor azt mondta, hogy aki kormányoz, az szolgál.*

— Ha az ember józan ésszel mérlegeli a sajtónak a közélet kialakítására irányuló tevékenységét, — mondta válaszában *Darányi* Kálmán miniszterelnök, — akkor *természetes, hogy a sajtó munkásainak fontos munkáját meg kell, hogy becsülje,* különösen az olyan ember, aki politikával foglalkozik.

Kérte az ujságírók támogatását, amelyet abban lát megnyilvánulni, ha *tárgyilagosak lesznek*. Kombinációk, — mondta, — mindig divatban voltak és divatban lesznek, de azok legalább *legyenek alaposak*. Végül kijelentette, hogy mindig készséggel áll az ujságírók rendelkezésére és gondoskodni fog arról, hogy az ujságírók jól legyenek informálva.

*

Az országospolitika mozgalmas napjaitól függetlenül, a költségvetés tárgyalása révén, rendkívül élénk és nagy munkával teljes várospolitikai életben a pénzügyi bizottság költségvetési vitája során kerültek napirendre az ujságírók

Zsitvay Tibor dr.,

a Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezete elnökének

az ujságírómunkát megbecsülő, jóakaratú figyelméből. A párt illusztris elnöke a pénzügyi bizottság elé indítványt terjesztett, amely nemeshangú indokolásával együtt a következő:

— *A Magyar Hírlapirók Országos Nyugdíjintézetének* és az *Ujságírók Szanatórium Egyesületének* jelentőségét nem kell itt különösen méltatnom. Ez a két szerv *az idők folyamán válságos gazdasági helyzetbe került*. Nagyon jól tudjuk, hogy az összeomlás után különböző tényezők: az állam és a társadalom sietett a magyar ujságírótársadalom segítségére. Időközben azonban *újabb nehézségek merültek fel*, elsősorban az, hogy számos támogatás, amelyet az összeomlás után folyósítottak, így a főváros támogatása is, *a takarékossági intézkedések folytán, lényegesen leapadt*. Bátor vagyok ezért azt javasolni, hogy azokat a tételeket, amelyek az Ujságírók Szanatórium Egyesületére, illetve a Magyar Hírlapirók Nyugdíjintézetére vonatkozóan csökkentett összegben vannak felvéve, a költségvetésben *egy lépéssel közelebb hozzuk ahhoz az összeghez, — tehát felfelé menjünk, — amely összegeket jobb időkben a főváros adott.*

— Ennek következtében javasolom, hogy *a közgyűlés az Ujságírók Szanatórium Egyesületének segélyét 4000 pengőről 8000 pengőre, a Magyar Hírlapírók Országos Nyugdíjintézetének segélyét pedig 7000 pengőről 15.000 pengőre emelje fel.*

— Felesleges, talán nevetséges is volna, ha bővebben megindokolnám ezt a javaslatomat. Rá kell azonban mutatnom egy konkrétumra, amely nemrégen történt, amikor *az ujságírók nemzetközi kongresszusa* ülésezett Budapesten. *A magyar ujságírók kezdeményezésére a világ legtekintélyesebb ujságírótársadalma jelent meg és mindennél nagyobb propagandát csinált Budapest idegenforgalmának.*

— Rá kell mutatnom arra is, hogy ha *egy nemzet ujságírótársadalmát nem tudja az anyagi gondoktól függetleníteni, nem számíthat arra, hogy az ujságírótársadalom azon az erkölcsi és szellemi nívón álljon, amelyet egy nemzetnek öntudata megkívánhat.* Ezen a területen hozzájárulhatunk a helyzet javításához.

Általános helyeslés fogadta az indítványt, amelyre a pénzügyi bizottság legközelebbi folytatólagos ülésén már meg is érkezett *Szendy* Károly polgármester válasza.

Salamon Géza dr. tanácsnok a polgármester nevében bejelentette, hogy a polgármester *Zsitvay* Tibor indítványát elfogadta és gondoskodott arról, hogy *az új költségvetésbe már a kívánt, felemelt segélyösszeg állíttassék be.*

A pénzügyi bizottság helyeslőleg vette tudomásul a polgármester intézkedését, amelyet bizonyára magáévá tesz a közgyűlés is.

*

A két eseményről s annak a magyar ujságírótársadalomra gyakorolt hatásáról kérdést intéztünk

Márkus Miksa

udvari tanácsoshoz, a Magyar Ujságírók Egyesülete elnökéhez,

aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondotta:

— *Darányi* miniszterelnök úrtól a magyar ujságírók nem is vártak mást, mint közérdekű, nehéz munkájuknak megértő méltánylását. *Az általa kívánt tárgyilagosság, szerintem, minden, bármely pártállású ujságírónak kötelessége.* Ennek az ellenkezője nem egyeztethető össze az ujságírói munka magasrendűségével. Viszont *mi is munkánk tárgyilagos megítélését kérjük minden politikai tényezőtől.*

— Nagyon örvendek annak, hogy különben közismert tárgyilagosságomat *Zsitvay* Tibor elnök úr indítványának méltatása körül igazolhatom. Budapest székesfőváros törvényhatósága minden időben, *Bárczy* Istvántól *Szendy* Károlyig, *Vázsonyi, Polónyi, Platthy* korszakától, *Zsitvay, Csilléry, Rassay* vezérségéig igaz barátságot mutatott az ujságírók karitatív intézménye iránt. Sajnos, a barátság tettekben való megnyilvánulása, a zord idők következtében, ha érzésben nem is, de értékben lecsökkent. *Zsitvay* Tibor minden köszönetre érdemes kezdeményezését, úgy hallom, minden párt jóindulattal és megértéssel fogadta és így hálával kell megemlékeznünk mindazokra, akik nemes kezdeményezését valóra váltják. *Ez nem egyszerű jótékonykodás, hanem a nagy felelősségű munkáját nem éppen dús javadalmazás mellett végző ujságíró erkölcsi érzetének megerősítése*, azon tapasztalatnak a révén, hogy betegeinek, özvegyeinek és árváinak ellátásra való törekvését oly nagy tekintélyű testület is támogatja, aminő Budapest törvényhatósága.

A fővárosi oktatók nagy munkája a nemzetnevelés terén

Felkay Ferenc dr. előadása

A Nemzeti Egység Pártjának Tanügyi Szervezetében rendkívüli érdekes és értékes előadást tartott *Felkay* Ferenc dr. tanácsnok, a közoktatásügyi ügyosztály vezetője. *A tanügyi közigazgatás* volt címe az előadásnak, amely azonban nagyszabású kortörténelmi tanulmány volt a háború utáni korszak zürzavaros világáról és az abból való kibontakozásról, amelyben méltóképen vett részt a tanügyi közigazgatás és az oktatók gárdája. A párt Esterházy-utcai központjának márványterme, ahol az előadás lefolyt, zsúfolásig megtelt érdeklődő közönséggel, amelynek soraiban főképen a fővárosi oktatók férfi- és hölgytagjai vettek részt. Ott volt *Pintér* Jenő tankerületi főigazgató, *Usetty* Béla dr. országgyűlési képviselő, *Andréka* Károly, *Dongó* Orbán, *Gazdy* Jenő, *Hajnóczy* Béla, *Hegedüs* Bertalan dr. *Kertész* Elemér, *Nagy* Ferenc, *Pályi* Gyula dr., *Sárkány* Ferenc törvényhatósági bizottsági tag, *Ősz* Béla tanfelügyelő, *Bernáth* István dr., a NEP országos tanügyi szervezetének igazgatója. *Miklós* Béla, a fővárosi tanügyi szervezet főtitkára, *Loschdorfer* István, *Dus* Ferenc, *Albrecht* István szakfelügyelő és a tanügy számos barátja.

Dávid Antal dr. egyetemi m. tanár, a fővárosi tanügyi szervezet elnöke üdvözölte a megjelenteket és kérte fel *Felkay* Ferenc dr.-t előadásának megtartására.

Felkay Ferenc dr. témáját széles miliőbe helyezte. Érdekesen festette le a háborút követő állapotokat és ezek keretében a közigazgatás hatalmas mértékben megszaporodott munkáját az új rend megteremtése és különösen a szociális kérdések rendezése terén. A feltornyosuló nehézségek a városigazgatásnak minden ágazatánál jelentkeztek és így természetesen nem kerülhették el a főváros oktatásügyét sem. *A tanerőknek sziszifuszi munkát kellett végezniök, amig odáig jutottak, hogy a kezükre bízott ifjú generációkat a forradalmak viszontagságai után a keresztény és nemzeti szellemben megújhodott nemzet méltó fiaivá neveljék.* Hivatása magaslatán állott mindig a sok ezer főnyi oktatói testület és *hatalmas eredményeket sikerült elérni*, amelyekről ezidőszerint már mindenki: benn az országban és külföldön a legteljesebb elismeréssel emlékezik meg. *A székesfőváros páratlan áldozatkészséggel gondoskodott az oktatásügy modern színvonalon való továbbfejlesztéséről.* Hatalmas *iskolaépítési programot* bonyolított le és különös figyelmet fordított arra, hogy a különböző *szakirányú iskolák* hatékonyan szolgálják az általános jellegű nevelés mellett a különleges képzés lehetőségeit is. Csatlakozott az iskolai oktatáshoz *az iskolánkívüli népművelés* is, amely egyre szélesebb keretekben biztosítja az általános műveltség elterjedését. A kor szellemének megfelelően kiterjesztette figyelmét a főváros a nagyjelentőségű *testkultúrára is.*

A sokoldalú tevékenység és új feladatkörök felmerülése magukkal hozták a törekvést, hogy az elnehezült gazdasági viszonyokra való figyelemmel alapos intézkedések tétessenek a *közigazgatás egyszerűsítésére és racionalizálására.* Ebben az irányban huzamosabb idő óta folyik a munka, bár *a tulajdonképpeni racionalizálási tevékenység csak mostanában kezdődött el.* A polgármesterrel együtt a főváros egész vezetősége át van hatva attól a gondolattól, hogy a modern Budapest modern közigazgatásának mindenben szolgálnia kell a főváros közönségének érdekeit. Két szempont szolgál itt zsinórmértékül. Az egyik az, hogy *Budapest megmaradjon, illetve a lehetőség szerint tovább jusson a modern fővárosok sorában elfoglalt helyén,* a másik pedig, hogy fejlődésének minden ütemével nemcsak önönmagát, hanem *az egész ország érdekét szolgálja.*

A nagy figyelemmel hallgatott, érdekes előadás után melegen ünnepelték *Felkay* Ferenc dr. tanácsnokot.

Harc a városszéli telep notórius bérhátralékosaival

A Külső-Jászberényi-úton pár évvel ezelőtt felépített *városszéli telep*, amelynek bővítésére még ebben az esztendőben is történtek intézkedések, rendkívül hasznos intézménynek bizonyult. Anyagilag nem jelentett ugyan sokat a város háztartásának, mert az egyes lakások bérét a legminimálisabb összegekben állapították meg, éppen arra való tekintettel, hogy a mostoha anyagi helyzetben lévő kisemberek megtalálják számításukat. Utólag azonban kiderült, hogy a bérlők tekintélyes része az eredetileg megszabott minimális bérleti dijak megfizetésére is képtelen és ennek folytán a *városszéli telep bérhátralékai tekintélyes módon megnövekedtek.* Ennek folyományaként felmerült az a gondolat, hogy a makacs nemfizetőket a városszéli telep lakásaiból kiköltöztetik.

A kérdéssel alaposan foglalkozott a szociálpolitikai ügyosztály, végeredményben pedig arra az álláspontra jutott, hogy éppen mert szociális jellegű lakótelepről van szó, *a kilakoltatás fegyveréhez csak a legvégső esetben nyúl*, akkor ugyanis, ha bebizonyosodik, hogy a telep bérhátralékos lakója megfelelő kereseti viszonyok között van, tehát módjában lenne az előírt bérek megfizetése.

Arról, mintha a telep lakóinak kétharmad részét már a legközelebbi jövőben ki akarnák lakoltatni, szó sincsen, legfeljebb az fog történni, hogy *a notórius, megállapithatóan rosszindulatú nemfizetők közül néhánynak a telepet el kell* hagynia. Ezt a szigorú elbánást a főváros azonban csak a legvégső esetben fogja alkalmazni.

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

Első Magyar Beépíthető kismotor üzem
KOVÁCS JÁNOS
Budapest, XI., Fadrusz-utca 2. — Telefon: 2-693-26

FÉMSZÁLAS PICKLIN
szabadalmazott vászonfalsarokvédő
PICK EMIL, BUDAPEST
VI., PODMANICZKY-UTCA 63. TELEFON: 1—120—55

PETIK JÁNOS
épületbádogos munkák vállalata
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 14. SZ.
Telefonszám: 1-188-81 és 2-920-75.

MÓCZÁR GÁBOR
egészségügyi berendezést tervező és kivitelező mérnöki irodája
Budapest, VIII., Magdolna-u. 4. Telefon: 1-435-47

GERA LAJOS FIAI
épület- és butorasztalos mesterek
Budapest, VIII., Thék Endre-utca 35
Telefon: 1-370-20

THERMOLUX
Felvonók, elektr. tűzhelyek, világítás
VIII., Práter-utca 6. Telefon: 1-383-38.

Törv. védett
Nagy árammegtakarítás! Nagyobb fény!
KOMOR HENRIK-féle
fénytechnikai-, villamossági- és műszaki vállalat K. F. T.
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-U. 59.
lámpatestekkel Telefon: 1-414-76

HATSZÁZ UJ ÁLLÁS
és az üzemekkel kibővített Segítőalap:
az elnöki ügyosztály legsürgősebb munkaterve

A városháza érdeklődését jelenleg *a költségvetési tárgyalás* foglalja le, amíg azonban a törvényhatósági plénum az egész város egyesztendős jövőjéről dönt, az egyes ügyosztályok lankadatlan munkatempóval folytatják azoknak a problémáknak megoldását, amelyek az adminisztráció egyes ágaiban sürgősnek és időszerűnek mutatkoznak. Mondani sem kell talán, hogy ez az ügyosztályi munka *tökéletes összhangban van a költségvetési tervezettel*, mert hiszen

a budget-tervezetben lefektetett irányelvek alapján készítik elő az ügyosztályok a legközelebb megvalósítandó ügyeket.

Különösképp sokoldalú ezekben a napokban *az elnöki ügyosztály* munkája, miután az kiterjed egyrészt az üresedésben levő *közel hatszáz állás betöltésére*, másrészt a *Segítőalap* működési körének nagyarányú kiterjesztésére. A *Fővárosi Hirlap* munkatársa éppen ezért felkereste

dorogi Farkas Ákos dr.
tanácsnokot,

aki a következőkben vázolta ennek a hatalmas munkának kereteit és célkitüzéseit:

— A már lejárt pályázatok során beérkezett sokezernyi kérvény feldolgozása *nagy munkatöbbletet hárított ügyosztályomra*, különösen azért, mert a polgármester úr rendelkezésének megfelelően *a leggyorsabb ütemben kell elkészülnünk ezzel a munkával.* Minthogy november 6-án jár le az újabb 134 állásra kiírt pályázat,

számolnunk kell azzal a lehetőséggel, hogy a feldolgozásra váró anyag még párezer kérvénnyel gyarapodik.

Ez természetesen nem jelenti azt, hogy ne tudnók feldolgozni a kívánt határidőre az egész anyagot, így hát a mi részünkről semmiféle akadálya nem lesz új kinevezéseknek.

— A *Fővárosi Alkalmazottak Segítőalapjánál* szintén fokozott mérvű tevékenység van folyamatban. Ugyszólván csak pár hét választ el bennünket attól a terminustól, amikor a fővárosi üzemi alkalmazottak a jóléti intézmény tagjaivá válnak, amiáltal annak tevékenységi köre, de természetesen anyagi lehetősége is megsokszorozódik. Most készítjük éppen az idevonatkozó javaslatokat, amelyek közül *három különösen nagyon fontos.* Az egyik az üzemek bekapcsolódásának *általános* kérdéseiről szól, a másik a *Segítőalap státusrendezésével* van összefüggésben, a harmadik pedig az *Alapra* vonatkozó szabályrendelet megfelelő irányú *módosítására* tartalmaz határozmányokat.

— A *Segítőalap* intézőbizottsága foglalkozik először ezekkel a javaslatokkal, mégpedig *már a legközelebbi napok egyikén.* Az eddigi tervek szerint ugyanis november első napjaiban ülésre hívjuk össze az intézőbizottságot és ekkor nemcsak a három javaslatot tárjuk eléje, hanem *kiterjeszkedünk azokra a kérdésekre is, amelyek a rengeteg új tag bekapcsolódása folytán sürgős megoldásra várnak* és egyrészt az *Alap* szolgáltatásainak kielégítő mérvben való biztosítására, másrészt *az üdülési lehetőségek nagyobbmérvű biztosítására vonatkoznak.* Mint ismeretes, a közelmultban félig-meddig

már konkretizálódtak bizonyos tervek, amelyek a kenesei üdülőtelep bővítésére, illetőleg új üdülőház, vagy üdülőházak létesítésére vonatkoztak.

Döntés mindezekben a kérdésekben már csak azért sem történhetett, mivel mindaddig, amíg nem voltunk tisztában azzal, hogyan fog alakulni 1937 január elsejétől kezdődően a segítőalapi tagok létszáma, *megfelelő konkrét intézkedéseket nem tehettünk.* Most már ez a kérdés tisztázódott, legközelebbi ülésén végleges jellegű határozatokat hozhat tehát az intézőbizottság és az egészen bizonyos, hogy ezek az intézkedések olyanok lesznek, amelyek az *Alap* eddig követett gyakorlatához híven *alkalmasaknak bizonyulnak a méreteiben megnövekedő intézmény jóhirének öregbítéséhez.*

*

Szendy Károly polgármester *november 6-iki lejárattal 123, október 31-iki lejárattal 3 végleges közigazgatási tiszti állásra hirdetett pályázatot, Sipőcz* Jenő dr. főpolgármester pedig ugyanekkor *8 állásra:* 1—1 ügyészi fogalmazói, számvevőségi főtanácsosi, számvevőségi tanácsosi, 2 számvevőségi főtiszti, 3 számvevőségi tiszti állásra való jelentkezésre hívta fel november 6-ig az érdekelteket. *Ezeknek az állásoknak száma: 134.*

A polgármester által kiírt állások: 1—1 tisztiügyészi, alügyészi, 2 műszaki főtanácsosi, 4 tanácsosi, 9 főmérnöki, 12 mérnöki, 14 segédmérnöki, 6 főtiszti, 4 tiszti állás a műszaki adminisztrációnál, 1—1 közegészségügyi igazgatói, főorvosi, adjunktusi, 2 segédvegyészi, 1—1 levéltárosi, allevéltárosi, illetve segédlevéltárosi, főkönyvtárosi, könyvtárosi, állatorvosi tanácsosi, segédállatorvosi, a köztisztasági hivatalnál 1 aligazgatói, 2—2 főfelügyelői, felügyelői, főtiszti, tiszti, az adóhivatali szakon 3 tiszti, 2 adószedő tiszti, a gazdasági szakon 1—1 főfelügyelői, felügyelői, főtiszti, tiszti, a segédhivatali szakon 1 főigazgatói, 3 igazgatói, 13 irodafőtiszti és 23 irodatiszti, az állatkertnél 1—1 főfelügyelői, felügyelői és segédfelügyelői állás.

1933-ban a francia kormány *rendeleti úton szabályozta a munkásság családi pótlékának mérvét:*

egy gyermek után havi 30, kettő után havi 70, három után havi 120, negy után havi 200, öt gyermek után havi 280, hat gyermek után havi 360 frank családi bért szabtak meg.

Olaszországban *Mussolini* óhajának megfelelően *a korporációk szintén kimondották a családi bér intézményének bevezetését* és az életrehivott családvédelmi pénztár *a mult esztendőben meg is kezdte a családi pótlék fizetését.*

— Hazánkban a családi bérrendszer bevezetésére sor mindezideig nem került. *A székesfőváros vezetősége azonban családos alkalmazottai érdekében jelentékeny előnyöket biztositott.*

— Egy tavaly februárban kelt polgármesteri rendelet értelmében az elhalt alkalmazottak teljesen szegény, ellátatlan, munkaképtelen özvegyeinek özvegyi járadékát *a főváros legalább 30 pengőre egészíti ki.* Ezenkívül

új munkavállalók alkalmazásakor előnyben részesülnek a főváros üzemeinél a többgyermekes, családos egyének, ha pedig munkaredukcióra kerül a sor, akkor a többgyermekes családapákat legutoljára bocsátják el.

Ennek a rendeletnek kiegészítője egy másik határozat, amely szerint a fővárosnál legalább egy éve hűségesen dolgozó munkavállalókat munkamegszűnés esetében *a főváros más intézményeinél kell elhelyezni, de persze elsősorban itt is a nős, többgyermekes családapákról van szó.*

— A fővárosnál való alkalmazás a munkásoknak a magániparral szemben való *nagyobb kereseti lehetőséget és a foglalkoztatás állandóságát is jelenti.* Hogy az üzemi alkalmazás milyen mértékben jelent tartós szolgálatot, arra bizonyíték, hogy

a 20.385 órabéres, napibéres és hetibéres munkavállalók közül öt évnél kisebb szolgálati ideje csak 7949 munkásnak van.

— Az 1934. évben felvett munkabérstatisztika szerint munkásaink közül 12.436 *nős*, 1744 *férjezett* volt, az eltartott családtagok száma pedig úgy igazodott, hogy *egy családtagot* 4899, *két hozzátartozót* 4705, *három családtagot* 3072, *négy családtagot* 1519, *öt és ennél több* családtagot 1287 munkás tartott el, vagyis *a 20.385 dolgozóval szemben 37.323 családtag állott.*

— A családi bér propagálóinak az az álláspontja, hogy a nőtlen munkások fizessék a családi pótlékot. *nem állhat meg, mert a 4903 nőtlen munkásra 37.323 eltartott családtag jutna* és ha hetenként a családi pótlék családtagonkint csak egy pengő, akkor a 4903 egyedülálló munkásnak 1,940.796 pengőt kellene fizetnie, vagyis

az egy nőtlen, vagy hajadon munkásra eső családi bér teherösszege évente körülbelül 400 pengőt tenne ki, amit egyikük sem bírna el.

— A családi bér bevezetése meggyőződésem szerint *országos jelentőségű probléma* és annak megoldása csak akkor lehetséges, *ha a gazdasági életben állandó jellegű nagy fejlődés indul meg.* Az elképzelhető, hogy az általános munkabér emelésére szánt összeg ötven százalékát a létesítendő családibérpénztárba fizessék be és az így befizetett összeget az eltartott családtagok száma szerint osszák fel, amivel a családibér-rendszer megállapítása és annak továbbterjesztése is lehetségessé válnék.

— A székesfőváros *önmaga nem képes tehát arra*, hogy *megoldja* a családibér kérdését, éppen ezért a továbbiakig megmarad a mai rendszer mellett, amellyel

a többgyermekes munkásoknak külön kedvezményeket igyekszik biztosítani.

Természetes, hogy ha komoly lépések történnek általános vonatkozásokban a családi bérrendszer megállapítására, *a székesfőváros szintén ki fogja venni abból a maga részét*, ennek azonban mint fentebb is mondottam, *előfeltétele a gazdasági téren várvavárt, de ezideig még el nem következett hatalmas méretű fellendülés.*

Ridegség, vagy szükkeblüség vádja — mondotta befejezésül *Morvay* tanácsnok — nem illethet bennünket munkásainkkal kapcsolatban. Nyugodtan megállapíthatjuk, hogy érdekükben mindig minden lehetőt megteszünk, az azonban egészen természetes, hogy *túlzásokra nem ragadtathatjuk magunkat*, hanem *mindenkor szigorúan alkalmazkodnunk kell üzemünk anyagi helyzetéhez és a feltétlenül szükséges rentabilitás megőrzéséhez.*

Családi bérrendszer:
az egyedül hatásos akció az egyke ellen
A főváros üzemeinek úttörő kísérlete a többgyermekes családok megsegítése érdekében

A *Fővárosi Hirlap* más helyén számolunk be az üzemi alkalmazottaknak a *Segítőalapba* való közeli beszervezéséről. A főváros azonban, amelynek *több mint húszezer üzemi alkalmazottja van*, nem csupán ezzel az egyetlen szociális ténnyel segíti alkalmazottait, hanem *a legváltozatosabb módon igyekszik gondoskodni róluk és lehetővé tenni társadalmi és nemzeti szempontból való előrehaladásukat.* Jelenleg *egész sereg nagyszabású terv áll a megvalósítás előtt*, a *Fővárosi Hirlap* munkatársa éppen ezért felkereste

Morvay Endre dr.
tanácsnokot,

aki a következőkben emelte ki a szőnyegen forgó elképzelések legfontosabbikát:

— *Valamennyi javaslat*, amelyet a törvényhatósági bizottság egyes tagjainak indítványai alapján a polgármester úr intézkedésére előkészítettünk, *nagyjelentőségű.* De

talán mindegyik között leginkább érdekli a munkástársadalmat a családibér rendszerének bevezetése.

— Ha a budapesti munkáscsaládok gazdasági helyzetét tanulmányozzuk, kénytelenek vagyunk megállapítani azt a szociális igazságtalanságot, hogy *a családos, többgyermekes munkás ugyanannyi munkabért kap, mint a nőtlen, egyedülálló.*

— A nőtlen munkás megélhetési viszonyai ennélfogva *sokkal előnyösebbek a családos munkásokénál.* Rendkívül nagy nemzeti problémák is kockán forognak, hiszen

teljesen meddőnek kell tartani például az egyke elleni küzdelmet mindaddig, amíg a munkástársadalom nem jut olyan bérhez, amelyből nemcsak maga a dolgozó, hanem családtagjai is meg tudnak élni.

A családvédelemnek éppen ezért legfőbb eszközéül *a családi bér* megvalósítását kell tekinteni.

— A probléma nem új, hiszen negyvenöt esztendővel ezelőtt felszínre került, amikor XIII. Leó pápa egyik enciklikájában *körvonalazta a fennálló szociális igazságtalanságok lényegét.* Az egyházfejedelem teoretikus megállapításait sok évvel később, 1916-ban egy *Romanet* nevű francia gyáros váltotta valóra. Sok kezdeti nehézség után Franciaországban a családibér rendszere nagy fejlődésnek indult. *1922-ben 65 kompenzációs pénztár működött, az akcióban 5200 vállalat vett részt, 650.000 munkással és a kifizetett családi pótlékok összege 70 millió frankra rúgott.* Nyolc évvel később, 1930-ban már *230 kompenzációs pénztár 3,500.000 munkás ügyével foglalkozott és*

a kifizetett pótlékok összege 380 millió frankot tett ki.

Épületüveges GLATZ ANDRÁS
Budapest, VIII., Baross-utca 66—68 sz.
Alapítva: 1864.
Telefon: 1-824-87.
Üzlet: Német-utca 59.

MORBITZER NÁNDOR
ÉPÍTÉSZ, ÉPÍTŐMESTER
BUDAPEST, VIII., Nap-u. 10. Telefon: 1-310-90.

HESZ LAJOS
építőmester
BUDAPEST, I., LÓGODI-U. 9.
Telefon: 1—603—21.

Linoleum és gummi
burkolási szakvállalat CSÁSZÁR IMRE
BUDAPEST, IX., LÓNYAY-UTCA 36. Tel. 1-887-49.
Ajánlatok díjmentesen

HÍREK A PÁRTBÓL

Kerületi gyűlést tartott a NEP, amelyen az idegen pártok kiküldöttjei is felszólaltak

A költségvetés hullámgyürüi az egész fővárosra szétáraduak. Megmozdultak az összes városrészek, hogy kívánságaikat érvényesitsék. A *Nemzeti Egység Pártjának XII. kerületi szervezete* is gyülést hivott össze ebből az alkalomból, amelyből igazi kerületi nagygyülés lett, amennyiben a NEP tagjain kivül megjelentek *különböző egyesületek képviselői pártkülönbség nélkül. Hencz* Lajos dr. törvényhatósági bizottsági tag elnökölt a gyülésen, amelyen részt vett vitéz *Juhász* Jenő dr. törvényhatósági bizottsági tag és vitéz *Rátvay* Imre tábornok, kerületi elnök is. A költségvetéssel kapcsolatos kívánságokat a kerület elnöki tanácsának tagjai terjesztették elő.

Az érdekes gyülésről a *Fővárosi Hírlap* munkatársának

Hencz Lajos dr.

törvényhatósági bizottsági tag

a következőképpen nyilatkozott:

— Őszinte örömmel gondolok erre a gyülésre, amelynek nagy jelentőséget és érdekességet adott az a körülmény, hogy azon pártunk tagjain kivül *különböző pártokhoz tartozó polgárok is megjelentek* és közérdekü kívánságaikat előterjesztették, nyilvánvalóan azzal a szándékkal, hogy ezeket a kívánságokat pártunk juttassa érvényre a törvényhatósági bizottságban. Ebben *felismerését és megbecsülését látom annak, hogy pártunk önzetlenül és mindig a közérdek szemmeltartása mellett dolgozik* a főváros és a kerület érdekében és *nem határolja el magát politikai sáncok mögé, amikor közérdekről van szó.* Politikai súlyát csak arra használja fel, hogy a közérdekü kívánságoknak és gondolatoknak érvényt szerezzen.

— Kifejezést adott ennek *Rados* Gusztáv müegyetemi tanár, aki az értekezlet végén meleg hangon mondott köszönetet a jelenlevő törvényhatósági bizottsági tagoknak azért, mert *az első eset volt ez,* amikor a különböző helyi egyesületeket mint érdekképviseleteket kerületi ügyekben végre meghallgatták és minden pártszempontot félretéve, a megnyilatkozott jogos hívánságokat respektálva, igéretet tettek, hogy azokat pártjukon keresztül teljes erővel képviselni fogják. Az elhangzott köszönetet jogosan el is fogadhattuk, amikor ezen a gyülésen, a nemzeti egység szellemének megfelelve, az egész polgárság érdekét képviseltük.

*

Az értekezleten az elnöki tanács tagjai és a kiküldöttek elsősorban *a XII. kerületi előljáróság sürgős felállítását tették szóvá.* Általános volt a tiltakozás a közlekedés tervbe vett változtatása ellen. Különösen *a 75-ös villamos megszüntetését tartja a közönség sérelmesnek* és egyre jobban sürgeti, hogy a *19-es autobuszjáratot egy kilométerrel hosszabbítsák meg.* Kifejezésre jutott a kívánság, hogy *a Hüvösvölgy és a Sasad között teremtsenek valamilyen közlekedési lehetőséget.*

A felmerült kívánságok sorában, mint nagyon méltánylandók szerepeltek: az *Ördögárok* egyes, nyitva levő szakaszainak befedése, amit a nyári büzös kiáramlás megszüntetése tesz kívánatossá, a Vérmező sarkán lévő *Áldory-telkek parcellázása,* mert a jelenlegi állapotban a kerület fejlődését akadályozzák, az egészségtelen szemétlerakodó helyek megszüntetése, egyes terek parkozása, több útvonal megnyitása, illetve rendezése. Természetesen nem mult el a gyülés a nagyon hiányzó *strandfürdő létesítésének sürgetése* nélkül. Ezzel kapcsolatban *Hencz* Lajos dr. elnök felhívta a figyelmet arra, hogy a Hegyvidék pompás és egészséges miliőjével, kitünő levegőjével *a legalkalmasabb terület sporttelepek számára.*

A személyiügyi bizottság ülése. A Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezetének személyiügyi bizottsága szerdán délben 12 órakor a pártközpontban ülést tart.

A NEP hölgytagjai megkoszoruzzák Gömbös Gyula sírját. A NEP Fővárosi Szervezetének női csoportja október 31-én, szombaton délután 3 órakor testületileg kivonul a kerepesi temetőbe és megkoszoruzza *Gömbös* Gyula sírját. A pártszervezet vezetősége ezen az úton is felhívja a női párttagokat, hogy a kegyeletes ünnepségen minél nagyobb számban jelenjenek meg. Találkozás a temetőben, a Deák-mauzoleumnál.

Teadélután a Józsefvárosban. A NEP VIII. kerületi szervezetének női csoportja a mult vasárnap délután a *karácsonyi felruházás javára* teadélutánt tartott a szervezet új otthonában. *Katona* János törvényhatósági bizottsági tag felesége vezeti ezt a karácsonyi szeretetmozgalmat, amely a mult esztendőben, ugyancsak az ő vezetése alatt, rendkívüli sikerrel végződött. Hogy a józsefvárosi hölgyek milyen lelkesedéssel csatlakoznak a nemes mozgalomhoz, azt már az első teadélután is bizonyítja, amelyen nagyon sokan vettek részt.

Klubvacsora. A NEP Fővárosi Szervezetének legközelebbi klubvacsorája október 29-én, csütörtökön lesz esti fél 9 órai kezdettel.

Fogadóórák a kerületekben

— Október 28-tól — 31-ig —

IV. kerület (Eskü-tér 8.) Usetty Béla dr. országgyül. képviselő 28-án d. u. 7—8. — Vacsorák: a Belvárosi Klubban (Bristol-szálló) minden kedden este 8, a Saskörben (Vámház-körut 4.) minden szombaton este 8.

V. kerület (Hold-u. 9.) Dési Géza dr. törvhat. biz. tag minden hétfőn este 6—8 irodájában (Báthory-u. 5.) a pártiroda ajánlólevele alapján, Krompaszky Miksa ker. elnök minden szerdán este 6—7. Fábián László dr. ker. alelnök minden pénteken este 6—7, Varannai István dr. ker. alelnök minden hétfőn este 6—7.

VII. kerület (Erzsébet-körut 1.) De Sgardelli Caesar ker. elnök minden hétköznap déli 12—2 és este 7—8. Szilágyi Jenő üv. alelnök minden hétköznap d. e. 11—2 és d. u. 5—8. — Hivatalos órák d. e. 9—2, d. u. 5—8.

IX. kerület (Üllői-út 115.) Usetty Béla dr. országgyül. képviselő 28-án és 31-én d. u. 1—3, 29-én este 9—10, Kövesligethy Miklós dr. törvhat. biz. tag minden pénteken este 7—8 (Angyal-u. 27), Szentesi József törvhat. biz. tag 29-én este 7—8, vágvecsei Wellisch Andor törvhat. biz. tag 29-én este 8—9, Stéger Béla dr. ügyvéd, jogi tanácsadó 28-án és 31-én d. u. 2—3. — Pártnap 29-én este 7.

X. kerület (B.-Jászberényi-út 2.) Vitéz Tóth András dr. országgyül. képviselő 30-án este fél 7, Dongó Orbán ker. elnök, törvhat. biz. tag minden csütörtökön este fél 7, Halter Károly törvhat. biz. tag minden d. e. 11—1 irodájában (Füzér-u. 13.) a pártiroda ajánló-levele alapján, Kreizler Sándor és Jóba László ker. alelnökök minden kedden este 6—8, Gáspár Béla és Reithauser Róbert ker. alelnökök minden szerdán este 6—8. — Pártnap minden kedden este 6.

XIII. kerület (Mohács-u. 6.) Fülöp Endre ker. elnök 28-án este 6, Babicz Gyula biz. póttag 29-én este 8. — Pártnap minden kedden este.

Elmagyarosodtak a dzsungel fenevadjai az Állatkertben

Sóhajtozva síratja a nyarat az Állatkert bokrai között az őszi szél és hiába minden seprü, mert az utakat özönével ontja el a fák lehulló levele. De azért így is szép az Állatkert és ha az őszi nap kisüt, a sokféle sárga szín még vissza is mosolyog rája.

A téli álomra készülő növényzet azonban nem jelenti itt a teljes nyugalmat. *A látogatók minden időszakban kifogyhatatlanul jönnek,* na nem is olyan tömegekben, mint a nyáron, amely az idén különösen mozgalmas volt. A megnövekedett idegenforgalommal együtt az Állatkert látogatóinak száma is erősen megszaporodott. *A rekord-nap Szent István ünnepe volt, amikor 13.052 felnőtt és 2830 gyermek kereste fel az Állatkertet.*

A látogatókat bőségesen kielégíti az ősz és a tél is. Változatlanul elragadó látványosság a *pálmaház* nagyszerü növénygyüjteményével és vonzó érdekesség a pálmaház kupolacsarnokában a két év óta berendezett *krokodilus-terrarium.* A régi, híres látványosságok, az *aquarium* és a *díszhal-kiállítás* mellett mint legújabb attrakció szerepel a nemrég megnyilt *majomház,* amelynek állandóan nagy látogató serege van. Nagyon sokan csak azért keresik fel az Állatkertet, hogy a majomházat láthassák.

A *hazai állatok* változatlanul láthatók a téli időszakban is és természetesen a *hidegebb égöv állatai: a fókák, jegesmedvék, rénszarvasok* és a többiek is. Ezen nincs mit csodálkozni, de meglepő, hogy a *meleg égöv állatai mennyire akklimatizálódtak,* valósággal *elmagyarosodtak* a dzsungel fenevadjai és szivesen tartózkodnak a szabadban is minden időkben. *Az oroszlánok még a hóban is meghengeregnek. A hullámos papagályok pedig kinn fészkelnek,* holott szabad választásukra van bízva, hogy a nyitott ablakon át a házukba vonulhassanak.

Az *elefántok* is látható jóérzéssel sétálnak néhány órát kinn, akármilyen hideg is az idő. A szőrmés ragadozók, *farkasok, rókák* pedig *megszépültek,* mert ilyenkor fejlődik ki a bundájuk. Az *ezüströkák, borzok, nyestek, nyusztok, macskák* ilyenkor prémértékelő szemmel nézve sokkal értékesebbek, mint nyáron. A *vidra* is szereti a hideget és a legfagyosabb vízben is vígan lubickol. A *medve pedig nem alszik téli álmot,* mint az erdőben. Ott sem a hideg készteti a tél átalvására, hanem a táplálék hiánya. Ez pedig az Állatkertben nem okoz neki gondot.

A *krokodílusok, teknősök, kígyók, exotikus gyíkok* azonban nem kedvelői a mi téli klímánknak. Ezek gondosan fütött helyiségekben telelnek, sőt a kígyók teljesen apatikusak ilyenkor és nem is táplálkoznak. Nagyon fél a hidegtől az *emberszabásu csimpánz,* amely az egész időszakot fütött helyiségben tölti.

Az állatok kondiciója kifogástalan. Ugy az állandó szaporodás, mint a szemmel is látható egészségi állapot (szinte azt mondhatnók: kitünő kedély) *a szakszerü és gondos nevelés, a helyes táplálás mellett bizonyítanak.* A fogságban lévő állatoknál elsőrendü feladat *a vitamindús táplálkozásról* való gondoskodás, ami itt a legnagyobb körültekintéssel meg is történik.

Ehhez képest a „népmozgalmi adatok" a születések terén mutatnak örvendetes eredményeket, az elhalálozások száma pedig a lehető legnormálisabb. Nevezetesebb halottja az Állatkertnek az utóbbi időben *Maxi* volt, a népszerü hím csimpánz. Szegényt a t. b. c. vitte el, úgy, hogy az új majomháznak már nem örülhetett, csakúgy, mint a végelgyengült, agg *bunder majom.* Ketten multak ki a harmincöttagú régi állományból, amely az új modern otthonban számnál több főre szaporodott.

A természetes szaporodáson túl *vásárlások nagyon gyéren emelik a létszámot,* mert aránylag kevés költség áll az Állatkert rendelkezésére. A vezetőség azonban *csereüzletek* révén segit ezen a nehézségen. A csereanyag főképen hazai állatokból kerül ki. *Az elsőrendü csereállományt, vizi szárnyasok formájában, maga az Állatkert neveli.* A mocsaras területekről beszerzett tojásokat *mesterségesen kiköltik* és a felnevelt madarakkal rendszeres csereüzletet folytatnak, különösen németországi állatkertekkel és állatkereskedőkkel, akiktől főképen exotikus állatok érkeznek.

A szükös pénzügyi viszonyok ellenére is *programszerüleg állandóan folyik az Állatkert átépítése és modernizálása.* Megszüntek egyes, csupán a külső hatást szolgáló berendezések és helyet adtak újaknak, amelyeket az ezen a téren is egyre jelentkező haladás és fejlődő higiénia megkövetel.

Gázvédelmi intézkedések a köz- és magánépítkezéseknél

A főváros iskoláiban tantárgy lesz a légvédelem

Polgármesteri rendelet alapján az eddiginél sokkal intenzivebb mértékben kezdődött meg *a budapesti lakosság gázvédelmi és légvédelmi téren való kioktatása. A székesfővárosi tüzoltóság Kún-utcai épületében napok óta gáz- és légvédelmi tanfolyamon vesznek részt külön turnusokban a székesfővárosi tanítók és tanárok.* A tanfolyamok végeztével a székesfőváros tulajdonában lévő középfokú iskolák intézményesen megkezdik a tanulók ezirányú oktatást és minden remény megvan arra,

a folyó iskolai év végére már valamennyi iskolában rendszeres tantárggyá teszik a gázvédelmet és a légvédelmet.

A polgármester intézkedéseket foganatosított abban az irányban is, hogy

a középitkezéseknél és a magánépitkezéseknél lehetőleg minden esetben figyelemmel legyenek a légvédelmi szempontok megfelelő érvényesítésére,

ezenkívül pedig a középitési politika irányitásánál mindig szem előtt tartsák az e téren mutatkozó kívánalmakat.

Hivatalos megállapitások szerint *légitámadások veszélyével szemben Buda sokkal nagyobb biztonságot nyújt, mint Pest,* aminek az a magyarázata, hogy a hegyek jobban takarják az épületeket. Ez a szempont amellett szól, hogy

amennyiben a jövőben újabb kórháznak, vagy más nagyszabású közintézménynek a létesitése kerülne szóba, ezeknek helyéül elsősorban a jobbpartot kellene választani.

Gyakorlatilag persze nem ilyen könnyü a helyzet, mert a székesfőváros egyetemes érdekei azt kívánják meg, hogy a Duna két partján elterülő városrészek fejlődése lehetőleg egyforma mértékben történjék. Éppen erre való figyelemmel arra vonatkozóan kezdődtek tehát az épitésügyi hatóságok előtt tárgyalások, hogy melyek volnának azok a szempontok, amelyek szerint a legszélesebbkörü védekezési lehetőséget tudnák biztositani a gáztámadások, vagy a légitámadások ellen.

Pelikan
IRÓGÉPSZALAG
VEZÉRKÉPVISELET
Stalla Lajos Budapest, V.,
Vilmos császár-út 42.

Beér Sándor VÉSNÖKMESTER
V., Gr. Tisza István-utca 5. sz. ● Telefon: 1-824-29
szivacsalátétes BÉLYEGZŐJE
tartós, szép és tiszta

Turistaszállók szaporítását időszerűtlennek tartja a szállodások ipartestülete

Városi feladatnak minősíti az érdekeltség a gyógyszálló-építést, ha ez nem jelent versenyt a turistaforgalmat ellátó szállodaiparnak

Az idegenforgalom problémái során állandóan napirenden van a *szállodaépítés kérdése.* Úgy a turista idegenforgalom érdekében, mint a gyógyfürdőváros kifejlesztése szempontjából foglalkozik a főváros vezetősége ezzel a fontos kérdéssel. A fürdővárost előkészítő programjáról a *Fővárosi Hirlapnak* adott nyilatkozatában *Lamotte* Károly dr. alpolgármester külön hangsúllyal kitért a szállóépítésre, a pénzügyi bizottságban tartott expozéjában pedig *Szendy* Károly polgármester külön hangsúlyozta az új szállók építésének szükségességét. *Különválasztotta a turistaszállót és a gyógyszállót,* előbbit a *magántőke* feladatául jelölte meg, utóbbit pedig mint a fürdőváros-program keresztülvitelének szerves részét, *városi feladatnak* minősítette.

Ebben a kérdésben a szálloda-érdekeltség is megnyilatkozott és a szállodák szaporítása terén más álláspontra helyezkedett, mint az idegenforgalom és fürdőváros kérdésének hivatalos irányítói. Hogy az érdekeltség mindenesetre figyelembeveendő álláspontjáról ebben a fontos kérdésben tiszta képet kapjunk, kérdést intéztünk

Marenchich Ottó

vezérigazgatóhoz, a Szállodások és Vendéglősök Ipartestülete szállodai szakosztálya elnökéhez,

aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának az egész problémát felölelő következő nyilatkozatot adta:

— Az idegenforgalom örvendetes emelkedésével a szállodaipar természetesen számol és már eddig is számolt, ami másképpen el sem képzelhető, hiszen a mindnyájunkat érintő nemzetgazdasági érdek és az idegenjárásból fakadó közvetett haszon mellett ez a szakma ebben a nagy kérdésben a maga jól felfogott üzleti érdekében is sorompóba kell, hogy lépjen. És *az idegenforgalom emelkedésével párhuzamosan sorompóba is lépett,* nem nézte tétlenül a kedvező lendületet és ha ez tovább is tart, sőt ha tovább fokozódik is, *a szállodaipar még fokozottabban kíván gondoskodni arról, hogy az idegenforgalmat kellőképpen szolgálja.*

— Hogy az igényeket kielégítse, és hogy a nyugati kultúrnívó teljessé tételével a főváros presztizsét is emelje,

mindenekelőtt arra törekedett a szállodaipar, hogy a szállodákat modernizálja

úgy külső csíny, mint a legmesszebbmenő egészségügyi és kényelmi követelmények gondos figyelembevételével. *Kitűnő szolgálatot tett és ösztönző hatást gyakorolt ezen a téren a szállodai üzemeket ellenőrző bizottság,* amely túlmenőleg a tisztaság követelményein, amelyek betartására nem is kell figyelmeztetni a budapesti szállodákat, magasabb szempontokból foglalkozik immár ez a bizottság a szállodakérdéssel.

— Amiről a szélesebbkörű közvélemény talán nem is vett tudomást,

a modernizálás a szállodák egész során át megtörtént vagy folyamatban van.

Belső építkezési munkálatok folynak az egész Dunasoron, a *Bristolban,* a *Hungáriában,* modernizál a *Carlton,* ilyen törekvésű átalakításokat végez az *Astoria,* új fürdőket épít a *Nemzeti Szálló,* nagy gonddal modernizált a *Royal,* a *Britannia,* a *Metropole,* a *Pannonia,* a Keleti pályaudvar mellett a *Park-szálló* és a *Központi,* az *Imperial,* Budán az *Esplanade* és a kisebb szállodák egész sora is.

— A mostanában állandóan felszínen lévő gondolatot azonban, hogy

a szállodai szobák számát lényegesen szaporítani kell, ebben a pillanatban nem tartja kivitelre érettnek a szállodaipar.

Az a rövid, úgyszólván csak napokra terjedő idő, amelyben Budapesten csúcsforgalom van az idegenforgalom terén, üzleti szemmel nézve nem ok arra, hogy a szállodai szobák számát jelentékenyen szaporítsuk és olyan befektetéseket végezzünk, amelyre fedezetünk nincsen és amelyek rentabilitása legalább is aggályos.

Az aggodalmat joggal tetézi a külföldi devalváció,

amelynek az idegenforgalmunkra gyakorlandó hatása ma még beláthatatlan, de amellyel a köteles üzleti gondosságnak számolnia kell.

— A budapesti szállodások azonban nem csupán üzleti szemmel figyelik az eseményeket, hanem *lelkes szeretettel nézik az általános nemzeti és elsősorban fővárosi érdeket is.* Ezért

a legkomolyabban respektálják azt a kívánságot, amely a főváros vezetői részéről is elhangzott, hogy a szállodai férőhelyeket szaporítani kell

akkor is, ha azokat csak időszakonkint veszi teljesen igénybe az idegenforgalom, éppen az idegenforgalom és az ehhez fűződő nagy érdekek kedvéért. Erre a terjeszkedésre meg is van a kidolgozott tervünk: különböző, praktikus formában keresztülviendő építkezésekkel, ráépítésekkel, átalakításokkal

mintegy ötszázzal tudjuk gyors tempóban emelni a szobák számát

a meglévő szállodákban és ezzel a felmerült igényeket teljességgel kielégíthetjük. Az áldozatot, annak ellenére, hogy ezt az üzleti érdekünk jelenleg nem diktálja, hajlandók vagyunk viselni, azonban azt kérjük a fővárostól, amelynek ezzel a megoldással szolgálatára kívánunk állani, hogy

legyen segítségünkre hosszúlejáratú, normális kamatokkal járó kölcsön megszerzésében.

Nem fegyverként szegezzük a főváros ellen ezt a kívánságot, mert mint elengedhetetlen feltételt a gazdasági helyzet diktálja.

— Azt hisszük, *ezzel a támogatással sokkal több célt ér a főváros, mintha új szálloda építésébe fektet milliókra menő összegeket.* Hiszen a rentabilitásra vonatkozó aggodalmak akkor is fennállanak, ha az új szállót nem a szállodaipar, hanem a közület építi. És kétségtelen, hogy *sokkal olcsóbban, sokkal több új szobát lehet építeni akkor, ha a meglevő szállodákat fejlesztjük, mintha új építkezéssel kísérletezünk.* A mi tervünk támogatásával rizikója nincsen a fővárosnak, legfeljebb annyi, hogy — arra az esetre, ha a vélt idegenforgalmi kilátások nem teljesednek be — *az építtető szállodák az amortizációs idő kitolását kérik.*

— Maradna most már a szállodaépítésen túlmenőleg

a kifejezetten gyógyszálló építését sürgető kívánság.

Ha gyógyszállót akar építeni a főváros és ha ez szigorúan vett gyógyszálló is lesz,

ez ellen a szállodaipar kifogást nem emelhet.

Uzleti versenyt, amelyet a fővárosnak az iparral szemben nem szabad folytatnia, csak abban látunk, na a tervezett gyógyszállóból egyúttal turistaszálló is lenne. Már pedig a mostani gyógyfürdővárosi idegenforgalom, amelynek rendelkezésére áll a *Gellért-szálló,* a *Lukács-fürdő szállója* és a margitszigeti *Palatinus,* jelenleg még nem olyan arányú, hogy egy új — a hangoztatott elgondolások szerint — *kétszáz szobás gyógyszállót* is igényelne. Hiszen a helyzet ma az, hogy *ezek az említett szállók is nagy számban fogadnak be turista vendégeket,* hogy számításaikat megtalálják. De ha a főváros vezetősége úgy találja, hogy a fürdőváros gondolata már most új gyógyszállót kíván,

adja át teljesen eredeti hivatásának a Gellért-szállót,

legyen az a főváros gyógyszállója mindaddig, amíg a fürdőváros kifejlődése csakugyan megkívánja egy új gyógyszálló építését.

— Mindezeket a problémákat egy csapásra megoldaná és az idegenforgalom érdekét az üzleti számítással egyformán kielégítené, ha

emelni tudnák az erősen lecsökkent belföldi idegenjárást.

Ez az a nagy probléma, amelynek megoldásán gondolkodni kell és amelyet minden eszközzel meg is kell oldani. Az *„ismerd meg fővárosodat"* jelszót igazán szállóigévé kell tenni az egész ország számára és *intézményesen meg kell szervezni a vidéknek Budapestre való utaztatását,* úgy, ahogy ezt a *Dopolavoro* rendszere szerint Olaszországban, Franciaországban, Svájcban és egyebütt is látjuk. Ezek az olcsó, csoportos tanulmányi utazások nemcsak az idegenforgalom érdekét szolgálnák, hanem a vidéki közönségét is. A fővárost nem ismerheti meg az a vidéki, aki csak úgy ötletszerüleg felrándul és rokoni vagy baráti társaságban a kocsmáig és a moziig jut el, de a megszervezett tanulmányi utazás alkalmat ad arra, hogy *általános kultúrában és az egyes foglalkozási kategóriák a maguk számai kulturájában is komoly hasznát lássák egy-egy fővárosi útnak.* A főváros idegenforgalmának új korszakához jutnánk el, ha ezt a belföldi idegenjárást meg tudjuk szervezni és akkor egyszerre megoldódik sok minden, ami ma nehéz probléma.

A Fővárosi Könyvtár

óriási forgalma — fokmérője a szegénységnek

Most jelent meg a *Fővárosi Könyvtár* ötödik évkönyve, ötödfélszáz oldalas, hatalmas kötet formájában. A bevezetőben *Enyvvári* Jenő, a könyvtár igazgatója ismerteti az 1935. évi működés adatait és azzal a megállapítással szolgál, hogy a könyvtár olvasói az elmult évben *1,333.026 kötetet forgattak, 84.788 kötettel többet, mint 1934-ben.*

— Ennek okát azonban — állapítja meg *Enyvvári — nem a könyvtár helyzetének javulásában, hanem az olvasó közönség rossz gazdasági helyzetében kell keresni.*

A Budapest többi könyvtáraival való összehasonlítás mindennél jobban rávilágít a Fővárosi Könyvtár értékére és kulturális jelentőségére, amennyiben *az évi kölcsönzési forgalom két és félszer akkora volt, mint a többi budapesti könyvtáraké együttvéve.* És emellett hatalmas kultúrmisszió mellett *a könyvtár, könyvbeszerzési dotációjának évről-évre tartó csökkentése mellett alig tudja nívóját biztosítani.* Ezen kívül a szanálási időszakban a nagy hivatást betöltő fiókkönyvtárak szaporítása is megállott.

Az elmúlt évben a tudományos központi könyvtár 7610 kötettel, a fiókkönyvtárak állománya 8833 kötettel gyarapodott, vagyis *az összes gyarapodás 16443 kötet, míg a kölcsönzők száma 15.732-re emelkedett.* Az egymással harmóniában sehogysem álló két szám oka *a rossz gazdasági helyzet.* A könyvtár beszerzési dotációja *1935-ben 20.416 pengővel csökkent,* a közönséget viszont, amely nem tud könyvet vásárolni, a pénztelenség fokozottabban készteti a könyvtár használatára.

Az évkönyv gondos összeállításban közli a központi könyvtár új szerzeményeinek válogatott jegyzékét, valamint a *Budapesti Gyüjtemény* beszerzéseinek időrendi jegyzékét. A Fővárosi Könyvtár évkönyvében ünnepli Budapest két nagy közéleti eseményét: *Budavár 1686. évi visszafoglalásának* és *Liszt Ferenc halálának jubiláris évfordulóit.* Mindkét alkalomra a könyvtár nagy bibliográfiai munkát jelentetett meg. Buda visszafoglalásának bibliográfiáját a könyvtár Budapesti Gyüjteményének tisztviselői készítették, a Liszt-bibliográfia szerzője pedig *Koch* Lajos könyvtári felügyelő.

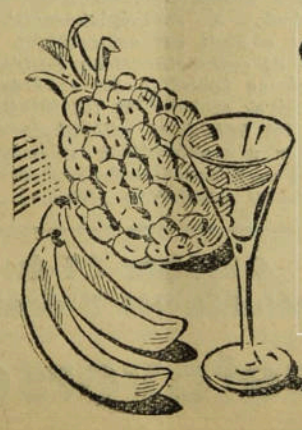

Törv. védve.
ÁRBAN olcsóságával, MINŐSÉGBEN kiválóságával VEZET
NÉMETH ISTVÁN ÉS TÁRSAI
Első Magyar asztalospácgyár
Budapest, VI., Szondy-u. 55. Tel: 1-293-11.

TEISZLER GYULA
irógépkellékek, irodai szerek, papír- és grafikai cikkek készítési és szállítási vállalata.
Budapest, VI., Aréna-út 140.
Telefon: 2—920—78.

SZILÁGYI ELEK késáru-üzeme
Gyártja az összes hentes, mészáros és bélipar-ban használatos késeket, viszonteladók részére
Budapest, VIII., Gólya-u. 41. Tel.: 1-348-93

Rózsafa védő zacskókat
vízhatlan erőpapirosból darabonként 28 fillérért szállít
Magyar Vegykészitményü Papirgyár Oser Jakab
Budapest, VI., Ó-utca 49. Tel.: 1-238-90

Luxus az,
ami nem feltétlenül szükséges és drága. A jó és tápláló reggeli azonban feltétlenül szükséges és hozzá még nem is drága! Egy jó csésze Kneipp malátakávé valódi Franck kávépótlékkal, tejjel és cukorral együtt csak 3 fillér;
ez tehát nem luxus!

Események

Fővárosi Hirlap

Alapításának huszonötödik évfordulóját a FŐVÁROSI HIRLAP nagyszabású jubileumi számkiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek

A nyolcvan éves pesti gázgyár

Pest városában, az 1856. esztendőben akár a gyalog-, akár a kocsiközlekedés lépten-nyomon akadályokba ütközött. Egyik-másik utcában valóságos kő- és homokhegyek emelkedtek és akadályozták a forgalmat. Felszedték a kövezetet, árkokat ástak. Az árkok előtt kíváncsiak tömege nézte, miképpen helyezik el a gázszolgáltatáshoz készült vashengereket. Karácsonykor a régi olajvilágítás helyett már gázzal világították Pest utcáit. Szenzációs eseménye volt az akkor a magyar fővárosnak és a jó vidékiek sűrűn látogattak ide, hogy lássák ezt a legújabb vívmányt. A pesti ember pedig büszkén sétált a szépen világított utcákon. Egy akkori ujság érdekesen foglalkozik a gázgyár építésével és azt írja, hogy a bámuló sokaság legnagyobb szórakozása volt a munkálatok szemlélése, különösen a gázvilágítási „készületek" elhelyezése a földbe. Aki az idén ismét Pestre jön, — írja az ujság — már e nagyszerű készületekkel többé nem találkozik, hanem lát ehelyett szép, s izletes, Pest valódi ékességéül szolgáló új lámpákat s a szélesebb utcákon a kocsiút s a járda közt kétoldalt elnyúló lámpasort, ez az, ami mindjárt szemébe tűnik, s kedvsen lepetik meg, midőn estve a Nemzeti Szinházból kijöve, úgyszólván fénytengerben megy haza, mi rá nézve annál feltünőbb, ha visszagondol az ezelőtt csak imitt-amott veres lánggal pislogó olajlámpák takarékos világára. Igy elmélkedik az akkori lap „ujdondásza". Érdekes, hogy a gázgyár üzembehelyezése után az igazgatósághoz érkezett kívánságoknak megfelelően a gáz szót megmagyarositották és légszesznek nevezték el. Ebből aztán nagy patália támadt és élénk vita keletkezett a nyelvtudósok körében, akik a szakemberek véleménye alapján megállapitották, hogy a légszesz elnevezés helytelen. Felszólitották tehát a gázgyárat és a sajtót, hogy addig, míg a magyarnak a gázra alkalmas műszava nem lesz, használják csak a gáz szót és a világitógázzal való világitást a német példájára (ki ezt Gaasbeleuchtung-nak nevezte) gázvilágitásnak mondják továbbra is. Ezzel egyidejűleg tudományos vita is volt a gáz feltalálójának személye körül. Megegyezett a tudósok véleménye abban, hogy az úttörő Clayton angolországi pap volt, aki már 1739-ben kisérletezett a kőszén különféle tulajdonságaival és gázokat fejlesztett a kőszénből. A kifejlődő gázokat meggyujtotta és csodálkozással látta, hogy azok szép világos lánggal égnek. Sok idő telt el, amig aztán az angol pap érdekes tapasztalatát egy Murdoch nevü ugyancsak angol ember 1792-ben olymódon használta fel, hogy a gázt csövekbe vezetve próbálta világitásra felhasználni. Hatévi kisérletezés után gázfejlesztőgépet állitott fel és 1802-ben London egyes utcáit már gázzal világitották, mig Párisban csak 1815-ben vezették be a gázvilágitást. A franciák magukénak tulajdonitották a gázvilágitás feltalálását, mert szerintük már néhány évvel Murdoch találmánya előtt Lebon megkisérelte szobáját fából kifejlődő gázzal világitani és fűteni. De miután ehhez nagymennyiségű fa kellett, kisérlete sikertelen maradt. Az elsőbbség körül támadt vitatkozás meddő volt. A tudósok és szakemberek véleménye ebben a kérdésben megoszlott. Ez alatt a világ minden táján megalakultak a gázgyárak, amelyek egyre terjeszkedtek és rövidesen a legnagyobb jövedelmezőségű vállalatok közé tartoztak.

Pesten 1856-ban helyezték üzembe a gázgyárat, mig Buda városában tiz évvel később. A gázgyártás és világitás monopóliuma a trieszti osztrák légszesztársaságé volt és ettől váltotta meg Bárczy polgármestersége alatt a főváros, amely 1910-ben vette tulajdonába a gázüzemet és ugyanakkor határozta el, hogy Óbudán épiti fel a modern igényeknek megfelelő központi gázgyárat. Ez a hatalmas gyárüzem 1913-ban kezdte meg működését.

Radó Richárd.

HAJDU JÓZSEF
Központi fütés, vizvezeték stb. berendezési vállalkozó
Budapest, VII., Stefánia-út 25. TELEFON: 2-973-59.

Szerda: kezdődik a költségvetés közgyűlési tárgyalása. Mint ismeretes, *a pénzügyi bizottság* csütörtökön fejezte be a költségvetési tervezet részletes vitáját és némely módositással el is fogadta a tervezetet. A módositott költségvetési mérleg szerint az új költségvetési előirányzatban a kiadások tétele *156.808.538 pengővel*, a bevételek összege pedig változatlanul *151,091.945 pengővel* szerepel, vagyis *a hiány 5,716.593 pengő*. Ez az összeg *több, mint 300 ezer pengős emelkedést mutat az eredeti költségvetési tervezettel szemben*. A polgármester és a pénzügyi bizottság ugyanis *a nehéz viszonyok ellenére is honorált minden olyan előterjesztést, amely szociális, kulturális, vagy gazdasági szempontból megokolttá tette újabb tételek beállitását*. Tekintve, hogy a fővárosnak minden reménye megvan arra, hogy *sikerül megállapodnia a kormánnyal a forgalmiadó-részesedés kulcsának megváltoztatása ügyében, a deficit valószinűleg kiküszöbölhető lesz*. A törvényhatóság közgyűlése egyébként *szerdán kezdi tárgyalni a költségvetés vitáját*.

Sipőcz Jenő a szociális szolgálat parancsnoka. Mint ismeretes, a *Vörös Kereszt Egylet* keretében megalakult *a kormányzóné vezetésével* az önkéntes szociális szolgálat-mozgalom. Egy esztendei munka után, most az új munkaév kezdetén, a szolgálat küldöttsége *Péter* Aladár dr., a szervezetek vezetőjének és *Vaszilievits-Sömjén* László dr. háznagynak vezetésével felkereste *Sipőcz* Jenő főpolgármestert, akit felkértek, hogy *a szociális szolgálat parancsnoki tisztségét vállalja el*. A főpolgármester *elfogadta a mozgalom parancsnokságát* és kijelentette, hogy *a magyar fiatal értelmiség helyes útja a szociális szolgálat eszméje*.

Szendy Károly polgármester — a Pannonia Evezős Klub elnöke. A *Pannonia Evezős Klub* közelmultban elhunyt nagynevű elnökének, *Liber* Endrének örökét a napokban töltötte be. Egyhangú lelkesedéssel *Szendy* Károly polgármestert állitotta élére a nagymultú egyesület és ezzel a város első polgára, aki már harminc esztendeje tagja az egyesületnek, visszatért ahhoz a klubhoz, amelynek *három évtizeddel ezelőtt versenyevezőse volt*. A polgármester elnöki megnyitójában kifejtette, hogy *legfőbb kötelességének az általános magyar evezőssport célkitűzéseinek követését fogja ismerni* és a fősúlyt a Pannónia sportszereplésére kivánja fordítani. A polgármester azzal, hogy elfogadta a Pannónia Evezős Klub elnökségét, nagy örömet szerzett a többi sportágak művelőinek is, mert valamennyien értékelik a jelentőségét annak, hogy *Szendy* Károly közvetlenül belekapcsolódott a sportéletbe.

Szolgálati évforduló. A Székesfővárosi Számszék tisztikara bensőséges, meleg ünneplésben részesitette *Felsőőry* Jenő számszéki főkönyvszakértőt és *Miklós* Viktor számszéki számtanácsost, akik október 21-én töltötték be közszolgálatuk huszonötödik esztendejét. A negyedszázados évforduló délelőttjén *Veres* Imre dr. számszéki igazgató tolmácsolta meleghangú beszéddel a tisztikar megemlékezését, este pedig társasvacsora keretében ünnepelték a jubilánsokat.

Tisztújító közgyűlés a Fővárosi Rovatvezetők Testületében. A *Fővárosi Rovatvezetők Testülete* pénteken délben tartotta ezévi tisztujító közgyűlését *Rátkai* Károly dr. szindikus elnöklésével. *Rátkai* beszámolt az elmult évnek *azokról az eseményeiről, amelyek közelebbről érintették a testületet*. Az egyhangú választás megerősitette pozicióját *a régi tisztikart*, amely a következő: örökös tiszteletbeli elnök *Schwet* Henrik (Pester Lloyd); szindikusok: *Rátkai* Károly dr. (Esti Kurir), *Kelemen* Géza (Uj Nemzedék) és *György* Endre (Ujság). Jegyző: *Pakots* György (Magyarország).

Budpest új tűzoltófőparancsnoka. *Sipőcz* Jenő dr. főpolgármester *Kiss* Lajos dr. miniszteri tanácsost, az elhunyt *Gömbös* Gyula miniszterelnök személyi titkárát, *a székesfővárosi tüzoltóság főparancsnokává nevezte ki*. A státusrendezéssel kapcsolatban irták ki a pályázatot a tűzoltó-főparancsnoki állásra, amelyre *Kiss* Lajoson kivül *Teasdale* Ottó, az eddigi helyettes-főparancsnok és *Érlesbek* György tüzoltófőtiszt pályáztak. *Kiss* Lajos, a debreceni egyetem kormányzógyűrüs doktora, aki a világháborúban sok kitüntetést szerzett a fronton és hosszabb időt töltött orosz hadifogságban, már régen foglalkozik tüzrendészeti szakkérdésekkel. 1930-ban a tüzoltótisztképző tanfolyamon mint rangelső tüzoltótiszti oklevelet nyert. Ő készitette el *a tüzrendészeti kódex* első tervezetét, amelynek alapelveit az illetékes körök magukévá tették. Mint Gömbös Gyula személyi titkára nagy munkabirásáról és energiáról tett tanuságot és igy joggal várják tőle, hogy a tüzoltóság tervezett átszervezési munkálatait sikeresen fogja vezetni.

December közepére elkészülnek a Ceglédi-úti szükséglakások. A szükséglakásépitő akció első etappjaként a mult hét csütörtökjén *megkezdték a Ceglédi-úti új szükséglakástelep épitési munkálatait*. Négy hatalmas épületben *290 szükséglakást* helyeznek el, amelyek szobából és főzőfülkéből állanak. A négy épületet *különböző vállalkozók épitik*, mert a polgármester a szakbizottság véleményének megfelelően arra az álláspontra helyezkedett, hogy *ennél a közmunkánál minél több kisiparos-vállakozót kell foglalkoztatni*. A szükséglakások a tervek szerint *december első felére készülnek* el és december 15-én megtörténhetik a lakók beköltözése is.

Október 31-én délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

Orvosi Hirlap. Ezzel a címmel új heti ujság indult meg, amely *„társadalmi lapnak"* nevezi magát. És csakugyan az is a szó legigazibb értelmében: lapja az *orvostársadalomnak*, de egyúttal *az egész magyar közönségnek*. Mindenki talál benne olvasni valót: szakember, a közügyek iránt érdeklődő közönség, de az az olvasó is, aki tanulni akar, sőt még aki kedves, okos és szórakoztató olvasmányt keres. Az orvospolitikai és a riportlapot egyesiti magában az *Orvosi Hirlap*, amelynek gazdag tartalmú első száma nagy sikert hozott *Huzly* Imre dr. felelős szerkesztőnek és vitéz *Egerváry* Tibor dr. főmunkatársnak, a székesfőváros törvényhatósági bizottsági tagjának, akit értékes és harcos irásaiból a *Fővárosi Hirlap* közönsége is jól ismer. A lap szerkesztősége és kiadóhivatala VIII. Józsefkörút 9. szám alatt van.

Negyedszázados szolgálati jubileum. *Dunay* Béla, a Mák. cégvezetője, a Köz- és Magántisztviselői Szakcsoport társelnöke, a Magánalkalmazottak Nemzeti Szövetségének alelnöke, a közlekedési szakbizottság előadója és a Diákszövetség társelnöke most töltötte be a *Magyar Általános Kőszénbánya Részvénytársulatnál negyedszázados szolgálatát*. Ebből az alkalomból tisztelői, barátai és kartársai bankett keretében meleg ünneplésben részesitették. Mint a főváros közügyeinek lelkes harcosát a Nemzeti Egység Pártja V. kerületi szervezete is méltó ünneplésben fogja részesiteni.

Nyugdijazták az Állatkert aligazgatóját. A polgármester nyugdijazta *Zoltán* Ernőt, az Állatkert aligazgatóját, *Zoltán* Ernő betöltötte előirt szolgálati idejét és életkorát. Az aligazgatói állásra rövidesen *pályázatot irnak ki*.

Előadás az adóreformról. A *Belvárosi Clubban Gaár* Vilmos dr., felsőházi tag, adófelszólamlási bizottsági elnök előadást tartott *az adóreformról*. A nagy tetszéssel fogadott előadáshoz *Usetty* Béla dr. és ifj. *Sándor* László dr. szóltak hozzá.

TAKÁCS-ÜVEG
Kartellen kivül. TAKACS IMRE táblaüvegszaküzlete Budapest, II., Zsigmond-utca 24. szám
Telefon: 1-606-00 Sürgönycim: Üvegcentrum

Mihálka és Társai
reszelő- és szerszámáru iparvállalat k. f. t.
Budapest, V., Zápolya-utca 34. Tel.: 2-924-98

ÚTHENGERLÉST
vállal WOLF ERNŐ
BUDAPEST, XI., HORTHY MIKLÓS-ÚT 149. — Telefon: 2-599-68

Zubovits István
női és férfi bőrkabát készitő
BUDAPEST, KÁROLY KIRÁLY-ÚT 13.
(Ledermann udvar.) TELEFON: 1-381-08.

TRAUB ÖDÖN
aszfalt, szigetelő, tetőfedő váll.
Budapest, X., Rezső-tér 3. — Telefon: 1-411-65.

Rozsdamentes
és vörösréz edények, nickel főzőüstök, ónozások
RICHTER és TÁRSAI
Budapest, VIII., Dankó Pista-utca 5. Telefon: 1-330-97

Grosz Frigyes
okl. mérnök épitési és kövezési vállalkozó
Budapest, IX., Bakáts-utca 1. Telefon: 1-861-54.

Barna Márton
épületlakatos tűzhelykészitő üzeme. Tel.: 1-370-04
Budapest, VIII., Szerdahelyi-u. 3. (Saját ház)

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Gazdasági Értesítő

SÜRGŐSEN FEL KELL ÉPÍTENI A KÁROLY KIRÁLY-ÚTI ÜZLETHÁZAT

ELKÉSZÜLT A NAGYARÁNYÚ IDEIGLENES ÉPÜLET TERVE, DE AZ ÉPÍTÉSI ENGEDÉLYRŐL MÉG NINCS INTÉZKEDÉS

Mint ismeretes, a Madách Imre-út megnyitásával kapcsolatosan a Károly király-út 15., 17. és 19. számú hatalmas háztömbök lebontásra várnak. A Közmunkatanács és az Orczy-ház tulajdonosai úgy a lakóknak, mint az összes kereskedőknek és műhelytulajdonosoknak idejében felmondottak. *Nemsokára felvonulnak a csákányos hadak és megkezdik a bontási munkálatokat.* Megnyitják a Madách Imre-utat. Ez a kérdés foglalkoztatja ma az egész kerület lakosságát, mert végre elérkezett az ideje annak, hogy az Erzsébetváros belterületén megszűnjenek azok az egészségtelen és szűk sikátorok, amelyek eddig elcsúfították a főváros szívében fekvő legértékesebb területet. Az Erzsébetváros az egész Madách Imre-út megnyitásával kapcsolatos problémákat valósággal szívügyének tekinti, mert elsősorban az ott megindúló nagyarányú építkezésektől várja a munkanélküliség enyhülését és végre levegőhöz fog jutni ez az évszázados elhanyagoltságban maradt kerületrész is. Erre a területrészre már 30 éven át nem adtak sem építési, sem tatarozási, sem épület ráépítési engedélyt, mert a különböző hatóságok nem tudták magukat elhatározni városrendezési szempontból valamely végleges megoldásra. Végre most megszületett a megoldás: elhatározták a Madách Imre-út megnyitását.

Az út megnyitásával előtérbe lépett egy igen súlyos és gyors megoldást váró probléma. *Mi történjék azokkal a kereskedőkkel, akik a házak lebontása következtében helyiség nélkül maradnak?* Felmerült tehát az az elgondolás, hogy a több éven át húzódó nagyszabású építkezés tartamára *a háztulajdonosok az épületeik Károly-körúti homlokzata előtt terjedő területsávon, saját költségükön, ideiglenes jellegű üzletházat létesítsenek.* Ez elsősorban azoknak a kereskedőknek és iparosoknak áll érdekükben, akik közül némelyek ötvenhatvan év óta bérlik jelenlegi helyiségeiket és akiket megélhetési lehetőségük feltétlenül ehhez a területhez köt. Ezek a kereskedők az újonnan felépítendő nagyszabású épületkomplexumokban ismét üzlet- és műhelyhelyiségeket akarnak bérelni. Egyelőre három hatalmas bérpalota kerül lebontásra és közel hatvan kereskedő és iparos válna hajléktalanná, illetve kénytelen volna valahol a külvárosokban üzletet vagy műhelyt bérelni, ami a mai súlyos gazdasági viszonyok között valósággal létérdekükben támadná meg őket.

De Sgardelli Caesar, a Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezetének erzsébetvárosi pártelnöke, meleg szeretettel karolta fel a kereskedők és iparosok jogos és indokolt kérelmeit, hogy az üzletház építkezéséhez a legsürgősebben hozzá lehessen fogni, mert nemsokára megkezdik az épületek lebontását és így a kereskedőket a főváros minden irányában szét kellene szórni.

A helyzet ma az, hogy az üzletház tervezetét idejében elkészítették, *az üzletház felépítésének költségeit a Helvetia építő és ingatlan r.-t. biztosította, de a főváros az építési engedélyt mind ez ideig nem adta meg.*

Felkerestük ennek a nagyfontosságú mozgalomnak élén álló

DE SGARDELLI CAESART,

a NEP erzsébetvárosi pártelnökét,

aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondotta:

— A Madách Imre-út megnyitásával kapcsolatos összes gazdasági és szociális kérdésekkel kezdettől fogva a legbehatóbban foglalkozom, mert ennek a kérdésnek egész komplexuma az Erzsébetvárosnak úgyszólván szívügye. Hosszú évtizedek után végre rendet teremthetnénk ebben az elhanyagolt, valósággal patkányokat tenyésztő városnegyedben. Ez nagyon örvendetes ugyan, de résen akarunk lenni, hogy ez a városrendezési műtét ne járjon áldozatokkal. Az Erzsébetváros lakosainak adottságánál fogva közismerten a főváros kereskedelmi és ipari gócpontja. Nekem, mint kerületi pártelnöknek, kötelességem kereskdő és iparos polgártársaimnak érdekeit a legmesszebbmenően megvédeni. De különösen most, mikor régi kereskedő- és iparosdinasztiáknak valósággal exisztenciális érdekei forognak kockán.

— Ezt az ideiglenes üzletházat sürgősen fel kell építeni!

Nem lehet bürokratikus okokból egész kereskedő- és iparoscsaládokat tönkretenni. Nem lehet szétszórni azokat a kereskedőket és iparosokat, akik több évtized óta ugyan abban a helyiségben folytatták kereskedésüket és tisztes iparukat. *Bizonyosra veszem, hogy az üzletház építéséhez napokon belül hozzá lehet fogni.*

— Sajnos, egyelőre a helyzet az, hogy

a fővárosnál az üzletház felépítésével kapcsolatban még semmi irányban döntés nem történt,

egyelőre az egyes ügyosztályaiban ide-oda utazik az engedélyezés kérdése. A nagyfontosságú kérdés, hónapok óta húzódik. Az illetékesek a kérelmet a fővároshoz 314.696/1936. III. szám alatt nyujtották be, kérve az elvi engedély kiadását és akkor kilátásba helyezték, hogy a kérelmet az augusztus 17-iki bizottsági üésen fogják tárgyalni, de ez nem történt meg.

— Most arról értesülök, hogy

a kérelem elintézésébe a Beszkárt, a Gáz-, Elektromos- és Vízművek, szóval az összes városi közüzemek beleszólnak.

Ez a bürokratikus eljárás az egész nagyfontosságú ügy felborításával járhat. *A pénzügyminiszter ugyanis a rendkívüli adómentesség megadását ahhoz a feltételhez kötötte, hogy az egész nagyszabású építkezés három év alatt bonyolíttassék le.* Ez természetesen csupán akkor volna lehető, ha az építkezéshez a legsürgősebben hozzá lehetne fogni. De viszont az érdekeltek csak akkor bonthatnak, ha régi bérlőiket elhelyezhetik. Égetően szükséges tehát, hogy a városi hatóságok az elvi engedélyt az ideiglenes épület emelésére megadják, mert ezt az üzletházat fel is kell építeni.

Megjegyzem még, hogy a Közmunkatanács a Károly-körút 15. szám alatti házát szintén lebontja és mivel neki is érdekében áll az, hogy a lebontott ház helyére kerülő épületben évtizedes bérlői szintén visszakerüljenek, az üzletház tulajdonosai *kilátásba helyezték, hogy a Közmunkatanács régi bérlőit is ebben az ideiglenes üzletházban helyezik el.*

— Az érdekelt kereskedők és iparosok természetesen mindinkább növekedő nyugtalansággal tekintenek a kérdés bizonytalan és elhúzódó döntése elé. Megmondottam a nálam járt kereskedőknek és iparosoknak, hogy

felesleges az aggodalmuk, mert bizonyos, hogy a főváros építkezési engedélye még idejekorán meg fog érkezni

és az ideiglenes üzletház felépítéséhez végre hozzá lehet fogni.

— A fővárosnak erkölcsi kötelessége, hogy a jelen súlyos gazdasági helyzetben megértse ezeknek az évtizedes kereskedő- és iparosdinasztiáknak vészjelzéseit és ne hagyja tönkremenni ezeket az évtizedek óta hűségesen adót fizető polgárokat. Ennek a súlyos gazdasági kérdésnek semmi köze a politikához. Mi egyébként is *a kerületben vajmi keveset politizálunk*, de annál intenzívebben foglalkozunk a kereskedők és iparosok szociális és gazdasági kérdéseivel. Ezért karoltam fel most is kötelességszerűen a bajba jutott kerületembeli kereskedők és iparosok ügyét. Ők már nagyon jól tudják, hogy minden igazságos és jogos kívánalmukban biztos számíthatnak pártunk támogatására.

*

Az üzletház a már elkészült terv szerint

hosszú, földszintes és felerészben egyemeletes lesz, amely hajóhoz fog hasonlítani.

Az emeletre kerülnek a régi *Orczy-kávéház* és a gyapjú- és bőrkereskedő-érdekeltség helyiségei. A földszinten 34 tágas üzlethelyiségnek jut hely. A hosszú építményen, nehogy a közlekedést elzárja, átjárót is építenek.

A modern technika és higiénia összes eszközeivel felszerelt, modern üzletházat *8—10 hét alatt teljesen fel tudják építeni.* Külső hatásában nagyon tetszetős lesz, úgy hogy nem fogja rontani, még rövid időre sem a Károly-körút külső képét. Természetesen az új paloták felépülésével egyidőben, azonnal lebontják az ideiglenes üzletházat.

Érdeklődéssel tekintünk az ideiglenes üzletház felépítése körüli fejlemények elé. Reméljük, hogy legközelebb már a megindult építkezésekről számolhatunk be. Mindenesetre az érdekelt kereskedők és iparosok hálásan fogják elkönyvelni *De Sgardelli* Caesar kerületi pártelnök önzetlen és erélyes támogatását.

OETL ANTAL
vasöntöde és gépgyár részvénytársaság
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. szám
Telefon: 1-461-09.

Purmann Jenő
Speciális üzem, az emberi testet egyenesítő-, idomító-, segítő- és kiegészítőkészülékek számára.
Budapest, IX., Üllői-út 21. Telefon: 1—891—87.

Gergely Tódor nyugalomba vonul. A magyar biztosítás ügyének nagytekintélyű, kiváló vezéregyénisége, *Gergely* Tódor október 31-én megválik az *Első Magyar Általános Biztosító* vezérigazgatói állásától. Félszázados működés után adja át helyét kiváló utódjának, *Balabán* Imrének. *Gergely* Tódor ezzel nem mond bucsut intézetének, mert továbbra is *tagja marad az igazgatóságnak. Megtartja a BIOSz elnöki tisztét is,* és ezzel továbbra is vezető szerepet tölt be a magyar biztosítás terén, ahol az elmult félszázad alatt munkásságával elévülhetetlen érdemeket szerzett. Az Első Magyar igazgatósága és választmánya nevében október 31-én *Teleszky* János elnök, a tisztviselői kar részéről *Balabán* Imre vesz bucsut *Gergely* Tódortól, akinek tiszteletére ünnepi vacsorát is rendeznek, a *Biosz* pedig teljes ülésén fogja ünnepelni.

Az Eurogasco Budapestre helyezte európai központját. A *Standard* olajtröszt érdekkörébe tartozó *European Gas and Electric Company* amerikai cég néhány hét előtt felszámolta bécsi központját és *a vállalat egész Európára kiterjedő központját Budapestre helyezte át.* Most folyik a berendezkedés a *Gresham-palotába*, ahova átszállítják a megszüntetett bécsi központ egész berendezését. Az *Eurogasco*, mint ismeretes, öt évre koncessziót kapott a magyar kormánytól olajkutatásra. *Görgetegen, Mihályin, Inkén* és *Budafán* végeztek fúrásokat *Rotary*-rendszerű fúróikkal és bár Mihályiban és Inkén 2000 méter mélységben csak olajal szennyezett szénsavkitörésre és tömény sósvízre. Budafán 1400 mélységben csupán olajos homokrétegre bukkantak és még vagy 2000 méterre kell fúrni az olajért, *rendületlenül folytatják tovább az eddig 350.000 dollárt felemésztő munkát, mert az Eurogasco feltétlenül bízik abban, hogy Magyarországon petroleumforrásokat fog feltárni.*

Újra Usetty Bélát választották meg a Dohányárusok Szövetségének elnökévé. Mária-utcai székházában vasárnap délután tartotta meg népes közgyűlését a Dohányárusok Országos Szövetsége *Usetty* Béla országgyülési képviselő elnöklésével. Megnyitója után a főtitkár terjesztette be jelentését, majd a szövetségi pénztáros számolt be a jóléti intézmények anyagi helyzetéről. Az új tagfelvételek után megválasztották a tisztikart. Elnök újból *Usetty* Béla, ügyvezető elnök: *Remethei Fülepp* Dezső, alelnökök: *Pettkó* Béla, *Szentgály* Antalné és özvegy dr. *Márffy* Gusztávné, főtitkár: *Sikolya* István.

Tizenöt millió pengő folyik be a Salgó-Handlovai tranzakcióból. Mint a *Fővárosi Hirlap* multheti számában megírta, most hivatalosan is jelenti, hogy a *Salgó-Tarjáni Kőszénbánya Részvény-Társulat* hosszabb időn át tartó tárgyalások után a *Handlovai Kőszénbánya Részvénytársaságnál* bírt teljes részvényállományát, azaz 116.720 darab részvényt, amely e vállalat részvényeinek 60%-át jelenti, *eladta a Verein für chemische und metallurgische Produktion prágai részvénytársaságnak.* Az eladásnál elért vételár, mely folytatólagos részletekben fog a Salgó-Tarjáni Kőszénbánya Részvény-Társulathoz befolyni, *körülbelül 15 millió pengő értéket képvisel.* A Salgó-Tarjáni Kőszénbánya R.-T. *az így nyerendő összegeket meglevő magyar vállalatainak további fejlesztésére, ipari tevékenységének kiszélesítése útján a magyar gazdasági élet szolgálatába fogja állítani.*

A MATEOSz nem emeli szállítási tarifáit. A szállítmányozási körökben az a hír terjedt el, hogy a Magyar Teherautófuvarozók Országos Központi Szövetkezete, a MATEOSz szállítási tarifáit emelni óhajtja. A MATEOSz-tól vett értesülésünk szerint a tarifaemeléssel kapcsolatban elterjedt hírek a valóságnak nem felelnek meg és a tarifaemelés kérdése még csak szóba sem került.

A Futura közgyülése. *A Futura a Magyar Szövetkezeti Központok Áruforgalmi részvénytársasága* október 20-án tartotta *Ipolyi-Keller* Gyula ny. államtitkár elnöklete alatt XVII. évi rendes közgyülését. A részvényesek elé terjesztett évi jelentés *az intézet további örvendetes fejlődéséről számol be.* Az 1935. évi termésü gabonakivitelben a *Futurának* jelentékeny szerepe volt. A közgyülésen *Darányi* Béla vezérigazgató részletesen tájékoztatta a részvényeseket az intézet elmúlt évi közérdekü működéséről és ismertette azokat a kiemelkedő eredményeket, amelyeket a *Futura* az elmúlt üzleti évben tevékenységével elért; majd *Balogh* Elemér m. kir. titkos tanácsos és *Teleki* Mihály gróf, az *Országos Mezőgazdasági Kamara* alelnöke a részvényesek megbízásából köszönetüket tolmácsolták úgy az intézet vezetőségének, mint tisztviselőkarának. A közgyülés az igazgatóság javaslata alapján a mérleg szerint mutatkozó *329.324.95 pengő tiszta nyereségből* a részvényeseknek az 1935—36. üzleti évre az előző évhez hasonlóan 3% *osztalékot állapitott meg*, az *Elismert Vállalati Nyugdijpénztárnak* 40.000 pengőt juttatott, *egy miksáthfalvi háznak felépítési költségeit megszavazta* és az alapszabály szerinti juttatásokon felül maradó összeget a jövő év számlájára vitette át. A *Futura* érdekeltségéhez tartozó *Nostra Általános Áruközraktárak és Kereskedelmi Rt.*, valamint az intézet irányítása alatt álló *Mezőgazdasági Termelők Egyesült Szövetkezete*, mint az *OKH* tagja, ugyancsak nyereséggel zárták mérlegüket.

VÁLLALKOZÁS

Lebontják a városrendezésre kisajátított összes rozoga házakat

A székesfőváros az utóbbi évek folyamán intenzív módon kezdte meg a városrendezés érdekében folytatott kisajátítási akcióit. Úgyszólván valamennyi kerületben nagyobbszámú ingatlan került Budapest közönségének tulajdonába, ezeknek a házaknak tekintélyes része olyan azonban, hogy semmi jövedelmezőséget nem biztosít, ellenkezőleg *évről-évre visszatérő ráfizetésekkel jár.* A polgármester most a további ráfizetések elkerülése céljából olyan irányban folytatott megbeszéléseket a városrendezési ügyosztály vezetőjével, *Kempelen* Ágoston műszaki főtanácsossal, hogy

a városrendezési célokra kisajátított házak közül mindazokat, amelyek csak nagyobbarányú tatarozással lennének jövedelmezővé tehetők, lebontatja.

Elsősorban a *Józsefváros belterületén lévő régi házakról* van szó. Ehhez a házkategóriához tartoznak azonban a *VII. kerület egyes házai* és a most feltárás alatt lévő második óbudai amfiteátrum közvetlen környékén álló úgynevezett *királyhegyi házak.* Valamennyi épület, amelynek lebontására sor kerül, teljesen elavult, sok esetben düledező ház, a bennük elhelyezett lakók tehát már eddig sem éltek bennük megfelelő körülmények között. Arra való tekintettel, hogy a székesfőváros a jövőben évről-évre továbbfejleszti állandó jellegű szükséglakástelepeit, — mint ismeretes, a polgármester erre a célra már 400.000 pengőt a jövő évi budgetbe is beállított, —

a kisajátított házak lebontása után fedél nélkül maradó lakókat, amennyiben anyagi helyzetük a magánházakban való elhelyezkedést lehetővé nem teszi, fokozatosan ezekben a szükséglakásokban kívánják fedél alá juttatni.

A szükséglakásépítő-akcióval kapcsolatban egyébként olyan hírek láttak napvilágot, hogy a *főváros vezetősége eltekintett az eredeti tervtől és egyelőre csak 290 szükséglakás megépítésére gondol.*

Beavatott helyről

nyert értesülésünk szerint *ezek a híresztelések nem fedik a valóságot,* csupán arról van szó, hogy a beállott őszi időjárásra való tekintettel,

az újabb házcsoportok megépítését tavaszra halasztották,

az azokba való beköltözés tehát csak a nyár elején történhetik meg.

Végre vállalatba adják az angyalföldi szivattyútelep munkálatait. Az angyalföldi csatornaszivattyútelep alapépítményeinek vállalatba adása, amelyet a felebbezések másfél évig késleltettek, most végre megtörténik. Az út- és csatornaépítési szakbizottság hétfői ülésén tárgyalta a belügyminiszter által elrendelt szűkebbkörű versenytárgyalás eredményét. A beérkezett öt ajánlatot: *Szentgáli* Antalét (733.248 pengős ajánlati összeggel), *Fejér és Dános* cégét (722.494), *Hajnal* Imréét (729.275), *Pittel és Brausewetterét* (758.478) és *Zsigmondy* Béláét (749.515) az ügyosztály előterjesztése alapján, a Közszállítási Szabályzatba ütköző, újabb megsemmisítést magával vonó, alaki hibák miatt *a bizottság szabálytalannak minősítette és a versenytárgyalást eredménytelennek nyilvánította.* Ezután az ügyosztály — miután a belügyminiszter a legutóbbi versenytárgyalás megsemmisítése alkalmával a polgármestert a szűkebbkörű versenytárgyalás esetleges eredménytelensége *esetére a munkának szabadkézből való kiadására hatalmazta fel* — azt az előterjesztést tette, hogy a *bizottság javasolja a polgármesternek az építkezés szabadkézből való kiadását.* Előterjesztette továbbá, hogy a *szakbizottság a Pittel és Brausewetter, valamint a Zsigmondy Béla cég együttes megbízására tegyen javaslatot a polgármesternek 739.000 pengős vállalati összeggel.* A szakbizottság *szavazattöbbséggel elfogadta az ügyosztály előterjesztését.*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: 1—126—66.

Versenytárgyalási megbízások

Az Elektromos Művek Horn Ede-utcai építkezésével kapcsolatos bontási-, föld-, kőműves-, elhelyező-munkát Pruscha József kapta 42.557 pengőért. Ugyanott az **ácsmunkát** Hellebrandt Ödön kapta 1481 pengőért. Ugyanott a **tetőfedőmunkát** Farkas József kapta 1314 pengőért. Ugyanott a **bádogosmunkát** Gál I. István kapta 1475 pengőért. Ugyanott a **burkolómunkát** Nagy Imre kapta 9963 pengőért. Ugyanott a **lakatos- és vasszerkezeti munkát** Nagy Gyula kapta 10.576 pengőért. Ugyanott a **gumipadlómunkát** a Hungária gumigyár kapta 1738 pengőért.

A Cegléd-uti szükséglakások föld-, kőműves- és elhelyezőmunkálatait Breuer Imre 32.144, Bárkányi József 27.102, v. Kántor István 33.861, Szvetics József 27.096 pengőért kapta. Ugyanott az **ácsmunkát** Kara János 5613, Buza István 4644, Kozma Pál 4878, Horváth Árpád 5665 pengőért kapta. Ugyanott a **tetőfedőmunkát** Juhász Ferenc 1296 pengőért kapta. Ugyanott a **bádogosmunkát** Moharos János 3797, Horváth József 3696 pengőért kapta. Ugyanott az **asztalosmunkát** Gera Lajos és Fia 4602, Petrics Gábor 4122, Kertész Dezső 4047, Adamát János és Gárdai István 5900 pengőért kapta. Ugyanott a **lakatosmunkát** Juhász Ferenc 3253, Papentsák Lajos 2825 pengőért kapta. Ugyanott az **üvegesmunkát** Flósz Lajos 1338, Glatz András 1135 pegőért kapta. Ugyanott a **csatornázási és vízvezeték-szerelési munkát** Orcsó Gyula kapta 19.433 pengőért.

A Gubacsi-uti szükséglakások föld-, kőműves-, elhelyező-, vasbeton- és szigetelőmunkálatait a következő cégek kapták: Tóásó Pál 168.338, ifj. Führer Miklós 258.782, Barcsay Lajos 162.759, Boghen György 138.524 pengőért.

Beérkezett ajánlatok

A Kassai-téren épülő plébániatemplom ácsmunkáira pályáztak: Riedel Bertalan 14.649, Hellebrandt Ödön 14.730, Nagy József 17.774, Buza István 19.654, Sághy Gyula 20.550, Kisipari Munkásszervező Szövetség 21.152, Takács József 21.492, Ertl József 22.200 pengővel. Ugyanitt **bádogosmunkára:** Molnár András 13.357, Fliegl Mihály 14.600, Orcsó Gyula 14.807, Petik János 14.907, Hajdu József 14.932, Farkas Jenő 14.983 pengővel. Ugyanitt **palafedőmunkára:** Miskolczy Mihály 7056, Fekete Nándor 7140, Szécsen János 7672, Schögl Testvérek 8064, Holler László 8288, Zolnay Ferenc 9250 pengővel.

Uj versenytárgyalási kiírások

30.000 kg gázolaj szállítására az üzemek részére. Pályázni lehet november 4-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

Kórházi moslék értékesítésére. Pályázni lehet november 15-én d. e. 10 óráig a közegészségügyi ügyosztályon.

10.000 kg karbid szállítására az üzemek részére. Pályázni lehet november 3-án d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

Papíráruk szállítására a hivatalok és üzemek részére. Pályázni lehet november 10-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

A BSzKRt részére szükséges különböző bőranyagokra. Pályázni lehet november 17-én d. e. negyed 10 óráig, Akácfa-utca 15. IV. em. 439.

A BSzKRt részére szükséges folytacél szállítására. Pályázni lehet november 6-án d. e. 9 óráig, Akácfa-utca 15. IV. em. 426.

A BSzKRt részére szükséges csapágyfém és angol ón szállítására. Pályázni lehet november 3-án d. e. negyed 10 óráig, Akácfa-utca 15. IV. em. 427.

A BSzKRt részére szükséges szélesvas szállítására. Pályázni lehet november 6-án d. e. negyed 10 óráig, Akácfa-utca 15. IV. em. 435.

A BSzKRt részére szükséges ruhák varratási munkálataira. Pályázni lehet november 27-én d. e. 9 óráig, Akácfa-utca 15. IV. em. 439.

Kiselejtezett ócska anyagok és tárgyak megvásárlására. Pályázni lehet november 14-én d. e. 12 óráig, Közp. Városháza, Közp. segédhivatal.

Versenytárgyalási hirdetmény

ad A/3280. sz.

Budapest Székesfőváros Gázművei, utalással a „Fővárosi Közlöny" hivatalos hirdetések rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre, **az V. kerület, Révész-utca 25—27. szám alatt gázszerelési tárgyak műszaki telepén lévő műhelyépület munkásöltöző és bontóhelyiségének toldalék építkezésével kapcsolatos bontási-, föld-, kőműves-, beton-, elhelyező-, vas-, vasbeton- és szigetelő munkái, valamint ugyanezen a telepen lévő vasbetonépületben létesítendő ipari munkahely és raktárhelyiség bontási-, föld-, kőműves-, beton-, elhelyező-, vas-, vasbeton- és szigetelő munkái vállalatbaadására nyilvános íráshell versenytárgyalást hirdet.**

A szabályszerűen kiállított, pecséttel lezárt, sértetlen borítékban elhelyezett ajánlatokat Budapest Székesfőváros Gázműveinél (VIII., Tisza Kálmán-tér 20, Anyagbeszerző osztály) legkésőbb

folyó évi november hó 12-én, délelőtt 10 óráig

„A/3280" számra való hivatkozással közvetlenül nyujtandók be.

A kiírt határidőre beérkezett összes ajánlatok ugyanazon napon délelőtt 11 órakor Budapest Székesfőváros Gázművei Igazgatóságánál (VIII., Tisza Kálmán-tér 20) fognak hivatalosan felbontatni, amely eljárásnál az ajánlattevők vagy azok igazolt képviselői jelen lehetnek.

A Gázművek Igazgatósága fentartja jogát arra, hogy az ajánlatok közül, az ajánlati árakra való tekintet nélkül, szabadon választhasson, a munkát esetleg több vállalkozó közt megoszthassa, vagy amennyiben a versenytárgyalás eredményét kielégítőnek nem találná, az összes ajánlatokat visszautasíthassa.

Budapest, 1936 október hó 23.

Budapest Székesfőváros Gázművei.

VAS MÉRNÖK Vegyi Gyára Rt. Asbest VMV Asbestből MINDENT
Budapest, V., Visegrádi-u. 67. Telefon: 2—924—63.

ifj. FABRÓ FERENC
kőfaragó-mester kőgyárüzeme
Vállal homlokzati burkolást budakalászi travertinből és mindennemű kőfaragómunkát
Budapest, VI., Lehel-utca 8 Telefon: 2-907-46

Krausz Ferenc
bronzöntő
Budapest, VI., Babér-utca 80.
Telefon: 2-932-26

ASBESTIT
A jelenkor legjobb hézagmentes Asbestpadlója!
Linoleumkészítés.
Gyártja: MAGYAR ASBESTIT PADLÓGYÁR
RÁCZ JÓZSEF Budapest, VI., Andrássy-út 32. sz. Telefon: 1—119—95.

FEKETE JENŐ BÁDOGOS ÉS SZERELŐ
Elvállal mindennemű épület- és díszmű bádogosmunkát.
Készít: vízvezeték és egészségügyi berendezéseket.
Budapest, VI., Székely Bertalan-utca 24.
TELEFON: 1-178-02.

Központi fűtések, egészségügyi berendezések
Dobray Kálmán okl. mérnök
Budapest, V., Katona József-u. 41. Tel.: 1-210-19
(Újpesti rakpart sarok.)

LIEBHARD BÉLA
építőmester
Budapest, ÜLLŐI-ÚT 64
Telefon: 1-328-06.

HOFBAUER ÉS PIAZZA ÉPÍTŐMESTEREK
TELEP VI., BÉKE-TÉR 5. IRODA VI., SZONDY-U. 34.
TELEFON: 1-188-59.

KASSIER ERNŐ
bádogos, gáz-, gőz-, víz- és egészségügyi berendezési vállalat. Épületek karbantartását vállalom.
Budapest, IX., Mester-utca 5. Telefon: 1-338-56.

CZUCZOR LÁSZLÓ
ÉPÍTŐMESTER
BUDAPEST II., Török-utca 4
Telefonszám: 1—574—23

BARÁTH GYÖRGY
hat. eng. villanyfelszerelési vállalata
Budapest, I., Olasz-fasor 4. sz.
Telefonszám: 1-609-67.

VAJDA LAJOS
mű- és ércöntő
PESTSZENTERZSÉBET, FRANGEPÁN-UTCA 113. TELEFON: 1-475-69.

ZSUREK PÁL
épület- és műlakatos
VII., KÁROLY KIRÁLY-ÚT 7 SZ.
TELEFON: 1—412—03.

KUSZTOS IMRE ÉS TARSA B. T.
„KORAZIT" nemesvakolati és műmárvány gyár
Cégtul.: KUSZTOS IMRE Budapest, X., Szállás-u. 28-30.
Gyártelefon: 1—491—82. Postatakarékp. csekkszámla: 65.505.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-695-59.

KARDOS JENŐ
EGESZSEGUGYI BERENDEZÖ, KÖZPONTI FÜTÉS, VIZVEZETEK ÉS CSATORNAZÁSI VÁLLALATA
Budapest, VI., Ó-utca 31. Tel.: 1-179-05

PROKISCH JÁNOS
OKL. ÉPÍTÉSZ, ÉPÍTŐMESTER, HITES TÖRVÉNYSZÉKI ÉS ÁRVASZÉKI SZAKÉRTŐ
Budapest, I., Csaba-u. II/a. Tel.: 1-563-99

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Újlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Újlak „ „ „ 8,000.000 drb.

Huszonötödik évfolyam Budapest, 1936 november 4 44. szám.

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postatakarékpénztár: 40.424

Uj korszak

A székesfőváros törvényhatósági bizottságának mostani költségvetési vitája, amelyre az egész magyar közvélemény jogosan felfigyelt, tulajdonképpen egy korszaknak, a szanálás korszakának lezárása volt, utána pedig megnyílik egy új korszak, amely ismét a nyugodt, meglepetésektől mentes városkormányzás medrébe tereli a főváros életét. Innen, erről a csúcsról, ahová most elérkeztünk, visszatekintve, elismeréssel kell adózni azoknak, akik a szanálás tényét kigondolták, mert erre a kis operációra feltétlenül szükség van. Káros volt azonban az, hogy akadtak, akik ezt az alsóbbrendű, jelentéktelenebb mütétet életmentő, de életveszélyes operációnak hirdették. Nem kellett itt nagyobb érdemeket keresni és hirdetni, mint amennyi jogosan meg is illeti a főváros vezetőségét. Valóságos pánikos levegőt teremtettek azonban egyesek, mesterséges lázt igyekeztek fölidézni, amire semmi szükség nem volt. *Sipőcz* Jenő főpolgármester érdeme, hogy először nyugodt, csöndes bölcsességével ezt a lázat leverte és egészséges atmoszférában hajtott végre a szanálási tervekből annyit és úgy, amennyit és ahogyan föltétlenül szükségesnek látott. A főpolgármester eme tényének dicsérete és elismerése végigvezet az egész költségvetési vitán és a törvényhatósági bizottságon kívül az évekkel előbb agyonriasztgatott polgárság is köszönettel adózik a főpolgármester nyugalmának és idegmentes cselekvési készségének a szanálási operáció sikeres és veszedelemmentes végrehajtásáért.

A szanálás korszaka után következik az új, most már valósággal a béke idejére emlékeztető új korszak, amelynek jövendő hősét abban a *Szendy* polgármesterben látja a város lakossága, aki a mostani költségvetési expozéjában nemcsak mint kiváló gyakorlati érzékű várospolitikus mutatkozott be, hanem mint olyan ember, aki kristálytiszta elméletek alapján építi föl gyakorlati céljait és azoknak megvalósulását. A polgármester expozéjában előre megokolva láttuk minden elkövetkezendő cselekedetét. Amikor a közterhek és a nemzeti jövedelem viszonyát, vagy a közület és a magángazdaság kölcsönös hatását fejtegette, tulajdonképpen elméletileg győzte meg mindazokat, akik fölös óvatossággal még mindig a tespedés politikáját hirdetik és a beruházásokkal, a munkaalkalmak teremtésével szemben ördögiizőkként szerepelnek, hogy ne is beszéljünk a főváros életét megtermékenyítő kölcsönökről, amelyekért már előre is szívesen kiátkoznának minden felelős tényezőt, aki merészel erre gondolni. Pedig a polgármester bátran és megalkuvás nélkül vallja azt a politikát, hogy a város életét csak a munka, csak a termelés, csak az alkotás virágoztathatja ki és hogy a jövő nemzedékek számára készülő alkotások terhét nem viselheti egyedül ez a mai nemzedék, amely úgyis munkáját, verejtékét áldozza azért, hogy gyerekei és unokái számára alkosson és a jövő nemzedéknek mint igazi világvárost adja át a mi szeretett Budapestünket. Ezek a gondolatok vezetik *Szendy* Károlyt és ezekből a gondolatokból épült fel az a program, amely a maga százhúszmilliós beruházási terveivel reményt sugároz szét a főváros egész lakossága között.

Nem hallottunk disszonáns hangot, a magas nivójú költségvetési vitában minden szónok örömmel üdvözölte a polgármester bátorságát és alkotni vágyását. Elsősorban ezt cselekedte azonban *Zsitvay* Tibor, aki mint az Nemzeti Egység Pártjának szónoka és vezére biztosította a fővárost arról, hogy a Darányi-kormány is tovább ápolja Budapest hagyományos szeretetét. *Zsitvay* Tibor személye és szavai garanciája annak, hogy az ő közbenjöttével hamarosan tisztázódni fognak mindazok a kérdések, amelyek a kormányzat és a székesfőváros között felmerültek és amelyeknek tisztázódása a főváros budgetje és a főváros akcióképessége körül még mindig sok bizonytalanságot teremtenek. *Zsitvay* Tibor tökéletesen tisztában van ezzel, hiszen maga mondta beszédében, hogy a főváros akkor szabadul fel véglegesen a jelenlegi gondok alól, ha az összes vitás kérdések tisztázódtak, a feladatkörök és fedezetek elosztása tisztázódott és a hosszabb időre szóló közmunkaprogram megállapítható lesz.

Ime, ezek az új korszak összetevői, ezek azok a célok és irányok, amelyeket a főváros minden jó polgárának szolgálni kell és amelyeknek érdekében cselekedni, dolgozni a főváros polgárságának vezető egyéniségei máris tettrekészen állanak.

Beszélgetés
Sipőcz Jenő főpolgármesterrel

a jövő évi költségvetés gazdasági, kulturális és szociális jelentőségéről, a főváros kedvező anyagi helyzetéről, a legközelebbi feladatokról

„A főváros nem holtkézi vagyon a nemzet kezében, hanem élő, új értékeket és munkalehetőségeket termelő erő"

A nagy bizalom, amely *Sipőcz* Jenőnek a főpolgármesteri állásában való megerősítésében és *Kozma* Miklós belügyminiszter rendkívül meleghangú levelében nyilatkozott meg, teljes összhangban van azzal a bizalommal és szeretettel, mellyel a főváros közélete veszi körül a főpolgármester személyét és amivel a nagyközönség kíséri munkásságát. A költségvetési vitában úgy a kormánypárti, mint az ellenzéki oldalon is elismerés és teljes bizalom nyilvánult meg a főpolgármester iránt, aki betegségéből teljesen felgyógyult, visszanyerte régi erejét és munkakedvét és most már nagy odaadással vesz részt az irányítás és vezetés munkájában. *A napokban több ízben jelent meg a miniszterelnöknél és a belügyminiszternél, hogy tájékoztassa őket a főváros aktuális kérdéseiről.*

Ezek kapcsán

Sipőcz Jenő dr. főpolgármestert

felkerestük hivatalában, hogy munkaprogramjáról és a napirenden lévő közkérdésekről beszélgessünk vele. Bevezetésül megemlítettük, hogy a költségvetési vitában főképen azt emelték ki elismeréssel, hogy milyen nagy tapintattal és az autonómia iránt megnyilvánult szeretettel intézte el a nehéz szanálási kérdéseket.

— A közéleti ember legfőbb feladata mindenkor az, — mondotta a főpolgármester, — hogy hiven teljesítse kötelességét és legjobb tehetsége szerint szolgálja a közügyet. Ezt tartottam szemelőtt a multban és ezt fogom követni a jövőben is. Az úgynevezett szanálás folyamán úgy teljesítettem kötelességemet, ahogy lelkiismeretem és meggyőződésem diktálta. Kötelességem volt a főváros háztartása és anyagi megerősödése szempontjából szükséges rendelkezéseket megtenni és ugyancsak kötelességem volt az autonómia nagy érdekeit tekintetbe venni és tiszteletben tartani. Két ellentétesnek látszó szempontot azért tudtam összeegyeztetni, mert lényegben azok nem ütköztek össze, csak formai ellentétek mutatkoztak közöttük. Ha érdemem van a dologban, akkor az az elismerés jár érte, ami a becsületes jószándékot és a férfias kötelességteljesítést megilleti.

A most tárgyalás alatt álló jövő évi költségvetésre tért át ezután a beszélgetés. A költségvetés — mondtuk — ismét hiányt tüntet fel, de azért a főváros anyagi helyzetét kedvezően ítélik meg minden oldalról. Mi Méltóságodnak a véleménye?

— Szendy Károly polgármester úr mindenre kiterjedő expozéjában hangsúlyozta, hogy optimista: ezt a felfogását osztom és indokoltnak tartom. A főváros anyagi helyzetében tulajdonképpen sohasem rendült meg, az általános válság mélypontján is szilárd volt. Anyagilag annyira megalapozott, hogy emberi számítás szerint megrendülésről tartani nem lehet. A város vezetősége nem arra gondol, hogy kényelmes helyzetet teremtsen magának és deficitmentes költségvetéssel tündököljön a közvélemény előtt, hanem nehéz gondokat, súlyos feladatokat vállal, hogy eleget tehessen a főváros iránt támasztott gazdasági, kultúrális és szociális követelményeknek. A pártok is így gondolkoznak, nem abban látják feladatukat, hogy megszorítsák és leépítsék a főváros életét, hanem bizalmukkal, közreműködésükkel egyre nagyobb teljesítményre igyekeznek képessé tenni. A jövő évben is hatalmas összegeket irányoz elő a költségvetés közmunkákra, a főváros az adózóktól nyert anyagi erőket visszajuttatja a gazdasági életnek, az iparnak és a kereskedelemnek. Ez a helyes gazdálkodás, a főváros a multban is ezt tette és a jövőben is ezen az úton fog haladni. A főváros nem holtkézi vagyon a nemzet kezében, hanem élő, új értékeket és munkalehetőségeket termelő erő.

A közmunkákon kívül mit tart még fontosnak Méltóságod a főváros anyagi feladatai között?

— Nagyon fontosnak tartom a kultúrális és szociális kötelezettségeket. A fővárosnak továbbra is meg kell hoznia azokat az anyagi áldozatokat, melyekkel a nemzet szellemi életét, kultúrális fejlődését támogatja. Kultúrális intézményei méltón képviselik a magyar fővárost a külföld színe előtt. Ezektől nem szabad a szükséges anyagi erőket megvonni. A szociális kötelességeket a multban is a legnagyobb mértékben teljesítettük. A főváros az anyagi lehetőség szélső határáig ment el, hogy enyhítse a köznyomort és támogassa a nélkülözőket. Ez az áldozatkészség nemes emberbaráti érzésből, mondhatnám krisztusi szeretetből fakad, de egyúttal jól meggondolt szociálpolitika is, mely nagyban segíti a nemzetet a szociális forrongás nehéz napjaiban.

Az ország helyzetében lát-e most olyasmit, ami bizalommal és reménységgel töltheti el a lelkeket?

— Épen most olvastam el Mussolini beszédét, mely bizonyára örömmel tölti el az egész nemzetet. A Duce olyan gyönyörű szavakat talált az olasz-magyar barátság kifejezésére, melyeket a hálás magyar nép nem fog sohasem elfelejteni. A milánói beszéd egyúttal jelzi, hogy a magyar igazság diadalmasan tör elő a világ közvéleményében. Ez bizonyság arra, hogy jó úton haladunk és egyszer majd a magyar feltámadás húsvéti fényességébe érünk.

Ez a nyilatkozat újabb tanuságtétel a tökéletes összhang mellett, amely *Sipőcz* Jenő főpolgármestert és az autonómiát egybeforrasztja. Amikor az autonómia életében — jelen esetben a költségvetés révén — jogos az optimista felfogás, a főpolgármester megnyilatkozásában is ez a szín vonul keresztül. Immár túl a szanálás nehéz feladatán, a jövő problémáiról ad programot a főpolgármester és amikor a fejlődést biztosító beruházásokról beszél, nyomban jelentkeznek előtte azok a feladatok is, amelyekre meleg szíve figyelmezteti: *a szociális kötelességek, a nyomorgók és szenvedők sorsának enyhítése.* Most a tél küszöbén, amikor éppen új, rendezett mederbe terelődik az inségesek megsegítése, mindenkinek meg kell hallania ezt a figyelmeztetést. Ezek a szociális kötelességek ma nagyon terhesek, de majd könnyít a terheken az a jobb élet, amely felé mi, feltámadást váró magyarok elfogunk érkezni.

Budapesten kívül még seholsem alkalmazták a Destappes-rádiumágyút

Utánunk most hét európai nagyváros vezeti be a rákgyógyításnak ezt a legtökéletesebb módszerét — Három gramm rádium a 700 kg. sulyú ólomgömb tartalma

Nevezetes napja volt szombaton az *Eötvös Lóránt Rádium- és Röntgenintézetnek.* A párhónapos működése alatt is kiváló tudományos hírnevet szerzett *közegészségügyi intézmény* Bakáts-téri épületében

felszerelték az új rádiumágyút,

amely hatékonyan fog közreműködni az elkövetkező idők folyamán *a szöveti megbetegedések gyógyításában.*

A hatalmas műszert *Salamon* Géza közegészségi tanácsnok, *Wolff* Károly központi kórházigazgató főorvos, *Parassin József* tüdőbeteggondozóintézeti igazgató, *Manninger* Vilmos professzor és az intézet orvosi karának jelenlétében helyezték el az épület egyik földszinti szobájában a Brüsszelből érkezett *Destappes* mérnök, a rádiumágyú konstruktőrjének útmutatása szerint. A *Fővárosi Hirlap* munkatársának

Salamon Géza dr.

közegészségügyi tanácsnok

ezzel kapcsolatban a következő nyilatkozatot adta:

— A *rádiumágyú* a mult héten érkezett meg a belga fővárosból és miután *Destappes* mérnök, a műszer konstruktőrje is megérkezett Budapestre, *szombaton végrehajthattuk a beszerelést.* A rádiumágyú feladata *a rákos megbetegedések* gyógyításánál óriási jelentőségű. Eddig ugyanis csak a *tűs- és moulage*-kezelés lehetőségei állottak rendelkezésünkre, holott a *rádiumos gyógykezelésnél éppen a rádiumágyúval való besugárzás a leghatékonyabb.* Ebben a műszerben, amelynek fő alkotórésze *egy hatalmas méretű ólom gömb, a kezelésnél szükséges sugárzás előidézésére háromezer miligramm rádiumot ágyaztuk be.* A műszert a kezelőhelyiség mennyezetéhez erősítik és megfelelő technikai berendezés útján alkalmassá teszik arra, hogy *csövét a kívánt irányban lehessen forgatni.* Elektromotor áll ebből a célból rendelkezésre, amelyet a kapcsolóasztalon elhelyezett ellenállások segélyével helyez üzembe a kezelőorvos. A rádiumbesugárzásra szoruló betegeket

ágyastól a műszer kisugárzó csöve alá toljuk és az orvosi indikáció szerint megállapított tartamú és mérvű besugárzásban részesítjük.

— Az új műszer, amely majd kétméter hosszú, súlya pedig közel jár a hét métermázsához, *a legújabb típus.* Eddig *sehol a világon nincs még üzemben,* abban a gyárban azonban, amelynek a hozzánk érkezett *Destappes* mérnök a konstruktőr igazgatója, ezidőszerint *hét hasonló rádiumágyú készül.* Ezeket Európa különböző fővárosainak rádiumintézetei rendelték meg. *Bennünket nem terhel ennek a műszernek hatalmas beszerzési ára.* A helyzet ugyanis az, hogy

a műszert egyelőre négy esztendei időtartamra ingyenes használatra, kölcsön kaptuk a Brüsszelben székelő Union Haut Catanga társaságtól, amelytől rádiumkészleteinket beszereztük.

Jelenleg *közel öt gramm rádium áll a székesfővárosnak gyógyítási célokra rendeltetésére.* Ebből 3200 miligramm *nem a mi tulajdonunk,* hanem *bérbevettük* a belga társaságtól, a többit azonban megvásároltuk. A 3200 miligramm rádium után szabályszerű *évi bért fizetünk, amely dollárban van megállapítva.* A bér *az érték négy százaléka.* Minthogy pedig egy miligramm rádium 35 dollárba kerül, *az általunk fizetett évi bérösszeg 4280 dollárt teszi ki.*

— *Destappes* mérnök, aki világhírű szaktekintély a modern gyógyászati gépek konstruálásában, megérkezése után nyomban megtekintette az *Eötvös Lóránt Rádium- és Röntgenintézet* valamennyi technikai berendezését és

őszinte elragadtatással jelentette ki, hogy azok valamennyije az elképzelhető legtökéletesebb.

— Nemcsak a szakemberek elismerése a bizonyíték azonban arra, hogy a székesfőváros rendkívüli jelentőségű intézményt hívott életre a rádiumintézet létesítésével, hanem *az az érdeklődés is, amely az intézet iránt az orvostudományi körökből megnyilvánul.* A kórház száz férőhelye *állandóan* foglalva van és már most is felmerül az a gondolat, hogy *voltaképpen sokkal szélesebb keretek közt kellett volna azt megindítanunk.* Minthogy a jelentkező betegeket legjobb akaratunk ellenére sem tudjuk hiánytalanul elhelyezni a kórtermekben, tanácskozásokat folytattam a polgármester úrral abban az irányban, hogy *az intézet befogadóképességét, mihelyt arra alkalmunk kínálkozik, növeljük.* A polgármester úr megértéssel fogadta ezt a javaslatot *és elvben máris úgy döntött, hogy az épület má' sodikemeleti szárnyának további építése útján további harminc-negyven ággyal gyarapíthassuk a befogadóképességet.*

— Az intézetben ápolt betegek hetven százaléka ezidőszerint *fizetőbeteg,* a fennmaradó hányad pedig a *szegénysorsú* betegek sorából kerül ki. Az intézet kitünő orvosi kara *Manninger* Vilmos professzor és *Czunft* Vilmos főorvos vezetésével a legkiválóbb munkát teljesíti, ami *szintén hatékony módon segíti elő az intézet népszerüségét.* Bizonyosra veszem, hogy *ez a popularitás a jövőben is csak fokozódni fog* és hamarosan újból azon kell gondolkodnunk, hogy az *Eötvös Lóránt Rádium- és Röntgenintézet* áldásos tevékenységének minél hathatósabb kifejtése érdekében *a közeljövőben tervbevett kisebb bővítésen kívül a nagyobbarányú terjeszkedést is lehetővé tegyük.*

Frontharcosok, hadirokkantak és hadigondozottak alkalmaztatása a főváros hivatalaiban és üzemeiben

Nagy figyelem kíséri az újjáalakított *munkásügyi bizottság* működését. Az eddigi ülések során máris több nagyfontosságú kérdés került napirendre, de csak azután, amikor a munkáskérdésre vonatkozó eddigi rendelkezések letárgyalásával végeztek, tér át a bizottság az aktív alkotómunkára, amelytől sokat vár a szociális ügyek minden barátja. Nagy figyelmet keltő indítványt terjesztett a bizottság elé a hadirokkantak, hadigondozottak és frontharcosok érdekében

Hegedüs Berfalan dr.

törvényhatósági bizottsági tag,

a szociális kérdések alapos ismerője, aki a világháború kárvalottjainak és hőseinek érdekében megindított akciójáról a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondotta:

— Még a folyó évi június 14-én a polgármester úrhoz indítványt terjesztettem be *a hadirokkantak, hadiözvegyek és hadiárvák ellátásáról szóló 1933. évi VII. t.-c. rendelkezéseinek betartására és az ezt illető ellenőrzésre* vonatkozólag azzal a kéréssel, hogy ide vonatkozó javaslatomat terjesszem a munkásügyi bizottság elé. Most, hogy a munkásügyi bizottság rendszeres működése nagyon biztató irányban megindult, a tárgyalás anyagába került ez az indítványom is. Ugyanekkor a munkásügyi bizottság elé *újabb indítványt* terjesztettem, amely a hadirokkantak és más hadigondozottak mellett *hasonló irányban kívánja a főváros gondoskodását a frontharcosokra és azok gyermekeire kiterjeszteni.*

— A hadirokkantak és más hadigondozottak ellátásáról szóló törvény értelmében a legalább húsz munkást állandóan foglalkoztató iparüzemek és iparvállalatok — ideértve az állami és önkormányzati iparüzemeket és iparvállalatokat is — továbbá a legalább húsz alkalmazottat állandóan foglalkoztató kereskedelmi társaságok mindaddig, amíg alkalmas jelentkező van, *az új felvételeknél tíz százalékig hadirokkantakat, hadiözvegyeket, illetőleg hadiárvákat kötelesek alkalmazni.* Ugyanez a törvény kötelezi a hosszabb időre terjedő, nagyobb *közszállításokat elnyerő vállalatokat és vállalkozókat, hogy bizonyos állásokat hadirokkantakkal töltsenek be.*

— Erre való hivatkozással kértem a polgármester urat, aki a törvény rendelkezéseinek betartására vonatkozólag még 1935 októberében rendeletet adott ki, rendelje el, hogy a székesfőváros hivatalai, intézményei és üzemei *tájékoztassák a munkásügyi bizottságot arról, hogy az említett törvény és a végrehajtási utasítás rendelkezéseinek mennyiben tettek eleget úgy a polgármesteri rendelet megjelenése előtti és megjelenése utáni időben.* Kértem egyúttal a polgármester urat, hogy terjessze a munkaügyi bizottság elé a következő javaslatomat: „A munkásügyi bizottság kérje fel a polgármester urat, hogy utasítsa a székesfőváros hivatalainak, intézeteinek, intézményeinek és üzemeinek vezetőit, hogy a hadirokkantak, hadiözvegyek és hadigondozottak alkalmaztatása iránti már beadott, vagy a jövőben beadandó kérelmeit a polgármesteri XII. ügyosztályhoz terjesszék be, amely viszont kötelezessék arra, hogy *a székesfővárosnál betöltésre kerülő munkahelyeken elsősorban hadirokkantak, hadiözvegyek és hadigondozottak elhelyezéséről gondoskodjék.*

— *Ebben az értelemben kívánom most a főváros gondoskodását a frontharcosokra és azok gyermekeire is kiterjeszteni.* Miután a világháborúban hazánk megvédéséért a frontharcosok is kellően nem méltányolható és meg nem hálálható vitézséggel harcoltak, a *székesfővárosnak erkölcsi kötelessége a frontharcosoknak minden irányban való segítése és érdemeinek elismerése.* De fontos érdek is, hogy minél több frontharcos teljesítsen a székesfőváros hivatalaiban és üzemeiben szolgálatot, mert azok hazaszeretete és fegyelmezettsége a mai nehéz időkben garancia a munkálatok pontos, megbízható elvégzésére.

Terv a Hősök-terének átrendezésére

Országos ünnepségek reprezentatív terére van szüksége Budapestnek

Kertész Elemér törvényhatósági bizottsági tag, mint az Országos Frontharcos Szövetség országos alelnöke, indítványt nyujtott be a polgármesterhez, hogy *a főváros a Hősök-terét olyképpen rendeztesse, hogy az alkalmas legyen nagyobb szabadtéri hazafias ünnepségek megrendezésére.* A nagy érdeklődésre számot tartó indítvánnyal kapcsolatosan kérdést intéztünk

Kertész Elemér

törvényhatósági bizottsági taghoz,

aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondotta:

— Ugy a multban, de különösen az utóbbi időben sajnálattal tapasztaltuk, hogy Budapestnek, ennek az amerikai tempóban fejlődő világvárosnak,

egyetlen olyan reprezentatív tere nincsen, ahol megfelelő keretek között nagyobbszabású hazafias ünnepségeket lehetne megrendezni.

— A *Hősök-tere* a Milléniumi Emlékművel, a Hősök Kövével és az oldalain a monumentális Szépművészeti Múzeummal és Műcsarnokkal, kifejezetten predesztinálva van arra, hogy az ilyen szabadtéri nagyobb társadalmi megmozdulásoknak színhelye legyen. Sajnos azonban, hogy az egyébként tágas teret *annyira betöltik az e tekintetben holt területeket jelentő virágágyak, hogy azon nagyobb tömegek elhelyezése teljesen lehetetlen.*

— Tapasztaltuk ezt — hogy csak pár példát említsek — *Endresz* és *Bittay* temetésénél, az *olimpiai fáklya* ünnepségén és legutoljára pedig az *Országos Frontharcos Találkozóval* kapcsolatosan, amikor a külföldről és vidékről összesereglett frontharcosoknak csak egy kis töredékét lehetett a Hősök-terén elhelyezni, míg a többség az Aréna-útra és az Andrássy-útra szorult.

— Ezek a gyakorlati tapasztalatok érlelték meg bennem azt az elhatározást, hogy javaslatot nyujtsak be a polgármester úrhoz, hogy az egyébként is általam képviselt XIV. kerületben lévő

Hősök-terét olyképen rendeztesse át, hogy a tér nagyobb részét elfoglaló virágágyak területét a szépészeti szempontok szigorú szem előtt tartása mellett, olyan mértékben redukáltassa, hogy ezáltal a tér alkalmas legyen nagyobbszabású társadalmi ünnepségek lebonyolítására is.

— Javaslatommal kapcsolatosan előzetes megbeszélést folytattam *Király* Kálmán tanácsnok úrral, aki *elgondolásomat helyesnek és keresztülvihetőnek találta.* Közlése szerint a legközelebbi tanácsnoki értekezlet behatóan foglalkozik a kérdéssel.

— *A Hősök-tere javaslatomra kapta annakidején a nevét* és őszintén örülnék, ha ez a második indítványom is kedvező elintézést nyerne és a polgármester úr az illetékes ügyosztállyal és a kertészet vezetőségével megtalálná a megoldási lehetőséget. Ebben az esetben a megnagyobbodott Hősök-terén megrendezendő ünnepségekről helyszüke miatt nem kellene továbbra is kizárni az érdeklődő nagyközönséget.

Nagy Gyula
lakatosárugyár
Budapest, VIII., Kőris-u. 10. Tel.:1-384-15

FREUD FRIGYES
VI., Teréz-körut 19. Telefon: 1-136-30.
Csavarok vas- acél és sárgarézből, Witw és milliméter menettel raktánon. Saját gyártmányu präcizlós csavarok.

LUTZ LAKK- ÉS FESTÉKGYÁR RT.
BUDAPEST, VII., ÖRNAGY-UTCA 4. SZ.

HÁZTARTÁSOK,
KÖZHIVATALOK,
iskolák, stb. részére a legmegfelelőbbnek bizonyult a
Mávag-Jobbágy
FOLYTONÉGŐKÁLYHA!
Hazai olcsó szenekkel fillérekért állandó meleget ad.
MAGYAR KIRÁLYI
ÁLLAMI VASGYÁRAK
Kereskedelmi Képviselete R.:T.
Budapest, V., Vilmos császár-út 28.
TELEFON: 1-273-20.

PESTI KIRAKAT

Az esőköpenyeg

Kissé vontatottan, kissé részvétlenül folyt pénteken a közegészségügyi szakbizottság ülése. Polacsek tanár úr mondott nagyon megfontolni való okos dolgokat a tuberkulózissal szemben való preventiv intézkedésekről, amire azután Salamon Géza tanácsnok úr is nagyon bölcsen, mindenki őszinte bólogatása mellett fejtette ki véleményét. Egyszer csak elevenség kezdett szikrázni a teremben, ahol, ha jól számoltuk, legalább tizen voltak együtt a bizottsági tag urak, beleszámítva már Csordás főorvos urat és ifj. Wolff Károlyt, a kórházigazgatót is. És valóban, az eddigi szelid hangot egy kicsit megváltoztatta Lázár Emil szociáldemokrata bizottsági tag, aki ugyan igen udvariasan, az illetékeseknek kijáró elismerésekbe csomagolva, de igen keményen előadta az uj Szent János-kórházbeli botrányok ügyét. A bizottság kissé szangvinikus patikus tagja igyekezett a bizottsági tag urakat fölpaprikázni közbeszólásaival, de ez nem igen sikerült, mert Lázár Emil símán siklott át a dolgokon, bár imitt-amott csípősen válaszolgatott. A fölszólalásba azután csípős poloskairtási-ügy következett, aminél már nagyobb volt az egyetértés a bizottsági tag urak között, míg végre azután Lázár Emil, mindenki elámulására, rendkívül érdekes dolgot mondott el:

— Tegnap, — mondotta, — táviratot küldtem a polgármester úrnak és felhivtam a figyelmét arra, hogy az utcán, szakadó esőben tizennégy órát dolgozó utcaseprőknek nincsen esőköpenyük, hogy testüket és egészségüket valamiképpen megvédelmezhetnék. A legteljesebb elismeréssel kell elmondanom, hogy a polgármester úr milyen készségesen, gyorsan, minden bürokrácia megkerülésével intézkedett. A polgármester úrnak nem volt szüksége semmire sem, csak arra — amit nyilván meg is tett, — hogy kinézett az ablakon. A maga személyével győződhetett meg arról, hogy ami a táviratomban volt, megfelelt az igazságnak. Teljes elismeréssel állapitom meg, hogy a polgármester úr azonnal intézkedett, hogy az utcaseprők esőköpönyeget kapjanak.

Nyolc-tiz ember nem szokott zajos helyeslésben kitörni, de a szemekből látni lehetett, hogy ebben a bizottságban mindenki büszke volt a polgármesterre.

A polgármesternek ez az eljárása tényleg azok közé tartozik, amire az ember azt szokta mondani, vagy azt szokta irni, hogy ehhez nem kell kommentár. Ha mégis hozzátennivalónk van, akkor ez az, hogy nincs az a nagy, de hosszas előkészités után megszülető cselekedet, amely fölérne a gyors és határozott föllépéssel. Majdnem azt mondhatnánk, hogy a költségvetésben számokkal lehetne illusztrálni azt, hogy mit jelent, ha a polgármester a bis dat, qui cito dat elvét követi. Ki tudja, a polgármester gyors intézkedése ebben az esetben is hány ember életét, vagy ha azt nem, hány ember kórházi ápolási díját mentette meg.

Beszéljünk egyszer őszintén Szendy Károly polgármester gestióiról. Mondjuk el azt, hogy nem egy cselekedete volt már, amely újszerűségével, meglepetésszerűségével vegyes érzelmeket váltott ki. Kora reggeli razziái az előljáróságokon, a hivatalokban, éjszakai útjai a város polgárságának érdekében igen sokszor olyanok voltak, hogy egyesek, rosszindulatúak, kajánok és hitetlenek gúnyolódással fogadták. Talán joguk is lett volna hozzá, ha a polgármester kirakat számára dolgozott volna. De a polgármester nem tehet arról, hogy a sajtó nemcsak ragyogóan fejlett technikával dolgozik, de a magyar ujságiró arról is nevezetes, hogy semmit sem lehet előtte titokban tartani. Mindent lát és mindent hall. Aminek a nyilvánosság elé való vitele kárt nem okoz, azt meg is irja. Igy jutottak a nyilvánosság elé Szendy Károlynak nem a nyilvánosság számára szánt akciói, amelyek azonban a maguk idejében, a maguk módja szerint igen fontosak voltak. Most az utcaseprők esőköpönyege meggyőzhetett mindenkit arról, hogy a polgármester nem azért dolgozik, nem azért mond búcsút a sablonnak, nem azért irtózik a bürokratikus huzavonától, mert cselekedeteinek sikerét maga is le akarja aratni. Nem, az a polgáremster, aki egy bizottsági tagnak egyszerű táviratára intézkedik és bölcsen intézkedik, az nem önmagát, hanem a városát és a városa nevét szereti. Mert mi történt? A polgármestert figyelmeztették, mire a polgármester a lehető legrövidebb úton megállapította, hogy nagyon súlyos emberi igazságtalanságokkal, majdnem azt mondhatnánk, embertelenséggel állt szemben. Az embertelenségek kiirtásához azonban nem aktára, hanem bölcsességre és szivre van szükség. Egy csengőgomb-nyomás, egy telefonszám letárcsázása, néhány erélyes mondat és a polgármester kiküszöbölte az igazságtalanságot, az embertelenséget, amelynek bizonyára sok-sok testvére van még ebben a városban, de amelyeket, ha Isten segíti, Szendy Károly egymásután és hasonló gyorsasággal, keménységgel fog kiirtani. Aktát pedig utólag is lehet készíteni. De emberéletet menteni csak addig lehet, amíg a halál küszöbét át nem lépte.

A polgármester cselekedetét pedig nemcsak a Pesti Kirakatba, de az egész emberiség kirakatába ki kell tenni, mert azt bizonyítja, hogy a törvényeket akkor is meg lehet tartani, ha a köz funkcionáriusai az emberi szív szent parancsára utólagos aktákkal intézkednek.

Hatalmas felkészültséggel vesz részt a NEP Fővárosi Szervezete a költségvetés közgyűlési vitájában

A nagy problémák mellett súlyt helyez rá és minden kerületi igényt is kielégít a párt vezetősége

A költségvetés általános vitája után az egymást követő közgyűlési napokon a községi háztartás fejezetei hoznak újabb és újabb változatot a törvényhatósági bizottság elé, amely valóban magas nívót tartva folytatja a főváros életére döntő fontosságú tárgyalásait. Megszervezetten szállnak síkra a vitában a pártok és a maga összességében megszervezetten végzi nagy munkáját az autonómia egész gépezete. Hogy ez a rendszeres munka milyen gondosságot és tervszerűséget igényel, azt csak az tudja, akinek módjában van mélyebben belepillantani abba a mechanizmusba, amelyet az 1937. évi költségvetés közgyűlési tárgyalásának nevezünk. *Az alaphangot ehhez a tárgyaláshoz Szendy Károly polgármester expozéja adta meg,* a különböző szólamokat pedig a pártok vezető szónokai. Hogy azután a pártok munkája miképen kapcsolódik bele az elindított vitába, arról érdekes képet ad a *Fővárosi Hirlapnak*

Vályi Lajos dr.

törvényhatósági bizottsági tag,

aki a Nemzeti Egység Pártja vitarendezőjének nem könnyű feladatát tölti be. Nyilatkozata, amelyben az eddig lefolyt vita figyelemreméltó tanulságait is leszűri, a következő:

— A székesfővárosi politika figyelmét egészen természetesen a költségvetési tárgyalás foglalja el. Örömmel kell megállapitani azt, hogy *az összes pártok még az eddiginél is nagyobb tárgyilagossággal kezelik a kérdést és ennek tudható be, hogy*

a tárgyalás sima, előzékeny és magas színvonalon mozog.

A bizottsági tagok érdeklődése igen nagy és elég gondot okoz a pártok vitarendezőinek az igen nagyszámú indítvány és hozzászólási igény. A költségvetés tárgyalásának a határideje ugyanis meg van határozva és ahhoz alkalmazkodni kell, viszont a törvény által biztosított időtartamon belül

teljesen lehetetlen kielégíteni a kerületeknek és a kerületi képviselőknek azt a jogos igényét, hogy összes időszerű bajaik a költségvetés tárgyalása során felemlítést nyerjenek.

Egyrészt be kell látni azt, hogy ez a költségvetési vitát túl hosszúra elnyujtja, felesleges is, mert a közönség összes jogos kívánságait fedezet hiányában nem lehet kielégíteni, sőt nagyon kevés lehetőség van arra, hogy a pénzügyi bizottság tárgyalásainak a befejezése után a költségvetés szerkezetén bár csak kisméretű változtatás is történjék. Mégis nem lehet kitérni annak a kívánságnak a jogossága elől, hogy az évben legalább egyszer legyen meg minden kerületnek és minden kerületi képviselőnek az a joga, hogy ha röviden is, a kerületi kívánságokat minden egyes fejezet keretében felemlíthesse, vagy legalább is regisztrálhassa. Nem lehetett kitérni az elől a jogos kívánság elől sem, hogy minden egyes fejezetnél a pártok első szónoka tizenöt perces beszédideje után még tizenöt perces meghosszabbítást kapjon, mert hiszen egy általánosabb szemszögből tizenöt perc alatt nem lehet a fejezethez kellő alapossággal hozzászólni, ami jedig a vita komolyságát veszélyezteti. Ez a megoldás viszont erősen háttérbe szorította a részletproblémákat és úgy látszik, az a gyakorlat fog kifejlődni, hogy a kerületek részletkívánságait képviselő szónokok, mint ahogy az út- és csatornaépítési ügyosztály költségvetésének a tárgyalásánál is történt, *a tárgyalási idő lejártakor csupán irásban lévő indítványaikat olvashatják fel és adhatják be,* hogy legalább a konkrét indítványok kerüljenek jegyzőkönyvbe és elintézésre.

— *A tavalyi vita után elégedetlenség származott abból, hogy mindenki csak tizenöt percig beszélhetett,*

a vitarendezőket a mostani tárgyalás után még több szemrehányás fogja érni azért, hogy a szónokok keveset beszélhetnek.

Talán a két szempont összeegyeztetésével, a jövőre sikerülni fog a kívánalmak összeegyeztetését még jobban megközelíteni, esetleg oly módon, hogy az első felszólalónak meghagyjuk a tizenöt perces meghosszabbítást, de viszont a részletfelszólalásokat szorítjuk le tízpercre. Annyi bizonyos, hogy *valamit kell csinálni, mert*

a kerület közönsége azt várja, hogy kívánságait a költségvetési vitánál képviselőik elmondják

és nem lehet őket megnyugtatni azzal, hogy az idő rövidsége miatt hiába jelentkeznek és hiába készülnek fel a legbecsületesebben a bizottsági tagok, végül is nem kerülhetnek sorra.

— A *Nemzeti Egység Pártja,* mint azt már többször közöltük, a *legnagyobb tervszerűséggel készült fel a vitára,* ami egyébként szónokainak az előadásából is látszik. A párt első szónoka rendszerint általánosságban szól hozzá az illető fejezethez és a nagyobbvonalú elgondolásokat adja. A párt ezenfelül minden fejezetnél legalább ugyanannyi szónokot állit, mint a többi pártok. A szónokok egymás között megosztják az illető fejezetet érdeklő egész anyagot és ez a magyarázata annak, hogy mindegyik szónok felszólalása széles körben mozog és számos konkrét és közérdekű indítványt tartalmaz. Viszont éppen ezért a Nemzeti Egység Pártja szónokainak a felszólalása tömör is és minden szónoknak elég gondot okoz az, hogy a rendelkezésére álló rövid idő alatt méltóan képviselhesse azt az anyagot, amelynek a képviseletét vállalta.

— Az általános vita vezérszónoka Zsitvay Tibor, a Nemzeti Egység Pártja elnöke volt, akinek nagyszabású és mindenre kiterjedő hozzászólása nagy vonalakban máris megjelölte azokat a tárgyakat, amelyeket a párt szónokai a részletes vita során kidolgoznak.

Még továbbment az egyes fejezetek fő szempontjainak a megtárgyalásában *Usetty* Béla, a párt második szónoka, míg *Hencz* Lajos, *Katona* János, *Sárkány* Ferenc az első fejezet, *Dorner* Gyula, *Bényi* Károly, *Szántay* István és *Vályi* Lajos a második fejezet vitájának részleténél vettek részt.

A további vitában a párt csaknem valamennyi törvényhatósági bizottsági tagja fel fog szólalni,

és a nagy gonddal előkészített anyag, amennyire az idő megengedi, teljes mértékben megvitatásra kerül.

— Amennyiben pedig a költségvetési vitából az idő rövidsége miatt valami kimarad, ezt az anyagot nyilvánosságra fogjuk hozni a párt kitűnő sajtójában és ezzel fogjuk biztositani azt, hogy a párt munkájának egész anyaga a nyilvánosság elé kerüljön.

*

Az október 28-án megkezdődött költségvetési tárgyalást november 13-án fejezi be a törvényhatósági bizottság. Az első napon tartotta *Szendy* Károly polgármester expozéját, amelyet az október 29-re is átnyúló általános vita követett. Október 30-án az I. és II. fejezet költségvetésének részletes vitájával végeztek.

A közgyűlés további menetrendje

a következő:

November 3-án soron van a III. és IV. fejezet, *4-én* az V. és VI. fejezet, *5-én* a VII. és VIII. fejezet, *6-án* a IX. fejezet, *9-én* a X. és XI. fejezet, *10-én* a XIV. fejezet, továbbá a Segítőalap, a Házinyomda, az Anyagszertár, a Gazdasági Hivatal, a Kórházi Központi Műszer- és Anyagraktár, a Kórházi Központi Gyógyáruraktár, *11-én* az Elektromosművek, a Gázművek, a Vizművek, *12-én* a gyógyfürdők és gyógyforrások, a Községi Élelmiszerárusító üzem, a Községi Kenyérgyár, a Községi Lóhúsüzem, a Hirdető Vállalat és a Községi Temetkezési Intézet, *13-án* a BSzKRT, a Községi Takarékpénztár Rt., a Kisipari Hitelintézet Rt. és a Magyar Sertéshizlaló és Húsipari Rt. költségvetésének részletes tárgyalása, valamint a költségvetés mérlegének megállapitása és a költségvetéssel kapcsolatos polgármesteri javaslatok előterjesztése.

HŰNFALVI PÁL
ÉPÜLET- ÉS BÚTORASZTALOS
IX., VÁGÓHID-UTCA 28. — TELEFON: 14—41—50
Vállal épület- és bútorasztalosmunkát
Pontos szállitás. Olcsó árak.

Schäffer Dezső
ácsmester
Tel:2-912-68. Bpest,V.Kárpát u.5.

KORONA PÁCOK Törv. védve
ÁRBAN olcsóságával, MINŐSÉGBEN kiválóságával VEZET
NÉMETH ISTVÁN ÉS TÁRSAI
Első Magyar asztalospácgyár
Budapest, VI., Szondy-u. 55. Tel: 1-293-11.

REDŐNYÖK
KORÁNYI és FRÖLICH
napellenző- és témportáfgyár
Budapest, VIII., Kisfaludy-u. 5. Tel.: 1-323-76, 1-459-86

Megállapították a régi és új építkezések felülvizsgálatának alapelveit

Nagy hiány statikus mérnökökben, talajmechanikusok pedig egyáltalában nincsenek

A Rákóczi-úti házbeomlás alkalmából, mint ismeretes, a belügyminiszter utasította a fővárost, hogy a fennálló régi épületek statikai szempontból való megvizsgálásáról gondoskodjék és ebből a célból, a szükséghez képest, szaporítsa a műszaki személyzet számát.

Szendy Károly polgármester utasítására a főváros városrendezési és magánépítési ügyosztálya nyomban hozzálátott ennek az ellenőrző-szervezetnek megalapozásához olyan értelemben, hogy a régi házak felülvizsgálata mellett az új építkezéseknek statikai szempontból való fokozott ellenőrzése is teljesíthető legyen.

A *Fővárosi Hirlap* több izben foglalkozott ezzel az üggyel és hasábjain különösen *Katona* János mérnök, törvényhatósági bizottsági tag, ennek a kérdésnek kiváló szakértője adott értékes útmutatásokat arra nézve, hogy *úgy a főváros, mint az építők és építtetők érdekében, valamint a közönség teljes megnyugtatására miképpen kellene a fővárosnak ezt az új műszaki szervét felállítani.* Mint most

illetékes helyen

értesülünk, *ennek az ellenőrző mérnöki karnak megszervezését illetőleg az alapelvekre nézve már megállapodás történt,* még pedig abban az értelemben, ahogyan ezt a *Fővárosi Hirlap* szakszerű útmutatásai kívánatosnak tartották.

Az új mérnöki testület tagjait nem fogják szétosztani a kerületekbe, hanem

az ügyosztály kebelében önálló csoportban fognak működni,

akkor is, ha egy részük gyakorlati okokból a kerületi elöljáróságokon fog állomásozni. Arra való tekintettel, hogy kellőleg képzett statikusokat a fővárosnak kellő számban nincs módjában alkalmazni, az a helyes megoldási mód jut érvényre, hogy a *főváros mérnöki ügyosztályaiban működő, kevés számú statikust ebbe az új csoportba osztják be* és helyüket az ujonnan felveendő mérnökökkel pótolják. Arra számítva, hogy az új munkaerők körében is akad néhány statikus, a főváros szolgálatában levőkkel együtt megalakítható az új csoportnak a törzse, amely körül azután, a gyakorlat folyamán, kinevelődik a statikus mérnöki kar.

— Az a terv, hogy ebbe az új mérnöki csoportba az építkezésekkel kapcsolatos talajvizsgálatok ellátására

néhány talajmechanikus mérnököt is beállítanak.

— Itt azonban nagy nehézségekkel kell megküzdeni, mert talajmechanikusok nem igen állanak rendelkezésre. *A főváros szolgálatában egyetlen talajmechanikus* van, aki az *Ütügyi Intézetnél* teljesít fontos feladatot és onnan természetesen nem is vonható el. A talajmechanikának kiváló szakértője, *Jáky* József dr. müegyetemi tanár, aki mielőtt *Zelovich* Kornél professzor tanszékét elfoglalta, mint magántanár a talajmechanika előadója volt. Valószínüleg az a megoldás kínálkozik a főváros számára, hogy Jáky tanár védőszárnyai alatt *néhány talajmechanikust kell neveltetnie a müegyetemen,* a statikus mérnöki csoport kiegészítésére. Felmerült az a gondolat is, hogy ezekkel a munkaerőkkel

megoldható lenne a hiányzó és a fürdőügyi tanácskozásokon sokszor sürgetett fővárosi geologusi szerep betöltése is.

Az új mérnöki csoport megszervezésével egyidejüleg eldöntésre kerül az a kérdés is, hogy a csoport a III. ügyosztály magánépítési alosztálya kebelében fog-e működni, vagy pedig *önálló alosztállyá szervezik.*

Elítélték Bachmaneket, a szívós temetkezési vállalkozót

Budapest székesfőváros közönsége, mint *a Községi Temetkezési Intézet* tulajdonosa, a budapesti kir. törvényszék előtt tisztességtelen verseny címén perbe fogta *Bachmanek* Károly budapesti kegyszerkereskedőt. A főváros panasz tárgyává tette, hogy *az alperes a cégtábláján, de egyéb módon is azt hirdette, hogy elintéz halottszállításokat vidékre, vagy külföldre. Szelle* József dr. tisztiügyész a törvényszék előtt kitüzött tárgyaláson előadta, hogy a fennálló kormányrendeletek értelmében *nemcsak a főváros területén, de ezentúl 30 kilométeres körzetben is, a községi temetkezési vállalat üzletkörébe tartozik a halottszállítás és ehhez külön engedély szükséges.* Bejelentette, hogy *az alperesnek temetkezési vállalata nincsen és a halottfuvarozáshoz sincsen külön engedélye,* hanem az elöljáróságtól csupán koporsó, szemfedő és a temetkezésnél használni szokott kegyeleti cikkek *kicsinyben való árusítására* nyert iparigazolványt. Amikor tehát a panasz tárgyává tett hirdetést az alperes közreadta, *valótlan adatokat közölt,* amelyek a nagyközönség megtévesztésére is alkalmasak.

Az alperes a keresettel szemben tagadta, hogy tisztességtelen versenyt követett volna el, de mindjárt bejelentette azt is, hogy a kereset kézbesítése után *nyomban eltávolította a panasz tárgyává tett cégfeliratot.* Mivel igy elhárította mindazt, amit a főváros panasz tárgyává tett, a kereset elutasítását kérte annál is inkább, mert *igy a cselekmény ismétlésének a veszélye eleve kizárt.*

A törvényszék azonban *nem fogadta el az alperesi védekezést* és minden tekintetben a tisztiügyészség jogi álláspontjára helyezkedett és ítélettel kötelezte az alperest, hogy *esetenkint kiszabandó pénzbirság terhe mellett mellőzze a cégtábláján és egyébként is annak a hirdetését, hogy ő halottszállításokat vidékre és külföldre, megbízás alapján, elintéz.* A törvényszék az alperest, pervesztessége folytán arra is kötelezte, hogy *a tiszti ügyészségnek 225 pengő perköltséget fizessen.*

HÍREK A PÁRTBÓL

Da Scardelli Caesar győri főispánjelölt. A kormány elhatározott szándéka, hogy a győri főispáni székbe *De Scardelli* Caesar nyug. alezeredest, a kiváló írót ülteti. *De Scardelli* Caesar, aki a frontharcos mozgalomban vezető szerepet visz, elnöke a Nemzeti Egység Pártja VII. kerületi szervezetének, ahol az ő vezetése nagyszerű eredményeket produkált. Valóságos atyja lett kerületének, ahol túlemelkedve a politikai pártálláson a közérdek önzetlen harcosának, a polgárság és munkásság szociális érdekei hathatós előmozditójának mutatkozott. Minden jó és tisztességes ügyet támogatva, egymásután építette ki a különböző foglalkozási kategóriák érdekképviseletét és emellett, hogy mintaszerü fegyelmet tart, az egész kerület rokonszenvébe fogadta. Amennyire örülnek nagyszámú barátai és tisztelői annak, hogy a kormány bizalma felé fordult, annyira fájlalnák távozását a várospolitikát életből. Győrben, ahol katonai parancsnok volt és irodalmi működéséért tagjává választotta a győri Kisfaludy Irodalmi Kör, szeretettel várják De Scardelli Caesart, aki tudomásunk szerint, még nem határozta el magát arra, hogy a főispáni poziciót elfogadja.

Vályi Lajos indítványai. A költségvetési vita során *Vályi* Lajos dr., a NEP vitarendezője, aki saját magát utolsó szónoknak osztotta be, a tárgyalási idő lejártával beszédét nem mondhatta el, csupán indítványait terjeszthette elő. Indítványozta, hogy a polgármester sürgősen foglalkozzon a *budai Hegyvidék támfal-problémájának az intézményes megoldásával.* Indítványozta továbbá, hogy az 1937. évi út- és csatornaépítési költségvetés keretében feltétlenül oldja meg a polgármester *a sasadi Rákóutca és Süveg-utca kiépítését,* továbbá *Törcsvári-út és Cenkhegy-utca csatornázását.* Felhívta továbbá a figyelmet arra, hogy a *Gellérthegyen és a Sashegyen át vezető transverzális útnak részben egyáltalában nincs neve,* részben pedig különböző nevek alatt szerepel, ami rendkívül sok zürzavarra vezet és éppen ezért indítványozta, hogy ezt a *transverzális utat egész hosszában egy névvel nevezzék el.*

Kőbánya városrendezési tervei. *Stojka* József székesfővárosi mérnök a NEP X. kerületi központjában érdekes előadást tartott „Kőbánya városrendezési tervei" címmel. Nagy érdeklődés kisérte az előadást, amelynek meghallgatására *Vigyázó* Géza dr. kerületi elöljáróval élén igen sokan jelentek meg. Az előadónak *Dongó* Orbán törvényhatósági bizottsági tag, kerületi pártelnök mondott köszönetet.

Fogadóórák a kerületekben

— November 4-től — 10-ig —

V. kerület (Hold-u. 9.) Dési Géza dr. törvhat. biz. tag minden hétfőn este 6—8-ig irodájában (Báthory-u. 5), Krompaszky Miksa ker. elnök minden szerdán este 6—7, Fábián László dr. ker. alelnök minden pénteken 6—7, Varannai István dr. ker. alelnök minden hétfőn este 6—7.

VII. kerület (Erzsébet-körut 1.) De Sgardelli Caesar ker. elnök minden köznap déli 12—2 és este 7—8, Szilágyi Jenő üv. alelnök mindn köznap d. e. 12—2 és este 5—8. Hivatalos órák d. e. 9—2, d. u. 5—8.

VIII. kerület (Baross-u. 79.) Usetty Béla dr. országgyül. képviselő 4-én 7—8, v. Tóth András országgyül. képviselő 10-én 7—8, Gazdy Jenő törvhat. biz. tag minden pénteken este 7, Katona János törvhat. biz. tag minden csütörtökön este 7, v. Hajnóczy Béla dr. törvhat. biz .tag minden hétfőn este 7, Füredy Lajos minden 4-én 7—8, Ságváry Sándor dr. ügyvéd, ker. vál. tag, jogi tanácsadó minden hétfőn este 7—8, Altorjai András dr. adóügyi tanácsadó minden szerdán d. u. 4—6. — Pártest hétfőn este háromnegyed 8.

IX. kerület (Üllői-ut 115.) Usetty Béla dr. országgyül. képviselő november 4-én és 7-én d. u. 1—3, 5-én este 8—9, Kövesligethy Miklós dr. törvhat. biz. tag minden pénteken este 7—8 (Angyal-u. 27), Szentesi József törvhat. biz. tag 9-én este 7—8, vágvecsei Wellisch Andor törvhat. biz. tag 9-én este 8—9, Stéger Béla dr. ügyvéd jogi tanácsadó 4-én és 7-én d. u. 2—3. Pártest 5-én este 7. — 12-én este fél 8 a Magyar-Osztrák Alpesi Egyesület filmelőadása. Konferál: Zelkó József.

X. kerület (B.-Jászberényi-u. 2.) Usetty Béla dr., országgyül. képviselő 6-án este fél 7, Pőzel István dr. országgyül. képviselő 4-én este fél 8, Dongó Orbán törvhat. biz. tag ker. elnök minden csütörtökön fél 7, Halter Károly törvhat. biz. tag minden d. e. 11—1 irodájában (Füzér-u. 13), Kreizler Sándor és Jóba László ker. alelnökök minden kedden este 6—8, Gáspár Béla és Reithauser Róbert ker. alelnökök minden szerdán este 6—8. — Pártnap minden kedden 6, pártvacsora 10-én este 8.

XI. kerület (Bercsényi-u. 7.) Szántay István törvhat. biz. tag minden pénteken este 6—8, Vályi Lajos dr. törvhat. biz. tag minden hétfőn este 6—8, Somody Pál központi ker. titkár hivatalos órái hétköznaponkint — szombat kivételével — d. u. 5—8, állásügyben kedden és pénteken.

XIII. kerület (Mohács-u. 6.) Hegedüs Bertalan dr. törvhat. biz. tag 10-én este 6, Fülöp Endre ker. alnök 4-én este 6, Babicz Gyula biz. póttag 5-én este 7. — Pártnap minden kedden. — 7-én este 7 műsoros-est.

Zubovits István
női és férfi bőrkabát készítő
BUDAPEST, KÁROLY KIRÁLY-ÚT 13.
(Ledermann udvar.) TELEFON: 1-381-08.

Lantos Mihály
építőmester
V., Váczi-út 34. Telefon: 2-936-52.

TAMÁSSY EMIL
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, VI., Lázár-u. 16. II. 7/a. Tel.: 1-171-55.

LEGJOBB LEGOLCSÓBB
REDŐNYKÉSZÍTŐ ÉS KARBANTARTÓ VÁLLALAT
SCHMIDT FRIGYES
Vállal: faredőny, vászonroletták, zsaluziák és napellenzők készítését és javítását. Faredőnyök karbantartását, jótállás mellett.
Budapest, VIII., Víg-utca 10. Telefon: 1—383—88.

KRASZNER GYÖRGY
Cementárugyára és Burkolási Vállalata
Városi iroda: VII., Hernád-utca 8 Telefon: 1-361-68
Gyár és építőanyag telep: X., Kerepesi-út 73 Telefon: 1-452-68

DOMOKY JÓZSEF
asztalosmunkák gyára
Budapest, XIV., Várna-utca 5-7
Telefon: 2-961-08

WIHART FERENC
épitész-épitőmester
BUDAPEST,
XIV., Columbus-utca 33. TELEFON: 2-969-08.

KOÓS ISTVÁN
FÉMÁRUGYÁR
Sárgaréz és nikkelbronz épületvasalás különlegességek
TELEFON: 2-968-32
BUDAPEST, XIV., MEXIKÓI-ÚT 14.
Uj Lóverseny-tér mellett

Tetőszerkezetek, textíliák lángmentesítését vállalja „LION BRAND" lángmentesítő
EISNER GYULA drogéria laboratoriuma
Budapest, VI., Andrássy-út 37. Telefon: 1—285—24.

KISS JENŐ
OKLEVELES MÉRNÖK, ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCA 10.
TELEFONSZÁM: 1—143—35

VAJDA LAJOS
mű- és érceöntő
PESTSZENTERZSÉBET, FRANGEPÁN-UTCA 113. TELEFON: 1-475-69.

KUSZTOS IMRE ÉS TÁRSA B. T.
„KORAZIT" nemesvakolati és műmárvány gyár
Cégtul.: KUSZTOS IMRE Budapest, X., Szállás-u. 28-30.
Gyáritelefon: 1—491—82. Postatakarékp. csekkszámla: 65.505.

THERMOLUX
Felvonók, elektr. tűzhelyek, világítás
VIII., Práter-utca 6. Telefon: 1-383-38.

Megszüntetik a barakktelepeket és lakóikat áttelepítik a főváros szükséglakásaiba

A főváros a hajléknyujtásért kedvezményeket kér a kormánytól

Hosszú esztendők óta folytatja szükséglakásépítő tevékenységét a főváros, amelynek vezetősége előtt az a cél lebeg, hogy *a szociális nyomor következtében hajléktalanná vált egyéneket megfelelő és a higiénikus követelményeket kielégítő fedél alá juttassa.* Ezek a szükséglakások kivitelükben és fenntartásuk tekintetében egyaránt mintaszerűek, sajnos, azonban nem elegendők a még ma is fennálló néhány úgynevezett *barakktelep* lakóinak befogadására.

Közel egy esztendeje meg-megismétlődő tárgyalások folynak a belügyminisztériummal abban az irányban, hogy *az állami telepeket szüntessék be,* egyben pedig a kormány nyujtson megfelelő anyagi segitséget a székesfővárosnak arra, hogy a telepek lakóit állandó fedélhez lehessen juttatni. A korábban megkezdett tárgyalásokat a legutóbbi napokban *újból* felvették és mint a *Fővárosi Hirlap* munkatársa

Illetékes helyről

értesült, most remény mutatkozik arra, hogy

a minisztérium megfelelő anyagi eszközöket bocsát rendelkezésre a székesfőváros által vezetett szükséglakásépítési akció intenziv mértékben való kibővítésére.

Egyelőre főként a *Zita*-telep és a *Mária Valéria* barakktelep feloszlatásáról folynak a tárgyalások, amennyiben azonban ennél a két telepnél sikerül kielégítő megoldást találni, úgy a két telep feloszlatása után *nyomban sor kerül a többi, javarészt kisebb méretű barakktábor beszüntetésére is.* A tárgyalások során olyan gondolatok is felmerültek, hogy *a minisztérium a fővárost a meghozandó áldozatokért nem pénzbeli támogatással, hanem ingatlanokkal kártalanitja.* A tárgyalás azon az alapon terelődött ebbe az irányba, hogy

a székesfővárosnak városfejlesztési szempontok miatt szüksége lenne több állami tulajdonban lévő ingatlanra.

Értesülésünk szerint a város vezetősége a kártalanításnak ezt az elgondolását *nem fogadja szimpátiával,* még pedig azért, mert arra az álláspontra helyezkedik, hogy *a városrendezés céljait szolgáló telkek jövedelmet számára nem biztositanak, viszont a barakk-telepek lebontásakor hajlék nélkül maradó emberek tartós elhelyezése érdekében nagyösszegü készkiadások fognak felmerülni,* amelyeknek fedezetét *költségvetési úton* megtalálni ezidőszerint nem lehet. A polgármester éppen ezért azt a kérését terjesztette elő, hogy amennyiben a kérdés megoldását a minisztérium sürgősnek tartja, úgy, *kamatmentes hitel juttatásával, adókedvezményekkel és költségmegtérítéssel* segítse a székesfővárost ahhoz, hogy a már tervbevett szükséglakásokon kívül az állami telepekről kikerülő lakosság elhelyezését biztosító újabb épületeket emelhessen.

Fémipari szakiskolát létesít a székesfőváros

Alsó- és középfokú tanintézetek, tanonc iskolák, óvodák egész sorával gyarapodik Budapest — Változás az iskolaépítési programban

A főváros jövő évi iskolaépítésti programja a megelőző esztendőkénél *sokkal bővebb.* Ennek az a magyarázata, hogy *a háborús időszakban létesített barakkiskolák javarészét ki kellett már vonni a forgalomból,* ahol pedig kényszerűségből még folyik ezekben az épületekben a tanítás, ott is az a helyzet alakult ki, hogy a polgármester, különös figyelemmel az időközben sürűvé vált településekre is, át akarja helyezni a népoktatási és középfokú intézményeket a meg nem felelő környezetből.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa

Felkay Ferenc dr.
tanügyi tanácsnokkal

folytatott beszélgetést és ennek eredményeként közölheti, hogy az 1937. év iskolaépítő tevékenysége szakit a megszokott rendszerrel, s *nemcsak az általános oktatás céljait szolgáló iskolákkal gyarapítja a tanügyi hálózatot, hanem rátér a szakirányú oktatás bővitésére is.*

Elmondotta a tanügyi tanácsnok munkatársunknak, hogy ezen a téren a legjelentősebb alkotás *az az önálló fémipari tanonciskola lesz, amelyet az egyik legrégibb ipari városrészben, a Józsefváros területén létesitenek.* Az új intézmény helyéül a *Karpfenstein-utcában* elterülő hatalmas fővárosi telket szemelték ki és úgy tervezik, hogy *az új intézetet az 1938. tanévre már átadhatják rendeltetésének.*

Felkay tanácsnok, sőt maga *Szendy* Károly polgármester is többizben tanulmányozták egyes külföldi fővárosok iparosképző intézményeit és a szerzett tapasztalatokat most felhasználják arra, hogy azoknak a figyelembevételével *az új iparostanonciskola a legmodernebb elvek szerint létesüljön.* Nemcsak az elméleti oktatásra fog kiterjedni az iskola hatásköre, hanem

a gyakorlati képzés is lehetővé válik azáltal, hogy a józsefvárosi fémipari tanonciskolában komplettül felszerelt műhelyeket rendeznek be

és a tanerőket úgy válogatják össze, hogy *a szoros értelemben vett pedagógiai személyzeten kívül fémipari szakemberk is állandó szolgálatot teljesitsenek.* A főváros eddig működő önálló tanonciskoláiban a legjobb tapasztalatokat szerezték és éppen ez adta az impulzust arra, hogy a város ama részein és azokra a szakmákra vonatkozóan, amelyeknek elterjedtsége nagy, önálló szakiskolákat létesítsenek. Eltökélt szándéka a polgármesternek ugyanis, hogy

az elkövetkező esztendők költségvetésébe egymásután beállitja több önálló iparostanonciskola létesítésének költségeit.

Teszi ezt abban a meggyőződésben, hogy *a modern iparosképzés óriási jelentőségü,* egyrészt a székesfőváros, másrészt az ország szempontjából is. Az útjtípusú iskolák nem kivánnak természetesen beleavatkozni az állam által fenntartott ipari szakiskolák oktatási körébe, hanem azoknak mintegy *kiegészitői, illetőleg előkészitői* lesznek. Az egyes szakmákban való boldoguláshoz a technika erőteljes haladása idején feltétlenül szükséges ugyanis az, hogy *necsak a kisipari műhelyekben sajátitsák el az inasok a generációról-generációra öröklődő, de éppen ezért bizonyos fokig visszamaradt gyakorlati szakismereteket, hanem azok a tanoncok is betekintést nyerhessenek a modern iparüzés rejtelmeibe, akiknek helyzetük nem engedi meg, hogy esztendőkön keresztül az állami felsőbb ipariskolák tanfolyamait látogathassák.*

Felkay tanácsnok információi szerint azonban ezzel még korántsem merül ki az iskolaépítési program, mert több mint egymillió pengő költséggel

további óvódákat, elemi iskolákat és polgári iskolákat létesitenek, ezenkívül pedig külön hitelösszeg felhasználásával gondoskodnak arról, hogy a női felsőkereskedelmi iskolák száma gyarapodjék.

A Százados-uton nagyméretű *polgári fiúiskolát* épitenek fel, a kőbányai Harmat-utcában *modern elemi iskola* létesül, a legfiatalabb kerület pedig, *a Hegyvidék, a Böszörményi-úton jut új polgári fiúiskolához.* Az 1938-as költségvetés terhére ugyanitt fogják megépiteni a XII. kerület polgári leányiskoláját is, egyidejüleg pedig *gondoskodnak arról, hogy megszüntessék a Böszörményi-úton lévő régi barakképületben elhelyezett iskolát.* Az Érdi-úton a már meglévő elemi iskola telkén *napközi otthonnal egybekötött óvódát épitenek.* A Bihari-úti szükséglakásokat közvetlen közelében pedig a legutóbbi napokban kezdte meg működését *az új elemi iskola,* amelyet egyelőre frissen felhúzott barakkokban helyeztek el.

A Horthy Miklós-úti *női felsőkereskedelmi iskola* is rövidesen elkerül jelenlegi helyéről, mert a rendelkezésre álló helyiségek a növendékek nagy létszámához mérten már esztendők óta *szüknek bizonyultak.* Ez a női felsőkereskedelmi iskola a Váliúton kerül elhelyezésre *új épületben.* Az iskola terveit most készíti a főváros magasépitési ügyosztálya, s az eddigi elképzelés szerint *a koratavaszi hónapokban már megtörténik az alapkőletétel.*

Nyilatkozott *Felkay* tanácsnok azokról az intézkedésekről is, amelyeket a főváros vezetősége az iskola-sport hathatósabb kifejleszéste érdekében tett. A *népligeti sporttelep,* amely a maga nemében Európa hasonló intézményei között *a legmodernebbek egyike, a jövő év tavaszán teljes egészében átadható lesz rendeltetésének,* amellett azonban máris használatba kerül a Millenáris sporttelep, amelyet a tanügyi ügyosztály a polgármester rendelkezésének megfelelően *átvett a Budapest Sportegyesülettől.* Ezt a telepet azonban nemcsak szorosan vett iskolai sportoktatási célokra használják, hanem *az iskolánkivüli sport üzésére is rendelkezésre bocsátják azoknak a sportegyesületeknek, amelyek esztendők sora óta használták ezt a területet.*

Az új iskolaépítési programon kivül nagy arányokban folytatja le a székesfőváros a már meglévő iskolák tatarozási munkáit is és egész sereg olyan tanintézet van, amelyekben nagyobbméretü átalakításokat, hozzáépítéseket végeznek.

Szentmiklósi József a Vízművek új cégjegyzője

A budapesti kir. törvényszék *Budapest Székesfőváros Vízművei* bej. cégnél elrendelte *Szentmiklósi* József dr. tanácsi főjegyző cégjegyzési jogosultságának bejegyzését. A törvényszék végzése megállapítja, hogy a Vízművek cégjegyzése akként történik, hogy az egyik aláíró *Szendy* Károly polgármester, vagy *Lamotte* Károly dr. alpolgármester, illetve *Morvay* Endre dr. tanácsnok, vagy *Szentmiklósi* József dr. tanácsi főjegyző, a másik aláíró pedig *Papp* Ferenc vezérigazgató, vagy *Mihálkovics* Miklós műszaki igazgató, illetve *Ozdy* Lajos kereskedelmi igazgató legyen.

Vízmentes impregnált erőpapír lég- és vízmentes csomagolásnál tengerentúlra vagy exportra **nélkülözhetetlen.** A csomagolt árut **megvédi** fagy, rozsda, rothadás és nedvesség által okozható károktól.

OSER JAKAB

Gyártja: **Magyar Vegykészitményü Papirgyár Budapest, VI., Ó-utca 49.**

Telefon: 1—238—90. **Alapitva: 1893.**

Krisch Fekete János

TETŐFEDŐMESTER

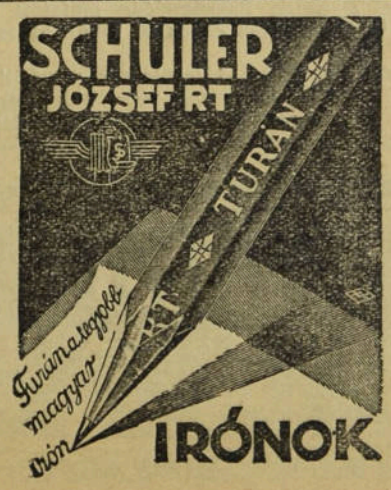
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-695-59.

PILÁT PÁL MAGYARORSZÁG ARANYKOSZORÚS HEGEDŰKÉSZITŐ MESTERE

BUDAPEST, VI., LISZT FERENC-TÉR 10. SZ.

A Zeneművészeti Főiskola mellett. ● **Tel.: 1-110-03.**

Számtalan kitüntetés, elismerő oklevelek és díjak. Quinttiszta hurok Régi mesterhegedűt a legmagasabb áron veszek és becseréiek. Javítás bármilyen hangszeren, fuvós és vonóshangszeren szakszerűen és mérsékelt áron.

Út- és csatornagondok emésztik a XI. kerület lakosságát

Amit a közgyűlésen nem mondhattam el

Irta Szántay István

törvényhatósági bizottsági tag

Pártom részéről a budai oldal út- és csatornaproblémáival kellett volna foglalkoznom a most folyó költségvetési vitában, a költségvetés második fejezeténél. A rövid idő, ami a tárgyalásra rendelkezésre állott, megakadályozott abban, hogy elmondhassam azt, ami a szívemen fekszik és csak hevenyészett határozati javaslatot olvashattam fel kerületem nyomorúságáról.

Pedig a kerületemen kívül fekvő budai részek is tömegét szolgáltatták volna az út- és csatornakérdéseknek. Ott van *a III. kerület erősen lakott részeinek sok utcája, amely burkolást és csatornázást vár, a római parti utak, az óbudai hegyvidék útjainak kiépítése, ugyanitt az útolajozások, a Hármashatárhegy útja, a XII. kerület sok baja, az Ördögárok teljes befedése, a Pilsudszky-utca, a Zúgliget út- és csatornahálózata.* És így tovább nagy és égető problématömeg.

De mindezeken túl a saját kerületem is arra kötelez, hogy valami módon hangot adjak a sokat hangoztatott, de keveset orvosolt helyi útbajoknak.

Igen sok a vita arról, vajjon a *főváros úgynevezett külterületei vagy azok nagyobb részei érdemesek-e arra, hogy azokat drága közművekkel lássák el,* avagy hagyjuk *vegetálni* a mai állapotban? Ezt a vitát nehéz eldönteni, mert az érvek csoportosítása és felsorakoztatása mindkét rész igazságát bizonyíthatja. Én, aki külső kerületet képviselek, nem helyezkedhetem más álláspontra, mint amiért választóim a közgyülésbe küldöttek, hogy *kerületünk lakossága érdekeit maradéktalanul képviseljem.* Én nem mondhatom azt, hogy *mert drága a víz kivitele az Őrmezőre,* — ne *vigyük ki;* mert *sokba kerül az Etele-úti főcsatorna, tehát ne csatornázunk* és mert *a sok utcarendezés és burkolása ott kint nagy pénzeket emészt fel, tehát ne építsünk utakat.* Én éppen ellenkezőleg állítom, hogy minden rendezési eszközzel és minden lehetőségi móddal arra kell törekedni, hogy *ezek a külső területek is megkapják azt az igénykielégítést, amely nélkül el sem képzelhető a mai kultúrélet.*

Lehetne arra az álláspontra helyezkedni, hogy igenis *állítsuk meg a kifelé való terjeszkedést* és ne adjunk közműveket a belterületek lakóinak adófilléreiből.

Letagadhatatlan azonban az, hogy igenis ezeken a külső területeken *erős települések vannak,* a belső területekkel való hézagos összeépüléssel. Ilyen a mi a XI-ik kerületünkben a *Bibic-telep, az Őrmező* tájéka, a *Gazdag-rét,* a *Sasad* külső része stb. Ezeket a településeket, nem létezőknek tekinteni *nem lehet.* Van ugyan olyan felfogás is, hogy *Londonban ezeket a külső településeket felégették.* Az én felfogásom szerint azonban azokat a településeket, amelyek egy folyamatos fejlődés állomásának tekintendők, sőt a tények és számadatok világában azok is, ebben az *egészséges fejlődésükben támogatni kell.* Itt izmosodó, tiszteletet parancsoló fejlődésről van szó, amely *az életből keletkezett* és amelyet minden áron elő kell segíteni, éppen elsősorban a csatornázás és útépítés megfelelő dotációjával.

Nem lehet azt mondani, hogy ez a terület csupán szegénységük miatt a perifériákra kiszorult kis emberek települése — bár büszkén vallom magam elsősorban azok képviselőjének — nem lehet mondani, mert az *új települések nagyobb* része a XI. *kerületben mégis csak a középosztálynak ad otthont.* Hiszen csak egy kis tekintetet kell vetni a *Sasad* környékére, ahol hatalmas villák néznek a Gazdagrét felé, várva az alattuk elterülő *völgyek rendezését.*

Ez a terület a polgármester úrnak is szivügye, hiszen itt épülne a Szendy-város, éppen a középosztály kertes letelepülésének céljaira. De meg *az új Balatoni műút és a repülőtér nagy jövőt jelentő fekvése is égetően parancsolja a kerület ezen részének előkészítését a rohamos építkezésre.*

A *Lágymányos lapos részei a csatoranhálózat kiépítését sürgetik.* Parancsolóan mutatott erre rá a mult tél vízáradása és az új Dunahíd szomszédsága.

Azonban akár belső területnek minősíttetik az egész XI. kerület, akár egy része külső területnek, egy tény megmarad: még ennek a külső területnek minősített kerületnek is joga van ahhoz, hogy legalább *olyan közlekedési utakkal, gyalog- és járműutakkal rendelkezzen, amilyennel ma már bármely vidéki valamire való nagyobb község vagy kisváros rendelkezik.* Mert az, hogy az ősz és tavasz egy részének a sártengerében, úgy a gyalog-, mint a járműközlekedés lehetetlen, ez elismert tény és ezen számtalan kérelmünk dacára, a mai napig csak szórványosan történt segítés.

Pedig a kerület nem kér sokat, nem kér Isten tudja milyen nagy áldozatokat, hiszen ezt az utakat szegélyező szerény tehetségű lakók anyagi lehetőségük mértékéhez viszonyítva kérhetik csak. De igenis kérik azt, hogy *gyermekeik legalább iskolába tudjanak járni,* a legkezdetlegesebb salak- vagy betonlapos járdán és a házuk előtt elvonuló úton, legalább *az orvost hozó autó, vagy a koporsójukat vivő kocsi tudjon közlekedni.* A polgármester úr expozéjában megemlékezett dicsérő szóval a főváros kertészetéről és játszótereiről, de kérdem, hogyan jusson a játszóterekre és a kertészeti remekek közelébe az a gyermek, aki egy-egy nagy eső után a lakást nem tudja elhagyni, a sár- és víztengertől.

Órákig lehetne beszélni ezekről az illetékesek előtt annyira ismert bajokról, de arról is, hogy mennyire megérdemelné a XI. kerület némely része a felkarolást és támogatást. A *Sasad* a maga természeti szépségadottságával büszkesége kell hogy legyen a fővárosnak, az *Őrmező alja a megálmodott magyar Karlsbadot* csillogtatja meg szemünk előtt és itt van az ősi *Sósfürdő,* amelynek környéke *paródiája a fürdőváros elnevezésnek, ahová a rendes út* hiánya miatt *nem lehet autóbuszt vezetni* és amely vidéknek egyetlen büszkesége a 41-es ingaforgalma.

Kötelességszerűen elismerem a II. ügyosztály tanácsnok urának, munkatársainak és az előljáróságnak teljes jóakaratát, igyekezetét és segíteniakarását, de elismerem azt is, hogy minden igényt *ennek a szűk költségvetési keretnek betartásával nemcsak hogy nem elégíthetnek ki, de még csak töredékét sem teljesíthetik a kívánalmaknak.* El kell fogadnom azt a tételt, hogyha minden jogos igényt ki akarnánk elégíteni, úgy kevés volna a főváros egész budgetje. Azonban *vannak halaszthatatlan tételek,* amelyeket minden áron sürgősen meg kell valósítani, még a szűkre szabott kereten belül is, mert *életszükségletet jelentenek* és vannak azután szükségletek, amelyeket munkaprogramba foglalva erre a célra felveendő kölcsön keretében, mint a vitában felszólaló *Dorner* Gyula bizottsági tag javasolta, néhány éven belül meg kell valósítani.

Nem halasztható a Balatoni műút által szelt területnek az építkezéssel mearongált vagy bekötött útjainak rendbehozatala, hiszen van rész, ahol a mezei termék kint rekedt az esőzésektől most már végképpen használhatatlanná lett utak miatt. De az előbb elmondottak miatt *nem halaszthatók a Bibic-telep, a Sósfürdő és az Őrmező erősen lakott részeinek legalább gyalogjáróval való ellátása,* mely részekről csak néhány utcát ragadok ki: a Mohai-út egyrésze, Tétényi-út egyrésze, Bikszádi-út fele, a Péterhegyi-út, a Neszmélyi-út, a Boldizsár-út, a Leiningen-út egy része, a Vahot-utca stb. Ide kívánkozik a *Rakó-utca egy részének megépítése,* legalább a Brassó-köz—Bot Péter-utcai szakaszon. És idetartozik az egész alsó terület legalább *nyílt csatornázásának rendbehozatala,* amely talán elejét venné a multévi eseményeknek.

Ezeken túl a *Törcsvár-utca és Cenkhegy-utca csatornázása, az Etele-úti gyüjtőcsatorna, a Sósfürdő környékének csatornázása, a Dajka Gábor-út középső részének kiépítése volna beilleszthető e munkaprogrammba.*

Ehhez a fejezethez tartozik *a fásítás kérdéséből* talán az, hogy a *Sósfürdő környéke, a Bibic-telep, különösen a Fehérvári-út, a Sasadi-, Németvölgyi-utak fásítása is égető kérdés.* Ezek egy részében a háztulajdonosok maguk ültettek az utcára fákat. Ajánlatos volna intézményesen rendezni a főváros által adott fáknak a főváros által előírt távolságban és módon való ültetését. A lakosság egy része méhészkedik itt és így a fásításnál *mézelő virágú fákat* kérnek, fehér akácot, hársat, virginiát stb.

Amiket elmondottam, *nem a kritika volt, hanem a segítéskérés.* A *Fővárosi Hirlap* hasábjairól is kérem a polgármester urat, *akinek nevét büszkén fogja viselni rendezésre váró Alsó-Sasad, Őrmező és Gazdag-rét,* a köztük levő területekkel és kérem e kérdésben első munkatársait, nyuljanak be ebbe az elhagyatott — út és csatorna tekintetében elhagyott — külső részek szomorú állapotába és *még most, a tél beállta előtt, készíttessék el a felsorolt munkák legsürgősebb részét.* Kérem ezt azok nevében, akik nem akarnak a belső kerületek adóezreiből lehetetlen kívánságokat megoldatni, de igenis akarnak saját adózásuk összegeiből megfelelő, szerény méretű kultúrkívánságokat megvalósítva látni. Mert egy salakjárda vagy jól lejtő nyílt levezető csatorna már ma nem tartozhatik az álmok közé, még ha olyan szük is az az út- és csatorna-költségvetési keret.

Ha a tiszti ügyész felmond, hozzá kell intézni az elfogadó nyilatkozatot

A törvényszék elvi döntése egy bérleti perben

Kaltenecker Ferenc fuvaros a fővárostól bérelt egy telepet. Tavaly novemberben a székesfővárosi tiszti ügyészségtől felmondó levelet kapott azzal, hogy három napon belül adjon választ a felmondás elfogadásáról. Még a határidő letelte előtt a tiszti ügyészség pert indított Kaltenecker ellen a felmondás érvényességének kimondása és a telep kiürítése iránt.

Kaltenecker azzal védekezett, hogy a felmondást elfogadta, ezt meg is írta levelezőlapon, amelyet a polgármesteri VII. ügyosztálynak címzett meg. Szerinte teljesen fölöslegesen indult meg ellene a per, amiért kérte, hogy a bíróság a perköltségekben a fővárost marasztalja el. A járásbíróság a védekezés alapján a *felmondást érvényesnek mondotta ki,* az alperest a bérlemény kiürítésére kötelezte és úgy döntött, hogy *mind a két fél viseli a saját költségeit.*

Az ítéletet dr. *Tóth* Péter dr. tiszti ügyész elvi okból megfellebbezte. Álláspontja szerint az alperes okot szolgáltatott a perre, a *felmondás elfogadását tartalmazó választ nem a tiszti ügyészséghez intézte.* Az ügyészség a felmondó levelet nem Budapest székesfőváros részéről küldötte el, hanem a tiszti ügyészség részéről, amely a választ önmagához kérte. A törvényszék helyt adott a tiszti ügyészség érvelésének és *az alperest 120 pengő perköltség megfizetésére kötelezte.* Az ítélet indokolása szerint *az elfogadó nyilatkozatot oda kell intézni, ahonnan a felmondás érkezett.* A főváros kiterjedt és sokszerűen tagozott igazgatási szervezete mellett annál is inkább be kell tartani ezt a jogelvet, mert különben még a legsürgősebb intézkedések mellett is kitéve lehet a főváros annak, hogy a lakásbérleti szabályrendelet előírása szerint a keresetmegindításának határidejét saját hibáján kívül elmulasztja. Hivatkozik az ítélet még *az új fővárosi törvényre* is, amely szerint *a tiszti ügyészség mint különálló szerv fejti ki működését*

EGLIS JÁNOS
HAIDEKKER SÁNDOR R. T. SODRONYMŰ „KELETI" LERAKATA
Budapest, VIII., Fiumei-út 3. Telefon: 1—415—94.

GERA LAJOS FIAI
épület- és butorasztalos mesterek
Budapest, VIII., Thék Endre-utca 35
Telefon: 1-370-20

WEISZ FÜLÖP RÉZMŰVES
Budapest, VIII., Gólya-utca 13. Tel.: 1-460-36

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

„MÁGLYA" VASÖNTÖDE
TARJÁN MÉRNÖK ÉS VOLKSGRUBER
Budapest, VI. ker., Mágiya-utca 96 szám.
Nyers és megmunkált öntvények minta, rajz, méret, leírás szerint. Specialista ékszíjmeghajtásban.. Saját mintakészítő üzem.
Telefon: 2-915-21.

MACSKÁSY ÁRPÁD
okl. gépészmérnök műszaki vállalata, terves, szerel és szállít vízvezetéki, csatornázási és gázberendezéseket, szivattyútelepeket, mindennemű központi fűtést, kazánházi- és szelőzőberendezéseket.
Budapest, VI, Dessewffy-utca 5. Telefon: 1-276-70.

ÉPÍTŐANYAGELADÁSI IRODA
BÖSZÖRMÉNYI MENYHÉRT
BUDAPEST, IX., Ráday-utca 31.
TELEFONSZÁM: 1-884-86.

ifj. FABRÓ FERENC
kőfaragó-mester kőgyárüzeme
Vállal homlokzati burkolást budakalászi travertinből és mindennemű kőfaragómunkát
Budapest, VI., Lehel-utca 8 Telefon: 2-907-46

NEISZBACHER IMRE
Épület- és műlakatosmester
Budapest, VI., Aradi-utca 2. Telefon: 1—209—53.

LIEBHARD BÉLA
építőmester
Budapest, ÜLLŐI-ÚT 64
Telefon: 1-328-06.

Pelikan
CARBONPAPIR
VEZÉRKÉPVISELET
Stalla Lajos Budapest, V.
Vilmos császár-út 42.

Nincs többé koldus Budapest utcáin

A közönség, a vállalatok és a hatóságok együttműködése a belügyminiszter rendeletének sikere érdekében — Megkezdte munkáját a kétszáz új szellemi szükségmunkás

A *magyar norma*, a kolduskérdés intézményes megoldása november elsején, *szóval két nappal ezelőtt lépett gyakorlatilag életbe.* Amint a *Fővárosi Hirlapban* már több izben megírtuk, *a magyar normát csak a vidéki városok alkalmazhatják sikeresen*, a milliós főváros különleges adottságai más megoldást tesznek szükségessé. *Kozma* Miklós belügyminiszternek a társadalomhoz intézett felvilágosítása után a közönség megértette, hogy *egészen csekély áldozattal az életnek olyan kényelmetlenségét váltja meg, amely az koldusnak és az adakozónak egyaránt súlyos teher volt mindezideig.* Korai lenne ebben a pillanatban eredményről beszámolni, kétségtelen azonban, hogy a nagyközönség, de a hivatalos körök is *már az első két napon sikerről számolhatnak be.* Budapest utcái megtisztultak a tolakodó kéregetőktől, ez azonban nem jelenti azt, mintha a ridegszívűség aratott volna sikert, mert hiszen

a koldusok az utcáról való eltávozásuk után valósággal fixfizetéses állásba, mondhatnánk, nyugdíjas állásba jutottak.

Figyelemreméltó, hogy ugyanakkor a szociális bajok egy másik frontján is örvendetes változás állott be: *megkezdte működését a 200 új szellemi szükségmunkás*, akiknek feladata az, hogy behajtsák a felajánlott alamizsna-adományokat. Örömmel kell megállapítani, hogy olyan helyeken, ahol az előreláthatható reménységek szerint havi *egy*, vagy *két* pengőre számítottak, ezek *a szellemi szükségmunkások három-négy pengős adományokat inkasszáltak.* Megkezdte természetesen működését ezzel kapcsolatosan a szociálpolitikai ügyosztály is.

Schuler Dezső tanácsnok

áll az egész akció élén, éppen ezért a *Fővárosi Hirlap* munkatársa hozzá fordult, hogy felvilágosításokat kérjen: melyek azok az intézkedések, melyekkel a kolduskérdés gyökeres megoldására irányuló propagandát lebonyolítani szándékozik.

— Az előljárósági és az ügyosztályi kérőlevelek tízezrein kívül *más utakat is igénybevesszünk.* A rádió vezetősége meleg megértést tanusított a kérdés iránt és *több izben ismertette előadás keretében a mozgalom gyakorlati jelentőségét*, amellett kötelezettséget vállalt arra, hogy *heteken keresztül, nap-nap után népszerűsíti azokat a jelmondatokat, amelyekkel be akarjuk idegezni a közönség lelkébe, hogy sokkal többet használ önmagának és az egész városnak, ha adományait a hatósághoz juttatja el.* mint ha továbbra is közvetlenül a kéregetőknek és koldusoknak adja azokat, s ezzel akaratlanul is sok esetben *nem a valóban rászorultakat, hanem a kéregetést üzletként gyakorló álkoldusokat támogatja.*

— Nem állunk meg azonban itt sem. A *Magyar Film Iroda* megértése folytán abba a szerencsés helyzetbe kerültünk, hogy a székesfőváros valamennyi mozijában

a Filmhiradó képei között vetíteni fogják azokat a felvételeket, amelyek egyrészt Budapest szociálpolitikai akcióinak működését mutatják be, másrészt leleplezik azokat a trükköket, amelyeket a gombamódra elszaporodott álkéregetők a közönséggel szemben alkalmaznak.

— A vonatkozó filmek tekintélyes része már készen áll, a *Filmiroda* azonban kifejezte abbeli készségét is, hogy *újabb felvételeket készít* és így nagymennyiségű őszinte propagandaanyag áll majd rendelkezésünkre. Azt hiszem, felesleges mondanom, hogy a mozgóképszínházakban előadásra kerülő felvételek *mind a valóság visszatükrözői, nem pedig valamilyen elképzelt cselekményt tüntetnek fel.*

— Éppen ezért azonban, mivel nemcsak a belügyminiszter úr, hanem a polgármester úrral az élén az egész hivatalos székesfőváros óriási súlyt helyez az utóbbi időben már-már tűrhetetlen mérveket öltött és a bennszülött polgárság szempontjaiból épp úgy, mint az idegenforgalom szempontjaiból elviselhetetlen tömegkéregetés megszüntetésére *még további lépéseket is tesznek.* Propagandát fejtünk ki *az iskolásgyermekek körében*, abban a tudatban, hogy a gyermek szívesen számol be családi körében az iskolában hallott hasznos dolgokról, ezenkívül pedig igyekszünk módot találni arra nézve, hogy *a különböző társadalmi egyesületek hatékony támogatását megnyerjük a felvilágosítás munkájában.*

— Jóslásokba nem kívánok bocsátkozni, hiszem azonban, hogy *az egri norma* gyakorlati alkalmazása, ha nem is történhetik meg a székesfőváros óriási terjedelménél és a társadalmi rétegek heterogén voltánál fogva olyan gyorsan, mint ez a kisebb vidéki városokban lehetséges volt, *mégis célravezető eszköznek bizonyul majd.* Bízom abban, hogy a fővárosban működő nagyvállalatok, különböző intézmények, kereskedelmi és ipari üzemek, amelyek a multban amellett, hogy nagyon tekintélyes összegeket kellett nekik a tolakodó kéregetők számára hétről-hétre, sőt napról-napra áldozniok, különleges megértéssel fogadják azt az akciót, amely *maradéktalanul megszabadítja őket a kéregetők siserehadától.* A sikerben való bizakodásomat megerősíti az a körülmény is, hogy a székesfőváros egyes közigazgatási kerületeiben, így a Terézvárosban, Viziővárosban stb. *lényegileg már korábban is alkalmazták az egri norma alapelveit, és az eredmények nem is maradtak el. Meggyőződésem az, hogy* amennyiben az államrendőrség közegei a kívánatos erővel lépnek fel most a rendelet életbelépése után az engedély nélkül kéregetőkkel szemben, akkor a gyakorlati irányú megoldáshoz máris jelentékeny lépéssel jutottunk közelebb. Ezidőszerint persze nem lehet még megmondani, mekkora lesz az az összeg, amely egy-egy hónapban az önkéntes megajánlásokból befolyik, és kiegészíti a hatóság által segélyezésre fordítandó összegeket. Nem lehet megmondani azt sem, mekkora a tényleges szükséglet, mert mindaddig, amíg nem vagyunk tisztában azzal, mennyi a köztámogatásra szoruló munkaképtelenek végleges száma. *nélkülözzük a kereteket megszabó legfontosabb adatokat.* Az az egy bizonyos csupán, hogy az utóbbi évek folyamán *ezer és ezer olyan kéregető molesztálta a közönséget, akiknek sem anyagi helyzete, sem testi állapota a megélhetésnek ezt a módját megokolttá nem tette.* Nem mese az, hogy

valóságos kolduscéhek, mondhatni közkereseti társaságok rajzották el a budapesti uteákat, különösképpen pedig azokat a városrészeket, amelyek az idegenforgalom szempontjából éppen a legjelentősebbek.

A Budapesten járt külföldiek nagyon tekintélyes része ismételten is megállapította, hogy *a magyar főváros páratlan szépségű, modern kultúrgócpont*, csak az a tűrhetetlen benne, hogy lépten-nyomon megállítják az idegeneket az alamizsnát kérők, még hozzá *gyakran egészen prepotens formák között.*

— Minthogy Budapestnek alig van olyan polgára, aki ne lenne tisztában azzal, milyen óriási fontossága van gazdasági életünkre az idegenforgalomnak, úgy gondolom, hogy már ez az egy szempont is nagymértékben fogja elősegíteni azt a törekvésünket, amellyel *egyszersmindenkorra ki akarjuk küszöbölni a már-már világvárosi jellegünket veszélyeztető tolakodó kéregetést.*

— Gondoskodtunk persze arról is, hogy abban az esetben, ha a megváltási összegeket valaki csekken kívánja eljuttatni a hatósághoz, ez *díjmentesen* történhessék meg. Az előljáróságok által kiosztott postai befizetési lapok bármilyen összeggel teljesen díjmentesen adhatók fel, akármelyik postahivatalnál.

*

Schuler Dezső tanácsnoknak ezt a bizakodó nyilatkozatát előreláthatóan a nemsokára bekövetkező örvendetes javulás *tényei* fogják igazolni. Kétségtelen ugyanis, hogy a belügyminiszter hatalmas akciója *elsősorban a közönség érdekeit szolgálja*, de a közönség ezzel tisztában van, ilymódon tehát *minden remény megvan arra, hogy a miniszteri rendelet helyes intencióit éppen a társadalom támogatása viszi sikerre.*

Fegyelmezetlen a pesti közönség, állapította meg a Kúria

Néhány esztendővel ezelőtt *Siew* Paula párisi lakos Budapesten volt látogatóban. A francia nő megszokta a pestinél sokkal nagyobb párisi utcai forgalmat, mégis, szerencsétlenül, a Kossuth Lajos-utca és a Múzeum-körút sarkán, közvetlenül

a villamos megállóhelynél elütötte egy autóbusz.

Kártérítési pert indított az *Autobuszüzem* ellen. A francia felperesnő ügyvédje hivatkozott a közlekedésügyi rendeletre, amely szerint *az autobusz soffőrjének meg kell állítani a kocsit a villamos megálló előtt akkor, amikor az utasok fel- és leszállnak.* De az autóbusz e szabály figyelmen kívül hagyásával, *megállás nélkül tovább robogott.*

A bizonyítási eljárás befejezése után az alsóbíróságok a felperesnőt keresetével *elutasították.* Felülvizsgálati kérelem folytán

az ügy a Kuria elé került, de itt is pervesztes lett

a felperesnő. A Kúria szerint az autobuszsoffőr nem hibázott azzal, hogy nem állította meg a kocsiját, amikor a fel- és leszállás folyt. Ez

csak akkor és ott kötelessége a soffőrnek, ha a villamosról a fel- és leszállás az úttesten történik.

A baleset helyén azonban a fel- és leszállás lebonyolítására *járdasziget áll rendelkezésre.* Ilyen helyen a soffőrnek nem kell megállítani az autobuszt.

Közismert az is, — állapította meg továbbá a Kúria, — hogy

a közönség az ilyen forgalmas helyeken igen sok esetben fegyelmezetlenül viselkedik.

Ezt a fegyelmezetlenséget ismernie kell a soffőröknek is, épp ezért a gépkocsivezető a járóművét *különös gondossággal tartozik vezetni az ilyen helyeken.* A perbeli bizonyítékok azonban azt igazolták, hogy a felperesnő egészen közelről, *alig három méternyi távolságról lépett az autobusz elé, még pedig egészen váratlanul, egy hirdetőoszlop mögül került a kocsi elé*, úgyhogy a soffőr az autobuszt megállítani nem tudta.

POTÁK IMRE
műszaki és gépkereskedelmi vállalat
TRANSMISSIÓK: Tengelyek, golyóscsapágyak, gyűrűskenésű csapágyak, falfigyámok, függőgyámok, görgős szíjfeszítők stb.
Faszíjtárcsák — „Integritás" hajtószíjak. — Üzemszükségleti cikkek.
BUDAPEST, VI., JÓKAI-U. 16. TELEFON: 1-141-40.

LEDNICZKY VEJE **HÓDOS ANDOR** LAKATOSIPARI ÉS REDŐNYGYÁRTÓ ÜZEME
TELEFON 1-399-36 BUDAPEST. IX., TOMPA-U. 32.

BORBÉLY FERENC és OBERLÄNDER ENDRE
okl. mérnökök, építőmesterek és építési vállalkozók
Vállal magas és mélyépítést
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 49. Telefon: 1-208-48

Események

Fővárosi Hirlap

Alapításának huszonötödik évfordulóját a
FŐVÁROSI HIRLAP
nagyszabású jubileumi szám
kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek

A költségvetési vita három napja. A főváros törvényhatósági bizottsága szerdán kezdte meg a költségvetés tárgyalását. A közgyűlést *Sipőcz* Jenő dr. főpolgármester nyitotta meg, aki kegyeletes beszédben emlékezett meg *Gömbös* Gyula miniszterelnök, *Wolff* Károly és *Liber* Endre alpolgármester haláláról, majd *Papanek* Ernőt, *Koós* Jenőt és *Bittner* Jánost parentálta el. Rendkívüli figyelem kísérte *Szendy Károly polgármester expozéját*, amely a főváros életének minden megnyilvánulását feltárta és különös gonddal foglalkozott *a beruházások* kérdésével. Az expozé volt elindítója a költségvetési vitának, amelynek első szónoka *Zsitvay* Tibor dr., a Nemzeti Egység Pártjának elnöke volt, aki plasztikusan mutatott rá a főváros fejlődésének irányvonalaira. Utána a Keresztény Községi Párt nevében *Csilléry* András dr., majd *Gál* Jenő dr. és *Petrovácz* Gyula voltak az első napi általános vita szónokai. Csütörtökön *Sümegi* Vilmos, *Peyer* Károly, *Friedrich* István, *Apponyi György* gróf szólaltak fel, majd *Usetty Béla* dr. tartott a költségvetésnek egész komplexumára kiterjedő, nagyszabású beszédet. *Homonnay* Tivadar felszólalása után *Lamotte* Károly dr. alpolgármester zárta be az általános vitát és reflektált a benyujtott indítványokra. Pénteken, a részletes vita első napján az I. fejezethez *Lévai* Sándor, *Szabó* Imre esperes, *Kabakovics* József dr., *Homonnay* Tivadar, *Kunst* Lajos, szólaltak fel. *Ilovszky* János az ipar és kereskedelem szempontjából is kívánatosnak tartotta a tisztviselői fizetéseknek felemelését, majd kérte, hogy a karácsonyi segélyt december 15 és 20-a között fizessék ki. *Katona* János az egységes műszaki vezetést kívánta a fővárosnál, kívánságát szakszerű érveléssel támasztva alá. *Petrovácz* Gyula a harmadik alpolgármesteri állást sürgette, utána *Tárkány* Ferenc, *Vályi* Ferenc dr. és *Szegő* Béla szólaltak fel, majd *Dorner* Gyula út- és csatornaépítési beruházó kölcsönprogram készítését indítványozta. *Bechtler* Péter, *Aichner* Alajos és *Szepesi* Albert felszólalása után *Bényi* Károly dr. városrendezéssel foglalkozó nagyovanlú felszólalása során a Soroksári-út és a Nagyvásár-tér közé egy új út elkészítését javasolta. *Millok* Sándor, *Vályi* Ferenc dr., *Pásztor* Imre beszéde után *Szántay* István terjesztett elő a XI. kerületre vonatkozó indítványt, amelyről lapunk mai számában részletesen emlékezünk meg. Végül *Vályi* Lajos dr. terjesztette elő a Hegyvidékre és más budai részekre út- és csatornaépítésére vonatkozó indítványát.

Orvosi hír. *Dacsó* Mihály dr. belgyógyász orvosi rendelőjét XI., Budafoki-út 10/c. szám alá helyezte át. Rendel: délután 2—4-ig. Telefon: 2—694—30.

Csordás Elemér és Sebő Béla jubileuma. A főváros két vezető főtisztviselőjét ünnepelték abból az alkalomból, hogy szolgálatuknak tizedik évfordulójához jutottak el és ünnepelték azért, mert a jubileum nemcsak az eltelt évek számát jelentette, hanem egyúttal eredményekben gazdag periódust is a főváros életében. *Csordás* Elemér dr. tiszti főorvos az egyik jubiláns, akit a közbizalom 1926 október 27-én állított fontos poziciójába. A letelt tiz esztendő termékeny időszakot jelent a főváros közegészségügyének életében, amelyben a szociális szükségletek és a modern egészségügyi követelmények rendkívüli feladatokat róttak a tiszti főorvosra. Ezeknek a követelményeknek *Csordás* Elemér teljességgel meg is felelt az egészségügyi közszolgálat fejlesztése, az új egészségvédelmi intézkedések, a tüdőbeteg-gondozás hálózatának kiépítése, az iskolaorvosi intézmény mintaszerű megszervezése, a közegészségügyi intézet kifejlesztése, a járványvédelem, az élelmiszer-rendészet, a lélek- és idegbetegek korszerű gondozása terén. Hatalmas programot valósított meg és a főváros vezetősége és közönsége még nagyon sokat vár tőle az új munkakorszakban, amely felé a tízéves határkő után elindult. Jubileuma alkalmából a tiszti főorvosi hivatal személyzete és a tiszti orvosi kar melegen ünnepelte és üdvözlő levéllel kereste fel *Sipőcz* Jenő főpolgármester és *Szendy* Károly polgármester. — A másik jubiláns, *Sebő* Ernő október 29-én töltötte be főszámvevői működésének tizedik esztendejét. A számok birodalmának nagymestere egyik legnagyobb tiszteletben álló vezető főtisztviselője a főváros adminisztrációjának, aki nem rideg embere a számoknak, hanem rokonszenves egyéniségével is kedvelt alakja a városházának. Munkássága nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a főváros gazdasági élete a nehéz viszonyok között szilárd alapokra jusson. Jubileuma alkalmából a számvevőség tisztikarának élén *Korntály* Kálmán főszámvevőhelyettes üdvözölte és átnyujtotta neki a tisztviselői kar emlékplakettjét, amelyet *Sződy* Szilárd művésztanár készített. *Szendy* Károly polgármester melleghangú levélben üdvözölte *Sebő* Béla főszámvevőt és jókívánságaival személyesen is felkereste.

József főhercseg a főváros munkaképtelen szegényeiért. *József főherceg* jószágigazgatója útján bejelentette a fővárosnak, hogy a kolduskérdés megoldása és a munkaképtelen fővárosi szegények fokozottabb támogatása érdekében megindúló hatósági gyűjtésre a saját részéről havi 300 pengőt ajánl fel azzal, hogy ezen összeg havonként, másmás kerület külső részein lakó munkaképtelen szegények gondozására fordíttassék. A példátmutató áldozatkészségért a polgármester hálás köszönetet mondott és hangsúlyozta, hogy ez az alamizsnaváltás különösen értékes, mert József királyi herceg mindenkit megelőzve önként sietett a főváros szegényeink segítségére.

Megtörténtek a fővárosi tűzoltósági kinevezések. *Szendy* Károly polgármester pénteken délben rendeletet írt alá, amelyben a tűzoltóságnál üresedésben lévő állások betöltéséről intézkedett. A székesfővárosi tűzoltóság másodfőparancsnoka, *Teasdale* Ottó, a főparancsnokhelyettes *Ausch* Rezső, a parancsnok *Erlesbeck* György, az alparancsnok *Wunderlich* Antal lett. Főfelügyelővé kinevezte a polgármester: *Benedek* Mihályt, *Sturm* Istvánt és *Kirchmann* Árpádot, felügyelőkké: *Kéler* Dénest, *Miakits* Ernőt, *Luncz* Sebőt, a segédfelügyelői állásokat pedig *Rafaelli* Győzővel és lovag *Göttlicher* Ernővel töltötte be.

A Vígszínház főtitkára: Gábor Dezső. A *Vígszínházban* immár nyolc éve végzi a titkári teendőket *Gábor* Dezső, aki sok tapintattal működik körültekintést és hozzáértést kívánó állásában. A *Vígszínház* és társszínházainak *(Pesti Színház, Royal Szinház)* igazgatósága most, hogy a titkár hatásköre kierjedt, *Gábor Dezsőt főtitkárrá nevezte ki.*

Lóránth László: Pesti Képeskönyv. Pár hét mulva érdekes könyv hagyja el a sajtót, *Lóránth* László, a kitűnő költő, kötetbe gyüjtve adja ki Pestről írott verseit. A *„Duna gyöngye"* sok költőt ihletett már meg, *de Lóránth az első, aki egész verseskötetet szentel a főváros szépségeinek.* A pesti utcák, terek, a Dunapart, a korzó, a budai kis utcák és hegyek megejtő varázsa tükröződik ezekben a hangulatos, nagy szeretettel és virtuóz keszséggel megírt versekben. De *Lóránth verseiben kivetítődik a pesti lélek is,* amely a maga kedves cinizmusával és sajátosságával külön vonzerőt gyakorol az idegenekre.

Felkay tanácsnok a testnevelési főiskolai tanács tagja. *Hóman* Bálint vallás- és közoktatási miniszter a testnevelési főiskolai tanács tagjává *Felkay* Ferenc dr. székesfővárosi tanácsnokot az 1936—37. tanévre kinevezte.

Eljegyzés. *Reminiczky* Emmykét, Reminiczky Lajos tanácsjegyző leányát eljegyezte ifj. *Uhl* Gyula dr. orvos.

Fürdőpolitika és idegenforgalmi politika. Budapest Fürdőváros Egyesület rendezésében november 5-én este 6 órakor a Gellért-szálló hangversenytermében *Medriczky* Andor dr. fővárosi fogalmazó előadást tart „Fürdőpolitika és idegenforgalmi politika" címmel.

Az Irinyi-emlékmű leleplezése. Az I. kerületi iparos kör kezdeményezésére *Irinyi* János, a nagy magyar vegyész emlékének méltó megörökítésére művészi értékű emlékművet létesítettek, amelynek leleplezése az Eskü-tér 6. számú házon lévő emlékmű előtt ünnepség keretében történt meg. Az ünnepséget a budapesti egyetemi énekkar vezette be *Vaszy* Viktor karigazgató vezényletével. Az ünnepi beszédet *Usetty* Béla dr. országgyűlési képviselő, az Irinyi János emlékmű bizottság elnöke mondotta. *Szatmáry* László dr., a kereskedelmi akadémia tanára beszéde után a székesfőváros nevében az emlékművet *Felkay* Ferenc dr. tanácsnok vette át, aki méltatta Irinyi működését. Ez az emléktábla — mondta — jelképe a soha el nem múló hálának és megbecsülésnek, de egyúttal kifejezője a felsőbbséges magyar kultúra és civilizáció érdekében kifejtett tiltakozásnak a bennünket fojtogató békeparancs ellen.

Andréka Károly ünneplése. A III. Kerületi Egyesült Polgári Társas Kör Hajógyár-utca 2. számú helyiségében szerdán este 8 órakor elnöke, *Andréka* Károly ny. főkapitányhelyettes, törvényhatósági bizottsági tag tiszteletére, névnapja alkalmából társasvacsorát rendez. A társaskör estélye iránt, amelyen a kerület népszerű vezérférfiát fogják ünnepelni, nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Hősök gyászünnepe. A HONSZ VI. kerületi elnöksége vasárnap délután az Izabella-utcai felsőkereskedelmi iskola tornacsarnokában a háborúban elesett hősök emlékére gyászünnepélyt rendezett, amelyen nagy közönség vett részt. Az ünnepségről zászló alatt a hősök emlékkövéhez vonultak fel, ahol hadiözvegyek díszőrsége állott.

Schön Győzőt tüntették ki a Cserháti-plakettel. A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet gépészeti szakosztálya első elnökének, *Cserháti* Antal ganzgyári igazgató emlékére még 1912-ben megalapította a Cserháti-plakettet, amelyet azóta minden évben a szakosztály legkiválóbb előadójának adományoz. Az első Cserháti-plakettet *Schimanek* Emil kapta, az utolsót *Ordódy* János, közben *Hermann* Miksa, *Kelemen* Móric és más kiválóságok jutottak hozzá ehhez a kitüntetéshez. *Az idei Cserháti-plakettel most Schön Győzőt, a fővárosi Gázművek helyettes vezérigazgatóját tüntették ki* azért az érdekes előadásért, amelyet a Magyar barnaszenek felhasználásáról tartott a közelmultban. *Schön* Győző a Magyar Mérnök- és Építész Egylet gépészeti szakosztályának elnöke és ezért a szakosztály kitüntetését az elmúlt szerdán a Mérnökegyletben *Bortnyák* István, a bányászati szakosztály elnöke nyujtotta át. Az előkelő közönség *Schön* Győzőt kitüntetése alkalmából melegen ünnepelte.

Halálozás. Lovag *Zulawski* Andor nyugalmazott miniszteri tanácsos, szkv. császári és királyi százados október 30-án, pénteken meghalt. Temetése november 2-án, hétfőn volt a Kerepesi-úti temetőben. Az elhúnytban *Makody-Zulawski* Andor dr. tanácsi fogalmazó édesatyját gyászolja.

SZVETICS JÓZSEF
ÉPÍTÉSI-VÁLLALKOZÓ
★
BUDAPEST, XIV., TELEP-UTCA 8.

Bakács Gyula
okl. mérnök, építő- és kövezőmester
Budapest, VI., Bajza-utca 44. Telefon: 1-204-37.

Fülöp Dezső
építőmester
Budapest, XIV. ker., Aréna-út 11. szám.
TELEFON: 1-355-84.

Tisztítórongy és Textilhulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46
Tisztítórongyok legjobb kivitelben! Telefon 2-961-76

MÁZOLÓ FÉNYEZŐ SZOBAFESTŐ ÜZEM
KÜLÖNLEGES KIVITEL
REISS M.-NÉ ÉS SÁRITZ A.
Budapest, V., Vadász-utca 6. Telefon: 1-125-93.

November 7-én és 11-én délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

Dr. GERŐ IMRE
PARKETTVÁLLALATA
A Szék- és Faárugyár rt. parkettgyártmányainak egyedárusítója.
Budapest, IV., Veres Pálné-utca 33. Telefon: 1-835-20

Padozati munkák elsőrangú kivitelben
szlavóniai tölgy- és bükkparkét, táblaparkét, egyszerű és díszes kivitelben, aszfaltparkét és hajópadlók
Pestszentlőrinci Parkétgyár és Gőzfürész Részvénytársaság.
Budapest, V., Rudolf-tér 1. Tel.: 1-212-44.

Gyors, pontos, olcsó
PAÁR FÉNYMÁSOLÓ
I., Mészáros-u. 10. (Bejárat Ág-utca)
• Telefon: 1-551-87. •

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Orenstein és Koppel
MAGYAR R.-T., BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
Motorosmozdonyok — Ujjavitógépek — Kisvasutak — Iparvágányok — Autobuszkarosszériák

Gazdasági Értesítő

MEGJELENT az áruházi rendelet

Sikeresen véget ért a Fővárosi Hirlap évtizedes harca, amelyet a kiskereskedők egzisztenciális érdekében folytatott

Kedden reggel megjelent a hivatalos lapban az *áruházi rendelet* és ezzel sikeresen lezárjuk a *Fővárosi Hirlap* egyik közel évtizedes harcát, amelyet *a legkiválóbb adófizető réteg, a kiskereskedők társadalmának egzisztenciális megmentése érdekében indítottunk meg annakidején és folytattunk úgyszólván mind a mai napig.* Pár szóval rámutatunk most a sikeres befejezés után ennek a küzdelemnek néhány figyelemreméltó etapjára. *Fabinyi* Tihamér akkori kereskedelemügyi miniszter vette kezébe először ennek a kérdésnek elintézését, utóda, *Bornemisza* Géza pedig hivatalbalépése után tett legelső nyilatkozatai egyikében épp a *Fővárosi Hirlap* hasábjain jelentette ki, hogy *sürgős feladatnak tekinti az áruházi kérdés megoldását.* Mint ismeretes, *Bornemisza Gézát* közben megbízták az iparügyi minisztérium megszervezésével, de utóda, *Winchkler* István kereskedelemügyi miniszter tovább folytatta *Bornemisza* Géza megkezdett munkáját, beszerezte mindazokat az adatokat és tanulmányokat, amelyek szükségesnek látszottak e szövevényes kérdés megoldásához. Ennek alapján készítette el *Winchkler* István a rendelettervezetet, amelyet *hozzászólás végett megküldött az érdekeltségeknek.* Az ankétek során végül is a *Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara* szintén letárgyalta ezt az ügyet és amint a *Fővárosi Hirlapban* jelentettük, ezen a gyűlésen *Éber* Antal, a *Kamara* elnöke *szembekerült az ország legjelentősebb kisipari és kiskereskedelmi érdekeltségének fejével, Ilovszky Jánossal, a Baross Szövetség elnökével. Ilovszky* János azonban nem kívánta kenyértörésre vinni a dolgot, a *Kamara* tehát megszavazta *Éber* Antal indítványát, ugyanekkor azonban bizalmas tanácskozáson az érdekelt kiskereskedők elhatározták, hogy *függetlenül a kamarai véleménytől, tovább viszik akciójukat.* Nem sokkal ezután *Winchkler* István kijelentette, hogy a minisztériumi döntő ankéten *ő maga fog elnökölni,* hogy ezáltal is biztosítsa annak tárgyilagosságát. Közben történt a kormányváltozás, amelynek során a kormányzó ismét megbízta *Bornemisza* Géza iparügyi minisztert a kereskedelmi tárca vezetésével. *Bornemisza* Géza iparügyi miniszter új hivatalának elfoglalása után nyilatkozatot adott munkatársunknak, ezt a nyilatkozatot a *Fővárosi Hirlap* egyik legutóbbi számában közöltük is és ebben

a miniszter kijelentette, hogy az áruházi kérdés rendezésére annak jelentőségéhez mérten nagy súlyt helyez.

Nem mondunk ujdonságot, ha ismételten konstatáljuk, hogy *Bornemisza Géza a tettek embere* és ennek megfelelően

most is a tőle megszokott gyorsasággal és határozottsággal intézkedett.

A *Fővárosi Hirlapban* megjelent nyilatkozata óta *két hét sem telt el, amikor már bejelentette, hogy kész az áruházi rendelet,* amely kedden reggel a hivatalos Budapesti Közlönyben meg is jelent.

A rendelet szószerinti szövege

1. §.

1. Áruház az a kereskedelmi vállalat, amelyben több kereskedelmi szakmának üzletkörébe tartozó s rendszerint külön üzletekben árusított árucikkek kerülnek közvetlen fogyasztók részére eladásra és amely vállalat a helyiség nagyságánál, az alkalmazottak számánál és a befektetett tőke nagyságánál fogva a fogyasztóközönséget kiszolgáló helybeli üzletek átlagos mértékét lényegesen meghaladja.

2. A vállalatnak áruház jellegét nem érinti az a körülmény, hogy üzlethelyisége nem egy, hanem egymással szomszédos több házban van, valamint az sem, hogy az árúházhoz tartozóként mutatkozó egyes üzletágaknak (osztályoknak) más-más tulajdonosa vagy bérlője van.

3. Ha vitássá válik, hogy valamely kereskedelmi vállalatot a jelen rendelet alkalmazása szempontjából áruháznak kell-e tekinteni, ebben a kérdésben az illetékes kereskedelmi és iparkamara, továbbá más érdekképviselet meghallgatásával a kereskedelem és közlekedésügyi miniszter dönt.

2. §.

1. Az 1936:VII. t.-c. 17. §. értelmében új áruházat felállítani és meglevő áruházat kibővíteni (pl. új üzletág bevezetése, fióküzlet nyitása, alapterület megnagyobbítása, stb.) csak a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter engedélyével szabad. Az engedélyben meg kell jelölni azt a helyet, ahol az áruházat felállítani, továbbá azokat a kereskedelmi szakmákat, amelyeknek üzletkörébe tartozó árukat az áruházban árusítani és azokat az iparokat, amelyeket az áruházbn folytatni szabad.

2. Az 1. bekezdésben említett engedély az iparjogosítványt nem pótolja.

3. §.

Áruházban nem szabad semmiféle nyers húst, vadat, élő és vágott baromfit, élő és nyers halat, zsírt, hájat, zsírszalonnát, vajat (kimérve), szárított tésztaneműt (kimérve), tejet, tojást, friss főzeléket, burgonyát, hüvelyeseket, gyümölcsöt (kimérve), cukrászsüteményt (kivéve a szárazsüteményt), fagylaltot, palackozott szikvizet, ásványvizet és gyógyvizet árusitani.

4. §.

1. Az 1936:VII. törvénycikk hatálybalépése előtt létesített az az áruház, amely a 3. §-ban említett cikkek árusítását az 1936:VII. törvénycikk hatálybalépése előtt kezdette meg és azt azóta is folytatja, ezt a tevékenységet a jelen rendelet hatálybalépésétől számított hat hónap alatt megszüntetni köteles.

2. Ha vitás, hogy valamely áruház az előző bekezdés alá esik-e, a vitás kérdésben az illetékes kereskedelmi és iparkamara meghallgatásával a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter dönt.

5. §.

Az áruház csak olyan helyiségből árusíthat, amelybe a vevőnek az árú kiválasztása és átvétele céljából be kell lépnie. Ennek meg nem felelő árusítást a jelen rendelet hatálybalépése után egy hónapon belül meg kell szüntetni.

6. §.

A záróra, valamint a vasárnapi és a Szent István-napi munkaszünet tekintetében az áruház egész üzemére azokat a rendelkezéseket kell alkalmazni, amelyek az áruházban forgalombahozott különféle árucikkek árusítása tekintetében szigorubbak.

7. §.

1. Az áruháznak az élelmiszer- és fűszerszakma körébe tartozó árucikkek árát csupán tíz dekagrammos, valamint egynegyed, fél és egy kilogrammos egységekben szabad hirdetnie. Az így hirdetett árut az árusítás alkalmával a vevő kívánságára meg kell mérni.

2. Ha azonban az áruház az élelmiszer- és fűszerszakma körébe tartozó valamely árucikket olyan eredeti külföldi csomagolásban hoz forgalomba, amely csomagoláson az árucikk súlyát külföldön tüntették fel, az ilyen árucikk árát a csomagoláson feltüntetett súlyegységekben is szabad hirdetni.

8. §.

Áruház elnevezést csak az olyan kereskedelmi vállalatnak szabad használni, amelyik a jelen rendelet 1. §-a értelmében az áruház fogalma alá esik.

9. §.

1. Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és pénzbüntetéssel büntetendő:

a) aki a 2. §. rendelkezése ellenére engedély nélkül áruházat nyit vagy kibővít, vagy az 1936:VII. törvénycikk hatálybalépése után felállított vagy kibővített áruházban az engedélyben meg nem jelölt kereskedelmi szakma üzletkörébe tartozó árut árusít vagy ott meg nem jelölt ipart gyakorol;

b) aki áruházban a 3. §. vagy a 4. §. 1. bekezdése rendelkezésének megszegésével tiltott árut árusít;

c) aki áruházból az 5. §. rendelkezésének megszegésével árusít;

d) aki áruházban árusított árut a 7. §. rendelkezésének meg nem felelő módon hirdet vagy árut a vevő kívánsága (7. §.) ellenére meg nem mér;

e) aki az áruház elnevezést a 8. §. rendelkezésének megszegésével jogtalanul használja.

2. Az 1. bekezdés alá eső kihágások büntetése tizenöt napig terjedhető elzárás, ha azt olyan egyén követte el, aki ilyen kihágásért már meg volt büntetve és büntetésének kiállása óta két év még nem telt el. A pénzbüntetés tekintetében az 1928:X. törvénycikk rendelkezéseit kell alkalmazni.

3. Az 1. bekezdésben meghatározott kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntetőbíróságnak hatáskörébe tartozik. Az 1929:XXX. törvénycikk 59. §. 1. bekezdése 3. pontjának alkalmazása szempontjából szakminiszternek a kereskedelem- és közlekedésügyi minisztert kell tekinteni.

10. §.

A jelen rendelet a kihirdetését követő nyolcadik napon lép hatályba.

Mi a valóság?

Ezt a rendeletet úgyszólván felesleges kommentálni, mindazáltal kézenfekvőnek látszik rámutatni arra a körülményre, hogy *a mostani szöveg rendkívül fontos módosítást jelent az előző tervezettel szemben,* tekintve, hogy

a jelenlegi harmadik paragrafus kimondja, hogy áruházban nem szabad semmiféle olyan élelmiszert árusitani, amely akár a kiskereskedelem, akár pedig a fogyasztóközönség szempontjából jogos érdekeket sért.

Nem szabad azonban figyelmen kívül hagyni, hogy ez a rendelet *nem oldja meg véglegesen* a problémát. Ilyen nagy horderejű kérdést, amely évek hosszú sora óta nyugtalanítja a közvéleményt, *nem is lehet egyik napról a másikra megoldani.* Kétségtelen, hogy kezdő lépésnek *mindenesetre nagyon helyes a rendelet intenciója,* a továbbiakra vonatkozóan pedig felvilágosítást ad az a magyarázat, amelyet a *Fővárosi Hirlap* munkatársa

legilletékesebb helyen

kapott:

— A kérdés bizonyos mértékben helytelen beállításban került a nyilvánosság elé. Úgy volt beállítva, mintha a kereskedők dolgát egyszersmindenkorra meg lehetne oldani az áruházi rendelettel. A miniszter felfogása szerint az áruházi rendelet nem alkalmas arra, hogy ezzel küszöbölje ki a kiskereskedők bajait. A kereskedők tömörítésével, az egységes árubeszerzés megteremtésével sokkal közelebb lehet jutni a megoldáshoz. A miniszter ezt az irányt szívesen támogatja.

— Megállapították, hogy az egész forgalomnak kis részét teszi ki az áruházak forgalma, viszont a nagy világváros fogyasztóközönsége nem nélkülözheti azokat az előnyöket, melyeket az áruházak nyujthatnak.

— Voltak bizonyos panaszok, hogy az áruházak nem viselnek megfelelő terhet. Ez a kérdés vizsgálat tárgya. A kormányzat meg fogja tenni a szükséges intézkedéseket a megfelelő adóztatás terén.

— Voltak panaszok, hogy az áruházak egyrésze nem fizeti rendesen az alkalmazottakat. A rendelet kiadása után ezt a kérdést is megoldják. A kormánynak módjában lesz megfelelő befolyást gyakorolni az áruházi alkalmazottak munkabéreire.

A hangulatkeltések hátterében . . .

A rendelettel és a hozzáfűzött *legilletékesebb magyarázattal* lezárult tehát az a harc, amelynek kimenetelét a nagyáruházak az utolsó hetekben egész fantasztikus eszközökkel igyekeztek megmásítani. Miniszterek lekötött igéretét képzelték *másirányba terelni* hangulatkeltő cikkek és brosurák nyilvánosságrahozásával. Ezek a *szívfacsaró* erőlködések főleg akörül mozogtak, hogy az áruházak sokezer alkalmazottnak nyújtanak *biztos* és tisztességes megélhetést; hatékonyan támogatják a kisiparosokat; végül az élelmiszerek nagy tömegben való árusítása által lehetővé teszik a gazdáknak, hogy rendes áron adjanak túl terményeiken.

Ami a kisiparosokat illeti, erre a kérdésre megadta a méltó és félreérthetetlen választ a *Baross Szövetség,* amikor — mint a *Fővárosi Hirlapban* is jelentettük, — kimutatta, hogy *az áruházak hegemóniája milyen ellenállhatlan módon kényszeríti a kisiparosokat arra, hogy fillérekért dolgozzanak és így a saját rovásukra lehetővé tegyék az áruházak különböző és többnyire szezónokhoz kötött dömping-mozgalmait.*

Az alkalmazottak biztos és tisztességes megélhetésére pedig csak egyetlen példát ragadunk ki:

a Fenyves áruházban, amely egyike a legnagyobbaknak, száz női alkalmazott közül hetvennek a havi fizetése nem haladja meg az ötven pengőt.

Ehhez, azt hisszük, felesleges minden megjegyzés.

Végül, de nem utolsó sorban, éppen most értesülünk arról, hogy *a gazdatársadalom körében nagyszabású mozgalom indult az áruházak élelmiszer-árusítása ellen.* Erre az akcióra az szolgáltatott okot, hogy *egyes áruházak a piaci napi áraknál jóval alacsonyabban kínálták a tömegélelmezési cikkeket.* Éppen ezért a pestkörnyéki gazdák alkalmat kerestek arra, hogy

a földmívelésügyi minisztérium tudomására hozzák panaszukat.

Ilymódon tehát a földmívelésügyi minisztériumon keresztül kapott *újabb impulzust* a rendelet kiadására hivatott *Bornemisza* Géza kereskedelemügyi miniszter.

Ebben a pillanatban örömmel konstatáljuk, hogy az évtizedes harc, a közvélemény legnagyobb megnyugvására, befejezést nyert. A rendeletről és annak az érdekelt kereskedelemre gyakorolt hatásáról kérdést intéztünk

Ilovszky János

törvényhatósági bizottsági taghoz, a Baross Szövetség elnökéhez,

aki a Szövetség élén lelkes harcosa és hathatós előbbrevivője az áruházi verseny elleni küzdelemnek. Kérdésünkre a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondta:

— Végre nyugvóponthoz jutott el az a nagy küzdelem, amely a magyar kereskedelmi életet hónapok óta izgalomban tartotta. Hosszú harc előzte meg a most végleges formába öntött áruházi rendeletet. *Ebben a harcban előljárt a Fővárosi Hirlap,* amelynek ehelyen is hálásan megköszönöm *következetességét és kitartását.*

— A magyar kereskedelmi érdekképviseleteknek alkalmuk volt a rendelet szövegének nyilvánosságra jutása után azonnal véleményt nyilvánítani. Az a felfogás alault ki, hogy *habár ez a rendelet nem fedi a kereskedelem kívánságait, mégis*

jelentékeny haladást képvisel a multhoz képest.

Számos élelmicikknek az árusítását megtiltotta, másoknak forgalombahozatalát szabályozta, az utcára való kiárusítást lehetetlenné tette és a jövőben létesítendő áruházakat engedélyhez kötötte. A miniszteri engedély kiadása előtt alkalmuk lesz az érdekképviseleteknek és a Kamarának véleményt nyilvánítaniok. Mindezek olyan eredmények, amelyeket lekicsinyleni nem szabad.

— De ki kell jelentenem azt is, hogy *az áruházi kérdésnek csak egyik komplexuma jutott átmeneti megoldáshoz.*

Az érdekképviseletek kérni fogják a pénzügyi kormányt az áruházi különadó bevezetésére. Ez az adó lesz hivatva arra, hogy

az egyenlőtlen versenyfeltételeket megszüntesse és az áruházakat elért óriási forgalmuknak megfelelő arányban a közteherviselés szolgálatába állítsa.

— Ezt a kívánságot senkisem veheti rossznéven, aki tudja, hogy *egyes nagyáruházak 80—100 egyéni kereskedő cég együttes forgalmának megfelelő összforgalmat bonyolítanak le, adóalapjuk azonban nem több 4—5 egyéni cég adóalapjának összegénél.* Amikor tehát az egyéni cégek tulajdonosainak a mai nehéz időkben is kötelességükké tesszük, hogy a közterhekben arányos részt jajszó nélkül viseljenek, joggal megkívánhatjuk az áruházaktól is, hogy legalább annyi közterhet vállaljanak, amennyi őket tényleges forgalmuk és elért nagy bevételük arányában megilleti.

— A most megjelenő áruházi rendelettel kapcsolatban rendelkezés fog történni abban a tekintetben is, hogy *az áruházak alkalmazottainak minimális munkabére szabályoztassék.* Ez is egy rendkívül fontos szociális szempont, ami egy egész sereg kisegzisztenciának a létérdekét érinti és emellett kiegyenlítő hatással lesz a túlnagy verseny feltételeinek szabályozására is. Mindent összevéve: a mostani áruházi rendelettel, mint az áruházi verseny megrendszabályozásának első lépésével a kereskedők meg lehetnek elégedve,

az áruházak pedig kénytelenek lesznek üzleti gesztióikban a szelid verseny normális keretei közé beleilleszkedni.

*

Az áruházi túltengésnek és mindannak a veszedelemnek, amely ebből egyre fokozottabb mértékben kibontakozott, egyik első felismerője a *Fűszerkereskedők Országos Egyesülete* volt, amely sokáig magára hagyottan folytatta küzdelmét és mind máig, amikor már az érdekeltségek egész sora szállt sorompóba a kereskedelemre és kisiparra nehezedő verseny ellen, lankadatlan buzgalommal folytatta nehéz harcát. Ennek a küzdelemnek élén áll évek hosszú sora óta

Tóth Gábor

törvényhatósági bizottsági tag, a Fűszerkereskedők Országos Egyesületének ügyvezető társelnöke,

aki most, a rendelet megjelenése alkalmából a következőkben fejtette ki előttünk az érdekeltségek álláspontját:

— A kereskedelemügyi miniszter úr tetterejére és közismert gyors elhatározó képességére vall, hogy néhány nappal azután, hogy a kereskedelemügyi tárca vezetését átvette, már ki is adta a régen igért és még régebben várt áruházi rendeletet. *Amikor ezért a legteljesebb elismeréssel vagyunk iránta,* másrészről meg kell állapítanom, hogy *a rendelet az érdekeltekben nem keltett osztatlan örömet.* A remény az volt, hogy a már meglévő rendelettervezetbe felvétetnek az érdekeltségek kívánságai, e helyett azonban *enyhítések történtek azokon a rendszabályokon, amelyek az áruházak versenyét megfékezni lettek volna hivatottak.* Az érdekképviseletek a rendelet kiadása előtt még egy ankétet vártak, amelyen érdekeik fokozottabb védelmét szerették volna érvényesíteni.

— Most, amikor a rendelet szövege nyilvánosságra került, az érdekeltségek nyomban tanácskozásra gyültek és megállapították, hogy *a rendelet után, amely tagadhatatlan eredményeket is hoz,*

a harcot tovább kell folytatni.

Az értekezleten nem az áruházak létezése ellen történt állásfoglalás és a további harc sem ez ellen irányul, hanem

az áruházak üzletpolitikája ellen, amely a tisztességes kereskedő üzleti elveivel gyakran nem egyeztethető össze.

Ugy érzik az érdekeltségek, hogy a küzdelem, amely tisztességes üzleti elvekért folyik, nem ütközhetik akadályokba és hogy ez minél hatékonyabban és rendszeresebben történhessék meg, az a vélemény alakult ki, hogy ebből a célból

blokkot kell alakítani.

— Ennek a blokknak feladata az lesz, hogy *ne csak az áruházak üzletpolitikáját ellenőrizze, hanem*

a gyári detailüzletekét, a tömegfiókokét, sőt egyes nagyobb olyan detailüzletekét is, amelyeknek az üzletpolitikája az áruházakéval azonos.

Ebben a harcban nem lehet a kereskedelem szabadságát ellenérvként hangoztatni és a szerzett jogokat villogtatni, itt csupán *a kereskedelmi tisztességről* van szó. *A blokk vezetői sorába óhajtják állítani az áruházi harcban szemben állókat is és legjobban szeretnék az elnöki székben látni Éber Antalt,* a Kamara elnökét, aki a tisztességtelen verseny elleni küzdelem kongresszusának elnöke is volt. A blokk vezetőségében óhajtjuk látni mindazokat, akiknek az áruházak elleni küzdelem talán nem volt inyükre, de a kereskedői tisztességért folyó harcban minden kétségen kívül részt fognak venni. Mi majd a közkatonák leszünk, de meg fogjuk mutatni, hogy hol kell erélyesen, sőt a helyzethez mérten drasztikusan is közbelépni. Elvárjuk az érdekképviseletek minden vezetőjétől és funkcionáriusától, hogy amikor a létérdekünkről van szó, sikra fognak azért szállni.

— *Tisztességes üzletpolitikát, tisztességes árakat követelünk* és követeljük, hogy a kereskedelem vezérei álljanak mellénk akkor, amikor arra törekszünk, hogy

a nagytőke a fiókok tömegével ne seperje el a tisztes kereskedelmet.

A kormány se nézheti közömbösen, hogy kenyér nélkül maradjanak a kiskereskedők és kisiparosok, már csak azért sem, mert ezek adójára jobban számíthatnak, mint az adózás terén kedvezőbb helyzetben levő részvénytársaságokéra.

— Élni akarunk becsülettel, jó magyarok akarunk maradni és *nem türjük, hogy belőlünk proletárokat csináljon a mohó nagytőke.* Ennek megakadályozása nemzeti feladat is. És ha a földreformnál minél több kismebert akarnak földhöz juttatni, a kiskereskedő és kisiparos tömegek fennmaradását is elő kell segíteni. Erre a harcra hívjuk fel az illetékeseket és ha ebben a harcunkban is csak a kereskedelem szabadságáról beszélnek és nem akarják meghallgatni sokezer kiskereskedő és kisiparos sürgető kívánságát, akkor el kell jönni egy olyan időnek, amely a lenni vagy nem lenni kérdését teríti elénk.

— Harcunkban megnyugvás számunkra, hogy ma már mellettünk áll az egész érdekeltség, amely végre teljességgel felismerte a kereskedelmet romlással fenyegető veszedelmet. Valamikor a fűszerkereskedők magukban álltak a porondon küzdelmükben és a sajtóban ösztönzést egyedül a *Fővárosi Hirlap* lelkes támogatásában találtak, amely az évek hosszú során át kitartott a cél mellett, mindmáig, amikor az első lépés megtörtént a javulás útján.

*

A rendelet megjelenése alkalmából pénteken a *Baross Szövetség* helyiségében az érdekeltség vezető egyesületei tanácskozást tartottak, amelyen elhatározták, hogy

áruházi különadó

bevezetését kérik a pénzügyminisztertől. Az erre vonatkozó *felterjesztés elkészítésére a Baross Szövetséget kérték fel.* A felterjesztés már el is készült és kedden este került az érdekeltségek újabb értekezletén bemutatásra.

Baranyay Lipót

a Nemzeti Bank vezérigazgatója, Quandt Richárd igazgatóhelyettes

A minap tartotta a *Magyar Nemzeti Bank* főtanácsa ülését, amelyen *Imrédy* Béla dr. elnök kegyeletes szavakkal hódolt *Gömbös* Gyula emlékezetének, majd rámutatott arra a súlyos veszteségre, amely az intézetet nagyérdemű vezérigazgatóhelyettesének, *Lenk* Adolfnak elhunytával érte.

A főtanácsos ezek után *Baranyay* Lipót dr. kincstári főtanácsos, igazgatót, a bankosztály vezetőjét vezérigazgatóvá, *Quandt* Richárd főfelügyelőt pedig *igazgatóhelyettessé* nevezte ki. Ugyanekkor *Quandt* Richárd igazgatóhelyettest megbízta a *bankosztály* vezetésével.

*

Ez a két kinevezés *osztatlan megelégedést keltett mindenfelé,* mert azt jelenti, hogy *a fiatal tehetségek immár utat törnek maguknak a nemes tradíciók közgazdasági fellegvárába a Magyar Nemzeti Bankba is.*

Baranyay Lipót dr. fiatalon, 42 esztendős korában került magas poziciójába. Alig nyolc esztendeje, hogy a *P. K.*-tól átkerült az intézethez, ahol *Imrédy* Béla vett tudomást különböző nemzetközi tárgyalásokon *Baranyay* Lipót kiváló képességeiről.

Quandt Richárd szintén a *P. K.*-tól került a Jegyintézethez és ugyancsak külföldi tárgyalásokon bizonyította be rátermettségét, hogy a nemzet bankjánál vezető állást töltsön be.

Két kiválóan tehetséges fiatalember szorgalmas munkával megérdemelt érvényesülése ez a két kinevezés, amelyhez érdekességként hozzáfűzhetjük, hogy *Quandt* Richárd *fontos hivatalos tárgyalás közben, Genfben értesült előléptetéséről.*

Gergely Tódor kitüntetése. A kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére *Gergely* Tódor m. kir. gazdasági főtanácsnok, az *Első Magyar Általános Biztosító Társaság* vezérigazgatójának az intézetnél öt évtizeden át kifejtett igen értékes szolgálatai elismeréséül *a magyar érdemrend középkeresztjéhez a csillagot adományozta.*

Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű Részvénytársaság. A *Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű Részvénytársaság* pénteken tartotta *Biró* Pál elnöklete alatt 55. rendes évi közgyűlését, amely az 1935/36. üzletév zárszámadásait, valamint az ezzel összefüggő összes javaslatokat egyhangúlag elfogadta és úgy az igazgatóság, mint a felügyelőbizottság részére a felmentvényt megadta. *A részvényenkénti P 4.— osztalék* november hó 2-tól kezdve kerül kifizetésre.

A Nasici közgyűlése. Az *Union des usines et des exploitations Forestières de Nasic, Genève,* október 29-én Genfben tartotta meg évi rendes közgyűlését. A mérleg 142.246.26 svájci frank nyereséget mutatott ki, ami új számlára vitetett át.

Az OMTK közgyűlése. Az *Országos Magyar Tejszövetkezeti Központ* csütörtökön tartotta meg évi rendes közgyűlését, miután a cégbíróság a június 13-án megtartott közgyűlést alaki hiba miatt — mert a közgyűlés a meghívástól számított 8 nap helyett 7 nap mulva volt megtartva — megsemmisítette. *Schandl* Károly dr. elnök, ny. földmívelésügyi államtitkár elnöki megnyitó beszéde után az igazgatóság előterjesztette a mérleg- és eredményszámlát, valamint az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentését, melyet a közgyűlés egyhangúlag elfogadott. *Schandl* Károly elnök zárószavában örömmel állapítja meg, hogy a közgyűlés egyhangúlag, osztatlan szeretettel és meg nem rendült bizalommal viseltetik az OMTK vezetősége és *Düsing* Miksa vezérigazgató személye iránt és ebben úgy ő, mint az egész igazgatóság is szolidárisak a közgyűlés tagjaival. A közgyűlés ezután megválasztotta az új igazgatósági és felügyelőbizottsági tagokat.

Jelentékeny jövedelemszaporulat a Nikotexnél. A *Nikotex rt.* 1935—36. üzletévi mérlege a vállalat forgalmának és nyereségének emelkedéséről számol be. A gyártási jövedelem az előző évi 361.949 pengőről *442.668 pengőre emelkedett,* míg a tisztanyeresége 500.000 pengő alaptőke mellett *65.449 pengő volt.* Leírásokra a vállalat 31.194 pengőt fordított.

Az Óbudai Fehérítő, Festő- és Impregnálógyár Rt. most tette közzé a mult évi mérlegét, amely a vállalat újabb, jelentős fejlődéséről számol be. A vállalat 400 ezer pengő alaptőke mellett 64.069 P tiszta nyereséget ért el, ami több, mint 16%-os eredmény.

VÁLLALKOZÁS

Modernizálják a Rudast. A Rudas-fürdő átépítése és modernizálása *a közeli napokban megkezdődik.* A kőművesmunkák és tatarozási munkák elvégzésére *Makovszky* László építészvállalkozó kapott megbízást. *A Rudas-fürdő épületét tatarozzák és ugyanakkor tíz új juventus-kádfürdőt rendeznek be.*

Beérkezett ajánlatok

Újpesten, a kassaluti bérház tatarozási munkáira pályáztak: Építőipar szöv. 10.160, Braun Lajos 11.069, Egri Bálint 11.550, Barát 11.639, Almási Zsigmond 11.641, Szabó István 11.751, Erdélyi Náthán 12.575, Kara János 13.279, Töke György 13.347, Beszédes József 13.519, Urbán Konrád 13.609, Bagi Gyula 13.520, Wagner Lajos 13.710, Manga Gyula 13.860, Wittner Jenő 13.943, Csillag és Nagy 14.209, Grenyo Bertalan 14.511, Jámbor János 14.720, Nagy Károly 14.802, Fülöp Ferenc 15.529, Glock Imre 15.625, Juhász József 17.772 pengővel.

A Kerepesi-uti menhely kazánházának átalakításával kapcsolatos kőművesmunkára pályáztak: Réhling Alajos 3741, Paulheim és Weininger 3822, Beszédes József 4022, Ruzicska Béla 4133, Pruscha József 3747, Kochenburgar Károly 4738, Horesnyi József 5555 pengővel. Ugyanott **ácsmunkára** pályáztak: Ertl József 1776, Eckhardt István 1836, Hellebrándt Ödön 1873, Sramó István 1979, Kurtán Gyula 2104, Kara János 2157, Hartmann József 2286, Takács József 3060, Aschenbrenner János 3305, Szivos László 3507 pengővel.

A Pillangó-u. menhely **tetőfedő munkáira** pályáztak: Dani János 6000, Juhász József 6020, Spur János 6420, Sensel János 6640, Urbancsek József 7320, Urbancsek Rezső 7420 pengővel.

A Rudasfürdő átalakításával kapcsolatos **üveges munkára** pályáztak: Bukova Lajos 10.100, Schneider és Társa 10.100, Szittner Ferenc 10.450, Braun Sándor 10.750, Weiss Gyula 11.100 pengővel.

A Fő-utcai Flórián-kápolnán kivitelre kerülő **kőműves munkára** pályáztak: Boros János 10.669, Rácz Márton 10.726, Relnisch és Wohl 11.627, Makovszky László 16.964 pengővel.

A XIV. kerületi elöljáróság **felvonó-szerelési munkára** pályáztak: Hanlovits és Horváth 7449, Sere és Társa 7829, Posselt Gyula 7915, Haverland Antal 7924, Freissler Antal 7994, Wertheim és Társa 8370 pengővel.

10.330 m. féllenpamutvászon, 21.730 m. cérnázott pamutvászon, 20.400 m. pamutflisztián, 4550 m. molino szállítására pályáztak: Magyar Pamutipar 63.206, Budakalászi Textilművek 72.517, Goldberger 90.653, Freudiger R.-t. Mózes 6608, Gráf-féle textilgyár 92.010, Unió textilművek 25.303, M. Kender-, Len- és Juta-ipar 68.240, Kispesti Textilgyár 40.781, Wein és Társa 7080, Linum Tausig 67.438 pengővel.

2608 q. széna, 1600 q. rozs, 1600 q. buza, 250 q. zab szállítására pályáztak: Ehrentál és Kiss 14.768, Schreier Béla 4575, Klein Lajos 15.262, Gláz Béla 5808, Böhm Arnold 4675 pengővel.

Uj versenytárgyalási kiírások

209 drb asztali **tűzhely szállítására** a Ceglédi-úti szükséglakások részére. Pályázni lehet november 13-án d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

Horganylemezek szállítására az üzemek részére. Pályázni lehet november 16-án d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

Palafedő-, bádogos-, ácsmunkákra a Gubacsi-úti szükséglakásoknál. Pályázni lehet november 10-én d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

A BESZKÁRT Dráva-utcai áramátalakító állomásának **építési munkálataira.** Pályázni lehet november 16-án d. e. 11 óráig. Akácfa-utca 15. III. em. 31.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

DACSÓ EMIL

Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat

Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában

Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

VAS MÉRNÖK Vegyi Gyára Rt. Asbest VMV Asbestből MINDENT

Budapest, V., Visegrádi-u. 67. Telefon: 2—924—63.

SALGÓTARJÁNI KÖSZÉNBÁNYA R. T.

Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám Telefon: 1-252-84, 1-108-58.

Cementgyár:	Lábatlanban	évi telj. kép.	12.000 v.	
Mészgyárak:	Lábatlanban	„ „ „	5.000	„
	Dorogon	„ „ „	3.000	„
Téglagyárak:	Buda-Ujlak, Kőbánya, Nyergesujfalu	évi telj. kép.	80,000.000	drb.
Cserépgyár:	Buda-Ujlak	„ „ „	8,000.000	drb.

Huszonötödik évfolyam Budapest, 1936 november 11 45. szám.

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Mikecz Ödön

A mai magyar belügyminiszter szinte párját ritkító európéer, világot látott, világot járó ember, aki a nagy nyugati kultúrától áthatva, rendkívüli műveltséggel felszerelve, mint kész államférfi lépett a politikai arénába. Az ilyen ember számára, mint amilyen *Kozma* Miklós, páratlan értéket jelent a magyar főváros, ez az álomszerű gyorsasággal fejlődő világváros, amelyben a magyar nemzeti életnek a nyugati világgal való közvetlen kapcsolatot kellett felismernie. *Kozma* Miklós számtalanszor adta már tanujelét annak, hogy Budapestet a magyar kultúra, a magyar erő és magyar szépség világítótornyának tartja. Ez a város magához vonzza, meghódítja Nyugat fiait és ugyanakkor magasabb kutúrájának fényét árasztja mindenfelé, hirdetve azt a nemes kultúrfölényt, amely vezetésre tesz hivatottá bennünket a Dunavölgyében. Ezeket a felmérhetetlen értékeket figyelembe véve, gyakorolja Budapest felett *Kozma* Miklós azt a kormányhatósági felügyeletet, amelyet a törvény ráruház. De nem áll meg ezen a ponton, hanem a belügyminiszteri székben is Budapest lelkes, odaadó polgárának érzi magát és egész tehetségével, az igazi európéer látókörével segítséget nyujt a fiatal világváros fejlesztéséhez, szépítéséhez és világhírének emeléséhez.

A belügyminiszternek ebben a munkában, mint egész kormányzati tevékenységében, mostantól kezdve elsö munkatársa *Mikecz* Ödön államtitkár lesz. *Mikecz* Ödönnel ebbe a magas pozícióba olyan egyéniség kerül, akinek tiszteletet parancsoló, férfias jelleme sajtófőnökségének egy esztendeje alatt is közmondássá vált, korrektsége és objektivitása, kivételes tudása és ritka müveltsége az egész magyar közvéleményt, de főleg a politikai világot meghódította. Az örök politikai pártellentétek, a személyi torzsalkodások pillanatig sem tudták megperzselni ezt a kemény, férfias és kulturájának fényes pajzsa által védett egyéniségét. Olyan férfiú lett tehát a belügyminiszter első munkatársa, aki mélyen átérzi azt a félelmetesen gigászi hivatást, amely Budapestre a nemzet, az ország érdekében vár.

Mikecz Ödönre bizonyára azért esett a kormányzó, a kormányelnök és a belügyminiszter választása, mert nehéz időkben nagy feladatok megoldását várják tőle. Bár ennek a városnak minden lakosa féltve őrzi az autonómiát, de tudja azt is mindenki, hogy úgy a belügyminiszter, mint államtitkára őszinte híve és védője az önkormányzatnak: szeretnénk, ha *Mikecz* Ödönnek országos gondjai és nagy feladatainak megoldása mellett, minél több ideje és módja lenne törődni a világvonatkozásban mind több hívet és barátot hódító magyar fővárossal. Módot ad erre az is, hogy a belügyminiszter felügyeleti hatósága a fővárosnak, de kötelességévé teszi ezt *Mikecz* Ödönnek nemcsak a saját világlátott, tapasztalt, a szépért rajongó egyénisége, hanem az a magyar közéletben majdnem ismeretlen, minden oldalról elismert és tiszteletben tartott pozíciója, amellyel sikerült a nagy nemzeti eszmékért, az ország boldogulásáért és a magyar kultúra fejlesztéséért eddig folytatott munkájától a politikai gáncsoskodást távoltartania.

Az új belügyi államtitkárban Budapest lakossága azt a nagytekintélyű férfiút látja, akinek bölcsességére, tapintatára, szeretetteljes gondoskodására mindig számítani lehet, amikor minden igaz kultúrembernek akcióba kell lépnie, hogy a magyar kultúra világítótornyát, Budapestet megvédjék és virágzását előmozdítsák. Várja azonban azt is a magyar székesfőváros, hogy azokban a sorsdöntő kérdésekben, amelyek már oly régóta várnak megoldásra a kormány és a kommunitás között és amelyek a kormányzatnak nem szereznek előnyöket, de a fővárosnak ártalmára vannak: ezekben a nagy kérdésekben *Mikecz* Ödön nemes diplomáciája és mindenki által jogosan elismert igazságratörekvése is segíteni fog a végső megoldások megtalálásában. Végül pedig sok reményt fűzünk ahhoz, hogy *Mikecz* Ödönnek a kiegyenlítő és biztos, maradandó megoldásokat kereső tevékenysége elő fogja mozdítani azt a tartós és tökéletes harmóniát is, amelyet tudatlanul és lelkiismeretlenül annyiszor akartak már a főváros és a magyar vidék között megzavarni.

Áthelyezik a délivasuti pályaudvart és főpályaudvart terveznek a pesti oldalon

Szendy Károly polgármester

a Fővárosi Hirlapnak adott nyilatkozatában kijelenti:

a Tabán beépítését nem tartja célszerűnek és véleménye szerint a fürdőváros létesítményeinek megteremtése a magántőke feladata

Megegyezés készül a kormány és főváros között a pályaudvarok beruházásának megosztásáról

A költségvetés közgyülési vitája során dominálo erővel jutott szóhoz a városrendezés és városfejlesztés problémája. Amint a költségvetés beruházási programja, valamint a törvényhatósági bizottság tagjai részéről elhangzott indítványok és javaslatok mutatják, a főváros rendkívüli feladatok megoldása előtt áll ezen a téren. És amiközben a viták keretében Budapestet építik, *Szendy Károly polgármester nagyfontosságú tárgyalásokat folytat a kormányhatóságokkal a városrendezés olyan alapvető kérdéseiről, amelyekhez a fejlődés egész láncolata kapcsolódik. A pályaudvarok kitelepítése*, ez a hosszú idő óta napirenden lévő, de egyelőre mozdulatlan probléma körül merültek fel ezeken a tárgyalásokon nagyszabású megoldási tervek, amelyeknek ezúttal reálitást, a megoldáshoz való lehetőséget ad a kormány jóakaratú megértése olyan formában, hogy a fővárossal együttesen hajlandó viselni a felmerülő terheket.

Ezekkel az alapvető rendezési tervekkel párhuzamosan foglalkoztatják a polgármestert *a városfejlesztési kérdések*, amelyek sorában legelül áll mindaz, ami a gazdasági szempontból nagyjelentőségüvé vált idegenforgalmat szolgálja: *a fürdőváros kiépítése* és ebben a keretben mindenekelőtt *az új Tabán kérdésének megoldása*. Az idegenforgalmi lendület azonban nem ejti abba a káprázatba a polgármestert, hogy mindent ennek az érdeknek szolgálatába állitson és továbbra is azt tartja legelsőrendü feladatának, hogy a fővárost a polgárságáért fejlessze tovább a világvárosi színvonalon.

Ezekről a kialakulóban lévő nagy koncepciókról a *Fővárosi Hirlap* munkatársának alkalma volt beszélni

Szendy Károly

polgármesterrel,

aki a következő nagyértékü nyilatkozatában enged bepillantást a közelebbi időben megoldásra kerülő problémákba:

A pályaudvarok akadályozzák a fejlődést

— Az utóbbi hetekben folyamatos tárgyalásokat folytattam a belügyminisztériummal és a kereskedelemügyi minisztériummal abban az irányban, hogy most már belátható időn belül megoldásra kerüljenek a legfontosabb városrendezési problémák.

Mindaddig, amig nem rendeztük a több évtizeddel ezelőtt felépitett fővárosi pályaudvarok kérdését, leküzdhetetlen akadályai vannak a város belterjes fejlődésének.

Bizonyítékul elég megemlítenem az úgynevezett halálsorompók problémáját, amely szinte teljesen megakadályozta a ceglédi vasútvonal mögött elterülő városrészek fejlődését. A legutóbbi évtized meggyőzött bennünket arról, hogy a megcsökkent bevételi lehetőségek mellett mindenáron a város belterjes fejlődésének ügyét kell szolgálnunk, mert üzemeink hovatovább már nem birják az óriási távolságokba történő csőfektetéseket és hálózatbővítéseket viszont az is ismeretes, hogy

a közterhek emelésének veszedelmes fegyveréhez folyamodni egyáltalán nem kivánunk.

Felmerült az a gondolat, hogy a ceglédi vasútvonal megmarad eddigi helyén és a XIV. kerületet úgy hozzuk szerves összefüggésbe a mögötte fekvő városrészekkel, hogy több aluljárót épitünk. Ez azonban kidobott pénz lenne, mert a megoldás nem kielégitő, a szétszakítottság lényegileg továbbra is megmarad, emellett pedig gondolni sem lehet arra, hogy a város belterületébe mindjobban beékelődő Nyugati pályaudvart kitelepítsük.

— Az akadályokat a pályaudvar-kérdés megoldásánál legelsősorban az anyagi eszközök hiánya jelentette. Hosszú időn keresztül vita folyt arról a székesfőváros és a Máv. között, kinek a kötelessége a pályaudvarok kitelepítési költségeinek előteremtése.

A főváros semmiképpen sincs jelenleg abban a helyzetben, hogy a huszonegy milliónál jóval nagyobb költségösszeget előteremtse,

amellett azonban éppen, mert az ország fővárosa, nem is lenne méltányos, ha egyedül neki kellene viselnie a horribilis terheket. A kérdés eldöntésére a legutóbbi időben hatékonyan avatkozott be a kereskedelemügyi minisztérium, amely eddigi gesztióival is bebizonyította, hogy meg fogja találni a méltányos középutat, amelynek eredményeként

a székesfőváros és az állam megosztják egymás között a fennforgó terheket. Most már meg van a reménységünk arra, hogy pár esztendő mulva eltünnek a város belső fejlődését erősen hátráltató régi pályaudvarok

és azok kitelepítésére, illetőleg központosítására megtörténnek a gyakorlati vonatkozású intézkedések.

— Legjobban a Délivasúti pályaudvar van beékelődve a város házrengetegébe. Ennélfogva a legsürgősebb segítségre itt van szükség. A kereskedelemügyi minisztérium és a MÁV közösen megállapított tervei szerint a pályaudvarrendezés során éppen ezért

legelőször a Déli pályaudvar kitelepítésére kerül a sor.

Végleges döntés nem történt ugyan még, de szinte bizonyosra vehető, hogy a dunántúli közlekedés lebonyolítására hivatott központi budai pályaudvart a jelenlegi kelenföldi pályaudvar berendezéseinek felhasználásával

a Lenke-tér környékén fogják felépiteni,

ahol megfelelő nagyságú fővárosi és állami telkek is rendelkezésre állanak. Az elképzelések szerint

ezenkívül még egy főpályaudvar létesül, amelynek sinhálózatán a Duna—Tisza köze, a Tiszántúl és Északmagyarország, hogy fővárosi nyelven szóljak, a balpart vonatai fognak befutni.

Ennek a pesti központi pályaudvarnak elhelyezésére is tettek már javaslatokat, azoknak elfogadására nézve azonban eddig nem hangzottak el egybehangzó értelmű nyilatkozatok.

A Tabán és a Rudasfürdő

— Arra való tekintettel, hogy az idegenforgalom nemcsak székesfővárosi, hanem országos viszonylatban is egyik legnagyobb jelentőségű problémánkká vált, minden erőnkkel arra törekszünk mostanában, hogy a közgazdaság helyzetére nagy befolyást gyakorló idegenforgalmi eredményeket a jövőben fenntarthassuk illetőleg a lehetőség keretein belül azokat még fokozhassuk. Szinte azt mondhatnám, hogy legtöbb városfejlesztési problémánk ebben a beállítottságban kerül kivitelre, mert a külföldi tapasztalatok százai bizonyítják, hogy

a külföldiek szempontjából rendkívül nagyjelentőségű az, ha modern világváros keretében találnak meg bizonyos vonzó, másutt fel nem lelhető sajátságokat.

— Az idegenforgalmi ügyekkel a legszervesebben összefüggésben áll a *Tabán rendezésének kérdése* is. Ma is fenntartom azt az álláspontomat, amelyet már régóta hangoztatok, hogy

a régi városrész területét beépíteni nem szabad.

Gyógyforrásainkat és fürdőinket csak akkor tudjuk megfelelően kihasználni és szimpatikus fürdőkörnyezetbe beállítani, ha a gyógyhelyi jelleget mindenképpen kidomborítjuk. A Gellért-fürdő ebből a szempontból a Gellérthegy közvetlen közelsége folytán meglehetősen kedvező helyzetben van, ennek az intézménynek fejlesztési lehetőségei azonban meglehetősen korlátozottak. Az utóbbi esztendők során derült ki, hogy

a Rudas-fürdő forráscsoportja értékben semmivel sem marad a Gellért forráscsoportja mögött,

sőt a Juventus-forrás felfedezése után jelentőségében talán túl is szárnyalja azt. Arra a közület nem gondolhat, hogy saját rezsijében önerejéből oldja meg a fürdővárost. Ez nem feladata a székesfővárosnak, hanem sokkal inkább a magánvállalkozásnak.

Ha mi a Rudas-fürdő jelenleg elavult épületét rendbehozzuk, ezzel már el is végeztük a reánk háruló feladatokat, a további létesítmények megteremtése a vállalkozásra kész magántőke feladatát képezhetik.

Segítségére kívánunk természetesen sietni a magánvállalkozásnak, akkor, amidőn biztosítjuk a fürdőváros kialakításához szükséges szabad teret, szép parkokat és általában a megfelelő környezetet. Meggyőződéssel hiszem azt, hogy a magyar idegenforgalom még nem érte el kifejlődésének tetőpontját. Igaz, hogy a legutóbbi hetek során a külföld több államában elkövetkezett pénzértékcsökkentések megnehezítették helyzetünket, viszont az a körülmény, hogy idegenforgalmunk a legutóbbi hetekben sem esett vissza, bizonyítékot szolgáltat arra, hogy

túlzott jelentőséget a külföldi devalvációknak tulajdonítanunk nem kell.

Ha mi városunkban biztosítani tudjuk azokat a feltételeket, amelyek az idegenforgalom nélkülözhetetlen elemei, emellett pedig anyagi erőink megfeszítésével újabb és újabb létesítményekkel növeljük városunk szépségeinek érvényrejuttatását, technikai berendezéseink tökéletességét és kultúrális jellegének kidomborítását, akkor egy pillanatig sem kell tartanunk az idegenforgalom visszaesésétől.

Városszépítés a polgárság és az idegenforgalom érdekében

— Az a körülmény, hogy az utóbbi időben az államhatalom részéről is nagy megértést tapasztalunk a különleges budapesti idegenforgalmi problémák iránt, csak alátámasztja ebbeli meggyőződésemet. Az természetes, hogy tulzásokba nem fogunk esni és

ha a székesfőváros külső arculatát ékesebbé, meghittebbé akarjuk tenni, ezt nemcsak azért cselekesszük, hogy az idejövő külföldieknek kedveskedjünk, hanem legelsősorban saját polgárságunk érdekeit kívánjuk vele szolgálni.

A jó utak, a kifogástalanul működő közüzemek, a szép parkok, a magas színvonalon álló közegészségügyi intézmények, a kulturális szervek, a múzeumok, a népművelés, mind, mind a legközvetlenebbül szolgálják a főváros és az ország lakosságának érdekeit, ugyanekkor azonban alkalmasak arra is, hogy megkülönböztetett módon emeljenek ki bennünket a modern világvárosok sorából.

— A reánk váró munkát természetesen nemcsak mi, az adminisztráció emberei végezzük.

Velünk együtt dolgozik a feladatok megvalósítása érdekében az autonómia

és éppen a most folyó költségvetési vita emelkedett színvonala a bizonyíték arra, hogy a törvényhatósági pártokban helyet foglaló választott képviselők, pártállásra való tekintet nélkül, egyedül a székesfőváros ügyeinek szeretetétől vezéreltetve, milyen agilitással működnek közre Budapest sorsának jobbrafordításán.

Visszaemlékezés arra, ami huszonöt évből a legszínesebben megmaradt

Beszélgetés a jubiláns Némethy Károly tanácsnokkal

Hivatali pályájának nevezetes dátumához jutott *Némehty* Károly dr. tanácsnok, a közművelődési ügyosztály vezetője. Huszonöt éve annak, hogy a főváros szolgálatába lépett és ebből az időből öt évet töltött annak az ügyosztálynak élén, amelynek vezetésére magas kultúrája, művészeti és irodalmi képzettsége valósággal predesztinálták. Ezek a kvalitások flatal tisztviselő korában, más beosztásban is élénken jelentkeztek nála, párosulva erős szociális érzékével. Elöljáróságokon, különböző ügyosztályok keretében dolgozott és hosszabb időt töltött *Bárczy* István, majd *Ripka* Ferenc mellett, mint polgármesteri és főpolgármesteri titkár, amíg a mai poziciójába került és itt kiváló tehetségét maradandó alkotásokkal érvényesithette. Méltón képviseli a kultúrát a főváros adminisztrációjában, de nevét a külföldön is ismertté tette, amit számos nemzetközi összejövetelen tartott tudományos és irodalmi előadásainak sikerén kívül külföldi kitüntetéseinek egész sora is igazol. Büszkélkedhetik másfajta kitüntetésekkel is, azokkal a vitézségi érmekkel, amelyeket mint huszárkapitány a háborúban szerzett és az *aranysarkantyús vitézi* címmel, amelyet *IV. Károly* király adományozott neki. A főváros kultúrájának emelése körül szerzett érdemei elismeréséül nemrégen megkapta a *kormányfőtanácsosi* címet is.

A huszonötéves évfordulót csendes, de meleg ünneplléssel emelte ki a hétköznapok sorából az ügyosztály és a városháza. A *Fővárosi Hirlap* pedig, *amelynek születésnapja egybeesik a jubiláns tanácsnok hivatalbalépésével*, arra használta fel az ünnepi alkalmat, hogy megkérdezze

Némethy Károly dr.
tanácsnokot

milyen emlékek jelennek meg most előtte a huszonöt esztendő változatos eseményeiből. Sokszínű, érdekes mozaikkép alakult ki, amint a választ a következőkben megkaptuk:

— A főváros szolgálatában most betelt huszonöt évem különösen kezdődött. Megütközéssel vettem tudomásul, hogy atyai jóbarátom, *Bárczy* István polgármester kinevezett ügyan, de az ötödik kerületi elöljáróság *iktatóhivatalához* osztott be. Az iktatóhivatalhoz, amikor én ifjú szívvel magasrendű feladatokat akartam vállalni. Utólag azután mindig a leghálásabban kellett gondolnom erre a beosztásra, amely alkalmat adott arra, hogy a közigazgatás tudományát az első lépéstől kezdve eltanuljam. Az iktatóból azután végigmentem az elöljáróság egész ügykörén egy olyan vezető szárnyai alatt, mint amilyen *Hamvay* Sándor volt.

— Végigjárva az elöljárósági iskolát, amelynek egész pályámon át hasznát vettem, mint címzetes segédfogalmazó a szociálpolitikai és közművelődési ügyosztályhoz kerültem, amelyben a közművelődést akkor egy szál referens képviselte. Rövid idő mulva *Bárczy* István polgármester maga mellé vett a titkársághoz. *Sztankovits* Szilárd, majd *Miklós* Elemér volt a polgármesteri titkár, míg mi, *Lamotte* Károllyal a másodtitkári teendőket töltöttük be.

— Itt, a titkári hivatalban sok értékes élményben volt részem, de a régmult események közül a legelevenebb erővel él még ma is bennem az a történet, amely egy délelőttömet tette felejthetetlenné

— A polgármesteri fogadtatások során *bekopogtatott a titkári szobába egy szerény megjelenésű és még szerényebb viselkedésű papocska.*

„— Lehet a polgármester úrral beszélni?" — kérdezte csendesen.

„— Lehet, — feleltem, — de most a referens tanácsnok van benn. Tessék addig helyet foglalni."

— A pap leült és türelmesen várt. Eltelt egy negyed óra is, de a tanácsnok még mindig benn tartózkodott a polgármesternél. A pap jámbor türelme udvariasságra késztetett. Elhatároztam, hogy referálás közben bejelentem a polgármesternek.

„— Kit szabad bejelentenem?" — kérdeztem.

„— *Én vagyok az új hercegprimás.* — mondta szerény egyszerűséggel a pap. — és tiszteletemet óhajtom tenni a polgármester úrnál."

Csernoch János volt az egyszerű látogató...

*

— Az érdekes eseményeket azonban nem kellett mindig kívülről várni. Bőven szolgált ezekkel maga *Bárczy* István nagy és kis ténykedéseivel. Sorozatos élmény volt megfigyelni, hogy gondoskodása mennyire kiterjedt mindenre, a legapróbb dolgokra is. Nem türte például, hogy a titkárok csak levelezéssel, bejelentéssel és a szokásos titkári teendőkkel foglalkozzanak, az volt a kívánsága, hogy *komoly munkálkodást is fejtsenek ki.* Ezzel azután valósággal lökést adott arra, hogy az ember olyan irányba elinduljon, amely egész pályájára befolyással volt. *Lamotte* Károlynak például egyszer feladatává tette, hogy tanulmányozza a nálunk ekkor még be nem vezetett vigalmi adó külföldi rendszereit, majd több más gazdasági probléma kidolgozására adott neki megbízást. Engem művészeti kérdések tanulmányozásával bizott meg, más alkalommal pedig a tuberkulózis elleni védekezés érdekében teendő közigazgatási intézkedések előkészítése volt a feladatom.

— Egy szép napon, úgy délután három órakor, azt mondta Bárczy:

„— Te, nézd csak, *leírhatnád nekem ezt a levelet gépen.*"

„— Megtenném, de *fogalmam sincs a gépirásról.*"

„— *Csak reggelre kell*", — mondta ártatlan arccal és otthagyott az írógép mellett.

— Húsz papirost is elrontottam, amíg a gép rejtelmeit kitanultam és a levelet végre hiba nélkül leírtam. *Reggelre csakugyan készen is volt.* Igy vezetett be a gépirás titkaiba.

— Ez is jellemző Bárczy-eset. Már egy évnél tovább voltam egyik titkára, amikor több segédfogalmazói állás megüresedett.

„— Pályázhatom?" — kérdeztem tőle.

„— *Még nem régen vagy a városnál,* — felelte. — Majd rád kerül a sor."

— És rám is került, de egészen más körülmények között, mint ahogyan gondoltam. Kitört a háború. Távoli harctéren voltam, amikor egy napon hivatalos levelet kézbesített a tábori posta. Budapest székesfőváros polgármesterétől jött a levél, benne szép, kalligrafikus okmány. *A főváros tanácsa fogalmazóvá választott. Átugrottam a segédfogalmazói állást.* Ugy látszik, Bárczy István duplán számította a háborús időt.

*

— Négy évnél tovább voltam a fronton. A brassói 2-ős huszárezredben mint szakaszparancsnok, majd mint századparancsnok jártam a harctereket, ami fővárosi szolgálatomban nagy kiesést jelentett. Mikor visszatértem, sok mindent újból kellett tanulni, de meg a viszonyokat is nagyon megváltoztatta a háború és az utána következő élet. A kommün alatt sokat szenvedtem és nagyon súlyosan érintett az a ma már komikusan ható, de akkor tragikus eset, hogy *négyszobás lakásomból kettőt elvettek és egy cigányasszonyt telepítettek be lakóul hat gyerekkel és egy kecskével.*

— A hivatalomban is utólért a baj. A polgármesteri titkári állást megszüntették és ezzel kapcsolatban *huszonhárom rangszámmal hátrább soroztak.* Mint tanácsjegyző, a szociálpolitikai és közművelődési ügyosztályhoz kerültem vissza, majd a városrendezési ügyosztályba helyeztek. Itt elért eredményes munkámra ma is büszkén emlékszem vissza. Az ügyosztály keretébe tartozó *tűzoltóság modernné szervezése volt ez.* Akkor tértünk át a lófogatú kocsik helyett a motor-rendszerre, akkor alkalmaztuk először a *Niagara* elnevezésű tüzoltógépeket és honosítottunk meg sokféle új berendezést. Innen a főpolgármesteri hivatalhoz vezetett az utam. *Ripka* Ferenc volt a főpolgármester, akinek hivatalát mint főjegyző öt évig vezettem.

— A most letelt huszonöt évből húsz évig szolgáltam a fővárost, amikor *1931-ben a törvényhatósági tanács tanácsnokká választott meg* és mai helyemre, a szociálpolitikai ügyosztálytól már különvált közművelődési ügyosztály élére kerültem.

*

— Hogy melyek a legkedvesebb emlékeim pályámon? *Tanulmányútjaim és hivatalos külföldi kiküldetéseim.* Különösen három külföldi élményre emlékezem a legnagyobb szeretettel. Egyik *amerikai utam volt a Kossuth-zarándoklat alkalmából*, amelyen a fővárost képviseltem. A másik másfél évvel ezelőtt a római utam volt, amikor *külön kihallgatáson fogadott Mussolini.* Tizenöt percig tartott a kihallgatás, amely alatt *megkapó szeretettel és élénk érdeklődéssel kérdezett Magyarország és Budapest viszonyairól.* Kulturális, politikai, gazdasági, várospolitikai kérdések egyformán érdekelték. A harmadik szép emlékem a *külön kihallgatás XI. Pius pápánál* a római egyházművészeti kiállítás alkalmából. Soha nem fogom elfelejteni azokat a szavakat, amelyekkel bucsuzott tőlem.

„— *Tudom, hogy önök, magyarok most milyen szomorú helyzetben vannak* — mondta. — *De nem szabad soha elveszteni a bizalmat, mert az igazságnak győzedelmeskedni kell.*"

— Ezek voltak hivatali pályám legszebb emlékei, a tanácsnoki időm legjelentősebb mozzanatai pedig a *Fővárosi Képtár felállítása és megnyitása a Károlyi-palotában* és a *Szabad Egyetem megnyitása*, amelyet a Pázmány Péter Tudományegyetemmel együttesen tett lehetővé a főváros.

— De talán sok is az én huszonöt évemről — mondta most *Némethy* Károly.

— Nem sok, mert érdekes — nyugtattuk meg és miközben ő a multba nézett vissza, mi a jövőt kutattuk.

Épületüveges GLATZ ANDRÁS
Budapest, VIII., Baross-utca 66—68 sz.
Alapítva: 1864.
Telefon: 1-394-67.
Üzlet: Német-utca 50.

Idegenforgalmi szerveink együttműködésének biztosítását kell kérni a kormánytól

Veress Gábor aggodalmai az idegenforgalom legközelebbi jövője miatt

A költségvetés közgyűlési vitája során élénk feltűnést keltett *Veress* Gábor dr. államvasúti igazgató felszólalása. *A fővárosi vám* kérdésével és *az idegenforgalom* problémájával foglalkozott. Felszólalásának a vámra vonatkozó része külön érdekességgel szolgált már csak azért is, mert *Veress* Gábor dr. az Államvasutak igazgatóságában a kereskedelemi és tarifa-főosztály főnöke és ebben a minőségében a vámkérdések legfőbb intézője. Nem kevésbbé voltak érdekesek az idegenforgalomról elhangzott megállapításai, melyekben meglehetősen szembehelyezkedett azzal az optimizmussal, amely erősen nekilendült idegenforgalmunk révén mindenfelé megnyilvánul.

Annak a javaslatának támogatására, melyben a polgármestert a kormányhoz intézendő felterjesztésre kérte az idegenforgalmi szervek együttműködésének intézményes biztosítása érdekében,

Veress Gábor dr.

Máv. igazgató, törvényhatósági bizottsági tag

a *Fővárosi Hirlap* munkatársának, aki felvilágosításért fordult hozzá, a következő indokolást adta:

— *Az idegenforgalom kérdésében a legutóbbi időben bizonyos nyugtalanság kapott lábra* éspedig nem minden ok nélkül. Tartottak ankéteket, tartottak szónoklatokat, írtak cikkeket és a végén a helyzet tapogatása után megállapodtak egy derült optimizmusban, amelyet én a magam részéről sajnálatosképen nem tudok osztani.

— Az idegenforgalmi kérdés a főváros pénzügyeit, a főváros bevételeit részben közvetlenül is, de különösen közvetve, a legnagyobb mértékben érinti és befolyásolja. Hogy megértsük ennek a kérdésnek a jelentőségét, mindenekelőtt rá kell mutatnom azokra az *okokra*, amelyek a mi idegenforgalmunk fejlődésének igen örvendetes és majdnem váratlan felduzzadását okozták. Mindenekelőtt itt áll az a körülmény, hogy *az idegenforgalmi szempontból prominens országok az idők folyamán túlságosan drágák lettek, így különösen Svájc, Franciaország,* azután *Olaszország* és *Hollandia* is. Ezzel szemben *a gyenge valutájú országok és ezek között Magyarország, sokkal olcsóbbak maradtak*, tehát az idegenforgalom kifejlődésének első feltétele könnyűszerrel máris adva volt. Van azután egy másik szempont, amely az idegenforgalom fejlődésénél kedvezően játszott a mi javunkra közre, nevezetesen

különféle politikai körülmények.

Mint ismeretes, az *angolok* elég huzamos idő óta nem mennek Olaszországba, a *németek* is csaknem ki vannak tiltva Ausztriából. Az *olaszok* pedig nem utaztak és még ma sem utaznak a szankciós országokba. Van azután még egy dolog: *Európaszerte csaknem mindenütt bizonyos nyugtalanító jelenségek voltak a közéletben*, amelyektől még a fegyelmezett, hidegvérű angol közélet sem maradt mentes. Idegenforgalmi szempontból szóbajövő publikuma már régebb idő óta nincs *Spanyolországnak*. Nincs *egyptomi* utazás az évek óta folyó különféle nyugtalanságok miatt, nincs *palesztinai* utazás, de sok egyéb ok miatt szükségképpen visszaestek a *Franciaországba* történő utazások is. Ezzel szemben

nálunk éppen ezekben az években teljes rend és társadalmi fegyelem uralkodott, aminek tudatában nyugodtan lehetett Magyarországra szóló utiterveket előkészíteni.

— Végül idegenforgalmunk kialakulásába *döntő módon befolyt*

a Nemzeti Bank kiváló bankpolitikája,

amely lehetővé tette azt, hogy *külföldiek itt zárolt követeléseiket igen olcsó módon felhasználhassák*, amivel az utazás Magyarországra és különösen Budapestre, majdnem *alkalmi vétellé* vált. Ezelőtt aranyparitásban 100 pengő 90 svájci frankot ért. A bank egy intézkedéssel 100 pengőből 60 frankot csinált, amely óriási engedmény, amikor annak a 100 pengőnek vásárló ereje otthon semmit sem változott.

— Ha összevesszük mindezeket az okokat, akkor meg kell állapítanunk, hogy idegenforgalmunk valóban csodálatosan rövid idő alatt és ilyen örvendetes mértékben történt fellendülése tulajdonképpen

különféle, reánknézve kedvező körülmények szerencsés összetalálkozásából állott elő és valóban nagyon kis rész az, amit kimutathatóan az idegenforgalmi szervek működése biztosított.

Idegenforgalmi szervekkel bőven el vagyunk látva. Három hatósági szervünk van: *a kereskedelemügyi minisztérium, a belügyminisztérium és a főváros hatósága.* Nagyra hivatott hivatali szerv az *Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal.* Itt említhetem meg a *Gyógyhelyi Bizottságot*, a *Balatoni Bizottságot* és az *IBUSz*-t, amely mint kombattáns üzleti szerv az idegenforgalom gyakorlati részével foglalkozik. Mit látunk azonban ezeknek az idegenforgalmi szerveknek a működése tekintetében? Mindenekelőtt azt, hogy

tervszerű együttműködés, valóságos kooperáció és általában egyöntetű tervszerűség nem sok van.

— Legyen szabad egy gyakorlati példával megvilágítanom ezt a dolgot. Itt arra a bennünket is közvetlenül érdeklő kérdésre utalok, amely szomszédságunkban, *Bécsben* aktuális. *Bécsben a fővárosnak egy nagy költséggel fenntartott idegenforgalmi irodája van*, amelynek évi bére, értesülésem szerint, 20.000 schilling. Csak maga a helyiség! Olyan helyiség ez, amelyet a konkurrencia, nem minden ok nélkül, portásfülkének nevezett el. Ugyanebben a környezetben, a Kärntner-Strassen van készülőben *a Gyógyhelyi Bizottság irodája is*, amelyet, értesülésem szerint, a közelmultban 24.000 schillingért béreltek ki. Ez már utcai helyiség! Ezenkívül az *IBUSz*-nak évtizedek óta jól működő, az üzleti szempontot is tekintve, — hiszen az IBUSz üzlet, — kielégítően prosperáló irodája van. Tehát szomszédságunkban, Bécsben, ennek a sokféle idegenforgalmi szervnek ezidőszerint máris *három fiókja létesült.* Tudomásom szerint *születőben, in statu nascendi van egy negyedik iroda is.* Ezek az említett szervek most már három, illetve négy malomban őrölnek.

— A továbbiakban egy gyakorlati megfigyelésre kívánok utalni. Ha egy idegen Bécsben bemegy a Budapest irodába és ott az elokvencia minden fegyverével meggyőzik arról, hogy jöjjön Budapestre, akkor az első gondolata az, hogy *jegyet kérjen*, mire azt a feleletet kapja, hogy *nincs jogom jegykiadáshoz*, méltóztassék a jegyirodába menni. Ha pedig az idegen átmegy valamelyik menetjegyirodába, akár a *Hapaghoz*, akár *Cedokhoz*, akár a *svájci irodába*, vagy más olyan jegyirodába, amely saját megbízójának az érdekét szolgálja, *rögtön lebeszélik arról, hogy Pestre, vagy Magyarországba jöjjön.* Azt mondják, hogy *a Balatonra ne menjen, mert ott gyermekparalizis van, Budapesten pedig megverik az utcán.*

Bécsben olyan irodánk van tehát, amelyik ügyfélforgalomra van berendezve, anélkül, hogy az ügyfelet kiszolgálhatná.

Ez non sens. Ez a következménye annak a sajnálatos körülménynek, hogy az idegenforgalmi szervek a szükséges együttműködés tekintetében még nem jutottak el valmelyes helyes megoldáshoz.

— Tovább folytathatnám ezt az érvelést abból az óriási anyagból, amely ebben a tekintetben rendelkezésemre áll, az idegenforgalom tudományából, művészetéből és mesterségéből. De azt hiszem, további érvelés nélkül is sikerült rámutatnom arra, hogy *elriasztó jelenségekkel állunk szemben*, amelyek meggyőző erővel sürgetnek valamely megoldást.

Idegenforgalmunk legközelebbi jövőjében kellemetlen meglepetések vetik előre árnyékukat.

Nyugodt lélekkel hívhatom fel a közvélemény figyelmét arra a szükségszerűségre, amelynek az idegenforgalmi szervek együttműködésében kellene megnyilvánulnia. Ezért kértem a polgármester urat, hogy *az idegenforgalmi szervek együttműködésének intézményes biztosítása ügyében intézzen felterjesztést a kormányhoz.*

Két új titkos tanácsos és két új államtitkár a kabinetben

Az elmult héten *magyar királyi titkos tanácsosi* címmel tüntette ki Magyarország kormányzója a kabinet két tagját, *Kozma* Miklós belügyminisztert és *Bornemisza* Géza kereskedelemügyi és iparügyi minisztert. A magyar közvélemény *örömmel és megelégedéssel vette tudomásul mind a két jól megérdemelt kitüntetést*, mert hiszen mind a belügyminiszter, mind pedig az iparügyi miniszter annak a magyar nemzeti irányú és szociális gazdasági politikának irányítója, amely, *miközben a humanizmus nevében alkot, a gazdasági élet tengelyébe az embert helyezi.*

Ugyanekkor kapta meg a titkos tanácsosi címet *Preszly* Elemér abból az alkalomból, hogy elhagyta a belügyi államtitkári állását és visszatért Pestvármegye főispáni székébe, tehát abba a pozicióba, amelyben az ország legnagyobb vármegyéjét *a multban is* azzal a példaadó tudással és judiciummal vezette, ami az ország „vezető" vármegyéjének életében mindenkor kötelező volt.

Egyidejűleg kapta meg a legfelsőbb elismerést és állásától való felmentését *Antal* István igazságügyi államtitkár, aki a sajtófőnöki állásból való távozása óta végzett kiváló és nagy munkát az igazságügyminisztériumban.

*

A kormányváltozással kapcsolatos *Mikecz* Ödön kinevezése: a kormányzó a belügyminiszter előterjesztésére *Mikecz* Ödön dr. miniszteri osztályfőnöki címmel felruházott miniszterelnökségi miniszteri tanácsost *belügyi államtitkárrá kinevezte.*

Mikecz Ödön személyében olyan férfiú került a belügyminisztérium államtitkári székébe, akinél a közigazgatási szolgálat *úgyszólván családi tradició. Mikecz* Ödön már főispán korában, de mint a miniszterelnökségi sajtóiroda vezetője is, nem csak széles látókörről, alapos jogi és közigazgatási felkészültségről, továbbá kiváló politikai érzékről tett tanuságot, hanem megnyerő úri modorával, kiváló tapintatával és mélységes szociális érzékével egyaránt bizonyította, hogy *minden tekintetben rátermett a felelős pozició betöltésére.*

Remélhetőleg teljes siker koronázza majd tevékenységét *a parlamentben is*, amelynek rövid időn belül bizonyára tagja lesz, miután *a ceglédi választókerület vezetői felajánlották neki a mandátumot.*

*

Ugyancsak a kormányváltozással függ össze *Halla* Aurél dr. miniszteri osztályfőnök *államtitkári kinevezése. Halla* Aurél kíváló kereskedelmi jogász és kodifikátor, akinek ign nagy érdeme van a *karteltörvény* előkészítésében. Kereskedelmi államtitkári kinevezésével egyik legjelesebb magyar szakemberünk jutott vezető pozicióba.

A kormányzó az iparügyi miniszter előterjesztésére *Jakabffy* Zoltán miniszteri osztályfőnöki címmel és jelleggel felruházott miniszteri tanácsost *miniszteri osztályfőnökké*, vitéz *Szakváry* Emil hadmérnökkari alezredest, okleveles gépészmérnököt *miniszteri tanácsossá* kinevezte.

Jakabffy Zoltán az iparügyi minisztérium létesítése óta teljesít értékes szolgálatot a minisztériumban és *része van ennek az új minisztériumnak a megszervezésében.* Vitéz *Szakváry* Emil, néhai *Gömbös* Gyula személyi titkára, kivételes képességeivel, tehetségével és szakképzettségével tünt fel, miniszteri tanácsosi kinevezése tehát *egészen kiváló értékeket állit a magyar gazdasági élet szolgálatába.*

*

Mindezek a legmagasabb kintüntetések, előléptetések és átcsoportosítások *az egész magyar közvélemény legteljesebb megelégedésével és szimpátiájával találkoztak*, mert hiszen a kitüntetések *közismert* nagy érdemeket jutalmaztak, az előléptetések pedig olyan férfiakat állítottak vezető pozicióba, akiknek *rátermettségükről és hivatottságukról eddig is meg volt győződve a közvélemény.*

TAKÁCS-ÜVEG
Kartellen kívül. TAKACS IMRE táblaüvegszaküzlete Budapest, II., Zsigmond-utca 24. szám
Telefon: 1-606-00 Sürgönycím: Üvegcentrum

BÖGÖZI JÁNOS
KÁDÁRÜZEME
Budapest, IX., Telepi-u. 27. (Ludovikánál) Tel. 1-430-77

Purmann Jenő
Speciális üzem, az emberi testet egyenesítő-, idomító-, segítő- és kiegészítőkészülékek számára.
Budapest, IX., Üllői-út 21. Telefon: 1—891—87.

TEISZLER GYULA
irógépkellékek, irodai szerek, papír- és grafikai cikkek készítési és szállítási vállalata.
Budapest, VI., Aréna-út 140.
Telefon: 2—920—78.

KORONA BÁCOK
Törv. védve
ÁRBAN olcsóságával, MINŐSÉGBEN kiválóságával VEZET
NÉMETH ISTVÁN ÉS TÁRSAI
Első Magyar asztalospácgyár
Budapest, VI., Szondy-u. 55. Tel: 1-293-11.

HESZ LAJOS
építőmester
BUDAPEST, I., LÓGODI-U. 9.
Telefon: 1—603—21.

Vízmentes impregnált erőpapír lég- és vízmentes csomagolásnál tengerentúlra vagy exportra **nélkülözhetetlen.** A csomagolt árut **megvédi** fagy, rozsda, rothadás és nedvesség által okozható károktól.
OSER JAKAB
Gyártja: **Magyar Vegykészítményű Papírgyár**
Budapest, VI., Ó-utca 49.
Telefon: 1—238—90. Alapítva: 1893.

Már az inasoknál is szükségesnek mutatkozik a numerus clausus

Egyes szakmákban olyan nagy a túlzsúfoltság, hogy az eddigi arányszám helyett zártszámot kell alkalmazni

A háború után következő esztendőkben, amikor a középiskolák túlprodukciója következtében egyre több és több érettségizett fiatalember maradt állás nélkül, általános irányelvvé vált az, hogy *az intellektuális pályákra törekvő ifjúság előtt a kereskedelmi, ipari és gazdasági foglalkozási ágakat nyissák meg.* Gyakorlati téren a dolog természeténél fogva nem sok intézkedés történt ugyan, a közoktatási szervek azonban mindent megtettek arra, hogy a szülőkkel megértessék: *sokkal okosabb, ha gyermekeiket a produktiv termelés szolgálatába állítják, mintha nagy áldozatok meghozatalával a szellemi munkanélküliek amúgy is hatalmas táborát növelik.* Ennek a gondolatkörnek számos híve is akadt és 1930-tól kezdve egyre több serdülő gyermek került a hat elemi, vagy a négy középiskola elvégzése után az ipari vagy kereskedelmi pályára. *Az így megszaporodott tanonclétszám későbbi elhelyezése hovatovább szintén illuzóriussá vált* és ezidőszerint az a helyzet, hogy a tanonc-nevelés terén számolni kell a „*numerus clausus*" bevezetésével.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa ezzel a kérdéssel kapcsolatban felkereste az illetékes ügyosztályvezetőket, akik hivatásszerüen foglalkoznak a tanoncügyekkel.

Felkay Ferenc dr.
közoktatásügyi tanácsnok

a problémáról a következő nyilatkozatot adta:

— *A tanonclétszám,* mint azt a tanonciskolák nyilvántartásából hitelesen megállapíthatjuk, *az utolsó hat esztendőben lényegesen emelkedett.* Örömmel fogadtuk ezt a számbeli gyarapodást, mert valamennyien abban a meggyőződésben éltünk, hogy az ipar és a kereskedelem néhány éven belül alkalmazni tudja ezeket a friss munkaerőket. Ezen a téren nem is volt baj egy-két esztendeig, most azonban

mind gyakrabban halljuk az ipari érdekeltségek részéről azt a panaszt, hogy túlzottan sok az inas és a megcsökkent kereseti lehetőségek mellett ezek foglalkoztatása nagy akadályokba ütközik.

Babarczy István báró
az ipari ügyosztály vezetője

hasonló észleletekről számol be:

— A kisipar és a kiskereskedelem közismerten nehéz helyzetét mindenki ismeri. Aligha van olyan budapesti lakos, aki ne lenne tisztában azzal, hogy *úgyszólván minden szakmában felütötte fejét a munkanélküliség réme,* éppen ezért nem kell csodálkozni azon, ha a mesterek *aggódva néznek a saját szakmájukban mutatkozó túlprodukció elé.* 1931-ben már a kereskedelmi minisztérium is foglalkozott az ipari túlprodukció kérdésével és rendeleti úton szabályozta a tanonccszerződést. Az 52.288/931. K. M. számú rendelet kimondotta, hogy

tanoncokat csak a rendszeresen foglalkoztatott segédek átlagos létszáma után szabad szerződtetni.

Ez tagadhatatlanul *bizonyos zártszám* bevezetését jelentette, minthogy pedig az értelmiségi foglalkozásoknál szintén nagy volt a munkanélküliség, *a rendelet súlyosan érintette a szülőket.* Ennek ellenére nem tehettünk egyebet, minthogy betartottuk és betartattuk a miniszteri intézkedés határozmányait. Ezidőszerint is az a helyzet, hogy

tanoncot nem szerződtethet szabadon az iparos vagy a kereskedő, hanem köteles betartani a hivatkozott rendeletet.

Sok esetben kijátszották persze a tilalmat, leggyakrabban olyanformán, hogy tizennyolcévesnél fiatalabb személyeket *tanszerződés nélkül szakmunkával* foglalkoztattak. Visszaélések történtek úgy is, hogy igen sok vállalkozó csupán azért alkalmazott egynéhány hétre segédet, hogy *a segédek alkalmazása alapján a majdnem ingyenmunkaerőt jelentő tanoncokat felvehesse.* Ezen a téren az ipari és kereskedelmi túlprodukció megakadályozása céljából az utóbbi időben *erélyes rendszabályokat léptettünk életbe.* Ezek szerint a tanoncok szerződtetésénél a foglalkoztatott segédek *évi átlaga* csak akkor vehető figyelembe, ha az *OTI* kimutatásaival igazolja a munkaadó, hogy *a segéd nála állandóan munkában áll,* e mellett pedig rendelkezik a szükséges képesítéssel. Ezzel a kérdéssel szorosan összefügg az a lépésünk, hogy épp a legutóbbi napokban, a polgármester úr intencióinak megfelelően, szakvéleményt kértünk a *Kereskedelmi és Iparkamarától* és a többi kereskedelmi és ipari érdekképviselettől: kívánják-e bizonyos szakmáknál — ahol a túlprodukció különösen kiáltó mérveket öltött — *a zártszám bevezetését?* Egyes ipari szakmákban ugyanis szinte tűrhetetlen állapotok vannak. A főváros hatósága *nem kívánt beleavatkozni a szakmák e legbelsőbb ügyébe,* ha azonban az ipari érdekképviseletek véleménye *a zártszám* megállapítását fogja kívánni, úgy *mi is ilyenirányú javaslattal fordulunk majd az iparügyi és kereskedelemügyi minisztériumhoz.*

Kőbánya szíve

Szociális munka a X. kerületben, ahol legtöbb a nyomortelep

A kerületi elöljárók munkájáról a nyilvánosság előtt, a sajtóban csak kevés szó esik. És ez így van jól, mert azt mutatja, hogy hivataluk jól és rendben működik. A kerületi elöljáróságok ugyanis a főváros közigazgatássi szervezetében azt a csendes, de igen fontos munkát teljesítik, amit az emberi testben a szív, a vese és a többi belső szervek végeznek. Észre sem lehet venni működésüket és szó csak akkor kerül róluk, ha valami zavar áll be funkciójukban. És csak ilyenkor világlik ki, mily fontos szerepet töltenek be az organizmusban.

Tévedés azonban azt hinni, hogy a vegetativ életműködést szolgáló munkán kívül a kerületek vezetői mással nem foglalkoznak. *Igen értékes munkát fejtenek ők ki hivatalukon kívül, szorosan vett kötelességeiken felül is.* Hogy a nyilvánosság erről keveset tud ,az csak szerénységüknek tudható be, vagy talán annak, hogy hivatalukon kívüli működésüknek tere főként a jótékonyság, ahol az evangéliumi etika előírja, hogy „ne tudja azt a te balkezed, mit cselekszik a te jobb kezed!"

Ezért van az, hogy csak véletlenségből tudtuk meg annakidején, hogy *a VI. kerület és a II. kerület érdemes elöljárói a kolduskérdést, a kéregetők problémáját kerületükben megoldásra juttatták, hogy a IX. kerület agilis elöljárója közjótékonysági egyesületet hivott életre.* Ugyanigy csak egy elejtett mondatból szereztünk tudomást arról, hogy *Kőbánya elöljárója is igen eredményes jótékony akciót bonyolított le ebben az évben a kerület szegényeinek felruházása érdekében.*

Megkérdeztük tehát az akció eredményeit illetően

Vigyázó Géza dr.
X. kerületi elöljárót,

aki a végzett munkáról a következőket mondta:

— Az a mérhetetlen nyomor és munkanélküliség, mely az 1931. évben kitört gazdasági válsággal kapcsolatban szakadt az országra, Budapest X. kerületében fokozott mértékben érezteti még most is a hatását. Ennek legfőbb oka, hogy

Kőbányán vannak a legnagyobb számban a különféle nyomortelepek, szükséglakások,

melyeknek lakói, — messze a főváros sűrűn lakott részétől — nehezebben jutnak hozzá alkalmi munkákhoz, amelyekkel a hatósági gondoskodás szükre szabott mértékét úgy, ahogy kiegészíthetik.

— Mindezek arra késztettek engem, hogy *a kerület inségeseinek intezivebb megsegítése érdekében megkíséreljem a társadalom, a gyárak és vállalatok áldozatkészségét igénybe venni.* Miután szándékomat a polgármester úr helyeslően fogadta, a folyó év telén megkezdettem gyüjtési akciómat. Kérő szóval fordultam Kőbánya gyáraihoz és iparvállalataihoz a kerület inségeseinek megsegítése érdekében és rövid pár hónap mulva jóleső érzéssel jelenthettem a polgármester úrnak, hogy úgy a vállalatok, mint a magánosok is diceséretre méltó jelét adták áldozatkészségüknek, mert

gyüjtésem a tél folyamán 8372 pengő 61 fillért eredményezett.

— A polgármest úr elismeréssel vette tudomásul Kőbánya iparvállalatainak jótékonyságát és felhívott, hogy nevében is mondják köszönetet az adományokért.

— A beérkezett adományok bevételezésénél különös gondot fordítottam arra, hogy az minden tekintetben a pénzkezelési és számviteli szabályok szerint a kerületi pénztár útján és a számvevőség följegyzése mellett történjék. Hasonló rigorozitással jártam el az adományok felhasználásánál is. Első sorban is

az adományokból egyetlen fillért sem fordítottam adminisztrációs személyi vagy dologi kiadásokra,

hanem azokat mindenekelőtt az inségesek felruházására használtam fel, mert a tapasztalat szerint a ruházati cikkek azok, amit a kerület szegényei a legjobban nélkülöznek.

— A ruházati cikkek szállítására elsősorban kőbányai kisiparosoktól kértem ajánlatokat és a kerületi választmány tagjaiból alakított bizottság javaslatára adtam ki a munkákat, a lehető legnagyobb mértékben megosztva, hogy ezáltal a kisiparosok minél nagyobb számban jussanak munkához.

— Gyüjtési akcióm során 744 szegény különféle ruházati cikket, 86 szegény készpénz segélyt kapott, tehát *összesen 830 inségest volt módomban kisebb-nagyobb mértékben támogatni.* A segélyben részesültek viszonyait megfelelő környezettanulmányok alapján állapitottam meg. Pénzadományokon kivül egyes gyárak és magánosok természetbeni adományokat is juttattak a kerület szegényei részére, amely adakozásból *1500 ebédet,* továbbá karácsony alkalmából több mint 400 szegénynek egyenkint 50—60 kilogrammos adagokban *215 métermázsa szenet,* továbbá lisztet, kávét és szappant osztottam ki.

— Bár nem tartozik szorosan gyüjtési akcióm keretébe, mégis meg kell emlékeznem a *Kammer Testvérek Textilipari Rt.* jótékony akciójáról. A cég a tél folyamán *29.200 ebédet osztott ki a kerület szegényei között.*

— Az idei tél folyamán azonban már hasonló gyüjtést nem folytathatok, mert az a koldusakció eredményeit kedvezőtlenül befolyásolná. Igy csak a mult évi gyűjtésből fennmaradt 464 pengő erejéig lesz módomban a legkiáltóbb esetekben ruhasegélyt nyujtani.

Eddig tart *Vigyázó Géza* dr. kerületi elöljáró érdekes beszámolója, aki hivatalos elfoglaltságán kívül idejét — amint láthattuk — a köz érdekében igen hasznosan töltötte.

HÍREK A PÁRTBÓL

Halter Károly ünneplése. A Kőbányai Kaszinó havi vacsorája keretében meleg ünneplésben részesítették névnapja alkalmából *Halter* Károly kormányfőtanácsos, törvényhatósági bizottsági tagot, a Kőbányai Takarékpénztár vezérigazgatóját, aki a kaszinónak is elnöke. A 180 terítékes ünnepi vacsorán *Gábori* Ignác dr., a kaszinó alelnöke, v. *Tóth* András dr. országgyűlési képviselő, *Fehér* Béla polgári iskolai igazgató, *Békefy* Elemér és *Dutzenthaler* Aurél dr. üdvözölték.

Magyar Est a Józsefvárosban. A Nemzeti Egység Pártja VIII. kerületi központja november 14-én, szombaton este 8 órakor helyiségében (VIII., Baross-utca 79.) Magyar Estet rendez, amelyen közreműködnek: *Gazdy* Aranka, *Pekáry* Margit, *Kállay* János és *Gampel* Sándor művészek

Fogadóórák és előadások a kerületekben
— November 11-től — 17-ig —

V. kerület (Hold-u. 9.) Dési Géza dr. törvhat. biz. tag minden hétfőn este 6—8 irodájában (Báthory-u. 5), Krompaszky Miksa ker. elnök minden szerdán este 6—7, Fábián László dr. ker. alelnök minden pénteken este 6—7, Varannai István dr. ker. alelnök minden hétfőn este 6—7.

VII. kerület (Rákóczi-út 50.) Szurday Róbert országgyül. képviselő 12-én este 7, Deményi Aladár dr. törvhat. biz. tag minden csütörtökön este 7—8, Pesthy-Müller József Leó törvhat. biz. tag minden csütörtökön d. e. 10—11, De Sgardelli Caesar ker. elnök mindennap d. e. 11—1 és d. u. 6—8, Bernáth István dr. a tanügyi csoport elnöke minden hétfőn este 6—7, Szilágyi Jenő üv. alelnök mindennap d. e. 11—1 és d. u. 6—8.

VIII. kerület (Baross-u. 79.) Gazdy Jenő törvhat. biz. tag minden pénteken este 7, Katona János törvhat. biz. tag minden csütörtökön este 7, v. Hajnóczy Béla dr. törvhat. biz. tag minden hétfőn este 7, Ságvári Sándor dr. ker. vál. tag, jogi tanácsadó minden hétfőn este 7—8, Altorjai András dr. adóügyi tanácsadó minden szerdán d. u. 4—6. — Pártnap hétfőn este háromnegyed 8. — 12-én este fél 8 a Magyar-Osztrák Alpin Egyesület előadása. Konferál: Zelkó József. 14-én este 8 Magyar-Est 16-án este fél 8 Romhányi Antal vetítettképes előadása: „Utazásom Angliába."

IX. kerület (Üllői-út 115.) Usetty Béla dr. országgyül. képviselő 11-én d. u. 1—3, 12-én este 8—9, 14-én d. u. 1—3, Kövesligethy Miklós dr. törvhat. biz. tag (Angyal-u. 15.) minden pénteken este 7—8, Szentesi József törvhat. biz. tag 16-án este 7—8, vágvecsei Wellisch Andor törvhat. biz. tag 16-án este 8—9, Stéger Béla dr. jogi tanácsadó 11. és 14-én d. u. 2—3. — Pártest 12-én este 8—9, táncest 14-én este 8.

X. kerület (B.-Jászberényi-út 2.) V. Tóth András országgyül. képviselő 13-án este fél 8, Dongó Orbán törvhat. biz. tag, ker. elnök minden csütörtökön este fél 7, Halter Károly törvhat. biz. tag mindennap d. e. 11—1 irodájában (Füzér-u. 13), Kreizler Sándor és Jóba László ker. alelnökök minden kedden este 6—8, Gáspár Béla és Reithauser Róbert ker. alelnökök minden szerdán este 6—8. — Pártnap minden kedden este 6.

XI. kerület. Vályi Lajos dr. törvhat. biz. tag minden hétfőn este 6—8, Szántay István törvhat. biz. tag minden pénteke neste 6—8, Somody Pál központi kerületi titkár hivatalos órája — szombat és vasárnap kivételével — mindennap d. u. 5—8. — Pártnap csütörtökön este 6.

Pelikan
IRÓGÉPSZALAG
VEZÉRKÉPVISELET
Stalla Lajos Budapest, V.
Vilmos császár-út 42.

Átcsoportosítás a szociálpolitikai és a közoktatásügyi ügyosztályok munkakörében

Január elejétől az óvodák, tanoncotthonok, iskolanővérek és az összes szociális célú iskolai intézmények szociálpolitikai felügyelet alá kerülnek

Az ország és a főváros szociálpolitikai tevékenységét és közoktatásügyét egyformán érdeklő, nagyjelentőségű kormányintézkedés lép január elsején életbe. Ettől az időponttól kezdve *egy kézbe koncentrálnak minden olyan tevékenységet, amely a jelenlegi nehéz szociális viszonyok enyhítését célozza* és ennek a rendszernek érdekében gyökeres változtatások történnek úgy az állami igazgatás, mint a közigazgatás területén, így elsősorban a közoktatásban, amelynek hatásköréből ebbe a szociális centrumba kerülnek mindazok az intézmények, amelyek egyúttal szociális feladatokat teljesítenek. Erről a nagyjelentőségű intézkedésről és annak fővárosi kapcsolatairól

legilletékesebb helyen

a következőkben informálták a *Fővárosi Hirlap* munkatársát:

— A jövő esztendőtől kezdve az állami és közületi igazgatásba tartozó mindennemű szociális célt szolgáló intézmény főhatósága a belügyminisztérium lesz. Így *a belügyminisztérium hatáskörébe kerülnek az óvodák, a napközi otthonok, a tanoncióléti intézmények és általában mindazok a szervezetek, amelyek feladata a társadalmi rétegek sorsának enyhítése.* Gyakorlatilag ebben az irányban már történtek bizonyos intézkedések. A vidéki városokban és községekben *kiemelték az óvodákat a kultuszminisztérium hatásköréből és a belügyminisztérium felügyelete alá helyezték.*

— Most kerül sor ezeknek a rendelkezéseknek keresztülvitelére a székesfővárosban. Az új rend következményeként *az ügyosztályok szervezetében is változás áll be,* olyanformán, hogy

az óvodák, gyermekotthonok, napközi foglalkoztatók, tanoncotthonok és az iskolanővéri intézmény a közoktatásügyi ügyosztályból a szociálpolitikai és közjótékonysági ügyosztályba kerülnek.

A főváros vezetősége az utóbbi hetekben már meg is tette erre az átcsoportosításra vonatkozó intézkedéseit. A szociálpolitikai ügyosztály működési köre az új rendelkezések keresztülvitelével jelentős mértékben növekedni fog. A megszaporodott munka nem is lesz lebonyolítható a jelenleg működő alosztályok útján, hanem

szükségessé válik egy külön, kizárólag gyermekvédelmi és ifjuságvédelmi teendőkkel foglalkozó alosztály felállítása.

— Ami az óvónői testület személyzeti ügyeit illeti, az eddigi tervek szerint

az óvónők továbbra is megmaradnának a közoktatásügyi ügyosztály hatáskörében,

mert bár az óvónők működési köre szociális tevékenységnek minősíthető, ők maguk mégis az oktatói személyzethez tartoznak. Alkalmazásuknál és kinevezésüknél azonban attól kezdve, ahogy megtörténik az új beosztás, *befolyást gyakorol a szociálpolitikai ügyosztály vezetője is,* aki javaslataiban figyelemmel lesz arra, hogy az óvónők szociális vonatkozásban mennyire alkalmasak a reájuk váró teendők lebonyolítására. Ez az új felügyelet bonyodalmakat aligha fog okozni, mert a közoktatásügyi ügyosztály eddig is a legnagyobb gondot fordította arra, hogy az óvodai oktató személyzet minden tekintetben kiváló legyen.

— Attól a naptól kezdve, amikor a szociális teendők végzésére hivatott összes tényezők a szociálpolitikai és közjótékonysági ügyosztály hatáskörébe kerülnek,

az eddiginél jelentékenyebb, átütőbb erejű szociálpolitikai tevékenység kerül az ügyosztályban lebonyolításra.

— A most folyó költségvetési vita során a pártok szónokai azt hangoztatták, hogy a nagy áldozatok mellett is, amelyeket a főváros a szociális bajok lehető kiküszöbölése érdekében hoz, a *IX. ügyosztály mégsem tölti be teljességgel a szociálpolitikai feladatokat, hanem munkája inkább a közjótékonyság keretébe tartozik.* A főváros vezetősége, amikor kénytelen elfogadni ezeket a véleményeket, megállapítja, hogy a *IX. ügyosztály kitűnő vezetőségén és tisztviselői karán egyáltalában nem múlik,* hogy *a szociálpolitikai feladatkör teljességében nem mélyülhetett el jobban.* Ennek egyetlen oka az, hogy

a rendelkezésre álló fedezeti összegek keretében az ügyosztálynak nem volt módja arra, hogy a szociális bajokat megfelelő arányú munkaalkalmak teremtése révén enyhítse

A rendelkezésre álló összegek ugyanis lehetővé tették a különböző segélyezési akciók lebonyolítását, de távolról sem felelhettek meg a munkaszervezés és a munkabiztosítás követelményeinek.

— Egyre inkább előtérbe kerül az állami igazgatásnál ugyanúgy, mint a székesfővárosnál az a gondolat, hogy a közület érdekében, de a rászorultak szempontjából is sokkal hatékonyabb eszköz a munkalehetőségek biztosítása, kifejlesztése, mint a jótékonysági alapon való nyomorenyhítés.

— A szociális gondoskodás új útjai, amelyekre most kíván rátérni az állam rendelkezése folytán a főváros, éppen ezt az ideát szolgálják.

— A hatósági gondoskodásnak a csecsemővédelemmel kell kezdődnie, hogy azután végig kísérje a felnövekvő generációt egészen a felserdülésig, illetve az elhelyezkedésig. Ez a gondolat termelte ki az elhatározást, hogy valamennyi szociális vonatkozású teendő közös intézés alá kerüljön.

T. FOLYOSÓ

a főváros parlamentjében

Két hete folyik immár a nagy vita az Újvárosházán. A két hét alatt kilenc ülésen tárgyalták a költségvetést a pártok, melyek erős felkészültséggel léptek sorompóba. Az egyéni siker csak másodlagos, a vitában — akár csak az olimpiász arénájában — a szónok a maga diadala mellett a pártjának szerez pontokat. Ilyen értelemben kíséri a figyelem a vitát, a közgyülési teremben és könyveli el a sikert az aranyceirádás termen kívül *a pártszoba, a pipatórium és a büfé, amely itt a t. Ház folyosóját helyettesíti.* Hogy minden párt a maga sikereinek szavazza meg a győzelmi pontot, az természetes, de egy megállapításban nincs véleménykülönbség, hogy *a főváros parlamentje valóban parlamentáris formák között és emelkedett tónusban tárgyal.* Az alaphangot ehhez *Szendy* Károly polgármester expozéja adta meg, a prímet pedig *Zsitvay* Tibor, a Nemzeti Egység Pártja elnöke és vezérszónoka szolgáltatta, aki az egész vitát elindította.

*

Zsitvay naponta megjelenik a közgyülésen és sürün tanácskozik *Terbócz* Imre főtitkárral, *Vályi* Lajossal, a vitarendezővel és híveivel a NEP-szobában. A régi megszokáshoz híven az a meghatározás kívánkozik az újságíró tollára, hogy a *vezérkarával* vonult vissza az elnök. De nem írjuk le, mert *Zsitvaynak nincs a pártban vezérkara; egyformán híve és bizalmasa mindenki* és éppen ebben van a fővárosi NEP-nek az ereje és a „nagy politika" számára is tanulságos sikere, a tökéletes harmónia jegyében.

Ezt a harmóniát igyekezett megóvni a költségvetési tárgyalások vitarendezője, *Vályi* Lajos is. Hogy nem könnyű feladat, azt szemléltető módon mutatja az ábra. Ebben az ábrában Vályi Lajos *az elsodort ember,* aki állandóan többfelé tárgyal egyszerre, de még így sem tudja kielégíteni a forrongó kedélyeket. Nagy gonddal stratégiai műveket dolgozott ki: rubrikákkal s grafikonokkal, hogy a szónokokat beossza és hogy megállapodjék a többi pártok vitarendezőivel a sorrend tekintetében. A szervezetében azonban nem számolt a grafikonokban gyakran látható *lázgörbével,* amely néha olyan magasra szökik fel, hogy nem fér el a grafikon papirosán. A rengeteg munkáért azután, amelyet a bizottsági tagok lelkes buzgalma ad neki, megbosszulja magát. Megbosszulja saját magán. Ő maga is egész sereg kérdéshez iratkozott fel szónoknak és minden esetben *magát osztotta be sorban az utolsó felszólalónak.* Ezzel azt éri el, hogy beszédeit nem mondhatja el, mert mire rá kerül a sor, a tárgyalási idő letelik és az időn túl legfeljebb száraz indítványokat adhat be. De viszont lekésik az autóbuszról is, amely a Szent Imre város távoli Csend-utcája felé indul.

Sok baja van a tizenötperces felszólalások miatt, amelyekért őt teszik felelőssé, ha több a mondanivaló, mint a perc. Persze nem mindenki *Bényi* Károly, akinek a bravurján sokat derültek a büfé asztalai körül.

— A mult évi költségvetés tárgyalása alkalmával — kezdte beszédét — *táviratstílusban* kellett szólanom. Az idén *rövid hullámhosszon fogok beszélni.*

És meg is csinálta. Nem hagyott ki semmit, de kétségbeejtette a közgyülési gyorsírókat. *Sikerült lefőznie a Morse-gépet,* amihez különben meg is szerezte a hivatottságot azzal, hogy *civilben ő a budapesti postaigazgatóság vezető főigazgatója.*

*

Ez volt a költségvetési vita szónoki rekordja. A közlekedési rekordot *Tóth* Gábor csinálta meg. Az egyik ülésnap délutánján, mint a Fűszerkereskedők Egyesületének elnöke még a MABI balatonivel üdülőházában ülésezett, ahova reggel indult el Budapestről, *350 kilométert tett meg oda és vissza autón,* zuhogó záporban, a Balatont szinte a medréből kivető zivatarban, hogy idejében a közgyülésre érkezzék. Miközben ez kiderült, *megszólalt a csengő és Tóth Gábor besietett a közgyülési terembe szavazni.*

— Ez aztán a pártfegyelem — jegyezte meg egy demokrata városatya. *Tóth Gábor az első csengetésre* befutott, hogy szavazhasson. *Irigylem ezt a Zsitvayt.*

*

Ez a demokrata ugyan nem járt zivatarban, de azért nem vitte el szárazon. Hatalmas csomagravalót vásárolt a büfében, egész hétre vacsorára valót.

— Most bejöttél az én utcámba, *merjed csak még egyszer a Községi Élelmiszer Üzemet szidni* — szólt rá nevetve *Juhász* Jenő, aki az üzemi bizottság elnöke és legtöbb baja az üzemellenes demokratákkal van, akik azonban itt megbékülnek az Élemiszer Üzemmel, amely a büfét minden jóval ellátja.

*

A várospolitika mellett a nagy politika is szóhoz jutott egy pár percre. Valaki azt újságolta, hogy *néhány nap mulva megszűnik a gyülöldétalom.*

— Nagyszerű — csapott le a hírre *Hencz* Lajos, a hegyvidéki városatya és kigyúlt szemmel messze elkalandozott.

— *Ugye a Hegyvidékre gondolsz?* — kérdezték tőle.

— Oda, de honnan gondolod?

— Csak úgy, hogy most lelki szemeid előtt megjelentek azok a gyülések, amelyeket majd ezután nyíltan megtarthatsz és *nem kell névnapokat és születésnapokat kitalálni,* ha gyülésezni akartok.

Diszkréten elmosolyodott Hencz Lajos, akiről tudni kell, hogy ő róla lehetne megformálni a kerületéért élő városatya szobrát. Történhetnek a közgyülésben, vagy más fórumokon a legnagyobb dolgok, születhettek új világok, vagy elsülyedhet a meglévő világ fele, ő mindig és mindenbe belekapcsolja az ő Hegyvidékét, éppen úgy, mint *Kertész* Elemér a *frontharcosokat* és *Hegedüs* Bertalan a *hadirokkantakat,* nem is szólva *Harrer* Ferencről, aki bárhol is kezdje, végül oda jut, hogy a *várost rendezi.* Milyen szerencse, hogy jól rendezi.

A szakmájába különben mind többen beleszólnak már. Így legutóbb *Aichner* Albert a Ferencváros látképét bírálta.

— *Nincs egyetlen zöld csík sem a Ferencvárosban* — mondta méltatlankodva.

— *Hát az F. T. C. zöld-fehér csíkja!* — kiáltotta közbe valaki a NEP-padokból.

A büfében azután örömmel állapította meg a NEP, hogy egyéb sikerei mellett a hét legrosszabb viccével is győzött. **(L. Z.)**

KEDVEK BÉLA
épület-, mű-, és vasszerkezeti lakatos
Budapest, I., Hieronymi-út 23. Tel.: 1-557-27.

SZILÁGYI ELEK késáru-üzeme
Gyártja az összes hentes, mészáros és bélipar-ban használatos késeket, viszonteladók részére
Budapest, VIII., Gólya-u. 41. Tel.: 1-348-93

Linoleum és gummi
burkolási szakvállalat **CSÁSZÁR IMRE**
BUDAPEST, IX., LÓNYAY-UTCA 36. Tel. 1-887-49.
Ajánlatok díjmentesen

Rozsdamentes
és vörösréz edények,
nickel főzőüstök, ónozások
RICHTER és TÁRSAI
Budapest, VIII., Dankó Pista-utca 5. Telefon: 1-330-97

67. M. Kir. Államsorsjáték
FŐNYEREMÉNY 40.000 ar. P.
17.000 NYEREMÉNY 250.000 AR. P. ÉRTÉKBEN
NYERENYEK:
20.000 ar. P.
10.000 ar. P.
2-szer 5.000 ar. P.
4-szer 2.500 ar. P.
6-szor 2.000 ar. P.
10-szer 1.000 ar. P.
és még számos nagyobb és kisebb nyeremény, melyeket mind készpénzben fizetnek ki.
HÚZÁS DECEMBER 4-ÉN.
Sorsjegyárak:
EGÉSZ AR. P. 3.— FÉL AR. P. 1·50
Kapható az osztálysorsjegyfőárusítóknál, valamint dohánytőzsdékben. Postai rendeléseket a pénz előzetes beküldése után azonnal teljesít a
Székesfővárosi M. Kir. Pénzügyigazgatóság
Budapest, V., Szalay-utca 10.

Események

Fővárosi Hirlap

Alapításának huszonötödik évfordulóját a
FŐVÁROSI HIRLAP
nagyszabású jubileumi szám
kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.
ELŐFIZETÉSI ÁR:

félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek

Károly napja a városházán. Szerdán, névnapja alkalmából meleg ünneplésben részesítette *Szendy* Károly polgármestert a főváros tisztviselői kara és a tisztviselők nagy serege. Elsőnek *Lamotte* Károly dr. alpolgármester üdvözölte a tanácsnokok élén, majd az elnöki ügyosztály tisztviselői kara tisztelgett a polgármesternél dorogi *Farkas* Ákos dr. tanácsnok vezetésével. Személyesen fejezte ki ezután jókívánságait *Sipőcz* Jenő dr. főpolgármester. Egymásután keresték fel a polgármestert a kerületi előljárók, továbbá a főváros üzemeinek és intézményeinek vezetői és *Duday* Alajos előljáró vezetésével a FANSz kiküldöttei. A Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezetének küldöttsége élén *Terbócz* Imre országy. képviselő üdvözölte *Szendy* Károlyt. A Keresztény Községi Párt küldöttsége után a Fővárosi Rovatvezetők Testülete élén *Rátkai* Károly dr. szindikus fejezte ki a városházi ujságírók ragaszkodását a névnap alkalmából, amelyet családi ünnepnek tartanak.

November 18-án rendes közgyűlés. November 13-án ér véget a költségvetési vita. Utána öt nap mulva, *november 18-án a törvényhatósági bizottság rendes közgyűlésre ül össze,* amelyen az ügyosztályokban nagy számban felgyülemlett ügyek kerülnek napirendre. *November 26-án* tölti be a törvényhatósági bizottság közgyűlése a *Liber* Endre elhunytával megüresedett *alpolgármesteri állást, december 16-án* pedig a műszaki és a megüresedett jogi tanácsnoki állás, valamint az alpolgármester megválasztásával megüresedő tanácsnoki állás kerül betöltésre.

Felkay Ferenc előadása. *Felkay* Ferenc dr. tanügyi tanácsnok a Keresztény Tanügyi Bizottság VI. kerületi szervezetének kulturestjén érdekes előadást tartott a finn-magyar kapcsolatokról. A nagysikerü előadásért, amelyet nagy, előkelő közönség hallgatott végig, *Czettler* Jenő dr., a közgazdasági egyetem rektora és *Oni Tallas* finn követ és meghatalmazott miniszter mondott köszönetet.

A közgyülés költségvetési vitája. Az elmúlt hét keddjén a költségvetési vita során negyedik közgyülési napját tartotta a törvényhatósági bizottság. *Szendy* Károly polgármester megemlékezett *Mussolini* milánói beszédéről, amely — mint mondotta — *történelmi jelentőségű szózat volt a világhoz.* Javaslatára a közgyülés a kormányhoz intézendő feliratában kéri, hogy *tolmácsolja a kormány Mussolini miniszterelnök előtt Budapest lakosságának hálaját és köszönetét. Csármann* Ferenc ny. tanácsnok elparentálása után, *Farkas* Ákos tanácsnok az I. fejezet, majd *Király* Kálmán tanácsnok a II. fejezet részletes vitája során elhangzott felszólalásokra válaszolt. Sorra következett a III. fejezet, a városrendezési ügyvitel költségvetése, amelyhez *Farkas* Zoltán dr., *Schodits* Lajos és *Vörösváry* Miklós felszólalása után, vágvecsei *Wellisch* Andor új szállók épitését, majd az óbudai híd feljárójának kiképzésére kiirandó tervpályázatot sürgette. *Gyürey* Rudolf, *Miklós* Ferenc szólaltak fel ezután, majd *Magyar* Miklós több indítványt terjesztett elő. *Katona* János odesó kislakások épitését és a Teleky-tér rendezését kívánta. *Kuncze* Lajos és *Gáldy* Béla felszólása után *Dongó* Orbán a X. kerület, *Vályi* Lajos dr. a XI. kerület részére követelt jó utakat és csatornákat. A IV. fejezetbe foglalt közjogi költségvetéshez *Szepessy* Albert szóllott hozzá. *Vályi* Lajos dr. a laktanyák házadómentességét sürgette. A szerdai napon *Kempelen* Ágoston műszaki főtanácsos reflektált az előző napi felszólalásokra. Az V. fejezethez, a közlekedésügyi költségvetéshez *Millok* Sándor, *Szőke* Gyula után *Veress* Gábor dr. MÁV. igazgató szólalt fel, akinek javaslataival más helyen foglalkozunk. *Horovitz* Gábor, *Szabó* József és *Kabakocics* József voltak a következő szónokok. *Hajnóczy* Béla dr. a kisipar és a kiskereskedelem hathatósabb támogatását kívánta. *Steinherz* Simon, *Gyurkovics* Henrik, *Lázár* Emil voltak a következő szónokok. Az V. fejezethez, a pénzügyi osztály költségvetéséhez *Payr* Hugó után *Glückstahl* Samu dr. szólalt fel. Az adókérdést és az üzemek jövedelmezőségének problémáját fejtegette érdekes és nagy figyelmet keltő beszédében. *Pályi* Gyula dr. a csatornázási, útburkolási szabályrendelet módosítását kívánta, majd *Miklós* Ferenc fejezte be a vitát. Csütörtökön *Babarczy* István báró és *Bódy* László tanácsnok válaszolt az előző közgyülésen elhangzott indítványokra. A VII. közoktatásügyi költségvetés tárgyalása során *Pollákné Stern* Szerén és *Gáldy* Béla szólaltak fel. *Gazdy* Jenő azt kívánta, hogy az iskolákban állíttassanak fel hősi emlékműveket, majd sürgette, hogy a tantestület tagjainak adják vissza a szanálás folyamán elvett illetményüket. *Szepessy* Albert, *Kabakovics* József, *Cselényi* Pál, *Payr* Hugó felszólalása után *Dongó* Orbán arról szólott, hogy a perifériákon az iskolai viszonyok nem kielégítőek. *Miklós* Ferenc, *Bocsári-Spur* Kálmán zárták be a vitát. A VIII., közélelmezési fejezethez felszólaló *Temesváry* László és *Vas* Imre után *Staub* Elemér kifejtette, hogy a drágulásnak nem az irányított gazdálkodás az oka, hanem a magas takarmányár és takarmányhiány. *Deutsch* Jenő, *Viczián* István, *Klár* Zoltán és *Vályi* Ferenc voltak a következő felszólalók. A pénteki közgyülésen a IX. fejezetet, a szociálpolitikai ügyosztály költségvetését tárgyalták. *Gál* Benő, *Hegedüs* Armand, *Payr* Hugó voltak az első felszólalók. *Hegedüs* Bertalan dr. szerint a fizikai munkanélküliség megszüntetése érdekében minden erővel munkaalkalmakat kell teremteni. *Steinherz* Simon után *Szabó* Imre ref. esperes a családvédelemről beszélt és indítványozta, hogy a szociálpolitikai ügyosztály költségvetési kereteit emeljék fel. *Pollákné Stern* Szerén szólalt ezután fel, majd *Szentesi* József túl szerénynek minőtitette a szociálpolitikai ügyosztály költségvetését, remélve, hogy a polgármester ennek a költségvetési tételnek a felemelésére fog törekedni. A nyomortelepek megszüntetéséről szólott ezután. *Bechtler* Péter, *Hatolkay* Kázmér, *Mátyásfalvi* Erik és *Miklós* Ferenc voltak a további szónokok. Hétfőn a X. közegészségügyi fejezetet tárgyalták. Pollatschek Elemér dr. volt az első felszólaló. *Egerváry* Tibor dr. indítványozta, hogy élelmiszereket előállító és forgalomba hozó személyeket orvosilag vizsgálják meg, a háztartási alkalmazottak vizsgálatát tegyék behatóbbá, a közkórházi orvosok létszámát emeljék. *Berkes* Jenő dr., v. *Csik* László dr., *Bechtler* Péter szólaltak még fel. *Szentesi* József a pormentes szemétgyüjtésre nyujtott be indítványt. *Klár* Zoltán dr. és *Gáldy* Gyula voltak a következő szónokok. A XI. városgazdasági fejezethez *Halász* Alfréd, K. *Császár* Ferenc, *Boros* László szólottak hozzá. *Gazdy* Jenő az erdősítések szaporítását kívánta, majd *Tauffer* Gábor dr., *Magyar* Miklós, *Steinherz* Simon és *Aichner* Albert zárták be a fejezet vitáját.

Karácsonyi segély az inségeseknek és szellemi szükségmunka. A szellemi szükségmunkaakciót, függetlenül az alamizsnák megváltásával kapcsolatos szükségmunkától, *megismétlik.* Körülbelül *700—1000 szellemi szükségmunkást foglalkoztatnak három-négy hónapon át.* 65.000-re akarják emelni az ebédben részesülők számát. Kibővítik a szegényházakat is. A szükséglakásépitkezés folyamatban van. A fizikai munkanélküliek számára is teremtenek *szükségmunkaakciót.* Még ebben a hónapban megkezdik *a ruha- és cipőakciókat és az ingyen cipőtalpalást.* A főváros vezetősége ezenkivül elhatározta, hogy *karácsonykor 250.000 pengő készpénzt oszt ki a segélyre szoruló családos munkanélküliek közt.*

Dunaparti szálló lesz a Lloyd-palotából. Rendkívül figyelemreméltó ingatlancsere történt a héten: a *Pesti Lloyd Társulat eladta székházát a Dréher-Haggenmacher Első Magyar Részvényserfőzde Rt.* nyugdíjalapjának 1,675.000 pengőért. A megállapodást nyomban perfektuálták, még pedig a *Lloyd Társulat* részéről *Egry* Aurél dr. felsőházi tag, a *Dréher*-konszern részéről pedig *Dános* Marcel, a Moktár igazgatója. Ennek az ingatlaneladásnak *idegenforgalmi szempontból van különösen nagy jelentősége,* mert terv szerint *a Dunapalotához csatolják a Lloyd-palotát* és abban megfelelő átalakitással modern lukszus-szállodát rendeznek be, ilymódon tehát a *Dréher—Haggenmacher*-konszern a *MOKTÁR*-ral karöltve *sokban hozzájárult a szálloda-probléma megoldásának enyhitéséhez. Szendy* Károly polgármester, amint erről a *Fővárosi Hirlapban* is megemlékeztünk, a magángazdaság feladatának minősítette a szállóépitkezést és most ezt a polgármesteri intenciót segíti megvalósitani az új tranzakció. Ez egyébként *serkentőleg hat az egész magyar szállodaiparra,* mert értesülésünk szerint *máris tervbevették egész sereg budapesti szálló bővitését, renoválását és modernizálását.* Figyelemreméltó, hogy a sörgyári konszern *Kecskeméten és Debrecenben szintén szállodát akart épiteni,* amely a modern igényeknek megfelelően lehetővé teszi, hogy külföldi vendégeink *ne csupán Budapesten, hanem a magyar vidék centrumaiban is Nyugateurópában érezzék magukat.*

Csármann Ferenc temetése. Nagy részvét mellett temették el a Kerepesi-úti temető halottas házából *Csármann* Ferenc nyugalmazott tanácsnokot, aki tragikus hirtelenséggel halt meg. A főváros elhúnyt kiváló főtisztviselőjét *Kempelen* Ágost műszaki főtanácsos búcsúztatta.

Budapesti fürdővonat sikere. William *Darkins,* a neves angol publicista, aki a Gyógyhelyi Bizottság által kezdeményezett ú. n. angol fürdővonattal járt legutóbb Budapesten, a napokban a „Quever" cimü elterjedt angol képeslapban rendkívül meleghangú cikket irt budapesti benyomásairól. A cikkiró felhívja az angol közönség figyelmét Budapestre, mint fürdőmetropolisra és meggyőződésének ad kifejezést, hogy az angol publikum, ha erről tudomást szerez, nagyszámban fog zarándokolni Budapest páratlan gyógyhatású forrásaihoz.

Változások három fővárosi üzem igazgatóságában. Budapest székesfőváros három községi üzemében és pedig: az *Élelmiszerárusitó Üzemnél,* a *Községi Kenyérgyárnál,* valamint a *Lóhúsüzemnél Horony-Pálfi* Aurél dr. tanácsi főjegyző cégjegyzési jogosultsága megszünt és helyébe *Flaxmayer* József dr. tanácsjegyző lépett. E személyi változásokat a törvényszék mint cégbiróság, *a cégiratoknál is bejegyeztette.*

Halálozás. Özv. dr. *Hlatky* Józsefné, született *Ocker* Mária 78 éves korában november 5-én meghalt. Szombaton délután három órakor temették a kerepesi-úti temető halottasházából a római katolikus egyház szertartása szerint. Az elhunyt nagyasszonyban *Márkus* Jenő dr., a *Beszkárt* vezérigazgatója az anyósát, *Márkus* György dr., a *Salgótarjánni Kőszénbánya Rt.* cégvezetője nagyanyját gyászolja.

Ha Ön kis gázszámlát akar, látogassa a Gázművek közismert és nagy népszerűségnek örvendő kedd-pénteki főzőbemutató előadásait. Előadásainkat minden kedden és pénteken d. u. 5 órai kezdettel tartjuk a **VI., Vilmos császár-út 3. I. emeleti** előadótermeinkben. **Budapest székesfőváros Gázművei.**

3 pengőért 40.000 pengőt nyerhet, ha részt vesz a 67. jótékonycélú államsorsjáték húzásán. A sorsjegyek kaphatók az osztálysorsjegy főárusitóknál és dohánytőzsdékben, továbbá a pénz előzetes beküldése ellenében a Székesfővárosi M. Kir. Pénzügyigazgatóságnál, Budapest, V., Szalay-u. 10.

TRAUB ÖDÖN
aszfalt, szigetelő, tetőfedő váll.
Budapest, X., Rezső-tér 3. — Telefon: 1-411-65.

Zubovits István
női és férfi bőrkabát készítő
BUDAPEST, KÁROLY KIRÁLY-ÚT 13.
(Ledermann udvar.) TELEFON: 1-381-08.

November 14-én és 17-én délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Uj virágkreációk és más érdekességek a krizantémum-kiállításon

Öt év óta elmaradt Budapesten a szokásos *krizantémum és őszi virágkiállitás,* az idén azonban ismét megrendezik. Az Iparmüvészeti Múzeumban nagy erővel folyik a munka, hogy a kiállitással a szerdai sajtóbemutatóra és a csütörtöki megnyitásra elkészüljenek. A kiállitást az Országos Magyar Kertészeti Egyesület rendezi. *Vargha* Márton ügyvezető elnök, a kertészképző iskola igazgatójának vezetésével. *Jelentékeny részt vesz a kiállitáson a székesfőváros is kertészetének és kertészképző iskolájának anyagával.* Mellettük nagy számban vonulnak fel a magánkertészetek.

A kiállitás sok, pompás látnivalója között különösen érdekesek lesznek az *új virágkreációk.* A minél nagyobb és ujabb szinváltozatú krizantémumokban, ciklámenekben, bujtatott rózsákban, zöld szobanövényekben, kaktuszokban láthatunk majd ujdonságokat és bizonyára nagy tetszésre találnak a kertészeti iskola új változatú *Crotonjai,* ezek a gyönyörü színekben pompázó levelü szobanövények. A kertészet új alkotásai, — amelyeket itt is a divat diktál, — *kiválasztás* és ivaros *úton való magosítás* útján készülnek és éveken át tartó, nagy munkát igényelnek.

Az Iparmüvészeti Múzeum nagy kiállitási csarnokában egyelőre épitkeznek. A középre hatalmas pázsitfelület kerül és ennek a közepére *vizmedence,* amely a két oldalára ültetett primulaszegélyt fogja tükrözni. A vizmedence felső két sarkát diszitik a kertészképző iskola Croton-ujdonságai. Két égőszinü ciklámen-ágy fogadja az előtérben a belépőt, majd három rácsozott kapu osztja meg a hatalmas termet, amelynek domináló dísze a fenyő lesz. A nagyteremben helyezkednek el a kiállító kertészek.

Külön impozáns helyet kap a benyiló teremben *a Székesfővárosi Kertészet,* amely káprázatosan szép látványosságról gondoskodik. Diszletszerü szerkezettel *modern villát épit,* amely virágágyak miliőjében fog állani és feljáróját, terraszait ablakait, kapuját virágok diszitik. Ez az artisztikus virágbemutató a legérdekesebb látványossága lesz a kiállitásnak.

A nagyszabású berendezkedési munkálatok *Vargha* Márton igazgató legfőbb irányitása mellett, *Rózsa* Tihamér vezetésével folynak.

Gazdasági Értesítő

Áruházi különadó

bevezetését kérik a kereskedelmi érdekképviseletek a pénzügyminisztertől

Az áruházi rendelet egymagában még nem fékezi meg az egyenlőtlen versenyt

November 11-én lépett hatályba *Bornemisza* Géza kereskedelemügyi miniszter áruházi rendelete, amelyet a kereskedelmi érdekeltségek úgy üdvözölnek, mint az első jelentős lépést a túltengő áruházi verseny megrendszabályozására. A veszélyeztetett existenciák ezreinek nyujtott oltalom, az érdekeltek egyöntetü felfogása szerint, még további fejlesztésre szorul és a legközelebbi lépésként *az áruházi adót* jelölik meg, mint olyat, amivel az egyenlőtlen versenyben alulra került kiskereskedelem segítségére kell sietnie a kormányzatnak.

Ebben a kérdésben az áruházi rendelet megjelenése után nyomban foglalkoztak az érdekképviseletek: a *Baross Szövetség, az OMKE, a Füszerkereskedők Országos Egyesülete, a FŐVKE és az OKISz* és elhatározták, hogy az egyenlőtlen verseny kiküszöbölésére az áruházi különadó behozatalára kérik fel a pénzügyminisztert. Az érdekképviseletek felkérésére a *Baross Szövetség* már el is készítette a pénzügyminiszterhez intézendő felterjesztést, amely erős érvekkel támasztja alá a mozgalmat.

A *Fővárosi Hirlap*-nak módjában van az áruházi verseny ellen folyó védelmi harc új fejezetét megindító felterjesztést a következőkben ismertetni:

A kereskedelmi érdekképviseletek, — mondja a felterjesztés, — együttes ülésükben foglalkoztak azzal az áruházi rendelettel, amely által a kereskedelmi és közlekedési miniszter úr a nagyáruházak üzleti forgalmát szabályozni kívánja. A kereskedelmi érdekképviseletek, annak megállapítása mellett, hogy *a kereskedelemügyi miniszter úr rendelete haladást jelent a nagyáruházak eddigi káros üzleti versenyének korlátozása tekintetében*, egyöntetüen arra az álláspontra helyezkedtek, hogy a magyar kereskedelmi élet egyensúlyát megbontó áruházi verseny csak akkor fog megfelelő korlátozásokhoz jutni, ha

az áruházi különadó bevezetésével azok az aránytalanságok is ki fognak egyenlíttetni, amelyek eddig az áruházakat a kereskedelmi magáncégekkel szemben indokolatlan előnyökhöz juttatták.

Köztudomású, hogy a nagyáruházak hasonlíthatatlanul nagyobb forgalmat bonyolítanak le, mint az egyéni kereskedőcégek, ennek ellenére azonban *a közterhekben aránytalanul kisebb részt viselnek. Az áruházi különadóval való megterhelés megszüntetné azt a gazdaságilag és szociálisan egyaránt igazságtalan állapotot, amely jelenleg fennáll.* Az üzemegység elvéből folyó mérlegegység és az erre támaszkodó adójogszabályok ugyanis lehetővé teszik, hogy a különböző áruosztályok eredményei kompenzálva jelennek meg és így

a kizárólag üzleti propaganda céljaira céltudatosan veszteséges vitelre beállított osztályok áldozatával a többi osztály nyeresége csökkenthető, sőt teljesen el is tüntethető.

Tény, hogy az áruházak élelmiszerekben óriási forgalmat bonyolítanak le, de mivel az élelmiszereket reklámcélok szolgálatában, igen sokszor, áron alul lökik piacra, *élelmiszerosztályaik veszteségeivel egyéb osztályaik nyereségét ellensúlyozzák.*

A mérlegtechnikai ügyeskedések révén óriási forgalom mellett aránytalanul kis kereseti nyereséget, esetleg ráfizetést mutatnak ki

és így *adóalapjuk a tényleges forgalomnak meg nem felelő, igen csekély összeget eredményez.*

Ezzel szemben az egyéni cégek külső ismérvek alapján vonatnak adózás alá. Ebből jelentékeny aránytalanságok állanak elő és habár

egy nagy áruház forgalma 80—100 egyéni cég forgalmát is meghaladja, mégis adóalapja a legtöbbször 4—5 egyéni cég adóalapjával egyenlő.

A köztehervíselésnek ilyen aránytalan megosztása egyenlőtlen versenyfeltételeket teremt, amelyekkel szemben az egyéni cégek nem képesek védekezni.

A továbbiakban kérik az érdekeltségek a pénzügyminisztert, *állapíttassa meg azt az előmenetelt, amelyet egyes nagyáruházak tulajdonosai az állítólagos veszteséges üzletmenet mellet, néhány év alatt elértek.*

Új gazdasági főtanácsos. A kormányzó a földmivelésügyi miniszter előterjesztésére *Unghváry* László földbirtokosnak, az *Unghváry* László faiskola-, szőlő- és borgazdasági részvénytársaság vezérigazgatójának a hazai mezőgazdaság fejlesztése körül szerzett érdemei elismeréséül a *gazdasági főtanácsosi* címet adományozta.

Elkésett áruházi terjeszkedési terv. Nemrégiben terjedt el a hire, hogy a Tököly-úti *Perl-áruház*, hasonlóan a többi áruházakhoz, szintén *terjeszkedni kíván.* Egyes verziók szerint a régimódi épületre akartak emeleteket ráhúzni, más verzió szerint az eddigi udvart óhajtották igénybe venni, hogy újabb osztályokat létesíthessenek. Tekintve azonban, hogy *időközben megjelent a kormány áruházi rendelete, erre a terjeszkedésre aligha kerülhet sor*, mert hiszen az áruházi rendelet egyik sarkalatos paragrafusa az, amely *megtiltja a kiskereskedelemnek káros konkurrenciát jelentő nagyáruházak további terjeszkedését.*

Új hatásköri beosztás a Duna biztosító vezetőségében. Az *Adriai Biztosító* igazgatósága az intézet ügyvitelének modernebb szellemben való vezetésére, mint a *Fővárosi Hirlap* megirta, *Erdős* Aladár igazgató mellé *Erhardt* Dezsőt, a *Duna Általános Biztosító* ügyvezető igazgatóját nevezte ki. A *Duna biztosító* igazgatósága most az eltávozott Erhardt Dezső munkaköre egyrészének ellátásával *Benkő* Nándor központi titkárt bizta meg. Új pozíciójában Benkő Nándor fogja czentul intézni az intézet sajtóügyeit is, amire kiváló szaktudása mellett erős propagandaérzéke, tapintata és rokonszenves egyénisége is hivatottá teszi.

Versenypályázat másfélmillió értékü tejtermékre. A polgármester a kórházak, árvaházak, szegényházak, továbbá az iskolai akciók tej és tejtermék-szükségletének biztosítására pályázatot hirdetett. A szállítás az 1937. évre szól. A szállításra kerülő évi mennyiség 4.278.000 liter kannatej, 3,000.000 liter palacktej, 30.000 liter tejfel, 3200 liter tejszín, 15.000 üveg yoghurt, 7500 liter író, 23.000 kg tehéntúró, 9500 kg juhtúró, 35.200 kg vaj, 15.000 kg óvári, 8000 kg trappista, 1600 kg ementáli sajt. Ez a versenytárgyalás teljes összegében *közel másfélmillió pengőt jelent*, tekintve azonban, hogy a tejforgalom *felszabadult*, a főváros vezetősége *a tavalyi árak lényeges csökkenését várja.* Hangsúlyozza az ajánlati feltétel, hogy *közjótékonysági* akciókról lévén szó, *a vállalkozók mulasztásai mind jogilag, mind erkölcsileg súlyosabb beszámítás alá esnek.*

A „Hermes" Magyar Általános Váltóüzlet Rt. igazgatósága e hónap 4-én tartott ülésében megállapította az intézet 1936 június 30-ra lezárt mérlegét, amely *136.550 P 43 fillér* (tavaly 127.065 P 15 fillér) *nyereséggel* zárult. Az igazgatóság a november 27-én tartandó közgyülésnek *indítványozni* fogja, hogy *osztalék fizetése mellőztessék* és az elért nyereség a tartalékalap és a nyugdíjpénztár javadalmazása után *az új üzletév számlájára vitessék át.*

Gergely Tódor ünneplése

A *Fővárosi Hirlapban* már közöltük, hogy *Gergely* Tódor, az *Első Magyar Általános Biztosító Társaságnál* október 31-én töltötte be szolgálatának 50-ik esztendejét. A kiváló vezérigazgatót csütörtökön ünnepelte a *Biztosító Intézetek Országos Szövetsége*, amely ebből az alkalomból *külön üdvözölte őt a kormányzó által részére adományozott újabb kitüntetése alkalmából is.*

Gergely Tódor, amint erről ugyancsak megemlékeztünk, most vonult nyugalomba és munkásságát talán legjobban jellemzi *Láng* Józsefnek, a *BIOSZ* alelnökének az a megállapítása, hogy *Gergely* Tódornak már ifjúságában *jelentékeny része volt abban, hogy az Első Magyar Általános Biztosító Társaság tül a hazai viszonylatokon világhirnévre tegyen szert.*

Gergely Tódornak kitünő tanítómesterei voltak *Ormódy* Vilmos, majd *Balabán* Adolf, akik mellett rövidesen sor került arra, hogy *kifejthesse kiváló képességeit.* Húsz esztendővel ezelőtt foglalta el a vezérigazgatói széket és nem sokkal ezután válságba döntötte a világháború az egész gazdasági élettel egyetemben a biztosító intézeteket is. *Gergely* Tódor egyik hervadhatatlan érdeme *az újjáépítés súlyos munkája*, amelyet sikerrel oldott meg. Fontos része volt *a biztosító intézetek érdekképviseletének megalkotásában*, amely ennek az újjáépítési munkának egyik legfontosabb etapja.

*

Gergely Tódor utóda a vezérigazgatói székben *Balabán* Imre kormányfőtanácsos lesz, aki, mint az intézet igazgatója eddigi kimagasló működésével is bizonyságot tett arról, hogy nagynevü elődje után az intézet vezetőpozicióját méltóképen fogja betölteni.

Tárv. védett
Nagy árammegtakarítás!
Nagyobb fény!
KOMOR HENRIK-féle
fénytechnikai-, villamossági- és műszaki vállalat K. F. T.
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI U. 59.
lámpatestekkel
Telefon: 1-414-76

Pert vesztett az Adriai Biztosító a MÁV-val szemben

Egy sertéskereskedő a nyáron jól kihizlalt sertéseket szállított vasúton Csehszlovákia felé. Az állatok közül sok elhullott az úton, úgyhogy a kereskedőnek 18.000 csehkorona kára származott. Ezt a kárkövetelését a szállítással kapcsolatos biztosítási ügylet révén az *Adriai Biztosító Társulatra* engedményezte, emiatt vjszont az *Adriai* inditott pert 18.000 csehkorona és járulékai iránt a *MÁV* ellen. A kirendelt bírósági szakértő előadásából megállapította a bíróság, hogy amikor a szóbanforgó sertésszállítás történt, rekkenő kánikula volt: a levegő hőmérséklete elérte a 35 fokot. A szakértő szerint *ilyen körülmények között a sertéseknek hőgutában való elhullása egyenesen várható volt.*

Errevaló tekintettel a bíróság az *Adriai Biztosítót kártérítési keresetével elutasította és mint pervesztest 310 pengő perköltség megfizetésére kötelezte.*

Egy évre meghosszabbították a Faforgalmi koncessziót. Az elmult hét péntekén foglalkozott a minisztertanács a *Faforgalmi Rt.* koncessziójával és értesülésünk szerint *meghosszabbította azt egy évre.* Mint ismeretes, nemrégiben megindultak a tárgyalások *egy másik bankérdekeltséggel is* a faértékesítés koncessziójára vonatkozóan, tekintve azonban, hogy a *Faforgalmi* szerződése december 31-én jár le, *az idő előrehaladottságára való tekintettel már nem kinálkozott elegendő alkalom a tárgyalások lebonyolítására.* Igy tehát a koncesszió esetleges *átruházásáról* már nem volt mód dönteni, éppen ezért *egy évvel* meghosszabbították a *Faforgalmi* koncesszióját.

Igazgató-változás a Berlini Viktóriánál. A nyár végén a biztosítási szakkörök élénk figyelemmel kísérték azokat a vizsgálatokat, amelyeket a *Berlini Viktória* budapesti fiókjánál folytatott a berlini anyaintézet. Előbb *Bergenroth* főrevizor-igazgató, majd *Schütz* dr. jogügyi osztályfőnök vizsgálta felül az ügymenetet és tett jelentést a berlini központnak. Már a nyáron szó volt a budapesti fiók vezetésének reorganizációjáról, amely most bekövetke-

OETL ANTAL
vasöntőde és gépgyár részvénytársaság
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. szám
Telefon: 1-461-09.

Beér Sándor VÉSNÖKMESTER
V., Gr. Tisza István-utca 5. sz. • Telefon: 1-824-89
szivacsalátétes BÉLYEGZŐJE
tartós, szép és tiszta

Első Magyar Beépíthető kismotor üzem
KOVÁCS JÁNOS
Budapest, XI., Fadrusz-utca 2. — Telefon: 2-693-26

THERMOLUX
Felvonók, elektr. tűzhelyek, világítás
VIII., Práter-utca 6. Telefon: 1-383-38.

Nézzen utána,
hogyan csökkentheti
háztartása költségeit.
Használjon gázt, mert
olcsó, gyors és tiszta
Forduljon díjtalan költségvetésért
Budapest Székesfőváros Gázművei Városi Irodához.

VÁLLALKOZÁS

Kiírták a versenytárgyalást az Orczy-ház lebontására. Mint a *Fővárosi Hírlap* megírta, a legközelebbi időben sor kerül a Károly király-úti Orczy-ház tömbjének lebontására, amelyet megelőzően fel kell építeni az Orczy-házban lévő üzletek elhelyezésére az ideiglenes *üzletházat*. A ház lebontása most már napirendre kerül. *A Közmunkatanács meghirdette a versenytárgyalást a Károly király-út 15. számú háztömb lebontási munkálataira*, amelynek határideje *folyó évi december 4-én déli fél 12 óra*. Az Orczy-ház lebontása városrendezési szempontból nevezetes esemény: *az első lépés a Madách Imre-sugárút megnyitásához és a Fórum kialakításához.*

A Röck gépgyár megrendelést kapott a fővárostól. A székesfőváros gáz- és csatornamunkái az előrehaladott szezón miatt lassankint befejeződnek. Az év végéig csak a legfontosabb munkálatokat végzik el. Az utóbbi napokban *a Röck gépgyár kapott a fővárostól 35 ezer pengős megrendelést* gázgyüjtőcsövek szállítására.

Beérkezett ajánlatok

A ferencvárosi forgalmi telep **bádogos munkáira** pályáztak Kardos Lipót 5588, Farkas Jenő 5805, Guna András 5995, Gát István 6200, Kartály László 6255, Mózes Sándor 6303, Fejth Mór 6854, Petik János 7007, Filkorn Ede 7712, Nagy Pál 7832, Várnay Károly 7955 pengővel.

A XIII. elöljárósági épület **föld-, kőműves-, vasbeton- és elhelyező-munkáira** pályáztak: Kecse Nagy Károly 172.935, Tóth Pál 173.094, Mengl Ferenc 175.027, Teleki László 179.019, Zilahy Balogh Gyula 179.746, Lakos Miklós 193.349, Makovsky László 195.304, Fábián István 205.933. Ugyanott **szigetelő munkára** pályáztak: Biehn János 5462, Helvey Tivadar 5499, Posnansky és Strelitz 5923, Schmidek Sándor 6049, Gruber János 6062 pengővel.

A Rudasfürdő átalakításával kapcsolatos különböző munkákra pályáztak: Marossi Lajos 4378, Cristofoli Vince 4715, Sós Lajos 4790, Mészáros István 4828, Tafler Ödön 5276, Somogyi Béla 5834, Král Gyula 9020, Mülpetz János 10.010, Seenger Béla 10.340, Pluhár Károly 11.090, Gábriel Antal 4903, Vozáry Pál 5065, Nemes Gyula 5[illegible], Jakab Gyula 6621 pengővel. Ugyanitt a Juventus-kabinok létesítésével kapcsolatos **vízvezetéki és csatornázási munkára** pályáztak: Wasser István 34.642, Gross Charles et Lewis utóda 45.611, Ilkovits Gyula és Lajos 48.36[illegible], Hrauda Károly és Fia 49.121.72, Knuth Károly 50.962, Thiergärtner és Stöhr 57.113 pengővel.

A XIV. kerületi elöljáróságon **személyfelvonó szerelési munkára** pályáztak: Handlovits és Horváth 6372, Sere és Társa 6849, Posselt Gyula 6873, Thermolux vill. váll. 6897, Freissler Antal 6935, Haverland Antal 6974, Wertheim F. és Társa 7052 pengővel.

Egy drb. új stereotipiai billenő szerkezetű **öntőkészülék szállítási munkára** pályáztak: Magyar Elekthermax rt. 7408, Lánczi László 7650 pengővel.

Három oldalt vágó gép szállítására pályáztak: Chatelet Alajos 4000, Lánczi László 4500 pengővel.

Szappanfőző anyagok szállítására pályáztak: Práger Sándor, Sittenberger S., Breier és Tsa. Schulhof és Társa.

10.000 kg. karbid szállítására pályáztak: Magyar Ált. Kőszénbánya, Sármány Ármin, Geszti György.

Egy darab **fűzőgép szállítására** pályázott: Lánczi László 2940 pengővel.

1000 kg. 80 százalékos csapágyfém és 800 kg. angol (banca) ón szállítására pályáztak: (I. csapágyfém, II. banca ón), Anker Művek I. 510, II. 615; Nemzetközi fémkereskedelmi I. 519, II. 608; Apor Leó II. 610; Polgár Henrik I. 300 kg. 515, 700 kg. 521, II. 627; Magyar Vashulladék Rt. II. 637+3 százalék fa; Metallochemia I. 538, II. 648; Comissio II. 633 pengővel 100 kilogramonként.

Uj versenytárgyalási kiírások

Textilanyagok szállítására a kórházak részére. Pályázni lehet november 16-án d. e. 10 óráig. Nagydiófa-u. 14. I. em.

420.000 méter gaze szállítására a kórházak részére. Pályázni lehet november 17-én d. e. 10 óráig. Nagydiófa-u. 14. I. em.

20.000 kg. vatta szállítására a kórházak részére. Pályázni lehet november 17-én d. e. 10 óráig. Nagydiófa-u. 14. I. em.

41.600 drb mullpólya szállítására a kórházak részére. Pályázni lehet november 17-én d. e. 10 óráig. Nagydiófa-u. 14. I. em.

450 drb plassava seprőhenger szállítására a Köztisztasági Hivatal részére. Pályázni lehet november 27-én d. e. 10 óráig. Kun-u. 8.

Tej és tejtermékek szállítására a kórházak, népjóléti intézmények és iskolák részére. Pályázni lehet november 25-én d. e. 10 óráig. Városháza II. em. 218.

500 drb esőköpeny szállítására a Köztisztasági Hivatal részére. Pályázni lehet november 21-én d. e. 10 óráig. Városháza II. em. 235.

Fővárosi Közmunkák Tanácsa.
9559/1936. szám.

Versenytárgyalási hirdetmény

A Fővárosi Közmunkák Tanácsa nyilvános írásbeli versenytárgyalást hirdet a VII. ker. Károly király-út 15. házszámú (34214. hrsz.) részben kétemeletes, részben földszintes lakó- és műhelyépületek teljes lebontására és az ezzel kapcsolatos munkák elvégzésére.

A szabályszerűen bélyegelt ajánlatot a Fővárosi Közmunkák Tanácsához címzett. „Ajánlat a Fővárosi Pénzalap tulajdonában lévő VII. ker., Károly király-út 15. házszámú (34.214. hrsz.) alatti épületek lebontására" felirattal ellátott, sértetlen pecsétekkel lezárt borítékban elhelyezve **1936. évi december hó 4-én (péntek) déli 12 óráig** kell közvetlenül vagy posta útján a Fővárosi Közmunkák Tanácsa iktatóhivatalában (Budapest, I., Döbrentei-tér 4. sz. I. em.) beadni. A posta útján beküldött ajánlatoknak határidőn belül való beérkezése tekintetében a tanács iktatóhivatalában történt postai kézbesítés időpontja az irányadó.

A munkákra vonatkozó ajánlat s a versenytárgyalással kapcsolatos egyéb kiadmány a Fővárosi Közmunkák Tanácsa segédhivatalában (I., Döbrentei-tér 4. I. em.) vehető át, a bontási tervek pedig a mérnöki osztályon (II. em. 15. ajtó) tekinthetők meg a hivatalos órák alatt.

A beérkezett ajánlatok a Fővárosi Közmunkák Tanácsa üléstermében (I., Döbrentei-tér 4. I. em.) az ajánlatok benyujtására kitűzött napon, vagyis 1936. **december hó 4-én d. u. 1 órakor** bizottságilag fognak felbontatni, amikor a magukat igazoló ajánlattevők vagy meghatalmazottaik jelen lehetnek.

Budpest, 1936. november hó 1.

Fővárosi Közmunkák Tanácsa.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

ASBESTIT A jelenkor legjobb hézagmentes **Asbestpadlója!** **Linoleumkészítés.**
Gyártja: MAGYAR ASBESTIT PADLÓGYÁR
RÁCZ JÓZSEF Budapest, VI., Andrássy-út 32. sz. Telefon: 1-119-95.

Krausz Ferenc
bronzöntő
Budapest, VI., Babér-utca 80. Telefon: 2-932-26

KASSIER ERNŐ
bádogos, gáz-, gőz-, víz- és egészségügyi berendezési vállalat. Épületek karbantartását vállalom.
Budapest, IX., Mester-utca 5. Telefon: 1-338-56.

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-695-59.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

BARÁTH GYÖRGY
hat. eng. villanyfelszerelési vállalata
Budapest, I., Olasz-fasor 4. sz.
Telefonszám: 1-609-67.

Barna Márton
épületlakatos tűzhely-készítő üzeme. Tel.: 1-370-04
Budapest, VIII., Szerdahelyi-u. 3. (Saját ház)

VAS MÉRNÖK Vegyi Gyára Rt. Asbest VMV **Asbestből MINDENT**
Budapest, V., Visegrádi-u. 67. Telefon: 2—924—68.

PROKISCH JÁNOS
OKL. ÉPÍTÉSZ, ÉPÍTŐMESTER, HITES TÖRVÉNYSZÉKI ÉS ÁRVASZÉKI SZAKÉRTŐ
Budapest, I., Csaba-u. 11/a. Tel.: 1-563-99

PETIK JÁNOS
épületbádogos munkák vállalata
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 14. SZ.
Telefonszám: 1-188-81 és 2-920-75.

Központi fűtések, egészségügyi berendezések
Dobray Kálmán okl. mérnök
Budapest, V., Katona József-u. 41. Tel.: 1-210-19
(Újpesti rakpart sarok.)

Mihálka és Társai
reszelő- és szerszámáru iparvállalat k. f. t.
Budapest, V., Zápolya-utca 34. Tel.: 2-924-98

ifj. FABRÓ FERENC
kőfaragó-mester kőgyárüzeme
Vállal homlokzati burkolást budakalászi travestinből és mindennemű kőfaragómunkát
Budapest, VI., Lehel-utca 8 Telefon: 2-907-46

Grosz Frigyes
okl. mérnök építési és kövezési vállalkozó
Budapest, IX., Bakáts-utca 1. ● Telefon: 1-861-54.

FÉMSZÁLAS PICKLIN
szabadalmazott vászonfalsarokvédő
PICK EMIL, BUDAPEST
VI., PODMANICZKY-UTCA 63. TELEFON: 1—120—55

FEKETE JENŐ BÁDOGOS ÉS SZERELŐ
Elvállal mindennemű épület- és díszmű bádogosmunkát.
Készít: vízvezeték és egészségügyi berendezéseket.
Budapest, VI., Székely Bertalan-utca 24.
TELEFON: 1-178-02.

GERA LAJOS FIAI
épület- és butorasztalos mesterek
Budapest, VIII., Thék Endre-utca 35
Telefon: 1-370-20

ZSUREK PÁL
épület- és műlakatos
VII., KÁROLY KIRÁLY-ÚT 7 SZ.
TELEFON: 1—412—03.

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám
Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Újlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Újlak „ „ „ 8,000.000 drb.

VAJDA LAJOS
mű- és ércöntő
PESTSZENTERZSÉBET, FRANGEPÁN-UTCA 113. TELEFON: 1-475-69.

KARDOS JENŐ
EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZŐ, KÖZPONTI FŰTÉS, VIZVEZETÉK ÉS CSATORNÁZÁSI VÁLLALATA
Budapest, VI., Ó-utca 31. Tel.: 1-179-05

CZUCZOR LÁSZLÓ
ÉPÍTŐMESTER
BUDAPEST II., Török-utca 4
Telefonszám: 1—574—23

HAJDU JÓZSEF
Központi fűtés, vízvezeték stb. berendezési vállalkozó
Budapest, VII., Stefánia-út 25. TELEFON: 2—973—59.

HOFBAUER ÉS PIAZZA
ÉPÍTŐMESTEREK
TELEP: VI., BÉKE-TÉR 5. IRODA: VI., SZONDY-U. 34.
TELEFON: 1-188-59.

KUSZTOS IMRE ÉS TÁRSA B. T.
„KORAZIT" nemesvakolati és műmárvány gyár
Cégtul.: KUSZTOS IMRE Budapest, X., Szállás-u. 28-30.
Gyártelefon: 1—491—62. Postatakarékp. csekkszámla: 65.505.

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN (DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: 1—126—66.

Huszonötödik évfolyam Budapest, 1936 november 18 46. szám.

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Epilógus

Irta: Gazdy Jenő
törvényhatósági bizottsági tag

Még egy utolsó fellángolás a Beszkárt fejezeténél és véget ért a székesfőváros 1937. évre szóló költségvetésének vitája.

Nagyjában úgy folyt le, mint a költségvetési viták általában. Nagy elánnal indulnak el számtalan buzogó forrásból, amelyeknek a vize alig tud magának utat törni a vitarendezők szikláin és a klotür-lámpa apró villanásai között. Majd széles folyamként hömpölyög, mint a megáradt folyó arra le készen, hogy átszakítsa a gátakat. Aztán rendszerint elérkezik valamilyen lapályos területre, ahol szétfolyik, ellágyul, lassan hullámzik, hátán rengeteg apró vitorlást hordozva, az indítványok mesés jachtjait, amelyekben álmok álmodoznak gyönyörű tervekről, elgondolásokról, milliókról, amelyek nincsenek, vagy éppen más vizeken horgonyoznak.

Az egész kép azután, amilyen szépen kifejlődött, a tizenkettedig napon épp olyan hirtelen eltűnik. Nem folyhat le valamely tengerbe, hát egyszerűen beissza a jó magyar reménység puha földje, amelyet így újból megtermékenyít, hogy megteremhesse a jövő költségvetési vita színes virágait.

Ez azonban csak külső kép. Mert el kell ismerni, hogy *ez a beszéd-folyam a főváros és polgársága iránti rengeteg sok szeretetet, jóakaratot, tennivágyást hordoz magával* és telve van gondosan megérlelt gondolatokkal, ötletekkel, szépen kidolgozott tervekkel is, amelyekben a most lefolyt költségvetési vita különösen gazdag volt.

Nem baj az, hogy mindezek egyszerre meg nem valósíthatók, mert hiszen elbírhatatlan terhekkel is együtt járnának. Nem baj, mert mint mindig, ezúttal is felmerülnek a sok között olyan gondolatok is, amelyek megfoghatók, hasznosíthatók és költségvetésileg is elintézhetők.

Rendszerint a többi sem rossz, hiszen valamennyi a legjobb akaratból fakad, csak összességükben egyszerre elbírhatatlanok. A jó gondolat azonban felszínen marad, megérik, a lehetőségek körébe kerül és előbb-utóbb javára lehet a székesfőváros közönségének. Így hat érlelőleg a jóindulatú kritika is, amelyet meg kell becsülni, mert tisztítólag hat az eszmék harcában, gondolkozóba ejt és a legmegfelelőbb megoldásokhoz segítheti a felvetett problémákat.

Különösen szépen indult el az idei költségvetési vita *Zsitvay* Tibor mélyenszántó nyitányával. Hogy is mondta csak: *„Illő, hogy elismeréssel legyünk a székesfőváros polgármestere iránt, aki a körülményekhez képest jó és a mult évihez mérten jobb költségvetést terjesztett elő. Ám nemcsak pénzügyi okokból kell sürgetnünk minden akadály elhárítását a jövő deficitmentes költségvetésének útjából, hanem azért is, hogy a székesfőváros mielőbb teljes figyelmét fordíthassa a közigazgatás tökéletesítésére, gazdasági, szociális és nemzetnevelő feladatának minél sikeresebb teljesítésére."*

Bölcs gondolat egy nagyszerű ember gondolatvilágából kipattanva. Ahogy elnéztem sudár, férfias alakját, kezében néhány papírlappal, valóban úgy tűnt fel, a csillárok fényének özönében, mint a bronzba öntött nagy magyar gondolat, a mult, jelen és jövő találkozásának mesgyéjén állva. És a levegőben ott vibrált az az érzés, hogy olyan férfiú szól hozzánk, aki magyar lelkének izzó kohójában igaz szeretettel olvasztja össze a székesfőváros jobblétének, virágzásának minden gondolatát a nagy magyar gondolattal, a nemzet fájdalmas jelenéből kivirágzó új magyar jövendővel.

Irányt és színt adott ezzel az egész költségvetési vitának, amely méltó volt ehhez a nagyszerű nyitányhoz. Személyeskedés alig zavarta a vita lefolyását, az is gyorsan elült a barátságos atmoszférában és el lehet mondani, hogy jobb- és baloldal szinte egybeolvadt a főváros iránt érzett szeretetben, jóakaratban.

De el kell azt mondanunk *a polgármesterről* is, aki koncilliáns magatartásával és az indítványok ostromával szemben is megértésre törekvő jóakaratával fokozott mértékben öregbítette az ő személye és kiváló munkássága iránt érzett szimpatiákat.

Arról igazán nem tehet, hogy az ügyrend értelmében alkalmazott *klotür-lámpa* folytonos villanásai néha idegessé teszi a szónokokat, másrészt, hogy a költségvetés tárgyalására engedett idő rövidsége miatt néha — alig lehet valamilyen formába önteni az elmondandókat. A sietés és sokszor kényszerű harárás bizony a szólásformák esztétikai hatásának rovására megy. Ezen valahogy kellene és azt hiszem lehetne is segíteni, ha nem is a költségvetés tárgyalására kiszabott idő meghosszabbításával, *de eddigi tapasztalatokból leszűrt tanulságok felhasználása útján ügyesebb beosztásával.*

El tudom képzelni azt is, hogy azok a kerületi kívánságok, amelyekről ilyenkor múlhatatlanul meg kell emlékezni, valamely *pártközi értekezleten összeegyeztethetők volnának*, — hiszen valamennyi bizottsági tag csak jót akar a maga kerületének — és azután egy erre felkért bizottsági tag útján, rövid indokolással egyszerűen csak felsoroltatnának. Így több idő jutna a mélyebben szántó elgondolásokra.

Azzal szeretném végezni ezt az epilógust, amivel *Zsitvay* Tibor zárta le az ő megnyitóját: *„A polgármester úr optimizmussal beszélt. Alkotni haladni, élni optimizmus nélkül nem lehet.* Dicsérem őt optimizmusáért, mert nem ment túl a realitás megengedet határán. *Ennek az optimizmusnak sikerei, eredményei sem fognak elmaradni.* Ha a fővárosnak, az autonómia valamennyi szervének, a főváros népének és a nemzet egyetemének minden cselekedetét a keresztény erkölcs törvényei fogják irányítani és az országot, a fővárost a nemzeti áldozatkészségnek az a szelleme tölti meg, amelyre a multban ezer példa volt, amely ezt az országot ezer éve fentartja és amely minden vihar kiállására egyedül teszi képessé."

Márványra kívánó szavak ezek, amelyekkel *Zsitvay* Tibor az előterjesztett költségvetést elfogadta. A költségvetés vitájának végén ezt újból felidézni kellett, hogy e szerint tudjunk élni és dolgozni szeretett fővárosunkért és a szebb magyar jövendőért.

BORNEMISZA GÉZA

kereskedelemügyi miniszter

kijelenti, hogy a helyes idegenforgalmi propaganda ellensúlyozhatja a valutáris eltolódásokat

A *Fővárosi Hirlapban* az utóbbi hetekben több izben is rámutattunk arra az új helyzetre, amely idegenforgalmi szempontból állott elő egyes külföldi valuták devalvációja következtében. Mint emlékezetes, a *Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara* idegenforgalmi szakosztálya vetette fel elsőnek azt a kérdést, hogy mi a legközelebbi teendő. Ebben az ügyben ankétet is rendeztek és azon részt vett *Tormay* Géza államtitkár is, az *Országos Idegenforgalmi Hivatal* elnöke. Konkrét javaslatot természetesen nem hoztak, de mindenesetre megállapították, hogy *az összes idegenforgalmi szervek legszorosabb kooperációjára van szükség, ha el akarjuk kerülni azt, hogy örvendetesen fellendült idegenforgalmunk éppen fejlődése virágjában pusztuljon el.*

Mint ismeretes, idegenforgalmi bevételünk a mult esztendőben meghaladta a 37 millió pengőt, így tehát az úgynevezett *láthatatlan export* külkereskedelmi mérlegünkben *nyomban az állat- és a gabonakivitel mögé sorakozott*, ami nemcsak önmagában óriási eredmény, hanem különösen *relative* rendkívül fontos, mert hiszen agrár ország lévén, az agrártermékek kivitele volt eddigelé *legjelentősebb valutaszerző forrásunk*. Az idegenforgalom viszont nemcsak hogy utólérte ezeket az agrárius tételeket, hanem *még sokkal jobb valutaszerzőnek bizonyult*, mert hiszen

itt valóban nemes valuták jöttek be az országba, ezekért nem kellett semmit kiszállítani és a befolyt valuták nincsenek kötve semmiféle kompenzációhoz vagy transzferintézkedéshez.

Az idei szezon kezdetén, úgy látszott, hogy *idegenforgalmi mérlegünk még jobb lesz, mint a tavalyi*, most azonban, hogy ezek a külföldi devalvációk történtek, tartani lehet attól, hogy *egyes vonalakon esetleg megcsappan a forgalom.* Mindezek természetesen csak a kellő óvatosságból származó feltevések, mert ebben a pillanatban *még konkrét nyoma nincs az idegenforgalom megcsappanásának.* A kérdés azonban a legnagyobb mértékben foglalkoztatja az illetékes köröket, *elsősorban pedig az idegenforgalom legfőbb irányítóját, Bornemisza Géza kereskedelemügyi minisztert*, aki új hivatalának átvétele óta már több tanácskozást folytatott ebben az ügyben. A *Fővárosi Hirlap* munkatársa éppen ezért kérdést intézett a miniszterhez, hogy mik azok az intézkedések, amelyek alkalmasnak látszanak arra, hogy ezt az esetleges csökkenést ellensúlyozzák.

Bornemisza Géza kereskedelemügyi miniszter

az alábbiakban volt szíves kifejteni szándékait, amelyeket a legközelebbi jövőben végre is fog hajtani:

— Először is legyünk tisztában azzal, — mondotta a miniszter, — hogy ezek a devalvációk egyáltalán nem értek bennünket váratlanul, mert hiszen egészen természetes volt, hogy nem maradhatunk az idők végéig Európának úgyszólván legolcsóbb országa. Idegenforgalmi szempontból ugyanis a devalvációt úgy kell felfognunk, hogy most ezekben a külföldi országokban is olcsóbb lett az élet, következésképp, ha valaki hozzánk jön, akkor megszűnik az a vonzóerő, hogy azért érdemes idejönni, mert nálunk pár garassal olcsóbban eheti meg a vacsoráját.

— Ez az állapot tehát most megszűnőben van, de aggodalomra semmi okunk nincs. Az elmult esztendők alatt ugyanis alkalmunk volt megtanulni a propaganda művészetét és tudományát, most tehát itt az alkalom, hogy tapasztalatainkat gyakorlatilag értékesítsük. Olcsóságunk esztendei alatt sikerült olyan szépen fellendíteni idegenforgalmunkat, hogy ma már a világ köztudatában vannak azok a természeti szépségeink, továbbá hazai specilitásaink, amelyek önmagukban is vonzóerőt gyakorolnak az idegenekre. Már pedig a tartós és állandó idegenforgalmi propagandát csakis ezekre a komoly és ugyancsak állandó adottságokra lehet alapozni, mert hiszen az idegenforgalmat nem lehet függővé tenni valutáris esetlegességektől. Olaszországba sem azért mennek a világ minden részéből, mert olcsó, vagy drága a líra, hanem azért, hogy az olasz levegőt szívhassák. A magyar idegenforgalmi propagandának is ezt kell szemelőtt tartani:

Magyarországra azért jöjjenek az idegenek, mert magyar levegőt akarnak szívni. Ebbe a kifejezésbe egyébként természetszerűleg beleértem mindazokat az adottságainkat, amelyek bennünket már eddig is rokonszenvessé tettek az idegen előtt. Benne van tehát a kitűnő magyar konyha, népünk szeretetreméltósága, Budapest páratlan szépsége és Budapest ugyancsak páratlan gyógytényezőinek változatos sokasága.

Bornemisza Géza kereskedelemügyi miniszter ezután kilátásba helyezte, hogy a legközelebbi napokban *Tormay* Géza államtitkárrai egyetemben *meghívja sajtóankétre az idegenforgalmi ujságírókat*, akik előtt részletesen ismertetni fogja a konkrét elhatározásokat, amelyeket a legközelebbi jövőben végrehajtanak. Miután jelen pillanatban idegenforgalmunk további fejlesztése elsősorban propagandakérdés,

a miniszter határozottan kijelentette, hogy munkájában a legintenzivebben bele kívánja vonni a sajtót, mert hiszen a sajtó támogatása eddig is hatalmas eredményeket produkált.

Igy például a magyar ujságírók a világ legnagyobb, legelőkelőbb és legelterjedtebb lapjaiban több mint száz hatalmas, képekkel illusztrált riportokban számolnak be Budapest, a Balaton, a Hortobágy és a bugaci puszta páratlan szépségeiről és nyilván

ennek a megfizethetetlen, élő és őszinte u ságirói propagandának tulajdonítható, hogy ma már a világ legnagyobb idegenforgalmi szervezetei Budapestet olyan attrakcióként állitják be propagandájukba, mint valaha Párist, Velencét, vagy Nápolyt.

Bornemisza Géza kereskedelemügyi miniszter gyakorlati megállapításai és optimista felfogása mindenesetre azzal a megnyugtatással szolgálnak, hogy a valutáris eltolódások következményeként *nem kell tartanunk idegenforgalmunk megcsappanásától.*

Németh Károly

Nemzetközi pályázatot hirdet a főváros a pormentes szemétgyüjtés megoldására

Küzdelem a megnövekedett igények és a lecsökkentett költségek körül — Megtörténtek az előkészületek az első hó fogadtatására

A fürdővárosi törekvések erősen emelték a köztisztaság iránti igényeket. Az amúgy is sürgetett pormentes szemétgyüjtés kérdése állandóan napirenden van. De nem csak a közgyűlésen, bizottságokban és ankétokon tartják ébren a köztisztasági kérdéseket, a korszerű haladás a legfőbb gondja a közegészségügyi és köztisztasági ügyosztálynak, valamint a Köztisztasági Hivatalnak. A hivatás szeretete állandóan érleli a terveket, amelyek megoldásának azonban gátat szabnak az anyagi lehetőségek, amelyek miatt köztisztaság ellátásának mai kereteit csak a legnagyobb küzdelemmel lehetett eddig is fenntartani.

Ezekről a nagyfontosságú kérdésekről érdekesen nyilatkozik

Balló Alfréd

a Köztisztasági Hivatal igazgatója,

aki a *Fővárosi* Hirlap munkatársának a köztisztasági munkáról és tervekről a következőket mondta:

— Legfontosabb problémánk *a háziszemét gyüjtéseknek megreformálása.* A mai elavult rendszert, amely kiszolgáltatja a várost annak, hogy a fertőzött szemét mindent bemocskoljon, tovább fenntartani nem lehet.

Át kell alakítani a szemétgyüjtés rendszerét úgy, hogy az a kor igényeinek és a mind aktuálisabbá lett fürdővárosi követelményeknek megfeleljen.

A Köztisztasági Hivatal már régen foglalkozik ezzel a kérdéssel, módjában is volna a pormentes szemétgyüjtést a legideálisabban megoldani, *ha erre 5 milliót lehetne áldozni.* Kitünően működnek a próbaképpen beállított szemétgyüjtőautók, amelyekbe egységes típusú, jól elzárható tartányokból jut megfelelő szerkezettel kinyíló és elzáródó nyíláson át a szemét olyan formán, hogy annak legcsekélyebb része sem érintkezik többé a külvilággal és mocsok, por, bűz nem marad a nyomában. Tökéletesen megfelel feladatának ez a gépezet, azonban van egy végzetes hibája: *egy-egy gyüjtőkocsi 45.000 pengőbe kerül.* Több hasonló célt szolgáló szerkezet van, de valamennyi ilyen drága.

Ha a főváros egész területén ilyen gyüjtőautókkal hordanák el a szemetet, 5 millió pengő új kiadást jelentene.

A megoldás tehát ebben a formában lehetetlen.

— Ebbe azonban nem akarunk belenyugodni és most az a gondolat foglalkoztatja a Köztisztasági Hivatalt, hogy *miképpen lehetne ezt a tökéletesen higiénikus szemétgyüjtést lovaskocsik felhasználásával olcsón megszervezni.* Ennek a célnak elérésére

a legközelebbi időben pormentes szemétgyüjtő lovaskocsik konstruálására nemzetközi pályázatot irunk ki.

Reméljük, hogy ezzel célhoz fogunk jutni.

A második feladatunk, amely mostanában komoly gondot okoz,

új szemétgyüjtő terület létesítése.

A pestszentlőrinci telepet előbb-utóbb be kell szüntetni, mert a város terjeszkedik és beépül a szeméttelep környéke. Foglalkoztunk a szemétégetés gondolatával. Ez azonban túldrága megoldás és

a pesti szemét nem is alkalmas az elégetésre.

Nincs benne éghető anyag. Valamikor volt, de kiveszett belőle azóta, hogy *a tüzelésre rossz minőségü szenet használnak, viszont a modern kályhák a szén minden éghető részét elemésztik.* Régen, amikor porosz-szénnel tüzelt a főváros, a kályhák pedig rosszak voltak, a salakban még mindig sok jó tüzelőanyag maradt, ez azonban a változó viszonyokkal és a tökéletes fütéstechnikával megszünt. *Hasonló a helyzet a külföldön is, ahol sorra be kell szüntetni a szemétégetést.* Ez a helyzet *Angliában* is, ahol valaha kandallókkal fütöttek, vagyis a legrosszabb kályhaszerkezettel. Ma modern kályhák és központi fütés váltották fel a kandallókat és ennek következtében a szemetet nem lehet elégetni. Nálunk, csakúgy, mint *Olaszországban,* még külön nehézségeket okoz az, hogy nyáron *a sok zöldség- és gyümölcshulladék miatt rendkivül nedves a szemét,* úgy hogy elpárologtatással kellene előbb szárítani. El kellett tehát vetni a szemétégetés tervét és így *a pestszentlőrinczi telep helyett új területet kell találnunk.*

— Harmadik, nem csekély jelentőségü problémánk

üzemünk standardjának fenntartása.

Mióta a takarékosságot kényszerítette a fővárosra a gazdasági helyzet, *költségvetésünk 10 és fél millió pengőről 7 és fél millió pengőre csökkent.* A munkások létszámát apasztani, bérüket leépiteni nem lehetett, a felszerelésünkön, berendezésünkön, eszközeinken kellett takarékoskodni. *Elromlott gépeinket, autóinkat nem lehetett felújítani, öt locsoló- és nyolc seprőgépet le kellett állitani.* Nagy gond szakadt reánk, hogy miképpen tudjuk a standardot fenntartani. *Az új költségvetés a felújításokra 250.000 pengőt juttat,* ez azonban csak a fele annak az összegnek, amelyre a legsürgősebben szükségünk volna.

— Ezzel szemben azonban *a munka folyton szaporodik.* A köztisztasággal szemben nőnek az igények, emellett nő a város, egyre-másra nyitják meg az uj utcákat, amelyek gondozása a Köztisztasági Hivatalra hárul.

Ha nem jutunk hathatós segitséghez, nem tudjuk fenntartani a standardot,

ami igazán nem egyeztethető össze a fürdővárosi jelleggel.

— Programszerü gondunk most

felkészülés a téli szszonra.

November elsejétől kezdve teljes felkészültséggel várjuk a havazást. A nyári locsolóautókra ilyenkor hóekéket, homokszóró gépeket szerelünk, a sofőröket három munkaturnusra osztjuk be, hogy ha megindul a havazás azonnal megkezdhető legyen a hó eltakarítása. Ebben a várakozási időszakban a sofőrök a javítóműhelyekben dolgoznak.

— Plakátjaink már megjelentek, figyelmeztetőül a munkanélküliek számára a hó eltakarítására vonatkozó tudnivalókról. Állandó személyzetünk minden tagját kioktattuk, mindenki pontosan tudja, mi a dolga, ha leesik az első hó. A kerületi raktárak felvannak szerelve a szükséges szerszámokkal, az utcai homokos ládák megteltek, a hegyek között salakdombok állanak. 7 és félmillió négyzetméter kocsiútról, 4 millió négyzetméter járdáról, tehát összesen

11 és félmillió négyzetméter területről kell a havat eltakarítanunk.

Ha 10 centiméteres hó esik, *1,150.000 köbméter hó* fekszik a fővárosban: egy kupacba rakva *jóval nagyobb tömeg, mint az egész Gellérthegy.*

Szaporítani kell az iskolaorvosok számát

Külön iskolaorvosi státus felállításának terve

A költségvetés közgyűlési vitája során rendkívüli érdeklődést keltett *Egerváry* Tibor dr. orvos, a NEP egészségügyi bizottsága elnökének felszólalása, amelyben a főváros közegészségügyével és a közegészségügyi adminisztráció egész széles területével foglalkozott. Látszólag elkalandozott beszédében a különböző ügyosztályok terére és amikor ezt maga is megállapította, mindjárt érvet is kovácsolt ebből az elkalandozásból, rámutatva arra, hogy *a főváros egészségügyi igazgatása is igy szétdaraboltan szerepel a különböző keretekben.* Mindenekelőtt az egészségügyi igazgatás egységesitéséért emelt meggyőzően szót, azután az összes pártok általános helyeslése közben vette bírálat alá úgy az egyes fejezetekben, mint magában a közegészségügyi ügyosztály kebelében csoportosított közegészségügyi kérdéseket. Beszédéből nagy erővel hangzott ki a szociális érzék. A főváros orvosi és más egészségügyi alkalmazottainak gazdasági helyzetére, az orvosi kar elégtelen létszámára hívta fel egyes kirívó esetek kapcsán a figyelmet és több indítványt terjesztett elő.

Beszédének egyik jelntős része volt az, amelyben *az iskolaorvosi intézménnyel* foglalkozott. Erről a problémáról kérdést intézett

Egerváry Tibor dr.

törvényhatósági bizottsági taghoz

a *Fővárosi Hirlap* munkatársa, aki előtt állásfoglalását a következőkben indokolta meg:

— Már a multévi költségvetési vitában is szakszerű adatokkal próbáltam rámutatni arra, hogy az iskolaorvosok milyen fontos közegészségügyi, sőt nemzetmentő feladatot végeznek. Ugyanakkor státusrendezetlenségük, bizonytalan jövőjük lelki egyensúlyukat és munkakészségüket csökkenti, illetőleg zavarja. A közigazgatásban szinte példátlan tény, hogy *több mint egy évtizede igénybeveszik felelősségteljes munka elvégzésére olyan egyének szolgálatát, akiket minden évben újból megbiznak anélkül, hogy a közfunkcióhoz szükséges hivatali esküt, vagy fogadalmat tőlük kivennék*

— Az iskolaorvosok helyzete ma rosszabb, mint tavaly volt.

Ugyanis a szanálási rendelet 24. fejezete foglalkozik az iskolaorvosi intézménnyel. *Ez az eddigi 103 iskolaorvosi létszámot 90-re redukálja és ennek megfelelően 13 iskolaorvos fokozatos elbocsátását rendeli el.* Nem intézkedik a szanálási rendelet a redukció végrehajtásának idejéről, nem intézkedik az iskolaorvosi státus végleges megszervezéséről, nem állít fel junktimot az elbocsátások és a megmaradt iskolaorvosok véglegesítése között. Nem tartalmaz konkrét javsalatot az iskolaorvosi státus hovatartozandósága felől, hogy a közigazgatási, vagy a közegészségügyi státusban van-e a helyük. *Legegészségesebb volna talán egy egészen független státus kialakítására gondolni.* Akármelyik megoldásra kerül a sor, nem ezen van a hangsúly, hanem azon, hogy

közel 16.000 fővárosi iskolába járó gyermek ma is iskolaorvosi felügyelet nélkül van.

A közönség érdeke tehát az, hogy *a mai iskolaorvosi létszámot ne csökkentsék, hanem tovább kiegészitsék.*

— Tekintettel arra, hogy az iskolaorvosok a VII. ügyosztály keretében iskolaegészségügyi munkát és egészségügyi oktatást végeznek, kézenfekvőnek látszik, hogy *önálló státusukat, a közoktatási alkalmazottaknak megfelelően, építsék ki, de a közegészségügy egységesitésének átfogó gondolata azt kivánná, hogy az egységesitendő egészségügyi szervezethez tartozzanak.*

ifj. Tóth Pál
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, II. Halász-utca 1. Telefon: 1—553—04.

KORONA PÁCOK
ÁRBAN olcsóságával, MINŐSÉGBEN kiválóságával VEZET
NÉMETH ISTVÁN ÉS TÁRSAI
Első Magyar asztalospácgyár
Budapest, VI., Szondy-u. 55. Tel: 1-293-11.

VÁRNAI KÁROLY
vízvezeték, gáz, melegvíz-fütés, egészségügyi berendezés, bádogos munkák vállalata
Budapest, V., Kálmán u. 25. TELEFON: 1—240 17.

HŰNFALVI PÁL
ÉPÜLET- ÉS BÚTORASZTALOS
IX., VÁGÓHID-UTCA 28. — TELEFON: 14—41—50
Vállal épület- és bútorasztalosmunkát
Pontos szállítás. Olcsó árak.

Budapest lelke

Mi sokszor, nagyon sokszor láttuk már Budapest lelkét megnyilatkozni, mert ez a város nem tud lélek nélkül élni. A nagyváros lelke mindenre rezonál. Jól, vagy rosszul, kedvezően, vagy kedvezőtlenül, de mindig rezonál. Vannak események, amelyeket egykedvűen tudomásul vesz, történhetnek és történtek is dolgok, amelyek nem változtak ki mást Budapestből, csak egy keserű fintort, egy fanyar mosolyt. Tud ez a város nevetni is, sírni is, de érzésvilágának legszebb virága a hála és a lelkesedés azokért, akik a magyar nemzet igaz barátainak mutatkoznak. Az utolsó napokban ismét olyan szép volt ennek a városnak az arculata, amelyen az öröm rózsái ültek, mint amilyennek csak legboldogabb óráiban láttuk. A nagy Olaszország külügyminisztere, Ciano gróf és felesége, Mussolini Edda, a hatalmas Duce leánya voltak tanui Budapest nagyszerű lelki megnyilatkozásának, annak az égig lobogó lelkesedésnek, amely útjukat lépten-nyomon kísérte. Nagy barátaink az osztrák szövetségi fővárosból jöttek közénk, ahol ezen nemes, kultúr-ország népének baráti üdvözlése köszöntötte és kísérte őket. Budapest más volt. Ők maguk látták, tapasztalták, csodálták, mit jelent, amikor Budapest lelke megnyilatkozik, amikor ez a nép lelkesedik.

Az egyik olasz ujságíró mondta magyar kollégájának: „Magukat az Isten is szereti, Bécsben egész ottlétünk alatt szakadt az eső, fagyoskodtunk. Ahogy átléptük a határt, elkezdett mosolyogni az édes magyar nap és azóta ragyog minden, fényárban úszik Közép-Európa legszebb városa, az ifjú, mosolygós, barátaiért határtalanul lelkesedő Budapest". És valóban nekünk két megbecsülhetetlen idegenforgalmi attrakciónk van: az egyik az édes, a szivet örvendeztető, örökkön mosolygó magyar nap és a másik Budapest gyönyörű, minden barátját szeretettel elárasztó lelke. Ennek a budapesti léleknek most sorozatos örömünnepei voltak. Mert legkedvesebb, legigazabb barátaink, Ciano grófék, a nemes olasz nemzet és annak örök hálánkat kiérdemlő vezére, Mussolini küldöttei jártak közöttünk. Bizonyára feledhetetlen emlékkel távoztak közülünk. Vagy lehet-e elfelejteni azt a lelkesedést, amely megérkezésük pillanatában szinte magával ragadta őket? Vagy nem találkoztak-e úton-útfélen a néma, de a szemekből kiragyogó hódolat csalhatatlan jeleivel? Beszámolhatnak az elesett magyarság igaz barátjának és pártfogójának, a Ducenak, hogy a magyar nemzet nagyjai — akikkel módjukban volt érintkezni —, nemcsak az olaszok politikai barátai, hanem szivükben is hűségesek. Beszámolhatnak Budapest lelkének száz és száz gyönyörű megnyilatkozásáról és arról a finom figyelmességről, amelyet a mi városunk polgármestere tanusított, hogy ittartózkodásuk alatt a főváros egyik legszebb, legközpontiabb fekvésü terét Mussolini-térnek keresztelte el.

Ilyen barátság, ilyen lelkek mélyéig ható szövetség nem fejlődhetik ki hónapok alatt. Az ilyen barátság nem gyökerezhetik egyedül a milanói beszéd hálára kötelező, Európát ámulatba ejtő férfias igéreteiben. Nem, a milanói beszéd maga is a történelemből fakadt, aminthogy az olasz—magyar barátságnak is maga a történelem a szülőanyja: Nagy Lajos, Corvin Mátyás és az ő olasz tudósai, Bonfinius, meg a többiek... Tüköry ezredes... Garibaldi... Türr Pista... Romanelli... Csak nevek, csak mérföldkövek a történelemből, amely két nemzet barátságának útját hősök, tudósok, uralkodók nevével jelzi.

Eszmék és ideálok, a kultúra kölcsönhatásai is összekapcsolnak bennünket, de mindezek fölött ennek a városnak a lakossága emlékszik még rá, Budapest lelke számontartja, hogy amikor itt álltunk társtalanul a forradalmak után, szinte kiközösitve a nemzetek közösségéből, az első baráti kéz, amelyet felelős államférfi nyujtott felénk, Mussolinié volt. És ez nem volt nála múló szeszély, vagy az érzelmek hamar szétfoszló játéka, hanem a providenciális államférfiú nagy jövőbelátása, szétszórt, feldúlt, de le nem kicsinyelhető értékeink felismerése. Benito Mussolini nemcsak a gyenge, a leigázott, a jogtalanul és érdemtelenül kifosztott ország iránt való könyörületből állt mellénk; hanem államférfiúi zsenije már akkor megérezte a szerepet, amely a Dunavölgyében Magyarországra vár, megérezte ennek a népnek értékeit, hűségét és jellemét, amely nélkül nincs erkölcsi alapja a népek barátságának.

Ezt a jellemet, ezt a hűséget érezhették vendégeink most is Budapest lelkéből áradni.

Pogány Béla.

Rövid idő alatt rendbejön a Beszkárt pénzügyi helyzete

A legközelebbi idők közlekedési reformjai — Hatalmas megtakarítás a rövid relációk révén — Uj hurok-gócpont a Baross-téren — Harmadfél millió pengős beruházások

A lezajlott költségvetési vita utolsó napján heves pergőtüz alatt állott a Beszkárt. A kifogások, javaslatok, mentőötletek egész sorát vonultatták fel a buzgó szónokok. A Beszkárt azonban nem reflektál a mentőövre, nem szándékozik a esőd vizébe fulni, amint ezt ma hangoztatni szeretik. Felelősségteljes pozíciójában megmondja ezt *Usetty* Béla dr., a Beszkárt elnöke, akit a *Fővárosi Hirlap* munkatársa felkeresett, hogy nyilatkozatot kérjen tőle, a Beszkárt pénzügyi helyzetéről, ennek a helyzetnek várható kialakulásáról és az aktuális tervekről.

Usetty Béla dr.

országgyülési képviselő, bizottsági tag, a Beszkárt elnöke

a kérdésekre, amelyek közül az első *a várható közlekedési reformokra* vonatkozott, a következő nagyérdekü választ adta:

— A közlekedési reformoknál első helyen

a rövidebb relációk

jönnek figyelembe, amelyek sok üres kocsikilométer megtakarításával járnak. Ezeknek életbeléptetése nyomban *évi 560—600.000, a következő években pedig már 700—800.000 pengős megtakarítást jelentene.* Bevezetésük a szanálási rendeletben kifejezetten benne van és így minden további nélkül elrendelhető lett volna, mégis *a törvényhatósági közgyülés jóváhagyása alá fog kerülni,* mert a polgármester errevonatkozóan a pártok kérésére igéretet tett.

— A rövid relációkkal kapcsolatban szerepelnek majd

a hurokvágányok, amelyek közül a Berlini-téri megvan és nézetem szerint meg is kell maradnia,

mert a Margithidon teljesen lehetetlen volna még kiszélesitett álapotában is minden nagykörüti villamost átvezetni, nem is szólva arról a *nagy anyagi megterhelésről,* amellyel ez a Beszkártra nézve járna. A hídátépítés ideje alatt, ha *nem lett volna meg a hurokvágány, meg kellett volna építeni,* mert rövid viszonylat nélkül teljesen lehetetlen lett volna a közlekedés lebonyolitása a Pest és Buda közötti összeköttetés e részen. Ezt elismeri a rendőrségtől kezdve minden illetékes tényező. Még körülbelül egy évig is eltartanak a margithidi közlekedési nehézségek, amelyek mulhatlanul szükségessé tették a hurokvágányt. *A közönség jórésze egyébként teljesen belenyugodott a 6-os villamoskocsiknak olymódon való járatásába, amint ez ma történik* és csak viszonylag kevés százalékú utast érdekel, hogy a 6-os kocsi átjár-e a hídon, vagy sem. *A mostani nagyobb menetsebesség és sürübb kocsijáratás mindenesetre olyan előny, amelyet a hurokvágány nélkül nem lehetett volna elérni* és amely még szembetünőbb lesz, ha a kisszakaszos zökkenések teljesen megszünnek, amire a Beszkárt mindenképpen törekszik. Ha ezt a rövid viszonylatú rendszert az összes számbajöhető vonalakon keresztül lehet vinni, úgy *a közúti forgalom végig gyorsabb és a közönség igényeit jobban kielégitő lesz.*

— Mindenekelőtt a Baross-téren kell a Berlini-térhez hasonló gócpontot teremteni,

annál inkább, mert ott van már olyan állomás, ahol a Zugloba járó kocsik visszafordulhatnak, tehát *lényegesebb beruházást nem igényelne az új gócpont, amelyet csak ki kell építeni a Rottenbiller-utcából kiforduló kocsik számára.*

— A rövid relációk előnyeit a közönség is hamarosan tapasztalná, a Beszkárt pedig jelentékeny megtakarításokhoz jutna. Ma ugyanis több vonal egyáltalán nem rentábilis és bár a Beszkárt nem nyereszkedésre alapitott vállalat: *mégis szem előtt kell tartania a jövedelmezőségi tekinteteket,* különben nem tudja betölteni hivatását és tehertételévé válik tulajdonosának, a főváros közönségének.

— Ha Budapest népében jobban meggyökerezik annak megérzése, hogy milyen forgalmi, szociális és lakásügyi problémákat kell megoldania, vagy a megoldához hozzájárulnia, a Beszkártnak, akkor nem ócsárolnák annyit, mint amennyire ezt most — megengedem, befolyásoltan — megteszi.

A külföldön sehol sem lehet olyan türelmetlenséget tapasztalni egy, a köz kezében levő intézménnyel szemben, mint éppen nálunk,

pedig meggyőződéssel merem állitani, — jó néhány külföldi nagyváros közlekedési viszonyait ismerem. — hogy *sehol jobb és aránylagosan is olcsóbb villamosközlekedési eszköz nincs, mint éppen Budapesten.*

— A közönségnek be kell látnia, hogy amikor alacsony díjszabást követel, ugyanakkor nem léphet fel teljesíthetetlen igényekkel. Különösen nem akkor, amikor most már nyilvánvaló, hogy

a főpolgármester által életbeléptetett tarifaemelés nem jár olyan bevételi többlettel, amilyenre még egyik-másik szakértő is számitott.

A tények igazolták a Beszkárt álláspontját: *csak 2.7 millió pengő bevételi többletet reméltünk és nem 7—8 milliót, mint egyes tényezők, de még ez a többlet is nehezen lesz elérhető.*

Következő kérdésünk *a villamosvasút rekonstrukciós munkálataira* vonatkozott. Erre a következő választ kaptuk:

— *A Beszkárt költségvetése 58,596.450 pengő bevételt irányoz elő, tehát 4,369.415 pengővel többet, mint a mult évben.* Ebből az összegből *1,562.300 P az autobuszüzemre esik.* A berendezések és felszerelések megújitására 1937-ik évben 1,311.800 pengőt irányoztunk elő, amely a következőképpen oszlik meg:

— Thököly-úti vonal átépítése 200.000, Üllői-út, a Szent István-kórháztól a nagykőrútig, a vágányok középrehelyezése, 178.800 pengő, a Váci-úti vonal átépítése 200.000, vezetéktartó oszlopok kicserélése 80.000, Óbuda—Pálffy-téri távkábel 135.000, tetőszerkezetek megújitása 80.000, kocsimotorok kicserélése 291.000, átalakítása 87.000, szerszámgépek pótlása 30.000, kocsiszinvilágítás javítása 30.000 pengő.

— Különösen fontos a motorcsere és átalakítás, mert vannak motorjaink, amelyek 30 év, vagy még hosszabb idő óta vannak használatban és ezekkel nem lehet — mint tervezzük — a mostani menetsebességet fokozni, ami különösen a kültelki és a középre helyezett vágányu vonalakon könnyen megvalósitható.

— *A beruházások végösszege 2,465.000 pengő,* amelyből 300.000 pengő a Horthy Miklós-híd vonalára és ugyanannyi a Margithidi vágányok középrehelyezésére esik, racionalizálási vágányok építése 792.000 pengő, kistelefonközpontok automatizálása 100.000 pengő, várócsarnokok építése 20.000, kocsiszínvilágítás átalakitása 30.000, kocsimotorcsere 100.000, járműveknek rekuperációs és sinfékberendezéssel való felszerelése 117.000, mentőfelszerelés 12.000, műhelyi és egészségügyi berendezés 130.000, Révész-utcai alállomás áthelyezése 200.000, Boráros-téri aluljáró 300.000 pengő és még néhány kisebb tétel.

— Elsősorban figyelemreméltók a rekuperációs és a sinfékberendezésre fordított kiadások.

A rekuperációs szerkezet *igen nagy árammegtakarítást* eredményez, amennyiben az egyes indításoknál vagy fékezéseknél különben elvesző áramot megfogja és rendeltetésszerű használatra ismét visszavezeti a motorba. *Az új fékberendezés lehetővé teszi a kocsik gyorsabb megállitását,* aminek fontossága van *a menetsebesség fokozásánál és a balesetek elhárításánál.*

Milyen *a Beszkárt pénzügyi helyzete?* — kérdeztük ezután. Kérdésünkre ezt az érdekes választ kaptuk:

— *A Beszkárt pénzügyi helyzete nem rózsás, de nem is aggasztó.* Ha csak valami katasztrófa nem következik be gazdasági téren, amire a mai viszonyok között még sem kell már számitani, úgy

néhány éven belül feltétlenül rendbejön a pénzügyi helyzet.

Kétségtelen, hogy *jobb lett volna, ha nem kellett volna annakidején a vágányzat újjáépitésére igénybevenni a 31 milliós kölcsönt a nyugdijtartalékból,* de a kölcsönnek megvan a teljes fedezete a beruházásokban és szerintem *helyes volt az akkori igazgatóság eljárása, amellyel az intézmény alapjából és nem idegenektől vette a kölcsönt,* amely után egyébként természetesen megfizeti a vállalat a megfelelő kamatokat.

— A Beszkárt „csődje" tehát nem fog bekövetkezni,

amint egyes pesszimisták hangoztatják, sőt minden remény megvan a teljes konszolidációra.

Usetty Béla ezután így fejezte be nagy figyelmet érdemlő, érdekes kijelentéseit:

— A Beszkárt átszervezése a szanálás kapcsán megtörtént, a státusz teljesen elkészült, be is vezettük, bár még csak jóváhagyás alatt áll. Bizonyos, hogy *a személyzet járandóságai a szanálás következtében valamivel csökkentek, amit maga a Beszkárt igazgatósága sajnál a legjobban,* mert az igazgatóság szivesen ad az alkalmazottaknak megfelelőbb fizetést, az lévén a meggyőződése, hogy

a Beszkártnak olyan alkalmazotti kara van, amely megérdemel minden, a vállalat anyagi teherbiróképessége által megengedett fizetést.

— A személyzet jóléti kérdései állandóan foglalkoztatják az igazgatóságot és már eddig is több fürdőt, uszodát, csónakházat, melegedőt létesitettünk és *legutóbb a Csepelsziget egyik kies részén erdőterületet vásároltunk gyermeküdülő céljaira* és már eddig is évente többszáz alkalmazottunk gyermeke nyaralt itt a vállalat költségén.

Usetty Béla dr. kijelentései bravurosan védik ki a támadásokat és reális képet adnak ennek a nagy vállalatnak legközelebbi jövőjéről és arról a missziójáról, amelyet a villamos a főváros gazdasági és kulturális életében betölt.

Budapest szerepe a világ legfontosabb nemzetközi útjának intézésében

A magyar fővárosba helyezik a london—sztambuli transkontinentális út központi irodáját

A *london—stambuli transkontinentális országút jelentőségéről* Budapesten előadást tartott Paul Duchain belga államtanácsos, az Alliance Internacionale de Tourisme főtitkára és a Belga Touring Club elnöke. Egyúttal felhasználta az alkalmat arra, hogy a magyar hatóságokkal és a magyar Touring Club vezetőségével megbeszélést folytasson a nemzetközi út budapesti irodájának megszervezéséről. A nemzetközi útnak, *a világ legfontosabb országútjának központi irodáját ugyanis Budapesten állítják fel* és ennek a nemzetközi adminisztrációnak megszervezése most van folyamatban.

Arra való tekintettel, hogy a magyar közönség kevéssé ismeri ennek a nevezetes útnak vonalvezetését és jelenlegi állapotát, felkerestük

Király Kálmán
székesfővárosi tanácsnokot,

az út- és csatornaügyi ügyosztály vezetőjét, aki a következő érdekes felvilágosítást adta:

— Nagyon örvendetes és jelentős dolog, hogy ezt a nemzetközi szempontból felette fontos útvonalat sikerült Magyarországon keresztülvezetni. Így a nyugatról keletre irányuló forgalom hazánkon és annak fővárosán, Budapesten halad keresztül. *Kilenc állam szövetkezett ennek az útnak létesítésére*, amely Nagybritánia fővárosából indul ki és a következő városokon vonul át: *Calais, Ostende, Brüsszel, Liége, Frankfurt, Passau, Bécs*, majd Magyarországon *Horvátjárfalut, Győrt, Komáromot, Budapestet, Kecskemétet, Kiskunfélegyházát, Szegedet, Horgost* szeli át, azután *Ujvidéken, Belgrádon, Szófián* át halad *Stambulig*.

— *Az út hossza 3200 kilométer*. Ebből már csak 500 kilométer vár kiépítésre. *A magyarországi rész hozza 350 kilométer*, amely teljesen készen van. A burkolat Budapest és Horgos között főként beton, az északi részletet kevesebb betonnal burkolták és inkább aszfalt és bitumenes makadámburkolattal találkozunk.

— A közel jövőben *Budapesten iroda létesül*, amely a nemzetközi út ügyét központi fekvésű fővárosunkból fogja irányítani. A magyar kormánynak, elsősorban a kereskedelemügyi- és a pénzügyminisztériumnak, valamint a Magyar Touring Clubnak köszönhető, hogy Magyarország ennek a nagyfontosságú útvonalnak kiépítésével az összes érdekelt nemzetek elismerését kiérdemlő működést fejtett ki.

*

Paul *Duchain* államtanácsos előadását a Külügyi Társaság rendezésében lefolyt ülésen tartotta meg. Résztvett az előadáson Westerougen van *Meeteren Willen*, a Hollandi Touring Club elnöke is. A székesfővárost a költségvetés tárgyalásánál elfoglalt *Király* Kálmán tanácsnok helyett *Viola* Rezső dr. műszaki főtanácsos képviselte.

Pekár Gyula elnök nagy melegséggel üdvözölte az előadót, mint fiát a belga nemzetnek, amely elsőnek vette védőszárnyai alá a háború után letört magyar nemzet gyermekeit. Majd kiemelte a touring clubok nagy nemzetközi jelentőségét és azt a munkásságot, amelyet az előadó ebben a nemzetközi tevékenységben kifejtett.

Paul *Duchaine*, akinek láthatólag jólestek a meleg elismerő szavak és az előkelő közönség figyelme, érdekes előadásában kiemelte Magyarországnak és Budapestnek, az úttal kapcsolatban, rendkívül jelentős szerepét, melyet centrális fekvése juttat neki, mint igen fontos gócpontnak és elosztóhelynek. Érdekesen szólott a nemzetközi autóutak hármas szerepéről: Az első a mai gyorsforgalom idejében az autóutak *nemzetközi* jelentősége, a második az *idegenforgalmi* jelentőség, amennyiben lehetőséget nyujtanak az autóutak az idegenforgalom olyan mértékű fellendítésére, aminőre a multban senki se gondolt volna, harmadik az utak *társadalmi* jelentősége azon a réven, hogy az idegenforgalom a nemzetek között egymás megismerésére, megbecsülésére és ezzel a békére vezet.

Este Paul *Duchaine* tiszteletére vacsorát rendeztek, amelyen a kormány képviseletében *Dálnoki Kovács* Gyula államtitkár, *Pekár* Gyula, a Külügyi Társaság elnöke, a főváros képviseletében *Király* Kálmán tanácsnok vett részt.

Még a héten felterjesztik a költségvetést a belügyminiszterhez

Szendy polgármester tájékoztatta a sajtót az aktuális városházi kérdésekről

A főváros törvényhatósági bizottsága pénteken éjjel 11 órakor fejezte be az 1937-iki költségvetés tárgyalását, melyet október 28-án kezdett meg és tizenkét ülésen át folytatott. A költségvetési vita során a polgármester több indítványt fogadott el, amivel *a költségvetés deficitje 129.000 pengővel emelkedett*. A költségvetés ezzel véglegesen így alakult:

kiadás:	**156,937.999 pengő,**
bevétel:	**151,091.945 pengő,**
hiány:	**5,846.053 pengő.**

Bódy László dr. pénzügyi tanácsnok terjesztette elő a költségvetés kereteinek végleges megállapítására vonatkozó javaslatot, amelyet a *közgyűlés hatalmas többséggel elfogadott*. Még *Lamotte* Károly dr. alpolgármester fejezte ki köszönetét a törvényhatósági bizottság tagjainak meleg érdeklődésükért, valamint a *vitarendezőknek* azért, hogy tevékenységükkel a tárgyalások síma lebonyolítását elősegítették, azután *Szendy* Károly polgármester bezárta a közgyűlést. A polgármester viharos éljenzésével oszlottak szét a tizenkét erős nap után a törvényhatósági bizottság tagjai.

A költségvetés most *jóváhagyás céljából a belügyminiszter elé kerül*. A polgármesternek a belügyminiszterhez intézendő előterjesztése már elkészült, amelyhez a költségvetés kinyomtatott példányát mellékelik. A Fővárosi Házinyomda néhány nap alatt elkészül a nagy munkával, úgy hogy *a költségvetés még a hét folyamán a belügyminiszter előtt lesz*.

*

Szombaton az elfogadott költségvetés zárókakkordjaként *Szendy* Károly polgármester magához kérette a sajtó képviselőit, hogy tájékoztassa őket a székesfőváros aktuális kérdéseiről. Hatalmas elfoglaltsága közben is időt szakított a polgármester arra, hogy az ujságírók előtt felsorakoztassa a legközelebbi idők gazdag munkaprogramjának jelentős részleteit. A státusrendezés kapcsán esedékes kinevezésekről, a főváros pénzügyeiről, az üzemekről és a legfontosabb városrendezési kérdésekről adott plasztikusan összefoglalt képét, melyet nagy érdeklődéssel fogadtak a sajtó munkásai.

Nagy Gyula
lakatosárugyár
Budapest, VIII., Kőris-u. 10. Tel.: 1-384-15

Érdekes könyv a régi Budáról és Pestről

— Flaxmayer József dr.: „Budapest közigazgatási szervezete és alkalmazottai 1686-tól 1872-ig" —

A *Székesfővárosi Statisztikai Hivatal* kiadványsorozatában, a *Statisztikai Közleményekben*, most jelent meg *Flaxmayer* József dr. székesfővárosi tanácsjegyzőnek több mint tíz íves munkája *„Budapest közigazgatási szervezete és alkalmazottai 1686-tól 1872-ig"* címmel. A könyv markáns ecsetvonásokkal világítja meg előttünk a történelmi Budapest közigazgatási szervezetének és közigazgatási státusának a kialakulását, annak *a budai polgármesternek az alakjától kezdve, aki első ízben azért kért magának külön fizetést, mert minden nap sajátkezüleg zárta be és nyitotta ki a budai városkaput*, egészen az 1873-ban keresztülvitt egyesítés polgármesteréig.

Buda visszafoglalásának időpontja, 1686 és az egyesítés ideje, 1872—1873, Budapest székesfőváros történetében egy-egy természetes választóvonalat jelentenek. A két évszám közötti időszak az a heroikus korszak, amely a mai Budapest fejlődésének alapjait vetette meg. A mai közigazgatás gyakorlati embereinek egészen más perspektívát ad, hogyha visszapillanthatnak a történelmi múltba, amelyből a mai Budapest közigazgatási szervezete és alkalmazottainak státusa kisarjadt.

Ebből a szempontból is mindenki hálás lehet a Székesfővárosi Statisztikai Hivatal igazgatójának, *Illyefalvi* I. Lajos dr.-nak, aki a Statisztikai Közlemények között *nemcsak kifejezetten statisztikai munkálatokat tesz közzé, hanem a székesfővárosi közigazgatás érdekeivel bármilyen vonatkozásban kapcsolatos, gyakorlati értékű tudományos szakmunkákat is közread*. Nemcsak a közigazgatási tisztviselői kar, hanem az egész polgárságnak a polgári öntudatra való neveléséhez is nagymértékben járulnak hozzá azok a munkák, amelyek Budapest fejlődésének egyes fázisait igyekeznek bizonyos szemszögből megvilágítani, miként azt ezúttal *Flaxmayer* József dr. tanácsjegyző oly kiválóan végezte el szakavatott tollal, kellő felkészültséggel, a mai közigazgatási státus és a mai közigazgatási szervezet szemszögéből.

Könyvét, amely az érdekesebbnél-érdekesebb részletekben bővelkedik, a következő négy részre osztja: I. Buda és Pest szabad királyi városok újraalakítása, önkormányzati szervezetüknek kezdetleges kialakulása és a két város alkalmazottai 1686-tól 1705-ig. II. Buda és Pest szabad királyi városok önkormányzatának fejlődése és alkalmazottainak felsorolása 1705-től 1848-ig. III. Buda és Pest városi közállapotok 1872-ig. Óbuda ismertetése. A főbb kormányszékek. IV. Buda, Pest és Óbuda városok 1848-tól 1872-ig.

A városi adminisztráció ismertetésén kívül kiterjeszkedik a könyv a közállapotokra: a népesség fejlődésére, a polgárságra, épületekre, utcák világítására, a vízvezetékre, a tűzoltásra, az árvízvédelemre, az iskolák, a kórházak, a temetők, a városi börtönök kialakulására. Adatokat közöl régi zárszámadásokból és érdekesen ismerteti *az elaggott tisztviselőkről való szociális gondoskodás kifejlődését*, egészen addig, amíg 1868-ban megalkotta Buda közgyűlése a „Városi Tiszti Nyugdíjszabályzat"-ot majd, 1870-ben Pest városa is a saját nyugdíjszabályzatát.

Sok érdekessége mellett új gondolatokat is termel az összehasonlítások révén ez a munka. Mindenki haszonnal lapozgathatja *Flaxmayer* József dr. tanácsjegyzőnek ezt az értékes könyvét, amely ragyogó stíliusérzékkel és lebilincselő előadási módon rávilágít a székesfőváros eddig elhanyagolt közigazgatástörténetének sok homályos kérdésére.

HÍREK A PÁRTBÓL

Mussolininek hódolt a Józsefvárosi Kaszinó. A *Józsefvárosi Kaszinó* ünnepi évadnyitóján *Pözel* István dr. országgyűlési képviselő, a kaszinó elnöke kegyeletes szavakkal emlékezett meg *Gömbös* Gyula haláláról, majd méltatta *Darányi* Kálmán államférfiúi hivatottságát. A kormány támogatása — úgymond — *ma nem politika, hanem nemzeti szükségesség, mint ahogyan Mussolini milánói beszéde sem volt politika, hanem hitvallás és kötelezettségvállalás a jogos magyar érdekek előmozdítására. Pözel* István nagyhatású beszéde után üdvözlő táviratot küldtek az olasz kormányfőnek. *Hencz* Lajos és *Katona* János fővárosi bizottsági tagok, majd *Vaszary* István dr., *Szücs* Ferenc dr. és mások szólaltak még fel.

Pártértekezlet. A Nemzeti Egység Pártja fővárosi Szervezete november 18-án pártértekezletet tart, amelyen a legközelebbi közgyűlést készítik elő.

A NEP előadásai a közmunkákról. A NEP Fővárosi Szervezete még ebben a hónapban megkezdi ankétjét a közmunkák kiadása körüli eljárás reformjáról.

Fogadóórák a kerületekben

— November 18-tól — 24-ig —

V. kerület (Hold-u. 9.) Bessenyey Zénó dr. országgyűl. képviselő 24-én d. u. 5—6, Dési Géza dr. törvhat. biz. tag irodájában (Báthory-u. 5.) minden hétfőn este 6—8, Krompaszky Miksa ker. elnök minden szerdán, Fábián László dr. ker. alelnök minden pénteken, Varannai István dr. ker. alelnök minden hétfőn, valamennyien 6—7.

VII. kerület (Rákóczi-út 50.) Bessenyei Zénó dr. országgyűl. képviselő 18-án este 7, Szurday Róbert országgyűl. képviselő 20-án este 7, Deményi Aladár dr. törvhat. biz. tag minden csütörtökön este 7—8, Pesthy-Müller Leó József törvhat. biz. tag minden csütörtökön d. e. 10—11, De Sgardelli Caesar ker. elnök naponta d. e. 11—1 és este 6—8, Szilágyi Jenő üv. alelnök ugyanakkor, Rendek Károly dr. ker. alelnök jogi tanácsadó minden pénteken este 6—7, Janits Dezső dr. orvosi tanácsadó minden kedden este 7—8.

VIII. kerület (Baross-u. 79.) Usetty Béla dr. országgyűl. képviselő 18-án este 7—8, vitéz Tóth András dr. országgyűl. képviselő 24-én este 7—8, Gazdy Jenő törvhat. biz. tag minden pénteken, Katona János törvhat. biz. tag minden csütörtökön, v. Hajnóczy Béla dr. törvhat. biz. tag minden hétfőn, Füredy Lajos 18-án, Ságvári Sándor ker. vál. tag jogi tanácsadó minden hétfőn, valamennyien este 7, Altorjai András dr. adóügyi tanácsadó minden szerdán d. u. 4—6. Minden hétfőn este háromnegyed 8 órakor pártnap.

IX. kerület (Üllői-út 115.) Usetty Béla dr. országgyűl. képviselő 18 és 21-én d. u. 1—3, 19-én este 8—9, Kövesligethy Miklós dr. törvhat. biz. tag (Angyal-u. 15.) minden pénteken este 7—8, Szentesi József törvhat. biz. tag 23-án este 7—8, vágvecsei Wellisch Andor 23-án este 8—9. — Pártest 19-én este 7.

X. kerület (B.-Jászberényi-út 2.) Usetty Béla dr. országgyűl. képviselő 20-án este fél 7, Pözel István dr. országgyűl. képviselő 18-án este fél 8, Dongó Orbán ker. elnök, törvhat. biz. tag minden csütörtökön este fél 7, Halter Károly törvhat. biz. tag irodájában (Füzér-u. 13.) minden d. e. 11—1, Kreizler Sándor és Jóba László ker. alelnökök minden kedden este 6—8, Gáspár Béla és Reithauser Róbert ker. alelnökök minden szerdán este 6—8. — Pártnap minden kedden este 6 órakor.

XI. kerület. Vályi Lajos dr. törvhat. biz. tag minden hétfőn este 6—8, Szántay István törvhat. biz. tag minden pénteken este 6—8, Somody Pál központi ker. titkár hivatalos órája naponta — szombat és vasárnap kivételével — d. u. 5—8. — Pártnap minden csütörtökön d. u. 6 órakor.

XIII. kerület (Mohács-u. 6.) Bessenyey Zénó dr. országgyűl. képviselő 24-én este 6, Hegedüs Bertalan dr. törvhat. biz. tag 24-én este 6, Fülöp Endre pártelnök 18-án este 6, Babicz Gyula biz. póttag 19-én este 7 órakor. — Pártnap minden kedden.

MORBITZER NÁNDOR
ÉPÍTÉSZ, ÉPÍTŐMESTER
BUDAPEST,
VIII., Nap-u. 10. Telefon: 1-310-90.

Zubovits István
női és férfi bőrkabát készítő
BUDAPEST, KÁROLY KIRÁLY-ÚT 13.
(Ledermann udvar.) **TELEFON: 1-381-08.**

Budapest adósságai a zürichi értekezleten

Még ezen a héten döntenek a külföldi devalvációk következményeiről

A közvélemény időről-időre arról értesül, hogy a főváros pénzügyeinek vezetői kénytelenek külföldre menni, hogy ott intézzék el Budapest kölcsöneinek törlesztését. Úgyszólván minden ilyen utazás előtt felmerülnek laikus körökben aggodalmak, hogy állítólag külföldi hitelezőink fel akarják mondani a kölcsönöket és az utazás célja voltaképen az, hogy *a főváros pénzügyi vezetői kiparirozzák ezeket az elhatározásokat.* Tekintve, hogy éppen most is küszöbön áll *Lamotte* Károly dr. alpolgármester svájci útja, a *Fővárosi Hirlap* munkatársa a legilletékesebb fórumhoz, magához Lamotte Károly alpolgármesterhez fordult, hogy magyarázza meg külföldi útjának célját.

Lamotte Károly dr.
alpolgármester

erre vonatkozóan a következő megnyugtató nyilatkozatot adta:

— Svájci utazásaink *semmiféle aggodalomra nem adnak okot.* Ninesen másról szó, csupán arról, hogy

a főváros úgynevezett ostendei kölcsöneinek ügyeit intéző baseli bankcég időről-időre kifejezi előttünk azt a kívánságát, hogy szóbeli eszmecsere útján vitassuk meg a kölcsönök törlesztési szolgálatával kapcsolatban felmerülő kérdéseket.

Ezek a kérdések legtöbbnyire a körül mozognak, hogy az esedékes kölcsönrészleteket és a kamatszolgáltatást *milyen valutában teljesítsük.* Az ostendei kölcsönök *három* tételből állanak. Az 1910. évben felvett kölcsön *angol fontra* szól, az 1911-es kölcsön *francia frankban* van megállapítva, az 1914. évi fővárosi kölcsön azonban *vagylagosan* törleszthető *öt külföldi valutában.* Az a körülmény, hogy a francia frank, továbbá a svájci frank és a holland forint devalválódott az utóbbi hónapokban, magától értedődően magával hozza azt a lehetőséget, hogy *a kölcsönszerződések keretein belül a köcsön ügyeinek intézésével megbízott baseli bankcsoport szóbeli tárgyalások útján igyekszik a kölcsönben résztvevő tőkéscsoportok érdekeit a legmegfelelőbben biztosítani.* Arra való tekintettel, hogy az ilyen tárgyalásoknál, amelyek, szükség szerint, évről-évre megismétlődnek, *speciális jogi vonatkozású kérdések is felmerülnek,* a polgármester úr gondoskodása folytán utaimon *Szemethy* tisztifőügyész úr is el szokott kísérni, hogy *a felmerülő problémákat ne csak pénzügyi, hanem jogi vonatkozásaiban is a legmegfelelőbben tudjuk elintézni Budapest szempontjából.* Az eddigi tervek szerint legközelebb november 20-án indulok *Zürichbe,* ahova megérkezésem időpontjára a baseli bankcsoport elküldi megbízottait a kölcsön legközelebb esedékessé váló részletei kifizetési módozatainak megbeszélésére. Természetes, hogy miután a valutakorlátozási rendelkezések fennállanak, mi az ezidőszerint még mintegy kettőszázmillió pengő értéket képviselő három ostendei kölcsön esedékessé váló törlesztési összegeit *nem tudjuk közvetlenül eljuttatni a hitelezőkhöz,* hanem azokat

a megállapított valuták értékének megfelelően a Nemzeti Bank transzfer-alapjába fizetjük be.

Ezek az összegek nagy általánosságb... a transzfer-alapban maradnak, a külföldi hitelezőknek *módjuk van azonban arra, hogy azoknak belföldön való igénybevételére rendelkezéseket foganatosítsanak.* Az ilyen rendelkezések keresztülvitele azonban mindenkor csak a *Nemzeti Bank* előzetes jóváhagyása után történhetik meg. Előfordult már az is, hogy *a külföldi kölcsönkötvénytulajdonos Budapesten való tartózkodása alkalmával a kezében lévő kölcsönkötvények szelvényeit használta fel itteni tartózkodási költségeinek fedezésére.* Külföldi hitelezőink egyébként, amióta látják, hogy a székesfőváros minden zavar és huzavona nélkül bonyolítja le a kölcsönszolgálatot, nyugodtan veszik tudomásul a fennálló korlátozó rendelkezéseket és éppen ez a körülmény járul ahhoz, hogy

Budapest hitele külföldi viszonylatban ma is éppen olyan szilárd alapokon nyugszik, mint nyugodott abban az időben, amikor a valutakorlátozó intézkedések megtétele előtt még effektiv valutában tudtuk teljesíteni

közvetlenül a hitelezőkkel szemben a kölcsönszerződésekben elvállalt kötelezettségeinket.

— Arról, hogy a most novemberben sorra kerülő svájci tárgyaláson milyen részletkérdésekre kerül majd sor, *nyilatkozni ebben a pillanatban lehetetlen.* A kérdések tekintélyes része minden valószínűség szerint a körül fog mozogni, hogy a legutóbb keresztülvitt külföldi devalvációk következtében *milyen pénznemben kívánják a kölcsönszolgálat teljesítését a hitelezői csoportok.* Arról *természetesen szó sem lehet,* de ezt a külföldiek sem kívánták sohasem, hogy a kölcsönszerződések alapelveitől *eltérő* módon kerüljenek rendezésre ezek a problémák.

TÖRLEY
RÉSERVÉ AMÉRICAIN

Közegészségügyünk politikájának néhány kérdése a közönség szemével nézve

Irta Vályi Lajos dr.
törvényhatósági bizottsági tag

A székesfővárosnak van tüdőbeteggondozó hálózata, elmegondozója, lesz nemibeteggondozója, szívgondozója és Isten tudja, miféle gondozója. A laikus nem érti meg, hogy miért ne lehetne a különféle gondozókat egységesíteni és miért ne volna helyesebb az *általános „Beteggondozó" felállítása,* amely kiterjesztené a maga gondoskodását minden betegségre, amely állandó gondozást igényel.

Lehetetlen például észre nem venni, hogy *a kórházból gyógyultan elbocsátott betegek gondozásának az ügye sehogyan sincs megoldva.* Már amennyiben véletlenül nem tüdőbetegről vagy elmebetegről van szó. Holott ilyen körülmények között a drága kórházi kezelés eredménye is problematikussá válik. A gyomorfekélyesek, vese-, cukorbetegek kezelését ugyanis csak akkor lehet eredményesnek tekinteni, ha a beteg gondozásban, főleg megfelelő diétában részesülhet a kórházból történt elbocsátása után is. A kórházak mellett működő beteggondozónak volna a feladata, hogy gondoskodását az ilyen esetekre is kiterjessze és az arra rászorulóknak megfizethető diétás kosztot szolgáltasson ki.

Annál inkább szükség volna valami ilyen megoldásra, mert az utókezelésnek az itt tárgyalt módja az OTI-nál sincs megoldva, így a székesfőváros szegényebb néprétegei, a kórházi ápolás befejezése után még igen sokszor szorulnának okszerű gondozásra. Mert egyébként igen sok esetbn a gondos kórházi ápolás eredményeit gyorsan és biztosan teszi tönkre az újra és újra megismétlődő recidiva.

A székesfővárosnak az általános beteggondozót a tüdőbeteggondozók kitűnően bevált mintájára kellene megszervezni és feltételezni lehet, hogy egy ilyn szerv megvalósításához a székesfőváros *a betegbiztosító intézetek hathatós támogatására is számíthatna.*

A tüdőbetegek részére — tudomásom szerint — csak a Dévai-utcai központi tüdőgondozó kertjében van *fekvőcsarnok.* Ezt alig érti meg a laikus, amikor Buda hegy- és erdőkoszorúzta határa szinte kínálja ózondús, tiszta levegőjét könnyen megközelíthető fekvőcsarnokok létesítésére.

Vannak olyan dolgok, amin nem leht takarékoskodni. Ilyen *a gyermekek egészsége.* Pár évvel ezelőtt bevezették a székesfőváros iskoláiban, hogy az arra rászoruló szegény tanulók rendszeresen *csukamájolajat* kaptak. Áldatlan takarékosság az, amely ezt a fontos gyógyszert az utolsó két évben a gyerekektől elvonja. És úgy vagyok értesülve, hogy nem volnának leküzdhetetlen anyagi akadályai annak sem, hogy *megszerveznék a rászoruló szegény gyerekek rendszeres kvarcoltatását.*

A kitűnően bevált *gyermeknyaraltatási akcióból* kihagyják azokat, akiknek valamilyen súlyosabb szervi bajuk van. Például *a szervi szívbajosokat.* Pedig ezek a szerencsétlenek volnának a levegőváltozásra, néhány heti gondtalan életre a legjobban rászorulva. Az ilyen beteg gyerekeknek elkülönített, csapatos nyaraltatása szükséges volna.

A székesfőváros kórházaiban *kevés az orvos.* Egy orvosra túlsok beteg esik, úgy, hogy a szigorló gyakornokok és ki nem nevezett externisták sokszor önálló munkát kénytelenek végezni. Megint egy olyan pont, amelynél nem lehet takarékoskodni. Szükség van a kórházi orvosi állások szaporítására, természetesen nemcsak a segéd- és alorvosokéra, hanem a főorvosokéra is.

A székesfőváros kórházi orvosai részére *biztosítani kell az előrehaladás lehetőségét,* hogy teljes ambiciójuk kiváltható legyen. Nem helyeselhető az olyan megoldás, mint amikor a Horthy Miklós-kórház „véglegesített alorvos" röntgen-vezetője tehermentesítésére egy másik kisegítő alorvosi állást szerveznek. A betegek érdeke az volna, hogy egy ilyen fontos feladatkört főorvos vezessen, akitől elvileg is nagyobb, különleges szakképzettséget, gyakorlatot lehet megkövetelni, mint az alorvostól.

Vaskézzel kell hozzányúlni *a budapesti levegő füsttelenítésének és pormentesítésének* a problémájához is, mert addig, amíg ezen a téren lényeges javulást felmutatni nem lehet, nagy hibában szenved a fürdőváros-probléma. A gyönyörű *Tabánt* átszelő nagyszerű tranzverzális úton például télen és nyáron irgalmatlan por van. Amíg ez ki nem küszöbölhető, időelőtti a tabáni fürdőszállodára vonatkozó nagyon szép terv is.

T. Folyosó
a fővárosi parlamentjében

A tizenkétnapos közgyűlés véget ért, de újból lehetne kezdeni a további tizenkét napot abból az anyagból, amit a bizottsági tagok nem mondhattak el. A negyedóra és a negyedórás meghosszabbítás mind kevés volt a sok előre megfontolt szándékhoz, amely azután a közgyűlési terem helyett a pártszobákban és a büffében élte ki magát, rendszerint ezzel a záradékkal:

— *Szégyellek hazamenni a kerületembe. Sok mindent megigértem és nem mondhattam el semmit.*

— Vigasztalódj — szóltak közbe — *mi pedig mindent elmondtunk, de azért mégis szégyellünk hazamenni, ha majd a kívánságokból nem valósul meg semmi.*

Dongó Orbán ebben a pereben a kőbányai halálsorompókra gondolhatott és lelki szemeivel idáig érezte a sertésszállások illatát, *Andréka* Károly és *Orova* Zsigmond, az elválhatatlan óbudai ikrek viszint Óbuda közlekedési hálózatára gondoltak, *Szántay* István a kelenföldi utakra, *Bényi* Károly a zuglói kertvárosra, *Gazdy* Jenő a Józsefváros rendezési tervére és rendezetlen utcai erkölcseire, csak éppen *Hencz* Lajost, akinek lénye elválaszthatatlan a Hegyvidéktől, nem bántották ezúttal kétségek.

— A mult évben — mondta — sokat sürgettem a *hegyvidéki előljáróság felállítását.* Az idén már nem kellett forszíroznom. *Egyszerűen megköszöntem a polgármesternek, hogy egyidőben állítja fel az angyalföldi és a hegyvidéki előljáróságot.*

— Hát megigérte?

— Nem igérte, de amikor megköszöntem, *bólintott hozzá.*

A kerületi mizériákból, amelyekkel minden városatya telítve jelent meg a közgyűlésen, ezúttal csupán *Katona* János szaktiotta ki magát fölényesen. Ő arra kapott biztatást, hogy *megcsinálják a gépészmérnöki ügyosztályt,* ami egyik legnevezetesebb eseménye volt az egész költségvetési kampánynak. Tárgyalt, agitált, izgatódott is kedvenc tervéért eleget. A közgyűlési teremben, a büffében, a NEP-szobában, a pipatóriumban, az irószobában, a ruhatárban ő fordult meg ezen a napon a legtöbbször. Némelyek úgy vélték, hogy *egyszerre két helyen is jelen volt,* ami nála lehetséges is, mert szombaton például, amikor mint építővállalkozónak neház fizetési napja van, egyidőben vett részt a VIII. kerületi pártkör Magyar Estjén, a Dologház-utcában egy frontharcos gyűlésen és az Erődy-Harrach-vacsorán. Ugyanekkor tanácskozott kerületi hiveivel az egyik józsefvárosi kávéház NEP-asztalánál.

Ezt a kunsztot még csak *Usetty* Béla tudja, aki nemcsak hogy jelen van mindenütt, de mindenütt az elnöki széket is ő tölti be. A nagy vita utolsó napján a közgyűlésen is elnöki minőségben szerepelt, már mint a Beszkárt elnöke. A társaskörben, a kaszinókban, a Kékosznál, vagy akár a cukorkakereskedőknél és a többi félszáz egyesületben, körben, szövetségben persze kedvesebb az elnöki pozíció, mert — mit tagadjuk — a Beszkárt és kapcsolt részei kikaptak a közgyűlésen. Már szinte féltettük a villamost és *Usettyt,* az elnököt a sok csepüléstől, amikor azután a demokraták olyan ádéz dühvel akarták elnyelni Hévestől, hurkostól az egész intézményt, hogy *egyszerre rokonszenves lett a Beszkárt.* Kiderült, amint ezt egy baloldali szónok is hangoztatta, hogy *a Beszkártot szidni, az divat ma.* És ezzel kiderült az ég is az imént még viharzó közgyűlés felett és miközben betódultak a bizottsági tagok az utolsó szavazásra, a jól végzett munka tudatában, ünnepies hangulatban éltették *Szendy* Károly polgármestert, amikor a tizenkettedik napi közgyűlést bezárta. Ennek az ünnepies hangulatnak szimbolikus megtestesítője *Magyar* Miklós volt, aki *szmokingban jött el* a záró közgyűlésre. Talán valakihez készült estére, de mindenesetre ő volt fehér plasztronjával a padokban világító, az ünnepies színfolt. (L. Z.)

Események

Fővárosi Hirlap

Alapításának huszonötödik évfordulóját a
FŐVÁROSI HIRLAP
nagyszabású jubileumi szám
kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhivjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek

A városrendezési törvényjavaslat képviselőházi tárgyalása. A képviselőház legközelebb tárgyalja *Bornemisza* Géza iparügyi miniszter által beterjesztett városrendezési törvényjavaslatot, amelyet részletesen ismertetett a *Fővárosi Hirlap*. A százszázalékos nagyjelentőségű törvénytervezet előadója a képviselőházban *Usetty* Béla dr., a felsőházban pedig *Harrer* Ferenc dr. lesz. A képviselőház egyesített bizottsága már kedden megkezdte a vitát a törvényjavaslatról és remélhető, hogy a *városrendezési törvényjavaslat még a karácsonyi szünet előtt törvényerőre emelkedik.*

Nagyfontosságú ügyek, amelyek még az idén elintézésre várnak. A városatyáknak, akik az utóbbi hónapokban meglehetős gyarkan sérelmezték, hogy a szakbizottságokat és a törvényhatósági bizottságot nem foglalkoztatják elég intenzíven, a közel jövőben aligha lesz okuk panaszra. Alig zajlott le az 1937. évi költségvetést megvitató törvényhatósági bizottsági ülés, amely tizenkét napon keresztül alaposan igénybevette a bizottsági tagokat éppen úgy, mint a főváros vezetőtisztviselőit, máris újabb közgyűlések összehívására kerül a sor. Eredetileg azt tervezték, hogy november 25-én az alpolgármesterválasztó közgyűlés a napirendi tárgyaknak egész sorát fogja letárgyalni, minthogy azonban a költségvetési vita teljesen lekötötte az ügyosztályok vezetőinek idejét, nem kerülhettek abba a helyzetbe, hogy a szakbizottsági üléseken előkészíthessék a legaktuálisabb adminisztratív ügyeket. Ennek következménye gyanánt a főpolgármester és a polgármester együttes megbeszélése azt eredményezte, hogy november 25-én nem tartják meg a közgyűlést, hanem azt december *9-re halasztják*. Erre a közgyűlésre az *alpolgármester választásán* kívül óriási napirendet készítenek elő. Az összes ügyosztályok, kivétel nélkül szerepelnek a különböző tárgyakkal, amelyek közül a legfontosabbak *az üzemi alkalmazottaknak a Segítő Alapba való bekapcsolása, az óbudai kivezető út megépítése, a Madách Imre-sugárút megnyitási kérdése, az országgyűlési képviselőválasztási névjegyzékek összeállításának ügye, a Beszkárt vonalátépítési tervei, a külföldi kölcsönök problémái, az iskolaépítési program, a vágóhídi és nagyvásárcsarnoki új építkezések, a koldúskérdés és az ínségakciók problémái, a szívbeteggondozó intézetek és a kórházi bővítések ügye, az erdőtelepítési program, a fővárosi üzmekben a családbér bevezetésének kérdése, a templomtatarozási akciók és a legutóbbi* ásatások emlékeinek megőrzése. Ezeken az ügyeken kívül azonban még egész sereg más ügy is foglalkoztatja majd az eddigi tervek szerint a jövő héten összeülő pénzügyi szakbizottságot, így *a BART szerződésének módosítására vonatkozó kérelem, a Rudasfürdő átépítése, a tabáni kérdések, fővárosi biztosítások ügyeinek rendezése* és más egyéb fontos probléma. Napirenden szerepel *a Csengery-utca és a Dob-utca sarkán elterülő fővárosi telek értékesítése* is. Ennek a teleknek 4 parcelláját a m. kir posta 300.000 pengőért megvásárolja és ott az *Erzsébetközpontot* fogja felépíteni. Az üresedésben lévő *tanácsnoki állások betöltése* választás útján, előreláthatóan *december 15-én* fog megtörténni.

Lapzárta. Ezzel a címmel tart szerdán este 7 óra 50 perces kezdettel humoros csevegést a rádióban *Németh* Károly, a *Fővárosi Hirlap* munkatársa.

LEGJOBB LEGOLCSÓBB
REDŐNYKÉSZÍTŐ ÉS KARBANTARTÓ VÁLLALAT
SCHMIDT FRIGYES
Vállal: faredőny, vászonroletták, sealuziák és napellenzők készítését és javítását. Faredőnyök karbantartását, jótállás mellett.
Budapest, VIII., Vig-utca 10. Telefon: 1—383—88.

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Elkészült az ünnepségek terének terve

Legközelebb megkezdik a Hősök-terének átrendezését

Két hét előtt adott hírt a *Fővárosi Hirlap* arról a javaslatról, amelyet *Kertész* Elemér törvényhatósági bizottsági tag, az Országos Frontharcos Szövetség ügyvezető alelnöke nyujtott be a polgármesterhez *a Hősök-terének átrendezéséről és a legközelebbi időben már ki is alakul az ünnepségek tere,* amely eddig Budapesten hiányzott. Párisban a *Place de la Concorde,* Rómában a *Piazza Venezia,* Milanóban a *Dom-tér,* Londonban az óriási méretű *Trafalgar-térnek* egy része, Berlinben a Brandenburgi kapu előtti *Potsdamer Platz,* Bécsben a *Rathaus-Platz* azok a világszerte ismert terek, ahol a nagy nemzeti ünnepségeket tartják és most majd csatlakozik hozzájuk a budapesti *Hősök-tere.*

Szendy Károly polgármester szívesen fogadta *Kertész* Elemér elgondolását, amely úgyszólván minden költség nélkül lehetővé teszi a tér átrendezését. *Király* Kálmán tanácsnoknál, az út- és csatornaügyi ügyosztály vezetőjénél ebben az ügyben értekezletet tartottak, amelynek alapján már *el is készült az átrendezési terv.* A legközelebbi napokban megtartják *a helyszini szemlét,* azután nyomban hozzálátnak a munkához.

A terv szerint a térről elkerülnek a fák és a virágültetvények, amelyek helyét burkolattal látják el, csupán a Szépművészeti Múzeum és a Műcsarnok előtt marad egy-egy park-sáv, olyanformán, hogy annak a tér felé eső szegélye folytatólagos vonala lesz a király-szobrok övezetének. Ezzel a Millenáris emléknűcsoportozat, illetve a Hősök emléke előtt hatalmas, négyzetalaku, szabad tér alakul ki, amelyen *legalább 15.000 ember számára jut hely.* Hogy a tér burkolatát változatosabbá tegyék, a *rajta átvonuló és a szegélyező utakat színes kőkockákkal rakják ki.*

Budapest ezzel nem csak impozáns méretű térhez jut, hanem egyúttal olyan nagyszerű, művészi hatású térhez, amelynél szebbel egy világváros sem dicsekedhetik. A dicsőséges magyar multról beszélő millenáris szoborcsoportozat, mögötte a Városliget zöld miliőjével, amelyből Vajdahunyad vára magaslik ki és a tér két oldalát lezáró képzőművészeti paloták a legméltóbb keretét adják annak a térnek, amelyen az ezeréves magyar multról emlékezik meg nemzeti ünnepségeinken az ország népe, hogy a feltámadás reményével erősítse meg magát.

Nagy elismerés illeti *Kertész* Elemért ezért a szép gondolatért, amely az ő javaslatára elnevezett Hősök-teréből ilyen egyszerű eszközökkel megteremti Budapest ünnepi terét.

Mussolini-tér — Mussolini tempóban. Budapest egyik legszebb és legforgalmasabb tere, az eddigi *Oktogon-tér* péntek óta Mussolini nevét viseli. A budapesti utcák és terek elnevezésének történetében örökre nevezetes marad ez a keresztelő, amely a javaslattól a megvalósulásig fél nap alatt történt meg. *Szendy* Károly polgármester javaslata a tér elnevezéséről pénteken reggel került a Közmunkatanács elé. Még délelőtt rendkívüli ülésen elhatározta a Közmunkatanács, hogy a teret Mussoliniről nevezi el és mire kora délután megérkezett *Ciano* gróf olasz külügyminiszter a feleségével, a Duce leányával és az ünneplő sokaság között a vendégek autói keresztül vonultak az Oktogonon, már a falakon ott díszelegtek az új névtáblák: *Mussolini-tér.* Amikor *Szendy* Károly polgármester Magyarország nagy barátja iránti hálánkat azzal is kifejezésre juttatta, hogy a város szívében egy teret róla nevezett el, ez az ünnepies térkeresztelő villámos gyorsaságával egyúttal Mussolini száguldó tempóját is jelképezte.

Felkay Ferenc tanácsnok előadása a berlini olimpiászról. A *Budai Tábor* baráti körének felkérésére *Felkay* Ferenc tanügyi tanácsnok rendkívül érdekes előadást tartott, amelyben beszámolt azokról a tapasztalatairól, amelyeket a berlini olimpiászon, mint a főváros kiküldöttje szerzett. *Felkay* Ferenc élvezetes előadásában *ismét megelevenedtek a berlini napok izgalmas órái.*

35.000 családot szerveztek már be az inségesek számára való gyűjtésbe. Nem egész egy hónapja kezdték meg az erre a célra szerződtetett szellemi szükségmunkások a családok megszervezését abba a gyűjtésbe, amely a kolduskérdés megszüntetését hivatott lehetővé tenni. Már eddig is *több, mint 35.000 fővárosi családot szerveztek be* és a megajánlások évi összege *félmillió pengő körül mozog,* ami azt jelenti, hogy az átlagos havi megajánlás családonkint, körülbelül 1.20 pengőt tesz ki. A koldusok november elseje óta eltüntek a főváros utcáiról és természetesen tömegesen jelentkeznek az előljáróságokon, hogy felvegyék őket *a munkaképtelenek nyilvántartásába.* A kerületi előljárók addig is, amíg a megajánlásokból befolyó adományokkal fokozott mértékben biztosíthatják ezeknek a szegény embereknek a létét, *az általános ínségenyhítésre előirányzott költségvetés terhére veszik őket gondozásba.*

Mussolini beszédét márványba véseti a Nemzeti Munkaközpont. A nemzeti alapon álló magyar munkásság országos szervezete, a *Nemzeti Munkaközpont* elhatározta, hogy Magyarország nagy barátjának, az olasz nemzet vezérének, *Mussolininek* milánói *revíziós beszédét művészien kiképzett márványba véseti* és azt Budapest székesfővárosnak felajánlja, hogy ünnepség keretében adja át a nyilvánosságnak.

Hajdu Marcel halála. A városi politika egy érdekes és jellegzetes alakja távozott el az élők sorából *Hajdu* Marcel halálával. *Hajdu* Marcel dr. ismert fővárosi ügyvéd, hosszú évtizedeken át a főváros törvényhatósági bizottságának tagja és hosszabb időn keresztül a *BESZKÁRT* igazgatóságának is tagja volt. Négy évtizeden át *részt vett Budapest életének valamennyi mozgalmában* és mint józsefvárosi ember, intenzíven foglalkozott a kerület ügyeivel is. *Hajdu* Marcel egyébként jeles alakja volt a magyar sportnak is: *1912-ben ő vezette a győztes magyar csapatot a stockholmi olimpiászra.* A *Vívószövetségnek Hajdu* Marcel egyik alapítója és hosszú időn át, mint *alelnök* vezette ennek az előkelő testületnek ügyeit. Vasárnap délután nagy részvét mellett temették el a rákoskereszturi temetőben.

Negyedszázados jubileum. A Magánalkalmazottak Nemzeti Szövetsége ünnepi vacsora keretében ülte meg egyik alelnökének, *Dunay* Béla cégvezetőnek a Magyar Általános Kőszénbánya Rt.-nál betöltött negyedszázados jubileumát. Az ünnepeltet *Szablya* János kormányfőtanácsos, a Szövetség országos elnöke, *Javorniczky* Jenő dr. min. tanácsos, a TESz elnöke, *Krompaszky* Miksa tankerületi főigazgató, *Kaffka* Károly őrnagy, *Hoffmann* bankigazgató, a NEP tisztviselői csoportja nevében *Gerő* Zoltán, *Zboray* Gyula dr. és *Timár* Jenő üdvözölték.

December harmadikán döntenek a fővárosi ujságíró-ösztöndíj odaitéléséről. A fővárosi *Rákosi Jenő-ujságíróösztöndíj* odaitélésére kiküldött bizottság legutóbb tartott alakuló ülésén úgy határozott, hogy felkéri *Boros* László dr. bizottsági tagot, aki annakidején az indítványt előterjesztette, hogy *Zakariás* Sándor fogalmazóval együtt készítsen a pályázat eredményéről a bizottság számára *véleményes előterjesztést.* Egyben megállapodtak, hogy az előterjesztés letárgyalása céljából *december 3-án* újabb ülést tartanak, amelyen feltétlenül *döntenek az ösztöndíj odaitéléséről.*

Fővárosi mérnök sikere a szombathelyi vágóhid tervpályázatán. A Szombathelyen épülő nagyszabású, modern vágóhíd tervpályázatán a harmadik díjat *Horváth* Tibor székesfővárosi mérnök nyerte el. A pályázaton sok neves építész, köztük több vágóhídépítő szakember vett részt.

A Sasadi Ingatlantulajdonosok Egyesülete szombaton délután 5 órakor tartja az Erdi-uti elemi iskola nagytermében közgyűlését, amelyen *Pap* Géza dr. ny. belügyi államtitkár, társelnök érdekes közérdekű kérdésről értekezik.

A Hutter és Lever cég a kormányzóné nyomorenyhítő akciója javára 10.000 darab mosószappant adományozott.

Ha Ön kis gázszámlát akar, látogassa a Gázművek közismert és nagy népszerűségnek örvendő kedd--pénteki főzőbemutató előadásait. Előadásainkat minden kedden és pénteken d. u. 5 órai kezdettel tartjuk a **VI., Vilmos császár-út 3. I. emeleti** előadótermeinkben. **Budapest székesfőváros Gázművei.**

November 19-, 22- és 17-én délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

KISS JENŐ
OKLEVELES MÉRNÖK, ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCA 10.
TELEFONSZÁM: 1—148—35

PILÁT PÁL MAGYARORSZÁG ARANYKOSZORUS HEGEDŰKÉSZITŐ MESTERE
BUDAPEST, VI., LISZT FERENC-TÉR 10. SZ.
A Zeneművészeti Főiskola mellett. • Tel.: 1-110-03.
Számtalan kitüntetés, elismerő oklevelek és díjak. Quintiista hurok Régi mesterhegedűt a legmagasabb áron veszek és becserélek. Javítás bármilyen hangszeren, fuvós és vonóshangszeren szakszerűen és mérsékelt áron.

SZVETICS JÓZSEF
ÉPITÉSI-VÁLLALKOZÓ
*
BUDAPEST, XIV., TELEP-UTCA 8.

Lantos Mihály
épitőmester
V., Váczi-út 34. Telefon: 2-936-52.

Nézzen utána,
hogyan csökkentheti
háztartása költségeit.
Használjon gázt, mert
olcsó, gyors és tiszta
Forduljon díjtalan költségvetésért
Budapest Székesfőváros Gázművei Városi Irodáihoz.

Gazdasági Értesítő

Iparosok, háztulajdonosok és bérlők közös érdeke a tatarozási kedvezményeknél

Rendkívüli figyelmet keltett *Darányi* Kálmán miniszterelnöknek az a bejelentése, hogy *a tatarozási és modernizálási adókedvezményeknek rendeleti úton való kiterjesztésével foglalkozik.* Az építőipari érdekeltségek az örvendetes elhatározás nyomán azonnal megmozdultak és kívánságaikat memorandumba foglalták. A kívánságok sorában a helyi iparos fogalmának pontos meghatározását, a műszaki fellebbezési fórum felállítását, az adókedvezménynek a portalépítésre való kiterjesztését kérik és változtatást azon a rendszeren, amely a benyujtott hiteles számlák összegének csökkentésével megvizsgálja az adókedvezményt.

Kérdést intóztünk ebben a nagyfontosságú ügyben

Katona János

mérnök, törvényhatósági bizottsági taghoz,

aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársa előtt az adókedvezmények kiterjesztésének jelentőségét a következőkben méltatta:

— A miniszterelnök úr bejelentését, amely a tatarozási és modernizálási adókedvezményeknek rendeleti úton való kiterjesztését helyezte kilátásba,

nemcsak az építőipari körökben — és itt is elsősorban a kisiparosok körében — fogadták nagy megelégedéssel, hanem a régi házak tulajdonosai és a kispolgárság részéről is.

A kispolgárságot azért érdekli a kérdés, mert a tatarozás és modernizálás az a munkaterület, amely számára a legbiztosabban jelent munkalehetőséget. *A régi házak tulajdonosai* örömmel üdvözlik a kijelentést, mert az adókedvezmény módot nyujt nekik arra, hogy a modernebb kor igényeinek ma már semmiképpen meg nem felelő lakásokat korszerűen átépíthessék. Végül *a kispolgárság körében azért talált kedvező* fogadtatásra az adókedvezmény kiterjesztésének terve, mert az utóbbi években épített modern, sőt az átlagos igényeken sokszor túlmenőleg luxuriőz berendezésű lakásokat *megfizetni nem tudjak és csak a régi házak olcsóbb eszközökkel keresztülvihető modernizálása teszi számukra lehetővé, hogy a ma már semmiképpen meg nem felelő lakásaikat higiénikusabb és esztétikusabb lakásokkal kicserélhessék.*

— Ez a háromszoros szempont teszi indokolttá a régi házak tatarozásának és modernizálásának elősegítését, nem is beszélve arról a nagy figyelmet érdemlő körülményről, hogy

a régi házak korszerű átépítése városszépészeti szempontból is nagyjelentőségű.

A régi házak tulajdonosai adókedvezmény nélkül nem mutatnak hajlandóságot arra, hogy az elavult, rozoga házakat felujítsák és ezzel megszüntessék a városkép szempontjából türhetetlen helyzetet.

— Hogy az adókedvezmény meghozza a tőle várt eredményeket, természetesen *egyszerűbbé kell tenni a korábban ilyen nehézkes és szövevényes műszaki ellenőrzést.*

Érdekes tervekkel igyekeznek belevonni a kisiparosokat a közszállításokba

Ügyosztályi kalkuláció az árrombolások megakadályozására

Mint a *Fővárosi Hirlap* munkatársa *illetékes* helyen értesült, *Szendy* Károly polgármester a legközelebbi jövőben értekezletre hívja össze a *Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara*, továbbá a különböző ipari érdekképviseletek tagjait, abból a célból, hogy meghallgassa azokat a *sérelmeket*, amelyeket *az iparosok, különösen pedig a kisiparosok a fővárosi közmunkák vállalatbaadását illetően oly régóta hangoztatnak.* A polgármester tisztában van azzal, hogy a felmerülő panaszoknak javarésze pusztán azért áll fenn, mert a székesfőváros annak ellenére, hogy költségvetési keretein belül mindent igyekszik megtenni minél szélesebbkörü munkaalkalmak bitosítása érdekében, *korlátolt anyagi lehetőségei miatt mégsem tud olyan összegű közmunkát biztosítani, amely alkalmas lenne az anyagi válsággal küzködő kisiparos-társadalom tökéletes megsegítésére.* Ezeken a kereteken a polgármester természetesen változtatni nem tud, ismerve azonban a kisiparnak a főváros életében hosszú évtizedek óta való nagy szerepét, igyekszik mindent megtenni abban az irányban, hogy a *kiadható közmunkák arányos és méltányos megosztása feltétlenül biztosítható legyen.*

Lamotte Károly alpolgármesternél a mult héten a törvényhatósági bizottságban képviselt pártok vezető tagjai már foglalkoztak ezzel a kérdéssel, minthogy azonban az ipari érdekeltségek tekintélyes része ragaszkodik ahhoz, hogy őket is meghallgassák,

a polgármester kifejezte abbeli készségét, hogy a szóbanforgó ankétot saját elnöklete alatt hamarosan összehívja.

Az értekezleten tudomásunk szerint elsősorban az a kérdés kerül szóba, miképpen lehetne biztosítani a versenytárgyalásokon való részvételt azoknak a kisembereknek is, akik *hozzá nem értés folytán* versenytárgyalási ajánlataikat nem a közszállítási szabályzatban foglalt előírásoknak megfelelően terjesztik be. A kisiparosság képviselői azt hangoztatják, hogy *méltánytalan*, hogy kisiparosokat azért üssenek el a versenytárgyalásban való részvételtől, mert *nem csatolnak cégkivonatot, vagy OTI-kimutatást.* Véleményünk szerint

az ilyen fogyatékosságokat maga a fővárosi hatóság pótolhatná,

mert ha a közmunka vállalatbaadásával foglalkozó ügyosztály hivatalos úton kéri be a hiányzó adatokat, ez *költségmentesen és sokkal gyorsabban történhetik*, mintha a mindennapi megélhetéssel amúgyis küzködő kisiparosnak kell délelőttöket eltölteni a szükséges iratok után való szaladgálással.

Az értekezleten hir szerint

az árrombolások elleni védekezés kérdései is szóbakerülnek.

A *Nemzeti Egység Pártjának* egyik közgyülési szónoka, *Nagy* Antal törvényhatósági bizottsági tagja, a Kereskedelmi és Iparkamara alelnöke, a költségvetés részletes vitája alkalmával már feltárta a törvényhatósági bizottság előtt azokat az anomáliákat, amelyek ezen a téren uralkodnak. A gyakorlati életből vett példákkal bizonyította, hogy

egyre gyakrabban fordul elő az, hogy teljesen irreális árak mellett adják vállalatba a fővárosi megbízásokat

és ezek mellett az árak mellett az iparos nemcsak hogy nem keres, hanem *azokra rá is fizet*, aminek szinte szükségszerű következménye, hogy *minőségileg rosszabbat szállít, mint amilyen a kikötött áru.* Így azután rosszul jár az iparos, de veszteséget szenved maga a székesfőváros is, következésképp *a közmunka nem tölti be azt a hivatást, amelynek érdekében életre hívták.*

Értesülésünk szerint a polgármester hajlik a felé a megoldás felé, hogy a közmunkák vállalatbaadásával foglalkozó polgármesteri ügyosztályok a versenytárgyalások kiírása előtt az ipari érdekképviseletek szakvéleményének kikérésével

maguk végezzék el a normális kalkulációkat és ezek megejtése után csak azokat az ajánlatokat vegyék figyelembe, amelyek ennek megfelelnek.

Ha ezt a rendszert alkalmazzák, az ipari érdekképviseletek nézete szerint ki lehetne küszöbölni *a türhetetlen árrombolásokat* és egyúttal meg lehetne szabadulni a kisipar rákfenéjétől: a kontároktól is, akik ma mindenféle alattomos módon befurakodva, messzemenően veszélyeztetik a legális, adózó iparosság jogos érdekeit.

Tormay Béla rádióelőadása. *Tormay* Béla, a *Postatakarék* vezérigazgatója és egyben az *Országos Takarékossági Propagandabizottság* elnöke, nagysikerű előadást tartott *„A józan takarékosság"* címen. Az ilusztris előadó a kisemberek pénzmegtakarításának magán- és nemzetgazdasági jelentőségével foglalkozott kellemes, világos és az egyszerű hallgatóság által is félre nem érthető stíluban. Általános vélemény szerint *Tormay* Béla előadása mély nyomot hagyott hallgatóközönsége lelkületében. És bizonyosra vehető, hogy a kiváló vonalvezetésű előadás *a kisbetevők újabb tömegét hódította meg a Postatakarék betéti osztályának*, amely immár sok évtizede propagálja nagy sikerrel a kisemberek között *a józan takarékosság gyakorlati hasznosságát.*

Elutasította a bíróság a NOVA közgyülési határozatait megtámadó pert. *Fischer* László kereskedő a budapesti kir. törvényszék előtt pert indított a *NOVA Közlekedési és Ipari R.-T.* ellen a közgyülési határozatok megsemmisítése iránt. A felperes megtámadási keresetét arra alapította, hogy a *NOVA* egy új vállalatot, a *Szállodaüzemi, Ipari és Kereskedelmi Részvénytársaságot* törvényellenesen alapította meg, mert a *NOVA* alapszabályaiban ilyen üzletkörnek a felölelése nem szerepel. A felperes szerint tehát az új részvénytársaság létesítése törvényellenes és ennek folyományaképp a közgyülésen hozott összes határozatok megsemmisitendők. Dr. *Ruff* Lajos budapesti kir. törvényszéki bíró *Fischer* László keresetét *alaptalannak nyilvánította*, azt elutasította és a felperest kötelezte 178 pengő perköltség megfizetésére. Az ítélet indokolása szerint a megtagadott közgyülési határozatok *önmagukban törvényelleneseknek, vagy alapszabályelleneseknek nem tekinthetők.* Megtámadásra csak akkor lenne ok, ha a szabálytalanság a közgyülési határozat meghozatala által követtetett volna el és a jogsérelmet a közgyülési határozat okozta.

Ángyán Béla a Hollandi Biztosító vezérigazgatója. Mint ismeretes, *Halász* Miklós halálával megüresedett a *Magyar-Hollandi Biztosító* vezérigazgatói pozíciója. Az intézet igazgatósága egyhanguan dr. *Ángyán* Béla v. államtitkárt kérte fel a vezérigazgatói tisztségre. *Ángyán* már régebben helyet foglal az igazgatóság tagjai között és a választás mindenképpen hasznos és szerencsés.

Az Első Magyar Általános Biztosító életosztályának vezetését, amelyet eddig *Balabán* Imre, az intézet új vezérigazgatója látott el, *Molnár* Oszkár kormányfőtanácsos, az intézet igazgatója vette át. *Molnár* Oszkárt az igazgatóság egyúttal a vezérigazgató helyettesítésével is megbizta.

A Dreher—Haggenmacher Első Magyar Részvényserfőzde multévi mérlegét *2 millió pengő tiszta nyereséggel* zárta, amelyből *4.20 pengő osztalék* kerül kifizetésre a tavalyi 3.60 pengővel szemben.

A Budapesti Mérnöki Kamara jelentése 1935. évi működéséről. A *Bornemisza* Géza iparügyi miniszter elé terjesztett jelentés részletesen foglalkozik a kamara munkásságával, amely kiterjedt a magánmérnökökre, a közszolgálatban álló mérnökökre és a magánalkalmazásban álló mérnökökre. A kamara a szociális vonatkozások mellett *erőteljesen kiépítette a mérnöki társadalmi mozgalmakat* és hathatósan kifejlesztette a mérnökök *önkormányzati szerveit.* Eközben természetesen részt vett a jogalkotásban, a törvénykezésben, de széleskörü *közgazdasági tevékenységet is kifejtett.*

Vízmentes impregnált erőpapír lég- és vízmentes csomagolásnál tengerentúlra vagy exportra **nélkülözhetetlen.** A csomagolt árut **megvédi** fagy, rozsda, rothadás és nedvesség által okozható károktól.

OSER JAKAB

Gyártja: **Magyar Vegykészitményü Papirgyár Budapest, VI., Ó-utca 49.**

Telefon: 1—238—90. **Alapitva: 1893.**

Gyors, pontos, olcsó

PAÁR FÉNYMÁSOLÓ

I., Mészáros-u. 10. (Bejárat Ág-utca)

• Telefon: 1-551-87. •

Schäffer Dezső

ácsmester

Tel:2-912-68. Bpest,V.Kárpát u.5.

Pelikan

CARBONPAPIR

VEZÉRKÉPVISELET

Stalla Lajos Budapest, V.

Vilmos császár-út 42.

Vállalkozás

Megkezdték a Flórián-kápolna felemelését és eltolását. Ezen a héten megkezdték a főváros egyik talán legérdekesebb közmunkáját, a Fő-utcai *Flórián-kápolna felemelését és eltolását.* Külföldön elég gyakoriak az ilyen műszaki megoldások, nálunk is voltak már hasonló munkák, ez a mostani azonban egészen kivételes érdeklődésre tarthat számot. A *Flórián-kápolna* felemelési terveit *Fridrich* Lajos műszaki főtanácsos készítette el és az ő irányításával végzi ezt a nagyjelentőségű, különleges technikai munkát a közismert és kiváló *Reinisch* és *Wohl* építészmérnök-vállalkozó cég.

A Madách Imre-sugárút megnyitásával épülő házak adómentessége. A hivatalos lap csütörtöki száma a pénzügyminiszter rendeletét közli, amely a Madách Imre-sugárút megnyitásával kapcsolatban rendezésre kerülő területen a Károly király-úttól a Rombach-utcáig épülő házakra 30 éves adómentességet ad, ha az épületek frontja a Károly király-útra, vagy a sugárútra kerül. A területen épülő többi ház adómentessége 25 évre terjed.

Versenytárgyalási megbízások

A Rudasfürdő átalakításánál **bádogosmunkát** Moharos János (VIII., Sárkány-u. 6) kapott 6963 pengőért. — A Lajos-u. 1/3. polgári iskolánál **ácsmunkáit** Ridel Bertalan és Fia (III., Szépvölgyi-u. 21) kapta 1899 pengőért. — A Nagyvásártelepen létesítendő áruraktárakhoz **csatornázási öntvények és szerelvények munkáit** Kellermann Lipót (VI., Jász-u. 39) kapta 3896.87 pengőért. — A Kerepesi-út 29/a. éjjeli menedékhelyen **ácsmunkát** Hellenbrand Ödön (VII., Füzér-u. 59) kapott 1773.40 pengőért. — A Kerepesi-út 29/a. éjjeli menedékhelyen **kőművesmunkát** Rehling Alajos (VII., Lövölde-tér 1) kapott 3741.10 pengőért. — A Mária Terézia-téri templom **légszigetelési munkálatait** Ambrus László kapta 5601 pengőért. — A Ceglédi-úti szükséglakástelep **villanyszerelési munkálatait** Barta Károly kapta 5938 pengőért. — A fonyódi árvaházi üdülőtelep **kőművesmunkálatait** Herberth József és Diószegyi Ernő (Fonyód) kapták 4247 pengőért.

Uj versenytárgyalási kiírások

Könyvnyomdai gyorssajtó szállítására és szerelésére. Pályázni lehet november 25-én d. e. 10 óráig a Házinyomdánál.

Különböző **irószerek szállítására** a hivatalok, iskolák és üzemek részére. Pályázni lehet december 1-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

33.000 drb **talpfa és egyéb faanyagok szállítására** a BSzKRt részére. Pályázni lehet november 27-én d. e. negyed 10 óráig, Akácfa-u. 15. IV. em. 436.

Beérkezett ajánlatok

A Gubacsi-uti és Bihari-uti szükséglakásos épületek **ácsmunkáira** a következők pályáztak: A Gubacsi-uti „A" épületre: Buza István 20.821, Kara János 23.024, Erdey Lajos 23.252, Takács József 23.911, Szabó István 24.014, Ridel Bertalan 24.039, Eckhardt István 24.380, Töke György 25.314, Aschenbrenner János 25.387, Ertl József 25.745, Marcsik Ferenc 25.980, Held József 26.208, Helmrich János 26.420, Györfy Endre 26.527, Kecse Nagy Sándor 27.526, vitéz Nagy József 28.569, Kozma Pál 31.050 pengővel. A „B" épületre: Buza István 29.591, Molnár Géza 34.144, Kara János 34.612, Szabó István 35.530, Marinka Imre 36.103, Eckhardt István 36.153, Hellenbrandt Ödön 38.314, Helmrich János 38.680, Györfy Ede 38.838, id. Ertl József 39.057, Sági Gyula 39.769, Kecse-Nagy Sándor 39.996, Töke György 41.497, vitéz Nagy József 42.904, Takács József 27.224 pengővel. A „C" épületre: Buza István 19.965, Kozma Pál 20.190, Erdey Lajos 22.921, Reviczky János és Molnár Imre 23.201, Szabó István 23.236, Takács József 23.319, Földesi Imre és Vince 23.510, Horváth Árpád 24.454, Aschenbrenner János 24.520, Töke György 24.640, id. Ertl József 24.989, Györfy Ede 24.992, Hellebrand Ödön 25.196, Helmrich János 25.739, vitéz Nagy József 26.333, Kecse-Nagy Sándor 26.890 pengővel. A Bihari-uti épületre: Buza István 18.821, Maár Imre 20.107, Szabó István 21.538, Takács József 22.135, Földesi Imre és Vince 22.298, Marinka Imre 22.722, Aschenbrenner János 23.088, Töke György 23.129, Márcsik Ferenc 23.975, Helmrich János 24.259, Ertl József 24.394, vitéz Nagy József 24.395, Györfy Ede 24.621, Kecse-Nagy Sándor 24.926 pengővel.

Ugyanitt **bádogosmunkára:** az „A" épületre: Laczkó István 4381, Kartaly László 4411, Guba András 4788, Kardos Lipót 4791, Horváth József 5037, Várnai Károly 5024, Hajdu József 5166, Feith Mór 5127, Petik János 5197, Molnár András 5293, Varga György 5372, Törő József 5381, Rolly Béla 5508, Lakos Jenő 5770, Tollár Lajos 5825, Szántó István 6185, Klement János 6464 pengővel. A „B" épületre: Kartaly László 7959, Kardos Lipót 8533, Guba András 8666, Hannauer István 8944, Várnai Károly 9161, Horváth József 9194, Molnár András 9276, Petik János 9295, Hajdu József 9338, Feith Mór 9360, Törő József 9676, Varga György 9712, Laczkó István 9820, Mózes Sándor 9972, Lakos Jenő 10.174, Kósa Antal 10.439, Tollár Lajos 10.470, Fekete Jenő 10.499, Klement János 11.742 pengővel. A „C" épületre: Kartaly László 4465, Kardos Lipót 4870, Guba András 4959, Horváth József 5226, Varga György 5313, Hajdu József 5331, Feith Mór 5342, Petik János 5378, Törő János 5566, Laczkó István 5571, Molnár András 5634, Farkas Jenő 5649, Lakos Jenő 5903, Tollár Lajos 6031, Szántó István 6390, Klein Józsefné 6478, Klement János 6654 pengővel.

Ugyanitt **tetőfedő munkára:** Az „A" épületre: Rau József Antal 4999, Kuszenda János 6139, Budapesti Tetőfedőmesterek Szövetkezete 6164, Miskolczy Mihály 6195, Farkas József 6473, Juhász Ferenc 6546, Schögl Testvérek 10.776, Gál Zsigmond 7971 pengővel. A „B" épületre: Rau József Antal 8092, Tomschay József 10.007, Budapesti Tetőfedőmesterek Szövetkezete 10.041, özv. Bukovár Jenőné 10.102, Farkas József 10.551, Schögl Testvérek 10.776 pengővel. A „C" épületre: Peitler Károly 4982, Krisch Fekete Nándor 5934, Budapesti Tetőfedőmesterek Szövetkezete 5963, Farkas József 6295, Juhász Ferenc 6297, Schögl Testvérek 6574 pengővel.

A fonyódi leányárvaház üdülőben készítendő **partvédőfal építésére** pályáztak: Kovács Nándor 4028, Herberth és Diószegyi (Fonyód) 6300, Nagy József 7142, Grandits Gyula 8040, Biró Ernő 8450 pengővel.

A Zamárdi-i gyermekotthonban létesítendő **partvédőfal építési munkáira** pályáztak: Bittmann Zoltán (Zamárdi) 4630, Farkas János 4990, Fehér Imre (Siófok) 4996, Maros Sándor (Balatonszárszó) 5013, Németh Emil 6581, Rathing Ferenc 6645, Nagy József 7444 pengővel.

A Nagyvásártelepen létesítendő áruraktár építésével kapcsolatos külső és belső **csatornázási munkákra** pályáztak: Egri és Fia 11.236, Székely Mihály 12.129, Szegedy Béla Jenő 13.186, Béky Barna 14.514, Szendrő Zsigmond 14.868, Németh Béla 14.997, Wolf Ödön 15.873, Szász Albert 16.300, Székely Károly 18.322, Benedikt Marcel 19.285, Gravieser Albin 21.003, Vértes Albert 21.192, Ámon Rezső 21.970 pengővel.

Ugyanitt **külső útépítkezésekre, valamint vontatóvágány vasútépítkezési munkálataira pályáztak:** A külső építkezésekre: Kiss Jenő 21.830, Szendrő Zsigmond 22.709, Szegedy Béla Jenő 22.873, Szász Albert 22.966, Béky Barna 23.511, Wohl Dezső 23.794, Székely Károly 23.889, Helfenstein Károly 24.279, Hajnal Imre 24.713, Ámon Rezső 24.995, Vértes Albert 25.173, Barta Károly 28.943, Gravieser Albin 29.999, Benedikt Marcel 4751 pengővel. A vontatóvágányra: Kiss Jenő 21.256, Szegedy Béla Jenő 22.245, Béky Barna 22.994, Szász Albert 23.008, Hermann Miksa 24.974, Barta Károly 27.045 pengővel.

33 tonna folytacél szállítására pályáztak: Kontinental vaskeresk. rt., Schlesinger Alajos, Schopper J. G. és Heinrich A.

20.000 kg széles vas szállítására pályáztak: Kontinental Rt., Schlesinger Alajos, Schopper J. G. és Heinrich A. és Fiai.

A Nagyvásártelepen létesítendő áruraktárak külső építkezésével kapcsolatosan szükséges **keramitkőanyag szállítására** pályáztak: Kőszénbánya 's Téglagyártársulat Pesten, Magyar Kerámiai Gyár.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

TAMÁSSY EMIL
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, VI., Lázár-u. 16. II. 7/a. Tel.: 1-171-55.

Tisztítórongy és Textilhulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46
Tiszttítórongyok legjobb kivitelben! Telefon: 2-961-75

MÁZOLÓ FÉNYEZŐ SZOBAFESTŐ ÜZEM
KÜLÖNLEGES KIVITEL
REISS R.-NÉ ÉS SÁRITZ A.
Budapest, V., Vadász-utca 6. Telefon: 1-125-93.

THERMOLUX
Felvonók, elektr. tűzhelyek, világítás
VIII., Práter-utca 6. Telefon: 1-383-38.

KUSZTOS IMRE ÉS TÁRSA B. T.
„KORAZIT" nemesvakolati és műmárvány gyár
Cégtul.: KUSZTOS IMRE Budapest, X., Szállás-u. 28-30.
Gyártelefon: 1—491—83. Postatakarékp. csekkszámla: 65.505.

NEISZBACHER IMRE
Épület- és műlakatosmester
Budapest, VI., Aradi-utca 2. Telefon: 1—209—53.

ÉPÍTŐANYAGELADÁSI IRODA
BÖSZÖRMÉNYI MENYHÉRT
BUDAPEST, IX., Ráday-utca 31.
TELEFONSZÁM: 1-884-86.

KOÓS ISTVÁN
FÉMÁRUGYÁR
Sárgaréz és nikkelbronz épületvasalás különlegességek
TELEFON: 2-968-32
BUDAPEST, XIV., MEXIKÓI-ÚT 14.
Uj Lóverseny-tér mellett

Tetőszerkezetek, textíliák lángmentesítését vállalja „LION BRAND" lángmentesítővel
EISNER GYULA drogéria laboratoriuma
Budapest, VI., Andrássy-út 37. Telefon: 1—285—24.

KRASZNER GYÖRGY
Cementárugyára és Burkolási Vállalata
Városi iroda: VII., Hernád-utca 8 Telefon: 1-861-68
Gyár és építőanyag telep: X., Kerepesi-út 73 Telefon: 1-452-68

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

VAS MÉRNÖK Vegyi Gyára Rt. Asbest VMV Asbestből MINDENT
Budapest, V., Visegrádi-u. 67. Telefon: 2—924—63.

BORBÉLY FERENC és OBERLÄNDER ENDRE
okl. mérnökök, építőmesterek és építési vállalkozók
Vállal magas és mélyépítést
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 49. Telefon: 1-208-48

POTÁK IMRE
műszaki és gépkereskedelmi vállalat
TRANSMISSIÓK: Tengelyek, golyóscsapágyak, gyűrűskenésű csapágyak, faligyámok, függőgyámok, görgős szíjfeszítők stb.
Faszíjtárcsák — „Integritás" hajtószíjak. — Üzemszükségleti cikkek.
BUDAPEST, VI., JÓKAI-U. 16. TELEFON: 1-141-40.

WEISZ FÜLÖP RÉZMŰVES
Budapest, VIII., Gólya-utca 13. Tel.: 1-460-36

EGLIS JÁNOS
HAIDEKKER SÁNDOR R. T.
SODRONYMŰ „KELETI" LERAKATA
Budapest, VIII., Fiumei-út 3. Telefon: 1—415—94.

„MÁGLYA" VASÖNTŐDE
TARJÁN MÉRNÖK ÉS VOLKSGRUBER
Budapest, VI. ker., Mágiya-utca 96 szám.
Nyers és megmunkált öntvények minta, rajz, méret, leírás szerint. Specialista ékszíjmeghajtásban.. Saját mintakészítő üzem.
● Telefon: 2-915-21. ●

Fülöp Dezső
építőmester
Budapest, XIV. ker., Aréna-út 11. szám.
TELEFON: 1—355—84.

GERA LAJOS FIAI
épület- és butorasztalos mesterek
Budapest, VIII., Thék Endre-utca 35
Telefon: 1-370-20

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-695-59.

DOMOKY JÓZSEF
asztalosmunkák gyára
Budapest, XIV., Várna-utca 5-7
Telefon: 2-961-08

ifj. FABRÓ FERENC
kőfaragó-mester kőgyárüzeme
Vállal homlokzati burkolást budakalászi travestinből és mindennemű kőfaragómunkát
Budapest, VI., Lehel-utca 8 Telefon: 2-907-46

SALGÓTARJÁNI KOSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 8.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 80,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8,000.000 drb.

WIHART FERENC
építész-építőmester
BUDAPEST,
XIV., Columbus-utca 33. TELEFON: 2-969-08.

Nasici tanningyár és gőzfűrész r.-t.
BUDAPEST, V., Nádor-u. 21. Tel.: 1-272-58.
Szlavon tölgy- és bükk-parkettája világmárka!

Huszonötödik évfolyam — Budapest, 1936 november 25 — 47. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Tervek és tettek

Mélyen benne vagyunk az őszben, a meztelen faágak, a ködös levegő, az álmos és ólmos eső figyelmeztetnek, hogy közeleg a tél, amely súlyos feladatokat ró Budapest székesfőváros önkormányzatára. A téli hideg is kezdi megcsipkedni az arcunkat és fázós kézdörzsölésre késztet bennünket. Többé nincs a halasztásnak lehetősége és örömmel kell megállapítani, hogy Budapest vezetőségének szociális lelkiismerete ébren őrködik és készül a téli tevékenységre. Egy pillanatig sem kétséges, hogy a téli szociális gondoskodásnak méltó és bőles nyitánya a belügyminiszternek a kolduskérdést elimináló rendelkezésének végrehajtása, amely teljes erővel megkezdődött.

A kolduskérdés rendezése azonban szabhat irányt, lenyesheti a visszaéléseket, eljuttathatja a nagyközönség adományait a jogos és kívánatos helyre, de nem jelenti azt, hogy a főváros válláról levette volna, vagy egyáltalán le lehetne venni a szociális gondoskodás terhét. Biznunk kell a sikerben, de bármilyen lesz az eredmény, azt semmiesetre sem fogjuk elérni tudni, hogy a székesfőváros tökéletesen mentesüljön gondjai alól. Mert nemcsak a koldusokról, hanem a munkanélküliekről is szó van, a munkanélküliség mértéke pedig attól függ, hogy mennyi a közmunka és hogy milyen beruházásokat eszközöl maga a főváros és azonkívül az állam, de egyben attól is függ, hogy megindul-e és milyen terjedelemben a magánépítkezés.

Ebben a pillanatban, ahogy az elmult hetek eseményein és megnyilatkozásain áttekintünk, jóleső érzés tölt el bennünket, mert látjuk, hogy mindazok, akik illetékesek, tele vannak jószándékkal és telve vannak tervekkel. A terveket ugyan a tettektől még az akadályok tengere szokta elválasztani, de mindazok, akiktől az elmult napokban terveket és nyilatkozatokat hallottunk, megfontolt, reális emberek. Kezdjük magán, a székesfővároson, éspedig *Szendy* Károly polgármesternek a sajtó számára tett nyilatkozatán. Ebből a nyilatkozatból csak annak megerősítését látjuk, amit amúgyis tudtunk, hogy úgy *Szendy* Károly polgármester, mint *Zsitvay* Tibor, a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének elnöke minél több közmunkával akarják megsegíteni a város lakosságát, iparát, kereskedelmét és elsősorban azt a munkásságot, amely, hogy kenyere legyen, munkára vágyik. A polgármester nyilatkozatából kiderül, hogy az OTI—MABI kölcsönből még körülbelül tizenhárom millió pengő áll rendelkezésre, de olyan munkák céljaira, amelyek nagyobbrészt már folyamatban vannak. A mi érzésünk szerint tehát ez a tizenhárom millió tulajdonképpen a téli szociális gondok enyhítésére is szolgál, mert a munkák, amelyek már folynak, valószínűleg belenyúlnak a télbe is. Emellett azonban közelfekvőnek, vagy legalább is a téli tervek tettekre való váltásához tartozónak érezzük azt a harmincmilliós beruházási kölcsönt, amelynek felvételét a polgármester ebben a pillanatban még a fővároson kívül fekvő okokból időszerűtlennek tartja, de viszont, aki a pénzpiacot ismeri, nagyon jól tudja, hogy ezek a körülmények hetek alatt igen könnyen változhatnak.

Ott látjuk a téli tervek között *Bornemisza* Géza kereskedelmi miniszter nagy beruházási programját is, amely mintegy husz milliót ölel föl és amelyből nyilván Budapest székesfőváros területére is bőven fog esni. Elsősorban a pályaudvarok kérdésének rendezésére, új pályaudvar építésére és egyebekre gondolunk, amelyekről már *Szendy* Károly polgármester is nyilatkozott a *Fővárosi Hírlapnak*. Maguk az építkezések talán tavaszra szorulnak, de az előkészítő munkálatok mindig alkalmasak arra, hogy télen át megfelelő kenyeret juttassanak azoknak a munkásoknak, akiknek nincs szakképzettségük. Ezen a téren várjuk mi, hogy a kereskedelmi miniszter terveiből Budapest lakosságának komoly, szociális haszna is lesz a tél folyamán.

Végül meg kell említenünk a *Közmunkatanács* akcióit is. Ez a sokat gáncsolt intézmény megértette az idők szavát és a rendes költségvetését az idén kétszeresére emelte, hogy beruházásokkal segítse elő a város szépítését és egyben gondoskodjék munkaalkalmakról is. Kölcsönből és telekeladásokból igen jelentős összeget fog ezekre a célokra fordítani és a főváros polgársága örömmel állapíthatja meg, hogy a Közmunkatanács nemcsak kötelességét teljesíti, hanem egyben vele él a várossal és annak lakosságával.

Mindezeknek a nagy és átfogó terveknek remélhetőleg meg lesz a maga jó kihatása a *magánvállalkozásra is*. Budapest utcáin járva-kelve látjuk, hogy alig fejeződtek be az őszi tatarozások, máris a város számos pontján a tavaszi építkezésre készülődnek, ami reményt nyujt arra, hogy az előmunkálatok a tél folyamán már megkezdődnek. A magántőke érdeklődni kezd az építkezés iránt, ami kétségkívül a gazdasági élet megerősödésének, megizmosodásának a leghatározottabb jele. A közmunkák enyhíthetik a munkanélküliséget, táplálhatják az ipart és kereskedelmet, de a gazdasági élet szívverése akkor lesz igazán egészséges, ha a főváros és az állam beruházó tevékenységét a magántőke is utánozza és folytatja. Olyan időket élünk, amikor a székesfőváros polgármestere még ötletekkel, még lehetőségekkel is szolgál a magántőkének arra, hogy kezébe kaparintson okos kezdeményezést, biztos üzletet, komoly konjunktúrát. Csak most hallottuk a polgármestertől, hogy a Tabánban a főváros fogja megépíteni az első szállodát, hogy a többit utána a magánvállalkozás építse. Tudatára kell ébredni a magántőkének, hogy Budapest Fürdőváros alapjait veti meg akkor, amikor a tabáni szállodaépítkezés gondolatával megbarátkozik és mozgósítja erre a célra tőkéjét. A téli terveket, reméljük, tavaszi tettek követik és a főváros és az állam után a magántőke is elvégzi a maga föladatát, hogy maga teremt a maga számára komoly és biztos lehetőségeket.

Egyetlen közüzem, vagy városi intézmény sem lehet öncélú

Szendy Károly polgármester megállapítja, hogy Budapest még hosszú időn megtartja a villamosközlekedést, a befektetések tehát szükségesek — Elasztikus közlekedési politikát ígér a polgármester

Az új hídépítésekkel kapcsolatos vágányáthelyezések, továbbá a Berlini-tér átrendezése, végül az új relációk létesítése azok az aktuális problémák, amelyek közlekedéspolitikai szempontból leginkább foglalkoztatják manapság a főváros lakosságát. Az elmúlt héten pedig *Bornemisza* Géza kereskedelemügyi miniszter adott sajtónyilatkozatot, amelyben többi közt, bírálat tárgyává tette a székesfőváros közúti közlekedésének politikáját is. Miután tehát ezek a kérdések jelenleg az érdeklődés homlokterében vannak, a *Fővárosi Hirlap* munkatársa felkereste *Szendy* Károly polgármestert és megkérte őt, hogy fejtse ki álláspontját a *Beszkárt* által részben már megvalósított, részben megvalósításra váró közlekedési reformokra vonatkozóan.

Szendy Károly polgármester

a következőkben válaszolt a *Fővárosi Hirlap* munkatársának:

— A székesfővárosnak az utóbbi másfél évtizedben bekövetkezett *külterjes irányú* fejlődése szükségszerűen óriási feladatok elé állította közlekedési vállalatunkat. A periferiális részeken lévő új települések népes volta miatt *jelentékeny vágánybővítésről kellett gondoskodni*, viszont az időközben mind érezhetőbbé váló gazdasági nehézségek összezsugorították a közönség életlehetőségeit:

az egyik oldalon állott tehát a vállalatra nehezedő növekvő kiadás, a másik oldalon a csökkenő bevételi lehetőség.

— A *Beszkárt* kocsiparkját, anyagi okok miatt, *nem lehetett szaporítani olyan mértékben*, hogy a mindinkább kiterjeszkedő vonalhálózat a külterületi részeken éppen olyan szabályos és sűrű közlekedéssel legyen kielégíthető, mint az a belterületen történik. A túlzott igénybevétel következtében *a műszaki berendezések nagyarányú romlásnak voltak kitéve* és bár a vállalat igazgatósága mindent megtett abban az irányban, hogy az elavult kocsikat, a motorokat kicserélhesse, ez a korlátolt anyagi lehetőségek miatt csak *több esztendőre felosztva történhetik meg*. A kocsikilométerek számát lényegesen csökkentenünk kellett és egyre jobban éreztette hatását az, hogy *a Beszkárt tarifái úgyszólván az önköltséget sem tudták fedezni*. A szanálás következményeként új villamostarifát állapítottak meg, amelyek azonban *a közönség éles ellenkezésével találkoztak*. Növekvő animózitás nyilvánult meg közlekedési vállalatunk ellen és ez az ellenszenv sok esetben teljesen igazságtalanul, *de most is megvan*. A tarifaemelés tagadhatatlanul kényszerrendelkezés volt, mely a keresőképességében megfogyatkozott fővárosi lakosságot súlyosan érintette. Ugyanakkor, amikor a tarifaemelésre sor került, más módon is igyekeztünk a közlekedési vállalat helyzetének javításán. Főként *a rövid relációk* bevezetését tartották a közlekedési szakemberek olyan intézkedésnek, amely ugyanakkor, amikor a villamosvasúti forgalom *gyorsabb* lebonyolítását teszi lehetővé, alkalmasnak fog bizonyulni *költségkímélésre is*. Ezeket a rendelkezéseket még végre sem hajtotta azonban a vállalat, máris elhangzottak a különböző magánvélemények, amelyek szerint a *Beszkárt* tervbevett újításai a közönség visszatetszésével találkoznak. Az tagadhatatlan, hogy a *Beszkártnak*, amely közérdekű vállalat, *minden erejével arra kell törekednie, hogy az utazóközönséget jól szolgálja ki*, mert jövedelmezősége csak akkor biztosítható, ha az utasok a rendelkezésre álló férőhelyeket igénybe veszik. Két szempontot kell tehát összeegyeztetni, a műszaki szempontokat a közönség szempontjaival. A megoldásra váró problémák egész serege merül fel napról-napra a főváros közlekedési vállalatánál és minthogy fő törekvésünk arra irányul, hogy a modern világvárossá fejlődött Budapest közlekedéspolitikája is korszerű legyen, egészen

bizonyos, hogy meg is fogjuk találni azt a középutat, amely a közönség megelégedésével épp úgy találkozik, mint a vállalat anyagi érdekeinek megóvásával.

— A polgármesternek éppen az a feladata, hogy ezt az összhangot tudja biztosítani és én kijelenthetem, hogy kötelességem tudatában, *mindent el fogok követni abban az irányban, hogy a jogos panaszok teljesen megszűnjenek*. Panaszok mindig voltak és mindig lesznek, élesen meg kell húzni a határvonalat, a között, *jogosak-e ezek, vagy túlzottak*. A *Beszkárt* vezetősége tagadhatatlanul *elsőrendű szakemberekből áll, akiknek a külföldi nagyvárosokban is jóhirnevük van*. Ez a körülmény megnyugtató reám nézve abból a szempontból, hogy a vállalat csak megfontolt és gyakorlatilag kipróbált javaslatokat tesz, amelyeket feltétlenül sokkal könnyebb összeegyeztetni a közönség érdekeivel, mint esetleges olyan terveket és próbálkozásokat, amelyeknek gyakorlati keresztülvitelére más nagyvárosban sor még sehol sem került.

— Általában arra törekszünk, hogy a székesfőváros közlekedési politikáját *egységesítsük*. Ha anyagi helyzetünk engedné, máris tovább folytatnánk *az autóbuszjáratok számának tetemes növelését*. Addig azonban, amíg a gazdasági helyzet most mutatkozó javulása nagyobbarányúvá nem válik,

nem gondolhatunk arra, hogy a közelmultban beszerzett ötven új autóbu-

szon kívül további új autóbuszokat rendeljünk meg.

— A nyugati nagyvárosok ezen a téren előnyösebb helyzetben vannak, mint mi, egyrészt azért, mert náluk a hazai autóipar sokkal fejlettebb és ennek következményeképp *olcsóbbak a gépjárművek*, másrészt annál az oknál fogva, mivel ők már a gazdasági válságot megelőző időkben, tehát akkor, amikor még pénzbőség volt, *nagyobb mértékben tértek rá a jövő fejlődés irányát jelző autóbuszközlekedésre.* Mindenesetre mi is előbbre jutunk a legközelebbi jövőben ezen a téren, *rövidesen sor kerül ugyanis arra, hogy a BART-vonalak hasznosítására meghozzuk a döntést.* Meg vagyok arról győződve, hogy ennél a kérdésnél szintén megtaláljuk a kielégítő megoldást és ezzel *egy lépéssel megint előbbre tudjuk vinni a székesfőváros közlekedésügyét.*

— Időről-időre felmerül egyes *külső* közlekedéspolitikusok részéről az a javaslat, hogy a villamosvasúti közlekedést, amely ma már nem mindenben felel meg a követelményeknek, a lehetőség mérve szerint fejlesszük vissza. Megoldásul azt szokták javasolni, hogy *trolleybuszkocsik járatásával küszöböljük ki a város legforgalmasabb belső utcáiról a sínhez kötött járműveket. Ezek az elképzelések* feltétlenül tetszetősek. Megvalósításuk elé azonban ezidőszerint még *majdnem leküzdhetetlen akadályok hárulnak*, amelyek mind a *pénzkérdésben* találják meg magyarázatukat.

— Budapest belterületén *még hosszú időn át fenn fogjuk tartani a villamosközlekedést*, éppen ezért mindazok a befektetések, amelyeket a *Beszkárt* hálózatának kibővítése, javítása, vagy módosítása tekintetében teszünk, nem tekinthetők kidobott pénznek, ellenkezőleg: *szükséges intézkedéseknek* kell azokat minősíteni.

— A *Beszkárt* mindenesetre tovább folytatja a közelmultban megállapított beruházási program keresztülvitelét, a dolog természeténél fogva nem ragaszkodik azonban olyan axiómákhoz, amelyekről a mindennapi élet és a gyakorlat be fogja bizonyítani, hogy azok nem alkalmasak a forgalom javítására, vagy a közönség jogos kívánalmainak kielégítésére.

— Én a magam részéről minden erőmmel azon vagyok és azon leszek, hogy amint a székesfőváros közönsége megelégedett az egyéb városi létesítményekkel, *éppúgy megelégedett legyen a közlekedéssel is.* Ha azt látom, hogy újabb tarifamódosításra van szükség, vagy azt tapasztalom, hogy a hurokvágány-rendszer a gyakorlatban nem hoz kielégítő megoldást, *minden tétovázás nélkül újabb javaslatokat fogok tenni az esetleges nehézségek kiküszöbölése céljából.* Gyakorlati irányú meggyőződésem ugyanis az, hogy

egyetlen közüzem, vagy hatósági intézmény sem lehet öncélú,

hanem dolgozzanak azok bármely munkaterületen is, létüknek csak egyetlen biztos alapja lehet: *a közcélok maradéktalan kielégítése.*

*

Szendy Károly polgármesternek ez a nyilatkozata, amelyben a legteljesebb pártatlansággal áll a közönség érdeke mellé, de ugyanakkor a villamost is megvédi a jogtalan és túlzott panaszoktól, bizonyára megnyugvást kelt a közönség előtt. Általában a középúton haladó realitás hangzik ki mindabból, amit a polgármester Budapest közlekedésének várható fejlődéséről elmond.

BARÁTH GYÖRGY
hat. eng. villanyfelszerelési vállalata
Budapest, I., Olasz-fasor 4. sz.
Telefonszám: 1-609-67.

HOFBAUER ÉS PIAZZA
TELEP ÉPÍTŐMESTEREK IRODA
VI., BÉKE-TÉR 5. VI., SZONDY-U. 34.
TELEFON: 1-188-59.

MEGJELENT A
KALLÓS JÁNOS-féle
„GAZDASÁGI, PÉNZÜGYI ÉS TŐZSDEI KOMPASZ"
1936—1937. évi évfolyamának második része két kötetben
TARTALMAZZA: az összes budapesti és vidéki ipari, kereskedelmi, biztosító, stb. vállalatok legújabb adatait. A már előzőleg megjelent két kötettel együtt — amely a budapesti és vidéki pénzintézetek adatait közölte — most már négy kötetből áll a komplett kompasz
Mind a négy kötet ára együtt 60 P
Megrendelhető: a Pesti Tőzsde kiadóhivatalában, Budapest, VI., Ankerköz 2, I. 4. Tel.: 1-220-96 és 1-213-86.

Látogatás az utak és csatornák tudományos műhelyében

Érdekes vizsgálatok és kísérletek a főváros Útügyi Intézetében

„Az út — az élet." Ezzel a jelmondattal nyitották meg a legutóbbi nemzetközi útügyi kongresszust és nem túloztak, amikor ezzel rámutattak az utaknak óriási jelentőségére. A nemzetközi autóforgalom hatalmas megnövekedése új korszakát jelenti az utak kulturájának, amelybe, a lehetőségekhez képest, Magyarország is belekapcsolódik. Mint annyi mindenben, ebben is elöljár a *főváros*, amely nemcsak a belső forgalom lebonyolítása szempontjából nézi az útkérdést, hanem beleillesztette ezt idegenforgalmi programjába is.

Nagyszerűen fejlődő úthálózatunkat mindnyájan látjuk és mint a városrendezésnek egyik első alapfeltételét üdvözöljük az útépítést, de sokan nem tudnak arról, hogy az útépítés nemcsak költségvetési és vállalkozói probléma, hanem nagy készültséget, gondot, tanulmányt és búvárkodást igénylő tudomány, amelynek művelésére egészen külön intézménye van a fővárosnak. Az *Utügyi Intézet* ez, amelyet legutóbb a budapesti nemzetközi tanácskozás alkalmával *Le Gavrian* párisi műegyetemi tanár, a nemzetközi útügyi kongresszus főtitkára is meglátogatott, mert kíváncsi volt bizonyos anyagvizsgálati módszerre, amely ebben az intézetben érlelődött meg és amely azt út külföldi tudósainak figyelmét felkeltette.

A X. kerületi Bihari-utcában van az Utügyi Intézet, a nagy területen épült telep, amelyet *Király* Kálmán tanácsnok, az út- és csatornaügyi ügyosztály vezetőjének engedelmével megtekinthettünk. *Láng* Rezső műszaki főtanácsos, az intézet vezetője, akinek értékes magyarázatai kísérték ezt az érdekes látogatást.

Az út és csatorna tudománya

A hajdani kátrányozó és bitumenező telepből, amely 1910-ben az első kísérlet volt az utak tudományos alapon való gondozására és a soroksári-úti csatornaszivattyútelepen fennállott *anyagvizsgáló* egyesítésével keletkezett 1927-ben ez az intézet, amely az útburkolás problémájának megoldására, valamint az út- és csatornaépítés, de — szükség szerint — a magasépítés számára szolgáló anyagok egységes terv és elgondolás szerinti vizsgálatára létesült. Bizonyos útburkolatok előállítására is berendezkedett, már csak azért is, mert a vizsgálatok az előállítás módozatainak ismerete nélkül illuzórikusak. Közben, amikor a főváros üzemeinek működését megszorították vagy be is szüntették, *a kátrányozó és bitumenező üzem elveszítette önállóságát*, saját pénztárát megszüntették és 1934-ben beolvasztották a közigazgatásba. Ekkor kapta az *Útügyi Intézet* nevet. Az út- és csatornaügyi ügyosztály csatornaépítési alosztályának hatáskörébe tartozik és *Viola* Rezső dr. műszaki főtanácsos felügyelete alatt áll és organizációja mellett működik.

A munka itt két csoportban folyik. Az *útburkolási csoport* bizonyos mértékben kisebb, sürgős javítási munkákra szorítkozva, *útburkolással*, továbbá *árelemzéssel* és *tudományos kutató munkával* foglalkozik. Ennek az utóbbi működésének keretében kutatja, hogy miképpen lehet a meglevő burkolási módokat tökésíteni, figyelemmel kíséri a külföldi eredményeket és maga is kísérletezik.

Az *anyagvizsgáló csoport* rendeltetése az út- és csatornaépítési pályázatok tudományos ellenőrzése. Itt minősítik az ajánlatokhoz csatolt anyagokat, a szállítás során ellenőrzik, hogy az anyagok megfelelnek-e a bemutatott mintáknak és hogy a beépített anyag megfelel-e az előírt hatósági feltételeknek. A kutató tevékenység fő célja annak megállapítása, hogy miképpen lehet a vizsgálati módszereket leegyszerűsíteni és ezzel a vizsgálatot minél rövidebb idő alatt elvégezni. A külföldi szakkörök figyelmét is felkeltette az intézetben megállapított *Cságoly-féle anyagvizsgáló rendszer*, amely *Cságoly* József vegyészmérnök munkájának eredménye. A kutatás új anyagok, találmányok elbírálására is kiterjed.

Harc a hegycsuszamlással és a keserűvízzel

Az anyagvizsgáló csoport három osztály keretében működik. A *mechanikai osztályon* vizsgálják a köveket, műköveket, betoncsatorna-anyagokat, kőanyagcsöveket, cementanyagokat, téglákat, cserepeket és egyéb építési anyagokat. Ezeket természetük szerint nyomó, húzó, koptató, hajlító, ütő szilárdsági próbáknak, fagyasztási és nedvességi próbáknak vetik alá. Itt foglalkoznak *a várhegyi csuszamlás és a Rákóczi-úti házbeomlás révén aktuálissá lett talajmechanikával is.*

A csoport *kémiai osztályán* a kötőanyagokat vizsgálják, amelyek bitumenes, kátrányos és aszfaltburkolatok esetén az ásványi anyagokat összekötik. Ide tartozik az *agresziv vizek* kérdése is. Budán, főképpen a kelenföldi és lágymányosi részeken, a keserűvizekkel folyik a harc. Tönkreteszik az építési anyagokat, ami ellen védekezni kell. Bitumennel impregnált szigetelő anyagok ,nagyobb építési testeknél Klinker-téglák szolgálnak a védekezésre, amely ma már az építés megkezdés előtt megkezdődik, amikor a talajvizsgálat megállapítja, hogy van-e jelen agressziv nedvesség és hogy ez milyen fokú. Nagyon körülményes és érdekes tudomány ez, amely azonban eddig csak a szigetelés alkalmazásáig jutott el. *A betonanyagok mindenféle keverése még nem ért célt a kérlelhetlen agressziv vizek ellen.* Ezek a kísérletek Lágymányoson, a helyszínen is folynak, ahol az intézetnek erre a célra külön *keserűvíz kútja van.*

Új kezdés az anyagvizsgáló csoport harmadik része: az *optikai osztály.* Itt poláris mikroszkoppal vizsgálják a kőzetek gondolatnyi vékony csiszolatát. *Egy-két órai munka után* poláris fényben megállapítják, hogy milyen fokban málló a kőzet, holott például a fagyasztási rendszer huszonöt fagyasztás és huszonöt felengedés után *három hét alatt mutatja ezt meg.*

A csúszós út ellenszere és más találmányok

Az intézet vizsgálatai és kísérletei sorában természetesen szerepet játszik a mostanában sokat emlegetett *csuszamlós útburkolat.* A *rovátkás burkolat* mellett, amely több külföldi városban, így Bécsben is alkalmaznak, jó módszernek mutatkozik *a nagy elentállással bíró zuzalék belehengerlése a kész felületre*, meglévő burkolat esetén durva szemekből álló, *nagy ellentálló képességű bitumenes rétegek ráhengerlése* az úttestre, amint ezt a *Kossuth Lajos-utcában* csinálták. *A nehéz probléma azonban nincs még megáldva, főképpen abból a szempontból, hogy a kivitel ne legyen költséges.*

A drága burkolási módok ellentéteképpen érdekes kísérleteket folytat az intézet az Árpád vezér-utcában. Különböző, kiválasztott és kevert, úgynevezett *nemesített földdel* burkolják itt az úttestet, amely kellő lehengerlés után megfelel a várakozásnak. Persze, idő kell a végleges elbíráláshoz.

A különböző burkolási anyagok hosszú sora és rengeteg változata terén mint különösen érdekes szerepel az *acélrostélyburkolat*, amelyet a Budakeszi-út egyik szakaszán alkalmaztak kipróbálásra, valamint a *vasköszút-burkolat*, amellyel a Fehérvári-útnak a Horthy Miklós-körtér közelében lévő egy darabja van ellátva.

A Városligetben, a Weingruber előtt és a X. kerületi Albert-úton folyik kísérlet *egy új találmányú kötőanyaggal*, amely kőszénkátrány, szurok és antracén-olaj keverékéből készült az úgynevezett *chemnitzi eljárás szerint.* A két év előtti nagy hidegben, amikor a bitumenes utak megrepedeztek, *ezen a burkolaton hajszálnyi repedés se mutatkozott.*

A sok között a legelegánsabb, a csendrendeletnek legjobban eleget tevő anyag *a faburkolat.* Budapesten az Andrássy-útnak a Liszt Ferenc-térig terjedő része van fával burkolva a vékony fedőréteg alatt, a Szív-utca egy része és a Ferenc József-híd útja. Az Andrássy-úton az Operáig terjedő részen *puhafa* burkolat van, tovább a Liszt Ferenc-térig *ausztráliai keményfa*, az úgynevezett *tallowwood*, a növénytani meghatározás szerint az *Eucaliptus microcolis fája.* Huszonhárom éve borítja ezt az útszakaszt és még mindig kitünő. De ez azután fa! Nem ég el, legfeljebb parázslik, vizet nem szí magába, egyáltalában nem változtatja a térfogatát. Olyan tömör és nehéz, hogy nem úszik a vizen, hanem alámerül. Belülről vizsgálva, a rostjai nem párhuzamosak, mint más fának, hanem egymásba vannak csavarva. Igazi luxus-burkolat, de az ára is luxus.

Mindezeket az anyagokat és a különböző kísérleteket az intézet *múzeumában* láthatjuk, amely szemléltetően mutatja be azt a nagyszerű tudományos munkát, amely a fővárosnak ezen az érdekes telepén folyik.

Zubovits István
női és férfi bőrkabát készítő
BUDAPEST, KÁROLY KIRÁLY-ÚT 13.
(Ledermann udvar.) TELEFON: 1-381-08.

SZILÁGYI ELEK késáru-üzeme
Gyártja az összes hentes, mészáros és bélipar-ban használatos késeket, viszonteladók részére
Budapest, VIII., Gólya-u. 41. Tel.: 1-348-93

Miért szükséges a Rudas-fürdő újabb átalakítása?

A főváros november 27-iki közgyülésén a Rudas-fürdő ismét napirendre kerül. A polgármester a törvényhatósági bizottság elé javaslatot terjeszt a fürdő újabb átalakítására. A multévi többmilliós építkezési terv elejtése után a Rudas-fürdő ügyének végleges kialakulásáig halaszthatatlanul szükséges átalakítási munkákra 134.000 pengőt szavazott meg a közgyülés és ezek a munkák most vannak folyamatban. Közben megállapították, hogy a gyógyfürdő karbahelyezése és jövedelmezősége érdekében *újabb átalakításokra:* a fürdőhelyiségek további szaporítására, tizenhat szállodai szoba építésére, a vendéglői helyiség helyreállítására és különböző berendezési és felszerelési tárgyakra van szükség. Ezekre tesz most javaslatot a polgármester és a költségek fejében *236.505 pengőnek* a beruházó kölcsön terhére való engedélyzését kéri.

A Rudas-fürdő kérdésével legutóbbi pártértekezletén foglalkozott a *Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezete*, amelynek álláspontját

Vályi Lajos dr.
törvényhatósági bizottsági tag,

a párt helyettes főtitkára a *Fővárosi Hirlap* munkatársa előtt a következőkben fejtette ki:

— A polgármesteri indítvány a Rudas-fürdővel kapcsolatos munkálatok tárgyában teljesen fedi a párt álláspontját. Tavaly, amikor a kérdés végleges megoldása került tapétára, az volt a párt véleménye, hogy *végleges intézkedésre az idő még el nem érkezett*, mert a Tabán forrásainak a felkutatása sem történt meg és azonkívül igen komoly aggodalmak nyilvánultak meg az Erzsébet-híd budai hídfője és a Ferenc József-híd közötti egyébként is meglehetősen szűk útszakasz részbeni elfoglalásával szemben. Elég baj az, hogy Óbuda felé már van egy *„császárszorosunk"*, semmi szükség sincs arra, hogy egy nagyköltségű befektetéssel kapcsolatban ugyanilyen közlekedési szoros alakuljon ki a Szent Imre város irányában.

— Most azonban nem végleges megoldásról, hanem arról van szó, hogy egyrészt a már szinte világhírűnek mondható

Juventus-forrás vize az eddiginél nagyobb mértékben használtassék ki,

másrészt, hogy a *legkirívóbb visszásságok és hibák azonnal megszüntettessenek.*

Reméljük, hogy ennek a most tervezett munkálatnak a keretében az illetékesek meg fogják találni a módját annak, hogy

a források ivókúrázó közönsége legalább minimális védelmet kapjon az esőzésekkel szemben.

Ha elgondoljuk, hogy idegenforgalmi szempontból milyen szép reményeket fűzünk ezekhez a forrásokhoz, valóban szánalmasan primitív látvány, amikor esőben a kúrázó közönség a zárt ivócsarnokból valósággal futva igyekszik a forrást megközelíteni, ahova ugyancsak futva érkezik egy köpenybe burkolódzott alkalmazott, hogy azután a forrás helyéről ugyanolyan sürgősen igyekezzenek fedő alá jutni, mint ahogy érkeztek. Pártunk részéről a legilletékesebbek már régóta hangoztatták, hogy

a forrásokat legalább valami fedett sétaúttal kell összekötni

és a forrásokhoz igyekvő közönséget ilyen módon az esővel szemben védelemben részesíteni.

— Miután éppen ezek a szempontok azok, amelyek a polgármester úr által kívánt ideiglenes megoldást vezetik, ennélfogva a párt örömmel fogja a polgármesteri indítványt magáévá tenni és megszavazni.

BÖGÖZI JÁNOS
KÁDÁRÜZEME
Budapest, IX., Telepi-u. 27. (Ludovikánál) Tel. 1-430-77

Weisz és Csillag
vas és fémnagykereskedő
TELEFON: 1-425-07. Budapest, VIII., Bezerédy-utca 4. sz.

MORBITZER NÁNDOR
ÉPÍTÉSZ, ÉPÍTOMESTER
BUDAPEST, VIII., Nap-u. 10. Telefon: 1-310-90.

Purmann Jenő
Speciális üzem, az emberi testet egyenesítő-, idomító-, segítő- és kiegészítőkészülékek számára.
Budapest, IX., Üllői-út 21. Telefon: 1-891-87.

KEDVEK BÉLA
épület-, mű-, és vasszerkezeti lakatos
Budapest, I., Hieronymi-út 23. Tel.: 1-557-27.

Amit vesztünk a devalvációkkal, kiegyenlítjük a propagandával

Világszerte vonzóerő a budapesti konyha, a magyar bor és természeti adottságaink — 1937 idegenforgalmi mérlege előreláthatóan túlszárnyalja az eddigi eredményt

A *Fővárosi Hirlap* multheti számában *Bornemisza* Géza kereskedelemügyi és iparügyi miniszter mutatott rá azokra az új lehetőségekre, amelyekkel *kiegyensúlyozhatjuk örvendetesen fellendült idegenforgalmunkban azt az esetleg mutatkozható visszacsést*, amely a legutóbbi külföldi devalvációk következményeként feltétlenül számításba veendő. Mint legutóbbi számunkban megemlítettük, ez a probléma jelenleg az egész magyar idegenforgalom *súlypontja*, minden illetékes szervet elsősorban ez a kérdés foglalkoztat, kétségtelen azonban, hogy valamint *Bornemisza* Géza miniszter, éppen úgy minden vezetője és szakértője idegenforgalmunknak azon a véleményen van, hogy *túlzottak voltak* a devalvációk után közvetlenül napvilágot látott és meglehetősen pesszimisztikus elméleti feltevések, mert a gyakorlat azt mutatja, hogy *idegenforgalmunk egyelőre nem hogy csökkene, hanem a külföldi pénzleértékelések ellenére, továbbra is emelkedő tendenciát mutat.*

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa

Kovácsházy Vilmos
tanácsnokot,

a székesfőváros idegenforgalmi ügyeinek vezetőjét kérdezte meg ezzel az üggyel kapcsolatban. A válasz így hangzik:

— Tagadhatatlanul az a helyzet, hogy *a magyar idegenforgalom meg fogja érezni a külföldi országokban keresztülvitt devalvációt.* Elkerülhetetlen ez azért, mert a devalváció nemcsak a napi szállodai és étkezési költségekben jut kifejezésre, hanem *az útiköltségeknél is jelentékenyen érezteti hatását.* Amikor egy-egy külföldi tanulmányútra, vagy külső országba szórakozni indul, természetesen mérlegeli az anyagi lehetőségeit és önkéntelenül is összehasonlításokat tesz saját országának helyzete és aközött a hely között, amely azokban az országokban van, amelyeket felkeresni szándékozik. Hollandiából, Svájcból és Itáliából tehát a jövőben az utas azzal a tudattal kezdi meg útját, hogy *saját országának valutája tekintélyes százalékkal kevesebbet ér, tehát a más pénznemre való átváltásnál a multhoz képest hátrányt szenved.* A devalválási százalékkulcsok ugyancsak tekintélyes volta *csak kiélezi* ezt a helyzetet, éppen ezért az egyéni utasok meglehetős nagy részét fogják visszariasztani a megváltozott körülmények a külföldre való utazástól. A magyar idegenforgalom éppen úgy meg fogja tehát érezni e három ország pénzcsökkentő intézkedéseinek hatását, mint ahogy megérzik a többi olyan országok, amelyeknek fő jövedelmi forrása éppen az idegenforgalom volt.

— Általánosságban olyan helyzet fog kialakulni, hogy

a pénzértékcsökkentés következtében a leszállított valutájú országok felé nagyobb mértékben fordul majd az idegenforgalmi érdeklődés,

vagyis az a szinte *állandónak* mondható tömeg, amely az idegenforgalmat kiteszi, *önkéntelenül az olcsóbbá vált államokat keresi fel.* A devalvációt keresztül vitt országok lakósai részéről *az eddiginél kisebb* idegenforgalomra számíthatunk tehát, megnyugvással állapíthatjuk azonban meg, hogy *ezekből az államokból eddigi idegenforgalmunknak csak jelentékenyebb hányada regrutálódott, nagyobbarányú veszteségek elszenvedésére ezért aligha fog sor kerülni.*

— Én bízom abban, hogy mivel a magyar idegenforgalom eddigi propagandája *eredményes* volt és úgyszólván az egész művelt világon fel tudta kelteni az érdeklődést irántunk, *átütő erejéből a jövőben sem fog veszíteni.* Amit a devalváció folytán *elveszítünk*, azt a propaganda folyamatossága és bizonyos irányokban történő *fokozása* révén *már ebben az esztendőben is ki tudjuk egyenlíteni*, sőt reményünk van arra, hogy *a jövő esztendőben a differenciát túl is szárnyalhatjuk.* Hiszem ezt annál inkább, mert tapasztalatból tudom azt, hogy egyrészt

még a devalváció után is nagyon olcsók vagyunk a külföld államaihoz képest, másrészt közvetlen tapasztalatból ismerem az eddig nálunk járt külföldiek véleményét, amely reánk nézve a legkedvezőbb.

— Akik csak megfordultak Budapesten, szinte kilencvenkilenc százalékban nagyon megelégedetten távoztak tőlünk, amihez, bármilyen különösen hangozzék is, *elsősorban a kitűnő budapesti konyha járult hozzá.* A világ minden nációjának látogatói őszintén dicsérik a budapesti konyhát, nemcsak azért, mert jóízű ételeket, ízlésesen tálal a fogyasztók elé, hanem azért is, mert *a felhasználásra kerülő ételek anyaga egészen elsőrendű.* A húsfélék, a gyümölcsök, a cukrászsütemények *páratlan kvalitásúak* és amit nálunk *magától értetődően az olcsó napiárakon kaphatnak meg* az idegenek, azért más országokban *egészen kivételes árakat kell fizetni*, arról nem is beszélve, hogy csak a legelőkelőbb éttermekben juthatnak hozzá a gourmandok.

— Hasonló vonzóerőt jelentenek a Budapestre érkező idegenek számára a nemzetközi árszinthez képest *rendkívül alacsony árú kitűnő magyar borok.* Hogy ez mennyire így van, bizonyíték rá, hogy például

Sopronba hétről-hétre százával érkeznek az osztrákok, hogy egy pár órai kedélyes borozgatás után újból visszatérjenek hazájukba.

Budapest vendégeinek tekintélyes része is páratlan lelkesedéssel emlékezik meg a magyar borokról és pálinkákról s ma már alig távozik külföldi a fővárosból anélkül, hogy útipodgyászában magával ne vinne egy-egy üveg tokaji bort, vagy kecskeméti barackpálinkát.

— A nagyszerű magyar konyha, a nemzetközi viszonylatban is nagyon olcsó budapesti élet, *a külföldi valuták szerint potom árú szórakozások* olyan vonzóerőt jelentenek, amelyekre a jövőben is *nyugodtan építhetünk.* Ha ehhez még hozzáveszem azt a körülményt, hogy székesfővárosunk istenadta természeti kincseinél fogva különleges értékek felett is rendelkezik, azt hiszem, nyugodtan jelenthetem ki, hogy *az 1937. esztendő idegenforgalmi eredményei egyáltalán nem fognak visszaesni, hanem megvan a reményünk arra, hogy tulhaladják az idegenforgalom eddigi eredményeit.*

Az egyéni utazások jelentősége

— Idegenforgalmunknál rendkívül örvendetes jelenséget észlelünk körülbelül egy esztendő óta. Arról van szó, hogy míg az elmult esztendőkben a Budapest felé irányuló idegenforgalom legtekintélyesebb részét a társasutazások résztvevői tették ki, addig most a súly inkább *az egyéni utazókra* terelődött. Idegenforgalmi iparunk szempontjából ennek beláthatatlan jelentősége van, mert köztudomásu dolog az, hogy a társasutazások, amelyeket majdnem százszazalékosan a különböző idegenforgalmi irodák, tehát nyerészkedésre alapított vállalkozások bonyolítanak le, *észrevehető hasznot nem jelentettek, legfeljebb a befektetett pénzösszegek forgalmát tették lehetővé.* Az idegenforgalmi irodák ugyanis az általuk Budapestre irányított csoportok elhelyezésénél, élelmezésénél és általában minden téren arra törekedtek, hogy saját üzleti eredményeik fokozása céljából *a lehető legmagasabb engedményeket érjék el.* Ezt nem is lehet elitélendőnek tartani, mert a publikumra éppen az volt a vonzóerő, hogy távoli országokból a normális utazási költségeknek csekély hányadáért szállították el őket Budapestre, ahol ugyancsak jutányosan a legkiválóbb ellátásban és elszállásolásban volt részük. A kezdeti időkben, amikor idegenforgalmunk még nem emelkedett arra a hatalmas nívóra, amelyen ezidőszerint áll, örömmel fogadtuk a társasutazásokat is, mert ezek annak ellenére, hogy rentabilitásuk reánk nézve csekély volt, *rendkívül hatékony propagandaeszköznek bizonyultak* és úgyszólván kiharcolták számunkra külföldön mostani jóhírnevünket. Ha manapság Budapest divatos helyévé lett a világot bejáró turistáknak és utasoknak, ez *elsősorban a közelmúlt esztendőkben hozzánk vezetett sok társasutazásnak tulajdonítható,* mert azok, akik ezekben résztvettek, valósággal mesebeli országnak tüntettek fel bennünket saját honfitársaik előtt. Nem jelenti természetesen ez a kijelentésem azt, hogy *a jövőben is ne látnók szivesen a csoportos utazásokat,* tagadhatatlan azonban, hogy *nemzetgazdasági szempontból sokkal nagyobb jelentősége van reánk nézve az egyéni utazásoknak, mint a társasutazásoknak.*

DEUTSCH LIPÓT
műszerész
Budapest, VI., Paulay Ede-u. 65. Tel.: 1-291-86.
Különleges ipari varrógépek minden iparágnak.

KORONA PÁCOK Törv. védve
ÁRBAN olcsóságával, MINŐSÉGBEN kiválóságával VEZET
NÉMETH ISTVÁN ÉS TÁRSAI
Első Magyar asztalospácgyár
Budapest. VI., Szondy-u. 55. Tel: 1-293-11.

SCHNEIDER JÁNOS
Belső-berendező, épületasztalosáru-üzeme
BUDAPEST, VIII., KISFALUDY-UTCA 8.
ALAPÍTÁSI ÉV 1907. TELEFON: 1—346—16

Nagyszabású intézkedések a közlekedési balesetek elhárítása érdekében

Amióta Budapesten a multhoz viszonyítva jelentékeny módon megnövekedett az utcai forgalom, egyre több gondot okoz a fővárosnak és az államrendőrségnek az, miképpen biztosítsa a közlekedési lehetőségeket. A legutóbbi villamostarifa-módosítás óta *egészen szokatlan mértékben szaporodtak el a fővárosban a kerékpárok*, s ezidőszerint már az a helyzet, hogy

a géperejű járművek a főbb útvonalakon csak a legnagyobb nehézségek árán tudnak közlekedni, emellett azonban ijesztő módon megszaporodtak a közlekedési balesetek.

Az államrendőrség főkapitánya és a polgármester a közelmult hetekben többizben beható tárgyalásokat folytatott, amelyek arra irányultak, milyen intézkedések megtételével lehetne a közlekedési téren jelentkező bajokat eloszlatni. Mint

illetékes helyről

értesülünk, ez a kérdés most közel jutott a megoldáshoz. A polgármester ugyanis megkereséssel fordult az *Országos Közlekedésrendészeti Tanácshoz*, ebben különböző módokat jelölt meg a közlekedés egyszerűsítésére, illetőleg ütemesebbé való tételére. Ezzel egyidejűen felhívást bocsátott ki a polgármester az egyes fővárosi ügyosztályokhoz, elrendelve, hogy az ügyosztályok folytassanak tanulmányokat, *milyen eszközökkel, milyen intézkedések megtételével lehetne a közlekedésügy mind elodázhatatlanabbá váló reformjait megteremteni.* A polgármester

elsősorban az útkereszteződések forgalmi biztonságának javítását tartja szükségesnek,

ezzel egyidejűen azonban felveti azt a kérdést is, *melyek azok az útvonalak, ahol a kerékpározók számára külön utakat lehetne létesíteni.* Minthogy igen sok baleset okozója az államrendőrség baleseti statisztikája szerint a *locsolás következtében a síkos úttest*, a főváros vezetősége most azzal a gondolattal foglalkozik, hogy

a nappali locsolásokat a legnagyobb forgalmu útvonalakon teljesen mellőzi és az utcák tisztántartása érdekében a locsolás helyett az éjszakai időben történő uttestlemosásokat vezeti be.

Ezzel sem elégszik meg azonban a székesfőváros, hanem arra is törekszik, hogy lassan-lassan, ha kell, kisajátítási eljárás bevezetésével is *egyszersmindenkorra eltüntesse azokat a kiálló épületrészeket*, amelyek számos főforgalmi útvonalon szinte lehetetlenné teszik a közlekedési balesetek elkerülését. A gyalogjárók védelmében a legnagyobb forgalmu gócpontokon

földalatti aluljárók létesítését is tervbevették,

mivel azonban mindezeknek az intézkedéseknek keresztülvitele sokmillió pengőt igényel, a polgármester már eleve tisztában van azzal, hogy a forgalom biztonságát szolgáló új létesítményeket *egy esztendő alatt nem, hanem csak egymás után következő évek sora alatt lehet majd végrehajtani.*

Értesülésünk szerint a legsürgősebb intézkedések a *bicikliforgalom elkülönítését tartják* és ez az eddigi tervek szerint úgy fog történni, hogy a nagyarányú gépjármű- és villamosközlekedéssel túlságosan igénybevett fűútvonalakat *teljesen lezárják a kerékpározók elől*, viszont a főforgalmi útvonalakkal párhuzamos egyes utcákban *egyirányú közlekedést vezetnek be.*

HÍREK A PÁRTBÓL

A NEP erzsébetvárosi vacsorája Halla Aurél államtitkár tiszteletére

Megalakult a mérnökök és a háztulajdonosok csoportja a VII. kerületben

Lelkes munkatársak egybefogó munkájával, lankadatlan kitartással és szorgalommal folytatja a NEP VII. kerületi szervezete az Erzsébetvárosban nagyarányú szervezési munkálatait. A pártkör *De Sgardelli* Caesar pártelnök vezetése alatt valóságos hadműveleti iroda. Minden tervszerűen, előre kidolgozott munkaprogramok pontos betartásával épül fel. A jelszó: *a legtökéletesebb alkotmányos munkat kifejteni, minél kevesebb politikával, de annál nagyobb szociális tartalommal* a lövészárok szellemében. A pártkor tágas helyiségében naponta csoportgyüléseket tartanak, amelyeknek *Szilágyi* Jenő üv. alelnöke a szervezője. Ma már négy titkár és két gépírónő is csak megfeszített munkával tudja ellátni szolgálati ügykörét. *Ekker* László központi politikai párttitkár, *Somogyi* Lajos központi adminisztrativ titkár, *Burger* Gyula elnöki titkár, *Ságody* Ferenc szervezési titkár, *Farkas* Sándor segédtitkár, *Marton* Erzsi és *Hahn* Klári tisztviselőnők dolgoznak a kerületért. Ma már meg lehet állapítani, hogy a nagysikerű szervezkedés eredményeképpen a NEP kerületi szervezetei sorában az erzsébetvárosi rendelkezik a legnagyobb taglétszámmal.

*

A nagy munkát most kivételesen ünnepi esemény váltja fel. Az erzsébetvárosi kereskedők és iparosok körében felmerült óhajnak engedve a NEP VII. kreületi szervezetének elnöksége elhatározta, hogy *Halla* Aurél dr. kereskedelmi államtitkár tiszteletére november 30-án, hétfően este 8 órakor a Royal-szálló összes termeiben zártkörű vacsorát rendez. A vacsoráról szóló meghívókat hétfőn bocsátották ki, de a vacsora hírére már eddig is közel kétszázan jelentkeztek. A vacsorán az ünnepi beszédet *Zsitvay* Tibor dr., a NEP fővárosi szervezetének elnöke fogja mondani. Felszólal még *Bessenyey* Zénó dr., a Közmunktanács elnöke, a kerület országgyülési képviselője, valamint *Magyar* Bertalan, az OMKE társelnöke a kereskedők és vitéz *Kocsárd* Ferenc kályhásmester, ipartestületi szakelnök az iparosok nevében. A vendégeket a vacsora keretében, mint házigazda *De Sgardelli* Caesar kerületi pártelnök fogja üdvözölni. A vacsora iránt az egész kerületben rendkívül érdeklődés mutatkozik, mert *Halla* Aurél dr. államtitkár már több izben foglalkozott az Erzsébetváros kérdésével és nagy szeretettel karolta fel a kerületi kereskedők és iparosok ügyeit.

*

Az elmult héten nagy lelkesedéssel alakították meg a NEP VII. kerületi központjának égisze alatt a már eddig felállított szakcsoportok mellé a *mérnöki csoportot.* Az alakuló ülést *De Sgardelli* Caesar kerületi pártelnök nyitotta meg, rámutatva a mérnöki szakcsoport megalakításának szükségességére. *Kolbányi* mérnök részletesen ismertette a pontokba foglalt mérnökpolitikai elgondolását. Többek hozzászólása után megválasztották a vezetőséget. Elnökké macsovai *Litsek* Jenő miniszteri osztálytanácsos gépészmérnököt, alelnökké *Horváth* László szövetkezeti igazgató, építészmérnököt és *Dömény* Imre gyáros, gépészmérnököt, főtitkárrá *Bacher* Ernő főmérnököt, titkárrá *Rischák* Lajos gépészmérnököt választották meg.

*

Mintán a kerületben alapos munkával előkészített csoportonkinti szervezkedés kiválóan bevált, legközelebb *a kerületi háztulajdonosok csoportja* fog megalakulni. *Szombathy* Kálmán, a Háztulajdonosok Egyesületének ügyvezető igazgatója vette kezébe a szervezkedés nehéz munkáját és nagy buzgalommal igyekszik a háztulajdonosok csoportját minél erősebbé tenni. A megalakult szervezőbizottság titkári teendőit *Burger* Gyula kerületi pártelnöki titkár látja el.

A szervezőbizottság ezen az úton is felkéri a tagokat, hogy a nov. 26-án este 7 órakor tartandó szervezőbizottsági ülésre teljes számban jelenjenek meg. A háztulajdonosok csoportja előreláthatólag december első napjaiban tartja alakuló ülését, amelynek keretén belül megválasztják a csoport tisztikarát is. A csoportelnök megválasztása körül előreláthatolag harc fog megindulni, mert az elnöki tisztséget illetőleg több név került előtérbe.

Közmunka-ankét. A Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezete még a nyári szünet előtt elhatározta, hogy a közmunkák kiadása körüli eljárás reformja ügyében ankétet tart. Az ankét megnyitó napja november 26-án, csütörtökön este lesz az Esterházy-utcai központban. Utána megtartják a szokásos klubvacsorát.

A NEP tanügyi szervezete *Dávid* Antal dr. egyetemi m. tanár elnöklésével intézőbizottsági ülést tartott, amelyen *Miklós* Béla főtitkár előterjesztésére a bizottság tiltakozását fejezte ki a legutóbb megjelent propagandacikkek ellen, amelyek a munkáltató és irányító tanítást gúnyolják. Ezután a szervezet plénuma előtt előadások következtek. *Bolyos* István igazgató az újtipusú emberek neveléséről tartott értékes előadást. Hangsúlyozta, hogy a lélek reformálása nem elvi elgondolás, hanem megoldandó feladat és az új magyar feladatok egyik fő pontja. Vitéz *Sághelyi* Lajos dr. polgári iskolai szakfelügyelő a cselekvő és irányító pedagógia módszereiről tartott előadást. *Kemenes* Illés tankerületi főigazgató hozzászólásában a kari egység szükségességét hangsulyozta. Az előadó ülés közönsége soraiban jelen voltak: *Dongó* Orbán, *Gazdy* Jenő, *Kövesligethy* Miklós dr., *Szántay* István törvényhatósági bizottsági tagok.

A NEP X. kerületi szervezete havi elnöki tanácsülést tartott *Dongó* Orbán törvényhatósági bizottsági tag, kerületi elnök vezetésével. Az elnök jelentette, hogy a közgyülés költségvetési vitája során *Usetty* Béla dr. a halálsorompó ügyében indítványt terjesztett elő, ő maga pedig a részletes vita során tizenhat indítványt tett. Annyit sikerült elérni, hogy a halálsorompó ügyét kiadták a polgármesternek. *Király* Dezső központi kerületi titkár és *Ajtay* József számvizsgáló jelentése után *Kőszegi* István a közüzemi alkalmazottak státusba helyezését, *Bognár* János dr. a szervezkedést sürgette. Végül *Dongó* Orbán elnök jelentette, hogy a *sertésszállások* kitelepítésére egylőre nincs fedezet. Ezután több iskolaépítésről számolt be.

Fogadóórák a kerületekben

— Nov. 25-től — dec. 1-ig —

V. kerület (Hold-u. 9.) Dési Géza dr. törvhat. biz. tag minden hétfőn d. u. 6—8 irodájában (Báthory-u. 5.), Krompaszky Miksa ker. elnök minden szerdán, Fábián László dr. ker. alelnök, Varrannai István ker. alelnök minden hétfőn, mindhárman este 6—7.

VII. kerület (Rákóczi-út 50.) Bessenyey Zénó dr. országgyül. képviselő 25-én este 7, Deményi Aladár dr. törvhat. biz. tag minden csütörtökön este 7—8, Pesthy Müller József Leó törvhat. biz. tag minden csütörtökön d. e. 10—11, De Sgardelli Caesar ker. elnök naponta d. e. 11—1 és este 6—8, Szilágyi Jenő üv. alelnök naponta d. e. 11—1 és este 6—8, Rendek Károly dr. ker. alelnök, jogi tanácsadó minden kedden este 7—8.

VIII. kerület (Baross-u. 79.) Usetty Béla dr. országgyül. képviselő dec. 2-án, v. Tóth András dr. országgyül. képviselő dec. 1-én, Gazdy Jenő törvhat. biz. tag minden pénteken, Katona János törvhat. biz. tag minden csütörtökön, v. Hajnóczy Béla dr. törvhat. biz. tag miden hétfőn, Ságvári Sándor dr. jogi tanácsadó minden hétfőn, Füredy Lajos iparos- és adóügyekben dec. 2-án, valamennyien este 7, Altorjai András dr. adóügyi tanácsadó minden szerdán d. u. 4—6. — Pártnap hétfőn este háromnegyed 8.

IX. kerület (Üllői-út 115.) Usetty Béla dr. országgyül. képviselő nov. 25-én d. u. 1—3, 26-án este 8—9, 28-án d. u. 1—3, Kövesligethy Miklós dr. törvhat. biz. tag minden pénteken este 7—8 (Angyal-u. 24), Szentesi József törvhat. biz. tag 30-án este 7—8, vágvecsei Wellisch Andor törvhat. biz. tag 30-án este 8—9, Stéger Béla dr. jogi tanácsadó 25-én és 28-án d. u. 2—3.

X. kerület (B.-Jászberényi-út 2.) V. Tóth András dr. országgyül. képviselő 27-én este fél 7, Dongó Orbán törvhat. biz. tag, ker. elnök minden csütörtökön este fél 7, Halter Károly törvhat. biz tag naponta irodájában (Füzér-u. 13.) d. e. 11—1, Krejzler Sándor és Jóba László ker. alelnökök minden kedden este 6—8, Gáspár Béla és Reithauser Róbert ker. alelnökök minden szerdán este 6—8. — Pártnap minden kedden este 6 órakor.

XI. kerület (Bercsényi-u. 7.) Váli Lajos dr. törvhat. biz. tag minden hétfőn este 6—8, Szántay István törvhat. biz. tag minden pénteken este 6—8, Somody Pál központi ker. titkár hivatalos órája naponta — szombat és vasárnap kivételével — d. u. 5—8, állásügyben csak kedden és pénteken. — Pártnap csütörtökön este 6 órakor.

Szívesen adakozik a közönség a koldus-alapra

Közel három hete tüntek el a kéregetők a budapesti utcákról. Azóta a szociálpolitikai ügyosztály irányításával és a kerületi előljáróságok bevonásával széleskörü munka folyik abban az irányban, hogy *az adománymegváltási akciót minél nagyobb mértékben kifejleszthessék. Schuler* Dezső tanácsnok és munkatársai fáradságot nem ismerve, a propagandának úgyszólván minden eszközét felhasználva, igyekeznek *népszerűsíteni* az új rendszert a közönség körében és fáradozásuk eredményei *most már kezdenek is megmutatkozni.* Nagy általánosságban az a helyzet, hogy *a közönség tekintélyes része szívesen szegődött az új megoldás szolgálatába.* Mint mindig és mindenütt, most is akadtak kivételek, amelyek *nemcsak kirívóak, hanem egyenesen bántók.* Előfordult, hogy előkelő közéleti ember, akinek havi jövedelme *köztudomás szerint meghaladja a 2000 pengőt, havi 1 pengő hozzájárulást ajánlott meg,* voltak cégek is, amelyek annak ellenére, hogy *évente milliókat forgalmaznak, a havi hozzájárulás összegét 4—5 pengőben szabták meg,* ezek az esetek azonban csak szórványosak. A tapasztalatok szerint

a legnagyobb megértéssel a középosztály és a vállalatok támogatják az akciót.

Annak dacára, hogy eddig a megajánlásoknak még csak mintegy hatvan százaléka folyt be, az eddigi aodmányösszegekből következtetve arra a megállapodásra jutott a szociálpolitikai ügyosztály, hogy havonta körülbelül 1.000.000—1,200.000 pengő adománymegváltási összeg fog befolyni. Ez a summa igen tekintélyes, mert tudni kell, hogy Budapest egymillió lakosa közül *legfeljebb csak 250.000-re tehető azoknak a száma, akikre az adománymegváltási akciónál számítani lehet.* Az ügyosztályban bíznak természetesen abban, hogy a kezdő hónapok nehézségei után méginkább elmélyül a segítőkészség, mert

a közönség most látja csak igazán, milyen tűrhetetlen volt a helyzet, amikor az utcákon léptennyomon molesztálták a kéregetők és a koldusok.

Nagy része van az eddig elért eredményekben az államrendőrségnek is, amely tapintatosan ugyan, de teljes határozottsággal akadályozta meg a rendelet életbeléptetése után a kéregetéssel üzletszerűen foglalkozó koldus-konzorciumok tagjainak tolakodását.

PeliKan
IRÓGÉPSZALAG
VEZÉRKÉPVISELET
Stalla Lajos Budapest, V.,
Vilmos császár-út 42.

Mosoly és derű

a milliós számok birodalmában

Sebő Béla, a városháza legújabb méltóságos ura

Néhány hét előtt volt tíz éve annak, hogy a főváros törvényhatósági bizottsága *Sebő* Béla főszámvevőt a számszék élére állította. Akkor melegen ünnepelte a jubilánst a városháza, most pedig a legfelsőbb elismerés ad külön fényt az évfordulónak: *a kormányzó Sebő Bélát kormányfőtanácsossá nevezte ki.*

A városháza legújabb méltóságos urának, aki nyakig ül a számokban, ezeken a napokon jelentékenyen megszaporodott amúgy is nehéz munkája. Nem győzi fogadni az üdvözlőket és olvasni a halmokba tornyosuló leveleket, amelyekkel a kitüntetés alkalmából elárasztották. Bizonyos aggodalommal lépünk be ezért hozzá, hogy ebben az ovációs lavinában egy új feladattal terheljük, hogy a kedvünkért nézzen vissza a múltba, a fővárosnál eltöltött pályájára, amely most ünnepi dátumhoz jutott. De *Sebő* Béla derűsen vállalja ezt a feladatot is, amint derűs nyugalommal vállalt mindig mindent a számok milliós rengetegében.

— *Nem lehet csak úgy ingyen jubilálni:* keresztül kell esni a nyilatkozaton is — mondja és bizonyára az élet főkönyvére gondol, ahol mindig szemben áll egymással a bevétel és a kiadás. — Bizony *negyven éve már, hogy a főváros szolgálatába léptem.* A IX. kerületi adóhivatalnál kezdtem 1895-ben, mint napidíjas, majd számgyakornok lettem és a IV. kerületi adóhivatalhoz kerültem, újabb két éves szolgálat után pedig, mint számtiszt a központi adószámviteli osztályhoz, majd 1909-ben, az akkor még együttes pénzügyi és gazdasági ügyosztályhoz osztottak be. Miközben adóhivatali főszámtanácsos lettem, az 1911. évi szervezés után előbb a városgazdasági, majd a pénzügyi ügyosztályban teljesítettem szolgálatot. 1924-től, mint adóhivatali igazgató. 1926-ban a törvényhatósági bizottság a főváros főszámvevőjévé választott meg.

Aki Sebő Béla kiválóságát ismeri, megérti és természetesnek találja, hogy a kerületi adóhivatal napidíjasából főszámvevő lett. De a kezdet? *Vajjon a véletlen sodorta pályája kezdetén éppen a számok felé.*

— *Nem a véletlen* — mondja *Sebő* Béla — A *Barcsay-utcai gimnáziumba jártam, majd jogot végeztem, de mindig a matematika érdekelt a legjobban.* Éreztem, hogy a nekem való helyre kerültem az adóhivatal számlabiruntusában és nagy kedvvel szereztem meg az államszámviteli államvizsgát, az adóhivatali szakvizsgát és a hites könyvvizsgálói oklevelet, miközben a jogi tanulmányaimhoz hűtlen lettem. És nem bántam meg. Örülök, hogy a matematika szeretete olyan térre vitt, amelyen a fővárost szolgálhattam négy évtizeden át. És amikor erre az időre gondolok, hálával és szeretettel kell visszaemlékezni azokra a felebbvalóimra, akik felkaroltak és érvényesülni engedtek: néhai *Bódy* Tivadar pénzügyi tanácsnokra, a későbbi polgármesterre, a *„grófra"*, ahogy röviden *Festetich* Géza gróf tanácsnokot neveztük, *Csupor* Józsefre és a többiekre, akik alatt szolgálatot teljesítettem.

*

Sebő Béla röviden csak így állapítja meg tevékenységét, hogy *„szolgálatot teljesítettem."* Ha azonban belenézünk ebbe a „szolgálatba", kiderül, hogy *a főváros pénzügyi kezelésének egy új, modern korszakát kell érteni alatta,* kezdve attól az időtől, amikor még egészen fiatalon, mindössze négy évi szolgálat után a központi adószámviteli hivatalban *Pogány* Lajos igazgató mellett tevékeny részt vett a póstatakarékpénztári csekk- és kliringforgalomnak az adókezelés terére való bevezetésben. Később a pénzügyi ügyosztályban az átírási és engedelmi díjaknak, valamint az adóügyeknek volt az előadója, 1919-től pedig ő volt a költségvetési referens. Éveken át jegyzője és előadója volt a pénzügyi bizottságnak és *Csupor* József dr. tanácsnok irányítása mellett az 1917-ben készült adójavaslatokat készítette elő. *A községi adórendszer reformja,* az üres telkek adója, az átírási díj, a városi fogyasztási adó és ebadó és *az egészen új vigalmi adó* szabályrendeleteinek tervezete csak erre az időre.

Mint költségvetési referens *átdolgozta és modern alapokra fektette a főváros költségvetési és zárószámadási rendszerét,* majd mint főszámvevő nekilátott az inflációs idők miatt előállott többéves restancia feldolgozásának. Mikor ezzel készen lett, meghonosította a számvevőségnél a naponkinti könyvelés rendszerét, visszaállította az utalványozási jegyzékek szerkesztését, meghonosította a havi zárszámadásokat. Működésének egyik nagyon jelentős eredménye, hogy *felállította a hitelnyilvántartó osztályt, amely megbecsülhetetlen szolgálatot tesz a hiteltúllépések meggátlására.* Felállította a leltári osztályt, megszervezte a bírói letiltások és engedélyezések osztályát, átvette a számvevőség ügykörébe az ápolási díjak kezelését, felállította az öregségi és rokkantsági járulékok kezelését végző osztályt és meghonosította a rendszeres, váratlan pénztárvizsgálatok tartását.

*

Ezt kell érteni az alatt, hogy *Sebő* Béla a negyven év alatt ide vagy oda volt beosztva és hogy „szolgálatot teljesített". s ebbe a szolgálatba, amely számok millióival van kirakva, nem szürkült bele.

— Megnyerő kedvesség, csiny és sugárzó tisztaság külső megjelenésében a mi főszámvevőnk, — mondta valaki, aki nagyon jól ismeri. — És ez a külső a jellemzője egész belső lényének is. Kedves és kiváló úr a szó ritka értelmében. El lehet mondani róla, hogy *a legélvezetesebb hivatalfőnök.* Valósággal kicsiklandozza az ellenvéleményt és *nem tűri a szervilizmust.* Ezek a jótulajdonságai is hozzájárultak ahhoz, hogy *magasra emelte a számvevőség presztizsét.* Emellett a szelleme modern és örökké haladó, amit a külföldi nagyvárosok figyelmét is felkeltő reformjainak egész sora igazol. Megmutatta, hogy a száraznak nevezett számok birodalmát hogyan lehet derűvel és mosollyal kormányozni.

Ismét előtérben a 40 órás munkahét a fővárosnál

Az üzemi munkások jövedelme nem csökken még a kisebb munkaidő mellett sem — A főváros példaadó szociális üzemi politikája

Az a hatalmas szociális tevékenység, amely a tulajdonképpeni gerince az országos kormányzat és a fővárosi autonómia egész munkásságának, végeredményben *a munkanélküliség miatt vált szükségessé.* A munkanélküliség ez a világjelenség, a tulajdonképpeni oka mind annak a rengeteg bajnak, nyomorúságnak, amelyek eliminálása manapság úgyszólván a legfontosabb feladat. Az iparügyi minisztérium fennállása óta szakadatlanul ennek a kérdésnek megoldását szorgalmazza, *ezt célozza a legkisebb-munkabér megállapítás és a munkaidő szabályozása.* De ebből a munkából derekasan kiveszi a maga részét *a főváros autonómiája is.*

Alig néhány nappal ezelőtt határozta el a szociálpolitikai szakbizottság, hogy a polgármester által készített felterjesztést, amely *a munkaidő törvényes úton való csökkentésére vonatkozik, pártoló javaslattal juttatja el a törvényhatósági bizottsághoz.* A *negyvenórás,* illetve a *negyvennyolcórás* munkahét *törvényes úton* való megállapítását javasolja a polgármester ebben a felterjesztésében, amelynek konzekvenciáit természetesen *levonná a főváros tulajdonában levő üzemeknél is.*

Morvay Endre dr. tanácsnok, a fővárosi üzemi ügyosztályának vezetője, állandóan statisztikai összeállításokat készíttet a fővárosi üzemekben fizetett munkabérekről és ezeket

a kimutatásokat most betekintés céljából rendelkezésére bocsátotta a Fővárosi Hirlapnak.

Az adatok szerint a három nagyüzem *munkásainak évi átlagos keresete 2133 pengőt tett ki,* a számszéki igazgató zárószámadási jelentésének adatai szerint pedig *2187 pengőt.* A differencia onnan ered, hogy a fővárosi számszék olyan kiadásokat is figyelembe vett a munkabérek kiszámításánál, amelyeket nem közvetlenül kapnak a munkások, hanem különböző jóléti szolgáltatások formájában.

Morvay Endre dr.

tanácsnok

a statisztikai adatok kiegészítésekép elmondotta a *Fővárosi Hirlap* munkatársának, hogy *az átlagos munkabérnek mai mértéke akkor is megmarad, ha a székesfőváros rátér a negyvenórás munkahét rendszerére.*

— Hosszas munkával — mondotta *Morvay* tanácsnok — valamennyi számítást elvégeztettük már üzemeinkben arra vonatkozóan, hogy a *nagyvenórás* munkahét bevezetése milyen kihatásokkal járna a *negyvennyolcórás* munkaféttel szemben. Azzal teljesen tisztában vagyunk, hogy

addig, amíg ez ügyben kormányrendelkezés nem történik, a székesfőváros sem vezetheti be a negyvenórás munkahetet,

mert a munkaidő leszállításának *csak akkor* van értelme, *ha generálisan* következik be és ezáltal a rendelkezésre álló munkaalkalmak jelentékeny mértékben megszaporodnak.

— A polgármester úr állandóan élénk érdeklődéssel kiséri a munkabérproblémákat és különösen nagy súlyt helyez arra, hogy a székesfőváros elsőrendű közszükségleteit kielégítő intézményeinél *jól fizetett, megfelelő szociális elbánásban részesülő munkások dolgozzanak.* Túlzásokra a város jelenlegi anyagi helyzetében nem ragadtathatjuk azonban magunkat és minthogy megállapíthatóan

a fővárosi üzemi munkások keresnek legtöbbet az egész munkapiacon,

úgy érezzük, *nincs is arra szükség, hogy a béreket a jelenlegi szintnél magasabbra emeljük.* Éppen a munkások nagy száma miatt az a helyzet ugyanis, hogy *már egy-kétfilléres órabéremelések is milliós kiadástöbbletekben jelentkeznének,* ami által nagyüzemeink munkája megnehezülne és hovatovább elkövetkeznék az a helyzet, hogy a tarifák emelése nélkül az egyensúlyt fenntartani lehetetlen lenne.

— Más téren azonban *állandóan történnek intézkedések,* amelyek azt célozzák, hogy az üzemi munkásság sorsa a lehetőség szerint *még jobban biztosíttassék.* Éppen a napokban küldöttük szét a polgármester úr intézkedése folytán az értesítéseket annak a mintegy ötszáz öregségi és rokkantsági járadékot húzó volt üzemi munkásunknak, akiket a székesfőváros saját költségén biztosított az *OTI*-nál, illetőleg a *MABI*-nál. Ezekben az értesítésekben ügyosztályom tájékoztatta az érdekelteket, hogy *betegség esetén* nekik, vagy igényjogosult családtagjaiknak *ingyenes orvosi kezelésre, gyógyszerellátásra, gyógyfürdőkbe való beutalásra, fogászati kezelésre, gyógyászati segédeszközökre és szülészeti segédkezésre van joguk, minden külön költség nélkül.*

— Nagy érdeklődéssel figyeljük persze mi is, mit szándékozik tenni a kormány a még mindig jelentős mértékben fennálló *ipari munkanélküliség* enyhítése céljából. Az

ideális megoldás valóban a negyvenórás munkahétnek intézményes, minden szakmára való kiterjesztése lenne,

sokat lendítene azonban a bajokon az is, ha egyelőre legalább *valamennyi iparágban biztosítanák a negyvennyolcórás munkahetet.* A tapasztalatok azt bizonyítják, hogy a munkaadók sok esetben visszaélnek helyzetükkel és azokban az iparágakban, amelyekben már a minisztérium bevezette a negyvennyolcórás munkaidőt, *szinte állandó túlóráztatással játsszák ki a rendeletszerű megkötéseket.* A nagyüzemekben és nagyvállalatoknál általában türhető ugyan a helyzet ezen a téren, a középvállalatok és a kisvállalatok azonban, értesülésem szerint, *egyremásra követik el a kihágásokat,* amire azonban valószínűleg nem kerülhetne sor akkor, ha *valamennyi ipari ágazatban azonos alapelvek szerint lenne megállapítva a munkaidő.*

HESZ LAJOS
építőmester
BUDAPEST, I., LÓGODI-U. 9.
Telefon: 1—603—21.

Nézzen utána,
hogyan csökkentheti
háztartása költségeit.
Használjon gázt, mert
olcsó, gyors és tiszta
Forduljon díjtalan költségvetésért
Budapest Székesfőváros Gázművei Városi Irodáihoz.

Krausz Ferenc
bronzöntő
Budapest, VI., Babér-utca 80.
Telefon: 2-932-26

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. Tel.: 2-695-59.

Első Magyar Beépíthető kismotor üzem
KOVÁCS JÁNOS
Budapest, XI., Fadrusz-utca 2. — Telefon: 2-693-26

Törv. védett
Nagy árammegtakarítás!
Nagyobb fény!
KOMOR HENRIK-féle
fénytechnikai-, villamossági- és műszaki vállalat K. F. T.
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-U. 59.
lámpatestekkel
Telefon: I-814-76

Események

Huszonöt év
Budapest szolgálatában

Az esztendő vége felé közeledünk és nemsokára megtarthatjuk a seregszemlét a FŐVÁROSI HIRLAP leperdülő munkaévének területén. Ez a szemlénk az eddigieknél nevezetesebb és ünnepiesebb, mert ezzel az esztendővel tölti be a FŐVÁROSI HIRLAP alapításának huszonötödik esztendejét.

A közeledő évforduló alkalmából meleg érzéssel köszöntjük előfizetőink és olvasóink táborát, amely bizalmával és barátságával ajándékoz meg minket azért a munkáért, amelyet a közérdek szolgálatában folytatunk. Budapestet és vele az egyetemes magyar érdeket szolgáljuk munkával, tisztességgel, önzetlen áldozatkészséggel, soha nem pihenő energiával, készen a harcra is, ha a közérdek parancsa csatasorba állít. Büszkeséggel tölt el bennünket, hogy ez a lélekkel fűtött munkánk eredményeket érlelt, hogy szavunkat sokszor meghallották és lehetőségeinkhez képest mi is hozzájárultunk azokhoz az eredményekhez, amelyek a naggyá nőtt fővárosát szerető minden magyart büszkeséggel töltenek el.

Ehhez a munkához nemcsak a szeretetét és lelkesedését hozta a FŐVÁROSI HIRLAP, amely születése napjától kezdve a sajtóban új irányt mutatott és a sajtó feladatának betöltéséhez új tartalmat adott. Köztudomású, hogy a FŐVÁROSI HIRLAP volt az első sajtóorgánum, amely rá akarta és rá is tudta irányítani a közönség figyelmét a fővárosra és a közérdeklődés fényébe állította a Városházát, ahonnét a fővárost kormányozzák.

Megértette a közönséggel, hogy a városházi adminisztrációval millió lélek boldogulása függ össze és ezért mindnyájunk joga, de kötelessége is figyelni és értékelni a városvezetés munkáját.

Miközben megillető súlyhoz és jelentőséghez jutott lapunk hasábjain a városháza minden életmegnyilvánulása, a FŐVÁROSI HIRLAP új utakat tört arra, hogy ezt az érdeklődést éberen tartsa.

Megteremtette az igazi városházi hírszolgálatot, amelybe jólértesültsége mellett új hangot, friss színeket, ötleteket tudott belevinni és megmutatta a nyomában feleszmélőknek, hogy milyen nagy, dús és termékeny területet hagytak eddig kiaknázatlanul. Hogy mások is ezen a megnyitott csapáson indultak el, csak azt mutatja, hogy helyes volt az irány, amelyet a magunk számára megszabtunk és ösztönző erőt adott arra, hogy hivatásunkat, a korral előretörve, mindmáig, mint a legkomolyabb és legtekintélyesebb fővárosi sajtóorgánum, az élen töltsük be.

Ezzel az érzéssel tartjuk a vége felé közeledő munkaévünk seregszemléjét is és kérjük előfizetőinket és barátainkat arra, hogy missziós munkánkban továbbra is támogassanak. De ugyanakkor azt a kérést intézzük azokhoz a barátainkhoz, akik lapunkat csak példányonként szerzik be, hogy lépjenek be előfizetőink gárdájába és erősítsenek bennünket ezzel is további küzdelmünkben.

FŐVÁROSI HIRLAP

Alapításának huszonötödik évfordulóját a FŐVÁROSI HIRLAP nagyszabású jubileumi szám kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Linoleum és gummi
burkolási szakvállalat CSÁSZÁR IMRE
BUDAPEST, IX., LÓNYAY-UTCA 36. Tel. 1-887-49.
Ajánlatok díjmentesen

Nagy Ferencnek teljes elégtételt adott az igazoló választmány

Minden fórum megállapította az ellene emelt vád alaptalanságát

A főváros igazoló választmánya csütörtöki ülésén tett pontot az alaptalan vádaskodás után, amely miatt *Nagy* Ferenc törvényhatósági bizottsági tag nehéz kálváriát járt. A közéleti férfiút alaptalan gyanusítással igyekezett befeketíteni a bosszú. Ráfogták, hogy villája építésekor a főváros tulajdonából útépítési kőanyagot vett el és épített be a villájába. Mindösszo mintegy 200 pengő értéket tulajdonított ennek a kőanyagnak a vád, de ez mégis elég volt ahhoz, hogy *Nagy* Ferenc ne tűrje a gyanusítást és ártatlanságát minden fórum előtt bebizonyította. A bíróságnál ez teljes mértékben meg is történt, amennyiben a *kir. ügyészség elejtette a vádat és ennek alapján az eljárást megszüntette.*

Most a főváros igazoló választmánya elé került az ügy. *Usetty* Béla dr. elnöklésével ült össze az igazolóválasztmány, amely előtt a legszélesebb körben folyt a bizonyító eljárás. A tanúk egész sorát hallgatták ki, köztük *Király* Kálmán tanácsnokot, aki kijelentette, hogy meggyőződése szerint *Nagy Ferenc semmiféle követ nem használhatott fel, mert azt az út- és csatornaügyi ügyosztály azonnal észrevette volna.* Amikor a gyanusítás nyilvánosságra került, kötelességszerűleg vizsgálatot tartottak, amely *negatív eredménnyel járt. Viola* Rezső dr. műszaki főtanácsos kijelentette, hogy a *szóbanforgó ház már majdnem teljesen kész volt, amikor a város építtetni kezdte az úttestet.* Azon a vidéken különben senkinek sincs szüksége kőre, mert terméskő bőven van, az útépítéshez kiszállított kövekből semmi sem veszett el, *sőt a házépítésből fennmaradt kövekből használtak fel az útépítéshez.* Különböző rangú és rendű tanúk igazolták ezután a gyanusítás teljes alaptalanságát.

A kihallgatások végén az igazoló választmány a *panaszt egyhangúlag elutasította*, megállapítva, hogy *Nagy Ferenc villája építéséhez semmit sem használt fel a főváros kőanyagából és így az ellene emelt vád alaptalan.* Ezzel *Nagy* Ferencet az utolsó fórum is *teljesen rehabilitálta.*

Pénteken közgyűlés. A főváros törvényhatósági bizottsága november 27-én, pénteken közgyűlést tart, amelynek napirendjén a következő fontosabb ügyek szerepelnek: a Rudas-fürdő átalakítása, az óbudai új kivezető főút csatornázása és útrendezése, a budafoki úton építendő gyüjtő-csatorna költségeire póthitel engedélyezése, kertészeti póthitel, a Közmunkatanács székházának megszerzése, a Hársfa-, Dob- és Csengery-utcák mentén fekvő fővárosi telkek egy részének a kincstár részére való eladása, a fővárosi biztosításokról szóló előterjesztés, a megszüntetett közkórházi alap felszámolásának befejezése, új gyógyszertárak felállításának engedélyezése, egy második főszámvevőhelyettesi és a Horthy Miklós-kórházhoz egy alorvosi állás szervezése. — *Wolff* Károly és *Koós* Jenő elhunytával, *Terbócz* Imre, v. *Lázár* Domokos, *Bocsáry-Spur* Kálmán dr., *Lévai* Sándor, *Nagy* László dr. lemondása folytán több bizottsági tagság kerül szavazás útján betöltésre.

Jenő napja az Ujvárosházán. Szerdán délelőtt ünnepi hangulattal telt meg az Ujvárosháza. *Sipőcz* Jenő dr. főpolgármestert ünnepelték névnapja alkalmából. Elsőnek a főpolgármesteri hivatal személyzetének élén *Horony-Pálfi* Aurél dr. főjegyző üdvözölte, majd az előljáróság élén *Duday* Alajos dr. jelent meg. Ezután a NEP küldöttsége fejezte ki jókivánságait *Usetty* Béla vezetésével, majd a *FANSz* tisztviselő és oktató osztályának küldöttsége kereste fel *Duday* Alajos és *Erődy* Kálmán vezetésével a főpolgármestert. A Tisztviselő Kaszinó nevében *Osvald* István, a Kúria elnöke, mondott üdvözlő szavakat, a TESZ küldöttségét *Zadravetz* István püspök vezette. A budapesti Tanítóegyesület delegátusai is megjelentek, élükön *Ölveczky* Pállal, majd a székesfővárosi közkórházak főorvosi kara tisztelgett *Wolff* Károly dr. központi kórházigazgató vezetésével és sorra megjelentek a főváros üzemeinek és intézményeinek kiküldöttei is. A Baross Szövetség küldöttsége élén *Ilovszky* János mondott üdvözlő szavakat. A meleg szeretetnek ebben a megnyilatkozásában ünnepélyes formában vett részt a *Fővárosi Rovatvezetők Testülete* is, amelynek élén *Rátkai* Károly dr. üdvözölte a főpolgármestert, hangsulyozva azt a lelki magaslatot, amellyel mindenkor felül tudott emelkedni a pártszempontokon és megteremtette a városházán az igazi egységet. *Sipőcz* Jenő főpolgármester válaszában kijelentette, hogy mindenkor munkatársainak tekintette a városházi ujságírókat, akiktől továbbra is szeretetet, támogatást kér munkájához. Az ünneplést két óra előtt *Szendy* Károly polgármester, majd utána a tanácsnoki kar tisztelgése zárta be. *Lamotte* Károly dr. alpolgármester, aki, mint ismeretes, hivatalos kiküldetésben Svájcban tartózkodik, táviratban fejezte ki szerencsekívánatait.

Tavasszal végre restaurálják a belvárosi templomot. Budapest egyik legkiemelkedőbb műemlékét, a belvárosi főplébániatemplomot rövidesen *restaurálni* fogják. Most már végleg lekerültek a napirendről azok a tervek, amelyek azzal a megokolással, hogy a főplébániatemplom az Erzsébet-híd feljárójához való közvetlen közelsége miatt kedvezőtlenül hat a városképre —, azt kívánták, hogy a templomot jelenlegi helyéről el kell távolitani. Abbamaradtak ezek a tervek azért, mert szakértői megállapítások szerint egyrészt nagyon tekintélyes anyagi áldozatok meghozatalára lett volna szükség, másrészt annál az oknál fogva, mert *a főváros vezetősége aggályosnak tartotta a rendkívül nagybecsü műemlék megbolygatását*, attól félve, hogy a felemelési, illetve áthelyezési munkálatoknál valamilyen baj történhetik. A polgármester döntése szerint 1937 tavaszán alapos *renoválásnak* vetik alá a *főplébániatemplomot*. Archaikus külsején nagyobb változtatásokat nem eszközölnek, de gondoskodnak arról, hogy *eltünjenek a templom oldalfalairól a pár évvel ezelőtt végzett kutatótevékenység nyomai* és az egész épület kellemes összhatást kapjon. A tatarozás a templom külső részein kívül a belső restaurációra is kiterjed és első etappja lesz annak a programnak, amelyet a polgármester kezdeményezésére a székesfőváros magasépítési ügyosztálya a fővárosi kegyúri templomok karbantartása érdekében kidolgozott.

Szálloda és fogadó. Erősebb idegenforgalmi napokon sok kellemetlenség szarmazott abból, hogy az idegenek a zugszallodakba tévedtek, amelyekben bizony nem jo fogalmat alkothattak maguknak Budapest szállodai viszonyairól. A kereskedelemügyi miniszter most orvosolja ezt a kérdést. *Rendeletet adott ki a „szálloda" elnevezés használatáról.* E szerint a *szálloda*, vagy akár *szálló, hotel, pensio* elnevezést csak akkor szabad használni, ha az épület jellegének, fekvésének, berendezésének, valamint a helyi viszonyoknak figyelembevétele mellett az *idegenforgalom követelményeit kielégíti.* Ha ezeknek nem felel meg, csak a *„fogadó"* elnevezést szabad használni. Ha kétség merül fel abban a kérdésben, hogy használható-e a szálloda elnevezés, az elsőfokú iparhatóság a rendőrhatóságnak, a Kamarának és Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatalnak meghallgatása után dönt.

Megnyitották a járványkórház új megfigyelő pavillonját. A *Szent László-kórházban* megfigyelő pavillont építettek. A betegek először ide kerülnek és ha betegségüket pontosan megállapították, akkor helyezik csak át őket a megfelelő osztályra. Ezzel a rendszerrel *megakadályozzák, hogy valamely beteg új betegtől újabb fertőző bajt kapjon.* A megfigyelő pavillont pénteken adták át rendeltetésének. A belügyminisztérium képviseletében *Johan* Béla dr. államtitkár jelnt meg, aki hangoztatta, hogy az újabb építkezések lehetővé teszik, hogy a Szent László-kórház megfelelhessen a legszigorúbb követeléményeknek is.

Karcok Budapest multjából. Ezzel a címmel tartalmában és külső formájában is vonzó könyvecske hagyta el a sajtót. A szerzője *Horváth* Elemér székesfővárosi adóhivatali tanácsos, aki Budapest multjából vetit elénk egy sereg érdekes és színes képet. A gázvilágítás történetét írja meg, majd a Mátyás-templom körül csoportositja a feledésbe ment eseményeket, hogy azután a kuruc idők zivataros történetét tárja fel több fejezetben, a históríkus készségével. Szeretettel időzik a régi Belvárosban és poézisba mártja tollát ott, ahol a Bidermeier-kort jellemzi. Befejezésül az ezer év előtti Budapest után fantasztikus képet rajzol arról, hogy milyen lesz itt ezer év mulva a világ. Alapos buvárkodás, a krónikaíró gondossága és lelkiismeretessége jellemzi a kis munkát, amelynek Budapest szeretete ad meleg színt.

A sasadi ingatlantulajdonosok közgyűlése. A sasadi városrész fejlesztéséért küzdő Sasadi Ingatlantulajdonosok Egyesülete *Szabó* Sándor dr. kormányfőtanácsos elnöklésével évi közgyülést tartott, amelyen a tagok sorában megjelent *Felkay* Ferenc dr. tanácsnok, *Nagy* Ferenc törvényhatósági bizottsági tag, *Ostian* Ferenc közélelmezési főtanácsos. *Székely* Miklós ügyvezető alelnök terjesztette elő az egyesület széleskörű munkásságáról szóló évi jelentést, amelyet elismeréssel vettek tudomásul. Végül *Pap* Géza dr. ny. államtitkár, társelnök előadást tartott a szabad idő felhasználásáról.

Ha Ön kis gázszámlát akar, látogassa a Gázművek közismert és nagy népszerűségnek örvendő kedd--pénteki főzőbemutató előadásait. Előadásainkat minden kedden és pénteken d. u. 5 órai kezdettel tartjuk a VI., Vilmos császár-út 3. I. emeleti előadótermeinkben. Budapest székesfőváros Gázművei.

Beér Sándor VÉSNŐKMESTER
V., Gr. Tisza István-utca 5. sz. • Telefon: 1-824-29
szivacsalátétes BÉLYEGZŐJE
tartós, szép és tiszta

November 26 és 29-én
délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Gazdasági Értesítő

Elveti a főváros az önbiztosítás gondolatát

Kisebb méretű megszorítások csak a civilkockázatú épületek és az ingójavak biztosításánál lesznek

A főváros legközelebbi közgyülésén napirendre kerül a biztosítások kérdése, amennyiben az év végéig el kell dönteni, hogy a biztosítások fennmaradnak-e a jövőre, avagy önbiztosítással gondoskodik-e a főváros a jelentkező károk fedezetéről. A főváros vezetősége *az önbiztosítás gondolatát elutasította*, általában ez a felfogás alakult ki a törvényhatósági bizottság tagjai sorában is, így a probléma csupán *a biztosítás kereteinek megállapítására szűkült*. Ilyen értelemben foglalkozott a kérdéssel a *Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezete* is, amely szerdai pártértekezletén tárgyalta az ügyet.

A napirenden lévő problémáról kérdést intéztünk vitéz nemes *Juhász* Jenő dr. gazdasági főtanácsos, törvényhatósági bizottsági taghoz, aki mint a NEP városgazdasági bizottságának elnöke, ebben a kérdésben a közgyülésen fel fog szólalni. Felfogása szerint *a biztosítás mellőzendő a civilkockázatú vagyontárgyak egy részénél és a biztosítás alól kivonni kívánja* — a polgármester javaslatával egyetértőleg — *az ingóságok biztosítását és az úgynevezett vegyes biztosításokat is.* Okfejtésében amely kiváló szaktudást árul el, figyelemreméltó az a rész, amelyben *a gépkocsik biztosításának* felesleges voltát hangsúlyozza. Az érdekes nyilatkozat, amelyben

vitéz nemes Juhász Jenő dr.
törvényhatósági bizottsági tag

álláspontját a *Fővárosi Hirlap* munkatársa előtt megindokolta, a következő:

— A múlt év végén került szőnyegre a fővárosi biztosítások kérdése, azzal kapcsolatban, hogy a biztosítási szerződések 1935 december 31-én lejártak és azok megújításáról kellett gondoskodni. A törvényhatósági bizottság az ügyet nem látta kellőleg előkészítettnek, amit a törvényhatósági bizottság tagjai úgy a városgazdasági, mint a pénzügyi bizottságban is kifejezésre juttattak és felkérték a polgármestert, hogy a kérdés kellő elbírálása szempontjából gondoskodjék a fővárosi biztosításokra vonatkozó adatok összegyüjtéséről és rendelkezésrebocsátásáról. Felvetődött ugyanis a kérdés:

helyes-e a biztosításokat fentartani,

tekintettel arra, hogy az elmúlt 11 év tapasztalatai szerint a főváros által fizetett biztosítási díjak összege mintegy 4 és fél millióval haladta meg az ezzel szemben kifizetett kártérítések összegét és a kártérítésnek összege 11 évi átlagban a kifizetett biztosítási díjaknak csupán 16 százalékát tette ki. A polgármester jelentését 1936 május 19-én tette meg és ennek ismeretében a törvényhatósági bizottság úgy határozott, hogy a biztosításokat 1936 december 31-iki határidővel felmondja és ezen határidőig fog dönteni afelett, hogy *a biztosításokat az eddigi kereten belül fenntartja-e avagy megszünteti és pedig egész terjedelmükben, vagy egyes részleteire kiterjedően.*

— A biztosításnak célját és értelmét *a kármegosztás elve* adja meg, így ennek a kérdésnek, természetszerüleg, fel kell merülnie minden olyan biztosított vagyonkomplekszummal, amely terjedelménél és a vagyonhoz tartozó értékek diszlokáltságánál fogva kisebb kockázatot visel olyan értelemben, hogy a tulajdonát képező vagyonértékek egyszerre nagy tömegben semmisüljenek meg. Tipikusan ilyenek *a nagy közületi vagyonok* és ezzel magyarázható, hogy az állam, a posta, az államvasutak nem biztosítják vagyontárgyaikat, hiszen azoknak szétosztottsága már maga is kellő garanciát nyujt arra nézve, hogy a helyenként fellépő károk kibírhatatlanokká ne váljanak. *Ugyanez a helyzet áll fenn a székesfőváros tulajdonában levő javaknak egy jelentékeny komplekszumára nézve* és pedig a tűzkár szempontjából az úgynevezett

civilkockázatú épületek és ingó javak tekintetében,

hiszen a főváros civilkockázatú épületei és vagyontárgyai, mint például különböző iskolák, előljárósági épületek, bérházak, templomok, kórházak, vásárcsarnokok és vigadók a főváros területén anynyira szétszórva feküsznek hogy *azoknak egyszerre való, vagy nagy mértékben való elpusztulása el sem képzelhető.* Ezt az okoskodást igazolni látszik az 1925-től 1935-ig összeállított statisztika is, amely szerint 10 év alatt az épületek tűzkára után fizetett kártérítési összeg 110.059 pengőt, az ingóságok tűzkára után fizetett kártérítési összeg 16.147 pengőt, vagyis *a biztosított értéknek körülbelül 4 ezrelékét* tette ki és az utolsó évben lefizetett biztosítási díjból ennél a két biztosítási ágnál együttesen mintegy *11 százalék térült vissza.* A polgármester által nyujtott utolsó 10 évi statisztika szerint, ha az összes kimutatott biztosításokat együttesen veszszük számításba, *a biztosító társaságok részéről kifizetett biztosítási díjak az utolsó 11 évben körülbelül 4 millió pengővel haladták meg a felmerült és a biztosító társaságok által térített károkat.*

— Természetes, hogy ilyen körülmények között csalogató gondolatnak látszik a főváros biztosításait teljesen megszüntetni. Ezen a téren azonban

nem szabad túlzásba esnünk

és a főváros tulajdonában levő javak és értékek biztosításánál, vagy nem biztosításánál azt kell számításba vennünk, hogy vannak a fővárosnak olyan vagyonértékei, amelyek oly nagy mértékben vannak lokálisan együtt, hogy azoknak együttes megsemmisülése a fővárosnak olyan károsodását jelenthetné, amelynek pótlásáról a saját gazdálkodásának keretei között, nem tudna gondoskodni. Ebből a szempontból nézve a kérdést, koncedálnom kell azt, hogy a *főváros üzemei*, illetőleg az *üzemekben elhelyezett értékei* olyan nagy mennyiségben vannak koncentrálva az egyes telepeken, hogy egy ilyen telepnek megsemmisülése nembiztosítás esetén a legnehezebb helyzet elé állítaná a fővárost. Éppen ezért a magam részéről — és ezt a felfogásomat pártunk is osztja, —

helyeselni kel a polgármesternek azt az álláspontját, hogy a főváros üzemi épületeinek a biztosító intézetek útján való biztosítása továbbra is fentartassék.

— Miután *az üzemeknek civilkockázatú épületei* is vannak, amilyenek például a székházak, a telepektől függetlenül elhelyezett adminisztrációs épületek és hasonlók, felmerült az a gondolat, hogy ezeket a nem üzemi kockázatú üzemi tulajdonban lévő épületeket vonjuk ki a tűzbiztosítás alól, magam részéről azonban *ezt a felfogást nem osztom*, mert, — bár elismerem azt, hogy ezeknél az épületeknél a nembiztosítás rációja éppügy megvan, mint a főváros egyéb közigazgatási épületeinél, — az üzemi vagyonokhoz képest azonban *ezek az épületek és azok biztosítási díjai nem jelentenek olyan tételt, hogy annak kedvéért érdemes volna az üzemek vagyonértékeinek biztosítási kérdését bifurkálni.*

— Feltétlenül mellőzhetőknek és mellőzendőnek tartom azonban

a közigazgatási civilkockázatú épületek tűzbiztosítását,

mert ezeknek keretében jóformán elképzelhetetlen olyan tömeges kár, amelyet a székesfőváros a megtakarított biztosítási összegek megfelelő tartalékolása mellett, saját erejéből ne volna képes pótolni. A kárlehetőségek megosztottsága teszi indokolttá

az ingóságok

tűzkár elleni biztosításánál a polgármester által is javasolt mellőzést és ugyan ez az eset az úgynevezett

vegyes biztosításokra

nézve, amilyenek a *szavatossági, baleset, szállítmány, üvegtörés* és *üzemszünetelés* esetére kötött biztosítások is.

— A polgármesteri javaslattal szemben

nem tartom indokoltnak az általános gépkocsibiztosítást sem

és pedig sem a törés, rongálás, lopás, sem a szavatosságbiztosítás tekintetében. A székesfőváros oly nagyszámú, különböző tipusú, géperejű járművet tart üzemben, hogy *ezeknek száma biztosítja a kockázat elosztását* már ezidőszerint is és ez a kockázatarány a székesfőváros által üzemben tartott gépjárművek állandó szaporodásával állandóan javul és napról-napra csökkenti a fővárost érhető kárveszély valószínüségi arányszámát. Számításba kell venni ennél a kérdésnél azt is, hogy *ezek a szavatossági biztosítások limitált összegre szólnak.* Egy személy sérülése esetén a szavatosság a 210 pengő alapdíjas biztosításoknál csak 2180 pengőig, több személy sérülése esetén 5000 pengőig terjed, így, amennyiben a balesetnél munkaképtelenség, vagy elhalálozás következnék be, a biztosítás jóformán semmit sem ér, mert *a kártérítési járadék a szavatossági összeget egy-kettőre kimeriti és a további terheket egyébként is a fővárosnak kell viselni.* Sajnos, nincsenek adatok rendelkezésünkre arra vonatkozólag, hogy az ilymódon a szavatossági összeg kimerülte után a főváros nyakába szakadt folytatólagos járadékfizetések milyen összeget tesznek ki, de hogy a szavatossági biztosítás a főváros szempontjából nem előnyös, azt bizonyítja az utolsó 11 év statisztikai eredménye is, amely szerint a biztosító intézetek által szavatosságukból folyólag ilyen címen teljesített kártérítések *a kifizetett biztosítási díjaknak csupán 22.70%-át tették ki.* Ez a százalék azonban voltaképpen sokkal kisebb, mert ebben a kimutatásban a kifizetett kártérítési összegekkel csupán a kifizetett biztosítási díjak vannak szembeállítva, holott a kockázat mértéke akkor volna csak helyesen kifejezhető, ha a kifizetett biztosítási díjakhoz hozzáadódnának azok az összegek is, amelyeket a főváros a gépkocsik üzemével kapcsolatban felmerült károk után maga volt kénytelen és kénytelen ma is folyamatosan fizetni.

A gépkocsiknál felmerülhető egyéb károk a székesfőváros szempontjából annál kisebb jelentőségüek, mert hiszen a fővárosnak meg vannak az eszközei és meg van a berendezkedése arra, hogy a kisebb károkat, a sérülés folytán felmerült javításokat *a saját műhelyeiben végeztesse.* A szerkezeti és anyaghibák pedig az új kocsiknál *a gyári szavatossági időn belül feltétlenül jelentkeznek.* Tekintettel továbbá arra, hogy a fővárosnak meg van a lehetősége, hogy kifogástalan és legjobb minőségü gépeket vásároljon és meg van a lehetősége arra is, hogy azokat úgy az átvételkor, mint az üzembentartás alatt a legszakszerübb ellenőrzés alatt tartsák és hogy a gépkocsivezetőket is a legjobb anyagból rekrutálják, a magánosok által üzemben tartott gépjárművekkel szemben lényegesen kisebb a kockázata. Nézetem szerint ezt a díjtételek megállapításánál nem értékelték kellőleg, de ettől függetlenül sincs ráció abban, hogy a főváros ezen a címen évente körülbelül 45 ezer pengőt fizessen ki és pedig annál kevésbbé, mert — amint említettem — a biztosító kártérítési felelőssége limitálva lévén, *súlyos balesetekkel kapcsolatban a kockázat alól ezzel az áldozattal sem tudja magát mentesíteni a főváros.*

Winchkler István a MFTR elnök-vezérigazgatója. A *Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság* az elmúlt héten tartotta meg közgyülését *Wulff* Olaf ny. vezérfőkapitány, alelnök elnökletével. A közgyülés letárgyalta az 1933., 1934. és 1935. évi zárszámadásokat és üzleti jelentéseket és megadta az igazgatóságnak és felügyelő bizottságnak az említett évekre vonatkozó felmentvényt és ugyanakkor *a részvénytársaság uj alaptőkéjét 8,520.000 pengő összegben állapította meg.* Elhatározta még a közgyülés az alapszabályok egyes pontjainak módosítását, majd megválasztotta az igazgatóság tagjaivá dr. *Domony* Móricot, *Dorner* Aurélt, *Hell* Istvánt, ifj. *Horthy* Miklóst, *Kunder* Antalt, dr. *László* Gézát, dr. *Markos* Olivért, dr. *Senn* Ottót, dr. *Winchkler* Istvánt és *Wulff* Olafot. A közgyülés tudomásul vette, hogy a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter az igazgatóságba vitéz *Vargha* Miklóst és ifj. *Dezseöffy* Aurélt, a pénzügyminiszter pedig dr. *Szász* Lajost nevezte ki. A közgyülés a felügyelő bizottság tagjaivá *Csermely* Lászlót, dr. *Dobrovits* Károlyt, dr. *Hajós* Lászlót, dr. vitéz *Péterffy* Józsefet és *Seidl* Aurélt választotta meg. A közgyülés utáni igazgatósági ülés az igazgatóság elnökévé dr. *Winchkler* István ny. minisztert, alelnökévé pedig *Wulff* Olaf ny. vezérfőkapitányt választotta. Az igazgatóság ezenkívül *a vezérigazgatói tisztséget dr. Winchkler Istvánnal, a helyettes vezérigazgatói tisztséget pedig dr. Komarnicki Gyulával töltötte be.* Itt említjük meg, hogy a pénzügyminiszter *Sztamorai* Jánost, a Közérdekeltségek Felügyelő Hatóságának elnökét a Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság kormánybiztosi megbizatása alól felmentette.

Megjelent a Kallós-Kompasz 1936—1937. évfolyamának második része. A *Pesti Tőzsde* kiadásában és *Kallós* János szerkesztésében most jelent meg tizenkettedik évfolyamában a Kallós-féle *„Gazdasági, Pénzügyi és Tőzsdei Kompasz" második része*, amely az összes budapesti és vidéki ipari, kereskedelmi, mezőgazdasági, közlekedési részvénytársaságok és biztosító intézetek stb. legújabb és legpontosabb személyi- és mérlegadatait tartalmazza. Igy most már komplett a négykötetes kompasz, mely *pontos beszámolója a Magyarország gazdasági életében szerepet játszó vállalatoknak.* A mü nagy terjedelme biztosítéka annak, hogy a Kallós-féle kompasz, dacára a súlyos gazdasági viszonyoknak, valóban valamennyi működő magyar részvénytársaság, szövetkezet stb. legújabb adatait is az eddigi változatlanul nagy terjedelemben közölte le. *A kompasz mind a négy kötetének az ára csak 60 pengő*, és így a legolcsóbb magyar kompasz. *Megrendelhető a Pesti Tőzsde kiadóhivatalában, Budapest, VI., Anker-köz 2. I. 4.*

Vízmentes impregnált erőpapir lég- és vízmentes csomagolásnál tengerentúlra vagy exportra **nélkülözhetetlen.** A csomagolt árut **megvédi** fagy, rozsda, rothadás és nedvesség által okozható károktól.

OSER JAKAB

Gyártja: **Magyar Vegykészitményü Papirgyár Budapest, VI., Ó-utca 49.**

Telefon: 1—238—90. **Alapitva: 1893.**

VÁLLALKOZÁS

Ismét meg akarják akadályozni az angyalföldi szivattyútelep felépítését. Az angyalföldi szivattyútelep alépítményeinek munkábaadására *Szendy Károly* polgármester a legutóbbi napokban hozta meg a döntést: a *Pittel és Brausewetter*, valamint a *Zsigmondy Béla Rt.* közös ajánlatát fogadta el. A sok viszontagságon keresztül ment építési pályázat ezzel még nem ért véget, amennyiben a *Danubia műszaki vállalat a belügyminisztertől a polgármesteri döntés megsemmisitését kérte.* Szakkörökben különösnek találják, hogy a Danubia igyekszik akadályokat gördíteni a szivattyútelep régen vajudó felépítése elé, éppen az a vállalat, amely úgyis túlon túl el van látva városi közmunkával. Arra való tekintettel, hogy a belügyminiszter intenciói szerint történt a munkának szabadkézből való vállalatbaadása, ennek a legújabb fellebbezésnek aligha lesz foganatja, annál is inkább, mert a közérdek parancsolja, hogy ez a sürgetően szükséges szivattyútelep végre felépülhessen.

Uj versenytárgyalási kirások

A Kassai-téren létesülő röm. kath. plébániatemplom **burkoló-, kő-, gipsz-, szobrász-, mükő-szobrász és kőfaragómunkálataira.** Pályázni lehet december 4-én d. e. 10 óráig a magasépitési ügyosztályon.

Az iskolák és hivatalok részére szükséges **irodai és irószerek szállitására.** Pályázni lehet december 4-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

A Rudas-fürdő kazánház épületének és kéményének **bontási munkálataira.** Pályázni lehet november 27-én d. e. 10 óráig a magasépitési ügyosztályon.

A Rudas-fürdő régi kazántelepén lévő **gépészeti berendezések leszerelésére és annak eladására.** Pályázni lehet november 27-én d. e. 10 óráig a magasépitési ügyosztályon.

Koporsók és kegyeleti cikkek szállitására a Községi Temetkezési Intézet részére. Pályázni lehet december 14-én d. e. 10 óráig, Kígyó-u. 5. (Lásd a külön versenytárgyalási hirdetményt.)

A BSzKRt és HÉV vonalai mentén lévő **emésztőgödrök, csatornák, szemétvedrek tisztitására.** Pályázni lehet december 8-án d. e. 10 óráig, Akácfa-utca 15. III. em. 311.

A BSzKRt és HÉV telepek, üzemi és lakóépületek **patkány-, egér-, féregirtási munkálataira.** Pályázni lehet december 9-én d. e. 10 óráig, Akácfa-u. 15. III. emelet, 311.

A BSzKRt-nál használatban lévő különböző **órák, ellenőrző lámpák javitási és karbantartási munkálataira.** Pályázni lehet december 7-én d. e. 10 óráig, Akácfa-u. 15. III. em. 311.

A BSzKRt **iró- és számológépeinek karbantartási munkálataira.** Pályázni lehet december 10-én d. e. 10 óráig, Akácfa-u. 15. III. em. 311.

Beérkezett ajánlatok

A Dráva-u. áramátalakitó épület összes munkáira pályáztak: Sorg Antal 175.125, Lovas Sándor 175.291, Juhász István Pál 176.615, Gát Ödön 199.408, Teleki László 121.679 pengővel. Ugyanitt **föld-, kőmüves és egyéb munkákra:** Bozó Gyula 99.459, Mai Imre 99.549, Fábián István 9237, Nagy Jenő 120.435, Führer Miklós 6200 pengővel. Ugyanitt az **irodaépület kőmüvesmunkáira:** Urbán Konrád 1820, Bajmóczy Géza 4423, Belinszky János 4456, Soproni Ferenc 1816, Horváth István 1470, Boda László 1964, Gál Tibor 3515, Szabó István 6560 pengővel. Ugyanitt **ácsmunkára:** Helmrich János 545 pengővel. Ugyanitt **bádogosmunkára:** Oláh József 2127, Gruber Lajos 2285, Gerő László 2331, Erdősi Ede 2305, Kardos Lipót 5996, Gál István 6339 pengővel. Ugyanitt **tetőfedő- és szigetelő munkára:** Grozit 3415, Aszfalt- és Fedéllemezgyár 3555, Aszfalt 3671, Parafakőgyár Rt. 3759 pengővel. Ugyanitt **parkettamunkára:** Jakab József 1840, Sterner G. 1849 pengővel. Ugyanitt **asztalosmunkára:** Brichta József 1961, Kertész Dezső 2240, Polacsek Imre 2620 pengővel. Ugyanitt **lakatosmunkára:** Márkus Miksa 13.420, Hutter és Schrantz 15.707, Kellner és Sándor 16.591, Haas és Somogyi 15.786, Kajtár Lajos 16.974, Pick Ede 17.450 pengővel. Ugyanitt **szobafestőmunkára:** Schveutzer Zoltán 1660, Szabó Ferenc 2717, Pap Béla 2847 pengővel. Ugyanitt **üvegesmunkára:** Bielek Károly 1000, Fischer Jenő 1065 pengővel. Ugyanitt **burkolómunkára:** Tafler Oszkár 7185, Bartók Gusztáv 7363, Barcza Dezső 7498 pengővel. Ugyanitt **vízvezetéki és csatornázási munkára:** Kovács A. Ödön 4031, Gruber Lajos 4805, Brändl János 4812, Rozs és Társa 5604 pengővel. Ugyanitt **központi fütési munkára:** Kovács A. Ödön 9357, Gerő László 11.029, Bründl János 12.160 pengővel. Ugyanitt **villanyszerelőmunkára:** Gruber Lajos 2051, Rozs és Társa 3538, Thermolux 3799 pengővel.

A Révész-utcai telep műhelyépületének különböző munkáira pályáztak: **I. számú épületre:** Egri Bálint 14.794, Marton József 16.789, Zágonyi István 16.919, Gát Ödön 18.039, Tóth József 18.386, Deutsch Herman 18.811, Tausz Alfréd 19.581, Mészáros Imre 19.221, Wanner Henrik 19.265, Balázs István 19.353, Torony ép. szöv. 20.041, Kántor István 23.821 P. **II. sz. épületre:** Egri Bálint 4740, Márton József 2914, Zágonyi István 4152, Wanner Henrik 4560, Balázs István 6638, Tóth József 4683, Torony ép. szöv. 4901, Gát Ödön 4932, Tausz Alfréd 5011, Mészáros Imre 5321, Wagner Lajos 5334, Kántos István 6173 P.

A Ceglédi-, Száva- és Basa-u. szükségtelep elektromos fővezeték munkáira pályáztak: Gábriel Antal 6125, Farkas Jenő 7287, Hantay Ödön 7485, Dreilinger Béla 8110, Dreischler Rezső 8371, Szabó és Mátéffy 9901, Déri Emil 9914, Hungler István 10.023 pengővel.

A Ceglédi-úti szükséglakások részére szükséges 209 drb asztaltüzhely szállitására pályáztak: Göttler Manó 9405, Markovics Manó 10.032, Unitas 9956, Zsédely Károly 10.868, Ávár György 10.920, Szabó József 11.077, Dobó Gyula 12.540, Sperling Jenő 6400, Munkácsy Gyula 13.535 pengővel.

Két drb. 20 tonna teherbiróképességü teherkocsi szállitására pályáztak: Magyar Waggon és Gépgyár 13.600, Ganz és Társa 16.000 pengővel.

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8,000.000 drb.

500/1936. Kti. sz.

Versenytárgyalási hirdetmény

A Budapest székesfővárosi Községi Temetkezési Intézet (Budapest, IV., Kígyó-u. 5.) a Fővárosi Közlönyben a „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre való utalással, nyilvános versenytárgyalást hirdet 15.045 darab különböző méretü és minőségü fakoporsó és sarcophag, 8400 darab fenyőfa és keményfa sirkereszt, 250 darab különböző méretü és minőségü érckoporsó, 650 darab fémbetét, 2780 darab öntött horgany sirfelirati tábla, 6997 darab különböző méretü és minőségü fodros szemfedő szállitására.

Úgy a keményfa- és fenyőfakoporsóknál, mint a szemfedőknél az árat csakis a 200 nagyságra kell megadni, de az ajánlat valamennyi nagyságra vonatkozik, az árnak nagyság szerinti arányalagos meghatározása mellett.

Ajánlatokat részmennyiség szállitására is lehet tenni.

A munkafeltételek teljes szövege, a koporsók, keresztek és öntött táblák műszaki leirása, a szemfedelek méretei és minőségbeli leirása, valamint az ajánlat benyujtásához szükséges nyomtatványok intézetünk főpénztáránál (IV., Kígyó-u. 5) kaphatók s bánatpénz is az általános ajánlati feltételektől eltérően, ott teendő le.

Pályázni csak a Budapest székesfővárosi Községi Temetkezési Intézet főpénztáránál átvehető ürlapokon lehet.

Az ajánlatok megtételénél a „Fővárosi Közlöny" hivatalos hirdetések rovatának élén közölt ajánlati feltételeken kívül az 50.000/1934. km. számú közszállitási szabályzat, a székesfővárosi közszállitásokra vonatkozó általános és részletes feltételek és ebben a versenytárgyalási hirdetményben fentemlített feltételek érvényesek.

A szükséges felvilágositásokat az érdekelt ajánlattevő kivánságára ugyancsak a főpénztárba beosztott tisztviselőnk adja meg.

A cégnélküli borítékba zárt és lepecsételt, sértetlen borítékba elhelyezett ajánlatokat külön-külön a faáru, ércáru és kézműáru (szemfedelek) **f. év december hó 14-én d. e. 10 óráig,** intézetünk főpénztáránál kell benyujtani. Az ajánlatok a polgármesteri X. ügyosztály hivatalos helyiségében (Központi városháza, I. em. 80) ugyanaznap 10.30 órakor kerülnek felbontásra, ahol az ajánlattevők vagy azok igazolt képviselői jelen lehetnek.

Azt az ajánlatot, amelyet az ajánlattevő nem a kijelölt helyen, a kijelölt időben nyujt be, vagy pedig nem a megállapitott feltételek és előirások értelmében készit elő, a Közszállitási Szabályzat idevonatkozó rendelkezései szerint figyelembe venni nem lehet.

Budapest, 1936. évi november hó 7-én.

Budapest székesfővárosi
KÖZSÉGI TEMETKEZÉSI INTÉZET.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

VAS MÉRNÖK Vegyi Gyára Rt. Asbest VMV Asbesthól MINDENT
Budapest, V., Visegrádi-u. 67. Telefon: 2—924—63.

ZSUREK PÁL
épület- és műlakatos
VII., KÁROLY KIRÁLY-ÚT 7 SZ.
TELEFON: 1—412—03.

Rozsdamentes
és vörösréz edények,
nickel főzőüstök, ónozások
RICHTER és TÁRSAI
Budapest, VIII., Dankó Pista-utca 5. Telefon: 1-330-97

ifj. FABRÓ FERENC
kőfaragó-mester kőgyárüzeme
Vállal homlokzati burkolást budakalászi travestinből és mindennemü kőfaragómunkát
Budapest, VI., Lehel-utca 8 Telefon: 2-907-46

Mihálka és Társai
reszelő- és szerszámáru iparvállalat k. f. t.
Budapest, V., Zápolya-utca 34. Tel.: 2-924-98

Épületüveges
GLATZ ANDRÁS
Alapitva: 1864.
Telefon: 1-324-67.
Budapest, VIII., Baross-utca 66—68 sz. Üzlet: Német-utca 59.

HAJDU JÓZSEF
Központi fütés, vizvezeték stb. berendezési vállalkozó
Budapest, VII., Stefánia-út 25. TELEFON: 2—973—59.

KECSE NAGY SÁNDOR
Épitési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

CZUCZOR LÁSZLÓ
ÉPITŐMESTER
BUDAPEST
II., Török-utca 4
Telefonszám: 1—574—23

FÉMSZÁLAS PICKLIN
szabadalmazott vászonfelsarokvédő
PICK EMIL, BUDAPEST
VI., PODMANICZKY-UTCA 63. TELEFON: 1—120—55

ASBESTIT
A jelenkor legjobb hézagmentes Asbestpadlója!
Linoleumkészités.
Gyártja: MAGYAR ASBESTIT PADLÓGYÁR
RÁCZ JÓZSEF Budapest, VI., Andrássy-út 32. sz. Telefon: 1—119—95.

TAKÁCS-ÜVEG
Kartellen kivül. TAKÁCS IMRE táblaüveg-szaküzlete Budapest, II., Zsigmond-utca 24. szám
Telefon: 1-606-00 Sürgönyeim: Üvegcentrum

GERA LAJOS FIAI
épület- és butorasztalos mesterek
Budapest, VIII., Thék Endre-utca 35
Telefon: 1-370-20

KUSZTOS IMRE ÉS TÁRSA B. T.
„KORAZIT" nemesvakolati és műmárvány gyár
Cégtul.: KUSZTOS IMRE Budapest, X., Szállás-u. 28-30.
Gyáritelefon: 1—491—82. Postatakarékp. csekkszámla: 85.505.

Grosz Frigyes
okl. mérnök épitési és kövezési vállalkozó
Budapest, IX., Bakáts-utca 1. ● Telefon: 1-861-54.

FEKETE JENŐ BÁDOGOS ÉS SZERELŐ
Elvállal mindennemü épület- és diszmü bádogosmunkát.
Készit: vizvezeték és egészségügyi berendezéseket.
Budapest, VI., Székely Bertalan-utca 24.
TELEFON: 1-178-02.

Barna Márton
épületlakatos tüzhely-készitő üzeme. Tel.: 1-370-04
Budapest, VIII., Szerdahelyi-u. 3. (Saját ház)

PROKISCH JÁNOS
OKL. ÉPITÉSZ, ÉPITŐMESTER, HITES TÖRVÉNYSZÉKI ÉS ÁRVASZÉKI SZAKÉRTŐ
Budapest, I., Csaba-u. 11/a. Tel.: 1-563-99

Központi fütések, egészségügyi berendezések
Dobray Kálmán okl. mérnök
Budapest, V., Katona József-u. 41. Tel.: 1-210-19
(Ujpesti rakpart sarok.)

KARDOS JENŐ
EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZŐ, KÖZPONTI FÜTÉS, VIZVEZETÉK ÉS CSATORNÁZÁSI VÁLLALATA
Budapest, VI., Ó-utca 31. Tel.: 1-179-05

PETIK JÁNOS
épületbádogos munkák vállalata
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 14. SZ.
Telefonszám: 1-188-81 és 2-920-75.

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-90.

KASSIER ERNŐ
bádogos, gáz-, göz-, viz- és egészségügyi berendezési vállalat. Épületek karbantartását vállalom.
Budapest, IX., Mester-utca 5. Telefon: 1-338-56.

TRAUB ÖDÖN
aszfalt, szigetelő, tetőfedő váll.
Budapest, X., Rezső-tér 3. — Telefon: 1-411-65.

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: 1—126—66.

Huszonötödik évfolyam Budapest, 1936 december 2 48. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE . . . . . 24 PENGŐ
FÉLÉVRE . . . . . 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Róma és Bécs után

Egy hét előtt mult húsz esztendeje Ferenc József király és császár halálának. Akkor már kellős közepében voltunk a háborúnak. Határaink lezárva, találkozásaink a külfölddel csak a lövészárkokon és a golyózáporokon át, idegenforgalmunk pedig csak foglyokban és hősi halottakban akadt. Ami azután következett, éppen ilyen szomorú volt: a forradalmak kora, amely után még mindig, szinte hosszú esztendőkig farkasszemet nézve állt a magyar a magyarral szemben. Elmultak azonban a gyűlölködés évei is, a nemzet kezdett megbékélni önmagával, de a határaink még mindig olyanok, ridegek, elhagyottak, árvák voltak, mintha vesztegzár alatt tartott ország lettünk volna.

Mennyi munka, mennyi türelem, milyen nemzeti lelkesedés, milyen odaadás kellett ahhoz, hogy örök ellenségek áskálódása közepette az utolsó évtizedben fölébredt velünk szemben a külföld bizalma, a kedves, jóérzéssel távozó vendégek áradata öntött el bennünket, akik valamennyien a magyar ügy apostolaivá, a magyar érdekek önzetlen ügynökeivé lettek itt közöttünk. Hatalmasságok, nagyurak, világtekintélyek szerettek meg bennünket, akik egy évtized alatt a megvetettségből, az ismeretlenségből felemelkedtünk és rokonszenvet, barátságot, szeretetet verekedtünk ki a magunk számára. Mindehhez nem volt más eszközünk, mint az ország, a főváros szépsége és kultúránk emelkedettsége mellett a magyar nép mindent lenyügöző élniakarása és nagyszerű lelki és jellembeli tulajdonságai.

A nép, a nemzet nagy, önrekonstruáló munkája mellett azonban bámulatos teljesítményekkel egyengették a jövő útját a nemzet vezetői is. Köznyelven *külpolitikának* hívják azt a területet, ahol az elesett magyarság kivételes, nagy egyéniségei kiküzdötték a nemzet elsodort megbecsülését. Csodákat műveltek tizenhét esztendő alatt, amikor valami ritka isteni sugallatra a legegyenesebb, a legbiztosabb útat választották az ország boldogulására, a népek közösségébe való méltó visszatérése felé. Nem akarunk személyi kultuszt űzni akkor, amikor a nemzet nagy és dicsőséges ünnepnapjai után visszatekintünk a multba. Igenis voltak és vannak államférfiaink, akiknek bölcsessége, diplomáciai érzéke a történelem ködében és bozótjában is tisztán, félreismerhetetlenül megmutatta a helyes, azóta ezerszer bevált irányokat és akiknek nemzetszeretete nagyobb volt, mint a pillanatnyi népszerűség iránt való vágyuk.

Mindez azonban hiábavaló lett volna, ha a történelem nem gondoskodott volna olyan acélakaratú, kristályos jellemű, csak a nagy idők és az isteni gondviselés által a közszereplésre predesztinálható nagy férfiúról, aki a históriai káoszban, a világnyugtalanság kialakulatlan masszájában sziklaként állott a nemzet megnyugvásra, békére, munkára áhitozó lelke előtt. *Horthy* Miklósnak, Magyarország kormányzójának emberi nagysága, államférfiú bölcsessége, szilárd akarata, rendet, nyugalmat parancsoló egyénisége volt az első világító torony, amely a nagyvilág figyelmét felénk irányította és amely újra becsületet, hitelt szerzett a magyar névnek. Tizenhét esztendő munkájával és tizenhét esztendőn átsugárzó erejével és tekintélyével ő hozta nekünk azokat a gyönyörű napokat, amelyeknek hőse és középpontja ő maga volt. *Magyarország kormányzója és fenkölt lelkű hitvese* a tisztelet és hódolat fehér fényében állottak egész Európa és a nagyvilág előtt, amikor Rómában, a királyi és császári udvarban, a nápolyi flotta-parádén, a Vatikánban a szentatya birodalmában és az osztrák szövetségi főváros ünnepségein nemcsak fejedelmi fogadtatásban, de fejedelmi hódolatban is részesültek. *Ez a megbecsülés a főmagasságú kormányzói páron és a velük járt államférfiakon át a magyar nemzetre is kihat.* Ott tartunk tehát, hogy egy porbatiport, agyoncsonkított kis ország számára olyan tekintélyt és tiszteletet sikerült szereznie Magyarország kormányzójának és az általa kiválasztott államférfiaknak, hogy nagy nemzetek is barátságukba fogadnak bennünket.

Igaza volt *Sipőcz* Jenő főpolgármesternek, aki a római napok után a főváros közgyűlésének elnöki székéből jelentette ki, hogy „a fogadtatás, a vendéglátás felülmúlt minden várakozást és az a tisztelet és szeretet, amely főmagasságú urunk és hitvese felé hullámzott az egész római nép és mondhatni, az egész hatalmas olasz nép részéről, mindnyájunkat csak lelkesedéssel tölthet el." Azóta ugyanezt mondhatjuk el Bécs és Ausztria népéről is, amely szintén lelkesen és szeretettel ünnepelte a magyar kormányzói párt. Ezek a szép napok megerősítik azt a hitet, amelyet Magyarországnak és szép fővárosának, Budapestnek jövőjébe vetettünk. Hálásak vagyunk ezért az olasz királyi és császári párnak, az olasz államférfiaknak, elsősorban Magyarország nagy barátjának, a *Ducenak*, valamint *az osztrák államfőnek* és az osztrák államférfiaknak és népeiknek.

Az öröm sugárzik ma minden magyar szeméből és várva várja Budapest, hogy a beigért látogatások alkalmával a fejedelmi vendégek és a nagy *Mussolini* előtt kiönthesse boldogságtól túláradó lelkét és kifejezést adjon szeretetének és hálájának azok iránt, akik az elesett és letiport magyarságnak elsőként nyujtottak baráti jobbot.

Megfizeti az állam a fővárossal szemben fennálló többmilliós adósságát

A főváros felhatalmazást kap, hogy a befolyó állami adókból levonja követelését — Visszaállítják a főváros eredeti forgalmiadó részesedését

Döntő fontosságú bizalmas tárgyalások a belügyminisztériumban

A *Fővárosi Hirlap*-ban évek óta regisztráljuk a főváros autonómiájának azt a minduntalan felmerülő kívánságát, hogy *végre rendezni kellene az állam és a főváros között felmerült elszámolások ügyét.* Különösen ilyenkor, ősszel szokott erőteljesebben felülkerekedni ez a kívánság, mert hiszen a költségvetés összeállításánál mutatkozik leginkább szüksége annak, hogy *a főváros minden egyes fillérje kéznél legyen* és meglegyen a mód arra, hogy azt beilleszthessék a *budgettervezetbe.* Nemcsupán a törvényhatósági bizottsági tagok, hanem maguk a főváros vezetői is azon az álláspontón vannak, hogy

a főváros költségvetéséből azon nyomban eltünnék a hiány, amint sikerülne elérni, hogy az államkincstár kiegyenlíti a fővárossal szemben fennálló állami tartozásokat.

Ezek a differenciák ugyanis az évek során *meglehetősen tekintélyes összegre* emelkedtek, hiába voltak azonban a gyakran megismétlődő tárgyalások, azok *eddig nem vezettek konkrét eredményre.* A főváros ragaszkodott követeléséhez és arra hivatkozott, hogy voltaképpen semmiféle vitának nincs helye, tekintve, hogy

az állami tartozások nagyrésze a különböző állami intézmények által igénybevett fővárosi közszolgáltatási díjakból tevődik össze.

Így elsősorban a *Nemzeti Színház* és az *Operaház* víz-, gáz- és áramfogyasztása azok a tételek, amelyekből a tartozások az idők folyamán előállottak. De *egyéb állami intézmények is igénybevették a főváros szolgáltatásait,* anélkül, hogy az adósság kiegyenlítésére sor került volna. Kétségtelen, hogy *ezek a hatalmas összegek érzékenyen befolyásolják a főváros háztartásának egyensúlyát,* éppen ezért megnyugvással jelenthetjük, hogy a *Fővárosi Hirlap* munkatársának

beavatott helyről

szerzett értesülése szerint

az állami tartozások rendezésének ügye a legutóbbi hetekben rendkívül örvendetes mértékben haladt előre.

Szendy Károly polgármester és *Sipőcz* Jenő dr. főpolgármester már hosszú hetek óta *bizalmas tárgyalásokat folytattak* a székesfőváros felügyeleti hatóságával, a *belügyminisztériummal,* azokra a módozatokra és lehetőségekre vonatkozóan, amelyek figyelembevételével a székesfőváros által bejelentett, törvényes alapon nyugvó, s ennélfogva *jog szerint el nem vitatható követelések kiegyenlítése megtörténhetik.*

A belügyminisztérium *nagy megértést tanusít* a székesfőváros által előterjesztett óhajokkal szemben és az eddigi tárgyalások menetéből már megállapítható, hogy

az állam hajlandónak mutatkozik a részéről, illetőleg a hozzá tartozó szervek részéről huzamosabb idő óta fennálló hátralékok kiegyenlítésére,

illetőleg azok *megfelelő mértékű kompenzációjára.*

Arról van szó ugyanis, hogy az összes függő kérdések alapos megvitatása és részletekbe menő letárgyalása után a kormány felhatalmazást ad a székesfőváros vezetőségének arra, hogy

az általa törvényes kötelezettség alapján beszolgáltatandó adóösszegekből teljes egészében levonhassa a községi háztartásban hiányként jelentkező bevételi hátralékokat.

A belügyminisztérium *teljes mértékben honorálta* a főpolgármesternek és a polgármesternek azt a felfogását, hogy akkor, amikor a székesfőváros *önhibáján kívül,* egyedül a nyomasztó gazdasági viszonyok következményeként deficites költségvetést kénytelen produkálni, a háztartási egyensúly helyreállítására, illetőleg a székesfőváros külső hitelének feltétlen biztosítása szempontjából *sürgős szükség van az eddig el nem számolt jogos követelések teljes likvidálására.*

Összegszerűségről eddig *még nem esett szó* a tárgyalások folyamán.

INFORMÁTORUNK FELVILÁGOSÍTÁSAI

alapján beszámolhatunk azonban arról, hogy *a belügyminisztérium elképzelése szerint*

a többmillió pengőt kitevő állami hátralékok befizetése pár esztendőre felosztva, hiánytalanul meg fog történni.

Ezek a tárgyalások különösen azóta mélyültek el, amióta a székesfőváros beterjesztette az előírt törvényes határidőnek megfelelően *Budapest 1937. évi költségvetését.* Mint ismeretes, a költségvetési deficit egy részének kiegyensúlyozása érdekében a polgármester azt az óhaját is előterjesztette az autonómiának, hogy *az állam állítsa vissza az általános forgalmiadó részesedés jelenleg egyhuszadban*

megállapított kulcsa helyett a pár esztendővel ezelőtt biztosított egyhatodos részesedését. A lefolytatott megbeszélések eddigi eredményei azt bizonyítják, hogy

az államhatalom ezt az utóbbi kérést is megértéssel fogadja

és annak ellenére, hogy a kérés teljesítése az állami háztartás megterhelésével jár, *nem fog elzárkózni az elől.*

Még egy rendkívül nagyjelentőségű része van azoknak a tárgyalásoknak, amelyek hétről-hétre megismétlődően folynak a székesfőváros vezető tisztviselői és a belügyminisztérium, illetőleg a többi szakminisztérium képviselői között. Ez az, hogy

a székesfővárosi vámok szabályozási problémáit állandóan napirenden tartják,

még pedig olyan keretek között, hogy ugyanakkor, amikor a székesfőváros, amelynek a községi vámokból igen tekintélyes bevételei vannak, igyekszik megtalálni számítását, megkeresik azokat a módokat és lehetőségeket, amelyek alkalmazásával *a városi vámok miatt állandóan tiltakozó pestkörnyéki városok és községek polgársága előnyösebb helyzetbe kerül a jelenleginél.* Ennek a kérdésnek megoldása *az egyik legnehezebb feladat,* mert ugyanakkor, amikor kétségtelen, hogy a székesfőváros megszűkült anyagi lehetőségei miatt *költségvetési egyensúlyának további veszélyeztetése nélkül nem mondhat le törvényesen biztosított jogairól,* a környék szempontjai is *feltétlen megfontolást igényelnek.* Az utóbbi évek folyamán ugyanis mind nagyobb mértékben alakult ki az a rendszer, hogy egyrészt a budapesti telekárak horribilis drágasága miatt, másrészt más körülmények következtében,

az ipari üzemek vállalkozásai jelentékeny számban költöztek ki túl a fővárosi politikai határain.

Ezt a magánipar abban a megfontolásban tette, hogy *Budapesten kívül olcsóbban termelhet,* viszont nem számolt kellő mértékben azzal, hogy *a városon kívül termelt áruk után meg kell fizetni a községi vámokat.*

Külön kívánják rendezni azokat az anomáliákat, amelyek azáltal adódnak, hogy a tengelyen való fuvarozásnál más, *kelvezményesebb tarifákat alkalmaznak, mint a vasúti szállítás útján Budapestre került áruknál.* A főváros községi *vámszabályzata,* mint arról a *Fővárosi Hirlap* hasábjain korábban már többízben is beszámoltunk, új, átalakított *formájában ezidőszerint teljesen készen áll a pénzügyi osztályban.* Ezt a tervezetet nyomban elkészülte után felterjesztette a polgármester az előzetes megjegyzések megtétele céljából *valamennyi érdekelt szakminisztériumnak.* Tette ezt *Szendy* Károly abban a meggyőződésben, hogy a város háztartása szempontjából rendkívül nagy jelentőségű kérdést elejétől végig, pontról-pontra meg kell vitatni és arra kell törekedni, hogy

az új vámszabályzat életbeléptetése egyszersmindenkorra eliminálja a környék részéről szinte szünet nélkül hangoztatott panaszokat

és kifogásokat. Az a vámtervezet tehát, amely ezidőszerint a pénzügyi ügyosztályban készen áll, semmi egyébnek nem tekinthető, mint olyan *alaptervezetnek,* amelyből kiindulva, az érdekeltségek szakvéleményének nyilvánítása és összeegyeztetése után, *ki lehet alakítani az új, végleges székesfővárosi vámtarifát.*

*

A főváros közönsége minden bizonnyal nagy megnyugvással és megelégedéssel fogadja a *Fővárosi Hirlap*-nak ezt az értesülését, amely megvalósulás esetén helyrebillenti a főváros költségvetésének egyensúlyát és lehetővé teszi azt a szabadabb mozgást, amely nélkül nem lehet hathatósan felfrissíteni a gazdasági élet vérkeringését.

MÓCZÁR GÁBOR
egészségügyi berendezést tervező és kivitelező mérnöki irodája
Budapest, VIII., Magdolna-u. 4. Telefon: 1-435-47

Nézzen utána,
hogyan csökkentheti
háztartása költségeit.
Használjon gázt, mert
olcsó, gyors és tiszta
Forduljon díjtalan költségvetésért
Budapest Székesfőváros Gázművei Városi Irodájához.

Jelentékeny megtakarításhoz jutna a főváros a gépészmérnöki ügyosztály felállításával

A polgármester megértéssel foglalkozik az átszervezés kérdésével

A mindenható technika szétrepeszti a kereteket és rendszereket és, mint mindent, úgy a közigazgatást is egyre újabb feladatok elé állítja. Ennek az igazságnak jegyében határozta el a főváros az új és régi építkezéseket ellenőrző, új mérnöki csoport felállítását, a technikai feladatok megsokasodása vetette fel a főváros adminisztrációjában kialakítandó egységes műszaki vezetés gondolatát, most pedig a gépészmérnöki feladatok egységesítésének és a gépészmérnöki ügyosztály felállításának terve került a főváros vezetősége elé. *Katona* János törvényhatósági bizottsági tag vetette fel a gondolatot, amelyet a *Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezete* is fedez és legutóbb a közgyűlésen javaslatot is terjesztett elő a megvalósítás érdekében. Általános érdeklődés és rokonszenv fogadja a tervet, amelynek részleteiről és indító okairól

Katona János
mérnök, törvényhatósági bizottsági tag

a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondta:

— Több mint húsz éve küzd a székesfőváros mérnöki kara azért, hogy az utóbbi évtizedekben jelentőség és terjedelem tekintetében rohamosan fokozódó műszaki ügyek az eddiginél alaposabb vezetés és egyes részeikben szakszerűbb irányítás alá kerüljenek. A műszaki ügyek szaporodása természetszerű következménye az utóbbi évtizedekben történt szédületes technikai fejlődésnek, vagyis nem az irányítás körül történt visszaesés, hanem az anyag nőtt túl a kereteken, másrészről olyan területeken is jelentkezik, amelyeken valaha műszaki kérdésekről komolyan számításba veendő formában nem is volt szó. Ennek következtében

a fővárosi adminisztrációnak csaknem minden ügyosztálya foglalkozni kénytelen bizonyos mérvű és minőségű műszaki ügyek elintézésével

és mert ezeknek elintézése a legtöbb esetben a műszaki ügyosztályok megkeresését igényli, a különben is túlhalmozott műszaki ügyosztályok vezetői — álljanak bár élükön a legkiválóbbak is — *ügyszólván képtelenek a feladatok óriási tömegével megküzdeni.* Legalább is képtelenek a folyton fokozódó műszaki problémákat úgy megoldani, hogy azok minden vonatkozásban kiállhassák a szigorú kritikát.

— A ma műszaki problémái nem csak fokozottabb és különleges szakképzettséget kívánnak, hanem egyben — éppen jelentőségüknél fogva — lényegesen több időt is igényelnek és így alig elképzelhető, hogy a legkülönfélébb ügyosztályokban — értem itt természetesen a jogi ügyosztályokat is — szétszórtan kezelt műszaki és *főképen gépészeti* ügyek — mint ahogy ezt közgyűlési felszólalásomban is mondtam — másodrendű segélyekből helyesen és gazdaságosan elintézhetők legyenek.

— Pedig a *székesfőváros tulajdonában sok-sok milliót érő olyan értékek vannak gépészeti berendezésekben,* amelyeknek javítása, ápolása, karbantartása, a kor folyton fokozódó igényeinek megfelelő fejlesztése, vagy még inkább ilyen értelmű új intézmények létesítése, szakképzett vezetés nélkül, ha más szempontból nem is volna kifogásolható, minden esetre *sokkal költségesebb,* mintha ezek az értékek és azok sorsa szakszerű ellenőrzés, illetve irányítás alatt állana.

— A felsorolt megállapítások mellett nem kisebb jelentőségű az az indítóok, amely külön megfontolásra vezetett engem és vezette pártomat és ez

a nyílt felelősség kérdése.

— Nem lehet ugyanis vitás, hogy az a vezető, aki a régi rendszer mellett csak közvetett felelősséget vállalt, kevésbé érezte annak súlyát, mint ahogyan feltétlenül éreznie kellett volna akkor, ha a közvetlen felelősség jegyében tervez és számít.

— Nem beszélek itt arról, hogy *az illetékes akták útját is meg fogja rövidíteni a gépészeti ügyosztály felállítása,* még pedig azért, mert az aktáknak ügyosztályról ügyosztályra való kényszerű tologatása megszűnvén, az arra illetékes ügyosztályban fog elintézést nyerni. És ennek az ügyosztálynak felállítása nem csak a szorosabb értelemben vett gépészeti ügyek, helyesebb és gazdaságosabb elintézését fogja eredményezni, hanem, tehermentesítvén az egyéb ügyosztályokat, azok ügymenetében is normálisabb és gazdaságosabb helyzetet teremt.

— A polgármester úr — tudomásom szerint — megértéssel foglalkozik a műszaki ügyek ilyen értelmű átszervezésével, illetve az új műszaki ügyosztály felállításával.

És, ismerve azt a vonalvezetési módot, amely szerint ő a székesfőváros ügyeit mindenkor messze a jövőbe nézve, megfontolt előrelátással intézi, bízom az igéretében, hogy ez a székesfőváros elsőrendű értékét jelentő átszervezés minél hamarabb meg fog történni. És abban a tekintetben sincs kételyem, hogy ezt követőleg *az összes műszaki ügyek mihamarabb egységes műszaki vezetés alá kerülnek.*

Budapest részvétele a párisi világkiállításon

Érdekes művészi formában mutatjuk be a fővárost és annak természeti kincseit

A jövő év nagy, nemzetközi eseménye lesz a párisi világkiállítás, amelyet májusban nyitnak meg és fél éven át, novemberig tartanak nyitva. *A magyar állam csoportjának keretében résztvesz a kiállításon a székesfőváros is.* Az elhatározásról már írtunk, most pedig alkalmunk van a főváros kiállításának általános tervét ismertetni.

Némethy Károly dr.
tanácsnok,

a közművelődési ügyosztály vezetője, aki a polgármester megbízásából a kiállítást előkészíti, a *Fővárosi Hirlap* munkatársával a következőket közölte az eddig kialakult tervről:

— A magyar állam számára a parkterületen nagyon szép részt jelöltek ki. Ezen a területen *az állam önálló pavillont épít,* amelynek terve már meg van állapítva. *A pavillon magas földszintjének egyik reprezentativ sarkában van kijelölve a székesfőváros helye.*

— Hogy a főváros miképen vesz részt a kiállításon, arra nézve általánosságban már kész a tervünk.

— Magát a fővárost, továbbá annak gyógyfürdőit és forrásait mutatjuk be

megfelelő művészi elrendezésben. A részletekre vonatkozólag még folynak a tárgyalások, de máris kialakult az az elgondolás, hogy nem túlzsúfolt, apró részleteket felsorakoztató, múzeumszerű kiállítást rendezünk, hanem olyat, amely

összhatásában adja meg az egésznek a Budapest jelleget és domborítja ki mindazt, amit ezúttal hangsúlyozni akarunk.

— A fővároson kívül természetesen sokféle vonatkozásban vesz részt Magyarország ezen a kiállításon. A nagy fedett udvaron *az agrártermékeket* sorakoztatja fel, lesz külön *ipari rész,* külön helyisége az *idegenforgalomnak,* lesz többek között *egyházművészeti* és *szinpadművészeti* kiállításunk is. A pavillon előcsarnokában a magyar történelmet eleveníti meg freskókban a képzőművészet.

*

Bulapest kiállításának elrendezését abban a nagyvonalú, az első pillantásra az egészet jellemző formában, ahogyan *Némethy* Károly dr. tanácsnok tervezi, igen szerencsés gondolatnak tartjuk. Amióta a világ érdeklődése felénk irányult, a legcélszerűbb és egyben a külföld érdeklődését legjobban kielégítő forma, ha átfogó képben, magát Budapestet mutatjuk be és vele azokat a természeti kinceseket, amelyek a világot idevonzzák.

Mint értesülünk, a kormány a világkiállítás magyar része kormánybiztosi teendőinek ellátásával *Tormay* Géza dr. kereskedelemügyi államtitkárt, az Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal elnökét bízza meg, aki legközelebb Párisba utazik, az előkészületek személyes ellenőrzésére. Legutoljára 1900-ban vett részt Magyarország párisi világkiállításon, amely akkor az egész világ érdeklődését teljes erővel Páris felé vonzotta, ellentétben a háború utáni, kisebb jelentőségű világkiállítással. 1900-ban, a szerencsétlen körülmények között elhúnyt *Lukács* Béla, egykori kereskedelmi miniszter volt a magyar kormánybiztos, helyettese pedig *Miklós* Ödön kereskedelmi államtitkár volt.

Új székházával a Közmunkatanács nagy városrendezési folyamatot indít el

Reális számítás szerint három év alatt elkészül a Madách Imre-út legfontosabb szakasza

A közvetlen megoldás előtt álló városrendezési tervek sorában a legnagyobbszabású és legérdekesebb a *Madách Imre-út* megnyitása, amelynek még külön jelentőséget ad az a körülmény, hogy Károly király-úti torkolatával belekapcsolódik városközpontunk, a *Fórum* kialakításának grandiózus tervébe is. A Madách Imre-útnak még Erzsébet-sugárút korából *papiroson* nagy multja van és szinte természetesnek látszott, hogy arról, minden komolyabb jelentőség mellőzésével, csak beszélni szoktunk. A Közmunkatanács azonban a tisztes és hosszú mult fejezetét most lezárta, *a tervet a papirosról a való életbe helyezte át,* amihez a szankciót a legutóbbi napokban megjelent pénzügyminiszteri rendelet adta meg az út első szakaszának beépítését biztosító 30 és 25 éves házadómentességgel.

Másrészről a megvalósulás első látható jele a Károly király-úton megindult munka: *az ideiglenes üzletház építkezése,* amely a nyitánya az új út torkolatába eső régi épülettömbök lebontásának. A mult az itt történt első csákányütéssel zárult le, a tervek élettel teltek meg és most már reálisan beszélhetünk az új fejezetről, mely felé ezt a régi tervet a Közmunkatanács elindította.

Elsősorban azok a lehetőségek érdekelnek, melyeket a pénzügyminiszter rendelete nyujt. Annál is inkább, mert a rendelet soraiban és sorai között a Madách Imre-út első részének egész kialakulása le van fektetve azzal, hogy a legszélesebb jogkört biztosítja a Közmunkatanács rendelkezéseinek. Ebben bizonyára mindenki megnyugszik, de ugyanakkor mindenkit érdekel, hogy a Közmunkatanács milyen elvek szerint akarja kiépíttetni a Madách Imre-utat. A *Fővárosi Hirlap* munkatársa ezért a legilletékesebb forumhoz fordult felvilágosításért és

a Közmunkatanács

részéről megkapta a nagyérdekű magyarázatokat. Mindenekelőtt arról kértünk pontos tájékoztatót:

milyen szakaszon nyílik meg a Madách Imre-út, mi a jelentősége az ennek kapcsán engedélyezett házadómentességnek és várható-e most már az építkezés gyors üteme?

— A Közmunkatanács — volt a válasz — a Madách Imre-útnak először azt a kezdő szakaszát fogja megnyitni, amely *a Károly király-út és Rombach-utca közé* esik.

— A pénzügyminiszter úr *30 évre szóló teljes házadómentességet engedélyezett* azokon a telkeken tervezett építkezésekre, amelyeknek homlokzatuk lesz a Károly király-útra, illetve a megnyitandó Madách Imre-útnak a Károly király-út és Rombach-utca közé eső szakaszára, ha azokat három év alatt beépítik.

Ez a kedvezmény olyan nagyarányú, hogy emberi számítás szerint az új főútnak legfontosabb része a meggállapított 3 év alatt be is fog épülni.

— *25 évre szóló teljes házadómentesség illeti meg* a Madách Imre-úti városrendezéssel kapcsolatban keletkező új telkeken emelendő azokat az épületeket, amelyeknek sem a Madách Imre-útra, sem a Károly király-útra homlokzatuk nincsen.

Milyen lesz a Közmunkatanács által megállapított homlokzatkiképzés?

— A létesítendő épületek homlokzati kiképzése tekintetében a Közmunkatanács,

a Wälder Gyula műegyetemi professzor által készített és a tanács által egyhangúlag elfogadott homlokzati terveket fogadta el és azok kötelező betartását írta elő.

— Ezek szerint: *az árkádok* a földszinten és félemeleten 8 méter magasságig *magyar travertin burkolattal* látandók el;

— *a homlokzat többi része* budapesti Klinker-téglából készül; a színárnyalat megállapítása végett mintadarabot kell engedélyezés céljából bemutatni;

— *a felső párkánydíszítések* (párkányzatok) lefödése budakalászi mészkővel eszközlendő;

— a homlokzaton látható *rácsok* fekete, az ablakok és erkélyajtók fehér színre mázolandók.

Melyek a telekrendezésre a Közmunkatanács által megállapított szabályok és hogy értelmezendő az, hogy az építtető biztosítsa a városrendezéshez szükséges területszolgáltatásokat? — volt a következő kérdésünk.

— Új utca- és tér-területet természetben kell szolgáltatni azoknak az ingatlantulajdonosoknak, akiknek telkét az új utca keresztülszeli, illetve, amelyek az új utcára és térre homlokzatot fognak nyerni. Ennek hiányában az építtetőknek *meg kell váltaniok* azt a területet, amelyek a tér és út céljaira szolgálnak. Fő szabály tehát az, hogy

az a tulajdonos, aki az új útnyitás folytán új homlokzatot nyer, természetben tartozik szolgáltatni azt a területet, amely az úthoz szükséges.

Amennyiben a telek alakja a természetbeni szolgáltatást nem tenné lehetővé, *a területet meg kell fizetni.*

— Mielőtt az építési engedélyt kiadják, a természetbeni területeket telekkönyvileg le kell jegyezni és a hatóságnak birtokba adni, illetve a területmegváltást ki kell fizetni.

A Rombach-utcán túl milyen irányban és meddig megy a sugárút a jövőben? — szólt ezután a kérdésünk.

— A Rombach-utcán túl az út a ma beépített területet áttörve, keresztül fog haladni többek között a Gosdu-udvar közepe táján és a Klauzál-tér és Kisdiófa-utca sarkán álló, aránylag modern bérház feláldozásával fog kijutni a Klauzál-térre. Ettől kezdve pedig végig fog vezetni a mai Dob-utcának egész vonalán a Rottenbiller-utcáig, természetesen a Dob-utcának nagymértékű kiszélesítésével.

Mikor indulnak meg az építkezések?

— *A Közmunkatanács 1937. év január 5-én megkezdi a Károly király-út 15. számú kétemeletes régi ház lebontását. Ugyanakkor kezdődik az Orczy-ház lebontása,* amelynek tulajdonosai már építik is a bérlők befogadására szolgáló ideiglenes *üzletházat.* A bontást a vállalkozónak április hó közepéig kell befejezni és

az új épületek felépítése május elején megkezdődik.

— Itt építi tavasszal a Tanács *a maga új székházát is, amely toronyszerűen kiemelkedő két épületrészével és az ezeket összekötő átíveléssel fogja lezárni a teret.*

— Azzal tehát, hogy a Közmunkatanács ezen a helyen építi meg székházát,

nagy városrendezési folyamatot indít meg

és így nem csupán magáról a székházépítésről van szó, hanem *egy városfejlesztésileg és városképileg kimagasló fontossággal bíró építkezési műveletről.*

*

Ezek a plasztikus magyarázatok bizonyára széles körben keltenek nagy érdeklődést és nem hagynak megvilágítás nélkül egyetlen olyan momentumot sem, amely ebben a pillanatban a nagy tervvel kapcsolatban az érdekeltségeket és a közvéleményt érdekelheti.

TÖRLEY
RÉSERVÉ AMÉRICAIN

A budapesti postaigazgatóság új elhelyezése a pesti oldalon

A főváros pénteki közgyülése elhatározta, hogy a Hársfa-, Dob- és Csengery-utca mentén fekvő telektömbjét eladja a kincstárnak. A területet a kereskedelemügyi miniszter a m. kir. posta részére építendő *Erzsébet-telefonközpont* céljára akarja felhasználni és ezért, a közérdekre való tekintettel, a főváros kedvező feltételek mellett, 300.000 pengőért bocsátotta a kincstár rendelkezésére a telkeket.

Mint értesülünk, a kereskedelemügyi miniszter nem csak a telefonközpontot akarja elhelyezni a felépítendő postapalotában, hanem *a budapesti postaigazgatóságot is,* amelynek eddig a postavezérigazgatóság budai palotájában volt a székhelye. Erről a tervről

Hencz Lajos dr.
törvényhatósági bizottsági tag, postaigazgató

a Fővárosi Hirlap munkatársának a következőket mondta:

— A közönségnek már régi panasza, hogy a budapesti postaigazgatóság a budai postapalotában van elhelyezve, holott a pénzügyi, kereskedelmi és ipari világ túlnyomórészt a pesti oldalt népesíti be. Emiatt a nagy távolságban lévő, nehezen megközelíthető postaigazgatósággal való érintkezés igen sok ügyfélnek nagy hátrányt jelent. Most a kereskedelemügyi miniszter változtat ezen a helyzeten a fővárosi telektömb megszerzésével. Ide építik az Erzsébet-telefonközpontot, mert, tekintettel a kérelmezők nagy számára, az igényeket kielégíteni a jelenlegi központok már nem tudják. A telefonközponton kívül ide telepítik a budapesti postaigazgatóságot, amelynek a megközelíthető volta ellen majd nem lehet panasz. Az új postapalota, amely monumentális épület lesz, városfejlesztési szempontból is jelentős és legelsősorban az új építkezésekből kimaradt VII. kerület örül neki.

Vízmentes impregnált erőpapír lég- és vízmentes csomagolásnál tengerentúlra vagy exportra **nélkülözhetetlen.** A csomagolt árut **megvédi** fagy, rozsda, rothadás és nedvesség által okozható károktól.
OSER JAKAB
Gyártja: **Magyar Vegykészítményü Papírgyár Budapest, VI., Ó-utca 49.**
Telefon: 1—238—90. **Alapitva: 1893.**

ifj. Tóth Pál
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, II. Halász-utca 1. Telefon: 1—553—04.

Burnyóczky Gyula
bádogos- és szerelőmester
Bádogosmunkák. — Vízvezeték, egé zségügyi berendezések, csatornázás, gáz, berendezések vállalata
Budapest, VIII., Sándor-u. 15. Tel.: 1-408-89.

VÁRNAI KÁROLY
vízvezeték, gáz, melegvíz-fütés, egészségügyi berendezés, bádogos munkák vállalata
Budapest, V., Kálmán u. 25. TELEFON: 1—240—17.

Gyöngyösi Parkettagyár K. F. T.
Központi iroda: **BUDAPEST, V., JÓZSEF-TÉR 1.**
Telefon: 1-838-97. — Sürgönycím: EGERFA BUDAPEST
Parkettagyár: Gyöngyös. - Telefonszám 221

Távbeszélő: 1—879—65.

LXXX. ÁLTALANOS AUKCIÓ.

KIÁLLÍTÁS: 1936 nov. 29-től dec. 2-áig bezárólag, naponként d. e. 10—½2 óráig, azonkívül november 30-án és december 1-én d. u. 4—½8 órák között.

ÁRVERÉSEK: 1936. évi december 3-tól 16-ig bezárólag, naponként d. u. ¼4 órai kezdettel. Vasárnap nincs árverés.

ÁRVERÉSRE KERÜLNEK: Műbecsű festmények, rajzok, metszetek, szobrok, porcellánok, ezüst tárgyak, keleti szőnyegek, művészi és közhasználatú bútorok, ékszerek, érmék, kézimunkák, keletázsiai tárgyak, fegyverek, könyvek stb.

Katalógus a helyszínen 1.20 P-ért kapható.

Fürészelik már a Flórián-kápolna alapfalait

Ha sikerül az újszerű munka, sor kerül több épület elmozdítására — Nagyszabású építkezések és átépítések a magasépítési ügyosztály legközelebbi programjában

Átmeneti akadályok az artézi kút fúrásánál

A Fő-utcában lévő *Flórián-kápolna*, amely a magyar görögkatolikus egyház istentiszteleteinek kegyúri épülete, *az érdeklődés homlokterébe került a legutóbbi időkben.* A többízben keresztülvitt utcarendezések következményeként a műemléknek deklarált kápolna *az utca szintjéhez képest körülbelül egy méterrel lesüllyedt*, így azután városrendezési és városszépészeti szempontból egyaránt *szükségesnek mutatkozott a kápolnának jelenlegi helyéről való eltolása, illetőleg felemelése.*

Budapesten ez az első ilyen természetű műszaki kísérlet. A külföld nagyvárosaiban, különösen pedig Amerikában majdnem mindennapos látvány, hogy egy-egy hatalmas épületet, sőt gyakran egész épülettömböket is egyszerűen továbbvisznek arról a helyről, amelyre a város fejlődése szempontjából másirányú szükség van.

A *Fővárosi Hírlap* munkatársa beszélgetést folytatott a magasépítési ügyosztály vezetőjével,

Wossala Sándor

tanácsnokkal,

aki erről az ügyről és az ügyosztálya hatáskörébe vágó más kérdésekről a következőkben adta meg a felvilágosításokat:

— A Flórián-kápolna felemelési munkálatai *Fridrich* Lajos műszaki főtanácsos úr vezetésével *mintegy két hete teljes erővel folynak. Fridrich* Lajos *kiváló szakértője a hasonló műszaki feladatoknak*, éppen ezért a polgármester úr *a legteljesebb nyugalommal bízta rá a Flórián-kápolna modernizálására vonatkozó munkálatok irányítását.* Mérnökeink állandó ellenőrzése mellett kezdődött meg az előkészítő munka, amely abból állott, hogy *a kápolna alapfalait kiástuk* és a főfalakat bizonyos távolságokban *bevésésekkel láttuk el*, amelyek a felemelési munkának elengedhetetlen hozzátartozói. Valószínűleg

még ezen a héten megindul a falak szétfürészelési munkája,

amihez *körülbelül 10—12 napra van szükség.* Az elfürészelést követő munkaetapp már maga az emelés lesz. Nemcsak a székesfőváros műszaki körei kísérik élénk érdeklődéssel a munkánk ezideig még úgyszólván sehol sem alkalmazott eljárás keresztülvitelét, hanem *az Építészegylet is állandóan figyelemmel kíséri a munka menetének előrehaladását.* Biztos meggyőződésem, hogy miután a számításokat a legnagyobb körültekintéssel és matematikai pontossággal végezték el, továbbá gondoltak a felemelési munkálatok közben felmerülhető esélyekre, *ez a munka teljes sikerrel fog járni.* Amennyiben ez a meggyőződésem valósággá válik,

nem sokkal utóbb több hasonló felemelési, illetőleg áthelyezési munkát is végre fogunk hajtani.

Városrendezési szempontból ugyanis *különösen Budán* több olyan épülete van a városnak, amelyeknek *jelenlegi helyükről való eltávolítása a fejlődés érdekében feltétlenül szükséges lenne.* A magántulajdonban lévő épületeknél bizonyára *sok ellenkezéssel kell majd megküzdenünk*, mert a nagyközönség *meglehetősen szkeptikus* a műszaki tudományok páratlan mértékű előhaladásával szemben, bízunk azonban abban, hogy ennek ellenére

éppen a Flórián-kápolna példájára hivatkozva módot fogunk találni a szükségesnek bizonyuló további ilyen természetű munkák elvégzésére.

— Szó volt eredetileg arról is, hogy a belvárosi főplébániatemplom jelenlegi helyéről való eltávolítását ugyanezzel a módszerrel kíséreljük meg, mint amilyet most a Flórián-kápolnánál alkalmazunk. Ettől a tervtől azonban el kellett tekinteni, egyrészt azért, mert *az egyház tiltakozott ellene*, másrészt mert *a Duna partjának közelsége miatt* egyes műszaki szakértők olyan véleményt nyilvánítottak, hogy *a talajviszonyok esetleg később felszínre kerülő meglepetései károsan befolyásolhatnák az áthelyezési munkálatokat*, sőt még azzal a következménnyel is járhatnának, hogy *az ősrégi épület állagában behozhatatlan károsodást szenvedne. Végleg elfekintettünk tehát ezektől a tervektől*, viszont arra való tekintettel, hogy a rendkívüli műértéket reprezentáló főplébániatemplom jelenlegi állapotában nemcsak dísztelen, hanem a további állékonyságot illetően veszedelemben is van, *a generális tatarozás mellett döntöttünk.*

A belvárosi templom restaurálása négy-öt éves munka

— A polgármester úr javaslatára a törvényhatósági bizottság a jövő évi költségvetés tárgyalása során *hozzájárult* a kegyúri templomok több évre megállapított *restaurálási programmjához.* Ennek keretében a legelső elvégzendő munka *a főplébániatemplom tatarozása és megújítása lesz.* Arra való tekintettel, hogy a többszázados épületen nagyarányú és technikailag nehezen keresztülvihető munkálatok lebonyolítása válik szükségessé,

a tatarozás négy-öt esztendeig fog tartani.

A munkálatok elvégzését természetesen a közszállítási szabályrendelet alapelveinek megfelelően *versenytárgyalás útján fogjuk vállalatba adni.*

Váratlan akadályok az artézi kút fúrásánál

Nagyobb munka vár reánk *a Rudas-fürdő átalakításával kapcsolatban is.* Mint ismeretes, a közgyűlés éppen a legutóbbi napokban fogadta el a polgármester úrnak azt a javaslatát, hogy most már

haladéktalanul lebontsuk a fürdő elavult és korábban használaton kívül helyezett kazánházát és a környékét elcsúfító hatalmas kéményét.

Ugyanakkor, amikor ez megtörténik, *sor kerül a fürdő belső átépítésére*, amelynek célja elsősorban az, hogy az elavult épületet *legalább polgári értelemben korszerűvé alakítsuk*, ugyanekkor pedig a közönség körében óriási népszerűségnek örvendő *Juventus*-fürdőket *jelentékenyen kibővítsük.*

— Meglehetősen sok gondot ad ügyosztályunknak mostanában *a Széchenyi-fürdő mellett történő fúrás ügye.* A geológiai szakértők alapos vizsgálata és előzetes szakvéleménye után kezdtük meg a fúrásokat az általuk kijelölt helyen és a hónapok óta tartó munkálatok *jelenős eredményekkel is biztattak.* Elég magas hőfokú víz került felszínre, később azonban

váratlan nehézségek tornyosultak a fúrást lebonyolító vállalkozók elé, ezért a fúrási munkálatokat egyelőre szüneteltetik, a legközelebbi napokban azonban újult erővel folytatják azokat.

Természetes, hogy nagy jelentősége lett volna annak, ha az eredeti elképzelések szerint *különleges gyógyhatású vízre bukanunk*, úgy látszik azonban, hogy *egyelőre ezel az eshetőséggel nem számolhatunk.* Jelenleg közel vagyunk a hétszázméteres mélységhez, ez azonban persze nem elég még, mert hiszen az eredti elképzelésünk szerint ezer, ezerszáz méterig kell lemenni. A vállalkozók szerint 1937 februárjában el is érik ezt a mélységet. Ha különleges gyógyhatású vízhez ez esetben sem jutnánk, az már szinte bizonyosnak látszik, hogy *bőhozamú ártézi kutra számithatunk*, így tehát *az alapcélt*, amely arra irányult, hogy a Széchenyi-gyógyfürdő vízellátását természetes úton biztosíthassuk, *el is fogjuk érni.*

Sürgős építkezések

— A polgármester úr a mult hét folyamán megbeszélést tartott a mi bevonásunkkal az új elöljáróságok felépítéséről. Véleménye szerint *különösen a XIII. kerületi elöljáróság székházának felépítése sürgős.* Ennek a munkának vállalatba adására már sor is került volna, kénytelenek voltunk azonban az eredeti terveken *néhány változtatást eszközölni.* Ezek a változtatások nem lényeges természetűek, minthogy pedig a XIII. ügyosztály személyzete teljes erővel dolgozik keresztülvitelükön, bizonyos, hogy *a közbejött módosítások nem fogják huzamos időre kitólni az építkezési munkálatok megkezdését.* A polgármester úr elképzelése szerint az angyalföldi elöljáróságnak *1937. év folyamán feltétlenül meg kell kezdenie működését az új székházban*, ennél fogva ezt a munkát mi is a legsürgősebbnek tartjuk.

— Még egy hatalmas építkezés előkészítése vár reánk most. A korábbi időben felvett beruházási kölcsön hitelösszegeinek terhére

elkészítteti a székesfőváros a tetemesen megnövekedett forgalmú sertésvágóhid hatalmas méretű új vágócsarnokát.

A terveket magánépítészek készítik el, de a dolog rendje szerint *nekünk is lesz szerepünk az új intézmény életrehivásában.* Bízom abban, hogy az új vágócsarnok felépítésére vonatkozó versenytárgyalást is meg tudjuk hirdetni *még ebben az esztendőben.*

*

Wossala Sándor tanácsnoknak ez a nyilatkozata újabb megnyugtató bizonysága annak, hogy a főváros vezetősége jól sáfárkodik a közület pénzével: ami az egyik oldalon befolyik, mint adó, *a másik oldalon visszaszármazik a közönséghez, mint közmunka.* A hasznos beruházásoknak ez a sora természetesen csak elenyésző hányada annak a rengeteg és sokirányú közmunkának, amelyek részint folyamatban vannak, részint pedig a közeljövőben kerülnek magvalósulásra.

Pénteken elől a Bart-szerződés sorsa

A pénzügyi bizottság napirendje

A főváros pénzügyi bizottsága december 4-én, pénteken délelőtt 11 órakor ülést tart, amelynek napirendjén több fontosabb ügy szerepel, így az új repülőtér hozzávezető útjainak rendezése, az I. kerületi Horthy Miklós Bástya-sétány megnyitása, illetőleg megépítése, a pesti Dunapart rendezésével kapcsolatban a hajóállomások áthelyezése. Napirendre kerül még a *Budapesti Autobuszközlekedési Rt. kérelme a pestkörnyéki autobuszjáratok üzemvitelére kötött szerződés meghosszabbítására vonatkozólag.*

A BART ebben az ügyben két ajánlatot adott be. A második ajánlatban az üzemkezelés meghosszabbítását a 20-, 22-, 23-, 24- és 25-ös járatokra kéri, a BESzKART-nak átengedve 21-es és 26-os járatokat, ennek fejében viszont két új vonalra akarja üzemkezelését kiterjeszteni. A kérdés körül előreláthatólag élénk vita lesz a pénzügyi bizottságban, amelynek többsége bizonyára *a szerződés meghosszabbítása mellett* foglal állást. Kifejezésre jutott ez az álláspont a pártközi értekezleten is, ahol többen annak a felfogásnak adtak kifejezést, hogy a BART teljes leváltása esetén egyes városrészeknek mind erősebben jelentkező kívánságait nem lehetne azonnal kielégíteni, másrészt ez a főváros közlekedésében érdemeket szerzett vállalat további működésének lehetőségeit nagy mértékben megnehezítené. Mindezekre való tekintettel *olyan megoldást kellene keresni, amely a BART által hangoztatott szempontokat érvényesíti, de a BESzKART anyagi érdekeire is tekintettel van.*

Ezt az állásfoglalást respektálja a polgármester is, aki javaslatában megközelíti a BART újabb ajánlatát. A polgármester szerint a pestkörnyéki járatok fenntartásához kellő számú autobusszal rendelkezik a BART.

Két javaslat a Beszkárt számára

— Levél a szerkesztőhöz. —

A Pozsonyi-úton lakom, a margithidi végállomástól számított megálló közelében. Miután ezen az útvonalon semmiféle váró-alkalmatosság nincs, igen gyakran megesett, különösen az elmult esős, szeles, zegernyés időben, hogy olykor negyedóráig kellett a szabadban várni a 15-ös villamosra. Belátom, hogy a *BESZKART* büdzséjéből nem telik arra, hogy minden megállónál várócsarnokot építsen, azt azonban megtehetné, nem is túlságos áldozattal, hogy *ideiglenes jellegü*, könnyű szerkezetü, *hordozható*, vékony vaslemezből, pléhből, üvegből szerkesztett *váró-bódékat* állítana az ilyen állomásokon. Szerény véleményem szerint az ilyen könnyü szerkezetü, transzportábilis váró-bódé *1000 pengőn aluli költségösszegből kikerülne.* Javaslatom az utazó közönség *egészségét* akarja védelmezni, tehát elég fontos ahhoz, hogy foglalkozzanak vele. Miután a *BESZKART* állandóan terjeszkedik és építi vonalait a perifériákon, ahol még az útvonalak kiépítve nincsenek és a várakozó közönség ki van téve az időjárás kellemetlenségeinek: az ilyen ideiglenes jellegü, hordozható váró-bódékra úgyszólván állandóan szüksége lesz, ezért nem lesz kidobott pénz, ha 40—50 darab ilyen hordózható váró-bódét készíttet.

— A másik javaslatom a villamoskocsik belsejében levő *csengőszíjjal* kapcsolatos. Tudvalevően a kapaszkodószíjak közt egy vékonyabb szíj is lóg alá, amelyet tilos az utazóközönségnek érinteni, mert az csak a kalauz használatára, a kocsi indítására, vagy megállítására szolgál. Miután ezt nem mindenki tudja, *a szíjak összetévesztéséből gyakran van kellemtlensége a közönségnek is, a kalauznak is.* Ezen az állapoton egyszerüen lehetne segíteni azzal, hogy a kocsi tetőzetén *néhány fordító karral ellátott vékony fémrúd húzódnék végig*, amely tartósabb is a szíjnál és nem téveszthető össze a kapaszkodószíjakkal. Tisztelettel: *Gábor* Bertalan nyug. igazgató.

MÁZOLÓ FÉNYEZŐ SZOBAFESTŐ ÜZEM
KÜLÖNLEGES KIVITEL
REISS R.-NÉ ÉS SÁRITZ A.
Budapest, V., Vadász-utca 6. Telefon: 1-125-93.

NEISZBACHER IMRE
Épület- és műlakatosmester
Budapest, VI., Aradi-utca 2. Telefon: 1—209—53.

Védelmet nyernek a kisiparosok a közszállításoknál

A főváros és a kisiparosság érdekének összeegyeztetése

A Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezete megkezdte szakszerű tanáskozásait a fővárosi közszállítások kérdése körül. Lapunk más helyén foglalkozunk az ankéttal, amelyen többek között *Deményi* Aladár dr. törvényhatósági bizottsági tag is felszólalt, a napirenden lévő kérdésnek és általában az ipari és kereskedői problémáknak kiváló szakértője, amit VII. kerületi választói körében, a megalakult iparos és kereskedő csoportok előtti beszédeiben már más alkalommal is elárult. Ezúttal is valósággal szemléltető csoportosításban foglalta össze a kérdést, úgy, hogy érdekesnek tartjuk indokait és magyarázatát bővebben ismertetni.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa ezért felkereste

Deményi Aladár dr.

törvényhatósági bizottsági tagot, aki a közszállítások körül hangoztatott sérelmekről és az orvoslás módjáról a következőket mondta:

— A fővárosi közszállításokkal kapcsolatban két irányban merültek fel panaszok. Az egyik irányban azért, mert

a közszállítások kiírása nem történik mindig azzal a szakszerűséggel és pontossággal, amely az ajánlattevőknél kizárja a félreértést.

Ez a félreértés egyik gyakori oka azoknak a nagy differenciáknak, amelyek a pályázatok felbontásakor mutatkoznak.

— A főváros adminisztrációja minden lehetőt elkövet, hogy segítsen ezen az áldatlan helyzeteten és gyakorlati szakemberek bevonásával vizsgálja a kérdést, hogy minél sürgősebben megtegye az anomáliákat kiküszöbölni célzó intézkedéseket.

— A másik irányban azok a kérdések merülnek fel, amelyek

különösen a kisiparosságot érintik.

Nem lehet kétség aziránt, hogy a közszállításokkal kapcsolatban a kisiparosság részére *egymással ellentétes irányzatú tendenciák kiegyenlítéséről van szó.* A kisiparosság arra törekszik, hogy tisztességes polgári haszonnal tehesse meg az ajánlatát, a közület pedig az ajánlattevők közül a legolcsóbbat köteles elfogadni, mert ezzel tartozik az adófizetők egyetemének, akik közszállítás révén sem tűrhetik, hogy a főváros egyes foglalkozási ágakat az egyetemesség rovására részesítsen előnyben.

— De az is kétségtelen, hogy *a nehéz sorban levő kisiparosság érdekeit előmozdítani az előbbivel egyenlő fontosságú feladat,* és ha a kérdés megoldása első pillanatra túlságosan nehéznek is látszik, közelebbi vizsgálat mellett rájövünk arra, hogy

igen sok mód kínálkozik a közszállításokkal kapcsolatban a főváros anyagi sérelme nélkül a kisiparosság helyzetén való segítésre.

— Maguk a kisiparosok a javaslatoknak nagy számát terjesztették elő minden hatóságnál. Ezek odatendálnak, hogy *versenyképessé tegye őket a közszállítások alkalmával,* mert maguk is jól érzik, hogy a segítést csak a főváros sérelme nélkül kaphatják meg, de az önérzetes magyar kisiparosság nem is fogadna el ajándékot.

— A versenyképessé tételre vonatkozó ilyen javaslataik először is, hogy *a közszállításban résztvevő kisiparosnak könnyen hozzáférhető, enyhe feltételű hitel álljon rendelkezésére.* A fővárosnak ki kell eszközölnie, hogy azok az anyagszállítók, akik időnként a fővárosnak is szállítanak, a kisiparosok részére a közszállításoknál az anyagot olyan áron adják, amely megfelel az üzletük körében történt legolcsóbb szállításnak.

— A közszállításokkal kapcsolatos egyik legfontosabb kérdés

a reálisság kérdése.

E körül a reálisság körül pro és kontra sok igazságtalanság és méltánytalanság történik. *Hogy mi a reálisság, az igen nehéz gyakorlati, sőt elméleti kérdés is,* éppen ezért épp olyan nehéz megállapítani egy ajánlatról, hogy az *irreális.*

— De ha ki is alakul a gyakorlat akörül, hogy mi az irreálisság, annyi bizonyos, hogy azt az ajánlattevőt, akinek ajánlatát azért nem fogadták el, mert ajánlatát irreálisnak minősítették, *meg kell hallgatni,* módot kell adni arra, hogy az irreálisnak minősített ajánlatról bebizonyíthassa, hogy az valóban reális. Ezzel egyrészt az irreális ár körüli igazságtalanság, de a főváros károsodása is a legjobban megszüntethető, de másrészt ezzel a fejlődést is előmozdítják, mert nagyon könnyen lehet, hogy *valamely munkánál az irreálisnak minősített ajánlat legálisan és reálisan több polgári hasznot jelent az ajánlattevőnek, mint a reálisnak minősített ajánlatok, mert ő új, olcsóbb, vagy praktikusabb eljárással tudja ugyanazt a munkát éppen olyan jól, talán jobban elvégezni.*

Megkezdte közmunka-ankétját a NEP Fővárosi Szervezete

Nem akar közszállítási reformot a párt, csak a kirívó panaszokat kívánja megszüntetni

A Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezete a közmunkák kiírása és kiadása körül felmerült panaszok letárgyalására ankétet rendezett, amelynek első napját csütörtökön tartották meg az Esterházy-utcai pártkörben *Zsitvay* Tibor dr. pártelnök vezetésével. Két szakelőadás hangzott el, amelyet nagyon érdekes vita követett.

Zsitvay Tibor dr. nyitotta meg az ankétot és hangsúlyozta, hogy *nem a közszállítás reformját akarja a párt keresztülvinni. A keretek jók, csupán a végrehajtásba kell belevinni olyan szellemet, amely az igazságosság mellett a főváros anyagi érdekét ne tévessze szem elől.* Panaszok vannak, felelet nélküli kérdések hangzanak el, ezekre kell megadni a választ és megtalálni az orvoslás módját a szakemberek felvilágosítása nyomán.

Hoór Tempis Mór egyetemi tanár tartotta a megnyitóelőadást. Kijelentette, hogy *nem akar a főváros műszaki vezetőiről kritikát mondani, nincs is erre oka.* Azonban tagadhatatlanul vannak panaszok a közmunkapályázatok körül. Egyik ilyen panasz azt kifogásolja, hogy *a munkák kiírása alkalmával* — és itt főképpen saját szakmájáról, az elektrotechnikai szakmunkákról szól — *nem kapnak a vállalkozók megfelelő tervdolgozatokat,* ami bizonytalanságot teremt. A második panaszkategória *a pályázatok elbírálására és az azután következő eljárásra vonatkozik.* Megtörténik, hogy egy-egy konstrukció-típusra írnak ki pályázatot, holott lehetnek gyártmányok, amelyek ezeknél jobbak. Baj, hogy *a pályázók nincsenek kellőleg informálva,* mert erre nincs elég ideje a hivatalos közegnek. Nincs teljesen kimerítve a munka terjedelme.

Következnek az *elbíráláskörüli panaszok.* Eddig az volt az irányadó elv, hogy *a legolcsóbbnak kell kiadni a munkát.* Gyakori, hogy a pályázó haszon helyett ráfizet. A köz esetleg jól jár, de gazdaságilag károsodás történik. Külföldön mindenféle középarányosokat igyekeznek megállapítani a legolcsóbb és legdrágább ajánlat között, de ez még nem elég. *Nagy gonddal kell a pályázatot előkészíteni és nagy gonddal végezni az odaítélést.* A pályázat kiírása úgy történjék, hogy a pályázó teljesen tiszta képet nyerjen, akkor kiderül, hogy ki ajánl öntudatosan lehetetlen árakat. Külön baj, hogy *nem érvényesülhetnek képzett pályázók, mert nincs módjukban alternatív tervet ajánlani.*

Az irreális árakról az a véleménye, hogy ez nagyon elasztikus elnevezés. Ha csakugyan irreális árakról van szó, a pályázatból való kirekesztés helyes, de *ott nagy gonddal kell eljárni.* Segítene az elbíráláson, ha a munka kiírása előtt *szakértő tervező kidolgozná a munka tervét.*

Előadása végén kijelentette, hogy a közismert panaszokat ismertette és *a megoldást nem a szabályrendelet megváltoztatásában, hanem a szellem megváltoztatásában látja.*

Farkas Kálmán nyug. államtitkár, a következő előadó hangsúlyozta, hogy a közmunkák kiadásánál első *a tervezési program felállítása.* Fontos kellék, hogy *az előmunkálatok később meglepetésre ne adjanak alkalmat.* Ezután végigment a pályzat minden fázisán és megállapította, hogy az elbírálásnál teljes szakértelemnek és nagy gyakorlati tudásnak kell érvényesülni. Ha az elbírálás igazságosan történt, akkor azok is megnyugszanak, akik lemaradtak a pályázatról.

A hozzászólások során *Kosztanoly* István *a kisipart védte, amely a nagyiparral szemben sérelmes helyzetben van.* A kisipar védelemre szorul, mert egyes szakmákat máris kipusztulás fenyegeti.

Füredy Lajos, az Asztalosmesterek Országos Szövetsége főtitkára szerint a közmunka ma nagyobb jelentőségű, mint a háború előtt, *a közszállítások rendszere mégis a szolid, jó iparosok tömegét távoltartja.* A szabályzat általánosságban jó, de a végrehajtás körül vannak hibák. A legolcsóbb ajánlatok rendszere akkor se segítene a kisiparon, ha minden munkát megkapna. A közre is káros, mert silány munkákhoz juttatja. *A reális árak kimutatásával kell segíteni a kisiparosokon, az árrombolók ellen pedig el kell járni.*

Szilas Oszkár nyug. műszaki tanácsos hangoztatta, hogy a realitás elvének elbírálása nagyon nehéz, hasonlóképpen a kedvezmények elvének keresztülvitele is. A más közmunkákkal való ellátottság kérdésénél *a nyilvánosság fokozása és az odaítéléshez való hozzászólás segíthet. A panaszokra külön fórumot kell felállítani* az érdekképviselők bekapcsolásával.

Hubert Vilmos vállalkozó azt kívánja, hogy a kisipar számára a pályázatoknál bizonyos *tőkét kell biztosítani.*

Nagy Antal törvényhatósági bizottsági tag, kamarai alelnök *a kisipari tőke* biztosításáról szólott. A *Kisipari Hitelintézet* ilyen kockázatos hitelt nem adhat. Eljárt azonban *Szendy* Károly polgármesternél, aki kijelentette, hogy *ha a kormány bizonyos összeget ad a kisiparnak a pályázaton való részvétel céljaira, maga részéről hasonló összeget biztosít. Miután a kormánynál erre a célra 50.000 pengőt sikerült kieszközölnie, így 100.000 pengő állana erre a célra rendelkezésre.* A Kisipari Hitelintézet ennek a biztosítékösszegnek legalább a háromszorosát folyósíthatja. Kéri *Zsitvay* Tibort, hogy ennek az ügynek végleges rendezésére járjon közre.

Zsitvay Tibor dr. kijelenti, hogy ebben a kérdésben pártjával egyöntetűen jár el a jövőben is. felvetette ezt a kérdést már a közgyűlésen is és két hét előtt *a pártközi konferencián elfogadták erre vonatkozó javaslatát.* Legközelebb ebben a kérdésben *ankétot hívnak össze,* hogy a legnagyobb nyilvánosság előtt tárgyalják le. Most készülnek a tárgyalás alapjául a kérdőpontok.

Deményi Aladár dr. szólalt fel ezután. *Csatlakozik a kisipar megsegítésére irányuló törekvésekhez,* de egyúttal azt sem tarthatja figyelmen kívül, hogy *a közületnek a legjobb feltételek mellett kell a munkához jutnia. Nagy* Antal felfogását a hitel kérdésében helyesli, az említett összeget azonban kevésnek tartja. Érdekesen foglalkozott ezután a *realitás* kérdésével is hangsúlyozta, hogy *ha a reális ár kérdését és a kiírás helyességét keresztül tudják vinni, olyan helyzet áll elő, hogy a kisiparos sem fog panaszkodni.*

Zsitvay Tibor dr. zárta be ezután a vitát, köszönetet mondva az előadóknak és a felszólalóknak és bejelentette, hogy a befejező értekezletet december 3-án tartják meg. Végül hangsúlyozta, hogy *a párt teljesen felkészülve óhajt résztvenni a segítés munkájában.*

Schäffer Dezső
ácsmester
Tel:2-912-68. Bpest,V.Kárpát u.5.

SCHNEIDER JÁNOS
Belső-berendező, épületasztalosáru-üzeme
BUDAPEST, VIII., KISFALUDY-UTCA 8.
ALAPÍTÁSI ÉV 1907. TELEFON: 1—346—16

Nagy Gyula
lakatosárugyár
Budapest, VIII., Köris-u. 10. Tel.: 1-384-15

KOÓS ISTVÁN
FÉMÁRUGYÁR
Sárgaréz és nikkelbronz épületvasalás különlegességek
TELEFON: 2-968-32
BUDAPEST, XIV., MEXIKÓI-ÚT 14.
Uj Lóverseny-tér mellett

December 3, 6 és 8-án délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

HÚNFALVI PÁL
ÉPÜLET- ÉS BÚTORASZTALOS
IX., VÁGÓHID-UTCA 28. — TELEFON: 14—41—50
Vállal épület- és bútorasztalosmunkát
Pontos szállítás. Olcsó árak.

KORONA PÁCOK Törv. védve
ÁRBAN olcsóságával, MINŐSÉGBEN kiválóságával VEZET
NÉMETH ISTVÁN ÉS TÁRSAI
Első Magyar asztalospácgyár
Budapest, VI., Szondy-u. 55. Tel: 1-293-11.

Harminc ággyal szaporítják a rádium-kórház férőhelyeit

Díszpanzereket létesítenek a nemi- és cukorbetegek számára — A főváros közegészségügyi szolgálatának fejlesztése

A *Fővárosi Hirlapban* már több ízben rámutattunk arra, hogy az *Eötvös Lóránd Rádium- és Röntgenintézet* a főváros e rendkívül nagy jelentőségű közegészségi intézménye üzembe helyezésének első pillanatától fogva állandóan *zsúfolt*. Ma már az a helyzet, hogy *hónapokkal előre lefoglalják a rendelkezésre álló kórházi ágyakat*. Ugyancsak megírtuk, hogy ez a körülmény a polgármestert arra az elhatározásra bírta, hogy *az intézet befogadóképességét a lehetőség határain belül a legsürgősebben növelje*. *Szendy* Károly elhatározásának megérlelődése után nyomban utasítást adott egyrészt a közegészségügyi, másrészt a magasépítési ügyosztálynak abban az irányban, hogy állapítsák meg, *milyen lehetőségek állnak rendelkezésre a kórház kibővítésére nézve*. A *Fővárosi Hirlap* munkatársa ebben az ügyben felkereste

dr. Salamon Géza
tanácsnokot,

a közegészségügyi ügyosztály vezetőjét, aki a következőkben világította meg a kórházbővítés lehetőségeit:

— A polgármester úr óhajának megfelelően már hetekkel ezelőtt megvitattuk mindazokat a lehetőségeket, amelyek alkalmasak az *Eötvös Lóránd Rádium- és Röntgenintézet* befogadóképességének növelésére. A műszaki szakember véleménye szerint *két megoldás kínálkozott*. Az egyik az volt, hogy jelenleg is a főváros tulajdonában lévő épület *magasításával kell az ágyszámszaporítást megoldani*, a másik nézet hívei viszont azt ajánlották, hogy az intézet tőszomszédságában lévő szövetkezeti kórház egy részét szerezzük meg erre a célra. Nem azt terveztük, hogy a teljes épületre húzunk új emeletet, hanem csupán arról van szó, hogy az épület belső részén, ahol nincs meg az utcai front magassága, emeljük fel a falakat. Itt ugyanis a második emelet magasságában megfelelő bővítéssel és falhúzással *szert tehettünk volna néhány újabb betegszobára*. Ettől a gondolattól *eltekintettünk*. Így kellett döntenünk, mert a közegészségügyi szakemberek, akiknek a véleménye ennél a speciális gyógyítási célt szolgáló intézménynél elsősorban jön számításba, kijelentették, hogy véleményük szerint az épület hátsó részének tervbevett beépítési módja *nem elégíti ki a higiénikus követelményeket*, emellett legfeljebb arra alkalmas, hogy négy—öt szobával, tehát *mindössze tíz ággyal tudjuk szaporítani a most meglévő férőhelyeket*.

— Ennélfogva *mint realizálható lehetőség* a másik megoldás maradt, az tudniillik, hogy

az Eötvös Lóránd Rádium- és Röntgenintézettel határos és tőle csak egy fallal elválasztott Erzsébet szövetkezeti kórház közvetlen határos részét szerezzük meg és hozzuk szerves összefüggésbe a jelenlegi intézettel.

Ebben az irányban már folytattunk is tárgyalásokat és azok eredményeként kijelenthetem: *minden reményünk megvan arra, hogy az Eötvös Lóránd Rádium- és Röntgenintézet a jövő esztendő őszétől kezdve harminc további ággyal bővül*.

— Az intézet hivatása magaslatán álló kitűnő orvosi karának legszebb dícsérete az, hogy *az összes betegágyak állandóan foglaltak*. Hogy ez milyen óriási jelentőségű, semmi nem mutatja jobban, minthogy *az osztrák fővárosban már korábbi időben létesített ötvenágyas, sugaras kezelésre berendezett hasonló gyógyintézmény nehézségekkel küzködik*, mert alig akad beteg, aki a férőhelyeket igénybe venné.

— Betegeink tekintélyes része a székesfőváros polgárai sorából kerül ki,

sokan vannak azonban vidékiek, sőt külföldiek is.

A betegbiztosító intézetekkel a közelmultban létesített megállapodások alapján bejelenthetem most már a közönségnek, hogy

az intézetben nemcsak fizetőbetegek, hanem a helyüresedés mérvének megfelelően szegény betegek számára is fogunk férőhelyeket biztosítani.

— Különösen azóta fokozódott az intézett iránti érdeklődés, amióta november hó elején *felszereltük és üzembe helyeztük a rádiumágyút*, a modern gyógyászati tudomány e hatalmas eszközét.

— Budapest székesfőváros közegészségügye, hála az autonómia bölcs gondoskodásának, eddig is rendkívül magas szinten állott. Gyógyító intézményeinkről, közkórházainkról, diszpanzereinkről nemcsak a belföldön, hanem a külországokban is *az a megtisztelő vélemény alakult ki*, hogy

a Budapest székesfőváros vezetése alatt működő létesítmények ideálisan teljesítik fontos hivatásukat.

— Nekem, mint a közegészségügyi osztályt vezető tanácsnoknak, rendkívüli örömömre szolgálnak éppen ezért azok az elhatározások, amelyek arra irányulnak, hogy *közegészségügyi intézményeink hálózatát az elkövetkező években erőteljesen tovább fejlesszük*.

— A polgármester úr, aki maga is huzamos ideig dolgozott közszolgálata alatt ebben az ügyosztályban, *a legnagyobb megértéssel fogadja azokat az előterjesztéseket, amelyeket én és munkatársaim a közegészségügyi intézmények fejlesztése érdekében elébe tárunk*.

— Eddig csupán a rendkívüli mértékben megnehezült gazdasági viszonyok akadályoztak meg bennünket abban, hogy életrehívjuk a tüdőbeteg-diszpanzerek működéséhez hasonlóan dolgozó *nemibeteg diszpanzereket*. Ez a betegség a statisztika számadatai szerint a háboru utáni időkben *óriási mértékben emelkedett*, vitathatatlan tehát, hogy *a diszpanzerek felállítására szükség van*.

— Hasonló a helyzet *a cukorbeteg-diszpanzereket illetően*. A polgármester úrral folytatott előzetes tárgyalásaim eredményeként ma már az helyzet, hogy a székesfőváros vezetősége *minden erejével azon dolgozik, hogy a modern gyógyászatnak ezeket az újabb létesítményeit mielőbb életrehívhassa*. Ezzel azonban még nem fejeződik be a közegészségügyi intézmények reneszánsza. Csak pár hete annak, hogy a polgármester úr indítványt tett az *Uj Szent János-kórház* területén létesítendő *fertőző tüdőbetegosztály* felállítására. Ezen túl is vannak még tervek, amelyekről azonban még nincsen módomban beszélni, azt csupán akkor tehetem meg, ha a polgármester úr idevágó elképzeléseit *már ismertette az önkormányzati szervekkel*.

Pelikan
CARBONPAPIR
VEZÉRKÉPVISELET
Stalla Lajos Budapest, V.
Vilmos császár-út 42.

HÍREK A PÁRTBÓL

Nagyszabású vacsorán ünnepelte a NEP VII. kerületi szervezete Halla Aurél államtitkárt

A Nemzeti Egység Pártja VII. kerületi szervezete hétfőn ünnepi vacsorát rendezett *Halla* Aurél dr. kereskedelemügyi államtitkár tiszteletére. A Royal-szállóban tartották meg a vacsorát, amelyen a hatalmas számban megjelent erzsébetvárosi polgárságon kívül a várospolitikai élet sok előkelőségét fogadta a kerületi pártvezetőség élén *De Sgardelli* Caesar, a kerület nagy népszerűségű pártelnöke.

Résztvett a vacsorán *Zsitvay* Tibor dr. pártelnök, *Bessenyey* Zénó dr. országgyűlési képviselő, a törvényhatósági bizottság tagjai közül: *Andréka* Károly, *Becsey* Antal, *Bényi* Károly dr., *Burchard-Bélaváry* Jenő, *Deményi* Aladár dr., *Dési* Géza dr., *Dorner* Gyula, *Egerváry* Tibor dr., *Gazdy* Jenő, *Gaár* Vilmos dr., *Harrer* Ferenc dr., *Hencz* Lajos dr., *Hoór-Tempis* Mór, vitéz *Juhász* Jenő dr., *Kertész* Elemér, *Nagy* Antal, *Nagy* Ferenc, vitéz *Pesthy Müller* József Leó, *Schmidt* Richárd, *Tóth* Gábor, *Vályi* Lajos dr., vágvecsei *Wellisch* Andor, továbbá *Dávid* Antal dr., a tanügyi szervezet elnöke, *Stern* Samu, *Magyar* Bertalan és még sokan mások.

Bessenyey Zénó dr., a kerület országgyűlési képviselője szólalt fel először, még a vacsora megkezdése előtt és lelkes beszédben hívta fel a jelenlevőket, hogy az első poharat *Horthy* Miklós kormányzó egészségére ürítsék. Későbbi beszédében *Halla* Aurél államtitkárt éltette, akit úgy jellemezett, mint a pesti polgár megtestesülését. A politikai helyzetről beszélt ezután és hangsúlyozta, hogy mindenki jól megalapozott, nacionalista kormányt kíván. Ez a kormány csak akkor jut diadalhoz, ha béke, összetartás van, olyan igazi nemzeti egység, amely nem ismer semmiféle különbséget jó magyar emberek között.

A lelkesen fogadott beszéd közben érkezett meg a NEP Fővárosi Szervezetének pártgyűléséről *Zsitvay* Tibor dr., a törvényhatósági bizottság tagjaival, a közönség zajos éljenzése közben.

De Sgardelli Caesar kerületi elnök üdvözölte ezután *Halla* Aurélt, *Zsitvay* Tibort, *Bessenyey* Zénót és a törvényhatósági bizottság tagjait meleghangú beszédben, majd felolvasta a gyengélkedő *Szurday* Róbert országgyűlési képviselő üdvözletét.

Zsitvay Tibor dr. emelkedett ezután szólásra. Örömét fejezte ki, hogy olyan kerületben lehet jelen, ahol nem a politika, hanem a gazdasági és szociális munka dominál. Üdvözölte *Halla* Aurél államtitkárt, aki eddigi működésében azokért a nagy ideálokért harcolt, amelyek pártjának legfőbb irányítói: az áldozatos hazafiságért, a tiszta közéletért és az embertestvéri szeretetért.

Magyar Bertalan, az OMKE társelnöke köszöntötte *Halla* Aurélt, akiről igazán el lehet mondani, hogy a megfelelő ember a megfelelő helyen.

Vitéz *Kocsárd* Ferenc kályhásmester üdvözlő beszédében úgy jellemezte *Halla* Aurélt, mint aki mindig nyitva tartja hivatalát a polgárság előtt és akit mint jótevőjét sok iparoscsalád áldja.

Halla Aurél államtitkár beszélt ezután nagy figyelem közben. Beszéde rendkívül érdekes ismertetés volt *a főváros nagy problémáiról a városrendezési törvényjavaslat alkalmából*. A pályaudvarok rendezése, a halálsorompók, az új budai pályaudvar terve, a repülőtér jelentősége, az új hidak, a Dunapart kérdései, a kikötő, a posta és a telefon, az idegenforgalom, a közüzemek és itt a *Zsitvay* Tibor vezetése alatt álló üzempolitikai bizottság szerepe kerültek sorra a tanulmánynak beillő, érdekes beszédben.

Deményi Aladár dr. zárta be a beszédek sorát és az aktuális kérdések köré mélyenjáró gazdaságpolitikai fejtegetést fűzött.

Pártértekezlet. A Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezete hétfőn este *Zsitvay* Tibor dr. elnöklétével pártértekezletet tartott. Az alpolgármesteri és tanácsnoki helyek betöltésével és a legközelebbi közgyűlés elé kerülő más aktuális kérdésekkel foglalkoztak az értekezleten.

A Vitézi Szék törvényhatósági képviselője a NEP klubvacsoráján. A Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezete csütörtöki klubvacsoráján résztvett vitéz *Bartha* László tábornok, aki vitéz *Lázár* Domokos lemondásával a főváros törvényhatósági bizottságában a Vitézi Széket képviseli. A tábornokot a párt nevében *Gazdy* Jenő törvényhatósági bizottsági tag üdvözölte meleg szavakkal.

Mozgalmas pártélet a VIII. kerületben. A NEP VIII. kerületi szervezete a szervezői tábor részvételével lelkes hangulatú vacsora keretében fejezte ki bizalmát képviselői iránt és egyben *Gazdy* Jenő törvényhatósági bizottsági tagot ünnepelte névnapja alkalmából. *Katona* János törvényhatósági bizottsági tag üdvözölte *Usetty* Béla dr., *Pözel* István dr. és v. Tóth András országgyűlési képviselőket, rámutatva arra, hogy ennek az együttesnek az a kötelessége, hogy a kerület polgáraiban felhalmozott értékes erkölcsi erőket összegyűjtsék és az általuk helyesnek vélt cél felé vezessék, úgy, amint a völgyzáró gát gyűjti össze és vezeti hasznos munkára a vizeket. *V. Hajnóczy* Béla törvényhatósági bizottsági tag üdvözölte ezután nagy melegséggel *Gazdy* Jenőt. A VIII. kerületi pártszervezet december 5-én, szombaton este 8 órakor a szokásos *Magyar Est* keretében kíván hódolni névnapja alkalmából *Horthy* Miklós kormányzónak. Az ünnepi beszédet *Katona* János törvényhatósági bizottsági tag mondja. A pártszervezet vezetősége, amely külön meghívót nem bocsátott ki, ezen az úton kéri a tagokat a megjelenésre.

Fogadóórák a kerületekben

— Dec. 3-tól — dec. 8-ig —

V. kerület (Hold-u. 9.) Dési Géza dr. törvhat. biz. tag minden hétfőn d. u. 6—8 irodájában (Báthory-u. 5.), Krompaszky Miksa ker. elnök minden szerdán, Fábián László dr. ker. alelnök, Varrannai István ker. alelnök minden hétfőn, mindhárman este 6—7.

VIII. kerület (Baross-u. 79.) Gazdy Jenő törvhat. biz. tag minden pénteken, Katona János törvhat. biz. tag minden csütörtökön, v. Hajnóczy Béla dr. törvhat. biz. tag minden hétfőn, Ságvári Sándor dr. jogi tanácsadó minden hétfőn, valamennyien este 7, Altorjai András dr. adóügyi tanácsadó minden szerdán d. u. 4—6. — Pártnap hétfőn este háromnegyed 8.

X. kerület (B.-Jászberényi-út 2.) Usetty Béla dr. országgyűl. képviselő 4-én este fél 7, Dongó Orbán törvhat. biz. tag, ker. elnök minden csütörtökön este fél 7, Halter Károly törvhat. biz. tag naponta irodájában (Füzér-u. 13.) d. e. 11—1, Kreizler Sándor, Gáspár Béla és Reithauser Róbert ker. alelnökök minden kedden este 6—8. — Pártnap minden kedden este 6 órakor.

XI. kerület (Bercsényi-u. 7.) Vályi Lajos dr. törvhat. biz. tag minden hétfőn este 6—8, Szántay István törvhat. biz. tag minden pénteken este 6—8, Somody Pál központi ker. titkár hivatalos órája naponta — szombat és vasárnap kivételével — d. u. 5—8, állásügyben csak kedden és pénteken. — Pártnap csütörtökön este 6 órakor.

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Old Budapest Londonban

— Londoni levél —

November végén.

Tizenkét felejthetetlen óra történetét akarom most elmondani. Délután háromkor kezdődött, de hajnali háromkor még nem volt vége. Déli három óra volt, amikor a lordmayor néhány kedves szóval ünnepélyesen megnyitotta az Old Hungary sátorvásárt. A tolongástól alig lehetett odább lépni: beláthatatlan tömeg lepte el a Hotel Claridge fényes termeit, amelyek ezen a napon magyar pompába öltöztek. Bevallom, elcsodálkoztam a titokzatos kezeken, amelyek ezt a sok kincset, pompát, ragyogást a messzi hazából ilyen valószínűtlen sokaságban idevarázsolták a fényes londoni szállodába.

*

Megdobban a szívem: egyszerre csak itt látom magam előtt élethűségben a megtévesztésig a valóságot, utánozva a budapesti Kakuk-éttermet, de még az asztal is ott van, amely mellett oly felejthetetlenül jól érezte magát Edward király, amikor tavaly, walesi herceg korában ott járt nálunk Budapesten. Hogy a varázs még meghökkentőbb legyen: a pesti Kakuk népszerű portása köszönt bennünket magyar szóval. A kiszolgálás a szó szoros értelmében fejedelmi: András orosz nagyherceg és felesége, Rutland hercegasszony árusítja gyönyörű magyarruhás angol arisztokrata kisasszonyokkal a jó hazai elemózsiát.

*

Chairman: The Countes of Shrewsbury. Az ünnepség fővédnökségét a királyi család tagjai: Lujza, Beatrix és Mária Lujza királyi hercegnők és a Connaughti hercegnő, továbbá Anna királyi hercegnő és Masirevich Szilárd londoni magyar követ vállalták. Az Old Budapest Masqueradet az Angol Leánysegélyző Szövetség rendezte, amelynek fővédnöke maga az angol anyakirálynő. Ha mindehhez hozzávesszem, hogy bombasiker volt, Budapest egycsapásra divatos lett és a nagy divatszalónok máris berendezkedtek magyaros motívumokra, akkor azt hiszem elhiszik nekem, hogy délutántól hajnalig könnyes megindultságtól bolyongtam ebben a káprázatos londoni magyar álomban.

*

Amott vannak a királyi család tagjai: mosolyognak, tapsolnak és elragadtatással élvezik, amint az öklömnyi angol csöppségek egyre-másra ropják a legszebb magyar táncokat és az angol bébik csodálatos, semmihez nem fogható bájával elevenítik életre a magyar népmesék édes, naiv, vonzó és mulatságos figuráit.

*

Jótékonycélú mulatság ez, így hát természetesen az arisztokrata eladók igyekeznek túladni portékájukon. Ez az igyekezetük egyáltalában nem vész kárba: a font-bankók csak úgy röpködnek a levegőben, az angoloknak minden tetszik, ami magyar. Sir George Broadbridge, a londoni lordmayor szemem láttára vásárol Listowell grófnőtől drága pénzért egy gyönyörű herendi porcellánt. A magyarruhás boyok, kis csikóslegénykék (egészen furcsa szájukon az angol szó) udvariasan igazgatják a vásárlókat. Az angol lordoknak rendkívül ízlik a kitűnő magyar pezsgő.

*

Magyar népviseletben és díszmagyarban áll most elő tizenkét gyönyörű ifjú arisztokrata pár. Csárdást táncolnak izzó lelkesültséggel, mintha világéletükben ezt táncolták volna. Ugy tapsolják a taktust, úgy animálják a magyar cigányt, akárcsak odahaza nálunk a bálozó magyarok.

*

Óriási tapsvihar. A zongora mellett Brodszky Miklós, a dobogón Alpár Gitta. A Cochran-revü új slágereit énekli, maga a szerző kíséri. A taps nem akar szünni, ráadást kérnek. Alpár Gitta magyar népdalt énekel. A frenetikus tetszés tetőfokon áll.

*

Ezren és ezren, akik körülöttem vannak, most már egytől-egyig Magyarország és Budapest lelkes barátai. A sikerre való tekintettel a vásár még másnap is tart, amire pedig alig volt példa: a bált meg kellett ismételni. Old Budapest meghódította Londont . . .

Harry Morrisné, Nyiri-Dacsó Irén.

WIHART FERENC
építész-építőmester
BUDAPEST,
XIV., Columbus-utca 33. TELEFON: 2-969-08.

WEISZ FÜLÖP RÉZMŰVES
Budapest, VIII., Gólya-utca 13. Tel.: 1-460-36

Mennyit veszítettek a főváros tisztviselői hat év alatt a négy fizetéscsökkentéssel

A megcsappant fogyasztóképesség hatása Budapest gazdasági életére

A szanálási intézkedések keresztülvitele óta, mint azt a törvényhatósági bizottság legutóbbi költségvetési tárgyalásán is tapaszaluk, egyre gyakrabban merül fel az autonómia felelős köreiben az a gondolat, hogy az utóbbi hat esztendő folyamán rendkívül nagymértékben csökkentett tisztviselői és alkalmazotti jövedelmek emelésére kell törekedni. A javulásnak indult gazdasági helyzet, amely az új költségvetésben is jelentkezik, bizonyos reális támasztékot ad ennek a gondolatnak, más oldalról azonban mind sürgetőbben kívánja ezt az igazi szanálást az érdekeltek légiója: a tisztviselői és alkalmazotti kar, amely nehéz küzdelmet folytat az élettel.

Hogy mit jelentettek a sorozatos fizetésredukciók a főváros tisztviselőinek és alkalmazottainak életstandardjában, azt az alábbi számok mutatják, amelyeket pontos adatokból állított össze a *Fővárosi Hirlap*, rávilágítva arra is, hogy milyen kihatása van ennek az életnívó csökkenésnek a fogyasztásra, a főváros gazdasági körforgására is.

Mint ismeretes, az első fizetéscsökkentő rendelkezés keresztülvitelére az 1931. esztendőben került a sor. Ennek az évnek augusztus 31-ig

a fővárosi tisztviselők javadalmazása a csökkentések előtt

fizetési fokok szerint a következő volt:

az I. fizetési osztály 1. fokában 2200, a 2.-ban 1936; *a II. fizetési osztály* 1. fizetési fokában 1672, a 2.-ban 1408; *a III. fizetési osztály* 1. fokában 1056, a 2.-ban 880, a 3.-ban 792; *a IV. fizetési osztály* 1. fokában 704, a 2.-ban 669, a 3.-ban 639; *az V. fizetési osztály* 1. fokában 598, a 2.-ban 563, a 3.-ban 528; *a VI. fizetési osztály* 1. fokában 493, a 2.-ban 466, a 3.-ban 440; *a VII. fizetési osztály* 1. fokában 414, a 2.-ban 396, a 3.-ban 378; *a VIII. fizetési osztály* 1. fokában 343, a 2.-ban 330, a 3.-ban 317; *a IX. fizetési osztály* 1. fokában 310, a 2.-ban 297, a 3.-ban 283; *a X. fizetési osztály* 1. fokában 267, a 2.-ban 253, a 3.-ban 239; *a XI. fizetési osztály* 1. fokában 221, a 2.-ban 212, a 3.-ban 202 pengő volt a tisztviselők alapjárandósága.

Az első fizetéscsökkentés

során 1931 szeptember elsejétől kezdődően ezeknél a tisztviselői javadalmaknál *15—10 százalékig terjedő apasztást* hajtottak végre. Ennek következményeként *az I. fizetési osztályban* 1870, illetve 1645.60; *a II. fizetési osztályban* 1421.20, illetve 1196.80 pengőre csökkent a tisztviselői illetmény. A tanácsnokokat megillető *III. fizetési osztályban* az első fizetéscsökkentés után vagylagosan állapították meg az illetményeket aszerint, hogy az illető tanácsnok milyen működési pótlékban részesül. Ennek megfelelően az 1. fizetési fokban 929.28 és 897.60, a 2.-ban 774.40 és 748.—, a 3.-ban 696.96 és 673.20 volt a törzsjárandóság; *a IV. fizetési osztályban* 619.52, 588.72, 557.92; *az V. fizetési osztályban* 526.29, 495.44, 464.64; *a VI. fizetési osztályban* 433.84, 410.08, 396.—; *a VII. fizetési osztályban* 372.60, 356.40, 340.20; *a VIII. fizetési osztályban* 308.70, 297.—, 285.30; *a IX. fizetési osztályban* 279.—, 267.30, 254.70; *a X. fizetési osztályban* 240.30, 227.70, 215.10; *a XI. fizetési osztályban* 198.90, 190.80, 181.80 pengő törzsilletmény maradt meg.

Az 1932. év február elsején következett el a

a második fizetési redukció,

amely az 1931 augusztus 31 előtti fizetéshez képest *20—10 százalékig terjedő apasztást* eredményezett. A *polgármesteri fizetés* ebben az időben már csak 1760, illetve 1548.80 pengőt tett ki. A *II. fizetési osztály* 1337.60, illetve 1126.40 pengőt jelentett. *A III. tanácsnoki kategóriában* az 1. fok 897.60 és 844.80, a 2. fok 748 és 704, a 3. fok 673.20 és 633.60 pengőt tett ki. *A IV. fizetési osztályban* 598.40, 568.65, 538.90; *az V. fizetési osztályban* 508.30, 478.55, 448.80; *a VI. fizetési osztályban* 419.05, 396.10, 382.80; *a VII. fizetési osztályban* 360.18, 344.52, 328.86; *a VIII. fizetési osztályban* 301.84, 290.40, 278.96; *a IX. fizetési osztályban* 272.80, 261.36, 249.04; *a X. fizetési osztályban* 240.30, 227.70, 215.10; *a XI. fizetési osztályban* 198.90, 190.80, 181.80 pengő volt a fizetés. *Változatlanul maradt tehát a X. és XI. osztály*, vagyis a legalsóbb kategóriák tisztviselőire megállapított javadalmak összege.

1932 július 1-én került a sor az újabb, immár

a harmadik fizetéscsökkentés

keresztülvitelére. *A polgármesteri fizetés* 1650, illetve 1452, *az alpolgármesteri dotáció* 1254, illetve 1056, *a tanácsnoki illetmény* az 1. fokban 855, vagyis 792, a 2. fokban 712.50, illetve 660, a 3. fizetési fokban 641.50, illetve 594 pengőre szállt le. *A IV. fizetési osztályban* 570, 541.50, 513.50; *az V. fizetési osztályban* 490, 461.50, 432.50; *a VI. fizetési osztályban* 404, 382, 369.50; *a VII. fizetési osztályban* 347.50, 532.50, 317.50; *a VIII. fizetési osztályban* 291.50, 280.50, 269; *a IX. fizetési osztályban* 263.50, 252, 240.50; *a X. fizetési osztályban* 234.50, 222.50, 210; *a XI. fizetési osztályban* 194, 186.50, 177.50 pengő volt a redukált fizetés összege. Ennél a harmadik fizetéscsökkentésnél keresztülvitt redukciók *25—12 százalékkal apasztották az 1931-es fizetéseket.*

Sorrendben utolsó volt az 1933 március 1-én életbelépett

negyedik fizetéscsökkentés.

Eszerint *az I. fizetési osztályban* 1496 és 1316; *a II. fizetési osztályban* 1136.50, 957; *a III. fizetési osztályban* 781—718, 651—598, 286—538.50; *a IV. fizetési osztályban* 528, 501.50, 475.50; *az V. fizetési osztályban* 454, 427.50, 401; *a VI. fizetési osztályban* 374.50, 354, 343; *a VII. fizetési osztályban* 322.50, 308.50, 294.50; *a VIII. fizetési osztályban* 274, 264, 253.50; *a IX. fizetési osztályban* 221.50, 210, 198; *a X. fizetési osztályban* 183, 175.50, 167.50 pengő fizetés maradt meg. Ez az utolsó fizetéscsökkentés — itt is az eredeti fizetést véve alapul — *32—17 százalékig terjedt.*

A fizetésredukciók nemcsak a tiszti személyzetre, és pedig *az aktív szolgálatot teljesítőkre* épp úgy, mint a *nyugdíjasokra* terjedtek ki, hanem keresztülviték azok hatályát *az ideiglenes hivatalnokoknál, az altiszteknél és a többi fővárosi alkalmazottaknál is.* Az a körülmény, hogy a lineáris fizetéscsökkentéseken kívül *az alkalmazottak különmunkadíjaiknak jelentékeny apasztása is megtörtént*, csak fokozta a megélhetési nehézségeket.

Hogy egy pár gyakorlati példával igazoljuk

a fizetéscsökkentések mérvét,

arra nézve elég, ha annyit említünk meg, hogy például *a közkórházi főorvosok*, akiket a VI. és VII. fizetési osztályba soroltak be, az 1931. év első felében kapott 493, illetve 414 pengő helyett ezidőszerint 374, illetve 322 pengő dotációban részesülnek. *A közkórházi központi igazgató* 1931-ben még 704 pengőt, 1936-ban már csak 528 pengőt kapott. A *főjegyzők* öt évvel ezelőtt 528, most 401 pengő javadalmazásban részesülnek, a *segédfogalmazók* a fizetéscsökkentő rendeletek előtt 253 pengőt kaptak, most pedig 210 pengőhöz jutnak, a *főmérnökök* fizetése 1931-ben 396 pengő volt, most 308 pengőt vesznek fel elsején, a *főállatorvosok* a régi 493 pengő helyett 374 pengőt kapnak, *a végleges altisztek* legkisebb javadalma 1927-ben 125 pengő volt, most 106 pengőt tesz ki, az *ideiglenes altisztek* kezdőfizetése 115 pengőről 100 pengőre csökkent.

Ezek a nagyarányú fizetéscsökkentések eredményezték azt, hogy

a tisztviselőtársadalom fogyasztóképessége az utolsó hat esztendőben sokkal nagyobb százalékkal csökkent, mint a fizetésük.

Az a körülmény, hogy a tisztviselőtársadalom korábbi keresetének közel egyharmadát veszítette a négyizben keresztülvitt fizetéscsökkentési rendeletek alkalmazásával, kiváltotta azt az aggodalmat, hogy további fizetésredukciók is lehetségesek és ezért a tisztviselők, különösen pedig azok, akik alacsonyabb rangosztályokban teljesítenek szolgálatot, *minden nélkülözhető kiadást beszüntettek.* Pár esztendővel ezelőtt, a háborút követő idők utáni megújhódás napjaiban a tisztviselőtársadalom úgyszólván egész jövedelmét elvásárolta és ebben az időben alakult ki éppen a rendkívül nagyszámú tisztviselőosztály bekapcsolódása révén az ipar és a kereskedelem felfelé irányuló produkciója. Amint az első fizetéscsökkentés bekövetkezett, máris észrevehető volt annak közvetlen hatása, amennyiben a tisztviselők *elsősorban is korlátozták kultúrszükségleteiket*, hogy azután a további időkben sorrakerülő fizetésredukció alkalmazása után *a mindennapi élethez tartozó kiadásokat is minimumra csökkentsék.*

A jelenlegi helyzetben, amidőn a gazdasági válság kihatásai már mulófélben vannak, konkrét intézkedések megtételére, éppen az alkalmazottak rendkívül nagy létszámánál fogva, még nem lehet ugyan gondolni, előtérbe nyomul azonban az a felfogás, hogy amennyiben a gazdasági téren mutatkozó felfelé ívelő tendencia állandósul, úgy *mihamarabb sort kell keríteni a kényszerítő körülmények következményei folytán a keresztülvitt fizetéskorlátozó rendelkezések részben, vagy teljes egészében hatályon kívül való helyezésére.*

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-695-59.

KISS JENŐ
OKLEVELES MÉRNÖK, ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCA 10.
TELEFONSZÁM: 1—148—35

Események

Fővárosi Hirlap

Alapításának huszonötödik évfordulóját a

FŐVÁROSI HIRLAP

nagyszabású jubileumi szám

kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

A főváros többségi pártjai Schuler Dezsőt jelölték az alpolgármesteri állásra. December 9-én tartja meg a főváros közgyűlése a *Liber* Endre elhúnytával megüresedett alpolgármesteri szék betöltésére a választást. Néhány nappal ezelőtt a választás ügyében értekezlet volt, amelyen *Sipőcz* Jenő főpolgármester, *Szendy* Károly polgármester, *Zsitvay* Tibor, a Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezete és *Csilléry* András, a Keresztény Községi Párt elnöke vett részt. A törvényhatósági bizottság két többségi pártjának elnöke pártja nevében elhatározta, hogy, nem akarván a közgyűlésen a választási harcot, *Schuler* Dezső tanácsnoknak, a szociálpolitikai ügyosztály vezetőjének, mint rangidős tanácsnoknak juttatja az alpolgármesteri állást. Elhatározták továbbá, hogy a műszaki tanácsnoki állásra *Kempelen* Ágoston műszaki főtanácsost, aki évek óta vezetője a városrendezési és magánépítési ügyosztálynak. *Schuler* Dezső alpolgármesterré való megválasztásával megüresedett tanácsnoki állásra *Horony-Pálffy* Aurél főjegyzőt, a főpolgármesteri hivatal vezetőjét, a másik jogi minősítésű tanácsnoki állásra pedig *Goszleth* Ernő elöljáró, rangidős főjegyzőt választják meg.

A Fővárosi Közlöny új felelős szerkesztője. *Baján* Gyula tragikus, korai halálával megüresedett a főváros hivatalos lapjának, a *Fővárosi Közlönynek* felelős szerkesztői állása. Ez a nagyon jelentős és fontos városházi poszt nem maradhatott sokáig őrizetlenül, *Szendy* Károly polgármesternek sürgősen döntenie kellett. Ez a döntés kétségkívül tökéletesen kielégíti úgy a városháza köreit, mint az ujságírótársadalmat, amely jogosan tartott igényt erre a pozicióra. A polgármester az üresedésben lévő állásra *Halász* Árpád dr. szerkesztőt helyettesítette be, aki eddig is a Fővárosi Közlöny kötelékébe tartozott. *Halász* Árpád dr. kiváló ujságírói kvalitásait nekünk a *Fővárosi Hirlap*-ban nem kell külön ismertetnünk, hiszen hosszú idő óta itt dolgozott velünk és közöttünk. Legértékesebb munkaerőink közé tartozott mindig és a mi szerkesztőségünk szeretettel és önérzettel köszönti a kitünő kollégát, aki bizonyára a legméltóbban fogja betölteni azt az előkelő és erősen bizalmi állást, amelyet most a polgármester akaratából elfoglal. Halász Árpád dr. munkálkodási körének legfőbb területe eddig a *Magyar Országos Tudósító* fővárosi rovata volt. Már ez a pozíciója is predesztinálta a Fővárosi Közlöny felelős szerkesztői állására. A MOT-ban jelentek meg az ő kitünő tollából azok a polgármesteri és egyéb városházi félhivatalos közlemények, amelyek az egész sajtó számára szóltak. Ezt a kényes és felelősségteljes munkát olyan tökéletesen végezte Halász Árpád, hogy Szendy Károly polgármester választásának feltétlenül rá kellett esnie, amikor a főváros hivatalos lapjának vezető szerkesztőjévé őt behelyettesítette.

Liber Endre emléke. Szent András napján, néhai *Liber* Endre alpolgármester nevenapján, a közjótékonysági és szociálpolitikai, valamint a közművelődési ügyosztály tisztikara *Schuler* Dezső dr. és *Némethy* Károly dr. tanácsnok vezetésével, a fővárosi árvaházak növendékeivel együttesen kegyeletes ünnepélyt tartott *Liber* Endre sírjánál. *Schuler* Dezső dr. tanácsnok megható emlékbeszéd kíséretében elhelyezte a síron az ügyosztály és az árvák koszoruját, majd az árvaházi növendékek tettek jótevőjük sírjára egy-egy virágszálat. Ezután *Némethy* Károly dr. tanácsnok a közművelődési ügyosztály és a hozzá tartozó intézmények nevében koszorúzta meg a sírt. *Liber* Endre nevét őrzi vasárnap óta az *Erzsébet leányárvaház* kápolnájában az a művészi kivitelű *szentségtartó*, amelyet *Krén* Margit, az árvaház igazgatója ajánlott fel annak emlékére, hogy közel három évtizede volt Liber Endrének munkatársa a főváros gyermekvédelmében. A szentségtartót vasárnap délelőtt ünnepi szentmise keretében szentelte fel *Farkas* Alberik ciszterci rendi plébános. A szentmisén megjelent néhai *Liber* Endre alpolgármester családja, *Schuler* Dezső dr. tanácsnok, *Bärtl* Tivadar főjegyző a IX. ügyosztály több tisztviselőjével, *Duday* Alajos kerületi elöljáró és a megboldogult alpolgármester számos tisztelője.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

Díszelőadás a kormányzó tiszteletére. A *Magyar Nemzeti Diákszövetség* december 6-án este fél 8 órakor az *Operaházban* vitéz nagybányai *Horthy* Miklós kormányzó tiszteletére díszelőadást rendez. *Szily* Kálmán dr. államtitkár fővédnöksége mellett. A gazdag műsor keretében *Rajczy-Rasztovich* Imre, a Magyar Nemzeti Diákszövetség vezértitkára üdvözlőbeszédet mond. Részt vesz a műsorban az Operaház zenekara *Berg* Ottó és a Budapesti Egyetemi Énekkarok *Vaszy* Viktor vezényletével. Előadják a *Május királynője* cimü pásztorjátékot *Rékay* András rendezésében. Először kerül előadásra a *Csárdajelenet* cimü tánckép *Hubay* Jenő zenéjével és *Lányi* Viktor szövegével. A táncképet *Kenessey* Jenő hangszerelte és rendezi, a táncokat pedig *Harangozó* Gyula tervezte és tanította be. Jegyek meghívó felmutatása mellett a Magyar Nemzeti Diákszövetség irodájában (IV., Semmelweis-utca 2, telefon 18-54-24) válthatók. Ugyanott meghivók is igényelhetők.

Baján Gyula halála. Az elmúlt héten szomorú esemény borította gyászba a magyar ujságíró társadalmat és különösen mélyen sujtotta a városházi ujságírók szükebb körét. *Baján* Gyula, a *Fővárosi Közlöny* és a *Városok Lapja* felelős szerkesztője tragikus hirtelenséggel elhunyt. A nagy közgyülési kampányban, a költségvetés tárgyalása alkalmával még teljes munkaerejével végezte felelősségteljes munkáját, kedden pedig a reá tört influenzából származó tüdőgyülladás következtében, a Park Szanatóriumban váratlanul kilehelte lelkét. Ötvenkét éves volt *Baján* Gyula, a legismertebb, legkiválóbb ujságírók egyike, aki pályáját az egykori *Alkotmánynál* kezdte. A háboru kitörésekor önként jelentkezett katonai szolgálatra, a 29-es népfölkelő gyalogezreddel az olasz frontra került, ahol előbb mint hadnagy, majd mint főhadnagy szolgálta hazáját. Megszerezte a Signum Laudist, a III. osztályu érdemkeresztet, a nagy ezüst vitézségi érmet és a sebesülési érdemérmet. 1935-ben pedig tartalékos századossá nevezték ki. A háború után a *Magyar Távirati Iroda*, majd a *Nemzeti Ujság* politikai munkatársa volt, 1927-ben pedig *Sipőcz* Jenő akkori polgármester reábizta a hivatalos *Fővárosi* Közlöny szerkesztését és ezzel kapcsolatban a fővárosi gyorsiroda vezetését. Később felelős szerkesztője lett a *Városok Lapjának* is. Kiváló tehetsége mellett sok barátot szerzett magának rokonszenves modorával és más emberi jótulajdonságaival. Halálának hire mély megdöbbenést keltett a városházán, amelynek homlokzatára kitüzték a gyászlobogót. Elhunytáról a főváros külön gyászjelentést adott ki. A gyász legközelebbről örvegyét, született *Koós* Edithet és tizenhatéves László fiát sujtotta le. Pénteken délután temették el a kerepesiúti temetőben impozáns, mély részvét mellett. A városház tisztviselői kara, az összes városi pártok kiküldöttei, a sajtó munkásai, köztük a Fővárosi Rovatvezetők Testületének tagjai, a 29-es népfelkelő gyalogezred tiszti küldöttsége, sok katonabajtárs és nagy közönség vett részt a temetésen, ahol a gyászszertartást *Bliesznер* Ágoston apát, józsefvárosi plébános végezte. A beszentelés után *Farkas* Ákos dr. tanácsnok vett bucsut a székesfőváros nevében a halottól, majd pedig *Szigeti* Endre, a Nemzeti Ujság munkatársa a városházi ujságírók és az összes ujságírói intézmények nevében mondott megható gyászbeszédet.

Dunay Ödön halálának évfordulója. Most egy éve ért bennünket, az ujságíró társadalmat, a Fővárosi Rovatvezetők Szindikátusát, de talán legelsősorban a *Fővárosi Hirlapot* az a mélységes csapás, hogy az Úr akarata elszólította közülünk egyik legkedvesebb, legszeretetreméltóbb, legmunkásabb kollégánkat, *Dunay* Ödönt. Egy év múlt el az ő tragikus elmulása óta, de a sebek, amelyeket korai távozása ütött, ma is sajognak, az űrt pedig, amelyet maga után hagyott, talán sohasem lehet egészen és tökéletesen betölteni. Ezekkel az érzésekkel emlékezünk ma meg *Dunay* Ödön halálának első szomorú évfordulójáról. A *Fővárosi Hirlap* szerkesztősége kegyeletének úgy adózott, hogy koszorút helyezett el *Dunay* Ödön sírjára. A Fővárosi Rovatvezetők Szindikátusa testületileg jelent meg a sírnál és emlékezett a feledhetetlen kollégára, a MOT szerkesztősége pedig szintén kivonult a sírhoz, amelyet megkoszorúzott és amelynél *Szász* Menyhért szerkesztő emlékezett meg meleg, őszinte szavakkal a feledhetetlen *Dunay* Ödönről.

A filmmúzeum terve a közgyülésen. A főváros pénteki közgyülésén *Magyar* Miklós nagy figyelmet keltő indítványt nyujtott be a főváros által létesítendő *filmmúzeum* érdekében. Dolgoztasson ki a polgármester — kérte indítványában — olyan tervezetet, amely a *múzeumot város határidőn belül megvalósítja.*

— Még a háború előtt indítványoztam a közgyülésen a magyar filmmúzeum létesítését — mondja *Magyar* Miklós — és tervem akkor osztatlan lelkesedést keltett. Pár évvel ezelőtt ismét felvetettem a gondolatot, a helyeslés ismét egyhangú volt, de mind máig nem történt semmi. *A magyar filmmúzeum terve ilyenformán egyidős a világ első filmmúzeumával,* mert Newyorkban 1914-ben létesült az első ilyen múzeum. Igaz, közbejött a háború, majd a gazdasági válság, ma azonban semmire sem hivatkozhatunk szemben azzal a minimális anyagi áldozattal, amely a terv megvalósításához szükséges. *Csupán egy teremre van szükség, amelyben megőrzik a filmtekercseket.* Azóta több más világváros állított fel hasonló múzeumot és hogy mi ezt nem tettük meg, annak sok veszteségét tapasztalhatjuk. Mint nagy veszteséget említem meg *Apponyi Albert gróf trianoni beszédét*, vagy akar a *Tabán lebontását*, amely épp olyan fontos mozzanat Budapest történelmében, mint Buda és Pest összekapcsolása. Hogy pedig a jelennél maradjunk, a történelmi hűségnek tartozunk azzal, hogy megörökítsük *Horthy* Miklós kormányzó történelmi nevezetességű beszédeit és a nagyjelentőségű *olasz eseményeket.* Amikor a technika mérföldes csizmával nyeli az útat, amikor minden óra újat teremt, amikor minden pillanat történelmi lehet, szükség van a filmmúzeumra, amely megőrzi az eseményeket a jövő évszázadok számára.

Nem Pest, hanem Budapest. *(Az alábbi figyelemreméltó sorokat vitéz Horváth Béla dr. tanácsi főjegyző küldte szerkesztőségünkbe.)* Közönségünk körében úgy a fővárosban, mint a vidéken rendkívül elterjedt szokás fővárosunkat egyszerűen csak „Pest" néven említeni, pedig 1872 óta, amikor Pest, Buda és Óbuda egyesítése régi közóhaj folytán bekövetkezett, már éppen elég idő: hovatovább hét évtized mult el, ami alatt igazán rászokhattunk volna, mi magyarok mindnyájan, tündöklő fővárosunk, helyes, teljes nevének használatára. De hát a rossz megszokás, a kényelem, a rövidség mind hozzájárul a helytelen névhasználat fennmaradásához. Ez pongyolaság, amivel szemben elég hamar megszoktuk Krisztiánia helyett „Oslo"-t, Szentpétervár helyett „Petrograd"-ot, sőt „Leningrad"-ot mondani. S feltünő jelenség, hogy a feltétlenül s mielőbb kiküszöbölendő pongyolaságot újabban a napilapok, újságok, folyóiratok is elősegítik. A legutolsó 5—6 év óta hasábjaikon csak úgy hemzsegnek a „Pest", „pesti", „pestiek" szók még akkor is, amikor Budapestet értenek alatta, nem pedig a történelmi Pestet, nagy fővárosunknak különlegesen csak dunabalparti részét. Akármilyen okokat sorakoztassanak is fel ellene, mégis itt a legfőbb ideje, hogy e pongyolaság megszűnjön s a közönség is rászoktattassék az egyedüli helyes és törvényes névhasználatra. Ennek azonban első feltétele és követelménye, hogy az újságokból is tünjön már végre el a „Pest", vagy „pesti" kifejezés, amikor fővárosunkat, mint olyat értik alatta. S itt van a hivatása a budapesti (nem *pesti)* lapok fővárosi rovatvezetőinek, hogy erre a jövőben gondosan ügyeljenek s ügyeltessenek.

A Magyar Városok Országos Szövetsége 1936. évi tevékenysége. December 15-én tartja a Magyar Városok Országos Szövetsége rendes közgyülését, amelynek alkalmából *Szendy* Károly polgármester elnök és *Lukács* Ödön ügyvezető alelnök terjedelmes jelentésben számol be a szövetség idei tevékenységéről. A szövetség tagjainak száma 54, vagyis két város kivételével valamennyi csatlakozott. Ismerteti ezután a jelentés a szövetség szervezetét és beszámol a vezetőség és választmány nagyarányú munkásságáról, amelyet városigazgatási, kultúrális, szociális, közgazdasági, idegenforgalmi területein és a tisztviselői kar érdekében végzett.

Az üzempolitikai bizottság beszámoló ülése. Az üzempolitikai bizottság december 2-án, szerdán délután 5 órakor a polgármesteri hivatalban, *Zsitvay* Tibor dr. elnöklete alatt beszámoló ülést tart.

A karácsonyi segély felemelését kérik a főváros tisztviselői. A FANSz tisztviselői szakosztályának igazgatótanácsi és választmányi ülése elhatározta, hogy elhunyt elnöke. *Liber* Endre emlékére január 10-én, a Városi Szinházban *matinét* rendez, amelynek tiszta jövedelmét *Liber Endre emlékének megörökítésére* használják fel. Elhatározták, hogy a szövetség többi osztályaival együtt *magasabb karácsonyi segély engedélyezésére kérik a polgármestert.* Kérésüket azzal indokolják, hogy addig is, amíg illetményeik rendezése intézményesen megtörténhetik, pillanatnyilag a magasabb karácsonyi segély kiutalásával lehetne javítani helyzetükön, amelyet a drágaság is súlyosbít. Az ülés után társasvacsora volt, amelyen *Duday* Alajos dr. tanácsnok, ügyvezető alelnök üdvözölte a szövetség két új tisztelotbeli tagját *Dinaha* Árpád pénztári igazgatót és *Klázer* Kálmán főszámvevő-helyettest.

Nagyüzemek órabéres alkalmazottainak minősítése cím alatt figyelemreméltó tanulmány jelent meg a *Városok Lapjában Rózsa* András dr. főmérnök tollából. A szerző két részből álló minősítési táblázatot állít fel, amelyek *összevetése* matematikai úton mutatja ki, hogy az illető alkalmazott órabére megfelelő-e, el van-e maradva, vagy esetleg magas-e más alkalmazottakhoz viszonyítva. Miután a táblázatok az egyes üzemekben készülnek, de viszont *egységes irányelvek* szerint, meg van a lehetőség *az általános összehasonlító áttekintésre. Rózsa* András dr. közérdekü tanulmánya minden bizonnyal hasznára lesz a főváros üzemi alkalmazottainak.

Az Iparművészeti Társulat karácsonyi vására. Az Országos Magyar Iparművészeti Társulat ebben az évben is megrendezi szokásos karácsonyi vásárát, amelyet minden alkalommal nagy érdeklődés kisér. A vásárt vitéz *József Ferenc* dr. királyi herceg nyitja meg ünnepélyes keretek között december 4-én, pénteken délután 5 órakor. A sajtóbemutató december 4-én délelőtt 9 órától 2 óráig lesz.

Ha Ön kis gázszámlát akar, látogassa a Gázművek közismert és nagy népszerűségnek örvendő kedd—pénteki tőzőbemutató előadásait. Előadásainkat minden kedden és pénteken d. u. 5 órai kezdettel tartjuk a **VI., VII-mos császár-út 3. I. emeleti** előadótermeinkben. **Budapest székesfőváros Gázművei.**

KRASZNER GYÖRGY
Cementárugyára és Burkolási Vállalata
Városi iroda: VII., Hernád-utca 8 Telefon: 1-361-68
Gyár és építőanyag telep: X., Kerepesi-út 73 Telefon: 1-452-68

KUSZTOS IMRE ÉS TÁRSA B. T.
„KORAZIT" nemesvakolati és műmárvány gyár
Cégtul.: KUSZTOS IMRE Budapest, X., Szállás-u. 28-30.
Gyártelefon: 1—491—82. Postatakarékp. csekkszámla: 65.506.

Huszonöt év
Budapest szolgálatában

Az esztendő vége felé közeledünk és nemsokára megtarthatjuk a seregszemlét a FŐVÁROSI HIRLAP leperdülő munkaévének területén. Ez a szemlénk az eddigieknél nevezetesebb és ünnepiesebb, mert

ezzel az esztendővel tölti be a FŐVÁROSI HIRLAP alapításának huszonötödik esztendejét.

A közeledő évforduló alkalmából meleg érzéssel köszöntjük előfizetőink és olvasóink táborát, amely bizalmával és barátságával ajándékoz meg minket azért a munkáért, amelyet a közérdek szolgálatában folytatunk. Budapestet és vele az egyetemes magyar érdeket szolgáljuk munkával, tisztességgel, önzetlen áldozatkészséggel, soha nem pihenő energiával, készen a harcra is, ha a közérdek paranesa csatasorba állít. Büszkeséggel tölt el bennünket, hogy ez a lélekkel fűtött munkánk eredményeket érlelt, hogy szavunkat sokszor meghallották és lehetőségeinkhez képest mi is

hozzájárultunk azokhoz az eredményekhez, amelyek a naggyá nőtt fővárosát szerető minden magyart büszkeséggel töltenek el.

Ehhez a munkához nemcsak a szeretetét és lelkesedését hozta a FŐVÁROSI HIRLAP, amely születése napjától kezdve a sajtóban új irányt mutatott és a sajtó feladatának betöltéséhez új tartalmat adott. Köztudomású, hogy

a FŐVÁROSI HIRLAP volt az első sajtóorgánum, amely rá akarta és rá is tudta irányítani a közönség figyelmét a fővárosra és a közérdeklődés fényébe állította a Városházát, ahonnét a fővárost kormányozzák.

Megérttette a közönséggel, hogy a városházi adminisztrációval millió lélek boldogulása függ össze és ezért mindnyájunk joga, de kötelessége is figyelni és értékelni a városvezetés munkáját.

Miközben megillető súlyhoz és jelentőséghez jutott lapunk hasábjain a Városháza minden életmegnyilvánulása, a FŐVÁROSI HIRLAP új utakat tört arra, hogy ezt az érdeklődést éberen tartsa.

Megteremtette az igazi városházi hírszolgálatot, amelybe jólértesültsége mellett új hangot, friss színeket, ötleteket tudott belevinni

és megmutatta a nyomában feleszmélőknek, hogy milyen nagy, dús és termékeny területet hagytak eddig kiaknázatlanul. Hogy mások is ezen a megnyitott csapáson indultak el, csak azt mutatja, hogy helyes volt az irány, amelyet a magunk számára megszabtunk és ösztönző erőt adott arra, hogy hivatásunkat, a korral előretörve, mindmáig, mint a legkomolyabb és legtekintélyesebb fővárosi sajtóorgánum, az élen töltsük be.

Ezzel az érzéssel tartjuk a vége felé közeledő munkaévünk seregszemléjét is és kérjük előfizetőinket és barátainkat arra, hogy missziós munkánkban továbbra is támogassanak. De ugyanakkor azt a kérést intézzük azokhoz a barátainkhoz, akik lapunkat csak példányonként szerzik be, hogy lépjenek be előfizetőink gárdájába és erősítsenek bennünket ezzel is további küzdelmünkben.

Fővárosi Hirlap
szerkesztősége

Lantos Mihály
építőmester
D., Váczi-út 34. Telefon: 2-936-52.

PILÁT PÁL MAGYARORSZÁG ARANYKOSZORÚS HEGEDŰKÉSZÍTŐ MESTERE
BUDAPEST, VI., LISZT FERENC-TÉR 10. SZ.
A Zeneművészeti Főiskola mellett. ● Tel.: 1-110-03.
Számtalan kitüntetés, elismerő oklevelek és díjak. Quinttiszta hurok. Régi mesterhegedűt a legmagasabb áron veszek és beszerélek. Javítás bármilyen hangszeren, fuvós és vonóshangszeren szakszerűen és mérsékelt áron.

Zubovits István
női és férfi bőrkabát készítő
BUDAPEST, KÁROLY KIRÁLY-ÚT 13.
(Ledermann udvar.) TELEFON: 1-381-08.

Gazdasági Értesítő

Nem aranyvalutában vette fel a főváros az 1914-es kölcsönt

Az angolok már 1933-ban eldöntötték, hogy a font a fizetések eszközésénél változatlanul font marad

Mint ismeretes, *Lamotte* Károly dr. alpolgármester és *Szemethy* Károly dr. tiszti főügyész a mult héten hazajött Zürichből, ahol *nem sikerült befejezni a főváros kölcsöneire, illetőleg azok törlesztésére vonatkozó tárgyalásokat*, úgyhogy *a döntés csak januárban várható*. A tárgyalásoknak ez az eredménytelensége szoros összefüggésben van a *francia frank, a svájci frank és az olasz lira* nemrégiben történt leértékelésével. A főváros 1914. évi kölcsöne ugyanis *öt valutára szól* és most, hogy ezek a devalvációk megtörténtek, a hitelezők arra az álláspontra helyezkedtek, hogy *a főváros aranyvalutában felelős a tartozásaiért*. Mondani sem kell talán, hogy a főváros vezetői — igen helyesen — arra az álláspontra helyezkedtek, hogy ők

frankban, fontban, vagy dollárban vették fel a kölcsönöket, következésképen ezekben a valutákban tartoznak azokat törleszteni,

illetőleg a kamatokat beszolgáltatni. Az eddigi hírek szerint *választott bíróság fog dönteni* ebben a kérdésben, de függetlenül ettől a döntéstől, emlékeztetünk itt egy olyan *precedensre*, amelynél már jó három esztendővel ezelőtt *a világ legelső kereskedő népe, az angol döntötte el ezt a kérdést az angol piacon.*

Mint emlékezetes, amikor Magyarországon sikerre vezettek a báránybőrnemesítési kísérletek, nagyarányú export indult meg Angliába, ahol *szőrmének dolgozták fel a nemesített magyar báránybőrt*. A legnagyobb exportőrök voltak a *Pannonia Báránybőrnemesítő és Kereskedelmi Rt.*, a *Glückstal és Weil Magyar Szőrmefestő és Kikészítőgyár Rt.*, a *Tschuk Szücs- és Szőrmeárugyár Rt.*, továbbá a *Leiner Szőrmeárugyár Kft.* Amikor már javában folyt az export, egyszerre csak az angolok *mintegy 30%-kal devalválták a fontot*. A magyar exportőröket természetesen érzékenyen érintette ez a váratlan pénzügyi manőver, éppen ezért a *Pannonia* körleveleket küldött angliai üzletfeleinek, akiket értesített, hogy *ő természetesen aranyfontban értette az eddigi megállapodásokat*, így tehát hátralékos követeléseit is aranyfontban kívánja elszámolni. Ennek a felszólításnak azonban *semmi foganatja nem volt*, mert az angolok valósággal mosolyogtak ezen a nekik ismeretlen pénzügyi felfogáson. Egészen magától értetődően arra az álláspontra helyezkedtek, hogy

az ő pénzegységük a font volt és a font marad is, ők fontért vesznek és fontért adnak: egyáltalán nem érdekli őket, hogy a fontot külföldi relációban hogyan értékelik.

Nem is vitatkoztak, *egyszerűen leszögezték álláspontjukat és természetesen nem fizettek aranyfontban.*

Ez a kérdés tehát a legalaposabban, nem teoretikus döntéssel, hanem a kereskedelmi forgalom élő színhelyén, *a nemzetközileg nagyon is mozgalmas angol piacon már réges-régen megoldódott*. És ezen a tényen mit sem változtat *a francia leértékelési törvény hatodik szakasza*, amely arról szól, hogy *a külföldi adósok* olyan értékű frankban tartoznak visszafizetni a tartozásukat, aminőben azt felvették. Eltekintve attól, hogy ez a szakasz tipikusan jellemző *a francia egyoldalú gondolkodásra*, a legkiválóbb francia jogászok véleménye szerint is egyszerűen *végrehajthatatlan*. És nem helytálló a svájci bankegyesületnek az az érvelése sem, hogy az öt valutára szóló kikötés valójában azt célozta, hogy az adósság értékállandósága megmaradjon, tehát alapjában véve ez ekvivalens az aranyklauzulával.

Mondani sem kell talán, hogy jogászi szempontból *egyenesen naiv* ez a felfogás, mert hiszen

az értékállandóságot vagy aranyklauzulával, vagy pedig a valuták keverésével lehet és szokás biztosítani.

A hitelezőknek módjukban van választani a kettő között, éppen ebből következik tehát, hogy *az egyik lehetőség igénybevétele és kikötése nem involválja azt, hogy ha ez csütörtököt mond, akkor a másikkal igyekeznek biztosítani kihelyezett pénzük értékének állandóságát*. A főváros álláspontja az, hogy a *font — font*, ugyanúgy mint akkor, amikor az a mi kárunkra devalválódott, és a *frank — frank*, a *dollár* pedig — *dollár*. Ez az álláspont pedig épp a kifejlett gyakorlati okoknál fogva *minden vitán felül áll.*

Kúriai ítélet megállapította a pékkartell elnökének összeférhetetlenségét

Harmadfokban is felmentették a Fővárosi Hirlapot az elnök „rágalmazási" perében

A sütőiparosok, de különösen a kenyér árát a zsebén és gyomrán érző közönség részéről sok panasz hangzott már el a *pékkartell* uralma ellen. Hogy ezen a téren évek hosszú során át nem lehetett rendet teremteni és hogy a sütőiparosok ármegállapításába azok akarata ellenére is kényszerítő eszközökkel szólhatott bele a pékkartell, főképpen annak tulajdonítható, hogy a *kartellnek és a kartellel sokszor ellentétbe került sütők ipartestületének azonosak a vezetői*. Ezt a visszás helyzetet akarta megszüntetni még 1934-ben *Fabinyi* Tihamér akkori kereskedelemügyi miniszter, akinek rendeletére *a főváros* polgármestere *véghatározatban utasította a sütő ipartestületi alkalmazottakat, hogy közülük azok, akik a kartellnél is alkalmazásban vannak, ezen kettős alkalmazásukból eredő összeférhetetlenséget 8 napon belül szüntessék be.*

A *Fővárosi Hirlap* 1935 január 16-iki számában megállapította, hogy *az ipartestület nem tett eleget a polgármesteri rendeletnek és a tilalom ellenére még mindig közös tisztviselői vannak az ipartestületnek és a kartellnek, elsősorban Ruzicska Ede, aki mindkettőnek az elnöke*. A pékkartell ténykedéséhez fűzött kritikája során megállapította a *Fővárosi Hirlap*, hogy az *„fütyül a hatósági intézkedésekre"*. Bár voltak ebben a közleményben elég súlyos másnemű megjegyzések is, *Ruzicska* Ede ezt a megállapítást pécézte ki, mint olyat, amely őt sérti és *rágalmazás címén feljelentést tett a Fővárosi Hirlapban megjelent cikk szerzője, Hajnal Andor ellen*. A budapesti kir. törvényszék *Schadl*-tanácsa, amely előtt a védelmet *Faragó* Andor dr. ügyvéd látta el, megállapította, hogy *a polgármesteri határozat az ipartestület elnökére is vonatkozik*, tehát összeférhetetlenségét meg kellett volna szüntetni, ezért ítéletében kimondta, hogy a *vádlott igazat írt és ezért a vád alól felmentette*. Mint mulatságos epizód került ki a tárgyaláson, hogy *a rendeletet kisebb alkalmazottakra érvényesítették*, holott a hatósági intézkedés a vezetők összeférhetetlensége ellen irányult.

A főmagánvádló fellebbezésére az ügy a kir. Táblához került, amelynek *Tóth*-tanácsa megállapította, hogy *Ruzicska Ede javadalmazásban részesült az ipartestületnél, vagyis az ipartestület alkalmazottja volt*. Az összeférhetelensége tehát kétségen kívül fennállott és azt a rendeletre *sem szüntette meg*. Ezen az alapon *a kir. Tábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta*. A főmagánvádló az ügyet a Kúria elé vitte, amelynek *Töreky*-tanácsa most mondta ki az utolsó szót: *helybenhagyta a két alsófokú ítéletet.*

A *Fővárosi Hirlap* tehát igazat írt. És hogy a valóság megállapításához fűzött kritikája milyen jogos volt, azt a legutóbbi események is igazolják. Ismeretes ugyanis, hogy megint emelték a pékek a kenyér árát. Értesülésünk szerint azonban a *Fővárosi Kenyérgyár* árszabályozó erejével hathatósan közbelép és *megakadályozza* az újabb drágítási merényletet.

Döntöttek a BNV előkészületeiről. A minap tartotta első ülését *Szendy* Károly polgármester elnöklésével a *Budapesti Nemzetközi Vásár* végrehajtóbizottsága. Az értekezleten megjelentek: *Chorin* Ferenc dr. felsőházi tag, a *GyOSz* elnöke és *Éber* Antal dr. országgyűlési képviselő, a *Kamara* elnöke, mint a *BNV* elnöktársai; továbbá *Székács* Antal és *Nagy* Antal kamarai alelnökök, vitéz *Gyulay* Tibor kamarai főtitkár, *Haggenmacher* Henrik, *Weiss* Alfons báró, továbbá *Kállay* Albert székesfővárosi tanácsjegyző, *Vértes* Emil, a *BNV* ügyvezető alelnöke és *Hallóssy* István, a *BNV* ügyvezető igazgatója. *Szendy* Károly polgármester megnyitójában köszönetet mondott a közreműködő testületek lelkes munkájáért.

majd hangsulyozta a vásár jelentőségét. Kijelentette, hogy hovatovább aktuális lesz *a vásár állandó kiállítási területének megállapítása*, de ez csak olyan területre történhetik, amelyen *biztosítható a vásár ma meglevő törtelen életereje, valamint a vásár gyarapodása és továbbfejlődése is.* Ezután *Hollóssy* István tett jelentést az 1937. évi vásár előkészületeiről. Az egyik célkitűzés az, hogy *a gazdaságilag gyengébbeket a BNV kollektiv erejével kell megsegíteni.* Rendkivül fontos *az újszerűség varázsa.* Végül bejelentette, hogy az idei vásárt *április 30—május 10-e között rendezik meg.* A vásár új alaprajzát *Kozma* Lajos müépitész tervezte. A vásárra eddig már *több mint 250 magyar vállalat jelentkezett.* Szó van a technika legújabb vívmányainak érdekfeszítő bemutatásáról, de kilátás van arra is, hogy *tengerentúli egzotikus államok is résztvesznek a vásáron.* A jelentést *Chorin* Ferenc méltatta, aki optimista felfogásának adott kifejezést.

A Dreher—Haggenmacher—Első Magyar Részvényserfőződe a minap tartotta meg dr. *Metzler* Jenő elnöklete alatt rendes évi közgyülését a Magyar Országos Központi Takarékpénztár tanácstermében. A közgyülés a zárszámadások megállapítása után *4.20 pengő osztalék* kifizetését határozta el és a szelvények december 7-től kezdve a Moktárnál és a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál váltatnak be.

VÁLLALKOZÁS

Elkészült a legforgalmasabb állami műút pestszentlőrinci szakasza

A *budapest—püspökladány—kolozsvári* állami műútnak *Pestszentlőrincen* átvonuló hat kilométeres szakaszát most adták át a forgalomnak. *Az országnak egyik legforgalmasabb útja ez,* amelyet a kereskedelemügyi minisztérium elsőrendü kivitelben építtetett meg. A nagy forgalomra való tekintettel burkolási anyagul a *keramitot* irta elő, mint amely az eddigi kísérletek alapján a legtartósabbnak bizonyult. A keramitot 15 centiméter vastag betonaljazatba ágyazták és a keramitkockák közét cementhabarccsal töltötték ki. Eredetileg öt és fél méter szélességü volt ez az út, amely most az átépítéssel *tíz méterre szélesült,* a nagy nemzetközi műutak impozáns hatását keltve.

Ez az új útszakasz egyik része annak a nagyszabású útépítési akciónak, amely *Benke* István miniszteri osztályfőnök és *Hanzély* János miniszteri tanácsos terve és vezetése szerint folyik. A helyszínen a munkálatokat *Győry* István mérnök vezette *Dolleschal* Alfréd segédmérnök segítségével. A rendkívüli követelményekhez kötött, nagyigényü munkát 800.000 pengő költséggel *Hajnal* Imre budapesti mérnök, kövezőmester végezte, ugyancsak ő építette át a villamos vonalat is. *Dávid* János BSzKRT müszaki főtanácsos és *Vella* György felügyelő terve szerint.

Az útvonal átvételénél megjelentek a kereskedelemügyi minisztérium kiküldöttei, akik *a legnagyobb elismeréssel adóztak Hajnal Imre mérnök, kövezőmesternek* és megállapították, hogy *a négyhónapi nagyszabású munkával az előírt követelménynek mindenben megfelelő, legtökéletesebbet produkálta.* Külön dicséret illette *Hajnal* Imrét azért, hogy megbizatását a terminus legpontosabb betartásával teljesítette. A *Hajnal* Imre cégnek jutott nagy elismerésből részt kérhet magának *a budapesti kövező iparosság* is, amely megmutatta, hogy a megfelelő vezetés mellett a legkiválóbbat tudja teljesiteni. Az állami építkezés csak gazdagítja azokat a sikereket, amelyeket a közismert *Hajnal* cég a budapesti útépítési munkák terén már régebben elért. A hatalmas állami munka miatt most egy kis szünet jelentkezett budapesti vállalkozásaiban, amelyeket mindig a lelkiismeretesség és pontosság jellemez, amit most a kereskedelemügyi minisztérium képviselői is megállapítottak.

Bemutatták a főváros nagyszabású út- és csatornaépítési munkáit

Érdekes és tanulságos müszaki kirándulásra vitte pénteken a törvényhatósági bizottság tagjait, több szakértőt és a sajtó képviselőit *Király* Kálmán tanácsnok, az út- és csatornaépítési ügyosztály vezetője, hogy bemutassa az ügyosztály folyamatban lévő és legutóbb elkészült munkáit.

A társaság először *a Soroksári-úti központi csatornaszivattyútelep rácsiszapelgázositó berendezését* nézte meg, ahol a szürőrácsok által felfogott iszapból évente 7000 köbmétert vasbetonmedencében *metángázzá* fejlesztenek és a termelt gázt gázmótor, illetve ezzel kapcsolt generátor hajtására használják fel. *Évente 350.000 köbméter gázra* lehet számitani, amely háromnegyedrészben biztosítja a központi csatornaszivattyútelepen levő elektrómmotorok hajtására szükséges árammennyiséget és ezzel évi 150.000 pengő megtakarítást eredményez. A munkát, amelyet a *Ganz és Társa Rt.* 589.000 pengő költséggel a múlt év októberében kezdett meg, előrelathatólag a jövő év végén fejezik be.

Ezután a *Budafoki-úti* 376 méteres, 190 centiméter belső átmérőjü *gyüjtőcsatorna* épitését tekintették meg. A 104.000 pengő költséggel vállalt munkát a *Skuteczky* és *Boray* cég december közepéig végzi be. Itt fejezte be november közepén a 120 méteres topekaaszfatt burkolatot a *Lágymányosi-utca* és a *Verpeléti-út* közötti szakaszon az *Útépítő- és Aszfaltvállalat Rt.,* december végén készül el a *Verpeléti-út* és a *Baranyai-utca* közötti 518 méteres makadám burkolatú második útszakasz *Handl* Gyula vállalkozásában. A *Baranyai-utca* és a *MÁV aluljáró* közötti topekaaszfalt burkolatú harmadik szakaszt november 12-én fejezte be a *Magyar Aszfalt Rt.* Ennek az útnak negyedik szakaszát, a *MÁV aluljárónál* lévő 210 méter hosszú kanyart bazaltkiskő burkolattal a *Danubia Müszaki Vállalat* november 14-én fejezte be.

A *Hegyaljai-út* volt a következő állomás, ahol a Belváros és Kelenföld közötti útvonal *Csend-utca* és *Nagyboldogasszony útja* közötti 500 méteres aszfaltzuzalékos makadámburkolatú szakasza *Borlay* Károly mérnök vállalkozásában a legközelebbi napokban készül el 114.000 pengő költséggel. Megtekintették a *Mészáros-utca* és *Budaörsi-út* közötti 458 méteres aszfaltzuzalékos burkolattal ellátott alapzatos makadámutat, amelyet november 10-én fejezett be *Magyar* Loránd mérnök.

Miután megnézték a *Tabán* parkozásával és az *Árok-utca* rendezésével kapcsolatos *félmillió pengős munkát,* amelynek révén 250.000 négyzetméternyi területet rendeznek, az *Olasz-fasor* és a *Gábor Áron-utca* közötti altalajcserét és betonalapfektetést szemlélték meg. Utóbbit *Hollós* Ferenc mérnök végezte 61.500 pengő költséggel, az aszfaltfektetést pedig az *Útépítő és Aszfaltvállalat Rt.* és a *Bitumen Útépítő Rt.* vállalta 80.000 pengő költséggel.

A II. kerületi *Borsó-utca* és *Kapy-utca* rendezési munkálatainak megtekintése volt soron. Az előbinek első, 310 méteres szakaszát a *Csévi-út* és *Sövény-utca* között makadám-burkolattal *Proceller* Bálint, a második, 240 méteres szakaszát a *Sövény-utca* és *Fenyves-utca* között ugyanesak makadámmal *Gattyán* Pál vállalkozó készítette. A *Csévi-út* és a *Csalán-utca* közötti 450 méteres makadámburkolatú utat *Vértes* Albert mérnök vállalta. Ez az út egyik szakasza az Árpád-kilátóhoz vezető és a Pasarétet Újlakkal összekötő útvonalnak. Ennek megtekintésével a második ügyosztály nagy útmunkálatait bemutató szemle végetért.

Beérkezett ajánlatok

A Székesfővárosi Házinyomda részére szükséges egy drb hazai gyártmányú könyvnyomdai gyorssajtónak motornélküli szállítására pályázott: Láng L. Gépgyár 23.900 pengővel.

500 drb esőköpeny szállítására pályáztak: IOKSz 9180, Budakalászi Textilművek 14.450, Magyar Kender-, Len- és Jutaipar 14.650, Linum Taussig 14.725 pengővel.

Versenytárgyalási megbízások

Az Elektromos Művek Tutaj-utcai hálózati állomásépületének építkezésével kapcsolatos bádogosmunkát Kardos Lipót kapta 1705 pengőért, a **mükőmunkát** Kovács József 2855 pengőért, a **burkolómunkát** Mészáros István 7209 pengőért, a **mázolómunkát** Liesen Adolf 965 pengőért, az **üvegesmunkát** özv. Mihájlovits Györgyné 3122 pengőért, a **szobafestőmunkát** Török és Juhász kapták 1132 pengőért, a **parkettamunkát** Szabóky György kapta 1319 pengőért, a **vizvezeték és csatornázási munkát** Móczár Gábor 9619 pengőért, a **központi fütésberendezési munkát** Wolf Márk és Fia kapták 16.853 pengőért, a **villanyberendezési munkát** Roessemann és Kühnemann cég kapta 13.460 pengőért.

60.000 kg gázolaj szállítására a Magyar Petróleumipar kapott megbízást 17.373 pengőért.

3500 kg autóolaj szállítására Salgó Miksa kapott megbízást 3395 pengőért.

390.000 iv irópapir szállítására megbízást kapott a Hazai Papirgyár 15.269, **105.000 iv szállítására** a Diósgyőri Papirgyár 2576, **másolóvászon szállítására** Engel Kálmán 6840 pengőért.

Zsineg szállítására kaptak megbízást: Pannónia Textilkereskedelmi Vállalat 1092, Bleyer és Weisz 2844, Berger Testvérek 2160, Zsineg- és Fonálárugyár 520 pengőért.

20.000 kg tisztitórongy szállítására: Tisztitórongy és Textilhulladék Vállaalt kapott megbízást 19.400 pengőért.

A Pillangó-utcai menely **tetőfedőmunkálatait** Dani István kapta 6000 pengőért.

A Lajos-utcai polgári iskola **kőmivesmunkálatait** Radó Sándor kapta 4608 pengőért.

Vasgerendaszállitást kapott: Vasgerendákat Arusító Rt. 90.139 pengőért.

Iskolai bútorszállitást kaptak: Gaugusch Sándor, Henez Ferenc, Huszár és Lieszkovszky, Skolkay Mátyás, Rázsó Jenő, Liptay Dezső, Szeles Bertalan, ifj. Hufnagel Imre, Löke János, Pályi Zoltán, Mautner Jenőné és Gombos András, összesen 13.733 pengőért.

Uj versenytárgyalási kirások

15.000 kg lenolaj kence szállitására a BSzKRt részére. Pályázni lehet december 15-én d. e. 9 óráig, Akácfa-utca 15. IV. em. 429.

A HÉV menetjegyelnek szállitására. Pályázni lehet december 18-án d. e. 9 óráig, Akácfa-utca 15. IV. em. 439.

40.000 kg. Ia raffinált kőolaj szállitására a BSzKRT részére. Pályázni lehet december 15-én d. e. 9 óráig, Akácfa-utca 15. IV. em. 429.

Papiráruk szállitására. Pályázni lehet a Központi Anyagszertárban (Városháza, III. udvar), december 15-én d. e. 10 óráig.

A BSzKRt részére szükséges **különféle szerszámacél szállitására.** Pályázni lehet december 11-én d. e. 9 óráig. (Akácfa-utca 15. IV. em. 427.)

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

VAS MÉRNÖK Vegyi Gyára Rt. Asbest VMV Asbestből MINDENT
Budapest, V., Visegrádi-u. 67. Telefon: 2—924—63.

Gyors, pontos, olcsó
PAÁR FÉNYMÁSOLÓ
I., Mészáros-u. 10. (Bejárat Ág-utca)
• Telefon: 1-551-87. •

Tisztitórongy és Textilhulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46
Tisztitórongyok legjobb kivitelben! Telefon: 2-961-75

TAMÁSSY EMIL
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, VI., Lázár-u. 16. II. 7/a. Tel.: 1-171-55.

LEGJOBB LEGOLCSÓBB
REDŐNYKÉSZITŐ ÉS KARBANTARTÓ VÁLLALAT
SCHMIDT FRIGYES
Vállal: faredőny, vászonroletták, zsaluzlák és napellenzők készitését és javitását. Faredőnyök karbantartását, jótállás mellett.
Budapest, VIII., Vig-utca 10. Telefon: 1—383—88.

Fülöp Dezső
építőmester
Budapest, XIV. ker., Aréna-út 11. szám.
TELEFON: 1—355—84.

SZVETICS JÓZSEF
ÉPITÉSI-VÁLLALKOZÓ
BUDAPEST, XIV., TELEP-UTCA 8.

ÉPÍTŐANYAGELADÁSI IRODA
BÖSZÖRMÉNYI MENYHÉRT
BUDAPEST, IX., Ráday-utca 31.
TELEFONSZÁM: 1-884-86.

POTÁK IMRE
müszaki és gépkereskedelmi vállalat
TRANSMISSIÓK: Tengelyek, golyóscsapágyak, gyürüskenésü csapágyak, faligyámok, függőgyámok, görgős szijfeszítők stb.
Faszijtárcsák — „Integritás" hajtószijak. — Üzemszükségleti cikkek.
BUDAPEST, VI., JÓKAI-U. 16. TELEFON: 1-141-40.

GERA LAJOS FIAI
épület- és butorasztalos mesterek
Budapest, VIII., Thék Endre-utca 35
Telefon: 1-370-20

ifj. FABRÓ FERENC
kőfaragó-mester kőgyárüzeme
Vállal homlokzati burkolást budakalázi travestinből és mindennemü kőfaragómunkát
Budapest, VI., Lehel-utca 8 Telefon: 2-907-46

Tetőszerkezetek, textiliák lángmentesitését vállalja „LION BRAND" lángmentesitővel
EISNER GYULA drogéria laboratoriuma
Budapest, VI., Andrássy-út 37. Telefon: 1—285—24.

EGLIS JÁNOS
HAIDEKKER SÁNDOR R. T.
SODRONYMŰ „KELETI" LERAKATA
Budapest, VIII., Fiumei-út 3. Telefon: 1—415—94.

DOMOKY JÓZSEF
asztalosmunkák gyára
Budapest, XIV., Várna-utca 5-7
Telefon: 2-961-08

BORBÉLY FERENC és OBERLÄNDER ENDRE
okl. mérnökök, épitőmesterek és épitési vállalkozók
Vállal magas és mélyépitést
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 49. Telefon: 1-208-48

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . . „ „ „ 5.000 „
Doregon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8,000.000 drb.

Huszonötödik évfolyam — Budapest, 1936 december 9 — 49. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Az üzemekért

A főváros üzempolitikai bizottsága újra munkához fogott és igen komolyan meg kell mondanunk, hogy ennek a bizottságnak a munkájában teljes meggyőződéssel hiszünk. Az üzemek kérdésében a konferenciák, az értekezletek, a vizsgálatok áradata zúgott már végig a főváros eme legértékesebb vagyonán. Sok jóakaratot, sok igyekezetet, sok segíteniakarást láttunk már, de bizony a vége mindig az volt, hogy a főváros üzemei úgy néztek ki, mintha a sóhivatalban a vádlottak padján ültek volna. Ez a mostani üzempolitikai bizottság viszont igen jó auspiciumok mellett kezdte el munkásságát, nem öltött nagyképet, nem mondta ki a maga mindenhatóságát és nem akarta elhitetni velünk azt, hogy csalhatatlan. Ezzel szemben azonban minden kérdésben a legkomolyabb szakértőket kérdezi meg és nagyon rendszeresen, nagyon objektíven és jóindulatúan vizsgálódik. Vigyáz a közönségre, helyesebben a közönség pénzére, de ugyanakkor nem vállalja a demagógiának azokat az eszközeit sem, amelyek mindenkor a legnagyobb könnyelműséggel egyszerűen prédának dobták volna oda a mérhetetlen vagyonokat érő üzemeket. Nem okoskodik ez a bizottság úgy, amint eddig szoktak a politikai bölcsességgel és ambiciókkal telített urak, hogy mit érdekel bennünket a BSzKRt, az Elektromos Művek, a Vízművek és a Gázgyár léte, vagyona, vagy tönkremenetele, nekünk az a fontos, hogy a nép úton-útfélen a nevünket kiáltsa, mint akiknek programja: ingyen utazni a villamoson, ingyen gáz, ingyen villany.

A szanálás megakasztotta az üzempolitikai bizottság munkáját, mint vis major jelentkezett és elébe vágott ezeknek a komoly, objektív vizsgálatoknak és megvalósított dolgokat, amelyek pillanatnyilag talán elkerülhetetlenek voltak, de amelyekről olyan gyanús jelek látszanak, mintha az üzempolitikai bizottság hamarosan kijelenthetné, hogy ezeket a kérdéseket más formában, más eszközökkel kell elintézni, egyaránt a főváros és egyaránt a közönség javára. Türelemmel várjuk a vizsgálódások eredményét és biztosra vesszük, hogy sok tudós elme, sok gyakorlati ember, sok tapasztalat és sok okos fej olyan szabályokat fog fölállítani, amelyeket át lehet vinni, ha nem is valamennyit, de lagalább nagyobbrészt, az életbe. *Nagyon helyesen tűzi ki Zsitvay Tibor, az üzempolitikai bizottság elnöke a jövő üzempolitikájának célját, amikor jó, olcsó és előzékeny közszolgáltatást kíván Budapestnek.* Budapest népe sem kíván többet és ezeket sem kívánja úgy, mint ahogy a demagóg urak szokták csalétekként fölszolgálni. Legyen jó a közszolgáltatás, ami jelentse azt, hogy nyugodtan és kényelmesen lehessen utazni a villamoson, ne legyenek áramzavarok a villanynál, gáznál és víznél, de nem kell, hogy túlzó kívánságokkal álljunk elő az amúgyis mindenképpen haladni akaró üzemekkel szemben. És legyen olcsó is a közszolgáltatás, de csak olyan mértékben, ahogy Európa nagyvárosai produkálni tudják.

Egy azonban bizonyos és itt nincsenek feltételek, itt nincsenek engedmények, koncessziók az üzemek számára és ez az, hogy minden üzem legyen a legelőzékenyebb a közönséggel szemben. Mi nem állítjuk azt, hogy ezen a téren nem lennénk megelégedve Budapest üzemeivel és az üzemi munkával, nem titkolhatjuk azonban azt sem, hogy az üzemeknek a közönséggel szemben való bánásmódján, hogy úgy mondjuk, előzékenységén, mindenesetre lehet javítani. Ennek azonban két gyökere van: az egyik a kultúra, a másik az üzlet. Minden üzemnek a közönséggel való eljárásáról ítélni lehet abban a tekintetben, hogy a vezetőség és az alkalmazottak milyen kultúrájú emberek. Mert lehet adót beszedni úri modorban, lehet a villamos- és gázdíjat behajtani tisztességes formák között, lehet a villamoskalauznak figyelmeztetést intézni a közönséghez anélkül, hogy sértegetne. Mindez csak kultúra és fegyelem kérdése. Az üzemek előzékenységének azonban másik gyökere, amelynek éppen olyan erőteljesnek kell lenni, mint emennek: az üzlet. Vegyék tudomásul végre Budapest üzemei, hogy ők éppen olyan üzletemberek, mint az a fűszeres, aki a reggeli kávénkhoz a tejet és a zsemlyét az ajtónkhoz készíti. Az üzemek mondjanak le arról a mélységes tévedésükről, hogy ők hatóságok. Legyenek ők kitűnő üzletemberek, jó iparosok, jó kereskedők: akkor fogják betölteni tökéletesen hivatásukat és akkor lesznek Budapest közönsége előtt igazán kedvesek és nélkülözhetetlenek.

Budapest fejlődését hatalmas erővel viszi előre a városrendezési törvény

Szendy Károly polgármester a városrendezés új lendületéről és sürgős feladatairól

A városrendezési törvényjavaslat beterjesztése óta általánosan ismertté váltak azok a modern alapelvek, amelyeknek intézményes alkalmazása útján az iparügyi miniszter valósággal megnyitja a magyar városok előtt a városias továbbfejlődés útját. Vonatkozik ez a kis- és nagyvárosokra, de vonatkozik Budapestre is, amely évek hosszú sora óta nélkülözi a városrendezési törvényt. Sok nehézséggel kellett a fővárosnak emiatt megküzdeni és ami nagyobb baj, számos városrendezési probléma egyáltalában nem is juthatott szóhoz. Most új helyzetet teremt majd a városrendezési törvény, amelyet sürgősen követnie kell az országos építésügyi szabályzatnak.

Az új törvényjavaslatról és annak törvényerőre emelkedése után várható hatásáról megkérdezte a *Fővárosi Hirlp* munkatársa

Szendy Károly
polgármestert,

aki a következő nyilatkozatot tette:

— *Rendkívül nagy jelentősége van a Bornemisza Géza iparügyi miniszter által beterjesztett törvényjavaslatnak,* mert törvényerőre emelkedése után egyszersmindenkorra

megszűnnek azok a nehézségek, amelyek városrendezési téren, különösen a nagyobb közületek, legelsősorban pedig a székesfőváros elé tornyosultak.

Kétségtelen, hogy Budapest hosszú évekkel ezelőtt felismerte már a városrendezés óriási fontosságát és az autonómia saját erejéből ki is dolgozta azokat az irányelveket, amelyeknek figyelembevételével a modern nagyvárossá való alakulás alapfeltételei biztosítva voltak. Minthogy azonban a városrendezés az egyik legkomplikáltabb közületi feladat, folytonosan érezzük a hiányát a törvényes rendelkezéseknek, különösen azon a téren, hogy *a parcellázásoknál,* de még sokkal inkább *a kisajátításoknál,* ahol mindenütt magánérdekek állanak szemben a közérdekkel, *a surlódások, vagy a ki nem elégítő megoldások elkerülhetetlen voltak.*

— Az utolsó másfél évtized alatt, amidőn a székesfővárosban a fizikai értelemben vett újjáépítési munka is megkezdődött, a közület szempontjából

meglehetősen egészségtelen irányban történt a város fejlődése.

Az emberek egyre nagyobb tömegei törekedtek ki a város belterületéről a perifériákra, sőt igen sok esetben azokon túlra is és ez végső következményében *óriási, szinte megoldhatatlan feladatok elé állította a székesfővárost.* Elég, ha arra utalok, hogy amint kialakult valahol a város szélén egy-egy népesebb lakótelep, nyomban jelentkeztek az igények a városias lét alapfeltételeit jelentő közműszolgáltatások biztosítására. Nagyüzemeink, amelyeknek a gazdasági viszonyok leromlása folytán megfogyatkozott kereső képességű lakosság csak az elengedhetetlen szükség mérvéig maradt fogyasztója, ugyanakkor amidőn csökkenő bevételekkel kellett dolgozniok, horribilis módon megduzzadt kiadásokat könyvelhettek el. Pár esztendővel ezelőtt, amidőn a helyzet egyre tarthatatlanabbá vált, *meg is tettük az intézkedéseket már abban az irányban, hogy az óriási költségeket igénylő külterjes fejlődés helyett a város belterjes irányú fejlődését tudjuk biztosítani.* Ennek természetesen rendkívül sok akadálya volt, sőt van még ma is, amelyek elsősorban anyagi vonatkozásúak. Budapest belső részei a legtöbb területen elavult épülettömbökkel vannak beépítve. Ezen segíteni mindnyájunk érdeke, mert a lakosság ma már nagyobb igényeket támaszt a lakáskultúrát illetően, mint akár csak tízesztendővel ezelőtt is és akkor, amidőn városszerte épülnek fel teljesen modern kiképzésű és berendezésű bérpaloták, a régi, komforttal nem rendelkező bérházak egyre csökkenő jövedelmezőségű vagyontárgyakká válnak.

— Most, amidőn a közeljövőben valósággá válik a hatóságoknak az eddiginél sokkal nagyobb működési lehetőségeket biztosító tevékenysége,

sokkal szabadabban és elhatározóbb módon fogunk tudni működni a városrendezési problémák megoldásánál.

— A *Fővárosi Közmunkák Tanácsával* az utolsó esztendőben rengeteg tárgyalást bonyolítottunk le abban az irányban, hogy azokat a belterületi városrészeket, amelyeknél az elavultság különösen tapasztalható, nagyarányú változtatásokat vigyünk keresztül. Ezeknek a tárgyalásoknak egyik konkrét eredménye *a Madách Imre-sugárút közel jövőben való megnyitása is.* Ezenkívül azonban

más kerületekben lévő régi épülettömbök feloszlatásáról, illetőleg új közlekedési vonalak nyitásáról is szó van.

Az anyagi feltételeket biztosítani ilyen óriási költséget igénylő munkánál természetesen nem könnyű, minthogy azonban a városrendezési törvényjavaslat a telekértékemelkedési adó intézményes bevezetésére lehetőséget ad, ezen a réven minden különösebb akadály nélkül ki lehet egészíteni azokat az összegeket, amelyeket a rendes évi költségvetések keretein belül, vagy beruházókölcsönök igénybevétele útján városrendezési célokra fordítani tudunk.

— A főváros műszaki igazgatása huzamosabb idő óta dolgozik már

a város új felmérésén.

Ennek a több esztendőre beállított munkaprogramnak *első etapjával éppen a napokban készült el a városrendezési ügyosztály,* a törvényhatósági bizottság elhatározása szerint pedig *a jövőben az eddiginél fokozottabb ütemben folytatjuk a felmérési tevékenységet,* mert az igazi városrendezés csak akkor következhetik el a székesfőváros bármely kerületét illetően, ha ezzel az alappillért jelentő munkával nem kell már foglalkoznunk.

— A városrendezési problémák azonban nemcsak azért merültek fel, mert a székesfőváros lélekszáma jelentékenyen megduzzadt, vagy azért, mert a házak elavultak, hanem annál az oknál fogva is, mivel a modern nagyváros közlekedési feltételei ugyancsak teljesen mások, mint egy kisebb közületé. A külföldi nagyvárosokban a városrendezési tevékenység tekintélyes része közlekedési természetű átalakításokat vont maga után, amelyek főként abban nyilvánultak meg, hogy szűk, kacskaringós utcákat, éles sarkokat kibővítettek, illetve lebontottak. Ha egy-egy Budapesthez hasonló nagyságú németországi, vagy olaszországi várost tanulmányozunk ebből a szempontból, most még irígykedve állapíthatjuk meg, hogy azok városrendezési téren sokkal messzebb jutottak, mint az nálunk lehetséges volt. Ennek a legfőbb ma-

gyarázata az, hogy a szóbanforgó államokban már korábbi időben kibocsátásra kerültek a városrendezésre vonatkozó törvényes határozmányok és éppen ebből következik, hogy *ha most nálunk is sor kerül erre, akkor rövidesen utólérhetjük a külföldet.*

— *Idegenforgalmi szempontok* miatt is páratlanul jelentőségteljes az, hogy Budapestnek ne csak azok az utcái és terei legyenek nyugati értelemben modernek, amelyeken az ideérkező külföldiek megfordulnak, hanem lassanlassan a józan mértékletesség határain belül az egész város külső képét átformáljuk.

— A javaslat ebben az irányban is megnyugtató intézkedéseket tartalmaz, mert *intézményesen szabályozza a beépítési lehetőségeket.* Ezek az ügyek azonban már egy további törvényes intézkedésnek hatáskörébe tartoznak és az vitathatatlan, hogy a városrendezési törvény életbeléptét követően

sürgősen szükség van az új országos építésügyi szabályzat megalkotására is.

— Budapestnél is sokkal nagyobb jelentőségű a városrendezési törvény a hatalmas lendületű fejlődésnek indult nagy vidéki városokra nézve. Magyarország jelentősebb vidéki gócpontjai között alig van olyan, amely városrendezési szempontból a legminimálisabb követelményeknek is megfelelhetne. A múltban egyegy közületet leszámítva, erre nem is fordítottak semmi különösebb gondot, aminek az lett az egyenes következménye, hogy össze-vissza építkezések, anélkül, hogy a hatóságoknak módjukban lett volna kellőképen beavatkozni.

Mozgalom a közüzemek középiskolát és egyetemet végzett munkásainak és altisztjeinek átminősítéséért

A megnehezült élet az emberek egész tömegét terelte más útra, mint aminőre képzettsége révén készült. Nagyon sokan vannak középiskolát, egyetemet végzettek, akik altiszti, vagy munkás-sorban keresik meg kenyerüket. Ebből a helyzetből szinte természetszerűleg bizonyos visszásságok fejlődtek ki, amelyek az évek múltával valósággal állandósultak. Így történt ez a székesfőváros üzemeinél is, ahol a takarékossági elv odakomplikálta ezt a kérdést, hogy a végzett munkások és altisztek eljutottak ugyan az íróasztalhoz, de megmaradtak az alacsonyrendű minősítésben. *Kertész* Elemér törvényhatósági bizottsági tag, aki ezt a kérdést szóvátette a költségvetés tárgyalása alkalmával, a polgármesterhez javaslatot nyujtott be a helyzet szanálására. Szociális akciójáról

Kertész Elemér
törvényhatósági bizottsági tag

a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondta:

— A főváros közüzemei az adminisztrációs tisztviselői munkák ellátására bizonyos tisztviselői létszámot állapítottak meg. Ez a megállapított létszám azonban a gyakorlat szerint kevésnek bizonyult és bizonyul jelenleg is az egyes üzemeknél előállott tisztviselői munkálatok elvégzéséhez. Az üzemek olyanféleképen gondolták áthidalni és megoldani ezt a kérdést, hogy

a fő- és középiskolát végzett munkáslétszámhoz tartozó alkalmazottakat egyszerűen irodai tisztviselői munkák ellátásával bízták meg, anélkül azonban, hogy sokszor felelősségteljes munkájuk ellenére őket javadalmazás és minősítés tekintetében a tisztviselői kategóriába emelték volna át.

— Különösen szembetűnő ez a *BSzKRt-nál* és az *Elektromos Müveknél*, ahol például a *tisztviselői sálusban 650 ember van megállapítva, és az adminisztrációs munkálatok elvégzéséhez több, mint 900 alkalmazottra van szükség, mert*

mintegy 300 irodai munkálatot végző alkalmazott van, aki a kalauzi, a szakmunkási és altiszti kategóriákhoz tartozik.

— Ezt a visszás helyzetett feltétlenül meg kell változtatni. Az egyes üzemek állapítsák meg egészen pontosan, hogy az adminisztrációs irodai munkálatok elvégzéséhez mennyi és milyen minősítésű tisztviselőre van szükség és az ilyképen megszerkesztett tisztviselői státus a megfelelő kvalifikációval bíró, *munkáslétszámban lévő, de ugyanakkor tisztviselői munkát végző alkalmazottakkal, a megfelelő státusbeli átemeléssel végeztessék el.*

— Hagyjuk meg a munkásnak az alkalmaztatási lehetőségeket, de ugyanakkor biztosítsuk az iskolai kvalifikációnak megfelelő tisztviselői beosztási lehetőségeket azok részére, akik sokszor felelősségteljes felügyeleti munkakört töltenek be, mint másodosztályú lakatosok, vagy szakaltisztek, vagy kocsivezetők és kalauzok.

— Magánál a BSZKRT-nál az ilyen tisztviselői munkakört betöltő „B-listába" tartozó altiszti, munkás, kalauzi, kocsivezetői alkalmazottak száma 126, akik közül 34-en frontharcosok is,

akik tehát nemcsak mint a főváros tisztviselői, de más egyéb vonatkozásban is érdemet szereztek arra, hogy iskolai végzettségüknek megfelelő státusbeli beosztást kapjanak, hogy végre őszülő fejjel nekiindulhassanak tulajdonképeni pályájuknak.

Elvi jelentőségű bírói ítélet állapította meg, hogy a telekszabályozási illeték követelése csak joggyakorlat, de nem törvényes jog

A főváros egész közigazgatása, de az építőszakma és a jogászkörök is élénk figyelemmel kísérik azt a pert, amelyet

Hubert Richárd budapesti háztulajdonos indított Budapest székesfőváros közönsége ellen.

A felperes keresete a tényállást a következőkép tárta a bíróság elé: *Hubert* Richárd a Horthy Miklós-út 179. szám alatt lévő telkén építkezni kívánt. A főváros illetékes ügyosztálya, amikor átvizsgálta az építkezésre vonatkozó terveket, *külön határozattal megszabta az építési feltételeket.* A főváros közölte az alperessel, hogy *az építkezést nem kezdheti meg addig, amíg a főváros által arra a vidékre meghatározott telekszabályozás meg nem történik* és ezt telekkönyvileg is keresztül nem vezeti. Közölte a háztulajdonossal még azt is, hogy a szabályozási tervek szerint, amelyeket a *Közmunkatanács* is jóváhagyott, *Hubert* Richárd telkéből le kell adni 68 négyszögölet, ezenfelül *meg kell fizetni 273 négyszögölnek az árát 9583 pengő értékben, amely összeg: telekszabályozási járulék.*

A háztulajdonos a tilalom ellenére építkezett és most *lakhatási engedélyért* folyamodott a fővároshoz. A főváros azonban

megtagadta a lakhatási engedély kiadását, főként azért, mert az építtető a korábban közölt építési feltételeket nem tartotta be.

Hubert ugyanis nem adta le a főváros számára a 68 négyszögöl telket, de nem egyenlítette ki a 9583 pengő szabályozási járulékot sem. A háztulajdonos a lakhatási engedély megtagadása miatt panaszt nyujtott be a polgármesterhez, aki azonban ezt a panaszt *elutasította.*

Ilyen előzmények után *Hubert* Richárd a főváros ellen pert indított. Előadta, hogy

nincs semmiféle törvény, vagy miniszteri rendelet, sőt helyhatósági szabályrendelet sem, amely a szabályozási járulék fizetési kötelezettségét előírná.

Amikor a székesfőváros e járulék megfizetésére vonatkozó határozatát meghozta, abban maga a polgármester is hangsúlyozza, hogy ezt a járulékot az *eddigi fővárosi gyakorlat alapján követeli.* A háztulajdonos keresetében *kétségbevonja e fővárosi gyakorlatnak a jogosságát* és ép ezért arra kéri a bíróságot, ítélettel állapítsa meg, hogy a polgármesteri határozattal vele szemben kivetett 9580 pengős követelés *alaptalan.*

Varrók Béla dr. budapesti királyi törvényszéki bíró tárgyalást tartott a perben, amelynek során Budapest székesfőváros közönsége alperes nevében *Szálka* Béla dr. tisztiügyész az érdemi védekezés előterjesztése előtt, a keresettel szemben *igen érdekes okfejtéssel pergátló kifogást emelt.* A tisztiügyész szerint *a felperes keresete nem tartozik polgári per útjára.* Annak a kérdésnek elbírálása és eldöntése, — érvelt a tisztiügyész, — hogy a közigazgatás ad-e építkezési, illetve lakhatási engedélyt, és ha igen, milyen feltételek mellett, az *közigazgatási, közelebbről építésrendészeti kérdés,* amely felett való kizárólagos döntési joga és hatásköre *csakis a közigazgatási hatóságoknak van és abba a bíróság nem szólhat bele.*

A törvényszék azonban elutasította a pergátló kifogást és elrendelte az ügy érdemi tárgyalását. A kihirdetett ítélet szerint

a törvényszék is osztja a tiszti ügyészségnek azt az álláspontját, amely szerint annak a kérdésnek elbírálása, hogy a főváros ad-e egy telekre építési engedélyt — és ha igen, milyen rendészeti, építészeti, szépítészeti és egészségügyi rendszabályok betartása mellett, — kétségtelenül közigazgatási feladat

és így e kérdések eldöntése nem a bíróságok, hanem a fokozatos jogorvoslatok igénybevétele mellett, a *közigazgatási hatóságok hatáskörébe tartozik.* Elismeri a törvényszék, hogy a közigazgatási hatóságok határozatait és rendelkezéseit *a bíróságok nem bírálhatják felül.* Azonban — így szól az ítélet — annak eldöntése, hogy valaki a saját területéből valamit közcélra köteles-e leadni, vagy vagyonából bizonyos összeget köteles-e fizetni azért, hogy ennek fejében az általa emeltetett épületére lakhatási engedélyt kapjon, *nem az építésrendészeti és nem a közigazgatási ügykörre tartozik.* Ennél a kérdésnél az ügyfél *magánjogi* érdeke nyomul előtérbe. Az lehet, hogy a főváros valami magasabb közösségi érdek szempontjától vezéreltetve, a magánjogi jogosultságnak korlátokat akar szabni és e célból például utcaszabályozás végett területeket kíván elvenni, vagy valami váltságösszeget kíván a telektulajdonosaival megfizettetni, ámde

ilyen közérdekű korlátozását a magánjogi jogoknak csak törvény alapján igényelheti a főváros is.

A törvényszék leszögezi, hogy mivel ilyen törvényes intézkedés nincs,

nem marad más hátra, minthogy a főváros a törvényes kisajátítási eljárást vegye igénybe, vagy pedig magánegyességgel rendezze a jogvitát.

Az a közigazgatási gyakorlat, amelyre a polgármesteri határozat hivatkozik, a törvényszék megítélése szerint *nem tekinthető olyan tételes jogforrásnak, amelyre a főváros vagyoni igényt alapíthat.* A szabályozási járulék követelése tehát a törvényszék álláspontja szerint *nem építésrendészeti és nem közigazgatási kérdés,* hanem

olyan magánjogi jogviszony, amelyben a háztulajdonos és a főváros mint egyenrangú szerződő és tárgyaló felek állanak szemben.

Épp ezért a bíróság *az ügy érdemi tárgyalását rendelte el.*

BEÉR SÁNDOR
zománctáblái
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-utca 5. • Telefon: 1-824-29.

Rozsdamentes
és vörösréz edények,
nickel főzőüstök, ónozások
RICHTER és TÁRSAI
Budapest, VIII., Dankó Pista-utca 5. Telefon: 1-330-97

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám
Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Újlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Újlak „ „ „ 8,000.000 drb.

DEUTSCH LIPÓT
műszerész
Budapest, VI., Paulay Ede-u. 65. Tel.: 1-291-86.
Különleges ipari varrógépek minden iparágnak.

Épületüveges
GLATZ ANDRÁS
Budapest, VIII., Baross-utca 66—68 sz.
Alapítva: 1864.
Telefon: 1-324-87.
Üzlet: Német-utca 59.

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: 1—126—66.

Nézzen utána,
hogyan csökkentheti
háztartása költségeit.
Használjon gázt, mert
olcsó, gyors és tiszta
Forduljon díjtalan költségvetésért
Budapest Székesfőváros Gázművei Városi Irodáihoz.

PESTI KIRAKAT

Deák Ferenc a pesti polgár

Deák Ferenc nemcsak a nemzetnek nagy fia, de fővárosunknak nagy polgára is volt. Valósággal szerelmese volt Pest városának a haza bölcse, ki országos gondjai mellett is állandóan érdeklődött a város minden eseménye iránt. Különösen érdekelte a Belváros, melynek hosszú éveken keresztül követe volt. Annyira összenőtt kerületével, hogy a Belvárost nélküle és őt a Belváros nélkül alig lehetett elképzelni. Egyik ősiakója volt a kerületnek. Sokáig az Úri- (most Petőfi Sándor) utcában, majd később az Angol királyné-szállóban lakott. Itt fogadta naponta után a kerület polgárait, akik előadták ügyesbajos dolgaikat. Tudták, hogy nem hiába mennek hozzá, mert amennyire csak módjában állott, mindenkin segített. Egyházi méltóságok, politikusok, tudósok, vidéki küldöttségek keresték fel úgyszólván naponta. Pest iránti szeretetének mindig tanujelét adta. A város vezetői gyakran kérték a tanácsát és alig volt olyan probléma, melyet bölcsesége meg nem oldott volna. Nemcsak a közigazgatási, hanem különösen a város szociális és kulturális ügyeinek közismert támogatója volt. Melegen érdeklődött a város karitatív tevékenysége iránt.

Nevezetes volt arról, hogy nem engedte magát fotografálni. 1861-ben Rottenbiller polgármester kérésére mégis a fényképező masina elé állott és a polgármesterhez intézett levelében kijelentette, hogy nem ellenzi arcképe kiadatását és sokszorosítását, de csak jótékony célra. Meg is nevezte a pesti árvaházat, amelyre arcképe terjesztésének kizárólagossági jogát átruházta. Mellszobrát, mely Kugler alkotása volt, csak úgy engedte sokszorositani és forgalomba hozni, ha minden eladott darab után két forint jut a Bazilika építési költségeire.

Rendkívüli egyéniség volt, akire az egész ország a legnagyobb hódolattal tekintett. Meghitt barátja, Pulszky Ferenc is a csodálat hangján ir emlékirataiban Deák emberi nagyságáról. A legtisztább jellem,, ragyogó elme, a legönzetlenebb hazafi és a legnemesebb szív összpontosult benne. Soha senkit meg nem bántott, mindig csak jót cselekedett. Különös élmény volt a vele való társalgás. Az akkori idők kiválóságai kitüntetésnek vették, ha társaságában lehettek. Pulszky Ferenc, aki úgyszólván magántitkára is volt, majdnem állandóan nála tartózkodott. De gyakori vendége volt Kossuth Lajos is. Deákot a legmelegebb barátság fűzte Kossuthhoz, akinek családját is nagyon szerette. Egyébként Kossuth-tal komaságban is volt. Deák pesti lakásán, ahol a büntetőtörvénykönyv előkészítő munkálatai folytak, érdekes és a haza jövendő sorsát érdeklő, igen fontos tanácskozások voltak. Ő elnökölt ugyanis a büntetőtörvénykönyv szerkesztői bizottságában, melynek további tagjai Klauzál Gábor, Eötvös József, Szalay László, Pulszky Ferenc, Bezerédj István és Zsedényi Ede voltak. A nagyember példátlan szerénysége köztudomású volt, mint ahogy azt is tudták róla, hogy a szegény emberek gyámolítója és ezért a kéregetők állandó ostromának volt kitéve. Nemes gondolkozása és jóságos szive meghódított mindenkit. A legpuritánabb magánéletet élte, senkit még erősebb kifejezéssel sem illetett. Mégis akadt valaki, aki valamiért haragudott rá. Ez hűséges gazdaasszonya volt, aki egyébként páratlan szeretettel és önfeláldozással viselte gondját nemeslelkű gazdájának. A gazdaasszony egyszerűen azért haragudott, mert Deák koránkelő ember volt. Már hajnali három órakor ébredt, ezután hosszabb sétát tett a Dunaparton és a városban. Munkatársait már a kora reggeli órákban fogadta. Különben pedig minden barátját és ismerősét szívesen látta szállásán. Ő maga ritkán tett látogatást. A téli estéket gyakran töltötte a Nemzeti Színházban, az Akadémia páholyában, többnyire Vörösmarty és Bajza társaságában. Ellátogatott oda néha Batthyány Lajos gróf, Széchenyi István és Dessewffy Aurél gróf is. Deák szivesen látott vendége volt az akkor szereplő főúri családoknak és Majláth országbíró házánál is többször megfordult. Ott találkozott az akkori idők több neves emberével, így Teleky Józseffel, Vay Miklós kancellárral, Királyi Pállal, később Jókaival, Tisza Kálmánnal, Teleki László gróffal, Keménv Zsigmonddal, Czuczor Gergellyel, Toldy Ferenccel, Andrássy Gyula gróffal és több más kitűnőséggel. Egyik leglelkesebb híve és tisztelője, Schwendtner Mihály belvárosi apátplébános gyakrabban vendégül látta a haza bölcsét, kinek tiszteletére meghivta olyankor a társadalmi és városi élet vezetőit. A plébános estélyein különben Liszt Ferenc is sokszor ott volt. Úgy hiszem, meg kellene örökíteni Deák pesti életének minden mozzanatát. Elvégre nem lehet közömbös még várostörténeti szempontból sem, hogy a haza bölcse Pesten hogyan töltötte idejét, kinek a társaságában élt, milyen környezetben és milyen körülmények között készítette történelmi alkotásait. A mostani sivár idők alkalmasak a reminiszcenciák felelevenítésére: ezeket az időket, Deák, Kossuth, Széchenyi korszakát kellene megismertetni a mai nemzedékkel, amely annyira eltávolodott nagyjaink nemes eszméitől.

Radó Richárd.

Öt éven belül új centráléra lesz szüksége a fővárosnak

Szakértők véleménye szerint elkerülhetetlen a vízdíjak módosítása — Ismét megkezdte működését az üzempolitikai bizottság

Az üzempolitikai bizottság ismét megkezdte nyáron megszakadt működését. A legszélesebb körben élénk figyelem kísérte azt a hatalmas munkát, melyet a *Zsitvay* Tibor dr., a Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezetének elnöke által életrekeltett bizottság végzett a céltudatos gazdálkodás, az okszerű racionalizálás, másrészről az üzemek jövedelmezőségének fokozása érdekében. A szanálásnak ugyan nem volt szerve az üzempolitikai bizottság, mégis az üzemek életének minden jelenségét megvilágító munkásságának eredményei hasznosan folytak be a szanálás nehéz műveletébe is.

A szanálással lezárult az üzempolitikai bizottság munkásságának *első nagy periódusa*, most a napokban azonban, mint ismeretes, ismét összeült, hogy tovább menve a megkezdett úton, az immár szanált nagyüzemek *további működéséről állapitsák meg a kívánalmak és a lehetőségek olyan összeegyeztetését*, amely biztosítja ezeknek az óriási értéket reprezentáló mammut-vállalatoknak *rentabilitását és egyben a közérdeknek megfelelő mintaszerű vezetését.*

Áramszolgáltatás

Az üzempolitikai bizottság multheti első ülésén *Morvay* Endre dr. tanácsnok, az üzemi kérdések egyik legalaposabb ismerője foglalta össze azokat a rendelkezéseket és intézkedéseket, amelyeket épen az üzempolitikai bizottság szakvéleménye alapján, illetve kívánságának megfelelően *az elmult hónapokban az összes üzemek munkájánál keresztülvezettek.*

Beavatott helyről

nyert értesülésünk szerint hosszasan foglalkoztatta az üzempolitikai bizottságot *a budapesti áramellátás feltétlen biztosítása.* Az idefűződő gondolatok főként abban csúcsosodtak ki, hogy a jövő fejlődés szempontjának megfelelően *a hova-tovább elégtelenné váló áramszolgáltatási berendezések számát és ezzel együtt kapacitását is lényegesen megnöveljék.* Természetes, hogy

a székesfővárosra igen tekintélyes új kiadásokat fognak hárítani azok a tervek, amelyeknek realizálása esetén egy vagy több új áramfejlesztőtelep kerül üzembe.

Különösképp azért van szükség az áramellátás berendezéseinek fokozására, mert, mint az ismeretes, a bánhidai centrálé a MÁV és az egyes vidéki városok mind nagyobbarányú igénybevétele folytán nemsokára *már csak üggyel-bajjal lesz képes a főváros áramszükségletének kielégítésére.*

Az üzempolitikai bizottság egyik tavaszi ülésén, mint *halaszthatatlan szükségességet* állapította meg, hogy 1940 és 1942 közztt feltétlenül üzembe kell helyezni az új budapesti áramfejlesztőtelepet. E határozat alapján az *Elektromos Művek* igazgatósága beható és huzamos tárgyalásokat folytatott, mindenben alkalmazkodva az üzempolitikai bizottság szakértőinek elgondolásaihoz. Ezek szerint a centrálét *valamilyen bányavidéken kívánatos felállítani*, esetleg nem is egycentrálét, hanem többet, amely esetben a telepek természetesen *kisebb méretűek lennének.*

Addig is azonban, amíg ezeknek a terveknek a konkretizálására sor kerül,

feltétlenül és haladéktalanul szükséges a székesfővárosnak jelenleg tulajdonában levő elektromos technikai berendezések nagyvonalú fejlesztése.

Több áramátalakító berendezés modernizálására, illetőleg új berendezések felszerelésére van szükség és ennek, továbbá a főváros áramellátásában résztvevő termelőtelepek modernizálásának költségei *közel fognak járni a három millió pengőhöz.*

Közlekedés

Az *Elektromos Művek* üzempolitikai teendőinek megbeszélése után a bizottság rátért a *Beszkárt* tarifaemelésével kapcsolatos következmények megvitatására. Az összes rendelkezésre álló adatok alapos ismertetése után arra az álláspontra helyezkedett az üzempolitikai bizottság, hogy miután a Beszkárt új tarifáinak életbeléptetése óta eltelt idő igen rövid, *ezidőszerint elhamarkodott lépés lenne állást foglalni* a konzekvenciák levonása tekintetében. A *Beszkárt* igazgatósága, mielőtt a tarifamódosításra sor került volna, megállapította, hogy a jelenleg érvényben lévő viteldíjrendszer pénzügyi eredménye *2.7 millió pengőt fog kitenni.* Ez az összeg a *Beszkárt* és a *HÉV* egyesített bevételi előirányzatának 5.3%-a. Már most

november végéig mintegy 430.000 pengővel emelkedtek a közlekedési vállalat bevételei,

ami a megelőző esztendő hasonló időszakához viszonyítva állott elő. Épen a letelt rövid idő következménye az, hogy *ez a bevételi többlet nem érte el teljes mértékben a várakozásokat.* Az okok egész sora közrejátszik természetesen, ezek közül legelsősorban az utasszám, az életbenlévő kisszakasz rendszer és több üzemtechnikai szempont.

A Beszkárt igazgatóságához közelálló helyről szerzett értesülésünk szerint

a vállalat bizalommal tekint a közel jövő elé és azt a felfogást vallja, hogy az elkövetkező hónapokban, különösen ha majd sikerül befejezni azokat a műszaki munkálatokat, amelyek végcélja a közönség jobb kiszolgálása, *az előzetes kalkulációkat mindenben fedni fogják az eredmények.* Ez utóbbi főként a villamosvonalakra vonatkozik, az autóbuszforgalomnál ugyanis már az eddigiekből is megállapitható, hogy az előzetes számítások egyáltalában nem voltak tulzottak, sőt *bizonyos több bevétellel lehet kalkulálni.*

Az üzempolitikai bizottság *nem foglalt állást* a *Beszkárt* tarifamódosításának kihatásait illetően, hanem egyhangúan abban állapodott meg, hogy megvárja, amíg *legalább egy esztendő eltelik* és akkor kerít sort a szükségesnek mutatkozó intézkedések megtételére.

Vízművek

Második ülésén már a székesfővárosi *Vízművek* problémái kerültek az üzempolitikai bizottság elbírálása alá. A szakértők korábban elhangzott véleménye abban jegecesedett ki, hogy

a jelenlegi vízdíjakkal nem lehet biztosítani ennek az üzemnek feltétlenül megkívánt rentabilitását.

A budapesti *Vízművek* szolgáltatásánál legfőképen az a körülmény okozza a nehézségeket, hogy *különböző magasságú zónák vannak*, amelyeknél a költséges berendezések miatt *a termelt vízmennyiség drágább, mint a többié.* További nehézségeket jelent az a körülmény, hogy a székesfőváros az utóbbi években *a külterek felé fejlődött*, emiatt aztán *gyakran óriási távolságokra kellett az üzem hálózatát kiterjeszteni.* A Vízművek hatalmas méretű beruházási programmjának tekintélyes részét keresztülvitték már az elmult esztendők folyamán és így

az üzem most teljes felkészültséggel teljesíti hivatását,

minthogy azonban a dolog természeténél fogva nem volt még befejezhető a bővítési munkálatok egész sora, *további összegekre is szükség van.* Ez azt is eredményezi persze, hogy a beruházott tőkéknek megfelelő kamatozását csak abban az esetben lehet biztosítani, ha a tarifák *nemcsak az önköltségeket fedezik, hanem jövedelmet is produkálnak.* A szakértők egybehangzó véleménye szerint

aligha lehet tehát eltekinteni a vízdíjak felemelésétől, sőt éppen a beruházásokra való tekintettel hamarosan életbe kell léptetni a tarifamódosításokat.

Az üzempolitikai bizottság megállapítása szerint feltétlenül figyelemre kell méltatni a szakértők szempontjait, éppen ezért *a legrövidesebben döntést kell provokálni abban az irányban, hogy a vízdíjak emelése milyen keretek között történhessék meg.*

Vízmentes impregnált erőpapir lég- és vízmentes csomagolásnál tengerentúlra vagy exportra **nélkülözhetetlen.** A csomagolt árut **megvédi** fagy, rozsda, rothadás és nedvesség által okozható károktól.

OSER JAKAB

Gyártja: **Magyar Vegykészitményü Papirgyár Budapest, VI., Ó-utca 49.**

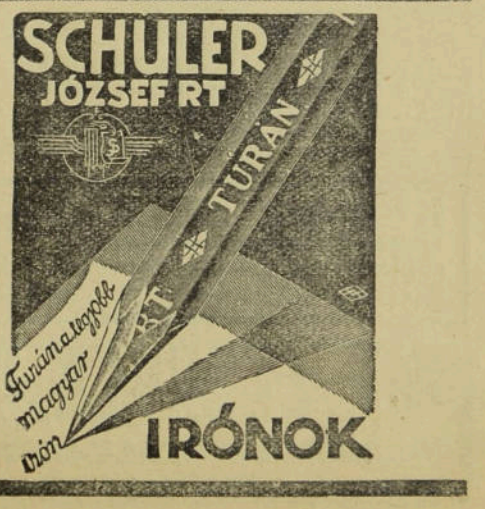
Telefon: 1—238—90. **Alapitva: 1893.**

Törv. védett **Nagy árammegtakarítás! Nagyobb fény!**

KOMOR HENRIK-féle fénytechnikai-, villamossági- és műszaki vállalat K. F. T.

BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-U. 59.

lámpatestekkel Telefon: 1-414-76

Ünnepnap a prózai üzemben,

amely Budapest gyomráról gondoskodik

A Községi Élelmiszerárusító Üzem negyedszázados jubileuma

A *Községi Élelmiszerárusító Üzem*, amely a legbékétlenebb és legkérlelhetetlenebb urat: a milliós főváros gyomrát szolgálja, a dolgos hétköznapok után ünnepet ült. Elérkezett alapításának *negyedszázados jubileumához*. Az eltelt huszonöt év alatt hatalmas munkát végzett, a főváros közönsége, de főképpen a szegényebb néposztály ellátása körül missziót teljesitett, állandó hatással volt az áralakulásra, megvívta sok harcát a drágasággal, ösztönző és példaadó hatással volt a magániparra és kereskedelemre, hatalmas bázisul szolgált a termelésnek és ha itt-ott a külföldre is kiterjesztette tevékenységét, növelte a jóhírünket. Mindezek mellett külön harcot is meg kellett vívnia az állandó és nem mindig jóakaratú kritikával és azzal a féltékenységgel, amellyel a magángazdaság minden lépését kísérte. Így telt el a negyedszázal, melynek eseményeit és eredményeit most, a jubileum napján egy szóba összefoglalva nyujtja át ajándékul a közvélemény az Élelmiszer Üzemnek. *Nélkülözhetetlen* lett a nagyváros háztartásában. Nélkülözhetetlen: szebbet és jobbat nem tudunk mondani róla.

*

A huszonöt év előtti időszak nagy arányokat öltött élelmiszerdrágasága hívta életre a főváros akkori törvényhatósági bizottságának elhatározásából a Községi Élelmiszerárusító Üzemet. Hosszú tanácskozások eredményeképpen 1911 november 22-én határozta el a közgyülés az intézmény felállítását és *december 2-án meg is kezdte működését*. Tizennégy fiók felállításával indult meg az üzem, amelynek áruforgalma 14.662 métermázsa volt 2.653.902 korona értékben.

A világháború és a forradalmak ideje rendkívüli jelentőséghez juttatta az Élelmiszerüzemet, amelynek a mind követelőbb igényeket tevékenységének kiterjesztésével és új fiókok felállításával kellett kielégíteni. Az idők folyamán azután a haladó kor és az igények emelkedése diktálta a tempót, úgy, hogy a negyedszázad elteltével *52 modern, higiénikusan berendezett, mintaszerű üzletben bonyolódik le az Élelmiszer Üzem tevékenysége, amely 1935-ben 199.018 métermázsa áruforgalmat ért el 12,864.259 pengő értékben.*

A jubiláris, 1936. évben *a húsdrágaság* szólította az Élelmiszer Üzemet a küzdőtérre. Hogy a küzdelmet miképen vívta meg, arról a statisztika két számadata tesz bizonyitságot. A húsdrágaság, az előző év azonos idejéhez viszonyítva *9.3 százalékkal csökkentette forgalmát, ugyanakkor, amikor az élőállathiány a budapesti mészáros- és hentesiparban 25—30 százalékos visszaesést eredményezett.* A viszonylagosan csekély mértékü forgalom-csökkenéssel szemben azonban vigasztaló monumentumként áll *az Élelmiszer Üzem vásárló közönségének állandó emelkedése.* A fiókokban átlag 90.000 vevő fordul meg, ami — ha családonkint 3 tagot veszünk alapul — *270.000 lelket* jelent, vagyis megállapitható, hogy *a főváros lakosságának több mint negyedrészét az Élelmiszer Üzem* élelmezi. Ezt az óriási üzleti forgalmat az intézmény *forgótőke nélkül végzi.* Szubvenciót, *támogatást nem kap* és növekvő forgalmának nincs más titka, mint *az ár és a minőség.*

Mint munkaadó is jelentősen folyik bele a szociális életbe. Állandóan *600—650 alkalmazottja van* és így ezek családtagjaival együtt mintegy *2000 léleknek ad kenyeret.* Egész sereg vállalkozás, ezeken keresztül sok ember munkaalkalma és a termelők egész légiójának keresete kapcsolódik üzleti tevékenységi köréhez.

Nagyon jelentős érdeme az Élelmiszer Üzemnek az a *példaadó és ösztönző hatás, amelyet a budapesti hentesiparra gyakorolt* és amelynek nyomán a régi, dísztelen és a higiéniával hadilábon álló hentesboltok helyét a világvárosi nívónak megfelelő, ragyogóan tiszta és csinnal berendezett üzletek foglalták el, mint amilyen a *Brauch Rt., Fleischer* hentesárugyár, *Kozma Testvérek Rt., Lengyel* hentesárugyár, *Nagy és Eichner, Zeidl Vencel Rt.* és a többiek üzletei.

*

Igazán jussa van a negyedszázad után ahhoz, hogy a főváros közönsége ünnepi érzéssel és tisztelettel tekintsen erre a szó teljes értelmében altruista intézményre. Ez az ünnepi érzés vonzotta az Élelmiszer Üzem soroksári-úti telepére a december 2-iki jubileum napján a *Fővárosi Hirlap* munkatársát, aki közvetlen közelből szemlélhette meg azt a nagyszerű munkát, amely ott folyik. *Baitz* József vezérigazgató előzékenységéből bepillantást vethettünk az érdekes üzembe, amely Budapest gyomráról gondoskodik. A régi helyen, ahol huszonöt év előtt kezdték, folyik ma is a munka. Persze hatalmas épitkezések, korszerű, új berendezkedések történtek azóta, hogy a megnövekedett forgalmat és a megnövekedett igényeket el tudják látni. Mert *ez 52 fiók mellett 8 kórház, 8 jóléti intézmény és 130 városi konyha ellátásának gondja nehezedik az Élelmiszer Üzemre.*

Szünet nélkül zakatoló munka él a telepen: az igazgatósági irodákban éppen úgy, mint a hatalmas forgalmú expedicióban, a sertésfeldolgozó és zsirolvasztó telepen, a saját marhavágóhidon, a sokféle húsáru-feldolgozó műhelyében, a füstölőkben, a hűtőkben, a tejtermékek feldolgozó helyiségeiben, ahol csupán sajtból harminc fajtát készitenek, a baromfi- és a tojástelepen, a kórházak ellátására szolgáló fűszerosztályon, a raktárakban és gépházban, ahol mindenütt óramü pontossággal, modern gépek segitségével, a leghigiénikusabb módszerek szerint dolgoznak.

Látványosságnak is érdekes volt ez a látogatásunk, amelyhez érdekes magyarázatokkal nyujtott sok értéket *Baitz* József vezérigazgató. Komoly, nemzetgazdasági értekezés volt, amit mondott, kár, hogy a végén kikötötte: nem a nyilvánosság számára ...

*

A nyilvánosság számára pénteken tárult fel az Élelmiszer Üzem. A székesfőváros illetékes vezető férfiai, a közélelmezési bizottság tagjai és a városházi ujságírók voltak hivatalosak erre az alkalomra, a *házi ünnepre*, amelyen a huszonötéves munka után a szerény jubileumot megülték. Megjelent az ünnepségen *Rosta* János dr. tanácsnok, a közélelmezési ügyosztály vezetője, aki *Szendy* Károly polgármestert is képviselte, a közélelmezési bizottság képviseletében *Juhász* Jenő dr. elnök és *Nagy* Andor törvényhatósági bizottsági tagok, *Flaxmayer* József dr. tanácsjegyző, *Fodor* Kálmán dr. fogalmazó, közélelmezési előadó, akiket *Baitz* József vezérigazgató fogadott, *Huck* Antal igazgató társaságában.

Rosta János tanácsnok nyitotta meg a házi ünnepséget, méltatta a nap jelentőségét és a polgármester és a maga nevében üdvözölte az ujságírókat. *Nagy* Andor bizottsági tag szólalt fel ezután jóizü humorával hatalmas derültséget keltve, majd *Baitz* József vezérigazgató ismertette a letelt negyedszázad történetét és azt kérte az ujságíróktól, hogy *őt is abban a támogatásban részesitsék, amely elődjét buzdította munkára.* Ezután *Juhász* Jenő dr., a közélelmezési bizottság elnöke tartott beszédet, amely nemes tartalmával és értékes gazdasági fejtegetéseivel méltóképen ünnepelte a nevezetes évfordulót. A városházi ujságírók nevében *Rátkai* Károly dr. járult hozzá ünnepi színekkel a jubileumhoz.

PETIK JÁNOS
épületbádogos munkák vállalata
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 14. SZ.
Telefonszám: 1-188-81 és 2-920-75.

MORBITZER NÁNDOR
ÉPITÉSZ, ÉPITŐMESTER
BUDAPEST, VIII., Nap-u. 10. Telefon: 1-310-90.

ifj. FABRÓ FERENC
kőfaragó-mester kőgyárüzeme
Vállal homlokzati burkolást budakalászi travestinből és mindennemü kőfaragómunkát
Budapest, VI., Lehel-utca 8 Telefon: 2-907-46

FÉMSZÁLAS PICKLIN
szabadalmazott vászonfalsarokvédő
PICK EMIL, BUDAPEST
VI., PODMANICZKY-UTCA 63. TELEFON: 1—120—55

Első Magyar Beépithető kismotor üzem
KOVÁCS JÁNOS
Budapest, XI., Fadrusz-utca 2. — Telefon: 2-693-26

KEDVEK BÉLA
épület-, mü-, és vasszerkezeti lakatos
Budapest, I., Hieronymi-út 23. Tel.: 1-557-27.

ZSUREK PÁL
épület- és műlakatos
VII., KÁROLY KIRÁLY-ÚT 7 SZ.
TELEFON: 1—412—03.

HÍREK A PÁRTBÓL

A Nemzeti Munkaközpont továbbképző tanfolyamai

A *Nemzeti Munkaközpont* széleskörü tevékenysége keretébe ipari továbbképző tanfolyamok rendezését illesztette. Ezek a tanfolyamok a szakmai ismeretek bővitésén kívül a szociálpolitikai ismeretek fejlesztését is szolgálják, azonkívül alkalmat adnak arra, hogy a munkaadók és munkavállalók szorosabb érintkezésbe lépjenek egymással. A tanfolyamok szervezésének élén *Molnár* Sándor, a Munkaközpont igazgatója és *Majercsik* József országos titkár állanak.

Két hét előtt indult meg a *szövőmesterek* részére rendezett tanfolyam, amelynek elvégzői osztályzatos bizonyítványt kapnak. Ez a tanfolyam különösen jelentős, mert a magyar szövőgyárak még mindig erősen rászorulnak a külföldi szövőmesterekre és így a magasabb szakmai képzésnek kétszeres gyakorlati értéke van. A Rákóczi-téri női ipariskolában megnyilt tanfolyamra olyan sok jelentkező akadt, hogy a Kertész-utcai polgári iskolában párhuzamos tanfolyamot kellett nyitni.

Legközelebb megnyílik az *építésvezetők* tanfolyama az építőmesterek ipartestülete támogatásával. Külön tanfolyamot rendeznek a kőművesek, az ácsok és a szobafestők részére. Ezeknek az építőipari tanfolyamoknak előadói gárdáját *Katona* János törvényhatósági bizottsági tag és *Molnár* Sándor építészmérnökök szervezik meg. Ugyancsak szervezés alatt van a *famunkások* tanfolyama, amelynek szervezésében *Füredy* Lajos, az Asztalosmesterek Országos Szövetsége főtitkára is résztvesz és legközelebb megindítják a *vasmunkások* tanfolyamának előkészítését is.

A szakmai előadókon kívül a legkiválóbb *szociálpolitikusok előadásait* is hallgatják a tanfolyamok résztvevői.

Készülődés a szeretet ünnepére. A Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezete megkezdte karácsonyi előkészületeit. Ugy a központban, mint a kerületekben megindult a munka, hogy a szegények számára szeretetadományokkal tegyék melegebbé a karácsonyt. Sorompóba léptek a párt hölgygárdái, akik ezúttal a férfiaktól átveszik az uralmat, mert a szeretet munkájában az övék az elsőség.

Miklós-est a Józsefvárosban. A Nemzeti Egység Pártja VIII. kerületi szervezete szokásos *Magyar Estje* helyett szombaton *Miklós-estet* rendezett *Horthy* Miklós kormányzó névnapja alkalmából. A pártkört zsufolásig megtöltötte az ünneplő közönség, amely lelkes hangulatban, zajos tapsokkal fogadta *Katona* János törvényhatósági bizottsági tag nagyszabású ünnepi beszédét, amely után értékes és színes müsor szórakoztatta az egybegyülteket.

Fogadóórák a kerületekben

— Dec. 9-től — dec. 15-ig —

V. kerület (Hold-u. 9.) Dési Géza dr. törvhat. biz. tag minden hétfőn d. u. 6—8 irodájában (Báthory-u. 5.) Krompaszky Miksa ker. elnök minden szerdán, Fábián László dr. ker. alelnök, Varrannai István ker. alelnök minden hétfőn, mindhárman este 6—7.

VII. kerület (Rákóczi-út 50.) Deményi Aladár dr. törvhat. biz. tag minden csütörtökön este 7—8, De Sgardelli Caesar ker. elnök mindennap d. e. 11—13 és este 6—8, Szilágyi Jenő ü. v. alelnök ugyanakkor, Bernáth István dr. tanügyi csoportelnök minden hétfőn este 6—7, Rendek Károly dr. tb. vármegyei főügyész, ker. alelnök, jogi tanácsadó minden pénteken este 6—7, Janits Dezső dr. egészségügyi tanácsos, orvosi tanácsadó minden kedden este 7—8, Halbauer Pál osztályfőnök, a ker. alkalmazottak elnöke minden pénteken este 7—8, Fehérváry Ervin kormányfőtanácsos, a magánalkalmazottak elnöke minden pénteken este 7—8, Bacher Ernő mérnöki és épitészeti tanácsadó minden csütörtökön este 7—8.

VIII. kerület (Baross-utca 79.) v. Tóth András dr. országgy. képviselő 15-én, Gazdy Jenő törvhat. biz. tag 14-én, Katona János törvhat. biz. tag 10-én, v. Hajnóczy Béla dr. törvhat. biz. tag 14-én, Ságvári Sándor dr. ügyvéd, jogi tanácsadó 14-én, valamennyien este 7 órától, Altorjay András dr. adóügyi tanácsadó 9-én d. u. 4—6. — Pártnap 14-én este háromnegyed 8.

IX. kerület (Üllői-út 115/b.) Usetty Béla dr. országgyülési képviselő 9-én d. u. 1—3, 12-én d. u. 1—3, Kövesligethy Miklós dr. törvhat. biz. tag minden pénteken este 7—8 (Angyal-u. 24.), Szentesi József törvhat. biz. tag 14-én este 7—8, vágvecsei Wellisch Andor törvhat. biz. tag 14-én 8—9. — Pártest 10-én este 8.

X. kerület (B.-Jászberényi-út 2.) v. Tóth András dr. országgy. képviselő 14-én este fél 7, Dongó Orbán törvhat. biz. tag, ker. elnök 10-én este fél 7, Halter Károly törvhat. biz. tag minden d. e. 11—1-ig irodájában (Füzér-u. 13.), Kreisler Sándor, Gáspár Béla és Reithauser Róbert ker. alelnök minden kedden este 6—8. — Pártnap 15-én este 6.

XI. kerület (Bercsényi-u. 7.) Vályi Lajos dr. törvhat. biz. tag minden hétfőn este 6—8, Szántay István törvhat. biz. tag minden pénteken este 6—8, Somody Pál központi ker. titkár hivatalos órája naponta — szombat és vasárnap kivételével — d. u. 5—8, állásügyben csak kedden és pénteken. — Pártnap csütörtökön este 6.

XII. kerület (Déli vasut.) Hencz Lajos dr. törvhat. biz. tag 10-én este 6—8, v. nemes Juhász Jenő dr. törvhat. biz. tag 14-én 7—8.

XIII. kerület (Mohács-utca 6.) Bessenyey Zenó dr. országgy. képviselő 15-én este 7, Hegedüs Bertalan dr. törvhat. biz. tag 15-én este 7, Babicz Gyula biz. póttag 15-én este 7.

December 18-án megkezdődnek az új repülőtér nagyobbítására szükséges kisajátítások

A mátyásföldi repülőtér továbbra is üzemben marad

A budaőrsi határban megépítésre kerülő új légi kikötő építkezési munkálatai most már a legrövidebb idő alatt megindulnak. Minthogy a műszaki szakértők véleménye szerint az eddig rendelkezésre álló terület nem elég egy teljesen modern repülőtér kialakításához, a kereskedelemügyi miniszter a székesfőváros előterjesztésére most hozzájárult ahhoz, hogy

a Kőérbereki és az Örsöd-dűlőben lévő ingatlanok egy részét kisajátítsák.

Az itt lévő ingatlanok budapesti polgárok tulajdonában vannak, akikkel a főváros vezetősége már hetekkel ezelőtt tárgyalásokat folytatott, azonban mindössze néhány esetben sikerült megállapodást létesíteni. Ezen az alapon azután *a polgármester a kereskedelemügyi minisztériumot a hivatalból történő kisajátítási eljárás megindíthatására kérte.*

Mivel a repülőtér létesítése igen sürgős feladat, a főváros tiszti ügyészsége közbenjöttével a kisajátítási albizottság még ebben az esztendőben konkrét intézkedéseket kíván tenni.

Jövő keddre tűzték ki a kisajátítási bizottság ülését

és arra megidézték azokat a telektulajdonosokat is, akik érdekelve vannak. A minisztériumnak a fővároshoz intézett leirata szerint, arra való tekintettel, hogy elsőrendű közérdek forog fenn,

a székesfővárosnak jogában áll a kisajátításra kerülő területen szükségesnek mutatkozó munkálatokat a bírói kártalanítási eljárás befejezte előtt megkezdetni.

Ugyanígy nem lesz akadálya a repülőtéri munkálatoknak az a körülmény, hogy a kisajátítást szenvedő telektulajdonosok beleegyezése ezidőszerint még hiányzik. A főváros vezetősége egyébként *a szóbanforgó területeket hivatalos úton szakértői becslés alapján értékelte* és a kisajátítási albizottság ezen az alapon folytatja le a telektulajdonosokkal a szükségesnek mutatkozó szóbeli tárgyalásokat.

Az új repülőtér különböző építkezési munkálataira kiírt versenytárgyalások részben már lejártak, részben pedig közeli meghirdetés előtt állanak. A kereskedelemügyi minisztérium egyenes kívánságára fokozott ütemben folynak az előkészítő munkák, mert rendkívül fontos közérdekek amellett szólanak, hogy a lehetőség szerint

Budapest új légi kikötője 1937-ben már átadható legyen rendeltetésének.

A mátyásföldi repülőtér további hasznosítására vonatkozóan is vannak tervek és szó van arról, hogy ugyanakkor, amidőn a személyszállító- és postagépek légiforgalmát teljes mértékben átterelik az új repülőtérre,

továbbra is meghagyják a mátyásföldi repülőtér üzemét abból a célból, hogy az iskolarepülések ott legyenek lebonyolíthatók

és a legtávolabbról se zavarják a közforgalmi repülőtér szabad légterét.

Állami támogatással akarja folytatni a főváros a további forráskutatásokat

Tervek a kurszalonról — A vidék bekapcsolódása az idegenforgalomba

NAGY LENDÜLETTEL FOLYIK BUDAPEST-FÜRDŐVÁROS ELŐKÉSZÍTÉSÉNEK MUNKÁJA

A törvényhatósági bizottságban egyre gyakrabban merül fel az a kívánság, hogy Budapest jövendő idegenforgalma érdekében minél előbb realizálják azokat az elképzeléseket, amelyek a fürdőváros nagyarányú kifejlődését hivatottak szolgálni. Mint a *Fővárosi Hirlap* munkatársa

beavatott helyről

értesült, ezen a téren a legutóbbi napokban lényeges előhaladás történt. Egyrészt

teljes erővel dolgoznak a városrendezési ügyosztályban a tabáni terület új felhasználását illető tervek elkészítésén,

másrészt bizalmas tanácskozások során, amelyeket a székesfővárosi és az országos idegenforgalmi szervek egymással folytattak,

megvitatás tárgyává tették a fürdőváros kialakításának legfontosabb előfeltételeit.

Elméletileg kialakult például már az a meggyőződés, hogy a felépítésre kerülő fürdőváros legfőbb központjául szolgáló

kurszalont hol állítsák fel.

Minthogy a fürdővárosra vonatkozó tervek páratlanul nagymérvű fejlődés esélyeivel számolnak, az a gondolat alakult ki, hogy a kurszalon nem magán a tabáni területen létesüljön, hanem vagy annak közvetlen közelében, vagy pedig a város olyan más pontján, ahol az idegenforgalom ugyancsak centralizálható.

Két terv áll jelenleg egymással szemben. Az egyiknek a hívei azt hangoztatják, hogy

a kurszalon céljára nagyon alkalmas lenne a budai Karácsonyi-palota,

amely meg is érné a megvételével kapcsolatos áldozatokat, mert a főváros egyik leghatalmasabb méretű főúri palotája, amely a tágas helyiségek egész során kívül *külön színházteremmel és nagyszabású fogadóhelyiségekkel* is rendelkezik. Hogy a palotához *hatalmas méretű kert* is tartozik, csak szimpatikusabbá teszi a gondolatot, amely ezidőszerint azonban elképzelésnél egyébnek nem tekinthető.

A másik felfogás hívei amellett kardoskodnak, hogy

a kurszalont a Margitsziget alsó részén kellene felállítani,

ahol a jelenlegi *Márkus-féle vendéglő* épülete megfelelő átalakításokkal szintén ki tudja elégíteni a felmerülő szükségleteket. Minthogy az utóbbi esztendők bebizonyították, hogy a Margitsziget idegenforgalmi vonatkozásokban egyik legjelentékenyebb vonzóereje Budapestnek, az idegenforgalmi berendezések bővítésére már korábban is gondoltak és *a legközelebbi hónapokban újabb nagyméretű szállodát akarnak a sziget területén létesíteni.*

A főváros elhatározása szerint a tabáni fürdőváros kialakításánál a legsürgősebb és szinte halaszthatatlan jellegű előintézkedésnek annak kell lenni, hogy most, amidőn még semmiféle épület sem zavarja a munkát,

elvégezzék az új forráskutatásokat.

A források egész soráról lévén szó, a székesfőváros saját költségvetési keretein belül nem tudja rövid idő leforgása alatt előteremteni a szükséges költségeket, éppen ezért az előzetes tárgyalások során felmerült az az ötlet, hogy miután a fürdőváros megvalósítása nemcsak budapesti, hanem országos érdek is,

az állam járuljon hozzá a kutatómunkálatok következtében felmerülő költségekhez.

Ezt a felfogást támogatják az állami idegenforgalmi szervek vezetői, ennélfogva *remélhető, hogy a székesfőváros meg fogja kapni az ezidőszerint összegszerűleg még nem körvonalazott támogatást.*

A magyar városok idegenforgalmának jelentékenyebb megszervezése érdekében is történnek intézkedések.

Tavasszal a Dunakorzón már állani fognak azok a megvilágítható hirdetőoszlopok, amelyeknek falait a vidéki városok legkiemelkedőbb pontjairól készült diapositivek tarkítják.

A főváros készségesen siet ezen a téren a vidéki városok segítségére, abban a tudatban, hogy a Budapestre érkező idegenek tekintélyes része, különösen ha hosszabb ideig szándékozik Magyarország területén maradni, felkeresi a turisztikai, vagy florisztikus szempontból érdekesnek mutatkozó vidéki helyeket is.

A *Magyar Városok Országos Szövetsége* különösen szívügyévé tette ezt a kérdést és szakosztályainak keretén belül szünet nélkül azon fáradozik, hogy *a vidéki városok áldozatok meghozatala árán is csinosítsák és modernizálják a területükön lévő szállodákat,* egyben pedig *gondoskodjanak a hozzájuk érkező idegenek megfelelő kalauzolásáról, elhelyezéséről és szórakoztatásáról.*

A jövő év tavaszán országos idegenforgalmi ankétra készülnek

a különböző hatósági szervek és eltökélésük szerint erre az értekezletre meghívják valamennyi vidéki város idegenforgalmi ügyének intézőjét, ahol pedig ilyen nincsen, ott a város polgármesterét. Az országos ankéton az általános irányelvek megvitatásán kívül sorra fogják venni mindazokat a kérdéseket, amelyeknek megoldása újabb fejlődéshez és tartós lendülethez juttathatja az idegenforgalom ügyét.

Biztonsági felszerelések a villamoson a balesetek csökkenésére

A gyakran előforduló közúti balesetek állandóan foglalkoztatják a Beszkárt vezetőségét és mindent megtesznek abban az irányban, hogy a közúti forgalom biztonságát növelni lehessen. Amióta a Beszkárt bevezette a kisszakasz-rendszert, a kocsivezetőkre újabb feladatkör hárult, mert a tantuszok bedobásának ellenőrzése is az ő feladatukká vált. Különösen tél idején, amidőn rövidebbek a napok és a közlekedésnek mind hosszabb tartama jut a sötétség idejére, vannak nehéz helyzetben a kocsivezetők. A Beszkárt most a kocsivezetők szabad kilátásának biztosítása érdekében azzal a kérdéssel foglalkozik,

nem lehetne-e a villamoskocsik vezető-állása előtti ablakokat ugyanolyan rendszerű automatikus ablaktörlővel felszerelni, mint amilyen törlőberendezések az autóbuszkocsikon vannak.

Jóllehet a kocsik nagy számára való tekintettel az egyébként nem költséges berendezés felszerelése tekintélyes összegekbe kerülne, értesülésünk szerint az a felfogás győzedelmeskedett, hogy *fokozatosan, a költségeket több esztendőre felosztva, alkalmazzák minden gépes kocsinál ezt a törlőberendezést.*

Azzal a gondolattal is foglalkoznak, hogy a még mindig sűrűn történő

fel- és leugrálások megakadályozása céljából automatikus záróberendezéssel lássák el a villamoskocsikat.

Több európai nagyvárosban megvan ez a rendszer, a villamosoknál éppúgy, mint az autóbuszoknál és ahol bevezették, az utasok figyelmetlenségéből eredő baleseteket sikerült is a minimumra csökkenteni. Arra való tekintettel azonban, hogy a Beszkárt anyagi helyzete ezidőszerint meglehetősen nehéz, a felmerült gondolat megvalósítását *későbbi időpontra kellett halasztani,* mert ezeknek a berendezéseknek elkészítése nagyarányú átalakításokkal jár, amelyek igen sok pénzbe kerülnek.

PeliKan
IRÓGÉPSZALAG
VEZÉRKÉPVISELET
Stalla Lajos Budapest, V.,
Vilmos császár-út 42.

Kitüntetve 1936. évi ezredéves orsz. kiállításon
LIND fémáruüzem
Budapest, VIII., Gólya-utca 35.
Telefon: 1-348-21
Készít: Autó- és kocsilámpát, kórházi berendezéseket, háztartási bádogárut, katonai és műszaki cikkeket

BÖGÖZI JÁNOS
KÁDÁRÜZEME
Budapest, IX., Telepi-u. 27. (Ludovikánál) Tel. 1-430-77

TAKÁCS-ÜVEG
Kartellen kívül. TAKÁCS IMRE táblaüveg-szaktizlete Budapest, II., Zsigmond-utca 24. szám
Telefon: 1-606-00 Sürgönycím: Üvegcentrum

Grosz Frigyes
okl. mérnök építési és kövezési vállalkozó
Budapest, IX., Bakáts-utca 1. ● Telefon: 1-861-54.

SZVETICS JÓZSEF
ÉPÍTÉSI-VÁLLALKOZÓ
*
BUDAPEST, XIV., TELEP-UTCA 8.

TRAUB ÖDÖN
aszfalt, szigetelő, tetőfedő váll.
Budapest, X., Rezső-tér 3. — Telefon: 1-411-65.

Események

Fővárosi Hirlap

Alapításának huszonötödik évfordulóját a

FŐVÁROSI HIRLAP

nagyszabású jubileumi szám

kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Huszonöt év

Budapest szolgálatában

Az esztendő vége felé közeledünk és nemsokára megtarthatjuk a seregszemlét a FŐVÁROSI HIRLAP leperdülő munkaévének területén. Ez a szemlénk az eddigieknél nevezetesebb és ünnepiesebb, mert

ezzel az esztendővel tölti be a FŐVÁROSI HIRLAP alapításának huszonötödik esztendejét.

A közeledő évforduló alkalmából meleg érzéssel köszöntjük előfizetőink és olvasóink táborát, amely bizalmával és barátságával ajándékoz meg minket azért a munkáért, amelyet a közérdek szolgálatában folytatunk. Budapestet és vele az egyetemes magyar érdeket szolgáljuk munkával, tisztességgel, önzetlen áldozatkészséggel, soha nem pihenő energiával, készen a harcra is, ha a közérdek parancsa csatasorba állít. Büszkeséggel tölt el bennünket, hogy ez a lélekkel fűtött munkánk eredményeket érlelt, hogy szavunkat sokszor meghallották és lehetőségeinkhez képest mi is

hozzájárultunk azokhoz az eredményekhez, amelyek a naggyá nőtt fővárosát szerető minden magyart büszkeséggel töltenek el.

Ehhez a munkához nemcsak a szeretetét és lelkesedését hozta a FŐVÁROSI HIRLAP, amely születése napjától kezdve a sajtóban új irányt mutatott és a sajtó feladatának betöltéséhez új tartalmat adott. Köztudomású, hogy

a FŐVÁROSI HIRLAP volt az első sajtóorgánum, amely rá akarta és rá is tudta irányítani a közönség figyelmét a fővárosra és a közérdeklődés fényébe állította a Városházát, ahonnét a fővárost kormányozzák.

Megérttette a közönséggel, hogy a városházi adminisztrációval millió lélek boldogulása függ össze és ezért mindnyájunk joga, de kötelessége is figyelni és értékelni a városvezetés munkáját.

Miközben megillető súlyhoz és jelentőséghez jutott lapunk hasábjain a Városháza minden életmegnyilvánulása, a FŐVÁROSI HIRLAP új utakat tört arra, hogy ezt az érdeklődést éberen tartsa.

Megteremtette az igazi városházi hírszolgálatot, amelybe jólértesültsége mellett új hangot, friss színeket, ötleteket tudott belevinni

és megmutatta a nyomában feleszmélőknek, hogy milyen nagy, dús és termékeny területet hagytak eddig kiaknázatlanul. Hogy mások is ezen a megnyitott csapáson indultak el, csak azt mutatja, hogy helyes volt az irány, amelyet a magunk számára megszabtunk és ösztönző erőt adott arra, hogy hivatásunkat, a korral előretörve, mindmáig, mint a legkomolyabb és legtekintélyesebb fővárosi sajtóorgánum, az élen töltsük be.

Ezzel az érzéssel tartjuk a vége felé közeledő munkaévünk seregszemléjét is és kérjük előfizetőinket és barátainkat arra, hogy missziós munkánkban továbbra is támogassanak. De ugyanakkor azt a kérést intézzük azokhoz a barátainkhoz, akik lapunkat csak példányonként szerzik be, hogy lépjenek be előfizetőink gárdájába és erősítsenek bennünket ezzel is további küzdelmünkben.

Fővárosi Hirlap
szerkesztősége

A honvédelmi miniszter látogatása a főpolgármesternél és a polgármesternél. Vitéz *Röder* Vilmos honvédelmi miniszter, szárnysegéde, *Horváth* Ferenc vezérkari őrnagy kíséretében megjelent *Sipőcz* Jenő dr. főpolgármesternél, hogy a főpolgármester előzőleg tett látogatását vissza adja. A honvédelmi miniszter ezután *Szendy* Károly polgármestert kereste fel. Ugyancsak szerdán délelőtt tett bemutatkozó látogatást a főpolgármesternél vitéz nagybatányi *Nagy* Vilmos budapesti vezénylő tábornok és vegyesdandárparancsnok, vitéz *Cseh* Kálmán őrnagy, parancsőrtiszt kíséretében.

Házasság. Csütörtökön délben fél egy órakor *Szendy* Károly polgármester előtt *Nagy* Andor dr. kórházi főorvos házasságot kötött *Csilléry* Ilona dr. orvossal, *Csilléry* András dr. leányával. A házasságkötésnél tanuk voltak: *Orsós* Ferenc dr. és *Bakay* Lajos dr. orvostanárok. *Szendy* Károly polgármester a házasság megkötése után meleghangú beszéddel üdvözölte az új házaspárt. Az egyházi esküvőt szombaton este hét órakor tartották a Kálvin-téri református templomban. — *Szatmáry* Hedda, *Szatmáry* Sándor dr. ny. postatakarékpénztári főtanácsos, főszerkesztő leánya házasságot kötött *Görög* Miklós dr. szülész-nőorvossal.

Az Országos Magyar Idegenforgalmi Tanács ülése. *Bornemisza* Géza kereskedelmi és ipari miniszter a minap hívta össze ülésre az *Országos Magyar Idegenforgalmi Tanácsot*, amelynek elnöke, *Tormay* Géza titkos tanácsos, ny. államtitkár, megnyitó beszédében részletes áttekintést nyujtott az idegenforgalom aktuális problémáiról. A külföldi államokban bekövetkezett devalvációk hatása alatt némileg *módosultak* a versenyviszonyok, ezt azonban *kellőképpen ellensúlyozhatjuk Magyarország nagy vonzóerejével és a propaganda terén máris foganatosított újrendszerű intézkedésekkel. Pekár* Gyula, a magyar falu néprajzi és népművészeti értékeire hívta fel a tanács figyelmét, *Benke* István kereskedelmi minisztériumi miniszteri tanácsos pedig ismertette a kormány és az önkormányzatok útépítési, útfenntartási munkáját és programját. *Zsitvay* Tibor *a természetjárók* érdekeiről beszélt, *Ripka* Ferenc azt javasolta, hogy tűzzenek ki *díjakat* a legszebb népviselet jutalmazására, *Madarassy-Beck Gyula* báró *a vízumok teljes eltörlése* mellett szállott síkra, *Veress* Gábor *MÁV* igazgató pedig *az utazási irodák szigorúbb ellenőrzését* kérte. *Tasnády Szücs* András kérte a tanácsot, hogy kapcsolják be az idegenforgalmi munkába *Budapest Fürdőváros Egyesületet* és a *Magyar Idegenforgalmi Érdekeltségek Szövetségét* is. *Kirchknopf* Ernő *tilalmat kért* az utak beépítésére, bizonyos szegélyen belül, *Baranyay* Zoltán követségi tanácsos a vízumkérdést ismertette. *Millecker* Rezső dr. egyetemi tanár Debrecen nevében köszönte meg a kormánynak *a hortobágyi idegenforgalom érdekében tanusított megértését*, *Bogsch* Aladár dr. pedig bejelentette, hogy a költségvetésben gondoskodtak *tudományos kutatóintézet létesítéséről, amely megállapítja, hogy az idegenforgalomban összegszerűen milyen érték rejlik. Kazy* Károly báró, *Szablya* János és *Bársony* Oszkár felszólalása után *Tormay* Géza elnök közölte, hogy az értékes felszólalások tapasztalatait hasznosítani fogják.

Sgardelli-asztaltársaság alakult. Az erzsébetvárosi polgárság körében már régebben megnyilvánult az az óhaj, hogy a pártéleten túl a társadalmi érintkezés szorosabbá tételére politikai asztaltársaságot alakítsanak. Az előkészítő munkálatok befejeztével, az elmúlt héten megalakult az asztaltársaság, amely *De Sgardelli* Caesar, a NEP ker. pártelnöke nevét tűzte ki zászlajára. A *Sgardelli-asztaltársaság* elnökévé *Kőhegyi* Andor dr. ny. hadbíró ezredest, társelnökévé *Rendek* Károly dr. vármegyei tb. főügyészt választották meg és elhatározták, hogy összejövetelüket minden csütörtökön vacsora után tartják meg az Erzsébet-körúti *New-York kávéházban*. Az asztaltársaság ügyeinek vitelére *Szilágyi* Jenő kerületi alelnököt kérték fel. Ez az új tömörülés az Erzsébetvárosban beszédes jele *De Sgardelli* Caesar nagy népszerűségének, amelyet nem csak egyéni szeretetreméltóságával, hanem azzal az eredményes, nagy munkával vívott ki, amelyet a kerület polgársága és munkássága érdekében lelkes buzgalommal végez.

Amikor művészi szobrokat gázol a villamos. Egy esztendővel ezelőtt *Borbereky-Kovács* Zoltán szobrászművész költözködött. A bútorszállító kocsit *elütötte a villamos* és a karamból folytán *háromnégy művészi értékű szobor összetört vagy megsérült*. Nyomban az összeütközés után telefonált a kárvallott művész *Pátzay* Pál szobrászművésznek, aki a helyszínre sietett és *jegyzékbe foglalta, hogy milyen szoborművek semmisültek meg*. Ezután *Borbereky-Kovács* Zoltán 17.000 pengős kártérítési keresetet indított a BSzKRt ellen. *Balogh* Árpád dr. királyi törvényszéki bíró szemlekörű bizonyítást rendelt el, amelynek során az *Országos Irodalmi és Művészeti Tanács* véleményét is meghallgatta. Ennek alapján a törvényszék *az elpusztult szobrok értékét 8000 pengőben állapította meg*, az egyéb megsérült ingóságok javítási költségeit 100 pengőben, kötelezte ezenkívül a BSzKRt.-t *850 pengő perköltség megfizetésére is.*

Az üzemi alkalmazottak belépése egymillió pengővel szaporítja a Segítőalap bevételét. Hosszas tárgyalások után, amelyeket annakidején a *Fővárosi Hirlap* részletesen ismertetett, megvalósul a főváros üzemi alkalmazottainak régi kívánsága: *bekapcsolódnak a főváros tisztviselőinek Segítőalapjába.* Január elején az *Elektromosművek*, a *Gázművek*, a *Vízművek* és a *Házinyomda* alkalmazottai belépnek a Segítőalap kötelékébe, amelynek *taglétszáma ezzel 11.812 fővel gyarapodik.* Az új tagok pénzbeli hozzájárulása évi 978.387 pengővel gyarapítja a Segítőalap bevételeit.

A Budai Hirlap új szerkesztője. A *Budai Hirlap*nak, a Keresztény Községi Párt hivatalos lapjának vezetésében változás történt abból az alkalomból, hogy *Halász* Árpád dr., akit a polgármester a *Fővárosi Közlöny* felelős szerkesztőjévé nevezett ki, megvált a *Budai Napló*-nál betöltött felelős szerkesztői állásától. Utóda, mint felelős szerkesztő és kiadó *Szigeti* Endre, a *Nemzeti Ujság* fővárosi rovatvezetője lett. *Szigeti* Endrének, a fiatal ujságírógárda egyik legkiválóbb és legtehetségesebb tagjának minden hivatottsága meg van arra, hogy lapja élén a budai oldal várospolitikai életének irányításában résztvegyen.

A vásárcsarnokok új igazgatója. Most vonult nyugalomba szolgálati idejének betöltése után a vásárcsarnokok kitünő igazgatója, *Burg Ferenc*. A megüresedett állást *Iványi* Andor közélelmezési tanácsossal töltik be, aki jelenleg 54 éves és kora ifjúságától kezdve áll a főváros szolgálatában. Miután kitünően ismeri a csarnokok és piacok összes problémáit, *munkáját a legnagyobb szakértelemmel fogja ellátni.*

Megkezdődik a budapesti nagytakarítás. A polgármester utasította a kerületi elöljárókat, hogy intézkedjenek a *budapesti bérházak nagytakarításának elrendeléséről*. A napokban megjelennek a hirdetmények, amelyek felszólítják a házak lakóit, hogy *takarítsák ki a pincéket és a padlásokat.*

A terézvárosi HONSz zászlóavatása és díszhangversenye. A HONSz terézvárosi kerülete december 13-án, vasárnap déli 12 órakor a székesfővárosi Vigadó nagytermében *József* kir. herceg és *Auguszta* kir. hercegasszony legmagasabb védnöksége, *Bornemisza* Géza kereskedelmi és iparügyi miniszter, *Röder* Vilmos honvédelmi miniszter fővédnöksége és dr. *Sipőcz* Jenőné díszelnöksége alatt *zászlóavató ünnepséget* tart. *Sárkány* Ferenc törvényhatósági bizottsági tag megnyitó beszéde után *József* kir. herceg szózatot intéz a hadirokkantokhoz, hadiözvegyekhez és hadiárvákhoz. Az ünnepi beszédet v. *Árvátfalvy Nagy* István dr., a HONSz országos elnöke tartja, majd *Sipőcz* Jenőné zászlóanya szalagjával feldíszíti a zászlót. A záróbeszédet *Cseh Szombathy* László dr. országgyülési képviselő, országos alelnök mondja. — Este 8 órakor a terézvárosi HONSz a hadirokkantak, hadiözvegyek és hadiárvák karácsonyi felsegélyezésére díszhangversenyt rendez a Vigadóban. A hangverseny érdekes és gazdag műsorában közreműködnek: megnyitóbeszéddel *Sárkány* Ferenc elnök, törvényhatósági bizottsági tag, *Anday* Piroska kamaraénekesnő, *Réthy* Eszter, *Szalay* Karola és *Dobay* Livia, az Operaház tagjai, *Békefi* László, *Beregi* Oszkár, *Kabos* Gyula, *Rózsahegyi* Kálmán színművészek, *Szatmári* Tibor és *Herz* Ottó dr. zongoraművészek, *Szedő* Miklós dr. operaénekes, az *Elektromos Művek* kormányzó- és királydíjas dalköre.

Huszonöt villamosalkalmazott jubileuma. Most töltötte be huszonötödik szolgálati évét *huszonöt villamosalkalmazott*, akiknek tiszteletére szép ünnepséget rendezett a *Villamos és HÉV Alkalmazottak Országos Nemzeti Szövetsége*. A BSzKRt. és a HÉV részéről *Tóbiás* Károly vezérigazgató-helyettes jelent meg az ünnepségen, amelyen *Lengyel* Károly szövetségi titkár mondta a megnyitó beszédet. A BSzKRt. igazgatósága nevében *Farkas* Elek igazgató, a személyzet részéről pedig *Radnai* András és *Borsi* Imre üdvözölte a jubilánsokat.

A városok élelmezési problémáinak megkönnyítése. Most jelent meg különlenyomatban a *Városok Lapjából Medriczky* Andor dr. figyelemreméltó tanulmánya, amelynek lényege, hogy egyrészt a városok, másrészt *egész Magyarország élelmezését meglehetne könnyiteni, ha a Berczeller-féle szójalisztet alkalmaznák az ételek elkészítésénél.* A tanulmány a tápértékre, az ízességre és az olcsóságra vonatkozóan olyan frappáns statisztikai adatokat tartalmaz, amelyek *bizonyára nem kerülik el az e kérdés megoldására illetékesek figyelmét.*

Ha Ön kis gázszámlát akar, látogassa a Gázművek közismert és nagy népszerűségnek örvendő kedd-pénteki tőzőbemutató előadásait. Előadásainkat minden kedden és pénteken d. u. 5 órai kezdettel tartjuk a **VI., Villamos császár-út 3. I. emeleti** előadótermeinkben. **Budapest székesfőváros Gázművei.**

Weisz és Csillag
vas és fémkereskedő
TELEFON: 1—425—07. Budapest, VIII., Bezerédy-utca 4. sz.

December 13-án délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Gazdasági Értesítő

Közszállítási tanács felállítását javasolták a NEP közmunka-ankétjén

Vita az irreálitás megállapítása körül

A *Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezete* csütörtökön tartotta második vitaestjét a közszállítások kérdésében. *Zsitvay* Tibor elnökölt az ankéten, amelyen a törvényhatósági bizottsági tagok és az ipari érdekeltségek köréből sokan jelentek meg.

Magyar Bertalan, az OMKE társelnöke volt az első előadó, aki részletesen foglalkozott a közszállítások kiírása és odaítélése körül felmerült panaszokkal és az anomáliák megszüntetésére *közszállítási tanács felállítását* javasolta. Ez a tanács igénybevehetné a különböző illetékes fórumok, valamint szakemberek segítségét, felállítása nem ütközne nehézségbe és működése nem volna nehézkes. A pályázati kiírások és az odaítélések a tanács égisze alatt közmegelégedésre történnének meg. Hosszasan foglalkozott az *árrombolás megakadályozásával*. A kirívóan olcsó árajánlatok csak a tanács véleménye alapján lennének elfogadhatók. Ezzel megállapíttatnának az irreális árak, de másrészről megállapíttatnának az esetlegesen felmerült olyan okok, amelyek a legolcsóbb árak realitását is igazolhatják.

Dorner Gyula törvényhatósági bizottsági tag volt a következő előadó. A közszállítások lebonyolítása — hansúlyozta — elsősorban *a kiírás helyességétől* függ. A Közszállítási szabályzat a kiírás kellékeit helyesen írja elő, de a szabályokat gyakran nem tartják be. Ennek egyik oka, hogy a fővárosnál nincsenek meg a megfelelő eszközök: a szabványosítási és a kiírási minták, a másik ok, hogy nem megfelelő a felülvizsgálat. Szükségesnek tartja *a régi műszaki számvevőség életrehívását* és szükségesnek *az egységes műszaki vezetést*, amely éppen a felülvizsgálatokba folyhatna be a maga tekintélyével. Ezután az irreális ajánlatok kérdésével foglalkozott. Rendkívül nehéz probléma ez, amelynek eldöntésére az árelemzés és árnyilvántartás egész komplexumát igénybe kellene venni. *Külön hivatalos* szervnek kellene ezt végezni a fővárosnál, mert az állami árelemező bizottság igénybevétele túlnehézkes.

Vágvecsei *Wellisch* Andor törvényhatósági bizottsági tag szerint a hiba nem a szabályzatban van, hanem abban a körülményben, hogy *nincs munka*. Régen, amikor a magángazdálkodás látta el a vállalkozást, a kisiparosság alig pályázott fővárosi közmunkára és akkor nem is adtak be irreális ajánlatokat. Hangoztatta, hogy a sokat emlegetett reálitás a protekció nyitott kapuja és helyteleníttette azt az eljárást, amely szerint valamely ajánlatnál egyetlen tétel irreális volta miatt kedvezőtlenül döntik el az egész ajánlatot. Egyedüli ellenszere az irreális ajánlatok lehetőségének, *ha a kiírás reális, ha ezt felelősség mellett, mindenre kiterjedő részletességgel csinálják meg.* A közszállítási *tanács csak kirívó eseteknél igénybevehető felebbezési fórum lehetne.* Az előbbi előadásban említett műszaki legfőbb vezető, a *műszaki alpolgármesteri állás* megteremtéséért teljes lélekkel küzd, de ezt a problémát a műszaki alpolgármester sem tudja megoldani.

Kosztandy István az iparosság nevében *helyesli a közszállítási tanács felállításának gondolatát.* Hangoztatja, hogy nem a szabályrendeletben, hanem a kiírás és az odaítélés körül van a hiba.

Kovacsek Ferenc, a kőművesmesterek ipartestületének elnöke, a közszállítási tanács felállítását abban az esetben tartja célravezetőnek, ha abban *kellőképpen képviselve vannak az érdekképviseletek is.* Maga az iparosság dönti majd el legmegbízhatóbban a realitás kérdését.

Katona János törvényhatósági bizottsági tag az Építőmesterek Egyesülete és a VIII. kerületi iparosság nevében köszönetet mondott *Zsitvay* Tibornak és az előadóknak azért a szolgálatukért, amelyet a közmunkák kérdésének tisztázása érdekében tettek. Nem várja ettől az ankettól a teljes megoldást, de reméli a kirívó esetek megszüntetését és azt, hogy legalább a puszta szemlélet alapján, számítások nélkül is megállapítható *árrombolás letörhető legyen.* A közszállítási tanáccsal és az érdekképviseleteknek minden részletbe való bevonásával nem lehet segíteni. *A főváros kiváló mérnöki kara el tudja intézni az irreálitás megállapításának kérdését*, a közszállítási tanács és érdekképviseleti beleszólás nélkül is, csak fel kell ezt a mérnöki kart bátorítani arra, hogy nyiltan és kímélet nélkül állapítsa meg az irreálitást.

Grenyó Bertalan, a frontharcosok közszállítási ügyeinek egyik vezetője pártolta azt a tervet, hogy a közszállítások elbírálásában az ipartestületek képviselői is résztvegyenek.

Hoór-Tempis Mór műegyetemi tanár, aki az első ankéten nagyszabású előadást tartott, ismételten hangoztatta a *helyes kiírások fontosságát.* Nézete szerint a *közszállítási tanács felállítása helyénvaló terv*, mert sem a polgármester, sem a műszaki polgármester nem tud dönteni a mai előrehaladott és szerteágazó technika világában minden szempontból a pályázatok tömegében.

Deményi Aladár dr. törvényhatósági bizottsági tag szólalt fel ezután. Kijelentette, hogy *maga is szükségesnek tartja a közszállítási tanács felállítását.* Ennek a testületnek kellene bemutatni minden pályázati kiírást, amelyre azonnal megtenné megjegyzéseit. Ha irreális ajánlatot adnának be, a tanácsnak módjában lenne azt azonnal felülvizsgálni. Fontos azonban, hogy *az ajánlattevőt is hallgassák meg*, mert esetleg olyan magyarázatot tud adni pályázatáról, amelynek alapján megállapítható, *hogy az ajánlat nem irreális, de mégis olcsó és ebben az esetben neki kell kiadni a munkát.*

Végül *Zsitvay* Tibor dr. zárta be a tanácskozást. Köszönetet mondott az előadóknak és a felszólalóknak, akik szaktudásukkal *nagy mértékben tisztázták a kérdést és közelebb vitték a fővárost és az ipart egyformán érdeklő, nagy problémát a rendezés lehetőségeihez.*

Zubovits István

női és férfi bőrkabát készítő

BUDAPEST, KÁROLY KIRÁLY-ÚT 13.

(Ledermann udvar.) TELEFON: 1-381-08.

Törv. védve

ÁRBAN olcsóságával, MINŐSÉGBEN kiválóságával VEZET

NÉMETH ISTVÁN ÉS TÁRSAI

Első Magyar asztalospácgyár

Budapest, VI., Szondy-u. 55. Tel: 1-293-11.

Nem szereti a szenzációkat

a Berlini Viktória Biztosító, azért nem jelenti fel a sikkasztókat

A *Fővárosi Hirlapban* megemlékeztünk róla, hogy a nyár végén a biztosítási szakkörök élénk figyelemmel kisérték azokat a vizsgálatokat, amelyeket a *Berlini Viktória Biztosító* budapesti telepén folytatott a berlini anyaintézet. A vizsgálatok megindítására az a feljelentés adott impulzust, amelyet *Skuts* Béla, a budapesti telep ügynöki karanak vezetője intézett a társaság berlini igazgatóságához. Előbb *Bergenroth* fórevizor-igazgató, majd *Schütz* dr. jogügyi osztályfőnök, berlini kiküldöttek vizsgálták felül a budapesti telep ügymenetét és tapasztalataikról jelentést tettek a berlini központnak. Már a nyár folyamán szó esett a budapesti fiók vezetésének reorganizációjáról, amely most bekövetkezett. *Rózsa* Rezső, a budapesti fiók igazgatója, akinek szerződése az év végével lejár, távozik a fiók élérő. Utóda *Futó* Dezső, a Hazai Általános Biztosító igazgatója lesz. Az igazgató távozásán kivül a budapesti fiók vezetésében egyéb személyi változások is várhatók. Ezzel a rendesinálással azonban még korántsem fejeződött be a Viktoria biztosító botránykrónikája. Az elbocsátott alkalmazottak a polgári perek egész légiójával támadták meg a vállalatot és e perekben különösen *Rózsa* Rezső ügyvezető-igazgató üzleti gesztióját kifogásolják. Ebben a pilanatban nem kevesebb, mint 16 per folyik a polgári bíróság előtt, de figyelemreméltó, hogy *a polgári pereskedés hullámai átcsapnak a személyeskedés büntetőjogi területére is.*

Az elmult hét péntekjén *Felvinczy Háry* József büntető-járásbíró előtt *Rózsa* Rezső, a Viktoria Biztosító ügyvezető-igazgatója állott vádlottként. *Skuts* Béla, a biztosítótársaság volt főtisztviselője becsületsértés és rágalmazás címén jelentette fel Rózsa Rezső igazgatót és panaszában elmondja, hogy az ügyvezető-igazgató őt *többek jelenlétében a következő becsületsértő, rágalmazó kijelentésekkel illette:*

„Vigyáztam arra, nehogy *Braun* Imre belekerüljön a *Skuts* szobájában levő svindler ügynök-banda karmai közé." „Kifosztotta és berántotta *Rosenberg* Györgyöt." „Nincs egy egyenes lépése, ki fogom rúgni ezt az elvetemült csalót."

A tárgyalás megnyitása után a személyazonossági adatok felvétele során *Rózsa* kijelentette, hogy *még ma is a Berlini Viktoria ügyvezető igazgatója.*

— Nem vagyok bünös, — kezdte védekezését. — *Tagadom, hogy ilyen kifejezésekkel illettem volna Skuts Bélát.* Már nevelésemnél és társadalmi állásomnál fogva sem beszélhettem ilyen modorban.

Ezután részletesen elmondotta, hogy *Skutsnak* felmondott, aki beperelte a vállalatot, majd rátértek arra, hogyan keletkezett a rágalmazási ügy?

— *Frank Géza* dr. egy alkalommal felkeresett, hogy sógorát, *Braun* Imrét alkalmazzam. Frank elmondotta, hogy *Braunnak* tizezer pengője van, amit óvadék címén lefizetne a vállalat pénztárába. Tényleg *alkalmaztam is Braunt*, aki megkezdte működését. Egy beszélgetés alkalmával, amikor Braun azzal a kéréssel jött hozzám, hogy pénzre van szüksége, *óvtam a Skuts szobájában dolgozó ügynöktársaságtól, mert azok engem sulyosan becsaptak. Közel hetvenezer pengőmbe kerültek azok a manipulációk, amelyeket Skuts társai okoztak nekem. Braunt* figyelmeztettem, hogy csak egyéni üzleteket kössön, ezzel *csak a javát szolgáltam*, mert nem akartam, hogy az ő pénze is odavesszen. Később nézeteltérések merültek fel, *Braun* visszakövetelte pénzét, majd meglátogatott *Frank* dr. is, aki azzal fenyegetett, hogy ha nem fizetem vissza *Braun* óvadékát, *a rendőrség segítségét veszi igénybe.*

— Ekkor sem használt sértő kijelentéseket *Skuts* ellen? — kérdezte a bíró.

— Nekem erre *semmi szükségem nem volt*, ha meg akartam volna szabadulni Skutstól, bármikor elbocsájthattam volna, miután alárendeltem volt. Egyébként *még ma is adósom 10.000 pengővel.*

Ezután kérte a valóság bizonyításának megengedését, az indítványt *Hubert* Gusztáv dr. védő terjesztette elő. *Fekete* Zoltán dr. a főmagánvádló jogi képviselője *ellenezte a valóság bizonyítását.* A bíróság *egyelőre* nem is rendelte el. Előbb ki fogja hallgatni a vád tanuit, azután dönt a bizonyítás kérdésében. Általános derültséget keltett a tárgyalás berekesztése előtt a vezérigazgató bejelentése, aki ezeket mondotta:

— *Ők sikkasztottak és én kerülök a vádlottak padjára.*

— Miért nem jelentette fel a sikkasztókat? — kérdezte a bíró.

— *Mi nem csinálunk szenzációkat* — válaszolta *Rózsa.*

A következő tárgyaláson fog kiderülni: használta-e a vezérigazgató alantasával szemben a súlyosan rágalmazó kifejezéseket?

Áruházi adó bevezetése és a tömegfiókok elburjánozásának megrendszabályozása

A Fűszerkereskedők Országos Egyesülete *Tóth* Gábor törvényhatósági bizottsági tag, ügyvezető társelnök vezetésével küldöttségileg kereste fel *Bornemisza* Géza kereskedelemügyi minisztert, akitől *az élelmiszerkereskedelem több sérelmének orvoslását* kérte. Köszönettel adóztak a miniszterek az áruházi rendelet kiadásáért, amelynek kiegészítéséül az áruházak üzletpolitikájának megrendszabályozását és az áruházi adó behozatalát kívánták. Kérték továbbá *a tömegfiókok és a gyári detailüzletek versenyének megrendszabályozását*, továbbá a képesítés behozatalát, a *teljes vasárnapi munkaszünet* elrendelését, valamint a még forgalmiadóval terhelt egyes árucikkeknek *fázisadó* alá vonását.

Bornemisza Géza kereskedelemügyi miniszter megnyugtató kijelentést tett *az áruházi adó* mielőbbi behozatalára nézve, majd kijelentette, hogy az adózás tekintetében a *tömegfiókokat* is vizsgálat alá veszik, mert ennek a kérdésnek rendezését *külön adózási rendszer behozatalával* tartja megoldhatónak. A gyári detailüzletek versenyére vonatkozó panaszokat, amelyek szerint a gyári detailárusítás az üzleti etikába ütközik, mindenben osztotta a miniszter.

Hasonló megnyugtató kijelentéseket tett a miniszter a küldöttség által felsorolt többi sérelem orvoslására vonatkozólag is.

A Magyar Tógazdaságok Rt. mérlege és exportkontingense. A *Magyar Tógazdaságok Rt.* nemrégiben tartotta évi rendes közgyűlését. A vállalat 1.071.000 pengő részvénytőke, 2,743.000 pengőt kitevő értékcsökkenési, valamint 137.000 pengő háramlási tartalékalap mellett *18.274 pengő nyereséggel zárta mérlegét.* A vállalat objektumai közül kiemelkednek a tógazdaságok *3.62 millió pengőt kitevő értékkel.* A pénztárkészlet és a bankkövetelések összege *468.000 pengő.* A vállalat több mint *5.52 millió pengőt* követel adósaitól, ezzel szemben banktartozása *3.48 millió pengő*, egyéb hitelezőinek pedig *2.4 millió pengővel tartozik.* — Értesülésünk szerint halnagykereskedői szakkörökben *meglehetős idegességgel értesültek arról*, hogy a *Külkereskedelmi Hivatal* a

német kontingens *legnagyobb részét ennek a tógazdaságnak adta.* A halkereskedőknek szándékukban áll *küldöttséget meneszteni az illetékes hatóságokhoz.* Addig is azonban *egyáltalán nem vásárolnak* a nagykereskedők, mert hiszen sejtelmük sincs róla, hogy sikerül-e a vásárolt tételeket elhelyezni a külföldi piacokon. A kereskedők és a termelők szempontjából az a legkellemetlenebb, hogy *ebben az esztendőben már aligha lehet segíteni a bajokon,* ennek megfelelően pedig máris kezdenek mutatkozni a halpiacon a *dömpingárak.*

Nem lehet biztosítási végrehajtást foganatosítani a főváros ellen. Figyelemreméltó végzést hozott a budapesti kir. törvényszék, mint felfolyamodási bíróság, *Gémesy* István dr. tanácselnök elnöklésével. Valamilyen polgári perből kifolyólag *Klein* István budapesti lakos 1540 pengő erejéig *biztosítási végrehajtást kért a főváros ellen.* A járásbíróság ezt el is rendelte, a tiszti ügyészség felfolyamodása után *a törvényszék azonban elutasította Klein Istvánt,* sőt kötelezte a felmerült 118 pengős költség megfizetésére is. Az ítélet indokolása hivatkozik a törvényre, amely kizárja a biztosítási végrehajtás elrendelését *az állammal szemben,* tekintve, hogy a biztosítási végrehajtás célja: *megszüntetni a veszélyt, hogy az adós vagyonának elrejtésével kijátssza a hitelezőt.* Bár a fővárossal szemben nincs ilyen mentesítő jogszabály, — mondja a törvényszék végzése, — mindazonáltal a többszázmilliós költségvetéssel és hatalmas aktív vagyonnal rendelkező főváros fizetőképessége és fizetőkészsége *biztosíték arra, hogy a perben foglalt csekély követelés behajtása nem forog veszedelemben.*

VÁLLALKOZÁS

Nyilvános tervpályázat az óbudai híd budai hídfőjének megoldására. A Közmunkatanács *Bessenyey* Zénó dr. elnöklésével tartott ülésén elhatározta, hogy *a tervezett óbudai híd budai hídfőjének megoldására nyilvános tervpályázatot hirdet.* A zsűriben a Közmunkatanács tagjain kívül a kereskedelmi és a közlekedésügyi minisztérium, a székesfőváros, a Magyar Mérnök és Építészegylet, az Országos Irodalmi és Művészeti Tanács és a Mérnökök Nemzeti Szövetségének kiküldöttei vesznek részt.

Beérkezett ajánlatok

A Rudas-fürdő széntüzelési kazántelepén lévő **gépészeti berendezési munkára** pályáztak: „Turul" műszaki vállalat 7050, Sándor Bódog 6200, Pick L. és Társa 5113, Magy. Vastermék és Vashulladék Kereskedelmi Rt. 5000 pengővel. Ugyanitt **kéménybontási munkákra:** Hajós József 4060, Pick L. és társa 913 pengővel. Ugyanitt az átalakítással kapcsolatos **vízvezetéki munkára:** Cross Charles 18.298, Móczár Gábor 19.371, Wasser István 29.804, Elkovits Gyula és Lajos 22.870, Thirgäretner és Stöhr 25.479, Knuth Károly 25.611 pengővel. — **Plassava seprőhengerek szállítására** pályáztak: Grossmann Ferenc 53.50, Sor és Társai 58, Wohanka és Társa 53.80, Havas Gyula 47.50 P-s egységáron. — A nagyvásártelepi hajókikötőben végzendő **pontonjavítási munkára** pályáztak: Ganz és Társa 2625. Első Dunadgőzhajózási Társaság 2451 pengővel. — **33.000 kg. tölgyfatalp és hídfa szállítására pályáztak:** Miskolci Faárugyár (Miskolc), Rosner Soma, Dunavölgyi faipari r.-t., Kosztelitz László, Winter Herrmann, Egri Erdő- és Fatermelő r.-t., Matzner Ottó, Márer Benő, Polacsek J. és fia, Polgár Testvérek, Löwy Dávid Fiai, Földes Ö. Ede. — A Béke-téri templom részére szükséges **toronyóra szállítására** pályáztak: Óragyár R.-t. 3620, Szőnyi Imre 4179, Szentgyörgyi Pál 4266 pengővel.

Versenytárgyalási megbízások

A Rudasfürdő átépítésének és tatarozásának **kőműves munkáit** Makovszky László kapta 24.544.20 pengőért. — A székesfővárosi iskolák részére 10 drb. **keskenyfilm vetítőgép** szállítására Telefongyár r.-t. kapott megbízást 6320.— pengőért. — A Szent Flórián kápolna emelésével kapcsolatos **föld, kőműves,** stb. munkálatokat Reinisch és Wohl cég kapta 11.628.— pengőért. — A herminamezői plébániatemplom **ács munkáit** Hellebrand Ödön kapta 14.730.50 pengőért. — A Rudasfürdő átalakításánál **asztalos munkát** kapott Schramm József 2742.80 pengőért. — A Sertésvágóhíd részére új vasúti fordítókorong **vasbetonalapozási munkáit** Böllmann Béla kapta 3693.— pengőért. — A Vámház-körúti vásárcsarnok facement tetőzetének **szigetelési munkáit** Posmanszky és Strelitz cég kapta 3250.— pengőért. — A herminamezői római katolikus plébánia-templom **palafedő munkáit** Krisch Fekete Nándor kapta 7056.— pengőért. — A pesti Vigadó **szigetelő munkáit** Nemes Sándor kapta 1080 pengőért. — Az Élelmiszernagyvásártelep **kőműves munkáit** Lesko Ernő Mihály kapta 1330 pengőért. — A Szent László-téri templom **kőműves munkálatait** Bollmann Béla kapta 1600 pengőért. — A Kerepesi temetőben szükséges **vízszigetelő munkát** Gruber János kapta 1223 pengőért. — Iskolai **üvegezési munkát** kapott Majer Gáspár 1315 pengőért. — A Vámház-körúti vásárcsarnok **bádogos munkálatait** vitéz Helényi Márton kapta 1580 pengőért. — A Kun-utcai tűzőrség **villanyszerelési munkálatait** özv. Jankovits Győzőné kapta 1222 pengőért. — A Szt. László kórház **telefonszerelési munkálatait** az Ericeson Magyar Villamossági R.-T. kapta 1280 pengőért. — A kórházak részére szükséges **textilanyagok szállítására** a következő cégek kaptak megbízást: Minerva textilipar 16.880, Budapesti Lenárugyár 8440, Linum Taussig S. és Fiai 28.728, Freudiger Mózes és Fiai 9790, Ungár Miklós Alba Mechanikai Szövőüzem 10.140, Salzmann-féle Magyar Textilipar 10.800, Budakalászi Textilművek 23.100, Kiss Endre és Mahunka Ferenc 10.320, Magyar Kender-, Len- és Jutaipar R.-t. 19.110 és Ganz György 10.900 pengőért. — Ugyanitt **pamutszövetek szállítására:** Freudiger Mózes és Fiai 11.979, Goldberger Textilművek 7780, Győri Textilművek 1670 pengőért kaptak megbízást. — **Szegett mullpólya** szállítását az Orsz. Egészségügyi Anyagraktár Rico Magyar Kötszerművek kapta 9543 pengőért, a **gaze szükséglet szállítását** pedig a Győri Textilművek 82.080 és a Graab-féle Textilipar 30.037 pengőért kapták.

Új versenytárgyalási kiírások

60.000 köteg nyírfa-vesszőseprő szállítására. Pályázni lehet december 16-án, d. e. 10 óráig, a városgazdasági ügyosztályon. — A hivatalok, üzemek részére szükséges **papíráruk szállítására.** Pályázni lehet december 15-én, d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

Purmann Jenő
Speciális üzem, az emberi testet egyenesítő-, idomító-, segítő- és kiegészítőkészülékek számára.
Budapest, IX., Üllői-út 21. Telefon: 1—891—87.

GERA LAJOS FIAI
épület- és butorasztalos mesterek
Budapest, VIII., Thék Endre-utca 35
Telefon: 1-370-20

SZILÁGYI ELEK késáru-üzeme
Gyártja az összes hentes, mészáros és bélipar-ban használatos késeket, viszonteladók részére
Budapest, VIII., Gólya-u. 41. Tel.: 1-348-93

CZUCZOR LÁSZLÓ
ÉPÍTŐMESTER
BUDAPEST II., Török-utca 4
Telefonszám: 1—574—23

PROKISCH JÁNOS
OKL. ÉPÍTÉSZ, ÉPÍTŐMESTER, HITES TÖRVÉNYSZÉKI ÉS ÁRVASZÉKI SZAKÉRTŐ
Budapest, I., Csaba-u. II/a. Tel.: 1-563-99

Mihálka és Társai
reszelő- és szerszámáru iparvállalat k. f. t.
Budapest, V., Zápolya-utca 34. Tel.: 2-924-98

KARDOS JENŐ
EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZŐ, KÖZPONTI FŰTÉS, VÍZVEZETÉK ÉS CSATORNÁZÁSI VÁLLALATA
Budapest, VI., Ó-utca 31. Tel.: 1-179-05

Központi fűtések, egészségügyi berendezések
Dobray Kálmán okl. mérnök
Budapest, V., Katona József-u. 41. Tel.: 1-210-19
(Újpesti rakpart sarok.)

KASSIER ERNŐ
bádogos, gáz-, gőz-, víz- és egészségügyi berendezési vállalat. Épületek karbantartását vállalom.
Budapest, IX., Mester-utca 5. Telefon: 1-338-56.

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

HAJDU JÓZSEF
Központi fűtés, vízvezeték stb. berendezési vállalkozó
Budapest, VII., Stefánia-út 25. TELEFON: 2—973—59.

ASBESTIT A jelenkor legjobb hézagmentes **Asbestpadlója!**
Linoleumkészítés.
Gyártja: MAGYAR ASBESTIT PADLÓGYÁR
RÁCZ JÓZSEF Budapest, VI., Andrássy-út 32. sz. Telefon: 1—119—95.

HESZ LAJOS
építőmester
BUDAPEST, I., LÓGODI-U. 9.
Telefon: 1—603—21.

KUSZTOS IMRE ÉS TÁRSA B. T.
„KORAZIT" nemesvakolati és műmárvány gyár
Cégtul.: KUSZTOS IMRE Budapest, X., Szállás-u. 28-30.
Gyáritelefon: 1—491—61. Postatakarékp. csekkszámla: 65.505.

Tisztítórongy és Textilhulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46
Tisztítórongyok legjobb kivitelben! Telefon: 2-961-75

HOFBAUER ÉS PIAZZA
ÉPÍTŐMESTEREK
TELEP VI., BÉKE-TÉR 5. IRODA VI., SZONDY-U. 34.
TELEFON: 1-188-59.

ROSENTHAL MÓR
ÉPÜLETÜVEGEZÉSI VÁLLALATA
BUDAPEST, V., TÁTRA-U. 26 Alapítva 1908-ban

Krausz Ferenc
bronzöntő
Budapest, VI., Babér-utca 80.
Telefon: 2-932-26

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

BARÁTH GYÖRGY
hat. eng. villanyfelszerelési vállalata
Budapest, I., Olasz-fasor 4. sz.
Telefonszám: 1-609-67.

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-695-59.

FEKETE JENŐ BÁDOGOS ÉS SZERELŐ
Elvállal mindennemű épület- és díszmű bádogosmunkát.
Készít: vízvezeték és egészségügyi berendezéseket.
Budapest, VI., Székely Bertalan-utca 24.
TELEFON: 1-178-02.

VAS MÉRNÖK Vegyi Gyára Rt. Asbest VMV Asbesthól MINDENT
Budapest, V., Visegrádi-u. 67. Telefon: 2—924—65.

Linoleum és gummi
burkolási szakvállalat CSÁSZÁR IMRE
BUDAPEST, IX., LÓNYAY-UTCA 36. Tel. 1-887-49.
Ajánlatok díjmentesen

Huszonötödik évfolyam — Budapest, 1936 december 16 — 50. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Az árvák pénze

A főváros pénzügyi bizottságának pénteki ülésén szomorú szenzáció pattant ki. Olyan szenzáció, amelyre a törvényhatósági bizottság egyik legkomolyabb és legmérsékeltebb tagja, *Harrer* Ferenc is azt mondta, hogy „egyenesen megdöbbentő, miképpen kezelik a gyámpénztári kölcsönöket". Nem is csodálkozunk azon, ha ezután az ellenzéki bírálat szavaiban és kifejezéseiben Harrer Ferenc súlyosan elítélő bírálata kiélesedett és kemény elítélésekben nyert kifejezést. Nem csoda ez, nem is kell nagyon megokolni, egyszerűen, szárazon, de a maga szárazságában is gyilkosan elítélő szavakat kell kimondani, mert az árvák pénzéről van szó. Az árvák pénze forog veszedelemben. Szegény pesti kispolgárok, akik egész életükön át gondosan fizették az adójukat, eleget tettek minden polgári kötelességüknek, a szájuktól vonták meg a nagyobb darab kenyeret, hogy gyermekeik jövőjéről valamelyest gondoskodjanak. Ezek a pénzecskék, amelyeken fiatal egzisztenciák épülhetnének föl, forognak veszélyben.

A dolgokat azonban eltúlozni még sem kell és nem is szabad. Mindenekelőtt meg kell állapítani azt, hogy ebben a pillanatban még nem nagy összegekről van szó és meg kell állapítani azt is, hogy a hibákért és mulasztásokért a székesfőváros árvaszékének nem mostani vezetősége tartozik felelősséggel, sőt éppen ellenkezően. *Csorna* Kálmán árvaszéki elnök volt az, aki annakidején, amikor a hibák történtek, igyekezett vétójával a bajokat megelőzni. Nem a sajtó és nem az ellenzék pattantotta ki a szomorú szenzációt, hanem maga a városi adminisztráció jött rá arra, hogy itt hibák vannak és maga a polgármester vitte a bizottság elé a kellemetlen ügyet. Sőt maga a polgármester volt az, aki javaslatot tett és hozzájárult az ellenzéki indítványokhoz is, amelyek szerint meg kell állapítani, kiket terhel a felelősség, ki szavazta meg a kölcsönöket, ki becsülte meg az ingatlanokat és protezsálta a kölcsönnyujtásokat. Ezenkívül a polgármester máris, a saját hatáskörében elrendelte a vizsgálatot, amely folyamatban is van, a főszámvevő pedig már dolgozik azon, hogy összeállítsa azokat a kölcsönöket, amelyeknél a biztonság veszélyeztetve van. Maga Csorna Kálmán, az árvaszék elnöke jelentette ki a pénzügyi bizottság ülésén, hogy lesz még néhány olyan ügy, mint amilyenek most kerültek nyilvánosságra. Később kifejtette azt is, hogy 4.7 millió pengőt helyezett ki az árvaszék körülbelül hétszáz tételben és bizony lesz tíz-, vagy tizenkét olyan kölcsönügy, ahol veszedelem észlelhető.

Eltussolásról, takargatásról, a bűnösök mentegetéséről, a könnyelműség leplezéséről, a hibák tagadásáról tehát szó sincsen. A vizsgálatot maga a polgármester rendelte el és ahogy *Szendy* Károly erélyét és puritánságát az egész város polgársága ismeri, mindenki tudhatja azt, hogy ennek a vizsgálatnak eredményeképpen tökéletesen tisztán fog állani az ügy, kik, hogyan és miért követtek el hibákat, bűnöket. A főváros mai rezsimje a legnagyobb rigorozitással vigyáz a közpénzekre, a legnagyobb óvatossággal nyúl a kiadandó garashoz és a legtökéletesebb takarékosság uralkodik az egész vonalon. Az a városkormányzás tehát, amely a közpénzekre így vigyáz, szászszorosan féltékenyen őrzi az árvák pénzét, amely minden társadalomban a legszentebb.

Alig férhet hozzá kétség, hogy az árvák pénzéhez senki hozzá nem nyúl. Budapest székesfőváros tisztviselői karának puritánsága és erkölcsei ezt tökéletesen kizárják. Nem zárják ki azonban az emberi gyengeségek azt, hogy voltak, akik a kellő óvatosságot elmulasztották, könnyebb szívvel és könnyebb kézzel bántak a kölcsönök folyósításánál, mint ahogy szabad lett volna. Ez hamarosan mind ki fog derülni és senki sem kételkedhetik benne, hogy nemcsak az eredmények jutnak nyilvánosságra, de az eredményekből a legvégsőkig le is fogják vonni a tanulságokat. Az árvák pénze veszedelembe nem juthat, de gondoskodni kell arról is, hogy a jövőben az árvák pénzével senki, se barátságból, se jóhiszeműségből könnyelműséget el ne követhessen.

Elkészült a Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának szervezeti szabályzata

A miniszterelnökkel már letárgyalták a szervezeti szabályokat, amelyek felett legközelebb dönt a pártértekezlet

Legfőbb program: a szociális és gazdasági munka

Az országos politikában mozgalmas az élet, a Nemzeti Egység Pártjában mélyreható átszervezési munka folyik, amely *Darányi* Kálmán kormányelnökségével indult el és amely most jutott el a végső kifejlődéséhez. A politikai irányelvek maradtak azok, amelyek a párttal együtt születtek meg, a változások a párt belső életében, a párt szervezeti alkotmányában történtek és történnek.

Ezzel a nagy átszervezési folyamattal kapcsolatban olyan hírek jelentek meg, hogy a *Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezetének alkotmányát illetőleg*, vagyis pontosabban *a pártszervezet és az országos párt közötti összefüggésben is változások történnek* és hogy ebben az ügyben az országos és a fővárosi párt vezetősége között a legutóbbi napokban is sűrű tanácskozások folytak.

Anélkül, hogy ezekbe az állítólagos tárgyalásokba be lenne avatva, mindenki, aki a fővárosi pártszervezet életét közelebbről figyelheti, megállapíthatta, hogy a fővárosi pártszervezet vezetősége és tagjai körében a legcsekélyebb nyugtalanság sem észlelhető, az országos politikának hullámzása közepette a *NEP Fővárosi Szervezete a nyugalom szigete*, ahol zavartalanul folyik az a céltudatos és közérdekű munka, amely nem olcsó politizálásban, hanem a várospolitika irányításában találja meg a maga létalapját és feladatait. Ezt árulja el *Zsitvay* Tibor elnök minden vezérlő ténykedése, ezt bizonyítja az a példás harmónia, amely ennek a pártszervezetnek minden tagját egybeforrasztja és ezt mutatják azok az eredmények, amelyeket összhangot kereső, céltudatos munkájával a párt elért és amellyel döntő súlyt és tekintélyt szerzett magának a városházán.

*

Bár ezek a tények nyilvánvalóak, az országos politika hullámverésével kapcsolatban jelentkezett átszervezési hírekre vonatkozóan illetékes helyről magyarázatot kívántunk hallani. Ezért megkérdeztük

Váyi Lajos dr.
törvényhatósági bizottsági tagot, a NEP Fővárosi Szervezete helyettes főtitkárát,

aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondta:

— Tudomásom van róla, hogy valamelyik lapban hír jelent meg a *fővárosi párt alkotmányának, vagy helyesebben szervezeti szabályzatának előkészítésével* kapcsolatban és bár egészen természetesen a pártszervezet szabályzatának kidolgozása időszerű, az említett hír jóformán a maga egészében *téves*. A választások lezajlása után a párt elnöke azonnal foglalkozott a szervezet kérdésével, azonban részben az időszerű politikai feladatok terhe és a mozgalmas fővárospolitikai élet miatt, részben azért, mert tényleg voltak gondolatok, amelyek az országos szervezeten belül óhajtották a fővárosi szervezet kérdését is megoldani — *a szervezeti szabályzat előkészítése az elmult szezonban konkrét kialakulást nem nyert.*

— A nyár folyamán a pártelnök úr ebben a kérdésben megbeszéléseket folytatott és ennek a során

kialakultak azok az alapelvek, amelyek a fővárosi pártszervezetnek a felépítésénél irányadóknak tekinthetők.

Ennek alapján éppen én kaptam a megtisztelő megbízást, hogy a szervezeti szabályokat formába öntsem s ennek megtörténte után a párt elnöksége a maga álláspontját a részletek tekintetében is megalkotván,

Zsitvay Tibor őexcellenciája, pártunk elnöke a szervezeti szabályzat alapelveit és konstrukcióját nem most, hanem már több mint egy hónappal ezelőtt a párt vezérével Darányi Kálmán miniszterelnök úr őexcellenciájával le is tárgyalta.

A párt egységes megszervezésénél nélkülözhetetlen szervezési szabályzat ezekután rövidesen a fővárosi párt képviseleti szerve, a *pártértekezlet elé kerül*, amely annak sorsa felett határozni fog. Annyi bizonyos, hogy *a szervezeti szabályzat biztosítani fogja a Fővárosi Párt számára azt az önállóságot és mozgási szabadságot, ami a fővárosi politika külön természetének és a közérdeknek megfelel.*

Így áll a Nemzeti Egység fővárosi pártja szervezeti kérdése, amely nincs összefüggésben azzal az átszervezési folyamattal, amely az országos pártot foglalkoztatja. A szervezeti szabályok tulajdonképen nem változtatnak a fővárosi párt tevékenységén, csupán kodifikálják azt a munkaprogramot, melyet a párt maga elé tűzött és a felmerült kérdések keretében hűségesen követett. A munkaprogram a szó igaz értelmében megérdemli ezt az elnevezést, mert a pártszervezet legsarkalatosabb jellemzője a munka, még pedig a közérdekű munka. Úgy a pártközpontban, mint a kerületekben lankadatlanul folyik a közért való tevékenység, amelyre pártkülönbség nélkül felfigyelt a főváros egész polgársága.

A közfelfogás ma az, hogy a pártszervezet úgy dolgozik, mintha *nem is politikai irányt, hanem egyes-egyedül a közérdeket képviselné a városházán. Tervszerű elhatározás ez,* — kérdeztük *Váyi* Lajos dr.-t — vagy pedig az események sodrában *véletlenül adódott?*

— A párt — volt a válasz — már a választások alkalmával kötelezettséget vállalt abban a tekintetben, hogy

minden pártérdeken felül a tárgyilagos igazságot és minden ügyben a közérdeket fogja szolgálni.

Ha a közvélemény a pártnak ezt a törekvését észreveszi és méltányolja, azt jóleső érzéssel vehetjük tudomásul, mert ez a fővárosi pártnak és a párt minden tagjának a törekvése. *Ez a legfőbb programunk*, mert az a felfogásunk, hogy

a fővárosi politikában úgyis túl sok volt a politika, holott a fővárosi politika nem is annyira politika, mint szociális és közgazdasági munka.

Nálunk tehát nem véletlen, hanem nagyon is tervszerű az, hogy minden egyes kérdést ebből a szempontból vizsgálunk és ebben a tekintetben a párt, mint ahogy éppen a legutóbb

a BART-kérdésnél is látható volt, tagjainak a lelkiismeretét sem kívánja megkötni.

különösen akkor, amikor erősen vitás lehet, hogy a rendelkezésre álló adatok szerint tényleg mi a közérdek. A legutolsó esetben a Bart-vitánál is mindenki azt láthatta a párt tagjai közül, hogy a két ellentétes vélemény a két tábor teljes meggyőződésén alapult és mind a két fél meg volt győződve és ma is meg van győződve, hogy az ő álláspontja felelt meg a közérdeknek.

Gáz- és légvédelemben sem marad el Budapest a többi európai nagyváros mögött

Budapest modern irányban történő továbbfejlesztésének kétségtelenül nagyjelentőségű lépése az a rendelkezés, amelyet *Szendy* Károly polgármester a közelmult napokban kibocsátott a székesfőváros *légoltalmának* megszervezéséről.

Ezt a rendeletet több esztendőn át folyó komoly szervezési munka előzte meg, amely *részben a honvédelmi minisztériumban, részben a székesfővárosnál folyt le.*

A *Fővárosi Hirlap* munkatársának alkalma nyílt arra, hogy a főváros közönségét nagyon közelről érdeklő *légvédelmi intézkedésekről* beszélgetést folytasson

Némethy Károly dr.
tanácsnokkal,

akinek ügyosztályát ezidőszerint már *közművelődési és légvédelmi ügyosztálynak hívják.*

— A polgármesteri rendelet, — mondotta a tanácsnok, — ügyosztályom hatáskörébe utalta mindazokat a kérdéseket, amelyek a székesfővárost, illetőleg a hozzá tartozó környékbeli kerületeket *légi- és gázvédelmi téren érintik,* vagy a jövőben érinthetik. Az ügy különleges fontosságára való tekintettel a légvédelmi kérdések kezelését külön alosztályban fogják intézni, amelynek vezetője *Garancsy* László dr. főjegyző lesz. Az alosztály személyzetét a polgármester részben a XIV. ügyosztályból, részben áthelyezések útján más fővárosi hivatalokból jelölte ki. A kezdet kezdetén is nagy gondot okoz már az:

honnan teremtsük elő azokat a jelentékeny összegeket, amelyek a gázvédelmi és légvédelmi berendezkedések életrehívásához szükségesek.

Ez az új feladatkör ugyanis hatalmas befektetéseket igényel, mert *hatályossága attól függ, milyen széles keretekben tudjuk alkalmazni.* A szükséges költségeket a székesfőváros közönségének kell előteremteni, még pedig az eddigi elképzelés szerint úgy, hogy a jövőben minden esztendő költségvetésénél *állandó összeget állítunk be a hatósági védelmi intézkedések foganatosíthatása céljából.* Ez a rész azonban csak a hatósági feladatok megoldására vonatkozik, viszont nemcsak az kell, hogy a hatóság álljon e téren minden tekintetben rendelkezésre, hanem *szükséges a polgárság megértő támogatása is.*

— Legelső feladatunknak tekintjük valamennyi hatósági légoltalmi szerv egységes kiképzésén kívül *a lakosság minél szélesebb rétegeinek kiképzését.* Ezen a téren már eredményekről is számolhatunk be, amennyiben tüzoltóságunk minden tagja nemcsak tisztában van a szükséges tennivalókkal, hanem *rendelkezik is az előírt felszerelésekkel.* A tüzoltók székházában hosszú idő óta hónapról-hónapra *újabb gáz- és légvédelmi tanfolyamokat rendezünk,* ezidőszerint éppen a fővárosi tanerők egy csoportjának ilyen irányú kioktatása folyik.

— Társadalmi téren is sok a tennivaló, mert szinte elengedhetetlenül *szükséges, hogy egy légoltalmi liga életrehívásával és állandó propagandával beleidegezzük a közönségbe a légi, vagy a gáztámadások eshetőségeiben rejlő óriási veszedelmeket.* Sokkal későbbi feladat lehet a lakosság minél nagyobb tömegeinek gázvédő eszközökkel, tehát álarccal és gázvédő ruházattal való felszerelése. A hatóság erről *önerejéből gondoskodni nem tud.* Abban a pillanatban azonban, amikor az elvégzendő propaganda eredményeként *a közönség felismeri az ő érdekében történő gáz- és légvédelmi intézkedések páratlan fontosságát, ezen a téren is el fognak következni az eredmények.*

— A légoltalmi alosztály most, működésének megkezdésekor, először is *a szervezési ügyeket fogja lebonyolítani.* A székesfővároson kívül a hozzátartozó légoltalmi kerület valamennyi városában és községében gondoskodni fog *a hatósági segélyosztagok megszervezéséről,* modern hírközpont és riasztóközpont felállításáról, az elsötétítő szolgálat szabályozásáról, stb. Nagy jelentőségű tennivalók várnak ránk *a hatósági épületek és középületek, továbbá az üzemek légi támadás elleni védelme terén is.* Gondoskodnunk kell majd arról, hogy

a hivatalokat lehetőség szerint decentralizáltan helyezzük el, emellett pedig minden körülmények között biztosítani tudjuk esetleges támadás esetén is a közrendet, a vízellátást, a világítást, a közlekedést, az élelmezést és az egészségügyet.

— Budapest abból a szempontból, hogy mint az ország fővárosa, fontos intézményekkel rendelkezik, *sokkal könnyebb helyzetben van, mint az ország többi légvédelmi kerületének centruma.* Nálunk egyrészt az ideális magaslaton álló közkórházi és általában közegészségügyi hálózat, másrészt a modernül felszerelt kerületi tűzoltóságok, s különböző tudományos laboratóriumok *mind olyan eszközök, amelyek az elénk tűzött célok elérését gyorsabbá tehetik.* Általában arra fogunk törekedni, nyomban munkánk megindulásától kezdve, hogy *a rendelkezésre álló összes lehetőségeket kimerítsük* és minél előbb abba a helyzetbe kerülhessünk, hogy Budapestről elmondhassuk: *gáz- és légvédelmi téren sem marad egyetlen modern európai város mögött.*

Hitelegyletet alakítanak a hentesek és mészárosok támogatására

A főváros közvetett segítséggel igyekszik letörni a drágaságot

A húsdrágaság, amely hónapok óta idegesíti a főváros fogyasztóközönségét, voltaképpen csak *relatív* jellegű, de mindenesetre megvan, ennélfogva nemcsak számolni kell vele, hanem *a lehetőség határáig mindent meg kell tenni annak érdekében, hogy a budapesti húsfogyasztást ismét a normálisnak mondott szintre lehessen emelni.*

A *Fővárosi Hírlap* munkatársa

Rosta János dr.
közélelmezési tanácsnokkal

beszélgetést folytatott a budapesti piaci és csarnoki árviszonyokról. A tanácsnok a következőket mondotta:

— Most is csak megismételhetem azt, amit hónapokkal ezelőtt már a *Fővárosi Hírlap* hasábjain leszögeztem, hogy *általános és éppen ezért elviselhetetlen drágulásról beszélni komoly formák között nem lehet.* Áremelkedések az utóbbi időben csak a húsféléknél és a tojásnál mutatkoztak, a többi cikkek áránál bekövetkezett változás *hajszál pontosan megfelel az évről-évre megszokott hullámzásnak,* amelynek oka részben a szezón előhaladása, részben a *kínálat* és *kereslet* viszonya szokott lenni. A húsáraknál is észlelhető volt az utóbbi hetekben bizonyos *enyhülés* és talán

már csak a sertéshus az a cikk, amely makacsul megtartotta a pár hónappal ezelőtt elért és a korábbiakhoz képest meglehetősen magas árszintet.

Ennek egyedüli oka az, hogy úgyszólván ugyanakkor indult meg az erőteljes *sertéskivitel* Németország felé, amikor a vágásra kész állatok nagyobb tömege szállíthatóvá vált. Az export nemzetgazdasági jelentőségéről *vitázni sem lehet,* nekünk a székesfőváros közélelmezési ügyeit intéző szerveknek azonban *éppen ilyen fontos a milliós Budapest normális módon való ellátása.* Minden lehetőt megteszünk abban az irányban, hogy a most elkövetkező hónapok során *különböző közvetett intézkedések életbeléptetésével ármérséklő hatást tudjunk gyakorolni.* Ezek közé tartozik az, mely *a kishentesek forgótőkével való ellátását célozza* és ezzel ugyanakkor, amikor ennek a népes társadalmi osztálynak életfeltételein könnyíteni igyekszik, *eléri azt is, hogy a közönség olcsóbban jut sertéshúshoz.* A kishentesek a lakosság vagyoni viszonyainak meggyengülése következtében az utóbbi évek folyamán *tömegesen zárták be üzleteiket.* Hitelt szerezni ezek a kisexisztenciák úgyszólván *egyáltalán nem tudtak,* rendelkezésre álló anyagi erőik pedig nemcsak a hitelnyujtásra, hanem *még árubeszerzésre is gyengéknek bizonyultak.* A székesfőváros most azzal a tervvel foglalkozik, hogy

az Állatvásár Pénzforgalmi Részvénytársaság keretében hitelegyletet alakít, amely a kölcsönös felelősség alapján szervezi meg a kis husiparosok állandó jellegü hitelellátását.

— Foglalkozunk ezenkívül azzal a gondolattal is, hogy a húsárukat terhelő hatósági illetékeket valamiképpen csökkentsük. Az érdekeltség ugyanis több-kevesebb joggal abban látja a húsdrágaság fő okát, hogy *a húst igen sokféle hatósági költség terheli.* A mészáros ipartestület nemrégiben küldöttséget menesztett hozzám és a polgármester úrhoz és az átadott memorandumban azt kívánta, hogy a húsfogyasztási adót szállítsuk le, illetve találjunk olyan módokat, amelyek alkalmazásával a sérelmek e téren kiküszöbölhetők.

— Maga a földmivelésügyi minisztérium is azon az álláspon ton van, hogy

a husneműeket terhelő hatósági illetékek terén egyszerűsítéseket kell keresztülvinni, mert a fogyasztók érdekeit csak akkor lehet hatékonyan szolgálni, ha olcsóbb húst tudunk a közfogyasztás rendelkezésére bocsátani.

A minisztérium természetesen védelmezi a gazdaérdekeket, mi pedig kötelességszerűen *a főváros és közönségének szempontjait tartjuk elsősorban döntő jellegűeknek.* Az illetékek leszállítása nagyon nehezen megoldható kérdés, mert a székesfőváros a mai időkben, amikor a növekvő igényeknek megfelelően évek sora óta *óriási áldozatokat hoz a közélelmezési intézmények fejlesztése érdekében,* nem tud lemondani olyan legális jövedelmekről, amelyek *minden fillérjének megvan a jól kiszámított helye.* A nehézségek ellenére tovább folytatjuk a tárgyalásokat és szinte állandóan mérlegeljük azokat a lehetőségeket, amelyek alkalmazásával *mégis sikerülne a feltétlenül megkívánható közületi érdekek sérelme nélkül bizonyos könnyítéseket elérni.*

— Véleményem szerint egyrészt az általunk keresztülvinni szándékolt rendelkezések, másrészt az exporttevékenységnek pár hónap mulva feltétlenül elkövetkező *lanyhulása hamarosan újból normális viszonyokat teremt a húsellátás kérdésében is.* Az a körülmény, hogy a gazdasági válság kihatásai mind kevésbé észrevehetően nyilvánulnak meg, *alátámasztja optimista felfogásomat,* amely abban kulminál, hogy egészen rövid idő elteltével *minden cikkre vonatkozóan helyreállanak a megszokott és éppen ezért normálisnak tekinthető árviszonyok.*

ÉPÍTŐANYAGELADÁSI IRODA
BÖSZÖRMÉNYI MENYHÉRT
BUDAPEST, IX., Ráday-utca 31.
TELEFONSZÁM: 1-884-86.

HŰNFALVI PÁL
ÉPÜLET- ÉS BÚTORASZTALOS
IX., VÁGÓHID-UTCA 28. — TELEFON: 14—41—50
Vállal épület- és bútorasztalosmunkát. Pontos szállítás. Olcsó árak.

VÁRNAI KÁROLY
vízvezeték, gáz, melegviz-fűtés, egészségügyi berendezés, bádogos munkák vállalata
Budapest, V., Kálmán u. 25. TELEFON: 1—240—17.

WIHART FERENC
építész-építőmester
BUDAPEST,
XIV., Columbus-utca 33. TELEFON: 2-969-08.

GERA LAJOS FIAI
épület- és butorasztalos mesterek
Budapest, VIII., Thék Endre-utca 35
Telefon: 1-370-20

ifj. FABRÓ FERENC
kőfaragó-mester kőgyárüzeme
Vállal bomlokzati burkolást budakalázsi travertinből és mindennemü kőfaragómunkát
Budapest, VI., Lehel-utca 8 Telefon: 2-907-46

Tisztítórongy és Textilhulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46
Tisztítórongyok legjobb kivitelben! Telefon: 2-961-75

KUSZTOS IMRE ÉS TÁRSA B. T.
„KORAZIT" nemesvakolati és műmárvány gyár
Cégtul.: KUSZTOS IMRE Budapest, X., Szállás-u. 28-30.
Gyáritelefon: 1—491—62. Postatakarékp. csekkszámla: 65.505.

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-695-59.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

Zubovits István
női és férfi bőrkabát készítő
BUDAPEST, KÁROLY KIRÁLY-ÚT 13.
(Ledermann udvar.) TELEFON: 1-381-08.

GAZDASÁGI ÉRTESÍTŐ

Adótehermegoszlás

Fellner Frigyes dr. szenzációs könyve a közteherviselésről — Az ország közszükségleteinek fedezéséhez az ipar lényegesen nagyobb összeggel járul hozzá, mint a mezőgazdaság

A székesfővárosi statisztikai hivatal igazgatójának, dr. Illyefalvi I. Lajosnak szerkesztésében megjelenő statisztikai közlemények sorozatában újból egy igen érdekes és értékes tanulmány jelent meg *Fellner* Frigyes dr. ismert közgazdász-professzor tollából *„Adótehermegoszlás"* címen. E kitűnő tanulmány, mely a hazánkban jelenleg érvényben levő adózás rendszerét és annak eredményeit rendkívül áttekintően mutatja be, mint úttörő forrásmunka a kutató statisztika módszerével feltárja azt, hogy az ország különböző foglalkozású rétegei miképen részesednek a közterhek viselésében. A mű külön ismerteti a *közvetlen adóterhek* (egyenesadók), a *társadalmi adóterhek* (társadalombiztosítás és járulékok) és a *közvetett adók* (a fogyasztási-, forgalmi adók, jövedékek, vámok) megoszlását a foglalkozási ágak között. Míg egyrészről a szerző feltárja az adóteher megoszlását, amelyet a közvetett adóknál eredeti és elmés számítások útján old meg, másrészről megállapítja annak a jövedelemnek a nagyságát, mely az adózás alapjául tekinthető. Az így kiszámított országos adóalap igénybevételének mértéke mutatja, hogy a jelenlegi adózás mennyire közelíti meg a túladóztatás határát, illetve az adóteher összessége mennyiben felel meg az ország szolgáltatási képességének. E munka, melynek minden fejezete ujabb és ujabb érdekes megállapításokat tartalmaz, méltán érdeklődésre tarthat számot a közönség széles rétegeiben.

A megállapítások között igen érdekesen tünik ki, hogy

az ország közszükségleteinek fedezéséhez legnagyobb összeggel az ipar járul hozzá,

amennyiben az összes közterheknek 30.35 százalékát viseli, míg az ország legnagyobb termelési ága,

a mezőgazdaság, a közterhekben ennél kisebb mértékben, csupán 24.14 százalékkal részesedik.

A mezőgazdasági népesség számának felénél jóval kevesebb az iparból élők száma és az ipar által szolgáltatott adó ennek dacára mégis meghaladja a mezőgazdaság által szolgáltatott adó összegét. Ez a körülmény világosan mutatja, hogy

az államháztartás egyensúlyának fenntartását aránylag jobban képes biztositani az ipar, mint a mezőgazdaság.

Ezért oly fontos és egyetemes érdek a hazai ipar továbbfejlesztése és állandó erősítése. Igaz, hogy az állam és az önkormányzati testületek háztartásához a mezőgazdaság és az ipar csaknem egyenlő összeggel járul, de az utóbbi a közterhekben jelentékenyen nagyobb összeggel részesedik, mert a társadalombiztosítás terhe a mezőgazdaságra nem terjed ki, ami pedig az ipart ép olyan mértékben terheli, mint az adó.

Az ipar közteherviselésében a nagyobb rész a kisiparra esik;

az utóbbi részesedése úgy az egyenes, mint a közvetett adókból meghaladja a gyáripar részesedését. Ennek oka a kisiparban foglalkoztatottak nagyobb lélekszámában rejlik, ami abból is kitünik, hogy

az egyenes adó fejhányada a gyáriparban 78.86 pengő, a kisiparban pedig csupán 51.17 pengő.

A kereskedelem 15.82 százalékkal részesedik a közteherben, a szabad és értelmi foglalkozások 3.16 százalékkal, a közalkalmazottak 5.67 százalékkal, a magánalkalmazottak 2.74 százalékkal, a vagyonukból élők és egyéb foglalkozásuak 18.39 százalékkal részesednek.

Miután az egyes foglalkozási ágak jelentősége az állam és az önkormányzati háztartások fenntartásának szempontjából a fenti megoszlás szerint már megállapítást nyert, meg kell említeni, hogy lényegesen másképen alakul az egyes foglalkozási ágakon belül az egy fejre eső közteher-kvóta. Míg összegszerűleg az ipar és mezőgazdaság vesz a legnagyobb mértékben részt a közteherviselésben, addig a köztehernek az egy fejre eső hányada más képet mutat. Eszerint

a hitel-, illetve banküzletben foglalkozók viselik aránylag a legtöbb közterhet,

tekintettel arra, hogy a bankoknál vezető állásban levő tisztviselők illetményei lényegesen magasabbak, mint más magánvállaltoknál és a közszolgálatban. *A legnagyobb fejenkinti közteher-hányadot a banküzlet után a gyáripar viseli, szemben a kisipar már említett kisebb fejkvótájával.* Az összes foglalkozási ágak közül az egy fejre eső legkisebb közteher-hányad a mezőgazdaságra esik, ami érthető, ha figyelembe vesszük a mezőgazdasági népesség nagy tömegeinek csekély kereseti viszonyait és igénytelen életmódját, továbbá a mezőgazdasági munkásbiztosítás hiányát.

Egy fejre eső közteher önmagában véve még nem jellemző az adózás mértékére, mert a közteherbíróképesség szoros összefüggésben van a jövedelem nagyságával. E tekintetben igen érdekesek a szerzőnek azok a számításai, melyeket a különböző foglalkozási ágak jövedelmének nagysága alapján a nemzeti adóalap kiszámításával végzett. Az egy fejre eső nemzeti adóalap egybevetése a közteher hasonló hányadával mutatja azt, hogy egyes foglalkozási ágak teljesítőképességükhöz mérten mennyire vannak közadókkal megterhelve. Ezen összehasonlítás eredményeként kitűnik, hogy az országos átlagnál aránylag nagyobb mértékben járulnak a közterhekhez a vagyonukból élők, a hitel-, illetve banküzletben foglalkozók, a kisiparbeliek, az értelmi és szabad foglalkozásuak, továbbá a kereskedelem körében foglalkozók csoportjai, míg aránylag kisebb mértékben járulnak jövedelmükhöz képest a közterhekhez a gyáriparban, a közlekedésben, a mezőgazdaságban és bányászatban foglalkoztatottak, valamint a közalkalmazottak. Természetesen e megállapítás mellett figyelembe kell venni a jövedelmi viszonyok abszolut mértékét, illetve azt, hogy az adóalapul szolgáló jövedelem mennyire közelíti meg a létminimumot. Eszerint a mezőgazdasági népesség aránylag alacsonyabb adóterhe éppen olyan indokolt, mint amilyen súlyosnak látszik a kisipar és a szabadfoglalkozásúak magasabb adóterhe.

Eltekintve az egyes foglalkozási ágak közteherviselésétől, a kitünő szerző megállapításai közül igen figyelemreméltó, hogy az ország adózóképessége maximális mértékének 86.82 százalékáig van igénybevéve, tehát csaknem addig a határig, amelyet az ország lakossága egyáltalában teljesíteni képes és amelyen túl már a gazdasági élet prosperitását fenyegető túladóztatás áll be.

Az ismertetett fenti munka újabb nagy nyeresége a magyar közgazdasági irodalomnak.

Biztosítás a balsikerű vállalkozások ellen

Érdekes terv a szabadalmi bíróság előtt

Figyelemreméltó bejelentés érkezett a *Szabadalmi Bírósághoz: Kis* Márton magántisztviselő szerzőjog-védelmet kért közgazdaságilag kidolgozott tervére, amely a *vagyonelvesztést, anyagi összeomlást és elszegényedést — biztosítás útján akarja elhárítani.*

Az újfajta biztosítás, amellyel a *Foncière biztosító intézet* már hetek óta foglalkozik, a statisztikusok szerint *hatalmas gazdasági fellendülést idéz majd elő,* amennyiben azt a közgazdasági életbe bevezetik.

— A tönkremenés veszélye, az elszegényedéstől való félelem, — mondja a tervezet — *minden kezdeményezés kerékkötője, a vállalkozási elhatározások legnagyobb akadálya.* A biztosítás megvalósulásával súlyos lidércnyomástól szabadul majd meg a mai élet. A statisztikai adatok szerint hozzávetőlegesen meg lehet állapitani, hogy

nagy vagyonnal, illetve befektetéssel rendelkező, látszólag jómenetelü üzleti vállalkozások közül tíz év alatt körülbelül ötezer megy tönkre,

vagyis *a vállalkozások öt százaléka balsikerű.* A biztosítás célja *ezt az öt százalékot is mentesíteni a kockázattól,* ami önmagában nagy horderejű lesz a közgazdasági életre, mert *ötezer tönkrement vállalat legalább százezer ember egzisztenciáját dúlja fel* és a biztosítás révén megmenthető lesz ugyanannyi dolgos, munkás kéz.

A biztosítás részletei felől természetesen addig, amíg a *Szabadalmi Bíróság* a szerzői jogvédelmet meg nem adta, csak *kisebb részletek szivárogtak ki,* de már ezek is elegendők arra, hogy a gazdasági élet lehangolt állapotába némi optimizmust vigyen.

A biztosítás azonban *kifejezetten csak az üzleti természetű veszteségből származó teljes vagyonelvesztésre szól.* Tehát nem terjed ki olyan esetekre, amikor a biztosított *hazárdjáték, spekuláció, könnyelmű életmód, a felélés, vagy a vagyonról való önként lemondás következtében szegényedik el.*

Nagy fontossággal bir továbbá az új biztosítási nemnek az az igérete, hogy

a jövőben a biztosító intézet sohasem mint ellenfél, hanem mint jó barát kerül összeköttetésbe a biztosítottal,

miután *a vagyonelvesztés veszélye egyaránt sujtja a biztosítót és biztosítottat,* így saját érdekében mérlegelni fogja a biztosító társaság: *vajjon el lehet-e hárítani a biztosított vagyoni összeomlását?* Itt jelentkezik az új biztosításnak a mai életre kiható hatása, amikor a vagyonelvesztés egyik leggyakoribb oka *a pénztelenség, a készpénzhiány, az immobilitás.* Ilyen esetekben a biztosító társaság kénytelen lesz, hogy elhárítsa a kár bekövetkezését, *segitségére sietni a biztosítottnak.*

Ez a tény már önmagában is a legnagyobb figyelemre méltó. A biztosító társaság reméli, hogy az új biztosítási ág bevezetésével *ismét megnyerik az emberek bizalmát,* aminek mind a vállalkozási kedv, mind az egész közgazdasági élet hasznát venné.

Milyen pénzintézeteknél helyezhető el a székesfőváros forgótőkéje. Mint minden esztendőben, a pénzügyi ügyosztály az idén is előterjesztést tesz arra vonatkozóan, hogy a székesfőváros forgótőkéi *milyen pénzintézetekben és milyen mértékben helyezhetők el.* A legközelebbi közgyűlés elé kerülő előterjesztés szerint az elhelyezési határ *korlátlan* a *P. K. első* kúriájába tartozó következő pénzintézeteknél: Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár Rt., Angol-Magyar Bank Rt., Belvárosi Takarékpénztár Rt., Hazai Bank Rt., Magyar Általános Hitelbank Rt., Magyar Általános Takarékpénztár Rt., Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank Rt., Magyar-Olasz Bank Rt., Magyar Országos Központi Takarékpénztár Rt., Österreichische Kreditanstalt Wiener Bankverein, Országos Központi Hitelszövetkezet, Országos Földhitelintézet, Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület, Pesti Magyar Kereskedelmi Bank, — A *P. K. második* kúriájába tartozó pénzintézeteknél *már csak a bank alaptőkéjének megfelelő összegig terjed az elhelyezési határ.* Ezek az intézetek a következők: „Hermes" Magyar Általános Váltóüzlet Rt., Magyar Általános Ingatlanbank Rt., Magyar-Cseh Iparbank Rt., Magyar Jelzálog Hitelbank, — Ugyancsak *az alaptőke határáig* helyezhető el székesfővárosi pénz a *P. K. harmadik* kúriájába tartozó következő pénzintézeteknél: Budapesti Kisipari Hitelintézet, Budai Általános Takarékpénztár, Fabank Rt., Iparosok Országos Központi Szövetkezete, Kereskedők és Iparosok Hitelintézete Rt., Kőbányai Takarékpénztár Rt., Központi Leszámoló Bank, Magyar Mezőgazdasági Hitelintézet Rt., Magyar Nemzeti Gazdasági Bank Rt., Magyar Takarékpénztárak Központi Jelzálog Bankja, Magyar Tisztviselők Takarékpénztára Rt., „Mercur" Váltóüzleti Rt., Nemzeti Hitelintézet Rt., Nemzeti Takarékpénztár és Bank Rt., Országos Iparbank Rt., Törekvés Takarékpénztár Rt.

Pelikan
IRÓGÉPSZALAG
VEZÉRKÉPVISELET
Stalla Lajos Budapest, V.,
Vilmos császár-út 42.

Török pácon Törv. védve
ÁRBAN olcsóságával, MINŐSÉGBEN kiválóságával VEZET
NÉMETH ISTVÁN ÉS TÁRSAI
Első Magyar asztalospácgyár
Budapest, VI., Szondy-u. 55. Tel: 1-293-11.

MÁZOLÓ FÉNYEZŐ SZOBAFESTŐ ÜZEM
KÜLÖNLEGES KIVITEL
REISS R.-NÉ és SÁRITZ A.
Budapest, V., Vadász-utca 6. Telefon: 1-125-93.

SCHNEIDER JÁNOS
Belső-berendező, épületasztalosáru-üzeme
BUDAPEST, VIII., KISFALUDY-UTCA 8.
ALAPÍTÁSI ÉV 1907. TELEFON: 1—346—16

ifj. Tóth Pál
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, II. Halász-utca 1. Telefon: 1—553—04.

Burnyóczky Gyula
bádogos- és szerelőmester
Bádogosmunkák. — Vízvezeték, egészségügyi berendezések, csatornázás, gáz, berendezések vállalata
Budapest, VIII., Sándor-u. 15. Tel.: 1-408-89.

Tetőszerkezetek, textilák lángmentesítését vállalja „LION BRAND" lángmentesítővel
EISNER GYULA drogéria laboratoriuma
Budapest, VI., Andrássy-út 37. Telefon: 1—285—24.

Vállalkozás

Befejzés előtt a soroksári-úti szennyvíznyomócső

Több izben foglalkozott már a *Fővárosi Hirlap* a soroksáriúti központi csatornaszivattyútelep nyomócsövének építési munkálataival. Ez a nagyszabású, egészen újszerű, úttörő műszaki munka azt a célt szolgálja, hogy az eddigi, vasból készült nyomócső helyett, amely a főváros fejlődésével megszaporodott szennyvíz levezetésére már alkalmatlannak bizonyult, *az új vasbetonnyomócső a szennyvíztömeget 155 méter távolságban nyomja be a Duna sodrába.* A nagy munka, amely újszerű eljárás mellett, sűrített levegőben folyt, rendkívüli gondosságot igényelt, amennyiben a legcsekélyebb hiba a mélyben dolgozó munkások és mérnökök számára életveszedelemmel járt volna. Abból az alkalomból, hogy *a munkálat dunai részét teljesen befejezték és szárazföldi résznek csupán a szivattyútelep csatornájával összekötő szakaszra hiányzik,* néhány nap előtt *bizottság jelent meg a helyszínen és elvégezte az ideiglenes átvételhez szükséges műszaki átvizsgálást.* A bizottság tenykedéséről, valamint a nagyszabású mű építkezéséről megkérdeztük

Király Kálmán
tanácsnokot,

az út- és csatornaépítési ügyosztály vezetőjét, aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következő érdekes felvilágosításokat adta:

— Örömmel közlöm, hogy ennek az igen nehéz munkának nagy része elkészült. A napokban *Rohringer* Sándor műegyetemi tanár, megbízott szakértő, bevonásával egy bizottság megtekintette a munkát, normális légnyomás mellett végigjárta a szennyvíznyomó ikeresőnek 155 méter hosszú dunai szakaszát, amely teljesen készen be van ágyazva a Duna medrébe úgy, hogy a kettős csatornának csakis a pipaszerűen felfelé fordított kitorkolási része áll ki a Duna fenékből. E fölött úszó bólyát helyezünk el, amelynek éjjeli kivilágításáról a főváros gondoskodik. Egyébként a kitorkolási mű legmagasabb pontja —2.75 méter magasságig kottával bír és így még alacsony vízállásnál sem okoz hajózási akadályt. Elkészült a szárazföldi résznek ugyanesak caissonos eljárással történt megépítése 70 méter hosszúságban, úgyhogy jelenleg már csak a szárazföldi résznek az a 25 méteres szakasza van építés alatt, amely az új műnek a szivattyútelepről jövő csatornával való összeköttetését szolgálja.

— Az egész építkezés 248 munkanap alatt történt és ebből 166 napon át kedvező vízállás mellett folyt a munka. Pneumatikus eljárással a dunai szakaszon 160, a parti szakaszon pedig 50 napon át folyt a sűrített levegő alatt, megszakítás nélkül az éjjel-nappali munka. Ezalatt az építéshez *1600 köbméter vasbetont* használtak fel, amelyhez *48 vagon cementre és 26 vagon idom- és gömbvasra* volt szükség. A vízbe süllyesztett vasbeton caissonok száma 10, a szárazföldiekké négy, míg a hátralevő munkához még két caissonra van szükség. A caissonok vágóélének és így a műtárgynak legalacsonyabb szintje az építési vízszint alatt mintegy 12 méter volt, vagyis a Duna feneke alatt mintegy 5 méter. A munkaidő alatt *pneumatikus térben 6500 köbméter földet emeltek ki,* amelynek legnagyobb része egészen kemény, csak csákánnyal fejthető kék agyag volt. A munka alatt a caissonokba, amelyek védelme alatt dolgoztak, *3 millió köbméter sűrített levegőt nyomtak be.*

A mintegy *600.000 pengőbe* kerülő munkát, amelyet körülbelül két hónap mulva fognak befejezni, a *László* és *Blum* cég végezte, az ügyosztály állandó felügyelete mellett. A most történt műszaki átvizsgálás mindent a legteljesebb rendben talált.

Versenytárgyalás a Palatinus-strandfürdő építésére. A margitszigeti Palatinus-strandfürdő átépítési munkáira nyilvános versenytárgyalást hirdettek. A versenytárgyalás az asztalosmunkákra, a burkoló- és műkőmunkákra, továbbá a vízvezetéki és csatornázási berendezési munkákra vonatkozik. *A versenytárgyalás* határidejét december 30-ában állapították meg. Az ajánlatokat a feltételekben körülírt formában a Szentmargitsziget Gyógyfürdő r.-t. igazgatóságánál kell beadni.

Kétmillió kétszázezer pengő költséggel két új vízlevezető csatornát épít a főváros. *Szendy* Károly polgármester utasította az üzemeket, hogy a tervbevett közmunkákat, a munkanélküliség egyhitésére, a lehetőségekhez képest, minél sürgősebben végeztessék el. A polgármester utasítása értelmében a Vízművek igazgatósága két csatornaépítési munkát hajt végre. A káposztásmegyeri telepen tartalékcsatorna építését tervezi, mert a meglevő régi csatorna a biztonsági igényeket nem elégíti ki. Az új csatorna 5840 méter hosszúságú és két méter átmérőjű lesz és építése másfélmillió pengőben van előirányozva. A budai oldal vízellátásának biztonsága érdekében 4600 méter hosszúságban 690.000 pengő költséggel szintén új csatornát építenek, mely a káposztásmegyeri főtelepről indul ki.

Uj versenytárgyalási kiírások

Szivacsok és szarvasbőrök szállítására a hivatalok és üzemek részére. Pályázni lehet január 5-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

Papiráruk szállítására a hivatalok és üzemek részére. Pályázni lehet december 22-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

Az Elektromos Műveknél **kiselejtezésre kerülő ócska ólomhulladék és vashulladék megvásárlására.** Pályázni lehet december 21-én d. e. 10 óráig (Váci-út 74. IV. em. 411. sz.).

Versenytárgyalási megbízások

A Köztisztasági Hivatal részére szükséges **zab szállítására:** Rotter Zsigmond 137.320, Klein Lajos 42.000, Glasz Béla 50.430, Schreirer Béla 50.460 pengőért kaptak megbízást.

A Gázműveknél **csövek szállítására** megbízást kaptak: Weiss Manfréd Rt. 18.476, Friedrich—Siemens Művek Rt. 14.506, Magyar Gázizzófény 2088 pengőért. Ugyanitt **csapok szállítására** megbízást kaptak: Magyar Gázizzófény 12.860, Hubert és Társa 2658, Mika Tivadar 2650, Nemzetközi Fémkereskedelmi Rt. 2519, Fémáru-, Fegyver- és Gépgyár Rt. 2539, Hirmann Ferenc 2549, Mannesmann Cső- és Vaskereskedelmi Rt. 2552, Ulrich B. J. 2547, Klopfer Izidor 2649, Erzsébetvárosi Fémáruüzem 2654, Mathern Róbert 2652, Neró Fémáruüzem 2638 pengőért. Ugyanitt **szerelési alkatrészek szállítására** megbízást kaptak: Magyar Gázizzófény Rt. 4290, Fémáru-, Fegyver- és Gépgyár 1370, Weiss Manfréd Rt. 2600, Hanák Miksa 1093, Magyar Rézhengerművek 1348, Röck István gépgyár 2128, Magyar Brown-Boveri Művek 1530, MÁV Gépgyár 2400, Orenstein és Koppel 1725 pengőért.

A Sándor-utcai **régi** képviselőház **tetőszigetelési munkáit** Nemes Sándor kapta 1800 pengőért.

A Pesti Vigadó **mázolómunkálatait** Szalontai József kapta 1301 pengőért. Ugyanitt **kőművesmunkát** kapott Seif Gyula 1485 pengőért.

A Mészáros-utcai leánygimnázium **csatorna- és gázszerelési munkálatait** a Tremmel Testvérek cég kapta 1262 pengőért.

A Dohány-utcai iskola részére szükséges **kályha szállítását** a Budapest—Salgótarjáni Gépgyár kapta 1028 pengőért.

A Szt. László-kórház **bádogosmunkálatait** a Deutsch Testvérek cég kapta 1098 pengőért.

A Balatonalmádi-i gyermeküdülő **tetőfedő munkálatait** Bittmann László kapta 1582 pengőért.

A gróf Szapáry-laktanya **asztalosmunkálatait** Domján József kapta 1447 pengőért.

Az Új Szt. János-kórház **gázszerelési munkálatait** Jausz Testvérek cég kapta 1190 pengőért.

A városszéli telep **bőrlemez javítási munkálatait** Csató Pál kapta 1980 pengőért.

A Haller-téri plébániatemplom **villanyszerelési munkálatait** Turcsányi István kapta 1773 pengőért.

A Révész-utcai gázműhely és munkásöltöző **bontási-, föld- és kőművesmunkálataira** Zágonyi István kapott megbízást.

Beérkezett ajánlatok

A Kassai-téren épülő herminamezői r. kat. plébániatemplom építéséhez szükséges **burkolómunkákra** pályáztak: Pregitzer Ferenc 9507, Sós Lajos 9777, Nagy Imre 9967, Bartók Gusztáv 9978, Janusek Béla 10.260, Relle Miklós 10.354, Czeglédy J. Jenő 10.478, Wusinczky Lajos 10.775, Strasser Géza 10.819, Mészáros István 11.132, Marosi F. Lajos 11.163, Barcza Dezső 11.577, Szabó István 12.572, Magyar Ruggyantaárugyár 15.147 pengővel. Ugyanitt **műkőmunkára:** Farkas József 7821, Bánky Sándor 8697, Kelemen Károly 9697, Marosi F. Lajos 9749, Csanády Ferenc 11.013, Kovács József 11.351, Lorenz Károly 11.382, Schmidt László 11.512, Melocco Péter 11.810, Krisztián Sándor 12.915 pengővel. Ugyanitt **gipsz-szobrászmunkára:** Farkas József 710, Kelemen Károly 855, Schober Lajos 875, Krasznai Lajos 930, Schmidt József 1020, Csanády Ferenc 1050, Kovács József 1160, Lorenz Károly 1220, Schmidt László 1570, Krisztián Sándor 2080 pengővel. Ugyanitt **műkőszobrász munkára:** Schober Lajos 2128, Csanády Ferenc 2545, Schmidt József 2850, Krasznr Lajos 4195, Schmidt László 4935, Krisztián Sándor 6929, Farkas József 7895, Kovács József 8675, Fischer Ferne és Ágoston 10.193, Lorenz Károly 10.646 pengővel. Ugyanitt **kőfaragómunkára:** Král Gyula 17.956, Holdampf Sándor utóda, Április Testvérek (Süttő) 18.578, ifj. Fabró Ferenc 19.595, Seenger Béla 21.792, Dunántúli mész 24.064, Nagy Zoltán és Fischer Ferenc 30.602 pengővel.

A BSzKRt és a HÉV vonalak mentén lévő **emésztőgödrök, aknák, csatornák és szemétvermek tisztítási munkára** pályáztak: Gutwillig E., Sélley Miklós, Strasser Marcel, Sipőc Ilona.

10 drb nagyméretű és 16 drb kisebb méretű **autobuszkocsiszekrény-, acélváz szállítására** a következők pályáztak: **Nagy szekrényvázakra:** Magyar Vagon- és Gépgyár 7650, Piltzer György 8800, Orenstein és Koppel 8800, Uhry Testvérek 8800, Zupka Lajos és Fiai 8800, Ganz és Társa 9770 pengővel. **Kisebb szekrényvázakra:** Magyar Vagon- és Gépgyár 5350, Nagy Géza 6150, Ganz és Társa 6680, Piltzer György 7000, Orenstein és Koppel 7000, Uhry Testvérek 7000, Zupka Lajos és Fiai 7000 pengővel.

A BSzKRt és a HÉV telepek, üzemek **patkány-, egér- és féregirtási munkálra** pályáztak: Takács József, „Alfa" cianózóvállalat, Pax, Grossz Zsigmondné, Standard Honi féregirtó vállalat, Strasser Gusztáv, Sulforit, Ottó Pál, Lantos István, Virlox, Spricza cianózóvállalat.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

VAS MÉRNÖK Vegyi Gyára Rt. Asbest VMV Asbestből MINDENT
Budapest, V., Visegrádi-u. 67. Telefon: 3—924—68.

PILÁT PÁL MAGYARORSZÁG ARANYKOSZORÚS HEGEDŰKÉSZÍTŐ MESTERE
BUDAPEST, VI., LISZT FERENC-TÉR 10. SZ.
A Zeneművészeti Főiskola mellett. • Tel.: 1-110-03.
Számtalan kitüntetés, elismerő oklevelek és díjak. Quinttiszta hurok. Régi mesterhegedűt a legmagasabb áron veszek és becserélek. Javítás bármilyen hangszeren, fuvós és vonóshangszeren szakszerűen és mérsékelt áron.

POTÁK IMRE
műszaki és gépkereskedelmi vállalat
TRANSMISSIÓK: Tengelyek, golyóscsapágyak, gyűrűskenésű csapágyak, faligyámok, függőgyámok, görgős szíjfeszítők stb.
Faszíjtárcsák — „Integritás" hajtószíjak. — Üzemszükségleti cikkek.
BUDAPEST, VI., JÓKAI-U. 16. TELEFON: 1-141-40.

WEISZ FÜLÖP RÉZNÖVES
Budapest, VIII., Gólya-utca 13. Tel.: 1-460-36

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 5.000 „
Téglagyárak: Buda-Újlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 80,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Újlak „ „ „ 8,000.000 drb.

NEISZBACHER IMRE
Épület- és műlakatosmester
Budapest, VI., Aradi-utca 2. Telefon: 1—209—53.

DOMOKY JÓZSEF
asztalosmunkák gyára
Budapest, XIV., Várna-utca 5-7
Telefon: 2-961-08

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: 1—126—66.

Lantos Mihály
építőmester
V., Váczi-út 34. Telefon: 2-936-52.

Padozati munkák elsőrangú kivitelben
szlavóniai tölgy- és bükkparkét, táblaparkét, egyszerű és díszes kivitelben, aszfaltparkét és hajópadlók
Pesiszentlőrinci Parkettgyár és Gőzfűrész Részvénytársaság.
Budapest, V., Rudolf-tér 1. Tel.: 1-212-44.

BORBÉLY FERENC és OBERLÄNDER ENDRE
okl. mérnökök, építőmesterek és építési vállalkozók
Vállal mugas és mélyépítést
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 49. Telefon: 1-208-48

MÓCZÁR GÁBOR
egészségügyi berendezést tervező és kivitelező mérnöki irodája
Budapest, VIII., Magdolna-u. 4. Telefon: 1-435-47

TAMÁSSY EMIL
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, VI., Lázár-u. 16. II. 7/a. Tel.: 1-171-55.

KOÓS ISTVÁN FÉMÁRUGYÁR
Sárgaréz és nikkelbronz épületvasalás különlegességek • TELEFON: 2-968-31
BUDAPEST, XIV., MEXIKÓI-ÚT 14.
Uj Lóverseny-tér mellett

Nézzen utána, hogyan csökkentheti háztartása költségeit.
Használjon gázt, mert
olcsó, gyors és tiszta
Forduljon díjtalan költségvetésért
Budapest Székesfőváros Gázművei Városi Irodáihoz.

Huszonötödik évfolyam — Budapest, 1936 december 23 — 51—52. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Budapest karácsonyfája

A Fővárosi Hirlap számára írta:

Sipőcz Jenő dr.

Budapest székesfőváros főpolgármestere

A szeretet ünnepén áhitatos lélekkel gondolunk a csodálatos bethlehemi éjszakára. A gyermek Jézus, a bethlehemi jászol tűnik fel képzeletünkben, az angyalok énekét halljuk évezredek távolából. A karácsonyi ünnepek alkalmából megtelik a lélek azokkal az érzésekkel, melyek békét és boldogságot fakasztanak a földön. A szenteste a karácsonyfa fényével a lélek csillagait, a hit és reménység égboltját gyujtja fel a milliókban. Az Ige megszületésének ünnepe arrafelé fordítja tekintetünket, ahonnan az örök élet vigasztaló és erősítő hatásai jönnek.

A karácsonyfa alatt a család, a gyermek boldog ünnepét üljük, amikor a szeretet, az irgalom, a jóság isteni tűzhelyénél melegedünk.

A családé, a gyermeké és a szegényembereké legyen a karácsonyi napoknak minden fényessége, melegsége és jótékony szelleme. A család bensőséges szeretete, a gyermek ártatlan hite és öröme, a szegényembernek a társadalomhoz való felemelése: azok a szelíd, a mindennél erősebb hatások a történelmi életben, amelyek világot alakítanak és jövőt jelentenek.

A magyar társadalom mindenkor lélekkel és meggyőződéssel ápolta a keresztény szellemet, mely életforrása, történelmi fenntartója a családnak és a szociális gondoskodásnak. Napjainkban állandóan napirenden van a családvédelem nagy kérdése, legjobbjaink sürgetnek olyan intézkedéseket, melyek elősegítenék a családok alapítását és biztosítanák azok jövőjét úgy erkölcsi, mint anyagi tekintetben. A kormányzat is foglalkozik a családvédelem kérdésével, törvényhozási úton igyekszik ezt a nemzet jövőjére kiható gondolatot intézményesen megoldani.

A család, a gyermek és a szociális gondoskodás kérdéseinek tevékeny, megértő istápolója volt mindenkor a székesfőváros, mely a család védelméért, a gyermek boldogulásáért mindent elkövetett és erre irányuló kötelességét teljesíteni fogja a jövőben is. A legnagyobb anyagi áldozatoktól sem riad vissza, hogy segítséget nyujthasson a szegényeknek, a nélkülözőknek. A szociális gondoskodás intézményesen kiépített része a városigazgatásnak. A székesfőváros vezetőségét mélyen áthatja az a tudat, hogy a szociális feladatok megoldásától függ a nemzeti társadalom jövője.

Budapest karácsonyfáján az emberszeretet gyertyafényei ragyognak. Az a szellem, az a lélek világít nekünk, mely életet és megváltást hozott az emberiségnek. A multban mindent megtettünk, hogy a keresztény gondolat élő valóság legyen, nyomort enyhítő, könnyet letörlő, szeretetet, megértést fakasztó erő; a jövőt is az örök emberi eszményeknek akarjuk szentelni. Budapest karácsonyfája alatt forrjanak össze a szívek, a lelkek, a szeretet és a jóság isteni érzésében!

Bornemisza Géza:

Megvan a félmillió, amely biztosítja Magyarország méltó részvételét a párisi világkiállításon

Előre tudtuk, hogy előbb-utóbb bekövetkezik a valutáris árszintkiegyenlítődés — Idegenforgalmunk jövő kilátásai

Karácsonyi szünetre ment a parlament, a törvényhozás munkája szünetel, ez azonban korántsem jelenti azt, hogy ugyanekkor megszünt volna a munka a minisztériumokban is, ahol egyrészt megszakitatlanul folyik tovább a törvényelőkészités, másrészt pedig az illetékesek minden idejét lefoglalja *a tökéletes végrehajtás keresztülvitele*. Mondani sem kell talán, hogy a már meglevő törvények és rendeletek végrehajtási munkálatai közül *a főváros közönségét* elsősorban azok a tervek és intézkedések érdeklik, a[illegible] *a magyar idegenforgalommal kapcsolatosak*. Végre is az idegenforgalom, az úgynevezett *láthatatlan export*, már tavaly külkereskedelmi mérlegünk második helyére rukkolt elő és *nincs kizárva, hogy rövidesen az első helyet foglalja el*. Nem szabad azonban elfelejteni, hogy ennek a hatalmas nemzetgazdasági tényezőnek jelentékeny hányadát Budapest dominálja, mert hiszen egyelőre az a helyzet hogy *a nemzetközi idegenforgalom szempontjából tulajdonképpen csak Budapest jöhet számításba*. Tudvalevő ugyanis, hogy az idegenforgalomnak *még abban az esetben is Budapest a bázisa, ha a hozzánk jött idegen vendég ellátogat a magyar vidék egyes nevezetesebb helyeire*.

Fölösleges lenne most megismételnünk, hogy ez a gyönyörűen fejlődő idegenforgalom némileg veszélybe sodródott az egyes külföldi államokban foganatosított devalvációk következtében, szerencsére azonban az illetékes tényezőket nem érte váratlanul ez a külföldi fordulat: *mindenre felkészülve fogadták az aláértékeléseket és már ma is azt mondhatjuk, hogy aggodalomra nincs ok*.

Függetlenül azonban az ellensúlyozó intézkedésektől, itt vagyunk a jövő esztendei párisi világkiállítás küszöbén, ahol *egy jólsikerült magyar expozicióval rendkivül módon felkelthetjük magunk iránt az érdeklődést*.

A most említett két kardinális probléma volt az, amelynek megvitatására és ismertetésére *Bornemisza* Géza, a kereskedelem- és közlekedésügyi minisztérium vezetésével megbizott iparügyi miniszter a minap sajtóankétot hivott össze, amelyen *résztvett a Fővárosi Hirlap munkatársa is*.

Bornemisza Géza miniszter

elsősorban *a párisi világkiállítás magyar előkészületeit ismertette:*

— A jövő esztendő május elsején nyilik meg Párisban a világkiállitás, — mondotta a miniszter, — amely valójában a résztvevő ötven állam népeinek tudományos és művészeti kiállitása lesz. Célja az, hogy bemutassa: mennyire érvényesül a modern ember életében a mult és a jelen művészete és a technika fejlődésével elért vivmányok használata. Nemrégiben nálunk Budapesten megjelentek egyes sajtóközlemények, amelyek annak az aggodalmuknak adtak kifejezést, hogy a kormány esetleg késedelmeskedik és ezzel veszélyezteti a magyar kiállítás sikerét. Az itt látható tervek, vázlatok és modellek, — mutatott a miniszter a dolgozószobája mögött levő terem zsúfoltságára, — világosan mutatják, hogy a kormány idejében foglalkozik ezzel a problémával és bár mindezideig nem állt a nyilvánosság elé, a hivatali szobák falai közt serényen folyik az előkészitő munka. E tekintetben mindjárt a legfontosabb komponensen kezdhetem: máris sikerült előteremteni azt a mintegy félmillió pengőt, az anyagi alapot, amely biztositja, hogy Magyarország kulturális és civilizációs szinvonalához méltón vehessen részt a kiállításon.

A miniszter ezután átadta a szót *Tormay* Géza államtitkárnak, aki részleteiben ismertette a magyar kiállítás anyagát, amelyről *lapunk más helyén emlékezünk meg*. Figyelemreméltó azonban *Bornemisza* Géza miniszternek az a megállapítása, amely megmagyarázza: miért kellett oly módon és *egyedül oly módon* beosztani a kiállítás anyagát, ahogyan ez a tervek szerint történni fog.

— Nem szabad elfeledkeznünk, — mondotta a miniszter, — hogy a művészetek és a technika szerepét érzékeltetni akaró párisi világkiállításnak nem lesz az a jellege, mint a nemzetközi árumintavásároknak, következésképp nem szabad ott bódékat felállitani, nem szabad egyes iparágak, vagy különösen egyes cégek termékeit elkülöniteni, hanem az összbenyomásra, az esztétikai követelményekre kell tekintettel lenni, ily módon tehát meglehetősen nehéz problémát kellett megoldani.

— Meg kell állapitanom azt is, — folytatta a miniszter, — hogy nem igaz az, mintha a magyar pavillon eldugott helyen lenne, ellenkezőleg: a főútvonalon épül fel és minden bizonnyal egyik szembeszökő attrakciója lesz a világkiállításnak, amely május elsején nyilik meg, október végéig lesz nyitva és az előrelátható számitások szerint húszmillió ember látogatja meg.

— Külön meg kell jegyeznem, hogy a párisi világkiállítás kormánybiztosa, Edouard Labbé és vezérkara mindenben a legnagyobb előzékenységgel áll rendelkezésünkre, általában pedig a franciák igen nagy súlyt vetnek arra, hogy Magyarország kellőképp és a legnagyobb megelégedésre vegye ki részét a világkiállításból.

Felkészülten várjuk a külföldi devalvációkat

Bornemisza Géza miniszter ezután áttért az aktuális idegenforgalmi problémákra és ennek során, többi közt, a következőket mondotta:

— Az egyes külföldi országokban, nevezetesen Franciaországban, Hollandiában és Svájcban bekövetkezett devalvációk aktuálissá tették idegenforgalmi tevékenységünk átgondolását. Bizonyos aggodalom kézenfekvő, mert hiszen a valuta-leértékelések folytán egyrészt megdrágult az utazás, másrészt a tömegek számára hozzáférhetővé váltak olyan országok, amelyeket eddig valóságos kinai fallal vett körül magasra értékelt valutájuk. Ilyen ország például Svájc. Nincs okunk azonban félni, mert hiszen idegenforgalmunk szerencsésen naggyá fejlődött azokban az időkben,

amikor természetes és természetadta vonzóerőink mellett nagy mértékben csábította hozzánk az idegent, Európában szinte példátlanul álló, olcsóságunk.

— Nem kell félnünk, mert egyáltalán nem ért bennünket váratlanul ez a fordulat. Erre számítottunk és ennek előbb-utóbb be kellett következnie. Végre is bármilyen gazdasági elszigetelődések tapasztalhatók, elképzelhetetlen, hogy Európa egyik országa az idők végéig kiesett volna az árak nivellálódásából. Ezt a folyamatot tehát előre láttuk és felkészülten előre vártuk. A kormány és a magyar idegenforgalmi szervek nyomban meg is tették a kellő ellensúlyozó intézkedéseket, amelyek hatása annyiban mutatkozik, hogy sem eddig nem csökkent az előre várt idegenforgalom, sem pedig a jövőre nézve nem mutatkoznak ilyen előjelek. Amennyiben változásról szó van, az minden vonalon a magyar idegenforgalom további fejlődését tanusítja.

Hogy melyek ezek az ellensúlyozó intézkedések és hol várhatjuk idegenforgalmunk további fejlődését, azt lapunk más helyén *Tormay* Géza államtitkár, az Országos Idegenforgalmi Tanács elnöke mondja el.

Németh Károly

Az én Színházi Élet-em

Írta: Pogány Béla

A Nemzeti Színház centennáriumára készülődünk. Nagy ünnepe lesz ez a magyar fővárosnak még akkor is, ha a színház létesítése körül Pest vármegyének voltak is legnagyobb érdemei, de mégis ennek a városnak a közönsége, ennek a városnak a lelke tette meg ezt a színházat a magyar muzsák legősibb hajlékává. Gondolatban ott járok az újonnan épült Nemzeti Színház előtt, ahol Petőfi „Tintás üveg"-ének hőse, a humorából kifogyhatatlan Megyeri Károly kaviesokkal dobálta akkor még a Hatvani-utca végén terpeszkedő pocsolyában ugrándozó békákat. Bizony, mérhetetlen haladás az, amelyre a centennárium esztendejében visszatekinthetünk. Már nincs is meg a régi színház (és már két évtizede új után sóvárgunk), ahol a zajos esték, a tomboló sikerek egymást váltogatták a sivár bukásokkal. Mert a siker és sikertelenség akkor is állandóan mérkőztek, de akkor csak egy színpadon, ma pedig, száz esztendő mulva, húsz pesti színpad viaskodik egymással. Jó lenne elmerengeni azon, hogy száz esztendő alatt tényleg húszszorosára növekedett-e a magyar kultúra, vagy csak betegesen dagadt meg ennyire?

Ebben az esztendőben — azt hiszem — sokkal gyakrabban fogom forgatni az én külön, egyéni *Színházi Élet*-emet, mint más esztendőkben. Mert bocsássa meg Incze Sándor, ha az ő Színházi Élet-én túl akadt a magyar színművészet történetében egy másik is, amelynek kulturális és történeti érdekességei lenyügözik az embert. Ha már elég volt a máből, máskor is visszamenekültem ehhez a régi *Színházi Élet*-hez, de jövő esztendőre ennek lesz az igazi szezonja. Azt a régi Színházi Élet-et *„Délibáb"*-nak hívták, főszerkesztője, felelős szerkesztője és színházi riportere egyaránt *Tolnai-Festetits* Leó gróf, a Nemzeti Színház intendánsa volt. Mi sem természetesebb, hogy a lap — nyomattatott Emich Gusztáv gépeivel. Ha úgy tetszik, hivatalos lapja volt a Nemzeti Színháznak, de annyi könnyed szellemmel, annyi klasszikus irodalommal és olyan patinás nevekkel, hogy az ember úgy káprázik el, mint mikor a müncheni Altes Pinakotékába lép be és a Rubensek, Michel Angelok, Boticellik nevétől elkáprázott szemekkel nem látja a képeket.

Boldogságos Isten, hova jutnánk, ha ma egy inci-finci színházi riporter olyan szerényen állítana be a huszadik pesti színház igazgatójához, mint amilyen szerényen *Festetits* Leó gróf és gigantikus gárdája a közönség elé lépett. 1853 január 2-án ugyanis, amikor először szóltak néhány szót a tisztelt olvasóhoz, ilyeténképpen alázkodtak meg:

> Öröm és tisztelet ünnepe leend ránk nézve minden nap, mellyben közönségünk előtt megjelenünk s nem feledjük soha, hogy e hely, mellynek küszöbét átléptük, — szentély, mellyen belül vigság és küzdelmek szavai halhatók lesznek ugyan, de botrányé és szenvedélyé soha.
>
> Az Ég tartsa meg mindazt, ami szép — jó — és nemes!

Vajjon mi lenne ma a színház és a színházi ujság, ha imitt-amott egy kis botrány nem akadna?

Azután megénekli a szerkesztőség a lap indulását „Egy lap, aki születik" címmel. S miután újra és újra kikérik a közönség pártfogását, nagyon szerényen, talán egy kicsit önbizalom nélkül is, így fejezik be bemutatkozásukat:

> Tőlünk elég bátorság volt az, hogy *születni mertünk*, a tisztelt közönség dolga, hogy bennünket felneveljen; a keresztlevelet tisztelt collegáink majd nagy hamar ki fogják nekünk adni, egyébiránt mi is hirül adjuk, *ha fogunk nő*. Ha a sors és a közönség megengedi érnünk az ember-kort, igérjük, hogy egészségünkre vigyázni fogunk, ha pedig ellenkező van irva a Thora könyvében, akkor mához esztendőre irhatunk cikket illy cim alatt: „Egy lap, aki meghal."

A nagy gárda tehát reszketve állt a közönség előtt, pedig igazán nagy volt. Regényt és novellát *Degré* Alajos, *Sükei* Károly (néhány esztendővel előbb ő is benne volt abban a kis ribillióban, amelyet Petőfi pattantott ki a Pilvax-kávéházban), a nagy népszerűségű *Obernyik* Károly, a hasonlóan nagyon olvasott P. *Szathmáry* Károly, a klasszikus *Vas* Gereben és legfőként, mint nagyon szorgalmas munkatárs, *Jókai* Mór, sőt néha, ha parádézni akart, *ásvai Jókai* és — *Móricz*. No és a költők. Kezdjük *Arany* Jánossal és hogy csak a legnagyobbakat említsük, vele együtt állandó versírók voltak: *Tóth* Kálmán, *Gyulai* Pál, *Lévai* József, *Szász* Károly és *Tompa* Mihály, akinek híres allegorikus költeménye is itt jelent meg ilyen formán:

A madár fiaihoz

— Tompától. —

Az irodalomtól a színházig hídként vezet át *Egressy* Gábornak, a nagy színésznek, hosszú folytatásokban megjelenő „tanköltéménye a színművészetről", amelynek mindjárt az elején keserű szavakat intéz az Idő nevű vén boszorkához és a Sorshoz, a sziklakeblü szörnyeteghez. A Sorshoz, amelynek rémes gúnymosolyából a színművészet számára ezt a szörnyü jóslatot olvassa ki:

> Azért vagytok bolygó tüzek:
> Mert kedvem telik bennetek.
> S ha nem tetszik szinjátékotok:
> Lehelletemtől kialszotok...

És most menjünk át *Festetits* Leó grófnak, az intendánsnak birodalmába. Első dolga, hogy nyilvánosságra hozza „az eredeti drámabiráló bizottmány" megalakulását. Miután annak feladatkörét ismerteti, így folytatja:

> Evégből következő t. cz. urakat volt szerencsém a bizottmánybani közremunkáláshoz megnyerni; névszerint *Ürményi* József, báró *Kemény* Zsigmond, *Csengery* Antal, *Czuczor* Gergely és *Egressy* Gábor urakat, mint a szépmütan képviselőit; *Jókai* Mór, *Nagy* Ignác, *Vahot* Imre és *Szigligeti* urakat, mint a színirodalom; *László* József, *Szentpétery* Zsigmond és *Szigeti* József urakat, mint a színészet képviselőit.

Még szorgalmasabb *Festetits* gróf, mint színházi riporter, aki ebben a minőségében elsősorban a maga birodalmát ismerteti meg. A „nézőhelyet", a „zárszéke"-ket, a színpadot, a próbaszobákat, a ruhatárt stb., sőt még az öltözőszobákat is. És itt, az öltözőnél, mintha pajzánabb hangot ütne meg, de nagyon hamar kiviláglik, hogy nem elégíti ki a kíváncsiságunkat. „Ha netán — írja — akadna valaki, aki ezt a pillantást *a művészet szentekszentjébe* tölünk hamis dévajsággal irigyelné, annak megsúgjuk, hogy e szük szobákban a bennük égetett gáz olly mephiticus levegőt idézett elő, miszerint az ember csak azon csodálkozhatik, hogy az első belépéskor el nem ájult s szánalomból telik el legjobb művészeink iránt, kik az egészségölő athmosphaerában órákat voltak kénytelenek tölteni." Csaknem úgy, mint a mai primadonnák parfőmtől áporodott levegőjü öltözői...

Órákat lehet élvezetesen eltölteni amellett, hogy a színház hivatalos lapja hogyan ad gúnyos utasításokat a színi bírálónak, meg az ujdonságírónak. Ime csak egy, amelyet a mai kritikusok is megfontolhatnak: „Ha egy darab, mellyet *jóbarátunk* irt, megbukik: mondja ön, hogy *a színészek* voltak hanyagok; ha pedig egy mű, mellyet nem *jóbarátunk* irt, szerencsét csinál, emelje ön ki a *színészek* mindent felyülmuló törekvését."

De megtaláljuk már itt a színházi pletykák őseit is. Az egyik például, bár konkrét eset kapcsán, *Liszt*nyai Kálmánról, az ötvenes évek legbájosabb aranyifjáról szól:

> Legelső titok, mellynek kifecsegésére fölszabadittatánk, s mellyet a farsang tiszteletére el is mondunk, azt, hogy lángszivü költönk, *Liszt*nyai Kálmán lelke üsmét új szárnyakat kapott: Hymen-szárnyait. E napokban fog esküdni honunk egyik legmiveltebb, legnemesebblelkü hölgyével, *Halász* Ida úrhölggyel, kinek szelid, ábrándos szelleme vezérnemtőjévé lehet a szilajabb költő Géniusának. Azon baráti viszonynál fogva, melly bennünket feljogosit kegyeltjeink boldogságán örülni, szabadságot veszünk magunknak az ifjú dalnok házassági albumába néhány emlékmondatot jegyezni. Másnak is szabad elolvasni:
>
> A mézeshét alatt igaz magyarsággal nem hét napot értünk, hanem hét telet, hét nyarat.
>
> Mondják tövises rózsának a házaséletet; a nőtlen élet, amíg fiatal vagy: tövistelen rózsa, ha megvénültél: rózsátlan tövis.

Nagyon kedves híradás az is, hogy „fiatal népköltőnk, *Tóth* Kálmán egy *Szerelmi vadrózsái* által elragadtatott szép delnőtől aranyokkal terhelt ezüst serleget kapott jutalmul. Mint tudjuk: a jutalmazó kéz még szebb, mint a jutalom."

Még egy-két aranyos apróság:

> Milyen szép előmenetelt kezd tenni fővárosunkban a fényüzés, ahhoz érdekes statistikai adat lesz az, miszerint egyetlen virágárus nyolcezer forint áru báli-müvirágot hozott e napokban Pestre. Hogy mind el fogja-e adni, *arról már nem felelünk.*

Egy szerkesztő előfizetési íveket küldve szét, négyet közülük a postától visszakap, ilyen lakonikus hátiratokkal:

> *M. P. Ur innen elment.*
> *H. casino széjjelment.*
> *L. S. firma összement.*
> *N. kisasszony férjhezment!*

Ilyen versek is születnek, megjegyzendő, hogy mind a négy levél az ország különböző részéből tért meg.

*

A budai hegyeken virágoznak a cseresznyefák. *Csak meg ne bánják.*

*

A farsang elmult, el is temettetett egy nagy bőgőhegedűben, az utolsó színházi álarcos bálban, melly amennyivel rövidebb volt a többinél, annál jobbkedvvel végződött. Öregemberek vagyunk már, de még ilyen vig farsangot, mint az idei, nem értünk. Még a hó is esővé vált, mire a földre ért, *az emberek jókedvétől.*

*

Adja Isten, hogy az én öreg *Színházi Élet*-emnek ez a farsangi jóslata az idén is, a Nemzeti Színház centennáriumának esztendejében is beteljesedjék, legyen mindenkinek olyan forró jókedve Budapesten, hogy még a hó is elolvad tóle.

HAJDU JÓZSEF
Központi fütés, vizvezeték stb. berendezési vállalkozó
Budapest, VII., Stefánia-út 25. TELEFON: 2—973—59.

GERA LAJOS FIAI
épület- és butorasztalos mesterek
Budapest, VIII., Thék Endre-utca 35
Telefon: 1-370-20

BORBÉLY FERENC és OBERLÄNDER ENDRE
okl. mérnökök, építőmesterek és építési vállalkozók
Vállal magas és mélyépítést
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 49. Telefon: 1-208-48

Zubovits István
női és férfi bőrkabát készítő
BUDAPEST, KÁROLY KIRÁLY-ÚT 13.
(Ledermann udvar.) TELEFON: 1-381-08.

HESZ LAJOS
építőmester
BUDAPEST, I., LÓGODI-U. 9.
Telefon: 1—603—21.

FÉMSZÁLAS PICKLIN
szabadalmazott vászonfalsarokvédő
PICK EMIL, BUDAPEST
VI., PODMANICZKY-UTCA 63. TELEFON: 1—120—55

NEISZBACHER IMRE
Épület- és műlakatosmester
Budapest, VI., Aradi-utca 2. Telefon: 1—209—53.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

Kitüntetve 1936. évi ezredéves orsz. kiállításon
LIND fémáruüzem
Budapest, VIII., Gólya-utca 35.
Telefon: 1-348-21
Készít: Autó- és kocsilámpát, kórházi berendezéseket, háztartási bádogárut, katonai és műszaki cikkeket

Épületüveges GLATZ ANDRÁS
Alapítva: 1864.
Telefon: 1-324-67.
Budapest, VIII., Baross-utca 66—68 sz. Üzlet: Német-utca 50.

SCHNEIDER JÁNOS
Belső-berendező, épületasztalosáru-üzeme
BUDAPEST, VIII., KISFALUDY-UTCA 8.
ALAPÍTÁSI ÉV 1907. TELEFON: 1—346—16

Weisz és Csillag
vas és fémkereskedő
TELEFON: 1—425—07. Budapest, VIII., Bezerédy-utca 4. sz.

Tovább haladunk a fejlődés utján...

A Fővárosi Hirlap számára irta SZENDY KÁROLY polgármester

Az esztendő múlásával meglévő régi feladataink mellé megoldásra váró új problémák fognak sorakozni. Nem lehet természetesen arra gondolni, hogy az 1937. év folyamán a székesfőváros közönsége már teljes mértékben felszabadíthatja magát a megkötöttségek alól, amelyek a kifejlődött és nagyjából most már, hála Istennek, lezajlottnak tekinthető gazdasági válság kihatásaiként természetszerűen előállottak. A keresztülvitt szanálási intézkedések között egyetlenegy sem volt olyan, amely ne nyugodott volna erőteljesen megindokolt alapokon és bizonyos az, hogy ugyanakkor, amidőn a székesfőváros társadalmától, vagy annak egyes rétegeitől kényszerű áldozatokat követeltek a mostoha idők, ezeknek az intézkedéseknek végső következményeit a közület észrevehetően megérezte és mindjárt megnyugvással hozzátehetjük — kedvező irányban. Minthogy a közület nem egyéb a polgárok összességénél, így következésképpen az a helyzet állott elő, hogy a kialakulófélben lévő könnyebb boldogulás kihatásait végső eredményként ugyanazok a polgárok fogják megérezni, akik most az újabb áldozathozatallal hozzájárultak az anyagi kibontakozás útjának egyengetéséhez.

A jövő esztendőben ugyanazzal az eréllyel kívánjuk folytatni a székesfőváros fejlesztésére vonatkozó tevékenységünket, mint amilyen eddig is jellemezte a köz érdekében tett gesztiónkat. Továbbra is egyik *vezérelvünknek fogjuk tekinteni a takarékosságot* és bár kedvező előjelek szólnak amellett, hogy a reánk következő újabb 12 hónapban a közületi gazdálkodás sok nehézsége elhárul, semmiféle vonatkozásban sem fogunk a tényleges helyzet által biztosított mindenkori lehetőségeken túlhaladni. Vonatkozik ez a székesfőváros egész fejlesztési politikájára. A cél az, hogy minden kimunkálható eszköz igénybevételével tovább lendítsük Budapestet a világvárosias fejlődés joggal megkívánt útján, ugyanekkor azonban *a legteljesebb rigorozitással őrködjünk, váratlan eshetőségekre is felkészülve, az autonómia teherbíró képességének megőrzésén és egyensúlyának fenntartásán.*

Előreláthatóan követnünk kell a jövő esztendő folyamán is azt a korábbi gyakorlatot, amely a város jövő életét szolgáló nagyarányú beruházások megteremtéséhez a költségvetési kereteken kívülálló hitelösszegek igénybevételét mozgósítja. Az az egyetlen körülmény, hogy a székesfőváros közönsége minden elismerést megérdemlő példaadással teljesíti a saját városával szemben fennálló kötelezettségeit, elég biztosítékot nyujt arra, hogy *a székesfővárosnak nem kell különösebb mérlegelés tárgyává tennie további hosszúlejáratú beruházó kölcsönök felvételét.* Szükségszerűen ügyelni kívánunk azonban arra, hogy csak olyan mértékig vegyünk igénybe idegen tőkéket, amely feltétlenül szükséges ahhoz, hogy a beruházó programot a minimálisan megkívánt mértékig keresztülvihettük. Évről-évre be kell osztanunk a lehetőségeket és az alkotásokat és csak olyan intézkedések megtételére érezhetünk magunkban erőt, amelyeknek keresztülvitele *a legtávolabbról sem befolyásolja kedvezőtlenül pénzügyi mobilitásunkat*, illetve a belföld és a külföld előtt egyaránt kitünőnek ismert hitelünket.

Minden egyes ügykörben fognak történni végső kihatásokban jelentékeny beruházók, mégis úgy kell azonban tekinteni a dolgot, hogy a székesfőváros fejlődésének soha meg nem álló folyamatát évek szorgos munkájának egymásmellé tevődő eredményeiből alakuló cselekedetekkel szolgáljuk.

Törekvésünk ezzel a kérdéssel szoros összefüggésben igen természetesen arra is irányult, hogy a székesfőváros közönségét, az egyes társadalmi kategóriákat lassan-lassan felszabadítsuk az őket sujtó gondok alól. *Sokáig nem várathat magára az, hogy a fogyasztóképesség növelése céljából megfelelő intézkedések lássanak napvilágot*, ezeknek kezdeményezése azonban meggyőződésem szerint jelentékenyen túlhaladja a székesfőváros törvényhatóságának feladatát. El sem képzelhető másként ez az ügy, mint úgy, hogy *a kormányhatalom az egész ország valamennyi közületére egyformán kiható jelentőségü intézkedéseket tesz, természetesen abban az irányban, hogy általuk minél szélesebb néprétegek sorsában álljon be könnyebbedés.* Nem lehet itt kiragadni a sok lehetőség közül egyet vagy kettőt. Nem lehet azt állítani, hogy egyedül csak az adóterhek csökkentése, vagy az alkalmazotti fizetések emelése, esetleg más intézkedés az az orvosság, amely a fogyasztóképesség megnövelését hatékonyan szolgálja. A magyar királyi kormány rendkivül szeretettel és ügybuzgalommal szolgálja a nemzet sorsának jobbrafordítási ügyét és éppen ezért abban a biztos meggyőződésben élek, hogy a financiális helyzetben beálló és mind érezhetőbbé váló könnyebbedés olyan rendelkezéseket fog inaugurálni, amelyeknek hasznát, gyakorlati vonatkozású eredményeit a székesfővaros közönsége éppen úgy élvezni fogja belátható időn belül, mint az ország valamennyi többi törvényhatósága.

Bizalommal tekintek az új esztendő felé, a bizalom optimizmusa mellett megőrzöm azonban továbbra is az óvatosságot és ennek a két tényezőnek egyenlő alkalmazásával azt hiszem, hogy az 1937. év ismét a nagyobb, jelentékenyebb boldogulás korszakát hozza el fővárosunk történelmében.

KRITIKUS LEHET AZ 1937. ÉV IDEGENFORGALMUNKRA, HA NEM FEGYVERKEZÜNK A KÜLFÖLD NAGY VERSENYE ELLEN

Nagy feltünést keltett a főváros novemberi közgyülésén *Veress* Gábor dr. Máv. igazgató felszólalása, amelynek keretében a fellendült idegenforgalmunk körül támadt nagy optimizmus idején felemelte figyelmeztető szavát és reális okadatokkal és jelenségekkel bizonyította, hogy a közel jövőben ezen a téren kellemetlen meglepetések érhetnek, ha nem igyekezünk minden erőnkkel és a legnagyobb tervszerűséggel idegenforgalmi eredményeinket továbbra is biztosítani. Különösen figyelmet keltett az idegenforgalmi szervek együttmüködésének intézményes biztosítására benyujtott javaslata, aminek eredményeképpen azóta már hirek hangzanak az együttmüködésre való hajlandóságról. Emellett azonban a közgyülési beszédnek a bécsi idegenforgalmi berendezkedésünket illető része körül idegenforgalmi szakkörökben bizonyos vita is támadt. Ugy ennek a vitás pontnak tisztázása, valamint az együttmüködésre jelentkező készség tekintetében kérdést intéztünk

Veress Gábor dr.

Máv. igazgató, törvényhatósági bizottsági taghoz,

aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondta:

— Én az együttmüködésre vonatkozó hírek valódiságát egyelőre nem tudom megítélni, de ha valóban igy van, őszintén örülök, mert hiszen felszólalásomnak nem is volt más célja. Javaslatomat is ez a szándék vezette.

— Annál kínosabban érint azonban az az értesítés, hogy a *Gyógyhelyi Bizottság* bécsi berendezkedéséből téves információk alapján helytelen adatokra hivatkoztam. Készségesen és lojálisan elismerem, hogy ennek a példának applikálásában tévedtem, mert helytelenül voltam informálva. De nem ez a lényeg, mert hiszen százával tudnék felsorolni hasonló példákat, amelyeket bizonyára az idegenforgalom egyetlen tényezője sem tud kétségbevonni és amelyek arra mutatnak, hogy az együttmüködés előfeltételei ezidőszerint nincsenek meg. Pedig ennek az együttmüködésnek minden tekintet félretételével való kierőszakolása vitális érdeke idegenforgalmunk jövőjének.

— Ebből a jövőből csak a ma már áttekinthető legközelebbi két esztenlőre óhajtanék rámutatni.

Az 1937. év folyamán igen nagy mértékben érvényesülni fog a devalváló államok konkurrenciája.

Közvetlen tapasztalatból tudjuk, hogy menynyire olcsóbb lett *Olaszország*. Ma már nyilvánvaló, hogy *a francia frank devalválása után átmenetileg megindult drágasági folyamatot is visszaterelték a rendes mederbe*, abban a Franciaországban, amely *1937-ben a világkiállítással egy idegenforgalmi szempontból versenyenkivül álló attrakcióval vonja magához az utazni vágyókat.* Adataink vannak arról is, hogy a jelentékeny mértékben megolcsóbbodott *Svájc hallatlan erőfeszítéseket tesz, hogy régóta szunnyadozó idegenforgalmát megint felélénkitse.* Ilyen körülmények között egyenesen könnyelműségnek kell tartanom azt a felfogást, amelyik ezek mellett a veszedelmek mellett azzal a Pató Pálra emlékeztető logikával síklik el, hogy „Budapest a világ legszebb városa" — „divatba jöttünk" stb.

— Felelősségem tudatában állítom, hogy

az 1937. évi idegenforgalunk veszélyben van

és ha a súlyos visszaeséseket elkerülni akarjuk, akkor vállvetett munkával minden lehetőt el kell követnünk, hogy a nemzetközi versenynek ezeket a fenyegető kilátásait ellensúlyozzuk.

— Még súlyosabb probléma az 1938. év a tervbevett nagyszabásu eucharisztikus kongresszusra való tekintettel.

Ha ebben a kérdésben a különféle idegenforgalmi szervek annak idején nem járnának el a legalaposabban elgondolt, messzemenő tervszerüséggel és ha a tervszerű program kiszolgálásában nem felelnének meg a vállvetett együttmüködés és az önzetlen segítés magasabb követelményeinek, akkor ez a nagyszabásúnak ígérkező knogresszus a magyar idegenforgalom itthoni szervezetének olyan Sedánja lehet, amelynek hosszú időre terjedő káros következményei beláthatatlanok.

— Közgyülési beszédemben és azóta hivatalos minőségben, vagy a nyilvánosság előtt tett minden megnyilatkozásomban az a szándék vezetett és igazságom tudatában változatlanul továbbra is az a szándék fog vezetni, hogy az idegenforgalmi szervek komoly együttmüködését kikönyörögjem, vagy ha máskép nem megy, kierőszakoljam. Mert

enélkül az együttmüködés nélkül szépen fejlődő és minden objektiv tünet szerint nagy jövőre hivatott idegenforgalmunk visszafejlődésének elhárítása vagy pláne további fokozása lehetetlen lenne.

— Én pontosan ismerem és messzemenő mértékben megbecsülni tudom azokat a *parti kuláris sikereket*, amelyeket az idegenforgalom különféle szervei a maguk területén eddig is elértek, de éppen ezek a sikerek, ezeknek a sikereknek fenntartása és továbbfejlesztése teszi most már szükségessé, hogy fogjunk össze. Alkalmam volt meggyőződni róla, hogy egy ilyen összefogás nem lehetetlenség és ennek a tudatában a legnagyobb bizakodással tudok a magyar idegenforgalom szervezetének még szebb jövőjében hinni és remélni.

Bécr Sándor VÉSNÖKMESTER
V., Gr. Tisza István-utca 5. sz. ● Telefon: 1-824-29
szivacsalátétes BÉLYEGZŐJE
tartós, szép és tiszta

PRIMUSZ JÁNOS
ÉPITŐMESTER
TELEFON: 1-876-42.
BUDAPEST, FERENC-KRT 24.

Nagy Gyula
lakatosárugyár
Budapest, VIII., Kőris-utca 10.
Telefon: 1-348-15.

ZSITVAY TIBOR

Budapest és a magyar városok szerepéről a magyarság nagy küzdelmében

Zsitvay Tibor dr.-t, a Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezetének elnökét, amióta ezt a tisztet betölti, Budapest polgársága egészen a magáénak akarja tudni és a magáénak is tartja, amikor azt a rendkívüli és lankadatlan munkát figyeli, amelyet a főváros érdekében végez. A Budapestért folytatott várospolitikai munka azonban nem meríti ki. *Zsitvay* Tibor hatalmas munkabírását, jut ideje és ereje törvényhozói feladatának betöltésére is és szeretettel gondozza Kecskemétet, amelynek bizalma a törvényhozásba küldte. Kecskeméten át a vidéki várospolitikába is belekapcsolódik és most lekötötte érdeklődését a magyar városok vezetőinek a minap Budapesten lezajlott találkozója.

Mint mindenben, a vidéki városok és a főváros élete között is a harmóniát és a céltudatos együttmunkálkodás feltételeit keresi, hogy ez az egység az egész ország kultúráját és ezzel a boldogabb jövő kiharcolását szolgálja. Ez csendül ki az alábbi nyilatkozatból is, amelyet

Zsitvay Tibor dr.,

a NEP Fővárosi Szervezetének elnöke

a *Fővárosi Hirlap* munkatársa előtt tett a magyar városok kultúrharcáról és feladatairól:

— **Abban a nagy harcban, amelyben ma állunk, de nem csak mi, hanem — ki merem mondani, — egész Európa, sőt talán az egész világ, a kis magyarsziget csak akkor tudja megvívni a maga harcát, ami még reá vár, ha városaiban, mint a nemzeti kultúra gócpontjaiban minél több erőt tud összegyűjteni. Nemcsak fizikai, materiális erőkre kell itt gondolni, mert ez még nem minden. Ha krónikásaink és történetíróink feljegyezték, hogy milyen gonddal erősítgették őseink váraikat, hogy védelmi hivatásuknak megfelelhessenek, arra kell gondolnunk nekünk is, hogy városainkat felvértezzük lelkileg, szellemileg, anyagilag egyaránt, mert minél erősebbek, annál biztosabb a mi jövőnk.**

Én, a magam részéről, aki csaknem két évtizedes közéleti munkámban figyelem városomnak, Kecskemétnek a vívódó küzdelmét a maga gazdasági és kultúrális boldogulásáért, és mint a Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezetének vezetője, Budapest kultúrális és gazdasági életének ütőerén tarthatom a kezemet és látom a fővárosnak harcát és munkáját a maga nemzetközi értékeléséért és érvényesüléséért, ha meggondolom azt a szerepet, amit Budapest ma játszik a magyarság nagy küzdelmében és igazságának érvényre juttatásában: lehetetlen hálát nem éreznünk azok iránt, akik ennek a munkának a sikerét biztosítani és szélesebb körben ismertté tenni igyekeznek.

És ebben a munkában előljár a Magyar Városok Országos Szövetsége, amely a magyar városokat fogja össze, szervezi egységes munkára, hogy azután nemzetközi szövetségén keresztül az egész világ városaival megismertesse a magyar kultúrmunkát.

Szeretném, ha erre a munkásságra idehaza jobban felfigyelnének, mert a városunk dolga, mindnyájunk dolga, az ő erejük a magyar kultúra várát erősíti.

Zsitvay Tibornak ez a nyilatkozata karácsonyi szózatként szól a magyar lelkekhez, amelyek bizonyára értékelik azt az erőforrást, amelyet a városok kultúrája jelent a magyarság számára és csatlakoznak ahoz a kívánsághoz, hogy ezt a munkát több figyelemben, több támogatásban kellene részesíteni.

Elkészült az óbudai híd városrendezési programja

A tervek szerint Budapest városképe néhány éven belül teljesen megváltozik

A főváros törvényhatósági bizottsága legutóbbi közgyűlésén tanácsnokká választotta *Kempelen* Ágoston műszaki főtanácsost. Erről a választásról igazán el lehet mondani, hogy nem keltett meglepetést, hiszen Kempelen Ágoston hosszú időn át vezetője volt a városrendezési és magánépítési ügyosztálynak műszaki főtanácsosi rangban és most, hogy a statusrendezéssel kapcsolatban az ügyosztály élére műszaki képesítésű tanácsnokot állítottak, ennek a poziciónak betöltésére ő mutatkozott a leghivatottabbnak, nemcsak a folytonosság és a méltányosság elve alapján, hanem mindenekelőtt azért, mert a legteljesebb rátermettséggel, kiváló szaktudással és közismert pártatlansággal vezette eddig is ügyosztályát. Tevékenységéhez a legutóbbi esztendők városrendezési és városfejlesztési munkálatai terén sok nevezetes alkotás fűződik és most, amikor ezen a téren a legközelebbi időben hatalmas arányú tervek várnak megoldásra, még több alkalma lesz bebizonyítani rátermettségét.

Megválasztatása alkalmából a *Fővárosi Hirlap* munkatársa felkereste

Kempelen Ágoston

tanácsnokot,

hogy ezekről a közel jövőben megoldandó problémákról felvilágosítást kérjen tőle. Nagyértékű válasza a következő volt:

— Arra való tekintettel, hogy *a városrendezési törvény* beiktatása most már csak rövid idő kérdése, működésünk homlokterében azok az intézkedések állanak, amelyek ennek a törvénynek a gyakorlati életbe való átültetését szolgálják.

— A székesfőváros városképe a reánk következő esztendők folyamán jelentékeny változásokon fog keresztülmenni.

Valósággal halmozódnak a megoldásra megérett feladatok, amelyek közül a legfontosabbak a *Horthy Miklós-híd budai környékének rendezése, az óbudai városszabályozás megkezdése, a Forum kialakítási tervei, a Madách Imre-sugárút előkészítő munkálatai.*

— Az ügyosztályom által hosszú idő óta folytatott

városfelmérési munkálatok

már tekintélyes mértékben előre haladtak és a polgármester úr megértő támogatása folytán joggal reménylhetjük, hogy az intenzív városrendezés szempontjából olyannyira fontos művelet befejezése rövidesebben megtörténik, mint azt eredetileg így is terveztük.

— **A Horthy Miklós-híd**

tervszerű folyamatossággal előrehaladó munkálatai teljesen bizonyossá teszik azt, hogy az *új összekötő vonal a jövő esztendő végére rendeltetésének átadható lesz.* A budai parton elterülő városrészben, amely legelsősorban fogja érezni a Pesttel való közeli összeköttetés előnyeit, valamennyi előzetes terv készen áll arra nézve, hogy minden szükséges intézkedést életrehívhassunk. Arra való tekintettel azonban, hogy

az Államvasutak belátható időn belül gyökeres megoldást kívánnak a budapesti pályaudvarok tekintetében létrehozni,

nekünk és a városrendezési bizottságnak is figyelemmel kell lennünk az ezzel kapcsolatban esetleg későbbi időpontban felmerülő óhajokra. Ez magával hozza azt, hogy a beépítéseknél különösképpen vigyázzunk egyes nagyobb méretű területkomplexumokra.

— Az óbudai városszabályozás a legutóbbi napokban hatalmas lépéssel jutott közelebb a megvalósuláshoz.

A Fővárosi Közmunkák Tanácsa meghirdette a tervpályázatot az óbudai híd feljárójának szabályozására, rendezésére és beépítési módjának megoldására.

Nagyon érdekes az a tervezési programm, amelyet a Közmunkatanács a pályázaton résztvevőknek előír. *Megváltozhatatlan adottságoknak kívánja tekinteni a híd tengelyének vonalát, a hídtöltésnek a hídfőnél való magasságát, a felső és alsó rakpartok fekszintjeit, az óbudai római katolikus plébánia és izraelita templom, a dohányraktár udvarában álló Zichy-kastély és a Flórián-téri római fürdőmaradványokat, nemkülönben egyes útvonalvezetéseket és a hídfeljárónak 2.5 százalékos lejtését.*

— A tervezőknek figyelembe kell venni a Vörösvári-útnak a hídhoz való vezetését, a Vörösvári-utcából a dunaparti kivezető út megközelíthetőségét, a Vörösvári- és Pacsírtamező-utca, továbbá a Szentendrei-út és Pacsírtamező-utca összeköttetését, a Lajos-utca északi irányban történő meghosszabbítását, a Kiscelli-utca összeköttetését a hídfeljáróval és a régi Szentháromság-szobor elhelyezését. Minthogy márciusban lejár a tervpályázat, bízhatunk abban, hogy

a tavasz beálltával Óbuda városrendezésének ügye hatalmas léptekkel halad előre.

— Igen nagyjelentőségű Budapest jövő képének kialakulása szempontjából az úgynevezett

fórum és a beletorkoló Madách Imre-sugárút.

Mindkét téren komoly munka folyik és ennek következménye gyanánt el lehet majd mondani az 1937. esztendőről, hogy a székesfőváros történelmében az új várossá való átalakulást illetően döntő jelentőségű lesz.

Szakoktatásunk fejlesztése

Írta Felkay Ferenc dr. tanácsnok

A trianoni Magyarország fővárosa talán még fokozottabb súlyt helyez az oktatásügyre, mint amilyen áldozatokat hozott a hajdani Nagymagyarország fővárosa. Ennek meg is van az értelme. Talán soha nem volt még akkora szükség a magyar kulturfölény tényleges dokumentálására, mint most, amidőn megtörő félben van az a sok félreértés és közöny, amely áthághatatlan falként meredezett még pár esztendővel is legtermészetesebb célkitűzéseink elé.

Ha visszapillantást vetünk a letűnőben lévő esztendőre, megállapíthatjuk, hogy *a székesfőváros tanügyi téren újabb alkotások egész sorával gazdagította a közoktatásügyet. Ugyanígy folytatjuk a jövő esztendőben is,* sőt talán fokozottabb mértékben tudjuk szolgálni a tanügyet azon a réven, hogy 1937-ben már az általános irányú oktatáson kívül *több figyelmet szentelhetünk a szakirányú oktatás fejlesztésének is.* Külföldi példák egész sora bizonyítja azt, hogy az intellektuális pályáknál esztendők óta mutatkozó munkaerőtúltermelés szükségszerű következménye gyanánt az ifjúság örvendetes mértékben tódul a gyakorlati irányú életpályákra. Minthogy az ipar és a kereskedelem, valamint a mezőgazdaság nagyobb arányú fejlődése a hatalmasabb szellemi felkészültséget is megkívánja, kötelessége a székesfőváros közönségének, hogy ebben az irányban megteendő intézkedéseivel a maga részéről is előmozdítsa a régen még idegenkedéssel fogadott, most azonban a közönség széles rétegeihez közelebb kerülő életpályákon való boldogulást.

Különösen *az ipari irányú szakoktatás az,* amelyre már a jövő esztendőtől kezdve fokozottabb gondot kívánunk fordítani. Gyakorlati berendezésekkel felszerelt *munkaiskolák megteremtése vár reánk,* amelyek az egyes ipari ágazatokban való középfokú szakismeretek elsajátítását lesznek hivatottak szolgálni. Ezt az iskolatípust a külföld nagyvárosaiban úgyszólván mindenütt kitermelte már a szükségesség és akár Bécsre, akár a német vagy olasz városokra gondolunk, elismeréssel kell megállapítanunk, hogy a gyakorlati irányú ipari szakoktatás terén ezek a városok jelentékeny eredményeket értek el. Mi eddig javarészt csak különböző általános és szakirányú iparostanonciskoláinkkal szolgáltuk az iparosképzés ügyét és most a legközelebbi években leszünk csak abban a helyzetben, hogy ezt a kiképzést, amely a rendelkezésre álló lehetőségek között mindenesetre a legmegfelelőbbnek volt mondható, tovább építsük és tovább fejlesszük.

Speciális szociális viszonyainkra való tekintettel ügyelni kívánunk azonban arra is, hogy az iparos- és kereskedőképzés útjából az e pályákra irányított ifjúság elől elhárítsunk a legkiáltóbb akadályokat. Bár az ideális megoldás az lenne, hogy minden iparostanonciskola mellett *iparostanoncotthon* is működhessék, erre a pénzügyi lehetőségek mostani állapotában gondolni sem lehet. Ettől függetlenül megteszünk azonban mindent arra vonatkozóan, hogy *szociális téren is segíthessük a rászorult ifjúságot* és egyrészt *az iskolaorvosi intézmény bekapcsolásával* közegészségügyi téren, másrészt *az étkeztetési* és *üdültetési akció* segítségével az eddiginél jobb helyzetet teremthessünk.

Electrolux porszívógép és hűtőszekrény újra kapható
SZENDE, MAGYAR-UTCA 3.
TELEFON: 1-868-15

DEUTSCH LIPÓT
műszerész
Budapest, VI., Paulay Ede-u. 65. Tel.: 1-291-86.
Különleges ipari varrógépek minden iparágnak.

BUDAPEST JÖVŐJE

A Fővárosi Hirlap számára írta:

viléz József Ferenc dr. kir. herceg

Kevés városnak jutott olyan szomorú sors osztályrészül, mint amilyennel a háború utáni Budapestnek kellett megküzdenie. Hála a Gondviselés bőkezűségének, amellyel a mi szépséges fővárosunkat megáldotta és hála annak a bölcs előrelátásnak, amellyel a székesfőváros vezetői és polgársága idejében felismerték Budapestnek a rendeltetését, ma büszkeséggel állapíthatjuk meg, hogy a mi fővárosunk az egész világon ismert és tisztes nevet vivott ki magának.

Sipőcz főpolgármester és Szendy polgármester példás egyetértéssel dolgoznak annak a nagyvonalú munkának a megvalósításán, amely célul azt tűzte ki magának, hogy Budapest legyen a középeurópai idegenforgalom centruma. Mindkettő rajongó szeretettel csüng a székesfőváros fejlődésén és alig van olyan megnyilatkozásuk, amikor ne jövőbelátó elgondolásokkal jelölnék ki az utat a székesfőváros jövő fejlődését illetően.

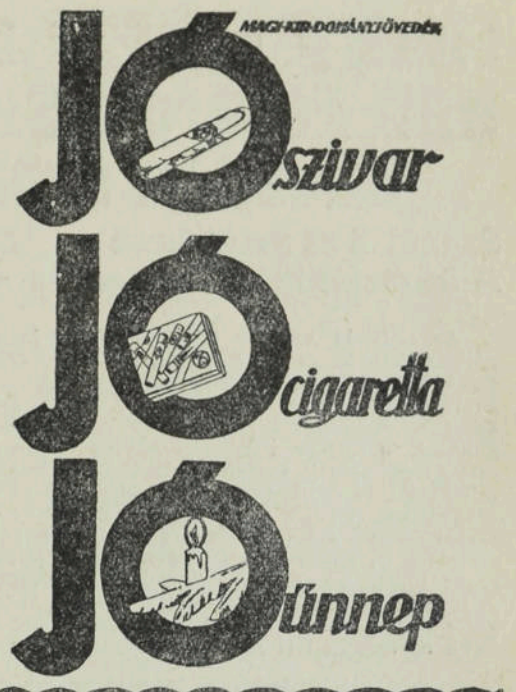
Mi, akik Budapest idegenforgalmát és fürdőügyét társadalmi úton szolgáljuk, hivatott tanui vagyunk annak a nagyszabású és céltudatos munkának, amely egy évtized alatt Budapestből egy virágzó, pompás várost teremtett, amely minden tekintetben alkalmas az idegenek üdülési és nyaralási igényeinek a kielégítésére. Ma Budapestnek Magyarország idegenforgalma kialakításában a legjelentősebb szerepe van és valóban örvendetes az a fejlődés, amelynek napról-napra tanui vagyunk. A statisztikai adatok azt mutatják, hogy itt nem ugrásszerű emelkedésről van szó, hanem egy évről-évre fokozódó jelentékeny külföldi vendégtöbbletről, ami mindennél ékesebben bizonyítja azt, hogy ennek az eredménynek az elérésében az idegenforgalom hivatott képviselőinek céltudatos munkájáé az érdem.

A vezetésem alatt álló Budapest Fürdőváros Egyesület Budapest idegenforgalmi értékeinek a kibányászásában elsősorban a székesfőváros területén fakadó gyógyforrások fokozottabb népszerűsítését és kihasználását tűzte ki maga elé. Több mint egy évtizedes munkával sikerült ennek a gondolatnak a hazai közvéleményben gyökeret vernie és ugyancsak megnyertük a csatát a külföldi frontokon is, mert ma már nincsen úgyszólván intelligensebb külföldi orvos, utazási irodai tisztviselő vagy ujságiró, aki ne venne tudomást arról, hogy Budapest a világ egyik legértékesebb és legnagyobbszabású fürdővárosa.

Az elmult években valóban nagyszámú és értékes külföldi fürdővendég nyerte vissza egészségét a budapesti thermális vizekben és évről-évre nő azoknak a száma, akik gyógyulás céljából felkeresik az immár világhirűvé vált budapesti gyógyvizeket.

Már most nekünk arra kell törekednünk, hogy egészséges fürdőpolitikával egyengessük a további fürdőfejlesztés útjait és, hogy az elkövetkező évtizedben igyekezzünk megteremteni mindazokat az intézményeket, amelyek Budapest Fürdőváros teljes kialakítása érdekében szükségesek. Elsősorban a tudományos fürdőkutatóintézet létesítéséről van itt szó. Meg kell építeni minél sürgősebben a fürdőkórházat, ami szociális szempontból elodázhatatlan kötelesség. Meg kell szervezni a kúratipusokat,be kell vezetni a gyümölcskúrákat, az ivókúráknak megfelelő hajlékot kell biztosítani, az orvosok érdeklődését a fürdőváros iránt fokozni kell és gondoskodni kell a külföldiek számára mindig megfelelő attrakciók és szórakozási lehetőségekről, amiben hála Istennek, Budapesten nem igen lehet hiány. Ez az a szilárd bázis, amelyre Budapest felépítheti a maga jövőjét, mert az egyenletesen megalapozott fürdő- és üdülővendégforgalom független a divattól és eshetőségtől és kizárólag rajtunk múlik, hogy ügyes propagandával, leleményességgel mennyi fürdővendéget tudunk magunknak évről-évre biztosítani a kiapadhatatlan nagy európai emberresevoirból.

Az új esztendőben Budapest Székesfővárosnak minél több idegent, minél több fürdővendéget kívánok, mert ennek örülni fog a kereskedő, az iparos és minden gazdasági tényező és a külföldiek által nálunk itthagyott pénz a gazdasági élet vérkeringésébe friss lendületet és új erőt fog hozni. Erre az erőgyarapodásra a mi sok megpróbáltatáson átment fővárosunknak szüksége is van és reméljük, hogy az idegenforgalom fokozott megnövekedése fogja meghozni számunkra a várvavárt gazdasági fellendülést.

Karácsonyi beszélgetés BESSENYEY ZÉNÓVAL

Angyalföldről, a szegények kerületéről

Bessenyey Zénó dr.-t, a Közmunkatanács elnökét, úgynevezett *nagy témákról* szoktuk megkérdezni. Az elmult esztendő, de talán még inkább az elkövetkezendő év ugyancsak kínálta és kínálja a nagy témákat. A Közmunkatanács előtt soha annyi és soha olyan sok nagyszabású terv nem feküdt, mint mostanában. Bár, amikor azt mondjuk, hogy *feküdt*, a szokásos, de mégsem a megfelelő meghatározást használjuk, mert *a Közmunkatanácsnál ma nem fekszenek a tervek*, hanem ugyancsak élnek, gyors ütemben megmozdulnak és a lehetőséghez képest valóra is válnak. Az építésügyi szabályzattól Óbuda rendezéséig, a dunaparti problémáktól a Madách Imre-útig sok minden megmozdult és a megvalósulás felé siet az eddig ábrándként kezelt Fórum és nemsokára már számolni kell az új, hatalmas feladattal, amely Budapest és a Pestkörnyék városrendezésében fogja megtalálni az összhangot.

De most, a karácsonyi misztikum hangulatában pihenni hagytuk a nagy koncepciókat és *Bessenyey* Zénónak a szíve körül tapogatóztunk. Sokágú közéleti tevékenysége közepette a szívének akkor kell legjobban kormányoznia elhatározásait, amikor abba a kerületbe lép, amelynek bizalma a törvényhatósági bizottságba küldte. A XIII. kerület, *Angyalföld* szorul ebben a nagy városban a legjobban arra, hogy emberi érzésekkel pótoljuk meg a törvényt és a szabályrendeletet.

— Angyalföld — mondja Bessenyey Zénó és hivatalának ablakából messzire elnéz a szegénység tanyája felé, — el tudom képzelni, hogy valakinek talán terhes és kényelmetlen is lehetne az angyalföldi problémákkal foglalkozni. *Én azonban örülök, hogy rám esett ennek a kerületnek gondja.* Minden erőmmel igyekezem betölteni azokat a feladatokat, amelyek ott reám várnak. Nem a Közmunkatanács elnöke jelenik meg a nehéz kenyérgondokkal és ezernyi ügyes-bajos dolgokkal jelentkező embersereg előtt, hanem a képviselő, a városatya, de talán elsősorban az érző ember. És örömmel állapíthatom meg, hogy a jószándékomat és a segítő munkámat méltányolják is. *Megható az a szeretet, amellyel körülvesznek* és a megértés, amely leszereli a békétlenséget, amikor látják, hogy mindenkivel pártatlanul foglalkozom és amikor a lehetőségek határáig elmegyek, józanul belátják, hogy tovább elmenni nincsen lehetőség. És meghat *az a hazaszeretet, amellyel ezek a szegény emberek el vannak telve* és amelylyel a közügyeket figyelik. Szegénységükben ez az erőforrásuk is, amely bizalommal tölti el őket a jövőre nézve. És ez nagyon fontos.

— Ebben a munkámban, amelyet nagy szeretettel végzek, erős támaszom bizottsági tagtársam, *Hegedüs* Bertalan dr., aki erős szociális érzéssel felvértezve vesz részt a törvényhatósági bizottság munkájában és fáradhatatlanul dolgozik úgy a kerület általános érdekeiért, mint a szociális segítés körül. A kerületi pártszervezet is áldásos tevékenységet fejt ki. *Fülöp* Endre kerületi elnök, *Babitz* Gyula helyettes elnök, *Széll* Elemér dr., az ifjúság vezetője, *Sarkady* Sándor, az iparosság irányítója és az adminisztratív munka élén *Miriszlay* Béla párttitkár és *Bartl* Károly helyettes titkár mind kitűnően töltik be helyüket.

— A szociális kérdések mellett a *kerület fejlődése* is gondunk és ezen a téren is szép eredmények mutatkoznak. A *kerületi előljáróság* legközelebb felépülő modern otthona, a *gyüjtőcsatorna* építése nemcsak a fejlődést szolgálja, hanem ugyanakkor *munkalehetőséget is nyujt a lakosságnak.* A közelebbi jövő feladatai sorába tartozik a *piackérdés rendezése* és kívánatos *a kerületi vásárcsarnok létesítése.* Remélem, hogy *a stadion és a sportcsarnok nagyszabású tervében Angyalföld is számításba kerül*, az itt kínálkozó nagy városi területek és a célnak megfelelő forgalmi összeköttetés révén.

Itt hirtelen megállt a beszélgetésben *Bessenyey* Zénó.

— Ezeket a kérdéseket mint a kerületért dolgozó városatya említettem fel csupán. A karácsonyi hangulatban Angyalföldről nem a Közmunkatanács elnöke nyilatkozott.

Ezt nem mondta, de hozzátehetjük: a szegényemberek szerető, megértő szív nyilatkozott meg *Bessenyey* Zénóban, aki fogadóóráin annyi meleg szeretettel szokta megszorítani a hozzáforduló vihardúlt, csatakos, szegényemberek kezét.

640 karácsonyi kinevezés

A várvavárt kinevezések megtörténtek a fővárosnál. Január elsői hatállyal *640 állás* betöltése vált esedékessé és az állásokra *3200 pályázat* érkezett be. *Farkas* Ákos dr., az elnöki ügyosztály vezetője hétfőn terjesztette aláírásra a végleges listát *Sipőcz* Jenő dr. főpolgármester és *Szendy* Károly polgármester elé.

A polgármester által kinevezettek sorában

főjegyzővé neveztetett ki *Pottornyay* Sándor, *Matolay* Viktor, *Lukács* József, *Remete* Viktor, *Rózsavölgyi* István, *Della Donna* Mihály, vitéz *Horváth* László, *Havlin* Károly, *Flaxmayer* József;

tanácsjegyzővé kineveztettek 32-en;

fogalmazóvá 73-an;

az árvaszéknél ülnökké Döbrösy Vilmos, továbbá főjegyzővé 2, jegyzővé 6, fogalmazóvá 4;

a tiszti ügyészségen főügyész-helyettessé Feigler Károly, továbbá ügyésszé 3, ügyész-helyettessé 2, alügyésszé 3, fogalmazóvá 2;

a mérnöki szakon műszaki főtanácsossá Demeter Dezső, *Rózsás* Pál, *Dörre* Endre, továbbá műszaki tanácsossá 5, főmérnökké 12, mérnökké 21, segédmérnökké 57, műszaki főtisztté 7, műszaki altisztté 7;

fővegyésszé Sarló Károly, vegyésszé 2, segédvegyésszé 2;

a statisztikai hivatalnál fogalmazóvá 1, segédfogalmazóvá 2, főtisztté 1, segédtisztté 9;

a levéltárnál levéltárossá 1, allevéltárossá 1, segédlevéltárossá 2;

a könyvtárnál főkönyvtárossá *Kelényi* Béla és *Witzmann* Gyula, továbbá könyvtárossá 2, segédkönyvtárossá 2, főfelügyelővé 1, felügyelővé 4, főtisztté 6, tisztté 12;

a múzeumoknál osztályigazgatóvá Horváth Henrik és *Nagy* Lajos, továbbá múzeumi tisztté 1;

az erdőmérnöki karban erdőmérnökké 2;

az állatorvosi karban állatorvosi tanácsossá *Semsey* Géza, továbbá állatorvossá 2, segédállatorvossá 3;

az állatkertnél főfelügyelővé Szabó Ferenc;

gyorsíróvá Zabik László és *Pál* István;

idegenforgalmi igazgatóvá Zilahy Dezső, *aligazgatóvá Markos* Béla, idegenforgalmi titkárrá 5, köztük elsőnek *Mátéka* Béla;

a köztisztasági hivatalnál aligazgatóvá Fekete Géza, továbbá főfelügyelővé 1, felügyelővé 2, főtisztté 2, tisztté 4;

az adóhivatalnál főtanácsossá *Fleischer* Tihamér és *Marics* József, továbbá tanácsossá 7, főtisztté 11, tisztté 30;

a gazdasági felügyelői karban főfelügyelővé 4, felügyelővé 5, főtisztté 8, tisztté 16;

a kertészetnél főintézővé 1, intézővé 1;

a segédhivatali tisztviselők létszámában főigazgatóvá 2, igazgatóvá 5, irodafőtisztté 22, irodatisztté 40, kezelő főtisztté 3, kezelő tisztté 8;

a gondozó nővérek sorában főgondozó nővérré 6, gondozó nővérré 6.

A főpolgármester által kineveztetett

segédfogalmazóvá 76, ügyészi fogalmazóvá 4;

a számvevőségnél számvevőségi főtanácsossá Herein Károly és *Bonta* Pál, továbbá tanácsossá 5, főtisztté 13, tisztté 33.

Az újonnan kinevezettek kedden délelőtt tették le *Lamotte* Károly dr. alpolgármester kezeibe az esküt.

Mérleg a nagy munkáról, amelyet a NEP Fővárosi Szervezete a közérdek önzetlen szolgálatában végzett

Szanálás és autonómia — Az üzempolitikai vizsgálatok eredménye A közszállítások új rendje — Idegenforgalom és városfejlesztés

Az esztendő vége az elszámolások ideje a magángazdaságban és a közéletben is. Jóleső érzés az elszámolást kérni ott, ahol plusz van a mérlegben, ahol eredményekre számíthatunk. Ezt a jóérzést akartuk megszerezni magunknak is és a közönségünknek is, amikor a *Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezetének* évzáró mérlegébe kívántunk bepillantani. Az eredmények, amelyeket a párt a várospolitikai életében elért, az aktuális esetek alkalmából ismeretesek és közismert az a nagy súly és tekintély is, amelyet a párt önzetlen és céltudatos munkájával, sok ösztönző kezdeményezésével elért. A főváros egész polgársága értékeli ezt a hatalmas, közérdekű munkát, de mégis plasztikusabban állítja elénk az összefoglaló mérleg, amelyért

Terbócz Imre

országgyűlési képviselőhöz, a pártszervezet főtitkárához

fordultunk, aki a *Fővárosi Hirlap* számára a következő érdekes beszámolót adta:

— Az 1936. évi XII. t.-c. a főváros háztartásának rendbehozatala céljából szanáló főpolgármestert állított a törvényhatóság élére egy évi időtartamra. A *Nemzeti Egység Pártjának* a főváros törvényhatósági életébe való bekapcsolódása egybeesik ezzel a szanálási időponttal. Pártunk vezetőségének legfőbb gondja az volt, hogy a város vezetésének ezt a súlyos megrázkódtatást jelentő gazdasági átalakítását *minél simábban* oldja meg. Tekintettel arra, hogy pártunk az autonómia alapján áll, az autonómia rendíthetetlen híve, mindent elkövetett, hogy *az átmeneti idő alatt is lehetőleg az autonómia bekapcsolódásával legyen a szanálás műve keresztülvihető.* Ebből a célból pártunk elnöksége *Zsitvay* Tibor őexellenciájának kezdeményezésére

az üzempolitikai bizottság

megalakítását indítványozta. Az üzempolitikai bizottság hivatása volt és hivatása ma is az üzemek racionális alapokra való fektetése és ezáltal az üzemgazdasági irányelveknek meghatározása a jövőt illetőleg.

Ezért a főváros adóbevételei mellett az üzemek hozzájárulása a főváros költségvetésének nagy hányadát teszi ki és minél jobb gazdálkodás folyik az üzemeknél, annál kevésbbé kell a polgárságot új adókkal megterhelni.

— Pártunk, felismerte azt a tényt, hogy ezeknek a kérdéseknek kimunkálásával akarta a szanálás keresztülvitelét megkönnyíteni. Ebből a célból először az *Elektromos Művek* üzemi gazdálkodásának megvizsgálásához látott és ezeknek

a vizsgálatoknak eredményeképen igen jelentékeny megtakarításokra tett szert,

amelyeknek gyakorlati eredménye máris mutatkozik az Elektromos Műveknél, azonban teljességében természetesen csak a programszerűen beállított idő leteltével fog mutatkozni. Az ilyen nagy üzemnek minden ízében való vizsgálata természetesen hónapokat vesz igénybe, úgy, hogy *az összes üzemeknél végzett munkálatok körülbelül egy évi időtartamot fognak igényelni.*

— Jelenleg folyamatban van a fővárosi *Vízművek* üzemmenetének vizsgálata, amely abból a célból is nagy jelentőségű, mert a Vízművek nagy rekonstrukciós munkáiból kifolyólag *a város vezetősége a vízdíjaknak emelését határozta el, mégpedig 4 fillérrel akarta növelni köbméterenként.* Az üzempolitikai bizottság munkájának eredményeképen azonban

ilyen irányú vízdíjemeléstől tartani nem kell,

ami egy újabb fogyasztói megterhelés elkerülését jelenti.

— Igen sok a panasz *a Beszkárt közlekedési- és tarifareformja ellen,* ami még nem került az üzempolitikai bizottság tárgyalása alá. Rövid időn belül azonban ebben a kérdésben is éreztetni fogja hatását az üzempolitikai bizottságnak a polgárság érdekében kifejtett munkálkodása, úgy, hogy *alapos kilátás van arra, miszerint a közönségnek jogos panaszai közmegelégedésre megoldást nyernek.*

— A négy nagyüzem letárgyalása után *sorra kerül majd a többi kisüzemeknek az átvizsgálása is.*

— Legutóbb pártunk

a közszállítások sokat vitatott kérdésével

foglalkozott. A Közszállítási Szabályzatnak sok esetben helytelen gyakorlati értelmezéséből származó visszásságok megszüntetése érdekében a közelmúltban ankétot hívott egybe, ahol komoly megvitatás tárgya volt ez a kérdés, főleg annak az iparosságot érdeklő vonatkozásaiban. Ugyanis az ankét nagyon helyesen a közszállítások közül

elsősorban a kis- és középiparosokat érdeklő kérdésekkel foglalkozott,

mert ez a társadalmi réteg az, amelynek legfőképen szüksége van arra, hogy a hatalmas és tőkeerős vállalatok el ne üssék becsületes munkájukat a közszállításoktól. A Közszállítási Szabályzat és annak egész szelleme kifejezetten védi a kisiparosok, kisipari csoportok, vitézek és frontharcosok érdekeit. Ennek a törvényes célnak hathatósabb gyakorlati megvalósítása érdekében az ankét több határozatot tett magáévá. Az egyik határozat szerint *módot kell nyujtani arra, hogy a reálisan pályázó és becsületes munkájából élő iparossal a közszállításban irreális ajánlatok ne konkurrálhassanak.* A kisiparosoknak és vitézeknek meg van ugyan a közszállítási pályázatoknál a hatszázalékos kedvezményük, de még ezen felül is szükségesnek látszik, hogy *feltétlenül biztosittassék számukra a reális kalkuláció lehetősége.* A másik határozat szerint a megfelelő tőkeerővel nem rendelkező iparosok részére

a Kisipari Hitelintézet útján úgynevezett termelőhitelt kell biztosítani,

abból a célból, hogy amennyiben közszállítási megbízást nyernének, ne legyenek kénytelenek már az anyag beszerzésénél kiszolgáltatni magukat az uzsorának. *Az Iparügyi miniszter úr és a polgármester úr a párt közbenjárására egyenlő arányban befizetést teljesit a Kisipari Hitelintézetbe,* hogy ezzel az iparosság részére a termelő hitelakció megindítását lehetővé tegye. *Az Iparügyi miniszter úr egyebekben is nagyon szívén viseli az iparosság érdekeit a közszállításoknál* és minisztériumában fel is állított egy külön szakosztályt, *közszállítási szakosztály* címen, amely soronkívül rendelkezésére áll minden iparosnak és kereskedőnek, akik a közszállításokból kifolyólag bárminemű sérelem ért.

— Pártunk különösképen nagy súlyt fektet

a főváros idegenforgalmának fejlesztésére.

Az idegenforgalom, mint iparág, fővárosunkban még nagy lehetőségekkel rendelkezik. Ebből a célból meg kell ragadni minden rendelkezésre álló eszközt, hogy idegenforgalmunk fejlődését minél jobban előmozdítsuk. Mint ismeretes, az idegenforgalom hathatós előmozdítását célozza Budapestnek *fürdővárossá* való kifejlesztése, amelynek érdekében a nyáron sok tanusággal járó ankétet tartottunk.

— Pártunk jelenleg a polgármester úrral karöltve *a Tabán parkositása és rendezése, gyógyszállóval való ellátása, Rudas-fürdő átalakítása, Rheuma-kórház épitése, a meglevő szállodák modernizálása,* továbbá *a hitelkérdés megoldásával, világhírű gyógyfürdőink kihasználásával foglalkozik.* Nagy külföldi propagandával egybekötve mindezek a tervek azt a célt szolgálják, hogy *idegenforgalmunk minél nagyobb arányúvá fejlődjék.* Hogy mit jelent ez a főváros lakossága szempontjából, ma már nem kell magyaráznom.

— Igen jelentős elhatározások történtek az év folyamán

Budapest városrendezési kérdéseiben.

Itt elsősorban *Óbuda* és a *Viziváros szabályozására* kívánok rámutatni, valamint az *óbudai hídnak* a közel jövőben történő megépítésére. Ezeknek a terveknek kimunkálásában pártunk vezetőszerepet játszott.

— Ezeken a kerületi, illetve a kerület keretein túlemelkedő, általános érdekű problémákon kívül állandóan foglalkozott a párt

a kerületek számtalan, kisebb-nagyobb közérdekű kérdésével,

amelyek sorából sokat a megvalósuláshoz segített és sokat terelt a közeli megvalósulás útjára. De ezek felsorolására hosszú fejezetekre volna szükség . . .

*

Ezekben kaptunk beszámolót a letűnő év pártmunkájáról, de rövid összefoglalásban csak azokról, amelyek úgy a város életében, mint a párt tevékenységében *irányvonalakat jelölnek ki.* Mert mindezek mellett úgy a kerületi problémák, mint a felmerült összes aktuális kérdések elintézésében is mindig a helyén volt a párt és a lakbérleti szabályzattól az ünnepi fellobogózásig, a szociális segítőmunkától az úttechnikáig a városi élet minden frontján éreztette jótékony befolyását.

Schuler Dezső alpolgármester:

Uj helyemen is a régi szociálpolitikus maradok

A székesfőváros újonnan megválasztott alpolgármestere, *Schuler* Dezső dr., ezidőszerint még abban az ügykörben teljesít szolgálatot, amelyet az utolsó esztendők folyamán olyan nagy szakértelemmel és hivatottsággal intézett. *Schuler* Dezső köztudomás szerint ugyanannak a szociálpolitikai iskolának hivatott képviselője, amelynek a közelmultban elhunyt *Liber* Endre alpolgármester is követője volt.

Most, amikor a törvényhatóság bizalma folytán *Schuler* Dezső rövidesen elfoglalja a megérdemelt alpolgármesteri pozíciót, voltaképpen csak annyiban fog megváltozni a helyzete, hogy *a szívéhez közel nőtt ügykör újabb hatáskörök legfőbb irányításával bővül.*

Schuler Dezső dr.

alpolgármester

az esztendők szokásához híven, az idén is készséggel állott a *Fővárosi Hirlap* rendelkezésére és alpolgármesteri működését vezérelvként irányító gondolatairól a következőkben nyilatkozott:

— Az emberi sorsot, az élet útjain való előhaladást mindenkor az isteni gondviselés bölcsessége szabja meg és én most, amikor az eddiginél jelentékenyen tágabb ügykörben szolgálhatom majd szeretett székesfővárosomat, *nem mondhatok egyebet, minthogy maradok a régi.* Az én lelkemben az a gondolat él, hogy a főváros lakosságának boldogulása akkor szolgálható a leghatékonyabban, *ha közelebb kerülnek egymáshoz a kiáltó ellentétek és ha átütőerejű intézkedések megtételével eloszlanak azok a differenciák, amelyek mély szakadék gyanánt kategorizálják a boldogulni tudókat és a nemtudókat.* A hazánkra szakadt sötét balsors következményeként Budapesten rendkívüli szociális nehézségek állanak fenn. Legutóbb is még *36.000 fizikai munkanélküliről számolt be a statisztika,* a hatósági szegénygondozás keretében pedig *60.000 inségest tartanak nyilván.* Ezek a számok kiáltó módon bizonyítják, hogy

a gazdaságilag elesettek érdekében gyors és komoly intézkedésekre van szükség

és ezek az intézkedések, meggyőződésem szerint, csak a munkaalkalmak minél nagyobbfokú biztosításában nyilvánulhatnak meg.

— A székesfőváros anyagi ereje *egyedül nem képes arra, hogy a közel 40.000 főnyi munkanélküli az év 365 napján akármilyen szerény, de rendszeres megélhetéshez juttassa,* éppen azért feltétlenül valósággá kell válni azoknak az elképzeléseknek, amelyek *a munkaidő megrövidítése útján igyekeznek munkaalkalmakat kiépíteni.*

— Engem különösen a kérdésnek az a része érdekel, hogy

az évről-évre felnövekvő ifjúság munkáltatása miképpen lenne biztosítható.

Külföldi példák mutatják, hogy *a munkaközpontok rendszere ezen a téren komoly eredményeket biztosíthat,* kétségtelen azonban, hogy ezeknek a szervezeteknek életrehívása *súlyos természetű anyagi kötelezettségekkel is jár.* Ha csak arra gondolunk, hogy kísérletképpen ötszáz fiatalkorút foglalkoztatni tudó munkaközpontot létesítsünk, ennek költségei *már közel járnának az ötszázezer pengőhöz.*

— A polgármester úr rendkívül szeretettel és ügybuzgalommal fáradozik azon, hogy a fizikai munkások érdekében nagyszabású intézkedések kövessék nyomon egymást. A legutóbbi időben nyilvánosságra hozott *munkáslakásépítési akciója, a fővárosi üzemi munkástársadalom érdekében tett intézkedései, a szociálpolitikai akciók erőteljes üzemben tartása,* mind bizonyítékul szolgál arra, hogy a főváros hivatalos vezetősége szívéhez nőtt kérdésnek tekinti a szociális bajok orvoslását. Terveink egyelőre javarészt csak bensőnkben élnek, lesve-lessük azonban azokat a lehetőségeket, amelyeknek keretei között mindig közelebb juthatunk egy-egy lépéssel a komoly megvalósításhoz.

— Én munkakörömben is *megmaradok szociálpolitikusnak* és ebből a szemszögből fogom figyelni az intézkedési jogkörök alá kerülő többi ügyágazat tevékenységét is. Teszem ezt abban a biztos meggyőződésben, hogy a mai idők parancsolóan megkívánják, hogy

az intézkedésre jogosult vezetőtisztviselők pillanatra se szabaduljanak a széles néprétegeket közvetlen közelről érintő problémák alól,

mert az általános boldogulás és a helyzet generális jobbulása másként el sem képzelhető, mint úgy, ha a világjelenséget képező munkanélküliség kiküszöbölése érdekében az *adminisztráció egész óriási gépezete egymással harmonizáló, céltudatos munkásságot végez.*

Tormay Géza államtitkár

nyilatkozik a Fővárosi Hirlapnak

a párisi magyar világkiállítás érdekességeiről és az idegenforgalmi propaganda nagyszabású terveiről

Építési kölcsön biztosításával megindul a budapesti szállodák fejlesztése

Párisban ünnepies keretek között helyezték el az 1937. évi világkiállítás magyar pavillonjának alapkövét. *Khuen-Héderváry* Sándor gróf párisi magyar követ jelenlétében *Teleki* Andor gróf, a magyar kormány helyettes kiállítási főkormánybiztosa nyitotta meg az ünnepséget, hangsúlyozva, hogy Magyarország külön pavillonjával méltó részt vesz a művészetek és a technika egyetemes fejlődésének bemutatásában.

A párisi kiállításban való résztvételünk mindenesetre jó alkalmat szolgáltat arra, hogy hogy kultúrfölényünket az egész világ előtt dokumentáljuk. De egyúttal *kitünően szolgálja az idegenforgalmi propaganda céljait is* úgy az egész magyar kiállítás, de különösen annak *budapesti csoportja*, amelyet nagyon ügyesen úgy rendeznek be, hogy valósággal kihívja az érdeklődést Budapest szépségeinek és természeti kincseinek a közvetlen közelből való megtekintésére. A párisi alapkőletételi ünnep alkalmából felkerestük

Tormay Géza dr.

államtitkárt, az Országos Idegenforgalmi Tanács elnökét,

akit a kormány a párisi világkiállítás kormánybiztosává nevezett ki. A *Fővárosi Hirlap* munkatársának kérésére a párisi magyar kiállítás jelentőségéről és részleteiről, valamint idegenforgalmi propagandánk legközelebbi feladatairól a következő nagyérdekű nyilatkozatot adta:

— A magyar királyi kormány engem nevezett ki a párisi világkiállítás magyar rendezésének kormánybiztosává. *Csánky* Dénes elnöklésével művészi bizottságot alakítottunk, amely művészi szempontból bírálja el a kiállításra kerülő anyagot. Magára a pavillonra tervpályázatot irtunk ki és a biráló bizottság kiváló magyar müépitész, *Györgyi* Dénes tervét fogadta el, ugyanakkor egyhangúan őt biztuk meg a terv gyakorlati kivitelével is. *A magyar pavillon a kiállítás területének főútvonalán, az egyiptomi és a román pavillon közt, kies, fáktól árnyékolt helyen lesz.* Az épület tornya kellőképpen kihangsúlyozza és feltűnővé teszi a magyar pavillont.

Az államtitkár ezután színgazdag előadása során valósággal végigvezetett bennünket a magyar kiállítás pazar termein, de ezek közt is egyike a legérdekesebbeknek *a turisztikai expozició*, ahol is egyéb hatásos látványosságok mellett tökéletes modellekben mutatják be a kontemplált huszmillió látogatónak a világhírű *Kandó-mozdonyt, Árpád-típusú motoros vonatunkat és a MÁV. legmodernebb lokomotivjait.*

— Innen a legközelebbi állomás — folytatta *Tormay* Géza államtitkár —

Budapest székesfőváros kiállítása,

amely egy 18/4 méter nagyságú termet foglal el. Miután ez egyik legreprezentatívabb része lesz a kiállításnak, beható tanácskozások indultak meg a főváros és a kormánybiztosság között. Ezek a megbeszélések a legnagyobb harmónia jegyében folytak le és a főváros elfogadta a kormánybiztosság elgondolását, amelynek lényege az, hogy Budapest két legátütőbb erejű vonzó ereje *a város szépsége és fürdőinek, forrásainak gyógyító hatása, tehát elaprózás helyett ezt a két tényezőt kell kiakcentuálni a kiállításon.* Ennek megfelelően *ragyogó perspektivikus panoráma, körülbelül az Erzsébet-híd toronymagasságából fogja bemutatni a város elbűvölő domborművü képét*, a gyógyforrásokra való utalást pedig egészen modern fény-effektusokkal fogjuk érzékeltetni.

A továbbiakban az ipari kiállítást ismertette *Tormay* államtitkár és ennek során többi közt a következőket mondotta:

— Egy teremben bajos lenne ízlésesen, művészi módon felsorakoztatni a magyar ipar változatos termékeit. Éppen ezért hosszas megfontolás után úgy határoztunk, hogy

csak a textilipart mutatjuk be,

mert ezáltal művészi színhatásokkal és elegáns vonalakkal kelthetjük fel az érdeklődést a Párisban amúgy is legnagyobb érdeklődést keltő divat iránt.

— Nem fog hiányozni természetesen a kitűnő

magyar vendéglő

sem, ahol hangulatos cigányzene nyujtja majd a szórakozást. Ennek bizonyára nagy vonzóereje lesz, hiszen nem szabad elfelejteni, hogy például

az 1900-as világkiállításon a magyar csárda és az ottani cigányzene keltette fel a mai angol király nagyatyjának, VII. Eduárdnak, az akkori welsi hercegnek érdeklődését Magyarország iránt,

és Eduárd herceg tulajdonképpen a párisi világkiállítás magyar csárdájának hatása alatt látogatott el Magyarországra.

Tormay Géza ezután áttért az aktuális idegenforgalmi problémára:

— Amikor bekövetkezett egyes külföldi államokban a *devalváció*, természetesen nyomban

gondoskodtunk arról, hogy az esetleges károkat kellőképp paralizáljuk.

Ebben a tekintetben elsősorban köszönettel adózom *Bornemisza* Géza őexcellenciájának, aki költségvetésünk támogatásával lehetővé tette, hogy *a külföldi propagandánkat és a hirdetési szolgálatot megerősithessük.* De nem elégedtünk meg meglevő kapcsolataink kimélyítésével, hanem átnyúltunk *új területekre is.* Igy például erős propagandát fejtünk ki *Egyiptomban*, ahonnan nagyarányú érdeklődés mutatkozik. Ugyanesak élénk propagandát fejtünk ki *Brüsszelben*, ahol szintén erős emelkedés mutatkozik magyar idegenforgalmi szempontból. Figyelemreméltó azonban, hogy ez

a hazánk iránti érdeklődés újabban egész komoly formákban nyilvánult meg a délamerikai államokban és a távol Keleten.

úgy, hogy szükségesnek mutatkozott propagandánkat kiterjeszteni *Rio de Janeiro*-ra, *Buenos Ayres*-re, kelet felé pedig *Batáviára.* Ezekben a városokban és országokban állandóan jelennek meg cikkek rólunk, mindenütt ott vannak prospektusaink, plakátjaink és mindenütt pergetik a Budapestről készült filmet.

— Igen nagy jelentőséget tulajdonítok annak a körülménynek is, hogy épp a napokban keresett fel

a legnagyobb angol utazási iroda vezetője, aki közölte velem, hogy jövőre erősen fokozza a felénk irányuló forgalmat

és számítása szerint pontosan *kétszer annyi különvonatot indit Londonból Budapestre, mint az idén.*

— Ami közben azonban a külföldön dolgozunk, idehaza sem maradunk tétlenül. Elsősorban

a vidéki szállodákat igyekezünk modernizálni másrészt pedig a budapesti szálloda-viszonyokat is rendezni akarjuk.

Be kell vallanunk, hogy az idén nyáron voltak olyan napok, amikor az idegeneket nem tudtuk, vagy legalábbis igényeikhez méltóan nem tudtuk elhelyezni. Uj szállóépitkezés e pillanatban még nincs folyamatban, a *Ritz-konszern és a Palatinus-részvénytársaság azonban a Dunaparton és a szigeten összesen kétszáz komfortos elsőrangú szobával gyarapitja férőhelyeit.* Más irányban is történtek lépések. A középszállóknál mindezideig voltak bizonyos jogosnak mondható kifogások, most azonban a fővárossal eredményes tárgyalást folytatunk, amelynek eredményeként

sikerült létrehozni olyan kölcsön-konstrukciót, amely lehetővé teszi négyszáz pesti szállodai szoba tökéletes modernizálását és ötven fürdőszoba létesitését.

— Külön meg kell emlékeznem *Zsitvay Tibornak az Idegenforgalmi Tanács legutóbbi ülésén felvetett ideájáról*, amelyet feltétlenül meg kell valósitani. Az 1938-ban itt rendezendő eukarisztikus kongresszussal kapcsolatban

Zsitvay Tibor rámutatott Esztergom jelentőségére.

és arra a körülményre, hogy az odavezető út megfelel a magyar Rajna-vidéknek. Meg kell tehát valósitanunk azt a lehetőséget, hogy *autón ezen a vidéken át eljuthassanak a vendégek Esztergomba és körutazásszerűen, a bécsi országúton át jöhessenek vissza a fővárosba.*

*

Az államtitkár végül rámutatott *az attrakciók és a különlegességek jelentőségére.* A tervezett számos országos terv közül Budapestet közelebbről érinti a *Júniusi napok* és a *Szent István-hét* állandósitása, a *Nemzetközi Vásár* hatalmas vonzóereje, amely jövőre még fokozottabb mértékben fog érvényesülni, mint eddig, végül felhívta a figyelmet a rövidesen megvalósuló *rheumakutató-intézetre*, amely arra hivatott, hogy tudományosan és nemzetközileg is alátámassza gyógyforrásaink világirét. Befejezésül közölte az államtitkár, hogy az idegenforgalom megkönnyítése céljából eddig *sikerült a kölcsönös vizum-kényszert Ausztriával, Németországgal, Olaszországgal, Finnországgal, Svájccal, Angliával, Portugáliával, Uruguayal, Japánnal és az Északamerikai Egyesült Államokkal eltörölni.* Most folynak a tárgyalások és pedig igen kedvező mederben az *északi országokkal.*

Lamotte Károly

alpolgármester:

Páratlanul nagyarányú új létesítmények közelednek a megvalósításhoz 1937 küszöbén

A milliós Budapest óriási gépezetének egyik legfontosabb őrhelyén áll esztendők sora óta *Lamotte* Károly dr. alpolgármester, aki most, *Liber* Endre halála után első alpolgármesterré lépett elő. Az ő intézkedési jogköre, vagy annak gerince valamivel talán szárazabb, mint a másik alpolgármester hatáskörébe tartozó ügyek, *ez azonban nem jelenti azt, mintha fontosság szempontjából alatta maradna amannak.* Sőt éppen, mert a mai idők kereteit legelsősorban a pénzügyi lehetőségek szabják meg, el lehet mondani, hogy nincs fontosabb ügykör annál, amely ezeknek a lehetőségeknek előteremtésével foglalkozik és *jó- és balsorsban egyaránt biztositani tudja, gyakran emberfeletti munka árán, a dolgozni, élni és fejlődni akaró székesfőváros további boldogulását.*

Lamotte Károly dr.

alpolgármester

a jövő esztendő kilátásairól és az ő ügykörébe vágó munkatevékenységről a következőket mondotta a *Fővárosi Hirlap* munkatársának:

— Úgy érzem, túl jutottunk azokon a rendkívül nehéz időkön, amelyek determinálták az utolsó esztendők gazdálkodását. Lassú, de

észrevehető gazdasági javulásnak vagyunk szemtanui, amely szükségszerűen érezteti hatását minden közület, igy a székesfőváros háztartásánál is.

A pénzügyi szakember természetesen *megfelelő szkepticizmussal fogadja az ilyen jelenségeket*, mert ösztönösen vigyáz arra, hogy az egyensúlyt mindig és minden körülmények között a legszélső határig biztositani tudja. *Ez az óvatosság jellemez bennünket.* Hiába élnek lelkünkben a legszebb elképzelések a város jövő fejlesztése érdekében mindaddig, *amig meg nem tudjuk állapitani, hogy azoknak valóraváltása teljes mértékben fedezve van-e.*

— Most, az 1937. esztendőben

egészen páratlanul nagyarányú új létesitmények tervei ködlenek fel előttünk.

Nemcsak a székesfőváros, hanem az állam is mindent megtesz abban az irányban, hogy *a modern Budapest néhány évtized leforgása alatt még modernebbé, még világvárosiasabbá váljék.* Közel jutottunk a városrendezés átütőerejű kérdéseinek megvalósításához. A mérnöki körzők és egyéb eszközök nyomán *grandiózus tervek születtek és*

ezeknek a terveknek anyagi alátámasztása a mi első feladatunk.

Nem könnyű a munka, mert a főváros mammutháztartása ezerféle irányban vállal kötelességeket, amelyeknek *mindegyikét teljesiteni kell*, ha azt akarjuk, hogy ugyanakkor, amikor a fejlődés útját szolgáljuk, *sehol, egyetlen téren se következzék be visszaesés.*

— Bizalommal indulunk neki az új esztendőnek és mindent meg fogunk tenni abban az irányban, hogy a takarékos gazdálkodás következményeképp jelentkező szilárdulás és konszolidálódás eszközeit *maradéktalanul tudjuk szolgálatába állitani a közületnek és ezen keresztül magának Magyarországnak is.*

Milyen irányelvek mellett oldják meg Budapest és környéke közlekedési problémáját

Január elején nagyfontosságú tanácskozások kezdődnek

A főváros kialakulásába nagy súllyal beleszóló városfejlesztési külön bizottság a jövő év elején ismét munkába áll. Az egyik legnehezebb kérdést, a közlekedést hozta napirendre és ezen a területen sok tennivalót talál, így az úgynevezett égetően sürgős, mint a jövő fejlődést előkészítő problémák terén. Erről a munkaprogramról, amely méltán rászolgál a közfigyelemre, megkérdeztük

Harrer Ferenc dr.

törvényhatósági bizottsági tagot, a bizottság elnökét,

aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következő nagyérdekű felvilágosítást adta:

— A városfejlesztési külön bizottság tárgyalásainak a fonalát közvetlenül újév után újra felveszi. A bizottság most feladatának egyik legjelentősebb és legértékesebb részét igyekszik majd megoldani: ez *a közlekedési probléma* minden vonatkozásában. A *forgalmi úthálózatra* már van a bizottságnak kialakult álláspontja, amely annakidején köztudomásra is jutott. *Most a vasúti és egyéb közlekedési eszközök rendszerével fog foglalkozni* és az itt megállapított eredményekhez képest az előbb említett úthálózati vélemény is még bizonyos revízió alá kerülhet.

— A bizottságot ebben a nagyfontosságú témakörben is, mint az összes eddig tárgyalt kérdéseknél, nem a pillanatnyi opportunitási szempont vezeti, hanem *a távolabbi jövő és az egyetemes érdekek szemelőtt tartásával organikus megoldásokat keres*, amelyek természetszerűleg befolyással lesznek *a napi gyakorlati kérdések* megoldására is, legalább is olyan értelemben, hogy a helyes célkitűzésekkel és ezeknek szerves módon való megvalósításaival szemben már intézkedések nem fognak történhetni.

— A tárgyalandó kérdések első csoportja

a nagyvasutakra

vonatkozik és a megoldás itt nem lehet más, mint *a nagyvasutak forgalmi érdekeinek a városfejlesztés érdekeivel összhangbahozatala.* Amennyire ez így magától értetődőnek hangzik, annyira nem volt ez eddigelé szempont, legalábbis tudatosan nem a főváros és a nagyvasutak közt való tárgyalásoknál, amelyek csaknem kizárólag konkrét ügyeknek közigazgatási bejárásokon való alkalmi letárgyalására szorítkoztak. Lényegében arról van szó, hogy *a nagyvasúti vonalaknak a fővároson át vezetése és a pályaudvaroknak elhelyezése miként történjék a városrendezési és városfejlesztési érdekeknek lehető honorálásával.* Ide tartozik természetesen a sokat emlegetett *halálsorompóprobléma.* Egy másik tárgyalandó kérdés *a nagyvasutak a környéki* forgalom jövőben juttatandó szerepe.

— A második témakör

a környéki közlekedés.

A HÉV megváltása után gyakorlatilag sem lehet már vitás, hogy a Budapesttel összefüggő életét élő környék közlekedése *csak Budapest közlekedési eszközeivel* és pedig szervesen elgondolt rendszerben oldható meg. Ennek a rendszernek természetesen településpolitikai elgondoláson kell felépülnie, amelynek vezető gondolata csak az lehet, hogy *közlekedési eszközzel csak olyan területek láthatók el, amelyek az illető közlekedési eszköznek megteremtését és fenntartását rentabilissá teszik.* Ide tartozik *a gyorsvasúti probléma* is.

— A közönséget bizonyára legjobban fogja érdekelni a harmadik közlekedési főproblémakör:

a helyi közlekedési rendszer.

Köztudomású és a legilletékesebbek részéről is elismert tény, hogy Budapestnek egységesen átgondolt, *szerves közlekedési rendszere nincs* és — ez talán nem ennyire elismert — hogy *a közlekedési anomáliák jó része ebből fakad.* Az itt felmerülő és elintézendő részletkérdések: *a közlekedési rendszernek a szintén még inaugurálandó telepítési problémával összhangbahozatala.* A telepítési politikára vonatkozó elgondolásokat a városfejlesztési bizottság már kialakította és ismertette is, sőt ezek a most készülő építésügyi szabályzatnál már döntőleg figyelembe kerülnek. A második a közlekedési eszközök megteremtésénél és fenntartásánál (menetrend és tarifa) *a közönségnek milyen igénye honorálandó és honorálható.* A harmadik annak a kérdéseknek az eldöntése, hogy mennyire biztosítható a közönségnek *a folyamatos közlekedés* (a hosszú relációk) és az általános forgalom sérelme (hurokvágányok, pályaudvarszerű végállomások) nélkül menynyire lehet szó a pénzügyileg és közlekedésileg is előnyökkel járó *rövid relációkról.* Végül a különböző közlekedési eszközök (villamos, autóbusz, troleybus) *milyen módon kooperáljanak*, illetőleg milyen egységes rendszerbe foglaltassanak össze.

KEDVEK BÉLA
épület-, mű-, és vasszerkezeti lakatos
Budapest, I., Hieronymi-út 23. Tel.: 1-557-27.

SALGÓTARJÁNI KOSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám
Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Üllak, Kőhánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Üllak „ „ „ 8,000.000 drb.

Vigasztaló karácsonyfák, amelyeken az emberszeretet gyujtja meg a gyertyát

A karácsonyi gyertyák, amelyek a szent estén kigyúlnak, a szeretet fényét sugarozzák a szemekbe és a szívekbe és a boldogság misztériumával töltik be a családi otthonokat. De külön missziójuk van ott, ahol ezen az estén a szeretetnek a családot is pótolni kell. Az árvák és az elhagyottak karácsonyán az emberszeretet gyujtja meg a gyertyákat, hogy azok, akik a fénykörében állnak, egymásban találják meg a családot.

A kormányzóné az árvák karácsonyán

Mindenütt egyformán bensőséges és a szeretet melegével teljes volt a már megtartott karácsonyfaünnep és ilyen lesz azokban az intézetekben is, ahol ezután állítják fel a karácsonyfát, mégis a legnagyobb szabású ünnepi estét vasárnap az *Erzsébet leányárvaház* ülte, mert a *karácsonyfa alatt megjelent az intézet legfőbb védnöke, Horthy Miklósné, a kormányzó felesége is.*

Krén Margit, az intézet igazgatónője fogadta a főméltóságú asszonyt és vezette be a díszterembe, ahol a fényben úszó karácsonyfa körül felsorakoztak az árvaház növendékei, a volt növendékek és hozzátartozók. A főváros képviseletében megjelent *Szendy* Károly polgármester és a felesége, *Schuler* Dezső dr. alpolgármester, dorogi *Farkas* Ákos dr. tanácsnok és a felesége, a közjótékonysági ügyosztály tagjainak élén *Bärtl* Tivadar főjegyző, továbbá *Flaxmayer* József dr. és *Beke* Hugó dr. tanácsjegyző, *Kozák* Károly dr. árvaházi előadó. A vendégek sorában volt még *Petri* Pál dr. és *Pettkó-Szandtner* Aladár államtitkár, *Deményi* Károlyné, *Terbócz* Imréné és leánya, *Toperczer* Ákosné, *Lukács* Sarolta, a Vörös Kereszt elnöknője, *Schlachta* Margit, *Farkas* Alberik, *Lovas* Ambró és *Hadarics* Vendel, a Ciszercita rendház tagjai, *Szántó* Róbert kelenföldi ev. lelkész és felesége, *Schuler* Alajos és *Borus* Pál árvaházi igazgatók, *Stepanits* István, *Grüner* Tivadar, valamint *Losdorfer* János polgári iskolai és *Ölveczky* Pál elemi iskolai szakfelügyelők, *Márton* Lajos festőművész, *Sztankovics* Anna felsőkereskedelmi iskolai és *Sárosi* Jánosné polgári iskolai igazgatóné és még sokan mások.

Megnyitóul a növendékek kara elénekelte a „Mennyből az angyal"-t, majd *Schuler* Dezső dr. alpolgármester üdvözölte meleghangú beszédben *Horthy* Miklósnét, a kormányzó feleségét és *Szendy* Károly polgármestert. *Sik* Sándor költeményét szavalták ezután el, majd karácsonyi énekek következtek és a növendékek bethlehemi színjátékot játszottak el, amelyet *Rosznágel* Matild tanítónő írt és *Vadas* Irma tanítónő tanított be. Az énekkart *Berényi* Margit vezette. Úgy a karácsonyi hangulattal teljes színjátéknak, mint művészi énekszámoknak nagy sikerük volt. Sok elismerést kapott *Szedmák* Gizella tanítónő is, aki a karácsony est művészi műsorát készítette.

Ezután a főméltóságú asszony megnézte az ajándékokat, amelyekhez ő maga is bőségesen hozzájárult. A kormányzóné a legteljesebb elismerését fejezte ki *Krén* Margit igazgatónőnek a stilusosan szép ünnepségért. Különösen megnyerte úgy az ő, mint az egész vendégsereg tetszését a hatalmas karácsonyfa, amelyet ötletesen, magyaros ízléssel díszítettek fel.

Az ünnepség záradéka az a boldog jelenet volt, amikor az árvaház növendékei megkapták az ajándékokat.

Ahova Liber Endre már nem mehetett el

A főváros legrégibb árvaházában, a *József fiúárvaházban* 180 gyermek és ifjú állt az óriási karácsonyfa körül a hétfői ünnepi estén. Itt az öröm ünnepébe szomorú emlékezés is vegyült. Hiányzott valaki, aki *ötven éven át minden karácsony estén megjelent*, hajdan mint az árvaház növendéke, azután mint a volt növendékek csoportjának tagja, majd pedig mint az árvák, elhagyottak és szegények legfőbb pártfogója. *Liber* Endre, az elhúnyt alpolgármester először maradt el a szent estéről, de az ünneplők úgy érezték, hogy a lelke ott van abban a fényességben, amely a karácsonyfáról árad.

A fővárost most *Liber* Endre tanítványa és az alpolgármesteri székben utóda, *Schuler* Dezső dr. képviselte, akivel a közjótékonysági ügyosztály több tagjának élén *Bärtl* Tivadar főjegyző is megjelent, hogy ünnepélyesebbé tegye az estét, amelyet *Schuler* Alajos igazgató, az árvák atyja ezúttal is szíve szerint rendezett meg.

A vendégek sorában volt *Blieszner* Ágoston VIII. kerületi prépost-plébános is, valamint a növendékek nagyszámú hozzátartozója és a volt növendékek serege.

Schuler Dezső dr. alpolgármester nyitotta meg az ünnepélyt és meghatott szavakban emlékezett meg *Liber* Endréről. *Pintér* Sándor balatonalmádi h.-plébános mondta az ünnepi beszédet, majd kedves és művészi énekszámok, szavalatok és előadások következtek.

Az árvák családja, amely sok szép ajándékban részesült, itt tíz éven felüli fiúkból áll, akik sorában középiskolás tanulók és felsőiskolás hallgatók is vannak.

A többi árvaház és az átmeneti otthon karácsonya

Szombaton tartották meg a karácsonyestét a *Machunka Imre ovódás gyermeküdülőben*, ahol *Csorba* Irén vezető ovónő gondjaira ötven 3—6 éves fiúcska és leányka van bízva, és ezen az estén mindegyik boldogsággal telt meg. A mult évben még kevesebb szempárra ragyogott a karácsonyfa, mert a zűdülőt az idén kétszeres arányúra bővítették.

Ugyancsak szombaton ünnepelte *Bicskén* is, a székesfőváros *Horthy Miklósné fiúárvaházában*, a Batthyány grófi kastélyból átalakított, pompás intézetben, melyet hatalmas őspark vesz körül. *Zathureczky* Dezső igazgató nagy családja 200 tagból áll, 3—10 év közötti fiúcskákból és 3—8 éves leánykákból, akiket most ünnepi estével, ajándékokkal megörvendeztettek.

Kedden gyülekezett össze a ragyogó karácsonyfa alatt a *Mayer Ferenc fiúárvaház* 80 növendéke. *Réthy* Tivadar igazgató osztotta ki meleg szavak kíséretében az ajándékokat a fiúknak, akik itt a 10—18 éves korosztályba tartoznak.

A *Községi árvaházban*, a volt Bernfeld-fiú otthonban, ahol 40 hasonló korú növendék lakik, még a várakozás láza tölt el mindenkit. Itt szerdán este tartják meg a karácsonyfa ünnepeket.

Szerdán este telik meg örömmel a *Horthy Miklósné gyermekotthon és átmeneti leányotthon* 180 lakójának szíve is. A mult évben Bicskéről ide telepített átmeneti otthonban érdekes képet nyujt majd a karácsonyfa köré gyülekező sereg, mert 3 évestől 18 éves korig laknak az intézetben átmeneti időre leányok, a gyermekotthonban pedig 3-tól 6 éves korig fiúk. A mintaszerű, szép intézet vezetője, *Knoll* Andor dr. igazgató-főorvos lesz ezen az estén valamennyiük apja.

Megünneplik a karácsonyt a *bölcsődékben*, amelyeknek jelenleg 54 anya, 207 csecsemő és 275 három éven aluli kisded a lakója az *Országos Stefánia Szövetség* és a főváros közös gondozásában.

A menhely-lakók színjátéka

A főváros felnőtt gyámoltjairól sem feledkeztek meg: a menhelyek lakóiról. A Kerepesi-úti menhelyen vasárnap tartották a karácsonyfa-ünnepet a közeli *Pillangó-utcai* menhely 600 lakója számára. Az ünnepi estet a *Szociális Missziótársulat* menhelyi missziója rendezte a II. kerületi katholikus egyetemi gimnázium cserkészcsapatának közreműködésével. *Mihalovits* Zsigmond tb. kanonok ünnepi beszédet mondott, majd műsor következett, melynek keretében a cserkészek mellett a *menhely lakói is szerepeltek* és a *„Betlehemi bakter"* című színjátékot játszották el. Kedden a saját helyiségében, a *Kerepesi-úti menhely* ünnepel ugyanezzel a programmal. A két ünnepséget, amelyen *Horthy Miklós kormányzó ajándékait osztják ki*, a menhelyek központi gondnoka, *Borbíró* Elek készíti elő.

Meggyujtják a szeretet fáját a *szeretet otthonokban is*, ahol az elagottakról gondoskodik a főváros. Az Alsó erdősor-utcában levő Erzsébet szeretetotthonban és hat fiókjában 2236, a budaiban 670, a kamaraerdőiben 310 öreg lakónak lesz ünnepi estéje.

Karácsonyfa-ünnepélyt rendeznek a *Népszálló* 438 lakója és az V. kerületi Általános Közjótékonysági Egyesület kezelésében lévő Vág-utcai *Népház* 300 lakója számára is.

A közjótékonysági és szociálpolitikai ügyosztály minden karácsonyfa-ünnepre kiterjesztette gondoskodását és mindenhová, még Bicskére is elküldte képviselőjét.

Villáminterju

az ügyosztályvezető tanácsnokokkal

a városigazgatás aktuális kérdéseiről

Az alkotásokban és közmunkákban gazdag 1936. évet előreláthatóan olyan esztendő követi, amely a székesfővárost és annak boldogulását úgyszólván minden téren újabb hatalmas lépésekkel viszi előbbre. Az évzárás lázas tempójú munkájában a *Fővárosi Hirlap* munkatársa sorra járta az ügyosztályokat, amelyek vezető tanácsnokai nagy elfoglaltságuk ellenére is készséggel ismertették pár perces villáminterju keretében az ügykörükbe vágó városigazgatási problémákat. Ezekből a nyilatkozatokból grandiózus méretekben alakul ki Budapest életének jövő esztendeje.

Kialakul a normál-státus

Az általános igazgatási ágazatnál, amelyet populárisan *elnöki ügyosztály* néven ismernek,

Dorogi Farkas Ákos dr.
tanácsnok

volt szíves a legközelebbi teendőkről felvilágosításokat adni:

— A *státusrendezés* határozmányainak életbeléptetése olyan munkatöbbletet eredményezett a polgármesteri I. ügyosztálynál, amely *igénybeveszi úgyszólván minden időnket.* A napokban megtörtént kinevezések folytán *többszáz alkalmazott került a multhoz képest végleges alkalmazásba,* ezzel azonban a *státusrendezésnek csak az első etappján haladtunk keresztül.* A fennálló rendelkezések értelmében

az 1937. és 1938. esztendőben újabb véglegesítésekre kerül a sor és ezzel hosszú idők után el fog jutni a főváros oda, hogy kialakul a normál-státus.

Az általános irányelv az, hogy az *ideiglenes jellegű alkalmazásoktól szabaduljunk* és a főváros adminisztrációjánál felmerülő összes tevékenység lebonyolítását végleges jellegű alkalmazottak intézzék.

— Természetesen az alkalmazottak helyzetében beálló változás fokozott feladatok elé állítja jóléti intézményünket, a *Fővárosi Alkalmazottak Segítő Alapját* is, amely pár nap mulva, az üzemi alkalmazottak bekapcsolódása folytán, *az eddiginél jóval nagyobb munkaterületen fogja lebonyolítani tevékenységét.*

— *Kegyuri* ügykörünk ellátása *ugyancsak tekintélyes munkatöbblettel indul,* aminek az a magyarázata, hogy a jövő esztendő folyamán *megvalósítjuk a kegyuri templomok restaurálási programjának nagy részét.*

— Ügyosztályom természetesen a legnagyobb ügybuzgalommal és szakavatottsággal intézi a reá bízott tendőket, mert minden tagja abban a meggyőződésben él, hogy *így használ legtöbbet a székesfővárosnak.*

Új hidak - új utak

Az *útépítési ügyosztály* munkakörében lezajló tevékenységről

Király Kálmán
tanácsnok

adott felvilágosításokat.

— Az 1937. évi költségvetés a *szokott módon dotálja az út- és csatornaépítési tevékenységet.* A munkálatokat a megszokott keretek között fogjuk lebonyolítani,

különös figyelmet fordítunk azonban azokra a szükségességekre, amelyek az új hidépítések, illetve az új kivezető utak létesítésével állanak elő.

Budapest út- és csatornahálózata az utolsó évek folyamán *rendkívül örvendetes mértékben gyarapodott* és a nálunk gyakran megforduló külföldi szakemberek a *legnagyobb elismeréssel szoktak megemlékezni arról a munkateljesítményről, amelyet a székesfőváros ezen a téren kifejt.* Ezt a nívót mindenképpen meg fogjuk őrizni, sőt arra törekszünk, hogy a lehetőség szerint *fokozzuk is,* mert erre a város közönségének éppen úgy szüksége van, mint magának a közületnek.

Amiről csak a benfentesek tudnak

A közjogi és illetőségi ügyosztály munkakörében lezajló tevékenységről

Szepesváry Pál dr.
tanácsnok

adott felvilágosítást.

— A IV. ügyosztály kétirányú tevékenységet folytat, ezek a *közjogi és a katonai szolgáltatások.* Az előbbi ügyágazatba tartoznak a *választási ügyek,* az anyakönyvi hivatalok kérdései, az államrendőrségi hozzájárulás ügye és a székesfővárosban működő társadalmi egyesületek központi ellenőrzése. A nagyközönség erről a tevékenységről, amely éppen olyan nagy jelentőségű, mint bármilyen más ügyosztályé, *vajmi keveset tud,* úgy érzem azonban, hogy ez *éppen a bizonyíték arra, hogy a reánk bízott feladatokat megfelelően végezzük el.*

—A katonai szolgáltatásoknál a beszállásolási kérdések és a laktanyaépületek ügyeinek intézése a feladatunk. Meglehetősen sok tennivaló akad ezen a téren, különösen a laktanyaépületek karbantartásánál, amelyre a jövő esztendőben is *külön 30.000 pengőt irányzott elő a költségvetés.* A laktanyaépületeknél most az a helyzet, hogy *a reánk háruló terhek csökkentése érdekében felterjesztéssel fordultunk a kormányhoz* és ebben

kértük a katonaság által használt fővárosi épületek adó alól való mentesítését.

Erősen bizakodunk abban, hogy akciónk a felhozott indokokra való tekintettel, *sikerrel is fog járni.*

A kisexisztenciákért

A közlekedési és az ipari ügyek

dr. Babarczy István báró
tanácsnok

hatáskörébe tartoznak.

— A közlekedéspolitikai ügyeket túlontúl ismeri a nagyközönség — mondotta *Babarczy* István báró, — ezért ezekre bővebben kitérnem felesleges. Csak annyit említek meg, hogy a BART vonalainak pár nap mulva megtörténő átvételére *teljesen felkészültünk,* ennélfogva autóbuszüzemünk ezirányú terjeszkedése *mindenféle zökkenő nélkül, teljesen símán fog lezajlani.* A megejtett kalkulációk szerint bízunk abban, hogy *az új vonalak rentabilitása biztosítva lesz.*

— Ipari téren sokirányú munkásságot folytatunk. Ezek végeredményükben mind arra konkludálnak, hogy általuk az iparos- és kereskedőtársadalom boldogulását biztosítjuk. Különösebb súlyt helyezünk ennélfogva a kisipar és a kiskereskedelem hitelellátási problémáinak megoldására, egyrészt a *Kisipari Hitelintézet* szerves bekapcsolásával, másrészt az *állami hatóságok* ezirányú támogatásával. Az a hitem, hogy a jövő esztendőben újabb előrehaladást fogunk tapasztalni ezen a téren is, *ami nagyon kívánatos,* mert a főváros lakosságának ez a rendkívül népes két rétege *a megnehezült viszonyok következtében rengeteg szenvedésen, sőt gyakran nélkülözésen is keresztülment.*

Ragaszkodjunk a szerződésekhez

Közelről érdekli a közönséget a székesfőváros hiteléletének kérdése is. Erről

Bódy László dr.
tanácsnok,

a pénzügyi osztály közmegbecsülésben álló vezetője szolgált néhány felvilágosítással.

— Semmiféle nyugtalanságra nincs ok a székesfőváros pénzügyi helyzete tekintetében. A külföldi kölcsönszolgálat az előírt törvényes rendelkezések keretén belül *teljesen símán,* minden zavaró körülménytől mentesen folyik és bár a legutóbbi időben kiküldötteink előtt a külföldi hitelezők egyik csoportjának megbízottjai olyan óhajokkal állottak elő, hogy a különböző külföldi pénznemek időközbeni devalvációjára való tekintettel szerződésileg kikötött szolgáltatásainkon változtassunk, *erre sor nem fog kerülni,* mert

a székesfőváros közönsége saját jól felfogott érdekében ragaszkodik a kétoldalú szerződésben biztosított jogaihoz.

— Mindennapos ügykörünk keretében a megszokott munkát folytatjuk és épp úgy, mint a polgármester úr, *magam is bízom abban, hogy a reánk következő esztendő pénzügyi téren is meghozza a beléje helyezett várakozásokat.*

Hűtőház az árszabályozásra

Közélelmezésünk mindenkor az az ágazat volt a főváros igazgatásában, amely a dolog természeténél *fogva „húsbavágóan" érdekelte a közönség legszélesebb rétegeit.*

Rosta János dr.
tanácsnok

a közélelmezési ügyosztály vezetője a következőkben fejtette ki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a jövő esztendőre vonatkozó eddig kialakult véleményét:

— Be kell vallani, hogy az idei ősz rendkívül kedvezőtlen időjárása következtében a jövő termést illetően *súlyos aggodalmak mutatkoznak.* Ez azonban olyan kérdés, amellyel egyelőre még ráérünk foglalkozni. Az aktuális közélelmezést illetően abban a meggyőződésben élek, hogy *nagyobb nehézségek egyetlen cikknél sem fognak bekövetkezni,* legfeljebb arról lehet szó, hogy szórványosan egy-egy cikknél kisebb arányú lesz a felhozatal. Éppen ezeknek az

eshetőségeknek fennforgása érlelte meg a székesfőváros vezetőségében azt a gondolatot, hogy

az élelmiszernagyvásárteleppel közvetlen összefüggésben minden körülmények között meg kell építeni egy hatalmasméretű hűtőházat.

Ha ez az intézmény rendelkezésünkre állana, akkor *könnyű helyzetünk lenne az árszabályozást illetően.*

— Reményünk van arra, hogy a polgármester úr legközelebbi beruházó programja alkalmával *konkrét* intézkedéseket tehetünk már ennek a nagyvásártelepi hűtőháznak létesítésére.

1938: rekord-idegenforgalom

A budapesti idegenforgalom, amely az utóbbi esztendők folyamán egyik legjelentékenyebb valutaszerző eszközzé fejlődött, *valószínűleg 1938-ban éri el tetőfokát.*

Kovácsházy Vilmos
tanácsnok,

a székesfőváros idegenforgalmi ügyeinek legfőbb vezetője ezzel a nagyjelentőségű idegenforgalmi kérdéssel kapcsolatban a következőkben adott felvilágosítást a *Fővárosi Hirlap* munkatársának:

— Ezidőszerint még legfeljebb körvonalaiban határozhatnók meg, milyen méretű idegenforgalommal kell számolnunk az 1938. esztendő folyamán. Az előjelek szerint és tanulmányozva a korábbi időkben külföldön lezajlott eucharisztikus kongresszusok számadatait, a legszerényebb megállapítás szerint is fel kell készülnie Budapestnek arra, hogy

legalább ötven-hatvanezer külföldi és több százezer belföldi sereglik össze a kongresszus alkalmával.

Az a körülmény, hogy ugyanebben az évben a Szent István-ünnepségek is világraszólóak lesznek, csak megerősít bennünket abban a gondolatban, hogy két esztendő múlva egészen páratlan mértékű idegenforgalommal kell számolnunk.

— A szoros értelemben vett rendezés épen azért, mert egyházi jellegű ünnepségekről van szó, tulajdonképpen nem feladata a fővárosnak, mégis mindent meg kell tennie abban az irányban, hogy a Budapesten soha nem látott tömeg elhelyezése kielégítő módon történhessék meg. Voltaképpen most az apostoli szentszék elhatározása folytán bizonyosodik majd be, hogy a főváros vezetői által régebben hangoztatott felfogás, amely *a szállodai férőhelyek szaporítására vonatkozott,* mennyire helyénvaló volt. Meg vagyok győződve arról, hogy most, a tények tudatában, megértőbb álláspontot foglal el ebben a kérdésben a magánvállalkozás is, amely eddig folytonosan azt hangoztatta, hogy a rendelkezésre álló szállodai férőhelyek elegendő bőségben vannak, ennél fogva az új szállodaépítési terveket következetesen elvetette magától.

— A *Székesfővárosi Idegenforgalmi Hivatal* teljes erejével részt kíván venni ebben a munkában is. A polgármester úr eredeti elképzelésének megfelelően már a közeljövőben erőteljes lépéseket szándékozik tenni abban az irányban, hogy

a régóta vajudó szállodaépítkezési tervek a magántőke részéről is realizáltassanak.

Az a körülmény, hogy idegenforgalmunk a különböző világnehézségek ellenére sem zsugorodott össze, a legfőbb bizonyíték amellett, hogy Budapesten csak a túlzott aggodalmaskodás félhet egy a szállodai fronton bekövetkező krachtól.

Munkáslakások

A fővárosi középítkezések is gyarapodni fognak a most beköszöntő új esztendőben. Erről

Wossala Sándor
tanácsnok,

a magasépítési ügyosztály vezetője nyilatkozott a *Fővárosi Hirlap* munkatársának:

— Az *új elöljárósági székházak létesítése* tartozik most legsürgősebb feladataink közé. A polgármester úr a törvényhatósági bizottsággal együtt ugyanis azon az álláspon on van, hogy

ezeknek az új közigazgatási szerveknek minél előbb meg kell kezdeni működésüket.

— Ezenkívül bőven jut munka a magasépítési ügyosztály számára, hiszen ügykörébe vannak utalva a községi háztartás összes ügyosztályainak működési körébe tartozó *épületek fenntartási és karbantartási ügyei.* A polgármester úr által inaugurált *szükséglakás-építési akció* és azok az újabb tervek, amelyek *a munkáslakások építkezésére vonatkoznak*, behatóan foglalkoztatnak bennünket és mi igyekszünk valamennyi hozzánk tartozó kérdés minél alaposabb megoldására.

Két történeti munka

Közművelődés terén is megteszi persze a székesfőváros közönsége kötelességét. A

Némethy Károly dr.
tanácsnok

irányítása mellett működő XIV. ügyosztály sokirányú és rendkívül nagyjelentőségű tevékenységet folytat. Erről dr. *Némethy Károly* szólt néhány szót munkatársunknak:

— A jövő év folyamán sor kerül végre arra, hogy *megirassuk a székesfőváros történetét.* Nekünk eddig csak különböző korokból szóló *monográfiáink jelentek meg,* amióta azonban Budapest a nemzetközi érdeklődés homlokterébe került,

mind sürübben mutatkozott annak a szüksége sége, hogy a székesfőváros összefoglaló történetének is birtokába jussunk.

— A törvényhatósági bizottság a polgármester úr előterjesztése alapján *8000 pengős összeget állított be a történelmi munka megirására.* Az adatok egyrészét a székesfővárosi levéltár dús anyaga szolgáltatja, másrészüket a történelmi munka *irói*, akiket a magyar történelemirói gárda legkiválóbb egyéniségei közül fogunk kiválasztain, az *Országos Levéltár* és más kútforrások felhasználásával fogják előteremteni.

— Alapításának centenáris évfordulója alkalmából megirásra kerül a jövő évben a *Nemzeti Színház* története is, mert ezzel is dokumentálni kívánjuk a fővárosnak a művészet iránt érzett őszinte szeretetét.

— Ásatási téren is sok tenniavló vár reánk jövőre. Minden rendelkezésre álló eszköz igénybevételével folytatni kívánjuk azokat a kutatómunkálatokat, amelyek a város különböző pontjain, de *elsősorban Óbudán és a Tabánban a legutóbbi hónapokban már olyan figyelemreméltó eredményeket produkáltak.*

— A főváros kultúrszinvonalának megőrzése és folyamatos emelése céljából jelentékeny áldozatokat hozunk az iskolánkívüli népmüvelés, a fővárosi nyilvános könyvtár, múzeumaink érdekében is és mint az elmult években, mindig arra törekszünk, hogy *jelentékeny vásárlásokkal közvetlenül siessünk segitségére az alkotóművészeknek.* Ugyanigy támogatásban részesitjük a magyar szinházi kulturát, ami abban nyilvánul meg, hogy *a magyar királyi Operaháznak és a Nemzeti Színháznak működését elősegitjük.*

*

Eddig szólnak a nyilatkozatok, amelyek természetesen csak konturokban jelzik azt a hatalmas munkát, amellyel az egyre fejlődő milliós főváros a szebb jövő útját egyengeti.

HŰNFALVI PÁL
ÉPÜLET- ÉS BÚTORASZTALOS
IX., VÁGÓHID-UTCA 28. — TELEFON: 14—41—50
Vállal épület- és bútorasztalosmunkát Pontos szállítás. Olcsó árak.

KRASZNER GYÖRGY
Cementárugyára és Burkolási Vállalata
Városi iroda: VII., Hernád-utca 8 Telefon: 1-361-68
Gyár és építőanyag telep: X., Kerepesi-út 73 Telefon: 1-452-68

HÁZTARTÁSOK, KÖZHIVATALOK,
iskolák, stb. részére a legmegfelelőbbnek bizonyult a
Mávag-Jobbágy
FOLYTONÉGŐKÁLYHA!
Hazai olcsó szenekkel fillérekért állandó meleget ad.
MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMI VASGYÁRAK
Kereskedelmi Képviselete R.-T.
Budapest, V., Vilmos császár-út 28.
TELEFON: 1-273-20.

A Nemzeti Egység Fővárosi Pártja megállapította szervezeti alkotmányát

Nevezetes eseménye van a *Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezetének.* Szombaton *Zsitvay* Tibor dr. elnöklésével pártértekezletet tartott, amelyen letárgyalta és elfogadta *szervezeti szabá'yzatát*, vagyis megállapította alkotmányát, amely tulajdonképpen csak szerves egészbe foglalása azoknak az irányelveknek, annak a rendszernek és céltudatos munkaprogramnak, amely szerint a párt eddig is dolgozott és eddig is imponáló sikereket ért el.

A szervezeti szabályokat, amelyek lényegéről és az országos politikával való összefüggéséről legutóbbi számában közölt elsőnek tudósitást a *Fővárosi Hirlap, Vályi* Lajos dr. helyettes főtitkár, a párt kitűnő kortitátora terjesztette elő.

Ez a pártalkotmány nagyon szervesen összeállított mű, amely *a legalkotmányosabb alapon a pártértekezleten épiti fel az egész szervezetet* és *a kapcsolatot az országos politikával az elnök személyén keresztül találja meg,* aki az országos pártvezér és a pártértekezlet közös bizalmából vezetője a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának*, amint a szervezeti szabályok ezután az eddigi pártszervezetet nevezik.

A szervezeti szabályzat, mint a párt minden életműködése, a *munkáról* is beszél, a politikán felülemelkedő, közért való munkáról, amit a különböző *szakbizottságok* felállitása és a kivülálló *előadók* és *szakférfiak* igénybevétele árul el. A *harmóniáról* pedig, amely a másik jellemzője a pártnak, a *kerületi érdekekkel* való tökéletes kapcsolat megteremtése tanuskodik.

A szervezeti szabályok szerint a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja a székesfővárosban szolgálja és valósítja meg a nemzeti egység eszméit és a Nemzeti Egység Pártja célkitüzéseit.* Mint a Nemzeti Egység független és önálló pártszervezete közvetlenül és kizárólag a Nemzeti Egység Pártja vezérének és a saját pártvezetőségének vezetése alatt működik.

A Fővárosi Párt politikai vezére a *pártelnök*, aki tisztségét az országos pártvezér és a Fővárosi Párt képviseleti szervének, a Pártértekezletnek közös bizalma alapján bírja. A pártelnök vezeti, igazgatja és képviseli a pártot. Az ő kezében fut össze a párt politikai magatartásának, tevékenységének, szervezési és propaganda munkájának, gazdasági működésének, egyszóval minden életfunkciójának legfelsőbb irányitása. A pártelnök hivja össze és vezeti a Pártértekezletet, a Kerületi Elnökök Tanácsát, a Gazdasági Tanácsot, valamint a Központi Pártkört.

A pártelnök állandó helyettese a pártigazgatásban *az ügyvezető főtitkár*, akinek tisztsége tiszteletbeli. A főtitkár az elnök megbizása alapján a pártértekezlet hozzájárulásával nyeri tisztségét. A főtitkár helyettesitéséről szükség esetén a pártelnök gondoskodik. A főtitkár helyettesének (vagy helyetteseinek) tisztsége is tiszteletbeli.

A pártelnök tanácsadó szerve az *Elnöki Tanács*, mely a szükséghez képest *bizottságokat küldhet ki, előadókat és szakértőket* bizhat meg. A párt gazdasági ügyeit a *Gazdasági Tanács* intézi. A kerületi elnökökkel való összeköttetést és az egységes vezetéshez szükséges összhangot a *Kerületi Elnökök Tanácsa* szolgálja.

A *Pártértekezlet* a párt képviseleti szerve, amely a pártszervezés felett ellenőrzést gyakorol és a párt politikai magatartása kérdésében állást foglal. A pártértekezlet tagjai a párthoz tartozó budapesti felsőházi, képviselőházi és fővárosi bizottsági tagok, utóbbiak tekintet nélkül arra, hogy a törvényhatóságnak milyen címen tagjai.

Az időszerü várospolitikai ügyek előkészitését a *szakbizottságok* látják el. A polgármesteri ügyosztályoknak megfelelően 14 szakbizottság alakul. De joga van a pártértekezletnek ezen felül szakbizottságokat alakítani az egyes üzemi választmányok, törvényhatósági bizottsági, külön bizottságok és részvénytársaságok ügykörének megfelelően is.

A *14-es Kerületi Bizottság* készíti elő mindazokat az ügyeket, amelyekben a párt egységes állásfoglalása céljából különböző kerületek érdekeinek vagy kívánságainak összeegyeztetésére van szükség.

A párt tagjai politikai és társadalmi érintkezésének elősegitésére *Központi* Pártkört tart fenn, mely előadásokat, vitákat, vacsorákat, pártnapokat, kirándulásokat és egyéb társadalmi összejöveteleket szervez. A körnek rendes és kültagjai vannak.

Budapest minden közigazgatási kerületében a pártnak egy-egy *kerületi szerve* áll fenn, melynek vezetője és képviselője a kerületi elnök, adminisztratív vezetője a magántisztviselő jellegü párttitkár. A kerületi elnök vezetése alatt működik a *kerületi választmány*, mely megállapítja a kerületi párt szervezetét, megválasztja tisztviselőit és bizottságait és felveszi tagjait. A kerület keretébe tartozó *körzetek* teremtik meg az összeköttetést a párt és a párttagok között.

PROKISCH JÁNOS
OKL. ÉPITŐSZ, ÉPITŐMESTER, HITES TÖRVÉNYSZÉKI ÉS ÁRVASZÉKI SZAKÉRTŐ
Budapest, I., Csaba-u. II/a. Tel.: 1-563-99

HOFBAUER ÉS PIAZZA
ÉPITŐMESTEREK
TELEP VI., BÉKE-TÉR 5. IRODA VI., SZONDY-U. 34.
TELEFON: 1-188-59.

BARÁTH GYÖRGY
hat. eng. villanyfelszerelési vállalata
Budapest, I., Clasz-fasor 4. sz.
Telefonszám: 1-609-67.

Grosz Frigyes
okl. mérnök épitési és kövezési vállalkozó
Budapest, IX., Bakáts-utca 1. ● Telefon: 1-861-54.

SZILÁGYI ÉLEK késáru-üzeme
Gyártja az összes hentes, mészáros és bélipar-ban használatos késeket, viszonteladók részére
Budapest, VIII., Gólya-u. 41. Tel.: 1-348-93

HIREK A PARTBÓL

A párt karácsonya. A *Nemzeti Egység Fővárosi* Pártja úgy a központban, mint minden kerületben megünnepelte a karácsonyt, azzal, hogy a szegények számára örömmel töltötte be a szent estét. Az Esterházy-utcai központ márványtermében nagyszabású és meghatóan szép karácsonyfa-ünnep volt hétfőn este. Megjelent az ünnepségen *Zsitvay* Tibor dr. elnökkel és *Terbócz* Imre főtitkárral élén a párt számos tagja, a főváros részéről *Salamon* Géza dr. tanácsnok, *Király* Kálmán tanácsnok képviseletében *Szabó* Jenő tanácsos, a kerületek képviseletében pedig *De'Sgartelli* Caesar, VII. kerületi pártelnök. A Budapest-Józsefvárosi Énekkar Egyesület dalköre *Dötsch* Zoltán karnagy vezetésével karácsonyi énekkel nyitotta meg az ünnepet, majd *Kovács* Istvánné, a szociális női bizottság elnöke, a szép ünnep megszervezője mondott megkapóan szép ünnepi beszédet. Ezután a súlyos élelmiszercsomagok, ruhaneműek és más ajándékok kiosztására került a sor.

Impozáns ünnepségen üdvözölték Usetty Bélát képviselői jubileumán. Ezerháromszáz személyes, hatalmas méretü diszvacsora keretében ünnepelték *Usetty* Béla dr. országgyülési képviselő, törvényhatósági bizottsági tagot tizéves képviselői jubileuma alkalmából. A pesti Vigadó fényárban uszó termeiben gyülekeztek össze az ünneplők: a főváros, a NEP Fővárosi Szervezete, a ferencvárosi pártszervezet, 130 társadalmi, kulturális és sportegyesület képviselői és nagy közönség. A megjelentek sorában voltak: *Zsitvay* Tibor, a Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának elnöke, *Lukács* György titkos tanácsos, *Takách-Tolvay* József gróf, *Terbócz* Imre, *Pözel* István, vitéz *Tóth* András, *Petracsek* Lajos, *Hertelendy* István országgyülési képviselők, *Schuler* Dezső alpolgármester, *Bódy* László, *Babarczy* István báró, *Felkay* Ferenc, *Goszleth* Ernő, *Rosta* János tanácsnokok és a fővárosi bizottsági tagok nagy számban. Az első köszöntőt *Lukács* György titkos tanácsos mondta. *Zsitvay* Tibor *Usetty* Bélában a százezer tagú családnak a fejét és vezérét köszöntötte és üdvözölte benne azt *a hü és önzetlen harcostársat, aki mindig csak igaz ügyekért és mindig önzetlenül harcol. Schuler* Dezső dr. alpolgármester, majd *Latinák* Jenő az iparosság nevében üdvözölte az ünnepeltet, akinek vitéz *Tóth* András országgyülési képviselő a társadalmi és sportegyesület pompás díszalbumát nyujtotta át. A ferencvárosiak külön ünnepén *Szentesi* József és vágvecsei *Wellisch* Artur törvényhatósági bizottsági tagok voltak a polgárság szószólói.

Karácsonyi szünet a pártirodában. A *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* központi irodájában január hó 2-ig szünetel a hivatalos munka.

Kedvezményes szinházjegyek a kulturirodában. A Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának kultúrirodája jelenti, hogy a párt tagjai részére a Bethlen-téri Színpad minden esti előadására 50 százalékos kedvezményü utalványokat sikerült szerezni. Az utalványok a kerületi titkároknál vagy kultúrirodában (VIII., Esterházy-utca 30.) vehetők át. A kerületi titkárok személyes jegykéréseikkel a kultúriroda vezetőjénél, *Sármezei* Frigyesnél érdeklődjenek.

TEISZLER GYULA
irógépkellékek, irodai szerek, papír- és grafikai cikkek készitési és szállitási vállalata.
Budapest, VI., Aréna-út 140.
Telefon: 2—920—78.

LUTZ LAKK- ÉS FESTÉKGYÁR RT.
BUDAPEST, VII., ÖRKÉNY-UTCA 4. SZ.

Racionális gazdálkodás és szociális gondoskodás a munkásokról a főváros üzemeinél

Morvay Endre tanácsnok az üzempolitikai bizottság eredményes munkájáról és az üzemek tervszerű továbbfejlesztéséről

A székesfőváros modern irányú fejlődésének legjobb jellemzője az az óriási arányú előhaladás, amely Budapest üzemeinél és részvénytársasági formában dolgozó vállalatainál mutatkozik. A nagyközönség tudja ugyan, hogy az üzemekben és a vállalatokban hatalmas tőkék feküsznek, tisztában van azzal is, hogy a kifogástalan szolgáltatások nyujtása rengeteg ember ütemes munkájának következménye, nagyon kevés budapesti lakosnak van azonban tiszta képe arról, hogy voltaképpen az üzemek azok a szervek, amelyek évről-évre egyre jobban dokumentálják a világvárosias boldogulást. *Szendy* Károly polgármester szívéhez különösen hozzá vannak nőve az üzemek, ami kiviláglik abból is, hogy úgyszólván alig telik el hét, amidőn ne történnék valami intézkedés az üzemek, vagy alkalmazottaik érdekében.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársát

Morvay Endre dr.

tanácsnok

az üzemi ügyosztály vezetője tájékoztatta azokról a teendőkről, amelyek a jövő esztendő folyamán megszabják az üzemi gazdálkodás kereteit.

— Ügyosztályomban már régóta

folyik a munka az üzemi alkalmazottak szolgálati szabályzatának elkészítésére.

Feltétlenül szükség van ugyanis arra, hogy a kilenc üzemnél generálisan rendezzük a szolgálati viszonyokat és a különböző személyzeti kérdéseket, amelyek sokféleségüknél fogva eddig gyakran keltettek visszatetszést, maguk között az alkalmazottak között. Ezzel a tevékenységgel

párhuzamosan készítettük elő az üzemi szabályzat kibocsátását,

aminek viszont elsősorban racionalizálási céljai vannak. A dolog természetéből következik az, hogy *óriási vagyonértéket reprezentáló üzemeinket a legmodernebb kereskedelmi elvek szerint kívánjuk vezetni* és arra törekszünk, hogy a központi igazgatást mentesítsük a kisebb jelentőségű ügyek intézésétől, általános szabályokat írjunk elő a helyes üzemi gazdálkodás elveinek érvényesítésére és egységesen állapítsuk meg az autonóm szervek hatáskörét az üzemigazgatásban.

— A polgármester úr intézkedése értelmében máris

családvédelmi intézkedéseket tettünk folyamatba

és ezeket az 1937. év folyamán tovább fejlesztjük. Arra törekszünk, hogy legalább a nagyüzemeknél egységes munkabérrendszert léptessünk életbe, de szolgáljuk azt a célt is, hogy a nyugellátás terén intézkedéseket tegyünk. Átmenetileg az lesz a helyzet, hogy

a Gázművek nyugbérszabályzatát kiterjesztjük a Vízművek alkalmazottaira is.

— A törvényhatósági bizottság által életrehívott üzempolitikai bizottság és a munkásügyi bizottság nagymértékben segítik elő a központi adminisztráció tevékenységét. Az előbbi szerv tovább folyta'ja a folyó esztendőben megkezdett tevékenységét és egymásután fogja beterjeszteni azokat a javaslatokat amelyeknek végső célja

az üzemek gazdálkodásának egyszerűsítése és szolgáltatásainak jobbátétele.

Az üzempolitikai bizottság előreláthatóan még több esztendőn keresztül folytatja tevékenységét, amelyet mindenki örömmel köszönt, mert eddigi fennállása alatt is bebizonyította, hogy abszolut tárgyilagosan és a főváros szeretetétől áthatva végzi összes teendőit.

— Nagy jelentőségű intézkedés az üzemi gazdálkodás tekintetében az *új építésügyi szabályzat*. Ez egyelőre tervezeti formában van még csak meg. Mindent megteszünk azonban, hogy idejekorán megtaláljuk azokat a lehetőségeket, amelyeknek alkalmazásával

összhangba kívánjuk hozni az üzemi hálózatok kibővítését,

az új irányú városfejlesztés elgondolásával.

— Hasonlóképpen nagy munka vár reánk az energiagazdálkodással összefüggésben. Az iparügyi minisztérium már eddig is minden elismerést megérdemlő tevékenységet fejtett ki ezen a téren és mi a székesfőváros, mivel

elsőrendű érdekeink fűződnek a helyes energiagazdálkodáshoz,

szervesen igyekszünk bekapcsolódni ebbe a munkába. Általános irányelvünk eddig is az volt, hogy üzemeink takarékosan termeljenek, széleskörű lehetőségek nyílnak azonban ezen a téren az energiagazdálkodás problémáinak rendezése kapcsán is. A székesfővárosnak e téren éppen üzemei nagyvoltánál fogva egészen különleges helyzete van és a mi törekvésünk arra irányul, hogy azokat a különleges szempontokat és érdekeket, amelyek üzemi gazdálkodásunkhoz fűződnek, minél erőteljesebben tudjuk érvényesíteni, ügyelve természetesen arra, hogy országos vonatkozású érdekeket a legtávolabbról se sértsünk.

— A jövő esztendő folyamán

folytatjuk az üzemek bővítésére irányuló és már több esztendő óta folyamatban lévő munkát,

abban a meggyőződésben, hogy az üzemek fejlődésének mindig egy lépéssel előbbre kell járni, mint a város fejlődésének. Ez természetes, mert a székesfőváros közönsége joggal kívánja meg, hogy a nagyvárosias lét jellemzőjéül szolgáló üzemi szolgáltatásokat, magától értetődő módon akkor és olyan mértékben vehesse igénybe, amidőn és amilyen mértékben arra szüksége van.

Törv. védett
Nagy árammegtakarítás!
Nagyobb fény!
KOMOR HENRIK-féle
fénytechnikai-, villamossági- és műszaki vállalat K. F. T.
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-U. 59.
lámpatestekkel
Telefon: 1-414-76

ISKOLATÁRSAK

Írta: GAZDY JENŐ

törvényhatósági bizottsági tag

Nevezd meg a barátaidat
és megmondom — ki vagy.

Az ős koronázó városban, ahol nemsokára újból országgyülést tartunk, kora reggelenként, naponta találkozott két ciszterci ta diák-gyerek.

Alig-alig járt még ember az utcán, sokszor borzongató hideg szél fújt, vagy vastag hólepel takarta a még nem járt utakat, a találka ott a püspökség sarkán, sohasem maradt el.

Barátom mindig hosszú, sietős lépésekkel jött, fejét a földre szegezve, nem nézett se jobbra, se balra. Keveset beszéltünk, akkor is csak a hittanórán hallottakról, Krisztus cselekedeteiről.

Egész lényén elömlött a lelki készülődés jele arra a mindennapi és mégis ünnepélyes pillanatra, amikor a misekönyvvel a kezében az oltár elé lépett.

Mert ministrálni mentünk naponta. Ő *Kálmán* Károly főtisztelendő úrnak, én meg *Kalocsay* Alán tanár úrnak.

Amikor szomszéd oltároknál ministráltunk és feléje pillantgattam, megfigyeltem, mennyire elmerült mindig az áhítatos szolgálatban. Sohasem találkozott a tekintetünk. Rá nézve ilyenkor megszűnt a külvilág. Lelkében a szférák zenéje muzsikált. Olyan volt, mint azok a fiatal szentek, akikkel díszítik az oltárképeket. Nekem legalább így tűnt fel és ezek a találkozások mély hatással voltak az én lelkemre is. Maradandók, amelyek azután elkísértek életem folyamán.

Az érettségi elválasztott bennünket. Barátomat — az ő áhítatos lelke arra a pályára vitte, amelyre elhivatottsága volt. *Kalocsai érsek lett belőle.* Ma is az.

*

Abban az időben sokat járt hozzánk egy másik diák-pajtásom. Helyesebben sokat jartunk össze. Mert hol náluk, a virágos kertjükben, hol nálunk a körtefák alatt (különösen mikor érésben voltak) találkoztunk az iskolaórák után.

Ezek már egészen más természetű összejövetelek voltak, mint amiről előbb írtam. Ez a pajtásom arról volt nevezetes, hogy a lexikont pótolta nálunk. Mindent tudo.t. Helyesebben mindent jobban tudott nálunknál. Rendszerint nagy robajjal állított be és egy csomó könyvvel.

Iskolakönyvek, olvasmányok vegyesen kerültek az asztalra és az almáriumon az idők szerint mindig ott díszelgő egy-egy alma, vagy körte elfogyasztása után, rögtön bőbeszédű előadásba kezdett. Mindegy volt, miről. Ami éppen lecke volt, vagy amit a tanár úr csak érintett.

Én nagyon szerettem páratlanul közvetlen barátságáért és önfeláldozó baráti készségéért, amellyel mindig készen volt az előttem felmerült akadályoknál segítségemre lenni. A német és latin nyelvben úgy vette az akadályokat, mint a legnemesebb versenyparipa. Ez imponált. Na meg az is, hogy — horribile dictu — még a tanár urakat is merte kritizálni. Bölcselkedő kedve nem ismert határt és szeretett atyáskodva olyanokat mondani, amiket csak — ex kathedra — szoktunk hallani.

Nekem például a nyelvismeretek fontosságáról egyszer olyan tartalmas, érvekkel gazdag előadást tartott, hogy az sokszor eszembe jutott, amikor külföldön járva, a bennszülöttekkel való közvetlen érintkezés előnyeit tapasztaltam. Kis diák volt még, de már kész tanár. Az igaz, hogy mindig tiszta jeles és kitűnő stiliszta. Ilyen maradt később is, az egyetemen. Még se lett belőle tanár. De lett belőle a tanárok-tanára, *kultuszminiszter*. Tudós és államférfi, aki nagy szolgálatokat tett hazájának.

Alaptermészete azonban nem változott. Sokszor találkoztam vele miniszter korában is. Éppen olyannak találtam, mint diák korában. Csak egy kicsit kesernyés lett neki az élet. Nem mindig értették meg és ez fájt neki.

Sohase felejtem el, amikor utoljára találkoztam vele, milyen hálásan szorongatta a kezemet.

Szép nyári időben a *Gellért-hullámfürdő* medre körül sétálgatva, elmondtam neki, hogy most jöttem *Tihanyból*. Dicsértem, hogy milyen szép dolgot mívelt ott. Tihany — mondottam — a Te jóvoltodból a Balaton gyöngye lett. Ezért volt hálás. Hiszen oly sokat kellemetlenkedtek neki emiatt.

Kár érte, hogy oly korán eltávozott körünkből. *Klebelsberg* Kunó gróf — nagy értéke volt nemzeti létünknek és rengeteg értéket tudott volna még világra hozni, ha életben marad.

*

Diákéveim elején, amikor még „kesztos" voltam a „pokolban", összekerültem egy másik diákkal, aki három-négy osztallyal feljebb járt mint én.

Pokolnak nevezték az ős koronázó városnak azt az egyemeletes házát, amely valamikor a várfalon kívül volt még. Óriási udvara bizonyítja, hogy azelőtt olyan beszálló volt, ahol meg kellett varni a későn érkezőknek, amíg reggel a várkaput kinyitják.

Valami különös dolgok történhettek itt rég időkben, hogy ilyen nevet kapott ez a ház. Amikor mi laktunk benne, ennek az emlékét se sikerült megtudni már. Épp olyan ház volt, mint a többi. A nagy udvar egy részét is beépítették.

Egyszóval ennek a pokolbéli haznak első emeletén lakott az az öreg néni, akinél én, meg a barátom, akiről szó lesz, kosztosok voltunk — egy szobában elhelyezkedve. Ez a néni valahonnan Erdélyből ide származott nő lehetett, mert igen sokszor kaptunk erdélyi ételeket, amiket se én, se az én barátom nem igen szerettünk. Különösen a csikos káposzta ellen volt kifogásunk. Meg aztán én mint a fiatalabbik, nem egyszer kaptam megbízást, hogy menjek ki a Sóstóra jó nagy csigákat szedni. Ezeket az öreg néni nagyszerüen tudta elkészíteni, de bizony nekünk ez se igen ízlett.

Diáktársam, aki mint mondottam, feljebb járt és így nagy tekintélynek örvendett előttem, lázadozó természetű fiú volt. Sokszor biztatott is, hogy tagadjam meg az engedelmességet és ne menjek többet csigát szedni. Ő majd így meg úgy meg fog védeni az öreg néni haragja ellen. Egyben hosszasan fejtegette előttem, hogy az nem igazság. Az öreg megkapja a kosztpénzt, szerezze be ő az élelmicikkeket.

Kosztostársam egyébként is nagyon szerette az igazságot. Bármi történt a hozzánk járt diáktársaink között, mindig ő tett igazságot köztünk. És sohase lehetett megvesztegetni. Se színes ceruza, se radírgumi, se semmi hasonló nem használt. Sőt, hihetetlen, de úgy volt, még cigarettával se lehetett elcsábítani.

Jó tanuló is volt, sokat is tudott és amellett leereszkedő, kedves volt hozzánk, kisebb diákokhoz. Ezért nagyon szerettük, nagyon becsültük.

Nem csoda, hogy amikor jöttek a sas-tollas, Kossuth-sapkás idők, amikor a Ciszterci ta-tanárok is testületileg mentek szavazni *Károlyi* Gábor grófra, — a legkurucabb kurucra, mi is megalakítottuk a „pokolban" a függetlenségi pártot. Elnök természetesen az én lakótársam lett. Levonultunk a nagy udvarra, a szaletlibe ahol nyomban megszerkesztettük — a függetlenségi nyilatkozatot. Én a magam részéről bevettem, hogy többé nem vagyok köteles csigát szedni, amit lakótársam is nagyon helyeselt.

Hogy függetlenségünket tettekkel is nyilvánítsuk, elnökünket vállunkra emeltük és azután — mindnyájan cigarettára gyujtottunk. Én ket'őt is elszívtam. Ebből aztán baj lett. Rosszul lettem és most már az elnöknek kellett engem a vállaira emelni és fölsegíteni a szobánkba. Két napig ápolt, kitartással, hűséggel.

Mindnyájan sírtunk, mikor letette az érettségit és el kellett válnunk egymástól.

Diákkori tulajdonságai nála is változatlanul megmaradtak. Igazságszeretete, józansága, szerető szívű emberséges természete, nagy tudása, erkölcsi tisztasága, függetlenségre vágyó lelke magasra emelték őt is. Egyik büszkesége lett nemzetének az egykori lakótárs — *Gaál* Gaszton.

*

Karácsony fája az emlékezés fája. Lelkünkben elővillannak képek, amelyek régen letüntek és mégis éltünk fogytáig világítanak...

Burnyóczky Gyula
bádogos- és szerelőmester
Bádogosmunkák. — Vízvezeték, egészségügyi berendezések, csatornázás, gáz-, berendezések vállalata
Budapest, VIII., Sándor-u. 15. Tel.: 1 408-89.

BUDAPEST ÉS PÁRIS GYOMRA

Irta: vitéz nemes Juhász Jenő dr. törvényhatósági bizottsági tag

A költségvetés tárgyalásával kapcsolatban egy olyan külön bizottság kiküldését javasoltam, amelynek hivatása lett volna Budapest élelmiszer forgalmának és a budapesti piac adminisztrációjának vizsgálata és újabb rendezése. Miután ezt az indítványomat a közgyülésen a tanácskozási idő letelte miatt nem indokolhattam meg, felhasználom az alkalmat, hogy nyilatkozzam arról, miért látom az említett bizottság kiküldését szükségesnek.

Egyik bizottsági tagtársam részéről indítvány tétetett *piackutató intézet* felállítására vonatkozólag. Már az indítvány is elismerése annak, hogy a budapesti élelmiszerpiac kérdései nincsenek abban a stádiumban, melyet jónak és örökösnek lehetne tekinteni. Budapesten az élelmiszerforgalom szabályozása nem történt szigorú szerkezeti elgondolás szerint. A *központi vácsárcsarnok* megépítése, amely nevében a párisi *Halles Centrales*-re emlékeztet, voltaképpen nem volt más, mint a dunaparti piac tetőalá hozása, az élelmiszer forgalomra azonban nem hozott lényeges szerkezeti változást. Az élelmiszerforgalom szabályozása és a piaci közigazgatás voltaképpen mindig csak a pillanatnyi vagy átmeneti szükséghez igazodott, szerkezeti elgondolás és egy szerkezeti elgondolásnak következetes keresztülvitele nélkül. A *nagyvásártelep* megépítése sem hozott ebben a tekintetben változást, mert bár már létezésével is kifejezést ad annak a kívánalomnak, hogy az elsődleges kínálat és kereslet egész Budapest élelmiszer ellátására nézve egyetlen piacon bonyolódjon le, megépítésével egyidejüleg nem hoztak ilyen értelmü kényszerítő szabályokat. A keresletnek és kínálatnak a nagyvásártelepre való irányítása szempontjából voltaképpen csak a tarifális kedvezmény csalogató eszközét vették igénybe, ami nem lehet kielégitő, mert lehetetlen az, hogy a város élelmiszer ellátása annak szabályozása és a nagy vásártelep életlehetőségei és sorsa voltaképpen egy, a fővárostól és a főváros adminisztrációjától független intézmény, *a MÁV tarifapolitikájától legyen függővé téve.*

Komplikálja a budapesti piac kérdéseit az is, hogy a *budapesti piacon különösen nagy szerepet játszanak egyes szezoncikkek, amelyek rendszertelenül és néha olyan tömegekben lepik el a piacot, hogy azok elhelyezéséről gondoskodni képtelenség.* Igy súlyos nemzetgazdasági károk állanak elő. Tapasztalati, sőt történelmi tény, hogy a nagy élelmiszerpiacok, a nagyvárosok élelmiszer ellátását tisztán a kereslet és kínálat árszabályozó hatására bízni és azt ilymódon biztosítani nem lehet. Itt *feltétlenül szükség van a forgalom szigorú körvonalozására és olyan értelmű adminisztrációjára, amely a kereslet és kínálat közötti viszonylat mesterséges megzavarását kizárja, vagy lehetőleg megnehezíti.*

A piacrendezés történeti fejlődése *a párisi központi vásárcsarnok* történetében mutatja legtanulságosabb vonatkozásait, ahol a végső kifejlődés voltaképpen az, hogy *a párisi piacra felkerülő áruk, kivétel nélkül, a központi vásárcsarnokba szállitandók be* és a nagyban és átlagmennyiségben való eladás, mint elsődleges kínálat, kizárólag ezen központi piacon jelentkezhetik.Erre az eredményre az a tapasztalat vezetett, hogy amennyiben az árukinálat több piac között oszlik meg, elkerülhetetlen a mesterséges konjunktura teremtése, a különböző piacok közötti agiotage, a spekulációt célzó raktározás és végeredményben az árdrágitás.

Meggyőződésem az, hogy Budapest élelmiszerellátása sem tudja leküzdeni teljesen és tartósan az árdrágító törekvéseket, ha nem valósittatik meg a legnagyobb szigorúsággal *az elsődleges kínálat és kereslet koncentrálása* és ezzel az *egységes áralakulás.*

További érdekes tanulság a párisi példából az, hogy a központi vásárcsarnokban az önálló kereskedők funkciója megszünt és a vásárcsarnokokban az élelmiszerek elsődleges árucseréjét kizárólagosan hatóságilag szigorúan ellenőrzött és az ügyletek megkötése tekintetében is szigorú formákhoz kötött *bizományosok, illetve megbizottak látják el.*

További tanulság végül, hogy a párisi piacadminisztráció egyáltalában *nem engedi meg az áru beraktározását.* Általánosságban annak, ami a vásárcsarnokba bekerül, még az nap el is kell kerülnie, s bár egyes cikkeknél, mint például a sajt, vaj és tejnél megengedik a raktározást, ez a kivételes raktározás kizárólag hatósági raktárakba történhetik és a csarnoki bizományosoknak a raktártartás, valamint az önálló üzlettartás, nemcsak a csarnok területén, hanem általánosságban még külföldön is meg van tiltva.

Ezekhez az általános problémákhoz jut a budapesti piac specialiter *a szezoncikkekben jelentkező túlkinálatnak nemzetgazdasági megmentése, raktározás, konzervkészítés, vagy a felhozatal megakadályozása által.*

Mindezek nagyon fontos ügyek, a közület, mint a magánosok szempontjából életbevágóan fontos kérdések. Ezek elbirálására és eldöntésére az adminisztráció maga nem vállalkozhatik, de egyéb feladatainak ellátása mellett nem vállalkozhatik a községi élelmezési szakbizottság sem, amelynek tagjai kétségkivül kitünő szakértők, mégis az élelmezés kérdésével, de a piacrendezés kérdésével külön nem igen foglalkozhatnak.

De nem képzelhető el ennek a kérdésnek egészséges megoldása az *élelmiszer forgalomban érdekeltek szakképviseleteinek meghallgatása* nélkül sem, mert hiszen az újabb rendezésnek minden rendelkezése érinti exisztenciájukat, egy nem megfelelő rendezéssel százan veszthetik el kenyerüket, egy megfelelő rendezéssel viszont száz és ezer embernek bizonytalan kenyere válhatik biztos kenyérré. Az egészséges rendezés nagy hasznára válhatna egész közgazdaságunknak és az élelmiszerpiacon érdekelt mezőgazdasági termelőknek is.

Nehéz és megoldatlan probléma ma még az úgynevezett *őstermelők és a nagyobb csarnoki és piaci árusok érdekeinek összeegyeztetése is.* Meggyőződésem az, hogy ezeknek a problémáknak megoldása *piackutató intézet munkásságától sem várható,* mert hiszen egy ilyen intézet szükségképpen csak elméleti megállapításokig juthat el és statisztikai anyaggal támaszthatja alá elgondolásait *Ennek a nehéz kérdésnek a napirendre hozatalát és a megoldás felelősséget magának az autonómiának, illetve a főváros közgyülésének kell vállalnia* és részt kell venni ebben a felelősségben az egész közgyülés valamennyi pártjának. Ezért láttam szükségesnek indítványom benyujtását, ezért sajnálom azt, hogy a közgyülés az indítványt egyelőre — meggyőződésem szerint meg nem értve — elutasította és ezért látom szükségesnek azt, hogy a piaci adminisztráció újabb rendezésének kérdését tőlem telhetőleg továbbra is napirenden tartsam és a kérdés mielőbbi megoldását ezután szorgalmazzam.

Miért küzdenek a frontharcosok?

Irta: Kertész Elemér törvényhatósági bizottsági tag

A világháborúban résztvett nemzetek életbenmaradt frontharcosai mindenütt megalkották azokat a társadalmi, egyes helyeken politikai szervezeteket, melyeknek alapja a régi háborús szenvedések és az ebben gyökerező bajtársi öntudat, — célkitüzése pedig a frontharcosok erkölcsi és szociális megbecsülése, továbbá pedig

egy tisztultabb nemzeti és világközszellem megteremtése.

Tudott dolog, hogy a közös sors, a közösen átélt szenvedések és megpróbáltatások soha nem képzelt lelki egységbe tudják kovácsolni a sokszor legkülönbözőbb életfelfogású és társadalmi rétegekhez tartozó embereket. Ez a mélységesen emberi törvény, amelynek igazolását a történelem folyamán annyi formában láthattuk, képezi tulajdonképpen a frontharcosmozgalmak megdönthetetlen erősségét.

Akik csak messziről látták a harctér szenvedéseit, vagy mint az újabb generáció csak hallomásból ismerik azokat, sokszor érthetetlenül állanak az egész világon végig dübörgő frontharcostörekvésekkel szemben. Nem ismerik a harctéri egymásrautaltságot, nem ismerik közvetlenül a harcot, a háborút és igy nem is tudják megérteni, hogy a frontharcosi mivolt

a maga mélységes lelkiségével mindennél szilárdabb és összefogóbb szervezkedési alap.

A frontharcosok általában távol esnek a világháború alatt és annak nyomán kialakult laza, felületes, vagy pedig dogmatikus világszemlélettől. Tisztánlátásukat nem homályositotta el az utóbbi időben óriási hatalommá fejlődött modern rabszolgatartó szervezeteknek az államra az egyedekre nehezedő terrorisztikus befolyása.

Ezek kiharcolására irányuló küzdelmet nevezhetik egyesek *„reformtörekvéseknek", „irányváltozásoknak"*, a frontharcosok azonban *„belső revíziónak"* nevezik.

Ebben az országban sok minden revízióra, újjáépítésre szorul. A mult század elejéről visszamaradt és azóta is itt korhadó politikai, gazdasági dogmákkal együtt el kell tünni annak a láthatatlan érdekhálózatnak, amely ezeket hosszú idő óta felszínen tartja.

A háború előtti általános védkötelezettség után, melynek alapján az állam, a nemzet érdekében birtokba vette a legdrágább értéket, — az emberi életet, — el kell jönni annak az időnek, amikor a nemzetet alkotó

szenvedő milliók megmentése érdekében az öncélú s szinte megszámlálhatatlan milliók is bevonulnak a nemzet boldogulását szolgáló eszközök közé.

Ezeken túl a *politikai, társadalmi jogok szabad gyakorlása, a munka értékelése, munkaalkalmak teremtése,* azok igazságos elosztása képezi a magyar frontharcos célkitüzések második csoportjába sorolt, belső revíziós törekvések alapjait.

De jogot formálnak a frontharcosok arra, hogy a közélet minden vonatkozásában komoly szerepet kapjanak,

mert úgy vélik, hogy szenvedélyteljes multjukkal jogot szereztek ahhoz, hogy megbízottaik útján ott legyenek azokban a testületekben, ahonnan ezt az országot, nemzetet irányítják, melyért négy esztendőn keresztül becsülettel küzdöttek és véreztek.

Közéleti képviseleteiket maguk akarják megválasztani, és pedig azon bajtársaik közül, akik önzetlen, lelkes munkálkodásukkal tanujelét adták annak, hogy a közéleti szereplést nem öncélnak, hanem a bajtársaikkal és a nemzet összességével szemben fennálló kötelességnek tekintik.

A frontharcosok minden országban nemzeteik becsületéért, hozzátartozóiknak, polgártársaiknak nyugalmáért és vagyonáért küzdöttek s ez a tény s ez a tudat ad mozgalmaiknak erkölcsi és szociális vonatkozásban létjogosultságot. Ezért értékelendő minden más, hasonló társadalmi munkánál komolyabban a világ frontharcosainak a nemzetek kiengesztelődéséért és igazságáért folytatott szívós küzdelme.

Hazánkban a frontharcos törekvések *három csoportba* oszthatók. Az *első csoportba a világ frontharcosainak kölcsönös megbecsülésére és az egyenjogúság elve alapján megteremtendő együttmüködésre irányuló törekvések* foglalhatók össze. Ezek alapját a világháború utáni igazságtalanságok kiküszöbölése képezi, amelyet mondatban úgy foglalhatunk össze, hogy a világ frontharcosai minden rendelkezésükre álló erővel a közös szenvedések emlékein keresztül küzdenek

a világ népeinek igazságon alapuló megbékéléséért.

Ebből az okból tartanak fenn egymással kapcsolatot, hogy egymás kölcsönös megismerésén keresztül, minél hathatósabban szolgálhassák ezt, az egész mai és jövő generációt érintő világproblémát.

A *Magyar Frontharcos Szövetség* is, amikor a külföldi testvérszervezetekkel kiépítette bajtársi kapcsolatait, tulajdonképpen a magyar világháborús katonának világviszonylatban is elismert és a volt ellenfelek által is tiszteletben tartott nimbuszának latbavetésével igyekezett

minél több barátot szerezni a diplomaták által és a tájékozatlanság alapján Trianonban halálra itélt magyar nemzetnek.

A magyar frontharcos célkitüzések *második csoportját a belső revizió megteremtése* alkotja. Ennek tengelyében a tisztultabb nemzeti közszellem és a nemzeti öncélúság gondolata áll.

Végül a frontharcos célkitüzések *harmadik csoportjában a parciális frontharcosóhajtások tartoznak.* Amelyeket röviden úgy foglalhatunk össze, hogy a harctéri szolgálatukból eredő erkölcsi és szociális sérelmeiknek orvoslását, a frontharcosi szolgálatnak megbecsülését nemcsak egyéni szempontból, de a nemzet összessége érdekében is szükségesnek tartják.

Ezen keresztül lehet tovább ápolni és fejleszteni azt a katonás bajtársi szellemet, amelyre a trianoni Magyarországnak a jövőben kétszeresen szüksége lesz, ha meg akarja találni helyét a nap alatt és egy boldogabb magyar jövőt akar örökül hagyni az el jövendő újabb generációkra.

KOÓS ISTVÁN FÉMÁRUGYÁR
Sárgaréz és nikkelbronz épületvasalás különlegességek ● TELEFON: 2-988-52
BUDAPEST, XIV., MEXIKÓI-ÚT 14.
Uj Lóverseny-tér mellett

Fülöp Dezső
építőmester
Budapest, XIV. ker., Aréna-út 11. szám.
TELEFON: 1—355—84.

POTÁK IMRE
műszaki és gépkereskedelmi vállalat
TRANSMISSIÓK: Tengelyek, golyóscsapágyak, gyürüskenésü csapágyak, faligyámok, függőgyámok, görgős szíjfeszítők stb.
Faszijtárcsák — „Integritás" hajtószíjak. — Üzemsztikségleti cikkek.
BUDAPEST, VI., JÓKAI-U. 16. TELEFON: 1-141-40.

VÁRNAI KÁROLY
vízvezeték, gáz, melegvíz-fütés, egészségügyi berendezés, bádogos munkák vállalata
Budapest, V., Kálmán-u. 25. TELEFON: 1—240—17.

WEISZ FÜLÖP RÉZMŰVES
Budapest, VIII., Gólya-utca 13. Tel.: 1-460-36

MÁZOLÓ FÉNYEZŐ SZOBAFESTŐ ÜZEM
KÜLÖNLEGES KIVITEL
REISS R.-NÉ ÉS SÁRITZ A.
Budapest, V., Vadász-utca 6. Telefon: 1-125-93.

Schäffer Dezső
ácsmester
Tel:2-912-68. Bpest,V. Kárpát-u.5.

Új egészségügyi alkotásokat tervez a jövő évre a főváros

A nehéz gazdasági viszonyok sem állították meg azt az impozáns fejlődési folyamatot, amelyet a főváros közegészségügye mutat. Az elmult esztendőben is több új alkotással szaporodott a közegészségügyi intézmények száma és a jövő évi költségvetés keretében is folytatja a főváros a fejlesztési programot, amelynek keretében több nagyobbszabású terv már elő is van készítve. Ezekről kérdést intéztünk

Salamon Géza dr.
tanácsnokhoz,

a közegészségügyi ügyosztály vezetőjéhez, aki a legközelebbi jövőben megoldásra kerülő terveket a *Fővárosi Hirlap* munkatársa előtt a következőkben ismertette:

— Közegészségügyi téren a legutóbbi pár esztendő örvendetes előrehaladást mutatott a székesfővárosban. Különösen nagyjelentőségű volt az 1936. év, amidőn üzembe helyeztük a mind nagyobb hírnévnek örvendő *Eötvös Loránd rádium- és röntgenintézetet*, emellett pedig gondoskodtunk arról, hogy részben a *Szent László-*, részben az *Új Szent János-kórház* területén *nagyobbarányú átalakítási, illetőleg építési munkálatok* végrehajtásával kiküszöböljük a mutatkozó hiányosságokat.

— A jövő esztendőben sem fog ezen a téren visszaesés mutatkozni. Nem annyira a kórházak fejlesztésére fog esni a fősúly, mint inkább az a szempont lesz domináló, hogy a tüdőbeteggondozó intézetek jól bevált hálózatának mintájára a két másik, igen sok áldozatot követelő betegség leküzdése céljából létesítsünk diszpanzereket. Arra gondolok, hogy

elsősorban a szívbeteg-gondozó és a nemibeteg-gondozó intézetek nagyobbarányú kiépítésére fog kerülni a sor.

— A tiszti főorvos havi jelentéseiből meggyőződést szerezhet arról a nagyközönség is, hogy ez a két betegség feltűnően nagy számban követel áldozatokat. A mozgalmas idők, a nehéz megélhetési viszonyok nem csekély mértékben járulnak ahhoz, hogy a betegek túlnyomó része, — áll ez elsősorban a szerényebb életkörülmények között élőkre, — csak akkor fordul orvoshoz, amidőn baja már kereseti lehetőségeiben veszedelmesen korlátozza. *Az új diszpanzerek kiépítése természetesen tekintélyes áldozatokat kíván meg a fővárostól.* Ezeknek az áldozatoknak azonban mégis meg kell történniök, mert a székesfőváros általános közegészségügyi érdekei parancsolóan írják elő, hogy átütő erejű rendelkezések megtételével enyhítsük a fennálló bajokat. Bizonyítják az orvosi statisztikák és a már meglévő intézmények számszerű adatai, hogy a *két kór ellen csak akkor lehet a siker reményével szembeszállni, ha a betegeket ingyenes orvosi kezelés biztosítása útján idejekorán juttatjuk el a rendelőintézetekbe.*

— *A jövő esztendő folyamán éppen ezért már sor fog kerülni két újabb nemibeteg-diszpanzer és egy vagy két szívbeteg-diszpanzer felállítására.* Előbbieknek már a helyét is megállapítottuk: az egyik a főváros tulajdonában lévő *Madarász-utcai kórházzal lesz kapcsolatos*, a másikat a *kőbányai Horthy Miklós-kórház keretében* állítjuk fel. A szívbeteg-diszpanzerek elhelyezésére vonatkozóan még nem alakult ki a felfogás, annyi azonban máris bizonyosnak tekinthető, hogy előreláthatóan *valamelyik belgyógyászati osztállyal is rendelkező kórházunk közelében létesítjük azokat.*

— Közegészségügyi téren más irányú beruházások keresztülvitelére is sor kerül.

Be fogjuk fejezni a Szent László-közkórház elavult pavillonjainak átépítését, keresztülvisszük a Rókus-kórház újabb bővítését,

emellett pedig elvégeztetjük valamennyi kórházunkban az esetről-esetre felmerülő *tatarozási munkálatokat.* A főváros által tervezett *légvédelmi intézkedéseknek* itt van közegészségügyi vonatkozású része. Gondoskodni kell ugyanis arról, hogy decentralizált módon a *város különböző részein fekvő kórházakban megfelelő számú férőhelyet biztosítsunk a gázvédelmi intézkedésekkel kapcsolatban.* Ezt átmenetileg a meglévő kórházi ágyak kisebb-nagyobb mérvű szaporítása útján kívánjuk elérni.

Felcserkedéstől a rádium-ágyúig

Budapest amerikai tempójú fejlődésének legpregnánsabb bizonyítékai nem a sokemeletes házak, a zakatoló villamosok és a dübörgő autóbuszok, nem is méreteinek egyre táguló keretei, hanem inkább azok a belső és lényegbevágó intézmények és intézkedések, amelyek lehetővé teszik, hogy ez a fejlődés ne fulladjon önmagába.

Ezek közül egyike a legfontosabbaknak a közegészségügy, amelynek terén elsősorban látjuk, hogy nem csupán a számmal kifejezhető méretek bővültek, nem csupán arról van szó, hogy több kórház és több orvos van a milliós Budapesten, mint volt a régi Pesten és Budán, hanem elsősorban az egészségvédelem szelleme változott meg.

Valaha, nem is olyan régen a tömegek számára berendezett közkórházak célja és hivatása meglehetősen primitiv volt. A legrégebbi időkben tulajponképpen csak arra szolgáltak, hogy összezsufolják bennük azokat a haldoklókat, akiken már semmiféle orvosi tudomány nem volt képes segíteni. Vonatkozott ez elsősorban a fertőző betegségekre és alapjában véve a legtöbb kórház ennek köszönhette létezését. Tudott dolog, hogy a pesti Rókus-kórházat is a nagy járvány idején építették.

Az újabbi időkben, amikor a nagyvárosias jelleggel egyszersmind elszaporodtak a különböző, de legfőként közlekedési szerencsétlenségek, a súlyos fertőző betegek társasága megszaporodott a szerencsétlenül járttakkal, akiket felcser tudománnyal igyekeztek összeragasztani.

Mindez így volt egészen a legutóbbi időkig: a közkórházak a tömegek befogadására készültek, az egyéni kezelésnek vajmi kevés szerepe volt és természetesen szó sem lehetett speciális kezelésekről. A röntgenezés, a kvarckezelés, a különböző termikus beavatkozások még másfél évtizeddel ezelőtt is olyan drágák voltak, hogy a közkórházakban nem igen lehetett igénybevenni azokat. A rádiumkezelés pedig olyan különlegesség volt, amelyet gazdag emberek sem igen vehettek igénybe idehaza.

A fővárosnak örök érdeme, hogy nem csupán a konjunktura esztendeiben, de a világválság kezdete óta is pillanatra sem adta fel a közegészségügyi intézmények fejlesztését, hanem épp a legutóbbi időkben bővítette olyan lehetőségekkel, amelyek világviszonylatban is első helyet biztosítanak Budapestnek.

Szinte fölösleges rámutatni az előbb felsorolt specialitásokra, amelyekkel manapság már fel van szerelve valamennyi fővárosi kórház. Nincs az a szegény beteg, aki, ha szüksége van rá, minden további nélkül hozzá ne juthatna a modern gyógyítótechnika bármelyik eszközéhez. De rá kell mutatni a nemrég megnyilt rádiumkórházra, amelynek bővítési terveibe épp most kalkulálták be a társadalombiztosítás keretébe tartozó szegény betegek gyógyítását. Ez tehát azt jelenti, hogy Budapesten a szegény ember olyan speciális gyógyintézetben nyerhet elhelyezést, amilyenből egész Európában mindössze három van.

De ismeretesek azok a tárgyalások is, amelyek a rheuma kórház létesítésére vonatkoznak. Tudvalévő, hogy ezeknek a tárgyalásoknak homlokterében is a társadalombiztosítás által beutalt betegek sorsa áll, ami tehát azt jelenti, hogy Európa első és egyetlen ilynemű intézményét is elsősorban a szegény betegekre alapozza a főváros.

Ezekben az elgondolásokban egyaránt figyelemreméltó a szociális érzés és a józan üzleti érzék. Ami közben ugyanis a főváros vezetőségét kezdetben kizárólag a szociális jóindulat vezette, ugyanakkor olyan nagy mértékben kiépültek ezek a közegészségügyi intézmények, hogy fennmaradásukat csakis a tömegek bevonásával lehetett rentabilisen biztosítani. Ma tehát az a helyzet és a főváros közegészségügyi irányításának az a vezetőmotivuma, hogy a legmodernebb gyógyeszközöket ne csupán a gazdagok vehessék igénybe, hanem a gazdagok is hozzájuthassanak azokhoz a költséges csodákhoz, amelyeket a szegény tömegek tartanak fenn.

Egységes egészségügyi igazgatást!

Irta: vitéz EGERVÁRY TIBOR dr.
törvényhatósági bizottsági tag

Minden, a fővárost foglalkoztató kérdést egyetlen szemszögből szabad és kell mérlegelni: mire van szüksége a közönségnek? Azért, mert éppen orvos vagyok, nem akarom feltárni az orvosrendi anomáliákat, az orvosnyomort, az orvostúlprodukciót, hogy ebből a szemszögből keressek az orvosok számára intézkedési lehetőségeket. A székesfőváros külön orvoskérdést nem ismerhet. Az ügyvitel számára közömbös, hogy állástalan orvosok utcát söpörnek-e, rőffel mérnek-e, ügynökösködnek-e, vagy betegeket látnak el. Ezámára csak egyetlen szempont irányadó és egyben parancsoló, hogy a közönség egészségügyi szükségletéről kellőképen gondoskodás történjék.

De bárhogyan induljak is ki ebből a szemszögből, bármilyen irányban haladjak, bármilyen egészségügyi kérdést kövessek nyomon, bármilyen egészségügyi intézmény jelenlegi helyzetképét állítsam fel, a következtetés mindig ugyanaz: *az egészségügyi ellátás további kiépítésére van szükség.* Ez a közönség érdeke, történetesen orvosi érdek is. Viszont az, hogy orvosi érdek egyben a közönség érdeke is, nem indíthatja a fővárost arra, hogy az okozatot az okkal felcserélje és elhárítsa magától annak a kötelességnek a teljesítését, amely valójában tárgyilagos ügyszolgálat.

A közegészségügyi ellátás teljes és céltudatos kiépítését erősen hátráltatja az a fonák széttagoltság, amely szerint a *városigazgatás hét különböző ügyosztályaiba sorozva találkozunk fontos közegészségügyi vonatkozásokkal,* úgyhogy maga a közegészségügyi ügyosztály szinte a maradék-kérdések gyűjteményének tekinthető. Holott természetszerűleg ez az ügyosztály volna az, amely a főváros milliós lakosságának egészségügyét szolgálni, egészségének nívóját emelni és ennek egyenes következményeképpen az orvosi tevékenységet alátámasztani és fokozatosan tökéletesíteni hivatott.

El kell ugyan ismerni, hogy a főváros az utóbbi években sok egészségügyi intézményt létesített, amelyek a prevenciót és a főváros egészségvédelmi gyógyító tényezőit egyaránt kiegészítették. Ezek a kétségtelenül kitűnő alkotások azonban, amelyek sorából különösen ki kell emelnem a minap megnyitott mintaszerűen modern nőgyógyászati pavillont, az időszerűség aktualitásai, de nem előre megszabott terv időrendi megoldásai.

Ennek a széttagoltságnak és tervszerűtlenségnek tudom be azt a szembeszökő és a közegészségügyet hátrányosan befolyásoló állapotot, ami a *közkórházi orvosok fizetésének alacsonyságát és státusrendezetlenséget illeti.* A közkórházak összes illetménykiadásaiból az orvosok 60 százalékot kapnak, egyéb tisztviselői személyzet pedig 40 százalékot. A költségvetésből nem tűnik ki világosan ez az elosztási arány, de kétségtelenül megállapítható, hogy a kisebb kvalifikációval bíró tisztviselői illetmény általánosságban magasabb, mint az orvosoké.

A közegészségügy költségvetésének többletét részben a kórházak mellékszolgáltatására, részben a köztisztaság intézményeinek karbantartására, illetve fenntartására fordítjuk, ugyanakkor orvosi munkára többletnek csupán 2—5 százaléka jut. A közegészségügyet pedig közvetlenül a betegellátás orvosi vonatkozásai szolgálják és a közönség érdeke, hogy a betegellátás megfelelő orvosi létszámmal történjék.

Erre a súlyos anomáliára alkalmam volt rámutatni a költségvetés tárgyalása alkalmával, amikor, mult évi indítványomra utalva, ismételten indítványt terjesztettem elő a *tisztifőorvos hatáskörének megállapítására* vonatkozólag. A belügyminiszter legutóbbi rendelete megjelöli ugyan a tisztifőorvos ügykörét és jogállását, a hatásköréről azonban nem intézkedik. Ez is egy részlete annak a rendezetlen helyzetnek, amelyen a közegészségügyi ellátás teljes levezetése érdekében változtatni kell.

Az egészségügyi szolgálat és az egészségügyi intézmények kialakulása *generális rendezést kíván*, mely csak úgy képzelhető el, hogy *a közegészségügyi komplexum irányításának egykézbe kell kerülnie.* Ha ez megtörténik, jogos reményünk lehet arra, hogy az egészségügyi közigazgatás és egészségvédelem, továbbá a gyógyító orvosi intézmények egymásközötti viszonya kiegyensúlyozott és egységes lesz és ki fogja elégíteni azokat a szempontokat, amelyeket egy milliós város közönsége az egészségügy terén adófilléreinek racionális felhasználása mellett a közegészségügytől jogosan megkívánhat.

KARDOS JENŐ
EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZŐ, KÖZPONTI FŰTÉS, VIZVEZETÉK ÉS CSATORNÁZÁSI VÁLLALATA
Budapest, VI., Ó-utca 31. Tel.: 1-179-05

ÁRBAN olcsóságával, MINŐSÉGBEN kiválóságával VEZET
NÉMETH ISTVÁN ÉS TÁRSAI
Első Magyar asztalospácgyár
Budapest, VI., Szondy-u. 55. Tel: 1-293-11.

TRAUB ÖDÖN
aszfalt, szigetelő, tetőfedő váll.
Budapest, X., Rezső-tér 3. — Telefon: 1-411-65.

ROSENTHAL MÓR
ÉPÜLETÜVEGEZÉSI VÁLLALATA
BUDAPEST, V., TÁTRA-U. 26
Alapítva 1908-ban

PILÁT PÁL
MAGYARORSZÁG ARANYKOSZORÚS HEGEDŰKÉSZITŐ MESTERE
BUDAPEST, VI., LISZT FERENC-TÉR 10. SZ.
A Zeneművészeti Főiskola mellett. • Tel.: 1-110-03.
Számtalan kitüntetés, elismerő oklevelek és díjak. Quinttiszta hurok. Régi mesterhegedűt a legmagasabb áron veszek és becserélek. Javítás bármilyen hangszeren, fuvós és vonóshangszeren szakszerűen és mérsékelt áron.

MÓCZÁR GÁBOR
egészségügyi berendezést tervező és kivitelező mérnöki irodája
Budapest, VIII., Magdolna-u. 4. Telefon: 1-435-47

SZVETICS JÓZSEF
ÉPÍTÉSI-VÁLLALKOZÓ
BUDAPEST, XIV., TELEP-UTCA 8.

TAMÁSSY EMIL
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, VI., Lázár-u. 16. II. 7/a. Tel.: 1-171-55.

Események

Fővárosi Hirlap

Alapításának huszonötödik évfordulóját a

FŐVÁROSI HIRLAP

nagyszabású jubileumi szám

kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Huszonöt év

Budapest szolgálatában

Az esztendő végén elérkeztünk ahhoz az időponthoz, amikor seregszemlét tarthatunk a FŐVÁROSI HIRLAP leperdülő munkaévének területén. Ez a szemlénk az eddigieknél nevezetesebb és ünnepiesebb, mert

ezzel az esztendővel tölti be a FŐVÁROSI HIRLAP alapításának huszonötödik esztendejét.

A közeledő évforduló alkalmából meleg érzéssel köszöntjük előfizetőink és olvasóink táborát, amely bizalmával és barátságával ajándékoz meg minket azért a munkáért, amelyet a közérdek szolgálatában folytatunk. Budapestet és vele az egyetemes magyar érdeket szolgáljuk munkával, tisztességgel, önzetlen áldozatkészséggel, soha nem pihenő energiával, készen a harcra is, ha a közérdek paranesa csatasorba állít. Büszkeséggel tölt el bennünket, hogy ez a lélekkel fűtött munkánk eredményeket érlelt, hogy szavunkat sokszor meghallották és lehetőségeinkhez képest mi is

hozzájárultunk azokhoz az eredményekhez, amelyek a naggyá nőtt fővárosát szerető minden magyart büszkeséggel töltenek el.

Ehhez a munkához nemcsak a szeretetét és lelkesedését hozta a FŐVÁROSI HIRLAP, amely születése napjától kezdve a sajtóban új irányt mutatott és a sajtó feladatának betöltéséhez új tartalmat adott. Köztudomású, hogy

a FŐVÁROSI HIRLAP volt az első sajtóorgánum, amely rá akarta és rá is tudta irányítani a közönség figyelmét a fővárosra és a közérdeklődés fényébe állította a Városházát, ahonnét a fővárost kormányozzák.

Megérttette a közönséggel, hogy a városházi adminisztrációval millió lélek boldogulása függ össze és ezért mindnyájunk joga, de kötelessége is figyelni és értékelni a városvezetés munkáját.

Miközben megilletö súlyhoz és jelentőséghez jutott lapunk hasábjain a Városháza minden életmegnyilvánulása, a FŐVÁROSI HIRLAP új utakat tört arra, hogy ezt az érdeklődést éberen tartsa.

Megteremtette az igazi városházi hírszolgálatot, amelybe jólértesültsége mellett új hangot, friss színeket, ötleteket tudott belevinni

és megmutatta a nyomában feleszmélőknek, hogy milyen nagy, dús és termékeny területet hagytak eddig kiaknázatlanul. Hogy mások is ezen a megnyitott csapáson indultak el, csak azt mutatja, hogy helyes volt az irány, amelyet a magunk számára megszabtunk és ösztönző erőt adott arra, hogy hivatásunkat, a korral előretörve, mindmáig, mint a legkomolyabb és legtekintélyesebb fővárosi sajtóorgánum, az élen töltsük be.

Lepergett munkaévünk befejeztével ezzel az érzéssel tartjuk meg seregszemlénket és kérjük előfizetőinket és barátainkat arra, hogy missziós munkánkban továbbra is támogassanak. De ugyanakkor azt a kérést intézzük azokhoz a barátainkhoz, akik lapunkat csak példányonként szerzik be, hogy lépjenek be előfizetőink gárdájába és erősítsenek bennünket ezzel is további küzdelmünkben.

Fővárosi Hirlap
szerkesztősége

T. Előfizetőinkhez

Hátralékos előfizetőink és azok részére, akiknek előfizetésük az év végén lejár, lapunk mai számához postacsekket mellékelünk és kérjük az előfizetési díj (egész évre 24 pengő, félévre 12 pengő, negyedévre 6 pengő) szíves átutalását.

FŐVÁROSI HIRLAP kiadóhivatala.

KARÁCSONY ÜNNEPE és az új év napja miatt, amikor ugyanis nyomdaszünet van, a Fővárosi Hirlap legközelebbi száma január 6-án, szerdán jelenik meg. Az elmaradt lapszámért azzal kárpótoljuk előfizetőinket és olvasóinkat, hogy ezúttal kettős terjedelmű lapot adunk.

Bornemisza Géza ünneplése az IPOSZ-ban. Az *Ipartestültek Országos Szövetsége* a minap többszáz terítékes vacsorát rendezett a Gellértben *Bornemisza* Géza iparügyi miniszter tisztelére. Ifj. *Tóth* Pál elnök üdvözlő beszédében hangoztatta, hogy *a magyar kézműves ipar egy emberként áll Bornemisza Géza miniszter mögött. Füredy* Lajos, az ipartestületi tisztviselők nevében üdvözölte a minisztert, aki — úgymond — *minisztersége alatt több hatékony intézkedést tett a magyar iparosság érdekében, mint az őt megelőző szakminiszterek évtizedeken keresztül. Bornemisza* Géza nagyhatású beszédben köszönte meg az ünneplést *annak a gondozására bízott társadalmi rétegnek, amely a legközelebb áll szívéhez.*

Goszleth Ernő — tanácsnok. Legutóbbi közgyűlésén a főváros törvényhatósága két új tanácsnokot választott. Az egyik: *Kempelen* Ágoston, akinek megválasztásával kapcsolatban lapunk más helyén emlékezünk meg. A másik új tanácsnok: *Goszleth* Ernő, aki mint a IV. kerületi elöljáróság vezetője, érdemelte ki a törvényhatóság bizalmát. *Goszleth* Ernő kiváló közigazgatási szakember, aki eddigi munkásságával *a pártatlan közigazgatási jogszolgáltatást tekintette feladatának és példaadó módon bizonyította,* hogy a mai időkben a vezetőknek nemcsak a örvény szavaihoz kell ragaszkodniok, hanem *szívvel és lélekkel kell megtölteni minden intézkedést.* Tanácsnokká választása őszinte örömet keltett a főváros tisztviselőinek körében. *Goszleth* Ernő beosztása egyébként előreláthatóan marad a régi: *most már tanácsnoki rangban fogja tovább vezetni a Belváros közigazgatását.*

Megnyílt az Új Szent János-kórház új pavillonja. Pénteken délelőtt *Szendy* Károly polgármester át adta rendeltetésének az *Új Szent János-kórház új szülő- és nőibeteg pavillonját.* A kórház új pavillonja modern stílusban épült és belseje is a legmodernebb: *a higiénia minden követelményének megfelel.* 600 ezer pengőbe került az új pavillon, amelynek avató ünnepén *Salamon* Géza tanácsnok vezetésével megjelent a közegészségügyi ügyosztály számos tagja.

Harmincezer ingyenebédet oszt ki a Kammer-konszern. Mint minden évben, az idén is *30.000 ingyenebédet juttat a Kammer-konszern a főváros inségeseinek.* A 30.000 ingyenebédet *Kőbányán* osztják ki, abban a kerületben, ahol rendszerint legnagyobb az inség. A Kammer-konszern idei ingyenebédakcióját a *Horthy Miklósné Nyomorenyhítő Akció keretében bonyolítják le.* A konszern elnöke, *Kammer* Hugó, aki a kormányzóné segítőakcióját nagyösszegű pénz és nagyon jelentős természetbeni adománnyal támogatja, most ezzel a nagyarányú ingyenebéd-akciójával is hozzájárul az inség enyhítéséhez. Kőbánya szegényei a konszern jóvoltából 150 napon át, körülbelül április közepéig, naponta 200 ingyenebédhez jutnak.

Két pesti könyv. A karácsonyi könyvpiac számos ujdonsága közül tipikusan pesti jellegénél fogva külön említésre méltó két most mejelent könyv. Az egyik címe: *Szomorú vasárnap, egy szerelem regénye.* Szerzője ugyanaz a *Jávor* László, aki a világsikert aratott *Szomorú vasárnap...* kezdetű sanszonnal tűnt fel. A regény maga is tulajdonképpen ennek a dalnak a története, ez a história viszont *magának a szerzőnek életregénye.* Az első személyben írt regény figurái közismert pesti alakok, akik nagyrészt saját nevükön, itt-ott pedig álnéven szerepelnek. A pesti kávéházi élet, a kávéházi költők és a kávéházi ujságírók élete elevenedik meg *Jávor* László tolla alatt, amely frissen, a riporter könnyedségével és a fiatalság bátorságával beszél pénzről, szerelemről, sikerről, elsősorban pedig arról a jellegzetes pesti, kávéházi lelki beállitottságról, amelyet „link"-ségnek nevez ugyanez a világ. — *Kázméri* Kázmér a másik szerző, akinek *Harmadik csengetés* című könyve egy elég szokatlan arcképcsarnok. Ebben a könyvben tizenöt világhírű artista portréja elevenedik meg és *Kázméri* Kázmér, a pesti művészéletnek ez a nemzetközi ismerője, rengeteg mulatságos és tragikus vonással rajzolja meg azokat a figurákat, akiket eddig csak a harmadik csengetés *után* láttunk kijönni a rivalda elé, hogy mint egy attrakció, néhány percig megnevettessenek, vagy egy bravúrral elállítsák a lélegzetünket. *Kázméri* Kázmér könyvét nagy élvezettel fogják olvasni azok, akik szeretnek bepillantani a kulisszák mögé és kíváncsiak arra, hogy mi történt a harmadik csöngetés *előtt.*

Karácsony meleg, barátságos, szép ünnepe! Csillogó, hangulatos karácsonyfa, meghitt családi kör, finomabbnál-finomabb otthonkészült, izletes ételek; ünnepélyes méltósággal gomolygó füstkarikák mellett gondolunk a haldokló- és a néhány nap mulva beköszöntő uj-esztendőre és mint minden évben, most is megfogadunk egyet és mást a jövőre nézve s gondolatban már előre megjutalmazzuk magunkat programunk betartásáért, az eddiginél finomabb, jobb szivarral, cigarettával — sőt: jóbarátainknak is azt ajándékozunk az ünnepekre!

Ha Ön kis gázszámlát akar, látogassa a Gázművek közismert és nagy népszerűségnek örvendő kedd--pénteki főzőbemutató előadásait. Előadásainkat minden kedden és pénteken d. u. 5 órai kezdettel tartjuk a **VI., Vilmos császár-út 3. I. emeleti** előadótermeinkben. **Budapest székesfőváros Gázművei.**

ifj. Tóth Pál
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, II. Halász-utca 1. Telefon: 1—553—04.

LIEBHARD BÉLA
építőmester
Budapest, ÜLLŐI-ÚT 64
Telefon: 1-328-06.

EGLIS JÁNOS
HAIDEKKER SÁNDOR R. T.
SODRONYMŰ „KELETI" LERAKATA
Budapest, VIII., Fiumei-út 3. Telefon: 1—415—94.

Purmann Jenő
Speciális üzem, az emberi testet egyenesítő-, idomító-, segítő- és kiegészítőkészülékek számára.
Budapest, IX., Üllői-út 21. Telefon: 1—891—87.

FEKETE JENŐ BÁDOGOS ÉS SZERELŐ
Elvállal mindennemű épület- és díszmű bádogosmunkát.
Készít: vízvezeték és egészségügyi berendezéseket.
Budapest, VI., Székely Bertalan-utca 24.
TELEFON: 1-178-02.

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

Lantos Mihály
építőmester
V., Váczi-út 34. Telefon: 2-936-52.

Első Magyar Beépíthető kismotor üzem
KOVÁCS JÁNOS
Budapest, XI., Fadrusz-utca 2. — Telefon: 2-693-26

KISS JENŐ
OKLEVELES MÉRNÖK, ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCA 10.
TELEFONSZÁM: 1—148—35

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-695-59.

DOMOKY JÓZSEF
asztalosmunkák gyára
Budapest, XIV., Várna-utca 5-7
Telefon: 2-961-08

CZUCZOR LÁSZLÓ
ÉPÍTŐMESTER
BUDAPEST
II., Török-utca 4
Telefonszám: 1—574—23

ZSUREK PÁL
épület- és műlakatos
VII., KÁROLY KIRÁLY-ÚT 7 SZ.
TELEFON: 1—412—03.

December 25, 27 és 31-én délután fél 3 órakor

Ügetőverseny

Gazdasági Értesítő

1937

Írta: Kósa Miklós dr.

Az év alkonya felé megindulnak a visszatekintő, összefoglaló, statisztikával foglalkozó, jövendőtmondó cikkek végtelen lavinái az olvasók irányába. Az 1936. év mérlegét kell felállítani s ebből a mérlegből kell levonni a következő év valószínűségi számításait: banknál, vállalatnál, biztositónál ez természetes és törvényes folyamat, éppen csak a világ és az ország mérlege szempontjából nem olyan egyszerű.

A mérlegből a közönséget, az egyest, a gazdasági rend közkatonáját természetesen az elért és a várható *osztalék* kérdése érdekli elsősorban. Mit hozott az 1936. év? — ez a becsületes és nyers probléma, amire becsületesen és nyersen válaszolni kell, mielőtt az 1937. évről lehetne beszélni. Optimista és pesszimista álláspontot kell összeegyeztetni, az arany középutat kell megkeresni, hogy erre a kérdőjelre felelhessünk. Senki, akármilyen vérmérsékletű legyen is, nem tagadhatja, hogy a közérzés és a köztudat hőmérője felfelé emelkedett. Nem a munkanélküliség csökkenése, nem az export fokozása, nem a búzaárak javulása, mégcsak az adóbehajtás több eredménye sem jelentené a konjunktúra megfordulását, ha az emberek lelkében, a tudat alatt, az ösztönös érzékelés során nem volna adva az a meggyőződés, hogy — *jobban megy!* Ezt nem kell közvetlenül tapasztalni — sajnos, igen jelentős rétegek még nem is tapasztalják —, ezt hinni kell, ennek terjednie kell, ennek bele kell itatódnia a közvéleménybe. Maga a hit gyorsítja ezt a javulást, erősíti, egyenletesebbé és általánosabbá varázsolja.

Ez a hit meg van és kell is hogy meg legyen. Matematikailag talán úgy fejezhetjük ki, hogy négyzetre emeli a *tényleges* haladást az a vágy, az az akarat, az a bizalom, hogy ez a javulás itt van, serdül és merész sudárba szökken. Ezt a nizust látjuk abban az energikus folyamatban, amellyel bankjaink és takarékjaink visszatérnek a békebeli üzletágakhoz és megint a betét- és váltóforgalomra helyezik a súlyt, ezt tapasztaljuk iparvállalataink fokozott és rendszeres beruházásaiban, amelynek haszna csak később és lassan jelentkezhet, ez van a kereskedelem nehéz és véres küzdelmében, amely ezer akadály ellenére el nem lankad, mert érzi, hogy életjogosultsága van és erre alkalmas és méltó.

A jövő programmja ma már az élet terére lépett, a megvalósulás stádiumába. Idő és viszonyok kétségkívül nyomot hagynak minden programm kivitelénél és ez elől a magyar gazdasági élet javulásának tudatos és tudattalan programmja sem lehet kivétel. De kétségtelen az, hogy egy ország ítélete megnyilvánul azok kiválasztásában, akik zászlajukra írták ennek a programmnak megtestesítését. Ennek a programmnak az akcióképessége és cselekvőereje az egész ország egységes elszántságában gyökeredzik, amellyel a normális vérkeringést a finánctőke, az ipar, a kereskedelem és a mezőgazdaság volumenjében egyaránt megköveteli. Egy olyan korszakban, amikor egy *Roosevelt*, egy *Mussolini*, egy *Hitler*, egy *Pilsudszki* is nemcsak az élet egyes vonatkozásaira, köztük a tömegek materiális szükségleteire vetettek súlyt, hanem a nemzeti lét *minden* tényezőjét fogták össze, hogy az ország népét emberi nívóra helyezzék vissza, a magyar magángazdaságnak eminens szerepe van abban, hogy az 1937. év közelebb vigye a magyar népet, a magyar polgárt az emberhez való élethez.

Az 1936. év szerény osztalék mellett egyben igérvényt bocsátott ki az 1937. év hasznában való intenzív részesedésre mindenkinek, aki itt él, itt dolgozik és ide tartozik. Az egész országnak, elsősorban a főváros derék és hű polgárságának dupla osztalékot kívánunk!

Kéz a kézben — előre!

Irta: ILOVSZKY JÁNOS, a Baross Szövetség elnöke

Az elmult év alkonyán meg kell állapítanom, hogy az érdekképviseleti rendszer, amelyet sokan eltörölni kívánnak, inkább megerősödött, mint veszített értékéből. Az érdekképviseleteknek nagy hivatásuk van a jövőben, amikor remélhetőleg a törvényhozás összetételében is meg fogják nyerni a belső értéküknek megfelelő képviseletet.

Hogy mennyire szükség van az érdekképviseleti munkára, azt mutatja az áruházi kérdésben teljesített közérdekű munkásságunk is. A gazdasági élet sokszor érzi, hogy valahol baj van, de egyrészt nem képes a baj valódi forrására rátalálni, másrészt hiányzanak az eszközök, amelyeknek felhasználásával az orvoslás módjai megtalálhatók. Véleményem szerint a kereskedelem és ipar hivatott érdekképviseletei a jövőben még nagyobb befolyást fognak gyakorolni a kereskedelmi és iparjog kialakulására, mert a való életet képviselik és meg fogják találni a módját annak, hogy gyakorlati értékű javaslataikat gyorsan és zökkenő nélkül átvihessék a megvalósulás stádiumába.

Amidőn munkánk sikeréről beszélek, nem mulaszthatom el, hogy hálásan meg ne emlékezzem a *Fővárosi Hirlap* lelkiismeretes és következetes munkásságáról, amellyel minden nemes és nagy ügyünket felkarolta. A sajtónak nem minden orgánuma mutat állhatatosságot a nagy vezető gondolatok iránt és gyakran alkalmazkodik az újabb áramlatokhoz. A *Fővárosi Hirlap* távol áll az opportunitásnak ilyen gyakorlásától. A magyar kereskedelem és ipar mindenkor számithat ennek a lapnak erkölcsi szinvonalára. Kötelességet teljesítek, midőn az áruházi kérdésben kifejezésre juttatott és megalkuvást nem ismerő álláspontért a lap igen tisztelt szerkesztőségének a magyar társadalom egyik értékes rétege, a kiskereskedők ezrei nevében hálás elismerésemet fejezem ki.

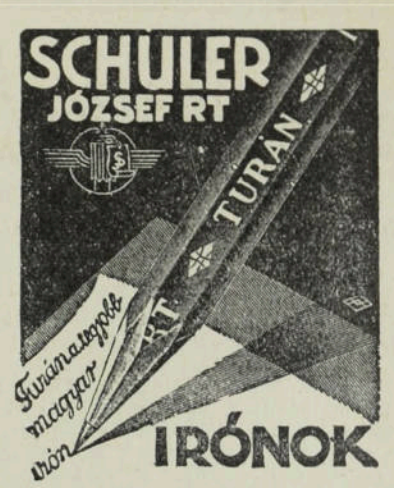
Annak a reményemnek adok kifejezést, hogy ez az egyetértés a lap és a nagyközönség között a jövőben még jobban ki fog mélyülni és termékeny együttmunkálkodásra fog vezetni. Ha mindnyájan egyformán fogjuk szeretni a mi gyönyörű fővárosunkat és szívvel-lélekkel szolgáljuk nemzetünk ujjáépítésének ügyét, közös munkánkat a megujhodás és a friss életerőtől duzzadó, bőséges eredményeket termő gazdasági tevékenység fogja jutalmazni.

A kormányzóné a TÉBE karácsonyfaünnepélyén. A *Takarékpénztárak és Bankok Egyesülete* vasárnap délelőtt tartotta karácsonyfaünnepélyét. *Horthy* Miklósné, *Fabinyi* Tihamér pénzügyminiszter, *Iklódy-Szabó* Andor miniszteri osztályfőnök, *Weiss* Fülöp, *Erney* Károly, *Fleissig* Sándor, báró *Madarassy-Beck* Marcel, *Milos* György, *Munk* Péter, *Rapoch* Jenő, *Alapi* Béla és mások jelenlétében. A kormányzónét *Hegedüs* Loránt, a TÉBE elnöke fogadta meleghangú beszéd kíséretében, majd *Schuler* Dezső alpolgármester a székesfőváros nevében üdvözölte a TÉBE vezetőségét, azért, mert *2800 olyan szegény gyereket látott el telikabáttal, cipővel és fehérneművel*, akiket a főváros elemiiskoláiban a tanítók kijelöltek. A kiosztást az idén is bankvezérek feleségei vállalták, akik a gyermekeket még külön, cukorkával, süteménnyel, képeskönyvvel és játékszerrel is megajándékozták.

A Magyar Nemzeti Bank közgyűlése. A *Magyar Nemzeti Bank* 1937 február 1-én délután hat órakor székházában tartja közgyűlését. A közgyűlésen ezen évi ülésén a Magyar Nemzeti Bank alapszabályainak tizenkettedik cikke értelmében csak azok a részvényesek vehetnek részt, akik huszonöt részvénynek birtokát a banknál 1936 július 31-ig eszközölt letétel útján igazolták és ezen részvényeket azóta vissza nem vették.

A Fonciere megvette a Magyar-Francia részvénytöbbségét. A *Fonciere Általános Biztosító Intézet* — amely január 1-vel, működésének 73-ik évébe lép —, a Münchener Rückversicherungs-Gesellschafttól *megszerezte a régi és kitűnő hirnevű Magyar Francia Biztosító Rt. részvényeinek túlnyomó többségét* és január 1-től kezdődően ennek a társaságnak legfelsőbb irányítását is a Fonciere ügyvezető igazgatói, *Janovits* József és *Kún* Károly veszik át. A *Magyar-Francia* élén változatlanul megmarad *Babán* György igazgató, aki ezt a jóhírnevű biztosító társaságot a kor igényeinek megfelelően mai előkelő színvonalára emelte.

Megújították a dunai hajózási társaságok együttműködési megállapodásait. A dunai teheráruszállítás közös lebonyolítására a *Magyar Folyam- és Tengerhajózási r.-t.*, az *Első Duna-Gőzhajózási Társaság*, a *Bajor Llyod Hajózási r.-t.* és a *Délnémet Dunagőzhajózási Társaság* között 1927. év óta fennálló együttműködési megállapodásokat, amelyek felmondás folytán 1937 február 28-án lejártak volna, az érdekelt vállalatok 5 évre megújították. Az együttműködési megállapodásokhoz a *Continentale Motorhajózási r.-t.* is csatlakozott. Ugyanekkor ugyanennyi időre megújították a tankuszályok forgalmára vonatkozó megállapodásokat is. Az új egyezmény tekintettel van Magyarországnak és a magyar nemzeti hajózásnak a dunai áruforgalomban megnövekedett jelentőségére és ennek megfelelően a magyar hajózás részére az eddiginél kedvezőbb feltételeket biztosít.

Tisztítórongy és Textilhulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46
Tiszttórongyok legjobb kivitelben! Telefon: 2-961-76

LEDNICZKY VEJE
HÓDOS ANDOR
LAKATOSIPARI ÉS REDŐNYGYÁRTÓ ÜZEME
TELEFON 1-399-36
BUDAPEST. IX., TOMPA-U. 32.

Központi fűtések, egészségügyi berendezések
Dobray Kálmán okl. mérnök
Budapest, V., Katona József-u. 41. Tel.: 1-210-19
(Ujpesti rakpart sarok.)

PETIK JÁNOS
épületbádogos munkák vállalata
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 14. SZ.
Telefonszám: 1-188-81 és 2-920-75.

MORBITZER NÁNDOR
ÉPÍTÉSZ, ÉPÍTŐMESTER
BUDAPEST, VIII., Nap-u. 10. Telefon: 1-310-90.

ifj. FABRÓ FERENC
kőfaragó-mester kőgyárüzeme
Vállal homlokzati burkolást budakalászi travertinből és mindennemű kőfaragómunkát
Budapest, VI., Lehel-utca 8 Telefon: 2-907-46

Linoleum és gummi
burkolási szakvállalat **CSÁSZÁR IMRE**
BUDAPEST, IX., LÓNYAY-UTCA 36. Tel. 1-887-49.
Ajánlatok díjmentesen

LEGJOBB LEGOLCSÓBB
REDŐNYKÉSZÍTŐ ÉS KARBANTARTÓ VÁLLALAT
SCHMIDT FRIGYES
Vállal: faredőny, vászonroletták, zsaluziák és napellenzők készítését és javítását. Faredőnyök karbantartását, jótállás mellett.
Budapest, VIII., Víg-utca 10. Telefon: 1—383—88.

Mihálka és Társai
reszelő- és szerszámáru iparvállalat k. f. t.
Budapest, V., Zápolya-utca 34. Tel.: 2-924-98

Rozsdamentes
és vörösréz edények,
nickel fözőüstök, ónozások
RICHTER és TÁRSAI
Budapest, VIII., Dankó Pista-utca 5. Telefon: 1-330-97

PeliKan
IRÓGÉPSZALAG
VEZÉRKÉPVISELET
Stalla Lajos Budapest, V.,
Vilmos császár-út 42.

Vállalkozás

A Győri Waggon kapta meg az Autóbuszüzem új karosszériáinak szállítását. *A Fővárosi Autóbuszüzem teljesen fel akarja újítani kocsiparkját.* Mialatt az 50 új autóbuszt a forgalomba besorozták, fokozatosan *javítás alá vették a régi kocsik alvázát és motorját*, úgy, hogy ebből a szempontból ma már teljesen üzemképesek. Most a *karosszériák felújítására* kerül a sor. A munkálatokra *szűkkörű versenytárgyalást* is tartottak, melyen *hét cég* vett részt. Ezek közül négyen: a *Piltzer György és Társa, Orenstein és Koppel, Uhry Testvérek* és a *Zupka Lajos és Fia* cégek *teljesen azonos árajánlatot* tettek, amennyiben a nagytípusú kocsik karosszériáit 8800, a kisebb karosszériákat 7000 pengőért kínálták. A BSzKRt végül is *a legolcsóbb ajánlatot tevő győri Magyar Waggon- és Gépgyárnak juttatta a munkát.* Huszonhat autóbusz kap egyelőre új kocsiszekrényt és berendezést. Valamennyi fémvázas karosszéria lesz és a győri vállalat a nagytípusú karosszériákat 7880, a kistípust pedig 5500 pengőért szállítja. Miután január elsején a BSzKRt átveszi a BARt vonalait is és ezzel egész kocsiparkja foglalkoztatva lesz, *további autóbuszok beszerzése válik szükségessé.* Az a terv, hogy *évente legalább tíz új autóbusszal* fogják szaporítani a kocsiparkot.

Uj versenytárgyalási kiírások

Az üzemek részére szükséges **1800 kg vörös gumitömlő szállítására** pályázni lehet január 12-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

Különféle **papíráruk szállítására** az üzemek és hivatalok részére pályázni lehet január 8-án d. e. 10 óráig az anyagszertárban (Közp. Városháza, III. udvar).

Nyári ruhaanyagok szállítására az egyenruházott alkalmazottak részére pályázni lehet január 4-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

A székesfőváros egyenruházott alkalmazottai részére szükséges különféle **lábbelik szállítására** pályázni lehet január 5-én d. e. 10 óráig a székesfőváros gazdasági hivatalában (IX., Gyáli-út 3/b).

A Ceglédi-úti tüzelőszerteepen szükséges tároló és rakodószín **föld-, kőmives-, elhelyező-, vasbeton- és vasszerkezeti munkáira** pályázni lehet január 15-én d. e. 10 óráig (Tisza Kálmán-tér 20).

A BSzKRt részére szükséges **4300 drb kisszakasz-jelzőtábla szállítására** pályázni lehet december 29-én d. e. negyed 10 óráig (Akácfa-u. 15. IV. em. 440). Ugyanitt **2000 kg csapágyfém és 1200 kg angol ón szállítására** pályázni lehet december 29-én d. e. 9 óráig (Akácfa-u. 15. IV. em. 427).

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

Tervpályázati hirdetés

A Fővárosi Közmunkák Tanácsa az Óbudai-híd feljárójának szabályozására, rendezésére és beépítési módjának megoldására — azon a területen, amely az 1:1440 léptékű helyszinrajzon eredményvonallal van határolva — nyilvános tervpályázatot hirdet.

A tervpályázat névaláírásos és azon résztvehet minden magyar honos építészmérnök és mérnök, aki a Mérnöki Kamara tagja vagy aki a kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen, illetőleg a kir. József Műegyetemen oklevelet szerzett.

A pályázatra vonatkozó hirdetés, tervezési program, helyszínrajzok, továbbá Óbuda általános szabályozási terve **1936 december hó 22-től kezdve a Fővárosi Közmunkák Tanácsa segédhivatalában** (I., Döbrentei-tér 4., I. emelet) hétköznapokon 9—2 óra között, 10 pengő lefizetése ellenében átvehetők. A pályázaton tényleg résztvevő pályázók a pályaterv benyujtása után a 10 pengőt visszakapják.

A pályamunkák kiállítása (díszesebb keretezés, üvegezés, stb. mellőzésével) a lehető legegyszerűbb legyen, a lapokat azonban kemény papírra kell ragasztani, minden lapot, illetve darabot névaláírással ellátva, összecsomagolva és lepecsételve, továbbá a helyszinrajzok felső szélén, felfüggesztésre alkalmas módon, két lyukkal ellátva, „Tervpályázat az óbudai híd budai feljárójának rendezésére" felirattal legkésőbb **1937. évi március hó 2-án déli 12 óráig** elismervény ellenében a Fővárosi Közmunkák Tanácsa segédhivatalában kell benyujtani. Postán küldött terveknél a postai feladási bélyegzőre vonatkozik a határidő.

Az 1 m²-nél nagyobb tervek teljes egészükben kemény papirra való ragasztás helyett a jobb kezelhetőség érdekében léckeretre is erősithetők, vagy vászonpapirra is ragaszthatók.

Az elkésett, nem kívánt rajzokat tartalmazó, vagy a hiányos pályaműveket a bírálóbizottság a bírálatból kizárja.

A bírálóbizottság elnöke, a Fővárosi Közmunkák Tanácsának elnöke, tagjai a Fővárosi Közmunkák Tanácsa részéről az alelnök, úgyis, mint az elnök helyettese, továbbá:

Forster Gyula, **Kertész** K. Róbert, K. **Császár** Ferenc, dr. **Hültl** Dezső, **Münnich** Aladár és **Walder** Gyula tanácstagok, továbbá a Kereskedelem- és közlekedésügyi miniszterium, az Iparügyi Miniszterium, a Budapest Székesfőváros Polgármesterének, a m. kir. rendőrség budapesti Főkapitányságának kiküldöttjei, a Magyar Mérnök és Építész Egylet, a Magyar Mérnökök és Építészek Nemzeti Szövetségének, az Országos Irodalmi és Művészeti Tanács megbizottjai, Kossalka János és Mihailich Győző műegyetemi nyilvános rendes tanárok, végül **Fodor** Sándor miniszteri osztályfőnök és Lázár Jenő min. műszaki tanácsos, előadó.

Amennyiben a bírálóbizottság erre érdemes terveket hoz javaslatba, úgy a Tanács a beérkező pályaművek közül **három darabot egyenként 2000.**— azaz kettőezer, **hat darabot egyenként 1000.**—, azaz egyezer pengővel megvesz, illetőleg díjaz.

A bírálóbizottság, amelynek határozata végérvényes, a beérkezett pályaművek elbírálását azonnal megkezdi és a legrövidebb időn belül befejezi.

A tanács a pályaműveket a bírálat befejezésével a bírálati jegyzőkönyv másolatával együtt a Magyar Mérnök és Építész-Egylet helyiségében (IV., Reáltanoda-utca 13.) 10 napig nyilvánosan kiállítja. A nem díjazott vagy meg nem vett pályaterveket a pályázók a Magyar Mérnök és Építész-Egylettől további 30 napon belül igazolvány ellenében átvehetik. Ezen időponton túl a tanács tervek megőrzésére nem vállalkozik.

A díjazott és megvett tervek a tanács tulajdonába mennek át és a tanács azokat részben vagy egészben felhasználhatja, anélkül, hogy azoknak akár részbeni, akár teljes felhasználására magát kötelezné. Ebből kifolyólag a pályázók sem a tanácsal, sem pedig annak közegeivel szemben igényt nem támaszthatnak.

A tervezés közben felmerülő kérdéseket írásban **1937 január 15-ig** a tanácshoz lehet benyujtani s a kérdésekre adandó válaszokat a tanács írásban megküldi mindazon pályázóknak, akik a tervezési programmot nevüknek és címüknek közlésével veszik ki.

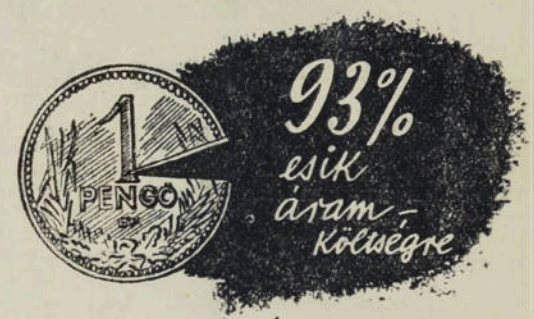
Jelen pályázattal járó kötelezettségen túl a tanács a pályázókkal szemben semmiféle kötelezettséget nem vállal. Pályatervek beadásával a pályázó e hirdetés pontjait magára nézve mindenben kötelezőnek ismeri el.

Egyéb fel nem sorolt vonatkozásban e pályázatra nézve a m. kir. kereskedelemügyi miniszter úr 79049/1908. és az ezt módosító és kiegészítő, a m. kir. iparügyi miniszter úr által 67032/1936. sz. a. kiadott tervpályázati szabályzata érvényes.

Budapest, 1936. évi december hó.

A Fővárosi Közmunkák Tanácsa.

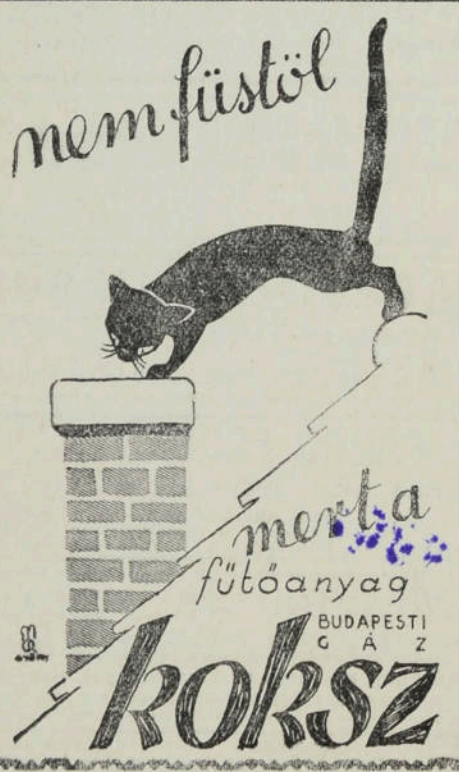
és csak

Csak 7%! És mégis — a lámpától függ, gazdaságos lesz-e áramfogyasztása.

Több fényt ad — Kevesebb áramot fogyaszt

TUNGSRAM
DUPLASPIRÁLLÁMPA

WIMART FERENC
építész-építőmester
BUDAPEST,
XIV., Columbus-utca 33. TELEFON: 2-969-08.

BÖGÖZI JÁNOS
KÁDÁRÜZEME
Budapest, IX., Telepi-u. 27. (Ludovikánál) Tel. 1-430-77

ÉPÍTŐANYAGELADÁSI IRODA
BÖSZÖRMÉNYI MENYHÉRT
BUDAPEST, IX., Ráday-utca 31.
TELEFONSZÁM: 1-884-86.

MACSKÁSY ÁRPÁD
okl. gépészmérnök műszaki vállalata, tervez, szerel és szállít vízvezetéki, csatornázási és gázberendezéseket, szivattyútelepeket, mindennemű központi fűtést, kazánházi- és szellőzőberendezéseket.
Budapest, VI., Dessewffy-utca 5. Telefon: 1-276-70.

FREUD FRIGYES
VI., Teréz-körut 19. Telefon: 1-136-30.
Csavarok vas- acél és sárgarézből, Witw és milliméter menettel raktánon. Saját gyártmányu präcizlós csavarok.

Nasici tanningyár és gőzfűrész r.-t.
BUDAPEST, V.,
Nádor-u. 21. Tel.: 1-272-58.
Szlavon tölgy- és bükk-parkettája világmárka!

Orenstein és Koppel
MAGYAR R.-T., BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
Motorosmozdonyok — Útjavítógépek — Kisvasutak — Iparvágányok — Autobuszkarosszériák

ASBESTIT
A jelenkor legjobb hézagmentes Asbestpadlója!
Linoleumkészítés.
Gyártja: MAGYAR ASBESTIT PADLÓGYÁR
RÁCZ JÓZSEF
Budapest, VI., Andrássy-út 32. sz. Telefon: 1—119—95.

VAS MÉRNÖK Vegyi Gyára Rt. Asbest VMV Asbestből MINDENT
Budapest, V., Visegrádi-u. 67. Telefon: 2—924—63.

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: 1—136—64.

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.